DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

Coram Reuerendiſſimo P.

D. CLEMENTE MERLINO

I. C. AC PATRITIO
Foroliuienſe.

DECISIONVM
S. ROTÆ ROMANÆ
Coram Reuerendiſſimo P.

D. CLEMENTE MERLINO
PATRITIO FOROLIVIENSE
EIVSDEM ROTÆ OLIM DECANO
Celeberrimo, ac Sacræ Pœnitentiariæ Regente;

VIRO VTRIVSQVE IVRIS PERITISSIMO AC Conſultiſſimo, Ex Originalibus ſummo ſtudio, & diligentia depromptarum,

TOMVS PRIMVS.
ADIECTIS ARGVMENTIS, SVMMARIIS, AC INDICIBVS Locupletiſſimis.

EDITIO SECVNDA PRIORE EMENDATIOR IN QVA REVISI ET emendati ſunt Indices, præſertim Index materiarum & rerum Notabilium qui in præcedente Editione penè totus corruptus erat.

GENEVÆ,
Sumptibus Samuelis Chouët.

M. DC. LXII.

EMINENTISSIMO
Ac Reuerendiſſimo Principi
ANTONIO BARBERINO
S.R.E. CARDINALI
AMPLISSIMO,
Et eiuſdem Camerario, &c.

MARCELLVS MERLINVS F.P.D.

EN Tibi Eum, qui ſub tua fide ab hac vita migrauit, vt ſub tuo reuiuiſceret nomine. Clementem. ſ. Merlinum, qui tuo fiſus patrocinio te ſuæ vltimæ voluntatis Protectorem nuncupauit, vt, qui tunc in ſcriptis teſtando feliciter decederet, nunc in ſcriptis corruſcando glorioſè in lucem reſurgeret. Hæc itaque Viri Monimenta (pars hæreditatis eius optima; mihi Fratri in tabulis credita, tibi tot nominibus debita) ſub tuis auſpiciis edere non dubitaui. Quæcunque enim in Orbe nata conſpiciuntur, in ſuo præcipuè reuireſcunt ſolo, ſub ſuo floreſcunt cœlo, ſuum colunt Numen, ſua tendunt ad Sidera. Idcircò iſtæ à Germano meo in Sacra Romana Rota, tanquam figuli vaſa; elaboratæ DECISIONES nil melius præ ſe ferre contendunt, quam magni VRBANI Pontificis optimorum optimi cryſtallinum Ingenium, nil ſuauius ſapere, quam ipſius Iuris prudentiam, nil fragrantius redolere, quam eiuſdem, omnium aliarum virtutum parentem, Iuſtitiam. Quid ergo mirum ſi legales iſtæ lucubrationes ad te tanti Principis non minus heroicarum virtutum hæredem, quam Nepotem confugiunt? ad te ipſius ſuperſtitem Genium euolant? ac te; quem tota Chriſtiana Reſpublica pro ſui incolumnitate armis decoratum, & legibus armatum mirabiliter aſpicit; in ſuum legitimum, ac armiſonum cooptant præſidium? His illud tantum adiiciendum cenſeo, quo te etiam, atque etiam exoratum velim, vt nempe in hiſce legum Atramentis fratris mei natantem Animam tibi videre videatis; quæ ſummis labellis inhærentem ſuum extremum obſignauit Teſtamentum; dum ſupremæ Protectioni tuæ ſua, ſuoſque commendauit. Pro quibus omnibus te, Principem verè ſuſpiciendum, nobis, Vrbi, Orbique ſeruet Deus.

Viro ſibi ter ſuſpiciendo

IO. BAPTISTA ZAMPA
FOROLIVIENSIS

Hæc tria fecit,

DELINEAVIT. SCVLPSIT. SCRIPSIT.

DVm celer Æthereas CLEMENS volitauit ad oras,
Hos ſeptem colles ore dedere ſonos.
Lex periit, periere ſimul Clementia, Virtus;
Et cum MERLINO funera Iura petunt.
Iura lege, ora vide, opprime mæſtos, Roma, dolores,
Vtrumque agnoſces, ſi legis, oſque vides.
Sol fuit in terris MERLINVS, teſte Quirino,
Occidit à nobis? occidit, haud periit.

INDEX

INDEX CAVSARVM IN QVIBVS EMANARVNT

Sacræ Rotæ Romanæ Deciſiones,

QVÆ IN HIS DVOBVS VOLVMINIBVS continentur.

A

ACquen: Capellaniæ 10. Decembr. 1640. dec. 852.
Acquilan: Beneficij 26. Maij 1629. dec. 399.
Adriacen: Diſmembratio: 28. Iun. 1624. deciſ. 131.
Vicariæ 2. Martij 1616. dec. 200.
Adriten: Archidiaco: 5. Decembr. 1625. dec. 152.
Æſina Saluia 19. Decemb. 1631. deciſ. 536.
Et 13. Maij 1614. deciſ. 113.
Et 10. Nouembris 1634. dec. 650.
Et 19. Ianuarij 1635. dec. 666.
Et 16. Martij 1635. dec. 673.
Agnanina Beneficij 23. Iunij 1642. dec. 896.
Albin: donationis 27. Nouembr. 1623. dec. 80. 2.
Alexandrina Beneficij 18. April. 1625. dec. 169.
Et 4 Iulij 1625. dec. 181.
Archipresbyteratus 28. Iunij 1627. dec. 299.
Et 14. Nouembris 1627. dec. 313.
Funeralium 1. Iulij 1630. dec. 480.
Et 29. Nouem. 1630 dec. 490.
Amerina domus 9. Iunij 1628. dec. 361.
Ampurien: Beneficij 25. Maij 1626. dec. 221.
Et 27. Februar. 1615. dec. 156.
Decimarum 14. Iunij 1634. dec. 640.
Et 22. Ianuarij 1635. dec. 662.
Spolij 2. Iunij 1617. dec. 288.
Cenſus 18. Ianuar. 1628. dec. 324.
Et 1. Decembris 1628. dec. 379.
Anconita: bonor. 27. Aprilis 1622. dec. 24.
& 26. Nouembr. 1622. dec. 54.
& 30. Iunij 1623. dec. 68.
Prætenſæ repetitio indebiti 17. Iunij 1622. dec. 44.
Bonorum 11. Decemb. 1626. dec. 245.
Prædij 25 Iunij 1619. dec. 416.
Bonorum 4. Iulij 1629. dec. 425.
Dotium 19. Aprilis 1630. dec. 457.
Prædij 19 Iunij 1634. dec. 641.
Cenſuum 27. Nouembr. 1634. dec. 656. 2.
& 26. Ianuar. 1635. dec. 665.
Bonorum 3. Iulij 1628. dec. 373.
Prædij 24. Ianuar. 1635. dec. 665.
Cenſuum 23. Martij 1635. dec. 674.
Prædij 4. Maij 1635. dec. 679.
Cenſuum 26. Nouem. 1635. dec. 695.
& 3. Martij 1636 dec. 705.
& 16. Iunij 1636. dec. 717.
Expenſarum 11. Decemb. 1637. dec. 759.
Fideicommiſſi 5. Iulij 1638. dec. 787.
Seu Senogagl ſupplem. legit 26. Mart. 1640 d. 833.
& 4. Iunij 1640. dec. 848.
& 10. Iulij 1641. dec. 866.
Aprutina Canonicatus 17. Iunij 1629. dec. 417.
Arboren: Canonicatus 17. Iunij 1633. dec. 588.
& 16. Nouemb 1633. dec. 599.
& 13. Februar. 1634. dec. 614.
Armenen: Hæredit. 4 Maij 1612. dec. 29.
Arimin: Fideicomm. 12. Febr. 1624. dec. 96.
Dotis 15. Maij 1614 dec. 112.
Fideicomm. 31. Maij 1624. dec. 119.
Adminiſtrat. tutelæ 24 Nouem. 1625. dec. 189.
Gabellæ 10. Nouembr. 1623. dec. 193.
Spolij 9. Februar. 1619 dec. 391.
Fideicomm. 7. Maij 1632. dec. 548.
& 19. Nouembris 1632. dec. 560.
& 1. Decemb. 1632. dec 561.
& 28. Februar. 1633. dec. 572.
& 1. Iulij 1633. dec. 596.
Aſculana Alimentorum 14. Ianuar. 1622. dec. 5.
Plebaniæ 12. Ianuar. 1624. dec. 87.
Alimentorum 1. Iulij 1624. dec. 133.
& 12. Maij 1628. dec. 352.
& 9. Iunij 1618. dec. 362.
& 13. Maij 1641. dec. 863.
& 1. Iulij 1633. dec. 596.
Spolij 5. Martij 1631. dec. 766.
Aſſiſien. emphyteuſis 27. Iunij 1629. dec. 420.
& 18. Martij 1630. dec. 454.
Auenion. decimarum 14 Febr. 1628. dec. 334.
& 26. Aprilis 1641. dec. 862.
& 1. Iulij 1641. dec. 879.
Auerſana penſionis 30. Martij 1626. dec. 211.
& 27. Martij 1628. dec. 343.
Auximana fideicom. 4. Martij 1640. dec. 447.

B

BArchinonen Vicariæ 9. Febr. 1624. dec. 95.
& 17. Maij 1624. dec. 115.
Beneficij 21. Februar. 1625. dec. 157.
& 5. Iulij 1638. dec. 785.
Adminiſtra. 18. Nouemb. 1639. dec. 821.
Beneuen. Molendini 12. Decemb. 1631. dec. 555.
& 28. Iunij 1634. dec. 640.

Bergomen. Capellaniæ 26. Aprilis 1627. dec. 277.
& 18. Maij 1629. dec. 407.
Bituntina damnorum, & intereſſe 28. Apr. 1633. d. 579.
Bonon. profeſſionis 14. Martij 1622. dec. 18.
De Armis 18 Aprilis 1622. dec. 22.
& 21. Nouembris 1622. dec. 62.
Fideicom. de Scatenariis 12. Dec. 1623. dec. 85.
De Biroaldis 24. Ianuar. 1624. dec. 90.
Adminiſtratio. 28. Iunij 1624. dec. 130.
Fideicom. de Deſideriis 20. Martij 1626. dec. 106.
Legati 27. Maij 1626. dec. 109.
Legati de Mareſcotis 24. Apr. 1626. dec. 212.
Fideic. de Deſideriis 26. Iun. 1626. dec. 228.
De Zanaletiis 16. Nouemb. 1626. dec. 238.
Legati de mareſcot. 15. Ianuarij 1627. dec. 249.
Fideic. de Turri 15. Ianuar. 1627. dec. 250.
Molendini 1. Martij 1627. dec. 262.
Fideic. de Volta 8. Martij 1627. dec. 263.
Nullitat. contract. 17. Martij 1627. dec. 268.
Fideic. de Turri 22. Martij 1627. dec. 269.
Legati de mareſcot. 16 Aprilis 1627. dec. 271.
& 26. Aprilis 1627. dec. 276.
Dotis 31. Maij 1627. dec. 287.
Legati de mareſcot. 14. Iunij 1627. dec. 293.
Fideicomm. de Deſideriis 14. Iunij 1627. dec. 294.
Molendini 25. Iunij 1627. dec. 296.
Legati de mareſcot 7. Iunij 1627. dec. 507.
de Bonſignoribus 19. Nouemb. 1627. dec. 312.
Fideicomm. de Deſideriis 3. Decemb. 1627. d. 316.
Dotis 19. Ianuar. 1628. dec. 528.
Fideic. de Turri 28. Ianuar. 1628. dec. 330.
Nullit. contract. 21. Febr. 1628. dec. 555.
Domus 28. Febr. 1628. dec. 237.
Fideicom. de Deſideriis 24. Martij 1628. dec. 342.
Dotis 31. Martij 1628. dec. 345.
Fideicomm. de Deſideriis 1. Iunij 1628. dec. 559.
Cenſus 19. Iulij 1628. dec. 564.
Euacuatio. domus 10. Nouem. 1628 dec. 376.
Fideic. de Bonſignoribus 24. Nou. 1628. dec. 383.
Legitimitatis 31. Ianuar. 1629. dec. 389.
Fideic. de Deſideriis 14 Martij 1629 dec. 396.
Dotis 26. Martij 1629. dec. 398.
Fideic. de Deſideriis 7. Maij 1629. dec. 405.
& 14. Maij 1629. dec. 406.
& 25. Iunij 1629. dec 415.
& 19. Nouemb. 1629. dec. 418.
& 6. Februar. 1630. dec. 440.
Fideicom. de Turri 8. Mart. 1630. dec. 449.
Legati 10. Maij 1630. dec. 462.
Pecuniaria 3. Iunij 1630. dec. 468.
Fideic. de Turri 28. Iunij 1630. dec. 476.
& 8. Nouemb. 1630. dec. 483.
Dotis 4. Decemb. 1630. dec. 403.
Alimento. 16. Decemb. 1630. dec. 497.
Pecunia. 20 Decembris 1630. dec. 499.
Fideic. de Turri 31. Martij 1631. dec. 509.
Dotis 4. Iulij 1631. dec. 527.
Dotis ſeu attentatorum 24. Nouemb. 1631. d. 531.
Dotis 23 Ianuarij 1632. dec. 537.
Succeſſio 10. Ianuar. 1633. dec. 564.
& 13. Maij 1635. dec. 581.
Fideic. de Cataneis 1. Febr. 1634. dec. 612.
& 10. Februarij 1634. dec. 613.
Parochialis de Sambuca 6. Febr. 1634. dec. 612.
Dotis 24 Martij 1634. dec. 622.
Pecuniaria 7. Febr. 1635. dec. 668.
& 4. Maij 1635. dec. 678.
Iurispatronatus 19. Nouem. 1655. dec. 693.
Fideicomm. 17. Decembr. 1635 dec. 709.
Fideicomm. de Cataneis 18. April. 1656. dec. 707.
Dotis 18. Aprilis 1636. dec. 708.
& 22 Iunij 1636. dec. 724.
Seruitutum 15. Maij 1657. dec. 742.
Arreſtator. 26 Iunij 1637. dec. 752.
Aggregatio. 15. Febr. 1639. dec. 797.
Tranſactio 25. Febr. 1639 dec. 799.
& 23. Maij 1639. dec. 809.
Aggregatio ad Collegium 23 Mart. 1640. dec. 832.
Vſusfructus 18. Iunij 1640. dec. 843.
Fideicom. de Bologninis 13. Maij 1641. dec. 865.
De Orenſis 28. Iunij 1641. dec. 876.
Aggregatio ad Collegia 13. Nou. 1641. dec. 882.
Tranſactio. 1. Iulij 1641. dec. 881.
Fideic. de Boeteris 17. Febr. 1642. dec. 890.
Bracharen. iuris nominan. 3. Apr. 1634. dec. 625.
Brixien. iuris patron. 20. Febr. 1630. dec. 442.
Burgen. Beneficij 25. Maij 1622. dec. 57.
Expenſarum 31. Ianuar. 1625. dec. 154.
Iuris præſidendi 28. Nouem. 1625. dec 191.
& 18. Iunij 1627. dec. 295.
& 10. Maij 1630. dec. 461.
& 19 Decemb. 1633. dec. 610.
& 4. Iunij 1635. dec. 690.
Burgi S. Domini iuris patron. 20. Iunij 1622. dec 45.
& 9 Decembris 1622. dec. 60
Burgi S. Sepulc. benef. S Io: Baptiſtæ 4. Iul. 1625. d. 176.
Beneficij 25. Maij 1626. dec. 220.
& 24. Ianuar 1628. dec. 329.
& 4 Iulij 1629. dec. 422.
& 23. Iunij 1631. dec. 516.
& 5. Iunij 1632. dec. 559.

C

C*Alaguritana* Benef. de Arnedo 22. Ian. 1622. d. 6.
& 22. Iunij 1622. dec. 46.
Sedilium 11. Martij 1622. dec. 16.
Beneficij de Villa reali 22. Iun. 1622. dec. 47.
Beneficij de Armasita 25. Ian. 1624. dec. 88.
Iuris pulſandi campanas 29. Apr. 1624 dec. 109.
Attentatorum 16. Nouem. 1626. dec. 259.
Capellaniæ 3. Iulij 1628. dec. 372.
Canonicatus 4. Iunij 1633. dec. 691.
Cameraten canonic. 20. Nouem. 1624. dec. 139.
Camerinen. bonor 20. Maij 1622. dec. 54.
Iuris optandi 11. Martij 1624. dec. 100.
Bono. 21. Martij 1624 dec. 103.
& 21. Iunij 1652. dec. 553.
Beneficij 9. Maij 1625. dec. 172.
& 16. Febr. 1629. dec. 394.
Hæredit. 21. Febr. 1632. dec. 505.
Domus 10. Decemb. 1625. dec. 698.
Saluiani 20. Febr. 1636. dec. 704.
Bono. 5. Maij 1656. deciſ. 611.
Saluia. 20. Iunij 1636. dec. 718.
Dotis 4 Maij 1637. dec. 740.
Spolij 25. Iunij 1638. dec. 781.
Cameraten. Canonicatus 20. Nouem. 1624. dec. 159.
Caſtren. pecunia. 11. Martij 1626. dec. 202.
& 21. Aprilis 1627. dec. 275.
Caſalen. Beneficij 28. Iunij 1627. dec. 502.
& 10 Decembris 1627. dec. 318.
Beneficiorum 18. Iunij 1629. dec. 412.
Canelscen. Fideic. 26. Aprilis 1624. dec. 107.
Conſten. ſeu nullius monaſterij 27. Nou. 1626. d. 241.
Ceſenaten. bonorum 16 Iunij 1626. dec. 248.
Prędij 16. Iunij 1651. dec. 517.

Tranſactio

Tranſactio 17.Iunij 1631.dec.522.
Predij 12.Decembris 1631.dec.534.
Et 17.Martij 1634.dec. 621.
Succeſſionis 22.Iunij 1635.dec.686.
Emphyteuſis 14.Decemb. 1635.dec. 699.
Succeſſionis 13.Iunij 1636.dec.715.
& 18.Martij 1637.dec.736.
Cæſar Auguſtana : beneficij ſeu diſmembrationis 1. Februarij 1627.dec.256.
Portionis 16.Aprilis 1627.dec.271.
& 27.Iunij 1631.dec.514.
Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 22. Martij 1638 dec.771.
& 23.Martij 1640.dec. 832.
Et 7 Maij 1640. deciſ.839.
& 22.Iunij 1640.dec.644.
Iuris paſcendi 11. Aprilis 1615.dec.165.
Cluſina Hæreditatis 18.Febr.1633.dec.570.
& 12.Maij 1634.dec.631.
Cochen. decimarum 5.Decemb.1622.dec.58.
Corchen. decim.de Belmonte 4.Mar. 1624.dec.98.
Columbricen. canonicatus 4.Iulij 1625.dec.178.
& 13.Ianuar.1627.dec.252.
Et 4.Februar.1632.dec.538.
& 15 Iunij 1632.dec.656.
Colonien. Vicariæ 1.Iulij 1637.dec.755.
Monaſterij 26.April.1630.dec.458.
Compoſtellana præſtimonij 18. Mart.1614. dec. 102.
Parochialis 10.Ianuar.1628.dec.325.
& 4 Aprilis 1629.dec.403.
Et 4.Iulij 1629.dec.426.
Et 12.Nouembris 1629.dec.427.
& 20 Februar.1630 dec.443.
Conuerſana bonorum 15.Decembr.1632.dec.561.
Corduben. liquidatio fructuum 6.Martij 1626.d.201
Dimidiæ portionis 8 Iunij 1628.dec.368.
& 1.Iulij 1630. dec.482.
Decimarum de Lucec.7.Febr.1639.dec.795.
& 13.Maij 1639 dec.807.
Cracouien Parochialis 22.Maij 1618.dec.354.
Cremonen. penſio.2.Maij 1633. dec.580.

D

D*Erturen* Beneficij 8.Martij 1630.dec.448.
Præpoſituræ 28.Iunij 1630.dec.475.
Derruſen. Vicariæ 22.Aprilis 1624.dec. 206.
& 17.Nouembris 1625 dec.187.
Beneficij 27.April.1626.dec.213.
& 5.Iunij 1627.dec.303.

E

E*Gittanien.* commendæ 8 Iunij 1626.dec.225.
& 5.Martij 1629.dec.395.
Eleboren. penſio.20 Decemb.1628.dec.382.
Fructuum, ſeu diſtribut.16.Febr. 1632.dec.542.
& 10. Maij 1631.dec.549.
Elen. diſtribut.27.Iunij 1622.dec. 48.
Beneficij 21.Aprilis 1638.dec.772.
Eluen. Eremitorij 7.Febr.1631.dec.501.
& 23.Iunij 1631.dec.521.

F

F*Anen.* exemptionis 26.Ian.1627.dec.8.
Tutelæ 21.Febr.1622.dec.10.
& 23.Maij 1621.dec. 15.
Penſionis 20.Maij 1624 dec.116.
Bonorum 20.Martij 1626.dec.207.
& 1.Iulij 1626.dec.234.
& 28.Iunij 1627.dec.300.
Penſionis 27.Iunij 1636. dec.725.
Commendæ 25.Iunij 1640.dec.845.
Fanentina legatorum 15.Iunij 1637.dec.747.
Confirmatio.concordiæ 15.Decemb. 1638. d.790.
Ferrarien. fideic.de Raſuriis 25.Febr.1622.dec.12.
Et 12.Decembris 1622. dec.63.
Bnnnrum 21.Aprilis 1627 dec.274.
Legati 2.Decembr.1630.dec.491.
Spolij 4.Iulij 1631.dec.530.
Reſtitutio.dotis 26.Nouembr.1633.dec.601.
Spolij 25.Iunij 1635.dec.687.
Feſulana Parochialis 4.Dec.1630.dec.492.
Vnionis 30.April.1640.dec.837.
Firmana prælegati 11.Dec.1628.dec.380.
& 25.Maij 1629 dec.308.
Cenſus 14.Iunij 1634. dec.679.
& 3.Decemb.1635.dec.696.
Penſionis 11.Febr.1636.dec 701.
Cenſus 11.Aprilis 1636.dec.706.
Pecun.28 Iunij 1638.dec.783.
& 26.Nouemb.1639. dec.820.
& 10 Iunij 1641.dec.867.
Florentina iuris patron.20.Dec.1632.dec.562.
Beneficij 11.Martij 1637. dec. 733.
Iuris patronatus 14.Febr.1639.dec.798.
Fori Sempronien. emph.28.Nouem. 1631.dec.532.
Et 25.Iunij 1632.dec.554.
Forolinien. bonor.10.Iunij 1622.dec.42.
Beneficij 29.Aprilis 1624.dec.110.
Societa.officij 3.Martij 1625.dec.161.
Tutelæ 14.Nouembr.1625.dec.185.
Societ.Officij 16 Martij 1626. dec.204.
& 18.Februar.1627.dec.259.
Saluia.14.Iunij 1630.dec.470.
Et 10. Februarij 1631. dec.502.
Foſſanen. Capellaniæ 20.Dec. 1621. dec.3.
Fulginaten. pecun.22.Maij 1622.dec.27.
Bonorum 1.Iulij 1622.dec.51.
Pecnniaria 23.Iunij 1636.dec.721.
& 7 Febr.1639.dec.796.
Et 15. Martij 1641.dec.858.
& 10 Iunij 1641.dec.868.

G

Gerunden. Iuriſdictio.11.Aprilis 1625.dec.166.
Diſmembrat.19.Dec.1625.dec.197.
Beneficij 1.Iulij 1626.dec.232.
& 16.Febr.1627.dec.260.
Iuriſdictio.ſeu plumborum 29.Maij 1628. d.369.
& 5.Decembris 1629.dec.431.
Et 9.Decem.1630.dec.494.
Adminiſtr.30.Aprilis 1632.dec.547.
Canonicat.22.Iun.1633.dec.591.
Adminiſtr.22.Iunij 1633.dec.592.
Beneficij 28.Aprilis 1634.dec.620.
& 19.Iunij 1634.dec 641.
Adminiſtr.18.Dec.1634 dec.660.
Iuriſdict.13.Dec.1635.dec.697.
& 4.Iulij 1635.dec.726.
& 24.Aprilis 1637.dec.738.
& 26.Iunij 1637.dec.751.
Scribaniæ 1.Iulij 1637.dec.756.
Diſtribut.18.Decemb.1637.dec.762.
Scribaniæ 26.Febr.1638.dec.764.
Canonicatus,& Sacreſtiæ 15.Maij 1638. d.768.
Scribaniæ 21.Maij 1638.dec.775.
Diſtributionum 28.Iunij 1638.dec.784.

Index Deciſionum,

H

HYdruntina pecun. 22 April.1622.dec.23.
& 16.Iunij 1641.dec 875.
Pecuniaria 11. Decemb.1641. dec.886.
Hiſpalen. Iuris patron.6.Febr.1640.dec.837.

I

IAmnen. delationis cappatum 17.Nou. 1624.d.138.
Ierulien Parochialis 4 Decembris 1625.dec.82.
Illerden. Beneficij 5.Iulij 1638. dec.788.
& 17.Decembris 1638.dec.791.
Imolen. Sacri dotalis 30.Maij 1632,dec.38.
Saluiani 17.Nouembr. 1634.dec.652.
Interamn. ſucceſſio 14.Decemb.1637.dec.761.
Hæredit.1.Iulij 1639.dec.815.
& 26.Martij 1640.dec.834.
Iſpalen. portio.8.Martij 1624.dec.99.

L

LAuden. iuris patr.15.Nouemb. 1640.dec. 850.
& 14.Iunij 1641.dec.870.
Laodicen. canonic. 2. Martij 1622.dec,14.
& 4.Decembris 1624,dec. 144.
Canonicatus 8.Apr. 1622. dec. 20.
& 6.Nouemb.1623.dec.73.
Parochialis 2.Decembr. 1622,dec.56.
& 18.Decemb. 1623.dec 87.
Vnionis, & Fructuum 29.Ianuar.1624.dec.91.
Parochialis 17.Maij 1624.dec. 114.
Dominij 24.Maij 1624.dec. 117.
Beneficij S.Martini 5.Iunij 1624. dec.121.
Vnion.Fructuum 10.Iunij 1624 dec.122.
Dominij de Nullona 5.Maij 1625.dec.171.
Parochialis 4.Iulij 1625.dec.180.
Dominij de Nullona 8.Iunij 1626.dec.214.
Coloniæ 16.Febr.1628.dec.536.
Decimarum 4. Iulij 1629.dec.421.
Coloniæ 20.Febr.1630.dec.444.
Redditio rationis 3.Aprilis 1634.dec.626.
Canonic.26 Martij 1635.dec.675.
Decimarum 26 Nouemb.1635.dec.694.
Beneficij 22.Iunij 1637.dec.750.
& 24.Febr. 1639.dec.801.
Decim.27.Iunij 1639 dec.813.
Beneficij 10 Decem.1640 dec.852.
Canonic.14. Martij 1642.dec.851.
Lucana Beneficij 1. Iulij 1620. dec.136.
Redditio computorum 17.Iunij 1630.dec. 473.
& 21.Aprilis 1639.dec.709.
& 19 Decem. 1636.dec.730.
Lunen. Sarzan iuriſpatr. 18. Maij 1622. dec. 35.
Oblationum 8.Febr.1627.dec.257.
Iuriſpatr.3.Iulij 1928.dec.324.

M

MAceraten. anni 1.Iulij 1626. dec. 231.
Seu Camarin ceſſio 17 Mart. 1632.d.543.
& 7. Iunij 1634.dec.634.
Beneficij 1.Aprilis 1639.dec 803.
& 16. Ianuar 1640.dec.825.
& 8.Martij 1641.dec.857.
Pecun.14. Iunij 1641.dec. 869.
Redditio ration. 21.Iunij 1641.dec.875.
Magazenis ſeu manuæ.28.Iunij 1641.dec 878.
Redditio ratio.27. Ianuarij 1642.dec.888.
Pecun. 12.Maij 1642.dec.894.
Maioricen. Beneficij 2.Iunij 1630.dec.467.
& 29.Nouemb.1630.dec.489.
Indebitorum 27.Iunij 1639.dec.814.
& 25.Iunij 1638. dec.786.
Mantuan. penſio.4.Dec.1626.dec.245.
Marcijſen. Beneficij 13.Iunij 1622 dec.43.
Mediolan. quartæ Funer.14.Martij 1622.dec.19.
Parochialis 10 Maij 1624.dec. 111.
& 29.Aprilis 1626 dec.214.
Pecun.30 Mart.1629 dec.401.
Decim 17.Febr.1631 dec.505.
Bonor.10 Maij 1633.dec.583.
Penſio 6 Iunij 1633.dec.585.
Bono.12.Iunij 1634.dec.638.
& 3.Iunij 1634.dec.649.
Penſio.19.Ianuar.1635.dec.663.
Beneficij 1.Iulij 1639.dec.818.
& 19.Decem.1639.dec.824.
Emphit.ſeu bon. 17.Iun.1641.dec.872.
& 4 April.1642.dec 893.
Melenita. adiutoriæ 14.Nouem.1624.dec.141.
Hæredit.5.Martij 1625.dec.163.
& 15.Iunij 1626.dec.226.
& 21 Maij 1627 dec. 284.
Bono.3.Apr.1628.dec.347.
& 12. Ianuar.1619.dec.384.
Feudi 30.Maij 1633 dec.582.
Mancipiorum 2. Iulij 1633.dec.595.
Commendæ de Manzara 23.Iunij 1634.dec.643.
Feudi 27.Nou.1634.dec.656.
& 1.Martij 1635.dec.670
Bonor.11.April. 1639.dec 806.
Optionis 5.Mart.1640.dec. 830.
& 7.Maij 1640.dec.838.
Bono 12.April 1641.dec.862.
*Meliten*ſ.habitus 14 Maij 1627.dec. 279.
Prioratus Capellæ 4.Febr.1630.dec.439.
Nauis 12.Decem.1633.dec.606.
& 10.Martij 1634.dec.629.
Meſſinen. iuriſdict. 5.Iul.1617. dec. 304.
Seu Nullius feudi 25.Febr.1636.dec. 702.
& 5.Maij 1636.dec.710.
Meten. Cercatoriæ 29.Ian.1624.dec.89.
& 16.Maij 1625.dec.174.
Prioratus 4 Iulij 1625.dec.179.
& 16.Februar.1626.dec.199.
& 17.Maij 1626.dec.281.
Monopolitana Benef.ſeu Capell. 6.Iun.1623.d.40.
& 14.Nouem.1622.dec.53.
& 16 Ianuar.1623.dec.66.
Capellaniæ 10 Nou. 1623.dec.75.
Adminiſtrat.15.Maij 1634.dec.632.
Montiſalti Beneficij 29.Aprilis 1637.dec.719.
Mutinenſ. præcedentiæ 25.Iunij 1628.dec.779.

N

NArnien. fideic 3.Iunij 1632.dec. 39.
Succeſſio.22.Maij 1628.dec.353.
Et 7.Februar.1629.dec.390.
& 16.Nouembris 1629.dec.429.
& 8.Martij 1630.dec 453.
Naulen. Parochialis 31.Mart.1642.dec.892.
Neapolitana matrim.23.Ianua.1623: dec.67.
& 30.Martij 1629.dec.400.
Cenſus 1.Martij 1633.dec.574.
Et 7. Maij 1635. dec. 680.
Penitentiariæ 5.Iunij 1637.dec.743.
Nepeſina canonic.9 Dec.1624.dec.146.
& 28.Februar.1625.dec.159.
Tutelæ 20.Nouembr.1626.dec.240.
& 7.Iunij 1627.dec.290.
Et 26.Nouembris 1627.dec.314.
& 7.Aprilis 1628.dec. 348.
& 16.Iunij 1628.dec.348.

& 6.

& 6.Nouemb.1628.dec. 375.
& 18.Februar.1650.dec.441.
Et 11.Decembris 1630 dec.496.
*Nicenſ.*decim.27.Nouem.1626.dec.242.
*Nicoſtren.*dotis 25.Febr.1622.dec.13.
*Nouarien.*bon.13.Ian.1642.dec.887.
Nucerina Prædij 29.Maij 1614 dec.118.
Nullius,ſeu Taurin.prior.13.Ian.1625.dec.148.

O

O*Veten.*Paroch.27.Iunij 1615.dec.688.
*Oximen.*canon.2.Martij 1612.dec.15.
& 13.Nouem.1624.dec.156.
& 14.Nouembr.1625.dec.184.
& 2.Iunij 1626.dec.223.

P

P*Acen.*Beneficij 15.Ian.1625.dec.149.
Capellan.24.Nou.1623.dec.80.
& 10.Nouem.1625. dec.183.
*Pallen.*Beneficij 5.Dec.1622.dec.59.
Paduana coadiut 6.Non.1623.dec.74.
Feudi 24 Ianuarij 1625.dec.150.
& 11.Ianuar. 1627.dec.247.
& 17.Maij 1627.dec.180.
& 20.Decembris 1627.dec.323.
*Pampilonen.*de Sanguezza 15.Nou.1650.dec.484.
Iuris viſitandi 2.Dec.1623.dec.84.
Et 15.Martij 1624.dec.101.
Canonic.18.Iun.1631 dec.550.
Parmen. penſionis 4 Maij 1624. dec.97.
& 5.Iunij 1614.dec.125.
Beneficij 18.Martij 1650.dec. 442.
Et 4.Iulij 1651.dec.518.
& 15.Febr.1659.dec.800.
Beneficij 15 Febr.1640 dec.829.
& 31.Ianuar.1642.dec 889.
*Perusin.*Prætenſæ ratificat.11.Martij 1622.dec.17.
Pecuniaria 1.Iulij 1622.dec.50.
& 1.Iulij 1622.dec.52.
Diſtribut.18 Iunij 1624.dec.129.
Laudi 16 Martij 1626.dec.205.
Diſtribut.17.Nouem.1628.dec.377.
Attentat.6.Iunij 1635.dec.584.
Fideic.de Meniconibus 15.Maij 1634.dec.633.
Reciſionis contract.20 Iunij 1656.dec.719.
Oblatio.27.Ian.1640.dec.826.
& 4.Iunij 1640.dec.849.
Piſana benef.27.Ionij 1629.dec.418.
& 1.Febr.1639.dec 438.
*Piſcien.*cappell.29.Dec.1621.dec.4.
Capellæ 25.Maij 1612.dec.36.
& 17.Sept.1627. dec.320.
Et 14.Februarij 1628.dec.335.
& 21.Iunij 1628.dec.365.
Capellaniæ 10.Maij 1628.dec.350.
Canonic.18 Iunij 1634.dec.647.
Piſtorien parochialia 6.Febr.1622.dec.71.
& 9.Febr.1624.dec.94.
Iuris patr.31.Martij 1628,dec.546.
Parochialis 26.Ian.1629.dec.585.
& 9 Febr.1632.dec.359.
Et 14.Ian.1639.dec.795.
& 1.Febr.1641.dec.854.
Penſio.1.Iunij 1641.dec.880.
Placentina parochialis 13.Ian.1625.dec.64.
Præcedentiæ 1.Febr.1623.dec.70.
& 23.Iunij 1633.dec.593.
Præſtimonij 14.Ian.1625.dec. 151.
Decimarum 21.Ian.1630.dec.433.
& 21.Iunij 1630.dec.474.
Cambiorum 9.Iunij 1634 dec.636.
Præcedentiæ 10.Nouem.1654.dec.651.
Illegitimitatis 12.Iunij 1655.dec.684.
*Portugal.*fructuum 1.Iulij 1639.dec.819.
Decim 11.Aprilis 1635.dec.576.
Praneſtina bon.25.Ian.1624.dec.93.

R

R*Auenat.*Salu.15.Dec.1621.dec.2.
& 2.Maij 1622 dec.28.
Concurſus 18.Nouem.1625.dec.85.
Pecun.6.Nou.1624.dec.135.
Concurſus 26.Febr.1625.dec.158.
Litterarum cambij 21.Aprilis 1625.dec.170.
Beneficij 9.Iunij 1636.dec.715.
Reatina iuris redim.27.Mar.1624.dec.104.
*Recanat.*fideic.29.Aprilis 1650.dec.459.
Terrarum 1.Iulij 1650.dec.479.
*Regien.*tranſlat.penſio 14.Maij 1627. dec.278.
Penſionis 27.Iunij 1636.dec.722.
& 9.Febr.1637.dec.752.
Et 17 Martij 1638.dec.770.
& 4.Aprilis 1659 dec 804.
Ripana Beneficij 27.Iunij 1622.dec.49.
Romana Salu 15.Aprilis 1622.dec.21.
Spolij 22.Aprilis 1622.dec.25.
Repetit.indebiti 29.April.1622.dec.26.
Pecunia.9.Maij 1622.dec.30.
Stantiarum ad Scalas Sanctas 9.Maij 1622.dec.31.
& 16.Ian.1625.dec.65.
Legati 15.Maij 1622.dec.52.
Dotium 18 Nouemb.1622.dec.55.
Dotis 15.Nouembr.1623.dec.77.
Societat.officij 1.Febr.1625.dec 68.
Annalis 10.Febr.1625.dec.72.
Saluia.24.Nou.1623.dec.78.
Dotis,ſeu attentat.4.Decembr.1623. dec.81.
& 7.Februar.1624.dec.95.
Domus 19. April.1624.dec.105.
Mercedis 26.Apr.1624.dec.108.
Pecunia.10.Iunij 1624.dec.125.
Confirmat.11.Iunij 1624.dec.115.
Succeſſio. 17.Iunij 1624.dec.126.
Fructuum cenſus 28.Iunij 1624.dec.152.
Vineæ ſeu deuolut.1.Iulij 1624.dec.154.
Cenſus de Murgagnis 9.Decemb.1624. dec.145.
Nullit.obligat.31.Ianuarij 1625.dec.155.
Mercedis 5.Martij 1625.dec.162.
Confiſcat.18.Aprilis 1625.dec.168.
Cenſus 12.Maij 1625.dec.175.
Domus 17.Nouembr.1615. dec.186.
Pecuniaria 19.Nouemb.1625.dec 188.
Domus,& Aromathariæ 12.Decem.1615.dec.195.
Scutorum 100.millium 15.Nouem. 1625.de.196.
De Victoriis 23.Martij 1626.dec.208.
Retractus 30.Mart.1626.dec.210.
Vineæ 4 Maij 1626.dec.215.
Precij Officij 15.Maij 1626.dec.216.
Cenſus,ſeu pecun.18.Maij 1626.dec.217.
Succeſſio.18.Maij 1616.dec.218.
Cenſus Vitalicij 22.Maij 1626.dec.219.
Fructuum cenſus 29.Maij 1626.dec.222.
Donatio.de incaſſatis 26.Maij 1626.dec.729.
De Victoriis 26.Iunij 1626.dec.250.
Pecunia 1.Iulij 1626.dec.215.
Legati 6.Nouem.1626 dec 237.
Fideic.de Victor.9 Decembris 1626.dec.244.
Caſalis Capicottæ 14.Decem.1626. dec.246.

Societ.Fundaci 23.Ianuar. 1627.dec.251.
Canon.27.Ianuar.1617.dec.253.
Scutorum 100.millium 27. Ian. 1627. dec.254.
Cenſus Victalicij 19.Ianuar.1627.dec.255.
Legati de Vallentinis 8.Febr. 1627. dec.258.
Fideic.de Victoriis 10.Martij 1627.dec.265.
Cenſus victalicij 17.Martij 1627.dec. 267.
Seu Bon.prætij clericatus 19.Aprilis 1627. dec.273.
Vineæ 17 Maij 1627.dec.283.
Pecun.28 Maij 1627.dec. 285.
Societ.Officij 7.Iunij 1627.dec.290.
Spolij 9.Iunij 1627.dec.291.
Melioramentorum 9.Iunij 1627.dec.291.
Fideic.de Victoriis 25.Iunij 1627.dec.297.
Societ.Officij 25.Iunij 1627.dec.298.
Cenſus 5.Iunij 1627.dec.305.
Societ.Officij 5.Iunij 1627.dec.306.
Reſtitutio.dotis 12.Nouemb.1627.dec.308.
Vineæ 15 Nouem.1627.dec.309.
Cenſus 13.Nouemb.1627.dec.310.
Quartæ dotalis 19 Nou.1627.dec.311.
Spolij 10.Decembris 1627.dec.317.
Affictus 15 Decem.1627.dec.319.
Cenſus 17.Decemb.1627.dec.321.
& 20.Decem. 1627.dec.322.
Fideic de victor.18.Ianuaar.1628.dec.317.
Prætij bon.31.Ianuar.1618.dec.331.
Pecun.13.Martij 1628. dec. 138.
Domus 24.Martij 1628.dec.342.
Vineæ 27.Martij 1628.dec.344.
Melioram.10.Martij 1628.dec.351.
Donat.16.Martij 1628.dec 355.
Emphyteuſis 29.Maij 1628.dec.356.
Reciſio contractus 2.Iunij 1628. dec.358.
Vineæ 14.Iunij 1618.dec. 363.
Fideic.de victor.21.Iunij 1628.dec.366.
Deuolut.domus 3 Iunij 1628.dec.371.
Officij Caſalis 15.Decembris 1628. dec.381.
Retractus 29.Ian.1629.dec.386.
Spolij domus 29.Jan.1629.dec.387.
Vineæ 36.Ianu.1619.dec.388.
Donat de incæſſatis 12.Febr.1629.dec.392.
Vineæ 12.Febr.1629 dec.393.
& 16.Martij 1629.dec.397.
Pecunia 20.April.1629.dec.404.
Vſuratum 12.Iunij 1629.dec.409.
Vineæ 13.Iunij 1629.dec.410.
Retractus 18.Iunij 1629.dec.411.
Hæreditat.21.Iunij 1629.dec.413.
Vineæ 25.Iunij 1629.dec.414.
Dotis,ſeu reſtit.in integr.27.Iunij 1629.dec.419.
Cenſus 4 Iulij 1629.dec.424.
Pecunia 3.Dec.1629.dec.430.
Fideic.de maximis 10. Decem.1629.dec. 432.
Hæredit.de Riualdis 14.Dec. 1629. dec.433.
Cenſus 14.Ian. 1630.dec.436.
Retractus 23.Ian.1630.dec.437.
Separat.thori 1.Mart.1630.dec.446.
Capellatum,& iuris patr.15.Mar.1630 dec.450.
Computorum 10.Aprilis 1630.dec.456.
Fideic.ſeu locorum montium 29.Apr.1630. d.460.
Cenſus 13.Maij 1630.dec.462.
Pecun.ſeu locor.mont.17.Maij 1630. dec.466.
Cenſus,ſeu pecun.10.Iunij 1630.dec.469.
Succeſſio.14 Iunij 1630.dec.471.
Cenſus 17.Iunij 1630.dec.472.
Pecun.15.Nou.1630.dec.485.
Salu.20.Nou.1630.dec.487.
De Catalanis 27.Nou 1630.dec.488.
Salu.20.Dec.1630.dec.498.
Reddit ration.24.Ian.1631.dec.500.
Domus 26.Febr.1631.dec.506.
Mutui,ſeu pecu.14.Mart.1631.dec.507.
Vſurarum 25.Martij 1631.dec.507.
Pecun.31.Maij 1631.dec.508.
Saluia 4.April.1631.dec.510.
Cenſus 16 Maij 1631.dec.512.
Seu Spolet ſucceſſio.30.Maij 1631.dec.513.
Caſalis capicottæ 30.Maij 1631.dec. 514.
Reddit.ratio.10.Iun.1631.dec.519.
Fideic.de Coronis 18.Iunij 1631.dec.520.
Nullit.oblig.27. Iunij 1631.dec.525.
Seu Spolet.ſucceſſio 4.Iulij 1631.dec.526.
Pecun.10.Dec. 1631.dec.333.
Cenſus 15.Febr.1632.dec.540.
& eadem die dec 341.
Canonum,ſeu cenſuum 29 Martij 1632. dec.545.
Pecun.21.Iunij 1632. dec.551.
Hæredit.21.Iunij 1632.dec.552.
Pecun.15.Iunij 1632.dec.555.
De Catalanis 26.Iunij 1632. dec.357.
Nullit.oblig.28.Iunij 1632.dec.558.
Pecun.15.Ian.1633.dec.365.
Hæredit.19.Ian.1633.dec.566.
Cenſus 14.Febr 1633.dec.369.
Domus 25.Febr.1633.dec.371.
Cenſus, ſeu Canonum 11.Martij 1633.dec.573.
& 8.Aprilis 1633.dec.575.
& 11.Aprilis 1633.dec.577
Spolij domus 15.Aprilis 1633.dec.579.
Hæredit.10.Iunij 1633.dec.386.
Penſionis 10.Iunij 1633.dec.587.
Pecun.20.Iunij 1633.dec.589.
Aſſecurat.1.Iulij 1633.dec.597.
Locat.Horti 28 Nou.1633.dec.602.
Nullit.contr.5.Dec.1633.dec.603.
Vineæ 9 Nou.1633.dec 604.
Lucri dotalis 16.Dec.1633.dec..608.
Retractus 19.Dec.1633.dec.609.
Cenſus 17.Febr.1634 dec.615.
Vineæ 17.Febr.1634.dec.616.
Pecun.10.Martij 1634.dec.617.
Eadem 29.Ian.1635.dec.667.
Cenſus 31.Martij 1634.dec.623.
31.Martij 1634.dec.624.
Locat.Horti 3.Aprilis 1634.dec. 627.
Fideic.de Coronis 26.Iunij 1634.dec.645.
Domus 2. Iunij 1634.dec.648.
Dotis, ſeu filiat.11.Dec.1634.dec.658.
Pecun.12.Dec. 1634.dec.639.
Fideic.de formicinis 7 Febr.1635.dec.669.
Dotis 14.Martij 1635.dec 671.
Separat.thori 19.Martij 1635.dec.672.
Vineæ 30.Aprilis 1635.dec.677.
Pecun.21.Maij 1635.dec.681.
Vineæ 15.Iunij 1635.dec.682.
Anniuerſat.22.Iunij 1635.dec.685.
Iuriſpatr.4.Iulij 1635.dec.689.
Scutorum 4000.4.Iulij 1635.dec.691.
Seu Florentina pecun.18.Febr.1636.dec.703.
Pecun.9.Maij 1636.dec.712.
& 9 Iunij 1636 dec.714.
De Catalanis 16.Iunij 1636.dec.716.
Pecun. 27.Iunij 1636.dec.723.
Locat.Horti 4.Febr.1637.dec.731.
Aſſecurat 13.Martij 1637.dec.734.

Pecun.

Pecun. 16. Martij 1637. dec. 735.
& 24. Aprilis 1637. dec. 737.
De Luraghij 12. Mai. 1637. dec. 741.
Cenſus 5. Iunij 1637. dec. 744.
Seu Spoletana nullius donat. 8. Iunij 1637. dec. 745.
Cenſus 19 Iunij 1637 dec. 748.
Laudi 26. Iunij 1637. dec. 753.
Aſſecurat. 26. Iunij 1637. dec. 754.
& 27. Nou. 1637. dec. 757.
Locorum montium 4. Dec. 1637. dec. 758.
Laudi 5 Maij 1638. dec. 765.
Officijnotar. Motæ 15 Martij 1638. dec. 769.
De Luraghis 26. Aprilis 1638. dec. 773.
Locorum montium 30. Aprilis 1638. dec. 774.
Fideic. 14 Iunij 1638. dec. 778.
Pecun. 28. Iunij 1638. dec. 782.
Locorum Montium .. Iulij 1638 dec. 789.
Dotis, & antifati 10. Ian. 1639. dec. 792.
Penſionis 14. Ian. 1639. dec. 794.
& 16. Maij 1639 dec. 808.
Saluia 27. Maij 1639 dec. 810.
Seu Tudertina educat. 3. Iunij 1639. dec. 812.
Penſio. .. Iulij 1639. dec 816.
Cenſus 1 Dec. 1639 dec. 822.
Domus 5 Dec. 1639. dec. 823.
Prætenſi Cenſus 27. Aprilis 1640. dec. 835.
Fideic. de Aliconis 27 Aprilis 1640 dec 847.
Deuolut. domus 17. Iunij 1641. dec. 878.
Officijnotariatus 26. Iunij 1641. dec. 874.
Saluia 28. Iunij 1641. dec. 877.
Deuolut domus 10. Nou. 1641. dec. 883.
Dotis 29. Nou. 1641. dec. 834.
Iocalium 9. Dec. 1641. dec. 880.
Saluia. 23. Maij 1642. dec 895

S

Sancti Seuerini dotis 2. Iunij 1631 dec. 515.
Sauonen. Iurium Paroch. 22. Martij 1632. dec. 544.
Seguntina decimarum 1. Iulij 1639. dec 817.
& 18. Maij 1640. dec. 842.
Surana Beneficij 9 Dec. 1622 dec. 62.
& 26. Iunij 1624 dec. 128.
& 28 Febr. 1625 dec. 160.
& 8 Maij 1627 dec. 264.
& 28 Iunij 1628. dec. 370.
& 11 Ian. 1630. dec 435.
Spoletana fideic. 4. Dec 1634 dec 657.
Fideic. 15. Iunij 1635. dec. 683.
Saluia. 3 Iunij 1639. dec 811.
Spulecen. abbatiæ 21. Maij 1625. dec. 175.
& 1. Iulij 1630. dec. 482.
& 20. Nou. 1630. dec. 486.
Archipresbyteratus 11 Dec. 1630. dec. 495.
Parochialis 4. Iulij 1631. dec. 529.
Manutent. 19. Aprilis 1641. dec. 861.
Sublacen. ſeu nullius obligat. 8 Aprilis 1639. dec. 801.
Sarentina cenſus 27. Aprilis 1635. dec. 676.
Beneficij 15. Dec. 1636. dec. 724.

T

Aragonen. pœnarum 20. Nou 1634. dec. 654.
Capel.. rum 24. Nou. 1636. dec. 728.
Taurinen. Canonic. 31. Maij 1625. dec. 286.
Donat. 28. Ian. 1633. dec. 568.
Terracinen. bon. 22. Febr. 1622. dec. 11.
& 6 Iunij 1622. dec. 41.
Concordiæ 27. Ian. 1625. dec. 155.
Iuriſpatr. 10. Aprilis 1628. dec. 349.
Tiburtina Caſtrorum 29. Nou. 1627. dec. 315.
Caſtri S. Angeli 15. Martij 1630. dec. 451.
Toletana matrim. 13. Iunij 1624. dec. 127.
Habitus 14. Martij 1625. dec. 164.
Matrim. 10. Dec. 1562. dec. 194.
Penſionis 1. Iulij 1630. dec. 478.
Diſtribut. 17 Febr. 1631. dec. 504.
& 12. Maij 1631. dec. 511.
Capellaniæ 6. Iunij 1631. dec. 518.
Iuriſpatron. 18. Martij 1639. dec. 802.
Prædij ſeu pecun. vel dotis 11. Maij 1640. dec. 841.
Treueren. Parochialis 16. Febr. 1626. dec. 198.
Decim 4. Aprilis 1629. dec. 402.
Profeſſionis 27. Iunij 1631. dec. 513.
Tridentina Parochialis 28. Iunij 1630. dec. 477.
Triuertina Beneficij 12. Ian. 1635. dec. 661.
Tudertina dotis 1 Iulij 1626. dec. 233.
Tullen. Capellaniæ 18. Februar. 1622. deciſ. 9.
& 4. Iunij 1615 dec. 177.
Parochialis 11. Martij 1626. deciſ. 203.
& 15. Martij 1627. dec 266.
Seu nullius præbendæ 18. Iunij 1627. dec. 301.
& 31. Ianuar. 1628. dec. 332.
Profeſſionis 10 Aprilis 1630 dec. 455.
& 22. Iunij 1633. dec. 590.
& 13 Martij 1634. dec 610.
& 28. Aprilis 1634. dec. 618.

V

Valentina donat. 1. Iulij 1624. dec. 170.
Canonicatus 5. Nou 1614 dec. 137.
Iurisſedendi 16 Decembris 1633. dec 607.
Diſtribut. 10. Maij 1634. dec. 630.
Iuris ſedendi 12. Iunij 1634. dec. 6375.
Decimatum 4. Iulij 1636. dec. 727.
Vercellen. Optionis 10 Iunij 1637. dec. 746.
Veronen. Separat. thori 26. Ian. 1622. dec. 7.
Verulana fideic. 26. Nouemb. 1633. dec. 600.
& 7. Iunij 1634. dec. 635.
& 26. Iunij 1634. dec. 644.
& 20. Nouemb. 1634. dec. 653.
Vicent. Legatorum 19. Iunij 1626. dec. 117.
& 4. Decembris 1624 dec. 143.
Iuriſdictio 27. Ianuar. 1625. dec. 152.
& 24. Nouem. 1625 dec. 190.
Canonic. 10. Nouemb. 1623. dec. 76.
& 24. Nouem. 1624 dec. 140.
Legatorum 15. Febr. 1630. dec. 441.
Iuriſdict 8. Febr. 1638. dec. 763.
& 5. Iunij 1638 dec 786.
Cameratiæ 17. Iunij 1640. deciſ. 846.
Viterbien. tertar. 14 Aprilis 1625. dec. 167.
Fideic. 14. Ianuar. 1628. dec 326.
Bonor. 20 Martij 1628 dec. 340.
Vlixbonen. profeſs. 10. Decemb. 1621. dec. 1.
Iuris nominandi 16. Nou. 1633. dec. 598.
Iuris conferendi habitum 23. Iunij 1636. dec. 720.
Vrbeuenet. fideicom. 3 Iunij 1628. dec. 360.
Reſciſſionis contr. 24. Ian. 1633 dec. 567.
& 12. Decembris 1633. dec 605.
Fideicomm. 11. Decembris 1637. deciſ. 760.
& 8. Martij 1638. deciſ 766.
Reſtitut. dotis 6. Febr. 1640. dec 828.
& 14. Decembris 1640. dec. 853.
Vrbinat. Beneficij 20. Decembris 1624. dec. 147.

b

FINIS.

INDEX
ARGVMENTORVM
DECISIONVM
Sacræ Rotæ Romanæ.

Quæ in præſenti Volumine coram Reuerendiſſimo CLEMENTE MERLINO *emanatarum continentur, vnà cum Indice Cauſarum, prout in Volumine iacent.*

Vlixbonen. Profeſſionis.

Veneris 10. *Decembris* 1621.

ARGVMENTVM I.

PRofessio expreſſa in Religione, vt ritè, ac rectè omiſſa cenſeatur quæ requirantur tum ex diſpoſitione iuris communis, tum Conſtitutionum Summorum Pontificum Sixti V & Clementis VIII. Profeſſio tacita data nullitate expreſsè quomodò, & quando inducatur.

Rauennaten. Saluiani.

Mercurij 15. *Decembris* 1621.

ARG. 2. Hypotheca, quæ competit cedenti, competit Ceſſionario.

Foſſanenſ. Capellaniæ.

Luna 20. *Decembris* 1621.

ARG. 3. Mandatum de manutenendo conceditur probata poſſeſſionis adeptione ex ſolo inſtrumento alio in poſſeſſione non exiſtente. Per reſignationem amittitur beneficij poſſeſſio.

Piſcier. Capellæ.

Luna 10. *Ianuarij* 1622.

ARG. 4. Beneficium ſi quis obtinuerit à Sede Apoſtolica tanquàm de libero, tunc ſi probetur illud eſſe de iure patronatus Laicorum, eius immiſſionem obtinere non valebit. Iuspatronatus quando ſumus in perſonis priuatis qualiter ſufficienter probetur. Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum Beneficij, ſi conſtet de anteriori ſtatu contrario.

Aſculana alimentorum.

Veneris 14. *Ianuarij* 1622.

ARG. 5. Alimenta vbi ſunt debita, taxari debent arbitrio boni viri, & iuxta conſuetudinem rationabilem tamen. Alimentorum in legato quæ compræhendantur ad fauorem Alimentarij.

Calagurritana Beneficij de Arnedo.

Luna 21. *Ianuarij* 1622.

ARG. 6. In Eccleſia aliqua ſi adſit ſtatutum, prout eſt in Eccleſiis Diæceſis Calagurritanæ, vt beneficia vacantia in dd. Eccleſiis, ſint eis interuenientibus, ac antiquioribus conferenda, tunc dum quis has obtinet qualitates, habere dicitur intentionem fundatam ad ea aſſequenda, data vacatione aliquibus eorum, & quid ſi obtineat iam aliud beneficium, an præferatur ei, qui nullum habet beneficium, ſed dd. qualitates non poſſidet, & concluſio eſt affirmatiua pro habente qualitates atque iterum quid ſi beneficium, quod iam poſſidebat, eſt incompatibile cum ſecundo, quidnam ſit peragendum.

Veronen. Separationis Thori.

Mercurij 26 *Ianuarij* 1622.

ARG. 7. Mulieri agenti ad ſeparationem thori, debētur à viro alimenta, & ſumptus litis, quando ſunt probata requiſita boni iuris, nempe quòd ex animi leuitate non receſſerit à viro, alimenta, & ſumptus taxantur ad rationem ſex pro centenario dotis viro ſolutæ.

Fanen. Exemptionis.

Mercurij 26. *Ianuarij* 1622.

ARG. 8. Regulares ſunt de iure exempti à cenſu, & contributione Epiſcopo ſoluenda per Clericos etiam ratione Eccleſiæ Parochialis vnitæ Monaſterio Regularium. Capellani amouibiles non poſſunt præiudicare Eccleſiæ Regulari, nec Epiſcopum in quaſi poſſeſſione conſtituere præiudicialē iuris Regularibus, maximè non concurrente poſſeſſione longiſſimi temporis 30. & 40. annorum.

Tullen. Capellaniæ.

Veneris 18. *Februarij* 1622.

ARG. 9. Poſſeſſio anterior manutenenda eſt aduerſus recentiorem, quæ præſumitur clandeſtina, & non manutenibilis, & anterioritas quomodò probetur.

Fanen. Tutelæ.

Luna 21. *Februarij* 1622.

ARG. 10. Attentari vitium dari nequit contra eum, qui continuat. Tutor non idoneus electus à Teſtatore, ſi adminiſtret antequàm declaretur idoneus, an dicatur attentare. Ab executore, qui poteſt ſe extraiudicialiter informare, an detur appellatio. Pro attentatorum reiectione, quando intret arbitrium.

Terracinen. Bonorum.

Luna 21. *Februarij* 1622.

ARG. 11. Ægidiana regulariter loquendo quando intret, & quando ceſſet. Mandatum dum reperitur decretum niſi ad primam cum intimatione ſi reperiatur relaxatio abſque d. intimatione, & productione in actis, ſaluari non poteſt à vitio nullitatis,

tatis. Nullitas defectus actionis iudicij arguit notoriam iniuſtitiam. Interdictum quorum bonorum vt intentari poſſit quid requiratur, & qualiter ſit formandus eius libellus.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.

Veneris 25. Februarij 1622.

ARG. 12. Magiſtraliter ventilatur, & reſolutus, quando Teſtator dicatur voluiſſe proſpicere in caſu nō ſolùm quando eius hæredes noluerint, ſed etiam caſu quo non potuerint eius voluntatem adimplere, & id ſpecialiter Teſtator non diſpoſuit, ſed benè tacitè ex coniecturis. Et plura adducuntur ad docendum, quando animum enixum habuerit Teſtator ad conſeruandam agnationem. Nec non interpretatur text. in leg. Pater Seuerinam ff. de condit. & demonſtration.

Nicoſtienſ. Dotis.

Veneris 25. Februarij 1622.

ARG. 13. Adiudicatio colluſiua, & ſimulata ex quibus deducatur coniecturis, & argumentis.

Leodien. Canonicatus.

Mercurij 2. Martij 1622.

ARG. 14. Poſſeſſio anterior horæ, & momenti præfertur poſteriori in iudicio manutentionis. Et quomodo poſſeſſio probetur anterior. Inſtrumentalis poſſeſſio eſt manutenibilis contra non poſſidentem de tempore immiſſionis.

Oxomen. Canonicatus.

Mercurij 2. Martij 1622.

ARG. 15. Remiſſoriam ad examinandum ad partes Rota non denegat conſtito de bono iure præſumptiuè. Clericus habens recurſum ad Iudices Laicos efficitur excommunicatus, & indignus beneficio Eccleſiaſtico. Abſolutus per confeſſarium vigore Bullæ cruciatæ an reddatur capax beneficij eccleſiaſtici, & quid abſolutio confeſſarij in foro externo probet, & ſuffragetur.

Calaguritana Sedilium.

Veneris 11. Martij 1622.

ARG. 16. Declaratoria ob non paritum quando veniat concedēda contra inobedientē. Et quid quando non paritio allegatur ob potentiam Laicorum.

Peruſina prætenſæ ratificationis.

Veneris 11. Martij 1622.

ARG. 17. Tranſactio inita per Procuratorem quando non poſſit reſcindi ſub prætextu quod d. Procurator exceſſerit fines mandati, & quando d. exceſſus nullatenus poſſit conſiderari. Amplitudo, & inculcatio clauſularum generalium in mandato appoſitarum quid operentur, & vſque quo extendant mandatum.

Bononien. Profeſſionis.

Lunæ 14 Martij 1622.

ARG. 18. Monachus ſi in aliqua Religione diu degerit, ipſique tacitè profiteatur, ac deinde relicta prima Religione ad aliam tranſierit; ibique expreſſè profeſſus fuerit, nec non per multum tempus ſteterit, dato modo; vt iterum reuertatur ad primam Religionem, ac pendeat lis ſuper validitate tranſitus, dubitatur modo, dum ea pendet, cuinam Religioni danda ſit manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi actus ſuperioritatis in d. Religioſum, & concluſio eſt ad fauorem ſecundæ Religionis concurrentibus tamen requiſitis, de quibus latè in præſenti deciſione.

Mediolan. Quartæ funeralium.

Lunæ 14. Martij 1622.

ARG 19. Mandatum de manutenendo datur probata poſſeſſione, denegatur autem ei, qui ſe pro ſpoliato habuit; & an detur ex ſola iuris communis aſſiſtentia poſſeſſione non probata.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 8. Aprilis 1622.

ARG. 20. Declaratoria per non paritionem mādatorū non poteſt committi, niſi probetur non paritio, quando tamē ex parte eius, qui tenetur parere, non eſt neceſſarius actus aliquis paritionis poſitiuus.

Romana Saluiani.

Veneris 15. Aprilis 1622.

ARG. 21. Vt Saluianum competat de requiſitis in eo neceſſariò probandis. Fructus cenſus prohibiti alienari, aut hypothecari non excluduntur ab obligatione generali facta à poſſeſſore cenſus, & ideò veniunt in hypotheca, & ad eos datur ideò Saluianum.

Bononien. Hæreditatis de Armis.

Lunæ 18. Aprilis 1622.

ARG. 22. Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fœminam bonis, & hæreditati maternæ eamdem excludat à ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti.

Hidruntina Pecuniaria.

Veneris 22. Aprilis 1622.

ARG 23. Sententia dicitur nulla lata in cauſa adminiſtratæ tutelæ, aut alterius bonorum non viſis libris ipſius adminiſtrationis.

Anconitana Bonorum.

Mercurij 27. Aprilis 1622.

ARG. 24. Agitur in hac deciſione de nullitate decreti Iudicis, ac ſubhaſtatione in eius executionem factarum ob defectum mandati, iuramenti calumniæ, & inobſeruantiam formę.

Romana Spolij.

Mercurij 27. Aprilis 1622.

ARG 25. Ceſſionarius poſt ceſſionem obtentam non acquirit adeò plenam actionem, itaut cedens adhuc agere poſſit contra nomen debitoris ceſſum, vbi ceſſio eſt facta ad fauorem cedentis.

Romana repetitionis indebiti.

Veneris 29 Aprilis 1622.

ARG. 26. De requiſitis in actione repetitionis indebiti, & quando ſummarum pluralitas præſumatur.

Rauennaten. Saluiani.

Lunæ 2. Maij 1622.

ARG. 27. Hypothecam habens ſpecialem in aliqua re, non poteſt generaliter agere, niſi prius diſcuſſa illa re ſpeciali, quod procedit etiam fauore dotis, & quando non dicatur conſtare de d. hypotheca ſpeciali, ſed benè de generali, itaut ſit in electione creditoris experiri ſuper bonis pro libito ſuæ voluntatis.

Fulginaten. Pecuniaria.

Lunæ 2. Maij 1622.

ARG. 28. Obligatio Matris pro filio quando valeat.

Ariminen. Hæreditatis.

Mercurij 4. Maij 1622.

ARG. 29. Ægidiana conſtitutio in iudicio poſſeſſorio non intrat, quando fuit ab Actore in libello in cauſa implicata etiam cauſa petitorij. Mulier vſufructuaria conſtituta quando excuſetur, & quibus ex cauſis ob non præſtitam cautionem.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 9. Maij 1622.

ARG. 30. Appellatio interpoſita ab vna ſententia non facit deuoluere cauſam quoad aliam.

Romana ſtantiarum ad ſcalas ſanctas.

Luna 9. Maij 1622.

ARG. 31. Diſcutitur, & reſoluitur in hac deciſione, quòd Manſiones ædificatæ ſupra porticum ſcalæ Sanctæ à Sixto V. fel. rec. ſpectant, & pertinent non ad Cuſtodes Capellæ SS. Saluatoris, ſed benè ad Rectores dd. Scalarum. Stantiæ, ſeu Manſiones, dum ſunt in dubio, ad quem ſpectent, & cui veniant adiudicandæ.

Romana Legati.

Veneris 13. Maij 1622.

ARG. 32. Dos ſoluta ab aliquo, an & quando ſoluto matrimonio ad dotantem debeat reuerti. De interpretatione ſtatuti vrbis lib. 1. c. 130. & nonnulla alia circa dicta Teſtium.

Lunen. Sarzanen. iuriſpatronatus.

Mercurij 18. Maij 1622.

AR. 33. Reſtitutio in integrũ aduerſus ſentẽtiã in iudicatũ tranſactã nõ datur, vbi de læſione nõ docetur.

Camerinen. Bonorum.

Veneris 20. Maij 1622.

ARG. 34. Declaratione facta ab aliquo, ſi quis vti intendit, opus eſt, vt eam prouiaceat, cum omnibus ſuis qualitatibus acceptet. Hæreditatis aditio cum non præſumatur, ideò per allegantem eſt probanda. Filius cum poſſit habere bona ſeparata à bonis paternis, ideò pro debitis Patris contra eius bona non eſt ſimpliciter relaxandum mandatum.

Fanen. Tutelæ.

Luna 23. Maij 1622.

ARG. 35. Mulier licèt à iure arceatur à munere tutelæ, & hoc maximè ſi etiam ſit Minor, nihilominus quando à Papa ſuper hoc fuerit diſpenſata, cum prædicta obſtacula ſint introducta à iure poſitiuo ſine dubio tali officio poterit fungi. Subreptio quando ceſſet.

Piſclen. Capellæ.

Mercurij 25. Maij 1622.

ARG. 36. Beneficium Iuriſpatronatus Laicorum ex quibus libertatem acquiſiuiſſe dicatur contra Patronos. Teſtes ſuper fama deponere quomodo debeant, vt ſufficienter probent.

Burgen. Beneficij, ſiue Portionis.

Mercurij 25. Maij 1622.

ARG. 37. Vnio Eccleſiæ facta alteri extinguit Beneficium vnitum.

Imolen. Lucri Dotalis.

Luna 30. Maij 1622.

ARG. 38. Statutum reſeruans lucrum dotis Marito defuncta vxore abſque filiis communibus an dicatur derogare diſpoſitioni l. hac edictali C. de ſecundis nupt. nempe vt deferat lucrum Marito non obſtante ſuperexiſtentia filiorum primi matrimonij, & ita vt plus capiat vitricus, quàm vnus eorum. Legitima filiorum primi matrimonij in bonis maternis an detrahatur ante lucrum dotis debitum ex ſtatuto vitrico.

Narnienſ. fideicommiſſi.

Luna 3. Iunij 1622.

ARG. 39. Hæc deciſio eſt magiſtralis, clara, & benè docens, quòd alienationes factæ per grauatum imputantur in detractiones legitimæ, & Trebellianicæ, item quòd primæ tantùm alienationes ſuſtinentur, ſequentes autem reuocantur à ſubſtituto; item quòd ad hunc effectum ſolum attenduntur alienationes, ex quibus transfertur dominium actuale, non verò habetur ratio ad hypothecas & aſſecurationes generales, aut ſpeciales, quia illæ non imputantur in detractiones in præiudicium poſteriorum alienationum cum tranſlatione dominij factarum.

Monopolitana Beneficij, ſeu Capellæ.

Luna 6. Iunij 1622.

ARG. 40. De validitate, & exiſtentia codicillorum quando non ſit dubitandum, quæ probatio eo fortior redditur; quando adeſt obſeruantia contentorum in eis. Obſeruantia dat robur ſcripturæ etiam Informi, & quandò attendatur; etiam ſi ſit nimis remota, & quo caſu non dicatur nimis remota. Iuſpatronatus dum deducitur incidenter, qualiter ſufficiat vt probetur, ac in eo lex impoſita à fundatore æquum eſt vt ſeruetur. Beneficio ſimplici vt quis ſit capax; qualis ætas in eo requiratur.

Terracinen. Bonorum.

Luna 6. Iunij 1622.

ARG. 41. Relatio regulariter facienda eſt ad id, quod immediatè fuit diſpoſitum, & non ad omnia ſuperiùs d., & hoc multò magis ſi ſequeretur aliquod abſurdum; clauſulæ dum Iudicis auctoritate non fuerunt extenſæ non releuant, ac in caſum extenſione eſt ſeruandus ſtylus Notarij, qui inſtrumentum ſtipulatus eſt. Hæredi ſuccedenti ab inteſtato non eſt danda immiſſio, quando quis non deceſſit ab inteſtato, & quid ſi prætendatur teſtamentum non habere ſubſiſtentiam.

Foroliuien. Bonorum.

Veneris 10. Iunij 1622.

ARG. 40. Attentata non committuntur poſt appellationem nulliter, & indebite interpoſitam.

Marciſen. Beneficij.

Luna 13. Iunij 1622.

ARG. 43. Manutentio datur in beneficialibus ex poſſeſſione inſtrumentaria.

Anconitana prætenſæ repetitionis indebiti.

Veneris 17. Iunij 1622.

ARG. 44. Examen Teſtium in vim litterarum remiſſorialium ſine citatione, & per affixionem edicti quando nullum.

Burgi S. Domini Iuriſpatronatus.

Luna 20. Iunij 1622.

ARG. 45. Pertinentia, & exiſtentia iuriſpatronatus ex quibus probetur.

Calagutitana Beneficij de Arnedo.

Mercurij 22. Iunij 1622.

ARG. 46. Collatio Beneficij litigioſi poteſt pertinere mortuo colligitante ad Auditores S. Rotæ Romanæ. De periurij exceptione quando obſtet ad aſſequendam Beneficij prouiſionem. Pluralitas Beneficiorum quando obſtare dicatur.

Calagutitana Beneficij de villarea.

Veneris 22. Iunij 1622.

ARG. 47. Attentata eſt prouiſio ordinarij intra tempora ad appellandum, quando proceſſit ex relatione examinatorum ſynodalium.

Elen. Diſtributionum.

Luna 27. Iunij 1622.

ARG. 48. Expenſæ litis quando litigatur inter illos de communitate, quando ex pecuniis communitatis ſint faciendæ.

Ripana Beneficij.

Luna 27. Iunij 1622.

ARG. 49. Beneficium ſimplex vt cadat ſub reſeruatione, per obitum in Curia Beneficiati, & eius impetratio ſubſiſtat, neceſſaria aliqua.

Peruſina

Peruſina Pecuniaria.
Veneris 1. Iulij 1622.

ARG. 50. Creditores non poſſidentes non poſſunt impedire conſeruationem executionis obtentæ per alium creditorem; Inhibitio quando non cauſet attentata; offerendi ius competit creditoribus etiam contra alios ex cauſa dotis.

Fulginaten. Bonorum.
Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVM. 51. Attentata ex quibus cauſis ceſſare dicantur.

Peruſina pecuniaria, ſiue ſocietatis.
Veneris 1. Iulij 1622.

ARG 52. De Libro Adminiſtratoris quòd legaliter, & dilucidè teneri debet, & quòd Peritorum calculo ſtandum ſit.

Monopolitana Beneficij, ſeu Capellæ.
Lunæ 14. Nouembris 1622.

ARGVMENT. 53. Inſtrumentum originale ſi ſit adeò corroſum, & vetuſtate, & tempore, ac murium iniuriâ labefactatum, itant in eo non legatur id, quod eſt in controuerſia, tunc ſi ex aliquibus verbis antecedentibus, & ſubſequentibus, ſatis comprehenditur; quidnam in verbis corroſis contineatur; ideoque corroſio ipſa obeſſe non debet. Ac plura habentur circa hanc materiam corroſionis, abraſionis, & conſumptionis ſcripturarum antiquarum, & quid ſi ſimus in ſubſtantialibus. Inſtrumentum producens dicitur illud tanquam validum approbare.

Anconitana Bonorum.
Sabbati 26. Nouembris 1622.

ARG 54. Proceſſus fabricatus non præſtito iuramento calumniæ ac ſine Procuratoris legitimo mandato nullus eſt.

Romana Dotium.
Lunæ 28. Nouembris 1622.

ARG. 55. Legatum factum de certis corporibus cum onere implicationis fructuum in certa ſumma pro nubendis pauperibus Puellis, diminutis redditibus corporum aſſignatorum debent etiam diminui dotes, non verò præſtandæ veniunt integraliter à legatario.

Leodienſ. Parochialis.
Veneris 2. Decembris 1622.

ARG. 56. Deſertio appellationis euitanda quantum fieri poteſt, nec incurritur ex lapſu modici temporis vnius diei.

Metien. Prioratus.
Veneris 2. Decembris 1622.

ARG. 57. Cumulatio petitorij cum poſſeſſorio an fieri poſſit vigore clauſulæ arbitrio Rotæ, ſumma cauſa cumulationis fuit commiſſa à Sanctiſſimo appoſita d. clauſula, & de effectibus clauſulæ decreti irritantis.

Cochen. Decimarum.
Lunæ 5. Decembris 1622.

ARG. 58. Exhibere proceſſum parti quando quis cogi poſſit. Et de tranſportatione actorum ab appellante ad formam Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 20. verſ. præterea.

Pacten. Beneficij.
Lunæ 5. Decembris 1622.

ARG. 59 Ex negligentia Patronorum in præſentando collatio Beneficij non deuoluitur ad Papam, ſed ad Epiſcopum priùs, & quando Patroni excuſentur. Beneficium quomodo litigioſum efficiatur.

Burgi S. Donini Iuriſpatronatus.
Veneris 9. Decembris 1622.

ARG. 60. Exiſtentia Iuriſpatronatus ex quibus probetur. Et quando ceſſet præſumptio vſurpationis; Sotana Beneficij.
Veneris 9. Decembris 1622.

ARG. 61. Beneficium Manuale non cadit ſub reſeruatione Summi Pontificis; Et quomodò probetur Beneficium eſſe manuale.

Bononien. Hæreditatis de Armis.
Lunæ 12. Decembris 1622.

ARG. 62. Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fœminam bonis, & hæreditati maternæ, eamdem excludat à ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.
Lunæ 12. Decembris 1622.

ARG. 63. Intra quamquàm non faueant ſuccedentibus ab inteſtato vltra decimum gradum, & ſic fideicommiſſum inductum fauore Agnatorum intra cancellos dicti decimi gradus contineri debeat, tamen hoc non procedit, ſi Teſtatoris mens fuerit perpetuandi fideicommiſſum in infinitum. Ciuis alicuius loci, quando dicatur probatum, quòd quis ſit.

Placentina Ptochialis.
Veneris 13. Ianuarij 1623.

ARG. 64. Manutentio conceditur docenti de anteriori poſſeſſione, & de clauſula (conſtito.)

Romana Stantiarum ad ſcalas ſanctas.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARG. 65. Manſiones eius ædificij dicuntur, cuius intuitu fuerunt conſtructæ, & connexæ. Ex pecuniis propriis, quòd quis teneatur rem alienam conſeruare, abſurdum eſt, & quid inde inferatur ſi alicui onus tale conſeruationis fuerit commiſſum. Papa etiam rem ex pecuniis Cameralibus confectam poteſt alteri concedere.

Monopolitana Beneficij.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARG. 66. Lineæ appellatione an veniat effectiua tantùm, an etiam contentiua. Fœminæ an veniant lineæ appellatione.

Neapolitana Matrimonij.
Lunæ 23. Ianuarij 1623.

ARG. 67. Mulier à viro diuertere poteſt ob ſæuitiam, & marito non eſt dandum mandatum de manutenendo, ſed à Iudice prouidendum de cautione pro indemnitate ipſius Mulieris.

Anconitana Bonorum.
Lunæ 30. Ianuarij 1623.

ARG. 68. Mandatum Procuratoris quando præſumi poſſit.

Romana Societatis officij.
Mercurij 1. Februarij 1623.

ARG. 69. In præſenti deciſione latè diſcutitur, quod nullatenus iuridica eſt illa concluſio nec lege, nec aliqua valida ratione comprobatur, vt ſocietas officij in totum diſſoluatur per receptionem partis ſortis principalis cum contraria opinio ſit verior, validior, & in iure magis ſubſtantialis, cum ſocietatis natura ea ſit, vt per reſtitutionem, vel interitum partis rei communicatæ, ſocietas in totum non diſſoluatur; ſed adhùc duret in eo, quòd remanet.

Placentina Præcedentiæ.
Mercurij 1. Februarij 1623.

ARG. 70. Laudum quando veniat reuocandum

Præcedentia ex quibus ſignis, & coniecturis arguatur, & denotetur, & quid potiſſimum in hac materia attenditur.

Piſtorien. Parochialis.

Luna 6. Februarij 1623.

ARG. 71. Esamen in Beneficio Parochiali non eſt prætermittendum, etiam ſi obtinuerit quis litteras Apoſtolicas cum clauſula (ſi per diligentem examinationem repertus fuerit habilis) quod non obtinet quando prouiſus fuiſſet iam examinatus, & repertus idoneus.

Romana Annuli.

Veneris 10. *Februarij* 1623.

ARG. 72. In ambiguis poteſt Index concordare medietatem vni, & medietatem alteri parti rei controuerſæ aſſignando.

Leodien. Canonicatus.

Luna 6. *Nouembris* 1623.

ARG. 73. Ad obtinendum, & iuſtificandum gratiam ſubrogationis per obitum collitigantium, deducuntur requiſita, & eorum probationes.

Paduana Coadiutoriæ.

Luna 6. *Nouembris* 1623.

ARG. 74. Ad coadiutoriæ gratiam impetratam iuſtificandam nonnulla in ſpecie probanda ſunt, de quibus in deciſione.

Monopolitana Capellaniæ.

Veneris 10. *Nouembris* 1623.

ARG. 75. Appellans tenetur intra terminum iuris redire pro Apoſtolis.

Vicen. Canonicatus.

Veneris 10. *Nouembris* 1623.

ARG. 76. Clauſola (parito iudicato) quomodò intelligatur, & quando dicatur paritum, & de paritione nonnulla.

Romana Dotis.

Luna 13. *Nouembris* 1623.

ARG. 77. Per ſolutionem quando non extinguatur hypotheca. Pro dote quæritur ius, & actio abſque ſtipulatione Mulieris abſentis. In cauſa dotis non poteſt generari à viro præiudicium Mulieri.

Romana Saluiani Interdicti.

Veneris 24. *Nouembris* 1623.

ARG. 78. Res ſubrogata in particularibus non ſuccedit loco pretij.

Pacen. Capellaniæ.

Veneris 24. *Nouembris* 1623.

ARG. 79. Beneficium quod non efficiatur collatitium, & dicatur merè prophanum ex quibus dignoſcatur. Identitas quomodo probetur.

Albanen. Donationis.

Luna 27. *Nouembris* 1623.

ARG. 80. Agitur de donatione propter nuptias quæ nempè, & quando deducatur, & de aliquibus augumentis eam inferentibus.

Romana Dotis, ſeu Attentatorum.

Luna 4. *Decembris* 1623.

ARG. 81. Patet ex Summario.

Terulen. Parochialis.

Luna 4. *Decembris* 1623.

ARG. 82. Epiſcopus prohibetur conferre Beneficia Conſanguineis ex Bulla Pij V. & de eius interpretatione. Multiplicatio titulorum in Beneficiis quomodo admittatur.

Bonon. fideicom. de Zeccadoris.

Luna 11. *Decembris* 1623.

ARG. 83. De coniecturis pluribus, ex quibus receditur à conſ. *Oldrad.* 21. & filij in conditione poſiti quando etiam vocati, & grauati cenſeantur.

Pampilonen. Iuris viſitandi.

Veneris 15. *Decembris* 1623.

ARG. 85. Vacante Sede tota iuriſdictio reſidet penes Capitulum, cui etiam ius viſitandi Diœceſim competit.

Rauennaten. Concurſus.

Luna 18. *Decembris* 1623.

ARG. 86. Filius grauatus fideicommiſſo agere poteſt citatis fideicommiſſariis ad ſeparationem ſuarum detractionum, & creditorum.

Bona emphyteutica non veniunt in obligatione, & hypotheca facta etiam à primo acquirente.

Leodien. Parochialis.

Luna 18. *Decembris* 1623.

ARG. 87. Remiſſoria quando concedenda. Iuriſpatronatus natura quomodo immutetur.

Aſculana Plebaniæ.

Veneris 12. *Ianuarij* 1624.

ARG. 87. Eccleſiam eſſe Collegiatem ex quibus probetur.

Calaguritana Beneficij de Armarita.

Luna 15. *Ianuarij* 1624.

ARG. 88. Patet ex Summario.

Meten. Cercatoriæ.

Veneris 19 *Ianuarij* 1624.

ARG. 89. Beneficium ex negligentia Patronorum fit collationis primò ordinarij, & deinde ordinario negligente Papæ.

Bonon. de Beroaldis.

Mercurij 24 *Ianuarij* 1624.

ARG. 90. Ex ſubſcriptione folij albi an oriatur obligatio.

Leodien. vnionis, & fructuum.

Luna 29. *Ianuarij* 1624.

ARG. 91. Attentata quando non reuocanda veniant.

Præneſtina Bonorum.

Mercurij 31. *Ianuarij* 1614.

ARG. 92. Poſitionibus dum pars reſpondere recuſat, nec ſuper hoc vult dare ſpecialiſſimum mandatum Procuratori ad ſic & ſic reſpondendum, non eſt procedendum ad expeditionem cauſæ; cum à iure abhorreat quem defrandare ſuis probationibus, & maximè ex facto Aduerſarij. Poſitiones vt admittendæ veniant, ſufficit eas non eſſe omnino impertinentes, ſufficitque aliquo modo facere ad cauſam, vel præbere adminiculum. Rota licet de ſtylo non admittat confeſſionem illam fictam, quæ prouenit ex contumacia in non reſpondendo poſitionibus, non tamen ex hoc improbat vſum poſitionum. Tranſactio vt reſcindatur; eſt neceſſaria enormiſſima læſio, & in magno exceſſu vltra dimidiam.

Romana Dotis.

Mercurij 7. *Februarij* 1624.

ARG. 93. Interpretatio clauſulæ [ſi per diligentem examinationem &c.] poſitæ in gratioſa ſubrogatione an operetur; vt de nouo ſit facienda examinatio poſt expeditionem gratiæ, an verò ſufficiat ſemel facta.

Piſtorien. Parochialis.

Veneris 9. *Februarij* 1624.

ARG. 24. Iuſpatronatus natura eſſe hæreditarium comprobatur, & ex quibus naturam mutare poſſit, deducitur.

Barchinonen. Vicariæ.

Veneris 9. *Februarij* 1624.

ARG. 95. Vnio Beneficiorum maximè ſi ſimus in antiquiſſimis,

antiquiſſimi, qualiter, & ex quibus doceri poſſit, & diluontur quædam appoſitiones contra talem probationem factæ.

Ariminen. fideicommiſſi.

Lunæ 12. Februarij 1624.

ARG. 96. Alienatio pendente lite facta quando ſubſiſtat, itaut Creditor non poſſit executionem cõſumare in re alienata.

Parmen. Penſionis.

Luna 4 Martij 1624.

ARG. 97. Moneta quãdo eſt in obligatione, enins duę ſint ſpecies, alia nempe realis, & cuſſa, alia imaginaria, an veniat imaginaria, vel realis, & cuſſa.

Cochen. Decimarum de Belmonte.

Lunæ 4. Martij 1624.

ARG. 98. Teſtes in probanda negatiua vt probent.

Iſpalienſ. Portionis.

Veneris 8. Martij 1624.

ARG. 99. Statutum factum per Capitulum de non admittendis Canonicis, niſi probata prius ſanguinis puritate non valere. Et nonnulla de obſeruantia, & de remiſſoria.

Calaguritana iuris optandi.

Lunæ 11. Martij 1624.

ARG. 100. Optare quando valeat antiquior Præbendarios in Eccleſia aliam vacantem prębendam. Et quid quando præbenda eſt annexa alicui dignitati, aut officio.

Pampilonen. Iuris viſitandi.

Veneris 15 Martij 1624.

ARG. 101. Contra Epiſcopum vt ius viſitandi non competat in certis annis, & temporibus an præſcribi poſſit ſaltem per immemorabilem.

Compoſtellana Præſtimonij.

Lunæ 18. Martij 1624.

ARG. 102. Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo boni iuris; In Beneficialibus verò docto de fumo, & præſtita cautione de ſtando vni ſententiæ. Cauſa iuriſpatronatus inter Laicos dicitur prophana, & non Eccleſiaſtica.

Cameunen. bonorum.

Veneris 22. Martij 1624.

ARG. 103. Emens rem nomine proprio, ſed pecunia alia, nihilominus dominium illius ementi acquiritur, & in ſpecie tractatur de vxore emente bona ex pecuniis Mariti, itaut Creditores Mariti ſuper dictis bonis tanquàm non ſpectantibus ad eum quidquam prætendere nequeant.

Reatina iuris redimendi.

Mercurij 27. Martij 1624.

ARG. 104. Pactum, ſeu ius redimendi eſt tranſitorium ad hæredes. Hæreditatis aditio cum non pręſumatur, ideo probanda venit. Legatarius certè quantitatis habet hypothecata omnia bona Teſtatoris pro conſecutione ſui legati, & qua via agere poteſt ad illud conſequendum, & an directè via executiua agere poſſit contra detinentes bona Teſtatoris. Mandatũ de aſſuciando quando detur.

Romana Domus.

Veneris 19. Aprilis 1624.

ARG. 104. Patet ex Summario.

Dertuſen. Vicariæ.

Lunæ 22. Aprilis 1264.

ARG. 105. Eccleſia Parochialis ſi ſit vnita alicui Eccleſiæ Collegiatæ, tunc non requiritur concurſus, ſed ſufficit nominatio, ſeu electio Capituli cum approbatione Ordinarij. Et quando ordinarius non poſſit prætendere, vt fiat concurſus in prouiſione illius Eccleſiæ, quamuis doceat aliquando fuiſſe factam electionem per concurſum.

Romana Mercedis.

Veneris 26. Aprilis 1624.

ARG. 107. Salarium debetur Procuratori conſtituto, & eius taxatio remittitur arbitrio Iudicis. Et quando augeri debeat, ſi labores excreuerint.

Cauallicenſ. fideicommiſſi.

Veneris 26. Aprilis 1624.

ARG. 108. Patet ex Summario.

Calaguritana Iuris pulſandi campanæ.

Lunæ 29. Aprilis 1624.

ARG. 109. Pulſare Campanas in die Sabathi ſancti ante Eccleſiam Cathedralem prohibetur aliis Eccleſiis, niſi immemorabilis in contrarium conſuetudo probetur. Et de requiſitis immemorabilis.

Foroliuien. Beneficij.

Lunæ 29. Aprilis 1624.

ARG. 110. Mortuo vno ex litigantibus ſuper beneficio, debetur beneficium ſuperſtiti, quod procedere firmatur etiam in beneficio iuriſpatronatus.

Mediolanen. Parochialis.

Veneris 10. Maij 1624.

ARG. 111. A ſententia lata ſuper ſpolio an detur appellatio. Ratione mixturæ datur appellatio in poſſeſſorio.

Ariminen. Dotis.

Lunæ 13. Maij 1624.

ARG. 112. Dos conſtituta à Patruo adminiſtratore bonorum Neptis non præſumitur animo donandi, etiam ſi dixerit dotare de ſuo. Acquiſitio facta ab hærede ſtatim poſt mortem eius, cui ſucceſſit præſumitur de bonis hæreditariis.

Aeſina Saluiani.

Lunæ 13. Maij 1624.

ARG. 113. Saluiani fundamentum eſt creditum cum hypotheca, de quo conſtare oportet. Item fructus imputantur in creditum; & de liquidatione eorumdem fructuum.

Leodien. Parochialis.

Veneris 17. Maij 1624.

ARG. 114. Patet ex Summario.

Barchinonen. Vicariæ.

ARG. 115. Vicarios in Eccleſia vnita, quando veniat eligendus per concurſum, & quando tantùm ad nominationem, ſeu per præſentationem Prælati Eccleſiæ, cui eſt facta vnio d. Eccleſiæ curatæ, itave dicatur in eum tranſlata cura habitualis.

Fanen. Penſionis.

Lunæ 20. Maij 1624.

ARG. 116. Conſentiens impoſitioni penſionis, non poteſt opponere de exceſſu, & quòd valor fructuum non ferat penſionem etiam ſtante narratiua in certa ſumma valoris, quia penſionarius non tenetur probare non exceſſum. Fallit autem, quando in litteris adeſſet clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) niſi tamen per Papam in hoc etiam deinde impetrans non obtinuerit derogationem.

Leodien. Dominij de Hollonia.

Veneris 24. Maij 1624.

ARG. 117. Creditor fructus perceptos imputat in creditum.

Nucerina Prædij.

Mercurij 29. Maij 1624.

ARG. 118. Res ſolita concedi vt dicatur ad effectũ

vt concedi poſſit per Prælatum quæ requirantur. Inſertum quando probet, Melioramenta quando ſint reficienda.

Ariminen. fideicom.

Luna 31. *Maij* 1624.

ARG. 119. Alienatio pendente lite facta quando ſubſiſtat, itaut Creditor non poſſit conſumare executionem in re alienata.

Valentina Donationis.

Luna 3. *Iunij* 1624.

ARG. 120. Patet ex Summario.

Leodien. beneficij S. Martini.

Luna 3. *Iunij* 1624.

ARG. 121. Poſſeſſio beneficij nulliter capta non eſt manutenibilia, & nullitas deducitur, quia data ſit ab executore litterarum Apoſtolicarum non citato poſſeſſore, vel quia non fuerint priùs iuſtificatę.

Leodien. vnionis, & fructuum.

Luna 10. *Iunij* 1624.

ARG. 122. Obtinens duo beneficia Rector reſidentiam debere habet in loco, & beneficio nobiliori.

Parmen. Penſionis.

Mercurij 5. *Iunij* 1624.

ARG. 123. Penſio quando fuit reſeruata ſine cauſa, & de conſenſu Titularis, qui erat Affinis eius ad cuius fauorem reſeruata fuit d. penſio, & in litteris reſeruationis fuit appoſitum ſolitum decretum, dummodò Titularis, qui conſenſit penſioni integrè, & effectualiter ſoluat d. penſionem, aliàs ea reſeruatio eo ipſo nulla ſit, tunc quando agitur contra ſucceſſurem in Beneficio ad effectum ſolutionis d. penſionis, vt penſionarius obtineat, quidnam ſit neceſſe probare, & an ad prædictum effectum concludant confeſſiones de recepto, & quid ſi ſit vnica

Romana Pecuniaria.

Luna 10. *Iunij* 1624.

ARG. 125. Ex lapſu decem annorum ad formam Statutorum Vrbis lib. 1. cap. 158. debitor acquirit liberationem & creditum præſcribit, ſuper qua pręſcriptione pleuè agitur in hac deciſione.

Romana Confiſcationis.

Veneris 14. *Iunij* 1614.

ARG. 125. In hac vberrima, & magiſtrali deciſione doctè, & eleganter diſcutitur, & reſoluitur; quòd quando quis perpetratur tale delictum, cuius vigore omnia eius bona fiſco applicata fuerunt, dato vt ſuperueniat Principis plenaria abſolutio, non ſolùm recuperat bona, quæ adhuc ſunt apud fiſcum, vel in tertium translata, ſed etiam illa bona, quæ à Barone d. Principis fuerunt capta, & confiſcata. Et egregiè pariter ventilatur, quòd pænæ nec non confiſcationes, quæ proueniunt ex contrauentione conſtitutionum ſupremi Principis ſpectant ad fiſcum d. Principis, non autem ad fiſcum Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in eius Territorio bona ſubditi condemnati poſita repetiantur, cùm pœna, & confiſcatio ſpectet ad illum Principem, cuius Maieſtas læſa fuit.

Romana ſucceſſionis.

Luna 17. *Iunij* 1624.

ARG. 126. Pater, & Mater æqualiter vocantur ad luctuoſam ſucceſſionem filiorum, nulla adhibita diſtinctione, an bona peruenerint ad filios ex latere paterno, vel materno, nam & quatenus peruenerint, Pater in maternis, & Mater in paternis pro æquali portione ſuccedit, & quamuis *Bart.* conatus fuerit defendere, Patrem non ſuccedere in bonis filiorum, quæ prouenerunt ex latere paterno, & contra matrem non ſuccedere in bonis, quæ peruenerunt ex latere paterno, tamen quia diſtinctio *Bart.* eſt potius imaginaria, quàm iuridica, ideoque meritò ſuper hoc *Bart.* à pluribus DD. dirè inſequitur, damnatur, & confutatur; Et plura adducuntur ad interpretationem l. quòd ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ liber. quæ adeò obſcura eſt, vt omnes DD. in illius intellectu vacillarent. Renuncians bonis ad effectum ingrediendi Religionem, quæ ſit cauſa finalis renunciationis.

Toletana Matrimonij.

Luna 15. *Iunij* 1624

ARG. 127. Tranſportatio actorum diuerſi iudicij an ſit ab appellante facienda.

Sorana beneficij

Mercurij 26. *Iunij* 1614.

ARG. 128. Beneficium eſſe regulare, & manuale, ex quibus probetur.

Peruſina Diſtributionum

Veneris 28. *Iunij* 1624

ARG. 129. Via executiua vulneratur per ſententiam Officiali an credatur atteſtanti ſibi à Principe aliquid fuiſſe commiſſum.

Bononien. Adminiſtrationis.

Veneris 28. *Iunij* 1624

ARG. 130. Patet ex Summario.

Adiacen. Diſmembrationis.

Veneris 28. *Iunij* 1624

ARG. 131. Delegati iuriſdictio expirat per ſententiam ſiue iuſte, ſiuè iniuſtè latam.

Romana fructuum cenſus.

Veneris 28. *Iunij* 1614

ARG. 132. Ex tribus ſolutionibus continuatis ſolutio in præteritum infertur ſuper annuis præſtationibus.

Aſculana Alimentorum

Luna 1. *Iulij* 1624.

ARG. 133. Patet ex Summario.

Romana vineæ, ſeu Deuolutionis.

Luna 1. *Iulij* 1614.

ARG. 134. Identitas verificata in duobus confinibus remanet probata etiam alijs non concurrentibus, præſertim concurrentibus adminiculis, de quibus in deciſione.

Rauennaten. pecuniaria

Mercurij 6. *Nouembris* 1624

ARG. 135. Creditor ex chirographo anterior tempore, quando pręferatur in concurſu cum alijs Creditoribus.

Oximen. Canonicatus

Mercurij 13. *Nouembris* 1624.

ARG. 136. Clericus recurſum habens ad Iudices Laicos, excommunicatus efficitur, & redditur incapax beneficiorum Eccleſiaſticorum. Abſolutus ab excommunicatione vigore Bullæ Cruciatæ à Confeſſario an obtineat plenã abſolutionem etiã pro foro externo, vel an ſit reſtringenda pro foro tantum pœnitentiali. Per Bullam in Cœna Domini an dicatur derogatũ Bullæ Cruciatæ ad effectũ ſaltẽ vt abſolutio in foro exteriori nõ ſuffragetur.

Valentina Canonicatus

Veneris 15. *Nouembris* 1624

ARG. 137. Notarij fides non exhibito toto inſtrumento non attenditur.

Ianuen. Delationis Capparum

Veneris 15. *Nouembris* 1624

ARG.

ARG. 138. Interpretatur quoddam priuilegium conceſſum Capellanis, vt intelligatur de iis, qui ſunt de Maſſa, non verò de ijs, qui ſunt extra Maſſam.

Cameracen. Canonicatus.

Mercurij 20. Nouembris 1624.

ARG. 139. Tractatur de Indulto vniuerſitati Gymnaſiorum Louanien. conceſſo per Romanos Pōtifices nominandi Clericos ad quæcunq; beneficia, quouis Menſe etiam Apoſtolico, vel ordinario vacantia, quorum tamen fructus non excedunt ſummam ducatorum 100. de Camera, quo ſtante, ſi quis Beneficium vigore d. Indulti obtinuerit. vt validè dicatur per eum obtentum, quid probare teneatur, & præſertim qualiter docere teneatur fructus eius non excedere d. ſummam.

Vicen. Canonicatus.

Mercurij 20. Nouembris 1624.

ARG. 140. Sæculatizatio beneficij regularis ex quibus inducatur.

Meleuitana coadiutoriæ.

Mercurij 20. Nouembris 1624.

ARG. 141. Coadiutor an poſſit capere poſſeſſionem Canonicatus extra factum Capituli, nempe non capitulariter. Poſſeſſio beneficij an, & quando poſſit capi non verificatis, & iuſtificatis litteris Apoſtolicis.

Vicen. Legatorum.

Mercurij 4. Decembris 1624.

ARG. 143. Ius adminiſtrandi redditus Anniuerſariorum, & diſtribuendi, an etiam poſſit pertinere ad Beneficiatos cum capitulo Canonicorum.

Leodien. Canonicatus.

Mercurij 4. Decembris 1624.

ARG. 144. De remedio l. diffamari C. de ingen. & manum. & quando requiſita illius concurrere debeant.

Romana Cenſus de Margagnis.

Lunæ 9. Decembris 1624.

ARG. 145. Succeſſores vocati an veniant ſucceſſores ſanguinis tantùm, an autem etiam bonorum. Et vocatis proximioribus, vel ſucceſſoribus an inducatur fideicommiſſum abſolutum, vel talis vocatio intelligatur per ſolam vulgatem.

Nepeſina Canonicatus.

Lunæ 9. Decembris 1624.

ARG. 146. Non eget argumento, neq; Summario.

Vrbinaten. Beneficij.

Veneris 20. Decembris 1624.

ARG. 147. In gratia, ſi neutri, quid ſit probandum ab eo, qui in vim d. gratiæ. Et de probatione iuriſpatronatus.

Nullius, ſeu Taurinen. Prioratus.

Lunæ 13. Ianuarij 1625.

ARG. 148. Beneficium eſſe de collatione priuata quomodo probetur. Enunciatiuæ in antiquis probant ipſam conferendi facultatem competere.

Pacen. Beneficij.

Mercurij 15. Ianuarij 1625.

ARG. 149. Epiſcopo non definiente cauſam ſuper beneficio ius conferendi non deuoluitur ad Sedē Apoſtolicam ceſſante cauſa negligentiæ, & lite vertente ſuper beneficio iuriſpatronatus Laicorū.

Paduana Feudi.

Veneris 24. Ianuarij 1625.

ARG. 150. Feudum quando dicatur ex pacto, & prouidentia, & quando mixtum. Ab inueſtituris antiquis nunquàm in nouis conceſſionibus cenſetur receſſum, niſi quatenus id euidenter conſtet, vel ex verbis id neceſſariò inferatur, quæ concluſio ſine dubio procedit ſtante relatione.

Placentina Præſtimonij.

Veneris 24. Ianuarij 1625.

ARG. 151. Agitur de interpretatione cuiuſdam ſtatuti capituli Eccleſiæ Cathedralis Placentiæ diſponentis per promotionem ad Epiſcopatum aliquius Canonici ipſum promotum teneri dimittere bona Canonicalia, quæ detinebat, an locum habeat d. ſtatutum contra promotum ad epiſcopatum Titularem tantùm in partibus infidelium. Et manutentio quando concedenda ratione ſolius ciuilis poſſeſſionis.

Vicen. Iuriſdictionis.

Lunæ 27. Ianuarij 1625.

ARG. 152. Iuriſdictio inferiori conceſſa non cenſetur vnquàm conceſſa priuatiuè quoad ordinarium, & quando non procedat.

Terracinen. Concordiæ.

Lunæ 27. Ianuarij 1625.

ARG. 153. Diſtributiones non debentur niſi præſentibus ſublata facultate Canonicis aliud diſponēdi. Vtile per inutile in contractibus an vitietur.

Burgen. Expenſarum.

Veneris 31. Ianuarij 1625.

ARG. 154. Vnio Beneficij facta ſine præiudicio habentis illud, quid operetur. Obſeruantia ſubſequuta declarat indulta, & priuilegia. Libri Capitulares quando probent pro Capitulo. Beneficia vnita non vocant.

Romana Nullitatis obligationis.

Veneris 31. Ianuarij 1625.

ARG. 155. Cauſa criminalis ſuperueniens facit ſilere iudicium ciuile. Iuramentum Minoris non validat contractum irritum ſine ſolemnitate.

Ampurien. Beneficij.

Lunæ 17. Februarij 1625.

ARG. 156. Per reſignationem beneficij non admittit ius reſignās, antequam reſignatarius obtinuerit litterarum expeditionem, & collationem beneficij.

Barchinonen. Beneficij.

Veneris 21. Februarij 1625.

ARG. 157. Iuriſdictio A. C. an ceſſet per mortem Pontificis. Item Nuncius Hiſpaniarum gaudet facultate conferendi Beneficia etiam in Menſe reſeruato valoris ſcutorum 24.

Rauennaten. Concurſus.

Mercurij 26 Februarij 1625.

ARG. 158. Quando rogatus reſtituere per fideicommiſſum intelligatur rogatus reſtituere etiā portionē à cohærede per fideicommiſſariam acquiſitam.

Nepeſina Canonicatus.

Veneris 28. Februarij 1625.

ARG. 159. Idoneus qui ſemel eſt non iudicatus ad beneficium, ſi appellauit, & examinatus repertus idoneus an debeat ad beneficium admitti.

Sorana Beneficij.

Veneris 28. Februarij 1625.

ARG. 160. Beneficiū in eo ſtatu, in quo fuit à principio conſtitutum, præſumitur continuatum, niſi de mutatione legitimè facta doceatur; & quomodò etiam excludatur mutatio.

Foroliuien. Societatis officij.

Lunæ 3. Martij 1625.

ARG. 161. Ad effectum conſtituendi contractum vſurarium, quæ requirantur Societas officij creata ſuper officiis extra Curiam Romanam non vacabilibus an ſit vſuraria, & de interpretatione

Bullarum Pauli Quarti, & Pij Quarti.

Romana Mercedi.

Mercurij 5. Martij 1625.

ARG. 162. Quando Salarium augendum ſit Procuratori ob ſuperuenientiam negociorũ principalis.

Melcuitana Hæreditatis.

Mercurij 5. Martij 1625.

ARG. 263. Tranſactio ex cauſa falſa in meritis non vitiatur, dummodò veritas litis motæ concurrat, quæ non ſit omninò calumnioſa. Fructus, vt poſſeſſor lucretur, omnis ſufficit cauſa.

Toletana Habitus.

Veneris 14. Martij 1625.

ARG. 164. De probationibus nobilitatis in Religione Militum Hieroſolymitanorum. De Inſignibus, & Armis ad probandam Nobilitatem, & de eorum vſu.

Ciuitatis Caſtelli iuris paſcendi.

Veneris 11. Aprilis 2625.

ARG. 165. Conductori, & emphiteutæ an competat actio furti pro fructibus furto ſubtractis, & quid in vſufructuario.

Gerundien. Iuriſdictionis.

Veneris 11. Aprilis 1625.

ARG. 166. Abſolutio ad cautelam cum reincidentia arbitrio, quando concedenda ſit, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis.

Viterbien. Terrarum.

Luna 14. Aprilis 1625.

ARG. 167. Eccleſia tenetur probare identitatem bonorum, quæ fuerunt conceſſa finita locatione.

Romana confiſcationis.

Veneris 18. Aprilis 1615.

ARG. 168. Abſolutionem plenariam ſi condemnatus à Principe obtinuerit, vtrum in recuperatione bonorum confiſcatorum procedendum ſit per viã manutentionis, vel potiùs reintegrationis. Et quando dicatur benè probaſſe ſuam anteriorem poſſeſſionem. Filius ſi perpetrauerit aliquod delictum, cuius intuitu eius bona fiſco veniant applicanda, talis confiſcatio nequit in præiudicium Patris non ſolùm in bonis profectitiis, ſed nec etiam in aduentitiis, & quòd plus eſt nec in bonis caſtrenſibus, & talis reſeruatio ſit Patri in ſolatium patriæ poteſtatis, & hæc eſt verior, & receptior opinio. Condemnatus ſi abſolutionẽ plenariã obtinuerit à Principe, quid importet talis abſolutio.

Alexandrina Beneficij.

Veneris 18. Aprilis 1625.

ARG. 169. Reſidentia an requiratur in Beneficio, & alia prout in ſummario.

Rauennaten. litterarum Cambij.

Luna 21. Aprilis 1625.

ARG. 270. Confeſſio extraiudicialis quomodò probanda.

Leodien. Dominij de Hollona.

Luna 5. Maij 1625.

ARG. 171. Attentata ob bonum ius, quando cauſa eſt commiſſa cum clauſula, arbitrio, quando non reuocentur; & quando Dominus agere poſſit ad deuolutionem, & apprehenſionem poſſeſſionis propria auctoritate.

Calaguritana Beneficij de Zaniaeris.

Veneris 9. Maij 1625.

ARG. 172. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Luna 12. Maij 1625.

ARG. 173. Obligatio præſtandi nouos fideiuſſores in Cenſu quomodo intelligatur; & de numeratione pecuniæ in actu creationis cenſus omninò neceſſaria aliqua proponuntur obiecta.

Meten. Cercatoriæ.

Veneris 16. May 1625.

ARG. 174. Immiſſio vt vigore ſubrogationis concedatur, requiſitum principale eſt probatio poſſeſſionis defuncti. Legatus de latere an poſſit vnire, & ſupprimere beneficia.

Squilacenſ. Abbatiæ.

Mercurij 21. Maij 1625.

ARG. 175. Manutentio denegatur ei, qui fuit eiectus per ſententiam Iudicis ritè, & rectè latam.

Burgi S. Sepulchri Beneficij S. Io. Baptiſtæ.

Veneris 4. Iuly 1625.

ARG. 176. Beneficium alicui non eſt adiudicandum, ſi non conſtet de aliquo titulo valido ad hunc effectum. Beneficiorum permutationes, quando non dicantur habuiſſe effectum.

Tullen. Capellaniæ.

Veneris 4. Iulij 1625.

ARG. 177. Declaratoria ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ concedenda.

Colimbricen. Canonicatus.

Veneris 14. Iulij 1625.

ARG. 178. Vacatio beneficiorum ex quibus ſufficiẽter dicatur iuſtificata, & maximè quando talis vacatio prouenit ex delicto hæreſis, cum officium S. Inquiſitionis non ſoleat committere acta ſui Tribunalis beneficiorum vacatio eo ipſo dicitur inducta propter nephariũ crimen hæreſis, & quid hoc caſu deſeruiat ſententia declaratoria priuationis.

Meten. Prioratus.

Veneris 4. Iulij 1615.

ARG. 179. Vt locus ſit declaratoriæ ob non paritionem, nonnulla requiſita deducuntur.

Leodien. Parochialis.

Veneris 4 Iulij 1625.

ARG. 180. Ex poſſeſſionis Eccleſiæ adeptione inducitur adeptio etiam omnium annexorum, & pro quibus conceditur manutentio.

Alexandrina Beneficij.

Veneris 4. Iulij 1625.

ARG. 181. Non eget argumento, aut Summario.

Ciuitatis Caſtelli iuris paſcendi.

Luna 10. Nouembris 1625.

ARG. 182. Pro debito vniuerſitatis homines ſinguli de vniuerſitate non tenentur.

Pacen. Capellaniæ.

Luna 10. Nouembris 1625.

ARG. 183. Recognitio ſcripturæ quomodò ſit facienda etiam in antiquis, & quomodò debeant Teſtes deponere.

Oxomen. Canonicatus.

Veneris 14. Nouembris 1625.

ARG. 184. Habentur nonnulla in hac deciſione de electione, item de iuriſdictione capitali Oxomen. in electione, & de ius priuilegio, vt non admittatur appellatio ſuſpenſiua ab eius electione, & alia, prout in ſummario.

Forolinien. Tutelæ.

Veneris 14. Nouembris 1625.

ARG. 185. Tutor reddere tenetur rationem adminiſtrationis, & reliquatum reſtituere.

Romana Domus.

Luna 17. Nouembris 1625.

ARG. 186. Pro fideicommiſſo particulari datur Sal:

oianum, & de probatione identitatis ad d. effe-ctum neceſſaria.

Dertuſen. Vicariæ.

Luna 17. Nouembris 1625.

ARG. 187. Concurſus in Parochialibus vnitis Capitulo non eſt neceſſarius, cum ſufficiat ſula approbatio ordinarij prævio examine.

Romana Pecuniaria.

Mercurij 19. Nouembris 1625.

ARG. 188. Periculum pecuniæ depoſitatæ, quando pertineat ad deponentem, & non ad depoſitariũ; & depoſitario quomodò incumbat onus probandi ablationem, & furtum pecuniarium citra ſui culpam.

Ariminen. Adminiſtrat. Tutelæ.

Luna 24. Nouembris 1625.

ARG. 189. Adminiſtrator librum conficere debet, & de requiſitis eiuſdem libri.

Vicent. Legatorum.

Luna 24. Nouembris 1625.

ARG. 190. Adminiſtratio diſtributionum Anniuerſariorum: an ſpectet ad ſolum Capitulum priuatiuè quoad beneficiatos quando habent intereſſe. Et de facultate Epiſcopi ſtatuendi.

Burgen. Iuris præſidendi.

Veneris 18. Nouembris 1625.

ARG. 191. Decanus quando Capitulum non habet Archidiaconum, vel Archypresbyterum dicitur Caput, & habet quandam in eo iuriſdictionem.

Adrien. Canonicatus.

Veneris 5. Decembris 1625.

ARG. 192. Beneficia affecta, & reſeruata vacante Sede Apoſtolica an ſint collationis Epiſcopi, vel magis Summi Pontificis explicatur.

Arimin. Gabellæ.

Mercury 10. Decembris 1625.

ARG. 193. Statutum de ſoluenda gabella à forenſibus non habet locum in forenſe, qui domicilium in loco contraxit. De requiſitis ad acquirendum domicilium neceſſariis. Statutum de gabella ſoluenda hæreditatis alicui delatæ an habeat locum in hæreditate delata deſcendentibus.

Tolerana Matrimonij.

Mercurij 10. Decembris 1625.

ARG. 194. Matrimonium coram Sacerdote, vel alieno Parocho abſq; ordinarij, vel proprij contrahentium Parochi licentia contractum, ipſo iure irritum eſt, adeò vt ſola declaratoria opus ſit. Parochiam nouam, vt quis acquirat, ad hunc effectum non eſt opus expectare, vt ille maiori parte Anni in prædicta Parochia inhabitauerit, ſed ſtatim ac incipit inhabitare animo habitandi efficitur Parochianus, itaque momentum temporis ſufficit; iuncto animo, & reſpondetur nonnullis oppoſitionibus in hac materia.

Romana Domus, & Aromatariæ.

Veneris 12. Decembris 1625.

ARG. 195. Venditor cum pacto de retrouendendo plurimum corporum, an poſſit vnum velle retroemere, & non alia, quando plures cenſentur factæ venditiones, in eodem contractu. Et quomodò pluralitas, & diuiduitas contractuum dijudicetur.

Romana ſcutorum 100000.

Luna 15. Decembris 1625.

ARG. 196. Patet ex Summario.

Gerunden. Diſmembrationis.

Veneris 19. Decembris 1625.

ARG. 197. Parochialis Eccleſia ſi nimis reperiatur onerata ob amplitudinem Parochianorum, poteſt Epiſcopus ad præſentationem Rectoris deputare alium Curatum in Parochia, & quando hoc procedat.

Treueren. Parochialis.

Luna 16. Februarij 1626.

ARG. 198. Beneficium parochiale, dum eſt iuriſpatronatus perſonę Eccleſiaſticæ, tunc in eius prouiſione ſeruanda eſt forma præſcripta à Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. ſcilicet vt prouideatur per concurſum, & quid ſit faciendum, quando inſtitutio ad iuſpatronatus ſpectet ad Epiſcopum, & quid ſi ad alium.

Meten. Prioratus.

Luna 16. Februarij 1626.

ARG. 199. In gratia ſubrogationis quæ ſunt probanda à prouiſo. De nullitate examinis Teſtium ob non præſtitum iuramentum quando non conſtat, niſi ex enunciatiua, iuratus &c.

Adiacen. Vicariæ.

Luna 2. Martij 1626.

ARG. 200. In Beneficialibus intrat Regula, quòd Actore non probante Reus abſoluatur; etiam ſi ipſe Reus poſſeſſor beneficij non iuſtificet ſuum titulum, quando Actor ſuam non iuſtificauit gratiã.

Cordub. ben. liquidationis fructuum.

Veneris 6. Martij 1626.

ARG. 201. Iudex dum ex iuſtis cauſis, ac antequã fuit conſenſum in iuriſdictionem, & iuramento mediante fuit allegatus ſuſpectus, ac etiam appellatum ab vlteriori proceſſu, tunc quicquid geſſerit d. Iudex, nullitatis vitio ſubiacet. Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum. Proceſſus compulſorialis eſt nullus ſi non interuenerit citatio ad dicendum contra, &c.

Caſtrenſ. Pecuniaria.

Mercurij 11. Martij 1626.

ARG. 202. Mandatũ executiuum eſt nulliter relaxatum, dum ad illius relaxationem fuit deuentũ nullo præcedente decreto, exploſa opinione eorum, qui ſentiunt hunc defectũ ſanari per ſubſcriptionẽ Iudicis. Procurator contrahẽdo nomine principalis, ipſe ad nihil conueniri poteſt, & nunquã præſumitur nomine proprio voluiſſe ſe obligare, & ad hoc verba etiam violenter ſunt torquenda.

Tullen. Parochialis.

Mercurij 11. Martij 1626.

ARG. 203. Parochus per ſuſceptionem habitus Religionis equitum Hieroſolymitanorum ſicuti, & effectus Regularis amittit parochiale beneficium.

Forolinien. Societatis.

Luna 16. Martij 1626.

ARG. 204. Societas officij vt validè dicatur inita, inter alia principaliora requiſita, illud non parùm eſt neceſſariũ, vt illa fiat ſuper officijs vacabilib. aliàs ſi reperiatur inita ſuper officio nõ vacabili ex defectu ſubiecti nullam habet ſubſiſtentiam, itavt fructus inde percepti computandi veniunt in ſortem, vel reſtituendi, & quando d. contractus non poſſit tranſire in diuerſum contractum, vt ſubſtineatur.

Peruſina Laudi.

Luna 16. Martij 1626.

ARG. 205. Alienare qui non poteſt, conſequenter cum neq; compromittere valeat, ideò minor, qui ſine debitis ſolemnitatibus perperam alienat, ita & ſine eiſdem, in vanum compromittit, vnde Minor, quando compromittit, debet ſeruari Con-

Bullarum Pauli Quarti, & Pij Quarti.

Romana Mercedi.

Mercurij 5. *Martij* 1625.

ARG. 162. Quando Salarium augendum ſit Procuratori ob ſuperuenientiam negociorũ principalis.

Meleuitana Hæreditatis.

Mercurij 5. *Martij* 1625.

ARG. 163. Tranſactio ex cauſa falſa in meritis non vitiatur, dummodò veritas litis moræ concurrat, quæ non ſit omninò calumnioſa. Fructus, vt poſſeſſor lucretur, omnis ſufficit cauſa.

Toletana Habitus.

Veneris 14. *Martij* 1625.

ARG. 164. De probationibus nobilitatis in Religione Militum Hieroſolymitanorum. De Inſignibus, & Armis ad probandam Nobilitatem, & de eorum vſu.

Ciuitatis Caſtelli iuris paſcendi.

Veneris 11. *Aprilis* 1625.

ARG. 165. Conductori, & emphiteutæ an competat actio furti pro fructibus furto ſubtractis, & quid in vſufructuario.

Gerundien. Iuriſdictionis.

Veneris 11. *Aprilis* 1625.

ARG. 166. Abſolutio ad cautelam cum reincidentis arbitrio, quando concedenda ſit, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis.

Viterbien. Terrarum.

Luna 14. *Aprilis* 1625.

ARG. 167. Eccleſia tenetur probare identitatem bonorum, quæ fuerunt conceſſa finita locatione.

Romana confiſcationis.

Veneris 18. *Aprilis* 1625.

ARG. 168. Abſolutionem plenariam ſi condemnatus à Principe obtinuerit, vtrum in recuperatione bonorum confiſcatorum procedendum ſit per viã manutentionis, vel potiùs reintegrationis. Et quando dicatur benè probaſſe ſuam anteriorem poſſeſſionem. Filius ſi perpetrauerit aliquod delictum, cuius intuitu eius bona fiſco veniant applicanda, talis confiſcatio nequit in præiudicium Patris non ſolùm in bonis profectitiis, ſed nec etiam in aduentitiis, & quòd plus eſt nec in bonis caſtrenſibus, & talis reſeruatio ſit Patri in ſolatium patriæ poteſtatis, & hæc eſt verior, & receptior opinio. Condemnatus ſi abſolutionẽ plenariã obtinuerit à Principe, quid importet talis abſolutio.

Alexandrina Beneficij.

Veneris 18. *Aprilis* 1625.

ARG. 169. Reſidentia an requiratur in Beneficio, & alia prout in ſummario.

Rauennaten. litterarum Cambij.

Luna 21. *Aprilis* 1625.

ARG. 170. Confeſſio extraiudicialis quomodò probanda.

Leodien. Dominij de Hollona.

Luna 5. *Maij* 1625.

ARG. 171. Attentata ob bonum ius, quando cauſa eſt commiſſa cum clauſula, arbitrio, quando non reuocentur; & quando Dominus agere poſſit ad deuolutionem, & appræhenſionem poſſeſſionis propria auctoritate.

Calagurritana Beneficij de Zaniseris.

Veneris 9. *Maij* 1625.

ARG. 172. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Luna 12. *Maij* 1625.

ARG. 173. Obligatio præſtandi nouos fideiuſſores in Cenſu quomodo intelligatur, & de numeratione pecuniæ in actu creationis cenſus omninò neceſſariis aliqua proponuntur obiecta.

Meten. Cercatoriæ.

Veneris 16. *May* 1625.

ARG. 174. Immiſſio vi vigore ſubrogationis concedatur, requiſitum principale eſt probatio poſſeſſionis defuncti. Legatus de latere an poſſit vnire, & ſupprimere beneficia.

Squilacenſ. Abbatiæ.

Mercurij 21. *May* 1625.

ARG. 175. Manutentio denegatur ei, qui fuit eiectus per ſententiam Iudicis ritè, & rectè latam.

Burgi S. Sepulchri Beneficij S. Io. Baptiſtæ.

Veneris 4. *Iuly* 1625.

ARG. 176. Beneficium alicui non eſt adiudicandum, ſi non conſtet de aliquo titulo valido ad hunc effectum. Beneficiorum permutationes, quomodo non dicantur habuiſſe effectum.

Tullen. Capellaniæ.

Veneris 4. *Iulij* 1625.

ARG. 177. Declaratoria ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ concedenda.

Colimbricen. Canonicatus.

Veneris 14. *Iulij* 1625.

ARG. 178. Vacatio beneficiorum ex quibus ſufficiẽter dicatur iuſtificata, & maximè quando talis vacatio prouenit ex delicto hæreſis, cum officium S. Inquiſitionis non ſoleat committere acta ſui Tribunalis beneficiorum vacatio eo ipſo dicitur inducta propter nephariũ crimen hæreſis, & quid hoc caſu deſeruiat ſententia declaratoria priuationis.

Meten. Prioratus.

Veneris 4. *Iulij* 1625.

ARG. 179. Vt locus ſit declaratoriæ ob non paritionem, nonnulla requiſita deducuntur.

Leodien. Parochialis.

Veneris 4 *Iulij* 1625.

ARG. 180. Ex poſſeſſionis Eccleſiæ adeptione inducitur adeptio etiam omnium annexorum, & pro quibus conceditur manutentio.

Alexandrina Beneficij.

Veneris 4. *Iulij* 1625.

ARG. 181. Non eget argumento, aut Summario.

Ciuitatis Caſtelli iuris paſcendi.

Luna 10. *Nouembris* 1625.

ARG. 182. Pro debito vniuerſitatis homines ſinguli de vniuerſitate non tenentur.

Pacen. Capellaniæ.

Luna 10. *Nouembris* 1625.

ARG. 183. Recognitio ſcripturæ quomodò ſit facienda etiam in antiquis, & quomodò debeant Teſtes deponere.

Oxomen. Canonicatus.

Veneris 14. *Nouembris* 1625.

ARG. 184. Habentur nonnulla in hac deciſione de electione, item de iuriſdictione capitali Oxomen. in electione, & de ius priuilegio, vt non admittatur appellatio ſuſpenſiua ab eius electione, & alia, prout in ſummario.

Forolinien. Tutelæ.

Veneris 14. *Nouembris* 1625.

ARG. 185. Tutor reddere tenetur rationem adminiſtrationis, & reliquatum reſtituere.

Romana Domus.

Luna 17. *Nouembris* 1625.

ARG. 186. Pro fideicommiſſo particulari datur Sal-

nianum, & de probatione Identitatis ad d. effectum neceſſaria.

Dertuſrn. Vicariæ.

Luna 17. Nouembris 1625.

ARG. 187. Concurſus in Parochialibus vnitis Capitulo non eſt neceſſarius, cum ſufficiat ſola approbatio ordinarij præuio examine.

Romana Pecuniaria.

Mercurij 19. Nouembris 1625.

ARG. 188. Periculum pecuniæ depoſitatæ, quando pertineat ad deponentem, & non ad depoſitariũ; & depoſitario quomodò incumbat onus probandi ablationem, & furtum pecuniarium citra ſui culpam.

Ariminen. Adminiſtrat. Tutelæ.

Luna 24. Nouembris 1625.

ARG. 189. Adminiſtrator librum conficere debet, & de requiſitis eiuſdem libri.

Viceor. Legatorum.

Luna 24. Nouembris 1625.

ARG. 190. Adminiſtratio diſtributionum Anniuerſariorum: an ſpectet ad ſolum Capitulum priuatiuè quoad beneficiatos quando habent intereſſe. Et de facultate Epiſcopi ſtatuendi.

Burgen. Iuris præſidendi.

Veneris 28. Nouembris 1625.

ARG. 191. Decanus quando Capitulum non habet Archidiaconum, vel Archypresbyterum dicitur Caput, & habet quandam in eo iuriſdictionem.

Adrien. Canonicatus.

Veneris 5. Decembris 1615.

ARG. 192. Beneficia affecta, & reſeruata vacante Sede Apoſtolica an ſint collationis Epiſcopi, vel magis Summi Pontificis explicatur.

Arimin. Gabellæ.

Mercurij 10. Decembris 1615.

ARG. 193. Statutum de ſoluenda gabella à forenſibus non habet locum in forenſe, qui domicilium in loco contraxit. De requiſitis ad acquirendum domicilium neceſſariis. Statutum de gabella ſoluenda hæreditatis alicui delatæ non habeat locum in hæreditate delata deſcendentibus.

Toletana Matrimonij.

Mercurij 10. Decembris 1615.

ARG. 194. Matrimonium coram Sacerdote, vel alieno Parocho abſq; ordinarij, vel proprij contrahentium Parochi licentia contractum, ipſo iure irritum eſt, adeò vt ſola declaratoria opus ſit. Parochiam nouam, vt quis acquirat, ad hunc effectum non eſt opus expectare, vt ille maiori parte Anni in prædicta Parochia inhabitauerit, ſed ſtatim ac incipit inhabitare animo habitandi efficitur Parochianus, itaque momentum temporis ſufficit; iuncto animo, & reſpondetur nonnullis oppoſitionibus in hac materia.

Romana Domus, & Aromatariæ.

Veneris 12. Decembris 1615.

ARG. 195. Venditor cum pacto de retrouendendo plurimum corporum, an poſſit vnum velle retroemere, & non alia, quando plures cenſentur factæ venditiones, in eodem contractu. Et quomodò pluralitas, & diuiduitas contractuum dijudicetur.

Romana ſcutorum 100000.

Luna 15. Decembris 1615.

ARG. 196. Patet ex Summario.

Gerunden. Diſmembrationis.

Veneris 19. Decembris 1625.

ARG. 197. Parochialis Eccleſia ſi nimis reperiatur onerata ob amplitudinem Parochianorum, poteſt Epiſcopus ad præſentationem Rectoris deputare alium Curatum in Parochia, & quando hoc procedat.

Treueren. Parochialis.

Luna 16. Februarij 1626.

ARG. 198. Beneficium parochiale, dum eſt iuriſpatronatus perſonę Eccleſiaſticæ, tunc in eius prouiſione ſeruanda eſt forma præſcripta à Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. ſcilicet vt prouideatur per concurſum, & quid ſit faciendum, quando inſtitutio ad iuſpatronatus ſpectet ad Epiſcopum, & quid ſi ad alium.

Meten. Prioratus.

Luna 16. Februarij 1626.

ARG. 199. In gratia ſubrogationis quæ ſunt probanda à prouiſo. De nullitate examinis Teſtium ob non præſtitum iuramentum quando non conſtat, niſi ex enunciatiua, iuratus. &c.

Adiacen. Vicariæ.

Luna 1. Martij 1626.

ARG. 200. In Beneficialibus intrat Regula, quòd Actore non probante Reus abſoluatur; etiam ſi ipſe Reus poſſeſſor beneficij non iuſtificet ſuum titulum, quando Actor ſuam non iuſtificauit gratiã.

Cordouben. liquidationis fructuum.

Veneris 6. Martij 1626.

ARG. 201. Iudex dum ex iuſtis cauſis, ac antequã fuit conſenſum in iuriſdictionem, & iuramento mediante fuit allegatus ſuſpectus, ac etiam appellatum ab vlteriori pro eſſu, tunc quicquid geſſerit d. Iudex, nullitatis vitio ſubiacet. Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum. Proceſſus compulſorialis eſt nullus ſi non interuenerit citatio ad dicendum contra, &c.

Caſtrenſ. Pecuniaria.

Mercurij 11. Martij 1626.

ARG. 202. Mandatũ executiuum eſt nulliter relaxatum, dum ad illius relaxationem fuit deuentũ nullo præcedente decreto, exploſa opinione eorum, qui ſentiunt hunc defectũ ſanari per ſubſcriptionẽ Iudicis. Procurator contrahẽdo nomine principalis, ipſe ad nihil conueniri poteſt, & nunquã præſumitur nomine proprio voluiſſe ſe obligare, & ad hoc verba etiam violenter ſunt torquenda.

Tullen. Parochialis.

Mercurij 11. Martij 1626.

ARG. 203. Parochus per ſuſceptionem habitus Religionis equitum Hieroſolymitanorum ſicuti, & effrctus Regularis amittit parochiale beneficium.

Foroliuien. Societatis.

Luna 16. Martij 1626.

ARG. 204. Societas officij vt validè dicatur inita, inter alia principaliora requiſita, illud non parùm eſt neceſſariũ, vt illa fiat ſuper officijs vacabilib. aliàs ſi reperiatur inita ſuper officio nõ vacabili ex defectu ſubiecti nullam habet ſubſiſtentiam, itaue fructus inde percepti computandi veniunt in ſortem, vel reſtituendi, & quando d. contractus non poſſit tranſire in diuerſum contractum, vt ſubſtineatur.

Peruſina Laudi.

Luna 16. Martij 1626.

ARG. 205. Alienare qui non poteſt, conſequenter cum neq; compromittere valeat, ideò minor, qui ſine debitis ſolemnitatibus perperam alienat, ita & ſine eiſdem, in vanum compromittit, vnde Minor, quando compromittit, debet ſeruari Con-

ſtitutio Aegidiana lib. 5. cap. 12. de ſolemnitatibus adhibendis in contractibus minorum, quæ ad totum Statutum Eccleſiaſticum fuit extenſa.

Bonon. fideic. de Deſiderua.

Veneris 20. *Martij* 1626.

ARG. 206. Religio Patrum Capuccinorum eſt incapax cuiuſcunque acquiſitionis, & ideò ſi in ea emittat profeſſionem, ille cuius morte erat purificatum aliquod fideicommiſſum, fit illi locus, perinde ac ſi naturaliter obijſſet. Societas officij an dicatur extincta, ſi ille, in cuius vita finita fuit, profeſſionem emittant in ordine Capuccinorum. Filiorum appellatione quando veniant Nepotes, & quando non latè declaratur.

Paneri. Bonorum.

Veneris 20. *Martij* 1626.

ARG. 270. Patet ex Summario.

Romana de Victoriis.

Luna 23. *Martij* 1626.

ARG. 208. Pater ſi liberis relinquat integram legitimam, de reliquia bonia pro libito ſuæ voluntatis, poteſt diſponere, & hoc multo magis procedit, ſi talis diſpoſitio ſit rationabilis, & nullo odio motus eam fecerit.

Bononien. Legati.

Veneris 27. *Martij* 1626.

ARG. 209. Notario affirmanti ſe falſum teſtamentũ ſcripſiſſe an credatur, vt teſtamentum irritum declaretur. Falſitas ex quibus coniecturis probetur; & ex quibus excludatur. Et quid quando Notarius fuiſſet criminaliter de falſo inquiſitus, & condemnatus, & vbi maximè non ex legitimis, & plenia indicijs fuit inquiſitus.

Romana retractus.

Luna 30. *Martij* 1626.

ARG. 210. Cenſuarius in venditione rei cenſuatæ in concurſu omnibus aliis præfertur, & hoc priuilegium competit etiam ceſſionario cenſua, & quid ſi fundus propriè non vendatur, ſed concedatur in emphyteuſim, & quid ſi talis conceſſio fuerit facta, pro quibuſcunq; ſucceſſoribus in infinitum. Retractus etiam habet locum in locatione perpetua. Emptor cum pacto de redimendo dicitur vetus Dominus.

Aucesana Penſionis.

Luna 30. *Martij* 1626.

ARG. 211. Patet ex Summario.

Bonon. Legati de Mareſcottis.

Veneris 24 *Aprilis* 1626.

ARG. 212. Legatarius licèt pro conſequendo legatum habeat tacitam hypothecam, tamen id procedit in bonis ipſius Teſtatoris, non autē hæredis, & hoc maximè ſi adiuerit hæreditatem cum benef. l & inuent. Filius grauatus onere fideicōmiſſi, quatenus poſſit eligere legitimam in aliquo corpore hæreditario, illudq; alienare.

Dertuſen. Beneficij.

Luna 27. *Aprilis* 1626.

ARG. 213. Iuſpatronatus quando eſt mixtum, partim ſ. Eccleſiaſticum, & partim Laicale, tunc illud non cadit ſub regula 9. reſeruatoria Menſium, & quando, & ex quibus probetur ipſum eſſe tale.

Mediolan. Parochialis.

Mercurij 29. *Aprilis* 1626.

ARG. 214. Per reſignationem Beneficij quando ſtatim reſignans dicatur ceſſiſſe poſſeſſioni Beneficij, & ei non competat ampliùs manutentio.

Romana Vineæ.

Luna 4. *Maij* 1626.

ARG. 215. Alienatio bonorum Minorum quando dicatur validè facta.

Romana Pretij officij.

Veneris 15. *Maij* 1626.

ARG. 216. Contra proxenetam, ſeu mediatorem alicuius negotij ſecluſo dolo, & circũuentione perperam contra eum dirigitur actio ad damna, & intereſſe, & ex quibus in his terminis dolus dicatur excluſus. Ex conſilio ſeu perſuaſione nemo tenetur cum cuiq; liberum ſit apud ſe explorare, an conſilium datum proſit, necne. Dolus non arguitur ex ſimplici mendacio; Doli præſumptio ceſſat, quando non intrat lucrum.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.

Luna 18. *Maij* 1626.

ARG. 217. Sententia in cauſa executiua non ſubiacet nullitati ex eo quòd non fuerint ſeruati termini ſubſtantiales. Depoſitarius conuenitur via executiua. Ceſſionarius vtitur iuribus ceſſis eo modò quo cedens.

Romana Succeſſionis.

Luna 18. *Maij* 1626.

ARG. 218. Filius quando naturæ ordine mutato ante Patrem, & Matrem decedit, & quidem ab inteſtato, tunc ipſi æqualiter admittuntur ad ſucceſſionem filiorum, poſtpoſita omni diſtinctione, an bona, in quibus æqualis ſit diuiſio, deueniant ex latere paterno, vel materno, quidquid in hoc ſcripſerit *Bart.* cũ in hoc ipſe errauerit, & à frequentiori DD. calculo impugnetur eius opinio.

Romana cenſus Vitalitij.

Veneris 22. *Maij* 1626.

ARG. 219. Contractus cum Eccleſia nulliter initus vt in ſtatu implicito validitatis ad fauorem Eccleſiæ, & quando Eccleſia dicatur locuplex effecta vt teneatur ad pretij refuſionem in hac agitur deciſione.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.

Luna 25. *Maij* 1626

ARG. 220. Requiſita pro obtinenda immiſſione in beneficio recenſentur; Pertinentia iuriſpatronatus Laicorum quomodò probetur.

Ampurien. Beneficij.

Luna 25. *Maij* 1626.

ARG. 221. Patet ex Summario.

Romana fructuum cenſus

Veneris 29. *Maij* 1626.

ARG. 222. Obligatio Patris erga filium quando validè reputetur ſtante iuramento, & clauſula Camerali: exceptio cedendarum quando obſtare nequeat creditori.

Oxomen. Canonicatus.

Mercurij 2. *Iunij* 1626.

ARG. 223. Manutentio in beneficialibus datur ei, qui adeptus eſt poſſeſſionem aduerſus alium nulliter immiſſum per ſententiam Iudicis.

Leodien dominij de Hollona.

Luna 8. *Iunij* 1626.

ARG. 224 Attentata vigore clauſulæ [arbitrio] non ſunt ſpernenda, niſi de bono iure euidenter conſtiterit. Caducitas ob Canonem ab emphiteuta non ſolutum, vt euitetur, omnis ſumitur interpretatio.

Egitanien Commendæ.

Luna 8. *Iunij* 1626.

ARG. 225. Miles Hieroſolymitanus vt conſequi poſſit

commendam

commendam alicuius Prioratus requiritur, vt ſit magis antianus, & etiam oriundus, & naturalis illius Prioratus.

Meleuitana hæreditatis

Lunæ 15. *Iunij* 1626.

ARG. 226. Transactio non lectis, & inſpectis verbis teſtamenti quando ſubſiſtat, & de interpretatione tex. l. de his ff. de tranſact. Et quando ex pluribus cauſis vna falſa redditur, tota corruat diſpoſitio.

Vicen. Legatorum

Veneris 19. *Iunij* 1626.

ARG. 227. Vbi conſtat de iure, & titulo poſſeſſionis penes certam perſonam, actus exerciti ab alia debent præſumi non iure proprio, ſed adminiſtratorio, & vt Miniſtrum ſe habuiſſe.

Bonon. fideicom de Deſideriis

Veneris 26. *Iunij* 1626.

ARG. 228. Filiorum appellatione licèt non veniant Nepotes, & præſertim in fideicommiſſis, tamen quando hoc non procedat. Subſtitutio quando dicatur collata in longiſſimum, & remotiſſimum tempus. Lineæ vocatio facta per Teſtatorem, quid importet. Alienationis prohibitio quando inducat abſolutum fideicommiſſum.

Romana Donationis de Incaſatis

Veneris 16. *Iunij* 1626.

ARG. 219. Cauſa finalis in donatione ſi non adimpleatur, irritatur donatio; ſecus verò ſi cauſa ſit impulſiua. Donatio facta cauſa matrimonij quando d. cauſa dicatur finalis, & quando impulſiua. Sexagenarij contrahere poſſunt matrimonium, abrogata lege, quæ contrarium diſponebat.

Romana de Victoriis

Veneris 26. *Iunij* 1626.

ARG. 230. Teſtatores cum plerumque abuſiuè loquantur, ideo vt eorum verba deſeruiant veriſimili voluntati, ac menti eorumdem, licitè poſſunt impropriari, & largè interpretari. Fideicommiſſo licèt etiam tacitè poſſit renunciari, tamen vt hoc procedat, quid requiratur.

Maceraten. Canonicatus

Mercurij 1. *Iulij* 1626.

ARG. 231. Reſignatio facta in manibus ordinarij eſt valida ad effectum vt reſignans cadat à Beneficio, eſt nulla ad effectum vt collatio poſſit fieri ab ordinario ſecundum Bullam Pij V. etiam ſi ordinarius ſit S.R.E. Cardinalis.

Gerunden. Beneficij

Mercurij 1. *Iulij* 1626.

ARG. 232. Appellatio non datur à ſententia executoria litterarum Apoſtolicarum. Mandatum Procuratoris ex iure ſuperueniente an conualidetur.

Tudertina Dotis

Mercurij 1. *Iulij* 1626.

ARG. 233. Patet ex Summario.

Fanen. Bonorum

Mercurij 1. *Iulij* 1626.

ARG. 234. Agitur de ſtatuto cõtinuatiuo poſſeſſionis defuncti in hęredem ex quib. locum non obtineat.

Romana pecuniaria.

Mercurij 1. *Iulij* 1616.

ARG. 235. Fideiuſſor debet indemnis ſeruari. Ceſſio ex interuallo poſt ſolutionem obtenta quando ſuffragetur.

Lucana Beneficij

Mercurij 1. *Iulij* 1626.

ARG. 236. Manutentio non datur ſpoliato ſententia Iudicis. Pertinentia iuriſpatronatus non probatur ex fundatione.

Romana Legati de Valentinis

Veneris 6. *Nouembris* 1626.

ARG. 237. Teſtamentum ſi quis condiderit, & poſtea fecit codicillos, in quibus plura legata reliquit, & poſtremò iterum codicillauit, in quibus confirmauit teſtamentum cum exceptione certi legati, dato quòd deinde in iſtis codicillis, reuocet omnia legata ab eo relicta, quæritur modo an d. reuocatio ſit referenda ad legata facta in teſtamento, vel in præcedentibus codicillis.

Bonon. de Zanaletiis

Lunæ 16. *Nouembris* 1626.

ARG. 238. Non eget argumento, aut ſummario.

Calagutitana Attentatorum

Lunæ 16. *Nouembris* 1626.

ARG. 239. Non eget argumento, nec Summario.

Nepeſina Tutelæ

Veneris 20. *Nouembris* 1626.

ARG. 240. Tutor non tenetur reddere rationem de non exactis, quando ipſum non probatur fuiſſe in dolo, vel lata culpa in non exigendo. Poſitiones vt validè dicantur in actis exhibitę per Procuratorem, quid requiratur, & quid etiam ſit neceſſe, vt eiſdem dicatur validè reſponſum per Procuratorem, vt ex eis inſurgat confeſſio præiudicialis.

Ceneten. ſeu nullius Monaſterij

Veneris 27. *Nouembris* 1626.

ARG. 241. Inhibitio localis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt attendenda, & de reuocatione attentatorum.

Nicen. Decimarum

Veneris 27. *Nouembris* 1616.

ARG. 242. In incorporalibus quaſi poſſeſſio quomodo ad effectum manutenendi probetur, & in conflictu Teſtium, quibus magis deferendum. Poſſeſſio ciuilis retenta animo quomodo per lapſum temporis in recuperanda naturali amittatur.

Mantuana Penſionis

Veneris 4. *Decembris* 1626.

ARG. 243. Penſionis tranſlatio de perſona, & vita transferentis ad perſonam, & vitam tranſlatarij, quando valeat; & an ex hoc inferatur aliquod præiudicium titulari. Gratia quando non dicatur ſubreptitia, etiam ſi expreſſum ius tertij.

Romana fideic. de Victoriis

Mercurij 9. *Decembris* 1626.

ARG. 244. De probatione deſcendentiæ, & identitatis bonorum ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicommiſſo deducenda ex libro familiari Teſtatoris, quæ quando liber eſt benè ordinatus, & retentus pro ſufficienti reputatur maximè concurrente aliquo adminiculo. Et aliæ probationes referuntur ex instrumentis diuitiquis ſequutæ inter hæredes. Recognitio in antiquis 70. 80. & 100. annorum ſcripturæ an ſit neceſſaria.

Anconitana Bonorum

Veneris 11. *Decembris* 1626.

ARG. 245. Deſignatio confinium diſtinguit factum ſubhaſtationis à cæteris bonis Debitoris.

Romana Caſalis Capicoctæ

Lunæ 14. *Decembris* 1627.

ARG. 246. Agitur de ſubſtinenda periti relatione aduerſus nonnullas exceptiones.

Paduana feudi

Lunæ 11. *Ianuarij* 1627.

ARG. 247. Per verba continentia explicitam hæreditatis acceptationis confeſſionem proculdubio probatur præcedens aditio; quod & ampliatur. Ad

feudum mixtum quis aſpirare nequit,licèt hæreditatem adiuerit,ſi deinde eam repudiauerit. Hæreditatem ſi quis repudiauerit ſub conditione, ſi d. conditio non verificetur,perinde eſt ac ſi numquàm fuerit excogitata.

Cæſenaten. Bonorum

Luna 11. *Ianuarij* 1627.

ARG. 248. Dos quando eſt data filiæ, ſiue ſit data in pecunia,ſiue etiam in tot iocalibus, ſemper imputatur in legitimam, & ſi illa petatur, perperam agitur.

Bononien. Legati de Mareſcotis

Veneris 15. *Ianuarij* 1617.

ARG. 249. Dotare filias eſt onus paternum, & hoc onus non ſolùm ipſi Patri inhæret, ſed & eius bonis,&ita illa bona tranſeunt ad quoſcumque ac ſi fuiſſent præciſè obligata pro dote filiarum.

Bonon. fideic. de Turri

Veneris 15. *Ianuarij* 1617.

ARG. 150. Filij in conditione poſiti, quatenus vocati intelliguntur cenſentur vocari per vulgarem tantùm, & non ideò grauari etiam. Et per diuiſionem,quòd non cenſeatur renunciatum fideicommiſſo.

Romana Societatis fundaci

Sabbati 13. *Ianuarij* 1627.

ARG. 151. Societas ſi ſit diſſoluta,tunc amplius non eſt facienda lucrorum communicatio,& ſocietas mutuo conſenſu ſociorum poteſt diſſolui ante tempus conuentum. Societas ſemel diſſoluta, vt tacitè renouetur,quid requiratur.

Colimbricen. Canonicatus

Sabbati 23. *Ianuary* 1627.

ARG. 252. Propter crimen hæreſis quis eo ipſo dicitur incidere in priuationem omnium beneficiorum,& quatenus ſuper hoc feratur ſententia, ad quid ea deſeruiat. Et quid ſit dicendum, ſi Papa contulerit alicui beneficia eius,qui incidit in hæreſim,& aſſerat illum fuiſſe priuatum eis per ſententiam,atque probetur talem ſententiam latam fuiſſe poſt d. collationem.

Romana Canonicatus

Mercurij 27. *Ianuarij* 1617.

ARG. 153. Dominium quando non principaliter,ſed incidenter fuit deductum in iudicio, veluti ad effectum ſolutionis Canonum, tunc ex quibus ſatis dicatur iuſtificatum. Clauſula, ſaluo beneplacito Domini,poſita in contractu emphiteotico qualiter intelligatur. Rota in Curia qualiter admittat probationem recognitionis ſcripturarum. Clauſula, ſine præiudicio, intelligitur de alio præiudicio in diſpoſitione non expreſſo.

Romana ſcutorum 100000.

Mercurij 27. *Ianuarij*. 1627.

ARG. 254. Debitorum promiſſio tenet,& iuris diſpoſitioni eſt conformis,ſi in ceſſione promittatur eos eſſe veros Debitores,& pro talibus eos manutenere,non autem eſſe bonos,& exigibiles.

Romana cenſus vitalitij

Veneris 29. *Ianuarij* 1627.

ARG. 255. Dominium pecuniarum depoſitarum, quando transeat in creditorem,& quid quando ad fauorem Eccleſiæ ſub conditione reſeruari beneplaciti,tauт caſus decoctionis depoſitarij cedat periculo Eccleſiæ.

Cæſaraugust. Beneficij,ſiue diſmembrationis

Luna 1. *Februarij* 1627.

ARG. 256. Sequeſtrum in cauſa beneficij iuxta clem. r. de ſeq. poſſ. quando apponendum ſit;Et de interpretatione d. clementinæ.

Lunen. Sarzanen oblationum.

Luna 8. *Februarij* 1627.

ARG. 257. Oblationes, quæ fiunt ſacris Imaginibus, ſpectant ad Parochum & non ad Epiſcopum. Et quando tales oblationes fiunt ad certum vſum,tunc præciſè offerentium voluntas eſt ſeruanda, & harum adminiſtratio etiam ſpectat ad Parochum.

Romana Legati de Valentinis

Luna 8. *Februarij* 1627.

ARG. 158. In eadem ſcriptura contradictio, & maximè ſi ſit repentina, eſt omnibus modis curandum, vt euitetur,& ſufficit aliquid poſſibile.

Forolinien. Societatis officij

Veneris 26. *Februarij* 1627.

ARG. 259. Societatis officij contractus ſi ſit initus ſuper officio non vacabili,cum id repugnet conſtitutionibus Pontificis in hac materia editis,& naturæ ipſius contractus,in quo requiritur,vt periculum ſit commune tam recipienti, quàm danti pecunias, ideoque nullo modo ſubſiſtere poteſt, & ſic ex eo non debentur fructus,& ſi ſint percepti, reſtitui debent,nulla excuſatione admiſſa bonæ fidei conſumptionis, conſuetudinis &c.

Gerunden. Beneficij

Veneris 16. *Februarij* 1627.

ARG. 260. Procurator deputari non poteſt ad reſignandum beneficium nondum acquiſitum.

Bononien. Molendini

Luna 1. *Martij* 1628.

ARG. 261. In lite ſuccumbens,tenetur ad expenſarum refectionem. Limita quando quis ſtatim liti ceſſit, agnoſcendo bonam fidem. Aqua poſtquàm ingreſſa eſt fundum alterius, ipſe ad libitum poteſt vti ea. Interpretatio veriſimilis,& non inueriſimilis eſt attendenda.

Bononien. fideicomm. de Deſideriis

Veneris 5. *Martij* 1627.

ARG. 262. Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum qualiter probetur.

Bonon. fideicommiſſi de volta

Luna 8. *Martij* 1627.

ARG. 163. Relatio ad præcedentia quando & quomodo ſit facienda in fideicommiſſis.

Sorana Beneficij

Luna 8. *Martij* 1627.

ARG. 264. Archiuium Monaſterij Caſſinenſis an ſit publicum; & quæ requirantur ad hoc vt Archiuium dicatur publicum Et Abbas Monaſterij Caſſinenſis an habeat iuriſdictionem Epiſcopalem.

Romana fideicommiſſi de victoriis

Mercurij 10. *Martij* 1627.

ARG. 265. Legitima non deducitur ex corporibus legatis à Teſtatore, vel prohibitis alienari. Alienata in legitimam imputantur, & maximè inuentario non confecto. Ex cauſa dotis non poſſunt alienari bona fideicommiſſo ſuppoſita, quando in ſpecie fuit prohibita alienatio ex cauſa dotium.

Tullen. Parochialis de Vicont.

Luna 15. *Martij* 1627.

ARG. 266. De requiſitis pro verificatione litterarum Apoſtolicarum ſuper gratia ſi neutri.

Romana Cenſus Vitalitij

Mercurij 17. *Martij* 1627.

ARG. 267. Fructus Cenſus vitalitij nulliter initi cum Eccleſia ob non adhibitum beneplacitum Apoſtolicum

ſtolicum debentur ante huiuſmodi oppoſitionem nullitatis, ſed non poſt.

Bononien. nullitatis contractus.

Mercurij 17. Martij 1627.

Arg. 268. Patet ex Summario.

Bonon. fideicommiſſi de Turri

Lunæ 22. Martij 1627.

Arg. 269. Filij in conditione poſiti quando inducitur eorum vocatio, an intelligatur per vulgarem tantum, an autem per compendioſam.

Bonon. Legati de Mareſcottia

Lunæ 22. Martij 1627.

Arg. 270. Dos legata à fratre Sorori an cenſeatur animo compenſandi cum legato à Patre facto.

Florentina Pecuniaria

Veneris 16. Aprilis 1627.

Arg. 271. Patet ex Summario.

Cæſarauguſtana Portionis

Veneris 16. Aprilis 1627.

Arg 272. Patet ex Summario.

Romana, ſeu Bonon. pretij Clericatus

Lunæ 19. Aprilis 1627.

Arg. 273. Pater emens filio aliquod officium, veluti Clericatum Cameræ, an poſtea filius teneatur illius pretium conferre, & ſibi imputare in legitimam.

Ferrarien. Bonorum

Mercurij 21. Aprilis 1627.

Arg. 274. Renunciatio facta cum iuramento à ſorore bonis paternis, & maternis valida eſt. Læſio in dotatione quomodo conſideretur. Notarius in inſtrumento quod rogatus eſt, an poſſit intercedere.

Caſtrenſ. pecuniaria

Mercurij 21. Aprilis 1627.

Arg. 275. Appellatio quando dicatur deſerta, itavt aliquo velamine excuſari nequeat, quin ſententia tranſitam non fecerit in rem iudicatam. Diligentia quando ſufficiat oſtendendo præſentatam, ad hoc vt ſententia non tranſeat in rem iudicatam, & quando ea nihil operetur ad prædictum effectum.

Bonon Legati de Mareſcottis

Lunæ 15. Aprilis 1627.

Arg. 276. Dos legata à fratre ſorori præſumitur animo compenſandi cum dote à Patre, cuius eſt hæres ſecundus Teſtator, legata.

Bergomen. Capellaniæ

Lunæ 16. Aprilis 1627.

Arg. 277. Iuſpatronatus qualiter, & cum quib. requiſitis veniat probandum, quando ſumus in perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis. Teſtes plures quando patiuntur exceptiones, nihil probant, & fides eorum ex numero, quando non ſuppleatur.

Regien. tranſlationis penſionis

Veneris 14. Maij 1617.

Arg. 278. Illegitimus quando ſit incapax penſionis Eccleſiaſticæ.

Meliten. habitus

Veneris 14. Maij 1627.

Arg. 279. Arbitrium quando intret. Ad probationem nobilitatis pro equeſtri dignitate in religione Hieroſolymitana non obſtat macula fratris, ſororis, aut alterius Collateralis, ſolùm enim attenditur nobilitas generis & aſcendentium.

Paduana feudi

Lunæ 17. Maij 1627.

Arg. 280. Confeſſio aditionis hæreditatis per quæ verba verificetur; & per quæ nullatenus inducta dicatur. Hæreditatis iam aditæ refutatiò licet valeat, & teneat in præiudicium renunciantis, tamen aliud eſt, ſi adſit præiudicium tertij.

Meten. Prioratus.

Lunæ 17. Maij 1627.

Arg. 281. Beneficiorum valor qualiter probetur; Gratia non à die ſignaturæ, ſed à die datæ initium ſumit, cum data faciat, vt gratia dicatur in rerum natura eſſe, & incipiat operari, & ideo priùa ſupplicatio poteſt lacerari.

Romana Vineæ

Veneris 21. Maij 1627.

Arg. 283. Patet ex Summario.

Meleuitana hæreditatis

Veneris 21. Maij 1627.

Arg. 284. Læſio quæ ſit neceſſaria, & quomodo probanda ad effectum reſcindendæ tranſactionis.

Romana pecuniaria

Veneris 28. Maij 1617.

Arg. 285. Non eget Argumento, aut Summario,

Taurinen. Canonicatus

Lunæ 31. Maij 1627.

Arg. 286. Ad effectum vt poſſit quis iàquam familiaris aſſequi Canonicatum, quæ requiratur probatio.

Bononien. Dotis

Lunæ 31. Maij 1627.

Arg 287. Dos data primo viro cenſetur etiam ſecundo conſtituta etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecundo viro ſi tamen aliud non ſit conuentum antea contractum matrimonium; ſecus ſi cunſtante.

Ariminen. Spolij

Mercurij 2. Iunij 1627.

Arg. 288. Spolium committitur etiam à Iudice, & executoribus nulliter procedentibus, & de exceſſu executionis.

Nepeſina Tutelæ

Lunæ 7. Iunij 1617.

Arg. 289. Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt; Secus verò ſi probetur contrarium. Examen nouum Teſtium non eſt indulgendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium, & quando dicatur adeſſe.

Romana ſocietatis officij

Lunæ 7. Iunij 1627.

Arg. 290. Societatis officij in contractu per obitum non ſuperlucratur quis capitale, quando non fuerunt obſeruata pacta data in contractu, & in ſpecie, quia præſtiti non extiterunt fideiuſſores.

Romana Spolij

Mercurij 9. Iunij 1627.

Arg. 291. Ratione hypothecæ agit emptor ad damna, & intereſſe contra venditorem qui bona promiſit libera, quæ tamen ſubiecta ſunt hypothecis creditorum.

Romana Meliotamentorum

Mercurij 9. Iunij 1627.

Arg. 292. Locator, qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quando iuuare ſe poſſit pactis contractus locationis.

Bononien. Legati de Mareſcottia

Lunæ 10. Iunij 1627.

Arg. 293. Dotium quantitates taxantur iuxta conſuetudinem regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum. Dos an taxari poſſit vltra legitimam.

Bonon. fideicomiſſ. de Deſideriis

Lunæ 14 *Iulij* 1627.

ARG. 294. Fideicommiſſarius qualiter identitatem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum probare debet,& maximè ſi ſimus in antiquis.

Burgen. Iorii præſidendi

Sabbathi 18. *Iunij* 1627.

ARG. 295. De iuriſdictione conceſſa quando cenſeatur conceſſa cumulatiue, vel priuatiue contra eum qui illa per prius obtinebat.

Bonon. Molendini

Veneris 25. *Iunij* 1627.

ARG. 296. Patet ex Summario.

Romana fideicommiſſi de victoriis

Veneris 25. *Iunij* 1627.

ARG. 297. Patet ex Summario.

Romana Societatis officij

Veneris 25. *Iunij* 1627.

ARG. 298. Societatis officij commodum non ſuperlucratur. Debitor per obitum, quando ea ſua parte non adimpleuit ea, ad quæ tenetur in præſtatione fideiuſſoris, etiam ſi exacti fuerint fructus.

Alexandrina Archipreſbyteratus

Lunæ 28. *Iunij* 1627.

ARG. 299. Poſſeſſio Canonicatus capi debet capitulariter, & aliter capta non eſt manutenibilis. Mutatio tituli poſſeſſionis quando inducatur per nouum ſuperuenientem etiam abſque vlla declaratione.

Fanen. Bonorum

Lunæ 28. *Iunij* 1627.

ARG. 300. Patet ex Summario.

Tollen. ſeu nullius Præbendæ

Lunæ 28. *Iunij* 1627.

ARG. 301. Patet ex Summario.

Caſalen. Beneficij

Lunæ 28. *Iunij* 1627.

ARG. 302. Patet ex Summario.

Dertuſen. Beneficij

Lunæ 5. *Iulij* 1627.

ARG. 303. Sententia quando mixturam dicatur continere ad effectum appellabilitatis.

Meſſanenſ. Iuriſdictionis

Lunæ 5. *Iulij* 1627.

ARG. 304. Patet ex Summario.

Romana cenſus

Lunæ 5. *Iulij* 1627.

ARG. 305. Creditor cenſus pro fructibus habet executionem paratam, ne poteſt pro illis petere mandatum de aſſociando ſuper fundo ſubiugato, vel agere actione hypothecaria aduerſus tertium poſſeſſorem pro fructibus, etiamſi non vniuerſam rem, ſed partem hypothecatam poſſideat, & an per alienationem partis fundi cenſiti emptori illius remaneat in parte extinctus cenſus.

Romana Societatis officij

Lunæ 5. *Iulij* 1627.

ARG. 306. Societatis officij validitas in quibus requiſitis conſiſtat, & de interpretatione Conſtitutionis reformatoriæ S. mem. Pauli V. ſuper diſdicta ſocietatis in margine inſtrumenti adnotatæ.

Bonon. Legati de Mareſcottis

Mercurij 7. *Iulij* 1627.

ARG. 307. Non eget argumento, aut ſummario.

Romana reſtitutionis dotis

Veneris 12. *Nouembris* 1627.

ARG. 308. Maritus ex diſpoſitione ſtatuti vrbis li. 1. c. 131. extantibus liberis lucratur totam dotem vxoris mortuæ ſaltem quoad vſumfructum, ita vt vxor in eius præiudicium de ea diſponere non poteſt. Et an hoc lucrum ei debeatur tanquàm Pater, vel tanquam Maritus.

Romana Vineæ

Lunæ 15. *Nouembris* 1627.

ARG. 309. Cardinales in cauſis ſibi commiſſis poſſunt committere ſeruationem terminorum, & alia prout in Summario.

Romana Cenſus

Lunæ 15. *Nouembris* 1627.

ARG. 309. Poſſeſſio cedentis probata in iuribus incorporalibus mandatum de manutenendo datur ceſſionario, & quando in eum transferantur iura, & actiones cedentis. In contractu Minorum, quando non præſumatur falſitas cauſæ.

Romana quarti dotalis

Veneris 19. *Nouembris* 1627.

ARG. 310. Patet ex Summario.

Bonon. de Bonſignoribus

Veneris 19. *Nouembris* 1627.

ARG. 312. De detractionibus faciendis ex fideicommiſſo, & de imputatione fructuum à die purificati fideicommiſſi perceptorum à grauato.

Alexandrina Archiepiſcopatus

Mercurij 24. *Nouembris* 1627.

ARG. 313. Mandatum de manutenendo etiam conceditur illi, qui renunciauit titulo poſſeſſionis, ſi tamen perſeuerauerit in poſſeſſione, & de facto illi incubuerit, cum aliud ſit poſſeſſio, & aliud titulus poſſidendi.

Nepeſina Tutelæ

Veneris 26. *Nouembris* 1627.

ARG. 314. Patet ex Summario.

Tiburtina Caſtrorum

Lunæ 29. *Nouembris* 1627.

ARG. 315. Attentata facta etiam à Miniſtris ſunt purganda.

Bonon. fideicommiſſi de Deſideriis

Veneris 3. *Decembris* 1627.

ARG. 316. Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum quomodo, & quibus modis probetur, & alia de quibus in ſummariis.

Romana Spolij

Veneris 10. *Decembris* 1617.

ARG. 317. Euictio non debetur creditori poſſeſſori immiſſo ex Saluiano. Recentio an detur ſatisfacto ex fructibus creditore.

Caſalen. Beneficiorum

Veneris 10. *Decembris* 1627.

ARG. 318. Gratia Principis motu proprio facta, cum nitatur ſolum eius voluntate, & verbo, non indiget aliqua iuſtificatione, ceſſat tamen hoc, quando probatur adeſſe defectum intentionis Principis, cum motus proprius operetur, quod onus probandi non incumbat vtenti gratia, ſed impugnatore.

Romana Affictus

Mercurij 15. *Decembris* 1627.

ARG. 319. Locans alicui prædium, ſi promittat, quòd non ſenſerit aliquod onus, nec damnum, tunc tenetur eum ſeruare indemnem in omnibus, & liberare à quibuſuis moleſtiis.

Piſcien. Capellæ

Veneris 17. *Decembris* 1627.

ARG. 320. Attentata quando ſunt clara, tunc arbitrium non intrat pro illorum reiectione. Et quando iſta attentata dicantur clara.

Romana Cenſus.

Veneris 17. *Decembris* 1627.

ARG. 321. Simulatio quomodo probetur. Teſtis qui

mortuus

Vnà cum Argumentis.

mortuus eſt ante repetitionem quam faciat probationem.

Romana Cenſus

Lunæ 20. *Decembris* 1627.

ARG. 322. Debitor cenſus fructuum ſtante clauſula conſtituti adſtringi poteſt remedio aſſociationis in poſſeſſionem bonorum obligatorum.

Paduana feudi.

Lunæ 20. *Decembris* 1627.

ARG. 323. Maſculi vnius lineæ in feudo quando excludant fœminas alterius ſuppoſita diuiſione vera, vel impropria. Et per nouas inueſtituras, quando dicatur factum præiudicium antiquis.

Ariminen. Cenſus.

Lunæ 10. *Ianuarij* 1628.

ARG. 324. Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi non conceditur non docto de poſſeſſione, & ad hunc effectum Authoris, vel defuncti quaſi poſſeſſio non ſuffragatur, & quando verum ſit.

Compoſtellana Parochialis

Lunæ 16. *Ianuarij* 1628.

ARG. 325. De Nullitate ſententiæ ex breuitate temporis.

Viterbien. fideicommiſſi

Veneris 14. *Ianuarij* 1628.

ARG. 326. Fideicommiſſum reale, & abſolutum ex quibus verbis inducatur. Reciproca de linea ad lineam quando cenſeatur à Teſtatore facta.

Romana fideicommiſſi de Victoriis

Veneris 14. *Ianuarij* 1628.

ARG. 327. Identitas bonorum qualiter probetur. A penes relatione quando non ſit recedendum.

Bononien. Dotis

Mercurij 19. *Ianuarij* 1628.

ARG. 328. Patet ex Summario.

Burgi S. Sepulchri Beneficij

Lunæ 24. *Ianuarij* 1628.

ARG. 329. Permutatio beneficij quando permiſſa, & ex eaius acquiratur etiã ante poſſeſſionis adeptionem ad effectũ verificationis gratię. Publicatio reſignationis quando neceſſaria iuxta Bull. Greg. XIII.

Bonon. fideicommiſſi de Tutri.

Veneris 28. *Ianuarij* 1628.

ARG. 330. Fructus à die moræ litis debentur, & quamuis petiti non fuerint.

Romana Pretij bonorum

Lunæ 31. *Ianuarij* 1628.

ARG. 331. Patet ex Summario.

Tullen. ſeu nullius præbendæ

Lunæ 31. *Ianuarij* 1628.

ARG. 332. Patet ex Summario.

Bononien. nullitatis contractus

Veneris 11. *Februarij* 1628.

ARG. 333. De probatione extremorum in Saluiano. Et de hypotheca dotis in bonis etiam fideicommiſſo ſubiectis.

Auenionen. Decimarum

Lunæ 14. *Februarij* 1628.

ARG. 334. Attentata ceſſant in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

Piſcien. Capellæ

Lunæ 14. *Februarij* 1628.

ARG. 335. Poſſeſſio quando capi non poſſit abſq; vitio attentatorum. Et maximè in beneficialibus.

Leodien. Coloniæ.

Veneris 18. *Februarij* 1628.

ARG. 336. Pupillus ex facto Tutoris poteſt poſſeſſione priuari, & propterea non poteſt ei concedi remedium retinendæ.

Bononien. Domus

Lunæ 28. *Februarij* 1628.

ARG. 337. Patet ex Summario.

Romana Pecuniaria

Lunæ 28. *Februarij* 1628.

ARG. 338. Fideiuſſio facta pro Iuuene tyrone, & nouitio, quando fuit admiſſus ad officium Banchi, an talis fideiuſſio extendatur, quando d. Iuuenis fuit promotus ad officium Caperij.

Ariminen. Spolij

Veneris 17. *Martij* 1628.

ARG. 339. Executores, qui vigore mandati exceſſerunt illius fines aliter conferendo poſſeſſionem, quàm in mandato diſponatur, nulliter procedere dicuntur.

Viterbien. Bonorum

Lunæ 20. *Martij* 1628.

ARG. 340. Confeſſio extraiudicialis de æquitate Canonica probat, & de eiuſdem probatione.

Bononien. fideicom. de Deſideriis.

Lunæ 24. *Martij* 1628.

ARG. 341. Identitas bonorum qualiter probetur; & maximè ſi ſimus in antiquis.

Romana Domus

Veneris 24. *Martij* 1628.

ARG. 342. Inſtrumentum inueſtituræ dominium probat iunctis adminiculis ad fauorem Eccleſiæ, quod bona ſint emphiteotica.

Aueſana Penſionis

Lunæ 27. *Martij* 1628.

ARG. 343. Penſionarius tenetur probare, & iuſtificare narrata in gratis etiam ſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, quando cauſa agitur in petitorio, & maximè contra ſucceſſorem in beneficio, cui non obſtat conſenſus præſtitus ab Anteceſſore.

Romana Vineæ

Lunæ 27. *Martij* 1628.

ARG. 344. Patet ex Summario.

Bononien. Dotis

Veneris 31. *Martij* 1628.

ARG. 345 Dotis augmentum à viro, quando mulier fuit dotata competenter, fieri non poteſt vxori ad interpretationem ſtatuti centi.

Piſtorien. Iuriſpatronatus

Veneris 31. *Martij* 1628.

ARG. 346. Iuſpatronatus præſumitur hæreditarium. Ex quibus recedat ab iſto ſtatu ex actibus ſubſequentibus, & quando poſſit mutari huiuſmodi ſtatus.

Meleuitana Bonorum

Lunæ 3. *Aprilis* 1628.

ARG. 347. Ratificatio ex quibus comprobetur.

Nepeſina Tutelæ

Veneris 7. *Aprilis* 1628.

ARG. 348. Patet ex Summario.

Terracinen. Iuriſpatronatus

Lunæ 10. *Aprilis* 1628.

ARG. 349. Iuriſpatronatus exiſtentia, quando agitur cum perſonis, in quibus cadit ſuſpicio vſurpationis debet probari per authenticas ſcripturas, & modum præſcriptum à Concil. Trid. & in hoc caſu authenticis ſcripturis non dicitur probari ex enunciatiuis ordinariorum.

Piſcien. Capellaniæ

Mercurij 10. *Maij* 1628.

ARG. 350. In iudiciis, quæ ſunt duplicia, quilibet ſubſtinet vices duorum. ſ. Actoris, & Rei, & quæ-

liter hoc intelligatur, & in his iudiciis quis dicatur; Actor; Lis vt dicatur extincta per mortem Actoris, quid requiratur.

Romana Melioramentorum
Mercurij 10. *May* 16.8.

ARG. 351. Pro melioramentis factis in bonis debitoris à creditore immiſſo ex Salniano datur retentio eidem creditori ſatisfacto de credito. Ratione non implementi quando contrahens cadat à commodo pactorum.

Aſculana Alimentorum.
Veneris 12. *May* 1628.

ARG. 352. Attentatorum purgationi locus ſit, | nec eis cenſetur renunciatum per cognitionem negocij principalis in caſu huius deciſionis.

Narnien. Succeſſionis.
Luna 22. *May* 1628.

ARG. 353. Statutum alicuius loci an poſſit comprehendere bona exiſtentia extra Territorium, & in ſpecie de ſtatuto excluſiuo fœminarum propter Agnatos.

Cracouien. Parochialis
Luna 22. *Maij* 1628.

ARG. 354. Iuriſpatronatus vſurpatio intrat in vniuerſitate. Præſentatus ab eo, qui habet quaſi poſſeſſionem præſentandi, ſi ius ab eo euincatur, quando non remoueatur, & quando è contra.

Romana Donationis
Veneris 26. *Maij* 1628.

ARG. 355. Ex Summario patet.

Romana emphyteuſis
Luna 29. *Maij* 1628.

ARG. 356. Emphyteuta poteſt compelli manutenere, & meliorare rem iuxta pacta inueſtituræ, pro quorum adimplemento cogi poteſt, à quo onere per alienationem ſe nequit liberare. In permutatione bonorum emphiteoticorum an ſit neceſſarius conſenſus directi Domini.

Gerundien. Iuriſdictionis, ſeu Plumborum.
Luna 29. *Maij* 1628.

ARG. 357. Petitorium vt egredi non poſſit pendente poſſeſſorio, requiritur proteſtatio expreſſa. Et de aliquibus nullitatibus contra ſententiam oppoſitis non attendendis.

Romana reſciſſionis contractus
Veneris 2. *Iuny* 1628.

ARG. 358. Dos in fundum dotalem conuerti non poteſt, & non præſumitur ex acquiſitione facta etiam pendente vxore.

Bonon. fideicom. de Deſideriis
Veneris 2. *Iunij* 1628.

ARG. 359. Filij in conditione poſiti quòd cenſeantur vocati, ex coniecturis pluribus reſoluitur.

Vrbeuetana fideicommiſſi
Luna 5. *Iuny* 1628.

ARG. 360. Reciproca etiam de linea ad lineā deducitur ex coniecturis, de quibus in deciſione. Et filiorum appellatione in fideicommiſſo quando veniant Nepotes.

Amerina Domus
Veneris 9. *Iuny* 1628.

ARG. 361. Patet ex Summario.

Aſculana alimentorum
Veneris 9. *Iunij* 1628.

ARG. 362. Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam ex negligentia Procuratoris non venit concedenda.

Romana Vineæ
Mercurij 14. *Iuny* 1628.

ARG. 363. Sententia contra ſententiam lata ad hoc vt ſubſtineatur, quid opus ſit. Melioramentorum fructus qualiter ſint deducendi, & alia de melioramentis.

Bononien. Cenſus
Luna 19. *Iunij* 1628.

ARG. 364. Releuatio promiſſa ad fauorem Tutoris ſe obligantis in cauſam obligationis Pupillorum, eſt valida, etiam ſi non interuenerit Curator diſtinctus à Tutore, qui in hoc caſu poteſt authorizare contractum ad ſui commodum.

Piſcien. Capellæ.
Mercurij 21. *Iunij* 1628.

ARG. 365. In beneficio litigioſo gratia per obitum alterius ex litigantibus quomodo ſit iuſtificanda, & de eius requiſitis.

Romana fideicom. de victoriis
Mercurij 21. *Iunij* 1628.

ARG. 366. Fructus quando veniant à die fideicommiſſi cadentis, & non à die motæ litis.

Nepeſina Tutelæ
Luna 26. *Iuny* 1628.

ARG. 367. Patet ex Summario.

Corduben. dimidiæ Portionis
Mercurij 28. *Iunij* 1628.

ARG. 368. Impuritas ſanguinis requiſita à Statuto Eccleſiæ Cordubenſi à quo ſit probanda. Et ex eo quòd de Beneficio prouiſus ſit natus in regionibus Chriſtianorum, an ſufficienter iuſtificata dicatur.

Gerunden. Iuriſdictionis
Mercurij 28. *Iuny* 1628.

ARG. 369. Remiſſoria eſt deneganda in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

Sorana Beneficij
Mercurij 28. *Iunij* 1628.

ARG. 370. Vnio beneficij ad Monaſterium Caſſinenſe ſpectantis ex defectu intentionis Summi Pontificis inualida redditur.

Romana deuolutionis domus.
Luna 3. *Iuly* 1628.

ARG. 371. Patet ex Summario.

Calagurritana Capellaniæ
Luna 3. *Iulij* 1628.

ARG. 372. Manutentio denegatur illi, qui ſe habet pro ſpoliato.

Anconitana Bonorum
Luna 3. *Iulij* 1628.

ARG. 373. Patet ex Summario.

Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus
Luna 3. *Iulij* 1628.

ARG. 374. Patet ex Summario.

Nepeſina tutelæ
Luna 6. *Nouembris* 1628.

ARG. 375. Patet ex Summario.

Bonon. euacuationis Domus
Veneris 10. *Nouembris* 1628.

ARG. 376. Conductor finita locatione tenetur dimittere rem, nec poteſt refricare quæſtionem dominij, nec eſt dominium à locatore probandum. Confeſſio extraiudicialis per Teſtes ſingulares quando probetur.

Peruſina Diſtributionum
Veneris 17. *Nouembris* 1628.

ARG. 377. Patet ex Summario.

Bonon.

Vnà cum Argumentis.

Bonon. fideicom. de Benſignoribus.
Veneris 24 Nouembris 1628.

ARG. 378. Fructus percepti ab hærede grauato poſt apertum fideicommiſſum imputantur in detractiones.

Ariminen. Cenſus.
Veneris 1. Decembris. 1628.

ARG. 379. Patet ex Summario.

Firmana Prælegati.
Lunæ 11. Decembris 1628.

ARG. 380. Legatum domus cum onere habitandi an intelligatur ad vitam tantùm factam, an verò abſolutè, & omni tempore.

Romana officij Caſalis.
Veneris 15. Decembris 1628.

ARG. 381. De requiſitis ſtatuti vrbis de duobus conformibus. Et aliqua de Teſtibus, & eorum fide ſuſtinenda.

Eleboren. Penſionis.
Mercurij 20. Decembris 1628.

ARG. 382. Penſio extinguitur per depoſitionem habitus Clericalis.

Bonon. fideic. de Deſiderijs.
Mercurij 20 Decembris 1628.

ARG. 383. Poſſeſſio ad effectum vt competat remedium l. fi. C. de ed D. A. toll. qualiter probetur. Diuiſio bonorum facta inter filios poſt mortem Patris, an probet dd. bona fuiſſe Paterna. Trebellianica quando detrahi non poteſt.

Meleuitana Bonorum.
Veneris 12. Ianuarij 1629.

ARG. 384. De nonnullis rationibus, & coniecturis, ex quibus ratificatio præſumitur.

Piſtorien. Parochialis.
Veneris 26. Ianuarij 1629.

ARG. 385. Ius præſentandi ad effectum validitatis præſentationis deducitur ex quaſi poſſeſſione, de quo iure vt conſtare in meritis non dicatur, debet dari euidens, & certa probatio.

Romana Retractus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.

ARG. 386. Cenſuarius in emptione rei cenſuatæ quando habeat prælationem, ſeu retractum. Item quando hoc etiam Conſorti in emptione rei communis competat. Item quando pariter competat vicino, vel inquilino, & ad hoc quæ requirantur declaratur.

Romana Spolij Domus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.

ARG. 387. Pactum capiendi poſſeſſionem propriâ authoritate non poteſt exerceri ante liquidationē. Debitore decocto Creditores poſſunt aſſociationē petere etiam ante tempus.

Romana Vineæ.
Mercurij 31. Ianuarij 1619.

ARG. 388. Patet ex Summario.

Bononien. Legitimationis.
Mercurij 31. Ianuarij 1629.

ARG. 389. Exiſtentia filiorum, & deſcendentium valens eſt ad impediendam legitimationem filiorum naturalium, ſed non ſic dicendum eſt de tranſuerſalibus. In legitimatione non eſt facienda mentio agnatorum, ſi non habeant ius quæſitum in ſucceſſione, vel in ſpe probabili. Fæmina ſi ſit excluſa à ſucceſſione, cenſentur etiam excluſi omnes ab eâ deſcendētes, & alia plura, de quibus in Summarijs.

Narnien. Succeſſionis.
Mercurij 7. Februarij 1629.

ARG. 390. Tractatur latè materia, quando filia dotata per ſtatutum excluditur à ſucceſſione, qualiter procedat, & intelligatur iſta excluſio.

Ariminen. Spolij.
Veneris 9. Februarij 1629.

ARG. 391. Tractantur nonnulla circa materiam immiſſionis, vigore primi decreti, & alia, de quibus in ſummario.

Romana donationis de Incaſatis.
Lunæ 12. Februarij 1629.

ARG. 392. Donatio facta alicui ex cauſâ matrimonij an & ex quibus appareat quod iſta cauſa donationis fuerit impulſiua, vel finalis matrimonij.

Romana Vineæ.
Lunæ 12. Februarij 1619.

ARG. 393. Quando aliquid explicandum remittitur arbitrio alicuius, cenſetur electa prudentia, & induſtria perſonæ, à quâ procedi in actu non poteſt ex mero arbitrio, vt hic in legato facto de nominādo, vel diſponendo de re aliquâ Teſtatoris. Et quādo ius nominandi, eligendi, & diſponendi poſſit cedi, & alteri demandari.

Camerinen. Beneficij.
Veneris 16. Februarij 1629.

ARG. 394. In iurepatronatu maior pars vocum ſtipitis abſorbet minorem. Præſentatio facta à compatrono præſetuat ius alterius.

Egitanien. Commendæ.
Lunæ 5. Martij 1629.

ARG. 395. Equites Hieroſolymitani non afficiuntur Conſtitutionibus Principis Laici, & in ſpecie à cōſtitutione Regis Luſitani, arcente forenſes à commodo Commendarum Regni, & de eiuſdem Cōſtitutionis agitur interpretatione.

Bonon. fideicomm. de Deſideriis.
Mercurij 14. Martij. 1629.

ARG. 396. Bona poſſeſſa, & diuiſa à fratribus, quando præſumantur eſſe propria fratrum, & quando à Patre prouenisſe cenſentur, declaratur.

Romana Vineæ.
Veneris 16. Martij 1629.

ARG. 397. Patet ex Summario.

Bononien. Dotis.
Veneris 16. Martij 1629.

ARG. 398. Solutio facta præſumitur ex præcedenti cauſa obligationis.

Acquilana Beneficij.
Lunæ 26. Martij 1629.

ARG. 399. Capellani, qui habent beneficium cum obligatione celebrandi Miſſas, an per ſubſtitutum valeant inſeruire. Reſidentia in ſimplici Beneficio quando ſit neceſſaria.

Neapolitana Matrimonij.
Veneris 30. Martij 1629.

ARG. 400. Super diſputatione matrimonij nullitate à tertio propoſita, dum diſceptatur, non poteſt interdici exercitium matrimonij cōiugibus in poſſeſſione illius exiſtentibus. Matrimoniū cum Puellâ impubere, & concurrente diſpenſatione Apoſtolicâ valet. Malitia quando dicatur, & quomodo probetur ſupplere ætatem. Habilitas ad copulam puellæ impuberis, & ſufficient cognitio effectus, & importantiæ matrimonij ex quibus in puellâ impubere dignoſcatur.

Mediolan. Pecuniaria.
Veneris 30. Martij 1625.

ARG. 401. Fructus recompenſatiui quomodò debeantur abſq; morâ ab emptore iuxtà regulam l. cura-

bit C.de act.empt.& de eorum taxatione.

Treuer.Decimarum.

Mercurij 14. Aprilis 1629.

ARG.402.Patet ex Summario.

Compoſtellana Parochialis.

Mercurij 14.Aprilis 1629.

ARG.403. Multa habentur in hac deciſione de pertinentiæ iuriſpatronatus probatione.

Romana pecuniaria.

Luna 30. Aprilis 1629.

ARG.404.Donatio facta Patri, nec non filiis, & deſcendentibus in infinitum ſub conditione,quòd bona non alienentur,tūc ſi Pater alienet,poſſunt filij, vel alij deſcendentes, etiam ſi non ſint concepti tempore alienationis,eam reuocare.

Bonon. fideic. de Deſiderijs.

Luna 7. May 1629.

ARG. 405. Fideicommiſſarius intentans remedium l. fi.C. de ed. D. Adr.toll. vt obtineat immiſſionem, quid probare teneatur.

Bonon.fideic.de Deſiderijs.

Luna 14. Maij 1629.

ARG.406. Filij quando cenſeantur acquiſiuiſſe bona ex proprijs pecunijs,& non ex paternis.

Bergomen. Capellaniæ.

Veneris 18. Maij 1629.

ARG. 407. Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis an intret in confraternitate,ſeu congregatione Laicorum ad officium pietatis inſtituta, itavt teneatur illud probare prout diſponit Conc.Tr.ſeſſ.25. c.9.

Firmana Prælegati.

Veneris 25. Maij 1629.

ARG.408.Legatum domus cum onere habitandi, vel ad habitandum importat iua proprietatis tranſitorium ad hæredes, & non commodum nudæ habitationis in vitâ.

Romana Vſurarum.

Mercurij 13 Iunij 1629.

ARG.409.Vſura vſurarum an exigi poſſit,latè,& magiſtraliter declaratur. Item an vſura vſuræ ſi fuerit redacta in ſortem principalem ex nouâ conuentione itavt breui manu cenſeatur mutuata,an debeatur. Item declaratur,an Iudæi poſſint licitè exigere vſuras à Chriſtianis.

Romana Vineæ.

Mercurij 13. Iunij 1629.

ARG.410.Poſſeſſio ad effectum manutentionis; qualiter poſſit probari. Appellationis cauſa ſi ſit commiſſa cum clauſulâ non retardatâ executione,quid operetur d.clauſula, & qualiter intelligatur.

Romana retractus.

Luna 18. Iuny 2629.

ARG. 411. Conſortium vt habeat locum ad effectum retractus,quale eſſe debeat,& quæ requirantur. Itē an conſortium in re fructiferâ conſiſtere poſſit.

Caſalen. Beneficiorum.

Luna 18. Iunij 1629.

ARG.412. Per reſignationem Beneficij ex cauſâ permutationis inducitur vacatio,etiam ſi d. reſignatio ſit nulliter facta, vt coram ordinario de beneficio affecto Sedi Apoſtolicæ;& à permutatione ampliùs partes recedere non valent.

Romana hæreditatis.

Veneris 22. Iunij 1629.

ARG.413. Mater Tutrix filiorum non poteſt agere ad dotem anteà redditam rationem tutelæ,& quādo præſumatur ſatisfacta.

Romana Vineæ.

Luna 25. Iunij 1629.

ARG. 414. Iudex pronuncians contra ſententiam, vt validè pronunciet, quid requiratur. Creditor immiſſus vigore Saluiani in poſſeſſionē debitoris bonorum vt ex eâ ejiciatur; quid ſit neceſſarium, & an ſi in eis faciat melioramenta,eorum fructus imputet in creditum.

Bonon.fideic.de Deſiderijs.

Luna 25. Iunij 1629.

ARG. 415. Fideicommiſſario in quibus bonis fideicommittentis detur immiſſio ex remedio l. fin. C. de ed.D.Adr.toll.& ad hoc,quid ſufficit,vt probet. Identitas ex quibus excludatur.

Anconitana Prædij.

Luna 25. Iunij 1629.

ARG. 416. Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus probetur.

Aprutina Canonicatus.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG.417. Patet ex Summario.

Piſana Beneficij.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG.418. Executor Apoſtolicus in cauſâ beneficiali extraiudicialiter quando procedere poſſit etiam ſpretâ comparitione partis. Prouiſio ſuper Beneficio litigioſo,an ſit neceſſaria probatio litis ſuper titulo, & quando id verum ſit.

Romana Dotis, ſeu reſtitut. in integrum.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG. 419. Dos confeſſata an habeat priuilegium hypothecæ contra alios creditores.

Aſſiſien. emphiteuſis.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG.420.Conceſſio emphiteuſis facta ad tertiam generationem,quando comprehendat Pronepotes,& quando ſecùs.

Leodien. Decimarum.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG.421. Patet ex Summario.

Burgi S.Sepulchri Benefi:ij

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG.415.Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG.423. Simulatio quomodò probetur.

Romana retractus.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG 414.Patet ex Summario.

Anconitana Bonorum.

Mercury 4. Iulij 1629.

ARG.425. Patet ex Summario.

Compoſtellana Parochialis

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 426. Pertinentia iuriſpatronatus ex quibus deducatur.

Eadem.

Lune 12. Nouembris 1629.

ARG. 417. Pertinentiæ iuriſpatronatus probationes nonnullæ. Variare an poſſit Patronus Laicus.

Bonon.fideic.de Deſideriis.

Luna 19.Nouembris 1619.

ARG.428. Bona ſubrogata loco aliorum bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſunt eiuſdem conditionis,quam ipſa bona fideicommiſſaria,& eadem remedia competunt fideicommiſſario pro illis conſequendis, quæ competebant pro ipſo fideicommiſſo, & d. ſubrogatio tàm facienti, quàm quibuſcumque alijs obſtat.

Nar-

Vnà cum Argumentis.

Narnien. ſucceſſionis.
Lune 26. Nouembris 1629.

ARG. 429. Statutum ſi excludat fœminam dotatam à ſucceſſione eſt intelligendum, vt excludat tantùm ab hæreditate dotantis, aliàs enim hoc eſſet valdè abſurdum, & iniquum, quod procedit etiam ſi adſint verba multùm prægnantia, & verba ſtatuti valdè repugnent, niſi in totum repugnent.

Romana Pecuniaria.
Lune 3. Decembris 1629.

ARG. 430. De ſolemnitate in contractu Mulieris requiſita à Statuto vrbis li. 1. c. 151.

Gerundien. iuriſdictionis, & plumborum
Mercury 5. Decembris 1629.

ARG. 431. Patet ex Summario.

Romana fideicommiſſi de maximis.
Lune 10. Decembris 1629.

ARG. 432. Noua diſpoſitio facta pro bonis antiquioris fideicommiſſi, ad quod habet relationem, an intelligatur retentis terminis fideicommiſſi antecedentis, vel an magis nouum importet fideicommiſſum, & maximè quando primum extinctum fuit, ignota, tamen ſecundo Teſtatori extinctione ipſiuſmet primi fideicommiſſi.

Romana Hereditatis de Riualdis.
Veneris 14. Decembris 1629.

ARG. 433. Dos data à Matre filiæ quando imputetur in legitimam Nepotum, & quando non, & alia de quibus in Summ.

Placentina Decimarum.
Veneris 11 Ianuary 1630.

ARG. 434. Decimæ ex prædiis noniter ruptis, & cultis cui debeantur, In materia decimarum, quid ſit potiſſimum attendendum

Sorana Beneficij.
Veneris 12. Ianuary 1630.

ARG. 435. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.
Luna 14. Ianuary 1630.

ARG. 436. Citatio facta pro certa die ad videndum decerni mandatum quodcumq; ſeu decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primã diem inſtantiæ, quomodò intelligatur. De dictione alternatiua, ſeu, & eius virtute. Et nonnulla alia de validitate citationis ad ſentẽtiam. Sententia poteſt ferri contra Procuratorem litis effectum Dominum mortuo principale.

Romana Retractus.
Mercurij 23. Ianuarij 1630.

ARG. 437. Vicinus vt fruatur prælatione in emptione domus vicini vigore conſtitutionis Greg. XIII. de iure congrui quatuor requiruntur. Primo quòd ſit vicinus verè. Secundò quòd offerat ſe ædificaturum intra certum tempus. Tertiò quòd ædificium perficiendum non in priuatam habitantium commoditatem tendat, ſed in ornatum, & decus Vrbis. Quartò quod ex domo vicini, & retrahenda, poſſit confiet vnum ædificium.

Piſana Beneficij.
Veneris 1. Februarij 1630.

ARG. 438. Executorum litterarum Apoſtolicarum prouiſionis beneficij vigore gratioſæ ſubrogationis poteſt procedere ad executionem extraiudicialiter Et quid quando pars proteſtatur ad vlteriora non procedi ſine citatione ipſius, nam diſtinguitur, quãdo ſe opponens eſt legitimus contradictor, & quando non eſt talis.

Meliten. Prioratus Caſtellæ.
Lune 4. Februarij 1630.

ARG. 439. Tranſportatio actorum per appellantem quando facienda, dum acta ſunt irreleuantia.

Bonon. fideic. de Deſideriis
Mercurij 16 Februarij 1630.

ARG. 440. Vnus ex vocatis ad fideicommiſſum quando petat totum fideicommiſſum aliis confideicommiſſarij non petentibus.

Nepeſina Tutelæ.
Lune 18. Februarij 1630.

ARG. 441. De probatione Teſtium aliqua, & de arbitrio Iudicis, & de cernendo valore frumenti, & bladatũ ſtante diuerſitate Teſtium.

Brixien. Iuriſpatronatus.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARG. 442. Per conſtitutionis capellæ dotationem, quãdo iuſpatronatus acquiratur etiam non facta reſeruatione illius, & quid quando in Eccleſiâ conſtruitur, an Parocho, vel Rectori acquiratur ratione ſoli, & proprietatis iuſpatronatus.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 10. Februarij 1630.

ARG. 443. Præſentatio noua accumulatiua alterius in iure patronatu quando ſit prohibita Patronis.

Leodien. Coloniæ.
Mercurij 10. Februarij 1630.

ARG. 444. Bonorum Minoris alienatio quam cauſam deſideret.

Vicen. Legatorum.
Lune 25. Februarij 1630.

ARG. 445 Patet ex Summario.

Romana Separationis Thori.
Veneris 1. Martij 1630.

ARG. 446. Thori ſeparatio ad hoc vt concedatur; quæ ſufficiant per vxorem probari.

Auximana fideicommiſſi
Lune 4 Martij 1630.

ARG. 447. Filij in conditione poſiti, licèt non cenſeãtur vocati, tamen quando plures coniecturæ concurrunt, de quib. hic in deciſione, tunc à d. opinione receditur. Voluntas Teſtatoris quando eſt indaganda, tunc debent inſpici, mos, conſuetudo, & ſtatuta loci, & regionis, in quâ commoratur, & aliæ &c.

Dertuſen. Beneficij
Veneris 8. Martij 1630.

ARG. 448. Pertinentia iuriſpatronatus, præſentatio, & alia neceſſaria ad aſſequendam poſſeſſionem beneficij, an probentur ex aſſertione ordinarij. Omiſſio in actu præſentationis alterius ex Patronis non reddit nullam præſentationem alio ex Patronis præſentante, cùm præſerueetur ex tali actu ius eiuſdem.

Bonon. fideic. de Turri
Veneris 8. Martij 1630.

ARG. 449. Poſſeſſio data alicui de bonis, quæ ſunt alteri communia, cenſetur data in genere, & pro communi. Immiſſio in prædio conceſſa extenditur etiam ad ædificia in prædio exiſtentia.

Romana Iuriſpatronatus
Veneris 15. Martij 1630.

ARG. 450. Controuerſia quando adeſt inter plures præſentatos ad iuſpatronatus quis eorum præferatur. Appellatione familiæ an veniat effectiua, vel contentiua.

Tiburtina Caſtri S. Angeli.
Veneris 15. Martij 1630.

ARG. 451. Iudicium vniuerſale facit ſilere particulare ob præiudiciũ in vniuerſali ex particulare, quòd emergere poſſet, & vniuerſale quale dicatur. Iudicia duo particularia quando inſimul poſſint pertractari, & introduci.

Parmen. Beneficij.

Lunæ 18. *Martij* 1630.

ARG. 452. Litteræ gratioſæ ſubrogationis ſunt verificandæ, & in ſpecie, quòd lis penderet, quæ lis, quádo remanſit extincta exinde infertur ceſſare commodum ſubrogationis.

Narnien. ſucceſſionis.

Lunæ 18. *Martij* 1630.

ARG. 453. Patet ex Summario.

Aſſiſien. emphyteuſis.

Lunæ 18 *Martij* 1630.

ARG. 454. Emphiteuſis conceſſio facta vſq; ad tertiam generationem finita, quando in ea includantur Nepotes, & quando non, & quid in hoc ſeruet Rota. Obſeruantia in materia conceſſionis emphiteuſis, vt veniat attendenda, quid veniat probandum, & aliqua circa materiam relationis.

Tullen. Profeſſionis

Mercurij 10. *Aprilis* 1630.

ARG. 455. Remiſſoria in prophania ex quibus concedatur.

Romana Computorum

Mercurij 10. *Aprilis* 1630.

ARG. 456. Executor teſtamentarius quando nequit ſecundùm impoſitam formã mandata in teſtamento exequi, qualiter ſe gerere debet, & an ad eum ſpectet ſupplere, declarare, & interpretari mentẽ Teſtatoris. Item doctè declaratur, quibus caſibus legari non poſſet fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci, & quibus è contra.

Anconitana Dotium, ſeu alimentorum.

Veneris 19. *Aprilis* 1630.

ARG. 457. Fructus dotis debentur ob moram taxari moderatè debent; Et vtrigoroſum non eſt attendendum, Parentum conceſſus in matrimonio filiorum quando neceſſarius ſit.

Colonien. Monaſterij

Veneris 26. *Aprilis* 1630.

ARG. 458. Paritio iudicati requirit actus poſitiuos omnium rerum contentarum in ſententia, & de modo faciendi huiuſmodi reſtitutionem.

Recanatenſ. fideicommiſſi

Lunæ 29. *Aprilis* 1630.

ARG. 459. Bona fideicommiſſo ſuppoſita ex causâ ęris alieni fideicommittentis, & permiſsâ alienatione, quæ arbitrio boni viri intelligitur poſſunt alienari etiam ex causâ voluntaria vtili; Et quando pro ære alieno fit alienatio, poteſt etiam integrum prædiũ plus valens diſtrahi, vbicumq; hoc eſt quodammodò neceſſarium ratione culturæ. Inueſtimentum quádo faciendum eſt nõ tenetur emptor eſſe de eo ſollicitus. Et bona fideicommiſſo ſuppoſita alienari poſſunt etiam prohibitione accedente.

Romana fideicommiſſi, ſeu Locorum Montium

Lunæ 29. *Aprilis* 1630.

ARG. 460. Filiorum appellatione quando Nepotes contineantur ex coniecturis, & pro vtrâque parte plures hinc indè deducuntur. Per ſacros ordines filiorum ceſſat ſpes progreſſus lineæ vocatæ ad fideicommiſſum, ita vt expiratum illud reputetur, & bona tamquam libera reputentur. Papa in diſpenſatione ad matrimonium eius, qui eſt ſacris initiatus ordinibus, cum magnâ difficultate procedit.

Burgen. Iuris Præſidendi

Veneris 10. *Maij* 1630.

ARG. 461. Agitur in hac deciſione de manutentione in viribus obedientialibus, & quando, & quomodo concedatur.

Bononien. Grani

Veneris 10. *Maij* 1630.

ARG. 462. De probatione ex experimento, & euidentia facti de facili admittenda.

Romana Cenſus

Lunæ 13. *Maij* 1630.

ARG. 463. Procurator conſtitutus ad exigendum cum clauſulis ampliſſimis, an poſſit extinguere cenſum, latè tractatur. Cenſus quando extinguitur quid ſit neceſſarium Procurator conſtitutus ad exigendum an poſſit recipere. Cenſus an per compenſationem extinguatur.

Romana pecuniaria

Lunæ 13. *Maij* 1630.

ARG. 463. Nonnulla circa probationes neceſſarias in actione repetitionis indebiti.

Romana retractus

Veneris 17. *Maij* 1630.

ARG 465. Bulla iuris congrui quid diſpunat, & quando cogat vicinum domum inhabitantem eam vendere. Vendere aliquid coactè, vt quis dicatur quid ſufficiat. Conſortium verum quale dicatur. vendens domum conſorti, non dicitur eam extraneo vendere.

Romana pecuniaria, ſeu Locorum Montium

Veneris 17. *Maij* 1630.

ARG 466. Patet ex Summario.

Maioricen. Beneficij.

Lunæ 3. *Iuny* 1630.

ARG. 467. De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum.

Bonon. pecuniaria,

Lunæ 3. *Iunij* 1630.

ARG. 468. Patet ex Summario.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria

Lunæ 10. *Iunij* 1630.

ARG. 469. Ceſſio iurium fieri non poteſt, quando pecuniæ ſoluuntur à debitore. Pecunia ſoluta pro filio à Patre in legitimam ipſius imputatur. Ratio ſemel reddita non eſt ampliùs reddenda.

Forolinien. Saluiani

Veneris 14. *Iunij* 1630.

ARG. 470. Patet ex Summario.

Romana ſucceſſionis.

Veneris 14. *Iunij* 1630.

ARG. 471. In hâc magiſtrali deciſione terminatur illa inſignis quæſtio inter DD. & in Rota diù ventilata, & non reſoluta, An Statutum Vrbis li. 1. c. 146. deferens ſucceſſionem hæreditatis fraternæ, ſolis fratribus exclusis ſororibus, locum etiam habeat in hæreditate ſororis defunctæ.

Romana Cenſus

Lunæ 17. *Iunij* 1630.

ARG. 472. Poſt nouum opus nunciatum omnia geſta ſunt attentata, & reuocanda, & noui operis nunciatio, cui, & quando competat.

Lucen. redditionis computorum

Lunæ 17. *Iunij* 1630.

ARG. 473. Iudex appellationis deuolutæ ab vno articulo, poteſt etiam de alijs cognoſcere conſentientibus ſiuè expreſsè, ſiue tacitè partibus. Laici Adminiſtratores bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum, ad formam Sacrorum Canonum. & Concilij

cilij Tridentini, quando ab Epiſcopo poſſint cogi reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Principes, & Communitates ſeculares.

Placentina Decimarum

Veneris 21. *Iunij* 1630.

ARG.474. Patet ex Summario.

Dertonen. Præpoſituræ

Veneris 28 *Iuny* 1630.

ARG.475. Patet ex Summario.

Bonon. fideicomm. de Turri.

Veneris 28. *Iuny* 1630.

ARG.476. Patet ex Summario.

Tridentina Parochialis.

Veneris 28 *Iulij* 1630.

ARG. 477. Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus deducatur.

Toletana Penſionis.

Luna 1 *Iulij* 1639.

ARG.478 Pro penſione competit hypotheca.

Rauennaten. Terrarum.

Luna 1. *Iuly* 1630.

ARG.479. Patet ex Summario.

Alexandrina funeralium

Luna 1. *Iulij* 1630.

ARG. 480. In tranſactionibus contenta ſunt omninò ſeruanda. Funeralium emolumenta debentur Parocho, & quare.

Corduben. dimidiæ portionis

Luna 1. *Iuny* 1630.

ARG. 481. Ex Summario.

Squillacen. Abbatiæ.

Luna 1. *Iulij* 1650.

AR.482. patet ex Summario.

Bonon. fideicom. de Turri

Veneris 8. *Nouembris* 1630.

ARG. 483. Materia liquidationis fructuum ex quibus probetur, in hâc agitur deciſione.

Pampilonen. de Sangueſſa.

Mercurij 13. *Nouembris* 1630.

ARG.484. Ex ſummario patet.

Romana pecuniariæ.

Veneris 15. *Nouembris* 1630.

ARG.485. Dotis conſtitutionem fuiſſe ſimulatè, & ad pompam in quantitate certâ an probetur ex alio ſubſequenti inſtrumento ex poſt inter partes celebrato.

Squillacen. Abbatiæ

Mercurij 20. *Nouembris* 1630.

ARG.486. Teſtis quando non præſumatur ſolemniter iuraſſe, & quando è contra.

Romana Saluiani

Mercurij 20. *Nouembris* 1630.

ARG.487. Saluianum interdictum vt habeat locum, quæ ſint probanda; Hypotheca ad hoc vt præſcribatur; quando tempus currere incipiat, & nonnulla circa materiam cenſuum.

Romana de Catalanis.

Mercurij 27. *Nouembris* 1630.

ARG.488 Filiationis probatio reſpectu Patris, licèt ſit impoſſibilis, vel ſaltem difficillima, tamen qualiter probetur; & quæ coniecturæ, & præſumptiones hoc caſu admittantur, Præſumptio l. miles. §. defuncto, ff. de adult. quando ceſſet.

Maioricen. Beneficij.

Veneris 29. *Nouembris* 1630.

ARG.489. Ex Summario patet.

Alexadrina Funeralium.

Veneris 29. *Nouembris* 1630.

ARG.490. Tranſactio quando non ſubſtineatur.

Ferrarien. Legati.

Luna 2. *Decembris*. 1630.

ARG. 491. Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è contra, quando cadat à commodo inſtitutionis, vel legati.

Feſulana Parochialis

Mercurij 4. *Decembris* 1630.

ARG.492. Præſentatus à maiori parte præfertur in iuriſpatronatus beneficio. Et in iurepatronatu hæreditario valent Patroni præiudicare ſucceſſoribus.

Bononien. Dotis

Mercurij 4. *Decembris* 1630.

ARG.493. Dos data primo viro cenſetur etiam ſecundo conſtituta, ſi nihil fuerit dictum, & quid ſi conſtante matrimonio fuerit conſtituta certa, & determinata dos, & ſolutio fructuum dotis correſpondeat quãtitati dotis ſecundo loco conſtituta interpretatio, quę inducit iacturá, omninò eſt fugienda.

Gerunden. Iuriſdictionis, & Plumborum

Luna 5. *Decembris* 1630.

ARG 494 Ob non paritionem quando, & contra quos declaratoria valeat relaxari.

Squillacen. Archipresbyteratus

Mercurij 11. *Decembris* 1630.

ARG. 495. Prouiſus in formâ gratioſa non eget iuſtificatione. Eccleſia non præſumitur collegialis, niſi probetur, & alia prout in Summario.

Nepeſina Tutelæ.

Mercurij 11. *Decembris* 1630.

ARG. 496. Patet ex Summario.

Bononien. Alimentorum

Luna 16. *Decembris* 1630.

ARG.497. Frater an teneatur alere fratrem pauperem, & de requiſitis, vt obligatio intret.

Romana Saluiani

Veneris 20. *Decembris* 1630.

ARG.498. Ex Summario.

Bononien. Pecuniaria

Veneris 20. *Decembris* 1630.

ARG.499. Ex Summario.

Romana redditionis rationis.

Veneris 24. *Ianuarij* 1631.

ARG.500. Tutores plures tenentur in ſolidum actione tutelæ, & quoniam vnus tantùm adminiſtrauit, alij non tenentur niſi adminiſtratore excuſſo. Secùs quoniam ipſi diuiſerunt adminiſtrationem. Tutor non confirmatus à Iudice, & qui nulliter ſe geſſit, poſſunt conueniri ad reddendam rationem, ac ſi ritè, & rectè ſe ingeſſerit.

Eluen. Eremitorij

Veneris 7. *Februarij* 1631.

ARG.501 Mox quomodò probetur Beneficium quãdo cadat ſub reſeruatione, & ex quibus probetur Capellaniam eſſe verè beneficium Eccleſiaſt.

Foroliuien. Saluiani

Luna 10. *Februarij* 1631.

ARG.502. Patet ex Summario.

Mediolanen. Decimarum

Luna 17. *Februarij* 1631

ARG.503. Fructus inexacti beneficij, vel decimę an & quando mortuo Rectore tranſeant ad hæredem illius, aut magis ad ſucceſſorem in beneficio.

Toletana Diſtributionum.

Luna 17. *Februarij* 1631.

ARG.504. Diſtributiones quando accreſcãt aliis participantibus vno deficiente tam ex iure communi, quàm ex particulari Bullæ ...

Camerinen. Hæreditatis.

Veneris 21. *Februarij* 1631.

ARG. 505 Inſtitutus poſt mortē vſufructuarij cenſetur purè, & liberè inſtitutus, ita quod poteſt hæreditatē tranſmittere, licèt prędecedat vſufructuario, & ſolùm durante vitæ vſufructuarij ſuſpenditur ei petitio vſusfructus in gratiam, & vtilitatem eiuſdē vſufructuarij.

Romana Domus

Mercurij 16. *Februarij* 1631.

ARG. 506. Agens ad deuolutionem ob lineam finitam probare tenetur d. lineæ finem, ſicuti quando ob pacta non ſeruata. Emphiteuſis Eccleſiæ conceſſa alicui, & hæredibus tranſit etiam ad extraneos. In alienatione neceſſariâ non requiritur conſenſus directi Domini.

Romana mutui, ſeu pecuniaria

Veneris 14. *Martij* 1631.

ARG. 506. Obligatio carcerati ad fauorem illius qui carcerationem procurauit, quando ſuſtineatur, & quando nullius ſit momenti. Iudex, Officialis, vel Baro an poſſint contrahere cum carcerato, & quid in ſubdito in plenâ libertate conſtituto.

Romana vſurarum

Luna 23. *Martij* 1631.

ARG. 507. Solutio in quâ causâ à debitore facta præſumatur.

Romana pecuniaria

Luna 31. *Martij* 1631.

ARG. 508. Cedens nomen debitoris debet talem pręſtare Ceſſionario, & de actione repetitionis indebiti.

Bononien. fideicommiſſi de Turri

Luna 13. *Martij* 1631.

ARG. 509. Fructuum liquidatio, & probatio quomodò deducatur.

Romana Saluiani

Veneris 4. *Aprilis* 1631.

ARG. 510. Patet ex Summario.

Toletana diſtributionum

Luna 12. *Maij* 1631.

ARG. 511. De intereſſe vt quis ad cauſam admittatur, ex quibus conſtare poſſit.

Romana Cenſus

Veneris 16. *Maij* 1631.

ARG. 512. Ceſſio facta poſt ſolutionem quando ſuffragetur fideiuſſori. Et de interp. tex. in l. *Modeſt.* ff. de ſol.

Romana, ſeu Spoletana ſucceſſionis

Veneris 30. *Maij* 1631.

ARG. 513. Remiſſoria non conceditur, quando articuli ſunt irreleuantes, & de aliquib. fundamentis irreleuantiæ.

Romana Caſalia Capicottæ

Veneris 30. *Maij* 1631.

ARG. 514. In ſolutione faciendâ à creditore anteriore an poſſit agi in ſolidum contra quoſcumq; vel an poſſit, vel debeat agi contra poſteriores ad euitandum circulum.

Sancti Seuerini Dotis

Veneris 2. *Iunij* 1631.

ARG. 515. Donatio facta certi matrimonij contemplatione, non poteſt reuocari à viro, & ſocero in pręiudicium coniugis, niſi illa conſenſum præſter, etiāſi eâ abſente ſit facta concurrente ſtipulatione Notarij, & d. donationi nihil etiam poteſt detrahi.

Burgi S. Sepulchri Beneficij

Veneris 13. *Iunij* 1631.

ARG. 516. Patet ex Summario.

Cæſenaten. Prædij

Luna 16. *Iunij* 1631.

ARG. 517. Marito quãdo in actu traditionis dotis fuit datum prædium æſtimatum, dominium illius ei irreuocabiliter acquiritur, & ſoluto matrimonio prędium vxori non reſtituitur, ſed illius æſtimatio, & hoc procedit ex quâdam fictione venditionis inter virum, & vxorem.

Toletana Capellaniæ

Luna 16. *Iunij* 1631.

ARG. 518. Electus à maiori parte Patronorum pręfertur à minori parte electo, niſi habens electionem à minori habeat requiſita in fundatione, & reſeruatione iuriſpatronatus appoſita. Fundans Capellam poteſt apponere cõditiones ſibi viſas; ſecùs tamen ex interuallo. Et quando ex interuallo dicatur.

Romana redditionis rationis

Mercurij 10. *Iunij* 1631.

ARG. 519. Tutores quando plures extiterunt, de æquitate non tenentur in ſolidum de adminiſtratis, ſed tantùm pro cuiuſlibet rata.

Romana fideicommiſſi de Coronis.

Mercurij 18. *Iunij* 1631.

ARG. 520. Proximitas fideicommittentis, vel vltimi decedentis, quando ſit attendenda ex pluribus coniecturis deducitur.

Eluen. Eremitorij

Luna 23. *Iunij* 1631.

ARG. 521. Papa per collationes non immutat ſtatum Beneficij, & quomodo probetur ſtatus beneficij, & de quaſi poſſeſſione illius attendenda in prouiſionibus.

Cæſenaten Tranſactionis

Veneris 27. *Iunij* 1631.

ARG. 522. Tranſactio non viſis verbis teſtamenti non valet, & poteſt impugnari, & quando id etiam permittatur non facta reſtitutione eorum, quæ fuerunt data.

Tullen. profeſſionis

Veneris 27. *Iunij* 1631.

ARG. 523. Super nullitate profeſſionis quando poſſit profeſſa audiri extra Clauſtra Monaſterij.

Cæſaraugustana portionis

Veneris 27. *Iunij* 1631.

ARG. 524. Ex Summario.

Romana nullitatis obligationis

Veneris 27. *Iunij* 1631.

ARG. 525. Notarius de inſtrumento rogatus an debeat cognoſcere partes, & de ſuâ huiuſmodi cognitione facere fidem, aliàs ſit nullum contractus inſtrumentum.

Romana, ſeu Spoletana ſucceſſionis

Veneris 4. *Iulij* 1631.

ARG. 526. Statutum fœminarum excluſiuum non extenditur, nec compræhendit forenſes pro bonis in Territorio, vel Ciuitate exiſtētibus, etiam ſi defunctus non eſſet forenſis, ſed perſonæ excludere prętendentes, & data etiam diſpoſitione omnium ſtatutorum.

Bononien Dotis

Veneris 4. *Iulij* 1631.

ARG. 527. Mulier viuente viro non habet ius in pecunia dotali, ſed vir, cuius hæredes poſſunt exigere abſque vitio attentatorum pecunias dotis ipſas inexactas à viro viuente lite pendente.

Parmen. Beneficij

Veneris 4. *Iulij* 1631.

ARG.

ARG. 528. Lis ſuper titulo beneficij eſſe debet, vt per ſubrogationem gratia opituletur.

Squillacen. Parochialis.

Veneris 4. Iulij 1631.

ARG. 529. Ex Summario.

Ferrarien. Spolij.

Veneris 4. Iulij 1631.

ARG. 530. Patet ex Summario.

Bononien. dotis, ſeu attentatorum.

Lunæ 24. Nouembris 1631.

ARG. 531. Pecuniæ, quæ dantur Marito pro dote, el plenè acquiruntur, remanente vxori tantũ actione ad dotem conſequendam. Hæredi vniuerſali an ſit licitum pendente lite poſſeſſionem capere bonorum hæreditariorum abſq; vitio attentatorum.

Foroſempronien. emphiteuſis

Veneris 28. Nouembris 1631.

ARG. 532. Emphiteuſis quando eſt finita an renouatio ſit facienda proximioribus agnatis, vel hæredibus, debet inſpici qualiter ſit facta conceſſio. Et plura de clauſula ad habendum, in conceſſione emphiteuſis appoſita.

Romana pecuniaria.

Mercurij 10. Decembris 1631.

ARG. 533. Agere contra aliquem quando quis non poſſit. Tutor non poteſt præiudicare pupillo. Secretarij locorum Montium ſi audeant liberè admittere reſignationem locorum Montium vinculatorum in quam pænam incurrant, & an eam ab aliquo poſſint repetere.

Cæſenaten. Prædij.

Veneris 12. Decembris 1631.

ARG. 534. Tractatur in hac deciſ. materia, quando Mater tranſit ad 2. nuptias, quid amittat. Item etiã de conſenſu filiorum, quando per Matrem fit iſte tranſitus.

Beneuentana Molendini.

Veneris 12. Decembris 1631.

ARG. 535. In contractibus Minorũ ſat non eſt, quòd interuenerit Iudex, ſed neceſſe eſt, vt ipſe ſuum interponat decretum, qui tamen defectus dicitur remiſſus, ſi minor factus per quadriennium tacuerit. Minor an poſſit interuenire in contractu alterius minoris tanquàm proximior.

Æſina Saluiani.

Veneris 19. Decembris 1631.

ARG. 536. Præſens quando accommodaſſe dicatur cõſenſum actui ad obligationem ſuorum bonorũ.

Bononien. Dotis.

Veneris 13. Ianuarij 1632.

ARG. 537. Dotis fructus taxantur ad rationẽ quinq; pro centenario, & non in plus, & de interpretatione ſtatutorum cenſum taxantium ad rationem ſeptem quando procedant.

Colimbrien. Canonicatus.

Mercurij 4. Februarij 1632.

ARG. 538. Per reſignationem in manibus Papæ de beneficio non quæritur ius ei, cuius fauore reſignatur beneficium, niſi litteris in forma dignum expeditis, nec non illis verificatis coram ordinario, adeovt ſi decedat reſignans, beneficium vacat, & impetrari poteſt.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 9. Februarij 1632.

ARG. 539. Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, non poteſt conuenire ei, qui non eſt hæres, veluti ſi hæreditatem repudiauerit, &c. & quando obſtante d. repudiatione, nihilominus ſit capax huius Iuriſpatronatus.

Romana Cenſus.

Veneris 13. Februarij 1632.

ARG. 540. Cenſus ſuper bonis pupilli, vt validè dicatur conſtitutus, plures requiruntur ſolemnitates, de quibus in hac deciſione. Falſitas cauſæ ex quibus deducatur.

Romana cenſus.

Veneris 13. Februarij 1632.

ARG. 541. Data de nullitate cenſus fructus non debentur; & ſi ſunt ſoluti, imputantur in ſortem.

Ebroicen. fructuum, ſeu diſtributionum.

Lunæ 16. Februarij 1632.

ARG. 542. Excommunicatus non poteſt ſuos facere fructus beneficij perceptos.

Maceraten. ſeu Camarinen. Ceſſionis.

Mercurij 17. Martij 1632.

ARG. 543. Accollatitium cenſum importare veram recognitionem debiti ad fauorem Creditoris oſtẽditur. Ceſſio iurium ab ipſo accollatario in extinctione cenſus non poteſt reportari.

Sauonen. iurium parochialium.

Lunæ 22. Martij 1632.

ARG. 544. Ex aſſiſtentia iuris, an danda ſit manutẽtio.

Romana Canonum, ſeu Cenſuum.

Lunæ 29. Martij 1632.

ARG. 545. Emphiteoticus contractus à contractu cenſuali qualiter diſcernatur.

Romana Saluiani.

Lunæ 26. Aprilis 1632.

ARG. 546. In melioramentorum materia quid ſit attendendum. Melioramenta, & ædificia cedunt domino ſoli, & quando procedat. Cenſus an, & quando poſſunt conſtitui ſuper melioramentis, vide diſtinctionem cum nonnullis aliis circa hanc materiam.

Gerunden. adminiſtrationis.

Veneris 30. Aprilis 1632.

ARG. 547. Ius adminiſtrandi bona, redditus, & prouentus alicuius Eccleſiæ Collegiatæ, quando ex pluribus capitibus ſpectet ſimul, & ſimultaneè ad Canonic. & Capit. ſubrogatio in locum alicuius quid operetur.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 7. Martij 1632.

ARG. 548. Fideicommiſſarius ad effectum obtinendi immiſſionem rem. l. fi. de ed. D A. tol. quod ſufficiat probare. Bonorum identitas quando probata dicatur. Inſtrumentum extractum an archiuiſta, quando dicatur in forma probanti.

Ebroicen. fructuum, ſeu diſtributionum.

Lunæ 10. Maij 1632.

ARG. 549. Excommunicatus in tempore excommunicationis non lucratur fructus beneficij, vel diſtributionum etiam quod Eccleſiæ inſeruiuerit. Excommunicatio etiam ſine citatione valida eſt ex decreto per contradictas in Curia.

Pampilonen. Canonicatus.

Veneris 18. Iunij 1632.

ARG. 550. Sententiarum conformitas, vt ſit locus rei iudicatæ ex quibus deducatur.

Romana pecuniaria.

Lunæ 21. Iunij 1632.

ARG. 551. Frater promittens dotem ſimpliciter pro ſorore, quando is eſt hæres Patris cum beneficio legis, & inuentarij cenſetur ſe obligaſſe iure hereditario, & propterea de proprio non tenetur, & cõtra eum mandatũ nequit relaxari. Mater Tutrix

filiorum ante eorum redditam rationem legitimè non poteſt agere alicuius ſui crediti exactionem.

Romana hæreditatis.

Lunæ 21. Iunij 1632.

ARG. 552. Adimplementum conditionis poteſtatiuæ circa collationem crediti ex quibus ſubſecutum dicatur. Hæres ſcriptus agnoſcendo ex alio capite diuerſo ex contractu quando dicatur repudiaſſe, vel noluiſſe agnoſcere ex ſucceſſione hæreditaria.

Camerinen. Bonorum.

Lunæ 21. Iunij 1632.

ARG. 553. Sententia non ſubſiſtit, ſi fuerit lata non præcedente citatione ſpecifica præciſa, & nominatim ad eam facta, ita quòd hoc caſu admittantur verba æquipollentia. Legitimatio perſonarum in omni iudicio eſt facienda.

Forosempronien. Emphyteuſis.

Veneris 25. Iunij 1632.

ARG. 554 Eccleſia in emphyteuſi ex pacto, & prouidentia tenetur reuocare proximiores, non heredes vltimi; & quid quando extaret conſuetudo, de cuius probatione facienda agitur.

Romana pecuniaria.

Veneris 25. Iunij 1632.

ARG. 555. Dotis quantitas quomodo ad pompam, & honorem cenſeatur facta, & ſic non præiudicet creditoribus.

Colimbrien. Canonicatus.

Veneris 25. Iunij 1632.

ARG. 556. patet ex Summario.

Romana de Catalanis.

Veneris 26. Iunij 1632.

ARG. 557. Pro habendis alimentis, & ſomptibus litis debet dari probatio boni iuris, & concurrere debent alias, de qua in deciſione.

Romana nullitatis obligationis.

Lunæ 28. Iunij 1632.

ARG. 558. Contractus quando non ſubiaceat vitio nullitatis non obſtante quòd in eius inſtrumento notarius non aſſeruit quod contrahentes cognoſcebat, cum hoc ſit neceſſarium iuxta reformationem felic. rec. Pauli V.

Burgi Sancti Sepulchri Beneficij.

Lunæ 5. Iulij 1632.

ARG. 559. Permutatio ſimulata non attenditur nec ex ea quæritur ius in beneficio, etiam ſi ex ea impetretur prouiſio.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 19. Nouembris 1632.

ARG. 560. Patet ex Summario.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 3. Decembris 1632.

ARG. 561. Ex Summario.

Conuerſana Bonorum.

Mercurij 15. Decembris 1632.

ARG. 562. Iudex validè non poteſt procedere in cauſa, ſtante eius valida recuſatione tanquàm ſuſpectus, & quæ cauſa ſufficiat ad allegandum eum ſuſpectum, & an ſit probanda.

Florentina Iuriſpatronatus.

Lunæ 20. Decembris 1632.

ARG. 563. Præſentatio facta per modum prouiſionis, vel lite pendente, non poteſt conſtituere præſentantem in aliqua legitima quaſi, poſſeſſione præſentandi. Iuſpatronatus gentilitium fundans poteſt præiudicare vocatis, & hoc ceſſat, ſi non ſimus in primo acquirente. Iuriſpatronatus qualitas gentilitia ex quibus remoueat probata.

Bononien. Succeſſionis

Lunæ 10. Ianuarij 1633.

ARG. 564. Limitatio in fine poſita referri debet ad omnia præcedentia, & totam diſpoſitionem qualificat. Et agitur de limitatione poſita in fine ſtatuti Bononien. lib. 4. de ſucceſſ. ab inteſt.

Romana pecuniaria.

Lunæ 15 Ianuarij 1633.

ARG. 565. Patet ex Summario.

Romana hæreditatis.

Mercurij 19. Ianuarij 1633.

ARG. 566. Electa via, & actione proueniente à contractu, quando cenſeatur renunciatum actioni, & iuri ex teſtamento proficiſcenti. Variatio quando permiſſa, conditio, ſub qua quis eſt in teſtamento beneficiatus, quomodò priùs adimplenda, antequã aſſequatur quis commodum teſtamenti iura, & actionis an veniant bonorum mobilium, & immobilium appellatione.

Vrbeuetana reſciſſionis contractus.

Lunæ 24. Ianuarij 1633.

ARG. 567. Prætium rei venditæ, ſi committatur in arbitrium perſonæ electæ, non ſecuta declaratione, tanquam defecta conditione, ſub qua cenſetur celebratus contractus, nullo modo talis venditio ſuſtinetur, & pulchra, circa hanc materiam afferuntur.

Taurinen. donationis.

Veneris 28. Ianuarij 1633.

ARG. 568. Donatio conditionalis, an pendente conditione poſſit reuocari, & vtrum hoc caſu pendente conditione, donatio dicatur perfecta. Donatio conditionalis, quando eſt purificata conditio, an retrotrahatur ad diem ſtipulatione donationis.

Romana Cenſus.

Lunæ 14. Februarij 1633.

ARG. 569. Ad librorum exhibitionem quis non tenetur niſi probata exiſtentia penes eum vera, & plena, cum non ſufficiat præſumptiua. Liber tutelaris an præſumatur exiſtere apud hæredem Tutoris. Et librum facere quando Tutor non teneatur, & ratio adminiſtrationis ſine eo reddi poſſit.

Cluſina hæreditatis.

Veneris 18. Februarij 1633.

ARG. 570. Teſtator ſi vocauerit plures perſonas ad eius hæreditatem, quando cenſeatur eas vocaſſe in capita, & quando in ſtirpes. Filij diuerſorum fratrum, quando ſuccedant patruo in capita, & quo caſu in ſtirpes, declaratur ſententia non conformis libello, & rei petitæ eſt nulla.

Romana Domus.

Lunæ 25. Februarij 1633.

ARG. 571. In ſecunda inueſtitura rei emphyteoticæ cenſentur repetitæ conditiones, & pacta primæ.

Ariminen. fideicommiſſi.

Lunæ 28. Februarij 1633.

ARG. 572. De inſtrumento quando dicatur in forma probante, & Teſtes quando ob mortẽ non poſſunt repeti nulliter examinati probent, & de poſſeſſione iure familiaritatis non tranſitoria in hæredem.

Romana cenſus, ſeù Canonum.

Veneris 11. Martij 1633.

ARG. 573. Fundus quando appareat, quòd potius ſit ſuppoſitus cenſui quàm Canoni.

Neapolitan. Cenſus.

Veneris 11. Martij 1633.

ARG. 574. Ratione rei libeeè non traditæ emptor non poteſt agere ad prætium eei, & quando debeantur fructus compenſatiui.

Romana Cenſus.

Veneris 8. Aprilis 1633.

ARG. 575. Cenſus impoſitus ſuper bonis Minorum, ſi non ſit celebratus cum ſolemnitatibus ſtatutariis in contractibus eorum requiſitis non ſubſiſtit, & ſi cauſa expreſſa in eo in parté ſit nulla, in totum reputatur nullus contractus, & etiã decretum Iudicis.

Portugalien. decimarum.

Lunæ 11. Aprilis 1633.

ARG. 576. Confeſſio qualificata quando poſſit recipi pro parte.

Romana Cenſus.

Veneris 15. Aprilis 1633.

ARG. 577. Obligatio Cameralis quam vim habeat. Peocurator conſtitutus cum ampliſſimis clauſulis, quid poſſit facere, ratificatio quid operetur, quando præſumatur interueniſſe.

Romana Spolij Domus.

Veneris 15. Aprilis 1633.

ARG. 578. Pactum capiendi propria authoritate poſſeſſionem quid proſit.

Bituntina Daionorum, & inteeeſſe.

Lunæ 18. Aprilis 1633.

ARG. 579. Remiſſoria an concedatur, quæ neceſſaria videantur.

Cremonen. penſionis.

Lunæ 2. Maij 1633.

ARG. 580. Pro penſionibus decurſis contra ſucceſſorem in beneficio quando agi poſſit.

Bononien. Succeſſionis.

Veneris 13. Maij 1633.

ARG. 581. Limitatio poſita in fine Statut. Bonon. li. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. aſcend. & coll. ad quid ſit ecferenda, declaratur, & plura circa hanc materiam adducuntur.

Meleuitana Feudi.

Lunæ 30. Maij 1633.

ARG. 582. Territorij feudalitas ex quibus probationibus poſſit excludi, itaut ad probandam allodialitatem eius rectè poſſit concedi remiſſoria.

Mediolanen. Bonorum.

Lunæ 30. Maij 1633.

ARG. 583. Emphyteuſis conceſſa pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus cum clauſula ad haben. &c. an ſit tranſitoria ad hæredes extraneos, & maximè ſi ſimus in emphyteuſi Eccleſiaſtica. Emphyteuſis quando conceditue; tunc cenſetur ſemper habita relatio ad clauſularum. Ad habendum, & ſimilium inueſtitus non poteſt alienare bona emphiteotica in Eccleſias, vel loca pia.

Peruſina attentatorum.

Lunæ 6. Iunij 1633.

ARG. 584. Patet ex Summario.

Mediolan. Penſionis.

Lunæ 6 Iuny 1633.

ARG. 585. Fructus licèt non debeantue, niſi à die motæ litis, & hoc proptee malam fidem, in qua conſtituitur poſſeſſoe proptee d. motionem, hoc tamen non procedit, quando fructus non petuntur vti acceſſorij, ſed vti ſors principalis, quia tunc integri, & vſque à principio debentur.

Romana hæreditatis.

Veneris 10. Iuny 1633.

ARG. 586. Collatio quãdo ſit facienda in ſucceſſione. Credita, & iura quãdo veniãt appellatione bonorũ.

Romana penſionis.

Veneris 10. Iuny 1633.

ARG. 587. Clauſula, dummodò remaneant centum pro rectore, in petitorio eſt iuſtificanda pee penſionarium, & ad hunc effectum valoe beneficij quomodo probetus, & deductio onerum facienda habetue in deciſione.

Arboren. Canonicatus.

Veneris 17. Iunij 1633.

ARG. 588. Patet ex Summario.

Romana pecuniaria.

Lunæ 20. Iunij 1633.

ARG. 589. Ceſſio iurium conſequi non poteſt, nec ad eam agere, quando ſoluitur creditori ex cauſa culpæ commiſſæ nec poteſt repeti.

Tulen. profeſſionis.

Mercurij 22. Iunij 1633.

ARG. 590. Ex metu etiam reuerentialis profeſſio irritatur.

Gerundien. Canonicatus.

Mercurij 22. Iunij 1633.

ARG. 591. Collatio Canonicatus pertinet de iure communi ad Capitulum, & ad Archipresbiterũ, & quando Archipresbitero competat electio peo medietate vocum, vel peo vna tantum. Electio pendente lite quando non ſit attentata.

Gerundien. Adminiſtrationis.

Mercurij 22. Iunij 1633.

ARG. 592. Declaratoria ex non petitione quando concedenda ſit.

Placentina Præcedentiæ.

Lunæ 27. Iunij 1633.

ARG. 593. In Præeminentiarum materia quid potiſſimum inſpiciendum ſit. Rector an poſſit allegare, & vti poſſeſſione ſuorum Anteceſſorum, &c. Bulla aliqua, quòd non ſit originalis ex quibus conuincatur. Antiquitas ſcripturæ quando ſuffragetur, & quando non.

Aſculana Alimentorum.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 594. Patet ex Summario.

Meleuitana Mancipiorum.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 595. Remiſſoria ex quibus veniat concedenda.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 596. Compulſoria quando deneganda.

Romana Aſſecurationis.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 597. Contractus aſſecurationis mercium, & illius iuſtitia, cum in totum, & per totum conſiſtat in incertitudine, & in alea fortunæ, ideò æquum, & conueniens eſt, quod d. contractus minimè ſubſtineatur data ſcientia, vel eius veriſimili notitia interitus mercium de tempore, quo petita fuit aſſecuratio. Singularis eſt deciſio.

Vlixbonen. Iuris nominandi, vel eligendi Concionatorum.

Mercurij 1. Nouembris 1633.

ARG. 598. Concionatorum eligendi ius, ſeu poteſtas non eſt penes Parochum, aut alium quemcunq; ſed benè priuatiuè penes Epiſcopum cuius occaſione ad id comprobandum firmis, optimiſq; fundamentis, ex pluribus à ſacra pagina petitis teſtimoniis, ſacroſanctis Conciliorum decretis, Sum-

morum Pontificum reſcriptis,& ſanctorum Patrũ, Theologorum,Canoniſtarum, & legiſtarum ſententiis, &c. non minus egregiè,& doctiſſimè probatur eſt perpetuum, tam excelſi Auditoris, quam indubitanter & elariſſimè demonſtratur quod Epiſcopi ſont adſtricti, & tenentur ad prædicationis onus in ſua Diœceſi, itaut Epiſcoporom proprium munus ſit prædicatio, aliàs appellandi ſunt canes muti noo valentes latrare,&c.Item pariter habetur, quòd etiam Parochus tenetur prædicare in ſua Eccleſia,quod pariter multis authoritatib.corroboratur, & quid ſi ſit impeditus, &c. Aurea eſt dec.

Arboren. Canonicatus.

Mercurij 16. *Nouembris* 1633.

ARG. 599. Beneficij poſſeſſio quæ ſit manutenibilis. Poſſeſſio Canonicatus ad hoc vt ſit manutenibilis, requiritur quòd ſit capta capitulariter, & ad hoc vt dicatur capta capitulariter quid requiratur. Poſſeſſio inſtrumẽtalis quando non ſit manutenibilis, ſicuti oec etiam poſſeſſio capta authoritate Iudicis.

Verulana fideicommiſſi.

Sabbati 26. *Nouembris* 1633.

ARG. 600. Bonorum identitas quando concludenter per Teſtes probetur. Et ad illam probaodam quot demooſtrationes ſufficiant. Confinis an ſit idem quam res coofinata.

Ferrarien. reſtitutionis dotis.

Sabbati 26. *Nouembris* 1633.

ARG. 601. Statutum loci contrahentium, vel loci, vbi celebratur contractus, qoale ſit attendendum, declaratur. Magiſtralis eſt deciſio.

Romana Locationis Horti.

Lune 28. *Nouembris* 1633.

ARG. 602. Patet ex Summario.

Romaoa nullitatis contractus.

Lune 5. *Decembris* 1633.

ARG. 603. Falſitas cauſæ in contractibus quid operetur. Mater traoſieos ad ſecunda vota quid admittat. Ratiooes vt dicantur benè redditæ, qoid ſit neceſſarium, & alia circa text. in l. fœminæ C. de ſecund.nupt.

Romana Vineæ.

Veneris 9. *Decembris* 1633.

ARG. 604. Reintegratio ad poſſeſſionem, à qua nulliter fuit deiectus à Iudice concedi quando debeat.

Vrbeuetana reſciſſionis Contractus.

Lune 12. *Decembris*. 1633.

ARG. 605. Emptionis, & venditionis contractus reſoluitur, ſi Periti electi ad pretium definiendum, illud definire noluerint.

Meliten. Nauis.

Lune 12. *Decembris* 1633.

ARG. 606. Socius tenetur in ſolidum ex rebus geſtis ab altero ſocio. Conſocij obligantur in ſolidum ex contractu inſtitoris. Et vide plura circa hanc materiam.

Valentina Iuris ſedendi.

Veneris 16. *Decembris* 1633.

ARG. 607. Præpoſiti alicuius Eccleſiæ Collegiatæ, quando habeant ius occupandi ſedes vacuas Canonicorum abſeotium.

Romana Lucri dotalis.

Veneris 16. *Decembris* 1633.

ARG. 608. Forenſis vbi duxit vxorem ſtatim in Patriam traducturus licèt circa materiam lucri dotalis non attendatur ſtatutum loci vxoris, ſed ſtatutum loci Mariti tamen aliter procedit vel quandò dos non eſt reſtituenda ipſi vxori diſceſſuræ ſed Patri, vel alteri dotanti, vel quando aliter in capitulis matrimonialibus fuerit conuentum. Contrahentes quando ſe remittont ad aliquod ſtatutum, talis remiſſio quid operetur.

Romana retractus.

Lune 19. *Decembris* 1633.

ARG. 609. Identitas quomodo probetur. Et ſimulatio ex quibus excludatur.

Borgen. Iuris præſidendi.

Lune 19. *Decembris* 1633.

ARG. 610. Plectendi poteſtas, cum iuriſdictioni ſit coooexa, & cohæreat, atq; ab ea nomquam ſeparetur, ideò conceſſa iuriſdictione dicta etiam poteſtas dicitur conceſſa nam alias ſine ea, iuriſdictio eſſet inanis,& eluſoria,& abſq; ea ooo deſcẽderetur à ludibrio, & contemptu non obtemperantium.

Bonon. fideicommiſſi de Cataneis.

Mercurij 1. *Februarij* 1634.

ARG. 611. Exceſſus ſententia quomodo euitetur partis appellatione non intelligitur ex vniuerſo, ſed ex quota, & portione ſpectaote ad eum cum quo eſt controuerſia.

Bononien. parochialis de Sambucha.

Lune 6. *Februarij* 1634.

ARG. 612. Appellatio à facta electione in concurſu Eccleſiæ Parochialis propter irrationabilitatem ipſius electionis, quando concedatur, & de his qualitatibus, quæ in huiuſmodi electione facienda ſunt præ oculis ab ordinario habendis.

Bonon. fideicommiſſi de Cataneis.

Veneris 10. *Februarij* 1634.

ARG. 613. Patet ex Summario.

Arboren. Canonicatus.

Lune 13. *February* 1634.

ARG. 614. Recognitio ſcripturæ per teſtes quomodo facienda.

Romana Cenſus.

Veneris 17. *Februarij* 1634.

ARG. 615. Ratificatio ex quibus deducatur.

Romana Vineæ.

Veneris 17. *Februarij* 1634.

ARG. 616. Solutione extinguitur hypotheca in caſu, de quo in hac deciſiooe ſtante reſeruatione iurium.

Romana pecuniaria.

Veneris 10. *Martij* 1634.

ARG. 617. Per ceſſionem quando tranſeant hypothecæ paſſiuè io ceſſionarium.

Meliten. Nauis.

Veneris 10. *Martij* 1634.

ARG. 619. Socij omnes erga creditores ſociales tenentur io ſolidum.

Tullen. Profeſſionis.

Lune 13. *Martij* 1634.

ARG. 620. Profeſſio ex metu reuerentiali, aut minis quando irritetur.

Ceſenaten. prædij.

Veneris 17. *Martij* 1634.

ARG. 621. Datio in ſolutum facta pro maiori quantitate, quàm verè debebatur, an corruat in totum, & quid ſtante falſitate cauſæ in ea expreſſæ Mater tranſiens ad ſecunda vota, licèt priuetur ſucceſſione filiorum prædefunctorum tamen hoc non intellige quo ad vſumfructum.

Booonien.

Vnà cum Argumentis.

Bononien. Dotis.

Veneris 24. Martij 1634.

ARG. 622. Nonnulla habentur in materiam teſtium, & prout in Summario.

Romana Cenſus.

Veneris 31. Martij 1634.

ARG. 623. Variare poſt obtentam ſententiam in vna actione quando liceat creditori.

Romana Cenſus.

Veneris 31. Martij 1634.

ARG. 624. Saluianum vt competat recenſentur requiſita. Extenſio clauſulæ cœteratæ quomodò, & per quem facienda.

Bracaren. Iuris nominandi.

Lunæ 3. Aprilis 1634.

ARG. 625. Vnio beneficij ex quibus ſignis probetur, & de effectu reſultante ex vnione.

Leodien. redditionis rationis.

Lunæ 3. Aprilis 1634.

ARG. 626 Bulla Pij V. de cenſibus in toto orbe ſeruanda eſt. Tutor ante redditam rationem conueniri non poteſt.

Romana locationis horti.

Lunæ 3. Aprilis 1634.

ARG. 627 Singularis ſucceſſor, quando non teneatur ſtare locationi factæ ab Authore.

Tullen. Profeſſionis.

Veneris 28. Aprilis 1634.

ARG. 628. Profeſſio per metum emiſſa non cenſetur ratificata per continuationem in religione, & incrus per tempus ſubſecutum, & alias actus non cenſetur purgatus.

Gerunden. Beneficij.

Veneris 28. Aprilis 1634.

ARG. 629. Breue Apoſtolicum, de capienda poſſeſſione beneficij nomine cameræ quando habeat executionem paratam. Clericatus beneficij vacatio, & mors alicuius qualiter probentur, item etiã latè declaratur quibus modis doceatur, quòd pertinentia iuris conferendi beneficium, vel præſentandi pertineat ad aliquem.

Valentina Diſtributionum.

Mercurij 10. Maij 1634.

ARG. 630. Canonici vacantes lectioni Theologiæ vel iuris prudentiæ lucrantur diſtributiones ac ſi intereſſent diuinis officiis

Clußina hæreditatis.

Veneris 12. Maij 1634.

ARG. 631. Patruus cenſetur vocaſſe ad eius hæreditatem in capita Nepotes diuerſorum fratrum, quãdo eos inſtituit hæredes pro æquali rata, & portione, atque hic multo magis procedit, quando vocatio hæredum fuit facta nominibus propriis expreſsis. Nepotes diuerſorum fratrum, tunc ſuccedunt Patruo mortuo ab inteſtato in capita, & non in ſtirpes, dum nemo alius Patruus cum eis concurrit.

Monopolitana adminiſtrationis.

Lunæ 15. Maij 1634.

ARG. 632. Confraternitati laicorum datur manutentio in poſſeſſione adminiſtrationis Sacriſtæ, & rerum ad Eccleſiam ſpectantium., & poſſeſſio ex quibus actibus amittatur; ex quibus non.

Perußina fideic. de Mencoribus.

Lunæ 15. Maij 1634.

ARG. 633. Fideicommiſſario agenti pro immiſſione non obſtare exceptio detractionis legitimæ quando inuentarium non fuit confectum.

Maceraten. ſeu Camarinen. ceſſionis.

Mercurij 7. Iunij 1634.

ARG. 634. Accollatio debiti pro alio non perimit hypothecas creditoris niſi concurrant requiſita delegationis. Confeſſio ſimulata non cenſetur etiam reſpectu creditorum ſecundum factum, de quo in hac deciſione.

Verulana fideicommiſſi.

Mercurij 7. Iunij 1634.

ARG. 635. Bonorum fideicommiſſorum identitate probata debetũr immiſſio fideicommiſſario. Confine, & confinatum, & terminus terminans, & terminus terminatus an ſint idem. Scripturam aliquam quod quis falſificauerit, ex quibus ceſſet. Paupertas, vel affinitas quando non repellat Teſtem à teſtificando.

Placentina Cambiorum.

Veneris 9. Iunij 1634.

ARG 636. Facultas cãbiandi etiam à ſeipſo, quá Mercatores Cãbiantes vtantur, an ſit valida. Cambium verè fuiſſe ſubſecutum quomodo probetur, & litteræ miſſiuæ primæ an ſint exhibendæ pro iuſtificatione, an verò ſufficiant ſecundæ litteræ, d'auiſo, nuncupatæ, Citatio debitoris an ſit neceſſaria, vt poſſit vigore mandati dati creditori tenere ſuum debitorem ſub Cambiis, & quid ceſſante mandato, vel quando mandatum aliqua conditione poſſet factum deduci.

Valentina iuris ſedendi

Lunæ 12. Iunij 1634.

ARG. 637. In aliqua Eccleſia Collegiata, ſi præter Canonicos, adſint etiam Præpoſiti, qui eundem cum Canonicis habitum induunt, & in pari ordine æqualem, & eiuſdem generis, & materiæ ſedẽ obtinent, an & quo caſu liceat dd. Prępoſitis occupare ſedes vacuas Canonicorum in Choro non intereſſentium.

Mediolanen. Bonorum.

Lunæ 12. Iunij 1634.

ARG. 638. Emphiteuſis inueſtitura eſt accipienda ad formam antiquarum, à quibus recedi non poteſt, nec cenſetur receſſum. Alienatione prohibita, an cenſeatur prohibita hæredis inſtitutio.

Firmana Cenſus.

Mercurij 14. Iunij 1634.

ARG. 639. Cedens cenſum tenetur manutenere verum vnde ſecuta euictione Ceſſionarius omni tẽpore repetit à cedente prætium ſolutum.

Ampurien. Decimarum.

Mercurij 14. Iunij 1634.

ARG. 640. Decimarum ius competit Eccleſiæ Parochiali priuatiue etiam quoad Epiſcopum, quamuis Eccleſia deſinat eſſe Parochialis. Poſſeſſio ex quibus probetur.

Gerunden. Beneficij.

Lunæ 19. Iunij 1634.

ARG. 641. Prouiſus ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione conferendi præfertur prouiſo à quocunque altero prætendente ius conferendi in meritiſque, contendenti ad ſe ius pertinere.

Anconitana prædij.

Lunæ 19. Iunij 1634.

ARG. 642. Poſſeſſio non tranſit ad hæredem in vſufructu, ſed conſolidatur cum proprietate. Retentio pro legitima an detur.

Melevitana commendæ de Mazara.

Veneris 23. Iunij 1634.

ARG. 643. De incompatibilitate Equitis Melitenſis

ad oouam commeodem, quando is de alia eſt inueſtitus, & de aliis impedimentis.

Verulana fideicommiſſi.

Luna 26. *Iunij* 1634.

ARG. 644. Patet ex Summario.

Romana fideicommiſſi de Caronis.

Luna 26. *Iunij* 1634.

ARG. 645 Alienatio bonorum io vita alienantis prohibiti alienare fauore certarum perſonarum an valida ſit, & de retentiooe concedeoda creditoribus, vel poſſeſſoribus, pro anterioritate iurium.

Beneuentana Molendioi.

Mercurij 28. *Iunij* 1634.

ARG. 646. Mioris contractus celebratus ſine ſolẽnitate ſtatuti nullos redditur. Proximior qui debet concurrere ad authorizandum contractum, non poteſt eſſe minor. Ratificatio ex ſilentio contractus geſti à Minore quando indocatur, reſeruotur plura requiſita in hac deciſione. Et de cauſa vtilitatis neceſſaria in huiuſmodi contractibus.

Piſcien Canonicatus.

Mercurij 28. *Iunij* 1634.

ARG. 647. Patet ex Summario.

Romana Domos.

Luna 3. *Iulij* 1634.

ARG. 648. Purgatio moræ emphiteutæ quandu concedatur, vt non committatur caducitas.

Mediolao. Bonorum.

Luna 3. *Iulij* 1634.

ARG. 649. Alienatio emphiteuſis in Eccleſiam etiam capacem non poteſt fieri niſi ad effectum vendendi intra annum in perſonas morituras.

Aeſina Saluiani.

Veneris 10. *Nouembris* 1634.

ARG. 650. Ceſſio iurium quando facta dicatur extinctiuè, & noo translatiuè in hac deciſione pleoè demonſtretur.

Placentina præcedentiæ.

Veneris 10. *Nouembris* 1634.

ARG. 651. Declaratoria ob non paritionem quando concedenda, & alia in materia præcedentiarũ.

Imolen. Saluiani.

Veneris 17. *Nouembris* 1634.

ARG. 652. Dotis confeſſio an, & quando attendatur ad præiudicium creditorum.

Verulana fideicommiſſi.

Luna 20. *Nouembris* 1634.

ARG. 653. Patet ex Summario.

Terracinen. Pannorum.

Luna 10. *Nouembris* 1634.

ARG. 654. Fideicommiſſum perpetuum, & abſolutum cenſeri inductum ex vocatione deſcendentium verbis iodncta habentibus temporis tractum futuri, & ex prohibitiooe alienationis, & ex aliis rationibus deducitur.

Melenitana feudi.

Luna 27. *Nouembris* 1634.

ARG. 655. Bona licèt ſecundum primæuum ſtatum naturæ omnia præſumantur allodialia, & libera, tamen ab iſta præſumptione, & generali regula receditur, quando adiunt plures coniecturæ, & indicia in contrarium, quæ feudalitatem arguant. Notabilis in hac materia eſt deciſio.

Anconitana cenſuum.

Luna 27. *Nouembris* 1634.

ARG. 656. Remiſſoria quando etiam iterato veniat concedenda.

Spoletana fideicommiſſi.

Luna 4. *Decembris* 1614.

ARG. 657. Bona ſubiecta fideicommiſſo poſſunt alienari pro reſtitutione, & conſtitutione dotis, noo obſtante prohibitione expreſſa teſtatoris, & booa ipſa ſunt affecta huic oneri, reſpectu non tãtum Patris, vel Viri debitoris, ſed etiam Collateralium, & Tranſuerſalium poſſeſſorum bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, & dotis detractio huiuſmodi ſit etiam ſi conuentum à principio fuiſſet de inueſtimeoto facieodo quòd nõ fuit factum; & quandò ſint partes probandi cauſam ſubſidij ipſius vxoris, vel eorum, qui ſuoe ad fideicommiſſum vocati.

Romana dotis, ſeu filiationis.

Luna 11. *Decembris* 1634.

ARG. 658. Tractatur quòd probatio filiationis deſumi poteſt ex conſtanti nominatione, & ex frequentibus denominationibus Patris ex tractatu, quo quis ſe gerit erga aliquem ad inſtar Patris, & ex communi ſama, & reputatione. Item ex ſimilitudiois typo filij cum Patre, cum d. ſimilitudo non à ſimplici imaginatione, ſed magis ab inſiti temperamenti conuenientia regulariter proficiſcatur.

Romana pecuniaria.

Luna 18. *Decembris* 1634.

ARG. 659 Reſignatio locorum Montium facta quandò importet extinctionem hypothecarum præcedentium ad fauorem creditorum, & qoando dicatur facta translatiuè, & non extinctiue.

Gerunden. adminiſtrationis.

Luna 18. *Decembris* 1634.

ARG. 660. Fructuum perceptio, & quantitas illorum ex quibus probetur.

Triuertina Beneficij.

Veneris 12. *Ianuarij* 1635.

ARG. 661. Patet ex Summario.

Ampurien. Decimarum.

Veneris 12. *Ianuarij* 1635.

ARG. 662. Fructuum quantitas perceptorum qoomodo probetur.

Mediolan. Penſionis.

Veneris 19. *Ianuarij* 1635.

ARG. 663. Quamquam de ſtylo ſupremorum Tribunalium condemnatio ad reſtitutionem fructuum decurſorum non ſoleat fieri, niſi à die motæ litis, qoo tempore reus poſſeſſor conſtituitur in mala fide, & excitatur ad inquirendum de iuribus ſuæ poſſeſſionis, tamen hæc regula fallit quando petuntur fructus non vti fructus acceſſorij ad aliquod ſubiectum, ſed tamquam ſors, & vti capitale de per ſe. Item fallit quoties adeſt mala fides in poſſidendo, quia tunc debentur fructus etiam ante motam litem à die, quò mala fides ſuperuenit. Item fallit quando à bonę fidei poſſeſſore fructus non ſunt conſumpti, ſed adhuc extant, vel ſi non extent, poſſidens factus eſt locupletior, vt quia auctum fuit eius patrimonium, tunc illi debent reſtitui, vel eorum æſtimatio.

Anconitana Prædij.

Mercurij 24. *Ianuarij* 1635.

ARG. 664. Donatio quandò dicatur inter viuos non obſtante quòd in inſtrumento donationis ſit facta mentio mortis latè, ac doctè declaratur in hac magiſtrali deciſione donatio vt dicatur facta cauſa mortis, quidnam ſit neceſſarium expooitur.

Ancooitana Cenſuum.

Veneris 26. *Ianuarij* 1636.

ARG. 665. Remiſſoria ex quibus denegandi veniat.

Æſina

Æſina Saluiani.

Luna 29. January 1635.

ARG.666.Ceſſio iurium quando tranſlatiuè facta dici minimè poſſit, ſed extinctiuè.

RomanaPecuniaria.

Luna 29.January 1635.

ARG 667.Tutor delinquens in officio conueniri poteſt ab iis, cum quibus contraxit Tutorio nomine, & ſic tenetur ex proprio ratione dotali etiam poſt officium finitum. Ex ſtipulatione Notarij quæri actionem etiam abſentibus pro enunciatis. De relatione facienda ad proxima diſpoſitionis, vel etiam ad remotam. Et alia ſuper actione de dolo.

Bonon. Pecuniaria.

Mercury 7.Februarij 1635.

ARG.668.Patet ex Summario.

Romana Fideicommiſſi de formiciois.

Mercurij 7. Februari 1635.

ARG.669.Ex prohibitione alienationis quando non videatur inductum fideicommiſſum ſimplex, & abſolutum in caſu mortis. Teſtator quando præſumatur vocaſſe ad fideicommiſſum familiam effectiuam, & quando contemplatiuam. Ad fideicommiſſum ſi quis aſſerat ſe eſſe vocatum, quid probare debeat.

Meleuitana feudi.

Veneris 2.Martij 1635.

ARG.670.Qualitas feudalitatis quomodò cognoſcatur ad differentiam allodij, cenſus, vel emphyteuſis.

Romana Dotis

Mercurij 14.Martij 1635.

ARG.671.Patruus an teneatur dotare fratris filiam in ſubſidium.Bona etiam arctiſſimo fideicommiſſo ſubiecta rectè poſſunt alienare pro conſtituenda dote deſcendentibus. In conſtituenda dote filiabus illegitimis quid ſit ſpectandum, item qualiter alimenta ſint eis decernenda Diſpoſitio cap.cum haberet extr.de eo, qui duxe. in vxo. eſt vbique ſeruanda.

Romana ſeparationis Thori.

Veneris 19.Martij 1635.

ARG.672.Maritus in caſu reſtitutionis dotis ſeparato Thoro ob ipſius ſæuitiam tenetur præcisè nec iuuari poteſt priuilegio, vt non teneatur niſi in quantum facere poteſt, vel deducto ne egeat, & maximè concurrente cauſa aliqua ingratitudinis commiſſæ.

Æſina Saluiani.

Veneris 17.Martij 1635.

ARG 673. Ante moram non committitur ſtipulatio damnorum, & intereſſe pro facto promiſſo,& non cōperit hypotheca. Et actione negotiorum geſtorum non competit ius repetendi niſi ſortem, non verò intereſſe, ac damna.

Anconitana cenſuum.

Veneris 23.Martij 1635.

ARG.674.Patet ex Summario.

Leodien.Canonicatus.

Luna 26.Martij 1635.

ARG.675.Patet ex Summario.

Surrentina cenſus.

Veneris 17.Aprilis 1635.

ARG.676.Remiſſoria pro examine Teſtium publicato proceſſu, & Teſtibus examinatis quando concedi poſſit.

Romana Vineæ.

Luna 30 Aprilis 1635.

ARG.677.Patet ex Summario.

Bonon. pecuniaria.

Veneris 4.Maij 1635.

ARG 678. In diſcordia peritorum Iudex mandare debet electionem tertij,neque ipſe poteſt iudicium interponere inter duos diſcordantes.

Anconitana Prędij.

Veneris 4.Maij 1635.

ARG 679.Poſſeſſionis manutentio venit concedenda ratione ciuilis poſſeſſionis proprietario extincto vſufructu.

Neapolitana cenſus.

Luna 7. Maij 1635.

ARG.680.Ob non paritionem ſententiæ Rotalis datur comminatoria,& declaratoria cenſurarum etiā in cauſa prophana ſolutionum.

Romana Pecuniaria.

Luna 21.Maij 1635.

ARG.681.Patet ex Summario.

Romana Vineæ.

Veneris 15.Iunij 1635.

ARG.682. Mandatum de manutenendo venit concedendum probata poſſeſſione: Et maximè aſſiſtente etiam titulo.

Spoletana fideicommiſſi.

Veneris 15.Iunij 1635.

ARG. 683.Dos in ſubſidium ex fideicommiſſo diſtrahenda poteſt aſſignari in aliquo corpore fideicommiſſo ſuppoſito etiam ſi extent bona libera quando ea ſunt litibus inuoluta, & obnoxia anterioribus creditoribus: & poteſt aſſignari etiam in corpore plus valente, quando non petitur commodam diuiſionem, & reſiduum eſt iouerſtiendum ad fauorem fideicommiſſariorum,

Placentina illegitimitatis.

Veneris 22.Iunij 1635.

ARG.684.Filius quando dicatur illegitimus, & qualiter & quibus coniecturis illegitimitas probetur. Teſtes conſanguinei quandò admittantur ad probandum matrimonium, & quando non.

Romana anniuerſariorum.

Veneris 22.Iunij 1635.

ARG.685.Teſtator ſi reliquerit alicui Eccleſiæ collegiatæ annuam notabilem ſummam pecuniarum ad effectum Anniuerſarium celebrandi pro eius Anima, an poſſint renuere Canonici, admittere Beneficiatos,& Clericos eiuſdem Eccleſiæ ad celebrandum dd.anniuerſaria,& ad participationem emolumentorum.

Ceſenaten.Succeſſionis.

Veneris 22.Iunij 1635.

ARG.686.Fideicommiſſarius ad obtinendam emiſſionem bonorum fideicommiſſariorum qua via agere poteſt. Filij in conditione poſiti licet non dicantur vocati, tamen ab hac regula receditur, quando adſunt plures coniecturæ,quæ contrarium ſuadeant.

Ferrarien. Spolij.

Luna 25.Iunij 1635.

ARG.687.In ſpolijs,aliiſque interdictis non fit condemnatio ad fructus reſtituendos, niſi à die litis conteſtatæ præterquàm in ſpolio violento,& attētato,ſpolium quando non dicatur violentum. Mala fides in poſſeſſore vt excludatur ſufficit omnis temeraria, & beſtialis cauſa. In donatione ſe

fundans tenetur exhibere donationem validam etiam cum ſolemnitate extrinſeca.

Ouetenſ.Parochialia.

Mercurij 27.Iunij 1635.

ARG.688.In prouiſionibus, qui priùs obtinuit gratiam præferendus eſt.

Romana Iuriſpatronatus.

Mercurij 4.Iulij 1635.

ARG.689.Pertinentia iuriſpatronatus ex quibus deducatur.

Burgen.Iuris præſidendi.

Mercurij 4. Iunij 1635.

ARG.690.Patet ex Summario.

Calaguritana Canonicatus.

Mercurij 4. Iunij 1635.

ARG.691.Attentata pendente appellatione non dicitur poſſeſſio capta beneficij, in cuius collatione non fuit iudicialiter proceſſum, ſed extraindicialiter, nam ex actibus extraiudicialib. non committuntur attentata, etiam ſi poſſeſſio ſit capta poſt appellationem. Et quando dicatur proceſſum extraiudicialiter.

Romana Scutorum 4000.

Mercurij 4.Iulij 1635.

ARG.692 Tolle iſtas pecunias, ſi quis alicui dixerit, eo non flagitante quæritur quomodo iſte contractus ſit vocandus, aliqui putauerunt eſſe contractum mutui, alij depoſiti, & alij innominatum, alij donationis &c. ſed in hoc quid certi non poteſt firmari, ſed recurrendum eſt ad præſumptiones, & coniecturas, & in caſu diuiſionis fuit deciſum ex coniecturis eſſe donationis contractum. Magiſtralis, & mirabilis deciſio eſt.

Bonon.Iuriſpatronatus.

Lunæ 10.Nouembris 1635.

ARG.693. Vicarius Epiſcopi dicitur habere ordinariam iuriſdictionem, quam habet Epiſcopus; & venit appellatione Ordinarij in reſcriptis Papæ, niſi Ordinario tanquam Sedis Apoſt. delegato aliqua cauſa committatur, Iuſpatronatus acquiritur ex donatione, & quæ dos ſit neceſſaria ad d. affectum.

Leodien.Decimarum.

Lunæ 26.Nouembris 1635.

ARG 694. Prouiſionalis ſententia à Iudice quomodo, & quando proferri valeat. Reſeruationis natura eſt, vt ſuum principalem ſtatum inſequatur. Laici ſunt incapaces decimarum ſpiritualium, & pro eorum capacitate quid requiratur.

Anconitana Cenſuum.

Lunæ 19.Nouembris 1635.

ARG. 695. Iuſtitia in ſolutum dationis præſumitur, niſi contrarium probetur. Melioramentorum æſtimatio quomodo facienda. Et de remedio ſubſidiario quando ei locus ſit.

Firmana Cenſus.

Lunæ 3. Decembris 1635.

ARG.696. Actio euictionis & pro damnis, & intereſſe non conceditur, vbi ex Saluiano auocatur detentio bonorum. Cenſus quando reſoluatur ex pro bona ſubrogata non ſint capacia fructuum.

Gerunden.Iuriſdictionis.

Lunæ 3. Decembris 1635.

ARG.697. Capitulum de iure communi habet Ius diſponendi, & ſtatuendi ſuper diſtributionibus Anniuerſariorum aliiſque rebus, ac negotiis ad Eccleſiam ſpectantibus priuatiuè quoad beneficiatos. Et vide plura, & pulchra circa hanc materiam.

Camarinen. Domus.

Lunæ 10.Decembris 1635.

ARG.698. Statuta correctoria iuris communis ſubditi Sedis Apoſtolicæ non poſſunt condere; Et quid ſtante confirmatione in forma communi. Ius retractus ex Statuto vt competat, quæ ſint requiſita, item quando tacitè renunciatum illi cenſeatur à prætendente retractum.

Ceſenaten Emphyteuſis.

Veneris 14.Decembris 1635.

ARG.699 Acquirens bona emphyteutica titulo oneroſo, an poſſit præiudicare vocatis in inueſtitura mi10, & magiſtrali modo declaratur. Item quando bona emphyteutica veniant in generali hæredis inſtitutione, filij in conditione poſiti, ex quibus coniecturis cenſeantur vocati.

Bononien. fideicommiſſi.

Lunæ 17.Decembris 16,5.

ARG.700. Ferens Magiſtratum quando ſtare in iudicio, & conueniri poſſit.

Firmana Penſionis.

Lunæ 11.Februarij 1636.

ARG.701. Reſeruatio penſionis ab Infirmo facta, & morti proximo nõ eſt valida, & litteræ Apoſtolicæ expeditæ non facta de hoc mentione, dicuntur ſubreptitiæ.

Meſſanen. ſeu Nullius Feudi.

Veneris 15.Februarij 1636.

ARG. 702. Eccleſiæ quando competat remed. can. reintegr. 3.quæſt. 1. Prælatus ſi malè alienet bona Eccleſiaſtica, ex hoc non infertur præiudicium Eccleſiæ. In alienatione rerum Eccleſiæ ſtante curſu longiſſimi temporis quandò præſumatur, quod interuenerint debita requiſita. Prælati vita iniuſtè alienantis bona Eccleſiæ detrahitur in præſcriptione dd. rerum contra Eccleſiam, cum præſumatur, quod ipſe potius ſuum contractum, quam ſuam Eccleſiam tueri voluerit, & labi tempus permiſerit, iacturamque bonorum Chriſti ſocorditer ſuſtinuerit, & hoc maximè procedit, ſi alienatio fiat in Conſanguineum Prælati, vel ſanguinis coniunctio parit oſcitantiam in perſcrutanda vtilitate Eccleſiæ, & quando dolus Prælati in hoc negari non poſſit. Commiſſionem ſuper iactationibus impetrans, an quoad impetrantem operetur interruptionem præſcriptionis. In alienatione rerum Eccleſiæ potiſſimum vtilitas attenditur. Singularis, & elegantiſſima eſt deciſio, & in his materiis ad eam recurrere memento.

Romana, ſeu Florentina Pecuniaria.

Lunæ 18 Februarij 1636.

ARG.703. Per confiſcationem an, & quando remaneat Reus liberatus ab omnibus hypothecis ſuorum creditorum, & quid quando fuit in integrum reſtitutus, vel quando bona poſſidet extra Territorium, & quid pro bonis ex poſt acquiſitis.

Camarinen. Saluiani.

Mercurij 20. Februarij 1636.

ARG.704. Immiſſio ex remedio Saluiani interdicti quibus concurrentibus detur. Solemnitates Conſtitutionis Marchiæ in omnibus contractibus læſiuis minorum, vel mulierum ſunt adhibendæ. Vide aliqua circa materiam continuationis poſſeſſionis.

Anconita

Anconita Cenſitum.

Lunæ 3. Martij 1636.

ARG.705. Valor bonorum ex ſubliaſtatione, vel alio genere probationum quomodo colligatur, & de melioramentorum refectione.

Firmana Cenſus.

Veneris 11. Aprilis 1636.

ARG.706. Patet ex Summario.

Bonon. fideicom. de Cataneis.

Veneris 18. Aprilis 1636.

ARG.707. In legitimam, & creditorum imputantur alienationes, quæ præſumuntur adæquare illis, quando non fuit confectum inuentarium.

Bonon. Dotis.

Veneris 18. Aprilis 1636.

ARG. 708. Agitur de coniecturis ſimulatæ Dotis quantitatis.

Lucenſ. redditionis rationum.

Lunæ 15. Aprilis 1636.

ARG 709. Exhibitio librorum vt concedenda ſit ad fauorem petentis collitigantis, quæ concurrere debeant.

Meſſanen. ſeu nullius Feudi.

Lunæ 5. Maij 1636.

ARG.710. Alienatio rerum Eccleſiæ non ſubſiſtit, ſi careat vtroque requiſito neceſſario in d. alienatione. ſ. licentia Summi Pontif. legitimè executa, atque euidenti vtilitate Beneplacitum Apoſtolicum in alienatione rerum Eccleſiæ, quādo corruat.

Camatinen. bonorum.

Lunæ 5. Maij 1636.

ARG. 711. Teſtatoris æs alienum, ſi hæres ſoluat, datur ei retentio in bonis hæreditariis pro d. ſumma ſoluta. Hæres quando eſt creditor defuncti, an poſſit ſibi adiudicare tot bona ſtabilia, & in quo caſu.

Romana Pecuniaria.

Veneris 9. Maij 1636.

ARG.712. Patet ex Summario.

Rauennaten. Beneficij.

Lunæ 9. Iunij 1636.

ARG.713. Vnio de beneficiis vacaturis per ceſſum, vel deceſſum Seminario ceſſat, quando beneficia reſignantur in manibus Papæ fauori certæ perſonæ, etiam non facta expreſſa vnionis mentione, quando Papa voluit ſuſpendere vnionem, & quando valide dicatur vnio Seminario.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 9. Iunij 1636.

ARG.714. In hac deciſione adducuntur plures præſumptiones, & coniecturæ ex quibus benè deprehenditur quando aliquis contractus fuit ſimulatè geſtus; Decretum Iudicis interpoſitum in contractibus Minorum, vel Mulierum, quando non teneat.

Ceſenaten. Succeſſionis.

Veneris 13. Iunij 1639.

ARG. 715. Immiſſio fideicommiſſario datur contra hæredem pro indiuiſo, quando ſunt faciendæ detractiones, quæ ſint certæ.

Romana de Catalanis.

Lunæ 16. Iunij 1636.

ARG.716. Filiatio an, & quando probetur ex tractatu, & dominatione in præiudicium non nominantis, ſed tertij: Et de præſumptione, & interpretatione text. l. miles, §. defunct. ff. ad l. Iuliam.

Anconitana Cenſuum.

Lunæ 16. Iunij 1636.

ARG.717. Ex Summario patet.

Camerinen. Saluiani.

Veneris 20. Iunij 1636.

ARG.718. Adducuntur plura adminicula, & coniecturæ, ex quibus dignoſcitur quod confeſſio Mariti de dote recepta ſit vera, & non ſimulata, & ficta.

Peruſina reſciſſionis contractus.

Veneris 20. Iunij 1636.

ARG.719. Pretium in venditione remiſſum arbitrio certarum perſonarum, & in diſcordia illarum tertij, diſcordantibus primis, & tertio recuſante explere munus, an contractus reſoluatur. Tertius peritus an teneatur præciſè adhærere alterius æſtimationi, vel ex ſe nouam an poſſit facere æſtimationem.

Vlixbonen. iuris conferendi habitum.

Lunæ 23. Iunij 1636.

ARG.720. In hac deciſione habetur, nempe quod ius conferendi habitum Tertiarijs ſæcularibus S. Franciſci competat Fratribus Minoribus eiuſdem Ordinis, non autem Fratrib. Tertiariis Regularibus.

Fulginaten. Pecuniaria.

Lunæ 23. Iunij 1636.

ARG.721. Ex Summario patet.

Regien. Penſionis.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.722. Penſio reſeruari non poteſt, quando in beneficio alia extat penſio niſi innotuerit Papæ, & ſi narratum fuerit penſionem antiquam minoris eſſe ſummæ, debet fieri diminutio ratæ, & tota ſecunda non reuocatur penſio ex defectu intentionis Papæ.

Romana Pecuniaria.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.723. Cauſæ diuerſitas inter eaſdem partes non cenſetur commiſſa per clauſulam, quam, & quas &c. & diuerſam quæ dicatur.

Bononien. Dotis.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.724. Patet ex Summario.

Fanen. Penſionis.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.725. Mandatum de manutenendo penſionario datur contra ſucceſſorem in beneficio quaſi poſſeſſio probatur ex ſolutione facta à Procuratore ex mandato præſumpto tantum.

Gerunden. Iuriſdictio.

Veneris 4. Iulij 1636.

ARG.726. Patet ex Summario.

Valentina Decimarum.

Veneris 4. Iulij 1636.

ARG.727. Cauſa vniuerſalis poſſidendi quando ſuffragetur quoad partes.

Tarraconen. Capellarum.

Lunæ 24. Nouembris 1636.

ARG.728. Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Capitulum, vbi non apparet contraria facultas aliis data in fundatione, vel dotatione Capellarum quibus bona ſunt annexa. Retentio clauium Capellarum Eccleſiæ quibus competat.

Surrentina Beneficij.

Lunæ 15. Decembris 1636.

ARG. 729. Poſſeſſio data ab executore literarum Apoſtol. ſine citatione eſt nulla. Concurſus in Parochialibus de iure patronatus an ſit neceſſarius.

Luçen. redditionis rationis.

Veneris 19 *Decembris* 1636.

ARG.730. Patet ex Summario.

Romana locationis horti.

Mercurij 4. *Februarij* 1637.

ARG.731. Bonæ, ſiue malæ fidei poſſeſſor, quando deducat expenſas factas in fundo, & quando reficiendæ ſint.

Regen. Penſionis.

Luna 9. *Februarij* 1637.

ARG.732. Remiſſoria in materia penſionis eſt concedenda, quia prophana dicitur, & nonnulla in materia penſionis.

Florentina Beneficij.

Mercurij 11. *Martij* 1637.

ARG.733. Patronus quando poſſit ſe ipſum præſentare in beneficio iuriſpatronatus vel per modum principalis præſentationis, vel confirmationis. Ad beneficium vacaturum an poſſit mandatum de præſentando fieri.

Romana Aſſecurationis.

Veneris 13. *Martij* 1637.

ARG 734. De clauſula quam, & quas &c. in commiſſione cauſæ appoſitaque operatur vt cauſa appellationis non reddatur deſerta, ſi non fuit redditum pro Apoſtolicis, vel vbi commiſſio fuit obtenta ante interpoſitam appellationem.

Romana Pecuniaria.

Luna 16. *Martij* 1637.

ARG.735. Patet ex Summario.

Ceſenaten. Succeſſionis.

Mercurij 18 *Martij* 1637.

ARG.736 Immiſſio hæredi fideicommiſſario pro indiuiſo conceditur contra hæredes hæredis, vel tertios poſſeſſores contendentes retentionem pro detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ.

Romana Pecuniaria.

Veneris 24. *Aprilis* 1637.

ARG.737. Plures deſumuntur coniecturæ ad præſumendam ſimulationem contractus, de qua dicitur poſſe dari etiam à parte ipſa, quæ ſimulationem commiſit. Cambia, & recambia non ſunt debita, niſi ſequuta intimatione. Probatio cauſæ in contractu perſonarum, quæ non poſſunt obligari ſine decreto, debet eſſe precisa, & non ſufficit enunciatio indigentiæ.

Gerunden. Iuriſdictionis.

Veneris 24. *Aprilis* 1637.

ARG.738. Paritio ſententiæ ad euitandam declaratoriam cenſurarum quomodo deducatur.

Montis Alti Beneficij.

Mercurij 29 *Aprilis* 1637.

ARG. 739. Patet ex Summario.

Camerinen. Domus.

Luna 4. *Maij* 1637.

ARG. 740. Statutum contrarium iuri communi, & odioſum non confirmatum à Principe in forma ſpeciali non ſuffragatur, etiam ſi in forma communi ſit confirmatum, & agitur de ſtatuto iuris retractus, ac explicatur, quomodo dicatur in forma ſpecifica confirmatum. Cardinalis Legatus de Latere an poſſit confirmare ſtatuta iuris communis correctoria.

Romana de Luragbis.

Luna 11. *Maij* 1637.

ARG.741. Solutio facta per debitorem, in quam cauſam facta cenſeatur, latè excutitur.

Bonon. Seruitutis.

Veneris 15. *Maij* 1637.

ARG.742. Manotentio in quaſi poſſeſſione ſeruitutis aquæ ducendæ ex quibus actibus veniat concedenda; Et quomodo probetur huiuſmodi quaſi poſſeſſio.

Neapolitana Pænitentiariæ.

Veneris 5. *Iunij* 1637.

ARG.743. In hac magiſtrali deciſione concluditur, quod erectio Pænitentiariæ facta in Eccleſia Metropolitana Neapolitana ab Eminentiſs. Cardin. Boncompagno valida fuit, & ſeruari debet ex rationibus, & cauſis in deciſione adductis.

Romana Cenſus.

Veneris 5. *Iunij* 1637.

ARG.744. Depoſitum pro extinctione Cenſus debet eſſe integrum, & purum citra conditiones vllas.

Romana, ſeu Spoletana nullitatis donationis.

Luna 8. *Iunij* 1637.

ARG.745. Iudici ſi ſit commiſſa ſuper iactationibus, & moleſtationibus cauſa, an validè pronunciet in petitorio. Contumax quando habeat priuilegium appellandi intra decem dies à die habitæ notitiæ, & quando non Donatio non ſeruatis ſolemnitatibus ſtatutorum non tenet.

Vercelen. Optionis.

Mercurij 10 *Iunij* 1637.

ARG.746. Patet ex Summario.

Fauentina Legatorum.

Lunæ 15. *Iunij* 1637.

ARG. 747. Teſtator ſi dedit facultatem hæredi circa ademptionem legatorum quoad naturaliter vixerit, qualiter intelligatur data iſta facultas declaratur.

Romana Cenſus.

Veneris 19 *Iunij* 1637.

ARG.748. Pater num poſſit cenſum imponere ſuper bonis aduentitiis filij, vel ea alienare.

Romana Nullitatis Obligationis.

Veneris 19. *Iunij* 1637.

ARG. 749. Mater fideiubens pro filio in Conſtitutione Cenſus an ritè, & rectè remaneat obligata.

Leudien. Beneficij.

Luna 22. *Iunij* 1637.

ARG.750. Iuſpatronatus ex quibus deducatur eſſe hereditarium, & tranſitorium ad hæredes. Qualitas iuriſpatronatus vt ordo datus à fundatore, quomodo ex præſcriptione poſſit immutari, & quæ requiratur præſcriptio.

Gerunden. Iuriſdictionis.

Veneris 26. *Iunij* 1637.

ARG.751. Patet ex Summario.

Bononien. Attentatorum.

Veneris 26. *Iunij* 1637.

ARG.752. Attentata pendente inhibitione A.C. ſemper ſunt reuocanda, ſiue à parte facta ſint, ſiue à Iudicibus de partibus, & etiam à Card. de Latere Legato.

Romana Laudi.

Veneris 26. *Iunij* 1637.

ARG. 753. Compromiſſum factum in duobus cum facultate eligendi tertium in ſolidum quomodo interpretetur Appellatio à laudo lato vigore compromiſſi cum facultate ampliſſima conceſſa arbitriis, quando danda ſit.

Romana

Romana Aſſecurationis.
Veneris 16. Iunij 1637.

ARG. 754. Agiur de aſſecuratione nauis facta etiam in caſu, quo intra ſex menſes non haberetur de ea notitia, ad quem ſpectet probare negatiuam, vel affirmatioam, vt ſtipulatio committatur, & quomodo probetur.

Colonien Vicariæ.
Mercurij 1. Iuly 1637.

ARG. 755. Patet ex Summario.

Gerunden. Scribaniæ.
Mercurij 1. Iulij 1637.

ARG. 756. Bona Eccleſiaſtica vt alicui poſſint concedi ex cauſa mentorum quid requiratur; Bona Eccleſiaſtica, vt alienari poſſint ſine ſolemnitate, & beneplacito Apoſtolico, quia ſunt ſolita alienari, quid debeat interoenire.

Romana Aſſecurationis.
Veneris 27. Nouembris 1637.

ARG. 757. Aſſecuratio Nauis an adſtringat aſſecurantem etiam in caſu quo de tempore aſſecurationis iam nauis eſſet deperdita, vel ſobmerſa, quando ignorabatur caſus, & de poſſibilitate ſcientiæ.

Romana Locorum Montium.
Veneris 4. Decembris 1637.

ARG. 758. Cedens vel in ſolutum dans rem aliquam ſuo creditori, tenetur facere rem eam creditori alias tenetur ad damna, & loco eius ad reſtitutioné pretij. Mulier prohibita ex ſtatuto contrahere ſine certa ſolemnitate rectè contrahit, & ſe obligare poteſt in caſu neceſſario vel vbi fuit contractu facta locupletior.

Anconitana Expenſarum.
Veneris 11. Decembris 1637.

ARG. 759. Patet Ex Sommario.

Vrbeuetana fideicommiſſi.
Veneris 11. Decembris 1637.

ARG. 760. Patet ex Summario.

Interamnen Succeſſionis.
Luna 14. Decembris 1637.

ARG. 761. Inter partes contrahentes de fideicommiſſo conuentionali, ſi fuerit conuentum, vt ſi quis eorum decederet ſine filiis &c. deberet eligere vnum de eorum domo, ſeu familia ſi ille non fecerit d. electionem, ad quem dicatur deuoluta facultas illa eligendi.

Gerundien Diſtributionum.
Veneris 18. Decembris 1637.

ARG. 762. Patet ex Summario.

Vicen. Iuriſdictionis.
Luna 8. Februarj 1638.

ARG. 763. Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus probetur. Et quid de poſſeſſione ante extinctionem iuris an potiri in nouo ſtatu rei, de cuius agitur poſſeſſione.

Gerunden. Scribaniæ.
Veneris 26. Februarij 1638.

ARG. 764. Alienatio bonorum Eccleſiæ requirit neceſſitatem, vel euidentem vtilitatem, & ſolemnitates, etiamque vbi inueſtituræ alterantur. Et data vtilitate conceſſionis non tamen ea ſubſtinetur ceſſante ſolemnitate beneplaciti Apoſtolici quæ eſt neceſſaria tanquam formalis. Papa eſt Dominus bonorum Eccleſiarum omnium, vnde eius conſenſus requiritur ad perficiendum contractum ipſius alienationis.

Romana Laudi.
Veneris 5. Martij 1638.

ARG. 765. Facultas data arbitris in ſolidum, an operetur vt in diuerſitate ipſorum poſſit laudum vnius exequi à Iudice.

Aſculana Spolij.
Veneris 5. Martij 1638.

ARG. 766 De liquidatione fructuũ plura deducuntur.

Vrbeuetana fideicommiſſi.
Luna 8. Martij 1638.

ARG. 767. Tranſactio ſuper fideicommiſſo ſequuta impedit fideicommiſſariũ agere remedio poſſeſſorio l. fi. C. de ed. D. A. cum ſit agendum ordinario remedio reſciſorio eiuſdem tranſactionis, & facta reſtitutione eius, quod conſequutus fuit fideicommiſſarius ex ipſa tranſactione. Pater vt legitimus adminiſtrator filiorum poteſt ſuper eorum rebus tranſigere ſine vlla adhibita ſolemnitate. Tranſactio ſuper fideicommiſſo quando fieri poſſit.

Gerunden. Canonicatus, & Sacriſtæ.
Luna 15. Martij 1638.

ARG. 768. Per appoſitionem manus Papæ Beneficiũ efficitur affectum, & in eo non poteſt ſe ordinarius intromittere. Subreptio non poteſt dari contra poſſeſſorem in vim prouiſionis Papæ, quando Actor non habet validum titulum, & ius ſuæ prouiſionis.

Coadiutor à Papa datur ex Cauſa infirmitatis, vt Eccleſia non maneat deſtituta ſolito ſeruitio. Sobreptio ex quibus excludatur, & an admittatur; vt beneficium per manus Papæ appoſitionem non remaneat affectum.

Roma. Officij Notariatus Rotæ.
Luna 15. Martij 1638.

ARG. 769. Cauſa noua ſuperueniens in contractibus quando liberet ab obligatione adimplementi. Moræ purgationi quando locus non ſit.

Regien. penſionis.
Mercurij 17. Martij 1638.

ARG. 770. Penſio reſeruata ſub expreſſione quod beneficium alia penſione eſſet grauata in certa quantitate, quæ minor fuit expreſſa, iam re vera eſſet maior, non vitiatur, ſed eiuſdem ſecunda penſionis fit reductio.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ.
Luna 22. Martij 1638.

ARG. 771. In legitimam fit imputatio legati vſusfructus formalis æſtimatio vitæ, iuxta l. hæreditatum, ff. ad l. falc. eſt immutabilis, etiam ſi verè quis viuendo tranſcenderit præſomptionem d. legis. Pro ſupplemento legitimæ non datur impedimentum ſubſtituto; vt non immittatur in poſſeſſionem.

Elnen. Beneficij.
Mercurij 21. Aprilis 1638.

ARG. 772. Præſentatio in iure patronatu facta à principali præfertur præſentationi factæ à Procuratore. Latè excutitur quæſtio, quando, & quomodo furor probetur, & quando impedimento ſit præſentationi, & alijs actibus, & qualis furor eſſe debeat, vt præſtet impedimentum.

Romana de Luraghis.
Luna 26. Aprilis 1638.

ARG. 773. Solutio quando in cauſa debiti antiquioris facta non dicatur. Mutatio cauſæ poſſeſſionis ex ſuperuenienti titulo ex quibus non inducatur. Obligatio de reſtituendo potioribus, & anterioribus

bus creditoribus non ſuſpendit translationem dominij,& de eius effectibus.

Romana locorum montium.

Veneris 30. *Aprilis* 1638.

ARG.774. Non eget argumento, nec ſummario.

Gerunden. Scribsoiæ.

Veneris 21. *Maij* 1638.

ARG.775. Iouestituræ alteratio facta ſine Beneplacito Apoſtolico eſt oulla, & inducit in omnibus eius partibus ipſam nullitatem. Alienatio booorum Eccleſiæ tequirit beneplacitum Apoſtolicum propter præiudicium Summi Pootificis, peoes quem eſt verum, & abſolutum dominium bonorum Eccleſiaſticorũ & de eius plena,& abſoluta poteſtate.

Romana fideicommiſſi.

Luna 14. *Iunij* 1638.

ARG.776. Pro dote io fundo data competit ad rem hypotheca, & competit Saluianum. De trebellianicæ, & legitimæ prohibita detractiooe.

Mutioen. Præcedentiæ.

Veneris 25. *Iunij* 1638.

ARG.779. In materia præcedentiarum quaſi poſſeſſionem,& couſuetudinem omnino atteudi declaratur.

Maioricen. Indultorum.

Veneris 25. *Iunij* 1638.

ARG 780. Patet ex Summario.

Camarinen. Spolij.

Veneris 25. *Iunij* 1638.

ARG.781. Patet ex Summario.

Romana Pecuoiaria, ſeù de Canaleriis.

Luna 28. *Iunij* 1638.

ARG.782. Obligatio filij pro Patre, & mortuo non arctat, niſi deducto oe egeat.

Firmana pecuniaria.

Luna 28. *Iunij* 1638.

ARG.783 Fideiuſſor præſtitus in officio ſecuodi anni noo tenetur pro reſiduis officij primi anni, in quibus in ſecuodo officio principalis potuit renouari, vel cooſiderari debitor ob repræſeotationem duplicis perſonæ quam inducit diſtinctè ipſe principalis.

Gerunden. diſtributionum.

Luna 28. *Iunij* 1638.

ARG.784. Patet ex Summario.

Barchinonen. Beoeficij.

Luna 5. *Iunij* 1638.

ARG.785. Patet ex Summario.

Vicen. Iuriſdictionis.

Luna 5. *Iulij* 1638.

ARG.786. Remiſſoria vt concedatur ſufficit dare fumum releuantiæ. Manutentio reuocari poteſt ex nouiter probatis.

Ariminen. fideicommiſſi.

Luna 5. *Iuly* 1638.

ARG.787. Patet ex Summario.

Illerden. Beneficij.

Luna 5 *Iulij* 1638.

ARG.788. Patet ex Summario.

Romana locorum Mootium.

Veneris 3. *Decembris* 1638.

ARG.789. Patet ex Summario.

Fauentina cooſirmationis concordiæ.

Mercurij 15. *Decembris* 1638.

ARG.790. Tranſactio facta ab Eccleſia ex quibus vtilis cenſeatur.

Illerden. Beoeficij.

Veneris 17. *Decembris* 1638.

ARG.791. Tranſportatio actorum non eſt neceſſaria quando committitur ſimpliciter cauſa, non tanquàm in gradu appellationis.

Romana Dotis,& Antiphati.

Luna 10. *Ianuary* 1639.

ARG.792. Fundus dotalis, qualiter reducatur conſtituta dote in pecunia, & deinde appoſito pacto de facieodo iouestimento, vt ſtet pro fundo dotali, & plures recenſentur coniecturæ,& rationes.

Piſtorien Parochialis.

Veneris 14 *Ianuarij* 1639.

ARG. 793. Iuſpatronatus hæreditarium ſoſpenditur repudiante hærede, donec alij ſubſequentes adeant hæreditatem, cum qua iuſpatronatus tranſit.

Romaua peoſionis.

Veneris 14 *Ianuarij* 1639.

ARG 794. Examen oouum teſtium non admittitur vt ſuſpeodatur ſolutio penſionis, ſed quatenus admittatur ſuut admittendi non retardata ſolutione.

Corduben. decimarum de Luceria.

Luna 7. *Februarij* 1639.

ARG.795. Patres Societatis Ieſu ſuot exempti ex priuilegio à ſolutione decimarum etiam contra poſſidentes ius decimandi centenaria etiam poſſeſſione fulcitos. Immemorabilis quid operetur in iure decimandi, an ſuffragetur Laicis contra Eccleſiaſticos, & Laici an præſcribant vnquam facultatem iſtam decimandi.

Fulginaten. Pecuniaria.

Luna 7. *Februarij* 1639.

ARG.796. Hæres tenetur reddere rationem de bonis inuentariatis, & de omnibus fructibus perceptis vti debitis creditoribus, non heredi ſcientiam Creditorum habenti.

Bonon. aggregationis.

Veneris 15. *Februarij* 1639.

ARG.797. Filiatio ex quibus coniecturis, & probationibus deducatur etiam contra tertium, latè explicatur etiam in terminis eam præſumendi pro illo, cuius mater erat coniugata. Ciuilitas ex quibus declamatur.

Florentina Iuriſpatronatus.

Luna 14. *Februarij* 1639.

ARG.798. Pertinentia iuriſpatronatus quando lis non eſt cum ordinario leuioribus probationibus comprobatur, de quibus io hac deciſione. Qualitas hæreditaria quomodo comprobetur in iurepatronatu,& excludatur gentilitia, plura deducũtur.

Bononien. Tranſactionis.

Veneris 25. *Februarij* 1639.

ARG.799. Ceſſio, aut alienatio rei litigioſæ quomodo,& quando valeret. Alienatio in potentiorem lite pendente non eſt valida, & quis dicatur potentior. Tranſactio vt ſubſtineatur, ſufficit dubius litis euentus.

Parmen. Beneficij.

Veneris 25. *Februarij* 1639.

ARG.800. In Iurepatronatu duo conſiderantur. Ius præſentandi,& ius inſtituendi, quod competit ordinario. Fundator in iurepatronatu an poſſit diſponere, vt inſtitutio non ſpectet ad ordinarium, Et quomodo dicatur hoc diſpoſitum.

Leodien. Beneficij.

Luna 28. *Februarij* 1639.

ARG. 801. Iuspatronatus probatur ex quadragenaria preſcriptione inter Compatronos, alias pro docto de titulo. Qualitas iuriſpatronatus an poſſit à

ARG.802.

Patronis immutari, vt de gentilitio efficiatur hæreditarium.

Toletana Iuriſpatronatus

Veneris 18. Martij 1639.

ARG. 802. Poſt perfectam donationem quando poſſint pacta, & conditiones apponi.

Maceraten. Beneficij

Veneris 1. Aprilis 1639.

ARG. 803. In iurepatronatu quando pares ſunt voces, & partes obtinuerunt derogationem à Sanctiſſimo ſub eàdem datâ ſit locus gratificationi, meritis tamẽ manentibus in æquilibrio. Beneficium quando, & ex quibus dicatur Sacerdotale, itavt quis actu Sacerdos de tempore electionis eſſe debeat ad effectum vt illud valeat obtinere.

Regien. Penſionis.

Lunæ 4. Aprilis 1639.

ARG. 804. Falſa narratio in impetratione ſecundæ penſionis, dum de prima non fuit expreſſa vera quantitas, an vitiet gratiam ipſius ſecundæ.

Sublacen. ſeu Nullius legati.

Veneris 8. Aprilis 1639.

ARG. 805. Pium legatum quod dicatur. Et idem pium legatum probatur ex duobus teſtibus, nullámq; requirit ſolemnitatem. Parochus an poſſit ad commodũ ſuę Eccleſię conſcribere pium teſtatoris voluntatem, itavt probet eius ſcriptura, vel teſtamentum ab eo coram duobus teſtibus conſcriptum.

Meleuitana Bonorum

Lunæ 11. Aprilis 1639.

ARG. 806. Teſtamentum inter liberos non eget ſolẽnitate teſtamentorum etiam quoad commodum extranei. Idem dicitur de teſtamẽto militis, & quale eſſe dicatur militare teſtamentum ad huiuſmodi effectum.

Corduben Decimarum de Lucena

Veneris 13. Maij 1639.

ARG. 807. Remiſſoria quando deneganda ob irreleuantiam. Teſtes in probatione rerum antiquiſſimarum non admittendi ſunt maximè cõtra ea, in quibus Hiſtoriæ virorum probatorum atteſtantur, & de libris Hiſtoriographorum. Priuilegium exemptionis à Decimis extenditur etiam ad decimas debitas de iure ſpeciali.

Romana Penſionis

Lunæ 16. Maij 1639.

ARG. 808. Penſionario pro verificatione valoris beneficij, itavt remaneant centum pro Rectore, ſuffragatur confeſſus Beneficiati, & illius confeſſio. Onera, & expreſſæ deducendæ ex Beneficij fructibus, vt remaneant centum pro Rectore, quæ & quantę ſint, agitur in hâc deciſione.

Bononien. Tranſactionis

Lunæ 23. Maij 1639.

ARG. 809. Sententia lata mortua altera ex partibus quando nulla cenſeatur tranſactio ſemel facta non poteſt remoueri vel ſuper illa de nouo tranſigit, niſi probetur timor litis fundatus, & vehemens.

Romana Saluiani

Veneris 27. Maij 1639.

ARG. 810. Potior is cenſetur in concurſu creditorum, qui eſt prior in tempore ſui crediti, & in credito conditionali, à quo tempore aſſumatur anterioritas. Directus Dominus habet hypothecam anteriorem cum prælatione pro Canone.

Spoletana Saluiani

Veneris 3. Iunij 1639.

ARG. 811. Hypotheca præſcribitur ſpatio decem annorum. Dummodò concurrat alia tamen neceſſaria ad præſcribendum, de quibus in hâc deciſione.

Romana, ſeu Tudertina Educationis

Veneris 3. Iunij 1639.

ARG. 812. Educatio Pupillis apud Matrem magis quàm patruum ſubſtitutum quando ſit facienda etiam contra votum Patris. Et quando Pupilli ponẽdi ſint in Collegio, & Monaſterio.

Leodien. Decimarum

Lunæ 27. Iunij 1639.

ARG. 813. Declaratoria ob non paritionem literis Apoſtolicis ex quibus veniat committenda.

Maioricen. Iodultorum

Lunæ 27. Iunij 1639.

ARG. 814. Indulta, & conceſſiones Pontificiæ ligant etiamſi a Populo non ſint receptæ, nam non poteſt de non vſu, prout in legibus, Principis ſecularis cõtingit allegari.

Interamnen. hęreditatis

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 815. Ex Summario patet.

Romana Penſionis

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 816. Patet ex Summario.

Seguntina Decimarum

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 817. Patet ex Summario.

Mediolanen Beneficij

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 818. Appellatio datur à ſententiâ latâ in cauſâ Beneficiali, & poſſeſſio capta eſt attentata pendẽte tempore ad appellandũ. Quaſi poſſeſſio pręſentandi ad Beneficium Iuriſpatronatus ad hęredes an tranſeat.

Portugallen fructuum

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 819. Patet ex Summario.

Firmana Pecuniaria.

Sabathi 16. Nouembris 1639. Rota Martiniana.

ARG. 820. Agitur de obligatione fideiuſſoris pro officio renouato à principali an teneatur pro reſiduis primi officij.

Barchinonen. Adminiſtrationis cauſæ piæ.

Lunæ 28. Nouembris 1639.

ARG. 821. Adminiſtratio aliquibus demandata cum qualitatibus idoneitatis familiæ, & ſimilium non poteſt alicui decerni non probatis qualitatibus.

Romana Cenſus

Veneris 2. Decembris 1639.

ARG. 822. Contractus cenſus eſſe dicitur indiuiduus, & eius extinctio in parte valet, & in dubio per receptionem partis pretij non cenſetur extinctus in totum, ſed adhuc in parte durare.

Romana Domus.

Lunæ 5. Decembris 1639.

ARG. 823. Non eget Argumento, aut Summario.

Mediolanen. Beneficij

Lunæ 19 Decembris 1639.

ARG. 824. Appellatio in cauſâ beneficiali quando cõcedatur, & quid quando concurrit mixtura in cauſa poſſeſſoria.

Maceraten. Beneficij

Lunæ 16. Ianuarij 1640.

ARG. 825. Beneficium ſimplex quando dicatur Sacerdotale ex ordine, & mẽte fundatoris, itavt non poſſit pręſẽtari ad illud niſi is, qui verè ſit Sacerdos obſeruantia ſubſecuta, quando nõ deſeruiat ad interpretationem dubiæ diſpoſitionis teſtamenti, vel actus.

Peruſina Oblationum.

Veneris 27. Ianuarij 1640.

ARG. 826. Locatio bonorum Eccleſiæ vltra trienniũ eſt nulla, & non poteſt ſubſtineri etiam intra tempus triennij, & id multis medijs comprobatur.

Hiſpalen. Iurispatronatus

Lunæ 6. Februarij 1640.

ARG. 827. Narratiua eſt iuſtificanda in gratiâ etiam habente clauſulam motu proprio, quia poteſt dari de defectu intentionis, vel quòd adſit clauſula, quod non poſſit dari obreptione, & ſubreptione.

Vrbeuetana reſtitutionis dotis

Lunæ 6. Februarij 1640.

ARG. 828. Legitima debita filio an confundatur cum eo, quod in legis diſpoſitione capit filius ob tranſitum Matris ad ſecunda vota. Per ſtatutum dum diſponitur, quod Mater non poſſit teſtari, vel inæqualiter diſponere in præiudicium filiorum dicitur augeri legitima filiorum, & Matris bona capiunt non iure hæreditario ſed proprio. Mulier tranſiens ad Patriam viri non amittit commoda, & ſubiectione Ciuitatis propriæ, ac eius bona in eâdem exiſtentiâ Ciuitate reguntur à ſtatutis illius, pro bonis diuerſorum Territoriorum. Teſtator conſideratur, vt duplex homo ad effectum vt ſua hæreditas diuerſimodè deferatur.

Parmen Beneficij

Lunæ 13. Februarij 1640.

ARG. 829. Epiſcopo, & Capitulo in fundatione data facultate prouidendi an, & quando Capitulo data intelligatur etiam facultas inſtituendi, vel an magis ſolo Epiſcopo, Capitulo verò ius præſentandi tantum.

Meleuitana Optionis

Lunæ 5. Martij 1640.

ARG 830. Ius optandi conceſſum Canonicis eſt fauorabile, & conceſſum ad inſtantiam Epiſcopi afficit ſucceſſorem, & per non vſum priuilegium quando extinguatur.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ

Veneris 23. Martij 1640.

ARG. 831. Fideicommiſſarius pro bonis alienatis poteſt agere contra grauatum alienantem ad pretium. Excutitur autem in hâc deciſione, quâ actione id competat & diſtinguitur inter alienationem factâ bonâ fide, & mala.

Bononien. aggregationis ad Collegium

Veneris 29 Martij 1640.

ARG. 832. Naturalis filius an poſſit dici Ciuis verus, & originarius, itavt admittatur ad commoda Ciuibus viris conceſſa. Legitimatus ex reſcripto an admittatur ad alia priuilegia, ad quæ ciues nati de legitimo matrimonio. Lex noua non poteſt ad præterita trahi.

Anconitana ſeu Senogalien. ſupplem. legitimæ.

Lunæ 16. Martij 1640.

ARG. 833. Patet ex Summario.

Interamnen. hæreditatis

Lunæ 26. Martij 1640.

ARG. 834. Ius offerendi datur cuilibet poſſeſſori, etiãque hæredi debitoris cum beneficio l. & Inuentarij, quando is eſt creditor. Et creditor cedere iura poſſeſſori venienti ex d. remedio iuris offerendi, dummodò contra ipſum iura ceſſa non retorqueantur, & non tenetur cauere de reſtituendo potioribus, & anterioribus.

Romana prætenſi Cambij

Veneris 27. Aprilis 1640.

ARG. 835. Cambij ſimulatione probata non eſt locus executioni, obligationis ſimulatio ex quib. probetur, deducunturq; plures cõiecturę, & probationes.

Roman. fideicommiſſi de Alicornis.

Veneris 27. Aprilis 1640.

ARG. 836. Sententia contra vnum lata an tertio præiudicet; & quid quando tertius eſt citatus generaliter, quatenus ſua putet intereſſe, vel vbi de mente Iudicis poteſt conſtare.

Feſulana vnionis

Lunæ 30. Aprilis 1640.

ARG. 837. Vnio non poteſt fieri Seminario nedum erecto, & conſtructum in propoſito dicitur, vbi Pueri fuerunt introducti, non vbi fuit materialiter ædificatum.

Meleuitana Optionis.

Lunæ 7. Maij 1640.

ARG. 838. Narratiua Papæ in Breui quando egeat iuſtificatione. In facultatiuis non vſus non obſtat.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ

Lunæ 7. Maij 1640.

ARG. 839. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Veneris 11. Maij 1640.

ARG. 840. Extinctio Cenſus in totum non inducitur de receptione partis ſortis, ſed pro ratâ in ſuis tantùm, niſi ſit dictum, & niſi voluerit creditor. quia partem recipere non poteſt compelli.

Toletana prædij, ſeu pecuniaria, vel dotis.

Veneris 11. Maij 1640.

ARG. 841. Sententia pro exceſſu quando vitietur. Promittens ſolue. e anterioribus creditoribus, ſoluendo poſterioribus non liberatur ab ipſis anterioribus, quibus jus competit ex d. pacto juxta tamen limites, & formam ipſius.

Seguntina Decimarum.

Veneris 18. Maij 1640.

ARG. 842. Patet ex Summario.

Bonon. Vſusfructus

Lunæ 18. Iunij 1640.

ARG. 843. Vſusfructus formalis cedi non poteſt, & in dotem datus, vel ceſſus quando ſubſtineatur; & ſi in dotem detur ſoluto matrimonio an fructus percepti ſint vxori reſtituendi; & quid quando non formalis vſusfructus, ſed commoditas percipiendi fructus, vel fructus ipſi percipiendi in dotem dantur.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ

Veneris 22. Iunij 1640.

ARG. 844. Grauatus fideicommiſſum alienans poteſt conueniri ad reſtitutionem pretij à fideicommiſſarijs. Actio autem competit eadem, quæ pro fideicommiſſo contra hęredem grauatum diſtinguendo inter alienationem factam bona, vel malâ fide, & dantur cauſæ, & rationes bonæ, & malæ fidei.

Fanen. Commendæ.

Lunæ 25. Iunij 1640.

ARG. 845. Expectatiua ad commendas an poſſit concedi per Magnum Magiſtrum Sabaudiæ. Non vſus conſtitutionum Pontificiarum an poſſit allegari. Magnus Magiſter non poteſt prouiſionem vni factam de commenda alteri tollere.

Vrcen. Cameratiæ.

Mercurij 27. Iunij 1640.

ARG. 846. Seculariżatio beneficiorum facta à Papa an comprehendat Beneficia regularia quocumq; tempore vacatura, an ſolùm pro menſibus reſeruatis ex regulis Cancellariæ, itavt alij menſes ſint reſeruati ordinario, aut primo collatori, & quando menſes Papæ, ad hunc effectum aſtruantur.

Roma-

Romana Vineæ.

Mercurij 27. Iunij 1640.

ARG. 847. Alienatio facta in primum Creditorem poſtquam per ſecundum fuit condemnatus debitor, & in eius bonis facta eſt iudicialis executio, non tamen fuit proceſſum ad ſubhaſtationem an ſubſiſtat, & an poſſit per ſecundum creditorem conſumari executio, & an committatur vitium litigioſi.

Anconitana, ſeu Senogall. ſupplementi legitimæ.

Mercurij 4. Iulij 1640.

ARG. 848. Patet ex Summario.

Peruſina Oblationum

Mercurij 4. Iulij 1640.

ARG. 849. Alienatio facta ab Eccleſiâ ſine ſolemnitate habet implicitum ſtatum validitatis ad fauorem Eccleſiæ quæ non poteſt renouare volens, niſi reſtituto pretio, quod fuit conuerſum in eius vtilitatem & aliqua in materiâ remiſſoriæ

Lauden. Iuriſpatronatus

Lunæ 12. Nouembris 1640.

ARG. 850. Iuſpatronatus in familiâ priuatâ ex curſu temporis, & præſẽtationis effectû ſortitis probatur.

Leodien. Beneficij

Lunæ 10. Decembris 1640.

ARG. 851. Ex quibus probetur deputationem, vel cõmodum alicuius diſpoſitionis in maiorem natu ſolũm eſſe collatum.

Acquen. Capellaniæ

Lunæ 10. Decembris 1640.

ARG. 852. Epiſcopus non poteſt erigere Capellaniam in titulum inuitis Patronis Attentatâ appellatione pendente committuntur; Et Papa non attentat, ſed pars, & nonnulla alia in materiâ attentatorum.

Vrbeuetana reſtitutionis dotis.

Veneris 14. Decembris 1640.

ARG. 853. Legitima in terminis l. hâc edictali, C. de ſecund. nupt. priùs deducitur, deindè fit diuiſio bonorum cum vitrico relictorum.

Piſtorien. Parochialis

Veneris 1. Februarij 1641.

ARG. 854. Tranſactio eſt contractus habens paratam exequutionem, & ponens finem liti. Diciturq; ſemper eſſe validus, vbi innititur in lite, vel probabili litis timore; Ex errore, aut falsâ causâ non reſcinditur, niſi error, & falſitas probetur, & ſi cauſa ſit falſa tamen quando non fuit enunciata, aut præſuppoſita pro verâ, nunquam facit ceſſare tranſactionem eſto quòd ſit verè falſa aut erronea.

Fanen. Commendæ

Lunæ 25. Februarij 1641.

ARG. 855. Magnus Magiſter Religionis Militum SS. Mauritij & Lazari proui etiam Religionis Hieroſol. non poteſt cõcedere expectatiuas ad cõmendas. Communicatio priuilegiorum quomodò ſit intelligenda.

Firmana Cenſus

Lunæ 4. Maij 1641.

ARG. 856. Fundus cenſitus, vbi auncatur à creditoribus anterioribus imponentis cenſus extinguitur, & agi poteſt ad pretium.

Maceraten. redditio. rationis

Veneris 8. Martij 1641.

ARG. 857. Tutor pro deputatione Actoris, vel adminiſtratoris remanet exemptus à redditione rationis. Aditio paternæ, vel maternæ hæreditatis nõ præſumitur.

Fulginaten. Pecuniari

Veneris 15. Martij 1641.

ARG. 858. Deſcriptio bonorum in Inuentario nõ præiudicat hæredi docto errore. Hæres cum beneficio inuentarij poteſt tranſigere ſuper lite, dummodò egerit bonâ fide.

Bonon. fideicommiſſi de Bologninis

Veneris 15. Martij 1641.

ARG. 859 Sententiæ conformes numero tres non faciunt rem iudicatam, nec ſunt exequendæ, quando ſunt iniuſtæ. Sententia habens opus liquidationi non poteſt exequi ante ipſam liquidationem. Immiſſio pro indiuiſo fideicommiſſario non conceditur cum hæredibus poſſidentibus pro detractione non tantùm legitimæ, & Trebellianicæ ſed etiam æris alieni. In causâ poſſeſſoriâ datur appellatio quando mixtura concurrit.

Mediolanen. Emphyteuſis ſeu Bonorum.

Lunæ 15. Aprilis 1641.

ARG. 860. Emphyteuſis ex quibus non terminetur in 3. generatione, ſed ſit hereditaria, quo caſu trãſit ſucceſſiuè ad omnes hæredes in infinitum. Remiſſio ſimplex caducitatis ex noua Inueſtitura non facit nouam emphyteuſim, ſed antiquam conſeruat.

Squillacen. Manutentioni

Veneris 19. Aprilis 1641.

ARG. 861. Patet ex Summario.

Meleuitana Bonorum.

Lunæ 22. Aprilis 1641.

ARG. 862. Teſtamentum iure militari an ſubſtineatur ab eo qui verè Miles non erat, ſed tamen inſeruiebat militibus, vt ſcribæ officium exercens. Et quando dicatur factum teſtamentum in loco hoſtili. Teſtamentum imperfectum inter liberos ſubſtineatur vbicumq; ex eo poteſt deprehendi mens teſtantis.

Auenionen. Decimarum

Veneris 26. Aprilis 1641.

ARG. 862. Non eget Argumento, nec Summario.

Aſculana attentatorum

Lunæ 13. Maij 1641.

ARG. 863. Attentatorũ renunciatio ex quib. inducatur.

Bonon. fideicom. de Boatteriis.

Lunæ [illegible]. Maij 1651.

ARG. 864. Poſiti in conditione quando vocati cenſeantur, & quando per fideicommiſſum intelligantur etiam ad inuicem reciprocè grauati. Fœminæ quando ad fideicommiſſum admittantur appellatione filiorum deſcendẽtium, agnationis, & ſimiliũ, & coniecturæ adducantur.

Bonon. fideicom de Bologninis.

Veneris 17. Maij 1641.

ARG. 865. Ex Summario patet.

Anconit. ſeu Senogallien. ſupplem. legitimæ

Lunæ 10. Iunij 1641.

ARG. 866. Sententia contra mortuum quando nulla dicatur legitima an poſſit aſſignari in pecuniâ. Dos vt ſit cõgrua; an debeat eſſe legitimæ æqualis in terminis ſtatuti excluſiui.

Firmana penſionis

Lunæ 10. Iunij 1641.

ARG. 867. Multa habentur circa probationẽ valoris Beneficij pro ſuſtinenda penſione reſeruata dummodò centum remaneant pro Rectore, & in materiâ Teſtiũ.

Fulginaten. Pecuniaria

Lunæ 10. Iunij 1641.

ARG. 868. Ex Summario.

Maceraten. Pecuniaria

Veneris 14. Iunij 1641.

ARG. 869. Renunciatio facta à Moniali ante duos Menſes profeſſionis quando cenſeatur nulla. Renunciatio huiuſmodi facta in fauorem Patris, fratrum, vt potè pro conſeruandis bonis in familiâ, an

locum habeat, quando prædeceſſerunt fratres, & ceſſat fauor familiæ.

Lauden. Iuriſpatronatus

Veneris 14. *Iunij* 1641.

ARG. 870. Iuſpatronatus ex quibus arguatur eſſe hæreditarium, & non gentilitium.

Romana Deuolutionis Domus

Lunæ 17. *Iunij* 1641.

ARG. 871. Caducitas ob alienationem rei emphyteoticę euitatur, quando alienatio fit ex neceſſaria cauſâ, vel quando eſt reſeruatum ius directi Domini, etiam ſi deuentum ſit ad traditionem.

Mediolanen. Emphyteuſis ſeu bonorum.

Lunæ 17. *Iunij* 1641.

ARG. 872. Emphyteuſis, quæ à perſonâ laicâ tranſit per Eccleſiam iam effectam dominam directam, ex d. tranſitu non amittit ſuam naturam, & eſt ideò regulanda iuxta terminos emphyteuſis laïcalis, vt in eos omnes tranſeat, in quos à principio erat tranſitoria. Et ſimiliter pro bonis ſubrogatis in d. emphyteuſim.

Maceraten. redditio. rationis.

Veneris 21. *Iunij* 1641.

ARG. 873. Tutores quando teneantur in ſolidum in redditione rationis. Tutor pro pupillo quo modo poſſit adire hæreditatē fideicommiſſi in nouo iure ſuperueniente quia poteſt contrauenire conſenſui præſtito in alienatione.

Romana officij Notariatus

Mercurij 16. *Iunij* 1641.

ARG. 874. Obligationis Cameralis ius, & effectus cōpetit pro his omnibus, quæ ab eâ procedunt. Ceſſio contra ſeipſum, quando facienda à cedente.

Hydrontina Pecuniaria

Mercurij 26. *Iunij* 1641.

ARG. 875. Actio executiua contra perſonas Eccleſiaſticas non competit ex diſpoſitione Statuti laicalis. Pro fructibus dotis, & tranſactionis datur executiua.

Bonon. de Oſtrriis

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARG. 876. Venditor ob rem liberè non traditam poteſt conueniri, & mandato de aſſociando datur cōtra etiam tertium poſſeſſorem ex pacto precarij, vel ingrediendi poſſeſſionem ex ſtatuto.

Romana Saluiani.

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARG. 877. Ceſſante hypotheca ceſſat Saluianum. Donatio ex causâ matrimonij non eget inſinuatione. Legitimato filio an debeatur legitima, & de vſufructu in eam imputanda.

Maceraten. Magazeni, ſeu Manutentionis.

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARG. 878. Poſſeſſio, quæ habet expreſſionē horæ, eſt manutenibilis, quia anterior præſumitur, & quomodò procedat Poſſeſſio per Procuratorem non habentem mandatum non poteſt capi, niſi ratificetur, & ratificatio retrotrahitur.

Auenionen. Decimarum.

Lunæ 1. *Iulij* 1641.

ARG. 879. Ex Summario.

Piſtorien. penſionis

Lunæ 1. *Iulij* 1641.

ARG. 880. Ex Summario.

Bonon. Tranſactionis

Lunæ 1. *Iulij* 1641.

ARG. 881. Remiſſoria ſuper eiſdem articulis quando de nouo concedatur.

Bononien. aggregationis ad Collegia.

Mercurij 13. *Nouembris* 1641.

ARG. 882. Naturalis an veniat appellatione Ciuium in ſtatuto, & quando, ſi de ciuibus veris, & originariis ſit facta mentio. Et quid in legitimato. Ad Collegium ad quod ſolùm ciues ſunt admittendi, an poſſit reiici naturalis, qui eſt ciuis per ipſos de Collegio, & quando appellari non poſſit à ſententiâ ſcrutinij, vel eius, qui habet arbitrium, & à cuius arbitrio pendet reſolutio.

Romana deuolutionis Domus

Mercurij 20. *Nouembris* 1641.

ARG. 883. Ex alienatione rei emphyteotica quando defendatur caducitas. Et conſenſus Domini intra quod tempus ſit impetrandus.

Romana Dotis

Veneris 29. *Decembris* 1641.

ARG. 884. Dotes ex fideicommiſſo detrahūtur, quamuis Teſtator prohibuerit deduci, & ſiue fideicommiſſum ſit vniuerſale, ſiue particulare.

Romana Iocalium

Lunæ 9. *Decembris* 1641.

ARG. 885. Data à Marito vxori iocalia, & alia non præſumuntur donata, & ideò ſoluto matrimonio ſunt reſtituenda hæredibus viri. Et idem de datis à Socero, & Conſanguineis. Munera data Ambaſciatoribus an data præſumantur contemplatione Principis, vel Ambaſciatoris Donatio ex quibus probetur, & ex quibus excludatur coniecturis. Annulus matrimonialis an cenſeatur donatus ſponſæ.

Hydruntina pecuniaria

Mercurij 11. *Decembris* 1641.

ARG. 886. Fructus an poſſint in pactum deduci ad rationem octo pro centenario.

Nouarien. Bonorum.

Lunæ 13. *Ianuarij* 1642.

ARG. 887. In expeditione proceſſus ſi in euidentem vtilitatem in alienationem bonorum Eccleſię nonnulla requiſita recenſentur. Abſentes quando ſint expectandi, vel vocandi in alienatione faciendâ per Abbatem, & Monacos. Et de iis quæ ſunt habenda in cōſideratione pro vtilitate Eccleſiæ, & pro adimplemento litterarum Apoſtolicarum. Alteratio inueſtituræ vitiat conceſſionem.

Maceraten. redditionis rationis

Lunæ 27. *Ianuarij* 1642.

ARG. 888. Aditio hæreditatis ex quibus inducatur, & excludatur actibus. Solemnitas in contractu adhibita etiam ſuffragetur pro enunciatis.

Parmen Beneficij

Veneris 31. *Ianuarij* 1642.

ARG. 889. Patet ex Summario.

Bonon. fideicommiſſi de Boſteriis.

Lunæ 17. *Februarij* 1642.

ARG. 890. Filiorum lineæ deſcendentium familiæ appellatione quando fęminæ comprehenduntur in fideicommiſſia poſt maſculos. Prohibitio alienationis quando diſtinctum inferat fideicommiſſum ab antecedentibus ſubſtitutionibus.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 14. *Martij* 1642.

ARG. 891. Beneficia exempta non veniunt in generali facultate conferendi, etiam ſi ſit expreſſa certa tota Diœceſis, vel Territorium.

Nauleo. Parochialis

Lunæ 31. *Martij* 1642.

ARG. 892. Aliquas habentur de manutentione.

Mediolanen. Emphyteuſis, ſeu bonorum.

Veneris 4. Aprilis 1642.

ARG. 893. Paritio mandatis Rotæ, quomodò facienda, vt poſſit euitari declaratoria.

Maceraten. Pecuniaria.

Lunæ 12. *Maij* 1642.

ARG. 894. Renunciatio facta à Moniali contemplatione certarum perſonarum, & ob familiæ decorem redditur nulla, & ſoluitur ceſſantibus perſonis contemplatis. Stipulatio pro deſcendentibus, & ſucceſſoribus intelligitur non bonorum, ſed ſanguinis.

Romana Saluiani.

Veneris 23. *Maij* 1642.

ARG. 895. Patet ex Summario.

Agnanina Beneficij.

Lunæ 13. *Iunij* 1642.

ARG. 896. Familiaritas ex quibus deſumatur in Beneficialibus. Beneficium de iurepatronatus non vacat per obitum tum prouiſi Apoſtolici, quando ab Ordinario facta ex prouiſio præſentationem Laicorum. Secùs verò quando iuſpatronatus eſt perſonarum Laicarum, ſed Eccleſiaſticarum.

Papien. Capellaniæ

Lunæ 3. *Aprilis* 1623.

ARG. 897. Conditio in fine poſita, quando ſemotâ omni controuerſiâ qualificet totam diſpoſitionem. Fundator Iuriſpatronatus, ſi præſentandi liberam poteſtatem limitare voluit ſuis agnatis, quos & amare de iure præſumitur, multò magis eſt dicendum eam quoq; voluiſſe limitare, quoad extraneos, tamquàm ceſſante ſanguinis ratione, minùs dilectos. Ad Iuſpatronatus, quando actu Sacerdos debeat præſentari.

Paduana feudi.

Veneris 10. *Maij* 1624.

ARG. 898. Non eget Argumento, nec Summario.

Valiſulana penſionis.

Veneris 29. *Nouembris* 1624.

ARG. 899. Aggrauatoria ob non paritionem quando ſit concedenda.

Romana fideicommiſſi de Victorijs.

Mercurij 2. *Iunij* 1627.

ARG. 900. Fideicommiſſarius licèt teneatur probare quando aſſerit quòd in hæreditate adſint alia bona, ex quibus detractiones pro hærede fieri poſſint, tamen hoc ceſſat, ſi hæres non confecit Inuentarium, nam quamuis legitimam non amittat, ſi ſit filius tamen habet malam præſumptionem contra ſe, & tenetur alia bona non extitiſſe ex quibus detractiones fieri potuerint.

Roma. liberationis à fideiuſſione.

Lunæ 4. *Martij* 1630.

ARG. 901. Statutum Laicorum etiam à Papa confirmatus non poteſt ligare perſonas Eccleſiaſticas: Fideiuſſor quando poſſit petere liberationem.

Alben. Gabellæ, ſeu onerum.

Veneris 28. *Iunij* 1630.

ARG. 902. Tractatur, quod bona Eccleſiaſtica, & Eccleſiaſticorum libera ſunt, & immunia à collectis, tributis, & oneribus impoſitis per Communitates, & Principes Laicos, & perpulchrè, & clarè demóſtratur, quod immunitas Eccleſiaſtica, non à iure poſitiuo, vt quidam minùs verè putarunt, ſed à iure ipſo Diuino originem ſuam agnoſcit. &c. Et inſuper tradita docta, & marmorea diſtinctione deciditur, quando Eccleſia teneatur, & quando ſecùs, ad ſolutionem tributorum de bonis, in quibus impoſita erant tributa Laicalia anteà quàm ad eam tranſirent.

Rauennaten. emphyteuſis.

Veneris 28. *Martij* 1631.

ARG. 903. Iudex Eccleſiaſticus ſolus cognoſcit de causâ emphyteuſis Eccleſiaſticæ pro vtili etiam dominio inter laicos controuerſo.

Alboren Canonicatus.

Lunæ 8. *Martij* 1632.

ARG. 904. Recurrens ad Iudices Laïcos excommunicationis vinculo innodatur, & ſi agat à limine Iudicij repellitur, & incapax remanet iuris agendi, etiã ad effectum manutentionis. Et iſte recurſus ad effectum denegandi audientiam qualiter probetur.

Gerunden, Adminiſtrationis.

Lunæ 6. *Martij* 1634.

ARG. 905. Ex Summario patet.

Alboren. Canonicatus

Lunæ 14. *Ianuarij* 1636.

ARG. 906. Impetrans beneficium alicuius ex eo, quod recurſus habuerit ad Iudices laïcos, vt illam impetrationem iuſtificet, quid neceſſe ſit, vt probet, & quid ſi ille, qui habuit recurſum, fuerit abſolutus à cenſuris ob d. recurſum, & à pœnis indè prouenientibus, etiam in foro exteriori cum plenaria reſtitutione.

F I N I S.

INDEX ARGVMENTORVM ORDINE ALPHABETICO.

ABSOLVTIO.

ABſolutio facta à Confeſſario quid proſit in foro externo ad effectum aſſequendi Beneficia Eccleſiaſtica virtute Bullæ Cruciatæ: decif. 15.

Accolatio.

Accolatio debiti ad fauorem debitoris non perimit hypothecas creditoris, niſi concurrant requiſita delegationis, dec. 634. in verbo *Ceſſio*.

Ceſſio iurium an poſſit reportari ab accolatario, dec. 543.

Acquiſitio.

Bona acquiſita per hæredem ſtatim poſt mortem eius, cui ſuccedit, præſumuntur acquiſita ex pecuniis, aut rebus hæreditariis, dec. 212.

Acta.

Actorum copia in Tribunali Sanctæ Inquiſitionis nõ conceditur, dec. 178.

Tranſportatio actorum per appellantem an ſit facienda, quando acta ſunt irrelevantia, dec. 439

Non eſt neceſſaria tranſportatio, quando committitur ſimpliciter cauſa, & non tanquam in gradu appellationis, dec. 792.

Actio.

Furti pro fructibus furtò ſubtractis, an competat conductori, emphyteutæ, aut vſufructuario, dec. 165.

Actioni deſcendenti ex teſtamento quando cenſeatur renunciatum per electionem actionis ex contractu prouenientis, dec. 566.

Actiones, & iura, an veniant appellatione mobilium, aut immobium, ibidem.

Et in verbo *Iura*.

Actio executiua vigore ſtatuti non datur contra perſonas Eccleſiaſticas, dec. 875.

Datur actio exequutiua pro fructibus dotis, ibid.

Et in verbo *Executio*.

Actor.

Actoris, & rei partes quis ſuſtinet in iudiciis duplicibus, dec. 350. Et qualiter intelligatur concluſio, Vide ibid.

Adiudicatio.

Colluſiua, & ſimulata, ex quibus deducatur coniecturis, dec. 13. & in verbo *Simulatio*.

Adimplementum.

Conditionis poteſtatiuæ circa collationem crediti ex quibus inducatur, dec. 552.

Cauſa noua ſuperueniens quando excuſet ab adimplemento, dec. 769.

Adminiſtratio.

In adminiſtrationis expeditione cauſæ ſunt inſpiciẽdi libri, & aliter ſententia lata eſt nulla, dec. 23.

Adminiſtratio redditnum anniuerſariorum, ac eorum diſtributio an poſſit pertinere etiam Beneficiatis inſimul cum Canonicis, dec. 143. & dec 190.

Et in his de Epiſcopi poteſtate, ibid.

Adminiſtrator.

Librum tenetur conficere, & de requiſitis, dec. 189.

Laici adminiſtratores bonorum Eccleſiæ, & locorum piorum, quando ab Epiſcopo cogi poſſint reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Communitates, & Communitates ſeculares, dec. 473.

Adminiſtrandi redditus Eccleſiæ collegiatæ ius quãdo poſſit ſpectare ad Canonicos & Capitulum, ſimul, & ſemel, dec. 547.

Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Capitulum vbi non apparet contraria facultas aliis in fundatione Eccleſiæ, vel Capellæ data quibus bona ſunt annexa, dec. 728.

Adminiſtratio aliquibus demandata cum qualitate idoneitatis familiæ, & ſimilium non poteſt alicui demandari, niſi probatis qualitatibus, decif. 821.

Ægidiana.

Ægidiana regulariter loquendo quando intret & quando ceſſet, dec. 21.

In poſſeſſorio iudicio non intrat quando ab actore in iudicio fuit etiam implicata cauſa petitorij, decif. 29.

Eſt ſeruanda in contractibus minorum, dec. 205.

Vim obtinet in toto ſtatu Eccleſiaſtico, ibid.

Agnatio.

Agnationis conſeruandæ Teſtatoris voluntas quomodò cognoſcatur, & ex quibus coniecturis deducatur, dec. 12.

De hâc materia vide in verbo *fideicommiſſum*.

Alienatio.

Facta pendente lite quando nulla ſit, ita vt creditor poſſit ſuam confirmare exequutionem, dec. 196. & dec. 119.

Alienatio facta à grauato imputatur in detractiones legitimæ & trebellianicæ, & prima tantùm ſubſtinetur ad hunc effectum alienatio, & ſequentes reuocantur, dec. 39.

Et quando de alienatione ad hunc effectum habetur mentio intelligere oportet de alienationibus veris ex quibus dominium transfertur, & ideò excludũtur hypothecationes, & pignorationes, quæ non imputantur, ib.

Alienari ſolita quæ bona dicantur in materia bonorũ Eccleſiæ, dec. 118.

Bonorum minoris alienatio quando facta validè dicatur, dec. 215.

Bona

Bona per patrem prohibitum alienari poſſunt à filiis vindicari etiam ſi concepti non eſſent tempore alienationis, dec. 404.

Alienatio bonorum minoris debet fieri cum cauſa, & cauſam quam deſideret, dec. 444.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum poteſt fieri pro diſſolutione æris alieni.

Item poteſt alienari ex cauſa voluntaria vtili.

Item quando fit alienatio pro ſolutione æris alieni poteſt diſtrahi fundus maioris valoris vbi eſt quodammodo neceſſarium pro cultura.

Item alienatio ex dicta cauſa fieri poteſt etiam ſi bona ſint prohibita alienari, dec. 459.

Ad ſubſtinendam alienationem bonorum minoris ſat non eſt iudicem interueniſſe, ſed vt opus etiam decretum adhibitum fuiſſe, dec. 535.

Alienatione prohibita, an cenſeatur prohibita etiam hæredis inſtitutio, dec. 638.

Alienatio in vita alienantis an ſubſtineatur, quando eſt facta fauore certarum perſonarum prohibitio, d. 645.

Alienari bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt pro conſtitutione, & reſtitutione dotium non obſtante ſpecifica expreſſa prohibitione, dec. 657. & alia in verbo *Dos*

Rerum Eccleſiæ alienatio eſt irrita in præiudicium Eccleſiæ, & competit Prælato actio ſpolij ad eas recuperandum, dec. 702.

Solemnitas an ex curſu temporis præſumatur in ea.

Item an detrahatur tempus vitæ Prælati iniuſtè alienantis.

Item quando alienatio fuit facta in conſanguineum.

Vtilitas in huiuſmodi alienatione eſt potiſſimum attendenda, d. dec. 702.

Requiritur vt alienatio huiuſmodi valeat Beneplacitum Summi Pontificis, & vtilitatem euidentem, & de Beneplaciti impetratione, dec. 710.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum pro ære alieno teſtatoris poteſt fieri ab hærede ſibi ipſi per viam adiudicationis, & pro ea habet ius retinendi, dec. 711.

Alienari ſolita, vt poſſint à Prælato concedi, quid ſit neceſſarium, dec. 756.

Alienatio bonorum Eccleſiæ fit concurrente neceſſitate, aut euidenti vtilitate, etiam pro ſolitis concedi quando conceſſio alteratur, & concurrente etiam licentia alienandi, quæ tanquam formalis requiritur, d. 764.

Alienatio rei litigioſæ quando valeat.

Item alienatio in potentiorem quando nulla, dec. 799.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum valet quando conſentit ſubſtitutus, cui ius ad prætium repetendum datur, dec. 851.

Alienatio bona, aut mala fide quando dicatur facta, dec. 831.

Alienatio facta à debitore in primum creditorem poſtquam ſecundus creditor obtinuit condemnationem eiuſdem debitoris, an ſit valida, & quid quando eſt proceſſum ad executionem, dec. 847.

Facta ab Eccleſia ſine ſolemnitate habet implicitum ſtatum validitatis ad fauorem Eccleſiæ, decis. 849.

Volens tamen reuocare prætium reſtituere tenetur, quod tamen conſtat conuerſum in vtilitatem ipſius Eccleſiæ, ibidem.

Super alienationis bonorum Eccleſiæ diſcuſſione quatenus in vtilitatem cedat ſit proceſſus, & de eius requiſitis, dec. 887.

Et quando abſentes monachi qui conſentire debent pro alienatione, ſint expectandi, & citandi, ibid.

Et de his, quæ in conſideratione ſunt habenda pro adimplemento litterarum Apoſtolicarum in hac materia, ibidem.

Alimenta.

Alimentorum taxatio fit arbitrio boni viri, & iuxta conſuetudinem, dummodo tamen rationabilem d. 5.

In legato alimentorum quid contineatur, d. dec. 5.

Alimenta, & ſumptus litis debentur vxori agenti ad ſeparationem thori matrimonialis dummodò concurrant requiſita neceſſaria, dec. 7.

Et taxantur huiuſmodi expenſæ, & alimenta ad rationem ſex pro centenario dotis ſolutæ, ibid.

Alimenta, vt debeantur actori à reo, debet probari paupertas, & bonum ius, decis. 557.

Appellans.

Appellans an teneatur transportare acta diuerſi iudicij, dec. 127.

Et infra verbo *Appellatio.*

Appellatio.

Appellatio an detur à facto executoris, qui poteſt ſe informare extraiudicialiter, dec. 10.

Appellatio interpoſita ab vna ſententia non facit cauſam deuoluere quo ad aliam, dec. 30.

Deſertio non incurritur ex lapſu modici temporis, & eſt euitanda quantum fieri poteſt, dec. 56.

Appellans tenetur redire pro Apoſtolis infra terminum iuris, dec. 75.

Appellatio an detur à ſententia lata ſuper ſpolio, d. 111.

In poſſeſſorio an detur ratione mixturæ, ibid.

Appellatio ab Electione non datur ſuſpenſiua, dec. 184.

Non datur à ſententia executoris litterarum Apoſtolicarum, dec. 252.

Quod deſerta reddatur debet euidentiſſimè conſtare, & ſufficit intra terminum iuris præſentatam fuiſſe commiſſionem, dec. 275.

Conformitas ſententiarum, vt appellationi non ſit locus quomodo inducatur, dec. 381.

Appellationis cauſa commiſſa cum clauſula (non retardata executione) quomodo cognoſcatur ſuper d. clauſulæ interpretatione, dec. 410.

Appellatio ab electione facta in concurſu Parochialis quomodo interponatur, & admittatur, decis. 612.

Contumax quando habeat, vel non habeat priuilegium appellandi, dec. 745.

Appellatio quando detur à laudo lato vigore compromiſſi cum facultate ampliſſima arbitris tributa, dec. 753.

In cauſa beneficiali quando detur, decis. 818. & dec. 824.

Et quid concurrente mixtura, d. dec. 824.

In cauſa poſſeſſoria ratione mixturæ datur appellatio, dec. 859.

A ſententia ſcrutinij an detur appellatio, dec 882.

Et eius qui habet arbitrium, ibid.

Aqua

Poſtquam eſt ingreſſa in fundum alicuius, is poteſt de ea ad libitum vti, dec. 261.

Arbitri

Qui inſolidum poſſunt ferre laudum ſi detur diuerſi-

tæ,an vnius laudum poſſit à Iudice executioni demandari,dec.765.

Arbitrium.

Quando intret, dec.279.

Arbitrio alicuius quando quid committitur cenſetur electa induſtria perſonæ, dec.393.

Qui tamen non poteſt procedere ex mero arbitrio. ibid.

Archiuium.

Archiuium PP. Caſſinenſium,an ſit publicum, dec. 264.

Vt ſit publicum quid requiratur,ibid.

Aſſecuratio.

Contractus aſſecurationis mercium nauticarum conſiſtit in incertitudine,& fortuna,ideò non valet data notitia,vel ſcientia interitus de tempore conuentæ aſſecurationis,dec.597.

Notitiæ autem,aut ſcientiæ non habitæ huiuſmodi negatiua à quo,& quomodo probanda,dec. 754. & dec.757.

Aſſecurator nauis,an teneatur etiam in eo caſu quo de tempore promiſſionis iam nauis erat deperdita,aut ſubmerſa,dec.757.

Aſſociatio.

Quando detur,dec.104.

Attentatum.

Non committitur ab eo,qui continuat,dec.10.

Poſt appellationem nulliter,& indebitè intentatam non committuntur,dec.42.

Attentata, an ſit prouiſio Ordinarij iuxta tempora ad appellandum quando proceſſit ex relatione examinatorum ſynodalium,dec.47.

Ex quibus cauſis ceſſent, dec.51.

Quando non ſint reuocanda,dec.91.

Ob bonum ius vbi cauſa eſt commiſſa cum clauſula (arbitrio) quando non reuocentur,dec.171.

Etiam ſtante clauſula (arbitrio) & bonum ius non ſunt ſpernenda,niſi bonum ius ſit euidens, deciſ. 214.

Facta à miniſtris ſunt purganda,dec.315.

Arbitrium pro eorum reiectione non intrat quando ſunt clara, & quando talia eſſe dicantur, deciſione 320.

Quando ceſſent, dec.334.

Per cognitionem negotij principalis quando eis non cenſeatur renunciatum,& non eſſent, deciſ. 352.

Non committuntur appellatione pendente ſi proceditur ad poſſeſſionem Beneficij quando in eius collatione non fuit proceſſum iudicialiter,& quãdo ad hunc effectum dicatur proceſſum extraiudicialiter,dec.691.

Non committuntur in extraiudicialibus,ibid.

Inhibitione A.C.pendente ſemper ſunt reuocanda ſiue à parte,ſiue à Iudicib.de partibus, & etiam ſi à Card.Legato de Latere,dec.752.

Appellatione pendente committuntur,dec.852.

Papa non attentat,ſed pars poſſeſſionem apprehendendo,dec.852.

Renunciatio attentatis ex quibus inducatur, deciſ. 863.

BANNITVS.

Per confiſcationem,an & quando remaneat reus liberatus à ſuis creditoribus, & hypothecis pro eis contractis,dec.704.

Et quid quando fuit reſtitutus in integrum,ibid.

Et quid quo ad bona poſita extra territorium, ibid.

Et quid pro bonis ex poſt acquiſitis, ibid.

Reſtitutus à Principe plenarie recuperat etiam Bona in tertium tranſlata,dec.125.

Item etiam ea bona, quæ à Barone, ſeu feudatario eiuſdem Principis fuerunt ſuo fiſco applicata, ibid.

Baronus.

Principes an poſſint vigore ſententiæ confiſcationis banniti confiſcare bona exiſtentia in eius territorio,dec.125.

Et an magis fiſco Principis debeantur bona banniti exiſtentia in territorio Baronis quando fertur ſententia vigore conſtitutionum Principis ſupremi, ibid.

Beneficium.

Beneficium à Sede Apoſtolica obtentum tanquam liberum,ſi conſtet eſſe de iure patronatus laicorum eiuſdem immiſſio non poteſt obtineri,dec.4.

Et prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum Beneficij,dec.4.

Beneficia vacantia in Eccleſia, quando ex diſpoſitione ſtatutorum Eccleſiæ ſunt conferenda interuenientibus ex antiquioribus prout in Eccleſia Calaguritana,tunc vt quis ſit admittendus quæ probare oporteat,dec.6.

Et an ſit præferendus quæ beneficium non habet alteri habenti,ibidem,&quando concurrit incompatibilitas,ibidem.

Beneficium iuris patronatus quomodo, & quando libertatem acquiſiuiſſe dicatur contra Patronos, dec.36.

Beneficio ſimplici,vt quis capax ſit,quæ ætas requiratur, dec.40.

Beneficij litigioſi collatio quod poſſit pertinere ad Auditores Rotæ, dec.46.

Beneficij prouiſio, an impediatur per exceptionem periurij,d.dec.46.

Pluralitas Beneficiorum exceptio quando dicatur obſtare,d.dec.46.

Prouiſio Beneficij eſt attentata quando fuit facta ab Ordinario ad relationem examinatorum ſynodalium,d.47.

Beneficium ſimplex,vt cadat ſub reſeruatione per obitum Rectoris in Curia,aliqua requiruntur,vt impetratio illius ſubſiſtat, dec. 49.

Beneficij collatio per negligentiam Patronorum deuoluitur ad Epiſcopum, non ad Papam,dec.59.

Patroni quando excuſentur à negligentia præſentandi,dicta dec.59.

Beneficium quomodo litigioſum efficiatur, deciſ. 50.

Beneficium manuale non cadit ſub reſeruatione Summi Pontificis,dec.61.

Beneficium eſſe manuale quomodo probetur, dec. 61.

Examen in Beneficio Parochiali non eſt prætermittendum,etiam ſi prouiſus ſit idoneus,quando prouiſio eſt in forma dignum, niſi paulo ante coram Ordinario fuerit examinatus,& approbatus,deciſ. 71.

Beneficium quando dicatur merè profanum, & non collatitium,& ex quibus dignoſcatur, dec.80.

Beneficij collatio fieri ab Epiſcopo non poteſt Conſanguineis,dec.82.& de interpretatione Bullæ Pij V. ib.

Multiplicatio titulorum in Beneficijs quomodo admittatur,d.dec.82.

Collatio Beneficij iuris patronatus ex negligentia patronorum

patronorum deuoluit primo ad Epiſcopum, & deinde ad Papam dec.89.
Beneficium litigioſum per obitum alterius ex litigantibus deuoluit ad ſuperſtitem, etiam ſi iuris patronatus laicorum, dec.110.
Beneficia duo qui obtinuit, reſidere debet in loco nobiliori, dec.122.
Beneficium eſſe manuale, & regulare ex quibus probetur, dec.128.
Beneficium non excedere ſummam ſcutorum centum de Camera in redditu quis probare tenetur in terminis indultorum Vniuerſitatis Louanien. deciſ. 139.
Secularizatio Beneficij regularis ex quibus probetur, dec.140.
In terminis Gratiæ, ſi neutri, quid ſit probandum, d. 147.
Beneficium eſſe de collatione priuata quomodo probetur, dec.148.
Epiſcopo in collatione Beneficij non prouidente non deuoluitur ius ad Summum Pontificem ceſſante cauſa negligentiæ ob litem vertentem inter patronos, d.149.
Promotus ad Epiſcopatum tantum titularem, an debeat dimittere beneficia, ſi ex ſtatuto promotus ad Epiſcopatum ad id teneatur ex ſtatuto Eccleſiæ, dec.151.
Vnio Beneficij ſine præiudicio illius, qui illud obtinet quid operetur, dec.154.
Vnita Beneficia non vacant, ibid.
Beneficij reſignatio non extinguit ius reſignantis ante expeditionem litterarum Apoſtolicarum, deciſ. 156.
Non repertus in examine idoneus, ſi appellat, & examinatus fuit idoneus repertus an beneficium obtinere debeat, dec.159.
Beneficium in eo ſtatu manere præſumitur in quo fuit conſtitutum, dec. 160.
Et de mutatione, ibid.
Vigore ſubrogationis datur immiſſio probata tamen poſſeſſione defuncti, dec.174.
Legatus de latere, an poſſit vnire, & ſupprimere beneficia, ibidem.
Non eſt adiudicandum, niſi conſtet de titulo valido, d. 176.
Permutatio beneficiorum, quando non dicatur effectuata, dicta dec.176.
Vacatio quando dicatur iuſtificata, dec.178.
Inducitur propter crimen hæreſis, ibid.
Vacante Sede Apoſtolica, beneficia affecta, & reſeruata, an ſint collationis Epiſcopi, dec.192.
Prouiſus vigore ſubrogationis, quæ teneatur probare, dec.199.
Beneficium Parochiale iuriſpatronatus perſonæ Eccleſiaſticæ admittit concurſum, deciſio. 198.
In beneficialibus eſt vera regula; actore non probante reus abſoluitur, etiam ſi reus nihil probauerit, d.200.
Per reſignationem ſtatim reſignans an amittat eius poſſeſſionem, itaut non competat manutentio, d. 214.
Vt beneficij poſſeſſio concedatur quid probandum ſit, dec.220.
Reſignatio facta in manibus Ordinarij eſt valida ad effectum vt reſignans cadat à beneficio, non vt Ordinarius poſſit conferre, dec.231.
Etiam ſi Ordinarius ſit Cardinalis. ibid.
Propter crimen hæreſis quis ipſo iure amittit beneficium, dec.252.
Et eius collatio facta à Papa ſub aſſertione quod per ſententiam ſit priuatus beneficio an ſubſiſtat ſi ſententia poſt d. collationem ſit lata, ibid.
Valor beneficij quomodo probetur, dec.281.
Tempus an attendatur à die gratiæ ſignatæ, an à die datæ, dec. 281.
Permutatio beneficiorum quando permiſſa, & ius an acquiratur ante adeptionem poſſeſſionis, deciſ. 329.
Publicatio reſignationis quomodo neceſſaria, ibid.
Puritas ſanguinis requiſita à ſtatuto, vt quis ad beneficium poſſit promoueri ſe facere à quo ſit probanda, & quomodo probetur, dec.368.
Beneficium habens cum onere celebrandi miſſas an poſſit ſeruire per ſubſtitutum, dec.399.
Reſidentia in beneficio ſimplici quando neceſſaria, ibid.
Vacatio beneficij inducitur per reſignationem ex cauſa permutationis, etiam ſi facta nulliter ſit, vt coram Ordinario de beneficio affecto Sedi Apoſtolicæ, d.411.
Et partes non poſſunt recedere, ibid.
Prouiſio ſuper beneficio tanquam litigioſo vt procedat, an neceſſaria ſit probatio litis ſuper titulo beneficij, dec.418.
Prouiſio beneficij obtenta in forma gratioſa non eget iuſtificatione, dec.495.
Beneficium quando cadat ſub reſeruatione, d.501.
Capellania an ſit beneficium Eccleſiaſticum, ibid.
Collatio Papæ non immutat naturam beneficij, dec. 521.
Status beneficij quomodo probetur, dec.521.
Et eius quaſi poſſeſſio attenditur in prouiſionibus, ibid.
Beneficij tanquam litigioſi impetratio per ſubrogationem, vt ſubſiſtat debet probari lis ſuper titulo, dec. 528.
Per reſignationem in manibus Pontificis non quæritur ius, niſi litteris expeditis, & verificatis coram Ordinario, adeo vt ſi reſignans deceſſerit vacat beneficium, d.558.
Permutatio beneficiorum ſimulata non attenditur, etiam ſi fuerint expeditæ litteræ, dec. 559.
Pertinentia conferendi beneficium quomodo probetur, dec.619.
Vacatio quomodo probetur, d. dec.619.
Prouiſio emanata ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione conferendi præfertur alterius habentis ius in meritis prouiſioni, dec.641.
Ad beneficium vacaturum an poſſit fieri mandatum præſentando, dec.735.
Et verbo *Iuſpatronatus*.
Affectum efficitur beneficium per appoſitionem manus Papæ, itaut Ordinarius in eo non poſſit ſe intromittere, dec.768.
Niſi ſit ſubreptitia interpretatio, ibid.
Beneficiũ an & quando eſſe dicatur Sacerdotale, itaut actu eſſe quis debeat Sacerdos de tempore impetrationis, vel electionis, d.803. & 825.
Beneficij in fundatione data facultate prouidendi Epiſcopo, & Capitulo, cui data cenſetur facultas inſtituendi, dec.829.
Secularizatio facta à Papa an comprehendat regularia beneficia quocumque tempore vacaturo, an ſolum pro menſibus reſeruatis; itavt alij menſe ſint Ordinarij, aut primo collatori, d.846.

Valor beneficij quomodo probetur pro ſubſtinenda penſione dummodo remaneant centum pro Rectore, d.867.

Beneficia exempta non veniunt in generali facultate conferendi, etiam ſi ſit expreſſa tota diœceſis, vel territorium, dec.891.

Bona.

Acquiſitiones factæ ab hæredib. ſtatim poſt mortem teſtatoris præſumuntur cum bonis eiuſdem teſtatoris cui ſucceſſerunt, deciſi.112.

Bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum adminiſtratores rationem tenentur reddere coram Ordinario priuatiue quoad Principes ſeculares, deciſi. 473.

Verbo *Alienatio*, verbo *Eccleſia.*

Bulla.

Cruciatæ latè explicatur, dec.136.

In Cœna Domini, ibid.

Iuris congrui quid diſponat, & quando procedat, d. 465.

Bulla quod non ſit Originalis ex quibus probetur, d. 593.

Pij V. de cenſibus in toto Orbe obſeruanda eſt, deciſi. 626.

Legat etiam ſi appoſuatur non eſſe recepta vſu, quia Populus non poteſt vſum introducere, dec.814.& 845.

CAMBIVM.

Cambiandi facultas à ſeipſo, qua vtuntur mercatores an ſit valida, dec.636.

Cambium verè ſequutum fuiſſe quomodo probetur, ibid.

Citatio debitoris an ſit neceſſaria, vt is vigore mandati poſſit teneri ſub cambiis, ibid.

Et quid ceſſante mandato, ibid.

Vt debeantur requiritur interpellatio, dec.757.

Cambij ſimulatione concurrente non eſt locus eius executioni, dec.835.

Campana.

Ante pulſationem Eccleſiæ Cathedralis in die Sabbati Sancti eſt prohibitum aliis Eccleſiis pulſare, dec. 109.

Canonici.

Statutum quod excludit impuro ex ſanguine natos ad Canonicatum adipiſcendum eſt nullum, dec.99.

Ius adminiſtrandi redditus anniuerſariorum an competat Canonicis & Beneficiatis ſimul, deciſio. 143.

Canonicatus collatio pertinet ad Capitulum, & Archipreſbyterum, dec 591.

Et an Archipreſbytero competat pro medietate vocum, vel pro vna tantum d.dec.591.

Canonicorum ſedes vacuas, an poſſint præoccupare Præpoſiti Eccleſiæ, dec. 607.& 637.

Canonici vacantes Theologiæ, vel Iuriſprudentiæ lucrantur diſtributiones, dec.630.

Canonici an poſſint prohibere beneficiatis ne participent celebrando de legato relicto pro anniuerſariis, d.685.

Optandi ius conceſſum Canonicis eſt fauorabile, & an afficiat ſucceſſores ſi ab Epiſcopo fuerit impetratum, dec.830.

Capellanus.

Priuilegium conceſſum Capellanis intelligitur de iis, qui ſunt de maſſa, dec.138.

PP. Capuccini.

Religio Capuccinorum eſt incapax cuiuſcumque acquiſitionis.

Per profeſſionem fideicommiſſum purificatur, non expectata morte naturali, dec.506.

Societas Officij an dicatur extincta per profeſſionem, ibid.

Capitulum.

Sede vacante habet totam iuriſdictionem etiam viſitandi Diœceſim, dec.84.

Statuere non poteſt vt non admittantur Canonici non probata ſanguinis puritate, dec.99.

Iuriſdictio Capituli Oximen. in eligendo, deciſio. 184.

Adminiſtratio diſtributionum anniuerſariorum ad Capitulum an ſpectet priuatiuè quoad Beneficiatos quando intereſſe habent, dec.190.

Habet de iure communi collationem Canonicorum vna cum Archipreſbytero, dec.591.

Quæ iuriſdictio penes Archipreſbyterum quomodò cum Capitulo conſideretur, & diuidatur, ibid.

Poteſt ſtatuere ſuper diſtributionibus anniuerſariorum aliiſque rebus & negotiis ad Eccleſiam ſpectantibus priuatiue quo ad Beneficiatos, deciſio. 657.

Carceratus.

Carcerati pro debito Ciuili quando obligatio nulla dicatur, dec.506.

Cum carcerato contractus initus à Iudice, vel barone quando valeat, d.dec.506.

Cardinalis

Legatus de Latere ſtatuta confirmare, vel condere contraria iuris communis diſpoſitioni non poteſt.

Cardinalis cui eſt commiſſa cauſa, terminos an teneatur ſeruare, dec.309.

Cauſa

Iuris patronatus inter laicos dicitur eſſe prophana, d. 102.

Criminalis ſuperueniens facit ſilere iudicium ciuile, d.155.

Cauſa finalis donationis ſi non adimpleatur facit ceſſare donationem, ſecus ſi cauſa ſit impulſiua, deciſ. 219.

Cauſæ commiſſæ Cardinalibus poſſunt ab ipſis terminari cum obſeruantia terminorum, dec.309.

Verbo *Iudicium.*

Ad Cauſam, vt quia admittatur debet doceri de intereſſe & quomodo probetur, dec.511.

Caſus

Impotentiæ an æquiparetur caſui voluntatis in eo, quod teſtator diſpoſuit, dec.12.

Fortuitus contingens in depoſito ſpectat ad deponentem non ad depoſitarium, dec.188.

Cenſus

Obligatio præſtandi nouos fideiuſſores in cenſu quomodo intelligatur, dec.173.

Numeratio pecuniæ quomodo debeat interuenire, dicta dec.173.

Et cedula bancharia an ſufficiat, ibid.

In venditione rei cenſuatæ cenſuarius creditor omnibus præfertur, dec.210.& 386.

Et quid ſi non venditur, ſed in emphyteuſim conceditur, dicta dec.210.

Et an hoc priuilegium ſit ceſſibile, ibid.

Fructus cenſus vitalitij nulliter initi cum Eccleſia debentur ante propoſitam eius nullitatem, deciſio. 267.

Pro fructibus cenſus decurſis poteſt creditor obtinere mandatum de aſſociando ad bona cenſita ſtante

clauſula

clauſula conſtituti, dec. 232.
De neceſſariis in extinctione cenſus, dec. 463.
Et an per compenſationem poſſit extingui, ibid.
Vt conſtitui poſſit ſuper bonis pupilli de cauſis, d. 540.
Fructus non debentur data nullitate, & ſoluti in ſortem imputantur, dec. 541.
Accolatio cenſus fauore debitoris importat veram recognitionem debiti ad fauorem creditoris, deciſio. 543.
Verbo *accolatio*.
Cenſus an poſſit conſtitui ſuper melioramentis factis in bonis fideicommiſſo, aut emphyteuſi ſubiectis, d. 546.
Conſtitutus ſuper bonis minorum quas requirat ſolemnitates, dec. 575.
Cenſum, an teneatur verum quis manutenere omni tempore, quando eius eſt facta ceſſio, deciſio. 639.
Bona ſubrogata quando non ſunt capacia, an cenſus extinguatur, dec. 696.
A Patre an poſſit conſtitui ſuper bonis filij aduentitiis dec. 748.
Cenſus an poſſit in parte extingui, dec. 822.
An ſit indiuiduus, ibid. & dec. 840.
Partis receptio ſortis non inducit illius totalem extinctionem, dec. 840.

Ceſſio.

Ceſſionario competit eadem hypotheca, quæ competebat cedenti, dec. 2.
Ceſſio ex interuallo reportata quando ſuffragetur, dec. 235. & 512.
Ceſſio à debitore iurium quando non reportetur, d. 469.
Facta poſt ſolutionem ad interpretationem l. Modeſtinus, ff. de ſolut. dec. 512.
Non eſt facienda à poſſeſſore cui afferetur iurium contra ſe ipſum, dec. 510.
Ceſſio iurium ab accolatario debitoris reportari nequit, dec. 543.
Conſequi non poteſt quando ſoluitur creditori ex cauſa culpæ commiſſæ, dec. 589.
Cedens cenſum manutenere tenetur omni tempore verum & exigibile, dec. 639.
Facta extinctiuè, & non tranſlatiuè, quando dicatur, dec. 650. & dec. 659. & dec. 666.
Cedens rem aliquam ſuo creditori tenetur rem illam facere creditoris, aliàs tenetur ad damna, & loco damnorum ad intereſſe, dec. 758.
Cedere circa ſecundo creditori tenetur primus quando ſecundus venit ex iure offerendi cum pacto, dummodo iura non retorqueantur contra ipſum, dec. 834.
Ceſſio iurium contra ſe ipſum, quando facienda, deciſ. 874.

Ceſſionarius.

Mediante ceſſione non acquirit ius, & adeò plenam actionem itavt non valeat cedens agere contra debitorem ceſſum, quando ceſſio eſt facta ad fauorem cedentis, d. 25.
Vtitur iuribus ceſſis, prout vti potuiſſet cedens, deciſ. 217.
Mandatum de manutenendo poteſt obtinere ad quaſi poſſeſſionem rerum incorporalium ex quaſi poſſeſſione cedentis, dec. 310.

Citatio.

Citatio pro certa die ad videndum decerni quodcumque mandatum, vel decretum interponi ad primam diem quomodo intelligatur, dec. 436.
Citatio ad ſententiam eſſe debet ſpecifica, præciſa, & pro certa die, nec verba æquipollentia attenduntur dec. 553.

Ciuis.

Quod quis ſit Ciuis alicuius Ciuitatis ex quibus deducatur, dec. 63. & dec. 797.
Vxor tranſiens ad patriam viri non amittit ciuilitatem, & ſubiectionem paternam, & originariam, ac fruitur eiſdem primis commodis, dec. 828.
Ciuium appellatione an veniat naturalis in ſtatuto requirente quod quis ſit verè, & originaliter, deciſ. 882.
Et an excludi poſſit naturalis à Collegio Ciues dumtaxat requirente, ibid.
Spurius an ſit Ciuis, ibid.

Clauis.

Retentio Clauium Eccleſiæ ad quem ſpectet, deciſ. 728.

Clauſula.

Inculcatio clauſularum in inſtrumento mandati cuius ſit effectus, dec. 27.
Extenſio clauſularum debet fieri de iuſſu Iudicis, alias nihil operatur, dec. 41.
Et ſtylus Notarij eſt attendendus, ibid.
Vigore clauſulæ (arbitrio) an poſſit cumulari petitorium cum poſſeſſorio, dec. 57.
Et de eff. ctu clauſulæ decreti irritantis, ibid.
Clauſula (quam, & quas) dec. 73.
Clauſula (parito iudicato) quid operetur & quomodo inducatur paritio, dec. 76.
Clauſula (dummodo remaneant centum pro Rectore) operatur vt penſionarium teneatur probare non excedere, dec. 116. & dec. 587.
Clauſula (arbitrio) non operatur reiectionem attentatorum, quando non conſtat euidenter de bono iure, dec. 224.
Clauſula (ſaluo beneplacito directi domini) qualiter intelligatur, dec. 153.
Clauſula (ſine præiudicio) quomodo interpretatur, dicta dec. 253.
Clauſula (non retardata executione) in commiſſione cauſæ appellationis quid operetur, dec. 410.
Clauſula (in forma Cameræ) quam vim habeat, dec. 577.
Clauſula in fine poſita quomodo referenda ad præcedentia, dec. 581.
Clauſula (ad habendum) an faciat emphyteuſim tranſitoriam ad hæredes extraneos, dec. 583.
Clauſula (quam, & quas) non operatur commiſſionem cauſarum diuerſarum inter partes, dec. 723.
Item d. clauſula operatur, vt cauſa appellationis non reddatur deſerta ſi non fuit reditum pro Apoſtolis, dec. 734.

Clericus.

Habens recurſum ad Iudices ſeculares efficitur excommunicatus, & beneficio indignus Eccleſiaſtico, dec. 15. & dec. 136.
Excommunicatus non lucratur fructus Beneficij, deciſ. 549.

Coadiutor.

An poſſit capere poſſeſſionem Beneficij, & Canonicatus extra factum Capituli, nempe non capitulariter, dec. 141.
Datur à Papa ex cauſa infirmitatis, dec. 768.

Codicilli.

De validitate, & exiſtentia codicillorum, quando non ſit dubitandum, dec. 40.

Collatio.

Quando ſit facienda in ſucceſſione, dec.586.

Collegium.

Ad quod Ciues ſuot admittendi,an Naturales,& ſpurij ſunt admittendi,& quid ſi ſint legitimati,&dec. 882.

Et an poſſint reiici ab illis de Collegio,quibus competit electio,vel admiſſio,ibid.

Et an detur appellatio ab huiuſmodi reiectione, ibid.

Compromiſſum.

Initi non poteſt ab eo, qoi non poteſt alienare, deciſ. 205.

Factum in duobus cum facultate eligendi tertium in ſolidum quomodo interpraetetur,dec.753.

Compulſoria.

Citatio neceſſaria eſt coram Iudice compulſoriali, dec. 201.

Quando compulſoria ſit deneganda,dec.596.

Concurſus.

Non requiritur in Parochiali vnita Eccleſiæ Collegiatæ,etiam ſi quandoque appareat factus concurſus,d.106.& dec. 186.

An ſit neceſſarius in Parochialibus de iure patronatus laicorum,dec.729.

Conditio.

Poteſtatiua conditio ex quibus putificata dicatur in contractibus.& vltimis voluntatibus, dec.552.

Conductor.

Non poteſt refricare quæſtionem dominij,& tenetur rem dimittere, nec locator probare tenetur, deciſ. 376.

Confeſſarius.

Abſolutus per Confeſſarios vigore Bullæ Cruciatæ,an reddatur capax Beneficij Eccleſiaſtici,dec.15.

In foro externo abſolutio confeſſarij , an probet, ibid.

Confeſſio.

Extraiudicialis quomodo probanda, dec.170.

Probat de iure canonico,& de eius probatione , dec. 340.

Per teſtes ſingulares quando probetur,dec.376.

Qualificata an confeſſio poſſit recipi pro parte, dec. 576.

Simolata non præſumitur etiam ad præiudicium creditorum,quibus nocet,dec.634.

Confeſſio dotis receptæ ad præiudicium creditorum quando probet,dec.652.Verbo *Dos.*

Confinus.

Ponuntur ad diſtinguendum corpora vendita ab aliis, dec. 245.

Confiſcatio.

Confiſcatio à Principe ſupremo facta afficit etiam bona, quæ delinquens poſſidet in Territorio vaſalli,& feudatarij, dec.125.

Et è contra reſtitutio plenaria Banniti à confiſcatione trahitur etiam ad bona à feudatario incorporata,dec.125.& dec.168.

Et talis abſolutio,& reintegratio fit etiam per viam manutentionis,& reintegrationis,d.dec.168.

Confiſcatio bonorum filij delinquentis non fit in præiudicium patris tam pro bonis profectitiis , quam aduentitiis,nec non & pro caſtrenſibus , vel quaſi, dec.168.

Abſolutio plenaria à banno quid operetur,ibid.

Per confiſcationem quando debitor remaneat liberatus ab hypothecis ſuorum creditorum, dec.703.

Quid pro bonis poſitis in alieno territorio, ibid.

Et qnid vbi à Banno fuerit reſtitutus,ibid.

Coniectura.

Ad eliciendam voluntatem teſtatoris coniecturæ ſunt deducendæ ex more,conſuetudine,ſtatutis loci,& regionis teſtatoris, dec. 447.

Conſortium.

Vt habeat locum ad effectum retractus,quale eſſe debeat, dec.411.

An poſſit conſiſtere in re fructifera,ibid.

Conſtitutio.

Conſtitutio Pontificia ligat etiam ſi à Populo non ſit recepta:Fallit autem in Conſtitutione Principis ſecularis,dec.814.

Contractus.

Vſurarius,vt conſtituatur,quæ requirantur,d.161.

Plures venditiones quando factæ cenſeantur in eodem contractu,dec.195.

Pluralitas,& diuiduitas contractuum ex quibus inferatur,d.dec.195.

Contractus venditionis in quo confertur in tertium declaratio pretij,eo non declarante reſoluitur,nec eſt facienda alterius periti electio,dec.567.

Si quis dixerit [tolle iſtas pecunias] contractus qualis eſſe dicatur,dec.692.

Cauſa noua ſuperueniens in contractu quando liberet ab obligatione adimplendi,dec.769.

Creditor.

Fructus perceptos ex bonis debitoris imputat in creditum,dec.1.7.

Ex Chirographo anterior,an præferatur inſtrumentariis in concurſu, dec.135.

Immiſſus ex Saluiano,vt eiiciatur à detractione quid requiratur,dec.404.

Et ſi fecit melioramenta,an fructus eorum imputet in creditum, ibid.

Creditor anterior volens gerere contra poſteriores poſſeſſores bonorum debitoris,an debeat agere aduerſus vltimum ad euitandum circulum,dec 514.

Satisfactio in bonis debitoris poteſt fieri in corpore plus valente , quod non capit commodam diſtractionem ad partes,& illius reſiduum eſt tradendum debitori ,dec.683.

Hæres efficitur creditor defuncti mediante ſolutione æris alieni,& ſibi ſoluere poteſt ex adiudicatione bonorum,etiam ſtabilium, dec.711.

Potior in concurſu,qui eſt prior in tempore, d.810.

Et qnando creditor eſt conditionalis,à quo tempore ſit metienda anterioritas,ibid.

Et directus dominus pro canone an habeat prælationem,ibid.

Partem ſui crediti recipere compelli non poteſt,ſi totum non offeratur,dec.840.

Etiam in credito Cenſus,ibid.

Soluere anterioribus promittens,ſoluendo poſterioribus non liberatur ab anterioribus,quibus ex pacto ius quæſitum fuit, dec.841.

Cumulatio.

Petitorij cum poſſeſſorio an poſſit fieri vigore clauſulæ[arbitrio]in commiſſione appoſitæ,dec.57.

D A M N A.

Promiſſio pro damnis & intereſſe non committitur ante moram , dec.673.

Non datur hypotheca,ibid.

Nec actio negotiorum geſtorum,ibid.

Datio in ſolutum.

Facta pro maiori quantitate,quam ſit debitum an corruat in totum,dec.621.

Et ex falſitate cauſæ,d.dec.621.

Decima

Ordine Alphabetico.

Decima.

Ex prędiis nouiter ad culturam redactis an pertineat ad Parochum, vel ad Epiſcopum, dec.434.

Et in hac decimarum materia, quid ſit attendendum, ibidem.

Debentur Eccleſiæ Parochiali priuatiuè quo ad Epiſcopum, etiam ſi Eccleſia deinde eſſe deſinat Parochialis, dec.640.

Laici ſunt incapaces decimarum, & pro eorum capacitate quid requiratur, dec.694.

PP. Societatis Ieſu ſunt exempti ex priuilegio à ſolutione decimarum, dec. 795.

Non obſtante centenaria in contrarium poſſeſſione, ibidem.

Immemorabilis in iure decimandi quid operetur, ib.

An ſuffragetur laicis cõtra eccleſiaſticos, & an ij poſſint vnquam acquirere facultatem iſtam decimandi, ibidem.

Priuilegium decimandi extenditur etiam ad decimas debitas de iure ſpeciali, dec.807.

Decanus.

Decanus dicitur caput Capituli, & in eo habet quandam iuriſdictionem quando non habet Capitulum Archidiaconum, vel Archipreſbyterum, dec.191.

Declaratoria.

Ob non paritionem quando veniat concedenda contra inobedientem, dec.16.

Et quid vbi non paritio allegatur propter potentiam laicorum, d.dec.16.

Vt committatur eſt probanda non paritio, dec.10.

Debet dari tamen aliquis actus poſitiuus paritionis, ibidem.

Datur ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ, dec. 177.

Requiſita, vt ſit locus, vide dec.179.

Quando, & quomodò relaxanda, dec.494. & 592.651. & dec.813.

Datur in cauſa etiam profana ſolutionum, dec. 680.

Paritio, vt euitetur declaratoria quomodò facienda, dec.893.

Decretum.

Iudicis in contractu minorum, & mulierum quandò non teneat, dec.714.

Verbo *minor*, verbo *ſtatutum*.

Delegatus.

Iuriſdictio delegati expirat per ſententiam ſiuè iuſtam, ſiuè iniuſtam, dec.131.

Verbo *Iudex*.

Depoſitarius, Depoſitum.

Conuenitur via executiua, dec.217

Dominium pecuniarum quandò tranſeat in creditores, dec 265.

Ad fauorem Eccleſiæ ſub reſeruatione beneplaciti illius periculum, an cedat damno Eccleſiæ, dec.255.

Depoſitum eſſe debet liberum, & ſine conditionibus, dec.744.

Deſcendentia.

Deſcendentia ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicommiſſo, an probetur ex libro familiari patris, & aliis adminiculis, dec. 244.

Deſertio.

Euitanda quantum fieri poteſt, dec. 56.

Non committitur ex lapſu modici temporis vnius diei, ibid.

Diſtributiones.

Canonicis abſentibus non debentur etiam non obſtante cõtraria Canonicorum diſpoſitione, dec.151.

Quandò accreſcant aliis participantibus vno deficiente, dec.504.

Dolus.

Ceſſante dolo quando non debeantur damna, & intereſſe, dec.215.

Dolus ex quibus excludatur, ibid.

Dominium.

Ex quibus iuſtificetur, quando incidenter proponitur, agente nempè domino directo ad deuolutionem, vel ad effectum ſolutionis Canonis, dec.153.

Pecuniarum depoſitarum quandò tranſeat in creditorem, dec.255.

Verbo *depoſitum*.

Dominium an probetur ex inueſtituris conceſſis emphyteuſis, & quid concurrentibus adminiculis, dec.342.

Dominus.

Dominus directus propria authoritate an poſſit capere poſſeſſionem rei emphyteuticæ, dec.171.

Dominus directus in alienatione neceſſaria emphyteuſis non eſt requirendus, dec.506.

Donatio.

Non impleta cauſæ finali donationis, remanet nulla donatio, dec.219.

Secus ſi cauſa ſit impulſiua, ibid.

Cauſa matrimonij an dicatur finalis, vel tantum impulſiua, ibid. & dec. 392.

Alienatione prohibita patri, & deſcendentibus ad commodum donationis vocatis, ex contrauentione facta à patre non infertur præiudicium filiis, qui capiunt. dec.404.

Et quid quando non erant de tempore alienationis concepti, d.dec.404.

Facta ex cauſa certi, & determinati matrimonij non poteſt à viro, & ſocero reuocari in præiudicium coniugis, niſi conſentiat, etiam ſi ea abſente ſit facta dummodò Notario pro ea ſtipulante, dec.515.

Donatio conditionalis, an poſſit reuocari, dec.568.

Pendente conditione an dicatur perfecta, ibid.

Purificata conditione, an retrotrahatur ad diem ſtipulationis, ibidem.

Inter viuos an dicatur non obſtante mortis mentione, dec 664.

Vt dicatur cauſa mortis facta quid requiratur, ibid.

In donatione qui ſe fundat debet eam exhibere cum ſua ſolemnitate extrinſeca, dec. 687.

Donatio facta non ſeruatis ſolemnitatibus ſtatuti eſt inualida, dec.745.

Pacta, & conditiones quando poſſint apponi poſt perfectam donationem, dec.802.

Donatio ex cauſa matrimonij non eget inſinuatione, dec.877.

Ex quibus donatio probetur, & ex quibus excludatur, dec.885. & vide dec.692.

Dos.

Actio quæritur pro dote etiam abſente muliere ſtipulata, dec 77.

In dote vir non poteſt facere vxori præiudicium, ibid.

Conſtituta à patruo adminiſtratore bonorum neptis non præſumitur animo donandi, dec.113.

Etiam ſi dixerit dotari de ſuo, ibid.

Dos imputatur in legitimam ſiuè data ſit in pecunia, ſiuè in iocalibus, dec.248.

Dotare filias eſt onus paternum, dec. 249.

Et hoc onus inhęret eius bonis, & tranſit ad quoſcunq;

poſſeſſores ac ſi fuiſſent bona præciſè obligata, ib.
Ex cauſa dotis boua fideicommiſſo ſubiecta alienari non poſſunt, quandò fuit in ſpecie prohibita alienatio ex cauſa etiam dotis,dec.265.
Legata à fratre ſorori, an cenſeatur animo compenſandi cum legato à patre facto,deciſ.270.
Quando frater eſt hæres patris, & dec.276.
Data primo viro præſumitur conſtituta etiam pro ſecundo viro etiam ad effectum taxandi lucrum dotis,niſi aliud ſit conuentum aut contractum matrimonium,ſecus poſt contractum,dec. 287.345.
Taxatio dotis quomodo,& quibus conſideratis ſit facienda, dec,193.
Et an vltra legitimam, ibid.
Pro dote boua fideicommiſſo ſubiecta, an ſint hypothecata, dec.333.
Conſtante matrimonio augeri an poſſit dos, dec.345.
Dos conſiſtens in pecunia in fundum quando conuerti poſſit,dec.358.
Dos confeſſata, an habeat priuilegia hypothecæ contra alios creditores,dec.419.& 652.718.
Dos à matre data nepti, an imputetur in legitimam nepotum, dec.433.
Dotis conſtitutio quod fuerit ſimulatè,& ad pompam facta in ſumma magna quomodò probetur, deciſ. 485. & 708. & non præiudicat creditoribus, dec. 555.
Facta primo, an ſecundo viro præſumatur ſi à principio nihil ſit dictum, & ſi conſtante matrimonio fuerit facta eius declaratio, vel ex fructuum ſolutione deducatur,dec.493.
Dos data in fundo æſtimato, dos eſſe dicitur in pecunia,& ſoluto matrimonio remanet fundus viri,aut eius hæredum, dec.517.
Facta ſecundo viro conſtitutio præſumitur adæquare ſummam primo iam conſtitutam,dec.527.
Pecunia data pro dote viro tranſit in eius plenum dominium,& vxori ſupereſt tantum actio ,dec.531.
Frater promittens dotem pro ſorore cenſetur promittere,vt hæres patris cum beneficio legis, & inuentarij, & non tenetur de proprio, ideò mandatum contra ipſum eſt nullum,dec.551.
Patruus dotare in ſubſidium an teneatur filiam fratris,dec.671.
Alienari bona ſubiecta fideicommiſſo poſſunt pro dote,dec 671.
In conſtituenda dote filiarum illegitimarum quid ſit ſpectandum,ibid.
In dotis reſtitutione maritus non habet priuilegium, vt non teneatur,niſi in quantum facere poteſt, quãdo ob ſæuitiam ipſius ſit thori ſeparatio,dec.672.
Dos deducitur ex fideicommiſſo etiam quando extant bona libera,ſi ea ſint litibus inuoluta,vel obnoxia creditoribus anterioribus, dec 683.
Poteſt aſſignari in corpore plus valente quando commodà non reciperet diuiſionem,cum deindè reſiduum ſit inueſtiendum pro fideicomm. dec.683.
Confeſſio dotis ex quibus ſimulata arguatur,dec.718.
Fun.ua ex quibus dotalis conſtituatur,dec.792.
Vſusfructus formalis in dotem quando poſſit dari, & ſoluto matrimonio an fructus percepti ſint reſtituendi vxori,dec.843.
Et quid quando non formalis eſt conſtitutus vſusfructus, ſed commoditas percipiendi fructus vel fructus ipſi in dotem dantur, dec.843.
Dos congrua an debeat eſſe legitimæ æqualia, deciſ. 866.
Dos deducitur ex fideicommiſſo, quamuis teſtator prohibuerit deduci, ſiuè fideicommiſſum ſit vniuerſale,ſiuè particulare, dec. 884.

ECCLESIA.

Eccleſiam eſſe collegiatam ex quibus probetur, deciſ. 87.
Eccleſiæ inferiores non poſſunt pulſare campanas in die Sabbati Sancti ante Eccleſiam Cathedralem, dec.109.

Electio.

Canonice electus quis cenſeatur, dec.184.
Et an ab electione detur appellatio,ibid.
Vide verbo *appellatio*.
Electa quando dicatur induſtria perſonæ, vide dec. 593.
Et quando poſſit procedere electus ex arbitrio, ibid.
Ius eligendi, an cedi poſſit, ibid.
Electio pendente lite facta quando non ſit attentata, dec.591.
Electio ſi ſit remiſſa in aliqua perſona nominandi ad fideicommiſſum,ſi perſona illa non eligat ad quem facultas deuoluta dicatur, dec.761.

Emphyteuſis.

Bona emphyteotica, an veniant in obligatione bonorum contracta à primo acquirente,deciſ. 86.
Eccleſia ſuit.. emphyteuſi tenetur probare identitatem bonorum,dec.167.
Vt caducitas euitetur omnis eſt adhibenda interpretatio, dec.224.
Emphyteuta poteſt compelli manutenere, & meliorare iuxta pacta inueſtituræ,dec.356.
Alienata re emphyteutica,an poſſit conueniri emphyteuta pro pactis,ibid.
Conſenſus directi domini,an ſit neceſſarius in permutatione,dec.356.
Conceſſio ad tertiam generationem quandò comprehendat pronepotes, ita vt primus non faciat generationem,dec.420.& 454.
Agens ad deuolutionem dominus directus ob lineam finitam, ipſe tenetur probare, dec.506.
Idem quando propter pacta non ſeruata, ibid.
Conceſſa alicui & hæredibus tranſit etiam ad extraneos licet ſit Eccleſiaſtica, ibid.
Conſenſus domini non eſt neceſſarius in alienatione neceſſaria, ibid.
Emphyteuſis renouatio, an ſit facienda agnatis linea finita, dec.532.
Quomodo contractus emphyteoticus diſtinguatur à contractu cenſuali,dec.545.
Quando renouanda proximioribus, & quid exiſtente conſuetudine,dec.554.
Vigore clauſulæ ad habendum &c. an ſit tranſitoria ad extraneos,dec.583.
Renouatio cenſetur ſemper facta habita ratione ad primam inueſtituram,d.dec.583.
Alienari nequit in Eccleſiam, vel pium locum, ibid.
Purgatio moræ quando concedatur emphyteutæ, vt euitetur caducitas, dec.684.
Alienari in Eccleſiam poteſt tantum ad effectum vendenti intra annum in perſonas morituras, deciſ. 649.
Primus acquirens, an poſſit alienare in præiudicium vocatorum, deciſ.699
In generali inſtitutione hæredum, an veniant bona emphyteutica, ibid.
Alienatio non inducit caducitatem quandò illa ſit ex cauſa neceſſaria, dec.871.

Item quando eſt reſeruatum ius domini directi etiam ſi fuerit deuentum ad traditionem, ibid.

Emphyteuſis quæ tranſit à perſona laica in Eccleſiam iam effectam dominam non amittit ſuam naturam, & ideò eſt regulanda iuxta terminos emphyteuſis laicalis, dec. 872.

Et idem pro ſubrogatis, ibid.

Caducitas ob alienationem euitetur per recuperationem, & aliis cauſis, dec. 883.

Emptio.

Facta de pecunia aliena quæritur in dominio ementi, dec. 103.

Etiam quod emat melior ex pecuniis viri etiam ad effectum excludendi creditores viri, ibid.

Emptor ratione hypothecæ agit ad damna, & intereſſe contra venditorem, qui bona ſubiecta hypothecis creditorum vendidit, dec. 291.

Emptor an debet eſſe ſolicitus de inueſtimento faciendo pretij, dec. 459.

Emptio quando eſt facta pro prætio à peritis electis declarando, ſi periti nolint æſtimare, an reſoluatur contractus, dec 605.

Enunciatiuæ in antiquis an probent, dec. 148.

Epiſcopus.

An poſſit cenſur, & diſtributiones à regularibus petere pro Eccleſia vnita monaſterio regularium, etiam ſi Eccleſia vnita ſit parochialis, dec 8.

Nec poteſt Epiſcopus conſtitui in quaſi poſſeſſione ex facto Rectoris eiuſdem Eccleſiæ ad præiudicium regularium, ibid.

Beneficia conſanguineis conferre non poteſt ex Bulla Pij Quinti, dec 82.

Viſitandi ius limitatum ad certum tempus an poſſit cõtra Epiſcopum præſcribi per immemorabilem, dec. 101.

Epiſcopus titulatus an comprehendatur in diſpoſitione Statuti capitularis diſponentis, vt Canonicus promotus ad Epiſcopatum teneatur dimittere bona canonic. d. 151.

Epiſcopus an poſſit ſtatuere in pertinentibus ad regimen bonorum Eccleſiæ, dec. 190.

Epiſcopus in beneficio Parochiali de iure patronatus laicorum, an teneatur, aut poſſit facere concurſum, & inſtitutio quando ad eum ſpectet, dec. 198.

Epiſcopus an poſſit priuatiuè quo ad Principes ſeculares prætendere contra laicos adminiſtratores bonorum piorum locorum redditionem coram ipſo rationem fieri, dec. 473.

Epiſcopus habet ius eligendi concionatorem priuatiuè etiam quo ad Parochos, dec. 598.

Epiſcopi munus eſt prædicare populo verbũ Dei, ibi.

Poteſt Epiſcopus erigere Pænitentiarium in Eccleſia Cathedrali, dec. 743.

Epiſcopo & Capitulo data facultate prouidendi an cenſeatur etiam data facultas Capitulo inſtituendi, vel an facultas ſolùm data Epiſcopo, Capitulo verò præſentandi, dec. 859.

Non poteſt erigere Capellaniam in titulum inuitis patronis, dec. 852.

Eques Hieroſolymitanus.

Parochus effectus Eques Hieroſolymitanus amittit Eccleſiam Parochialem, quia efficitur regularis, d. 203.

Vt commendam Prioralem capiat eſſe debet magis Antianus, & vlterius Originarius illius Prioratus, d 335.

Eques Hieroſolymitanus non afficitur Conſtitutionibus Principis ſecularis, decis. 395.

Et in ſpecie Regis Luſitaniæ arcentibus forenſes à commodis, ibid.

Non poteſt ad nouam admitti commendam quando eſt de alia prouiſus, dec. 643.

Magnus Magiſter Equitum Sabaudiæ non poteſt concedere expectatiuas ad commendas, dec. 845.

Nec minus prouiſionem vni factam de commenda alteri tradere, ibidem.

Euictio.

Emptor ratione hypothecæ agit ad damna, & intereſſe contra venditorem, qui bona promiſit libera, vbi talia non reperiuntur, dec. 291.

Euictio non debetur ex eo quod ex Saluiano emptor paſſus ſit abdicationem rerum venditarum, deciſ. 317. & dec. 696.

Examen.

Non eſt prætermittendum in beneficio Parochiali etiam ſi ſit idoneus prouiſus in forma dignũ, dec. 71.

Niſi prouiſus paulò antè fuiſſet examinatus, & repertus idoneus, ibid.

Excommunicatus.

Efficitur Clericus habens recurſum ad Iudices Laicos, dec. 136.

Et redditur incapax beneficiis Eccleſiaſticis, ibid.

Abſolutus ab excommunicatione in vim Bulla Cruciatæ, an obtineat plenam abſolutionem etiam pro foro externo, dec. 136.

Abſolutio ad cautelam cum reincidentia arbitrio quandò ſit concedenda, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis, dec. 166.

Excõmunicatus non facit ſuos fructus beneficij, d. 542.

Nec beneficij, aut diſtributionum, dec. 549.

Etiam quod inſeruierit Eccleſiæ, dec. 549.

Valida eſt excommunicatio ſine citatione ex decreto per contradictas, ibid.

Executio.

Relata abſque intimatione in vim decreti niſi ad primam quandò nulla, dec. 11.

Executor.

Litterarum Apoſtolicarum non poteſt procedere non citato poſſeſſore, & ſine iuſtificatione earumdem litterarum, dec. 121. & 729.

Quandò poſſit procedere extraiudicialiter etiam ſpreta partis comparitione, dec. 418.

Executor litterarum Apoſtolicarũ prouiſionis vigore ſubrogationis poteſt procedere extraiudicialiter, d. 458.

Et quid quandò pars proteſtatur ad non procedi ſine citatione, & quandò eſt quis legitimus cõtradictor, d. 458.

Executor teſtamentarios quandò non poteſt mandata in teſtamento ad finem producere quomodò ſe debeat gerere, dec. 456.

An poſſit declarare, ſupplere mentem teſtatoris, ibid.

Exhibitio.

Proceſſũ exhibere parti quãdò quis poſſit cõpelli, d. 58.

Librum exhibere quis non tenetur niſi probetur ex aduerſo de eius exiſtentia penes ipſum. dec. 569.

Et quid in tutore, & eius hærede, ibid.

Et vt exhibitio ſit concedenda requiſita, dec. 709.

Expenſa.

Expenſæ litis in cauſa Communitatis, quando ex pecuniis Communitatis ſint faciendæ, dec 48.

Litis quandò ſint reficiendæ ab eo qui ceſſit lite agnoſcendo bonam fidem, dec. 261.

Extraiudicialiter.

Ex actibus extraiudicialibus non committuntur attentata, & quando, deciſ. 691.

FALSITAS.

Notario aſſerenti falſum inſtrumentum confeciſſe non creditur,dec.209.

Falſitas ex quibus coniecturis deducatur,ibid.

Et quando Notarius fuiſſet criminaliter condemnatus,ib.

Falſitas cauſæ quid in contractibus operetur,dec.603.

Scripturam eſſe falſificatam ex quibus probetur, d. 635.

Familiaritas.

Vt aſſequi poſſit quis tanquam familiaris Canonicarum quid requiratur,dec.286.

In Beneficialibus ex quibus deducatur,dec.896.

Fideiuſſor.

Præſtitus pro officiali ſecundi anni nō tenetur pro reſiduis officij primi anni in quibus in ſecundo officio principalis potuit renouari, vel conſiderari debitor ob repræſentationem duplicis perſonæ quā inducit diſtinctè ipſe principalis,dec.783.& deciſ. 820.

Folium.

Ex ſubſcriptione folij albi,an oriatur obligatio,d.90.

Forenſis.

Qui domicilium contraxit in loco non comprehenditur per ſtatutum de ſoluenda gabella per forenſes, dec. 193.

Vt domicilium contrahatur per forenſem quid requiratur,d.dec.193.

Frater.

Pauper an debeat ali à fratre diuite, & de requiſitis, dec.497.

Promittens dotem pro ſorore cenſetur habuiſſe animum compenſandi cum dote à patre relicta dum ipſe frater eſt hæres,dec.551.

Fructus.

Rei prohibitę alienari non ſunt excludendi à generali hypotheca facta ad fauorem creditorum,dec.21.

Fructus in creditum imputantur,d.113.& d.117.

Subtracti emphyteutæ aut colono an poſſint vindicari actione furti,& quid ab vſufructuario,dec.165.

Cenſus vitalitij debentur ante oppoſitionem factam eius nullitatis,etiam ab Eccleſia,dec.267.

Imputantur in detractiones à die purificati fideicommiſſi percepti,dec.312 & dec.378.

Debentur à die motæ litis etiam ſi petiti non fuerint, dec.330.

Quandò debeātur à die fideicommiſſi purificati,non à die motæ litis,dec.366.

Recompenſatiui quandò debeantur abſque mora ab emptore,& de eorum taxatione,dec.401.

Fructuum perceptio,& eorum quantitas quomodo liquidetur,dec.483.& 509.660.662.766.

Inexacti Beneficij, vel Decimæ an,& quando mortuo Rectore tranſeant ad illius hæredes, vel magis ad ſucceſſorem in Beneficio,dec.503.

Taxantur in dote ad rationem quinque pro centenario,& non in plus, & de interpretatione ſtatuti in maiori ſumma declarantis,dec.537.

Non debentur niſi à die motæ litis,dec.585.

Fallit quandò petuntur non vti debiti acceſſoriè, ſed principaliter,d.dec 585.& 663. & vbicunque poſſeſſor eſt in mala fide,item quando fructus nō ſunt conſumpti, ſed extant,item quando poſſeſſor fuit locupletior effectus ex illorum diſtractione,d.dec. 663.

In ſpolio non fit eorum condemnatio, niſi à die litis conteſtatæ,niſi violentum ſit ſpolium,& cum mala fide,dec.687.

Fructus dotis an poſſint in pactum deduci vt debeantur ad rationem octo pro centenario,dec.886.

Furor.

Quomodo probetur, & qualis eſſe debeat vt præſtet impedimentum,dec.772.

GABELLA.

Soluenda à forenſe vigore ſtatuti, non eſt ſoluenda à forenſe,qui contraxit in loco domicilium, deciſ. 193.

Soluenda ab hæredibus, non habet locum contra filium,& deſcendentes hæredes,ibid.

Gratia.

Ad iuſtificandam gratiam in Beneficio ex ſubrogatione per obitum litigantis requiſita enumerantur, dec.73.& 365.

Ad coadiutoriæ gratiam impetratam iuſtificationem multa deducuntur,dec.74.

In gratia ſi neutri quid ſit probandum ab eo qui innititur in ea dec.147.

Gratis vim obtinet non à die ſignaturæ,ſed datæ,dec. 281.

Et data facit,vt dicatur eſſe in rerum natura & incipiat operari,& d.dec. 281.

Motu proprio facta,non indiget iuſtificatione, niſi probetur defectus intentionis Principis, qui defectus eſt probandus ab impugnante gratiam, deciſ. 318.

Qui gratiam prius obtinuit in prouiſionibus præferendus eſt, dec.688.

Falſa narratio in impetratione ſecundæ penſionis dum de prima non fuit expreſſa vera quantitas an vitiet gratiam ſecundæ, dec.804.

Narratiua eſt in gratia verificanda etiam ſi contineat clauſulam [motu proprio] vel quod adſit clauſula [quid nō poſſit dari de obreptione,vel ſubreptione] dec.827.

Et quando narratiua regulariter egeat iuſtificatione, dec 838.

HÆREDITAS.

Aditio probatur confeſſione adire valentis,deciſ.247.

Repudiatio ſub conditione perindè eſt, ac ſi non ſit repudiata non purificata conditione, ibid.

Verbis inducitur aditio,& quæ eſſe debeant,dec.280.

Repudiatio aditæ hæreditatis valet præiudicium adeuntis,ſed non tertij,ibid.

Hæreditas,quæ fuit agnita ex capite non competenti, an repudiata cenſeatur ex capite competente,dec. 552.

Vt quando aditur ex contractu, ibid.

Defertur hæreditas quandoque diuerſimodè, & hæres duplicem hominem repræſentat, dec.828.

Aditio non præſumitur etiam paternæ, aut maternæ hæreditatis, dec 857.

Ex quibus actibus inferatur,dec.888.

HÆRES.

Acquirendo mortuo teſtatore,vel authore, an præſumatur acquiſiuiſſe ex rebus, & pecuniis defuncti, d.122.

Appellatione hæredum, an veniant hæredes bonorum,vel ſolum ſanguinis,dec.145.

Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è contra quando cadat à commodo inſtitutionis, deciſ. 491.

Inſtitutus poſt mortem vſusfructuarij cenſetur purè, & liberè inſtitutus, & tranſmittit hæreditatem decedendo ante vſufructuarium,dec. 505.

Repudiaſſe

Repodiaſſe ex capite vno quando dicatur, ſi ex alio capite adit, dec.552.& 566.

Commodum non poteſt aſſequi, niſi adimpleta prius conditione ſub qua eſt vocatus, ibid.

Habet retentionem pro ſolutione æris alieni teſtatoris, dec.711.

Creditor ſi eſt defuncto, an poſſit ſibi adiudicare bona inſolutum, dec.711.

Facultas data hęredi à teſtatore adimendi legata quouſque vixerit, quomodò intelligatur, dec.747.

Reddere tenetur rationem de bonis inuentariatis, nec non de fructibus perceptis vti debitis creditoribus, dec.796.

Hæres cum beneficio inuentarij poteſt tranſigere ſuper lite, dummodò bona agat fide, dec 858.

Hæreſis.

Propter Hęreſim amittit Clericus omnia beneficia, dec.252.

Beneficium à Papa collatum deuoluta ob hæreſim ab alio incurſam ex ſententia declaratoria, an debeatur impetranti, ſi verè ſententia lata tunc non fuit, ſed ex poſt, dec.252.

Hypotheca.

Quæ competit cedenti an competat ceſſionario, deciſ.2.

Habens ſpecialem hypothecam, an poſſit agere ex generali non excuſſa ſpeciali, dec.27.

Et quid fauore dotis, ibid.

Et quomodò dicatur conſtare de ſpeciali, & generali item hypotheca ad d. effectum, ibid.

Per ſolutionem quandò hypotheca non extinguatur, d 77.

Hypotheca an competat legatario in omnibus bonis defuncti, & qua via agat, dec.104.

Datur hypotheca pro penſione, dec 478.

Præſcriptio hypothecæ à quo tempore incipiat, deciſ.487.

Solutione non extinguitur vbi fuerunt reſeruata iura, dec.616.

Per Ceſſionem paſſiuè quandò tranſeat hypotheca in Ceſſionarium, dec.617.

Pro facto promiſſo alias ad damna &c. ante moram non contrahitur hypotheca, dec 673.

Hypotheca competit domino directo pro canone cum priuilegio prælationis, dec.810.

Præſumitur ſpatio decem annorum concurrentibus neceſſariis requiſitis ad præſcribendum, dec.811.

IDENTITAS.

Quomodò probetur, dec.80. deciſ. 262.316.327.548. & 609.

Verificata in duobus confinibus remanet probata in aliis, non concurrentibus in contrarium adminiculis, d.134.

Probatur ex libro familiari teſtatoris benè retento ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicomm. d. 244.

In antiquis quomodò probetur, dec.294.& 341.

Per diuiſionem factam inter fratres an probetur identitas pro bonis paternis, dec.385.& 396.

Excluditur probatio identitatis ex deductis, dec.415.

Ex teſtibus, & per quas demonſtrationes confinium qualiter probetur, dec.600.

In materia identitatis, an confine, & confinatum, & terminus terminans, & terminus terminatus ſint idem, dec.6 , 5

P.P. Societatis Ieſu.

An ſint exempti ex priuilegio à ſolutione decimarum etiam contra poſſidentis decimandi ius, & munitos præſcriptione centenaria, dec.795.

Immemorabilis.

An ſuffragetur contra Epiſcopum in iure viſitandi, dec.121.

Quid operetur in iure decimandi, dec.795.

Et an operetur contra Eccleſiam, ibid.

Implementum.

Ratione non Implementi, an liceat à pactis recedere, d.351.

Indebiti.

Actio repetitionis indebiti quando competat; deciſ.26.

Indultum.

Vniuerſitatis Louanij nominandi Clericos ad quæcúque Beneficia etiam in menſe Papæ vacantia quomodò intelligatur, dec.139.

Inhibitio.

Rotæ Romanæ ſiue iuſta, ſiuè iniuſta non ſpernenda, d.241.

Inſignia.

De eorum vſu, & quatenus ad probandam nobilitatem inſeruiant, dec. 164.

Inſtrumentum.

Corroſio inſtrumenti ex antiquitate quid operatur contra inſtrumentum, ſi tamen ex verbis præcedentibus, & ſubſequentibus poſſit commodam recipere cognitionem, & declarationem, an ſit attendendum dec.53

Fides Notarij, non facta totius exhibitione, an ſit attendenda, dec.137.

Quando eſſe dicatur in forma probanti. dec.578.

Intereſſe.

Stipulatio pro damnis, & intereſſe, an ante moram committatur, dec.673.

Actione negotiorum geſtorum, an poſſit peti intereſſe, ibid.

Inuentarium.

Deſcriptio in inuentarium non obeſt hæredi, quando docetur de errore, dec.858.

Inueſtitura.

Ab antiquis inueſtituris non eſt recedendum nec receſſum cenſetur, niſi conſtet euidenter, maximè vbi nouæ inueſtituræ ſunt ad præcedentes, & antiquas relatiuæ, dec.150.

Et quandò antiquis factum dicatur præiudicium, dec. 323.

In ſecunda inueſtitura cenſentur repetitæ conditiones, & pacta primæ, dec.571.

Et ſecunda non debet recipi niſi iuxta primam, dec. 638.

Inueſtimentum.

Quandò eſt inter emptorem, & venditorem conuentum, non debet emptor eſſe de eo ſolicitus, deciſ. 459.

Inquiſitionis Sancta Officium.

Non communicat acta ſui Tribunalis, dec.178.

Iudex.

Poſt allegatam ſuſpicionem quicquid agit nulliter agit. dec 201. & dec, 562.

Et quæ cauſæ ſint attendendæ in ſuſpicione, d. deciſ. 562.

Appellationis cognoſcit de omnibus articulis, quando ab vno ad eum eſt deuoluta iuriſdictio partibus etiam tacitè conſentientibus, deciſ. 473.

Iudicium.

Iudiciū vniuerſale facit ſilere particulare ob præiudi-

cium ex particulare in vniuerſale,dec.45 1.
Quale verò dicatur particulare , & quale vniuerſale, ibidem.
Duo particularia iudicia quomodò inſimul poſſint pertractari, ibid.

Iuriſdictio.

Delegata expirat per ſententiam ſiuè iuſtam , ſiue iniuſtam, dec.131.
Conceſſa inferiori nunquam priuatiuè, ſed ſolum cumulatine quo ad Ordinarium conceſſa cenſetur,& quando non procedat , dec.152.
Iuriſdictio Auditoris Cameræ per mortem Pontificis an ceſſet, dec.157.
Conceſſa iuriſdictione cenſetur omnis conceſſa poteſtas neceſſaria pro exercitio eiuſdem iuriſdictionis,quia poteſtas eſſe cenſetur connexa , & vnita ipſi iuriſdictioni , dec.610.
Commiſſa cauſa ſuper iudicio iactationis , an cenſeatur demandata iuriſdictio ſuper petitorio,& negotio principali,dec.745.

Ius.

Iura,& credita an veniant appellatione bonorum,decis.586.
Ius offerendi datur quilibet poſſeſſori , etiam hæredi debitoris cum beneficio legis, & inuentarij quandò is eſt creditor, dec. 834.
Et creditor tenetur cedere iura venienti ex dicto remedio dummodò non retorqueantur contra ipſum,dec.834.
Non tenetur cauere de reſtituendo creditoribus potioribus, & anterioribus , d.dec.834.

Ius Patronatus.

Beneficium à Sede Apoſtolica tanquam liberũ obtineri nequit,ſi eſt de iurepatronatus laicorum,dec.4.
Quomodo probetur inter perſonas priuatas,dicta decis 4.
Non mutatur ex prouiſionibus Apoſtolicis,ibid.
Quomodo contra Patronos Beneficium dicatur libertatem acquiſiuiſſe,decis.36.
Pertinentia quomodò probetur,dec.45.& 60. & 220. 236.403.426.427.dec.448.& 689.
Ex negligentia patronorum in præſentando collatio non deuoluit ad Papam, ſed prius ad Epiſcopum, & ex quibus Patroni excuſentur,dec.59.& dec.89.
Vſurpatio quomodò probetur, dec 60.
Sui natura cenſetur hæreditarium , ſed tamen naturam mutare poteſt, dec.94.
Cauſa iuris patronatus inter laicos eſſe dicitur profana,non eccleſiaſtica, dec.102.
Vbi eſt mixtum partim laicale,& partim Eccleſiaſticũ non cadit ſub reſeruatione, & reg.9.dec.213.
Qualiter probetur cum Ordinario in perſonis in quibus cadit præſumptio vſurpationis , d.277.& 349. 354.
Et confraternitas laicorum an ſit talis,dec.407.
Præſumitur hæreditarium, dec.346.
Et quomodo probetur, dec.750.
An poſſit mutare ſtatum , & ex quibus iſta mutatio præſumatur,d.dec.346.& 750.
Contra eum qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi maab eo euincatur quando non remoueatur,dec. 354.
Ius præſentandi deducitur ex quaſi poſſeſſione aduerſus quam,vt in meritis dicatur conſtare de non iure,quæ debeat dari probatio,dec.385.
Maior pars vocum ſtipitis abſorbet minorem , deciſ. 394.
Præſentatio à compatrono facta præſeruat ius non præſentantis,ibid.& dec.448.
Ex conſtructione Capellæ etiam non facta reſeruatione, an iuſpatronatus acquiratur,dec.442.
Si in Eccleſia conſtruatur , an ratione ſoli acquiratur iuſpatronatus Rectori,vel Parocho, ibid.
Noua præſentatio non accumulatiua alterius an ſit prohibita Patronis,dec.445.
Inter compatronos controuertentes,quorum præſentatio ſit attendenda,dec.450.
Et à maiori parte , dec.492.& 518.
Patroni poſſunt præiudicare ſucceſſoribus quandò eſt iuſpatronatus hæreditarium,dec.491.
Fundans capellam poteſt apponere conditiones benè viſas, ſed non ex interuallo , & quando dicatur ex interuallo,dec.518.
Hæreditario in iure patronatu non admittitur is, qui repudiauit,& quandò etiam facta repudiatione admittatur,dec.539.
Præſentatio facta lite pendente, vel per modum prouiſionis non conſtituit præſentantem in quaſi poſſeſſione,dec.563.
Primus fundator gentilitij iuris patronatus poteſt præiudicare ſucceſſoribus,d.dec.563.
Eſſe gentilitium qualiter deducatur, ibid.
Ex dotatione acquiritur ; dotatio autem quanta , & qualis eſſe debeat,dec.693.
Præſentare ſe ipſum quando poſſit patronus,dec.735.
Præſentatus à principali præfertur præſentato à procuratore, dec.772.
Hæreditario in iure patronatu; repudiata hæreditate fit ſuſpenſio , donec alij ſuccedentes proximiores adeant, dec.793.
Pertinentia iuriſpatronatus quando lis non eſt cum Ordinario leuioribus probationibus comprobatur d.798.
Eſſe hæreditarium,& non gentilitium probatur.ibid. & dec.870.
Ius præſentandi,& ius inſtituendi conſiderantur in iure patronatu,dec.800.
An poſſit fundator ordinare vt inſtitutio non ſpectet ad Ordinarium,& quomodo dicatur hoc volitum, dicta dec.800.
Probatur inter compatronos ex quadragenaria ſine titulo,dec.801.
Qualitas gentilitia , vel hæreditaria poteſt à Patronis immutari, ibid.
Pares quando ſunt præſentantium voces, & ſub eadẽ Data partes à Sanctiſſimo obtinuerunt derogationem an ſit locus gratificationi,dec.803.
Et quando beneficium iuriſpatronatus ſit ſacerdotale , ità vt quis actu Sacerdos eſſe debeat, ibidem.
Quaſi poſſeſſio præſentandi in iure patronatu an tranſit ad hæredes, dec.818.
Ius patronatus in familiis priuatis ex curſu temporis & præſentationibus effectum ſortitis probatur,d. 850.

L A I C I.

Datur Laicis manutentio in poſſeſſione adminiſtrationis Sacriſtiæ & rerum Eccleſiaſticarum confraternitatum,dec.632.

Laudum.

Quandò veniat reuocandum, dec.70.

Læſio

Ordine Alphabetico.

Læſio

Ad effectum reuocandæ tranſactionis, quæ & quanta eſſe debeat, decil. 284.

Legatus de Latere.

Non poteſt ſupprimere beneficia, neque ea vnire, d. 174

Confirmare nequit ſtatuta correctorias iuris cómunis, dec. 740.

Legatum.

Alimentorum quæ contineat, dec. 5.

Factum de certis corporibus quorum fructus debeant implicari pro nubendis pauperibus puellis, diminutis redditibus, dotes debent diminui, & non ſunt integraliter ſoluendæ, dec. 55.

Legatarius certæ quantitatis habet omnia bona teſtatoris hypothecata, dec. 124.

Et qua actione experiatur, ibid.

Non habet hypothecam niſi in bonis teſtatoris, & non hæredis. dec. 212.

Legata quando reuocata cenſeantur per codicillos ſecundo loco factos, quo ad legata in primis codicillis facta, dec. 237.

Legatum factum cum onere habitandi an intelligatur ad vitam legatarij, an verò in perpetuum, dec. 380.

Legatum cum onere habitandi non importat vſumfructum in vita, ſed proprietatem, & tranſit ad hæredes, dec. 408.

Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è contra quandò cadat à commodo inſtitutionis, vel legati, dec. 491.

Facultas data hæredi adimendi legata quoad naturaliter vixerit, qualiter intelligatur, dec. 747.

Pium legatum, quod dicatur, dec. 805.

Quomodò probetur, ibid.

Et Parochus an poſſit ſcribere legatum primi ad fauorem ſuæ Eccleſiæ, ibid.

Legitima.

An detrahatur ante lucrum dotis debitum ſecundo Viro, dec. 38.

Alienationes à grauato factę imputantur in legitimam. dec. 39.

Non procedit tamen niſi in alienatione facta in vita cum dominij translatione, d. dec. 39.

Legitimam poteſt grauatus ſibi eligere in aliquo corpore bonorum hæreditariorum, dec. 212.

Non poteſt detrahi ex bonis alienari prohibitis, dec. 265.

Imputantur alienata maximè inuentario non confecto, ibidem.

Pretium Officij empti à patre filio, an imputetur in legitimam, dec. 273.

Pecunia à patre pro filio ſoluta in legitimam imputatur, dec. 469.

Exceptio detractionis legitimæ non impedit immiſſionem fideicommiſſario inuentario non confecto, dec. 635.

Retentio pro legitima datur, dec. 642.

Alienata præſumuntur adæquare quantitatem legitimæ quando non fuit confectum inuentarium, dec. 707.

Vſusfructus formalis imputatur in legitimam iuxta tex. in l. hæreditatum, ff ad l. falc. dec. 771. 877.

Etiam ſi vſufructuarius tranſcenderit terminum d. l. hæreditatum, quia eſt immutabilis, ibid.

Exceptio ſupplementi legitimę an retardet immiſſionem ſubſtituto, ibid.

De prohibita detractione legitimæ, & trebellianicæ, dec. 779.

Legitima debita filio, an confundatur cum eo quod capit filius ex diſpoſitione legis per tranſitum matris ad ſecunda vota, dec. 828.

Aucta an dicatur legitima ſi ſtatuto diſponatur, quod non poſſit mater teſtari, vel inæqualiter diſponere in præiudicium filiorum, dec. 828.

An prius deducatur in terminis l. hac edictali, C. de ſecun. nupt. & deindè fiat diuiſio bonorum cum vitrico, dec 853.

Dos congrua, an legitimæ eſſe debeat æqualis, dec. 866.

Legitima an debeatur filio legitimato, dec. 877.

Legitimatio.

Legitimorum exiſtentia filiorum impedit legitimationem filiorum naturalium, non tamen exiſtentia tranſuerſalium, dec. 389.

Lex.

Remedium l. diffamari, C. de ingen. & manum. quę requiſita expoſtulet, dec. 144.

Diſpoſitio l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. an operetur, vt maritus deducat antè legitimam filiorum ſibi ab vxore relictum, dec. 853.

Lis.

Extinguitur per mortem, & quando procedat, deciſ. 350.

Liber.

In redditione rationum liber eſt inſpiciendus, & ſententia in ea lata aliàs nulla eſt, dec. 23.

Liber adminiſtratoris eſt legaliter tenendus, dec. 52.

Libri capitulares, quando pro Capitulo probant, deciſ. 154.

Liber teſtatoris probat deſcendentium, & bonorum identitatem, quando eſt benè retentus, dec. 244.

Librorum exhibitio non eſt facienda niſi probata à petente exiſtentia plenè, & non præſumptiuè, dec. 569.

Tutelaris an præſumatur exiſtere apud hæredem tutoris, d. dec. 569.

Et ſine libro quandò tutor poſſit reddere rationẽ, ib.

Libris Hiſtoriographorum an probent, dec. 807.

Linea.

Appellatione lineæ an veniat effectiua tantum, decil 66.

Fœminæ, an veniant appellatione lineæ, ibid.

Littera.

Non ſunt exequendæ poſſeſſore non citato aliàs poſſeſſio data eſt nulla, dec. 121.

Super verificatione litterarum ſuper gratia (ſi neutri), dec. 166.

Gratioſæ ſubrogationis ſunt verificandæ, & in ſpecie ſuper pendentia lites, dec. 452.

De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum, dec. 467.

Locator.

Qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quandò poſſit iuuari pactis contractus locationis, dec. 292.

Locans prædium cum pacto indemnitatis ab omnibus oneribus, tenetur ſeruare indemnem ab omnibus moleſtiis, dec. 319.

Succeſſor ſingularis ſtare non tenetur locationi factę ab authore, dec. 617.

Bonorum Eccleſiæ locatio vltra triennium, non valet etiam intra triennium, dec 826.

Referu-
ur

Lucrum dotis.

..tū à ſtatuto viro an debeatur ante deductio-
..m ſucceſſionis filiorū primi matrimonij ex diſ-
poſitione l.hac edictali,C.de ſecun.nupt.dec.38.
Et de legitima,ibid.
Lucrum quod ex diſpoſitio.ſtatuti Vrbis lib.1. c.131.
debetur viro de bonis vxoris an debeatur per mo-
dum vſusfructus in tota dote, etiam ad præiudiciū
filiorum.deciſ.308.
Lucrum dotis debetur viro ad formam ſtatuti patriæ
viri, non patriæ vxoris,dec.608.

MAGISTRATVS.

Ferens Magiſtratus in iudicio ſtare, aut conueniri an
poſſit, dec.700.

Mandatum.

Procuratoris quando poſſit præſumi,dec.68.
Speciale requiritur ad allegandum iudicem ſuſpe-
ctum, dec.201.
Ex iure ſuperueniente an conualidetur,dec.232.

Maioratus.

Quando diſpoſitio dignoſcatur facta ad fauorem ma-
ioris natu, dec.851.

Malafides.

Vt excludatur à poſſeſſore omnis cauſa etiam beſtia-
lis, & temeraria attenditur,dec.687.
Et verbo *Fides bona.*

Manſiones.

Manſiones in Vrbe poſitæ ſupra porticum Scalæ ſan-
ctæ ad quos ſpectent, dec.31.
Eius ædificij dicuntur, cuius intuitu fuerunt conſtru-
ctæ,& connexæ, dec.65.

Manutentio.

Conceditur probata poſſeſſione ex ſolo adeptionis
inſtrumento,alio in poſſeſſione non exiſtente,dec.
3 & dec.14
Poſſeſſio anterior etiam in hora attenditur pro conce-
denda manutentione, dec.14.
Conceditur poſſeſſori, dec.64.& denegatur ei qui ſe
pro ſpoliato habuit,dec.19.
An detur ex ſola iuris communis aſſiſtentia; ibidem,
& dec.544.
In Beneficialibus datur etiam ex ſola poſſeſſione in-
ſtrumentali alio in poſſeſſione non exiſtente, de-
ciſ.43.
Nulliter data non eſt manutenibilis, & de eiuſdem
nullitate,dec.121.
Ratione ciuilis tantum poſſeſſionis an detur dec.151.
Manutentio an detur ſpoliato iuridice,deindè ex gra-
tia Principis reſtituto aduerſus confiſcationem, &
ablationem bonorum,dec.168.
Non datur eiecto per ſententiam iudicis,qui ſeruatis
ſeruandis proceſſit,dec.175.
Datur in Beneficialibus immiſſio aduerſum aliū poſ-
ſeſſorem, qui nulliter fuerat immiſſus,dec.223.
Non datur ſpoliato per ſententiam iudicis, d.236.
Datur in incorporalibus docto de poſſeſſione,& quo-
modo probetur, dec.242.
Competit etiam ceſſionario in incorporalibus, deciſ.
310.
Datur ei etiam qui ceſſit titulo,ſi tamen perſeuerauit
in poſſeſſione etiam de facto,dec.313.
Denegatur non docto de quaſi poſſeſſione, & quid ſi
de authoris doceatur quaſi poſſeſſione,dec.344.
Non datur ei,qui habuit ſe pro ſpoliato,dec.372.
Poſſeſſio ad hunc effectum quomodò probetur,deciſ.
410.& 416.
Canonicatus poſſeſſio vt ſit manutenibilis debet eſſe
capta capitulariter,& quid requiratur, dec.599.
Inſtrumentalis quandò manutenibilis,ibid.
Confraternitati ſeculari datur manutentio in admi-
niſtratione Sacriſtiæ & rerum Eccleſia, dec.632.
Proprietario conceditur manutentio extincto vſufru-
ctu ratione ciuilis poſſeſſionis,dec.679.
Concedendum venit probata poſſeſſione, dec. 682.
In ſeruitute ducendi aquam ex quibus actibus veniat
concedenda,dec.742.
Datur penſionario contra ſucceſſorem in Beneficio,
dec.725.
Ex teſtibus quomodo probetur poſſeſſio ad effectum
manutentionis,dec.763.
Et quid de poſſeſſione antè iuris extinctionem com-
petente, an proſit in nouo ſtatu rei de cuius agitur
poſſeſſione,dec.763.

Mater.

Mater,quæ ad ſecundas nuptias migrauit an in ſecun-
dum virum lucrum dotis conferat etiam ad præiu-
dicium liberorum natorum ex primo matrimonio,
dec.38.
Et verbo *lucrum dotis.*
Ad luctuoſam ſucceſſionem filij mater,& pater an ad-
mittantur indiſtinctè non facta conſideratione à
quibus bona peruenerint ſiuè à linea paterna, aut
materna,dec.116.& dec 218.
Tranſiens ad ſecunda vota quid amittat,dec.534.
Et quid ſi de conſenſu filiorum prioris matrimonij,
ibid.& dec.605.
Non amittit quo ad vſumfructum, dec.621.
Obligans ſe pro filio in cenſu an efficaciter remaneat
obligata,dec.749.
Ante redditam rationem adminiſtrationis, an poſſit
petere de ſuo credito ſatisfieri,dec.551.

Matrimonium.

Celebratum coram Sacerdote, vel Parocho alieno
abſque licentia Ordinarij, vel proprij Parochi nul-
lum, & Parochus quomodo & quis dicatur, deciſ.
194.
Matrimonij cauſa donatio facta quando matrimonio
non ſequuto ſit irrita,dec.229.
Matrimonium contrahere ſexagenarius an valeat,de-
ciſ.229.
Exercitium matrimonij nequit interdici quando eſt
diſputatio ſuper validitatis matrimonij exceptione
à tertio propoſita,dec 400.
Matrimonium cum puella impubere valet apoſtolica
diſpenſatione concurrente,dicta dec.400.
Malitia quando dicatur ſupplere ætatem, ibid.
Habilitas impuberis puellæ ex quibus arguatur ad
matrimonium, ibid.
Meliotamenta infra poſt verb. *Fratres minores.*

Minor.

Contractus minoris ſine ſolemnitate an iuramento
confirmetur,dec.155.
Minor non poteſt facere compromiſſum ſine ſolem-
nitate requiſita in contractibus minorum,dec.205.
Minoris in contractu requiritur non tantum iudicis
præſentia,ſed etiam decretum,dec.535.& 646.
Minor factus maior ſi tacuit per quadriennium ratifi-
caſſe dicitur contractum,ibid.646.
Minor nō poteſt, vt proximior adhiberi in contractu
alterius minoris,dec.535.& 646.
De cauſis neceſſariis in contractu minoris,dec.646.
Quæ cauſæ eſſe debent expreſſæ, nec ſufficit enun-
ciatio, dec.737.
Solemnitas eſt adhibenda in omnibus cōtractibus in
quibus

quibus minores lædi poſſunt etiam vltra expreſſos a ſtatuto, dec. 704.

PP. Minores S. Franciſci.

Ius conferendi habitum Tertiariis ſecularibus S.Fráciſci competit Fratribus Minoribus non Tertiariis regularibus, dec 720.

An quando ſint capaces legatorum, Vide in verbo *legatum*, & dec. 456.

Melioramenta.

Quæ ſint, & qualiter reficienda, dec. 118.

Datur retentio pro melioramentis factis & creditore immiſſo ex Saluiano in bonis debitoris, decis. 351.

Quid veniat in melioramentis reficiendis attendendum dec. 546.

Cedunt ſolo, & quando, ibid.

Super melioramentis poteſt cenſus conſtitui, ibidem.

Et quid ſit æſtimandum, dec. 695.

Miſſa.

Qui celebrare tenetur, an poſſit ſeruire per ſobſtitutum, dec. 399.

Monachi.

Caſſinenſes habent Archiuium, cuius ſcripturis fides adhibenda eſt. dec. 203.

Et habent iuriſdictionem Epiſcopalem, ibid.

Metus.

Etiam ſimplex reuerentialis ſufficit ad annollandam profeſſionem, dec. 590.

Moneta.

Quando eſt in obligatione (cuius duæ ſunt ſpecies, alia imaginaria, alia realis, & cuſſa) an veniat cuſſa, vel potius imaginaria, dec. 97.

Mors.

Quomodo probetur, dec. 501.

Mora.

Purgatio moræ emphyteutæ quando concedatur, vt euitet caducitatem, dec. 648.

Quando purgationi locus non ſit, dec. 769.

NEGATIVA.

Teſtes in negatiua probatione quomodò deponere debeant dec. 98.

Quibus probandi incumbat, dec. 754.

Nepotes.

Quandò veniant appellatione filiorum, dec. 218. & 460.

Nepotes ex pluribus fratribus an ſuccedant in ſtirpes, vel in capita patruo ab inteſtato defuncto, d. 570. & 631.

Et quid ex teſtamento in quo nepotes ſunt inſtituti ex diuerſis fratribus, dec. 631.

Nobilitas.

Probatio quomodò deducatur ad effectum ſuſcipiendi Habitum religionis Hierololymitanæ, decis. 164.

Et de Armis & inſignibus ad d. effectum, & eorum vſu, ibid.

Ad aſſumendum eundem habitum an obſtet exceptio maculæ fratris, aut alterius de familia, dec. 279.

Notarius.

Notario dicenti ſe falſum conſcripſiſſe, inſtrumentum an credatur in Ciuilibus, dec. 109.

Et quid quandò fuiſſet criminaliter inquiſitus & condemnatus, ibid.

In inſtrumento de quo eſt rogatus an poſſit eſſe fideiuſſor, dec. 274.

Notarius an partes debeat cognoſcere, deciſione 525.

Et ſi non eſprimat ſe partes cognoſcere, deciſione 558.

Ex Notarij ſtipulatione quæritur ius abſentibus, d. 667.

Nomen debitoris.

Cedens ad quid teneatur, dec. 254.

Nominatio.

Facta nominatione perſonæ, quæ debet arbitrari, non eſt reiteranda ſi is non nominet, deciſione 395.

Nominandi Ius, an poſſit cedi, ibid.

Nullitas.

Nullitatis exceptio influit in iuſtitiam, dec. 11.

Nunciatio noui Operis.

Poſt nunciationem omnia ædificia dicuntur attentata, & ſunt reuocanda, dec. 472.

Actio nunciationis quando competat, d. dec. 472.

Nuncius.

Summi Pontificis in Hiſpania potuit conferre Beneficia etiam in menſe reſeruato non excedentia valorem ſcutorum. 4. dec. 156.

OBSERVANTIA.

Datur robur ſcripturæ etiam informi, & quando attendatur, dec. 40.

Seruit ad declarationem Indultorum, & priuilegiorum, dec. 154.

Quando poſſit, vel non poſſit deſeruire ad interpretationem dubiæ diſpoſitionis, dec. 815.

Oblationes.

Oblationes, quæ fiunt Sacris Imaginibus an ſpectent ad Epiſcopum, vel ad Parochum, & quando ſuper ipſas debeat obſeruari voluntas facientium dd. oblationes, dec. 257.

Obligatio.

Præſens quando dicatur accommodaſſe conſenſum obligationi ſuorum bonorum ſuper actu qui explicatur, dec. 536.

Cameralis quæ vim habeat, dec. 577.

Competit obligationis Cameralis Ius pro his omnibus, quæ ab ea procedunt, dec. 874.

Optare.

Antiquior Præbendarius aliam quando in Eccleſiam præbendam poſſit optare dec. 100.

Ordinarius.

Reſignati beneficium in manibus Ordinarij non poteſt fieri, ſi ſit conferri ab ipſo non poteſt beneficium reſignatum, etiam ſi ſit Cardinalis S.R.Eccleſiæ, d. 231.

PACTVM.

Pactum redimendi eſt tranſitorium ad hæredes, dec. 104.

Papa.

In diſpenſatione ad matrimonium ad fauorem eius, qui ſacris eſt Ordinibus initiatus cum magna difficultate procedit, dec. 460.

Eſt dominus omnium bonorum Eccleſiaſticorum, & ad perficiendum contractum alienationis eorum requiritur eius conſenſus, dec 764.

Per manus Papæ in beneficio appoſitionem, illud efficitur affectum, & Ordinarius non poteſt in illo ſe intromittere, dec. 768.

Paritio.

Declaratoria ob non paritionem quando ſit concedenda, dec. 16.

Paritio debet fieri cum reſtitutione omnium rerum in ſententia contentarum, dec. 458.

Et ad euitandam declaratoriam. dec. 738.

Parochianus.

Sine interuentu proprij Parochi matrimonium non poteſt contrahere, dec. 194.

Parochiale Beneficium conferri poteſt ſine concurſu, d. 198.

Parochus.

Per aſſumptionem ad Equeſtrem dignitatem Religionis Hieroſolymitanæ amittit beneficium Parochiale, dec. 203.

Concionatorem ius eligendi non eſt penes Parochum ſed apud Epiſcopum, dec. 598.

Parochus prædicare in ſua Eccleſia tenetur, deciſ. 598.

Parochus an poſſit ad fauorem ſuę Eccleſiæ conſcribere pium teſtamentum, dec. 805.

Pater.

Pater, & mater ſuccedunt filiis nulla habita diſtinctione patrimoniorum paternorum, vel maternorum, d. 126. 218.

Relicta filiis legitima poteſt de bonis pro libito ſuæ voluntatis diſponere ceſſante motu odij, & irrationabili, dec. 208.

In bonis filij aduẽtitiis, an cenſum imponere valeat, d 748.

Tranſigere an poſſit ſuper filij bonis, deciſione 767.

Patruus.

Dotare neptes an in ſubſidium teneatur, deciſione 672.

Penſio.

Conſentiens penſioni, an poſſit opponere de eius exceſſu dec. 116.

Et quid ſi adſit clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) & cui incumbat onus probandi exceſſum, ib.

Reſeruata quando fuit ſine cauſa de conſenſu titularis cum clauſula [dummodò titularis verè ſoluat penſionem] ſi agitur contra ſucceſſorem in Beneficio debet doceri de vera ſolutione ipſius penſionis, & non ſufficit confeſſio de recepto, dec. 123.

Tranſlatio penſionis de perſona, & vita transferentis ad vitam tranſlatarij quando valeat, & præiudicium poſſit inferri titulari, deciſione 243.

Illegitimus an ſit incapax penſionis Eccleſiaſt. deciſione 278.

Penſionatius tenetur expreſſa in gratia probare, & iuſtificare, etiam ſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi quando cauſa agitur in petitorio, & contra ſucceſſorem in Beneficio, dec. 343.

Extinguitur penſio per depoſitionem habitus Clericalis, dec. 382.

Pro penſionibus decurſis, an poſſit agi contra ſucceſſorem dec. 580.

Clauſula [dummodò remaneant centum pro Rectore] in petitorio iudicio eſt iuſtificanda & quomodò, d. 587.

Reſeruatio penſionis ab infirmo facta non eſt valida, & non facta in li[illegible]ris impetrationis mentione non ſuffragatu[illegible] 701.

Penſio non po[illegible]eſer[illegible]ri, quando alia in Beneficio adeſt [illegible]npoſita, & niſi Papæ ſpecialis fiat mentio, dec. 722. & 804.

Et quid ſi narretur antiquam penſionem eſſe minoris ſummæ an in totum corruat, vel fiat diminutio, ibid. & dec. 770.

Ad retardandam ſolutionem penſionis non eſt admittendum nouum examen, dec. 794.

Pro valoris beneficij verificatione ſufficit confeſſio titularis Beneficij, dec. 808.

Et circa probationem valoris ad dict. effectum videnda, dec. 867.

Periculum.

Rei depoſitatæ an ad depoſitarium pertineat, deciſ. 188.

Peritus.

Periti relatio quomodò ſubſtineatur, dec. 246.

Diſcrepantibus duobus tertius eſt eligendus, nec poteſt Iudex ſe intromittere, dec. 678.

Periurium.

Exceptio periurij quando obſtet ad aſſequendam Beneficij prouiſionem, dec. 46.

Petitorium.

Pendẽte poſſeſſorio, vt aggredi non poſſit, eſt neceſſaria expreſſa proteſtatio, dec. 357.

Pretium.

Remiſſum in arbitrium certarum perſonarum, illis non declarantibus extinguitur, & reſoluitur contractus, dec. 719.

Poſſeſſio, & verbo Manutentio.

Probatur ex inſtrumento illius adeptionis, alio tunc in poſſeſſione non exiſtente, deciſione 3. & 144.

Anterior in horæ momento præfertur, & quomodo probetur anterioritas, dec. 14.

Immiſſio pro ſubrogatione in Beneficio non datur non probata morte, & poſſeſſione defuncti, deciſ. 174.

Ex poſſeſſione Eccleſiæ inducitur poſſeſſio omnium bonorum, & annexorum, dec. 180.

Pro obtinenda poſſeſſione Beneficij, Vide *neceſſaria*, dec. 220.

Vbi conſtat de poſſeſſore certo, actus ab alio exerciti debent reputari facti adminiſtratorio, & non iure proprio exerciti, dec. 227. 704.

Ciuilis animo retenta, quomodò per lapſum temporis amittatur, dec. 242.

In incorporalibus quaſi poſſeſſio quomodo acquiratur, ib.

Iudex nulliter procedens ſpoliat poſſeſſorem, deciſ. 288.

Sine vitio attentatorum quandò non acquiratur, d. 335.

Poſſeſſio data non ſeruatis limitibus præſcriptis eſt nulla, dec. 339.

Qualiter probetur, vt detur immiſſio ex rem. l. fin. Cod. de edi D. Adr. dec. 383.

Pactum capiendi poſſeſſionem propria authoritate non poteſt exerceri ante liquidationem, deciſ. 387.

Quid proſit, dec. 578.

Vigore primi decreti poſſeſſio quomodo detur, dec. 391.

Poſſeſſio ex rem. l.fin C.de ed. D.Adr.quomodò detur fideicommiſſario, dec.415.

Data alicui de bonis, quæ ſunt alteri communia, cenſetur conceſſa in genere, & pro communi, dec 449.

Datur in prædio conceſſa cenſetur etiam pro ædificio in eo conſtructo, ibid.

Quomodò probetur ad effectum manutentionis, dec. 477.

Hæres lite pendente, an poſſit capere poſſeſſionem ſine vitio attentatorum, dec.531.

Poſſeſſio iuris familiaritatis, quæ erat penes defunctum non tranſit ad hæredes, dec. 572.

Rector an vtatur poſſeſſione anteceſſorum, deciſ. 593.

Poſſeſſio Canonicatus, vt ſit manutenibilis quomodò eſſe debeat capta. dec. 599.

Inſtrumentalis quandò non manutenibilis. ibid.

Poſſeſſio ex quibus probetur, dec. 640.

Vſusfructuarij non tranſit ad hæredes, dec.642.

Quaſi poſſeſſio quæritur ex ſolutione facta à procuratore cum mandato præſumpto, dec. 725.

Cauſa poſſidendi vniuerſalis quomodò ſuffragetur quo ad partes, dec 727.

Ad effectum manutentionis ex quibus probetur, dec. 743.

Poſſeſſio ante rei extinctionem an proſit in nouo ſtatu rei de cuius agitur poſſeſſione, dec. 763.

Motatio cauſæ poſſeſſionis ex nouo ſuperueniente titulo ex quibus non inducatur, dec. 773.

In materia præcedentiarum quaſi poſſeſſio attenditur, dec.779.

Poſſeſſio data cum expreſſione horæ præſumitur anterior, & quando, dec 878.

Per procuratorem ſine mandato capi non poteſt, ibid.

Poſitio.

Poſitionibus dum procurator ſine mandato ſpeciali recuſat reſpondere eſt in cauſæ expeditione ſuperſedendum, dec.93.

Vt poſitiones admittantur ſufficit illas non eſſe omninò impertinentes, ibid.

Ficta confeſſio ex non reſponſione non admittit *Rota* ibid.

Præcedentia.

Ius præcedendi ex quibus dedocatur, dec.70.

Attenditur in hac materia conſuetudo, & quaſi poſſeſſio, dec.779.

Prælatus.

Vt poſſit rem tanquam concedi ſolitam iterum concedere, dec. 118.

Alienans nulliter res Eccleſiæ poteſt reuocare, dec. 702.

In præſcriptione ſit detractio vitæ ipſius Prælati, ibid.

Maximè quandò is alienauit in conſanguineum quia non eſt contractus immunis à dolo, ibid.

Præſens.

Quando conſentire dicatur contractui, dec. 536.

Præſcriptio.

Hypotheca ſpatio decem annorum præſcribitur, dec. 811.

Dummodo concurrant neceſſaria requiſita, ibid.

Probatio.

Per facti euidentiam de facili concedenda, deciſione 462.

Procurator.

Exceſſiſſe fines mandati in contractu tranſactionis, quando dici non poſſit, dec. 17.

Ad renunciandum Beneficium nondum acquiſitum deputari non poteſt, dec.260.

Deputatus cum clauſulis ampliſſimis quid facere poſſit, dec.577.

Proceſſus.

In euidentem vtilitatem Eccleſiæ nonnulla requirit dec.887.

Priuilegium.

Capellanis conceſſum, an intelligatur de iis qui ſunt de maſſa, dec. 138.

Vniuerſitatis Gymnaſio Louanien. conceſſum ſuper nominatione ad Beneficia interpretatur, deciſ. 139.

Per non vſum quando extinguatur, deciſione 830.

Profeſſio.

In religione, ſit ritè, rectéque emiſſa dicatur. dec. 1.

Tacita profeſſio ex perſeuerantia in religione, deciſione 18.

Profeſſus, an poſſit dare de nullitate ſuæ profeſſionis extra clauſtra, dec.523.

Ex metu reuerentiali, an irritetur, deciſione 590. & 620.

Quando ratificata præſumatur ex perſeuerantia in religione, dec.628.

Proxeneta.

An teneatur ad damna, & intereſſe parti vbi dolus abeſt, dec.216.

Pupillus.

Ex facto tutoris priuari poteſt ſua poſſeſſione, deciſ. 336.

Apud matrem, magis quam apud patruum eſt alendus etiam patre contrarium ſuadente, deciſione 812.

Quando ſit ponendus in collegio, vel monaſterio, ibid.

Puritas.

Sanguinis requiſita à ſtatuto quomodò ſit probanda, dec.368.

RATIFICATIO.

Ex quibus comprobetur, dec.347. & 615.

Et præſumatur, dec.384. & 577.

Ex ſilentio minoris effecti maioris quomodò inducatur, dec.646.

Recurſus in verbo Clericus.

Redditio rationis.

Vt fiat legitimè requiritur inſpectio librorum,& eorum ruminatio,dec.23.& 603. & ſententia aliter data ad fauorem adminiſtratoris eſt nulla, d. deciſ.23.

Semel reddita non eſt ampliùs reddenda, deciſione 469.

Regulares.

Sunt exempti ab onere canonæ vel contributione ſoluenda Epiſcopo, etiam ratione Eccleſiæ parochialis à Clericis poſſeſſæ, & monaſterio vnitæ, dec.8.

Relatio.

Fit ad ea, quæ immediatè fuerunt diſpoſita, & non ad omnia ſuperius expreſſa,& quandò,d.41.& d. 263.667.

Religio.

Religioſus qui eſt profeſſus ſi dicat de nullitate & reuertatur ad aliam à qua exierat, an poſſit compelli manere in ſecunda religione in qua fuit profeſſus pendente lite, vel an poſſit primam religionem petere manutentionem, dec. 18.

Religio PP. S. Franciſci, an ſit incapax legatorum, & quandò, dec.456.

Religioſus Eques Hieroſolymitanus,vide ſuprà verbo *eques*,& dec.64. & 845.

Remedium.

Subſidiario remedio quando ſit locus, deciſione 695.

Remiſſoria.

Sine fumo boni iuris conceditur in prophanis, ſecus in Beneficialibus in quibus requiritur, & inſuper cautio de ſtando vni ſententiæ, deciſione 102.

In aliquibus caſibus venit deneganda,deciſione 369. 665.

Et de neceſſariis vt concedatur, dec.579.

Denegatur quando articuli ſunt irrelevantes, dec. 513 & dec. 807.

Ex quibus concedenda veniat,dec.595. 786.

Etiam iteratò, dec.656.

Quandò etiam fuerunt examinati teſtes,& publicatus eſt proceſſus,dec.676.

Penſionis cauſa dicitur profana in materia concedendæ remiſſoriæ, dec.732.

Super eiſdem articulis quando ſit concedenda de nouo, dec.881.

Reintegratio.

A Banno conceſſa à Principe etiam quo ad bona, an recuperet bona confiſcata à feudatario tanquam poſſeſſa in territorio ipſius, deciſ. 168. & deciſ. 604.

Renunciatio.

Facta à filia bonis paternis, & maternis, an operetur quòd excludatur à ſucceſſione fratris pro bonis, quæ iam erant paterna, dec.22. 62.

Valet dec.274.

Facta à Moniali ante duos menſes profeſſioni an valeat, dec.869.

An ceſſet ceſſantibus patre,& fratribus, & ſic fauore familiæ non exiſtente, ibid.& 894.

Stipulatio pro ſucceſſoribus,& hæredibus in renunciatione quomodo capiatur,dec. 894.

Repetitio indebiti.

Requiſita, vt competat huiuſmodi actio, deciſione 26. & 464.

Reſidentia.

Obtinens duo Beneficia in quo teneatur reſidere d. 122.

Quando requiratur in Beneficio, deciſione 169. & 399.

Reſignatio.

Locorum Montium quando importet remiſſionem & extinctionem hypothecarum, & quando dicatur facta translatiuè, dec. 659.

Reſtitutio in integrum.

Aduerſus ſententiam in iudicatum tranſactam quomodo detur,dec.33.

Non datur contra rem iudicatam ex capite negligentiæ procuratoris, dec.362.

Retentio.

An datur ſatisfacto ex fructibus creditore, deciſione 317.

Pro anterioritate iurium quomodò concedenda,dec. 645.

Pro detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ conceditur pro parte cum fideicommiſſario, deciſ. 736.

Retractus.

Vigore pacti competens tranſit ad hæredes, deciſ. 104.

An poſſit exerceri in aliqua parte, & recuſare vſum in aliis partibus, dec. 195.

Cenſuarius præfertur omnibus in retractu fundi cenſiti, & ius tranſit in ceſſionarium, deciſione 210.

Etiam ſi fundus propriè non vendatur, ibid.

Habet locum etiam in locatione, ibid.

Emptor cum pacto de retrouendendo eſt verus dominus, ibidem.

Conſortium ad effectum retractus quale eſſe debeat, dec.411.

Vicinus vt vti poſſit Conſtitutione Greg. XIII. ſuper retractu, quæ concurrere debeant, deciſione 4.7.& 465.

Vt competat, quæ requirantur,dec.698.

Quandò iuri retractus cenſeatur renunciatum, ibid.

Retretractio.

An fiat in diſpoſitione conditionali à die purificatæ, conditionis ad tempus initi contractus, vel factæ diſpoſitionis, dec. 568.

Reus.

In terminis l. diffamari, C. de ingen. & manu. dec. 144.

SALARIVM.

Debetur procuratori, & eius taxatio pertinet ad iu-

dicem

dicem, deciſione 108.
Et quando augeri debeat ſi labores fuerint aucti, ib. & dec.162.

Saluianum.

Eius fundamentum eſt creditum cum hypotheca, & in eo fructus in creditum imputantur, dec.113.& 877.
Datur pro fideicommiſſo, dec.186.
De probatione extremorum, dec. 333. & 487.624, & dec.704.
Vt ejiciatur ex poſſeſſione quid requiratur, deciſione 414.
Et quid ſi melioramenta facta ſint, ibid.

Scala ſancta.

Habet manſiones ędificatas ſuper porticu à Sixto V. quæ ſpectant ad Rectorem Scalarum, non ad Cuſtodes Capellæ Sanctiſſimi Saluatoris, deciſione 31.

Scrutinium.

A ſcrutinij iudicio, an detur appellatio, deciſione 882.

Scriptura.

Corroſa ex antiquitate an probet, & an parti corroſæ debeat ſuppleri oratio corroſa, quando ex antecedentibus, & ſubſequentibus haberi poteſt ſenſus, dec.53.
Recognitio quandò in antiquis facienda, & teſtes quomodò debeant deponere, dec.183.
An neceſſaria ſit in annis 70. 80. & 100. deciſione 244.
In curia recognitio quomodò fiat, dec.253.
Antiquitas ſcripturæ quandò ſuffragetur, & quando non, dec.593.
Per teſtes quomodò facienda, dec.694.

Secretarius.

Locorum montium quid poſſit agere, deciſione 533.

Sententia.

Vulnerat viam excuſatiuam, dec.129.
Non ſubiacet vitio nullitatis ob non terminorum obſeruantiam in cauſa executiua, deciſione 217.
Ex breuitate temporis nulla, dec. 325.
Lata contra ſententiam, vt ſubſtineatur quid requiratur, dec.363.& 414.
Sententia contra procuratorem an ferri poſſit, dec. 436.
Conformitas ſententiarum ad effectum rei iudicatæ quibus deducatur, dec.550.
Non præcedente citatione præciſa, & indiuidualiter eſt nulla, dec.553.
Nulla libello non conformis, dec.570.
Exceſſus ſententiæ quomodò reparetur, deciſione 611.
Prouiſionalia quomodò poſſit proferri, deciſione 694.
Lata mortuo vno ex litigantibus an valeat, d. 809. 866.
An tertio præiudicet, dec.836.
Pro exceſſu quando vitietur, dec.841.

Tres conformes, ſi iniuſtæ, non ſunt exequendę, dec. 859.
Egens liquidatione non poteſt exequi, ibid.

Senex.

Sexagenarius an poſſit procreare, dec.229.

Sequeſtrum.

In Beneficio iuxta Clem.I. de ſequeſt. poſſ. quando apponendum, dec.256.

Simulatio.

Ex quibus coniecturis deducatur, dec.13.& 321.423. 609.714.737. 835.

Solemnitas.

Requiſita in contractu, an requiratur etiam pro enunciatis, dec.888.

Societas.

An in totum diſſoluatur per receptionem partis ſortis, dec.69.
Societas Officij creata extra Curiam Romanam ſuper Officiis non vacabilibus an ſit vſuraria, deciſ. 161. & deciſ. 204. vbi de requiſitis, & deciſione 259.
Diſſoluta ſocietate non ſunt faciendæ fructuum communicationes, dec.151.
Mutuo ſociorum conſenſu poteſt diſſolui ante tempus, dicta dec.251.
Diſſoluta ſemel, vt renouetur, quid requiratur, dec. 251.
Societas Officij non præſtat ius lucrandi capitale per obitum, quandò pacta non fuerunt in ea obſeruata, d. 290.
Vbi quando non fuerunt præſtiti fideiuſſores, & dec. 298.
Validitas ſocietatis Officij in quibus conſiſtat, & de interpretatione Bullæ Pauli V. ſuper illa, deciſ. 306.
Socius in ſolidum tenetur de geſtis ab alio ſocio, & in ſolidum tenentur ex geſtis per Inſtitorem, dec. 606.
Et creditoribus quilibet ſocius tenetur etiam in ſolidum, dec.619.

Solutio.

Probatur ex tribus præcedentibus continuatis ſolutionibus, dec.132.
Facta præſumitur ex cauſa præcedenti, deciſione 398.
In quam cauſam præſumatur facta, dec. 507. & dec. 741. & 773.

Statutum.

Factum per Capitulum de non admittendis canonicis niſi probata prius ſanguinis puritate non valet, dec. 99.
De ſoluenda gabella à forenſe non habet locum contracto domicilio, & de modo illud probandi, dec. 193.
De ſoluenda gabella hæreditatis delatæ non comprehendit hæreditatem attendentis, dec. 193.

Statutum an in materia ſucceſſionis comprzhendat bona eatra Territorium, etiam ſi in loco eatra Territorium adſit ſimile ſtatutum eacluſiuum fœminarum, dec.353.
Quid ſi defunctus nou eſſet ſorenſis, ſed perſonæ eacludentes, dec.526.
Excluſiuum fœminæ ab hæreditate, intelligitur dotantis, non alterius, dec.429.
De ſolemnitatibus adhibendis in contractu mulieris Vrbis, dec.430.
Statutum excludens ſorores propter fratres an locum habeat in ſucceſſione ſororis, deciſione 471.
Statutum quale attendendum, vel loci contractus, vel contrahentinm, dec. 601.
Circa lucrum doris attenditur ſtatutum viri non vxoris, dec. 608.
Declaratur, ibidem.
Remiſſio ad ſtatutum facta à contrahentibus quid operetur, dec.608.
Subditi Sedis Apoſtolicæ ſtatuta correctoria iuris communis non poſſunt condere, deciſione 698.
Et quid ſtante confirmatione in forma communi, ibid.
Quid in forma ſpecifica, dec 740.
Quid à Card. Legato, ibid.
Statutum laicorum dans viam executiuam non ligat perſonas Eccleſiaſticas dec 875.

Subditus.

Contrahere, & ſe obligare pro domino temporali, item cum lus dicente non poteſt, deciſione 607.

Subreptio.

Quandò ceſſet, dec.15. & 768.
Gratia quandò dicatur ſubreptitia, dec.243.

Subrogatio.

In particularibus an detur, dec.78.
Bonorum fideicommiſſo vinculatorum quando danda, & pro illis quæ actio competat fideicommiſſario, d.427.

Subſcriptio.

Facta in ſolio albo an obliget, deciſione 90.

Subſtitutio.

Vt recedatur à Concilio 21. Oldradi coniecturæ, dec.83.
Reciproca de linea ad lineam elici poteſt etiam ex coniecturis, dec.360.
Et de verbo *fideicommiſſum.*

Succeſſio.

In Bonis filij competens matri, & patri in verbo *pater*, & dec. 126.
In capita, an in ſtirpes fiat, dum teſtator perſonas vocat, & de filiis diuerſorum fratrum, deciſ.570. & 631.

Succeſſor.

Vocatis ſucceſſoribus, an veniant ſucceſſores bonorum, aut ſanguinis, deciſione 145.
Succeſſioni renuncians. Verbo *renunciatio.*

Subhaſtatio.

Valor bonorum an ex ſubhaſtatione probetur, deciſ. 705.

TESTAMENTVM.

Teſtamentum ſi quis fecit, & poſtea Codicillos in quibus plura reliquit legata, & iterum codicillauit confirmato teſtamento excepto quodam legato, & ſi in his vltimis codicilis reuocet legata, an reuocatio ſit referenda ad legata conſcripta in teſtamento, aut in codicillis, deciſione 237.
Teſtamentum ad piam cauſam ad fauorem Eccleſiæ conſcriptum à Parocho eiuſdem Eccleſiæ an valeat, dec.805.
Inter liberos non eget ſolemnitate etiam ad commodum extranei, dec.806.
Idem dicitur in teſtamento militari, ibid.
Militare teſtamentum quod eſſe cenſeatur ibid.
Et factum à teſtatore non militante ſed inſeruiente militiæ, vt de exercente officium ſcribæ, deciſione 862.
In loco hoſtili quando dicatur factum teſtamentum, ibid.
Imperfectum inter liberos an valeat, d. deciſione 862.
Falſum teſtamentum, an probetur ex dicto Notarij, dec.209.
Et verbo *Falſitas.*

Teſtis.

Examen quando nullum in vim litterarum remiſſorialium ſine citatione, & per affixionem edicti, dec.44.
Iuramentum fuiſſe præſtitum teſtibus quomodo debeat doceri, dec.199. & 486.
In conflictu quibus magis credendum, deciſione 242.
Plures quando patiuntur exceptiones nihil probantes & numerus non attenditur, dec.277.
Nouum examen non eſt admittendum vigente ſuſpicione ſubornationis, dec.289.
Arbitrium iudicis in materia teſtium plurimum poteſt, dec. 441.
Mortui, ſed examinati nulliter an probent, deciſione 572.
Exceptiones nonnullæ, dic.622. 635.
Conſanguinei, dec.684.
In probando negotium antiquiſſimum non ſunt admittendi, dec.807.

Tranſactio.

Non reſcinditur niſi propter læſionem enormiſſimam vltra dimidiam in magno exceſſu, deciſ. 93.
Ex falſa cauſa in meritis non vitiatur vertente lite non omninò calumnioſa, dec.163.
Non Inſpectis, & viſis verbis teſtamenti quando ſubſiſtat, dec.226. & 582.
Contenta in tranſactione ſunt ſeruanda, deciſione 480.

Quandò

Quandò non ſubſtineatur, dec.490.
Impugnari quandò poſſit non facta dati ex cauſa tranſactionis reſtitutione, dec.522.
Tranſactio facta cum ſubſtituto tollit remedium executiuum l.fin. C. de ed. D. Adr. cum ſit procedendum ordinariè ſuper reſciſione tranſactionis, dec. 767.
Super fideicommiſſo quando valeat, ibid.
Facta ab Eccleſia, quandò vtilis præſumatur, deciſ. 790.
Vt valeat ſufficit dubius litis euentus, deciſione 799.
Noua tranſactio ſuper re ſemel tranſacta iniri non poteſt ſine magno, & vehementi timore litis, dec. 809.
Tranſactio habet executionem paratam, deciſione 854.
Sufficit timor litis, ibid.
Ex errore, vel falſitate cauſæ non reſcinditur niſi probetur, & ſi concurrat dum tamen non fuit enunciata non attenditur, ibidem.

Trebellianica.

Quando nequeat deduci, dec 383.
De prohibitione, dec.776.

Tutela.

Mulier maximè minor arcetur à munere tutelæ, niſi à Principe ſit habilitata, dec.35.

Tutor.

Rationem, & reliquatum reddere tenetur, deciſione 185.
De non exactis rationem non tenetur reddere, niſi verſetur in dolo, vel lata culpa, dec.140.
Non tenetur de his, quæ ad eius manus non peruenerunt, dec.289.
In obligatione promiſſa pro pupillo poteſt releuationē obtinere ſub obligatione bonorum pupilli, etiam ſi non detur curator diſtinctè à tutore qui poteſt in hoc caſu authorizare, dec.364.
Plures in ſolidum tenentur, ſed ſi vnus adminiſtret, is debet prius excuti, dec.500 873.
Secus quando ipſi diuiſerunt adminiſtrationem, ibidem.
Non confirmatus à Iudice poteſt ipſe conueniri ad reddendam rationem, ibid.
Plures de æquitate non tenentur in ſolidum ad reddendam rationem, ſed pro rata, dec. 519.
Pupillo nequit præiudicare, dec.533.
Facere librum tenetur, ſine quo an poſſit reddi ratio, dec. 569.
Præſumitur extare liber tutoris apud hæredem, ibidem.
Delinquens in Officio poteſt conueniri ab iis cum quibus contraxit tutorio nomine, & ſic ratione doli poteſt conueniri finito Officio, deciſione 667.
Etiam ſi habeat actorem, vel adminiſtratorem adhuc tenetur rationem reddere, dec.857.
Adire hæreditatem pro pupillo quomodò poſſit deciſ. 873.

VALOR.

Frumenti, & Bladatum quomodo diſcordantibus teſtibus probetur, deciſione 441.
In ſubhaſtatione quomodò probetur, deciſione 705.

Variatio.

Variatio quandò promiſſa poſt electam vnam actionem, vel remedium, dec. 566.
Vel poſt obtentam ſententiam ſuper vna actione an poſſit creditor, dec.613.

Venditor.

Remiſſa in tertium determinatione pretij rei venditæ, an venditio reſoluatur illo tertio recuſante declarare, dec.567. & 719.
Ob rem liberè non traditam poteſt conuenire, deciſ. 876.

Verba.

Sunt impropríanda, vt inſeruiant voluntati diſponentis, dec.730.
Qui teſtatores, vt plurimum loquuntur abuſiuè, ibid.

Vicarius

In Eccleſia vnita, an ſit eligendus per concurſum vel ad nominationem Rectoris, dec.115.
Vicarius Epiſcopi dicitur habere iuriſdictionem ordinariam quam habet Epiſcopus, dec.691.
Venit appellatione Ordinarij in litteris Apoſtolicis, ibid.
Niſi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ei committatur, ibid.

Vita.

Hominis recipit menſurationem, & finem, deciſ. 771.

Vnio.

Vnius Eccleſiæ ad alteram extinguit beneficium, vnitum, dec.37.
Quomodò probetur Vnio, dec.95. & 615.
Vicarius in Eccleſia vnita an debeatur fieri per concurſum vel per Rectorem, licèt ſit Parochialis, 115.
Vnio facta ſine præiudicio obtinentis beneficium, quid operetur, dec.154.
Beneficiorum ad Monaſterium Caſſinenſe ſpectantium eſt nulla, dec. 370. ex defectu intentionis, Papæ, ibid.
Vnio Beneficiorum vacaturorum per ceſſum, vel deceſſum Seminario ceſſat quando beneficiare ſignantur in manibus Papæ, dec.713.
Papa quando dicatur voluiſſe ſuſpendere vnionem, ibid.
Seminario quandò validè fiat vnio, ibid.
Nondum erecto fieri non poteſt, dec.837.
Et erectum Seminarium quando dicatur, ibid.

Vniuerſitas.

Homines particulares non tenentur pro debito vniuerſitatis, dec. 182.

Vſura.

Vſuræ vſurarum exigi non poſſunt, & quid quandò vſuræ exactæ ſunt in capitale reductæ, deciſione 409.
Iudæi an poſſint vſuras legitimè exigere à Chriſtianis, ibid.

Vſus.

In facultatiuis ſuffragatur, dec.838.

Vſusfructus.

Mulier relicta vſusfructuaria propter cautionem non præſtitam, quandò excuſetur, dec.29.

Vſusfructuario quandò competat actio furti pro fructibus furatis, dec. 165.

Inſtitutus poſt mortem vſusfruarij dicitur purè inſtitutus in proprietate viuente vſufructu, & quando hoc verum ſit, dec. 505.

Vſusfructus formalis recipit æſtimationem ſecundum l. hæreditatum, ff. ad l. falc. & in legitimam imputatur, etiam ſi viuendo qui tranſcenderit metum d.l.d. 771.

Formalis cedi non poteſt, & in dotem datus quomodo maneat, vel eius quomodo ſit facienda reſtitutio ſoluto matrimonio pro fructibus perceptis, dec 843.

Et quid ſi ſola commoditas fructuum ſit data in dotem, ibid.

Vtile.

Per inutile an vitietur in contractibus, dec. 153.

Vxor.

Quæ agit ad ſeparationem thori quando valeat conſequi alimenta, & ſumptus litis nempè probatis neceſſariis requiſitis paupertatis, & boni iuris, dec. 7.

Alimentaque taxantur ad rationem ſex pro centenario, ibid.

Vxoris in ſucceſſione an maritus detrahat ſuum lucrum dotis ante legitimam filiorum, dec. 38.

Diuertere à viro poteſt propter eius ſæuitiam, & viro non eſt dandum mandatum de manutenendo niſi prouiſiune facta cautionis pro indemnitate ipſius mulieris, dec. 67.

Vxor emens de pecunia viri acquirit ſibi nec creditores viri in re empta ius habere poſſunt, deciſ. 103.

Thori ſeparationem, vt poſſit petere, quid probandam, dec. 446.

Et probata ſæuitia eſt facienda reſtitutio dotis, nec viro competit exceptio, vt non teneatur in plus quam facere poſſit, dec. 675.

Nubens forenſi non perdit priuilegia ſuæ Ciuitatis & bona reguntur ſecundum ſtatuta ſuæ Ciuitatis in cuius ſunt Territorio, dec 818.

Iocalia data vxori per virum an præſumantur donata, & idem quo ad data per conſanguineos, dec. 884.

Et quid de annulo nuptiali, ibidem.

F I N I S.

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
Coram R.[mo] P. D.
CLEMENTE MERLINO
PATRITIO FORLIVIENSE
Eiuſdem Rotæ olim Decano Celeberrimo, Viro vtriuſque iuris Peritiſſimo ac Conſultiſſimo.

Vlixbonen. Profeſſionis.
Veneris 10. *Decembris* 1621.

ARGVMENTVM.

Profeſſio expreſſa in Religione, vt ritè, ac rectè emiſſa cenſeatur, quæ requirantur tum ex diſpoſitione Iuris communis, tùm Conſtitutionum Summorum Pontif. Sixti V. & Clem. VIII. Profeſſio tacita data nullitate expreſſæ quomodo, & quando inducatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam in iudicatum tranſactam non datur ſine læſione.*

2 *Læſio non datur in ſententia, vbi de eius iniuſtitia, vel nullitate non docetur.*

3 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex reuolutione proceſſus.*

4 *Aduerſus ſententiam pro reſtitutione in integrum ex capite nullitatis non poteſt procedi via executiua, ſed ordinariè eſt agendum.*

5 *Profeſſio in Religione, vt legitimè facta dicatur, requiritur accurata diſquiſitio morum, natalium, & parentum profitentis ex Bulla Sixti V.*

6 *Contra ſubſiſtere profeſſionem prætermiſſa dict. diſquiſitione.*

7 *Profeſſio præſumitur facta ſeruatis requiſitis omnibus, niſi probetur oppoſitum.*

8 *Tacita profeſſio ex perſeuerantia per plures annos in Religione inducitur, quæ attenditur, etiamſi expreſſa vitio nullitatis ſubiaceat, etiam non obſtante Concil. Tridem. num. 9.*

10 *Temporis quinque, vel decem annorum ſpacio inducitur tacita profeſſio.*

11 *Non obſtante Bulla Sixti V. ſtante declaratione eiuſdem facta per Clem. VIII. & num. 12. 13.*

14 *Dummodo profeſſus non ignoret vitium nullitatis præcedentis expreſſæ profeſſionis.*

15 *Et d. ſententia probatur ſiue ante lapſum quinquennij inceperit, ſiue intra dict. tempus tantummodo ortum habuerit.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio I.

LATA ſententia à R. P. D. meo Pamphilio, in qua fuerat pronúciatum, ritè, ac valide fratrem Franciſcum profeſſum fuiſſe in Religione S. Franciſci, eum illa tranſitum feciſſet in iudicatum, cauſa coram me introducta, dubitaui, An conſtaret de cauſis reſtitutionis in integrum, & Domini vnanimiter reſponderunt negatiuè.

Fundamentum autem, cui nitebantur, illud erat potiſſimum, quoniam reſtitutio ipſa in integrum non datur ſine læſione *Rota deciſ.* 34. num. 1. parte 2. 1
diuerſ. *Card. Seraph. deciſ.* 634. num. 1. Et læſio non dicitur vbi iniuſtitia vel nullitas deficit *Put. deciſio.* 2
16. de reſtit. ſpoliat. *Card. Seraph. deciſ.* 1138. num. 1. alios congeſſit R. P. D. meu. *Vbaldus* in Pacen. Canonicatus ſub die 17. Iulij 1615. quæ eſt *deciſio.* 731. num. 1. parte 2. in recent. & conſequenter cum nec iniuſtitia, neque aliqua nullitas prædictæ ſententiæ aduerſaretur, non erat locus reſtitutioni in integrum.

Quo enim ad nullitatem ex reuolutione ipſa proceſſus conſtat de iuriſdictione Iudicis, mandato Procuratoris, citationibus fratris Franciſci, & aliis, ex quibus excluditur nullitas, & probatur ſententiæ 3
ipſius validitas vt per *Verall. deciſio.* 160. parte 2. & ſeqq. *Rota deciſ.* 589 numer. 1. in recent. parte 1. Et quatenus nullitas ſententiæ extitiſſet, via ordinaria, non autem per reſtitutionem in integrum, quod eſt remedium extraordinarium frater Franciſcus debuiſſet procedere vt fuit dictum in eadem Pacen. coram D. meo *Vbaldo.*

Iuſtitia autem ſententiæ ex eiuſdem R. P. D. *Pamphily deciſ.* in hac eadem cauſa facta ſub die 2. Iunij 1617. clare emergebat.

Neque enim viſum fuit obſtare, in profeſſione fratris Franciſci omiſſam fuiſſe accuratam illam ac diligentem perquiſitionem morum, natalium, pa-

5 rentum profitentis, & aliorum de quibus in conſti-
tutionibus fel. rec. Sixti V. Prima ed. xvi. Kal. De-
cembris 1587. Altera autem xij. Kal. Nouembris
1588. Quoniam omiſſo quod grauiſſimis Theologis,
ac iuriſconſultis viſum fuit profeſſos non præhabi-
ta illa perquiſitione, ac informatione, quam Sum-
mus ille Pontifex in dictis Conſtitutionibus ordi-
nauit, eſſe verè Religioſos, ſi tamen nullo verè ex
ibi expreſſis impedimentu fuerint irretiti, quemad-
modum atteſtatur, & latè comprobat *Rodericus*
6 *Luſitanus* qq. Canonicorum regularium tom. 3. qu.
54 art 5. & 6.

Putarunt Domini, non fuiſſe concludenter pro-
batam omiſſionem dictæ informationis, & inquiſi-
7 tionis, prout omnino erat probanda, vt præter alios,
qui poſſent allegari, in his terminis firmauit *Rot.
deciſ.* 216. num. 8 par. 2. diuerſ. Teſtes enim profi-
tere examinati patiuntur plures defectus, nec ſuffi-
cienter dictam negatiuam, ſeu omiſſionem infor-
mationum probant vt breue fuit deductum in dicta
deciſione, cum qua Domini tranſierunt.

Vlterius animaduertebant, aduerſus fratrem Fran-
ciſcum vrgere nedum profeſſionem expreſsè ema-
natam de anno 1593. Sed etiam, cum per xv. an-
nos in religione cum habitu profeſſorum commo-
ratus fuerit, Apoſtolici oratoris munus egregie ob-
ierit, aliosque actus publice veram profeſſionem in-
8 dicantes exercuerit, inſurgere aliam tacitam profeſ-
ſionem ad capit. 1. de regular. in 6. *Panorm.* & alios
in cap. ex parte de regularibus. *Nauar.* in cap ſtatui-
mus eodem tit num. 37. *Menoch.* de præſumpt lib 6.
cap 84 num 5. & ſeqq. *Roderic.* dict. tom. 3. qq. Ca-
nonicorum regul qu. 7. art. 1.

Huic autem tacitæ profeſſioni nedum non obſtat
9 Concilium Tridentinum prout non obſtare ex re-
ceptiſſima omnium ſententia tradunt *Nauar.* conſ.
35. num. 2. libro 3 tit de regularibus. *Sanchez* de ma-
trim. lib. 7. diſput. 37. num. 12. *Roderic.* in alleg. qu. 17.
artic 1. verſ. Nec hæc tacita, & *Miranda* in Manuali
Prælat. regular. qu. 14. artic. 2. Sed etiam plurimum
fauet, cum in ſeſſ. 25. cap. 19. de regularibus expreſsè
ſit ſancitum, non poſſe Religioſum poſt quinquen-
nium contra profeſſionem reclamare; ex lapſu au-
tem nedum quinquennij, ſed xv. annorum videtur
10 inducta vel nuua profeſſio tacita ſecundum *Roderic.*
dict. qu. 17 art. 7. in fin. vel ratificatio antecedentis
profeſſionis expreſſæ iuxta opinione o *Sanchez* in
tract. de matrim. lib. 7. diſput. 37. num. 6.

Nec prædictis videtur obſtare Conſtitutio illa ſe-
cunda Sixti, dum in verſ. Sed cum eadem ratio reuo-
cat, & infringit quaſcumque tacitas profeſſiones,
niſi & in ipſis fuerit adhibita forma inquiſitionis,
11 & informationis ab eo Pontifice præſcripti, ob quam
Conſtitutionem etiam poſt quinquennium poſſe
profeſſum reclamare aduerſus ſuam profeſſionem
abſque dictis informationibus emiſſam, & termi-
num quinquennij à Concilio præfixum tali caſu non
obſtare firmat *Roderic.* in totiens citata qu. 17. art. 12.
verſ. Aduertendum, vbi & à Senatu ita fuiſſe iudi-
catum atteſtatur, & etiam *Sanchez* de matrim. dict.
diſput. 37. num. 34 in princ.

Quoniam cum fel. rec. Clemens VIII. in Conſti-
12 tutione edita ſub die 2. Aprilis 1602. quæ eſt in or-
dine conſtitut. 83 eiuſdem Pontificis, præfatas Sixti
V. conſtitutiones quoad eam partem, in qua profeſ-
ſiones non præmiſſis diligentiis, & informationi
bus emiſſas irritabant, & annullabant, ad terminos
iuris communis redegerit, vt in §. 3. in fi. & poſt hãc
Clementis VIII. Bullam frater Franciſcus perſeue-
rauerit in Religione per ſeptennium exercendo
actus ad verè profeſſos tantummodo ſpectantes, vi-
detur denuo tacitam profeſſionem emiſiſſe, & ſu-
blato obſtaculo Conſtitutionis Sixti V. nihil erat
quod huiuſmodi profeſſionem tacitam impediret
iuxta diſpoſitionem iuris communis ad tradita per 13
Caſſad. deciſ. 8. num. 6. *Capuaq. deciſ.* 214 num. 5. &
ſeqq lib. 2.

Eo maximè accedente quod idem frater Fran-
ciſcus non ignorabat hoc impedimentum reſul-
tans ex omiſſione diligentiarum in eius profeſſio-
ne, cum potierit plures ſecundam emittere profeſ-
ſionem, vt in ſummario ſub numero 5. Vnde da-
ta ſcientia impedimenti, & eo impedimento ſubla-
to à Clemente VIII. exercitiſque poſtea actibus
profeſſorum, & religionis geſtato habitu à fratre
Franciſco, inducta fuit ipſa tacita profeſſio, ſiue
profeſſionis ratificatio, contra quam profeſſionem
non potuit reclamare, vt benè in propoſito ani- 14
maduertit *Sanchez* de matrim. lib. 7. diſput. 37. num.
26. verſ. Quia exiſtente.

Nec poſt innoteſcentiam nullitatis profeſſionis
requirebatur integrum quinquennium, quia ad
hunc effectum tempus etiam ante actum coniun-
gitur, & ſufficit aliquod ſpatium temporis poſt in-
noteſcentiam ad reclamandum prout idem *Sanchez* 15
dict. loco obſeruat, & num. 23. & melius, num. 34.
verſ. At dubitabis, quod quidem tempus, cum fue-
rit quatuor annorum, vt deponunt teſtes ad inſtan-
tiam fratris Franciſci examinati, videtur omnino
ſufficiens, intra quod potuerit conqueri de propria
profeſſione.

Et ita deciſum informante vna tantum parte, &c.

Rauennaten. Salnia.

Mercurij 15. *Decembris* 1621.

ARGVMENTVM.

Hypotheca, quæ competit cedenti, competit Ceſ-
ſionario.

SVMMARIVM.

1 *Nomen Debitoris venit in hypotheca etiam poſt obli-
gationem à debitore acquiſitum.*
2 *Ceſſionario competit vtilis hypotheca, prout directa
competebat cedenti contra debitoris bona.*
3 *Et Saluianum.*
4 *Tranſactio non extinguit hypothecam, prout eam ex-
tinguit ſolutio.*
5 *Ceſſio æquiparatur venditioni, & operatur in nomi-
ne debitoris, vt extare dicatur, num. 7.*
6 *Hypotheca tranſit cum bonis alienatis, & contra ter-
tium poſſeſſorem exercetur.*
8 *Solutione extinguitur hypotheca.*
9 *Nouatio excluditur, quando in ſecundo contractu
ſunt præſeruata iura primæua.*
10 *Sententia lata inter creditores facit ius quoad om-
nes.*
11 *Præſcriptio non currit contra eum, qui nequit agere.*

Deciſio II.

COmes Pandulphus ducta in vxorem Eliſabetha
cum dote ſcutorum mille, promiſit vna cũ Co-
mite Ioanne eius patre illam reſtituere Eliſabet &
prædictæ

prædictæ, vel eius hæredibus, quocunque caſu foret de iure reſtituenda, hypothecando omnia bona præſentia, & futura ſub obligatione Camerali.

Deinde vero inter eundem Ioannem, & Octauium Bellinum facta fuit permutatio domorum cum palatio, & inuicem promiſſa euictio ſub ampliſſima hypotheca. quod poſtea palatium à Pandulpho filio, & hærede Ioannis fuit euictum per ſorores de Bellinis pro ſcutis 1200. Ipſe autem Pandulphus, vt hanc iacturam reſarciret, obtinuit per Saluianum immiſſionem in poſſeſſionem fundi, quem tempore permutationis poſſidebat Bellinus, tempore autem Saluiani erat penes Ginnanos.

Qui Pandulphus receptis ſcutis 320. per tranſactionem ceſſit, & tranſtulit iiſdem Ginnanis, & Bellinis eorum auctoribus iura, quæ ad dictum fundum habebat, & eiuſdem poſſeſſionem per clauſulam Conſtituti relaxauit.

Demum vita functo dicto Pandolpho, cum cauſa reſtitutionis dotis Eliſabettæ contigiſſet, Sebaſtianus eius filius & hæres egit Saluiano contra fundum, ad quem Pandulphus pro refectione ſcutorum 1200. obtinuerat immiſſionem; Et cum in partibus ſententia lata fuiſſet, qua declaratum fuit Sebaſtiano non competere Saluianum, & coram R. P. D. meo Remboldo fuerit reuocata, eiuſque ſententia in iudicatum tranſiuiſſet Informantes pro Bellinis petebant, eſſe locum reſtitutioni in integrum ex capite iniuſtitiæ, quam prædictæ ſententiæ poſteriori obiiciebant.

Cæterum Domini cenſuerunt, non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, niſi obſtet particularis obligatio terrarum de qua in inſtrumento, quam particulariter reſeruarunt diſcutiendam. Et moti ſunt Domini, quoniam viſum fuit, Sebaſtiano competiiſſe Saluianum, & conſequenter ſententiam Rotalem fuiſſe iuſtam, certum enim eſt in dicta obligatione dotis reſtituendæ cum hypotheca generali omnium bonorum præſentium, & futurorum comprehenſum fuiſſe nomen debitoris etiam 1 futurum, quod Pandulphus adeptus fuit contra Bellinos pro recuperandis occaſione palatij euicti ſcutis 1200 ad leg. nomi n. C. quæ res pignor. obligat. poſſ. ſi. l. 1. C. quand. fiſc. vel priuat. Doct. in l. 3. Codic. de hæred. vel act. Surd. conſil. 4. numero 22. & 23. cum aliis cumulatis à Pacific. de Saluian. Inſp. ct. 3. cap. 2. numero 195. & ſeqq. Et conſequenter dictæ Eliſabethæ, vel eius hæredibus competebat vtilis hypothecaria in bonis eorumdem debitorum Pan- 2 dolphi, quemadmodum ipſe directam habebat, l. 1. Codic. de Saluian. Bartol. in leg. grege, §. cum pignor. in princip. de pignor. Negusan. de pignor. & hyp. ot. membr. 3. part. 2. numero 14. & ſeqq. & firmauit Rota in hac eadem cauſa ſub die 12. Februarij 1608. coram R. P. D. meo Remboldo, Et hæc hypothecaria deinde inſiſtebat beneficium Saluiani in fauorem Sebaſtiani hæredis Eliſabettæ vt in eadem deciſione 3 comprobatur.

Quibus non obſtat, quod creditum Pandulphi ſit ſublatum per tranſactionem initam cum Bellinis, & conſequenter cum Pandulpho principali creditori non competit directa actio, nec etiam vtilis competere poſſit Eliſabettæ. Quoniam tranſactio illa non induxit, extinctam fuiſſe hypothecam, & obiectum intraret, in ſolutione debiti, & hic extinctione vſi tranſigentes fuiſſent; Pandulphus enim hoc modo extinguendo creditum, quod habebat cum Bellinis, peremiſſet etiam hypothecam vti inhærentem credito etiam in præiudicium creditorum, & 4 in his terminis loquuntur Alexand. in conſil. 17. num. 3. & 4. lib. 1. Neguſ. de pignor. membr. 3. part. 2. num. 46.

Sed tranſigentes nedum non interemerunt creditum & annexam hypothecam Pandulphi ad dictum fundum pro illa euictione palatij, ſed ſignanter ipſe Pandulphus ceſſit iura iiſdē Bellinis, & Ginnanis, vt eorum iurium ceſſorum clypeo à cæteris creditoribus iidem ſe tuerentur; hæc autem ceſſio mediante pretio ſcutorum 320. facta à Pandulpho cum ad inſtar venditionis ſit habenda leg. cum his Cod. 5 de fideiuſſor. Cardin. Seraphin. deciſ. 172. numero 2. efficit, vt, vere dicatur, adhuc extare nomen debitoris, & vigere hypothecam prout eſt in leg. ſoluitur, §. ſi conuenit, D. quibus mod. pignor. vel hypoth. ſol.

His autem aſſequimur, quod quemadmodum ſi Pandulphus quid corporeum vendidiſſet, huiuſmodi alienatio Eliſabettæ nihil obſtaret, quin ſuam hypothecam exercere poſſet ad bona alienata, quæ ſemper cum onere hypothecæ in emptorem tranſiuiſſent, pari modo idem videtur dicendum in iuribus ceſſis, & in bonis ob dictum nomen debitoris hypothecatis, ita vt Eliſabetta ſua vtili hypothecaria contra ea valeat agere, ſicuti potuiſſet ante dictam ceſſionem, vt in his terminis probant, Signorol. conſ. 65 num. 3. & ſeqq. Alex. præalleg. conſil. 17. 6 num. 6 & ſeqq. lib. 1. Pariſ. conſil. 69. num. 7. libro 4. Pacific. d. ct. inſp. ct. 3. cap. 2. num. 199.

Vnde licèt inefficax euaſerit actio directa quoad ipſum Pandulphum cedentem, attamen non fuit ſublata vtilis Eliſabettæ, cui Pandulphus per ceſſionem non intulit, nec potuit præiudicium inferre quidquid eſſet dicendum, ſi per viam ſolutionis egiſ- 7 ſent tranſigentes, in quibus terminis ſolutionis, & ſic extinctionis procedunt textus, & DD. qui ab Informantibus pro Bellinis allegabantur.

Ex his etiam non videbantur applicari, quæ deducebantur ex l. 3. Codic. de nouat. vt per ſolutionem etiam partis debiti factam ceſſionario remaneant inefficaces actiones directæ cedentis. Quoniam in hoc caſu nihil fuit ſolutum ceſſionario, ſed tantummodo Pandulpho cedenti, & non agitur de efficacia actionis directæ cedentis, ſed de efficacia vtilis creditorum eiuſdem Pandulpho, nec non, & quia hic caſus verſatur circa ceſſionem, quæ induit naturam venditionis, & quæ creditoribus ce- 8 dentis præiudicium inferre non potuit.

Non obſtat exceſſus oppoſitus ſententiæ Rotali, quod nempè Sebaſtianus exegerit à Pandulpho ſcuta 1080. & ideo non videatur concedenda immiſſio niſi pro ſcutis 120. cum dos fuerit tantum ſcutorum mille. Quoniam fuit conſideratum, in inſtrumento celebrato 6. Februarij 1610. vbi fuerunt aſſignata per Pandulphum Sebaſtiano etiā nomina debitorum ad computum dotis maternæ, extare clauſulas præſeruatiuas, Citra præiudicium obligationis generalis ſupradictæ, videlicet ex inſtrumento dotali, & quorumcumque iurium, quibus per illud inſtrumentum nec vllo modo Sebaſtianus ſibi præiudicare, vel innouare voluit, & non aliàs, aliter nec alio modo. Ex quibus proteſtationibus deprehenditur animus Sebaſtiani, noluiſſe recedere à primo inſtrumento dotali, nec nouationem inire prout verè ob dictas proteſtationes ſublata fuit innouatio leg. libera quidem. Theodora, 9

Codic. de ſent. & interlocut. omn. in dict. *leg.* ſi quis aliam *D.* de nonat. *Rota deciſ.* 30. num. 1. parte 2. diuerſ. *Maſtrill. deciſ.* 40. num. 5. par. 2.

Aliæ verò ſummæ pecuniarum, vel non peruenerunt ad manus Sebaſtiani, ſed Pandulphi, vel nullibi cónſtat, ad computum dotis fuiſſe ſolutas vt bene per informantes pro Sebaſtiano, quorum reſponſiones Dominis placuerunt.

Fruſtra etiam viſum fuit, in dubium reuocari creditum Pandulphi contra Bellinos pro ſcutis 1200: cum illud fuerit canonizatum per ſententiam in
10 partibus latam, quæ transiuit in iudicatum ad *leg.* ingenuum, *D.* de Stat. homic. cum inter de re iudic. *Surd.* conſil. 61. numero 2. & ſeqq. Et deinde etiam per tranſactionem de anno 1600. ſequutam, ex qua etiam conſtat, non effluxiſſe præſcriptionem decennalem à Bellinis obiectam.

Nec obſtat Sebaſtiano allegata præſcriptio, ſi quidem, cum viuente Pandulpho patre non poſſet age-
11 re vel eius obnoxius poteſtati, præſcriptio non currebat auth. niſi triennale vbi gloſ. in verb. Apparuerint Cod. de bonis matern. & in his terminis fuit dictum in Bononien. de Guidalottis die 3. Aprilis 1615. coram R. P. D. meo *Caualerio.*

Quæ autem inuentario hæreditatis Pandulphi à Sebaſtiano conſcripto opponuntur, viſa ſunt plenè euulſa in Deciſione coram R. P. D. meo *Remboldo* in hac eadem cauſa emanata ſub die 17. Iunij 1619.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

Foſſa non Capellaniæ.

Luna 20. *Decembris* 1621.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo conceditur probata poſſeſſionis adeptione ex ſolo inſtrumento alio in poſſeſſione non exiſtente: Per reſignationem amittitur beneficij poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex inſtrumento illius adeptionis, quando nemo alter tunc temporis erat in poſſeſſione.*

2 *Poſſeſſio beneficij amittitur per reſignationem factam à Rectore in manibus Summi Pontificis ad fauorem alicuius.*

3 *Et multò magis ſequuta apprehenſione reſignatarij de mandato Iudicis.*

4 *Poſſeſſio reſignatarij eſt manutenenda contra reſignantem, etiamſi in meritis apponatur de nullitate reſignationis.*

Deciſio III.

NOn putarunt Domini, denegandam manutentionem Iuuenali in poſſeſſione Capellæ Sanctæ Mariæ Eccleſiæ Parochialis Pago, quem Sarmatoris nuncupant. Siquidem poſt reſignationem eiuſdem Capellæ ſibi factam à Naldino, expeditiſque litteris Apoſtolicis idem Iuuenalis poſſeſſionem apprehendit, vt in inſtrumento cuius copia data eſt in ſummario num. 1. Huiuſmodi autem poſſeſſionem quamuis inſtrumentalem, alio non exiſtente in poſſeſſione ſuffragari, præcipuè ad effectũ manuten-
2 tionis, haud incerti iuris eſt ad *leg.* pr. & in vbi DD. *D.* de acqu. poſſ. *Rota deciſio.* 21. de reſtit. ſpoliat. in antiqu. *Caputaqu. deciſ.* 534. num. 5. part. 1. & alibi pluries fuit deciſum, vt liquet ex allegatis in Auguſtanen. Hoſpitalis ſub die 21. Februarij 1611. coram R. P. D. meo *Vbaldo* quæ eſt *deciſ.* 293. num. 4. parte 1. in recent.

Nec anterior poſſeſſio Naldini viſa fuit negotium faceſſere; cum enim in fauorem Iuuenalis poſtmodum reſignauerit, & Summus Pontifex admiſerit omne ius, & quamcumque poſſeſſionem tam ciuilem, quam naturalem à ſe pene abdicaſſe cenſetur gloſ. in c. cæteras in verbo Aſſignari de præben.
Pariſ. conſil. 76. numero 4. & paſſim Rota firmat, 2
& ſignanter in Segontina beneficiorum 1. Iunij 1592. coram bon. mem. *Orano*, & in Pacentina beneficiorum 6. Iunij 1605. coram R. P. D. meo *Paraphilio*, quæ eſt *deciſ.* 92. num. 2. par. 1. recent. & nouiſſimè ſequuta eſt in Croten. Parochialis 17. huius menſis & anni coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Quod & certo certius Domini crediderunt, cum 3
à reſignatario, authore Iudice executore, fuerit apprehenſa poſſeſſio, quo caſu antecedens poſſeſſio
reſignantis omnino ſublata eſt, quamuis etiam re- 4
ſignationi nullitas obiiceretur Sarnen. in regula de Annali quæſtio. 56. & fuit reſolutum in Iſpalen. & Caurien. permutationum 4. Decembris 1595. coram bon. mem. *Gypſio*, & in Iſpalen. & Corduben. præſtimoniorum 4. Maij coram bon. mem. Cardinali *Lancelloto*, necnon in dicta *deciſ.* 92. num. 3. & ſeq. part. 1. in recentior.

Et ita ad fauorem Informantis reſponſum fuit, &c.

Piſcien. Capellæ.

Luna 10. *Ianuarij* 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium, ſi quis obtinuerit à Sede Apoſtolica, tanquam de libero, tunc ſi probetur, illud eſſe de iure patronatus Laicorum eius immiſſionem obtinere non valebit. Iuriſpatronatus quando ſumus in perſonis priuatis qualiter ſufficienter probetur. Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij, quando conſtat de anteriori ſtatu contrario.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quando ſumus in priuatis perſonis, probatur ex quadragenaria poſſeſſione, vna cum fama.*

2 *Quadragenaria poſſeſſio ad effectum probationis iuriſpatronatus, ſufficienter probatur ex præſentationibus abſque vlla controuerſia factis, & admiſſis infrà dict. tempus.*

3 *Præſentationes ſatis dicuntur effectum ſortita, ſi vna poſt aliam fuerit admiſſa.*

4 *Iuriſpatronatus fama probatur ex teſtibus.*

5 *Adminicula ad effectum probandi iuſpatronatus, quæ poſſint adduci.*

6 *Iuriſpatronatus probatur ex inſtitutionibus ordinariorum, quamuis in eis de præſentatione non fiat mentio, quia ſufficiunt ad hoc enunciatiuæ.*

7 *Beneficij vltima collatio eſt attendenda.*

8 *Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij, nec conſtituunt illud in quaſi poſſeſſione libertatis, vel ſeruitutis, quando conſtat de ſtatu anteriori contrario.*

DECI-

Deciſio IV.

DE Anno 1616. per obitum Franciſci Morandini vacauit Capella S. Ioan. Baptiſtæ in Eccleſia SS. Stephani, & Nicolai Terræ Piſciæ ad quam vti de iure patronatus laicorum fuit præſentatus Coſmus de Orlandis, eandemque Capellam tanquam de beneficio libero Horatius Nenicus à Sede Apoſtolica impetrauit, quem Coſmus excludere prætendebat, ex eo quod hæc Capella ſit de iure patronatus, ſuper quo cum dubitaſſet, fuit per Dominos reſolutum cum præſuppoſito, quod iura ſint in forma probanti, conſtare de iure patronatus. Etenim cum ſcimus in perſonis priuatis quadragenaria poſſeſſio vna cum fama ad huno effectum ſufficit *Caſſad. deciſio.* 2. numero 4. de probat. *Mohed. deciſio.* 12. in fine de iure patr. *Rot. deciſio.* 224. numero 4. & deciſ. 312. numero 1. parte 1. in recent.

De quadragenaria autem poſſeſſione, & vltra ſufficienter conſtat ex præſentationibus abſque vlla controuerſia factis ab anno 1518. vſque ad annum 1583. quæ omnes effectum ſortitæ fuerunt, cum emanauerint per obitum, aut reſignationem alterius iuxta conſ. *Oldrad.* 229. ſæpè à *Rota* approbatum vt in *deciſio.* 545. numero 1. parte 1. diuerſ. & *deciſio.* 312. numero 17 part. 1. *deciſ.* 413. numer. 2. part. 2. in recent.

Fama verò bene probatur ex teſtibus in hac cauſa exactis, *Rota deciſ.* 649. numer. 6. parte 2. & *deciſ.* 224. num. 4. & ſeq. part. 1. in recent.

Quibus etiam accedunt plura adminicula, nempe licentia data ab officialib. Ducalib. capiendi poſſeſſionem cum aſſertione, quòd Capella ſit de iurepatronatus Orlandorum, atteſtatio æſtimi, vbi hæc capella tanquam eorumdem Iurepatronatus deſcribitur, & aſſertio Viſitatoris Apoſtolici facta in ipſa viſitatione, quod iſta Capella ſit de iurepatronatus.

Quibus non obſtat, quod in inſtitutionibus non conſtet de præſentatione, quia ſufficere videntur enunciatiuæ ordinariorum in inſtitutionibus *Rota, deciſ* 11. de iurepatronat. in nouiſſim. *Mol.* in repert. in verb. inſtitutio Epiſcopi, & dictum fuit in Lucana iurispatron. 26. Iunij 1619. coram Reuerendiſſim. *Seleucien.*

Non obſtat, quod collatio Apoſtolica de anno 1583. facta fuerit vti de libero, & hanc collationem tanquam poſtremam eſſe attendendam, quia tales prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum, nec conſtituunt in quaſi poſſeſſione libertatis, vel ſeruitutis, quando conſtat de ſtatu anteriori contrario, vt in præſenti caſu, *Garz.* de benefic. parte 5. num. 228 *Rota, deciſ.* 545. num. 5. parte 1. diuerſ. *Seraphin. deciſ.* 779. num. 3.

Ad quos pertineat vero iuſpatronatus, erit particulariter videndum, &c.

Aſculana Alimentorum.
Veneris 14. *Ianuarij* 1622.

ARGVMENTVM.

Alimenta vbi ſunt debita, taxari debent arbitrio boni Viri, & iuxta conſuetudinem rationabilem tamen; alimentorum in legato quæ comprehendantur ad fauorem alimentarij.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta ſunt taxanda arbitrio boni Viri. Deciſ. Clem. Merlini.*
2 *Alimenta, quæ prò dote debentur, ceſſant in parte, quando dos fuit in parte reſtituta mulieri.*
3 *Alimentorum taxatio fieri debet iuxta conſuetudinem Ciuitatis, in qua ſunt alimenta præſtanda.*
4 *Conſuetudo non præſumitur, niſi probetur in ſpecie.*
5 *Conſuetudo eſt altera lex.*
6 *Conſuetudo irrationalis non attenditur, ſicuti neque quæ impoſſibilitatem inducit.*
7 *Veſtitus venit in legato alimentorum cum his omnibus, quæ ſunt neceſſaria ad vitam ſubſtinendam. Victus, & veſtitus idem importare dicuntur, ibidem.*
8 *Alimentorum appellatione continentur etiam medicina, & propterea in taxatione ipſorum eſt de eis habenda ratio.*
9 *Alimentorum in taxatione ratio habenda eſt ad familiam neceſſariam alimentario pro nobilitate eiuſdem.*

Deciſio V.

LIcet informantes pro Penta à totale præſentatione alimentorum Eliſabetham excluderent, cuius totam dotem recuperatam fuiſſe in florenis 600. per eius fratrem receptis præſupponebant, ex quo videbatur poſtrema illa conditio deficere, ſub qua illi teſtator alimenta legauerat, ſcilicet, Si dotem petierit, tamen quia in ipſa quietantia apparebat, Ioann. Franciſcum recipere dictos florenos 600. ad bonum computum dotis, Domini ſupponendo, quod dos non in toto, ſed in parte ſolum fuerit reſtituta, dixerunt ſuſtinendam eſſe taxationem per *Rotam Maceraten.* factam, & ſubinde confirmatam in deciſione R. P. D. mei *Verospij* die 22. Februarij 1620. quoniam prædicta taxatio non fuit viſa excedere modum arbitrij boni viri, iuxta quem regulari debet *l.* 1. *D.* vbi pupill. educ. deb. 1
Menoch. de arbitr. iudic. caſ. 169. numero 3. *Natt.* conſ 387. numero 7. libro 2. *Surd.* de alim. titul. 6. quæſt. 25. num. 16. *Rota deciſ.* 538. num. 2. part. 1. & *deciſ.* 395. num. 2. part. 2. in recentior.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum dos fuerit in parte reſtituta, pro reliqua parte tantum alimenta 2
debeantur; ex eo enim admiſſa fuit taxatio Rotæ Maceratenſis, quia pars illa dotis recepta fuerat, ſine qua exiguam nimis, & inſufficientem eſſe dictam taxationem ſcutorum 30. annuorum apparebat, ſique illa dotis pars non fuiſſet Eliſabethæ ſoluta, pinguiora Domini eidem aſſignaſſent alimenta.

Neque etiam obſtare putarunt, quod iidem Informantes pro Penta contenderent, pro huiuſmodi taxatione ſeruandam eſſe conſuetudinem Ciuitatis Aſculanæ, vbi præſtari debent alimenta *Anchar.* conſil. 383. circa fin. *Crauett.* conſil. 189. num. 10. 3
Menoch. de arbitr. præalleg. caſu 169. num 3. Nam præterquam quod talis conſuetudo in ſpecie probanda erat, quia qui ſe fundat in conſuetudine, illam tenetur probare ſpecificè *Aym.* conſil. 96. numero 4. & conſil. 241. numero 20. verſicul. ad ter- 4
tium *Surd,* conſil. 525. numero 16. *Rot.* diuerſ. deciſio. 799. in fin. parte prima tamen adhuc probata non valeret; cum enim conſuetudo ſit altera lex *leg.* de quibus, *D.* de legibus non poteſt efficere, quod congrua ſit ratio alimentorum, quæ naturaliter non ſufficiunt, & ſic circa impoſſibilitatem verſari *leg.* impoſſibilium, *D.* de reg. iur.

Taxa autem à Gubernatore Aſculi facta, quam

prodocebant, abſque dubio tenuiſſima, & pro ſu-
7 ſtentatione vitæ omnino inſufficicos videbatur,
cum in illa nulla habeatur mentio, nec ratio veſtitus
Eliſabethæ, qui tamen illi vna cum victu expreſsè
fuit relictus; Vnde in hoc legato nonſolum veniunt
omnia, quæ ad cibum, & potum pertinent, ſed reli-
qua etiam, quæ ad vitam alendam oeceſſario requi-
runtur *leg.* verbo victus, & *leg.* quos nos, § viuere &
ibi *Alciat.* & *Rebuff.* latiſſimè, *D.* de verb. ſignif. l. 1.
§. muliet, *D.* de ventr. in poſſ. mitt. nam victus, & ve-
ſtitus idem importare videntur *Cern.* conſil. 5. nu. 3.
8 lib. 1. & *Roman.* conſ. 440.

Præterea nec iu dicta taxa fuit habita ratio medicinarum, Et tamen, quia ſine illis vita ſuſtentari non poteſt, appellatione alimentorum comprehenduntur *Bart.* in leg. legatis, numero 2. *D.* de alim. & cib. leg. *Surd.* dict. tract. de alim. tit. 4. quæſt 5. num. 3. vbi teſtatur de communi *Rebuff.* in *leg.* cætera, *D.* de verb. ſignific. *Viu.* commun. opinio. 44. numer. 1. & ſeqq.

Denique iu illa non comprehenſa fuerunt ali-
9 menta pro famula, quæ tameo Eliſabethæ nobilitate inſpecta, iuxta cuius conditionem alimenta relicta fuerunt, præſtari debent, ad gloſ. in § fin. in verb. onera *Authent.* de non elig. ſecund. nub. & ibi *Bartol.* numero 3. *Surd.* de alim. titul. 4. quæſt. 18. numero 9. & quæſt. 29. numero 7. & ſeqq. Ex quibus viſum eſt, illam taxam omnino taoquam iniuſtam eſſe reiiciendam.

Et ita reſolutum fuit vtraque parte informante, &c.

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Luna 22. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

In Eccleſia aliqua, ſi adſit Statutum, prout eſt in Eccleſiis Diœceſis Calaguritanæ, vt beneficia vacantia in dd. Eccleſiis, ſint eis interueoientibus, ac antiquioribus conferenda, tunc dum quis has obtinet qualitates, habere dicitur intentionem fundatam ad ea aſſequenda, data vacatione aliquibus eorum; & quid ſi obtinear iam aliud beneficium, an præferatur ei, qui nullum habet beneficium, ſed dd. qualitates non poſſidet, & concluſio eſt affirmatiua pro habente qualitates, atque iterum quid ſi beneficium, quod iam poſſidebat, eſt incompatibile cum ſecundo, quidnam ſit peragendum.

SVMMARIVM.

1 *In Eccleſia ſi ſtatuto caueatur, vt eius beneficia debeantur eam inſeruientibus, tunc collatio debita eſt prædictis.*

2 *De Eccleſia alicuius gremio, ſi quis ſit ſemper anteponendus eſt aliis in conſequutione beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ.*

3 *Beneficium poſſidenti eſt poſtponendus alteri non habenti.*

4 *Sed hæc regula procedit, vbi nulla eſt præſcripta forma in aſſequutione illius, aliàs ſecus.*

6 *Beneficia ſimplicia ex generali conſuetudine reſidentiam non requirunt.*

7 *Statuto Eccleſiæ poteſt caueri, vt etiam beneficia ſimplicia requirunt reſidentiam, & ſic redeundo ad ius commune, de circumſcribendo generalem conſuetudinem non reſidendi in eis.*

8 *Incompatibilitas beneficiorum intrat, quando ea obtinentes ob perſonalem reſidentiam vtrique deſeruire nequeunt.*

9 *Beneficiorum incompatibilitas impedit quidem, ne quis vtrunque beneficium retinere valeat, non tamen impedit acquiſitionem.*

10 *Beneficium ſecundum incompatibile obtinens, ei permiſſa eſt retentio vtriuſque ſpatio duorum menſium incheando à die adepta pacifica poſſeſſionis ſecundi.*

11 *Incompatibilitas duorum beneficiorum, quæ reſidentiam expoſtulant, efficit, vt primum vacare dicatur, & prouiſus dimittere teneatur.*

12 *Beneficium ſecundum incompatibile obtinens, tunc illud tantum vacare dicitur, ſi primum contentioſè retinere nitatur.*

13 *Diſpenſatio, quando dumtaxat fuit obtenta, ſed obtinens, ea non fuit vſa, non præiudicat.*

14 *Ad cautelam maiorem ea, quæ fuerunt obtenta, detrimentum non inferunt.*

15 *Beneficium ſecundum incompatibile obtinens, vacat primum.*

16 *Teſtis vnicus, & multò magis ſi ſit de auditu non probat.*

Deciſio VI.

Dvabus conſtabat partibus ſenteotia Iudicis Calaguritani, in prima parte pronunciaocrant Mattheum teneri reſidere in oppido, de Ochon, & præſentialiter interueoire Beneficio, quod ibidem fuerat aſſequutus, In ſecunda vero decreuerat, collationem dimidij beneficij de Arnedo io perſonam eiuſdem Matthei poſtea ſubſequutam nullam fuiſſe, & executionem non meruiſſe; Cum autem ab hac ſententia Mattheus appellaſſet, mihique carica commiſſa fuiſſet, Dubitaoi an huiuſmodi ſententia eſſet confirmanda. Et Domini reſeruata particulari diſcuſſione ſuper prima parte ſententiæ dixerunt quoad ſecundam partem, vti iniuſtam non eſſe confirmandam, ſed potius infirmandam.

Et moti ſunt, quoniam quod dimidium præfati beneficij de Arnedo vacauerit per obitum Didaci Martinez noo controuertebatur ab hinc inde informantibus, quodque ipſe Mattheus inceperit, vt fertur, beneficiari io eadem Eccleſia de Arnedo, pro conſtanti præſupponebatur; Ex quibus deinde videbatur emergere, dimidium beneficij prædicti Mattheo conferri debuiſſe nedum ex diſpoſitione Breuis felic. rec. Clementis VIII. & ſtatutorum Eccleſiæ, ac diœceſis Calaguritanæ, vbi beoficia vacantia in dictis Eccleſiis ſunt inſeruientibus & antiquioribus conferenda vt in ſum. Matthei numero 1. ob quæ ſtatuta fuit neceſſario debita collatio huius beneficij Mattheo iam ante actu interuenienti prædictæ Eccleſiæ de Arnedo, *Put. deciſio.* 100. numero 3. parte 3. *Garz.* de benefic. 5 parte capit. 7. num. 73. & 7. parte capit. 15. oum. 1. & 2. & ſæpè reſoluit Rota, & ſignanter in Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram bon. mem. *Cardin. Blanchetto*, Verum etiam ex iuris communi prouiſione, quo ſancitum eſt, eum, qui eſt de gremio Eccleſiæ ſemper anteponendum eſſe in beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ collatione c. nullus c. obitum 61. diſtin. c. cum inter Canonicos, vbi gloſſ. in Verbo Altam, & ibi Canoniſtæ de elect. *Rota deciſ.* 413. num. 1. parte diuerſ.

Nec

Nec obſtat quod Matthæus aliud congruum bene-
ficium de O.hon haberet,nec ideo preferendus aliis
3 nullum habentibus beneficium c. is cui cum ibi
not. de præben. in 6. *Card. Seraphin. deciſ.*767.n.1.
cum aliis. Quoniam huiuſmodi regula verè ſibi
locum vendicat in aſſecutione beneficij, vbi nulla
4 præſcripta eſt certa forma optandi *Rocch.* de iur.
patron. in verb. Pro eo q.12.*Card. Seraph. dec.* 774.
numer.3 In ecclesiis autem Calaguritanis à conſue-
tudine, quæ ibi inoleuit, immo ex Statutis & Bre-
ue Clementis VIII. data eſt forma clericis Domi-
no famulantibus aſcendendi ad dimidia & integra
5 beneficia; Et ideo ex hoc capite, quod Mattheus
haberet congruum beneficium de Ochon, non erat
ei deneganda collatio huius beneficij de Arnedo
fortaſſe pinguioris.

Minus etiam videbatur Mattheo aduerſari, quod
beneficium de Ochon, quamuis eſſet ſimplex, & ex
generali conſuetudine reſidentiam perſonalem
6 non expoſtularet *Innoc.*in c. fi. nu. 9. de cleric. non
reſid *Felin.* in c. dilectus il primo, nu.1.de reſcript.
*Alex.conſ.*1. n. 2. lib. 7. *Rebuff.* in prax benefic. tit.
de di penſ.non reſid. numer. 8. Nihilominus ob ſta-
tutum, ſeu conſtitutionem Synodalem dictæ Ec-
cleſiæ de Ochon, quaſi per illam reuertendo ad di-
ſpoſitionem iuris communis, & circumſcribendo
dictam generalem conſuetudinem non reſidendi in
beneficiis ſimplicibus, cogeret Mattheum reſi-
7 dere, & dictæ Eccleſiæ de Ochon famulari *Innoc.*
in præalleg. cap fi in prin. & ibi *Abb.* num.3.*Card.*
n.1. *Rota* in ſimili Calaguritana beneficij 20. Iunij
1588. coram bo. mem. *Card. Pamphilio*, & in alia
Calaguritana Reſidentia de Anciſo 17. Februarij
1612. coram R.P.D.meo *Manzanedo* quæ eſt *deciſ.*
375.p 2. in recentior.num.3. Et conſequenter, cum
etiam hoc beneficium de Arnedo reſidentiam per-
ſonalem exigat, & vtrique Mattheus inſeruire non
8 valeat, ei incompatibilitas obſtaret. de qua in c.
de multa de præben. & ibi Canoniſtæ, & in c. fi. de
cleric.non reſid.*Card.conſ.*3. num. 6. *Capr.*de regu-
lis regula 110.n. 109.& ſeqq.*Rota dec.* 483. num.1.
par 1.diu.& dec 489.n.3.par. 1.recentior.

Quoniam Domini dixerunt,hanc incompatibili-
tatem beneficiorum, quatenus vtrumque exige-
ret reſidentiam, impedire fortaſſe retentionem
vtriuſque, non autem obſtare collationi, & acqui-
9 ſitioni ſecundi beneficij. *Gabr. conſ.* 193. num. 6. &
ſeqq.lib.1. *Mohed.deciſ.* 14. de præben. & pluries
fuiſſe reſolutum in Rota & Sacta Congregatione
Concilij teſtatur *Card.Seraph.deciſ.*744. n.2.& no-
uiſſime etiam ſequuta eſt Rota in Tiburtina Archi-
diaconatus 15. Ianuarij 1618. coram R. P. D. meo
Caualerio.

Immo tantum abeſt,hanc incompatibilitatem ob
reſidentiam vtrique beneficio annexam obſtare
adeptioni poſterioris beneficij, vt etiam vtriuſque
retentio ſit permiſſa ſpatio duorum menſium in-
choando à die pacificæ poſſeſſionis ſecundi bene-
10 ficij, *Caſſad.deciſ.*9.n.2.de cauſ.poſſ.& propt. ſequi-
tur *Maſcard.de probat.*concl.183.num. 47. *Gabr.d.*
conſ 93.num.8.& 9.lib.1.

Denique nullo modo hæc incompatibilitas offi-
ceret Mattheo quoad beneficium hoc de Arnedo,
11 quod poſtremo loco aſſecutus eſt. Quandoqui-
dem incompatibilitas duorum beneficiorum quæ
reſidentiam expoſtulant, efficit vt primum vacare
dicatur, & prouiſus illud primum omnino dimit-
tere teneatur: Secundum autem dumtaxat vacat,

ſi primum contentioſe retinere nitatur vt expreſſe 12
habetur *in c. de multa de præben.*in cap. eum qui eod.
tit.in 6.& vtrobique DD.*Lap. alleg.*116 n.3.*Caſſad.*
*dec.*1.n.1.de Conſtit.& alibi paſſim Doct.

Nec videtur obſtare diſpenſatio obtenta à Nuncio 13
Apoſtolico apud Regem Hiſpaniarum, quaſi ex illa
deprehendatur animus Matthei inſiſtendi in primo
beneficio de Ochon. Quoniam cum dicta diſpen-
ſatione non fuerit vſus, excluditur huiuſmodi ani-
mus primum beneficium retinendo, & potius Do-
mini crediderunt, Mattheum per illam diſpenſatio-
nem intellexiſſe ſibi abundantius conſulere pro con- 14
ſecutione beneficij de Arnedo; Inducta autem ad
cautelam detrimentum inferre non debent, *l.*teſta-
mentum.C.de teſtam.

Obiectum etiam pluralitatis beneficiorum non
fuit viſum releuans,quoniam quoad illud de Ochon,
ſi eſt incompatibile, vacabit per aſſecutionem.
Secundus de Arnedo vt ſupra fuit dictum; Quo 15
autem ad Capellaniam quam Mattheum habere
dicitur valoris ſcutorum 30. annorum, nihil con-
cludenter probatur;de illa enim tenus tantum & hic
etiam de auditu teſtis deponit, cui propterea nullo 16
modo deferendum Domini putarunt.

Ex quibus vtraque parte informante reſolutum
fuit, ſententiam eſſe infirmandam quoad ſecundam
partem, quidquid ſit de prima. Quam ad particu-
larem diſputationem Domini reiecerunt.

Veronen. ſeparatio Thori.
Mercurij 16. *Ianuarij* 1622.

ARGVMENTVM.

Mulieri agenti ad ſeparationem thori debentur à
Viro alimenta,& ſumptus litis,quando ſunt pro-
bata requiſita boni iuris, nempe quod ex animi
leuitate non receſſerit à Viro. Alimenta verò, &
ſumptus taxantur ad rationem ſex pro centenario
dotis Viro ſolutæ.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio boni iuris ad effectum alimenta, & ſum-
ptus litis conſequendi oritur ex ſententia lata ad
fauorem actoris.*

2 *Mulier in iudicio ſeparationis thori intentato aduer-
ſus Virum,conſequitur expenſas litis,& alimenta
docta de paupertate, & bono iure.*

3 *Imo videtur non egere vxor probatione paupertatis
in prædicto caſu,nam hoc vnum ſufficit,quod non
ex leuitate à viro receſſerit, quamuis aliunde ha-
beat, vnde ſe alat & num.4.*

5 *Mulier conſequitur alimenta,& ſumptus litis,quan-
do obtinuit commiſſionem à ſignatura Sanctiſſimi
in Rota cum clauſula (ſumminiſtratis prius ali-
mentis, & ſumptibus litis arbitrio &c)*

6 *Alimenta,& ſumptus litis taxantur ad rationem ſex
pro centenario pro quantitate dotis Viro ſoluta ab
vxore,quæ agit ad ſeparationem thori.*

7 *Taxatio alimentorum, & ſumptus litis pendet pluri-
mum ex arbitrio Iudicis.*

8 *Taxatio alimentorum, & ſumptus litis fit ad ratio-
nem eandem,quam vxor,quæ à Viro diuertit, ſu-
ſcepit ſub vſuris.*

9 *Taxatio prædicta etiam arbitranda eſt iuxta conſue-
tudinem & vſum loci.& num.10.*

11 *Taxatio fit tantum ratione dotis ſoluta ab vxore vi-*

re, non verò nobilium, & rerum ad vſum Mulieris tráſportatarum in Viri domum, ex quibus Maritus fructus non percipit, & num. 12.

13 *Alimenta, & ſumptus debentur ratione dotis in pecunia ſoluta, & quæ fructus poteſt producere.*

14 *Alimentorum, & litis ſumptuum taxatio fieri debet vxori in cauſa ſeparationis non rigidè, ſed cum maxima æquitate.*

15 *Debentur alimenta, & litis ſumptus per modum prouiſionis, nec in hoc iudicio obſtat exceptio tranſportationis actorum.*

Deciſio VII.

DOmini non ambigebant, quin Catherinæ ad ſeparationem thori contra Thomam maritum agenti alimenta, ac litis ſumptus deberentur; Quoniam, cum ipſa nil aliud habeat, quàm dotem marito ſolutam, & quam hodie occaſione ſeparationis thori repetere contendit, bonique iuris in meritis cauſæ fulciatur præſumptione ex duabus ſententiis in eiuſdem fauorem latis deprompta ad
1 *l. ſi inſtituta*, §. de inofficioſo, *ff* de inoffic. teſtam. *Cranett. conſ.* 164 num. 1. in fin *Afflict. deciſ.* 152. n. 5. & 6. *Rota* apud *Card. Seraph* deciſ. 328. nu. 1. & deciſ. 470 num. 2. par. 1. in recentior. Certa ſubſequitur concluſio, quod concurrentibus duobus partis extremis, Paupertate nimirum vxoris, & bono iure, alimenta & ſumptus litis pendente iudicio ſeparationis thori Catherinæ præſtari debeant. *D D. in l. ſi cum dotem.* §. ſi autem in ſæuiſſimo, *ff.* ſol. ma-
2 trim. *Afflict. deciſ.* 10. num. 2. *Couarr* pract. reſol. cap. 6 num. 6. *Rimin. iun conſ.* 255. numer. 2. & paſſim ita ſeruare Rota conſueuit quemadmodum coram *Cardin. Seraph deciſ.* 1098. num. 1. & in Hortana domus 25. Octobris 1604 coram Sanctiſſ. D. Noſtro & in Anconitana cenſuum 26. Iunij 1615. coram Illuſtriſſimo D meo *Cardin. Sacrato*, quæ eſt *deciſ.* 748. num. 1. par. 2. in recentior.

Immo quidquid ſit in cæteris alimentorum con-
3 trouerſiis, conſtans eſt ſententia Doctorum, vxori agenti ad dotis repetitionem, & thori ſeparationem deberi alimenta, & litis expenſas, etiamſi aliunde habeat vnde ſe alat, & in litis ſumptus eroget, dummodo non ex leuitate à viro receſſiſſe aliqua ex parte deprehendatur *Afflict. deciſ.* 10. num. 3. *Rebuff.* in Conſtitutionibus Galliæ tom 1. in tit. de Senten. prouiſ art. 3 gloſ. 1. num. 17. *Lancell. de Attent.* lit. pend. limit. 11. num. 25. & *Surd. de alim.* tit. 7. q 41. n. 12. Hocque vnum dumtaxat, quod ſcilicet vxor culpa vacet videntur iura exigere ad effectum
4 vt pendente iudicio ſuper ſeparatione thori, & alimenta, & expenſas lites maritus ſuppeditet *Guttier. qq. Canonic.* lib. 1. cap. 14. n. 7. *Barboſ.* in rubr. 2. par. n. 43. & ſeqq. ff. ſol. matrim. *Sanchez de matrim.* lib. 10. diſp 8 n. 18. in fin. & Rota in Biſuntina ſeparationis thori 1 Aprilis 1596. coram bo: me: *Card. Pamphilie*, & in Bononien. ſeparationis thori 11. Februarij 1608. coram bo: me: *Penia*.

Sed omnis difficultas videtur ſublata ex eo, quod Signatura cómmiſerit Rotæ hanc cauſam cum reſcripto. ſubminiſtratis prius alimentis etiam ſumpti-
5 bus litis arbitrio Rotæ taxandis: Vnde Domini aſſecuti ſunt, Signaturam firmaſſe, ac decreuiſſe debitum & neceſſitatem præſtandi alimenta, nec-non litis expenſas, ſolum autem eorum taxationem Rota fuiſſe demandatam vt prudenter idem fuit conſideratũ in dicta Hortana domus coram *Sanctiſſ. D. Noſtro.*

Firmato autem, deberi huiuſmodi alimenta, & litis ſumptus, haud difficulter deinde Domini reſponderunt, taxari poſſe ad rationem ſex pro quolibet 6
centenario habita ratione ad ducatos 1900. qui pro dote effectualiter ſoluti fuerunt à Catherina eidem Thomæ. Quandoquidem, cum taxatio alimentorum plurimum pendeat ab arbitrio iudicantium l. 2. ff Vbi pupilli educ deb. *Cranett. conſ.* 189. 7
numer. 10. *Menoch. de arbitr.* iud. caſ. 169. & Rota in dicta Biſuntina coram *Card Pamphilie*; Et multo magis in hoc caſu, vbi Signatura arbitrio Rotæ ſignanter Catherinæ alimentorum, & litis ſumptuum taxationem remiſit, hoc arbitrium nec iuſtius nec æquius videbatur à Dominis poſſe exerceri, quam prædictam præfigendo taxationem; iam enim idem Thomas pollicitus fuerat, obtulerat, & effectualiter ſoluerat, & Catherina acceptauerat pecunias pro alimentis ad dictam rationem ſex pro quolibet centenario dotis, à qua taxatione conuenta & acceptata nullo modo recedendum erat, vt in ſimili arguunt *Cranett d conſ.* 189. n. 8. *Card. Seraph.* 8
dec. 1098. n. 1. Rot. dec. 430. n. 1. & ſeqq. par. 4. diuerſ.

Præſertim cum dicta taxatio fuerit à Iudice primę inſtantiæ canonizata, & adamuſſim congruat ſtatuto Veronen. vbi fructus dotis reſtituendæ liquidantur ad eamdem præciſam rationem ſex pro centenario; Nec ambigitur, quin in materia taxationis alimentorum plurimum legibus municipalibus, ac Vrbium conſuetudinibus ſit deferendum, *Ancharan. conſ.* 183. n. 2. *Cranett. conſ.* 189. n. 10. & alios con- 9
gerit, *Surd. de alim.* tit. 5. q. 9. n. 12.

Neque habendam rationem crediderunt Dominĩ in huiuſmodi taxatione alimentorum ad ducatos illos 300. quorum loco ſupellex fuit Thomæ tradita; quia ex ea ſupellectili vſum tantum, non autem fructus percipit Maritus, & tamen in taxandis alimentis habetur tantum ratio ad fructus, qui percipiuntur ex dote iuxta *l.* curabit, *C.* de act. empt. prout firmant *Gabr. conſ.* 10. nom. 89. lib. 2. & prius 10
Alex. in *l.* ſi cum dotem, §. ſin autem, num. 7. *ff.* ſol. matr. *Salyc.* in *l.* quod in vxorem, verſ. Et intelige, C. de negot geſt. plene *Surd.* eod. tract. *de Alim.* tit. 4. q. 20. num. 7. non autem ad ea, quæ vſu conſumuntur, vt ſunt Supellectilia, quæ nec fructus gi- 11
gnunt, ex quibus alimenta conſtitui poſſint *l.* Imperatore, vbi *Bart.* n. 4 *ff* ad Trebell. & in *l.* penult. *ff.* de aliment. & cibar. legat. *Cranett. conſ.* 199. nu. 12. *Rol. conſ.* 22. num. 21 lib. 1. Ecco magis, quia in hac materia taxationis alimentorum pendente iudicio ſeparationis thori, non ita amaté, ac rigidè, ſed cum temperamento congruæ æquitatis Rota agere conſueuit, vt in illa Ianuen. ſeparationis thori 11. Ianuarij 1601. coram R.P.D meo *Pamphilie*, & in aliis.

Nec difficultatem ingeſſit, quod non conſtet de integra tranſportatione actorum; quia cum huiuſmodi alimenta, & litis expenſas per modum proui- 13
ſionis Domini decernant, allegata tranſportationis imperfectio non obſtat *Card. Seraph. dec.* 328. in fin.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, taxationem eſſe faciendam iuxta oblationem factam à Thoma, à Catherina acceptatam, à Iudice approbatam, & Veronen. Statuto congruentem &c.

Fan ñ. Exemptionis.
Mercurij 26. *Ianuar.* j 1622.

ARGVMENTVM.

Regulares ſunt de Iure exempti à cenſu, & contributione

tione Epiſcopo ſoluenda per Clericos, etiam ra-
tione Eccleſiæ Parochialis vnitę Monaſterio Re-
gulari:um:Capellani amouibiles non poſſunt pręiu-
dicare Eccleſiæ Regulari, nec Epiſcopum in
quaſi poſſeſſione conſtituere præiudicialis iuris
Regularibus, maxime non concurrente poſſeſſio-
ne longiſſimi temporis 30.& 40.annorum.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopo non debetur cenſus abſque cauſa.*
2 *Regulares Eccleſiæ non tenentur ad iura Epiſcopalia.*
3 *Exemptio conceſſa Monaſterio ſuffragatur Eccleſiæ illi annexæ.*
4 *Rectores amouibiles ad nutum non habent curam Eccleſiæ, ſed tantum exercitium.*
5 *Solutio cenſus facta ab eo, qui non proprio, ſed alieno nomine poſſidet, non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi recipientem in præiudicium poſſeſſoris.*
6 *Poſſidens vere reſidente non præſcribit abſque titulo, & poſſeſſione quadraginta annorum.*

Deciſio VIII.

Congruentibus ſententiis Domini reſpōderunt,
ſenocoriam Rotalem in fauorem P.P. Abbatis
& Canonicorum S.Paterniani latam, & ſolidiſſimis
fulcitam rationibus in deciſione ſuper hac eadem
cauſa die 25. Ianuarij anno præteriti coram Reue-
rendiſſ.D.meo Decano exaratis, confirmandam eſſe.
Quandoquidem Abbas & Canonici fundatam ha-
bent eorum libertatem, & exemptionem à cenſibus
ſuper bladis, & aliis quos prætendit Epiſcopus Fa-
nen tam in diſpoſitione iuris communis, quam in
particulari eorum indulto.

In iure inquam communi, quo cautum eſt, cenſum
1 Epiſcopo non deberi, ſi ratio, ob quam præſtandus
ſit, non deducatur & probetur c. peruenit c. prohi-
bemus, de cenſib. & vtrobique notant Canoniſtæ;
2 Et regulares eccleſias non teneri ad iura Epiſco-
palia definitum eſt in c. 1. de Stat. Monach. & tradunt
Io. Andr. in c. 1. n. 1. & *Franch.* ibidem nu. 3. de præ-
ben. in 6.

Nituntur etiam ſpeciali indulto fe:re:Iulij Secun-
di, de quo in *Bullario* recenter edito conſtitutione
xxx.§.xxxviij. & xxxviiij. vbi Epiſcopi prohibentur
exigere ab his Canonicis S. Saluatoris, vel eorum
Monaſteriis qualemcumque canonicam portionem,
ſeu decimam, aut quidquam aliud.

Nec videtur ambigendum, quin hoc indultū con-
ceſſum Monaſteriis Canonicorum S.Saluatoris cō-
prehendat etiam parochialem S.Apollinaris Mona-
ſterio eiuſdem Ordinis annexam, tum quia exem-
pto Monaſterio exempta etiam dicitur eccleſia ei-
3 dem annexa *c. 1. & ibi gloſ. in verbo Exempto de priuil. in 6. Sorm. iam in c.* recipimus n. 97. de priuileg. & ſe-
quuta fuit *Rota dec.* 54. n. 11. par. 2. diuerſ. tum quia
verba dicti indulti viſa ſunt apta comprehendere
hanc parrochialem ibi, Monaſteriis, Prioratibus,
Granciis, Membris manualibus, & locis.

Nec Epiſcopo viſum fuit ſuffragari, quod huiuſmo-
di cenſum exegerit pluribus annis à Rectoribus per
Abbatem, & Canonicos deputatis. Quoniam cum
ij Rectores eſſent mere temporales, ac manuales,
4 ad Nutum Canonicorum & Abbatis amouibiles.
vt fuit firmatum in hac eadem cauſa ſub die 15.
Aprilis 1616. coram R.P D. meo *Caualerio*, tota cu-
ra reſidebat penes eoſdem Abbatem & Canonicos,
exercitium autem dumtaxat penes ipſos Rectores,
Gemin. conſ. 86. num. 3. & 4. *Oldra. conſ.* 67. num. 2. &
conſ. 227. nu. 8. verſ. 2. quidem *Rot. dec.* 2. num. 2. de
exceſſ. prælat. in no; hique Rectores non poſſide-
bant, ſed per eos Abbas & Canonici poſſidere di-
cebantur *Felin.* in c. cum dilecta nu. 16. de reſcript.
Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 329. & ſeqq. *Achill. dec.*
51. num. 2. & 3. de re iud. *Rota dec.* 472. nu. 2. par. 1.
diuerſ. Et ideo prædicti Rectores tanquam non ti-
tulares ſoluendo huiuſmodi cenſum non potuerunt
conſtituere in quaſi poſſeſſione Epiſcopum in præ-
iudicium Abbatis, & Canonicorum, qui verè ſunt ti-
tulares, ac poſſeſſores, nulla data præſertim eorum- 5
dem ſcientia, vel patientia. Vt in ſimili fuit deciſum
in Facten. penſionis die 5. Nouemb. 1594. coram bo:
me: *Cardin. Pamphilio*, & vltra alias deciſiones ibi
enunciatas idem firmauit *Cardin. Seraph dec.* 1463. n.
2. & ſeqq.

Et quatenus ipſi Rectores potuiſſent huiuſmodi
quaſi poſſeſſionem inducere, Domini credebant, non
fuiſſe concludenter probatam ex quo teſtes non de-
ponunt de præſcriptione ſexagenaria, qualem, vt
Canonicis S. Saluatoris obſtet, expoſtulat Iulius
Secundus in præallegato indulto §. 42. Vel ſaltem,
cum Epiſcopo in huiuſmodi cenſus perceptione ius
nedum non aſſiſtat, ſed vt ſupra fuit dictum pluri-
mum reſiſtat, neceſſaria fuiſſet quadragenaria vna
cum titulo attenta, etiam ſola diſpoſitione iuris com- 6
munis, gloſ. in d. c. peruenit, in verbo *Cenſus de Cenſi-
bus*, & ibi *Panor.* n. 3. *Balb.* de præſcript. par. 5. prin. 1.
part. q. 7. n. 13. *Rota dec.* 76. n. 1. & 2. & *dec.* 97. n. 3. par.
s. in recentior.

Titulus autem, quem Epiſcopus fortaſſe poſſet de-
ſumere ex Cathedratico, plene diuellunt quę fuerunt
ponderata in deciſione coram Reuerendiſſimo D.
meo *Decano*.

Et ita reſolutum informantibus tantum prædictis
Canonicis &c.

Tullen. Capellaniæ
Veneris 18. Februarij 1622.

A R G V M E N T V M.

Poſſeſſio anterior manutenenda eſt aduerſus recen-
tiorem, quæ præſumitur clandeſtina, & non ma-
nutenibilis, & anterioritas quomodo probetur.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum poſſeſſionis apprehenſæ à ſpeciali Procuratore probat poſſeſſionem manutenibilem, alio non poſſidente.*
2 *Poſſeſſio in dubio præſumitur vacua, & aſſerenti incumbit probare contrarium.*
3 *Poſſeſſio poſterior clandeſtina, & turbatiua præſumitur, & illi præfertur anterior ad effectum maximè manutentionis.*
4 *Anterioritas poſſeſſionis ad effectum manutentionis conſideratur non ſolum reſpectu horæ, ſed etiam reſpectu breuiſſimi temporis, momenti, & puncti.*

Deciſio IX.

Non putarunt Domini, denegandum manda-
tum de manutenendo Deſiderio informanti
in poſſeſſione Capellaniæ ſub inuocatione S. Cru-
cis in Eccleſia S. Amantij exiſtentis. Nam euiden-

tiſſimè conſtabat de appræhenſione poſſeſſionis huius Capellæ à Magiſtro Ioanne fratre Deſiderij, & ad hoc ſpecialiter ab eo procuratore deputato, vt in inſtrumento appræhenſionis, de quo in Summario num. 2. Quod quidem inſtrumentum indubitanter probat poſſeſſionem, & manutenibilem alio
1 non poſſidente ad l. prædia, vbi *DD. ff. de acquir. poſſeſſ. Caſſad. dec.* 20. de præben. *Verall. dec.* 434. num. 6. lib. 1. *Rota dec.* 62. n. 2. par. 2. diuerſ. & millies alias idem fuit decißum, vt in Romana Palatij de Ruſticuccis 13. Nouemb. 1615. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quæ eſt deciſ. 761. num. 1. part. 1. in recentior. & in alijs.

Illud vero, quod de tempore apprehenſionis nomine Deſiderij nemo poſſideret, de iure præſumitur, nec aliter probandum; cum qui aſſerit, poſſeſſio-
2 nem fuiſſe plenam, id probare tenetur *Card. Seraphin. deciſ.* 322 nu. 3. & dec. 1065. nu. 2. & *Rota dec.* 202. n. 3. par. 2. diuerſ. idemque alias fo: matum fuit, vt in Vmbriaticen. Parochialis 1. Iulij 1613. coram Illuſtriſſ. D. meo *Card. Sacrato.*

Nec obſtare crediderunt Domini, quod Andreas eiuſdem Capellæ poſſeſſionem adeptus fuerit, vt ex inſtrumento illius appræhenſionis deducebatur in Summ. n. 4. Quoniam hæc Andreæ poſſeſſio vti poſterior præſumenda erat clandeſtina, & turbatiua, & conſequenter Deſiderij anterior poſſeſſio
3 præferenda erat præſertim ad effectum manutentionis, cap. licet cauſam, vbi Canoniſtæ de probat. *Bart.* in *l.* ſi duo num. 4. *ff.* Vti poſſid. *Natt. conſ.* 538. num. 3. lib. 3. *Menoch. de retin.* remed. 4. n. 725. *Honded. conſ.* 20. n. 21. lib. 1. & paſſim ſequitur Rota, plurimæque coaceruantur deciſiones ad hoc in Cæſaraugustana Hoſpitalis 21. Febr. 1611. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, quæ eſt *deciſ.* 293. num. 8. par. 1. recent.

Quod autem Deſiderij poſſeſſio ſit anterior, inſpicitur ex lectura vtriuſque inſtrumenti, ab Andrea enim appræhenſa fuit poſſeſſio die 21. Septembris 1619. poſt quintam horam à meridie abſolutis Veſperis, à Deſiderio autem eadem die, ſed poſt horam quartam, & ſic per horam anteceſſit; quæ an-
4 terioritas nedum reſpectu vnius horæ ſufficit ad effectum prælationis in manutentione. *Caſſad. d. dec.* 20. nu. 2. de præb. *Rot. dec.* 19. nu. 4. par. 2. diuerſ. Sed etiamſi breuiſſimo temporis momento vel puncto in apprehenſione Deſiderius præueniſſet Andream, vt in dicta *dec.* 9. & in Romana ſeu Tiburtina Caſtrorum 4. Iulij 1607. coram Reuerendiſſ. *Lugdunen.* & in Carthaginen. Canonicatus 25. Maij 1609. coram bo: me: *Card. Lancellotto.*

Et ita pro Deſiderio informante reſponſũ fuit &c.

Fanen. Tutelæ.

Luna 21. Februarij 1622.

ARGVMENTVM.

Attentati vitium dari nequit contra eum, qui continuat Tutor non idoneus electus à Teſtatore, ſi adminiſtret, antequam declaretur idoneus, an dicatur attentare. Ab executore, qui poteſt ſe extraiudicialiter informare, an detur appellatio. Pro attentatorum reiectione, quando intret arbitriũ.

SVMMARIVM.

1 *Continuans non attentat.*
2 *Mulier eſt inhabilis ad tutelam, & hoc multo magis procedit, ſi ſit minor.*
3 *Tutor non idoneus ſi fuerit electus à Teſtatore; dato quod ille adminiſtrauerit, non dicitur deliquiſſe.*
4 *Adminiſtratorem minus idoneum, ſi quis ſibi elegerit, hoc non eſt imputandum adminiſtratori, ſed eligenti.*
5 *Attentata non committuntur niſi lite, aut appellatione pendente.*
6 *Actus, qui veniunt conſecutiuè ad alios actus ante litem inchoatos, & abſolutos, non inducunt attentata.*
7 *Confirmationes, & decreta ſuper Breuibus retrotrahuntur ad diem data Breuium.*
8 *A Decreto meri executoris non datur appellatio, & num. 9.*
10 *Clauſula, arbitrio tuo, æquipollet clauſulæ, conſcientia tua, vel ſi tibi videbitur.*
11 *Executor conſtitutus cum clauſula, arbitrio tuo, poteſt procedere abſque citatione, nec iuris ordine ſeruato, ſed tantum extraiudicialiter eruditus.*
12 *Appellatio a decreto executoris meri, quatenus datur; intelligenda eſt de deuolutiua, non autem ſuſpenſiua.*
13 *Appellatio, quando datur ad effectum deuolutiuum, non poteſt dari de attentatis, vt in primis, & ante omnia reuocentur, ſed tantum eſt agendum via ordinaria ex capite iniuſtitia.*
14 *Arbitrium licet reguletur à iure, tamen vrgentibus aliquibus cauſis moderatur illius rigorem.*
15 *Attentata, quando ſunt valde dubia, & difficultatibus implicita, tunc multo magis intrat arbitrium pro illorum reiectione.*
16 *Pro Attentatorum reiectione Rota ſolet aliquando interponere arbitrium, quando ea magna ex parte dependent à negotio principali.*
17 *Executor an citra vitium attentatorum poſſit procedere ad executionem Breuis, ſi lis pendeat coram alio Iudice.*
18 *Executor exequendo Breue, etiam ſi lis pendeat coram alio Iudice, non dicitur attentare, quando fuit obtentum, antequam lis eſſet incapta.*
19 *Breuis executio retrotrahitur ad diem, quo illud fuit obtentum.*
20 *Appellationis delatio omnia deinde geſta facit, vt ſubiaceant vitio attentatorum; etiam ſi appellatio aliàs non eſſet appellabilis.*
21 *Continuans non attentat.*
22 *Iudex non dicitur deferre appellationi, ſi dedit tantum reuerentiales.*
23 *Iudex dando reuerentiales, per illos cenſetur admittere appellationem, ſi ſit admittenda, & reiicere ſi de Iure venit reiicienda.*

Deciſio X.

PRopoſito dubio, An arbitrium à Signatura reſeruatum Rotæ pro reiectione Attentatorum intraret, Domini concordibus ſuffragiis reſponderunt, nulla extare attentata, quæ reuocatione indigeant, & quatenus extarent, intrare arbitrium pro illorum reiectione.

Quod autem attentata deficiant, id ſuaderi videbatur, quoniam ex articulis, quos vtraque pars pro concludenter probatis admittit, depræhenditur, ſtatim mortuo Franciſco Palatio Beatricem illius vxorem, & mariti voluntati obtemperantem, bonorum & perſonæ Hieronymi infantuli ex filio nepotis eiuſdem Palatij tutelam, & adminiſtratio-

oem

nem inchoaſſe, ſemperque fuiſſe proſequutam; &
ideo cum mota lite ab Eliſabetha coram Prætore
Fani ſuper inhabilitate Beatricis ad huiuſmodi mu-
nus tutelæ, ac curæ obeundum, nihilominus perſe-
uerauerit in educatione Hieronymi, & illius bo-
norum adminiſtratione, non poteſt redargui Bea-
trix de attentatis: certa enim eſt iuriſconcluſio, quod
1 qui continuat non dicitur attentare c. cum tenea-
mur de appell. cap 1. vbi *Abb.* numer. 1. & 4. vt lit.
pend. *Pariſ. conſ.* vlt. n. 8. & ſeqq lib. 4. *Capuaq. dec.*
51. n. 1. & 2. par. 5. *Rot. dec.* 74. n. 4 par. 1 in rec.

Præterea, aut actus, quos vti attentatos accuſat
Eliſabetha ſunt geſti ante motam litem, aut penden-
te lite, aut poſt interpoſitam appellationem, & nul-
lo caſu Domini crediderunt, poſſe conſiderari at-
tentata.

Non primo caſu, nempe ante motam litem, quia
cum ipſa Beatrix à Franciſco auo Hieronymi fuerit
conſtituta tutrix & curatrix, quamuis ex quo non
excedebat ipſa 12. ætatis annum, ob ſexum & defe-
2 ctum ætatis ad curam & tutelam eſſet inhabilis, §.
minores Inſtit. de excuſ. tut. l. quarto, §. Lucius, *ff.* de
teſtam. tutel. nihilominus ſi nixa voluntate aui de
3 facto adminiſtrauit, non dicitur deliquiſſe, nec at-
tentaſſe iuxta titul. de eo qui pro tutor. ſe geſſ. Et im-
4 putanda eſt heredi iuris imperitia Franciſci, qui ſua
gubernacula commiſit imbecillitati, *l.* ſed ſi quis, §.
vlt. *ff.* de Inſtitor. *Angel conſ.* 102. n. 1. *Boer. dec.* 124.
n. 8. *Surd. conſ.* 218. n 17.

Sed circa hoſce actus geſtos ante motam litem
5 non poteſt dari de attentatis; quia ipſa non committ-
tuntur niſi lite, ſeu appellatione pendente in con-
temptum Iudicis, & præiudicium partis, vt toto
titulo extra in Clem. & C. vt lit. pend.

Minus conqueri poteſt Eliſabetha de geſtis à Bea-
trice lite pendente coram Prætore, quia nulli actus
fuerunt geſti, ſed tantum exhibitum Breue habilita-
tis Beatricis obtentum à Sanctiſſ. ante motam li-
tem, & directum Gubernatori, qui propterea in
executionem dicti Breuis abſque nota attentato-
rum potuit Beatricem in tutela & cura confirmare;
actus enim, qui veniunt conſecutiuè ad alios actus
6 ante litem inchoatos, & abſolutos, non inducunt
attentata c. ea litteris de reſcript. *Gemin. conſ.* 45.
lib 2 *Pariſ. d. conſ.* vlt. num. 12. lib. 4. & *Pariſ. de reſi-
gnat.* lib. 2. q. 5 num. 28. *Lancell. de attent.* par 2. cap.
4. limit. 5 principali nu 6. & cap. 12. limitat. 4. num.
13. & 15. Gubernatoriſque confirmatio & decretum
videtur quodammodo retrotrahendum ad diem
17. Aprilis, quo conceſſum fuit Breue, à quo dictæ
7 confirmationis decretum effluxit, & ſic ceſſant at-
tentata, vt benè per *Lancell.* dicta limitat. 5. princi-
pali num 6.

Nec etiam poſſunt conſiderari attentata in geſtis
poſt interpoſitam appellationem à dicto decreto
8 Gubernatoris; quoniam ipſe Gubernator non Iu-
dex, ſed executor potius videtur à Sanctiſſ. electus
ob illam clauſulam, Arbitrio tuo, quæ æquipollet
9 clauſulæ, Conſcientiæ tuæ, vel, Si tibi videbitur, ad
l. ſi fideicommiſſa, §. quanquam, *ff.* de legat. 3. *Lap. alle-*
10 *gat.* 60. num. 4. & ſeqq. cum ibi adden. *Menoch de
arbitr.* lib. 1. quæſt. 70. n 2. 4. & ſeqq. Et propterea
quemadmodum dicta clauſula, Arbitrio tuo, effi-
ciebat, vt nulla præuia citatione, nec iudicij ordi-
ne, ſed tantum extraiudicialibus eruditus informa-
tionibus potuerit Gubernator Breue Sanctiſſimi
11 demandare executioni *Lap.* dicta alleg. 60. num. 4.
Menoch. dicta q. 70. nu. 6. *Rot. dec.* 14. & 15. de dol.
& contum. in antiq. Ita etiam nec à dicto decreto
Gubernatoris appellari permittebatur gloſ. in Clem. 12
1. in verbu Onetamus, de iur patron. *Lap.* dicta al-
leg. 60. num. 3. & ſeqq *Rota dec.* 47. num. 3. de appel.
in nou. Et quatenus ſecundum aliorum ſententiam
danda fuiſſet appellatio, hoc indubitanter videba-
tur intelligendum quoad effectum deuolutiuum,
non autem quoad ſuſpenſiuum, itaut propterea
dari non potuerit de attentatis ad effectum, vt in pri-
stina reuocentur, ſed tantum eſſet agendum via ordi-
naria ex capite iniuſtitiæ, vt in terminis firmat *Lan-
cell. de attent* p. 2. cap. 12. limit. 10. n. 1. & 9. 13

Sed eſto, veritate illæſa, attentata aliqua fuiſſe per-
petrata à Beatrice, Domini tamen crediderunt, pro
illorum reiectione intrare arbitrium, quod licet à
iure ſit regulandum, nihilominus vrgentibus aliqui- 14
bus cauſis moderatur, & mitigat iuris rigorem vt
in Romana Cottiui 6. Maij 1606. coram Illuſtriſſi-
mo D. meo *Cardin. Sacrato*, & in materia attentato-
rum in Parmen. Status 30. Aprilis 1610. coram *San-
ctiſſ. D. Noſtro*, quæ eſt deciſio 235. n. 1. par. 1. in re-
centior.

Cauſæ autem videntur vrgere plurimum pro mo-
derando rigore in hoc caſu; tum quia in omnem
euentum attentata valde dubia, & difficultatibus
implicita ſunt, vt ex ſuperius conſideratis plane eli-
citur; tum etiam quia magna ex parte cauſa atten-
tatorum dependet à cognitione meritorum in nego- 15
tio principali circa incapacitatem Beatricis in tute-
la & cura, & efficaciam Breuium diſpenſationis ei-
dem conceſſorum, quibus impulſa rationibus alias
Rota reſpondit, eſſe locum arbitrio pro reiectione
attentatorum; vt in Cæſarauguſtana diſmembra- 16
tionis 23. Ianuarij 1610. coram Illuſtriſſ. *Card. Sa-
crato*, & in dicta Parmen. Status coram Sanctiſſi-
mo in princ.

Quibus non obſtat, quod pendente iudicio coram
Prætore Fani Beatrix exhibuerit Gubernatori Bre-
ue diſpenſationis impedimentorum ſexus, & ætatis,
& ita Gubernator, quamuis fuerit executor, non po-
tuerit abſque vitio attentatorum procedere ad exe-
cutionem dicti Breuis, dum lis circa inhabilitatem
Beatricis ad obeundam tutelam iam cœpta erat co- 17
ram alio Iudice, iuxta deciſionem *Capuaq.* 151. par.
3. cum aliis allegatis. Quoniam dicta deciſio, & alij
congeſti ab Informantibus pro Eliſabetha loquun-
tur, vel intelligi debent quoties Breue fuit obten-
tum pendente lite, quod ſecus contigit in hoc caſu,
vbi Breue per plures dies præceſſit iudicio excitato
ab Eliſabetha coram Prætore; Et licet lite pendente
fuerit poſtea executioni demandatum, hoc non ob-
ſtat, quia actus geſti à Gubernatore fuerunt geſti 18
conſecutiuè ad dictum Breue, quod quidem ſuſtulit
vitium attentatorum, vt in ſimili fuit reſolutum in
Mediolanen. attentatorum 27. Iunij 1612 coram
bo: me: *Penia*, quæ eſt deciſ. 411. num. 4. par.
2. recent. Et executio dicti Breuis retrotrahenda 19
fuit ad tempus eiuſdem Breuis, vt ſupra fuit conſi-
deratum.

Nec obſtat, Gubernatorem detuliſſe appel-
lationi interpoſitæ ab Eliſabetha, & ita commiſ-
ſa fuiſſe attentata, dum Beatrix actus admini-
ſtrationis exercuit, & nomine pupilli hæredi-
tatem Franciſci adiecit; dilatio autem appellatio-
nis facit attentata omnia poſtea geſta, etiamſi 20
materia alias non fuiſſet appellabilis, *Lancell.
de attent.* par. 2. cap. 12. ampliatione 6. num.
1. & 2. & Rot. in Tullen. bonorum & attentatorum

6. Nouembris 1600. coram Litta. Quoniam vltra
21 quod huiuſmodi continuatio non inducit attentata, Gubernator dedit tantum reuerentiales, per quos Iudex non dicitur deferre appellationi.; ſed per illos cenſetur admiſſa ſi eſt admittenda, & reiecta ſi de iure venit reiicienda, vt in Romana domorum 10. Iunij 1591. coram bon. mem. *Penia*, & eſt deciſ. 252.
22 poſt Paciſic. de Saluiani in vltima impreſſ. & *Veſtr.* in praxi libro 7. capit. fin. numero 2. iuremerito deridet eos, qui exiſtimarunt, per reuerentiales in forma admiſſam cenſeri appellationem; & conſequenter cum à decreto Gubernatoris non daretur appellatio, vt ſupra fuit dictum, ita etiam per
23 dictos reuerentiales videtur, reiectam fuiſſe à Gubernatore.

Quæ autem dicebantur de nimis properanter decreta executione Breuis, de prætermiſſis ſolemnitatibus iudiciariis, & de imperfecta deſcriptione inuentarij à Dominis non fuerunt attentata, tanquam non reſpicientia articulum attentatorum.

Et ita ambabus partibus informantibus, &c.

Tetracinen. Bonorum.

Lunæ 21. Februarij 1622.

ARGVMENTVM.

Ægidiana regulariter loquendo quando intret, & quando ceſſet. Mandatum dum reperitur decretum, niſi ad primam cum intimatione, ſi reperiatur relaxatio abſque dicta intimatione, & productione in actis ſaluari non poteſt à vitio nullitatis. Nullitas defectus actionis iudicij arguit notoriam iniuſtitiam. Interdictum quorum bonorum, vt intentari poſſit, quid requiratur, & qualiter ſit formandus eius libellus.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana regulariter intrat, quando ſumus in mero poſſeſſorio, & inter perſonas laicas, & ſuper re prophana.*
2 *Ægidiana non ſuffragatur, quando ſententia, ſeu decretum latum in poſſeſſorio nullitatibus manifeſtis laborat.*
3 *Decretum ſi reperiatur relaxatum, niſi ad primam cum intimatione, dato dict. intimationes non fuiſſe factas, & mandatum relaxetur, non dicitur validè relaxatum.*
4 *Poſſeſſionem, quando Iudex ad ſe auocauit, & pars huiuſmodi auocationi acquieuit, tunc poſſeſſio dicitur vacans.*
5 *Interdictum quorum bonorum intrat, quando duo contendunt dictum de poſſeſſione, vnde non intrat, niſi Aduerſarius poſſideat.*
6 *Decretum latum in iudicio ſine actione eſt ipſo iure nullum.*
7 *Iudex ſi nullo præuio iudiciali ordine procedat, nulliter ſine dubio procedit.*
8 *In Interdictis omnibus neceſſariò eſt Iudici offerendus libellus, præſertim vbi adeſt contradictor.*
9 *In Interdicto quorum bonorum eſt offerendus libellus.*
11 *Libellus in principio litis emanari debet.*
Monitorium ſucceſſit loco libelli. numero 11.
12 *Interdictum quorum bonorum eſt remedium adipiſcendæ.*
13 *In Libello interdicti, quorum bonorum, verba libelli, & ſententia concipiuntur pro reſtitutione poſſeſſionis, quemadmodum in poſſeſſorio recuperandæ.*
14 *In Interdicto, quorum bonorum verba libelli debent concludere reſtitutionem poſſeſſionis defuncti, & condemnationem poſſeſſorum, ad illam relaxandam, & reſtituendam.*
15 *Libelli forma in interdicto, quorum bonorum, qui eam deſignet.*
16 *Nullitates in Rota non attenduntur, niſi proueniant ex defectu citationis mandati, & iuriſdictionis.*
17 *Intimationis defectus videtur eſſe verus defectus citationis.*
18 *Intimatio citationi æquiparatur.*
19 *Iudex ſi decretum relaxet, cum conditione, vt prius pars intimetur; tunc tale decretum non efficit, antequam pars intimetur, & in actis intimatio producatur.*
20 *Nullitas defectus actionis iudicij intentati arguit notoriam iniuſtitiam.*
21 *Libellus quando eſt nullus, vel ineptus ad iudicium intentatum, tunc Iudex perperam procedit.*
22 *Sententia, ſeu decretum, dum non iuſtificatur ex actis, nedum eſt nullum, ſed etiam notoriè iniuſtum.*
23 *Ægidiana nõ intrat quãdo quis eſt notoriè grauatus.*
24 *Ægidiana in caſu notorij grauaminis permittit appellationem.*
25 *Nullitas ex defectu citationis, ſeu intimationis ſemper obſtat.*
26 *Clauſulæ conſtituti, effectus dubium, an egrediatur perſonam conſtitutariam, & ad illius hæredes poſſit tranſire.*
27 *Clauſula, conſtituens, appoſita poſt clauſulam ceſſionis iuris, qualiter ſit extendenda.*

Deciſio XI.

CEnſuerunt Domini, non eſſe locum Ægidianæ. Quamuis enim mandatum de aſſociando decretum, & relaxatum à R.P.D. Alpherio, ſit in mero poſſeſſorio, & inter perſonas laicas, & ſuper re pro- 1
phana, & his concurrentibus regulariter intret Ægidiana *Card. Seraph.* deciſ. 605. num. 1. *Rot. deciſ.* 118. num. 2. par. 3. diuerſ. & dec. 150. num. 2. & 324. num. 5. par. 2. inter recentior.

Attamen, cum prædictum mandatum de aſſociando nullitatibus, & quidem manifeſtis laboret, præ- 2
dicta Cardinalis Ægidij conſtitutio non videbatur ſuffragari. *Gabr.* conſil. 44. num. 25. lib. 1. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4 num. 800. *Contard.* de Ægidiana quæſt. 4. num. 6. *Cardin. Mantic.* deciſ. 33. num. 2. *Rot.* *deciſ.* 391. num. 6. par. 2. in recentior.

Nullitates autem deducebantur, quia dict. mandatum de aſſociando, vt in Summ. eiuſdem Diambræ num. 5. decretum fuit cum clauſula, Niſi ad primam &c. cum intimatione; quæ tamen nedum fieri debuit, ſed etiam in actis erat reproducenda, itaut ea non facta, & reproducta, nec dictum mandatum validè relaxari potuerit, nec hodie executioni demandari valeat, *DD.* in *leg.* multum intereſt, *D.* de cond. 3
& demonſtr. *Put.* *deciſ.* 168. lib. 1. in nou. *Cardin. Seraph.* deciſ. 1500. num. 9. & *Rot.* *deciſ.* 723. num. 8. parte 2. in recentior. & in Lateranen. ſeu Romana penſionis 29. Aprilis 1619. coram R.P.D. meo *Vbaldo*.

Alia etiam nullitate notabatur decretum, quia ipſimet informantes pro Diambra acerrimè impu- 4
gnabant prætenſam poſſeſſionem Cynthij, aſſerentes, poſſeſſionem ipſam fuiſſe vacantem. Et hoc potiſſimum videbatur ſuſtineri, quia idem Iudex prius auocauerat ad ſe poſſeſſionem, & huiuſmodi auocationi

cationi *Diambra* acquieuerat, vt in Summ. eiuſdem
Diambra numero 4. Interdictum autem, Quorum
bonorum, quale fuit à Diambra intentatum, tan-
5 quam inter duos contendentes de poſſeſſione dictũ,
non competit, niſi aduerſarius poſſideat *Bart.* in *l.* fi.
§. ſin aliquis verſ. Adde quod beneficium, C. de edict.
diu. Adr. toll. *Aretin.* in §. quadrupli, numero 36. verſ.
Aduertas tamen Inſtit. de action. *Rip.* in *l.* hoc inter-
dictum, numero 12. *ff.* quorum bonorum, *Achill. Per-
ſonal.* de Interdict. quorum bonorum, numero 5 & 6.
Peregr. de fideicomm. articul. 46. numero 25 & *Me-
noch.* de adipiſcen. remed. 1. numero 47. & 48 ab hac
opinione non recedit, quamuis ei ratio ab Aretini
aſſignata attid re non videatur; decretum verò la-
tum in iudicio ſine actione moto eſt ipſo iure nul-
6 lum, *Alex conſil.* 136. numero 9. lib. 2. *Bocc. conſil.* 45.
numero 39. lib. 1. *Gabr. conſil.* 44. numero 15. lib. 1. &
ſequuta eſt *Rota* in Beneuentana Saluiani, 1. Februa-
rij 1609. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Quibus & tertiam adnectebant nullitatem, quod
7 ſcilicet nullo præuio iudiciali ordine, immo nec ia-
cto libelli fundamento Iudex mandatum decreuit &
relaxauit; Et tamen ſicut in omnibus interdictis ne-
8 ceſſario libellus eſt offerendus, præſertim vbi adeſt
contradictor *Bald* in *l.* fi. numer. 44 C. de edict. diu.
Adrian. *Corn.* ibid. n. 28. *Menoch.* de adipiſ. remed. 4.
n. 469. Ita & interdicto, Quorum bonorum, exhiben-
9 dum eſſe ſignanter firmant *Bart.* in d. *l.* fi. n. 15. *Aretin.*
in eod. §. quadrupli. n. 38. Inſtit. de action. *Menoch.* de
adipiſcen. remed. 1. nu. 88.

Nec citatio illa, in qua Diambra petit aſſociari ad
10 cenſus, & bona ſtabilia, poteſt inſeruire pro libello;
tum quia nunio iudicij non emanauit, prout in prin-
cipio libellus, ſiue Monitorium, quod eſt loco libel-
11 li, fieri debet, & ſolet; ſed fuit poſtremus actus, quem
immediatè ſubſequutum fuit Iudicis decretum; tum
etiam quia ineptus fuiſſet libellus, dum in ea cita-
12 tione petebatur aſſociatio; quamuis enim interdi-
ctum, quorum bonorum, ſit remedium adipiſcendæ,
in eo tamen verba libelli, & ſententia concipiuntur
13 pro reſtitutione poſſeſſionis, quemadmodum in poſ-
ſeſſorio recuperandæ, *Bart.* in *l.* 1. n. 1. 4. & 5. *ff.* quor.
bonor. *Alex. conſil.* 70. numero 11. libr. 6. *Afflict. dec.*
14 17. in fin. *Peregr.* de fideicomm. articul. 46. numero
36. Et debent concludere reſtitutionem poſſeſſionis
defuncti, & condemnationem poſſeſſorum ad illam
relaxandam, & reſtituendam, *Specul.* de teſtament. §.
nunc dicendum, numero 1. *Aret* in d. §. quadrupli n.
41. Inſtit. de action. *Menoch* de adipiſc. remed. 1. nu-
15 mero 94. Et forma libelli in interdicto, quorum bo-
norum, deſignatur à *Saluſt.* in praxi iudic. lib 2. cap 4.
tit. de modo procedendi in remedio interdicti quo-
rum bonorum.

Nec prædictæ nullitates videntur poſſe ſanari ex
16 Innocentiana, & reformatione fel. rec. Pauli V. quibus
cauetur, nullitates attendi non debere, niſi proue-
niant ex defectu citationis, mandati, & iuriſdictio-
17 nis; quoniam prima deducta ex omiſſa intimatio-
ne videtur verè ex defectu citationis, cùm intimatio
citationi æquiparetur, & Iudex noluerit, decretum
18 relaxationis dicti mandati de aſſociando officere
poſſe, antequam intimatio ipſa facta eſſet, & in actis
reproducta ad tex. dec ſionem 1100. numero 9.
Card. Seraph. & *dec.* 715. numero 8. & 9 parte 2.
19 in recentior.

Aliæ verò nullitates videntur etiam inferre no-
toriam iniuſtitiam dum ex illis deprehenditur
20 defectus actionis intentatæ à Diambra, ex quo
ei non competebat interdictum, Quorum bono-
rum, contra Cynthium, & libellus, vel nullus,
vel ineptus erat ad illud iudicium; & conſequenter 21
cùm decretum non iuſtificetur ex actis, nedum fuit
nullum, ſed etiam notoriè iniuſtum, vt benè in ſi-
mili fuit conſideratum in dicta Beneuentana Sal- 22
uiani 1. Februarij 1619. coram R. P. D. meo *Burat-
to:* Et ideò etiam, cùm à tali decreto nullo, &
iniuſto Cynthius fuerit grauatus notoriè, non in-
ſtat Aegidiana; illa enim, quæ eſt inter conſtitu-
tiones *Marchiæ* libr. 6. cap. 2. in caſu notorij gra-
uaminis permittit appellationem, & millies dixit 23
Rota præſertim in illa Fanen. Saluiani 14. Ianuarij
1611. coram *Sanctiſſ. D. Noſtro*, quæ eſt *dec.* 24. nu. 3.
par. 1. in recent, & *dec.* 391. num. 6. ead. par. 2. recent.

Minus videbatur, quod Diambra poſſet declinare 24
prædictas nullitates ob prætenſam clauſulam conſti-
tuti, de qua in inſtrumento dotali; quoniam vltra,
quod adhuc ſemper obſtaret prima nullitas deducta,
ex defectu intimationis, & forſan etiam dubitari poſ-
ſet, quod ipſius conſtituti effectus Zenobiæ conſti-
tuentis perſonam egredi, & ad illius hæredes tranſi- 25
re non potuerit, iuxta opinionem *Caſtren. conſil.* 59. n.
3. lib. 2. *Alex. conſ.* 161. n 2. lib 6. *Caſſan. conſ* 59. n. 17.
Cagnol in *l* contractus nu. 27 ver. Et nota quod mor- 26
tuo. *ff.* de reg iur. *Crauett conſ.* 437. n. 4. Domini exiſti-
marunt; dict. prætenſam conſtituti clauſulam in in-
ſtrumento dotali non adeſſe, & clauſulam illam,
Conſtituens &c. tanquam appoſitam poſt clauſulam
ceſſionis iurium extendendam eſſe, vt importet con-
ſtitutionem procuratoriam tanquam in rem propriam, 27
non autem conſtitutum, vt patet ex formulario.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.

Veneris 25. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter ventilatur, & reſoluitur, quando Teſta-
tor dicatur voluiſſe proſpicere in caſu non ſolùm,
quando eius hæredes noluerint, ſed etiam caſu,
quo non potuerint eius voluntatem adimplere, &
id ſpecialiter Teſtator non diſpoſuit, ſed benè ta-
citè ex coniecturis. Et plura adducuntur ad do-
cendum, quando animum enixum habuerit Teſta-
tor ad conſeruandam agnationem. Nec non inter-
pretatur tex. in *l.* Pater Seuerinam, ff. de cond. &
demonſtr.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator, ex quibus dicatur proſpexiſſe, non ſolùm in
caſu quo eius heres diſpoſita per eum noluit adim-
plere, ſed etiam quando non potuit.*

2 *Teſtatoris voluntas, vt dicatur impleta, ſufficit quando
heres noluerit, vel non potuerit.*

3 *Heres ſi non ſit in rerum natura, ſine dubio non pote-
rit adimplere diſpoſita per Teſtatorem.*

4 *Teſtator quando dicatur expreſsè diſpoſuiſſe, in caſu
quo per impotentiam heres non potuit adimplere
eius voluntatem, & num. 5.*

6 *Conditionis deterioris eſſe non debet heres magis dile-
ctus, quàm minus dilectus, & incognitus, amplia
num. 7. & 8.*

6 *Dictio, &, eſt de ſui natura ampliatiua præcedentis.*

10 *Dictio, &, deſignat diuerſitatem copulatorum.*

11 *Dictio, &, inter caſus diuerſos ſolitum eſt, vt apponatur.*
12 *Verba non eſt dicendum vt ſint ſuperflua.*
13 *Dictio, &, quando ſine dubio in diſiunctiuam ſit reſoluenda.*
14 *Dictio, vt ſuprà, eſt relatiua.*
16 *Prælatio particularis ceſſare debet, ad hoc vt euitetur ſuperfluitas.*
17 *Relatio ad omnia regulariter fieri conſuetum eſt.*
20 *Teſtator, quando habuit rationem conſeruandæ agnationis, tunc ſubſtitutio, quamuis tantùm facta in caſum voluntatis, eſt trahenda etiam in caſum impotentiæ.*
21 *Subſtitutio vulgaris cùm ſit fauorabilis, facilè de vno caſu ad alium extenditur.*
22 *Subſtitutio fideicommiſſaria tanquam odioſa, ſtrictè interpretari debet, & non eſt extendenda de vno ad alium.*
23 *Fideicommiſſum fauorabile eſt, ſi ſit factum cauſa conſeruandæ agnationis.*
24 *Fideicommiſſum quando ſit extendendum.*
25 *Fideicommiſſum factum ad conſeruandam agnationem poteſt extendi, etiamſi ratio eam conſeruandi non ſit expreſſa, ſed etiam ſolùm mente.*
26 *Voluntas in vno caſu tantùm expreſſa, etiam ad aliud extendi debet, per quã reſultat idem effectus.*
27 *Identitas effectus facit, vt caſus omiſſus non dicatur omiſſus, ſed comprehenſus, non per extenſionem, ſed per intentionem diſponentis.*
28 *Fideicommiſſum de caſu ad caſum non extenditur ob ſolam rationem conſeruandæ agnationis.*
29 *Sed hoc non procedit, quando adſunt verba, quæ generaliter, & impropriè dictam extenſionem importare poſſint.*
30 *Quia tunc ſine dubio extenſio admitti poteſt.*
31 *Fideicommiſſi extenſio admitti poteſt ſtante mente, & voluntate Teſtatoris ex probabilibus coniecturis deducta.*
32 *Fideicommiſſum, quando ex veriſimili mente Teſtatoris extenditur, non dicitur extenſio, ſed comprehenſio quædam, & mentalis interpretatio.*
33 *Teſtatoris voluntas, quod voluerit extendere fideicommiſſum ad caſum non expreſſum, ex quibus deducatur.*
35 *Teſtator ex quibus apertiſſimè conſtet habuiſſe animum conſeruandæ agnationis.*
36 *Ex Maſculorum prælatione, & fœminarum excluſione agnationis ratio præſumitur habita.*
38 *Fœmina etiam ſi extra familiam nuptæ, nihilominus agnatæ dicuntur.*
39 *Teſtator an dicatur habuiſſe animum conſeruandæ agnationis, ſi onus impoſuit heredi, vt aſſumeret cognomen & inſignia familiæ.*
40 *Et hoc multò magis procedit, ſi vocauerit primogenitum alicuius.*
41 *Ex Repetitione apparet de enixa voluntate diſponentis.*
42 *Teſtator ex quibus appareat non ſolùm tacitè, ſed etiam expreſsè habuiſſe rationem conſeruandæ agnationis.*
43 *Teſtator ſi heredem inſtituerit eius Vxorem, eius vitâ naturali durante, an dicatur in eo ceſſare animum conſeruandæ agnationis.*
44 *Fœminæ, vt agnatæ poſſunt conſeruare agnationem.*
46 *Teſtator eo ipſo, quod in defectu maſculorum vocauit fœminas agnatas, cenſetur habuiſſe rationem conſeruandæ agnationis.*
48 *Agnationis conſeruandæ ratio ex quibus non dicatur habita.*
49 *Agnationis ſuæ conſeruationem, & dignitatis incrementum quilibet præſumitur appetere.*
50 *Agnationis ſuæ fauorem, ſi quis non conſiderauerit in vno caſu, non præſumitur alios caſus expreſſos negligere voluiſſe.*
51 *Verba, quando ſunt clariſſima, non eſt locus coniecturis.*
52 *L. ſi pater ſeuerinam, ff. de condit. & demonſtr. quo caſu loquatur.*
57 *Delictum vbi non eſt pœna locum habere nequit.*
58 *L. Pater ſeuerinam ff. de condit. & demonſtr. cùm loquatur in caſu, quo hæres certus fuit ſubſtitutus, ideò non habet locum, ſi ſubſtitutio ſit incerta.*
60 *Dictio, cum, importat conditionem.*
61 *L. Pater ſeuerinam ff. de condit. & demonſtr. diſpoſitio, quando ceſſet.*
62 *Socin. ſen. conſil. 219. nu. 6. in fine lib. 2. Dec. conſil. 273. & alij plures reijciuntur, & declarantur numero 63.*
64 *Subſtitutio non poteſt dici fauorabilis, ſi agnati non fuerint ſubſtituti, & ideò extenſio nullo modo fieri nequit, & nu. 65.*
66 *Verba, in vtroque caſu, reſtringunt diſpoſitionem ad caſus tantùm expreſſos.*
68 *Sed hoc non procedit, quando nulla eſt appoſita dictio taxatiua.*
69 *Extenſio benè fieri poteſt ad caſum ſimilem, & eandem rationem habentem.*
70 *Et hoc maximè, ſi verba reſtrictiua non ſint adiecta.*
71 *Atque hoc amplia, ſi appareat de veriſimili mente diſponentis.*
72 *Verba indefinitè, & abſque aliqua præfinitione temporis prolata, qualiter ſint intelligenda,*

Deciſio XII.

FVerat in hac cauſa coram R.P. D. meo Veroſpio ſub die 5 Martij 1621. reſolutum non fuiſſe factum locum fideicommiſſo ad fauorem Franciſci, & propterea conſtare de cauſis reſtitutionis in integrũ aduerſus duas conformes ad illius fauorem latas ex diſpoſitione Statuti Ferrariæ rem iudicatam facientes; poſteà verò ſub die 24. Maij eiuſdem anni fuerat à dicta reſolutione receſſum. Vnde propoſui dubium bis anteà diſputatũ & non reſolutum, An ſcilicet ſtandũ eſſet in primo, vel ſecundo loco deciſis. & Domini in deciſis ſecundo loco ſtandũ exiſtimarunt.

Nam teſtator ſuam hæreditatem ad illum de Raſuris, qui litteris incumberet, & certas qualitates haberet, prout eſt ipſe Franciſcus, peruenire voluit, non ſolùm in caſu, quo filius maſculus Hippolytæ maior natu, eiuſq; deſcendentes nollent arma, ac nomen familiæ ipſius teſtatoris deferre per illa verba, Et caſu 1
quo nollet vocari &c. ſed etiam in caſu, quo eadem Arma & nomen deferre non poſſent, per illa verba ſubſequentia (& ſe, & ſui vt ſuprà non ſe vocarent, & nominarent de Raſuris, & dicto eius inſigne non vterentur) quę impotentiæ caſum expreſsè comprehendunt, vt in puncto tradit *Rim. iun.* conſ. 23. n. 105. verſ. Quod verò dicebatur lib. 1. *Cephal.* conſ. 196. ſub n. 16. verſ. Tertio ego conſidero, li. 2. & admittit etiã ipſemet *Dec.* in contrarium in prima deciſione allegatus conſ. 273. n. 1. & ſub nu. 3. ante med. ver. Quod licet vtrumque, & circa fin. ver. Vltimo non obſtat.

Idque vlterius apertiſſimè ſuaderi videbatur ex eo, quia teſtator, dum iuſſit, quod dictus filius maſculus, eiuſque deſcendentes ſemper, & in perpetuum ſeſe de Raſuris vocarent, & ipſius teſtatoris Arma deferrent, abſque dubio ad effectum, ac

per-

perpetuitatem denominationis, ac delationis hu-
iuſmodi ſpeciis; & conſequenter ad hoc vt dici poſ-
ſit purificata conditio fideicommiſſo adiecta, ſuffi-
cit dictum perpetuæ denominationis ac delationis
effectum iam ceſſaſſe, & nihil intereſt, an ille ceſſa-
uerit ea eo quoniam dicti deſcendentes noluerint,
2 vel non potuerint teſtatoris voluntatem adimplere
ex eo, quia nunquam fuerunt in rerum natura; quo-
cunque enim modo id contigerit, ſemper veriſſi-
mum eſt dicere, deſcendentes prædictos hodie in-
ſigniis prædictis non vti, & de Raſutiis non nomi-
nari, vt in ſpecie optimè deducit & comprobat *Go-
uean.* poſt decil. Theſaur. 270 numero 14. & 28. ex
traditis per *Bart.* & *DD.* in *l.* Gallus, §. Et quid ſi
tantum *ff.* de lib. & poſth. & *Dec.* in *l.* cum proponas
la ſecunda, *C.* de pact.

Ponderando etiam præſertim, quod ſubſtitutio
3 facta legitur Hippolytę non ſolùm in caſu, quo fi-
lios maſculus, eiuſque deſcendentes Arma, & no-
men familiæ non deferrent, ſed etiam in caſu, quo
ipſa filios non haberet, & conſequenter patet, teſta-
torem non ſolùm noluntatis, ſed etiam impoten-
4 tiæ caſum expreſſe conſideraſſe in ea, vt per *Go-
uean.* vbi ſup. numero 18. circa fin. & fuit optimè
animaduerſum in dicta ſecunda deciſione ſub die
24. Maij 162 . coram R.P.D. meo *Vero ſpio* ideò ean-
dem ſubſtitutionem vtroque caſu credendum eſt,
ipſum patrem Hippolytæ filio etiam facere voluiſſe,
vt probat *Cephal.* d. conſil. 196. numero 17. & 18.
alias enim deterioris conditionis fuiſſet dicta Hip-
5 polyta teſtatoris filia magis dilecta, quam ipſius
Hippolytæ filius etiam naſcituros, ac teſtatori in-
cognitus, minuſque dilectus; Nam ipſa fuiſſet gra-
uata paternam hæreditatem reſtituere agnato qua-
litates per teſtatorem requiſitas habenti, non ſolum
6 in caſu, quo eius filij nomen, & arma familiæ te-
ſtatoris nollent aſſumere, ſed etiam in caſu, quo
illi non extarent, ij ſumque propter à nomen, &
arma aſſumere non poſſunt; eius vero filius in prio-
ri tantùm caſu grauatus fuiſſet, in ſecundo verò
nequaquam; ſed ſi ille euenisset prout effectualiter
venit, de eiuſdem teſtatoris bonis liberè diſpo-
7 nere poſſet, quod eſt abſurdum. vt in puncto
argnit *Cephal.* d. conſil. 196. numero 18. & 19. ex
trad. per *Ruin.* in conſil. 111. numero 16. & conſil.
124. nu 17. & conſil. 150. nu 8. lib. 2. & conſil. 43. nu.
7. lib. 3. & bene etiam in propoſito *Grat.* conſil 5. nu.
31. & ſeqq. vol. 2.

Neque viſum fuit obſtare, quod inter prædicta
verba (& caſu quo nollent) & illa alia ſubſeqnentia
8 (& ſe & ſui non ſe vocarent) fuerit appoſita dictio
copulatiua, Et, quia non propterea dici poteſt, verba
ipſa & ſubſequentia eumdem noluntatis caſum con-
tinere; dictio enim, Et, eſt de ſui natura ampliatiua
9 prætendi ntiuum, *Bart.* in *l.* ea tamen adiectio *ff.* de le-
gat. 3. *Rip.* in cap. ca parte, num. 46. de reſcript. *Surd.*
dec 272. numero 24 & dec. 319. numero 7. *Rota* de-
ciſ. 3. num 106 & dec 41. num. 4. par. 1. recentior.
Et copulat ... deſignat gloſ. in rubr.
10 *ff.* d. inr. & fact ignor. & in *l* ſi duo, *C.* per quas perſ.
nob acq. *Iaſ.* in *l.* 1. ... *ff.* de Iuſt & int. *Surd.* conſil.
313. numero 2. *Rot.* dec. 266. numer. 4. par. 2. recent.
Et inter caſus diuerſos poni conſueuit, vt in terminis
11 ſubſtitutionis tradit *Dec. conſil.* 217. numero 4. & *Soc.
iun.* conſil. 181. numero 31. libr 2. Et ſi aliud dicere-
mus dicta verba ſubſequentia eſſent ſuperflua, quod
12 eſt abſurdum, & contra regulam, de qua per *Bald.* in
rubr. C. de contr. empt. nume o 9. vt in ſimili arguit,

Surd. d. conſil 313. num. 22 & *Rot.* d. dec. 266. num. 4.
Quod tantò magis deber abſque vlla difficultate
procedere in caſu præſenti; quia manifeſtè con-
ſtat de coniecturata ac veriſimili teſtatoris volun-
tate eamdem ſubſtitutionem faciendi etiam in caſu
impotentiæ, ac non exiſtentiæ deſcendentium pro
agnationis conſeruatione, vt ſuperiùs fuit dedu-
ctum, & inferius etiam deducetur; & conſequen-
ter copula prædicta in disiunctiuam reſolui debet
vt tradit *Iaſ.* in *l.* 1. nu 2. in 5. limit. *ff.* de *Iuſt.* & iur.
Alex. in conſil. 130. in fin. lib. 2. *Soc. iun.* d. conſil. 181. 13
nu. 33. & 34.

Neque etiam obſtat illa dictio relatiua, vt ſuprà,
quia refert tantummodo qualitatem perpetuitatis
importatam per illa verba præcedentia (deſcenden-
tes ſemper & in perpetuum) non autem qualitatem 14
nolnionis importatam per verbum illud, noluerit;
tum quia teſtator huiuſmodi verbo non eſt vſus,
cum facile vti potuiſſet, ſed adhibuit verba illa, Non
ſe vocarent, ac nominarent, quæ de ſui natura im- 15
potentiæ caſum important ex ſuperiùs allegatis:
Tum etiã quia verba illa ſubſequentia, & ſe & ſui non
ſe vocarent, eſſent ſuperflua; Ideoque vt abſurdum 16
huiuſmodi euitetur, ceſſare debet relatio, quæ regu-
lariter ad omnia fieri conſueuit, *Bart.* & *DD* in *l.* ta-
lis ſcriptura *ff.* de legat. 1. *Cranett.* conſil. 70. num. 21. 17
Surd. conſil 431. nu. 65.

Denique non obſtat, quod impotentiæ caſus pro-
pter non exiſtentiam fuerit ſeparatim expreſſus ibi
(Vel ſi nullus filius maſculus ea ipſa D. Hippolyta
viuus eſſet) quia pro reſponſione eſt animaduerten-
dum, quod teſtator, ſi aliqui filij maſculi ex dicta
Hippolyta eius filia extarent, tunc vocauit maiorem
natu cæteris, cum hac tamen conditione, quod tam 18
ipſe, quàm deſcendentes ſui ſemper, & in perpetuum
ſe vocari facerent de Raſutiis, & ipſius teſtatoris in-
ſigniis vterentur, & caſu quo nollet vocari, ac nomi-
nari, & ſe, & ſui ſuprà non ſe vocarent, ac nomina-
rent, & inſigniis non vterentur, ſubſtituit illum de
agnatione, qui litteratus eſſet, & litteris incumberet.
Verum quia idem teſtator animaduertit, quod quã-
uis ſtantibus prædictis fieri deberet huic ſubſtitutio-
ni locus eo ipſo, quod effectus perpetuæ delationis
Inſignium, ac nominis ab eo conſiderati ceſſaret,
ſiue id contingeret ob noluntatem, ſiue ob impo- 19
tentiam, ea quacumque cauſa vel impedimento,
etiam propter non exiſtentiam ipſorum deſcenden-
tium prouenientem, vt per *Gouean.* poſt dict. dec.
Theſaur. 270. nu. 24. & 28. nihilominus ipſe apertè
præſuppoſuerat filij cum prædicto onere vocari exi-
ſtentiam, ideò iuremerito prouidere voluit eam-
dem ſubſtitutionem faciendo etiam in caſu, quo
nullus dictę Hippolytæ filius extaret, ne ſi poſtcà ca-
ſus huiuſmodi eueniret, de ipſius voluntate dubitari
contingeret.

Præterea viſum Dominis fuit, teſtatorem ſuæ
agnationis rationem habuiſſe, & conſequenter ſub-
ſtitutionem, de qua agitur, etiam ſi facta tantummo-
dò legeretur in caſu noluntatis, trahendam quoque 20
eſſe ad caſum impotentiæ, iuxta doctr. *Bart.* in *l.* 1.
numero 14. *ff.* de vulg. & pupill. quem *DD.* com-
muniter ſequuntur, vt ibi *Rip.* numero 90. *Pariſ.* nu- 21
mero 72. & *Ruin.* numero 37 in fin. quamuis enim
DD. ipſi loquantur in vulgari, quæ tanquam fauo-
rabilis facile de vno caſu ad alium extendi ſolet, *l.*
Titius, §. Lucius, *ff.* de lib. & poſth. vt latè proſequi-
tur *Surd.* dec. 27. numero 17 & 18. & ſeqq. Nos verò
verſemur in fideicommiſſaria, quæ regulariter

tanquam odioſa ſtrictè interpretari, & minimè ex-
tendi conſueuit, vt poſt alios diſtinguit *Menoch.* in
conſil. 326. numero 18. nihilominus concluſio prædi-
22 cta etiam in præſenti caſu locum habet; cùm enim
teſtator agnationis conſeruandæ rationem habuerit
fideicommiſſum ipſum eſt fauorabile. *Pariſ.* conſil.
23 63. numero 26. libro 2. *Capyc.* dec. 208. numero 15.
Menoch. conſil. 435. numero 1. 7. & ſeqq. *Mantic.* de
coniect. vlt. vol. libro 7. tit. 1. numero 30. *Molin.* de
Hiſpan. primog. libro 1. capite 4. numero 28. in fin.
Surd. conſil. 443. numero 28. & conſequenter etiam
ad caſum, de quo agitur, extendi debet, cum eadem
in eo vigeat conſeruandæ agnationis ratio, vt poſt
Socin. ſen. conſil. 52. numero 10. in fin. libro 1. & alios
24 latè comprobat *Menoch.* d. conſil. 432. numero 7. &
ſeqq. & *Surd.* d. conſ. 443. numero 35. & ſeqq. & in
noſtris terminis *Cephal.* d. conſil. 196. numero 11. &
ſeqq. & numero 21. *Rym. iun.* d. conſil. 13. numer. 90.
& ſeqq. vbi quod hoc procedit etiam ſi agnationis
25 conſeruandæ ratio expreſſa non fuerit, & numero
207. & ſeqq. apertè dicit, quod etiam ſi caput volun-
tatis ſolummodo attigiſſet teſtator, impotentiæ ve-
rò nequaquam, adhuc tamen extenſio fieri deberet;
26 ille nãmq; ſe cogitauit de effectu conſeruationis ho-
noris, ac nominis propriæ agnationis, ac familiæ; &
conſequenter conditio voluntaria in vnum tantum
caſum expreſſa, etiam ad alium extendi debet, per
quem reſultet idem effectus, vt per *Peregr.* de fidei-
comm. art. 11. num. 46. & *Gouean.* vbi ſup. num. 28.
27 29. & 31. vbi vlterius etiam addit, quod ex huiuſmo-
di effectus identitate caſus non poteſt dici omiſſus,
ſed compræhenſus non per extenſionem, ſed per in-
28 tentionem fideicommittentis, & *Menoch.* d. conſil.
432. num. 2. & ſeqq. & num. 21.

Neque obſtat, quod ſola ratio conſeruandi agna-
tionem non extendat fideicommiſſum de caſu ad ca-
29 ſum, vt per *Rot.* dec 667. numero 11. parte 2. in re-
cent. quia hoc non procedit quando adſunt verba,
quæ aliquo modo, ſaltem ex generali & impropria
ſignificatione ſunt apta, etiam comprehendere ca-
ſum non expreſſum, provt accidit in caſu noſtro
ſtantibus illis verbis, Et ſe, & ſui non ſe vocarent, &c.
quæ abſque dubio ſunt apta comprehendere, etiam
caſum impotentiæ ob non exiſtentiam ex ſuperiùs
allegatis; tunc enim extenſio ipſa indubitanter ad-
30 mittitur, vt poſt *Burſat.* in conſil. 227. numero 64. in
fin. & alios tradit *Surd.* d. conſil. 443. ſub n. 28. & 30.
verſ. quinimmò quando.

Provt nec etiam procedit, quando pro extenſio-
ne concurrit veriſimilis mens & voluntas teſtatoris,
31 ex probabilibus coniecturis deducta, *Caſtr.* conſil.
123. in fin. volum. 1. cum pluribus aliis latè congeſtis
per *Burſat.* dict. conſil. 127. numero 66. *Cardinal.*
Mantic. de coniect. vlt. volun. libr. 3. titul. 19. nume-
ro 2. & ſeqq. & numero 15 & per *Surd.* d. conſil. 443.
numero 29. & 30. Tunc enim non dicitur extenſio,
ſed compræhenſio quædam, & mentalis interpreta-
32 tio, vt poſt *Curt. iun.* conſil. 133. num. 10. *Gabr.* conſil.
15. numero 9. & ſeq. in 2. inquit *Surd.* eod. conſ. 443.
numero 31. de veriſimili autem teſtatoris voluntate
ſatis conſtare viſum fuit ex agnationis, ac familiæ
mentione ſæpe ac ſæpiùs repetita, & ex aliis ſuprà
deductis, & inferiùs etiam deducendis, & demum ex
33 totius teſtamenti lectura; Ex quibus redditur omni-
nò inveriſimile, quod in caſu, de quo agitur, fidei-
commiſſum expirare, & bona extra familiam egredi
voluerit.

Quod autem teſtator agnationis conſeruandæ ra-
tionem habuerit, Domini ſatis apertè conſtare dixe-
runt. Primò ex eo, quia inſtituit filios maſculos tan-
tum, eóſque adinuicem ſubſtituit excluſis fœminis, 35
quos etiam pariter excluſit, dum poſteà vocauit filios
Hippolytæ; ex qua maſculorum prælatione, & fœmi-
narum excluſione agnationis ratio habita præſumi-
tur. *Socin. ſen.* in *l.* cùm auus, num 83. *ff.* de cond. & de- 36
monſtr, & conſil. 72. nu. 11. vol. 4. *Gabr.* conſil. 116. n.
13. 14. & ſeqq. lib. 2. *Surd.* conſil. 316. nu. 9. 14. & ſeq.
& magis in terminis *Grat.* d conſil. 5 nu. 85. & 86 li-
bro ſecundo & *Rim. iun.* dict. conſil. 13. numero 83.
& ſeq.

Secundò, quia in defectum maſculorum vocauit
filias fœminas, eaſque pariter adinuicem ſubſtituit 37
ſiue illę decederent cum filiis, ſiue ſine filiis, quod
nulla alia ratione feciſſe videtur, niſi vt hoc pacto
maſculis deficientibus, adhuc agnatio ipſa eo modo,
quo poſſet, per fœminas conſeruaretur, quæ etiam ſi
extra familiam nuptæ fuerint, nihilominus agnatæ
dicuntur, *C.* pronunciatio, §. familię, *ff* de verb. ſignif. 38
l. voluntas, vbi *Bald.* num. 2. *C.* de fideic. *Dec.* conſil.
287. num. 12. cum aliis latè congeſtis in Romana fi-
deicomm. 26. Martij 1610. coram *Sanctiſſ. D. Noſtro*,
quæ eſt deciſ. 282. nu. 2. par. 2. recent. & optimè etiam
facit in hac cauſa firmatum ſub d. die 24. Maij 1611.
coram R.P.D. meo *Verospio*.

Tertiò, quia ſucceſſiuè vocauit filium maſculum
Hyppolytæ eius filiæ maiorem natu, cum hoc tamen,
quod tam ipſe, quàm eius deſcendentes ſemper & in 39
perpetuum ſe vocari facerent de Raſutiis, & ipſius
familiæ inſignia deferre tenerentur; ex cuius oneris
appoſitione apertè arguitur, teſtatorem ipſum per
modum cuiuſdam adoptionis eius agnationem, ac fa-
miliam conſeruandi animum habuiſſe *Rip.* in *l.* Cen-
turio, nu. 164 *ff* de vulg. *Pariſ.* conſil. 19. nu. 54. vol. 2.
Alciat. de verb. ſignif lib. 3. num. 15 circa fin. *Grat.* d.
conſil. 5. n. 16. lib. 2. *Card. Mantic.* de coniect. vlt. vol.
lib. 6. tit. 15. n. 15. *Cephal.* d. conſ. 196. n. 11. & 21. *Rim.*
iun. d. conſil. 13. n. 51. & 53. & ſeq & nu. 108. *Gouean.*
poſt dict. dec. Theſaur. 270. n. 19. & 12. *Surd. conſ.* 375.
nu. 19. *Card. Seraph.* dec. 1329. n. 3. *Rot.* in recent. dec.
266. nu. 16. & dec. 319. nu. 4. par. 1. & dec. 494. nu. 2.
par. 2. Præſertim quia vocauit primogenitum, quod
eo magis arguit, agnationem, & familiam conſeruare 40
voluiſſe ex congeſtis per *Surd.* d. conſil. 375. nume-
ro 15.

Quartò, denique ex ipſius Domus, ac familiæ de
Raſutiis mentione pluries repetita, ex qua repetitio-
ne enixè apparet de diſponentis voluntate, vt latè 41
Rim. ſen. conſil. 65. n. 27. & ſeqq. *Rol.* conſil. 71. nu. 50.
vol. 2. & *Surd.* d. conſil. 375. nu. 11. & 12. & ex ipſamet
ſubſtitutione, de qua agitur ad fauorem illius de Ra-
ſutiis, qui litteris incumberet, & in eius defectum ad
fauorem omnium de agnatione; ita vt non ſolum ex
coniecturis, ſed etiam ex verbis expreſſis manifeſtè
appareat, ſubſtitutionem ipſam eiuſdem agnationis
intuitu, & contemplatione factam fuiſſe, vt in puncto 42
Gab. d. conſil. 116. n. 17. *Rim. iun.* d. conſ. 13. n. 105. & ſeq.

Neque viſum fuit *DD.* obſtare, quod teſtator pri-
mo loco inſtituerit vxorem, & poſteà ſubſtituerit
etiam filias fœminas; quia vxor fuit inſtituta ad tem- 43
pus, eius ſcilicet vita naturali durante tantum, provt
fieri paſſim conſueuit, neque vllum eſt inconueniẽs,
quod teſtator ipſe vxorem prædilexerit, & poſt eius
mortem agnationis conſeruandę rationem habuerit,
vt in puncto reſpondit *Soc. iun.* in conſil. 116. nume-
ro 10. vol. 3. Filiæ verò fœminæ fuerunt ſubſtitutæ
in defectum maſculorum, & apertiſſimè conſtat,
teſta-

teſtatorem voluiſſe, quod ipſæ pariter vt agnatæ, fa-
miliam eo meliori modo, quo poſſent, con eruarent,
44 illas ad inuicem ſubſtituendo, eorumdem filiis, tan-
quam de aliena familia, pœnitus excluſis, & in illa-
sum defectum vocando filium ex dicta Hippolyta
maſculum maiorem natu, cum onere vt ſupra defe-
rendi perpetuo nomen, & Arma familię de Raſutiis,
vt in terminis tradit *Grat.* d conſ. 5. numero 86. & 87.
libr. 2. quem ſequuta eſt *Rota* d. deciſ. 319. numero
4. par. 1. recent. Immo ex hoc ipſo quod fœminas vo-
canit in defectum maſculorum, præſumitur voluiſſe
45 agnationi proſpicere, vt ſuperiùs dictum eſt ex trad.
per *Surd.* d. conſ. 443. numero 42. & dec. 66. numero
23. & per *Peregr. de fideicomm.* art. 25. ſub numer. 26.
46 poſt med. verſ. in iſta controuerſia &c. maximè cùm
poſteà ad alios agnatos fuerit reuerſus per ſubſtitu-
tionem, de qua agitur, faciendo ad agnati litterati
47 fauorem, & in illius defectum vocando omnes de
ſua agnatione, vt in ſpecie conſiderat *Grat.* d. conſ. 5.
numero 87.

Provt nec etiam obſtat, qood filij fuerint ad inui-
cem ſubſtituti in caſu tantùm, quo decederent in
48 pupillari ætate, & ſic ſi illi poſt pupillarem ætatem
deceſſiſſent, fideicommiſſum expiraſſet, ipſique po-
tuiſſent de bonis per teſtatorem relictis etiam extra
familiam liberè diſponere; Tum quia nullum eſt
inconueniens, quod teſtator prætulerit filios agna-
tionis, ideóque illos grauare noluerit, præſertim quia
potuit veriſimiliter cogitare, quod illi facti iam pu-
beres filios procreaſſent, per quos conſeruaretur
agnatio, vel quod ſimilem affectionem ad eorum
familiam habentes, extra illam de bonis prædictis
49 non diſponerent, cùm quilibet præſumatur appe-
tere ſuæ agnationis conſeruationem, & dignitatis
incrementum, *Bero.* conſil. 95. numero 15. libro ſe-
cundo cum aliis per *Card. Mantic.* de coniect. vlt.
vol. libro ſexto titul. 15. numero primo, tum etiam
quia ex eo, quod teſtator in caſu prædicto agnatio-
nis fauorem non conſiderauerit, nullo modo ſequi-
tur, quod illam in aliis caſibus, & præſertim in iſto,
50 de quo loquimur, in quo expreſsè vocauit illum de
ſua agnatione, qui litteris incumberet, & in illius
defectum omnes alios agnatos, negligere voluerit,
vt in puncto poſt *Bald.* conſil. 68. num. 3. inter conſ.
Angel. *Soc. ſen.* conſil 81. numero 12. in fin. lib 4. *Soc.*
51 *iun.* conſil. 23 num. 47. vol. 1. & d. conſil. 116. num. 0.
vol. 3. *Crauett.* conſ. 800. num. 12. verſic. Non obſtat
agnationis ratio, & poſt alios etiam reſpondit *Surd.*
d. conſ. 443. num. 44.

Et demum tam prædictis, quàm etiam aliis, quæ af-
ferebantur ad oſtendendum, teſtatorem ipſum agna-
tionis rationem non habuiſſe, omninò ſublata rema-
52 nent tam ex ſuprà relatis, quàm etiam ex aliis teſta-
menti, & codicillorum verbis per Informantes la-
tius ponderatis, quæ videntur clariſſimis, itavt non
ſit locus coniecturis, vt in ſpecie per *Crauett.* d. conſ.
800. num. 12 & 13.

Quibus ſic ſtantibus viſum fuit DD. non obſtare
ea, quæ in contrarium obiiciebantur. Non enim ob-
ſtat textus in *l.* pater Seuerinam, *ff.* de cond. & de-
monſtr. tum quia loquitur in caſu, in quo legati
ademptio, & in alium translatio facta fuerat in pœ-
nam, quæ in caſu impotentiæ, vbi non eſt deli-
53 ctum, locum habere non poteſt, & ideo ad caſum
noſtrum applicari nequit, cùm nullibi de pęna men-
tio aliqua facta reperiatur; ſed manifeſtè conſtet,
ſubſtitutionem, de qua agitur, non quidem in
pœnam, ſed ipſius agnationis conſeruandæ
fauore factam fuiſſe, vt in puncto reſpondet *Bart.* in
d *l.* pater Seuerinam in fin. & magis in terminis
Rim. iun. dict. conſil 23. numero 116. & 217. & opti-
mè etiam fuit reſponſum in deciſione; Et quamuis
dici poſſit, quod in caſu noſtri [illegible], & contrauen-
tionis ademptio ipſa, & in alium tranſlatio non ſo-
lùm agnationis fauore, ſed etiam in odium, ac
pœnam inobſeruantis facta fuiſſet; ex hoc tamen
non ſequitur, quod in caſu impotentiæ eadem
tranſlatio per viam fideicommiſſi fieri non debuerit,
licet non odium & pœnam, ſed ipſius agnationis
tantùm fauore, quod ſufficit, cùm ille fuerit per 54
ſe primò & principaliter conſideratus ex ſuperiùs
deductis; tum etiam quia illius diſpoſitio præcipuè
fundatur in præſumpta voluntate teſtatoris, quem
apparebat in caſu noluntatis tantummodò legare vo-
luiſſe, hic verò apertè conſtat, teſtatorem ipſum non
ſolùm in caſu noluntatis, ſed etiam impotentiæ, &
dictæ Hippolitæ filiorum defectus eandem per ſub-
ſtitutionē facere voluiſſe, vt ſuperiùs fuit deductū ex
traditis in ſpecie per eundem *Rim. iun.* d. conſil. 23. 55
num. 220. & ſeq.

Tum demum quia in d. *l.* pater Seuerinam ſubſti-
tutio facta fuerat certæ perſonæ nominatæ, & teſta-
tor incœperat à diſpoſitione; in caſu verò noſtro
ſubſtitutio facta fuit filio maſculo naſcituro, eiuſque 56
deſcendentibus nomen & arma familiæ de Raſutiis
non deferentibus, & ſic perſonis omninò incertis, &
teſtator non incepit à diſpoſitione; non enim præce-
pit, quod filius maſculus, eiúſque deſcendentes
nomen, & inſignia deferrent, ſed delationem hu-
iuſmodi poſuit ſolummodo in conditione, vt patet
ex illa dictione, Cum, ibi (Cum hoc quod ſemper
& in perpetuum &c.) quæ conditionem importat, 60
l. qui promiſit & ibi *Iaſ.* numero primo *ff* de cond. &
demonſtr. *Pariſ.* d. conſil 19. numero 6. & ſeqq. &
conſil. 15. num. 19. vol. 2 Et conſequenter textus præ-
dicti diſpoſitio locum ſibi vendicare non poteſt, vt
in puncto pariter reſpondet, & comprobat *Rim. iun.* 61
eodem conſil 23. num. 116. 118. & 119.

Ex his etiam patet reſponſio ad conſil. *Soc. ſen.* 159.
numero 6. in fin. libr. 2. & *Dec.* d. conſil. 273. quos ſe- 26
quitur *Odd.* conſil 56. numero 30. *Decian.* conſil. 1.
num. 86 libr. 1. & *Menoch.* conſil. 316. numer. 14. lib.
4. in 1. deciſione allegati. Quia vltrà quod contra il-
los in ſpecie ſentit *Alciat.* d. libr 3. num. 15. de verb.
ſignif. *Menoch.* d. conſil. 432. num. 31. *Gonean.* poſt di-
ctam deciſ. theſaur. 270. num. 28. & 31. ipſique præ- 63
cipuè ſe fundaſſe in diſpoſitione dictæ *l.* pater Seue-
rinam, quæ vt ſuperiùs fuit oſtenſum, non applica-
tur; loquuntur enim in caſu, in quo ſubſtitutio facta
fuerat in pœnam, non autem primò ac principaliter
in fauorem agnationis, ex quo non fuerant ſubſtitu-
ti agnati, provt in caſu noſtro, & conſequenter ſub-
ſtitutio non poterat dici fauorabilis, non ex rationis
identitate, nec ex veriſimili teſtatoris mente latè in- 64
terpretanda, & extendenda ad omnes caſus, in qui-
bus ſequi poſſet idem effectus ab eo per ſe primò
conſideratus, vt efficaciter volitus, vt in terminis re-
ſpondet *Decian.* d. conſil. 1. numero 163. libro primo
Menoch. d. conſil. 432. numero 31. *Cephal.* d. conſil. 65
196. numer. 25. 26. & ſeq. & *Rim. iun.* in ſæpe allegato
conſ. 23. num. 216. & ſeq.

Neque etiam viſum fuit obſtare, quod teſtator ap-
poſuerit verba (tunc & vtroque caſu) quæ de ſui na-
tura videntur reſtringere diſpoſitionem ad caſus
expreſſos, & quod ſi eſſet etiam comprehenſus
caſus impotentiæ, eſſent tres caſus; quia fuit re-

ſponſum, duos tantummodo caſus fuiſſe principali
ter conſideratos & expreſſos; primum videlicet in
quo exiſteret quidem aliquis Hippolytæ filius, deſi-
ceret tamen perpetua nominis & armorum delatio,
non ſolùm ipſi, ſed eius deſcendentibus iniuncta; Et
licèt caſus iſte ſubdiuidi poſſet in duos, ſcilicet vo-
luntatis, & impotentiæ, ex quo vtroque modo effe-
ctus dictæ perpetuæ nominis & armorum delatio-
nis ceſſare poterat, fuit tamen habitus pro vno tan-
tùm. Secundum verò, in quo nullus ex eadem Hip-
polyta filius viuus eſſet; vnde etiamſi admitteremus,
66 verba prædicta eſſe reſtrictiua, quæ tamen multoties
declaratiuè, ac demonſtratiuè potiùs ſtare conſueue-
runt, præſertim quando nulla fuit adiecta dictio ta-
xatiua, vt tradit *Gozad.* conſ. 64. in fin. *Pariſ.* conſ. 92.
nu. 60. in fin. lib. 2. *Caſſad.* 2. *dec.* 1. num 4. & ſeq. de te-
ſtam. cum aliis per *Menoch.* d. conſ. 432. num. 32. &
ſeq. Adhuc tamen obeſſe non poſſent, quia caſus im-
potentiæ, de quo agitur, eſt vnus ex dictis duobus
67 caſibus per teſtatorem expreſſis, iuxta ſuperius de-
ducta.

Sed vbi etiam non poſſet dici expreſſus, adhuc ta-
68 men ad illum vti ſimilem, & eandem rationem agna-
tionis conſeruandæ habentem, extenſio fieri debet,
quam ſimilia verba reſtrictiua minime excludunt,
Pariſ. conſ. 50. num. 52. & ſeq. & conſil. 66. num. 65.
vol. 3. *Curt. iun.* conſ. 75. num. 14 *Rub.* conſ. 31. num.
5. & in puncto *Menoch.* d. conſ. 432. nu. 55. & ſeq. &
Rim. iun. d. conſ. 23 num. 214. Præſertim cum vt ſupe-
69 rius fuit dictum, appareat etiam de præſumpta, ac
omnino veriſimili teſtatoris voluntate, vt per Me-
noch. eod. conſ. 431. n. 37. *Rim. iun.* d. conſ. 23. nu. 214.
& *Cephal.* d. conſ. 196. n. 23.

Denique placuit etiam aliud fundamentum, quod
ſcilicet propter dict. deſcendentium defectum, &
70 non exiſtentiam, non ſolùm euenerit vnus ex impo-
tentiæ caſibus per teſtatorem primo loco generaliter
conſideratis, iuxta ſuperius deducta, ſed etiam alius
71 ſecundo loco ſpecialiter expreſſus per illa verba (vel
ſi nullus filius maſculus ex d. Hyppolyta viuus eſſet,)
quæ cum ſint indefinitè prolata, & abſque vlla tem-
poris præfinitione, operantur, quod etiam ſi Hiero-
nymus dictæ Hippolytæ filius ſemel extiterit, tamen
ſtatim ac ipſe viuus eſſe deſiit, nullis aliis ſuperſtiti-
bus filiis, conditio prædicta huiuſmodi ſubſtitutioni
72 adiecta, fuit ad D. Franciſci fauorem purificata vt in
ſpecie poſt *Corn. Rom.* & alios quos congerit, tradit
Peregr. de fideicom. art. 29. numer. 9. & fuit etiam di-
ctum in Meleuiiana fideicommiſſi 14. Martij 1618.
coram R.P.D. meo *Caualerio.*

Ex quibus DD. reſponderunt, ſtandum eſſe in ſe-
cundo loco deciſis, &c.

Nicoſtrens. Dotis.
Veneris 25. February 1622.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio colluſiua, & ſimulata, ex quibus dedu-
catur coniecturis, & argumentis.

SVMMARIVM.

1 *Iura actiua, & paſſiua tranſeunt à defuncto in hære-
dem mediante aditione.*
2 *Colluſione ſtante, iura, & dominium non transfertur.*
3 *Et nihil ex colluſione cenſetur actum.*
4 *Colluſio probatur coniecturis.*
5 *Ex negligentia in petendo in vita contrahentis cum
lapſu temporis præſumitur colluſio.*
6 *Ex conſenſu adhibito in iudicio, & omiſſione defen-
ſionum deducitur colluſio.*
7 *Coniunctio ſanguinis probat de facili colluſione.*
8 *Inuentarium probat ſtatum hæreditatis.*
9 *Expreſſa hypotheca præfertur tacitæ.*

Deciſio XIII.

PRæſuppoſito quod bona, de quibus agitur, verè
& legitimè ad q. Cæſarem Pignatellum ſpectaſ-
ſent, dubitatum fuit, an hodie alio iure, quàm hære-
ditario ad Fabritium Tranſum pertinerent, ad effe-
ctum ſcilicet dignoſcendi, an Victoria Barona iuſtè
ſuam dotem recuperare poſſit ex iiſdem bonis, quæ
prætendebat, dicti Cæſaris Viri ſui hæreditaria fuiſ-
ſe. Et quoniam conſtabat, Fabritium vnà cum Iſabel-
la eius amita à Cæſare hæredem inſtitutum fuiſſe, &
hæreditatem adiuiſſe, per quam aditionem iura hære-
ditaria in ipſum actiuè, & paſſiuè tranſierunt *l.* ſed ſi 1
plures §. filio, *ff.* de vulg. & pupill. *l.* cùm hæredes *ff.*
de acquir. poſſ. *l.* hæres, & hæreditas. *ff.* de vſucapion.
Card. Mantic. deciſ. 41. num. 6. Domini cenſuerunt,
non conſtare de alio titulo valido, quàm hæreditario.

Quamuis autem in contrarium oſtenderetur ad-
iudicatio facta per Capitaneum, ſeu Gubernatorem
Filiocaſtri ad fauorem Fabritij ſub prætextu, quod
Cæſar tanquam adminiſtrator tutelæ eiuſdem Fa-
britij, ipſius debitor remanſiſſet in ſumma ſcutorum
9627. illa tamen Dominis ſuſpectiſſima viſa fuit de
colluſione facta inter ipſum Fabritium, & Iſabellam
cohæredem, qua ſtante colluſione adiudicatio nulla
redditur, & ſic dominium non fuit aliquod tranſla- 2
tum, *l.* 1. & toto titul. & C. de colluſ. cap. 3. extra eo-
dem tit. Et per inde habetur, ac ſi facta non fuiſſet, *l.* ſi
ſeruus plurium §. ſi quis ante, *ff.* de legat. primo *Mo-* 3
lin. de Hiſpan. primog. lib. 4. cap 8. numer. 9. & ſeqq.
Menoch. præſumpt 26. lib. 5. *Card. Seraphin. deciſ.* 763.
num. 9.

Colluſio ſiquidem colligebatur ex ſuſpicionibus,
& coniecturis, quæ in hac materia ſufficiunt, cùm
ſit difficilis probationis *l.* quia autem §. non ſimpli- 4
citer *ff.* ſi cq. omiſſ. cauſ. teſtam. *Bald.* in *l.* numer. 10. in
fin. verſ. Et ex ſuſpicionibus C. eod. tit *Anan.* in rubr.
de colluſ. detegen. nu 4. in fin. *Crauett.* conſ. 997. nu.
17. *Rota* apud *Card. Seraphin. prææallegata deciſ.* 763. n.
8. & *deciſ.* 23. n. 3 p. 1. recentiori.

Et prima quidem coniectura erat, quia Cæſar vi-
ginti annorum ſpatio, & vltra, quo vixit à die ſuſce-
ptæ tutelæ, nunquam fuit conuentus pro reddenda
ratione adminiſtrationis; ſed eo tantùm defuncto
contra illius hæreditatem motum fuit iudicium, vnde
inveriſimile videbatur, Cæſarem debitorem reman-
ſiſſe, nam ſi debitor verè fuiſſet, Fabritius tamdiu ve-
riſimiliter non distuliſſet rationem petere admini-
ſtratæ tutelæ argumento cap. 1. de frigid. & malefic. 5
Afflict. deciſ. 13.

Secunda, quia ſententia fuit lata à Iudice non ſo-
lùm non contradicente Iſabella cohærede, ſed ipſa
conſentiente, & non defendente cauſam: quod certè
colluſionem ſapit indubitatam d. *l.* ſi ſeruus plurium 6
§. ſi quis ante, ibi. Sed vel minùs plenè defendit cau-
ſam *ff.* de legat. 1, *Rip.* in *l.* filius familias §. diui, num.
59 *ff.* eodem *Menoch.* d. præſumpt. 26. lib. 5. num. 3. *Se-
raph.* d. *deciſ.* 763. nu. 7. quod maximè procedit ſtante
coniunctione ſanguinis inter Fabritium, & Iſabellam
quæ facilius ſuſpicionem colluſionis inducit ad text. 7
in *l.*

in *l.* lata C. de donat. *Decian.* conſ. 1. num. 16. lib. 1. *Fab. de Anna* conſ. 104. *Io. Andr. de Geor.* alleg. 36.

Tertia, quia inueriſimilis omninò videbatur calculatio crediti Fabritij, cùm enim tutores in hæreditate Duritij, de cuius adminiſtratione agebatur, nonnulla tantùm mobilia, paucos quoſdam libros, & exiguam pecuniæ quantitatem reperiſſent, vt conſtat ex inuentario plenè in hac materia probante *l.* 1. C.
8 de iur. deliber. *Couar.* in cap. 1. ſub num. 9. verſ. tamen Epiſcopus de teſtamento *Rota deciſ.* 607. num. 1. par. 1. recentior. ad cuius inuentarij calcem, licet polliciti fuiſſent, ſe addituros bona ſtabilia, poſtquàm illorum notitiam habuiſſent vt conſtat ex illius lectura, nonquam tamen poſteà addiderunt: Cumque certiſſimum ſit, quod ſi prædicta bona in hæreditate inuenta vendere voluiſſent, non potuiſſent veriſimiliter excedere valorem ſcutorum 1500. fieri profectò non poterat vt hæreditas tam parui momenti adeò breui tempore, ſpatio ſcilicet quatuor annorum, quo durauit tutela, ad tam ingentem ſummam ſcutorum 9627. excreuiſſet.

Quarta denique, quia prætenſa adiudicatio fuit facta non citata Victoria creditrice ſuarum dotium & quarti dotalis ex publico inſtrumento, de quo conſtat in eius ſummario num. 3. nam citata ſolum fuit in prima petitione à Fabritio facta vt in illius ſummario numer. 5. non autem in ſingulis actibus, prout neceſſariò requiri videbatur; cum tamen ipsà ratione expreſſæ hypothecæ, quam habebat vt in ſummario d. n. 3. eſſet præferenda Fabritio, habenti tantùm hypothecam tacitam ratione tutelę per Cæſarem adminiſtratæ *l.* aſſiduis C. qui pot in pign. hab. §. fuerat, & ibi DD. inſtitut. de action. *Myſing.* obſer. 13. cent. 4. *Neguſ* de pigno. par. 5 membr. 2. num. 16.

Ex quibus cum manifeſtæ intrarent colluſionis præſumptiones, ita reſolutum fuit, vtraque parte informante, &c.

Leodicen. Canonicatus,
Mercurij 2. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio anterior horæ, & momenti præfertur poſteriori in iudicio manutentionis, & quomodo poſſeſſio probetur anterior: Inſtrumentalis poſſeſſio eſt manutenibilis contra non poſſidentem de tempore immiſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum probat poſſeſſionis adeptionem.*
2 *Poſſeſſio iunior aduerſus anteriorem præſumitur clandeſtina.*
3 *In poſſeſſione à duobus eadem die adepta præſumitur anterior ea, quæ habet adnotatam horam.*
4 *Manutentio datur poſſeſſori anteriori, etiamſi de anterioritate doceat per horam tantùm, vel momentum temporis.*
5 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſuffragatur in iudicio manutentionis quando non conſtat alium fuiſſe tunc temporis in poſſeſſione.*

Deciſio XIV.

PRo Informante, nempe dandum eſſe mandatum de manutenendo Renato Erneſto, de cuius ante-
1 riori poſſeſſione conſtat per inſtrumentum *l.* prædia vbi DD. *ff.* de acquir. poſſ. *Put. deciſ.* 360. num. 8. lib. 1. Non obſtante alia poſſeſſione Erneſti Ludouici, quæ 2
tanquam iunior præſumitur clandeſtina & turbatiua & licet cauſam de probat. *l.* 1. in fin. vbi gloſ. *Angel.* & alij *ff.* vti poſſid. *Bart.* in *l.* ſi duo numer 4. eodem tit. *Menoch.* de retin. remed. 3. numer. 715. & ſeq. *Alex.* conſ. 88. num. 12. lib. 5. *Rot.* diuerſ. *deciſ.* 506. num. 5. & 6 part. 1. & *deciſ.* 19. num. 1. part. 2.

Nec quidquam facit, quod ſub eadem die fuerit etiam capta poſſeſſio eiuſdem Canonicatus per procuratorem Ludouici, hoc enim non obſtante poſſeſ-
3 ſio Renati dicitur anterior, ex quo fuit capta de manè hora ſeptima poſt decantatas matutinas horas vt in ſummario nu. 3. illa autem Ludouici de ſero poſt decantatas Veſperas fuit ſuſcepta, vt in ſumm. num. 4. Et ſic Renato debetur manutentio, cùm ad iſtum effectum ſufficiat, quod poſſeſſio ſit anterior per ho-
4 ram, vel etiam per momentum *Caſſad. deciſ.* 20. in fin. de præbend. cum latiſſimè adductis per *Rota. deciſ.* 19. nu. 1. cum duobus ſeqq. part. 2. diuerſ. & fuit dictum in Tullen. Capellaniæ 18. Februarij 1622. coram me, vbi aliæ deciſiones allegantur.

Neque etiam obſtare dixerunt Domini, quod Renati poſſeſſio fuerit merè inſtrumentalis; cùm enim capitulariter, & legitimè ſit adepta, mediante ſcilicet ſpeciali mandato procuratore de quo in ſummario nu. 3. & minimè conſtet, quod alius tunc temporis poſſideret, ſatis prodeſt ad effectum manutentionis
5 Verall. *deciſ.* 334. nu. 6. par. 1. *Rota* diuerſ. deciſ. 56. nu. 1 par. 1. & recentior. *deciſ.* 661. nu. 1. par. 1. & *deciſ.* 525. nu. 1. par. 2. & aliàs ſæpiſſimè idem fuit reſolutum vt in d. Tullen. Capellaniæ coram me.

Et ita pro Informante fuit deciſum, &c.

Oximen. Canonicatus.
Mercurij 2. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Remiſſoriam examinandum ad partes Rota non denegat conſtito de bono iure præſumptiuo; Clericus habens recurſum ad Iudices laicos efficitur excommunicatus, & indignus Beneficio Eccleſiaſtico. Abſolutus per Confeſſarium vigore Bullę Cruciatæ an reddatur capax Beneficij Eccleſiaſtici, & quid abſolutio confeſſarij in foro externo probet, & ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria venit concedenda, quando articuli continent materiam releuantem, & conuenit fumus boni iuris.*
2 *Articuli dicuntur releuantes, quando petens remiſſoriam intendit probare vacationem beneficij reſeruati per obitum anteceſſoris.*
3 *Poſt dudicita teſtificata remiſſoria non denegatur ad examinandum de nouo per Rotam.*
4 *Clericus habens recurſum ad Iudicem laicum incurrit excommunicationem.*
5 *Et tali caſu redditur indignus gratia prouiſionis Beneficij Eccleſiaſtici, & impetrare amplius nequit.*
6 *Remiſſoria, quæ tendit ad probandum, quod probatum non releuat, deneganda venit.*
7 *Remiſſoria non denegatur ad probandam obtentam abſolutionem ab excommunicatione.*
8 *Abſolutio à Cenſuris vigore Bullæ Cruciatæ non ſuffragatur in foro contentioſo, & externo, ſed tantùm in foro interno.*

9 *Confeſſario non creditur affirmanti ſe abſoluiſſe excommunicatum à cenſuris. Contra nu.13.*

10 *Abſolutio à cenſuris vigore Bullæ Cruciatæ ſuffragatur ad effectum impetrationis Beneficij Eccleſiaſtici.*

Et de ratione num. 11.12. improbato Nauarra, & Rodriquez, & num.14.

15 *Excommunicatus Sacerdos miniſtrando Sacramẽta efficitur irregularis.*

16 *Abſolutio à cenſuris non poteſt concedi, niſi facta prius reſtitutione parte.*

Deciſio XV.

1 REmiſſoriam ſuper articulis propoſitis à Ioanne Iſquierdo petente vigore litterarum apoſtolicarum Canonicarum vna cum ſubrogatione gratioſa ad poſſeſſionem anteceſſoris Domini concedendam dixerunt. Et moti ſunt, quia materia, cuius probationem articuli prædicto moliuntur, multum viſa fuit releuans, & fumus etiam veritatis articulorum innotuit, quibus ſuadentibus ſemper Rota remiſſoriam impartiri conſueuit etiam in beneficialibus *Caſſad. deciſ.* 3. de dilat. *Verall. deciſ.* 56. & 59. par. 3. & in Feſulana Prioratus 30 Martij 1612. coram R. P. D meo *Pamphilio*, & alibi, deq; hoc inuiolabili Rotæ ſtylo teſtatur *Mandoſ.* in prax. Commiſſ. form. 19. in verbo, Remiſſoriam verſ. Non autem.

Quod autem eſſent releuantes articuli, deducebatur, quia in ipſis Iſquierdus iuſtificare contendit obitum anteceſſoris in menſe reſeruato, & poſſeſſionem eiuſdem, quibus probatis neceſſario inſurget, eidem Iſquierdo deberi immiſſionem vti ſubrogato ad poſſeſſionem Canonici prædefuncti, vt in terminis Remiſſoriæ idem alias fuit ponderatum apud

2 *Put. deciſ.* 254. lib. 1. & *deciſ.* 495. lib. 2. *Mohed deciſi.* 292. & 327. & *Rota deciſ.* 183. numer. 1. part. 1. diuerſ.

Fumum etiam boni iuris Domini deſumebant ex teſtibus alias ad inſtantiam eiuſdem Iſquierdi, licet nulliter examinatis, pro quibus formiter repetendis etiam poſt publicationem, & didicita teſtificata

3 remiſſoriam paſſim concedit *Rota*, vt liquet ex *dec.* 31. de probat. in nou. *Caſſad.* d. *deciſ.* 3. num. 2. de dilat & fuit firmatum in Maioricen. Sacriſtiæ. 5. Nouembris 1603. coram bo: me: *Card. Pamphilio*, & in Mediolanen. Aquarum 21. Iunij 1585. coram *Gypſio*; & in Eluen. beneficij S Saluatoris 22. Martij 1604. coram Sanctiſſimo Domino noſtro tunc Rotæ Auditore.

Neque obſtare viſum fuit, quod Iſquierdus recurſum habuerit ad iudices laicos, & ob id in ex-

4 communicationis, & anathematis pœnam ipſo iure inciderit c. quiter cap. graue de ſent. excom. & expreſſe ſancitur in Bulla Cœnæ Domini §. 13. & §. 16. & conſequenter gratia Iſquierdo, tanquam excom-

5 municato facta, nulla fuerit ipſo iure, & ipſe beneficium impetrare, aut impetratum retinere nequiuerit c. 1. de reſcript. in 6. cap. poſtulaſti de cleric. excom. *Pariſ.* de reſignat. q. 6. n. 67 & 78. *Gonzal* ſup. reg. 8. gloſ. 58. nu. 13. *Rota* in Tuden. Beneficij 5. Aprilis 1604 coram bo me: *Penia*, & in Pampilonen. Parochialis 8. Maij 1619. coram bo: me: *Andrea*. Et ideo cum remiſſoria tendat in id probandum, quod probatum non releuaret, omnino deneganda videatur *Caſtren.* in *l.* ad probationem num. 5. C. de pro-

6 bat. Rota in Veneta Illegitimitatis 19. Nouembris 164. coram bo: mẽ: *Card. Lancellotto*, & *deciſ.* 589. numer. 1. part. 2. recentior.

Quoniam pro excludenda hac gratia nullitate Iſquierdus in dictis articulis probare nititur, fuiſſe vigore Bullæ Cruciatæ abſolutum à Cenſuris etiam in Bulla Cœnæ Domini promulgatis, pro qua abſolutione probanda datur remiſſoria *Rota deciſ.* 1115. 7
par. 3. diuerſ. Et de abſolutione datur fumus mediante atteſtatione Confeſſarij, qui Iſquierdum ab excommunicatione, & anathemate enodaſſe prætenditur.

Sed prædictis acriter obiiciebant Informantes pro Petro Marzel, quod quatenus etiam probaretur dicta abſolutio à Confeſſario obtenta vigore Bullæ 8
Cruciatæ non tamen ſuffragaretur in foro contentioſo, ſed tantum in foro conſcientiæ quoad Deum; pœnitentia enim, quæ imponitur à Confeſſario, ten- 9
dit ad alium finem nempe vt per eam pœnitens ſatisfaciat Deo, & ipſe reconcilietur; pœna autem, quam ſubire deberet in foro externo propter ſcandalum, ſpectat ad vindictam publicam, & Reipublicæ ſatisfactionem, & ita in terminis quod Cruciata non ſuffragetur in foro fori tradiderunt *Couar.* in c. alma mater par. 1 §. 11. num. 16. *Sanchez* ſuper Decalog. lib. 6. cap. 17. nu. 43, *Ledeſm.* in 2 part. 4. ſententiar. qu. 26. art. 1. in fin. *Nauar.* conſ. 47. de ſent. excom. lib 5. plene *Gutierez* qq. Canonicarum lib. 1. cap 2. num. 10. & 15. vbi de veriori, ac veriſſima, & receptiſſima ſententia teſtatur.

Vltra quod ſimplici atteſtationi Confeſſarij aſſe- 10
rentis, abſoluiſſe à cenſuris, non eſſe credendum in foro externo dixerunt *Eman. Rodriq.* in comment. ad Bullam Cruciatæ in additionibus §. 9. num. 51. *Nauar.* in *Manual.* cap. 27. numer. 42. & ſequutus eſt bo: me: eruditiſſimus, ac magni nominis Auditor, & Decanus D. *Penia* ad Directorium Inquiſitorum in 2. part. Comment. 25. in Concil. Terracon. fol. 239 verſ. quæſtio propoſita, & ſeq.

Verum licet articulata abſolutio virtute Bullæ Cruciatæ non ſuffragetur in foro externo, attamen Domini reſponderunt, illam ſuffragari ad effectum validitatis impetrationis beneficij Eccleſiaſtici ſe- 11
cundum *Calder.* conſ. 2. de teſtib. quem ſemper *Rota* ſequuta eſt vt apud *Creſcen. deciſ.* 14. de probat. & in terminis Cruciatæ in Aſtoricen. Archidiaconatus 17. Iunij & 13. Nouembris 1593. coram fel. rec. Clemente VIII. & *deciſ.* 573. part. 3. diuerſ. Quodque 12
nec aduerſari videtur opinioni, quam *Gutier.* d. lib. 1. qu. 9 Canonic. cap. 2. nu 10. & 15. veriſſimam appellabat; quoniam cum beneficium Eccleſiaſticum, tanquam Chriſti patrimonium, quid mere ſpirituale cenſeatur, & abſolutus in vim Cruciatæ ſit vere apud Deum ab omnibus cenſuris etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis enodatus, conſequenter etiam erit capax beneficij, & abſolutio vigore dictæ Cruciatæ pro impetratione gratiæ opitulabitur, quod & ſignanter admittit *Nauar.* in conſ. 47. num. 3. lib. 5. de ſent. excom. ſecundum Venetam impreſſionem.

Hoc autem poſito, abſolutionem in vim Cruciatæ ſufficere pro beneficio impetrando Domini non dubitant, quidquid dixerint *Nauar. Rodriq.* & bo: me: *Penia*, quin Confeſſario atteſtanti, ſe abſoluiſſe à cenſuris eſſet omnino deferendum, vt præter *Calder. Creſcen.* & *deciſ.* in d. Aſtoricen. firmat *Maſcard.* de probat. concl. 12. numer. 4. & 5. *Suarez* de cenſur. diſput. 7. ſect. 5. numer. 26. vbi reſolutionem Concilij prouincialis Terraconenſis huic opinioni fauentem ponderat, & bo: mem: *Penia* ſententiam

tentiam refellit *Sebaſt. Accoſt.* io commeot. ad Bull.
Cruciat. q. 50. verſ. oe autem; teſtes enim exigere, vt
exigebant *Nauar. Rodriq.* & bo:me: *Penia* alienum
videtur ab omni ratione; abſolutio quippe Sacra-
23 mentalis natura ſua eſt actus occultus, & coram te-
ſtibus fieri non conſueuit; quod adeo verum eſt, vt
nedum Confeſſario credatur, ſi formiter examinetur
vt in dicta *deciſ.* 620. part. 3. diuerſ. & notat *Suarez*
24 eodem loco, ſed etiamſi per ſchedulam quocunque
modo legitime recognitam abſoluiſſe à cenſuris at-
teſtetur. Ita idem *Nauar.* melius perpenſo articulo
in conſ. 26. de ſent. excomm. lib. 5. ſic communiter
allegatus, ſed ſecundum impreſſionem Venetam eſt
conſ. 3. li. 2. de fid. inſtrum. *Accoſt.* præalleg. quæſt. 50.
& melius *Suarez* d. num. 26. in fin.

Neque obſtat quod Iſquierdus intermedio tem-
pore, nempe poſt lapſum in cenſuras, & ante abſo-
lutionem puerum baptizauerit, & proinde mini-
25 ſtrando Sacramentum irregularitatem incurrerit
Summ. Syluestr. in verb. Irregularitas qu. 13. *Nauar.*
conſ. 10 de cleric. excom. li. 5 cuius abſolutionis fa-
cultatem non impartitur Cruciata ſecundum *Na-
uar.* in *Manual.* in cap. 27. num. 254. *Sot. de iuſt.* &
iur. li. 5. qu. 1. art. 4. verſ. Ex his, *Ledeſm.* io d. 2. par. 4.
ſentent. qu. 26 art. 1. Quoniam Domini putarunt,
non probari, quod intermedio tempore Iſquierdus
puerum baptizauerit vel alio modo in irregularita-
tem inciderit, tum quia probationes vſque modo e-
manatæ non percutiunt illud tempus ante abſolu-
tionem; tum quia Iura tanquam non compulſata
non videntur in forma probanti.

26 Neque etiam obſtat quod Iſquierdus non potue-
rit abſolui à cenſuris niſi prius facta reſtitutione par-
ti, vt diſponitur in Bulla, & notat *Nauar.* in conſ. 48.
num. 2. & 49 nu 3. de ſent. excomm. li. 5. ſecundum
Venetam impreſſionem. Quoniam nullibi proba-
tur, fructus perceptos fuiſſe ab Iſquierdo, immo po-
ter fructus depoſitatos fuiſſe & hodie de mandato
Rotæ ſunt ſub ſequeſtro.

Ex quibus vtraque parte informante dictum fuit
concedendam eſſe remiſſoriam, &c.

Calaguritana Sedilium.
Veneris 11. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Declaratoria ob non paritionem quando veniat concedenda contra inobedientem, & quid quando non paritio allegatur ob potentiam Laicorum.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria eſt locus, vbi conſtat de intimatione ſententiæ, & ſucceſſiue de illius non paritione.*

2 *Concurrente contumacia ex lapſu termini ſtatuti ad parendum ſententiæ.*

3 *Recurſus ad Iudicem laicum eſt prohibitus.*

4 *Impedimentum affectatum à Iudice Laico non iuuat ad effectum excuſationis à paritione ſententiæ, & euitandi commiſſionem declaratoria, & d. impedimentum præſumitur procuratum ad effectum non parendi mandato Rotæ, & num. 5.*

6 *Prouiſio Regia an retardet executionem mandati Rotæ.*

7 *Intimatio vt afficiat, debet fieri cum originali mandato, non cum tranſumpto. Fa it autem, quando tranſumpti non potuit haberi originale, quia ſufficit intimato tranſumpti.*

Deciſio XVI.

CEnſuerunt Domini, contra Alcaldum, & alios
Officiales, quibus mandati de manutenendo
ad D. Mariæ fauorem per Rotam relaxati intimatio
facta fuit, dandam eſſe declaratoriam niſi infra men-
ſem fuerit paritum; cùm enim conſtet de intimatio-
ne illis facta, & in actis reproducta, & ſeruari fue-
rint quatuor termini ſeruari ſoliti, locus eſt declara-
toriæ iuxta ſtylum vt per *Felin.* in cap. ad probandum 1
num. 6. de re iud. *Caſſad. deciſ.* 6 numer. 10. de cauſ.
poſſ. & propr. *Mohed. deciſ.* 1. de ſent. excomm. *Put.
deciſ.* 332. num. 5. li. 1. & *Rota deciſ.* 478. nu. 1. & *deciſ.*
445. nu. 4. par. 2. recent.

Præſertim quia non ſolum conſtat de ſimplici
contumacia ex dicta intimatione, & lapſu termino-
rum reſultante, quæ ſolet eſſe ad hunc effectum ſuf- 2
ficiens iuxta deducta in d. *deciſ.* 478 num. 2. par. 2.
recentior. Sed etiam de poſitiua contrauentione; di-
cti enim Alcaldus, & alij vigore prouiſionis Regiæ
abſtulerunt dictum mandatum de manutenendo è
manibus Notarij, & deinde fere incontinenti amo-
ueri curarunt ſedem, de qua agitur, ab Eccleſia, eam-
que contumelioſè per plateas deferri vt in ſumma-
rio nu. 4. Ex quo facto poſitiuo, & recurſu habito ad
Iudices laicos contumacia ipſa maior redditur, itaut
tanto magis ſit concedenda declaratoria vt in Vlix- 3
bonen. Beneficij 10. Aprilis 1617. coram R. P. D. meo
Vbaldo & alibi ſæpè.

Nec quicquam facit, quod ſtante dicta prouiſione
Regia, & inobedientia videatur fuiſſe coacta, non
autem voluntaria iuxta tradita in *deciſ.* 591. in fin. 4
part. 2. recent. Tum quia prouiſio ipſa præſumitur
impetrata à dictis Officialibus intereſſe habentibus
ad impediendam executionem dicti mandati Rota- 5
lis, vt etiam euentus docuit *Card. Seraphin. dec.* 1094.
nu. 1. & fuit dictum in Tuden. Beneficij 8. Junij
1607. coram Illuſtriſſimo D. meo *Cardinale Sacra-
to*, & in Burgen. Abbatiæ de Salas 20. Nouembris
1613. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, vt in *deciſ.* 529. no.
4 par. 1. recentior. Tum etiam quia per dictam pro-
uiſionem Regiam ſolummodo cauebatur, quod
tranſmitterentur litteræ Apoſtolicæ ad Regium
Conſilium ad effectum, vt videri poſſet, an illæ con- 6
tinerent aliquid contra Sacri Tridentini Concilij
decreta, & caſu quo continerent, poſſet melius in-
formari Sanctiſſimus, non autem mandabatur, quod
de facto auferretur ſedes prædicta ab Eccleſia, prout
ablata fuit, & conſequenter ceſſat prorſus omnis ex-
cuſatio.

Neque etiam viſum fuit obſtare, quod intimatio
facta non fuerit cum originali mandati prædicti, ſeu
litterarum, ſed cum ſimplici quodam tranſumpto;
quia conſtat Originale fuiſſe ablatum, ac tranſmiſ-
ſum ad Conſilium Regium, & ideo in odium dicto-
rum Officialium, qui tali prouiſione, ac recurſu vſi 7
fuerunt, ſufficere debet intimatio eo modo facta,
cum in huiuſmodi caſibus ſoleat haberi fides etiam
copiæ ſimplici, & informi, vt in ſpecie per *Card. Se-
raphin.* d. *deciſ.* 1094. num. 2. & ſeqq. & fuit etiam di-
ctum in Hiſpalen. Legitimitatis 12. Decembris 1611.
coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Quæ pro parte Vniuerſitatis dici conſueuerunt
de illius bono iure, Domini dixerunt, ſublata rema-

nere ex deciſione in hac cauſa facta coram R. P. D. meo *Pamphilio*, & eſſe extra dubium, ac minus relenantia, & non attendenda poſt Executoriales ia n relaxatas.

Et ita deciſum pro declaratoria, & c.

Peruſina prætenſæ ratificationis.

Veneris 11. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Tranſactio inita per Procuratorem, quando non poſſit reſcindi, ſub prætextu, quod d. Procurator exceſſerit fines maneat, & quando d. exceſſus nullatenus poſſit conſiderari. Amplitudo, & inculcatio clauſularum generalium in mandato appoſitarum quid operentur, & vſque quo extendant mandatum.

SVMMARIVM.

1 *Mandati fines egredi infert delictum.*

Mandati fines non præſumuntur quis excedere voluiſſe.

2 *Mandati exceſſus cum ſapiat delictum, ideò plenè, & concludenter eſt probandus.*

3 *In contractibus initis inter Virum, & vxorem ob connubialis fœderis neceſſitudinem, & mutuum amorem, non tam facilè dolus eſt præſumendus.*

4 *In contractibus celebratis inter perſonas coniunctas non debet læſio anxiè inquiri.*

5 *Mandati fines, quando dicatur quis non exceſſiſſe.*

6 *Mandati fines ſine dubio mandatarius non videtur exceſſiſſe, ſi nec tota facultate ſibi attributa vſus eſt.*

7 *Verba generaliſſima quando non operentur ſuum abſolutum, & generalem effectum.*

8 *Tranſactio reſtricta ad certa bona, non extenditur ad alia quantumuis concepta ſit verbis generalibus & ampliſſimis.*

9 *In tranſactionibus ſolent Notarij ex ſtylo apponere clauſulas generales inferentes liberationem generalem, & ſe extendentem etiam ad incognita.*

10 *In mandato ſolita apponi comprehenduntur, etiamſi non ſint expreſſa.*

11 *In tranſactione extinctiua litium de ſui natura ineſt caſſatio ſcripturarum, & ceſſio iurium.*

12 *Tranſactio extinguit omnia iura, & hinc inde tranſigentium dirimit actiones, & obligationes.*

13 *Cedens iura vera & ob illa percipiens aliqua emolumenta quid polliceri teneatur.*

14 *Ceſſio quando ſapiat naturam venditionis.*

15 *In mandato, licet aliquid non ſit expreſſum, tamen ſi id connexum, & de natura contractus veniat, cenſetur demandatum.*

16 *Procurator vtilius, ac pinguius poteſt adimplere mandatum, quàm habuit in facultate.*

17 *In Procuratore facit, vt non poſſit conſiderari exceſſus, amplitudo & inculcatio clauſularum.*

18 *Clauſulæ generales non debent trahi vltra expreſſa, ſed hoc non procedit, quando adeſt pregnantia.*

19 *Clauſula, cum libera facultate, iuncta præſertim cũ alia clauſula, Rato &c. quid in mandato operatur.*

Deciſio XVII.

DOmini recedentes à deciſis ſub die 14. Iunij anni præteriti coram R.P.D. meo *Vereſpio* cenſuerunt, tranſactionem contractam à Comite Iulio Cæſare nomine Gentilis nullum continere exceſſum, ob quem ipſe ad aliqnod teneatur intereſſe.

Et moti ſunt, quia cum egredi fines mandati inferat delictum, & illud non præſumatur, huiuſmodi 1
exceſſus erat plene, & concludenter probandus. *Ro-* 2
ta deciſ. 45. de appell. in non. & apud *Card. Seraphin. deciſ.* 1189. num. 2. & fuit etiam dictum in Firmana Fontis 31. Ianuarij 1614. coram R.P.D. meo *Vbaldo*; Præſertim cum agatur de tranſactione inita inter
Virum, & vxorem, in quorum contractibus ob con- 3
nubialis fœderis neceſſitudinem, & mutuum amorem non ita de facili dolus præſumendus nec læſio
anxiè inquirenda videtur. 4

Exceſſus autem, qui primo loco in deciſione deducitur; quod nempe Comes Iulius Cæſar ad fauorem Octauij renunciauerit omnibus litibus cogitatis, & incogitatis, cum tamen nec in mandato Gentilis, nec in ſubſtitutione Ioannis Mariæ huiuſmodi facultas legeretur, ex facto viſus eſt ceſſare, tum quia mandatum eſt ad compromittendum, & tranſigendum ſuper omnibus controuerſiis ortis, & oriundis inter Gentilem conſtituentem, & Octauium, tum etiam quia nec in tranſactione legitur illa ceſſio omnibus litibus cogitatis, vel incogitatis, quæ tamen in deciſione præſupponitur, ſed ceſſio cauſæ de motis, & pendentibus in quacumque Curia contra Octauium, & alios quoſcumque tertios poſſeſſores, ac alios habentes ius ab eodem Octauio, vt in ſumma-
tio Comitis num. 2. littera A. & ideo nedum Comes 5
non exceſſit fines mandati, verum, nec tota vſus fuit
ſibi demandata facultate, dum ceſſit dumtaxat liti- 6
bus ortis, non autem oriundis, vt poterat vigore mandati.

Nec obſtat quod in alio capitulo ſeparato, nimirum in ceſſione Iurium, habeãtur illa verba, ex quacumque cauſa, & occaſione cogitata, & incogitata, cognita, vel incognita. Quoniam, vltra quod hæc verba tranſactionis fortaſſe nituntur facultate in mandato expreſſa circa lites ortas, & oriundas, vt ſupra fuit conſideratum, huiuſmodi generalitas verborum fuit reſtricta ad certas lites, videlicet ad eas, quæ vertebantur inter Octauium, & Gentilem mandantem; & conſequenter illa verba tranſactionis, quamuis generaliſſima non operantur ſuum abſolu-
tum, & generalem effectum, ſed intra cancellos cau- 7
ſæ, & occaſionis, ob quas tranſigitur, reſtringuntur. *l.* ſi de certa, C. de tranſact. *l.* emptor §. Lucius, *ff.* de pact. *Alex.* conſ. 11. num. 5. & ſeqq. li. 2. *Surd.* conſ. 418. n. 21. verſ. Et quamuis verba li. 3. *Rota* recentior. *deciſ.* 29. nu. 4. part. 1. & *deciſ.* 110. nu. 2. verſ. Nec obſtant verba par. 2.

Habent & dicta verba tranſactionis aliam reſtrictionem, nempe: De & ſuper bonis reſtauri, quorum occaſione lites agebantur propter prohibitionem alienationis, & vſumfructum relictum Gentili in caſu alienationis: vnde illa tranſactio tanquam reſtricta ad certa bona non extenditur ad alia, quantumuis concepta ſit verbis generalibus, & ampliſſimis,
ex natura nimirum actus, qui geritur de voluntate 8
partium, reſtricti ad determinata bona ibidem ſpecificata d. *l.* ſi de certa C. de tranſact. *Surd.* prælleg. conſ. 418. num. 11. & 12. *Rota deciſ.* 362. n. 5. par. 2. recent.

Nec Domini prætermiſerunt, quod in facultate demandata tranſigendi adeſt clauſula, cum omnibus, & ſingulis pactis, promiſſionibus, obligationibus, & renunciationibus apponi ſolitis, & ſecundum

dum ſtylum Notariorum, & de omni, & quacumq;
cauſa; Notariorum autem vſus inoleuit vt in tranſa-
ctionibus apponat clauſulas, inferente liberationem
generalem, & ſe extendentem etiam ad incognita,
9 ita in his terminis tranſactionis atteſtatur, *Bart.* in.
d l. ſi de certa nu. 5. C. de tranſact. & *Card. Mantic.*
de tacit. li. 26. tit. 6. num. 17. verſ. Vnde Tabelliones
Stante autem hoc Notariorum ſtylo Comes non ex-
ceſſit fines mandati, in quo circumſcripta etiam præ-
dicta clauſula apponi ſolita ſecundum ſtylum Nota-
riorum, nihilominus potuiſſet tranſigere cum dictis
verbis, cogitata, vel incogitata, quia ſolita apponi
comprehenduntur in mandato, etiam ſi non ſint ex-
10 preſſa *Bald.* conſ. t 38. n. 4. li. 5. *Rota deciſ.* 670. num. 3.
par. 1. diuerſ.

Alter vero oppoſitus exceſſus, quod ſcilicet Co-
mes conſenſerit, deleri ſcripturas, & inſtrumenta, &
promiſerit generalem iurium ceſſorum defenſio-
nem, non vilius fuit obſtare; quia, & caſſatio ſcriptu-
11 rarum, & ceſſio iurium inerant de ſui natura in tran-
ſactione extinctiua litium, & ab omni iure alienum
erat, vt Gentilis perciperet ſcuta tria millia, & adhuc
ſua iura, & inſtrumenta efficacia, & illæſa retineret;
tranſactio quippe extinguit omnia iura, & hincinde
12 tranſigentium dirimit actiones, & obligationes cap.
1. de tranſact. l. fratris vbi *Iaſ.* num. 2. C. eodem *Mo-
hed deciſ.* 3. eo.lem tit. plene *Rota deciſ.* 414. num 1.
& *deciſ.* 447. num. 1. par. 2. recent. Et ipſa Gentilia
cedens iura, & ob illa emolumentum ſcutorum
trium millium percipiens tenebatur præſtare iura
13 præſtare iura ceſſa vera, & inde illorum defenſio-
nem polliceri pro dato, & facto ſuo, pro quo tantum
promiſit Comes illius nomine *l.* ſi nomen, *ff* de hæ-
redit vel act. vend. *Dec.* conſ. 102. n. 1. *BertazZol.* de
clauſ. clauſula 27. gloſ. 13. numer. 2. in fin. Et hu-
iuſmodi ceſſio facta à Gentile præuia receptione il-
14 lorum ſcutorum 3000. iurium venditionem redole-
bat iuxta doctrinam *Angel* in *l.* Modeſtinus numer.
2. *ff.* ſol. matr. quam ſequitur *Rota* in *deciſ.* 148. num.
4. part. 2. diuerſ. & *deciſ.* 491. numer. 3. par. 2. re-
cent.

Vnde quamuis hæc caſſandi Inſtrumēta, & iura ce-
dendi facultas in mandato non fuiſſent expreſſa; ta-
men cum ſint connexa, & ſint de natura contractus
15 tranſactionis, omnino comprehendebantur, & cen-
ſebantur demandata *Rim. iun.* conſ. 1 t. nom. 8. *Card.
Mantic.* de tacit. lib. 7. tit. 15. num. 30. *Rot.* diuerſ. *de-
ciſ.* 670. num. 1. par. 1. & apud *Card. Seraphin. deciſ.*
1196. nu. 2.

Nec obſtant illa verba, itaut Octauius poſſit diſ-
ponere in vita, & morte libere ſine aliqua contra di-
ctione, ob quæ in effectu videtur ſublata prohibitio
alienandi in præiudicium Gentilis, cui tali caſu Re-
ſtaurus reliquerat vſumfructum. Quoniam ob hu-
iuſmodi renunciationem habuit recompenſam, nec
quidem exiguam, dum ſibi reſtituta fuit dos in ſcu-
16 tis mille cum omnimoda facultate diſponendi, præ-
terquam circa partem lucro dotalis & conſecuta fuit
etiam vſumfructum in aliis ſcutis bis mille libere
ſua vita durante; & tamen vigore diſpoſitionis Re-
ſtauri non poterat habere vſumfructum, niſi eue-
niente caſu alienationis, qui erat euentualis, & po-
terat eſſe, & non eſſe, & illum amittebat mortuo
Octauio, & ita æquiſſimum viſum fuit, caſſari ſcri-
pturas, quibus vinculabatur Octauius, dum ipſe vi-
ce verſa congruam præſtitit recompenſam.

Minus etiam obſtare dixerunt exceſſum poſtre-
mo loco conſideratum in deciſione, quod cumpe

Gentilis in mandato facultatem dederit Comiti præ-
ſtandi ſcuta 300. Iſiphilæ nepti, & tamen in tranſa-
ctione fuerint promiſſa ſcuta duo millia reſtituenda
Florauanto de Oddis poſt mortem Gentilis. Quo-
niam quod ſcuta 300. in tranſactione nulla adeſt o-
bligatio Gentilis, & ſic tantum abeſt, quod Comes
exceſſerit mandatum, vt immo pinguis illud adim-
plendo melius etiam ipſe Comes conſuluerit Gen-
tili, quam ipſa ſibimet, quo autem ad ſcuta duo mil-
lia illa fuerunt promiſſa non per Comitem, ſed per
Octauium ea præſcripta lege, & pacto, quod Gen-
tilis ſit eorum vſufructuaria, eius vita durante, &
poſt illius mortem pleno iure reuertatur ad Flora-
uantem nepotem eiuſdem Gentilis; Vnde ſi Octa-
uius voluit hanc conditionem apponere in limine
tranſactionis, nihil poteſt imputari Comite, & eo
magis, quia Gentilis ob prohibitionem alienationis
conſequebatur dumtaxat vſumfructum durante
matrimonio cum Octauio; Vnde cum per dictam
promiſſionem in fauorem Florauantis illæſum re-
manſerit ius ſuum non poteſt dici læſa, nec conſe-
quenter fuit exceſſum, id fuit ad commodum, & vti-
litatem eiuſdem Gentilis, vt patet quia ob aliena-
tionem factam Lupatello ſolum conſequi debebat
vſumfructum ſcutorum 1388. & tamen in tranſa-
ctione obtinuit vſumfructum pro bis mille; Ob
eamdem prohibitionem alienationis vſumfructum
habere debebat viuente tantum Octauio. in tranſa-
ctione autem conuentum eſt, vt haberet etiam poſt
illius mortem. In prohibitione alienationis non e-
rat conſultum hæredibus Gentilis, in tranſactione
autem conſulitur eiuſdem nepti; Et propterea dixe-
runt Domini, mandatum Gentilis vtilius ac pinguius 17
fuiſſe à Comite procuratore adimpletum, quam ab
ipſa demandatum, vt iure permiſſum eſt ad *l.* ſi ho-
minem, *ff.* mandat. *Tiraq.* de retract. lignag. §. 36.
gloſ. 2. numer. 59. *Rota deciſ.* 32. nu. 1. p 2. diuerſ. &
dixit etiam in Romana pecuniaria 13. Martij 1607.
coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Vnus etiam ex Dominis addebat, nedum non
probare aliquem exceſſum ex ſupra deductis, verum
nec probari poſſe, & probatum non ſuffragari, quo-
niam mandatum habet ampliſſimas clauſulas ad
tranſigendum cum Octauio, pactis, & conuentio-
nibus: prout procuratori, & ſubſtituendo placebit,
& ſingula faciendi, quæ ipſamet conſtituens facere
poſſet, etſi talia forent, quæ mandatum exigerent
magis ſpeciale; Dans cedens, & mandans plenum, li-
berum, & generale mandatum cum plena libera,
&c. Promittens ſe perpetuo ratum gratum, & fir-
mum habiturum omne id, & totum, & quidquid per
eius procuratorem, & ſubſtituendum factum fuerit.
Quæ clauſularum amplitudo & inculcatio facit, vt 18
exceſſus in procuratore conſiderari non poſſit *l.* ſi
procurator ad vnam in ſecundo reſponſo, & ibi *Ca-
ſtren.* numer. 3. & 4. C. de procur. *Bart.* in l. ſi pro-
curator cui generaliter nu. 2. & per tot. & ibi etiam
alij *ff.* eodem tit. *Alex.* conſ. 133. num. 10. lib. 6. *Rol.*
conſ. 59 num. 32. & conſ. 60. nu. 24. lib. 1. *Surd.* conſ.
380. num. 41. *Cardin. Mantic.* de tacit. lib. 7. tit. 16.
numer. 24. verſ. 2. & nu. 43.

Nec obſtat quod dicitur in deciſione: huiuſmodi
clauſulas non trahi vltra expreſſa in tranſactione;
quia dicta concluſio non ſibi forraſſe locum vendi-
cat vbi adeſt prægnantia clauſularum, & præſertim
illa, Etſi talia forent, quę mandatum exigerent ma- 19
gis ſpeciale *Bald* conſ. t 38. num. 4. in fin. li. 5. *Ruin.*
conſ. 59. num. 5. li. 5. *Bertazzol.* de clauſ. clauſula 5.

gloſ. 2. num. 6. *Rota deciſ.* 670. nu. 2. par. 1. diuerſ. Et clauſula illa, Cum libera facultate, adiuncta præſertim clauſula, Rato, & clauſula, quod poſſit ea omnia facere, videatur idem importare quoad contractum tranſactionis, quod efficeret mandatum generale ad omnes actus nullo ſpecialiter de mandato negotio, nec aliqua præſcripta lege ad *Bart.* in d. l. procurator cui generaliter numer. 1. & ſeqq. & l. ſi procurator C. de procur. *Ruin.* conſ. 93. num. 6. verſ. Et non tantum li. 5. *Seraphin. deciſ.* 238. nu. 3. & ſeqq. *Mazen. deciſ.* Lucen. 51 nu. 8.

Et ita vtraque parte informante receſſum fuit à deciſis, &c.

Bononien. Profeſſionis.

Lunæ 14. *Martij* 1622.

ARGVMENTVM.

Monachus ſi in aliqua Religione diu degerit, ibique tacitè profiteatur, ac deinde relicta prima Religione ad aliam tranſiuerit, ibique expreſsè profeſſus fuerit, nec non multum tempus ſteterit, dato modo vt iterum reuertatur ad primam Religionem, ac pendeat lis ſuper validitate tranſitus, dubitatur modo, dum ea pendet, cuinam Religioni danda ſit manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi actus ſuperioritatis in d. Religioſum, & concluſio eſt ad fauorem ſecundæ Religionis concurrentibus tamen requiſitis, de quibus latè in præſenti deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio ex quibus cenſeatur amiſſa.*

2 *Dominus negligendo cuſtodiam Serui fugitiui, illius poſſeſſionem amittit, poſtquam ab alio fuit volens apprehenſus, licèt ſecus ante.*

3 *Superior Religionis dum negligit recuperationem Subditi ad alium ordinem tranſeuntem, illius poſſeſſionem amittit, & num. 29.*

A Seruo ad Monachum rectè infertur num. 5.

4 *Decennio non eſt opus ad amittendam eiuſdem poſſeſſionem ſtante ſcientia.*

5 *Ad poſſeſſionem eiuſdem amittendam, ſufficit modicum tempus, dum ſcientia.*

6 *Religioſorum Superiores tenentur ſingulis annis perquirere, & notitiam habere de eorum ſubditis, & ſi aliquis aufugerit, compellere, vt ad propria reuertatur Monaſteria.*

7 *Scire, & ſcire debere paria ſunt.*

8 *Scientia totius Religionis, vel Generalis non eſt neceſſaria, quando Monachus aufugit, ſed ſufficit eius, ſub cuius poteſtate degebat ad hoc, vt illius quaſi poſſeſſio amittatur.*

9 *Poſſeſſio acquiſita lite pendente non eſt manutenibilis.*

10 *Poſſeſſionem eiuſdem non dicitur quis amiſiſſe, ſi ſtatim amiſſa naturali, egit pro illius recuperatione.*

11 *Superioritatis, & poteſtatis quaſi poſſeſſio ſicuti datur à Patre erga filium, ita datur in Superioribus Religionis erga Monachum.*

12 *Religionis Superior non dicitur amittere poſſeſſionem Monachi, quamuis ipſe reſtiterit, & ab alio detineatur, nec animum habeat reuertendi, dummodo ipſe ſuperior inſtet pro recuperatione.*

13 *Religionis profeſſus velit, nolit, obnoxius dicitur, & conſtitutus dicitur in quaſi poſſeſſione monaſtica ſubiectionis.*

14 *Religioſus, in quo non æquiparetur ſeruo fugitiuo.*

15 *Religioſus æquiparatur filio, & ideo ſemper cenſetur conſtitutus ſub quaſi poſſeſſione poteſtatis Superiorum, niſi ipſi animo eam deſtruxerint.*

16 *Religioſus tunc comparatur ſeruo quando id magis prodeſt, ac proficit Religioni.*

17 *In ſubiectionis quaſi poſſeſſione datur manutentio contra ſubditum obedientiam ſuperiori recuſantem.*

18 *Religioſus tranſeundo de vna Religione ad aliam, dum pendet lis ſuper validitate tranſitus, ſecunda interim habet remedium poſſeſſorium, & retinendæ, & num. 19. & quarè nu. 20.*

21 *Tacitum non eſt eiuſdem virtutis, quam expreſſum.*

22 *Profeſſio expreſſa præferenda eſt tacitæ.*

23 *Manutentionem, quando duo petunt, ille obtinere debet, qui habet clariores, & meliores probationes.*

24 *Profeſſio tacita vt valida dicatur, opus eſt, vt quinque requiſita interueniant.*

25 *Profeſſio tacita rariſſimè poſt Concilium Tridentinum à Religioſis emittitur.*

26 *Lis dum pendet ſuper validitate tranſitus Religioſi de vna Religione ad aliam, tunc datur primo monaſterio retentio, ſed hæc eſt opinio Zabarell. non recepta, & declaratur nu. 28. vna cum Sanchez, & num. 30.*

27 *Pro opinione aliqua, quis Anteſignanus adduci non poteſt, ſi ipſe contrarium ſentiat, vel adeò obſcurè loquatur, vt quid ſentiat, haberi non poſſit.*

31 *Religioſus dum tranſit ad aliam Religionem an teneatur petere licentiam à Superiore.*

32 *Religioſus tranſeundo ad aliam Religionem, dato quod ibi nulliter profiteatur, poterit reuocari ad primam Religionem.*

33 *Religioſus tranſeundo ad ſecundam Religionem arctiorem etiam non petita venia, nequaquam reuocari poterit ad primam Religionem.*

34 *Bernabitarum Religio eſt perfectior, & arctior Hieroſolymitana militia.*

35 *Bernabitarum Religio incumbit prædicationi, doctrinis, & vitæ contemplatiuæ, qui ſunt gradus altiſſimæ perfectionis.*

Hieroſolymitana Religio militaris vitæ actiuæ tantum inſudat, & num. 35.

36 *Religio illa dicitur arctior altera, ſi in ea durior, & aſperior eſt viuendi ratio.*

37 *Religiones Clauſtrales ſunt arctiores militaribus Religionibus.*

38 *Religioſus tranſeundo ad aliam Religionem quamuis arctiorem, ideò tenetur petere veniam primo Superiori, quia præſumitur ex leuitate, & temeritate facere, quibus ceſſantibus ſecus eſt dicendum, num. 39.*

39 *Obedientiæ bonum non eſt contemnendum.*

40 *Religioſus dum tranſit ad arctiorem Religionem, ex humilitate tenetur petere licentiam à primo Superiore.*

41 *Religioſus, vbi apparet tranſiuiſſe ad arctiorem religionem maioris deuotionis ſpiritus impulſu, tunc non eſt imputandum id inobedientiæ, ſed conſuetudini, ſi talis vigeat.*

42 *Prout eſt in Religione Hieroſolymitana, ex qua Milites non ſecus, ac ſæculares nulla petita venia à Magno Magiſtro, vel alio Superiore recipiuntur in ordinibus Clauſtralibus.*

43 *Spiritus Dei, vbi eſt, ibi eſt libertas.*

44 *Dei afflatu ea, quæ aguntur, non ſunt ſub lege.*

Lex non eſt poſita iuſto.

45 *Charitas fons eſt proprius, cui non cõmunicat alienus.*

46 *Anaſtaſij Quarti indultum conceſſum Hieroſolymitanis, vt ſine Superiorum licentia, Milites non poſſint tranſire ad aliam Religionem, declaratum fuit ab Innocentio III. in c licet de regul n. 47.*

48 *Religioſus tranſeundo ad arctiorem Religionem ſi ibi moretur & profiteatur cum ſcientia primi ſuperioris, cenſetur conceſſa licentia ab eo manendi in ſecunda Religione.*

49 *Ad petitorium ſunt reiicienda, quæ difficultatibus ſunt implicita.*

50 *Religioſus inſalutato Superiore, ſi tranſeat ad aliam Religionem poteſt propria authoritate à ſecunda reſilire, & primæ ſe reſtituere.*

51 *Ex quo videtur poſſe inferri pendente lite ſuper validitate tranſitus manutentionem eſſe concedendã primæ Religioni, & quatenus id ſit verum, numero 52. 53 & 54.*

55 *Leuitas in dubio præſumitur, dum Religioſi de vna Religione tranſeunt ad aliam.*

56 *Veritas quando apparet, cedunt omnes præſumptiones, & n. 57.*

Deciſio XVIII.

IOannes Caccialupus à pueritia habitum, & inſignia Illuſtriſſimæ Religionis Hieroſolymitanæ ſuſcepit, & diu geſtauit, multaque, vt aſſerebat, ſuccedentibus annis munera, quæ illius Ordinis Equitibus demandare conſueuerunt, obiuit; ac etiam penſiones à Magno Magiſtro obtinuit, nulla tamen vnquam expreſſe emiſſa profeſſione.

Anno autem 1614. Congregationem R R. PP. Clericorum Regularium S. Pauli noncupatam Barnabitarum ingreſſus eſt, ibique peracto tyrocinio ſolemniter ſe Deo addixit, vota illius Religionis ſpopondit, & per ſex annos continuo degit.

Sed tandem ad Hieroſolymitanos inſalutatis Barnabitis iterum ſe contulit, inter quos Ordines orta altercatione, mihique cauſa commiſſa, hinc inde anxie fuit petita manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi actus ſuperioritatis in dictum Caccialupum, ab eoque recipiendi præſtationem obedientiæ. Et hodie propoſito dubio Domini manutentionem prædictam denegando Hieroſolymitanis concedendam dixerunt PP. Barnabitis.

Vt autem Hieroſolymitanis denegarent, impulit Dominos; quoniam aut ipſi nituntur primę illa quaſi poſſeſſione exercita in Caccialupum antequam profeſſionem emiſiſſet apud Barnabitas, aut alia poſteriori, quando his relictis ad eoſdem Hieroſolymitanos confugit, & neutra viſa eſt ſuffragari. Non prima, quoniam cum ipſi paſſi fuerint, Caccialupum ab ipſis reſilire, & per ſex annos extra eorum Militiam in Barnabitarum Cænobiis commorari,
1 illa quaſi poſſeſſio amiſſa fuit *Bart.* in l. r. §. huius autem num. 3. verſ. 4. modo ff. Vti poſſid. DD. in l. 1. §. ſi ſeruus, & in l. ſi rem mobilem, ff. de acquir. poſſ. *Rot.* apud *Card. Mantic. deciſ.* 95. & in Aſſiſien. Canonicatus 14 Iunij 1606. coram illuſtriſſ. D. meo *Card. Sacrato.* Et quemadmodum Dominus negligen-
2 do cuſtodiam ſerui fugitiui, illius poſſeſſionem amittit poſtquam ab alio fuit volens appræhenſus, licet ſecus ante l. 1. §. per ſeruum, ff. de acq. poſſ. vbi *Alex.* n. 7. *Imol.* num. 27. & 19 & melius *Caſtren.* numer. 4. *Bald.* in l. 1, num. 33. poſt med. verſ. Solue ciuiliter C. de ſeru. fugit. ita etiam videtur idem ſtatuendum in Superiore Religionis, dum negligit recuperationem Subditi ad alium Ordinem tranſeuntis, cum recte inferatur à ſeruo ad Monachum 3
auth. ingreſſi C. de Sacroſ. Eccleſ. *Innoc.* in c. cum olim de priuil. cum aliis.

Nec decennio opus erat ad hanc ciuilem poſſeſſionem amittendam ſtante ſcientia Hieroſolymitano- 4
rum, quod Caccialupus à Barnabitis quaſi poſſideretur, quia hoc caſu ſufficit modicum tempus iuxta 5
vulgatum conſ. *Crauett.* 35. nu. 1. quod Rota ſequitur vt in dicta Aſſiſien. coram illuſtriſſ. *Sacrato*, & in Romana Canonicatus S. Marci 25. Februarij 1603. coram Reuerendiſſ. Attrebaten. & in Romana Stagni 6. Iunij hoc anno coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, Et bene facit, quod in terminis ſerui tradit *Innoc.* in c. de ſeruorum n. 4. verſ. Et ideo non placet de ſeru. non ordin.

Huiuſmodi autem ſcientia Hieroſolymitanorum, quod nempe Caccialupus alterius Ordinis poteſta- 6
ti ſe ſubiecerit, ex eo innotuit, quod Superiores Religioſorum tenentur ſingulis annis perquirere, & notitiam habere de eorum ſubditis, & eos vt ad propria reuertantur monaſteria, compellere eſt tex. in c. fin. de Regular. & ibi notant Canoniſtæ, & *Rom.* conſ. 341. nu. 1. & ſignanter idem cautum videtur in ſtabilimentis Ordinis Hieroſolymitani tit. 6. nu. 10. Et propterea cum Magnus Magiſter, ſiue alij Superiores indagare, & ſcire tenerentur ſtatum Caccia- 7
lupi, omnino præſumenda eſt prædicta ſcientia ad tradita per *Menoch.* præſumpt. 23. num. 66. lib. 6. & in ſimilibus terminis *Rotæ deciſ.* 166. in princ. par. 1. diuerſ.

Nec requirebatur ad hoc ſcientia totius Religionis, nec etiam ipſius Magni Magiſtri, ſed ſufficiebat 8
ſcientia Prioris, ſub cuius poteſtate degebat Caccialupus tempore, quo ad Barnabitas ſe contulit, vel alterius Officialis ad doctr. *Bart.* in l. Publican. §. fi. ff. de Publican. *Aret.* conſ. 41. n. 3. in fin. *Peregr.* de iur. fiſc lib. 6. tit. 8. n. 16.

Minus alia poſterior, quaſi poſſeſſio Hieroſolymitano Ordini ſuffragatur, poſtquam Caccialupus emiſſa apud Barnabitas profeſſione, ad ipſum iterum eſt reuerſus. Quoniam cum hæc reuerſio, ſiue fuga Barnabitas ad iudicium excitauerit pro recuperatione Caccialupi, & hinc exorta ſit lis huiuſmodi quaſi poſſeſſio Hieroſolymitanorum non erat manutenibilis, *Afflict. dec.* 395 num. 7. *Put. dec.* 419 & fuit dictum etiam coram Sanctiſſimo in Abulen. Iuris viſitandi 28. Iunij 1600. quæ eſt *dec.* 30. numer. 2. par. 2. recentior. & in Romana diuiſionis 4. Februarij 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alibi ſæpiſſime.

PP. autem Barnabitis concedendam dixerunt Domini manutentionem; quoniam in confeſſo eſt apud partes, quod Caccialupus emiſſa expreſſa profeſſione, per ſex annos computato anno probationis continuo degerit ſub regula, & obedientia Superiorum Religionis Barnabitarum, qui ſtatim ac ille ab iis receſſit, retinentes animo ciuilem recuperare contenderunt naturalem quaſi
poſſeſſionem, quæ quidem quaſi poſſeſſio Supe- 10
rioritatis, & poteſtatis quemadmodum datur in patre erga filium, ita datur in Superioribus Religionum erga ſuos ſubditos *Bart.* in l. cum hæredes
§. item quæro num 2. ff. de acq. poſſ. vbi *Aret.* prope 11
fin. *Caſtren.* num. 2. *Alex.* num. 2. & *Angel.* in fin. Nec huiuſmodi poſſeſſio amittitur, quamuis Religioſus reſilierit, & ab alio detineatur; nec animum habeat reuertendi, dummodo tamen Superiores

continuauerint animo eorum obedientiæ fugitiuum
ſubiicere, & ſic poſſidere, vt bene Barnabitæ præſti-
12 terunt; quia velit, nolit Religioſus obnoxius dicitur,
& conſtitutus in quaſi poſſeſſione monaſticæ ſubie-
13 ctionis *Bart.* in *l.* 1. §. per ſeruum il primo nu. 2. & ibi
Adden. necnon *Alex.* nu. 7. & 9. *Iaſ.* n. 13. *Angel.* in
fin. *Cuman.* n. 3. *ff.* de acquir. poſſ. qui propterea pru-
denter inferunt, hoc caſu Religioſum non æquipara-
ri ſeruo fugitiuo, in quo ſi ab alio detineatur, & ani-
mum non habeat reuertendi, Dominus non habet
14 continuationem poſſeſſionis ad *l.* ſi rem mobilem,
ff. de acquir. poſſ. & notatur in d. *l.* 1. §. per ſeruum, *ff.*
15 eodem tit. Sed æquiparari filio, & proinde ſemper
cenſeri conſtitutum ſub quaſi poſſeſſione poteſtatis
Superiorum, niſi ipſi animo illam deſeruerint, vt poſt
Bart. in d. §. per ſeruum, *Aretin.* nu. 67. & 68. fatetur
hanc ſententiam veriorem, licet deinde contrarium
teneat, ſed *Iaſ.* ibidem num. 14 & ſeqq. teſtatur de
magis communi, & vera, & ſignanter reprobat Are-
tinum, prout eumdem reprobat *Ripa* in *l.* 5. numero
151. *ff.* de vulgar. quos, & alios congeſtos ſequi-
tur *Ceuall.* de communi contra comm. quæſt. 446.
numero 1. & 14. Comparatio autem illa, quæ fit in-
16 ter ſeruum, & Religioſum admittitur quatenus Re-
ligioni magis proficiat, & proſit *Alex.* dict. §. per
ſeruum nu. 2 & addentes ad *Bart.* ibidem *Felin.* in
cap. in præſentia de probat. in fin. *Ceuall.* d. q. 446. nu.
19.

Firmata igitur hac quaſi poſſeſſione, & illius con-
tinuatione ſaltem animo PP. Barnabitis conſequen-
ter, vt dicebatur, debita viſa fuit manutentio, quia
datur in quaſi poſſeſſione ſubiectionis contra ſubdi-
17 tum obedientiam tenuentem, *Abb.* in cap. ſuborta
num. 2. de ſent. & reiud. vbi *Butr.* num. 7. *Zabarel.* in
prima oppoſitione. Et in terminis quod pendente
lite ſuper validitate tranſitus de vna ad aliam reli-
gionem, ſecunda habeat remedium poſſeſſorium, &
retinendæ firmant Canoniſtæ in d. cap. licet vbi *In-
noc.* n. 7. qui loquitur, quando tranſitus fuit ad arctio-
rem ordinem *Io. Andr.* nu. 11. verſ. Sed apud quem
Hoſtien. nu 16. verſ. Sed apud, *Butr.* numer. 10. & 11.
Anchar. num. 14. & omnibus clarius *Abb.* n. 15. verſ.
quoad ſecundum. Et optima ratione, quia ſecun-
dum Monaſterium eſt in quaſi poſſeſſione, & etiam
rei partes ſuſtinet; Et ideo pendente iudicio ſuper
19 validitate tranſitus, & an fuerit petita licentia, hu-
iuſmodi quaſi poſſeſſio eſt fouenda ad §. retinendæ
inſtit. de interdict. cum vulgat. vt per dd. Canoni-
ſtas, & præcipue *Hoſtien.* n. 26. verſ. Tu tamen dicas
in d. cap. licet.

Quę, & eo vrgentiora viſa ſunt, quia Barnabitę ex-
hibent expreſſam, ſcriptam, & omni ex parte pro-
20 batiſſimam profeſſionem Caccialupi in eodem Or-
dine ſolemniter emiſſam, Hieroſolymitani autem
deducunt ex pluribus actibus profeſſionem virtua-
lem dumtaxat, ſiue tacitam, quæ tanti non videtur
eſſe, vt cum expreſſa, præcipue in hoc iudicio ſum-
21 mariiſſimo ſit comparanda; Et expreſſam profeſſio-
nem emiſſam in ſecundo monaſterio præferri taci-
22 tæ in primo editæ tradunt *Socin.* ſen. in l. 1. §. per ſer-
uum nu. 14. verſ Poſtremo *ff.* de acq. poſſ. & conſ.
270. nu. 12. & 13. lib. 2. *Prob.* ad Monach. in cap. con-
ſtitutionem n. 2. & 3. de regular. *Tiraq.* de leg. con-
nub. gloſ. 2. n. 52. *Decian.* reſponſ. 18. nu. 5. lib. 3. *Rim.*
iun. conſ. 477. num. 12. lib. 4. *Io: Fran. à Ponte* conſ.
40. numero 46. lib. 2. Et certiſſimum eſt, in concurſu
petentium manutentionem obtinere habentem
23 clariores, & meliores probationes ac magis ſitu-

latam, & nitidius probatam poſſeſſionem *Bart.*
in *l.* ſi duo num. 4. *ff.* Vti poſſid. *Socin.* conſ. 194. num.
9 lib. 2. *Curt.* conſ. 24. numer. 3. *Menoch.* de retin.
remed. 3. n. 718. & ſeqq. & fuit dictum in vna Seno-
gallien. Iuris paſcendi 25. Maij 1609. coram Sanctiſſ.
D. Noſtro. Præſertim cum hæc tacita profeſſio pluri-
bus impugnetur ab Informantibus pro Barnabitis,
tanquam non ſuffulta illis quinque requiſitis, de qui- 24
bus per *Sanchez* ſuper Decalog. tom. 2. lib. 5. cap. 3.
nu. 14. vſque ad 18. qui & n. 13. monet, poſt Conci-
lium Tridentinum rariſſimo contingere, vt valide 25
quis tacite profiteatur.

Nec obſtat quod *Zabarel.* in d. cap. licet numer. 16.
verſ. Et de illo, & *Anan.* n. 6. dixerint, pendente hu-
iuſmodi indicio ſuper validitate tranſitus primo 26
Monaſterio dari retentionem, & quorum dictum ſe-
quitur *Sanchez* eodem tract. lib. 6. c. 7. n. 101. qui etiã
mendoſe pro ſua ſententia allegat *Innoc. & Anchar.*
in d. cap. licet; ille enim contrarium verbis rotundis
docet. & à *Panor.* pro contraria opinione antesigna- 27
nus adducitur, hic vero vel etiam contrarium dicit;
vel adeo obſcure loquitur, vt quid ſentiat, haberi
non poſſit. Quoniam vltra quod, vt ſupra oſtendi,
contraria opinio *Panor.* eſt verior & receptior, di- 28
ctum Zabarella, & Sanchez non applicatur; loqui
enim videntur, quoties ſtatim diſceſſo Monacho pri-
mum Monaſterium retinens animo quaſi poſſeſſio-
nem inſtar pro purgatione ſpolij, vt per Sanchez,
qui non vt caſus noſter, quia Caccialupus per ſex
annos ſeorſum degit à Hieroſolymitanis ipſis ac-
quieſcentibus, qui propterea quamcumque poſſeſ-
ſionem videntur deſeruiſſe ex ſupra deductis; nec
non loquuntur quando Monachus in ſecundo Mo- 30
naſterio, ad quod tranſiuit, non eſt profeſſus.

Minus etiam obſtare viſum eſt, quod quamuis Cac-
cialupus tranſeundo ad Barnabitarum Ordinem,
veluti arctiorem, non teneretur obtinere licentiam,
debuiſſet tamen nedum ex diſpoſitione cap. licet
de regular. ſed etiam ex priuilegiis Hieroſolymita- 31
norum illam petere à Magno Magiſtro, vel alio Su-
periore, & propterea non petita licentia tranſitus, &
profeſſio emanata apud Barnabitas fuerit omnino
nulla, & ipſe reuocari potuerit ad primam religio- 32
nem ſecundum opinionem *Hoſtien.* in d. c. licet nu.
9. & 15. *Butr.* nu. 13. *Abb.* nu. 10. *Zabarel.* nu. 3. *An-
char.* nu. 12. *Boych.* num. 8. de regular. *Nauar.* conſ. 59.
nu. 12. lib. 3. de regul. Innumeros prope congerit
Sanchez d. tom. 1. lib. 6. cap. 7. num. 95. *Miranda* in
Manual. Prælatorum tom. 1. cap. 31. art. 6. concl. 1. in
fin.

Quoniam hæc omnia dixerunt Domini altiorem
requirere indaginem, & diſcuſſionem petitorij re-
ſpicere; Vltra quod contrariam ſententiam, nempe 33
tranſeuntem ad Ordinem arctiorem, etiam non pe-
tita venia nequaquam reuocari poſſe ad primam
religionem, ſequuti ſunt grauiſſime Patres, quem-
admodum ex Canoniſtis gloſ. in d. c. licet in verbo
Licentiam, & ibi *Goffred. Petr.* & *Abb.* antiq. & ea-
dem gl. in c. Sane de regular. & ibi *Innoc.* in fin. *Ar-
chid.* in c. 2. in princ. xviij. qu. 3. *Turrecrem.* in cap. 1.
xviij. quæſt. 3. *Barbat.* conſ. 9. numer. 8. verſ. adduco
lib. 2. *Carol. Tap.* in auth. ingreſſi cap. 9. num. 21. &
ſeqq. C de Sacroſ. Eccleſ. qui loquitur de militibus
religioſis; Ex Theologis D. *Antonin.* in Summa 2.
part. tit. 11. cap. 2. §. 9. verſ. hoc autem videtur *Ric-
card.* 4. ſententiar. diſt. 38. art. 8. qu. 1. ad 3. argum. vbi
Palud. qu. 4. art. 4. num. 43. Summa *Syluester.* in verb.
Religio 4. nu. 1. vſq. 4. *Tabiena* eodem verb. qu. 24.
num. 15.

nu.25. *Leſſius* falſo contrariæ opinioni adſcribens à
Sanchez prout, & alij de *Iuſt.* & iur. libr.2. c.41.dub.
15.num.101. *Mouald.* in Summ.de Regular §.ſi Re-
gularis poſt princ.

Nec inter partes ambigebatur, quin Barnabitarum
Religio ſit perfectior, & arctior Hieroſolymitanæ
34 militiæ; quæ illa incumbit prædicationi, doctrinis,
& vitæ contemplatiuæ, quæ ſunt gradus altiſſimæ
35 perfectionis; hæc autem, tanquam militaris, vi-
tæ actiuæ tantum inſudat, vt in terminis D. *Thom.*
36 2.2.qu.188 art.3.in corpor.; & ideo illa dicitur om-
nino perfectior ſecundum eundem D. *Thom.* d. qu.
188 art.6. S. *Antonin.* in Summ. part 3.tit.16 cap. 4.
circa in.verſ.nonus, & *Sanchez* d. lib.6.cap.7.nu.19.
Eſt etiam arctior, quod ad hunc effectum attenditur,
ſecundum Canoniſtas, vt per *Leſſ.* d dubit.13.& *San-
chez* n.2. qui ibi durior, & aſperior eſt viuendi ra-
tio, quam in Hieroſolymitana militia, ex quo digno-
ſcitur, quod eſt arctior *Io. Andr.* in cap. licet nu.8.
37 poſt med. de regular. *Sanchez* loco præallegato, &
in terminis quod Religiones clauſtrales ad hunc
effectum tranſeundi ad illas ſint arctiores mili-
taribus Religionibus notat *Carol. Tap.* in dict.
auth.ingreſſi cap 9.num.2. C. de Sacroſanct. Eccleſ.

Verum eſto, veritate illæſa, veriorem, & receptio-
rem eſſe opinionem Hoſtienſis, Dominis viſum fuit,
poſſe dici, illam non officere Barnabitis; quandoqui-
dem tota ratio illius ſententiæ in eo poſita eſt quod
tranſiens ad aliam, licet ſtrictiorem, religionem non
petita venia a primo Superiore, præſumitur, quod ex
leuitate, & temeritate tranſeat; Si enim bono zelo,
& ſanctioris vitæ deſiderio arctiorem diſciplinam,
vt Chriſto ſerius famuletur, eligeret, libenter illius
humilitatem, & obedientiam imitatus primo Præla-
to veniam expoſcendo ſe ſubiiceret, vt deducitur ex
verbis dicti cap. licet, ibi, Ne bonum obedientiæ
39 contemnere videatur, & expreſſe ibi notant, *Panor.*
num 10. *Zabarel.* num.11. *Boich.* numer 8. & *Sanchez*
toties citato lib 6.cap.7 n.14.& ſeqq. & hanc licen-
tiam petendam eſſe ſolum propter humilitatem do-
40 cet *D. Thom.* 2.2.qu.189.art.8.in corpore; Cæterum
hæc leuitatis præſumptio ceſſauit in Caccialupo, vt
videtur, cum vel iam in claris, quoniam ipſe, &
Hieroſolymitani fatentur in commiſſione cauſæ,
ipſum ad Barnabitas in nouis deuotionis ſpiritu im-
pulſum tranſiuiſſe, & ſic non militat ratio ſententiæ
Hoſtien. & omiſſio petitionis veniæ à primo Præla-
to nequaquam inobedientiæ, ſeu tumeſcentiæ ad-
ſcribi debuit, ſed potius conſuetudini, cum paſſim
41 Milites Hieroſolymitani in hoc non ſecus, ac Secu-
lares, nulla petita venia a Magno Magiſtro vel alio
Superiori, ſe conferant, & paſſim recipiantur in Or-
dinibus clauſtralibus, & ſignanter RR. PP. Theatino-
rum, Carmelitarum diſcalceatorum, Capuccino-
rum, & aliorum tedulo humilitatis, & obedientiæ
virtutibus incumbentium; vnde ſpiritus ille maio-
ris deuotionis Caccialupi in tranſitu ad arctiorem
42 Ordinem non videbatur adſtrictus neceſſitati pe-
tendi veniam à Magno Magiſtro, quia vbi ſpiritus
Domini, ibi libertas, Et qui Dei afflatu aguntur
non ſunt ſub lege, quia lex non eſt poſita iuſto vt
43 in d.cap.licet in princ. & clarius huic ſententiæ fauet
cont. in .o textus ibi, Mandamus quatenus ſuper eo,
quod de corde puro, & conſcientia bona, & fide
non ficta fecit (ſcilicet tranſitum ad ſtrictiorem
44 ordinem) eum nullatenus moleſtetis,
45 quia charitas fons eſt proprius, cui non communicat
alienus.

Deciſ. Clem. Merlini.

Et ita videbatur euitari etiam indulta Anaſtaſij
quatuor conceſſi Hieroſolymitanis, vt ſine illorum 46
licentia ab eis non liceat tranſire ad aliam Religio-
nem, quia huiuſmodi priuilegia conceſſa Hoſpitala-
riis, quales ſunt Hieroſolymitani, fuerunt poſtea de-
clarata ab Innoc. III in d. cap licet, quod non com-
præhendant caſum, quo quia ad arctiorem tranſit
Religionem ſanctioris vitæ deſiderio, & ibi notant
omnes Canoniſtæ.

Ruſſus fuit conſideratum, quod cum, vt ſupra di-
xi, per multos annos Caccialupus ſeorſum à Hiero-
ſolymitanis, & ipſis ſcientibus commoratus, & pro-
feſſus fuerit apud Barnabitas, videtur poſſe dici,
quod nedum petita; ſed & conceſſa fuerit quæcum-
que neceſſaria licentia à Superioribus Hieroſolymi-
tanis, ad doct. *Felin.* in c. ſicut ſub n.29. verſ. Simile
de re iud. & pulchrè *Socin.* ſen. conſ. 270. num.3. verſ.
Sed ſi recte lib.2. & in *l.* 1, § ſed per ſeruum numero
14. *ff.* de acq. poſſ quos ſequuta eſt Rota in Brixten.
Parochialis 20. Martij 1620. coram R. P. D. meo
Vbaldo.

Sed quidquid ſit de prædictis, hoc vnum certo cer-
tius eſt, exceptionē Hieroſolymitanorum valde an- 49
cipitem eſſe, & difficultatibus implicatā, & propter-
ea, vt dixi, vtpote altiorem indaginem requirentem ad 50
petitorium omnino reiiciendam, nec impedire ma-
nutentionem Barnabitis ex illorum quaſi poſſeſſione
debitam *Rot.* apud *Card. Mantic. dec.* 171. n.4. & 5. & 51
Card. Seraphin. dec. 671. in fin. cum vulgat.

Iiſdem etiam reſponſionibus tolli videbatur quod
dicebatur, ita tranſeuntem non petita licentia à pri-
ma Religione poſſe propria authoritate à ſecunda 52
reſilire, & primæ ſe reſtituere ſecundum opinionem
Sanchez d lib 6 cap.7.nu.89. & 96.& 98. vbi allegat
Abb. in conſ.95 per tot lib.1 quorum dicta videntur
inferre, quod manutentio ſit debita primæ Religio-
ni. Quoniam loquuntur cum præſoppoſito, vt fate-
tur idem *Sanchez* n.96. quod vera ſit opinio *Hoſtien.* 53
& aliorum, qui dixerunt, non petita licentia reuoca-
ri, quæ tamen nec contradictoribus caret, nec ratio-
nibus illam impugnantibus, vt ſupra latius oſtenſum
eſt. Inſuper loquuntur, quando ex leuitate, & malo
animo tranſiuit ad ſecundam Religionem, vt per 54
Abb. toto conſ. & *Sanchez* præſertim num.89. Vel
ſaltem quando eſt dubium, quo ſpiritu tranſierit,
quia leuitas in dubio præſumitur vt in d. cap. licet 55
& ſupra dixi; quod ſecus omnino videtur, quando
præſumptio cedit veritati, vt in præſenti caſu, quia
liquet, bono ſpiritu Caccialupum ad Barnabitas
tranſiuiſſe, quo caſu nec principalis ſentētia *Hoſtien.*
& aliorum, ex qua hoc dictum *Abb.* & *Sanchez* in-
fertur, vera eſſe videtur, vt ſupra oſtendi.

Minus etiam dicta Abbatis, & Sanchez opinio ad-
mittenda videbatur, vbi ſaltem tacita licentia con- 56
currit deſumpta ex ſcientia, & patientia Hieroſoly-
mitanorum, quod nempe Caccialupus profeſſus fue-
rit, & degerit per ſex annos apud Barnabitas.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Mediolan. Quartæ Funeralium.
Lunæ 14. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo datur probata poſſeſ-
ſione; Denegatur autem ei, qui ſe pro ſpoliato
habuit: Et an detur ex ſola iuris communis aſſi-
ſtentia poſſeſſione non probata.

C 2

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non conceditur poſſeſſione non probata.*
2 *Eccleſia Parochialis debet habere quartam funeraliũ, & pro ea conſequenda habet aſſiſtentiam iuris intra Parochiã.*
3 *Manutentio conceditur ei, qui habet aſſiſtentiam iuris etiam non probata poſſeſſione: Declara procedere ſolum in iuriſdictionalibus nu. 4. Secus in aliis materiis, in quibus nõ ſufficit ſola aſſiſtẽtia iuris n. 5.*
6 *Manutentio denegatur confitenti poſſeſſionem eſſe penes Aduerſarium non obſtante aſſiſtentia iuris.*
7 *Manutentio datur probata poſſeſſione ex confeſſione Aduerſarij.*
8 *Confeſſio cum qualitate poteſt acceptari à parte qualitate reiecta.*
9 *Manutentio datur ad ſtatum prætermiſſa inſpectione iuſtitiæ, vel iniuſtitia ipſius poſſeſſionis; & in gradu etiam appellationis n. 14.*
10 *Seculares perſonæ ſunt prohibitæ Eccleſiaſticorum prouentuum.*
11 *Fallit in Secularibus Confraternitatum, quatenus in vſus pios impendunt emolumenta.*
12 *Eccleſia non Parochialis poteſt ex conſuetudine, vel priuilegio habere cœmeterium, & ius ſepeliendi mortuos.*
13 *Exceptio conſuetudinis vti reſpiciens petitorium non admittitur in iudicio manutentionis.*
14 *Sententiam meritus non impediunt manutentionem.*

Deciſio XIX.

MAndatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione quartæ Funeralium ratione ſepulturæ denegandum iſti Domini cenſuerunt Curatis, & Clericis S. Mariæ, & concedendum Eccleſiæ S Nazarij.
Curatis autem, & clericis prædictis denegarunt, quia nedum ipſi non probarunt, nec probare curarunt vllam eorum quaſi poſſeſſionem, ſine qua ma-
1 nutentio vllo modo dari non poteſt vulgato §. retinendæ Inſtit. de interdict. *Bart.* in l. 1. §. quod ait n. 3. & 14 ff. Vt poſſid. *Alex.* conſ. 4. numer. 1. verſ. quoad ſecundum lib. 2. *Pariſ.* conſ. 112. n. 20. lib. 1. *Caputaq.* *deciſ.* 198. par. 3. & plures cumulantur in Toletana Decimarum 28. Februarij 1603 coram Reuer. D. meo Decano; Verum etiam apertiſſimis verbis in libello contra Confratres S. Nazarij porrecto faſſi ſunt, hanc quaſi poſſeſſionem eſſe penes eoſdem Confratres, & vt illam reſtituerent iiſdem Curatis verba libelli concludebant.
Nec dictis Curatis ſuffragari viſum fuit quod ipſi pro hac quarta funeralium, tanquam ſuper iure parochiali percipiendo intra fines eorum parochiæ
2 habeant aſſiſtentiam iuris nedum ex Concilio Prouinciali, ſed etiam ex iure communi, nempe in cap. paſtoralis. De his quæ fiunt à *Prel.* c. ad audientiam il primo de Eccleſ. ædif. Canoniſtæ omnes in rubr. de Parochis *Abb.* in c. dilectus numer. 4. verſ. Sed dubitatur ff. de offic. ordin. cum aliis congeſtis in *deciſ.* 356 numer. 1. par. 1. recent. Et proinde ex ſola iuris aſſiſtentia, nulla etiam concurrente poſſeſſionis probatione manutentio illis eſſet concedenda, vt fuit dictum in Taurinen. Decima-
3 rum vlt. Aprilis 1604. coram bo: me: *Card. Seraph.* quæ inter impreſſ. *deciſ.* 1497. Quoniam hæc iuris aſſiſtentia in iudicio retinendæ ſummariiſſimo ſola ſufficeret, ſi verſaremur in iuriſdictionalibus, in qui-
4 bus terminis loquuntur *deciſ.* 173. num. 1. & 382. n. 1. & 501. n. 1, & ſeqq par. 2. recentior. Sed in aliis cauſis non iuriſdictionalibus nunquam Rota cõſueuit ex ſola iuris aſſiſtentia manutentionem impartiri, & pluries propoſita illa cauſa Taurinenſium Rota nunquam reſolutioni prædictæ coram bo: me: *Card. Seraphin.* inhærere voluit, & demum ſignanter ab ea receſſit in vna Reatina Decimarũ 4. Decembris 1606. coram bo: me. *Iuſto*, & iterum in ſimili Mediolanen. Decimarum 9. Iunij 1610. coram R. P. Domino meo *Pironano*.
Verum recenta etiam quacumque opinione dicta aſſiſtentia Iuris prodeſſe nullo modo poteſt Curatis ad effectum manutentionis, cum ex ipſorum confeſſione conſtet de poſſeſſione aduerſariorum, vt 6
post *Abb.* conſ. 71. n. 3. part 2. *Rom.* conſ. 368. n. 25. *Crauett.* conſ. 55. n. 1. in fin. idem reſpondit Rota in d. Mediolanen. Decimarum
Eccleſiæ autem S. Nazarij dandam dixerunt manutentionem; quia & ex teſtibus pro illa examinatis & ex dicta confeſſione Curatorum liquet vndequaque de illius quaſi poſſeſſione; Si enim fatentur, ſibi reſtitui hanc emolumentorum Sepulturæ perceptionem, per neceſſarium antecedens teſtantur quaſi poſſeſſionem eſſe penes Confratres à quibus illam 7
vendicare nituntur Rota in Rauennaten. Magazini 17 Decembris 1604 coram Sanctiſſ. D. Noſtro, & in Romana de Roncionibus 4. Martij 1617. coram R. P. D. meo *Buratto*.
Nec obſtat, quod in dicta confeſſione dicatur, quod indebitè fuit percepta, & vſurpata dicta quarta funeralis à Confratribus S. Nazarij. Quia reiicitur illa mala qualitas vſurpationis, & remanet ſufficienter, & nitide probata poſſeſſio *Crauett.* conſ. 150. n. 4. verſ. 8
Sed poſito, & n. 5. *Rom. dec.* 802. n. 4. par. 1. diuerſ. & dictum etiam fuit in eadem Romana domorum de Roncionibus coram R. P. D. meo *Buratto*. Sed eſto, veritate illæſa, illam confeſſionem ſcindi non poſſe, & poſſeſſionẽ fuiſſe vitioſam, attamẽ ſufficeret, quia agitur in poſſeſſorio ſummariſſimo retinendæ, in quo attenditur ſolus ſtatus, & detentio facti, nec 9
opus eſt iuſtificare poſſeſſionem: Et proinde datur etiam ſpoliatori *Couar.* pract. qq. c. 17. n. 2. *Laderch.* conſ. 95. n. 4 poſt alios *Ceph.* conſ. 19. n. 5. *Rota* apud *Card. Seraph. dec.* 581. & inter diuerſ. *dec.* 99. in princ. part. 1. & 641. n. 8 eadem par. & in dicta Toletana coram Reuer. D. meo Decano, & alibi.
Minus obſtare viſum fuit, quod dicebatur de reſiſtentia Iuris reſpectu Confraternitatis, quæ vti laicalis videretur omnino incapax Eccleſiaſticorum emolumentorum. Quoniam viſtra quod Confratres illibeç emolumenta non in proprios vſus, ſed in vtilitatem Eccleſiæ, & Dei cultum erogant, & propterea non ſunt ita incapaces *Dec.* conſ. 148. nu. 3. verſ. 10
3. dubitatur, & *Rota* ſequuta eſt in Calaguritana oblationum 28. Octobris 1588. coram bo: me: *Card. Pamphilio*, & in Toletana Eleemoſinarum 24. Maij 1619. coram R. P. D. meo *Pironano*, Domini non Confratribus, ſed ipſi Eccleſiæ S. Nazarij manuten- 11
tionem conceſſerunt, quæ quidem Eccleſia, licet nõ ſit parochialis, capax eſt tamen vel ex conſuetudine, vel Archiepiſcopi authoritate habendi cemeterium, & ius ſepeliendi *Hoſtien.* in c. quia non vllo nu. 7. ad 12
fin. verſ quod ſi aliquis, & ibi *Ioã. Andr.* nu. 8. *Butr.* num. 10. *Zabarel.* qu. 11. de clerio. non reſid. *Hoſtd.* de incompatibil. par. 2. c. 13. n. 19. & ſequuta eſt *Rota* in Salamantina beneficij 18. Nouembris 1603. coram Sanctiſſimo Domino Noſtro, quæ eſt inter recentior *dec.* 228. n. 7. p 2.
Conſuetudo autem allegata non officit, quia

reſpi-

13 reſpicit petitorium, & quia recta diametro illi contrarium fuit probatum per teſtes Eccleſiæ S. Nazarij, qui deponunt de viſu, de certa ſcientia, & de interuentu humationis defunctorum factæ in d. Eccleſia S. Nazarij, & teſtantur, diuiſionem emolumentorum æqualem inter Confratres; & Rectores Eccleſiæ, ſub cuius parochia humatus deceſſerat. Et quartus teſtis ſuper primo in ſpecie deponit de diuiſione facta inter Confratres S. Nazarij, & Curatos S. Mariæ Secretæ ob humationem cadauerum in eadem Eccleſia S. Nazarij.

Nec etiam obſtat ſententię pro Clericis, & Curatis lata, quia illę non poſſunt impedire manutentionem, quæ fuit etiam denegatur in gradu reſtitutionis poſt
14 ſententias indicatum tantum actas *Rota deciſ.* 330. in fin p. 1. diuerſ. & fuit dictum in Terdonen. penſio. 5. 17 Ianuarij 1617. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Eadem reſponſione tollitur obiectum deſumptum ex conceſſione à gloriosæ memoriæ Diuo Carolo dedicatis, & producentibus Eccleſiæ S. Nazarij facta Confratribus eum generali exceptione à quacumque ſuperioritate, præterquam à quarta, quæ funeralium dicitur, eidem parochiali Eccleſiæ debita. Quoniam modo non agitur de quarta funeralium, quæ debetur Parocho ratione curæ; Vt puta ſi ſepeliatur in Eccleſia S. Nazarij aliquis de parochia S. Mariæ, hæc enim non denegatur à Confratribus ſaltem pro medietate, & de hac intellexit forſitan Sanctus Carolus in illa exceptione, præterquam à quarta funeralium, ſed agitur de quarta, quæ debetur ratione ſepulturę, & de hac deponunt teſtes, quod ſemper fuerit percepta pro medietate à Confratribus Sancti Nazarij ſed alia medietate Curato de cuius parochiæ erant, qui ſepeliebantur in Eccleſia Sancti Nazarij.

Concilium etiam prouinciale recipit, & probabile dubium, an comprehendat Eccleſias Confratrum, quæ ſemel fuerunt parochiales; Et ideo, cum hæc omnia expoſtulent altiorem indaginem ad petitorium ſunt remittenda.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodicen. Canonicatus.

Veneris 8. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Declaratoria ob non paritionem mandatorum non poteſt committi, niſi probetur non paritio quando tamen ex parte eius, qui tenetur parere, neceſſarius actus aliquis paritionis poſitiuus.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem vt veniat concedenda, debet probari de inobſeruantia, & inobedientia.*

2 *Ad probandam inobedientiam ad effectum incurrendæ declaratoriæ ſufficit intimatio mandati, niſi probetur ex aduerſo de paritione.*

3 *Declaratur tamen d. concluſio, quando ex parte parere debentis, requiritur aliquis actus poſitiuus, & explicitus, n. 3. ſecus eſt quando mandatum, vt paratur, non requirit aliquem actum poſitiuum, & explicitum, n. 4.*

5 *Pater in Beneficialibus non poteſt comparare pro filio ſine mandato, quia non eſt eius legitimus Adminiſtrator, n. 6.*

7 *Mandatum requiritur ſpeciale ad effectum incurrendæ pœnæ.*

8 *Et non ſufficit mandatum generale cum clauſula, cum libera.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio XX.

DOmini quidquid ſit de iuſtitia, vel iniuſtitia mandati de manutenendo per Georgium obtenti, quam pro nunc ad effectum, de quo agitur, non fuit viſum opus diſcutere, cenſuerunt, declaratoriam non eſſe concedendam. Quia non conſtat de Ioannis contumacia, & inobedientia, quæ ad hoc, nempe vt ſit locus declaratoriæ, neceſſario exigitur cap. contigit, il ſecundo, cap. ſacro, de ſent. excomm *Oldrad.* conſ. 117 in prin. *Caſſador.* dec. 11. num. 2. de reſcript. & dec. 5. num. 7 de Conſtit. & fuit etiam reſolutum in Calaguritana Præeminentiarum 29. Nouembris 1596. coram bo. mem. Penia, & in alia Malacitana ſiue iuris verandi 10. Martij 1617. coram Illuſt. iſſ. D. meo Cardin. *Sacrato*, & in Toletana admiſſionis 2. Decembris 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alibi ſæpius. 1

Nec obſtat, quod de contumacia, & inobedientia ſatis conſtare dicatur ex hoc ipſo, quod apparet dictum mandatum de manutenendo fuiſſe Ioanni intimatum, ipſe verò intra terminum ſibi iuxta ſolitum aſſignatum de effectuali paritione non docuerit, iuxta tradita per *Card. Seraph.* dec. 1113. n. 3. & fuit dictum in Alerien. beneficij 1. Iulij 1613. coram R. P. D. meo *Buratto*, quæ eſt dec. 478. part. 2. recent. & in Calaguritana Sedilium xj Martij præteriti coram me, & alias etiam paſſim; Nam duo caſus in hac materia conſiderari conſueuerunt. Primus eſt, quando in ſententia, vel mandato, ſeu litteris, quibus eſt parendum, explicitè, vel implicitè continetur præceptum aliquod poſitiuum, quod adimpleri non poteſt, niſi mediante actu pariter poſitiuo, vt puta, Si quis fuerit condemnatus ad certam ſummam pecuniarum perſoluendam, vt loquitur *Card. Seraph.* de ſuperius allegata, vel ad certam rem aliquam penes ipſum exiſtentem præſtandam, aut fructus ab eo perceptos reſtituendos, vel iuſſus opus aliquod perficere, vel iam perfectum demoliri, aut quid ſimile; tunc enim ſic condemnatus, vel iuſſus tenetur ſuper hoc docere, ſe ſoluiſſe, vel rem penes ipſum exſtantem præſtaſſe, aut fructus perceptos reſtituiſſe, vel demum feciſſe omnes illos actus poſitiuos ad paritionem neceſſarios, ex quorum omiſſione reſultat contumacia, & inobedientia. Et in his terminis loquitur, & intelligenda venit dicta deciſio *Cardin. Seraph* & R. P. D. mei *Buratti*, & omnes aliæ, quæ poſſent afferri. Secundus verò caſus eſt, quando ſententia, vel mandatum non continet præceptum poſitiuum, quod ad ſui implementum actū pariter poſitiuum requirat; ſed potius præceptum prohibitiuum, vel negatiuum, vel tale, quod ad ſui implementum actum aliquem poſitiuum neceſſario non poſtulet; Vt puta, Si quis fuerit condemnatus ad præſtandam patientiam, quod alius ipſum præcedat, vel iuſſus alium non moleſtare, vel turbare, tunc enim ſufficit, quod ille patientiam præſtiterit, vel quod non turbauerit poſitiue; ex hoc enim ipſo ſatis liquet, perfectè paruiſſe, niſi de moleſtiis vel turbationibus, aut aliis actibus poſitiuis ad contumaciam, & inobedientiam exigitis ab allegante doceatur, vt tradit *Mohed.* dec. 9. de reiud. *Garc.* de Benefic. par. 6. cap. 3. nu. 143. & ſeqq. *Rot. dec.* 319. n. 1. par. 2. recent. & fuit dictum in Tullen. ſeu Nullius Monaſterij 5. Iulij 1608. coram Illuſtriſſ. D. meo 4

Card. Sacrato, & in Sorana Beneficiorum 27. Iunij 1616. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in præallegata Toletana Admiſſionis 2. Decembris 1619. & 16. Nouembris 1620. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in dicta Calagurritana Sedilium coram me.

Vnde cum Ioannes executioni dicti mandati de manutenendo impedimentum aliquod non præſtiterit, nec etiam appareat, quod poſtea dictum Georgium moleſtauerit aut aliter impediuerit, quominus ſuam poſſeſſionem pacificè continuare potuerit, iuxta prædicti mandati formam, ac tenorem, & demum non conſtet, quod ad eiuſdem mandati executionem fuerit neceſſarius aliquis actus poſitiuus ab ipſo Ioanne faciendus, conſequenter inobedientia illi nequaquam adſcribi poteſt; ob quam contra illum concedenda ſit declaratoria.

Nec viſum fuit Dominis obſtare, quod Nuncius atteſtetur, quod dum dictum mandatum notificabatur Capitulo, comparuerit pater ipſius Ioannis vna cum quodam aſſerto eiuſdem procuratore allegando non eſſe parendum. Quia Pater in beneficialibus
5 non eſt legitimus filij adminiſtrator, cap. fi. de Iud. in
6 6. Nec poteſt illius nomine abſque mandato comparere, etiam cum cautione. *Abb.* in cap. nonnulli; §. ſunt & alij n. 2. de offic. deleg. cum alijs per *Garc.* de beneficd. par. 5. c. 9. num. 203.

Aſſertus autem procurator nullibi conſtat, quod mandatum aliquod habuerit; Et tamen, cum agatur
7 de lapſu in pœnam, & quidem grauiſſimam cenſuratum, omnino ſpeciale mandatum foret exhibendum, quale ad hunc effectum requiritur, cap. ſi habes in prin. 24. quæſt. 3. gloſ. penul. in cap. qui ad agendum, verſ. item in contrahenda excommunicatione de procur. lib. 6. *Specul.* in §. 1. de procur. ante num. 6. verſic. 18. *Lap.* alleg. 70. num. 6. in fin. *Caputaq.* deciſ. 229 numer. 8. par. 2. Itavt nec etiam ſufficeret mandatum cum libera, vel clauſula, quod procurator poſſit facere omnia, quæ dominus, ſi præſens
8 eſſet, facere poſſet; quia adhuc procurator ſine ſpeciali mandato non poteſt facere actum, per quem Dominus incidat in pœnam, vt fuit dictum in Romana pecuniaria 29. Octobris 1598. coram bo: me: *Penna.*

Et ita vtraque parte informante &c.

Roma. Saluiani,
Veneris 15. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Vt Saluianum competat de requiſitis in eo neceſſario probandis: Fructus cenſus prohibiti alienari, aut hypothecari non excluduntur ab obligatione generali facta à poſſeſſore Cenſus, & ideo veniunt in hypotheca, & ad eos datur ideo Saluianum.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca bonorum comprahendit etiam cenſus.*
2 *Poſſeſſio debitoris cenſus probatur ex instrumento aſſignationis d. cenſus eidem facta cum clauſula conſtituti.*
3 *Conſtitutum transfert in conſtitutarium omnem poſſeſſionem naturalem, & ciuilem.*
4 *Clauſula conſtituti contra tertium facit tantum qualem qualem probationem.*
5 *Poſſeſſio Rei conuenti in Saluiano probatur per litis ſubſtentationem.*
6 *Prohibita expreſſe alienari non veniunt in generali hypotheca bonorum. Intellige reſpectu proprietatis, ſecus quoad fructus, num. 8.*
7 *Cenſus differt ab illius fructibus.*
8 *Feudum licet non poſſit alienari, poſſunt tamen alienari illius fructus.*

Deciſio XXI.

RAphael vendidit (vt præſupponebatur per Informantes pro hæredibus eiuſdem Raphaelis) vineam Conſtantio Satnano, & Beatrici eius vxori, & pro reſiduo pretij dict. vineæ in ſumma ſcutorum 1200. egerunt hæredis dicti Raphaelis in vim Saluiani contra cenſum ſcutorum 700. poſſeſſum à Domo profeſſa S. Simphoroſæ ea ratione, quod olim dictus cenſus fuiſſet etiam poſſeſſus à dictis Conſtantio, & Beatrice; Sed Iudex ab R. C. deputatus, coram quo dictum iudicium intentatum fuit, tulit ſententiam abſolutoriam ad fauorem dictæ Domus Profeſſæ; Propoſito autem dubio ſemel, atque iterum, An dicta ſententia eſſet confirmanda, vel infirmanda, tandem Domini dixerunt eſſe infirmandam. Quoniam cum hæredes Raphaelis plenè probaſſent extrema Saluiani, nempe creditum illorum cum hypotheca, poſſeſſionem antiquiorem Conſtantij, & Beatricis debitorum, & poſteriorem Domus Profeſſæ reæ conuentæ, illis debebatur om- 1
ninò immiſſio vigore Saluiani §. item Seruiana, & ibi *Aret.* in fin. & alij Inſtit. de Action. *Rol.* conſ. 14. nu. 13. lib. 2. *Surd.* conſil. 131. num. 1. & fuit dictum in Interamnen. Saluiani 14. Nouembris 1612. coram R. P. D. meo *Manzanedo*, & proinde Iudex iniuſtè abſoluit Domum Profeſſam.

De credito autem conſtabat ex publico inſtrumento venditionis vineæ in actis exhibito, vbi hypotheca, & obligatio ampliſſima omnium bonorum emptorum inſerta fuit in qua comprehendit etiam cen- 2
ſum ad effectum vt creditori competat Saluianum, non eſt quod dubitetur ex congeſtis à Modernis Roman. de Saluian. Inſpect. dict. cap. 2. numer. 211. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quæſt 18. numer. 15. & *Meder.* Peruſin. de Cenſib. par. 2. c. 1. q. 7. art. 6. n. 5.

Quod verò cenſus fuerit poſſeſſus ab illis Coniugibus debitoribus, innoteſcebat ex alio poſteriori inſtrumento aſſignationis ipſis factæ per Gaſparem de Conſonibus ad computum pretij cuiuſdam vineæ, vt in Summ. n. 2. in qua aſſignatione adeſt, & clauſula Conſtituti, & proinde per illam fuit tranſlata om- 3
nis naturalis, & ciuilis poſſeſſio in ipſos coniuges, *l.* quod meo, *ff.* de acq poſſ. *Rol.* conſ. 45. nu. 2. lib. 3. *Tiraq.* de clauſ. Conſtitut. par. 1. n. 5. *Rot. dec.* 66 2. nu. 4. par. 1. diuerſ.

Sed quoniam poſſet dubitari, quod non pateat, Gaſparem conſtituentem poſſediſſe prædictum cenſum; nec etiam clauſula, Conſtituti probet poſſeſſionem coniugum contra Domum Profeſſam, vti tertium, quidquid eſſet contra ipſum conſtituentem, ſed tantum faciat qualemqualem probationem,
DD. in *l.* quamuis (§. ſi venditor *C.* de acquir. poſſ. ſf. 4
Socin ſen. conſ. 187. n. 14. lib. 2. *Afflict.* dec. 315. num. 4. *Rota dec.* 389. nu. 3. par. 1. diuerſ. fuit datum aliud inſtrumentum confectum 23. Decembris 1613. & exhibitum à Domo Profeſſa, vbi aſſeritur, iſtum cenſum fuiſſe poſſeſſum à prædictis Conſtantino, & Beatrice.

Poſſeſſio autem Domus Profeſſæ ſatis iuſtificatur
5 ex eo, quod illam hucuſque Domus Profeſſa ſuſti-
nuerit, *Capitaq.* deciſ. 369. numero 1. parte 2. & *Rota*
paſſim admittit, præſertim concurrentibus aliis ad-
miniculis; quæ hic non deficiebant.

Nec obſtare viſum fuit, quod Gaſpar prædictus
in illa aſſignatione expreſsè prohibuerit alienatio-
nem huius cenſus, & voluerit, vt perpetuo ſtaret
pro euictione vineæ, & proinde huiuſmodi cenſus,
6 tanquam prohibitus alienari non comprehendatur
ſub illa generali hypotheca in fauorem Raphaëlis
appoſita in inſtrumento ad *Bartol.* in *leg.* codicillis,
§. inſtitutio, num. 5. *D.* de legat. 2. cum aliis. Quo-
niam pro reſponſione fuit conſideratum, magnum
diſcrimen conſtitui inter cenſum, & illius fructus;
ille enim conſideratur tanquam ſors principalis,
ſeu quædam proprietas, quam Doctores ius per-
cipiendi annuam penſionem appellant, hi autem vti
7 prouentus ab eo prouenientes, *Cardin. Mantic.* de-
ciſ. 14. num. 8. & 9. *Moder. Peruſia.* de Cenſibus par. 2.
cap. 2 quæſtio. 2. artic. 6. num. 25. Vnde obiectum in-
traret, ſi hæredes egiſſent aliqua actione, ex cuius
victoria diſtractio, ſeu alienatio proprietatis, ſeu ſor-
tis principalis cenſus ſequeretur; ſed cum egerint
Saluiano, cuius finis ex fructibus dumtaxat, illibata
ſemper remanente ſorte principali ſatisfactionem
crediti obtinere, non cenſebitur contrauentum pro-
8 hibitioni alienationis cenſus per dictam hypothe-
cam, & exactionem fructuum, conferunt tradita per
Molin. de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 19. nu. 33. in fin.
9 & cap. 20. num. 11. cui & illud eſt affine, quod quam-
uis feudum ſit inalienabile, eius tamen fructus poſ-
ſunt hypothecari, & alienari: *Iaſon.* & *Fab.* in dict. §.
item Seruiana Inſt. de Actio. idem *Iaſ.* in *leg.* ſi n. 28.
Codic. de iur. emphyt. *Crauet.* conſil. 197 num. 2. latè
Moder. Roman. de Saluian inſpect. 3. cap. 2. num. 71.
Alioquin inanis omninò ac ridicula dict. aſſignatio
cenſus, ſi coniuges perpetuo, & proprietatem cenſus,
& illius fructus conſeruare, & non diſtrahere tene-
rentur: Et propterea illa commoditas percipiendi
fructus, quam Coniuges debitores habebant vigore
dictæ hypothecæ fuit tranſlata in Raphaëlem credi-
torem, & illius hæredes.

Et quoniam huiuſmodi reſolutio emanauit cum
præſuppoſito, quod Raphaël vendiderit vineam
nedum Conſtantio, ſed etiam Beatrici, & hoc præ-
ſuppoſitum non ſubſiſtit in facto, quia inſtrumen-
tum venditionis cantat tantum in perſona Con-
ſtantij, & ideo Raphaël habet dumtaxat hypothe-
cata bona illius, & non Beatricis, & conſequenter
videtur, quod ſolum contra fructus medietatis huius
cenſus hæredes Raphaëlis potuerint Saluianum in-
tentare; ideò libenter ſuper hoc Dominos meos
conſulerem.

Et ita informantibus tantum prædictis hæredi-
bus; &c.

Bononien. hæredita. de Armis.

Luna 18. *Aprilis* 1622.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fœminam, bonis, & hæreditati mater-
næ, eandem excludat à ſucceſſione fratris ab in-
teſtato defuncti.

SVMMARIVM.

2 *Monaſterium ſuccedit in iuribus, & ſucceſſionibus Monialis delatis.*
2 *Hæredi etiam in quota datur remedium quorum bonorum, & 3.*
4 *Et datur etiam contra poſſidentem pro hærede.*
5 *Poſſeſſio data ſine præiudicio, non præiudicat, & non ſpoliat.*
6 *Renunciatio bonis paternis, & maternis, non extenditur ad bona fratris.*
Hæreditas adita deſinit eſſe hæreditas, & fit patrimonium, & hæreditas adeuntis, ibid.
7 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, & non extenditur vltra perſonas in ea nominatas.*
8 *Renunciatio à filia facta generaliſſima ad fauorem Patris, & Matris, extenditur etiam ad hæreditatem, & ſucceſſionem aliorum Conſanguineorum.*
9 *Maxime quando aliàs redderetur ſuperflua.*
10 *Statutum excluſiuum fœminarum non habet locum, quando fœminæ non ſuccedunt, vel ſuccedere nequeunt.*
11 *Superfluitatis ratio, ut ceſſet, ſufficit, quod diſpoſitio, quid minimum operetur.*
12 *Superflua non ſunt, quæ fiunt ad abundantiorem cautelam.*
13 *Superfluum non eſt, quod nouum addit vinculum, vel id, quod aliquid etiam minimum operatur.*
14 *Superfluitatis argumentum leue, & frigidum eſt.*
15 *In iudicio exequutiuo exceptiones requirentes altam indaginem non attenduntur.*

Deciſio XXII.

FVit reſolutum Monaſterio S. Io. Baptiſtæ ex per-
ſona Sororis Ioannæ Catherinæ Monialis in eo
profeſſæ, dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem
omnium bonorum in hæreditate q. Aurelij reperto-
rum, pro quarta parte; quia conſtat, ipſum Aure-
lium ſine filiis ab inteſtato deceſſiſſe, ſuperſtitibus
quatuor ſororibus vtrinque coniunctis, quarum
vna eſt d. Soror Ioanna Catherina, quæ, licet pro-
feſſionem emiſerit, non eſt tamen d. ſucceſſionis
incapax, ſed certum eſt vna cum aliis ſororibus
pro æquali portione ſuccedere, ad commodum
tamen, & vtilitatem ipſius Monaſterij, de cuius ca-
pacitate non dubitabarut, *l.* Deo nobis, §. hoc
etiam, & ibi *Bart. Bald.* & aliis communiter, *C.* de
Epiſc. & cler. *Lap.* alleg. 101. n. 11. *Hondod.* conſ. 96.
n. 9. 10. & ſeqq. lib. 2. Et conſequenter eidem Mona-
ſterio danda eſt ex d. Sororis Ioannæ Catherinæ per-
ſona immiſſio pro quarta parte ſibi tangente, ex in-
terdicto. Quorum bonorum, *Bart.* & cæteri ſcriben-
tes in *l.* 1. *ff.* Quorum bonor. *Salyc.* in rubr. *C.* eodem
tit. cum aliis per *Menoch.* de adipiſc. poſſ. remed. 1. nu.
33. & ſeqq. & in terminis Monaſterij fuit aliàs deci-
ſum in Romana hæreditatis 14. Martij & 6. Iunij 3
1616. coram R. P. D. meo *Caualerio*, cuius remedium
certum eſt, competere etiam contra poſſidentem pro 4
hærede, vel poſſeſſore d. *l.* 1. *ff.* Quorum bonorũ *l.* 2. *C.*
eod. *Menoch.* prædicto remed. 1. de apiſc. n. 49. & 50.

Nec vllo modo obſtat, quod Domina Iunipera alia
ſoror dicti Aurelij fuerit in poſſeſſionem immiſſa
vigore mandati Iudicis; quoniam illud fuit rela-
xatum non citato Monaſterio, & cum clauſula,
Sine præiudicio quorumcumque aliorum præten-
dentium, ſeu habentium meliora iura, & proinde

immiſſio huiuſmodi quoad dictam quartam partem ad ipſum Monaſterium, vt ſupra ſpectantem dictæ Dominæ Iuliperæ ſuffragari nullatenus poteſt. *Put. deciſ.* 32. lib 2. *Rot. dec.* 315. num. 1. par. 1. diuerſ. & fuit dictum in Maceraten. Hæreditatis 25 Nouembris 1589. coram bon. mem. *Cardin. Pamphilio.*

Neque etiam Dominis viſum fuit obſtare renunciationem factam per eamdem Ioannam Catherinam, tunc in ſeculo, Vincentiam nuncupatam ad fauorem Ioannis eius patria, & dicti q. Aurelij fratris. Quia licet illa videatur directa in rem, nihilominus in ipſius lectura manifeſtè conſtat, fuiſſe reſtrictam ad hæreditatem & bona paterna, & materna, cuiuſmodi non ſunt bona, de quibus agitur, etſi illa ipſe Aurelius ex ſucceſſione paterna, vel materna fuiſſet conſequutus; quia ſtatim ac illorum hæreditatem adiuit; deſierunt eſſe paterna, vel mater-
6 na, & fuerunt effecta proprium ipſius Aurelij fratris patrimonium d. l. 1. § veteres, & ibi gloſ. in verb. Per vnum, verſic. At poſt aditam, & ibi Iaſon. numero 14. *D.* de acquir. poſſ. *Craſſ.* de ſuc eſſ in §. Hæreditas, num. 1. quæſt. 2. *Menoch.* conſ. 124. num. 5. *Cephal.* conſ. 489. num. 73. & 74. *Barboſ.* in rubr. *D.* ſolut. matrimon. in 4. par. num. 19. & 20. & conſequenter tanquam bona fraterna nullo modo dici poſſunt in dict. renunciatione comprehenſa, vt in terminis per hanc rationem egregiè & originaliter firmat *Angel.* conſil. 52 quem ſequitur *Iaſon.* in dict. *l.* 1. §.
7 veteres, num. 13. *D* de acquir. poſſeſſ. *Roman.* in conſil 168 in princip *Aldobr.* conſil. 11. num. 11 & pluribus ſeqq. *Couarr.* in cap. quamuis, parte 3. § 3. num. 2. de teſtament. *Roland.* conſil. 95. num. 44. lib. 1. *Craſſ.* in §. ſucceſſio ab inteſtato, quæſt. 10. numer. 16. *Gutter.* practic q. l. b. 3 quæſt. 80. numer 5. *Tiraquell.* de retract. conſang §. 3. gloſſ. 9. num. 45 *Menoch* conſil. 416. num. 31. *Caſtill.* de vſufruct cap. 2. numer. 63. & 64. & latiſſimè corroborat, & de receptiſſima teſtatur *Eugen.* in conſil. 88. num. 80. & pluribus ſeqq. & firmauit etiam *Rota* in Romana de Piniis 20. Februarij 1619. & 20. Februar. 1620. coram Illuſtriſſ. D. meo Cardinali *Sacrato.*

Præſertim quia renunciatio tanquam odioſè debet ſtrictè interpretari, & ad perſonas, vel bona in ea expreſsè non comprehenſa nullatenus extendi poteſt *Bald.* in conſ. 437. n. 2. verſ. Item iſta, *Aretin.* in conſ. 161. num. 5. cum aliis congeſtis per *Honded.* conſ. 29. nu. 93. 94. & 107. lib. 1. per *Peregr.* de fideicom. art. 51. num. 25. & in terminis per *Eugen.* præallegat. conſ. 88. num 82.

Nec deducta in Viterbien. bonorum 10. Iunij 1615. coram R. P. D. meo *Remboldo*, quæ eſt deciſ. 714. par. 2. recentior. applicari poſſunt; quia ibi fuerat per ver-
8 ba ampliſſima; & generaliſſima expreſsè renunciatum bonis paternis, maternis, fraternis, & aliis iuribus, & ſucceſſionibus ipſi renuncianti quomodolibet deuoluendis; Vnde quia verba. Hæreditas paternæ, maternæ, & fraternæ, erant directa in ipſam hæreditatem, & conſequenter per illa erat abſque dubio renunciatum omnibus modis, quibus dictis perſonis ſuccedi poteſt, etiam ſi mille adfuiſſent.
9 *Rota* meremerito cenſuit, verba ſubſequentia, Et aliis ſucceſſionibus, neceſſariò importare debere renunciationem ſuccedendi aliis perſonis vltra ſpecificatas, In caſu verò præſenti, quamuis verba renunciationis fuerint directa in hæreditatem paternam, & maternam, & conſequenter fuerit renunciatum omnibus modis, quibus Ioanna Catherina renuncians patri, & matri ſuccedere potuiſſet; non tamen fuerunt addita alia verba, ex quibus inferri poſſit, illam renunciaſſe etiam ſucceſſioni fratris, & ſic aliarum perſonarum in dicta renunciatione non expreſſarum, de qua ſucceſſione fratris hodiè agitur, ſed immo fuerunt potius expreſsè limitata verba ad ipſam hæreditatem paternam, & maternam.

Minus etiam Domini obſtare dixerunt, quod ſi renunciatio prædicta, hoc modo reſtringeretur ad bona paterna, vel materna, omninò ſuperuacanea redderetur, ex quo dicta Vincentia, ſeu Ioanna Catherina, quamuis non renunciaſſet, fuiſſet tamen ab illorum ſucceſſionibus excluſa ex diſpoſitione Statutorum Ciuitatis Bononien.. Quoniam immo plures 10
caſus euenire poterant, in quibus ipſa Soror Ioanna Catherina, ſi non renunciaſſet, etiam ipſius patris, ac matris hæreditatem, ac ſucceſſionem prætendere voluiſſet, non obſtante dictorum Statutorum diſpoſitione. Vt puta ſi pater, aut mater deceſſiſſet nullis ſuperſtitibus filiis maſculis, vel ſi ipſi filij maſculi hæreditatem repudiaſſent; huiuſmodi enim ſtatuta fœminarum excluſiua locum non habent quando maſculi non extant, vel quand illi nolunt, vel non poſſunt ſuccedere, vt poſt *Bart.* in *l.* 2. § ſed ſi ſint, *D.* ad Tertull & *Becc.* in conſil. 107. nu. 18. & alios multos congeſtos tradit *Surd.* in conſ. 85. nu. 9. & 10. & & in conſ. 138. nu. 17. Ad tollendam autem ſuperfluitatis 11
rationem ſufficit quod diſpoſitio operetur quid minimum, gloſ. in *l.* 1. C. de rapt. virg. *Dec.* in *l.* cum quidam, n. 1. C. de Inſtit. & ſubſtit. *Ceph.* conſ 734. n. 19. *Hond.* conſ. 9. n. 39. & conſ. 15. n. 40. lib. 2.

Denique apparet, illam fuiſſe factam ad abundantiorem cautelam, vt ex illius præmij lectura liquido patet; & conſequenter nec ſuperflua, nec ſuperuacanea dici poteſt, vt per *Cardin. Mantic.* de coniect. vlt. vol. lib 3. ti. 6. n. 4. ad hoc enim vt actus, ſeu diſpoſitio 12
ſuperflua dici nequeat, ſatis eſt, quod addat nouum vinculum, vel quod clarius, & apertius explicet quod prius aliqua dubitatione inuolui poterat, vel etiam exprimat tantum id, quod tacitè de iure inerat ex cumulatis per *Tiraq.* de retr. lignag. §. 21. glo. vnica, n. 5. 6 & 7, *Rot. dec.* 741. nu 9 & 10. par. 1. diuerſ.
Surd. in conſil. 315. n. 31. & 32 & conſ. 325. n. 14. vbi 13
etiam addit, quod valdè frigidum, ac infirmum eſt argumentum, quod à ſuperfluitate deſumitur & in puncto tradit *Eugen.* in dict. conſ. 88 n. 110. & 111. & ſeqq. qui à n. 92. vſque ad n. 118. plures alios effectus enumerat, & ad argumentum huiuſmodi ex ſuperfluitatis euitãdæ ratione deductũ latiſſimè reſpõdet.

Et tantò magis viſum fuit, exceptionem in dicta renunciatione fundatam obſtare non poſſe; quia in
omnem euentum ſtantibus prædictis, negari ſalte non 14
poteſt, quin illa ſit valdè turbida, ac dubia, & altiorem requirat indaginem, quæ propterea in hoc iudicio admitti nõ debet, ad petitam immiſſionẽ impe-
diẽdam, vt poſt alios, quos cõgerit tradit *Menoch.* 15
de adipiſc. remed. 1. n. 102. & ſeqq. & n. 108 & 109.

Ex quibus ita deciſum dicto Monaſterio tantum informante, &c.

Hidruntina pecuniaria.

Veneris 22. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Sententia dicitur nulla lata in cauſa adminiſtratæ tutelę aut alterius bonorum non viſis libris ipſius adminiſtrationis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas probatur ex reuolutione actorum, & poſſeſſio, iuxta requiſita Caputaquel. deciſ. 260. part. 2.*

2 *Sententia ex defectu citationis nulla redditur.*

3 *Sententia in cauſa adminiſtrationis reddita libris non viſis eſt nulla.*

4 *Peritis in reuiſione librorum adminiſtrationis ſtandum eſt.*

5 *Subſcriptio ſcripturæ operatur illius approbationem.*

6 *Metus non præſumitur niſi probetur.*

7 *Et vt operetur non conſenſum in eo, qui actum explicauit, debet conſtare cum qualitate, quod minans ſit ſolitus exequi minas.*

Deciſio XXIII.

DOmini dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam; tunc quia de illius validitate clariſſimè conſtat ex reuolutione actorum, cum in ea concurrant omnia ad hunc effectum validitatis re-
1 quiſita, iuxta deciſ. *Caputaquen.* 260. part. 2. & deciſ. 204. num. 2. part. 1. recentior. tum etiam quia iniuſtitia manifeſtè apparet ex eo quod ſententiam Epiſcopi Caſtren. nullam & iniuſtam reuocat ex rationibus deductis in deciſionibus alias in hac cauſa factis coram R. P. D. meo *Vbaldo*, ſub die 13. Nouembris 1610. & ſub die 17. Martij 1621.

Quod autem ſententia Epiſcopi Caſtren. eſſet
2 nulla ex defectu citationis ad ſententiam iam fuit probatum ex optimè deductis in prima deciſione R. P. D. mei *Vbaldi*, in qua fuit reſponſum ad nouiſſimè repetita per informantem in facto.

Iniuſtitia ſimiliter demonſtrabatur ex pluribus in
3 dictis deciſionibus conſideratis, quorum illud erat præcipuum quod Epiſcopus Caſtren. non inſpectis rationum libris tulit ſententiam; vnde cum non potuerit ei conſtare de meritis cauſæ, ſententia lata procul dubio dicitur iniuſta ad cap. ad audientiam, § nos igitur de conſuetud. *Felin.* in cap. Eccleſia S. Mariæ num. 16. in fin. de conſtit. Etenim dictam ſententiam ferendo abſoluit Archidiaconum Hidruntinum condemnatum per peritos à partibus electos,
4 quorum relationi partes ſtare debebant, *Rota deciſ.* 230. num. 5. & 531. num. 1. & 540. part. 1. recentior. Quod eo magis procedit, quia Archidiaconus ſe
5 huiuſmodi relationi ſubſcripſerat, quæ ſubſcriptio omninò operatur acceptationem, *Gonzal.* in regul. 8. gloſſ. 60. *Cardin. Seraph.* deciſio. 186. num. 5. & firmatum fuit in dict. deciſionibus.

Nec releuare viſum fuit, quod Archidiaconus per metum reuerentialem Archiepiſcopi dictam ſub-
6 ſcriptionem fecerit: nam talis metus præſumi non poteſt, ſed probari debet per allegantem *l.* 2. C. de his, quæ vi & met. *Menoch.* præſumpt. 126. li. 3. *Sanchez.* de matrim. lib. 4. diſput. 1. *Maſcard.* de probat. concluſ. 78. num. 13. lib. 1. *Rota* recentior. deciſ. 5. num. 9. par. 1. & dec. 463. num. 4. par. 2.

Et in ſpecie oportet probare ad hunc effectum,
7 quod Archiepiſcopus minatus fuerit, quod ſit ſolitus ex: qui minas, & alia de quibus in *leg.* interpoſitus, Cod. de tranſactioni. iuxta theoricam *Bart.* in *l.* 1. § quæ oneranda, num. 104. 5. Quar. rer. act. non dat. *Felin.* in cap. cauſam matrimonij, numero 3. verſicul. tamen iſtis, de offic. deleg. *Rota* dict. deciſio. 463. numero 3. parte 2. recent.

Quare cum non poſſet dubitari de validitate & iuſtitia ſententię latæ à R. P. D. meo *Vbaldo* reſolutum fuit, confirmandam ipſo tantum Archiepiſcopo informante, &c.

Anconitana bonorum.
Mercurij 27. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac Deciſione de nullitate Decreti Iudicis, ac ſubhaſtatione in eius executionem factarum ob defectum mandati, Iuramenti calumniæ, & in obſeruantia in formæ.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet exequi in domo habitationis citati.*

2 *Facultas ſubſtituendi non cenſetur data, niſi in mandato ſpecialiter exprimatur.*

3 *Vbi opponitur de mandato, & proteſtatio pluries repetitur, ſi non exhibeatur, decretum eſt nullum, etiamſi poteſtea oſtendatur, & exhibeatur.*

4 *Iuramentum calumniæ petitum, ſi non præſtetur, decretum remanet nullum.*

5 *Decretum factum contra tenorem obligationis illius, contra quem agitur, eſt nullum, & notoriè iniuſtum.*

6 *Vbi decretum, vel mandatum eſt nullum, eſt etiam nulla ſubhaſtatio, & deliberatio in exequutionē illius facta.*

7 *Si non fiat citatio ad reluendum, eſt nulla ſubhaſtatio, & deliberatio.*

8 *Bona Minoris debent ſtare ſaltem per viginti dies ſub haſta.*

9 *Pro validitate ſubhaſtationis, & deliberationis requiritur citatio ad videndum ea fieri, & decretum Iudicis aliàs ſunt nulla.*

Deciſio XXIV.

REſponderunt Domini, mandatum A. C. de ſubhaſtationem & deliberationem illius vigore facta fuiſſe nulla. Et moti ſunt, quia apparet primam citationem fuiſſe in partibus executam Anconæ in domo Annibalis Barletæ, cum tamen Domini de Ciceris habitarent Comi, vbi propterea in eorum propria domo citatio ipſa exequi debebat, l. 1.
§. 1. D. de liber. & poſthum. *leg.* penult. Cod. de anno 1
ex. ept. *Bald.* conſil. 167. num 2. lib. 3. *Surd.* conſ. 106. ſub numero 15. & 16. *Vant.* de nullit. ex defect. cit. num. 87.

Reliquas autem citationes deinde factas hic in Curia conſtat fuiſſe exequutas contra Rocchum vti ſubſtitutum per dictum Annibalem aſſertum procuratorem Mutij; & tamen nullibi apparet, quod Annibal ipſe fuerit re vera procurator, & ſubſtituendi facultatem habuerit; quæ nunquam data cenſetur, niſi id in mandato ſpecialiter exprimatur, *Vant.* de
nullit. ex inhabilit. ſeu defect. mand. compar. nu. 111. 2
Rot. deciſ. 23. de procur. in antiq. & ſic patet, mandatum fuiſſe omninò nulliter relaxatum, cum nunquam fuerit citata perſona legitima.

Et hec nullitas tanto magis videbatur intrare quoad alios de Ciceris, quorum Annibal nullatenus ſeſe procuratorem aſſeruit, nec vti talis dictum Rocchum ſubſtituit.

Præterea conſiderarunt Domini, quod etiam ſi Annibal fuiſſet re vera procurator Mutij & aliorum de Ciceris, & ſubſtituendi facultatem ab illis habuiſ-

ſet, adhuc tamen nullitas eſſet ineuitabilis; tum quia non fuit doctum de legitimo mandato comparentis pro D. Ferretto, & conſequenter ſtante oppoſitione, ac proteſtatione per dictum Rocchum facta, & pluries repetita, quod nemo ex aduerſo comparens audiretur niſi docto de legitimo mandato, vt in Summ. num. 5. ſententia, ſiue decretum relaxationis dicti mandati executiui fuit ipſo iure nullum,
3 etiam ſi de conſtaret, comparentem ipſum verè procuratorem fuiſſe, & ſubſtituendi facultatem habuiſſe. *Gabr.* conſil. 25. num. 18. lib. 2. *Crauett.* conſil. 108. num. 1. lib. 3. *Creſcen.* deciſ. 124. *Guidob.* deciſ. 129. *Rot. deciſ.* 105. num. 2. parte 1. diuerſ. *Cardin. Seraph.* deciſ. 933. num. 1. & fuit dictum in Romana pecuniaria 11. Februarij 1599. coram *Orano*, & in Aſculana dotis 3. Iunij eiuſdem anni coram bon. mem. *Card. Pamphilio*, & alibi ſæpè.

Tum etiam, quia non fuit præſtitum iuramentum calumniæ per eumdem Rocchum expreſsè petitum,
4 ob cuius defectum proceſſus vitiatur, & ſententia ſiue decretum redditur omninò nullum & inualidum, capit. 1. §. 1. & ibi gloſſ. de iuram. calum. in 6. *Bartol. Alexand.* & alij in *leg.* de pupillo, § qui opus, D. de damn. infect. *Rot. deciſio.* 2. de iuram. calum. in antiq. *Put.* deciſ. 198. libro 2. *Card. Seraph.* deciſ. 857. num. 10. & deciſ. 1355. num. 1. & ſeqq. *Cardin. Mantic.* deciſ. 31. num. 3. & 6. & etiam firmatum in Vrbenaten. fructus vitandi 18 Decembris 1598. coram *Orano*. & in Eſina reſtitutionis dotium 13. Martij 1600. coram Litta.

Addebat etiam maior pars Dominorum aliam nullitatem reſultantem ex notoria iniuſtitia, de qua conſtare videbatur ex eo, quia contra dictos de Ciceris fuit relaxatum mandatum executiuum præciſè pro ſolutione ſcutorum 1800. cum tamen vigore eorum obligationis poſſent talem ſolutionem
5 etiam facere mediante impoſitione cenſus; Ex quo fit, quod illud tanquam continens plus, & contra tenorem obligationis fuerit notoriè iniuſtum & nullum, vt per *Calrenſ.* conſ. 29 num. 1. vol. 2.

Stante autem nullitate mandati abſque dubio ſubhaſtatio quoque, ac deliberatio inde ſequuta fuit pariter omninò nulla & inualida, quam Domini proprijs etiam defectibus, & nullitatibus laborare
6 cenſuerunt; quoniam non fuit facta citatio ad ſoluendum in proprio domicilio dictorū de Ciceris, prout
7 requiritur *Iodoc.* de ſubhaſtationibus cap. 3. nu. 20. *Cardin. Seraph.* deciſ. 1100. num. 8. Nec fuit data dilatio cōgrua, ſed ſolum decem dierum, quæ non viſa fuit ſufficiens habitantibus Comi pro acceſſu ad Ciuitatem Anconæ; Et cum ageretur de bonis minorum, non apparet illa ſteriſſ. ſub haſta ſaltem
8 per viginti dies, prout requirebatur *Bart.* in *leg.* licitatio, num. 3. D. de Publician. in rem act. *Capyc.* dec. 36. num. 4. *Menoch.* de arbitr. iudic. caſ. 129. num. 3. & caſ. 171. num. 28. cum alijs congeſtis per *Surd.* conſil. 49. num. 19 & 20.

Et demum deficit quoque citatio ad videndum
9 ſubhaſtari, & deliberari, ac etiam Iudicis decretum; & tamen vtrumque videbatur fuiſſe neceſſarium. *Afflict.* deciſio. 358. numero 3. & 4. *Roland.* conſil. 12. numer. 30. libro 1. & fuit firmatum in Reatina Bonorum 2. Iulij 1613. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quæ eſt deciſ. 476. ſub num. 4. parte 1. recentior.

Et ita fuit reſolutum Ciceris tantum informantibus, &c.

Romana Spolij.
Mercurij 27 Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Ceſſionarius poſt ceſſionem obtentam non acquirit adeò plenam actionem, itaut cedens adhuc agere poſſit contra nomen Debitoris ceſſum, vbi ceſſio eſt facta ad fauorem cedentis.

SVMMARIVM.

1 *In remedio ſpolij probanda eſt antiquior poſſeſſio agentis, vel recentior Rei conuenti.*
2 *Spolij actio non competit contra immiſſum authoritate Iudicis, niſi doceatur de iniuſtitia, aut nullitate omninò notoria.*
3 *Primus creditor ratione ſuæ hypothecæ poteſt auocare à ſecundo.*
4 *Cedens non poteſt exigere poſt factam ceſſionem, ſecundo maximè Ceſſionarium partem exante.*
5 *Fatus quando factus fuit ceſſio ad commodum cedentis, & quomodo deducatur ceſſio eſſe ad commodum cedentis ibidem, & num. 6.*
7 *Obſeruantia contractus probat qualis fuerit mens ipſorum contrahentium.*
8 *Ceſſione reſoluta cedens ex iuribus priſtinis agere poteſt.*
9 *L. 3. C. de nouat. diſpoſitio non procedit, quando ceſſio eſt facta ad certam cauſam.*
10 *De iure tertij non poteſt opponi*
11 *Ceſſionarius exigens fructus rei ceſſæ ad commodum cedentis facta reſtituit cedenti.*
12 *Fructus dotis vti perſonales Vxori non poſſunt ceſſi.*

Deciſio XXV.

QVamuis nonnulli ex Dominis exiſtimauerint, anteriorem poſſeſſionem DD. Bernardini, & Euangeliſtæ de Benedictis die 21. Nouembris 1606. & poſteriorem Lauræ 6. Iunij 1610 acquiſitam fuiſſe ſufficienter probatam, & conſequenter conſtare de primo, & ſecundo extremo, quod regulariter ſufficit ad effectum, vt ſit locus remedio Canonis Reintegrandi 3. quæſtio. 1. abſque alia probatione, vt per *Innocen. Butr. & Abb.* in cap. ſæpè de reſtitut. ſpol. *Afflict.* deciſio. 327. in fin. & *Cardinal. Mantic.* deciſ. 81. numero 2. fuit tamen reſolutum ſpolium in caſu propoſito non intrare; conſtat enim Lauram fuiſſe immiſſam Iudicis authoritate, & conſequenter actio ſpolij locum habere non poteſt, niſi doceatur de nullitate, vel iniuſtitia adeo clara, ac notoria, vt nulla ratione velari, aut offuſcari poſſit, vt fuit latiſſimè reſolutum in Romana de Bombellis 31. Maij 1613. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali *Sacrato*, & in Nepeſina Laudi 13. Februarij 1615. coram Reuerendiſſ. P. D. meo *Caualerio*, quæ eſt deciſ. 646. parte 2. recentior. & alibi ſæpè. 1 2

De huiuſmodi autem iniuſtitia non conſtat; cum enim Laura occaſione ſuæ dotis eſſet creditrix anterior, iuremerito in poſſeſſionem Salinarum, de quibus agitur, contra dictos de Benedictis poſteriores creditores immiſſa fuit; creditor namque anterior facultatem à ſecundo creditore auocandi habet, *leg.* creditor, Qui potior in pignor. h. b. & fuit dictum in Senogalien. prædij 17. Iunij 1583. coram 3

Bubalo;

Bubalo ; Præſertim ſtante etiam obligatione dicto-
rum de Benedictis de reſtituendo prioribus, & po-
tioribus creditoribus DD. de Quinquis.

Nec viſum fuit Dominis obſtare, quod Laura ceſ-
ſerit iura huiuſmodi crediti dotalis ad fauorem Le-
lij ſui fratris, & ſic videatur, ipſam non remanſiſſe
amplius creditricem, nec pro eiuſdem crediti iam
antea ceſſi conſecutione immiſſionem prædictam
obtinere potuiſſe ; Stante præſertim exactione par-
4 tis illius per ipſum Lelium ceſſionarium facta, iuxta
text in *l.* 3. *Cod* de nouat. Quia fuit reſponſum, ceſ-
ſionem prædictam fuiſſe factam ad commodum
ipſius Lauræ cedentis, ad effectum ſcilicet, vt dos
Octauio eius ſecundo Viro promiſſa ſolui poſſet,
non autem ad commodum ipſius Lelij penes quem
nihil penitus ex pecuniis pro ſorte principali, vel
5 fructus exigendis erat remanſurum ; & conſequen-
ter fuiſſe potius ſimplex quoddam mandatum ad
exigendum, & ſic Lauram, vti Dominam, tali man-
dato non obſtante adhuc validè agere, ſuumque
6 creditum exigere potuiſſe, vt in puncto tradit *Ca-
ſtrenſ.* in leg. ſi cum emptore ſub num 4. circa med.
verſic. Nunc eſt ergo videndum, *D.* de pact.

Et quod ceſſio prædicta fuerit potius ſimplex
quoddam mandatum, patet etiam ex eo, quod Le-
lius non egit vti ceſſionarius, ac nomine proprio,
7 ſed nomine ipſius Lauræ, & ſic quodammodò tan-
quam illius procurator, ex qua obſeruantia ſubſe-
cuta, ac modo vtendo optimè declaratur, qualis fue-
rit præcedens contractus, & ipſorum contrahen-
tium intentio, *Bart.* conſ. 59. col. 2. verſ. Preterea ver-
ba, lib. 1. *Mandell.* conſ. 74. nu. 8. cum aliis congeſtis
per *Becc* in conſ. 101. nu. 49. & per *Surd.* in conſ. 366.
num. 14.

Præterea dictum etiam fuit, difficultatem omnem
ceſſare ex eo, quia ceſſio facta fuit ob certam cau-
ſam, & ad certum effectum, videlicet vt Octauio
ipſius Lauræ ſecundo Viro dos promiſſa ſolueretur,
vt dixi, Vnde cum talis ſolutio facta non fuerit, im-
mo ſtante eiuſdem Octauij morte fieri nullo modò
8 potuerit, ceſſio ipſa fuit reſoluta, & ſic Laura poſt
mortem dicti eius ſecundi Viri, potuit primæuo ſuo
iure vti, & pro ſuæ dotis, & fructuum exactione age-
re eodem modo, ac ſi ceſſio prædicta facta non fuiſ-
ſet, vt poſt alios tradit *Crauett.* in conſ. 127. num. 13.
& ſeqq. & *Tornsol.* conſil. 6. num. 175. & 176. non ob-
ſtante, quod interceſſerit vnum ex requiſitis, de qui-
bus in dict. l. 3. Codic. de nouat. quia illius diſpoſitio
9 non procedit, quando ceſſio non ſimpliciter, ſed ob
certam cauſam facta fuit, vt in ſpecie poſt *Salycet.*
tradit *Alexand.* in leg. debitorum pactionibus circa
fin. & ibi etiam Iaſ. num 9. & 10. C. de pact.

Quæ omnia tanto magis debent indubitanter
procedere, quia dictus Lelius ceſſionarius non ſo-
lum de dicta exactione, ſed immiſſione per Lauram
obtenta notitiam habuit, ſeſeque illi non oppoſuit,
ſed potius conſenſit, & conſequenter illa ex hoc ca-
10 pite impugnari non poteſt, cum dicti de Benedictis
de iure eiuſdem Lelij ceſſionarij, & ſic tertij oppo-
nere nequeant ex congeſtis per *Surd.* in conſil. 359.
num. 13. & 14.

Et ex prædictis Domini etiam ceſſare dixerunt
ea, quæ in contrarium obiiciebantur circa fructus
dotales, pro quibus etiam Laura in dictarum Sali-
narum poſſeſſionem immitti obtinuit ; quia cum
ceſſio ad dict. Lelij ceſſionarij commodum facta
non fuit, vt ſuperius dixi, vtique ea non obſtante fru-
ctus percepti poſt ceſſionem ipſi adhuc perſolui de-
11 buerunt, iuxta diſtinctionem, quam aliàs amplexa eſt
Rota in Bononien. fructuum dotis 17. Februarij 1620.
coram R. P. D. meo *Remboldo*, vbi benè hac diſtin-
ctione declinatur deciſio coram *Cardin. Seraph.* 517.
& aliorum opinio qui dixerunt, hoſce fructus dota- 12
les ob onera matrimonij debitos, tanquam Mariti
perſonales, cedi in futurum nequaquam poſſe.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Roma. repetitio indebiti.
Mercurij 29. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

De requiſitis in actione repetitionis indebiti, &
quando ſummarum pluralitas præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad repetitionem indebiti plenè probare tene-
tur, ſolutionem præcedentem fuiſſe indebitè fa-
ctam.*

2 *Fallit quando ſolutio non fuit ſponte, ſed coactè facta
per ſententiam.*

3 *Quod venit intelligendum, quando in primo iudicio
non potuerunt fieri opportunæ probationes, ſecus
datis in eo dilationibus competentibus, intra quo-
rum tempora probari potuiſſet.*

4 *Repetitio indebiti non conceditur, vbicumque ſolutio
fuit facta in vim ſententiæ in iudicatum tranſactæ.*

5 *Indebitum non iuſtificatur ex inſtrumento, quando ex
alia ſcriptura, vt calculi, datur probatio eiuſdem
quantitatis debiti.*

6 *Ex calculatione inter Debitorem, & Creditorem ori-
tur præſumptio, quod in calculo credita præceden-
tia fuerint compenſata, & calculata. Declara, ſi
credita fuerint ceſſa, aut alio modo alienata, nu. 7.
Item quando non fuiſſent iuſtificata, num. 9.*

8 *Inuerisimilitudo facit, vt in calculo fuerit habita ra-
tio crediti, & debiti partium.*

10 *Pluralitas debiti, vel crediti non præſumitur.*

11 *Fallit quando non iuſtificatur cauſa eadem in duabus
partitis, quæ præſupponantur in vnum redigi.*

12 *Diuerſitas ſummarum probat pluralitatem parti-
tarum, & creditorum.*

Deciſio XXVI.

VIſum fuit Dominis quoad partitam ſcutorum
1250. non conſtare de indebito, & propte-
reà quoad illam eſſe recedendum à ſecundo loco
deciſis ſub die 5. Martij 1619. coram R. P. D. meo
Pamphilio, & ſtandum in deciſis ſub die 4. Martij
1616. coram eodem; cum enim hæredes bon. mem.
Cardinalis Rambolietti agant iudicio repetitionis
indebiti contra hæredes q. Petri Valentini, cui
in executionem ſententiæ, & rei iudicatæ fuit facta
ſolutio, tenentur abſque dubio plenè, & conclu- 1
denter probare, ſolutionem ipſam indebitè factam
fuiſſe, *leg.* cum de indebito, vbi *Bart.* numer. 4. *D.* de
probat. cap. fin. & ibi *Abb.* in Summ. & 1. nota.
& cæteri Canoniſtæ de ſolut. *Feder.* de Sen. conſil.
54. num. 2. *Alexand.* conſil. 83. num. 1. lib. 1. *Rot.* Ian.
deciſ. 3. num. 1. 2. & 3. & fuit reſolutum in Spoletana
cenſus 18. Iunij 1601. & in Roma. Lignorum 8. Mart.
1602. coram *Cardin. Lancellotto.*

Nec quidquam facit, quod regula prædicta vi-
deatur tantum procedere quando ſolutio fuit ſpon-
te facta, non autem quando coactè, & Iudicis
mandato, vt per *Rot.* Ianuen. dict. deciſio. 3. num. 9. 3
& 10. Nam quidquid ſit de hac limitatione, illa

poſſet procedere quando in primo iudicio non po-
tuit examinari, an eſſet debitum, vel indebitum,
nec exceptio aliqua ad ſolutionem ipſam impedien-
dam opponi, in quibus terminis loquitur deciſio
prædicta, & expreſsè etiam *Bartol.* ibidem allegatus
in *l.* 1 §.& parui refert, num. 9. *D.* Quod vi aut clam,
& ideò ad iſtum caſum applicari non poteſt, cum in
primo iudicio, quod durauit ſpatio decem annorum
& vltra, commodè examinari potuerit, an eſſet de-
bitum vel indebitum, & poſtea ſolutio facta fue-
rit in vim ſententiæ, quæ in iudicatum tranſiuit,
quo caſu non ſolum probatio debet eſſe omninò
certa & indubitata, ſed immo ſoluens ipſe regula-
riter omninò excluditur à remedio repetitionis in-
4 debiti, vt eſt textus in *l.* 1. & ibi gloſſ. in Verbo Iu-
dicati, C. de condict. indeb. & in *leg.* ſi fideiuſſor, §.
in omnibus, *D.* Mandat. & tradit *Bart.* in *l.* 1. num. 26.
D. de condit. indeb. & in dict. *l.* 1. §. & parui refert,
numero 10. & latè etiam fuit deductum in Romana
Sponſionum 16. Decembris 1613. coram R. P. D.
meo *Buratto.*

Probatio autem pro parte dictorum hæredum
Cardinalis Rambogliecti allata viſa nō fuit Dominis
5 plena, ac neceſſariò concludens; illa enim tota fun
datur in inſtrumento concordiæ initæ de anno 1583.
inter Valentinum, & hæredes Polidori, quod non
tollit contrariam debiti probationem reſultantem
ex calculo de conſenſu ipſius Polidori per duos cal-
culatores antea facto de anno 1576. ab eodem Poli-
doro etiam ſubſcripto, & conſequenter ipſum effi-
caciter obligante, vt in puncto *Pariſ.* conſ. 47. nu 6.
volum. 1. in ipſo enim concordiæ inſtrumento nulla
omninò mentio facta repetitur de dictis ſcutis 1250.

Neque obſtat quod Polidorus in dict. calculo ſe-
6 ſe non conſtituerit ſimpliciter debitorem ſummæ
prædictæ, ſed cum reſeruatione concepta per hęc
formalia verba, videlicet, (*Con queſto, che giuſtifican
do tutto ò parte di dette partite ſe li debbano far buo-
ne,*) & quod poſtea in dicto inſtrumento concordiæ
Valentinus declarauerit, ſe ex cauſa appaltus re-
manere debitorem hæredum ipſius Polidori in ſcu-
tis 802. ex quibus iidem hæredes excomputarunt
ſcuta 112. pro totidem, quæ Valentinus ipſe præ-
tendebat, vbi per eos deberi occaſione adminiſtra-
tionis eiuſdem appaltus per Sabbatinum factæ &
quod propterea, cum fieri poſſit, quod dicta ſum-
7 ma ſcutorum 1250. ad dicta ſcuta 112. tantum re-
dacta fuerit ex eo quia Polidorus dictas partitas
iuſtificauerit, omninò dicendum videatur, quod
eadem ſumma ſcutorum 1150. hoc pacto diminuta
in dicta concordia fuerit comprehenſa; alioquin
enim ſi Valentinus adhuc totius dictæ ſummæ cre-
ditor remanſiſſet, veriſimiliter illam ſibi eodem
modo excomputari procuraſſet. Quia fuit reſpon-
ſum, quod ex lectura eiuſdem inſtrumenti concor-
diæ apparet, Valentinum ſeſe conſtituiſſe debitorem
dictæ ſummæ ſcutorum 802. ex diuerſa cauſa, ex eo
videlicet quia hæredes prædicti ceſſerunt illi om-
nia vtilia occaſione dicti appaltus apparentia, &
lucra non exacta, vt in Summ. hæredum Valentini
num. 3. nec potuit dictum creditum ſcutorum 1250.
vllo modo excomputari, vel in dicta concordia com-
prehendi, ex quo illud fuerat iam antea per eum-
dem Valentinum de anno 1578. ceſſum Bonamico
etiam de conſenſu dicti Polidori, & ſic omninò ceſ-
8 ſauerat compenſandi, ſiue excomputandi facultas,
vt in ſpecie poſt *Angel.* conſ 259. vol. 2. tradit *Surd.*
conſ. 82 num. 28. & 29. Et conſequenter omninò di-
cendum eſt, quod de dicto anno 1583. fuerint ſolum-
modo ſolidata computa adminiſtrationis dicti Sab-
batini pro tempore in dicto calculo minimè com-
prehenſo, & quod ex hac cauſa Valentinus reman-
ſerit creditor dictorum ſcutorum 112. Id enim eſt
valdè veriſimile, & nihilominus ſufficit, eſſe poſſibi-
le ad hoc, vt probatio hæredum dict. Cardinalis dict.
non poſſit omninò clara, ac neceſſariò concludens,
prout requiritur ad effectum de quo agitur ex ſu-
perius allegatis.

Præſertim quia viſum fuit Dominis valdè inue-
riſimile, quod ſi dicta partita ſcutorum 1250. quæ
non eſt parua, fuiſſet in dicta concordia comprehen-
ſa, contrahentes de hoc non feciſſent aliquam ſpe-
cialem mentionem.

Neque poteſt vllo pacto ſubſiſtere, quod dicta
ſumma ſcutorum 1250. ſtante reſeruatione in dicto
primo calculo facta redacta fuerit ad dicta ſcuta 112.
Tum quia nullo modo fuit probatum, partitas illas
fuiſſe poſteà iuſtificatas, prout probari debuiſſet 9
Bald. conſil. 122. n. 2. lib. 3. *Tiraq* de retract. conuent.
§ gloſſ. 1. ou 4. tum etiam quia eſt poſſibile, quod in
vim dictæ reſeruationis reductio ad dict. ſcuta 112.
tantum fieri potuerit; nam etiamſi præſupponamus,
illas duas partitas in calculo reſeruatas non fuiſſe
in totum iuſtificatas, adhuc tamen cum illæ ſimul
iunctæ conficiant ſolummodo ſummam ſcutorum
1040. reductio fieri debuiſſet ad ſcuta 210. quæ ſu-
perſunt facta dictorum ſcutorum 1040. detractione,
non autem ad ſcuta 112. vt per ſe patet.

Quibus ſic ſtantibus non obſtat, quod concordia
prædicta fuerit facta inter eaſdem partes, & ex ea-
dem cauſa adminiſtrationis, & quod debitorum plu-
ralitas non præſumatur ex allegatis in dict. deciſio- 10
ne anni 619. quia vltra quod identitas cauſæ reſpe-
ctu ſaltem eiuſdem temporis non probatur, cuius 11
ratione illa eſt abſque dubio multiplicabilis, vt in ſi-
mili fuit animaduerſum in Romana Aſſictus 23. Ia-
nuar. 1613. coram R. P. D. meo *Pirouano*, quæ eſt deciſ.
415 n. 2 part. 2. recent. Immo potius conſtat de con-
trario ex ſuperius deductis; Et diuerſitas præſumitur
cōtra illum, cui onus probandi incumbit, prout ſunt
dict. Cardinalis hæredes, *Crauett.* conſ. 112. num. 3. in
fin. *Surd* conſ. 1. n. 101. & conſ. 135. nu 52. *Rota* diuerſ.
deciſ. 441. nu. 1 & 2. par. 1. Reſpondetur etiam, quod
ſtante omninò indubitata ſummæ diuerſitate, ſatis
probata remanet ipſius crediti diuerſitas, etiāſi præ-
ſupponatur, cauſam fuiſſe eamdem, vt tradunt *Bart.* 12
Bald. Angel. & *Caſtrenſ.* in *leg.* ſcire debemus, *D.* de
verb. oblig. *Alex.* conſ. 4. num 3. & 4. vol. 1. *Ruin.* con-
ſil. 31. numero 4 in fin lib. 4 cum aliis congeſtis per
Menoch. de Arb. tr. caſ 213. n. 11. & ſeq.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Fulginaten. Pecuniaria.

Luna 22. *Maij* 1622.

ARGVMENTVM.

Obligatio Matris pro filio quando valeat.

SVMMARIVM.

1 *Mater prohibetur de iure obligare pro filio.*
2 *Fallit concurrente iuramento de iure Canonico.*

Deciſio XXVII.

SEntentiam Rotalem eſſe confirmandam Dominī
reſponderunt; Etenim de illius validitate non
eſt

eſt dubitandū, cū ex reuolutione Actorum appareat, fuiſſe latam ſeruatis ſeruandis; Nec non de iuſtitia apertiſſimè conſtat, quia per ipſam D. Victoria condemnatur ad ſoluendam ſummam ſcutorum 1350. quam in concordia cum D. Equite Petro Aloyſio de Sanctis inita cum decreto Iudicis iuramento, & obligatione camerali promiſit ad effectum reducendi filios in patriam, qui cum dictæ ſummæ debitores eſſent, ob metum mandati executiui contra eoſdem, relaxati ab illa iam pridem aufugerant, vt inſtrumento in actis exhibito.

Neque obſtare viſum fuit, quod D. Victoria non potuerit pro dictis filiis dictam ſummam promittere, cum mater regulariter prohibeatur ſe obligare
1 etiam pro filio, *l. 3. C.* Ad Senatuſc. Vell. Nam licet huiuſmodi obligatio irrita ſit de iure ciuili, ſuſtinetur tamen de iure canonico ob religionem iuramen-
2 ti, quod interpoſitum fuit dicta obligatione Victoriæ ad notata per *DD.* in c. cum contingat de Iureiur. *Theſaur.* dec. 223. num. 8. *Afflict.* dec. 311. num. 4. & firmatum fuit in deciſione in hac cauſa facta coram R.P.D meo *Manzanedo*, ſub die 25. Iunij 1621. ex qua tolluntur omnes obiectiones, & optimè declaratur iuſtitia dictæ ſententiæ. Vnde reſolutum fuit eſſe confirmandam d. tantum Equite Petro Aloyſio de Sanctis informantem &c.

Raueonaten. Saluiani.

Lunæ 2. May 1622.

ARGVMENTVM.

Hypothecam habens ſpecialem in aliqua re, non poteſt generaliter agere, niſi prius diſcuſſa illa re ſpeciali, quod procedit etiam fauore dotis, & quando non dicatur conſtare de d. hypotheca ſpeciali, ſed benè de generali, itaut ſit in electione Creditoris experiri ſuper bonis pro libito ſuæ voluntatis.

SVMMARIVM.

1 *Pignus habens ſpeciale, ſiue hypothecam non poteſt agere contra alia bona generaliter obligata, niſi ſpeciali prius diſcuſſo.*

2 *Quod procedit etiam ſi creditum ſit ex cauſa dotis.*

3 *Obligatio, quando non dicatur continere ſpecialem bonorum hypothecam, ſed potius dationem in ſolutum.*

4 *Dictio, quatenus, importat conditionem.*

5 *Verba, tunc & eo caſu, reſtringunt diſpoſitionem præcisè ad caſum expreſſum, & impediunt, ne illa ad alios caſus trahatur.*

6 *Dictio, tantum eſt taxatiua, quæ excludit omnes alios caſus non expreſſos.*

7 *Obligatio conditionalis, non purificata conditione, perinde eſt ac ſi non fuiſſet facta.*

8 *Creditor ſi habeat omnia bona debitoris ſibi hypothecata, poteſt eligere id, quod vult pro conſequutione ſui crediti.*

9 *Præiudicare quis non poteſt tertio ex facto proprio.*

10 *Tex in l. 2. C. de pignor. in quo caſu loquatur.*

11 *Lex quando eſt exorbitans ſtrictè interpretanda venit, & non eſt trahenda extra ſuos terminos.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio XXVIII.

IN hac cauſa ſub die 15. Decembris anni præteriti fuit coram me reſolutum, ſententiam Rotalem, per quam fuerat pronunciatum, Sebaſtiano pro recuperatione dotis Eliſabethæ ſuæ matris competere Saluianum contra tertios poſſeſſores fundi pro ipſius dotis reſtitutione generaliter hypothecati, fuiſſe iuſtam, & conſequenter non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, niſi obſtaret particularis obligatio terrarum, de qua in inſtrumento dotali; Ideò propoſui dubium huiuſmodi tunc reſeruatum, & Domini exiſtimarunt obligationem ipſam non obſtare; Quoniam licet veriſſimum ſit, habentes ſpeciale pignus, ſiue hypothecam non poſſe agere contra alia bona generaliter obligata, niſi ipſo ſpeciali pignore prius excuſſo, iuxta tex. in *l* 2. vbi *DD.* om- 1
nes, *C.* de pignor. Idque procedat etiam ſi creditum ſit ex cauſa dotis, vt tradit *Roman* in conſ. 187. n. 2. 2
Rip. in *l.* priuilegia, nu. 19. *ff.* de priuileg. cred. *Corn.* conſ. 247. nu. 4. & col. fin. vol. 1 *Crauett.* conſ. 77. nu. 26. *Couar.* lib. 3. var. reſol. cap. 18. num. 3. *Gabr* conſ. 41. num. 5. & ſeq. li. 2. *Surd.* deciſ. 44 num. 5. & conſ. 495. num. 9.

Viſum tamen fuit, diſpoſitionem legis prædictæ ad caſum præſentem applicari non poſſe, quia in dicto inſtrumento conuentum fuiſſe legitur, quod in euentum dotis reſtituendæ, ſi prædium, quod pro parte ipſius dotis fuerat aſſignatum, reperiretur penes Aldobrandinos, vel ipſorum hæredes, eſſet in eorumdem electione ipſummet prædium reſtituere, vel pretium illius, & quatenus prædium reſtituerent, dotis reſiduum in pecunia numerata reſtituere tenerentur, & in caſu contrauentionis Rayneria Pandulphi ſponſi mater teneretur, prout promiſit, ipſum reſiduum dotium reſtituere in tot Terris poſitis in Villa Roncalceſij, prout ex tunc in dicto caſu tantum, vt ſupra, de ipſa poſſeſſione Roncalceſij dictæ Eliſabethæ aſſignauit in ſolutum. & aſſignatum eſſe voluit, arbitrio tamen peritorum tunc temporis communiter eligendorum, vt in Summ. *DD.* de Aldobrandinis num. 1. Ex quibus dixerunt Domini, obligationem prædictam non continere ſpecialem dictarum Terrarum Roncalceſii hypothecam, de qua loquitur textus dictæ *l.* ſecundæ, *C* de pignor. ſed potius dationem in ſolutum pro concurrenti ſu- 3
pradicti reſidui quantitate eamque fuiſſe conditionalem, vt denotat illa dictio, Quatenus, quæ condi- 4
tionem importat, *l.* Stichum qui meus erit, *ff* de legat. 1. *Bart.* in *l.* 1. num. 20. & ibi etiam *Caſtren. Socin.* & alij, *ff.* de cond. & demonſtr. *Surd.* conſ. 186. num. 10. & 11. *Honded.* conſ. 68. nu. 11. li. 2. *Rota* diuerſ. dec. 381. num. 2. par. 2. Et reſtrictam ad caſum præciſum, quo dictum prædium in dotem datum exiſteret penes Aldobrandinos, & ipſi illud pro eodem pretio reſtituerent, reſiduum tamen in pecunia numerata non ſoluerent, prout promiſerunt, & ſic promiſſioni huiuſmodi contrauenirent, vt patet ex illis verbis, tunc & eo caſu, quæ reſtringunt diſpoſitionem præcisè ad caſum expreſſum, & impediunt, 5
ne illa ad alios caſus trahatur, vt per *Ancharan.* in conſ. 356. ſub nu. 3. *Dec.* conſ. 89. num. 3. & conſ. 316. num. 2. in fin. *Gozad.* conſil. 4. nu. 23. *Pariſ.* conſ. 108. nu. 26. li. 3. Præſertim ſtante etiam illa dictione taxa- 6
tiua, tantum, quæ pariter excludit omnes alios caſus non expreſſos, *l.* Gallus § & quid ſi tantum, *ff* de lib. & poſthum. *Purpur.* conſ. 558. nu. 8.

Vnde cum conditio prædicta purificata oon fue-
rit,& caſus huiuſmodi non euenerit, ex quo præ-
dium ipſum fuerat iam diſtractum, & de tempore,
quo fuit factus reſtitutioni locus peoes Aldrobandi-
nos non extabat, nec fuit pro eodem pretio reſtitu-
tum, dicta particolaris obligatio, ſiue in ſolutum
pro reſiduo datio non habuit effectum,ſed idem eſt
7 ac ſi facta non fuiſſet, *l.* pecuniam, *ff.* Si cert.pet.*l.*
oeceſſario, §. quod ſi pendente,*ff.* de peric. & com-
mod.rei vend.*Crauett.*conſ.170.n.8.*Surd.*conſ.298.
num.36.& conſequenter impedire non potuit,quin
Sebaſtianus, qui habebat omnia bona Pandulphi
hypothecata,fundum, ſuper quo Saluiani iudicium
inteotauit, eligere potuerit,vt ſuum creditum con-
8 ſequeretur, iuxta tex.in *l.*Molchis,*ff.*de iur.fiſc.& in
*l.*creditores,*ff.*de diſtr. pignor.cum aliis per *Surd.* d.
dec.44.num.6 & ſeq.

Præterea cum Pandulphus, dom de anno 1577.
dictum prædium,vt ſupra,pro dote habitum,cum d.
Eliſabethæ vxoris conſenſu alienauit, in eodem a-
lienationis inſtrumento bona omnia pro dictæ do-
tis reſtitutione generaliter hypothecaoerit,& huiuſ-
modi inſtrumento,& obligatiooe vſus fuerit Seba-
ſtianos dum Saluiani iudicium pro d. dotis recupera-
tione intentauit, Domini dixerunt, quod etiam ſi
particularis obligatio, de qua agitur, ſpecialem hy-
9 pothecam ſimplicem,& abſolutam contineret, non
autem dationem in ſolutum conditionalem, & ad
certum caſum vt ſupra reſtrictam, adhuc tamen ob-
ſtare non poſſet; quia illa fuit ſolummodo facta
per Raynetiam Pandulphi matrem, non autem per
ipſum Pandulphum; textus vero in d.l.2.loquitor in
caſu,quo idem debitor rem aliquam ſpecialem hy-
10 pothecauerit. & generaliter omnia ſua bona,& cre-
ditor omiſſa ſpeciali hypotheca eius creditum con-
ſequi ioteodit ſuper boois generaliter hypothecatis
in aliorum creditorum eiuſdem communis debito-
ris præiudicium, ad quorum fauorem illius diſpoſi-
tio inducta fuit,vt per *Surd.* d. dec. 44. num.9.quæ
propterea,cum ſit exorbitans,ac ſtrictè interpretan-
da, & non traheoda extra ſuos terminos, vt poſt *Pe-*
dom. dec.159 nom.4. & alios tradit idem *Surd.* ea-
11 dem dec.44. num. 10. & 11. ad caſum præſentem,
qui eſt valdè diuerſus, extendi non debet.

Et ita deciſum &c.

Ariminen. hæreditatis.

Mercurij 4. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Ægidiana conſtitutio in iudicio poſſeſſorio non lo-
cum habet, quando fuit Actore in libello in cauſa im-
plicata,etiam cauſa petitorij: Mulier vſufructua-
ria conſtituta quando excuſetur; & quibus ex
cauſis ob non præſtitam cautionem.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in cauſa poſſeſſoria admittit appellationem non obſtante Ægidiana,ubi Iudex mixturam fecit, & num. 3.*

2 *Appellatio non datur in cauſa momentanea poſſeſſionis.*

4 *Appellatio datur in cauſa poſſeſſionis, quando habet admixtam cauſam proprietatis.*

5 *Sententia, quæ exprimit cauſam immiſſionis contra Mulierem vſufructuariā ex eo, quia non præſtitit cautionem de utendo,& fruendo arbitrio boni viri dicitur habere complicationem cum petitorio.*

6 *Ægidiana ceſſat,quando ſententia continet iniuſtitiam.*

7 *Vſufructuarius priuari poteſt vſufructu, quando non præſtitit cautionem de utendo arbitrio boni viri.*

8 *Vſufructuarius ob non præſtitam cautionem de utendo arbitrio boni viri priuatur vſufructu, ſi fuerit interpellatus,ac in mora conſtitutus.*

9 *Intimatio autem debet eſſe præciſa,& indiuiduali ad cauendum, & non ſufficit intimatio ad docendum ſe caviſſe.*

10 *Et in muliere excuſat ignorantia præſumpta aduerſus non præſtitam cautionem.*

11 *Intimatio prædicta debet fieri perſonaliter, & facta Procuratori non ſuffragatur.*

12 *Inſtrumentum poſt ſententiam poteſt produci ad detegendam iniuſtitiam ſententiæ,vt illa non poſſit exequi., & 13.*

14 *Vſufructuarius,qui cautionem non præſtitit de utendo arbitrio boni viri,tenetur ad reſtitutionem fructuum perceptorum à die tantum moræ, & non prius.*

15 *Mora purgari ſemper poteſt de canonica æquitate dum Ius partis non fuit effectum deterius.*

Deciſio XXIX.

DOmioi vnanimi conſenſu reſponderunt, oon
eſſe locum Aegidianæ,Et moti ſunt,Primo ex
capite mixturæ, quia com procurator D. Lucretiæ
fuiſſet citatus ad docendum,ſnam priocipalem cau-
tionem idoneam dediſſe, & inuentarium bonorum
hæreditatis confeciſſe, & ſi de his non conſtaret,ad
videndum D. Corneliam immitti in poſſeſſionem
bonorum hæreditariorum q. D. Iacobi Blanchellij,
cumque iuxta huius petitionis tenorem latum po-
ſteà fuerit decretum Iudicis deputati ab A.C.ex hoc
modo procedendi non obſcurè apparebat, non a-
ctum fuiſſe ſolummodo ad momentaneam poſſeſſio- 1
nem,in qua prohibetur appellatio ex diſpoſitione *l.*
voica,*C.*ſi de mom.poſſ.appell. ſed etiam ad priua-
tionem vſusfructus d.D.Lucretiæ, vnde in hoc caſu
ratione complicationis poſſeſſorij cum cauſa pro-
prietatis bene poterit appellari, vt latè per *Iaſ.*conſ.
187.vol.2.*Oſaſch.*deciſ.Pedem.25.nu.10. *Menoch.*
de adipiſcen.remed.4.n.86.& ſeqq Eſt enim regu- 2
lare, quod à ſententia habente annexam cauſam
proprietatis datur appellatio,*Bald.* conſil.141. cir-
ca fin li.1.*Put.*dec.108.li.3.*Rota* diuerſor. dec.263.
par.1.

Nec obſtare viſum fuit, qood io dicto decreto
oulla eſſent verba,quæ exprimerent, D. Lucretiam 3
vſufructu eſſe priuandam;quia per illud fuit conceſ-
ſa immiſſio D. Corneliæ ex eo,quia D.Lucretia non
præſtiterat caotionem vtendo, & fruendo arbitrio
boni viri; & ita expreſſa fuit cauſa,quæ habet com-
plicationem cum petitorio, vt fere in his terminis
fuit reſolutū in Romana prætenſæ deuolutionis do- 4
mus 5.Nouemb.1599.corā bo:me:Card.*Lancelloto.*

Secundò,mouebantur Domini ex capite iniuſti-
tię,quæ ſtante non intrat Aegidiana *Gabr.* conſ.44. 5
nu.15.li.1.*Rot.dec.*324.nu.3 par.2.recent. & in Fa-
uentia Saluiani interdicti coram Sanctiſſ. D Noſtro
apud *Pacific.* dec.98.num.1. Iniuſtitia enim decreti
deducebatur ex eo, qoia Vſufructuarius poteſt qoi- 6
dem priuari vſufructu, niſi præſtet cautionem de v-
tendo, & fruendo arbitrio boni Viri, vt in

l.1.ff.

l. 1. *ff.* Vſufr. quemadm. cauc. in *l.* 2. & 4. *C.* de vſufr.
Caualcan. de vſufruct. mul. rel. nu. 142. Sed tamen
7 hoc procedit, ſi fuerit interpellatus, & in mora fue-
rit ſatiſdandi ex latè congeſtis per *Bero.* conſ. 41. nu.
29. & 30. vol. 1. *Bald.* conſ. 459. in fin. lib. 1. *Socin. iun.*
conſ. 72. n. 8. li. 2. *Caſtill.* de vſufruct. cap. 26. n. 14.

Nec officit, quod D. Lucretia fuerit citata ad do-
cendũ ſe dediſſe cautionem idoneam; dicta enim ci-
8 tatio nõ fuit ad preſtandam cautionem, prout requi-
rebatur, ſed ad docendum præſtitiſſe, quæ ſunt plane
diuerſa; Et in hac materia, in qua tractatur de amit-
9 tendo vſufructu à teſtatore, in teſtamento & codi-
cillis vxori relicto, non videtur ita rigoroſè agen-
10 dum, præſertim contra mulierem, quæ præſumitur i-
gnorare, ſe teneri ad cauendum, vt in his terminis
tradit *Natt.* conſ. 477. nu. 6. li. 2. quod eo magis pro-
cedit, quia dicta citatio fuit facta Procuratori hic in
Curia, cuius negligentia in certioranda muliere ab-
ſente non videtur ei nocere debere; præſertim cum
11 detur inſtrumentum præſtitæ cautionis etiam ante
decretum, vt in Summ. D. Lucretiæ n. 2. quod veriſi-
militer ipſa exhibuiſſet, ſi in tempore à Procuratore
ſuo certiorata fuiſſet.

Nec releuat, quod dictum inſtrumentum produ-
ci debuiſſet antequam emanaret ſententia, cum poſt
12 illam nihil momenti habeat, vt per *Bar.* in *l.* fin. n. 2.
per tot. *C.* de edict. diu. Adr. toll. Etenim, cum ſit tale,
vt ex eo conſtet incontinenti de bono iure Lucre-
tiæ, admittendum eſt ad retardandam executionem
ſententiæ, *Seraph* dec. 357. num 4. Cum præſertim
non præſtans cautionem non proinde priuetur poſ-
ſeſſione bonorum ſtatim ipſo iure, ſed tunc demum,
cum poſtquam fuit interpellatus, & conſtitutus in
mora, negligit cauere, quo etiam caſu tenetur eos
tantummodo fructus reſtituere, quos à die conſtitu-
tionis in mora vſque ad præſtationem cautionis re-
13 cepit *Dec.* cõſ. 607. n. 3. *Rui.* conſ. vlt. n. 26. li. 2. *Natt.*
conſ. 477. n. 2. *Caſtill.* in eod. tract. de vſufruct. cap.
26. nu. 12. & 13. Quare nihil obſtat, quominus mora
modo purgetur, cum ſemper purgari poſſit ſaltem de
iure canonico, dum ius alterius partis non eſt effe-
ctum deterius. *Ruin.* conſ. 123. nu. 26. li. 5. *Caputaq.*
14 dec. 230. & 231. par. 2. *Rot.* dec. 728. n. 4. par. 4. diuerſ.
vbi quod mora purgari poteſt in qualibet parte iu-
dicij.

Ex quibus ita deciſum fuit vtraque parte infor-
mante, &c.

Roma. pecuniaria.

Lunæ 9. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Appellatio interpoſita ab vna ſententia non facit de-
uoluere cauſam quoad aliam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio interpoſita ab vna ſententia non ſuffraga-
tur quoad aliam.*
2 *Et ideò non poteſt proſequi cauſa appellationis niſi ab
ea à qua fuit appellatum obſtante defectu Iuriſdi-
ctionis Iudicis à quo nu. 3.*
4 *Clauſula (quam, & quas) operatur, vt Iudex appella-
tionis poſſit cognoſcere ſuper eo, à quo non fuit ap-
pellatum.*
5 *Fallit, quando appellatio non fuit deducta ad ſpe-
ciem cauſa.*
6 *Appellatio non conceditur quando commiſſa fuit cau-
ſa appellatione remota.*
7 *Fides non recognita fidem non facit.*
8 *Alimenta non ſunt debita ex Religionis ſtabilimentis
S. Stephani Equitibus, qui non ſoluerunt paſſa-
gium, & Religioni non inſeruierunt.*
9 *Fides fidem tollit.*
10 *Solutio probatur coniecturis.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio XXX.

CEnſuerunt Domini, ſententiam Rotalem pro
ſcutis mille non eſſe exequendam, in reliquis
verò procedendum eſſe ad vlteriora. Fundamentum
reſolutionis quoad primam partem fuit, quia D. E-
ques Bartholomeus Cannobius duo coram A. C. in-
troduxit iudicia, Primum executiuum vigore obli-
gationis cameralis contra Auguſtinum Piſam vti hæ-
redem teſtamentarium Abbatis Bonifacij, in quo
obtinuit, ad ſui fauorem relaxari contra bona hæ-
reditaria mandatum executiuum pro dicta ſumma
ſcutorum mille, à cuius mandati relaxatione non ſo-
lum non fuit appellatum, ſed immo dictus hæres illi
expreſsè conſentit, atq; fuit etiam poſtea executio-
ni demandatum ſuper quibuſdam locis Montium
hæreditarijs in Ciuitate Bononiæ, vt in num. dicti
Equitis num 3. Succeſſiuè autem, quia mandatum
prædictum fuerat relaxatum cum clauſula, Sine
præiudicio reſidui, aliud iudicium ordinarium via
Monitorij inſtentauit coram eodem A. C. pro reſti-
tutione ipſius reſidui fructuum cenſuum, & locorum
Montium Commendæ ipſius Equitis Bartholomei,
in quo citato etiam D. Equite Franciſco Bolognino
dicti Abbatis Legatario pro omni ſuo iure, & inter-
eſſe, obtinuit contra eadem bona hæreditaria ſen-
tentiam fauorabilem à qua dictus D. Eques Bologni-
nus appellauit, & cauſam in Rota committi obti-
nuit. Ex qua facti ſerie Domini dixerunt, quod qua-
tenus dicta ſententia Rotalis R. P. D. mei *Veroſpij*,
ſtantibus deciſionibus in cauſæ factis, in vtroque
capite eſſet etiam iuſta, & ipſarum deciſionum fun-
damenta militarent etiam quoad dicta ſcuta mille,
nihilominus apparet, in eo capite, in quo dictus E-
ques Bartholomeus fuit condemnatus ad dimitten-
dum, & relaxandum in hæreditate dicta loca Mon-
tium Bononiæ per ipſum, vt ſupra habita pro dicta
ſumma ſcutorum mille, fuiſſe nullam ex defectu iu-
riſdictionis, quia à dicto mandato in iudicio execu-
tiuo antea relaxato nullo modo fuit appellatum, ſed
appellatio fuit ſolummodo interpoſita à ſententia
diffinitiua poſtea lata in alio iudicio ordinario, quæ
proptereà quoad illud non ſuffragatur, ſed ab eo et- 1
iam appellari debuit, vt prob. tex. & ibi gloſ. *Bart.*
& alij in *l.* cum in vna, §. 1. *ff.* de appell. & tradit *Io.
Andr.* in c. pluralis, de reg. iur. in 6. & *Pariſ.* conſ. 66.
num. 5. vol. 1. quem refert & ſequitur *Scacc.* de ap-
pellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 17. limit. 47. memb. 2. n. 23.
& 24.

Ex quo fit, vt D. Eques Bologninus quoad articu-
lum reſtitutionis dictorum ſcutorum mille appel-
lationis cauſam in Rota proſequi non potuerit, 2
vt tradit *Bartol.* & communiter Scribentes in *l.* ap-
pellante, in prin. *ff.* de appell. & *Pariſ.* d. conſil. 66.
num. 6. & 7. illeque non fuerit in ipſius appellatio-
nis commiſſione comprehenſus, & conſequen-
ter Iudex cognoſcendo ſuper eo, quod ſibi com- 3
miſſum non fuerat, nulliter & inualidè proceſſit,

cap.cum dilecta, de reſcript.cap.cui, de præben. in 6.cum aliis per *Vant.* de nullit.ex defect. iuriſd. deleg.nu 91.

Neque viſa fuit obſtare citatio ad viden.reuocari mandatum prod. ſcutis mille relaxatum, de qua in ſum. D.Bolognini nu.3.tum quia non conſtat, illam factam fuiſſe ad ipſius D. Bolognini inſtantiam, ex quo ipſe in ea non nominatur; Tum etiam quia ſuper ea fuit ſolummodo tentus terminus, Pro ſeruato & ideo non videntur, ad effectum, de quo agitur, habenda in conſideratione.

4 Minus etiam obſtare dictum fuit, quod in commiſſione fuerit apposita clauſula, Quam & quas, vna cum omnib. incidentibus, dependentibus, emergentib.&c. per quæ operatur, vt Iudex poſſit cognoſceri, & pronunciare etiam ſuper eo, à quo non fuit appellatum *Rot.*dec.287.n.5.& 6.p.2.diuerſ.& fuit dictū in Romana Saluiani interdicti 4.Decembr.1598. coram Cardinali *Lancelloto*, & in Tolerana Confraternitatum 2. Decembris 1611 coram R.P. D. meo *Vbaldo*, quæ eſt dec.360.n.3.p.1.recent. Quia fuit reſponſum, clauſulam prædictam non fuiſſe deductam ad ſpeciem huiuſmodi prætenſionis ſcutorum mille neque in actis, neque in diſputationibus, & conſe-

5 quenter ad effectum, de quo agitur, ſuffragari nō poſſe vt per Caputaq.dec.125.n 2.p.4. & fuit dictum in Legionem Præſtimoniorum 16.Ianuarij 1595. corā bo:me:Cardinali *Pamphilio*, & in Aretina Commēdę 27.Februarij eiuſdē anni coram eodem Cardinali.

Quo vero ad reliqua in dicta ſententia A.C.à qua fuit legitime appellatum, compræhenſa, dictum fuit, ſententiam Rotalem illius reuocatoriam, cuius validitas quoad hanc partem in dubium non reuocabatur, nec reuocari iure poterat, fuiſſe iuſtam, vt clare patet ex late deductis in decisionibus primo co: R. D.meo *Seleucien.*& poſtea coram R. P. D. meo *Veroſpio* in hac cauſa factis, qua Dominis placuerunt; Et

6 conſequenter ſtante Commiſſione manu Papæ ſignata ad ipſiuſmet Equitis Cannobij inſtantiam cum clauſula, Appellatione remota, firmam remanere, ſuumq; effectum ſortiri debere iuxta tradita per Canoniſtas in cap paſtoralis 53.de appell. *Rain.*conſ.82. nu.4.vol 5.*Caſ.*de *Graſſ.* deciſ.2. nu.5. de locat.cum pluribus aliis congeſtis per *Scacc.* de appell. quæſt. 16.limit 1.nu.20 & ſeq.& nu.28. & 29.

Neque viſum fuit Dominis obſtare id, quod pro parte d.Equitis Cannobij dicebatur de abſentia ab Vrbe,& de alimentis à Religione S.Stephani, & aliunde habitis; quia ad hoc probandum fuerunt ſolummodò datæ quædam fides ſimplices, quæ fidem

7 non faciunt, vt eſt vulgatum,& fuit dictum in Senogallien.Prædij 3. Iunij 1585.& in Parmen.Beneficij 12.Nouembris 1588.coram Bubalo & in Turritana tertiariæ 15.Maij 1592. coram Cardinali *Mantica* inter impreſſ.dec.177.nu.4.

Præſertim quia vna ex ipſis non videtur continere atteſtationem aliquam ex certa ſcientia, ſed potius ex relatione aliorum; Fides vero datæ ab aliquibus Equitibus S.Stephani confundi videntur ex reſponſione data in vlt.deciſione coram R. P. D. meo *Veroſpio* ſub die 8.Nouembris 1621.quod nempe ex Religionis conſtitutionibus nihil ab ea dici poteſt Equiti Cannobio erogatum, cum ipſe cenſum, quē, Paſſaggio, nuncupant non ſoluerit, ac etiam ex fide Secretarij generalis eiuſdem Religionis de qua in ſum. Equitis Bolognini n.8.aſſerentis, ſeſe in libris diligenter perquiſiuiſſe,& nullibi reperiſſe, quod d. Eques Cannobius vllo vnquam tempore ipſi Religionis inſeruierit, vel ab ea ſtipendium aliquod, ſiue prouiſionem habuerit, cuius atteſtatione tanquam fundatæ in librorum inſpectione, & factæ ab Offi- 8
ciali ad id deputato maior fides adhibenda videtur iuxta deducta in Rauennaten. cenſua 2.Maij 1608. coram R.P.D.meo *Manzanedo*.

Addebat etiam vnus ex Dominis, fides prædictas, dato quod ſint veriſſimæ, non concludere, quod Eques Cannobius habuerit aliunde integra alimenta, ita vt nullis aliis pecuniis indiguerit; Immò ex partitis ex banco extractis manifeſte conſtat de contra- 9
rio: vnde cum agatur de re geſta inter patruum & nepotem, adhuc dicendum videtur, Equitem ipſum fuiſſe integre ſatisfactum, ſtantibus præſertim pluribus coniecturis, ac præſumptionibus id ſuadentibus in dictis deciſionibus optime deductis ac ponderatis, quæ ſufficiunt ad ſolutionem probandam vt per *Surd.*dec.105.per tot.& fuit firmatum in d.vltima deciſione coram R.P.D.meo *Veroſpio*.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Romana Stantiarum ad Scalas ſanctas.

Lunæ 9. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Diſcutitur & reſoluitur in hac deciſione, quod Manſiones ædificatæ ſupra porticum Scalæ Sanctæ à Sixto V.fil.rec.ſpectant, & pertinent non ad Cuſtodes Capellæ Sanctiſſimi Saluatoris, ſed bene ad Rectorem dd. Scalarum tanquam, ſeu Manſiones, dum ſumus in dubio ad quem ſpectent, & cui veniant adiudicandæ.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ipſo iure acquiritur ob priuilegium conſtructionis.*

2 *Manſiones ad illum ſpectant, per cuius ſcalas, datur aditus ad eas, &c.*

3 *Principale cuius eſt conceſſum, videtur eius acceſſorium datum.*

4 *Sub domus conceſſione, veniunt hortus, & alia ſimilia, ſi ad ea patet aditus per domum.*

5 *Manſiones ædificata ſupra Eccleſiam, pertinent ad eiuſdem Eccleſiæ Rectorem.*

6 *Ædificium ſuper porticum conſtructum eſt illius, cuius eſt porticus.*

7 *Pecunias proprias quod quis debeat erogare in reparationem, & conſeruationem rerum alienarum, abſurdum eſt.*

8 *Sententia licèt ſine actis exhibita non probet, facit tamen magnum adminiculum.*

9 *Sententia quando eſt antiqua, probat etiam ſine actis tam quoad iuſtitiam, quam quoad ſolemnitates.*

10 *Ab aſſertione Papæ maximè in facto proprio, & eius literis diſſentire nefas eſt omninò.*

11 *Teſtes de auditu non probant.*

12 *Sixtus V.fil.mem. in publicis ædificiis ſemper fuit magnificentiſſimus.*

13 *Ædificium cedere debet ſolo.*

14 *Eccleſia in alterius ſolo ædificata, an cedat Domino illius.*

15 *Locus pius ſolum eſt omninò ſubiectum Pontifici.*

16 *Princeps in ſolo ſuæ iuriſdictionis quoties ædificat, & illud in alterius vſum deſtinat, cenſetur in eundem*

dem vſum tranſlatum, nedum ædificium, ſed etiam ipſum ſolum.

17 *Solum, quando inuerſo iuris ordine cedat ædificio.*

Deciſio XXXI.

Felicis recordationis Sixtus V. vt fidelium ani-
mos ad Saluatoris Chriſti Paſſionis, ac necis me-
moriam recolendam excitaret, Scalas Sanctas illius
pedibus calcatas, & Sacro cruore aſperſas ex abie-
cto, vbi prius quaſi iacebant, in conſpectiorem tran-
ſtulit locum propè augustiſſimam Capellam Sanctiſ-
ſimi Saluatoris, Sancta Sanctorum nuncupatam,
deinde Porticu, altis Scalis, & Sacellis religioſo ſplē-
didoque ambitu vallauit, & pro augendo illarum
cultu ibidem Præpoſituram, Sacriſtiam, quatuor Ca-
pellanias, & alios totidem Clericatus erexit, & pro-
priis pecuniis dotauit, illiuſq; cuſtodiam dictarū Sca-
larum Sanctarum & Capellarum de nouo erecta-
rum demandauit, & omnes dictas præbendas Iuriſ-
patronatus Excellentiſſimæ Familiæ Perettæ ſubie-
cit; cum autem ſuper dictum porticum constructæ
eſſent nonnullæ manſiones, & circa duas ex illis orta
eſſet contentio inter dictum Præpoſitum, & Cuſto-
des d. Capellæ Sanctiſſ. Saluatoris, propoſui dubium,
ad quem ſpectarent d. duæ manſiones; Et Domini re-
ſponderunt pertinere ad D. Præpoſitū. Et moti ſunt,
quia quod Scala, Sacella, ſignanter porticus, cui præ-
dictæ manſiones ſubnixæ ſunt, ſpectent ad ipsū Præ-
poſitum, & Iuſpatronatus; non controuertebatur, nec
controuerti poterat, quia in erectione Præpoſituræ,
& iuriſpatronatus expreſsè hoc legitur, & quia etiā
ob priuilegium constructionis ipſo iure in illis ædi-
1 ficiis; prædictis Patrono, & Præpoſito acquiſitum
fuit, gloſ. in c. piæ mentis 16. q. 7. *Lambert.* de Iur. pa-
tr. li. 1. q. 2. art. 2. n. 1. & ſeqq. *Caputaq.* dec. 1; 3. par. 2.
cum aliis congeſtis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 18. n.
51. Vnde ſi Scalæ de nouo fabricatæ, & d. porticus
2 ſpectant ad Præpoſitum, & per dd. Scalas & Porticū
datur aditus ad has manſiones vnaq; ſimul ſtructum,
muro, ac fundamentis connectuntur, conſequens eſt
neceſſarium, vt ad eumdem Præpoſitum ſpectent
ipſę manſiones, ad *tex.* in *l.* Olympico, & ibi gloſ. in
verbo Legatum non eſt, & etiā *Bar.* *ff.* de ſeruit. vrb.
præd. *l.* prędiis, §. balneas, *ff.* de legat. 3. cum aliis alle-
gatis per *Anchar.* conſ. 291. ſub nu. 1. alioquin eſſet
abſurdum, vt in ſimili perpendit idem *Anchar* quod
Præpoſito conceſſa fuiſſet principalis fabrica, & po-
ſtea denegata eſſent acceſſoria, qualis videntur ædes,
3 de quibus agitur; Et ad idem quod ſub conceſſione
domus veniant hortus, & alia ſimilia, ſi ad ea pateat
aditus per domum, tradunt *Ioan. de Amic.* conſ. 1. n.
4 7. & 8. *Soc. iun.* conſ. 76. n. 7. & 159. nu. 8. li. 2. *Surd.* de
communi atteſtans conſ. 207. nu. 4. li. 2. *Gabr.* conſ.
94 nu. 9. lib. 2. latè *Simon de Pratis*, de interp. vlt. vol.
lib. 4. interpret. 1. Dubit. 7. nu. 29 & *Rota* apud *Capu-
taq.* dec. 342. num. 2. par. 3. Et in terminis de Stantiis
ædificatis ſupra Eccleſiam quod pertineant ad eiuſ-
dem Eccleſiæ Rectorem fuit dictum in Romana
5 Stantiarum 25. Iunij 1618 coram R. P. D. meo *Vbal-
do.* & magis in puncto quod ædificium ſuper porti-
cum constructum ſit illius, cuius eſt ipſa porticus,
6 reſpondit I C. in *l.* quod conclaue, & præcipuè in
vltimis verbis ibi, Nec conſequens eſt, vt alterius
ſit, quam cuius eſt id, cui ſuperpoſita eſt. *ff.* de damn.
infect.

Plurimum etiam Dominos vrgebant verba ere-
ctionis, & dotationis Præpoſituræ, ibi, Quod verò
Deciſ. Clem. Merlini.

reliquum erit in ipſis ſacellis nouis pro diuino cul-
tu manutenendis, ſiue in reparationem & conſerua-
tionem Scalarum & Porticus, ac totius continentis
ædificij erogandum perpetuo concedimus, & aſſi-
gnamus; Si enim quod ſupereſt debet erogari per
Præpoſitum in reparationem Scalarum, & Porticus,
& totius continentis ædificij, in quo ſine dubio con-
tinentur hæ manſiones, ſignum eſt euidens, eaſdem 7
etiam manſiones, quemadmodum reliquum ædifi-
cium, debere ſpectare ad Præpoſitum, alias incon-
gruum viſum fuit, quod Præpoſitus deberet erogare
proprias pecunias in reparationem, & conſeruatio-
nem rerum alienarum.

Quibus etiam ex abundanti adnectebant ſenten-
tiam alias à Viſitatore Apoſtolico latam, ſuper diffe-
rentiis tunc ortis inter eoſdem Cuſtodes, & Præpo-
ſitum, ac Beneficiatos, in qua fuit pronūciatum, Cu-
ſtodibus nullum ius competere ſuper ædibus con-
trouerſis, & ædes per Sixtum V. ædificatas pertinere
ad Præpoſitum; quæ ſententia tanquam ſine actis ex-
hibita, licet omninò non officiat Cuſtodibus, negari
tamen nō poteſt, quin magnam inferat præſumptio- 8
nem pro eodem Præpoſito, *l.* Herennius, §. Caia, *ff.* de
euict. *l.* ab ea parte in 2. reſponſo, *ff.* de probat. *Gabr.*
concl. 5. de ſent. *Card. Seraph. deciſ.* 1422. nu. 9. Et eo
maxime cum ſit antiqua, quo caſu etiamſi acta deſi-
derentur, probat, & pro ea præſumitur tam quoad
iuſtitiam, quam quoad ſolemnitates *Curt. ſen.* in *l.* ad- 9
monendi num. 72. de Iur. iur. *Caſſad. deciſ.* 3. nu. 2. de
probat. Rota diuerſ. *deciſ.* 1302. part. 3. & apud *Card.
Mantic deciſ.* 296. nu 6.

Nec obſtare viſum fuit, quod Cuſtodes viſi ſunt
probare, ab ipſis ædes prædictas constructas fuiſſe;
quoniam hoc concludenter teſtes examinati non
præſtiterunt, immo de mendacio conuincuntur, tum
ex aliis teſtibus numero pluribus, ſcientia, & ætate
magis informatis deponentib., excepta Capella San-
ctiſſimi Saluatoris diruttis omnib. antiquis ædificiis,
totam molem à Sixto V. constructam fuiſſe, tum ex
aſſertione Pontificis ibi, Porticum quoque ante eas,
nempe Scalas Sanctas, ſatis amplum, & ornatum ex-
truximus; Si autem à Pontifice extructa fuit porticus,
& illi impoſitæ ſunt hę manſiones, ergo non fuerunt
ædificatæ à Cuſtodibus; à Pontificis autem aſſertio-
ne, præſertim in facto proprio, & eius literis diſſen-
tire nefas eſt omnino cap. literis de probat. *Bar.* in l.
ambitio nu. 18. *ff.* de decret. ab ord. facien. *Lap.* alleg. 10
31. & Rota in Theatina Iuriſdictionis 4. Maij 1612.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.

Nec obſtat quod à bo. me. *Card. Iuſtiniano*, ad quem
vt aiebant informantes pro Cuſtodibus, fuit directū
memoriale fel. rec. Clementis VIII. aſſignatus fuerit
ſitus diſcoopertus pro Capellano Sanctiſſimi Salua-
toris, & deinde illius Societatis ſumptibus prædictæ
manſiones à Cuſtodib. fuerint abſolutæ, quia hoc nō
probatur; teſtis enim ſecundus qui melius cæteris rē
narrat deponit de auditu, *Io hò inteſo, che detti Signori* 11
*Guardiani hanno fabricato in dette ſtanze di detto Ca-
pellano*, & ideo fidem nō meretur l. teſtiū C. de teſtib.
cum aliis allegatis in Cremonen. Confidentiæ 1. A-
prilis 1611. coram Sanctiſſimo D. noſtro, quę eſt *dec.*
358. n. 5. par. 1. recent. Tertius etiam teſtis deponit de
auditu Quartus verò nihil penitus concludit, dum
ait; *Il Cardinale Giuſtiniano ordinò continuaſſero il loro
poſſeſſo, & habitatione delle ſtanze*; Sed ex hoc nō infer-
tur, manſiones fuiſſe impenſis Cuſtodū extructas, In-
ſuper dicti teſtes habent affectionem, & intereſſe cū
Cuſtodibus, inter ſe contrarij videntur, & alias pa-

tiuntur exceptiones, vt bene illos excutiunt Infor-
mantes pro Præpoſito. Deniq; vt vnus ex Dominis
animaduertebat, valde inuerisimile eſt, quod Sixtus
12 V. qui gloriatur feciſſe ingentes impenſas in dicta
fabrica, & in publicis ædificiis ſemper magnificen-
tiſſimum ſe præbuit, reliquerit dictum ſitum diſcoo-
pertum, & parietem proſpectus imperfectum pro
vna vel duabus manſionculis fabricandis ad vſum
Capellani SS. Saluatoris.

Minus etiam obſtat, quod ſitus vbi modo, & por-
ticus, & manſiones conſiſtunt, eſſet antiquitus in
13 dominio Cuſtodum Sanctiſſimi Saluatoris, & pro-
pterea ſuperuenienıs Sixti V. ædificium cedere de-
14 beat ſolo, & proinde dominio Cuſtodum ad l. 2. C.
de rei vend. quod procedit, & in Eccleſia in alterius
Eccleſiæ ſolo ædificata ſecundum *Bald.* conſ. 311.
num. 4. lib. 5. Quoniam id non probatur, & proba-
tum non ſuffragaretur, quippe ſolum illud tanquam
15 loci pij, Pontifici omnino ſubiectum erat, & Prin-
ceps quoties in ſolo ſuæ iuriſdictioni obnoxio ædi-
16 ficat, & illud in alterius vſum deſtinat, cenſetur in
eumdem vſum tranſlatum nedum ædificium, ſed et-
17 iam ipſum ſolum, quod in hoc caſu, inuerſo iuris or-
dine, cedit ædificio vt in terminis tradit *Abb.* conſ.
62. num. 14. verſ. Ex 2. & num 15. verſ. Nunc reſtat
lib. 2.

Sed quoniam Cuſtodes prædicti quatenus domi-
nium non haberent, prout non habere à Dominis
reſponſum fuit, obiiciebant, aliud ſibi ipſis ius com-
petere reſpectu habitationis, ſuper hoc iure DD.
mandarunt particularem inſtitui diſputationem.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Legati.

Veneris 13. *Maij* 1622.

ARGVMENTVM.

Dos ſoluta ab aliquo, an & quando ſoluto matrimo-
nio ad dotantem debeat reuerti. De interpreta-
tione Statuti Vrbis li. 1. cap. 130. & nonnulla alia
circa dicta Teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Pro Legato datur via exequutiua.*
2 *Dos ſoluta à fratre ad fratrem dotantem ſoluto ma-
trimonio redire debet, ex diſpoſitione Iuris com-
munis & Statuti Vrbis.*
3 *Dummodò probetur ſoluta à fratre ex propriis pecu-
niis.*
4 *Dos à fratre ſoluta non præſumitur de propriis ſolu-
ta pecuniis, quando ipſe eſt hæres Patris Debito-
ris, & 5.*
6 *Teſtis de auditu non probat.*
7 *Et præſertim quando à parte originatur.*
8 *Teſtis per rationem deponens iudicandi modo non
probat.*
9 *Ratio in Teſte debet eſſe concludens, & ſi non conclu-
dens deducitur perinde eſt, ac ſi ſine ratione depo-
neret, num. 10.*
11 *Hæres qui Inuentarium non confecit, grauatur ma-
iori, & arctiori onere probandi.*
12 *Frater, vt præſumatur non dotaſſe de propriis bonis
(ſicut ipſe probare tenetur ad effectum reuerſionis
ad ipſum) ſufficit offuſcare probationes illius à poſ-
ſibili.*
13 *Vinc. de Franchis deciſ. 196. declaratur.*
14 *Dos à fratre ſorori præſtita de proprio, præſumitur
donata, non verò animo repetendi ſoluta.*
15 *Dos reuertitur ad fratrem dotantem ad formam Sta-
tuti Vrbis, quando ceſſat pactum in contrarium,
dum Mulier dotata decedit ab inteſtato, ſicut ſi
condito teſtamento, & ſic interpretationem admi-
ſit per Rotam d. Stat. Vrbis.*

Deciſio XXXII.

OMiſſis prætenſis nullitatibus Domini dixerunt,
mandatum relaxatum ad fauorem RR. PP. S.
Laurentij extra Muros in executionem duarum con-
formium ex diſpoſitione Statuti Vrbis c. 178. lib. 3.
rem iudicatam facientium, fuiſſe iuſtum, quia lega-
tum ſcutorum 600. per q. Orinthiam dictis Patribus
relictum non controuertebatur, de eo enim apet-
tiſſime conſtat tam ex teſtamenti, quam codicillo-
rum lectura, & ex dictis duabus conformibus pro il-
lius conſecutione ab iiſdem Patribus obtentis, in
quarum executionem dubium non eſt, mandatum
prædictum contra bona hæreditaria ipſius Orinthiæ
relaxari potuiſſe iuxta tex. in l. fin. §. ſed etſi legatarij 1
C. de iur. delib. & in l. vniuerſæ §. quod ſi deducto
C. de legat.

Nec viſum fuit obſtare, quod prætendatur, in hæ-
reditate Orinthiæ nulla alia bona, quam dotalia
fuiſſe reperta, illaque hæreditaria ipſius dici non
poſſe, ſed dotem ipſam totam, & integram vti ſolu-
tam ex propriis dicti D. Horatij ſui fratris pecuniis, 3
non autem ex bonis paternis ad eumdem D. Hora-
tium dotantem reuerti debuiſſe non ſolum ex Statu-
to Vrbis cap. 130. lib. 1. ſed etiam attenta Iuris diſpo-
ſitione iuxta deciſionem *Vinc. de Franch.* 196. quam
ſequitur, & commendat *Menoch.* de præſumpt. lib.
3. præſumpt. 10. ſub nu. 24. quia non fuit ſufficien-
ter probatum, quod dos fuerit per ipſum D. Hora-
tium ſoluta ex propriis pecuniis, prout omnino ple-
ne, & concludenter probari debuiſſet, vt in termi-
nis Statuti prædicti fuit reſolutum in Romana de
Ruſconibus 17. Martij 1600. coram Illuſtriſſimo
D. meo *Card. Sacrato* & in Romana dotis 7.
Februarij 1601. coram bo: me: *Card. Pamphi-
lio.*

Neque obſtat, quod in dubio dos ſoluta præſu- 4
matur ex bonis propriis dotantis vt per *Rip.* in l. 1.
num. 44. *ff.* ſol. matr. quia hic vrget in contrarium
alia præſumptio, quod nempe cum D. Horatius vti
frater non teneretur dotare ex propria perſona di-
ctam Orinthiam eius ſororem, cenſetur dotaſſe vti
hæres patris, & de bonis paternis, non autem pro- 5
priis, vt tradit *Ruin.* conſ. 200. ſub num. 4. lib. 1. &
conſ. 65. ſub numer. 6. verſ. Sed vbi etiam lib. 3. & in
terminis dicti Statuti reſpondit Rota in dict. Ro-
mana dotis coram *Card. Pamphilio.*

Neque etiam obſtant teſtes deponentes, Hora-
tium dotaſſe de bonis propriis, vt in eius ſummario
nu. 5. quia primus, & tertius deponunt de auditu, & 6
ideo non probant cap. licet ex quadam, & ibi *Ho-
ſtien. Butr. Imol. Abb.* & alij extra de teſtib. Præſertim,
quia dicunt, audiuiſſe ab ipſomet D. Horatio, & ab 7
aliis non ſpecificatis illorum nominibus *Aret.* conſ.
73. num. 11. *Crauett.* conſ. 41. n. 2. & 3. *Surd.* conſ. 115.
num. 96. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 475. num. 14. Se-
cundus vero potius iudicat, quam teſtificetur, inquit 8
enim; *Biſogna che il Signor Oratio habbi data ad*

Orintia

Orintia la dote del ſuo perche guadagnaua in negotij di
Cancellaria; Et ſic fidem non facit *Bart.* in l. qui te-
ſtamento, §.fin.*ff.*de teſtam *Innoc.*& alij in cap. cum
cauſam de teſt.*Craueta*.conſ. 41. num. 4. *Rota deciſ.*
586.num.6.par.1. recent.
Nec quidquam facit, quod teſtes prædicti depo-
nant etiam, bona paterna ad ſummum non aſcen-
diſſe ad valorem ſcutorum 1200.& patrem reliquiſ-
ſe quatuor filios, vt in d. ſummario num. 3. & 4 &
conſequenter ex hoc ſatis aperte inferri videatur,
quod de bonis paternis non potuerit aſſignari O-
rinthiæ dos ſcutorum duorum millium, prout aſſi-
gnata fuit vt in eodem ſummario num.1.Nam teſtes
ipſi non videntur huiuſmodi negatiuam ſufficienter
probare; quamuis enim dicant, quod ſi pater dicti
D.Horatij plus reliquiſſet, id ſcirent, non tamen
reddunt ſufficientem ſcientiæ cauſam; dicunt enim
ſolummodo, quod id ſcirent, quia conuerſabantur in
9 illius domo, quæ ratio non eſt concludens, ac neceſ-
ſaria, prout requiritur; fieri enim poteſt, quod ille a-
lia bona tam mobilia, quam ſtabilia, vel nomina
debitorum, aut annuos redditus haberet, de quibus
teſtes prædicti ex eo ſolum, quod in domo conuer-
ſati fuerint, ſcientiam habere non potuerint, & con-
ſequenter non probant, Paria enim ſunt rationem
aliquam non reddere, & reddere, ſed minus bonam,
10 ac ſufficientem iuxta tex.& ibi not. per *Bald.* num.
1. in fin. *Alber.* poſt num 1.verſ. Et debet eſſe ratio
Caſtren. ſub num.6. & alios in l.ſolum, C. de teſt.
Bald. in c. cum cauſam num. 15. & ibi etiam *Abb.*
ſub nu 6.de teſt.cum aliis congeſtis per *Farinac.* de
teſt.q 1.70. num.10.
Præſertim quia cum D. Horatius inuentarium a-
11 liquod bonorum paternorum non confecerit, ar-
ctioris grauatur probationis onere vt in ſimili fuit
dictum in Bononien.de Poetis 4. Martij 1615. co-
ram R.P.D. meo *Vbaldo.*
Sed dato etiam, quod negatiua huiuſmodi fuiſſet
concludentiſſime probata, adhuc tamen dixerunt
Domini, ex hoc neceſſario non inferri, quod D.Ho-
ratius dictam Orinthiam eius ſororem dotauerit de
bonis propriis, cum illam dotare potuerit de bonis
12 maternis, vel de bonis ipſiuſmet Orinthiæ aliunde
quæſitis, quod ſufficit ad effectum, vt probatio per
eum allata non ſit omnino clara, ac neceſſario con-
cludens, prout requiritur iuxta deducta in ſupra al-
legata Romana de Riſconibus coram Illuſtriſſimo
D. *Card.Sacrato*,& in Romana dotis coram bo.me.
Card.Pamphilio.
Et ex his etiam patet, tradita per *Vinc.de Franch.*
13 *d.deciſ.*196. ad caſum præſentem applicari non poſ-
ſe; quia ibi aperte conſtabat, dotem pro certa ſal-
tem portione datam fuiſſe de bonis propriis ipſius
fratris dotantis.
Præterea aliquibus ex Dominis viſum fuit, quod
cum D.Horatius non teneretur de proprio d.Orin-
thiam dotare, & nullo modo fuerit ſtipulatus, præ-
tenſam dotem ſibi reſtitui, præſumitur illam dediſſe
animo donandi, vt in terminis fratris dotantis tra-
dit *Bald.* in l. fin. num. 18.C.de dot.promiſſ. & *So-*
14 *cin.* ſen.conſ.291. num.11. verſ. ad tertiam ratio-
nem,& num.12.lib.2. & late proſequitur *Handed.*
conſ.91. num.80. 81. 82. & ſeqq. vol. 1. Nec dicti
Statuti beneficio vti voluiſſe videtur, cum ita ſtipu-
latus non fuerit, prout expreſſe Statutum ipſum ſti-
pulari mandat ibi, Et ſic ſtipulari debeat.
Denique cum ſtatutum prædictum vtatur verbo,
reuertatur ad fratres dotantes, quod eſt commune
Deciſ. Clem. Merlini.
ceſſante præſertim pacto, & expreſſa ſtipulatione, 15
locum habere non poteſt quando mulier dotata de-
ceſſit cum teſtamento, in quo de eius dote depoſuit
ad fauorem alterius, ſed tantum quando illa deceſſit
ab inteſtato, vel dotem ipſam fratri in teſtamento
reliquit vt in terminis ſimilis Statuti eodem verbo,
Reuertatur, vrentis tradit *Caſtren.* in l. ſi cum do-
tem num. 11.*ff.* ſol.matr. *Oſaſch. deciſ.* 20. numer.
3. & ſeqq.late *Handed.* conſ.16. nu. 14. & pluribus
ſeqq. li 2. & *Rot.*in Aſculana dotis 18.Aprilis 1616.
coram Reuerendiſſimo D.meo Decano, quæ eſt *de-*
*ciſ.*710.ſub nu 4.par.1.recent.
Et ita deciſum Horatio tantum informante, &c.

Lunen. Sarzanen. Iurispatronatus.
Mercurij 18. *Maij* 1622.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam in iudi-
catum tranſactam non datur, vbi de læſione non
docetur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione acto-*
rum.
2 *Sententia per non interpoſitam appellationem intra*
decem dies tranſit in iudicatum.
3 *Reſtitutio in integrum non datur aduerſus ſententiam*
in iudicatum tranſactam, niſi probata læſione pla-
nè, & num.4.

Deciſio XXXIII.

CVm ſententia Rotalis, de cuius validitate con-
ſtabat ex reuolutione actorum iuxta tradita per
Caputaq. deciſ. 260 part. 2. & *Rot. deciſ.* 170. num. 1
1.par 2.in recentior. feciſſet tranſitum in iudicatum,
ex quo cauſa appellationis infra decendium poſt di-
ros Apoſtolos reuerentiales in forma commiſſa non
fuerat *Caſſad. deciſ.* 4. in princ. de appell. *Caſ. de* 2
*Graſſ. deciſ.*3. num. 1. de reb. Eccleſ.non alien. *Ca-*
putaq. deciſ 31. & 32. par. 1 Dubitaui. An conſtaret
de cauſis reſtitutionis in integrum: Et Domini ne-
gatiue reſponderunt; quia Hieronymus de dictæ
ſententiæ iniuſtitia & conſequenter de læſione ali-
qua nullo modo docuit, prout plene & concluden- 3
ter docere debuiſſet, cum ſine illa nunquam ſit re-
ſtitutioni locus cap. 1. & ibi *Abb.* numer.2. de reſt.
in integr. *Caſtr.* in l.fin. ſub num.5. *ff.* In quib.cauſ.
in integr. reſtit. *Salycet.* in l.1. num.16. & ſeqq. C.
ſi aduerſ. rem iud. *Rot. deciſ.* 1. de reſtit.in integr.in
nou. *Bellam dec.ſ.*38. verſ. quoad quartum &c. *Bo-*
*nint.deciſ.*85. num.8.9. & ſeqq. *Rota deciſ.*135. num.
1.& *deciſ.* 427.num.1.par.1.& *deciſ.*329.& 751. nu.
1.p.1.in recent.
Quinimo ex deductis in vltima deciſione ſub die
4.Iunij 1621.coram R.P.D.meo *Remboldo*, cuius fun-
damenta Dominis placuerunt, & contra quæ nihil
pro parte dicti Hieronymi obiiciebantur, viſum fuit,
ſententiam prædictam eſſe iuſtiſſimam, & læſionem
omnem remanere penitus excluſam, & conſequen-
ter multo minus eſſe poſſe alicui prætenſæ reſtitutio-
ni locum *Rot.* d. *deciſ.*132.nu. 1.par.1.recentior. 4
Et ita deciſum Laurentio tantum informante,
&c.

Camerinen. Bonorum.
Veneris 20. *Maij* 1612.

ARGVMENTVM.

Declaratione facta ab aliquo ſi quis vti intendit, opus eſt, vt eam, provt iacet, cum omnibus ſuis qualitatibus acceptet. Hæreditatis aditio cum non præſumatur, ideò per allegantem eſt probanda. Filius cùm poſſit habere bona ſeparata à bonis paternis, ideò pro debitis Patris contra eius bona non eſt ſimpliciter relaxandum mandatum.

SVMMARIVM.

1 *Declaratio defuncti ſine dubio præiudicat hæredi, nec illam. impugnare poteſt.*
2 *Hæreditatis aditio non præſumitur, ſed per allegantem probari debet.*
3 *Præſumptio l. Quintus, ff. de donat. inter vir & vxo. quando non ſuffragetur.*
4 *Bona præſumuntur eius, cuius nomine fuerunt empta, licet pretium illius poſſit ad alium ſpectare.*
5 *In Confeſſione aliqua quando quis ſe fundat, eam provt iacet, cum omnibus ſuis qualitatibus acceptare tenetur.*
6 *Filij poſſunt habere bona ſeparata, ac diſtincta à bonis paternis.*
7 *Mandatum pro debitis Patris non poteſt dirigi contra bona propria filij.*
8 *Mandatum exequutiuum nullo modo poteſt relaxari, niſi prius facta liquidatione.*
9 *Exequutiuè contra hæredes quoad aliqua bona, vt poſſit procedi, quid ſit probandum.*

Deciſio XXXIV.

PRo parte D. Blanchæ, quæ ſolum informabat, præſupponebatur, q. Vincentium Othonum, & fratres, de anno 1566. impoſuiſſe duos annuos cenſus, illoſque ſic impoſitos vendidiſſe q. Alexandro Cardello pro pretio ſcutorum 3000. & poſteà dictum Alexandrum de anno 1592. cenſus prædictos vnà cum omnibus iuribus ſibi competentibus ceſſiſſe ipſi D. Blanchæ & nullos hæredes, nullaque bona hæreditaria dictique Vincentij reperiri, ſed adeſſe tantùm nonnulla bona empta per Volumniam eiuſdem Vincentij vxorem nomine proprio, quæ poſteà in eius vltimo, cum quo deceſſit, teſtamento pro ſuę conſcientiæ exoneratione declarauit, prętium eorumdem bonorum venditoribus ſolutum fuiſſe redactum ex propriis introitibus dicti Vincentij, eiuſque filiorum, ipſamque ſuper bonis prædictis habere tantummodo nedum nomen, ideoque iura quęcumque ſibi deſuper quomodolibet competentia eiſdem filiis ceſſit, ac renunciauit; & propterea dicebatur, mandatum executiuum pro fructibus dictorum cenſuum contra bona prędicta, vt ſuprà per Volumniam empta ad ipſius D. Blanchæ fauorem relaxari debere. Verum propoſito dubio, an mandatum prædictum eſſet relaxandum, Domini præſuppoſitis etiam pro veris omnibus ſuprà narratis, quamuis dicti tantùm teſtamenti particula in ſummario data fuerit, negatiuè reſponderunt.

Nam quamuis, ſi conſtaret, Octauium, & alios de Octonibus, contra quos petitur executio, eſſe d. q.
Volumniæ hæredes, declaratio prædicta per eam vt
ſupra facta illis abſque dubio præiudicaret, ipſique
illam impugnare non poſſent l. cum à matre C. de rei
Vendic *Pariſ.* conſil. 11. nu. 39. libr. 3 *Rota deciſ.* 387. 1
num. 4. par. 1. recentior. id tamen pro parte dictæ D.
Blanchæ non fuit hucvſque vllo modo probatum;
provt abſque dubio concludenter probare debuiſſet
non ſolùm oſtendendo, hæreditatem fuiſſe illis ab
inteſtato, vel ex teſtamento delatam, ſed fuiſſe etiam
per eoſdem aditam, cùm aditio ipſa non præſumatur,
ſed per allegantem probari debeat l. 2. & 3. de inter-
rog. act. *Bart.* in l. is poteſt. num. 14. & ſeqq. *ff.* de aeq. 2
hæredit. *Bald.* conſil. 273. numer 8. vol. 1. *Dec.* conſil.
445. nu. 52. & 53. *Card. Mantic.* de coniect. vlt. vol.
lib. 12. tit. 9. num. 4. & 5. & tit. 10. num. 2. 3 & ſeq. &
dixit Rota in Tiburtina Caſtrorum de Melchioris
die 9. Maij præteriti coram R.P.D. meo *Buratto*.

Neque viſum fuit, dictę D. Blanchę ſuffragari poſ-
ſe præſumptionem l. Quintus ff. de donat. int vir. & 3
vxor. Tum quia non conſtat, quod emptio per d. Vo-
lumniam facta fuerit conſtante matrimonio; tum
etiam quia dato, quod præſumptio ipſa in hoc caſu
locum haberet, non tamen ſequeretur, bona de qui-
bus agitur eſſe dicti q. Vincentij hæreditaria, ita vt
contra illa vti talia, poſſit pro dictis fructibus relaxa-
ri mandaum executiuum, ſed adhuc fuiſſent ipſius
Volumniæ, à qua nomine proprio empta dicuntur, 4
& pretium tantummodò ad dicti q. Vincentij hæ-
reditatem ſpectaret, vt tradit *Bart.* in l. vxor marito
num. 3. C. de donat. int. vir. & vxor. & plures alij con-
geſti per *Gabr.* tit. de præſumpt. concl. 15. num. 14 &
per *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſump. 51. numer.
42. quos ſequuta eſt *Rota deciſ.* 607. numer. 2. par. 1.
recent.

Præterea animaduerterunt etiam Domini, quod
Volumnia in dicto eius teſtamento declarauit, ac faſ-
ſa fuit, pretium ſupradictum non fuiſſe tantummo-
dò redactum ex redditibus dicti q. Vincentij, ſed etiã
ſuorum filiorum, quibus propterea ceſſit, vt ſuperiùs
dictum, iura omnia ſibi quomodolibet competen- 5
tia; Vnde præſuppoſita etiam huiuſmodi confeſſione
pro veriſſima, quam certum eſt, per D. Blancham,
quæ in ea ſe fundat, eſſe provt iacet, cum omnibus
ſuis qualitatibus acceptandam *Cyn.* in l. 1. qu. 3. de
confeſſ. *Bart.* in l. Aurelius §. idem quæſijt, *ff.* de lib.
leg. cum aliis per *Surd.* conſil. 258. num. 4. & per *Rot.*
deciſ. 167. num. 17. par. 1. recentior. apparet, bona de
quibus agitur, in omnem euentum ad dicti Vincen- 6
tij hæreditatem in totum nullo modo ſpectare, ſed
pro rata ſaltem pretij ex ipſorum filiorum redditi-
bus, qui bona ſeparata, ac diſtincta à paternis habere
potuerunt, redacta, eſſe eorumdem propria; Super
qua rata certum eſt, mandatum aliquod pro fructi-
bus prædictis per Vincentium debitis, cuius ipſi non 7
ſunt hæredes, relaxari, aut exequi non poſſe, quinim-
mò, cùm ſit adhuc omninò incertum pro qua rata
illa ſpectare poſſint ad hæreditatem dicti Vincentij,
ipſum prætenſum mandatum executiuum ſuper illis
non videtur vllo modo relaxandum non facta prius
legitima liquidatione ſuper eorumdem qualitate 8
iuxta tradita per *Surd.* conſil. 186. num. 24. & *Rot. de-*
ciſ. 365. num. 7. par. 1. in recentior.

Deinique cùm nullibi conſtet, dictum Octauium,
& alios de Othonibus bona prædicta poſſidere vti
dicti q. Vincentij hæredes, non poteſt contra illos
executiuè procedi, etiam ſi admittatur eos à dicta
Volumnia vel eius filiis & hæredibus cauſam habe- 9
re, vt fuit dictum in Maceraten. Saluiani 23. Ianuarij
1621.

1621. coram R.P.D. meo *Bur....*: & alibi ſæpe.

Et ita deciſum ipſo D. Blancea tantùm informante, &c.

Fanen. Tutelæ.

Luna 23. May 1621.

ARGVMENTVM.

Mulier licèt à iure arceatur à munere tutelæ, & hoc maximè ſi etiam ſit minor, nihilominus quando à Papa ſuper hoc fuerit diſpenſata, cùm prędicta obſtacula ſint introducta à iure poſitiuo, ſine dubio tali officio poterit fungi. Subreptio quando ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *Mulier eſt incapax tutelæ etiamſi data ſit in teſtamento.*

2 *Minor 25. annorum non poteſt eſſe Tutor.*

3 *De Papæ poteſtate in remouendis obſtaculis de iure poſitiuo introductis non eſt dubitandum.*

4 *Pupillo non eſt dandus alius Tutor, quàm ille, qui à Patre fuit aſſignatus.*

5 *Tutor non eſt dandus contra Parentis arbitrium.*

6 *Mulier licèt ſit incapax tutelæ, tamen ex voluntate Teſtatoris poteſt eam exercere.*

7 *Executor ſtante clauſula, arbitrio tuo, poteſt ſe extraiudicialiter informare.*

8 *Gratiam impugnans, ipſe concludenter probare tenetur defectum obiectes.*

9 *Mater Pupilli tranſeundo ad ſecunda vota, efficitur incapax tutelæ.*

10 *Pater dicitur excluſiſſe Matrem à tutela filiorum, alium Tutorem nominando.*

11 *Subreptio non intrat, quando id, quod fuit tacitum, non retraxiſſet, nec difficiliorem reddidiſſet Principem ex conceſſione gratiæ.*

12 *Subreptio non inducitur ex taciturnitate eorum, quæ ſi Principi fuiſſent narrata, facilius gratiam conceſſiſſet.*

13 *Tutoris integritas, & tuta fides benè poteſt argui, ſi Teſtator liberauerit eum à redditione rationum.*

14 *Parentes pro filiis ſemper præſumuntur capere optimum conſilium.*

15 *Liberatio à redditione rationum arguit magnam confidentiam.*

16 *Teſtatoris voluntatem ſi quis adimpleuerit, non poteſt dici, quod delictum aliquod adimpleuerit.*

17 *Mulier tutrix eſſe nequit, ſi immineant lites, & quando id ceſſet.*

Deciſio XXXV.

FRanciſcus demandauerat Beatrici ſecundæ vxori tutelam, & bonorum adminiſtrationem Hieronymi infantuli illius ex filio prædefuncto primi matrimonij nepotis; Et quoniam Beatrici nedum ob-
1 ſtabat ſexus, qui illam ab hoc munere tutelæ arcebat l. fin. & ibi gloſ. in verb. Dari, vbi etiam ſi data ſit in teſtamento, ff. de tutel. l. 1. C. quand. mul. tut. offic. Sed etiam defectus ætatis, non enim excedebat xxij. an-
2 num, cùm tamen tutela xxv. annorum ætatem exigat completam, l. fin. C. de legit. tut. Ideò fuit per duo Breuia à Summo Pontifice diſpenſatio obtenta ſuper vtroque impedimento, & hodie propoſito dubio, An dicta Breuia ſuffragentur Beatrici, vnanimi Dominorum voto reſponſum fuit affirmatiuè.

Et moti ſunt; quia non ſolùm voluntas, ſed & animum deſiderium Franciſci ab integritate, & fide Beatricis excitatum, quod illa fungeretur prædicta tutela, manifeſtiſſimè apparebat ea teſtamento eiuſdem Franciſci; de poteſtate autem Pontificis in re- 3
mouendis illis obſtaculis ſexus, & ætatis à lege merè poſitiua obiectis, non erat quod dubitaretur ad l. prædictam. C. de his, qui ven. ætat. impetr. & notant *Mandoſ.* de ſignat. *Grat.* tit. de diſpenſat. ſup. defect. ætat. & in tract. de ætat. minor. quæſt. 18. num. 1. & ſeqq. *Bero.* conſ. 49. num. 18. li. 1. honeſtiſſimàque viſa fuit, immò quodammodò debita hæc diſpenſatio, quoniam Hieronymo non alius erat dandus tutor, & adminiſtrator, quàm ipſa Beatrix, quæ ab Auo fuerat 4
aſſignata, *l.* ſcire oportet, §. ſed ſi quis *ff.* de tut. & Curat. l. 1. C. Si tut. contr. matr. vol. vbi non poteſt dari tutor contra parentis arbitrium, & egregiè tradit 5
Surd. conſil. 428. num. 6. & ſeqq. Et quamuis vti fœmina eſſet incapax tutelæ, adminiſtrationē tamen ex voluntate Aui teſtatoris potuit vtiq; exercere, *l.* qui aliena negotia, §. quanquam matet, *ff.* de negot. geſt. 6
& ibi *D.D.* præſertim *Caſtr.* & proſequitur *Surd.* d. conſ. 428. n. 15. 16. & ſeqq.

Et eo magis viſa ſunt dicta Breuia ſuffragari, quia ibi narrata ſufficienter fuerunt iuſtificata; & pro illorum veritate Gubernator, ad quem Breuia dirigebantur ob clauſulam, Arbitrio ſuo, potuit etiam ſe extraiudicialiter informare. *Rota* deciſ. 406. num. 1. 7
ad fin. dec. 334. num. 2. & deciſ. 652. num. 3. par. 1. recent. & etiam in hac cauſa fuit dictum ſub die 22. Februar. præteriti coram me.

Et in omnem euentum Eliſabethę diſpenſationem impugnanti incumberet onus concludenter probandi defectum gratiæ diſpenſationis, *Felin.* in c. in 8
præſentia, num. 18. poſt prin. verſ. Et communiter, de probat. *Alex.* conſil. 149. num. 16. li. 5. cum aliis quos refert & ſequitur *Mandoſ.* de ætat. minor. quæſt. 28. in fin.

Nec obſtat quod Papę non fuerit narrata exiſtentia matris eiuſdem Hieronymi, quia cum illo tem- 9
pore ad ſecundas conuolaſſet nuptias, & ſic eſſet incapax huius tutelæ, *l.* lex quæ tutores, §. lex ſecunda, C. de adminiſtr. tut. & illam Franciſcus excluſiſſet, ex quo tantùm Beatricem deſignauerat tutricem, vt in 10
terminis Matris arguit, *Surd.* plenè in d. conſ. 428. nu. 6. & ſeqq. veriſimiliter hoc non retraxiſſet Pontificem ab hac diſpenſatione, nec difficiliorem reddidiſſet, & ideò non obſtat huiuſmodi ſubreptio, c. dudum, de præben. in 6. vbi Franch. num. 11. Canoniſtæ 11
omnes in cap. poſtulaſti, de reſcript. *Lap.* alleg. 89. n. 2. *Menoch.* de arbitr. iud. caſ. 201. num. 27. & ſeqq. *Caſſad.* dec. 12. num. 14. de præben. *Rota* in Valliſoletana Pręeminentiarum 24. Ianuarij 1604. coram bon. mem. *Card. Pamphilio*, & idem reſpondebatur ad exiſtentiam Aui, & Auiæ maternæ, de quibus omnibus poſteà etiam in 2. Breui facta fuit mentio.

Nec obſtat alia ſubreptio, quod nempe Pontifici non fuerit ſignificatum, Beatricem fuiſſe liberatam à 12
confectione inuentarij, & pluribus legatis honoratam à Franciſco Auo Hieronymi. Quoniam hæc omnia potiùs faciliorem reddidiſſent Pontificem ad diſpenſandum, & Franciſci voluntati obſequendum; non enim Pontifici exhiberi poterat fidelius teſtimonium, ac honorabilius integritatis, & fidei Beatricis, quam hæc liberatio à reddenda ratione, cùm ſem- 13
per Parentes præſumantur capere bona conſilia pro filiis, & huiuſmodi liberationes præcipuam indicent confidentiam.

Minus etiam obſtat dictis Breuibus, quod ante illorum expeditionem Beatrix ſe intruſerit in hanc adminiſtrationem. Quoniam dum ipſa mortuo Franciſco illius voluntati obtemperans ſuſcepit adminiſtrationem Hieronymi, non poteſt dici deliquiſſe, nec minus intruſa ad *Surd.* conſ. 218. nu. 17. & ſeqq.
14 & fuit conſideratum in deciſione in hac eadem cauſa ſub die 6. Februarij præteriti coram me.

Neque obſtare dixerunt Domini imminentiam litium ob fideicommiſſa maiorum, & quod propterea Beatrix tutrix eſſe non potuerit Hieronymi ad auth. minoris debitor, C. qui tut. dat. non poſſ. Quoniam
15 nondum ſunt exortæ controuerſiæ, & in omnem ca-
16 ſum hæc exceptio non ſibi locum vendicat contra tutorem datum in teſtamento, cuius fides videtur approbata ab ipſo teſtatore non veriſimiliter ignorante hanc litium occaſionem, *Bart.* in d. auth. minoris debitor, nu. 12 & ib. *Salyc.* num. 10. plenè *Guttie-*
17 *rez* de tutel. par. 1. cap. 16. num. 1.

Cætera iiſdem reſponſionibus tolluntur, & bene ab Informantibus pro Beatrice fuerunt euulſa &c.

Piſcien. Capellæ.
Mercurij 25. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium Iuris patronatus laicorum ex quibus libertatem acquiſiuiſſe dicatur contra Patronos Teſtes ſuper fama deponere quomodo debent, vt ſufficienter probent.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium de quo conſtat antiquitus in ſtatu libertatis fuiſſe conſtitutum, vt deinde mutet ipſummet ſtatum, requiritur quadragenaria, bona fides, poteſtas, ac voluntas.*
2 *Collatio beneficij, in qua legitur verbum (inſtituimus) probat eſſe beneficium de iure patronatus.*
3 *Tamen in probatione debent Teſtes deponere per verbum fuit, & eſt, aliàs eam non probant.*
4 *Sufficit tamen, quod fama ſit articulata per verba fuit & eſt, nam ſi Teſtes deponant vera fuiſſe in articulis contenta probant.*
5 *Citatio ad videndum iurari Teſtes debet eſſe perſonalis, nec ſufficit, ſi ſit facta domi dimiſſa copia.*
6 *Fallit concurrente ſcientia partis dantis interrogatoria, per quem tollitur hæc obiectio.*
7 *Teſtes non euacuantes omnia interrogatoria adhuc probant.*
8 *Fama remanet probata, quamuis Teſtes interrogati deponant ſe ignorare quid ſit fama dummodò facti, quæ ſunt deponant.*
9 *Enunciatiua in antiquis habent vim famæ.*
10 *Ius patronatus in antiquis probatur ex famâ & enunciatiuis.*

Deciſio XXXVI.

PErmaſerunt Domini in deciſis ſub die 10. Ianuarij præteriti coram R. P. D. meo *Verospio* ex deductis in deciſione. Quibus non obſtare dixerunt quod vbi conſtat de anteriori ſtatu libertatis, quadragenaria nun eſt ſufficiens ad illum mutandum, niſi concurrat etiam bona fides, poteſtas, ac voluntas
1 vt per *Rot.* deciſ. 163. num. 3. & 4. & deciſ. 308. num. 3. & ſeqq par. 2. recent. Quia de huiuſmodi prætenſo ſtatu libertatis nullibi conſtat; duæ namque Ordinariorum prouiſiones ad hunc effectum pro parte Horatij datæ in ſum. numer. 1. non ſolùm nihil concludunt, ſed immò potiùs probant oppoſitum; In prima enim de anno 1450. apertè legitur, Epiſcopum Lucanum precibus, & interuentu Patronorum inſtituiſſe, ac confirmaſſe quemdam Franciſcum in Capellanum; In ſecunda vero de anno 1462. quamuis nulla de patronis fiat mentio, nihilominus ipſam quoq; factam fuiſſe apparet per verbum, inſtituimus, quod
propriè conuenit prouiſioni factæ ad patronorum 2
præſentationem, c. vnico de Inſtit. in 6. *Abb.* in cap. ex frequentibus num. 7. circa med. & in cap. authoritate num. 7. in princ. eodem tit. de Inſtit. *Garc.* de Benefic. p. 4. cap. 1. n. 4. & fuit etiam dictum in Comen. Parochialis de Breota 25. Iunij 1621. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Neque etiam viſa fuerunt obſtare ea, quæ contra teſtes de fama deponentes obiiciebantur; Non enim obſtat, quod illi non videantur concludenter in dicto deponere per verbum, fuit, & eſt, prout talis requiritur depoſitio ad hoc vt teſtes probent famam *Rota* apud *Card. Seraph.* deciſ. 469. numer. 2. & par. 2. recentior. deciſ. 325. nu. 5. Quia contrarium depræ-
henditur ex lectura articuli, in quo fama fuit optimè 3
articulata per verba, fuit & eſt, & hunc articulum primus, & ſecundus teſtis verum eſſe dicunt, quod ſufficit perinde, ac ſi per extenſum ſingula in articulo expreſſa depoſuiſſent teſtes *Bart.* in l. Labeo nu. 7.
ff. de ſupell. legat. *Bald.* conſ. 10. nu. 6. li. 5. *Pariſ.* conſ. 4
88. num. 8. & 9. li. 3. *Socin. iun.* conſ. 73. numer. 13. ll. 2. Viu. comm. opin. 962. num. 2. & fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli 1. Februarij 1622. coram S. D. N. & in Illerden. Decimarum 6. Aprilis 1620. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alibi ſæpiùs.

Minus obſtat, quod citatio ad viden. illos iurare non fuerit perſonaliter executa, ſed domi dimiſſa copia, & quod illi non fuerint examinati ſuper omnibus interrogatoriis; quia vltra quod poſt litem conteſtatam non videbatur fuiſſe neceſſaria citatio perſonalis, fuit reſponſum, defectum omnē, ſi quis adeſſe videri forſan poſſet, fuiſſe ſublatum ex indubitata partis notitia, quæ dedit interrogatoria *Rot.* deciſ.
422. nume. 5. parte prima diuerſ. *Cardin. Seraphin.* de- 6
ciſ. 1094. numero 4. & fuit etiam latè deductum in Aurien. Parochialis de Brues 16. Martij 1615. coram eodem R. P. D. meo *Vbaldo.*

Quod autem teſtes ipſi nō depoſuerint ſuper omnibus interrogatoriis non probatur eueniſſe culpa Orlandi, vel ipſorum teſtium reſpondere recuſan-
tium, ſed euenire potuit de partium conſenſu, prout 7
ſæpe fieri conſueuit; Ideò huiuſmodi omiſſio non vitiat vt per *Cardin. Seraphin.* deciſ. 781. num. 3.

Denique non obſtat, quod idem teſtes dicant, ſe ignorare quid ſit fama; quia ſufficit quod teſtes deponant de fama per verba facti, etiam ſi de ea neſciant deponere per verba iuris, & ex illorum depoſitione deprehendatur tale factum, vnde reſultat fama iuxta doctrinam *Bart.* in l. 1. nu. 13. & 14. quem D. D. communiter ſequuntur vt ibi atteſtatur *Purpurat.* nu. 81. *ff.* ſi cert. pet. cum aliis congeſtis per *Farinac.* in prax. crimin. tit. 1. q. 47. num. 225. & ſeqq. & fuit dictum in Conchen. Capellaniæ 17. Martij 1608. coram Reuerendiſſimo Attrebaten.

Prętereà viſum etiam fuit famam ſufficienter probari ex duabus enunciatiuis antiquiſſimis, prima videlicet Ordinarij Lucen. facta in ſupradicta inſtitu-
tione anni 1450. ſecunda verò Papæ Alexandri VI. 9
emanata de anno 1498. in mandato de prouidendo
ad

ad fauorem Laurentij de fortibus, vbi Capellania, de qua agitur, enunciatur de Iurepatronatus laïcorum; ac etiam ex duabus aliis enunciatiuis valde antiquis emanatis de anno 1518. Prima videlicet in mandato de prouidendo Papæ Leonis X. ad fauorem cuiuſdam Balthaſarij vti præſentati à patronis, ſecunda verò in edicto publicato per Vicarium Lucen. Epiſcopi, in quo enunciatur præſentatis idem Balthaſar à protectore d. Capellaniæ patroni, quæ enunciatiuæ abſque dubio habent vim famæ *Caſſad.* dec. 1. & 2. de prob. Caputaq dec. 344. num. 2. & dec. 347. num. 5. p. 3. *Rot.* dec. 587. nu. 2. p. 4. diuerſ. & fuit aliàs etiam ſæpiſſimè deciſum; Et iunctis pluribus aliis adminiculis, de quibus in dicta deciſione R. P. D. mei *Veroſpij* ipſum Iuſpatronatus ſufficienter probant, vt tenuit in *Rota* in deciſ. 360. & deciſ. 753. per tot. p. 2. recent. in quibus plures aliæ deciſiones allegantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgen. Beneficij, ſiue Portioni.
Mercurij 25. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Vnio Eccleſiæ facta alteri extinguit beneficium vnitum.

SVMMARIVM.

1 *Vnio inducit receſſum à prima natura Beneficij.*
2 *Et facit ceſſare nomen primi beneficij.*
3 *Beneficium poſtquam eſt alteri vnitum amplius non dicitur vacare, & ideò conferri deinceps minimè poteſt.*

Deciſio XXXVII.

PEr binas electiones Prouiſores Burgen. contulerunt Ioanni beneficium ſub inuocatione Beatæ Mariæ de Pico; quod quidem beneficium iam vſque de anno 1503. à Paſchaſio tunc temporis Epiſcopo Burgen. vnitum fuiſſe, & annexum Capitulo Oppidi S. Vincentij de la Barquera, dictamq; vnionem fuiſſe confirmatam authoritate Apoſtolica à fe: re: Iulio II. reſolutũ fuit ſub die 9. Decembris 1619. coram R. P. D. meo *Pamphilio*; vnde modo per me propoſito dubio, an dicta collatio Ioannis ſit valida, Domini innixi dicta reſolutione coram D. meo *Pamphilio* dixerunt non eſſe validam. Siquidem dum beneficiũ prædictum ſupponitur vnitum neceſſariò etiam infertur à primæuâ ſui naturâ receſſiſſe, in eamque, cui vnitur, omninò conuerſum, & illi auctum fuiſſe arg. 1 L. ſi ex toto in princ. ff de legat. 1. Nec ampliùs nomen, vel ius Beneficij retinere, ſed vti prædium eius, cui fuit vnitum, reputari, & conſequenter nunquam vacaſſe, nec conferri vllo modo potuiſſe, vt præter 2 congeſtos in d. deciſione D. mei *Pamphilij* firmant *Oldr.* conſil. 527. num. 15. ad fin & ſeq. *Gomez.* in reg. de Triennal. qu. 8 num. 2. verſ. quod autem talia beneficia non dicantur vacare, & pluribus exornant 3 *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 7. §. 7. num. 2. & ſeqq. & præcipuè num. 7. & 20. *Garz.* de benefic. p. 12. cap. 2. nu. 12. & 15. & pluribus ſeqq.

Verùm quia reſolutio hæc tota pendet à deciſis coram R. P. D. meo *Pamphilio*, libenter Domini prędictam deciſionem diſputationi iterum ſubiicerent, multa enim ſunt, quæ ibi firmatam vnionem videntur labefactare, videlicet quod in litteris confirmationis vnionis Iulij Secundi nulla fiat mentio huius beneficij S. Mariæ de Pico, necnon quod poſſit fortaſſe dubitari, per concordiam inter Capitulum, & Beneficiatos initam, & à Pontifice approbatam de anno 1549. de qua in ſum. num. 3. fuiſſe receſſum à dicta vnione, præſertim ſi obſeruantia inde ſubſequuta conformis ſit dictæ concordiæ, non autem vnioni.

Et ita informante Capitulo tantum reſponſum fuit, &c.

Imolen. lucri dotalis.
Lunæ 30. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Statutum reſeruans lucrum dotis Marito defuncta Vxore abſque filiis communibus an dicatur derogare diſpoſitioni l. hac edictali C. de ſecund. nupt. nempe, vt deferat lucrum Marito non obſtante ſuperexiſtentia filiorum primi matrimonij, & ita vt plus capiat Victricus, quam vnus eorum. Legitima filiorum primi matrimonij in bonis maternis an detrahatur ante lucrum dotis debitum ex Statuto Victrico.

SVMMARIVM.

1 *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi conſtito de bono eorum iure, & iure, & ideò primò cognoſcit de iuſtitia, & eorum validitate.*
2 *Statutum Imolenſe de lucro dotis excutitur.*
Statutum de lucro dotis non eſt certum, vtrum derogare poſſit l. hac edictali C. de ſecund. nupt. tam expreſſe, quam tacitè ibidem.
3 *Statutum reſeruans lucrum dotis ſtantibus filiis communibus videtur tacitè excludere filios ex primo matrimonio, & ſic derogare d. l. hâc edictali.*
4 *Legitima filiorum primi matrimonij non detrahitur ante lucrum dotis à Statuto reſeruatum, ſed confunditur cum portione ſucceſſionis, quam eo detracto capiunt filij primi matrimonij, Contra. num. 16. 17. 18.*
5 *Filia fœmina primi matrimonij quamuis à Statuto excluſa, non admittuntur ad ſucceſſionem cum maſculis ex d. l. hac edictali vindicandam. Contra n. 19.*
6 *Iuramentum calumniæ debet præſtari, & eo omiſſo reddit iudicium nullum.*
7 *Sententia in iudicatum tranſacta iuſta præſumitur.*
8 *Statutum vt videatur derogaſſe diſpoſitioni l. hac edictali C. de ſecund. nupt. debet expreſſè conſtare.*
9 *Vel ex verbis deduci neceſſariò derogationem importantibus, & licet ſtatuti diſpoſitio reddatur omninò incompatibilis cum diſpoſitione d. l. hâc edictali.*
10 *Dicitur autem incompatibilis Statuti diſpoſitio, quã do vtraque diſpoſitio in ſuo caſu effectum ſortiri non poteſt, & ſe ad inuicem eliduntur.*
11 *Et quando concurrit tacita, & veriſimilis mens ſtatuentium, qui ſi interrogati fuiſſent pro filiis primi matrimonij reſpondiſſent, excludit correctio d. l. hâc edictali.*
12. *Argumentum à contrario ſenſu non eſt admittendum in ſtatuto exorbitante.*
13 *Statutum de lucro dotis eſt fauorabile.*
14 *Fauendum eſt magis filiis primi matrimonij, quam victrico.*

15 *Statutū de lucro dotis eſt interpretandum, vt in dubio non videatur derogaſſe d l. hâc edictali.*

16 *Cui non dicitur derogatum, ſi filij ex primo matrimonio ſuccedere contingat cum Victrico.*

20 *Diſpoſitio l. hâc edictali fundata eſt in cōmiſeratione filiorum prioris matrimonij.*

25 *Iuramentum calumnia non reddit nullum iudicium, vbi fuit omiſſum quando ſemel petitum fuit, non tamen cum reiteratione proteſtationis neceſſaria.*

22 *In Rota non attenditur exceptio nullitatis ex capite non præſtiti iuramenti de calumnia.*

Deciſio XXXVIII.

PArtes non controuertebant ſententiam poſtremam Reuerēdiſſ. Holani in iudicatum de facto
5 tranſiuiſſe; Sed cum Rota non conſueuerit attendere ſententias, etiam quę in iudicatum tranſierunt, quando vel nullitatis, vel iniuſtitiæ defectu laborant, vt de primo caſu eſt dec. *Caſ. de Graſſ.* 2. n. 7. & 8. de ſolut. & inter recent. dec. 307. n. 1. in fin. p. 2. & de ſecundo dec. 31 t nu. p. 2. diuerſ. & alibi ſæpiſſimè, Informantes pro Fabritio efficaciam d. rei iudicatæ ex vtroque capite, Iniuſtitiæ, & nullitatis euertere nitebantur.

Iniuſtitiam autem deducebant ex eo, quod in d. ſententia pronunciatum fuit, Statutum Imolen. de lucro dotis, dum ait, Ordinamus, quod ſi qua mulier in matrimonio deceſſerit ſine communis filiis vel fi-
2 lio illius viri, qui eam duxerit &c. dimidium dotis apud Maritum remaneat, non derogare diſpoſitioni legis Hâc edictali C. de ſecund. nupt. Maritus plus
3 cònſequi non potuerit in bonis vxoris, quam quilibet ex filiis primi matrimonij, cùm tamen certum ſit, prædictæ legis ſanctionem, tanquam merè poſitiuā à Statuto tolli poſſe, vt fuit firmatum in Fauentina bonorum 24. Maij 1604. coram Sanctiſſimo D. Noſtro tunc Rotæ Auditore, nedum ſi in verbis expri-
4 matur, ſed etiamſi ex illo virtualis derogatio compræhendatur *Salycet.* in d l. hac edictali qu. 6. num. 5. in fin. *Socin.* conſ. 52. num. 4. & infrà per tot. li. 3. *Rom.* conſ. 44. nu. 5. *Parſ.* conſ. 91. nume. 19. 27. & 35. li. 3. *Bellon.* conſ. 13. num 9. verſ. 3. præmitto latè *Menoch.* conſ. 4. num. 14 verſ. Secundum quod ad rem, & nu. 32. *Rol.* de lucro dot. qo. 25. num. 3.

Hæc autem virtualis derogatio in prædicto Statuto reſultare videbatur ex eo, quod ſi Statutum ad excluſionem Mariti à ſucceſſione dimidij dotis poſuit dumtaxat in conditione exiſtentiam filiorum communis matrimonij, ergo aſſequi videmur, quod ea mente illius Statuti exiſtentia tantùm filiorum communis matrimonij, & non primi debeat in hac ſucceſſione dimidiæ dotis Marito obſtare, & ſic di-
5 ſpoſitioni dictæ legis Hac edictali ſit omninò derogatum, quemadmodum in his terminis tradiderunt *Rol.* conſ. 62. num. 29 li. 3. Et de lucr. dot. quæſt. 32. nu. 5. ver. His non obſtantibus *Craſſ* in §. ſucceſſio ab inteſtato quæſt. 37. cum aliis per Informantes pro Fabritio allegatis.

Alia etiam iniuſtitia opponebatur dictæ ſententiæ, quod nempe Iudex filiis prioris matrimonij aſſignauerit prius legitimam, & reſiduum deinde æqualiter mandauerit diuidi inter filios, Fabritium Vitricum: cùm tamen iuxta etiam terminos dictæ legis Hac edictali legitima filiorum primi matrimonij debeat includi in illâ æquali portione, pro quâ ijdem filij primi matrimonij concurrunt cum Victrico, ita vt ex bonis vxoris minus non habeat Maritus, quam quilibet filius primi connubij iuxta opinionem *Salycet.* in d. l. hac edictali num. 2. verſ 2. videamus *Alciat.* in l. in quartam in fin. ff. ad l. Falcid. cum pluribus cumulatis per *Gabr.* concl. 4. num. 2. de ſecund. nupt. & per theſaur. *deciſ.* 184 num. 2.

Tertiam addebant iniuſtitiam Informantes pro Fabritio, quod ſcilicet Iudex ad ſucceſſionem Gentilinę admiſerit in concurſu Victrici nedum Vincen- 6
tium filium maſculum ex primo matrimonio eiuſdem Gentilinæ, ſed etiam filias fœminas à Statuto excluſas, quibus tamen non videbatur ſuffragari beneficium dictæ legis Hac edictali *Rip* in l. fœminas quæſt. 8. C. de ſecund. nupt. *Tiraq.* in l. ſi vnquam in verb. Suſceperit numer. 107. in fin. C de reuoc. donat. *Zanch.* in l. hæredes mei §. cum ita num. 118. in fin. ff. ad trebell. Ex recentioribus p'enè *Laderch.* conſ. 27 num. 1. *Peregr.* conſ. 76. num. 16. & ſeqq. li. 3.

Nullitas autem ſententiæ obiecta in eo poſita erat, quod iuramentum calumnię, quamuis fuerit petitum à Fabritio, numquam tamen per Vincentium fuerit præſtitum, cuius omiſſio omninò nullum red- 7
didiſſe videbatur iudicium cap. 1. de iuram. cal in 6. *Vant.* de nullit. ex defect. proceſſ. num. 29. Rota apud *Card Seraphin. deciſ.* 1355. n. 1. & inter recentior. *deciſ.* 146. n. 3. p. 2. & fuit dictum in Anconitana bonorum 27. Aprilis hoc anno coram me.

Cæterum his non obſtantibus Domini exiſtimantes ſententiam iuſtam, & validam, reſponderunt, omninò conſtare de re iudicata. Quod autem fuerit iuſta, vltra quod ipſamet iuris præſumptio hoc ſuadebat gloſ. in auth. generaliter in verb. Iniuſte C. de Epiſc. & cler. *Alex.* conſ. 95. n. 9. li. 2. *Socin.* conſ. 96. n. 26. li. 4. cum aliis per *Gabr.* concl. 6. de ſenten. d. ſententia nitebatur diſpoſitione d. l. Hac edictali, cuius vigore Fabritius Victricus non potuit in pinguiorem partem ſuccedere Gentilinæ vxori, quam quilibet ex filiis primi matrimonij.

Nec Statutum Imolenſe obſtare viſum fuit: quoniam licet vera ſit concluſio firmata, nempe diſpoſitionem d. l. Hac edictali tolli poſſe, attamen veriſſimum eſt etiam, vel requiri ſpecialem derogationem 9
ſecundum opinionem *Bertrandi* in d. l. Hac edictali numero 51. *Vinc. Franch. deciſ.* 435. numero 10. vel quod verba taliter concepta ſint, vt huiuſmodi derogationem per neceſſarium conſequens inferant, & quod diſpoſitio Statuti ſit omninò incompatibilis cum diſpoſitione prædictæ l. Hac edictali, in quam ſententiam omnes conſpirant Doctores *Socin.* iun. conſ. 70. nu. 2. vol. 2. *Bero.* qq. famil. q. 119. nu. 5. circa fin. *Rolan.* de lucr. dot. q. 26. nu. 15. & ſequuta eſt Rota Bononien. in Selectis *dec.* 61. n. 13. & pluries idem in hoc Sacro Tribunali firmatum, vt coram bo: me: *Card. Blanchetto*, quæ eſt *deciſ* 432 n. 3. par. 1. diuerſ. & in Bononien. Idemnitatis 13. Martij 1618. coram Reuer. D. meo *Seleucien.* & in alia Bononien. dotis 20. Maij 1619. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Quod verò illius Statuti diſpoſitio non ſit incompatibilis cum diſpoſitione dictæ l. Hac edictali, depræhenditur, quia vtraque diſpoſitio in ſuo caſu ef- 10
fectum ſortitur, nec ad inuicem eliduntur; Nam caſus Statuti eſt, quoties non extant filij communis matrimonij, & tunc Maritus lucratur dimidium dotis, caſus verò d. l Hac edictali, eſt quoties extant filij primi matrimonij, quibus eſt indultum, vt cuilibet eorum minus non poſſit relinqui, nec minor pars hæreditatis materiæ ſingulis ipſorum deferatur, quàm Victrico; Et ita hæ diſpoſitiones nedum inter ſe non repugnant, ſed immò hię

ſecun-

ſecundus caſus omninò fuit omiſſus & non com-
præhenſus quoad dimidiam partem lucrandam in
dicto Staturu Imolen.& ideò remanet ſub iuris cō-
munis, nempe d. l. Hac edictali diſpoſitione vt in
puncto ſimilis Statuti; quod non deroget legi Hac
edictali tradiderunt *Bart. Bald. Salycet.* & alij in di-
cta l. Hac edictali, egregiè in his propriis terminis
Socin. ſen.conſil. 35.num4.& ſeqq.libro 4. *Bero.* al-
leg.qo.119. numero 6.verſ. Ex hia infertur, & *Mo-
dern.Roman.*diſcepi.forenſ.cap.198.nom. 2. & ſeqq.
Rota Bononien.d.*deciſ.*61.numero 11 Et hanc eam-
dem ſequuta eſt Rota in Staturo Vrbis iiſdem ferè
verbis vteute,quibus vtitur Statutum Imolenſe, in
Romana præienſi lacri dotis 21. Decembris 1594.
coram bo.me. *Corduba.*

Immò veriſimiliter credi poteſt, quod quemad-
11 modum ſtatuentes exiſtentibus filiia ex ſecundo ma-
trimonio dimidium dotia pro lucro denegarunt Ma-
rito,idem etiam,ſi fuiſſent interrogati,reſpondiſſent
in fauorem filiorum primi matrimonij,quibus ob il-
latam iniuriam à matre ad ſecundas nuptias tranſeū-
te Iura commiſerentur, & amplioribus ſubueniunt
priuilegiis, vt per Doct.in d.l. Hac edictali, & l.fœ-
minæ,& alibi C.de ſecun.nupt.

Et propterea non obſtat argumentum à contra-
rio ſenſu,quod nempe Statutum ponens in conditio-
ne ſolùm exiſtentiam filiorum ſecundi matrimonij
12 ad excluſionem Mariti à dimidio dotis pro lucro vi-
deatur noluiſſe illum eacludere ob exiſtentiam fi-
liorum primi matrimonij,quia cùm Statum ſit exor-
bitans à iure communi, & per hunc ſubauditũm in-
tellectum inferatur præiudicium filiis primi matri-
monij, illa argumentatio omninò venit reiicienda
ad trad per *DD.*in l. 1. *ff.*de Off. eius, & in l. ſi cùm
dotem *ff.*ſol.matr. & in his terminis ita tradiderunt
*Socin.*ſen.& *Bero* locis prællegatis, & vterque nu.
6.qui poſt *Salycet.*in d.l Hac edictali num. 5. & alioa
13 monent, mulierem ſecundo viro nubentem debuiſ-
ſe, vel non totam dotem primo viro traditam aſſi-
gnare,vel aliter filiis primi matrimonij conſulere,ne
cuilibet ipſorum minua ea ſua dote contingeret,quã
ſecundo viro.

Nec obſtat, quod Statutum de lucro dotis tan-
quam in compenſationem onerum matrimonialſum
editũ,ſit fauorabile,& latè eatendendũ.Quoniam ſi
14 eſt fauorabile ſecundo Marito, odioſum eſt tamen
filiis prioris matrimonij, quibus per illud Statutum,
ſi alias intelligeretur, quam ſuperiori dictum fuit,
auferretur beneficium,quod illia Ius ciuile attribuit;
Et tamen certum eſt,magis fauendum eſſe filiis pri-
mi matrimonij,quàm viro ſecundo. Vt in d.l.hac e-
dictali,& l.fœminæ,& notat *Bero.*d.qu.119.nume.3.
Et in dubio pronunciandum pro filiis primi matri-
15 monij, & quod non ſit derogatum d. l. Hac edictali
monent *Dec.*in auth.prætereà num.7.C. vnde vir &
vaor. *Franch.*dict.*deciſ* 435.nume.10. & *Rot.*d.*deciſ.*
432.nu.4.par. 1.diuerſ & dictum etiam in d.Roma-
na coram bo.me.*Corduba*; Necnon,& quia retento
hoc intellectu Staturi, vt per illud non ſit derogatũ.
l.Hac edictali, Vitricus non inde priuabitur in to-
tum lucro dotali, ſiquidem illud habebit, quamuis
diminutum,reduceetur enim ad terminos d.l. Hac e-
dictali,ita vt in caſu præſenti non dimidiam partem
dotis,ſed cùm tres exteni filii ex primo matrimonio,
16 quartam dumtaxat dempta etiam legitima filiorum
conſequenter pro lucro dotali,Ita egregiè *Socin.iun.*
in ſimili Staturo Foroliuij dict.conſil.70. numero 2.
libro 2.poſt alioa *Gabr.*conſil.15.numero 6.libro 2.

*Burſat.*conſil.212.numero 13. vbi de communi ve-
riſſima, & indubitata opinione teſtatur plenè *Surd.*
conſil.422. numero 11. *Maſtril.deciſ.* Sicil.175.nu,
37.& Rota Bononien.d.*deciſ.*61.ſub num.12.& ideò
cum Marito non ita amate agitur,vt de d.l.Hac edi-
ctali conqueri poſſit.

Nec obſtat alia iniuſtitia ſententiæ obiecta,quod
nempe mandat, legitimam filiorum prius deduci;
quoniam licet hic articulus ſit valde anceps, an le- 17
gitima computetur in portione illa, in qua vigore
dictę l. Hac edictali filij ex primo matrimonio ſuc-
cedunt cum Vitrico, & Doctores in diuerſaa diuiſi
ſint acies,crebior tamen, & verbis ac rationi dict. l.
Hac edictali, magis arridens eſt opinio, legitimam
prius eſſe detrahendam,& reſiduum deinde inter fi-
lioa, & Vitricum in capita æqualiter diuidendum;
Legitima quippe iure naturæ filiis debetur, æqoalis
autem ſucceſſio pro reſiduo filiia competit ea bene-
ficio legis in ſolatium iniuriæ ob tranſitum matris
ad ſecunda vota, ac proinde hæc duo iura,& ſucceſ-
ſionis beneficia, veluti ea diuerſis principiis proue-
nientia inuicē non confunduntur. Et in dicta l.Hac 18
edictali,tanquàm omninò diſtincta, aſſignantur, Et
ita per has rationes concludunt gloſ. in §. optimè
*Auth.*de oupt.in verb. Quippe,& in verb Manife-
ſtè *Bald.*in d.l.hac edictali numero 20.& 21. Innu-
meros congerunt *Burſat.*d conſil.212.numero 17.de
magis communi atteſtans *Surd.*d.conſil 422.nume-
ro 1.*Bero.*d.q.119. n.5.verſ. Ea quibus theſaur.*deciſ.*
174.n.3.*Fachin.*controu. lib.3 cap.70. Rota Bono-
nien.d.*deciſ.*91.n.9.& ibi Addentes verſ. Hoc autem
& hanc opinionem ſequitur Rota, vt per *Creſcen.dec.*
4.de teſtam.& *deciſ.*432.n.2.p.1.diuerſ.& alibi.

Nec tertia viſa eſt releuans iniuſtitia ob ſtatutum
excluſiuum fœminarum; Quoniam miſſo,quod for-
taſſe communior,& verior eſt ſententia illorum,qui 19
dixerunt; filiabus etiam à Statuto excluſis compete-
re beneficium legis Hac edictali,cuius ratio tota eſt
poſita in commiſeratione erga prolem ea primo ma-
trimonio ſuſceptam,ne ipſa ea Vitrici, vel Nouer-
cæ delinimentis iacturam patiatur; quæ ratio æque
militat in filiabus etiam eacluſis à Statuto, quod li-
cet proh beat filiabua ſucceſſionem ab inteſtato, nō
tamen impedit,quin Parentes,ſi velint, ipſis filiabus
relinquere poſſint, quemadmodum ita ratiocinantea
firmant poſt *Caſtren.Imol.Florian* & alioa *Corn.*con-
ſil.82.nume.6.ad fin & conſil.309.lib.3.*Socin.*ſen.d. 20
conſil.35.n.12.lib.4.*Rol.*conſ.95.n.42.lib.1.& *Ber-
tazzol.*conſil.82. per tot. vbi n.8. refert, bis pro hac
opinione vidiſſe iudicatum, & eamdem tuetur D.
*Fachin.*lib.3. contr.68.

Domini crediderunt,non applicari hanc quæſtio-
nem, quia Statutum Imolen. non abſolutè excludit
fœminas,ſed conditionaliter, quatenus maſculi ve-
lint,Vnde cùm Vincentius non renuat, ſorores cum
ſe ipſo ad matris ſucceſſionem admitti, prædi-
ctum ſtatutum filiabus nullo modo obſtare poteſt,
nec ab alio, præterquam ab ipſis maſculis valet al-
legari.

Nullitas etiam non viſa eſt releuans; quoniam li-
cet in prima inſtantia petitum fuerit iuramentum
calumniæ, & illud omiſſum, attamen cum in gradu 21
appellationis Vincentius non repetierit proteſtatio-
nem iuramenti, & permiſerit, ſuper iuſtitia omiſ-
ſa nullitate ferri ſecundam ſententiam, quæ fuit
prioris confirmatoria,& hæc tranſierit in iudicatum
prædicta nullitas allegari non poteſt, vt poſt
multos tradit *Gabr.* conſil. 49. nomero 1. & 2. libro

1. & fuit dictum in Foroliuien. Emphyteuſis 1. Iulij 1615. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, quæ eſt *deciſ.* 474. num. 5. p. 2. recent. & in Elboren. Iuris conferendi 15. Decembris 1614. coram R. P. D. meo *Manzanedo*, & eſt *deciſ.* 617. par 2. recent.

Et demum quia hæc nullitas non eſt de illis tribus Iuriſdictionis, mandari & citationis, quæ ſunt inſanabiles, & propterea non attendenda iuxta diſpoſitionem Bullæ fel. rec. Clementis VIII. & reformationes fel. rec. Pauli V. vt fuit ponderatum in Cluſina Poſta Puteoli 18. Iunij 1618. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Nec etiam ſub prætextu exceſſus dicta ſententia impugnari poteſt; quia nullam continet liquidationē, & calculus, qui pro Fabritio datur, non eſt in forma probanti, vt per Informantes pro Vincentio, quorum reſponſiones etiam quoad alia obiecta Dominis placuerunt.

Et ita vtraque parte informante reſponſum eſt, &c.

Narnienſ. Fideicom.
Veneris 3. Iuny 1622.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio eſt magiſtralis, clara, & benè docens, quòd alienationis factæ per grauatum imputantur in detractiones legitimę, & Trebellianicę; Item quod primæ tantùm alienationes ſuſtinentur, ſequentes autem reuocantur à ſubſtituto; Item quod ad hunc effectum ſolùm attenduntur alienationes, ex quibus transfertur dominium actuale, non verò habetur ratio ad hypothecas, & aſſecurationes generales, aut ſpeciales, quia illæ non imputantur in detractiones in præiudicium poſteriorum alienationum cum tranſlatione dominij factarum &c.

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica filiis etiam primi gradus prohiberi poteſt.*
2 *Legitima per filium heredem grauatum detrahi poteſt de fideicommiſſo.*
Et non poteſt illa filio grauari eodem nu. 2.
3 *Alienationes factæ per filium imputantur in legitimam, & Trebellianicam.*
4 *Tertij poſſeſſores tueri poſſunt exceptione, quod alienationes factæ per filium ſint pro legitima, & Trebellianica.*
5 *Legitimam fuiſſe per alias alienationes conſumptam debet probari.*
6 *Æſtimatores debent à partibus eligi, & cum iuramento deputari.*
7 *Citatióque partium eſt neceſſaria in facienda æſtimatione.*
8 *Imò etiam in relatione.*
9 *Primæ alienationes tantùm ſuſtinentur pro legitima, & Trebellianica, ſequentes verò reuocantur à ſubſtituto.*
10 *Alienationes illæ tantùm imputantur in legitimam, quæ fiunt cum dominij tranſlatione, non verò aſſecurationes, & hypotheca.*
11 *Et requiritur abdicatio dominij ab alienante.*
12 *Siue hypotheca, & aſſecurationes fiant etiam ad fauorem filiarum grauati, & nu. 13.*
14 *Alienatio per ſpecialem hypothecam conſtituta, quando non eſt ſpes luitionis, dicitur vera alienatio.*
Declara vt nu 15.
16 *Inuentarium non factum cum ſuis ſolemnitatibus non ſuffragatur.*
17 *Hæres non poteſt reuocare alienationem à defuncto factam, ſed illam ratam habere debet.*

Deciſio XXXIX.

PRæſuppoſitis etiam tribus deciſionibus hucuſque factis coram R.P.D. meo *Pamphilio*, viſum fuit Dominis cauſam pro immiſſione per D. Angelum petita non eſſe expediendam; Quamuis enim Trebellianica fuerit expreſsè prohibita, illáque iuxta
opinionem, quam Rota ſequitur etiam filiis primi 1
gradus prohiberi poſſit *Caſſad. deciſ.* 4. de teſtament. *Creſcen deciſ.* 2. eodem tit. & fuit ſæpiſſimè reſolutum, & ſignanter in Parmen. Datij 9. Maij 1611. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, certum tamen eſt, Franciſcum per Michaelem, eius patrem fideicom-
miſſo grauatum potuiſſe detrahere legitimam, quæ 2
onus aliquod non recipit l. quoniam in prioribus C. de inoffic. teſt. & conſequenter bona, de quibus agi-
tur, per eum alienata, in ipſam imputari debere, vt 3
poſt *Bald.* in conſil 219. numero 2 lib. 2. *Socin. iun.* in conſil 136. numero 14 vol. 1. & alios tradit *Peregr.* de fideicomm. art. 39. numer. 2. & fuit dictum in Romana fideicommiſſi de Almericis 26. Februarij 1586. coram *Orano*, & alibi ſæpe, ita vt tertij poſſeſſores, cō-
tra quos petitur immiſſio, poſſint ſeſe huiuſmodi ex- 4
ceptione tueri, vt per *Peregr.* eodem art. 30. n. 4.

Neque obſtat, quod prætendatur, ipſius legitimæ detractionem fuiſſe per alias alienationes conſumptam, quia poſſeſſores prædicti habent eorum in-
tentionem fundatam in regula, quod alienata in de- 5
tractiones imputari debent, ita vt D. Angelo fideicōmiſſario dicenti, detractionem prædictam fuiſſe anteà conſumptam, onus probandi incumbat, vt in pūcto firmat *Peregr.* d. art. 39 num. 13. & 14. in fin quem ſequitur *Mangil.* de imput. & detract. qu. 136 numero 50. & 51.

Probatio autem pro ipſius parte allata viſa fuit Dominis minùs concludens; Præſupponitur enim, bona reperta in hæreditate dicti Michaelis fideicōmittentis iuxta relationem peritorum aſcendere ad ſcuta 8059 Et tamen, vltra quod dubitari poteſt, an fuerit ſufficiētet probata identitas nō apparet, quod periti æſtimauerint in ſpecie bona, de quibus agitur. per dictos tertios poſſeſſores detenta, nec quod illi
fuerint legitimè electi, & iuramentum de æſtimatio- 6
ne legaliter, ex bono, & æquo facienda præſtiterint, provt debebant *Bart.* in l. Theopompus numero 8. *ff.* de dot. præleg. & in l. creditores numero 19. C. de pignor. *Alex.* in l. prætia rerum numero ſexto, *ff.* ad leg. Falcid. *Cagnol.* in l. 2. nume. 258. C. de reſcind. vend. cum aliis congeſtis per *Maſcard.* de probat. concl. 653. numero 1. Et minus etiam conſtat, quod quando illi ad æſtimationem faciendam acceſſerunt, ac loca, in quibus bona exiſtunt, viſitarunt, poſſeſ-
ſores prædicti fuerint præſentes, vel legitimè citati, 7
aut Iudex ipſis partibus terminum ſtatuerit, vt tali die, & hora eſſent cum dictis peritis ſuper locis prædictis, provt requiritur, vt poſt *Bart.* in l. qui bona in fin. *ff.* de damn. infect. & in d. l. Theopom-
pus numero 11. *Felin.* in c. veniens il primo ſub num. 8
20. ante med. de teſt. & alios tradit *Cagnol.* in d. l. 2. numer. 261. C. de reſcind. vend. Quinimmò cum ipſi

æſtimatores non fuerint à partibus approbati, etiam in relatione erat neceſſaria citatio vt ex mente *Bart.* diſtinguit *Maſcard.* de probat. d. concl. 653. numero 2.

Sed præſuppoſito etiam, quod dicta æſtimatio fuiſſet rite, ac recte facta, & conſequenter legitima, quæ in hoc caſu eſt ſemis, aſcenderet ad ſcuta 9029. circiter, vt etiam pro parte ipſius D. Angeli admittitur, adhuc tamen dicta conſumptionis probatio non eſſet concludens; quia non conſtat, alias aſſertas alienationes fuiſſe antea factas, iſtas autem, de quibus agitur, eſſe poſteriores, & factas poſtquam detractio ipſa fuerat iam conſumpta & conſequenter in illam computari nō poſſe; quæ enim primo fuerunt alienata à grauato imputantur in has detractiones, &
9 alienatio ſuſtinetur pro ſumma debita, ſequentes autem alienationes à fideicommiſſariis retractari poſſunt *Aret.* conſil. 18 circa fin. verſ. ex hoc ſequitur *Socin. iun.* conſil. 137. ſub numer. 5. lib. 1. *Sim. de Pret.* de interpret. vlt. volunt. li. 3. interpret. 3. dub. 5. ſolut. 6. numero 16. fol. mihi 365. *Peregrin.* de fideicomm. d. articul. 39. numero 4. & *Maregil.* de imput. d. qu. 136. numero 50.

Neque ad hunc effectum Domini ſuffragari poſſe cenſuerunt anteriores promiſſiones, & aſſertas bonorum hypothecas per dict. q. Franciſcum factas pro dotibus Simphoroſæ, & Pantaſileæ eius ſororum, quia omiſſo quod in apoca matrimoniali, de qua in ſummario numero 3. nulla legitur expreſſa hypotheca ad dictæ Simphoroſæ, vel eius mariti fauorem, ad effectum imputationis non ſufficit hypotheca, ſed requiritur realis alienatio, quæ ſit tranſlatiua domi-
10 nij, filius enim cenſetur pro ſua legitima elegiſſe ea bona, quæ primo loco effectualiter alienauit abdicando a ſe dominium, non autem illa, quæ ſimpliciter hypothecauit vt in puncto tradit *Cephal.* in conſ. 189. numero 10. & ſeqq. & pluribus comprobat *Peregr.* d. articul. 39. numero 8 & 9. vbi in fine ſubdit, quod hæc ſententia ſemper viſa fuit de mente iuris, quem ſequitur *Mangil.* d. quæſt. 136. numero 55. & 56. Vnde cum dictarum dotium ſolutio per viam dationis in ſolutum certorum bonorum facta fuerit de anno 1616. & 1618. vt ex inſtrumentis de quibus in d ſummario num. 4. & 5. aperte ſequitur, quod bona de quibus agitur, quæ fuerant iam antea alienata, nō autem illa, quæ fuerunt poſtea data in ſolutum pro dotium ſolutione, debent in legitimam imputari nō obſtante anteriori hypotheca, vt aperte firmat *Peregr.* d. nu. 8. & 9.

Nec placuit diſtinctio ac reſponſio data per Informantes, quod ſcilicet concluſio prædicta proce-
11 dat ſolùm in creditore extraneo, ad cuius fauorem bona fuerunt hypothecata, non autem quando hypotheca fuit appoſita ad fauorem filiarum à ſtatuto excluſarum propter dotem loco legitimæ ſubrogatam, & ſic in ipſis bonis ius habentium; quia d. diſtinctio huiuſmodi iure non probatur, & rationes allatæ per *Peregr.* & alios ſup. allegatos, & præſertim illa quod ſcilicet hypotheca non producit effectū tranſlationis dominij & quod primæ alienationes tanquā
12 legitimè factæ ex cauſa ſuperueniente retractari nō debeant, eodem modo militant, ſiue creditor hypothecarius ſit extraneus, ſiue non, & conſequenter eadem in vtroque caſu debet eſſe iuris diſpoſitio ad l. adigere §. quamuis ff. de iur. patr.

Neque applicatur concluſio, quod quando hypotheca fuit conſtituta pro tanto debito, quod veriſimiliter non ſit ſpes luitionis, dicatur potiùs alienatio, quàm pignoratio, tum quia non conſtat, quod 13
non adfuerit ſpes luitionis, immò Franciſcus poterat veriſimiliter ſperare, ſe dotes promiſſas ſoluturum ex fructibus, præſertim, quia ſolutio ipſa fuerat in plures annos diſtributa; Tum etiam quia *Neguſ.* de pignor. par. 3. membr. 1. numer. 27. & ſeqq. *Fab. de Mont.* de empt. & vend. qu 4. num. 6. *Card. Mantic.* 14
de tacit. & ambig. li. 4. tit. 30 nume. 5. 1. cum aliis pro D. Angelo allegatis loquuntur de hypotheca ſpeciali rei peculiaris, non autem de hypotheca generali om- 15
niū bonorū, quę in caſu noſtro adeſſe præſupponitur.

Præterea dixerunt etiam Domini, quod licèt fuerit iam deciſum, concedendam eſſe D. Angelo reſtitutionem in integrum aduerſus aditionem hæredi- 16
tatis ſine beneficio legis & inuentarij, ipſum tamen inuentarium fuit confectum lite pendente non præcedente declaratoria ſuper illius admiſſione ad confectionem, nec citatis dictis bonorum poſſeſſoribus, & ſeruatis aliis ſolemnitatibus de quibus in l. fin. C. de iur. delib. & conſequenter cùm illud habeatur pro non facto, adhuc obſtat eidem D. Angelo agenti, quod cùm ipſe ſit d. q. Franciſci ſui patris hæres, alienationes ab eo factas reuocare non poteſt l. filius fam. §. cùm pater, & ibi not. *Bart. & Caſtren.* ff. ne legat. 1. *Roman.* conſil. 18. num. 4. *Cephal.* conſil. 392. n. 26. & ſeq. *Surd.* conſil. 284. n. 20. & conſil. 576. nu. 34. *Card. Seraph. deciſ.* 477. n. 1.

Et ita deciſum ipſo D. Angelo tantùm informante, &c.

Monopolitan. Beneficij, ſeu Capellæ.
Lunæ 6. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

De validitate, & exiſtentia codicillorum quando nō ſit dubitandum, quæ probatio eo fortior redditur quando adeſt obſeruantia contentorum in eis. Obſeruantia dat robur ſcripturę, etiam informi, & quando attendatur etiam ſi ſit nimis remota, & quo caſu non dicatur nimis remota. Iuſpatronatus dum deducitur incidenter qualiter ſufficiat, vt probetur, ac in eo lex impoſita à fundatore æquum eſt, vt ſeruetur. Beneficio ſimplici vt quis ſit capax, qualis ætas in eo requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura minus perfecta probat ſtante obſeruantia.*
2 *Obſeruantia minus remota non releuat.*
3 *Scriptura ex quibus appareat erronea.*
4 *Obſeruantia quando non poſſit dici remota.*
5 *Obſeruantia reflexi temporis facilè præſumitur, quando conſtat de præſenti obſeruantia.*
6 *Obſeruantia nimis remota quando attendatur.*
7 *Scriptura in parte vera, & in forma probanti præſumitur in totum vera, & in forma probanti.*
8 *Scripturam producens non poteſt eam, vti minus ſolemnem impugnare.*
9 *Iuſpatronatus probatur leuioribus probationibus, quādo illud incidenter fuit deductum.*
10 *Subſtantia probata, qualitas leuioribus probationibus docetur.*
11 *Iuſpatronatus eſt illi adiudicandum, qui habet qualitates à Teſtatore requiſitas.*
12 *In Iurepatronatus lex à fundatore ſcripta, & ſeruanda, & nefas eſt illi contrariari.*
13 *Sacerdotij qualitas, quando de tempore præſenta-*

tionis requiratur.

14 *Clericus prima tonſura eſt capax Beneficij.*

15 *Tonſura prima etiam puero ſeptem annorum conferri poteſt.*

16 *Beneficio ſimplici puer ſeptem annorum eſt capax.*

17 *Ad Iuſpatronatus etiam minor 14. annorum ſecundum diſpoſitionem iuris communis, quis poteſt præſentari.*

18 *Conformare quis præſumitur cum ea lege, quæ de eius tempore vigebat, & non cum futura.*

19 *Concilium Tridentinum de Anno 1515. nondum erat apertum.*

20 *Iuriſpatronatus fundator, ſi mandet in defectum ſacerdotis præſentari ſimpliciter Clericum, non eſt neceſſe, vt Clericus ſit annorum 14. & an obſtet diſpoſitio Concil. Trident.*

21 *Papa ſuper ætate neceſſaria ad obtinendum Beneficium, quando tacitè videatur diſpenſaſſe.*

Deciſio XL.

PRopoſui dubium, An eſſet recedendum à deciſis ſub die 17. Iunij 1619. & 17. Februarij 1620. coram R.P.D meo *Pamphilio*, & Domini vnanimiter cenſuerunt, eſſe recedendum. Viſum enim fuit, ſcripturæ codicillorum q. Sanctis Iuriſpatronatus, & beneficij de quo agitur, fundatoris, plenam fidem eſſe adhibendam; quia conſtat de ipſorum codicillorum, & diſpoſitionis in eis contentæ, obſeruantia ſaltem ab anno 1549 vſque ad annum 1616. de quo contigit vltimo loco vacatio; apparet enim, de dicto anno 1549. Nicolaum Mariam codicillantis nepotem, vti d. beneficij poſſeſſorem permutaſſe quaſdam Oliuas, quas in dictis codicillis legitur fuiſſe pro eiuſdem beneficij dote aſſignatas, vt in Summ. Franciſci num. 1.5. & 18. & ſucceſſiuè ipſum Nicolaum Mariam illud reſignaſſe ad fauorem Marij Mazzalorſæ, vt in d. Sum. n. 6. quem ex teſtium depoſitione, de qua in eodem Sum. num. 7. conſtat fuiſſe inſtitutum, ipſumque beneficium vſque ad annum 1598. de quo obiit, poſſediſſe, & poſt illius obitum fuiſſe à Compatronis vti d. codicillantis deſcendentibus præſentatum Cæſarem Piſanum, qui ad docendum de Iurepatronatus in ſpecie articulauit fundationem factam in dictis codicillis, quos etiam produxit, vt in d. Summ nu. 8. & 9. Et ſucceſſiuè de anno 1599. fuiſſe ab Ordinario per diffinitiuam ſententiam declaratū, omnia p. d. Cæſarem expreſſa fuiſſe vera, ipſumque, vti à veris Patronis præſentatum, eſſe inſtituendum, & in poſſeſſionem immittendum, prout fuit inſtitutus, & immiſſus eodem Summ. numer. 10. Poſt cuius obitum Vincētius vti deſcendens ex linea fundatoris, & à medietate patronorum præſentatus, derogationem pro alia medietate obtinuit, cum expreſſione, quod ipſum beneficium fuerat dotatum per d. q. Sanctem, & quod in eius fundatione expreſsè dicitur ad illud pro tempore vacans vnum ex familia, ſeu parentela fundatoris præſentari debere; & poſteà expreſsè articulauit, d. q. Sanctem beneficium prædictum fundaſſe, prout in codicillis ab eo factis, quod loco probationis produxit, & tandem fuit per Ordinarium inſtitutus. prout in d Summ. nume. 11. & 12. Et demum conſtat, etiam de anno 1616. eumdem Vincentium beneficium prædictum reſignaſſe ad fauorem Franciſci ſui fratris germani, & obtentam pariter fuiſſe derogationem pro medietate, ipſumque Franciſcum idem articulaſſe, & codicillis etiam produxiſſe, vt in d. Summ. num. 14. & 15.

Ex quibus omnibus Domini indubitanter conſtare exiſtimarunt de omninò certa, & continuata dictorum codicillorum, ac diſpoſitionis in eis contentæ obſeruantia, quæ operatur, vt illorum inſtrumentum ſiue ſcriptura, etiam ſi aliàs videri poſſit minùs perfecta, & informis, plenam fidem faciat *Bart.* inter conſil. *Bald* lib. 4. conſil 400. num. 1. *Bald.* conſ. 40. num. 9. li. 5. *Crauett.* conſil. 101. nume 4. & conſil. 274. num. 7. & conſil. 177. num. 1. *Gram.* dec. 106. nu. 9. *Becc.* conſil. 103. num. 26. *Menoch.* conſil. 423. num. 1
20. & 21. *Surd* conſil. 161. num. 26. *Card. Seraph.* dec. 928. num. 2. *Rot.* diuerſ. dec 375. nu. 4. & dec. 598. nu. 5. par. 1. & fuit dictum in Burgen. Iuriſpatronatus 1. Iulij 1611. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali *Sacrato*, & in terminis codicillorum, in quibus fuerat fraudatum Iuſpatronatus in Mediolanen. Iuriſpatronatus 29. Aprilis 1613. coram R.P.D. meo *Peruano* inter recentior. deciſ. 481. num. 3. par 1.

Neque viſum fuit obſtare, quod obſeruantia prædicta, tanquam nimis remota ad effectum, de quo agitur, minimè ſuffragari videatur ex deductis in Tiraſonen. Iuriſpræſentandi 14 Octobris 1588. coram bo: me: *Bubalo*. vt fuit dictum ſub d. die 17. Februarij 1620. Quoniam obiectum tollitur ratio, quia conſtat, codicillorum inſtrumentum, ſiue ſcripturam fuiſſe in rei veritate confectam de anno 1615. vt patet ex copia modò ritè cumpulſata, & apertiſſimè etiā probatur ex inſpectione, & exhibitione prothocollorum, & faſciculorum vltimarum voluntatum Notarij Colæ Antonij, qui de dictis codicillis rogatus extitit, quæ omnia apparent fuiſſe confecta de anno 1511. & ſeqq. vſque ad annum 1518. & ex priuilegio Notariatus eiuſdem de anno 1510. ita vt omninò dicendum ſit, illos fuiſſe confectos de dicto anno 1615. ſub cuius anni data conſeruari dicuntur in Archiuio Eccleſiæ Monopolitanæ, vt patet ex fide compulſationis d. Summ. num. 19. & datam anni 1415. in d. ſcriptura anteà producta fuiſſe erroneam, iuxta tradita per *Maſcard.* de probat. concl. 644. num. 15. & conſequenter clarè patet, obſeruantiam nullo pacto dici poſſe nimis remotam.

Præſertim quia, licèt non appareat, de quo tempore dictus Nicolaus Maria codicillantis nepos fuerit præſentatus, conſtat tamen, ipſum de anno 1549. beneficium de quo agitur, poſſediſſe, & Oliuas in d. codicillis pro illius dote relictas permutaſſe, vt ſuperius fuit dictum; & conſequenter, cùm fieri poſſit, quod præſentatio, & inſtitutio per multos annos anteà facta fuerit, & appareat etiam, codicillantem deputaſſe, ac nominaſſe in Capellanum primo loco Stephanum de Librando, & poſt illius mortem diſpoſuiſſe, quod præſentari, & inſtitui deberet alius, qui eſſet de linea maſculina ipſius codicillantis, & deficiente linea maſculina eligeretur ex fœminina, reddi videtur admodum veriſimile, quod poſt dicti Stephani mortem fuerit d. Nicolaus Maria vti nepos, & ea lineâ ipſius codicillantis ſecundùm eiuſdem diſpoſitionem præſentatus, itavt codicilli prædicti fuerint à dicto anno 1515. quo conditi fuerunt 2
ſiue à die fundationis beneficij, ſemper, ac perpetuò inuiolabiliter obſeruati, quemadmodū poſteà ſēper obſeruatos fuiſſe apparet; obſeruantia enim retrofluxi tēporis facilè præſumitur, vt tradit *Surd.* d. conſ. 262. numero 27. Stantibus maximè dictis Ordinariorum ſententiis ex aliis etiam actibus adminiculatis, quæ ſatis iuſtificarent continuationem 3
ſtatus præſentandi, iuxta formam dictorum codicillorū, etiam ſi obſeruantia eſſet nimis remota, vt in

ſpecie

ſpecie reſpondit *Rota* coram R. P. D. meo *Pirouano*
dicta dec.482.n.10.par.1.recent.
4 Nec etiam obſtat, quod non videatur probata ob-
ſeruantia omnium eorum, quæ in d. codicillis conti-
nentur; Tum quia illa quoad concernentia benefi-
5 cium, de quo agitur, & illius fundationem ſatis pro-
bata videtur, vt patet ex ſuperiùs deductis, tum etiam
quia talis probatio non eſt neceſſaria, etenim ipſo,
6 quod apparet, ſcripturam quoad aliqua fuiſſe obſer-
uatam, & conſequenter illam eſſe in parte veram, &
7 in forma probanti, in totum vera pariter, & in forma
probanti præſumi debet, iuxta trad. per *Pariſ* in
conſ.70.nu.4.&.5.li.1.quem ſequuta eſt *Rota* in Ro-
mana dotis ſeu pecuniaria 10 Iunij 1604.coram San-
ctiſſ.D.Noſtro inter impreſſ. dec. 124. nu. 4. par.1.
recent.

Præterea cum d. codicilli non ſolùm pluries an-
teà ab aliis antecessoribus, qui dictum beneficium
obtinuerunt, ſed etiam ab ipſomet Cæſare fuerint in
8 hoc iudicio producti pro ſuæ præſentationis iuſtifi-
catione, Domini dixerunt, illos ab eodem hodie im-
pugnari non poſſe ſub prætextu quod non ſint in for-
ma probanti, *Iaſ.*in conſil.181.numero 12.ad fin. &
ſeq.lib.2.*Pariſ.*conſil.125.numero 20. li.1.*Crauett.*
conſil.275.num.2 verſ. Rurſus &c. & fuit etiam di-
ctum in Lucana Capella 1. Februar. 1610. coram
Sanctiſſ.D.N.vt in Dec.274.num.12.in fin.par.2.re-
cent. & in alia Monopolitana hebdomadæ 5. De-
cembris 1614 coram R.P.D.meo *Verоſpio.*

Quæ omnia tanto magis viſa fuerunt abſque vlla
difficultate procedere; quia ex noua compulſatione
conſtat, dictorum codicillorum ſcripturam eſſe val-
dè antiquam, in eáque deſcriptos eſſe quinque te-
ſtes & conſequenter ceſſat illorum defectus, in quo
præcipuè fundantur deciſiones factæ ſub dicta die
17. Iunij 1619. & 17. Februar. 1620. Et hodie non
agitur de probanda ſubſtantia Iuriſpatronatus, cùm
illud non controuertatur, ſed ſit in confeſſo apud
partes, ex quo tam Franciſcus, quam Cæſar fuit de di-
cto beneficio prouiſus tanquam de iurepatronatus,
ſed agitur ſolùm de probanda qualitate, videlicet
quod illi de genere, & linea deſcendente fundatoris
ſint admittendi etiam ſi ſint clerici primæ tonſuræ,
9 quæ facilius probatur, ac præſumitur, etiam ex le-
uioribus probationibus, & coniecturis, gloſ.in *l.*talis
ſcriptura, in verſ. Vniuerſa, *ff.*de legat. 1. *Alex.*in *l.*ſi
certis annis, C.de pact. *Cephal.*conſil.297.numer.10.
*Surd.*conſil.168.num.7.& fuit dictum in Vrbeuita-
na dotis 7.Iunij 1610.coram Sanctiſſ.D.N.

Præſuppoſitis autem dictis codicillis Domini ex-
inde manifeſtè reſultare dixerunt, beneficium eſſe
10 adiudicandum Franciſco; fundator enim in illis man-
dat, præſentari Capellanum de ſua linea maſculina,
& in illius defectum de fœminina, etiamſi ſit cleri-
cus primæ tonſuræ, & vtraque linea deficiente, ex-
traneum, qui tamen ſit Sacerdos; Vnde cùm linea
maſculina iam defecerit, & Franciſcus ſit de linea
fœminina, & clericus primæ tonſuræ, apertè ſequitur
11 quod ipſe, non autem Cæſar, qui eſt extraneus, & de
tempore præſentationis, nec erat Sacerdos, nec ſuffi-
cientem ætatem habebat pro Sacerdotio, ad bene-
ficium prædictum præſentari debuit, iuxta fundato-
ris intentionem, ac voluntatem, & legem ab eo in
ipſa fundatione præſcriptam, quæ omninò ſeruari
debet, vt per *Ancharan.*in clem. quia contingit in 9.
not.de Relig.dom.& *Rota* dec.12.nu.5.& 5.& dec.
155.num.1.& dec.496.num.1.& 2.par.1 in recen-
tior. vbi vlterius etiam dicitur, quod qualitas Sacer-
dotij requiritur de tempore præſentationis, & quod 12
ita fuit in *Rota* ſæpiſſimè reſolutum.

Nec viſum fuit Dominis obſtare quod fundator
in d.codicillis expreſſè non diſpoſuerit, quod poſſet
præſentari minor annis 14. prout erat Franciſcus de
tempore præſentationis, & conſequenter in dubio
cenſendum videatur ipſum intellexiſſe de clerico 13
primæ tonſuræ, qui tamen eſſet capax beneficij, &
ſic conſtitutus in 14.anno, iuxta diſpoſitionem Sa-
cri Concilij Tridentini ſeſſ.25.cap.6.de reform. 14

Quia fuit reſponſum, ſatis eſſe, quod fundator vo-
luerit ſufficere, quod præſentandus ex linea maſculi-
na, vel fœminina eſſet clericus primæ tonſuræ, quæ
etiam ſeptimum duntaxat ætatis annum agentibus
conferri poteſt, c.nullus, & ibi gloſ. in verb. Infanti 15
de tempor.ordin.in 6. qui propterea de iure commu-
ni eſt etiam ſimplicis beneficij, prout eſt hoc, de quo
agitur, indubitanter capax.c.ſi eo tempore, vbi poſt
alios *Franch.*numero 10.in fin.de reſcript.*Imol.*in c.
ſuper inordinata, num.4.de præben. *Lamber.*de Iur.
patr.par. 2.li.2..numero 6.fol.mihi 593. *Mandoſ.*de 16
ætat.min.cap.3.num.21. & cap.4 nu.15.& 15. cum
aliis per *Garz.*de benefic par.7.cap.4.num.4.5.& 6.
Ex hoc enim ſatis apertè expreſſiſſe videtur quod e-
tiam minor 14.annis præſentari poſſet ſecundùm Iu-
ris communis diſpoſitionem, quæ de tempore fun- 17
dationis vigebat, & cum qua præſumendum eſt con-
formare ſe voluiſſe, vt per *Mohed.* dec 18. de cauſ.
poſſ.& propr.& *Gonzal.*qui alios congerit ſuper reg.
8.gloſ 5.n.81.ex quo Sacrum Concilium Tridenti-
num de dicto anno 1515. nondum erat apertum, & 18
conſequenter fundator ſeſe cum eo conformandi
intentionem habere nullatenus potuit, & in fortio-
ribus terminis, quod ſi fundator in defectum Sacer-
dotis ſimpliciter mandauerit præſentari clericum,
non obſtet d.Concilij Tridentini diſpoſitio, nec ſit
neceſſe quod clericus præſentatus ſit annorum 14.eſt 19
dec.*Rot.* diuerſ.482. ad fin.par.1. vbi quod ita cen-
ſuerunt Illuſtriſſimi Cardinales Sacræ Congrega-
tionis Concilij, quam refert etiam *Garz* de benef.d.
par.7.cap.4.num.9.& 10 Vnde multò minus dicen- 20
dum eſt neceſſariam eſſe in caſu præſenti, in quo
fundator expreſsè voluit ſufficere, quod præſentatus
eſſet clericus primæ tonſuræ.

Demum aliqui ex Dominis dixerunt, non eſſe
omittendum, quod Franciſcus videtur diſpenſatus
quoad d. ætatem, cùm fuerit narrata in mandato de 21
prouidendo fe: re: Pauli V. cum derogatione me-
dietatis Iuriſpatronatus, fueritque conceſſum ex
bonis indiciis puerilis ætatis, ex quibus verbis Pa-
pa ſaltem tacitè diſpenſaſſe cenſetur ex congeſtis
per *Gabr.*de præſumpt.concl.8.numero primo, 11.&
ſeqq.

Ex quibus Domini vtraque parte informante re-
ceſſerunt à deciſis.

Terracinen.Bonorum.
Luna 6. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Relatio regulariter facienda eſt ad id, quod imme-
diatè fuit diſpoſitum, & non ad omnia ſuperiùs
dicta, & hoc multò magis ſi ſequeretur aliquod
abſurdum Clauſulæ, dum Iudicis authoritate non
fuerunt extenſæ, non releuant, ac in earum exten-
ſione eſt ſeruandus ſtylus Notarij, qui Inſtrumen-
tum ſtipulatus eſt. Hæredi ſuccedenti ab inteſtato

non eſt danda immiſſio, quando quis non deceſſit inteſtatus, & quid ſi prætendatur teſtamentum non habere ſubliſtentiam.

SVMMARIVM.

1 *Relatio facienda eſt ad id, quod immediate dictum fuit.*
2 *Clauſula referenda ſunt ad ea ſolummodò, quibus acceſſoriè appoſita fuerunt.*
3 *Bona aliena non poſſunt hypothecari.*
4 *Clauſula referenda ſunt ad id, quod immediatè eſt diſpoſitum, & hoc maxime ſi aliàs ſequeretur aliquod abſurdum.*
5 *Clauſula caterata, dum Iudicis authoritate non ſunt extenſa, non ſunt habenda in conſideratione.*
6 *Dominium alicuius rei, quando quis ſibi reſeruauit, ex hoc non ſequitur, quod habeat facultatem capiendi poſſeſſionem propriâ authoritate.*
7 *Stylus non attenditur, ſi non ſit in forma probanti.*
8 *Clauſula caterata ſunt extendenda iuxta ſtylum illius Notarij, qui inſtrumentum ſtipulatus eſt.*
Non autem ſecundum ſtylum generalem quorumcumque Notariorum.
9 *Filius in ſucceſſione Patris primum obtinet locum.*
10 *Hæres immittenda eſt in poſſeſſionem bonorum defuncti, vel remedio quorum bonorum, vel officio Iudicis.*
11 *Remedio quorum bonorum quando agitur, debet præcedi libellus, vel monitorium.*
12 *Cum Teſtamento quando quis deceſſit, tunc perperam petitur immiſſio ab herede ſuccedente ab inteſtato.*
13 *Teſtamenti probatio non concludens non impedit aditionem heredi ab inteſtato.*
14 *Teſtamenti inualiditatis dubietas eſt ſufficiens ad impedienda remedia poſſeſſoria ſuccedenti ab inteſtato.*
15 *Super Teſtamenti validitate pendente lite, hæres ab inteſtato nedum debet admitti in poſſeſſionem.*
Verum nec etiam effectualiter adire hæreditatem, ſed exitus litis eſt expectandus.
16 *Appellationi ſuſpenſiuè locus eſt ratione mixturæ poſſeſſorij cum petitorio.*
17 *Hæres quando dubitatur, quis ſit, tunc neceſſe eſt ingredi petitorium.*
18 *Ægidiana, quod ob mixturam non intret, non eſt, qui dubitet.*

Deciſio XLI.

DOmini perſtiterunt in deciſis coram me ſub die 25. Februarij præteriti, videlicet non intrare Ægidianam ex rationibus tunc ponderatis, quæ nequaquam eiecti viſæ ſunt ab Informantibus pro Diambra.

Quibus etiam *DD.* addebant, quod aut ipſa Diābra prætendebat iuſtificare decretum immiſſionis ex inſtrumento dotali confecto inter Zenobiam & Cynthium eius virum, aut ex eo quod eadem eſſet hęres ab inteſtato prædictæ Zenobiæ, & neutrum viſum eſt ſuffragari.

Non inquam inſtrumentum dotale, quia ibi poſtquam Cynthius promiſerat conſeruare bona dotalia
1 Zenobiæ, illáque in euentum reſtitutionis reſtituere, Cui de iure, ſubdit, Et pro dote (ſunt verba præciſa inſtrumenti) cautelauit, hypothecauit, & inueſtiuit dictam Zenobiam vxorem præſentem ſuper omnibus & ſingulis ſuis rebus & bonis &c. dans poteſtatem &c. conſtituens &c. Vnde dictæ clauſulæ tanquam immediatè ſubſequentes hypothecationi bonorum eiuſdē Cynthij, ad ea tantùm, non autem ad bona dotalia Zenobiæ referri debent, 2
quia clauſulæ referuntur ad ea ſolummodò, quibus acceſſoriè appoſita fuerunt, *l.* 6. §. Titia, vbi *Bart. ff.* de libert. legat. *Felin.* in cauſam, n. 4. de reſcript. *Capyc.* dec. 108. n. 12. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 611. nu. 4. Quod & euidentius viſum fuit, quia ibidem Zenobia reſeruauit ſibi dominium ſuorum bonorum dotalium; abſurdum eſſet autem, quod Cynthius bona Zenobiæ hypothecaſſet, cùm bona aliena hypothecari non poſſint, *l.* 2. §. ſi quæ prædium, *C.* Si res alien. 3
pignor. data ſit, *DD.* in *l.* aliena *ff.* de pignorat. act. & ideò dictæ clauſulæ, neceſſariò ad euitandum hoc abſurdum referendæ & reſtringendæ ſunt ad bona, dumtaxat ipſius Cynthij, iuxta tradita per *Abb.* in c. Eccleſia, n. 5. de elect. *Dec.* in c. 2. requiris, nu. 3. verſ. 4
4 ſi ratione de appell. *Gabr.* concl. 9. n. 28. tit. de clauſulis; Et propterea quatenus dictæ clauſulæ aliquam inferrent vtilitatem pro immiſſione, hæc tota competeret quoad bona Cynthij tantùm, non autem Zenobiæ, de cuius hæreditate modo agitur.

Minus etiam dictis clauſulis & cæteratis niti poterat Diambra, quia quatenus dictæ clauſulæ legitimè extenſæ comprehenderent bona dotalia Zenobiæ, attamen cùm vſq; adhuc Iudicis authoritate nō fuerint extenſæ, non erant habendæ in conſideratione à Iudice, *Grat.* conſ. 9. n. 113. li. 11. *Surd.* conſ. 350. 5
n. 29. & dixit *Rota* in Romana Hęreditatis & paragij dotis 12. Iunij 1615. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Nec ſuffragatur, quod Zenobia reſeruauit ſibi dominium; quia ex hoc non ſequitur, quod facultatem habuerit Diambra, deinde propriâ authoritate poſ- 6
ſeſſionem apprehendendi horum bonorum, & aſſertus ſtylus Curialium non videtur attendendus, quia non eſt in forma probanti; Et pro clauſulis & cæte- 7
tatis petendus eſt ſenſus & ſtylus particularis illius Notarij, qui inſtrumentum conſcripſit, non autem generalis quorumcumque Notariorum, *Bald.* in *l.* Gallus, §. idem credendum nu. 1. & *Iaſ.* nume. 23. *ff.* de liber. & poſthum. *Corn* conſil. 225. in fin. verſ. Nam 8
illæ dictiones lib. 3. *Surd.* dec. 123. num. 8. & alij, quos benè congeſſit R.P.D. meus *Burattus* in d. Romana Hæreditatis & paragij dotis.

Neque etiam iuſtificari poſſe viſum eſt d. decre- 9
tum immiſſionis ex eo, quod Diambra vti filia Zenobiæ eiuſdem ſucceſſionis ab inteſtato primum gradum haberet, §. 1. Auth. de hæred. ab inteſt. & conſequenter immittenda eſſet in poſſeſſionem bonorum matris ex remedio, Quorum bonorum, vel Iudicis officio; quoniam Iudex ex tali titulo immiſſionem 10
concedere noluit, & non potuit. Noluit, nam in decreto proceſſit vigore tantùm inſtrumenti dotalis, vt ex illius lectura patet; Non potuit, quia non præceſſit Monitorium, nec congruus libellus, nec ſententia, vt in prima deciſione fuit oſtenſum, & demum quia pro parte Cynthij fuerat exhibitum teſtamentum Zenobiæ conſcriptum à Parocho, in quo ipſe erat hæres inſtitutus, & propterea ſtante huiuſmodi teſtamento non erat locus immiſſioni Diambræ filię vti hæredis ab inteſtato ad *l.* quamdiu, *ff.* de acquit. 11
hæredit. & in his terminis eſt conſilium *Bald.* 517. nu. 5. li. 1. & dixit *Rota* in Romana teſtamenti 17. Iunij 1611. coram Illuſtriſſ. D. meo Card. *Sacrato*.

Nec obſtat, quod dictum aſſertum teſtamentum pluribus impugnetur ab Informantibus pro Diambra, & habeat magnas difficultates pro illius vali-

validitate,& quod teſtamenti probatio non conclu-
dens non impedit aditionem hæredis ab inteſtato,
vt re probat glos.in *l.* 2.*C.* de bon.poſſ. ſecundum
tab.docet *Bald.* ibi nu.5.verſ.Modo aduerte ad ean-
dem gloſæ,*Caſtren.* num.7.& *Alex.* num.7. & idem
Bald. in *l.*3.num.4. C. de ſent. quæ ſine cert. quant.
profer.Quoniam vltra quod Domini noluerunt pro
nunc firmare,an dicta probatio teſtamenti ſit con-
cludens necne,& hanc diſcuſſionem ad aliam diſpu-
13 tationem reiecerunt; Viſum fuit , vel quod hæc du-
bietas circa validitatem teſtamenti eſſet ſaltem ſuffi-
ciens ad excludenda remedia poſſeſſoria ab inteſta-
to,*l.* 1.& ibi gloſ.& *DD.* C. de bon. poſſ. ſecundum
tab.*l.* ſi ſcriptum,*C.* de probat.vbi etiam gloſ.& *DD.*
Menoch de adipiſc.remed.4.num.861. verſ. cum er-
go eſſet probabilis dubitatio, & *Salycet* in d. l. 2.nu.
3. verſ. Et ita ego,concilians dictum Baldi cum glo-
ſa tradit,quod pendente lite ſuper validitate teſta-
menti hæres ab inteſtato non poteſt nedum immit-
14 ti in poſſeſſionem,verum nec etiam effectualiter a-
dire hæreditatem,ſed exitus litis eſt expectandus, &
hanc *Salycetus* conciliationem videtur ſequi ibidem
Alex. nu.7.verſ.Salyc. tamen.

Vel denique,cum in illo iudicio factæ hinc inde
fuerint probationes circa exiſtentiam,& validitatem
15 teſtamenti,& tamen Iudex conceſſerit immiſſionem
hæredi ab inteſtato,& ſic implicitè reiecerit dictas
probationes,& declarauerit, eſſe locum ſucceſſioni
16 ab inteſtato,viſum fuit, quod ratione mixturæ poſ-
ſeſſorij cum petitorio eſſet locus appellationi ſuſ-
penſiue,Vt in terminis tradit *Bald.* in conſ.351.ſuper
prædicto in prin.lib. 1. & latè proſequitur *Menoch.*
d.remed.4.de adipiſceo.nu 856.& 561.vbi pruden-
ter monet in verſ. Cum ergo, quod quando eſt pro-
17 babilis dubitatio,quis ſit hæres , neceſſe eſt ingredi
iudicium petitorium; Ob mixturam autem non in-
18 trare Aegidianam non erat quod dubitaretur *Con-
tard.* in *l.* vnic.C.de mom.poſſ.limit.2 num.9.& 95.
& in ſimilibus terminis fuit dictum in Ariminen.
Hæreditatis 4 Maij præteriti coram me.

Et ita vtraq; parte informante Domini conſtite-
runt in deciſis &c.

Foroliuien. Bonorum.

Veneris 10. *Iunij* 1622.

ARGVMENTVM.

Attentata non committuntur poſt appellationem nulliter, & indebitè interpoſitam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ad effectum ſuſpenſiuum non deuoluit in ſententia lata vigore Inſtrumenti habentis ex forma Statuti paratam exequutionem.*

2 *Attentata non committuntur poſt appellationem interpoſitam,quando illa non debuit admitti ad vtrumque effectum,etiamſi admiſſa fuerit.*

3 *Appellatio datur ratione liquidationis implicitè in mandato contenta.*

4 *Fallit,quando liquidatio non fuit à Iudice facta , ſed à Peritis.*

5 *Appellatio debet interponi intra decem dies , & ea non interpoſita poteſt ſententia demandari exequutioni, num.6.*

6 *Sententia vt per non interpoſitam appellationem tranſeat in iudicatum,debet eſſe intimata.*

Sufficit autem intimatio facta Procuratori, vel quod eo præſente ſit lata, ibidem.

7 *Inhibitio non afficit ignorantem.*

8 *Exceſſus in ſententia non præſumitur,niſi probetur.*

Deciſio XLII.

DOmini dixerunt,non conſtare de attentatis;fuit
enim actum via executiua vigore publici inſtru-
menti coram Iudice celebrati , & ex Conſtitutione
Marchiæ li.5.cap.3.paratam executionem habentis;
& conſequenter , cum à mandato contra Lauren-
tium,qui tanquam tutor bona Cæſaris, & Ludouici
fratrum adminiſtrauerat , pro reliquatus reſtitutio-
ne, iuxta formam ſuæ obligationis relaxato ad effe-
ctum ſuſpenſiuum appellari non potuerit, iuxta tra-
dita in ſpecie per *Canale.* de tut.& Cur.num. 113.& 1
per *Scacc.* de appellat.qu.17.limit.29.ſub num.1. di-
ci non poteſt illius executionem fuiſſe attentatam eo
ſub prætextu,quod prætenſa appellatione pendente
facta fuerit; certum eſt enim, quod quando appel-
latio ipſa ad vtrumq; effectum admitti non debuit,
geſta poſtquam illa fuit interpoſita , tanquam
attentata non veniunt reuocanda , c. non ſo- 2
lum,& ibi gloſ.in verb.Caſibus,& *Gemin.* in 5.not.
de appell.in 6. & poſt alios quos allegat latè proſe-
quitur *Lancell.* de Attent.cap.12.limit.53.num. 1. &
ſeqq. per tot.& præſertim nu.58. & 59. *Rota* deciſ.
183.n.3.in fin.par 2.recent.

Nec viſum fuit obſtare , quod mandatum prædi-
ctum fuerit relaxatum pro certa ſumma , & conſe-
quenter ab eo, tanquam implicitam liquidationem
continente appellari potuiſſe videatur ex allegatis 3
per Scribentes pro Laurentio; quia fuit reſponſum,
liquidationem fuiſſe factam à peritis,ſeu calculato-
ribus communi partium conſenſu electis;cum enim
Laurentius ab eorum relatione concorditer facta in-
fra decem dies non reclamauerit , & conſequenter
illam tacitè ſaltem emologauerit , & acceptauerit,
non potuit poſtea à ſententia iuxta illius formam la-
ta,ſeu mandato in vim dicti publici inſtrumenti, &
obligationis relaxato appellare,cum ſtantibus prædi- 4
ctis nullum in rei veritate grauamen per Iudicem
ipſi Laurentio illatum dici poſſit,ſed illi totum , ſi
quod adeſt,dictorum peritorum relationi ſit adſcri-
bendum, à qua tamen nulla fuit interpoſita appella-
tio,vt in ſpecie tradit *Scacc.* dicto tract. de appellat.
quæſt.17.limit.35.ſub num.5.

Præterea etiamſi à dicta ſententia , ſiue mandati
relaxatione ad vtrumque effectum appellari potuiſ-
ſet; adhuc tamen cum Laurentius infra decem dies
realiter , & cum effectu non appellauerit, illa enim 5
lata fuit & mandatum relaxatum ſub die 15. Maij,
appellatio verò fuit interpoſita die 30. eiuſdem , vt
in Summ.dict.fratrum num 7.& 11.licitè, & abſque
metu attentatorū ad illius executionem potuit de- 6
ueniri, vt in puncto tradit *Lancell.* de Attent.cap.12.
limit.50.nu.1.& nu.37.38. & pluribus ſeqq. & *Rot.*
dict.deciſ.183.nu.3.par.2.recentior.

Nec placuit reſponſio , quod nempe Laurentius
appellare potuerit infra decendium à die habitæ no-
titiæ; quia cum appareat , ſententiam fuiſſe latam
præſente D. Alberico Bonfilio eius procuratore, vt
in Summ. dato in reſponſione dictorum fratrum
num. 1. appellatio interponi debuit infra decem dies
à tempore latæ ſententiæ , etiamſi ipſe Laurentius
fuerit abſens, & non citatus; hoc enim caſu procu-

ratoris contumacia in non appellando Domino præiudicat, vt poſt *Imol.* in c. p. 1. Extr. vt
7 lit. non conteſt. *Felin.* ibid. ſub n. 6. verſ. Si poſterior, & verſ. Aduerte tamen dupliciter, *Cephal.* conſ. 185. nu. 34. & ſeq. & poſt alios tradit *Lancell.* de Attent. d. cap. 12. limit. 50. nu. 80. & ſeqq. & *Scacc.* de appell. qu. 12. nu. 118 & 119.

Neque obſtat, quod executio facta fuerit poſt inhibitionem A.C. quia ipſius inhibitionis intimatio facta fuit die 8. & 9. Auguſti, vt in Summ. nu. 14. e-
8 xecutio verò ſententiæ, ac mandati prædicti facta iam fuerat die 3. einſdem, & ſic per quinque dies ante, & conſequenter attentata dici non poteſt cum inhibitio non afficiat ignorantem, cui nihil imputari poteſt, vt per *Lancell.* de Attent. cap. 20. limit. 25. num. 1. & ſeq.

Minus etiam obſtat appellatio interpoſita à prætenſo exceſſu in exequendo, quia talis exceſſus nullo probatur, & reuelantis non præſumitur. *Rot.* dec. 45. de appell. in nou. *Card. Seraph.* dec. 1189. nu. 2. & *Lancell.* de Attent. appell. pend. cap. 12. limit. 55. num. 24. & 25. Immo potius conſtat de contrario, cum appareat, ſententiam, ac mandatum, & illius executionem fuiſſe omninò conformem dictæ peritorum relationi.

Et ita deciſum, non conſtare de attentatis, quæ veniant reuocanda &c.

Marciſen. Beneficiis.

Lunæ 13. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur in Beneficialibus ex poſſeſſione inſtrumentaria, ab alio ipſius non apprehenſa.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum poſſeſſionis probat ad fauorem eius, qui ex ea adeptus eſt poſſeſſionem alio in poſſeſſione non exiſtente, ſicuti non præſumitur tunc extitiſſe.*

2 *Et poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad diem motæ litis.*

Deciſio XLIII.

PRo Informante reſponſum fuit ſcilicet Bernardino dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficiorum in Maciſcen. diœceſi exiſtentium, ſub inuocatione nempe S. Dominicæ, S. Mennai, S. Sebaſtiani, S. Viti, S. Soffiæ, S. Catherinę, & S. Margaritæ; Quoniam præuia apoſtolica prouiſione M. Antonius Satapius procurator ad hoc ſpecialiter deputatus à Bernardino poſſeſſionem apprehendit dictorum beneficiorum, prout in inſtrumento in actis exhibito; quod quidem inſtrumentum alio in poſſeſſione non exiſtente, prout non præſu-
1 mitur ad *l.* prædia, vbi Scribentes, *ff.* de acq. poſſeſſ. ſuffragatur ad quemcumque effectum, & præcipuè pro obtinenda manutentione, *Caſſad.* dec. 20. de præben. *Caputaq.* dec. 134. n. 5 par. 2. *Rota* dec. 293. nu. 4. par. 1. in recent. & millies alias fuit dictum, & ſignanter in Tullen. Capellaniæ 16. Februarij 1622. coram me. Et hæc poſſeſſio, cum fuerit capta die 26. Maij 1616. præſumitur continuata vſque ad tempus
2 motæ litis, *l.* poſſidetis, vbi *Doct.* C. de probat *Alciat.* de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 21. num. 5. in fin. *Rota* dec. 4. numer. 12. par. 2. diuerſ. Poſſeſſori autem de tempore motæ litis indubitanter datur manutentio vulgato, §. retinendæ Inſtit. de Interd. cum aliis.

Et ita Domini dixerunt, dandum mandatum Bernardino ipſo ſolo informante &c.

Anconita. præten. repetitionis indebiti.

Veneris 17. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Examen Teſtium In vim litterarum Remiſſorialium ſine citatione; & per affixionem Edicti quando nullum.

SVMMARIVM.

1 *Literæ remiſſoriales non relaxantur legitimè in Curia, niſi citato prius legitimo Procuratore.*

2 *Et in partibus requiritur citatio coram Iudice remiſſoria ad videndum iurare Teſtes.*

3 *Per Edictum non poteſt procedi ad examinandum vigore remiſſoriæ, niſi præmiſſa diligentia exactiſſima contra principalem.*

4 *Ordo vbi non ſeruatur in examine, nullitas incurritur.*

Deciſio XLIV.

FVerat reſolutum in hac cauſa ſub die 1. Martij 1620. coram Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.* teſtes examinatos in Ciuitate Firmi vigore litterarum remiſſorialium fuiſſe R.P.D. *Celleſij* fuiſſe nulliter examinatos, & ſic ad recedendum eſſe à primo loco deciſis ſub die 5. Iunij 1620. coram eodem, nunc verò mihi in eiuſdem Reuerendiſſ. D. mei locum ſubrogato cauſa commiſſa, denuo propoſitum fuit dubium, An teſtes ſint ritè & rectè examinati &c. Et Domini reſponderũt, eſſe nulliter examinatos, itaut ſit perſiſtendum in vltimo loco deciſis; quoniam placuerunt deducta per Informantes pro nullitate examinis, quæ cum probaretur ex pluribus, ex tribus potiſſimum viſa fuit citra controuerſiam manifeſta.

Primum ſiquidem erat, quia teſtes examinati fuerunt in vim Remiſſorialium in Curia decretarum, non citato legitimo procuratore Dominorum de In- 1
uictis, ſed citatus ſolum fuit Antonius Drittus, qui non erat procurator, cum de illius mandato non conſtet in actis huius cauſæ, Ex quo reſultat nullitas inſanabilis, *Vant.* de nullit. ex defect. inhabilit. ſeu mand. comp. & dictum fuit in dicta deciſione 1. Martij 1621. coram Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.*

Secundum, quia deficit citato coram Iudice remiſſoriali ad viden. iurare teſtes, & ad alios actus perſonaliter executos contra DD. de Inuictis; quæ tamen adeò neceſſaria erat, vt ſine illa examen ſu- 2
ſtineri non poſſit, ca. 2. de teſtib. *Caputaq.* dec. 274. & dec. 185. par. 3. *Achill.* dec. 1. de teſtib. *Rota* in Aretina Spolij 9. Iunij 1604. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quæ eſt dec. 215. inter impreſſas poſt conſ. *Farinac.* vol. 2. & firmatur etiam in præallegata coram Reuerendiſſ. Domino meo Seleucien.

Tertium, quia non ſolum non fuit ſeruata forma Iuris, ob quam non procedi poteſt ad examen per edictum, niſi adhibita prius exactiſſima diligentia ad hoc, vt reperiatur, & apprehendatur principalis

3 cipalis adnotata per *DD.* in *l.* 4.§. Prætor ait, *ff.* de
damn. infect. *Vant.* de nullit. ex defect. cit. n. 93. *Farinac.* conſ. 89. nu. 3. li. 1. *Veſtr.* in Prax. lib. 4. cap. 3. nu.
2. *Seraph.* dec. 922. n. 6. & dec. 1276. nu. 1. *Rota* in recent. dec. 569. nu. 2. par. 1. & dec. 685. nu. 3. par. 2. Sed
nec etiam ſeruata fuit præſcripta forma litterarum
remiſſorialium, in qua dicebatur, eo tantum caſu
procedendum eſſe per affixionem edicti, quo dicti
DD. de Inuictis perſonaliter haberi non poſſent; vnde ſic inuerſo ordine citationes à nullitate excuſari
4 non poſſunt, *Caputaq.* dec. 111. nu 2. & dec. 117. n. 1.
par. 1. *Rota* recent. dec. 624. nu. 8. par. 1.

Deducebantur etiam aliæ nullitates in prædicta deciſione coram Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.* Quibus vna cum ſuperioribus diligenter per Dominos conſideratis ita reſolutum fuit, dictis tantum Dominis de Inuictis Informantibus &c.

Burgi S. Donini Iurispatronatus.
Lunæ 20. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Pertinentia, & exiſtentia Iuriſpatronatus ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus exiſtentia probatur ex fundatione, & dotatione.*
2 *Concurrentibus præſertim duabus ſubſequentibus enunciatiuis fundationis, & dotationis antiquiſſimis.*
3 *Iuſpatronatus probatur ex centenaria.*
4 *Vel ſi ſit poſſeſſio proxima centenaria.*
5 *Vſurpationis ſuſpicio tollitur ex titulo fundationis, & dotationis.*
6 *Collatio facta ſpreto Patrono eſt nulla.*
7 *Nec ſufficit ad præſcribendam Eccleſiæ libertatem, ſi alia requiſita non concurrunt.*

Deciſio XLV.

CVm vacaſſet Eccleſia parochialis S. Mariæ villæ nouæ Territorij Ciuitatis Buſſeti per obitum Horatij Paſetti de menſe Ianuarij proximè præteriti, D. Marchio Alexander Pallauicinus, tanquam Patronus, obtinuit, de illa per Sanctiſſimum ad ſui præſentationem prouideri Ioannem de Blanchis; at Ioannis prouiſionem impugnabat Victorius Tinellus vigore edicti concurſus in partibus examinatus inſtando, idem beneficium ſibi vti liberum conferri. Vnde ſuper hoc pendente controuerſia coram Illuſtriſſimo Datario, placuit ei dubitare, An conſtet de Iurepatronatus, & ſuper dubio Rotam conſulere, Quo per me propoſito informante tantum D. Marchione Domini affirmatiuè reſponderunt.

Conſtat enim de Iurepatronatus ex publico & authentico inſtrumento fundationis, & dotationis emanatæ anno 1475. à DD. Marchionib. Ioanne, Ludouico, & Pallauicino moderni Marchionis anteceſ-
1 ſoribus, quod ſufficit ad probationem Iuriſpatronatus Lambertini de Iur. patr. 2. 2. art. 5. quæſt. principalis par. 1. li. 1. n. 3. *Caſſad.* dec 7. de Iur. patr. *Rot.* diuerſ. dec. 64. n. 5 par. 1. & recent dec. 421. n. 1. par. 3 & fuit dictum in Lucen. Portionis 16. Decembris 1598. coram bo: mem: *Card. Pamphilio*, & in Abbanen. Prioratus 21. Maij 1603. coram bo: me: *Penia.*

Concurrentibus præſertim duabus ſubſequentibus enunciatiuis fundationis, ac dotationis prædictæ? In præſentatione ſcilicet per procuratorem facta de anno 1476. ac etiam in edictorum publicatione per Ordinarium facta de eodem tempore, quæ cum ſint antiquiſſimæ ſupra centum annos, habent vim famæ, & plenè probare videntur exiſtentiam
huiuſmodi Iuriſpatronatus, *Abb.* conſ. 54. n. 3. vol. 1. 2
Burſat. conſ. 324. n. 6. li. 3. *Ferren.* conſ. 293. nu. 6. li. 2. *Achill. de Graſſ.* dec. 7. de Iur. patr. *Rota* recentior. dec. 211. nu. 1. in fin. par. 1. ac dec. 360. nu. 3. & 674. nu. 2. & 694. nu. 4. par. 2.

His accedunt quatuor præſentationes continuatæ, ac effectum ſortitæ per ſpatium annorum 98, nempe ab anno 1505. vſque ad annum 1603. Ex quibus (omiſſo quod centenariam ferè attingunt, atque
ita probant immemorabilem quaſi poſſeſſionem, vt 3
aliqui ex Dominis conſiderabant, & conſequenter ex hac centenaria emergit probatiſſima exiſtentia Iuriſpatronatus, *Caſſador.* dec. 2. nu. 6. & 7. de Iur. patr. *Card. Seraph.* dec. 1141. num. 1. & plures cumulat *Pariſ* de confid. benef. quæſt. 28. num. 235. qui etiam ex *Puteo* dec 209. li. 2. in ſpecie tradit, ſufficere poſſeſſio-
nem proximam centenariæ, qualis videtur hæc an- 4
norum 98.) Satis ſuperq; videtur ſatisfactum decreto Sacroſancti Concilij Tridentini ſeſſ. 25. ca. 9. de Reformat dum vltra alias probationes in familia potente, vbi ſuſpicio oriri poteſt vſurpationis, exigit etiam probationem plurium præſentationum, quæ continuatæ fuerint, ac effectum ſortitæ ſpatio annorum quinquaginta, vt in verbis cautum eſt ibi à Cōcilio, & dixit *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 1141. n. 9. ac inter recentior. dec. 481. nu. 1. par. 1. & in Cremonen. Capellaniæ 14. Ianuarij 1594 coram Illuſtriſſ. Card. *Milino.*

Vſurpationis autem ſuſpicio deſumpta ex tempo-
rali dominio Dominorū de Pallauicinis in loco, vbi 5
ſitum eſt beneficium, ſuper quo pendet lis potiſſimum excluditur ea ſuperius probato titulo fundationis, & dotationis, vt fuit reſolutum in dicta Cremonen. Capellania 14. Ianuar. 1594. coram Illuſtriſſ. Card *Millino*, & in Abbanen. Prioratus 17 Nouembris 1603 coram R. P. D. meo *Manzanedo*, & ex aſſertione Ordinarij in edictorum publicatione, & poſterioribus inſtitutionibus. *Rota* dec. 211. num. 3. par. 1. recent.

Non obſtat vltima collatio de anno 1603. facta ab Epiſcopo tanquam de libero; quia fuit nulla vti facta ſpreto D. Marchione patrono, c. de terminis
16. quæſt. 7 *DD.* in c. cum Bertoldus, vbi latè *Felin.* 6
num. 8. de Sent. & re iud. cum aliis quos refert & ſequitur *Ferret.* conſ. 210. numer. 6. li. 1. & in omnem euentum non ſufficit, præſertim non concurrente curſu temporis neceſſario, & aliis à Iure requi-
ſitis ad præſcribendam Eccleſiæ patronatæ liberta- 7
tem, & illius ſtatum mutandum, de quibus per *Dec.* conſ. 116 num. 2. verſ. Sed tamen his non obſtantibus. *Ferret.* d. conſil. 210. num. 5. verſ. Sed prædictis non obſtantibus. & num. 8. lib. 1. *Bellamer.* dec. 107 & 212. *Rota* diuerſ. dec. 109. num. 8. & ſeqq. par. 2. ac recentior. dec. 357. num. 2. & 374. nu. 8. par. 2.

Et ita pro D. Marchione informante fuit deciſum &c.

Calaguritan. Beneficij de Arnedo.
Mercurij 22. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Collatio Beneficij litigioſi poteſt pertinere mortuo collitigante ad Auditores S. Rotæ Romanæ. De periurij exceptione quando obſtet ad aſſequendam Beneficij prouiſionem. Pluralitas Beneficiorum quando obſtare dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Auditores Rotæ gaudent facultate conferendi Beneficium vacatum per obitum litigantis, ad quem pertinere iudicauerint.*
2 *Prouiſus de Beneficio ad inſtar hæredis immiſſionem petere poteſt ad firmam, l. fin. C. de ed. D. Adr.*
3 *Immiſſio in poſſeſſionem Beneficij non conceditur, niſi præmiſſa inſtitutione.*
4 *Fallit quando immiſſio conceditur ab habente facultatem conferendi, quia ipſa verbalis traditio poſſeſſionis vim habet collationis, & num. 5.*
6 *Iuramentum regulari debet à natura actus, ſuper quo interponitur.*
7 *Abeſſe non dicitur ab Eccleſia, qui abeſt pro ſeruitio Eccleſiæ, etiamſi non abeſſe iurauerit.*
8 *Periurium, vt incurſum dicatur, requiritur certa, & plena probatio.*
9 *Promiſſio facta nunquàm creditur facta animo nouandi obligatione legis.*
10 *Obligatio non debet extendi vltra legis obligationem.*
11 *Periurium, vt euitetur, omnis eſt aſſumenda interpretatio.*
12 *Proteſtatio, quæ præcedit iuramentum; oſtendit animum iurantis non incedendi in obligationem iuramenti.*
13 *Proteſtatio præcedens actum probat voluntatem non conſentiendi actui ſubſequenti.*
14 *Iuramentum non arctat, neque obligat vltra iurantis conſenſum.*
15 *Neque vltra intentionem tam in iuramento promiſſorio, quam aſſertorio.*
16 *Exceptio periurij reddit aliquem Beneficio incapacem, lata tamen ſententia condemnatoria.*
17 *Nuncius Apoſtolicus poteſt diſpenſare in Conſtitutiones Synodales prout Ordinarius.*
18 *Duo Beneficia poſſunt obtineri de iure communi, ſed eſt tamen prohibita vtriuſque retentio.*
19 *Ad plura Beneficia retinenda Ordinarius non poteſt diſpenſare, & num. 20.*
21 *Fallit, quando ſunt modici redditus, ex quibus non ſupereſt prouiſio vltra alimenta neceſſaria.*

Deciſio XLVI.

PRopoſito iterum Dubio, quod alias diſputatum non fuit reſolutum, An Mattheo eſſet danda immiſſio, tandem Domini dandam eſſe dixerunt Quoniam cum iam in hac cauſa ſub die 22 Ianuarij præteriti coram me fuerit deciſum, deberi eidem Mattheo tanquam inſeruienti Eccleſiæ de Arnedo beneficium, quod ibidem vacauerat per obitum Didaci Martinez, & Rotæ Auditores, iuxta Clem. *Au-*
1 *ditor.* de reſcript. facultatem habeant conferendi beneficium cui ex collitigantibus pronunciauerint debitum, *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 30. nu. 53. & 54. *Card. Seraph.* dec. 1138. n. 5. conſequenter etiam eidem Mattheo debita erat immiſſio in poſſeſſionem dicti beneficij de Arnedo, quemadmodum enim hæredibus ſcriptis competit remedium legis final C. de 2
edict. diu. Adr. tollen. ita prouiſis datur officium Iudicis pro adipiſcenda poſſeſſione beneficij *Bald.* in *l. 2.* n. 59. C. de ſeru t. & aq. *Abb.* in c. paſtoralis n. 12. de cauſ. poſſ. & propr. plenè *Menoch.* de adipiſcen. remed. 6. n. 34. & 35.

Nec obſtat, quod immiſſioni debeat præcedere canonica inſtitutio, & collatio, quæ adhuc facta non 3
fuit Mattheo ad reg. cap. beneficium de reg. iur. in 6. & notat *Bald.* in d. *l.* 2. & poſt alios *Menoch.* loco præallegato. Quoniam non procedit, quando Immiſſio eſt danda ab habente poteſtatem conferendi, qualis eſt Rotæ Auditor; cum enim in collatione non exigatur certa verborum formula, & per quem- 4
libet actum verbalem, vel actualem, ex quo voluntas conferentis deprehendatur, fieri poſſit *Lambert.* de Iur patr. p. 3. li. 2. q. 11. n 6. *Selu.* de benef. p. 3. q. 10. n. 5
11. in fi. Ipſamet traditio poſſeſſionis habet vim collationis *Felin.* in c. cum aliquibus ad fi. de re iud. in 6. *Couarr. Vari.* reſol. li. 3. c. 16. n. 10. *Gonzal.* ſup. reg. 8. gloſ. 5. in prin. n. 54. & gloſ. 14. n. 45. *Caput.* dec. 81 n. 5. p. 1. *Achill.* dec. 4. de præben. & *Rota* dec. 987 lib. 3. p. 3. diuerſ.

Neutrum etiam periurium obiectum Mattheo viſum eſt ipſi refragari. Non primum deductũ ex eo, quod in aſſecutione beneficij de Ochon iurauerit, ſe obſeruaturum ſtatuta illius eccleſiæ, & ſuamet perſona famulaturum eidem beneficio, neque abfuturum ab eo, & tamen abfuerit, cum cauſam committi inſtetit pro libertate à reſidentia eiuſdem beneficij. Quoniam cum ſemper iuramentum regule- 6
tur à natura actus, ſuper quo interponitur *l.* fi. C de non nu. pec. *Dec.* conſ. 240. in fin *Bece.* conſ 58. n. 22. & *Surd.* conſ. 268. n. 45. *Card. Mantic.* de tacit. lib. 4. tit. 32 n 90. Iuramentum illud eſt intelligendum ad terminos eiuſdem ſtatuti iurati: Et ideo, ſi ſtatutum d. eccleſiæ de Ochon non exigit præciſam reſidentiam, cum ſit beneficium ſimplex, vt in lite Matthæus conatus eſt oſtendere, nec etiam cenſendus eſt veniſſe contra proprium iuramentum de ſtatuto obſeruando, dum per aliquod tempus abfuit.

Nec obſtat, quod iurauerit, ſe non abfuturum: quia non propterea contrauenit, dum abfuit cauſa litis agenda pro libertate eccleſiæ, quod reſidentiam non exigeret; qui enim iurauit, ſe ſeruaturum reſidentiã, 7
ſi abeſt eccleſiæ cauſa, non dicitur peierare vt eſt tex. in terminis in c. ex parte il 2. de cleric. non reſid. & ibi notant *DD.* Monet. de diſtrib quotid. p. 2. q. 11. nu 6.

Alterum vero prætenſum periurium deductum ex eo, quod Matthæus, poſt quam iurauit, ſe obſeruaturum ſtatuta, & ſuamet perſona ſeruitium Beneficio præſtiturum, & minimè abfuturum, iurauerit etiam, quod ipſe minimè fecerat proteſtationem in contrarium, & tamen apparet, quod per duos dies ante ſatis amplam proteſtationem emiſerat, viſum fuit ceſſare, quia ex prædictis non conſtat manifeſtè de ipſo aſſerto periurio, ad quod certum eſt requiri ple- 8
nam & concludentem probationem *l.* ſciant cuncti C. de prob. *Feder* de Sen. conſ. 13. n. 7. & fuit dictũ in Romana tutelæ de Ceulis 20. Iunij 1588. coram bo; me: *Gypſio*, Mattheus enim non iurauerat perſonaliter reſidere, etiamſi beneficium ipſum de ſui natura

reſidentiæ huiuſmodi onus non exigeret, vel etiam ſi
alij illius anteceſſores non reſederint, & conſequẽter
dum immediatè poſtea ſubdidit, & medio iuramẽto
affirmauit, quod proteſtationem in contrarium non
emiſerat, non videtur omnino falsũ dixiſſe, & ſic pe-
ierasſe; quia ipſe nõ fuerat proteſtatus, ſe nolle ſtatu-
ta & exemptiones eccleſiæ & Capituli obſeruare, &
nullo modo ſuamet perſona beneficio inſeruire, ſed
ſolum quod non intendebat inſeruire, & ad perſo-
naliter reſidendi onus ſe aſtringere vltra, quam bene-
ficium exigeret, ſuiq; anteceſſores reſidere conſueue-
runt: Quo etiam pacto dicendum eſt, intellexiſſe ſeſe
obligare velle, dum ſimpliciter ſuamet perſona inſer-
uire promiſit, ſecundum ſcilicet beneficij naturam,
& Iuris diſpoſitionem, & antiquam conſuetudinem:
nunquã enim promiſſio emanata cenſetur animo no-
9 uandi legalem prouiſionem *l*.4.§.ſi ex conuentione
ff.de re iud. *Bal*. conſ.359.n.1.ver. ex aduerſo li.1. Nec
10 eſt veriſimile, quod quis in plus ſe obligare voluerit,
quam de iure teneretur *Afflict*. dec.599. n.13. *Surd*.
conſ.34.n 34. cũ alijs quos in ſimili ſequuta eſt *Rota*
dec. 392.n 3.1.p. recent. Quod eo magis eſt dicendũ,
11 quia facienda eſt omnis interpretatio, vt periurium
euitetur c. quemadmodum de Iur. iur, *l*. *fi*. qui ſatiſd.
cog. *Rota* coram S.D.N. dec.351.nu.51.& 10 præal-
legata Romana tutelæ coram *Gypſio*.

Vnus etiam ex Dominis addebat, proteſtationem
emiſſam à Mattheo ante iuramenti præſtationem
manifeſto probare, eiuſdem Matthæi animũ abfuiſ-
12 ſe ab ipſo iuramento, & illius obligatione *l*. qui alie-
na §.fi.& ibi bene *Caſtren*.& *Imol* *ff*. de acq. hæredit.
Abb. in c.5. de his quæ vi metuſq; cauſa nu.18.& alij
Canoniſtæ *Rum*. conſ.21. nu.24 & ſeq. li.4. pulchre
Hend. conſ.53.n.21.22.& 33.& 45.li.1. Præſertim cũ
13 d. proteſtatio nec temere, nec doloſe, ſed ex ratio-
nabili ſuſpicionis cauſa emiſſa fuerit, nempè vt ſe re-
dimeret a vexationibus, & litibus, vt idem Mattheus
aſſeruit, & ne ſtrictius obligaretur, quam alij ſui an-
teceſſores, quo caſu indubitãter proteſtatio antece-
dens probat animum abeſſe ab actu ſubſequenti, &
illum, quoties ab agentis voluntate dependet, annul-
lat, & infringit *Bald* *Angel*. *Imol*. & alij in d. *l*. qui a-
lienam §.fi *ff*. de acq. hæredit. *Natt*. conſ. 451. n.21.
li.5. *Rim* iun. conſ.5.n.32.& 33. *Sanchez* qui multos
congerit de matrim. li.5. diſput.45.n.22. Et quib. in-
ferebat quod cũ Mattheus oretenus iurans non in-
tellexerit vere iurare, nec Deum teſtari, nec ſe obli-
gare, conſequenter tale iuramentũ, licèt verbis pro-
latum, illum non obligauerit, nec proinde periuriũ
illi imputari poſſit, quia iuramentum non obligat,
nec operatur vltra conſenſum, & intentionem iu-
14 rantis, c. Quintauallis, c. veniens de Iur. iur. egregiè
Leonard. *Leſſ*. de Iuſt. & iur. li.2.c.42.dubit.8.n.36.&
ſeqq. & *Sanchez* ſequitur Decalogo li.3 ca.6. n.4.&
7.& diſertius ca.10.n.4.7.& 8. vbi poſt multos quos
congerit doctiſſimè firmat, iurantem oretenus, abſq;
tamen intentione iurandi, vel ſine animo ſe obligan-
di, nequaquam aſtringi vinculo iuramenti, idque ve-
rum eſſe indicat nedum in promiſſorio, verum
etiam in aſſertorio iuramento, & in terminis quod
quis non obligetur ex iuramento, ſi prius proteſtatus
fuerit, quod futuro iuramento non intendebat ſe il-
laqueari, tradit *Imol*. in cap. ſi vero, nu.9. vſque in fin.
15 Extra de Iur. iur. & ſequitur ibi *Felin*. nu 9. verſic.4.
declara & infra, & *Seraphin*. de priuileg. iuram. cap.
110. num.16. verſ. Tertio limita.

Et tandem, quia ad effectum vt periurium impe-
diret collationẽ beneficij, Mattheo opus erat quod
ipſe de periurio fuiſſet per ſententiam Iudicis con- 16
dẽnatus aut per propriam confeſſionẽ in iudicio cri-
minis conuictus, aut per facti euidentiam notoriam
periuratio appareret, *Rebuff*. de pacific poſſeſſ nu.521.
Couarr. in cap. quamuis, de Pact 51.par.§ 7 num 3.
verſ. Idcirco, ante *Azor*. Inſti. Moral. li.11. cap. 12.
quæſt. 10.

Neq; obſtat conſtitutio Synodalis, cum qua con-
cordãt Statuta Eccleſiæ, & in duas partes eſt diuiſa.
In prima diſponit, vt Beneficiatus teneatur reſidere,
& ſi non inſeruier per ſe ipſum, mulctetur amiſſione
certæ partis fructuum, ſi verò abſuerit per annum,
priuetur beneficio, & hæc pars non pertinet ad præ-
ſentem diſputationem, quia hodie agitur de colla-
tione facienda Mattheo de beneficio Arnedi, quod
cũ fuerit aſſecutus, ſi non aſſiſtet beneficio d. Ocho-
ri, tunc erit fortaſſe locus huic diſpoſitioni, & pote-
runt eius aduerſarij inſtare pro priuatione eiuſdem
beneficij de Ochori. In ſecunda autem parte eiuſdẽ
Synodi diſponitur, vt ſi quis habeat duo talia benefi-
cia, non poſſit gaudere fructibus, niſi illius, cui per
ſeipſum inſeruiuit, & hæc non obſtat; tum quia mo-
do non agit Mattheus pro perceptione fructuum v-
triuſq; beneficij, ſed tantum pro collatione, & immiſ-
ſione beneficij de Arnedo; tum etiam quia Ordina-
rius in eadem ſecunda parte Synodalis Conſtitutio-
nis reſeruat ſibi facultatem diſpenſandi, & pollice-
tur, ſe futurum facilem ad diſpenſandum ex iuſta
cauſa; Mattheus autem obtinuit iam diſpenſationem
à Nuncio Apoſtolico Hiſpaniarum; qui quotidie diſ- 17
penſationes concedere conſueuit in caſibus, in qui-
bus Ordinarij diſpenſant, *Gonzal*. ſequitur reg.8. in
§. 2. procem. num. 55. & 53. *Garc*. de Benefic. par.
11. cap.5. nu.370. & ſeqq. & præſertim num.376. in
fin. Et ita conſtitutio Synodalis non obſtat, quia in
generali illius prohibitione non compræhenditur 18
hic caſus, cum ſit ab eadem conſtitutione permiſſus,
Bart. in *l*.1.§.& parui, num.5. *ff*. Quod vi, aut clam.
Dec. conſ.44. in fin.

Nec difficultatem Dominis ingeſſit reſeruatio in
diſpenſatione, dummodo non ſint incompatibilia;
quia intelligi debet, præterquam quoad expreſſam
incompatibilitatem, alias enim otioſa eſſet huiuſmo-
di diſpenſatio, & ſibimet repugnaret.

Neque obſtare viſa ſunt, quæ denuo inculcabant
Informantes pro Capitulo circa duplicitatem bene-
ficiorum, illius nempè de Ochori & alterius de Ar-
nedo; Nam aut attendimus ius commune, & non ob- 19
ſtat, quia interdicta eſt retentio, non autem adeptio
ſecundi beneficij, vt ſæpè dixit *Rota*, & firmauit in
hac cauſa ſub die 25. Ianuar. præteriti coram me; aut
attendimus conſtitutionem Synodalem, nec iſta re-
fragatur, quia impedit tantum perceptionem fructuũ
vtriuſq. beneficij, non autem perceptionem ſecundi;
Et quia denique Mattheus iuxta eamdem conſtitu- 20
tionem obtinuit diſpenſationẽ à Nuncio ſuper hoc
impedimento ab eadem conſtitutione originato.

Neque etiam obſtat quod Mattheus nedum præ-
dictum beneficium de Ochori, ſed & Capellaniam
de Mollinas poſſideat, & propterea huius tertij
beneficij fuerit omninò incapax, nec diſpenſandi
facultas ad hanc incapacitatem extendatur, niſi ex- 21
preſsè fuerit dictum in facultatibus, iuxta cap. is
cui de præben. in 6. Quoniam vltra quod dubitari
poſſet, diſpoſitionem d. cap. is cui non ſibi locum
vendicare in collatore ordinario, qualis videtur
Nuncius Hiſpaniarum ſecundum opinionem *Franc*.
ibi num.1. *Capiciq*. dec. 411. num.5. par.5. & *Garc*.

dictis par.7.cap.5.num.284.& 285. Nam fuit proba-
tum,quod ex dicta Capellania deductis deducendis
Mattheus tot percipiat fructus, qui ſufficiant pro il-
lius victu,quemadmodum fuiſſet neceſſarium, vt il-
li obſtaret diſpoſitio d.cap.is cui,ad gloſ.ibi in ver-
bo Sufficiens, & firmauit *Rota* apud *Card. Seraph.*
dec.276.num.1.

Ad alia autem obiecta placuerunt Dominis reſ-
ponſiones datæ ab Informantibus pro Mattheo. Et
ita vtraque parte informante fuit concluſum pro
immiſſione &c.

Calsguritana Beneficij de Villareali.
Veneris 22. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Attentata eſt prouiſio Ordinarij intra tempora ad
appellandum, quando proceſſit ex relatione Exa-
minatorum Synodalium.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ab electione concurrentium in Beneficio datur, quando Beneficium collatum fuit ab Epiſcopo ex relatione Synodalium Examinatorum.*
2 *Et cauſantur attentata, quæ ſunt reuocanda.*
3 *Vel per viam nullitatis ſunt reuocanda, ſi legitimè non fuit appellatio interpoſita.*

Deciſio XLVII.

VAcante de anno 1618.dimidio beneficio in Ec-
cleſia Parochiali de Villareali , appoſitiſq; per
Ordinarium edictis, & inde intimato concurſu co-
ram Examinatoribus Synodalibus,examini ſe ſubie-
cerunt Stephanus de Saenz, Ioannes de Vrbina , &
Melchior Saenz.& ex iis die 29.Martij Melchior re-
iectus fuit aliis duobus tantum habilibus, & idoneis
per Examinatores declaratis,cui relationi inhæren-
do die 30.eiuſdem Menſis Vicarius Generalis alte-
rum ex duobus ſcilicet Stephanum , mandauit præ-
ſentari,prout die 1.Aprilis fuit in effectu præſenta-
tus;Cumque die ſecunda eiuſdem Menſis Melchior,
ſeu Gaſpar de Albiz eius nomine ab Examinatorum
relatione,ac declaratione appellaſſet,dictis Vicarius
die ſubſequenti,ſcilicet 3. Aprilis, appellatione non
obſtante vlterius proceſſit conferendo beneficium
Stephano, ac ei decernendo poſſeſſionem.

Vnde per me dato dubio,An conſtet de Attenta-
tis, Domini Melchiore tantum informante reſpon-
derunt affirmatiuè;Siquidem Vicarius ad dictam re-
lationem Examinatorum iudicialiter proceſſit, &
eamdem relationem iudicialiter etiam approbauit,
1 vt in Summ.nu 2.quo caſu indubitanter admittitur
appellatio, *Lancellott.* de Attent. cap. 12 limit. 49.
num. 4. & pluries *Rota* firmauit , ac ſignanter in
Florentina Iuriſpatronatus 28. Aprilis 1606. coram
Sanctiſſ. D. N. & in deciſ. 598. num. 3. 1. par. re-
cent.

Atque ita iure viſum fuit conſtare de Attentatis,
quæ veniant reuocanda;nam mandatum de præſen-
tando,& ipſa præſentatio pendente termino ad ap-
pellandum decreta,& collatio ſubinde facta poſt ap-
pellationem fuerunt attentata,& per conſequens re-
2 uocanda c.non ſolum de appell.in 6. *l.*appellatione
Cod.de appellat.*l.* vnic.*ff.Nil*.nou. appellat. pend.
Dec. conſ. 97. numer. 2. *Pariſ.* conſil. 28. num. 26.
lib.4.

Et quatenus etiam non fuiſſet appellatum,vel mi-
nus legitimè,nihilominus tanquam geſta pendente
termino ad appellandum,ſaltem per viam nullitatis 3
eſſent reuocandę *Lap.*alleg.1.n.11.*Caſ.*de *Graſſ* dec.
2.nu.5.de appell.*Mohed.*dec.11.nu.2.de præben.*Se-
raph.*dec.229. nu. 4. & fuit dictum in d. Florentina
Iuriſpatronatus 28.Aprilis 1606.coram S.D.N.& in
d.dec.598. n.2.1.p.recent.

Et ita Melchiore tantum informante fuit reſolu-
tum &c.

Elen. diſtributionum.
Lunæ 27. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Expenſæ litis, quando litigatur inter illos de Com-
munitate , vel de Capitulo quando ex pecuniis
communitatis ſint faciendæ.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa litis debent fieri de maſſa Communitatis, quando lis eſt ſuper Iuribus Communitatis.*
2 *Fallit quando principaliter non agitur de intereſſe Communitatis ſed particularium perſonarum, vt ſi inter Canonicos de modo diſtributionis fructuum, hac enim cauſa non percutit commodum Collegij, ſed proprium commodum, & intereſſe Canonicorum, & nu.4.*
3 *Litiganti non ſunt à Collitigante ſubminiſtrandæ litis expenſæ.*

Deciſio XLVIII.

DOmini dixerunt, ſumptus litis non deberi ex
redditibus Communitatis , quamuis enim
quando agitur de intereſſe Communitatis, ſiue Ec-
cleſiæ,expenſæ fieri debeant ex maſſa ac burſa com-
muni vt fuit dictum in Gerunden. Præeminentiarũ
20.Iun.1616.coram R. P.D. meo *Canalerio*, & alibi
ſæpè,viſum tamen fuit,concluſionem huiuſmodi ad
caſum præſentem applicari non poſſe; lis enim non
vertitur cum extraneis,ſed inter Canonicos , & Be-
neficiatos eiuſdem eccleſię ſuper modo diſtribuendi,
prætendentibus Canonicis,ſibi deberi quotam certã
diſtributionũ inter præſentes in Choro diſtribuen-
dam,itaut portio abſentium , ac non inſeruientium
intereſſentib. accreſcat,Beneficiatis autem conten-
dentibus,ad ipſos,ſiue eorum Communitatem ſpe-
ctare munus eaſdem diſtributiones Canonicis inſer-
uientibus dandi,& portionem non inſeruientium
eidem Beneficiatorum Communitati accreſcere de-
bere;Et ſic in effectu controuertitur ſolum,An por- 1
tio Canonicorum deficientium Canonicis intereſ-
ſentibus an potius ipſius Beneficiatis accreſcere de-
beat,& conſequenter agitur de proprio ac particu-
lari commodo,non autem de intereſſe Eccleſiæ cu-
ius tantum intereſt,quod ſibi inſeruiatur per Cano-
nicos,& Beneficiatos,non autem quod deficientium 2
portio iſtis potius,quam illis accreſcat iuxta tradita
per *Dec.*in c ex litteris nu.34.de prob. & *Lap.* alleg. 4
50.n.6.quos ſequuta eſt *Rot.* in Seguntina Expenſa-
rum 5.Nouembris 1607. coram Scotto impreſſa in-
ter recentior. dec.138.p.1.

Vnde ſuccedit regula , quod nemo debet aduer-
ſario

ſario ſuo ſecum colligitanti litis expenſas ſubminiſtrare, ſed quilibet illas de proprio facere tenetur vt not. *Bald.* in *leg.* Imperatores & ibi etiam *Albert.* numero 2. *D.* de tut. & ratio. diſtr. *Cardinal.* in clement. cauſam quæſtio. 10. de elect. Et quod propterea ſumptus prædicti ex communi maſſa in Canonicorum præiudicium per Beneficiatos extrahi non debent vt per *Cardin. Mantic.* deciſ. 262. num. 5. & 6. & fuit etiam reſolutum in Burgen. ſeruitij 20. Nouembris 1595. & in dict. Seguntina Expenſarum 12. Iunij 1606. coram *Litta*, quæ deciſio per S. D. N. extenſa fuit, & in eadem ſub dict. die 5. Nouembris 1607. coram *Scotto* & in Tiraſonen. Iuris votandi 4. Decembris 1609. coram R. P. D. meo *Manzanedo*.

Et ita deciſum, &c.

Ripana Beneficij.
17. *Iunij* 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium ſimplex, vt cadat ſub reſeruatione, per obitum in Curia Beneficiati, & eius impetratio ſubſiſtat neceſſaria aliqua recenſeatur in hac Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Gratia impetrationis Beneficij probatur per litteras eius impetrationis.*

2 *Obitus neceſſarius ex quo cadat in reſeruatione debet probari in Curia, & probatur ex Teſtibus etiam deponentibus de publica voce.*

3 *Beneficia omnia præſumuntur de iure ſimplicia, dum non probatur contrarium.*

4 *Valor Beneficij debet etiam probari, & ſufficit ſemiplena probatio, vt Reſeruationi ſit locus.*

5 *Hoſpitale non cadit ſub reſeruatione.*

6 *Hoſpitale quando datur ad vitam, & ſub titulo cadit ſub reſeruatione ad inſtar aliorum Beneficiorum.*

7 *Beneficij vltimus ſtatus attenditur ad effectum, vt tanquam reſeruatum cenſeatur.*

8 *Vnio etiam facta à Papa de Beneficio non valet ſuccedente vacatione mortuo Papa.*

Deciſio XLIX.

DOmini dixerunt, gratiam Nicolai eſſe in omnibus iuſtificatam; Clericatus enim ipſius probatur ex teſtibus, & ex literis patentibus Illuſtriſſimi
1 Vrbis Vicarij, de quibus in Summ. num. 2. *Abb.* in cap. 2. in 1. not. de Cler. Peregr. *Felin.* in cap. poſt ceſſionem, num. 3. & 15. de prob. *Gramm.* deciſ. 31. nu. 1. *Rot.* dec. 715. num. 3. in fin. par. 1. & dec. 455. num. 7. par. 2. in recentior.

Vacatio autem ipſius beneficij apud Sedem per mortem Maggij pariter probatur; Quod enim ipſe illud obtineret, patet ex collatione Capituli S. Ioan-
2 nis Lateranen. & ex ſententiis ſuper immiſſione ad illius fauorem latis, de quibus in dicto Sum. num. 6. & demum ex depoſitionibus teſtium eodem Sum. numer. 4. Quod autem obierit in Curia, conſtat pariter ex iiſdem teſtibus de certa ſcientia deponentibus; & nihilominus ad hunc effectum ſufficeret etiam, quod illi deponerent de publica voce, & fama, vt per *Mohed.* deciſ. 1. de probat. *Put.* deciſ. 266. in fin. libr. 3. & fuit etiam dictum in Iſpa-

Deciſ. Clem. Merlini.

len. Beneficij 7. Maij 1604. coram Sanctiſſ. D. N. quæ eſt deciſio 116. inter impreſſ. parte 2. recentior. Ex quibus etiam probatur familiaritas bon. mem. Cardinalis *Sannesij* tam dicti Maggij, quam etiam ipſius Nicolai, iuxta deciſ. *Put.* 134. libro 3. quam ſequuta eſt *Rota* in eadem Iſpalen. Beneficij coram Sanctiſſ. D. N.

Quod verò dictum beneficium ſit ſimplex probatur pariter ex iiſdem teſtibus, iuncta iuris præſumptione, quæ etiam per ſe ſola ſufficeret, cum omnia
beneficia de iure ſimplicia præſumantur, itaut talis 3
qualitas enarrata alia iuſtificatione non egeat, vt fuit deciſum in Aquinaten. Beneficij 21. Febr. 1603. coram Sanctiſſ. D. N. & in Callien. Canonicatus 17. Nouembris 1608. coram R. P. D. meo *Canalerio*, & in Meliten. Prioratus 12. Maij 1615. coram R. P. D. meo *Manzanedo*, vt in deciſ. 799. num. 3. parte 2. recent.

Et denique valor expreſſus tam Capellaniæ ob-
tentæ, quam beneficij prædicti, fuit benè probatus 4
ex depoſitionibus eorumdem teſtium dict. Summar. num. 3. & 5 deponentium de non exceſſu, & de publica voce & fama, per quam valor ipſe ſufficienter probatur, cum ad hunc effectum ſufficiat etiam ſemiplena probatio, vt tradit *Cæſar de Graſſ.* deciſ. 3. numer. 7. de probat. & fuit dictum in Cluſina penſionis 18. Ianuar. 1575. coram Cardin. *Blanchetto*, & in Reatina Beneficiorum 18. Iunij 1610. coram Sanctiſſ. D. N. quæ eſt deciſ. 298. numero 5. parte 2. recent.

Neque viſum fuit Dominis obſtare, quod nos verſemur in Hoſpitali, quod non cadit ſub reſeruatione; quia fuit reſponſum, id procedere vbi hoſpitalia dantur in adminiſtrationem, ſecus verò in iis, quæ dantur in titulum ad vitam tutelaris, illa
enim reputantur vti beneficia, & conſequenter com- 5
prehenduntur ſub regula reſeruatoria, vt in ſpecie reſpondit *Rot.* deciſ. 739. numer. 9. parte 1 diuerſ. & poſt alios quos allegat tradit *Gonzal.* ſuper 8. regul. gloſſ. 5. §. 4. numero 14. Quod autem hoſpitale, de quo agitur, ſit huiuſmodi, patet ex eo, quia illud fuit datum in titulum dicto Maggio, qui titulus fuit etiam poſtea per duas ſententias conformes canonizatus, ipſumque beneficium ab eodem Maggio, dum vixit, retentum tandem per illius obitum vacauit; Et ſic intrat concluſio, quod ad effectum, vt videatur, an beneficium cadat, ſub reſeruatoria, vltimus ſtatus eſt attendendus, quam plu-
ries firmauit *Rota*, & ſignanter in Zamoren. Sacri- 6
ſtiæ 9. Iunij 1600. coram *Iuſto*; & in Taruiſina Parochialis 27. Nouembris 1601. coram Sanctiſſimo D. N. vt in deciſio. 71. in fin. parte 1. recentior.

Minus etiam Domini obſtare dixerunt prætenſam vnionem factam Confraternitati; quia cum illa durante Pontificatu fel. rec. Sixti V. qui eam fe-
ciſſe dicitur, non habuerit effectum, ex quo ipſius 7
beneficij vacatio contigit de anno 1615. vtique ex regula Cancellariæ vnionum reuocatoria, quæ poſtea ſuperuenit, reuocata remanſit, *Mohed.* deciſ. 6. de priuileg. Than. deciſio. 43. in Manuſcript. & fuit reſolutum in Toletana Beneficij de Vallecas 20. Nouembr. 1592. coram *Gypſio*, & in Mediolanen.
Diſmembrationis 16. Nouembris 1594. coram 8
Orano, & alibi ſæpè.

Et ita deciſum Nicolao tantum informante, ipſa verò Confraternitate, ſiue illius procuratore pluries citato, & ſemper contumace, &c.

F

Peruſia Pecuniaria.

Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVMENTVM.

Creditores non poſſideotes noo poſſunt impedire conſeruationem executionis obtentæ per alium creditorem; Inhibitio quando non cauſet attentata: Offerendi ius competit creditoribus etiam contra alios ex cauſa dotis.

SVMMARIVM.

1 *Executio præſumitur ritè, ac rectè facta.*

2 *Creditores non poſſunt ſe opponere executioni relaxatæ ad inſtantiam alterius creditoris.*

3 *Inhibitio eſt moderanda quando eſt impeditiua legitimæ executionis.*

4 *Inhibitio ex falſa cauſa impetrata eſt nullius effectus.*

5 *Offerendi ius competit contra cauſam dotis.*

6 *Poſſeſſio ad cauſam familiaritatis eſt referenda, alio verò poſſeſſore exiſtente.*

7 *Decretum de faciendo depoſito ſub conditione ſoluendi pecunias anterioribus creditoribus, non dicitur grauare.*

Deciſio L.

IVlio debitore decocto, ac latitaote, obtentiſque per creditores ab A. C. mandatis executiui vigore inſtrumētorum obligatione camerali vallatorū, & aliquibus etiam mandatis iam effectuali executioni demandatis, filiis, & ſorores eiuſdem Iulij impetrarunt Monitorium cum inhibitione, quam inhibitionem deinde moderatus fuit R.P.D. Signius, à cuius decreto interpoſita appellatione Iudex ad quem reuocauit dictam moderationem; Vnde hodiè propoſito dubio, An hæc poſterior ſententia reuocatoria prioris decreti eſſet confirmanda, vel infirmanda, Domini reſponderunt, decretum R. P. D. *Signy* fuiſſe iuſtum, & conſequenter vltimam ſententiam eſſe infirmandam.

Quandoquidem cum nec filij prædicti, nec Sorores vllo modo poſſiderent bona Iulij, nec dominium, vel aliud ius ſufficiens ſuper illis haberent, non poterant ſe opponere creditoribus illius habentibus mandata executiua, & executionibus iam cœptis, nec impedire executionem, vel effectum dicto-
1 rum mandatorum mediantibus inhibitionibus, quia pro executione, & executore militat ſemper iuris præſumptio ad *leg.* à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, cum ibi notatis per Scribentes, & præcipuè *Alex.* nu. 17. *D.* de re jud. *Aſin.* in tractat. de executio. lib. 9. cap. 5. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4. num. 924. verſ. Tertius eſt caſus, & plenè diſcuſſit *Rota* in Lucana, ſeu
2 Feſulana Abbatiæ 27. Iunij 1616. coram R.P.D. meo *Buratto*, vbi etiam firmatur, ſe opponentem executioni probare debere concludenter, bona contra quæ eſt data executio, ad ipſum ſpectare. Et quod inhibitio executionem legitimam impediens ſit om-
3 ninò moderanda, amplexa eſt etiam *Rota* in Calaguritana Beneficij de Annego 4. Februarij 1615. coram eodem D. meo *Buratto*, & in Concheo. Iuriſdictionis 3. Martij 1617. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali *Sacrato*. Et eo maximè, quia dicta inhibitio conceſſa fuit cum præſuppoſito, quod dicti filij, & Sorores Iulij poſſiderent hæc bona Iulij; & conſequenter, cum huiuſmodi præſuppoſitum poſſeſſionis fue-
rit falſum, ceſſabat effectus inhibitionis, *Rota* apud 4
Cardinal. Seraph. deciſ. 482. oumer. 5. & deciſ. 582. numer. 6. & 1400. num. 2. Et propterea ijdem filij, & ſorores ſublata dicta inhibitiooe debent tantummodo concurrere ſecundum eorum anterioritatem ad bona Iulij; immo & ipſas etiam ſorores pro dote ſoluto matrimooio agentes, & poſſidentes excludere potuiſſent alij creditores, & omnia bona occupare dotem tantum offerendo, *leg.* cum tibi, ibi, Non offereotes debitum, vbi *Bart.* in fin. & alij, *C.* qui pot. in pigoor. hab. *Afflict.* dec. 199. o. 2. in fin plures congerunt, *Gutterez* de Iur. confirmat. 1. parte capit. 1. n. 10. & *Guerb.* dec. Sicil. 16. n. 16.

Quod autem prædicti filij & ſorores bona Iulij noo poſſederint tempore obtentæ inhibitionis nedum non probarunt, quemadmodum concludenter 5
probare tenebantur, vt in dicta Lucana dictum fuit; ſed immo contrarium deducitur ex teſtibus pro iiſdem filiis & ſororibus examinatis, qui plenè poſſeſſionem Iulij vſque ad decoctionem, & fugam teſtātur, & proinde excludunt poſſeſſionem filiorum, & ſororum, cum plures in ſolidū poſſidere non poſſint, *l.* ſi vt certo, §. ſi duob. *D.* Cōmodat. *Mohed.* deciſ. 20. de reſtit. ſpol. *Achil.* deciſ. 21. num. 20. de probat.

Actus verò, qui pro Sororibus allegabantur, nempè præſtatio alimentorum, & habitatio in domo Iulij nullam inferunt poſſeſſionem, quippe nullus titulus fauebat ipſis Sororibus pro huiuſmodi poſſeſſione, quæ ideò iure familiaritatis tantummodo ve- 6
nit interpretaoda, *Bart.* in *leg.* qui jure, vbi *Doct.* ff de acq. hæred. *Socin. ſen.* conſ. 60. n. 4. & 5. lib. 1. *Menoch.* de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 67. num. 12. Et conſequenter non ſuffragatur, nec aliquo modo prædictis Sororibus prodeſſe poteſt præallegata *leg.* qui jure, *D.* de acq. poſſ. & latè fuit dictum in Spoleta0a Bonorum 22. Aprilis 1622. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Minus etiam prædicti filij, & ſorores aliquod dominium probarunt ſuper his bonis ad effectum impediendi executionem, immo nec probari poteſt, quia decretum R. P. D. *Signij* eſt limitatum ad bona Iulij, & ideò quatenus probaretur ipſorum dominium in aliqua parte dictorum bonorum, vel ob ſucceſſionem Alexandri, & Bernabei, vel ob quamcumque aliam cauſam huiuſmodi pars non comprehenderetur in decreto prædicto.

Nec etiam ſub prætextu jurium dotalium, fideicommiſſorum, & aliarum prætenſionum poterant dictæ executioni ſe opponere. Quoniam præter alias reſponſiones ab Informantibus pro creditoribus de-
ductas placuit Dominis motiuum, quod ſcilicet in 7
omnem euentum R.P.D. *Signius* nullum intulit grauamen creditoribus; Siquidem ſolutis ſcutis quingentis prædictis filiis, & aliis florenis quingentis Paula reſiduum deponi mandauit penes Montem Pietatis ad effectum conſignandi creditoribus eiuſdem Iulij, & quibus de jure; ita vt, ſi prædicti filij, & ſorores jura, & credita efficacia habent contra bona Iulij, nec illud decretum nedum aliquod illatum non eſt illis præiudicium, ſed immo plenè eorum juribus conſultum eſt.

Et ita vtraq; parte informāte reſolutum fuit, &c.

Fulgioaten. Bono.

Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVMENTVM.

Attentata ex quibus cauſis ceſſare dicuntur.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Proximior in ſucceſſione ab inteſtato decedentis ſuccedit.*

2 *Furioſus poſſeſſionem bonorum retinere non prohibetur.*

3 *Qui continuat ſuam, aut Authoris poſſeſſionem non dicitur attentare.*

4 *Curatoris officium morte Adulti expirat.*

5 *Attentata non committuntur in diuerſis cauſis, & mortuis procedente.*

6 *Ex Teſtamento non valens capere, quia nullum, non prohibetur ſuccedere ab inteſtato vt proximior.*

7 *Tertius qui non ſuerit in lite, non attentat.*

Deciſio L I.

CVm dubitari non poſſet, quin Cleoſea ad ſucceſſionem bonorum Io. Pauli coniugis vocaretur, non ſolum vigore teſtamẽti, quod per tres annos ante ipſius furorẽ conditum ſupponebatur, ſed etiã ab inteſtato ratione proximitatis, cum nullus alius 1 ſe illo proximiorem probaret, & proinde Cleoſeæ remanebat omnino firmata ſucceſſio ratione proximitatis l. 2. §. hæreditas ff. de Suis & legit. l. 1. §. proximus ff. Vnd. cognat. cum pluribus aliis congeſtis in dec. 693. nu. 1. & ſeq. p. 5. recent. Domini reſponderunt, non conſtare de attentis. Nam quemadmodum d. Io. Paulus, quamuis furioſus, poterat bonorum ſuorum poſſeſſionem retinere ad tex. in l. 2 nunquam § ſi vir ff. in Verbo Siue tutoris ff. Eodem, & conſequenter non obſtare litis pendentia abſque vitio attentatorum illam continuare, ita erat hoc permiſſum Cleoſeæ illius hæredi inſtitutæ quæ capiendo poſſeſſionem bonorum defuncti vacantem videtur, quod tantummodo fuerit proſequuta factum defuncti, & ſucceſſiue quod tantum continuauerit, & propterea non poteſt dici, quod atten- 3 tauerit ex late cumulatis per *Lancellot.* de Attent. lit. pen. l. p. 2. c. 4. limit. 1. n. 15. & fuit late deductum in Fan. tutelæ 12. Februa. 1625. coram me.

Quibus etiam accedebat, quod lis amplius pendere non videbatur, quippe quæ iam extincta fuerat, cum verſaretur circa deputationem curatoris, cuius of- ficium perempto illo, cui adiunctus fuit, ſtatim ex- 4 pirat, §. ſimili modo Inſtit. Quib. mod. tutel. fin.

Immo licet litis pendentia extincta non fuiſſet, tamen poterat Cleoſea abſque vitio attentationis poſſeſſionem appræhendere, cum d. lis eſſet ſuper dementia Io: Pauli, & illius cura, & proinde tanquam omnino diuerſa ab aditione hæreditatis, & acquiſitione bonorum hæreditariorum ex teſtamento, non inducebat attentata; non enim dicitur quis attentare in diuerſis *Lancellot.* de Attent. p. 3. c. 4. limit. 3. in 5 princ. *Verall* dec. 59 p. 1. *Rota* dec. 500. n. 6. verſ. Sed reſpondebatur p. 1. recent.

Neque obſtare viſum fuit fundamento, cui Informantes pro Aurelio innitebantur, ſcilicet per ſententiam latam à Vicario Reuerendiſſimi Epiſc. Fulgioaten. ſuper cura Io: Pauli vulneratum fuiſſe illius teſtamentũ, quia prędicta ſententia lata fuit anno 1618. teſtamentum vero fuerat conditum anno 1615. quo tempore eſt in confeſſo, Io: Paulum fuiſſe mentis compotem, & ſic teſtamentum fuiſſe validum; Et in omnem euentum quatenus vulneratum fuiſſet teſta- 6 mentum, Cleoſea ſiquam proximior habebat aliam ſucceſſionem, videlicet ab inteſtato vt ſupra.

Ad illud vero, quod obiiciebatur de decreta inhibitione, ſcilicet quod dicto iudicio pendente contra Cleoſeam executa fuerit particularis inhibitio vigore appellationis pendentiæ, reſponſum fuit, quod ex ſum. Aurelij n. 2. apparebat, ipſam tantum executam fuiſſe contra Bernardinum Scafalium, & Io: Baptiſtam Agabitum procuratores Io: Pauli non autem contra Cleoſeam.

Cætera denique; quæ dicebant Informãtes pro Aurelio de productione teſtamenti facta per Cleoſeam, ex quo inferebant, ipſam tanquam in lite intereſſatam non potuiſſe poſſeſſionem appræhendere, & ſic innouare, non habita fuerunt in cõſideratione, quia non conſtabat de huiuſmodi productione teſtamenti, immo colligitur potius in ſum. *Aurelij* n. 1. ex lectura cõparitionis in illo iudicio factę per Bernardinum Scafalium, d. teſtamentum vna cum donatione enunciatum quidem fuiſſe, non autem productum; Vnde dicendum videbatur, ipſam fuiſſe potius ter- 7 tiam perſonam, quæ non fuit in lite, & idcirco veluti tertia perſona capiens poſſeſſionem vacantem non attentauit iuxta Rotæ opinionem; de qua teſtatur *Mohedan.* dec. 150. de præbend. circa fin. *Lancellot.* de Attent in præfatione parte 2. n. 24. *Rota* Dec. 793. n. 16. p. 1. recentior.

Ex quibus ita vtraque parte informante fuit deciſum.

Peruſina pecuniaria, ſiue Societatis
Veneris 1. Iulij 1622.

A R G V M E N T V M.

De libro Adminiſtratoris, quód legaliter, & dilucide tenere debeat, & quod Peritorum calculo ſtandum ſit.

S V M M A R I V M.

1 *Peritorum relationi ſtandum eſt, & 3.*

2 *Liber Mercatoris contra ipſum ſcribentem probat, & inter ſocios.*

4 *Liber debet lucidè, & ordinatè ita haberi ab eo, qui eius habet obligationem, vt ex ea clara, & diſtincta ratio reddi poſſit.*

5 *Et quando talis eſt, vt non poſſit bona, & clara ratio haberi, competit contra adminiſtratorem iuramentum in litem.*

Deciſio L I I.

DOmini dixerunt, conſtare de credito Conſtantini, & hoc vſque ad ſummam ſcutorum 1764. 42. iuxta relationem peritorum, quos partes elegerunt, & eorum calculo acquieſcere promiſerunt cum obligatione Camerali, cui quidem relationi 1 propterea omnino inhærendum erat c. propoſuiſti cum ibi not. & præcipue per Dec. n. 17. de probat. *Bart.* in l. 2. in fin. & poſt alios *Cagnol.* nu. 258. C. de reſcind. vend. & paſſim traditum eſt in *Rota* vt apud *Card. Seraph.* deciſ. 665. numer. 1. & 4. & in Romana Affictus 8. Martij 1604. coram Sanctiſſimo D. *Noſtro.*

Quæ concluſio indubitanter viſa fuit admittenda in caſu præſenti, cum d. relatio, & calculus optime iuſtificentur, Quo enim ad ſummam ſcutorum 1500. per ſingrapham à partibus ſubſcriptam liquet, Conſtantinum dictam ſummam in ſocietatem pro capitali erogaſſe, quo autem ad reſiduum in libris à

Iulio Conſcriptis Conſtantinus fuit creatus creditor
2 Societatis, qui quidem libri contra Scribentem, &
inter ipſos ſocios plenè probant *Alex.*conſ.186.n.1.
lib.2.*Rot.*Ianuen.dec.31.n 7.*Menoch.*de arbitr.iud.
caſ.92.n.1.Et proinde dict.relationi tanquam paten-
tem certitud nem continenti omnino ſtandum erat,
vt per *Pinel.*in *l.*2.part.3.cap.vlt.nu.6.verſic.ſed ego
Cod.de reſcind.vend. *Lup.* de Vſur.commerc.a.§.5.
n.156.verſ.Sed aduertendum eſt.

Ex hac tamen ſumma Domini dixerunt, ſubducen-
da eſſe ſcuta 257. quoniam pro hac concurrenti
quantitate Gubernator Peruſiæ tot merces æſtima-
tas eidem Conſtantino aſſignauit.

Nec obſtat, quod Conſtantinus pro hoc credito
debeat tot nomina debitorum Societatis accepta-
re; Quoniam vltra quod hæc exceptio egreditur ter-
minos dubij propoſiti, ſolum pro ſcutis ſeptem hoc
3 Iulio ſuffragaretur, jam enim habuit in illis mercibus
Conſtantinus ſcuta 257.& in inſtrumento Societatis
cautum eſt, vt ſumma ſcutorum 1500.ſibi reſtituatur
in pecunia numerata, vel in tot debitoribus eius ar-
bitrio,& electione.

Nec obſtat, quod à peritis in calculo conficiendo
ratio habita non fuerit libri, quem Maſtro, ſeu *delle
Manifatture*, vulgo appellant; Quoniam vt periti
retulerunt; adeo obſcure, & confuſe Iulius in illo li-
bro conſcripſit rationes, vt calculum ex eo deduce-
re non potuerint, & propterea ſibi Iulius imputet;
Immo cum nedum rationes Societatis in libris exa-
rare teneatur, ſed etiam ita lucide & ordinate, vt
ſemper clara,& diſtincta ratio reddi poſſit *Socin. ſen.*
conſ.159.n.4.lib.2. *Roland.*conſ.49.nu.22.lib 1. *Rota*
4 Ianuen dec.164.n.11. & dictum fuit in Anconitana
redditionis rationis 30.Ianuarij 1615.coram P. R. D.
meo *Decano*, iuremerito contra ipſum Iulium ob eam
ſupinam negligentiam de dolo ſuſpectum deferri
poteſt iuramentum in litem *Rol.* dict.conſ.49.n.26.
cum latè allegatis per *Caput.*dec.157 n.6.par.2.

Et ita Conſtantino ſoluum informante dictum fuit,
&c.

Monopolita. Beneficij, ſeu Capellæ.
Lunæ 14 Nouembris 1621.

A R G V M E N T V M.

Inſtrumentum originale ſi ſit adeò corroſum, & ve-
tuſtate, & tempore, ac murium iniuria labefacta-
tum, ita vt in eo non legatur id, quod eſt in con-
trouerſia, tunc ſi ex aliquibus verbis antecedem-
tibus,& ſubſequentibus, ſatis comprehenditur,
quidnam in verbis corroſis continetur, ideoque
corroſio ipſa obeſſe non debet. Ac plura habentur
circa hanc materiam corroſionis, abraſionis, &
conſumptionis ſcripturarum antiquarum, & quid
ſimus in ſubſtantialibus. Inſtrumentum produ-
cens dicitur illud tanquam validum approbare.

S V M M A R I V M.

1 *Corroſio ſcriptura quando non obſit.*
2 *Abraſio ſcriptura licèt in loco ſubſtantiali non nocet, quando ex accidentibus,& ſubſequentibus veritas deprehendi poteſt.*
3 *Omiſſum quando aliquid eſt, illud ſuppletur,& habetur pro ſcripto, ſi ex præcedentibus,& ſubſequentibus percipi valeat, quod fuit omiſſum.*
4 *Scriptura quando eſt vetuſtate conſumpta, & à muribus corroſa, id non nocet, quando veritas ex ſubſequentibus, & præcedentibus percipitur.*
5 *Conſumptio, & corroſio regulariter inſtrumento non nocet.*
6 *Corroſio ſcripturæ, quando nullatenus præiudicet.*
7 *Priuilegij corroſio non obeſt, quando reperitur illud regiſtratum in libro eius, qui illud conceſſit.*
8 *Scriptura raſura non obeſt, quando veritas ex aliis ſcripturis comprobatur.*
9 *Scriptura raſura non nocet, quando veritas aliundè apparet, etiam ex coniecturis, & adminiculis exquiſita.*
10 *Scriptura corroſio etiam in parte ſubſtantiali non obeſt, quando veritas aliunde haberi poteſt.*
11 *Obſeruantia ſtante, eadem robur ſcriptura, etiam ſi propter corroſionem, vel aliud defectum, non videretur ea non eſſe in forma probanti.*
12 *Obſeruantia, vt releuet, debet eſſe in ſpecie probata.*
13 *Præſentatio ad iuſpatronatus in dubio præſumitur facta iuxta formam traditam in eius fundatione, & num.15.16.& 17.*
18 *Scriptura cum ſit indiuidua, non poteſt fieri, quod ſit legalis,& faciat fidem in vna parte, & non in totum.*
19 *Inſtrumenti exemplo extracto à Notario publico, quando plena fides ſit adhibenda, licèt originale ſit deperditum, vel corroſum,& num.20.& 21.*
20 *Inſtrumenti tranſumptum producens, ac repetens, ac iuxta illius formam obtinens iudicari, non poteſt deindè illud impugnare.*
23 *Sumpto inſtrumenti, quando ſit plena fides adhibenda,& maximè dum ſumus in antiquis.*
24 *Inſtrumentum producens dicitur illud tacitè approbare.*
25 *Confeſſio contra confitentem plenè probat.*
26 *Confeſſioni propriè non eſt contraueniendum, nec impugnanda venit.*
27 *De Iurepatronatus, & illius fundatione cum certa qualitate, & ordinatione, ex pluribus ſimul iunctis dicitur conſtare.*

Deciſio LIII.

Domini ſteterunt in deciſis ſub die 6. Ianuarij præ-
teriti coram me; Non enim viſum fuit obſtare,
quod ex tranſumpto vltimo loco ex Originale in vim
Compulſoriæ exemplato,& ex tranſumptantis atte-
ſtatione appareat, ipſum Originale eſſe ade adeo cor-
roſum, ac vetuſtate, & temporis, ac murium iniuria
labefactum, vt in eo hodie ampliùs non legatur, co-
dicillantem diſpoſuiſſe, quod primo loco præſentari
poſſet,& deberet qui eſſet de linea maſculina ipſius,
& deficiente, ſeu non exiſtente dict. linea maſculi-
na deueniretur ad fœmininam, etiam ſi præſentatus
eſſet tantum clericus primæ tonſuræ, & deficienti-
bus ambabus lineis eligeretur extraneus, qui tamen
eſſet Sacerdos Eccleſiæ Cathedralis. Nam quamuis
re vera nonnulla verba ſint omnino corroſa, & legi
nullatenus poſſint; attamen ex aliis verbis antece-
dentibus, & ſubſequentibus ſatis comprehenditur,
quidnam in dict. verbis corroſis contineretur, ideó-
que corroſio ipſa obeſſe non debet vt in ſpecie do-
cet *Bart* in *l.*1.§.ſi roſæ n.2.verſ.Aduerte ſi teſtamen- 1
tum, *D.*de bon.poſſeſſ.ſecundum tab.quem ſequitur
*Ruin.*conſ.217.nu.14.lib.1.& *Surd.*conſ.173.nu.55.
Quemadmodum nec etiam abraſio in loco ſubſtan-
tiali nocet quando ex antecedentibus,& ſubſequen-
tibus veritas deprehendi poteſt gloſſ.fin. in cap.cum
venerabilis de relig.domi. *Bald.* in *leg.* fin.num.17.
verſic. Attende hic & ibi etiam *Iaſon.* nu.19.verſ 4.
limita

limita & *Dec.* num.37. Codic. de edict.diu. Adr.tol-
len. *Natt.* conſil.132.numero 3. *Caput.* deciſ.3. nu-
mero 7. parte 2. cum aliis congeſtis per *Surd.* dict.
conſil.173.numero 55. *Farinacc.* de falſ. quæſt.153.
3 numero 52.& ſeqq. & quæſt.153. numer.82. Sicuti
etiam quando aliquid fuit omiſſum, illud ſuppletur,
& habetur, & pro ſcripto, ſi ex præcedentibus, &
ſubſequentibus percipi valeat quod fuit omiſſum,
4 ita etiam multo magis ſuppleri poteſt id, quod fuit
vetuſtate conſumptum, & a muribus corroſum, pro-
vt ſunt verba prædicti, vti in propoſito dicit *Bart.*
in leg.fin. §. ſing. autem aliquis numero 3. verſicul.
Vel ſi illa, quem ibi ſequitur *Angel.* numero 3.& 4.
Salicet numero 11.in fin. *Iaſon.* numero 19. verſic.4.
limita *Alexand.* num.18.in fin.Codic.de edict.diu.
Adr.tollend. talis enim conſumptio, & corroſio re-
gulariter inſtrumento non obeſt vt tradit *Bald.* in
tract de tabellion. num 93. per text.in dict. l.1. §. ſi
roſæ, *D.* de bon poſſ. ſecundum tab.

Præterea adſunt etiam plura exempla antiqua
per publicos Notarios extracta, & coram diuerſis
Iudicibus producta, & ſignanter illud, quod fuit
exhibitum in iudicio ab ipſomet Cæſare, cum quo
ipſum originale in omnibus ſui partibus, quæ legi
poſſunt, & non ſunt corroſæ, apparet de verbo ad
verbum egregie concordare, illique adamuſſim re-
6 ſpondere, & conſequenter corroſio prædicta præ-
iudicare nullatenus poteſt vt in fortioribus termi-
nis tradit *Ruin.* dict conſil.217.numero 14. verſic.
& tanto magis libro 1 loquens de quodam priuile-
gio corroſo reſpondet, corroſionem non obeſſe, eo
quia reperiebatur non quidem à Notario, vel à per-
7 ſona publica, ſed ab ipſomet, cui illud conceſſum
fuerat, in eius libro integre regiſtratum.

Idque ſatis etiam apertè confirmatur ex eo; quia
quemadmodum raſura non obeſt, quando veritas
8 ex aliis inſtrumentis, vel ſcripturis, aut aliunde com-
probari, vel detegi poteſt *Butr.* in cap.ex litteris cir-
9 ca fin.& ibi *Abb.* numero 4. verſicul. Vel quando de
fid. inſtrum. *Bald.* in leg.falſus numero 2. Codic. de
furt *Natt* conſil.132.numero 2.& ſeqq *Caputaquel.*
dict.deciſ.3. num.8. parte 2. cum aliis per *Maſcard.*
de probat. concluſ.1235. numero 21. *Farinac.* dict.
quæſt. 153. numero 90. etiam ex adminiculis, præ-
ſumptionibus, vel coniecturis *Specul.* in tit.de inſtru-
ment.edit.§.reſtat.num.1. *Alexand.* conſ.14.nu.15.
verſ. & ſt aduertendum libro 6. *Surd.* præalleg.conſ.
173.num.56. & ſeqq. Ita nec etiam conſumptio, vel
corroſio nocere debet, vt in terminis corroſionis
10 etiam in parte ſubſtantiali tradit idem *Surd.* conſil.
535.num.2.

Vlterius, cum conſtet de obſeruantia ſubſequuta
ſcriptura prædicta plenam fidem faceret etiam ſi
11 propter dict. corroſionem, vel alium defectum non
videretur eſſe in forma probanti vt latè fuit dedu-
ctum in deciſione coram me, & in terminis inſtru-
menti corroſi tradit *Ruin.* citat.conſil.217 numer.14.
verſicul. ex omnibus igitur quem ſequitur *Menoch.*
conſil.422.num.36.

Neque obſtat, quod non videatur probata obſer-
uantia in ſpecie, præſentandi ſcilicet illos, qui eſſent
de linea maſculina, & in illorum defectum de linea
13 fœminina ipſius codicillantis; quia immo illa ſatis
probata remanent ex eo, quod apparet, huiuſmodi
beneficium de anno 1549 tanquam de Iure patrona-
tus fuiſſe poſſeſſum per Nicolaum Mariam codicil-
lantis nepotem & ſic de linea illius, Et quamuis non
conſtet, ipſum fuiſſe præſentatum vti tale, tamen

cum certum ſit, præſentationem debuiſſe beneficij
de iure patronatus poſſeſſionem neceſſario anterio-
re, præſumendum eſt, illam fuiſſe factam iuxta for-
mam fundationis, & in dictorum codicillorum exe-
cutionem, cum de alia fundatione, in vim cuius fieri
potuerit, non appareat l. 3. §. verum quæri poteſt de
Manumiſſ. *Alciat.* de præſumpt.reg.2. præſumpt.24.
nu.1.& ſeqq *Surd.* conſ.19.nu.18.19 & ſeqq.& conſ.
61.nu.76.& apertius etiam probatur ex præſentatio- 15
ne facta in perſonam Cæſaris Piſani ex eo, quia non
aderat clericus de familia fundatoris, & ex alia præ-
ſentatione facta de anno 1608 in perſonam Vincen-
tij Mariæ vti de domo, & famil.a prædicta.

Et nihilominus ad effectum, de quo agitur, ſatis
eſſet, quod conſtaret, beneficium fuiſſe fundatum 16
cum aſſignatione Oliuarum, & præſentationes fuiſſe
factas à ſucceſſoribus ipſius codicillantis iuxta for-
mam, ac tenorem ſcripturæ prædictæ; quia non ne-
ceſſarium, quod appareat de obſeruantia in omni-
bus, vt in puncto fuit dictum in Aprutina Iuriſpatro-
natus 27.Februarij 1537.coram *Bubalo*, quæ eſt dec.
589 num.2.part.4.diuerſ. vbi quod ita fuit etiam re-
ſolutum in Caurien. Iuriſdictionis coram *Blanchetto*,
cum enim ſcriptura ſit indiuidua, fieri non poteſt, 17
quod ſit legalis, & fidem faciat in vna parte, & non
in totum.

Denique etiam ſi de dicto inſtrumento originali
nullo modo conſtaret, vel ipſum nullam fidem face-
ret, adhuc tamen ſufficeret exemplum per Petrum
Iacobum Ficolam publicum Notarium exemplatum
antequam dictum Orignale eſſet corroſum, quod
exemplum eſt omnino integrum, & in præſenti pro-
bat, tum quia plura concurrunt adminicula reſul-
tantia ex dicto Originali, cum quo in omnibus, quæ
legi poſſunt, perfectè concordat, & ex illius produ-
ctionibus, & repetitionib. factis per præſentatos, & ex
eorumdem confeſſione in poſitionibus pro eorum
parte datis expreſsè emiſſa, ex inſtitutionibus illius
vigore ſubſecutis, quibus concurrentibus etiam co-
piæ fides adhibetur *Caputaqu.* deciſ.284. p.p. & fuit
dictum in Romana dotis de Sfortia 14. Decembris
1612.quæ eſt deciſ.368. nu.6.impreſſ. poſt conſ. *Fa-
rinacc.* par.2.tum etiam ex hoc ipſo, quod dict. Cæſar
Piſanus, qui beneficium tanquam de Iurepatrona-
tus obtinuerat & Vincentius, qui à Patronis fuerat
præſentatus, ad docen. de ipſo Iurepatronatus, tran-
ſumptum prædictum coram Ordinario produxerunt
ac repetierunt, & Ordinarius ſecundum illud iudi- 20
cando per diffinitiuam ſententiam pronunciauit,
omnia narrata vera fuiſſe, & eſſe, ipſoſque tãquam à
veris patronis præſentatos fore inſtituendos, prout 21
inſtituit, apertè ſequitur, eidem ſumptui fidem eſſe
adhibendam, maximè cum ſit antiquum, vt poſt *Pa-
riſ* conſil.104.num.53.& 54.& alios tradit *Maſcard.*
de probat.concl.711 n.89.& *Maſtril.* dec.41.n.8.& 13.

Et viſum etiam fuit, ceſſare omnem difficultatem,
quia ipſemet Cæſar Marzatus nõ ſolum Beneficium, 22
de quo agitur, obtinuit tanquam de Iurepatronatus,
& poſtea ad illud probandum dictum codicillorum
tranſumptum produxit, & ſic illud tacite probauit,
ſed poſitiones etiam exhibuit, in quibus omnino im-
preſsè affirmauit, & faſſus eſt, ipſam Capellaniam
fuiſſe à q. Sanctè codicillante fundatam cum pactis, 23
& conditionibus contentis in codicillis ab eo factis,
& in prædicto illorum tranſumpto, quod produxit
vt in primo proceſſu pag.10. & 15.& in ſum.n.præ-
teritæ poſitionis fuit datum à Franciſco ſub num 9. 24
Quæ confeſſio contra ipſum ponẽtem plenè probat

Alexand. conſil.71. num.4.libro 3.*Gabriel.*de con-
feſſ.concluſ.1. numero 12.*Honded.*conſil.52.nume-
ro 30.libro 1.Rota coram Sanct. deciſ. 385. numero
3. & deciſ. 480. numero 1. conſequenter non po-
25 teſt Cæſar hodiè eoſdem codicillos, & illorum
ſcripturam, quam non ſolum tacitè, ſed etiam om-
nino expreſsè approbauit, impugnare, & propriè
confeſſioni contrauenire, quæ ipſi omnino præiu-
dicat vt in terminis Iuriſpatronatus fuit reſolutum
in Taurinen.Capellaniæ 8.Martij 1588. coram *Ora-
no*,& coram *Sanctiſſ.* in deciſ.452.num.2. vbi & aliæ
deciſiones referuntur.

Ex quibus omnibus maximè ſimul iunctis viſum
fuit Dominis, de Iurepatronatus, & illius fundatio-
27 ne cum qualitate, & ordinatione, de qua agitur ſuf-
ficienter conſtare, vt in ſimili etiam aduertit *Rum.*
dict. conſil. 217. numero 14. verſicul. Ex omnibus
igitur libro 1. & conſequenter ſtandum eſſe in deci-
ſis ex latius deductis in dicta deciſione 6. Iunij præ-
teriti coram me.

Quæ autem de deſcendentia ab Informantibus deducebantur, Domini ad aliam particularem diſputationem reiecerunt.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Antonitana Bonorum.

Sabathi 26.Nouembris 1621.

ARGVMENTVM.

Proceſſus fabricatus non præſtito iuramento calumniæ, ac ſine Procuratoris legitimo mandato nullus eſt.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum calumniæ præſtandum ab Actore eſt in iudicio, alias acta ſunt nulla.*

2 *Mandatum procuræ ſi non fuit productum, proceſſus redditur nullus.*

Decisio LIV.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 27. Aprilis
præteriti coram me ex deductis in deciſione,
quæ etiam hodiè placuerunt; mandatum enim fuit
ab A C. relaxatum, & ad illius executionem, & bo-
norum ſubhaſtationem deuentum ſolo tantum ci-
tato Roccho vti ſubſtituto ab Annibale aſſerto pro-
curatore Mutij: & conſequenter aut Annibal re ve-
ra non habuit mandatum, & facultatem ſubſtituen-
di, cum de eo vſque adhuc non conſtet, & proceſ-
1 ſus fuit abſque dubio omnino nullus, & inualidus,
cum non fuerit citata perſona legitima; aut volu-
mus admittere, Rocchum fuiſſe legitimè ſubſtitu-
tum, & tunc, cum ipſe fuerit pluries proteſtatus,
neminem ex aduerſo comparentem audiri niſi do-
cto de legitimo mandato, & iurato de calumnia,
proceſſus ipſe eſt pariter omnino nullus tum ex de-
fectu ipſius iuramenti calumniæ, quod petitum nun-
quam præſtitum fuiſſe apparet ad text.in capit. 1. §.
de iurament.calumn. in 6. & ibi Canoniſtæ *Rot.* de-
ciſ.2 iurament. calumn. in antiq. & apud Card. *Se-
raph.* deciſ.857. num. 10. cum aliis citatis in dict.de-
ciſ.ſub die 27.Aprilis, quam etiam defectu mandati,
quod comparens pro actoribus nunquam exhibuit,
2 prout in vim toties repetitæ proteſtationis exhibe-
re debuiſſet vt fuit firmatum in Romana pecuniaria
11.Februarij 1599. coram *Orano*, & in Romana nulli-
tatis executionis 25.Iunij 1607.coram S.D.N. quæ
eſt deciſ.330.num.1.& alibi ſæpiſſimè.

Ex quibus accedentibus præſertim aliis nullitatibus, de quibus in deciſione in ea perſiſtendum dixerunt Domini informantibus Ciceris tantum pluries tamen citato Ferretto, & litis conſortibus, &c.

Romana Dotium.

Lunæ 18. Nouembris 1622.

ARGVMENTVM.

Legatum factum de certis corporibus cum onere implicationis fructuum in certa ſumma pro nubendis pauperibus puellis, diminutis redditibus corporum aſſignatorum debent etiam diminui dotes, non verò præſtandæ veniunt integraliter à legatario.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum ex certis fructibus taxatiuè ex fundo, vel alio iure fructiſere percipiendis, diminutis fructibus legatum minus etiam debet; ſecus ſi taxatiuè, ſed demonſtratiuè eſſet facta mentio rei, ex qua fructus ſunt percipiendi.*

2 *Taxatiuè autem ſtare dicitur, quando legatum vnica oratione, & periodo concipitur cum onere præſtationis.*

3 *Onus in legatis eſt reſtringendum pro rata commodi.*

4 *Vaſallus directo Domino alimenta præſtare cogitur in caſu paupertatis pro commodo fructuum feudi, & non vltra de proprio.*

5 *Emphiteuta fit diminutio Canonis correſpondentis perceptioni fructuum, quando fructus diminuuntur.*

6 *Taxatiuè etiam ad dict. effectum verba ſtare dicuntur, quando ſunt in rem non prolata, itaut colligatur nullum reſultare Beneficium à legatario, & num.7.*

Decisio LV.

ANtequam bon.mem.coram D.Camilla Peretta è viuis exceſſiſſet, aſſignauerat Archiconfraternitati S. Bernardi de Vrbe ſcuta tria millia in tot cenſibus, quorum annui redditus ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario efficiebant ſummam ſcutorum 225.annuam, ex quibus mandauerat 200. ſolui pro dote quatuor puellarum, cuilibet nempè 50. computata tamen veſte nuptiali, reſiduum verò erogari iuſſerat in emptionem ceræ pro Miſſis, & diuinis Officiis in propria Capella S. Laurentij celebrandis, & Proceſſionibus annuatim faciendis.

Cum autem pretium dictorum cenſuum poſt illorum diſdictam fuerit reſtitutum, & ſcuta mille implicata in emptione alterius cenſus à Communitate Interamnen. ad id etiam intimato Excellentiſſimo D.Principe Peretto nepote, & hærede D.Camillæ, prædicta Archiconfraternitas habens notabilem quantitatem locorum Montium non vacabilium declarauit, reliqua duo millia habenda eſſe pro inueſtitis in tot ex dict. locis Montium, & pollicita eſt, in litteris ſe ad poſiturum quæcumque neceſſaria, & opportuna eſſent; Et quoniam fructus dicti cenſus vt ſupra empti, & locorum Montium huiuſmodi, ſuper quibus eligitur inueſtimentum, pauciores conficiunt redditus, quã quod redderent dicti tres cenſus

olim

olim à D Camilla aſſignati dubitatum fuit, an dimi-
nuto reddituo dictorum ſcutorum 3000. diminuenda
quoque eſſet quantitas dotis ſingulis quatuor puel-
lis præſtanda; Et Domini reſponderunt affirmatiue
ea mori ratione; quia cum dicta dos ſit deducenda
ex redditibus fuerit adiectâ taxatiue, nô autem de-
monſtratiue. inſtat certiſſima Iuris concl. quod de-
ficientibus, ſiue diminutis fructibus, ex quibus
1 præſtatio præciſe debetur, ipſa quoque præſtatio
ceſſet, ſiue diminuenda ſit, nec aliunde veniat ſup-
plendum ad l. cum certus numerus ff. de trit. vin. &
ol. & melius in l. nomend. bitoris § vni ex hæredi-
bus ff. de legat. 3. ibi, ex redditibus bonorum iuſſum
eſſe alienum æs ſoluere, non ex proprio, & not.
Bar. in l. Lucius numer. 3. ff. de alim. & cibar. legat.
egregie *Caſtren.* conſ. 338. numero 4. verſ. inter-
dum vna tamen lib. 1. *Io. de Amic.* conſ. 46 onme-
ro 8. & 9. *Surd.* de alim. tit. 4. q. 16. num. 2. *Menoch.*
conſ. 1162. nu. 14. & ſeq. & clarius n. 17. lib. 12. cum
aliis.

Quod autem redditus annui dict. ſcut. 3000. adie-
cti fuerint taxatiue, & non demonſtratiue annuæ
dotationi, deprehendebatur; quia vnica oratione,
& periodo ipſum onus dotandi, & expreſſio redditũ
ex quibus extrahendæ erant dotes, includebantur
ibi, *dare a ciaſcuna oltre alle due canne di panno bi-
anco della veſte ſcudi 45. di moneta de ragarſeli delli
2 frutti di d. ſcudi 3000* & proinde iidem fructus ſtant
taxatione, vt in propoſito eſt doctrina *Bart.* in d. l.
Lucius nu. 3. & not *Caſtr.* d. conſ. 338 n. 2. verſ in ca-
ſu igitur *Surd* & *Menoch* loc præalleg. in n. 3 hic
ant in n. 17.

Præmiſſis etiam accedit, quod ex proœmio, & vni-
uerſa aſſignationis narratiua euidentiſſime aſſequi-
mur, onus dotand. quatuor illas puellas omnino
correſpectiuum fuiſſe, & contemplatione reddi-
tuum illorum ſcutorum 3000 propterea illud o-
nus dotandi regulari debet a ſua cauſa, itaut plus
non cogatur Archiconfraternitas impendere, quam
ex dictis pecuniis percipiat; quidquid enim ſit ob
aliquam cauſam ſecundum illam determinatur, &
onus regulatur, & reſtringitur ad terminos com-
modi, quod fuit oneris cauſa *Bart.* in l Seio ff de
ann. leg. DD. in l. plane §. ſi duobus ff. de leg. 1. &
In his fere terminis ita ratiocinatur *Surd.* in conſ.
389. num. 9. & ſeq. Quibus & illud eſt affine, quod
licet Vaſſallus teneatur inopem Dominum alimen-
tis tueri, attamen id procedit in quantum fructus
feudi ſuppetant, itaut ex propriis facultatibus
4 non cogatur alimenta præbere *Bald.* in l. 1. §. ſed
ſimus C. de latin. liber. tollen. *Clar.* §. feudum q.
23. *Valaſc.* de iur. emphyt. q. 27. num. 7. in fin. *Surd.*
de alim. tit. 7. q 31. numer. 9. & 14. & d. conſ. 389 nu.
54. & multos congerit *Roſent.* de feud. cap. 8. con-
cluſ. 27. numer. 7. & late in Scholiis ſub littera D. Et
emphyteutæ fit remiſſio ad rationem diminutionis
fructuum emphyteuſis quando penſio reſpondet
5 fructibus poſt *Iaſ. Aret.* & alios *Buſ.* d. remiſſ. mer-
ced. in fin. numero 116. Sique hodie ſingulis puellis
integra dos 50. ſcutorum ſolui deberet, non tota
ex redditibus 3000. D Camillæ, ſed etiam ex pro-
priis pecuniis Archiconfraternitatis deduceretur,
quod toto cælo videtur aduerſari intentioni nedum
Miniſtrorum Archiconfraternitatis, quos nequa-
quam credi poteſt intellexiſſe huic præiudicio co-
rum Societatem ſubiicere, vt aliquando vltra ope-
ram præſtandam in perquirendis, & ſeligendis puel-
lis teneretur etiam ex propriis pecuniis alienæ vo-
luntati obſequendo dotes illas ſupplere, verum
etiam aduerſatur menti, ac pietati illius religioſæ
Matronæ, & verbis inſtrumenti.

Ex quibus etiam verbis inſtrumenti nonnulli ex
Dominis eliciebant, Archiconfraternitatem fuiſſe
electam meram executricem pro nubendis puellis;
non enim ibi fuit conſideratus aliquis fauor Ar-
chiconfraternitatis, nec ea prius fuerunt iniuncta,
& deinde ſit aſſignatio ſcutorum 3000, Agitur de
opere pio, verba ſunt directa in rem, nullum be- 6
neficium referebatur in ipſam Archiconfraternita-
tem, mens eiuſdem Excell. Matronæ, & ad id ſi-
gnifi ant a c neutrum; Quæ omnia, & ſingula a-
lias fuerunt ponderata, & ex illis reſponſum fuiſ-
ſi quod quis ſit datus merus executor vt in Roma-
na cenſus 10000. 24. Februarij 1612. quæ eſt deciſio
544. coram *Sanct.* numero 4. & ſeq & in eadem, &
ſub die 3 Martij 1617. coram R. D. meo *Decano*, &
coram eodem in Ferrarien. bonorum 11. Maij 1610.
& 27. Ianuarij 1617. Si autem meri ſunt executores
dicti Confratres, nec aliquod lucrum, ſiue commo-
dum inde percipiunt ad l. Lucius 90 §. à te peto ff.
de legat. 2. & in dictis deciſionibus firmatur, conſe- 7
quens eſt etiam, quod nec detrimentum, nec iactu-
ram in propriis redditibus ſubire debeant iuxta reg.
l. ſecundum naturam ff. de reg. iur c. qui ſentit. eodem
tit. in 6.

Nec obſtat, quod culpa ipſorum Confratrum
huiuſmodi diminutio redditiuum contingat, cum
potuerint pecunias erogare in emptiones aliorum
cenſuum? Quoniam nullum commodum ex euen-
tuali augmento reddituum poterant ſpectare Con-
fratres, tum quia tenebantur 200 erogare in
dotes puellarum & vniuerſum quod ſupereſſet in
ſumptus ad cultum Capellæ pertinentes; tum quia
nullum inueſtimentum perpetuum inueniri pote-
rat, quod vberiores ederet redditus, quam ad ratio-
nem ſeptem cum dimidio pro quolibet cente-
nario, prout reddebant dicta ſcuta 3000. in tribus
cenſibus prædictis; Non enim in bonis ſtabilibus,
cum à communiter accidentibus ſtabilia non red-
dant vltra ſeptem cum dimidio pro quolibet cen-
tenario, non in cenſibus cum non reperiantur
perſonæ in facultatibus idoneæ ſumentes pecunias
ad cenſum grauiori intereſſe, quam ſeptem cum
dimidio pro centenario; Non demum in locis
Montium non vacabilium, quia vix habent reddi-
tus ad rationem quinque pro centenario; itaut D.
Camillæ dum voluit, in caſu reſtitutionis pretij
dictorum trium cenſuum illud inueſtiri, vel in
tot locis Montium; vel in ſtabilibus, & fructibus
illorum locorum Montium, ſiue ſtabilium, qui
non excedunt redditus ad rationem quinque pro
centenario, iuſſit dotari puellas, ſatis deprehendi-
tur, ipſam D Camillam ſaltem virtualiter cogitaſſe
de diminutione dotium ad ratam fructuum, cum
quibus, & non de proprio Archiconfraternit. erant
dotandæ puellæ.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodienſ. Parochialis.
Veneris 2. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Deſertio appellationis euitanda quantum fieri poteſt,
nec incurritur ex lapſu modici tẽporis vnius diei.

SVMMARIVM.

1 *Calculus reuiſoris probat deſertionem ceſſare, & diligentiam appellantis probat.*

2 *Reuiſori deputato ad calculum ineundum plena præſtatur fides, & nu. 3.*

4 *Interpretatio, per quam actus ſubſtinetur, in dubio eſt aſſumenda.*

5 *Deſertio, vt euitetur eſt ſemper omnis aſſumenda interpretatio.*

6 *Vnius diei lapſus non attenditur, vt declaretur appellatio deſerta.*

7 *Tempus fatalium non decurrit, quando lapſus ſucceſſit culpa appellati.*

8 *Dato termino ad docendum de proſequutione appellationis ſi doctum de ea non ſit, non ideo cauſa appellationis deſerta remanet.*

9 *In cauſa deſertionis procedendum eſt benignè, & non ſubtiliter.*

10 *Et arbitrium Iudicis plurimum poteſt.*

Deciſio LVI.

VIſum fuit Dominis, conſtare de legitima proſecutione appellationis; quoniam ex fide Hurandi Reuiſoris ab eodem poſt deciſionem in hac cauſa factam coram R.P. meo *Caualerio* ſub die 20. Maij præteriti medio iuramento recognitam apparebat, commiſſionem fuiſſe illi porrectam, ac præſentatam ſub die 18. Aprilis, & ſic infra decendium à die 8. eiuſdem menſis, qua fuerant dati reuerentiales, & conſequenter appellantem feciſſe debitam diligentiam, & adimpleuiſſe id ad quod de iure tenebatur
1 juxta tradita per *Caſſad.* dec. 4. de appell. *Creſcen.* dec. 1. eodem tit. & *Caputaq.* dec. 31. & 32. p. 2.

Cuius Reuiſoris dicto tanquam atteſtantis de pertinentibus ad eius officium Domini plenam fidem adhibendam eſſe cenſuerunt l. diuus, & ibi *Bart.*
2 *ff.* de cuſtod. reorum l. ſi quis Decurio, & ibi *Cyn.* in 4. oppoſitione C. de falſ. *Alex.* in l. 2. §. ſi abſens n. 11. *ff.* ſi ex noxal. cauſ. *Ruin.* conſ. 56. num. 5. libr. 1. *Gabr.* de teſtibus concl. 1. num. 19. *Rota* dec. 515. n. 5. par. 2. recent. & prius etiam fuerat dictum in Romana Officij Curſoratus 5. Maij 1603. coram bo. me. Card. *Pamphilio*; Præſertim cum ſit admodum difficile, & fere impoſſibile d. diligentiam aliunde
3 probare ad tradita per *Gabr.* eadem concl. 1. nu. 25. Et de ſtylo Curiæ huiuſmodi Officialibus credi conſueuerit.

Nec obſtare dicebatur, quod fides prædicta non loqueretur de certa die, ſed poſſet etiam verificari de die 19. non minus, quam de dicta die 18. tum
4 quia illa eſt in dubio capienda interpretatio, quæ facit pro actus ſuſtentatione l. quoties *ff.* de reb. dub. *Dec.* in l. in teſtamento num. 11. cum ſeq. C. de milit. teſtam. & in c. *Abbas* num. 16. de offic. deleg. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 2. tit. 4. nu. 19. Et per quam deſertio euitatur, pro cuius excluſione ſemper eſt in dubio iudicandum vt per *Caſtren.* in l. 1. *ff.* ſi quis caut. *Tiraq.* in tract. Le mort ſaiſit. p. 6. declaratione 6. n. 10. & *Ruginell.* de appell. §. 12. gloſ. 1. n. 26. verſ. ſi datum.

Tum etiam quia dato, quod illa eſſet omnino intelligenda de dicta die 19. adhuc tamen propter lapſum vnius diei appellatio non diceretur deſerta, vt vt in deciſio. in recollectis *Semenetta* 4. incip. In vna Roſcen. coram *Triultio* & tradit *Lancellot.* de attent. appell. pend. in præfatione cap. 12. numer. 72. & *Scacc.* de appell. lib. 3. cap. 2. quæſt. 14. numer. 61. Saltem de æquitate *Rota*, vt fuit in ſimili reſponſum in Perusina de Vbaldis 17. Maij 1588. coram bo. m. Card. *Pamphilio* impreſſ. apud *Marcheſ.* de commiſſ. p. 1. f. 13.

Neque obſtat, quod commiſſio infra dictum tempus non fuerit omnino expedita, & in acta præſentata; quia id prouenit ex impedimento, & facto appellati, qui dedit; Nihil tranſeat, vt conſtat ex dicta Reuiſoris atteſtatione, & ideo fatalium tempus labi non potuit, cum illud currat tantum modo contra culpabilem, & negligentem *Abbas* in cap. ex ratione num. 8. verſ. quandoque impedimentum & ibi etiam *Dec.* numero 38. verſ. 4. caſus de appellat. *Caſſad.* deciſ. 9. ſub numero 9. de appellat. *Caputaque* deciſ. 11. numero 1. & 2. parte 2. late *Scacc.* dicto tract. de appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 15. n. 61.

Denique non obſtat, quod fuerint ſeruati quatuor termini ad docendum de appellatione, & eius legitima proſecutione; nam quamuis intra illos de ipſa proſecutione doctum non fuerit, non tamen propterea appellatio remanſit deſerta *Franch.* in cap. perſonas numer. 4. de appell. *Rot.* dec. 13. numer. 3. 8
eodem tit. in nou. *Guid. Pap.* in tract. de appellat. quæſtione 14. numer. 20. *Scacc.* dict. quæſt. 15. n. 25. & ſeq.

Quæ omnia tanto magis viſa fuerunt abſque vlla difficultate procedere, quia in hac materia non eſt 9
ſubtiliter, & amare procedendum *Cardin. Seraphin.* dec. 362. num. 5. & diligentiæ probatio ad effectum 10
euitandi deſertionem multum Iudici eſt arbitraria, vt per *Scacc.* d. lib. 3. c. 2. q. 14. n. 34. & d. q. 15. numer. 147.

Et ita, &c.

Metien. Prioratus.

Veneris 2. Decembris 1621.

ARGVMENTVM.

Cumulatio petitorij cum poſſeſſorio an fieri poſſit vigore clauſulæ arbitrio Rotæ in commiſſione appoſitæ, & de effectibus clauſulæ decreti irritantis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula arbitrio, intelligitur prout de iure, à quo regulatur arbitrium.*

2 *Cauſa poſſeſſorij debet prius terminari, quam petitorij, quia non eſt grauandus poſſeſſor onere probandi n. 3.*

4 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento illius adeptionis alio in poſſeſſione non exiſtente.*

5 *Clauſula, arbitrio, operatur, vt poſſit cumulari poſſeſſorium cum petitorio in iudicio adipiſcendæ, non verò in iudicio retinendæ & n. 6.*

7 *Clauſula decreti irritantis inficit poſſeſſionẽ alterius.*

8 *Subrogatio gratioſa nullam confert poſſeſſionem etiamſi per eam quis videatur ſubrogatus miniſterio Papæ, & ei ideò competit remiſſio, non manutentio.*

9 *Decreti irritantis clauſula in gratioſa ſubrogatione non*

non operatur, niſi iuſtificata ipſa gratia.

10 *Cumulatio petitorij, & poſſeſſorij non conceditur in cauſa beneficiali, niſi iuſtificata gratia.*

Deciſio LVII.

DOmini pro informante reſponderunt, ſcilicet
arbitrium non intrare ad effectum cumulan-
di poſſeſſorium cum petitorio iuxta reſcriptum pro
parte Pauli obtentum à ſignatura Sanctiſſimi, cum
clauſula tamen, Arbitrio Rotæ; Arbitrium enim
1 regulatur à iure *Bart.* in extrauag. ad reprimendum
in v. videbitur num 8 *Rota* apud Sanctiſſimum dec.
189.n.3.dec.221.n.1.& dec 465.n.1.& in Fanen.tu-
telæ 21.Feb.præteriti coram me, & alias ſæpiſſime.
Iure autem cautum eſt, vt prius poſſeſſorij quam pe-
2 titorij cauſa diſcutiatur l.ordinarij C. de rei vendic.
l.incerti C. de interd l.ſi de vi ff. de Iudi. *Ægid.* dec.
506 col.2.ad fin. verſ.4. circa idem *Put.* dec. 17. de
cauſ.poſſ.& propr. Huiuſmodi enim ordine non ſer-
uato maximum reſultaret præiudicium rei poſſeſſo-
ris, qui efficeretur actor grauatus onere probandi, à
quo propter poſſeſſionem releuatur, ita vt propterea
3 non ſit locus arbitrio vt fuit dictum in Virdun. Ab-
batiæ 20.Feb.1615.coram R.P.D.meo *Burat.* & ha-
betur in d. 698 n.1.p.2.rec.

Quod & eo magis videtur admittendum cum
poſſeſſio Ioannis non poſſit controuerti, ex quo de
ea conſtat per publicum inſtrumentum appræhen-
ſionis per Ioachinum procuratorem nomine ipſius
4 Ioannis, Quæ inſtrumentalis poſſeſſio, cum non con-
ſtet, alium tunc temporis poſſediſſe, ſatis ſuperque
prodeſt Ioanni ad effectum manutentionis *Verall.*
dec.334.nu.6.p.2.*Rot.* diuerſ.dec.56. num. 1. p. 2. &
recent. dec.661.n.1.p.1.& dec.525 nu.1.p.2 & no-
uiſſime fuit dictum in Tullen. Capellaniæ 18. Feb.
præteriti, & in Leodien. Canon. 2. Martij præteriti
coram me.

Non obſtat, quod ſtante clauſula, arbitrio inter-
5 dum non denegetur cumulatio prædicta poſſeſſorij
cum petitorio vt dixit Rota in Rom. Cottiui 16.
Mai. 1606. coram Ill. D. meo Card *Sacrato* Id enim
6 procedit quando poſſeſſorium eſt turbidum *Veral.*
dec. 200. p. 2. *Rot.* recent dec.365.n.11.dec.476.n.7.
& dec. 557.n.4.p.1.*Lancellot.* de Atteut.p. 3. c. 14. q.
19.numer 4 & ſeq. & habetur in d. Rom. Cottiui.
Vel ſibi locum vendicat in poſſeſſorio recuperan-
dæ; quo caſu Princeps pronior eſſe ſolet ad conce-
dendam huiuſmodi cumulationem *Crauett.* conſ.181.
numer. 13. & ſeq. *Capyc.* dec.69 num.13.*Rot.* recent.
dec.476 num.7. p.1. Secus in poſſeſſorio retinendæ,
in quo regulariter non admittitur cumulatio poſ-
ſeſſorij cum petitorio *Rot.* diu.dec.99. numer. 6 p.
1. & recent. deciſ. 476.num.7.p.1.& dec.698.nu.2.
p.2.

Nec etiam obſtat, quod gratia; ſiue ſubrogatio
gratioſa Pauli habeat annexam clauſulam decreti
7 irritantis, per quam propterea dicitur infirmata poſ-
ſeſſio Ioannis, & in ipſum Paulum tranſlata ad-
Sarnen. de iur. quæſit. non tollen q.5.numer.3. cum
ali.s. Nam, vltra quod non dantur litteræ ſubroga-
tionis prædictæ expeditæ, ac immo nec etiam illius
ſupplicatio poſita fuit in actis, & ſubrogatio gra-
tioſa nullam transfert poſſeſſionem actualem, &
8 realem, etiamſi per eam videatur ſubrogatus mi-
niſterio Papæ poſſidere per modum continuationis,
& ideo alia quidem competit manutentio, non autem
manutentio vt plures dixit Rota præcipue in Lipa-
len. beneficij 2.Maij 1602.coram bo. me. *Iuſto* & in
S. Marci penſionis 30. Ianuarij 1612. coram Ill. D.
meo Card. *Sacrato*, fuit reſponſum, quod gratia, ſi-
ue ſubrogatio Pauli non eſt iuſtificata quoad præ-
tenſam vacationem per obitum Ioannis ſenioris,
qui Ioanni iuniori reſignauit ante effectuationem
propriæ reſignationis, Ac proinde non iuſtificata
gratia Pauli decretum irritans nihil operatur *Rot.*
apud Card. *Seraph.* dec. 575.n.10.& dec.1471.nu.5. 9
& in Leodien. Canonicatus 21. Aprilis 1611. coram
R.P.D. meo *Pirouano*. Ceſſatque omnis cauſa præ-
tenſæ cumulationis poſſeſſorij cum petitorio, ſine
qua non conceditur *Rot.* recent. dec.476.n.6.p. 1. & 10
dec.698.n.2.p.2. & fuit etiam dictum in Montis fa-
liſci Capellaniæ 13. Ianuarij 1606. coram bo. me.
Card. *Lancelotto*.

Et ita, &c.

Cochen. Decimarum.

Lunæ 5. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Exhibere proceſſum parti, quando quis cogi poſſit, & de tranſportatione actorum ab appellante ad formam Concilij Trident. ſeſſ.24.cap 20. ver. præterea.

SVMMARIVM.

1 *Exhibitio ſcripturarum non eſt deneganda conſtito de intereſſe petentis, & de earum exiſtentia penes eum, à quo petuntur.*

2 *Etiamſi contineant proceſſum, ſine quo pars agere non valeat.*

3 *Concilium Tridentinum cogit appellantem ad tranſportationem actorum, & proceſſus primæ inſtantiæ.*

4 *Et Concilium vult non tantum transferre de loco, ſed etiam exhiberi.*

5 *Tranſportatio actorum debet fieri ab eo, qui vult cauſam proſequi ſiue ſit appellans ſiue appellatus.*

Contra n.6. in terminis Concilij Trident.

7 *Tenetur tranſportare etiam qui non vult proſequi, quando proceſſus eſt apud partem, quia poteſt cogi ad exhibendum.*

8 *Exhibere inſtrumenta propriis ſumptibus redempta quis cogi non poteſt.*

9 *Fallit in actis, & vbi pars offert refundere expenſas.*

10 *Exhibere vbi quis non tenetur iure actionis, poteſt cogi exhibere officio Iudicis.*

11 *Appellationem proſequi quis non poteſt compelli, ſi velit vti commodo biennij, qui terminus non poteſt etiam à Iudice abbreuiari ſentiente appellato.*

12 *Et hæc exceptio proponi poteſt.*

Deciſio LVIII.

REſponderunt Domini, procuratorem Capituli cogendum eſſe, vt proceſſum ex Hiſpania tráſmiſſum omnino exhibeat; quandoquidem conſtito de exiſtentia penes recuſantem exhibere, & intereſſe petentis paſſim *Rota* ex æquitate compellere conſueuit vt in dec. 5. de probat. in nou. *Capuaq.* dec. 594. p.1. *Sarn.* deciſ. 25. lib. 2. Card. *Seraphin.*

dec.1224.numero 4.

Hic autem de huiuſmodi exiſtentia dubitari non poterat tam attenta reſponſione facta in partibus nomine ipſius Capituli, quam atteſtatione procuratoris in Curia.

Intereſſe etiam Monialium eſt euidens, quia ſine dicto proceſſu non poſſunt ad vlteriora in cauſa pro-
2 cedere *Bart.* in l. 2. n. 5. C. de eden. & ibi *Romin.* ſen. n. 12. & *Cagnol.* n. 68.

Quibus etiam accedit, quod lata à Iudice à quo ſententia abſolutoria Monialium, quæ ſunt reæ conuentæ à Capitulo pro ſolutione decimarum per ipſum Capitulum interpoſita fuit appellatio ad Rotam; vnde quidquid alias eſſet dicendum de iure communi, clara eſt diſpoſitio Sac. Conc. Trid. ſeſſ.
3 24. c. 20. verſ. Præterea de reform. quod appellans teneatur omnia acta prioris inſtantiæ ad Iudicem appellationis transferre, cuius Concilij verba ibi; Ad Iudicem appellationis transferre, videntur ſignificare non ſimplicem tranſportationem de loco ad locum, ſed actualem exhibitionem in actis, &
5 ratio ſatis eſt euidens, quia huiuſmodi tranſportatio fit, vt geſtorum meritis bene conſideratis poſſit Iudex pro ſingulorum fortuna ſententiam proferre vt dicit tex. in l. eos §. ſuper iis in fin. l. Iudicibus § recipimus § in his autem C. de appell. *Veſtr.* in prax. lib. 8. c. 20. n. 1. cum aliis.

Nec obſtat, quod qui vult cauſam proſequi, teneatur ipſe acta tranſportare, ſiue ſit appellans, ſiue ap-
7 pellatus vt per *Veſtr.* loco præallegato, & dixit *Bar.* in l. hi qui ad ſimilia n. 4. verſ. quandoque quæritur C. de appell. *Gabr.* concl. 5. tit. de appell. nu. 15. Quia id poteſt procedere de iure communi, ſecus autem inſpecto Concilio, quod arctat appellantem; cui reſponſioni, licet videantur aduerſari *Modern. Rom.* de appell. lib 3. cap. 20. n. 10. verſ. nec obſtat, nihilominus videtur hic caſus extra difficultatem, ex quo non agitur de cogendo Capitulum vt tranſportet acta ad Curiam, quia iam ſunt tranſportata, & extant penes procuratorem, & hinc Moniales non compulſarunt proceſſum, ſed agitur tantum vt exhibeat
8 in actis, quam exhibitionem ſolet Rota iubere ex officioſa æquitate concurrentibus exiſtentia, & intereſſe, vt ſupra dixi.

Nec applicari viſa eſt deciſio Sanctiſſimi 129. cum aliis allegatis ad hoc pro Capitulo, quod quis non teneatur inſtrumentum propriis ſumptibus redem-
9 ptum aduerſario exhibere; quia vltra quod procedit in inſtrumento, pro quo exhibendo vt quis cogatur, magna requiritur cauſa, non autem in actis, ad quorum iubendam productionem facilior eſt Iudex vt bene diſtinguit Innoc. in c. 1. n. 3. extra de probat. & non agitur, vt in dicta dec. ne Moniales teneantur pro rata ſuorum actorum expenſas refundere, quas refundere omnino debent iuxta diſpoſitionem eiuſdem Sacri Concilij d. verſ. præterea, Do-
10 mini animaduertebant, Moniales nimis eſſe celeuare dicta acta, ſed refectas fuiſſe à Capitulo aſſerente, iam ad Vrbem eſſe eadem acta tranſportata, nec ipſis expedire pro hac compulſatione iterum erogare ſumptus; Vnde inhumane cum illis actum eſſet, ſi hodie ipſis denegata à procuratore Capituli dictorum actorum exhibitione cogerentur cum graui temporis, & expanſarum iactura per tot vices, & tam longinquo itinere mittere, & remittere pro eadem compulſatione, & propterea quatenus actio ad exhibendum illis non competeret, ſuccurrendum viſum fuit ex æquitate, & officio Iudicis nobilis, quod quidem officium deſeruit ex æquitate loco actionis deficientibus C. quod ſi minor. §. fin. ff. de minor. *Bald.* in l. cum mulier de pr. num. 32. ff. ſol. matr. *Abb.* in cap. iudicis n. 5. de offic. Iud.

Nec etiam obſtare dixerunt Domini, quod hinc Capitulum cogeretur inuictum proſequi appellatio- 11
nem ſuam, ad quam proſequendam habet in Curia biennium iuxta cap. ſi Romana, & ibi Canoniſt. de appell. Nec Iudex ad quem poteſt coarctare dict. terminum ad proſequendam appellationem etiam ad petitionem appellati *Franch.* in c. oblatæ num. 2. verſ. vltimo nota de appell. *Modern. Rom.* de appel. q. 15. num. 140. Nam fuit reſponſum, quod ex ſola productione actorum non inde ſequitur, quod cogatur Capitulum appellans proſequi appellatio-
nem; ſi enim pulſetur ab appellato, poterit excipere de beneficio temporis, quod habet ad proſequendam appellationem; vltra quod non prohibetur appellatus cauſa arbitrio ſuo proſequi. 12

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum, &c.

Pactan. Beneficij.

Lunæ 5. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Ex negligentia patronorum in præſentando collatio Beneficij non deuoluitur ad Papam, ſed ad Epiſcopum prius, & quando patroni excuſentur. Beneficium quomodo litigioſum efficiatur.

SVMMARIVM.

1 *Ob negligentiam in præſentando cadunt Patroni à iure.*

2 *Gratia debet iuſtificari ab impetrante.*

3 *Ex Patronorum negligentia efficitur collatio Beneficium primo deuoluendo ad ordinarium, & data etiam ordinarij negligentia, & non antea deinde ad Papam.*

4 *In Beneficio litigioſo non habet ordinarius facultatem conferendi.*

5 *Per porrectionem ſupplicis libelli non dicitur introducta lis, nec aliquis dicitur admiſſus ex hoc ad cauſam.*

6 *Citatio ad ſententiam eſt neceſſaria illi, qui tantum eſt in cauſa collitigans.*

Deciſio LIX.

VAcante capella Iuriſpatronatus Viſolorum in eccleſia S. Febroniæ per obitum Iacobi fuit ad illam anno 1611. præſentatus Cæſar, qui nunquam capellæ poſſeſſionem fuit aſſecutus, vnde anno 1615. Ioſephus narrans Sanctiſſ. capellam præd. vacaſſe tanto tempore, quod eius collatio iuxta Lateran. Concilij ſtatuta eſſet ad Sedem Apoſtol. legitimè deuoluta, obtinuit, ſe de illa prouideri, & cum deinde anno 1616. Epiſcopus contuliſſet eamdem capellam Dominico præſentato per Bartholomeum patronum vt proximiori de familia fundatoris, & Dominico mota fuiſſet lis coram Epiſcopo à Donato, qui allegabat, ſe eſſe proximiorem, & conſequenter præferendum in iurepatronatus iuxta fundatoris expreſſam diſpoſitionem; & hanc li-

tem

tem prætenderetur non fuiſſe terminatam ab Epiſcopo intra quadrimeſtre in Concilio etiam Lateranen. præſcriptum ſub pæna deuolutionis, Ioſephus prouiſus Apoſtolicus expediuit nouas litteras facta mentione, vltra negligentiam narratam in primis litteris, etiam prædictæ litis, & ſic duplicis deuolutionis; Anno denique 1620 Epiſcopus pronunciauit ad fauorem Donati, ſcilicet illi conferendam eſſe d. capellam iuriſpatronatus; A qua ſententia cum pro parte Ioſephi appellatum fuiſſet in partibus, & appellationis cauſa mihi per Sanctiſſimum commiſſa, dubitaui, an ſententia Epiſcopi eſſet confirmanda, vel infirmanda.

Et quod attinet ad iuſtitiam, ſententia impugnabatur ab informantibus pro Ioſepho, quia prætendebant excludere ius Nicolai ex capite deuolutionis
1 capellæ, de qua agitur, ad Sedem Apoſtolicam ſecutæ ex diſpoſitione Concilij Lateranen. tum ob negligentiam patronorum in præſentando, tū etiam ob diuturnam litis pendentiam ſuper prælatione in Iurepatronatus coram Ordinario. Verum hæc deuolutio apud Dominos habuit non modicam difficultatem; cum enim ſit fundamentum gratiæ Ioſephi, debet illa probari plene, & concludenter *Rota*, apud Card. *Mantic.* dec. 260. n. 1. int. recent. dec. 186.
2 n. 1. p. 2. & in Vercellen Capellaniæ 28. Iunij 1606. coram R.D. Lugdun. Atque cum huiuſmodi deuolutio ad Sedem Apoſtolicam non fiat, niſi gradatim c. 2. & cap. licet de ſupplen. neglig. prælat. Ideo qui obtinet beneficium Iuriſpatronatus à Sede Apoſtolica tanquam deuolutum, tenetur probare nedum negligentiam patronorum, ſed etiam ſucceſſiuam Ordin. aliorumq. inferiorum collatorum negligentiam, donec deuoluta ſit collatio ad Papam *Abb.* in
3 cæcum in cunctis §. clerici ſane ſub nu. 5 de elect. *Caſſad.* dec. 8 n. 1. in fin. de præben. *Rebuff.* in praxi tit. de deuolut. num. 7. & fuit dictum in dicta Vercellen. Capellaniæ, & in firmana Altaris 24. Februarij 1616. coram R.P.D meo *Vbaldo*; At huiuſmodi negligentia non videtur allegari poſſe contra Epiſcopum ſtante lite, quæ ſuper hoc beneficio coram ipſo pendebat inter Dominicum, & Donatum; qua lite pendente iure quidem Epiſcopus abſtinuit à col-
4 latione, quæ ſibi de beneficio litigioſo erat omnino prohibita cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6.

Nec officit Epiſcopo, quod litem non terminauerit intra quadrimeſtre, prout debebat ex diſpoſitione Concilij Lateranen. omiſſo enim, quod forte contingere potuit ex natura negotij, vt iſto tempore lis finiri non potuerit Dominis viſum eſt, ex hucuſq. deductis per Informantes non conſtare ſufficienter, quod ante impetrationem Ioſephi lapſum fuerit dictum quadrimeſtre.

Quo vero ad validitatem ſententiæ, nec illa poteſt impugnari ex defectu citationis Ioſephi; quoniam lis coram Epiſcopo fuit mota dumtaxat inter Dominicum, & Donatum; Nec ex datis in ſummario ſatis docetur, ipſum Ioſephum fuiſſe admiſſum ad cauſam, quia ſolum datur quædam ſupplicatio per Ioſephum porrecta Epiſcopo, & dicitur, per Epiſcopum fuiſſe prouiſum oretenus; Ex qua ſupplicatione,
6 ac prouiſione oretenus facta Domini cenſuerunt, non ſatis conſtare de admiſſione ad cauſam; Ac inde, cum neque in libello fuerit nominatus Ioſephus, nec alias conſtet, fuiſſe admiſſum ad cauſam, & ſententia lata non fuerit contra ipſum, ſed inter partes tunc litigantes, non erat neceſſaria ipſius Ioſephi citatio ad validitatem ſententiæ, ſed tantum ratione præiudicij *Bald.* in l. ab eo n. 17. C. quom. & quand. iud. *Caſtren.* in l. in concedendo num. 2. ff. de aqua pluu. arcen. & in l. de vnoquoque n. 2. verſ. item iſta lex, & ibi *Alex.* n. 178 ff. de re iud. *Socin.* in tract. de citat. artic. 1. col. 1. & 2. *Sard* dec. 256. nu. 15. cū aliis cumulatis per *Rot.* dec. 285. n. 2. & dec. 584. num. 3. p. 2. recent.

Et ita contra informante, &c.

Burgi S. Donini Iuriſpatronatus.
9. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia Iuriſpatronatus ex quibus probetur, & quando ceſſet præſumptio vſurpationis.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus acquiritur ex dotatione Eccleſiæ.*
2 *Enunciatiua emiſſa per modum cauſæ dotationis prodeſt iuncta obſeruantia ſubſequuta.*
3 *Repetitio quando cenſeatur facta in actu præcedenti.*
4 *Notarij dicto ſtandum eſt.*
5 *Eccleſia in dubio prouiſio ad præſentationem Patronorum facta cenſetur, ſtante præcedenti titulo iuriſpatronatus.*
6 *Defectus modici temporis non tollit effectum centenariæ.*
7 *Sententia notoriè iniuſta in iudicatum tranſire non poteſt.*
8 *Vltimus ſtatus non eſt attendendus, cum non eſt legitimè præſcriptus, & conſtet de contrario ſenſu præcedenti.*

Deciſio LX.

FVit reſolutum, ſtandum eſſe in deciſis ex deductis in dec. quæ Dominis placuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod in fundationis, & dotationis inſtrumento enunciatiue tantū aſſeratur, eccleſiam fuiſſe nouiter fundatam, & conſtructam iuſſu, ac mandato Pallauicinorum; quia in eo de dotatione fit abſque dubio mentio diſpoſitiue ibi, & pro dote, & dotis nomine eccleſię prædictę dederunt, & tradiderunt, & aſſignarunt, &c. quod per ſe ſolum ſufficeret, etiamſi de fundatione, vel conſtructione nullo modo conſtaret, cum dotatio ipſa ſit vnus ex 1
modis acquirendi Iuſpatronatus gloſ. in c. pię mentis 16 quæſtione 7. *Lambert.* de Iur. patron. artic. 10. quæſtione 2. principali 2. partis li. 2. n. 2 & fuit dictū in Calaguritana Iuriſpatronatus 30. Octobris 1621. coram R.P. Domino meo *Caualerio*, quæ eſt deciſio 517 p. 1. recent. vbi fuit firmatum, etiam ſecundum diſpoſitionem S. Concilij Trid. conſtructionem, vel dotationem tantum ſufficere, cum illud alternatiue loquatur.

Nec releuat, quod d. Eccleſia in inſtrumento prædicto denominetur parochialis, & conſequenter præſumendum veriſimiliter videatur, illam fuiſſe iā antea dotatam; quoniam ibi dicitur, quod fuerat nouiter conſtructa, dotationis autē antecedentis præſumptio vrgeret, ſi per multum tempus antea extitiſſet.

Præterea cum verba illa fundationis, & conſtructionis enunciatiua emanauerint per modum cauſæ dotationis, nempe quod Pallauicini eccleſiam dotauerint, quia eorum iuſſu fuerat conſtructa & do-

tatio ipſa habuerit effectum, eademque enũciatiua
fuerit poſtea de anno 1476. bis reperta, vt deducitur
in deciſione non videbatur de illius creatione am-
2 bigẽdum, iuncta præſertim obſeruantia ſubſequuta,
iuxta tradita per *Achill.* dec. 6. & 7. & in fin. de Iur.
patr. *Seraph.* dec. 518. nu. 7. & fuit dict. in Bononien.
Præceptoriæ 5. Aprilis 1604. coram bo. me. *Litta.*

Nec quidquam facit, quod dictum inſtrumentum
careat loci, & teſtiũ deſcriptione; quia apparet, ea-
dem die ſucceſſiue; & incontinenti ab eodem No-
tario fuiſſe rogatum inſtrumentum præſentationis,
in quo expreſſe legitur teſtium, & loci deſcriptio, &
omnia alia ad publici inſtrumenti formam requiſita,
3 quæ propterea etiam in præcedenti dotationis in-
ſtrumento repetita cenſentur *Bart.* in l. ſi quis §. ſi
initium in prima lect. n. 8 & in 2. lect. num. 15. & ibi
etiam *Alex.* n. 4. & 5 ff. de eden. & idem *Bart.* & alij
in l. patris. & filij ff de vulgar. & pupillar. *Bertazzol.*
de clauſulis clauſ. 2. glo. 2. n. 37.

Præſertim quia Notarius aperte expreſſiſſe videtur.
d. dotationis inſtrumentum fuiſſe eodem loco, & co-
ram iiſdem teſtibus celebratum ibi, vt apparet, do-
tationis inſtrum. per me infraſcriptum Notarium ac
præſentibus tempore, loco, & teſtibus celebrato, cu-
4 ius dicto abſque dubio ſtandum eſt, vt in ſpecie di-
cit *Bart.* in d. §. ſi initium n. 21.

Neque obſtat, quod de anno 1505. eccleſia vacaue-
rit per obitum Iacomini, quem non conſtat ab aliquo
fuiſſe præſentatum; quia ſufficit, quod nec etiam ap-
pareat, ipſum fuiſſe prouiſum tanquam de libera, in
dubio enim ſtante præcedente titulo Iuriſpatrona-
tus, in vim illius ad præſentationem patronorum præ-
ſumendum eſt illam obtinuiſſe, concurrentibus præ-
ſertim aliis præſentationibus effectuatis, & conti-
5 nuatis per ſpatium fere centum annorum, quæ ſuf-
ficiunt ad effectum, de quo agitur iuxta tradita per
Caſſad. dec. 2. n. 6. & 7. de Iur. patr. cum aliis in deci-
6 ſione allegatis, & defectus modici temporis, non
tollit effectum centenariæ, vt poſt dec. Put. in dec.
allegatam firmauit etiam *Rot.* in Florentina Cano-
nicatus 11. Decemb. 1615. corã R. P. D. meo *Buratto.*

Et quatenus obiiceretur, præſentationes huiuſmo-
di non fuiſſe factas coram Ordinario, viſum tamen
fuit ſatis eſſe, quod illæ factæ fuerint coram Præpo-
ſito *Buſſetti*, quem conſtat habuiſſe inſtituendi fa-
cultatem ex reſolutionibus Sac. Congregationis
Concilij datis per informantes pro D. Marchione.

Neque fuit habita in aliqua conſideratione ſenten-
tia Ordinarij; quia ex prædictis apparet, illam fuiſſe
notorie iniuſtam, & conſequenter in iudicatũ tran-
ſire non potuiſſe DD. in l. 4. §. condemnatum ff. de re
7 iud. *Seraphin.* dec. 381. n. 13. dec. 1123. n. 6. *Rot.* dec. 594.
n. 4. parte 2. recent. Prout nec etiam aſſertus vltimus
8 ſtatus libertatis; quia ille non eſt attendendus, cum
non fuerit legitime præſcriptus, & conſtet de con-
trario ſtatu præcedenti *Rot.* dec. 2. num. 2. de præb. in
nou. & fuit reſolutum in Hoſtunen. Capellæ 12 De-
cembris 1599. coram bo. me. Card. *Lancellotta*, & in
Ferrarien. Prioratus 25. Maij 1609. coram bo. me.
Penia quæ eſt dec. 188. parte 1. recent. & in Maria-
nen. ſeu Alerien. 22. Iunij 1625. coram Reuerendiſſ.
D. meo *Decano*, inter recent. dec. 747. n. 6. p. 2.

Quod autem dicebatur, eccleſiam ſaltem manute-
nendam eſſe interim in hoc poſtremo ſtatu liberta-
tis quicumque ille ſit, & hodie de illa, tanquam de
libera faciendam eſſe collationem viſum eſt egredi
terminos propoſiti dubij, ſiquidem Dataria ſtricte
conſuluit Rotam, An conſtet de Iurepatronatus.

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis vtraque par-
te informante, &c.

Sotana Beneficij.
Veneris 9. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium manuale non cadit ſub reſeruatione
Summi Pontificis, & quomodo probetur Benefi-
cium eſſe manuale.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manuale non cadit ſub reſeruatione.*
2 *Manuale eſſe Beneficium probatur ex pluribus enun-
ciatiuis.*
3 *Enunciatiua in antiquis habent vim famæ.*
4 *Manuale Beneficium probat actus remotionis eius,
qui beneficium obtinebat.*
5 *Et quando remotio habuit effectum, cum alias fuerit
admiſſus.*
6 *Status Beneficij manualis in perpetuum non mutatur
niſi concurrente quadragenaria, voluntas, & po-
teſtas, & bona fides.*
7 *Per prouiſiones Apoſtolicas non mutatur ſtatus bene-
ficij ex defectu voluntatis.*
8 *Et præſertim quando fuerunt facta ex cauſa reſigna-
tionis.*

Deciſio LXI.

RESponderunt Domini, non conſtare de reſer-
uatione beneficij eccleſiæ S. Martini de Albe-
to; Certum eſt enim, beneficia manualia non com-
præhendi ſub reſeruatione gloſ. in clem. vnic. in Ver- 1
bo reuocari in fin. de ſupplen. neglig. Prælat. *Calde-
rin.* conſ. 26. de præbend. *Gonzal.* ſub. reg. 8. gloſ. v. §. 6.
n. 9. & ſeqq. *Rot* dec. 739. nu. 8. p. 1. diuerſ. & coram
Sanctiſſimo dec. 48. nu. 5. & fuit dictum in Parmen.
Prioratus v. Iunij 1595. coram bo. me. *Carduba* cum
aliis relatis per *Garz.* de benefic. p. 1. c. 2. n. 67.

Quod autem beneficium prædictum ſit manuale,
viſum fuit concludẽter probari ex pluribus enuncia-
tiuis in prouiſionibus factis per Abbates ab anno 2
1364. & deinceps vſque ad annũ 1465. emiſſis, in qui-
bus habetur, illud pertinere ad Abbatẽ, & Monaſte-
rium Caſſinen. & in nonnullis etiã additur, antiqui-
tus fuiſſe, & eſſe de menſa eiuſdem Monaſterij, vt in
ſum. n. 4. & aliis. Quę enunciatiuę, cum ſint antiquiſ-
ſimæ vltra centum annos, habent vim famæ *Abb.* 3
conſ. 54. n. 3. lib. 1. *Achil.* dec. 7. de Iur. patr. *Rota* dec.
211. n. 1. in fin p. 1. & dec. 360 n. 3. & dec. 694. nu 4. p.
2. recent. & fuit dict. in Burgi S. Donini Iuriſpatro-
natus 20. Iunij præteriti coram me, & alibi ſæpe.

Necnon etiam ex ipſiſmet prouiſionibus factis de
dicto beneficio ad nutum, & beneplacitum ipſorum
Abbatum, & ex prouiſorum remotionibus, quæ pro-
prie conueniunt beneficiis manualibus c. cũ ad mo-
naſterium §. tales de Statut. Monach. c. 1 § fin de pri- 4
uileg. in 6. *Caſſad.* dec. 8. per tot. cum aliis congeſtis
per *Gonzal.* d. gloſ. v. §. 6. n. 2. Quas prouiſiones etiam
conſtat fuiſſe effectuatas, cum appareat, vnum Mo-
nachum eiuſdem Ordinis Caſſinen. fuiſſe prouiſum
per remotionem, ac reuocationem alterius Monaci
prius prouiſi iuxta vulgatum conſ. *Oldr.* 229. *Rot.*
paſſim

paſſim ſequi conſueuerit vt in dec. 598. num.9. p. 1.
diuerſ. *Cardin Seraphin.* dec. 1141. nu 1. & inter re-
cent. dec. 360. n.7. in fi. & dec. 541. n. 2. io fi p. 2.

Neque obſtat, quod d. beneficium dicatur alias
fuiſſe per Abbatem Ægidium collatum io titulum
perpetuum; Quia non propterea fuit mutatus d. anti-
quiſſimus illius ſtatus, cum non concurrant omnia
illa ad hunc effectum requiſita, nempe ſpatium 40.
6 annorum, voluntas, poteſtas, & bona fides iuxta not.
per Canoniſtas in c. eum de benefic. de præb. in 6.
Rot. dec. 165. n. 3. & dec. 308. n. 4. in fi. p. 1. & dec. 568.
n. 4. & dec. 574. n. 8. p. 2. recent.

Et eodem modo fuit reſponſum ad prouiſiones
7 apoſtolicas anni 1520. & 1548. Notum eſt enim, illas
non mutare beneficij ſtatum legitime impreſſum ex
defectu voluntatis *Calderin.* conſ. 26. de præb. *Card.*
Seraph dec. 799. num. 5. & dec. 1275. nu. 2. *Rot.* dec.
545. n. 3. 1. p. diuerſ. & d. dec. 508. num. 3. parte 1. re-
cent. Præſertim quando illæ factæ fuerunt ex cauſa
reſignationis, prout eſſe dicuntur prouiſionea præ-
dictæ *Rot.* dec. 360. num. 14. in fin. p. 2. recent.

Et ita deciſum Monaſterio tantum ioformante,
&c.

Bonon. Hæreditatis de Armis.
Luna 12. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fæminam bonis, & hæreditati maternæ, eandem excludat à ſucceſſione fratria ab inteſtato defuncti.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio facta à filia hæreditati paternæ non intrat in ſucceſſione fratris, quamuis agatur de bonis in eum ex paterna ſubſtantia deuentis.*

2 *Bona Patris, & Matris in filium tranſlata dicuntur adhuc paterna, vel materna impropriè, & largè, & ſecundum communem vſum loquendi nu 3.*

4 *Declaratur hoc eſſe verum ſolum in vltimis voluntatibus.*

5 *Renunciationis verba ſtricto ſunt interpretanda, & capienda.*

6 *Renunciatio à filia facta ad fauorem Patris procedit etiam in hæreditate fratris, quando verba ſunt generalia, & apta comprehendere ſenis illius ceſſantibus nu. 7. 9. 21.*

8 *Renunciatio reſtringitur ad ſuam cauſam.*

10 *Renunciatio realis ſequitur Cum in quemcumque tranſeat.*

11 *Renunciatio in dubio præſumitur perſonalis, non realis.*

12 *Renunciatio facta pro ſe & hæredibus dicitur perſonalis, & non realis.*

13 *Renunciatio realis, quando quis renuntiat animo ſpoliandi bonis.*

14 *Monacus monaſterium ingrediens de bonis parum ſollicitus præſumitur.*

15 *Renunciatio præſumitur perſonalis, quamuis de ingreſſu Monaſterij quis cogitauerit.*

16 *Renuncians quoad Monaſterium, in quod ingreditur bonorum temporalium præſumitur ſollicitus.*

17 *Renunciatio alicui facta pro ſe, & hæredibus ſtipulanti non dicitur realis.*

18 *Renunciatio realis quæ & quæ perſonalis, & quæ mixta nu. 19. & nu. 20. 21.*

23 *Renunciatio facta ſimpliciter etiam verbis generalibus bonis paternis, & maternis, vt etiam ad fraterna trahatur, requiritur ſpecialis mentio.*

24 *Renunciatio eſt ad fauorem renunciantis interpretanda, & illi minus noceat, quam ſit poſſibile.*

25 *Monacus præſumitur in renunciatione magis voluiſſe Monaſterio prodeſſe, quam Agnatis.*

26 *Monaſterium habetur loco filij, & cenſetur electum pro perpetuo domicilio.*

Deciſ. Clem. Merlini

Deciſio LXII.

QVamuis contra deciſionem coram me in hac
cauſa emanatam ſub die 18. Aprilis proximè
præteriti, in qua fuerat reſolutum, Monaſt. S. Ioan.
Bapt. de Bononia ex perſona Sororis Ioannæ Cathe-
rinæ Monialis in eo profeſſæ dandam eſſe pro 4.
parte immiſſionem io poſſeſſionem omnium bono-
rum in hæreditate q. Aurelij repertorum plura, &
à pluribus, & quidem inſignibus Aduocatis non dum
Vrbis, ſed & Bonon. & Collegio Patauino obijce-
rentur, Domini tamen diligentiſſime perpenſo arti-
culo cenſuerunt vnanimiter, in deciſis eſſe perſiſten-
dum non obſtante renunciatione per dict. Soro-
rem Ioannam Catherinam facta.

Viſum enim fuit, illam fuiſſe expreſſe reſtrictam
ad hæreditatem, & bona paterna, & materna, vt ma-
nifeſte deprehenditur ex illius lectura ibi; Nec ali- 1
quid aliud io bonis d. eius patris, minuſque in bonis
maternis conſequi poſſit, ibi, Nihilominus ad om-
nem meliorem finem, & effectum, & quatenus ali-
quid io bonis, & hæreditate dictorum eius paren-
tum, & ibi, ſpectareque quomodolibet poſſunt in
bonis, & hæreditate dict. eius parentum, & c. & con-
ſequenter bona reperta in hæreditate d. q. Aurelij
ipſius Ioan. Catherinæ fratris comprehendere nulla-
tenus poſſe, etiamſi omnia ad ipſum ex patris, vel
matris ſucceſſione perueniſſe dicantur, poſtquam e-
nim idem Aurelius parentum hæreditatem adiuit,
bona prædicta fuerunt effecta propria ipſius, Ita vt
hodie non amplius paterna, vel materna, ſed verè ac
propriè fraterna dici debeant, & in renunciatione,
de qua agitur, quæ de fraternis non loquitur, conti-
neri nequeant Vt in terminis præter *Angel.* conſ. 52.
Iaſ. Roman. & alios in deciſione allegatos firmat *Ca-
ſtren.* in *l.* Paulus 89. §. fi *ff.* de acq. hæred. *Alex.* in *l.*
1. §. veteres num. 8 & 9. & ibi etiam *Socin. ſen.* n. 3 *ff.*
de acq. poſſeſſ. idem *Socin.* conſ. 73. nu. 1. lib. 1. *Dec* in
l. hæreditas & *l.* quoties n. 6. & 7. *ff.* de reg. iur. & in
conſ. 230. n. 6. & conſ. 256. n. 3. & conſ. 579. n. 1 *Gozza-
din.* conſ. 9. n. 60. *Pariſ.* conſ. 49. num. 41. lib. 3. *Curt.*
iun. conſ. 101. nu 3 & 6. *Afflict.* dec. 178. n. 4. vbi *Vr-
ſill.* n. 3. *Franciſc. Molin.* de *Rit.* nupt. lib. 3. cap. 79.
num. 31. *Surd* dec. 144. n 15. & 16 *Burſatt.* conſ. 347.
nu. 49. 50. & ſeqq cum pluribus aliis cumulatis per
Sanch. in Præcepta Decalog. lib. 7. cap. 7. nu. 6. Ex
quibus apparet, hanc ſententiam nedum frequentio-
ſe Doctorum calculo, verum & omnino indubita-
tam, & certam eſſe.

Nec quidquam facit, quod hæreditas & bona, quæ
à patre, vel à matre prouenerunt, etiam poſt aditio- 2
nem fratris dicantur paterna, vel materna, ſaltem
large, & impropriè vt per *Becc.* conſ 74. num. 28.
Surd. conſ. 562. num. 8. Præſertim attento communi
vſu loquendi de quo atteſtatur *Alex.* conſ 49. in
fin. & 3 *Becc.* d. conſ. 74. nu 29 & 30. *Franch.* dec. 507.
n. 15. cum aliis allegatis pro D. Iuoip ta. Quoniam

Alex.Franch.& fere omnes quos congerit *Surd.* d.
3 nu.8 loquuntur in vltimis voluntatibus, in quibus
lata fieri ſolet interpretatio *l.*in teſtamentis *ff.*de reg.
4 iur.quod ſecus eſt in renunciatione,quæ odioſa eſt,
ſtrictique iuris; & ideo eius verba omnino arctè , ac
ſecundum propriam eorum ſignificationem accipi
debent vt in ſpecie aduertit ipſemet *Franch.* eadem
5 deciſione 367.n.12.in fin.& poſt alios quos cumulat
tradit *Surd.*conſ.431. n.20.& ſeqq. & bene eruditus
concinis meus *Andr.Fachin.*conſ.2.n.34.& 35.li.3.
& in puncto late proſequitur *Eugen.*conſ.88. num.
82.& pluribus ſeqq.& n.120.121. & 122. & aperte
etiam ſentiunt omnes pro d.communi concluſione
allegati.

Præterea DD.prædicti loquuntur in caſu, in quo
plura vrgebant,& apertè conſtabat de contrahentiũ
intentione;immo verba renunciationis erant neceſ-
ſario intelligenda de hæreditate adita , & per fratrẽ
acquiſita,& in alio verificari non poterant vt per
Bert. d.conſ.74.n.26. verſ.1.reſpondeo & nu.27. &
*Surd.*d.conſ.562 n.4.5 & 6.& ideo eorũ dict.Mona-
ſterio S.Io Baptiſtæ obeſſe non poſſunt , quia verba
renunciationis,de qua agitur,non ſolũ poſſunt opti-
me intelligi,& reſtringi ad hæreditatem,& bona pa-
terna,& materna Sorori Ioannæ Catherinæ renun-
cianti immediate debita, vel forſan etiam in futurũ
6 debenda,nullaq; vrget efficax coniectura,quę ſuadeat
ipſam de fraterna quoq;hæreditate, ac bonis ſibi ab
inteſtato deferendis intelligere voluiſſe ; ſed immò
potius viſũ fuit Dominis,ex ipſiuſmet inſtrumẽti le-
ctura apparere,eamdem renunciantem ſeſe ad hęre-
ditatẽ,& bona paterna, & materna tantum præciſè
reſtringere voluiſſe,& fraterna nullatenus compræ-
hendere,tã ex verbis ſupra ponderatis,quam ex aliis
in proœmio,ac narratiua d.inſtrumẽti appoſitis ibi,
Sciẽs per Ill. Dominum eius patrem promiſſam ſibi
fuiſſe dotẽ,ſiue eleemoſinam ipſis RR. Monialib.pro
ingreſſu ipſius in d.Monaſterium,Mobiliaq; & alia
neceſſaria ſibi feciſſe de quibus tam ex diſpoſitione
Iuris,quam ex forma Statutorum Bononiæ conten-
ta ſtare deberet,nec aliquid aliud in bonis d. eius pa-
tris , minuſque in bonis maternis conſequi poſ-
ſet.

Ex quibus verbis proœmialibus cauſam; quæ re-
nunciantem impulit,indicantibus *l.*fi.vbi *Bart ff.*de
hæred. inſtit.apertè conſtat, ipſam Sororem Ioannã
Catherinam ideo renunciaſſe,quia à patre dotem,&
alia neceſſaria receperat, & nihil aliud in eiuſdem
patris dotantis,matriſve bonis,& hæreditate poterat
prætendere,& ſic in effectu renunciatio nullius præ-
iudicij eſſe poſſe videbatur , quæ ratio quoad hære-
ditatem, & bona fraterna nullatenus adaptari po-
teſt;tum quia inepta eſſet hæc ſequela,De bonis pa-
ternis ac maternis nihil poteſt Soror Ioanna Cathe-
rina prætendere,ideo renunciauit bonis Fraternis;
Tum etiam quia propter dotem à parentibus rece-
ptam ſolum ab immediata ſucceſſione,ac bonorum
paternorum & maternorum conſecutione exclude-
batur,non autem à mediata,ſuccedendo ſcilicet fra-
tri poſt mortem parentum,& eorum hæreditate iam
adita ad [illegible] & conſequenter ad mediatam hu-
iuſmodi ſ[illegible]nem fratr ſque bona,& hæredita-
tem prædicta renunciatio trahi non poteſt,Vt in ter-
minis argun *Dec.* d. conſ. 379. incipi Sequitur pro
conſilio n.5.6.7.& 8.Renunciatio enim prout etiam
quælibet alia diſpoſitio,ſemper limitatur,& reſtrin-
gitur ſecundum ſuam cauſam,etiam ſi vniuerſalibus,
9 & amplioribus verbis concepta fuerit vt poſt *Natt.*
conſ.546.n.10.& ſeq.*Rimin.*iun.conſ.336.nu. 57. &
ſeqq.& conſ.484.n.37.& conſ.491.nu 11. & 12.&
alios tradit *Surd.*d.conſ.431.n.13. & 14. & *Fachin.*
præalleg.conſ.2.n.9.10.& ſeqq.lib.3.

Et denique in omnem euentum quatenus Docto-
res prædicti in contrarium allegati aliud voluiſſe vi-
deri poſſent,eorum authoritas non eſſet habenda in
conſideratione,quia manifeſte contradicerent con- 10
cluſioni ſupra firmatæ & receptiſſimæ , quę nuoquã
procederet, ſi in renunciationibus paternorum, &
maternorum bonorum appellatione,attenta impro-
pria ſignificatione,& aſſerto communi vſu loquendi
eadem bona,etiam poſtquam ad fratrem peruene-
runt,compræhendi deberent,vt per ſe patet,& *Surd.*
& *Bert.*in locis prædictis fuerunt alias allegati in illa
Romana de Pinis coram Illuſtriſſimo D. meo *Card.*
Sacrato die 20.Febr.1619.& 10 Febr. 1620. & nihi-
lominus tunc optime *Rot.* reſoluit renunciationem
non officere.

Neq;etiam Domini obſtare cenſuerunt aliud fun-
datum cui præcipuè Scribentes pro D. Iunipera in- 11
nitebantur,videlicet renunciationem prædictã eſſe
realẽ quę renunciantẽ perpetuo excludit,etiamſi po-
ſtea bona renunciata perueniant ad aliũ quemcumq;,
cui alias renuncians ipſe fuiſſet ſucceſſurus *Alex.*
conſ.13.n.5.& 6.li.5.*Ruin.*conſ.1.n.20.li.1. *Franch.*
dec.375.nu.2.*Maſtrill.*dec.65.n.12.*Menoch.*conſil.
335.n.29.& 30.& conſ.461.n.106. & 116. & ſeqq.
Quoniam id nullo modo probatur , & in dubio re-
nunciatio præſumitur potius perſonalis,quam realis
*Bal.*in c 1.n.1.De eo qui fi.feud.agr.*Ruin.*conſ.11.n. 12
10.li.1.vbi teſtatur de communi,& Iſeruiam contra-
rium tenentem reprobat *Bero.*conſ.170.n.9 li.2.cum
aliis congeſtis à *Surd.*conſ.544 n.5.verſ.Et in dubio,
& pluribus etiam comprobat *Molfeſ.*ad conſuetud.
Neapol.tit.de Renunciatione q.3 n.3.cum pluribus
ſeqq.Idque procedit etiam quando renunciatio ipſa
facta fuit alicui pro ſe & hæredibus,quia adhuc di- 13
citur perſonalis,vt per *Surd.*eodem conſ.544.n.4.&
5.*Molfeſ.*vbi ſup.q.2.n.2.& q.3.n.8.

Neque dici poteſt , id ſufficienter probari ex eo
quod in inſtrumento dicatur,Sororem Ioannam Ca-
therinam ideo renunciationem prædictum fuiſſe,
quia Monaſterium ingredi,ibiq;cõtemptis ſeculi o- 14
pibus,& illecebris Chriſti paupertatem amplecti,
profeſſionem emittere cogitabat,& ſic deliberando
de religionis ingreſſu, & paupertatem eligendo bo-
nis,& hæreditati renunciaſſe vt reſpondit *Rot.*in Vi-
terbien Bonorum 1.Maij 1614.coram Reuerendiſſ.
D.meo Par.*Manzanedo* quæ eſt dec.587.n.4.5.& 6.
p.1.recent.& cõſequẽter præſumendũ videatur, ip-
ſam mediante reali,& abſoluta renũciatione ſeſe in 15
omnem euentum bonis temporalib.ſpoliare voluiſ-
ſe,quia bene nouit,fore vt illis in poſterum non in-
digeret,eaq;ad ipſam nõ eſſe peruentura ſed ad Mo-
naſterium,de cuius bonis parum ſollicita præſumi- 16
tur,vt in puncto tradunt *Couarr.Spirio.Menoch.*&
Molin relati per *Sanchez* ſequitur *Decalog.*li.7.ca.7.
nu.28.*Pancirol.*conſ.84.n.16.*Franch.*d.dec.375. nu.
62 & *Maſtrill* d.etiam dec.65.nu.12.

Quoniam fuit reſponſũ,concluſionẽ huiuſmodi ita
ſimpliciter intellectã , quod nẽpè ex hoc ipſo quod
renunciatio facta fuit à volente ingredi Monaſteriũ, 17
ſit cenſenda realis,ad effectũ de quo agitur verã nõ
eſſe,& concluſioni in principio firmatæ repugnare;
quãuis.n.religionẽ ingrediens nõ præſumatur ſolli-
citus bonorũ temporalium quoad ſe ipſum,ſecus ta- 18
mẽn eſt quoad Monaſteriũ,quod ditare velle præſu-

mitur,& coniectura pietatis & vt ſibi abundantius neceſſaria ſuppetat, vt poſt *Bero.* in cap. in præſentia, nu. 480. & ſeq. & *Tell.* in *l.* 6. Taur. n. 51. & pluribus ſeqq. optimè firmat *Sanchez*, vbi ſup. num. 29. dicens, in hanc opinionem libentius ſe inclinare, il-
19 lamque vti piæ cauſæ fauentem eſſe præferendam; Stant enim ſimul propoſitum ſeruiendi Deo, & paupertatis votum vna cum deſiderio acquirendi Monaſterio, Et rationi, ac pietati plurimum diſſentaneum videtur, quod Religioſus per realem & abſolutam renunciationem proprium Monaſterium, quod ſibi eſt loco filij, & in quo perpetuo deget, in omnem caſum excludere voluerit etiam ab illorum
20 ſucceſſionibus, de quibus nulla expreſſa mentio in renunciatione facta fuerit, Vt in terminis reſpondendo dictæ deciſioni 375. *Vincentij de Franchis* latè proſequitur, & pluribus comprobat *Molfeſ.* d. tit. de renunciatione, quæſt. 17. num. 37. 38. & ſeqq. vſque in fin. num 45. dicit, ea omnia, quæ ipſe deduxit non fuiſſe à *Franch.* diſcoſſa, nec conſiderata, & numer. 26. generaliter firmat, renunciationem Religionem ingredientium eodem modo regulari prout Secula-
21 rium renunciatio regulatur, & ab hac opinione vti magis rationabili, & Religioni propiria, quam & alias amplexa fuit *Rota* in d. Romana de Pinis coram *Card. Sacrato*, Domini exiſtimarunt, non eſſe recedendum.

Præterea in præſenti ceſſat etiam omnis difficultas, tum quia in caſu Pancitoli renuncians apertè declarauerat, quod intendebat omnibus, quæ mundi erant, penitus renunciare, & nihil, nullumque ſuccedēdi ius velle retinere, & ſic renūciatio fuerat mani-
22 feſtè realis quoad omnia, & cuiuſcumque bona, ac ſucceſſionem; in caſu verò Franchi renunciationes expreſsè factæ fuerant cum iis verbis, quod illæ eſſent reales, & per Aquilianam ſtipulationem, & cum pacto de aliquid non petendo, & de non ſuccedendo; & denique in caſu *Maſtrilli* aderant hæc verba, Volentes Mundum relinquere, & Deo ſeruire, & ſe de omnibus, & ſingulis eorum bonis temporalibus vndecumque acquiſitis, & acquirendis ſpoliare cum Aquiliana ſtipulatione. & pactu de aliquid non petendo, vt ex illorum lectura patet, quorum propterea Doctorum dicta ad caſum præſentem non applicantur, cum ſimus in mera, ac ſimplici renunciatione expreſsè reſtricta ad bona paterna, & materna, ac liquido apparet, renunciantem nullatenus comprehendere voluiſſe hæreditatem, & bona fraterna, de quibus hodie agitur, vt ſuperius fuit oſtenſum.

Tum etiam quia tam dicta deciſio 587. par. 1. recent. quam etiam *Franch.* & ferè omnes in contrarium allegati loquuntur in caſu, quo renuncians, ſiue Monaſterium ex illius perſona volebat ſuccedere eidem met, cuius hæreditati, ac bonis fuerat renunciatum ſub prętextu, quod renunciatio fuiſſet merè perſonalis, tanquam facta intuitu, & contemplatione fratrum, ac certarum perſonarum, & quod propterea illis prædefunctis expiraſſet, qui caſus eſt valdè diuerſus à præſenti, vt patebit ex infra dicendis.

Minus etiam viſum fuit prætenſam dictæ renunciationis realitatem deduci ex eo, quod illa facta fuerit Ioanni patri pro ſe, & eius hæredibus acceptanti, & ſtipulanti; quia renunciatio poteſt eſſe realis, vel perſonalis ſimpliciter, & realis vel perſo-
23 nalis ſecundum quid, ſiue mixta. Realis ſimpliciter, & abſolutè illa eſt, in qua interuenit pactum reale, & cuius verba ſunt concepta in rem ſimpliciter nulla facta mentione perſonæ, vt puta quando quis feudum, vel rem aliam omninò refutauit, vel renunciauit omnibus, & quibuſcunque bonis, & hæreditatibus in genere præſentibus, & futuris; tunc enim renunciatio afficit rem ipſam, vt ipſa res eſt, & ius ſuccedendi, & acquirendi, vt ita dicam, in abſtracto, & generaliter ſumptum, & conſequenter renuncians abſque dubio haberi debet omnino pro mortuo, & perpetuo, & omni caſu excluditur, & perinde eſt ac ſi renunciaſſet ſucceſſioni Vnde liberi, Vnde agnati, & Vnde cognati, vt in terminis declarat *Menoch.* d. conſ. 335. num. 30. 31. & 37. verſ. Aut filia, & conſ. 401. n. 102. 103. & 104. Et hic erat caſus *Franchi*, & *Maſtrilli*, vt ſuperius dictum; & in his quoque terminis loquitur deciſ. 714. num. 5 par. 2. recent. huiuſmodi autem eſſe non poteſt renunciatio, de qua agitur, cum illa fuerit expreſsè reſtricta ad hæreditatem, ac bona paterna, & materna.

Perſonalis autem renunciatio ſimpliciter, & abſolutè eſt, quando non ſolum fuit renunciatum bonis, & hæreditati alicuius certæ perſonæ, puta Ma- 24
tris, vel Patris, ſed etiam certarum perſonarum intuitu, & contemplatione, puta fratrum, tunc enim illa eſt adeò perſonalis, vt ſi fratres prædecedant, renunciatio ipſa corruat, nec renuncianti obſtet, quominus ipſimet Patri ac Matri, & in iiſdem bonis paternis, & maternis, quibus renunciandum duxerat, immediatè valeat ſuccedere, vt firmat *Bald.* in *l.* pactum quod dotale, quæſt. 4. num. 3. & ibi etiam *Dec.* num. 9. *C.* de collat. *Roman. Caſtren.* & alij in *l.* qui ſuperſtitis; *ff.* de acq. hæred. *Pariſ.* conſ. 26. num. 19. li. 3. *Oſaſch.* dec. 98. num. 11. *Surd.* dec. 252. n. 4 *Molfeſ.* ad conſuetud. Neapol. dict. tit. de Renunciatione quæſt 2. num. 5. 6. & 7. *Sanchez* d. li. 7. cap. 7. nu. 17. & 19. De huiuſmodi autem renunciationis ſpecie non eſt hodie agendum, cum Aurelius frater ſuperuixerit, & Monaſterium ex perſona Sororis Ioannæ Catherinæ non velit immediatè ſuccedere in bonis, & hæreditate patris, ſuæ matris, ſed in hæreditate eiuſdem Aurelij fratris.

Denique renunciatio perſonalis vel realis ſecundum quid, ſiue mixta videtur illa, per quam fuit re- 25
nunciatum hæreditati alicuius certæ perſonæ, non autem contemplatione certarum perſonarum, ſed ad fauorem hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque, cuiuſmodi dici forſan poteſt renunciatio, de qua agitur, quæ tanquam facta Ioanni patri pro ſe, & hæredibus; quæ per mortem alicuius certæ perſonæ corruere non potuiſſet, ſed ad inſtar renunciationis realis renunciantem ipſam ab iiſdem bonis, & hæreditate paterna, & materna perpetuo excluſiſſet fauore quorumcumque hæredum, etiam extraneorum ex teſtamento, & omnium agnatorum ab inteſtato iuxta opinionem, quam poſt alios quos allegat ſequitur *Carol. Ant. Put.* poſt conſ. *Oddi*, conſ. vnic. nu. 34. & ſeqq. quam refert *Sanchez* d. cap. 7. nu. 27. Et in his terminis, quando ſcilicet renuncians prætendebat ſuccedere illimet, cuius bonis & hæreditati renunciauerat, loquuntur complures ex Doctoribus pro D. Iunipera allegatis, & huiuſmodi effectu attento renunciatio prædicta poteſt dici, quodammodo realis, ſtantibus præſertim verbis vniuerſalibus de quibus infra; Non eſt tamen realis ſimpliciter & abſolutè, quia cum non fuerit renunciatum omnibus, & quibuſcunq; bonis, vel hæreditatib., & ſucceſſionibus quorumcumque, ſed hæreditati, ac bonis paternis & maternis, & cum expreſſa mentione perſonarū patris & matris, ad effectum de quo agitur, dicitur verè ac propriè perſonalis, quæ ipſas patris, ac

matris perſonas non egrediatur, & ad fratris hæreditatem, eiuſque bona, de quibus hodie agitur, trahi nullatenus poteſt, etiamſi illa fuerint per fratrem habita ex ſucceſſione parentum, iuxta concluſionem in principio firmatam, vt in terminis diſtinguendo benè declarat *Menoch.* d. conſ. 335. nu. 37. & 38. & melius conſ. 401. num. 102. & 104. Quamuis enim bona ipſa quoad ſubſtantiam, & naturalem quidditatem ſint ſemper eadem, tamen attenta qualitate adiecta certarum perſonarum, patris ſcilicet, & matris, quam renuncians ipſa præcipuè reſpexit, & ipſo quod deuenerunt in dominium alterius perſonæ, nempe fratris, quoad talem qualitatem, ſeu relationem ad perſonas expreſſas mutationem receperunt, ideoque Sorori Ioannæ Catherinæ, ſiue Monaſterio agenti obſtare non poteſt regula, quod ad bona, quibus ſemel renunciandum duxerit, redire non poſſit, cum illa renunciauerit bonis paternis, & maternis, nullo autem modo fraternis, nec hodie prætendat ſuccedere vti filia, ſed tanquam ſoror, & ſic vti diuerſa perſona, quemadmodum in ſpecie aduertit *Eugen.* d. conſ. 88. n. 120.

Et ex his etiam patet reſponſio ad ea, quæ dicebantur de verbis vniuerſalibus, & futurum tempus comprehendentibus; Quoniam illa reſtringuntur ad hæreditatem, & bona paterna, & materna, & operan-
26 tur, quod ſuper illis nullo vnquam tempore renuncians ipſa ius aliquod vllo modo prætendere potuiſſet, non autem quod illa ſuccedere non poſſit in bonis, & hæreditate fraterna, vt in puncto tradit *Soc. ſen.* in l. 1. §. veteres, num. 3. ff. de acq. poſſ. & d. conſ. 73 in prin. & nu. 1. li. 1. *Curtius* conſ. 101. nu. 1. 3. & 6 *Dec.* d. conſ. 210. nu. 3. poſt med. verſ. Nec obſtat quod verba, & latius d. conſ. 379. nu. 10. verſ. Sed prædictis, & nu 11. *Pariſ.* d. conſ. 49. nu. 44. 45. & 46 li. 3. & *Menoch.* d. conſ. 335. nu. 38. & d. conſ. 401. nu. 114. & 115. in fin. licet ipſe in caſu ſuo aliud concludat, quia aderant verba vniuerſalis, Omnium, & quorumcumq; hæreditates & ſucceſſiones tam delatas, quam in poſterum deferendas comprehendentia, quæ omnino deficiunt in præſenti caſu.

Prout etiam ſublatum omnino remanet aliud obiectum deductum ex eo, quod dicta renunciatio facta quoque fuerit ad fauorem Aurelij, & illius hæredum; ex hoc enim ad ſummum ſolummodo ſequitur, quod non ſolum ipſemet Aurelius, ſi fuiſſet pa-
27 tri, ac matri ſuperſtes, prout re vera fuit, ſed etiamſi ille prædeceſſiſſet, vel hæreditatem parentum non adiuiſſet, ipſius hæredes ſiue ab inteſtato, ſiue ex teſtamento Sororem Ioannam Catherinã excluſiſſent ab eorum dem parentum hæreditate, ac bonis; Nec proinde ex illis infertur, quod fuerit iiſdem bonis renunciatum, etiam poſtquam Aurelius adiuiſſet. Tum quia hoc poſito renunciatio nullo modo eſſet perſonalis, nec reſtricta ad bona paterna, & materna, ſed traheretur etiam ad fraterna, quod non eſt dicendum ex ſuperius deductis; ad hanc enim effectum requiritur, quod vel expreſsè fuerit ipſis bonis, & hæreditati fraternæ renunciatum, vt dicit *Caſſan.* conſ. 24. nu. 11. verſ. Et licet, quem ſequitur *Vrſill.* ad *Afflict.* dec. 161. num. 4. vel ſaltem quod id omninò veniat in neceſſariam conſequentiam expreſſorum, quæ tamen neceſſaria conſequentia abſque dubio ceſſat, cum verba illa, Pro hæredibus, poſſint commodiſſimè intelligi in caſu prædicto.

Tum quia erat impoſſibile, quod poſt aditionem hæredes Aurelij in vim renunciationis poſſent conſequi dictam hæreditatem, ſeu bona paterna & materna, ſaltem propriè, ex quo illa deſierunt eſſe talia & hæredis ipſi fuiſſent illa conſequuti tanquam propria eiuſdem Aurelij, prout reliqua alia bona in illius hæreditate reperta, & quamuis ipſe videatur in bonis prædictis ante illorum acquiſitionem mediante aditione hæredes habere non potuiſſe, ſatis eſt tamen, quod potuerit illos habere in Iuribus renuncianti competentibus, vel competituris, quibus mediantibus ipſi verè, ac propriè in bonis, & hæreditate paterna, ac materna eiuſdem renunciantis immediatè ſuccedere debuiſſent ipſa Sorore Ioanna Catherina excluſa; Idque procederet, etiam ſi verba dictæ renunciationis poſſent forſan videri dubia, quia in dubio facienda eſt interpretatio ad fauorem renunciantis, vt minus illi noceat, quam ſit poſſibile 28
l. ſi domus *ff.* de ſeruit. vrb præd. vt in ſpecie inquit *Dec.* conſ. 379. n. 4. *Socin. ſen.* conſ. 33. nu. 10. li. 1. *Barſatt.* conſ. 347. nu. 44. *Honded.* conſ. 29. nu. 93. & ſeq. li. 2. Et contra D. Iuniperam, quæ in dicta renunciatione ſe fundat *Gabr.* conſ. 60. numer. 6. li. 1. *Surd.* conſ. 346. in fin. Viu. dec. 316. nu. 16. 17. & 18. *Fachin.* d. conſ. 2. nu 34. 35. & ſeqq. li. 3. Et dicta interpretatione retenta penitus quoque ceſſant ea, quæ dicebantur de ſuperfluitate, vt per ſe patet.

Quibus addebant etiam aliqui ex Dominis verba illa, Pro hæredibus; eſſe intelligenda de hæredibus, qui renunciantem ipſam de iure communi, vel ſtatutario à ſucceſſione excluſiſſent, puta filiis, vel deſcendentibus; non ſolum ex eo, quia Soror Ioanna Catherina attenta huiuſmodi excluſione ad renunciandum inducta fuit, vt ſupra fuit ponderatum, ſed etiam quia non eſt veriſimile, quod voluerit ipſa Mo- 29
naſterium, quod eſt loco filij, & quod pro domicilio perpetuo ſibi elegerat, poſtponere quibuſcunq; hæredibus etiam tranſuerſalibus, & in quibus fauor agnationis non militabat ad tradita per *Molfeſ.* d. tit. de Renunciatione q. 17. nu. 37. & ſeqq. Neque dubium eſt, reſtrictionem huiuſmodi ex præſumpta ac veriſimili renunciantis mente, & intentione eſſe faciendam *Couarr.* in c. quamuis p. 3. §. 3. nu. 4. verſ. quæro ſi paternum de pact. in 6. *Honded.* conſ. 19. nu. 1. li. 1. Etiamſi intentio illius, cui fit renunciatio, videretur contraria, quia non illius, ſed renunciantis, de cuius præiudicio agitur, intentio attendi debet, Vt in ſpecie aduertit *Molfeſ.* d. titul. de Renunciatione q. 3. n. 7.

Cætera vero, quæ multis membranis allegabantur pro D. Iunipera, ſaltem virtualiter videntur euerti ex ſupra dictis, & bene reſponderunt Informantes pro Monaſterio. Vnde concordibus ſuffragiis per Dominos concluſum fuit ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte acerrime informante, &c.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.

Lunæ 12. Decembr. 1622.

ARGVMENTVM.

Iura quanquam non faueant ſuccedentibus ab inteſtato vltra decimum gradum, & ſic fideicommiſſum inductum ad fauorem agnatorum intra cancellos d. decimi gradus contineri debeat, tamen hoc non procedit, ſi Teſtatoris mens fuerit perpetuandi fideicommiſſum in infinitum. Cuius alicuius loci, quando dicatur probatum, quod quis ſit.

SV M-

SVMMARIVM.

1 *De agnatione alicuius, an quis ſit, an & qualiter per Teſtes probari poſſit.*

2 *Agnatio probatur ex tractatu, & nominatione facta à Teſtatore.*

3 *Ius ſuccedendi ab inteſtato non fauet Tranſuerſalibus vltra decimum gradum.*

4 *Fideicommiſſum in fauorem Agnatorum intra cancellos decimi gradus continetur.*

5 *Teſtator quando ad conſeruandum familiæ ſplendorem induxit fideicommiſſum per multos ſubſtitutionum gradus.*

6 *Tunc agnati etiam vltra decimum gradum ad illud cenſentur vocati.*

7 *Verba, ſemper, & in perpetuum, neceſſario inferunt voluntatem Teſtatoris non fuiſſe coarctare fideicommiſſum ad agnatos decimi gradus tantum.*

8 *In fideicommiſſis potiſſimum Teſtatoris votum debet attendi.*

9 *Deſcendentium appellatione continẽtur omnes deſcendentes in infinitum abſque vlla limitatione graduum.*

10 *Teſtator ex quibus neceſſario infratur vocaſſe agnatos ad fideicommiſſum etiam vltra decimum gradum.*

11 *Teſtator ſi vocauit deſcendentes vltra decimum gradum, & illis ſubſtituit Tranſuerſales, euidens ratio eſt de agnatis remotiſſimis intellexiſſe.*

12 *§. nos autem Auth. de reſt. fideicomm. quando procedat.*

13 *Teſtator quando non dicatur voluiſſe reſtringere fideicommiſſum ad quartum, vel decimum gradum.*

14 *Graduum computatio, debet fieri ſecũdum ius ciuile, quando de agitur de ſucceſſionibus.*

15 *Ciuis alicuius loci, an aliquis ſit, qualiter id poſſit probari per teſtes.*

16 *Extra Patriam, ſi quis ſe conferat cauſa exercendi aliquod officium, non propterea dicitur mutaſſe patrium domicilium.*

17 *Filius etiam alibi natus ſequitur Ciuitatem, ex qua Pater originem trahit non autem domicilium.*

18 *Teſtator ſi ad fideicommiſſum vocarit aliquem de certo loco ſufficit, vt origine, non autem domicilio ſit illius loci.*

19 *Natus in Caſtro alicuius Ciuitatis, dicitur eſſe illius Ciuitatis, cui eſt ſubiectum d. Caſtrum.*

20 *Ciuis alicuius loci, quis probatur eſſe, ſi admiſſus fuerit illis honoribus, ad quos tantum Ciues admittuntur.*

Deciſio LXIII.

PArtes acquieuerant deciſioni in hac cauſa factæ ſub die 25. Februarij præteriti coram me, Sed informantes pro hæredibus Hieronymi obiiciebant Franciſco, eius perſonam ad fideicommiſſum agentem non fuiſſe legitimatam. Cæterum hodie ſuper hoc propoſito dubio Domini dixerunt, perſonam Franciſci eſſe legitimatam, Teſtator enim caſu, quo maior natu Hippolitæ, & eius deſcendentes inſigniis ipſius teſtatoris non vterentur, & ſeſe non vocarent de Raſuris, ſubſtituit agnatum, in quo ſubſtituto duas tantum videtur exegiſſe qualitates, Vnum quod eſſet de agnatione, & parentela de Raſuriis, Alteram quod eſſet de agnatione de Ferrariis, quarum vtraq; viſa eſt concurrere in ipſo Franciſco.

Prima autem, quod nempè ſit de agnatione de

Raſuriis, probatur ex eo, quod per primum, ſecundum, quartum, quintum, & ſextum teſtes liquet,
Franciſcum deſcendere à Gaſpare, Gaſparem ab Al- 1
berto, Albertum à Roſmano, & hunc quidem Roſmanum teſtator conſanguineum ſuum appellauit, eique vti conſanguineo, ac eius filiis vniuerſam legauit bibliothecam; vndè cum pro huiuſmodi agnatione inter teſtatorem fideicommittentem, & Roſmanum, & ſucceſſiue Franciſcum huius pronepotem probandam adſit eiuſdem teſtatoris nominatio, & tractatus hæc prima qualitas concludenter viſa eſt pro-
bari, prout in his terminis agnationem probari ex 2
tractatu, & nominatione teſtatoris tradiderunt. *Soc. ſen.* conſ. 15. nu. 4. & 5. li. 3. *Peregr.* de fideicomm. art. 43. num. 86.

Neque obſtat, quod quemadmodum ius ſucce-
dendi ab inteſtato non fauet tranſuerſalibus agnatis 3
vltra decimum gradum § vltimo Inſtit. de legit. ſucceſſ. cognat. ita fideicommiſſum in fauorem agnato-
rum inductum intra eiuſdem gradus cancellos con- 4
tineatur *Anchar.* conſ. 95. num. 3. & ſeqq. *Dec.* conſ. 321. nu. 2. & conſ. 313. nu. 5. *Couarr. Var.* reſol. li. 3. ca. 5. n. 4. ver. 5. hinc examinati *Peregr.* de fideicomm. art. 30. n. 3. & ſeqq. *Intrigliol.* de Subſtit. cent. 3. quæſt. 79. num. 12. Quoniam cum teſtator ad conſeruan-
dum familiæ ſplendorem illud fideicommiſſum per 5
multos ſubſtitutionum gradus induxerit vt in deciſione coram me fuit firmatum, verſ. Præterea viſum fuit, verſ. Quod autẽ, verſ. quãto deniq;, Ceſſat concluſio prędicta, & vt teſtatoris intentio perpetuitatẽ familia affectãtis plenum ſortiatur effectum, ad hu-
iuſmodi fideicommiſſum admitti debent agnati e- 6
tiam vltra decimum gradum Vt poſt alios firmant *Surd.* conſ. 241. num. 50. *Pet. Imolen.* conſ. 40. nu. 29. *Marzar.* de fideicom. 2. p. q. 14. verſ. Et ſecundum *Peregr.* conſ. 44. n. 6. li. 4. & conſ. 42. nu. 6. li. 5. Præſertim concurrentibus illis verbis, Semper & in perpetuum, quæ neceſſario inferunt, voluntatem teſtatoris nequaquam fuiſſe coarctare fideicommiſſum ad agnatos decimi tantummodo gradus vt be-
nè *Surd.* & *Peregr.* locis præallegatis, & notat etiam 7
Odd. de fideicommiſſ. tit. de prohibit. alienat. quæſt.
15. num. 145. & ſeq. cuius teſtatoris votum in hoc 8
potiſſimum attendi debere monẽt iidem DD. & prę-
cipuè *Peregr.* d. art. 30. nu. 4.

Præterea ſi teſtator deficientibus filiis maſculis iuſſit, deſcendentes ex Hippolita filia perpetuo de-
ferre arma, & vti inſigniis de Raſuriis, & ſic arguen- 9
do ab hoc grauamine eoſdem deſcendentes vocauit, ſub quorum deſcendentium vocatione continentur omnes deſcendentes in infinitum nulla graduum præfixione limitati ad §. primum Auth. de hæred. veni. ab inteſt. *l.* fi. C. de ſuis & legit. *Natt.* conſ. 531. n. 74. *Menoch.* conſ. 277. n. 3. *Peregr.* d. art. 30. n. 1. & *Odd.* d. q. 15. nu. 145. & deindè idem teſtator ſubſtituit agnatos tranſuerſales de familia, & ſic ſubſtitu-
tio hęc poſtrema fuit in remotiſſimum tempus, nem- 10
pè poſt deſcendentes in infinitum collata, neceſſario fatendum eſt, vocatos fuiſſe agnatos etiam vltra decimum gradum vt in puncto arguunt *Cephal.* conſ. 137. num. 28. & *Beroit.* qui in eodem caſu reſpondit conſ. 59. n. 12. 14. Si enim deſcendentes fuerunt vocati vltra decimum gradum, & illis ſubſtituti ſunt
tranſuerſales, euidens ſuadet ratio, de agnatis remo- 11
tiſſimis vltra decimum gradum eſſe intelligendam huiuſmodi ſubſtitutionem.

Et ita non applicantur quæ deducebãtur ex §. nos autem *Auth.* de reſtit. fideicomm. quia hic conſtat

de voluntate teſtatoris non limitandi fideicommiſ-
12 ſum ad certos gradus agnationis; immo ex ſupra di-
1 ctis aſſequimur, teſtatorem intellexiſſe protendere
vltra quartum & decimum gradum: Sique extraneos
13 nullis graduum finibus intercluſos poterat ſubſti-
tuere, multo magis agnatos licet remotiſſimos, vt in
his terminis reſpondent d. §. nos autem *Cephal.* d.
conſ. 137. n. 38. *Petr.* de fideicomm. q. 8. num. 505. &
conferunt dicta per *Peregr.* præalleg. art. 50. n. 4. &
Fachin. controu. iur. li. 4. c. 100. præſertim in fin.

Sed demum cum ex teſtibus deprehendatur, teſta-
torem patruelem fuiſſe Roſmani, huius autem pro-
nepotem eſſe Franciſcum, ſequitur, vt ipſe Franciſ-
14 cus ſit infra decimum gradum etiam facta computa-
tione graduum ſecundum Ius ciuile, prout fieri de-
bet quando agitur de ſucceſſionibus.

Altera vero qualitas, quod Franciſcus de Raſuriis
de Ferraria probatur ex teſtibus deponentibus Roſ-
15 manum, Albertum, & Gaſparem natos eſſe, & ſemper
degiſſe Ferrariæ, ibique votum habuiſſe à Commu-
nitate; Et quamuis Gaſpar à nonnullis annis habi-
tet Ariani, non tamen ex hoc ſequitur, quod illuc
domicilium tranſtulerit, præſertim, cum id conti-
gerit occaſione exercendi officium Cancellarij, nec
propterea dicendum mutaſſe patrium domicilium
leg. originis *ff.* Ad *Municip.* gloſ. in *leg.* Ciues
Cod. de *Incol.* libr. 10. *Bartol.* in *leg.* quæſitum *ff.* de
legat. 3. latè *Surd.* con. 553. n. 20. in fin. & 21. *Honded.*
16 conſ. 5. num 13. li. 1. Et quatenus mutaſſet Gaſpar,
non hoc officeret Franciſco filio, quia ſemper filius
etiam alibi natus ſequitur Ciuitatem, ex qua pater
originem trahit, non autem domicilium *l.* aſſumptio
§. filius *ff.* Ad *Municipal. Bald.* conſ. 294. in prin.
li. 4. *Bero.* conſ. 155. n. 19. & ſeqq. li. 2. *Surd.* conſ.
343. nu. 23. *Rot.* dec. 414. nu. 1. p. 1. diu. Et hæc ſola
origo ſufficeret nec opus eſſet domicilio, teſtator e-
17 nim vocauit Raſurios de Ferraria, quod quidem
18 verbum, de Ferraria, poſtulat tantummodo, vt origi-
ne, non autem domicilio ſint Ferrarienſes *Bart.* in
l. pronunciales in fin. *ff.* de verb. ſignif.

19 Et denique cum Caſtrum Ariani ſit Ferrariæ ſub-
iectum, idem eſt Ariani naſci, ac degere, quod Fer-
rariæ ad *l.* qui ex vico & ibi gloſ. *ff.* ad *Municipal.* &
20 *Bart* in *l.* 1. nu. 5. *ff.* eodem. Et hinc etiam idem Fran-
ciſcus in Ferrarienſium Iuriſconſultorum collegium
cooptatus fuit, quo honore originarij tantum Ciues
donantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Placentina Parochialis.
Veneris 13. Ianuary 1623.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur docenti de anteriori poſ-
ſeſſione. Et de Clauſula (conſtito.)

SVMMARIVM.

*1 Manutentio datur antiquiori poſſeſſori, & probatur
ad hunc effectum poſſeſſio ex inſtrumento appre-
henſionis nullo tunc temporis exiſtente in poſſeſſio-
ne.*

2 Et poſſeſſio recentior præſumitur clandeſtina.

*3 Poſſeſſio capta poſt inhibitionem eſſe dicitur attenta-
ta.*

*4 Clauſula (conſtito) in gratia eget iuſtificatione co-
ram Exequutore*

*5 Gratia Beneficij tanquàm menſis reſeruati redditur
nulla quando menſis verò non eſt reſeruatus.*

Deciſio LXIV.

PRo Annibale informanti reſponſum fuit, ſcilicet
illi dandum eſſe mandatum de manutenendo; de
illius enim poſſeſſione conſtat ex publico inſtru-
mento adeptæ poſſeſſionis ſub die 30. Martij 1602. 1
Quæ inſtrumentalis poſſeſſio ſufficit pro manuten-
tione quando poſſeſſio non erat plena, ſed vacua, vt
millies reſolutum, Prout præſumitur *Rot.* dec. 202.
num. 3. par. 2. diuerſ & apud *Card. Seraph.* dec. 322.
num. 1. & dec. 1065. num. 2. & alibi paſſim, & etiam
fuit dictum in Tulleo. Capellaniæ 18. Februarij an-
ni præteriti coram me, & dantur etiam teſtes de per-
ceptione fructuum huius Parochialis facta ab An-
nibale.

Neque obſtat poſſeſſio capta à Stephano nomine 2
Cameræ vigore Breuis; quia illa fuit poſterior, quæ
præſumitur clandeſtina, & turbatiua, cap. licet cau-
ſam, vbi *Canoniſta* de probat. cum aliis per *Rot.* dec.
193. num. 8. par. 1. recent. *Card Seraph.* dec. 1106. nu.
2. fuit enim capta die 5. Octobris eiuſdem anni.

Vltra quod magis vitioſa fuit hæc poſterior poſ- 3
ſeſſio, cum fuerit capta poſt inhibitionem Rotalem
executam contra Stephanum die 31. Auguſti eiuſ-
dem anni, & proinde poſſeſſio Cameræ, quæ in effe-
ctu eſt ad fauorem dicti Stephani prouiſi apoſtolici,
tanquam attentata, & poſt inhibitionem Rotalem,
nullius eſt conſiderationis. *Put.* dec. 395. li. 2. *Capu-
taq.* dec. 93. par. 2. *Caſ. de Graſſ.* dec. 6. nu. 2. de cauſ.
poſſ. & prop. *Sanctiſſ.* dec. 425. n. 1. & 4.

Quibus accedit, quod Breue habet clauſulam,
Conſtito, quæ debebat verificari coram executore, 4
citato poſſeſſore beneficij, alius poſſeſſor eſt manu-
tenendus, non obſtante dicta poſſeſſione capta vigo-
re Breuis, vt in puncto eſt dec. *Cardin. Seraph.* 1041.
n. 1. 2. & 3. relata per *Garc.* de benefic. par. 6. c. 3. n. 39.

Quæ eo libentius Domini amplexi ſunt, ex quo
dicta clauſula, Conſtito, reſpicit reſeruationem hu-
ius beneficij ratione menſis Februarij, in quo obti-
git vacatio, qui tamen menſis non erat reſeruatus
ſtante alternatiua acceptata ab Ordinario Placentin. 5
Et ſic ceſſante reſeruatione ceſſabat etiam Breue, &
illius executio, quæ tota fundata eſt in reſeruatione
clara, & dilucida. *Gonzal.* ſup. reg. 8. gloſ. 9. in annot.
contra nullit. nu. 2. *Garc.* de benefic. præalleg. cap.
3. nu. 9. & ſeqq. & fuit dictum in Gerunden. Priora-
tus 4. Martij 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Et ita, &c.

Romana Stantiarum ad Scalas ſanctas.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Manſiones eius ædificij dicuntur, cuius intuitu fue-
runt conſtructæ, & connexæ. Ex pecuniis pro-
priis, quod quis teneatur rem alienam conſerua-
re, abſurdum eſt, & quid indè inferatur, ſi alicui
onus tale conſeruationis fuerit commiſſum.

SVMMARIVM.

*1 Manſiones conſtructæ contemplatione alicuius ædifi-
cij ſpectant ad eum, ad quem ſpectat ædificium, &
num. 2.*

3 *Princeps ſupremus, dum ædificat in ſolo etiam alieno, & conſtructionem alteri donat, in hac donatione comprehenditur etiam ſolum.*

4 *Ædificium vnum, & idem non cenſetur quis voluiſſe illud concedere.*

5 *Ex pecuniis, ſi quis teneretur res alienas conſeruare, hoc eſſet contra omnem iuſtitiam.*

Onus, cui eſt annexum, per conſequens videtur illius commodum etiam conceſſum, nu. 5.

6 *Papæ aſſertionem in facto proprio in dubium reuocare nefas eſt.*

7 *Aſſertioni Papæ in facto proprio fidem indubitatam Rota ſemper præſtitit.*

8 *Papa licèt aliquid perfecerit ex pecuniis Cameræ nihilominus id ex ſuprema poteſtate poteſt concedere, cui vult.*

9 *Poſſeſſio facultatiua non præiudicat, nec ligat manus vero Domino, quominus deinde re ſua poſſit vti.*

Deciſio LXV.

DOmini ſteterunt in deciſis, quia negari non
poteſt, & Informantes etiam pro Cuſtodibus
concedunt, quod iſtæ Manſiones ædificatæ fuerint à
felicis recordationis Sixti V. vt patet, quia hic Manſiones
innixæ ſunt Porticu, quam conſtruxit Sixtus,
& in verbis idem Pontifex aſſeruit in Bulla, quæ eſt
105. in ordine, Quo poſito in Manſiones constructæ
1 ſunt à Sixto V. propter Scalas Sanctas, ergo ſpectant
ad eandem Scalas ſanctas arg. *l.* prædiis, §. Balnea, *ff.*
de legat. 3. *l.* quod conclare, *ff.* de damn. infect. *l.* ſi partem,
ff de ſeruit. ruſtic. præd. & ex traditis per *Caſtrenſ.*
in *l.* Olimpico, *ff.* de ſeruit. vrb. præd. per *Ancharan.*
conſ. 191. n. 1. & per *Rotã* apud *Verall.* dec. 542 par. 3.
& firmatur in deciſione. Si autem ſpectant ad Scalas
ſanctas, ergo ad Præpoſitum, qui eſt tanquam Prælatus
in iſtis Scalis ſanctis, & eius ædificiis vigore dictæ
Bullæ.

Non obſtat quod prius extiterit Area, & hæc fuerit
Sanctiſſimæ Capellæ nuncupatæ Sancta Sanctorum;
Quoniam hoc non probatur, & quatenus probaretur,
non obſtaret, quia Papa tanquam Supremus
Princeps dum facit ædificium in ſolo etiam alieno,
2 & conſtructionem alteri donat & concedit, in hac
donatione & conceſſione comprehenditur nedum
ædificium à ſe conſtructum, ſed etiam id quod prius
extabat, & ſuper quo fuit ædificatum, *Abb.* conſ. 62.
n. 14 ver. Ex ſecundo capite, & n. 15. ver. Nec obſtat,
li. 1. *Calder.* conſ. 5. tit. de Relig. don. Si autem Scalæ
Sanctæ fuerunt datæ Præpoſito; eidem etiam cenſetur
datum ſolum, ſuper quo fuerant conſtituta ædificia
ſpectantia ad Scalas Sanctas, Et etiam hodie Domini
abſurdiſſimũ putabant, quod Sixtus voluerit diuidere
hoc ædificium, & partem concedere Præpoſito,
& partim negare, & confirmantur prædicta, quia
ſi ex pecuniis deſtinatis & aſſignatis Præpoſito debet
manuteneri & conſeruari ędificium, & ſignanter iſtę
Manſiones, conſequens eſt, vt eiuſdem Prępoſiti debeant
eſſe Manſiones, quia alias Papa demandaret
Prępoſito, vt ex ſuis pecuniis alienas res cõſeruaret,
quod eſt contra iuſtitiam, ſed iniungendo hoc onus
videtur per antecedens conceſſiſſe eaſdem Manſio-
4 nes Prępoſito, ex traditis per *Surd.* conſ. 414 nu. 12.
Odd. conſ. 80. nu. 7. & ſententia antiquitus lata ſuper
his ædificiis multum etiam vrget, vt in deciſione fuit
conſideratum.

Non obſtat quod Papa non ædificauit ex pecuniis
5 propriis ſed Cameralibus; quia immò Papa in dicta
Bulla 105. teſtatur ex propriis pecuniis, non autem
cameralibus conſtruxiſſe, vt in §. 6. Quam atteſtationem
ipſius Põtificis in facto proprio nefas eſt in dubium
reuocare. *Cardin.* in Clem. 1. ſub n. 10. de Probat. 6
Imol. in c. ex parte, *Decan.* ſub nu. 15. de Reſcript.
Curt. iun. conſ. 65. n. 13. *Ruin.* conſ. 58. n. 3. li. 1. Et ſimili
aſſertioni indubitatam fidem reuerenter ſemper
præſtitit *Rota* vt apud *Put.* dec. 100. lib. 3. in Correct.
Apud *Verall.* dec. 81. nu. 3. & dec. 326. n. 1. par. 1. Apud 7
Achill. dec. 10. de probat. Apud *Seraph.* dec. 330. nu. 2.
& 3. Et in Legionen. Iuriſdictionis de Saldagna 23.
Iunij 1589. coram *Platto.* Sed ceſſat difficultas, quia
nil refert, ex quibus pecuniis ædificauerit Papa, ſed
ſat eſt, fuiſſe iſtas Manſiones ædificatas propter Scalas
Sanctas, & in illo ædificio contineri, itavt eędem
Manſiones ſpectare debeant ad eaſdem Scalas Sanctas 8
& eiuſdem Præpoſitum, cum Papa ex ſuprema
poteſtate potuerit ex iuſta huiuſmodi cauſa Scalis
Sanctis, & eius Præpoſito Manſiones illas concedere,
Paul. de Eleaz. in clem. 1. & ibid. *Card.* num. 4. de
Summ. Trinit. & fid. cathol. *Anchar.* in c. canonum
ſtatuta ſub n. 21. de conſtit. *Abb.* in c. cum veniſſent,
ſub n. 8. de Iudic. *Felin.* in c. ad audientiam ſub n. 1. de
Præſcr. *Caſtren.* conſ. 287. ſub. n. 3. li. 1. *Corn.* conſ. 349.
n. 5. li. 1. *Roman.* conſ. 369. n. 27. *Leſſ.* de Iuſt. & iur. lib.
2. cap. 4. n. 52. verſ. Secundo.

Quæ dicuntur de poſſeſſione non ſunt præſentis
indaginis, quia agitur in Petitorio, Non probatur hęc
poſſeſſio diuturna, & potuit eſſe facultatiua, Adeovt
nõ inde Prępoſiti intellexerint ſibi præiudicaſſe, nec
manus ligare quominus vbi voluerint poſſint vti
iſtis Manſionibus, arg. l. 2. §. peinde, & l. ſi eo fundo, *ff.* 9
de Aq. pluu. arc. *Rip.* in l. quo minus, n. 132. *ff.* de Flumin.
Balb. de præſcript. in 4. par. 5. part. principalis,
quæſt. 1. *Menoch.* de arbit. caſ. 160. nu. 6. & ſeq. *Theſaur.*
dec. 10. n. 3.

Ex quibus & aliis deductis in deciſione, & hodie
etiam per Informantes pro D. Prepoſito Domini ſteterunt
in deciſis &c.

Monopolitana Beneficij.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Lineæ appellatione an veniat effectiua tantùm, an etiam contentiua Fœminæ, an veniant lineæ appellatione.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia in antiquis probatur leuioribus probationibus.*

2 *Lineæ appellatione veniunt omnes deſcendentes etiam ex fœminis.*

3 *Et maximè quando Teſtator in defectum lineæ maſculinæ vocauit fœminas.*

4 *Lineæ appellatione intelligitur de recta, non de tranſuerſali.*

5 *Fallit in materia fauorabili.*

6 *Item fallit in concurſu diuerſarum linearum.*

7 *Item fallit, quando de tempore diſpoſitionis non extabant de linea recta.*

8 *Item fallit, ſi aliàs ſequeretur abſurdum, quia extranei preferri poſſent.*

9 *Dictio, ipſius, in vocatione lineæ non excludit Tranſuerſales, quia poteſt intelligi prius vocata propria linea, & deinde tranſuerſales, quia etiam dici poteſt ipſius.*

Deciſio LXVI.

IN præterita huius cauſę diſputatione ſub die 14.
Nouembris elapſi Domini mandarunt, vt particu-
lariter videretur, numquid ſufficienter conſtaret de
deſcendentia Franciſci ad effectum, de quo agitur,
Super quo hodie propoſito dubio affirmatiuè fuit re-
ſponſum. Ex depoſitionibus enim duorum teſtium
datis dicta die 14. Nouembris in Summ. Franciſci n.
1. concludenter probatur, Sanctem fundatorem ha-
buiſſe germanum fratrem nomine Thomam, & ex
ipſo Thoma natum fuiſſe Paulum Antonium, ex Pau-
lo Antonio Portiam, ex Portia verò Franciſcum ſe-
niorem, ex quo natus eſt Aſcanius ipſi Franciſci iu-
nioris pater, vt conſtat ex teſtibus tam in partibus
coram Ordinario, quam etiam in Curia coram R.P.
D. meo *Pamphilio* examinatis, vt in eodem Summ. n.
4. & 5.

Quorum teſtium depoſitio adminiculatur etiam
ex teſtamento per d. Paulum Antonium Thomæ fi-
lium, condito de anno 1563. in quo vniuerſalem inſti-
tuit hæredem dictum Franciſcum ſeniorem eius ex
dicta Portia ipſius filia nepotem d. Summ. nu. 2. Nec
non etiam ex fide Baptiſmatis d. Aſcanij tanquam fi-
lij Franciſci ſenioris, & ipſius Franciſci iunioris vti
filij Aſcanij, vt eodem Sum. n. 2. & 6. Adeò vt clarè pa-
teat, eiuſdem Franciſci Iunioris deſcendentiam ef-
fluentem ex dicto Thoma, & ſic ex linea contentiua
Sanctis fundatoris, eſſe ſatis, ſuperq; probatã. Præſer-
tim cùm ſimus in antiquis, quo caſu ad effectum, de
1 quo agitur, ſufficiunt leuiores probationes, vt per
Cardin. Seraph. dec. 578. n. 1. & 2. & fuit dictum in Vi-
terbien. Caſtrorum 19. Decemb. 1614. coram Ill. D.
meo *Card. Sacrato.*

Neque vllo modo obſtat, quod Portia, ex qua deſ-
cendit Franciſcus, fuerit nuptui tradita extra funda-
toris familiam: Id enim nocere nullatenus poteſt, cũ
fundator non mandauerit, ad beneficium de quo agi-
tur, præſentari clericum, qui eſſet de ſua familia vel
2 agnatione, ſed qui eſſet de ipſius linea. Certum eſt au-
tem, quod appellatione lineæ veniunt omnes ex ipſa
linea deſcendentes, etiam ex fœminis *Bero.* conſ. 77.
n. 13. in fin. li. 2. *Peregr.* de fideicom. art. 21. n. 14. *Rot.*
dec. 414 ſub n. 1. p. 2. recent & coram Sanctiſſimo D.
N. dec. 383. nu. 3. Quod indubitanter procedit in hoc
3 caſu, quia fundator in defectum lineæ maſculinę ex-
preſsè vocauit deſcendentes ex fœminina.

Minùs obſtat articulus datus pro parte Cæſaris, in
quo Sanctes fundator appellatur Tritauus, Thomas
verò Biſauus; ex quo inferebatur, Thomam fuiſſe fi-
lium, non autem fratrem d. Sanctis fundatoris. Quia
vltra quod viſum fuit, maiorem fidem eſſe adhibendã
dictorum teſtium depoſitionibus, quam huiuſmodi
enunciatiuæ in d. articulo emiſſæ, præſertim cum ex
illius lectura appareat, illum fuiſſe factum à perſona
parum perita, & informata, Si id verũ eſſet, Franciſcj
intentionẽ melius confirmaret, appareret enim, ipſũ
eſſe ex d. Sancte fundatore deſcendentẽ, & ſic verè, ac
propriè de illius linea non ſolum contentiua, ſed
etiam effectiua.

Neque etiam obſtare Domini dixerunt, quod ex
prædictis appareat, Franciſcum in rei veritate, eſſe
comprehenſum in contentiua, non autem effectiua
4 d. fundatoris linea, & quod regulariter cùm de linea
fiat mẽtio, intelligatur de recta, non autem de tranſ-
uerſali *Bald.* conſil 321. teſt. alias ſtat. cauetur libr. 1.
& in c. 1. n. 21. in ſecundã lect. de *Iud.* cum aliis con-
geſtis per *Sim.* de *Prat.* de interpret. vlt. vol. lib. 3. fol.
mihi 241. num. 85. *Peregr.* de fideicomm. art. 22. n. 24.
Menoch. conſ. 326. n. 82. & conſ. 982. nu. 8. Quia cùm
agatur de vocatione ad beneficium Eccleſiaſticum,
& ſic verſemur in materia fauorabili, regula prędicta
locum non habet, ſed appellatione lineæ venit etiam
contentiua vt tradit *Cuman.* conſ. 2. n. 1. & 3. *Socin ſen.*
conſ. 33. nu. 9. verſ. confirmantur prædicta li. 3. *Ruin.*
conſ. 98. n 4. & 7. li. 1. *Cephal.* conſ. 313. n. 59. & 61. li.
3. *Prat.* vbi ſup. n. 43. verſ. Adeò quod in materia fa- 5
uorabili *Honded.* conſ. 4. n. 22. in fin. *Menoch.* conſil.
924. n. 10. & ſeqq.

Præſertim quia non ſumus in concurſu inter vnã,
& aliam lineam, quo caſu veniunt etiam tranſuerſa-
les ſub nomine lineæ *Cravett.* conſ. 950. ver. 2. *Cephal.* 6
d. conſ. 313. n. 61. *Prat.* d. n. 43. *Surd.* conſ. 517. n. 11. Et
non conſtat, quod de tempore fundationis extiterint
aliqui de linea effectiua; vnde tanto magis dicendum
eſt, fundatorem de contentiua etiam intelligere vo-
luiſſe vt per *Ruin.* conſ. 149. n. 8. li. 2. *Cravett.* cõſ. 656.
n. 5. & 6. *Caphal.* præalleg. conſ. 313. nu. 58. *Menoch.*
eodem conſ. 924. n. 5. & ſeq.

Quibus etiam accedit, quod idem fundator defi-
ciente linea maſculina, & fœminina vocauit quem-
libet præſbiterum omninò extraneum, nulla facta 7
expreſſa tranſuerſalium mentione, & conſequenter,
ſi diceremus, quod appellatione lineæ intellexiſſet
tantùm de effectiua, & non etiam de contentiua, ſe-
queretur abſurdum; quod fundator voluiſſet præfer-
re extraneos propriis conſanguineis: Et vtiq; ratione
abſurdi euitandi appellatione lineę venit etiam con-
tentiua vt per *Honded.* cit. conſ. 4. n. 26. & 27. & ſeq. 8
li. 1. Et demum idem etiã declarauit obſeruantia ſub-
ſequuta iuxta deducta in deciſionibus coram me in
hac cauſa factis.

Neque etiam obſtat illa dictio perſonalis, Ipſius,
quia poteſt optimè intelligi non ſolum de linea ab
ipſo teſtatore effectiuè proueniente, ſed etiam de 9
contentiua, in qua vel ſub qua detinebatur ipſe fun-
dator, vt per *Honded.* d. conſ. 4. nu. 22. Stantibus præ-
ſertim, ſuprà deductis, & ponderatis.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Neapolit. Matrimonij.
Lunæ 23. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Mulier à Viro diuertere poteſt ob ſæuitiam, & Ma-
rito non eſt dandum mandatum de manutenen-
do, ſed à Iudice prouidendum de cautione pro in-
demnitate ipſius Mulieris.

SVMMARIVM.

1 *Mariti ob ſæuitiam ratione imminentis periculi in vita Mulieris denegatur ipſi Viro mandatum de manutenendo.*

2 *Et pendente iudicio ſæuitiæ Rota ſolet denegare manutentionem.*

3 *Mulier debet cogi redire ad Virum data eidem cautione.*

4 *Quod procedit etiam ſi Mulier ob propriam culpam timeat ſæuitiam Viri.*

5 *Fallit, quando Viri aſperitas & ſæuitia, vt Iudex poſſit ſuſpicari, non ſufficere cautionem.*

6 *Quo caſu ſæuitia magna, & exceſſiua venit probanda à Muliere.*

7 *Et probationes debent eſſe neceſſariæ & efficaces.*

8 *Iudicis*

8 *Iudicis arbitrio remittitur, quæ ſit magna Viri ſæui-
tia, vt non poſſit ſufficere cautio Mulieri.*

Deciſio LXVII.

QVamuis Domini exiſtimauerint Domino Prin-
cipi Maletti non eſſe dandum mandatum de
manutenendo ex eo, quia quando mulier ſub præ-
textu ſæuitiæ diuertit à Viro, non eſt procedendum
per viam manutentionis propter imminens pericu-
1 lum, & damnum irreparabile, quod Vxori ob Viri
ſæuitiam poſſet circa perſonam contingere ad trad.
per *Butr.* in cap. ex tranſmiſſa nume. 6. & 8. etiam ibi
& *Bald.* in figuratione caſus de reſt. ſpol. & firmat
etiam gloſ. in cap. 1. Verbo ſuſpectum & ibi *Hoſtien.*
n. 4. in princ. Vt lit. non conteſt. *Gabr.* concl. 1. num.
179. de reſti. ſpol. *Burſatt.* conſ. 333. n. 8. Et hinc *Rota,*
vt Reuerendiſſimus D. meus *Decanus* prudenter mo-
nuit, pendente huiuſmodi iudicio ſæuitiæ nunquam
conſueuit Marito concedere manutentionem.

Reſponderunt tamen, D. Lucretiam teneri cum d.
D. Principe eius Viro cohabitare data, per eumdem
cautione arbitrio Rotæ. Regulare enim eſt,
quod mulier recedens à Marito ob prætenſam ſæui-
tiam, vel dicens, illum ſibi eſſe ſuſpectum, data huiuſ-
3 modi cautione cogitur ad Maritum redire d. cap.
tranſmiſſa, & ibi gloſ. in penult. not. *Abb.* nu. 2. de re-
ſtit. ſpol. & in cap. litteris, in fin. eod. tit. & in cap. de
benedicto, vbi gloſ. in verb. Cautela, verſ. Si autem
dixit 32. quæſt. 1. Idque procedit etiam quando Mu-
4 lier ob propriam culpam Viri ſæuitiam timet, *Turre-
crem.* in d. cap. de benedicto in fin. *Abb.* in d. cap. 1. n.
7. Vt lit. non conteſt. & ibi *Barboſ.* nu. 30. *Sanchez* de
matrim. li. 10. diſput. 18. n. 2. & 5. cum aliis.

Et licet vbi tanta eſt Viri ſæuitia, & auctoritas, vt
Iudex poſſit arbitrari, cautionem ſufficere, nullo mo-
do ſit reddenda, ſed ab eo potius amouenda & po-
5 nenda apud honeſtas Matronas, vel in Monaſterio
ſequeſtranda dicto cap. litteris in fin. de reſti. ſpol.
gloſ. in cit. cap. de benedicto 32. quæſt. 1. Verb. Sub
cautela, & in cap. 1. Verb. Suſpectum, in fin. Vt lit. nõ
conteſt. & ibi etiam *Hoſtienſ.* n. 4. idem *Hoſtienſ.* in d.
cap. tranſmiſſa n. 5. & *Butr.* nu. 7. & 9. *Bald.* nu. 1. & 2.
Anan. & *Imol.* n. 1. *Card.* in prin. & *Abb.* n. 4. *Sanchez*
d. diſput. 18. n. 32. li. 10. de matrim. *Aldobr.* conſ. 71. n.
1. & 15. li. 1. Viſum tamen fuit, huiuſmodi ſæuitiam nõ
adeſſe, cum illa pro parte D. Lucretiæ probata non
fuerit; Immò videbatur ut à inueriſimilis ſtante epi-
6 ſtola per eam dicto D. Principi eius Viro tranſmiſſa,
nec non etiam qualitate loci, in quo coniuges ipſi
permanſerunt, cùm poſt contractum matrimonium
ſemper cohabitauerint in domo Ducis S. Donati
eiuſdem D. Lucretiæ patris; vbi vix credi poteſt, d.
Principem Maletti auſum fuiſſe in eam inſæuire; Et
tamen ad effectum vt vxor nullatenus ſit Marito re-
ſtituenda, vel ſit locus ſeparationi thori propter ſæ-
uitiam, requiruntur probationes omninò neceſſariæ
& concludentes, *Pariſ.* conſ. 54. nu. 14. & ſeqq. lib. 4.
7 *Rom. tam.* conſ. 174. n. 16. & 17. li. 1. *Rol.* conſ. 27. n. 10.
lib. 3. *Rota* coram Sanctiſſ. D. N. dec. 294. n. 12. & dec.
44. n. 2. par. 1. recent.

Ideò cùm ſæuitiæ cognitio, & qualitas ad hunc
effectum Iudicis arbitrio relinquatur, *Abb.* in d. cap.
8 litteris in fin. *Menoch.* de arbitr. iud. caſ. 138. num. 8.
Burſatt. alleg. conſ. 333. numero 4. *Sanchez* præalleg.
diſput. 18. numer. 32. Domini arbitrati ſunt, cautio-
nis remedio arbitrio Rotæ, vt ſuprà præſtando, ſuffi-
cienter ipſi D. Lucretiæ ſuccurri poſſe, ac debere
propter aliqualem ſæuitiam, quæ attentis facti cir-
cumſtantiis timeri poſſe videbatur in futurum.

Et ita &c.

Anconit. Bonorum.

Lunæ 30. Iunij 1623.

ARGVMENTVM.

Mandatum Procuratoris quando præſumi poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium cum legitimo Procuratore factum validum
eſt, & arctat.*

2 *Mandatum Procuratoris præſumitur ex productione
Iurium.*

3 *Quandò maximè fuit ſubſequuta citatio Procuratoris
tanquam Procuratoris.*

4 *Mandatum præſumptum ſufficit non obſtante prote-
ſtatione partis neminem audiri ſine legitimo man-
dato.*

5 *Proteſtatio vt afficiat, debet repeti in quolibet actu.*

6 *Facultas vni competens debet intelligi, quatenus ea
vtatur in actu.*

7 *Principalis præſumitur certioratus à Procuratore in-
timato, quando interceſſit temporis conſiderabile
interuallum.*

Deciſio LXVIII.

CVm non fuiſſent tranſportata, nec exhibita in-
tegra acta, & Ferrettus non informaſſet, fuerat
bis in hac cauſa reſolutum Ciceris tantum informã-
tibus, mandatum A. C. ac ſubhaſtationem, & delibe-
rationem illius vigore factam fuiſſe nulla. Verum
actis poſteà integrè exhibitis, & vtraque parte infor-
mante Domini cenſuerunt, quoad Mutium receden-
dum eſſe à deciſis.

Prima enim nullitas in deciſionibus deducta ex
defectu citationis perſonæ legitimæ omninò ſublata
remanſit per inhibitionem mandati ipſius Mutij, cũ
facultate ſubſtituendi in perſonam Annibalis, qui
poſteà Rocchum ſubſtituit, in quolibet actu legitimè 1
citatum: Neque enim dubium eſt, iudicium cum ge-
nerali procuratore, vel ab eo ſubſtituto in Curia in-
choatum, ac proſequutum validum eſſe, *Rot.* dec. 16.
de dol. & contum. *Rota* coram Sanctiſſ. D. N. dec. 117.
& ibi annot. n. 8.

Alia verò nullitas ex defectu legitimi mandati cõ-
parentis pro Ferretto, & iuramenti calumniæ per di-
ctum Rocchum petiti, ſublata pariter fuit ex fide
ipſius mandati procuræ in perſonam Fulgentij, qui
mandatum executiuum obtinuit; Et ex alia fide iura-
menti calumniæ per eumdem Fulgentium præſtiti in
termino intimationis; Et quoad Gratioſum, & Oliue-
tium, qui pro Ferretto pluries comparuerunt, licet
non fuerit exhibitum aliquod mandatum expreſ- 4
ſum, Domini tamen dixerunt, adfuiſſe ſaltem præ-
ſumptum reſultans ex productione Iurium, vt per
Caſſad. dec. 3. poſt numer. 5. de procur. *Caputaq.* dec.
183. numero tertio part. 2. *Rota* coram Sanctiſſ. dec.
44. numer. 4. Stante præſertim approbatione per-
ſonæ dicti Gratioſi, quem apparet fuiſſe citatum 5
tanquam procuratorem, vt in Summ. Ferretti nume-
ro 4.

Neque viſum fuit obſtare, quod Rocchus fuerit
proteſtatus, neminem comparentem audiri, niſi do-
cto de legitimo mandato, & quod nihilominus

mandatum ipſum non fuerit exhibitum. Quoniam
non propterea proceſſus fuit nullus; Tum quia hu-
4 iuſmodi proteſtatio illum non vitiat, quando manda-
tum præſumi poteſt ex lutium productione, vel no-
tabili impenſa, quæ in præſenti caſu adfuit, vt in ſpe-
cie tradit *Cardin. Seraph.* dec 933. n. 1. & fuit dictum
in Romana mercedis de anno 1615. & in Eugubina
penſionis 7. Aprilis 1617. coram Reuerendiſſ. D. meo
5 Patriarcha *Manzanedo*: Tum etiam quia illa non fuit
repetita in quolibet actu, prout repeti debuiſſet. Idē
Cardin. Seraph eadem dec. 933. n. 3. *Rota* d. dec. 44. nu.
7. & 8. coram *Sanctiſſ.*

Ad ea, quæ dicebantur de notoria iniuſtitia, fuit
reſponſum, quod quamuis Ciceri haberent faculta-
tem ſoluendi mediante impoſitione cenſus, nihilo-
minus *Ferrettus* non potuit diuinare, an Ciceri hu-
6 iuſmodi facultate vti vellent, vel ne, Vt alias in hiſce
fere terminis conſiderauit *Rot.* in Romana ſeu Ca-
ſtren. Affictus 5. Iunij 1617. coram Reuerendiſſ. D.
meo *Seleucien.*

Nullitates autem, ac particulares ipſius ſubhaſta-
tionis defectus in prima deciſione obiecti pariter
ſublati fuerūt ex nouiter in facto deductis; fuit enim
oſtenſum, citationem ad reluendum fuiſſe executam
contra dictum Annibalem legitimum mandatum, vt
ſupra habentem, & Iudicem decretum interpoſuiſſe
cum termino decem dierum ad reluendum, & exe-
cutionis intimationem eidem procuratori factam
fuiſſe ſub die 9. Nouembris, banimenta verò, & ſub-
haſtationem die 11. Decembris, & ſic poſt menſem,
quo tempore Mutius præſumitur ab eius procurato-
7 re certioratus, iuxta vulgatum conſilium *Rom.* 481.
n. 7. quem *Rota* paſſim ſequitur, vt in dec. 396. nu. 5.
pat. 1. diuerſ. & dec. 95. n. 2. par. 1. recent. & in Areti-
na Capellaniæ 9. Februarij 1618. coram R. P. D. meo
Buratto, & alibi ſæpius.

Ex quibus quoad Mutium Domini receſſerunt à
deciſis, de aliis verò dixerunt, quod particulariter
videantur, &c.

Romana Societatis Officij.
Mercurij 1. Februarij 1613.

ARGVMENTVM.

In præſenti deciſione latè diſcutitur, An Societas
Officij in totum diſſoluatur per receptionem par-
tis ſortis principalis.

SVMMARIVM.

1 *Societas Officij an dicatur in totum diſſoluta per rece-
ptionem partis ſortis principalis ab bonum com-
putum.*
2 *Societas officij, poſtquam eſt diſſoluta, ſi percipiantur
fructus illi computandi veniunt in ſortem.*
3 *Societas Officij non dicitur diſſoluta in totum per re-
ceptionem partis ſortis principalis.*
Et hæc eſt verior opinio.
4 *Societatis cōtractus eſt bonæ fidei, & cōſenſu perficitur.*
5 *Societas diſſolui non poteſt, niſi contrario ipſorum ſo-
ciorum conſenſu à ſocietate diſcedere volentium.*
6 *Societas vt dicatur diſſoluta, ſufficit quoque conſenſus
tacitus.*
7 *Societas vt dicatur diſſoluta ex conſenſu tacito, debet
ſufficienter de eo conſtare, cùm conſenſus à princi-
pio præſtitus præſumatur deinde ſemper durare.*
8 *Voluntatis mutatio non præſumitur.*
9 *De Conſenſu tacito diſſoluendi ſocietatem officij in to-
tum per neceſſe non dicitur conſtare ex ipſamet per-
ſus exactione ſortis principalis.*
10 *De Societatis natura eſt, vt per reſtitutionem, vel in-
teritum partis rei communicatæ, ſocietas in totum
non diſſoluatur; ſed adhuc duret eo quod ſupereſt.*
11 *Societas Officij contracta ſuper duobus Officiis, altero
illorum alienato, adhuc durat pro rata, ſi illud,
quod ſupereſt, non eſt capax in totum.*
12 *Quod procedit etiam, quando ſocietas inita fuit ſuper
vnico tantum officio, cuius pars deinde fuit vēdita.*
13 *Societatis contractus apertum eſt, quod non dicitur
indiuiduus, ſed poteſt pro parte ſuſtineri, & perdu-
rare, etiam ſi pro parte fuerit diſſolutus.*
14 *Societatis contractus videtur indiuiduus ratione
conſenſus, & ſtipulationis.*
15 *L. ſi verum, §. fin. & l. ſi id quod, ff. pro ſocio, proce-
dunt, quando capitale, Sorte vel Fortuna à ſocieta-
te remouetur, ſecus verò ſi partium voluntate.*
16 *Et quando concluſio hæc habeat locum.*
17 *Contractus ſocietatis officij ſunt ſui naturâ diuidui.*
18 Bal. *in l.* 1. *n.* 8. *&* 14. *&* Salicet *ibid. n.* 4 *ff pro ſocio
declarantur.*
19 *Capitalis pars poſita ab vno ex ſociis, ſi perimatur,
non tenetur ſocius ille iterato ponere, quia finita eſt
ſocietas, & quando id procedat, n. 20.*
21 *In Societate dum vnus ex ſociis poſuit mille, alter
verò operam, ſi illa mille diminuantur; qui operam
poſuit, non poteſt eandem vtilitatem percipere.*
22 *In Societatibus officij, ſumma, quæ remanet, dum ali-
quid fuit reſtitutum, eandem affert vtilitatem re-
ſpectu partis, quam reddebat totum reſpectu totius.*
23 Saluſt. Pacif. Hect. *& c. dum ſentiunt ſocietatem offi-
cij in totum diſſolui per receptionem partis ſortis
principalis, reijciuntur; cum pro iſta opinione, nec
legem, vel aliam rationem, niſi indiuiduitatis, quæ
falſa eſt, adducunt.*
24 *Stylus, quādo ſumus in ordinatoriis iudicij benè pro-
batur per fides Notariorū ſed ſecus ſi in deciſoriis.*
25 *Conſuetudo, quando non eſt vniformis, non releuat.*
26 *Societas officij, vt non cenſeatur in totum diſſoluta per
receptionem partis ſortis principalis, ſic fuit ali-
quando iudicatum in Tribunali Aud. Cam.*
27 *Idem etiam in Signatura Iuſtitiæ.*
28 *Societas officij quatenus in abſtracto poſſet dici, vt in
totum cenſeatur, diſſoluta per exactionem partis
ſortis principalis, iſta opinio non procedit, quando
conſtat de contraria mente ſociorum.*
29 *Quodque multò magis procedit, quando ſuper hoc
fuit emiſſa proteſtatio.*
30 *A Contractu diſcedere in totum, vel in parte, id pen-
det à veriſimili mente ſociorum, etiam ex ſolis facti
circumſtantiis elicita.*
31 *In Societate Officij eſt in eius creatione, & renoua-
tione neceſſarius conſenſus Officialis, & n. 32.*
33 *In Societate Officij quando ſemel interuenit conſen-
ſus Officialis, ille præſumitur durare, & non eſt ne-
ceſſarius, dum ſocietas pro parte diſſoluitur ad effe-
ctum alterius partis, quæ remanet.*
34 *Conſenſus Officialis ſemel præſtitus in ſocietate Offi-
cii, præſumitur ſemper durare donec non appareat
reuocatus.*
35 *Societas Officii diſſolui non poteſt abſq; conſenſu Offi-
cialis, & an id ſit verum, n. 36.*
36 *Conſenſus Officialis, quando diſſoluitur ſocietas Offi-
cii non eſt neceſſarius, dum adeſt conuentio, vt diſ-
dicta ſufficiat, vt intimetur, etiam vni tantum ex
fideiuſſoribus.*
37 *Solemnitas maior nullo modo eſt neceſſaria in diſdi-
cta*

cta partis ſocietatis Officij, quàm totum.

38 *Intimationis defectus benè tollitur ex illius exhibitione.*

39 *Articulis quis non tenetur reſpondere, ſi non fuerint dati à parte medio iuramento, ſed ab aſſerto Procuratore, de cuius mandato non conſtabat.*

40 *Articulis reſpondere pars non tenetur, quando ſunt irreleuantes.*

Deciſio LXIX.

CVm ad fauorem Domini Capitanei Ioannis Vincioli inita fuiſſet ſocietas officij ſcutorum 600. ſub obligatione, & recognitione bonæ fidei D. Proſperi, & poſt ceptum ſecundum ſemeſtre ipſe Vinciolus recepiſſet ab eodem Proſpero ſcuta 100. cum declaratione quod in poſterum ſocietas pro reſiduo tantùm ſcutorum 500. durare deberet, & à die talis receptionis fructus pro huiuſmodi rata ſcentorū 500. per nonnullos annos exegiſſet, tandem prælia deducti obtinuit per R. P. D. *Sacchetum* Iudicem ab A. C. deputatum contra Proſperum relaxari mandatum executiuum pro eorumdem ſcutorum 500. reſtitutione, ad quorum computum effectualiter etiam recepit ... ta 250 Cùm autem Proſper ab huiuſmodi decreto, & mandati relaxatione appellaſſet, cauſa app[ellati]onis per Sig[na]turam commiſſa cum clauſula, i[n] qu[a]ntum ... Rotæ, dubium propoſitum, An mandatum huiuſmodi eſſet exequendum, & pro qua ſumma. Et Domini vtrinque parte informatione pro reſiduo integræ ſummæ prædictæ ſcutorum ... iuſtum, & relaxatum teruatis ſeruandis in vim pu[bli]ci inſtrumenti, & obligationis cameralis execut... m demandandum cenſuerunt.

Nec ... fuit obſtare, quod pro parte Proſperi prætendebatur, per receptionem dictorum ſcutorum 100. ... mputu ſortis principalis ſocietatem ipſam
1 fuiſſe in totum diſſolutam, vt tradit *Tiber Saluſt.* in prax. A C lib. 1. c. 17. n. 3. *Pacif. Saluian.* inſpect. 4. c. n. 75. *Marcheſan.* de Commiſſ. tom. 1. fol. 785. n. 3. & *Hector. Felic.* de Societ. c. 34. nu. 44. Et conſequenter fructus prædictos poſteà per Vinciolum exactos in
2 dictæ ſortis reſiduū imputandos iuxta trad. per *Gabr.* conſ. 78. n. 2. & 3. li 1. & conſ. 63. nu 26. li. 2. & magis intermi... *Pacif.* prealleg. n. 75. Quia circumſcriptis facti circumſtantiis Domini dixerunt, negatiuā opinionem, quod nempe Societas per receptionem par-
3 tis ſortis principalis regulariter non cenſeatur diſſoluta in totum, eſſe de iure veriorem, quàm alias tenuit Rota in Romana Societatis 16. Martij 1579. co-
4 ram bo. me. Card. *Blanchetto*, vt refert *Boccat.* de Societ. off... n. 180. & ſequitur etiam ipſe *Boccat.* ibidem & n. 176. & 187. Et ea proſ. iſo pluribus comprobat *Turret.* conſ. 84. n. 6. & infrà vſque ad n. 19. li. 1. & latè etiam *Modern.* de Societ. offic. n. 501. 502. & ſeqq.

Præcipuum autem huius opinionis fundamentum
5 illud eſt, quia contractus ſocietatis eſt bonæ fidei, & conſenſu perficitur § 1. Inſtitut. de obligat. quæ ex co... & ibi gloſ. in Verbo Societatibus l. 2. ff. de
6 act. & oblig. E... dò diſſolui non poteſt, niſi contrario ipſorum ſociorum conſenſu à ſocietate diſcedendi ... lentium l. verum §. fi ff. Pro Socio; Et quam-
7 diu ad hunc effectum ſ... ficiat ... nſenſus etiam tacitus l. ſocietat... m ff. Eod... m, tamen de eo debet ſufficienter conſtare in dubio enim conſenſus à princi-
8 pio ſoci... tati præſtitus adhuc perſeuerat. cenſetur, ... m animi mutatio non præſumatur l. cum h c ſtatus & ibi *Bart.* & alij de donat. int. vir. & vxor. *Rom.* cons. 9. n. 30 li. 1. Vt in propoſito arguit *Turret.* d. conſil. 84. n. 12. & ſeqq.

Neque dici poteſt, de huiuſmodi tacito conſenſu ſatis conſtare ex ipſamet partis ſortis principalis exactione; ex hoc enim ſolum, quod Socius partem ſortis exegerit, non benè infertur, quod ab eadem ſocietate voluerit in totum recedere; quinimmò de natura ſocietatis eſt, quod per reſtitutionem, vel interitum partis rei communicatæ ſoci tas io totum non diſſoluatur, ſed adhuc duret ſuper eo, quod ſu- 9
pereſt, vt habetur in l. verum qox eſt 64. §. fi. & in l. id quod in princ. ff. P. o ſoc. & in ſpecie *Boccat.* vbi ſup. n. 166. *Card Seraph.* dec. 54. n 6. & *Rot.* dec. 288. n. 3. 1. p. diuerſ. Ad quod etiam facit alia concl. Quod ſocietas contracta ſuper duobus officiis altero illorum alienato, adhuc durat pro rata, ſi illud, quod ſupereſt, non eſt capax in totū, vt tradit *Boccat.* d. tract. de Socier. offic. n. 187. *Azor.* Inſtit. moral. tom. 1. lib. 9. 10
c. 16. in fin. *Rot.* d. dec. 288. in prin. & n. 2. p. diuerſ. & plur es fuit deciſum, & ſignanter in Romana cēſui 14. Ian. 1605. coram Illuſt. D. *Card. Sacrato*, & in Romana ſocietatis officij 28. Ian. 1603. coram Ill. D. *Card. Millino*, & corā *Card. Seraph.* d. c. 543 per tot. 11
vbi id fuit firmatum etiam quando ſocietas inita fuit ſuper vnico tantū officio, cuius pars deinde fuerit vēdita. Ex quo clarè patet, quod contractus iſte non eſt 12
de ſui natura indiuiduus, ſed poteſt pro parte ſubſiſtere, ac perdurare, etiāſi pro parte fuerit diſſolutus. 13

Nec quidquam facit, quod videatur indiuiduus ratione conſenſus, & ſtipulationis l. ſtipulationes non diuiduntur de verb. ob'ig. vt argui *Felic.* de Societ. 14
d. c. 34. ſub nu. 41. ſubdens, diſpoſitionem tex. in d. l. verum § fi. & in l. fi. id quod ff. Pro Socio, eſſe intelligendam, quando capitale ſorte, vel fortunā à ſocietate remouetur, Secus quādo partium voluntate. Nam 15
fuit reſponſum, quod regula huiuſmodi procedit quando ſtipulatio interponitur ſuper re de ſui natura indiuidua, ſecus quando res eſt diuidua, prout ſunt 16
huiuſmodi ſocietates officiorum l. 2. § 1. & d. l. ſtipulationes non diuiduntur in princ. & ibi *Socin. iun.* nu. 18. *Menoc.* qui alios refert conſil. 135. n. 23. & in puncto reſpondet *Turret.* toties all. conſil. 84. n. 19. 17

Neq; obſtat *Bald.* in l. 1. n 8. & 14 & *Salycet.* ib. n. 4. ff. Pro Soc. qui volūt, quod ſi perimatur pars capitalis 18
poſita ab vno ex ſociis, non teneatur ſocius ille tereſto ponere, quia finita eſt ſocietas. Reſpondetur enim, id verum eſſe in illis ſocietatibus, in quibus 19
perempta parte capi alis alia pars, quæ ſupereſt, vel eſt inuti is, vel non reddit eandem vtilitatem in parte, quam totum in toto Vt ſatis apertè declaraſſe videtur ipſemet *Bald.* dum aff... rt exemplum, quando 20
alter ex ſociis po'uit mille, alter verò operā. Si enim illa mille diminuantur, qui operam poſuit, non poteſt eamdem vtilitatem recipere, quod ſecus accidit 21
in iſtis officiorum ſocietatibus in quibus ſumma, quæ remanet, eamdem affert vtilitatem reſpectu partis, quam reddebat totum reſpectu totius, & conſequēter ceſſet ratio deducta ex indiuiduitate Vt in terminis reſpondit *Rot.* coram *Card. Seraph.* d. dec. 543. n. 3. 22
& dec 288 n 3. p. 1. diuerſ. & dec. 125 nu. 16. impreſſa per *Moder. Peruſ* poſt trac. de cenſib. & egregiè etiā conſiderabat bo. me. *Card Pamphilius* in quodā eius 23
voto in cauſa Romana Societatis 19. Ianuarij 1609.

Et ex his patet, vim aliquam fieri non poſſe in authoritate *Saluſt.* & aliorum Modernorum ſupra pro contraria opinione allatorum, cum ipſi nulla leges aut alia ratione nitantur, niſi indiuiduitatis, quam ex præmiſſis apparet non applicari.

14 Nec fuit habita in conſideratione aſſerta Nota-
riorum fides, quia vltra quod non ſumus in ſtylo re-
ſpiciente ordinatoria iudicij, ſed deciſoria, qui pro-
pterea debuiſſet formiter, & concludenter probari,
25 allegatur conſuetudo non eſt vniformis; ſæpius enim
fuit iudicatum contrarium, videlicet per partis ſoe-
tis receptionem ſocietatem non cenſeri in totum
diſſolutam, & ita acriter diſcuſſo articulo ſe alias plu-
26 ries in facto iudicaſſe atteſtatus fuit R. P. D. meus
Burattus, dum ipſe Locotenentis A.C. munere ſum-
mâ cum laude fungeretur, & cum hâc etiam opinio-
ne tranſiuiſſe Signaturam reſcribendo cum clauſula
27 executiua, Sine præiudicio; proponente R.P.D *Cen-
tio* die 27. Septembris 1612.

Præterea dictum fuit, quod etiamſi ita ſimplici-
28 ter, & in abſtracto contraria opinio poſſet dici ve-
rior; certum tamen eſt, illam non procedere, quando
ex coniecturis, vel facti circumſtantiis ap; paret, par-
tes noluiſſe in totum à ſocietate recedere, immò po-
tiùs apertè voluiſſe, illâ quoad reſiduum adhuc per-
durare, & multo minùs vbi ſuper hoc fuit emiſſa
proteſtatio, & animus huiuſmodi apertè declaratus,
29 prout in præſenti caſu factum fuit: Totum enim hoc
pendet à veriſimili contrahentium intentione diſce-
dendi à ſocietate in totum, vel in parte etiam ex ſo-
30 lis facti circumſtantiis elicita, *Bart.* in *l.* actione in
prin. in 2. membr. diſtinctionis. *ff* Pro ſoc. *Bald.* in d.
l. verum. §. fi. *ff.* eod. & in puncto fuit dictum in Ro-
mana Societatis 1. Iulij 1602. coram bo. mem. Card.
Pamphilio, quæ eſt dec. 55 impreſſa per *Modern.* poſt
dict. tract. de Socier. Et adducerunt etiam ipſi *Modern.*
eodem tract. n. 306. & ita etiam iudicatum fuiſſe re-
fert *Felician.* de Societ. d. cap. 34 nu. 44. Et in termi-
nis cenſus dixit *Rota* in Romana anterioritatis 12.
Martij 1600 corā *Iuſto*, & tradunt *Modern. Peruſ.* d.
tract. de cenſib. par. 3. cap 7. quæſt. 3. art. 5. n. 4. & ſeqq.

Nec etiam obſtare viſum fuit, quod reſtitutio di-
31 ctorum ſcutorum 100. non fuerit facta ab Officiali-
bus, ſed à Proſpero, qui bonam fidem recognouerat,
& quod inter ipſum, & Vinciolū pariter fuerit emiſ-
ſa proteſtatio & declaratio prædicta abſq; vllo Offi-
cialis conſenſu, qui tamen eſt omninò neceſſarius in
ſocietatis creatione, vel eiuſdē renouatione, & quod
32 conſequenter illa ex vi ipſius noui conſenſus, qui
non interuenit, non poſſet ſuſtineri, iuxta tradita per
Felician. de eod. n. 44. Quia fuit reſponſum, eamdem
ſocietatem à principio contractam perduraſſe pro
rata ſortis non reſtrictæ, pro qua apparet nunquam
fuiſſe diſdictam, ideoque non fuiſſe neceſſarium no-
33 uum conſenſum, vt exiſtimant *Felician.* vbi ſup. ſed
ſufficere voluntatem, & conſenſum Officialis, qui à
principio contractus interuenit, & qui etiam poſteà
duraſſe præſumitur, donec non appareat, illum fuiſſe
34 reuocatum, vt per *Caſtracan* de Societ. ca. 55. n. 17. &
magis in ſpecie per *Turret.* d conſ. 84. n. 12. & *Mod.
Rō.* d. n. de Societ. Offic. n. 303. Et in terminis cenſus
aduertunt etiam *Mod. Peruſ.* d. p. 3. c 1. q 3 art. 5. n. 6.

Addebant etiam Domini quod vel ſocietas diſſol-
35 ui non poteſt abſque Officialis conſenſu, vt ſenſit
Turret. d. conſil. 84. num. 16. & iſta, de qua agitur, nec
etiam pro parte fuit diſſoluta, vnde multò minus agi
36 poterat de prætenſa fructuum imputatione; Vel talis
conſenſus non eſt neceſſarius, quod videtur verius
ſtante euentione, quod diſdicta etiam vni tantùm ex
fideiuſſoribus facta ſufficiat ex vulgato Curiæ vſu;
37 Et nulla poteſt aſſignari maior ratio, cur potiùs ſine
tali conſenſu, & ſic etiā Officialis diſſolui poſſit in
totum, quam pro parte.

Nullitas ex defectu intimationis ſublata fuit per
illius exhibitionem; Ea verò, quæ deducebatur ex 38
omiſſione reſponſionis ad articulos, non placuit
Dominis, tum quia non fuerant dati ab ipſomet Pro-
ſpero medio iuramento, ſed à quodam aſſerto pro-
curatore, de cuius mandato non conſtat, & conſe-
quenter Vinciolus illis reſpondere non tenebatur, ex 39
traditis per *Surd.* dec. 58. n. 11. Tum etiam quia nihil
aliud continebant, quam dictorum fructuum ſolu-
tionem, & ſic erant penitùs irrelevantes iuxta ſupe- 40
rius deducta.

Et ita &c.

Placentina Præcedentiæ.

Mercurij 1. Februarij 1625.

ARGVMENTVM.

Laudum quando veniat reuocandū. Præcedentia ex quibus ſignis, & coniecturis arguatur, & denotetur, & quid potiſſimū in hac materia attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Laudum ſi contineat notoriam iniuſtitiam, eſt reuocandum.*

2 *Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati.*

3 *Actus conuocandi aliquos ad ſui libitum, denotat ſignum iuriſdictionis in eos.*

4 *Ex Iuriſdictione denotatur ius præcedendi eos, ſuper quibus habet iuriſdictionem.*

5 *Præcedentia arguitur in eo, ſi eius nomen in ſcripturis ſemper præponatur aliis.*

6 *Subſcribens primò dignior reputatur.*

7 *Præcedentia arguitur, ſi quis in loco digniori ſedeat.*

8 *Portionem duplicatam ſi quis habeat, ex hoc arguitur præeminentia.*

9 *Præcedentia denotatur in eo, qui in proceſſionibus incedit in vltimo loco.*

10 *In Præeminentiarum materia conſuetudo ſolet præcipuè attendi.*

11 *Teſtes ſi conuincantur à ſcripturis contrarium continentibus, non probant.*

12 *Scripturis ſi agatur de re antiqua, plus fidei eſt eis adhibenda, quàm Teſtibus.*

13 *Teſtes ſi ſint adminiculati per ſcripturas, eorum depoſitio redditur veriſimilior.*

14 *Teſtes qui veriſimiliora deponunt, ſunt præferendi aliis.*

15 *Bulla ad hoc vt probet, debet eſſe in forma probanti.*

16 *Conſuetudo in materia præcedentiæ, ſi ſit ad fauorem alicuius plene comprobata, in ſuo robore manere debet.*

17 *Conſuetudo in materia præcedentiæ nedum rationabilis, verùm etiam ſi ſit repugnans Iuris diſpoſitioni, ipſa eſt omninò tenenda.*

Deciſio LXX.

ORta controuerſia inter Congregationem Rectorum Parochialium Eccleſiarum ex vna, & Andream Rectorem Eccleſiæ Sancti Donini ex altera ſuper eo, An ipſe Rector Sancti Donini eſſet Archipresbiter, & caput congregationis prædictæ itavt cæteris aliis Rectoribus præcederet, concordi voto dd. Congregatio & Rector cōpromiſerunt hanc differentiam in Epiſcopum, qui laudum protulit declarando, Rectorem Sancti Donini non eſſe Archipresbiterum Congregationis Rectorum, nec in illa

eidem

eidem competere aliquam ſuperioritatem vel præ-
rogatiuam; Et cum ab huiuſmodi pronunciatione
per Andream fuerit appellatũ, & appellationis cau-
ſa in Rota mihi commiſſa, dubitaui, An laudum Epi-
ſcopi ſit confirmandum vel infirmandum, Et Domi-
ni reſponderunt, illud eſſe infirmandum vti conti-
1 nens notoriam iniuſtitiam, quæ æquiparatur nullita-
ti, & in laudis operatur eorum reuocationem, *l.* 4. §.
condemnatum *ff.* de Re iud. *Dec.* conſ. 475. n. 36. *Corn.*
conſ. 190. n. 1. ad fin. li. 4. *Anchar* conſ. 207. n. 8. *So-
cin. ſen.* conſ. to t. nu. 5. in fin. verſ. Præterea laudum
lib. 3. *Fulgoſ.* conſ. 73 n. 4.

Iniuſtitia verò apparebat ex quam pluribus inſtru-
mentis aliiſque ſcripturis allatis pro Andrea, in qui-
bus habetur, quod ab anno 1351. Rector Sancti Do-
nini fuit nuncupatus Archipresbiter Cõgregationis
Doctorum Rectorum, atque in enumeratione inter-
uenientium in Congregationibus fuit ſemper nomi-
natus primo loco, & vna cum cæteris Rectoribus de
ſui mandato conuocatis & capitulariter congregatis
in clauſtro Sancti Donini tanquam Archipresbiter
2 interuenit, ipſiſque præſentibus, & conſentientibus
etiam vti talis Archipresbiter exercuit plures actus
poſitiuos conſtituendo procuratores ad locandum,
& dislocandum bona communia Congregationis, &
alia agendo ad intereſſe vniuerſitatis Rectorum ſpe-
ctantia; Quorum actuum probatio bene concludit
in fauorem dicti Rectoris Sancti Donini, quod ipſe
3 ab antiquiſſimo tempore exiſtat in quaſi poſſeſſiona
præcedendi tanquam Archipresbiter cæteris Recto-
ribus; nam ius prædictum conuocandi Rectores ad
ſui libitum ſatis videtur denotare aliqualem ipſius
conuocantis iuriſdictionem in dd. Rectores conuo-
catos; Ex qua iuriſdictione reſultat ius iiſdem præce-
dendi ad *l.* iubemus in fin. C. de Epiſc. & cler. *Abb.*
4 conſ. 21. nu. 1. verſ. Et primo adducto p 1. *Dec.* conſ.
361. n. 2. verſ. 7. iſta concl. *Villadieg.* de Legat. parte
prima quæſt. 9. n. 59. *Rot.* dec. 4. nu 1. verſ. Præſertim
propter iuriſdictionem, de elect. in nou.

Prout huiuſmodi præcedentia rectè etiam argui-
tur ex ordine ſolito ſeruari in ſcripturis ſupradictis,
5 vt nomen Rectoris S. Donini ſemper anteponeretur
nomini aliorum Rectorum, arg. l. 1 *ff* de Alb. ſcri-
bend. gloſ in c. bonæ quidem, verſ. Cumque verbo
Mediolanen 96 diſt & in c. quorumdam, verbo Præ-
dicatorum, de elect in 6. *Dec.* in c Nicolao, nu. 7. &
ſeqq de Appell. in c. auaritiæ n. 5. eod. tit. & d. conſ.
361. n. 2. verſ. Nam ex ordine litteræ, *Bald.* in l. cum
quidam, n. 3. C. de verb. ſignific. *Rota* diuerſ. dec. 595.
n. 2. par. 1.

Plurimumque vltra prædicta ſuffragantur d. Re-
ctori S. Donini multæ ſubſcriptiones exhibitæ an-
teceſſorum ipſius, quę ſemper fuerunt appoſitę prio-
ri loco, inferius vero conſueuerunt ſubſcribere cæ-
teri Rectores; Primo enim ſubſcribens dignior repu-
6 tatur Io: Andr. in c. deliberatione, n. 1. de offic. Legat.
in 6. *Felin.* in rubr. de maiorit. & obed. n. 10. *Card. Za-
barel.* conſ. 30. nu. 20. *Caſſan.* in Catalog. glor. mund.
par. 4. conſid. 29. *Rota* d. dec. 4. n. 1. verſ. Et ſe ſubſcri-
bat, de elect. in nou.

Et his accedunt depoſitiones duorum teſtium exa-
minatorum pro eodem d. Rectore deponentium
de præeminentia Rectoris pro tempore S. Donini
in Anniuerſariorum ſolemnibus nedum quoad
conſeſſum in loco digniori, quam ſederint cæteri
7 Rectores, verum etiam quoad diſtributiones, cum
aſſerant, huic tres panes & duas candelas, illis verò
vnam dumtaxat candelam pro quolibet ac duos pa-
nes dari conſueuiſſe; Atque inſuper quoad ordine
incedendi in Proceſſionibus deponunt, Rectorem S.
Donini ſemper inceſſiſſe vltimum poſt omnes Re-
ctores: qui modus incedendi benè denotat præce- 8
dentiam. *Caſſan.* in Catalog. glor. mund. par. 4 con-
ſid. 75. *Rota* dec. 595. n. 3. par. 4. diuerſ.

Ex quibus omnibus maxime ſimul iunctis viſum
fuit Dominis, ita concludenter probatam remanere
ad fauorem dicti Andreæ Rectoris S. Donini anti-
quiſſimam quaſi poſſeſſionem vſque à dicto anno 9
1351. in præfato iure præcedendi, vt inde cenſuerũt,
introductam & præſcriptam fuiſſe conſuetudinem
habendi talem preeminentiam aduerſus cæteros Re-
ctores; Cui conſuetudini in hac materia præcedentię 10
ſolet præcipue deferri, gloſ. in c. legimus, verb. Hæc
altera 93. diſt. *Innoc.* in c. 1. ante num. 1. de maiorit. &
obed. *Bald.* in c. cum olim. nu. 1. de Conſuet. & in *l.*
obſeruare, §. antequam, n. 3. *ff.* de offic. Proconſ. *Dec.*
in l. cum quidam, n. 39. *ff.* ſi cert. pet. & ibi *Cagnol.* nu.
54. *Rim. ſen.* conſ. 95. nu. 22. lib. 1. *Ruin.* conſ. 19. nu. 6.
li. 1. *Corn.* conſ. 193. n. 14. lib. 2. *Marzar.* conſ. 26. n. 34.
Natt. conſ. 577. n. 3. *Menoch.* conſ. 51. n. 49. & ſeqq. &
conſ. 126. n. 2. & 3. *Burſatt* conſ. 343. nu. 4. lib. 4. *Rot.*
dec. 4. n. 3. de elect. in nou. apud *Card. Seraph.* dec.
404. n. 8. & dec. 964. n. 1. in Seguntina Pręcedentię 8.
Martij 1613. coram R. P. D. meo *Vbaldo* & in Saler-
nitana Præcedentiæ 14. Martij 1622. coram R. P. D.
meo *Caualerio.*

Nec exiſtimatum fuit obſtare teſtes pro Congre-
gatione de publica voce, & fama, necnon auditu à 11
Maioribus, quod ipſa Congregatio ſemper fuerit re-
cta per ſuos Sindicũ & Maſſarios abſque vllo capite
ſeu Archipresbytero Quoniam dicta horum teſtium
cõuincuntur, tũ ex ſcripturis authenticis pro Recto-
re Sancti Donini productis, & contrarium vt ſupra
dictum eſt, omnino continentibus; Quibus ſcriptu- 12
ris, cũ agatur de materia antiqua, plus fidei eſt adhi-
bendũ quã teſtibus, *Bald.* in c cũ cauſam n. 3. vbi etiã
Felin. n. 5. de probat. *Socin. ſen.* conſ. 185. n. 18. lib. 2.
Dec. conſ. 146. n. 15. *Crauett.* conſ. 54. n. 15. *Pariſ.* conſ.
104. n. 46. li. 1. *Rot.* dec. 166. n. 7. par. 2. recent. Tũ etiã
ex aliis teſtibus examinatis ac deponẽtibus pro dicto 13
Rectore Sancti Donini; quorũ atteſtatio vti admi-
niculata ſuperius relatis ſcripturis veriſimilior eſt,
ac inde præferenda contrariæ depoſitioni teſtium
examinatorum pro Congregatione, c. licet cauſam,
verſ. Ex præmiſſis de probat. c. ſi teſtes 4. quæſt. 3.
gloſ. *Io. Andr.* & *Abb.* in c. in noſtra, de teſtib. cum
aliis allegatis per *Gabr.* concl 4. n. 28. de teſtib.

Nec etiam obſtat Bulla Alexandri Tertij de anno
1173. in qua fuit conſtitutum, vt diem functo Rectore,
qui tunc tẽporis vocabatur Archipresbyter, & præe-
rat Congregationi Rectorum Placentię, nullus dein-
ceps ex ſucceſſoribus dicti Rectoris tale munus ſibi
arrogaret, neque alius quiſpiam præter eum, quem
ipſa Cõgregatio, vel eius maior pars eligeret: Omiſſo 15
enim quod conſtitutio prædicta non ſatis viſa eſt in
forma probanti, reſponſum fuit, ex eadem non ex-
cludi, quia Rector Sancti Donini poſt dictam con-
ſtitutionem potuerit poſtea eligi in perpetuum Ar-
chipresbyterum & Superiorem, Et in omnem euen-
tum conſuetudo plenè comprobata ex ſupra de- 16
ductis ſtat ſemper in ſuo robore ad fauorem dicti
Rectoris Sancti Donini, & cum verſemur in ma-
teria præcedentiæ, in qua conſuetudo nedum ra-
tionabilis, verum etiam ſi ſit repugnans iuris di-
ſpoſitioni, ipſa eſt omnino attendenda, *Felin.* in 17
c. ſtatuimus, numer. 1. de maiorit. & obed. & di-

xit *Rota* in Oriolen. Iuris ſedendi 24. Octobris 1586. coram bo: mem: Card. *Blanchetto* allegata cum aliis apud *Card. Seraph.* dec. 964. n. 1.

Et ita vtraque parte informante &c.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 6. Februarij 1623.

ARGVMENTVM.

Examen in Beneficio Parochiali non eſt prætermittendum, etiam ſi ſit idoneus; ſtante prouiſione in forma dignum. Quod tamen in propoſito caſu dictum fuit nõ procedere, in quo prouiſus fuerat coram eodem Ordinario paulo ante examinatus ad idem beneficium & repertus idoneus.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi per diligentem examinationem &c. requirit pro forma examen.*
2 *Etiamſi alias fuiſſet examinatus.*
3 *Semel examinatus iterum examinandus non eſt.*
4 *Clauſula ſi per diligentem &c. poteſt intelligi de examine facto.*
5 *Dummodo ſit formaliter contra adimpleta.*
6 *Quia præſumitur, quod ſi Papa id ſciuiſſet, conceſſiſſet in forma gratioſa.*
7 *Et ſic in Cancellaria docto de identitate dantur litteræ in forma gratioſa.*
8 *Clauſula, ſi per diligentem &c. non importat formam, & illius omiſſio non vitiat proceſſum.*
9 *Et examen generaliter factum ad Parochiales non ſatisfit d. clauſulæ.*
10 *Merum mutatio non præſumitur.*
11 *Auditor Rotæ ſubrogatus loco ordinarij poteſt conferre, & immittere in poſſeſſionem.*

Deciſio LXXI.

POſtquam fuerat reſolutum, gratiam Ricciardi
fuiſſe in omnibus iuſtificatam, & R. P. D. meus
Pironanus mandatum de immittendo ad illius fauo-
rem relaxauerat, cuius vigore idem Ricciardus in
poſſeſſionem huiuſmodi Parochialis, ſiue Plebaniæ
fuerat immiſſus, Bartholomeus petiit, & obtinuit
committi cauſam ſuper nullitate d. mandati eo ſub
prętextu, quod nõ fuiſſet ſeruata forma litterarum in
quibus aderat clauſula illa. Si per diligentem exami-
nationem per te adhibitis examinatoribus in Syno-
do diœceſana deputatis ad hoc idoneum eſſe repe-
reris, ſuper quo cõſcientiam tuam oneramus. Vnde
propoſui dubium; An dictum mandatum de immit-
tendo, ſeu immiſſio inde ſequuta eſſet nulla, vel re-
uocanda, Et Domini poſt longam diſputationem pro
1 illius validitate reſponderunt. Quamuis enim clau-
ſula prædicta conditionem importet, & operetur,
quod examen cum Synodalibus examinatoribus re-
quiratur pro forma, ita ut illud prætermitti nequeat,
2 quantumcumque impetrans ſit re vera idoneus ex
latè deductis per *Garc.* de benefic. parte 6. c. 2. n. 253.
& pluribus ſeqq & præſertim n. 266. vbi refert deci-
ſionem in Calaguritana beneficij de Ornillas 12.
Octobris 1587. coram bo: me: Cardinali *Pamphilio*,
in qua fuit dictum, id procedere, etiamſi alias fuiſſet
3 examinatus, & approbatus etiam ad Parochiales.
Viſum tamen fuit, conditionem, ac formam huiuſ-
modi ſatis, ſuperque fuiſſe adimpletam ex eo, quia
Ricciardus fuerat iam antea coram eodem Ordina-
rio Synodalibus examinatoribus adhibitis examina-
tus, & idoneus repertus, & approbatus ad hanc eã-
dem Parochialem, & conſequenter non fuit neceſ-
ſarium nouum examen, Semel enim examinatus ite-
rum examen ſubire non tenetur c. accepimus, & ibi 4
gloſ. prima in primo not. de ętat. & qualit. ordin. prę-
ficiend. Et clauſula prædicta debet intelligi de exa-
mine facto, vel faciẽdo quatenus illud iam antea fa-
ctum non fuiſſet; Siue enim conditio prædicta dica-
tur caſualis, ex quo etiam idoneus caſu, vt puta me-
moria labente, vel Præſulis, & Examinatorum aſpe-
ctu perterritus deficere poteſt in examine; Siue mix- 5
ta, tanquam pendens etiam ab arbitrio, & Iudicio
Ordinarij vel Examinatorum, non eſt neceſſario
adimplenda poſt reſcripti præſentationem, ſed ſuf-
ficit quod fuerit antea in rei veritate modo prędicto
adimpleta, quoties tempore reſcripti Princeps igno- 6
rabat adimplementum ad l. hæc conditio §. ſi. & ibi
Bart. & *Socin.* ff de cond. & demonſtr. *l.* ſi ita ſcriptũ
§. ſi ff. de legat. 2. *Ruin.* conſ. 89. n. 2. li. 4. pulchrè *Surd.*
in conſ 69. n. 19. & 20. Præſumitur enim, quod ſi Pa-
pa tale adimplementum ſciuiſſet, non quidẽ, In for-
ma dignũ, ſed in forma gratioſa, & abſque tali con- 7
ditione prouidiſſet, Vt in ſimilibus terminis cõſide-
rant *Socin.* in d. *l.* hæc conditio n. 4. in fin. *Ruin.* d. cõſ.
89. n. 2. quos ſequitur *Surd*, prealleg. conſ. 69. n. 20.
Cum quo etiam conſonat ſtylus Cancellariæ, cuius
atteſtatio data fuit, ſecundum quem exhibita appro-
batione ad eamdem Parochialem paſſim mutari con-
ſueuit ſupplicatio ea forma dignum, in formam gra-
tioſam; Ex quo apparet, formam huiuſmodi per clau-
ſulam prædictam importatam non eſſe mentalem, &
conſequenter illius omiſſionem proceſſum non vi- 8
tiare vt tradit *Butr.* in c. Super litteris nu. 16. de reſ-
cript. & *Brun.* in tract. de forma tit. de Poteſtate &
effectu formæ verſ. 3. prædicta concl fol mihi 56.
Ex quibus patet reſponſio ad ea quæ tradit *Garc.* de 9
benefic. d. p. 6. c. 2. n. 253. & ſeqq. & *Gonzal.* ſuper reg.
8. gloſ 4. nu. 89. 96 & ſeqq. Procedunt enim, & ipſi
loquuntur, quando non præceſſit examen cũ tribus
examinatoribus Synodalibus iuxta formam præ-
ſcriptam, vel quãdo fuit factum ab alio Ordinario, &
approbatio fuit tantummodo generalis ad Parochia-
les, in quibus terminis verſabatur caſus in dicta Ca-
laguritana de Ornillos coram bo: me: Cardinali
Pamphilio, vt ibi deprehenditur, non autem quando
præceſſit ſpecialis approbatio ad talem parochialem
præuio examine, & ideo non applicantur, cum Ric-
ciardus fuerit ab Examinatoribus Synodalibus rigo-
roſe examinatus, & approbatus ad hanc eamdem Pa-
rochialem, & ab eodem Ordinario, in cuius locum
fuit ſubrogatus D. meus *Pironanus* iuxta clem. Au-
ditor de reſcript. Et euidens eſt ratio differẽtię inter
vtrumque caſum, quia per examen generaliter factũ
ad Parochiales non eſt plene conſultum diſciplinæ
Eccleſiaſticæ, & curæ animarum alicuius certæ Pa-
rochialis; fieri enim poteſt, quod talis Parochialis
exigat in ſuo Rectore præcipuas qualitates, quæ ab
extraneo Ordinario examinante pro alia Parochiali
non potuerint excogitari, quod ſecus eſt vbi ad eã-
dem Parochialem, & ab eodem Ordinario quis prius
fuerit examinatus, & approbatus.
Neque obſtat, quod à die, quo Ricciardus fuit
ab Examinatoribus approbatus vſque ad diem exhi-
bitionis litterarum apoſtolicarum effluxerint ferè
duo menſes, & vſque ad diem obtenti ſupradicti

mandati

mandati de immittiendo interceſſerit quinquennium, intra quod temporis ſpatium potuit ipſe Ricciardus mutaſſe mores itaut de tempore immiſſionis non eſſet idoneus. Quoniam vltra quod immo examen ſequutum fuit per dies ſex poſt datam prouiſionis apoſt. licæ, in quo tempore potuit Ricciardus ſcire, ſibi gratiam fuiſſe ſignatam, huiuſmodi morum mutatio nullo modo probatur, & Iuris præſumptio eſt in contrarium, ex anteactę enim vitæ ratione aſſequimur, quid de ſequenti vita ſit præſumendum Vt tradit *Marſil.* in l. Maritus n. 34. & ſeqq. de quæſt. *Alciat.* de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 8. in princip. & *Surd.* in conſil. 245. n. 49.

Quę omnia tanto magis Dominis placuerunt, quia videbantur magis æqua, præſertim cum agatur de ſuſtinendo mandatum iam relaxatum, & immiſſionem eius vigore ſequutam.

Minus etiam d. immiſſio impugnari poterat ex eo, quod non præceſſerit collatio; quia cum *Rota* Au-
11 ditor in quam ſubrogatus loco Ordinarij iuxta d. clem. Auditor poſſit conferre, immittendo in poſſeſſionem, videtur etiam prius ſaltem virtualiter contuliſſe ad *Rom.* in conſ. 37. n. 3. *Rot.* dec. 16. o. 2. in fin. de conceſſ. præbend. in nou. & in his propriis terminis idem fuit reſolutum in Calaguritana beneficij de Arnedo 22. Iunij 1622. coram me, vbi plures afferuntur deciſiones concordantes.

Et ita vtraque parte informante reſolutum, &c.

Romana Anuli
Veneris 10. Februarij 1623.

ARGVMENTVM.

In ambiguis poteſt Iudex medietatem vni, & medietatem alteri parti rei controuerſæ aſſignare.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in dubiis quæſtionibus poteſt cauſam concordando vni partem rei, alterā parti alteri tradere.*
2 *Et hoc ex æquitate ſententia Salomonis.*
3 *Hæres ob Inuentarium ſubleuatur pro ære alieno vltra vires, non intra hæreditatis.*

Deciſio LXXII.

DOmini inhærentes deciſionibus iam factis corā bo. me: Penia & Reuerēdiſſimo D. meo Seleucien. in quibus fuit reſolutum, ob conflictum probationum, & veritatis incertitudinem exemplo reſponſi Salomonis de quo in capi. afferte mihi gladium de præſumpt. quod & pluries etiam Iuriſperitē ſequuti ſunt vt latè per *Theſaur.* dec. 89. n. 1. & 2. valorem huius anuli diuidendum eſſe æqualiter, inter Liuiam hæredem Cæſaris Bagarotti pro vna medietate, & Sulpitiam Angelam; & Salaminam hæredes Magdalenæ, Dixerunt, pro dicta medietate tantum eſſe relaxandum mandatum in fauorem eiuſdem Liuiæ contra bona hæreditaria Magdalenæ, ad quam
1 peruenit totus valor anuli. Neque in hoc Domini habendam eſſe rationem putarunt, quod eadem Liuia ſit etiam hæres Magdalenæ pro tertia parte; quia dictæ reſolutiones, quod ob ambiguitatem res controuerſa diuidatur, fundantur in quadam æquitate *Theſaur.* d. dec. 89. n. 1. *Dec.* conſ. 176. nu. 6. Nec proinde rigide ſecundum terminos stricti iuris videtur

Deciſ. Clem. Merlini.

hæc res decidenda.

Ab hac tamen medietate detrahendum eſt quid- 2
quid ex hæreditatē Magdalenæ peruenit ad manus eiuſdem Liuię, & ſic pro reſiduo in illa medietate valoris anuli eidem Liuiæ relaxandum eſt mandatum.

Neque obſtat, quod hoc modo Liuia ex bonis Magdalenæ, cuius eſt hæres pro tertia tantum parte, plus conſequeretur, quam Angela, Sulpitia, & Salamina hæredes pro duabus ex tribus partibus. Quoniā Liuia hanc medietatem valoris anuli prætendit, non tanquam Magdaleoa hæres, ſed tanquam Tertia, & creditrix ex perſona, & iure Cæſaris; Sique ius Liuię eſſet metiendum etiam ex titulo hæreditario Magdalenæ, non pro medietate dumtaxat, ſed pro duabus ex tribus partialibus illi dandum eſſet mandatum; Vnde quemadmodum Cęſar poſſet integram medietatem valoris anuli conſequi è manibus Magdalenę, pari modo quod idem poſſit prætendere Liuia illius hæres contra hæredes Magdalenæ fatendum eſt. 2

Minus etiam obſtat, quod dictæ Angela, & conſortes hæreditatem adiuerint cum beneficio legis & in-
uentarij, quia non per hoc ſubleuantur, quominus 3
teneantur ad debita hæreditaria in quantum illius vires ſuppetunt *Crauett.* conſ. 225. n. 12. *Surd.* conſ. 7. n. 34. & dec. 30. nu. 14. *Rom.* coram Sanctiſſimo dec. 67. nu. 11. & ſeqq. Et inuentarium in hoc tantum ſuffragatur, quod de proprio hæres non tenetur.

Vnde cum anulus fuerit venditus pro ſcutis 2500. vt prętendebatur, de quo tamen præſuppoſito, ſi partes dubitabunt, poterit particulariter videri, & ſic medietas, quæ ſpectat ad Liuiam, aſcendat ad ſummam ſcutorum 1250. & ipſa habuerit, vt etiam præſupponebatur, ex eadem hæreditate Magdalenæ ſcuta 500. conſequens eſt, vt pro ſcutis 750. relaxetur mandatum in fauorem Liuiæ contra bona hæreditaria Magdalenæ.

Et ita, &c.

Leodien. Canonicatus.
Luna 6. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Ad obtinendum, & iuſtificandam gratiam ſubrogationis per obitum collitigantium deducuntur requiſita, & eorum probationes.

SVMMARIVM.

1 *Defectum iuſtificādi gratiam beneficij per obitum collitigantiū, & conſequendi poſſeſſionem, neceſſarium eſt probare de lite, obitu collitigantis in poſſeſſione, & Clericati impetrantis.*
2 *Lis probatur ex commiſſione præſentata, & cum citatione cum inſertione d. commiſſionis exequuta in perſonam, & data abſentia domi dimiſſa copia, vel & in Eccleſia Parochiali, & n. 3.*
4 *Affixio autem Eccleſiæ non eſt neceſſaria; quando in perſonam, aut domi ſit citatio.*
5 *Lis eſt neceſſaria; vt intret ſubrogatio, eo quia beneficium ſit litigioſum.*
6 *Commiſſio ſuper iactationibus operatur litem.*
7 *Clauſulam, quam & quas clauſula cum omnibus incidentibus, & toto negotio, operantur commiſſionem negotij principalis.*
8 *Et operantur litigioſum reddi beneficium.*
9 *Mandatum probatur præſumptiuè ex reproductione*

iurium, proſequutione litis, & impenſis.
10 *Obitus, & mors probatur ex publica voce, & fama.*
11 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
12 *Clericatus probatur ex literis patentibus ordinarij.*
13 *Item ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus.*

Deciſio LXXIII.

CVm Ioachimus fuiſſet gratioſe ſubrogatus non
ſolum ad ius Arnoldi collitigantis, ſed etiam
ad ius, & poſſeſſionem Franciſci, per cuius obitum
canonicatus an. ea vacauerat, à Rota poſtulauit im-
miſſionem, & illi dandam Domini reſponderunt;
probatis enim tribus extremis; quæ hic iuſtificata
vndequaque viſa ſunt, nempe lit., obitu collitigantis
in poſſeſſione, & propterea clericatu nunquam dene-
1 gari conſueuit. Vt apud S.me.Greg XV. dec. 307. n.
1, & in recent. dec. 321. & 619. & 700. n. 1 parte 1.
Lis autem hic probabatur ex commiſſione præſen-
2 tata in Rota a Ioachimo *Rot.* dec. 9. de cauſ poſſ. &
propr. & dec 6 vt lit. pend. in nou. *Caſſad.* dec. 6. de
reſcript. & d. dec. 619. n. 2. p. 1. recent. Necnon ex ci-
tatione cum inſertione dicta commiſſionis decreta,
atque in partibus executa, ſi non perſonaliter contra
Arnoldum propter eius abſentiam, ſaltem in domo
ſolitæ habitationis, in eccleſia Parochiali, & in Ca-
thedrali Leodien. ſub qua ſitus eſt canonicatus, de
quo agitur, & in eiuſdem eccleſiæ capitulo, & ſem-
per dict. citationum in vnoquoque loco copia affi-
xa fuit, & demum executa in perſonam procurato-
ris Arnoldi hec ratione pien. tantum poſſeſſionem; quæ
citationes poſtea etiam reproductæ indubitanter
4 ſunt ſufficientes, his enim nedum ſatisfactum, ſed
pinguius adimpleta eſt modus præſcriptus in
clem. n. cauſam de elect. ea qua Palatium acce-
pit formam citandi abſentem, vt refert *Caſſad.*
dec. 1. numer 4. de appell. quia ſecundum eam for-
mam non erat opus affixione vt in d. clem. & apud
Caſſad.
Nec Domini ambigerunt; quin ex dicta commiſ-
ſione ſit inducta lis ſuper titulo prout requiritur ad
effectum vt beneficium dicatur litigioſum, & intret
5 ſubrogatio ad *Innoc* in capit. a. n. 2. vt lit. pend. *Caſ-
ſad.* dec. 6. n. 2. de reſcript. & paſſim approbatum fuit
in Rota vt in dec. 342. n. 2. 1. p. recent. coram S. me.
Gregorio XV dec. 335. n. 1 & 2 Quoniam hic com-
miſſio erat iactationis & iactationum, per quam cum
6 nulla extet taxatiua, dicitur inducta lis tam ſuper
poſſeſſorio, quam petitorio *Caſſad.* dec. 6. per tot. de
reſcript. plene *Mandoſ.* in reg. de ſubrogandis q. 14.
n. 4. 5 & 6. Concurrentibus præſertim tribus vrgen-
tiſſimis clauſulis, nempe, quam & quas, item alia, cũ
omnibus incidentibus & dependentib. emergenti-
bus annexis, & connexis, & demum illa, cum toto
negotio principali, per quas ſingulas videtur tam
7 petitorium, quam poſſeſſorium commiſſum, prout
de premiſſis tradunt *Gomez* in reg. de infi. m. reſign. q.
34. n. 4. *Molod.* dec. 6. in fin. de reſcript. *Rota* dec. 06.
n. 1. p. 1. & dec 455. n. 2 p. 2. recent. de ſecunda mil-
lies firmauit Rota vt apud *Bellam.* dec. 618. in fin.
Caſſad. dec. 9 n. 14. de cauſ. poſſ. & propr. & inter di-
uerſor dec. 187. n. 6. p. 2 & inter recent. dec. 342. n. 2.
2 p. Et de 3. quæ ſola ſufficeret, eſt deciſio *Caputaq.*
1. 2. n. 1. & 2. 1. p. & aliæ, & conſequenter cum in di-
cta commiſſione vtrumque fuerit deductum, effe-
ctum fuit litigioſum beneficium, & intrat ſubroga-
8 tio iuxt. textum c. 2. vt lit. pend. & *Rot.* d. dec. 342. nu.
2. p. 1. recent.
Quæ & eo certiora viſa ſunt, cum Arnoldus com-
paruerit coram Iudice remiſſoriæ Rotali, & conſti-
tuerit procuratorem ſpecialem ad viden. iurare te-
ſtes, & proinde ita conſenſerit in iuriſdictionem
Rotæ, & declarando, ſe habuiſſe notitiam omnium
præcedentium actorum, ea approbaſſe, & ratificaſſe
videatur.
Neque obſtare dixerunt Domini, quod qui huc vſ-
que cauſam egit nomine Arnoldi, non exhibuerit 9
mandatum; quia ſufficienter probari viſum eſt ex re-
productione Iurium, & proſecutione litis, & impen-
ſis in cauſa factis *Rot* dec 185. n. 3. p. 2 recent & co-
ram S. me Gregorio XV dec. 44. & dec. 86 n. 2.
De obitu autem Arnoldi non erat quod dubitare-
tur; quia de illo conſtat nedum ex teſtibus in curia
examinatis deponentibus de publica voce & fama
qui ſufficerent ad effectum huius ſubrogationis *Put.* 10
dec. 266. lib. 3. *Rot.* dec. 46. n. 1. p. 2. diu & coram S.
me Gregor. XV. dec. 166. n. 7. ſed etiam ex aliis exa-
minatis in partibus.
De Franciſci autem obitu, & quidem in poſſeſ-
ſione huius canonicatus conſtabat ex depoſitionibus
teſtium in Rota examinatorum, & dicentium, eum
fuiſſe canonicum, & percepiſſe fructus ea canonica-
tu vſque ad obitum; ex qua perceptione probatur 11
vera poſſeſſio *l.* 2. C de acq. poſſ. l. Titia, & ibi com-
muniter DD. ff. de ſolut. *Rot.* dec. 619 n. 5 p. 1. recent.
Poſtremo innotuit clericatus Ioachimi nedum ex
litteris patentibus c. 2. de cleric. peregr. *Rot.* dec. 715.
nu 3. in fin p. 1. & 455. nu 7. p. 2. recent. & in Ripana 12
beneficij 27. Iunij 1622. coram me, Verum etiam ex
teſtibus, qui de publica voce, & fama deponentes
bene probant, Ioachimum clericali caractere eſſe in-
ſignitum *Rot.* dec. 116. n. 3. p. 2 recent. & prius dec. 13
629. n. 3. p. 1. Et ibidem in fin. ſubditur, quod mortuo
collitigante recte proceditur per contradictas *Rot.*
dec. 6. Vt lit pend. in nou. Prout hic tam contra om-
nes ſua intereſſe putantes, quam contra etiam pin-
truſum prouiſum à Capitulo lite pendente proceſ-
ſum fuit &c.

Paduana Coadiutoriæ.
Lunæ 6. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Ad coadiatoriæ gratiam impetratam iuſtificationem nonnulla in ſpecie probanda ſunt, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Appellans tenetur transportare acta.*
2 *Maxime ex Concilio Tridentino in cauſa Beneficiali.*
3 *Literæ Apoſtolicæ non ſunt exequendæ niſi citata parte.*
4 *Prout non Inſtrumentum vallatum clauſula Camerali.*
5 *Appellatio debet proſequi intra annum, alias efficitur deſerta.*
6 *Et ſententia exinde lata vitio nullitatis ſubiacet.*
7 *Gratia eſt iuſtificanda per impetrantem, alias non poſſunt litteræ exequi.*
8 *Maior idoneitas requiritur ad curam Animarum, quam ad beneficium ſimplex.*
9 *Idoneitas probanda eſt habita ratione temporis grauia.*

Deciſio

Deciſio LXXIV.

DOmini dixerunt, ſentẽtiam à Vicario Piſauren.
latam cum omnibus inde ſequutis nullam eſſe
& reuocandam. Et mo.i ſunt, quia dicta ſententia
nullitatibus, ac iniuſtitia laborare viſa eſt.

Nullitatibus, tum quia acta prioris inſtantię coram
1 Vicario Patauino non fuerunt tranſportata coram
ipſo Vicario Piſauren. Iudice appellationis, & pro-
inde huiuſmodi ſententia Piſaurenſia omnino nulla
2 fuit *Caſ. de Graſſ.* dec. 9. nu. 5. de cauſ. poſſ. & propr.
Præſertim ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini
ſeſſ. 24. c. 20 cum ſimus in cauſa eccleſiaſtica poſt al-
legatos in cauſa Albanen. beneficiorum coram R.P.
D. meo *Pironano*, quæ eſt dec. 356. nu. 1. poſt 2. vol.
conſ. *Farinac.*

Tum etiam quia, quod peius eſt, coram eodem
Vicario Piſauren. non fuerunt exhibitæ litteræ Apo-
ſtolicæ, de quarum executione agebatur, & tamen
3 illis non viſis pronunciauit, male iudicatum, & bene
appellatum, & Hieronymum eſſe admittendum ad
4 Coadiutoriam; & proinde nullitas eſt euidens, ſicut
dicitur de instrumento camerali, quod niſi produ-
catur in actis parte citata, mandatum eſt nullum Ro-
ta in Ferrentiua Ferreriæ prima Iulij 1605. coram
bo. me. *Penia*, & in Romana cenſus 4. Decembris
1595. coram bo. me. Card. *Pāphilio*, & aliis in cauſis.

Tertiam addebant nullitatem, quia illa ſententia
lata fuit in gradu appellationis, & tamen appellatio
erat deſerta, quia interpoſita fuit de menſe Auguſti
anno 1620. & breue appellationis exhibitum fuerat
ſub die 10. Maij 1612. & eodem menſe pro lata ſen-
5 tentia, & ſic poſt annum, Quod tempus eſt fatale
appellationis auth. ei qui C. de tempor. & repar.
appell. Et conſequenter poſt huiuſmodi deſertionẽ
6 ſententia fuit nulla ex defectu iuriſdictionis *Gabr.*
conſ. 54. n. 1. lib. 1. *Mohedan.* dec. 9. de appell. *Caſ. de
Graſſ.* dec. 1. n. 1. eod. tit. Card. *Seraph.* dec. 597. n. 1.

Iniuſtitia autem detegebatur, quia dato litteras
fuiſſe in actis productas, attamen debebant iuſtifi-
cari quoad omnia narrata, vt circa ætatem coadiutr
7 84. annorum valorem beneficij, Clericatum, Per-
tinentiam collationis iſtius Manſionariæ, & alia
de quibus in litteris, & certum eſt, non potuiſſe de-
ueniri ad executionem niſi literis iuſtificatis cap. 2.
de lit. conteſt. in 6. *Caputaq.* dec. 39. p. 2. Card *Seraph.*
dec. 1400. n. 1. Pręcipue autem erat iuſtificanda ido-
neitas perſonę Hieronymi tam circa litteraturam,
quam circa mores, & prudẽtiam, quorum cognitio
fuit demandata executori dictarum litterarum cum
clauſula, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, &
infra, ſi dictus Hieronymus ad id fuerit repertus ido-
neus, & ibi dicto Hieronymo ad id reperto idoneo;
vt in d. litteris Apoſtolicis, adeo vt appareat enixa
voluntas Papæ circa dict. idoneitatem coadiutoris.

Nec ſuffragari viſum fuit Hieronymo examen, &
approbatio coram Iudicibus Synodalibus Piſauren.
non ſolum quia dicta approbatio eſt ſimplex, non
autem ad curam animarum quam habet annexam
Manſionaria, ad quam Hieronymus fuit datus coad-
iutor; Et nulli dubium eſt, maiorem idoneitatem re-
quiri ad curam animarum, quam ad beneficium ſim-
8 plex ad *Dec.* in c. cũ in cunctis n. 34. & ſeqq. de elect.
ac *Gemin.* conſ. 111. n. 1. & licet relatio dicat, eſſe ido-
neum ad coadiutoriam de qua agitur, attamen ſi lit-
teræ coadiutoriæ non fuerunt productæ; neque per
examinatores, nec per Vicarium Piſauren. viſæ vt
ſupra, non potuerunt diuinare, quod coadiutoria

Deciſ. Clem. Merlini.

haberet annexam curam animarum; Verum etiam
quia hæc idoneitas requiritur de tempore gratiæ c. 9
ſi eo tempore, & ibi gloſ. in verbo effectus de reſ-
cript. in 6. At tempus gratiæ Hieronymi fuit de anno
1618. tempus vero examinis, & approbationis Pi-
ſauren. anno 1622. & ideo ex hoc examine poſt qua-
tuor annos acto non iuſtificatur qualitas idoneita-
tis, cum potuerit hoc temporis ſpatio addiſcere *Me-
noch.* de præſumpt. q. 24. num. 50. & ſeqq. lib. 1. &
fuit dictum in Pampilonen. de Ital. 26. Iunij 1619.
coram R. D. meo *Datario*, & dec. 505. nu. 4. p. 2. re-
cent. & in aliis.

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Monopolitan. Capellaniæ.

Veneris 10. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Patet ex ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Apellans tenetur intra terminum Iuris redire prò Apoſtolis.*

Deciſio LXXV.

DOmini dixerunt, conſtare de re iudicata; quan-
doquidem cum Cæſar appellaſſet à ſententia
in cauſa lata à R. D. meo *Canalerio*, qui dederat ter-
minum iuris, nec ipſe Cæſar appellans intra termi-
num redierit pro apoſtolis, nec cauſam appellatio-
nis committi inſteterit, indubitanter ſententia præ-
dicta R. D. mei *Canalerij* tranſiit in iudicatum c. ab 1
eo de appell. in 6. clem. quamuis eodem tit. *Caput.*
dec. 39. p. 1. *Voſtr.* in prax. lib. 7. c. 3. num. 37 *Modern.*
Rom. de appell. lib. 3. c 2. qu. 13. art. 6. n. 24. *Rot.* dec.
50. de appell. in nou & in iiſdem terminis idem fuit
reſolutum in Segobien. Parochialis 2. Decembris
1601. coram bo. mem Card. *Pamphilio*, & in Firma-
na tutelæ 23. Maij 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo*;
Ipſius autem Cæſaris contumacia, vel procuratoris
eo maior viſa eſt, quia fuit quatuor iuxta ſolitum ci-
tationibus laceſſitus ad docen. de appellatione, &
eius legitima proſecutione & nihil vnquã exhibuit.

De iuſtitia vero ſententiæ non ambigerunt Domi-
ni; ſatis enim ſuperque iuſtificata viſa fuit nedum ex
prędicta deciſione coram eodem R. D meo *Canalerio*,
quam ex duabus aliis priua coram me in hac cauſa
factis in prima inſtantia.

Et ita informante tantum Franciſco, &c.

Vicen. Canonicatus.

Veneris 10. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Clauſula (parito iudicato) quomodo intelligatur;
& quando dicatur paritum, & de paritione non-
nulla.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (parito iudicato) in beneficialibus veriſi-*

*cator ex duobus reſtitutione 2empe facta poſſeſſio-
nis,& fructuum perceptionis.*

2 *Poſſeſſionis actualis non eſt neceſſaria reſtitutio, & ſufficit ſola patientia ingreſſus in poſſeſſionem aduerſarij.*

3 *Proteſtatio in dimiſſione poſſeſſionis, quod ſalua ſint iura in petitorio, & poſſeſſorio, non eſt prohibita in paritione iudicati.*

4 *Ciuilis poſſeſſio poteſt retineri, quando qui metu mandati reſtituit naturali etiam in terminis clauſula parito, & n.5.*

6 *Paritio in reſtitutione fructuum fit, quando intimatur parti, & aſſignatur tempus ad liquidandum, & tamen negligit pars liquidare.*

7 *Vt paritum dicatur iudicato, debet vltra fructus fieri reſtitutio etiam expenſarum. Contraria opinio verior. nu. 8.*

Deciſio LXXVI.

FVit per Dominos reſponſum, conſtare de ſuffi-
ciẽti paritione Ioannis Tries; viſũ enim fuit, duo
illa præſtitiſſe, quæ pro implemento clauſulæ Pa-
rito breui, neceſſaria eſſe millies reſoluit Rota nem-
pe poſſeſſionis dimiſſionem, & fructuum, ſiqui ſunt
percepti, reſtitutionem vt coram Cardin. *Seraph.*
1 dec.50.n.1.& dec.655.num.1.& coram S.me. Greg.
XV. dec 36 n.1.& dec.50.nn.1. & in Lendien. Ca-
pellæ 30. Maij 1616. coram R. P. D. meo *Remboldo*,
& aliis ſæpius.

Quod primum paritio innotuit ex dimiſſione poſ-
ſeſſionis naturalis iudicialiter facta ſub die 12. Octo-
bris 1622. Ac præſtatione patientię vt Antonius Pla
ingrederetur, & frueretur poſſeſſione canonicatus,
quæ ſola præſtatio patientiæ etiam non pręcedente
alia poſitiua dimiſſione ſufficeret ad paritionem in-
2 dicandam *Mohed.* dec.9. de ſent.& re iud. & fuit re-
ſolutum in Tullen. ſeu nullius Senonen. Monaſterij
5. Iulij 1608 coram bo.me. Card. *Sacrato*, & in Nea-
politana beneficij 13. Iunij 1617.& in Foroliuien. be-
neficij 10. Martij præteriti corã R. P. D. meo *Vbaldo*.

Nec Ioannes redargui poſſe de contumacia vide-
batur ex eo, quod in actu dimiſſionis poſſeſſionis re-
3 ſeruauerit ſibi iura nedum in petitorio, verum etiam
in poſſeſſorio; quia cum non teneretur renũciare iu-
ribus ſuis, vt fuit conſideratum in dicta Neapolitana,
potuit eadem iura ſibi expreſſe reſeruare, alias durũ
videretur, quem compelli ad poſſeſſionẽ animo hæ-
rentem dimittendam, quippe hoc modo cogeretur,
vt inuitus haberet ſe pro ſpoliato, cum tamen fieri
poſſet, quod Iudex nec rite, nec recte proceſſerit, quo
caſu qui non habuit ſe pro ſpoliato poteſt ob dictam
ciuilem poſſeſſionem animo retentam obtinere ma-
nutentionem etiam in naturali poſſeſſione, quo pre-
ſidio priuaretur dimittendo prædictam poſſeſſionẽ
ciuilẽ, & conſequenter præſtatio ipſa patientię præ-
uia etiam reſeruatione prędicta ſatis videtur operari
obedientiam mandato Iudicis vt conferunt tradita
in Toletana iuris decimandi 8. Nouembris 1583 &
in eadem 19. Nouembris 1593. coram bo.me. Card.
Pamphilio impreſſis apud *Garc.* de benefic. p. 6. c. 3.
n.145.& 146.& magis in ſpecie in Maioricen. bene-
ficij 24. Nouembris 1610. coram R. D. meo Patriar-
4 cha *Manzanedo*, quæ eſt inter recent. dec.319. n. 2. ad
fin. p.2 Et in terminis huiuſmodi præſeruationis iu-
rium tam in petitorio, quam poſſeſſorio in Theati-
na ſeu nullius iuriſdictionis de Atiſſa 2. Aprilis 1618.
coram R. D. meo *Decano*.

Quod fructus nihil erat parendum, quia Ioannes
appræhendit poſſeſſionem canonicatus ſub die 24.
Aprilis anni 1621. Et de conſuetudine eccleſiæ Vi-
cen. vt dicebatur, fructus primi anni ſpectant ad hę-
redes canonici defuncti, fructus vero ſequentis anni
1622 nondum erant diuiſi tempore, quo diſceſſit
Ioannes ab illis partibus, vnde ad illius manus nulli
peruenerant fructus; Et omnis tollitus ſcrupulus ex
quo Ioannes obtinuit commiſſionem præfixionis
termini Antonio ad liquidandum fructus iuxta pra-
xim, de qua Card. *Seraph.* dec.655.n.4. quo termino 6
præfixo quatuor menſium, ac intimato, & elapſo
abſque vlla liquidatione ab Antonio facta, cenſeri
debet paritum, & procedi poteſt ad vlteriora vt per
Seraph. alleg. dec.n.4. cum aliis relatis per *Garc.* de
benefic. p 6.c.3.n.137. in fin.

De expenſis vero Domini dixerunt nullam eſſe ha-
bendam rationem; quia quiquid dixerit *Gonzal.* ad 7
reg.8. poſt gloſ.9. in Annot. contr. nullit. & attent.
n.249. illa non continentur in clauſula, parito bre-
ui, iuxta opinionem, quam tenet Rota vt apud S.me. 8
Greg. XV. dec.36.n.4.d. dec.519.n.2.p 2. in recent.
& prius in Carthaginen. fructuum 28. Septembris
1586. coram *Robuſterio*, & in Pampilonen, beneficij
28. Iunij 1587. coram Card. *Blanchetto*, & alias ſæ-
piſſime.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Dotis.

Luna 13. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Per ſolutionem quando non extinguatur hypotheca. Pro Dote quæritur ius, & actio abſque ſtipulatione Mulieris abſentis. In cauſa Dotis non poteſt à Marito fieri præiudicium Vxori.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum competit probatis extremis poſſeſſionis debitoris, & Rei conuenti vna cum credito hypothecario.*

2 *Hypotheca extinguitur mediante ſolutione.*

3 *Fallit, quando non legitime fuit facta ſolutio.*

4 *Mulieri per pacta fauorabilia in contractu dotis appoſita quæritur ius ſine ſtipulatione, quamuis abſenti.*

5 *Per conſtitutionem dotis à patre factam genero inducitur donatio ad fauorem filia abſentis, & 6.*

7 *Et quæritur ius ipſo iure perfecte abſque ſtipulatione.*

8 *Inducitur que à lege tacita legalis ſtipulatio.*

9 *Per ſtipulationem Notarij quæritur ipſo iure abſenti ius.*

10 *Iuri quæſito ex tacita ſtipulatione mulieri non poteſt fieri præiudicium à patre, & viro.*

11 *Dictio, vt ſupra, eſt relatiua, & repetitiua præcedentium.*

12 *Emptor non tenetur eſſe ſolicitus de implicatione pretij ſoluti.*

13 *Fallit in caſu dotis inueſtienda de ſcientia, & conſenſu emptoris.*

14 *Pactum de inueſtiendo remiſſum cenſetur: dum fit ſimpliciter ſolutio pecuniæ inueſtienda.*

15 *Sed non in præiudicium tertij.*

16 *Fideiuſſor pro dote prohibetur à iure.*

17 *Fallit iuramento, quod non eſt prohibitum.*

Deci-

Deciſio LXXVII.

DOmini cenſuerunt, confirmandam eſſe ſenten-
tiam A. C. in qua fuit ad fauorem Angelicæ
decreta vigore Saluiani immiſſio in poſſeſſionem
cenſus, de quo agebatur; Extrema enim neceſſaria
pro illo interdicto non controuertebantur, nem-
1 pè poſſeſſio eiuſdem cenſus reſpectu olim Gaſpa-
ris debitoris, & modo Clarieis reæ conuentæ, Cre-
ditum autem ipſius Angelicæ vna cum hypotheca
ſpeciali in dicto cenſu donec dos integra perſolue-
retur, apparebat ex inſtrumento publico pactorum
matrimonialium interdicto Gaſparem patrem An-
gelicæ, & Auguſtinum eius generum, & proindè his
concurrentibus juremerito erat locus Saluiano *An-
gel.* in §. item Seruiana Inſtit. de actio. *Roland.* conſ.
14. num. 13. lib. 1. *Rot.* deciſ. 294. num. 1. & 3 part. 1.
recent. Et in terminis Saluiani intentati contra cen-
ſum fuit dictum in Romana Saluiani 15. Aprilis
1622. coram me.

Neque obſtat, quod dos fuerit integre ſoluta Au-
guſtino per Gaſparem, & ideo ſolutione debiti fue-
rit extincta omni. hypotheca, §. 1. inſtit. quibus mod.
toll. obligat. leg. ſi rem § omnis, *D.* de pignor. actio.
2 Quoniam fuit reſponſum, id verum eſſe quoties ſo-
lutio ipſa legitimè facta fuerit vt declarat *Angel.*
in dict. §. 1. num. 1. Inſtit. quibus mod. toll. obligat.
3 Solutio autem facta per Gaſparem non fuit huiuſ-
modi, vigore enim inſtrumenti dotalis pecunia erat
in ipſo actu ſolutionis eroganda in aliquod inueſti-
mentum rei ſtabilis, cenſus, ſeu locorum Montium
non vacabilium, quæ perpetuo conſiſterent pro fun-
do dotali, & ad fauorem eiuſdem Angelicæ pro illius
tuta conſeruatione dotis, pro qua Angelicam tam
dictus Gaſpar pater, quam Notarius expreſsè fue-
runt ſtipulati, pacto etiam addito, quod eueniente
caſu extinctionis dicti cenſus in fauorem Angelicæ
ſpecialiter hypothecati, illius pretium conuerteretur
in emptionem identidem rei immobilis pro aſſecu-
ratione eiuſdem dotis, & propterea huiuſmodi pa-
ctum inueſtimenti in actu ſolutionis faciendi fuit
4 principaliter adiectum in fauorem Angelicæ, & illi
etiam abſque ope alicuius expreſſæ ſtipulationis jus
quæſitum fuit ad leg. vnic. in princip. & §. accedit,
Codic. de rei vxor. act. *Dec.* conſil. 35. num. 1. *Pere
grin.* de Iureſiſc. lib. 6. tit. 1. num. 22. & de fideicomm.
5 artic. 51. num. 3. in fin. 54. & 57. Quod eſt ſpeciale
dotis, vt in illa ius quæratur abſenti contra regu-
lam leg. abſenti de donat. hodiè enim ex ſpeciali be-
6 neficio Iuſtiniani nedū ex promiſſione facta à patre
genero de dote inducitur eiuſdem dotis donatio in
7 fauorem filiæ vt in leg. fin. Codic. de jur. dot. & in
leg. fin. Codic. de dot. promiſſ. *Salycet.* in leg. ex morte
Cod. de pact. conuent. Et illi jus dicitur ſtatim perfe-
ctè quæſitum *Angel.* in leg. quoties ff. ſolut. matrim.
Gabr. conſ. 58. num. 9. verſ. cum igitur. Verum etiam
pro eadem dote, filia quamuis ignorante, & abſen-
te, ipſo iure inducitur tacita legalis ſtipulatio vt in
dict. leg. vnic. in princip. & in §. accedit *Peregrin.* &
Dec. loc. cita. & *Ioann. Boſcheus* in tract. de nupt. li. 4.
num. 3. Sed hic videmur verſari extra omnem diffi-
cultatem, tum ob expreſſam ſtipulationem patris, &
Notarij pro Angelica, tum ob ratificationē in eiuſ-
dem Angelicæ deſumptam ex contractu matrimo-
8 nij ſubſequuto inter illam, & Auguſtinum, & ſic
indubitanter jus quæſitum fuit eidem Angelicæ

Deciſ. Clem. Merlini.

Dec. dict. conſil 35 num. 2. & 3. & *Peregr.* dict. art. 51.
num. 50. 51. in fin. & 54.

Quo poſito neceſſario ſubſequitur; huiuſmodi
pactum in inſtrumento dotali ad fauorem Angeli-
cæ appoſitum non potuiſſe abſque illius conſenſu,
& ſolo facto patris, & viri remitti, & dictum inue-
ſtimentum prætermitti in eiuſdem Angelicæ præ-
iudicium, cuius deterior non potuit fieri conditio
à patre, & marito poſt jus illi quæſitum in dote, &
pacto juxta not. in l. cum à ſocero, & benè ibi not. 9
Bald. in princip. & leg. fin. §. vtramque, ibi liberalitas
itaque talis remaneat vera, & irreuocabilis, Cod. de
iur. dot. *Peregr.* dict. artic. 51. num. 51. *Gabr.* conſ. 58. 10
nu. 3. & 9. lib. 1.

Et hoc etiam videntur ſenſiſſe ipſi Gaſpar, & Au-
guſtinus in inſtrumento dotali; quandoquidem ibi
expreſsè conuenerunt; vt dictus cenſus eſſet hypo-
thecatus donec fuiſſet dos integre ſoluta vt ſuprà
(ſunt verba inſtrumenti.) Quæ dictio, vt ſuprà, eſt
relatiua, & repetitiua præcedentium qualitatum l. 2. 11
§. 1. hoc edicto, & ibi not. *Bart.* ff. de poſtulan. d. *Pariſ.*
conſil. 19. num. 68. lib. 2. *Socin.* jun. conſil. 170. num.
33. lib. 2. Vnde ad extinctionem hypothecæ, & libe-
rationem Gaſparis oporteret oſtendere, quod dos
eſſet ſoluta, vt ſuprà eſſe ſoluendam conuenerant
partes; Modus autem ſoluendi ſuprà expreſſus erat,
vt reliqua ſcuta 500. teneretur maritus in actu ſolu-
tionis reinueſtire in re ſtabili pro fundo dotali, &
ad fauorem Angelicæ patre, & Notario pro ea ſti-
pulantibus, & conſequenter, cum ſolutio non fuerit
facta eo modo, vt inter partes eſt in confeſſo, adhuc
hypotheca in dicto cenſu durat ad fauorem filiæ
etiam juxta intentionem ipſarum partium.

Ex his etiam viſum fuit, non applicari concluſio-
nem illam; quod emptor non debeat eſſe ſolicitus,
quod pretium erogaretur in cauſam expreſſam, niſi 12
ſimus in mutuo, vel depoſito, vel venderetur res Eccle-
ſiæ pro debitis ſoluendis iuxta deciſ. *Sard.* 156. nu. 9.
vbi de communi *Molin.* de primog. Hiſpan. lib. 4.
cap. 4. num. 10. & 22. *Rot.* dec. 581. nu. 5. & in eadem
cauſa dec. 511. num. 9 & 33. coram S. me. Greg. XV.
Quia benè procederet, ſi res ageretur inter Gaſpa-
rem, & Auguſtinum tantum, ſufficeret enim Gaſpa-
ri Socero ſoluiſſe dotem, nec inuigilare debuiſſet, vt 13
pecuniæ inueſtirentur, ſed hic adeſt intereſſe ipſius
mulieris, pro qua ſignanter ipſe pater, & Notarius
ſtipulati ſunt, ſcuta 500. ſolui eo modo, quo fuit con-
uentum, & donec tali modo ſolueretur, hypotheca-
tus fuit cenſus, de quo agitur.

Et ita etiam remouetur, quod iſtud pactum
Inueſtiendi videatur remiſſum, dum aliter ſolu- 14
tio ſequuta fuit, quam fuerit conuentum ad *Ruin.*
conſil. 45. numero 7. libro 5. Quia quidquid eſſet
dicendum inter patrem ſoluentem, & maritum,
cui facta fuit ſolutio, non potuit remitti huiuſ-
modi pactum, & inueſtimentum negligi, &
ſic deterior fieri conditio Angelicæ, in cuius tan-
tum fauorem dictum pactum fuit appoſitum, &
quæ ſolutioni difformi à pacto nullatenus con-
ſenſit.

Nec quidquam etiam facit, quod fideiuſſiones pro
dote ſint prohibitæ l. 1. & 2. C. Ne fideiuſſ. dot. dent. 16
quia Angelica non agit vigore alicuius fideiuſſionis;
ſed agit remedio Saluiani contra cenſum in ſpecie
hypothecatum, donec dicta ſcuta 500. inueſtirentur 17
in re ſtabili.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Saluiani Interdicti.
Veneris 24. Nouembris 1622.

ARGVMENTVM.

Res in particularibus non ſuccedit loco prætij.

SVMMARIVM.

1 *Salaianum non competit, quando non probatur bona petita de tempore obligationis, vel poſtea fuiſſe in poſſeſſione debitoris.*

2 *Res non ſuccedit loco pretij.*
Res acquiſita ex pecunia mea non afficitur mea, ibidem.

3 *Pactum quod bona acquiſita ſint obligata, & ſubiecta omnibus oneribus, vinculis, & obligationibus, debet interpretari ad fauorem eius, cum quo fuit contractum.*

4 *Verba relatiua ſunt limitanda, & reſtringenda, ad precedentem diſpoſitionem.*

Deciſio LXXVIII.

RESponſum fuit, non intrare Saluianum; quia non probatur, loca Montium, in quorum poſſeſſionem immitti petebant creditores Ioan. Franciſci, vnquam per ipſum Ioan. Franciſcum debitorem fuiſſe poſſeſſa, nec in illius dominio; & conſequenter, cum non conſtet de hypotheca, quam certum eſt
1 ſuper re aliena cadere non poſſe l. 1. §. 1. ff. de pignor. cum aliis, ceſſat *Saluiani* interdicti remedium *Bart.* in l. 1. num. 2. ff. de *Saluian.* interd. & in l. in princip. Cod. de precar. *Neguſ.* de pignor. & hypoth. 3. memb. 8. p. num. 19. verſic. 2. concluſ. *Roland* conſil. 14. num. 23. vol. 1. *Surd.* conſil. 131. num. 11. Card. *Seraphin.* deciſ. 579. num. 1. *Rot.* deciſ. 9 num. 40. & deciſ. 31. num. 3. inter impreſſ. poſt. tract. *Pacific.* de Saluian. interd.

Neque obſtat, quod idem D. Ioann. Franciſcus poſſederit cenſum ſcutorum 1000. & quod D. Aſtius poſtquam eumdem cenſum mediante ſubhaſtatione, & deliberatione acquiſiuit, retrouendiderit, &
2 pecuniæ redactæ ex huiuſmodi retrouenditione cenſus fuerint in dictis locis Montium inueſtitæ; quoniam non propterea ſequitur eadem loca Montium fuiſſe in locum dicti cenſus ſubrogata etiam quoad hypothecam in creditorum fauorem; In particularibus enim res non ſuccedit loco pretij, & res empta ex pecunia mea non efficitur mea, nec acquiritur jus alteri, quamuis jus haberet ſuper pecunia leg. ſed etſi lege, §. 1. & ibi *Bartol.* & alij, D. de petit.
3 hæredit. *Ruin.* conſil. 97. num. 11. & ſeq. vol. 1. cum aliis congeſtis per *Tiraquel.* de retract. conſang. §. 32. gloſſ. 1. num. 15. *Pacific.* de *Saluian.* inſpect. 3. cap. 2. num. 608. 610. & ſeq. & *Rot.* deciſ. 148. num. 3. & 4. ibidem impreſſa.

Neque etiam obſtat, quod dicta loca Montium empta fuerint cum expreſſa declaratione, quod illa ſtare deberent obnoxia, & ſuppoſita omnibus conditionibus, vinculis, & obligationibus contentis, & expreſſis in inſtrumentis venditionis, ſeu retrouen-
4 ditionis, necnon dicti cenſus, & illius retrouenditionis. Quia fuit reſponſum, conuentionem & declarationem huiuſmodi eſſe intelligendam de omnibus vinculis, & obligationibus ad fauorem Illuſtriſſ. D. Cardinal. & Excellen. D. Principis Burgheſij ipſorum bonorum emptoris; hæc enim tantum in dictis inſtrumentis expreſsè leguntur, & nullatenus intelligi poſſe videntur de vinculis, obligationibus, & hypothecis ad fauorem aliorum creditorum, de quibus in iiſdem inſtrumentis nulla prorſus mentio facta reperitur; diſpoſitio enim facta per verba relatiua limitari, & reſtringi debet, ne plus contineat, quam in relato reperiatur expreſſum *Dec.* conſil. 63. num. 5. *Pariſ.* conſil. 22. num. 10. lib. 1. *Rot.* deciſ. 27. nu. 2. p. 2. diuerſ. & dec. 429. nu 2. p 2. recent.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Pacen. Capellaniæ.
Veneris 24. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Beneficium, quod non efficiatur collatiuum, & dicatur merè prophanum ex quibus dignoſcatur. Identitas quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt fundator alicuius beneficij prohibere, vt non efficiatur collatitium, ſed quod ſit prophanum, & Capellanus deputetur in eo amouibilis, & iudicetur tanquam legatum pium.*

2 *Et tale beneficium non ſubiacet regulæ Cancellariæ Octauæ.*

3 *Et propterea non datur occupatio poſſeſſionis illius per obitum nomine Cameræ.*

4 *Vltimus ſtatus beneficij non attenditur, quando docetur de contrario incontinenti, & num. 5.*

6 *Ad inducendam mutationem beneficij requiritur quadragenaria.*

7 *Et quod ordinarius habuerit ſcientiam ſtatus beneficij, & voluerit conſtituere beneficium Eccleſiaſticum.*

8 *Diuerſitas nominis non attenditur, quando de identitate corporis conſtat.*

9 *Identitas remanet probata ex duabus concordibus demonſtrationibus.*

Deciſio LXXIX.

PRæſuppoſito quod teſtamentum ſit in forma probanti, Viſum eſt Dominis illud releuare ad effectum vt Capellania, de qua agitur, cenſeri debeat libera, & immunis ab omni, & quacumque reſeruatione, ac Breue de capienda poſſeſſione illius nomine Cameræ obtentum per Petrum de Torres prouiſum apoſtolicum non veniat exequendum, eo quod nitatur reſeruatione dumtaxat. Et moti ſunt, quia ex tenore dicti teſtamenti conſtat, iſtam Capellaniam non eſſe beneficium Eccleſiaſticum, nec in ſtatu collatiuo, ſed ſimplex legatum pium relictum à teſtatrice, vt celebrentur Miſſæ pro animabus defunctorum conditione adiecta, quod huiuſmodi relictum ſemper debeat remanere prophanum, Epiſcopo, vel Sedi Apoſtolicæ quoad illius diſpoſitionem nullo vnquam tempore ſubiectum, & ad ſimplicem nominationem Abbatis, ac Monialium S. Claræ coniunctim cum Didaco Rodriquez, aliiſque nepotibus teſtatricis, & cum facultate ad nutum remouendi Capellanum, & alium deputandi, Quæ omnia repugnant naturæ beneficij Eccle-
ſiaſtici, Vt prudenter fuit conſideratum in hac cauſa 1
ſub die 27. Martij, & 9. Iunij prætcriti coram R. D.
meo *Datario*; Itaut ceſſet vacatio & quælibet reſer- 2
uatio, cum regul. 8. non habeat locum, niſi in bene-
ficiis

2 ficiis Eccleſiaſticis, Vt in terminis loquendo de hu-
iuſmodi capellanis firmat *Gonzal.* cum aliis quos la-
tè refert ad regul. 8. gloſſ. v. num 20. & ſeq. Et con-
ſequenter non eſt locus executioni Breuis de ca-
pienda poſſeſſione nomine Cameræ, quod in reſer-
uatione fundatum eſt. Vt fuit reſolutum in Salaman-
tina canonicatus 1. Maij 1572. coram Oradino, in
Aſtoricen Prioratus 9. Decembris 1596. coram Lit-
ta, in Gerunden. beneficij 31. Maij 1600. & in Pam-
pilonen. parochialis de Azagra 17. Iunij 1601. co-
ram Corduba, in Vicen. beneficij 26. Februarij 1606.
coram bon. mem. Card. *Pamphilio*, & in eadem cau-
3 ſa 10. Decembris eiuſdem anni coram bon. memor.
Cardin. *Sacrato*, in Placentina beneficiorum 2. Maij
1603 coram Illuſtr. D. Cardin. *Millino*, & nouiſſimè
in Gerunden. Prioratus de Ridaura 4. Martij 1619.
coram R.P.D. meo *Vbaldo*.

Non obſtat vltimus capellanię ſtatus, juxta quem
fuit collata Franciſco Soto tanquam beneficium,
4 quod videtur ſufficere ad ſuſtinendam reſeruationem
ex allegat. per Informantes pro Torres; Id enim re-
ſpondetur non procedere, vbi incontinenti ex ipſo
fundationis inſtrumento docetur de ſtatu contrario
ad tradit. per *Calderin.* conſil. 23. de præben. *Rot.* in-
ter recent. dec. 188. num. 1. part. 1. & in hac cauſa die
27. Martij præteriti coram R. D. meo *Datario*, Quo
caſu ſtatus vltimus non attenditur, niſi probetur le-
gitimè præſcriptus ſpatio quadraginta annorum cap.
cum de beneficio, & ibi gloſſ. *Gemin.* nu. 8. *Franch.*
num. 5. & 6. de præben. in 6. *Felin* in capit. in noſtra
num. 45. de reſcript. *Silu.* de benefic. 1. p. quæſt. 11.
num. 127. *Rot.* inter recent dec. 188. ſub num. 1. dec.
229. num. 1. p. 1. & deciſ. 737. num. 6. p. 2. & in Sorana
beneficij 9. Decembris 1622. coram me. Et niſi etiam
conſtet, quod Epiſcopus, qui capellaniam contulit,
ſcientiam habuerit dict. fundationis, & voluerit im-
7 mutare illius ſtatum, & illam conſtituere benefi-
cium Eccleſiaſticum, Vt in dict. Sorana beneficij.

In quam ſententiam eo fuit procliuior Rota, quia
Ioannes, qui de dicta Capellania tanquam de bene-
ficio fuit prouiſus, & dict. Breue obtinuit, & in illius
juribus, & poſſeſſione fuit deinde Petrus ſubroga-
tus, quæ inquam Ioannes agnouit, & acquieuiſſe vi-
detur dictæ fundationi, cum intra biennium, poſt
quod deceſſit, nunquam reproduxerit monitorium
A.C. vigore dict. Breuis.

Nec obſtat quod dicitur, Capellaniam à Petro
impetratam non eſſe illam, de qua in teſtamento,
quod loquitur de capellania de Benferre, at iſta im-
petrata denominatur capellania del Poſito, & ſic
ſtante hac diuerſitate teſtamentum non releuet, ac
proinde non poſſit impedire Breuis executionem;
Nam tollitur obiectum, tum quia ex Iuribus datis
pro Ferdinando *Maraner.* In ſumm. num. 3. & 4. ap-
paret, Capellaniam vtroque modo fuiſſe nuncupa-
tam, ſcilicet del Poſito, & de Benferre; Et ideo cum
conſtet de identitate quoad eſſentiam, diuerſitas no-
minis non attenditur ad tradit. per *Bart.* conſil. 179.
num. 2. lib 1. *Ioan. de Anan.* conſ. 17. num. 10. *Rot.* dec.
506. num. 3. in fi. p. 1. recent.

Tum etiam quia in electionibus ad capellaniam
concordant duo confinia deſignata in teſtamento,
9 videlicet cum hæreditate Dominici Dauid, & cum
hæreditate del Pardo, Quæ duæ demonſtrationes ad
probandam identitatem bene ſufficiunt *Bart.* in leg.
demonſtratio nu. 14. & ibi *Caſtrenſ.* nu. 6 ff de cond.
& demonſtr. *Alexand.* conſil. 133. num. 5. lib. 1. *Corn.*
conſ. 6. num. 19. lib. 3. *Ruin.* conſ. 115. nu. 11. & ſeqq.
lib. 5. *Burſat.* conſ. 80. num. 3. *Rot.* dec. 706. num. 4 p. 2.
recent. & in Barchinonen. Murorum 10. Iunij 1615.
coram R.P.D. meo *Vereſpio*, Maximè cum concur-
rat etiam tertia demonſtratio, quod ſcilicet capella-
nia eſt ita in Eccleſia S. Michaëlis.

Neque etiam obſtat, quod ſcriptura hæc teſta-
menti ſit ſumptum ex ſumpto à tertio ſumpto, & ſic
nihil probet; quia huiuſmodi reſolutio capta fuit
cum præſuppoſito, vt dixi, Sine tamen veri præiudi-
cio, quod ipſa ſcriptura ſit vndequaque in forma
probanti; Et hoc ſtante dictum fuit, materiam in d.
ſcriptura contentam releuare ad effectum, de quo
agitur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Albanen. Donationis.
Luna 27. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de donatione propter nuptias quæ nempè, & quando deducatur, & de aliquibus augmentis eam inferentibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum obligatione Camerali vallatum facit probationem probatam, & manifeſtam.*
2 *Augmentum dotis factum à marito conſtante matrimonio reprobatur de iure communi, tanquam donatio inter virum, & vxorem.*
3 *Quod procedit etiam de iure municipali attenta diſpoſitione ſtatuti Vrbis cap. 135. 149. & 150. vnde etiamſi in Inſtrumento talis augmenti adſit obligatio Cameralis, tamen illud Inſtrumentum tanquam continens nullitatem, non meretur exequutionem.*
4 *Donatio propter nuptias fieri validè poteſt etiam ſtante matrimonio.*
5 *Donatio propter nuptias cum ſit donatio impropria, non requirit inſinuationem.*
6 *Præſertim ſi donatio fuerit facta à marito vxori, nam tunc in mulieris fauorem non requiritur inſinuatio.*
7 *Quod procedit etiamſi ſtatutaria ſolemnitates non fuerint obſeruatæ.*
8 *Donatio ad hoc vt dicatur propter nuptias, ſic nuncupari debet in Inſtrumento donationis.*
9 *Augmentum dotis factum in inſtrumento dotali dicitur donatio propter nuptias ſi non fuerit expreſſum.*
10 *Donationis propter nuptias proprium eſt recompenſare dotem.*
11 *Donatio propter nuptias antiquitus antiferna nuncupabatur.*
22 *Donatio propter nuptias de iure communi non eſt neceſſarium, vt ad vnguem reſpondeat doti.*
13 *Donatio propter nuptias non ad hæredes donatarij, ſed ad donantem reuertitur.*
14 *Antiquitus donatio propter nuptias ſeruiebat pro pignore dotis.*
15 *L. 1. ff. & C. de donatio. declaratur.*
16 *Donatio inter virum, & vxorem non eſt prohibita, quando eſt facta ante contractum matrimonij, vel in ipſo contractu.*
17 *Ratificatio pluries facta in actu teſtandi donationis propter nuptias iam facta aliquando inſeruire poteſt loco inſinuationis.*
18 *Verba in dubio potius præſumi debent ſtare demonſtratiuè, quam taxatiuè.*

19 *Amor, beneuolentia, ſeu liberalitas non repugnat donationi propter nuptias.*

Deciſio LXXX.

VNanimi Dominorum conſenſu reſponſum
fuit, mandatum A.C. eſſe exequendum; Illius
enim validitas in dubium non reuocabatur, de juſti-
tia verò ſatis conſtare dicebatur ex publico inſtru-
mento obligatione camerali vallato, quod probatio-
1 nem probatam, & manifeſtam facit *Crauett.* conſil.
317. num. 1 Card. *Seraph.* deciſ. 736. num. 1.

Nec viſum fuit obſtare quod per informantes pro
hæredibus q. Equitis Bernardini objiciebatur, ex
ipſiuſmet inſtrumenti inſpectione apparere de om-
nimoda illius, & contractus in eo contenti inuali-
ditate, tam attenta juris communis diſpoſitione, ſe-
cundum quam dotis augmentum factum à marito
conſtante matrimonio reprobatur tanquam dona-
2 tio inter virum, & vxorem prohibita l. 1. & l. 3. & to-
to tit. ff. & C. de donat. int. vir. & vxor. leg pt. C. de
donat. ant. nupt. leg. ſiquis vxori ſub conditione, ff. de
donat. int vir. & vxor. *Pariſ.* conſil. 56 num 45. lib. 3.
Gabr. conſil. 10 num. 3. verſic. cum igitur, & nu. 6. lib.
1. *Surd.* conſil. 164. num. 58. & conſil. 196 num. 25. &
26. Quam etiam ſtatutorum Vrbis libro 1. capit. 135.
149. & 150. Et conſequenter non eſſe executioni lo-
3 cum, etiamſi adſit cameralis obligatio, cum nullitas,
de qua incontinenti conſtat, illam retardet *Galles*, de
oblig camer. par. 1. quæſt 3 n. 2 & 3. & ſeqq. cum aliis
alleg. per Adden. ibi nu. 3. & ſeq.

Quoniam fuit reſponſum, contractum, de quo
agitur nil aliud eſſe, quam donationem quandam
4 propter nuptias, quæ fieri validè poteſt etiam con-
ſtante matrimonio vt eſt text. in leg. ſi conſtante,
Cod. de donat. ant. nupt. cuius Iuſtini patris ſanctio-
nem nedum ratam habuit, ſed pleniſſimo fini con-
gruentiorem aſſignando nuncupationem tradere
profeſſus eſt Iuſtinianus filius tam in §. eſt & aliud
inſtitut. de donat. quam in leg. cum multæ C. eodem
tit. de donat. ant. nupt. & idem paſſim tradiderunt
DD. *Surd.* deciſio. 214. num. 4. Card *Mantic.* de tacit.
& ambig libro 20. titul. 4. num. 2. & 5. & ſeqq. & alij.
Huiuſmodique donatio veluti impropria, & ob eau-
5 ſam inſinuationem non exigit leg. fi. & ibi not. *Bart.*
& communiter omnes, C. eodem tit. de donat. ant.
nupt. leg. vlt. §. 2. Cod. de jur. dot. *Guidonp.* deciſ. 325.
circa fin. *Menoch.* conſil. 261. num. 16. & ſeqq. Præ-
6 ſertim ſi donatio facta ſit à marito vxori, prout eſt
illa, de qua agitur: in mulieris enim fauorem hoc ca-
ſu non requiritur inſinuatio vt inquit textus in *No-
uell.* 119. Vt ſponſ. larg. ſpecialis ſit contract. & cla-
rius in *Nouell.* 127. §. illud quoque ibi, Non opponi,
mulieri, non inſinuatam fuiſſe donationem Authen.
vt fratr. fil. ſucced. Quidquid ſit quando agitur de
intereſſe mariti, & de illius lucro vt in dicto §. illud
quoque, & monent ibi DD. & alibi, & præſertim
Peregrin. conſil. 78. num. 8. lib. 3. in quibus terminis
loquitur *Surd.* conſil. 361. vt num. 24. contra D. Hie-
ronymam allegatis. Et ſuſtinetur talis donatio pro-
7 pter nuptias, etiamſi ſtatutariæ ſolemnitates in do-
nationibus exigitæ non fuerint ſeruatæ *Bald.* in au-
thent. ſo decurſum in fin. C. toties cita. tit. de donat.
ant. nupt. *Caputaq.* deciſ. 3. & deciſ. 199. par. 3. *Surd.*
dict. deciſ. 214 num. 15. & 16. & fuit etiam reſolu-
tum coram S. me Gregorio XV. deciſ. 563. Et in ter-
minis ſtatutorum Vrbis in Fanen. Saluiani 16. Mar-
tij 1618. coram R.P.D. meo *Pamphilio* eadem cauſa
cum dict. deciſ. 563. coram S. m. Greg XV. & coram
R.P.D. meo *Baratto* in Romana augmenti dotis 13.
Nouembris 1619. Ex quibus etiam deprehenditur,
donationem iſtam in dict. ſtatuto Vrbis c. 149. ſub-
ſcriptionem donantis, & duorum teſtium requiren-
te nequaquam comprehendi, prout nec etiam com-
prehenditur in aliis capp. Nam ſtatutum c. 135. quod
diſponit de donationibus inter virum, & vxorem,
ſignanter excipit caſus à jure permiſſos; Aliud verò
ſtatutum, de donationibus inſinuandis cap. 150. lo-
quitur de donationibus, quæ de jure inſinuationem
exigunt vt etiam conſiderabatur in dict. Fanen. co-
ram D. meo *Pamphilio*.

Neque obſtat, quod donatio prædicta non ſolum
non fuerit à contrahentibus nuncupata donatio pro- 8
pter nuptias, prout requiri videtur ex doct. *Salycet.*
in dict. leg fin. num. 4. in fin. & *Rot.* in prælleg. Ro-
mana augmenti, Sed immo potius ex ipſiuſmet in-
ſtrumenti lectura apparere videatur, fuiſſe, verum, ac
proprium dotis augmētum ibi (Auxit & augmenta-
uit dotem prædictam) quia cum augmentum hu-
iuſmodi factum fuerit in ipſomet inſtrumento dota-
li, adhuc dicitur donatio propter nuptias in recom-
penſationem dotis, etiamſi hoc nomen donationis
propter nuptias non fuerit expreſſum leg. cum mul-
tæ, § ſin autem Cod. de donat. ant. nupt. & in puncto 9
tradit *Mandel. Alb* conſil. 22. numer. 4. 5. 7. & 8. &
conſ. 68. num. 1. *Surd* conſ. 164. num. 16. & 17. Card.
Mantic de tacit. & ambig. conuent. lib. 20. tit. 4. n. 5.
6. & 7. & idem conſiderauit etiam *Rota* in dicta dec.
563. coram S. me. Gregorio XV.

Quod & eo magis dicendum eſt, quia dictum au-
gmentum omnino adæquat ipſam dotem per D.
Hieronymam datam, & aſſignatam, quod eſt pro- 10
prium donationis propter nuptias ſecundum juris
diſpoſitionem leg. fin. §. ſi igitur Cod. de donat. ant.
nupt. gloſſ. in auth. æqualitas, & in corpore vnde ſu-
mitur Cod. de pact. conuent. *Cephal.* conſ. 613. nu. 30.
& ſeqq. lib. 4. cum aliis per *Honded.* conſ. 48. num. 9.
lib. 1. Et proinde huiuſmodi donatio propter nuptias
ἀντίφερνα, ſcilicet viciſſim loco dotis data antiquitus 11
appellabatur. Vt in dict. leg Cod. de donat. ant. nupt.
& notat *Anton. Gabr.* Conſtan. de Matrimo. cap. fin.
quod eſt de donat. propter nupt. num. 8. & 9. quam-
uis tamen hoc, quod nempè donatio propter nuptias
ad vnguem reſpondeat doti, non ſit neceſſarium at- 12
tenta communi conſuetudine, de qua teſtantur gloſ.
Bart. & Bald. in auth. æqualiter de pact. conuent. &
alij congeſti per *Mantic.* dict. lib. 20. tit. 4. nu. 15.

Amplius fuit etiam in eodem inſtrumento dota-
li expreſsè conuentum, quod vbi moreretur D. Hie-
ronyma ante ipſum D. Equitem, augmentum prædi-
ctum ad illum reuerteretur, & reuerſum eſſe intel-
ligeretur abſque alia declaratione, quod pariter pro-
priè conuenit donationi propter nuptias, quæ non 13
ad hæredes donatarij, ſed ad donantem reuertitur
gloſſ. in dict. §. eſt & aliud in verb. Exequentur Inſtit.
de donat. & firmant multi congeſti ab *Honded.* dict.
conſ. 48. num. 2. & 23. lib. 1 & *Sanchez*, de matrimon.
lib. 6. diſp. 1. num. 1. verſ. donatio autem, & *Peregrin.*
conſil. 128. num. 4. lib. 5. vbi erudite hanc materiam
enucleauit, & proinde ſubſequitur, hanc omnino
fuiſſe donationem propter nuptias.

Neque obſtat, quod donatio propter nuptias
olim fieri ſolebat ad hoc vt mulieri totius eſſet cau- 14
tum, & huiuſmodi donatio pro pignore dotis in-
ſeruiebat, vt dixit gloſſ. in dict. §. eſt aliud Inſtitut. de
donat. & in § fin. verſ. Percipiat Auth. de non eligen.
Becc. conſ. 43. num. 12. & *Honded.* dict. conſ. 48. n. 11.

& *Peregr.*

& *Peregr.* dict.conſil.128. num.1.lib.5. Hodie vero
de conſuetudine amplius obſeruari non videatur, vt
poſt alios idem *Honded.* ibidem,num.10. & Cardin.
*Mantic.*dict.lib.20.tit.4 num.15. Quoniam,licèt
hodie maritus non poſſit cogi ad hanc donationem,
quaſi mutuam dotem conſtituendam , prout olim
omnino maritus tenebatur vt in leg. ſed jam neceſ-
ſe, & ibi notant DD. Cod.de donat.ant.nupt.Auth.
dos data Cod.de donat.propt.nupt. *Alba* dict.con-
ſil.12.num.8. & *Peregrin.* præalleg.conſ.128.num.1.
lib.5. Ex hoc tamen non ſequitur , quin aliqoando
vbi partes velint obſeruari, non poſſit, & debeat et-
iam conueniendo,quod vxor donationem ipſam lu-
cretur,& ad virum, vel eius hæredes redire non de-
beat leg fin. vbi gloſſ. Cod.de donat.int.vir & vxor.
Alba dict.conſ.68.nom.3. *Surd.* conſil.196.num.32.
& dict. decif.124. num.9. & latius proſequitur *Hon-
ded.*conſ.48.n.16.& 27.& ſeqq.lib.1. Et quod etiam
hodie nedum apud Germanos, ſed & apud Italos vi-
geat huiuſmodi conſuetudo donandi propter nu-
ptias atteſtatur *Fachin.*contr.jur.lib.8.c.67.in fin.&
Alba locis præallegatis.
Neque obſtat text.in leg. prima & toto titulo D.
15 & Cod.de donat.int. vir. & vxor. cum aliis ſuperius
allegatis; Quia procedunt in donatione ſimplici fa-
cta conſtante matrimonio , vel in augmento facto
ex interuallo , Secus autem in donatione propter
nuptias , & in augmento facto in ipſomet inſtru-
mento aſſignationis , & conſignationis dotis , quo
caſu ceſſa. ſuſpicio fraudis. Vt in ſpecie aduertit,
Alba dict.conſ.12. & optimè explicat *Cardin. Man-
tic.*dict tit 4.lib 20.num.6.7.8.10.& 13.
Quæ & eo certiora viſa ſunt in caſu præſenti;
quia ex lectura inſtrumenti dotalis celebrati die im-
mediate ſequenti poſt contractum matrimonium,
vbi in procemiali narratiua aſſeritur , promiſſum
fuiſſe ab Equite Bernardino dictum augmentum,
Iuncta apoca , qualis qualis illa eſſet de perſe , ma-
nu eiuſdem Equitis ante matrimonium conſcripta;
& eidem inſtrumentum penitus conformi , quod
quidem inſtrumentum ſuper contentis in dicta apo-
ca videatur ad maiorem tantum probationem po-
ſteà confectum , Nec non juncta atteſtatione Ex-
cellentiſſimorum Dominorum de Sabellis, qui fue-
runt mediatores illius matrimonij , & ex aliis ſimul
junctis ſatis apparere videbatur , in rei veritate an-
te ipſum matrimonium , & contemplatione illius
tractatum , & concluſum fuiſſe de conſtituen. do-
te , illius augmento , ac donatione prædicta reſpe-
ctiuè ; Nulli autem dubium eſt , donationem inter
Virum,& vxorem nequaquam prohibitam eſſe quo-
16 ties facta ſit ante contractum matrimonij , vel in
ipſo contractu leg. Seia §. virgini, D. de donat. int.
vir. & vxor. leg. inter eos, D eodem leg. cum in te
Cod.de donat.ant nupt. vbi *Bald.* *Menoch.* conſil.
496.num.107.108.qui & num.109.poſt *Caſſan.*con-
ſil.2.tradit, valere pactum ante matrimonium con-
tractum,vel in ipſo contractu, vt reſeruata ſit facul-
tas coniugibus poſt ipſum matrimonium inter ſe
donandi.
Præſertim etiam quia idem Eques Bernardinus in
eius teſtamento per quinque , vel ſex vices juſſit,
17 ſatisfieri dictæ D. Hieronymæ juxta formam inſtru-
menti dotalis;ex quo apparet de deliberata,& valdè
enixa voluntate, Vt in propoſito conſiderat *Menoch.*
conſ.261 num.19.20 & 25. Et hæc perſeuerantia
in voluntate donandi in actu teſtandi toties expreſ-
ſa,vt vnus ex Dominis conſiderabat,videri forte poſ-
ſet inſeruire loco inſinuationis ; cum huiuſmodi ſo-
lemnitas nil aliud ſit, quam confirmatio donationis
*Bald.*in leg.fin.n.20.de donat.ant.nupt.
Nec refragantur verba illa,quod juridice prætten-
dit,quia vltra quod ex prædictis liquet,augmentum
huiuſmodi in rei veritate juſtè,ac juridice à D. Hie-
ronyma prættendi , non ſtant reſtrictiue dict. verba, 18
ſed demonſtratiuè , prout in dubio præſumitur leg.
fin.§.titia,ff.de libert.leg. *Bart.* in leg.Centurio,ff.de
vulg. *Rot.* deciſ.157.num.4.par.1.recent.
Poſtremò non obſtat , quod in dicto inſtrumento
dicatur , Equitem Bernardinum maritum dotem au-
gere ob amorem,& beneuolentiam, quibus D. Hie- 19
ronymam eius vxorem proſequebatur , tum quia ex
dictis ſupra in verſic. Quæ & eo certiora , conſtat
quod huiuſmodi verba appoſita fuerunt tam ex quo-
dam ſtylo, & conſuetudine Notarij, quam etiam ex
eo talis fuerit ſolummodo ſaltem, ac ſimpliciter vo-
luntas contrahentium; Tum etiam quia amor & be-
neuolentia non repugnant , nec contradicunt dona-
tioni propter nuptias , quemadmodum nec liberali-
tas, Vt in ſpecie reſpondet *Mandel.Alba* dict.con-
ſil.22.num.7.& *Card. Mantic.* dict.lib.20.tit.4 nu.9.
& conferunt tradita à *Surd.* conſ.407.nu.31. Et ſanè
hæc materia donationis prohibitæ inter coniuges
non amare accipienda eſt,nec tanquam inter infen-
ſos, ſed tanquam inter coniunctos maximo affectu,
& ſolam inopiam metuentes , Vt eleganter monet
Paulus in leg. ſi id quod §. ſi quis ſecundum operas
D.de donat.int.vir.& vxor. In hoc autem augmento
dotis nullus ſuberat timor inopi , cum donationis
executio eſſet collata poſt mortem donantis.
Ex quibus vtraque parte informante dixerunt
Domini conſtare de validitate contractus, Et proin-
de mandatum A.C. omninò exequendum eſſe,&c.

Romana dotis,ſeu Attentatorum.
Lunæ 4. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio in vna cauſa non parit attentatum in alia.
Limita vt num. 3.*
2 *Ex quibus dignoſcatur diuerſitas cauſarum.*
4 *Clauſula quam , & quas non ſe extendit ad cauſas
expreſſè exceptuatas , & ſic ad hàs obligationis
Cameralis.*

Deciſio LXXXII.

FVerat coram Reuerendiſſimo D. meo *Caualerio*
reſponſum cõſtare de attẽtatis informante tan-
tum D. Carolo; Et illius reſolutionis fundamentum
fuit,quod mandatum à Præſide carcerum relaxatum
deinde per Aurelium fuerit executioni demanda-
tum poſt inhibitionem Rotalem , & lite pendente,
in gradu appellationis.Cæterum ſuper iiſdem hodiè
repropoſito dubio vtraque parte informante , Do-
mini recedendo à deciſis cenſuerunt,non cõſtare de
attentatis, quia cauſa, in qua Aurelius obtinuit fieri
executionem,toto cœlo diuerſa eſt à cauſa commiſ-
ſa in Rota , & in qua emanauit inhibitio iuxta for-
mam commiſſionis ; Vnde intrat receptiſſima Iuris
concluſ.quod Attentata non cadunt in cauſis diuer-
ſis , & Inhibitio in vna cauſa non parit attentatum
in alia Ægid. *Bellam.*conſ.18.num 3. verſ.Tene con-

trarium & 4. *Socin.ſen.*conſ.45.ſub nu.5.verſ.quibus ſuppoſitis *Lancellot.*de atent.2.p.c.12. limit 2.nu.2. 15. & ſeqq. & paſſim decantatum eſt in *Rota*, Vt in deciſ.500.nu.5.& 10.p.1.recent.& coram S.me.Gregor.XV.dec.245.nu.1.& alibi ſæpiſſimè.

Quod autem dictæ cauſæ ſint diuerſæ, nullo modo poteſt dubitari, quoniam cauſa, pro qua fuit facta executio, pendebat coram A.C.de cuius mandato fuerat in carcerem coniectus Æmilius, qui cum bona indicaſſet, dictus Præſes carcerum mandatum relaxauit contra dicta bona; hæc verò, in qua iuxta formam commiſſionis appellationis emanauit inhibitio, pendebat coram Illuſtriſſimo Vicario Vrbis, ſiue illius Locotenente; Illa cauſa erat inter Aurelium, & Paulum Æmilium, hæc verò inter D.Carolum,& Plautillam vxorem dicti Aurelij; In illa agebatur vigore obligationis cameralis,in hac verò nedum non agitur in vim dictæ obligationis, ſed immo in ipſa commiſſione excipitur obligatio cameralis ibi, Non tamen vigore obligationis cameralis; Per quæ verba liquido apparet, Signaturam non commiſiſſe cauſam prædictam coram A. C. in vim dictæ obligationis agitatam,&proinde Aurelio non prohibuiſſe,quin poſſet proſequi iudicium vigore d. obligationis cameralis intentatum. In illa agebatur de protogando, vel augendo multiplico hæreditatis bo. me. Hieronymi Gabrielis,in hac verò agitur de debito dotis promiſſæ ab Æmilio in pactis matrimonialibus cum Aurelio conuentis; Et conſequenter apertiſſima eſt diuerſitas cauſarum, tum ratione Iudicum,tum ratione perſonarum agētium & reorum, tum ratione actionū,tum ratione rerum in iudicium deductarū ad not.per *Bellam.*d.cōſ.18 n.4.verſ.dico primo, *Lancellot.*dicta limit.2.num.10.verſ. Et dicit.

Nec D. Carolo ſuffragatur, quod cauſæ quatenus eſſent diuerſę, attamen connexa videantur,& proin-
3 de inhibitio in vna operetur attentatum in altera ex congeſtis à *Lancell.*dicta limit.2. n.23. Quia vt benè idem *Lancell.*declarat ſub nu.28.& *Rota* etiam eſt ſequuta coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*,dec.304. num.2.talis debet eſſe connexio, vt ſententia in vna cauſa lata pariat exceptionem rei iudicatę in altera, quod penitus ceſſat in præſenti caſu,quia eſto quod D. Carolus obtineat in *Rota*, non eſſe pro dotanda dicta Plautilla diminuēdum,vel propagādum multiplicum,cuius ipſe D. Carolus eſt adminiſtrator, non indè tamen ceſſabit obligatio Pauli Æmilij in forma Cameræ, qua ſe obſtrinxit ad ſoluen. dotem Aurelio marito Plautillæ ſororis; & ceſſat omnis difficultas cōnexionis, cum Signatura ſignanter excluſerit à commiſſione quamcumque cauſam, in qua eſſet agēdū vigore obligationis cameralis,prout actū fuit in dicta cauſa corā A. C. & Præſide carcerū agitata.

Eodem modo tollitur quod dicebatur de clauſula,Quam & quas, quia vltra quod intelligitur quatenus pars vtatur illa clauſula,& deducat ad ſpeciem,
4 *Caput.*dec.125.n.2.part.3. *Rot.*in Florentina damnorum,& intereſſe 9.Decemb 1585.coram *Gypſio*,quod nunquam præſtitit D. Carolus dicta clauſula, nullatenus poteſt extendi ad dictam cauſam vigore obligationis cameralis actitatam, cum vt dixi, expreſsè huiuſmodi cauſa fuerit in commiſſione excepta.

Quę dicuntur de nullitate executionis ex eo quod fuerit facta in bonis eiuſdem D. Caroli, non autem Pauli Æmilij debitoris,non ſunt præſentis inſpectionis,cum tantum agatur de attentatis; Illa verò in alia diſputatione poterunt diſcuti.

Et ita, &c.

Ieruſalien. Parochialis.
Luna 4. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus prohibetur conferre Beneficia Conſanguineis ex Bulla Pij V. Et de eius interpretatione: Multiplicatio titulorum in Beneficiis quomodo admittatur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus conferre nequit Beneficia Conſanguineis,& conferendo incidit in ſuſpenſionem ex Bulla Pij V.*
2 *Et ſuſpenſio inducitur ipſo iure,quæ reddit Epiſcopum incapacem ad conferendum etiam antequam innoteſcat ſuſpenſio & 3.*
4 *Excommunicationis pœna non incurritur ante declaratoriam.*
5 *Suſpenſionis cauſa, vt incurratur pœna, & eſt plenè probanda.*
6 *Incertum non probat.*
7 *Teſtes de auditu,& de fama deponentes non probant vbi agitur de pœna.*
8 *Teſtes de auditu, aut de ſcientia à tertio, vel à ſcriptura, non plus probant,quàm faciat ſcriptura relata,aut perſōna.*
9 *Referenti non creditur,niſi conſtet de relato.*
10 *In Beneficialibus datur multiplicatio titulorum.*
11 *Poſſibilitaſque alterius tituli non tollitur ex exhibitione vnius inualidi, quando titulus inualidus fuit productus à parte aduerſa ad fundandam intentionem ſuper nullitate.*
12 *Negatiua probanda eſt ab allegante, & narrante in gratia.*
13 *Poſſeſſor, & Reus non tenetur docere de titulo, ſed tantum poteſt iuuari poſſibilitate.*

Deciſio LXXXII.

RESolutum fuit,infirmandam eſſe ſententiam A. C. in qua immiſſionem in poſſeſſionem Parochialis, de qua agitur, decreuit Ioanni vigore eius impetrationis; Nam quidquid ſit de nullitatibus d. ſententiæ obiectis,illa iniuſta viſa fuit; Ioannes enim dictam Parochialem impetrauit ex eo, quod fuerit collata ab Epiſcopo Ieruſalen.tanquam vacans per reſignationem, ſeu liberam dimiſſionem in ſuis manibus factam à Ginneſio illius Rectore, & de eadem prouiſus fuerit deinde Hieronymus tempore, quo Epiſcopus collator erat ſuſpenſus propter præcedentem aliam collationem de beneficio ſimplici reſignato in manibus eiuſdem Epiſcopi, & deinde per eumdem Epiſcopum collato Thomæ d.Epiſcopi ex fratre nepoti, Vt in verbis talem collationem in fauorem conſanguineorum, vel familiarium prohibuit, & Epiſcopo conferenti ſuſpenſionis pœnam impoſuit S.memor. V. in conſtitutione 58. §. & §. qui verò in vtroque Bullario. Et quamuis dict. conſtitutio Pij V. ſibi locum vendicet etiam vbi Epiſcopus confert ante, quam per ſententiam declaretur ſuſpenſus, & illius inhabilitas non innoteſcit, 1
ac in terminis reſpondit *Rota* in Aſſiſien. canonicatus 25. Iunij 1599.coram *Gypſio*,& in Iacen. Archidiaconatus 23.Iunij 1601. coram bon.memor. *Cardinal.Pamphilio*;Et ratio eſt,quia cum in dict. conſtitutione inducatur ſuſpenſio, ſequitur, vt ipſo iu- 2
re interdictum ſit huiuſmodi ſuſpenſio exercitium

iuriſdi-

iuriſdictionis, qualis eſt collatio beneficiorum, vt in
dicta Aſſiſien. & Iacen. Quod ſecus eſt in excommu-
3 nicato, qui vt cenſeatur prohibitus conferre, requi-
ritur declaratio excommunicationis, provt doctè
hanc inter vtrumque caſum differentiam aſſignan-
4 do in his terminis Bullæ Pij V. explicauit R. P. D.
meus *Vbaldus* in Placentina beneficij 20. Nouembris
1613. quæ eſt dec. 534. n. 1. par. 1. recent. confirmata
in dec. 602. ead. par. 1.

Attamen hic non videbatur probata d. collatio
beneficij in perſonam Thomæ aſſerti nepotis Epi-
ſcopi; & tamen cùm agitur de pœna ſuſpenſionis, &
priuationis ob contrauentionem d. Bullæ incurſa,
per liquidiſſimas, & indubitatas probationes erat iu-
5 ſtificanda, *Bald.* in l. vnic. n. 6. & *Iaſ.* n. 3. verſ. & ideò,
C. de his quæ pœn nom. idem *Iaſ* in l. admonendi in
prima lect. nu. 109. verſ. 4. infertur, de Iur. iur. *Alex.*
conſ. 33. n. 1. lib. 2. *Dec.* conſil. 290. n. 2. verſ. per quem
textum. Et ad proban. inhabilitatem Epiſcopi in ſi-
milibus terminis dixit *Rota* in præalleg. dec. 534. nu.
2. 1. par. recent.

Neutra autem ea probationibus pro Ioanne vi-
debatur ſuffragari: Non inſtrumentum captæ poſſeſ-
ſionis ab aſſerto procuratore dicti Thomæ vnà cum
inſertione prouiſionis Epiſcopalis, tum quia ipſa ori-
ginalis prouiſio erat exhibenda, non autem inſertum,
quod de iure nullatenus probat gloſ. in c. Abbate S.
6 Siluani in verſ. fiat, De verb. ſignif. *Afflict.* dec. 273. n.
4. in fin. *Creſcen.* dec. 1. de probat. & *Rota* in Ferrarien.
dotis. 4 Maij 1615. coram R. P. D. meo *Buratto*, tum
quia non fuit doctum de legitimo mandato illius, qui
nomine Thomę poſſeſſionem beneficij apprehendit.

Nec teſtes videntur ſuffragari; quia nonnulli de-
ponunt de auditu, & in hac materia vbi agitur de
pœna, & priuatione, illis non videtur deferendum
7 etiam de publica voce, & fama deponentibus, *Abb.* in
cap. veniens el primo n. 9. & ibi *Butr.* n. 10. de teſtib.
Bald in c. tam litteris, num. 1. in 2. uot extra eodem,
Nati. conſ. 18. nu. 13. lib. 1. *Caputaq.* dec. 8. num. 2. par.
2. *Farinac.* conſ. 80. num 43. li. 1. qui cum aliis loqui-
tur de crimine ciui iter intentato: Cæteri verò te-
ſtes, qui deponunt, ſe vidiſſe collationem factam à
dicto Epiſcopo in perſonam Thomæ illius conſan-
guinei aut ſe referunt ad dictum inſtrumentum ca-
ptæ poſſeſſionis cum dicto inſerto, & hi maiorem
non merentur fidem, quam dictum inſertum, à quo
ſcientiam habuiſſe profiteotur ipſi teſtes, c. licèt de
8 teſtib. *Rip.* in l. 1. n. 87. *ff.* Si cert. pet. *Crauett.* conſ. 41.
n. 1. *Surd.* conſ. 235. n. 96. cum ſeqq. dictum autem in-
ſertū, vt ſuprà dixi, nullā fidem facit, ergo multò mi-
nùs ſuis teſtib. ad illud ſe referentibus eſt credendū:
Aut verò dicti teſtes ſe referunt ad ipſam origina-
lem prouiſionem, & illa erat exhibenda, alioquin nō
ſtatur referenti, niſi conſtet de relato, auth. ſi quis in
aliquo. C. de eden. l. in teſtamento, *ff.* de cond. &
9 demonſtr.

Illud etiam plurimum in gratiam Hieronymi mo-
uit Dominos, quod non agitur de canonizanda gra-
tia ipſius Hieronymi, qui eſt reus & poſſeſſor, &
quod verſamur in materia beneficiali, in qua datur
multiplicatio titulorum, c. poſt electionem, de con-
10 ceſſ. præben. *Felin.* in c. in noſtra col. 2. verſ. titulos
multiplicatur, de reſcript. Vnde eſto etiam quod
probaretur, Epiſcopum contuliſſe in nepotem be-
neficium iam in ſuis manibus reſignatum contra di-
ctam Bullam Pij V. & ſic collatorem incidiſſe in ſu-
ſpentionem, non inde tamen ſequeretur neceſſariò,
quin ipſe Hieronymus, qui hodie eſt poſſeſſor, &

reus, potuerit ſe muniri præſidio alterius tituli vali-
di, nimirum prouiſionis apoſtolicæ, & modò hac
poſſibilitate fretus excludit gratiam Ioannis im- 11
petrantis, & actoris per non ius illius; quæ quidem
poſſibilitas alterius tituli non tollitur ex productio-
ne vnius inualidi, nempè prouiſionis Epiſcopalis,
quia gratia Hieronymi non fuit ab ipſo producta,
ſed à Ioanne aduerſario, iuxta *Caſſad.* dec. 3 num. 7 de
procur. & *Creſcen.* dec. 21. de probat. Et in his termi-
nis ita ratiocinando reſoluit *Rota* in illa Iacen. Ar-
chidiaconatus 23. Iunij 1601. coram bo. mem. Car-
din. *Pamphilio*, quæ eſt dec. 187. poſt 2. vol conſil. *Fa-
rinacc.* & in Cæſaraguſtana Parochialis de Maella
8. Nouembris 1599. coram eodem Cardinal. *Pam-
philio*, & in Romana parochialis de Publicolis 31.
Ianuarij 1600. coram *Corduba*, & in Iſpalen. bene-
ficiorum 10. Iun. 1611. corā R. P. D. meo *Pamphilio*.

Quod & eò verius eſt in præſenti, quia Ioannis
in ſua gratia, dum illam Hieronymi impugnat, aſſerit
Hieronymum detinere poſſeſſionem dictę Parochia-
lis nullo alio titulo, præterquam illo ex prouiſione
Epiſcopi, nullove iuris adminiculo ſuffragante; quā
negatiuam, tanquam à ſe narratam, iuſtificare tene-
batur Ioannes, quod tamen non præſtitit, vt millies
dixit *Rota* coram *Ægid.* dec. 621. in fin. *Caſſad.* dec.
5. ſuper reg. & in dicta Cæſaraguſtana, & coram S. 12
me. Greg XV. dec 241. n. 2. & 3. & 10. vbi multæ alię
cumulantur concordantes deciſiones, ſumus enim in
beneficialibus, in quibus datur multiplicatio titulo-
rum, Reus & poſſeſſor non cogitur docere de titulo
ſuæ poſſeſſionis, & ſolùm niti poteſt poſſibilitati,
quod aliundè, præterquam ex impognato titulo ſibi 13
ius competat, vt in dictis deciſionibus.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. fideico. de Scadinaris.

Lunæ 11. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

De coniecturis pluribus ex quibus recedatur à con-
ſilio Oldradi 21. Et filij in conditione poſiti quan-
do etiam vocati & grauati cenſeantur, latè ac do-
ctè in hac Deciſione explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Sub ſtitutio, ſi ſine filiis deceſſerint inſtituti, caducatur ipſis inſtitutis decedentibus cum filiis, quicquid poſteà de eis euenerit, iuxta conſ.* 21. Oldrad.

2 Oldra. *conſ.* 21. *non habet locum, quando concurrunt coniectura in contrarium voluntatis Teſtatoris pro vlteriori grauamine deſcendentium.*

3 *Coniectura tamen debent eſſe valde efficaces.*

4 *Quando vocati ſunt à Teſtatore ſemper maſculi legitimi & naturales, & de legitimo nati matrimonio, cenſetur habita ratio agnationis conſeruandæ, propter quā receditur à cōſ.* Oldra. *addita ratione ipſa etiam, quia voluit bona conſeruari in agnatione.*

5 *Ratio, quia voluit bona conſeruari in familia, & poſteritate eſt habilis ad inducendum fidicommiſſum abſolutum, & vt recedatur à conſ.* Oldra. *&* 6.

7 *Dictio, ſemper, habet tractum temporis, & in ratione agnationis conſeruandæ appoſita fuit, vt reſultet fideicommiſſum abſolutum.*

8 *Ratio agnationis conſeruandæ verbis ampliſſimis concepta ſtat conſequutiuè, iuxta ſeriem ſubſtitutionum, & retentis eiſdem terminis, ſecundum*

quos venit reſtringenda.

9 *Poteſt tamen daſeruare pra declaratione mentis, vt recedatur à conſ.* Oldra.

10 *Paſiti filij in conditione cum qualitate maſculinitatis cenſentur diſpaſitiuè vocati.*

11 *Poſiti in cōditiona filij vocati cenſentur, quãda in alio caſu filij alicuius ex inſtitutis reperiuntur vocati.*

Et quãda filij poſiti in conditione ſunt vocati, ceſſat conſ. 21. Oldra. *ibidem.*

12 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando adeſt multiplicatus gradus ſubſtitutionum verbis tractu temporis appoſitis.*

13 *Exactiua filiorum in conditione paſitorum vocatione tacita non infertur ad granamen.*

14 *Secus tamen coniecturis concurrentibus ex digreſſu ad plures gradus, & ex ratione habita, vt bona perpetuò maneant in familia & n.* 15.

16 *Rota in Tridentina bono. 27. Iunij 1606 corã Card.* Saetaio *declaratur,*

17 *Verba quanda ſunt in rem directa reſultat fideicommiſſū reale, & recaditur facilius à conſ.* Oldra. 21.

18 *Pacificata vna linea alteri, vel vno cum aliis ex inſtitutis coniectura pro fideicommiſſã perpetuà reſultare poteſt, vt recedatur à conſ.* Oldra. *vt ſcilicet quemadmodum in vna linea illud admiſit, ita in alia præſumatur volitum.*

19 *Edictio, & clauſula (modo qua ſupra) eſt reſtrictiua ad terminos pracedentas, & ſic reſtringit fideicommiſſum ad terminos conſ.* Oldra. 21.

20 *Clauſula relatiua repetenda eſt ad proximam diſpoſitianem, & ad qualitatem, non ad terminandam diſpoſitianem conditionalem pracedentem.*

21 *Deciſio 486. par. 1. recent. declaratur.*

Deciſio LXXXIII.

VIncentius ſenior de Secadinariis ſuos hæredes vniuerſales inſtituit pro dimidia Hieronymum ex fratre nepotem, pro alia verò dimidia Achillem, Ioannem, & Marcum Antonium ſeniorem fratres, & ipſius teſtatoris ex q. Nicolao pronepotes, eóſque inuicem ſubſtituit hoc modo, videlicet, Si dictus Hieronymus decederet, eidem ſubſtituit eius filios maſculos legitimos, & naturales, & de legitimo matrimonio natos extantes, & caſu quo non extarent eorumdem filiorum deſcendentes, legitimos pariter, & de legitimo matrimonio natos in ſtirpes, & non in capita; non extantibus verò de dicta linea aliquibus maſculis, ſubſtituit dictos Achillem, & fratres extantes, alias autem eorum deſcendentes in ſtirpes, & legitimos, vt ſuprà, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum; Et è conuerſo, ſi vnus ex dictis fratribus decederet, aut plures abſque deſcendentibus maſculis legitimis, & de legitimo matrimonio natis, ſubſtituit alium, ſeu alios fratres ſuperuiuentes ſeu eorum filios maſculos, vt ſuprà, in ſtirpes, & non in capita. Et caſu quo ipſi omnes fratres decederent abſque deſcendentibus legitimis, & de legitimo matrimonio natis, vt ſuprà, ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum dictum Hieronymum extantem, aliàs eius filios, & deſcendentes maſculos, & de legitimo matrimonio natos in ſtirpes, & non in capita, adeò quod ſemper bona ipſius teſtatoris remaneãt in progenie lineæ maſculinæ ipſorum Hieronymi, Achillis, Ioannis, & Marci Antonij ipſius Hieronymi ex fratre nepotum, ac eo modo quo ſuprà, prohibens idem teſtator dictis inſtitutis, & ſubſtitutis, & vocatis ad hæreditatem ipſius teſtatoris omnem venditionem, & alienationem hæreditatis prædictæ; quia voluit eadem bona ſemper in familia, & poſteritate maſculina, & de legitimo matrimonio nata, & procreata prædictorum hæredum inſtitutorum, & ſubſtitutorum, & vocatorum eo modo, quo & prout ſuprà ordinatum fuit, & eſt, permanere, Et hæc ſunt præciſa verba teſtamenti.

Defuncto teſtatore, & adita hæreditate deceſſerunt omnes dicti tres fratres, ſuperſtitibus tamen quatuor filiis dicti Achillis vnius ex ipſis, ad quos bona, de quibus agitur, in vim ſubſtitutionis prædictæ peruenerunt, & poſteà deceſſerunt etiam tres ex dictis quatuor filiis abſque deſcendentibus ſuperſtite Marco Antonio iuniore Senatore eorum fratre, quo tandem pariter abſq; filiis mortuo, & ſuperſtite Ioſepho ex alia linea dicti Hieronymi deſcendente, & cauſa coram me in Rota introducta dubitatũ An per mortem dicti Marci Antonij Senatoris ſit factus locus fideicommiſſo prædicto ad fauorem Ioſephi, Et dubio ſemel atque iterum propoſito Domini tandem affirmatiuè reſponderunt.

Nam quamuis ſubſtitutio ad dicti Hieronymi, eiuſque deſcendentium fauorem facta fuerit caſu, quo dicti tres omnes fratres abſque filiis decederent, qui caſus non euenit, cùm Achilles vnus ex ipſis filios reliquerit, & veriſſima ſit concluſio, quod regulariter ſubſtitutio facta alicui abſque filiis decedenti penitus exprimat, ſi is cum filiis deceſſerit, & ſic conditio purificata non fuerit, adeò vt etiamſi poſteà ipſi filij ſine liberis moriantur, nullatenus reuiuiſcat, nec fieri poſſit alicui fideicommiſſo locus iuxta vulgatam theoricam *Oldrad.* in conſ. 21. communiter ab omni- 2
bus receptam, *Dec.* conſ. 39. per tot. & conſ 465. nu. 14 & 15. *Socin. iun.* conſ. 111. n. 21. vol. 1. *Rol.* conſ. 56. n. 11. & ſeqq li. 3. *Menoch.* conſ. 85. n. 46. & ſeqq. *Bertaz.* conſ. ciu. 69. num. 3. 4. & ſeqq. *Cardin. Mantic.* de coniect. vlt. vol. li. 11. tit. 6. n. 6. *Sfort. Odd.* conſ. 67. nu. 14 & ſeqq. & n. 39. *Honded.* conſ. 60. n. 40. & ſeqq. li. 1. *Surd.* conſ. 448. nu 11. & conſ. 554. no. 18 & ſeqq. *Rot.* coram Reuerend ſſ. D. meo Patriarcha *Manzaneda* in Viterbien. fideicommiſſi 10. Maij 1613. quæ eſt dec. 486 par. 1. recen. & alibi paſſim.

Nihilominus veriſſimum pariter eſt etiam, quod à dicta Oldradi theorica paſſim receditur ex coniecturis contrarium ſuadentibus, & teſtatoris mentem volentis fideicommiſſum ipſum vlterius progredi 3
declarantibus, *Surd.* poſt alios conſ. 96. n. 34. *Molin.* de Hiſpan. primog. li. 1. cap. 6. nu. 19. *Rot.* dec. 181. nu. 4. & dec. 193. n. 14. & dicta dec. 486. n 2. & 10. par. 1. recent. & fuit etiam dictum in Bononien fideicommiſſi de Lupariis 26. Ianuarij 1618. coram R. P. D. meo *Remboldo*, dummodo tamen coniecturę ſint claræ, apertæ, & concludentes iuxta text. in *l.* 1. C. de cond. inſert. & in leg. 2. in princip. ff. de cond. & demonſtr. & aduertit *Surd.* d. conſ. 448. nume. 14 & 15. *Bertaz.* d. conſ. ciu. 69. nu. 20. 21. & ſeqq. & *Rot.* d. deciſ. 486. n. 2.

In præſenti autem viſum fuit Dominis, adeſſe cõiecturas clariſſimas, & concludentiſſimas, ita vt ex illis apertè conſtet de admodùm enixa teſtatoris voluntate fideicommiſſum ipſum etiam in caſu, de quo loquimur, inducendi.

Quarum prima eſt, quia non ſolùm teſtator voca-
uit ſemper maſculos legitimos, & naturales, & de 4
legitimo matrimonio natos, ſed etiã expreſſè declarauit, ac bis repetiit, ſe velle, quod eius bona ſemper conſeruarentur, & remanerent in familia, poſteritate, ac progenie lineæ maſculinæ ſuorum hæredum inſti-

inſtitutorum,& ſubſtitutorum,& ad ipſius ſucceſſionem vocatorum; & conſequenter neceſſariò dicendum eſt, ſimplex quoque, ac perpetuum, & abſolutū fideicommiſſum inter omnes deſcendentes vtriuſque lineæ,vt ſuprà,inſtitutæ, ac ſubſtitutæ inducere voluiſſe, ex quo alias talis bonorum perpetua conſeruatio in agnatione fieri non poterat iuxta regulariter.Quod qui vult conſequens,velle pariter cenſetur omne neceſſarium antecedens Vt poſt *Caſtr.Pa-*
9 *rus.*& alios quos congerit,tradit *Surd* dicto conſ.96. n.33.& 34.& conſ.344.n.11.& *Caſtill* quotid.contr. tur.cap.22.n.78.79. & ſeqq. parte 2. Et ita in ſpecie per hanc rationem pluries etiam reſpondit *Rota* vt in deciſ 44.n.3.& dec 105.n.5.& dec.193 nu.7.p 1. & dec.231.n.2.in fine p.2 recent. & in Perusina de Bigazzinis 14.Nouemb.1605.coram *Litta*,& in Bononien. fideicommiſſi de Lupanis 1.Feb.1619.coram R.P.D meo *Remboldo*.

Ponderando præſertim dictionem illam, Semper, bis repetitam, quæ tractum ſucceſſiuum in futurum denotat diſpoſitioné omni tempore, & caſu locum habere ſignificat *Bart.* in l. annua §.Titia ff.de ann.l.
5 *Pariſ* cóſ.90.n 28.lib 2.*Peregr.*de fideicomm.art 27. n.1.*C.ſtil.*dicto cap 22.quot.contr.n.90 91.& ſeqq. *Rot.*d.dec.181.n.5.p.1.recent.

Neque obſtat,quod verba denotantia huiuſmodi teſtatoris voluntatem conſeruandi ſemper,& in perpetuum eius bona in agnatione, & familia ſuorum hæredum videantur fuiſſe conſecutiuè appoſita ad ſubſtitutiones præcedentes, & conſequenter ſecundum illas reſtringi,& intelligi debeant,videlicet caſu quo fideicommiſſum ſuperius ordinatum habuiſ-
6 ſet effectū iuxta conſiliū *Dec* 636.n.7 & ſeqq.quod paſſim *Rota* ſequitur Vt per *Card.Seraph.* dec.482.n. 3.& deciſ.883.n.3.4.& 5.& *Rota* dec.300 n.20.parte prima recent.Nam quidquid ſit de hoc,cū & multa ſint,quæ indicant, potiùs dicta verba eſſe appoſita per modum nouæ,& ſeparatæ orationis,aut etiam de per ſe inducant fideicommiſſum ſimplex,& abſolutū, negari ſaltē non poteſt, quin ex verbis ſuprà relatis, præſertim geminatis,etiā ſi dicantur cóſecutiua,colligatur ſatis enixa teſtatoris voluntas conſeruandi omnia bona in perpetuum inter hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos,eorúmque deſcendentes,quod ſufficit ad effectum,de quo agitur pro declaratione præcedentis fideicommiſſi vt reſpondit *Rota* d.dec.44 nu. 5.& dec.105.n.4.parte prima recent. & coram Reuerendiſſimo D.meo *Decano* dec.267.num.7.& 8 & dec.493 n 6.&.7.

Secunda vehemens deducitur coniectura ex eo, quia filij & deſcendentes dictorum hæredum inſtitutorum non ſolùm fuerunt poſiti in conditione,ſed etiam di poſitione vocari; Tum quia apparet,fuiſſe poſitos in conditione non quidem ſimpliciter ſed cum qualitate maſculinitatis & quod eſſent de legitimo matrimonio nati,ex quo reſultat vrgens diſpo-
8 ſitiuæ vocationis præſumptio *Socin iun.* conſ.110.n. 25.& ſeqq.& conſ.145 n 39.li.3.*Menoch.*conſ.325. n.10.*Card.Mantic.*de coniect vlt.vol.li.11.tit.3.n. 7.*Theſaur.*dec.96 n.15.& 17.*Honded.*conſ.65.nu.42. li.1.& conſ.54.n.2.& ſeqq li.2.latè *Surd.*dec. 62.n. 8.9.& ſeqq.*Rot.*coram *Card Seraph.*dec.1329.n.5.6. & 7.& coram S.me Gregorio XV.dec.329.n.6 & in ſupra allegata Bononien. fideicommiſſi de Lupanis de anno 1618.coram R.P.D. meo *Remboldo*.

Tum etiam quia filij , & deſcendentes dictorum
9 trium fratrum, vt ſupra , inſtitutorum non ſolùm fuerant expreſsè vocari in caſu , quo vnus ex ipſis fratribus, ſed etiam in caſu, quo ipſe Hieronymus abſque filiis, & deſcendentibus legitimis, & naturalibus decederet ; Magna autem eſt vocationis coniectura,quando filij,& deſcendentes in conditione poſiti fuerunt in alia parte teſtamenti expreſsè ſubſtituti iuxta veriorem,& receptiorem opinionem,quam *Rota* paſſim amplecti conſueuit vt in dec.146.numer.3.& 4.vbi plures aliæ deciſiones referuntur,& in dec.133.numero 2.p.1.recent.& dec. 315.numer.3.& in dicta dec.319. numer.4. coram S.me.Gregorio XV.

Tum demum quia teſtator progreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum , & viſus fuit verbis tractū temporis ſignificantibus, & ſæpius maſculinitatis qualitatem repetiit,& demum expreſsè voluit, quod eius bona ſemper in familia,& poſteritate maſculina eorumdem hæredum , & ſubſtitutorum remanerent,Ex quibus,& aliis ponderatis,maximè ſimul iū-
ctis,viſum fuit Dominis,ſatis apertè conſtare, filios, 10
& deſcendentes dictorum trium fratrum fuiſſe diſpoſitiuè vocatos iuxta deducta in dicta dec. 315. & 319.coram S me. Gregorio XV. & coram Reuerendiſſimo D.meo *Decano* dec 463.n.1. & in dicta Bononien.de Lupar s,& demum in Imolen. fideicommiſſi 2.Martij 1622.coram R.P.D.meo *Vbaldo*,& in Bononien. fideicommiſſi de Turris 14. Maij 1621. coram R.P.D meo *Vereſpio*,& in eadé cauſa 25 Feb. 1622.corā Reuerēdiſſ.D meo Patriarch.*Manzaneda*.

Hoc autem iacto conſequitur, Marcum Antoniū Senatorem dicti Achillia filium fuiſſe diſpoſitiuè vocatum,& conſequenter etiam grauatum ad dicti Ioſephi ex alia linea deſcendentis fauorem ; quamuis enim regulariter ex actiua vocatione non rectè in- 11
feratur ad paſſiuum grauamen , Vt poſt alios tradit *Peregrin* de fideicomm art.29. nu.26.& *Rot.* d. dec. 486 n.22.p.prima recent. Nihilominus in caſu noſtro grauamen,& fideicommiſſum ſatis apertè videbatur inferri ex eo quod teſtator expreſsè prohibuit omnibus inſtitutis,ſubſtitutis,& vocatis ad ipſius he- 12
reditatem omnem bonorum alienationem, addita cauſione,quia voluit, eadem bona ſemper in familia, & poſteritate maſculina,& de legitimo matrimonio nata prædictorum hæredum & ſubſtitutorum,& vocatorum permanere ; Quibus verbis abſque dubio comprehenduntur etiam filij,& deſcendentes poſiti in conditione , dum apparent ex ſupradictis aliiſque coniecturis per Informantes ponderatis vocati; 13
& conſequenter iſti cenſentur vocati , ac ſi fuiſſent expreſsè ſubſtituti,*Peregrin.*de fideicomm.art.28.nu. 3. *Rot.*coram S.me.Greg XV.dec.315.num.10.& ſeqq.

Ponderando præſertim,quod teſtator non fuit contentus mentione facta de inſtitutis,& ſubſtitutis,ſed vlterius etiam expreſsè meminit de vocatis;Vnde ſatis deprehendi videtur, inter eoſdem omnes per ſpeciuum, & abſolutum,ac reciprocum grauamen, & fideicommiſſum inducere voluiſſe,ſine quo,vt dixi,talis bonorum conſeruatio tam anxiè affectata adimpleri non potuiſſet,ex ſuperius allegatis Et conſequenter data vocatione Marci Antonij Senatoris poſiti 14
in conditione ; & illius onere reſtituendi ſuperſtitibus ex lineis vocatis, ceſſat conſilium *Olda.* ſtep *Grat* conſil.5.nu.8, in fin lib.1.*Gord.Pan.*dec.531.& *Dec.*conſil.170 in fin.quorum traditionem liceat poſt *Cranett.*conſil.98.numer.14. reprobauerit *Rota* Tridentina bonorum 27 Iunij 1606.coram bo.me.Car- 15
din.*Sacrato*,id euenit,quia ibi filij erant tantùm poſiti in conditione, non autem grauati , nec de tam enixâ voluntate teſtatoris apparebat inducendi

fideicommiſſum abſolutū, & reciprocum inter om-
nes vocatos, prout in præſenti ſpecie Dominis viſum
fuit, admodum clarè conſtare. Et quod quando cum
tacitâ vocatione concurrit etiam patens voluntas te-
16 ſtatoris, vt bona in familia conſeruentur, ceſſet dictū
conſilium *Oldra*. poſt alios, quos congerunt, tradunt
Peregr. dict. art. 29. n. 30. & *Surd*. d. conſ. 344. n. 9. 10.
& 11. & ſeqq. & *Rota* in Firmana fideicommiſſi de
Fulchis 2. Aprilis 1601. coram bo. me. Card. *Pamphi-
lio*, quæ eſt dicta dec. 44. n. 3. 1. par. recent. & idē fuit
firmatum in dec. 193. n. 14. eadem par. 1. recent. & co-
ram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 463. nu. 6. & 8.
Maximè quia verba fuerunt directa in rem, ibi, Adeò
quod ſemper bona remaneant. & ibi, quia voluit ea-
17 dem bona, quo caſu inducitur fideicommiſſum reale,
& ipſa bona, apud quoſcumq; illa extent, dicuntur
affecta fideicōmiſſo, & reſtitutioni ad fauorē ſubſti-
tutorum, & faciliùs receditur ab *Oldr* conſ. 21. Vt in
ſpecie fuit dictū in Romana fideicommiſſi de Surdis
31. Maij 1618. coram R.P.D. meo *Vbaldo*, vbi multæ
doctrinæ, ac deciſiones concordantes cumu-
lantur.

Tertio denique ex verbis ſuprà relatis, & totius
teſtamenti ſerie ſatis apertè Domini aſſequebantur,
teſtatoris mentem fuiſſe omninò exæquare, & paci-
ficare dictas duas hæredum inſtitutorum lineas, nec
ipſum vnam magis, quàm alteram dilexiſſe; quemad-
modum enim inſtituit Hieronymum ex fratre nepo-
tem prò medietate, ita etiam inſtituit dictos Achil-
lem, Ioannem, & Marcum Antonium ſeniorem ex
18 nepote iam prædefuncto pronepotes pro alia me-
dietate: Et ſicuti ipſi Hieronymo nepoti ſubſtituit e-
ius filios, ac deſcendentes, ita etiam dictis pronepo-
tibus ſubſtituit eorum filios, & deſcendentes. Et de-
mum, quemadmodum non extantibus de dicta linea
Hieronymi aliquibus maſculis, ſubſtituit dictos pro-
nepotes ſi extarent; Si minùs eorumdem deſcenden-
tes in ſtirpes, & legitimos, vt ſuprà, ita etiam è con-
uerſo, ſi omnes pronepotes abſque filiis decederent,
ſubſtituit eodem modo dictum Hieronymum, ſi ſu-
per extaret, ſin autem eius filios, & deſcendentes le-
gitimos, & naturales in ſtirpes, & non in capita, ſub-
dens immediatè poſt illa verba; adeò quod ſemper
bona ipſius teſtatoris, &c. Vnde quemadmodum cer-
tum eſt dictos pronepotes, eorumque filios, & deſ-
cendentes non ſolùm fuiſſe ſubſtitutos dicto Hiero-
nymo abſque filiis deſcendenti, ſed etiam eiuſdem
filiis, ſi ipſi poſteà ſine filiis decederent propter illa
verba, Non extantibus verò, quæ fideicommiſſū im-
portant, non ſolùm ſi illi nunquam extiterint, ſed
etiam, ſi extiterint, & poſteà mortui fuerint, vt fuit
19 dictum in Reatina fideicommiſſi 14. Martij 1622.
coram R.P.D. meo *Vbaldo*, & in Anximana fideicō-
miſſi de Carradoris 10. Martij 1613. coram R.P.D.
meo *Buratto*, Ita & vice verſa dicen. eſt, ex teſtatoris
mente Hieronymum, eiúſque filios, & deſcendentes
fuiſſe pariter eodem modo ſubſtitutos non ſolùm in
caſu, quo dicti pronepotes abſque filiis morerentur,
ſed etiam ipſis filiis dictorum pronepotum poſteà de-
ficientibus, vel quomodocumque non extantibus, cū
nulla ſit aſſignabilis diuerſitatis ratio, & ex ipſo teſta-
menti tenore, vt dictum eſt, innoteſcat, teſtatorem
vtramque lineam hæredum inſtitutorum parificare,
& per viam æqualis ſubſtitutionis, ac reciproci fidei-
commiſſi ad vniuerſam bonorum ſucceſſionem vo-
care voluiſſe.

Neque obſtant verba illa, Modo quo ſuprà, quaſi
quod per ea verba reſtringatur quæcumque ampli-
tudo fideicommiſſi, & declaratio voluntatis bona
conſeruandi in familia ad caſum, quo omnes dictis 20
tribus fratribus, & pronepotibus reſpectiuè decede-
rent ſine filiis ad trad. per *Odd*. d. conſ. 67. nu. 34. *Pe-
regr*. de fideicom. art. 29. n. 15. & 16. Quoniam fuit re-
ſponſum dicta verba, Modo quo ſuprà, eſſe referen-
da ad modum ſuccedendi ante expreſſum, videlicet
Vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, & in
ſtirpes, & non in capita, non autem eſſe referenda ad
caſum, quo dicti pronepotes decederent abſque fi-
liis; hic enim non eſt modus ſuccedendi, ſed condi-
tio; quod ſatis etiam apertè ſuadetur ex ſimili modo
loquendi per verba relatiua quibus teſtator paulò
antè vſus fuit ibi, In ſtirpes, & legitimos vt ſuprà,
vulgariter, pupillariter, &c. & ibi, filios maſculos, vt
ſuprà, in ſtirpes, & non in capita, & ibi, Et de legiti-
mo matrimonio natos, vt ſuprà ſubſtituit vulgariter,
pupillariter, & per fideicommiſſum. Ex quibus verba
prædicta ſubſequentia modo, quo ſuprà, debent in-
terpretationem accipere l. ſi ſeruus plurium §. vltimo
ff. de legat. 1. *Rom*. conſ. 438. n. 14. cum aliis per *Card.
Mantic*. de coniect. vlt. vol. li. 6. tit. 3. n. 34. & ſeqq. Et
dum conſtat, hoc caſu filios in conditione poſitos
vocatos fuiſſe, & ſucceſſiuè etiam grauatos, ex ſupra-
dictis ſequitur, dictam clauſulam, Modo quo ſuprà,
deſignare ſolum ordinem vocationis, non autem ex-
cludere poſſe illos de poſteritate maſculina vocatos
vt in Reatina fideicommiſſi 5. Maij præteriti coram
R.P.D. meo *Vbaldo*.

Neque etiam obſtat toties allegata deciſio Viter-
bien. fideicommiſſi coram Reuerendiſſimo D. meo
Patriarcha, quæ eſt 486. par. 1. recent. cui informan- 21
tes pro D. Lucio præcipuè innitebantur; Quoniam
dicta deciſio loquitur in caſu valde diuerſo; ibi enim
teſtator non fuerat vſus verbis tractum ſucceſſiuum
futuri temporis importantibus, nec expreſsè diſpo-
ſuerat, quod bona in agnatione, & familia conſerua-
rentur, præſertim per verba geminata, vt hic, & filij,
& deſcendentes non fuerant nedum grauati, ſed nec
etiam diſpoſitiuè vocati, vt ibi ſub n. 14. & pluribus
ſequentibus comprobatur; Nec aderat vllum fidei-
commiſſum reale vt num. 4. 7. 13. & ſeqq. Et demum
non conſtabat de adeò clara, & enixa teſtatoris mē-
te, qua ſtante ipſamet dec. n. 19. apertè admittit ceſ-
ſare d. Oldr. conſil.

Et ex his omnibus, & aliis pro D. Victoria conſi-
deratis, maximè ſimul iunctis, cenſuerunt Domini,
conſtare de fideicommiſſo.

Et ita deciſum &c.

Pampilonen. Iuris viſitandi.

Veneris 15. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Vacante Sede Epiſcopali tota Iuriſdictio reſidet
penes Capitulum; cui etiam ius Viſitandi Diœce-
ſim competit.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede Epiſcopali vacante poteſt viſitare
Diœceſim, & n. 5.*
2 *Vacante Sede Epiſcopali omnia ſpectantia ad Iuriſ-
dictionem ad Capitulum pertinent.*
3 *Viſitandi Diœceſim Epiſcopali introducitur obliga-
tio, vt mores tam Cleri, quàm Populorum refor-
mentur in melius.*
4 *Et actus ad iuriſdictionem pertinens.*

Deci-

Deciſio LXXXV.

PRo Capitulo Eccleſiæ Cathedralis ſolùm infor-
mante reſponſum fuit, ſcilicet Capitulum Sede
Epiſcopali vacante habere intentionem fundatam in
iure viſitandi vniuerſam diœcèſim, ac omnia, & ſin-
gula eius membra, & proinde etiam Clerum de Gui-
puzcoa. Ea ratione; quia dum Eccleſia Cathedrali ſuo
viduata eſt ſponſo, omnia, quę ad iuriſdictionem ſpe-
ctant, in ipſum tranſeunt Capitulum, & cùm olim, vbi
1 *Abb.* nu 2 & *Bald.* in prin. de maior. & obed. c 2. Ne
ſed. vac. *Feder. de Sen.* conſ. 16 nu. 2. *Nauarr.* conſ. 44.
n. 1. de temp. ord. & conſ. 7. n. 1. de fil. præsbit. *Rebuff.*
in prax. tit. de deuolut. nu. 58. *Azor.* Inſti. moral. li. 3.
cap. 37. quæſt. 6. par. 2. *Gutier.* qq. canonic. cap. 11. n.
10. li. 1. *Pauin.* de offic. & pot. capituli ſed. vac. qu. 1. n.
3 cū ſeqq. & quæſt. 5. n. 2. verſ. item regulariter, par.
1. *Pariſ.* de reſign. q 21. n. 17 & 28. li 7. *Suarez* de cen-
ſur. diſput. 7. ſect. 1. n. 4. *Molin* de Iuſti. & iur. tract. 5.
diſput. 11. n. 5 *Rot.* diuer. dec 1. n. 13. par. 2. & inter re-
cent. dec. 346. n. 2. par. 1. & dec. 632. n. 4. par. 2.

Viſitatio autem diœcæſis, vtpote quæ verſatur ne-
dum in acceſſu ad vnamquamque, ſi id commodè
peragi poteſt, Eccleſiam, ſed & in perquiſitione, &
reformatione morum tam Cleri, quàm Populi bonos
2 tuendo, & prauos corrigendo, vt in cap. 1. de cenſib.
in 6. & in S. Concilio Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. cùm ſit
actus præcipuè ad iuriſdictionem pertinens, ca. con-
querentes de offic. ordin. c. 1. §. fin. de cenſib. in 6. *Pa-*
3 *uin.* de Viſit. quæſt. 1. n. 8. par. 1. *Rota* diuer. dec. 196.
n. 2. par. 2. apud *Cardin Seraph.* dec. 475. n. 1. dec. 615.
n. 2. & dec. 1008. n. 4. apud *Card. Mantic.* dec. 325. nu.
14. apud S. me. Greg XV. dec. 4. n. 4. & dec. 304. nu. 2.
& inter recent. dec. 168. n. 2. dec. 346. n. 2. & 3. & dec.
394. n. 4. par. 1. Sequitur, vt defuncto Epiſcopo Capi-
tulum ſuccedat in hoc iure iuriſdictionali, & proin-
de munus viſitationis obire poſſit eodem modo, quo
poterat Epiſcopus; Et in puncto quod Epiſcopali ſe-
de vacante facultas viſitandi diocœſim reſideat pe-
4 nes Capitulum dixerunt *Abb.* in c. cùm olim, ſub nu.
2. verſ Sed indiſtinctè, vbi etiam *Bald.* n. 1. de maio-
rit. & obed. *Franch.* poſt *Imol.* & *Gemin.* in c. 1. nu. 5.
eod. tit. in 6. *Archid.* in c. ſi Epiſcopus, n. 2. de ſupplē.
neglig. prælat. in 9. *Feder. de Sen.* conſ. 16. n. 2. verſic.
item poteſt Capitulum, & cōſ. 40 n. 1. *Rebuff.* in prax.
tit. de deuolut. n 65. *Azor.* Inſti. Moral. li. 3. cap. 37. qu.
14. par. 2. *Mareſcott.* var. reſol. li. 3. cap. 15. n. 14. 15. &
ſeqq. *Rot.* inter recent. dec. 346. n. 2 par. 1. & idē aliàs
fuit dictum in Burgen. procurationum 10. Martij
1597. coram *Orano*, & in Tuden. Iuriſdictionis 18.
Nouembris 1607. coram bo. me. Cardin. *Sacrato.*

Et ita Capitulo tantùm informante, &c.

Rauennaten. Concurſus.
Lunæ 18. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Filius grauatus fideicommiſſo agere poteſt citatis fi-
deicommiſſarijs ad ſeparationē ſuarum detractio-
num, & Creditorum. Bona emphyteutica non cō
prehenduntur ſub generali obligatione; & hypo-
theca contracta etiam à primo acquirente.

SVMMARIVM.

1 *Hæres pendente conditione fideicommiſſi officio Iudi-
cis poteſt petere ſeparationem ſuarum detractionū.
Deciſ. Clem. Merlin.*
2 *Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia acquiſita, debe-
tur filius abſque etiam titulo hæreditario.*
Ratio num. 3.
4 *De Emphyteuſi huiuſmodi filius cum beneficio legis,
& Inuentarij non tenetur paternis Creditoribus
ſatisfacere.*
5 *Emphyteuſis huiuſmodi non poteſt obligari, quando
maximè prohibita eſt alienatio in inueſtitura, &
n. 6. & 7.*
8 *Emphyteutica Ciuitatis Rauennæ ſunt redacta ad in-
ſtar allodialium, & 9.*
Declara, vt n. 10. 11. & n. 12. & 13.
14 *Primus acquirens poteſt de emphyteuſi diſponere.*
15 *Fallit, quando in emphyteuſi adeſt prohibitio aliena-
tionis.*
16 *Fallit in Emphyteuſi titulo lucratiuo acquiſita.*
17 *Emphyteuſis titulo oneroſo acquiſita quæ dicatur.*

Deciſio LXXXVI.

FRatres de Paſolinis fulti beneficio legis, & inuē-
tarij adiuerant hæreditatem Alexandri eorum
patris, & dū pulſarentur à creditoribus dicti Alexan-
dri, inſtiterunt coram D. Gotto Iudice Rauennaten.
ſeparari eorum bona, quæ debitis paternis non eſſēt
obnoxia ab alijs, quæ iure creditorib. prædictis de-
berentur; Vnde Iudex ad fauorem dictorum fratrum
ſeparauit, & eiſdem aſſignauit bona emphyteutica, &
fideicommiſſaria ex teſtamento Iulij Cæſaris, pro ra-
ta tamen eiuſdem Alexandri, non autem pro alia ra-
ta debita Auguſtino patruo, qui prædeceſſerat matri
hæredi grauatæ, quam partem poſteà Alexandri idē
Iudex declarauit, fuiſſe conſumptam per alienatio-
nes, & detractiones legitimæ, & trebellianicæ, Super
cuius ſententiæ confirmatione hodie per me dubio
propoſito Domini reſponderunt dictam ſententiam
eſſe confirmandam tam quoad dictam ſeparationem
bonorum emphyteoticorum quam quoad partem fi-
deicommiſſariorum, quæ Alexandro pro ſua virili
portione ex dicto teſtamento Iulij Cæſaris debeba-
tur, reliquorum verò in d. ſententia contentorum
reſolutionem ad aliam reiecerunt diſputationem.

Vt autem ad fauorem dictorum fratrum rectè ſe-
parata fuiſſe bona emphyteutica exiſtimauerint, im-
pulit Dominos; quoniam dubium non eſt, hæredes
cum beneficio legis, & inuentarij, quales ſunt præ-
dicti fratres poſſe Iudicis officium implorando pete-
re bonorum hæreditariorum ſeparationem, & aſſi-
gnationem, citatis tamen creditoribus l. fi. §. & ſi præ-
fatam & §. licentiam C de iur. delib. *Alex.* in l. debi-
tori nu. 4. C. de pact. *Surd.* conſ. 7. nu. 33. & ſeqq. *Rot.*
dec. 528. n. 1 & ſeqq. p. 2. in recent. Et quod in pro-
poſito iſta bona emphyteotica eſſent debita, ac pro-
pria ipſorum filiorum Alexandri, nec erat ambigen-
dum attenta inueſtitura accepta pro ipſis filiis Ale-
xandri, & fratrum, & pro quolibet eorum, nulla facta
mentione hæreditatis: Et proinde quemadmodum
hæc emphyteuſis erat omninò ex pacto, & prouidē-
tia, & ipſis vti filiis, non autem vti hæredibus acqui-
ſita, & patre defuncto illis ipſo iure abſque ope ali-
cuius tituli hæreditarij debita *Clar.* in §. emphyteuſis
q 37. in prin. *Card. Mantic.* de tacit. li. 24 tit. 19. n. 5.
& ſeqq. *Rot.* in Romana domus & emphyteuſis 6.
Maij 1595. corā bo. me. Car. *Pamphil.* & corā Reue-
rendiſſ. D meo *Decano* dec. 137. n. 18. Ita etiā, cum in
perſona Alexandri fuerit hæc emphyteuſis, per illius
obitū finita cēſetur noua emphyteuſis reſpectu filio-
rū, & illis de nouo acquiſita *Bald.* cōſ. 437. n. 3. ver. 2.

li.1. & fuit latè ponderatum in Romana domus 30.
Aprilis 16.0. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriar-
cha *Manzanedo*, & conſequenter d. filij Alexandri,
quamuis hæredes, cum beneficio tamen legis & in-
uentarij, non tenentur ex huiuſmodi emphyteuſi ſa-
4 tisfacere creditoribus patris *Couarr.* Var. reſol. c.18.
n.4 li.2. *Clar* §. feudum q.42. Verbo ſucceſſiuè quæ-
ro, & q.3. Nec ipſe Alexander potuit in fauorem cre-
ditorum obligare d. bona ſtante pacto expreſſo in
inueſtitura, videlicet vt inueſtiti non poſſint neq; va-
leant in totum, vel in parte dicta bona vendere, alie-
nare, aut quoquomodo diſponere, ſed teneantur di-
cta bona manutenere, conſeruare, & meliorare, &
quod defunctis acquirentibus, & eorum hberis, adeò
quod nullus ex ipſis extet, tunc incontinenti bona
cadant, & conſolidentur Eccleſiæ Dominæ dire-
ctæ, vt latiùs in dicta inueſtitura. Ex quibus depræ-
henditur, quod de dictis bonis Alexander non potuit
vllo modo diſponere, quia ſub dicta verborum for-
mula prohibita videtur ipſa etiam obligatio bonorũ,
5 provt illa prohibita cẽſetur quoties interdicitur alie-
natio lato ſumpto vocabulo l.fi. & ibi gloſ. in Verbo
hypothecam C. de reb. alien. non alien. *Neguſ.* de pi-
gnor. p.2. membr.1. n.31. & membr.3. n.71. Et in his
terminis emphyteuſis *Card. Mantic.* de tacit. lib.22.
tit.28. n.54. *Rot.* dec.326. aliàs 325. n.8. p.1. diuerſ. Et
ſanè negari non poteſt, quin obligare, & hypotheca-
re bona ſit quædam diſpoſitio de iiſdem bonis, quæ
omninò in dicta inueſtitura fuit prohibita.

Neque obſtat, quod bona emphyteotica per Rau-
ennateo. poſſeſſa ob concordiam initam inter Ec-
8 cleſiam, & populum Rauennæ impreſſam inter ſta-
tuta illius Ciuitatis, ſint redacta ad inſtar allodialiũ,
provt in terminis dictæ concordiæ reſponderunt,
Anchar. conſ.125 n.4. *Pariſ.* conſil.108. num.46. li.1.
Marcabr. ab *Anguil* cõſ.26. n.158. & alij, qui firmãt,
huiuſmodi bona etiam ſtipulata pro ſe, & liberis cẽ-
ſeri ſtipulata pro liberis vel hæredibus, & poſſe alie-
nari, & transferri in quoſcumq; ad inſtar ferè bono-
rum patrimonialium. Quoniam fuit reſponſum, ex
9 duobus potiſſimum non applicari dictam concordiã
Rauennæ. Primò quia illa inita fuit 30. ab hinc an-
nis, & vltra, & ideò non cõprehendit hæc bona em-
phyteotica triginta tantùm ab hinc annis conceſſa;
quia cùm regulariter diſpoſitio à iure cõmoni exor-
bitãſqualis eſt hæc cõcordia, & quę cõtinet priuile-
gium laicorum in præiudicium Eccleſiæ ſit ſtrictè
10 interpretanda, non debet extendi ad futuras conceſ-
ſiones c. cum capella de priuil. c. ad audientiam il ſe-
cundo de Eccl. non ædific. clem. 1. in fin. de cenſ. Et
in his terminis hanc opinionem pluribus tuetur idẽ
Marcabr. d. conſ.26. n.9. & ſeqq. vſque ad n.108. qui
licet loquatur de indulto ciuibus Ferrarien. ob Bo-
nifacianam Bullam conceſſo, idem tamen ſub nu.58.
fatetur, dictam Bonifacianam aſſimilari concordiæ
Rauennaten. in qua etiã videtur eſſe minor dubitatio
11 cum ipſa loquatur per verba præteriti temporis ibi,
Quoad bona prędicta in emphyteoſim data, quæ nõ
poſſũt adaptari ſine offẽſa recti ſermonis ad bona in
poſterũ in emphyteuſim dãda l. Iulianus in fin. ff. de
legat.1. *Felin.* in c.fi. de cõſtit. *Marcabr.* conſ.26. n.65.

Altera fuit reſponſio, quod dato etiam, bona em-
phyteotica vigore dictæ concordiæ eſſe ad inſtar al-
lodialium, id tamen verum eſſe non poteſt, quoties
contrarium tenor inueſtiturę ſuadet, cum tenor con-
12 ceſſionis ſemper ſit attendendus. c.1. de duob. fratr.
à capit. inueſt. *Gail.* obſer. lib.2. c.50. num.15. *Honded.*
conſ.70. num.11. & conſ.86. nu.8. li.2. Et in terminis
quod potius ſit ſpectandus ordo ſuccedendi datus in
inueſtitura, quam formã ſtatuti, conſuetudinis vel al-
terius indulti generalis, tradiderunt idem *Ancharan.*
conſ.427. n.4. vers. de iure vero *Caſtren.* conſil.146. in
prin. p.2. *Dec.* conſ.207. n.6. & 7. conſ.614. nu.7. & 8.
Ruyn. conſ.169. n.13. li.1. & facit etiam *Peregr.* conſ.
9. nu.3. & 4. li.4. cùm quilibet poſſit legem ſibi benè
viſam in re ſua apponere, & prouiſio hominis tollat 13
prouiſionem legis provt *Dec.* & alijs ſuperius citati
ratiocinantur.

Quibus nec contradicere videntur DD. in con-
trarium allegati, quia *Pariſ.* conſ.108 loquitur in ca-
ſu in quo nedum inueſtitura non repugnabat
concordiæ, ſed immò in illa inueſtitura fuerat ex-
preſsè conuentum, illam intelligi debere iuxta for-
mam dictæ concordiæ Rauennaten. Ancharani verò
opinio in d. conſ.125. eſt intelligenda; provt ipſe ſe
declarauit in conſ.427. nem e niſi obſtet contrarius
tenor conceſſionis. *Anguill.* autem d. conſ.26. n.258.
Bertaz. conſ.77. in ciuil. & alij, qui poſſent allegari,
loquuntur in terminis declarationum, quæ emana-
runt ad dictam Bullam Bonifacianam in quibus tol-
luntur omnia pacta inueſtiturarum ipſi Bonifacianæ
aduerſantia, & ad illius formam vniuerſæ conceſſio-
nes rediguntur. Vt per *Bertaz.* & alios; quas tamen
declarationes ad dictum indultum Bonifacij IX. ve-
luti à laicis editas, meritò improbat, & deteſtatur
Peregr. d. conſ.9. n.4.5.6. & ſeqq. lib.4.

Minus obſtat, quod Alexander fuerit primus ac-
quirens, & ſic potuit præiudicare filijs compræhen-
ſis diſponendo de iſtis bonis ex late cumulatis per
Surd. cõſ.351. n.24. & ſeqq. *Honded.* cõſ.14. n.47. lib.
2. *Rot.* in Bonon. de Bouijs 12. Decemb.1612. coram
bo. me. Card. *Sacrato*; Quoniã miſſo quod Alexander 14
in ipſa inueſtitura huiuſmodi poteſtatẽ ſibi ademiſſe
videtur, dum ſignanter pactum eſt, ne fiat per inueſti-
tos alienatio, vel quoquo modo diſpoſitio, Reſpon-
detur, dictam concluſionẽ procedere in inueſtitura
ex titulo oneroſo acquiſita, nõ autẽ in inueſtitura ex
beneficio concedentis obtenta, quia hoc caſu etiam
primus acquirens nequit compræhenſis pręiudicare
Bart. in l.1. §. in ſuis ff. per quas perſ. nob. acq. *Nat.* 15
conſ.531. *Surd* dec 290. n.2. Et licet hic fuerit con-
uentum de certa quantitate ſingulis annis ſoluenda,
attamen eſt quid modicum habita ratione ad quan-
titatem, & valorem terrarum in emphyteuſim datarũ
itavt omninò exuberet beneficium, & liberalitas Ec- 16
cleſiæ concedentis canoni promiſſo.

Quo autem bona fideicommiſſaria reſpectu por-
tionis Alexandri nulla fuit apud Dominos dubitatio;
quia clariſſima ſunt verba fideicommiſſi Iulij Cæſa-
ris, nec informantes diſſentiebant quoad illam, ſed
ſolùm quoad aliam portionem Auguſtini, ſuper qua
& aliis in dicta ſententia contentis Domini manda- 17
runt, particularem inſtitui diſputationem.

Et ita deciſum, &c.

Leodien. Parochialis.
Luna 18. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria quando concedenda Iuſpatronatus natu-
ra quomodo immutetur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non denegatur, quando continet articulos releuantes, & datur fumus boni Iuris.*

2 *Reſer-*

2 *Reſeruatio in beneficio iuriſpatronatus Laici non cadit.*

3 *Item non requiritur concurſus.*

4 *Remiſſoria ad probandum iuſpatronatus conceditur.*

5 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub reſeruatione.*

6 *Iuſpatronatus quod fuit de Eccleſiaſtico effectum Laicale, non cadit ſub reſeruatione, & è contra laicale effectum eccleſiaſticum cadit, quia aſſumit naturam eccleſiaſtici n 7.*

8 *Ad iudicandum iuſpatronatus naturam eccleſiaſticam, vel laicalem inſpicitur perſona illius, qua in eo præſentat.*

9 *Bona quæ tranſeunt in perſonam laicam licet Eccleſiaſtica ſortiuntur in omnibus naturam bonorum ſæcularium.*

10 *Et ex eis detrahitur etiam legitima.*

11 *Iuſpatronatus eccleſiaſticum effectum ſæculare naturam eccleſiaſticam non amplius retinet.*

12 *Remiſſoria vt concedatur, non eſt opus quod omnes articuli ſint pertinentes, & per ſcripturas probari non poſſint, ſed ſufficit, quod in parte.*

13 *Remiſſoria in cauſa beneficiaria non poteſt concedi, niſi prius facta obligatione de ſtando vnica ſententia, & appoſito ſequeſtro, quod quomodo procedat, explicatur.*

Deciſio LXXXVII.

DOmini reſponderunt, dandam eſſe remiſſoriam Io. Belmans; quia articuli ab eo propoſiti viſi ſunt releuantes, & datur etiam fumus illorum veritatis, quibus concurrentibus etiam in beneficialibus nunquam denegari conſueuit huiuſmodi remiſſoria
1 *Rot.* apud *Caſſ.* dec. 3. de dilat. Car. *Seraph.* dec. 1364. n. 3. & int. recen. dec 677. n. 1. p. 1. & in Oxomen. canonic. 2. Martij 1622. coram me, & alibi.

Releuantia videbatur manifeſta; quoniam cum Io. Beſt impetraſſet hanc parochialem ex eo quod
2 eſſet reſeruata, & quod contra conſtit. S. m. Pij V. collata fuerit Io Belmans nullo præcedente concurſu, ipſe Belmans, vt declinet huiuſmodi obiecta, nititur in d. artic. probare, hanc parochialem eſſe de iurepatr. & quod illud prius ſpectaret ad Mon. Coſbien. & quod poſtea de anno 1565. ea cauſa permutationis approb. Pij IV tranſlatum fuerit in Godifredum D. Villæ de Beringen, & quod ipſe, & deinde illius ſucceſſores tale ius præſentandi ad eamdem parochialem tenuerint, & exercuerint pacifice vſq; ad annum 1618. & quod modernus D. d. Villæ, qui præſentauit ipſum Belmans articulantem, ſit legitimus, & naturalis, & deſcendens, & hæres eiuſdem Godifredi, & vt latius in d. artic. Quo cum moliantur probatione iuriſpat. & quidem laicalis in quo non cadit recent. DD. in c. 1. vbi *Gemin.* nu. 11. de probat. in 6. Car. *Seraph.* dec. 1334. n. 6. & in recent. dec. 680. n. 2.
3 p. 1. Nec requiritur concurſus iuxta Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. verſ. quod ſi ius de reform conſequenter d. articuli ſunt omnino releuantes, & remiſſoria eſt danda, prout ad proban. iuriſpatr. datur vt late in
4 Hieracen. iuriſpat. 22. Iunij 1618 & 16. Martij 1620. coram R. P. D. meo *Vereſpio*, vbi fuit conceſſa ad proban. iuſpat. ipſius Principis, & ſucceſſiue datus nouus terminus ad eumdem effectum.

Neq; obſtare viſum fuit, quod huiuſmodi iuſpatr. à ſua origine fuerit eccleſiaſticum, nempe acquiſitū ex bonis d. Monaſ. Coſbien. & proinde comprehen-
5 di ſub reſeruatione c. ad Apoſt. 12. q. 2, vbi *Archid. Deciſ. Clem Merlini.* & *Gemin. Lambert.* de iur. pat. p. 1. li. 1. q. 8. art. 7. n. 1. *Pariſ.* conſ. 128. n. 2. li. 4. Card. *Seraph.* dec. 1420. n. 2. & conſequenter materiam eſſe irrelevantem; Quoniam hodie quod eſt tranſlatum d. Iuſpatronatus in laicos titulo oneroſo permutationis cum authoritate Apoſt. vt aſſeritur in d. artic. videtur deſiiſſe eſſe eccleſiaſt. & effectum laicale, quemadmodum enim, 6
quando à principio iuſpat. eſt laicale & deinde tranſit in eccleſiaſt. perſonas efficitur eccleſiaſt. & illius naturam aſſumit *Abb.* in cap. de Monacis nu. 14. de præben & in c. 1. de iur. patr. in 6. vbi *Io. Monac.* n. 4. *Prob.* in addit. n. 17. *Rebuff.* de nominat. q. 8. num. 23. *Cret.* conſ. 291. n. 25 li. 3. Card. *Seraphin.* præallegat. deciſ. 1420. & alibi, Ita etiam è conuerſo videtur, vt iuſpat. exuat primordialem ſuam naturam, & dum tranſit in laicum identidem efficiatur laicale, vt in 7
puncto arguit *Canale.* dec. 22. n. 16. p. 1. Attenditur. n. perſona, quæ præſentat & quæ poſſidet ius præſentādi, & prout illa eſt, ita etiā determinatur natura ipſius 8
iuriſpatr. *Mohed.* dec. 9. in fi. de iur. patr. *Creſcen.* dec. 9. eodē tit. & *Achill.* dec. 1. eodem. tit. *Put.* dec. 90. li. 3. Et vulgatum eſt, quod ſi laicus ex iuſto titulo, & cū ſolemnitate efficiatur Dominus, & acquirat bona eccleſiæ, hæc bona non dicuntur amplius eccleſiaſtica, ſed aſſumunt naturam, & qualitatem perſonarum, quibus ipſa bona cohærent, & ideo efficiuntur intuitum laicalia, & patrimonialia late *Vaſq.* de ſucceſſ 9
creat. li. 1. §. 2. n. 684. *Surd.* conſ. 338. num. 9. & ſeqq. Itaut ex illis etiam legitima detrahi debeat, vt poſt *Peregr.* de fideicomm art 36. n 8 & d ait Rota in Romana legitimæ 16. Decemb. 1616. & 10. Martij 1617. 10
coram bo. me. Card. *Sacrato.*

Nec difficultatem faceſſit, quod ſemper verum erit dicere, hoc Iuſpatronatus fuiſſe fundatum ea bonis eccleſiaſticis, & quod hæc qualitas videatur inſeparabilis, etiamſi tranſeat ad laicos, & propterea adhuc tanquam eccleſiaſticum ſit reputandū; Quia 12
obſtaret, ſi ea titulo lucratiuo laicis acquiſiuiſſet, tūc enim iuſpat. ſuam originalem teneret naturam; ſed cum titulo oneroſo, mediante permutatione, & cum authoritate Apoſtolica d. laicus fuerit adeptus hoc iuſpat. videtur effici penitus laicale, & illud, quod à laico in permutatione datum fuit Monaſt. videtur ſuccedere loco illius iuriſpat. eccleſiaſtici; Alioquin in valde exorbitanti lucro verſaretur eccleſia, ſi vtrumque, nempe & quod illa dat, & quod recipit, eccleſiaſticum remaneret, quod alienum omnino videtur ab honeſtate eccleſiæ quæ religioſa cultrix, & auctrix eſt iuſtitiæ; Et proinde releuantia vel eſt manifeſta, vel ſaltem negari non poteſt, quin dicti articuli magnam habeant releuantiæ imaginem, itaut par eſſe videatur, vel quod huic Remiſſoriæ ipſe Ioannes Beſt cōſentiat, vel admittat dictos articulos pro probatis tunc enim poterit hoc dubiū ſtricte diſputari.

Fumus vero veritatis contentorum in articulis ſatis eſt, qui deducitur ex præſentatione de anno 1594. & ea atteſtatione Vicarij.

Nec obſtat, quod nonnulli ea his articulis probari poſſint per ſcripturas; quoniam alij non poſſunt probari niſi per teſtes, prout longiſſima quaſi poſſeſſio præſentandi, & legitimitas moderni patroni, & 13
deſcendentia à Gotifredo; Et vt detur remiſſoria, ſufficit, quod aliquid in articulis contineatur, quod per teſtes dumtaxat iuſtificare poſſit *Felin.* in cap. 1. nu. 4 in fin de appellat *Rot.* 17. de teſtibus in nou. & dec. 46. in fin. de teſtib. in antiq.

Nec etiam obſtat, quod ſimus in Domino temporali, in quo præſumitur vſurpatio, & ideo requirā-

plenioreſ probationes iuxta formam Concilij; quia ſtante initio acquiſitionis ea cauſa dictæ permutationis cum beneplacito Apoſtolico, ceſſat penitus præſumptio vſurpationis.

Ex quib. dictum fuit, eſſe dandam Remiſſoriam, facta tamen prius obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, & appoſito ſequeſtro; quoties enim agitur de beneficiali cauſa prout hæc eſt, in qua particulariter tractatur ſuper titulo beneficij, & incidenter deducitur iuſpatronatus, & lis non eſt in 3. inſtantia, & petens remiſſoriam poſſidet beneficium, illa nunquam dari conſueuit, niſi cum dicta cautione, & appoſito ſequeſtro *Put.* dec. 40. lib. 1. & 297. n. 4. li. 1. & docet, egit de hac materia Rota in Mutinen. Plebis 24. Nouembris proxime præteriti coram R.D. meo *Decano*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Aſculana Plebanæ.

Veneris 12. Ianuary 1624.

ARGVMENTVM.

Eccleſiam eſſe Collegialem ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Prima dignitas Eccleſiæ collegiatæ dicitur eſſe de reſeruata Papæ collatione iuxta reg. 5. Cancellar. & num. 6.*

2 *Sententiæ validitas ex proceſſus reuolutione probatur.*

3 *Vigore ſubrogationis gratioſæ in beneficio, vt detur immiſſio, eſt probanda mors Rectoris, Clericatus prouiſi, & reſeruatio.*

4 *Obitus probatur ex teſtibus.*

5 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*

6 *Reſeruatio iuſtificatur, ex quo agitur de prima dignitate eccleſiæ.*

7 *Eccleſiam eſſe collegiatam probatur coniecturis, quando non conſtat de fundatione.*

8 *Probatur, quando ex teſtibus probatur in Eccleſia exiſtere Plebanum cum tribus Canonicis, quorum caput eſt Plebanus.*

9 *Collegiata ex numero trium Canonicorum conſtituitur.*

10 *Probatur, quando Canonici ſolent congregari ad nutum Plebani ad ſonitum campanæ, habent ſigillum commune, Arca commune, & fructuum fit diuiſio inter ipſos, & 11. & 12.*

13 *Probatur Collegialitas ex enunciatiuis literarum viſitationis.*

14 *An eccleſia ſit collegiata, attenditur vltimus ſtatus.*

15 *Mutatio ſtatus Eccleſiæ non inducetur ex Apoſtolicis prouiſionibus.*

16 *Status Parochialitatis non contradicit ſtatui Collegiatæ.*

Deciſio LXXXVII.

Dioniſius authoritate Apoſtolica de Plebania
vacante per obitum Paulini in eccleſia S. Fortunati prouiſus, tanquam de principali dignitate in
Collegiata, & conſequenter reſeruata iuxta regulam
1 3. Cancellariæ, ſuper illa expediuit litteras Auditori Cameræ directas; deinde vero, cum ad illius notitiam peruenifſet, Cæſarem de eadem Plebania
authoritate etiam Apoſtolica, & præuio concurſu
fuiſſe prouiſum, vti de Parochiali, expediuit nouas
litteras in forma gratioſæ ſubrogationis; Quibus, ac
etiam primis exhibitis coram A.C. in iudicio immiſſionis, obtinuit pronunciari ad ſui fauorem, & cum
appellatum fuiſſet ab huiuſmodi ſententia, & appellationis cauſa mihi per Sanctiſſimum commiſſa,
dubitaui, An dicta A. C. ſententia eſſet confirmanda.

Et Domini confirmandam reſponderunt; Conſtat enim de validitate illius ex actorum reuolutione, quibus docetur de iuriſdictione Aud. Cameræ
ſpecialiter in litteris Apoſtolicis deputati ad illas e- 2
xequen. & de aliis requiſitis iuxta deciſionem Caputaquen. 260. p. 2. paſſim canonizatam vt in Lunen. Sarzanen Iuriſpatronatus 18. Maij 1622. coram
me, & alibi ſæpius.

Iuſtitia etiam dictæ ſententiæ innoteſcebat ex eo,
quod Dioniſius illa tria probauerat, quæ pro huiuſmodi immiſſione in vim gratioſæ ſubrogationis exigere conſueuit Rota ſcilicet, obitum Paulini vltimi
Rectoris, & poſſeſſoris dictæ eccleſiæ, clericatum 3
ipſius Dioniſij, & reſeruationem Plebaniæ *Rot.* apud
Mohed. deciſ. 11. Vt lit. pend. *Put.* deciſ. 495. li. 2.
Cardin. *Seraph.* deciſ. 1426. nu. 1. Inter recent. dec.
197. nu. 1. dec. 401. nu. 1. & dec. 509. nu. 1 p. 2 in Oritana Archipreſbyteratus 29. Maij 1598. coram *Orano*, & in Barbaſtren. Pribratus 11. Ianuarij 1616.
coram R.P.D. meo *Vereſpie*.

Et quidem obitus Paulini in poſſeſſione, ad quam
fuit ſubrogatus Dioniſius, ſatis probabatur ex teſti- 4
bus de illo certitudinaliter deponentibus *Rota* dec.
629. n. 5. p. 1. recent. cum aliis allegatis in Leodien.
canonicatus 6. Nouembris 1623. coram me. Quod
nec etiam indiget iuſtificatione, cum idem confeſſus
fuerit Cæſar in ſuis precib. Sanctiſſimo porrectis. Vt
liquet ex ipſius Bulla, dum impetrauit eamdem Plebaniam, quam poſſidebat Paulinus dum viueret.

Nec de clericatu Dioniſij poterat dubitari, cum
ſuper illa dentur litteræ patentes, quibus optime 5
probatur capit. ſecundo, & ibi *Abb.* in primo not.
de cleric. peregrin. *Felin.* in capit. poſt ceſſionem n.
3. & 15 de probat. *Rota* dec. 715 num. 3. in fin. p. 1. &
deciſ. 455. n. 7. p. 2. recent. & in Ripana beneficij 27.
Iunij 1622. & in Leodien. canonicatus 6. Nouembris 1623 coram me; Et concurrunt etiam teſtes deponentes de Sacerdotio Dioniſij, & quod ipſum viderunt ad Altare celebrantem.

Reſeruatio vero dictæ plebaniæ eliciebatur ex
eo, quod eccleſia Sancti Fortunati eſſet collegiata,
& Plebanus in illa, tanquam prima dignitas, præful- 6
geret, & ſic reſeruata eſſet, ex diſpoſitione regulæ
tertiæ; Pro quorum probatione attendebant Domini
coniecturæ, & inditia pro Dioniſio ponderata, ex illis enim concludenter arguitur eccleſiæ collegialitas, vbi alias non conſtat de fundationis initio *Innocent.* in capit. poſtulaſti de iur. patronatus *Io. Andr.* 7
Abb. & aliis in cap. nobis eodem titulo *Alex.* conſ.
75. num 2. li. 4. *Rom.* conſ 436. n. 6. *Decian.* late conſ.
6. num 1. & 2. lib. 2. *Rot.* diuerſ deciſ. 584. num. 2.
& deciſ. 585. num. 2. parte 4. apud Cardin. *Mantic.*
dec. 215. nu. 1. Inter rec. dec. 673. ſub nu. 2. p. 1. in Aſculana parochialis S. Laurentij 20. Maij 1585. coram Orano, in Cremonen. Præpoſitura 24. Maij
1621. coram Reu. P. D. meo *Remboldo* & in Placentina Archipreſbyteratus 17. Martij 1623. coram R.
P.D. meo *Pironano*.

Et præcipua viſa eſt coniectura deducta ex teſtib.
aſſerentibus, quod in dicta eccleſia Sancti Fortu- 8
nati

oati aderat Plebanus cum tribus canonicis, & quod illorum caput, & Præſul eſſet ipſe Plebanus *Alex.* conſ.75.nu.2.li.4. Cardin. *Mantic.* d.dec.215 & fuit conſideratum in dicta Cremonen. Præpoſituræ 24. Maij 1621.coram R.P.D meo *Remboldo.*

Qui quidem numerus trium canonicorum con-
9 gruus eſt ad Collegiatam conſtituen. *Innocent.* in cap. poſtulaſti nu.1.in princ. de iur.patron. *Felin.* in cap. accedentes nu.1. verſ. & nota de præſcript. *Roman.* conſ.436. *Lambertin.* de iur. patron. p.2. li.2. q. 5. principali o 3.

Plurimumque etiam ſuffragatur, quod dicti canonici, vt bene referunt quatuor teſtes, conſueuerint congregari ad libitum Plebani, & ad ſonum campanæ, quod haberent ſigillum commune, ac eſſet quo-
10 que communis arca, itaut fructus communiter diuiderentur, & duæ partes Plebano, aliæ vero ſingulæ ſingulis canonicis diſtribuerentur: Quæ ſane potiſſima ſigna, & argumenta collegialitatis, Vt de Congregatione colligitur ex text. in capitulo tertio loco de probat. & in capit. cum eccleſia Sutrina de cauſ. poſſ. & propr. De communi ſigillo in capit. ſignificauit de appellat. & in capit. dilecta de exceſſ. prælat. De arca, & maſſa commoui in leg.1.§. quibus autem ff. Quod cuiuſque vniuerſitat. nom. Et quod ex huiuſmodi indicij, videlicet Congregatione, & Sigillo, & Arca communi plena, & concludens
12 deſumatur probatio collegialitatis eccleſiæ tradunt Doct. in c.nobis de iur. patronat. Felin. io cap. accedentes num.2. de præſcript. *Rom.* conſ.436.num. 7. *Decian.* conſ.6. num.1.& 2. lib.2. *Barbat.* conſi. 17.num.3.& 4.lib.1. *Alex.* conſ.75.numer.1. lib.4. *Maſcard.* de probat. concl.584.nu.3. *Rebuff.* in concord.tit.de collat.in §.volumus verſ. Collegiatis, & paſſim ſequitur Rota, vt in dec.584.num.2.& deciſ. 585.num.2.parte 4.diuerſ. *Verall.* dec.142.n.1. Card. *Mantic.* dec.175.nu.1.& dec.215.n. 1.& coram S.m. Greg XV.dec.482.n.4.fuit dictum iu Aſculana parochialis S.Laurentij 10.Martij 1585. coram *Orano*, & in dicta Cremonen. Præpoſituræ 24. Maij 1621.coram R.P.D. meo *Remboldo.*

Quibus etiam accedit Apoſtolica viſitatio eccle-
13 ſiæ Aſculan. facta de anno 1573. vbi enunciatur, eccleſiam S. Fortunati eſſe collegiatam, & canonicos eſſe coadiutores Plebani; Necnon & multum conferre viſæ ſunt litteræ Sacræ Congrationis ſuper negotiis Epiſcoporum, in quibus iniungitur canonicis, quod in nonnullis feſtiuis diebus aſſiſtant, & auxilientur Plebano vti eorum capiti; Ex quibus omnibus maxime ſimul iuncta viſum fuit, ſatis apparere, & dictam eccleſiam S.Fortunati eſſe collegiatam, & Plebanum ibi vti primam dignitatem præeſſe.

Non obſtat, quod dicta eccleſia ſaltem hodie non exiſtat actu collegiata; Sat enim eſt, talem eſſe ha-
14 bitam ad hoc vt cenſeri debeat collegiata *Felin.* in capitul. accedentes num. 2. verſ. ponit etiam de præſcription. *Innoc.* in capit. poſtulaſti num.1. de Iur.patronat. *Archid.* in cap. licet canon ſub nu.2. de elect. in 6. *Maſcard.* de probat. concl.583.nu.3. cum aliis, quos refert & ſequitur *Rota* in Cremonen. Præpoſituræ 25. Februarij 1622. coram R.P.D. meo *Remboldo.*

Nec etiam obſtat prouiſio Apoſtolica de anno 1576. facta vti de parochiali; Quia notum eſt, Apoſtolicas prouiſiones non immutare ſtatum beneficij
15 iam legitime impreſſum ex defectu voluntatis; cum Papa iuxta naturam beneficij conferre præſumatur *Felin.* in capit. in noſtra numer.43. de reſcript. *Calderin.* conſ.26. de præben. Rot. diuer. dec.545 nu.3. p.1.& dec.584. num.2.p.4. & recent. dec.308.num. 3.p.1. Card. *Seraph.* dec.799.num.5.& dec.1273.n. 2. & dictum fuit in Lucana canonicatus 23. Martij 1620.coram R.D. meo *Seleucien.* & in Sorana beneficij 9. Decembris 1622. coram me. Quod & eo magis debet ſibi vendicare locum in caſu, de quo agitur; quia vix credi poteſt, Papam conferendo huiuſmodi eccleſiam, tanquam parochialem, nulla facta ni mentione in precibus de collegialitate, voluiſſe euertere ſtatum illius; præſertim cum vna, & eadem eccleſia poſſit eſſe parochialis, & collegiata, quia ſta- 16
tus parochialitatis non contradicit ſtatui collegiatæ cap. ſtatutum de elect. in 6. *Felin.* in cap. in noſtra n. 15. coroll. 10. de reſcript. *Gemin.* conſ. 13. num.1. verſ. ex hoc ergo, & dixit Rota in dicta Cremonen. Præpoſituræ 25. Februarij 1622. coram R.P.D. meo *Remboldo.*

Duæ vero aliæ prouiſiones ordinariorum non fuerunt habitæ in conſideratione; quia quatenus voluiſſent, non poterant mutare ſtatum beneficij iuxta not. in c. cum de beneficio de præbend. in 6. Rot. 17
dec.163.n.4.p.1.recent. cum aliis.

Et ita Dioniſio tantum informante, &c.

Calaguritana Beneficij de Amarita.

Lunæ 15. Ianuarij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia præſumitur ritè, & rectè lata.*

2 *Qualitas naturalitatis non deducitur ex eo, quia quis ſit deſcendens ex incola loci alicuius, in quo non poſſunt admitti ex particulari Conſtitutione, niſi naturales loci.*

Deciſio LXXXVIII.

CVm vacaſſet hoc beneficium patrimoniale, & plores ſe oppoſuiſſent, & præcipue Dominicus, & Lopez, eorumque naturalitatem quilibet probare contendiſſet, fuit per Ordinarium reiectus dictus Dominicus, & pro non naturali declaratus; A qua declaratione interpoſita appellatione, dubitaoi; An dicta ſententia, quæ ex capite tantum iniuſtitiæ à Dominico impugnabatur, eſſet confirmanda.

Et ipſo Dominico ſolum informante fuit pro confirmatione reſponſum; dicta enim ſententia pro ſe habet iuris præſumptionem, quod eodum valida ſed & quod iuſta ſit gloſ. in auth. generaliter in ver- 1
bo iniuſte C. de Epiſcop. & cleric. *Alex.* conſ.95. numer. 9.lib.2. cum aliis cumulatis per *Gabr.* concl.5. num.1.tit. de ſent. Et quamuis ex teſtibus pro eodem Dominico examinatis appareat, ipſum eſſe nepotem Annæ Mariæ, & illam fuiſſe incolam dicti loci de Amarita, attamen cum non detur conſtitutio, ſeu conſuetudo particularis illius loci, non inde ſequitur neceſſario, Dominicum ob id eſſe naturalem ad effectum obtinendi patrimonialia beneficia dicti loci de Amarita ex hoc, quod deſcendat ab incola eiuſdem loci; In eadem enim Calaguritana Diœceſi vigent diuerſa ſtatuta, & conſuetudines ſuper qualitatibus, & requiſitis neceſſariis ad hoc, vt

2 aliquis dicitur filius naturalis, ſeu patri nonialis, & in nonnullis locis teſte *Gonzalez* ſupra regula 8. gloſ. 9. §. 1. nu. 14. & ſeq. requiritur, vt non ſolum deſcendat ab incolis, & parentibus, qui ſoluerint decimam, ſed quod & ipſe baptizatus fuerit intra limites parochiæ, in qua huiuſmodi beneficia exiſtunt; Et proinde dicta declaratio Ordinarij non detegitur iniuſta ex eo, quod Dominicus deſcendat ab Anna Mima, quæ fuit incola dicti loci, cum & fieri poſſit, quod à conſuetudine, vel ſtatuto eiuſdem loci de Amarum exigatur, vt petens beneficium vel patrimoniale ibidem ſit etiam baptizatus, & habeat alias qualitates, quod in ſuis probationib. non docet Dominicus ſe præſtitiſſe.

Et ita contra informantem, &c.

Meten. Cercatoriæ.
Veneris 19. Ianuarij 1624.

ARGVMENTVM.

Beneficium ea negligentia patronorum fit collationis primo Ordinarij, & deinde Ordinario negligente Papæ.

SVMMARIVM.

1 *R. P. D. Merlinus fuit Datarius ſanctæ memoriæ Gregorij XV.*

2 *Beneficij collatio non præſentantibus Patronis fit collationis Ordinarij, & deinde Papæ gradatim.*

3 *Vt collatio Papæ debeatur, & impetrari poſſit tanquam reſeruatum, debet probari negligentia ordinarij cum lapſu temporis.*

4 *Debet probari etiam ſcientia ordinarij temporis vacationis beneficij & n. 5.*

Deciſio LXXXIX.

DOmini in hac cauſa ſub die 19 Decembris anni 1622. me proponente reſponderant, gratiam Deſiderij non eſſe iuſtificatam; & deinde cum Sanctæ memoriæ Gregorius XV. Datarij munus mihi
1 demandaſſet, deciſio a R. P. D. meo Vbaldo extenſe fuit, Cui reſolutioni cum Deſiderius non acquieſceret, dubium hodie propoſui, An ſtandum eſſet in deciſis. Et ſtandum eſſe Domini dixerunt ex eo potiſſimum fundamento quod deuolutio ad Sedem Apoſtolicam ob temporis lapſum in ipſa gratia Deſiderij expreſſa, & narrata, non videbatur iuſtificata; quam tamen certum eſt, gradatim de inferiori ad proximum ſuperiorem, donec peruenerit ad Papam,
2 eſſe concludenter probandam cap. 1. cap. licet il primo de ſupplen. neglig. prælat. gloſ. in clemen. vnica in verbo locorum eodem tit. *Abb.* in cap. cum noſtris num. 1. de conceſſ. præbend. cum aliis per *Rot.* coram Cardinali *Mantica* deciſ. 260. num 2. & coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano* deciſ. 195. nu. 2. inter eius impreſſ. & parte ſecunda recent. dec. 186. num. 1.

Huiuſmodi autem probatio facta non fuit; Teſtes enim pro Deſiderio examinati non concludunt, de quo tempore deceſſerit Claudius, per cuius obitum Cercatoriam vacaſſe prætenditur, & ſic non poteſt dici, conſtare de lapſu temporis gradatim, de Epiſ-
3 copo Meten. ad Archiepiſcopum Treueren. vt per *Mantic.* dicta deciſ. 260. numer. 4. Et nihilominus, etiamſi fuiſſet concludentiſſime probatum à die obitus dicti Claudij lapſum fuiſſe tempus ad deuolutionem neceſſarium, non reuelaret; probari enim vlterius debebat dictum Epiſcopum Meten. & ſucceſſiue etiam dictum Archiepiſcopum Treueren. ſcientiam vacationis habuiſſe, nam tempus ſex menſium ad conferendum cuilibet præſcriptum non dicitur inchoare à die obitus, & vacationis, ſed tantum à die ſcientiæ *Rebuff* in praxi benefic. tit. de deuolut. numer. 11. & 12. vbi quod talis ſcientia eſt probanda, quem ſequuta eſt Rota coram Card. *Mantica* præalleg. dec. 260. numer. 3. & 4. coram R. Lugdunen. dict. deciſ. 186. numer. 1. p. 2. recent. & coram R. D. meo *Decano* dicta etiam deciſ. 195. num. 2.

Præſertim quia ex teſtibus pro capitulo examinatis iuncta confirmatione Apoſtolica ante Deſiderij impetrationem obtenta videbatur Dominis, vel ſaltem conſtare de vnione, ac ſuppreſſione, adeo vt Cercatoria prædicta amplius per obitum vacare non potuerit ex allegatis in alia deciſione, vel ſaltem ex hoc tanto magis excludi Archiepiſcopi negligentiam, cum data etiam ſcientia obitus Claudij potuerit ipſe Archiepiſcopus, nec temere exiſtimare, ſuppreſſionem fuiſſe validam, & nulli conſtet, ipſum prætenſæ illius nullitatis, & ſic vacationis per obitum, & ſucceſſiue deuolutionis certam, & indubitatam 4
ſcientiam habuiſſe, qualis requiritur ad effectum de quo agitur *Put.* dec. 143. lib. 1. *Rot.* dicta deciſ. 186. nu. 2. parte 2. recent.

Et ita concluſum vtraque parte informante, &c.

Bonon. de Beroaldis.
Mercurij 24. Ianuarij 1624.

ARGVMENTVM.

Ex ſubſcriptione folij albi an oriatur obligatio.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione pacti de non petendo remouetur Actor.*

2 *Subſcribens videtur fateri contenta in ſcriptura, ac remanet eis affectus, & obligatus.*

3 *Folij albi ſubſcriptio non obligat ſubſcribentem, niſi probetur habuiſſe ſcientiam eorum, quæ in ipſo folio erant ſcribenda, & n. 4.*

5 *Confeſſio extraiudicialis probari debet duobus teſtibus.*

6 *Teſtis de auditu non probat.*

7 *Contractus, & obligationes omnes per epiſtolam iniri poſſunt.*

Deciſio XC.

PEr duas ſententias Bononiæ latas fuit pronunciatum, fabricam S. Petronij vti hæredem qu. Camilli Thoni teneri ad reſtitutionem partis molendini nuncupati *dell' Aquilla*, in fauorem Alexandri Beroaldi, à quibus ſententiis interpoſita appellatione, & mihi commiſſa cauſa dubitaui, An dictæ ſententiæ eſſent confirmandæ, vel infirmandæ. Et infirmandas eſſe Domini reſponderunt ex capite iniuſtitiæ; Nam quamuis dictam partem molendini Camillus vendiderit Iuliæ Palleottæ ementi nomini dictorum Alexandri & Philippi fratrum, vt ex publico inſtrumento in actis exhibito, attamen eidem Alexandro agenti ad vendicationem molendini obſtat pactum de non petendo, & non moleſtando Camillum, vel eius ſucceſſores. Vt in apoca confecta, & ab

ab eo ſubſcripta die 13. Iulij 1579. in qua Alexander
in fauorem Camilli renunciat prætenſioni, quam ha-
bet, vel habere poteſt vllo vnquam tempore in di-
1 cto molendino; Certum eſt autem exceptione pa-
cti de non petendo recte repelli agentem leg. ſi v-
2 nus §. pactus ne peteret vbi DD. ff. de pact. § præterea
Inſtit. de exc pt. cum aliis; Et ſcripturam illam legi-
time recognitam non ſecus contra Alexandrum
ſubſcribentem probare, & illum obligare, quam ſi
tota ab eodem exarata fuiſſet iuxta tradita per DD.
in leg. ſi ita ſtipulatus §. *Griſogonus* ff. de verborum
obligat. in leg. cum antiquitus C. de fideicom. *Bart.*
in l. emptor §. Lucius n. 2. ff. de pact. & ibi *Iaſ.* n. 2.
Gabr concl. 3. de præſump. *Peregr.* conſ. 108. n. 1. lib.
5. *Petr. Caball.* conſ. 11. n. 1 *Rota* coram Card. Man-
tica dec. 321. n. 4.

Nec obſtare viſum fuit quod dicta ſcriptura fue-
rit folium album ſubſcriptum ab Alexandro, dum
eſſet Prætor in Oppido Corinaldi, & ab eo ſic tranſ-
miſſum Camillo Bononiæ commoranti, ac ibi po-
ſtea ſuperinducta fuerit ipſa ſcriptura renunciatio-
nis cum pacto de non petendo, quo caſu non ſuffra-
garetur Camillo, nec illius hæredibus; huiuſmodi
enim folia vacua ſubſcripta non obligant ſubſcri-
bentem, niſi probatum fuerit, vel ex præſumptionib.
3 deprehendi poſſit, ſubſcribentem notitiam habuiſſe
eorum, quæ deinde erant ſcribenda *Angel. Imol. Iaſ.*
& alij in dicto §. *Griſogonus, Innocen. Felin.* & alij in
cap. 1. de fid. inſtrum. *Petr. Caball.* dicto conſ. 11. n.
2. 7. 8. & ſeqq. *Gonzal.* ad regulam 8 glo. 60. nu. 17. &
ſeqq. *Rot.* apud Card. *Seraphin.* dec. 973. n. 1. Quoniam
reſpondebant Domini, non probari exiſtentiam hu-
iuſmodi folij albi in manibus Camilli, & ſcripturam
fuiſſe longe poſt ſubſcriptionem Alexandri exara-
tam abſente eodem Alexandro.

Primus enim teſtis, vltra quod eſt ſingularis, in-
genuè fatetur, ſe neſcire, an folium hoc, in quo ſcri-
pta eſt renunciatio, ſit illud quod olim album cum
ſola ſubſcriptione Alexandri vidiſſe dixerat in mani-
bus Camilli; & ideo non probatur identitas; quæ
immo excludi videtur ab eodem teſte quia deponit,
dictum folium album vidiſſe de anno 1578. apud
4 Camillum, & tamen ſolum de anno 1579. Alexander
erat Prætor Corinaldi, & eo anno ſcriptura renun-
ciationis confecta fuit.

Secundus vero, & tertius teſtis, vltra quod ſignifi-
cant, Alexandrum fuiſſe Bononiæ in domo Camilli,
& tunc temporis potuiſſe dictam ſcripturam renun-
ciationis exarari, ſunt ſingulares reſpectu temporis,
dum teſtantur audiuiſſe Camillum dicentem, ſibi ab
Alexandro folium album tranſmiſſum fuiſſe, & ſub-
ſcriptum; & tamen hæc confeſſio extraiudicialis e-
5 tiam attento iure canonico debebat probari per
duos teſtes conteſtes *Rota* apud *Caſar. de Graſſ.* deci-
ſio quarta nu. 3. de ſentent. & re iudic. & in recent.
deciſio 664. numer. 6. parte prima, & fuit dictum
coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* in Ra-
uennatenſ. cambiorum 12 præſentis menſis.

Quartus vero teſtis deponit de auditu ab alio ex-
traneo ſcilicet à Doctore Siluestro, qui non fuit
6 examinatus, & ideo non probat *Bartol.* in tractat. de
teſtibus numero 10. verſic. Non enim cum aliis cu-
mulatis per *Farinacc.* de teſtibus quæſtione 69. nu-
mero 5.

Neque obſtat, quod eo tempore, quo ſcripta fuit renunciatio prædicta ſuper iuribus molendini, nempe ſub die 23. Iulij 1579 Alexander Bononiæ non commoraretur, ſed in officio Corinaldi, & di-ctum folium babeat complicationes, & ſit perforatum ad inſtar epiſtolæ, & proinde aſſequamur, dictam renunciationem fuiſſe ſcriptã abſente Alexandro; Quoniam hæc abſentia de illo tempore non probatur, datur enim fides, & ſimplex atteſtatio Communitatis Corinaldi, quæ fidem non facit, immo ſe refert ad acta in quibus ſolum apparet, ipſum Alexandrum interpoſuiſſe decreta vſque ad diem 23. Iunij eiuſdem anni 1579. & ſic non percurit tempus 23. Iulij, quo Bononiæ poterat Alexander intereſſe, & eo præſente d. renunciatio extendi.

Sed eſto, non Bononiæ, ſed Corinaldi fuiſſe ſubſcriptum dictum folium, & tranſmiſſum in epiſtola ad Camillum Bononiæ degentem, id tamen non concluderet potius, quod è Corinaldo tranſmiſſum fuerit prius folium album cum ſola ſubſcriptione Alexandri, quam quod immo prius è Bononia folium plenum cum dicta renunciatione, & pacto de non petendo tranſmiſſum fuerit ad Alexandrum, vt ab eo ſubſcriberentur, quo caſu huiuſmodi ſcriptura
obligaret ipſum Alexandrum, quia quilibet contra- 7
ctus, ſeu diſtractus fieri poteſt inter abſentes mediante epiſtola l. abſenti l. nunda ratio ff. de donat. leg. 1. ff. de contr. empt. l. Titius Seio ff. de conſtit. pec. Præſertim, ſi illa, ad quem mittebatur, peruenerit *Bart.* & alij in d. leg. Titius Seio *Pariſ.* conſil. 127. nu. 32 & ſeqq. li. 1.

Minus obſtat depoſitio tertij periti, qui multis rationibus arguit, ſubſcriptionem Alexandri præceſſiſſe ſcripturæ renunciationis, tum quia non figit pedem, vt liquet ex illis verbis, *Si può quaſi giudicare, e ſolo Dio lo può ſapere*, tum etiam quia illius depoſitio eliditur à relatione alterius periti pro fabrica deponentis contrarium; Et rationes ab illo tertio ponderatæ potius ingenioſæ, ac ſuaſiuæ viſæ ſunt, quam neceſſario concludentes, & illis fere ſingulis late reſpondet in terminis *Pereg.* d. conſ. 108. per tot lib. 5.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodicen. Vnionis, & fructuum
29. *Ianuarij* 1614.

ARGVMENTVM.

Attentata, quando non reuocanda veniant.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (arbitrio) operatur, vt rigor non attendatur.*
2 *Attentata ceſſant, quando concurrit diuerſitas cauſæ, & 3.*
4 *Per proſequutionẽ factam litis cenſentur remiſſa attentata, & hoc propter tacitum conſenſum partis.*
5 *Quando attentata ſunt commiſſa ab vtraque parte, ceſſat illorum reuocatio.*
6 *Item quando ſunt illiquida.*
7 *Expenſæ ſignaturæ in Rota non reficiuntur.*
8 *Expenſæ reficiuntur, quæ ſunt in actis, quæ viua dicuntur.*

Deciſio XCI.

PEndente lite in Rota inter Decanum, ac Capitulum ex vna, & Præpoſitum S. Crucis ex altera parte occaſione vnionis, quam conceſſerat fel. rec. Clemens PP. Octauus, Præpoſituræ eiuſdem

Eccleſiæ de canonicatu,& præbenda,fuit inter par-
tes conuentum, quod Aegidius modernus Præpoſi-
tus loco fructuum canonicatus, & præbendæ vnito-
rum acciperet quotannis 40.modia ſpeltæ, in quo-
rum ſolutione cum deinde Decanus, & Capitulum
defeciſſent, Præpoſitus conuenit dictos Decanum,
& capitulum pro integra ſolutione dictæ ſpeltæ.Ve-
rum cum ab iiſdem ſupradicta conuentio negaretur,
Præpoſitus miſſa lite ſuper ſolutione ſpeltæ egit ad
integros fructus canonicatus, & præbendæ; vnde
Capitulum,& Decanus petierunt,ſibi in primis re-
fici expenſas propter mutatum iudicium iuxta no-
tata in l. edita Cod. de edend. Et cum non obti-
nuiſſent in huiuſmodi petitione, appellarunt ad
Nuncium Coloniæ, qui appellationis cauſam
commiſit Decano Sancti Ioannis, à quo etiam e-
manauit ſententia, licet perſonalis contra dictos
Decanum, & Capitulum, qui tandem recurrerunt
ad Signaturam Iuſtitiæ, & ab illa obtinuerunt,cau-
ſam auocari, & committi R. P.D. meo *Veroſpio*,
coram quo cum ipſi niterentur impedire proceſſum
ad vlteriora ſub prætextu quod omnia geſta in par-
tibus eſſent prius reuocanda tanquam attentata ob
ſupradictam litis pendentiam in Rota, Præpoſitus
adiuit Signaturam Sanctiſſimi, & obtinuit, mihi in
hac cauſa in locum R. P. D. mei *Veroſpij* ſubrogato
reſcribi, vt reiectus prætenſis attentatis in fine litis
procederem in negotio principali arbitrio Rotæ.
Super quo per me hodie propoſito dubio Domini re-
ſponderunt,arbitrium intrare.

Omiſſo enim,quod in vim dictæ clauſulæ, Arbi-
trio, Rota conſueuit deflectere à iuris rigore,vt fuit
dictum in Fanen. tutelæ 21. Februarij 1621. coram
me, & alibi ſæpiſſime, Viſum fuit, nulla extare at-
tentata, quæ veniant reuocanda.

Cauſa enim coram dicto Abbate S. Laurentij in-
troducta ſuper ſolutione 40. modiorum ſpeltæ di-
uerſa omnino erat à cauſa prius commiſſa in Rota,
quia dicta ſpelta petebatur ex incidenti, quod poſt
motam litem in Rota ſuperuenerat, ſcilicet ob di-
ctam nouam conuentionem, cauſa vero commiſſa
in Rota erat ſuper executione litterarum Apoſtoli-
2 carum; Vnde ſublata remanet prætenſio attentato-
rum cum illa non cadant in diuerſis cauſis *Lancellott.*
de Attent. parte 2.cap. 4. limitatione 3. in princip.
*Bellemer.*conſ.18. num 3.verſic. Tene contrarium,
& num.4.*Socin*. ſen. conſ.45.ſub num.5.verſ.quibus
ſuppoſitis Rota apud Verall. dec.59.parte prima a-
pud S.me.Gregor.XV.dec.345.num.1. Inter recent.
dec.500. num.6.verſ. Sed reſpondebatur parte 1.&
coram me in Fulginaten. bonorum 1. Iulij 1621.&
in Romana dotis ſeu Attentatorum 4. Decembris
1623.

Sed quatenus attentata poſſent conſiderari, illo-
rum reuocatio nequaquam per Decanum, & Capi-
3 tulum peti poterat,ex quo idem Decanus, & Capi-
tulum inſtiterunt coram eodem Abbate,& ipſis ex-
penſæ refunderentur ob mutatam à Præpoſito peti-
tionem,ac inſuper à ſententia illius appellarunt, &
alium Iudicem extra Rotam obtinuerunt deputari,
nec vnquam oppoſuerunt de litis pendentia in Ro-
ta; Ex quibus actibus probatur conſenſus Decani,&
Capituli nedum in receſſum à iudicio coram Rotæ
Auditoribus, ſed etiam in iuriſdictionem dicti Ab-
batis,itaut cenſeantur,& ipſi conſenſiſſe attentatis à
Præpoſito factis;Et proinde ratione huiuſmodi con-
ſenſus non poſſunt petere reuocationem attentato-
4 rum ſi quæ eſſent *Lancellott.* de attent. parte 2. cap.
4. limitatione 16. numer. 1. & ſeqq. & cap. 12. li-
mitatione 42. num. 12. *Mandoſ.* in tract. de com-
miſſ. in 14. formulario commiſſiones Attentato-
rum in verbo reuocandi q.2. *Rom* apud *Creſcent.*de-
ciſ. 2. alias 17. Vt lit. pend, apud *Seraphin.* deciſi.
1003. numer.5. & inter recent. dec. 183.numer.1.
p. 2.

Quibus ſtantibus nec aliqua ratio eſt habenda ex-
penſarum in partibus factarum ac etiam in Signatu-
ra, quas Decanus, & Capitulum petunt ſibi refici
vti factas occaſione prætenſorum attentatorum; 5
quia cum in illis vtraque pars deliquerit, vtrinque
etiam ad inuicem dicta attentata, & expenſæ ve-
niunt condonanda, vt per DD. præallegatos; Et in
omnem euentum huiuſmodi expenſæ non poſſunt
retardare proceſſum ad vlteriora, ſiue agatur de fa-
ctis in partibus, quia illæ modicæ ſunt, & illiquidæ,
de quibus propterea arbitrati ſunt Domini non eſſe
habendam rationem, Vt alias in his terminis atten- 7
tatorum reſoluit Rota coram Sanct. mem. Gregorio
Decimoquinto deciſione 501.in princip.& in Cala- 8
gnritana iuriſdictionis de Nagera 11. Decembris
1620. coram R.P.D. meo *Vbaldo*; Siue etiam agatur
de expenſis,quæ factæ fuerunt in Signatura,quia hu-
iuſmodi expenſas Rota non ſolet reficere, ſed eas
tantum,de quibus conſtat in actis, & quæ viuæ ap-
pellantur teſte *Veſtrio* in prax. lib.8. capit. ſecundo
numero 11. & fuit dictum in Tullen. expenſarum
28. Iunij 1619. coram Reuerendiſſimo D. meo *De-
cano*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Præneſtina Bonorum.

Mercurij 21. Ianuarij 1624.

ARGVMENTVM.

Poſitionibus dum pars reſpondere recuſat, nec ſuper hoc vult dare ſpecialiſſimum mandatum Procuratori ad ſic,& ſic reſpondendum, non eſt procedẽdum ad expeditionem cauſæ, cum à Iure abhorreat quem defraudare ſuis probationibus, & maximè ex facto Aduerſarij. Poſitiones vt admittẽdę veniant, ſufficit, eas non eſſe omninò impertinentes, ſufficitq; aliquo modo facere ad cauſam, vel præbere adminiculum. Rota licet de ſtylo nõ admittat confeſſionẽ illam fictam, quæ prouenit ex contumacia in non reſpondendo poſitionibus, nõ tamen ex hoc improbat vſum poſitionum. Tranſactio vt reſcindatur, eſt neceſſaria enormiſſima læſio,& in magno exceſſu vltra dimidiam.

SVMMARIVM.

1 *Procurator vt admittatur ad reſpondendum poſitionibus, debet conſtare de ſpecialiſſimo mandato ad ſic, & ſic reſpondendum.*

2 *Poſitionibus principalis debet reſpondere dum recuſat dare ſpecialiſſimum mandatum Procuratori ad ſic, & ſic reſpondendum.*

3 *Poſitionibus dum pars recuſat reſpondere, non eſt procedendum vlterius in expeditione cauſa.*

4 *Poſitionibus priuare quem, & maximè ex facto Aduerſarij, id rigidum eſſet.*

5 *Probatio, quæ fit per poſitiones, regulariter conceditur.*

6 *Per poſitiones quis releuatur ab onere probandi.*

7 *Poſ-*

7 *Poſitiones dum ſunt irreleuantes, pars non eſt cogenda eis reſpondere.*

8 *Tranſactio non reſcinditur, niſi probetur laſio.*

9 *Tranſactio non reſcinditur per qualibet laſionem, ſed requiritur, vt ſit enormiſſima, & in magno exceſſu vltra dimidiam.*

10 *Poſitiones vt admittantur, ſufficit eas non eſſe omninò impertinentes, ſed aliquo modo directè, vel indirectè facere ad cauſam, vel præſtare adminiculum.*

11 *Poſitiones vbi non ſunt notoriè impertinentes, ita vt poſſit eſſe dubitatio, Iudex illas admittere debet.*

12 *Poſitiones non eſt diſputandum, an ſint admittenda dum aliquo modo faciunt ad cauſam, & hoc potiſſimum vt lites abbreuientur.*

13 *Rota de ſtylo non admittit confeſſionem in contumaciam non reſpondentis poſitionibus.*

14 *Poſitionibus reſpondere pars cogitur, ad hoc vt ponens releuetur ab onere probandi, ſi Aduerſarius poſitiones confiteatur.*

15 *Poſitionibus pars reſpondere recuſans ob illius contumaciam in Rota non imponitur pœna vt habeantur pro confeſſatis, ſed vt procedatur ad pœnas in monitorio ad reſpondendum comminatas.*

16 *Rota licet ex ſtylo non admittat confeſſionem contumacialem, non tamen dicendum eſt, ſublatum eſſe vſum poſitionum.*

17 *Poſitionum vſus à Rota non eſt improbatus.*

Deciſio XCII.

DOmini recedendo à deciſis die 9. Iunij 1621.
coram Reuerendiſſimo de meo *Cauálerio* dixerunt, non eſſe ad vlteriora procedendum in cauſa,
niſi prius reſponſum fuerit poſitionibus datis per
1 filios, & hæredes Lucretiæ; Quæ reſponſio cum
præſtari non poſſit à Liuio aſſerto procuratore, quia
non docet de ſui mandato legitimo, prout requiri-
2 tur & ſpecialiſſimo ad reſpondendum. Sic & ſic, reſpondere tenetur ipſemet Stephanus principalis *Bal.*
in l. fi. al. numer. 3. verſic. cum enim habet mandatum C. de procur. *Socin* ſen. conſ 55. num. 8. lib. 2.
Neuiz. conſ. 7. num. 12. & 13 *Hended.* conſ. 66. nu. 73.
lib. 1 *Menoch.* conſil. 80. num. 64. lib. 1. *Rot.* recent.
deciſ. 779. numer. 3. parte 2. *Papien.* in prax. in form.
poſit. act. verbo *Simoninus* numer 2. & ibi addit Et
interim donec dictus Stephanus reſpondeat, non
3 debet ad vlteriora procedi; alias enim ſi procederetur durante ipſius reſpondere debentis contumacia, dicti hæredes Lucretiæ priuarentur facultate
ſuas probationes faciendi per poſitiones; quod ri-
4 gidum eſſet, cum huiuſmodi genus probationis regulariter concedatur ad hoc vt ponens per reſponſionem & confeſſionem aduerſarij releuetur ab onere probandi cap. 1. vbi gloſ. in princip. & in verbo
ſtatuimus de confeſſ. in 6. clemen. ſæpe §. verum de
5 verbor. ſignific. *Specul.* in rub. de poſit. §. 2. n. 1. *Rimin.*
ſen conſ. 4 1. n. 3. lib. 1. *Rol.* conſ 90. n. 6. *Abb* fin. n. 1.
lib. 1. *Matheſil.* ſingul 37. numer. 1. *Marſil.* ſi gul.
625. in princip. *Gall.* pract obſeru. lib. primo obſer.
79. num. 2. Ioſeph. *Ludo.* dec. Peruſin 8. num. 1. p. 2.
Nec vitium eſt ſubſiſtere fundamentum deciſionis
6 deſumptum ex irreleuantia poſitionum; quia immo
ex nouiter deductis pro parte dictorum hæredum
Lucretiæ Domini cenſuerunt, euidenter conſtare
de releuantia, Præſertim vbi ponitur de valore bo-
7 norum mobilium Stephano in tranſactione aſſignatorum; probato enim quod illorum valor aſcendat
ad ſummam ſcutorum 100. expreſſam in poſitioni- 8
bus, ceſſaret læſio, propter quam ex aduerſo prætenditur reſciſſio tranſactionis; Maxime cum ad huiuſmodi effectum reſcindendæ tranſactionis non
ſufficiat qualibet læſio, ſed requiratur enormiſſi- 9
ma, & in magno exceſſu vltra dimidiam *Dec.* in l.
cum te ſub num. 1. verſ. Sed fœdere diſtinctiones C.
de tranſact. & conſ. 203. n. 4. *Corn.* conſ. 166. n. 5. lib.
1. & conſ. 27. n. 10. lib. 4. *Molin.* de Hiſpan. primog.
lib. 4. c. 9. nu. 36. Cardin *Mantic.* de tacit. lib. 26. tit.
9. n. 29. *Gabr.* concl. 1. n. 68. & 69. tit. de empt. & vendit. lib. 3. *Grammat.* dec. 66. nu. 44. 47. & 48. *Rot.* diuerſ. dec. 103. nu. 2, parte 1.
Et in hanc ſententiam eo magis inclinarunt Domini, tum quia vt poſitiones admittantur, ſufficit,
eas non eſſe omnino impertinentes, ſed aliquo mo- 10
do directè aut indirectè, facere ad cauſam, vel præſtare adminiculum *Dec.* in lege 1. numero. 50. ff. ſi
cer. pet. & late conſ. 161. num. 2. vbi apoſtill. & conſ.
517. n. 2. *Peregr.* conſ. 82. nu. 3. lib. 1. *Maſcard.* concl.
1117. n. 15. de probat. *Rot.* dec. 24. de teſtib. in anti. &
in Burgi S. Donini Iuriſpatronatus 17. Iunij 1615.
coram R. P. D. meo *Vbaldo*.
Tum etiam quia, vbi poſitiones non ſunt notoriè
impertinentes, itavt aliqua poſſit eſſe dubitatio, il- 11
las Iudex admittere debet *Io Andr.* in cap. cum contingat nu 24. vbi etiam alij de offic. de leg. *Specul.* in
tit. de poſit. §. 7. numer. 7. in fin. & num. 8. cum alijs
allegatis in dicta Burgi S. Donini Iuriſpatr. Et omittere diſputationem pertinentiæ, vel impertinentiæ
ipſarum poſitionum vt lites abbreuientur *Veſtr.* in 12
prax. lib. 5. cap. 14. n. 6. qui refert, ita ſeruari conſueuiſſe & ib Adden. nu. 2. poſt *Dec.* in cap. in nomine
Domini nu. 34 de teſtib. & ſequuta eſt Rota in dicta
Burgi S. Donini coram R P. D. meo *Vbaldo*.
Nec applicatur motiuum quod Rota non admittat de ſtylo tacitam confeſſionem in contumaciam 13
non reſpondentis poſitionibus, iuxta deciſionem
Card. *Seraph.* 405. num. 1. & 408. num. 4. Quia dixerunt Domini, quod non ad hunc effectum cogitur
in Rota pars reſpondere poſitionibus, ſed vt ponens
releuetur ab onere probandi ſi aduerſarius poſitiones confiteatur, alias ob contumaciam non imponitur pœna, vt habeantur pro confeſſatis, ſed vt 14
procedatur ad pœnas in Monitorio ad reſpondendum communitas: Vt expreſſe dicit *Veſtr.* loco ſuprà
cit. vbi ponit hanc praxim; Neque enim ex eo quod
in Rota nõ admittatur huiuſmodi confeſſio contumacialis, cenſeri debet ſublatus vſus poſitionum,
cum immo illum à Rota eſſe approbatum co. ſtet 15
ex deciſione 779. par. 2. in recent & dicta Burgi S. 16
Donini Iuriſpatronatus coram R. P. D. meo *Vbaldo*,
vbi fuit reſolutum, eſſe reſpondendum poſitionibus,
quæ emanarunt in cauſis Rotalibus, & paſſim in alijs cauſis.
Et ita vtraque parte informante. &c.

Romana doris.

Mercurij 7. Februarij 1624.

ARGVMENTVM.

Actione perſonali agens debet tantum contra perſonam obligatam Iura ſua experiri, alias perperam egerit, quando vero agitur actione reali, cum agat contra ipſam rem, poteſt conuenire etiam perſonam non obligatam, inſequendo rem, apud quem reperitur. Pater, ſi obligauerit cenſum filiæ

donec ſequatur inueſtimentum ipſius dotis, donec illud non habuerit ſuam perfectionem, cenſus ſemper erit ſuppoſitus tali oneri.

SVMMARIVM.

1 *Obligationes non extenduntur.*
2 *Actione perſonali agens debet experiri tamen contra perſonam obligatam, & non aliam.*
3 *Actione reali agens contra rem, poteſt agere etiam contra non obligatum.*
4 *Dictio, vt ſupra, qualiter ſit ad ſuperius referenda.*
Diuinatio mera non eſt facienda.
5 *Relatio fieri debet generaliter ad omnia ſuperius diſpoſita.*
Et hoc multo magis, ſi aliqua particularis ratio id ſuadeat.
6 *Relatio fieri debet ad tempus, & ad locum, & ad modum, ac qualitates ſupra expreſſas.*
7 *Dos quod conuertatur in rem ſtabilem, iſta qualitas reſpicit ſecuritatem dotis & reſpicit Vxorem.*
8 *Soluens non debet eſſe ſolicitus, quod pecunia conuertantur in rem expreſſè deſtinatam.*
9 *Dotis fauore ius quæſitum intrat in vim ſtipulationis legalis.*
10 *Pater ſi fauore filiæ hypothecauit aliquem cenſum, donec dos illius fuerit inueſtita in bonis ſtabilibus, donec non ſequatur tale inueſtimentum, cenſus non liberatur ab hypotheca.*
11 *Itaque pater non liberatur ab obligatione tradendo ſimpliciter dotem marito filiæ, dum non ſit tale inueſtimentum.*
12 *Dotem inueſtiendi onus, quando non ſpectet ad patrem ſoluentem eam & quando ſimul, idest pater, & maritus teneantur id adimplere, & n. 13.*

Deciſio XCIII.

PErmanſerunt Domini in deciſis coram me ſub die 13. Nouembris præteriti, quia pactum quod cenſus eſſet hypothecatus donec, & quouſque dos integre fuiſſet ſoluta, vt ſupra, hoc eſt inueſtita in emptionem alicuius rei ſtabilis, vt in inſtrumento inferebat; adhuc dictum cenſum eſſe hypothecatum in fauorem Angelicæ, cum vſque adhuc pecunia dotalis non fuerit erogata in emptionem rei immobilis.

Nec obſtare dixerunt Domini, quod dictum inueſtimentum ex forma faciendum eſſet per Auguſtinum maritum, non autem per Gaſparem patrem, & quod obligationes non extenduntur ad tradita
1 per *Dec.* in cap. ſi pro debilitate numer. 3. de offic. de legat. & *Rot.* in Ceſenaten. bonorum 9. Decembris 1588. coram *Bubalo.* Quoniam obiectum intraret; ſi Angelica ageret actione perſonali, quia vtique deberet agere contra Auguſtinum maritum pro imple-
2 mento promiſſionis de inueſtiendo, quæ nullo modo extenditur ad Gaſparem patrem, qui nihil tale promiſit; ſed Angelica modo agit actione reali contra cenſum vigore hypothecæ ſibi competentis ex pacto expreſſè appoſito ab eodem Gaſpare patre donec dos fuerit ſoluta, & Inueſtita; Et hoc caſu nihil Angelica refert, à quo inueſtimentum fieri deberet.

Nec obſtat, quod dictio illa relatiua, Vt ſupra, de
4 qua in inſtrumento dotali, & ponderata in deciſione referenda videatur ad tempus, quo dos erat ſoluenda, non autem ad qualitatem, & obligationem de inueſtiendo in rem ſtabilem. Quoniam vltra 5
quod hæc mera diuinatio viſa fuit, regula eſt in contrarium, quod relatio fieri debeat generaliter ad omnia l. talis ſcriptura §. hanc autem vbi *Bart.* numero 6
3. ff. de legat. primo l. 3 §. filius ff. de lib. & poſthum. Et ad tempus, & ad locum, & ad modum, ac qualitates ſupra expreſſas *Bart.* in l. ſanctio legum numero 7 verſ. præterea ff. de pæn. *Caſtren* conſil. 283. numer. 5 lib. 1. *Roland.* conſil. 58. numer. 23. libr. 3. Et ratio etiam particularis in præſenti caſu ſuadet, dictam relationem eſſe faciendam ad qualitatem inueſtimenti, quia hypothecatio dicti cenſus fuit facta nedum in fauorem Auguſtini generi, ſed & Angelicæ filiæ; dum autem conſultum fuit Auguſtino, non fuit appoſita illa dictio, Vt ſupra, quia illius ſo- 7
lum intererat, ſolui dotem; dum vero conſulitur filiæ, addita fuit dictio illa, Vt ſupra, quia hęc qualitas, quod dos conuerteretur in rem ſtabilem reſpiciebat ſecuritatem dotis ipſius filiæ, & ſic relatio eſt trahenda ad pactum inueſtimenti.

Minus etiam obſtare Domini dixerunt, quod regulariter ſoluens non debet eſſe ſollicitus, quod pecuniæ conuertantur in rem expreſſe deſtinatam ex 8
Surd. deciſio 156. numer. 9. & aliis. Quia placuit reſponſio data in deciſione, quod hic non applicantur, quia dictum pactum inueſtiendi fuit fauore dotis Angelicæ, & proinde illi ex promiſſione patris, & mariti ius quæſitum fuit in vim ſtipulationis legalis. 9
de qua in l. vnic. §. accedit C. de rei vxor. act. cum alijs in prima deciſione alleg. Vnde dum pater fauore filiæ hypothecauit cenſum vſque quo dos eſſet integre ſoluta, & inueſtita non potuit deinde ipſe pa- 10
ter ſoluendo dotem marito, & prætermittendo inueſtimentum auferre ab ipſa filia hypothecam; & ſic cenſum in illius præiudicium liberare. Vt in ſimilibus terminis arguunt *Modern. Roman.* di ſcept. forenſ. capit 45. nu. 2. & 23. & *Amat.* dec. Maceraten. 50. num. 38

Et eo magis in præſenti facti ſpecie, ita qua dictum inueſtimentum non erat faciendum poſt ſolutionem dotis, quia hoc caſu totum inueſtiendi onus fuiſſet mariti recipientis, nec pater, poſtquam munus ſuum abſoluerat, ſoluendo, aliud curare debuiſſet, ſed inueſtimentum debebat fieri in actu ſolutionis, itaut & patris ſoluentis, & mariti accipientis 12
videbantur partes erogare pecuniam dotalem in emptionem rei ſtabilis, & ſic conſulere ſecuritati dotis Angelicæ

Et ita in deciſis vtraque parte informante, &c.

Piſtorien. Parochialis.
Veneris 9. Februarij 1614.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus natura eſſe hæreditarium comprobatur, & ex quibus naturā mutare poſſit deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus ſui natura dicitur hæreditarium.*
2 *Poteſt autem ex poſt naturam mutare, & effici gentilitium, & 3.*
4 *Hæreditarium dicitur de quo admitti debēt hæredes.*
5 *Hæreditarium defertur in ſtirpes, & gentilitium in capita.*
5 *Præſentationes effectuatæ non atenduntur.*
7 *Præſumitur ius patronatus hæreditarium.*

Deciſio

Deciſio XCIV.

Reſolutum fuit, iuſpatronatus eſſe hæreditarium & tranſitorium ad quoſcumque hæredes etiam extraneos; tale enim in dubio eſt præſumen.
1 vbi ex fundatione, vel aliunde de contrario non doceatur cap.1. cap. cum ſeculum & ibi *Panor.* num. 3. & 4. de Iur. patronat. clem. plures vbi *Card.* in 6. qu. & *Anchar.* num. 7. & 11. eodem tit. *Lambert.* de iur. patronat. a. parte 1. lib. quæſt. 2. num. 15. *Couarr.* variar. reſolut. lib. 2. cap. 18. numer. 6. *Gabr.* conſ. 196. nom. 5. lib 2. *Rota* dec 707 numer. 8. parte prima, & dec. 756. num. 1. parte 2. recent. & fuit etiam dictum in Vrbinaten. beneficij 28. Ianuarij 1613. coram R.P.D. meo *Vbaldo*, & in Florentina canonicatus 15. Maij 1616. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Neque obſtare videbatur quod de anno 1457. Iacobus de Cancellariis patronus pro medietate dictum iuſpatronatus pro huiuſmodi portione ipſum tangente iure legati tranſtulerit in Felicem eius ex fratre nepotem, & in omnes illius filios, & deſcendentes maſculos, & poſtea de anno 1565. Domitius pariter de Cancellariis pro portione ad ipſum ſpectante ſimiliter iure legati reliquerit familiæ Domus, & Cippo de Cancellariis maſculis tantum le-
2 gitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis, & quod vtrique diſpoſitioni poſtea acceſſerit Ordinarij conſenſus, & confirmatio vnde inferebant informantes, quod etiam ſi dictum iuſpatronatus ab initio fuerit hæreditarium, nihilominus ex pacto facto mutando qualitatem effectum fuerit gentilitium ad trad. per *Calder.* conſ. 5. *Pariſ.*
3 conſ. 35. n. 8. lib. 4. & Rot. dec. 675. nu. 2. in fin. p. 1. recent.

Quoniam reſponſum fuit, in legato Iacobi non videri, poſſe fieri fundamentum; ex pluribus enim deducebatur, iuſpatronatus etiam poſt legatum prædictum Iacobi qualitatem hæreditariam retinuiſſe, & præſertim ex Bulla Sixti IV. de anno 1475. ſuper illius confirmatione pro Antonio, & Felice de Cancellariis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus & ex ſententia confirmatoria executoris de anno ſequenti 1476. pariter pro hæredibus, & ſucceſſoribus; Nec non etiam ex inſtrumento concordiæ de anno 1550. in qua lite in Rota inter compatronos pendente fuit conuentum, quod dictum iuſpatronatus pro medietate ſpectare deberet ad dictum Domitium vnum ex ipſis contrahentibus, eiuſq; filios; hæredes, & ſucceſſores eorumque ceſſionarios, vel ab ipſis cauſam habentes; pro alia vero medietate iuſpatronatus ſpectare ad cæteros in ipſo inſtrumento concordiæ nominatos, illorumque pa-
4 riter filios hæredes, & ſucceſſores ac ceſſionarios; quæ verba concludunt; iuſpatronatus adhuc fuiſſe proprie, ac vere hæreditarium Rota in rec. dec. 707. n. 6. & 10. p. 1.

Pro quo etiam facit, quod in dicto inſtrumento de anno 1550. vnus interuenit pro integra medietate, alij vero plures pro alia medietate, qui in ſimul pinguiorem vocem non habebant, quam vnus ipſe
5 Domitius; quod repugnat naturæ Iuriſpatronatus gentilitij, cuius proprium eſt, vt deferatur in capita, non autem in ſtirpes iuxta clem. plures de iur. patron. *Rot.* dec. 251. n. 5. p. 2. recent. & fuit dictum in dicta Florentina canonicatus 24. Maij 1616. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Quo vero ad legatum Domitij non conſtat, fuiſſe effectuatum, immo cum poſtea Parochialis primo loco vacaſſet de anno 1599. apparet, præſentatio- 6
nem per Bucciom, & Paulum factam fuiſſe nulla habita ratione illius legati; vnde non videbatur habendum in conſideratione ad effectum, de quo agitur vt per *Gonzal.* ſuper reg. 8 gl. 45. §. 3. n 4. & ſeq. & gloſ. 55. n. 11. & 21.

Et eadem ratione fuit dictum, non eſſe attendendas præſentationes factas ab ijs, qui patris hæreditatem repudiauerant; quia non apparet, aliquam ex ipſis fuiſſe effectuatam per ſubſequentem inſtitutionem; Et fieri etiam poteſt, repudiantes alio iure, & titulo hæreditario præſentaſſe, quam illius, cuius hæreditatem repudiauerant.

Ex quibus cum habeamus, dictum iuſpatronatus à principio fuiſſe hæreditarium, & allegata qualitatis mutatio non poſſit dici, ſaltem concludenter, probata, exiſtimarunt Domini, adhuc hæreditarium eſſe cenſendum, cum regolariter etiam in dubio tale præſumatur iuxta tradita per *Panorm.* lo dec. 7
cap. cum ſeculum num 3. & 4. de iur. patron. *Rot* dec. 707 num 8. p. 1. recent. cum alijs ſupra allegatis.

Et ita, &c.

Barchionen. Vicariæ
Veneris 9 Februarij 1624.

ARGVMENTVM.

Vnio Beneficiorum maximè ſi ſimos in antiquiſſimis qualiter, & ex quibus doceri poſſit, & diluuntur quædam oppoſitiones contra talem probationem factæ.

SVMMARIVM.

1 *Vnio benè probatur ex enunciatiuis antiquiſſimis vltra centum annos.*
2 *Et hoc multè magis procedit. ſi dd. enunciatiuæ emanauerint ab ijs, qui vnionem ipſã facere poterant.*
3 *Vnio arguitur ex creatione Vicarij perpetui cum aſſignationem congrua & onere ſoluendi certam portionem fructuum.*
4 *Vnio deſumi poteſt ex longiſſima obſeruantia, & ex que deducta.*
5 *Ex collationum ſerie probatur effectuatio.*
6 *Actus præſumitur geſtus in vim præcedentis tituli.*
7 *Præſentationes non ſolum ratione ſimplicis iurispatronatus fieri poſſunt, ſed etiam ratione annexionis & vnionis.*
8 *Præſentationes quando dicãtur ab aliquo facta potius ratione vnionis, quam iuriſpatronatus.*
9 *Confirmatio, & approbatio Apoſtolica ex curſu longiſſimi temporis facile præſumitur.*
10 *Vnio Vicariæ, quando eſt facta alicui. ſine dubio certum quid poteſt ſibi retinere, & reliquum aſſignare Vicario.*
11 *Vnio eſt nulla, ſi ſit facta abſque iuſta, & legitima cauſa euidentis neceſſitatis, vel vtilitatis.*
12 *Ad validitatem actus omnia neceſſaria præſumuntur interueniſſe ſtante curſu longiſſimi temporis.*
13 *Solemnitates non præſumuntur, vbi conſtat de earum defectu.*
14 *Acta integra niſi exhibeantur, non poteſt dici de defectibus oppoſitis in aliquo actu.*
15 *Vnio quando dicatur facta ob iuſtam, & rationabilem cauſam.*

Deciſio XCV.

Vacante Vicaria parochialis Eccleſiæ S. Baudili de Lupricato, Archidiaconus maior, Eccleſiæ

Barchionen.ad eam, tanquam ad ſuum Archidiaco-
natum ſpectantem ex cauſa vnionis dictæ paro-
chialis,nominauit D.Monſerratum; Ordinarius ve-
ro præuio concurſu approbauit D.Petrum.Vnde or-
ta ſuper hoc controuerſia , & cauſa in Rota coram
me introducta,dedi dubium,An conſtaret de vnio-
ne in caſu,& ad effectum,de quo agitur, eoque plu-
ries propoſito , & non reſoluto ,hodie tandem reſ-
ponderunt Domini conſtare de vnione valida , de
effectu vero concurſus voluerunt,quod particulari-
ter videatur.

Moti autem fuerunt Domini ex publico inſtru-
mento rogato de anno 1326.in quo enunciatur vnio
prædicta facta de anno præcedenti , & illius tenor
explicitè refertur , & enunciatur; Et vlterius etiam
per Epiſcopum, & Capitulum confirmatur aſſigna-
tio congruæ Vicario perpetuo in Eccleſia vnita , vt
Vicarius percipiat fructus eiuſdem eccleſiæ , & cer-
tam portionem in bladis, & vino quotannis ſoluat
Archidiacono maiori , cuius Archidiaconatui vnio
facta fuerat; Nec non ex alio etiam inſtrumento in
quo dicta vnio facta de anno 1325. pariter enuncia-
tur , & per Epiſcopum Barchionen. Patriarcham
1 Hieroſolymitanum confirmatur , & innouatur. Ex
quibus enunciatiuis antiquiſſimis longe vltra cen-
tum annos vnio ipſa ſufficienter probatur *Caputaq.*
dec.344.n.2.p.3.*Put*.dec.209.n 1.lib 2.Card.*Seraph.*
dec 626.num.2.& dec.1272. in prin.*Rota* dec.724.
n.3.p.2.recen.& fuit etiam dictum in Tiraſonen.pa-
rochialis 16.Iunij 1614 coram bo.me.*Andrea* & in
Ceſaraugustana Vicariæ 30. Maij 1622.coram R.D.
meo Caualerio, & in Miranden.parochialis 26.No-
uembris eiuſdem anni coram R P.D.meo *Buratto.*

Maxime quia huiuſmodi enunciatiuæ emanarunt
2 ab ijs,qui poterant ipſam vnionem facere , vt per
Card.*Mantic.*dec.355.num. 6.& dec.359.num.7.Et
apparet etiam fuiſſe creatum Vicarium perpetuum
3 cum aſſignatione congruæ , & onere ſoluendi cer-
tam portionem fructuum Archidiacono , vt in dicto
inſtrumento de anno 1326. quod pariter vnionem
arguit Rot.dec.102.n.2.& ſeqq.& deciſ.626. n 3.p.
2.recent.

Quibus etiam accedit longiſſimi temporis obſer-
uantia deducta ex pluribus collationibus , & inſti-
tutionibus ex certa ſcientia ab Ordinario factis de
4 hac Vicaria incipien. ab anno 1415. & ſemper ad
præſentationem Archidiaconi maioris pro tempore
exiſtentis , vel de eiuſdem conſenſu; quas omnes
præter vnam quæ eſt tertia in ordine apparet etiam
fuiſſe effectum ſortitas;Et ab anno 1556.& deinceps
effectuatio controuerti non poteſt, cum ex ſumma-
5 rio numero 9.& ſeqq.pareat , vnum Vicarium fuiſſe
præſentatum , & inſtitutum per reſignationem , vel
obitum alterius; ex qua ratione , & ſerie collatio-
num probatur effectuatio iuxta vulg.conſ.*Oldr*.229
millies in Rota canonizatum , & ſignanter coram
Card.Seraphino dec.219.n.5.& dec.337.n.1.& corã
Sanctiſſimæ mem.Gregorio Decimoquinto dec.115.
num.1.cum alijs ibi per *Adden*.num.8.allegatis.

Nec obſtat, quod ex huiuſmodi præſentationibus
ab Archidiacono factis, præſertim tanquam patro-
no dictæ Vicariæ ratione ſui Archidiaconatus ex-
cludi videatur titulus vnionis , & poſſit potius argui
ſimplex quoddam iuſpatronatus.

Quoniam cum de aliquo iurepatronatus nullibi
conſtet , Vnio vero ſatis probetur ex dictis duobus
6 inſtrumẽtis,& enunciatiuis antiquiſſimis,præſumen-
dum eſt,in vim illius,& ſic tituli,& cauſæ præcedẽtis,
nempe vnionis dictas præſentationes fuiſſe factas ad
not.in leg. 2. C. de acquirend. poſſeſſion. Præſenta-
tiones enim non ſolum ratione ſimplicis Iuriſpa-
tronatus , ſed etiam ratione annexionis , & vnionis
fieri poſſunt , Vt fuit dictum in Vrgellen.parochia- 7
lis 13.Nouembris 1603 coram bonæ memoriæ Car-
dinali *Pamphilio* & in Vlixbonen. iuris conferendi 8
13.Iunij 1607.corã Cardinali *Lancellotto*, quæ eſt de-
ciſio 204. numero 5. parte 2 recent. & in Elboren.
vnionis 12.Iunii præteriti coram Reuerendiſſimo P.
D.meo *Vbaldo*.

Præſertim quia in inſtrumentis prædictis non ſo-
lum enunciatur, & refertur vnio iam facta,ſed quo-
dammodo in illius conſequentiam etiam additur,
quod Vicarius per Archidiaconos,pro tempore exi-
ſtentes præſentari debeat , & per Epiſcopum inſti-
tui , Et ſic tanto magis. Domini cogebantur cre- 8
dere , præſentationes ſubſequentes , in vim ipſius
vnionis præcedentis,& iuris præſentandi ratione di-
ctæ vnionis reſeruati factas fuiſſe, & & Archidiaco-
num , licet improprie , appellatum fuiſſe patronum
ex allegatis.

Neque obſtat , quod ſolutio librarum 70. dicatur
facta Archidiacono pro penſione reſeruata autho-
ritate Apoſtolica ſuper fructibus dictæ Vicariæ.
Quoniam miſſo quod hoc enunciatur in vna tan-
tum quietantia , in cæteris vero dicitur ſimpliciter,
Pro penſione, fuit reſponſum, quod certa illa por-
tio fructuum à principio in concordia Archidia-
cono aſſignata, potuit poſtea pro faciliori ſolutione
& ex alijs cauſis , & rationibus deduci ad certam
pecuniarum quantitatem ſingulis annis perſoluen-
dam ; Et ſucceſſiuè etiam fieri poteſt, quod pro ma-
iori tam dictæ vnionis , quam concordiæ , & redu-
ctionis firmitate fuerit quoque obtenta confirmatio
Apoſtolica,ideoque ob huiuſmodi confirmationem 9
fuerit poſtea non incongrue appellata penſio au-
thoritate Apoſtolica reſeruata, Accedente præſer-
tim lapſu longiſſimi temporis, ex quo authoritas, &
confirmatio prædicta Apoſtolica facile præſumi cõ-
ſueuit, Vt per *Felin.in* cap. *Albericus* num. 4. in fin.
de teſtibus *Alex*.conſil.17.num.18.lib. 4.*Put*. deciſ.
355. num. 7. lib.2 in nou.*Rot*. dec.506.num.2.& 3.
parte 2.recent.Et cum appareat , penſionem fuiſſe
ſolutam Archidiacono vti Archidiacono,non autem
& modo , quo cæteræ penſiones propriè dictæ , & 10
authoritate Apoſtolica reſeruata ſolui ſolent intuitu
perſonarum,non dignitatis,depræhenditur eſſe por-
tionem debitam Archidiacono vt ſic ; quid proprie
conuenit portioni , ſeu congruæ illi ratione dictæ
vnionis reſeruatæ; Neque enim eſt dubitandum ip-
ſum Archidiaconum , qui ex redditibus Parochialis
eius Archidiaconatui vnitæ congruam portionem
dare Vicario tenebatur , potuiſſe certum quid ſibi
quotannis præſtandum retinere, & fructus vniuer-
ſos dimittere Vicario , Vt fuit dictum in ſupra al-
legata Vrgellen. parochialis 13. Nouembris 1603.
coram bo. me. Card.*Pamphilio* ex traditis per gloſ.
in capit. auaritiæ in verbo de prouentibus, de præ-
bend.

Neque etiam viſum fuit obſtare,quod dicebatur,
vnionem eſſe nullam tanquam factam abſque iuſta,
& legitima cauſa euidentis neceſſitatis vel vtilitatis; 11
quoniam de huiuſmodi cauſæ defectu nullibi con-
ſtat , & ſtante lapſu longiſſimi temporis anno-
rum fere 300. & obſeruantia ſubſecuto , omnia ad
validitatem neceſſaria interueniſſe præſumuntur,
Vt per *Rot*. deciſio 6[illegible]. numero 2. & 3. parte 2. 12
recent.

recent. & deciſ. 183. num. 8. & ſeqq. part. 2. diuerſ. cum
aliis congeſtis per *Garc.* de benefic. part. 12. capit. 2.
num. 178. 179. & ſeqq.

Et quamuis hæc præſumptio locum non habeat
exhibetur titulus, ex cuius inſpectione apparet de
13 illius defectu iuxta tradita per *Abb.* in capit. audita
in primo not. de reſtitu. ſpoliat. & *Rot.* deciſ. 698. nu-
mero ſecundo, parte ſecunda recent. hoc tamen ad
hunc caſum applicari non poteſt; quin pro parte Ar-
chidiaconi fuerunt tantum exhibita dicta duo in-
ſtrumenta enuntiatiuas, & compendioſas quaſdam
relationes vnionis ante factæ continentia, vna cum
pluribus effectuatis præſentationibus, non autem
fuit productum ipſius vnius inſtrumentum, & pro-
ceſſus deſuper fabricatus; & ideo allegatus cauſæ
defectus non poteſt dici probatus vt in ſimili reſ-
14 pondit *Rota* in Conchen. decimarum 28. Iunij 1617.
coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*. Quinimo
ex lectura dictorum inſtrumentorum habetur, vnio-
nem de dicta Eccleſia Sancti Baudilij dicto Archi-
diaconatoi maiori factam fuiſſe in recõpenſationem
alterius, quæ fuerat ab eodem Archidiaconatu diſ-
membrata quibuſdam iuſtis de cauſis, ex qua diſ-
membratione redditus Archidiaconi remanſerant
valdè tenues, & exiles; Et ſic ſatis apparet, vnionem
15 ipſam ob iuſtam, & rationabilem cauſam emanaſſe
cap. cum inferior de maiorit. & obed. in fin. Et quam-
uis Archidiaconatui prouideri potuiſſet per aſſigna-
tionem fructuum ad textum in capit. primò de reb.
Eccleſ. non alien. in ſexto hinc tamen non ſequitur;
quin etiam alio modo, mediante ſcilicet vnione pro-
uideri potuerit.

Et ita deciſum, &c.

Arimin. fideicom.
Lunæ 12. Februarij 1614.

ARGVMENTVM.

Alienatio pendente lite facta quando ſubſiſtat, itaut creditor non poſſit exequutionem conſumare in re alienata.

SVMMARIVM.

1 *Exequutorum relationi eſt ſtandum tum quoad actum apprehenſionis poſſeſſionis, tum etiã quoad anteriorem poſſeſſionem eorum, qui ſunt immiſſi, & n. 2.*
3 *Iudex non ritè procedens non priuat poſſeſſione.*
4 *Emptor bonorum lite pendente non patitur validam ſententiæ exequutionem, niſi prauia citatione, & nu. 8. contra, num. 5.*
6 *Fallit quando lis fuiſſet perempta.*
7 *Item quando emptores fuerunt in bona fide.*

Deciſio XCVI.

FAbritio, & litis conſortibus ſolum informãtibus
fuit dictum, dandum eſſe mandatum de manu-
tenendo in poſſeſſione bonorum, de quibus agitur;
2 Quoniam de eorum poſſeſſione viſum fuit ſufficien-
ter conſtare ex inſtrumento executionis mandati de
immittendo, & adeptionis poſſeſſionis ad fauorem
Alexandri Georgini, & conſortium, vbi executor aſ-
ſerit, bona, de quibus, tunc temporis poſſeſſa fuiſſe
per ipſum Fabritium, & ſocios; hiſce autem rela-
tionibus executorum creditur nedum quoad appre-
henſionem poſſeſſionis in fauorem illius, qui fuit
immiſſus *Rota* deciſio. 211. numero ſecundo, parte 2.
Deciſ. Clem. Merlini.
recent. & alias ſæpiùs, Sed etiam quoad anteriorem
poſſeſſionem eorum, qui tempore immiſſionis erant 2
in poſſeſſione *Salycet.* in leg. ob maritorum numer. 2.
C. Ne vxor pro marit. *Tiraq.* de retract. conſang. §. 8.
gloſſ. 9. n. 12. *Menoch.* de adipiſcen. remed, 4. n. 925.
Rota coram S. mem. Gregorio XV. dec. 402. n. 4. &
coràm R. P. D. meo *Buratto* in Bononien. pecuniaria
20. Iunij 1616.

Nec obſtat, quod per ſententiam, & mandatum
Iudicis ſubſecuta dicta executione videantur Fabri-
tius, & conſortes priuati prima eorum poſſeſſione
tam ciuili, quam naturali. Quoniam procederet,
ſi ritè & rectè proceſſum fuiſſet, *Rot.* dec. 802. num. 3
7. par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 359. num. 2. & dec.
664. in fin. & dec. 674 num. 1. par. 1. & millies alias;
Hic autem, miſſo articulo de iniuſtitia, quem Domi-
ni crediderunt non eſſe opus ingredi, videbatur nul-
liter facta dicta executio; cum Fabritius, & alij poſ-
ſeſſores non fuerint citati, qui licet bona emerint
lite pendente, nihilominus neceſſaria videbatur
eorum citatio in executione, vt poſſet ſuas deducere 4
defenſiones ſecundum opinionem *Dec.* conſ. 97. n.
2. *Honded.* conſ. 20. nu. 43. lib. 1. *Natt.* conſ. 350. num.
4. lib. 2. *Lancellot.* de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. n.
462. & *Rot.* apud *Card. Mantic* dec. 7. nu. 4. & etiam
coram R. P. D. meo *Buratto* in Veneta donationis
15. Aprilis 1616.

Et quamuis alij diſſentiant, vt immo executio ſen- 5
tentiæ fieri poſſit contra tertios poſſeſſores etiam
non citatos, ſi pendente lite in poſſeſſionem ſe in-
truderint, prout diſſentiunt *Bald.* in l. fin. num. 1.
C. de ſer. fugit. *Couarr.* pract. qq. cap. 15. num. 3. &
multi congeſti à *Surd.* conſ. 335. num. 13. Et in hoc
articulo anceps fuerit *Rota* in Mantuana bonorum
10. Decembris 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, atta-
men hic plura videbantur concurrere, ex quibus
res planior reddi poſſet.

Concurrit etiam quod in partibus fuit lata ſen-
tentia abſolutoria pro hæredibus grauatis contra 6
Georginum & alios prætenſos fideicommiſſarios,
quæ tranſitum fecit in iudicatum, cum per xiiij. an-
nos dicti fideicommiſſarij acquieuerint; Vnde perẽ-
pta fuit inſtantia, & conſequenter bona potuerunt
alienari, & ceſſat intruſio reſpectu Fabritij, & con-
ſortium, qui emerunt *Bart.* in l. 1. §. fin. n. 3. in fin. ff.
de litig. *Gabr.* conſil. 31. num. 16. lib. 2. & latè *Honded.* 7
dict. conſil. 20. num. 36. & ſeqq. lib. 1.

Concurrit etiam, quod emptoribus nulla fraus,
vel dolus videtur poſſe adſcribi; Tum quia titulo o-
neroſo dicta bona acquiſiuerunt; Tum quia illis tũc,
aut non innotuerat aliqua lis, vt præſumitur aut ſi 8
innotuit, veriſimiliter etiam innotuit ſententia
abſolutoria vna cum peremptione inſtantiæ, &
ideo erant citandi in dicta executione bonorum,
quæ tunc per eos bona fide poſſidebantur *Caſtrenſ.*
in l. à diuo Pio, §. ſi ſuper rebus num. 8. verſic. Debet
tamen, ff. de re iud, & *Rota* in dicta Mantuana coram
Reuer. P. D. meo *Vbaldo*.

Quibus etiam addebant, quod executio facta fuit
ſuper eadem re contra alios poſſeſſores in iudicio
non citatos; & proinde executio non videtur poſſe 9
ſaluari, *Hond.* dict. conſil. 20. numer. 43. & ſeqq.
Rota apud *Cardin. Mantic.* dicta dec. 7. nu. 4. qui lo-
quitur in fortioribus terminis, vt tertius poſſeſſor ſit
citandus, etiamſi habuerit cauſam à condemnato
per ſententiam, hic autem Fabritius, & conſortes
habuerunt cauſam ab abſolutis per ſententiam.

Et ita &c.

Parmen. Penſionis.
Luna 4. Marty 1624.

ARGVMENTVM.

Moneta quando eſt in obligatione (cuius duæ ſint ſpecies, alia nempè realis, & cuſſa, alia imaginaria) an veniat imaginaria, vel realis, & cuſſa.

SVMMARIVM.

1 *In Ciuitate Parmæ ſunt duæ ducatoni ſpecies, alia eſt imaginaria ad rationem librarum Imperialium ſeptem, & ſol. 6. & hoc pretium eſt inuariabile. Alia eſt ducatoni in ſpecie nempè cuſſi, cuius valor creſcit, & decreſcit, &* 2.

3 *Teſtibus informatis credendum.*

4 *Deponentibus ſuper affirmatiua magis creditur, quàm deponentibus ſuper negatiua.*

5 *Teſtibus deponentibus veriſimiliora in conflictum plus creditur.*

6 *Et maximè qui deponunt de pertinentibus ad eorum officium.*

7 *Monetarum valor creſcit, & decreſcit ex lege, vſuq; Populi.*

8 *Moneta appellatione in reſeruatione penſionis intelligitur de imaginaria, non de cuſſa recipiente augmentum, & decrementum.*

9 *Moneta in obligatione quis in ſolutione adſtringendus eſt pro ea ſpecie, quæ minus valet.*

10 *Moneta in taxando valore non expreſſo in obligatione recurrendum eſt ad obſeruantiam.*

Obſeruantia in dubijs factis ſequenda eſt, ibidem.

Deciſio XCVII.

RESeruata de anno 1603. in fauorem Franciſci Mariæ annua penſione ducatonorum quadraginta monetæ Parmen. ſuper beneficio ſimplici SS. Gottardi, Bernardini, & Petri, in cuius beneficij poſſeſſione nunc exiſtit Bartholomeus, Orta fuit lis inter illos coram A. C. ſuper modo ſoluendi hanc penſionem, Franciſcus Maria enim prætendebat, ſibi deberi penſionem in quadraginta ducatonis argenteis, aut in moneta ſumma illis æquiualenti, Bartholomeus vero nolebat ſoluere hanc ſpeciem, ſed alios ducatonos monetæ; ſiue illorum valorem, & A.C. decreuit, ſolutionem fieri juxta formam litterarum apoſtolicarum, à quo decreto cum fuiſſet appellatum, & appellationis cauſa ad Rotam deuoluta, dubitatum hodie, In quibus ducatonis penſio eſſet ſoluenda.

Et pro dubij reſolutione Dominis viſum eſt prius
1 firmum, quod in Ciuitate Parmæ adſunt duæ ſpecies Ducatonorum inter ſe differentes nomine, ac etiam ſubſtantia; Vnus eſt Ducatonus realis, qui conſtat fruſtulo argenti cuſo, & Principis imagine obſignato, & nuncupatur ducatonus argenteus, & illius valor vt plurimum ſolet eſſe librarum 10. imperialium & ſol. 4. ſed tamen incertus eſt, quià aliquando creſcit, & aliquando decreſcit; Alius eſt ducatonus nō realis, ſed imaginarius cuius nomine
2 deſignatur quantitas librarum 7. imperialium & ſol. 6. & nuncupatur ducatonus monetæ, qui valor certus eſt, & ſemper conſtitutus in dicta ſumma. Ita ſuper huiuſmodi exiſtentia, & diuerſitate ducatonorum, & illorum valore optimè deponunt duo teſtes examinati pro Bartholomeo; quibus, cum ſufficientem rationem aſſignent ſcientiæ, dum aſſerunt quod ſunt practici, & quod ita viderunt ab aliis practicari, eſt credendum, *Innocen.* in cap. cum cauſam, num. 3. ante med. verſicul. Sed ſi aſſignat iuſtas cauſas de teſtibus. *Bald.* in leg. ſolam num. 25. verſicul. Vltimo ſcias, Cod. de teſtibus, *Rimin. iun.* conſil. 451. num. 15. & ſeqq. lib. 4. & conſil. 828. num. 16. & 17. lib. 7. cum alijs cumulatis per *Farinacc.* in tract. de teſtibus quæſt. 70. num. 12.

Neque dictorum teſtium probatio elidirur ex de- 3
poſitionibus aliorum teſtium inductorum pro Franciſco Maria, qui antecellunt numero teſtes Bartholomei; ij enim quatuor, & deponunt, vnicam tantum adeſſe ſpeciem ducatonorum in Ciuitate Parmæ, ſiue appelletur monetæ, ſiue argenteus, & hunc ducatonum valere pluris quam lib. 7. & ſol. 6. Nam omiſſo quod hi teſtes patiuntur plures, & non ſpernendas exceptiones, de quibus per Informantes pro Bartholomeo, Domini arbitrati ſunt, maiorem fidem eſſe præſtandam teſtibus Bartholomei; Tum
quia ipſi deponunt ſuper affirmatiua, ſcilicet exi- 4
ſtentia duplicis ſpeciei ducatonorū, teſtes verò examinati pro Franciſco Maria ſatagunt probare negatiuam exiſtentiæ prædictæ. Ac in dubio magis cre- 5
ditur teſtibus affirmantibus, quam negantibus, *leg.* diem proferre, §. ſi pluries, vbi gloſſ. in Verbo Conſenſerunt, & communiter omnes, *D.* de recept. arbit. *Bart.* in l. 1. num. 6. verſic. Vlterius nota, *D.* de Ventr. inſpic. *Bald.* in leg. actor num. 21. Codic. de probat. *Alexand.* conſil. 148. nu. 2 lib. 2. *Crauett.* conſil. 226. num. 2. verſic. Secundo reſpondeo. *Rot.* diuerſ. deciſ. 335. num. 2. part. 1. & deciſ. 619. num. 9. lib. 3. part. 3. Etiamſi teſtes negantes ſint numero plures, quam affirmantes, *Abb.* in cap. cum in tua; num. 2. de teſtibus, *Iaſon.* in rubr. num. 8. *D.* de Iur. iur. & in leg. vt vim num. 6. eodem tit. *Farin.* latè in dicto tract. de teſtibus quæſt. 65. num. 201.

Tum etiam, quia ad probandam intentionem Bartholomei concurrunt plura inſtrumenta, in qui-
bus contractum fuit cum ducatonis ad rationem li- 6
brarum 7. imperialium & ſol. 6. & ſic in ducatonis monetæ; & in aliis inſtrumentis facta eſt expreſſio ducatonorum argenti, vt in Summar. Bartholomei, num 8. Concurrunt etiam plures ſupplicationes pro beneficiis in Ciuitate Parmæ, quæ dantur dicto Summar. numer. 9. diuerſa nominatione concepte, nimirum continētes valorem penſionum modo in ducatonis monetæ ad libras 7. imperiales ſol. 6. & modo in ducatonis argenteis, qui procul dubio pluris æſtimantur; Ex quibus colligitur, depoſitionem teſtium inductorum pro Bartholomeo eſſe adminiculatam, & aliis ſuffultam, & ſic veriſimiliorem, & ideò etiam præferendam contrariæ depoſitioni teſtium examinatorum pro Franciſco Maria, ca- 7
pit. ſi teſtes 4. quæſtio. 3. capit. licèt cauſam, verſic. Ea præmiſſis, de probat. gloſſ. *Ioann. Andr.* & *Abb.* in capit. in noſtra, de teſtibus cum aliis relatis per *Gabr.* concluſ. 4. num. 28 de teſtibus lib. 1.

Tum & tertio, quia depoſitioni teſtium Bartholomei adſtipulatur atteſtatio conformis plurium Mercatorum Parmen. deponentium cum juramento de tali ducatorum diſtinctione, & vſu; quo- 8
rum atteſtationi, cum ſit de ſpectantibus ad mercaturam, videtur multum eſſe deferendum, *Rota* apud Sanct. memor. Gregorium XV. deciſio. 526. num. 1.

Neque Franciſco Mariæ ſuffragatur Tariffa, in qua ſtatuitur ſuper valore ducatoni argentei, nullaq; ſit mentio

ſit mentio alterius ſpeciei; Quoniam illa ſolum continet monetas reales, & cuſas, quæ recipiunt
9 augmentum, & diminutionem vel ab vſu populi, vel ab alteratione materiæ, non autem comprehendit monetas, quæ ſunt imaginariæ, & ſemper fixæ ſunt in eodem valore, nec vnquam alterantur, vt eſt ducatonus monetæ.

Hac igitur diſtinctione, & exiſtentia vtriuſque ſpeciei ducatonorum firmata, inde Domini reſponderunt, penſionem ſoluendam eſſe iuxta prætenſionem Bartholomei Titularis, nempe in ducatonis monetæ, ſiue illorum æſtimatione ad rationem librarum 7. imperialium ſol. 6. Et moti ſunt ex verbis reſeruationis eiuſdem penſionis in litteris Apoſtolicis, Ex iuris communis diſpoſitione, & tandem ex obſeruantia ſubſecuta.

Ex verbis reſeruationis; quia ibi de huiuſmodi ducatonis monetæ expreſſe Papa reſeruat penſionem, non autem de ducatonis argenteis, & propterea de ducatonis monetæ eſt ſoluenda ipſa penſio
10 ad *Bart.* in l. ſiquis ſtipulatis 57. nu. 3. verſ. Sed pone, ff. de ſolut. *Cephal.* conſ. 31. nu. 5 & ſeq. *Guid. Pap.* dec. 493. in prin. & in ſimilibus terminis fuit dictum in Cæſarauguſtana penſionis 11. Maij 1595. coram *Gypſio*, in Aretina penſionis 20. Februarij 1598. coram *Litta*, confirmata 17. Aprilis eiuſdem anni, in Capuana penſionis 6. Martij 1617. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, & in Mantuana penſionis 12. Iunij 1617. coram Reuerendiſs. D. meo *Seleucien.*

Ex iuris communis diſpoſitione; quæ eſt, vt vbi in loco, in quo debetur ſolutio, plures currunt ſpecies monetæ eiuſdem nominis, cenſetur conuentum vt ſolutio fiat in ea ſpecie, quæ minus valet, vt eſt tex. in *l.* nummis legatis, ff. de legat. tertio. *Socin. ſen.* conſil. 247. num. 4. lib. 2. *Corn.* conſil. 244. num. 12. lib. 2. *Tiraquel.* de retract. Conſang. §. 1. gloſ. 18. num. 73. *Laudem.* in tract. de Monet. n. 31. in prin. *Brun.* in eodem tract. in prin. Piæſuppoſit. 2. nu. 15. *Gomeſ.* ſup. regula de Valore qu. 9. n. 17 & 28 Surd. dec. 298. numero 1. Et ſic vltra ſenſum litteralem reſeruationis Apoſtolicæ hoc idem ſuadet iuris diſpoſitio.

11 Quibus demũ accedit obſeruantia in continuata ſolutione ſpatio ferè viginti annorum in hac ſpecie ducatoni monetæ, ſiue illius æſtimatione ad rationem librarum 7. imperialium & ſol. 6. non autem in ducatono argenteo, ſiue ad rationem valoris il-
12 lius; Quæ obſeruantia in omnem euentum bene interpretaretur, & declararet ipſam penſionis reſeruationem, quatenus dubia eſſet, ad *Cranett.* conſ. 856. n. 10. & ſeqq. *Capr.* conſ. 29. n. 9. *de Menoch.* conſ. 49. nu. 20. & ſeq. *Gabr.* conſ. 164. n. 7. lib. 1. *Surd.* conſ. 3'5 nu. 16. lib. 3 *Laudem.* in Tract. *Monet.* nu. 31. verſ. Nota vnum *Brun.* dicto etiam tract. in 2. piæſuppoſito nu. 2. verſ. Et ſi conſtaret *Rot.* in Ceſenaten. pecuniaria 14. Martij 1597. coram bo: me. *Penia*, & in alia Ceſenaten. pecuniaria 23. Octobris 1602. coram bo: me. Card. *Pamphilio.*

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Cochen. Decimarum de Belmonte.

Lunæ 4. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Teſtes in probanda negatiua vt probent.
Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Moniales in Regione Hiſpaniarum ſunt exemptæ à ſolutione decimarum quando Monaſterium non habet in reddita ducatos de Camera 25. pro qualibet Moniali etiam ſi non acceperint redditus ob cauſam fabricæ, num. 5.*

2 *Teſtes ſuper negatiua deponentes, niſi illam etiam coarctent.*

3 *Fallit quando virtualiter illam coarctare videntur, quia ſint vnltum informati, vt Oeconomi, & adminiſtratoris redditunm, nam implicitè dicuntur deponendo de certo, & non maiori reddita.*

4 *Adminiſtrator eſt bonus Teſtis pro eo, cuius bonà adminiſtrat, quia præſumitur informatus.*
Idem in aduocato, ibidem.

5 *Paupertatem affectaſſe non videtur, qui neceſſariam impenſam fecit, ob quam pauper euaſit.*

Deciſio XCVIII.

PRo Monialibus Conceptionis Beatiſſimæ Deiparæ Mariæ reſponſum fuit, nimirum eſſe confirmandam ſententiam Reuerendiſſimi Nuncij Hiſpaniarum in qua ipſæ Moniales abſolutæ fuerunt ab onere perſoluendi decimas Capitulo, quouſque Monaſterij redditus aſcendant ad eam ſummam, vt pro vnaquaque Moniali demptis oneribus remaneant ducati 25. Cameræ annui. Et moti ſunt Domini quia hæc ſententia lata fuit in executionem indulti emanati à fe: re: Gregorio XIII. quo eximuntur à ſolutione decimarum Moniales Ordinis S. Claræ, quarum annui redditus non excedant valorem 25. ducatorum auri de Camera pro qualibet Moniali; De cuius priuilegij exiſtentia, vſu, & aliis requiſitis non poteſt dubitari, cum illud fuerit canonizatum in Rota coram *Cardinali Seraphino* deciſ. 951. & pluties coram *Orano* Vt latè refertur & firmatur in Conchen. decimarum S. Clementis 12 Maij 1623. coram R.P.D. meo *Buratto.*

Et quod Moniales prædictæ ſint comprehenſæ in priuilegio viſum eſt conſtare ſufficienter cum ſint ſub Ordine, & regula S. Claræ, degant in communi, & regantur per Officiales & Miniſtros S. Franciſci de Obſeruantia, prout in ipſo priuilegio requiritur, Et de his omnibus vnanimiter depoſuerunt octo teſtes, examinati ſuper ſecundo articulo.

Quoad vero ad aliam qualitatem, nempe quod Monaſterij redditus non excedant 25 ducatos auri de Camera pro vnaquaque Moniali iuxta tenorem priuilegij, hæc etiam plenè & concludenter eſt probata ex depoſitionibus aliorum octo teſtium examinatorum ſuper tertio articulo, qui ſunt optime informati de redditibus, & ſtatu Monaſterij, & nedum probant illius paupertatem in genere, dum aſſerunt, quod propter inopiam Monaſterium non ſuppeditat veſtimenta, neque ientacula in diebus Quadrageſimæ, & ieiunij; quod ea, & alia pro congrua vitæ ſuſtentatione neceſſaria coguntur à propriis parentibus, & affinibus, vel aliunde ſibi quæritare, & quod videntur ſemper contrahi debita ſingulis annis à Monaſterio pro Monialium alimonia; Verum etiam in ſpecie concludunt, facta omnium diligenti computatione non ſupereſſe deductis expenſis 160. realia pro qualibet Moniali; quæ ſumma realium longe diſtat à ſumma 25. ducatorum camera lium

ARGVMENTVM.

Optare quando valeat antiquior præbendarius in Eccleſia aliam vacantem præbendam; Et quid quando præbenda eſt annexa alicui dignitati, aut officio.

SVMMARIVM.

1 *Præbendarius antiquus in Eccleſia ex æquitate vigore conſuetudinis poteſt optare.*

2 *Optandi ius non competit, quando præbenda, quæ vacauit, eſt annexa, & vnita Dignitati, aut Officio.*

Contra, numer. 3.

4 *Declaratur, quando optio petitur à portionario præbendæ vacantis.*

Canonicus habens dignitatem non prohibetur optare meliorem, & pinguiorem præbendam, ibid.

5 Nauarr. *conſ. 14. de reb. Eccl. non alien. declaratur.*

6 *Annexio non præſumitur præbendæ ad dignitatem.*

7 *Data diuerſitate excluditur annexio.*

Deciſio C.

COntra informantem reſponſum fuit, ſcilicet Petrum de Lora, & Martinum Guerrero, quorum ille habet dimidiam portionem, & officium Organiſtæ, hic autem aliam ſimilem portionem, & officium Magiſtri Capellæ, poſſe optare integram portionem; Vterque enim fundatam habet intentionem nedum in ſtatuto Eccleſię Calaguritanę, quo cauetur, dimidios portionarios antiquiores poſſe aſcendere ad integram portionem, ſed etiam in re-
1 gula iuris communis, quæ eſt, Vt ex æquitate canonica, vbi viget conſuetudo (quemadmodum in dicta eccleſia Calaguritana ſimilis conſuetudo non controuertitur) antiquior præbendatus optare valeat, iuxta notat. per Gloſ. & Canoniſtas in cap. fi. de conſuet. in 6. late *Moneta* de Optione c. 2. n. 1. & ſeqq.

Neque obſtare viſum fuit, quod iſta officia Organiſtæ, & Magiſtri Capellæ habeant annexam portio-
2 nem dimidiam ex conſtitutione Iulij ſecundi, & ideo impediantur optare aliam integram, quemadmodum dicitur de canonico pœnitentiario, cui ſit annexa præbenda, qui non poteſt optare aliam præbendam, nec ſua præbenda ab aliis canonicis optari poteſt, ſecundum celebre conſilium 14. *Nauarr.* de reb. eccleſ. non alien. quod ſequuti ſunt plures congeſti à *Gonzalez* ſuper regula octaua gloſ. 34. nu. 78. & ſeqq. *Garcia* de benef. p. 5. c. 4. n. 133. & 134. ex ſententia Illuſtriſſimorum Interpretum S. Concilij ibi per eos relata, & ſequuta eſt etiam Rota in Lucana Optionis 19. Ianuarij 1607. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano* & in Mantuana Optionis 12. Decemb. 1608 coram Reuerendiſſ. Lugdunen. Idemque affirmant prædicti Doctores quoad præbendam Theologalem, & alias ſimiles. Quoniam miſſo quod Nauarro acerrimè diſ-
3 ſentit *Moneta* dicto tract. de Optione c. 4. q. 1. n. 11. 12. & ſeqq. vbi ſingulis illius rationibus reſpondet, Domini conſiderarunt, quod Martinus, & Petrus prætendunt optionem ad integram portionem non
4 tanquam Organiſta, & Magiſter Capellæ, ſed tanquam dimidij portionarij, quibus propterea non videtur deneganda ipſa optio, quia alias ipſi, qui magis incumbunt diuino cultui, quam cæteri præbendati, dum ſacris modulationibus, & eccleſiaſticis cantionibus præſunt deterioris eſſent conditionis, quam alij, ſi ab optione excluderentur; Prout ex huiuſmodi ratione canonicus, licet habeat aliquam dignitatem in eadem eccleſia, non tamen inde prohibetur optare pinguiorem præbendam *Put.* dec. 100. parte 3. *Achill.* de *Graff.* dec. 1. de conſuet. & plures allegat *Gonzalez* dicta gloſ. 34. nn. 37. & 38. *Nauarr.* verum & alij, & deciſiones ſupra citatæ loquuntur quando officio Pœnitentiarij, vel Theologi annexa, & vnita eſt præbenda, nam tunc rectè diuiſio, & ſectio non poteſt fieri inter pænitentiarium, & ipſam præbendam, quæ in vnum coaluerunt per vnionem, & hac ratione vtuntur *Nauarr.*
& *Gonzal.* dicto num. 79. 81. & 83. In præſenti vero 5
facti ſpecie dimidiæ portiones non fuerunt annexæ, & vnitæ officiis Organiſtæ, & Magiſtri Capellæ Quod probatur, Tum quia annexio huiuſmodi non præſumitur niſi probetur *Rota* in Salernitana præ-
bendæ 10. Nouembris 1617. coram R. P. D. meo 6
Vbaldo; quod enim quis habeat officium Organiſtæ, vel Magiſtri Capellæ, & habeat præbendam ſunt qualitates, & munera diuerſa, & ſeparabilia, concurrentia in vna, & eadem perſona, Vt per *Achill. de Graff.* d. dec. 1. num. 4. de conſuetud. Tum & quia conſtitutio Iulij Secundi mandat *Decano*, & Capitulo, vt duas portiones cum vacauerint per ceſſum, vel deceſſum illas obtinentium in menſibus collatorum ordinariorum, vni Organiſtæ, & alteri in arte muſica perito conferre poſſint; Quæ verba non ſonant in perpetuam annexionem, ſed in ſimplicem facultatem conceſſam Capitulo, & Deca-
no conferendi illas dimidias portiones vacaturas in 7
menſibus Ordinariorum: Et vix credi poteſt, Pontificem, dum mandauit Organiſtæ, & Magiſtro Capellæ prouideri de aliqua præbenda, eoſdem priuare voluiſſe beneficio optionis, quod ex ſtatuto, & conſuetudine eccleſiæ Calaguritanæ competit cæteris omnibus præbendatis.

Quibus accedit, quod ipſummet Capitulum, cui datur facultas conferendi iſtas dimidias portiones Organiſtæ, & Magiſtro Capellæ, præſentauit Petrũ qui optauerat hanc integram portionem, licet haberet officium Organiſtæ, & nixum eſt, vt Epiſcopus inſtitueret, & demum inſtitutione obtenta idem Capitulum immiſit in poſſeſſionem eundem Petrum; Ex quo deprælendimus, quod Capitulum habuit, & habet Petrum, quamuis ſit Organiſta, pro dimidio portionario ordinario, vt ſunt alij. Et non habuit illam dimidiam pro perpetuo annexo officio, itaut impediretur optio integræ portionis.

Neque obſtat, quod ex ſtatutis Calaguritanæ eccleſiæ aliquid plus ſit indultum ipſis Organiſtæ, & Magiſtro Capellæ, quàm aliis portionariis; quia non inde infertur, quin iidem Organiſta, & Magiſter Capellæ ſint vere portionarij, & quin ipſi etiam gaudeant beneficio optionis, alioquin indultum in eorum fauorem emiſſum in eorundem odium, & præiudicium retorqueretur.

Et ita &c.

Pampilon. Iuris Viſitandi.
Veneris 15. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Contra Epiſcopum vt Ius viſitandi non competat, niſi in certis annis, & temporibus, an præſcribi poſſit ſaltem per immemorabilem.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur ad probandum, quod probatum non releuat.*
2 *Epiſcopus quolibet anno pro ſuo officio debet totam viſitare Diœceſim, & illius Parochias.*
3 *Si tamen non patitur facultas, debet viſitare maiorem partem Diœceſis.*
4 *Contra Epiſcopum non poteſt viſitandi facultas præſcribi.*
In facultatiuis præſcriptio non currit.
5 *Nec etiam contra Epiſcopum in iure viſitandi præſcribitur ſpacio longiſſimi temporis, & immemorabilis.*
6 *Remiſſoria denegatur, quando pars aliam habuit, & probare nequiuit articulos.*
7 *Etiamſi articuli in cortice videantur diuerſi, ſi tamen in ſubſtantia, aut ex maiori eorum parte idem continere appareat.*

Deciſio CI.

IN hac cauſa ſub die 15. Decemb præteriti coram me Rota reſponderat, Capitulum eccleſiæ Cathedralis habere intentionem fundatam, vt quoties contingeret, eccleſiam ſuo carere paſtore, ipſum Capitulum poſſet loco Epiſcopi vniuerſam diœceſim, & ſignanter Clerum de Guipuzcoa, intra d. diœceſis terminos degentem. Verum pro d. Clero fuerunt dati articuli, in quibus probare nitebatur, ab immemorabili tempore Epiſcopum Pampilonen. nunquam acceſſiſſe ad ipſum clerum de Guipuzcoa occaſione viſitationis, niſi de triennio in triennium; Et proinde d clerus prætendebat, eodem etiam interiecto temporis interuallo viſitationem eſſe peragendam à Capitulo Sede vacante, & ſuper illis articulis petebat remiſſoriam. Quam hodie Domini denegandam eſſe dixerunt, eaque ratione monebantur; quia quatenus etiam dicta allegata conſuetudo immemorabilis probaretur, attamen non ſuffragaretur, & proinde fruſtra clerus contendit id probare quod probatum non releuaret, *l.* ad probationem,
1 *C* de probat. In quo caſu *Rot.* denegat remiſſoriam, vt apud *Caſſad.* dec. 1. & 2. de dilation. apud *Mohedan.* dec. 5. n. 4. in fin. de probat. apud *Caputaq.* dec. 32. n. 3. par. 2. apud *Card. Seraphin.* dec. 1364. n 5. apud S. mem. Gregorium XV. dec. 81. n 3. & dec. 356. n. 1. & apud Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* dec. 121. n. 3. & alias ſæpius.

Quod autem data etiam dicta conſuetudine immemorabili clerus non inde poſſet præſcribere Epiſcopo, nec conſequenter Capitulo, dum Eccleſia ſuo viduata eſt Sponſo, vt ſolum ſingulis trienniis viſitaret, probatur; quia ſi Epiſcopus poteſt immo pro ſuo officio debet quolibet anno totam diœceſim, &
2 cunctas parochias viſitare, & exquirere, vt in c. conquerente extra, de offic. ordin. ibi Viſitationem quoque annuam, & in c. decreuimus ibi. & annuis vicibus ab Epiſcopo diœceſes viſitentur 10. qu. 1. & c. Epiſcopum, ibi, Per ſingulos annos ire oportet, eadem 10. qu. 1. Et etiam ſancitum fuit in Sacro Concilio Tridentino ſeſſ. 24. c. 3. de Reformat. vbi præcipit Epiſcopis viſitationem ſingulis annis totius diœceſis, vel ſaltem maioris partis, ſi latitudo diœceſis nõ patiatur, abſolui per annum, dummodo compleatur
per biennium, & idem ſanxit, etiamſi eccleſiæ eſſent 3
exemptæ, vt in ſeſſ. 7. c. 8. Vnde ſi Epiſcopus aliquo tempore negligat hanc annuam viſitationem, nec vtatur facultate ſibi conceſſa, immo à Sacris canonibus imperata, per huiuſmodi non vſum cuiuſcumque longiſſimi temporis, non inde ſublata cenſenda eſt facultas de iure Epiſcopo competens viſitandi ſingulis annis, & neceſſariò per eum exercenda ad doctri-
nam *Bart.* in l. quominus, n. 27. *ff.* de Flumini, *Calde-* 4
rin. conſ. 3. in fin. de conſuetud. *Surd.* conſ. 127. n. 81. & 82. *Theſaur.* dec. 16. n. 3. in fin. *Rota* dec 778. n. 5. par. 1. diuerſ. & coram S. me: Gregorio XV. dec. 162 n. 10. & coram Reuerendiſſ D. meo *Decano* dec 402. n. 10. Et ſanè à ratione, & ab eccleſiaſtica diſciplina alieniſſimum eſt, vt ex negligentia Prælati detur auſa clero, & ſubditis annuam viſitationem, & paſtoris coerctionem recuſandi, ita ut Epiſcopus, vel Capitulum in graue cultus diuini præiudicium, & ipſarum animarum recuſantium perniciem munus ſuum aliquo tempore ob incuriam prætermiſſum reaſſumere, & peragere non valeant.

Quam remiſſoriam & eo libentius Domini denegarunt, quia huiuſmodi conſuetudinibus etiam im-
memorabilibus reſiſtere videtur idem S Concilium 5
Tridentinum tam in dicta ſeſſ. 24 c 3. de reform. prope med ibi, Non obſtantibus, quam in Seſſ 7 c. 8 vbi in dubitabiliori caſu loquitur, nempe etiam ſi eccleſia viſitanda ſit exempta, vel Nullius, vt in c. 9. cad. Seſſ. 24 de reform.

Et ex abundanti etiam Domini addebant, quod iidem fere articuli, qui dantur hodie ad probandam dioc. immemorabilem, fuerunt dati etiam in partibus, vbi hæc eadem cauſa inter capitulum, & clerum ſuper iure viſitandi per binas inſtantias diu fuit ventilata, etiam pluribus teſtibus examinatis, nihil tamẽ, quod concludat, fuit probatum; Ex quo etiam capite Rota ſolet remiſſoriam vti calumnioſè petitam de-
negare; quia præſumitur quod para nixa fuerit omni 6
diligentia in examinando teſtes & adhibuerit plures, ac meliores, quam potuerit *Bellamer.* dec. 38. *Caputaq.* dec. 50. n 6. & dec. 63. nu. 1. par. 3. *Rot.* diuerſ. dec. 128. n. 2. lib. 3. par. 3. & inter recent. dec. 712 n. 5. par. 1. & dec. 491. n. 2. par. 2. & fuit dictum in Ianuen. pecuniaria 5. Iunij 1613. & in Turiana palatij 28. Iunij eiuſdem anni coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Nec ſubſiſtit quod dicitur ab Informantibus pro clero, articulos, qui nunc dantur, eſſe diuerſos ab alias datis. Nam immo ex lectura datorum in partibus, & eorum, ſuper quibus petitur hodie remiſſoria, liquet, omnes, quamuis in aliquibus verbis differãt, materiam tamen eamdem continere, ſcilicet probationem immemorabilis conſuetudinis, & ſic in ſubſtantia non differre; quod ſufficit ad excluſionem remiſſoria, nam ad hunc effectum non ſtructura, & ſo-
nus verborum, ſed ſubſtantia, & virtus articulorum 7
debet attendi, vt poſt *Innoc.* & *Io. And.* tradit *Abb.* in c. fraternitatis, nu 8. verſic. Sed breuiter concludo de teſtib. *Bart.* in auth. at qui ſemel nu. 24 *C.* de probat. *Paul. de Caſtr.* conſ. 193. ſub n. 1. verſic. & ſic videretur, lib. 1. *Crauett.* conſil. 154. n. 47. *Pariſ.* conſ 122. n. 4. lib. 1. *Rot.* apud S. mem. Gregorium XV. dec. 497. n. 3. & in allegata Ianuen, pecuniaria coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Et ita

Et ita vtraque parte informante,&c.

Compoſtellana Præſtimonij.
Luna 18. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in pruphanis conceditur ſine fumo boni Iuris,in Beneficialibua verò docto de fumo, & præſtita cautione de ſtando vni ſententiæ. Cauſa Iuriſpatronatus inter Laicos dicitur prophana,& non Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non denegatur, quando articnli exhibiti ſunt releuantes.*
2 *In prophanis remiſſoria conceditur ſine fumo boni iuris, & 3.*
Et cauſa præſumitur in dubio prophana.
4 *Confiſſio Reſignantis nocet ſucceſſori.*
5 *Cautio de ſtando vnica ſententia eſt præſtanda per petentem remiſſoriam in Beneficialibus.*
6 *Fallit quando cauſa eſt prophana.*
7 *Et in iure patronatu non eſt à patrono præſtanda talis cautio.*

Deciſio CII.

ALphonſus de Villarprego fuit à Sede Apoſtolica prouiſus de præſtimonio,tanquam de beneficio libero, ex aduerſo autem Ioannes Bezzerra, & Petrus Garcias aſſerentes, ad ſe tanquam patronos ſpectare præſentationem ad dictum præſtimonium præſentarunt Sebaſtianum, & cauſam in Rota committi curarunt, vnde datis modo articulis ad probandum iuſpatronatus, dubitaui, An pro dictis articulis eſſet danda remiſſoria. Quod dubium duas viſum fuit exigere inſpectiones; Prima an ſit danda remiſſoria, Secunda an ſit danda cum obligatione de ſtando vnica, & per quam ſit facienda obligatio.

Quoad primam Domini dixerunt, dandam eſſe remiſſoriam quia articulatur iuſpatronatus competens ex dotatione,& fundatione & quod dicti patroni ab immemorabili ſunt in quaſi poſſeſſione præſentandi ad hoc præſtimonium, & demum articulatur, etiam deſcendentia dictorum Petri,& Ioannis à Sebaſtiano de Paz, qui prætenditur fundatur iſtius patronatus; Vnde materia eſt releuans, & ſic remiſſoria non deneganda *Caputaq.* deciſ. 68. par. 3. cum aliis.

Nec obſtat,quod non detur fumus boni iuris pro petentibus remiſſoriam; quia aut iſta cauſa patronatus eſt prophana, prout cenſetur regulariter,
1 maximè ad effectum remiſſoria, iuxta deciſionem
Achill. 11. de iur.patr. *Caſ. de Graſſ.* dec. 1.n.9. & ſeqq.
de dilation.Et tunc indiſtincte, & ſine fumo datur
2 remiſſoria vt in dicta dec. 1.n.10.& alias ſæpius dixit Rota; Aut verò cauſa eſt beneficialis ex eo quod Alphonſus & ipſe commiſit cauſam contra Sebaſtianum præſentatum à patronis,& ſic fumo opus eſſet,
3 & tamen etiam hoc caſu non eſſet deneganda remiſſoria, quia fumus datur ſufficiens,Tum ex mandato ad reſignandum facto per Maurum reſignantem in fauorem Alphonſi, in quo expreſſè dicit, hoc beneficium eſſe iuris patronorum legitimorum; quæ confeſſio reſignantis nocet Alphunſo ſucceſſori, &
reſignatario, *Rota* dec.776. n. 1. par.1.diuerſ. tum 4
etiam ex multis diuerſis præſentationibus factis ab iiſdem deſcendentibus à Sebaſtiano de Paz fundatore,quæ effectum fuerunt ſortitæ per inſtitutiones Ordinariorum,& poſſeſſionem deinde apprehenſam à præſentatis.

Quoad ſecundam inſpectionem Domini reſponderunt, dandam eſſe tantummodo cautionem de ſtando vnicæ per Sebaſtianum præſentatum,non autem per patronos; quia reſpectu prouiſi eſt cauſa
beneficialis, vnde danda eſt ab eo cautio;Reſpectu 5
verò patronorum prophana eſt cauſa, & ſic ipſi non tenentur ad huiuſmodi cautionem,vt in his terminis fuit deciſum in Mutinen. Plebis 24.Nouembris præteriti, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, vbi licet fuerit dictum, cauſam eſſe beneficialem, & peteretur remiſſoria per patronos ad pro-
bandum iuſpatronatus, tamen obligatio de ſtando 6
vnicæ fuit reſtricta ad Balthaſſarem prouiſum, non autem ad patronos, Et in his terminis intelliguntur *Seraph.* deciſ. 555. numero 3. & deciſ. 875. par. 3. diuerſ. quod ſcilicet cautio de ſtando vnicæ detur per prouiſum, ſeu præſentatum, non autem per patronos, & præallegatam deciſionem in cauſa Mu-
tinen. ſequuta eſt etiam poſtea *Rota* in Leodien. Pa- 7
rochialis 18.Decembris 1623. coram me.

Et ita vtraque parte, &c.

Camerinen. Bonorum.
Veneris 22. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Emens rem nomine proprio,ſed pecunia aliena, nihilominus dominium illius ementi acquiritur, & in ſpecie tractatur de Vxore emente bona ex pecuniis Mariti, itaut Creditores Mariti ſuper dd. bonis tanquam non ſpectantibus ad eum quidquam prætendere nequeant.

SVMMARIVM.

1 *Contra hæredem debitoris obligati in forma Cameræ exequtiuè procedi poteſt, ſicut poterat contra ipſummet defunctum.*
2 *Confiſſio debet acceptari integra, prout iacet.*
3 *Mandatum exequtiuum antequàm relaxetur, debet liquidari pro qua rata ſit relaxandum.*
4 *Emens rem nomine proprio ei acquiritur dominium quamuis pecunia ſit aliena.*
5 *Mulieri acquiritur dominium rei emptæ nomine proprio, quamuis pecuniæ ſint Mariti, & n.8.*
6 *Contra Heredes non eſt exequtiuè procedendum, ſi non conſtet bona eius,contra quem eſt facienda exequutio, non eſſe defuncti.*
7 *L.Quintus, ff.de donat.int.vir. & vxo.non procedit reſpectu bonorum, quorum emptio facta fuit præſente Marito.*
9 *Emens nomine proprio,ſed pecunia aliena, ex quibus dicatur conſtare,quod noluerit ſibi acquirere, ſed ei, cuius ſunt pecuniæ & n.10.*
11 *Dec.771.n.5.par.2.recent.quo caſu loquatur.*
12 *Declaratio facta ad fauorem alicuius, tertio non debet prodeſſe.*
13 *Relatio debet fieri ad proximam diſpoſitionem.*
14 *Relatio quando eſt dubia, ad quid ſit facienda.*

per decretum Iudicis, quia clandeſtina preſumitur.

2 *Exceptio non implementi ex parte poſſeſſoris conuents non attenditur ad impediendam manutentionem.*

Deciſio C V.

PLacuit Dominis deciſio R.P.D. *Nauarri* ſub 17. Maij 1623. Et propterea dixerunt, mandatum de manutenendo relaxatum in fauorem Excellentiſſimi D. Comeſtabilis Columnæ non eſſe reuocandum; Quoniam de eiuſdem Excellentiſſimi Domini poſſeſſione conſtat ex clauſula Conſtituti appoſita in inſtrumento emptionis domus, de qua agitur, inter ipſum, & Margaritam, ex pluribus exactionibus penſionum eiuſdem domus, & ex ſuſceptione terminorum habita per conductores.

Hac autem firmata anteriori poſſeſſione corruit quæcumque poſſeſſio poſterior Pauli, Dianæ, & Monialium, etiamſi authoritate Iudicis appræhenſa ab iſtis fuiſſet; quia cum nulliter fuerit capta non citato Excellentiſſ. D. Comeſtabile poſſeſſore, huiuſmodi poſſeſſio dicenda eſt clandeſtina, turbatiua, & propterea non manutenenda, & Iudex non priuauit poſſeſſione, ſed dicitur ſpoliaſſe, vt firmatur in deciſione, & alias ſæpiſſimè dictum fuit in *Rota*, & nouiſſimè in Carpentoraten. Prioratus 9. Februarij hoc anno coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

1

Neq; obſtare viſum fuit conditionem, ſeu potius proteſtationem emiſſam à Io: Petro Martin Socero, & procuratore Margaritæ; quod inſtrumentum pro concordia inter ipſam Margaritam, & Iulium Boſculum celebrandum nullius eſſet virtutis, & efficaciæ, niſi prius abſoluta quadam conuentione, & obligatione de ſoluendo per Margaritam annuam præſtationem eidem Iulio, quæ conuentio, & obligatio prætenditur prætermiſſa, & proinde nullius efficaciæ videatur inſtrumentum, & conſequenter etiam clauſula, Conſtituti, in dicto inſtrumento appoſita. Quoniam quidquid ſit, An dictus procurator habuerit ſufficiens mandatum ad ita proteſtandum pro Margarita, & per dictam proteſtationem labefactandi inſtrumentum pro eadem celebrandum; Et miſſo etiam, An huiuſmodi conditio, & proteſtatio referatur ad hoc inſtrumentum, quo innititur D. Comeſtabilis, illa enim dirigitur ad inſtrumentum, quod fieri debebat die 16. Februarij; inſtrumentum autem, quo vtitur D. Comeſtabilis, fuit exaratum die 29. & ſic vel non ad hoc eſt referenda, ſed ad aliud dicta proteſtatio, aut hoc tempore intermedio partes forſan receſſerunt ab illa conuentione; Quod & confirmatum, quia & per ſecundum inſtrumentum ſub die 5. Auguſti idem Iulius fatetur, nedum ſe in Margaritam tranſtuliſſe poſſeſſionem, verum etiam proprietatem, & dominium; quam quidem confeſſionem non emiſiſſet Iulius, ſi partes à prima conuentione non reſiliiſſent.

Reſponderunt Domini, huiuſmodi defectum implementi conditionis non impedire manutentionem Excellentiſſimi D. Comeſtabilis; præſertim cum in ipſum purè, & abſq; vlla conditione poſſeſſio tranſlata fuerit, & illam penſiones exigendo liberè etiam exercuerit; In hoc enim ſummariſſimo poſſeſſorio attenditur ſolum factum, & nuda detentio; Et etiam prædo, quem conſtat nullum habere poſſe ius, vel titulum legitimum, in ſua detentione eſt manutenendus, *Menoch.* latè de retinen. remed. vlt. num. 18. *Rot.* dec. 641. num. 8. par. 1. diuerſ. & apud *Cardin. Seraphin.* dec. 582. num. 5. & in Neapolitana beneficij 8. Iulij 1614. coram R.P. D. meo *Vbaldo*, & in ſpecie quod defectus implementi conditionis non impediat manutentionem eſt deciſio S. me. Gregor. XV. 364. num. 3.

2

Minus etiam obſtat, quod Aſcanius conductor prædictæ domus fuerit abſolutus per A. C. à ſolutione penſionum decurſarum citato eodem Excellentiſſ. D. Comeſtabili; Quoniam vltra quod minus legitima videtur dicta citatio, quippe domi facta, non autem perſonaliter procuratori, & dicta abſolutoria emanauit poſt litem introductam in Rota, Reſponſum fuit, huiuſmodi abſolutionem non inferre neceſſario, D. Comeſtabilem amiſiſſe poſſeſſionem; quia dictus Aſcanius potuit abſolui à ſolutione penſionum non ex eo, quod D. Comeſtabilis non eſſet poſſeſſor, ſed quia fortaſſe integrè ſoluerat pro elapſis terminis vel erat creditor eiuſdem Iulij, vel Excellentiſſimi D. Comeſtabilis, & compenſationem prætendebat, vel ex aliis cauſis erat abſoluendus.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Dertuſen. Vicariæ.
Lunæ 22. *Aprilis* 1624.

ARGVMENTVM.

Eccleſia Parochialis, ſi ſit vnita alicui Eccleſiæ Collegiatæ, tunc non requiritur concurſus, ſed ſufficit nominatio, ſeu electio Capituli, cum approbatione Ordinarij: Et quando Ordinarius non poſſit prætendere, vt fiat concurſus in prouiſione illius Eccleſiæ, quamuis doceat aliquando fuiſſe factam electionem per concurſum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia curata, ſi ſit vnita, tunc non requiritur concurſus, ſed ſufficit electio illius, cui fuit vnita cum approbatione Ordinarij.*

2 *In Beneficiis curatis electio eſt facienda, vt diſponit Sac. Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.*

3 *Quaſi poſſeſſio non ſuffragatur nec ad effectum manutentionis, ſi ſit contra ius.*

4 *Conſtitutio ſine dubio eſt ſeruanda, ſi det formam, & contineat præciſum præceptum.*

5 *Decretum irritans, cum clauſula ſublata, inficit nedum titulum, ſed etiam poſſeſſionem.*

6 *Decretum irritans tunc fortius operatur ſuos effectus, quando eſt poſitum per viam legis generalis.*

7 *Inſtrumenta publica indubitanter faciunt probationem probatam, & manifeſtam.*

8 *In actu facultatiuo non poteſt fieri fundamentum ad inducendam conſuetudinem.*

9 *Ius, ſeu priuilegium in facultatiuis, vt quis amittat quid requiratur.*

10 *Actus erronei carere dicantur conſenſu, atque ſcientia, & patientia errantium.*

11 *Sine ſcientia, & patientia in incorporalibus non acquiritur quaſi poſſeſſio.*

Deciſio C VI.

FIrmato in hac cauſa die 18. Maij 1622. coram Reuerendiſſimo D. meo *Canalerio*, Vicariam perpetuam

tiam eccleſiæ parochialis de Borriana, de qua agi-
tur, fuiſſe vnitam Menſæ capitulari Dertuſen. adeo vt
cura habitualis tranſlata fuerit in Capitulum, & in
Vicarium curæ duntaxat exercitium; quæ Vicaria, &
aliæ quatuor, nimirum de Almaglora, de Villareal, de
Calaiin, & de Villafarnes etiam vnitæ ad inſtar illius
de Borriana fuerunt poſtea de amouibilibus effectæ
perpetuæ ab Ordinario in viſitatione, Vt apparet ex
tenore ipſarum erectionum. Et firmato etiam in ea-
dem deciſione quod ſtantibus vnione, ac erectione
prædictis prouiſio iſtius Vicariæ de Borriana non
1 debeat fieri per concurſum ſed ad electionem, &
nominationem Capituli cum approbatione Ordi-
narij iuxta conſtitutionem S. memoriæ Pij V. in Bul-
lario nouo in ordine 47 Visum fuit Dominis annue-
re petitioni Illuſtriſſimi D. Cardinalis Epiſcopi, qui
prætendens, ſe exiſtere à diuturno tempore in quaſi
poſſeſſione conferendi Vicarias prædictas libere per
2 concurſum iuxta formam prouidendi parochiales
eccleſias aſſignatam in Sacro Concilio Tridentino
Seſſ. 24. cap. 18. de Reformat. inſtabat ad euitandas
nouas lites, & controuerſias, quæ poſſent oriri vbi
contingeret lite pēdente vacatio alicuius ex ſupradi-
ctis Vicarijs disputari dubium, An ſibi dandum eſſet
mandatum de manutenendo. Quo dubio per me ho-
die propoſito fuit reſponſum negatiue.

Nam quamuis probetur per quamplures collatio-
nes effectuatas tum in Vicaria de Borriana, tum e-
tiam in aliis quatuor, Epiſcopum ſolitum fuiſſe illas
conferre libere per concurſum nulla expectata ele-
ctione, ſiue nominatione Capituli, attamē hæc præ-
tenſa quaſi poſſeſſio ſibi non ſuffragatur ad effectum
manutentionis, ex quod conſtitutio Pij V. §. 4. inci-
pien. Volumus, non exigit concurſum in his Vicariis
3 licet habeant curam actualem animarum, ſed man-
dat, Vicarias huiuſmodi perpetuas deputari ad ele-
ctionem, & nominationem illorum, quorum eccle-
ſiis factæ ſunt vniones, cum approbatione tamen
Ordinarij, & præuio examine; quæ conſtitutio ſer-
4 uanda eſt quia dat formam, & præceptum præciſum
ibi, Volumus inſuper, & ita mandamus, Et quia eſt
poſterior per quatuor annos Sacro Conc. Trid. vt
bene refert & notat. *Gonz.* ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 4. n.
53. Et in d. conſtitutione adeſt decretum irritans
5 cum clauſula Sublata, quod decretum inficit nedum
titulum, ſed etiam poſſeſſionem c. ſi eo tempore de
elect. in 6. *Gabr.* tit. de reſtit. ſpol. concl. 5. n. 49. *Ca-
putaq.* dec. 315. n. 2. p. 1. & dec. 345 n. 2. p. 3. *Bellemer.*
deciſ. 535 *Rot.* dec. 3. per tot. de reſtit. ſpol. in nou. &
dec. 17. n. 2. eodem tit. in antiq. & dec. 613. nu. 7. p. 1.
recent. Et in puncto dictum fuit in Vlixbonen. con-
curſus 1. Iun. 1615. coram R. P. D. meo *Remboldo*, quę
eſt inter recent. dec. 710. n. 6. p. 2. & in Barchinonen.
Vicar. 9 Decem. 1616. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Maxime cum decretum prædictum irritans ſit ap-
poſitum in illa conſtitutione per viam legis genera-
6 lis Sicuti de decreto appoſito in regula reiectatoria
eſt dec. *Caſſador.* 1 n. 1. & per tot. de reſtit. ſpol item
Pur. dec. 190. n. 4. li. 3 *Mohed.* dec. 15. n. 1. de cauſ. poſſ.
& propriet. *Rot.* dec. 510. n. 5. & dec 633. nu 3. & 4. li.
3. p. 3. diuerſ. cum aliis relatis per *Gonzal.* ſuper reg 8.
gloſ. 11. nu. 8 & gloſ. 67. n 29 & *Rot.* coram Reue-
rendiſſ. D. meo *Decano* dec. 51. n. 2. in eius impr.

Nec dubitari poteſt, quin decretum irritans ſit iu-
7 ſtificatum, cum aperte legatur in conſtitutione Pij
PP. V. emanata ſuper Vicariis eccleſiarum vnitarum
Necnon de vnionibus Parochialiū factis Capitulo,
& erectionibus earumdem poſtea ſequutis in Vica-
rias perpetuas cum expreſſa relatione ad dictam
conſtitutionem ſupremè conſtet ex publicis inſtru-
mentis, quæ faciunt probationem probatam, & ma-
nifeſtam *Bald.* in l. quoties in fin. C. de iudic. *Dec.*
conſ. 36. n. 2. *Rol.* conſ. 9. n. 26. li. 1. *Caputaq.* dec. 521.
nu. 1. p. 2. & fuit dictum in Terracinen. dotis 1. De-
cembris 1614. coram R. P. D. meo *Verospio* & in Bo-
nonien. pecuniaria 3. Aprilis 1615. coram R. P. D.
meo *Vbaldo.*

Non obſtat allegatus conſenſus Capituli ex eo
deductus, quod Epiſcopus vſque modo contulerit
Vicarias prædictas ſolo præcedente concurſu. Nam
reſpondetur, quod cum ſit in facultate Capituli, ad
quod ſpectat nominatio Vicarij nominare vnum ſo-
lum, qui præuio examine admittatur recepta inſti-
tutione authorizabili, ſeu collatione ab Epiſcopo, 8
vel nominare plures, inter quos fiat concurſus. & e-
ligere idoniorem, aut permittere, quod vocentur
concurrentes, vt deinde nominet approbatum pro
magis digno, ex non vſu huiuſmodi facultatis, ſiue
permiſſione, quod fieret concurſus non poteſt dici E-
piſcopo acquiſita quaſi poſſeſſio iuris negatiui, quod
Capitulum non poſſit nominare aliquem, cui extra
concurſum fiat prouiſio cum ſolo Examine Epiſco-
pi ad doctrinam *Bart.* in l. quominus nu. 27. ff. de flu-
min. *Surd* conſ. 127. nu. 81. & 82. *Dec.* conſ 175. ſub
n. 6. verſ. Præterea licet *Rol.* conſ. 53. n. 38. li. 2. *Calde-
rin* conſ. 3. in fin. de conſuet. *Menoch.* de Arbitr. caſ.
160. n. 6. & ſeqq. *Theſaur.* dec. 16. n. 3 in fin. *Rot.* diuerſ.
dec. 778. n. 5. p. 1. Inter recent. dec. 536. ſub n 4 p. 2.
coram S. memoriæ Gregorio XV. dec 162. n. 10. co-
ram Reuerendiſſimo D. meo *Decano* in eius impreſſ.
dec. 402. n. 10. & coram me in Pampilonen. iuris vi-
ſitandi 15. Martij præteriti.

Præſertim quia non probatur nominationem ali-
quam Capituli ad Vicarias prædictas fuiſſe reiectam
ab Ordinario, ac ita deuentum fuiſſe ad actum pro-
hibitionis, ſeu contradictionis cum ſubſequuta ac-
quieſcentia Capituli prout requiritur ad effectum
vt amittatur ius, ſiue priuilegium, & inducetur con-
trarij quaſi poſſeſſio in facultatiuis *Franch.* in c. ſi- 9
gnificante n 3. de appell *Felin.* in c. paſtoralis nu. 5.
de Offic. Ordin. *Caſtren.* in l. qui luminibus num. 2.
verſ. Sed tamen ff. de Seruit. vrban. præd. *Cranett.*
conſ. 1 r. n 22. *Surd.* d. conſ. 127. n. 21. & 22. *Afflict.*
dec. 388. nu. 2. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 1086.
n. 1. Inter recent. dec. 530. n. 2. & 3. p. 2. in Calaguri-
tana de Liqueio 30. Aprilis 1593. coram *Gypſio*, & in
Reatina Barchæ 23. Ianuarij 1617. coram R. P. D.
meo *Buratto.*

Et quatenus etiam probationem huiuſmodi pro-
hibitionis cum acquieſcentia Capituli præſtitiſſet E-
piſcopus, attamen Domini reſpondebant, inde non
aliud inferri poſſe, niſi errorem tam Epiſcopi, quam 10
etiam Capituli falſo putantium, tales Vicarias eſſe
de iurepatronatus eccleſiaſtico ipſius Capituli,
quo caſu fuiſſent quidem conferendæ per concur-
ſum; Verum cum de tali Iurepatronatus nunquam
conſtiterit, nec hodie etiam conſtet, ſed de ſimpli-
ci vnione eccleſiarum parochialium facta Capitu-
lo cum facultate nominandi Vicarios iuxta con-
ſtitutionem Pij V. non potuit hic error conſtituere
Epiſcopum in legitima, & manutenibili quaſi poſ-
ſeſſione conferendi Vicarias prædictas libere per
concurſum non expectata nominatione Capituli
gaudentis priuilegio nominandi; Actus enim erro-
nei carere dicuntur conſenſu, atque ſcientia, & pa-
tientia errantium l. nihil conſenſui §. non videntur

ff.de reg.iur.l.ſi per errorem ff.de iuriſdict.omn.iud. l.1. ff.de Iudic. Sine qua ſcientia,& patientia in incorporalibus non acquiritur quaſi poſſeſſio *Doct.* in c.cum eccleſia *Sutrina* vbi *Abb.* n.25.& *Rip.* nu 64. de cauſ.poſſ.& propriet. *Bart.* in l.fi.nu.4.ff. Vti poſſid. *Bald.* in l.2.per illum textum num. 24 C.de Seruit. & aq. *Afflict.* dec.67.num.1. *Card. Seraph.* deciſ. 416.num. 3. & dec. 637. num. 5. Et in his terminis hanc reſponſionem amplexa eſt *Rota* in allegata Vlixbonen. concurſus 1. Iunij 1625. coram R. P. D. meo *Romboldo*, quæ eſt deciſ.710.nu.8. p.2. recent. & in hac cauſa die 18.Maij 1622. coram Reuerendiſſimo D.meo *Caualerio.*

Et ita vtraque parte informante,&c.

Cauellicens. Fideicom.
Veneris 26. Aprilis 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Deceſſiſſe ſine filiis quis præſumitur,niſi aliter ſucceſſiſſe probetur.*
2 *Vocatio facta de filiis,& ſuis, intelligitur ordine ſucceſſiuo per vulgarem non per fideicommiſſum.*
3 *Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem adminiſtrationis.*

Deciſio CVII.

1 LVdouicus inſtituit hæredes vniuerſales Franciſcum, & Ioannem,quibus decedentibus ſine liberis ſubſtituit in eadem hæreditate Ioannam, Ricciardam,& Ginnettam filias,& ſuos æquis portionibus; Defunctos dicto Ludouico, & deinde etiam Franciſco,& Ioanne ſine liberis, quod non controuertitur,Ioanna petiit pro parte ſua declarari, eſſe apertum fideicommiſſum Ludouici patris, necnon Catherinam matrem condemnari ad reddendam rationem adminiſtrationis tutelæ,quam geſſerat,& vtrumque obtinuit per ſententiam Iudicis Aueniönen. Et propoſito dubio An dicta ſententia eſſet confirmanda,Domini confirmandam reſponderunt, quia illius validitas in dubium non reuocatur,& ritè lata præſumitur; Iuſtitia autem quoad vtrumque caput apparere videbatur.

Nam quoad fideicommiſſum vocatio in fauorem Ioannæ,& ſororum poſtquam fratres ſine filiis defecerint,clara eſt ex lectura teſtamenti; Et quod dicti fratres ſine filiis deceſſerint, præſumitur, ex quo non probatur, eos vnquam habuiſſe liberos *Alex.* conſ.20.n.11.li.1.cum aliis cumulatis in Siracuſana fideicommiſſi coram R. P. D. meo *Vbaldo*, quæ eſt dec.436.in fin.p.1.recent.

Neque obſtare viſum fuit, quod teſtator ſubſtituerit filias,& ſuos;quoniam cum ſimus in perſonis, in quibus cadit ordo affectionis,& charitatis,videlicet in deſcendentibus, quatenus vocarentur etiam ſui, intelligerentur tantum vocati ordine ſucceſſiuo,
2 & per vulgarem,non autem per fideicommiſſum ex traditis per *Peregr.* poſt alios de fideicom. art. 18. n.23. Et quatenus etiam ſimultanee filij eſſent vocati, hoc inde inferret, quin pro ſua portione eſſet vocata Ioanna,& pro eadem portione illi apertum fideicommiſſum Ludouici.

Circa vero alterum caput ſententiæ, nempe condemnationem Catherinæ ad reddendam rationem geſtæ tutelæ, & iuſta fuit ſententia; quia & ad hoc fuit per Ludouicum grauata,& ipſa hoc promiſit,& quia etiam de iure abſque alia ſpeciali obligatione quilibet adminiſtrator tenetur reddere rationem 3
villicationis ſuæ l.1.§.officio ff. de *Tutel.* & rat. diſtrahi & in terminis de Matre tradunt *Dec.* conſil. 349. num.6. *Menoch.* de arbitr. iud.caſ. 209. num.6. & alij cumulati per Mannoz de ratiocin. c.3. n. 22.

Et ita, &c.

Romana Mercedis.
Veneris 26. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Salarium debetur Procuratori conſtituto,& eius taxatio remittitur arbitrio Iudicis. Et quando augeri debeat ſi labores excreuerint.

SVMMARIVM.

1 *Taxationem mercedis, & ſalarij à ſolito regulat Iudex.*
2 *Auctis laboribus Salarium augeri debet.*
3 *Declaratur procedere tantum quando fuiſſet taxatum ad certum officium explicandum ſecus quando generaliter num. 4.*
5 *Taxatio ſalarij plurimum pendet ab arbitrio Iudicis.*
6 *Conſideratur in taxatione,quando totum non occupat hominem officium demandatum.*

Deciſio CVIII.

FVit coram Reuerendiſſ.D. meo *Caualerio* ſub die 3. Iul.præteriti reſolutum, D. Lutio deberi ſalarium, ſed ad quam ſummam ſit taxandum,fuit in aliam diſputationem reiectum. Qua diſputatione hodie per me propoſita Domini diſtinxerunt duo tempora, Primum ab anno 1592. vſque ad annum 1604. quo obiit Stephanus Vitalis olim Præfectus domus Dominorum de Cinciis, Alterum à d. ann. 1604.& citra,vſquequo Lutius inſeruiuit negotiis eorundem *Dominorum* de Cinciis.

Hac poſita diſtinctione Domini quoad primum tempus dixerunt,ſalarium Lutio deberi ad rationẽ ſcutorum trium ſingulis menſibus, quia cum dicto anno 1592.fuiſſet conſtitutus procurator ad lites,& cauſas, & deinde de anno 1595. etiam ad exigendum,quietandum,& ſoluendum licet nihil in dictis inſtrumentis, nec alibi fuerit expreſſe conuentum de certa quantitate ſalarij,attamen,vt apparet ex libris rationũ domus ab eodem Lutio exaratis, fuit ſolutum ſalarium ad d.rationem ſcut. trium pro quolibet menſe, vt in partitia de anno 1592. ibi, *E per ſua prouiſione ſi li danno ſcudi tre il meſe*,& in reliquis partitis etiam vſq; de anno 1607. idem obſeruatum fuiſſe apparet;Vnde intrat concluſio,quod vbi deficit expreſſa,& determinata taxatio ſalarij, pro ea quantitate præſumitur conſtitum,& taxatum, iuxta quam ſolutum fuit *Bart.* in l.ſi certis annis n.9.C.de 1
pact. *Alex.* conſ.107.n.1.& 2.verſ.Vel illa li.1.Card. *Mantic.* de tacit.li.5.tit.2.nu.5.verſ.item locatio, & firmauit Rota coram eodem Card. *Mantic.* dec.267. n.1.ver.primum,& in Romana mercedis 26.Ianuarij 1604.coram bo.me.Cardin. *Pamphilio.*

Neq; obſtare viſum fuit, quod poſt dicta mandata creuerint labores Lutio propter hæreditates,& præ-

cipue

cipue de Capizucchis DD. Cinciis nuper delatas,&
2 propterea aucto illius labore æquum etiam ſit,auge-
ri ſalarium iuxta Rom.conſ.15.cum ibi not.per *Man-
doſ.Surd* conſ.66.n.1.2.& 6. *Gail.*pract. obſer. lib.1.
obſ.44.n.8.&ſequuta eſt etiã Rota in Romana mer-
cedis coram R.P.D.meo *Vbaldo*, quæ eſt dec. 354.
n.4.p.1.recent.Quoniam miſſo, quod etiam poſt-
quam d.labores Lucio creuerunt, idem tamen Lu-
cius pro eadem menſtrua mercede ſcut. tantummo-
do trium ſe creditorem conſtituit,Signum euidens,
quod huiuſmodi ſalario pro quocumque labore ip-
ſe acquieuerit, nec incrementum ſalarij ob incre-
mentum laborum ſibi deberi exiſtimauerit, In hac
3 materia conſiderandi ſunt duo caſus, Primus eſt
quando pro certis officiis, & muneribus quis loca-
uit operas ſuas;ſi enim emergant aliæ occupationes,
& negotia quæ ad prædicta officia, & munera de-
mandata non pertineant,verum eſt, quod aucto la-
bore augendum eſt etiam ſalarium in quibus termi-
nis loquuntur *Rom.*d.conſ. 25. vbi Quis à principio
vti famulus apothecæ inſeruiebat deinde vti Tabel-
lio eiuſdem apothecæ inſtrumenta, & alias ſcriptu-
ras confecit,& ſic in ſeparato miniſterio, & *Angel.*
in § illud auth. vt Iud. ſin. quoq; ſuffrag.& idem *An-
gel.*ad *Bart.* in l.1.C.de legat.lib. 10. & *Felin.* in c.
cum olim nu.1.de re iud. *Bald.* in l. qui duob. ff.de
condit.& demonſtr. *Gail.*d.obſer. 44.n. 8. & *Rot.* d.
dec.354.n.5.p.1.recent.& alij, Aut vero,& eſt 2.ca-
ſus, ſuperuenerunt quidem labores,& negotia, ſed
connexionem habent,& verſantur circa munus, &
officium locatori,vel miniſtro iam creditum,& tunc
aucto labore nõ augetur ſalariũ,quia potuit locator
4 præcogitare huiuſmodi incrementum laboris, quod
omnino euentuale fuit,cum ita augeri,quemadmo-
dum diminui potuerit labor,vt bene declarant *Abb.*
in c.quanto num.9.& 11. de cenſib. *Marſil.* ſingul.
134.verſ.& pro ampliatione *Alex.*conſil.178.num.
11.verſ.2.pro hoc facit,& num.16. verſ. ad idem li.
2. *Capoll.*de ſeruit.vrban.præd.cap.50.nu.5. & ſeqq.
*Roſenthal.*de feud.cap 9.memb.1. concluſio. 51.ſub
littera B.& idem videtur ſenſiſſe Rota in d.Romana
mercedis coram bo.me.Card. *Pamphilio*; In præſen-
ti vero ſpecie ſaltem quoad hoc primum tempus Lu-
cius non fuit nouis aliis pergrauatus negotiis,quam
illis,quæ mandatum procuræ ad lites, & cauſas fa-
miliæ de Cinciis, & exactionis reſpiciunt; & con-
ſequenter auctis etiam hiſce negotiis procuræ, & e-
xactionis ſalarium non inde viſum fuit augendum.

Quouero ad ſecundum tempus poſt mortem Ste-
phani Vitalis;cum idem Lucius aliud officiũ diſtin-
ctum,& ſeparatum à primis exercuerit,nempe Præ-
fecti domus, pro quo officio dictus Stephanus ſala-
rium percipiebat,viſum fuit, augendam eſſe merce-
dem iuxta ſupra firmatam diſtinctionem; & quo-
niam hæc materia augmenti vel diminutionis ſala-
rij ob augmentum, vel diminutionem laboris plu-
5 rimum Iudicis arbitrio relinquitur *Bar.* in l.Seio in
fin.ff.de ann.legat. *Menoch.*de arbit.caſ.223. n.11.&
conſ.228.n 48 & 49.Domini arbitrati ſunt,pro hoc
tempore eſſe aſſignandum ſalarium Lucio ad ratio-
nem ſcutorum quinquaginta quolibet anno pro
quocumque ſeruitio;ſed quod viſum fuit congruum
ſalarium,Attento præſertim,quod Lucius ab iiſdem
DD.de Cinciis habuerit, hoc tempore etiam habi-
tationem,& victum;Nec adeo negotiis ipſorũ DD.
6 de Cinciis premebatur, quin potuerit commode
etiam aliorum cauſis,& negotiis incumbere, prout
vere incubuit, vt in ſimili fuit conſideratum co-
ram Cardinali *Seraphin.*dec.849.num.4.
Et ita vtraque parte informante,&c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Calaguritana Iuris pulſandi campanæ.
Luna 29. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Pulſare campanas in die Sabbati Sancti ante eccle-
ſiam Cathedralem prohibetur aliis Eccleſiis; niſi
immemorabilis in contrarium conſuetudo pro-
betur. Et de requiſitis immemorabilis.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ inferiores in die Sabbati Sancti non valent
pulſare campanas ante Eccleſiam Cathedralem.*
2 *Eccleſiæ inferiores poſſunt ex immemorabili præſcri-
bere facultatem contra Cathedralem eccleſiam
pulſandi campanas in die Sabbati Sancti, priuſ-
quam Eccleſia Cathedralis & 9.*
3 *Ad probandam immemorabilem quomodo teſtes de-
beant deponere,& n.4.*
5 *Sufficit,quod teſtis deponat de viſu à quadraginta an-
nis, & deinde audiuiſſe dici.*
6 *Teſtis deponens per ſenſum viſus ea,quæ percipiuntur
per ſenſum auditus, non probat, ſed contra nu-
mero 7.*
8 *Teſtis de vniuerſitate probat in eis, quæ ſpectant ad
Vniuerſitatem ex iure vniuerſitatis 9.*
10 *Teſtes ſuper immemorabili debent coarctare diſpoſi-
tionem,quod nempe nec viderint, nec audiuerint
fieri in contrarium.*

Deciſio CIX.

ROta innixa decretis Romanis Ritualis authori-
tate fel.record. Clementis VIII. editis pronun-
ciauit, Capitulum,& Beneficiatos parochialium ec-
cleſiarum Sanctorum Iacobi, & Andreæ non poſſe
pulſare campanas in celebratione Miſſæ Sabbati 1
Sancti,niſi prius expectato ſonitu campanarum Ec-
cleſiæ Cathedralis; Verum ab huiuſmodi ſententia
interpoſita appellatione per Capitulum, & Benefi-
ciatos, fuerunt dati articuli ad probandam imme-
morabilem conſuetudinem, quod ſemper & conti-
nuo dictæ Parochiales conſueuerint ad libitum in
dicto Sabbato Sancto pulſare cãpanas, nulla habita
ratione,quod pri⁹ fuerint pulſatæ in eccleſia Cathe-
drali & hanc immemorabilẽ nõ eſſe ſublatã à con-
ſtit. Leonis X. nec à d. Ceremoniali Clementis VIII.
& ſic releuantẽ eſſe cenſuit Rota nedum coram R.
P.D. meo *Vereſpio* ſub die 17.Februarij 1620.ſed e-
tiam prius coram R.D. meo *Seleucien.* 11.Martij 1619.
licet tunc fuerit dictum,hactenus concludenter hu-
iuſmodi immemorabilem non fuiſſe probatam;Vn-
de his moniti prædicti Beneficiati nixi ſunt dictum
immemorabilem per plures teſtes iuſtificare,& de-
mum dictorum teſtium depoſitionibus in Rota ex-
hibitis,dubitaui,An ſententia Rotalis eſſet confir-
manda,vel reuocanda.

Et reuocandam ex nouiter deductis responde-
runt Domini; quoniam viſum fuit, concludenter
probari,quod d.eccleſiæ SS. Iacobi, & Andreæ ab
immemorabili conſueuerint pulſare campanas hora
ſibi bene viſa die Sabbati Sancti nec expectare,quod 2
campanæ Cathedralis prius pulſatæ fuiſſent, Ita
primus teſtis,qui eſt nobilis ætatis annorum 69. &
deponit,à quinquaginta annis & citra beneficiatos

S. Andreæ ſolitos eſſe pulſare campanas in Sabbato Sancto hora ſibi ipſis magis viſa, & poſt egre ſum populi à d. eccleſia, & ibi abſolutis Sacroſanctis myſteriis audiuiſſe, campanas pulſari in Cathedrali, & quod idem audierat à ſuis maioribus, illis etiam te-
3 ſtantibus audiuiſſe ab aliis maioribus & quod nihil viderunt, aut audierunt in contrarium.

Idem teſtatur 2. teſtis pariter nobilis ætatis annorum 68. qui deponit, à quinquaginta annis iu d. eccleſiis SS. Andreæ, & Iacobi pulſari campanas abſque eo, quod prius Cathedralis pulſaret.

Quartus idem deponit à 44. annis, & eſt ætatis annorum 66.

Quintus pariter teſtis ætatis annorum 70. & deponit à 46. annis; & citra, cum aliis ſupra relatis per alios teſtes.

4 Quibus concordant ſextus, ſeptimus, & nonus teſtis idem ad vnguem teſtantes; vnde cum hi teſtes habeant omnes qualitates neceſſarias, ſinguli enim excedunt ætatem 54. annorum, deponunt à 40. annis, & vltra, de proprio auditu, & de auditu à ſuis maioribus, qui ab aliis audiuerint, & quod nec ipſi, nec maiores ſui vnquam viderint, neque audiue-
5 tint contrarium, & de publica voce, & fama per verbum, fuit & eſt, ſatis ſuperque dicta immemora-
6 bilis probata viſa fuit iuxta gloſ. in capit. 1. in verbo memoria de præſcript. in 6 *Gabr.* concluſio. 1. nu. 81. eodem titulo *Rota* apud Card. *Seraphin.* dec. 1102. ou. 2. & dec. 1450. n. 2. & apud S. mem. Gregorium XV. dec. 196. num. 1. & in recent. dec. 248. numer. 2. & dec. 272. nu. 4. parte 2.

Nec obſtat quod primus teſtis per tres annos fuerit abſens, & vno anno ægrotauerit io die Sabbati Sancti, prout & ægrotauit ſecundus teſtis, & ſic hiſce vicibus non potuerunt audire ſonitum campanarum; Quoniam licet fuerint infirmi, & Sacris myſteriis intereſſe ea die non potuerint, non inde tamen infertur, quin etiam in lecto iacentes potuerint audire campanarum ſonitus; & eadem etiam reſpon-
7 ſione tollitur quod dicitur quartum teſtem in Sabbato Sancto carcere fuiſſe detentum, quia & ibi pulſationem campanarum auribus potuerit percipere; Abſentia vero eiuſdem primi teſtis, & aliorum cum fuerit modica, & non continuis illis tribus annis, ſed interpolatim, non obſtat, quominus probari non dicatur dicta immemorabilis, Vt in ſimili reſolutum in Segnina pænarum 21. Maij 1612. coram R. D. meo Patriarcha *Manzanedo*; Et fieri poteſt, quod hæc abſentia contigerit in aliquibus ex dictis quatuor annis de quibus deponunt ſupra quadraginta annos; Et ſic his etiam tribus annis detractis adhuc tamen remaneret integer curſus continuus quadraginta annorum, qui ſufficeret ad firmandam dictam immemorabilem iuxta gloſ. in dicto cap. 1. & proinde non applicatur dec. 254 nu. 2. p. 1. recent. quia ibi agebatur de abſentia annorum, quibus demptis non ſupererant 40. anni de viſu de quibus deponere debeot teſtes ad probandum immemorabilem.

Minus obſtat, quod dicti teſtes deponentes de ſonitu campanarum dicant, ſe vidiſſe, & ſic non probent, cum ſonitus non cadat ſub ſenſu oculorum, ſed ſub ſenſu aurium, Vt ſubtiliter in his terminis teſtes de ſonitu viſu deponentes reprobat *Bald.* in cap. cum cauſam num. 35. extra de teſtibus. Quoniam vltra quod dicta teſtium, præſertim idiotarum, humaniter, non autem rigide accipienda ſunt ſenſus oculorum, cum ſit quaſi communis cæteris omnibus ſenſibus, non incongrue etiam ad ſingulos alios 8
ſenſus adaptari poteſt, Vt ex oſtratibus docuit idem *Bald.* in addit. ad *Specul.* tit. de teſte col. 1. verſ. Viſus omnes, & in terminis quod teſtes deponentes de viſu circa rem, quæ alio ſenſu percipitur, quam oculorum vt puta tactus, Auditus, vel quocumq; alio ſenſu corporis, bene probent, tradiderunt *Bar.* in §. hinc nobis n. 10. verſ. Sed non obſtat Auth. de hered. & falcid. *Guido P.* ſingul. 642. & 895. & *Maſcard.* de probationibus concl. 163. nu. 4. & ſeqq. Quemadmodum verba illa Ioann. 20. Infer digitum tuum huc, & vide, & Quia vidiſti me credidiſti, ob prædictam rationem explicantur à Diuo *Auguſtino* tractat. 121. in fin. Infer & vide, id eſt tange, Vidiſti, id eſt tetigiſti, quia tactus, & alij ſenſus comprehenduntur ſub ſenſu oculorum, vt ibi per D. *Auguſtinum*.

Neq; etiam refragatur, quod nonnulli ex dd. teſtibus ſint conſanguinei beneficiatorũ, & alij parochiani d. eccleſiarum SS. Iacobi, & Andreæ, Quoniam & multi ſunt, qui nec conſanguinei ſunt, nec parochiani, immo v. teſtis eſt parochianus eccleſiæ cathedralis, & demum huiuſmodi intereſſe eſt valde remotum, & parochiani, immo ipſi beneficiati, ſi quod intereſſe habent, illud totum habent vti vniuerſi, non autem vti ſinguli, & propterea non ſunt repel- 9
lendi c. ioſuper extra de teſtib. & ibi *Fel.* & paſſim ſequitur Rota vt coram R. D. meo *Decano* dec. 140. in eius impreſſis vbi aliæ cumulantur deciſiones.

Non obſtat conſtitutio Leonis X. quæ prohibuit, ne eccleſiæ inferiores pulſarent ante ſonitum campanarum Cathedralis in die Sabbati Sancti; quia nec Rituale Romanum editum authoritate Clementis VIII. nec. d. conſtitutio Leonis X. ſuſtulit immemorabilem, vt iam fuit reſolutum in deciſionibus coram R. D. meo *Seleucien.* & coram R. P. D. meo *Veroſpio*, & dicta immemorabilis potuit eſſe inducta ante ipſam conſtitutionem Leonis. Et demum quidquid ſit, aliud eſt eſſe in poſſeſſione immemorabili hoc, vel illud faciendi, aliud quod per conſtitutionem poſitiuam aliquid prohibeatur ne fiat.

Nec obſtat, quod ſaltem non probabitur illud requiſitum de quo in dicta gloſ. in ca. 1. de præſcript. & *Gabr.* concl. 1. n. 8 1. & ſeqq. nempe quod nihil fuerit viſum, vel auditum in contrarium; Quoniam ſtant ſi- 10
mul, quod conſtitutio Leonis X. Rituale Romanum prohibuerit id fieri, & tamen nihil factum fuerit, vel dictum de facto in contrarium eo quod prædictis conſtitutione, & Rituali non obſtantibus iuxta antiquiſſimam conſuetudinem adhuc dictæ Eccleſiæ SS. Iacobi, & Andreæ continuauerint pulſare campanas in Sabbato Sancto hora ſibi bene viſa, non expectato, quod prius eſſent pulſatæ in eccleſia Cathedrali; & Rota non obſtante dicta conſtitutione Leonis, & Rituali Romano iam cenſuit, immemorabilem, quatenus probaretur, eſſe releuantem, & ſuffragari prædictis eccleſiis inferioribus.

Ad alia vero leuiora placuerunt reſponſiones datæ per informantes.

Et ita vtraq; parte informante ex nouiter deductis dixerunt Domini, ſententiam eſſe reuocandam, &c.

Foroliuien. Beneficij.
29. *Aprilis* 1624.

ARGVMENTVM.

Mortuo vno ex litigantibus ſuper beneficio, debetur beneficium

beneficium ſuperſtiti, quod procedere firmatur
etiam in beneficio iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Per obitum litigantis beneficium debet dari Colliti-
gants ſuperſtiti vigore regula Cancellaria.*
2 *Et etiam de iure communi.*
3 *Etiam in beneficio Iuriſpatronatus, & 4.*
5 *Patroni lite pendente preſentare non poſſunt.*

Deciſio CX.

DVm lis in Rota ageretur in vim commiſſionis
ſuper titulo beneficij Sancti Bartholomei exi-
ſtentis in Eccleſia Sanctiſſimæ Trinitatis inter An-
dream prouiſum à Sede Apoſtolicâ de dicto benefi-
cio vti de libero, & Ioannem Guerinum prouiſum
etiam Apoſtolicum de eodem beneficio, vti de Iure-
patronatus, & plures etiam deciſiones coram Reue-
rendiſſ. D. meo *Caualerio* in fauorem Guerini ema-
naſſent, ipſe Andreas è viuis exceſſit, vnde Guerinus,
ne diutiùs forenſibus moleſtiis vexaretur, flagitabat
ſubrogari in ius collitigantis defuncti, Super quo
idē Reuerendiſſ. D. *Caualerius* nunc Sanctiſſimi Do-
mini Noſtri *Datarius* me proponente Rotam conſu-
luit, quæ hodie reſpondit dicto Guerino dandam eſ-
1 ſe petitam ſubrogationem iuxta regulam de ſubro-
gandis, quæ eſt 29. & deſumitur ex cap. 1. vt lit. pen-
den. in 6. & proinde hæc ſubrogatio dicitur habere
2 fomentum iuris *Put.* dec. 280. n. 14. li. 2. deciſ. 141. li.
3. & ita paſſim collitiganti ſuperſtiti ſubrogationem
deberi reſoluit *Rota*, vt in dec. 306 p. 1. & dec. 531. p.
2. recent. & coram S. mem. Greg. XV. dec. 27. & aliàs
ſæpius.

Neque obſtare viſum fuit, quod verſemur in be-
3 neficio Iuriſpatronatus, Tum quia etiam in ſimilibus
beneficiis videtur eſſe locus ſubrogationi, quoties lis
eſt ſuper titulo inter præſentatum, & prouiſum &
text. in dicto cap. 2. vt lit. pend. à quo deprompta eſt
dicta reg. loquitur etiam de beneficiis Iuriſpatrona-
tus, vt per *Gomez* ſuper dicta reg. q. 13. Card. *Seraph.*
deciſ. 990. & *Rota* d. dec. 306. p. 1. recent. tum quia ad-
huc non conſtat concludenter, quod huiuſmodi be-
neficium ſit de Iurepatronatus, cum nulla ſuper hoc
emanauerit ſententia, ſed ſolùm deciſiones.

Et denique eo magis dicta ſubrogatio viſa fuit
concedenda, quia vterque ex collitigantibus habet
4 prouiſionem à Sede Apoſtolicâ, & per huiuſmodi
ſubrogationem nemini infertur præiudicium; non
Datariæ, quia per huiuſmodi ſubrogationem nō mu-
tatur, nec alteratur ſtatus beneficij, ſed ſolum, ne li-
tigia prorogentur, interim per ſubrogationem ius
prouiſi vti de libero copulatur cum iure prouiſi vti
de Iurepatronatus; Nec etiam patronis infertur præ-
iudicium, quia licet lite pendēte præſentare non poſ-
ſint, Vt per Canoniſtas in dicto capitulo 2. & *Rota*
deciſio 306. n. 2. part. prima recent. Attamen hoc ca-
ſu certè non præſentabunt, cùm Guerinus ipſe ſuper-
ſtes, qui petit ſubrogationem, fuerit ab iiſdem patro-
nis præſentatus, & nixus fuerit defendere Iuſpatro-
natus, vt ex deciſionibus factis coram R. D. meo *Ca-
ualerio*.

Et ita Guerino tantùm informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Mediolanen. Parochialis.
Veneris 10. *Maij* 1614.

ARGVMENTVM.

A ſententia lata ſuper ſpolio an detur appellatio, ra-
tione mixturæ datur appellatio in poſſeſſorio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio conceditur à non admiſſione articulorum.*
2 *Geſta appellationis tempore pendente ſunt attentata, &
& veniunt reuocanda.*
3 *Appellatio à ſententia lata ſuper ſpolio.*
4 *Sententia in poſſeſſorio habere dicitur mixturam, quā-
do in ſententia Iudex dicit literas eſſe ſubreptitias.*
5 *Mixtura operatur, vt appellatio ſit concedenda in
poſſeſſorio aliàs prohibita.*

Deciſio CXI.

GAbriel intentauit iudicium ſpolij contra Clau-
dium ſuum reſignatarium Eccleſiæ parochia-
lis, de qua agitur, & in cuius poſſeſſione Claudius re-
periebatur, qui cùm dediſſet articulos ad proban-
dum ſibi incumbentia pro excluſione ſpolij, & eos
petiiſſet admitti, & ſibi decerni competentem ter-
minum ad probandum; Iudex tamen iis non admiſ-
ſis, & neglecta appellatione à non admiſſione dicto-
rum articulorum per Claudium interpoſita tulit ſen-
tētiam die 30. Ianuarij præteriti in qua iuſſit, Gabrie-
lem reintegrari ad poſſeſſionem dictæ Porochialis,
& pronunciauit litteras prouiſionis Claudij eſſe ſub-
reptitias, & obreptitias, & eadem die relaxauit man-
datum de aſſociendo, A qua ſententia iterum appel-
lauit Claudius die 1. Februarij verum & hac ſecunda
appellatione non obſtante Gabriel die 16. eiuſdem
menſis accepit poſſeſſionem. Vnde cùm dubitaretur,
An conſtaret de attentatis, hodie Domini ſine diffi-
cultate reſponderunt affirmatiuè.

Quia ſiue attendamus primam appellationem à
non admiſſione articulorum pluries etiam repetitā,
illa fuit releuans, cùm à non admiſſione articulorum
liceat appellare *Bald.* in l. poſt ſententiam nu. 4. verſ. 1
pone ergo C. de ſentēt. & interlocut. omn. Iud. *Oſaſch.*
dec. *Pedemont* 25. nu. 14. verſ. contrarium, & proinde
omnia geſta poſt dictam appellationem fuerunt at-
tentata toto tit. ff. Nihil nou. appell. pend. & C. vt lit. 2
pend. Siue etiam attendamus appellationem poſtre-
mò interpoſitam à ſententia ſuper ſpolio, illa pariter
fuit valida, tum quia à ſententia ſuper ſpolio de iure
canonico licet appellare *Menoch.* de recuper. poſſeſſ.
remed. 15. n. 641. *Pontan.* de ſpol. lib. 4. cap. 3. num. 41. 3
verſ. verum *Contard.* de momen t. poſſ. limit. 3. n. 5. &
limit. 4. num. 1. tum quia ſententia prædicta expreſ-
ſam continet mixturam, cùm ibi Iudex pronuncia-
uerit, litteras eſſe obreptitias, & ſubreptitias, & per 4
eas nullum ius fuiſſe acquiſitum Claudio quod reſpi-
cit petitorium; Et ratione mixturæ, & complicatio-
nis certum eſt, dari appellationem, etiamſi fuerit
pronunciatum in poſſeſſorio *Contard.* dicto loco li-
mitatione 2. in prin. num 11. & limitatione 24. *Lan-* 5
cellot. de attent. capit. 18. num. 101. & fuit dictum in
Vrbetana bonorum 27. Martij præteriti coram R. P.
D meo *Vbaldo.* & aliàs ſæpe vnde mandatum rela-
xatum, & poſſeſſio inde ſequuta fuerunt attentata
& nulla.

Et ita informante tantùm dicto Claudio, &c.

Arimin. Dotis.
Luna 13. May 1624.

ARGVMENTVM.

Dos conſtituta à Patruo adminiſtratore bonorum Neptis non præſumitur animo donandi, etiam ſi dixerit dotare de ſuo acquiſitio facta ab hærede ſtatim poſt mortem eius, cui ſucceſſit, præſumitur de bonis hæreditariis.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio erronea non præiudicat.*
2 *Conſanguineus dotans præſumitur de bonis ipſius puellæ, non propriis, quando eſt adminiſtrator illius bonorum.*
3 *Et non præſumitur donandi animo donare, ſed repetendi, etiamſi dixerit dotare.*
4 *Maximè concurrente coniectura, & quando voluit illam renunciare debere hæreditati patris.*
5 *Emptio facta ab hærede nomine proprio præſumitur ex pecuniis hæreditariis, quando ſtatim, vel ex modico interuallo poſt obitum ſuccedit, & n. 6.*
7 *Et talia bona poſſunt cenſeri hæreditaria largo modo.*

Deciſio CXIII

PRopoſui dubium, An ſcuta 500. deberentur Fuluiæ, ſeu Galeatio eius marito, & Domini negatiuè quoad vtrumque ea coniugibus reſponderunt.

Quo enim ad Galeatium ea viſa fuit carere difficultate; quoniam illi fuit promiſſa dos ſcut. 1000. vt in inſtrumento, & apoca matrimoniali, & deinde effectualiter tantumdem eidem fuit ſolutum nempe ſcuta 200. in ipſo contractu matrimonij, alia ſcuta 1300. in tot cenſibus aſſignatis in d. inſtrum. & in eius calce deſcriptis, & demum poſt biennium à Franciſco patruo Fuluiæ ſoluta fuerunt 300. & à Caſſandra eiuſdem Fuluiæ matre alia 200. quæ inſimul conſtituunt d. ſummam ſcut. 1000. & poſteà ampliſſimam in fauorem Franciſci, & Caſſandræ fecit quietantiam ipſe Galeatius, & renunciationem; Vnde ſtante dicta integra reſolutione, & renunciatione prædicta nullam amplius ipſi Galeatio viſum fuit competere actionem.

Quo autem ad Fulniam etiam negatiuè fuit reſolutum, quia aut d. ſcuta 500. prętendit ipſa ex eo quod Caſſandra mater 200. Franciſcus verò patruus 1800. ex proprio promiſerit ſoluere, & tamen modo conſtet, d. cenſus aſſignatos, & in ſolutum datos non fuiſſe Franciſci, ſaltem pro tota ſcut. 500. & ſic ipſe Franciſcus ſuæ non ſatisfecerit obligationi, & conſequẽter alia 500. ex propria ſubſtantia ſoluere teneatur; nec renunciatio Fulniæ ei videtur obſtare, quia cum illa correſpectiua fuerit promiſſioni Franciſci de ſoluendo ex proprio d. ſcuta 1800. & tamen ſoluerit ex ipſis bonis Fuluiæ, renunciatio ipſa tanquam erro-
5 nea non ſuffragatur *Crauet.* conſ. 142. nu. 9. *Dec.* conſ. 318. *Menoch.* conſ. 990. num. 7. 8. 15. & ſeqq. *Cæſar Manent.* conſ. 16. num. 38. & ſeqq.

Quoniam fuit reſponſum, huiuſmodi obiectum ceſſare in facto; tam enim ea iuris diſpoſitione, quam ex particulari partium conuentione promiſſio præd. Franciſcæ non fuit, nec intelligenda venit, vt promiſerit de ſuo, cùm enim ipſe Franciſcus eſſet patruus, cui munus dotandi non incumbebat, & adminiſtraret bona Fuluiæ neptis, & ipſa haberet ex proprio vnde congruè dotaretur, dum patruus illam dotauit,
præſumitur dotaſſe nõ de proprio, ſed ex bonis ipſius
puellæ *Bald.* in l. fi. nu. 12. C. de dot. promiſſ. *Rip.* in l. 2
1. n. 94. ff. ſol. matr. *Socin. iun.* conſ. 76. n. 94. lib. 3. *Menoch.* de arbitr. iud lib. 2. cap. 88. nu. 47. *Card. Mantic.* de tacit. lib. 16 tit. 6. n. 17. Quam opinionem *Rota* etiã amplexa fuit in Bononien. de Pancratiis 17. Nouembris 1599. coram *Gypſio*, & in Romana de Cinciis 5. Iunij 1604. corã Illuſt. D Card. *Millino*, Quod adeò verũ eſt, vt etiamſi de proprio patruus ſoluiſſet pro
dote neptis, non cenſeretur donaſſe, ſed repetere va- 3
leret ſecundùm prænarratos Doctores.

Verum & ex lectura apocæ, & inſtrumenti res clarior viſa fuit; quia ſemper aſſeritur, fieri dotationem de bonis, ſeu pro bonis paternis, & hæreditatis auiæ paternæ, & obligatio Franciſci de aſſignando
pro dote Fuluiæ ſcuta 1800. non cantat, quod ad in- 4
tegram dictam ſummam de proprio teneatur, ſed verba apocæ ſunt, *E perche a eſſa Signora Fuluia in maniera alcuna non peruiene di ſua parte 1800. ſcudi connumerata la portione, che le toca della robba paterna, o della Signora Eliſabetta ſua Auia paterna, ma e neceſſario, che il Signor Franceſco ſudetto a tal ſomma ſupplisca con il ſuo proprio; Però ſi dichiara, che eſſo Signor Franceſco promette li ſcudi 1800. nella ſudetta maniera, & patto;* Ex quo deprehenditur, quod Franciſcus non promiſit integra ſcuta 1800. de ſuo, ſed ſupplementum dumtaxat, cùm portio, quę contigeret Fuluiæ ex bonis paternis, & auitis, non aſcenderet ad dictam ſummam ſcutorum 1800.

Quibus etiam addi poteſt, quod ob dictam promiſſionem de ſupplendo vſque ad dictam quantitatem 1800. ſibi conſuluit Franciſcus, vt ſi Fuluia renunciaret bona paterna, & auita; Ex quo pacto obtinendæ renunciationis excluditur præſumptio, & animus in Franciſco donandi Fuluiæ nepti, ſaltem pro concurrenti quantitate bonorum patris, & auiæ paternæ; Necnon quia dum in inſtrumento promittuntur Galeatio, & Fuluiæ ſcuta 500. pro reſiduo dotis, Caſſandra mater promittit ſoluere ſcuta 200. de ſua propria ſubſtantia, Franciſcus verò promittit ſcuta 300. & vterque intra biennium, ſed quoad Franciſcum non ponitur illa clauſula, De ſua propria ſubſtantia; ex quo diſcretiuo modo loquendi dignoſcitur, quod Franciſcus noluit de ſuo proprio dotare neptem, niſi in ſubſidium, & pro ſupplemento, quia hoc dixiſſet, prout dixit Caſſandra mater arg. l. vnicę §. ſin autem C. de cad. toll. cum aliis.

Aut verò Fuluia dicta ſcuta 500. prætendit ex eo, quod dicti cenſus pro dicta rata ſcutorum 500. ſint proprij ipſius Fuluiæ neptis, & non hæreditarij, ſeu de bonis paternis, vel auiæ paternæ, & ſic facienda ſit ſuppletio ex bonis Franciſci iuxta illius promiſſionẽ.

Verum neque hoc ſuffragatur; quia non probatur aſſumptum, quod cẽſus ſint proprij Fuluię, & non ex bonis paternis, ſeu auitis, præſertim cùm prius Fuluia omnia bona trãſtulerit in Franciſcum; Et quatenus probaretur, nõ concluderet; Quoniam licet ſint empti dicti cenſus nomine proprio Fuluiæ, attamen cum breui tempore poſt obitum patris ſint empti, & ipſa Fulnia non polleret aliquâ induſtriâ, ea qua di-
ctos cenſus potuerit ſibi comparare, pręſumuntur di- 6
cti cenſus empti ex bonis paternis hęreditariis *Bald.* in l. cùm oportet nu. 11. C. de bon. quæ liber. *Alciat.* de pręſũpt. reg. 3. pręſũpt. 26. in 6. declaratione *Pariſ.* cõſ. 80. n. 27. lib. 1. *Menoch.* cõſ. 207. nu. 12. 13. 14. & ſeqq. *Surd.* deciſio 15. num. 10. & ſeq. & conſequenter etiam dicti cenſus, tanquam ex pecunia hæredi-
taria empti, ſaltem largo modo, & attenta origine, & 7
natu-

natura pretij, à quo prouenerunt, videntur poſſe cenſeri hæreditarij *Cuman.* & alij Doct. in l. Imperator §. vlt. ff. de legat. 2. *Becc.* conſil. 74. nu. 26. *Surd.* conſil. 429. nume. 11. & 12.

Et quatenus probaretur, fuiſſe dictos cenſus proprios Fuluiæ, non tamen concluderet, Franciſcum de proprio teneri; quia vt ſuprà dictum fuit, non præſumitur ſecundùm iuris regulas, quod ad id voluerit ſe obligare, cùm non teneretur dotare de proprio & ex contextu apocæ, & inſtrumenti eliciatur, & veriſimilitudini conſonum eſt, Franciſcum voluiſſe ſolummodò ſupplere quatenus bona Fuluiæ, vnde quaque illa prouenerint, non ſufficerent pro conſtituenda dicta ſumma ſcutorum 1800.

Nec obſtat, quod ſi Franciſcus dotauit Fuluiam ex bonis paternis, vel ipſiuſmet Fuluiæ, iniuſta redderetur renunciatio in fauorem eiuſdem Franciſci facta, qui nihil de ſuo ſoluit. Quoniam vltra quod hoc videtur alterius inſpectionis, non probatur hæc negatiua, quod nihil de proprio ſoluerit, quamuis cenſus pro ſcutis 1300. eſſent proprij Fuluiæ, quia reliqua 500. potuerunt ab ipſo prouenire; Et demum cùm Franciſcus promiſerit de euictione in ampliſſima forma pro integra dote duorum millium, hæc obligatio videtur ſufficiens cauſa pro ſuſtinenda dicta renunciatione.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Eſini Saluiani.
Lunæ 13. Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Saluiani fundamentum eſt creditum cum hypotheca, de quo conſtare oportet. Item fructus imputantur in creditum, & de liquidatione eorundem fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarius tenetur probare de iuribus cedentis, & numero 4.*
2 *Nemo plus Iuris in alium cedere poteſt, quam ipſe habeat.*
3 *Ceſſio ex interuallo facta non ſuffragatur.*
5 *Poſſeſſor fructus ſuos a die motæ litis reſtituere tenetur, nec ſuos facere poteſt.*
6 *Poſſidens iure creditoris imputat fructus in creditum.*
7 *Fructus percepti à creditore ex bonis debitoris præſumuntur adæquare creditum, quando poſſidet ſpatio 20. annorum.*

Deciſio CXIII.

CVm fuiſſet coram bo. me. Card. *Sacrato* bis reſolutum, intrare Saluianum ad fauorem illorum de Franciolinis contra bona q. Co. Maurutij per Sanctem Sanctium, & Io. Bapt. Fanellum Iſabellæ, & Victoriæ d. Maurutij filiarum & hæredum maritos poſſeſſa pro ſumma ſcut. 1000 ac pro damnis, & intereſſe per eundem Maurutium debitis vigore inſtrumenti rogati die 14. Auguſti 1592. ſatisfactis tamen creditoribus anterioribus, & ſucceſſiuè coram R. P. Domino meo *Nanalro*, ſub die 23. Maij anni præteriti 1623. liquidata dicta damna, & intereſſe ad rationem ſcutorum quinque pro centenario propoſui dubium, An conſtaret de creditis anterioribus, & pro qua ſumma; Et pro parte d. Fanelli, contra quem tantum litem proſequebantur Franciolini, ex quo dicta Iſabella, & Sanctes eius maritus liti ceſſerat, & medietatem ſibi tangentem perſoluerat, dicebatur, ipſum eſſe creditorem anteriorem occaſione pluriũ pecuniarum diuerſis creditoribus anterioribus dicti Comitis Maurutij ſolutarum, à quibus iurium ceſſionem Fanellus reportauit.

Verum Domini omnibus ſigillatim diſcuſſis, & conſideratis exiſtimarũt, quod annuum cenſum ſcutorum 45. venditum ſub die 18. Iulij 1588. pro ſcutis 500 de quo in ſum. *Fanelli* n. 1. 2. & 3. non conſtare ſufficienter de identitate; apparet enim illum fuiſſe impoſitum per Pompeium Sparacciarium, & venditum Cæſari Rodulphino pro ſcutis 500. ſub acceſſione, & obligatione in ſolidum Hieronymi Floreni, & Iacobi Cencij; Inſtrumentum verò recognitionis bonæ fidei poſteà factæ per Maurutium in dicto ſũmario n. 2. loquitur quidem de cenſu ſcutorum 500. in ſorte principali ad fauorem dicti Rodulphini, ſed impoſitum non ſolùm per dictum Pompeium, ſed etiam per Leonardum eius fratrẽ, de quo nulla fit mẽtio in inſtrumento cenſus prædicti. Necnon etiã per dictos Hieronymum Florenum, & Iacobum Cenciũ qui tamen in dicto inſtrumento interuenerunt vti fideiuſſores, non autem vti principales ipſius cenſus impoſitores, Vnde cùm inſtrumentum ceſſionis factę quoad ſortem principalem ſub die 4 Iunij 1599. ſeſe expreſsè referat ad inſtrumentũ cenſus, vt ſuprà, impoſiti die 18. Iulij 1588. cuius non apparet Maurutium bonam fidem recognouiſſe, ſuffragari non poteſt.

Vltra quod ceſſio facta fuit à quodam Palmutio aſſerto ceſſionario Rodulphini, de cuius tamẽ ceſſione nullibi conſtat; & conſequenter etiamſi præſupponatur, conſtare de identitate, Fanellus huiuſmodi ceſſione ſe iuuare non poteſt, cùm non doceat de iuribus dicti Palmutij cedentis *Bart.* in l. ſi ſic §. 1. & ibi 1
Iaſ. n. 18. *Alex.* n. 21. ff. de legat. 1. *Dec.* conſ. 360. n. 5. in fin. *Rol.* conſ. 2. n. 17. lib. 3. *Surd.* conſ. 151. n. 91. *Rota* coram S. me Gregorio XV. dec. 579 n. 1.

Et propter eandem rationem non fuit habita in conſideratione alia ceſſio facta 4 Ianuarij 1599. per dictos Io. Leonardum, & Hieronymum ſub aſſertione, quod ipſi erant creditores hæreditaria dicti Comitis Maurutij in Florenis 900. totidem per eos ſolutis pro fructibus ſupradicti cenſus, & expenſis mãdatorũ executiuorum; quoniam de huiuſmodi ipſorum cedentium credito, & ſolutione ab iiſdem facta non conſtat aliunde, quam ex propria ipſorummet aſſertione, quæ non ſufficit ex allegatis.

Quo verò ad alium cenſum ſcutorum 30. impoſitum per Iulianum Roggerium 21. Decembris 1581. & venditum D. Ciccolino pro ſcutis 300. ſub acceſſione Lippi Coſtæ, quãuis appareat Comitem Maurutium die ſequẽti conſtituiſſe procuratorem eundem Lippum ad ipſum cenſum approbandum, & releuandum indemnem d. Iulianum aſſerendo, illum fuiſſe impoſitũ pro commodo, & beneficio ſuo, nullibi tamen conſtat, quod approbatio huiuſmodi, ac bonæ fidei recognitio per d. Lippũ cum obligatione omnium bonorũ d. Maurutij effectualiter facta fuerit prout fieri potuiſſet iuxta formã mãdati prædicti.

Et nihilominus etiamſi de tali bonæ fidei recognitione, ac bonorum obligatione conſtaret, adhuc tamen dicebatur, Fanellum non eſſe creditorem anteriorem occaſione cenſus prædicti, quia Ciccolinus creditor illum ceſſit Manenti emptori prædij, ſuper quo cenſus ipſe fuerat impoſitus, eo quia habuit, & recepit ſcuta 300. pro ſorte, & ſcuta 40. pro fructibus, & expenſis ab eodem Manente per manus

Laurentij eius filij ſoluere aſſentis de ſuis proprijs pecunijs ad computum pretij ſupradicti prædij nulla facta mentione dicti Comitis Maurutij; Vnde cùm nulli conſtet, Manentem eumdem cenſum poſtea retroceſſiſſe Iuliano, non potuit ipſe Iulianus illum, quem penes ſe non habebat, transferre in dictos
2 Fanellum, & Sanctem vigore ceſſionis, de qua in dicto ſummario n. 8. ex traditis per *Bart.* & alios in dicta leg. ſi ſic §. 1. ff. de legat. primo cum alijs ſupra allegatis quæ ceſſio multo minus ſuffragari poteſt quoad ſummam ſcutorum 245. ſolutam eidem Iuliano, vt ipſemet aſſerit, à dictis Fanello, & Sancte pro fructibus decurſis ab anno 1590. animo rehabendi ſuper hæreditate, & bonis dicti Maurutij, quia Iulianus non erat creditor, nec apparet, quod ipſi fuerit effectualiter facta ſolutio, Et in omnem euentum ceſſio ipſa, tanquam facta ex interuallo, eſſet inefficax iuxta tra-
3 dita per *Bart.* in l. Modeſtinus n. 4. verſ. 1. caſu, & ibi etiam *Caſtr.* n. 6. de ſolut. *Surd.* dec. 308. n. 8. & ſeqq.

Denique quoad aliud prætenſum creditum vigore ceſſionis factæ per D. Tiberium de Vbaldis vti creditorem in vim aſſertæ Societatis officij factæ de anno 1589 dicebatur, de inſtrumento talis ſocietatis de dicto tempore initæ non conſtare, prout conſtare deberet; ſolius enim ceſſionis exhibitio non ſufficit
4 ex congeſtis per *Aldouin.* conſ. 42. nu. 18. & 21. *Rota* deciſio. 161. nu. 6. inter impreſſ. poſt *Pacific. de Saluian.* Et ob eamdem rationem dicebatur, non ſuffragari ceſſionem factam de anno 1595. per Clementiã Grimaldam vti ceſſionariã Raphaelis creditoris anterioris dicti Comitis Maurutij occaſione annui cenſus ſcutorum 20. ad illius fauorem impoſiti, & venditi de anno 1580. pro ſcutis 200. quia non docebatur, ipſam Clementiam eſſe vere ceſſionariam.

Quibus ſic ſtantibus Domini dixerunt, conſtare tantùm de creditis anterioribus iuſtà ſcriptis, ſcilicet ſcutorum 66. pro ſorte principali, & fructibus cenſus impoſiti de anno 1582. cuius bonam fidem recognouit dictus Comes Maurutius pro rata ſcutorum 30. ſortis principalis. Item ſcutorum 54. vigore ceſſionis per dictum Fanellum reportatæ à Iuliano Leono creditore dicti Maurutij occaſione reſidui ſortis principalis, & fructuum cenſus ad eius fauorem impoſiti de anno 1577.

Necnon ſcutorum 195. vigore alterius ceſſionis eidem Fanello factæ de anno 1594. per Siluiũ Troglionum creditorem dicti Comitis Maurutij occaſione ſortis principalis, & fructuum cenſus impoſiti de anno 1566.

Et demum ſcutorum 481. b. 50. ex ſimili ceſſione, quam idem Fanellus reportauit à Gratiano pro totidem ipſi cedenti ſolutis pro ſorte principali, & fructibus annui cenſus ſcutorum 20. eidem Gratiano venditi de anno 1572. cum obligatione & recognitione bonæ fidei eiuſdem Comitis Maurutij; huiuſmodi enim credita, quæ inſimul aſcendunt ad ſummam ſcutorum 891. & b. 50 bene iuſtificabantur ex inſtrumentis datis pro Fanello.

Et quamuis informantes pro Franciolinis contenderent, fuiſſe illa iam extincta, & Fanellum ſibi ſatisfeciſſe ex fructibus bonorum hæreditariorum dicti Maurutij debitoris, & per Fanellum perceptis ſal-
5 tem a die motæ litis, à qua die dicebant, illos amplius ſuos facere non potuiſſe iuxta textum in l. 3. ff. de interdict. *Hond.* conſil. 25. numer. 5. lib. 2. Præſertim quia idem Fanellus poſſedit iure creditoris ad effectum ſibi ſatisfaciendi de pecunijs per eum, vt ſupra, ſolutis iuxta formam inſtrumenti concordiæ, & conuentionis factæ cum hæredibus dicti Co. Maurutij debitoris; nec vnquam dominium bonorum, de quibus agitur, mediante adiudicatione, & in ſolutum datione acquirere curauit, Vnde fructus perceptos in dictum eius creditum imputare tenetur *Alex.* conſ. 6
141. n. 7. lib. 5. & fuit dictum in Romana fructuum dotis Caſalis Capiccottæ 21 Iunij 1602. quæ eſt dec. 211. in fin. poſt *Pacific. de Saluian.*

Nihilominus Dominis visum fuit, non eſſe ſufficienter probatum Fanellum, effectualiter percepiſſe tot fructus, qui fint ſufficientes pro dicti ſui crediti ſatisfactione non obſtante quod pro Franciolinis replicaretur, a die motæ litis fuiſſe lapſos viginti annos, & vltra, & conſequenter Fanellum tanti temporis ſpatio ex iuris præſumptione percepiſſe fructus æquiualentes valori ipſorum bonorum ab eo poſſeſſorum iuxta gloſ. fin. in authentic. perpetua C. de Sacro. Eccleſ. *Afflict.* deciſio. 274. n. 4. *Tiraq.* de retract. lignag. §. 1. gloſ. 6. num. 19. *Surd.* conſil. 451. nu. 39. & 7
Rot. dec. 552. num. 2. parte 1. recent. Quia hoc etiam præſuppoſito, adhuc tamen huiuſmodi probatio non poteſt dici concludens, cùm de eorumdem bonorum valore nullibi conſtet.

Ex quibus fuit concluſum, quod ſi Franciolini nolunt ſoluere Fanello dicta ſcuta 894. vel nolunt expectare quod ille ex dictis bonis hæreditariis, aut illorum fructibus ſatisfiat, poterit particulariter videri; An reverà intret allegatæ ſatisfactionis præſumptio ex fructibus huc vſque perceptis.

Et ita, &c.

Leodien. Parochialis.
Veneris 17. Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione proceſſus continentis ſubſtantialia.*

2 *Narrata in gratia, quando iuſtificatur, ſit locus exequutioni literarum ipſius gratiæ.*

Deciſio CXIV.

PRo informante fuit reſponſum, ſcilicet confirmandam eſſe ſententiam Rotalem, vbi vigore gratiæ ſi neutri adiudicatur Parochialis, de qua agitur, Ioanni Beſt; quoniam dicta ſententia, & valida, & iuſta viſa fuit.

Validitas innoteſcebat ex actorum reuolutione, ex quibus apparet, citatum fuiſſe procuratorem Ioannis Belmans, de cuius mandato etiam conſtabat ex iiſdẽ actis, ſeruatos fuiſſe terminos ſubſtantiales, & alia peracta fuiſſe, quæ ad validitatem ſententiæ requiruntur iuxta deciſionem *Caputaquen.* 260. parte 2. & *Rota* deciſ. 589. n. 1. in recent p. 1.

Iuſtitia verò eiuſdem ſententiæ apparebat ex eo, quod omnia narrata in dicta gratia plenè iuſtificabantur; nimirum non ius ipſius Beſt ante dictam gratiam ſi neutri iuſtificabatur ex eiuſdem confeſſione, vacatio in menſe Septembris ex teſtibus ante dictam ſententiam examinatis, Valor per non exceſſum 200. ducatorum ex iiſdem teſtibus, Clericatus eiuſdem Beſt ex litteris patentibus Ordinarij, Non ius autem Ioannis Belmans aduerſarij, qui de hac Parochiali fuerat prouiſus ab Archidiacono, deducebatur ex eo, quod dicta collatio facta fuit ſine

concurſu,

concurſu, nec conſtabat ius conferendi Parochialem ſpectare ad dictum Archidiaconum, & demum lia probabatur ex ipſamet proſecutione cauſæ in Rota; Quæ omnia diſcuſſa fuerunt in prima inſtantia, & pro illorum iuſtificatione deciſum ſub die 24. Nouembris 1621. coram R.D. meo *Cauaterio*, cum qua deciſione Domini tranſierunt.

Nec obſtat quod Belmans in hac ſecunda inſtantia niſus fuerit deducere, hanc Parochialem eſſe de iurepatronatus laicorum, & à patronia ipſum fuiſſe in tempore præſentatum, & ſic excludi non ius tuũ, cum in huiuſmodi benefi. iis non cadat reſeruatio, nec requiratur concurſus; Quoniam quidquid conatus fuerit ipſe Belmans deducere, attamen in probationibus nihil poſteà præſtitit.

Et ideò confirmanda viſa fuit dicta ſententia Rotalis, &c.

Barchinonen. Vicariæ.
Veneris 17. May 1624.

ARGVMENTVM.

Vicarius in Eccleſia vnita quando veniat eligendus per concurſum, & quando tantùm ad nominationem, ſeu præſentationem Prælati Eccleſię, cui eſt facta vnio d. Eccleſiæ curatæ, ita vt dicatur in eum tranſlata cura habitualis.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia vnita omninò ſuppreſſa remanet, & efficitur prædium illius Eccleſiæ, cui ipſa vnio facta fecit.*

2 *Vicarius in Eccleſia vnita debet nominari, ſeu præſentari à Prælato Eccleſiæ, cui eſt facta vnio, & inſtitui abſque alio concurſu.*

3 *Sed quando hoc procedat, & quando non, vide hic.*

4 *In Eccleſia Parochiali vnita ex quibus arguatur, quod in prouiſione Vicarij nõ requiratur concurſus.*

5 *Eccleſia Parochialis vnita cura quoad habitum remanet penes eum, cui fuit facta vnio.*

7 *Cura habitualis Eccleſiæ vnitæ ex quibus arguatur quod fuit tranſlata in eũ, cui fuit facta vnio, & n. 9.*

8 *Vnio probari poteſt ex longiſſima obſeruantia.*

10 *Vicario etiam, qui habet ſimplex curæ exerc. iu n., curam rectè dicitur habere.*

11 *Eccleſia curata ſi ſit vnita alteri, dubio procul poteſt ille certum quid retinere, & reliquum aſſignare Vicario.*

12 *Et hoc multò magis procedit, ſi d. aſſignatio fuerit facta pro bono pacis, & concordiæ.*

Deciſio CXV.

PRopoſui dubium in deciſione coram me in hac cauſa facta 9. Februarij præteriti reſeruatum; An ſcilicet concurſus intraret, & Domini dixerunt non intrare; quia ſtante prædicta deciſione in qua fuit firmatum, conſtare de vnione valida, apertè ſequitur, concurſui locum non eſſe; cùm enim Eccleſia vnita omninò ſuppreſſa remaneat, & efficiatur prædium illius Eccleſiæ, cui vnio ipſa facta fuit, vtique eiuſdem
1 Eccleſiæ prælatus eſt etiam Rector, ac Prælatus Eccleſiæ vnitæ, ideóque ad illius nominationem, ſiue præſentationem deputari, & inſtitui debet Vicarius abſque alio concurſu iuxta conſtitutionem S. me.
2 Pij V. in antiquo Bullario 46. §. Volumus, & poſt alios tradunt *Garc.* de benefic. p. 9. cap. 2. num. 289. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 3. num. 53. qui ita cenſuiſſe refert Sacram Congregationem Concilij Tridentini, & pluries etiam firmauit Rota, & ſignanter dec. 102. n. 1. p. 1. & dec. 579. n. 4. & dec. 710. n. 2. p. 2. recent. & in Dertuſen. Vicariæ 28. Nouemb. 1616. coram R.P. D. meo *Vbaldo*, & in alia ſimili Barchinonen. Vicariæ 9. Decemb. 1616. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Neq; obſtat, quod concluſio prædicta ſolùm procedat, quando cura actualis tantùm, ſiue ipſius curæ
exercitium fuit tranſlatum in Vicarium, ſecus autem 3
quando in illum totalis vtriuſq; curæ, actualis omnium, & habitualis tranſlatio facta fuit iuxta diſtinctionem, quam ex mente dictæ S. Congr. Concilij am-
plexa eſt *Rota*. d. dec. 569. n. 1. & d. dec. 710. n. 1. p. 2. re- 4
cent. in quibus aliæ deciſiones referuntur. Quoniam in hac vnione fuit apertè diſpoſitum, quod Vicarius præſentari deberet ab Archidiacono, & inſtitui ab Ordinario; quod manifeſtè concurſum excludit, & apertiſſimè arguit, curã ipſam quoad exercitium fuiſſe
tantùm tranſlatã quoad habitum verò remanſiſſe pe- 5
nes Archidiaconũ, cuius dignitati vnio ipſa facta fuit *Rota* dec. 102. n. 10. ver. Et reſeruatur p. 1. & dec. 204. n. 1. circa fin. p. 2. recent. Quia hæc eſt natura vnionis vt Eccleſia vnita efficiatur vti prędiũ Eccleſiæ, cui eſt facta vnio; & proinde cura reſidet habitu penes Eccleſiã, ſeu Rectorem, cui fit vnio, exercitiũ autẽ tranſ-
ferri in Vicariũ glo. in ca. ſuper eo in verbo Annexæ 6
& ibi etiã *Franch.* n. 2. de præben. in 6 cũ aliis congeſtis in d. dec. 710. n. 1. p. 2. recent. & in d. Barchinõ. Vicarię corã D. meo *Burat.* & Dertuſẽ. corã D. meo *Vbal.*

Præterea Eccleſia fuit Archidiaconatui vnita cum iuribus & pertinentiis ſuis, & in ipſa vnione expreſsè cautum eſt, quod certa congrua aſſignaretur Vicario, & reliqui omnes fructus tribuerẽtur Archidiacono, quod eſt ſignum trãſlationis curæ habitualis in
Archidiaconum, & exercitij tantùm illius in Vica- 7
rium, vt in d. dec. 710. n. 3. & in Aretina iuriſdictionis 28. Iunij 1593. coram Gypſio, & in prææallegata Dertuſen. Vicariæ coram D. meo *Vbaldo*.

Et concurrit etiam longiſſimi temporis obſeruan-
tia continuata etiam poſt Concilium, vt fuit dedu- 8
ctum in dicta deciſione in hac cauſa ſub die 9 Februarij præteriti.

Quibus viſa non fuerunt obſtare quæ in contrarium adducebantur ex illis verbis, & ſeruitium ipſius Eccleſiæ faciat, & in ipſa Eccleſia curam habeat, & exerceat, & ex explicatione, & aſſignatione omnium fructuum poſteà facta Vicario cum onere præſtandi certam illorum quantitatem Archidiacono; quod videtur arguere, totam curam in eumdem Vicarium
fuiſſe tranſlatam vt per *Rot.* toties citata deciſione 9
710. n. 3. p. 2. recent.

Quoniam fuit dictum, verba ſuprà relata eſſe intelligenda de cura actuali, non autem habituali, cùm etiam Vicarius, qui habet, ſimplex curæ exercitium,
curam rectè dicatur habere, vt in his terminis fuit re- 10
ſponſum in dicta Barchinon. Vicariæ coram D. meo *Buratto*, fructuum verò aſſignationem poſteà ex interuallo factam nihil concludere, quia ſtante vnione præcedenti cum omnibus iuribus, & pertinentiis, omniúmque fructuum aſſignatione, & cum expreſſa diſpoſitione, quod Vicarius præſentari deberet ab Archidiacono, & inſtitui ab Ordinario, non eſt dicendum, per talem aſſignationem fuiſſe mutatum ſtatum iam anteà firmatum, nec vnionem diſſolutam, vel ab ea receſſum, cùm talis mutatio, vel receſſus non neceſſario inferatur; nam citra aliquam innouationem quoad reliqua potuit Archidiaconus certum
quid annuum à Vicario ſibi præſtandum retinere, & 11
alios fructus omnes eidem Vicario dimittere iuxta

tradita per glo. in cap. auaritiæ in verbo Reditus, & in cap. de monacis in verbo De prouentibus de præben. & fuit dictum in Vtgellen. Parochialis 13. Nouemb. 1603. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & in d. dec. coram me in hac cauſa facta.

Præſertim, quia ea ipſiuſmet aſſignationis lectura depræhenditur, illam fuiſſe tantummodò factam
12 pro bono pacis, & concordiæ, & ad tollendam omnem iurgiorum materiam circa redituum perceptionem.

Et eodem modo fuit dictum, non obſtare, quod Vicarius ſit perpetuus, & videatur habere iura, & onera Epiſcopalia, quæ ſpectant ad Rectorem; quia ſtantibus prædictis dicendum eſt iura huiuſmodi habere, & onera ſubire quoad exercitium dumtaxat; Quod autem ſit perpetuus non facit, quod cenſeri
13 debeat tranſlata omnis cura in ipſum, Vt expreſsè firmatur in dicta deciſione 102. in fin. parte prima, & dicta deciſione 710. n. 4. p. 2. recent.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Fanen. penſionis.
Lunæ 20. Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Conſentiens impoſitioni penſionis poteſt opponere de exceſſu, & quod valor fructuum non ferat penſionem etiam ſtante narratiua in certa ſumma valoris, quia penſionarius non tenetur probare non exceſſum, fallit autem, quando in litteris adeſſet clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) niſi tamen per Papam in hoc etiam deinde Impetrans non obtinuerit derogationem.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (arbitrio) intelligitur, niſi obſtet ius.*
2 *Exequutio literarum non poteſt retardari in exactione penſionis contra eum, qui penſioni conſenſit, etiam ſi non fuerint iuſtificata ipſa litera.*
3 *Clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) facit gratiam conditionalem, quam tenetur penſionarius verificare, aliàs non poteſt obtinere exequutionem.*
4 *Fallit ſi à Papa obtineatur derogatio.*
5 *De poteſtate Papæ in beneficialibus nefas eſt dubitare.*
6 *Clauſula (ſublata) tollit poteſtatem Iudici aliter iudicandi.*
7 *Valoris non exceſſus probatio per modum affirmatiuum eſt ſufficiens probatio.*
8 *Confeſſio valoris beneficij capacis penſionis probat contra confitentem.*

Deciſio CXVI.

FVerat anno 1623. per Sanctæ me. Gregor. XV. reſeruata in fauorem D. Albani penſio annua ſcutorum quinquaginta monetæ ſuper Parochiali ſine Plebania terræ Mondauij, quam eodem tempore Iulius obtinuerat ſibi conferri, & prædictæ reſeruationi penſionis conſenſum præſtiterat; Cùm verò dictus Iulius requiſitus penſionem ſoluere renuiſſet ſub prætextu, quod fructus Eccleſię, quorum valor in ſumma ducatorum 130. narratus fuerat Sanctiſſimo per non exceſſum, verè ad illam ſummam non aſcenderet, ac inde ob tenuitatem fructuum penſio non deberetur, D. Albanus ab A. C. ſeruatis ſeruandis obtinuit contra eumdem Iulium decerni, & relaxari mandatum executiuum; A quo decreto interpoſita per Iulium appellatione, atq; adita ſignatura Iuſtitię, cauſa mihi fuit commiſſa cum clauſula; Non retardata executione litterarum Apoſtolicarum arbitrio Rotæ, Super quo per me dubio in Rota propoſito Domini reſponderunt, arbitrium non intrare. Illud enim intelligitur, Prout de iure; *Bart.* in extrauag. Ad 1
reprimendum in verbo videbitur nu. 8. *Rota* apud S. me. Gregorium XV. dec. 189. n. 3. dec. 221. n. 1. & dec. 465. n. 1. & in Fanen. intelæ 11 Feb 1611. & in Meten. Prioratus 2. Decembris eiuſdem anni coram me; De iure autem eſt, vt non retardetur executio litterarum Apoſtolicarum reſeruationis penſionis, quando, vt præſenti caſu, agitur contra eum, qui penſioni conſenſit etiamſi penſionarius contenta in litteris non iuſtificauerit Rota apud Card. *Seraph.* dec. 1017. n. 3. & apud R. D. meum *Decanum* inter eius impreſſ. dec. 299 n. 2. inter recent. dec. 23. n. 1 & dec. 519. n. 2. & ſeqq. p. 2. & in Salamantina penſionis 26. Martij 2
1593. coram *Gypſio* impreſſ. penes *Marcheſan.* de cōmiſſ. p. 1. fol. 537. num. 1 & in Eugubina penſionis 7. Aprilis 1617. corā R. D. meo Patriarcha *Manzanedo*.

Non obſtat clauſula, Dummodò remaneant cen- 3
tum pro Rectore appoſitis in litteris penſionis iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 13. Quæ clauſula facit gratiam conditionalem, itavt non verificata per ipſum penſionarium huiuſmodi conditione penſio non debeatur Card. *Mantic.* dec. 196. n 4. S. me. Gregorius XV. dec. 57. nu. 2. cum aliis allegatis in Carpentoraten. pēſionis 15. Martij 1602. 4
coram bo. me. Card. *Lancellotto*. quæ eſt apud *Marcheſan.* dicta p. 1. fol. 519. & nouiſſimè fuit dictum in Ferrariana penſionis 19. Decembris 1622. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Quoniam hæc obiectio tollitur ex Breui S. mem. Gregorij XV. emanato ſuper huius penſionis ſolutione poſt interpoſitam appellationem litémq; in Rota introductam, in quo Breui, facta mentione litis D. Albanus penſionarius expreſsè liberatur ab onere iuſtificandi clauſulam, Dummodo remaneant centū, &c. & declaratur, Iulium titularem omninò, etiam non præmiſſa dicta iuſtificatione teneri ad ſolutionem penſionis, Ac diſponitur, quod ipſe non poſſit excipiendo ſe tueri, nec iuuare d. clauſula, cum derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo, & cū decreto irritanti, & quod de ſubreptione, & obreptione, vel defectu intentionis dari non poſſit, Vnde cum de clara voluntate Papæ ſatis conſtet ex ſupradictis. Et de poteſtate nephas ſit dubitare c. propoſuit & ibi DD. omnes de conceſſ. præben. c. 2. de pręben. in 6. clem. 1. in fin. vt lit. pend. Card. *Seraph.* dec. 5
1043. n. 1. ſine difficultate arbitrium fuit denegatum; Præſertim cum d. Breui etiam addita fuerit clauſula, ſublata quæ tollit iuriſdictionem Iudici aliter decidendi, & adimit parti facultatem opponendi, vel dicendi contra gratiæ conceſſionem, niſi priùs obtenta oris apertione *Put.* deciſio 50. numero 5. lib. 1. *Ve-* 6
rall. deciſio 134. numero 4. parte 3 *Gonz.* ſuper regul. 8. gloſ. 66. per tot cum aliis allegatis per *Modern.* de clauſulis lib. 1. clauſula 158. n. 1. & 7. & fuit dictū in Romana cenſus, ſeu indulti 2. Iunij 1621. coram Reuerendiſſ. P. D. meo *Vbaldo*, Quæ oris apertio nedum conceſſa ſed denegata fuit à Sanctiſſimo Domino Noſtro in ſignatura ſub die 14. Nouemb. præteriti.

Et ex abundanti etiam Domini conſiderabant, Breue prædictum à S. me. Gregorio XV. conceſſum eò magis ſuffragari D. Albano; quia fuit conceſſum ex legitima cauſa ibidem enunciata, nimirum quia valor in literis expreſſus ducatorum 130. verificabatur

ex

ex epiſtola ipſius Iulij ſuo procuratori directa, & ad Vrbem tranſmiſſa, in qua expreſſe fatebatur, ſe fuiſſe informatum à perſonis, quæ ſpatio duodecim annorum adminiſtrauerant, redditus Eccleſiæ aſcendere ad ſummam ducatorum Cameræ 130. Quæ valoris probatio ſ. ſ. & aper modum affirmatiuum ſatis iuſtificabit valorem narratum in litteris per non exceſſum ad ſummam expreſſam ducatorum 130. aſcendere
7 re iuxta diſtinctionem Rotæ, de qua apud Card. *Seraph.* dec. 1110 1017. n. 5. & in Aretina penſionis 28. Iunij 1600 coram Illuſtriſſimo D. Cardinali *Millino* impreſſ. apud *Marcheſan.* de commiſſ. parte prima ſ. 538. n. 3. verſ. Non obſtat & paſſim in alijs; Maxime cum probatio huiuſmodi prouenerit ex partis confeſſione, Quæ optime probat valorem beneficij con-
8 tra confitentem *Bellamer.* deciſio. 968. *Rota* diuerſ. deciſio. 745 in fin. lib. 3. parte 3. & recent. deciſio. 101. n 7. parte prima.

Et ita D. Albano tantum informante, &c.

Leodien. dominij de Hollonia.
Veneris 24 May 1614.

ARGVMENTVM.

Creditor fructus perceptos imputat in creditum.

SVMMARIVM.

1 *Ex poſſeſſione bonorum fructiferorum præſumitur fructuum eorumdem perceptio.*
2 *Fructus imputantur in creditum, & illud extenuant.*
3 *Etiam in eo, qui poſſidet ex primo decreto.*
4 *Creditor immiſſus nulliter in iudicio ſpolij non poteſt prætendere retentionem.*
5 *Pendente appellatione capta poſſeſſio dicitur attentata.*

Deciſio CXVII.

FVit per f. r. record. Paulum V commiſſa hæc cauſa bo. mem. Cardinali *Sacrato* cum clauſula, vt procederet reiectis attentatis, nullitatibus, & ſpolio arbitrio Rotæ; vnde coram eodem Card. *Sacrato* ſuſcepta diſputatione, An intraret arbitrium ad effectũ reijciendi attentata, & purgationem ſpolij, Dominis tunc viſum fuit, te ſolutioni huius dubij plurimum conferre ſi diſcuteretur, An conſtaret de bono iure Abbatis, qui attentauerat, & ſpoliauerat, & ſub die 12. Iunij 1620. reſolutum fuit, non conſtare de bono iure Abbatis, vel ſaltem illud eſſe valde turbidum, quia dominium ab ipſo Abbate prætenſum & cuius vigore contra D. Balduinum poſſeſſorem fuerat declarata deuolutio, non ita plene, & concludenter, prout oportebat, probari viſum fuit; Prout nec identitas canonum nec mora in ſolutione canonum facienda per D. Balduinum ſufficienter iuſtificabatur vt in deciſione bo. mem. Cardinalis *Sacrati*, Verum ſuper iiſdem repropoſita cauſa coram R. P. D. meo *Veroſpio* in locum D. Cardinalis *Sacrati* ſubrogato, placuit Dominis firmare, quod conſtaret de bono iure Abbatis, non quidem pro canonizando dominio ipſius Abbatis, & declaratione deuolutionis ab eodem facta, ſed tantum pro ſolutione canonum, & ſic intrare arbitrium vt in deciſione Dom. *Veroſpij* ſub die 19. Nouembris 1621. quam poſtremam reſolutionem non impugnabat Balduinus, ſed aſſerebat, omnes canones, quatenus deberentur, fuiſſe ſolutos, & Abbati congrue ſatisfactum; vnde idem D. meus *Veroſpius* dedit dubium, An conſtaret de tali ſatisfactione, quæ ſuffragaretur. Quo dubio hodie per me vice D. *Veroſpij* abſentis propoſito Domini ſtricte reſponderunt, conſtare de ſatisfactione ad effectum vt non ſit locus arbitrio pro reiectione attentatorũ, & purgationis ſpolij.

Et moti ſunt, quia & per confeſſionem Abbatis in ſummario Balduini n. 2. & per teſtes examinatos, vt in eodem ſum. n. 10. conſtat, vſque de anno 1603 Abbatem in vim cuiuſdam ſententiæ quam habuit ſuper deuolutione ob non ſolutos canones ingreſſum fuiſſe poſſeſſionem Caſtri Holloniæ, & occupaſſe frumenta, ſupellectilia, mobilia ibi exiſtentia, & iuxta atteſtationem Iuſtitiæ de Hollonia, de qua in eodem ſummario n. 13. & dictos teſtes probatur etiam, Abbatem in eadem poſſeſſione permanſiſſe vſque ad annum 1619.

Hic autem data immiſſione, & continuatione in poſſeſſione dicti Caſtri cũ ſuis pertinentiis, & quod bona erãt fructifera, ſuccedit iuris præſumptio; quod 1
ipſe Abbas vti poſſeſſor fructus perceperit *Rot.* dec. 25. de præbend in nou. coram Card *Seraph.* dec. 1345. n. 6. & coram S me. Gregorio XV. dec. 50. nu 2. & 10 recent. dec. 269. n. 5 p. 2. & alias ſæpiſſime; Si verò Abbas fructus perceperit per 25 annos, conſequenter etiam ſibi videtur ſatisfeciſſe pro omnibus canonibus decurſis vſque ab anno 1575. Et in vim compenſationis, quæ eſt loco ſolutionis, prædicti fructus tanquam percepti ex bonis Balduini debitoris, imputantur in ſortem, & ipſo iure extinxerunt creditum Abbatis, l. 1. vbi DD. C. de pignorat. act. *Negu-* 2
ſant. de pignor. membr. 5. p. 5. n. 1. *Surd.* conſ. 194. nu. 10. *Rot.* dec. 43. n 2. p 1. diuerſ. Quod procedit etiam in fructib. perceptis à pignore iudiciali ex primo Iu- 3
dicis decreto *Bart.* in l. ſi finita §. Iulianus n. 50. ff de dam. inf. & in l. ſi is qui §. 1. ff de pign. & alij relati per *Surd.* d. conſ. 194. n. 10 verſ. Atque adeo, & dixit Rota in Peruſina bonorum 17. Aprilis 1617. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Neque obſtare viſum fuit, quod non probetur, fructus perceptos & frumenta occupata ab Abbate aſcendere ad valorem canonum decurſorum; quoniã immo & hoc in probationibus videtur præſtitiſſe Balduinus, dum teſtes ab eo inducti, & dati in eius ſummario numer. 10. deponunt de ingentibus aceruis frumenti, quod tempore ingreſſus Abbatis in poſſeſſionem dicti Caſtri conſeruabatur in horreis, & de valore, quod accederet ad 10. & 12. millia florenorum, & quod idem Abbas perceperit etiam fructus per 15. annos; Iuncta etiam veriſimilitudine, quæ deducitur nedum ex introitibus dicti Caſtri, & eius pertinentiarum, ſed ex tenuitate annui canonis qui per Vaſſallum ſolui debebat Abbati. Sed quidquid ſit de præmiſſis, & an teſtes ſint rite examinati, hoc vnum ſufficere videtur, quod conſtet de aliqua perceptione fructuum, & ſic de ſolutione ſaltem in genere facta per Balduinum; quia inde reſultat, creditum Abbatis eſſe incertum, & illiquidum; & propterea ipſi Abbati, tanquam ſpoliatori, non dari 4
retentionem horum bonorum iuxta diſtinctionem *Surd.* dec. 46. in fin. & in his terminis dixit *Rot.* dec. 433. n. 2. 3. & 4. parte 2 in recent. Sed purgato ſpolio, & reuocatis attentatis partes poterunt rationes diſpungere, & Abbas fructus correſpectiuos ſuis canonibus retinere. Siqui ſupperant, Balduinus rependet, ſi autem dicti fructus percepti excedent valorem canonum decurſorum à dicto anno 1573. tunc quod ſupererit Abbas reſtituet.

Minus etiam obſtat, quod Abbas aſſerat, dictos fructus percepiſſe iure proprio in vim ſententiæ ſuper deuolutione, quam prætendit tranſiſſe in iudicatum; quia hoc non iuſtificatur in facto, dicta enim ſenten-
a tia lata fuit in petitorio, & materia erat appellabilis, prout intra 10. dies appellauit Balduinus; Vnde huiuſmodi appellatione pendente ſuper deuolutione non potuit Abbas procedere ad executionẽ, & fructus ex bonis in executione captis iure proprio percipere; Et tanto magis ſtante reſolutione, quod illa ſententia nõ iuſtificatur ex actis, cum non conſtet de dominio Abbatis quoad deuolutionem, nec de identitate bonorum, nec de mora emphyteutæ circa ſolutionẽ canonum, vt in deciſione bo. me. Card. *Sacrati*.

Et in omnem euẽtum, vt vnus ex Dominis animaduertebat, caſu etiam, quo intraret deuolutio ob canones non ſolutos, attamen cum fuerit cautũ in inſtrumento inueſtituræ, vt bona in emphyteuſim data reuerterentur ad Abbatem, necnon quædam alia, quæ inueſtitus obligauit, iure eorum ſubpignoris, vt appellantur, & exprimuntur in dicto inſtrumento inueſtituræ, non poterat extendi dicta deuolutio ad Caſtrum Holloniæ cum ſuis pertinentiis, nam illud videtur diſtinctum, & ſeparatum à bonis emphyteoticis conceſſis per Abbatem, & etiam ab obligatis per receptatorem, prout conſtare videbatur ex inueſtitoris dicti Caſtri, & ex teſtibus datis per Informantes pro *Balduino* n. 7. 8. & 9.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nucerina Prædij.
Mercurij 29 May 1614.

ARGVMENTVM.

Res ſolita concedi vt dicatur ad effectum, vt concedi poſſit per Prælatum, quæ requirantur. Inſertum quando probet. Melioramenta quando ſint reficienda.

SVMMARIVM.

1 *Res locari ſolita vt dicatur, debet probari vel de vnica ſolemni conceſſione, vel de duabus cum obſeruantia 40. annorum, & n. 12.*

2 *Non probatur ex acceptatione commutationis inſtrumenti initi de bonis Eccleſiaſticis.*

3 *Conſenſus contemporaneus partium requiritur in contrahendo.*

4 *Cardinalis Legatus non poteſt confirmare contractus alienationis bonorum Eccleſiæ.*

5 *Nec ei creditur ſe in mandatis habere huiuſmodi facultatem.*

6 *Folium non recognitum non probat.*

7 *Inſertum regulariter non probat, niſi extrahatur originale.*

8 *Prælati locatio bonorum Eccleſiæ ad fauorem conſanguineorum eſt ſuſpectiſſima & 13.*

9 *Inſertum probat concurrentibus adminiculis.*

10 *Solemnitas in alienatione bonorum Eccleſiæ debet concurrere vere & non præſumptiuè.*

11 *Confirmatio Apoſtolica in forma communi, & ad inſtantiam partis non attenditur.*

14 *Melioramentorum in liquidatione debet probari ſtatus antiquus rei melioratæ.*

15 *Melioramenta facta in arborum plantatione non perpetuo duratura non habẽtur in conſideratione.*

16 *Exceptio melioramentorum illiquida non retardat immiſſionem.*

Deciſio CXVIII.

Domini dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam; Illius enim validitas in dubium nõ reuocabatur, De iuſtitia vero ſatis conſtare viſum fuit ex deductis in deciſionibus in hac cauſa factis tam coram bo. me. Card. *Sacrato*, quam etiam coram R. P. D. meo *Nauarra* non obſtantibus iis, quæ denuo deducebantur per informãtes pro Caſtaldis ad oſtẽdendum bona de quibus agitur fuiſſe ſolita locari, & conſequenter locationem factam de anno 1589. ſubſiſtere, & propter defectum ſolemnitatum impugnari non poſſe.

Vera eſt enim iuris concl., quod ad effectum vt locationes, ſiue conceſſiones huiuſmodi factæ de rebus & bonis eccleſiaſticis ſuſtineantur etiam abſque ſolemnitatibus, ex eo quod bona ipſa fuerint ſolita locari, neceſſario requiritur, quod aut doceatur de vna locatione ſolemni ac legitime facta, vel de duabus cum ſpatio, & obſeruantia quadraginta annorum iuxta tradita per *Prepoſ.* in c. 1. n. 21 & ſeq. Qui feud. dar. poſſ. *Iaſ* qui de communi teſtatur conſ. 151. verſ. 4. facit li. 2. *Rota* diuerſ. dec. 60 n. 3. p. 2. Card. *Seraph.* dec. 434 & dec. 1451. n. 3. & dec. 1490. & fuit dictũ in Romana domus 14. Ianuarij 1586. coram Card. *Blanchetto*, & in Vlixbonen. prædij 24. Ianuarij 1603. coram R. *Atrebaten.* & in aliis ſæpe. 1

In propoſito vero vnicum tantum dabatur inſtrumentum anni 1524 in quo quidam Cornelius Caſtaldus tunc temporis eccleſiæ S. Laurentij de Crucicchio Rector præuia narratiua, quod ipſe alias locauerat ad tertiam generationem Petro Nicolæ Caſtaldo eius patri bona d. eccleſiæ pro annua reſponſione quartæ partis fructuum, & quod deinde Card. Papienſis Legatus attentis melioramentis per dict. Petrum Nicolam factis d. quartam partem fructuum commutauit, & redegit ad florenos 15. monetæ Marchię, prout latius conſtare aſſeruit ex litteris d. Card. emanatis de anno 1521. quarum tenorem in eodem inſtrumento inſeri, ac regiſtrari curauit, falſus fuit, huiuſmodi commutationem de ipſius conſenſu, & voluntate factam fuiſſe, ac eidem commutationi pro ſe, ſuiſque in d. eccleſia ſucceſſorib. conſenſit, illamque in omnibus, & per omnia acceptauit, Ex cuius inſtrumenti tenore Domini neque duas, neque vnã locationem ſolemniter factam ſufficienter probari cenſuerunt, non quidem duas, quia patet, illud inſtrumentum nil aliud continere, quam acceptationem commutationis annuæ reſponſionis debitæ vigore aſſertæ locationis per ipſummet Cornelium eidem Petro Nicolæ antea factæ ad tradita per Card. *Seraph.* d. dec. 1490 n. 5 & 6. 2

Præſertim quia dicta acceptatio facta fuit ex interuallo, nec interuenit ſimultaneus conſenſus dicti Petri Nicolæ conductoris, qui tunc temporis non fuit præſens; immo nec etiam apparet, quod poſtea acceptauerit, & conſequenter multo minus dici poteſt, quod inſtrumentum prædictum nouæ locationis contractum contineat, cum in contrahendo contemporaneus vtriuſque partis conſenſus requiratur l. 1. ff de pact. l. ſi ex dub. ff de duob. reis gloſ. & Doct. in l. 1. §. qui preſens ff. de verb. oblig. cum aliis per *Surd.* conſ. 137 n. 17. & 22. 3

Quod autem nec etiã probetur vna locatio ſolemnis patet; nam quamuis præſuppoſitis pro veris omnibus, quæ in dicto inſtrumento continentur, nempe locatione præcedenti, & illius confirmatione per Cardinalem Legatum habentem facultatem

etiam

etiam alienandi bona eccleſiaſtica, poſtea facta de
anno 1521. etiam cum clauſula, & Quatenus opus
ſit de nouo concedimus, & demum ſubſecuta Re-
ctoris acceptatione de dicto anno 1524. ſatis pro-
bata dici poſſet vnica ſolemnis locatio, Nihilomi-
nus vltra quod de dicti Cardinalis ſufficienti facul-
4 tate conſtare non videbatur, cum ipſe de iure illam
non habeat vt per *Redoan.* de reb. eccleſ. non alien.
rubr. de his qui conſentiunt §. ſed licet de iure com-
muni num. 6. *Azor.* inſtit. moral. p. 2. lib. 5. cap. 27.
littera D. verſ. vnde ſi Legatus, & ſub littera E. verſ.
quæ res in fin. & *Villadieg.* de Legat. q. 51. num. 9.
Nec eidem de ijs aſſentenri, quæ ſibi neque de iure
5 communi, neque ex generali legationis officio com-
petunt, credantur Dec. conſ. 228. nu. 9. cum alijs per
Rot. dec. 133. num. 1. p. 1. diuerſ. Domini adum aduer-
tebant, de confirmatione prædicti nullo modo ſuf-
6 ficienter conſtare, nec ex folio volanti prętenſę ſup-
plicationis, cum non fuerit recognitum, prout re-
cognoſci debebat *Innoc.* in cap. 1. de fid. inſtrum. &
notatur in l. comparationes vbi *Bald.* num. 23. ff. eo-
dem tit. Card. *Mantic.* dec. 32. num 8. & alios pa-
tiatur dicta, vt inferius etiam dicetur; Nec ex
inſerto in dicto inſtrumento anni 1524. quia inſer-
7 tum regulariter non probat, ſed debet extrahi ori-
ginale auth. ſi quis in aliquo & ibi Doct. C de eden.
gloſ. in cap. Abbate in verbo fiat de verb. ſignific.
Affl ct. dec. 273. nu. 4. *Rol.* conſ. 15. n. 21. lib. 1. *Oſaſch.*
dec. Pedemont. 566. num. 1.

Præſertim quia inſertio facta fuit in inſtrumēto ce-
lebrato ad inſtantiam ſolius Rectoris qui locatio-
nem facere non poterat, Maxime ad fauorem pro-
prij patris, ac fratrum & nepotum iuxta textum
8 in auth. quibuſcumque modis, & ibi gloſ. & Doct.
C. de Sacroſ. eccleſ. Et conſequenter eo magis in-
trat concl. prædicta vt per *Oſaſc.* in præalleg. deciſ.
166. ſub n. 1.

Neque obſtat, quod inſertum probet concurren-
9 tibus adminiculis *Chiſan.* dec. 69. *Decian.* conſ. 4. nu.
13, verſ. 3. ita reſpondetur lib. 4. *Rot.* dec. 18. num. 5.
verſ. vltra quod p. 2. recēt. Quia ad effectum, de quo
agitur probatio, quæ deducitur ex adminiculis non
videtur ſufficiens, cum vere, non autem præſumptiu-
10 ue conſtare debeat, ſolemnitates interueniſſe, vt per
Card. *Seraph.* deciſ. 434 circa fin. verſ. nec obſtat &
dec. 1451. n. 3. & dec. 1490 verſ & licet, & fuit reſo-
lutum in Piſana bonorum 20 Feb 1585 coram Can-
tuccio, & in d. Romana domus 13. Ian. 1586. coram
Card. *Blanchetto*, & in d Vlixbonen. prædij coram R.
Atrebaten. & dato quod eſſet regulariter ſufficiens
probatio ex adminiculis, adhuc tamen in præſenti
caſu adminicula, quę pro Caſtaldis afferebantur, viſa
fuerunt ſatis leuia.

Quoniam dicta ſupplicatio, & prætenſa Card. Le-
gati ſubſcriptio non fuit recognita, & aliis abun-
dat defectibus enumeratis in deciſione in hac cauſa
ſub die 7. Februarij 1610. coram b. mem. Card. *Sa-
crato*; Nec videtur admodum veriſimile, quod ſi re
vera dictus Petrus Nicola aſſertā confirmationis, &
nouæ conceſſionis gratiam obtinuiſſet, de anno 1521
non curaſſet, ſtatim ratificationem, & acceptionem
prædictam fieri per dictum Rectorem eius filium,
nec diſtuliſſet vſque ad annum 1524. Confirmatio
vero Pauli IV. eſt in forma communi, vt patet ex illis
verbis omnia & ſingula, ſicuti rite ac proinde geſta
ſunt, &c. Ex quibus apparet illam emanaſſe ad pa-
tris inſtantiam, & iuxta illius narratiuam abſque a-
11 lia cauſæ cognitione; & conſequenter parum, aut ni-

Deciſ. Clem. Merlini.

hil operari poteſt capitulo primo, & cap. examinata
& vtrobique gloſ & Canoniſtæ de confirm. vtil. vel
inutil. & in terminis conſuluit *Dec.* conſ. 142. num.
6. in fin. & demum obſeruantia 30. vel 40. annorum,
dato quod adeſſet, non releuaret, nec eſſet habenda
in conſideratione ad effectum, vt bona ipſa dici poſ-
ſint ſolita locari, ad quem inſimul cum ipſa obſer-
uantia capitulatiue etiam requiritur, quod doceā-
tur de duabus locationib. præcedentib. ex ſuperius
allegatis in principio, quæ tamen hic non concur-
runt.

Et prædicta adminicula tanto minus viſa fuerunt
ſufficientia, quia ſumus in materia ſuſpectiſſima; 13
cum à principio omnia facta appareant per Recto-
rem ad fauorem proprij patris, & conſanguineorum
contra expreſſam prohibitionem de qua in dicta
auth. quibuſcumque modis C. de ſacroſ. eccleſ. &
poſtea eccleſia fuerit fere ſemper poſſeſſa à conſan-
guineis, & perſonis intereſſatis, itaut ſuſpicari poſ-
ſit, ipſos voluiſſe potius tueri; & augere iura con-
ſanguineorum, quam eccleſiæ, vt fuit ponderatum
in hac cauſa coram bo. mem. Cardinali *Sacrato*.

Neque etiam Domini obſtare cenſuerunt, quod
in ſententia non fuerit habita ratio melioramento-
rum, quia de illis non poteſt dici conſtare cum ex
teſtibus ad hunc effectum examinatis nō fuerit pro- 14
bas ſtatus antiquus, qui erat ante annum 1524. &
1521. & ſic longe ſupra ætate ipſorum teſtium, vt
conſiderat *Curt.* iun. conſ. 165. num. 20. in fin. & nu.
22 verſ ſed difficultas lib. 2. *Honded.* conſ. 85. num. 4.
verſ. 2. quia lib. 1. Card. *Seraphin.* deciſ. 898. num. 6. &
dec. 952. nu. 3 & fuit etiam dictum in Lucana Terra-
rum 16. Februarij 1615. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Et dato quod conſtaret, cum illa conſiſtant in plā-
tationibus arborum, & ampliatione vinearum, & ſi-
milibus, quæ non ſunt in fundo perpetuo duratura
poſſet dubitari, An huiuſmodi melioramenta ſint re-
ficiēda iuxta conſ. 1. *Florian.* de S. Petro n. 8. *Rot.* dec.
312. n. 6 & dec. 398. nu. 6. p. 2. diuerſ. & fuit etiam di- 15
ctum in præalleg. Lucana Terrarum, & alibi ſæpe.

Quæ magis ſibi locum vendicare viſa ſunt, quia cū
Caſtaldi fuerint condemnati ad reſtitutioné fructuū
à die motæ litis cum reſeruatione illorum liquida-
tionis vtique in actu huiuſmodi liquidationis facien-
dæ poterunt compenſationem opponere, quatenus
ipſa melioramenta veniant reficienda; nec propterea
interim videtur retardanda immiſſio per Rectorem
petita, vt pariter fuit dictum, & ſeruatum in eadem
Lucana Terrarum coram R. P. D meo *Vbaldo*.

Arimin. fideicom.

Veneris 31. Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei litigioſæ pendente lite ipſa, quando
nulla cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Exequutorum aſſertioni poſſeſſionis exiſtentis certam perſonam ſtandum eſt.*
2 *Iudex nulliter procedens non priuat poſſeſſorem.*
3 *Alienatio lite pendente facta, vt nulla ſit, requiritur dolus, ac mala fides.*
4 *Item non infringitur, quando lis fuit deſerta.*
5 *Sententia mortuo vno ex collitigantibus debet promulgari contra Procuratorem effectum Dominum litis.*
6 *Sententia ſecunda debet reuocare primam.*

Deciſio CXIX.

QVoad Fabritium Soletium, fratres de Zanniculis, & Catherinam alias, *La Spagnola*, Domini ſteterunt in deciſis coram me ſub die 12. Februarij præteriti, ſcilicet ipſis dandum eſſe mandatum de manutenendo; quia de poſſeſſione prædictorum conſtat ex aſſertione executoris, qui immiſit in poſſeſſionem Georginos; quæ aſſertio, quod nempè ea bona tunc temporis poſſiderentur à dictis Fabritio, & fratribus de Zanniculis, & Catherina benè probat, cum præſumatur, quod executor præuia informatione de dicta poſſeſſione diſpoſuerit, Ita *Salycet.* in l. ob meritorũ, n. 2. C. Ne vxor pro mar. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4. n. 914. & 925. & *Rota* corã S. me. Greg. XV. dec. 402. n. 4. & in Bononien. pecuniaria 10. Iunij 1616. coram Reuer. P. D. meo *Buratto*, cum aliis allegatis in deciſione.

Neque decretum Iudicis de immittendo in fauorẽ Georginorum, & ipſa immiſſio ſubſequuta priuauit prædictos Fabritium, & Zanniculos, & Catherinam prima eorum poſſeſſione; quoniam nulliter proceſſum fuit non citatis ipſis poſſeſſoribus, qui tamen, quamuis lite pendente emerint, erant citandi *Hen-*
2 *ded.* conſ. 20. nu. 43. & ſeqq. vſque ad n. 53. lib. 1. *Rot.* coram Cardin. *Mantica* dec. 7. n. 4. & ſecũdum alios in 1. deciſione congeſtos.

3 Quibus nec repugnat deciſio in Interamnen. bonorũ 17. Decembris 1620 coram Reuerendiſſ. D. meo *Cavalerio*, quoniam ibi alienatio pendente lite fuerat apertè facta doloſè, & in fraudem paratæ executionis, & titulo lucratiuo donationis, hic autem facta fuit titulo oneroſo, & bona fide propter ſententiam abſolutoriam latam ad fauorem alienantium, quæ tranſitum fecerat in iudicatum; Et quamuis fuiſſet à ſententia appellatum, & eſſet deſerta inſtantia appellationis, non autem inſtantia nullitatis, & iniuſtitiæ æque principaliter commiſſæ, & ſic res eſſet litigioſa, *Gabr.* obſer. 135. num. 6. lib. 1. *Rot.* dec. 33. num. 6. par. 3. diuerſ. & dec. 151. nu. 2. par. 1. recent. Attamen ſtante longa acquieſcentia partis, quæ diu tacuit poſt commiſſam dictam cauſam, negari non poteſt, quin alienantes, & ij, in quo fuit facta alienatio, & qui litem ignorabant, vt præſumitur, &
4 pretium ſoluerunt, fuerint in bona fide ad effectum vt non dicantur penitus intruſi pendente lite, adeo vt non debuerint citari ſecundũ allegatos Doctores.

Quo vero ad reliquos poſſeſſores, quos Informantes pro Georginis dicunt fuiſſe citatos, vel eorum procuratorem, aut aſſertos authores quamuis multa deducantur contra dictas citationes, quod nempe mandatum procuratoris expirauerat per mortem conſtituentium, & quod hæredes non fuerant citati, nec verba ſententiæ directa contra procuratorem, prout dirigi debebant ſecundum *Bald.* &
5 *Alex.* in l. nulla, C. de procur. *Becc.* conſil. 110. num. 3. verſ. Non omitto, & aliæ etiam nullitates; quare-nus hæ citationes quo ad iſtos deficeret, opponeretur, ſcilicet quod decretum vltimum emanauerit non reuocata prima ſententia de partibus contra Georginos lata, prout alias in terminis decreti de
6 immittendo neceſſariam eſſe huiuſmodi reuocationem primæ ſententiæ dixit *Rota* in Anconitana hæreditatis 11. Martij 1616. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & quod ſemel cauſa eſſet facta appellabilis per appellationem interpoſitam à fideicommiſſarijs à ſententia lata in partibus remanſerit quoque appellabilis ad fauorem poſſeſſorum, & ſic non fuerit locus viæ executiuæ, Nihilominus Domini induſſerunt, vt contra iſtos, qui prætenduntur quoquo modo citati, iterum Georgini audiantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Valentina donationis.
Lunæ 3. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum Procuratoris tacitum reſultat exhibitione Iurium pro principale, & ex Teſtium productione.*

2 *Metus reuerentialis probandus eſt.*

3 *Inſinuatio donationis, pro eius validitate non requirit exhibitionem Inſtrumenti, aut regiſtrum illius.*

Deciſio CXX.

DOmini dixerunt, ſententias eſſe confirmandas, quia & iuſtæ, & validæ viſæ fuerint.

Validæ, quia latæ fuerunt ſeruatis ſeruandis, & ab habentibus iuriſdictionem & comparentibus ipſis principalibus, vel eorum procuratoribus.

Iuſtæ, quia in jis pronunciatum fuit, donationem factam à Iuſtiniano de libris quinquaginta quolibet anno in fauorem Andreæ eſſe exequendam, de qua donatione, & illius ſolemni, ac iurata inſinuatione cõſtat per publica inſtrumẽta in actis producta.

Nec obſtare viſum fuit quod primæ ſententiæ obiiciebatur, nempe non conſtare de mandato Philippi Ayerue aſſerti procuratoris Iuſtiniani, quo præſente fuit lata prima ſententia; quia vltra quod ſecunda ſententia confirmatoria prioris lata fuit præſentibus ambobus, ipſo ſcilicet Andrea, & Iuſtiniano, & ſic hęc ſaltem ſecũda ſentẽtia ſine difficultate eſſet confirmanda, reſponſum fuit, quod cum idem Philippus in vtraque inſtãtia exhibuerit iura pro ipſo Iuſtiniano, articulos dederit pro impugnanda dicta donatione, & teſtes induxerit, ex his coniecturis vtrique præſumitur mandatum habuiſſe ab eodẽ 1
Iuſtiniano. *Bart.* in l. vulgo, n. 4. ff. de adminiſtr. tut. *Caſſador.* dec. 3. num. 5. verſ. & ſi apud aliquem, ff. de procur. *Caputaq.* dec. 185. nu. 6. par. 2. recent. & coram S. mem. Gregorio XV. dec. 44. num. 1. & ſeqq. & alias ſæpius.

Nec etiam obſtat, quod Iuſtinianus donauerit ob vim, & metum ſibi illatum à Michaele auunculo; quoniam & in ipſa donatione, & inſinuatione cum iuramento Iuſtinianus faſſus eſt, ſe ſponte donare, & ex propria voluntate, & ob amorem erga dictum Andream; & quod amplius eſt, defuncto auunculo, & ſic tunc ſublato penitus omni metu reuerentiali, cum ipſi Iuſtiniano intimaretur dicta donatio, & & pulſaretur ad ſoluendum, ipſe agnouit donationem, & reſpondit, ſuper promiſſis nullum adeſſe dubium; teſtes verò ſuper hoc metu nihil concludunt, quia deponunt de propria credulitate, nullam aſſignant cauſam, nec teſtantur de aliquo facto, vel verbo, quo auunculus coegerit nepotem ad donationem prædictam: Immo nec firmant, quod auunculus ſciuerit, nepotem d. donationem in fauorem Andreæ feciſſe, & tamen hic metus reuerentialis concludenter probari debebat, nec ſola reuerentia, quæ auunculo etiã benemerẽti præſtari debet, releuat ab onere probãdi huiuſmodi metũ *Felin.* in c. 2

cauſam

cauſam, il primo, n. 3. verſ. Tamen iſtis non obſtantibus, de offic. deleg. *Crauett.* conſ. 115. nu. 13. *Rota* coram. S. mem. Gregorio XV. dec. 120. n. 21. & ſeqq.

Quę autem dicuntur de nullitate inſinuationis, tolluntur ex lectura inſtrumenti originalis inſinuationis, vbi aſſeritur, donationem fuiſſe de libris quinquaginta ſoluendis ſingulis annis; Et quia primum inſtrumentum donationis fuit exhibitum, & regiſtratum in eadem inſinuatione, quod ex abundanti actum fuit, cum in inſinuatione non requiratur huiuſmodi exhibitio, vel regiſtratio inſtrumenti dona-
3 tionis, *Guid. Pap.* conſ. 23. n. 36. *Clar.* de donat. quæſt. 15. verſ. quæro etiam.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodien. Beneficij S. Martini.
Lunæ 3. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Beneficij nulliter capta non eſt manutenibilis, & nullitas deducitur, quia data ſit ab executore litterarum Apoſtolicarum non citato poſſeſſore, vel quia non fuerint prius iuſtificatæ.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, alio in poſſeſſione non exiſtente.*

2 *Poſſeſſio capta ideò præſumitur, quia de tempore ſuæ inuaſionis fuerit vacans, ita enim præſumitur, dum contrarium non probatur.*

3 *Index immittendo vnum in poſſeſſionem, alium cenſetur priuare, & eiicere.*

4 *Fallit quando non rite, aut rectè procedit.*

5 *Poſſeſſio Beneficij data ab executore litterarum Apoſtolicarum non citato poſſeſſore eſt nulla.*

6 *Poſſeſſio Beneficij data non iuſtificatis litteris eſt nulla.*

7 *Beneficium eſt potius concedendum Ciuibus, quam exteris, & ità Papa de honeſtate obſeruat.*

Deciſio CXXI.

HEntico dixerunt Domini, dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia docet de ſua anteriori poſſeſſione apprehenſa per Gabrielem Coneri ſubſtitutum à Francone Boinerſon procuratore principali deputato ab eodem Henrico ad appræhendendam poſſeſſionem quorumcumque beneficiorũm cum facultate ſubſtituendi, vt ex publicis inſtrumentis confectis ſub die 9. Aprilis 1618. & 11. Octobris 1623. Quæ inſtrumenta alio non poſſidente probant poſſeſſionem, & quidem manutenibilem
1 vulgata l. prædia, vbi *DD.* ff. de acq. poſſ. *Rota* diuerſ. dec. 61. n. 1. par. 2. & recent. dec. 661. n. 1. par. 1. & dec. 525. n. 1. par. 2. & in aliis allegatis in Leodien. Canonicatus 2. Martij 1622. & in Meten. Prioratus 2. Decembris eiuſdem anni coram me; quod autem tunc nemo poſſideret, vltra quod ita præſumitur, & dicen-
2 ti poſſeſſionem plenam incumbit onus probandi, *Rot.* diuerſ. dec. 202. n. 3. par. 2. apud *Card. Seraph.* dec. 322. n. 3. & dec. 1065. n. 2. & in Vmbriaticen. Parochialis 1. Iulij 1613. coram bo: mem: Card. *Sacrato*, & in Tullen. Capellaniæ 18. Februarij 1622. coram me, ipſemet Petrus, & pro eo Informantes ingenuè agnoſcunt, & fatentur.

Nec obſtare dixerunt Domini poſſeſſionem poſteriorem captam de hoc eodem beneficio per Petrum authoritate Iudicis, ſeu executoris in vim litterarum apoſtolicarum, ex quo prima ſua poſſeſſione Hen- 3
ticus videtur priuatus, l. iuſtè poſſidet, ff. de acqu. poſſ. *Angel.* in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, n. 2. eodem tit. Quoniam reſponſum fuit, tunc demum, Iudicem, & executorem priuare ſua poſſeſſione, quoties ritè, ac rectè procedet, ſecus ſi iniuſtè & nulliter 4
egerit, *Abb.* in c. conquerẽte n. 8. de reſt. ſpol. *Crauet.* conſ. 18. n. 8. *Rota* coram S. me. Greg. XV. dec. 46. n. 5. & dec. 69. n. 3. & alias ſæpiſſime.

Nulliter autem proceſſit dictus Executor in hoc caſu, dum mandauit immitti Petrum nulla præuia citatione Henrici poſſeſſoris, *Bart.* in l. creditores, n. 26. 5
C. de pignor. *Dec.* in l. fin. n. 5. C. de edict. diu. Adr. tollen. Card. *Zabarell.* conſ. 75. n. 1. *Socin. iun.* conſ. 18. n. 30. lib. 2. *Rot.* recent. dec. 106. n. 2. par. 1. & in præallegata dec. 46. n. 7. coram S. mem. Gregorio XV.

Nec ſuffragari videtur citatio procuratoris; quoniam ipſe procurator proteſtatus eſt, citari principalem Romę degentem, & iudicauit etiam eiuſdẽ Henrici habitationem; qua proteſtatione non obſtante, & neglecta etiam appellatione pro parte Henrici poſſeſſoris interpoſita deuentum fuit ad appræhenſionem poſſeſſionis pro Petro.

Iniuſtè etiam videtur proceſſiſſe idem executor, quia litteræ apoſtolicę, quarũ vigore erat danda poſ- 6
ſeſſio, non fuerunt prius iuſtificatæ, præſertim circa valorem; nec concludenter probatum, quod Petrus eſſet oriundus ex Ciuitate Leodien. prout narratum fuit Papæ, & tamen vbi etiam executiuè agitur, ſemper litteræ apoſtolicæ ſunt iuſtificandæ, quia ea con- 7
ditione cenſentur conceſſę, quatenus preces veritate nitantur c. 2. de reſcrip. Et Papa ex quadam honeſtate facilius prouidet ciuibus, quam exteris c. bonæ il ſecundo, de poſtul. prælat. in fin. gloſ. in c. ſi proponente, de reſcript. & in his terminis reſpondit *Rota* in Auenonien. Canonicatus 7. Iunij 1621. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Manzanede*.

Quæ dicuntur de ſtylo Germaniæ non viſa ſunt applicari, quia non verſamur in canonicatu, ſed in beneficio ſimplici, quemadmodum ita illud nuncupauit Petrus in ſua gratia; prout nec etiam fides data tanquam informis, nec legitimè recognita apud Dominos fidem meruit.

Cęteris bene reſpondebant Informantes pro Henrico.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodien. Vnionis fructuum.
Lunæ 10. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Obtinens duo Beneficia, is reſidere debet in loco nobiliori.

SVMMARIVM.

1 *Vnio vnius Beneficij ad aliud operatur, vt cenſum ſolum conſtituatur, & tunc fructus debentur ex vnico Beneficio.*

2 *Reſidentia in Beneficio quando neceſſaria ſit.*

3 *Reſidere in nobiliori Eccleſia tenetur qui duo retinet Beneficia ex diſpenſatione.*

4 *Plurium Beneficiorum non eſt prohibita adeptio, ſed retentio.*

5 *Rector Beneficij, qui promiſit aliquid, non prohibetur nomine ſuæ Eccleſiæ illud quod renunciauit petere.*

Deciſ. Clem. Merlini. M 3

Deciſio CXXII.

CEnſuerunt Domini, integros fructus præbendæ canonicalis vnitæ Præpoſituræ S. Crucis deberi eidem Præpoſito; quia cum olim Nuncius Apoſtolicus de mandato fel. record. Clementis VIII. dictæ Præpoſituræ pro illius dotis aſſignatione vniuerit, & incorporauerit canonicatum, & præbendam Eccleſiæ Cathedralis, ipſe canonicatus, ac præbenda ſubinde dicuntur extincta, ac deſiiſſe, ac totum transfuſa, & coaluiſſe in ius, & naturam dictæ Præpoſituræ S. Crucis, cui fuerunt vnita, ac veluti illius prædia omnino effecta cenſentur *Æmil. de Falcon.* de reſeruat. quæſt. 5. principali n. 4. latè *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 5. §. 7. n. 33. & ſeqq. *Rota* dec. 199. nu. 5. par. 2. recent. & in Barchinonen. Vicariæ 17. Maij præteriti coram me; Et proinde fructus integri horum prædiorum ſpectant ad eumdem Præpoſitum, cui etiam in verbis fuerunt aſſignati in litteris Clementis VIII.
1 ibi, Liceat Præpoſito actualem poſſeſſionem dictorũ canonicatus, & præbendæ, & illis forſan annexorum apprehendere, & illorum fructus, & diſtributiones quotidianas percipere.

Neque obſtare dixerunt Domini, quod Ægidius Præpoſitus qui petit dictos fructus, non reſederit, nec Diuinis interfuerit in Collegiata Sanctæ Crucis, & propterea ei non debeantur fructus, qui dari conſueuerunt intereſſentibus. Quoniam & per teſtes in Curia formiter examinatos, & per publicas atteſtationes ipſorum Capitulorum Eccleſiarum Collegiatarum Leodienſium viſum fuit probari, ſemper; & perpetuo Præpoſitos, quamuis non reſidentes, immo abſentes, fructus omnes percepiſſe, & percipere ex vniuerſali illarum Eccleſiarum conſuetudine; Cui & multum videtur fauere indultum Eugenii à Sixto V. confirmatum, vbi ſancitum eſt, ad Præpoſituras Collegiatarum Leodienſium ſolum promoueri debere Canonicos Cathedralis; Vnde etiamſi & Collegiata,
2 & Cathedralis exigeret reſidentiam, nihilominus diſpẽſatus ad vtramque teneretur reſidere in digniori Eccleſia, & hoc ſuffragaretur, acſi reſideret in inferiori. *Gemin.* in cap. non poteſt, §. illud, num. 11. & *Franch.* num. 5. de præben. in 6. *Abb.* in repet. capituli extirpandæ, §. qui verò, numero 5. & *Imol.* numer. 8. de præben. & cenſuit etiam Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum DD. Interpretum S. Concilij; & alioquin vnio prędicta eluſoria redderetur, & inutilis Præpoſito, ſi reſidendo in Cathedrali, in qua tam de iure, quam ex conſuetudine illius patriæ reſidere tenetur, nõ poſſet inde etiam percipere omnes fructus ſibi, vti Præpoſito Collegiatæ, aſſignatos in vnione prædicta.

Nec etiam obſtat, quod quatenus Ægidius non teneretur reſidere in dicta Collegiata ratione Præ-
3 poſituræ, attamen videatur teneri ratione canonicatus, eidem Præpoſituræ vniti, & annexi; Quoniam, vt ſupra dictum fuit, cum dictus canonicatus acceſſoriè fuerit vnitus, & incorporatus Præpoſituræ, amplius non dicitur extare ille canonicatus, ſed totus transfuſus in naturam Præpoſituræ, quæ ex dicta vnione ditior, & pinguior effecta fuit; nec inde tamen tenetur ad aliqua noua onera, ad quæ prius ante dictam vnionem non tenebatur, niſi in vnione cautum fuiſſet.

Minus etiam obſtat, Præpoſituram Sanctæ Crucis vacaſſe per aſſumptionem Ægidij ad Præpoſituram Sanctæ Mariæ; Quia hoc non iuſtificatur, & ſi iuſtificaretur, quod fuiſſet aſſumptus ad d. Præpoſituram S. Mariæ, quodque illius poſſeſſionem obtinuiſſet pacificè, tunc obiectum vrgeret, niſi Ægidius doceret de ſufficienti diſpenſatione, quia conſtitutio fel. record: Sixti V. circa Præpoſituras Leodienſes, quæ datur per Informantes Decani, & Capituli, non prohibet obtineri ſecundam Prępoſituram, ſed prohibet retineri primam vltra ſex menſes à die adeptæ poſſeſſionis ſecundæ obtentæ; Quod & conſentaneum eſt iuri communi, quo adeptio 2. beneficij prohibita non eſt, ſed retentio vtriuſque *Cardin. Seraph.* deciſ. 774. n. 2. cum aliis.

Quæ dicebantur de iuramento præſtito ab Ægidio in actu adeptæ poſſeſſionis Præpoſituræ Dominis non arriſerunt: quia dictum iuramentum fuit relaxatum à Papa ad effectum agendi; Et quatenus Ægidius ob dictum iuramentum prohiberetur no- 5
mine proprio aliquod petere vltra 40. modia Speltę, non tamen prohiberetur petere nomine Præpoſituræ ad c. Si quis presbyterorum, & ibi gloſ. in verbo Alienator, de reb. eccleſ. non alien. *Rota* in Algaren. diſmembrationis 16. Decembris 1619. corã bo: mem: Cardin. *Sacratto*, & prius in eodem cauſa coram R. P. D. meo *Remboldo*.

Et ita vtraque parte informante deciſum fuit, &c.

Parmen. Penſionis.
Mercurij 5. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Penſio quando fuit reſeruata ſine cauſa, & de conſenſu Titularis, qui erat affinis eius, ad cuius fauorem reſeruata fuit d. penſio, & in litteris reſeruationis fuit appoſitum ſolitum decretum dummodò Titularis, qui conſenſit pẽſioni integrè, & effectualiter ſoluat d. penſionem, alias ea reſeruatio eo ipſo nulla ſit, tunc quãdo agitur contra ſucceſſorem in Beneficio ad effectum ſolutionis d. penſionis, & penſionarius obtineat, quidnam ſit neceſſe probare, & an ad prædictum effectum concludant cõfeſſiones de recepto, & quid ſi ſit vnica.

SVMMARIVM.

1 *Ad Penſionarium ſpectat onus iuſtificandi valorem Beneficij in ſuis literis penſionis narratum, & quidem concludenter, alias penſio alias corruat.*
2 *Penſio, quando fuit reſeruata cum decreto, quod ſi Titularis, qui penſioni conſenſit realiter, & cum effectu cauſa non ſoluerit, reſeruatio ſit nulla, tunc penſionarius id integrè tenetur probare, alias ſucceſſor in beneficio non tenetur ad ſoluendam dictam penſionem.*
3 *Et ad hunc effectum non ſufficit probatio ſolutionis vnius termini, ſed integra, & realis eſt neceſſaria.*
4 *Confeſſio de recepto ſolutionem non probat ad ſinorem eius, qui tenetur docere de vera numeratione nu 5.*
6 *Confeſſio de recepto non releuat, quando ſolutionis probatio debet eſſe realis, & effectualis.*
7 *Confeſſio facta inter Patruum, & Nepotem, & ſic inter perſonas ſuſpectas, inter quas facilè poteſt præſumi ſimulatio, non probat in commodum eorum.*
8 *Penſiones decurſa, quod non fuerint ſoluta, ex quibus arbitrari poſſit.*
9 *Penſionis ſolutio facta à tertio, de cuius mandato non conſtat,*

conſtat, minus releuat, ad hoc vt dicatur ſatisfactũ decreto apponi ſolito in reſeruatione penſionis.

10 *In Penſionem ſoluente pro alia non præſumitur mandatum, niſi concurrant adminicula.*

Rota non ſequitur deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. niſi concurrant adminicula, n. 10

11 *Quietantia quando non dicatur continere veram, & realem ſolutionem; & num. 12.*

13 *Diſpoſitionibus præciſis, eſt plenè, & integrè ſatisfaciendum.*

Deciſio CXXIII.

DOmini reſponderunt, penſionem reſeruatam
anno 1603. in fauorē Franciſci Mariæ ſuper be-
neficio ſimplici S S. Gottardi; Bernardini, & Petri
nullam eſſe. Quoniam illius reſeruatio emanauit ſi-
ne cauſa, & de conſenſu Io: Baptiſtæ Titularis, qui
erat patruus Franciſci Mariæ & in literis penſionis
appoſitum fuit ſolitum decretum, Quod ſi Titu-
laris, qui penſioni conſenſit, eam in vita, & quam-
diu obtinuerit beneficium, non perſoluerit realiter,
& cum effectu, illa reſeruatio prorſus nulla ſit eo
ipſo, & in iiſdem literis valor fructuum beneficij
grauati fuit expreſſus affirmatiuè per aſſenſum in du-
catis 100. auri de Camera, & vltra; Vnde cum hodie
agatur in petitorio ſuper validitate huius penſionis
inter penſionarium, & Bartholomeum ſucceſſorem
in beneficio, qui reſeruationi prædictæ nunquam
conſenſit, penſionario incumbit onus probandi duo
illa; Quorum primum eſt quod valor beneficij nar-
ratus in ſuis litteris penſionis ſine cauſa aſcendat
ad ſummam expreſſam, & quidem plenè & conclu-
denter, alias valore non iuſtificato penſio corruit, vt
firmauit *Rota* in Burgen. penſionis 18. Februarij 1585
5 coram *Gypſio*, & in Spoletana penſionis 16. Ianuarij
1622. coram Reuer. P.D. meo *Vbaldo*; Et tamen de
huiuſmodi valore nulla affertur probatio, cum nec
penſionarius, quamuis pluribus citationibus fuerit
laceſſitus, in formam curauerit.

Alterum autem, quod penſionarius debet proba-
re, illud eſt, quod durante vita Titularis prædeceſſo-
ris, qui penſioni conſenſerat, vel quamdiu ille be-
neficium obtinuit, penſio ſibi fuerit integrè ſolu-
2 ta pro omnibus terminis decurſis tempore eiuſdem
prædeceſſoris, iuxta formam ſupradicti decreti, vt
fuit dictum in Lunen. Sarzanen. penſionis 26 Fe-
bruarij 1616. coram R.P. D. meo *Buratto*, in Lucana
penſionis 21. Aprilis 1617. coram R.P.D. meo *Piro-
uano*, in Fauentina penſionis 11. Nouembris 1620.
coram Reuerendiſs. D. meo *Caualerio*, & in dicta
Spoletana coram R. P.D. meo *Vbaldo*, in qua etiam
ſolutionis probatione Dominis viſus eſt Franciſcus
Maria defeciſſe.

Ad hunc enim effectum non releuat ſolutio vni-
us termini penſionis facta per Ioffredum die 6. De-
3 cembris 1604. vice, & nomine Ioan: Baptiſtæ primi
Titularis abſentis, ac pro termino, vt in inſtru-
mento ſolutionis aſſeritur, maturando in feſto San-
ctiſſimæ Natiuitatis Domini proximè venturo, vt in
Summ. nu. 9. cum quietantia, & confeſſione de alijs
terminis præcedentibus; Nè quoad terminos decur-
ſos non poteſt dici conſtare de ſolutione ex ſola
confeſſione facta de recepto, quæ ſolutionem non
probat ad fauorem eius, qui tenetur docere de vera
4 numeratione, l. Lucius 47. §. Tutelæ. ff. de admini-
ſtrat. & peric. tut. *Bart.* in l. ſi ex cautione in ſecunda
lectura, num. 10. C. de non num. pec. *Natt.* conſil.
543. num. 19. lib. 3. *Alex.* conſil. 131. numer. 6. lib. 4.
Deciſ. Clem. Merlini.
Card. Seraph. dec. 391. num. 2. Et in terminis dicti de-
creti, quod pro illius implemento doceri debeat de
reali, & effectuali ſolutione, nec refragetur con-
feſſio de recepto fuit reſolutum in dicta Lucana 5
penſionis 20. Nouembris 1617. coram R.P.D. meo
Pirouano, in dicta Lunen. Sarzanen. penſionis coram
R. P. D. meo *Buratto*, & in dicta Spoletana coram
D. meo *Vbaldo*; Maximè cum nullis fulcita ſit admi-
niculis dicta confeſſio, ſed immo nonnulla concur- 6
rant, quæ dictam confeſſionem de recepto viden-
tur labefactare; facta enim fuit confeſſio inter pa-
truum & nepotem, & ſic inter perſonas ſuſpectas,
inter quas de facili præſumi poteſt ſimulatio præ- 7
cipue vbi in vtriuſque commodum illa redundat
Rota fuit conſideratum in dicta Lunen. Sarzanen.
coram R.P.D. meo *Buratto*.

Præterea idem Franciſcus Mariæ penſionarius an-
no 1619. in iudicio Parmæ agitato coram Vicario
Curiæ Epiſcopalis pulſauit Ioffredum poſtquam
ſucceſſerat in beneficio, ac pariter fuerat inſtitutus 8
hæres Io. Baptiſtæ primi Titularis, vtroque nomine,
ſcilicet vti Rectorem beneficij, ac vti ad hæredem
prædicti Titularis, vt ipſi penſionario ſolueret libras
267. ratione dictæ penſionis ſibi, vt in petitione aſ-
ſerebatur, debitas tam per Baptiſtam primum Titu-
larem, quam per ipſum Ioffredum in Summ. num. 7.
Quam petitionem Domini arbitrati ſunt, iudicare,
quod non fuerint exacti omnes termini penſionis
decurſi in vita Io. Baptiſtæ, nam alias non fuiſſet a-
ctum pro eis contra ſucceſſorem in Beneficio, & cō-
tra hæredem.

Quoniam ad ſolutionem vnius tantum termini fa-
ctam à Ioffredo de anno 1604. nomine, vt ſupra, Io:
Baptiſta primi Titularis. & ipſo adhuc viuente vi-
ſum eſt Dominis, per illam, cum ſit facta à tertio, de 9
cuius mandato non conſtat, minimè ſatisfieri de-
creto ſupradicto cum potuerit ſupponi perſona ad
ſoluendum; Et *Rota* non ſequitur deciſionem 2. de
cauſ. poſſ. & propriet. in antiq. quod in ſoluente pen-
ſionem pro alio præſumatur mandatum, niſi concur-
rant adminicula *Card. Seraph.* dec. 436. nu 8 & fuit 10
dictum in Spoletana penſionis 21. Iun. 1619. & 1.
Iulij 1620 coram R.P. D. meo *Vbaldo*; Quæ tamen
adminicula hic non dantur.

Nec habita fuit in aliqua conſideratione quie-
tantia facta per Franciſcum Mariam penſionarium 11
die 18. Ianuar. 1611. Ioffredo de omnibus terminis
decurſis tam tempore dicti primi Titularis, quam
tempore ipſius Ioffredi vſque ad terminum Sanctiſs.
Natiuitatis Domini anni 1610. vt in Summ. num. 4.
Nam omiſſis alijs reſponſionibus hæc quietantia,
vt apparet ex lectura inſtrumenti, non continet ve-
ram, & realem ſolutionem, prout requirit decre-
tum, ſed dumtaxat confeſſionem de recepto, per
quam non dicitur ſatisfactum decreto ex ſupra al-
legato.

Demum animaduertebant Domini, quod à Ioan-
ne Baptiſta primo Titulari debebantur ante dimiſ-
ſionem beneficij quinque termini, cum reſeruatio 12
penſionis, cui ipſe conſenſit, fuerit die 5. Ianuarij
1602. ab Incarnatione Domini, vt in Summ. nu. 1. qui
eſt anno 1601. inchoando à Natiuitate, & idem pri-
mus Titularis retinuerit beneficium vſque ad diem
9. Septembris 1605. qua die Ioffredus adeptus eſt
eſt beneficij poſſeſſionem vigore permutationis fa-
cta cum eodem Io: Baptiſta debuiſſe omnino ſol-
uere quinque terminos, quorum vltimus erat Na-
tiuitatis S. Io. Baptiſtæ de menſe Iun. 1605. Pro quo

termino cum nulla detur probatio ſolutionis nec
vera, nec confeſſata nedum de tempore, quo ipſe
primus Titularis poſſedit beneficium, verum neque
13 poſt illius dimiſſionem, quæ facta per plures an-
nos ſuperuixit, conſequenter nullo modo poteſt ex
hactenus deductis dici ſatisfactum dicto decreto,
quod eſt præciſum pro toto tempore vitæ conſen-
tientis penſioni, vel quamdiu beneficium retinuerit,
vt fuit ponderatum in dicta Lucana penſionis 27.
Nouembris 1617. coram R.P.D. meo *Peronano*.

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Romana Pecuniaria.

Luna 10. *Iunij* 1624.

ARGVMENTVM.

Ex lapſu decem annorum ad formam Statutor. Vrbis lib. 1. c. 158. debitor acquirit liberationem & creditum præſcribit, ſuper qua præſcriptione plenè agitur in hac deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 158. habet locum in quocumque contractu etiam iurato.*
2 *Et procedit quoque in debito ex quaſi contractu.*
3 *Et comprehendit etiam forenſes.*
4 *Litis conteſtatio interrumpit præſcriptionem ſtatutariam, & perpetuat actionem ad 40. annos, declara vt n. ſeqq.*
5 *Interpellatio extraiudicialis interrumpit ſtatutariam præſcriptionem.*
6 *Præſcriptio ſtatutaria interrupta per extraiudicialem interpellationem de nouo poteſt inuari.*
7 *In cauſis ſummariis actus factus, qui reſpiciat merita cauſa habet cum litis conteſtationis.*
8 *Præſcriptio ſtatutaria ſi interrupta fuerit iudicialiter, perpetuatur actio ad 40. annos, Declara vt n. 9.*
10 *Præſcriptio ſtatutaria interrupta iudicialiter per Creditorem, qui mandatum obtinuit, ſi poſt illius relaxationem effluxerint anni ſexdecim d. præſcriptioni locus eſt.*
11 *Debitor allegans præſcriptionem ſtatutariam, eſt omninò ſimilis illi, qui docet effectualiter debitum perſoluiſſe.*
12 *Mala fides excluditur elapſis tempore præſcriptionis inducta à ſtatuto, quemadmodum excluderetur, ſi effectualis debiti ſatisfactio fuiſſet probata.*
13 *Solutio quibus coniecturis præſumatur.*
14 *Præſcriptio ſtatutaria Vrbis non habet locum, quando Debitor eſt in mala fide.*
15 *Bona fides præſumitur poſt lapſum temporis præſcriptionis inducta à ſtatuto non ſecus ac præſumatur ſolutio.*
16 *Debitor ſiue poſſeſſor bonæ fidei poſt præſcriptionem completam, non tenetur ad ſolutionem debiti, vel rei poſſeſſæ reſtitutionem, ſi mala fides ſuperuenit.*
17 *Prædicta tamen concluſio non procedit in præſcriptione inducta à ſtatuto Vrbis.*
18 *Præſumptio iuris eſt ſpecies liquidiſſimæ probationis.*
19 *Mercator non præſumitur diù differre exactionem crediti.*
20 *Maximè ſi ſit pauper.*
21 *Negligens non præſumitur is in petendo exequutione mandati, qui in obtinendo fuit diligentiſſimus.*
22 *Solutio præſumitur, quando debitor eſt locuples, & ſolitus ſatisfacere Creditoribus temporis debitis.*
23 *Solutio debiti præſumitur ex eo, quod Creditor viuente Debitore non inſteterit pro ſatisfactione.*
24 *Præſcriptionis interruptio contra principalem non nocet fideiuſſori.*
25 *Quod procedit in fideiuſſore contractus, ſecus in fideiuſſore iudicij, ſeu de iudicatum ſoluendo.*
Declara vt n. 26.
27 *Sententia, & res iudicata de iure communi poſt lapſum 30. annorum non poteſt exequutioni demandari.*
28 *Sententia, & res iudicata in Vrbe non poteſt exequutioni demandari poſt ſexdecim annos ſtante ſtatuto, quod poſt lapſum tanti temporis ſolutio præſumitur facta.*

Deciſio CXXV.

OBtinuerat Octauius de anno 1600. pendente
lite, ſequeſtrari quaſdam pecunias Aloyſij ſui
debitoris, qui propterea Aloyſius pro huiuſcemodi
ſequeſtri reuocatione promiſit, & ſolemniter ſe obli-
gauit ſtare iuri, & iudicatum ſoluere; cui etiam obli-
gationi vti principalis, principaliter, & in ſolidum
acceſſit bo: mem: R.P.D. *Camerinus*, & ſucceſſiuè lite
diu agitata ipſe Octauius creditor tres ſententias
conformes ad ſui fauorem reportauit, In quarum; &
rei iudicatæ executionem obtinuit de anno 1603.
taxari, & moderari expenſas in cauſa factas, Nuper
autem Octauius coram A. C. vrgebat hæredes bo:
mem: *Camerini* ad Iudicati ſolutionem iuxta for-
mam obligationis prædictę. Verum quia hæredes
ipſi nitebantur illum repellere ſtatutariæ præſcri-
ptionis exceptione, pro eius vero parte replicabatur,
illam in præſenti caſu locum ſibi non vendicare,
placuit A C. ſeu R.P.D. eius Locumtenenti Rotam
me proponentem conſulere, An dicta præſcriptio
obſtaret; Et Domini vtraque parte informante hodie
illam obſtare reſponderunt; Cum enim tam à die
obligationis, quam etiam ab anno 1603. quo lata
fuit tertia conformis ſententia, & in vim rei iudicatę
deuentum etiam ad expenſarum taxationem, fuerint
iam elapſi xvj anni, & vltra, vtique intrat diſpoſitio
Statuti, c. 158. lib. 1. quod locum habet in quocum- 1
que contractu etiam iurato, cum vlterius procedat
adimendo fidem inſtrumento, & ſic iuramentum in 2
eo appoſitum remaneat abſque probatione, *Mohed.*
dec. 5. de præſcript. *Put.* dec. 111. lib. 1. in correctis,
Bon. de ſtatut. Vrb. præſcript. gloſ. 29. n. 2. *Surd.* conſ.
361. n. 12. & 13. & fuit dictum in Romana penſionis
domus 16 Ian. 1598. coram Card. *Lancell.* & in Ro-
mana fructuum cenſus 23. Iunij 1603. coram Illu-
ſtriſſ. D Cardin. *Mellino*, & in Romana pecuniaria
23. Febr. 1609. coram bo: mem: *Card: Sacrato*; & pro-
cedit quoque in debito ex quaſi contractu, vt per
Card. Seraph. dec. 730 n. 3. 4. & ſeqq. Comprehendit q; 3
etiam *Forenſes*, vt in Romana Mercedis 17. Martij
1578. coram *Bubalo* & in Ianuen. ſeu Romana pecu-
niaria 20. Iunij 1580. coram Card. *Lancellotto* ſenio-
re, quæ eſt dec. 364. par. 4 diuerſ.

Nec viſum fuit, præſcriptionem huiuſmodi à ſtatu-
to inductam ceſſare ex eo, quod poſt dictam obliga-
tionem Octauius litem contra Aloyſium principa-
lem debitorem per plures inſtantias fuerit proſecu-
tus donec tres conformes vt ſupra, obtinuerit, &
conſequenter actio ad quadraginta annos perpetuata 4
videatur iuxta tex. in l. fin. C. de præſcript. 30. vel 40.
annorum

annorum, vbi *Socin.Iaſ.*& cæteri Scribentes notant
4 & in terminis Statuti Vrbis tradit *Bon.*vbi ſup gloſ.
21 n 15 *Moder.Bonon.*var.reſol.c.67.n. 8.& ſeqq.li.
2.& firmauit etiam *Rota* dec.86.n.2. par. 1.diuerſ &
coram *Card.Seraphin.*dec.950.n.3.& dec.956.0.1.&
coram *Orano* in Romana Tutelæ de Fabiis 29.Ianua-
rij 1588.& coram R. P. D. meo *Buratto* in Romana
pecuniaria 10.Iunij 1613.

Quoniam pro reſponſione,& concluſionis huiuſ-
modi declaratione,circa quam *Rota* variaſſe videtur
vt monuit R.P.D. meus *Vbaldus* in Romana pretij
viridarij 11.Mart. præteriti diſtinguendi ſunt non-
nulli caſus,per quam diſtinctionem deciſiones om-
nes facilè ad concordiam reuocantur.

Primus caſus eſt, quando præſcriptio fuit inter-
5 rupta per ſimplicem citationem, & iudicialem, aut
etiam extraiudicialem interpellationem,quam ſtatu-
tum ipſum vult ſufficere ad interruptionis effectum;
& tunc licet perſcriptio antea cœpta non continuet,
ita diſponēte ſtatuto prędicto;nihilominus à die ip-
ſius interpellationis noua inchoatur præſcriptio per
aliorum 16 annorum, & ſic tanti temporis lapſum,
6 quanti primo erat complenda,non autem ad longius
tēpus actio perpetuatur, vt poſt *Riccard. Malumbr.*
docet *Bart.*in l.ex hoc edicto,n 5.& ibi *Caſtrenſ.*n.4.
*Iaſ.*n.3. *Alex.*n.11.*Socin.*n.23.*ff.* de eo per quē fact.
erit,*Imol.*in l.2.§. ſi etiam rem, num. 32.*ff.* Pro em-
ptor.*Corn.*conſ.180.in fin.lib.3.& in terminis Statu-
ti Vrbis dicti *Modern.Bonon.*d.cap.67.num.10.*Bon.*
vbi ſupra,gloſ.21.nu 15. & ſeoſit etiam *Rota* coram
*Card.Seraph.*dec.718.n.3.& 6.& in eadem cauſa co-
ram *Orano* 29.Ianuar. 1588. & in dicta Romana pe-
cuniaria 20. Nouembris 1609. coram Card. *Sa-
crata.*

Secundus caſus eſt, quando non ſolum interceſſit
ſimplex interpellatio, ſed fuit etiam deuentum ad li-
tis conteſtationem, vel ad aliquem actum merita
cauſę reſpicientem,qui in cauſis ordinariis conteſta-
7 tionem litis ſequi conſueuit; is enim in cauſis ſum-
mariis, & in quibus lis formiter non conteſtatur,
ipſius conteſtationis vim habet *Card.*in clem. con-
ſtitutionum § fi.in fin.de elect.*Rot.*dec.1.de lit.con-
teſt.in nou.Et in noſtris terminis *Corn.*d. conſ. 180.
n.5 lib.3.*Card.Seraph.*dec.920.nu.3.Et tunc ſi actor
propter aliquos caſus litem abſoluere fuerit præpe-
ditus,ceſſat ſtatuti diſpoſitio,ipſaque actio perpetua-
8 tur ad quadraginta annos iuxta textum in d. l fi.C.
de præſcript.30.vel 40.ann.& tradit *Bart.*in d. l. ex
hoc edicto n.5.& alij relati per *Corn.* d.conſ.180 n.
5.*Petr.Duen.*dicta regula 6.circa fin. verſ. Vnum ta-
men *Bon.*dicta gloſ.21.0.5.& d.*Modern. Bonon.*va-
riar.reſolut.cap.67.numer.9. & 10. lib.2. Quidquid
dixerint *Bald.* in c. non liceat de præſcr. in fin. &
*Alex.*conſ.227.num.4 & conſ.249.num.6. lib.6.qui
ab addentibus vtrobique reprobantur.Et in his ter-
minis loquuntur, & procedunt deciſiones Rotæ ſu-
pra in obiecto relatæ;tunc enim creditor negligens
9 dici, vel de eius credito iam ſatisfactus præſumi
non poteſt, cum non fuerit in eius poteſtate litem
finire, & creditum ipſum, cuius ſubſtantia, & exi-
ſtentia, adhuc ſub Iudice in dubium reuocabatur,
exigere.

Tertius caſus conſiderari poteſt, quando creditor
non fuit litem conteſtatus animo illam ad finem per-
ducendi, nec fuit propter potentiam forte fugien-
tis debitoris, vel propriam imbecillitatem, aut alio
caſu impeditus,ſed propter meram negligentiam ad
10 expeditionem minime deueniri curauit,& tunc talis
litis conteſtatio, licet præſcriptionem interrum-
pat,cum ad hunc effectum iuxta ſtatutum prædictū
ſufficiat ſola, & ſimplex citatio, ſeu interpellatio
etiam extraiudicialis, vt dixi, tamen ad actionis
perpetuationem prodeſſe non videtur Vt firmauit
gloſ.in c.placuit,il ſecondo §.poteſt in Verbo inter-
rupta verſ.Ei tamen tantum 16. q. 3. per textum in
dicta l.fi.ducto argumento à contrario ſenſo *Abb.*in
c.illud nu. 24.verſ.Et inde ad limitationem de Præ-
ſcript.*Rom.*in d.l.ex hoc edicto in princ.n.6.verſ.Eſt
hic vnum dubium ff.de Eo per quem fact.vbi gloſam
in d.c.placuit ſingularem appellat.*Iaſ.*in §. pœnales
quoque n.134.Inſtit.de Action.*Socin.ſen.*regula 308.
In ſecunda Falleot.*Curt.ſen.*de Sequeſtr. q.2.nu.57.
Et optime intrat ſatisfactionis præſumptio inducta
à ſtatuto;non enim eſt credendum,quod abſque vllo
prorſus impedimento litem proſequi, & ſuum exi-
gere neglexiſſet,niſi fuiſſet iam ſatisfactus,vel in rei
veritate ſe minime creditorem, aut malum ius foue- 11
re cognouiſſet.

Quartus denique eſt caſus, quando poſt litis con-
teſtationem reus agnoſcendo bonam fidem liti ceſ-
ſit,ac debitum faſſus fuit,vel terminum ad ſoluendū
ſuſcepit, vel actor ad ſui fauorem mandatum exe-
cutiuum,aut ſententiam & rem iudicatā obtinuit,&
poſtea idem actor tacuit per XVI. annos, & tunc
præſcriptioni ſtatutariæ locus eſt; quoniam licet in
terminis ſtatuti ſimpliciter diſponentis, quod actio
certo temporis ſpatio tollatur, vel quod qui debitū
non petierit infra tale tempus cadat à iure ſuo, &
amplius audiri non debeat, præſcriptio ipſa in hu-
iuſmodi caſu propter malam fidem debitoris ex pro-
pria obligatione conuenti, & ſcientis ſe debere,ceſ-
ſare videatur iuxta tradita per Canoniſt. in c. fi. de 12
præſcript *Balb.*de præſcrip.2. p.3. partis principalis
qu.14.n.2.& 3.*Couarr.*in regula Poſſeſſor 2.p.§.11.n.
3.Card.*Seraph* dec.614.n.1.& dec. 632. n. 1. & 3. &
dec.740.n.1. Nihilominus in terminis ſtatuti Vrbis
aliud eſt dicendum;illud enim non tollit directè, &
immediate ius, vel actionem creditori competen-
tem,ſed ſtante illius negligentia & taciturnitate per
XVI.annos inducit prę́ſumptionem ſatisfactionis,&
ſolutionis; qua præſuppoſita inſtrumenta quæcum-
que, & ſcripturas tam publicas, quam priuatas vult,
nullam fidem mereri, nullumque ſortiri poſſe iuris,
aut executionis effectum, vnde cum poſt dictum
tempus ex iuris præſumptione per dictum ſtatutum
inducta debitor, qui eam allegat, ſit omnino ſimilis
illi,qui docet, effectualiter perſoluiſſe totum id, ad
quod erat obligatus:Vt per *Modern.Rom.*diſcept.fo-
renſ.c 52.n.18 certum eſt, non poſſe amplius conſi-
derari malam fidem,ſed illam omnino excludi,que- 13
madmodum excluderetur, ſi ex publica, vel priuata
ſcriptura, aut teſtium depoſitionibus,vel alio proba-
tionis genere quam ex ſola iuris præſumptione ſo-
lutio,ac ſatisfactio ipſa effectualis probata fuiſſet Vt
fuit reſolutum in Romana tutelæ 29.Ianuarij 1588.
coram *Orano* & in dicta Romana pecuniaria 20.
Nouembris 1609 coram Cardin.*Sacrato.*

Quinimmo ſtatuti prędicti diſpoſitio,& ſolutionis
præſumptio fortius vrget, quando creditor iudicia-
liter debitorem pulſauit, & mandatum executiuum
contra illum relaxari obtinuit,aut plures conformes
reportauit,& in vim rei iudicatæ ad expenſarum etiā
taxationem fuit deuentum:Tunc enim multo magis
eſt veriſimile, quod debitor videns, omnes fugæ
vias eſſe præcluſas,ad vlteriores expenſas, & mole-
ſtias euitandas, & ob paratæ executionis timorem.

debitum perſolnere, & creditori ſatisfacere cura-
uerit, Et etiam valde rationi diſſentaneum eſt, quod
creditor, qni fuit adeo diligens in petendo & man-
datum executiuum, vel rem indicatam, præſertim ex
14 plnribus conformibus, non ſine magno labore, &
expenſis, vt in propoſito, reportanit per XVI. anno-
rum ſpatium, ita ignauius, ac iners poſtea fuiſſet, vt
ſententiarum, & mandati executionem prætermi-
ſiſſet, ſi à debitore non fuiſſet ſatisfactus, Nec in hu-
iuſmodi caſu tam ſupinæ negligeutiæ iuuare ſe po-
teſt diſpoſitione dictæ litteræ ſi. cum fuerit in eius
poteſtate debitum eaigere *l*.1.§.ſocius ff. de Vſur. l.
poſt rem indicatam & ibi *Bart*.ff.de triud.l.ſi contra
maiorem C de appell. & optime fuit ponderatum in
dicta Romana pecnniaria coram Card. *Sacrato*.

Veriſſima igitur eſt concluſio quod ſtatutaria Vr-
bis præſcriptio locum non habet, quando debitor eſt
in mala fide, ſed mala fides ad obtinendum in fo-
ro exteriori debet per creditorem, qui ſuum credi-
tum per XVI. annos petere neglexit probari non ſo-
lum attendendo, debitorem fuiſſe à principio pro-
priæ obligationis, & debiti conſcium, ſed etiam
docendo, illum ſciuiſſe, obligationem ipſam per-
duraſſe, nec fuiſſe in rei veritate mediante ſatisfa-
ctione extinctam; alias enim quemadmodum
poſt dicti temporis lapſum præſumitur facta ſolu-
15 tio, ita etiam præſumitur bona fides Vt per *Gabr*.
concl.4 numer. 28. & 29. de præſcript. & *Rot*. in di-
cta Romana pecuniaria coram bo: me. Card *Sacrato*.

Immo, quod plus eſt mala fides magis excludit
effectum prædicti Statuti Vrbis. quam iuris commu-
nis vel alterius ſtatuti præſcriptionem ſimpliciter
ducẽtis; nam in terminis iuris cõmunis vel alterius
16 ſtatuti, ſi mala fides ſuperueniat poſt præſcriptionem
completam, debitor, ſiue alienæ rei poſſeſſor debi-
tum perſoluere, aut rem ipſam reſtituere non tene-
tur, ſed poteſt licite retinere etiam in foro conſci-
entiæ, quia illius dominium legis authoritate iam
legitime acquiſiuit iuxta communem opinionem
Theologorum, & Canoniſtarum, quam tenet S.
Thom. quodlib. 12. art. 24. verſ. Et ideo dicendum
Scott. in 4. Sentent. diſtinct. 15. quæſt. 2. numero 9.
gloſ. 2. in c. Vigilanti, de præſcript. *Caietan*. in ſum.
in verbo præſcriptio *Balb*. de præſcript. 2. p. tertiæ
partis principalis q. 9. per tot. Io. *Medin*. de reſtit. q.
58. *Sot*. de iuſtit. & iur. q. 5. art. 4. *Couarr*. in dicto ca.
Poſſeſſor. p 1. §. 1. nu. 4. & 5. & p. 1. §. 2. per tot. *Franc.*
Sarmien. lib. 2. *Select*. interpret. cap. 10. *Fachin*. lib. 1.
contrAou. cap. 64 verſ. Sed contraria *Molin*. de Iuſtit.
& iur. tract. 2. diſput. 61. col. 2. verſ. Procul dub. 6 &
infra *Leſſ*. de Iuſtit. & iur. lib. 1. cap. 6. dub. 17. nu. 50.
17 Quod ſecus eſt in terminis ſtatuti Vrbis, quod non
tollit actionem, vel obligationem, ſed probationem
tantum præſumendo ſolutionem; Vnde ſi poſt lap-
ſum XVI. annorum debitor conſtituatur in mala fi-
de, non ſolum tenetur in foro conſcientiæ, ſed etiam
in foro exteriori cogi poterit ad ipſius debiti ſolu-
tionem, quod nondum fuit ſolutum, ſi ipſa mala fi-
des, & rei veritas ab ipſo creditore ſufficienter pro-
betur; Tunc enim ceſſante ſolutionis præſumptione
ceſſat quoque ſtatuti diſpoſitio Vt in eodem expreſ-
ſe cauetur, & conſiderauit *Rot*. d. dec. 764. n 4. in fin
p. 4. diuerſ.

Sed quoniam, vt dicebatur, ex prædictis patet, de-
bitorem ſtatutariæ præſcriptionis exceptionem obij-
cientem in effectu dare de ipſius debiti ſolutione
probata ex iuris præſumptione, quæ eſt ſpecies liqui-
18 diſſimæ probationis l. licet & ibi *Doct*. ff. de leg. 1.
l. ſi tutor C. de peric. tutor. *Bart*. in l. illa. ff. de verb.
obligat. *Bon*. de Stat. *Vrb*. præſcript. gloſ. 14. num. 2
& ſeqq. apertè ſequitur, illum eſſe tutiſſimum, ita ut
creditor omnino eſcluſus remaneat, niſi ipſe pro-
bationis onus ſuſpiciendo doceat in rei veritate ſo-
lutionem non fuiſſe factam vel per legitimas pro-
bationes, vel per aliquam contrariam præſumptio-
nem præponderantem præſumptioni ſtatuti Vt in ip-
ſo ſtatuto expreſſe cauetur & dixit *Rot*. d. dec. 764.
in fin. & *Bon*. d. gloſ. 14. nu. 3. & *Gabr*. conſ. 148. nu.
10. & 13. lib. 2.

In propoſito vero non ſolum aliqua huiuſmodi
præſumptio præponderans in contrarium non ad-
ducebatur, ſed immo potius dicta ſolutionis præſũ-
ptio per ſtatutum inducta pluribus alijs, & quidem
vrgentibus coniecturis coadiuuabatur. Quarum
prima deſumebatur ex qualitate perſonæ credito-
ris qui eſt mercator, & conſequenter non eſt credẽ-
dum, tamdiu ſui crediti exactionem diſtuliſſe Vt in 19
ſpecie tradit *Pariſ*. conſ. 83. n. 27. lib. 1. & conſ. 137.
nu. 3. lib. 4. Præſertim ſtante infortunio, quod annis
præteritis ei in mercatura contigit *Alex*. conſ. 183.
num. 14. verſ. Et hanc partem lib. 6. *Afflict*. dec. 13. n. 20
15. verſ. Quia reſpondetur *Surd*. dec. 105. n. 3.

Secunda coniectura reſultabat ex maxima dili-
gentia adhibita in procurando cautionem de ſtan-
do iuri, & iudicatum ſoluendo & in reportando tres
ſententias conformes, & ad expenſarum etiam ta-
xationem deuenire curando; ideo non præſumitur,
quod fuerit negligens in petendo effectualem ipſius
rei iudicatæ, & mandati executionem, quem appa-
ret, in obtinendo fuiſſe diligentiſſimum Vt arguit
Afflict. dec. 13 n. 19. *Pariſ*. d. conſ. 83. n. 27. & conſ. 137.
n 13. lib. 4. *Muſcard*. de probat. concl. 1319. n. 28.
Surd. dec. 104. n. 2.

Tertia coniectura deſumitur ex qualitate non ſo-
lum principalis debitoris per tres ſententias con-
formes, vt ſupra, condemnati, ſed etiam dicti D. Ca-
merini fideiuſſoris, vterque enim erat vir ingenuus,
locuples, ac ſoluendo, & præſertim ipſe fideiuſſor, 22
& ſtata die, quod debebat, ſolnere conſueuerat Vt
in terminis poſt *Pariſ*. dicto conſ 83. nu. 19. *Bertazz*.
conſ. ciuil. 118. n. 3. argumẽtatur *Surd*. d. dec. 105. nu. 1.

Quarta denique, quia dictus creditor dictarum
ſententiarum, & rei iudicatæ executionem diſtulit
in tempus, quo tam dictus principalis debitor, quam
fideiuſſor de veritate informari mortui ſunt, quod 23
in propoſito ponderat *Afflict*. dicta dec. 13. nu. 21.
verſ. 9. & num. 22. *Grammat*. dec. 103. num. 39. in fin.
Pret. cõſ. 68. n. 1. & ſeqq. *Menoch*. li. 2. præſũp 92. n. 7.

Præterea viſum fuit, aliquibus ex Dominis, om-
nem difficultatem ceſſare ex eo, quia de anno 1605.
per rem iudicatam, & expenſarum taxationem lis
fuit finita, & ex tunc fideiuſſor prædictus de iudica-
tum ſolnendo cœpit eſſe efficaciter debitor qui an-
te rem indicatam ad aliquid perſolnendum cogi nõ
poterat; & conſequenter à dicto tempore cœpit ad
illius fauorem currere præſcriptio, quam certum eſt
nunquam poſtea fuiſſe interruptam, cum nullam fa-
ctam fuiſſe appareat iudicialem, vel extraiudicialem
interpellationem, & conſequenter quidquid eſſet
quoad principalem debitorem clare patet, quoad
ipſum fideiuſſorem interruptionis, & prætenſæ per-
petuationis quæſtionem locum ſibi vendicare non
poſſe: quamuis enim concluſio illa, quod interruptio
præſcriptionis contra principalem non nocet fide- 24
iuſſori, quam firmant gloſ. in l. cum quis §. ſi quis, &
ibi etiam *Bart*. num. 5. ff. de ſolut. idem *Bar*. in l. fide-
iuſſor

iuſſor. §. fi. ff. *Mandat. Alex* in l mora rei ff. de verb. ob ig *Petr. Daen*, dicta reg. 6. in fin. verſ quod tamen inte ligendo *Guid. Pap.* deciſ. 416. n 12. *Balb.* de præſcript. 5. p. 6. partis principalis n 47. & ſeqq. *Modern. Aretin.* de fideiuſſor. 2. p. principalit §. 6. n. 2. & ſeqq. Et in terminis ſtatuti Vrbis *Puc.* deciſ. 500. lib. 2. per
25 tot. in correctis, procedat ſolum in fideiuſſore contractus, ſecus vero in fideiuſſore iudicij, ſeu de iudicatum ſoluendo Vt poſt *Bald.* in leg. tam mandatori num. 25. C. de non num. pec. *Angel.* in L. gr ge §. tiam verſ. Simili diſtinctione ff. de pignor. diſtinguit, & limitat *Balb.* dicta 3 parte principali ſub nu. 49. & 50. verſ Limitatur ſecundum *Baldum*, Nihilominus limitatio huiuſmodi procedere videtur, quando fideiuſſor iudicij vellet iuuari præſcriptione cœpta ante litem motam, & contenderet, illam quoad ipſum non fuiſſe interruptam per litis conteſtationem factam contra principalem, quemadmodum non interrumpitur quoad fideiuſſorem contractus; non autem quando iſte fideiuſſor iudicij opponit de præſcriptione inchoata in illius perſona poſt ſententiam, & rem iudicatam, & ſic à die, quo cœpit eſſe vere, & efficaciter debitor, & ſucceſſiuè compl ta per lapſum temporis à iure communi, vel
26 ſtatuto præfiniti, prout accidit in præſenti; Et ratio diſparitatis videtur euidens, quia primo caſu cum ſententia lata contra principalem mandetur recta via executioni contra fideiuſſorem iudicij Vt per *Bald.* ſuo d. n 50 & ſic contra ipſum non requiritur alia particularis interruptio, d cere non poteſt, actionem fuiſſe præſcriptione ſublatam ob interpellationis, ſiue interruptionis defectum; Nec poteſt creditor dici negligens, qui ante obtentam ſententiam condemnatoriam contra principalem non potuit fideiuſſorem vrgere, vt iudicatum ſolueret iuxta formam ſuæ obligationis; In ſecundo vero caſu noua illa præſcriptio ad fideiuſſoris fauorem cœpta à die, quo eius obligatio fuit purificata, ipſeque efficaciter debitor eſſe cœpit, non poteſt dici interrupta per a-
27 ctus factos antequam illa currere incœpiſſet; Et creditoris negligentia eſt inexcuſabilis, dum poſt rem iudicatam tamdiu diſtulit, & fideiuſſorē iudicij tam efficaciter obligatum nunquam per XVI. annos, & vltra pulſauit, Et bene intrat ſatisfactionis præſumptio per ſtatutum inducta ex ſuperius deductis.

Et prædicta etiam confirmabantur ex eo quia quemadmodum ſententia, & res iudicata de iure
28 communi poſt lapſum triginta annorum executionem nō poteſt demandari *Afflict.* dec. 245. in fin. & dec. 345. & vtrobique *Vrſil. Tiraq.* de retract. lign gloſ. fi. nu. 32 *Roy.* dec. 689. nu. 5. p. 1. recent. Ita nec etiam poſt XVI. annos ſtante d. ſtatuti diſpoſitione ac præſumptione ab eo inducta.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Confiſcationis.
Veneris 14. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

In hac vberrima, & magiſtrali deciſione doctè, & eleganter diſcutitur, & reſoluitur, quod quando quis perpetrat tale delictum, cuius vigore omnia eius bona fiſco applicata fuerūt, dato, vt ſuperueniat Principis plenaria abſolutio, non ſolum recuperat bona, quæ adhuc ſunt apud fiſcum vel in tertium translata, ſed etiam illa bona, quæ à Barone d. Principis fuerunt capta, & confiſcata.

Et egregie pariter ventilatur, quod pœnæ, nec nō confiſcationes, quæ proueniunt ex contrauentione conſtitutionum ſupremi Principis ſpectant ad fiſcum d. Principis, non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in eius Territorio bona ſubditi condemnati poſita reperiantur, cum pœna, & confiſcatio ſpectet ad illum Principem, cuius maieſtas læſa fuit.

SVMMARIVM.

1 *Condemnatus cuius bona, fiſco fuerunt decreta, & aſſignata, ſi Principis Beneficio fuerit plenarie reſtitutus, recuperat bona.*
2 *Nedum penes fiſcum adhuc exiſtentia, verum etiam bona à fiſco in alium tranſlata, & alienata.*
Quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſſima.
3 *Principis reſtitutio quando dicatur ampliſſima.*
4 *Verbum, reſtituit, importat plenariam gratiam.*
5 *Verba, ad eum, in quo antea erat ſtatum, poſita in reſtitutione condemnati, important retrotractionem ad tempus ante ſententiam, & omnem delicti memoriam delet.*
6 *Verba plenariè integrauit, quid importent.*
7 *Verba in omnibus per omnia, quid inferant.*
8 *Gratia reſtitutionis facta à Principe quando multò magis eſt dicendam, quod eſt plenaria.*
9 *Fiſcus quilibet in ſuo Territorio confiſcat bona condemnati.*
10 *Gratia Principis non retrotrahitur in præiudicium tertij ab eo præſertim cauſam non habentis.*
11 *Gratia debet interpretari vt ipſum concedentem, non aut tertium lædat.*
12 *Reſtitutio condemnati conceſſa à Papa non extenditur ad bona exiſtentia in Territorio Baronis, & illius fiſco applicata.*
13 *Condemnatus quando quis eſt ob crimen receptionis bannitorum, confiſcantur ei omnia ſua bona.*
14 *Officiales Papæ in caſu criminis receptionis bannitorum poſſunt agere etiam contra ſubditum Baronis, & Principis.*
15 *Princeps ſupremus poteſt vel ratione Dominij directi vel illius ſupremi, & alti in ſubditos ſui vaſalli procedendo, & mulctando, iuriſdictionem exercere.*
16 *Princeps Vaſſallo nunquam cenſetur tantam iuriſdictionem attribuiſſe, quin maiorem apud ſe retinuerit.*
17 *Pœnæ, & confiſcationes, quæ proueniunt ex contrauentione conſtitutionum, Papæ ſupremi Principis quidquid eſſet in aliis pœnis iure communi impoſitis ſpectant ad fiſcum Pontificium.*
18 *Non autem ad fiſcum Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius Territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint.*
21 *Pœna, & confiſcatio debet ſpectare ad illum Principem, cuius Maieſtas fuit læſa.*
22 *Pœna cedit lucro eius, qui læditur, vt is iniuriæ ſuæ habeat vltionem.*
23 *Subditus Baronis, ſi non compareat ad iuſſum Principis Superioris, contumaciæ pœna applicanda venit principi, non autem feudatario.*
24 *Bannitorum receptatoris ſecundum Bullam Sixti Quinti dicuntur rebelles, & Rei læſæ Maieſtatis.*
25 *In crimine læſæ Maieſtatis bona applicantur fiſco ſuperioris læſi, non autem Principis inferioris, & feudatarii & n. 28.*
26 Natt. *conſ. 580. n. 12. & 17. & ſequacium opinio an ſit vera; & declaratur n. 17*

29 Roſental *de feud.c.5.concl.4.n.6. declaratur.*

30 *Authoritatem Principis ſupremi quando quis dicatur offendiſſe.*

31 *Principis ſupremi gratia, quando eſt plenaria, tertia etiam præiudicat.*

32 *Papa in õnibus locis ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico, vel habet ius domiũ directi tanquam in bonis feudalibus. Vel ſaltem illud ſupremum, quod altum dominium appellant Doctores, & quid nunquam à ſupremo Domino cenſetur abdicatum.*

34 *Fiſcus dicitur acquirere bona confiſcata ex titulo lucratiuo.*

35 *Condẽnatus ſi plenariè reſtituatur à ſupremo Principe, recuperat etiam bona per Baronem confiſcata.*

36 Anchar. *in conſ.161. nu.2. & 3. & ſequacium opinio quando non procedat, & nu.49.*

37 *Principis voluntas deprehenditur ex verbis vberrimis, & ponderoſis.*

39 *Bulla Sixti V. contra receptatores bannitorum confiſcat, & applicat eorum bona fiſco Pontificio.*

40 *Bannitos receptans de iure communi non confiſcantur eius bona.*

41 Anton. Theſaur. *in additio. ad deciſ.* Theſaur. Patr. 132. *num.* 31. *&* Peregr. *conſ.* 25. *nu.* 13. *lib.* 5. *reijciuntur.*

42 *Fiſci appellatione comprehenditur etiam fiſcus feudatarij, & Baronis, quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetrato.*

43 *Interpretatio violenta & verbis, ac menti proferentis plurimum diſſentanea omninè reijcienda eſt.*

44 *Princeps ſi abſoluat condemnatum, & iubeat, vt bona per eius fiſcum cõfiſcata, & incorporata reſtituantur, non debet agrè ferre Vaſſallus d. Principis, quando bona etiam ipſe confiſcauit, ſi ea reſtituere teneatur.*

45 *Integratio Principis tantundem reſtituit, quantum condemnatio Iudicis abſtulit.*

46 *Per Reſtitutionem Principis ſententia perimitur, & cauſa reducitur ad non cauſam.*

Radix infecta, inficit quod ab ea immediatè deriuatur.

47 *Bannitus reſtitutus à Principe recuperat bona etiam, quæ ad tertium in vim ſententiæ condemnatoriæ immediatè peruenerunt.*

Vtputa feudum per condemnationem Domino, vel Agnatis apertum, & alia per alias perſonas in executionem ſententiæ occupata.

50 *Bannitus reſtitutus à Principe, quando ſine dubio recuperet omnia ſua bona, & nu.* 51.

Deciſio CXXV.

RESponſum fuit gratiam reintegrationis, & reſtitutionis iuſſu Sanctæ memoriæ Gregorio XV. conceſſam Petro Vanniò antea in foro Reuerendiſſimi D. Gubernatoris Vrbis ob receptationem bannitorum in contumaciam condemnato in pœnam vitæ, & bonorum confiſcationis comprehendere etiam ipſa bona, quamuis ibi expreſſe non ſit facta mentio bonorum. Quoniam, quidquid ſit de ſimplici gratia, quam indulgentiam, ſeu diſpenſationem appellant Doctores, certa, & conſtans eſt concluſio condemnatum, cuius bona fiſco fuerunt decreta & aſſignata, ſi principis Beneficio ſit plenarie reſtitutus, & reintegratus recuperare nedum bona penes fiſcum adhuc exiſtentia ſecundum doctrinam *Bart.* in l.1. in princ & in l.2. num.4. C.de Sent.paſſ.& cæterorum ibi ſcribentium, & in l. 2. *Gallus* §. & quid ſi tantum ff de liber.& poſthum.& præcipuè *Claud.Aquenſ.* nu.34. *Felin.* in c.inter quatuor num.6 verſ.Et dixit de *Maioris.*& obed. *Pariſ.* conſ.1.n.37.lib.4. *Rol.* conſ.43.nu. 27 & ſeqq lib.4. *Port.Imol.* conſ.48.nu.7.& infinitos prope cumulant *Peregr.* de Iure fiſ.i lib.5. tit. 2.n.22.23.& ſeq. *Farinac.* in Praxi q.6.nu.28.verſ. *Limita* p.& nu. 32.39.& ſeqq. *Maſtrill.* in Comment. ad indult.gener.c 20. nu.11.12.& ſeqq. *Sfort. Odd.* de reſtit.in integr. q.99 art.4.n.26 & 31.verſ. Sed vel ipſe, & hanc opinionẽ amplexa eſt *Rota* in Vrbeuetana hæreditatis 3. Aprilis 1620 coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Manzanedo.*

Verum etiam bona à Fiſco in alium tranſlata, & alienata, quando ipſa reſtitutio pleniſſima eſt *Dec.* in
c.quia diligentia num.8.verſ.Limitari tamen poteſt 2
de elect. *Felin.* in d.c.inter quatuor nu.6. *Aquen.* in d.§.& quid ſi tantum nu. 31.verſ hanc tamen *Pariſ.* d conſ.1.n.29.37.& 51.lib.4. *Rolan.* d.conſ.45. n 21. & ſeqq.lib.4. *Laderch.* conſ.94.n.4. *Fachin.* conſ.15. num.33.& 37.lib.1. *Peregr.* d.lib.5.tit.2.n.55. de Iure fiſci *Maſtrill.* d.comment.cap 22.n.45 *Odd.* de reſtit. in integr.d.q.99.art.12.n. 108.& ſeqq. *Farinac.* d.q. 6.nu.38.& dixit etiam *Rot.* coram bo: me: Card. *Seraph.* dec.998 n.9.& in d. Vrbeuetana coram Reuerendiſſimo *Patriarcha.*

Quod autem plenaria fuerit reſtitutio conceſſa
Petro, immo pleniſſima, ſatis ex illius lectura dig-
noſci poteſt, quæ vberrimis, ac prægnantiſſimis ver- 3
bis, & clauſulis concepta fuit, & ex illis præcipue,
Omnem reatum, & pœnam remiſit & condonauit, &
penitus annullauit, ipſumque ad patriam, famam gradus, & honores reſtituit, & ad eum, in quo antea erat, ſtatum in omnibus & per omnia, & plenarie reintegrauit, proceſſumque, & ſententiam contra eum formatum, & latam cum omnibus inde ſequutis tam in ſupradicta curia, quam alibi omnino caſſari, & penitus aboleri mandauit; quippe ſolum illud verbum, Reſtituit, huiuſmodi plenariam gratiam im-
portaret aptam, & efficacem quidem, vt reſtituto 4
ius competat bona vendicandi vndecumque reperirentur Vt in l.1.C.de Sent.paſſ.& reſtit.ibi Vt autem ſcias quid ſit in integrum reſtituere, honoribus, ordini tuo, & omnibus cæteris te reſtituo, & notant
etiam *Doct.* ibi & in l. fi. C. eodem & *Odd.* eodem 5
tract.q.93.nu.1.& ſeqq. *Maſtrill.* eodem comment. cap.20.nu. 14 & cap.18.n 8 & multos congerit *Farinacc.* d.q.6.num. 31. Iunctis præſertim aliis verbis, Ad eum in quo antea erat ſtatum; quæ important retrotractionem ad tempus ante ſententiam, & omnem delicti memoriam (ad inſtar abolitionis amneſtiæ) delere videntur; Nec non verba illa, Plenarie
reintegrauit, aptiſſima ſunt vt facultatem reſtituto 6
attribuant conſequendi bona etiam penes Tertium exiſtentia *Pariſ.* d.conſ.1.num.37.lib.4. *Rol.* conſ.45. n.30.& 32.lib 4. *Bruner.* à Sole q.19 n.61. *Odd.* d.q. 93.n.10. *Maſtrill.* d.c.22.nu.45. Prout & illa, In omnibus & per omnia, idem inferunt quemadmodum
adnotarunt *Rol.* loco præalleg.nu.17. *Port.Imol.* conſ. 7
48.n 7. Et iidem eamdem vim habent verba illa poſtrema quibus cauetur, proceſſum, & ſententiam, & omnia inde ſecuta aboleri, & caſſari *Bald.* in d.l.fi.
C.de Sent.paſſ. cum alijs relatis per *Odd.* d.q.93.nu. 8
16.& ſeqq. *Peregr.* de Iure fiſci lib.5.tit.2.n.23. *Farinacc.* d q.6.nu.18.& ſeq. & *Maſtrill.* ſæpe alleg.c.20. n.13.& c.22.n.45.verſ. Idem ſi dixiſſet & *Rota* in d. Vrbeuetana hæreditatis coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Manzanedo*; Cũ igitur quælibet ex clauſulis prædictis ſit de ſe ſufficiens ad oſtendẽdũ, gratiã fuiſſe plenariã, ad effectũ, de quo agitur, abſq; dubio

multo

multò magis ſufficere debent omnes illæ ſimul congeſtæ.

Neque obſtare viſum fuit, quod prędicta rectè
procedant quoad bona confiſcata, & aſſignata fiſco
9 Pontificio, & penes ipſummet fiſcum, vel etiam pe-
nes tertium ab eo cauſam habentem exiſtentia, ita vt
ipſius Pontificis ſequuta gratia reſtitutoria merito
bona huiuſmodi reuerterentur ad reſtitutum, nô au-
tem quoad bona exiſtentia in Territorio Scandiliç,
& applicata fiſco Excellentiſſimi D. Ducis Vrſini Ba-
ronis in Caſtro prędicto fiſcum habentis, & quidem
iuſtè, ex quo regulariter quilibet fiſcus confiſcat bo-
na in ſuo Territorio exiſtentia l. quicumq; §. vniuer-
ſi verſ Quid ſi fecerint C. de Hæret. Et ſic quod gra-
10 tia Pontificis non trahatur ad præiudicium tertij, ab
eo præſertim cauſam non habentis, prout ſemper
Principis decretum, & beneficium debet interpræ-
11 tari, vt ipſum concedentem, non autem tertium læ-
dat c. quamuis de reſcript. quem textum aureum ad
hoc appellat *Odd.* de teſtib q. 99. n. 41. verſ. quæ côcl.
Fachin. d. conſ. 15. nu. 3. lib. 5. Et in terminis quod re-
12 ſtitutio conceſſa à Papa non extendatur ad bona e-
xiſtentia in Territorio Baronis, & illius fiſco appli-
cata tradidit *Anchar.* conſ. 16. in 1. dub. n. 2. 3. 4 & 5.
Decian. tract. crim. lib. 5. tit. de Abolit. n. 58. cum mul-
tis relatis per *Marill.* in prædicto comment. ad in-
dult. general. cap. 21. n. 5. Quoniam obiectum mulus
tolli poſſe videbatur, &c.

Primo pro reſponſione obiecti in dubium reuo-
carunt Domini. An verum ſit aſſumptum illud, quod
nempe per Excellentiſſimum D. Ducem Vrſinum iu-
13 ſtè potuerint confiſcari aliqua bona; quoniam licet
Petrus de pluribus criminibus fuerit inquiſitus in
foro D. Gubernatoris Vrbis, attamen ſententia con-
demnatoria vim tantùm facit ſuper receptatione
bannitorum, quæ ſolummodò à conſtitutionibus
Summorum Pontificum h c pœnâ interdicitur, &
plectitur, in alijs verò criminibus loquitur dubitati-
14 uè per verbum, Forſan. Vnde quemadmodum Offi-
ciales Papæ potuerint de tali receptatione quęſtio-
nem agere etiam contra Subditum Baronis, & Prin-
cipis inferioris Vt cautum eſt in conſtitutione fœli-
cis recordationis Sixti V. quę eſt in recenti *Bullario*
in ordine 6. § 8 incipien. Duces quoque, Quod in
terminis dictæ Bullæ nullam habere difficultatem
monuit D Io. Baptiſta Spado olim Aduocatus Con-
ſiſtorialis. & quidem primarius in Opuſculo de Iu-
riſdictione Baronum Status Eccleſiaſtici num. 61. Et
etiam de iure communi Princeps Supremus poteſt
vel ratione dominij directi, vel illius ſupremi, & alti
in ſubditos ſui Vaſſalli procedendo, & mulctãdo iu-
15 riſdictionem exercere ad textum in c. dudum §. nos
igitur de præben. in 6. & ita tradiderunt *Affl.* in c 1.
§. vt autem notab. 9. de Pact. iuram firmat. *Nat.* conſ.
487. n 23. 24. & ſeqq & 580. n. 1. & latè *Menoch.* côſ.
604. n. 15. 16. & ſeq. vſq. ad 26. *Pancirol.* conſ. ſeq. 605.
n. 6. & ſeq. inter conſ. *Menochij* plenè *Surd.* conſ. 152.
n. 17. nunquã enim Princeps Vaſallo tantam iuriſdi-
16 ctionem attribuiſſe cenſetur, quin maiorem apud ſe
retinuerit d. c. dudum §. nos igitur *Menoch.* vbi ſupra
n. 58. & alij ſuprà cumulati, ita pariter pœnæ, & con-
fiſcationes, quæ prouenerunt ex inobedientia, & cô-
trauentione conſtitutionibus Papę Supremi Princi-
pis (quidquid eſſet in alijs pœnis à iure communi im-
poſitis) ſpectare, & deberi videtur fiſco Pontificis tã-
17 quam Superioris Principis, & dictam receptationé
bannitorum prohibentis, non autem fiſco Baronis,
ſeu Principis inferioris, quamuis in illius Territorio

Deciſ. Clem. Merlini.

bona Subditi condemnati poſita ſint Ita *Bald.* in c. 18
1. col penult. nume. 15. de Capit. qui cur. vend. & ibi
Præpoſit & *Afflict. Aluarot.* in c. 1. §. ſi quis atium in
Verbo Hæreditatem num 12. de Pac. tenen. *Oldrad.*
conſ. 48. n. 1. & ſeq. *Brun.* conſil 31. numer. 18. verſ.
inſuper facit *Natt* conſil. 580. numer 6. & ſeqq. *Rol.*
conſ. 73 n. 13. & 14. lib. 4. *Theſaur.* dec. 250. qui teſta-
tur, ita iudicatum fuiſſe in Senatu Taurinen. vbi ti-
mè *Surd.* conſil. 152. nu. 16 & per tot. *Menoch.* conſil.
604. n. 28. & ſeqq. vſq; in fin. & *Pancirol.* conſ. 605 n.
14. & per tot. inter conſ. eiuſdem *Menochij*, omnium
copioſiſſimè *Anton. Bognalacc.* in reſponſo, quod eſt
impreſſum in calce additionum Antonini Theſauri
ad deciſiones Theſauri patris *Carpan.* ad nou. conſti-
tutiones *Mediolani* tit. de fiſco in cap. Omnium nu.
379. & 482. requiritur *Maſtrill.* dec. 145 num. 10. & 19
ſeqq. Et de Baronibus & Domicellis Status Eccleſia-
ſtici Moderni Tifernates in tract. de confiſcatione
bonorum ca. 21. n 10. Et quod ita ſeruetur in Came-
ra Apoſtolica teſtatus eſt bo. me. *Lomellinus* olim e-
iuſdem Cameræ Apoſtolicæ Commiſſarius genera-
lis, prout in atteſtatione impreſſa poſt conſilium *Pan-
ciroli* ſuprà memoratum.

Quod eo maximè videtur in præſenti caſu locum
ſibi vendicare, quia Petrus nedum generalibus con-
ſtitutionibus Papæ contrauenit, receptando banni-
tos, ſed etiã particulari pręcepto ſibi ſpecialiter dire-
cto, condemnatio quippe illius emanauit in contu-
maciam ob ſpretum Monitorij D. Gubernatoris Vr-
bis, & ſic pæna videtur ſpectare ad Papã, cuius maie-
ſtas in eius Officialibus læſa, & contempta fuit; Pœ- 20
na enim cedit lucro eius, qui læditur vt is iniuriç ſuę
vltionem habeat l. cum emancipatis §. emancipatus
ff. de collat. bonor. latè *Rolan.* conſ. 78. nu. 52. & ſeqq. 21
lib. 2 Et in puncto de Subiecto Baronis non compa-
rente ad iuſſum Principis Superioris. Et quod illi, nô
autem feudatario applicanda ſit pœna contumaciæ 22
tradit *Natt.* d. côſ. 580. n. 14. & 17. *Rol.* d. conſ 73. n. 15.
li. 4. *Pancirol* apud *Menoch.* d. côſ. 605. n 14 vèr. 2. pœ-
na *Surd.* etiã prælleg. conſ. 152 n. 16. ver. Et inferit. 23

Attentu etiam, quod dicta conſtitutio Sixti V hu-
iuſmodi receptatores bannitorum pronunciat rebel-
les, & reos læſæ maieſtatis, in quo crimine etiam de 24
iure communi bona applicantur fiſco Principis Su-
perioris læſi, non autem Principi inferiori, & feuda-
tario c. 1. §. denique Quæ fuit 1 cauſa *Rol.* conſ. 78. n. 25
21. lib. 2. & conſ. 73 per tot. lib. 4. *Peregr.* de iure fiſci
lib. 1. tit. 2 n. 94 *Roſental* de feud. c. 5. concl. 63 nu. 4.
litera C & alij paſſim.

Nec latuit Dominos, contra *Natt. Menoch. Surd.*
& alios relatos ſenſiſſe *Peregr.* conſ. 25. li. 5. *Antonin.* 26
Theſaur. in additionib. ad deciſores Patris 131. & cę-
teros ab his congeſtos; Sed opinio *Menochij*, & *Sur-
di* & ſequacium viſa eſt crebriori Doctorum calculo
recepta, & forraſſe etiã verior, ſaltem vbi confiſcatio
contigit ob côtrauentionem particulari præcepto
Principis Superioris; quo caſu nec diſſentit ipſe *Pe-
regr.* immo ita diſtinguendo inter præceptũ Princi- 27
pis generale, & particulare, opinioni *Natta* d. côſ. 580.
n. 12. & 17. & aliorum expreſsè aſſentit d conſ. 25. n.
13. verſ. Sed iam diximus, & clarius n. 16. verſ. Sed re- 28
ſpondet lib. 5. Et quod in crimine læſæ maieſtatis pę-
na applicetur fiſco Principis Superioris offenſi non
autem Baroni Domino immediato admittit ipſemet
Peregr. d. conſ. 25. n. 10. & n. 16. verſ Vltimo adducit,
& *Anton.* in d. adiu n. 29. Nec *Roſent.* de feud. videtur 29
aduerſari ſententiæ ſuprà relatæ, quia c. 5. concl. 4. n.
6. tenet quidem, pœnas pertinere ad Vaſſallum, ſed

loquitur de pœnis à iure communi, non autem à
particulari conſtitutione Supremi Principis impoſi-
30 tis, in eodem autem c.5. concl.63. n. 4. expreſsè fate-
tur, pœnas Principi Supremo eſſe debitas, quando
per delinquentem is fuit offenſus, prout hic authori-
tas Principis Supremi fuit offenſa, dum Petrus contra-
uenit conſtitutionibus Pontificiis, & Monitorio cùm
paruit Vt arguebat *Natt.* d.conſ.580.n.17. & ſeqq.
Rol. d. conſ.74.n.15 lib.4. Cæteris verò Doctoribus,
qui in contrarium allegari poſſent, ſigillarim reſpon-
det *Menoch. Pancirol. Bonifacc.* & alij ſuprà alle-
31 gati.

Secundo præſuppoſito etiam quod confiſcatio, &
applicatio prædicta fuiſſet iuſtè, & legitimè facta,
Domini dubitabant, An *Ancharani* concl. vera ſit
quoties gratia reſtitutòria Principis Supremi eſt ple-
naria, & verbis efficaciſſimis, ac prægnantibus refer-
ta; quoniam ſi taliter reſtitutus recoperat etiam bo-
na à fiſco Superiore in alium titulo oneroſo tranſla-
ta, & ſic huiuſmodi gratia Principis tertio præiudicat
Vt per *Odd.* d.q.99.n.71. & n.108 & ſeqq. *Rol.* d.cõſ.
45.n.33.lib.4. *Fachin.* d. conſ.15.n.37.lib.1. & alios
ſuprà allegatos verſ. Verum etiàm eàdem ratione,
immò multò magis eadem gratia Principis plenariè
reſtituentis extendenda erit etiam ad bona per Baro-
nem confiſcata; Tum quia in illius Territorio, cùm
illud in Statu Eccleſiaſtico ſit poſitum, Papa vel ha-
bet ius dominij directi, tanquam in bonis feudalibus
32 vel ſaltem illud ſupremum, quod altum dominium
appellãt Doctores, & quod nunquã à Supremo Prin-
cipe cenſetur abdicatũ *Bald.* in l. qui ſe patris n. 34.
verſ. Item in conceſſis C. Vnde liber. *Angel.* in l.1.§.
33 qui mandata n.3.ff. de offic. eius, latè *Peregr.* cõſ.1.n.
9. & 10. lib.1. *Maſtr.* de *Magiſtr.* lib.2.c.2. n.30. pul-
chrè *Menoch* cõſ.605.n.14. & ſeqq. Io. Franc. à Ponte
dec.2.n.20.21.22. & vſq; in fin. Et de Baronibus Sta-
tus Eccleſiaſtici ſignãter dixit bo.me. D. *Robuſterius*
Rotæ Auditor in voto impreſſo poſt 2.vol.conſ. *Fa-
rinacc.* dec.27.n.2. & luculenter D. Spada d.tract.n.
15. & ſeq. Tum. & quia fiſcus dicitur acquirere bona
confiſcata ex cauſa lucratiua l.apod.§.authoris ff. de
34 dol. except. *Imol.* in l.poſt contractum n. 1. ff. de do-
nat. & ibi etiã *Rom.* n.3. & *Alciat.* n.36. *Laderch.* cõſ.
6.n.2 Vnde, vt dixi, vel eadem ſuadet, vel maior ratio
vt is reſtitutus plenariè à Supremo Principe recupe-
35 ret bona per Baronem confiſcata, quemadmodũ re-
cuperaret bona in Tertiũ titulo emptionis, vel alio
36 onere trãſlata, Et in puncto quod theorica Anchar.
& ſequacium non procedat vbi reſtitutio eſt plena-
ria, vel quoties de volũtate Principis Supremi reſti-
tuentis conſtat, quod intellexerit etiã de bonis ab a-
37 lio fiſco occupatis tradit *Pariſ.* conſ.1.num.36.37 44.
& ſeq. & n.52.li.4. *Decian.* d.tract.crim.li.4 tit. de a-
bolit.n.59. hic autem plenaria eſt reſtitutio, vt ſuprà
dixi verſ. Quod autem; Et volũtas Principis deprehẽ-
ditur ex verbis illis vbertimis, ac põderatis ſuprà re-
latis, & ex illis potiſſimùm, vbi mandat, caſſari, & an-
nullari proceſſum, & ſententiã, & omnia inde ſequu-
ta tam in d.curia D. Gubernatoris, quàm alibi, & pro-
inde Papa intellexit retractare executionem dictæ
ſententiæ ſequutam nedum in Vrbe, ſed & in Terra
Scandriliæ ob vim illorum verborum, Quam ali-
bi, &c.

Tertio quidquid eſſet de præmiſſis, Aut D. Dux
vult niti dictis conſtitutionibus Pontificiis, & ſenten-
tia D. Gubernatoris Vrbis, & in vim dictarum conſti-
tutionum, & ſententiæ prætendit bona in Territorio
ſui Caſtri poſita confiſcare potuiſſe; Aut non vult
niti dictis conſtitutionibus, nec ſententia Domini
Gubernatoris, & illis etiam circumſcriptis præten-
dit, huiuſmodi confiſcationem ſibi fuiſſe debitam,
& neutro caſu videtur ei debita. Non primo caſu,
quia & dictæ conſtitutiones & ſententia ſignanter
applicant & aſſignant bona delinquentis fiſco Pon- 38
tificio ibi, Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ appli-
candorum, & in dicta conſtitutione Sixti V. ſub d. §.
8. idem diſponitur; & proptereà vigore harum con-
ſtitutionum, & ſententiæ non potuit Baro ſibi hæc
bona Petri applicare. Secundo verò caſo ſi non vult
vti Baro dictis conſtitutionibus, & ſententia, nullus
locus videtur condemnationi, nec confiſcationi, quia
circumſcriptis dictis conſtitutionibus, & proceſſu,
& ſententia fabricatis in foro Domini Gubernato-
ris Vrbis, non conſtaret de delicto, immò, etiam ſi
conſtaret, non tamẽ hàc pœna fuiſſet plectendus Pe-
trus, receptatio enim hæc bannitorum dumtaxat à
dictis conſtitutionibus, non autem à iure communi
pœna confiſcationis coercetur, Et hoc dilemmate in
ſpecie vtuntur *Pancirol.* d.conſ.605. num.15.verſ.4. 40
videmus & *Surd* præalleg. etiam conſ.132.nume.18.
Et perpendit etiam in terminis cõſtitutionum Sum-
morum Pontificum bo.me. D. *Lomellinus* in d. atte-
ſtatione poſt dictum conſ. *Pancirols.*

Nec admittenda videtur reſponſio data per An-
toninum in additionibus ad deciſiones *Theſauri* pr- 41
tis 132.n.31. *Peregr.* d.conſ 25. nom.13. verſ 4 li.5.
quod nempè appellatione fiſci comprehendatur e-
tiam fiſcus feudatarij, & Baronis, quoties agitur e
crimine per eius Subditum perpetrato. Quoniam h c 42
vera fortaſſe eſſe poteſt reſponſio, ſi ſimpliciter d-
ctum fuiſſet, bona delinquentis fiſco eſſe applicand s
ſed dum & in conſtitutionibus, & ſententia exprimi-
tur, & additur, Cameræ noſtræ, & Cameræ Apoſtoli- 43
cæ applicandum, huiuſmodi interpretatio tanquam
violenta, & verbis, & menti proferentis plurimùm
diſſentanea omninò reiicienda videtur, Atteto præ- 44
cipuè vſu, & obſeruantia Curiæ Romanæ, de qua per
D. Lomellinum, & quæ omnem ambiguitatem ſiqua
fuiſſet, illorum verborum, Cameræ noſtræ, & Came-
ræ Apoſtolicæ, abſtuliſſet.

Quarto & poſtremo ceſſat obiectum, & videtur,
quod Petrus ita plenariè reſtitutus, & reintegratus à
Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquinto poſſit
etiam recuperare bona confiſcata per Excellentiſſi-
mum Dominum Ducem; quoniam prætenduntur
bona prędicta fuiſſe apprehenſa ſtatim, & immedia-
tè condemnatione per D. Gubernatorem Vrbis pro-
nunciata, nulloque alio intermedio actu ſubſequuto
inter Cameram Apoſtol. & ipſum D. Ducem; Vnde
qua ratione Papa per eius Miniſtros condemnando
Petrum contulit emolumentum confiſcationis Baro-
ni, ita dum Papa pariter eumdem Petrum reintegra-
uit, & reſtituit, ægrè ferre non debet Baro, ſi illud idẽ
emolumentum ab eo auferatur; Intrat enim regula l. 45
is, Nihil tam naturale, ff. de reg. iur. Et quod reinte-
gratio Principis tantumdem reſtituit, quantum con-
demnatio Iudicis abſtulit l.fi.§.fi. & ibi *Bart.* & cæ-
teri, C. de ſent. paſſ. Et per d. reſtitutionem ſententia
perimitur, & cauſa reducitur ad non cauſam, & infe-
cta radix inficit, quod ab ea immediatè deriuatur, &
conſequenter retractatur quidquid à dicta ſenten-
tia profectum eſt; & per hanc rationem quod ban- 46
nitus reſtitutus recuperet bona, etiam quæ ad ter-
tium in vim ſententiæ condemnatoriæ immedia-
tè prouenerunt, vt puta feudum per condemna-
tionem Domino, vel agnatis apertũ, & alia per alias.

per-

perſonas in executione ſententiæ occupata origina-
47 liter docuit *Bald.* in d.l.fi.n.5 & 6. *C.* de ſent.paſſ. &
reſtit. & in l.Gallus, §. & quid ſi tantùm, n. 15. ver. Se-
cus ſi immediatè, & *Alex.* n. 19. ff. de liber. & poſthū.
Anchar. conſ. 408. n 8. verſ. Item verbum, *Pariſ.* conſ.
5. n. 47. & 52 lib. 4. vbi in terminis loquitur de bonis
à fiſco inferiore occupatis, & ita etiã reſpondet do-
ctrinæ *Ancharani* in obiecto relatæ. *Bellamer.* dec.
742. & 743. *Brun.* d.q. 19. n. 45. & ſeq. *Rol.* conſ 45. n.
25. lib. 4. *Natt* conſ. 471. n. 2. li. 1. *Odd.* de reſtit. in in-
tegr. d.q 99. n. 74 & ſeqq quæ de communi, & veriſ-
ſima teſtantur; Et quãuis alij ab hac ſententia diſcre-
pent, attamen illa indubitanter procedit, quando bo-
48 na tertio non fuerunt acquiſita in vltionem eius in-
iuriæ, vel quando conſtat, Principem per ſuam gra-
tiam reſtitutoriam nedum ſententiam condemnato-
riam, ſed etiam omnia inde ſequuta, & ſic etiam con-
fiſcationem, & bonorum applicationem, in vim il-
lius tertio factam auferre, & penitùs abolere voluiſ-
49 ſe, vt conciliando contrarias opiniones diſtinguit *Pe-
regr.* de iure fiſci lib. 5. tit. 2. n. 54. verſ. In hac Docto-
rum, & ſequitur *Maſtrill.* in comment. ad indul. ge-
ner. c. 22. n 79 In propoſito autẽ caſu nulla iniuria,
ſaltem primario fuit illata Baroni, ſed tota fuit illata
ipſimet ſupremo Principi, cuius cõſtitutionibus Pe-
trus contrauenit receptãdo banitos, & cuius Offi-
cialibus, nẽpe D. Gobernatoris Vrbis, præceptum cõ-
tempſit dum illius Monitorio nõ paruit, & de volũ-
tate Papæ non ſolùm ipsã ſententiã, ſed omnia ex ea
50 ſecuta penitùs tollẽdi, & abolendi dubitari non po-
teſt, verba enim ſunt clariſſima, & comprehendunt
non ſolùm inde ſequuta, & ſic confiſcationem hic in
Curia factã, ſed etiã alibi, & ſic in d. Terra Scandri-
liæ, ibi, Proceſſum & ſententiã fabricatam, & latam
cum omnibus inde ſequutis tã in d. Curia, quã alibi
caſſari & penitus aboleri, & pro caſſis haberi voluit
& mandauit &c. vt ſuperiùs etiam fuit ponderatum.

Et ita reſolutum, &c.

Romana Succeſſionis.
Lunæ 17. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Pater & Mater æqualiter vocantur ad luctuoſam ſucceſſionem filiorum nullà adhibità diſtinctione, an bona peruenerint ad filios ex latere paterno, vel materno, nã & quatenus peruenerint, Pater in maternis, & Mater in paternis, pro æquali portione ſuccedit, & quãuis Bart. conatus fuerit defendere Patrem non ſuccedere in bonis filiorum, quę prouenerint ex latere paterno, & econtrà Matrem nõ ſuccedere in bonis, quę prouenerint ex latere paterno, tamẽ quia diſtinctio Bart. eſt potiùs imaginaria, quàm iuridica, ideòq; meritò ſuper hoc Bar. à pluribus DD. direċ inſequitur, dãnatur & confutatur. Et plura adducuntur ad interpretationem l. quod ſcitis, § ſin autem. C. de bon quę li. quę adeò obſcura eſt, vt omnes DD. in illius intellectu vacillarint. Renunciãs bonis ad effectum ingrediẽdi Religionem, quæ ſit cauſa finalis renunciationis.

SVMMARIVM.

1 *Pater & Mater ad filiorum hereditatem pro æquali portione admittuntur.*

2 *Quæ regula nullam habet dubitationem.*

3 *Filij bona ſi ſint acquiſita ex libertate Conſanguineorũ ex latere Patris, in eis ſuccedit Pater excluſa matre.*

4 *Filij patrimonium, ſi deuenerit ei ex Conſanguineis ex latere Matris, in illis excluſo Patre ſuccedit Mater.*

5 *Pater, & Mater æqualiter ſunt admittendi ad ſucceſſionẽ filiorum ſpreta illa* Bart. *& ſequacium opin. à quo latere peruenerunt bona filij.*

6 *Filiorum æqualem ſucceſſionem Imperator indiſtinctè, & generaliter largitus eſt Parentibus paternis, & maternis, nullámque diſcrimen conſtituendo, unde bona filij peruenerunt & n. 7. 8. & 11. Ampl. n. 27.*

9 *In Filiorum hereditate vt plurimum non adſunt alia bona, quàm ea, quæ illis ex paterna, vel materna linea obuenerunt.*

10 *Lex inepta foret, ſi caſus illos, qui facilè frequentius accidunt, non comprehenderet.*

12 *Verbum, hereditas, complectitur omnium, & ſingulorum bonorum, & quorumcumque Iurium ſpecies, quæ penes defunctum reperiebantur.*

13 *Ad Matrem, ſi ſpectet hereditatis filij medietas non ideò eſt facienda ſeparatio bonorum, quæ ex linea paterna ad filium iam fuerunt profecta.*

14 *Bona ſua, ſi quis alicui donauerit poſtquam in donatarium fuerũt transfuſa, & in eum tranſlata, exuuntur eorum prima natura, & nomine, & efficiuntur propria donatarij.*

15 *Patrimonium filij licèt ex diuerſis ſpeciebus bonorũ ſit conflatum; nihilominus ex eis reſultat vna hereditas propria filij.*

16 *Bona vnius quando tranſierunt ad alium, tunc non videtur amplius reſpectãda eorum prima natura, ſed illa, quæ eſt præſens, ſpectanda venit.*

17 *Bona vbi fuerunt in alicuius patrimonio incorporata, ſeparatio ampliùs, vel diuiſio fieri non poteſt, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

18 *Patrimonium nemo dicitur habere niſi vnum.*

19 *Pater, & Mater ſuccedunt filiis nullà habità diſtinctione, à quibus perſonis bona peruenerunt, & ſic Pater in maternis, & Mater in paternis pro medietate ſuccedat.*

20 Bart. *in l. quod ſcitis §. ſin autem in prin. C. de bon. quæ lib. à pluribus reprobatur; & præſertim à* Bald. Salycet. Fulgoſ. Bellapertica *& aliis.*

21 *Et omnes illi, qui in ea opinione* Bartolo *aduerſati ſunt, loquuntur magis accuratè, & digeſtè, & cõtra* Bart. *in hoc diuerſa Tribunalia iudicarũt vt n. 26.*

22 Bart. *opinio in l. quod ſcitis §. ſin autẽ C. de bon. quæ lib. falſa eſt, & in contrarium eſt veritas nu. 23. & ſic ſeruatur in praxi.*

24 *Cum d. contraria opinio ſit verior, & crebrior, eáque in iudicando eſt amplectenda num. 25.*

28 *L. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. correcta fuit per §. defuncto, & per §. ſin autem auth. de hered. ab inteſt.*

3 *Iuſtinian. Imper. in auth. de hered. ab inteſt. expreſſè irritat omnes priores diſpoſitiones, circa ſucceſſiones ab inteſtato, quæ illius authẽticæ ſãctioni aduerſarentur.*

31 *L. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. ſecundum aliquis procedit tantùm in lucris nuptialibus, non autem in aliis bonis.*

32 Bart. *diſtinctio de qua in l. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. non probatur ex d. l. & pro* Bartolo *in ea opinione nulla adeſt iuris deciſio n. 33.*

38 *Filius ante tẽpus Iuſtiniani in bonis aduẽtitiis, & reliquis omnib' nõ habebat heredẽ ab inteſtato ſed ſtatim Pater omnia iure patriæ poteſtatis occupabat, & n. 42.*

39 *Quod poſteà fuit immutatum à Iuſtiniano in l. quod oportet C. de bon. quæ lib.*

40 *Pater olim in bonis maternis filij non acquirebat proprietatem, niſi vſufructum.*

41 *Conſtantinus Imperat. fuit ante Valentinianum, & Theodoſium Imperatores.*

43 *In l.quod ſcitis §.ſin autem C.de bon.quæ lib. quare non fiat mentio de bonis maternis.*

44 *L. quod ſcitis §.ſin autem C.de bon.quæ lib.varios. & diuerſos habet intellectus,vt n.45. & 46.*

47 *L.quod ſcitis §.ſin autem C.de bon.quæ lib.adeò diuerſimodè in diuerſis Codicibus legitur.*

48 *L. quod ſcitis §.ſin autem C.de bon.quæ lib. obſcura,& ambigua viſa fuit ſcribentibus , vt in illius interpretatione omnes Doctores vacillarunt in poſitione caſus illius.*

50 *Pater,& Mater indiſtinctè æqualiter admittuntur ad luctuoſam ſucceſſionem filii.*

51 *Bona poſtquam mutant poſſeſſorem,eius dicuntur,& non primæui poſſeſſoris.*

52 *In patrimonio eodem regulariter non admittitur diſtinctio, & ſeparatio.*

53 *Regulis , & concluſionibus optimè in iure firmatis ſtandum eſt , & non limitationibus Doctorum in iuribus ambiguis.*

54 *Lex, quæ varios habet intellectus,non poteſt allegari ad deciſionem cauſarum.*

55 *Frater vterinus ſuccedit fratri in bonis à Matre profectis excluſo fratre Conſanguineo,ſed hoc axioma dubitatur n.56.*

57 *Ex ſucceſſione Tranſuerſalium non benè infertur ad ſucceſſionem aſcendentium.*

58 *Patrimoniorum diuiſio vt fiat in ſucceſſionibus vniuerſalibus iura omnia abhorrent.*

59 *Donans aliquid filio , contemplatione ipſius Patris, hæc bona ſic donata , tanquam bona profectitia ad eumdem ſolum ſpectant.*

60 *Filio datum etiã ſub patria poteſtate exiſtenti,ipſius quidem filii contemplatione,non autem Patris cenſetur datum.*

61 *Et hoc præſertim quãdo nulla fuit facta mẽtio Patris.*

62 *Familia conſeruatur quidem in maſculo,& non in fœmina.*

63 *Donantis voluntas neceſſe eſt , vt exequutioni demandetur.*

64 *Renunciationis cauſa finalis qualis dicitur eorum, qui ingrediuntur Monaſterium, & n.66.& 67.*

65 *Familiæ conſeruationis cauſa non poteſt dici cauſa finalis eorum,qui renunciãt bonis propter ingreſſum Religionis.*

66 *Religionem ingredientes dicuntur renunciare bonis, vt liberius pauperes pauperem Chriſtum ſequantur,ac terrenis cogitationibus ſoluti inde cœleſtibus toti incumbant.*

68 *Cauſa illa dicitur finalis propriè,quæ mouet principaliter diſponentem,impulſiua verò,quæ præbet occaſionem & n.69.*

70 *Agnationis conſeruandæ cauſa ſat eſt , vt ſortiatur effectum iuxta mentem diſponentis.*

71 *Agnatio non dicitur contemplata vltra perſonas nominatas,quando nulla adeſt prohibitio alienationis, nec alia ſuadet coniectura inducendi perpetuum fideicommiſſum pro agnatis.*

72 *Perſona extrinſecus regulariter in diſpoſitionibus nõ ſubintelligitur , vbi verba referri poſſunt ad perſonas expreſſè vocatas.*

73 *Verba prolata per modum redditionis rationis non diſponunt de nouo,ſed reſtringuntur,& regulantur ſecundum eamdem præcedentem diſpoſitionem.*

74 *Verba prolata per modum rationis non ampliant diſpoſitionem, nec nouas perſonas introducunt.*

75 Gratian.& Io.Baptiſta Mandoſius *tanquam egregii Aduocati canonizantur à Rota.*

76 *Matris cauſa præſertim in luctuoſa hereditate filiorum,magnã ſemper in iure viſa eſt ſinere æquitatẽ.*

77 *Matri magis debita eſt hereditas filii,quàm Patri.*

78 *Pro Matre ſemper in dubio iudicandum,ne excludatur à luctuoſa ſucceſſione filii.*

Deciſio CXXVI.

DEceſſerant Frãciſcus,&Dominicus fratres nul-
lis ſuperſtitibus liberis,ſed tãtùm Petro Paulo
& Catharina cõmunibus parẽtibus, inter quos orta
fuit cõtrouerſia circa ſucceſſionem filiorũ;Et quàuis
nõ dubitaretur, quin regula eſſet, vt pater,& mater 1
ad filiorũ hęreditatẽ pro ęquali portione admittãtur
iuxta vulgatã diſpoſitionem auth.defuncto,C.ad Se-
nat.conſ.Tertull. & vnde ſumitur dicta auth.in §. ſi
autem plurimi auth.de hæred.ab inteſt.venien.quod 2
nullam habere dubitationem monuit *Craſſ.*in § Suc-
ceſſio ab inteſtato quæſt.22 n.1. in fin.cum aliis per
eum allegatis.

Attamen non leuem ingeſſit difficultatem , quod
ferè tota hæreditas dict Franciſci,& Dominici filio-
rum cõſtabat ex bonis,quæ ad eos peruenerũt ex do-
natione facta à Vincẽtio fratre conſanguineo tantũ,
nempe filio eiuſdem Petri Pauli ex primo matrimo-
nio; & proinde cũ hæc bona peruenerint ad filios à
liberalitate cõſanguineorũ ex latere paterno,ſaltem 3
in his bonis,vt ad ſuum fontem reuertantur,ipſe pa-
ter in totum ad filiorum ſucceſſionem admittẽdus vi-
deretur excluſa penitus matre; Quemadmodum iidẽ
ſi bona à matre, ſeu à linea materna ad eoſdẽ filios
effluxiſſent,ipſa mater excluſo patre in totum ſucce-
deret ; Ita originaliter tradidit & diſtinxit *Bart.* in l. 4
quod ſciris,§.ſin autem in prin.C.de bon.quæ liber.
in l.poſt dotem n.36.ff.ſol.matr.in auth.itaq; n.2.C.
comm.de ſucceſſ.& in conſ.18.in vltimo dubio n.4.
Quam theoricam ſequuti ſunt plures *Caſtren.* in di-
cto §.ſin autem n.2.*Iaſ.*in d.l.poſt dotem n.106.*Rom.*
conſ.40.n.5.vbi dicit,opinionem *Bart.*eſſe veriorem
& n.ſeqq.*Benedict.* in cap. *Raynutius* in Verbo Vxorẽ
n.74.de Teſtam.*Boer.*dec.192.nu.5.verſ.ergo à for-
tiori,plures congeſti *Gabr.*concl.3.tit.de Succeſſ.ab
inteſt.n.1.& n.3.in fin.qui teſtatur de magis commu-
ni, & ſecundùm hanc opinionem *Bart.* fuit iudica-
tum in Senatu Pedemõtano prout refert *Theſaur.*de-
ciſ.27. in fin. qui & num. 4. aſſerit,hanc ſententiam
eſſe veriorem , communiorem, & æquiorem. Et de
obſeruantia aliorum tribunalium teſtantur *Modern.*
*Neapolit.*in tract.de ſucceſſ.legali p.2.q.1.art.1. n.7.
& plures alij ab his authoribus cumulati.

Cæterum libratis rationibus,& perpenſis iuribus,
quibus *Bartolus*, & eius fautores fulciuntur,Domini
in hoc articulo *Bartoli* ſententiæ non aſſentientes 5
reſponderunt , Catherinam matrem vnà cum patre
æqualiter admittendam eſſe ad ſucceſſionem filiorũ
nullâ habitê ratione,quod bona deriuauerint à lineâ
paternâ.Et moti ſunt,quia *Iuſtinianus* in dicta authẽ-
tica defuncto,& in dicto §.ſi autem plurimi genera-
liter, & indiſtinctè largitur parentibus paternis , ac 6
maternis æqualem filiorum ſucceſſionem, nullúmq;
diſcrimen conſtituit bonorũ vnde filiis prouenerint,
& tamen Iuſtinianus,qui in principio dictæ authen-
ticæ de hæred. ab inteſt.profitetur ſe claram , & di-
ſtinctam enucleationem circa ſucceſſiones promul-
gare , ſi reverà hæc bonorum ratio habenda fuiſſet,
probabiliter huiuſmodi diſtinctionem bonorum
non prætermiſiſſet,vel non ita abſolutè,nec toties,ac 7
ita

ita oſcitanter inculcaſſet hanc æqualem ſucceſſio-
nem parentum in hæreditate filiorum.

Quæ & eo vrgentiora videntur, quia in vtroque
8 textu ſit diſtinctio graduum in aſcendentibus,qui ad
ſucceſſionem liberorum vocantur,& ideò pariter e-
tiam de facili à legiſlatore facta fuiſſet diſtinctio re-
rũ,in quibus quilibet ex parentibus ſuccedere debe-
ret,ſi & huiuſmodi ſecũda diſtinctio faciẽda fuiſſet.

Præſertim quia in filiorum hæreditate vt pluri-
mùm,vel non adſunt alia bona,quàm ea,quæ illis ex
9 paterna, vel materna linea obuenerunt, vel ſaltem
inter alia etiam bona huiuſmodi repetiuntur; Et ſic
retenta opinione Bartoli rarò darretur caſus, in quo
hæreditas ipſa filij æqualiter, & pro medietate inter
patrem, & matrem diuideretur ſecundùm prædi-
ctam Iuſtiniani diſpoſitionem in auth. defuncto,
& in dicto paragrapho ſi autem plurimi, quæ pro-
pterea inepta foret, ex quo caſus illos,qui facilè, &
frequentius accidunt, non comprehenderet iuxta l.
a.& ſeqq.ff.de legib.

Amplius videtur,quod Iuſtinianus reſpuerit hanc
11 bonorum diſtinctionem, & patrimoniorum ſepa-
rationem, dum in dicto §. ſi autem plurimi, vtitur
verbo vniuerſali, Hæreditatis, ibi, Si autem eum-
dem habent gradum, ex æquo inter eos hæreditas
diuidatur, & in §. ſequenti, Si verò, ibi, Si autem
pater, aut mater fuerint diuidenda inter eos quippe
hæreditate; Quod verbum,Hæreditatis,complecti-
tur omnium, ac ſingulorum bonorum, & quorum-
cumque iurium ſpecies,quæ penes defunctum repe-
riebantur C.hæreditas ff.de reg.iur.l.aliud ff.de ver-
bor. ſignific. Si autem ad matrem ſpectat medietas
quorumcumque, & ſingulorum bonorum apud filiũ
13 defunctum exiſtentium,non ideò in illius ſucceſſio-
nis diminutionem ſeparanda ſunt bona ex linea pa-
terna ad filium iam profecta.

Demum poſtquam Vincẽtius vigore donationis
tranſtulit bona in Dominicum, & Franciſcum, illa
exuerunt ſuam primam naturam, & nomen, adeò
14 quod ampliùs nec ſint, nec dici poſſint, ſaltem pro-
priè, bona Vincentij, ſed tranſfuſa, & conſolidata
fuerunt inter alia bona ipſorum Dominici, & Fran-
ciſci,ex quibus, & aliis diuerſis bonorum ſpeciebus
15 vndecumque acquiſitis vnum inde conflatum reſul-
tauit patrimonium,& vna hæreditas eorumdem Do-
minici,& Franciſci l.ſed ſi plures §.filio ff.de vulg.&
pupill. l.ſi. ff. de inoffic. teſtam.l. 1. §. veteres & ibi
gloſ.in Verbo Per vnum ff.de acq.poſſ.De quo axio-
mate latè fuit dictum in Romana Domorũ 29. Ian.
1616.coram bo.me.Andrea,& in Bononien.hæredi-
tatis de Armis 18. Apr. & 11. Decemb.1622. coram
16 me; Si autem hæc bona deſierunt eſſe Vincentij, &
effecta ſunt Dominici, & Franciſci, non videtur re-
petenda vllo modo eorum prima origo, & natura,
nec idem patrimonium ſcindendum,nec diuerſo in-
re cenſendum eſt, quia vbi bona fuerunt in alicuius
patrimonio incorporata,ſeparatio ampliùs,vel diui-
ſio fieri nõ poteſt niſi in caſibus à iure expreſſis arg.
17 §.1.Inſtit.de hæred.qualit.& differ.l.1.§. præterea ff.
de Separat.Et nemo dicitur habere niſi vnum patri-
18 monium,l. iuriſperitos §. 1.ff. de excuſ.tut.

Ex quibus rationibus, & aliis hanc opinionem,
quod Pater & mater æqualiter filiis ſuccedant nulla
habita diſtinctione à quibus perſonis bona ad filios
19 prouenerint, & quod etiam pater in maternis, &
mater in paternis pro medietate admittatur amplexi
ſunt *Rayner*.de *Forolm.Din.Cin.*& *Alberic*.In d.auth.
defuncto,& in dicta l. quod ſcitis §. ſin autem C. de

bon. quæ liber. & omnes alij Doctores antiqui, qui
fuerunt ante *Bartolum* vt animaduertunt *Theſaur.*
dicta dec.27.num.2.verſ. contrarium & d. *Modern.*
*Neapolitan.*de Legali ſucceſſ.p.2 q 1.art.1. n.7. verſ.
Contrarium,& eamdem ſententiam etiam poſt *Bart.*
ipſo reprobato tenuerunt *Bald.* in dicta auth defun- 20
cto n.3 & in dicta l.quod ſcitis n.4.& 5. & in conſ.
31 n.1.li.2.qui de communi teſtatur *Fulgoſ.*in dicta
l.quod ſcitis nume.7.& 8.qui acerrimè examinat ar-
ticulum, & monet intrepidè, tenendam hanc opi-
nionem *Salycet.* in auth. itaque C. communi de ſuc-
ceſſ.nume. 2.verſ. ego dubito & *Bellapertic.* ibidem
in medio verſ.Sed quæritur *Corn.* in dicta l.quod ſci-
tis num. 3.& 4.& latius conſil.94.numer.5.lib.1.vbi
verſ.In hac parte notat, Doctores *Bartolo* aduerſan- 21
tes loqui magis accuratè,& digeſtè,& conſil.286.nu.
3.& ſeqq.vſque in fin.lib.1.& clarius conſil 165.lib.
4 per tot.Idem acriter tuetur *Cuman.*conſil.123 per
tot.cui acceſſerunt *Fulgoſ.* & *Anſaldus* de *Muſina*,
Nicol. de *Vbald.* de Succeſſ. ab inteſtat. parte ſe-
cunda numero quarto,*Couar.* in Epitom. de Succeſſ.
ab inteſt. numero ſecundo;vbi verſ Alioquin aſſerit, 22
opinionem Bartoli eſſe falſam. *P. Molin.* de iuſt. &
iur. tract 2.diſputat.163.verſ. Contrarium, *Io. Ma-*
tienzo in Commentariis libro quinto tit.8.gloſ.3.nu-
mero decimoſeptimo; *Hyer. Treuchersus* in Select.
diſput.diſp.16 Theſi 4.littera C. *Anto.Gomez* in l. 6.
Tauri numer 8.qui in fine dicit,hanc eſſe veritatem, 23
Spina de teſtam. gloſ.1. principali numer.35. *Io.Ro-*
yas in epitom.ſucceſſ.cap. 29 nu.38. & 39.vbi quod
hæc opnio ſeruatur in praxi, vberrimè *Phanuc.* de
Inuent.par.1.num.11. qui veriorem, & crebriorem
appellat *Mſing.*pract.obſeruat.cent.6.cap.55.*Andr.*
*Fachin.*controu.iur.lib.6.cap.4. *Craſſ.*§. ſucceſſio ab
inteſtato qu. 22.nu.5. *Conſtant Capreol.* de ſucceſſ.ab
inteſt li.1.n.11.12 & n. 17.inquit,hanc eſſe veriorem
ſententiam, & in iudicando amplectendam, *Valen-* 24
tin.Forſter.de ſucceſſ.li.1.cap 4.concl.4.n.12. & ſeq.
vſq; ad n.12.vbi omnibus argumentis pro *Bartoli* di-
ſtinctione ponderatis reſpondet, & in eamdem etiã
opinionem inclinat *Barboſ.*in d.l.poſt dotem nu. 66.
verſ. Nihilominus, vbi ait, Bartoli opinionem non
videri probabilem,& numeris ſeqq.vſque ad nume.
78.ver.Ex hâc igitur,*Fontanell.* de pact.nuptial.clauſ.
4.gloſ.24.nu.59.& ſeqq.qui ſexcentos alios in idem
placitum conſpirantes cumulant, & ita fuit etiam 25
iudicatum contra *Bartolum* in Rota Senenſi, & in
Camera Imperiali, vt fidem faciunt *Phanuc.* & *Mſ-*
ſing. locis ſuprà allegatis. Quæ opinio eò magis in 26
præſenti caſu viſa eſt amplectenda, quia hæc bona
non prouenerunt ab eodem Petro patre, ſeu aliquo
alio aſcendente paterno, ſed à fratre conſanguineo, 27
& ſic à tranſuerſali; vnde tantò minùs totalis horum
bonorum ſucceſſio debita videtur patri.

Neque obſtat tex.in *l.*quod ſcitis,§.ſin autem.C.de
bon.quæ liber.quem *Bartolus*,& illius aſſeclæ ſingu- 28
larem pro illorum ſententiã appellant, & potiſſimùm
illo innituntur. Quoniam omiſſo, quod ſecundùm
opinionem *Cin.Din.Rayner*.de Forlini & *Bald.*in d.
auth.defuncto,n.4.& in d.§.ſin autem n. 4. in fin. &
*Corn.*ibid.etiam,& in conſil.165.n.2.verſ. Et poſito,
lib.4.& aliorum diſpoſitio d.§. ſin autem fuit corre-
cta per dict.auth.defuncto,& per §.Si autem auth.de 29
hæred.ab inteſt.vbi in princip.dict.auth. Imperator
expreſsè irritas facit omnes priores depoſitiones cir-
ca ſucceſſiones ab inteſtato quę illius authẽticæ ſan- 30
ctioni aduerſarentur ibi, Prioribus legibus pro hac
cauſa poſitis vacantibus de cætero ea ſolùm ſeruari,

quæ nunc conſtituimus, Et omiſſo etiam, quod aliqui
exiſtimarunt, textum in d. *l.* quod ſcitis, §. ſin autem
procedere ſolùm in lucris nuptialibus, non autem in
31 aliis bonis, Vt obſeruarunt *Bald.* in d. l. quod ſcitis,
n. 5. *Conar.* in epitom. de ſucceſſ. ab inteſt. n. 2. qui no-
33 tat, ex dict. *l.* quod ſcitis, non iuſtificari diſtinctionem
Bartoli, & idem fatentur *Pontan.* in d. *l.* quod ſcitis,
34 *Corn.* conſ. 286. n. 3. lib. 5. & *Theſaur.* dicta dec. 27. n.
3. verſ. Et quamuis, vbi licet *Bartolo* faueat, ingenuè
tamen agnoſcit, pro *Bartoli* opinione nullam adeſſe
35 iuris deciſionem.

Reſpondetur, quod reverà non applicatur dictus
textus; quia ibi non erat controuerſia inter aſcen-
36 dentes paternos, & maternos circa ſucceſſionem deſ-
cendentes, ſed erat ſolùm inter patrem, & auum pa-
ternum; Vnde rectè definitum fuit, patri vti proxi-
37 miori debitam eſſe iure hæreditario ſucceſſionem fi-
lij, auo autem paterno dari retentionem vſusfructus,
quem vſque ab initio viuente ipſo nepote ratione
patriæ poteſtatis fuerat conſecutus; & hic fuit intel-
lectus *Cyn. Din. Rayner. Albertc.* & aliorum omnium
antiquorum, quos ſuprà retuli, & *Corn.* dicto conſil.
286. nu. 4. verſ. Nam communiter li. 5. & in d. l. quod
ſcitis, n. 3. vbi veriſſimum appellat, & amicum literę,
& eumdem comprobant *Barboſ. Phanuc. Conar.* &
Fachin. locis præallegatis.

Nec vis eſt facienda in illis verbis. Quæ ad ipſum
ex matre, vel ab eius linea prouenerint, quaſi quod
diſcrimen conſtituatur inter bona quæſita ex linea
materna, & alia, & conſequenter detur ſeparatio, &
diſtinctio bonorum conſiderata per Bartolum, & Se-
ctatores. Quoniã ibi fit mentio ſolùm de bonis ma-
38 ternis, quia fortaſſe ibi filius, de cuius ſucceſſione tũc
agebatur, habebat ſolùm bona materna, vel quia ante
Iuſtinianum tempore Valentiniani, & Theodoſij il-
lius *l.* quod ſcitis cõditorum filius in bonis aduenti-
tiis, & reliquis omnibus non habebat hęredem ab in-
teſtato, ſed pater ſtatim illa omnia, tanquã peculium
filij, occupabat iure patrię poteſtatis, l. 2. ff. de caſtrẽſ.
pecul. & ibi *Bart. Caſtrenſ.* in d. l. quod ſcitis, & meliùs
39 *Fulgoſ.* nu. 3. & 6. *Alberic.* in auth. itaque col. 2. verſ.
Item ſecus C. commun. de ſucceſſ. & notat *Matienzo*
d. li. 5. tit. 8 gloſ. 3 de ſucceſſ. ab inteſtato, nu. 4. (quod
fuit poſteà immutatum à Iuſtiniano in l. cùm opor-
tet. C. de bon. quæ lib.) In bonis verò maternis etiã
de dicto tempore Valentiniani & Theodoſij erat
ſpeciale, quod pater non acquirebat pro peculio, ni-
ſi vſumfructum, iuxta l. 1. C. de bon. matern. quam
condidit Conſtantinus; qui fuit ante dictos Valenti-
nianum, & Theodoſium; Et ſic penes filium remane-
bat proprietas in bonis tantùm maternis, quia in re-
liquis & vſumfructum, & proprietatem, vt dixi, oc-
40 cupabat pater, ſeu auus ratione patriæ poteſtatis, Vn-
de ab iiſdem Imperatoribus Valentiniano, & Theo-
doſio in dicta *l.* quod ſcitis, ſolùm fit mentio de bo-
41 nis maternis, quia tunc temporis defuncto filio de
bonorum maternorum dumtaxat ſucceſſione iure
hæreditario agi poterat, iuxta ſanctionem Conſtan-
tini in dicta l. 1. C. de bon. matern. Prout diſtinguen-
do tempora ita explicat *Phanuc.* de inuent. pat. 2. nu.
31. & clarius *Barboſ.* in d. l. poſt dotem. num. 68. verſ.
42 Item aductio, ff. ſol. matr.

Denique quidquid eſſet de præmiſſis, vnum certò
certiùs videtur, quod ille textus in l. quod ſcitis, §. ſin
autem habet varios intellectus; *Bartolus* enim, &
43 cum illo ſentientes interpretantur, quod loquatur
& de patre matris, & ſic auo materno, & de auo
paterno; Antiqui verò Doctores, & *Baldus*, &
quotquot ſuprà enumerauimus intelligunt, vt loqua-
tur de patre, & auo paterno, & diuerſimodè etiam le- 44
gitur, in pleriſq; enim Codicibus adeſt dictio, Idem,
in aliis verò deſideratur; Quę dictio plurimum con- 45
fert ad intelligentiam dicti textus, qui adeò obſcu-
rus, & ambiguus viſus fuit Scribentibus, vt *Salyc.* ibi
in fine affirmauerit omnes Doctores vacillare in 46
poſitione caſus illius legis; Vnde cùm apertiſſima ſit
diſpoſitio d. auth. defuncto, *C.* ad Tertullianum. & §.
ſi autem plurimi auth. de hæred. ab inteſt. venien. vt 47
pater, & mater ad totam hæreditatem filij æqualiter
admittantur, & certa ſit regula, & concluſio, quod
bona alicui prouenta illius, cui quæſita ſunt, efficiũ- 48
tur, & deſinunt eſſe, & dici illius, à quo prouenerunt;
Nec detur ſeparatio, vel diſtinctio bonorum in eo-
dem patrimonio, niſi in caſibus à iure expreſſis, vt ſu- 49
prà probatum fuit, non videtur recedendum à dictis
iuribus, regulis, & concluſionibus, nec inhærendum
limitationi Bartoli, quæ deducitur ex textu valde du- 50
bio, & fortaſſe correcto, & qui varios intellectus, & 51
lecturas recepit ab Interpretibus; Vulgatum enim 52
eſt, legem, quæ varios habet intellectus, & diuerſi-
modè legitur, non rectè ad cauſarum deciſionem al-
legari, iuxta theoricam eiuſdem *Bart.* in *l.* in ambiguo 53
vbi *Socin.* ff. de reb. dub. *Menoch.* conſil. 243. num. 56.
Quo argumento vtuntur in ſpecie, *Corn.* dict. conſil.
94. num. 4. verſ. Nec etiam, & nu. 5. verſ. Non obſtan- 54
tibus li. 2. & alij iam allegati.

Ad *l.* de emancipatis, §. exceptis. *C.* de legit. hæred.
ex qua Bartoli Sectatores deducunt, quod vterinus 55
frater ſuccedit fratri in bonis à matre profectis ex-
cluſo fratre conſanguineo reſpondebatur, vel non
rectè ex dicto textu deſumi illud axioma, & fortaſſe
iuris eſſe diſſentaneum, prout illud impugnant, & tex- 56
tum egregiè interpretantur *Fachin.* dict. lib. 6. con-
trou. Iuris cap. 5. per tot. & *Barboſ.* in d. l. poſt dotem
n. 69. verſ. Non obſtat, & ſeqq. Vel quatenus verum 57
eſſet illud axioma, procedere in ſucceſſione tranſuer-
ſalium, nec inde aptè inferri ad ſucceſſionem aſcen-
dentium, quia hæc ſucceſſio prælatiua eſt exorbitãs, 58
& extraordinaria, & contra naturam vniuerſalis ſuc-
ceſſionis, quæ eſt, vt pariter in omnibus bonis vocen-
tur, nec fiat bonorum diſtinctio; Et eſt etiam contra
omnia iura, dum fingit, defunctum habere plura pa-
trimonia, vnde non eſt facienda extenſio ad caſus in
iure non expreſſos, vt ſuprà dixi, & pulchrè docuit
Caſtren. in auth. fratres la prima, *C.* de legit. hæred. n.
2. quem ſequuntur omnes, vt per *Fontanell.* de pact.
nuptial. clauſ. 4 gloſ. 24. n. 68. *Franch.* dec. 59. nu. 7. &
ita etiam reſpondet *Barboſ.* in allegata l. poſt dotem,
num. 70. & *Valentin. Forſter.* de ſucceſſ. d. lib. 7. cap. 4.
num. 20. & tangit *Fachin.* d. lib. 6. cap. 4. ver. Denique
in caſu noſtro.

Neque obſtat, quod dum Vincentius donauit Do-
minico, & Franciſco fratribus conſanguineis, cuius
animum, & amorẽ nullis officiis, vel meritis ſibi de- 59
uinxerant, pręſumatur donaſſe contemplatione Petri
Pauli communis patris, & ideò hæc bona donata tã-
quam profectitia ad eumdem patrem ſolũ ſpectent,
§. 1. Inſtit. Per quas perſon. nob. acquir. l. filiusfamilias,
ff de cond. & demonſtr. Cardin. *Mantic.* de coniect.
vlt. vol. lib. 8. tit. 16. numer. 4. Quoniam huic præſum-
ptioni aduerſantur; & iuris regula, & ipſius donatio-
nis verba; Iuris enim eſt regula, vt datum filio
etiam ſub patria poteſtate exiſtenti ipſius quidem fi- 60
lij contemplatione, non autem patris datum cenſea-
tur, l. fi. vbi gloſ. *C.* de vſufr. *Bart.* in l. filiusfamilias la
ſecunda, nu. 3. ff. de donat. cauſ. mort. Card. *Mantic.*
d. tit.

d.tit.16.nu.4.& ſeqq. *Menoch.* de præſumpt. lib. 3.
61 præſumpt.28.num.17. Præſertim vbi nulla fuit facta
mentio patriæ poteſtatis, nec ipſius patris, quo caſu
multo magis vera eſt concluſio, vt per *DD.* allegatos;
Verba etiam donationis contra patrem vrgent, quia
ſignanter ibi dicitur fieri ob amorem, & beneuolen-
tiam, quibus donans dictos eius fratres proſequi-
tur; & proinde non parentis, ſed fratrum ratio
habita fuit.

Minus etiam Catherinæ obſtare viſum fuit, quod
Vincentius dixerit in inſtrumento, ſe dict. donatio-
62 nem facere pro conſeruatione gradus, domus, & fa-
miliæ, quæ familia conſeruatur quidem in patre, non
autem in matre; vnde, vt donantis voluntas ſuum
ſortiatur effectum, patri, non autem matri debita vi-
deantur bona prædicta donata. Quoniam informan-
tes pro Catherina reſpondebant cauſam finalem,
quæ principaliter, & primario monit Vincentium
63 ad renunciandum, non fuiſſe votum conſeruandi a-
gnationem, ſed potius ingreſſum religionis, vt colli-
64 gitur ex proœmio, vbi renuncians expreſſit, quali-
ter diuino ſpiritu ductus intendit ingredi religio-
nem Ciſtercienſem, ibique profeſſionem emittere;
Et rurſus quia dict. donationem voluit effectum ſor-
tiri, quatenus ipſe emittat profeſſionem, & non alias
&c. Cauſa vero conſeruationis familiæ potius di-
cenda videtur impulſiua, prout in dubio præſumi-
65 tur l.1. §. ſexum, ff. de poſtul. gloſ. in l. 2. §.
fin. ff. de donat. & in puncto *Rota.* deciſi 587.
numero quarto parte prima recent. Et eo, cum fa-
miliæ conſeruatio non fuerit cauſa finalis, non po-
teſt dici, de intentione donantis fuiſſe, vt ad ea
bona vocaretur tantum pater, qui eſt de familia, ex-
cluſa matre.

65 Verum aliquibus ex Dominis non arridebat hæc
reſponſio, quoniam ingreſſus religionis ſuaſit qui-
dem Vincentio, vt renunciaret, ac ita bonis ſe ſpolia-
ret, quo liberius pauper pauperem Chriſtum ſeque-
retur, ac terrenis cogitationibus ſolutus inde cæle-
ſtibus totus incumberet, ſed non ſuaſit, vt potius fra-
tribus renunciaret, quam aliis; & ſic conſeruatio a-
gnationis fuit in cauſa, vt fratribus renunciaret, &
67 conſequenter videtur, quod etiam fuerit cauſa fina-
lis, non autem deliberatio ingrediendi religionem,
quæ potius apparet impulſiua, quia dedit occaſio-
nem, & præcuſſionem adhibuit, vt mediante renun-
ciatione in fauorem fratrum bona conſeruarentur in
agnatione; cauſa enim finalis propria illa eſt, quæ
mouet principaliter diſponentem, Impulſiua quæ
68 præbet occaſionem, vt ex noſtratibus docent *Bald.*
l. generaliter, col. 5. num.10. *C.* de Epiſc. & cleric.
Natt. conſ.609.num.11.lib.3. & *Couarr.* variar. re-
ſolut. libro primo capite 10. numero ſecundo. Et
69 quamuis, ſi Vincentius non fuiſſet ingreſſus reli-
gionem, non renunciaſſet, hoc tamen non tollit,
quin adhuc ingreſſus religionis dicatur cauſa impul-
ſiua ex his, quæ poſt Dialecticos tradit *Couarr.* vbi
ſupra.

Sed eſto ſine veri præiudicio, votum conſeruandi
agnationem fuiſſe cauſam finalem renunciationis,
70 Domini reſponderunt, huiuſmodi rationem conſer-
uandi agnationem ſatis ſuum habuiſſe effectum in
ipſis fratribus donatariis, quos dumtaxat vocauit ad
ſua bona Vincentius, & ſic non perpetuam, & ſuc-
ceſſiuam, ſed limitatam deſiderauit conſeruationem
bonorum in ſua familia, nempe in perſonis fratrum;
71 nulla enim vrgent verba, nulla prohibitio alienatio-
nis, vel alia ſuadet coniectura, quod voluerit indu-
cere perpetuum fidei commiſſum pro agnatis, adeo
vt donatarij non potuerint illa bona tranſmittere ad
proprios hæredes etiam extraneos, ſed fuerint gra-
uati reſtituere nedum patri, verum & aliis agnatis,
qui nullibi vocati leguntur in dicta donatione; Et
tamen regulariter perſona extrinſecus non ſub in- 72
telligitur, vbi verba referri poſſunt ad perſonas ex-
preſsè vocatas, *l.* ſi ita ſtipulatus, §. Griſogonus. ff. de
verb. oblig *l.* ſi vnus, § ante omnia, ff. de pact. & in ſi-
mili *Peregr.* conſ. 52. num. 5 lib. 5. Et illa verba,
Hanc autem donationem fecit pro conſeruatione
gradus, & familiæ, tanquam conſecutiua priori di-
ſpoſitioni teſt. ictæ ad fratres donatarios, & prolata 73
per modum redditionis rationis non diſponunt de
nouo, ſed reſtringuntur, & regulantur ſecundum
eamdem præcedentem diſpoſitionem, nec illam am-
pliant, nec nouas perſonas introducunt ad *Dec.* 74
conſ.287.num.11.verſ. Non obſtat. *Roman. iun.* conſ.
71.num.21. *Menoch.* conſ.233.num.28. *Surd.* dec.9.
num.13 & 16. *Peregr.* prææallegato conſ. 57. numer.
5. verſ. quamobrem & num. ſeqq & nu.11. & 12.
lib.5.

Et ita Domini vtraque parte acerrime informan-
te laudum per egregios Aduocatos DD *Grattanum* 75
& *Mandoſium* latum, laudantes pro matre, vt admit-
tatur æqualiter cum patre ad ſucceſſionem filiorum
reſponderunt; In quam eo libentius itum eſt ſen-
tentiam, quia cauſa matris præſertim in luctuoſa fi-
liorum hæreditate magnam ſemper in iure viſa eſt 76
fouere æquitatem, *l.* nam etſi parentibus. ff. de inoſ-
fic teſtam. §. ſin autem, Auth. de non elig. 2. nub. Et 77
matri magis debitam eſſe filij ſucceſſionem, quam
patri tradit *Peregr.* conſ.21.nu.23. lib. 4. Et pro illa 78
in dubio iudicandum monent *Bald.* conſ.258. numer.
1. lib. 3. *Dec.* conſ.314.num.4. & idem *Peregr.* conſ.
5. num.12. lib.2. &c.

Decis. Clem. Merlini.

Toletana Matrimonij.
Luna 15. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Tranſportatio actorum diuerſi iudicij an ſit ab ap-
pellante facienda.

SVMMARIVM.

1 *Actorum diuerſi iudicij tranſportatio non eſt facienda per appellantem.*
2 *Etiamſi acta ſint exhibita coram eodem Iudice, & habeant connexitatem ad inuicem.*
3 *Diuerſitas actorum conſideratur inter eaſdem perſonas in materiis connexis, puta ſi maritus petat ab vxore fœdus matrimonij, & ex aduerſo mulier alimentorum, & ſumptuum litis ſubminiſtrationem.*

Deciſio CXXVII.

DVæ cauſæ fuerunt motæ, & agitatæ in partibus.
Prima mota fuit à D. Ludouico contra D. Ma-
riam ſuper fœdere matrimonij, in qua fuit lata ſen-
tentia pro Ludouico, qui vigebat pro nullitate con-
nubij, & ab hac ſententia fuit appellatum per Ma-
riam, & cauſa commiſſa in Rota, & acta huius cau-
ſæ, & iudicij non controuertitur fuiſſe integrè tranſ-
portata. Altera cauſa mota fuit ab ipſa Maria ſuper
præſtatione alimentorum facienda a Ludouico ma-
rito durante lite ſuper nullitate matrimonij, & in

hac etiam cauſa fuit prolata ſententia pro ſcutis 600. annuis loco alimentorum, & ſcutis 200. annuis pro expenſis litis, à qua itidē ſententia appellauit mulier, & hæc cauſa fuit pariter commiſſa in Rota. Hodie cum Maria proſequi velit primum iudicium ſuper fœdere matrimonij, dixerunt Domini, illam non teneri transportare acta iudicij, & cauſæ ſuper præſtatione alimentorum, in quo nunc ſiſtere non intendit, quia conſtans ſemper fuit ſententia Rotæ, per appellantem nec de iure, nec ex diſpoſitione Sa-
1 cri Concilij Tridentini acta diuerſi iudicij, & cauſæ eſſe tranſportanda, ſed ea dumtaxat, quæ fuerint exarata in iudicio & cauſa, quæ diſcutitur. Ita reſponſum fuit in Ceſenaten. de Cacciaguerris 15. Ianuarij 1599. coram bo: mem: *Lutu*, in Toletana Habitus 19. Nouembris 1603. coram bo. mem. Card. *Lancellotto*, in Burgi S. Sepulchri 2. Decembris 1594. coram eodem, quæ eſt dec. 88. poſt 2. vol. conſ. *Farinac.* in Pampilonen. de Cariqueque 4. Decembris 1602. coram eodem Card. *Lancellotto*, quæ eſt dec. 188. poſt dict. 2 vol. conſ. *Farinac.* coram *Cardin. Seraphin* dec. 987. n. 5. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. t. io eius impreſſ. & coram S. mem. Greg. XV. dec. 55. & alias ſæpius; Quod procedit etiamſi vtraque cauſa eidem Iudici commiſſa ſit, & vnius acta iudicij ad alterum multum conferant, vt in dictis
2 deciſionibus Reuerendiſſ. *Decani*, & S. mem. Gregor. XV. & aliis.

Quod autem in præſenti cauſæ ſint diuerſæ patet; quia vna verſatur circa validitatem matrimonij, altera vero ſuper ſubminiſtratione alimentorum; In illa eſt actor Ludouicus, In hac vero actrix eſt Ma-
3 ria, & hæc per Mariam mota fuit poſt latam ſententiam in primo iudicio, & interpoſitam appellationem, & vtraque cauſa fuit per diſtinctas commiſſiones commiſſa in Rota; & in puncto quod cauſa, & iudicium introductum per mulierem ſuper præſtatione alimentorum dicatur diuerſum à Iudicio moto per maritum ſuper fœdere matrimonij tradit *Afflict.* dec. 152. n. 2. in fin.

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Sorana Beneficij.

Mercurij 26. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Beneficium eſſe regulare, & manuale ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Regulare efficitur beneficium ex poſſeſſione 40. annorum.*
2 *Saculare Beneficium non poteſt adminiſtrari à Regularibus.*
3 *Enunciatiuà in antiquis vim habent fama, & probant.*
4 *Enunciatiua emanata à perſonis ſuſpectis quando concomitantur actum, & non ſunt incidenter prolata probant.*
5 *Item quando concurrunt coniectura adminiculantes.*
6 *Beneficium regulare cenſetur, ſi à Monaſterio dependeat regulari.*
7 *Beneficia regularia manualia ſunt.*
8 *Probatur qualitas manualitatis ex quo ad vitam promiſſorum non fuit datum beneficium.*
9 *Effectuatio probatur ex prouiſione Beneficij.*

Deciſio CXXVIII.

CApitulum Soranum prætendens, Præpoſituram S. Martini de Albeto ſibi fuiſſe vnitam, non acquieſcebat ſententiæ latæ pro manualitate in fauorem Abbatis, & Monaſterij Caſſinen. contra Alexandrum Iacobellum prouiſum Apoſtolicum, nec putabat, dict. ſententiam ipſum Capitulum afficere, ex quo Iacobellus ſolummodo fuit in ipſa ſententia nominatus, & de Capitulo nulla facta fuit mentio, nec etiam vlla præceſſit illius citatio ad ſententiam, quamuis eiuſdem Capituli procurator proteſtatus fuerit, nihil per Abbatem, & Monaſterium fieri niſi citato Capitulo, vel eius procuratore; Vnde inter ipſos Abbatem, & Capitulum particulariter hodie propoſito dubio ſuper manualitate, Domini cum præſoppoſito quod iura ſint in forma probanti, dixerunt, conſtare de manualitate vſque ad annum 1465. Quid autem ſit dicendum ab inde citra ad aliam diſputationem reiecerunt.

Cuius reſolutionis fundamentum fuit, quia ab anno 1364. vſque ad dictum annum 1465. dantur plures prouiſiones de hac Præpoſitura ab Abbatibus Caſſinenſibus factæ in fauorem Monacorum eiuſdem Ordinis, prout de anno 1364 poſtquam Marco de Albeto Monaco Caſſinenſi fuerat collatum hoc beneficium S. Martini idem beneficium eidem Marco confirmatum fuit per ſucceſſorem nempe per Angelum Abbatem Caſſinen. vt in Summario dato in propoſitione ſub die 9. Decembris 1622. pro Monaſterio num. 4.

Necnon de anno 1378. reuocata prouiſione facta olim Criſtophoro de Pōte Corno Monaco Caſſinen. hoc idem beneficium, ſeu Præpoſitura aſſignata fuit per Abbatem Petrum de Tartaris Ioanni de Albeto Monaco pariter Caſſinen. vt in dicto Summ. num. 5. Et etiam de anno 1397. Abbas Henricus Tomacellus reuocata prouiſione prius facta in fauorem cuiuſdam Fratris Franciſci d. Præpoſituram S. Martini contulit Fratri Benedicto de Atino Monaco pariter Caſſinen. eodem Summ. num. 6. & 7.

Qui idem Abbas Tornacellus poſtea de anno 1404. eamdem Præpoſituram contulit Gregorio de Ponte Corno Monaco Caſſinen. vt in Summ. num. 8. per cuius Gregorij promotionem ad Præpoſituram S. Pauli de Foreſta, fuit itidem per eumdem Abbatem Tornacellum de anno 1409. hæc eadem Præpoſitura aſſignata Fratri Angelo de Atino Monaco Caſſinen. vt in Summ. num. 9.

Inſuper & de anno 1441. ab eodem Monaſterio Caſſinen. fuit prouiſus de hac præpoſitura Frater Marcutius de Atino Monacus Caſſinen. eod. Sum. o; 10.

Et de anno 1443. per Abbatem Cataffam hæc ipſa Præpoſitura aſſignata fuit Chriſtophoro de Atino Monaco Caſſinen. eodem Sum. nu. 11.

Et tandem ipſo anno 1465. ab Abbate Martino fuit prouiſus de hac eadem Præpoſitura de Albeto Frater Silueſter de Caſaluccio pariter Monacus Caſſinen. d. Sum. num. 12. Ex qua ſerie certum & vltra annorum, & conſuetudine, quod ſemper Abbates Caſſinen. & non alij collatores prouiderunt de hoc Beneficio, ſeu Præpoſitura S. Martini de Albeto Monaco pariter Caſſinen. & quod per dictos Monacos beneficium fuit receptum, & gubernatum, duo eliciuntur.

Primo quod hoc beneficium, ſeu Præpoſitura ſit regularis, & ad dictum Monaſterium Caſſinen. omnino

ninò ſpectet in vim dictæ conſuetudinis, ſeu præ-
1 ſcriptionis centenariæ, cum & ſola quadragenaria
ſufficeret c. cum de beneficio de præben. in 6. vbi
gloſ. *Franch.* & alij *Felin.* in c. in noſtra, num. 41. de
reſcript. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 7. num. 8. & ſeq. &
gloſ. 8. num. 31. *Sanch.* ſuper Decalog. tom. 2. lib. 7.
cap. 10. num. 15. & in his terminis eſt dec. in Nicien.
Prioratus 13. Iunij 1612. coram R.P.D. meo *Buratto*; Si enim ſeculare fuiſſet huiuſmodi beneficium,
per regulares gubernari, & adminiſtrari non potuiſ-
2 ſet, *Card.* in clem. 2. §. vt autem, nu. 4. qu. 1. de relig.
dom. *Rot.* dec. 201. num. 3. par. 1. recent. & fuit dictum
in Vicen. Parochialis 20. Februarij 1617. coram
R. P. D. meo *Vbaldo*, & in dicta Nicien. Prioratus,
& alias ſæpiſſimè.

Quod & eo magis confirmatur, quia dantur plu-
res enunciatiuæ prolatæ tam in omnibus prouiſioni-
bus ſupra relatis, quam in confirmatione facta de
anno 1186 per Thomam Abbatem Caſſinen. de qui-
buſdam bonis liuellarijs, vt in dict. Sum. n. 3. & aliis,
quod hęc Præpoſitura eſt membrum, & annexum, &
manuale Monaſterij Caſſinen. & quod ſpectat ple-
no iure ad dictum Monaſterium, & Abbatem. Quæ
enunciatiuæ, cum ſint plures, & ſupra 200. annos, &
3 in diuerſis ſcripturis, habent vim famæ: & bene com-
probant, quod beneficium ſit regulare, *Aret.* in c.
cum cauſam, num. 9 & 20. de probat. *Felin.* ibid. nu.
4 cum aliis cong. ſtis in dec. 102. num. 1. par. 1. re-
cen. in Tudertina Prioratus 14. Iunij 1593. coram
bo. mem. *Litta*, quæ eſt dec. 587. num. 1. par. 4. diuerſ.
in deciſione in hac cauſa facta ſub die 9. Decembris
1622. coram me, & in Nicien. Prioratus 13. Iunij
1612. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Nec obſtat, huiuſmodi enunciatiuas prolatas
4 fuiſſe ab ipſis Abbatibus Caſſinen. & ſic ab intereſ-
ſatis, ac ſuſpectis. Quoniam cum ſint antiquiſſimæ,
& fomentum, ac præſumptionem recipiant ab ipſo
actu prouiſionum; Abbates enim tanquam Domini,
& legitimi collatores prouiderunt, huiuſmodi enun-
ciatiuæ concomitanter ad ipſum actum, & non in-
cidenter prolatæ de iure probant, etiamſi à perſonis
ſuſpectis emanauerint, *Achill.* dec. 1. de confeſſ. &
dec. 7. de Iur. patr. *Rot.* coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano dec. 386. nu. 5. in eius impreſſ. & in Theatina
Iuriſdictionis 4. Maij 1612. coram eodem *Decano*,
quæ eſt dec. 405. nu. 5. par. 1. recent. Iunctis præſer-
5 tim coniecturis, & adminiculis, quæ ipſas enuncia-
tiuas corroborent, quippe tunc etiamſi à ſuſpectis
perſonis fuerint prolatæ, attenduntur *Achill.* d. dec.
1. de confeſſ. *Put.* dec. 149. lib. 3. & *Rota* coram eo-
dem Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 235. num 6. &
dec. 142. num. 2. in eius impreſſis.

Hic autem plura concurrunt adminicula, & præ-
ſertim ipſæ confirmationes de prædictis bonis liuel-
larijs, & quod hæc eccleſia olim de anno 1074 do-
nata fuit Monaſterio Caſſinenſi per Comitem Pan-
dulphum, vt in eodem Sum. nu. 1. Et de anno 1097.
per Vrbanum Secundum, hæc eadem Eccleſia de-
ſcripta fuit inter alia bona eiuſdem Monaſterij Caſſi-
nen. vt in dicto Summ. num. 2. Et demum, ipſæmet
prouiſiones ſaltem pro adminiculis inſeruirent.

Hoc autem poſito, quod hoc beneficium S. Mar-
tini de Albeto ſit annexum, & membrum Monaſte-
rij Caſſinen. quod Monaſterium indubitanter eſt
6 regulare, ſequitur, & quod itidem beneficium S. Mar-
tini ſit regulare, quia à dicto Monaſterio, veluti à
ſuo capite diſcrepare non debet cap. non decet de
præſcript. *Decian.* conſ. 32. num. 28. lib. 2. *Rota.* in
dicta Tudertina Prioratus coram bo. mem. *Litta*,
num. 2.

Alterum autem, quod ex prædictis deducitur, il-
lud eſt, quod ſi hoc beneficium S. Martini vſque ad
annum 1465. fuit regulare, conſequenter etiam fuit
manuale, quia talia de iure cenſentur beneficia om-
nia regularia, c. cum ad Monaſterium, §. tales, de Stat. 7
Monach. *Rebuff.* de pacific. poſſeſſ. num. 179. *Caſſad.*
dec. 4 num. 2. & 3. de præben. *Gonzal.* ſuper reg. 8.
gloſ. 5. §. 6. num 6 *Sanchez* ſuper Decalog d. lib. 7. ca.
29. num. 104. & ſeqq.

Quam quidem manualitatem beneficij S. Martini
clarius detegunt ſupra relatæ prouiſiones, quæ om-
nes factæ fuerunt non perpetuo, & ad vitam proui- 8
ſorum, ſed ad nutum, & beneplacitum Abbatis
conferentis, & illius ſucceſſorum, & præuiis reuoca-
tionibus aliarum prouiſionum prius aliis Monacis
conceſſarum; quæ omnia propriè conueniunt ma-
nualitati, & illam inferunt d. cap. ad Monaſterium
cap. 1. §. fin. de priuileg. in 6. *Caſſad.* deciſ. 8. per tot.
& dec. 12 de præben. *Gonzal.* ſuper dicta reg. 8 gloſ.
5. §. 6. num. 2. & ſeqq. & *Sanch.* d. cap. 29. num. 104.
107. 111. & ſeqq.

Neque obſtat, quod dictæ prouiſiones non fue-
rint effectum ſortitæ; quia immo earum effectuatio
videtur probari ex eo quod ſucceſſiue factæ fuerunt
Monacis poſt promotionem, vel reuocationem alio-
rum, quibus antea idem beneficium fuerat collatum;
Et ſignanter de anno 1404. fuit prouiſus Gregorius
de Ponte Curui Monacus Caſſinen. & deinde de an-
no 1408. per promotionem eiuſdem Gregorij va-
cante dicta Præpoſitura S. Martini, de ea fuit proui-
ſus Angelus de Atino, vt in dict. Summ. num. 8. & 9. 9
Qui proprius eſt modus probandi effectuationem
iuxta vulgatum conſilium *Oldrad.* 229. quod *Rota*
perpetuo ſequitur *Cardin. Seraphin.* dec. 337. num. 1.
& dec. 423. num. 2. par. 2. recent. & alias ſæpius. Et in
præſenti caſu viſa eſt ſufficere d. effectuatio, Iunctis
tot enunciatiuis antiquiſſimis, quod hoc beneficium
ſit manuale, & ad nutum, & beneplacitum Abbatis
conferri, & reuocari conſueuerit, & aliis adminicu-
lis ſup. ponderatis.

Et ita Capitulo, & Monaſterio informantibus re-
ſolutum fuit, &c.

Peruſina diſtributionum.
Veneris 28. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Via executiua vulneratur per ſententiam. Officiali
an credatur atteſtanti ſibi à Principe aliquid fuiſ-
ſe commiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Narrata in gratia debet quis iuſtificare.*
2 *Decretum vulnerans inſtrumentum impedit eius exe-
quutionem.*
3 *Relationi miniſtri Principis de commiſſione ſibi data
creditur.*

Deciſio CXXIX.

PRo Informante reſponſum fuit, ſcilicet intrare
arbitrium pro retardatione, ſeu ſuſpenſione Bre-
uis; Quoniam cum illud emanauerit ſub narratiua
partis, quod Criſpolius per totum tempus iam elap-
ſum ab Eccleſia Peruſina, in qua erat, & eſt cano-

nicus, abſuerat ex cauſa defenſionis nonnullorum iurium feudalium, quæ ipſe obtinet à Romana eccleſia, contra Vniuerſitatem, & Homines Caſtri de Remonte, & ideo Papa illi indulſerit omnes fructus, & prouentus, & diſtributiones canonicatus per illud tempus, quo abfuit & per annum etiam integrum futurum perinde ac ſi perſonaliter in Eccleſia reſediſſet, & reſideret, vt in dicto Breui, debuit ipſe Criſpoltus cauſam, in qua fundatur indultum omninò plene, & concludenter iuſtificare cap. 2. de te-
1 ſcript. *Rot.* deciſi. 268. num. 4. par. 1. diuerſ. & dec. 444. num. 2. par 2. recent. In qua tamen iuſtificatione nihil præſtitit Criſpoltus, quod in actis fuerit exhibitum.

Præterea de ordine eiuſdem Papæ, & ad relationem R. P. D. Cõmiſſarij generalis Cameræ Apoſtolicæ fuit etiam poſtea idẽ indultum per decretum A. C. reductum ad viam iuris; Ex quo decreto, quamuis
2 alias eſſet nullum, vel iniuſtum, fuit inflictum vulnus ipſi indulto, adeo vt illius vigore amplius non poſſit executiuè procedi, *Rota* dec. 132. par. 2. diuerſ. cum aliis allegatis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 6. num. 202. 219. & 325. & eſt deciſio Reuerendiſſ. D. mei *Decani* 75. in eius impreſſ.

Nec Domini dubitarunt, quin relationi D. Cummiſſarij Cameræ circa mandatum Papæ ſit credendum, tum quia ipſe Papa hoc negotium illi demandauerat, & memoriale tranſmiſerat, tum etiam quia agebatur de materia, quæ ad illius officium pertinebat, an ſcilicet Criſpoltus tractatet negotia C meræ in Vrbe, & idem Criſpoltus haud difficulter potuiſſet Principem adire, & veritatem d. relationis Commiſſarij eruere; Et proinde huiuſmodi Officiali Principis iuſſum referenti omninò ſtandum eſt,
3 iuxta theoricam *Speculat.* tit. de probat. §. videndum, in verbo, Quid de Auditoribus, *Grammat* deciſ 36. nu. 27. *Pariſ.* conſ. 21. nu. 17. & conſ. 131. n. 19 & ſeq. lib. 4. *Gabr.* concl. 3. de probat. num. 20. & ſeq. *Farin.* conſ. 60. n. 97. lib 3. Card. *Seraph.* dec. 792. num. 3. & dec. 1390. num. [illegible]2. cum aliis.

Et ita, &[illegible]

Bono[illegible]ien. Adminiſtrationis.

Veneris 18. *Iunij* 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator, qui rationem non reddidit, debet condemnari ad reſtitutionem rerum ad eius manus peruentarum ſecundum liquidationem faciendam.*

Deciſio CXXX.

POſtquam coram bo. mem. Card. *Lancellotto* ſub die 10. Decembris 1604. fuerat reſolutum, Emiliam vti hæredem Franciſci teneri reddere rationem adminiſtrationis bonorum Vincentij geſtæ per eumdem Franciſcum, fuit in cauſa fabricatus proceſſus ſuper liquidatione bonorum, & rerum, quæ ad manus Franciſci peruenerunt, & pro quibus ipſe ſit condemnandus, niſi legitimam reddiderit rationem, & ſuper hac liquidatione hodie propoſito dubio, Domini dixerunt, liquidationem pro nunc firmandam eſſe in ſequentibus partitis.

Et primo pro ſcutis 418. ½ quia pro hac eadem ſumma Franciſcus alienauit creditum Montis Iulij, quod erat in totum ſcutorum 800 & quod illi integrum fuerat conſignatum, & in inuentario deſcriptum. vt in inuentario numero ſecundo & quarto, De alienatione vero pro dicta rata ſcutorum
418. conſtat ex propria, & iudiciali confeſſione 1
Emiliæ in reſponſione ad poſitiones, vt in Summ. num. 7. Quæ probatio per confeſſionem partis dicitur Regina probationum, & nulla datur maior, *Dec.* in l. cum te la ſecunda, num 7. ver. Et maiorem, C. de tranſact. *Pariſ.* conſ. 7. num. 10. lib. 4. *Grat.* conſ. 42. num. 2. verſ. cum nulla, lib. 2. *Rot.* dec. 98. num. 2. verſ. Immo confeſſio, par. 2. diuerſ. & dec. 436. num. 1. par. 1. recent.

Secundo etiam pro fructibus dicti crediti pro rata dictorum ſcutorum 418 ½ ab anno 1580 & ad rationem ſcutorum ſeptem auri in auro de Zeccha pro quolibet centenario, & anno, quia pro hac eadem concurrenti quantitate Alexander fructus percipiebat ex dicto Monte Iulij, vt ex confeſſione eiuſdem Emiliæ in Summ. num. 11. qui fructus à dicto anno 1580. vſque ad præſens, nempe pro annis 43. ½ conflant ſummam ſcutorum aureorum 1261.

Tertio pro fructibus duarum poſſeſſionum exiſtentium in agro Medecani, & domunculæ in Caſtro Guelphi pro quinque annis, & ad rationem ſcutorum 500 auri ad rationem librarum 4. & ſolidorum trium pro quolibet ſcuto quolibet anno, quia & pro totidem quinque annis Franciſcus adminiſtrauit bona Alexandri, vt ex confeſſione Emiliæ in reſponſione ad poſitiones in Summ. num. 5. Et dictas poſſeſſiones, & domunculam locauit Franciſcus pro annua eadem penſione ſcutorum 500. ſimilium, Vt ex inſtrumento locationis dato in Sum. num. 9. Quæ penſiones ſimul coaceruatæ aſcendunt ad ſcuta 2500. auri ſimilia.

Quarto pro penſionibus domus magnæ pro iiſdem quinque annis adminiſtratæ tutelæ ad rationem librarum 260. ſingulis annis, quemadmodum pro hac eadem ſumma fuerat locata, vt Emilia faſſa fuit in reſponſione data in Summ. num. 10. Et conſtat etiam ex partitis librorum Nummulariorum, quæ ſummæ pro quinque annis faciũt in totum libras 1300.

Quinto pro fructibus crediti ſcutorum 300. quod Alexander habebat in Monte Carnis, vt in inuentario, & ad rationem ſcutorum ſeptem auri pro quolibet centenario, prout ex dicto Monte tot fructus percipi conſueuiſſe fatetur Emilia vt in Sum. nu. 11. Et pro dictis quinque annis adminiſtratæ curæ Alexandro, qui aſcendunt ad ſcuta 105. auri.

Sexto pro fructibus reſidui Montis Iulij, nempe ſummæ ſcutorum 381. ½ quæ coaceruata cũ ſumma ſcutorum 418. ½ perficit ſummam dictorũ ſcutorum 800. quæ fuit deſcripta in inuentario ad creditum Alexandri pro Monte Iulij; qui fructus veniunt taxandi ad eamdem ſummam ſcutorum ſeptem auri pro quolibet centenario iuxta confeſſionem Emiliæ eodem num. 11. & pro iiſdem quinque annis, qui in totum faciunt ſcuta 110.

Septimo pro fructibus crediti, quod Alexander habebat in Monte Pauaglioni pro libris 657. ſol. 15. de argento, vt in Summ. num. 4. & pro qninque annis, qui fructus reddebantur ad rationem librarum 10. argenti pro centenario, vt in eadem confeſſione Emiliæ in Summ. num. 12. quæ aſcendunt ad libras 328. ½ de argento.

Octauo pro fructibus crediti ſcutorum 400. auri, quod

quod Alexander habebat in Monte Compoſitionis, vt in inuentario; qui fructus ſunt taxandi pro quinque annis, & ad rationem quinque pro centenario, ſicuti Emilia fatetur, dict. Montem Compoſitionis reſpondere de fructibus ad dict. ratam, vt in eodem Summ. num. 15. qui inſimul conſtituunt ſcuta 100. auri.

Et ita pro dictis partitis pro nunc liquidationem Domini firmarunt informantibus tantum Victoriis &c.

Adriaten. Diſmembrationis.
Veneris 28. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Delegati iuriſdictio expirat per ſententiam, ſiue iuſtè, ſiue iniuſtè latam.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio relaxari vt poſſit, debet præcedere ſententia.*
Iudicium non debet incipere ab exequutione, ibid.
2 *Sententia lata a Iudice delegato ſtatim eius expirat iuriſdictio.*
Etiamſi ſententia ſit nulla, ibidem.

Deciſio CXXXI.

INformante ſolum Epiſcopo viſum eſt Dominis mandatum executiuum non eſſe relaxandum. Quoniam aut relaxatio illius à Capitulo prætenditur vigore alicuius ſententiæ, & quidem nulla exhibetur, in qua ipſe Epiſcopus, vel Promotor eius Menſæ fuerit condemnatus præſtare quidquam Capitulo, Prout huiuſmodi ſententia condemnatoria,
1 quæ de iure præcedere debet executioni, eſſet afferenda, cum non debeat iudicium incipere ab executione, l. ſi cum nolla, ff. de re iud. l. 1. vbi *Doct.* C. de execut. rei iud. *Alex.* conſ. 163. nu 3. lib. 6. *Rota* apud S. mem. Gregorium XV dec. 105. num. 9. & inter recent. dec. 654. n. 1. par. 2.

Aut vero mandati relaxatio petitur in vim litterarum fel. record. Clementis VIII. ſuper diſmembratione fructuum Menſæ Epiſcopalis in ſumma ſcutorum 250. & illorum applicatione Menſæ capitulari pro erectione quinque canonicatuum vltra alios tres, quibus antea inſimul cum duabus dignitatibus eccleſia erat inſignita, & pariter viſa eſt deneganda mandati relaxatio. Quamuis enim indubitatum ſit, literas Apoſtolicas habere executionem paratam, attamen Domini animaduertebant, executionem, de qua agitur, fuiſſe ſemel factam, & conſumptam; Conſtat enim Epiſcopum, cuius prudentia in literis diſmembrationis negotium fuit demandatum, in executionem earumdem litterarum ſub die 21. Octobris 1600. Capitulo aſſignaſſe loco dictorũ ſcutorum 250. decimas exigẽdas ab Incolis locorũ de Peto, & Cortuchiato, Nec non etiam hanc aſſignationem fuiſſe acceptatam ab ipſo Capitulo, liquet ex atteſtatione eiuſdem Epiſcopi facta in actu executionis, ſiue aſſignationis prædictæ. Quæ atteſtatio, quatenus non ſatis concluderet in fauorem Epiſcopi atteſtantis: ſuppleretur per aliam expreſſam approbationem, ſiue ratificationem dictæ aſſignationis factam à Capitulo de anno 1617. vigore decreti emanati à Viſitatore Apoſtolico, & cum illius interuentu; Vnde non poteſt denuo ad executionem deueniri, quia poſt ſententiã ſemel etiam nulliter latã expirat iuriſdictio Iudicis delegati, c. in litteris, ca. vene- 2
rabili, & cap. ſignificantibus de offic. delegat. l. ſi vt proponis la prima, C. quomod. & quand. Iud. l. Iudex poſteaquam, & ibi gloſ. ff. de re iud. Et in puncto quod poſtquam executor litterarum Apoſtolicarum ſemel functus eſt officio ſuo litteras executioni demandando, non ſit amplius executioni locus tradit *Archid.* in cap. Si cui, Verbo Contradictores de præ- 3
ben. in 6. & ſequitur *Tiraquel.* in l. boues, §. hoc ſermone num. 61. ff. de verb. ſigniſ. cum aliis per *Rot.* dec. 631. nu 8. par. 2. recent.

Et ita, &c.

Romana fructuum cenſus.
Veneris 28. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Ex tribus ſolutionibus continuatis ſolutio in præteritum infertur ſuper annuis præſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Solutio probatur docto de tribus terminis ſolutionum annuarum pro omnibus aliis antea decurſis.*
2 *Solutio probatur per clauſulam in quietantiis appoſita (pro reſiduo.)*

Deciſio CXXXII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 8. Martij 1621. coram R.P.D. meo *Vereſpio*, quod ſcilicet fructus cenſus, de quibus agitur, ſint calculandi ab anno 1599. de Menſe Auguſti; quoniam pro ante elapſis annis conſtat de ſolutione fructuum ex quietantiis, quæ dantur pro tribus annis continuis, nempe annis 1595. 1596. & 1597. Quæ poſteriores
trinæ, & annales ſolutiones inferunt, & iudicant, pro 1
annis præteritis integrè fuiſſe ſolutum iuxta l. quicumque, C. de apoc. publ. lib. 10. & ibi notant *Doct.* & plene *Gabr.* concl. 11. tit. de præſumpt. *Menoch.* de præſumpt. lib. 3, præſumpt. 139. *Maſcard.* de probat. concl. 1321. & alibi.

Pro anno autem 1598 & vſq; ad menſem Auguſti 1599 conſtat de ſolutione ex eo, quod Iuſtinus creditor in citatione pulſauit debitorem, vt ſolueret ſcuta vndecim pro dicti cenſus fructuum reſiduo,
quod verbum, Reſiduo, à creditore prolatum, inte- 2
gram præcedentium terminorum ſolutionem importat, vt bene in dicta deciſione D. mei *Vereſpij*, vbi etiam reſpondetur ad clauſulam præſeruatiuam, Saluo Iure.

Et ita informantes vna tantum parte, Altera vero pluries citata, & non comparente., &c.

Aſculana alimentorum.
Lunæ 1. Iulij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Solutio facta Procuratori non habenti mandatum non liberat ſoluentem tam ratione ſortis, quam interuſuriorum.*

Datur tamen ſoluenti repetitio conditione indebiti.

poteſt exequi ſententia contra tertium.

Deciſio CXXXIII.

PRo Informante fuit reſponſum, ſcilicet Franciſcum teneri reſtituere ſcuta trecenta hæredibus Antonini. Et moti ſunt, quia vt apparet ex apoca ſolemniter recognita, dicta ſcuta trecenta ipſi Franciſco pro reſtitutione dotis Eliſabettæ ſororis fuerunt ſoluta, per dictos hæredes, vt inde liberarentur à præſtatione alimentorum ab eodem Antonino legata Eliſabettæ Nurui, quamdiu dotem ipſa non exigeret; qua tamen non obſtante ſolutione, tanquam facta Franciſco recipienti ſine legitimo mandato, nullaque ſubſecuta ratificatione eiuſdem Eliſabettę fuit iam reſolutum ſub die 21. Februarij 1620. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, adhuc prædictos hæredes Antonini teneri alimenta ſubminiſtrare Eliſabettæ, & conſequenter iiſdem hæredibus, qui ſoluerunt, competit condictio pro repetitione illius, quod ſolutum
1 eſt, contra Franciſcum, qui ſine mandato veræ creditricis exegit, *l.* inter cauſas, §. mandato, *ff.* Mandat. ibi, Quod ſi procurator non eſt, repetam ab eo, & ibi gloſ. in Verbo Repetam, *l.* ſi procuratori, §. quod ſi dominus, ff. de cond. cauſ. dat. *l.* creditores, C. de cond indebit. *l.* falſus procurator. C. de furt. & ibi notant Scribentes *Bald.* conſ. 14 num. 1. lib. 1. *Cuman.* conſ. 42. in prin. *Farinacc.* late in ſua praxi crimin. tit. de furtis quæſt. 170. par. 1. per tot. Alioquin inique actum eſſet cum ipſis hæredibus, qui dum dicta trecenta ſoluerunt, vt inde eximerentur ab obligatione præſtandi alimenta Eliſabettæ, adhuc nihilominus vtrumque onus ſuſtinerent, cum tamen teſtator alterum tantum ſuis hæredibus demandauerit.

Et ita fuit reſolutum quoad ſortem, An autem etiam teneatur Franciſcus ad damna, & intereſſe, particulari diſputatione erit diſcutiendum, &c.

Romana Vineæ, ſeu deuolutionis.
Luna 1. Iulij 1624.

ARGVMENTVM.

Identitas verificata in duobus confinibus remanet probata etiam aliis non concurrentibus, præſertim concurrentibus adminiculis, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Ad probandam identitatem duo confinia verificare ſufficit, etiamſi alia deficiant.*
2 *Probatur identitas ex generalis demonſtrationis verificatione, & num. 3.*
4 *Mandatum Procuratoris præſumitur ex impenſa.*
5 *Identitas probatur ex leuioribus probationibus.*
6 *Viſitatio, & inſpectio loci plurimum poteſt in probanda identitate.*
7 *Incertitudo, quæ per menſurationem poteſt ad certitudinem reduci, non excludit probationem identitatis.*
8 *Emphyteuta, & eius hæres tenetur confines indicare directo Domino rei emphyteoticæ.*
9 *Etiam quando agitur ad caducitatem.*
10 *Quando maximè culpa emphyteutæ, aut Authorum eius mutati ſunt confines.*
11 *Alienatio pendente lite facta non attenditur, & ideo*

Deciſio CXXXIV.

CVm Moniales S. Siluestri de anno 1593. contra q.D. Hieronymum de Cuppis nepotem, & hæredem bo. mem. Cardinalis de Cuppis, Tranen. nuncupati, iudicium deuolutionis petiarum 28. vineaſiue terreni, de quibus agitur, intentaſſent, & ſententiam fauorabilem ab Illuſtriſſimo, tunc temporis Vrbis Vicario obtinuiſſent, cauſa per viam appellationis ad inſtantiam q. D. Io Dominici dicti Hieronymi prædefuncti filij, & hæredis in Rota introducta fuit coram bo. me. Cardin. *Sacrato*, & ſub die 30. Maij 1612. reſolutum fuit, ſententiam prædictam eſſe confirmandam, vt in dec. 400. par. 1. recent. Et deinde diſputato dubio tunc reſeruato, An ſcilicet per receptiones canonum factas à Factore Monialium caducitas cenſeretur remiſſa, ſub die 11. Februarij 1613. fuit negatiuè reſolutum. Poſtea vero obtenta, ac præſentata pro parte Monialium executoriali die 6. April. 1615. fuit firmatum conſtare de re iudicata exequenda contra D. Franciſcum, & alios de Cuppis, etiam vti tertios poſſeſſores occaſione dotis q.D. Conſtantiæ de Comitibus eorum matris ex eo quia alienatio facta fuit lite pendente, vt latius in deciſionibus. Demum cauſa mihi commiſſa, Moniales inſteterunt pro illius expeditione iuxta reſolutiones iam, vt ſupra, factas; Verum quia pro parte Dominorum de Cuppis apponebatur, non conſtare de dictæ vineæ, ſiue terreni identitate, propoſito per me ſuper hoc dubio Domini de ea ſatis, ſuperque conſtare cenſuerunt.

Quoniam in inſtrumento donationis factæ per q.D. Margaritam Columnam ad Monialium fauorem de anno 1253. de qua fit in dicta deciſione 400. par. 1. recent. habetur, vineam eſſe petiarum 28. poſitam extra Portam Salariam iuxta ab vno latere inter alia flumen Tiberonis, in inſtrumento vero ceſſionis & alienationis factæ per Stephanum de Stancariis de anno 1532. ad fauorem Io. Antonij de Stancariis, & Hieronymæ de Moricis dicitur, quod ipſe Stephanus in emphyteutim perpetuam à dictis Monialibus conduxerat vineam, ac terrenum prædictum petiarum 28. ſitum extra Portam Salariam iuxta, & intra Pontem Salarium inter hos fines, videlicet ab vno res, & bona Hoſpitalis Sanctiſſ. Saluatoris ad Sanctiſſ. Sanctorum, ab alio res hæredũ q Sanctini de Sanctinis, & ante eſt via publica; Et demum ex inſtrumento venditionis factæ de anno 1541. apparet, dictos Io. Antonium, & Hieronymam ceſſionarios præuia narratiua, quod dictus Stephanus in emphyteuſim perpetuam à d. Monialibus conduxerat dict. petium terræ 28. petiarum ſitum, & poſitum extra Vrbem apud Pontem Salarium iuxta ſuos fines, & habita expreſſa relatione ad ceſſionem prædictam ipſis per d. Stephanum factam idem terræ petium vendiderunt d. Cardinali Tranen. dict. Dominorum de Cuppis authori Saluo, & reſeruato directo dominio Monialium, quæ poſtea huiuſmodi venditioni conſenſum præſtiterunt, laudimium receperunt, ipſamque vineam, ſiue terrenum cum omnibus in eo exiſtentibus eidem Cardinali quatenus opus eſſet, de nouo pro eodem canone in emphyteuſim concelſerunt, ipſeque Cardinalis ex certa ſcientia omnia ratificauit, & approbauit.

Quibus ſic ſtantibus, quamuis aliqui ex confinibus in d. inſtrumentis enunciatis hodie non appareant

ſed

ſed fuerint ob temporis antiquitatem immutati, nihilominus alij, nempe flumen Tiberonis, Via publica, & bona Hoſpitalis Sanctiſſ. Saluatoris, ſiue S.
1 Ioannis Lateranen. adhuc extant; Et notum eſt etiam, duorum tantum verificationem ad effectum de quo agitur, ſufficere, *Bart.* in l. demonſtratio, num. 14. ff. de cond. & demonſtr. *Surd.* conſ. 44. num. 20. *Rot.* coram *Card. Seraph.* deciſ. 1209. nu. 3. 2. & 4. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 32. num. 4. & in Nucerina prædij 20. Maij 1612. coram R. P. D. meo *Nauarro.*

Præſertim quia concurrit etiam demonſtratio illa generalis, quod vinea eſt poſita extra Portam Salariam, & iuxta, & intra Pontem Salarium vt in ſpecie, quod nempe res controuerſia ſit extra eandem Portam, fuit ad effectum, de quo agitur, conſideratum in alia Romana vineæ 24. Martij præteriti coram R. P. D. meo *Vbaldo*; Et quod generales huiuſ-
2 modi demonſtrationes maxime faciant ad identitatis probationem tradit *Corn.* conſ. 180. n. 5. vol. 4. & *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 218.
3 num. 3. & dec. 120. nu. 5. vbi quod, ſi concurrat identitas loci, vel demonſtratio in communi ſufficit etiam vnum tantum confine.

Et prædictis etiam accedunt litis ſuſtentatio per plures annos, ſuſceptiones terminorum ad ſoluendos canones, & effectuales illorum ſolutiones factæ Monialibus per d. q. Hieronymum, & alios de Cuppis d. Cardinalis Tranen. ſucceſſores, & authores D. Franciſci, & ſuis conſortium, & confeſſiones eorumdem, vt in Summ. Monialium nu. 3. Necnon etiam depoſitum ſcutorum 214. pro canonibus decurſis factum per procuratorem d. D. Franciſci in eodem Sum. nu. 4. de cuius mandato conſtat ex Summ. vltimo loco dato n. 2. Illudque etiam præſumitur ex
4 ipſomet actu depoſiti notabilis ſummæ iuxta deciſ. 111. nu. 5. coram S. mem. Greg. XV. Ac etiam citationes, & interpellationes factæ d. Monialibus de anno 1610. 1611. & ſic poſt caducitatem incurſam, & acceptatam, & ſententiam deſuper latam ad recipiendos canones prædictos; & denuum adeſt etiam propria ipſius D. Franciſci, & ſuis conſortium confeſſio emiſſa in precibus P. pæ porrectis, & commiſſionibus obtentis, vt in regiſtro fol. 445. & ſeqq. in quibus apertè enarratur, ipſos reperiri in poſſeſſione certarum terrarum prop., & citra Pontem Salarium exiſtentium, ſuper quibus pro parte Monialium lis mota fuerat; Ex quibus omnibus, maxime ſimul iunctis, ſatis probata remanet identitas, cum ad illam probandam ſufficiant etiam leuiores probationes, & coniecturæ, *Pariſ.* conſ. 104. nu. 14. & 26. lib.
5 1. *Afflict.* dec. 23. num. 3. *Cephal.* conſ. 170. n. 15. *Card. Seraphin.* dec. 462. n. 8. & dec. 1461. n. 2. *Rot.* dec. 119. num. 4. in fin. par. 2. recent. & in allegata Nucerina prædij 10. Maij 1622. coram R. P. D. meo *Nauarro*, & in dicta Romana vineæ coram R. P. D. meo *Vbaldo*; Præſertim in antiquis *Card. Seraph.* d. dec. 462. n. 9. & dec. 1209. num. 3. in quibus nos verſamur, vt fuit ponderatum in hac cauſa dicta dec. 400. nu. 2. par. 1. recent.

Denique huius terreni, ſeu vineæ identitatem
6 clariorem viſa eſt reddere loci inſpectio à me facta de ordine Dominorum meorum ad maiorem rei veritatis euidentiam; ex ea enim conſtitit, terrenum, ac vineam, ſuper cuius deuolutione ſententiam reportarunt Moniales, & ſuper qua rei iudicatæ executionem fieri petunt, poſitam eſſe extra Portam Salariam in loco nuncupato, *Il caſaletto* de Cuppis iuxta, & extra Pontem Salarium prope flumen Tiberonis ante viam publicam ad ipſum flumen tendentem, ab alio vero latere bona d. Hoſpitalis SS. Saluatoris, & in ea adhuc adeſſe portionem terreni non vineatam, necnon domum cum vaſca, & aliis in dicto inſtrumento venditionis enunciatis, ita ut confines, & demonſtrationes fere omnes, de quibus in ſupradictis inſtrumentis verificentur.

Neque obſtat, quod ab vno latere confines ipſi videantur inſerti, quia cum quantitas terreni, ſeu vineæ ſit certa, nempe petiarum 28 poterunt median- 7
te menſuratione facillimè certificari incipiendo à duobus aliis ſupra expreſſis lateribus, quæ ſunt certiſſima; præſertim quia à dicto alio latere adſunt bona eorundem Dominorum de Cuppis; Et in omnem euentum ipſi, tanquam emphyteutæ, vel ſaltem dicti Cardinalis Tranen. ſucceſſores, & ab eo cauſam habentes, qui Moniales, vt ſupra, in Dominas recognouerunt, tenerentur, quatenus opus eſſet, confines ip- 8
ſos indicare *Iaſ.* in l. 2. n. 173. C. de iur. emphyt. *Ruin.* conſ. 50. n. 14. li. 1. & conſ. 108. nu. 23. li. 2. *Peregr.* de fideicom. art. 44. nu. 23. Card. *Seraph.* dec. 1117. nu. 1. & fuit dictum in Romana Bonorum 11. Decembris 1588. coram Card. *Blanchetto*, & in Ceſenaten. bonorum 6. Februarij 1589 coram Card. *Plato*, quæ eſt dec 147. par 4 diuerſ. n. 1. & 7. vbi quod hoc procedit etiam quando eccleſia agit ad caducitatem, & indicatio huiuſmodi deberet eſſe congrua, veriſimilis, & conueniens dictis antiquis finibus, ac demonſtra- 9
tionibus vt per *Rot.* in in eadem Ceſenaten. bonorum 15. Maij 1589. inter impreſſ. ibidem 148.

Quod tanto magis Domini procedere dixerunt, quia facto ipſorum Dominorum de Cuppis, vel eorumdem authorum, qui vineam, ac terrenum, de quo agitur, in dicto Caſaletto incorporarunt, confines 10
mutati, ſiue confuſi fuerūt ea late adductis per *Ruin.* d. conſ. 50. n. 15 li. 1. *Afflict.* dec. 23. n. 5. in fin. n. 6. & 7. & *Simon de Præt.* de interpret. vlt. volunt. li. 5. dubit. 4. n. 335. fol. 354. Sed huiuſmodi indicatione non videntur indigere Moniales ex ſuperius deductis.

Poſtremo non fuit viſum obſtare quod Domini de Cuppis ſe prætendant tertios poſſeſſores; quia adhuc ſententia prædicta, & res iudicata executioni demādanda venit etiā contra ipſos, & quoſcunq; alios tertios poſſeſſores, tanquā contra illos, in quos fuit 11
facta alienatio lite pendente, vt iam fuit in hac cauſa reſolutum, & optimè comprobatum ſub die 6. Aprilis 1615. coram bo: mem: Cardin. *Sacrato.*

Et ita deciſum, &c.

Rauennaten. pecuniæ.
Mercurij 6. Nouembris 1614.

ARGVMENTVM.

Creditor ex Chirographo anterior tempore quando præferatur in concurſu cum aliis Creditoribus.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ dicitur in Vrbe Iudex Ordinarius.*
2 *Iudex appellationis poteſt emendare, vel nouam facere ſententiam.*
3 *Scriptura priuata vt habeat prælationem in concurſu Creditorum, debet habere requiſita l. ſcripturas, C. qui pot. in pign. hab.*
4 *Fundator d. l. ſcripturas in fraude ob ſuſpicionem antedatas.*

5 *Creditor Chirographi præfertur Creditori ex inſtrumento ceſſante ſuſpicione antidata.*
6 *Suſpicio d. l. ſcripturas tollitur coniecturis, & adminiculis & de adminiculis num. eodem.*
7 *Quando Chirographum eſt ſignatum in Archiuio, ceſſat ſuſpicio antidate.*
8 *Ceſſat ſuſpicio ex qualitate, & probitate perſonæ creditoris. & num. 9.*
10 *Ceſſat ex inuériſimilitudine & num. it. & 12.*
13 *Creditor ex Chirographo non poſtponitur aliis, qui innituntur eodem genere probationis crediti.*

Deciſio CXXXV.

RESponderunt Domini, ſententiam R. P. D. *Virilis* tunc Locumtenentis A. C. ſuper prælatione crediti RR. Patrum Caſſinenſium eſſe confirmandam, quia & valida, & iuſta viſa fuit.

Valida quia de iuriſdictione Iudicis, de mandato comparentem, de citationibus, & de obſeruantia terminorum non dubitabatur.

Nec obſtare dixerunt, quod idem Locumt. A. C. in
eadem cauſa tuliſſet aliam ſententiam pro iiſdem
Patribus Caſſinenſibus, & proinde non potuerit
ferre ſecundum, tanquam functus officio ſuo. Quo-
1 niam cum A. C. dicatur Iudex ordinarius à Papa con-
ſtitutus ſecundum gloſ. in clem. ne Romani in ver-
bo expirare de elect. & elect. poteſt *Veſtr.* in prax.
li. 2. c. 4. n. 4. verſ. Amplius *Mandoſ.* de monitor. q.
44. nu. 5. & *Modern. Roman.* de appellat. li. 3. cap. 2.
q. 9. tem. 1. concl. 6. n. 79. vbi verſ. Non recedas, te-
ſtantur, A. C. ita de facto ordinariorum reputari,
Cum qua opinione videtur etiam tranſiuiſſe *Rota* in
Anconitana pecuniaria 13. Febr. 1625. coram bo.
me. Card. *Sacrato*, & in Meleuitana, ſeu Gadicen.
Monaſterij 22. Aprilis 1613. coram R. P. D. meo
Verroſpio, conſequenter ipſe Locumt. A. C. dum agno-
uit primam ſententiam nulliter fuiſſe latam, potuit
2 illam emendare, & nouam proferre quemadmodum
præcitati DD. affirmant, & dixit etiam *Rota* dec. 16.
n. 2. de re iud. in nou.

Iuſta etiam apparebat eadem ſententia, per quam Iudex declarauit, in concurſu creditorum Peregrini præferendos eſſe dictos Patres Caſſinenſes Rubeo, & Paſolino; Creditum quippe Monachorum fuit creatum ſub die 6. Aprilis anni 1621. vt ex apoca à partibus ſubſcripta, & quatuor teſtib. munita, & camerali obligatione vallata; Creditum vero Rubei, & Paſolini initium fuit de menſe Sept. eiuſdem anni, & ſic anterioritas Monach. erat patens, quæ ex dara ſcripturarum oculariter deducebatur.

Nec obſtat, quod veritas crediti Monachorum
contra Peregrinum non controuertatur, ſed ius con-
ſiſtat in iuſtificatione, quod apoca ipſorum vere fue-
rit exarata ante creditum Rubei, & Paſolini credito-
3 rum pariter eiuſdem Peregrini & ſic verſari videa-
mur in terminis l. ſcripturas, C. qui pot. in pignor.
hab. In quibus non ſufficit, quod debitor agnoſcat
debitum, & teſtes recognoſcant eorum ſubſcriptio-
nem, ſed opus eſt, quod in depoſitione attingant, &
exprimant tempus, quo apoca fuit à partibus ſubſcri-
pta, & ita omnem ſuſpicionem antidata, & collu-
ſionis creditoris poſterioris cum debitore in per-
niciem alterius creditoris anterioris excludant,
Prout tradiderunt *Bald.* in conſ. 198. numer. 5. li. 1.
Caccialup in l. admonendi num. 65. ff. de iureiurand.
Franch. dec. 95. n. 8 *Sfort. Odd.* conſ. 100. nu. 65. vbi do
communi & nu. 95. & in hoc teſtes pro recognitio-
ne apocæ Monach. examinati videntur defeciſſe.

Verum reſpondebant Domini; diſpoſitionem di-
ctæ l. ſcripturas totam fundatam eſſe in ſuſpicione
fraudis, & antidatæ, ne ſit in arbitrio debitoris per
ſcripturam priuatam à ſe poſtea ſub conficta die fa- 4
ctam ſupplantare, & eludere creditores anteriores;
& propterea, quoties certus eſſe poteſt Iudex, quod
re vera ſcriptura priuata præceſſerit inſtrumentum,
& quod abſit ſuſpicio fraudis, & antidatæ, tunc an-
terior creditor etiam chirographarius præfertur e-
tiam inſtrumentario iuxta d. l. ſcripturas diſpoſitio-
nem, quamuis non fuerint ſeruata ad vnguem omnia 5
requiſita illius legis. Ita *Bal.* in d. l. ſcripturas nu. 15.
verſ. Tu dic plenius, & dicto conſ. 198. n. 5. li. 1. *Ti-
raq.* de Retract. conuen. §. 1. gl. 7. n. 55. *Dec.* conſ. 11.
n. 142. li. 1. *Franch.* in præall. dec. 95. n. 7. & ſequuta
eſt *Rot.* coram Card. *Seraph.* dec. 879. n. 2. & ſeqq &
dec. 1221. n. 1. & in eadem cauſa prius coram Card.
Blanch. Vt in dec. 100. p. 4 diuerſ. & coram Card.
Pamphilio in Romana pecuniaria 3. Dec. 1593. quæ
eſt dec. 53. nu. 7. poſt *Pacific.* de Salu. in quibus locis
Rot. dixit, ad huiuſmodi Datæ veritatem compro-
bandam admitti etiam adminicula, & ſequuta eſt e-
tiam poſtea in Firmana prælationis dotis 21. Maij 6
1607. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Manz.*
& in Romana domus de Cardellis 1. Dec. 1617. co-
ram Reuerendiſſ. D. meo *Canal.*

Hic autem plura vrgebant argumenta, quæ ſaltem in ſimul iuncta inferebant, quod re vera apoca Monachorum prius exarata fuerit, quam creatum creditum dd. Rubei, & Paſolini; Adeſt namque 1. ſingrapha vſq; de anno 1617. ab eiſdem Monacis de Peregrino ſubſcripta, quæ & in hanc poſteriorem apocam influebat, Adſunt quatuor teſtes ſubſcripti, quorum duo recognouerunt manum, & contenta in ſcriptura, & ipſemet debitor in iudicio faſſus eſt debitum, & apocam acceptauerit, in cuius executionem ſoluit libras 30. quæ quidem omnia ab eo geſta ſunt tempore non ſuſpecto, quo nempe adhuc ipſe fore non ceſſerat.

Concurrit præterea, quod dicta apocha Mona-
chorum fuit eodem menſe Apr. 1621 in publico ar- 7
chiuio regiſtrata; quod neceſſario infert prius fuiſſe
vere factã dictam apocam. Et tandem Domini vim
faciebant in qualitate creditorũ, ſ. ipſorum PP. Caſ-
ſinenſium, cuius ordinis Virorum cõſpicua integri-
tas, ac prudentia ſuadebat Dominis, eos nequaquam
adeo eorum inſtituti, ac propoſiti immemores fuiſ-
ſe, vt qui ſponte propria bona Euangelicæ perfectio-
nis deſiderio reliquerunt, ac Dei famulatu ſe manci-
parunt, alienis poſtea pecuniis doloſe inhiauerint,
& falſitatis crimen perpetrauerint, Et qualitatem
creditoris in terminis d. l. ſcripturas magni fecit *Rot.*
in d. dec. 897. n. 7. co. Card. *Seraph.*

Quibus accedit, quod valde inueriſimile eſt, quod
tot perſonæ inſimul, ac diſparis conditionis, nempe
& Monaci creditores, & Peregrinus debitor, qui tũc
temporis decoctionem non ſuſpicabatur, & quatuor
teſtes, & Archiuiſta publicus Officialis in hanc ſi-
mulationem, & creditorum perniciem conſpirauè- 8
rint; Simulatio enim ac falſitas non ſolet pluribus
exponi perſonis, ne facile detegatur Vt notat *Bald.*
in l. hac conſultiſſima in fin. C. qui teſtam. fac. poſſ. 9
Brec. conſ. 102. nu. 27. *Sard.* conſ. 132. n. 20. in fin. &
ſeqq. Iuncto præſertim, quod nullum lucrum, vel
vtilitatem ex hac antidata percepturi erant præd.
teſtes, debitor, & Archiuiſta; Sine quo lucro non
præſumitur, quod quis falſitati conſentiat gl. in c.

accedens

accedēs de cri.falſ.*Nat*.cōſ.314.n.10.*Cr*.cōſ.75.n.16.

Neq; obſtat, quod archiuiatio apocæ Monachorum fuerit adnotata ſub die 5. April. & tamen ipſa
10 apoca habeat datam ſub die 6. Quoniam ex ſupra dictis patet, id errore, vel incuria notantis contigiſſe; Et in omnem euentum, licet eſſet erratum in die, non tamen veriſimile eſt, fuiſſe erratum in menſe Aprilis, & hoc ſufficeret pro anterioritate Monachorum contra Paſolinum, & Rubeum, quorum creditum fuit creatum de menſe Septembris eiuſdem anni 1621. Et ſic ſemper eſſet poſterius credito Monacorum per plures menſes.

Poſtremo Domini conſiderarunt, hic non eſſe rigide agendum iuxta terminos dictæ l. ſcripturas,
11 quia Paſolinus & Rubeus poſteriores creditores, qui concurrunt cum Monacis pro eorum credito, non nituntur publicis inſtrumentis, ſed habent priuatas tantum ſcripturas, quæ quidem & in pluribus defi-
12 ciunt à requiſitis in d. l. ſcripturas; & propterea abſolute præferendi ſunt Monaci, tanquam anteriores ipſi Paſolino, & Rubeo, licet & ipſa apoca Mona-
13 chorum non habeat ſolemnitates d. l. ſcripturas, Ita gloſ. ibi in verbo ſuum robur in fin. & *Odofred*. ibidem col. 1. verſ. ſi autem, & poſt alios *Petr. Cabal*. conſ. 121. n. 7.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Oxmen. Canonicatus.

Mercurij 13. Nouembris 1614.

ARGVMENTVM.

Clericus recurſum habens ad Iudices laicos excommunicatus efficitur, & redditur incapax beneficiorum eccleſiaſticorū Abſolutus ab excommunicatione vigore Bullæ Cruciatæ à Cōfeſſario, an obtineat plenam abſolutionem etiā pro foro exteriori, vel an ſit reſtringenda pro foro tamū pænitētiali. Per Bullam in cœna Domini an dicatur derogatum Bullæ cruciatæ ad effectum ſaltem vt abſolutio in foro exteriori non ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Clericus recurrens ad Iudices ſeculares incidit in excommunicationem ob læſam iuriſdictionem Eccleſiaſticam.*

2 *Precurrens ad laicos Iudices amittit Clericus Beneficia quia fit excommunicatus.*

3 *Remiſſoria denegatur ad probandum, quod probatum non ſuffragatur.*

4 *Abſolutio à cenſuris aperit viam obtinendi remiſſoriam, quia ceſſat cauſa irrelevantiæ.*

5 *Abſolutio à cenſuris vigore Bullæ Cruciatæ tantum ſuffragatur in ordine confeſſionis ſacramentalis, & in foro externo.*

Et ideo non in externo ibidem & nu. 7.

6 *Differentia inter forum internum, & externum.*

8 *Confeſſarij per abſolutionem ſacramentalem non debent poſſe abſoluere à pœnis externi fori impoſitis à Summo Pontifice, quia hoc eſſe non videtur poſſe dici ſine abſurdo, & num. 9.*

10 *Confeſſarij abſolutio vigorem Bullæ cruciatæ nō poteſt ſuffragari pro retentione Beneficij, à quo propter excommunicationem tam rector priuatus euaſit.*

11 *Abſolutus in foro interno per abſolutionem ab excōmunicatione tenetur ſeruare pœnas fori externi, & contentioſi. Ratio, eſt quia facultas data confeſſario debet intelligi ſine præiudicio tertij n. 12.*

Deciſ. Clem. Merlini.

13 *Bulla Cruciata intelligitur concedere authoritatem ab excommunicatione ſine præiudicio tertij, quod præiudicium conſideratur reſpectu eius, cum quo eſt lis nu. 14.*

15 *Confeſſarij fides, quod quē abſoluerit à cenſuris, probat, vbi non agitur de tertij præiudicio, & tantum ad effectum reddendi capacem abſolutum ad ſepulturam eccleſiaſticam, & ad ordines & nu. 16.*

17 *Bulla cruciata indulgens facultatem Confeſſariis abſoluendi à quacunque excommunicatione cenſetur reuocata per Bullam in Cœna Domini & 28.*

18 *Et præſertim per Bullam Vrbani VIII.*

19 *Bulla in Cœna Domini reuocat facultatē competentem Epiſcopis abſoluendi ab hæreſi occulta, & 33.*

20 *Et ab omnibus aliis cenſuris reſeruatis.*

21 *Improbatur Rodriquez & 26.*

22 *Per Bullam in Cœna Domini præſumitur voluiſſe Papam derogare Bullæ Cruciatæ & nu. 24.*

23 *In claris non eſt opus coniecturis.*

25 *Mens, & ſenſus ſummorum Pontificum in Bullis non eſt de facili inueſtigandus.*

27 *Scientibus non fit dolus, & iniuria.*

29 *Bulla in Cœnam per clauſulam generalem derogatoriam non cenſetur derogare ſpeciæ priuilegiis.*

Contra num. 30.

31 *Dictio, quamuis, impedit interpretationem reſtrictiuam.*

32 *Dictio aliàs, eſt vniuerſalis, & omnia comprehendit maiora, & diuerſa ab expreſſis.*

34 *Facultas in indiuiduo vt conceſſa dicatur, debet exprimere in tali, & tali caſu.*

35 *Bulla Cruciata dicitur habere clauſulas derogatorias etiam ad Bullam in Cœna Domini.*

36 *Sed tamen expenduntur clauſula derogatoria ad præteritas Bullas in cœna Domini non ad futuras, & deinceps promulgatas.*

37 *Abſolutio vigore Bullæ Cruciatæ à cenſuris ſuffragatur ad effectum validitatis gratiæ. Contra n. 40. de ratione n. 41.*

38 *Sed declaratur, quando Confeſſarius vigore Bullæ habet huiuſmodi facultatem, quod non eſt expreſſum in Bulla Cruciata & 39.*

42 *Nauar. conſ. 47. ad 2. dubium lib. 5 declaratur.*

43 *Abſolutio à cenſuris ob recurſum ad Iudicem ſecularē non ſuffragatur Clerico ex regulis Cancellariæ, quando non obtinuit abſolutionem intra annum.*

Deciſio CXXXVI.

DVm lis in Rota ageretur ſuper hoc Canonicatu inter Petrum Marcellum, à Capitulo electum, & ab Ordinario confirmatum, & Ioannem Iſchierdum prouiſum Apoſtolicum iſq; omnia narrata in ſua gratia iuſtificare niteretur; & propterea Remiſſoriam peteret, Marcellus obiiciebat, Iſchierdum pro impedienda executione ſententiæ Iudicis Eccleſiaſtici recurſum habuiſſe ad Iudices laicos, & coram illis ſe fuiſſe vexatum, & proinde eundem Iſ- 1
chierdum ob læſam iuriſdictionem eccleſiæ in excommunicationis, & anathematis pœnam incidiſſe nedum in c. nouit ec, & in c. grauem de ſent. excom. ſed & quotannis à Summo Pontifice Romano in Bulla, quam Cœnæ Domini appellamus, in §. 13 14. & 16. & inflictam idcirco eundem Iſchierdum tanquam cenſuratum gladio ab eccleſiæ corpore auulſum amiſiſſe omnia beneficia eccleſiaſtica iam 2
obtenta, & incapacem pro in futurum obtinendis euaſiſſe c. 1. de reſcrip. in 6. cap. cum bonæ de ætat. qualit. & ord. perfic. c. poſtulaſtis de cler. ex. om.

miniſtr.& conſequenter fruſtra remiſſoriam poſtu-
lare cum dato etiam quod illius gratia vndequaque
iuſtificata eſſet ſemper tamen ipſo ob dictos re-
curſu, & eccleſiaſticæ iuriſdictionis violationem à
canonicatu foret repellendus,& nunquam Rota re-
miſſoriam impartire quotica id probatum,quod per
3 remiſſoriam quis probare contendit,non releuaret,
vt apud *Caſſad*.dec.8.de dilat. *Mohed*.dec.5.nu.4. in
fin.de probat. *Caputaq*. dec.32.n.3.p.2.& in recent.
dec.406 in fin.p.2.& coram R.D. meo *Decano* dec.
121.nu.3.& in Toletana Concordiæ 24.Nouembris
anni præteriti coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alias
ſæpiſſime.

Iſchierdus autem pro huiuſmodi incapacitate e-
uitanda replicabat, ſe fuiſſe abſolutum à præſentia
cenſuris, & abſolutionis atteſtationes quaſdam ex-
4 hibebat,eandemq; abſolutionem vna cum omnibus
in gratia enarratis ſi concludentius probaturum
in remiſſoria pollicebatur,& propterea remiſſoriam
concedendam dixerunt Domini ſub die 2. Martij
1628. coram me, vt in deciſionem.

Cœterum pluries,& diligentiſſime examinato ar-
ticulo,& vtraque parte acerrime informante Do-
mini receſſerunt à deciſis, & remiſſoriam Iſchierdo
denegandam ex capite irrelevantiæ,ob incuriam ex-
communicationem,& incapacitas pœnam,nec præ-
tenſam abſolutionem ei prodeſſe reſponderunt;quo-
niam aut ipſe nititur abſolutione obtenta in Hiſpa-
nia à confeſſario vigore Bullæ cruciatæ aut alia ab-
ſolutione inſerta in ſua prouiſione, Teq; abſoluen-
tes, & c.qua omnes gratiæ Apoſt.muniri conſueue-
runt; & neutra viſa eſt ſuffragari.

Non prima concesſa à Confeſſario vigore Crucia-
tę,ex pluribus Et primo , quoniam facultas data in
bulla cruciata confeſſario abſoluendi ſemel in vita,
& ſemel in morte à quibuſcunq; criminib. etiam re-
ſeruatis in bulla cœnæ Domini cũ ſit directa Sacer-
5 dotibus,& in ordine ad Sacramentalem confeſſionẽ
nulla facta mentione fori externi,pro vt fieri cõſue-
uit,quoties quo ad vtrũq; forum facultas conceditur,
eſto quod inſeruiat ad conſcientiæ purgationem,ita
vt per eam abſolutionem quis redintegretur gratiæ,
& æternę damnationis pœnã qua dato nõ tamen ſuf-
ficit in foro externo,& contentioſo reſpectu pœnæ
temporalis,quam delinquens ſubire tenetur ob of-
fenſam illatam Reipubl.Chriſtianæ, & eccleſiæ mi-
litanti;pænitentia enim à Sacerdote confeſſario im-
poſita,etiam ſi publica ſit,eſt quidem in ſatisfactio-
nem diuinæ vltionis,non autem humanæ,& publicæ
authoritatis;ſicut ex canoniſtis docuerunt *Panor*.in c.
t.de his n.3 & 4.de accuſat.vbi quod abſolutio ob-
tenta in foro pænitentiali non ſuffragatur in iudicia-
li, & externo,& idem tradiderunt alij ibidẽ, *Anan*.
Hoſtien. *Butr*. *Imol*.& in c.tuæ de pro.ur. *Couar*.var.
reſol.li 2.c.10.n 3.& in c.alma mater p.1.§.11.n.16.
de ſent.excom.in 6. *Nauar*.in Manual.c.27.n.278.&
conſ.23 de pænis & remiſſ.& cõſ.48.n.1.de ſent.ex-
com.li.5 ſecundũ Venetã impreſſionem, *Pariſ*. conſ.
67.n.22.li.4 bo.me. *Penia* in ſcholio 80.ad 1.par.di-
rector.inquiſit.ver.rurſus in fin. vbi monet, contra-
riam opinionem eſſe erroneam, *Gutier*. plenè li.1.c.
2.n.10.& 15.qq.canon. qui de facultate Bullæ cru-
ciatæ loquitur,& hanc veriſſimam,& receptiſſimam
appellat ſententiam,quam etiam ex Theologis am-
plexi ſunt *Ledeſma* 2.4.q.16.art.1.dubit.vlt.ver.illud
tamen vbi aſſerit,id ſine dubio recipiendam eſſe *En-
riq*.de excomm.li.13.c.20. *Sanchez* ſuper Decalog.li.
6.c.17.n.43. qui loquitur de abſoluto in vim Cru-
ciatæ,& in iiſdem terminis *Greg*. *Sayr*.de cenſur.li.2.
c.20.n.31.& ſeqq. *Henriq*. *Villalob*.in ſum.tr.27.de
Cruciata clauſ.9 n.24. vbi in fine hanc opinionem
contra *Medinam*,& *Enriq*.veram. & certã pronun-
tiat. *Molin* de iuſt.& iur.to.4 diſp 64.n.10.ver.quia
tamen *P*. *Comitolo* reſp.moral.li.6.c.6. *Alter*. de cen-
ſur.li.4 diſput.4.verſ.quod ſi priuilegium,& ver.vn-
de facultas, *Suarez* de cenſur. diſp.7.ſect.5.nu.22.&
eandem opinionem ſecuta eſt etiam Rota apud *Put*.
dec.95.li.1.& in Oueten.Sacriſtiæ 2.Decemb.1587.
coram bo.m. *Comitolo*, & Sacra Congr. Conc. Trid.
idem reſpondit.Rationeſq; multæ huic axiomati fa-
uent,criminoſus enim nedum Deum ſpernit, & of-
fendit,dum conſtitutiones Summorum Pontificum
contemnit iuxta monitum Domini apud Luc.10.qui
vos audit,me audit , & qui vos ſpernit, me ſpernit,
quę verba propriè ad Apoſtolicam auctoritatẽ per-
tinere docuit *D*. *Cypr*.li 4.epiſt.9. *D*. *Baſilius* in con-
ſtitut.Monaſt.c.23 & ſequitur Card. *Bellar*.de Ro.
Pontifice li.4.ca.16.Verum etiam lædit Rempubli-
cam Chriſtianam,& fidelibus ſcandala ingerit,malo
exemplo,dum Sacris Sanctionibus obedientiam non 6
præſtat,& propterea,vtriq; ſatisfaciendum eſt , Deo
per contritionem,& per pænitentiam à confeſſario
impoſitam, eccleſiæ vero, & Reipubl. per alias pu-
blicas pœnas à iure ſancitas,officium namq; ac mu-
nus Iuſtitiæ eſt, nedum ſingulis Ciuibus,ſed & vni- 7
uerſo corpori Reipublicæ conſulere,vt poſt *Ariſtot*.
5.ethic.c.1.tradit D.Thom.2.2 q 58.art.5. & 6. qui-
bus etiam accedit,quod mirum in modum recta ec-
cleſiaſtici regiminis ratio turbaretur,ſi qui palam &
impudenter ſanctiones Pontificias contempſit & in
laicorum foro clericos publicè vexauit , clanculum
deinde à priuato Sacerdote abſolutus poſſet ſacris ſe
immiſcere,& beneficia eccleſiaſtica obtinere,reſque
plena eſſet ſcandali , ſi ſimplex confeſſarius paſſim
diſſolueret,etiam quò ad forum externum , quos 8
Summus Pontifex annuis cenſuris ſolemniter , &
tam ſeriò innodauit, vt bene in propoſito animad-
uerterunt *Couar*.in d.c.alma mater §.11.n.16.& *Gu-
tierez* d.li.1.qq.canon.c.2.n.15 *Villalob*.in d.ſum.tra.
27 de cruciata clauſ.9.n.24 *Alter* loco præallegato
ver.probat, & *Rota* in d.Oueten.coram *Comitolo*,v-
bi quod hoc maxima animaduerſione dignum eſt,
ne ſenſim detrahatur auctoritati fori exterioris eccle-
ſiaſtici in iis potiſſimum regionibus , vbi facultates
Cruciatæ breui tempore non capiant, prout illæ,
quæ conceduntur ex vi Iubilei, ob imminentes ec-
cleſiæ neceſſitates,& etiam, ne facilitas veniæ illis
populis in earum animarum perniciem , & eccleſia-
ſticæ iuriſdictionis læſionem,& fori exterioris ludi-
brium tribuat peccandi incẽtiuum,quod & conſide-
rauit Sixtus IV. in extrauag. etſi dominici la 2. de
pœnit. & remiſſ. vbi ob huiuſmodi rationes ſimiles 9
facultates etiam vigore Cruciatæ conceſſas reuoca-
uit.

Hoc igitur præmonito , quod abſolutio à con-
feſſario obtenta in vim Cruciatæ non ſuffragetur
in foro externo , & contentioſo, ſequitur eandem
abſolutionem confeſſarij non reſtituiſſe Iſchier-
do habilitatem obtinendi beneficia eccleſiaſtica
quia adeptio beneficij dicitur reſpicere forum ex-
ternum , vt in ſpecie docuit , & probat *Couar*. in 10
dict. cap. alma mater parte prima §. 7. in prin. &
in puncto, quod excommunicatus , etiam ſi ab-
ſoluatur à confeſſario vigore Cruciatæ , non ta-
men potuit obtinere beneficia , & ſi quæ obti-
neat à tertio, poſſint impetrari , poſt alios firma

Io. Valer

Io Valer. Valent. de differen. inter vtrumque forum differ 2. n.2.verſ.3.operatur; & hoc idem videntur ſenſiſſe Illi ſt Interpretes Sacri Concilij Tridentini in terminis cap.6 ſeſſ.24.vbi tribuitur facultas Epiſcopis abſoluendi in foro conſcientiæ, & diſpenſandi in irregularitatibus,ex occulto delicto prouenientibus,reſponderunt eoim.Ill.Patres abſolutum à Simonia occulta,& diſpenſatum in vim d. cap.6. non cenſeri abſolutum,ac diſpenſatum ad beneficia obtinenda,quod & dixit poſt alios idem *Valer. Valent.* diff.n. 1. verſ. quæ confirmatur, & multum quoque confert quod is etiam qui fuit excommunicatus ex iodebita cauſa,vt puta ex falſo Iudice pronato, crimine licet quo ad Deum non ſit excommunicatus tum in foro externo tenetur ſeruare pœnas exteriores excõmunicationi tuę annexas vt per bullã docet *D.Tho* in 4.d.18.q.2.art 1.*Riccard* ibidem *Nauarr.* in manual.c.9.art.3.q.5.*Palud.*q.1.*Cordub.*li. quæſt. q.43.in 1.puncto,*Alter.*de cenſ.to.1. lib.2.diſput.6. cap.6. § quando vero vbi dixit quod quando excommunicatio eſt iniuſta & ſic in foro tum externo quis eſt excommunicatus tunc nihilominus collatio beneſ. eſt inualida,& idem dixerunt *Garz* de beneſ. p.7.c.11.nu.11. & *Sayr.* de cenſ.lib.2.cap.5.num 10 & alij ab his auctus cumulati, ex quibus benè deprehenditur quod ſtare ſimul quod quis ſit abſolutus in foro conſcientiæ, vel innocens quo ad Deum,& tantum in foro externo adhue excommunicatione ſit irretitus,& incapax beneficij eccleſiaſtici, &c.

Secundo d abſolutio vigore cruciatæ ſiquidem à confeſſar o obtenta ſuffragari non poteſt; quia facultas data in ea bulla intelligi debet citra præiudicium tertij,nunquam enim Papa,quid cenſetur conceſſiſſe in detrimentum alicuius, niſi exprimatur c. quamuis de reſcrip. in 6. & fere in his terminis no-
12 tar *Pariſ.* d.conſ.67.n.23.& 24 lib 4. *Ledeſma* 2 4. q.26.art.1.in vlt.dub.verſ. & quamuis, & propterea merito eadem bulla cruciatæ tunc demum indulget abſolutionem, quatenus parti læſæ fuerit ſatiſfactum, vt in verbis ibi dicitur, & notat *Conar.* in d. c. alma mater p.1 §.11.n.16. *Nauarr.*conſ.48 & 49.
13 n.2.de ſent.excom.*Gutier.*d.q.2.n.12.& 13.*Acoſta* ad bullã cruciatę q.50.*Vt alob.* dict.tra 27.clau.9.n.23. *Valer Valen.*d.tr. diff.5.n.4. & generaliter de facultate abſoluendi quod ſemper intelligatur citra præiudicium tertij ſi mauit Rota in Gerund. abſolutionis 31. Iulij præterit coram R.D. meo *Decano* ver. huic obiecto.

Hic autem conſtat de maximo præiudicio Marcelli, cuiuſque adhuc ſufficienter non fuit ſatisfactum,nec ſatisfieri poteſt, niſi dimiſſo penitus canonicatu per ipſum Iſquierdum, nam vltra damna intereſſe & expenſas, quas Marcellus ſuſtinuit, dum coactus eſt litem agere coram illis Iudicib.laicis, a-
14 nimaduertendum eſt,quod ille ſub die 11.Oct.1615. fuit à capitulo electus ad hunc canonicatum, & à prouiſore inſtitutus,ſub die vero 21. Aug. eiuſdem anni Iſchierdus recurſum habuerat ad Iudices laicos & idem ſub die 12 Oct. 1615.vſus eſt dictis recurſibus,& illos exhibuit,vnde ſtatim Iſchierdus anathematis,& ce ſurarum vinculo fuit innodatus iuxta Bullam cænæ Domini, & ſic effectus incapax aſſecutionis,& retentionis beneficij eccleſiaſtici, vt ſupra dixi, & ſucceſſiue etiam Marcello ius quoddam acquiſitum fuit ex huiuſmodi incapacitate Iſchierdi,ita vt quò ad illum poſt tales recurſus liberas ædes ad canonicatum haberet Marcellus,& propterea dum poſtea confeſſarius ſub die 4.Iulij 1616.abſoluit Iſchierdũ à cenſuris præſentibus,non potuit,nec debuit auferre ius Marcelli iam acquiſitum ob dictos recurſus ab Iſchierdo habitos quod etiam magis confirmatur,quia aſſertio Confeſſarij, vel ſi in ſchedula legitimè recognita, vel ſi in depoſitione iudiciali proferatur probet abſolutionem in foro externo,illa enim clauſula, & remotis teſtibus pænitenti conce- 15
ditur, vt ex receptiori ſententia firmarunt aſſertionem Confeſſarij probare abſolutionem *Acoſta* ad d. Bullam q.50.ver.ne autẽ *Nauar.* conſ 26 de ſent.excom.li.5.& ſecundum impreſſionem Venetam conſ. 3.li.2.de fid.inſtrum. *Suarez* de cenſur.diſ.7.ſect 5. n.26.in fin.& alij in 1 dec.alleg.ver.hoc autem, Attamen id ſibi locũ vindicat,vbi non agitur de alicuius præiudicio,puta,ſi agitur de conferenda eccleſiaſtica ſepultura, de promotione ad ordines, & illorum exercitio, vel alijs ſimilibus effectibus in qui- 16
bus tertius non læditur; At quoties ex huiuſmodi aſſertione confeſſarij inſurgeret probatio in præiudicium tertij, tunc nequaquam creditur illius aſſertioni, Ita docuit *Dec.* in c 1. n.31.de except. *Pariſ.* de cenſ.67.n.27.li.4. & admittit *Ledeſma* 2.4. q. 26. art. 1. in fin. & *Suarez* d.diſp.7.ſect. 5.n.28 *Alter.*de cenſ.li 4.diſp 4 cap 4.verſ.vterque modu, & *Gutierez* dicto c.2 n.17.p.1.qq.canonic.

Tertio dicebant Domini facultatem illam datã in cruciata abſoluendi,vnum quemq; ſemel in vita, ab omnib.cenſuris fulminatis bulla cęnæ fuiſſe renocatam, & ſublatã per ſubſequentem promulgationem eiuſdem bullæ cænæ quæ ſingulis annis repetitur à Rom.Pontif.ibi.nam §.13.14.15.& 16.ue dũ grauiſſi- 17
mo anathemate feriuntur recurrentes ad Iudices laicos,& iuriſdictionẽ eccleſiaſticam violantes,verum etiam in §.cæterũ ſancitur huiuſmodi delinquentes, & alios in d. Bulla cænæ expreſſos à nemine poſſe abſolui,præterquã ab eodem Pontif.Rom & niſi in mortis articulo,& deinde in §.nõ obſtantib. tolluntur,& reuocantur omnia,& quęcumq;indulta,priuilegia,literæ Apoſtolicæ gratias, facultates generales,vel ſpeciales,vel ſub quauis alia forma,& tenore, & cũ quibuſcũq clauſulis etiã derogatoriarũ derogatoriis conceſſæ quibuſcumq;perſonis tam laicis,quã eccleſiaſticis,etiã ſi Imperiali,vel Regali, vel quauis alia mundana,& eccleſiaſtica dignitate fulgeant,ac eorum Regnis,& ex quacumq;cauſa etiam per viam contractus,& cum clauſula,quorum tenores, & aliis vberrimis,vt in d.§.non obſtantibus in quo,vt poteſt ea promulgationib. factis à S.me.Clem.VIII. in poſtremis annis ſui Pontificatus, & ſucceſſiue à S.me. Paulo V.& S.m.Greg.XV.& nuper à S.D.N. Vrbano VIII.amplius non apponitur clauſula reſtrictiua, 18
niſi in eis etiam caſus præſentibus literis expreſſi comprehendantur,quæ apponi conſueuerat à Sixto V. & eodem Clem. VIII. initio ſui Pontificatus, & conſequenter hodie videtur dicendum per d.§. non obſtantibus, & clauſulas derogatorias in eo contentas fuiſſe abſolute,& generaliter reuocata omnia, & quæcumq;priuilegia,& indulta abſoluendi à caſibus in bulla cœnę Domini reſeruatis,vt tradiderũt *Coſm. Philiarc.*de offic.Sacerd.to.1.de Sacram. Penit.c.24. in prin.vbi mouet,non poſſe In bulla cænæ,deſiderari clariorẽ derogationem pro reuocatione quorumcunq;indultorũ,& facultatũ quibuſuis perſonis conceſſarum,& *Sayr.*in explicatione eiuſdem Bullę cænæ in d.§.non obſtan.*Graff.*p.1.dec.li.1.c.13.n 30.31. 34. *Tolet.*li.1.Inſtruct.Sacer.c.30.n.2. *Calleſt priuil. Mendic.* tit. abſolutio ordinaria quoad Fratres,

Suarez de pœnit.diſp.30.ſect.2.n.10.& 11.*Vgol.* de cenſur p.3.c.2.§.4.ſuper verſ.etiam prætextu nu. 3. & verſ.quo ad alios,& *Duard.*in comment. d.Bullæ cœnæ li.3.§.2.q.11.& §.5.q.1.n.2.qui vid.§.2.q.1.n. 15.& 17. refert declarationes Sacræ Congreg. Regularium approbatas à fel.rec. Clem. VIII. & Paulo V. & *Rota* in d. Oſcen.canonicatus 1. Decembris 1595. coram bo.mem.*Penia*.

Et hinc profectum eſt receptiſſimum,ac verum illorum placitum, qui ſenſerunt, quod licet Conc. Trid.ſeſſ.24. tribuat facultatem Epiſcopi abſoluendi à quibuſcumq;criminibus occultis etiam reſeruatis Sedi Apoſtolicæ,& ſignanter ab hæreſi occulta,attamen hodie d.§.cæterum,& non obſtantib.de quibus
19 in dicta Bulla cœnæ, ſit ſublata dicta facultas Concilij,itaut amplius nequeant Epiſcopi abſoluere ab hæreſi occulta,nec ab aliis criminib. in Bulla cœnæ reſeruatis,ita *Nauar*.in manual.ca.27.nu. 275. *Molin.*de iuſt.& iur.tom.4.diſput.64.num.8.*Vinald.* in Candelabr.aut nuper correcto p.1. de abſolut. Sacrament.tit.11.num.13 *Vgolin.*de cenſur. dicta p. 3. §.4.cap.2.num.3.verſ.bis præmiſſis, *Azor.*Inſtit.moral. li.8.cap.10.q.10.vbi de veriori probabiliori, & tutiori opinione teſtatur,*Suarez* de pœnitent.diſputat.30.ſect.2.nu.11.& de cenſur.diſp.21.ſect.2.nu.5. verſ.verumtamen vbi aſſerit, hanc ſententiam eſſe tutiorem,& tenendam *Sanch.*ſup.decalog.li.2.c.11. n.26.27.vbi monet,hanc opinionem eſſe amplectendam,& contrariam valde dubiam,& parum tutã appellat,nouiſſimè Leonard.*Duart.*ſuper d. Bulla cœnæ Domini p.3.q 11.n.43.*Iacob.Nida Valentinus* in opuſculo defenſionis fidei in cauſa Moriſchorum c. 13.verſ. Epiſc.autẽ;& quamuis aliqui ab his Authoribus allegati huic ſent.aduertentur, attamen hodie nefas videtur amplius illam in dubium reuocare,eam enim neduin S.Congreg Conc. Trid. & Sac. Pœnitentiariæ amplexa eſt,verum & S me. Pius V.Greg. XIII. Clemens VIII.Paulus V.iuata prædictam opinionem in ſupremo S.Inquiſitionis prætorio reſpõderunt,quemadmodum teſtantur *Suar. Azor. Vgol Blida, & Sanch.* & aliis ſupra citati, & in terminis, quod vbi in Bulla cœnæ non apponitur exceptio illa ſeu clauſula reſtrictiua niſi in eis caſus præſentib. litteris expreſſi cõprehendantur,ſit ſublata hæc facultas Cruciatæ,ita vt amplius illius vigore nõ poſſint confeſſarij abſoluere à criminibus reſeruatis in eadem Bulla cœnæ diſtinguendo tradiderunt *Bleda Valentin.*dicto cap.13.verſ.laxiorem opinionem, & *Garz.Hiſpanus pariter* in tract.de benefic. p. 11.cap. 10.n.130.& 131.qui referunt S me.Clementem VIII. reſpondiſſe facultatem Cruciatæ fuiſſe reuocatam quò ad caſus reſeruatos in Bulla cœnæ, niſi petatur reualidatio, & reprobaſſe,ac ab Epiſcopatus dignitate reieciſſe duos Hiſpanos, qui de hoc ab ipſo Clemente interrogati contrarium reſponderant, & in eãdem diſtinctionem videntur inclinare *Sanchez* ſup.decalog.li.1.ca.11.nu.27 circa medium.verſ. & confirmatur,& Acoſta ad Bullam Cruciatæ q.55.*Enric.Henric.*li 7.de indulg.ca.11.n.2. qui eatenus per bullam cœnæ putarunt non eſſe ſublatam facultatem cruciatæ abſoluendi ab his caſibus quatenus adiectam viderunt in d.bulla cœnę prędictam clauſulam, niſi in eis caſus,&c. & ſic ſi eã punctam vidiſſent d. clauſulam,vel ſimiliter dixiſſent,ſublatam eſſe d. facultatem cruciatæ abſoluendi à præſentis caſibus, & idem etiam videntur ſentire *Alter.* de cenſur. to. 1. li.5 diſp.22.c.3.in fin & ſanè verba ipſius bullæ cœnæ in d.§.cæterum,& §.non obſtan. cogunt in hanc ſent.ibi enim tolluntur omnia priuilegia indulta facultates abſoluendi in d. caſibus, etiamſi conceſſæ ſint Regib. vel Imperatoribus & Regnis etiam per viam contractus & mens Papæ enixa apparet circa reuocationem quarumcunq. facultatum,&c.

Quibus aſſequimur pauci faciendam eſſe opinionem *Eman.Rodriq.*ſup.bulla cruciatæ p.1. ũraddit. 21 ad §.12.n.4.& eiuſdem *Rodriq.*10.1.qq. reg.c.10.art. 9. & *Duard* ſup.bulla cœnæ li.3. § 2. q.11.n.41.qui dixerunt illam facultatem cruciatæ non eſſe ſublatam per ſubſequentem publicationem bullæ cœnæ, quoniam & auctoritates alleg. & rationes ponderatæ non concludunt, allegatur,n. *Sanch.* d.li.1.ſ.per decal.c.11.n.27.ver.& confirmatur,qui loquitur de bulla cœnæ, in qua aderat clauſula niſi in eis caſus, &c.*Alter.*v. de cenſur.li.5.diſp 22.c.2. verſ.3. Epiſc. vltra quod obiter,& inſidenter hoc dicit, & ætic. non examinat,prę ſupponit pro fundamento opinionis illorum,qui dictitant, facultatem datam Epiſc. à Conc.Trid.ſeſſ.24.c.6.non eſſe ſublatam per Bullam cœnæ,quod tamen falſum eſt, & erroneum, vt iam fuit probatum.

Rationes autem viſæ ſunt leuiſſimæ,nam quod ex æquitate non præſumatur Papam voluiſſe ſine cauſa reuocare priuileg. conceſſum non ſubſiſtit, cum 22 verba bullæ cœnæ in d.§.cæterum,& § non obſtan. vbi reuocantur priuilegia,& facultates quibuſcumq; perſonis etiam Imper Regib & Regnis etiã per viã contractus conceſſæ ſint clariſſimam, vt obſeruauit *Phil.*de offic.Sacerd tit.de Sacram.pœnit. cap 24.in prin.& idem *Duard.*ſup.bulla cœnæ li.3.§.5.q.1 n.1. pro pr.fin.& ideo in claris nõ eſt opus certare præ- 23 ſumptionib,vulg.l.ille aut ille §.cum in verbis de l. 3.l.continuus §.cum ita de verb.oblig.cauſa vero,& legitima, ſemper præſumitur in Papa vti ſupremo Principe cuius imperio præſertim in hac materia ſpirituali,omnes nullo excepto ſubeſſe debent, & propterea ad libitum ipſe poteſt huiuſmodi priuilegia,& indulta reuocare,vt in terminis huius reuocationis adiectæ in bulla cœnæ tradiderũt *Alter* de cẽ- 24 ſur.t.1.li.5.c.6.diſp.22.ver.ex his &*Sayr.*de cenſur.li. 3 c.25.ver. per hãc clauſulã vbi etiã recenſet cauſas, quib.Rom.Pont.impulſi in bulla cœnæ reuocãt indulta,& facultates prius conceſſas,quæ etiã rationes pro reuocatione facultatum cruciatæ,& aliorum indultorũ habentur in extrauag. Sixti IV. incipien.vt 25 Dominici [illegible] de pœnit.& remiſſ.Ac nõſt [illegible] non eſt ſacros Sum Pont.ſenſus exquirere,ſed erga Petri Cathedram obſequij,& humilis obedientiæ gloria nobis relicta eſt,verba namq;Domini apud Matt.23.de cathedra Moyſis omnia,& quæcumq; dixerint vobis, ſeruate,& facite ad ſacram hanc Principis Apoſtolorum Cathedram veritatis,& ſapientiæ magiſtram aptius referri poſſunt prout retulerunt *Auguſt.*epiſ. 165.& alij priſci Patres teſte Card. *Bellar.* de verbo Dei li.3.c.5.verſ.3.nota,& *Ianſen.* in concordan. Euangel cap.120.col.6.verſ.portò vt ſuper.

Nimis verò audacter præſenti addẽtes ad *Rodriq.* d.§.12.n.4. & Acoſta ad eãdem Cruciatam q.55.ver. 26 confirmatur dictitant,quod ſi facultas data in cruciata abſoluendi ſemel in vita à caſibus reſeruatis in bulla cœnæ reuocaretur per ſubſequentem promulgationẽ eiuſdem bullæ cœnæ inde ſe deceptos à Sede Apoſt. conquererentur,qui prius titulo oneroſo cruciatam obtinuerunt,quoniam omiſſo, quod ex hac conceſſione cruciatæ nihil penitus percipit Sedes Apoſt. qui obtinuerunt cruciatam facile potuerunt huiuſmodi reuocationem, prouidere, cum

notum ſit, trecentis ab hinc annis ſaltem qualibet fe-
ria quinta hebdomadæ maioris vniuerſo ſpectante
populo per Súmos Pontifices renouari, & nouò pro-
mulgari Bullam Cœnæ, & ibi reuocare facultates, &
Indulta priùs conceſſa, ſcientibus autem non fit do-
lus, neq; iniuria c. ſcienti de reg. iur. in 6. l. cùm do-
27 nationis, vbi *Iaſ.* n. 2. & alij C. de tranſact. Sed impu-
tent ſibi ſi in obtinenda Cruciata ſufficienter non
prouiderunt circa huiuſmodi reuocationes, vel ſi
28 quotannis poſt publicatam Bullam Cœnæ non petût
reualidationem facultatis Cruciatæ, vt faciendum
monent *Garz.* de benefic. p. 11. c. 10. nu. 130. Collect.
priuileg. Mendicant. & *Philiarc.* d. c. 24. vbi addit,
quod aliàs ita abſoluti non ſunt tuti in conſcientia.

Minùs viget alia ratio Rodriquez, quod ſcilicet,
quemadmodum in generali facultate abſoluendi à
caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis non cenſetur da-
ta facultas abſoluendi à caſibus reſeruatis in Bulla
cœnæ, Ita etiam non cenſeatur reuocata facultas ſe-
mel conceſſa abſoluendi à caſibus reſeruatis in eadé
Bulla Cœnæ, niſi expreſsè hoc dicatur in reuocatio-
ne, quoniam immò hoc apertè exprimitur, dum re-
uocantur omnes facultates tam generales, quàm ſpe-
ciales, & ſub quàuis aliâ formâ, & teneri conceſſæ
abſoluendi ſuper caſibus priùs in eâdem Bullâ cœnæ
anathematizatis, & ratio etiam differentiæ magna
conſiderari poteſt inter conceſſionem facultatis ab-
ſoluendi, & illius reuocationem vt hac obiectum
refellendo bene reſpondet *Garz.* d. c. 10. n. 133.

Nec viſum etiam fuit obſtare, quod Bulla cœnæ
in §. exterum, & §. non obſtan. tollere videatur, tan-
tùm generales, & ſpeciales facultates abſoluendi, nó
autem illas, quæ indiuidualiter conceſſę ſunt, nempè
29 à tali, & tali crimine, eò quod ipſa vtatur, tátùm ver-
bis in genere, & in ſpecie, vt tradiderunt *Vgolin.* di-
cens p. 5. §. in verſ. etiam prætextu, & in verſ. Niſi in
eis, Alter d. to. 1. lib. 5. diſp. 22. cap. 2. in fin. *Duar.* ſu-
per Bulla cœnæ lib. 3. §. 2. q. 1. nu. 8. 9. Quoniam nec
vera videtur hæc opinio, nec quatenus vera, applica-
30 ri poteſt Non vera, quia Bullæ cœnæ in §. non obſtá.
reuocat nedum facultatis abſoluendi conceſſas in
genere, & in ſpecie, ſed addit, & ſub quâuis aliâ for-
mâ, & tenore, quæ dictio, quauis alia, impedit inter-
pretationé reſtrictiuam, & includit omnes alios mo-
dos etiam maiores, & dubitabiliores expreſſis, gloſ.
31 in Clem. ne Romani in verb. quouis modo de elect.
& in cap. fin. in verb. quouis de ſentent. excom. *Natt.*
cóſ 435 n 19. *Crauet.* conſ. 194. n. 3. ver. ad idé, iuncta
præſertim illa dictione alia, quę pariter vniuerſa' ita-
té infert, & omnia comprehendit etiá maiora, & di-
uerſa expreſſis clé. 1. in princ. ibi, vel alia quauis cau-
ſa, vbi gloſ. in verb. quauis de re iudic. & notat *Alter.*
32 eod. tomo 1. diſput. 16. li. 5. cap. 3 verſ. ac etiá in me-
dio, & ſic videtur concludendú, quod in d. §. non ob-
ſtan. reuocétur etiá facultates indiuidualiter cóceſſę,
quemadmodú videmus quod licèt Concilium Tri-
dentinum ſeſſ. 24 c. 6 in indiuiduo tribuat Epiſcopis
facultaté abſoluendi ab hæreſi occulta, attamen hu-
iuſmodi facultas, quáuis indiuidualis, eſt ſublata per
Bullam cænę ſecúdum opinionem communiter DD.
33 receptam, & à Sacrâ Congregatione Concilij, & Pœ-
nitentiariæ, & à Summis Pontificibus approbatam
vt ſuprà fuit oſtenſum in verſ & hinc profectum.

Non etiam applicatur dicta opinio, ſiue concluſ-
ſio, quoniam Bulla Cruciatæ non concedit in indi-
uiduo facultatem abſoluendi ab hoc crimine, quem-
34 admodum requiritur ad hoc vt dicatur facultas in
indiuiduo conceſſa ſecundùm *Vgolin.* & alter locis
citatis, ſed ſolùm tribuit facultatem abſoluendi à ca-
ſibus reſeruatis in Bulla cœnæ; quæ conceſſio di-
citur ſpecialis ſecundùm eoſdem Doctores, quam
quidem ſpecialem facultatem non ambigunt præ-
ſenti DD quin Bulla Cœnæ reuocauerit, vt ſonant
etiam eiuſdem Bullæ cœnæ verba ibi in genere, & in
ſpecie, & c. ibi, generalib. & ſpecialib. & c.

Neque etiam obſtat, quod Cruciata habeat clau-
ſulas derogatorias, ita vt per illam potius videatur
derogatum Bullæ cœnæ, quemadmodum putauit 35
Duard in comment. eiuſdem Bullæ p. 3. § 2. q. 11. nu.
46. & difficultatem priùs euacuauit *Alter.* li. 5. diſput.
22 cap. 2. ver. reſpondeo hoc. Quoniam clauſulæ de-
rogatoriæ appoſitæ in Cruciata referuntur tantùm
ad præteritas Bullas, & Pontificias Conſtitutiones,
ibi. Non obſtan. cóſtitutionibus, ordinationib. Apo-
ſtol. & c. quomodolibet nos, noſtros prædeceſſores
conceſſis, confirmatis, & innouatis, & ſic non trahi-
tur hæc derogatio ad Bullam cœnæ poſteà à Pótifi-
cibus promulgatam, quæ eſt poſterior, & noua ordi-
natio, & 36. conſtit. cùm per poſterioris Bullæ editio-
nem, ac promulgationem anno antecedenti publi-
cata omninò ceperit, vt clarè habetur in ipſamet Bul-
la §. volentes, & ibi *Sayr. & Duart.* in comment.

Ampliùs etiamſi illæ ad futuras quoq; Pontificias
conſtitutiones trahi poſſent adhuc tamen cùm ſint
ſimpliciter derogatoriæ, clauſulæ verò quæ leguntur
in bulla cœnæ ſint non ſolùm derogatoriæ, ſed etiam
derogatoriarum derogatoriæ ibi non obſtantibus
priuilegiis, indultis, & c. ac cum quibuſuis clauſulis
etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſas, & c.
dicendum eſſet per Bullam cœnæ tanquam amplio-
res, & efficaciores clauſulas habentem eſſe deroga-
tum Bullæ cruciatæ, non autem ècontrà *Bart.* in l. ſi
quis n. 5 de leg. 3. *Pariſ.* conſil. 42. n. 15. & 16. li. 4 *Co-
uar.* in rubr. de teſtam. 1. par. n. 20. ver. hanc ſcribit.
Gonzalez ad reg. 8 gloſ. 36. n. 8. 9. & 10.

Poſtremò non obſtat potiſſimum fundamentum
informantium pro *Iſcherdo*, & deductam, & in 1. dec.
quod ſcilicèt abſolutio obtenta à Confeſſario vigore 37
cruciatæ ſuffragetur ad effectum validitatis gratiæ
luata conſ. *Calder.* 1. de teſtib *Felin.* In C. teſtimoniú
n. 35 de teſtib. *Creſcen.* dec. 14. de prob. *Rot.* dec. 573.
p. 3. diuer. & in Aſtoricé. Archidiaconatus 17. Iunij &
23. Nouem. 1583. corá fel. rec. Clem. VIII. & *Nauar.*
cóſil 47. n. 5. de ſent. excom. in nou. quod eſt in anti-
quis 13. de pœnit. & remiſſ. quoniam ex duobus prę-
cipuè tollitur Et primò, quia *Calderin. Felin. & Creſ-
cen.* quorú auctoritati innituntur cœteri, præſuppo-
nunt, quod confeſſarius habeat ſufficientem faculta-
tem abſoluendi ſcilicèt in vtroque foro, vt ſignanter
monet *Calderin.* ver. ſed ſoluo, quæ facultas aliquan-
do conceditur, vt teſtantur *Gutierez* lib. 1. qq Canon. 38
c. 2. n. 11. *Alter* li. 4. diſp 4. c 4. ver. probatur primò,
& proptereà *Calder.* & ſectatores inſiſtunt tantùm
ſuper probatione, & concludunt, data ſufficienti fa-
cultate confeſſario abſoluendi, probari abſolutioné
ipſam ex illius aſſertione; in præſenti verbo ceſſat
huiuſmodi præſuppoſitum, quia non fuit expreſſè in
Cruciata, data facultas abſoluendi in vtroque foro,
& in dubio, quando facultas abſoluendi eſt in ordine
ad Sacramentalem confeſſionem intelligitur in foro 39
tantùm interno, ad purgationem nimirùm vt
conſcientiæ, & recuperationem Diuinæ gratiæ,
ſuprà in primo fundamento fuit oſtenſum; Et ita prę-
ſentis auctoritatibus *Calderini, Creſcentij*, & aliorum
reſpondet Rota in dicta Oueten. Sacriſtiæ 2 Decem-
bris 1597. coram bo. me. *Comitolo.*

Prætereà dicta concluſio, quod huiuſmodi abſo-
lutio pœnitentialis ſofficiat ad validitatem gratiæ, ex
40 diametro puguat cum receptiſſima illorum ſenten-
tia, qui dixerunt, talem abſolutionem non ſuffragari
in foro externo, vt dictum eſt ſuprà in primo funda-
mento, vbi etiam probatum fuit quod adeptio bene-
ficij eccleſiaſtici dicitur actus reſpiciens forum ex-
ternum, quod & eò magis in præſenti videtur dicen-
dum, qoia non ſumus in ſimplici validitate gratiæ, eò
quod huic abſoluto fuerit collatum beneficium, ad
quod nemo ius haberet, ſed agitur de collatione be-
neficij litigioſi, & ad quod ante abſolutionē *Iſchierd.*
ius habebat Marcellus; & ſic agitur de præiudicio
tertij, qoo caſu talis abſolutio non ſuffragatur, nec
aſſertio confeſſarij probat abſolutionem contra ter-
41 tium, vt dixit *Dec.* in allegato cap. 1. n. 51. de except.
vbi hoc caſu iure optimo dubitat de veritate d. conſ.
a. *Calderin. & Decium* ſequuntur *Calderin.* opinionē
in hoc probantes *Gutierez* dicto c. 1. no. 17. li. 1. qq.
Canon. egregiè *Ledeſma* 2. 4. q. 26. art. 1. in vlt. dub.
ver. vnde confeſſario, & alij ſuprà allegati in ſecun-
do fundamento ver. quod eò maximè, deciſione ver-
bò allegato in obiecto non loquuntur ſtante præiu-
dicio tertij, immò deciſio 573. p. 3. diuerſ. præſuppo-
nit iam integrè fuiſſe parti ſatisfactum.

Nec præſentis videtur aduerſari *Nauar.* conſil. 47.
ad 2. dub. de ſent. excom. li. 5. ſecundùm Venetam
42 impreſſionem, quia quicquid ſit de veritate illius cō-
ſilij, ipſe not. Nauarrus admittit abſolutionem vigo-
re Cruciatæ prodeſſe in foro conſcientiæ duntaxàt,
niſi de vtroq; foro mentionem fecerit, & quamuis
deinde addat, huiuſmodi abſolutum poſſe retinere
beneficia ſibi canonicè collata, attamen reſtringit
hanc concluſionem ad forū conſcintiæ itavt de mē-
te etiam eiuſdē Nauarri videatur, quod taliter abſo-
lutus poſſit tutā conſcientiā retinere beneficium, &
fructus ſuos facere, ſed non concludit, nec, & hoc ſe-
quitur, quod ſi tertius pro ſuo intereſſe contradicat,
hæc abſolutio ſibi ſuffragetur in foro externo, & cō-
tentioſo, qui eſt caſus noſter, & ita etiā intelligendi
ſunt alij DD. &c. videri perſonis poſſunt ſuperiùs de-
ductis contradicere, & ita etiā declarat *Io. Valer. Va-
lētin.* de differ. in vtrumq; forū diff. 3. n. 3. & fuit *Paul.
Comitol.* reſp. moral. li. 6. cap. 6. in fin. vbi etiam haber
ſuſpectum, & reprobat d. opinionem Nauarr.

Denique ſi facultas data in cruciata abſoluendi
ſemel, in vita à caſibus reſeruatis in Bulla cœnæ eſt
ſublata per ſubſequentem promulgationem eiuſdem
Bullæ cœnæ, prout fuiſſe ſublatam iam oſtendimus
tradita per Calderini Nauar. & alios nihil faciunt, &
nec applicantur vt per ſe probat.

Quatenus verò Iſchierdus inniti vellet alia abſo-
lutione, de qua in ſua gratia per conſuetam clau-
ſulam Teque abſoluentes, &c. neque hæc ſuffragare-
tur, quia iuxta reg. Cancellariæ 66. non prodeſt vio-
latoribus eccleſiaſtica libertas prout fuit Iſchier-
dus, qui in cauſa beneficiali à Iudice Eccleſiaſtico re-
curſum habuit ad Iudices laicos, nec vbi excommu-
nicatus per annū neglexit petere abſolutionem, pro-
vt idem Iſchierdus neglexit, quia recurſus ſunt habi-
43 ti ſub die 21. Auguſti & 12. Octob. 1615 ſub die verò
21. Iulij 1618. data fuit abſolutio in gratiā prouiſio-
nia per clauſulam, Teq; abſoluentes, &c. quemadmo-
dum in his proprijs terminis, reſpondit *Rota* in Tu-
den. beneficij 9. Aprilis 1604. coram bo. me. *Penia*, &
in Calagurritana beneficij de Beāteuillā 8. Iunij 1608.
coram bo. me. Card. *Sacrato*, vbi etiam comprobatur
quod hoc caſu non requiritur inſordeſcentia.

Quibus accedit, quod in gratia Iſchierdi adeſt
clauſula. Dummodò ex eā non tollatur ius alteri quę-
ſitum, & ſic etiā quò ad hanc abſolutionem ap-
plicātur, quæ ſupradicta fuerunt de primâ abſolutione in
ſecundo fundamento circa præiudicium tertij.

Et ita vtraque parte informante receſſum fuit à
deciſis ſub die 2. Martij 1622. & reſolutum, denegan-
dam eſſe remiſſoriam, tanquam non profuturam Iſ-
chierdo petenti, &c.

Valentina Canonicatus.
Veneris 5. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Notarij fides non exhibito toto inſtrumento non attenditur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur ei, qui non probat de ſua poſſeſſione.*
2 *Fides Notarij non probat carens Teſtibus.*
3 *Notario non creditur atteſtanti de rogitu actus de preterito.*
4 *Et ad effectum vt detur manutentio.*
5 *Fides Notarij, quæ enunciat aliquas factas fuiſſe proteſtationes tantò minùs probat.*
6 *Notarij fides fidem facit.*
7 *Sed hoc verum in Curia, vbi de facili poſſunt inſpici inſtrumenta. Secus extra.*
8 *Inſtrumenta debent integraliter exhiberi.*

Deciſio CXXXVII.

DOmini cenſuerunt, mandatum de manutenen-
do in poſſeſſione canonicatus, de quo agitur
eſſe denegandum Vincentio, quia non docet de ſua
poſſeſſione, ſine qua manutentio non datur *Bart.* in l.
1. §. quod ait Prætor n. 18. ver. ex prædictis habes ff. vt 1
poſſid. *Alex.* conſ. 92. n. 4. li. 1 *Guido P.* conſ. 13. n. 1.
Rot. recent. dec. 63. n. 1 parte 1. in Caſertana benefi-
cij 17. Iunij 1605. corā R. D. *Lugdunen.* & in Beneuen-
tana bonorum 28. Maij 1614. coram bo. me. *An-
drea.*

Nec in aliquo viſa eſt ſuffragari probatio poſſeſ-
ſionis per Vincentium deducta ex fide Notarij in a-
ctis exhibita, in quā idem atteſtatur, die 29. menſis
Iulij anno 1623. ſe rogatum fuiſſe in inſtrumento ap-
prehēſionis poſſeſſionis fauore ipſius Vincētij. Quo- 2
niam fidei prædicta nulla eſt præſtāda fides, tū quia
teſtibus caret *Pariſ.* conſ. 31. n. 8. li. 4. *Oſaſch.* dec. 170.
n. 6. *Put.* dec. 1. n. 1. li. 3. *Rot.* diuerſ dec. 15 p. 3. li. 3. tum
& præcipuè quia verſatur circa atteſtationem rogi-
tus peracti de preterito, quo caſu non creditur Nota-
rio atteſtanti *Innoc.* in cap. quoniā contra n. 6. de pro- 3
bat & in cap. 1. n. 6. de fid. inſtrum. *Bald.* conſ. 428. n.
5. li. 1. *Alex.* conſ. 142. n. 12. li. 1. & conſ. 241. n. 6. li. 6.
Cranet. conſ 171. n. 5. *Curt. iun.* conſ. 166. nu. 2. *Nat.*
conſ. 141. n. 25. li. 1. *Afflict.* dec. 317. n. 4. *Bellamer.* dec.
61. in fin. *Put.* dec. 61. in con. li. 1. *Rot.* dec. 285. p. 2.
diuerſ. & dec. 467. n. 2. p. 1. recent. & in puncto quod
huiuſmodi fides Notarij non probat poſſeſſionem ad 4
effectum manutentionis fuit dictum in Salamanti-
na Archipreſbiteratus corā bo. me. *Andrea*, quæ eſt
dec. 687. n. 1. p. 1. recent.

Et hæc tantò magis procedunt, ex quo idem No-
tarius in d. fide aſſerit, poſſeſſionem à canonicis fuiſſe
datam præcedentibus aliquibus proteſtationibus, 5
quæ non exhibentur, Et illarum occaſione fieri
potuit,

potuit, vt poſſeſſio tradita fuerit cum aliquâ conditione, vel ſine præiudicio; Quo caſu poſſeſſio fortè non eſſet vera poſſeſſio iuxta dec. *Put.* 3a li. 2. *Capuraq.* dec. 130. n. 2. & 3. li. 4 Card. *Mantic.* dec. 267. n. 1. & dec. 366 nu. 4. p. 1. recent. Maximè vbi Vincentius etiam conditionaliter poſſeſſionem recepiſſet *Ant. de Butr.* in c. olim li. 1. ſub n. 15. de reſtit. ſpol. quem refert *Cæſar. de Graſſ.* dec. 6. ſub numero 5. de reſtit. ſpol.

Nec obſtat, quod dicitur fidem Notarij facere fi-
6 dem ex Rota apud Card. *Seraph.* dec. 415. nu 5. & dec. 755 Quoniam id procedit in Curiâ dumtaxat, vt in d. decaſionibus, non autem extra Curiam. Et ratio differentiæ ibi aſſignatur, nimirum quia inſtrumenta, de quibus facit fidem Notarius in Curiâ, facilè poſſunt inſpici à partibus, ſecus verò eſt quoad inſtrumenta rogata extra Curiam; quæ propterea debent integra
7 exhiberi, vt fides illis neceſſariò ſit præſtâda *Bart.* in l. 1 § edere n. 1. ff de edē *Felin.* in c 1. n. 30 de probat. *Boer* dec. 253 n. 1 & 2 *Capuraq.* dec. 125 n. 3. p. 2 *Couar.* qui benè declarat *Pract* quæſt cap 20. n. 7. eò quia in aliquâ parte inſtrumenti adeſſe poteſt clauſula, quæ deſtruat intentionem producentis. Prout in caſu iſto poteſt inſtrumēto præſēſę adeptionis poſſeſſionis ineſſe talis clauſula, per quam Vincentius fuerit impeditus acquirere poſſeſſionem ea ſuprà allegatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Ianueo. delationis Capparum.
Veneris 15. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Interpretatur quoddam priuilegium conceſſum Capellanis, vt intelligatur de iis, qui ſunt de Maſſa, non verò de iis, qui ſunt extra Maſſam.

SVMMARIVM.

1 *In interpretatione priuilegiorum attenditur ratio, & mens concedentis.*

2 *Diſtributiones quotidianæ competunt iis tantum, qui inſeruiunt choro, & recitant diuina Officia.*

3 *Interpretatio dubia diſpoſitione priuilegiorum fit ad modum, & formam alterius diſpoſitionis, ad cuius ſimilitudinem emanauit & n. 4.*

5 *Interpretandum eſt priuilegium, ita vt non cadat in contemptum, & vilipendatur.*

6 *Interpretandum eſt priuilegium, vt ab aliis non diuerſificetur ſimilibus.*

7 *Obſeruatia debet reſtringi ad ſuum caſum præciſum, & extra illum non poteſt extendi.*

Deciſio CXXXVIII.

CVm in Sacra Rituum Congregatione fuiſſet per duas declarationes reſolutum, nempe ſub die 12. Ian. 1618. & 30. Martij 1621. quod priuilegiū Innocentij PP. VIII. conceſſum perpetuis Capellanis Eccleſiæ Metropolitanæ Ianuen. intelligeretur comprehendere Capellanos dumtaxat de Maſſa, non autem Capellanos extra Maſſam, nec huiuſmodi declarationib. acquieſcerent d. Capellani, qui non ſunt de Maſsâ, Placuit eidem Sacræ Congregationi Rotam conſulem ſuper eo, an Capellanis extra Maſſam liceat deferre cappas, & me proponente Domini amplexi ſunt opinionem Sacræ Congregationis, & dixerunt, non licere. Quoniā licèt ex verbis proœmialibus dicti priuilegij appareat, illius conceſſionem emanaſſe pro religioſiori decore, & cultu Eccleſiæ in qua ipſe Pontifex ante ſui aſſumptionem ad Apoſtolatus apicem, & dum exiſteret in minoribus, Præpoſituræ dignitatem obtinuerat, vnde informātes pro Capellanis extra Maſſam aſſerentes, aucto numero deferentium cappas in Eccleſia ſplendorem illius magis eluceſcere, nitebantur inferre comprehenſionem ipſorum in dicto priuilegio, Attamen diligenter ponderatis tam verbis, quàm & mente Summi Pontificis, Viſum eſt Dominis, illud non conuenire niſi Capellanis, qui ſunt de Maſſa, & ſoli interſunt Diuinis officiis in Choro, ſuntque numero triginta poſt factam ſeu reformatam Maſſam de anno 1525. excluſis aliis nuncupatis extra maſſam.

Et primò conſiderarunt, hoc priuilegium conceſſum fuiſſe canonicis, & capellanis perpetuis in dicta Eccleſiâ exiſtentibus; Vnde cùm canonici inſeruiant choro, & Diuinis officiis, atque huius ſeruitij intuitu præſumantur decorati ſupradicta delatione capparum, eâdem ratione, ne vnum & idem priuilegium diuerſo iure cenſeatur, arbitrati ſunt, eſſe dicendum, quod Pontifex voluerit honorare Capellanos dumtaxàt inſeruientes, quales ſunt iſti de Maſſa, vt deponunt teſtes dati in ipſorum ſummario n. 8. & habetur in declarationibus Archiepiſcoporum præclaræ memoriæ Cardinalis Horatij Spinola, & Reuerendiſſimi D. mei Marini, non autem alios ad c. cùm in tua de Decim. c. quocirca de priuileg. cùm aliis allegatis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. §. 7. proœm. n. 64.

Secundò animaduerſum fuit, quod in ſupradicto priuilegio cautum eſt, vt Capellani in illo compræhenſi non poſſint ingredi Eccleſiam, niſi cum cappis, & contrauenientes reputentur pro abſentibus, quæ pœna denotat priuationem diſtributionum; Ex hâc autem diſpoſitione viſum eſt, rectè inferri, quod priuilegium ſit reſtrictum ad Capellanos de maſſa gaudentes diſtributionibus quotidianis, & excluſi fuerint alij extra maſſam, quibus pœna abſentiæ nullum poteſt damnum inferre, cùm non teneātur Choro intereſſe, neque gaudeant diſtributionibus quotidianis, quæ ſolis intereſſentibus recitationi Diuinorū Officiorum in Choro diſtribuuntur, & non aliis c. vnic. de cleric. nō reſid. in 6. clā vt iis de Aetat. & qualit. latè *Monet.* de diſtribut. quotid. p. 2. q. 1. nn. 1 & 2. a

Tertiò ponderabant Domini, quod hoc priuilegium perpetuis Capellanis fuit conceſſum ad inſtar Beneficiatorum perpetuorum Baſilicæ Sancti Petri de Vrbe; in quâ cùm ſit certum, ius deferendi cappas non competere niſi Beneficiatis habentibus ſtallum in Choro, atque inſeruientibus Eccleſiæ, non autem aliis quamplurimis Clericis & Capellanis priuatarū capellarum in eâdem Baſilicâ exiſtentium, Vtiq; eodem modo videtur eſſe interpretandum priuilegium in hâc Eccleſiâ, cùm ſit ad inſtar alterius priuilegij ad 3 tradita per *Oldra.* conſ. 300. per tot. præcipuè nu. 8. *Rom.* conſil. 383. n. 3. *Pariſ.* conſ. 22. n. 5. li. 4. *Card. Seraph.* dec. 605. n. 4.

Et in hanc ſententiam & libentiùs inclinarunt Domini; Tum quia id etiam cenſuit d. Cardinalis Horatius Spinola olim Archiepiſcopus, cuius inſigni pru- 4 dentię, ac pietati plurimùm detulerunt; tum etiā quia viſum eſt parùm decori Eccleſiaſtico eſſe conſentaneum, quod innumeri Capellani in Eccleſiâ, etiā qui non interſunt Choro; & in quo neq; poſſunt intereſſe propter defunctum ſtallorum; quæ ſunt ſolùmmodò triginta, prout ſunt totidē Capellani de Maſſa, deferant dictas cappas; priuilegium enim hoc, ſi tot Capellanis extra Maſſam communicaretur, vileſ- 5 ceret, & contemneretur.

Nec obſtare cenſuerunt, quod dictum priuilegiũ
circa almutias, quarum delatio loco cappatum tem-
pore æſtiuo aſſignatur in eodem priuilegio, vſu re-
ceptum fuerit in fauorem omnium Capellanorum
nedum de Maſſa, ſed etiam extra Maſſam, & ideò idẽ
ſeruari debeat quoad cappas, cùm nequeat commo-
6 dè priuilegium pati vnam determinationem reſpectu
almutiarum, & aliam diuerſam reſpectu capparum.
Quoniam fuit reſponſum, quod cùm ipſi Capellani
extra Maſſam tam attentâ mente concedentis, quàm
littera priuilegij, non ſint compræhenſi in priuile-
gio, vt ſuperiùs fuit probatum. hæc obſeruantia ſub-
ſecuta ad ſummum erit ſeruanda ſtrictè in eo tãtum
circa quod verſatur, & partea acceptarunt, non autẽ
7 extendenda ad caſum delationis cappatum, circa
quam delationem nulla obſeruantia datur in fauo-
rem Capellanorum extra Maſſam faciũt tradita per
Oldrad. conſil. 237. n. 3. in fin. *Dec.* conſil. 32. ſub n. 1.
verſ. Vnde limitate, & fuit dictum in Toletana An-
natarum 4. Decembris 1592. coram bo. mem. Card.
Pamphilio.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Cameraten. Canonicatus.
Mercury 20. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Tractatur de Indulto Vniuerſitati Gymnaſiorum Lo-
uanien. conceſſo per Romanos Pontifices, nomi-
nandi Clericos ad quæcumque beneficia, quouis
Menſe, etiam Apoſtolico, vel Ordinario vacantia,
quorum tamen fructus non excedunt ſummam
Ducatorum centum de Camera, quo ſtante, ſi quis
beneficium vigore d. Indulti obtinuerit, vt validè
dicatur per eum obtentum, quid probare tenea-
tur; & præſertim qualiter docere teneatur, fructus
eius non excedere dictam ſummam.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium alieni conceſſum vt ei ſuffragetur, & incum-
bit onus iuſtificandi conditiones in eo appoſitas.*
2 *Fructuum Canonicatus appellatione quid veniat.*
3 *Redditus, qui percipiuntur ex Maßa groſſa, veniunt
etiam appellatione fructuum Canonicatus.*
4 *Indultum, quando exprimit aliquam conditionem,
tunc non eſt aliud quærendum.*
5 *Fructus Aſſiſa maioris, & minoris ſunt cenſendi fru-
ctus præbendæ, vt vocant groſſi, non autem diſtribu-
tiones quotidianæ.*
6 *Fructus canonicatuum, partium Germaniæ ſolent ex-
primi per non exceſſum in ducatis 24.*
7 *Iſta tamen conſuetudo locum habet in prouiſionibus,
quæ fiunt in Curia, ad effectum iuſtificationis nar-
ratiuæ factæ in gratia conceſſa per Papam.*
8 *Valor verus Beneficij, quando omninò veniat expri-
mendus.*
9 *Papæ voluntas non debet remanere illuſa, ex aliqua
conſuetudine ad diuerſum finem inducta.*
10 *Summorum Pontificum voluntas, dum conceſſerunt
vniuerſitati Gymnaſiorum Louanienſi indultum no-
minandi clericos ad quæcumque beneficia, quorum
fructus non excederent 100. ducatos, qualis fue-
rit.*
11 *Congrua competens Rectoribus Parochialium Eccle-
ſiarum exiſtimatur ducat. 100.*
12 *Indulto contrauenient gaudere non poteſt eius priui-
legio.*

Deciſio CXXXIX.

CVm vacaſſet Canonicatus in Eccleſiâ Cathe-
drali per obitũ Pieret de menſe Ianuarij pro-
ximè præteriti, fuit de illo; vti reſeruato ratione
menſis fixi à Sanctiſſ. D. N. prouiſus Dauid, & illius
prouiſioni cum ſe oppoſuerit Guillelmus ad eumdẽ
canonicatum nominatus vigore Indulti per Roma-
nos Pontifices conceſſi Vniuerſitati Gymnaſiorum
Louanien. nominandi clericos ad quæcumque bene-
ficia quouis menſe etiam Apoſtolico, vel Ordinario
vacantia, Dubitatum fuit, An Dauidi prouiſo Apo-
ſtolico obſtent huiuſmodi priuilegia.

Et fuit reſolutum, non obſtare, Quia ſupradictum
indultum eſt limitatum, & reſtrictum ad beneficia,
quorum fructus non excedant ſummam ducatorum
100. de Camera, vt apparet ex indulto fel. record.
Pauli V. qui nominationes conceſſas, & limitatas ad
valorem 60. ducatorum per ſuos Prædeceſſores Six-
tum IV. Leonem X. Adrianum VI. & Gregorium
XIII. ampliauit vſque ad hanc ſummam ducatorum
100. Vnde Gulielmo nominato, vt ſibi ſuffragetur
indultum huiuſmodi, & repellat prouiſum Apoſtoli-
cum, incumbit onus probandi, canonicatum, de quo
agitur, non excedere ſummam prædictam 100. duca-
torum, *Felin.* in cap. ad aures, nume. quarto concl. 3. 1
ver. Similiter dicit, de Reſcript. *Rot.* dec. 10. de pro-
bat. in nou. *Put.* dec. 321. num. 3. in fin. li. 3. & fuit di-
ctum in Leodien. canonicatus 13. Nouembris 1582.
& 2. Iunij 1589. coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio*,
& in Leodien. Capellæ 30. Maij 1616. coram R. P. D.
meo *Remboldo*. Quæ probatio nedum deficit, ſed im-
mò ex deductis pro Dauide probatur contrarium,
quod ſcilicet canonicatus longè excedat ſummam
prædictam.

Nam præſuppoſito, quod vltrà diſtributiones quo-
tidianas dari conſuetas iis, qui perſonaliter inſeruiũt
Diuinis Officiis, adſint etiam in dictâ Eccleſiâ Ca-
thedrali quædam portiones Menſæ Capitularis nun-
cupatæ Aſſiſa maior, & Aſſiſa minor, quæ canonicis
præſentibus, & abſentibus, cauſa Studij, vel aliàs ex
priuilegio æqualiter aſſignantur.

Et quod iſta quantitas excedat valorem annuum
ducatorum 170.

Et demum, quod canonicatus, de quo agitur, nul-
lo ſit onere grauatus.

Viſum fuit Dominis, non poſſe dubitari, quin hu-
iuſmodi etiam portiones ſint computandæ in fructi-
bus canonicatus, tum attentâ diſpoſitione iuris com-
munis, iuxta quam appellatione fructuum canoni-
catus veniunt nedum qui colliguntur ex præbendâ, 2
verum & compræhendunt illi redditus, qui perci-
piuntur ex Maſsà groſsâ, ſtatiſque menſibus inter ca-
nonicos præſentes, & abſentes ex cauſâ priuilegiata
æqualiter diuidi ſolent iuxta not. per gloſ. in cap. li-
cèt, vbi *Abb.* n. 8. de præb. *Calderin.* conſil. 21. eodem
tit. latè *Parɾ.* conſil. 32. nu. 10. 16. & 17. li. 4. *Garc.* de
Benefic. 3. par. 1. cap. 2. n. 249. *Menn.* de Diſtrib. quo-
tid. par. 1. quæſt. 3. n. 5. & 6. & quæſt. 6. nu. 12. & ſeqq.
tum etiam ex ſpeciali diſpoſitione fel. record. Grego- 3
rij XIII. qui idem videtur ſenſiſſe in eius indulto,
dum expreſſis verbis declarauit, in valore fructuum
exprimendorum per nominatum ab Vniuerſitate
Louanienſi habendam eſſe rationem onerum quo-
rumcumque, ſiue illa ſint perſonalia, ſiue realia,
vel perpetua, ac etiam penſionum, quibus grauati
ſint fructus groſſi canonicatus, vel alterius be- 4
neficij ad abſentem in Studio, vel alio loco priui-
legiato

legiato ſpectantes, itavt onera prædicta diminuant
valorem canonicatus. Et ceſſare viſa eſt difficultas ex
reſponſo Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorũ Con-
cilij Interpretum, quod fructus dictæ Aſſiſæ maioris,
& minoris ſint cenſendi fructus præbendæ, vt vo-
cant, *groſſi*, non autem diſtributiones quotidianæ.
Nec ſuffragatur Guillelmo, quod fructus canoni-
catuum illarum partium ſoleant exprimi per non ex-
6 ceſſum in ducatis 24. Vt de conſuetudine totius Ger-
maniæ dixit *Rota* in Leodien. canonicatus 9. Decẽ-
bris 1589. & in Colonien. Canonicatus 10 Maij 1602.
coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio*, in Leodien. cano-
nicatus & Scholaſtriæ 27. Februarij 1612. coram bo.
mem. Card. *Sacrato*, & in Paderbonen. canonicatus
19. Maij. 1610. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.
7 Quoniam talis conſuetudo obtinet quidem in pro-
uiſionibus, quæ fiunt in Curia ad effectum iuſtifica-
tionis narratiuæ factæ in gratiâ conceſsâ per Papã, &
in his terminis procedunt dictæ deciſiones. Et hoc
introductum fuit per Concordata, vt euitetur ſolu-
tio annatæ in Curia, Non autem ad alios effectus, cũ
immò, & validè fiant nominationes conceſſæ ex
8 priuilegio. verus valor, prout eſt, veniat omninò ex-
primendus. Quemadmodum in his terminis pulchrè
notat *Rebuff.* in Prax. benefic. in 3. par. Signatur. Ver-
bo Necnon verus valor n. 7, in fin. & latius in tract.
Nominatiõ. quæſt 9. n. 31. & 33. Aliàs enim fruſtrà
in prædictis indultis conceſſis Vniuerſitati fuiſſet li-
m tata facultas nominandi ad beneficia valoris 60.
vel 100. ducatorum, cùm ſcirent Summi Pontifices,
valorem cuiuſcumque etiã opulentiſſimi beneficij in
illis partibus non exprimi, niſi in 24. ducatis. & alio-
9 qoin etiã illuſum eſſet voluntati Romanorũ Pontifi-
cum, ſi dũ ipſi reſtrinxerunt indultũ ad beneficia va-
loris ducatorum centum dumtaxat, ſub hàc tamen
cautelâ conſuetudinis Germaniæ exprimẽdi in duca-
tis tantùm 24. Louanienſes inuaderent beneficia tre-
centorum, & quatercentorum, & vltra ducatorum.
Et tamen intentio Summorum Pontificum in
dictis indultis fuit ſuccurrere pauperibus clericis de
honeſto ſubſidio Eccleſiaſtico vſque ad dict. ſum-
mam ducatorum 100. annuam; in quam computan-
da eſſe omnia beneficia per nominatos vigore alia-
rum nominationum obtenta, etiam quod illa reſi-
gnauerint, vel nominationes proſequuti non fuerint,
reſoluit aliàs *Rota* in dicta Leodien. canonicatus 2.
10 Iunij 1589. coram bo. mem. Card. *Pamphilio*, & huiuſ-
modi ſumma ducatorum 100. viſa eſt congrua pro
clericis, vt litterarum ſtudiis incumbant, etiamſi Le-
ctoris munere fungantur, Prout etiã ducatorũ 100.
11 congruam competentem pro Rectoribus Parochia-
lium Eccleſiarum exiſtimauit S. Concilium Triden-
tinum ſeſſ. 24. cap. 13.
Vnde in hanc ſententiam eo libentius Domini in-
clinarũt, quia præſupponebatur, Guillelmum olim in
vim ſimilis nominationis obtinuiſſe ſatis commodũ
canonicatum, quem tamẽ poſteà reſignauit reſerua-
ta ſibi penſione ſcutorũ 100. & ita ſe reddidit quoq;
12 incapacem alterius nominationis, prout expreſsè ca-
uetur in indulto fel. record. Gregorij XIII. ibi, Quod
ſi fecerint, ceſſiones huiuſmodi nullæ ſint, & ceden-
tes ad futuras, ſcilicet nominationes omninò inha-
biles cenſeantur eo ipſo; & ſic, cum indulto iam con-
trauenerit Guillelmus, eiuſdẽ indulti priuilegio gau-
dere non debet, vt in terminis iſtius priuilegij Gre-
gorij XIII. dixit *Rota* in Leodien. canonicatus 11.
Martij 1596. coram bo. me. *Card. Blanchetto*.
Et ita reſolutum Dauide ſolùm informante, &c.

Vicen. Canonicatus.
Mercurij 24. Nouembris 1614.

ARGVMENTVM.

Secularizatio Beneficij regularis ex quibus inducã-
tur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas probatur ex reuolutione proceſ-
ſus.*
2 *Gratia Beneficij conceſſa à Papa fundatur in reſerua-
tione, quod nempe Beneficium ſit reſeruationi affe-
ctum.*
3 *Et reſeruatio comprobatur ex Bullis.*
4 *Ius conferendi Beneficia non comprehenditur ſub Iu-
riſdictionalium reſeruatione.*
5 *Reſeruatio Pontificis circa vnam Eccleſiam non de-
bet trahi, & extendi ad alias.*
6 *Clauſula (ſaluis reſeruationibus, & affectionibus Apo-
ſtolicis) in Breue operatur; vt noluerit Pontifex
præiudicare reſeruationibus prouenientibus à ſe-
cularizatione.*
7 *Ordinarius conferendo Beneficia collationis Pontifi-
cis reſeruata non poteſt præiudicare, nec inducere
obſeruantiam, vel alterare naturam Beneficiorum
in præiudicium Papæ.*

Deciſio CXL.

VAcante canonicatu in Eccleſia collegiata Op-
pidi Minoriſſæ per obitum Bernardi extra Ro-
manam Curiam de menſe Maij 1601. fuit de illo pro-
uiſus Ioannes à Præpoſito dictæ Collegiatæ, vti de
ſpectante ad ſui collationem, Antonius verò eum-
dem canonicatum obtinuit ſibi conferri à Sanctæ
memoriæ Gregorio XV. tanquam Sedi Apoſtolicæ re-
ſeruatum in litteris ſecularizationis eccleſiarũ, quæ
olim in Principatu Cataloniæ ad Ordinem S. Augu-
ſtini pertinebant, emanatis à fel. record. Clemente
VIII. & vigore Breuis de capiendâ poſſeſſione nomi-
ne Cameræ fuit per ſententiam A. C. immiſſus in poſ-
ſeſſionem cum declaratoria in forma; A quâ ſenten-
tiâ ex parte Ioannis appellatione interpoſitâ, & cau-
ſa commiſſa in Rota cum clauſulâ Parito Breui, fuit
coram me ſub die 10. Nouembris 1623 deciſum, cõ-
ſtare de paritione, & cùm ſucceſſiuè dubitauerim ho-
die, An ſententia A. C. ſit confirmanda, vel infirman-
da, Domini reſponderunt, eſſe confirmandam.
Conſtat enim de validitate illius ex actorum re-
uolutione, in quibus apparet, ſeruata fuiſſe omnia 1
requiſita ad validitatem ſententiæ, iuxta deciſionem
Caputaq. 260. par. 2.
Iuſtitia etiam aduerſus quam plura opponeban-
tur, viſa eſt Dominis innoteſcere, eo quia reſeruatio,
quæ eſt præcipuum Breuis huiuſmodi fundamentũ, 2
vt tradit *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 9. in Annot. cont.
nullit. n 262. cũ aliis allegatis in Gerunden. Prioratus
4. Martij 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, plenè &
concludenter iuſtificata remanet ex prædictis literis
ſecularizationis omniũ beneficiorum Ordinis S. Au-
guſtini vbiq; exiſtentiũ in vniuerſo Principatu Cata-
loniæ, & in ſpecie in Eccleſia Oppidi Minoriſſæ; quæ
beneficia ſibi Pontifex, & ſuis ſucceſſoribus in perpe-
tuum reſeruauit expreſſis verbis, Quandocumque
& quomodocumque vacatura; & hæc reſeruatio, vtì
clara, & dubitatione carens fuit canonizata per *Ro-* 3
tam in Vincen. Parochialis 14. Ianuarij 1611. coram

Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano*, quæ eſt dec.323.numero 7 par.1.recent.& in eâdem causâ 20.Februarij 1617 coram R.P.D.meo *Vbaldo*, & in ſpecie quoad Eccleſiam Minoriſſæ in Vicen. Camerariæ 19.Ianuarij 1622.coram R.P.D.meo *Buratto*.

Nec prædictæ reſeruationi obſtare cenſuerunt Breuia Sanctiſſ. Pontificum Clementis VIII. Leonis XI. & Pauli V. declarantia in aliquibus præfatam ſecularizationem. Primum enim Clementis de anno 1603. loquitur de iuriſdictione Præpoſiti eidem ab Epiſcopo controuerſo ſub prætextu reuocationis ob ſuperuenientiam ſecularizationis, atque ibi dumta-
4 xat Papa declarauit, ſuæ mentis non fuiſſe iuriſdictionem à Præpoſito auferre, quam priùs habebat, nullúmque facit verbum de iure conferendi tunc minimè in controuerſiam deducto, circa quod proptereà nihil poteſt dici fuiſſe declaratum in dicto Breui, cùm ius conferendi non compræhendatur ſub iuriſdictionalibus, *Butr.* in c.noſtri. n.3. in 2.notab.de elect. & habetur in dicta Vicen. Camerariæ coram R.P.D.meo *Buratto*; Et in hâc reſponſione viſum eſt quoque tolli obiectum de vltimo Breui emanato à Paolo PP.V. pro Priore S. Annæ Barchinonæ, quod pariter ſolummodò verſatur circa d.Prioris S. Annæ iuriſdictionem.

Proinde nec etiam obſtat ſecundum Breue eiuſdem Clementis VIII.de anno 1603.reverà loquens de iure conferendi competente Abbati de Cardonâ, & impugnato per Epiſcopum, cui iuri conferendi Papa expreſſis verbis declarauit, noluiſſe per ſecularizationem præiudicare. Quoniam vltrà quod prædictum Breue eſt reſtrictum ad illam Eccleſiam ſignanter, & ad illum particularem collatorem, cui fortaſſe Pontifex voluit præſeruare ius conferendi, in menſibus ordinariis, ac inde non debet extendi ad alias Eccleſias neque ad fauorem aliorum collatorum, vt benè in dicta Vicen.Camerariæ coram R.P.D meo *Burat-*
5 *to* Quæ reſponſio applicatur etiam ad Breue Leonis PP.XI de anno 1605.emanatum ob litem ortam inter Priorem de Cornullâ, & Epiſcopum ſuper iure conferendi, quod pariter ibi declaratur, non fuiſſe ſublatum dicto Priori per litteras ſecularizationis Clementis PP.Octaui.

Inſuper animaduertebant Domini, quod dicta Breuia habent clauſulam præſeruatiuam, Saluis tamen reſeruationibus, & affectionibus Apoſtolicis; ex qua
6 clauſulâ videtur inferri, Pontifex noluiſſe per dicta Breuia inferre præiudicium dictis reſeruationibus prouenientibus à ſecularizatione, immò illas omninò præſeruare voluiſſe ex traditis per *Mohed.* dec. 21.n.2.& 3.de præbeo.cum aliis per *Gonzal.* ſuper reg. 8.gloſ.45.§.1. nu.67.& ſeq. & fuit dictum in Colimbrien.canonicatus 24 Maij 1599.coram Illuſtriſſ.D. Cardin *Millino*.

Neque hâc ſumptâ interpretatione viſum fuit ſubſiſtere obiectum ab Informantibus pro Ioanne, ſcilicet declarationes factas in ſupradictis duobus Breuibus remanere inutiles. Nam reſpondebatur, eundem effectum ſatis deduci ex eo, quia poteſt contingere, quod reſeruationes Apoſtolicæ, quamuis perpetuæ, vt in hâc ſpecie, aliquando tamen aliquâ ſuadente causâ reuocentur, vel ſuſpendantur per Succeſſores Pontifices, quibus in caſibus ſuum quidem effectum ſortiri poterunt declarationes prædictæ. Minor enim collator, ad quem ante ſecularizationē ſpectabat ius conferendi, eodem iure conferendi poſtmodum remoto obſtaculo reſeruationis fruetur reſpectu Epiſcopi Ordinarij collatoris iuxta tenorē dictarum declarationum, quę nihil aliud videntur continere, niſi quod per ſecularizationem prędictam non fuerit in aliquo diminutum ius conferendi ſpectans ad minores collatores, nec ius maius tributum Ordinariis. Verum quod Pontifices prædicti etiā ſibimetipſis voluerint pręiudiciū inferre quoad reſeruationem expreſsè ad ipſorum, & Sedis Apoſtolicæ fauorem inductam in litteris ſecularizationis, fuit viſum nequaquam poſſe inferri ex ſuprà allegatis.

Nec habita fuit in conſideratione quaſi poſſeſſio conferendi, in qua Præpoſitum extitiſſe antequam fieret ſecularizatio, prętenditur ex pluribus pręſentationibus. Quia illis admiſſis, ac præſuppoſita etiā eatundem effectuatione, nihil operatur allegata quaſi poſſeſſio cū huiuſmdi ius cōferendi ſublatū fuerit per reſeruationem expreſsè inductam in litteris prædictæ ſecularizationis Vt ſuprà fuit firmatum.

Nec etiam obſtare viſæ fuerunt duæ collationes factæ à Præpoſito poſt ſecularizationem. In primâ enim de anno 1614.defecit ſententia Papæ, cui proptereà, cùm ageretur de ipſius, ac Sedis Apoſtolicæ
præiudicio, minor collator non potuit præiudicare 7
ad not.in c.cum Eccleſia Sutrina vbi *Rip.* nu.64. de cauſ.poſſ.& propriet.cum allegatis per *Garc.* de Benefic.p.5 c.5 n 121 & ſeq & in dicta Vicen Camerariæ coram R.P.D.meo *Buratto* Secunda verò collatio facta de anno 1621.eſt canonicatus, de quo agitur, quę collatio dedit cauſam liti, nec inde aliquod ius potuit ex eâdem acquiri Præpoſito conferenti Vt ſæpè fuit deciſum, &c.

Meleuitana Coadiutoriæ.

Mercurij 24. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Coadiutor an poſſit poſſeſſionem capere canonicatus extra factum Capituli, nempe non capitulariter. Poſſeſſio Beneficij an, & quando poſſit capi non verificatis, & iuſtificatis litteris Apoſtolicis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio in poſſeſſione non exiſtente capta eſt manutenibilis.*

2 *Poſſeſſio Canonicatus, & Beneficij eſt capienda capitulariter.*

3 *Fallit in coadiutoria.*

4 *Coadiutoria non dicitur eſſe Beneficium, ſed officium.*

5 *Coadiutor non habet ius, & titulum in beneficio, ſed munus tantum adminiſtrandi, vt ius remaneat penes coadiutum.*

6 *Coadiutor apprehendit poſſeſſionem Officij coadiutoriæ pro eis, qui non poſſunt adminiſtrare propter impedimenta coadiuti.*

7 *Coadiutor poſſeſſionem capitulariter capit mortuo coadiuto.*

8 *Coadiutor poſſidere non dicitur Canonicatum, ſed coadiutoriam.*

9 *Officij poſſeſſio capitulariter non eſt accipienda.*

10 *Litterarum Apoſtolicarum iuſtificatio eſt neceſſaria, quando gratia conceditur in forma dignum.*

11 *Secus ſi in forma gratioſa.*

12 *Capitulum poteſt opponere de non iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum, & eſt legitimus contradictor ad impediendam commiſſionem.*

Contra n.13.maximè in iudicio manutentionis.

13 *Declaratur prima opinio vt procedat tantùm, quando ex Conſtitutionibus Capitularibus requiritur*

aliqua

aliqua qualitas, quæ deficit, & ſine qua quis non poteſt admitti ad aliquam dignitatem Eccleſiæ.

Deciſio CXLI.

CVm Paulus obtinuiſſet à Sanctæ memoriæ Gre-
gorio XV. ſe deputari in coadiutorem cum fu-
tura ſucceſſione Ioanni canonico eccleſiæ cathedra-
lis ſuper canonicatu per ipſum Ioannem poſſeſſo Vt
in litteris Apoſtolicis deſuper expeditis, illarum vi-
gore idem Paulus immiſſus fuit in poſſeſſionem
coadiutoriæ à Iacobo Canitore prædictæ eccleſiæ
ſpecialiter ad id executore in litteris deputato; Ca-
nonici vero, & Capitulum ægre deputationem hu-
iuſmodi ferentes nixi ſunt Paulum turbare in exerci-
tio dictæ coadiutoriæ ipſum repellendo ab aſſiſten-
tia Diuinorum Officiorum in Churo. Super quo
cauſa mihi commiſſa dubitaui An Paulo dandum eſ-
ſet mandatum de manutenendo.

Et Domini reſponderunt affirmatiue; quia de poſ-
ſeſſione non poteſt dubitari, cum de ea conſtet ex
publico inſtrumento appræhēſionis per ipſum Pau-
lum; Quæ inſtrumentalis poſſeſſio cum alius tunc
temporis non extiterit in poſſeſſione officij ſupradi-
1 ctæ coadiutoriæ, ſatis ſuperque prodeſt Paulo ad
effectum obtinendi manutentionem *Rot.* apud *Ve-
rall.* dec. 334. n. 6. parte 2. Diuerſ. dec. 56. num. 1. parte
prima Recent. dec. 661. n. 1. part. prima & dec. 525.
num. 1. parte 2. cum aliis allegatis in Meren. Priora-
tus 2 Decembris 1622. & in Leodien. Beneficij 3. Iu-
nij præteriti coram me. Et in terminis officij eccleſię
dictum fuit in Tullen. Præpoſituræ S. Apri 25. Iunij
1610. coram R.P.D. meo *Pirouano.*

Nec dicta manutentio excluditur ex eo, quod poſ-
2 ſeſſio capta non fuerit capitulariter prout requiri
tradit *Caſſador.* dec. 8. de cauſ. poſſ. & propriet. cum
aliis concordantibus allegatis. Quoniam Palatium
ita quidem obſeruat in canonicatibus Vt patet ex
lectura dictę deciſionis *Caſſadors*, & aliarum ſimi-
lium; quam tamen obſeruantiam viſum eſt Dominis
non eſſe trahendam ad coadiutorias ponderata dif-
ferentia, quæ datur maxima inter ipſos canonicatus,
& eorundem coadiutorias: nam iſta non dicuntur
4 vere beneficia, ſed officia, Petr. Greg. de benef c. 11.
n. 2. verſ. 1. erunt tales, & ſyntag. iur. lib. 15. c. 25. late
Gonzal. ſuper reg. 8. gl. 5. §. 9. n. 31. & 37. & n. 64. cum
ſeq. Nec habet coadiutor ius, nec titulum in benefi-
5 cio, ſed munus dumtaxat adminiſtrandi, iùs autem
reſidet penes coadiutum Card. in c. de Rectorib. n. 1.
Anchar. n. 3. *Abb.* n. vlt. *Anan.* n. 2. *Hoſtien.* in v. Ani-
matum *Io. And.* in v. Curam habeat de cleric. ægr.
Henr. Boich. in c. conſultationib. n 8. eod. tit. Et inde
coadiutor nullam capit poſſeſſionem canonicatus,
ſed ipſe coadiutus, quamdiu viuit, dicitur poſſidere
6 *Garc.* de benef. p. 4. c. 5. n. 76. Rot. recent. dec. 456. n. 2.
p. 1. & in Hiſpalen. coadiutoriæ 14. Nou. 1614. coram
R.P.D. meo *Vbaldo*, & coadiutor appræhendit poſ-
ſeſſionem officij coadiutoriæ adminiſtrando ea, quæ
7 non poſſunt adminiſtrari per coadiutum rationabi-
libus detentum impedimentis *Anch.* in c. conſulta-
tionibus in 5. q. n. 13. de cler. ægr. & in c. 1. n. 5. in 8. no-
tab. vbi etiam *Franch.* in §. fi. num. 3. eodem tit. lib. 6.
Oldr. conſ. 44. n. 2. *Rota* recent. d. dec. 456. n 4. p. 1.

Et hinc fit, quod mortuo coadiuto tunc coadiutor
8 capitulariter tenetur appræhendere poſſeſſionem ca-
nonicatus vt poſt reſolutionem S. Congreg. Rituum
dixit *Rota* in d. dec. 456. n. 6. p. 1. recent. Atque tunc
ſoluitur illa præſtatio pro ineundo ingreſſu *Garc.*
de benef. p. 4. c. 5. n. 78. & ab illo tempore conſidera-
tur præeminentia, vt in d. dec. 456. quam ſæpe Rota
poſtea ſequuta fuit; qua bene inferunt; quod coadiu-
tor viuente coadiuto non poſſidet canonicatum, ſed
officium tantum, & exercitium, quia alioquin defun-
cto coadiuto; non eſſet opus noua appræhenſione
poſſeſſionis.

Quapropter huiuſmodi poſſeſſio officij coadiuto-
riæ fuit capta legitime per Paulum coadiutorem etiã
omiſſa ſolemnitate prædicta capitularis traditionis, 9
vt de poſſeſſione officij fuit reſolutum In dicta Tul-
len. Præpoſituræ 5. April. 19 Nou. 1612. coram D.
meo *Pirouano*, & in hac poſſeſſione officij, ſeu deten-
tione eſt manutenendus.

Non obſtat, quod dicitur, executorem nulliter pro-
ceſſiſſe litteris coadiutoriæ prius non iuſtificatis. Nã 10
quidquid ſit dicendum, quando gratia fuit expedita
In forma dignum, & adeſt legitimus contradictor,
quo caſu executor debet aſſumere Iudicis officium,
& procedunt allegata pro parte capituli, Ceſſat ob-
iectum, quia gratia coadiutoria, de qua agitur, fuit
expedita in forma gratioſa, nec aderat legitimus 11
contradictor, Ideoque potuerunt litteræ abſque alia
iuſtificatione executioni demandari *Pariſ.* de reſi-
gnat. benef. lib. 10. q. 3. n. 53. qui ait, hanc eſſe com-
munem, & receptam DD. ſent. in ſtylo obſeruatam;
& notat *Garc.* de benef. p. 6. c. 2. n. 156 & ſeqq.

Nec facit, quod Capitulum oppoſuerit de non iuſti-
ficatione litterarum, quam oppoſitionem eſſe conſi- 12
derandam dixit Rota in Legionen. denegationis poſ-
ſeſſionis 26. Mar. 1593. cor. bo. m. Card. *Blanchetto*, Nã
dec. præd. vltra quod loquitur in remedio adipiſcen- 13
dæ, non autẽ in remedio retinẽdæ, in quo verſamur,
fuit etiam reuocata in Pacen. puritatis ſanguinis 11.
Dec. 1609. cor. b. m R. D. meo Patriarcha Hieroſoly-
mitano, vbi quod reſpectu Capituli nõ eſt neceſſaria
iuſtificatio gratiæ, nec Capitulum eſt legitimus con-
tradictor ex iſto capite ad impediendam executio-
nem litterarum Apoſtolicarum niſi quando Capitu-
lum daret de ſtatuto requirente puritatem ſanguinis
aut aliam qualitatem in perſona promouenda ad di-
gnitatem ipſius eccleſiæ capitularis *Rot.* cor. S. m. 14
Greg. XV. dec. 221. nu. 3. cum aliis cumulatis per ad-
dentes n. 11. & per *Moder.* de legit. contradict. q. 14.
ar. 5. n. 36. cum pluribus ſeqq.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Vieen. Legatorum.

Mercurij 4. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

Ius adminiſtrandi redditus anniuerſariorum, & di-
ſtribuendi, an etiam poſſit pertinere ad beneficia-
tos cum Capitulo Canonicorum.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio redditum Eccleſiæ, & anniuerſariorũ, & diſtributionum pertinet ad Capit. Canonicorũ.*
Etiam priuatiue quoad alios beneficiatos ibidem.
2 *Et de anniuerſariis in ſpecie.*
3 *Fallit ſi Burſa redditum eſſet conflata etiam ex pro-priis beneficiatorum.*
4 *Fallit ſtante conſuetudine contraria.*
6 *Non tamen ſufficit patientia, & permiſſio ſimplex Canonicorum.*
6 *Quando de mandato id totum fecit ſubſequutum ipſorum Canonicorum.*
7 *Non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe.*

Deciſ. Clem. Meritus.

P

Deciſio CXLIII.

COnclusum fuit per Dominos; ius adminiſtrandi Burſam redditruum diſtributionum, & Anniuerſariorum, de qua agitur, ſpectare ad Capitulum, & Canonicos excluſis omnino Beneficiatis ab hoc
1 iure adminiſtrandi, Habent enim canonici, & capitulum de iure communi fundatam intentionẽ ſuper adminiſtratione bonorum, & redditruum eccleſiæ priuatiue quoad beneficiatos c.dilecta vbi gl. t. &
2 *Doct.* de exceſſ. Prælat. c. relatum il 2. & ibi *Abb.* n. 3. de teſtam. gl. in c. cum ad hoc verb. Aſſiſios; & ibi *Butr.* n. 8. *Abb.* n. 9. in fi. de cleric. non reſid. & in ſpecie quod ius commune, vt ſupra, Capitulo aſſiſtat in adminiſtratione anniuerſariorum *Caſ. de Graſſ.* dec. 4. de His quæ fiunt à maior. par. capit. & fuit dictum Valentina emolumentorum 2. Dec. 1587. coram *Bubala*, quæ eſt inter recent. dec. 16. p. 1. & in eadem Card. *Pamphilio*, & in Gerunden. Iuriſdictionis 31. Ian. 1614. cor. R. D. meo *Decano*, Vnde non docto ex parte beneficiatorum, quod Burſa Anniuerſariorum ſit conflata ex ſuis redditibus, ius adminiſtrandi cenſendum eſt reſidere penes ſolum Capitulum, quam-
3 uis, ſi illud probaretur, ius huiuſmodi eſſet commune cum beneficiatis, vt olim fuit deciſum in Barchinon. Adminiſtrationis 28. Aprilis 1552. coram *Romano*, quam refert, & ſeqq. *Caſ. de Graſſ.* d. dec. 4. n. 1. 2. & 3 de His, quæ fiunt à maior. part. capit.

Præterea huiuſmodi ius Capituli etiam corrobora-
4 tur ex probatione, quod ipſum Capitulum ſemper exercuerit libere dictum ius adminiſtrandi deducta ex pluribus inſtrumentis ab anno 1534. vſque ad 1597. in quibus à diuerſis perſonis contractum fuit cum Capitulo, tanquam cum adminiſtratore dictorum anniuerſariorum nulla vnquam facta mentione de beneficiatis, & immo in iiſdem inſtrumentis loco teſtium adhibitis ipſis beneficiatis; Ac vtique ex multiplicitate totum actum præſumi non poteſt vel ignorantia in beneficiatis, vel quod ipſis non fuerit illatum præiudicium, etiam quatenus habuiſſent facultatem interueniendi ad ſui libitum in tali admi-
5 niſtratione, vt bene in his terminis firmatur in Barchinonen. Anniuerſariorum coram Veſtano; Præſertim accedentibus plurimis decretis à Capitulo promulgatis circa hæc anniuerſaria, Necnon eiuſdem licentia pluries conceſſa pro fundandis anniuerſariis, atque ad miſſionib. factis à Capitulo de beneficiatis ad participationem emolumentorum prouenientium ab anniuerſariis præd. ex quorum actuum concurſu vltra iuris communis aſſiſtentiam ſuperius firmatam eo magis dignoſci viſum fuit ius liberum capituli in adminiſtratione iſtorum anniuerſariorũ.

Nec aliquo ſuffragantur beneficiatis exhibita plura anniuerſariorum relicta, vel Altarib. iam conſtructis, & habentibus Rectores, qui teneantur celebrare d. anniuerſaria, vel Altarib. conſtruendis eodem onere impoſito, vnde informantes pro beneficiatis conantur arguere, burſam anniuerſariorũ de relictis præd. conſtitutam anno 1401. conſiſtere in bonis ad ipſos ſpectantib. Quoniam hoc argumentum tollitur ex probatione data pro capitulo, & canonicis, quod ſemper etiam ante d. conſtitut. anni 1401. anniuerſaria conſueuerunt diſtribui etiam canonicis intereſſentib. adeout quando poſtea de an. 1401. iſta anniuerſaria fuerunt ex ſtatuto Epiſcopi, & capituli redacta, & conuerſa in diſtributiones quotidianas pro iis, qui intereſſent Diuinis officiis, dici abſolute non poſſit quod d. Burſa diſtributionem fuerit conflata ex redditib. beneficiorum duntaxat, cũ de anniuerſariis præd. tunc temporis, ac etiam diu antea participarent, ipſi canonici, & alij Sacerdotes interuenientes celebrationi anniuerſariorum.

Nec etiam iuuantur Beneficiati ex eo, quod in d. conſtitutione de anno 1401. diſpoſitum fuerit, exactionem, & diſtributionem anniuerſariorum debere fieri per duos ex ipſis Beneficiatis. Nam ab exercitio adminiſtrandi anniuerſaria minus recte infertur ad pertinentiam iuriſdictionis ſuper illis, vt fuit dictum in Gerunden. Iuriſdictionis 31. Ianuarij 1614. coram Reuerendis. D. meo *Decano*, confirmata coram eodẽ die 12. Decemb. 1612. Vltra quod, cum Beneficiati præd. ex diſpoſitione eiuſdem conſtitutionis veniant eligendi ab ipſius ſtatuentibus nimirum Epiſc. &
Cap. retorquetur d. conſtitutio, cum ſit regulare, actũ 6
tribui debere potius mandãti, quam exequenti c. cũ aliquib. de reſcri in 6. c. in Apoſt. de præb. eod. li. 6. l. vnum ex fam. §. ſi de l. falcid. vbi *Bar.* ff. de lega. 2. cũ aliis per *Sur.* conſ. 19. n. 3. & ſeq. li. 1.

Nec demum releuat, quod alter ex beneficiatis cõſueuerit ſeruare vnam ex tribus clauibus arcæ anniuerſariorum. Quidquid enim ſit de cuſtodia, & ſecuritate pecuniarum, ex retentione clauis non infertur neceſſario ad ius adminiſtrandi pecunias cuſtoditas, quia ſtant ſimul, quod beneficiati retineant vnam clauem, vt inde habita notitia, quando, quoties & ex qua cauſa pecuniæ anniuerſariorum de ordine capituli extrahantur, valeant ſcire, An in extractione agatur de ipſorum præiudicio, atque illi prouidere, & quod nihilominus iidem beneficiati teneantur clauem prædictam afferre ad nutum, iuſſumque capi-
tuli, quod ad hunc effectũ retinet penes ſe alias duas 7
claues. Et propterea intrat regula, Non probat hoc eſſe, quod ab hoc non contingit abeſſe l. non hoc C. vnde legit. cum ſimul. Et in nihilo infringitur intentio Capituli fundata præcipue ſuper iuris communis diſpoſitione, quod ad ipſum ſpectet controuerſa anniuerſariorum adminiſtratio ex ſupra allegatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodien. Canonicatus.
Mercurij 4. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

De remedio l. diffamari C. de ingen. & manum. Et quando requiſita illius concurrere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Mortuo vno ex litigantibus poteſt ſuperſtes ſi velit, litem proſequi in beneficio, & abſolutoriam petere.*
2 *Reus poteſt ex rem. l. diffamari C. de ingen. & manum. petere abſolutoriam.*
Vel ex remedio l. ſi contendat ff. de fideiuſſ. ibidem.
3 *Actore non probante reus abſoluitur.*
4 *Remedium leg. diffamari non datur, niſi Reo poſſidente rem, ſuper qua eſt ferenda abſolutoria.*
5 *Vnus procurator non poteſt agere pro ſuo principali quando duo per ipſum fuerunt deputati ſine clauſula, in ſolidum.*
6 *Sed contra quando in mandato plurib. conceſſo non legitur clauſula, quod non ſit melior cõditio praeoccupantis, nam in ſolidum cenſentur conſtituti de iure canonico.*
7 *Clauſula promittens cætera expenditur ſecundum formula-*

*formularium Curiæ, ut contineat facultatis conceſ-
ſionem pluribus Procuratoribus in ſolidum.*
8 *Ratificatio principalis ſanat defectum mandati Pro-
curatoris.*
9 *In remedio l. diffamari ff. & C. de ingen. & manum.
requiritur probatio diffamationis.*
10 *Se:us in rem l. ſi contendat ff. de fideiuſſ.*
11 *Summaria ſufficit cognitio, & probatio in terminis d.
l. diffamari.*
12 *Moleſtationes facti ſunt magis urgentes in rem d. l.*
14 *Et quando poſſeſſor turbatur in poſſeſſione.*
15 *Et quando diffamator eſt contumax.*
16 *Citationes in cauſis beneficialibus ſunt peremptoriæ,
etiamque in prophanis de ſtylo.*
17 *Citatio una tantum ſufficit peremptoria in cauſa
rem l. diffamari.*
18 *Ceſſante rem. d. l. diffamari officium Iudicis compe-
tere poteſt ex iuſta cauſa.*
19 *Qua cauſa conſideratur in Curia ob receſſum illius,
qui petit abſolui ex cauſa imminentem, ut quia
clericus beneficiatus.*
20 *Et in ſimilis ſcolaris iuſta cauſa receſſus eſt.*

Deciſio CXLIV.

FVit reſolutum, Ioachimo dandam eſſe Abſoluto-
riam tam quoad ſua intereſſe putantes, contra
quos citatos per Audientiam Contradictarum, ut in
propoſito factum fuit, mortuo uno ex colligitanti-
bus poteſt ſuperſtes, ſi velit litem proſequi, & abſo-
lutoriam obtinere; quæ abſolutoria in multis eſt ſibi
proficua, vel neceſſaria, ut per *Caſſad.* dec. 1 de ſent.
1 & re iud & dec. 6. in prin & in fin. ut lit. pend. *Mo-
hed.* dec. 2. eodem titulo in princip. & *Veſtr.* in prax.
lib. 4 cap. 4. n 12. *Contard* in l. diffamari in quæſt. nu.
37. & 38. Quam etiam contra Ferdinandũ qui mor-
tuo Arnol. colitigante in vim collationis ſibi facta
per cap. t in poſſeſſionem canonicatus ſe intruxit.

Conſtat enim, ipſum fuiſſe legitime citatum præ-
miis diligentiis per affixionẽ ad valuas eccleſiæ Leo-
dien. & deinde etiam ad valuas eccleſiæ Aquiſgra-
nen., ubi eſt canonicatus, de quo agitur, ac demum
etiam ex abundanti citationes fuiſſe quoque perſo-
naliter executas contra Carolum Scheel aſſertum
illius procurat. c. m, qui non negauit, ſe talem, ut
in ſummario numero quarto unde cum Ioachimus
exhibuerit literas Apoſtolicas ſuper gratioſa ſubro-
gatione, & probauerit omnia alia ſibi incumbentia,
ut probatur ex deductis in deciſione in hac cauſa
coram me facta ſub die 6 Nouembris anni præteri-
ti, & fuerint ſeruati termini ſubſtantiales, qui in Ro-
ta habent non præfixionis termini ad probandum,
& pro parte Ferdinandi nihil fuerit deductum, aut
probatum, aperte ſequitur, Ioachimo dandam eſſe
2 abſolutoriam iuxta leg. diffamari cum ibi notatis
per Bald. Alex. Salycet. & alios C. de ingen. & manu-
miſ. l. ſi contendat. ff. de fideiuſſ. & l. ſi eo tempore
C. de remiſſ. pign. & poſt alios, quos congerit, tradit
Gabr. tit. de Action. concl. 6. n. 1. & ſeq. & *Couar.* var.
reſolut. lib. 1. c. 18. in princ. & n. 1. & vulgatam regu-
lam, quod Actore non probante, &c. l. qui accuſare
C. de eden. *Caſſad.* dec. 2. n. 2. de re iud. cũ ſimilibus.
3 Neque obſtat, quod remedium d. l. diffamari lo-
cum non habeat, niſi is, qui petit abſolutoriam, poſ-
4 ſideat rem, ſuper qua petit abſolui *Bald.* in l. 3. nu.
3. verſ. Nota quod aut reus C. Qui bon. ced. poſſ.
Aret. conſ. 68. ſub n 3. verſ. Præterea poſita *Gabr.* d.
concl. 6. n. 38. *Rot.* dec. 8. 1. n. 1. p. 5. diuerſ. & in Me-

diolanen. 28. Martij: & 5. Decembris 1594. coram Il-
luſtr. D. Cardin *Millino*, & quod, licet pro parte Ioa-
chimi fuerit datum inſtrumentum captæ poſſeſſionis in
vim mandati immittendo ad eius fauorem expediti
dicto ſum. n. 6. nihilominus conſtare non videatur,
Matthiam Schorri, qui illius nomine poſſeſſionem
accepit ſufficiens, ac ſpeciale mandatum habuiſſe,
cum ex inſtrumento mandati procuræ ſub die 2 De-
cembris anni præteriti de quo in d. ſom. n. 7. appareat,
Ioachimum ad d. canonicatus poſſeſſionem capien-
dam conſtituiſſe duos procuratores, videlicet d. Mat-
thiam Schorri; & Matthiam Cobellinum abſque
clauſula in ſolidum, & conſequenter non videatur
illa legitime capi potuiſſe per unum tantum ex ipſis 5
l. ſiquis cum procuratorio § penult. ff. de procur. ca.
ſi duo eodem tit. in 6. late Card. *Mantic.* de tacit. lib.
7. tit. 16. o. r. *Rot.* coram S. me. Greg. XV. dec. 181.
n 3.

Quoniam omiſſo, quod in d. n. 7. fuerunt data duo
alia mandata ſimilia in perſonam eiuſdem Matthiæ
Schorri cum clauſula in ſolidum, fuit reſponſum,
quod ubi plures fuerunt conſtituti procuratores abſ-
que clauſula, quod non ſit melior conditio occupan-
tis, prout hic factum fuit, quilibet ex ipſis cenſetur
conſtitutus in ſolidum, ſaltem de iure canonico, ut 6
poſt *Specul.* & alios tradit *Oldrad.* in conſ. 30. n. 8. per
tex. in c. noo iniuſte ubi gloſ. in verbo cum aliis in
fin. de procurat.

Præterea in d. ultimo mandato adeſt clauſula pro-
mittens. &c. quæ iuxta formularium Curiæ extendi-
tur promittens habere ratum, & gratum quidquid ab 7
eis ſeu altero eorum geſtum fuerit & importat man-
datum in ſolidum *Put.* dec. 98. lib. 3. *Pariſ.* de reſi-
gnat. lib. 9. q. 3. nu. 22. & 23 *Rota* coram S. me: Gre-
gorio XV. dec. 280. num. 4. Et demum adeſt etiam
ratificatio, de qua ſatis conſtat ex eo, quod Ioachi-
mus produxit dictum inſtrumentum captæ poſſeſſio-
nis, & tanquam reus, & poſſeſſor pro abſolutoria ob-
tinenda iudicium mouit, ac fuit proſequutus; quæ ſo- 8
la ſufficeret *Rota* dec. 9. de reſtit. ſpoliat. in nou. & co-
ram S. me. Greg XV. dec. 50. n. 4.

Neque etiam viſum fuit obſtare, quod adhuc ut
reus, & poſſeſſor in iudicio iactationis poſſit abſo-
lutoriam obtinere, requiratur ſummaria ſaltem pro-
batio, ac cognitio diffamationis, ut poſt alios tradit 9
Couar. d. c. 18. n. 3. *Ioſeph. Ludou.* dec. Lucan 32. n. 2 &
in ſimilibus fere terminis coram Reomano decre-
tum fuiſſe refert *Mandoſ.* in form. commiſ. iactatio-
nes & moleſtationes in verbu inquietare circa fin.
vers. Huc ſpectat illud &c. Quia quantum attinet ad
Mandoſ. ipſe loquitur, quando non conſtat de aliquo
iure committentis cauſam ſuper moleſtationibus,
nec eius poſſeſſione, & minus de moleſtationibus;
quibus concurrentibus deneganda eſt illi abſoluto-
ria, ut cenſuit Rota per ipſum relata, quod ad præ-
ſentem facti ſpeciem non applicatur, in qua & con-
ſtat de iure Ioachimi per deciſionem emanatam ſu-
per immiſſione, & de eius poſſeſſione in vim man-
dati Rotalis acquiſita, & de ſufficientibus moleſtiis,
ut infra. Quouero ad alios placuerunt reſponſiones
datæ per Informantes, nempe quod Ioachimus non ſe
reſtrinxit ad remedium dictæ legis diffamari, ſed uſus
etiam fuit remedio dictæ legis ſi contendat, Cui ut
ſit locus non requiritur aliqua diffamatio, cum 10
diuerſam rationem habeat, ut bene diſtinguit, ac
firmat idem Couarr. ſub d. num. 3. Subdens, Aduoca-
torum uſu receptum eſſe, hæc duo remedia ſimul
miſceri ad faciliorem litis, & cauſæ expeditionem,

Et nihilominus etiamſi ſtrictè ageretur remedio
d. l. diffamari adhuc tamen ſtante quatuor teſtium
examine ſuper intruſione dicti Ferdinandi, vt in d.
ſum.nu. 2. vtique adeſſet ſummaria probatio, ac cog-
11 nitio, qualem ad hunc effectum exigit *Bart.* in l. 3 ꝑ-
tia n. 8. in fin de Aceus. *Bald.* in d l. diffamari, n. 9 &
ibi etiam *Cagnol.* n. 6. & *Io Fab.* in princ. *Couar.* dicto
cap. 18. num. 2. vers. Illud ſane, *Boer.* dec. 255. n. 7. ad
fin. *Gall.* obſeruat. 10. num 7. & obſeruat. 11. num. 2.
lib. 1. Per quam quidem intruſionem Ferdinandus
non ſimpliciter verbo, ſed facto iactaſſe, & mo-
leſtaſſe videtur Ioachimum in canonicatu, de quo
agitur; & hæc moleſtia in facto eſt magis conſidera-
bilis, vtpote quæ plus moleſtiæ, & ſollicitudinis,
infert poſſeſſori, quam ſimplex extraiudicialis iacta-
tio verbalis; & propterea magis etiam digna videtur.
12 vt coerceatur remedio dictæ l. diffamari, & l. ſi con-
tendat, & huiuſmodi moleſtationem in facto ad ma-
teriam dictę l. diffamari admittere videtur *Gail.* dicta
obſer. 10. n. 8. lib. 1. vbi loquitur de picturis affixis à
creditoribus contra debitores, quos propterea aſſerit
poſſe intentare remedium dictæ l. diffamaris, &c. &
13 *Abb.* in c. conquerente de offic. iud. ord. n. 7. & DD.
loquuntur de moleſtiis, & vexationibus, nec reſtrin-
gunt ſe ad moleſtias, & vexationes verbales, itaut ex-
cludant illas, quæ facto illatæ fuerint; & *Bald.* in l. ſi
ea C. qui accus. non poſſ. & *Contard* in d. l. diffamari
in prin. n, 9. 10. & 12. docent remedium d. l diffamari
inuentum eſſe, vt ſuccurratur poſſeſſori, ne ex diffa-
matione turbetur in ſua poſſeſſione; quo quidem re-
medio magis indiget Ioachimus, qui ex intruſione
14 Ferdinandi fuit iam de facto turbatus in poſſeſſione
ſui canonicatus, & faciunt tradita per *Mandoſ.* in
commis. Iactat. in verb. turbare in medio vers. &
turbatur, & in verbo moleſtare vers. Aduertendum,
& in verbo vexare, & verbo inquietare.

Quæ eo magis in præſenti videntur ſibi locum
vendicare, ex quo idem Ferdinandus nõ comparuit,
15 nec diffamationem negauit, & ſic non ſumus inter-
minis, in quibus loquuntur *Cagnol.* in d. l. diffamari n.
6. *Gail.* d. obſeruat. 12 n 2. & alij qui volunt, plenam
requiri, diffamationis probationẽ, ſed fuit cõtumax
& nihil deduxit, quo caſu videtur ſufficere bina ci-
tatio attenta iuris diſpoſitione ex congeſtis per *Gail.*
16 d. obſeru. 12. n. 4. Immo in Romana curia, in qua om-
nes citationes ſunt peremptoriæ iam in cauſis bene-
ficialibus ſummariis, quam etiam in prophanis de
ſtylo *Veſtr.* in praxi lib. 4 c. 2. n. 7. & c. 4. n. 4. pract.
Rot. de Art. o iect. nu. 22. *Contard.* in d. l. diffamari in
quæſt. n. 80. Nec etiam binam eſſe neceſſariam, ſed
17 vnicam tantum peremptoriam videtur ſufficere cum
comminatione de vlterius non audiendo, prout fit
in curia iuxta tradita per *Marant.* de ord. iud. p. 4.
diſtinct. 21. n. 15. in fin. & *Couar.* d. c. 18. n. 2. verſ. q; ã-
obrem vnicam *Ioſeph Ludou.* d. dec. Lucen. 31. nu. 8.

Poſtremo quatenus dictarum legum remedia ceſ-
ſarent attamen competere in omnem euentum offi-
18 cium Iudicis, quod datur quotieſcunque ſubeſt ali-
qua iuſta, & rationabilis cauſa, etiamſi non præcedat
diffamatio gloſ. in d. l. diffamari in verbo ſententiam,
& ibi etiam *Bald.* n 9. *Couar.* lib. 1. variar. reſolut. c.
18. n. 14 *Contard.* in d. l. diffamari in ampliationibus
n. 1. & ſeqq & n. 108. 109. 110. & magis in ſpecie n.
117. poſt *Bart. Bald. Rom.* & alios firmat, quod ſi reus,
& poſſeſſor vereatur aliquas moleſtias, licet nulla
adhuc vexetur pulſatione, poteſt Iudicis officium
implorare, & petere abſolutionem, ne in futurum
19 vexetur litibus *Marant.* d. diſt. 21. n. 3. & ſeqq. *Boer.* d.
dec. 255. n. 4 & faciunt etiã optime deducta in Ro-
mana pecuniaria 25. Octobris 1621. coram R. D. meo
Decano. Quæ iuſta cauſa in propoſito viſa fuit adeſſe
cum Ioachimus teneatur ab Vrbe recedere, & ad ſuã
reſidentiam canonicatus accedere, & ſua in-
tereſſit Iudicis officio abſolui à moleſtiis, quæ ſibi poſt 20
diſceſſum poſſent inferri, etiamſi nullus iactauerit
ſe illas illaturum, & declarari, ſibi exceptionem com-
petere, ſeque liberum eſſe ab actione forſan contra
ipſum proponenda, & vt pacifice & abſque vllo im-
pedimento fructus cõſequi valeat, & eccleſiæ, in qua
adeſt ſuus canonicatus, inſeruire abſque timore, quod
denuò poſſit ad curiam reuocari; qui caſus valdè con-
uenit cum terminis, in quibus loquuntur *Boer.* d. dec.
255. n 4. *Couar.* d c 18. n. 14. verſ. Ego o; ponerem
Contard. in d l. diffamari in Ampliat. n. 34. nempe in
Scholari. & Officiali, & iis ſimilibus receſſuris à loco
Gymnaſij, vel Magiſtratus, qui, ne è patria iterum ab-
ducantur ad eadem loca, poſſunt ex Iudicis officio, &
præfixo termino liberari a futuris moleſtiis etiam
nulla præcedente diffamatione.

Et ita deciſum informante tantum Ioachimo, &c.

Romana cenſus, de Marganis.
9. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

Succeſſores vocari an veniant ſucceſſores ſanguinis tantum, an autem etiam bonorum. Et vocatis proximioribus, vel ſucceſſoribus an inducatur fideicommiſſum abſolutum, vel talis vocatio intelligatur per ſolam vulgarem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione hæredum, & ſucceſſorum veniunt omnes bonorum ſucceſſores.*
2 *Veniunt hæredes ſanguinis appellatione hæredum in fideicommiſſis ob prædilectionem ſubſtituti.*
3 *Vocatis filijs, vel hæredibus, & ſucceſſoribus ſucceſſores non cenſentur vocati per fideicommiſſum, & ſic inter hæredem, & ſucceſſores.*
4 *Subſtitutio poſt mortem facta dicitur compendioſa, quæ comprahendit vulgarem & fideicommiſſariã.*
5 *Vocatus per fideicommiſſariam ex eo quod quis ſit, non tamen ſequitur, quod etiam intelligatur grauatus.*
6 *Et ſub nomine ſucceſſorum, quando ſit locus vocationi ad fideicommiſſum intelligitur per ſimplicem vulgarem.*
7 *Fallit autem, quando verba ſubſtitutionis habent temporis tractum ſucceſſiuum.*
8 *Quando verba habent tractum temporis, vocatio inducitur per fideicommiſſum, dum ſunt vocati proximiores, vel deſcendentes, non autem quando ſucceſſores, quorũ appellatione omnes veniũt extranei etiam hæredes, & bonorum ſucceſſores, & nu. 9.*
10 *Prohibitio alienationis non extendit fideicommiſſum, ſed reſtringitur ad ſuum caſum.*

Deciſio CXLV.

Reſolutum fuit, non conſtare de fideicommiſſo in portione Hieronymi, quia ſubſtitutio ad fauorem Morelli, & eius ſucceſſorum facta fuit in euentum ſucceſſionis ipſius Hieronymi, vnde cum non fuerit probatum, illum effectualiter ſucceſſiſſe, dici non poteſt, conſtare de aliquo fideicommiſ-
ſo.

ſo, quod per eius mortem fuerit purificatum ad tra-
1 dita per *Honded.* in conſ.49.n.30.& ſeq.vol.2.

Et dato etiam, quod de effectuali ſucceſſione cõſtaret, adhuc tamen dixerunt Domini, nullum adeſſe fideicommiſſum ad fauorem filiorum Morelli, qui eo ſe tueri volunt aduerſus executionem factam ſiue faciendam ad inſtantiam D.Fabij Margani occaſione cenſus in quo d.Morellus ſeſe obligauit, quia teſtatrix diſpoſuit, quod Hieronymus in euẽtum ſucceſſionis non poſſet vendere, nec alienare aliqua eius bona, ſed tantummodo eſſet vſufructuarius, & poſt eius mortem recaderent Morello, & eius ſucceſſoribus, ex quibus verbis apparet, Morellum, & eius ſucceſſores fuiſſe vocatos poſt mortem Hieronymi ſimpliciter, & abſque aliqua conditione ſi ſine
2 filiis, quo caſu ſucceſſorum, vel hæredum appellatione veniunt quicumque hæredes, & ſucceſſores bonorum etiam extranei, vt in puncto poſt *Fulgoſ.* conſ.58.n.2.*Corn.* conſ.272.n.4.5.& ſeq.vol.4. *Curt.* ſen.conſ.63.ante n.4.& alios firmat *Peregr.* de fideico.art.32.n. 33. Ceſſat enim ratio, & argumentatio illa. A pari prædilectione, qua vſi fuerunt *Bart.Bald.* & alij relati per *Peregr.* d.art.12.n.31. affirmantes, in ſubſtitutionibus factis ſub d. conditione ſi ſine filiis appellatione hæredum, & ſucceſſorum venire ſolum hæredes, & ſucceſſores ſanguinis, vt inquit *Peregr.* ſub d.n. 33.& conſequenter nullum reſultat fideicommiſſum inter vocatum. & eius hæredes, vel ſucceſſores, vt cenſit *Bart.* per illum textum in l.pater filium §.penult.ff.de legat. 3.quem ſequitur. *Corn.* conſ.61.n.7.vol.1.*Rimen.* ien.conſ.25.n.10.vol.1. & *Peregr.* d.art.32.n.33.vbi quod eſt caſus apertus in d. l.pater filium §.penult. licet gloſ. violando literaliter intelligat, & n.34.dicit, caſum iſtum eſſe communiter receptum.

Neque obſtat, quod ſubſtitutio prædicta facta fuerit poſt mortem, cuius mentio facit ſubſtitutio-
4 nem compendioſam continentem non ſolum vulgarem, ſed etiam fideicommiſſariam *Bart.* in l. Centurio num.25 ff.de vulg. *Menoch.* de præſumpt. lib.4.præſumpt.71.n.12.*Peregr.* de fideicomm.artic. 19.n.19.& fuit dictum in Bononien. de Pœtis 27. Ianuarij 1616.& in Ratina fideicommiſſi 14.Martij 1622 coram R.P.D.meo *Vbaldo*, quia Morellus fuit quidem vocatus nedum per vulgatem, ſed etiam per fideicommiſſariam, non tamen propterea ſequitur, fuiſſe fideicommiſſo grauatum reſtituere eius ſucceſſoribus, ſed poſtquam ſucceſſit, potuit de dictis
5 bonis libere diſponere, illáque hypothecare, & obligare ad D.Margani fauorem, ſi vero ipſe prædeceſſiſſet Hieronymo, tunc illius ſucceſſores capere potuiſſent. & propter hoc fuit etiam quoad illos vtilis ordinatio, ac diſpoſitio prædicta, adeovt ſucceſſores ipſi reſpectu Morelli fuerint tantummodo vocati
6 per modum cuiuſdam ſimplicis vulgaris, non autem per modum fideicõmiſſariæ vt bene declarat *Peregr.* d.art.32.ſub n.3. verſ. effectus autem & nu.34.& faciunt etiam tradita per DD.in d.l. Gallus §. quidam recte ff.de liber.& poſthum. *Alex.* conſ.13.n.9.lib.4. *Menoch.* d.præſumpt.971.n.8.& 10.cũ aliis congeſtis in Auximana fideicommiſſi inter impreſſas p. 1. recent.dec.357.n.16.& ſeqq.

Neque etiam obſtat, quod quando verba ſubſtitutionis habent tractum ſucceſſiuum, tunc omnes vocati non ſolũ per vulgatem, ſed etiam per fideicõ-
7 miſſum ordine ſucceſſiuo vocati cenſeantur, vt poſt alios quos allegat tradit *Peregr.* de fideicom.art.17.

Deciſ.Clem. Merlini.

nu.30.& art.18.num.5. & 12.& art.19.numer.10.11. & ſeqq.& præſertim num.18.& 19.& fuit reſolutum in ſupra allegata Bononien.de Pœtis 17.Iunij 1611. & 27. Ianuarij 1616. & in dicta Reatina fideicommiſſi 14. Martij 1622. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, quia *Peregr.* & iura, & Doctores ab eo allegati loquuntur, quando teſtator poſt mortem hæredis inſtituti vocauit deſcendentes, vel proximiores, vel familiã, ſiue deſcendentes & hęredes, adeovt ratione adiuncti appareat, intellexiſſe de hæredibus ſanguinis, & in ſimilibus terminis loquuntur etiam deciſiones prædictæ; nam in dicta Bononien. de Pœtis fuerant vocati quidam, & ſucceſſiue eorum filij, & deſcendentes, in dicta vero Reatina fideicommiſſi fuerant vocatæ fœminæ, & proximiores in caſu, quo non extarent, vel deficerent maſculi, & ideo non applicantur; in propoſito enim teſtatrix non vocauit deſcendentes, vel proximiores, ſed ſine aliqua conditione ſi ſine filiis, & ſine vllo adiuncto ſimpliciter diſpoſuit, quod bona recciderent Morello, & eius ſucceſſoribus, & ſic intellexit de ſucceſſoribus bonorum, non autem de hęredibus, vel ſucceſſoribus ſanguinis; ideoque nullum fuit inductum fideicom- 9
miſſum inter Morellum, & eius ſucceſſores iuxta diſtinctionem *Peregr.* d.art.32. ſub n. 30.verſ.effectus autem & n.33 & 34.

Minus etiam viſum fuit refragari prohibitionem alienationis factam Hieronymo, quia illa cenſetur facta ad effectum, vt bona deuenirent ad Morellum, & non inducit nouum fideicommiſſum ad fauorem 10
illius ſucceſſorum iuxta tex.& ibi *Bart.* in l.pater §. pater ff.de legat.3.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Nepeſina Canonicatus.

Lunæ 9.Decembris 1624.

Non eget argumento, neque Summario.

Deciſio CXLVI.

PRo informante abſque difficultate reſponſum fuit, ſcilicet gratiam in forma dignum non ſuffragari Andreę, quia dicta gratia habet in vẽtre clauſulam ſi reperiatur idoneus, quæ identitas, licet quoad illius mores in dubium non renocaretur, attamen tantum abeſt quod illam probauerit quoad litteraturam, vt totum contrarium pateat ex eo, quod ter ab examinatoribus fuit reiectus; & quidquid ſit de prioribus examinibus, primo coram examinatoribus Synodalibus; ſecundo coram Epiſcopo Nepeſino, an fuerint valida, ſufficit, quod ex Dominorum benignitate, tertio ad examen admiſſus in Curia adhuc etiam defecerit, & 3.fuerit reiectus.

Et ita, & c.

Vrbinat.Beneficij

Veneris 20. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

In gratia, ſi neutri, quid ſit probandum ab eo, qui in vim d.gratiæ. Et de probatione iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio non iuris reſpectu impetrantes Beneficium cum clauſula ſi neutri probat non ius, & n.5.*

2 *Clericatus probatur præſumptiue ex litteris ordinarij.*

3 *Non exceſſus valoris beneficij probatur ex Teſtibus de fama deponentibus.*

4 *Lis ſuper beneficio probatur ex commiſſion e.*
6 *Nomina litigantiũ probatur ex reuolutione proceſſus.*
7 *Atteſtationi ordinariorum ſuper exiſtentia iuris pa-
tronatus non ſtatur.*
8 *In dubio pro libertate eccleſiæ ſtandum eſt.*
9 *In iure patronatu hereditario non poteſt admit-
ti, qui non ſit hæres vel fundationis, vel vlti-
mi patroni.*

Deciſio CXLVII.

CAuſa per tres vices propoſita ſuper eo an gratia
ſi neutri, quam Antonius obtinuit, dum lis age-
retur inter ipſum, & Hieronymum ſuper eccleſia,
ſeu Capella S. Io. Baptiſtæ Caſtri Montis Guiduccij
eſſet iuſtificata Domini tandem reſponderunt, huiuſ-
modi gratiam eſſe iuſtificatam quoad omnia narrata
in litteris ſub plumbo deſuper expeditis. Quod enim
beneficium vacauerit per obitum Vgolini conſtat ex
confeſſione ipſius Hieronymi qui eamdem vacatio-
nem narrauit in ſuis litteris; *Ægid.* deciſ. 595. *Put.*
deciſ. 171. in princ. lib. 3. & fuit dictum in
Aſculana Plebaniæ 12. Ianuarij præteriti coram
me.

De clericatu Antonij liquet ex fide examinis, &
approbationis eiuſdem facta à Vicario generali Ar-
chiepiſcopi Vrbinaten. ad ſimplex beneficium; quæ
fides inducit præſumptionem clericatus Vt fuit reſo-
lutum in Calagurritans de Ollanari 15. Decembris
2 1604. coram bo: me: Penia, & in Pampilonen. benefi-
cij de Aybst. 9. Decembris 1620. coram R. P. D. meo
Remboldo.

Probatio valoris per non exceſſum 24. ducatorum
de Camera ſufficiens deducitur ex teſtibus de publi-
ca voce, & fama ſuper eo deponentibus *Rot.* apud.
3 Card. *Seraph.* dec. 962. n. 2. apud Card. *Mantic.* dec.
132. n. 4. inter recent. dec. 455. n. 8. p. 2. & in Leodien.
Parochialis 17. Maij præteriti coram me.

Lis ſuper beneficio probatur ex commiſſione cau-
ſæ huiuſmodi in Rota ad inſtantiam Antonij, & ex
partis citatione Vt ex his litem probari plene fuit
4 dictum in Leodien. canonicatus 6. Nouemb. 1623.
coram me.

Demum non ius vtriuſque collitigantis, nimirum
Antonij, & Hieronymi etiam probatur. Nam quo-
ad Antonium ſatis docetur de ipſius non iure ex
eiuſdemmet confeſſione in ſupplicatione Si neutri
5 *Rot.* recent. dec. 699. ſub n. 2. & dec. 736. n. 5 p. 2. apud
Sanctæ memoriæ Gregorium XV. dec. 89. n. 2. & in
dicta Leodien. Parochialis 17. Maij præteriti coram
me; Vltra quod reportauit etiam contra ſe ſenten-
tiam ab A. C. quæ comprobat veritatem dictæ ſuæ
confeſſionis.

De non iure vero Hieronymi ſatis ad hunc effectũ
conſtare Domini cenſuerunt eo, quod ex actorum
reuolutione compertum ſit, nullum ius eidem com-
6 petere ad huiuſmodi beneficium Vt hanc ſententiam
in terminis iuſtificationis gratiæ Si neutri ſequuta
eſt Rota apud Sanctæ memoriæ Gregorium XV. dec.
84. n. 1. dec. 89. n. 3. & dec. 94. n. 7. apud Card. *Mant.*
dec. 213. n. 1. Inter recent. dec. 699. n. 2. & dec. 736. n.
5. p. 2. in Feſulana Præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. co-
ram bo: me: *Robuſterio* in Vicen. Parochialis 3. Maij
1622. corã Reuerendiſſimo D. meo *Patriarcha Man-
zanedo*, In Leodien Parochialis 24. Nouembris 1611.
coram Reuerendiſſimo D meo *Caualerio*, & paſſim
in aliis.

Non obſtat quod dicitur, immo conſtare de iure
Hieronymi exactis, cum ab illis depræhendatur, ip-
ſum Hieronymum fuiſſe ad beneficium de quo agi-
tur, præſentatum à Magdalena, & Petro Leone præ-
tenſis patronis, vigore cuius præſentationis fuit po-
ſtea inſtitutus à Capitulo, & Canonis Baſilicæ La-
teranen. ſeruatis omnibus ad præſentationem, & in-
ſtitutionem legitime faciendam de iure neceſſariis.
Quoniam omiſſis cæteris nec exiſtentia iuriſpatro-
natus, nec pertinentia præſentantium viſa fuerunt
ſufficienter probari ex actis prædictis.

Nam quod attinet ad exiſtentiam, illa deducitur
dumtaxat ex atteſtatione Capituli Lateranen. facta
anno 140. in qua habetur quod per 40. annos antea
fuerat à q. Finello Vgolino donata ipſi Capitulo
quædam domus ſita in Caſtro Montis Guiduccij
Vrbinaten. diocæſis, & quod idem Capitulum tunc
dederat dicto Finello facultatem conſtruendi capel-
lam in domo prædicta cum reſeruatione Iuriſpa-
tronatus ad eius fauorem, & deſcendentium ab eo.
Quæ quidem atteſtatio non ſuffragatur ad effectum
probandi iuſpatronatus; Vltra enim quod tendit
ad inducendam ſeruitutem eccleſiæ, quo caſu requi-
runtur probationes concludentes, In dubio enim
eſt iudicandum pro libertate eccleſiæ *Inn.* in c cum 8
venerabilis n. 9. de Except. *Archid.* in c. nullus n. 3, 16.
q. 7. *Dec.* conſ 107. n. 1. cum aliis per *Menoch.* de præ-
ſumpt. lib. 3. præſ. 90. n. 1. *Rot.* recent. dec. 333. n. 2. p.
1. Non conſtat etiam de facultate Capituli Latera-
nen. concedendi dictum iuſpatronatus, Nec de effe-
ctuatione conceſſionis prædictæ cum non ſatis li-
queat, allatas præſentationes ad illam oſtendendam
fuiſſe effectum ſortitas.

Et quatenus etiam probaretur exiſtentia dicti Iu-
riſpatronatus, nulla ratione docetur, quod illud per-
tineat ad Magdalenam, & Petrum Leonem, qui
præſentarunt Hieronymum, cum non probetur, eos
eſſe hæredes prætenſi primi patroni, aut ſaltem vlti- 9
mi præſentantis, quod tamen omnino eſſet proban-
dum clem. plures & ibi *Doct.* de Iur. patr. *Couarr.* var.
reſolut. lib. 2. cap. 18. num. 7. *Rot.* apud *Card. Seraph.*
dec. 456. num. 1. & recent dec. 756, nu. 1. in fin. par-
te 2.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nullius, ſeu Taurinen. Prioratus.
Luna 13. Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Beneficium eſſe de collatione priuata quomodo pro-
betur: Enunciatiuæ in antiquis probant ipſam
conferendi facultatem competere.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ in antiquis dicuntur habere vim famæ,
& probant.*
2 *Enunciatiuæ emanata à perſonis habentibus intereſſe
non probant.*
3 *Fallit quando ſunt antiquiſſima, & concurrunt ad-
minicula.*
4 *Viſitatio Eccleſiæ probat eſſe de collatione Prælati vi-
ſitantis.*
5 *Prouiſiones factæ à Prælato de Beneficio probant
eſſe de iure collationis ipſius Prælati prouidentis
& 6.*
7 *Sententia Ordinarij probat pertinentiam collationis
Beneficij ad fauorem Prælati Regularis.*

8 *Bene-*

8 *Beneficia regularia ſunt manualia, & hæc quali-
tas eo ipſo, quo Beneficium eſt regulare, ineſſe
dicitur.*
9 *Per productionem ſcripturæ reſultat eiuſdem appro-
batio in omnibus eius partibus.*

Deciſio CXLVIII.

RESponderunt Domini, collationem, prouiſio-
nem & omnimodam diſpoſitionem Prioratus
S. Antonini ſpectare ad Abbatem Sancti Columba-
ni; quoniam in primis fuerunt datæ duæ enunciati-
1 uæ antiquiſſimæ Summorum Pontificum, nempe In-
nocentij Secundi de anno 1142. & Lucij de anno
1143. qui Sancti Columbini eccleſiam, in qua Ab-
bas, & Monaci diuino mancipati erant obſequio ſub
Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſce-
perunt, & quaſcumque bonorum ab eis poſſeſſo-
rum conceſſiones confirmantes inter alia eccleſiam
Sancti Antonini, de qua agitur, cum decimis, & per-
tinentiis ſuis expreſſe nominarunt; necnon etiam
alia enunciatiua in priuilegio Fiderici Imperatoris
de anno 1153. in qua confirmantur dictæ eccleſiæ
Sancti Columbani Curtes, quas poſſidebat., & inter
cæteras Curtis Sancti Antonini vt in ſum. num. 6 7.
& 8. Quæ enunciatiuæ, cum ſint antiquiſſimæ, &
emanauerint à diuerſis, & ſic habeant vim famæ,
vtique probant, quod dictus Prioratus ſit veluti
membrum dictæ Abbatiæ, & Eccleſiæ Sancti Co-
lumbani *Aret.* in cap. cum cauſam n. 9 & 20. de pro-
bat. *Crauett.* de antiq tempore parte prima §. Amplia-
tur n. 8. 14. & ſeqq *Rota* dec. 130. n. 1. parte 2. diuerſ.
& dec. 202. n 1. parte prima recent. & dec. 587. nn. 1.
parte 4. diu. & in Tuden. Parochialis 7. Nouembris
1611. coram R P. D. meo *Vbaldo* quæ eſt deciſio 360.
n. 3. & 4. parte 2. recent. & in Nicien. Prioratus 13.
Iunij 1622. coram R. P. D. meo *Buratto*, & in Sorana
beneficij 9. Decembris 1622. & 26. Iunij 1624. coram
me.

Vlterius etiam data fuerunt plura inſtrumenta di-
uerſis temporibus celebrata, nempe de anno 1304.
1344 1346 1365. 1417. & 1492. In quibus vel con-
ſtituuntur procuratores ad exigendam debita ipſi
Abbati; & Monaſterio Sancti Columbani ab affi-
ctuariis bonorum, & ſignanter dicti Prioratus, vel
enunciatur idem Prioratus d Abbatiæ immediate
ſubiectus, vt in dict. Summ. num. 10. 11. 12. & 13.
Et licet huiuſmodi enunciatiuæ emanauerint à per-
ſonis intereſſe habentibus, quæ regulariter non pro-
2 bant, *Aret.* in c. cum cauſam, & ibi *Felin.* ſub numer.
4. de probat. *Achill.* dec. 7. numer. 5. & 6. de Iurepa-
tron. & fuit dictum in Taruiſina Parochialia 3. Maij
1613. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, nihilominus cum
ſint antiquiſſimæ longe ſupra 100. annos, & plura
concurrant adminicula, viſum fuit illas ſatis proba-
re non obſtante, quod à perſonis ſuſpectis originem
3 habuerint, vt per *Achill* deciſ. 7. ad fin. de Iurepatr.
Caputaquen. dec 337. n. 3. cum ſeq par. 3 *Put.* deciſ.
149. ſub n. 1. verſ. Sed replicabatur, lib. 3. in non. *Rot.*
dec. 91. nu. 2. in fin. verſ. Nihilominus quando, &
dec. 683. num 3. par. 1. recent. & fuit dictum in ſu-
pra allegata Sorana beneficij 26. Iunij 1614. coram
me.

Adminicula vero deſumebantur ex pluribus viſi-
tationibus dicti Prioratus, & Eccleſiæ S. Antonini
factis per Abbates S. Columbani, vt in d. Summ. n. 22.
quibus in iis, quæ ad eccleſiæ ſtatum pertinent, val-
4 de ſolet deferri, vt per *Rot.* dec. 573. numer. 4. verſic.
Deciſ. Clem. Merlini.

Necnon alia, par 2 recent. & in Mediolanen. De-
cimarum de Vareſio 12. Ianuarij 1618. coram R. P.
D. meo *Pirouano*, necnon etiam ex aliis ſuperius de-
ductis.

Quibus accedebant plures prouiſiones; & colla-
tiones factæ de hoc Prioratu per Abbates pro tem-
pore S. Columbani; quæ etiam ſaltem pro maiori 5
parte probantur effectuatæ ex adeptione poſſeſſio-
nis, & aliis actibus factis à prouiſis, & ex collatio-
nibus, & prouiſionibus, de eodem pariter factis per
Abbates, tanquam vacante per alterius prouiſi obi-
tum, vel renunciationem, iuxta conſil. *Oldrad.*
229. numer. 2. paſſim in *Rota* receptum, & cano-
nizatum, vt apud *Card. Seraph.* dec. 337. numer. 1.
& 2. & dec. 1141. num. 1. verſ. Et iſtæ, & coram S.
mem. Greg. X V. dec. 215. nu. 1 & ibi latè Adden.
nu. 8.

Et ſignanter effectuata probatur prouiſio facta in
perſonam Franciſci de Ianua de anno 1482. ex man-
dato procuræ ad apprehendendam poſſeſſionem, & 6.
ex renunciatione ab eodem facta in manibus Abba-
tis, qui de dicto Prioratu, tanquam per huiuſmodi
renunciationem vacante prouidit Bartholomeum
de Graſſis; de cuius prouiſionis effectuatione con-
ſtat ex eo, quia per obitum ipſius Abbas prouidit
Columbanum, per cuius renunciationem denuo
vacauit, & fuit prouiſus quidam Maurus, qui plures
actus fecit, vti Prior S. Antonini, vt de his omnibus
conſtat in dict. Summ. num. 14. 15. & infra vſque ad
n. 19.

Effectuata pariter apparet prouiſio facta Alexan-
dro Reſtagno de anno 1567. ex mandato ab eodem
poſtea dato ad reſignandum in manibus Abbatis
ad fauorem Pauli Bruni de anno 1573. d. Summ. nu. 7
14. in fin. & n. 20. & ex ſubſecuta prouiſione ad fa-
uoré eiuſdem, de qua in eod. Summ. n. 1. Quam fuiſ-
ſe effectuatam oſtenditur ex conditoria de eius cõ-
ſenſu facta per Abbatem Sum. n. 2. Et ex eo quia ap-
paret, poſtea Abbatem de anno 1613. illum priuaſſe
ob permutationem factam ſine eius conſenſu, primu-
que Prioratum contuliſſe Tiburtio, vt num. 3. Cuius
prouiſio fuit canonizata ex ſententia Ordinarij Pa-
pien de qua in eodem Summ n. 4. Ex quibus proui-
ſionibus, vti antiquiſſimis continuatis, & effectuatis
ſufficienter probatur, pertinentia, & ſtatus regulari-
tatis *Rebuff* in prax benefic. tit. de Regular. benef.
mal. ipſ. ſub n. 1. *Rot.* dec. 587 n. 2. verſic. Idque com-
probatur par. 4 diuerſ. & in d. Nicien. Prioratus 13.
Iunij 1622. coram R. P. D. meo *Buratto*, & in dicta
Sorana beneficij 26. Iunij præteriti coram me, &
conſequenter etiam manualitatis, cum de iure be-
neficia regularia cenſeantur etiam manualia, c. cum 8
ad monaſterium, § tales extra de ſtat. monach. &
fuit dictum in dicta Sorana; verſ. Alterum autem co-
ram me.

Denique multum etiam mouit Dominos enun-
ciatiua, ac narratiua contenta in litteris fel. recor-
dat Gregorij XIII. de anno 1577. in quibus apertè
habetur, d. Prioratus prouiſionem, & quamcumque
aliam diſpoſitionem de antiqua, & approbata hacte-
nus pacifica obſeruata conſuetudine ſpectare ad d.
Abbatem, & Conuentum S. Columbani in d. Summ.
n. 21. cum enim litteræ huiuſmodi fuerint productæ
per ipſummet Ioannem Thomam, vtique ex tali pro-
ductione reſultat approbatio, & confeſſio omnium
in illis cõtentorum, *Doc* & alij in c. cum venerabilis, 9
de except. *Abb.* conſ. 52 in 2. dub. lib 1. *Rom.* conſil.
141. numer. 13. verſ. Quinimmo dici poteſt, & n. 14.

lib. 5. *Crauett.* coo ſil. 77. n. 8. *Rot.* dec. 249. ſub n. 6. par.
1. recent.
Et ita deciſum Monaſterio tantum informante in
magna alterius partis contumacia, &c.

Pacen. Beoeficij.
Mercury 15. January 1625.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo noo diffinieote cauſam ſuper Brneficio
ius conferendi oon deuoluitur ad Sedem Apoſto-
licam ceſſante cauſa negligentiæ; & lite verteo-
te ſuper Benefi.io Iuris patronatus laicorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus cauſam Beneficij tenetur intra quatuor*
Menſes terminare, & Beneficium conferre, alias
eius collatio deuoluitur ad Papam.
2 *Procedit autem prædicta concluſio in iuris patronatus*
Beneficio, quando lis eſt inter patronos, non quando
inter præſentatos, & num 3.
4 *Deuolutio prædicta non habet locum, quando ob litem*
Ordinarius non poteſt conferre.

Deciſio CXLIX.

NOn acquieſcenti Ioſepho reſolutione coram
me facta ſub die 5. Decembr. 1622. circa iuſti-
tiam, & validitatem ſeotentiæ latæ in partibus ab
Epiſcopo ad fauorem Donati, ac impugnatæ ab ipſo
Ioſepho, qui ſolus tonc, atque etiam hodie informa-
uit, Propoſui dubium An à reſolutione prædicta
eſſet recedendum. Et Dominis viſum eſt in ea per-
manendum; qooniam neque ex tunc deductis, nec ex
iis, quæ hodie allegantur, ſatis liquet, collationem
Capellæ, de qua agitur, fuiſſe deuoluram ad Sedem
Apoſtolicam, ac immo fundamenta allegata in deci-
ſiooe ad excludendam prætenſam negligentiam Pa-
tronorum, Epiſcopi, & Metropolitani, vode deduce-
batur deuolotio, remanent in ſuo robore.
Quibus addebant, prædictam deuolotionem de-
nuo obiectam ab Informantibus pro Ioſepho ob
litem noo finitam coram Epiſcopo intra quadrime-
2 ſtre, iuxta textum in c. ſi vero, in c. cum propter, &
in c. quoniam in fin. de iur. patron. omnino ceſſare,
nec d. iura applicari, quia tanquam rigoroſa, & exor-
bitantia locum habent ſolum, quaodo lis eſt inter
patronos, oec inde poſſunt extendi ad haoc litem,
cum eſſet inter Dominicum præſentatum, ac Dona-
tum, qui inſtabat, iuxta fundatoris diſpoſitionem ſe
præferri io iurepatronatus ex traditis per *Io. And.* in
3 c. cum vos, col. 1. verſ. Vnde circa contraria, *Butr.*
num. 7. verſic. Iura vero, *Imol.* n. 10. verſ. Nec obſtat,
Abb. oum. 7. verſ. Illa iura de Offic. Ordin. *Lap.* alleg.
78. num. 15. & 16. *Rot.* apud S. mem. Greg. XV. deciſ.
94. n. 10. & in Terdonen. iuriſpatronatus 8. Februar.
1599. 10. Ianuar. 1600. & 19. Febr. 1601. coram bo:
me: *Penia.*
Ac demum cum præſupponeretur dictum iuſpa-
tronatûs, & lis eſſet ſoper præſentatione facta Epi-
ſcopus non poterat etiam poſt lapſum dictum qua-
drimeſtre alteri conferre, & ſic non intrat deuolu-
4 tio, *Card.* in clem. plures, §. quibus quæſt 1. art. 9. nu.
14. in quinto caſu, & numer. 16. in ſeptimo caſu, &
habetur in dicta Terdonen. iuriſpatronatus 19. Fe-
bruar. 1601. coram bo: me: *Penia.*

Et ita còntra Informantem, &c.

Paduana Feudi.
Veneris 24. Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Feudum quando dicatur ex pacto, & prouidentia; &
quando mixtum. Ab inueſtituris antiquis nun-
quam in nouis conceſſionibus cenſetur receſſum;
niſi quateous id euidenter conſtet, vel ex verbis
id neceſſario inferatur, quæ concluſio ſine dubio
procedit ſtante relatione.

SVMMARIVM.

1 *Feudum dicitur ex pacto, & prouidentia, ſi nulla facta*
ſit mentio hæredum.
2 *Feudum ſi ſit conceſſum pro ſe, ſuiſque hæredibus maſ-*
culis, vel fœminis negari non poteſt, quin non ſit
mixtum.
3 *Feudorum antiqua natura eſt omnino attendenda,*
ſi in nouis inueſtituris ad antiquas ſit facta re-
latio.
4 *Relatio ad aliquid operatur id, quod non ſuit immu-*
tatum, & innouatum in referente.
5 *Qualitas omiſſa in inueſtituris, quando ſuppleri*
poſſit.
6 *Ab Inueſtituris antiquis nunquam cenſetur receſſum*
niſi de hoc claré, & euidenter conſtet.
7 *Vel ex verbis vltima conceſſionis neceſſario infera-*
tur.
8 *Etiam prædicta concluſio multo magis procedit ſtan-*
te relatione ad antiquam feudi naturam.

Deciſio CL.

QVamuis Epiſcopus Paduanus in executiooem
literatum Apoſtolicarum fel. record. Pij Se-
cundi, cum conſenſu Iuſtioæ inueſtierit Antonium
Franciſcum ipſius Iuſtinæ fratrem vterinum pro ſe,
ſuiſque filiis legitimis, & naturalibus durante linea
eiuſdem Iuſtinæ de hoc feudo tanquam de veteri, &
antiquo, & ſic feudum ipſum videatur ſimpliciter
ex pacto & prouidentia, cum nulla de hæredibus 1
menlio facta fuerit, *Bart.* in l. iuriſiurandi §. 1. ff. de
oper. libert. *Clar.* in §. feudum quæſt. 9. o. 3. *Peregr.*
conſ. 7. o. 5. lib. 1. *Mantic.* de tacit. lib. 23. tit. 3. nu. 19.
Surd. conſ. 108. o. 10. *Intrigl.* de feud. centur. 1. q. 47.
n. 12. & ſeq. Nihilominus, cum io litteris prædictis
iuxta quarum & formam, & tenorem conceſſio facta
fuit, ſubdantur illa verba (In nobile honorificum
feudum antiquum paternum, & auitum iuxta ipſius
feudi naturam, ipſumque Antonium Franciſcum de
illo iuxta conſuetudinem hactenus obſeruatam ea-
dem authoritate inueſtitis &c.) cenſuerunt Domini,
feudum eſſe mixtum.
Quoniam prima inueſtitura de anno 1371. de qua
io Summ. D. Iuliæ no. 1. facta fuit Franciſco de Car-
raria pro ſe ſuiſque filiis, & hæredibus, Secunda ve-
ro anni 1394. de qua in eodem Summ. n. 2. facta legi-
tur Franciſco del Gaao pro ſe, ſuiſque hæredibus
maſculis, vel fœminis; Vnde cum negari non poſſit,
quin feudum iuxta formam huiuſmodi antiquarum
inueſtiturarum ſit mixtum, vt poſt alios tradit *Clar.* 2
in d. §. feudum quæſt. 9 verſ. quandoque & tertio,
Couarr. var. reſol. lib. 2 cap. 18. nu. 3. circa fin. *Pinell.*
in l. 1. par. 3. nu 87. C. de bon. matern. *Menoch.* conſ.
204. num 15. & conſ. 158. nu. 5. *Mantic.* de tacit. &
ambig.

ambig. d. lib. 23 tit. 4. num. 33 *Roſental.* de feud. cap. 2. concluſ. 46 *Intrigl.* de feud. cenſetur 1. quæſt. 49. num. 30. vti mixtum pariter conceſſum cenſeri debet dict. Antonio Franciſco, ex quo conceſſio facta apparet, tanquam de feudo antiquo & iuxta ipſius feudi naturam, & cum expreſſa relatione ad conſuetudinem hactenus obſeruatam: & ſic antiqua
3 ipſa feudi natura, & conſuetudo ex dictis antiquis inueſtituris, ad quam relatio habita fuit, omnino attendi debet *Dec.* conſ. 63. nu. 6. verſ. Et licet, *Caldas* de iur emphyt. lib. 1. quæſt 7. ſub num 4. verſ. Vnde ſi in inſtrumento, *Roſental.* de feud. cap. 6. concl. 69. num. 9.

Nec viſum fuit obſtare, quod verba prædicta non videantur importare relationem, niſi ad ea, quæ
4 non fuerant expreſſa nec immutata per nouam inueſtituram, vt per *Petr. Greg.* de conceſſ. Feud. par. 5. quæſt. 3. verſ. Secundo intellige, *Intrigl.* de feud. cētur 1. quæſt 24. num. 66. & 67. *Mantic.* de tacit. lib. 23. tit. 21. num. 12. in fin. Quia fuit reſponſum, quod in dicta vltima inueſtitura facta Antonio Franciſco fuit ſimpliciter omiſſum nomen hæredum, & omiſſa mentio qualitatis hæreditariæ, non autem expreſſe diſpoſitum, quod ſuccedere deberent filijs, etiamſi non eſſent hæredes, ideo dicta qualitas omiſſa ſupplere debet ex dictis anti-
5 quis inueſtituris, à quibus nunquam cenſetur
6 receſſum, niſi de hoc clare, & euidenter conſtet, vel ex verbis vltimæ conceſſionis neceſſario inferatur,
7 *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 92 num. 2. & 4. *Corbul.* de iur. emphyt. tit. de priuat. ob lin. finit. num. 68 & 69. *Roſent* de feud. dict. cap. 6. concl 69. num. 4. *Scrader.* de feud. par. 5. cap. 2. num. 3 & 34. & ſeq. *Cephal.* conſ. 307. num. 72. *Surd.* conſ. 5. num. 64. 65. & ſeqq & fuit dictum in Cluſina Poſtæ 23. Maij 1614. coram R.P.D. meo *Pirouano* inter recent. dec.
8 553. in fin. par. 2. Præſertim in ſtante relatione, vt in hoc caſu, ad antiquam feudi naturam, & conſuetudinem, vt in propoſito conſiderat *Alex.* conſil. 9. n. 21 & ſeq. vol. 5 *Surd.* d. conſ. 5. nu. 65. & *Roſental.* dicta concl. 69 num 5.

Ex quibus Domini vtraque parte informante pro nunc firmarunt feudum eſſe mixtum, Reliqua vero ad aliam reiecerunt diſputationem, &c.

Placen. Pręſtimonij.

Veneris 24. Ianuarij 1625

ARGVMENTVM.

Agitur de interpretatione cuiuſdam Statuti Capituli Eccleſiæ Cathedralis Placentiæ diſponentis per promotionem ad Epiſcopatum alicuius Canonici ipſum promotum teneri dimittere bona Canonicalia, quæ detinebat, an locum habeat dict. Statutum contra promotum ad Epiſcopatum Titularem tantum in partibus Infidelium; Et manutentio quando concedenda ratione ſolius ciuilis poſſeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Probata poſſeſſione de tempore mota litis non eſt denegunda manutentio.*
2 *Confeſſio dicitur genus probationis ſuperans omne aliud.*
3 *Poſſeſſio ciuilis non amittitur ex ſententia nulla, aut iniuſta relaxata, & exequuta.*
4 *Et ratione illius datur manutentio in naturali, in qua poſſeſſor nunquam cenſetur ſe habuiſſe pro ſpoliato.*
5 *Citatio per edicta non admittitur in re graui, & quando perſona eſt certa.*
6 *Statuta recipere debent paſſiuam interpretationem à Iure communi.*
7 *Per promotionem ad Epiſcopatum beneficia non vacant ſtatim, ſed poſt adeptionem poſſeſſionis Epiſcopatus, & conſecrationem.*
8 *Beneficia non vacant per promotionem ad Epiſcopatum in partibus Infidelium, quia Epiſcopatus non aſſequutur promotus poſſeſſionem.*
9 *Et ceſſat etiam d. vacatio non obſtante iurata promiſſione dimittendi Beneficia per promotionem ad Epiſcopatum.*

Deciſio CLI.

CAuſa pluries propoſita fuit reſolutū, D Franciſco Epiſcopo Argiuen. & ſuffraganeo Eccleſiæ Placen. eſſe dandum mandatum de manutenendo in poſſeſſione domus canonicalis, & Villæ pręſtimonialis nuncupatæ Vnierouuo, ad quarum optionem fuerat ante ſui promotionem ad Epiſcopalem dignitatem admiſſus vti canonicus in dicta Eccleſia Placen. iure antiquioris receptionis, iuxta eiuſdem Eccleſiæ ſtatuta; Poſſeſſori enim de tempore litis motæ non denegatur manutentio, §. hodie Inſtit. de in- 1 terdict. *Bart.* in l. 1. §. quod ait Prætor num. 14 & 18. ff Vti poſſid. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 1417. & in Marſicen. beneficiorum 13. Iunij 1621. coram me & ſæpe in alijs. Poſſeſſio autem Epiſcopi aduerſus Capitulum optimè probatur ex confeſſione ipſius Capituli emanata in edicto a ſeodem promulgato ſuper prætenſa optione dictæ domus, & Villæ; Qua confeſſione dari nequit maior probatio l. cum te, C. de tranſact. *Rol.* conſ. 160. num 26 lib. 4. *Crauett.* cōſ. 2 175. num. 1. *Verall.* dec. 107. num. 2. par. 4 cum allegatis in Bononien Adminiſtrationis 28. Iunij præteriti coram me.

Nec in aliquo viſum eſt Dominis officere dictæ poſſeſſioni decretum illud Capituli, per quod Epiſcopus fuit priuatus domo, & villa, de quibus agitur; Quoniam Capitulum nulliter, & iniuſte deuenit ad 3 huiuſmodi priuationem. Ac inde non potuit priuare Epiſcopum ſua ciuili poſſeſſione *Rota* diuerſ. deciſ. 802. num. 6. par. 1. in Spoletana bonorum 22. Aprilis 1616. coram P.D. meo *Buratto.* & in Leodien. Capellæ 30. Maij 1616. coram R.P.D. meo *Remboldo*; In qua propterea Epiſcopus, cum nunquam habuerit 4 ſe pro ſpoliato, venit manutenēdus *Rot.* apud S. mem. Greg. XV. dec. 46. num. 9. in Agrigentina beneficij 21. Nouembris 1601. coram *Corduba*, in Mediolanen. beneficij 11. Mart. 1614. coram *Andrea*, & coram eodem inter recent. dec. 674 numer. 1. par. 1. & in Vicen. canonicatus 10. Nouembris 1623. coram me.

Nullitas deducitur ex notorio defectu citationis Epiſcopo; qui defectus non ſuppletur per generalem citationem inſtante Capitulo contra omnes intereſſe habentes priuationi; Cum enim perſona Epiſcopi eſſet certa, nec non de magno illius præiudicio ageretur, erat nominatim, & expreſſe citandus, non autem per proclama, ſiue per edictum ex traditis per *Butr.* conſ. 9. nu. 5. *Roman.* conſ. 410. *Caſſad.* dec. 6. num 6. vt lit. pend. & alios, quos late refert, & ſequitur *Vant.* de nullit. ex defect. cit. num. 141. & 142.

Iniuſtitia etiam ſupradicti decreti detegitur, ex quo Capitulum priuando Epiſcopum domo, & villa

prædictis vigore ſtatuti Eccleſiæ Placen. quo caue-
tur, vt Canonici aſcendentes ad Epiſcopatus dignita-
tem teneantur illico poſt promotionem dimittere
domos, & villas canonicales, & preſtimoniales antea
obtentas; quæ vacent ipſo facto, inique proceſſit.
Hæc enim ſtatuti diſpoſitio viſa eſt Dominis non af-
ficere D. Franciſcum Epiſcopum; dubia ſit, An de
omnibus Epiſcopatibus intelligatur indefinite, vel
potius intelligenda ſit de Epiſcopatibus dumtaxat
6 in tertis Chriſtianorum exiſtentibus, recipit inter-
pretationem à iure, *Bart. Alex.* & omnes in l. 1. §. lex
falcidia, ff. Ad leg. falcid. *Creſcent.* dec. 1. numer. 4. de
præſcript. *Ægid.* dec. 723. num. 19. *Rot.* diuerſ. deciſ.
512. num. fi. par. 1. & in Rauennaten. cenſus 31. Ia-
nuar. 1003. coram Illuſtriſ. C. Card. *Millino*; De iure
autem beneficia electi in Epiſcopum non vacant
ſtatim à die promotionis, ſed poſt adeptionem poſ-
ſeſſionis, & conſecrationem inſimul, ſeu loco huius
7 lapſum trimeſtris dati ad cõſecrandum gloſ. in clem.
1. verbo Collato, vt lit. pend. *Innoc.* in c. cum in cun-
ctis, §. cum vero, num. 4. *Abb.* num. 6. *Bellamer.* & a-
lij de elect. *Oldrad.* conſ. 14. num. 4. & ſeq *Achil. de
Graſſ.* dec. 171. alias 1. de Promoto. *Caſſad.* deciſ. 2. de
conſtit. *Card. Seraph.* dec. 110. per tot. vbi late opinio-
nes hinc inde examinat, & recedendo ab alias ſæpe
decaſis concludit, vtrumque requiri, nempe conſe-
crationem, & poſſeſſionem, Vnde cum poſſeſſio non
detur in Epiſcopo Titulari habente eccleſiam in
partibus Infidelium, neceſſario ſequitur, domum,
ac villam controuerſas per huiuſmodi promotionem
adhuc non vacaſſe, vt in his terminis firmant *Na-
8 uarri.* conſ. 14. numer. 3. de elect. *Signorol.* conſ. 8 per
tot. *Mandoſ.* ſuper reg 26 quæſt. 4. num. 5. *Staphil.* tit.
de qualit. & ſtat. benefic. §. huiuſmodi autem, nu. 15.
Pariſ. quide communi teſtatur de Reſignat. Benefic.
part. 11. cap. 6. num. 24. Nec applicari videtur diſpo-
ſitio dicti ſtatuti, quæ loquitur in canonicis, quos a-
liquos Epiſcopatus aſſequi contigerit, cum non vi-
deatur proprie quis aſſequi Epiſcopatum, cuius poſ-
ſeſſionem non obtinet.

Quod eo magis in præſenti videbatur procedere,
ex quo Summus Pontifex conceſſit indultum ſuper
domus, ac villæ prædictarum, & aliorum quorum-
cumque beneficiorum retentione; & expreſſe fuit
derogatum quibuſuis Eccleſiarum ſtatutis iuramen-
to, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmi-
tate roboratis.

Et cum huiuſmodi iuramentum ſe referat ad ob-
ſeruãtiam ſupradicti ſtatuti, quod intelligitur prout
de iure, & ſic non compræhendat caſum, quo quis
9 promoueatur ad Epiſcopatum, cuius poſſeſſionem
non poſſit appræhendere, nec iuramentum ipſum vi-
detur talem caſum compræhendiſſe; Vltra quod iſtud
iuramentum arctat quidem ad dimittendum, ſed
non inde ſequitur, vt ſtatim ſequuta promotione
cenſeatur dimiſiſſe, ſed debuit legitime citari ad ob-
ſeruandum iuramentum, & ad dimittendum, &
hæc citatio debebat fieri particulariter, cum eſſet
perſona certa & ſupra deductis; Et antequam cita-
retur ad implendum, non videtur amiſiſſe ſuam poſ-
ſeſſionem, ideoque interim datur illi mandatum de
manutenendo.

Et ita D. Epiſcopo ſolum informante, &c.

Vicen. Iuriſdictionis.
Lunæ 27. Ianuarij 1625.

A R G V M E N T V M.

Iuriſdictio Inferior conceſſa, non cenſetur vnquam
conceſſa priuatiuè quoad Ordinarium, & quan-
do non procedat.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus habet Ordinariam Iuriſdictionem aduer-
ſus Clericos ſuæ Diœceſis.*
2 *Sicuti in omnibus Eccleſiis intra limites ipſius Diœ-
ceſis.*
3 *Iuriſdictio alicui inferiori conceſſa ſemper præſumi-
tur conceſſa cumulatiuè cum Superiore, & Ordina-
rio, non vero priuatiuè.*
4 *Et ſignanter quoad Epiſcopum.*
5 *Fallit, quando conſtat in contrarium de mente con-
cedentis.*
6 *Iuriſdictio conceſſa Officiali Epiſcopi nunquam con-
ceſſa cenſetur priuatiuè quoad Epiſcopum.*
8 *Vicarius non dicitur habere iuriſdictionem ordina-
riam, ſed delegatam.*
9 *Vicario delegata iuriſdictio ſi ſit intelligitur cumula-
tiuè quoad Epiſcopum, non priuatiuè.*
Etiam ſi ſit conſtitutus Vicarius perpetuus, ibid.
10 *Contra ex* Roma. *conſ. 393. ſed declaratur.*

Deciſio C L I I.

CONcluſum fuit, renouandam eſſe Metropoli-
tani ſententiam, qua pronunciauit, Epiſcopo
Vicen. nullam competere iuriſdictionem aduerſus
Iacobum canonicum eccleſiæ Minoriſſæ, quem an-
tea ipſe Epiſcopus vti male promotum ad Sacros
Ordines, in iudicio vocatum per citationem, atque
in præfixo tempore coram ſe non comparentem de-
clarauerat incidiſſe pœnas comminatas in præce-
pto, ſed iuriſdictionem huiuſmodi ſpectare ad Præ-
poſitum d. eccleſiæ Minoriſſæ in vim ſententiæ ar-
bitralis latæ vſque de anno 1497. vigore compro-
miſſi facti inter dict. Epiſcopum, & Præpoſitum. Et
moti ſunt Domini, quia Epiſcopus iuxta Sacrorum
Canonum diſpoſitionem habet omnimodam facul- 1
tatem procedendi contra quoſcunque clericos ſibi
ſubditos c. 1. c. conquerente & c. dilectus de Offic.
Ordin. *Caputaq.* dec. 306. nu. 1 par. 1. & dec. 201. n. 1.
par. 2. *Rot.* diuerſ. deciſ. 78. n. 1. & dec. 736. n. 1. par. 1.
& in Ceſarauguſtana Iuriſdictionis 28. Iunij 1623.
coram Reuerend. D meo Patriarcha *Mãzanedo*; Vn-
de ab Epiſcopo proceſſum fuerat rite contra Iacobũ
quem vti canonicum eccleſiæ Minoriſſæ ſubiicere
foro, & poteſtati ipſius Epiſcopi minimè poteſt du-
bitari, cum dicta Eccleſia Minoriſſæ exiſtat intra fi-
nes diœceſis eiuſdem, Ac de iure habeat Epiſcopus
fundatam intentionem ſuper iuriſdictionem in om-
nibus eccleſiis ſuæ diœceſis c. omnes Baſilicæ, & ibi 2
DD. 16. qu 7. & c. cum epiſcopus, de offic. ordin. in 6
& fuit reſolutum in Calagurritana Iuriſdictionis de
Nagera 20. Martij 1615 coram R.P.D meo *Vbaldo*,
in Adrian. ſiue Nullius Iuriſdictionis 1. Februarij
1616 coram R.P D. meo *Veroſpio*, & in Nullius ſeu
Aprutina Iuriſdictionis 10. Martij præteriti coram
Reuerendiſs. D. meo *Seleucien.*

Neque ob ius procedendi contra Clerum Mino-
riſſæ conceſſum dicto Præpoſito ex diſpoſitione præ-
dictæ ſententiæ arbitralis ſublata fuit huiuſmodi iu-
riſdictio Epiſcopi. Nam quotieſcunque conceditur 3
iuriſdictio alicui inferiori, cenſetur cumulatiuè reſ-
pectu Iudicis Ordinarij conceſſa, *Bart.* in l. 2. nu. 1.
C. de

C.de offic.Præfect.Vrb.*Bald.*in l.vnic.§.vbi autem,
nu.6.C.de caduc.tollen. *Dec.*conſil.3.n.3. *Anchar.*
conſ.164.ſub num.5.verſ. Nec ex eo quod populus,
*Rum.*qui de communi teſtatur conſ.7. num.5.lib.4.
*Surd.*conſil 56. num.19. cum aliis allegatis per *Rot.*
apud S.mem.Greg. XV. deciſ.4.num.9.& in ſpecie
quod conceſſio iuriſdictionis non præſumatur facta
inferiori priuatiue quoad Epiſcopum ſuperiorem,
4 ſed cumulatiue tradunt *Panor.* & omnes in c. paſto-
ralis, de Offic.Ordin.*Couarr.*in c.Alma mater par.1.
§.11.num.3.de Sent.excom. in 6. late *Gonzal.* ſuper
reg.8.in §.2.procem.num.20. & ſeqq. & tenuit *Rota*
ex ſententia Illuſtriſſimorum Interpretum S.Conci-
lij in Piſcien. Iuriſdictionis 15. Iunij 1590. coram
bo: me: Cardin. *Platto*, & in Montis Regalis Iuriſ-
dictionis 27. Nouembr. 1606. coram Reuerendiſſ.
D.meo *Decano.* Inter impreſſ. dec.316.n.7. & apud
*Cardin.Seraph.*dec.1084.n.1.

Nec etiam viſum fuit applicari obiectum, quod
5 vbi conſtat de mente concedentis, vt illa in hoc ca-
ſu allegatum, iuriſdictio tunc ſolet cenſeri data pri-
uatiuè, non cumulatiuè, vt per *Ferret.*de communi
atteſtantem conſil.142.num.5.lib.1. & alios cumu-
latos ab Informantibus. Quia tantum abeſt, conſtare
de prædicta mente, quin potius appareat de contra-
rio ex tenore ipſius ſententiæ arbitralis, quæ eſt
fundamentum intentionis Capituli, & Iacobi; in ea-
dem enim ſententia expreſſis verbis diſpoſitum fuit,
quod Præpoſitus Minoriſſæ pro tempore exiſtens ſit
Decanus Officialis, videlicet Foraneus Minoriſſæ
pro Epiſcopo perpetuis temporibus, Necnon quod
idem Præpoſitus in omnibus actibus iudicialibus te-
neatur enunciare ſe Decanum pro D. Epiſcopo; Ex
6 quibus verbis patet, quod ſemper d. Præpoſitus eſt
Officialis, ſeu Vicarius ipſius Epiſcopi; Et abſonum
videtur, quod iuriſdictio epiſcopalis communicata
Officiali Epiſcopi illum priuat coæquali iuriſdi-
ctione.

Immo ipſi Vicario Foraneo, qualis in d. ſententia
videtur declaratus Præpoſitus Minoriſſæ, iuriſdictio
priuatiuè quoad Epiſcopum non poteſt competere,
cum ille non habeat ordinariam, ſed tantum dele-
7 gatam, gloſ. in clem.2.in Verbo Foraneo, vbi *Ancha-
ran.* num.7. *Imol.* num 32. & *Card.* num 24. de Re-
ſcript. *Abb.*in c.ſi quis contra clericum, num.35. de
for.compet.*Innoc.*in c.Romana prope fin. de Offic.
Ordin. in 6.*Sanchez* de Matrim.lib.3. diſput.29.num.
20. *Gutier.*eodem tract.cap.68.num.11.*Maranı.*de
Ord.iud.par.4.diſtinct.5.nu.14. *Garc.*de Benefic 5.
part.cap 8.n.36.*Sbrozz.*de Offic. Vicar.lib.1. qu.23.
n.6.& lib.2.cap.62.n.27. & ſeqq.

Nec demum facit, quod huiuſmodi Vicarius fue-
8 rit conſtitutus perpetuus, & non amouibilis ex te-
nore eiuſdem ſententiæ arbitralis, vnde Informan-
tes pro Capitulo, & Iacobo nituntur inferre, om-
nem iuriſdictionem etiam priuatiuè quoad Epiſco-
pum cenſeri in d. Vicarium tranſlatam ſecundum
rationes *Rom.* conſ.393. per tot. Quoniam Dominis
viſum eſt, rationes *Romani*, non applicari Vicario
9 Epiſcopi; agebatur enim ibi de certa conuentione
cum Ciuitate dominante de conſtituendo particu-
larem, ac proprium Iudicem in certo Caſtro, cuius
Iudicis iuriſdictio, ſi eſſet cumulatiuè cum Iudice
Ciuitatis, nimis vexarentur Subditi, quorum fauo-
10 re datus fuerat particularis Iudex, ne extra patriam
ad iudicium externum trahantur, quod in præſenti
dici non poteſt, quia Præpoſitus Minoriſſæ Deca-
nus vt ſupra, ſeu Foraneus nuncupatus reſidet, ac
præeſt in loco Minoriſſæ tanquam Officialis ipſius
Epiſcopi, non autem tanquam proprius Iudex ſe-
paratus à d. Epiſcopo; Vnde hæc perpetuitas nul-
lum diſcrimen viſa eſt Dominis conſtituere ad effe-
ctum, de quo agitur, inter Vicarium Epiſcopi amo-
uibilem, ac perpetuum, itaut inſiſtendum ſit regulæ
ſuperius firmatæ, quod iuriſdictio conceſſa Vicario
cenſeatur cumulatiuè reſpectu Epiſcopi, non priua-
tiuè conceſſa, & locum habeat etiam in Vicario
perpetuo ex allegatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Terracinen. Concordiæ.
Luna 27.Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Diſtributiones non debentur, niſi præſentibus ſub-
lata facultate Canonicis aliud diſponendi. Vtile
per inutile in contractibus an vitietur.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones quotidianæ non debentur niſi præſen-
tibus.*
2 *Capitulum non poteſt diſpenſare, quod diſtributiones
debeantur etiam abſentibus.*
3 *Iuriſdictio nequit dari pactis priuatorum.*
4 *Prælatus Regularis habet ſolum iuriſdictionem in
concernentibus obſeruantiam regulæ.*
5 *Vtile per inutile vitiatur in contractibus.*

Deciſio CLIII.

INita de anno 1625. concordia inter Capitulum
eccleſiæ Conuentualis Sanctiſſimi Sepulchri
Hieroſolymitani Ordinis D. Auguſtini Oppidi Ca-
lataiubij, & Orentium Priorem ſuper electione, &
approbatione Canonicorum Nouitiorum, necnon
ſuper iuriſdictione, ac pertinentia, & diſtributione
emolumentorum, quæ concordia non fuit confir-
matione Sedis Apoſtolicæ vallata, nec immo eiuſ-
dem beneplacitum in ea fuit reſeruatum, et ſuper
hac concordia cauſa coram me introducta, dubitaui
An illa eſſet valida necne.

Et Domini reſponderunt, eſſe inualidam. Moti
eo quod aliqua ex nouem capitibus contentis in
ipſa concordia nequeunt ſuſtineri. Quartum nempe,
in quo Capitulum indulget Priori, vt poſſit percipe-
re diſtributiones quotidianas in abſentia Vt in di-
cto cap. 4. Conceſſio autem huiuſmodi repugnat
diſpoſitioni Sacrorum Canonum, iuxta quos diſtri-
butiones quotidianæ non debentur, niſi præſentibus
cap.vnic.de Cleric.non reſid.in 6.c.cum non deceat 1
de Elect.eodem lib.6. *Pariſ.*conſ.33.n.2.lib.4. *Caſ-
ſad.*deciſ.prima nu.2. de cleric.non reſid.& fuit di-
ctum in Piſtorien.Prioriæ 9. Decemb. 1615. coram
R.P.D.meo *Verospio*, Nec Capitulum habet faculta-
tem diſpenſandi, quod abſens illas lucretur *Franch.* 2
in dicto cap.vnic.n.4.verſ. Tu dic de Cleric.non re-
ſid.in 6.*Nauar.*de Orat.& Horis canon.c.21.*Miſcel.*
14.n.48.& 49.*Rota* apud Reuerendiſſ.D.meum *De-
canum* dec.108. nu.4. vbi refertur declaratio Sacræ
Congregationis Concilij.

Prout nec etiam recte fuit conuentum in ſexto
capite, quod Prior erga domum conuentualem, &
Canonicos habeat integre omnimodam iuriſdictio-
nem ciuilem, & in cauſis leuibus etiam criminalem,
& in criminalibus maioribus teneatur ſeruare conſi-
lium Doctorum ibi nominatorum: hæc enim con-
uentio quatenus ipſe Prior aliunde non habeat

iuriſdictionem, quod adhuc non fuit iuſtificatum, 3 corruit ex eo quia Pactis priuatorum non poteſt dari iuriſdictio non habenti l. priuatorum & ibi gl. & DD.C.de Iuriſdict.omni Iud.*Fulgoſ*.conſ. 167.num. 2.verſ. Deinde quia *Franc. Marc.* deciſ 610,num.1. part. 5.& dec.426.num.2.p.2. *Bellamer*.dec.25. Nec illam competere ipſi Priori alias, quam vigore concordiæ, probatur ex ſola eiuſdem ſuperioritate in Canonicos, cum ad ſummum, vti Superior Regula- 4 ris poſſit prætendere dumtaxat iuriſdictionem in concernentibus obſeruantiam Regulæ ex late traditis per *Rot*.coram Reuerendiſs.D.meo *Decano* deciſ. 157.n.2.& ſeqq.

Et ex his Domini habuerunt ſupradictam concordiam, ſiue tranſactionem pro inualida quamuis cætera eiuſdem capita nullos fortè defectus paterentur; Quia in contractibus, & tranſactionibus vtile 5 per inutile vitiatur ex præſumpta mente contrahentium, quod voluerint agere vnum factum, & non plura l. Pædius ff. de recept.arbitr. *Bart*.in l.græce§.illud ſub num 4.ff.de fideiuſſ. *Alex*.in l.1.§. ſed ſi mihi nu n.5.& *Alciat*.num.16.ff.de verb.obligat. *Pariſ*.conſil. 12.num.74.lib.2. & fuit dictum in Mediolanen.reſciſſionis permutationis 28. Maij 1599. coram bo:me:Card.*Pamphilio*, & in aliis allegatis in Barchinonen. Confinium 17. Aprilis 1606. coram bo:me:Card.*Sacrato*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgen. Expenſatum.
Veneris 31.January 1625.

ARGVMENTVM.

Vnio Beneficij facta ſine præiudicio habentis illud, quid operetur Obſeruantia ſubſequuta declarat indulta, & priuilegia. Libi Capitulares, quando probent pro Capitulo. Beneficia vnita non vacant.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis ſufficit pro titulo etiam in limine fundationis.*

2 *Soluere decimas qui teneantur.*

3 *Indulta, & priuilegia recipiunt interpretationem ab obſeruantia ſubſequuta.*

4 *Libri, licet Capitulares, ſi ſint tenti, & rogati per Secretarium Capituli, qui ſit Notarius, vtique probant, ac fidem faciunt etiam pro Capitulo.*

5 *Solutiones in aliquo libro plures, ſi reperiantur adnotata per plures annos continuatos, vix credibile eſt, quod reperirentur adnotata ſi vera non fuiſſent.*

6 *Teſtes qui deponunt de publica voce, & fama, debent deponere per verbum, fuit.*

7 *Vnio non tollit ius percipiendi partem fructuum ex beneficio.*

8 *Priuilegium percipiendi fructus vnius anni cum dimidio de quolibet beneficio vacante, non extenditur ad beneficia vnita.*

9 *Vacatio non datur in beneficiis vnitis.*

10 *Vnio beneficiorum facta cum præſeruatiua onerum conſuetorum, ſtante compatibilitate, præſeruata cenſentur etiam abſque alia expreſſione.*

Deciſio CLIV.

RESponderunt Domini, decimas deberi Capitulo Burgen. de duobus præſtimoniis vnitis Monaſterio dela Vid. Quoniam Capitulum habet intentionem fundatam in conſuetudine antiquiſſima, & immemorabili percipiendi decimas de fructibus, redditibus, & prouentibus dignitatum, perſonatuum, & officiorum, aliorumque beneficiorum eccleſiæ, necnon præſtimoniorum, ac præſtimonialium Ciuitatis, & Diœceſis Burgen. confirmata, & approbata per Sedem Apoſtolicam tempore Martini V. & per ſententiam Iudicis ab eo delegati, quæ immemorabilitas ſufficit pro titulo etiam in limine fundationis *Rot*.dec 642.n.4.p.2 diuerſ.

Nec viſa fuerunt obſtare verba illa indulti, & ſententiæ prædictæ ibi (Annis ſingulis, quibus ea obtinentes, ſiue ius in illis habentes in dicta eccleſia reſidentiam non fecerint perſonalem) ex quibus inferebant Informantes pro Monaſterio, conſuetudinem ipſam, & indultum procedere tantum quoad eos, qui obtinent, vel obtinebant beneficia, ſeu præſtimonia, & reſidentiam in eccleſia Burgen. per ſex menſes minime faciebant, & ſic quaſi in pœnam & ad hoc vt ipſi ad reſidentiam allicerentur, & conſequenter præſtimonia, de quibus agitur, Monaſterio vnita comprehendere non poſſe, cum Abbas, & Fratres ad aliquam reſidentiam in dicta eccleſia faciendam minime teneantur, quia fuit reſponſum, indultum iuncta ſententia eſſe aptum comprehendere omnia, & quæcumque beneficia, nec verba prædicta illud coarctare, vt loquatur tantum de beneficiis in Cathedrali reſidentiam requirentibus, quia Papa fuerat antea expreſſe, ac diſtincte loquutus etiam de præſtimoniis Ciuitatis, & Diœceſis Burgen. ſed tantummodo continere limitationem, ſiue exceptionem quamdam, itaut ſenſus ſit, quod regulariter omnes, & quicunque beneficia, ſiue præſtimonia poſſidentes teneantur ſoluere decimam, exceptis tamen iis, qui per ſex menſes perſonalem fe- 2 cerint reſidentiam, & ſic oneris huiuſmodi impoſitio fuerit à principio generaliter facta pro conſeruatione, & reparatione poſſeſſionum ad Menſam capitularem dictæ eccleſiæ ſpectantium, & alia eis imminentibus ſupportandis oneribus vt in eodem indulto, ac ſententia aperte dicitur, non autem in pœnam non reſidentium, ſed potius immunitatem, & exemptionem ab ipſo onere fuiſſe conceſſam perſonaliter per ſex menſes reſidentibus, quodammodo in præmium præſtiti ſeruitij, vt hac via Beneficiati ad reſidentiam inuitarentur, quemadmodum declarauit obſeruantia ſubſecuta, à qua indulta, & priui- 3 legia recipiunt interpretationem c.cum dilectus de Conſuet. *Alex*.conſ.9.n.3.lib.4. *Put*.dec.15.num.2. lib.3.*Crauett*.conſ.101.n.4. & conſ.118.n.2. *Menoch*. conſ.49.nu.20.& ſeq. *Surd*. conſ.224 nu 7. & conſ. 275.nu.12.& in puncto Card. *Mantic*. dec.320.nu. 5.& Card. *Seraph* dec.1410.num.16.& 17.& fuit dictum in Seguntina dimidiæ annatæ 26. Nouembris 1593.coram *Orano*.

Hæc autem obſeruantia deducebatur, ex duabus ſententiis antiquis Vicarij Burgen. per quas Monaſteria quædam, quibus præſtimonia fuerunt vnita, condemnantur ad ſoluen. decimas Capitulo; Necnon etiam ex partitis extractis vigore Compulſorialium, Rotalium ex libris Capituli nuncupatis Rotundis, in quibus adnotatæ reperiuntur ſolutiones dictarum decimarum à diuerſis Monaſteriis factæ ratione præſtimoniorum illis vnitorum Vt in ſumm. Capituli n.7. & ſeqq. Et ſignanter ſolutiones factæ à Monaſterio dela Vid. pro præſtimoniis, de quibus agitur eodem ſum.nu.13.qui libri, licet capitulares, 4

cum

cùm ſint tenſ., & rogati per Secretarium Capitu i, qui eſt Notarius, vtriq; probant, .c ſi lem faciunt etiā propterea Capitulu Vt in terminis iſtorum librorum fuit firmatum in Burgen. Quindenniorum 8 Martij 1599. coram *Lata*; prætereà quia via eſt credibile, quod aduocatæ reperirentur tot ſolutiones per tot annos continuatos, ſi veræ non fuiſſent.

Et demum accedebant etiam teſtes examinati deponentes, quod de fructibus omnium præſtimonio-
6 rum Diœceſis Burgen. etiam vnitorum ſoluitur decima de quâ agitur, quorum duo, nempe Primus ſuper primo, & ſecundo Et ſecundus ſuper primo deponunt de publica voce, & fama per verbum, fuit & eſt, tertius verò iurata decimum, & ſuper primo, & ſecundo deponit de viſu, quod nempe ipſe vidit ſolui decimam de præſtimoniis tam vnitis, quam non vnitis Vt in d. ſum. n 4.

Quibus ſic ſtantibus fuit dictū non obſtare vnionē factam per fel. cis memoriæ Paulum III. quia illa facta cenſetu. ſine præiudicio Capituli habentis iura ſuper præſtimoniis vnitis c. 2. de Relig. dom *Feder.*
7 de Sen. conſ. 195 n. 4. et in ſpecie quod vnio non tollit ius percipiendi partem fructuum ea beneficio *Io. Andr.* in c. penult. n 3 vet. Nec p. ta vbi Card. in ſecundi oppoſitione verſ. Quæro an hæc indulgentia *Butr.* n 15. ver. Quærunt *Doct* de Verb. ſignific. *Rot.* dec. v. ſi . vers. In contrarium facit de Sepult. in antiq. *Seraph* deciſ. 1141. numero 1. & 5. & deciſ. 410. numero 17

Neque obſtat, quod aliud priuilegium Capituli Burgen. percipiendi fructus vnius anni cum dimidio
8 de quolibet beneficio vacante non extendatur ad beneficia vnita Vt per *Seraph.* dicta dec. 1410 n. 9 & ſeq. & *Rot.* deciſ. 659. n. 11. parte 2 recent. Quoniam hoc ideo procedit, quia ius percipiendi huiuſmodi
9 annatam vigore talis priuilegij non naſcitur, niſi ſequuta vacatione, quæ non datur in beneficiis vnitis, & conſequenter tale ius eſt incompatibile cum vnione; Ius autem percipiendi decimas de quibus agitur, ex fructibus, non eſt vllo modo incompatibile, immò dicta vnio eſt facta cum præſeruatiua one-
10 rum conſuetorum; quâ ſtante compatibilitate præſeruata cenſerentur etiam abſq; alia expreſſione Vt per *Seraph.* dicta deciſ. 1410. ca ite 19. & 20. Et hanc reſponſionem ea, rſe ſenſit Rota in alia Burgen. Quindenniorum 10 Martij 1607. coram *Penna.*

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Roman. Nullitatis obligationis.
Veneris 31. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Cauſa criminalis ſuperueniens facit ſilere iudicium ciuile. Iuramentum Minoris non validat contractum irritum ſine ſolemnitate.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa vna eſſe dicitur alteri præiudicialis, quando vna eſt excluſiua alterius, & ſententia lata in vna abſorbet totum ius in ea deductum, itavt pariat exceptionem rei iudicatæ in altera.*
2 *Et ideò dicitur in his terminis cauſa criminalis præiudicialis cauſæ ciuili.*
3 *Liber Baptiſmi probat ætatem.*
4 *Statutum annullans contractus Minorum ſine ſolemnitate celebratos præſumende iuramentum. d l. extorium proced. t in iuramento tam aſſertorio, quam promiſſorio, & n. 5.*
6 *Minor iurans ſe maiorem in contractu, in quo ſunt ſolemnitates omiſſæ ratione periurij non poteſt puniri criminaliter.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CLV.

COmmiſſa in gradu appellationis mihi cauſa ſuper inualiditate obligationis per Bartolomeum contractæ ſub die 28. Iulij 1623. in fauorem Alphonſi occaſione Societati. officij ſcutorum mille, fuit ea parte dicti Alphonſi porrecta coram Auditore Cameræ querela criminalis contra ipſum Bartholomeum ſub prætextu, quod ob falſam aſſertionem factam, & iuratam in inſtrumento, ſe eſſe maiorem annorum Vigeſimum primum plectendus eſſet de periurio, Ad quam criminalem vexationem euitandam, & ne vlterius impediretur proſequi iudicium ciuile ad ſui inſtantiam ceptum ſuper nullitate prop. æ obligationis, idem Bartholomeus habuit recurſum ad Signaturam, quæ reſcripſit, Vt conſtito quod cauſa ciuilis eſſet præiudicialis criminali, inhibeatur iudici criminali, & interim in cauſa ſuperſederetur. Vnde præmiſſa ſuperſeſſoria dubitaui, An cauſa ciuilis eſſet præiudicialis criminali.

Et Domini reſponderunt, eſſe præiudicialem; Regula eſt enim, tunc vnam cauſam eſſe alteri præiudicialem quando vna eſt excluſiua alterius, & ſententia lata in vna abſorbet totum ius in ea dedu- 1
ctum, itavt pariat exceptionem rei iudicatæ in altera l. fundum, l. fundi quem, ff. de except. l. fin. C. de Ordin. cognit. gloſ magna in l. edita, & ibi *Bart.* numero 4. *Salycet.* numer. 20. *Caſtren.* numero 11. *Dec.* numero 60 & de communi *Cagnol.* numero 201 C. de eden. *Crauett* conſ. 280. num. 1. *Natt.* conſ. 1, 8. n. 2. *Surd.* conſ. 139. num. 2. *Menoch* conſ. 301. nu. 25. & *Rota* in Terdonen. Capellaniæ 17. Iunij 1605. coram Reuerendiſſimo Patre Domino meo *Pamphilio.*

Et in ſpecie quod in caſibus prædictis cauſa ciui- 2
lis dicatur præiudicialis criminali tradunt *Salyc.* in l. vnic. num. 9. C. Quando ciuil. act. crimin. præiud. *Iaſ.* in §. præiudiciales ſub num t. 2. inſtit. de Action. *Natt.* d. conſ. 138. numero 3. *Crauett.* d conſil. 280. n. 2. latè *Farinac* in Praxi crimin. quæſt. 100. numero 79. & numero 130 vbi quod ſufficit poſſibilitas præiudicij, *Put.* dec. 98 & dec. 75. numero 2. lib. 1. *C. ſ. de Graſſ* dec. 3. num. 2 de except. *Rot.* diuerſ deciſ. 25. numero 1. & 2 lib. , & dec 218. numero 2. lib. 3. par. 3. apud Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* dec 123. n. 5 & ſeqq. in Romana de Stoch. 9. Martij 1598. coram *Gypſio*, quę eſt dec. 114. poſt cōſ. *Farinac.* lib. 1. in Romana pecuniaria 28. Iunij 1604. coram Illuſtriſſ. D. Cardin *Millino*, quæ eſt dec. 117. poſt lib 2 eiuſdem *Farinac.* in Brit onorien. iuriſpatronatus 2 Decembris 1611. & in Calaguritana de Nagera 5. Maij 1621. coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Hic autem viſum fuit, non poſſe dubitari, quin, ſi terminaretur cauſa ciuilis ad fauorem Bartholomei, crimen ei obiectum ratione periurij, & deductum in querela omnino dilueretur, itavt controuerſū præiudicium propterea omnino detegatur. Quoniam Bartholomeus, qui iudicium ciuile prius intentauit, atque ad cautelā prius obtinuit, ſe abſolui à iuramēto, habet fundatam ſuam intentionem in actione ciuili ſuper eo, quod ipſius obligatio facta ſine præſentia,

& conſenſu Matris,& Tutricis, duorúmque proxi-
miorum,ac decreto Iudicis non ſuſtineatur ex diſpo-
ſitione Statuti Vrbis li. 2.cap.151.Nec deficientibus
huiuſmodi ſolemnitatibus ſibi obſtet iuramentum,
ſub quo in inſtrumento aſſeruit,ſe eſſe maiorem an-
nis 21.cùm tamen minimè excederet 18.Vt deduci-
tur ex notâ libri Baptiſmalis de menſe Februarij
1605. quæ probat ætatem ex allegatis in Nepeſina
3 canonicatus 28.Febiuar.præteriti coram me; Statu-
tū enim vbi ſuprà,expreſſis verbis annullat,& irritat
omnes,& quaſcumque obligationes Minorum con-
tractas abſque ſolemnitatibus prædictis etiam iura-
tas,& declarat eſſe nullius roboris, ac momenti, &
iuramentum ex parte contrahentis cum Minore do-
lo extortum nihilque operari.

Et hæc ſtatuti diſpoſitio locum habet nedum in
iuramento promiſſorio,& obligatorio ad tradita per
*Bart.*in l.omnes populi numero 25.ff.de iuſt.& iur.
4 *Caſtren.* in auth. Sacramenta puberum numero 11.
verſ.Sed ſi quæritur,C.Si aduerſ.vendit.*Honded.*cõſ.
5.numero 40.lib.2. *Rol.*conſil.99. numero 18.lib.3.
cum aliis allegatis per *Modern.Roman.*diſcept.forẽſ.
cap.513.numero 2.& 3. Verum & procedit quoque
in iuramento aſſertorio,quia Statutum præſumit,Mi-
norem eâdem facilitate, ac dolo contrahentis fuiſſe
ſeductum ad iurandum, ſe eſſe maiorem,quia indu-
ctus fuit ad promittendum ſub iuramento obſerua-
tionem contentorum in inſtrumento obligationis
Io.Andr.in addit.ad Specul.tit.de Senten.§.6.incip.
5 Vt autem verbo Ad hæc, verſ. Non obſtat etiam,
quem ſequitur *Roman.* conſil.12. numero 5. *Caſtren.*
conſil.53.numero 3. par 2. *Alex.*conſil.122.numero
1.libro 6 *Curt.iun.*conſil.118 nume. 9.& latiùs con-
ſil.119.numero 1.& ſub num.6. & ſeqq. lib.1. *Man-
deſ.*ad *Lap.*allegat. 24.littera D.*Odd.* de reſtit.in in-
tegr.par.1.quæſt.24.art.4.numero 26.verſic.In con-
trarium,*Rot.*Auenionen.dec.78.num.7.& ſeqq.Et in
terminis Statuti Vrbis vbi ſuprà *Rot.*dec.54.numero
3.par.1.recent.& *Modern.Roman.*ad Stat. Vrb. gloſ.
7.num.193.& ſeq.& num.301.& gloſ.23. num.9.

Vnde ſi declarabitur in Rota dict. obligationem
Bartholomæi eſſe inualidam non obſtante tali aſſer-
torio iuramento, conſequenter etiam nulla poterit
6 coerceri pœna in foro criminali ipſe Bartholomeus
ratione obiecti periurij, aliàs enim diſpoſitio ſtatu-
ti parùm, aut nihil prodeſſet, dictumque iuramen-
tum valde operaretur contra ipſius ſtatuti mentem,
ſi Minor contrahens omiſſis ſtatutariis ſolemnita-
tibus, iurans verò ſe maiorem, poſſet criminali-
ter puniri vel pœna periurij, vel de crimine Stel-
lionatus iuxta conſilium *Bald.*15.lib.1.&*Farin.*latè
in Pract.crimin.tit.de falſit.qu.160.n.147.& ſeqq.

Non obſtat, quod ipſe Minor dolosè induxerit
ſub tali iuramento Alphonſum ad ſecum contra-
hendum; quia immò,vt ſuprà fuit ponderatum,Vr-
bis ſtatutum præſumit dolum in ipſo contrahente
cum Minore ſine ſolemnitatibus non obſtante quo-
libet iuramento.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit,&c.

Amputien. Beneficij.
Lunæ 17. Februarij 1625.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem beneficij non amittit ius reſignãs
anrequam reſignatarius obtinuerit litterarum ex-
peditionem, & collationem Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex reuolutione proceſſus, in quo
conſtat fuiſſe ſeruatos terminos ſubſtantiales,& re-
tè fuiſſe proceſſum,probetur.*

2 *Confeſſio partis plenè probat contra ipſum.*

3 *Ius quæſitum non dicitur in Beneficio in terminis
clauſula iuris quæſiti ante adeptionem, & ante
non dicitur vacare per obitum.*

4 *Reſignatio non quærit plenum ius reſignatario, nec
adimit ius reſignanti, antequam fuerit facta ex-
peditio collationis reſignatarij.*

5 *Et reſignans non cadit à iure beneficij vigore gratiæ
in forma dignum,niſi reſignatarius obtinuerit poſ-
ſeſſionem Beneficij, & num.6.*

Deciſio CLVI.

DOmini reſponderunt,ſententiam Rotalem eſſe
confirmandam;Illius enim validitas innoteſ-
cebat ex actorum reuolutione, quibus docetur de
iuriſdictione Iudicis à quo per duas commiſſiones
hinc inde præſentatas necnon de citationibus neceſ- 1
ſariis,& aliis requiſitis, iuxta deciſionem *Capuaq.*
260.par.2. paſſim à *Rota* canonizatam.

Et de iuſtitiâ conſtare exiſtimarunt ex plenè de-
ductis in deciſionibus ſub die 4.Decembr. 1620. &
31.Maij præteriti emanatis,in hâc eâdem causâ co-
ram R.P.D meo *Baratto*,in quibus gratia Apoſtolica
Ioannis Auguſtini de beneficio ſimplici nuncupato
Sancti Nicolai loci de Careſi habita fuit in omnibus
pro iuſtificatâ ex teſtium depoſitionibus,aliiſq; fun-
damentis ibidem relatis,& comprobatis,ita vt mini-
mè ſit opus iu his vlterius inſiſtere; quãuis modo ex
abundanti probatio valoris narrati ab ipſo Io.Augu-
ſtino per non exceſſum in ducatis 160. & verificati
per teſtes examinatos, quorum fidei delatum fuit in
vltimâ deciſione ſub dictâ die 31.Maij præteriti cõ-
firmetur etiam ex narratiuâ Coſmi adiutorij facta in
litteris ſuæ impetrationis, quod præfatum beneficiũ
non excedat valorem ducatorum 80. Si enim valor
non excedit ducat.80 multò fortius nõ excedet 160.
Ex qua narratiua reſultat confeſſio probans concln-
dentet valorem narratum contra confitentem, *Bel- 2
lam.*dec.595.*Put.*dec 171.in prin. lib.3. *Rot.* diuerſ.
dec.534.nu.3.par.1.& dec.10.nu.1. par. 2. recent. in
Aſculana Plebaniæ 12.Ianuar.1624.& in Vrbinaten.
Beneficij 20.Decembris eiuſdem anni coram me.

Nec huiuſmodi gratiæ iuſtificatio quoad vacatio-
nem narratam per Io. Auguſtinum ex reſignatione
Suzzoni elidiiur ex eo, quod Suzzonus anteà reſi-
gnaſſet idem beneficium ad fauorem Petri Muſſo
poſt ſequutam reſignationem defuncti expeditis
quidem litteris, ſed poſſeſſione beneficij nondum
adepta,vnde Coſmus prætendit,ſe legitimè illud im-
petraſſe per obitum d. Petri, vel per reſignationem
eiuſdem Suzzoni. Quoniam tollitur obiectum ex
quo per obitum Petri reſignatarij beneficium non
potuit vacare, cùm litteræ ab eo expeditæ fuiſſent 3
In formâ dignum,neque appareat de illarum execu-
tione, nec etiam de collatione facta ab executore,
Ideóque non potuit dici Petro Ius quæſitum in dicto
beneficio, adeò vt vacauerit per eius obitum, *Rot.*
apud *Card.Seraph.*dec.1446.nu.3. inter recent.dec.
448.n.2.dec.523 n.3.& dec.695.nu.4. par 2.in Bur-
gen. canonicatus 28. Aprilis 1597 coram bo. me.
Card.*Pamphilio*,& in Bracharen.Cantoriæ 26.Mar-
tij 1601.coram bo.mem. *Iuſto.*

Provt nec etiam verificatur prætenſa vacatio ex
dictâ primâ reſignatione; per eam enim Suazo.tus
reſignans non amiſerat iura ſua cum Petro reſigna-
tario nullum vnquam ius acquiſitum fuiſſet per col-
latione,& regulariter nõ abdicetur ius à reſignante,
4 niſi & donec ius quæſitum fuerit reſignatario per
collationem,*Put*.dec.158.n.3.verſi Non obſtat,li.3.
Achil.de Graſſ.dec.10.n.4 de reſtit.ſpol *Caputaquen*.
dec.82.84.& 86.par.3.*Mohed*.dec.36.per tot.renūc.
& fuit dictum in Leodien.Canonicatus Sancti Ioan-
nis 18.Iunij 1621.coram R.P.D. meo *Remboldo*, &
in Leodien Canonicatus Sancti Dionyſij 27. Martij
1623.coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*,
& in puncto quando reſignatarius, vt in præſenti
caſu,fuit prouiſus In forma dignum,quod reſignans
5 non cadat à iure ſuper beneficio,niſi & donec litte-
ræ Apoſtolicæ fuerint executæ dixit *Rota* in Abulen.
& Zamoren.Beneficiorum 17.Ionij 1594. coram bo.
6 mem.*Pena*,vbi eleganter fit diſtinctio Inter reſigna-
tionem puram, & ad fauorem certæ perſonæ In for-
ma dignum admiſſam,& in allegatis Burgen. Cano-
nicatus coram Cardinali *Pamphilio*, & in Bracha-
ren.Cantoriæ coram *Iuſto*.

Et ita Ioanne Auguſtino ſolùm informante,&c.

Brachinonen Beneficij.
Veneris 21. February 1625.

ARGVMENTVM.

Iuriſdictio A.C.an ceſſet per mortem Pontificis, Itē Nuncius Hiſpaniarum gaudet facultate conferendi Beneficia etiam in Menſe reſeruato valoris ſcutorum 24.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, Arbitrio, relaxat de rigore iuris.*
2 *Per mortem Summi Pontificis ceſſat iuriſdictio Auditoris non quoad habitum, ſed quoad exercitium, numero 3.*
4 *Fallit in A.C.cuius iuriſdictio non ceſſat.*
5 *Quod eſt verum in iuriſdictione ordinaria,non in delegata.*
6 *Et procedit in Iudice,non in Exequutore.*
7 *Clauſula (conſtito) & clauſula (amoto) faciunt Exequutorem mixtum.*
8 *Ex ſtylo ſententia A. C. valet ſede vacante lata.*
9 *Poſſeſſio nomine Cameræ in Beneficialibus eſt fundata in reſeruatione.*
10 *Vnde ceſſat, quando Beneficium non eſt reſeruatum.*
11 *Reſeruatio ceſſat non data vacatione Beneficij.*
12 *Nuntius Hiſpaniarum habet priuilegium conferendi Beneficia reſeruata vſq; ad ſummam ducatorũ 24.*
13 *Probatio ſemiplena valoris Beneficij ſufficit ad iuſtificandam impetrationem.*
14 *Singularitas Teſtium non attenditur, vbi non aduerſatur ſubſtantia probationis, & ſic ſufficit, vt Teſtes in ea conueniant.*
15 *Confeſſio partis probat valorem beneficii.*

Deciſio CLVII.

DE hoc beneficio fuit prouiſus Antonius à Nuncio Hiſpaniarum vigore ſuarum facultatum poſſeſſione etiam ſubſecuta, ſed Franciſcus adiutorius obtinuit à Sede Apoſtolicâ Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ab A. C. mandatum de immittendo cum ſententiâ declaratoriâ contra Antonium, Cauſa appellationis commiſſa in Rota cum clauſulâ, Partio Breui arbitrio Rotæ, & propoſito per bo. me Dominum Vbaldum dubio, An intraret arbitrium, Domini ſub die 24 Maij præteriti mandarunt informari, An gratia prouiſi à Nuncio eſſet iuſtificata, & in aliâ propoſitione ordinarunt apponi ſequeſtrum, quod fuit appoſitum; Demum in hâc tertiâ propoſitione coram eodem reſponderunt, intrare arbitrium ad effectum ſuperſedendi, quia contra ſententiam pro paritione opponebatur de nullitate & iniuſtitiâ, quibus ſtantibus eſt ſuperſedendum, Præſertim ſtante clauſula, Arbitrio, quæ relaxat de rigore iuris,*Creſcent*.dec.4.de teſtib.& ſępiſſimè fuit deciſum.

Nullitas autem deducitur,quia A.C.tempore Se-
dis vacantis relaxauit mandatum de immittendo, &
tulit ſententiam declaratoriam ad fauorem Franciſ- 1
ci,& ſic ſine iuriſdictione proceſſit,cum Sede vacāte
per mortem Papæ eius audientia ceſſet,clem ne Ro-
mani,§.ſane de elect ibi,Etiamſi eadem audientia tē- 2
pore mortis Papę ceſſare noſcatur,& notat *Vitalin*.
n.14.*Card*.in clem.Auditor,n.15 de Reſcript.vbi di-
cit, hoc eſſe ſpeciale ex d. §. ſane,quia aliud eſſet de
iure communi, c.ſi ſuper gratia de offic. delegat. in
6.& intelligitur ceſſare non quoad habitum ſed quo 3
ad exercitium iuriſdictionis tantùm,vt declarat gloſ.
in.d.§.ſanè,verbo Vacare.

Neque obſtat,quod licèt iuriſdictio Auditoris Ro-
tę ſileat Sede vacante,ſecus tamen ſit in iuriſdictione
A.C.*Specul*.de Offic.Ordin.in princ.n 3. quaſi A.C.
ſit Officialis Camerarij,cuius iuriſdictio non ſi.et Se- 4
de vacante dicta clem.ne Romani,§.eo tamen poſi-
to.Quia hoc procederet in iuriſdictione ordinaria A.
C.Secus in iſtâ iuriſdictione conceſſa vigore Breuis,
quæ non eſt illa,quam ordinariè exercet A.C.ſed ei
datur per Breue,vnde intrat dictus §.ſanè,& fuit de- 5
ductum in iſtis terminis in Gerunden. Beneficij 15.
Nouembris 1624.coram R.P.D.meo *Buratto*, Et ſic
ceſſat diſtinctio quę fit inter Iudicem & Executorē, 6
cùm ſimus in Executore dato in Curiâ,quo caſu ap-
plicatur dicta deciſ.Gerunden. Vltra quod ſumus in
Executore mixto propter clauſulā Conſtito,& clau-
ſulā Amoto, qui tenetur aſſumere partes Iudicis vt 7
per *Innoc.Felin*. & alios in c. ſide Præſumpt. *Ægid*.
dec.88.*Rot*.recent.dec.159.n.3 par.2.Nec facit,quod
propter communem reputationem exercendi iuriſ-
dictionem etiam Sede vacante poſſit ſuſtineri ſentē- 8
tia A. C. quia talis ſtylus non reperitur probatus.

Iuſtitia patet ex quo Breue de capiendâ poſſeſſio-
ne nomine Camerę eſt fundatum in reſeruatione,*Ro-
ta* apud S.me Greg XV dec.33.n.1.& 2.& in Vicen.
Beneficij apud *Marchesan*.de commiſſ.par.1.fol.345. 9
n.2.& In Toletana Capellanię d.par.1.fol.348.n.3 &
in Placentina Beneficiorum eadem par.1.fol.353.n.2.
latè *Garc*.de Benefic.par.6.cap.3.nu.9.& 10.Et ideò
ceſſante reſeruatione de Iure non eſt locus executio-
ni Breuis,quod in reſeruatione eſt fundatum,vt plu- 10
ries fuit reſolutū & originaliter in Salamantina Ca-
nonicatus 30.Maij 1572.coram *Oradino*,& poſteà in
aliis relatis per *Gonzal*.ad reg.8.glo.9.in Annot.cōtr.
nullit.n.161.& ſeq. In præſenti verò caſu non con-
ſtat de reſeruatione, quin immò neq; conſtat de va- 11
catione.ſine quâ reſeruatio dari non poteſt ex tradi-
tis per *Gonzal*.ad dict reg 8.gloſ.5.§.7.n.37.& dixit
Rota in Gerunden. Prioratus de Ridaura 4. Martij
1619.corā bo.me.*Vbaldo*; Vacatio autē excluditur eo
quia beneficiū iſtud fuit per Franciſcum à Sede Apo-
ſtolicâ obtentum vti vacans de menſe Octobr.1622.

& tamen tunc temporis exiſtebat in illius poſſeſſio-
12 ne Antonius prouiſus à Nuncio per vacationem, quæ contigerat de menſe Maij præcedentis vigore ſuarum facultatum compræhendentium beneficia omnia in menſibus reſeruatis vacantia vſque ad valorem ducatorum 24. vt teſtatur *Garc.* de Benefic. par. 5. cap. 3. nu. 84 & eſt notum; Ac proinde fuerat conſumpta, nec poterat conſequenter haberi amplius in conſideratione, *Caſſad.* dec. 4. num. 4. de cauſ. poſſ. & propriet. *Rot.* dec. vlt. n. 4. de Reſcript. & dec. 24. de Præbend. in antiq. & recent. deciſ. 498. nu. 1. & dec. 691. n. 5. par. 2. & in Panormitanà Archipresbyteratus 6. Mart. 1623. coram bo. me. *Vbaldo.*

Nec de iuſtificatione prouiſionis prædictæ à Nuncio emanatæ viſum fuit poſſe dubitari, cùm idem Nuncius voluerit in ſuà prouiſione pro maiori illius iuſtificatione, quod Executori prius conſtaret, fructus nõ excedere ducatos 24. Prout conſtitit ex duobus teſtibus, qui dantur, & benè deponunt per non exceſſum, & in eorũ dicto excludũt fructus incertos, & concludunt negatiuam, quod in beneficio non adſint diſtributiones, atq; aſſerunt, ſe de induſtriâ perquiſiuiſſe à perſonis practicis, & de verâ ſcientia informatis, & quod poſtmodùm etiã ſciuerant atq; intellexerũt, non excedere vt ſuprà, nec vnquã contrarium audiuerunt; Vnde cùm concludant quantitatem & tempus, nec non identitatem beneficij, videntur
13 afferre plenam iuſtificationem prædicti valoris, cùm tamen ad effectum de quo agitur ſufficeret probatio etiam ſemiplena, *Cæſar. de Graſſ.* dec. 4. n. 7. de probat. *Verall.* dec. 277. n. 7. par. 1. *Rot.* apud Sanctæ memoriæ Gregorium XV. deciſ. 35. n. 1. & deciſ. 471. n. 10. apud Reuerendiſſ. D. meum *Decanum*, deciſ. 170. n. 9. & recent. deciſ. 571. n. 4. par. 1.

Non obſtat quod dicitur, teſtes prædictos eſſe ſingulares. Etenim concordant in ſubſtantiâ facti, & ſemper ceſſat ſingularitas, vbi non aduerſatur ſub-
14 ſtantia probationis, ad tex. in l. qui ſententiam, C. de Pœn. *Bald.* in cap. licèt cauſam nu. 10. in fin. extra de probat. *Vant.* in Commun. Opin. verbo Teſtes ſingulares non faciunt fidem nu. 3. *Rimin. iun.* conſil. 7. per tot. *Myſinger.* Obſeruat. 20. centur. 2. cùm latè congeſtis per *Farinacc.* in tract. de Teſtib. quæſt. 64. nu. 147. Vltra quod huiuſmodi ſingularitas poſſet coadiuuari tum ex conformi atteſtatione Rectoris Eccleſiæ, & Baronis loci, vbi ſitum eſt beneficium; tum & præcipuè ex confeſſione Franciſci in ſua impetratione eodem anno facta, pariter per non exceſſum in ducatis 24. Quæ probatio etiam ſufficit de per ſe,
15 *Rot.* apud Reuerendiſſimum Dominum meum *Decanum* deciſ. 145. numer. primo & deciſ. 191. n. 7. par. 1. recent. Et in terminis pro iuſtificatione ſimilis gratiæ Nuncij, *Garc.* qui plures refert de Benefic. par. 5. cap. 3. n. 202. & 208.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Rauennaten. Concurſus.

Mercury 26. Februarii. 1625.

ARGVMENTVM.

1 Quando rogatus reſtituere per fideicommiſſum intelligatur rogatus reſtituere etiam portionem à cohærede per fideicommiſſarium acquiſitam.

SVMMARIVM.

1 *Rogatus tenetur non ſolùm portionem propriam reſtituere, ſed etiam partem acquiſitam per fideicommiſſariam.*

2 *Quod procedit, etiam ſi rogatus quis ſit reſtituere portionem ſuam.*

3 *Antonius Portius I. C. Foroliuienſis Aduocatus in Curia Romana laudatur.*

4 *Grauatus reſtituere portionem cum dictione relatiua, vt ſuprà, intelligitur grauatus reſtituere eius portionem tantùm, in qua eſt inſtitutus ob virtutem dictionis relatiuæ, quæ eſſe dicitur ad oculum demonſtrabilis, non partem à cohærede per fideicommiſſum acquiſitam.*

Deciſio CLVIII.

PRopoſito pluries dubio in deciſione coram me in hac cauſa facta die 18. Nouemb. 1623. reſeruato, An ſcilicet ad filios Alexandri iure fideicommiſſi ſpectaret non ſolùm portio ipſius Alexandri, ſed etiam portio Auguſtini, Domini tandem negatiuè reſponderunt. Quoniã teſtator inſtituta matre, donec viueret, ei ſubſtituit Auguſtinũ, & Alexandrum ſuos fratres, ita vt diuidere deberent in duas æquales partes hæreditatẽ, ea tamen lege & conditione, quod mortuo vno ex ipſis fratribus ſuis liberis ſuccederet alter, & ſic inuicẽ ſuccederent, & mortuo aliquo, vt ſuprà, cum liberis, dicta eius portio hæreditatis remaneret prædictis ſuis liberis, ſeu filiis, Vnde etiãſi præſupponatur, portionẽ Auguſtini, qui prædeceſſit matri inſtitutæ, peruenniſſe ad Alexandrum vigore dictæ ſubſtitutionis reciprocæ, de quo aliqui ex Dominis valdè dubitabant, adhuc tamen Alexander non debet conſeri grauatus eandem portionem reſtituere filiis.

Nam quamuis vera ſit concluſio, quod ſtante ſubſtitutione reciproca conuerſa in fideicommiſſariam grauatus tenetur reſtituere totum id, quod ad ipſum peruenit, & ſic non ſolùm portionẽ ſuam, quam immediatè ex iudicio teſtatoris fuit conſecutus, ſed etiã illã, quæ ſibi ſuperuenit ex fideicommiſſaria ſubſtitutione, *Bart.* in l. Marcellus §. quidã liberis, n. 9. ff. Ad 1
Trebell. *Alex.* conſil. 66. ſub nu. 10. lib. 2. *Menoch.* de præſumpt. li. 4. præſumpt. 193. ſub nu. 15. *Intrigliol.* de Subſtitut. centur. 3. quæſt. 74. n. 171. & ſeq. *Rot.* coram Sanctæ memoriæ Gregorio XV. deciſ. 157. n. 5. Idque procedat, etiamſi rogatus fuerit reſtituere portionẽ ſuam iuxta opinionem, quam contra *Bartolum* in l. 2
Sceuola in fin. tenet *Imol.* in l. omnibus §. qui ſuſpectam numero ſeptimo ante fin. verſ. Sed contrarium, ff. Ad Trebell. *Alex.* in l. Marcellus §. quidam liberis num. 4. ante fin. verſ. Vnde ſi teſtator, ff. eodem, quam poſt *Rip.* & alios communem dixit *Menoch.* dict. præſumpt. 193. n. 16 *Peregr.* de fideicom. art. 8. nu. 19. verſ. Sed contrà, & *Intrigl.* d. quæſt. 74. n. 173.

Nihilominus quemadmodum doctiſſimè, vt ſem- 3
per dicebat D. Portius Aduocatus, concluſio huiuſmodi ad propoſitam facti ſpeciem applicari non poteſt, quia teſtator non rogauit ſimpliciter reſtituere portionem ſuam, vt loquuntur præallegati Doctores, ſed poſtquã mandauerat, hæreditatẽ diuidi inter ſubſtitutas in duas partes æquales diſpoſuit, quod ſi aliquis ex ipſis cũ liberis decederet, dicta eius portio eiſdẽ liberis remaneret; Vnde cùm illa dictio relati- 4
ua, Dicta, reſtringat diſpoſitionem ad portionẽ ſuprà nominatim expreſſam, & ad oculum demonſtrabilem, ad tradita per *Imol.* in l. ſi quis filium, §. ſi. ff. de acquir. heredit. *Ruin.* conſ. 290. n. 4. & ſeq. vol. 2. *Dec.* conſ. 465. numero 8. cum aliis per *Surd.* conſil. 230. numero 23. 24. & ſeq. clarè patet teſtatorem reſtrictiuè loquendo intellexiſſe de certa, ac determinata portione,

nem-

nempe dimidia totius hæreditatis, de quâ immedia-
tè anteà fuerat loqnutus, de aliâ verò dimidiâ portio-
ne nullo modo cogitaſſe, & ſic illam non eſſe reſti-
tuendam, vt poſt *Bartolum* dixit *Alex.* in d. l. omni-
bus. §. qui ſuſpectam n. 6. ante med. verſ. Videtur ipſe-
met, &c. & ibi etiam *Imol.* num. 7. poſt med. verſ. Sed
contrariam, & benè *Dec* conſ. 80. ſub n. 3. verſic. Ter-
tio efficaciter probatur, quem ſequitur *Menoch.* d.
præſumpt. 193. num. 11. Et in his terminis loquuntur
Bart. in dicta l. Marcellus, & *alij* ſuprà allegati, quo-
ties ſcilicet depræhenditur, teſtatorem fideicommiſ-
ſum reſtrinxiſſe ad certam, & determinatam por-
tionem hæreditatis, & non ad ipſam hæredita-
tem.

Ex quibus fuit concluſum ſententiam etiam in
hâc parte pro creditoribus latam eſſe confirmandam,
&c.

Nepeſina Canonicatus.
Veneris 28. Februarij 1625.

ARGVMENTVM.

Idoneus qui ſemel eſt non iudicatus ad Beneficium,
ſi appellauit, & examinatus repertus idoneus, an
debeat ad Beneficium admitti.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*
2 *Iuſpatronatus acquiritur ex dotatione.*
3 *Iuſpatronatus poteſt reſeruari quoad vixerit fundatori.*
4 *Patronis ius præſentandi durat per quatuor Menſes.*
5 *Ætas probatur ex libro Baptiſmi.*
6 *Probatio valoris beneficij inducitur ex Teſtibus.*
7 *Valor probatur beneficij ex confeſſione Aduerſarij, qui impetrauit beneficium cum eadem expreſſione valoris.*
8 *Littera prouiſionis in forma dignum, habent in ventre clauſulam: ſi reperiatur idoneus.*
9 *Examen nouum eſt verus modus probandi ſcientiam examinati aliàs reiecti.*
10 *Semel in examine reiectus ſi denuò examinatus ſit repertus habilis non reintegratur ex d. reiectione tanquam iniuſtè reiectus.*
11 *Fallit, quando interuenit breue ſpatium temporis, ita vt ſuperuenire ſcientia non potuerit.*
12 *Examinatus ex timore, qui defecit ob reuerentiam examinantium non eſt reprobandus.*

Deciſio CLIX.

ADmiſſo de ordine Dominorum meorum ad
nouum examen Andrea, qui alias prouiſus in
formâ dignum de Canonicatu ſuper quo lis pendet,
reiectus fuerat ſub prætextu defectus litteraturæ ab
Examinatoribus Synodalibus, ab Epiſcopo Nepeſin.
atque in Vrbe ab Examinatoribus Illuſtriſſ. D. Car-
dinalis Vicarij, vt in deciſione coram me ſub die 9.
Decembris præteriti, & corā Reuerendiſſ. P.D. meo
Decano, ac me diligenter inata mentem Domino-
rum examinato eodem Andrea, cùm fuerit ſatis
idoneus repertus dubitatum hodie, An ipſius gratia ſit
iuſtificata.

Et reſponſum fuit, eſſe iuſtificatam quoad omnia
1 narrata in litteris. Nam de clericatu ipſius Andreæ
benè conſtat ex litteris patentibus Ordinarij iuxta
cap. 2. de cleric. peregrin. *Rota* dec. 715. numero 3.
in fin. par. 1. & dec. 455. n. 7. par. 2. recent. in Leodien.
canonicatus 6. Nouembris 1623. & in Aſculanâ Ple-
baniæ 12. Ianuar. 1624. coram me.

Quod iſte canonicatus ſit de Iurepatronatus lai-
corum liquet ex inſtrumento dotationis factæ cum
conſenſu, & authoritate Epiſcopi in executionem te- 2
ſtamenti q. Romani Donati, cùm dotatio ſit vnus ex
modis acquirendi iuſpatronatus, gloſ. in c. piæ men-
tis 16. quæſt. 7. Sacrum Conſil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9.
Lambertin. de iur. patr. art. 10. quæſt. 2. principalis ſe-
cundæ partis num. 2. lib. 2. *Rot.* recent. dec. 517. num.
2. par. 1. & in Burgi S. Donini Iuriſpatronatus 2. De-
cembris 1622. coram me; Nec de pertinentiâ Iuriſ-
patronatus huiuſmodi ad Blaſium Sergriſoſtomum,
a quo fuit præſentatus Andreas, videtur poſſe dubita-
ri, cùm ius præſentandi eidem fuerit expreſsè reſer-
uatum quoad vixerit per dictum Romanum funda-
torem, vt ex lecturâ teſtamenti ad clem. plures, & ibi 3
DD. de iur. patron. cum aliis allegatis in Vrbinaten.
beneficij 20. Decembris præteriti coram me.

Quod præſentatio facta fuerit intra legitima tem-
pora ſatis etiam docetur, ex quo Iuſpatronatus ere-
ctum fuit die 2. Ianuarij 1623. Præſentatio autem 4
ſecuta die 10. Aprilis eiuſdem anni, & ſic intra qua-
drimeſtre conceſſum patronis laicis ad præſentan-
dum cap. 1. §. verum de Iurepatron. in 6.

Aetas Andreę narrata in 19. annis vel circa, proba- 5
tur ex nota libri Baptiſmalis de mēſe Decemb. 1604.
cum prouiſio ab eodem obtenta fuerit anno 1623. ex
traditis per *Rot.* dec. 481. n. 4. par. 2. recent.

Valor canonicatus iuxta narratiuam factam per
non exceſſum in ducatis 24. iuſtificatur nedum ex te-
ſtibus ſuper eo benè deponentibus, quibus *Rota* in 6
hâc materiâ ſolet plenam fidem deferre, vt in deciſio-
ne *Caſſador.* 3. n. 5. de probat. apud Sanctæ memoriæ
Gregorium XV. deciſ. 371. nu. 9. & in aliis relatis in
Ripana beneficij 27. Iunij 1622. coram me; Verum
etiam ex confeſſione ipſius Franciſci adiutorij pro- 7
uiſi de eodem canonicatu in litteris ſuæ prouiſionis,
quæ confeſſio probat concludenter valorem narratū
contra confitentem, *Bellam.* dec. 595. *Put.* dec. 171. in
princ. lib. 3. *Rot.* diuerſ. dec. 534. n. 3. par. 1. & dec. 10.
nu. 1. par. 2. recent. & in Ampurien. beneficij 17. præ-
ſentis menſis coram me.

Quo verò ad idoneitatem, quæ ab Andrea debuit
etiam vltra prædicta iuſtificari, ex quo litteræ proui- 8
ſionis eiuſdem ſunt expeditæ in forma dignum, ac
inde habent in ventre clauſulam, Si reperiatur ido-
neos, nō fuit dubitatum Andream eſſe imbutum bo-
nis moribus, cùm neq; pars aduerſa circa hoc aliquid
oppoſuerit, vt in dicta deciſione in hac cauſa coram
me ſub die 9. Decembr. prēteriti. Cæterum quod at-
tinet ad literaturam, quamuis in eadem prædicta de-
ciſione Domini illam habuerint pro improbata in-
hærendo triplicatis reiectionibus ſuprà relatis, Atta-
men hodie approbando relationem nouiſſimè factā
per reuerendiſſ. D. meum Decanum, & me in *Rota*
ſuper examinati idoneitatis contrarium cenſuerunt.

Neque huic vltimæ approbationi in aliquo offi-
ciunt reiectiones prędictę, ex pluribus enim aſſeque- 9
bantur Domini Andream iam fuiſſe reiectum, ex quo
verecundia ſuffuſus defecerat in dictis primis exa-
minibus, non autem ex ignorantia id contigiſſet; &
poſteà coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*, & me
examinatus idem Andreas ſtrenuè ſe geſſit. Nouum
autem examen eſt optimus modus probandi ſcien-
tiam examinati aliàs reiecti, & grauamen ab Exa- 10
minatoribus illatum, *Rot.* deciſ. 8. de probation. in

nou.& dec. 18.n 4. de conceſſ. præben. etiam in nou.
apud Sanctæ mem. Gregorium XV. dec. 527. nn. 12. &
in Calaguritana de Munilla 15. Iunij 1612. coram eo-
dem Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Nec ſubſiſtit obiectum, quod poſt reprobationem
Andreas potuerit doctus euadere, itavt habilitas præ-
10 ſumatur acquiſita medio tempore, quo caſu reiectus
non ſolet admitti ad nouum examen, vt in dec. 505.
n. 4. par. 2. recent. in Calaguritana beneficij de Cer-
uera 8. Februarij 1591. coram bo. me. *Penia*, & in Pa-
duana Coadiutoriæ 6. Nouembris 1623. coram me.
Quoniam Domini arbitrati ſunt, allegatam præſum-
ptionem excludi ex breuitate temporis quatuor
menſium vel circa, qui dumtaxàt effluxerunt inter
ſupradictas reprobationes, ac nouiſſimum examen,
& ſequutam approbationem; Præſertim cùm ipſe
Andreas continuò in *Rota* inſteterit pro admiſſio-
ne ad nouum examen, vt eleganter hac ratione
11 breuitatis temporis ponderata dictum fuit coram
Sanctæ memoriæ Gregorio XV. d. deciſ. 527. nume-
ro 3. & deciſ. 538. numer quarto: In quibus deciſio-
nibus Rota cenſuit, tempus 15. menſium eſſe breue
ad effectum, vt reprobatus in examine poſſit medio
tempore ita eruditus fieri, vt poſteà in alio examine
approbationem mereret.

Nec ſuperiùs allatæ deciſiones viſæ ſunt applica-
ri; quia in caſibus illarum longius effluxerat tempus,
& reprobatus diſtulerat diutius admitti ad nouum
12 examen: Et quia R. Dominus meus *Decanus*, & ego
deprehendimus, ipſum adoleſcentem Andream pro-
prio, vt dicebam pudore, & graui Examinatorum
aſpectu perterritum olim defeciſſe; quod & diſertiſ-
ſimis, & veteranis Oratoribus aliquando contigiſſe
referunt *Plin.* li 6. epiſt. 29. & *Senec.* epiſt. 11. Vnde
ipſe Andreas in hoc poſtremo examine animatus de
ſuo ingenio, & congruâ litterarum cognitione fœli-
citer periculum fecit.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Sorana Beneficij.

Veneris 28. Februarii 1614.

ARGVMENTVM.

Beneficium in eo ſtatu, ex quo fuit à principio con-
ſtitutum, præſumitur continuatum, niſi de mu-
tatione legitimè facta doceatur, & quo modo
etiam excludatur mutatio.

SVMMARIVM.

1 *Mutatio ſtatus beneficij non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Mutare ſtatum regularem in ſecularem non poſſunt
ordinarij.*
3 *Prouiſiones, & diſpoſitiones beneficiorum debent ſem-
per reputari facta ſecundum eorum qualitates, &
naturam.*
4 *Papa conferendo beneficium regulare non cenſetur il-
lud feciſſe ſeculare, niſi appareat de contraria eius
voluntate.*
5 *Et maximè vbi confert ex cauſa reſignationis.*

Deciſio CLX.

CVm in deciſione facta in hâc causâ ſub die 16.
Iunij præteriti coram me reſolutum fuerit,
conſtare de manualitate beneficij, ſeu Præpoſituræ
Sancti Martini de Alberto, vſque ad annum 1465.
reſeruato, vt ab inde citra particulariter videretur.
Propoſui dubium iuxta reſeruationem prædictam
ſuper quo Domini ad fauorem Monaſterij Caſſinen.
reſponderunt, nimirum quod etiam a d. anno 1465.
vſque ad præſens conſtet de prædictâ manualitate.

Moti ex eo quod regulariter beneficium præſu-
mitur in eodem ſtatu permanſiſſe, niſi doceatur, anti-
quum ſtatum fuiſſe legitimè immutatum, vt notant
omnes in c. cum de beneficio, vbi præſertim *Gemin.*
n. 8. & *Franch.* n. 5. de præben. io 6. *Felin.* in cap. in no-
ſtra nu. 44 de reſcript. *Rot.* dec. 2. nu. 2. de præben. in
nou. & dec. 188. n. 1. & ſeqq. p. 1. recent. cum aliis cu-
mulatis in Cremonen. Præpoſituræ 25. Februarij
1622. coram R. P. D. meo *Remboldo*.

Nec viſum fuit, ſtatum hunc manualitatis poſſe à
Capitulo controuerti ſub prætextu, quod fuerit mu-
tatus ex prouiſione dicti beneficij tanquam perpetui,
& colla ioi facta de anno 1588. ab Ægidio Abbate
Caſſinen. in perſonam Dominici de Leonardis; quæ 1
prouiſio probatur effectuata ex vnione eiuſdem be-
neficij conceſſa ipſi capitulo per felic. record. Cle-
mentem VIII. poſt ceſſum, vel deceſſum dicti Domi-
nici; Necnon ex commiſſione iactationis, & iactatio-
num poſt eius obitum porrectam Sanct. ad inſtan-
tiam eiuſdem capituli contra Alexandrum, & Caro-
lum de Iacobellis; Et demum ex ſententiâ latâ per
bo. me Card. *Seraphinum* pro dicto Dominico, & ex
poſſeſſione ab eodem appræhenſa vigore executo-
rialium, quæ omnia dantur in ſummario Monaſterij
n. 1. & ſeqq. vſq; ad fin. Etenim cùm præceſſerit ſtatus
manualitatis comprobatus in allegatâ deciſione co-
ram me, non potuit Abbas, quatenùs etiam voluiſſet,
& innouare circa ſtatum huiuſmodi, ac beneficium
de manuali perpetuum conſtituere ex defectu pote-
ſtatis, quâ in ſimilibus carent omnes Ordinarij iuxta 2
not. in dicto cap. cum beneficio de præben. in 6. *Rot.*
in recent. dec. 263. n. 4. & dec. 308. nu. 4. in fin. p. 5. in
Lucana Iuriſpatronatus de Podiis 25. Martij 1620.
corā R. D. meo *Seleucien.* in Nicien. Prioratus 13. Iunij
1612. corā R. P. D. meo *Buratt.* & in aliis alleg. in dec.
in hac cauſa facta coram me ſub die 9. Decemb. 1622.

Nec etiam obſtant prouiſiones alias datę in ſum-
mario capituli n. 3. & ſeqq. quarum aliquæ emanaue-
runt ab Abbatibus, alię à Sede Apoſtolica. Quoniam
vltra quod de iis non conſtat in actis, & ideò haben- 3
tur ac ſi non eſſent, vt fuit dictum in Aſſiſien Panat-
tariæ 11. Ianuarij 1616. & in Romana pecuniaria 14.
Maij eiuſdem anni coram b. m. Card. *Sacrato*, & in
Aſten. Iuriſdictionis 17. Maij 1613. corā R. P. D. meo
Veroſpio, quatenus etiam eſſent in actis productę Do-
mini cenſuerunt, intentionem capituli adhuc impro-
batam remanere; Nam quoad prouiſiones Abbatum
defectui poteſtatis adiūgitur, quod illa de anno 1466.
in perſonam Ioannis de Chinſo vt in d. ſummario n.
3. non ſatis liquet An fuerit facta in titulum, vel tan-
quam de manuali, vnde potius videtur præſumendū
iuxta anteriores prouiſiones, quod fuerit tanquam
de manuali ad euitandam ſtatus beneficij mutatio-
nem Ordinariis interdictam ex ſuperiùs allegatis.

Alia autem prouiſio facta pariter ab Abbate
Caſſinen. de anno 1568. vt in dicto ſummario capi-
tuli numero 18. non concludit ex eius tenore, quod
fuerit de hoc beneficio, ſuper quo lis pendet, cùm
ibi nominetur Beneficium ſimplex rurale canonica-
tus, & præbenda nuncupatur in Eccleſiâ S. Martini,
beneficium verò controuerſum dicatus Præpoſiturę
S. Martini.

Quo verò ad prouiſiones Apoſtolicas, vltra quod
nec iudicialiter adhuc fuerunt exhibitæ, Domini
reſpon-

reſponderunt binas illas Leonis X. de anno 1520. & Pauli III. de anno 1548. non obſtare, ex quo huiuſmodi prouiſiones non immutant ſtatum beneficij iam legitime impreſſum, niſi depræhendatur, id Papam voluiſſe, cum potius præſumatur iuxta natu-
4 ram, & qualitatem propriam beneficij conferre *Felin.* in cap. in noſtra nu. 45. de reſcript. *Calder.* conſ. 26. de præben. *Rot.* diuerſ. dec. 545. nu. 3. p. 1. & dec. 584. num. 2. p. 4. & recent. dec. 308. num. 3. p. 1. apud Card. *Seraph.* dec. 799. nu. 5. & deciſ. 1273. num. 2. in Lucana canonicatus 23. Martij 1620. coram R. D. meo *Seleucien.* & in Aſculana Plebaniæ 12. Ianuarij 1624. coram me. Præſertim quando prouiſiones, vt contigit in ſupradictis fiunt ex cauſa reſignationis
5 *Rot.* recent. dec 360. n. 14. in fin. p. 2. & in hac cauſa ſub die 9. Decembris 1622. coram me.

Nec demum viſa eſt releuare prouiſio Apoſtolica ſub Sixto V. de anno 1588. conceſſa per obitum vt in dicto ſummario num. 6. eo quia fuit ad fauorem Marci Antonij Fuſci, contra quem mouit litem Dominicus prouiſus ab Abbate Aegidio, & obtinuit ſententiam fauorabilem, & Executoriales à bo. me. Card. *Seraphino*, vt in ſum. Monaſterij nu. 4. & 5. & ſuperius fuit dictum.

Et ita Monaſterio tantum informante, &c.

Foroliuien. Societa. Officij
Luna 3. Martij 1625.

ARGVMENTVM.

Ad effectum conſtituendi contractum vſurariũ, quæ requiratur Societas officij creata ſuper officiis extra Curiam Romanam non vacabilibus an ſit vſuraria, & de interpretatione Bullarum Pauli IV. & Pij Quarti.

SVMMARIVM.

1 *Vſura non cadit, niſi in mutuo vero vel palliato.*
2 *Qualitas contractus à denominatione partium dignoſcitur.*
3 *Vſurarij ſub titulo fictitij contractus ſolent velle pecuniarum lucrum, & nullum ſubire periculum capitalis.*
4 *Vſura committitur in quocunque contractu data fraude, & praua intentione certi lucri abſque periculo.*
5 *Vſurarum ſuſpicio dicitur ceſſare, quando adeſt pactum de amiſſione capitalis in certis caſibus.*
6 *Non ceſſat ſuſpicio in mutuo vſura ex eo quod creditor in ſe periculum ſuſpiciat; contra n. 7.*
8 *Societas officij non poteſt contrahi ſuper officijs non vacabilibus*
9 *Idem diſponitur ex Bulla Pauli IV.*
10 *Contra videtur diſpons ex Bulla Pij IV.*
11 *Societas officij contracta ſuper officio non vacabile continet inæqualitatem, quia ex parte officialis non vacat, cum non vacet officium, & ſic ceſſat ratio æqualitatis contra n. 13.*
12 *Societas inita cum pacto vt accipiens pecuniam periculum ſubeat, eſt illicita.*

Deciſio CLXI.

PRopoſito pluries dublo An eſſet recedendum à deciſis ſub die 5. Maij 1621. Domini pro nunc firmarunt contractum, de quo agitur, non eſſe fœneratitium, & in hoc eſſe à deciſis recedendum, de *Deciſ. Clem. Merlini.*

aliis vero voluerunt, quod particulariter videatur.
Fundamentum reſolutionis fuit, quia vſura non ca- 1
dit, niſi in mutuo vero, vel palliato; vt patet ex illius
definitione poſita per *Abb.* poſt *Innoc.* in rubr. extra
de vſur. vbi *Bero* num. 33. & latius ſub nu. 47. *Dec.* in
l. 2. §. creditum in 3. not. in fin. ff. ſi cert. pet. *Cranet.*
conſ. 145. num. 6 & 17. *Nauarr.* in Manual. cap 17.
num. 206. & conſ. 32. nu. 1. de vſur. Surd. conſ. 306 n.
7. Rota coram Card. *Seraph.* dec. 569 num. 3 & dec.
490 p. 2. recent. & in Romana Societatis officij 16.
Decembr. 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*; Con-
tractus autem, de quo agitur vere, & apparenter
non eſt mutui, ſed ſocietatis officij, ita enim fuit à
contrahentibus denominatus Cranet. conſ. 145 nu. 2
17. ficte vero nec etiam mutui cenſeri poteſt, vſura-
rij enim tacite eorum pecunias mutuo dantes ſubal- 3
terius fictitij contractus ſpecie volunt eſſe omnino
certi de lucro, & nolunt damnum aliquod ſuſtinere,
aut pecunias ipſas amittendi periculum ſuſcipere;
ideoque vbi conſtat de huiuſmodi deprauata contra-
hentium intentione in quocunque contractu vſura
committitur vt late proſequitur *Bero* conſ. 168. nu 4
12. 13 & ſeqq. vol. 1. In propoſito vero ſtante pacto
expreſſo amiſſionis pecuniarum, ſiue ſortis principa-
lis in caſu mortis illius, ſub cuius vitæ periculo data
fuerunt talis deprauata contrahentium intentio, &
vſurarum ſuſpicio omnino ceſſare videtur gloſ. in c. 5
plerique 14. q. 3. *Caſtren.* conſ. 114. nu. 2. li. 2. *Cranet.*
dicto conſ. 145. num. 5. & 17. & fuit dictum in ſupra
allegata Romana Societatis officij 16. Decembris
1619. coram R. P. D meo *Vbaldo.*

Neque obſtat, quod contractus mutui non ſit lici-
tus neque iuſtificetur ex eo, quod creditor pericu-
lum in ſe ſuſcipiat c. nauiganti, & ibi *Abb.* de vſur. 6
& in ſpecie conſuluit *Dec.* conſ. 123. num. 1. quia in
caſu Dec. plura concurrebãt, ex quibus inſimul iun- 7
ctis, vt ipſe dicit, aperte conſtabat, contractum fuiſ-
ſe ſimulatum, ac puri, & ſimplicis mutui, quæ hic pe-
nitus ceſſant, & ſic bene intrat concluſio quod ex-
cepto mutuo in aliis contractibus vſura conſiderari
non poteſt contra eum, qui rei periculum in ſe ſuſce-
pit, vt ex eodem *Dec* firmat *Cranet.* dict. conſ. 145. ſub 8
num. 5.

Neque etiam obſtat, quod per Pontificias conſti-
tutiones habentes decretum irritans, quod formam
inducit, cauem videatur, ſocietates officiorum con-
trahi non poſſe ſuper officiis non vacabilibus; quia
ex hoc non ſequitur, ſocietates ſuper huiuſmodi of-
ficiis contractas eſſe vſurarias, ſed ad ſummum in-
ferri poteſt, ex defectu ſubiecti, & formæ non ſerua-
tæ eſſe nullas, vel iniuſtas, de quo alias erit particu-
lariter agendum.

Et quamuis Bulla Pauli IV. quæ eſt vndecima in
ordine, expreſſe diſponat, ac declaret, ſocietates a- 9
lias, quam ſuper officiis Romanæ Curiæ de cætero
faciendas eſſe illicitas, & vſurariam prauitatem con-
tinere, tamen Domini cenſuerunt, illam fuiſſe om-
nino reuocatam, & abrogatam per Bullam Pij IV. 10
160. in ordine vt not. Compilator ibidem, & Add. ad
Tolet. in Sum. li 5. ca. 40. & *Caſtracan.* de Societ. offic.
c. 5. nu. 2. quamuis enim Bulla Pij IV. verbis expreſ-
ſis duo tantum capita enumeret, nihilominus ſub-
dit, & forſan alia tunc expreſſa, & in eadem Bulla
verbis ampliſſimis aperte dicitur dictam conſtitu-
tionem Pauli IV. vt præmittitur factam cum omni-
bus in ea appoſitis clauſulis quarum tenores, &c.
Caſſamus, & irritamus, & annullamus, ac pro
caſſis, irritis, & annullatis haberi volumus, illamque

viribus tempore futuro penitus euacuamus, quæ verba viſa fuerunt ſatis clare importare totalem reuocationem, & annullationem.

Et demum non obſtat, quod in iſta ſocietate vi-
11 deatur ſaltem poſſe cadere vſuram ratione inæqualitatis deductæ ex eo, quod Officialis, cum quo ſocietas contrahitur nun ſubeat periculum amiſſionis officij, cum illud non ſit vacabile, è contra vero is, qui pecunias dedit, eas amittere debeat per obitum illius, ſub cuius vita periculo illas dedit, & ſic inter ſocios non ſit periculum commune, prout ad validitatem ſocietatis requiritur l. ſi non fuerit in prin. ff. pro Soc. *Conar.* var. reſol. li. 3. cap. 2. nu. 3. *Surd* conſ. 350. num. 40. Quia, vltra quod Doctores loquuntur quando fuit data pecunia in ſocietatem & pacto, vt
12 accipiens illius periculum ſubeat, danti vero ſit omnino ſalua, non autem quando potius è contra dans ſubit amiſſionis periculum propter mortem, non autem accipiens, vt hic dato etiã, quod huiuſmodi inæqualitas ſit conſiderabilis, non propterea ſequitur, contractum eſſe vſurarium, cum deficiat cauſa mutui, ſed ſatis eſt, ſocietatem cenſeri iniquam, vt declarat idem *Conar* ſub eodem nu. 3. verſ. quod tamen non eſt ita ſimpliciter, de quo tamen poſtea erit particulariter videndum.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana mercedis.

Mercurij 5. Martij 1615.

ARGVMENTVM.

Quando ſalarium augendum ſit Procuratori ob ſuperuenientiam negotiorum principalis.

SVMMARIVM.

1 *Aucto labore ſalarium vt augendum, & quando non ſi veniat nouus labor ex nouis negotiis diſtinctis, & ſeparatis n. 2.*

3 *Salarium debet taxari à ſolito.*

Deciſio CLXII.

DOmini amplectentes diſtinctionem duorum temporum firmatam in deciſione ſub die 26. Aprilis præteriti quoad primum tempus ſteterunt in deciſis, ſcilicet D. Lutio deberi ſalarium ad rationem ſcutorum trium pro quolibet menſe ab anno 1592. vſque ad annum 1604. quia poſt procuratoris munus ſibi creditum à Dominis de Cinciis recepit ſalarium ad dictam rationem, nec quid amplius poſtulauit, licet ſuperuenerint noua negotia, & occupationes circa dictum procuratoris officium, & quia dictæ occupationes, quæ ſuperuenerunt, circa idem officium verſabantur, & ab eo præuideri poterant, & erant euentuales, vt in prima deciſione, & pro-
1 pterea bene intrat concluſio, quod aucto labore non augetur ſalarium, vt per *Panor* in cap. quanto n. 9 & 11. de cenſib. & alios in dec allegatos. Quibus addi poteſt *Maſtrill.* de Magiſtrat. qui multos congerit li. 1. cap. 21. num. 79. verſ. quod ſecus.

Quo uero ad ſecundum tempus, nempe à dicto anno 1604 & citra, vſque quo Lutius inſeruiuit, attentis facti circumſtantiis melius ab ipſo Lutio hodie propoſitis dixerunt, ei eſſe aſſignandum ſalarium ad rationem ſcutorum ſeptem pro quolibet menſe, Oſtenſum enim fuit, à principio Lutium exercuiſſe munus procuratoris iuxta mandatum ad lites, & cauſas generaliter ſibi factum vna cum Antonio Collicula, Stephanum vero Vitalem, vti Præfectum domus, negotia familiaria pertractaſſe, ac etiam exactoris generalis officium exercuiſſe cum aſſignatione ſalarij ſcutorum trium ſingulis menſibus vltra victum, & habitationem, prout de huius exactionis authoritate apparet ex mandato ipſi Stephano ſpecialiter facto; Vnde cum poſtea diſceſſerit Stephanus & à dicto anno 1604. Lutius vltra officium procuratoris exercuerit etiam officium præfecti domus, & exactoris in locum dicti Stephani, vt probant teſtes dati in ſummario Lutij numer. 3. iure, & æquitati conſentaneum eſt, vt augeatur ei ſalarium, cum hæc noua negotia nullam connexionem habuerint cum officio procuratoris, quod illi fuit à principio demandatum: & ſic bene applicatur doctrina *Rom.* 2
in conſ. 25. quam poſt alios ſecuta eſt *Rota* dec. 354. num 4. p. 1. recent. & multos concordantes congeſſit *Maſtrill.* præalleg. li. 1. cap. 21. n. 15. & melius 72. 73. & 79 in tract. de magiſtr.

Nec obſtat quod vſque de anno 1595. ipſe Lutius fuerit conſtitutus procurator cum facultate etiam exigendi, vnde ſi poſt diſceſſum Stephani exegit, non proinde mereatur nouum ſalarium cum hoc negotium fuerit connexum cum officio, quod à principio fuit ipſi Lutio demandatum. Quoniam vltra quod hoc obiectum non tollit ſalarium, quod ratione præfecturæ domus deberetur Lutio, reſpondetur, quod Domini de Cinciis hæc munera diſtinxerunt & officium procuratoris crediderunt Lutio, illud vero exactoris demandarunt Vitali cum diſtinctis, ſeparatis ſalariis, & propterea non poſſunt hæc officia, tanquam connexa, reputari; Authoritas autem illa exigendi data Lutio in mandato vſque de anno 1595. vt inſeruiat; & conueniat negotio principali credito ipſi Lutio, intelligi debet, per viam iudicialem ab inuitis debitoribus credita extorquendo, prout ſecundum propriam, & ſtrictam ſignificationem importat verbum, exigere, l. fidei- 3
commiſſa §. ſi rem, & ibi gloſ. in verbo exegerat ff. de legat. 3. *Card. Mant.* de tacit. li. 7. tit. 14. n. 7. & ſic officium vniuerſalis exactionis erit demandatum Stephano vti præfecto domus cum particulari ſalario, habitatione, & alimentis; In iis vero creditis, in quibus opus eſſet vi, & coactione iudiciali, hoc exactionis officium fuit demandatum Lutio, tanquam procuratori; & conſequenter, ſi poſt diſceſſum Stephani ipſe Lutius exercuit etiam officium præfecti domus; & exegit à ſponte, & amice ſoluentibus debitoribus, hoc officium, tanquam omnino ſeparatum, debet reputari, & conſequenter etiam augendum eſt ſalarium.

Cum autem taxatio ſalarij ſit arbitraria Iudici, vt fuit dictum in alia deciſione, Attenta dignitate Dominorum de Cinciis, qualitate, & fide dicti Lutij per 30. annos in eorum ſeruitio comprobata, negotiis ab eo geſtis ſalario, quod olim ſoluebatur Stephano, & aliis ſupra notatis circumſtantiis, quas conſiderauit Rota coram Card. *Seraph.* dec. 1322. nu. 4. Domini arbitrati ſunt, ſalarium ab anno 1604. & inde citra taxandum eſſe ad dictam rationem ſcutorum ſeptem pro ſingulis menſibus.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meleuitan. hæreditatis.

Mercurij 5. Martij 1625.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Tranſactio ex cauſa falſa in meritis non vitiatur; dummodo veritas litis motæ concurrat, quæ non ſit omnino calumnioſa. Fructus vt lucretur poſſeſſor, omnis ſufficit cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio in dubio valida præſumi debet.*
2 *Tranſactio parit exceptionem litis finitæ.*
3 *Et extinguit litem, ac inſtantiam.*
4 *Tranſactionis fundamentum, & cauſa eſt receſſus à lite, & pro eius validitate hoc requiſitum deſideratur.*
5 *Præſertim inter coniunctos.*
6 *Tranſactionis eſt natura, vt hinc inde aliquid detur, & recipiatur.*
7 *Dubium iuris præſtat iuſtam cauſam tranſigendi.*
8 *Imò non eſt de tranſactione quærendum, niſi ſi mota vere ſit lis de facto, vel ſit timor illius.*
9 *Non attenditur, an lis ſit iuſta, vel iniuſta, dummodo ceſſet euidens calumnia.*
10 *Poſſeſſor vt fructus lucretur, ſufficit ſibi qualis occaſio poſſidendi.*
11 *Et à reſtitutione fructuum omnis occaſio etiam irrationalis excuſat, & temeraria.*
12 *Et etiam erronea tam in facto, quàm in iure.*
13 *Ad ſubſtinendam tranſactionem, ſufficit, quod aliquid detur, promittatur, vel remittatur.*
14 *Etiam minimum pro re magni momenti.*

Deciſio CLXIII.

FVit reſolutum, tranſactionem obſtare D. Lucretiæ, quia tranſactio in dubio valida præſumitur,
ea finem litibus de dolo & contum. *Bero.* conſ. 176.
1 num. 15. vol. 1. *Surd.* conſ. 451. num. 18. & 19. & parit
exceptionem litis finitæ l. fratris tui l. cauſas, & l.
2 poſtquam liti C. de tranſact. ca. 1. eodem titulo *Lancellot.* de Attent. cap. 4. in Præfat. num. 281. & ſeqq.
Card. *Seraph.* dec. 230. num. 2. & dec. 279. num. 3. &
dec. 1059. num. 1. & dec. 1157 num. 1. *Surd.* d. conſ.
451. nu. 16. & operatur, quod proceſſus, iura, & omnia acta iudicialia, immo etiam actio ipſa, & inſtan-
3 tia remaneant extincta c. 1. vt lit. pend. in 6. *Mohed.*
dec. 1. de tranſact.

Nec ſubliſtit, quod dicta tranſactio fuerit ex falſa cauſa; quia immo præcipua illius cauſa fuit receſſus à lite, quæ in ſe, quoad ipſos contrahentes fuit veriſſima; lis enim vere aderat, & à pluribus annis indeciſa pendebat; & certum eſt, talem cauſam per
4 ſe ſolam ſufficere pro iuſtitia tranſactionis in l. ſumma in princ. ff. de condict. indeb. *Caſtren.* in l. elegan-
ter in princ. ff. eodem *Becc.* conſ. 199. nu. 7. & 8. *Surd.*
dicto conſ. 451. num. 27. & fuit dictum in Romana
Læſionis 14. Nouembris 1616. coram R. D. meo *Cauaterio*, & alibi ſæpe, præſertim inter coniunctos vt
eſt frater, & ſoror *Rot.* deciſ. 715. numer. 6. parte 2.
5 recent.

Neque etiam fuit viſum obſtare, quod tranſactio non ſuſtineatur, niſi aliquid hinc inde detur, aut re-
6 mittatur l. tranſactio nullo dato C. de tranſact. &
quod in propoſito D. Lucretia à D. Paſquali eius fratre nihil fuerit conſecuta, niſi bona, quæ ſibi per patrem fuerant relicta; quia bona huiuſmodi poſſidebantur per Paſqualem, qui prætendebat, Lucretiam propter contrauentionem diſpoſitionis paternæ cecidiſſe ab omni commodo eiuſdem diſpoſitionis, ipſaque bona amplius conſequi non poſſe, & de hoc fuerat etiam in iudicio proteſtatus, & ſic fuerat iam deductum in controuerſiam, & erat ſaltem dubium, An illa deberentur vel ne, adeo vt cum fideicommiſſum per Lucretiam prætenſum eſſet ſatis turbidum, vt patet ex deciſionibus in cauſa factis, potuiſſet dari caſus, quod ipſa nec vigore fideicom. quod poterat declarari non adeſſe nec vigore diſpoſitionis paternæ propter d. prætenſam caducitatem, ſi pronunciari contigiſſet, illam ob contrauentionem fuiſſe iniuſtam, bona prædicta conſequi valuiſſet; Et conſequenter clare patet, tranſactionem in effectu fuiſſe factam ſuper bonis hinc inde controuerſis, & D. Paſqualem ſupradicta bona, quæ ipſe poſſidebat, & nullo modo D. Lucretiæ deberi prætendebat, libere vna cum fructibus ſine aliqua exceptione tradidiſſe, ſiue tradere, ac conſignare promiſiſſe, & vice verſa D. Lucretiam penes ipſum D. Paſqualem reliqua dimiſiſſe, quæ in vim dicti fideicommiſſi pariter reſtitui debere prætendebat; neque eſt opus diſcutere, An contrauentio, & caducitas in rei veritate adeſſet vel non; quia ad validitatem tranſactionis, ſufficit, litem moueri de facto; immo etiam adeſſe ſolum timorem litis futuræ l. 2. & ibi
Bart. & alij C. de tranſact. Et poſſe eſſe controuer- 7
ſiam extra iudicium per negationem; nec refert
vtrum lis ſit iuſta, vel iniuſta, dummodo euidens ca-
lumnia ceſſet *Bero.* conſ. 76. nu. 29. & conſ. 178 nu. 8
11. lib. *Card. Mantic.* de tacit. & ambig li. 16 tit. 1. nu.
16. 17. & ſeqq. *Becc.* dicto conſ. 109 num. 9 & 10.
Surd. dicto conſ. 451. numer. 31. & ſeq. Prout ceſſat
in caſu præſenti ſtante prohibitione non petendi a- 9
liud ſub pœna caducitatis ampliſſimis verbis concepta.

Præterea fuit etiam conſideratum, quod D. Paſqualis reperiebatur in poſſeſſione dictorum bonorum, & illorum fructus per ſeptem annos perceperat, quos in omnem euentum poterat prætendere feciſſe ſuos propter dictam prætenſam contrauentionem Lucretiæ, & non acceptationem diſpoſitionis
paternæ, cum ad effectum lucrandi fructus ſufficiat 10
talis qualis occaſio poſſidendi, & quod abſit mala
Bald. conſ. 11. in fin. lib. 1. cum aliis late congeſtis in
dec. 320. num. 1. & ſeqq. p. 2. recent. & quælibet cauſa etiam irrationabilis, ac temerarie excuſet ab illo-
rum reſtitutione *Rot.* dec. 528. num. 7. eadem p. 2. re- 11
cent. & ſufficiat opinio etiam erronea non ſolum
in facto, ſed etiam in iure *Peregr.* de fideicomm. art. 12
49. nu. 118. & fuit dictum in Elboren. fructuum 16.
Februarij 1618. coram R. P. D. meo *Remboldo*; vnde
cum D. Paſqualis fructus prædictos integre, ac libere perſoluerit, ſiue ſoluere promiſerit, omneſque expenſas vna cum damnis, & intereſſe remiſerit, aperte ſequitur, dictam tranſactionem ex hoc capite impugnari non poſſe; ad effectum enim vt tranſactio ſu-
ſtineatur, ſatis eſt, quod aliquid detur, promittatur, 13
vel remittatur l. tranſactio, & ibi *Bart.* & alij C. de
tranſact. *Rot.* dec. 447. num. 3. p. 2. recent. Etiam mi-
nimum pro lite magni momenti *Bald.* in l. ſi mulier 14
ff. de condict. ob cauſ. *Bero.* conſ. 176. num. 18. & 19.
lib. 1. *Mantic.* de tacit. & ambig. conuent. lib. 16. tit.
3. no. 20. *Rot.* dec. 727. n. 1. p. 1 diuerſ.

Cætera viſa ſunt Dominis ſatis leuia, & bene ſublata ex reſponſionibus datis per informantes pro D. Paſquali.

Et ita deciſum vtraque parte informante, tranſactionem obſtare D. Lucretiæ, &c.

Toletana habitus.
Veneris 14. Martij 1625.

ARGVMENTVM.

De probationibus nobilitatis in Religione Militum Hieroſolymitanorum, de inſignibus, & armis ad probandam oobilitatem, & de eorum vſu.

SVMMARIVM.

1 *Legitimitas probatur lenioribus probationibus.*
2 *Illegitimitatis probationes eſſe debent concludentes.*
3 *Probata puritate præſumitur legitimitas.*
4 *Requiſita Religionis Equitum Hieroſolymitanorum in ſuſceptione habitus iuxta ſtabilimenta d. Religionis enarrantur.*
5 *Inſignium & armorum vnius familia probatio non redditur Illiquida ex eo quod in ipſis inſignibus adſit aliqua diuerſitas ab antiquis, quando in ſubſtantia conueniunt requiſita.*
6 *Et conſuetudo Hiſpaniarum hoc admittit.*
7 *Inſignium identitas, vel recognitio probatur ex illis, quæ ſunt vel affixa, vel ſculpta, vel depicta, in Capellis, aut monumentis.*
8 *Relatum eſſe dicitur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
9 *Ex inſignibus affixis in Capellis, & monumentis oritur plena probatio, & per notorium facti.*
10 *Notorium dicitur, id quod ab omnibus continuò inſpici poteſt.*
11 *Tempus annorum 96 dicitur proximum centenaria, & pro ea attenditur de ſtylo Rota.*
12 *Inſignia, & arma ſunt argumentum nobilitatis in antiquis, & in Religione Equitum Melitenſium habetur pro probatione n. 13.*
Et in Hiſpania n. 14.
15 *In teſtibus mens eſt magis attendenda, quam verborum corteſe.*
16 *Et vbi in dicto deponit de vno tempore, & in ratione dicti de alio tempore dicitur de vtroque deponere.*
17 *In probationibus appellatione temporis antiquis intelligi debet de tempore annorum centum.*
18 *Qualitas adiecta verbo intelligi ſecundum tempus verbi.*
19 *Inſignia, & arma familiarum fuerunt ſubrogata loco imaginum, quibus antiquitus vtebatur.*
20 *Vna determinatio reſpiciens plura determinabilia debet omnia pariformiter determinare.*
21 *Solitum verificatur in vnico tantum actu.*
22 *Seruitutes continua ſtatim ac ſunt impoſita, non requirunt vlteriorem probationem vſus.*
23 *Mutatio non præſumitur voluntatis.*
24 *Etiamſi de certo tempore voluntas à ſtatuto requireretur, nam ab initio eius interuentus probatus ſufficit.*

Deciſio CLXIV.

POſt tertiam dubium diſputationem reſolutum fuit, ſententias Rotales eſſe confirmandas; quia illarum validitas in dubium non reuocabatur, De iuſtitia vero conſtabat ex deductis in deciſionibus in cauſa factis coram R.P.D. meo *Pirouano*, 13. Maij præteriti in prima inſtantia, & coram R.D. meo Patriarcha *Manzanedo* 20. Nouembris proxime præteriti in 2. inſtantia.

Quibus Domini cenſuerunt non obſtare, ea, quæ in contrarium obiiciebantur; Nam quoad id, quod dicebatur, non fuiſſe ſatisfactum Ordinationibus, ſeu Statutis Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ, & præſertim illi, quo cauetur, vt qui vult recipi in fratrem debeat ſignificare loca natiuitatis ſuæ vna cum nomine, & cognomine parentum ſuorum, & vnde originem traxerint, de quo in ſummario partis aduerſæ nu. 1. fuit reſponſum, Commiſſario, ad quos ſpectat ex alio ſtatuto, ſiue ſtabilimento dicto ſummario nu. 2. debitas diligentias feciſſe, & originem parentum D. Bernardini fuiſſe perſcrutatos, vt conſtat ex ſummario magno alias dato ſub die 13. Maij præteriti nu. 14. & ſeqq. Ideo probationes ex hoc capite non eſſe reiiciendas.

Quantum vero ad prætenſam illegitimitatem Iſabellæ de Sarauia Auiæ paternæ dicti D. Bernardini placuit reſponſio data in deciſione R. P. D. meo *Pirouano*. & viſum fuit, legitimitatem probari ex pluribus teſtibus datis in dicto ſummario magno num. 20. & infra, quorum aliqui deponunt de publica voce, & fama: alij vero de communi reputatione, & tractatu, alij demum de auditu, & ſic ſatis ſuperque probant, cum ad hunc effectum ſufficiant leuiores probationes *Caputaq.* dec. 203. p. 2. *Rot.* dec. 310. num. 1. & 7. & dec. 406 num 8 p. 1. & dec. 341. nu. 2. & 2. p. 2. recent. coram Sanctæ me. Gregor. XV. dec. 247. n. 19. & dec. 248. no. 10. & in Parmen. Status 27. Aprilis 1622. & 14. Iunij 1623. coram R. D. meo *Decano*. 1

Nec quidquam in contrarium probant teſtes, præſertim 2. & 5. qui tanquam bene informati dabantur in contrarium n. 6. Nam ſecundus loquitur de auditu ibi, & dici audiuit, quod illius mater fuerat loci de Areualos, neſcit tamen, quomodo vocaretur, ſed ſolum quod mater d. Iſabellæ non erat vxor d. Petri de Sarauia, ſed illam genuit in filiam dum ambo eſſent liberi; Tota enim huiuſmodi depoſitio referenda videtur ad verbum, Dici audiuit, cum aliunde non appareat, quod deponat ex certa ſcientia. Quintus vero, cum audiuerit, vt ipſe teſtatur, Iſabellam fuiſſe filiam Petri ex quadam Illuſtri muliere de Areualos, potius excludit prætenſam illegitimitatem, non enim credendum eſt, talem Illuſtrem mulierem non fuiſſe coniugem Petri; & quamuis ipſe habuerit in vxorem Catherinam de Mendozza, ex qua quoſdam filios ſuſcepit, hoc tamen non excludit, quin potuerit ex alio matrimonio anteriori habere etiam Iſa- 2
bellam, quam ipſemet 5 teſtis dicit, fuiſſe grandiorem natu filiis ex Catherina ſuſcepit; Vnde cum probatio dictæ prætenſæ illegitimitatis in iſtorum duorum, & aliorum teſtium depoſitionibus fundata non ſit concludens, prout eſſe deberet, ex quo ſumus in 3
materia obiectiua, vt in puncto fuit dictum in Placentina Habitus 26. Ino. 1615. cor. R. P. D. meo *Veroſpio*, non eſt habenda in conſideratione, & in omnem euentum præualere deberet contraria probatio pro legitimitate, vt bene deducitur in dicta deciſ. R. P. D. mei *Pirouano*.

Alia autem oppoſitio circa prætenſam impuritatem familiæ de los Guetreros, quod eſt genus maternum D. Bernardini neglecta fuit à Dominis ex contrariis probationibus per R.P.D. meum *Pirouanum* relatis in dicta deciſione verſ. Quoad tertium caſus, &c. cum ſeqq. ex eo, quod cum nobilitas huius lateris ſit per D. Bernardinum concludenter probata

habet ſuper puritate fundatam intentionem in iure
3 *Ro:*. dec. 181. num. 2. & deciſ. 494. num 2.p.1.té-
cent.& coram Cardin. *Mantic.* dec. 274. num.1. &
coram S mem. Greg. XV. dec. 455.n.2. & ibi Adden.
nu. 15.

Poſtremum denique obiectum, quod deducebatur ex allegata inobſeruantia Ordinationis 7. de recept.fratr.de qua in ſum.contra D.Bernardinum dato n.5 ad qood fuit in diſputatione ſub die 26. Februarij proxime præteriti reſtricta difficultas, pariter viſum fuit ceſſare; quia ordinatio tria requirere
4 videtur, Primu quod ponantur in proceſſu graphice depicta cum ſuis diſtinctis coloribus Arma, & Inſignia gentilitia quatuor familiarum militis recipiendi, ſcilicet Patris, Matris, & Auiæ paternæ, necnon Aui, & Auiæ paternæ; ſecundo vt dicta Arma probentur per teſtes, vel ſcripturas authenticas eſſe bene cognita, & per ſpatium ſaltem centum annorum antiqua; tertio quod viri nobiles dictarum familiarum illis vſi fuerint. Quæ omnia apparent fuiſſe ſeruata, & ſufficienter probata, quia in proceſſu reuera adſunt graphice picta Inſignia illorum de Lainez, à quorum linea paterna deſcendit D Bernardinus, necnon adſunt Inſignia illorum de Vguarte, quæ eſt familia paterna mutato cognomine de Lainez in Vguarte; adſunt etiam Inſignia domus de Sarauia, ex qua fuit Iſabella auia paterna, & demum adſunt Inſignia quarti materni de los Guerreros & auiæ maternæ de Ayala, vt in proceſſ. originsl. pag. 118.& 119.

Neque obſtat, quod inſignia familiæ de Vguarte
5 non videantur conuenire cum illis, de quibus deponunt teſtes per relationem ad Capellam Sancti Andreæ in Oppido Madrid. cum illa, de quibus in proceſſu, vltra arborem habeant duos lupos, & etiam hircum inter ramos arboris inſidentem, ea verò ad quæ teſtes ſe referunt, habeant tantum arborem cum ericio ad radices ipſius arboris ſtante, quia ſufficit, identitatem, & omnimodam conuenientiam adeſſe in ſubſtantia, ac principali, quod eſt ipſa arbor, licet acceſſoria appareant aliqualiter immutata ad traditą in ſpecie de Inſignibus gentilitiis per *Caſſan.* in Catalog glor.mund p.1.corollar. 20.concl.49. verſ. Aduerte tamen, & concluſ. 76. & licet etiam aliorum armorum, & Inſignium adiectio facta fuerit, tamen cum in ſtatuto prædicto Religionis Hieroſolymitanæ non caueatur, quod Arma quatuor familiarum debeant eſſe pure, & ſimpliciter depicta abſque aliarum mixtura, ex hoc additamento non mutatur veritas, & ſubſtantia Armorum, ſed ea retenta variantur in aliqua circumſtantia, & qualitate antiqua Inſignia; quod maxime procedit in hoc caſu
6 ſtante generali Hiſpaniarum conſuetudine permiſcendi familiarum Inſignia, quæ conſuetudo quoad hoc potiſſime conſideranda eſt, vt bene ad propoſitum *Molin.* de primog. Hiſpan. lib. 2. cap. 14. nu. 30. 31. 32. & ſeqq. & tanto magis quia accidentalis huiuſmodi permixtio non caret ratione in his Inſignibus, duo enim lupi, qui ad dictum arborem amplexantur, repræſentant Inſignia familiæ de Ayala, quæ eſt vna ex quatuor familiis D. Bernardini recipi petentis. & ſic dicti lupi videntur adiuncti ad vtriuſque familiæ, nempe Ayala, & Vguarte nobilitatis memoriam conſeruandam, vt per *Molin* dict. capit. 14. num. 31.

Et in omnem euentum ſufficit, quod fuerint depicta Arma, & inſignia illorum de Lainez, qui ſunt veri aſcendentes paterni D. Bernardini, vt fuit probatum in magno ſum. coram R.P.D. meo *Pirouano* n.18. & 19. & quorum cognomen fuit dimiſſum à ſeniore Bernardino filio Ferdinandi de Lainez Magiſtri Aulæ Regum Catholicorum Marchioniſſæ de Vguarte coniugum, & aſſumptum cognomen maternum de Vguarte, vt iuſtificatur ex inſcriptione adhuc exiſtente in d. Capella S. Andreæ de Madrid, quam referunt Commiſſarij in relatione fol. 400. & ex teſtib. de quib. in illo magno ſum. n. 18. In quibus Inſignibus de Lainez exiſtentibus in dict. Capella S. Andreæ in Oppido de Couarruuias nulla datur diuerſitas, ſed inter ſe concordant, vt referunt Commiſſarij in d. eorum relatione proc. fol. 399.

Secundum requiſitum de probando, vel per teſtes, vel per ſcripturas authenticas, quod inſignia ſint bene cognita, & per ſpatium ſaltem 100. annorum antiqua, viſum fuit ſufficiēter iuſtificari iam circa modum probandi, quia de illis deponunt teſtes per relationem ad ſepulturas, domos & Capellas, in quibus Arma ſunt, vel affixa, vel depicta, quam circa cognitionem, & antiquitatem, vt infra.

Et quantum ad cognitionem d depoſitio ſufficit, quia probatio ducta ab Armis ſculptis, vel affixis, vel depictis in monumentis, domibus, & Capellis non 7
ſolum de iure attenditur cap. ad audientiam il 2. de præſcript. cap. cum olim de cenſib cap. ſane 14. q. 2. gloſ. in cap. cum cauſam de probat. *Bald.* conſ. 310. lib 5. quem ſequuta eſt *Rota* in Comen. habitus 9. Iunij 1610. coram R.P.D. meo *Pirouano*, ſed etiam in præſenti eſt ea ratione attendenda, quia hoc fuit expreſſe iniunctum Commiſſariis in ſua commiſſione in illis verbis, & ſimiliter inquireris, quænam Inſignia habeat ipſe, & ſui parentes, curantes illa videre in ſuis Capellis, &c. proc. fol. 49. vnde cum teſtes referant ſe ad domos, capellas, & ſepulturas ibique fuerint per Commiſſarios recognita, vt infra, & omnib. pateant, & ſint conſpicua videre volentibus, perinde eſt, ac ſi teſtes expreſſiſſent qualitates, & circumſtantias d. Inſignium, quia relatum eſt in referente cum omnib. qualitatibus ſuis l. aſſe toto ff. de hæ- 8
red. inſtit. cum ſimili. Et ſtante d. publicitate rei in lo- 9
co patenti dicuntur Arma omnib. cognita, & notoria per notorietatem facti permanentis *Bal* in l. cum fratrem n 5 C. de his quibus vt indign. *Bart.* in auth.
qui ſemel n. 16. C. quomod & quand Iud. & quod ab 10
omnibus videri poteſt continuo dicitur notorium *Bald.* in auth. quod lucum n. 13. C. de collat. & hæc notorietas etiam reſultat ex dicto teſtium, dum deponunt, quod iſti aſcendentes paterni, & materni fuerunt *Hidalghi* notorij, vt in illo magno ſum. nu. 17.18.19.24.25. & 27. Nam ſi ſunt notorij Hidalghi & nobiles, vtique ſequitur, quod ſint etiam noti quoad cognomen, & Inſignia; quod in ſpecie dicunt teſtes de Inſignibus familiæ Guerreræ, & familiæ de Ayala d. num. 24. nempe 2. 11. & 12. dum deponunt, quod Antonius Guerrero, & Iſabella de Ayala aui materni D. Bernardini fuerunt Hidalghi notorij ſanguine, cognomine, inſigniis, & origine notis, prout etiam de inſignibus familiæ de Vguarte, & familiæ de Sarauia dicunt teſtes d. n. 17. nempe 10. & 1. & 4. ex 2. loco examinatis.

Quod autem teſtes relatione de omnibus prædictis Inſignibus conſtat ex proceſſu; E primo quoad Arma de Lainez deponunt relatiue ad Capellas, & ſepulturas in oppido de Couarruuias primus teſtis fo 356. & 2. fol. 358 quorum dictum iuſtificatur ex ſubſecuta recognitione d Armorum facta per Commiſſarios in Oppido de Couarruuias in ſepulturis,

vt ipſi teſtantur in relatione proceſſ.fol.399. Quod
etiam applicatur ad Inſignia de Vguarte, de quibus
relatiue ad domos,& Capellam deponunt plures te-
ſtes 2.fol.60.8.fol. 81. 9. fol. 85. 11.fol.91.à ter. 12.
fol. 95. Quod etiam faciunt teſtes circa Inſi-
gnia quarti auiæ paternæ Iſabellæ de Sarauia, nem-
pe 1.fol.364.3. fol. 369.4.fol.373.6.fol.379.7 fol.
383.à ter.& 8.fol. 387. De inſignibus vero quarti
materni de Guerteros deponunt relatiue ad domos,
ſepulturas,& ſtragula primus fol. 109. à ter. 2. fol.
115. à ter. 4. fol. 124. 5. fol. 128. 6. fol. 132. à
ter.7.fol.136.8. fol.139.à ter.9.fol.143.à ter.11.fol.
149.à ter.De Inſignib quarti Auiæ maternæ Iſabellæ
de Ayala per eamdem relationem deponunt primus
fol.110 à ter.2.fol.116. 3.fol. 121. 4.fol.125.5. fol.
129.6.fol.13;.7 fol.136.à ter 8.fol.140.à ter. 9 fol.
144.11.fol.133.à ter.12.fol.158. 14. fol. 168. Quas
domos,& ſepulturas recognouerunt d.Commiſſarij,
vt in eorum relatione fol.401.à ter.

Reſpectu vero antiquitatis horum Armorum, in
quo potiſſimum ex aduerſo inſiſtebatur, viſum eſt
Dominis,ſufficienter de ea conſtare in ſingulis præd.
Inſignibus ex ſequentibus;& ſignanter ex dicto eo-
rumdem teſtium,qui licet de hoc non fuerint inter-
rogati,cum in interrogatorijs inſertis in commiſſio-
ne dd.Commiſſariorum non legatur aliqua interro-
gatio ſuper huiuſmodi antiquitate, tamen de ea in
ſubſtantia depoſuerunt.

Nam quoad Inſignia illorum de Lainez iuſtifica-
tur antiquitas longe vltra 100.annos,quia teſtes da-
ti in illo magno ſum.n.18.dicunt,quod præd.de Lai-
nez fuerunt,& ſunt de Illuſtrib.Oppidi de Couarru-
uias, & primus deponit de tempore 180. annorum
ſecundus de annis 100.& ſubdit, quod Ferdinandus
Lainez venit ex Oppido de Couarruuias ad Curiam
Regis; quem Ferdinandum probarut condidiſſe d.
Capellam S.Andreæ in Oppido Matrit del 1619. vt
legitur ex inſcriptione ibi exiſtente; Vnde cum
poſtea dd. Commiſſarij recognouerint hæc eadem
Arma de Lainez in d.Oppido de Couarruuias,vt ip-
ſi affirmant in ſua relatione proceſ.fol.399. hinc a-
perte deducitur,quod hæc Arma eſſent longe ante
d.receſſum Ferdinandi à patria,& ſic lõge ante 100.
annos,præſertim cum ipſimet Cõmiſſarij in d. rela-
tione dicant,hoc eſſe negotiũ admodum antiquum.

Quo vero ad Arma de Vguarte aſſumpta per deſ-
cendentes d.Ferdinandi Lainez ex cauſa matrimo-
nij per ipſum contracti cum Marchioniſſa de Vguar-
te non videbatur,vt aliqui ex Dominis obſeruabant,
de rigore danda aliqua probatio per D.Bernardinum
cum ſufficiat,quod probauerit antiquitatem Armo-
rum de Lainez,quod eſt ſuum verum, & antiquum
cognomen paternum, & quod vtatur Inſignib. de
Lainez etiam cum mixtura borum de Vguarte; ſed
ex abundanti placuit Dominis probatio adducta ſu-
per antiquitate Armorum de Vguarte ex inſcriptio-
ne exiſtente in pariete d Capellæ S. Andreæ in Op-
pido Madriti,quæ apparet facta del 1519.per hæc ip-
ſa verba videlicet iſtam capellam fecerunt,atq;dora-
runt Ferdinandus Lainez de Couarruuias Magiſter
Aulæ Regum Catholicorum D.Ferdinandi, & D.
Iſabellæ,& Marchioniſſa de Vguarte coniuges an.
1519. &c. vt referunt Commiſſarij in ſua relatione
proc.fol 400.à quo tempore vſque ad an.1615. quo
11 factæ ſunt d.probationes,lapſi ſunt 96. anni, quod
tempus valde proximum eſt centenariæ, & de ſtylo
Rotæ illi æquiparatur,tanto magis in præſenti caſu,
in quo ex circumſtantiis facti, nempe ex eo quod
Capella,vbi eſt prædicta inſcriptio,conſtructa fue-
rit à præd.coniugibus, quorum vnus erat Magiſter
Aulæ Regum,altera vero Marchioniſſa valde proba-
bile eſt, quod ante d.annum 1519. haberent huiuſ-
modi Inſignia,neq;tunc inceperint ea deferre, cum
iſti eſſent de d.tempore perſonæ nobiles, qui non
fuiſſent tales,ſi non habuiſſent inſignia attenta con-
ſuetudine Nobilium habendi,& deferendi ſua inſi-
gnia,de qua teſtatur *Caſſan* in Catal.glo.mund. p.1.
concl.10 21.& 28. & eſt notorium vbiq; licet enim
paſſim deferantur etiam à non nobilibus,tamen inde
non excluditur,quin delatio inſignium in nobilibus
ſit pars quaſi eſſentialis ipſius nobilitatis; ex qua ra-
tione Ordinatio de qua loquimur, exigit hanc exi- 12
ſtentiam Armorum, & eorum antiquitatem, quia
vidit,eſſe moribus inductum,vt non ſit nobilis, vel
pro nobili non reputetur, qui non habeat inſignia 13
cognita,& antiqua; quidquid ſit in terminis Hidal-
giæ de Solar conocido,in qua probanda non requi-
ritur,quod conſtet, habuiſſe Arma,ſeu inſignia,quia
fundatur in Solari,& cyppo antiquo, non in extrin-
ſeca hac delatione Armorum;de qua hidalgia in præ-
ſenti non agimus,ſed de hidalgia ſine Solari,& ſine
principio cognito, quæ per delationem Armorum 14
conſequitur gradum maiorem nobilitatis, vt diſtin-
guit *Gutierez* pract.lib.3.quæſt.16. numero 106. &
115.

Hanc eamdem antiquitatem Domini cenſuerunt
ſufficienter iuſtificari quoad Arma,& inſignia fami-
liæ de Sarauia ex teſtibus datis in illo magno ſum.
nu.17.examinatis in Oppido de los Monte[illegible]s, quo-
rum 1. 4. & 7. interrogati de ordine D. Iſab[illegible]æ de
Sarauia auiæ paternæ D. Bernardini reſpondent,
quod eius origo eſt antiquitas, quam habeot illi de
Sarauia in d.Oppido; Per quem modum loquendi
voluerunt exprimere,eſſe tam antiquum, vt ignore-
tur illius principium,& ſit quid immemorabile,quia
in teſtibus eſt potius attendenda mens loquentis,
quam ſignificatio propria verborum *Bart.*in l.2.n.3. 15
C.de pericul.nominat.lib.11. Et vbi teſtis deponit
de tempore præſenti, & in ratione dicti deponit de
tempore præterito vt hic,per d.antiquitatem dicitur
deponere etiam de tempore præterito *Caſ. de Graſſ.* 16
dec.3.n.1.de prob.& quatenus etiam eſſet ſtandum
proprietati verbi Antiquitas ex ea reſultabit proba-
tio centenariæ; quia in probationibus appellatione 17
antiqui intelligitur de tempore centum annorum
*Verall.*dec.28.nu.4.parte 1. *Crauett.* & alij relati per
*Menoch.*de Arbitr.lib.2.caſ.3.nu.6. vbi de communi,
& faciunt congeſta ad hoc propoſitum per *Tiraq.*
de Nobilit.cap.19.& per *Gutier.*pract.qq.li.3.quæſt.
17.nu.158.& ſeqq.& num.175.Concurrit etiam di-
ctum vnius teſtis,nempe filiæ dictæ Iſabellæ de Sa-
rauia,quæ dicit,quod ſi mater ſua viueret, eſſet 102.
annorum prout referunt dicti Commiſſarij in ſua
relatione proc fol 415.qui etiam ibidem fol.413. in
fine ſubdunt, quod eſt negotium admodum anti-
quum. Quo poſito infertur, quod cum iidem teſtes
deponant de Inſignibus familiæ de Sarauia,& de eo-
rum hidalgia notoria, & de antiqua origine vt ſu-
pra, & in illo magno ſum n.17. Intelligendi ſunt de
eadem antiquitate etiam quoad Inſignia, de qua lo-
quuti ſunt circa nobilitatem, quia, vt ſupra demon-
ſtratum eſt, nobilitas trahit ſecum quaſi per conco-
mitantiam etiam delationem Armorum,ita vt eo ip-
ſo, quod probata eſt antiquitas nobilitatis, vt hic,
dicatur etiam probata antiquitas eius Inſignium
ſtante dicta conſuetudine, quod nobiles habeant
Inſignia,

inſignia cum qualitas ſit cõtemporalis cum ſuo ſub-
iecto; Et hac ratione dicitur, quod qualitas adiecta
verbo intelligitur ſecundum tempus verbi l. in deli-
18 ctis § ſi extraneus ff. de Noxal. & l. Titius, & ibi *Bart.*
ff. de teſtam. milit. & ſicut ante hunc vſum Armorum
antiquitus Viri nobiles ad denotandum ſplendorem
& nobilitatem ſui generis retinebant in atrijs do-
morum imagines Maiorum virtute præſtantium, &
à ſerie talium imaginum ducebant ſuæ nobilitatis
probationem, Ita ſucceſſiuis temporibus, cum loco
imaginum ſubrogata ſint Inſignia, quibus ab inde
19 citra nobiles nituntur *Tiraq.* de nobilit. cap. 6. num.
16. *Caſſan.* dicta p. 1. concluſ. 10. à pari procedunt
quoad tempus nobilitas, & delatio Armorum, non
quod delatio huiuſmodi faciat quem nobilem, ſed
quod eo ipſo, quod quis eſt nobilis, perneceſſe
debet habere Inſignia, alias non eſſet talis vt diſpo-
nit hæc ordinatio, de qua agimus, & comprobat cõ-
munis vſus populorum.

Quæ omnia applicantur etiam reſpectu antiqui-
tatis Inſignium familiæ de Ayala, cum teſtes ſupra
relati circa probationem eorum exiſtentiæ etiam
dicant, quod origo horum de Ayala, eſt ipſa antiqui-
tas; & ex his teſtibus 2. 6. 7. 8. & 14. dicunt quod eſt
magna, vel ſumma antiquitas, quam habent in eorum
patria; Quinimmo teſtes alias dati in illo magno
ſummario numero 24 & ſignanter 2. in fine, 11. &
12. dicunt, quod Iſabella de Ayala Auia materna D.
Bernardini fuit Hidalga notoria ex ſanguine, cogno-
mine, Inſigniis, & origine notis; Ex quo infertur,
quod ſicut quoad originem dicunt, ipſam antiquita-
tem eſſe principium huius familiæ, ita intelligunt
reſpectu cognominis, nobilitatis, & Inſignium, vt
antiquitas ipſa ſit principium dictorum Inſignium
iuxta regulam, quod Determinatio vna reſpiciens
plura determinabilia æqualiter ea determinat l. iam
20 hoc iure ff. de vulg. ſubſtit.

Reſpectu vero antiquitatis Inſignium de los
Guerros placuit Dominis diſtinctio alias facta in
deciſione coram R. P. D. meo *Pirouano* fundata in te-
ſtibus examinatis in Ciuitate de Alcaraz, qui diſtin-
guunt duo genera Guerrerorum, vt alii ſint valde
antiqui in illa Ciuitate, alij moderniores, ſed tamen
à cẽtum annis incolæ dictæ Ciuitatis, & quod vtri-
que ſunt nobiles, & quod iſti moderniores ha-
bent Inſignia, de quibus in proc. vt etiam referunt
Commiſſarij in dicta relatione fol. 410 teſtes autem
qui de his deponunt, ſunt ſecundus fol. 319. à ter.
& ſeq. 3. fol. 326 4 fol. 337. 5. fol. 339. à ter. & ſequ.
6. fol. 341. à ter. & 343. 7. fol. 344. à ter. & ſeqq in fin.
Concurrit etiam atteſtatio Commiſſariorum in di-
cta relatione fol. 403. vbi dicunt, quod hoc negoti-
um eſt admodum antiquum; & etiam probatur per
ſcripturas exiſtentes in proceſſu relatas vbi ſupra à
Commiſſarijs fol. 408. & ſeq. Primo ex diuiſione hæ-
reditatis facta inter Alphonſum Guerrerũ Abauum
D. Bernadini, & eius fratres ſub 17. Martij 1484. pro-
ceſſ. fol. 474. & ex capitulis matrimonialibus factis
inter Ioannem Guerrero fratrem d. Alphonſi & D.
Annam de Auellanedo ſub 5. Martij 1507. pro proc.
fol. 443. & ex atteſtationib. quod idemmet Ioannes
de anno 1487. erat Locumtenens Gubernatoris Ci-
uitatis Giannen. & de anno 1504. erat vnus ex 24.
Decurionibus dictæ Ciuitatis proc. fol. 441. ex qui-
bus ſcripturis, & aliis relatis per dictos Commiſſa-
rios exiſtentibus in proc. probatur antiquitas horum
Guerrerorum modernorum longe vltra 100. annos;
Quo ſtãte irrruant ſuperius dicta de Sarauiis, & Aya-
lis, quod eorum Inſignia pari paſſu ambulant cum
dicta antiquitate ſtante poſitiua probatione nobili-
tatis huius familiæ iam admiſſa in aliis diſputationi-
bus, & bene comprobata in deciſ. D. mei *Pirouani*,
prout etiam ipſimet Commmiſſarij admiſerunt in
dict relatione fol. 404. & ſtante d. aliorum teſtium
de quib. in illo magno ſumm. n. 24. & qui ſupra rela-
ti ſunt circa antiquitatem Inſignium de Ayola depo-
nenti. quod iſti Guerrerij ſunt Hidalghi notorij ſan-
guine cognomine, Inſignibus, & origine notis, & alij
ſub eodem n. 24. referunt acceſſiſſe ad Oppidum de
Alcaraz à centũ annis, & geſtaſſe inſignia gentilitia,
nẽpe enſem cum inſcriptione Salutationis Angelicæ
prout ſunt depicta in proceſſu; Quod tempus 100.
annorum ita refertur ad exceſſum ad d. Ciuitatem,
ſicut ad vſum, & delationem d. Inſignium, & ſic ſuf-
ficienter etiã antiquitas Armorũ videtur iuſtificata.

Circa tertium requiſitum de vſu huiuſmodi Inſi-
gnium fuit in primis animaduerſum per Dominos,
quod dicta Ordinatio non dicit, quod ſit probandus
vſus ſaltem per centum annos, ſed ſimpliciter, quod
probetur vſus; Ex quo ſequitur, non oportere, quod
afferatur continuatio vſus per 100 annos, ſed ſatis
eſſe, quod aliquando doceatur de vſu, qui etiam in
vna vice verificatur, Vt dicitur de ſolito, quod veri-
ficatur in vnico actu *Bart.* in l. 1. numero 7. C. quo-
mod. & quand. Iud. *Creſcen.* deciſio vnic. de Conſue-
tud. Sed ex abundanti placuit reſponſio, quod etiam- 21
ſi eſſet probanda continuatio vſus huiuſmodi Inſi-
gnium per tempus ſaltem centum annorum, ſatis
probatur ex affixione, vel ſcolptura, vel pictura ſe-
mel facta in domibus, Capellis, & ſepulturis, quia
eſt actus permanens tranſiens in notorium, quia ab
omnibus videri poteſt, vt ſupra dictum eſt circa co-
gnitionem Armorum; Et placuit etiam ſimile ductũ
à ſeruitutibus continuis, quæ ſemel conſtitutæ non
requirunt aliquam probationem vſus, quia natura 22
ſua trahunt ſecum vſum, Vt eſt ſeruitus. Aquædu-
ctus tigni immittendi, & ſimilium Vt egregie expli-
cat *Oynotim.* Inſtitut. de ſeruit. ruſtic. & vrban. præd.
§. final. numero 15. & ſequentib. & data ſemel volun-
tate vtendi huiuſmodi inſigniis declarata per a-
ctum poſitiuum affixionis picturæ, vel ſculpturæ
præſumitur eadem voluntas ſemper durare, quia
mutatio non præſumitur leg. ſiue poſſideris Cod. 23
de probationib. *Alciat.* præſumption. 6. reg. 2. nu-
mero 1. *Menoch.* lib 6. præſumpt. 37. numer. 4. qui
ſub numero 29 & 30. hoc extendit etiam quando
perſonæ mutarentur, atque variarentur; & quando
ſtatutum deſideraret probationẽ voluntatis per cer-
tum tempus, vt adhuc ſufficiat probare voluntatem
ab initio; In quibus terminis, ac fere ex eiſdem ra-
tionibus *Ottaler.* de Nobilit. parte 3. cap. 6. numer. 7. 24
verſ. vltim. non obſtat col. ſecunda firmat, quod vbi
ſemel eſt quæſita nobilitas, vel priuilegio, vel anti-
quitate, non eſt neceſſe probare continuationẽ poſ-
ſeſſionis omnium aſcendentium, quia ſemel acqui-
ſita tranſit, & deriuatur, in omnes ſucceſſores legiti-
mos abſque probatione aliqua poſſeſſionis poſt di-
ctam acquiſitionem.

Et ita fuit concluſum vtraq; parte informante, &c.

Ciuitatis Caſtelli Iuris paſcendi.

Veneris 11. *Aprilis* 1625.

ARGVMENTVM.

Conductori, & emphyteutæ an competat actio fur-
ti pro fructibus furto ſubtractis, & quid in Vſu-
fructuario.

R

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in cauſa ſtatus omnibus prodeſt.*
Et ſententia lata ſuper iure paſcendi communis eſt aliis non interuenientibus in iudicio ibidem.
2 *Vſusfructuario non competit petitio fructuum ſuſceptorum à fure, ſed actio datur proprietario.*
3 *Emphyteuta, & conductor ad longum tempus dicuntur habere vtile rei dominium.*
4 *Actio furti pro recuperatione fructuum furatorum datur emphyteuta, & conductori ad longum tempus.*
5 *Interpretatio tex. in l. Iulianus ff. de vſufr.*
6 *Vſufructuarius non eſt Dominus fructuum, niſi poſtquam ipſe illos percepit.*
7 *Vſufructuarius habet actionem furti ad intereſſe.*
8 *Conductor pro fructibus furatis habet actionem in factum ex conducto contra Dominum, vt ipſe agat contra furem, vel vt ſibi cedat actionem.*
9 *Et ex æquitate poteſt agere ſine ceſſione.*

Deciſio CLXV.

CEnſuerunt Domini, confirmandas eſſe ſententias Rotales, in quibus ad fauorem illorum de Vannis fuit condemnata Communitas Ciuitatis Galleſij ad reſtitutionem fructuum perceptorum, quos Rota liquidauit ad ſummam ſcut. 1763. iuxta relationem Orlandini electi, & alias probationes pro Vannis deductas; De validitate enim dictarum ſententiarum nõ dubitabatur; iuſtitia vero plene comprobatur ex tribus deciſionibus prius emanatis coram R.P.D. meo *Vbaldo*, & ex aliis duabus poſtea coram R. D. meo *Decano*, in quibus abunde ſatisfactum eſt omnibus obiectis, quæ contra Vannios tam reſpectu eorum iuris quoad iſtos fructus, quam quoad liquidationem poſſent excitari.

Nec obſtare viſum fuit, quod ſententia bo: mem: Cardinalis *Sacrati*, & Reuerendiſſimi D. mei *Cauaterij* non nomineat Vannios, nec Paparonios illorum authores, ſed tantum Moniales Sancti Siluestri, à quibus cauſam habent Vannij tanquam conductores, & principaliter illud iudicium fuerit agitatum nomine earumdem Monialium: & propterea mala fides Communitatis non poſſit conſiderari reſpectu illorum de Vannijs & conſequenter nec illis competat ius aliquod pro hiſce fructibus. Quoniam & in dec. Reuer. P. D. mei *Vbaldi* 3. Decemb. 1621. & 13. Maij 1622. luculenter fuit reſponſum, ſcilicet d. ſententias eſſe conceptas per verba directa in rem, non autem in perſonas ibi, Aliquod ius non competere
1 ſuper tenuta; & proinde d. ſententias debere intelligi ſiue tenutam colant Moniales, ſiue conductores, & ſententias eſſe latas ſuper ſtatu nempe ipſa libertate d. tenutæ, in quam nullum ius paſcendi habere Communitatem fuit pronunciatum, & ita eaſdem ſententias prodeſſe nedum Monialibus in iudicio agentibus, verum & extraneis ab illis iuxta conſ. *Calcan.* 34. n. 8. verſ. & ad hoc *Rom.* conſ. 311. nu. 1. verſ. Quoad tertium quos ſequuta eſt Rota ibidem, vbi etiam aliam affert reſponſionem huic obiecto, etiam modo daturum fuit Monitorium tranſmiſſum de an. 1599. à Monialibus ſuper iactationibus, & moleſtationib. illatis tam ipſis quam earum colonis.

Nec Domini putarunt obſtare diſpoſitionem
2 text. in leg ſi fur, alias leg. Iulianus ff. de vſufruct. vbi vſufructuario non datur petitio fructuum ſurreptorum à fure, vel malę fidei poſſeſſore, ſed datur actio domino, & proprietario, & ibi notant *Bart. Bald. Angel.* & alij, & *Caſtil.* de vſufr. c. 77. n. 9. & inde propterea Vannios conductores videri egiſſe ſine actione. Quoniam omiſſo quod Vannij non ſunt ſimpliciter vſufructuarij, ſed emphyteutæ, & conductores ad longum tempus, & ſic habẽt vtile dominium
l. 1. §. quod autem & ibi *Bart.* ff de ſuperfic. vnde eis 3
etiam pro recuperatione rerum ſuſceptarum daretur tam actio furti, quam condictio furtiua Bart. in
l. ſi apes § item conſtat n. 1 verſ. quidam conductor 4
ad non modicum tempus ff de furt. *Angel.* in §. Is vero ad quem n 4. Inſtit. de rer. diuiſ *Caroc.* de locat. p. 6. tit. de rem locat. & conduct. rem. 18. n. 1. & 2.

Reſpondebatur, quod ille textus & ſententia Iu- 5
liani, quamuis neget vſufructuario condictionem furtiuam, quæ datur ſoli Domino l. 1. ff. de condict. furt. vſufructuarius vero non eſt dominus fructuum, niſi poſtquam ipſe, vel alius eius nomine perceperit, vt ibi dicitur; non tamen negat actionem furti ad intereſſe, immo eam expreſſè concedit ibi, Quia interfuit, eius fructus non eſſe ablatos, & tradunt
Bart. in d. l. ſi apes §. item conſtat in prin. verſ. Intereſt 6
autem, & *Angel.* in d. § is vero n. 4. In præſenti autem fuit per Vannios conductores actum non ſolum ad fructus, ſed etiam ad intereſſe, vt in commiſſione, quæ datur n. 13. & in ipſis ſententiis Rotalibus aperte dicitur.

Præterea certum eſt, quod conductor, licet non
poſſit agere directe contra furtum ob d. rationem, 7
poteſt tamen agere actione ex cõducto, & in factum contra dominum, vt agat ipſe contra furem; vel vt is cedat ſibi actionem eſt tex. in l. eum; l ites §. meſſem ff. locat. & notat *Alberic.* in d. l ſi fur nu. 1. verſ. Sed contra; & tamen ſine tali circuitu ex æquitate poſſe
co[n]ductorem agere ſaltem vtili conductione contra 8
furem etiam abſque ceſſione ſenſit *Caſtren* in d. §. meſſem nu. 2. & in rubr. ff. de Nou oper. nunc quem ſeqq *Plot.* in l. ſi quando n. 864. C. vnde vi; Quæ tanto magis hic conferunt, cum in inſtrumentis con-
ductionum habeatur pleniſſima ceſſio per Monia- 9
les facta ad fauorem conductorum.

Et ita, &c.

Gerundien. Iuriſdictionis.

Veneris 11. *Aprilis* 1625.

ARGVMENTVM.

Abſolutio ad cautelam cum reincidentia arbitrio quando concedenda ſit, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutoria ad cautelam ſolet dari cum clauſula (& cum reincidentia arbitrio Rotæ.)*
2 *Abſolutio ad cautelam conceditur in dubio propter periculum communionis, vel læſionis iuſtitia.*
3 *Et demandatur, vt etiam ſalua ſit iuriſdictio excommunicantis non offendatur.*
4 *Non demandatur abſolutio ad cautelam, quando notoriè conſtat de iniuſtitia excommunicationis.*
5 *Contra exemptos poteſt procedi, vt quando turbatur iuriſdictio ordinaria præſertim circa curam animarum, & ſacramentorum adminiſtrationem, vel offenditur familia Epiſcopi.*
6 *Vt non ſit danda abſolutoria ad cautelam ob nullitatem excommunicationis debet nullitas eſſe omnino patens, & indubitata.*

Deciſio

Deciſio CLXVI.

ROta non recedendo à deciſis ſub die 31. Iulij præteriti 1614. ſed declarando id quod in ipſa
1 dec. fuit per R.D. meum *Decanum* firmatum, cenſuit, dandam eſſe abſolutionem ad cautelam Abbati, ſed cum reincidentia arbitrio, ſeu ad beneplacitum Dominorum iuxta dec. *Caſ. de Graſſ.* 1. de ſent. excom. vt fuit etiam obſeruatum coram Card. *Mantica* decis. 237 in fin. & coram *Penia* in Placentina fideiuſſionis 22. Iunij 1592. impreſſ. apud *Marcheſ.* de Commiſſ. p. 1. fol. 277. cum enim abſolutio ad cautelam con-
2 cedatur in dubio propter periculum communionis, vel læſionis iuſtitiæ cap. ſolet de ſentent. excomm. in 6. *Rot.* dec. 9. num. 2. eodem titul. in no 1. Vtique hoc pacto erit vtrique parti conſultum, Abbati excommunicato, quia interim excommunicationis vinculo innodatus non exiſtet, nec Epiſcopi ſententiam ap-
3 probare videbitur; Epiſcopo vero excommunicanti, quia non poterit illuſum videri Ordinariæ poteſtati iuxta tradita per *Franch* in dicto cap. ſolet ſub nu. 10 verſ. quando autem diceret de ſent. excom. in 6. & poſtquam fuerit plenius diſcuſſum ſuper dictæ excommunicationis validitate, ac iuſtitia, vel eiuſdem iniuſtitia, ac nullitate, maturius decerni poterit, an ſit locus reincidentiæ, vel potius totali abſolutioni: nullaque eſt ratio, quæ ſuadeat, abſolutionem non dari cum reincidentia, vbi datur ad cautelam.

Nec viſum fuit obſtare, quod pro parte Abbatis dicebatur, exemptionem eſſe notoriam, & conſe-
4 quenter excommunicationem euidenter nullam, vel iniuſtam. Quoniam omiſſo quod de tali notorietate non conſtat, cum dicta deciſio Reuerendiſſimi Domini mei *Decani* circa exemptionem nihil ex profeſſo firmet, fuit reſponſum, quod cum ſint aliqui caſus, in quibus procedi poteſt etiam contra exemptos. Vt puta quando turbatur iuriſdictio ordinarii, præſertim circa curam animarum & adminiſtrationem Sacramentorum, cap. cum & planta-
5 re § de contractibus verſ. quod autem vbi gloſ. in verbo Priuilegiorum de Priuileg. *Chocbier.* tractat.
6 de iuriſdict. in exempt. parte 2. quæſt. 45. num. 100. Aut quando eſt offenſa familia, vel nuncij Epiſcopatus, iuxta textum in cap. 1. de Pœnit. in ſexto. In quibus caſibus nos verſari contendebant informantes pro Epiſcopo, dato etiam, quod exemptio reorum eſſet notoria non tamen inde ſequeretur, excommunicationem fuiſſe indubitanter nullam, vel iniuſtam, cum adhuc fieri poſſit, quod illa fuerit valida, & iuſta.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Viterbien. Terrarum.
Luna 14. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

Eccleſia tenetur probare identitatem bonorum, quæ ſi erant conceſſa finita locatione.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, quæ bona locauit finita locatione ad longum tempus ſicut agendo pro recuperatione bonorum debet probare, quæ qualia ſint bona locata.*

2 *Et probatio generica, quod poſſideret in eodē loco, non attenditur, ſed probanda eſt identitas per ſpeciales demonſtrationes, quæ aliis bonis non conueniant.*

Deciſ. Clem. Meriini.

3 *Et maximè quando conductor oſtendit, & ipſum poſſediſſe ante locationem.*

Et tunc ceſſat generalis præſumptio in contrarium fiuens ibidem.

Deciſio CLXVII.

ROta cenſuit, decretum A.C. latum pro D. Octauio Rectore eccleſiæ S. Firmæ contra Rocchū, & Iulianum de Geſſis ſuper reſtitutione bonorum ſiue terrarum, de quibus agitur, eſſe infirmandam ex capite iniuſtitiæ; Quæ ex eo deregitur, quod cum locatione facta per Rectorem moderni anteceſſorem Ioanni Laurentio patri, & authori dictorum Rocchi & Iuliani deſignati non fuerint certi, & determinati fines bonorum cum ſuis qualitatibus, & demonſtrationibus, ſed ſolum generaliter fuerint locati fructus, redditus, & prouentus, obuentiones, & emolumenta omnia ad eccleſiam ſpectantia, & conductor reſpectiue promiſerit omnia & quæcūque bona, ſiue terras ſibi locata conſeruare, ac reddere finita locatione, non debuit A.C. condemnare illos de Geſſis ad reſtitutionem omnium, & quarūcunque terrarum ab ipſis poſſeſſarum in loco nuncupato, Campoleuato, non iuſtificato prius ex parte Rectoris agentis, quæ & quanta ſint illa bona ſpectantia ad eccleſiam, ac quid, & quantum contineretur in locatione, ſprout tenebatur iuxta l. Titius 1
hæres ff. de act. empt. l. cum ſervo §. vlt. vbi glo. ff de contrahen. empt. *Bart.* in l ſi ſic §. 1. n. 14. ff. de lega. 1. *Alex.* conſ. 187. n. 8. lib. 2 *Ral* conſ. 2. n. 17. lib. 3. *Brun.* conſ. feud. 1. 0. 3. *Nate.* conſ. 514 n. 30. & 31. lib. 3. cum aliis alleg. in his terminis in Mediolanen. bonorum 25. Feb. 1611. coram R.P.D. meo *Vbaldo* quæ eſt dec. 295. n. 4. & per tot. p. 1. recent.

Nec viſum fuit obſtare teſtes ad probandum, quod terræ prædictæ omnes pertineant ad eccleſiam pro Rectore examinati. Omiſſo enim quod primus, & ſecundus deponunt de publica voce, & fama per verba dumtaxat præſentis temporis, atque idem primus, & quartus deponunt de confeſſione conductoria extraiudiciali parte abſente, & ad alium effectum emanata, & quod tertius deponit de exigua terreni quantitate, illorum dicta nihil probant ex eo potiſſimum, quia dum non aſſirmant in genere, quod tota dicta regio de Campoleuato ſit eccleſiæ, ſed ſimpliciter dicunt, quod eccleſia S. Firmæ ibi poſſidet terras, huiuſmodi depoſitio remanet nimia generica, cum in dicta regione poſſideant terras aliæ diuerſæ perſonæ, nec inde ſola regio, ſiue locus de Campoleuato ſufficiat ad iuſtificandam identitatem bonorum ipſius eccleſiæ, ſed debeat probari huiuſmodi identitas per ſpeciales demonſtrationes, quæ non conueniant aliis bonis *Ruin.* conſ. 30. n. 6. lib. 1. 2
Rol. conſ. 98. n. 24. lib. 3. *Rota* apud Card. *Seraph.* dec. 1157. n. 1. & 2. inter recent. d. dec. 295. n. 8. p. 1. in Romana Caſtri Oribani 1 Aprilis 1591. coram bo: me: *Orano*, & in Amalphitana Salutani interdicti 9. Iunij 1603. coram bo. me. *Litta.*

Præterea cum ex teſtibus examinatis pro Geſſis probetur, ipſos, ſiue eorum authorem poſſediſſe in dicto loco de Campoleuato ab annis 35 citra duas 3
petias terrarum, & fructus percepiſſe tanquam veros dominos, locatio autem de qua agitur, facta fuerit de anno 1610. & ſic longe poſtquam terræ prædictæ ab ipſis de Geſſis fuiſſent poſſeſſæ, ceſſat allegata præſumptio, quod omnes terræ ibi exiſtentes ſubiaceant dominio eccleſiæ, & comprehenſæ fuerint in locatione, nec iſta Poſſeſſio, & per-

ceptio fructuum poteſt attribui locationis titulo prouenienti ab eccleſia ex traditis per *Decian.* conſ. 33.n.53 lib.1.*Surd.*conſ.423.n.20. *Rot.*recent. dict; dec.295.nu.12.p.1. in Aſten.feudi 27.Aprilis 1584. coram bo.me. *Bubalo,* & in Bononien. de Pannolinis 3. Martij 1605. coram R. D. meo Patriarcha *Manzanedo.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana confiſcationis.
Veneris 18. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

Abſolutionem plenariam, ſi condemnatus à Principe obtinuerit, vtrum in recuperatione bonorum confiſcatorum procedendum ſit per viam manutentionis, vel potius reintegrationis. Et quando bene dicatur probaſſe ſuam anteriorem poſſeſſionem. Filius ſi perpetrauerit aliquod delictum, cuius intuitu eius bona fiſco veniant applicanda, talis confiſcatio nequit in præiudicium patris non ſolù in bonis profectitiis, ſed nec etiam in aduentitiis, & quod plus eſt, nec in bonis caſtrenſibus, & talis reſeruatio ſit patri in ſolatium patriæ poteſtatis, & hæc eſt verior, & receptior opinio. Condemnatus ſi abſolutionem plenariam obtinuerit à Principe quid importet talis abſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probari poteſt ex inſtrumento adepta poſſeſſionis, & alio non exiſtente in poſſeſſione, & manutenibilis.*
2 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
3 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata, & ideo manutenenda venit.*
5 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato; ſequitur, vt per viam manutentionis poſſit recuperare poſſeſſionem naturalem vigore ſententia ſibi auulſam, & n.6.*
7 *Poſſeſſio Rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis.*
8 *Et hoc multo magis procedit iunctis adminiculis.*
9 *Confeſſio partis deſeruit pro adminiculo, vt probetur poſſeſſio rei conuenti.*
10 *Sententia condemnationis, ſi per reſtitutionem plenariam Principis fuerit de medio ſublata, trahitur etiam ad recuperationem bonorum, de quibus expreſſa mentio non fuit facta.*
11 *Reſtitutis, & gratiatis competit remedium reintegranda pro recuperanda poſſeſſione ſibi ablata.*
12 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, non venit attendenda.*
13 *Ex filij delicto non poſſunt confiſcari bona in præiudicium patris illa poſſidentis.*
14 *Siue ſi conſiderentur huiuſmodi bona, tanquam peculium profectitium filij.*
15 *Siue vt peculium aduentitium.*
16 *Pater in bonis profectitijs, & aduentitijs filiorum habet vſumfructum.*
17 *Pater in bonis aduentitiis filiorum ad aliquid non tenetur ex delicto eorum.*
18 *Bona caſtrenſia filij non poſſunt confiſcari ex eius delicto, ſed Patri reſeruantur in ſolatium patria poteſtatis.*
19 *Et iſta eſt verior, receptior, & æquior opinio.*
20 *Bulla Sixti Quinti contra receptores Bannitorum mandat bona confiſcari, & illa applicari fiſco Pontificio.*
21 *In confiſcationis bonorum materia plurimum attenditur conſuetudo.*
22 *Appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & fiſci Pontificij non veniunt Barones.*
23 *Sententia ea quis non poteſt niti, ſi de eo non loquatur.*
24 *Sententia debet acceptari, & exequi, prout iacet.*
25 *Gratia reintegratoria obtenta à Principe ſuffragatur quoad recuperationem omnium bonorum ſibi ablatorum.*
26 *Et hoc tanto magis ſi Princeps iubeat in d. gratia, caſſari proceſſum, & ſententiam cum omnibus inde ſequutis.*

Deciſio CLXVIII.

PEtrus fuerat in foro Reu.D. Gubernatoris Vrbis condemnatus in contumaciam, ob receptionem bannitorum in pœnam vitæ, & confiſcationem bonorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, poſt quam ſententiam abſque alio proceſſu immediate ab officialibus Excell.D.Ducis Vrſini fuerunt occupata bona eiuſdem Petri exiſtentia in Terra Scandrilia, & Montis Libretti; Verum, cum deinde Petrus obtinuiſſet plenariam reſtitutionem, & reintegrationem à S.mem.Gregor. XV. quam gratiam ſibi prodeſſe prætendebat etiam pro dictorum bonorum libera recuperatione, inſtetit tam nomine proprio, quam Diomedis patris me proponente, manuteneri, & quatenus opus eſſet reintegrari ad poſſeſſionem dictorum bonorum in prædictis Caſtr. confiſcatorum: ſuper quibus propoſito dubio ſub die 14. Iunij præteriti cum poſſeſſio anterior Petri, & Diomedis concludenter non viſa fuerit probari, tunc Dominis placuit ſolum firmare gratiam præd. reſtitutionis, & reintegrationis à S.me. Greg. XV. conceſſam Petro comprehendere etiam bona, vt in dec. Modo autem examinatis teſtibus, & aliis abſolutis probationibus ſuper poſſeſſione anteriori Diomedis, & Petri hodie repropoſito eodem dubio Domini reſponderunt, prædictos Diomedem, & Petrum eſſe manutenendos, & quatenus opus ſit, reintegrandos.

Et moti ſunt; quoniam quoad manutentionem probant Diomedes, & Petrus, ſe apprehendiſſe poſſeſſionem d bonorum in vim teſtamenti Ægidij aui materni d. Petri, vt ex ipſo inſtrumento apprehenſionis quod alio non poſſidente, vt præſumitur, bene probat poſſeſſionem, & quidem manutenibilem, 1
l. prædia vbi *Bart. Alex.* & alij ff. de acquir. poſs. *Caſ. de Graſſ.* dec.4.nu.1.de reſtit.ſpol. *Rot.* coram S.me. Greg.XV.dec.100.n.1. Præſertim iuncto triom teſtiū dicto, qui concludenter de poſſeſſione Petri, & 2
Diomedis, deponunt cum fructuum perceptione l. Titia ff.de ſolut.l.teſtibus C.de Agricol.& cēſit.lib. 11.*Cravett.* conſ.107.nu.1. *Rot.* coram eodem S.me. Greg.XV.dec.160.n.1.& in recent.dec.131.n.2.p.1. Quæ quidem poſſeſſio, cum præſumatur continuata, 3
videtur conſequenter danda manutentio non obſtante, quod vigore ſententiæ confiſcationis Officiales d.Excell. Ducis ſe intruſerint: quia dicta ſententia, cum non iuſtificetur ex actis, & ipſi Diomedes, & Petrus non habuerint ſe pro ſpoliatis, & ciuilem 5
poſſeſſionem animo retinuerint, ſequitur quod per viam manutentionis poſſint agere ad recuperationem poſſeſſionis naturalis.

At quidquid eſſet de manutentione, Domini facilius inclinarunt pro reintegratione; quia duo extrema,

ma, quæ in hoc remedio ſunt neceſſaria, nempe
poſſeſſio anterior actorum, & poſterior rei conuen-
ti ſatis ſuperq; videtur iuſtificata. Quoad poſſeſſio-
nē antiquorum Petri,& Diomedis adeſt, vt ſupra fuit
oſtenſum, appræhenſionis poſſeſſionis inſtrumen-
tum, & tres teſtes concludentes deponentes; Quo-
7 uero ad poſſeſſionem recentem ipſius Domini Du-
cis adeſt litis ſuſtentatio, quæ iunctis adminiculis
8 ſufficit pro iuſtificatione ſecundi extremi *Caputaq.*
dec.169.parte 2.*Ceſar de Graſſ.* dec.4.nu.1.de reſtit.
ſpol. Rota coram Sanctæ memoriæ Gregorio Deci-
moquinto deciſ.485.num.1.& in Romana Saluinia-
ci 15. Aprilis 1621.coram me; Concurrunt hic au-
tem adminicula, nempe confeſſio facta in ſchedula
9 ipſius Excellentiſſimi Domini Ducis manu ſigna-
ta, & ſecundus teſtis iuxta ſecundum ibi, *Et hog-
gi non li poſſede, ma li poſſede la Corte, cioè Sua
Eccellenza.*

Nec obſtare viſum fuit prædictam ſententiam
confiſcationis; quoniam ea fuit ſublata per ſubſe-
quentem reſtitutionem, & reintegrationem ſub am-
pliſſimis verbis conceptam, quæ vt in alia deciſione
10 fuit firmatum, trahitur etiam ad recuperationem
bonorum, licet de eis expreſſa mentio facta non fue-
rit; qua ſtante gratia plenariæ reſtitutionis competit
huiuſmodi reſtitutis, & gratiatis remedium reinte-
11 grandæ pro recuperanda poſſeſſione bonorum *Bald.*
in leg. penult. num. 1. C. de capit. & poſtlim. reuerſ.
Bertazzol. conſ. ciu. 20. nu. 19. 30. & ſeqq. *Peregrin.* de
Iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 65. *Sfort. Odd* de reſtit. in integr.
quæſt. 99. art 3. n. 24.

Quibus addebant, quod d. confiſcatio, & ſenten-
12 tia non iuſtificantur ex actis, & amplius illius vigo-
re non potuerunt hæc bona auferri tam quoad Dio-
medem patrem, quam quoad Petrum filium. Quoad
13 Diomedem patrem, quia ex delicto Petri filij non
potuerunt confiſcari bona in præiudicium patris il-
la poſſidentis, ſiue ſi conſiderentur huiuſmodi bona
14 vt peculium profectitium filij ad not. per *DD.* in l.
ſi finita. §. ſi de vectigalibus, ff. de dam. infect. *Rip.* in
l. fin. quæſt. 53. C. de reuocan. donat. *Couarr.* variat.
reſolut. lib 2. cap. 8. nu. 7. verſ. Sic delinquente *Clar.*
in §. fin. quæſt. 78 verſ. Præterea quæro, vbi aſſerit,
in hoc neminem dubitare *Hended* conſ. 95. num. 56.
15 lib. 1. Siue vt peculium aduentitium, vt in præſenti,
hæc enim bona peruenerunt ad filium ex hæredita-
16 te aui materni, in quibus pater habet vſumfructum,
l. cum oporteat, C. de bon. quæ liber. Et in his ad-
17 uentitiis pater non tenetur ad aliquid ex delicto fi-
lij *Bart.* in d. § ſi de vectigalibus, num. 12. *Alex.*
num 44. *Clar.* in eadem quæſt. 78. verſ. Sed quid in
aduentitiis, *Hended.* eodem conſ. 95. nu. 35. *Farinac.*
in Praxi quæſt. 24. num. 5. Et quod magis eſt, nec in
18 bonis caſtrenſibus fieri poteſt confiſcatio, ſed patri
omnia reſeruantur in ſolatium ipſius patriæ pote-
ſtatis ad l. 3. C. de bon Proſcript. & ibi notant *Ode-
fred. Cyn. Bart. Alberic.* & alij *Couarr.* & *Clar.* locis
citatis ille nu. 7. verſ. Hinc apparet, hic autem verſ.
Quæro etiam, late *Farinac.* d. quæſt. 24. n. 11. & ſeqq.
qui verſ. quibus tamen, de veriori, receptiori, &
19 æquiori teſtatus, & ſequuta eſt *Rota* in Ceſenaten.
de Cacciaguerris 2. Februarij 1600. coram bo: mem:
Litta, quæ eſt dec. 145 n. 1. poſt 2. vol. conſ. *Farinac.*
Quo uero ad Petrum, quia & conſtitutio felic. re-
20 cord. Sixti V. contra receptatores bannitorum, &
ipſa ſententia Reuerendiſs. D. Gubernatoris contra
Petrum lata expreſſe mandant, bona confiſcari, &
illa applicari Reuer. Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſco
Deciſ. Clem. Merlini.

Pontificio, quorum verborum ſenſus vſu etiam con-
probatus eſt, vt Camera Apoſtolica, non autem Ba-
ſones confiſcent, quemadmodum de huiuſmodi cō- 21
ſuetudine atteſtatur bo: me: *Lamellinus* olim Cameræ
Apoſtolicæ Commiſſarius poſt conſil. *Pancirol.* im-
preſſ. apud *Menoch.* conſ. 605. Et ſimilibus conſuetu-
nibus in hac materia confiſcationis ſtandum eſſe
monet poſt *Crauett. Gaſp. Ant. Theſaur* ad deciſiones
Patris 132. n. 37. poſt princ. Et ſane verbis, & menti
ſententiæ, & conſtitutionum omnino repugnat,
quod appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſci Pon- 22
tificij veniant Barones; vel in omnem euentum Of-
ficiales D. Ducis, vt rite potuiſſent confiſcare bona
in Territorio Scandriliæ exiſtentia, debebant acta 23
coram D. Gubernatore Vrbis transportare, vel alium
proceſſum, & condemnationem facere, non autem
niti ſolum ſententia D. Gubernatoris Vrbis, quia illa
ſtricte mandat, bona Petri applicari Cameræ Apo- 24
ſtolicæ, & dicta ſententia debebat acceptari, & exe-
qui prout loquebatur; & cum D. Dux pro dictis bo-
nis nitatur ſolum dicta ſententia Iudicis Pontifi ipſi
ſequitur, quod gratia reintegratoria obtenta poſtea
ab eodem Summo Pontifice ſuffragetur etiam pro 25
iiſdem bonis per D. Ducem confiſcatis ad *Pariſ* conſ.
1. n. 47. & 52. lib. 4 cum aliis relatis in prima deciſio- 26
ne in fine; tanto magis cum Papa iubeat in dicta
gratia, caſſari proceſſum, & ſententiam cum omni-
bus inde ſequutis tam in Curia, quam alibi.

Et ita reſponſum fuit, &c.

Alexandrina Beneficij.
Veneris 18. *Aprilis* 1625.

ARGVMENTVM.

Reſidentia an requiratur in Beneficio, & prout in
Summario.

SVMMARIVM.

1 *Liber Bapiiſmi probat originem Baptizati.*
2 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama probant
natiuitatem, & originem.*
3 *Mors probatur ex fide Parochi.*
4 *Et ex quo ob mortem agitur, vt beneficium prouidea-
tur de Rectore.*
5 *Hoſpitale venit appellatione Beneficij, quando datum
fuit in titulum, non in adminiſtrationem.*
6 *Beneficia præſumuntur ſimplicia, & reſidentiam mi-
nimè requirentia.*
7 *Et ſic de conſuetudine obſeruatur.*

Deciſio CLXIX.

GRatiam Pauli eſſe in omnibus iuſtificatam re-
ſponderunt Domini; Quod enim ipſe ſit oriun-
dus ex Ciuitate Parmæ probatur ex partita libri 1
Baptiſmalis *Rota* apud *Cardin. Seraph.* dec. 1138. n. 2.
& in recent. dec 699. nu. 1. par. 2. Et ex depoſitione
quinque teſtium, qui licet deponant de publica vo-
ce, & fama, tamen bene probant originem, & nati-
uitatem Pauli, *Capitaquen.* dec. 177. part. 1. *Rot.* deciſ. 2
10. n. 3. par. 2. recent.

Quod autem Paulus ſit Canonicus Sanctæ Mariæ
in Coſmedin, Quod illius canonicatus fructus non
excedant 24. ducatos deponunt teſtes pro eodem
Paulo examinati.

De obitu Horatij vltimi Rectoris in Curia datur 3
atteſtatio Parochi, cuius atteſtationi in hoc creditur
Rota coram S. mem. Greg. X V. deciſ. 78. num. 2. & in
recent. deciſ. 700. num. 4. par. 1. & dec. 605. num. 4.

par.2.& nota libri,& de hoc non controuertebatur, quia Io.Baptiſta ex eadem vacatione per obitum di-
4 cti Horatij ad hoc idem beneficium aſpirat *Rot.* deciſ.715.par.1.recent.

Non obſtat, quod beneficium, de quo agitur, ſit Hoſpitale; quia hoc non probatur,& quatenus probaretur; non afficeret. Appellatione enim beneficiorum veniunt etiam hoſpitalia,quando non dantur
5 in regimen,ſeu adminiſtrationem, ſed in titulum, *Rebuff.* in reg.deuolut.n.73. & in tract. de Nominat. qu.15.n.13 *Sarnen.* in reg.de triennal.poſt qu.7.n.4. *Io.Franc.Pauin.* in tract.de offic.& poteſt. Capit. ſed vac.in 1.qu 2.partis nu.5.cum aliis per *Rot.* dec.739. num.9.par.1.diuerſ.

Minus etiam obſtat, quod beneficium exigat reſidentiam;quoniam id non probatur,& præſumptio iuris ſtat, quod ſit ſimplex, vt poſt *Abb.* in c. recolendæ in fin. de ſtat.monach. tradunt *Hoied.* de incompatib.benefic.par.1.cap.17.num.27.*Ægid.* dec. 675. *Rot.* diuer.dec.17.n 1.part.1.& recent.dec.233.
7 nu.4.& dec.632.n.4 part.1. Quod propterea ex generali,& approbata conſuetudine dicendum eſt,non requirere reſidentiam, *Innoc* in c.fin.nu.9 de cleric. non reſid.*Felin.* in c.dilectus il 1.num.1. de reſcript, *Alex.* conſ. 1.n.2.lib.7. *Rebuff* in Prax.Benefic.tit.de Diſpenſ.non reſid.num.6.*Garc.* de Benefic.3.par.ca. 2.nu.3 & fuit dictum in Calagurītana beneficij de Arnedo 22. Ianuarij 1622.coram me: & ideo Horatius, qui hoc beneficium poſſedit, non reſidebat. & in Curia obiit.

Et ita ipſo Paulo ſolum informante, &c.

Rauennaten. litterarum Cambij.
Luna 21. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

Confeſſio extraiudicialis quomodo probanda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas probatur ex reuolutione proceſſus.*

2 *Nouatio inducitur per receptionem litterarum cambij pro credito.*

3 *Confeſſio extraiudicialis de æquitate Canonica probat. Debet tamen probari per duos Teſtes conteſtes de loco & tempore bene deponentes, ibid.*

Item fallit, ſi adueniant admenicula, & coniectura prout in deciſione.

Deciſio CLXX.

DOmini reſponderunt, confirmandam eſſe ſententiam Rotalem latam per Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* confirmatoriam alterius ſententiæ pariter Rotalis latæ à R.P.D.meo *Buratto*,in qua reuocando ſententiam in partibus latam fuit Zanchus declaratus debitor Ioannini pro ſcutis 4652.Et moti
1 ſunt Domini, quia validitas ſententiæ deſumebatur ex proceſſu,ex quo conſtabat de iuriſdictione, citationibus, legitimo comparentium mandato.& de aliis requiſitis iuxta dec. 160. *Caputaquen.* par.2.

Iuſtitiam vero eiuſdem ſententiæ luculenter comprobant deciſiones coram eodem R. P. D. meo *Buratto* ſub die 2.Ianuar.1624. & 20.Nouembris præteriti. Quandoquidem de credito non controuertebatur, nec controuerti poterat, quia die 7. Ianuar. 1614. fuerunt mediante Alexandro Rota de ordine Ioannini ſoluta dicta ſcuta 4652. ipſi Zanchio, nec perfecta interfuerat delegatio cum debitis requiſitis, dum per litteras Zanchius iuſſit Franciſco Rondinello,eaſdem pecunias ſolui eidem Ioannino, & conſequenter nec fuit liberatus Zanchius erga Ioanninum à primæua ſua obligatione,vt late in deciſionibus R.P.D.mei *Buratti*.

Minuſque etiam obſtare viſum fuit allegatam nouationem inter Rondinellum, & Ioanninum eo 2
quod ad cambium Ioanninus receperit eaſdem pecunias à Rondinello, & propterea liberatus fuerit Zanchius; quoniam pro hoc nouo contractu probando Zanchius nixus eſt deducere extraiudicialem tantum quamdam confeſſionem prolatam à Ioanni- 3
no, quæ licet de æquitate canonica ſufficiat, attamen debebat talis confeſſio per duos ſaltem teſtes, & quidem conteſtes de loco,& tempore plene probare *Gabr.* conſ.40.n.57.lib.2. *Afflict.* dec.364. nu.4. *Caſ de Graſſ.* dec.4.nu.4.de Sent. & re iud. *Rot.* dec. 664.n 6.p 1.& dec.200.nu.27.p.2.recent. In quo requiſito deficiunt teſtes pro Zanchio examinati; D. Marcus Antonius enim deponit de confeſſione en tempore probata, quo decoctio, & fuga Rondinelli erat ſuſpecta tantum ibi *Signor Dottore ſi fa un gran vociferaro, ſe ne ſia andato per fallito da Ferrara;* Dominicus vero deponit de tempore, quo certa eſt decoctio, & fuga Rondinelli ibi, *Eſſo riſpoſe, che era andato via per fallito*; D.Marcus Antonius deponit de confeſſione Ioannini ad interrogationem ipſius Marci Antonij, *Eſſo Signor Gioannino riſpoſe, Dio non voglia, che io non me ne rimanga di ſotto*, Dominicus vero teſtatur de confeſſione ad interrogationem cuiuſdam Fabri ibi, *Il Signor Fabri domandò al detto Signor Pietro Gioannino, Che noua c'è del Signor Rondinelli, & il Signor Pietro riſpoſe, &c.* & aliae etiã patiuntur exceptiones in dicto bene ponderatas in deciſionibus,& per Informantes pro Ioannino.

Quibus etiam plurimom confert, quod valde inueriſimile eſt, Rondinellum accepiſſe ad cambium eaſdem pecunias à Ioannino, & ſic tanto magis eludebatur depoſitio dictorum teſtium; quæ inueriſimilitudo ex pluribus depræhenditur. Primo, quia dictæ pecuniæ erant Dominorum de Gauottis, & Pozzobonellis, & ad eos in Vrbe exiſtentes tranſmittendæ, vnde Ioanninus non debuit relaxare ad cambium eidem Rondinello. Secundo,quia ad cambium tam ingens ſumma per Mercatores non conſueuit relaxari ſine litteris, quæ ſaltem reperiri deberent in loco Biſanzonij, ad cuius nundinas præſupponuntur directæ dictæ litteræ. Tertio,quia prædicti teſtes indicant, die 8. Maij Ioanninum conqueſtum fuiſſe de fuga Rondinelli, & aſſeruiſſe nouationem, & tamen die antecedenti Ioanninus fecerat proteſtationem cõtra Rõdinellum,& proinde nimis ignarus fuiſſet Ioanninus alioquin ſolertiſſimus mercator, ſi in ſui detrimentum ſibi non conſtitiſſet, & modo in debitorum agnouiſſet Zanchium, modo vero Rondinellum aſſeruiſſet. Quarto, quia ſi Rondinellus dum acceptauit litteras cambij ſcriptas à Zanchio, eumdem poſtea certiorauit, & pollicitus eſt ſe ſatisfacturum ordini dato, multu magis ſi deinde Rondinellus eaſdem pecunias accepiſſet ad cambium à Ioannino, & ſic fuiſſet liberatus Rondinellus erga Zanchium, de hac ſolutione, & liberatione monuiſſet per literas eundem Zanchium,quæ litteræ Rondinelli reperirentur penes Zanchium, quemadmodum aliæ reperiuntur.

Et ita, &c.

Leodien.

Leodien. Dominij de Nullona.
Luna 5. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Attentata ob bonum ius quaodocauſa eſt commiſſa cum clauſula, Arbitrio, quando non reuocentur. Et quando Dominus agere poſſit ad deuolutionem, & apprehenſionem poſſeſſionis propria authoritate.

SVMMARIVM.

1 *Rota reiicit attentata, quando conſtet de bono iure in vim clauſula, Arbitrio.*
2 *Sed quando bonum ius clarum eſt ex ſententia iudicatum tranſacta, aut partis confeſſione.*
3 *Dominium directum probat Dominus ex inueſtitura cum adminiculis in antiquis.*
4 *Et vbi ſunt plura inſtrumenta inueſtitura.*
5 *Inſtrumentum, quod caret teſtibus, loco loci, rogitu, & ſubſcriptione Notarij, omnia requiſita, non eſt in forma probanti, & num. 6.*
7 *Emphyteuſis contractus fit de bonis concedentis, & quorum poſſeſſio, & vtile dominium transfertur in emphyteutam, retenta ciuili pro Domino.*
8 *Identitas eſt probanda à Domino agente ad caducitatem.*
9 *A mora excuſat, quando eſt facienda conſignatio rei in loco, in quo Creditor non habet commoditatem recipiendi.*
10 *Caducitas ex leui qualibet cauſa, & præſumpta ignorantia excuſatur.*

Deciſio CLXXI.

PRopoſui dubium alias reſeruatum in deciſione
facta coram R.P.D. meo *Veroſpio* 19. Nouembris 1621. An ſcilicet conſtaret de dominio Abbatis
Sancti Cornelij ad effectum deuolutionis, & de eiuſdem bono iure, itaut ſit locus arbitrio pro reiectione
1 Attentatorum. Et Domini perſiſtendo in deciſis coram bo:mem: Cardinali *Sacrato* 12. Iunij 1620. negatiuè reſponderunt.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia licet ſtante clauſula, Arbitrio, aliquando Rota conſtito de bono iure reiecerit attentata, hoc tamen nunquam facere
conſueuit, niſi de bono iure conſtet plene, & concludenter per partis confeſſionem, vel per rem iudicatam, *Rot.* dec. 2. de reſtit. ſpol. in nou. late *Lancell.*
2 de Attent. par. 3. c. 24 quæſt. 1. nu. 64. cum pluribus ſeqq. & fuit dictum in Ceſarauguſtana Diſmembrationis 23. Ianuar. 1610. coram bo:mem: Card. *Sacrato*, & in dec. 465. n. 3. & 9. coram Sanctæ memoriæ Gregorio XV. & in Ferrarien. dotis 13. Maij 1616. coram Reuer. P.D. meo *Buratto*.

In propoſito vero non ſolum nulla adeſt partis confeſſio, vel res iudicata ſed nec etiam alio modo viſum fuit conſtare de bono iure D. Abbatis ſaltem clare; quamuis enim dominium ſufficienter probetur ex inſtrumento inueſtituræ concurrentibus ad-
3 miniculis, præſertim in antiquis *Bart.* in l. ad probationem C. Locat *Dec.* conſ. 146. num. 14. *Seraph.* dec. 1453. num. 3. *Rota* dec. 193. num. 1. par. 2. recent. & in Placentina deuolutionis Terrarum 21. Aprilis 1600. coram *Corduba* in Ferrarien. bonorum 21.
Deciſ. Clem. Merlini.

Aprilis 1603. coram Illuſtriſſ. D. Cardinali *Millino*, & in Ferrarien. Prædij 5. Decembris 1610 coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*; hic autem vltra inſtrumen- 4
tum inueſtituræ anno 1313. de quo in Summ. D. *Abbatis* num. 3. diceretur, etiam adeſſe duo alia inſtrumenta concordiæ, in quibus expreſſe confirmatur ipſa antiquiſſima inueſtitura, vt eodem Summ. nu. 3. Necnon etiam plures continuatas canonum ſolutiones, ex quibus adminicula deſumpſit *Rota* in prælegata Ferrarien. Prædij. Nihilominus fuit reſponſum, iura prædicta non eſſe in forma probanti, nec
poſſe dici publica inſtrumenta, vel ſaltem hoc eſſe 5
maxime dubium, cum careant teſtibus, loco loci, & rogitu, ac ſubſcriptione Notarij, quæ omnia ſunt neceſſaria ad publicum inſtrumentum, vt de teſtium præſentia eſt tex. in l. ad fidem, ff de teſtib. & tradit gloſ. in §. ſed etſi inſtrumenta in verſ. Adiiciatur Auth. de inſtrum. caut. & fid. *Bald* conſ. 35. nu. 1. verſ. Item non valet lib. 2. & in l. ſancimus col. 2. verſ. Id nota, C. de teſtam. cum aliis per *Bertazz.* cauſ. 2. gloſ. 2. per
tot. Et de loci appoſitione. *Burrigar.* in l. optimam in 6
fin. C. de contrahen. ſtipul *Caſtren.* conſ. 420. lib. 2. *Alex.* conſ. 59. Viſo proceſſu n. 4 in fin. & n. 5. verſ. Sed ad hoc breuiter lib. 2. *Natt.* conſ 329. n. 1. *Rot.* dec. 5. de fid. inſtrum. in antiq. & in Romana Legati 28. Iunij 1617. coram R.P.D. meo *Buratto*, & de rogitu, ac ſubſcriptione Notarij, *Pariſ.* conſ. 27. nu. 3. lib. 2. *Bertazz.* d. tract. de clauſulis in proœm. num. 12. *Rot.* coram S. mem. Greg. XV. dec. 593. numer. 1.

Præterea aliqui ex Dominis valde ambigebant, An contractus in dicto aſſerto inſtrumento inueſtituræ contentus ſit emphyteoticus vel cenſualis, & potius inclinabant pro cenſuali; in eo enim *Arnoldus* tunc temporis *Abbas* dicit, ſe conceſſiſſe bona ibi expreſſa Ioanni Aduocato, & Agneti eius vxori, eorumque hæredibus in emphyteuſim, ſeu ad triceuſum pro octuaginta tribus modiis cum dimidio ſpeltæ, & pro tribus marchis & dimidia Leodien. annui & perpetui redditus, & deinde ipſi coniuges aſſerunt viceuerſa, ſe recepiſſe pro ſe, & hæredibus bona prædicta ſimpliciter ad tricenſum nulla facta mentione emphyteuſis; Et pro obſeruantia contractus nonnulla bona ſua propria allodialia in contrapignus obligarunt eo adiecto pacto, quod in euentum non ſolutionis iſta bona contrapignorata cum aliis bonis reuerterentur ad dictum Monaſterium, & Abbatem tanquam eius propria, hac tamen conditione, quod eadem bona contrapignorata ex tunc d. Ioannes, ſeu illius hęredes tenere deberent ab eodem Monaſterio in emphyteuſim pro triginta modiis ſpeltæ; Ex quibus inferebant, contractum abſolute, & ſimpliciter non fuiſſe emphyteoticum, cum iſta bona contrapignorata non eſſent de dominio Abbatis, ſed de dominio dicti Ioannis, & tamen de natura emphyteuſis eſt, vt concedantur bona, quæ ſunt de directo dominio concedentis, & quorum dominium vtile dum-
taxat transfertur in emphyteotam cum poſſeſſione 7
naturali remanente poſſeſſione ciuili penes Dominum directum, l. male agitur, l. cum notiſſimi, §. fin. C. de præſcript. 30. vel 40. ann. vbi gloſ. & *DD.* & in terminis *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 106. n. 1. 8. & 9.

Neque obſtare dixerunt concordias ob non ſolutiones poſtea initas; quia in illis nunquam fuit actum de deuolutione, vel de emphyteuſi, ſed tantummodo aucta annua reſponſio, & expreſſe conuentum

quod primum inſtrumentum firmum remaneret, & pro inſerto haberetur; & ſic contractus ſemper remanſit cenſualia, & pactum prædictum quod ea túc dicta bona teneri deberent in emphyteuſim, nondum habuit effectum, cum partes hoc non dixerint, & reſponſio ne fuerit aucta, & redacta ad modia 116. ſpeltæ.

Placuerunt etiam Dominis duo alia fundamenta, quod non conſtet de identitate, nec de mora, ad ef-
9 fectum deuolutionis, & caducitatis neceſſaria ex allegatis in dicta deciſione bonæ mem. Card. *Sacrati*, immo identitas potius videbatur excludi nedum ex eo, quia de Caſtro de Hollonia cum ſuis pertinentiis, de quo hodie agitur, nulla omnino fit mentio in dicta aſſerta inueſtitura, iuxta tradita per *Menoch.* lib. 3. præſumpt. 91. n. 16 & 17. & *Rota* dec. 150. num. 4. par. 1. recent. Sed etiam quia ex teſtium depoſitionibus, & aliis, quæ deducuntur in Summ. D. *Baldouini* n. 8. & 9. potius conſtare videbatur, DD. de Hollonia aliunde habuiſſe.

Mora vero nedum non poteſt dici probata ex eo, quia nullibi conſter, in Ciuitate Leodien. adfuiſſe granarium per Abbatem electum, in quo ſolutio, ſiue annuæ reſponſionis conſignatio fieri poſſet iuxta formam conceſſionis, quod ſufficeret ad excuſan-
10 dum à mora. *Bart.* in l. item illa, num. 9. & 11. ff. de conſtit. pecun. *Rol.* conſ. 57. numer. 38. verſ. Dicitur quoque, & num. 39. lib. 1. *Corbul.* de cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. limit 15. num. 2. *Rot.* dec. 806. nu. 1. par 4. diuerſ. & dec. 577. num. 1. & 2. par. 2 recent. Sed etiam quia non probatur, illos, qui defecerunt in ſolutione, habuiſſe ſcientiam prætenſi contractus emphyteotici, & obligationis ſoluendi dictam annuam reſponſionem, & aſſertæ bonorum identitatis, itaut ipſi, vel eorum ſucceſſores excuſari non poſſint à caducitate, quæ ex qualibet cauſa etiam leui euitatur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Calaguritana Beneficij de Zanizeris.
Veneris 9. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *In Beneficio ſimplici, in quo facta eſt collatio, & traditio intra tempus ad appellandum non committuntur attentata, quando fuit proceſſum extraiudicialiter.*

Deciſio CLXXII.

CONtra Informantem, ſcilicet non conſtare de attentatis reſponſum fuit, quia dato etiam fuiſſe appellatum, vel intra terminum ad appellandum fuiſſe deuentum ad prouiſionem, attamen cum non fuerit proceſſum iudicialiter, attentata non poſſint conſiderari, c. cum inter de elect. *Couarr.* pract. qq. cap. 24 num. 5. *Lancellot.* de Attent. 1. par. cap. 12. limit. 3. numer. 1. *Gonzal.* ſuper reg 8. in Annot. contr. nullit. & attent. in cauſ. in cauſ. benefic. num. 14. & pluribus ſeqq. & num 25. 27. 28. & 29. Quod autem non fuerit proceſſum iudicialiter deſumebant Domini, quia non docebatur de aliquo actu iudiciali inter partes geſto, qui litem conſtituat; Et appellationes non ſuffragantur; quia prima interpoſita per Gaſparem de Aloi nomine Ioannis de Cauallero eo quod fuerit approbatus ab Examinatoribus quoad ſimplicia tantum, non autem, quoad curata, non fuit interpoſita coram Iudice, nec à legitimo procuratore, nec infra tempus legitimum à prædicto Ioanne ratificata.

Alia vero appellatio interpoſita à Ioanne Moreno nomine eiuſdem Ioannis Cauallero laborat iiſdem defectibus, & non probatum, Iudicem reſpondiſſe, vel coram ipſo fuiſſe præſentatum.

Et eo facilius Domini in hanc ſententiam inclinarunt, quia vltra quod non conſtat de aliqua traditione poſſeſſionis, nullum grauamen conſiderari poteſt fuiſſe illatum Ioanni Cauallero; Tum quia non fuit actum de beneficio curato, ſed tantum de ſimplici, & ſic non erat opus referre circa idoneitatem ad beneficia curata; tum quia ſi Ioannes Cauallero, & Varminus fuerunt æqualiter declarati idonei erat locus gratificationi inter illos, nec propterea Ioannes conqueri debet, ſi eo excluſo Varmiou prætulit Ordinarius.

Et ita, &c.

Romana Cenſus.
Lunæ 12. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Obligatio præſtádi nouos fideiuſſores in cenſu quomodo intelligatur, & de numeratione pecuniæ in actu creationis cenſus omninò neceſſaria aliqua proponuntur obiter.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio renouandi fideiuſſores in cenſu extinguitur vbi ſemel illi fuerunt renouati.*

2 *Obligatus ſoluere pecunias creditoribus deſcriptis debet adimplere preciſe, & non poteſt ſoluere non deſcriptis.*

3 *Numeratio pecuniæ in cenſu debet concurrere de tempore eiuſdem impoſitionis.*

4 *Numeratio pecuniæ non infertur neceſſariò ex eo quod nota eius aſſerat quoad partes ſe voluerunt in omnibus conformare tum Bullæ Pij V. de cenſibus, &* num. 5

6 *Cedula bancaria habet vim ſolutionis per numerationem.*

Deciſio CLXXIII.

PRopoſito dubio, An decretum A. C. mandans conſignari Catherinæ, & Antonio vel creditoribus ex cauſa cenſus q. Comitis Dulcij de Corbarijs ſcuta 500. pro ſorte principali ad effectum deponendi & ſcuta 250. lib ere pro fructibus, ſit confirmandum, vel infirmandum, Domini reſponderunt, eſſe infirmandum ex capite iniuſtitiæ tam quoad ſortem quam etiam quoad fructus prædictos.

Et quoad ſortem principalem viſum eſt, dictum decretum, quod factum fuit ad effectum deponendi donec præſtarentur noui fideiuſſores in locum demortuorum, non poſſe ſuſtineri eo quia in defectum fideiuſſorum, qui acceſſerant inſtrumento cenſus, fuerant alias dati R. P. D. *Lemitus*, & Ioannes Celſus; nec ex obitu Ioannis fuerat factus locus præſtationi noui fideiuſſoris, ex quo in inſtrumento non fuerat expreſſum, quod renouarentur fideiuſſores toties, quoties decederent fideiubentes, ſed ſimplici-

ter

ter dictum, quod deficiente aliquo ex fideiuſſoribus
tenerentur venditores cenſus præſtare alios fideiuſ-
ſores; cui pacto cenſetur quidem ſatisfactum præ-
1 ſtãdo ſemel alios fideiuſſores, prout actum fuerat in
locum demortuorum *Bart.* in l.2. in fin. ff. de fideiuſſ.
DD. in l. ſi ab arbitrio, ff. qui ſatiſd. cog. *Marſil.* in
rubr. ff. de fideiuſſor. nu. 74. *Stracch.* in tract. de Mer-
cat. tit. de Decoctor. par. 2. quæſt. 2. num. 2. *Alex.* cõſ.
60. numer. 4. lib. 5. cum aliis quos refert & ſequitur
Surd conſ. 18. per tot. & præcipuè num. 14. vbi con-
ſtituit diſtinctionem quando quis tenetur ad præ-
ſtandos fideiuſſores officio Iudicis, vel ex conuen-
tione & contractu.

Quo vero ad fructus omiſſis cæteris pro *DD.* de
Corbaria allegatis Domini iniuſtitiam prædicti de-
creti ex eo potiſſimum deſumebant, quod D. Mar-
chio, qui depoſuit in Sacro Monte Pietatis pecu-
nias, ex quibus in præmiſſo decreto A.C. mandatur
fieri ſignationem ſupradictam eas ibi depoſuit cum
ſpeciali vinculo, vt ſcilicet ſoluerentur creditori-
bus deſignatis in liſta per R.P. D. meum *Pironanum*
deſcribenda, inter quos cum non adſint nominati
2 Cathrrina, & Antonio, ſolutio iiſdem facta de præ-
dictis pecunijs non ſuſtinetur ad l.1. §. ſed ſi duo, vbi
Caſtren. ff. Depoſit. l. qui hominem, §. ſi nullo, ff. de
ſolu. cũ aliis per *Rot.* apud *Cardin. Seraph.* dec. 130. n. 1

Et difficultatem ceſſare dixerunt Domini ex o-
miſſa pecuniarum numeratione in præfato cenſus
cõtractu; quæ numeratio eſt adeo neceſſaria, vt cẽſus
dicatur illicitus, & vſuratius, & nullos poſſit parere
3 fructus, vbicumque illa non interuenit in ipſo actu
impoſitionis coram Notario, & teſtibus, prout re-
quirit conſtitutio Pij V. de Cenſib. *Hended.* conſ. 25.
num. 33. lib. 2. *Nauarr* in Comm. de Vſur. numer. 85.
Boccas. in tract. de Cenſib par. 1. num. 5. & par. 3. nu.
21. & 57. *Gutier.* pract. qq. lib. 1. q. 176. nu. 6. *Gratian.*
dec. March. 224. num. 1. & fuit dictum in Bononien.
cenſus 15. Februarij 1599. coram *Penia*, in Calaguri-
tana cenſus 11. Decembris 1602 coram *Litta*, & in
Aſſiſien. cenſus 5. Maij 1608. coram Reuerendiſſ. D.
meo *Decano*, & ſæpe in aliis.

Nec obſtare viſa fuit proteſtatio facta in contractu,
quod partes voluerint ſe conformare cum diſpoſi-
tione Bullæ Pij V. vnde Informantes pro Cathrrina,
& Antonio allegant, ſuſtineri cenſum, ac fructus de-
beri. Quoniam immo huiuſmodi proteſtatio magis
annullat, quam validet contractum initum contra
4 formam ſubſtantialem dictæ conſtitutionis cum per
eam remoueatur conſenſus à contractu aliter geſto,
quam iuxta formam prædictam. Vt bene conſiderat
Boccas. in tract. de Cenſib. n. 138. p. 2. *Gabr.* conſ. 47.
n. 8. lib. 2. *Gratian.* diſcept. 141. n. 22. *Mar. Giurb.* dec.
Sicil 85. n. 23. Nec demum dicta proteſtatio poteſt
ſupplere defectum realis numerationis pecuniarum
in ipſo actu celebrationis inſtrumenti coram Nota-
rio, & teſtibus requiſita Vt in ſpecie habetur in illa
5 Beneuentana cenſus 29. Martij 1593. coram bo: me:
Card. *Pamphilio* inter impreſſ. poſt *Cenc.* de Cenſib.
deciſ. 103. num. 5. & 6. In qua tamen fuit conclu-
ſum pro validitate cenſus non obſtante defectu nu-
merationis prædictæ. Verum id euenit, quia concur-
rebat Senatoria per commiſſionem Sanctiſſimi, &
in actu celebrationis inſtrumenti fuerat conſignata
cedula bancaria habens vim ſolutionis iuxta doctri-
6 nam *Bart.* in l. ſi ſolututus, ff. de Solut. quæ cum in
propoſito non interuenerint; Domini cenſuerunt,
cenſum ipſum adhuc nullum remanere, nec inde fru-
ctus debere, quamuis doceatur de vera numeratione
facta poſt celebrationem inſtrumenti ex ſupra alle-
gatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meten. Cercatoriæ.
Veneris 16. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Immiſſio vt vigore ſubrogationis concedatur, requi-
ſitum principale eſt probatio poſſeſſionis defun-
cti. Legatus de Latere an poſſit venire, & ſuppri-
mere Beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore ſubrogationis non conceditur non probata poſſeſſione vltimi prouiſi.*
2 *Poſſeſſio probata in vno tempore præſumitur continuata.*
3 *Non ſufficit præſumptiua huiuſmodi probatio ad obtinendam immiſſionem ex literis ſubrogationis.*
4 *Eliditur etiam d. præſumptio, quando probatur de interruptione alicuius temporis.*
5 *Teſtis vnicus non probat.*
6 *Cardinalis Legatus de Latere poteſt ſupprimere, & vnire Beneficia.*

Deciſio CLXXIV.

DOmini cenſuerunt, denegandam eſſe immiſſio-
nem Deſiderio gratioſe ſubrogato, quoad Cer-
catoriam, de qua agitur, in ius, & poſſeſſionem Clau-
dij defuncti; quia pro parte ipſius Deſiderij nõ datur
probatio concludens ſuper eo, quod Claudius obie-
rit in poſſeſſione dictæ Cercatoriæ, quæ poſſeſſio eſt 1
vnum ex tribus requiſitis, quorum aliquo deficiente
non conceditur immiſſio ſubrogatis, *Rot.* apud *Mo-
hed.* dec. 527. apud *Put.* dec. 492. lib. 2. apud *Card. Se-
raph.* dec. 990. in prin. & dec. 1426. num. 1. & ſæpe in
aliis.

Nec dicta poſſeſſio poteſt deduci ex probatione
allegata ab Informantibus pro Deſiderio, quod olim
Claudius ſuus prædeceſſor poſſidebat, vnde inferũt,
quod etiam tempore obitus poſſediſſe præſumatur, 2
iuxta l. licet, C. de acquir. poſſ. Quoniam hæc præ-
ſumptio, vltra quod non concludit poſſeſſionem tẽ-
pore obitus ad effectum, de quo agitur, vt in his ter- 3
minis fuit dictum in vna Ceſenaten. 24. Octobris
1588. corã bo: mem.: Card. *Platto*, quæ habetur apud
Garc. de Benefi. par. 6. c. 4. n. 11. Viſa eſt etiam elidi ex
dimiſſione poſſeſſionis Cercatoriæ facta per Clau-
dium liberè in manibus Capituli vſque de anno
1601. probata per quatuor teſtes bene ſuper illa de-
ponentes, & quod poſt dimiſſionem prædictam Car-
dinalis de Lotharingia Epiſcopus Meten. ac Legatus
de Latere Sedis Apoſtolicæ eamdem Cercatoriam
ſuppreſſit, & vniuit Menſæ Capitulari, nec ab inde
citra Claudius amplius ſedit in dextera parte Chori,
vti olim ſedebat tanquam Cercator, ſed in ſiniſtra
veluti ſimplex Canonicus, & quod talis dimiſſio fuit
in eccleſia publicata, Necnon etiã quod poſt d. vnio-
nem fructus d. Cercatoriæ fuerunt percepti per Ca-
pitulum; Vnde ſtante præfata dimiſſione, & interru-
ptione poſſeſſionis viſa eſt omninò ceſſare d. præſum- 4
ptio continuatæ poſſeſſionis ad *Bart.* in l. 1. §. vlt. ff.
Vti poſſid. *Fulgoſ.* conſ. 194. ſub n. 1 *Alex.* conſ 88. n.
18. lib. 5. Cacc. in *Mantic.* dec. 95. n. 4. & fuit dictum
in deciſione in hac cauſa ſub die 19. Decembris 1622.
confirmata die 19. Ianuarij 1624.

Non obſtat depoſitio vnius teſtis noviter examinati pro parte Deſiderij in eiuſdem Sum. n. 5. ſuper eo quod Claudius de tempore obitus poſſidebat. Omiſſo enim quod deponit de auditu ab ipſo Claudio, atque eſt nepos, vt ipſe aſſerit, eiuſdem Claudij, cui fuit ſubrogatus Deſiderius, eſt vnicus in ſuo dicto, Ac inde nihil probat, cùm licet vniuerſis, c. iureiu-
5 rando, & in c. omni negotio, de teſtib. cum late cumolatis per *Farinacc.* in tract. de teſtib. qu. 63. c. 1. n. 1 Et depoſitio huius teſtis eliditur per 101 alios teſtes pro Capitulo examinatos, & ex inſcriptione ſepulchri da a in Summ. Deſiderij n. 3. vbi Claudius ſolum denominatur canonicus; & tamen veriſimiliter, ſi vſque ad obitum poſſediſſet Cercatoriam, per monumentum ipſum de hac etiam dignitate poſteros moneri voluiſſet, prout monuit de canonicatu.

Nec etiam refragantur obiecta circa inhabilitatem ſuppreſſionis, ac vnionis prædictæ. Etenim cum de poteſtate Cardinalis Legati de Latere ſuppri mendi, ac vniendi nequeat dubitari Rot. dec. 1. & 2. de
6 Offic. Legat in nou. *Nauarr.* conſ. 10. in. 1. de Offic. ſud. deleg. ſufficit ad concludendam intentionem in Deſiderij actualis duoſſio, vt fuit ponderatum in prima deciſione.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Squillacien. Abbatiæ.
Mercurij 21. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Manutentio denegatur ei, qui fuit eiectus per ſententiam Iudicis ritè, ac rectè latam.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio Iudicis authoritate capta iuſta, & manutenibilis eſt.*
2 *Immiſſio per Iudicem data priuat primum poſſeſſorem omni poſſeſſione.*
3 *Declaratur, ſi tamen Iudex ritè, & rectè proceſſerit.*
4 *Exequutionem paſſus vt excludatur à manutentione, & includatur immiſſus à Iudice, ſat eſt nullitatem, vel iniuſtitiam aliqua excuſatione, ſeu ratione velari poſſe.*
5 *Validitas ſententia dignoſcitur ex ſeruatione omnium requiſitorum.*
6 *Subrogatus gratioſe quid probare debeat pro immiſſione.*
7 *Reſeruatio quando reſultet in vim, reg. a. de ſubrog. quæſt. 15.*
8 *Committens cauſam cum clauſula, Parito Breui, quod continet ipſum priuationem poſſeſſionis, non venit manutenendus.*

Deciſio CLXXV.

ABbati Marco Antonio Viano prouiſo Apoſtolico de Monaſterio, & Abbatia Sancti Baſilij dixerunt Domini, dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia conſtat in vim ſententiæ A. C. ipſum Marcum Antonium apprehendiſſe poſſeſſionē dictę Abbatiæ, & illius bonorum; Quæ poſſeſſio, tanquam ſulta Iudicis authoritate, iuſta, & manutenibilis eſt.
1 Iuſtè poſſidet, ff. de acquir. poſſ. *Ang.* in l. clam poſſidere, §. ad nundinas, n. a. in fin. ff. eodem, *Rot.* dec. 62. n. 3. par. 2. diuerſ. & dec. 173. n. 1. & dec. 634. nu. 1. par. 1. recent.

Nec refragari putarunt Domini, quod Scipio pro-ui ſus ab Ordinario prius apprehenderit poſſeſſionem eiuſdem Monaſterij, vnde ipſi, tanquam anteriori poſſeſſori, potius debita videatur manutentio. Quoniam Scipio per dictam ſententiam A. C. fuit priuatus qua- 2
cunque poſſeſſione, quam prius nactus fuiſſet, vt tradit *Angel.* in d. §. ad nundinas n. 2. cum aliis ſupra citatis; Et quamuis hoc ſibi locum vendicet, dummo- 3
do Iudex ritè, & iuſtè proceſſerit vt nullius dictum fuit in *Rota*, attamen hic de validitate, & iuſtitia dictæ ſententiæ A. C. ſatis liquet ſaltem ad hunc effectum, conferendi ſcilicet in poſſeſſione iſtum immiſſum à Iudice, & excludendi a manutentione eum, qui paſſus eſt executionem; ſufficit enim, nullitatem, ſeu iniuſtitiam non eſſe adeo euidentem, ac notoriā, vt aliqua excuſatione, ſeu ratione velari non poſſit, 4
Rot. d. c. 674. n. 3. par. 1. & dec. 646. n. 1. par. 2. recent. & in Romana de Bombel'is 12. Maij 1613. coram bo: mem: *Card. Sacrato*, quam poſtea ſæpius ſequuta eſt in aliis cauſis.

Validitas autem ſententiæ hic depræhendebatur, quia fuerant ſeruata omnia requiſita, *Capitaq.* dec. 162. pro a. & ex relatione Notarij A. C. conſtat, 5
citationem, quæ Sixtum vrgebat ad ſententiam ſub die 25 Octobris cecidiſſe in diem 10. Nouembris, eo quod citatio facta fuit ad 6. diem iuridicum.

Iuſtitia vero deducitur, quia ipſe Abbas Marcus Antonius ſubrogatus gratioſe ad poſſeſſionem q. Ioannis Serræ vltimi poſſeſſoris probauerat tria illa neceſſaria, nimirum proprium clericatum ex litteris patentibus, Obitum in poſſeſſione dicti Serræ ex prouiſione eiuſdem Scipionis, & reſeruationem; quibus probatis immiſſio non denegatur ſubrogato, *Molden.* dec. 11. vt lit. pend. *Rot.* coram S. me. Greg. XV. 6
dec. 103. n. 1. & ſeq. cum aliis vulgatis.

Reſeruatio vero hic inſurgebat, quia dict. Monaſterium eſt Ordinis S. Baſilij, & dignitas in Eccleſia conuentuali, vbi Abbas degit, & quatuor Monaci, & vnus Diaconus, vt legitur in relatione Viſitatoris Apoſtolici de anno 1607. & data in Sum. Marci Antonij nu. 5. Et eſt ſolitum dari in commendam, prout in commendam habuit Io: Baptiſta Cataſia, qui eidem Serræ vltimo poſſeſſori reſignauit; Et ex his bene reſultat reſeruatio vigore regulæ 2. *Sarmen.* in regula de 7
Subrogan. quæſt. 15. *Mandoſ.* ad d. reg. a. quæſt. . n. 2. *Card. Seraph.* dec. 1498. n. a. & 6.

Et tandem ceſſare viſa eſt omnis difficultas, quia Scipio nedum priuatus fuit ſua prima poſſeſſione per ſententiam A. C. ſed prius ea priuatus fuerat per Breue Sanctæ memoriæ Gregorij XV. ſuper poſſeſſione capienda nomine Cameræ ibi, Expulſis quibuſcumque detentoribus, quos nos vigore præſentium amouemus; Et quidquid eſſet de ſententia certum eſt, non poſſe per Scipionem impugnari dictum Breue; quia ipſe obtinuit, cauſam committi in Rotacum clauſula, Parito Breui, vnde debet Scipio dicto Breui obtemperando poſſeſſionem dimittere, & vacuam cedere Marco Antonio; Et ſic per dict. clauſulam Scipioni prohibita eſt manutentio contra 8
Marcum Antonium, qui nititur dicto Breui, Vt in his terminis fuit reſolutum in Conchen. Præſtimonij 11. Decembris 1596. coram *Card. Seraph.* quæ non eſt inter eius impreſſas, & ſequuta eſt in Regineu. Beneficij 13. Ianuar. 1597. coram bo: mem: *Luna.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bargi S. Sepulchri Beneficij S. Io. Baptiſtæ.
Veneris 4. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Beneficium alicui non eſt adiudicandum, ſi non conſtet de aliquo titulo valido ad huoc effectum. Beneficiorum permutationes, quando uon dicantur habuiſſe effectum.

SVMMARIVM.

1 *Ad Iuſpatronatus præſentare vt quis poſſit, debet docere de iure patronatus, vel ſaltem de quaſi poſſeſſione præſentandi.*

2 *Beneficij publicatio vt valeat, debet fieri in tempore, iuxta Conſtitutionem Gregorij XIII.*

3 *Ex beneficiorum permutatione nullum ius acquiritur niſi permutantes in beneficio ius habuerint, & n. 4.*

5 *Beneficiorum permutatio non dicitur habuiſſe effectū, ſi poſt permutationem permutantes remanſerint in poſſeſſione eiuſdem beneficij.*

6 *Effectum ea, quæ non habuerunt, non attenduntur.*

7 *Beneficium, ſi ſit permutatum cum alio, nullius, vel penitus exigui valoris, inualida eſt talis permutatio.*

Deciſio CLXXVI.

REſolutum fuit, beneficium non eſſe adiudicandum D. Iulio Ceſari Bufalino, quia non conſtat de aliquo titulo valido, & ad hunc effectum ſufficienti; Aut enim ipſe titulum deſumere intendit ex præſentatione ad eius fauorem facta, & non poteſt, cum non conſtet de iurepatronatus, vel ſaltem quaſi
1 poſſeſſione præſentandi eorum, qui præſentationem
fecerunt iuxta cap. conſultationibus cum ibi not. de Iur. patr.

Aut vult illum deſumere ex prouiſione Apoſtolica vigore aſſertæ permutationis cum Dondolello, de qua in Summario D. Octauij nu. 1. & minus poteſt; Tum quia litteræ quæ habent datam de anno 1618.
2 non videntur fuiſſe publicatæ in tempore, nec iuxta
conſtitutionem Gregorij XIII. de Publicao. cum cōſtet, illos fuiſſe præſentatos coram *Vicario* executore ſub die 27. Auguſti 1620. in eodem Summario nu. 7. Nec ſunt iuſtificatæ, habent enim clauſulam, Attenta permutatione huiuſmodi, quatenus vera & canonica exiſtit, & tamen de tali permutatione nullibi con-
3 ſtat; Et vlterius etiam adeſt alia clauſula, Quod ex
permutatione facienda nullum ius acquiratur, niſi permutantes in beneficiis ius habuerint, quæ eſt etiā
4 iuris diſpoſitioni conformis *Domin.* in c. vnic. n. 6. &
ibi etiam *Franch.* n. 17. de Rer. permut. in 6. *Bellamer.* de Permut. benefic. parte 2 quæſtione 9. & parte 10. quæſtione 2. *Petr. de Vbald.* eodem tract. parte prima n. 5. Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. libr. 25. titulo 9. o. 2. & *Garc.* de benefic. parte 11. capit. 4. n. 19. Et nihilominus non apparet, quod D. Bufalinus capellaniam Sanctæ Mariæ in eccleſia Sanctiſſimæ Trinitatis Militen. cum iſte beneficio, vt aſſeritur, permutatam poſſideret, vel in ea ius aliquod haberet.

Tum etiam quia dictus Dondulellus poſt prætensā permutationem ſemper remanſit in poſſeſſione eiuſ-
5 dem beneficij, donec illud vacauit per contractum
matrimonij; & ſic apparet, reſignationem ipſam non habuiſſe effectum ad tradita per *Bart.* in l. poſt contractum n. 4. ff. de donat. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 39 n. 1. & 27. lib. 2. Et de Præſumpt. lib. 3. præſumpt. 122. o. 110. *Mantic.* de tacit. lib. 13. tit. 36. n. 1. & in terminis per *Pariſ.* conſ. 30. n. 6. lib. 4. & *Rebuff* in Prax. p. 3 tit. de Permut. n. 46 & ſuper regula de *Publican.*
gloſ. 13. n. 8. & conſequenter non eſſe habendam in 6
conſideratione *Mohed.* dec. 36. de Renunc. *Caputaq.* dec. 11. n. 4 parte 1. & fuit dictum in Nullius Parochialis Caſtri Duraotis 5 Martij præteriti coram R. P. D. meo *Remboldo* Et vnus etiam ex Dominis excitauit dubitationem contra validitatem dictę permutationis, ex quo beneficium, cum quo hoc fuit permutatum, erat nullius vel penitus exigui valoris, & ſic
obſtaret conſtitutio Pij IV. quę eſt 144. in veteri Bul- 7
lario & conſiderauit *Rota* in Gerunden. beneficij 9. Maij 1622. coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano.*

Ex quibus & aliis adductis pro parte D. Octauij, qui ſolus informauit, parte tamen ſæpius citata, & intimata, fuit deciſum vt ſupra, beneficium nō eſſe adiudicandum dicto D. Bufalino, An autem illud ſit adiudicandum ipſi D. Octauio alias videbitur &c.

Tullen. Capellaniæ.
Veneris 4. Iulij 1625.

ARGVMENTVM.

Declaratoria ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem mandatis, & ſententiis de ſtylo Curiæ conceditur probata intimatione perſonali facta ipſius ſententiæ, vel mandati.*

2 *Declaratoria conceditur etiam in executorialibus relaxatis pro mandato de manutenendo.*

3 *Paritio quandoque fit per præſtationem ſimplicis patientiæ.*

4 *Non paritio probatur ex reiectione mandati tranſmiſſi.*

5 *Non paritio, & contumacia grauior probatur, quando continuauit in poſſeſſione, & fructuum perceptione, qui debebat dimittere poſſeſſionem parendo.*

6 *Et proteſtatione recurrendi ad Iudices laicos inobedientia, & non paritio magis comprobatur.*

Deciſio CLXXVII.

FVit reſolutum, dandam eſſe declaratoriam contra Andream, & Corroborandum, niſi infra mēſem paruerint mandato de manutenendo in poſſeſſione Capellaniæ, de qua agitur, per Rotam relaxato ad fauorem Deſiderij. Quoniam conſtito, vt in hoc caſu, quod mandatum fuerit perſonaliter intimatum, atque illo poſtea reproducto ſeruati fuerint quatuor termini ſubſtantiales ſeruari ſoliti, ſi
non doceatur de paritione, datur declaratoria iuxta 1
ſtylum de quo per *Felin.* in cap. ad probandum nu. 6. de re iud. *Caſſad.* dec. 6. numer. 10. de cauſ. poſſ. & propriet. *Mohed* dec. 1. de ſent. excom. *Put.* dec. 332. oum 5. lib. 1. *Rot.* dec 478. num. 1. & dec. 445. num. 4. par. 2. recent. in Calaguritana Sedilium 11. Martij 1612 coram me, & in Calaguritana Penſionis 4 Decembris 1624. coram Reuerēdiſſ. D. meo Patriarcha *Hiereſolymitano.* Quem ſtylum tam in executorialibus rei iudicatæ, quam etiam in executorialibus mā-
dati de manutenendo Rota ſeruare conſueuit, vt in 2
Alerien. Beneficij 17. iunij 1609. coram R. P. D. meo

Pamphilio, in Cremonen. penſionis 28. Iunij 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in aliis allegatis in Pampilonen. parocbialis 6. Martij 1617. coram bo: me: *Andrea*.

De paritione autem huiuſmodi tantum abeſt doceri vel ſaltem de præſtatione patientiæ, quæ aliquan-
3 do habetur de loco ipſius paritionis, Vt late fuit dictum in illa Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1621. coram me; quod immo apparet de manifeſta contumacia, & contemptu prædicti mandati ex parte dictorum Andreæ, & Corroborandi; Etenim quoad Andream, qui eſt in cauſa principalis, probatur, ipſum clauſiſſe per vim ianuam domus ſuæ, dum ei prima vice intimaretur dictum mandatum, atque idem etiam mandatum reieciſſe, quando ſibi fuit exhibitum ſecunda vice, vt in Sum. n. 3. Necnon poſt dict. intimationem recepiſſe penſiones domus ad Capellaniam controuerſam pertinentes; Ex quibus actibus poſitiuis contumacia ipſa fit grauior, ac inde
4 tanto magis concedenda eſt declaratoria ex allegatis in d. Calagutitana Sedilium 11. Mart. 1622. coram me.

Et quoad Corroborandum aſſertum patronum huius Capellaniæ pariter conſtat de inobedientia, eo quia intimato ſibi perſonaliter mãdato, vt in Summ. d. num. 3. nedum ſeparatum exhibuit illi parere, ſed inſuper, quatenus vlterius procederetur in præiudicium ſui iuris nominandi, appellauit ad Supremum Pariſien. Parlamentum, vt d. Summ. eod. num. 3. Ex qua appellatione aperte videtur conſtare de illius
5 contumacia, Vt ad effectum declaratoriæ Rota pon-
6 derauit, ſimilem proteſtationem recurrendi ad Iudices laicos in Vlixbonen. beneficij 10. Aprilis 1617. & in Aſtoricen. Præſtimoniorum 13. Iunij 1622. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in dicta Calagutitana Sedilium 10. Martij 1622. coram me.

Et ita Deſiderio ſolum informante, &c.

Colimbrien. Canonicatus.
Veneris 4. Iulij 1625.

ARGVMENTVM.

Vacatio Beneficiorum ex quibus ſufficienter dicatur iuſtificata, & maximè quando talis vacatio prouenit ex delicto hæreſis, cum Officium Sanctæ Inquiſitionis non ſoleat communicare acta ſui Tribunalis. Beneficiorum vacatio eo ipſo dicitur inducta propter nefarium crimen hæreſis, & quid hoc caſu deſeruiat ſententia declaratoria priuationis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij vacatio ob priuationem, quando ſufficienter dicatur iuſtificata.*
2 *Ad immiſſionem poſſeſſionis vacantis beneficij agens, vt eam obtineat, ſufficiunt leuiores probationes. Quod verum intellige, quando ſi non agatur de alterius præiudicio.*
3 *Tribunal Officij Sancta Inquiſitionis non ſolet communicare acta in eis facta.*
4 *Probatio leuior ſufficit, ſtante difficultate probationis.*
5 *Narratiua quando fuit facta per verba alternatiua, ſufficit vnam tantum ipſius alternatiua partem fuiſſe iuſtificatam.*
6 *Beneficiorum priuatio inducitur ipſo iure propter crimen hæreſis.*
7 *Et ita eſt verior, & probabilior opinio.*
8 *Sententia condemnatoria non priuat hæreticum beneficiis, ſed pronunciando aliquem hæreticum, declarat etiam ſtatim illum in ipſo lapſu in hæreſim priuatum fuiſſe ipſo iure quibaſcumque beneficiis.*
9 *Gratia inſcriptio non reſpicit ſubſtantiam gratia, ſed illius exequutionem.*
10 *In gratiis clauſula inſcriptionis apponi ſolet ad euitandam calumniam impetrantis.*
11 *Res quando dicatur deuenire ad ſtatum, à quo incipere non poſſit.*
12 *Conditio quando eſt purificata, perinde eſt ac ſi diſpoſitio ab initio fuiſſet pura,*

Deciſio CLXXVIII.

FVit reſolutum, gratiam D. Antonij Sarayua eſſe iuſtificatam; Nam quod Ferdinandus vltimus poſſeſſor de tempore gratiæ fuiſſet in hæreſim prolapſus, & in carceribus Sanctæ Inquiſitionis Colimbrien. detineretur, & ob ipſum hæreſis crimen iam Canonicatu, & aliis beneficiis per ſententiam diffinitiuam à Iudicibus illius Sacri Tribunalis priuatus fuiſſet, ſeu priuandus veniret, probatur ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, de quibus in Sum. D. Antonij n. 3 & 4. Et ex lit‹ ris miſſiuis ipſiuſmet D. Emanuelis, & narratiua p t eumdem facta in gratia à Sede Apoſtolica impetrata eodem Sum. n. 2. Ex quibus maxime ſimul iunctis viſum fuit, gratiam
quoad vacationem ob priuationem prædictam eſſe 1
ſufficienter iuſtificatam, cum enim hodie non agatur contra ipſum Ferdinandum; qui iam deceſſit, nec de præiudicio alterius prouiſi ab Ordinario, vel alterius poſſeſſoris, ſed ſolum ad effectum obtinendi im-
miſſionem ad poſſeſſionem vacantem, ſufficiunt le- 2
uiores probationes, iuxta tradita per *Mantic.* dec. 71. n. 6. *Rot.* dec. 653. n. 3. verſ. quod procedit par. 4. diuerſ. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 11. n. 103 & 104. cum ſeq *Garz.* de Benef. par. 6. c. 4 n. 23.

Preſertim quia agitur de probanda priuatione facta
per Officium S. Inquiſitionis contra hæreticam pra- 3
uitatem, quod acta ſui Tribunalis communicare non conſueuit, vnde propter difficultatem proba-
tionis etiam leuior probatio admitti debet, vt per 4
DD. in l. 2. §. ſi dubitetur, ff. quemadm. teſtam. aper. *Cora.* conſ. 204 n. 4. lib. 3. *Rot.* dec. 53. n. 1. & 5. p. 2. & dec. 666. n. 31 lib. 3. p. 3. diu. *Gonz.* d. gloſ. 11. n. 103.

Neque obſtat id, in quo præcipue inſiſtebant Scribentes pro D. Emanuele, nempe quod D. Antonius in ſupplicatione Papæ porrecta enarrauerit, quod d. Canonicatu, & præbenda, aliiſque beneficiis à Iudicis ſupradicti Officij S. Inquiſitionis per ſententiam diffinitiuam deſuper latam priuatus fuerat, idemque canonicatus, & beneficium propter huiuſmodi priuationem vacauerant, ſeu vacabant; quod tamen nullo modo fuit probatum. Nam placuit reſponſio, quod d. narratiua concepta fuit per verba alternatiua, nempe quod fuerat priuatus per ſententiam, ſeu priuandus veniebat, & conſequenter ſufficit, vnam tantum ipſius alternatiuæ partem fuiſſe
iuſtificatam vulgata reg. In alternatiuis, de reg. iur. 5
in 6. vt fuit dictum in Placentina canonicatus 12. Nouembris 1607. coram *Iuſto*; Ex prædictis enim ſufficienter conſtat, dictum Ferdinandum tanquam hæreticum, fuiſſe ſaltem poſtea per Sanctæ Inquiſitionis Officij Iudices effectualiter condemnatum, ac beneficiis priuatum, immo beneficia ip a etiam ante ſenten-

ſententiam vacaſſe, cum propter hæreſim inducatur priuatio ipſo iure, vt probat tex. in c. cum ſecundum leges, & in c. vt commiſſi, §. priuandi de hæret. in 6. & ibi *Io. Andr. Franch.* & alij communiter, quam opinionem tenet etiam *Abb.* in c. inter dilectos, num. 11. de Exceſſ. prælat. prob. ad Monach. in c. alma mater, num. 8. de ſent. excomm. in 6. *Diaz.* in pract. crim. cap. 114. num. 2. *Couar.* variar. reſol lib. 2. cap. 8. num. 4. *Azor.* lib. 8. Inſtit. Moral. cap. 13. quæſt. 3. & 8. *Caſſad.* dec. 14. ſuper reg. num. 1. *Rot.* dec. 728. nu. 1 & 2. par. 3. lib. 5. diuerſ. & communem dicit *Pariſ.* de reſignat. benefic. lib. 3. quæſt. 1. num.
7 60 & 66. Et vti veriorem ac probabiliorem amplectitur *Sanchez.* 5. Decalog. lib. 2. tom. 1 cap. 26. nu. 6. *Farinac.* de Hæreſ. quæſt. 189 §. 5. num. 27. vbi in fine monet, vt ab hac opinione non recedatur; Et ſententia condemnatoria non priuat hæreticum,
8 ſed pronunciando aliquem hæreticum declarat, etiam ſtatim illum in ipſo lapſu in hæreſim priuatum fuiſſe ipſo iure quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis.

Quæ dicuntur de inſcriptione gratiæ non reſpiciunt ſubſtantiam gratiæ, ſed illius executionem, & ideo non videtur neceſſaria contra iam priuatum ip-
9 ſo iure, ſed ſolum quando Ferdinandus fuiſſet per iudicem priuandus; Et demum videtur etiam ceſſare difficultatem ſtante ipſius Ferdinandi condemnatione, & priuatione; quia cum clauſula inſcriptionis apponatur ad euitandam calumniam impetrantis,
10 *Gomeſ.* 5. regula de ſubrogandis qu. 7. ea prorſus ceſſat poſt condemnationem, & rem iudicatam, ſaltem
11 executioni demandatam, quia res deuenit ad eum ſtatum à quo incipere non potuit, & purificata conditione perinde eſt, ac ſi diſpoſitio ab initio fuiſſet
12 pura, *Dec.* conſ. 551. num. 7. *Tiraquel.* de retract. lignag §. 1. gloſ. 2. nu. 27. verſ. Et quamquam, late *Rot.* in Burgen. Canonicatus 20. Aprilis 1597. coram Card. *Pamphilio.*

Cætera vero narrata plene ſunt iuſtificata, & ab Emanuele non impugnabantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meten. Prioratus.
Veneris 4. Iulij 1625.

ARGVMENTVM.

Vt locus ſit declaratoriæ ob non paritionem, nonnulla requiſita deducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem non conceditur, niſi conſtet de contumacia illius, qui parere debebat.*
2 *Declaratoria non conceditur, vbi quis proteſtatus eſt ſe eſſe paratum parere.*
3 *Patientia habetur loco paritionis.*
4 *Impedimentum præſtitum à tertio, vt non ſequatur paritio, præſtat excuſationem, & eſt habendum in conſideratione pro eo, qui parere tenetur.*
5 *In materia concedenda declaratoria ob non paritionem debent concurrere plena probationes.*
6 *Teſtes nulliter examinati non probant.*

Deciſio CLXXIX.

DOmini cenſuerunt, denegandam eſſe declaratoriam à D. Ioanne petitam contra D. Paulum, quia nedum non conſtat de contumacia, & inobedientia dicti D. Pauli, ſine qua non conſueuit ferri 1
declaratoria, cap. contigit il ſecundo, cap. Sacro de Sent. excomm. gloſ. in cap. duo ſunt, verbo Videbatur 96. diſt. *Couarr.* in cap. alma mater, par. 1. §. 9. num. 3. de ſent. excommun. in 6. & dixit *Rota* in Toletana admiſſionis 2. Decembris 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in aliis allegatis in Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622. coram me; Sed immo liquet de eiuſdem paritione, ex quo per 2
publicum inſtrumentum obtulit ſe paratum obedire mandato Rotali, de cuius executione agitur; Ac etiam præſtitit patientiam, quæ ſola, cum tenor mandati prædicti nullum contineret actum poſitiuum, ſufficit ad hoc vt cenſeatur paritum, iuxta 3
deciſionem *Mohed.* 9. de re iud. *Rot* dec. 319. num. 1. par. 2. recent. in Tullen. ſeu Nullius Monaſterij 5. Iulij 1608. coram bo: me: Card. *Sacrato*, in Sorana beneficiorum 27. Iunij 1616. coram R. P. D. meo *Pirouano*, in dicta Leodien. canonicatus S. Pauli 8. Aprilis 1622. & in Tullen. Capellaniæ hac eadem die coram me.

Nec viſum fuit ſubſiſtere obiectum, quod impedimenta præſtita in partibus per publicos Officiales, & Miniſtros præſumantur emanata ad inſtantiam ip- 4
ſius D. Pauli de cuius intereſſe agitur ex allegatis, Quoniam huiuſmodi præſumptio locum quidem ſibi vendicaret, ſi prædicti Officiales nullum haberēt particulare intereſſe in huiuſmodi negotio; Verum cum iidem Officiales prætendant habere intereſſe, dicta impedimenta non veniunt adſcribenda ipſi D. Paulo, ſed potius cenſenda ſunt prouenire ab Officialibus vere impedientibus, Vel ſaltem dubium eſſe poteſt vtrum Officiales præſtent dicta impedimenta pro ſuo dumtaxat intereſſe, vel etiam ad inſtantiam D. Pauli; Ac inde in hac præſumptione dubia, & æquiuoca nequit contra ipſum fieri ſolidum fundamentum, præſertim ad effectum declarationis incurſus cenſurarum requirentium certam, & plenam probationem *Rot.* dec. 534. n. 8. & 602. n. 3. p. 1. & dec. 5
751. n. 3 p. 2. recent. apud Sanctæ memoriæ Gregorium XV. dec. 96. n. 2. & in Calagurritana beneficij 16. Feb. 1620. coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*.

Nec etiam obſtant teſtes ſuper contrauentione deponentes de perceptione fructuum per D. Paulū, quia depoſitiones huiuſmodi viſæ ſunt Dominis nullius momenti, cum ipſi teſtes nulliter, non ſeruatis de iure ſeruandis fuerint examinati, & propterea eorum 6
dicta nihil probent c. 2. de teſtib. l. ſi quando C. eod. tit. cum aliis per *Rot.* recent. dec 413. n. 3 p. 2.

Et ita &c.

Leodien. Parochialis.
Veneris 4. Iulij 1625.

ARGVMENTVM.

Ex poſſeſſionis Eccleſiæ adeptione inducitur adeptio etiam omnium annexorum, & pro quibus conceditur manutentio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficit pro manutentione, vbi alius non erat in poſſeſſione.*
2 *Poſſeſſio Eccleſiæ capta vbi fuit, intelligitur etiam apprehenſa poſſeſſio bonorum, & annexorum, & pro eis datur manutentio.*
3 *Inſtrumenta locationum probant poſſeſſionem ad effectum manutentionis.*

4 *In iudicio manutentionis leniores admittuntur probationes, & ſemiplena ſufficit.*

Deciſio CLXXX.

DOmini cenſuerunt, Ioanni Rectori Parochialis Eccleſiæ Oppidi de Beringen. dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione decimarum, de quibus agitur. Conſtat enim, ab ipſo fuiſſe appræhenſam poſſeſſionem Eccleſiæ parochialis Ve ex publico inſtrumento apptæhenſionis de anno 1617. ſub die 22. Nouembris; quæ inſtrumentalis poſſeſſio cum alius eo tempore non poſſederit, ſatis
1 quidem prodeſt ipſi Ioanni ad effectum manutentionis iuxta vulgatam l. prædia, vbi *DD.* ff. de acquir. poſſeſſ. *Verall.* dec. 334 num. 6. par. 2. *Rota* diuerſ. dec. 61. n. 1. par. 2. & recent dec. 661. n. 1. par. 1. & dec. 525. nu. 1. par. 2. cum aliis allegatis In Meleuitana Cuadiutoriæ 27. Nouembris præteriti coram me. Conſtito autem de apprahenſione poſſeſſionis dictæ Eccleſiæ, inde etiam cenſendum eſt quod idem Ioannes exiſtat in poſſeſſione omnium, & quorumcumque bonorum ad Eccleſiam ſpectantium, & annexorum,
2 quia poſſeſſio bonorum huiuſmodi per adeptionam poſſeſſionis Eccleſiæ acquiritur ad not. in l. cum hæredes, ff. de acquir. poſſ. *Abb.* in c. cum ſuper, nu. 19. in fin. de cauſ. poſſ. & propriet. *Anton. de Butr.* in c. ſi. nu. 19. de reſtit. ſpol. *Bertachin.* in tract. de Epiſcopi lib. 3 par. 1. quæſt. 56. *Rot.* recent. dec. 462. n. 1. par. 1. in Montis Regalis Iuriſdictionis 10. Maij 1599. coram bo. me. *Penia*, & in Mediolanen. Beneficij 27. Maij 1611. coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Nec viſum fuit, poſſe dubitari de poſſeſſione ipſius Eccleſiæ reſpectu collectionis decimarum de Beringen. & Neuſden. de quibus agitur, cum liqueat ex inſtrumento publico, dum iſta Eccleſia erat ſub ſequeſtro Archidiaconorum, & Epiſcopi Leodien. has decimas tanquam ad dictam Eccleſiam ſpectantes fuiſſe publice locatas, vt in Summ. nu. 1. Prout quoque fuerunt locatæ per Sequeſtrem à Rota deputatum Summ. n. 3. Nam ex inſtrumentis locationum bene probatur poſſeſſio ad effectum manutentionis in exactione decimarum concurrentibus adminiculis, *Felin.* in c. cum inter dilectos, n. 8. ver. Item ſecus, de
3 fid. inſtrum. *Socin ſen.* conſ. 187. n. 16. ad fin. li. 2. *Grat.* conſ. 50. nu. 49. & ſeq. li. 1. *Gabr.* de Locat. concluſ. 4. nu. 16. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 896. num. 2. Inter recent. dec. 573. n. 3. & in Bononien. Datis 27. Ianuar. 1614. coram R. P. D. meo *Veroſpio.* Quæ adminicula hic non deſunt, cum ex libro d. parochialis eccleſiæ appareat, ab anno 1533. decimas de Neuſden. & Beringhen ſemper fuiſſe locatas cum certis ibi expreſſis conditionibus Summ. 8. Adeſt etiam atteſtatio Epiſcopi Leodien. in Sum. n. 9. quod decimæ prædictæ occupatæ per Dominos de Horſbrouch. ſemper ſpectarunt ad Eccleſiam de Beringhen. Ac demum ipſi decimatores retulerunt, ſe poſtremis annis decimas huiuſmodi collegiſſe, illaſque tradidiſſe Rectori parochialis de Berlinghen. Vt in dict. Sum. nu. 10.

Quæ omnia maxime ſimul iuncta, etiamſi eorum aliqua difficultatem paterentur, viſum eſt Dominis ſufficere pro manutentione Ioannis Rectoris contra dictos de Horſbrouch. Dominos temporales laicos, qui de nullo iure in contrarium docuerunt, nec immo curarunt informare; & quia verſamur in iu-
4 dicio manutentionis, in quo vti ſummariſſimo, leuior ſufficit, ac etiam ſemiplena probatio. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 624. n. 5. & dec. 1316. num. 1. & ſæpe in aliis.

Et ita, &c.

Alexandrina Beneficij.
Veneris 4. Iulij 1625.

Deciſio CLXXXI.

VT ſatisfacerem Informantib. pro Curiea propoſui dubium iterū alias ſub die 18. Aprilis præteriti reſolutū. Et Domini ſteterunt in ea reſolutione, ſcilicet gratiam Pauli eſſe in omnib. iuſtificatam Vt in deciſione cum qua Domini tranſierunt; Et cū nec adhuc poſt tot citationes informare Curica voluerit, nihil addendum dictæ deciſioni fuit viſum.

Et ita &c.

Ciuitatis Caſtelli Iuris paſcendi.
Lunæ 10. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Pro debito Vniuerſitatis homines ſinguli de Vniuerſitate non tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Singuli de Vniuerſitate dicuntur differre ab Vniuerſitate.*
2 *Pro debito vniuerſitatis non ſunt obligati, vt ſinguli de Vniuerſitate, & nu. 3.*
4 *Fallit quando ſunt condemnati tam Communitas, quam homines illius.*
Contra num. 4.

Deciſio CLXXXII.

LAtis tribus conformibus ſententiis Rotalibus contra Communitatem, & Hominis Galleſij fuit relaxatum mandatum executiuum, & illius vigore fuerunt carcerati Cancellarius, & alij particulares incolæ dicti loci, necnon Officiales dictæ Communitatis. Vnde dubitaui An carceratio ſuſtineretur. Et Domini dixerunt quoad Cancellarium, & alios particulares non ſuſtineri, quo vero ad Officiales voluerunt, vt alia diſputatione diſcutiatur. Ratio autem reſolutionis fuit quia particulares homines, & ſinguli multum diſtant ab ipſa vniuerſitate, & tanquam diuerſi reputantur *Caſtren.* in l. ſicut §. ſi quid in prin. ff. 1
de pæn. *Felin.* in c. eam te col. 13. & ibi *Rip.* n. 43. de reſcrip. *Gabr.* concl. 1. nu. 1. verſ. contrarium Quod cuiuſq; vniuerſit. nom. Et debitum vniuerſitatis non dicitur debitum ſingulorum, nec è conuerſo *Dec.* 2
conſ. 61. n. 2. ad fin. *Rip.* in d. cap eam te nu. 43. ver. Et liberatio *Natt.* conſ. 150. n. 1. & 2. Et in terminis quod pro debito Communitatis, non poſſint conueniri particulares, & ſinguli dixit *Bar.* in d. l. ſicut per illum textum ibi Nec quod debet vniuerſitas ſinguli debent ff. Quod cuiuſq; vniuerſit. nom quem ſequūtur ibi *Bald. Caſtren.* & alij *Petr. de Vbald.* de Collect. n. 45. *Menoch.* conſ. 716. n. 22. & 23. *Cephal* conſ. 568. n. 21. *Bonadill.* in Politic. li. 3. cap. 8. n. 78. littera A. Et in terminis carcerationis *Matth. Coler.* de Proceſſ. execut. p. 2. cap. 3. nu. 369. & ſeqq. Rationi enim, & iuri, & naturæ repugnat, vt quis pro alio pergrauetur l. vnic. C. Vt nullus ex *Vicar.* lib. 11. cap. 1. extra de Iniur. & damn dat. & poſt *Luc. de Penn.* ita ratiocinatur *Menoch.* loco præallegato.

Non

Non obſtat, quod ſententiæ latæ fuerint contra
4 communitatem,& Homines Galleſij, quorum Ho-
minum appellatione veniunt ſinguli & particulares
vt per *Ruin* conſ.1.nu.5.& 8.lib.4. Præterea attenta
copula illa, Et, quæ inter diuerſa ponitur, itaut ſub
verbo, Hominum, videantur compræhenſi & ſingu-
li iuxta tradita per eumdem *Ruin*.conſ.129.num.14.
eodem libr.4. Quoniam in præſenti ſubiectam mate-
ria repugnat, vt ſententiæ latæ pro Vaunis condem-
nando Communitatem & Homines Galleſij ſenſe-
5 rint de Hominibus vti ſingulis, hac enim data inter-
pretatione dictæ ſententiæ continerent manifeſtam
iniuſtitiam, ſi particulares, & ſingulos non citatos,
nec in iudicio vnquam vocatos condemnaſſet; Et
ſecundum ſubiectam materiam verbum illud, Homi-
nes, in ſententia prolatarum intelligi debere vel de
Hominibus vti ſingulis, vel vti vniuerſis tradit *Corn.*
conſ.213.nu.4 li.4.

Et ita vtraque parte informante,&c.

Pacen. Capellaniæ.
Luna 10. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Recognitio ſcripturæ quomodo ſit facienda etiam in antiquis, & quomodo debeant Teſtes deponere.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium examen debet fieri ſecretò, & ſeparatim exemplo Danielis.*

2 *Et inſimul examinati non probant, quia vnus alium inſtruere potuerit.*

3 *Scriptura ſupra centum annos non eget recognitione.*

4 *Scripturæ antiquitas debet probari, & ſola data illius non attenditur, & non probat.*

5 *Fallit in antiquiſſimis, in quibus ſola Data probat.*

6 *Scriptura antiquiſſima vt dicatur debet exhiberi, & rurſus probari, quia Data non attenditur, cum poſſint confici ſcripturæ, quæ antiquiſſimæ poſſint videri.*

7 *Copiaque danda eſt petenti parti.*

Deciſio CLXXXIII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 27 Iunij præ-
teriti coram R.P.D. meo *Durano* ex eo potiſ-
ſimum fundamento, quod ſcriptura non fuit ſufficié-
ter recognita, nec probata requiſita ad Archiuij le-
galitatem; Teſtes enim non fuerunt ſecreto, & ſepa-
ratim examinati vnus poſt alterum Vt fieri debuit
exemplo Danielis, qui ſingularim teſtes illos inter-
rogauit *Daniel.* c.13. ſed omnes inſimul depoſue-
runt, & ideo nullam fidem faciunt, cum vnus alium
inſtruere potuerit cap. venerabili vbi gloſ. in Verbo
1 examinare, & ibidem etiam *Abb.* & *Felin.*n.3. & c.
cum cauſam de teſtib. vbi idem *Abb.* & in c. quia
propter n.14 & 15. de Elect. *Alex.*conſ.137.n 9.li.
2. *Moder.Rom.* de teſtib.q.80.n.93.& ſeqq.
Neque obſtat, quod prætendatur, ſcripturam eſſe
antiquiſſimam ſupra centum annos. & conſequen-
2 ter recognitionem non fuiſſe neceſſariam vt per
Cran. de Antiq. tempor. parte 8. §. vidimus nu. 18.
3 Card. *Seraph* dec.1077 nu. . Quia de tali antiquita-
te nullibi conſtat, Teſtes enim de ea nihil dicunt
Deciſ. Clem. Merlini.
& ſola Data illam non probat *Put.*dec.419.lib. 1. &
dec.186. lib. 3.& fuit dictum coram Sanctæ memo-
riæ Gregorio Decimoquinto dec 193.num.2. & co-
ram Reu. P.D. meo *Pamphilio* in Iſpalen. Decima-
rum de Ayamunte 12.Maij 1614. & in Anconitana
ſeu Auximana Florum 15. Decembr. 1617. coram
R.P.D. meo *Buratto*.

Et quamuis replicaretur, hoc procedere tantum
in antiquis, non autem antiquiſſimis ex traditis per 5
*Cranet.*d.§.vidimus,& *Modern.Rom.*diſcept.forenſ.
tom.3 cap.554.num.43. Fuit tamen reſponſum, hoc
eſſe id quod negatur, cum Originale non fuerit in
Rota exhibitum, & aliunde non appareat, ſcriptu-
ram re vera eſſe antiquiſſimam; quemadmodum e- 6
nim ſola data non probat antiquitatem, eo quia poſ-
ſunt confici ſcripturæ modernæ cum data antiqua,
vt per *Put.* dict. deciſi.186. lib. 3. ita etiam propter
eamdem rationem non probat maximam antiquita-
tem cum eadem facilitate confici poſſint cum data
antiquiſſima.

Placuit etiam alia nullitas deducta ex eo, quod
non fuit data copia, quæ dari debebat ſtante petitio- 7
ne, *Rot* dec.15.num.15. de Reſcript.in nou. *Felin.* in
c.cum M Ferrarienſis, num.63. de Conſtit. *Veſtr.* in
Praxi li 3 cap 6.& ibi *Grauat.*nu.13. De qua in pro-
poſito ſatis conſtare videbatur, quia Alphonſus, dum
fuit citatus, inter alias reſponſiones, quas dedit, di-
xit, quod erat paratus accedere ad locum aſſignatum,
& aſſiſtere omnibus, quæ in mandato hoc in Com-
pulſorialibus continebantur & inſuper quod ſibi de-
bebat dari copia mandati Rotalis; quæ verba iuxta
intentionem ipſius reſpondentis, & in neceſſarium
antecedens ipſius copia petitionem important; ſi e-
nim petitio erat neceſſaria vt copia deberetur, eo ip-
ſo quod Alphonſus dixit, ſibi dari debere, videtur il-
lam petiiſſe.

Et ita deciſum vtraque parte informante,&c.

Oxomen. Canonicatus.
Veneris 14. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Habentur nonnulla in hac deciſione de electione, item de Iuriſdictione Capituli Oxomen. in electione, & de eius priuilegio, vt non admittatur appellatio ſuſpenſiua ab eius electione, & alia prout in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Canonicè electus is dicitur ad Beneficium, qui prauio examine à quatuor ex quinque Examinatoribus Synodalibus fuit approbatus.*

2 *Electio facta pendente appellatione eſt nulla; fallit quando ex priuilegio non datur appellatio ſuſpenſiua.*

3 *Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur interueniſſe ſpatio temporis 30 annorum.*

4 *Conſtitutio loquens ſimpliciter de ſententiis latis à Iudicibus comprehendit Iudices etiam delegatos.*

5 *Iudex recuſatus, quando ſunt plures in commiſſione nominati, ſe abſtinere debet, & iuriſdictio aliis accreſcit.*

6 *Recuſatio omnium Iudicum fieri non poteſt.*

7 *Exceptio recuſationis debet in quolibet actu reiterari, & per comparationem ſine proteſtatione cenſetur à tali exceptione receſſum.*

8 *Citatio ad ſententiam non eſt neceſſaria poſt concla-*

ſum in cauſa, vbi eſt ſtylus in contrarium.
9 *Dignitates, & Portionary non habent vocem in Capitulo.*
10 *Canonici ſoli vna cum Epiſcopo faciunt capitulum.*
11 *Dignitates, & Portionary non ſunt de capitulo.* 12.
13 *In Eccleſia Oximen. eſt priuilegium conferendi à Capitulo in menſe reſeruato.*

Deciſio CLXXXIV.

CVm de anno 1614. pet obitum Alphonſi del
Rio vacaſſet io Eccleſia collegiata S. Petri de
Soria Caoonicatus Sacræ Scripturæ, ſeu Magiſtra-
lis, de quo agitur, Capitulum eiuſdem Eccleſiæ pro-
poſuit edicta ad concurſum, & ea tribus Oppoſito-
ribus, nempe DD. Petro Marcel, Didaco de la Ca-
mera, & Ioanne Iſqoierdo, qui intra legitimum tem-
pus comparauerant, & puncta aſſignata iuxta ordi-
nem præfixum recitaucrant, elegit in Canonicum D.
Petrum Doctorem io Sacra Theologia, & in vim
hoius electionis eidem Petro fuit facta collatio per
Vicarium, sd id mandatum ſpeciale habentem ab E-
piſcopo, Super cuius electionis validitate in gradu
appellationis cauſa mihi commiſſa, dubium in Rota
propoſui, An conſtet de bono iure Petri, & Domi-
ni reſponderunt, conſtare, nam attenta ipſius ido-
neitate, & præuia oppoſitione, vt ſupra, rite fuit e-
lectus à quatuor ex quinque canonicis votantibus,
1 & ſic à maiori parte Capituli, c. eccleſia veſtra, &c.
in generi de elec. c. ea nobis, de his quæ fiunt à ma-
ior. part capit.

Nec viſa eſt huiuſmodi electio iofringi poſſe ex
eo, quod facta fuerit adhuc pendente appellatione
2 interpoſita per Iſquierdum à ſenteutia lata per Por-
tillum, qui commiſſa ſibi, tanquam vni ex Iudici-
bus Synodalibus per Breue Apoſtolicum cauſa ap-
pellationis à ſententia lata per Nuncium Hiſpania-
rum, in qua idem Noncius ſub die 7. Aprilis 1615. re-
uocauerat vti nullum ex defectu citatioois decre-
tum prius, die ſcilicet 20. Decembris 1614. emana-
tum ſoper admiſſiooe Petri in Oppoſitorem, pro-
nunciauit ſub die 9. Decembris 1615. ſententiam
Nuncij eſſe reuocandam, ac Petrum eſſe legitimum
oppoſitorem, & ad electionem per Capitulum eſſe
procedendum, prout ad illam die 11. eiuſdem menſis
deueotum fuit, ac electus Petrus; Quoniam placuit
reſponſio, qood appellatio ſupradicta non habebat
effectum ſuſpeoſiuum iuxta conſtitutionem illius
diœcæſis diſponentem, quod in cauſis beneficialib.
non admittatur appellatio ſuſpeoſiua, de cuius coo-
ſtitutiooie obſeruantia deponunt teſtes in Sum. Pe-
tri n. 7. Et ex d. obſeruantia, cum illa excedat ſpatium.
3 triginta annorum, præſumitur confirmatio Apoſto-
lica, *Alex.* conſ. 79. n. 5. ver. Fortificatur, li. 1. & conſ.
17. n. 8. li. 4. *Dec.* conſ. 152. n, 4. *Gozadin.* conſil. 73. nu.
20. & 21. *Rot.* apud *Card. Seraph.* dec. 507. nu. 3. apud
Card. Mantic. dec. 264. o. 8. & in S. Seuerini Benefi-
cij 28. Aprilis 1613. coram R.P.D. meo *Buratto*, Vn-
de huiuſmodi conſtitutio confirmata, vt ſupra, etiam
4 comprehendit ſeotentias Delegatorum, erat Portil-
lus ad l. ſi de interpretatione, ff. de legib. *Bart.* in l.
aſſiduis, C. qui pot. in pignor. hab. cum aliis allegatis
per *Creſcen.* dec. 1. n. 1. de Conſtit.

Non obſtat defectus iuriſdictionis Portilli ex eo
deductus, quod Breue, vigore cuius proceſſit in cau-
ſa, prius fuerit præſentatum Simoni Suarez Iudici
Synodali, & ſic eſſet extinctum. Quoniam cum di-
ctum Breue, vt apparet ex illius lectura, directum
eſſet vni ex Iudicibus Synodalibus Oxomen. & di-
ctus Suarez fuerit recuſatus à Decano Anguiano
tanquam inimicus, qui ſtatim pro recuſato ſe habuit,
prædicta iuriſdictio ſtante impedimento dicti primi
Iudicis in ſequentem Synodalem, qualis erat Portil- 5
lus, fuit tranſlata, & proinde merito potuit de iure in
cauſa procedere cap. cum plures §. porro verſ. niſi de
offic. de leg. in 6. *Boich.* in c. ſuper quæſtionum n. 13.
& 14. extra eodem tit. *Rot.* apud Card. *Seraph.* dec.
506. n. 4. & 5. apud S. me. Gregor. XV. dec 527. nu. 1.
& in Elboren. iuris conferendi coram Corduba a-
pud *Marcheſan.* de commiſſ. p. 3. fol. 393. ſub n. 1. &
2. confirmata coram R.D. meo Patriarcha *Manza-
nedo* dec. 440. nu. 1. & 8. p 2. recent.

Prout nec eiuſdem iuriſdictionis defectus oppo-
ni poteſt eo quod d. Portillus in cauſa proceſſerit
poſtquam fuerat recuſatus ab Iſquierdo, hæc enim
recuſatio, tanquam facta de omnibus Synodalibus,
& peritis diœceſis Oxomen. & ſic nimis vaga, & in- 6
certa non erat admittenda *Bald.* in l. hoc modo 63.
ſub n. 1. ff. de condit. & demonſtr. *Paz.* in prax. p. 1.
tom 10. n. 30. *Seraph.* dec 897. n. 5. vltra quod Iſquier-
dus non appellauit ab vlteriori proceſſu, immo com-
paruit coram eodem Iudice pro ſenteutia abſolutο-
ria, indeque cenſetur à recuſatione receſſiſſe *Gabr.* 7
de iudic. concl. 5. n. 4. *Put.* dec. 380. n. 2. & 4 li. 1. Ro-
ta apud Card. *Seraph.* d. dec. 897. no 7. & dec. 1057.
num. 1. & 2. & apud S. m. Greg. XV. dec. 368. no. 2. &
dec. 466. n. 7.

Neque omiſſio citationis ad ſenteotiam viſa eſt
conſiderabilis ſtante concluſione in cauſa quæ cita- 8
tionem huiuſmodi ſupplet in illis partibus *Gonzal.*
ſuper reg. 8. io annot. contr. nullit. num. 254. & dixit
Rota io Seguntina præcedentiæ 1. Iulij 1605. coram
R.D. meo Patriarcha *Manzanedo* & dec. 100. n. 1. &
dec. 617. n. 4. p. 2. recent. & ſæpe in aliis.

Nec etiam Domini cenſuerunt ſubſiſtere dedu-
cta circa Petri incapacitatem, ex quo ipſe Petrus
non probet, ſe per quinquennium in aliqua Vniuer-
ſitate litteris operam dediſſe, & Doctoratus inſignia
ſuſcepiſſe. Quoniam in Academia Compluten. & in
aliis Petrus Studiis incubuit, ſed quidquid ſit de hoc,
ſufficit eidem iuſtificaſſe, ſe in gymnaſio Hiracen.
Laurea Doctoratus fuiſſe inſignitum, in quo gym-
naſio homines docti conſueuerunt huiuſmodi gra-
dum ſuſcipere.

Nec pariter officit Petro quod dicitur, quatuor
voces ſibi tributas ex quinque canonicis electioni
intereſſentibus non poſſe dici conſtituiſſe maiorem
partem Capituli, ex quo non fuerint admiſſi ad vo-
tandum Dignitates, ac Portionarij, quos in ipſo a- 9
ctu electionis interueniſſe, atque in Capitulo vo-
cem habere aſſerunt informantes pro Iſquierdo;
Etenim ubiectum ceſſat ea coofeſſionibus, de qui-
bus in ſum. Petri n. 2. & 8. vbi quod prouiſio canoni-
catus Magiſtralis, de quo agitur, ſpectat ad ſolos ca-
nonicos cum Epiſcopo; Quibus confeſſionibus de- 10
ferendum videtur, cum emanauerint à Præſidente
capituli, aliiſque perſonis habentibus intereſſe, præ-
ſertim, quia de iure Dignitates, ac Portionarij noo
habent vocem in capitulo Doct. in cap. 1. vbi *Abb.* n.
11. *Dec.* ad fin. n. 33. verſ. in penult. quæſt. de elect.
ibidem *Abb.* in c. cum olim o. 8. & ibi *Felin.* n, 4. de
re iud. Card. *Seraph.* dec. 98. n. 1. & dec. 474. n, 2. cum
ſoli canonici vna cum Epiſcopo faciant capitulum
c. nouit de his quæ fin. à *Prel. Doct.* in c. 2. de inſtit.
Car. in c. 1. n. 4. q. 5. *Abb.* n. 11. *Dec.* ad fin. & alij d. e- 11
lect. idẽ *Abb.* in c. auditis n. 3. in fi. eodẽ tit. *Rom.* conſ.

332. ſub

331.ſub n.10. *Fer*.recent.dec.296.nu.1.& 2.p.1. Di-
12 gnitates vero, & Portionarij minime ſint de capit. *Compoſtel*.& in c.1.nu.4. de elect.quem ibidem ſequuntur *Io. Andr*.prope fin.Card.q.5.*Butr*.n.5.*Imol*.n.3.*Abb*.n.11.& in c.penult.nu.59 de cleric.non reſid. *Panorm*.de poteſt. capituli,ſed vac.præſud.5 n.4. *Lambert*.de iurepatr.li.2.p 1.q.2.art.15.*Rot*. diuerſ. dec 4.n.5.p.2.

Vltimo non obſtat, quod opponitur de reſeruatione dicti canonicatus, ea quo dicitur vacaſſe de menſe Iulij; Nam vltra quod non ſatis id probatur, etiamſi verum eſſet, quod vacauerit in dicto menſe reſeruato,cum iſt. ſit canonicatus Magiſtralis,prout
13 idem etiam Iſq uierdus cum nominat in ſumm. Petri num.9. illius prouiſio de conſuetudine eccleſiæ Oxomen. ac etiam vigore indultorum Sixti Quarti,& Leonis X.de quibus per *Gonzal*. ſuper regul. 8. gloſ.9.§ 2.num.80.& *Garc*.de benefic.5.parte capit.4 numer.169.ſpectat ad collationem capituli, & Epiſcopi.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Forolinien. Tutelæ.
Veneris 14. *Nouembris* 1625.

ARGVMENTVM.

Tutor reddere tenetur rationem adminiſtrationis,& reliquatum reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Tutor rationem tenetur reddere finita tutela.*
2 *Et reliquatum reſtituere.*
3 *Et periti ſunt deputandi ex vtraque parte,qui rationes videant,& calculent.*
4 *Frumentum non præſumitur conſumptum ante triennium, & ad eius reſtitutionem Tutor poteſt condemnari.*
5 *Confeſſio ſuperat omne genus probationis.*

Deciſio CLXXXV.

DOmini reſponderunt,ſententiam R.P.D.*Rinarola* Vicelegati Emiliæ eſſe confirmandam; Illius enim validitas non impugnabatur; Iuſtitia vero patet,quia Laurentius debitor apparuit in actu redditionis rationis cura Cæſaris,& Ludouici fratrum de qu ulſis adminiſtratæ, ad quam redditionem rationis vltra inſtrumentalem obligationem etiam de iu-
1 re tenebatur l. 1 §.ex officio ff de tutel & rat.diſtrah. *Alex*.conſ.108.n.6. verſ.Sicut quando lib. 1. *Pariſ*. conſ 21.n.55. lib.2. *Dec*.conſil. 110.n.7. *Borgnin*. de tut.& curat. n.102. Card.*Seraphin*.dec.1408. n.1.& propterea recte fuit in ſententia per Iudicem condemnatus; reddens enim rationem tenetur ad reſti-
2 tutionem reliquatus l. qui libertatis §. ſeruus ibi, Quoniam rationes ff.de euict. l. quamuis & l.cum ſeruus ff. de condit. & demonſtr. *Cranet*. conſil. 238. numer.2. *Sim.de Pret*. conſ. 155.numer.4.*Afflict*.dec.357.*Beninten*.dec.77. num.5. Maxime cum ſeruatis de iure ſeruandis ſuper huiuſmodi redditione rationis,ſiue condemnatione ad reliquatum Iudex pronunciauit, præuia relatione peritorum de partium conſenſu electorum, qui data & accepta
3 hinc inde decalcularunt, & excomputarunt iuxta diſpoſitionem l. ſi pure ff.de fideic.libert.l.vlt certis ff de iudic. l. ſi cui libertas vbi *Caſtren*.num. 3. ff.de condit.& demonſtr.& tradunt *Anchar*.conſ.330. n. 6. *Socin*.ſen.conſ.149 nu 9 li. 3. pract. *Papien*. in form.l b ll. ad reddi n.rat. tutel. in verbo Debitam n.6. *Rot*.dec.184 nu.1.verſ.fuit namque confectum p r.recent. *Decıſ.Clem. Merlini.*

Nec poteſt impugnari dicta ſententia eo quod Laurentius condemnatur ad libras 726. in quibus remanere aſſeritur creditores fratres pupillos excomputatis dicto Laurentio omnibus eius prætenſionibus,cum tamen in relatione peritorum habeatur,ipſum Laurentium remanſiſſe creditorem in libris 399. Vnde pro eodem informantes inferunt, ſententiam conformem non eſſe peritorum calculo & ſic iniuſtam. Quoniam ceſſat obiectum dilucidato æquiuoco,quod in eo potiſſimum eſt,quod ſupponitur,dictos peritos potuiſſe ad debitum pupillorum integras expenſas factas à tutore pro ancilla, & famulo,& re vera,vt apparet ex lectura relationis dictæ expenſæ non fuerunt poſitæ ad debitum pupillorum, ſed ſimpliciter taxatæ in libris 251. Iudex vero,cui bene innotuit dictas ancillam,& famulum non inſeruiiſſe pupillis dumtaxat ſed ipſi Laurentio, eiuſque vxori,prudenter cenſuit pro ſola medietate debere adſcribi debito pupillorum, & ſic tutorem condemnauit iuxta peritorum relationem in ſumma,cuius ex d.relatione apparet debitor detracta d. medietate.

Prout nec etiam de iniuſtitia redargui poteſt dicta ſententia eo quod in ſecundo capite condemna- 4
uerit eumdem Laurentium ad reſtitutionem ſextariorum frumenti 137. quam condemnationem prætenditur non potuiſſe fieri in ſpecie, ſub prætextu quod non extaret frumentum,ſed eius loco debuiſſe fuiſſe reſtitutionem pretij. Etenim cum a tempore receptionis dicti frumenti vſque ad petitionem pupillorum triennium non intercesſerit, nec dictus Laurentius vnquam oppoſuiſſet de conſumptione, ſed immo ſimpliciter acquieuiſſet relationi peritorum,in qua deſcriptus fuerat debitor dictæ quantitatis frumenti,iure potuit Iudex condemnare ad reſtitutionem frumenti, præſertim cum illud ſit de iis, quæ recipiunt functionem in ſuo genere l.2.§. 1. & l.cum quid ff.ſi cer.& fuit dictum in Romana diuiſionis 17. Feb.1610.coram R.P D. meo *Vbaldo*

Nec demum dictæ ſententiæ iuſtitia infringitur ex tertio capite, ſcilicet condemnatione dicti Laurentij in ſcutis auri 178 quæ negat idem ad ſui manus perueniſſe. Quoniam contrarium apparet ex publico inſtrumento in quo ipſe Laurentius tutor retroceſſit Andreæ iura, & actiones a tis ceſſas per eumdem Andream de anno 1597 Ioſepho patri pupillorum ad computum dotis Margaritæ vxoris dicti Ioſeph,& reſpectiue matris pro ſcut 300. contra quoſdam tertios,vt in alio inſtrumento; & hanc retroceſſionem fecit tutor dicto Andreæ pro rata ſcutorum 278.quia totidem ab eo confeſſus fuit habuiſſe; Vnde non videbatur æquum,vt haberet in pecunia ſcuta 278. & etiam creditum ceſſum contra tertios pro ſcutis 300.& ſic patet, Laurentium remanſiſſe debitorem pupillorum in ſcutis 278. ſtante di- 5
cta ſua confeſſione, qua non poteſt dari melior probatio l.cum te C.de tranſact l.fin C.de fideicom. generaliter C de non num.pecun.auth. contra quæ propriam eodem tit.

Et ita vtraque parte informante,&c.

Romana Domus.
Lunæ 17. *Nouembris* 1625.

ARGVMENTVM.

Pro fideicommiſſo particulari datur Saluianum, & de probatione identitatis ad dictum effectum neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Pro fideicommiſſo particulari datur Saluianum probatis extremis & n. 2.*
3 *Verbum, ſuccedat, importat fideicommiſſum.*
4 *Deceſſiſſe ſine filiis quis præſumitur.*
5 *Poſſeſſio Teſtatoris probata de tempore præſumitur continuata vſq; ad obitum.*
6 *Identitas probatur verificatis duabus demonſtrationibus.*
7 *Grauatum fideicommiſſo non poteſt tranſigere in præiudicium ſubſtitutorum.*
8 *Immiſſio datur fideicommiſſario contra habentem cauſam à grauato mediatè vel immediatè.*

Deciſio CLXXXVI.

DOmini cenſuerunt, dandam eſſe immiſſionem Venerabilibus Monaſteriis RR. Monialium Sanctæ Catherinæ de Senis, & S. Bernardini de Vrbe aduerſus Excellentiſſimum D. Comeſtabilem ſuper domo cum domuncula, de qua agitur in vim teſtamenti q. Mathei Boſculi, in quo Monaſteria prædicta Iulio ſine liberis decedenti quoad illam fuerunt ſubſtituta. Quoniam fideicommiſſario etiam
1 particulari competit immiſſio in vim vtilis Saluiani probatis extremis l. 1. C. commun. de legat. & not. *Dec.* in l. 1 ff. de legat. 1. *Gabr.* conſ. 46. n. 19. & ſeqq. lib. 1. *Viu.* dec. 195. *Magon.* dec. Lucen. 99. in Addit. littera A. cum aliis per Rot. dec. 176. n. 1. poſt tract. *Pacific.* de Saluian. extrema autem, ſcilicet exiſtentia fideicommiſſi, eiuſdem purificatio, necnon quod res, ad quam petitur immiſſio, fuerit in bonis fideicommittentis, ac demum illius rei identitas, quæ omnia ad effectum obtinendæ immiſſionis huiuſmodi re-
2 quiruntur iuxta tradita per *Peregr.* de fideicomm. art. 43. & 44. per tot viſa fuerunt ſatis probari.

Quoad exiſtentiam fideicommiſſi ad fauorem dictorum Monaſteriorum in caſu, quo Iulius filius, & hæres Matthei fideicommittentis moreretur ſine filiis legitimis, & naturalibus, illa patet ex lectura teſtamenti, vbi depoſitum fuit, vt in caſu prædicto ſuccedant pro medietate dictæ domus Monaſteria ſupradicta. Nec dubium eſt, quin verbum, ſuccedant, ſit verbum commune aptum ad inducendum fidei-
3 commiſſum *Bart.* in l. centurio n. 51. ff. de vulgar. *Imol.* in c. *Raynutius* n. 196. de teſtamen. vbi etiam *Gul. de Bened* in verbo ſuccederent n. 6. cum aliis quos refert & ſeq. *Odd.* in tract. de compend. in verbo ſuccedat, vbi de communi.

Fideicommiſſi autem purificatio ad fauorem Monaſteriorum bene iuſtificatur, quia vocata fuerunt poſt mortem Septimiæ vxoris ipſius teſtatoris, cui vſusfructus fuerat aſſignatus, & quatenus Iulius hæres inſtitutus decederet ſine filiis; Septimiæ vero obitus vſque ab anno 1610. probatur ex fide Parochi; prout quoque Iulium è viuis exceſſiſſe anno 1620. in oppido Liuorni probatur ex iurata atteſtatione Prioris Hoſpitalis, vbi deceſſit; Quod autem Iulius gratus deceſſerit, ſine filiis præſumitur, cum non
4 appareat, eum ſuos vnquam ſuſcepiſſe *Alex.* conſ. 20. numer. 12. lib. 1 *Beuon.* conſ. 19. num. 3. *Alciat.* de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 49. n. 6. & ſeqq. *Capyc.* deciſ. 159. numer. 11. *Rot.* rec. deciſ. 436. numer. 3. p. 1.

Quod domus fuerit in bonis Matthei fideicommittentis apparet ex eo, quod emit iſtam domum ab hærede cuiuſdam Anſelmi, & loco pretij ſcutorum 1600. idem Mattheus accollauit ſibi debita dicti Anſelmi iuxta mandata, quæ ſibi ab illius creditorum deputatis traderentur, prout poſtea ſoluiſſe apparet; Ex titulo autem defuncti præcedente præſumitur ab eodem continuata poſſeſſio *Bald.* conſ. 9. nu. 3. & 4. 5
lib. 1. per text. in l quædam mulier ff. de rei vendic. & in l. 2. C. de acquir. poſſ. cum aliis alleg. per *Peregr.* de fideicom. art. 44. n. 4.

Et demum identitas probatur tam ex inſtrumento emptionis factæ à dicto fideicommittente, vbi aſſeritur, quod domus poſita eſt in regione trans Tiberim cũ deſignatione horum confinium, videlicet Ab vno latere, & retro bona Alexandri, & Iulij de Buſſellis, Ab alio bona Canonicorum, & Capituli S. Laurentij in Lucina, Ante viam publicam tendentem verſus Monaſterium S. Apolloniæ; quam domum poſtea vendidit Margarita Excellentiſſimo D. Comeſtabili Columnæ cum iiſdem demonſtrationibus, & cum aſſertione, quod ad ipſam Margaritam ſpectaret vigore ſupra relatæ concordiæ; Quæ probatio, quamuis inſpectis verbis videatur ſolum concludere quoad regionem trans Tiberim, non autem præciſe quoad hanc domum. Attamen Domini conſiderarunt, non probari, nec præſumi, quod Iulius habuerit aliam domum præter iſtam in cuius poſſeſſionem Moniales petunt immitti, & quod eadem eſt via, quæ tendit verſus S. Apolloniam, ac illa, in qua ſita eſt domus illorum de Farinaciis; Et proinde cenſuerunt, demonſtrationes prædictas in effectu concordare nedum quoad regionem, ſed etiam quoad viam, & ſic identitatem remanere ſatis probatam, cum ad hunc effectum duæ demonſtrationes ſufficiant *Bart.* in l. demonſtratio n. 14. & ibi *Caſtren.* 6
nu. 6. ff de condit. & demonſtr. *Peregr.* de fideicom. art. 44 nu. 43. & ſeqq. vſque ad fin. *Rot.* recent. dec. 70. n. 4 p. 2. & in aliis cumulatis in Pacen. Capellaniæ 14. Nouemb. 1623. & in Romana vineæ ſiue deuolutionis 1. Iulij 1624. coram me.

Non obſtat quod Excellentiſſimus D. Comeſtabilis non habeat domum à Iulio, ſed à Margarita ceſſionatio vigore ſupradictæ concordiæ. Quoniam dictus Iulius grauatus reſtituere non potuit per dictã concordiam transferre niſi ius, quod habebat in domo donec viueret, nec potuit præiudicare ſubſtitutis vocatis poſt eius mortem ad l. ſi ſuſpecta §. fin. ff. 7
de inoffic. teſtam. l. à ſententia §. ſi hæres ff. de appell. l. 2. & 3. C. ne liti. int. alios act. *Bald.* conſ. 215. in r. dub. lib. 1. *Natt.* conſ. 470. nu. 12. & 13. *Ruin.* conſ. 138. n. 12. lib. 2. late *Peregr.* de fideicom. art. 52. nu. 81. & certum eſt, dari immiſſionem fideicommiſſario contra 8
habentem cauſam ab hærede grauato mediate, vel immediate *Rumin.* iun. conſ. 190. num. 35. *Gabr.* conſ. 44. n. 6. cum aliis alleg. per S. mc. Gregorium XV. dec. 194. nu. 1. & per Adden. n. 24.

Et ita, &c.

Dertuſana Vicariæ.
Luna 27. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Concurſus in Parochialibus vnitis Capitulo non eſt neceſſarius.

neceſſarius, cùm ſufficiat ſola approbatio Ordinarij præuio examine.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus non requiritur in Parochialibus vnitis Capitulo, & ſufficit approbatio Ordinarij præuio examine.*

2 *Eccleſia vnita alteri dicitur ſuppreſſa, & efficitur de corpore Eccleſiæ, cui vnitur.*

3 *Obſeruantia contraria conſtitutioni habenti clauſulam decreti irritantis non eſt attendenda.*

Deciſio CLXXXVII.

PRopoſui dubium, An in aliis quatuor Vicariis,
nempe de Almaſora, de Villareal, de Calaceit, &
de Villafarnes eſſet locus concurſui, prout non eſſe
locum in illa de Borriana fuit reſolutum coram R.
D. meo *Caualerio* die 18. Maij 1622. & reſolutio prędicta
latè comprobata in deciſ. coram me in eâdem
causâ emanata die 22. Aprilis 1624. ſuper eo, quod
manutentio ab Illuſtriſſimo D. Card. Epiſcopo prætenſa
in iure conferendi omnes dictas quinq; Vicarias
liberè per concurſum eidem eſſet deneganda. Et
Domini reſponderunt non eſſe locum prædicto cõcurſui;
etenim conſtito quod Eccleſiæ Parochiales
dictorum quatuor locorum ſuperiùs enumeratorum
fuerint alias authoritate Apoſtolicâ vnitæ Capitulari
Menſe Dertuſen. non ſecus, ac Parochialis de Borriana
cum obligatione Capituli de habendo in iis
præſbyterum idoneum, vt exerceret curam animarũ;
quæ Vicariæ poſteà de amonibilibus redactæ sũt in
perpetuos ab Epiſcopis in viſitationibus cum expreſsâ
conditione, quod deberent prouideri iuxta conſtitutionem
S. mem Pij V. & ſic ad præſentationem,
ſeu nominationem Capituli ſine concurſu Vt de ſingulis
vnionibus, ac erectionibus ſupràdictis conſtat
in actis, Viſa ſunt benè applicari allegata in prędictis
deciſionibus, nimirum quod non ſit locus concurſui,
ſed ſufficiat ſola nominatio capituli, cui ſunt vnitæ
dictæ Vicariæ cum approbatione tamen Ordinarij,
1 & præuio examine, Vt expreſsè eſt diſpoſitum in dicta
Bulla S. me. Pij V. in ordine 47. in nouo Bull. &
pluries fuit deciſum, & ſignanter dec. 102. n. 1. p. 1. &
dec. 710. & 777. p. 2. recent. in alia Dertuſen. Vicariæ
28. Nouembris 1616. coram R.P.D. meo *Vbaldo*, &
plene dictum in relatis deciſionibus in hâc causâ; cãque
potiſſimùm ratione procedere, quia Eccleſia vnita
2 omninò ſuppreſſa remanet, ac efficitur prędium illius
Eccleſiæ, cui fit vnio, indéque, cum eiuſdem Eccleſiæ
Prælatus etiam præſit Eccleſiæ vnitæ, ad illius
nominationem, ſiue pręſentationem nominari, & inſtitui
debet Vicarius abſque alio concurſu, vt in his
terminis fuit dictum in Barchinonen. Vicariæ 17.
Maij 1624. coram me confirmata 5. Decemb. eiuſdẽ
anni coram R.P.D. meo *Vbaldo*, & poſteà 21. Feb.
proximè præteriti coram R.D. meo Patriarcha *Manzanedo*.

Non obſtat contraria diuturna obſeruantia prouidendi
per concurſum alias in diſputatione cauſæ al-
3 legata pro D. Epiſcopo; huic enim benè fuit reſponſum
in deciſione in hâc causâ coram me, quod ſtante
in dictâ conſtitutione Pij V. decreto irritanti, cuius
tanta eſt vis, vt inficiat titulum, & poſſeſſionem, nulla
poteſt dari obſeruantia in contrarium, quę releuet,
ac huiuſmodi prouiſiones factæ per concurſum de
dictis Vicariis, ad quas capitulum non nominauit,
prout cauetur in dicta conſtitutione tanquam erroneæ,
atque ideò conſenſu ipſius capituli carentes nequeunt
firmare ſtatum in contrarium, vt fuit dictum
in Ceſarauguſtana Vicariæ 30. Maij 1622. coram R.
D. meo *Caualerio*, & in alleg. deciſionibus in hâc
causâ, vbi quam pluries aliæ cumulantur.

Et ita, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Romana pecuniaria.

Mercurii 19. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Periculum pecuniæ depoſitatæ quando pertineat ad deponentem, & non ad Depoſitarium, & Depoſitario quemodo incumbat onus probandi oblationem, & furtum pecuniarum citra ſui culpam.

SVMMARIVM.

1 *Furtum commiſſum eſt difficilis probationis, & ex coniecturis, & præſumptionibus probatur.*

Et de modo probandi ibidem.

2 *Fama probat furtum in ciuilibus.*

3 *Et debet probari pecunias furatas extitiſſe in loco deſignato tempore commiſſi furti.*

4 *Pecuniarum furtum factum cedit periculo deponentis, non verò Depoſitarij, ceſſante huius dolo, & culpâ.*

5 *Periculum debet ad rei Dominum cedere.*

6 *Caſus furti non ſpectat ad deponentem, ſi ſequuta fuerit numeratio pecuniarum. Quod procedit in mercatore, non in aliis perſonis.*

7 *Item non procedit, quando non fuit data facultas vtendi pecuniis, quæ reputatur factum ad ſolum commodum deponentis.*

8 *Item non procedit, quando Depoſitarius re verâ non fuit vſus ipſa ſumma pecuniarum depoſitarum.*

Deciſio CLXXXVIII.

ANdreas Acorta nonnullas pecunias Chriſtoforo
Monſerrato tradidit cuſtodiendas, quas
cùm dictus Andreas repeteret, Chriſtophorus excipiebat,
ſibi fuiſſe furto ſurreptas de menſe Ianuarij
1622. nec propterea ad aliquid teneri. Vnde ſuper
hoc dubium propoſui. Et Domini reſponderunt, conſtare
de furto, & illud cadere debere periculo Andreæ;
Nam quoad furti probationem, cùm illa ſit dif- 1
ficilis, ſufficit ſi ex præſumptionib. & coniecturis deducatur,
prout dixerunt *Bart.* in l. ſi quando nu. 4. in
fin. C. Vnde vi *Rimin.* ſen. conſ. 95. n. 12. *Alciat.* conſ.
687. n. 3. *Grammat.* conſ. crimin. 17. nu. 4. *Parıſ.* conſ.
156. n. 12. lib. 4. *Menoch.* conſ. 153. n. 3. latè *Farinacc.*
conſ. 158. n. 1. & 2 lib. 2. & in tract. de furt. q. 176. n.
1. *Rot.* dec. 762. n. 3. p. r. recent.

Nec leues viſæ ſunt coniecturæ, quæ pro Chriſtophoro
proponebantur, nimirum fractura ianuæ cubiculi,
& capſæ, vbi pecuniæ à Chriſtophoro aſſeruabantur,
probata ex inſpectione iudicialiter facta, &
ex teſtibus; Item conqueſtiones, & acclamationes
Chriſtophori illicò quod furtum ſibi innotuit, necnon
querela per eundem ſuper hoc Iudici porrecta,
& demum publica vox, & fama dicti furti pecuniarum;
Quæ coniecturæ ſimul iunctæ vnà cum bonâ
famâ, & legalitate ipſius Chriſtophori efficiunt præſertim
in ciuilibus ſufficientem furti probationem 2
Abb. in c. bona fides ſub n. 8. ver. Quidam ſunt caſus
occulti de Depoſit. *Grammat.* conſ. crimin. 41. n. 5. *Petraſanct.*
ſingul. 8. n. 5. ver. Maximè ſi iſte acclamaus cũ
aliis per *Farinacc.* de furt. d. q. 176. n. 4. cum pluribus

ſeqq. *Rot.* dicta dec. 762. num. 5.

Neque Domini dubitabant quin pecuniæ, de quibus agitur, extiterint tempore furti commiſſi in capsâ effractâ, cùm benè id videantur concludere teſtes deponentes, quod Chriſtophorus erat ſolitus retinere penès ſe, & in dictâ capsâ omnes pecunias ipſi creditas, & quod nunquam illas repoſuit in alio loco extra proprium cubiculum, neq; ad lucrum dedit, quorum tertium quartus ſuper 11. & 6. ſuper 8. interrogatoriis vlterius etiã deponunt, dictum Monſerratum conſueuiſſe ex eâdem Arcâ deſumere pecunias quotieſcumq; Auguſtinus filius dicti Andreæ illas paulatim poſtularet; & huiuſmodi teſtium depoſitionibus deferendum eſſe ad effectum probandi, rem ablatam extitiſſe in loco fractutæ tradunt *Grat.*
3 conſ. 87. n. 8. & conſ. 94. n. 26. vet. vlt. non obſtat, & n. 27. & conſ. 95. n. 28. ver. & præd. & n. 29. li. 2. *Farinac.* conſ. 158. n. 2 li. 2. cum aliis per *Maſcard.* de probat. li. 2. concl. 819. n. 5.

Conſtito autem de furto inde poſteà Domini cenſuerunt, dictas pecunias periiſſe damno Andreæ, quia
4 deficit dolus, & lata culpa Chriſtophori, cùm ſit certum, depoſitarios, & cuſtodes non teneri ad reſtitutionem rei furto ſubtractæ vbi lata culpa vel dolus illis adſcribi non poteſt l. quod Nerua ff. Depoſit. l. ſi vt certo §. nunc videndum ff. commodat. *Rimin.* ſen. conſ. 95. n. 7. & 8. li. 2. *Grat.* conſ. 94. n. 37. lib. 2. *Menoch.* conſ. 353. n. 2. *Iaſ.* conſ. 98. n. 5 li. 2 *Honded.* cõſ. 90. n. 15. li. 2. Hoc enim caſu furtum inter caſus fortuitos annumeratur l. quæ fortuitis C. de pignorat. Act. *Bart. Iaſ.* & alij in l. ſi quando C. Vnde vi, & in l. ſi quis ea argentariis §. Prætor ait ff. de eden. cũ aliis allegatis per *Menoch.* dicto conſ. 353. n. 9 & ſeqq. Cuius inde periculum ad rei dominum ſpectare debet
5 l. 1. C. Depoſit. l. pignus C. de pignorat. act. & ibi *DD.* l. in rebus in princ. ff. commodat. *Iaſ.* in l. ſi quis nec cauſam n. 26 ff. ſi cert. pet. *Abb.* in c. bona fides n. 3. & 4. de Depoſit. *Dec.* conſ. 473. n. 7. *Gabr.* concl. 2. nu. 3. de Rebus credit. li. 3. & fuit dictum in Farfen. pecuniaria 21. Iunij 1610. corã R. D. meo Patriarcha *Manzanedo.*

Nec refert pecunias huiuſmodi fuiſſe numeratas Chriſtophoro, vnde videtur poſſe inferri, dominium illarum in eumdem fuiſſe tranſlatum, & depoſitum tranſiiſſe in mutuum, itavt cùm teneretur ad tantum-
6 dem, eius periculo cenſeri debeant periiſſe non antedicto Andreæ iuxta doctrinam *Iaſ.* in l. ſi quis nec cauſam n. 25. & 26. ff. ſi cert. pet. Quoniam non verſamur in Mercatore ſoliti pecunias negotiare, ac tãtumdem reddere, & in quo depoſitum dicitur fieri etiam gratia ipſius depoſitarij, ſed in priuato qui pecunias recepit, vt rem gratam faceret deponẽti; propterea quamuis interceſſerit numeratio, attamen cũ
7 nõ fuerit data Chriſtophoro facultas vtendi eius arbitrio, remanſit depoſitum, & quidem in gratiam ſolius deponentis, & proptereà periculum ſpectat ad eumdem deponentem ad l. certi condictio §. vlt. ff. ſi cert. pet. Vbi *Alber.* & in l. ſeqq. Quod ſi ab initio n. 2. & in d. §. vlt. *Salycet.* n. 13. *Iaſ.* in fin verſ. Dic ergo, & in l. die ſponſaliorum §. 1. & ibi gloſ. verbo condemnatus ff. depoſit. pulch. *Pariſ.* conſ. 131. n. 11. & pluribus ſeqq. li. 4. *Gabr.* concl. 2. nu. 5. de reb. credit. lib. 3. *Mantic.* de tacit. & ambig. conuent. li. 10. tit. 9. nu. 25. & quatenus etiam tacitè dicta facultas tributa fuiſſet, nihilominus cùm Chriſtophorus eâ non fuerit vſus, vt conſtat ex depoſitionibus teſtium referentium, quod pecunias ipſi tranſmiſſas ab Andreâ conſueuerat conſeruare in particulari ſacculo intus dictam Capſam quæ fuit effracta, nec illas inde amouere, ſed ex eodem ſacculo deſumere quoties pro tempore conſignabat Auguſtino, adhuc dicendum eſt, quod periculum ſiue emiſſio pecuniarum de quibus agitur cedere debeat ad incommodum Andreæ deponentis, vt in his terminis poſt *Buscell.* in l. ſi quis nec cauſam n. 12. verſ. In quantum verum ff. ſi cert. pet. benè tradit *Mantic.* de tacit. & ambig. dicto lib. 10. tit. 9. n. 9. & 34. verſ. ſed ille textus.

Et ita informante ſolùm Chriſtophoro, &c.

Arimin. adminiſtrationis tutelæ.
Luna 24. Nouembris. 1625.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator librum conficere debet, & de requiſitis eiuſdem libri.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium plenè probat cõtra Tutorem ſcribentem.*
2 *Liber de recenti reſcriptus à Tutore non ſuffragatur in caſu redditionis rationum.*
3 *Liber Tutoris debet eſſe benè tentus, & continere, quid in ſingulos annos, menſes, & dies perceptum fuit, quid impenſum, qua de cauſá, cui datum, & à quo fundo fructus fuerint collecti.*
4 *Contra debitorem debitoris poteſt à creditore conſumari exequutio.*
5 *Tutor non excuſatur à libro malè confecto, vel non ſuo tempore ſub prætextu deperditionis alterius, quia cuſtodire tenebatur, niſi probet caſũ deperditionis.*
6 *Confeſſio, aut liberatio facta debitori in præiudicium creditoris, & parata contra eum exequutionis non valet.*

Deciſio CLXXXIX.

CVm Alexander, & Cæſar fratres de Faetanis eſſent creditores Alexandri Solerij in ſcutis mille, & vltra, pro quibus obtinuerant mandatum executiuum præuia ſententia Rotali, quæ tranſitum etiam fecit in rem iudicatam, & Aſcanius Turturinus ſuus maternus, ac tutor, & pro tempore curator dicti Alexandri per plures annos bona illius adminiſtraſſet, nunquam tamen rationem adminiſtratæ tutelæ reddidiſſet, dicti fratres de Faetanis conuenerunt Aſcanium coram A. C. ad reddendam huiuſmodi rationem iuxta formam ſuæ cameralis obligationis; quæ ratio cùm fuiſſet reddita, ſed non ſufficienter, idem A. C. pronunciauit ad fauorem dictorũ de Faetanis, & mandatum executiuum pro ſummâ ſcutorum mille contra dictum Aſcanium relaxauit, ſuper quo in gradu appellationis cauſa mihi commiſſa, dubitaui, An ſententia A. C. eſſet confirmanda, vel infirmanda.

Et quia illius validitas non controuertebatur, Domini reſponderunt, eſſe iuſtam quoad liquida in inuentario quod plenè probat contra Tutorem ſcri- 1
bentem l. fin. C. de arbitr. tutel. *Bart.* in l. qui repertorium n. 12. ff. de adminiſtr. tut. *Pariſ.* conſ. 26. n. 55. li. 2. *Rot.* diuerſ. dec. 71. n. 3. p. 1. & recent. dec. 652. n. 1. p. 2. vnde cùm dictus Aſcanius ex deſcriptione fuerit conſtitutus certus debitor omnium liquido contentorum in inuentario, eorúmq; adhuc remaneat debitor, quia rationum liber exhibitus coram A. C. & qui
etiam hodie exhibetur, confectus apparet de recen- 2
ti, & in eo multa ſunt inordinatè, & in confuſo, ac in

genere

genere deſcripta, itavt non poſſit elici veritas particatum, ac inde nihil probet, nec ratio cenſeatur reddita, ad eum effectum liber tutelaris debet diſtinctim contioere quid in ſingulos annos, menſes, ac dies perceptum fuerit, quid impenſum, quâ de causâ, cui datum, & à quo fũdo fructus collecti *Rip.* in l. admonendi n. 116. ff. de Iureiur. *Bart.* conſ. 150. in fin. h. r. *Rol.* conſ. 49. nu. 10 & ſeqq. li. 1 *Cravet.* de Antiq. tempor. p. 1. §. 4. Limitatur à nu. 24. vſq; ad n. 54. *Borgnin.* in tract. de Tutor. nu. 106. *Menoch.* de Arbit. iudic. caſ. 208. n. 19. & 20. Et cùm prætereà de pupilli debito conſtet per dictum rem iudicatam, lute dicti fratres de Faetanis egerunt, ac mandatum executinum obtinuerunt coram A. C. contra ipſum Aſcaniũ tutorem, ac reſpectiuè debitorem debitoris etiam in formâ Cameræ eſt ſuprà obligatum ad tradita per
4 *Doct.* in l. à diuo Pio §. ſic quoq ff. de Re iudic. *Bart.* in l. 2. n. 1. C. Quand. fiſc. vel priuat. cum aliis quos latè refert, & ſequitur *Surd.* conſ. 4. n. 17 & ſeqq. vique ad fin.

Nec Aſcanio viſa eſt ſuffragari allegata excuſatio, quod ipſe alium librum diſtinctum, ac cætera habentem requiſita confecerit, & hic, dum Romam tranſmitteretur, fuerit deperditus. Etenim cùm ex ſui officio teneretur librum ne dum ſeruato iuris ordine conficere, ſed etiam cuſtodire, huic aſſertioni non eſt ſtandum, niſi aliunde probetur confectio, & caſus amiſſionis, immò potiùs contra eumdem militat præſumptio, quæ non confecerit, vel ſi confecit, adhuc occultet *Socin.* ſen. conſ. 190. n. 5. li. 2. *Bero.* conſ. 191.
5 n. 11. li. 1 *Gozadin.* conſ. 17. n. 11. *Rom.* conſ. 413. nu. 3. *Fanut.* de in lit. iur. p. 2. membr. 2. n. 35. cum aliis pluribus per *Plot.* in § 5 n. 5. *Rot.* dec. 5. de probat. in nou. & apud Card. *Seraph.* dec. 1224. n. 2.

Nec viſum fuit ſuffragari Aſcanio donationem illi factam ab Alexandro, & liberationem adminiſtratæ tutelæ, quia cum ſententia condemnatoria contra Alexandrum lata fuerit de anno 1615. & tranſitũ fecerit in iudicatum, & deinde ſucceſſerit dicta donatio, & liberatio, meritò præſumi poteſt, id geſtum eſſe in fraudem paratæ, & de proximo relaxandæ executionis, & proptereà Faetanis creditoribus non
6 præiudicat *Iaſ.* in l. à diuo Pio §. ſuper rebus nu 10. ver. Mihi placet concordia ff. de Re iudic. *Gurb* dec. 62. n. 5. & ſeqq. *Theſaur.* dec. 74 n. 7. *Afflict.* dec. 143. n. 7. & fuit reſolutum in vna Romana vinea 4. Maij 1611. coram bo. me. Cardinali *Lancellotto.*

Et ita vtràque parte informante, &c.

Vicent. Legatorum.

Lunæ 24 Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Adminiſtratio diſtributionum anniuerſariorum an ſpectet ad ſolum Capitulum priuatiuè quoad beneficiatos, quando habent intereſſe. Et de facultate Epiſcopi ſtatuendi.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio diſtributionum ſpectat ad ſolum Capitulum priuatiuè.*
2 *Fallit quando diſtributiones ex propriis redditibus aliorum beneficiatorum conſiſtunt.*
3 *Actus attribuitur ordinanti, & non facienti.*
4 *Adminiſtrationi anniuerſalium diſtributionum debent eſſe capaces illi etiam, qui in eis habent intereſſe.*
5 *Epiſcopus, & Capitulum ius habent ſtatuendi in eis, quæ ſpectant ad regimen bonorum Eccleſiæ.*
6 *Et in ſpecie ſuper modo, & forma adminiſtrandi anniuerſalia.*

Deciſio CXC.

Domini perſtiterunt in deciſis ſub die 4. Decembris præteriti, quod ſcilicet ius controuerſum adminiſtrandi burſam diſtributionum, & anniuerſariorum reſideat penes capitulum etiam priuatiuè quoad beneficiatos, quia ſuper hoc capitulum habet fundatam intentionem de iure communi Rota apud Card. *Seraph.* dec. 507. & dec. 524 in princ. cũ 1
aliis alleg in deciſ. & huiuſmodi iuris communis aſſiſtentiæ accedunt quàm plures actus geſti à capitulo liberum ius eiuſdem plenius denotantes, qui fuerunt relati in dec. ac etiam hodie à Dominis approbati iuxta d. deciſ. Card. *Seraph.* 507 n. 2. & dec. 524. n. 2
2. Præſertim cùm beneficiati non doceant, burſam huiuſmodi fuiſſe cõflatam ex propriis dumtaxàt redditibus, provt requiritur ad hoc vt ius adminiſtrandi ſit commune beneficiatis cum capitulo ex ibidem allegatis.

Nec intentio Capituli viſa eſt elidi ex conſtitutione Epiſcopi, ac eiuſdem capituli ſub die 26. Auguſti 1456. quæ in hâc diſputatione fuit producta, ſed immò hæc ipſa conſtitutio quoad ius ſuprà dictũ retorqueri poteſt contra beneficiatos; Etenim in ea cautum eſt, quod ſingulis annis capitulum deputet duos Canonicos, quorum quilibet habeat vnam clauem arcæ Anniuerſariorum, & per Clerum, ſeu maiorem, & ſeniorem illius partem eligatur vnus beneficiatus, qui retineat alteram clauem; Necnon quod pecuniæ prouenientes ex Anniuerſariis conſignentur capitulo, & capitulum faciat quietantias, & poſt quietãtias Adminiſtratores deputati, nempe duo Canonici, & vnus beneficiatus, qui retinent claues, reponant in arcâ dictas pecunias; Ac etiam quod quotieſcumq; capitulum voluerit facere aliquod cõmercium, beneficiatus deputatus cum canonicis teneatur aperire arcã, & facto tali cõmercio annotetur in libro idémque beneficiatus ſit vnus ex teſtibus dicti contractus; & demum quod vbi procurator Anniuerſariorum reddiderit computum, & rationem, eligantur à capitulo duo Canonici, & per clerum duo beneficiati, qui ſimul exsuminent dictas rationes, & referant in pleno capitulo, & quod ad definitionem prædictam vocentur in teſtes inſtrumentarios dicti duo beneficiati, aliàs definitio ſit nulla, iis admodum recuſantibus accedere capitulum cum aliis teſtibus definitionem prædictam facere poſſit Ex quo tenore conſtitutionis deprehendi poteſt, ipſos beneficiatos nunquam iure proprio adminiſtraſſe, nec per eam conſtitutionem vllatenus debet cenſeri tranſlatum de capitulo in beneficiatos ius ipſum, ſiue iuriſdictio adminiſtrandi, ſed ſola facti adminiſtratio, quam tantummodò reſpiciunt quæ in d. conſtitut. tributa fuerunt d. beneficiatis, itavt hæc ſolùm ad eos dicatur ſpectare, iuriſdictio autem adhuc hæreat capitulo, provt eſt de iure ex alleg.

Nec etiam pro beneficiatis fieri poteſt fundamentum ſuper eo, quod electio ſiue nominatio v[illegible] i[illegible]s ex ipſis beneficiatis ad retinendam, vt ſupr[illegible] ex tribus clauibus non fiat à capitulo, ſed à [illegible]lero, ſiue iiſdemmet beneficiatis, Quoniã, vt appar[illegible]t ex eiuſdem conſtitutionis lectura, hoc ius eligendi ipſis f[illegible]it impartitum à capitulo, nec vllibi docetur, benefi[illegible]ia[illegible]

tos anteà nominaſſe propriâ authoritate, Vnde etiam eſt dicendum, quod huiuſmodi nominatio tribuenda ſit Capitulo mandari, illam fieri, non autem ipſis beneficiatis precario à Capitulo nominantibus ad c. cum aliquib. de reſcript. in 6. c. ſi Apoſtolica de præben. eodem lib. 6. & in his terminis eſt dec. Card *Seraph.* 524. n. 2. & 3. cum aliis cumulatis in dec. in hac cauſâ.

Cæterum quia prædicta conſtitutio ea ſui tenore
ſuperiùs relato ſatis æqua viſa fuit, cùm iuri ſit con-
ſonum, ant beneficiati habentes maximum intereſſe
in burſâ Anniuerſariorum, de quâ agitur, ſunt enim
eorum participes inſimul cum Canonicis retineant
4 vnam ex tribus clauibus arcæ, in quâ reponuntur pe-
cuniæ ad anniuerſaria ſpectantes, ac pro ſuo intereſ-
ſe habeant notitiam omnium, quæ geſta fuerint à
Capitulo circa dictas pecunias iuxta formam præfi-
xam in ipſâ conſtitutione, & ſuperiùs relatam, Ideò
ex mente Dominorum illa eſt ad vnguem obſeruan-
da per ipſum Capitulum etiam quoad ea, quæ reſpi-
ciunt fauorem beneficiatorum; Ritè enim emanauit
5 ab eodem Capitulo habentibus ius ſtatuendi in iis,
quę ſpectant ad regimen, & gubernationem bonorũ
Eccleſiæ iuxta gloſ. in c. 2. §. cæterum verſ. Statutum
de verbor ſignific. in 6. *Doct.* in cap cùm omnes de
conſtit. *Dec.* in cap. cùm acceſſiſſent n. 9. eodem tit.
Abb. in c. edoceri in 4. de reſcript. & in c. cum con-
ſuetudinis n. 3. in 2. not. de conſuetud. *Calderin.* conſ.
10. de Reb. Eccleſ. non alien. *Oldrad.* conſ. 181. n. 1. &
ſeq. Ac inde omninò debet ſeruari, vt de ſimili ſtatu-
to condito ab Epiſcopo, & capitulo ſuper modo, &
formâ adminiſtrandi anniuerſaria fuit dictum coram
6 Card *Seraph.* in vnâ Gerunden. Anniuerſariorum, quę
eſt dec. 590. nu. 3. & ſeq. confirmata coram *Gypſio* 9.
Decembris 1585. quæ eſt in recent. dec a. n. t. p. 1. &
coram eodem 9. Iunij 1586.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgen. Iuris præſidendi.
Veneris 28. Nouembris. 1625.

ARGVMENTVM.

Decanus, quando Capitulum non habet Archidiaconum, vel Archipreſbyterum dicitur caput, & habet quamdam in eo iuriſdictionem.

SVMMARIVM.

1 *Decanus tanquam caput Collegij dicitur habere quamdam iuriſdictionem in Capitulo.*
2 *Archipresbyter dicitur Decanus Presbyterorum.*
3 *Non exiſtentibus dignitatibus in Capitulo Decanus ſuccedit in locum illarum dignitatum.*
4 *Iuriſdictio conceſſa in dubio præſumitur cumulatiuè, non priuatiuè.*

Deciſio CXCI.

FVit coram R.P.D. meo *Pamphilio* per duas deciſiones reſolutum, Iudicibus quatuor temporũ à Capitulo deputatis dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro cumulatiuè cum Decano; Quo manutentionis iudicio abſoluto Capitulum inſtabat, in petitorio definiri, ad eoſdem Iudices ſpectare ius indicendi ſilentium in choro, & mulctandi etiam priuatiuè quoad d. Decanum, ſuper quo hodie propoſito dubio Domini negatiuè reſponderunt. Quoniam aut capitulũ innititur diſpoſitione iuris communis, aut ſtatutis Eccleſiæ Burgen. aut conſuetudine, & nullũ ex præd. viſum fuit capitulo ſuffragari.

Non ius commune, quia immò Decanus tanquã
caput Collegij videtur habere pro ſe aſſiſtentiam iu-
ris communis in eâdem iuriſdictione in ipſo Capi- 1
tulo, vt per *Put.* deciſ. 109. nu. 2. verſ. Tamen reſpectu
ipſius collegij lib. tertium vltimam impreſſ. & fuit
conſideratum in hâc cauſâ coram R.P.D. meo *Pam-
philio* in deciſ. ſub die 11. Aprilis 1614. vers. Ceſſat
etiam. Attento præſertim quod non probatur, in hâc
Eccleſiâ adeſſe Archipresbyterum, qui dicitur Deca-
nus presbyterorum, nec probatur adeſſe Archidiaco- 2
num, & conſequenter ipſe Archidiaconus remanet
prima Dignitas, & quodammodo ſuccedit in locum
dictarum Dignitatum *Rot.* dec. 4 de elect. in nou. Et
proinde ad eum pertinere videtur munus præſidẽ- 3
di Diuino cultui, quod potiſſimùm in recitatione
horarum canonicarum in choro verſatur.

Nec etiam ſuffragatur ſtatutum, quia primùm cõ-
ditum ab Epiſcopo Bertinorien. Nuncio Hiſpania-
rum ſignanter preſeruat, vel preſupponit, iuriſdictio-
nem competere Decano in choro ex antiqua con-
ſuetudine; Alterum autem ſtatutũ conditum à Card.
Mendozza confirmat primum ſtatutum, tertium ve-
rò ſtatutum Card. *Pacecchi*, quo reuocantur priora
ſtatuta, quamuis expreſsè tubeat, quod Capitulum, &
Decanus eligant duos Canonicos, qui ſilentium in-
dicent, & quod deficiente vno alter moneat, nullum
tamen verbum fuit de Decano, tantùm abeſt quod
illum excludat; Et in dubio cenſendum eſt, d. iuriſdi-
ctionem fuiſſe attributam d. Iudicibus cumulatiuè,
non autem priuatiuè quoad Decanum *Couar.* in c. al-
ma mater §. fin. n. 3. de ſent. excomm. p. 1. cum aliis re-
latis in prædicta vltim dec. R.P.D mei *Pamphilij* in 4
princ. & idem dixit Rota coram R. D. meo *Decano*
dec. 316. n. 6. inter eius impreſſ. quam opinionem no-
uiſſimè pluribus tuetur *Matth. Berlich.* pract. cõcluſ.
parte prima concluſ prima qui firmat, hanc eſſe re-
gulam, niſi contrarium ſuadeant coniecturæ, quæ in
caſu noſtro potiùs incaleſcunt pro Decano, quia nõ
eſt veriſimile Cardinalem *Pacecchum* voluiſſe ius De-
cani auferre, corrigere ſtatuta priora, antiquam con-
ſuetudinem abrogare, & cultum diuinum diminuere;
magis enim Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & recitationi
horarum canonicarum conſultum erit, ſi plures erunt
in choro, qui dictæ recitationi præſint, & inuigilent;
Et demum concurrit conſuetudo interpretatiua di-
cti poſtremi ſtatuti, quia poſt illud Decanus con-
ſueuit ſilentium indicere, & præeſſe in choro cumu-
latiuo cum dictis Iudicibus, vt inde propterea De-
canus obtinuerit à Rota mandatum de manutenẽdo
in quaſi poſſeſſione præſidendi cumulatiuè cum d.
Iudicibus.

Denique nec conſuetudo ſuffragatur, quia immò videtur fauere Decano, nam prædictũ ſtatutum præſupponit, ex antiquâ conſuetudine iuriſdictionem competere Decano præſidendi in choro; & demum quia & teſtes pro eo examinati, ex quibus fuit obtẽtum mandatum de manutenendo, deponunt d. Decanum conſueuiſſe cum dictis Iudicibus iuriſdictionem exercere in choro.

Non obſtant teſtes pro Capitulo examinati; quia eorum dicta iam fuerunt coram R.P. D. meo *Pamphilio* diſcuſſa, teſtes enim dati in ſum. n. 6. fatentur, ſe non poſſe declarare, an Decanus exercuerit dictã iuriſdictionem in choro tanquam Decanus, vel tanquam

quam Index quatuor temporum; Vnde hæc eorũ dubitatio tolli videtur ex iuris præſumptione, quia cùm iuriſdictio aſſiſtat Decano ex iure communi, vt ſuprà fuit dictum, cenſetur magis ipſum exercuiſſe dictam iuriſdictionem ex iure proprio, quàm ex iure ſuper inducto à ſtatuto; Cæterorum verò teſtium pro Capitulo depoſitio eliditur ex aliis teſtibus pro Decano examinatis, quibus tanquam Viris inſignibus multũ detulit Rota coram eodem D. meo *Pamphilio*.

Et ita, &c.

Adrien. Archidiaconatus.
5. *Decembris* 1615.

ARGVMENTVM.

Beneficia affecta, & reſeruata vacante Sede Apoſtolica an ſint collationis Epiſcopi, vel magis Summi Pontificis explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, arbitrio, intelligitur prout de iure.*

2 *Littera Apoſtolica vbi ſunt iuſtificata, exequutioni ſunt demandanda.*

3 *Archidiaconatus eſt de reſeruatis Summo Pontifici.*
Eſt prima dignitas ibidem.

4 *Regulæ Cancellariæ per obitum Summi Pontificis expirant.*

5 *Per obitum Pontificis Sede vacante omnium Beneficiorum collatio ſpectat ad Epiſcopum Ordinarium.*

6 *Beneficiorum in vacatione Sede vacante ſpectat eorum prouiſio ad ordinarium reſpectu beneficiorum affectorum ex regulâ 8. Cancellariæ, nempe affectione competente ex obitu in menſe reſeruato.*

7 *Secus in reſeruatis alia de cauſa ratione perſonæ, quia prouiſus eſſet familiaris Cardinalis, collector, aut ſubcollector, & alio gauderet priuilegio affecto perſonæ, vel quia beneficium eſſet prima dignitas, Monaſterium, & n. 8 9.*

Deciſio CXCII.

Sanctæ mem. Gregorio XV. è viuis ſublato, & antequam S.D.N. ad Apoſtolatus apicem aſſumeretur, vacauit Archidiaconatus, de quo agitur, per obitum Vangellæ, & de eo fuit per Ordinarium prouiſus Ioannes, & poſt modum à Sanctiſſimo fuit collatus Richardo, & per A.C. vigore Breuis relaxatum mandatum cum declaratoriâ contra dictũ Ioannem, qui appellauit, & cauſa mihi commiſſa cum clauſulâ, Parito arbitrio Rotæ, ſuper hoc arbitrio hodie propoſui dubium, & Domini dixerunt, illud non intrare pro retardatione executionis, quoniam dicta clauſula Arbitrio, intelligitur prout de iure *Bart.* in
1 extrauag. ad reprimendum in verbo Videbitur nu. 8. & dixit Rota in Meten. Prioratus 2. Decembr. 1622. coram me, & in aliis ibi allegatis. Iuri autem conſonum eſt, vt litteræ Apoſtolicæ, ſi ſint iuſtificatæ, executioni omninò demandentur *Mohed.* dec. 13. vt lit.
2 pend. *Rom* recent dec. 558. n. 2. par 1. & in Fanen. pẽſionis 20. Maij 1624. coram me, In præſenti verò huiuſmodi litteræ iuſtificatæ viſæ ſunt.

Nam quod iſte Archidiaconatus ſit prima Dignitas in Cathedrali, & ſic reſeruata iuxta reg. Cancellariæ tertiam hodie quartam præſũptio iuris ſuadet,
quia de iure regulariter Archidiaconatus eſt prima 3
Dignitas *Ares.* conſ. 23. n. 7. verſ. Quia de iure communi cum aliis cumulatis per Adden. ad S. me. Greg. XV. dec. 411. n. 5. Et concurrit etiam ſpecialis conſuetudo huius Eccleſiæ, & vltimus ſtatus, cùm aliàs hæc præbenda fuerit dicto Vangellæ, & aliis collata, & demùm dantur teſtes aſſerentes, hunc Archidiaconatum eſſe, & communiter reputari primam Dignitatem.

De obitu autem, & poſſeſſione Vangellæ, & aliis narratis non dubitabatur, quia cum iiſdem narratiuis vterq; prouiſus impetrauerat.

Dubitatio verò tota verſabatur in reſeruatione. Et difficultatem faciebat, quod huius Archidiaconatus vacatio contigerat Sede Apoſtolicâ vacante, quo tempore regulæ Cancellariæ deſinunt, nec aliquid
operantur; per mortem enim Pontificis conditoris 4
earum vis, & authoritas expirauit *Caputaq.* d. dec. 86. n. 3. li. 1. *Seraph.* dec. 980. n. 12. *Gomez* in procem. regul. q. 1. n. 2. *Pariſ* de Reſignat. li. 11. q. 2. n. 31. Et ideò Sede Apoſtolicâ vacante omnes menſes ſunt Ordinariorũ, poſſúntq. Epiſcopi, tanquam ad ius commune
reuertentes, prouidere de beneficiis vacantibus in 5
quolibet menſe *Caputaq.* dicta dec. 86. n. 1. parte 1. & dec. 214. n. 5. par. 2. *Gonzal* ſuper regul 8 §. 5. procem. n. 46. Verum Domini in hoc articulo diſtinguebant duos caſus, Primus eſt quando agitur de reſeruatio-
ne, quæ fit ratione temporis, prout in regula 8. Tunc 6
enim reſeruatio, & affectio non contrahitur, nec inducitur, niſi in menſibus in dicta reg. 8 ſtatutis vacatio beneficij contingat; Et ad effectum huius reſeruationis conſideratur illud tempus vacationis *Caſſador.* dec. 8. n. 9. & 12. de Præben. *Rot.* dec 774. nu. 3. & 10. li. 3. p. 3. diuerſ. quia hæc reſeruatio beneficij inducitur ſolùm in ipſo obitu poſſeſſoris & vacationis cõtingentis tali menſe Sedi Apoſtolicæ ad conferendũ aſſignatio: Vnde ſi talis vacatio cõtingeret Sede ipsâ Apoſtolicâ vacante, etiamſi alias eſſet menſis Apoſtolicus, nihilominus collatio ſpectaret ad Ordinariũ quia vacatio Sedis Apoſtolicæ impedit, & excludit reſeruationem, & regulæ Cancellariæ tunc non operantur, & ita procedunt Doctor. allegati & conſide-
rat *Gonzal.* ſuper regula 8. §. 5. procem. n. 94. poſt med. 7
verſ. Secus verò in regula noſtra. & alij inferius allegandi. Alius verò eſt caſus, quando agitur de reſeruatione, quæ inducitur, vel ratione perſonarum, vt puta quia poſſidens beneficium erat familiaris Cardinalium, vel Collector, vel Subcollector, vel alia adeſſet reſeruatio, quæ perſonæ poſſeſſoris hæreret; Vel ratione ipſius beneficij, vt quia eſſet prima Dignitas, Monaſterium, vel alio modo ratione rei affectum Sedi Apoſtolicæ, tunc enim, etiam ſi vacatio contingat Sede Apoſtolicâ vacante, attamen collatio ſpectat ad futurum Papam, quia reſeruatio hoc caſu non inducitur in ipſo obitu poſſeſſoris, & ſic in vacatione, quo tempore iam regulæ Cancellariæ expirarũt, ſed reſeruatio fuit inducta, & iam infixa à principio ſtatim, ac ille fuit familiaris, Collector, vel Subcollector, vel beneficiũ fuit prima Dignitas, vel alio modo anteà affectum Sedi Apoſtolicæ, quo tempore regulæ Cancellariæ vigebant, & ſuum effectum nẽpe reſeruationem iam induxerant; Et quamuis Sede Apoſtolicâ vacante dictæ regulæ Cancellariæ, tanquam authoritatis tunc deſtitutæ non indicant eo tempore reſeruationem, non inde tamen reſeruationes priùs viuente Papa, & regulis vigentibus inductæ, & infixæ deſinunt, nec expirant, immò beneficiũ ſemel affectum ſemper remanet affectum extrauag.

ad Romani de Præbend. *Anchar* conſil. 138. ou. 3. *Gemin.* coofil. 93. n. 16 qui hoc triuiſſimum dicit axioma *Rot.* deciſio 10. de Præben. in nou. deciſio 13. n. 2. & deciſio 31. n. 1. eodem titulo. Et in terminis reſeruationis ratione familiaritatis, vel alterius qualitatis perſonalis, quod etiamſi familiaris, vel alius decedat Sede Apoſtolicâ vacante, nihilominus collatio ſpectet ad Papam, & Ordinarius non poſſit ſe intromit-
9 tere tradunt *Gemin* ſeu potiùs *Felin.* ad dictum illius conſilium 93. nu. 16. idem *Felin* in cap. in noſtra coroll. 2. n. 20. verſ. Et caue de Reſcript. *Sarn.* ſuper reg. de Publican. reſign. quæſt. 6. n. 6. verſ. Sic etiam *Simonet.* de Reſeruat. quæſt. 17. n. 1. verſ. Sed hodie, & n. 5. & etiam in terminis reſeruationis ex eo, quod beneficium ſit prima Dignitas, prout in caſu noſtro *Gonzal.* ſuper reg. 8. dicto §. 5. prooem. n. 93. ver. Quia hoc rectè procedit *Cochier.* in Addit. ad antiq. gloſ. in procem. n. 21. in fin. *Garc.* de benefic. parte 5. cap. 3. n. 789. & fuit pro maiori parte Auditorum hoc idem reſolutum in Rota tempore Gambari, Vt ipſe teſtatur in tract. de Offic. Legat. lib. 3. n. 180 & ſeqq. & idem cenſuit Rota in Abulen. Parochialis 24. Ianuarij 1594. coram bo. mem. *Cerduba*, quæ eſt apud *Garc.* d. loco n. 791.

Non obſtat, quod Riccardos in ſua gratia non narrauerit reſeruationem ex eo, quod beneficiũ eſſet prima dignitas. ſed quod vacauerit in menſe Apoſtolico, quia contrarium apparet ex lectura ipſius gratię.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Ariminen. Gabellæ.

Mercurij 10. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Statutum de Gabellâ ſoluendâ à forenſibus non habet locum in forenſe, qui domicilium in loco cõtraxit. De requiſitis ad acquirendum domicilium neceſſariis. Statutum de gabellâ ſoluendâ hæreditatis alicuius delatæ an habeat locum in hæreditate delatâ deſcendentibus.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium, qui contraxit in loco, non dicitur eſſe amplius forenſis, nec in ſtatuto de forenſe loquente comprehenditur.*

2 *Voluntas domicilium contrahendi deprehenditur ex aditione hæreditatis relictæ ſub conditione habitandi in loco.*

3 *Domicilium vt contrahatur, non requiritur lapſus temporis, ſed animus, & voluntas, & n. 4.*

5 *Animus domicilium contrahendi ceſſat in infante. Contra n. 6.*

7 *Animus domicilij deducitur ex habitatione, & poſſeſſione bonorum.*

8 *Domicilium poteſt acquiri ab infante, & pupillo miniſterio patris legitimi adminiſtratoris, aut Tutoris.*

9 *Pater, & Tutor poſſunt adire hæreditatem pro infante, aut pupillo.*

10 *Animus requiritur in aditione hæreditatis.*

11 *Aditio hæreditatis fit, quando illa apprehenditur, & ante aditionem nullum ius habet hæres in hæreditate.*

12 *Statutum excludens forenſes ab hæreditate ceſſat quãdo in eo momento acquiſitionis quis eſt Ciuis, licèt ante fuerit forenſis.*

13 *Statutum excluſiuum forenſium, & imponens onus gabellæ, debet ſtrictè interpretari.*

14 *Statutum de ſoluenda gabellâ pro hæreditate non habet locum in filio, vel deſcendentibus, fallit quando verba ſtatuti ſunt vniuerſalia n. 16.*

15 *Statutum excludens forenſes à ſucceſſione non habet locum contra forenſem pro bonis, quæ fuerunt maiorum ſuorum.*

17 *Filius, & deſcendens dicitur viuente patre quaſi Dominus eius bonorum. Ratio ſtatutis.*

18 *Nepos ex filia non habet ſtatutem, quia non eſt ſub poteſtate Aui.*

Deciſio CXCIII.

Dominus Iulius Bononiæ natus ex Patritio Bononienſi adhuc infans fuit Ariminum euocatus à D. Franciſco Gambalonga auo materno, ab eóque diu domi retentus educatus, ac tandem in vniuerſa illius hæreditate inſtitutus hæres, conditione tamen adiecta, quod Arimini continuò commoraretur, & Gambalongæ familię cognomen, & inſignia ſuſciperet, & iis ſolùm vteretur; quâ aditâ hæreditate vrgebatur à Miniſtris Sacri Montis Pietatis, vt ſolueret gabellam, nempe ſcuta quinq; pro quolibet centenario totius valoris d. hæreditatis, hãncq; præſtationẽ Sacro Monti deberi prætendebãt in vim ſtatuti Ariminen. Apoſtolicâ confirmatione muniti, quo cautũ eſt, foreoſes, & familiariter non habitantes in eâ Vrbe tempore, quo immobilia acquiſiuerint, teneri ad prædictam ſolutionem gabellæ; Vnde hinc orta cõtrouerſia propoſui dubium, An D. Iulius teneretur, Et Domini negatiue reſponderunt.

Et moti ſunt, quia verba ſuprà relati ſtatuti non applicantur Domino Iulio, cum de tempore aditionis, quo bona Franciſci effectualiter acquiſiuit, non eſſet ampliùs forenſis, ſed à multis annis anteà cum domo, & familia degeret in Ciuitate Ariminen. in quâ propterea eſſe forenſem deſiiſſe, atq; ibi domicilium contraxiſſe compertom eſt l. non vtique vbi 1
gloſ. in verbo conſtituit & l. domicilium vbi etiam gloſ. in verbo Domicilium ff. ad municipal. *Abb.* in cap. fin. in fin. verſ. & per hoc dico de Paroch. *Felin.* in cap. dilectus il. 2. n. 12. ver. & dicit de Reſcript. *Alciat.* in leg. pupillus §. incola n. 17. ver. & proteſtatur ff. de verb. oblig. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 86. n. 2 & 17. *Gail.* obſeruat. lib. 2. cap. 35. nu. 7. *Guttier.* de Gabell. quæſt. 114. n. 7.

Immò ſtatim, ac hæreditatem Franciſci Iulius adire deliberauit, & adiuit, domicilium ipſum videtur in illo inſtanti acquiſiuiſſe, quia dictã hæreditatem ob- 2
tinere non poterat, niſi adimpletâ voluntate teſtatoris, quæ erat, quod Arimini cõmoraretur, & cognomine, & armis ſolùm familiæ defuncti vteretur; Et propterea hæreditatem acceptando per neceſſarium antecedens huiuſmodi voluntati teſtatoris ſe ſubiecit, & domiciliũ in patria eiuſdẽ teſtatoris contraxit, ex aditione nãmq; hæreditatis reſultat approbatio omnium contentorum in teſtamento *Pariſ.* cõſ. 35. n. 81. & ſeq li. 3. *Menoch.* conſ. 89. n. 34. & ſeq. *Surd.* cõſ. 14 n. 9. *Cephal.* conſ. 377. n. 52. *Peregr.* conſ. 5. n. 9. li. 5.

Firmatâ autem hâc teſtamenti approbatione, & ſic tacitâ & virtuali declaratione, quod ipſe Iulius hæres vellet habitare in Ciuitate Ariminen. & inſi- 3
gnia, ac cognomẽ familiæ Gambalongę ſuſcipere nõ eſt opus inquirere, Per quod tempus, & an per decennium habitauerit, quia domicilium facto & animo contrahitur, nec aliud tempus eſt expectandum, vbi quis declarauit, ſe velle in aliquo loco habitare *Abb.* in c. fi. in fin. verſ. Et per hoc dico de paroch. *Soc. iun.* in c. fi. n. 25. de for. compet. *Surd.* conſil. 346 num. 4.

Menoch.

Menoch de arbitr.iud lib.2.cap.86.nu.2. *Gail.*pract.
obſeru.lib.2 c.35.nu.7.verſ. Licet autem *Rot.*diuerſ.
dec.150.n.7.p.2. & recent.dec. 88 nu.3.p.2 & hoc
idem firmatum fuit hodie in alia Toletana matri-
monij coram me.

Non obſtat quod ad acquirendum domicilium
5 requiratur animus leg. domicilium ff.ad municipal.
*Dec.*conſ.283.num.11 *Gab.*conſ. 89 num 2.lib.1. &
quod huiuſmodi animus præſupponi non poſſit in
D. Iulio tempore, quo Ariminum profectus eſt cum
tunc infans eſſet, qui ob ætatis imbecillitatem ani-
mum intellectualem, ſiue illius exercitium non ha-
6 bebat, vt in ſimili conſiderat *Feder. de Sen.*conſ.253.
nu.2.& ſequentibus, & conſ 254. *Petr.de Vbald.* de
Can.port Epiſcop.parte 2.cap.7 n 28.Quoniam vl-
tra quod hæc obiectio non applicatur reſpectu tem-
poris,quo infantiæ ætatem egreſſus adiuit hæredita-
tem, Reſpondetur, requiri quidem animum, ſed in
iis perſonis,quæ animum ſiue illius exercitium poſ-
ſunt habere, ſecus vero in his, qui non habent vt in
his terminis docuit *Bart,*in l.placet in fin.ff.Ad mu-
nicipal.hoc enim caſu ex ipſa acquiſitione,& reten-
tione maior ſpatiis bonorum,& continuatione ha-
7 bitationis inſurgit re, & facto ipſo domicilij acqui-
ſitio l.a egregie ibidem *Bart.*n.2.& in l.vnic.n.1.&
a.C.vbi pupil.educ.& cur.vbi etiam *Bald.*in vltimis ver-
bis *Socin.*iun.in præalleg cap fin.nu.15 & 18 de for.
compet. *Ruin.*conſ.25.nu.14.& 37. *Mandel* conſ.
5-2.nu.15.

Se ceſſit difficultas in præſenti caſu, quia pupil-
lus, & infans poteſt per tutorem, & eo deficiente
8 per patrem tanquam legitimum adminiſtratorem
acquirere domicilium *Bart.*in dicta l.vnic.nu 2. C.
vbi pupil.educ.& cu. *Bald.*in l.1.n.6.C. Ad municipal.
lib.10.& *Socin.*iun.in d.cap fin n.18.Sicuti etiam tu-
9 tor ſeu pater poteſt hæreditatem infanti delatam a-
dire l.ſi infanti in princip.vbi *Bart.*n.2.C.de iur.de-
10 lib.& poſſeſſionem, in qua itidem animus requiri-
11 tur leg. ff.de acquir.poſſ. apprehendere pro pupil-
lo ſeu infante leg quamuis § infans ff.de Acquir.poſſ.
v. g b.*Fachin.*controu lib.8.cap.19.

Denique non obſtat, quod D. Iulius tempore te-
ſtamenti non eſſet domiciliatius Ariminen. Quo-
niam ſtatutum videtur contentari, quod forenſis non
ſit tempore aditionis hæreditatis, quo tempore
proprie dicitur acquirere bona; Et hoc verbo, Ac-
quirendi, vtitur dictum ſtatutum, dicitur autem fie-
ri acquiſitionem dum hæreditas apprehenditur *Ca-
ſtr.* in l 3 C de teſtam.& conſil.34.n.5 lib.1. *Alex.*
conſ. a n 46 lib.1. *Surd.*conſ.569.nu.7.verſ. Tamen
communis opinio, & hæres ante aditam hæredita-
tem nullum ius habet in bonis hæreditariis l. ſeruus
m. ff de ſtipul.ſeru *Bart.*in l.1s poteſt nu.13 ff.de
a. iur. e l.*Peregr.*de fideic.art.48.n.8.

Præterea huic interpretationi valde arrident alia
verba eiuſdem ſtatuti ibi, Quod eamdem gabellam
12 ſoluant, qui tempore acquiſitionis bonorum habi-
tarent, vel venirent ad habitandum in dicta Ciui-
tate Arimin poſtea tamen cum eorum familiis rece-
derent; Vnde à contrario ſenſu, ſi tempore acquiſi-
tionis habitarentur, vel de foris venirent ad habi-
tandum, & poſtea non recederent, ad ſolutionem
gabellæ ſecundum mentem ſtatuti non tenerentur,
quia caſus eſt magis dubitabilis, quam noſter, quia
D Iulius tempore acquiſitionis non venit de foris ad
habitandum,ſed ibi antea multis annis commoraba-
tur, & tempore aditionis, immo ante, nempe dum
deliberauit adire, in vim dictæ tacitæ declarationis

Deciſ. Clem.Merlini.

teſtamenti Franciſci declarauit, ſe velle iuxta præ-
ceptum teſtatoris continuo habitare, ſeu continua-
re in eadem habitatione; Ex quibus aſſequimur, ſta-
tutum conſideraſſe tempus acquiſitionis, nempe a-
ditionis,ſeu apprehenſionis,quemadmodum in ter-
minis ſimilis ſtatuti excludentis forenſes à ſucceſſio-
ne ciuium ſuorum, quod ſufficiat, tempore acquiſi-
tionis, & aditionis eſſe ciuem, licet prius tempore
delatæ hæreditatis fuiſſet forenſis tradiderunt *Bart.*
in l.ſi.nu.2.verſ.eodem modo ff.de Reg Caton. *Cu-
man.*conſ.84.verſ.Item dico *Caſtr* conſ 286.nu.2. &
3.lib.2.*Ruin.*conſ.139. nu.22. verſ. Non omitto lib.
5.*Soc.*iun. conſ.18.nu. 9.lib.3. plene *Menoch.* conſ.
366.n.16.& ſeqq.& conſ 475.n.15.& conſ. 752.n.5.
& conſ.1140.nu.53.& ſeqq.*Surd.*conſ.569. nu.4. &
ſeq qui alios plures cumulat,& ſane cum huiuſmodi
ſtatuta excluſiua forenſium, & quæ imponunt onus 13
gabellæ, contraria ſint iuri communi, ſtrictam de-
bent recipere interpretationem *Rip.* in l. filiusfa-
milias §. diui num.79.ff.de leg.1. *Menoch.*d.conſ.
166.nu.5.

Vnus etiam ex Dominis dubitabat, An iſtud ſta-
tutum Ariminen.compræhēdat caſum,quo ab aſcen- 14
dentibus hæredes inſtituti fuerint deſcendentes,
qualis eſt D. Iulius nepos ex filia Franciſci defun-
cti; durum enim videbatur, quod pro ſucceſſione,
quæ iure naturæ, nedum ciuili debebatur nepoti in
bonis aui materni, imponatur onus gabellæ; Maxi-
me cum huiuſmodi ſtatutum ſit correctorium iuris
communis, & ſtrictam recipiat interpretationem,
& in ſpecie ſtatuti imponentis gabellam pro ſucceſ-
ſione, & hæreditatibus quod non compræhendat fi-
lios, & deſcendentes,ſi ſint hæredes dixerunt *Angel.
& Imol.* in l.in ſuis ff.de liber.& poſthum *Io.de Plat.*
in l.1.verſ item niſi ille C.Quib.ad cōduct prædior.
fiſcal.lib.11. *Port.*in §. ſin autem num. 29. Inſtit. de
hæred.qualit.& differ.& ibi *Aret.*n.8. *Capr.*conſ.41.
n.2.& ſeqq. *Rim* iun. conſ.15.nu.9. *Surd.*conſ 461.
num.15. Quemadmodum etiam ſimile ſtatutum ex-
cludens forenſes à ſucceſſione non dicitur exclude-
re filios, & deſcendentes à bonis, quæ fuerunt ſuo- 15
rum maiorum *Cuman.*d.conſ.84. verſ. Sed & alia o-
ratione *Fulgoſ.* conſ.215. num.3.verſ. Illud denique
*Corn.*conſ.111.in fin.lib.3. *Ruin.*iun. dict conſ. 15.
nu.4.ex pluribus ſeqq.& dict.conſ.256.n.34 & ſeqq.
*Cephal.*conſ.706.n.3.& ſeqq.*Menoch.*de Arbitr.iud.
caſ.459. num. 22. verum ſuper hoc motiuo nihil fir-
matum fuit, quia ſtatutum Ariminen. eſt multum
generale, & habet clauſulas ampliſſimas,de omni &
quacunque acquiſitione;Et opinio *Angel.Io.de Plat.*
& aliorum, quatenus vera ſit, procedit fortaſſe ſo-
lummodo in ſuis hæredibus, qui ſunt in poteſtate
parentum,& quibus dum filij ſuccedunt,non dicun-
tur de nouo acquirere, ſed potius in eos videtur 16
quodammodo continuare dominium paternæ hæ-
reditatis, viuentibus enim ipſis etiam parentibus fi-
lij cenſentur quaſi Domini bonorum paternorum
ad d l.in ſuis cum ibi notatis ff.de liber.& poſthum.
& in his terminis loquuntur prædicti Doct. & in
ſpecie declarant *Socin.*ſen. conſ.118.nu.2.lib.3. *Corn.*
conſil.268.nu.4.lib.3.& *Surd.*dec.96. per tot.& præ-
cipue num.17 verſ. Remouetur; nepos antedicto
ex filia non habet ſuitatem, quia ad hoc requiritur 17
quod ſit ſub poteſtate l. lege Cornelia in fin. ff. de
teſtam. §. ſin autem Inſtit. de Hæred. qualit. & dif-
fer. *Surd* dicto loco num.11. Si vero mater non ha-
bet in poteſtate filium, § fœminæ Inſtit. de adopt. §.
cæteri Inſtit. eodem tit. de hæred. qualit. & differ.

T

l.illud §.ad teſtamenta ff.de bonorum poſſeſſ.contr. tabul.multo minus habebit auus maternus, prout de auo materno eſt text. in §. qui igitur inſtit. de Patr. poteſt. & ſic D.Iulius non poteſt cenſeri ſuus hæres D. Franciſci.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Toletana Matrimonij.
Mercurij 10. Decembris 1625.

ARGVMENTVM.

Matrimonium coram Sacerdote, vel alieno Parocho abſque Ordinarij, vel proprij contrahentium Parochi licentia contractum, ipſo iure irritum eſt, adeò vt ſola declaratoria opus ſit. Parochiam nouam, vt quis acquirat, ad hunc effectum non eſt opus expectare, vt ille maiori parte anni in prædicta Parochia inhabitauerit, ſed ſtatim, ac incipit inhabitare animo habitandi efficitur Parochianus, itaque momentum temporis ſufficit innocto animo, & reſpondetur nonnullis oppoſitionibus in hac materia.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium non celebratum coram proprio Parocho non tenet.*
2 *Matrimonium non celebratum iuxta diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ.24. cap.1. de reform. eſt irritum ipſo iure, itaut ſola declaratoria ſit opus.*
3 *Parochus alicuius loci vt quis efficiatur, ſufficit, vt ibi incipiat habitare, nec requiritur, vt inhabitauerit maior pars anni.*
4 *Atteſtanti de re, quæ ad eius officium ſpectat, credendum venit.*
5 *Matrimonium contractum in præſentia proprij Parochi dicitur legitimè contractum.*
6 *Matrimonium ſufficit, vt fuerit contractum in præſentia Parochi habitationis alterius coniugum contrahentium.*
7 *Teſtes deponentes ſuper validitate matrimonij illi ſunt præferendi aliis deponentibus ſuper inualiditate.*
8 *Teſtes deponentes ſuper inualiditate matrimonij, debent plenè, & concludenter d. inualiditatem probare, & debent eſſe omni exceptione maiores.*
9 *Ad parochiam aliquam, quando quis dicatur deueniſſe, vt ibi continuò inhabitaret.*
10 *Teſtes quantum fieri poteſt curandum eſt, vt reducantur ad concordiam, & n. 17.*
11 *Domicilia duo, quando quis habet, tunc ad validitatem matrimonij ſufficit, vt coram alterutro Parocho fuerit contractum.*
12 *Domicilium in aliquo loco quis dicitur contraxiſſe, ſtante eius animo illud contrahendi, licet ex aliquo accidenti ibi omnia eius bona non aſportauerit, & num.13.22.*
13 *Domicilium ſtatim dicitur contractum non expectato alio tempore, quando adeſt aperta animi declaratio illud velle contrahere.*
14 *Teſtes Religioſi præſumuntur omni exceptione maiores.*
15 *Voluntatis mutatio, niſi de ea conſtet, non præſumitur in dubio.*
16 *Declaratio expreſſa, & valde enixa etiam cum imprecationibus, & iuramento, tollit vires tacitæ voluntatis contrariæ.*
17 *In fraudem legum ea, quæ ſimulatè fiunt, non tenent.*
18 *Matrimonium an dicatur validum, ſi in fraudem diſpoſitionis Conc. Trid. volentis vt illud contrahatur coram Parocho proprio fuerit mutata parochia, & n.19. & 25.*
20 *Fraus non præſumitur, ſed ab allegante eam, eſt concludenter probanda.*
21 *Ad fraudem probandam quamuis ſufficiant præſumptiones, & coniecturæ, tamen illæ debent eſſe perſpicaces, & euidentes.*
23 *Coniectura illa non probant fraudem, quæ in bonam partem etiam ſumi poſſunt.*
24 *Coniecturæ illæ non ſunt habendæ in conſideratione, quæ ſenſus diuerſos habere poſſunt.*
26 *Per coniecturam vnicam non dicitur probata fraus.*
27 *De veritatis primordio, veriſque cauſis quando conſtat, tunc licitè, & ſine aliqua fraude præſumitur actus geſtus, & nu.28.*
29 *Animus latitans melius detegi non poteſt, quam per expreſſam declarationem eius, de cuius voluntate quæritur.*

Deciſio CXCIV.

MAtrimonium pro parte D. Ludouici nullum prætendebatur ex eo, quod coram proprio Parocho celebratum non fuerit iuxta formam, ac diſpoſitionem Sacri Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.1. de Reform. vbi matrimonium coram Sacerdote, vel alieno Pa- 1
rocho abſque Ordinarij, vel proprij contrahentium Parochi licentia contractum ipſo iure irritum facit, adeò vt ſola declaratoria opus ſit quemadmodum 2
Sacra cenſuit Congreg. Illuſt. Interpretum; quo tamen non obſtante poſt trinam cauſæ diſputationem viſum fuit Dominis pro illius validitate reſpondere & ſic ſententiam de partibus, per quam irritum ac nullum fuit declaratum, eſſe reuocandam.

Quamuis enim ſit in confeſſo, quod Parochus S. Ludouici, coram quo matrimonium fuit celebratum per duos menſes antea non erat proprius Parochus vllius ex coniugibus, quia D. Ludouicus ſemper & continuo inhabitauit in parochia S. Martini, D. Maria vero inhabitauerat in parochia S. Sebaſtiani, nihilominus Domini exiſtimarunt, ex depoſitionibus teſtium datis in ſum. D. Mariæ nu. 12. 13. & 14. probari, ipſam per duos menſes circiter ante contractum matrimonium à d. Parochia, & domo Capitanei Didaci, in qua inhabitabat, diſceſſiſſe animo 3
non redeundi, & ſe contuliſſe ad domum Quintilitij in d. parochia S. Ludouici ſecum aſportando veſtimenta, linteamina, & omnia alia ad eius perſonæ vſum neceſſaria, ibique vſque ad diem contracti matrimonij habitaſſe edendo, bibendo, ac pernoctando, & alia faciendo, & vlterius etiam omnem adhibuiſſe diligentiam, vt in eadem parochia domum emeret, & ſic nouam parochiam acquiſiuiſſe; ad hunc enim effectum non eſt opus expectare, vt quis maiori anni parte in parochia inhabitauerit, ſed ſtatim ac incipit habitare efficitur parochianus *Card.* in clem. 1. de priuil. qu. 16. num. 8. & ibi gloſ. in verbo Parochialis *Abb.* in cap. extirpandæ §. qui vero in repet. n. 11. verſ. Quæro ſecundo quis dicatur de præben. & ibi etiam *Rebuff.* verſ. Contrariam opinionem fol. 385. & in cap. omnis vtriuſque num. 23. de pœn. & remiſſ. *Feder. de Sen.* conſ. 234. nu. 5. in fin. & nu. 6. *Sylueſtr.* in ſum. in verbo Domicilium n. 2. *Berguin.* dec. 12 n. 22. verſ. & aduertendum lib. 2. *Sanchez* de matrim. lib. 3. diſput. 23. num. 14. *Gutier.* eodem tract. de matrim. cap. 63. nu. 13. & 14. *Emanuel Sà* in Summa in verbo matrimonium nu. 2. vbi refert, ita

declaraſſe

declaraſſe dictam Sacram Congregationẽ & in verbo Parochus nnmer. 2. verſ. ad matrimonium vero *Baſil. Pontius* de matrim. lib. 5. de conſ. clandeſt. c. 13. §. 1. num. 4. 5. & 6. *Ricc.* dec. Neapol. 181. num. 1. 3. & ſeqq p. 3.

Quod valde etiam corroboratur ex relatione Parochi S. Ludouici facta ante matrimonium Vicario
4 Madriti Toletano quod ipſe erat informatus dictam D. Mariam eſſe eius parochianam à duobus menſibus citra, vt in d. ſum. n. 3. Cui multum videtur deferendum; cum atteſtatur de eo, quod ſpectat ad eius officium c. cum inhibitio de clandeſt. deſponſ. *Iaſ.* in repet. l. admonendi n. 132. ff. de Iureiur. *Rot.* dec. 340. n. 2. p. 2. diuerſ. & dec. 341. nu. 2. & dec. 390. n. 3. p. 2. recent.

Vnde cum d. Parochus S. Ludouici eſſet proprius Parochus D. Mariæ, matrimonium cum illius aſſi-
5 ſtentia fuit legitime contractum, etiamſi ille nullo modo eſſet proprius Parochus D. Ludouici; ad hoc enim vt Concilij forma adimpleta cenſeatur ſufficit, matrimonium fuiſſe celebratum coram Parocho
6 habitationis alterius coniugum contrahentium *Nauar.* in Manual. c. 25. n. 144. *Salzedo* in prax. canon. c. 73. verſ. 14. *Henriq.* lib. 11. de matr. c. 3. nu. 2. *Veg.* in ſum. lib. 6 caſ. 118. *Petr. de Ledeſm.* de matr. q. 49. art. 5. dub. 3. verſ. de quo fit a. concl. *Ludou. Lopez* p. 2. conſtit. cap. 86. § præterea, & a. p. de matr. cap. 39. §. præterea aduertendum *Sanchez* de matrim. d. lib. 3. diſput. 19. n. 4. *Rot* d. dec. 390. n. 6. p. 2. recent.

Neque obſtant teſtes D. Ludouici in eius ſum. n. 2. & 3. qui videntur deponere de continuata habitatione D. Mariæ in domo dicti Capitanei Didaci aſſerentes, pluries illam vidiſſe ingredientem, exeuntem, ac etiam permanentem cum ancillis ſuis. Quia omiſſis iis, quæ pro parte D. Mariæ opponebantur tam contra perſonas, quam etiam contra examinis validitatem; Et omiſſo pariter, quod etiamſi eſſemus in conflictu teſtium, adhuc viderentur præferendi teſtes D. Mariæ, cum deponant pro validitate ma-
7 trimonij iam contracti, & conſumati, & D. Ludouicus ſit actor, & inſtet matrimonium declarari nullum ex eo ſolo capite, quod non fuerit contractum coram proprio Parocho, & ſic ſufficiat, quod eius probatio ex dictis aliis teſtibus contrarium deponẽtibus reddatur turbida, ac dubia, & quod propterea
8 dici non poſſit ipſum defectum huiuſmodi plene, & concludenter probaſſe per teſtes omni exceptione maiores, prout probare debuiſſet c. in litteris, & ibi gloſ. fin. de teſtib. *Couarr.* in Epit. de ſponſal. p. 10. ca. 8. §. 12. nu. 7. & ſeq. *Maſcard.* de probat. concl. 1033. n. 19. *Capucaq.* dec. 205. & dec. 150. n. 8 & 9. p. 2. *Perez* lib. 5. Ordin. tit. 1. lib. 3. in fin. *Sanchez* de matr. lib. 2. diſput. 45. q 4. n. 30. *Guttier.* eodem tract. c. 44. n. 9 & ſeqq. Rota coram S. me. Greg. dec. 351. n. 2.

Fuit reſponſum teſtes præd. D. Ludouici in dicto nihil concludere, nec ſufficienter probare negatiuam coarctatam de tempore contracti matrimonij, quia teſtes præd. tam dati in vltima quam in aliis duab. præcedentibus poſitionibus ad ſummum nil aliud videntur concludere, niſi quod D. Maria etiam de tempore contracti matrimonij, & dd. duorum menſium pluries viſa fuit ingredi, & egredi, ac etiam permanere in ædibus dicti Capitanei Didaci vna cum D. Magdalena eius ſorore, & cum famulis, ac pediſſequis, Mobilibus, & ſuppellectilibus; Ex hoc autem non bene infertur, quod ordinaria, ac vera
9 habitatio D. Mariæ cum animo permanendi non fuerit in d. parochia S. Ludouici in ædib. Quintilij prout fuiſſe affirmant ſupra d. teſtes pro eius parte examinati, inter quos idem Quintilius, ac eius vxor & familiares de veritate optime informati; Stant enim ſimul iſta duo, quòd nempe D. Maria ex Medicorum conſilio, ac etiam vt tolleret iurgia & contentiones cum dicto Capitaneo ab eius domo diſceſſerit animo determinato nunquam redeundo ad continuo inhabitandum, ſeſeque contulerit ad dict. ædes Quintilij, & ſic ad Parochiam S. Ludouici, vt in ea poſterum permaneret, & melioris ac purioris illius aeris auxilio veterem curaret infirmitatem, & nihilominus ad dictam domum antiquæ habitationis ſæpius redierit, ac permanſerit, eo quia ibi D. Maria Magdalena ſoror, quam maximo proſequebatur amore, inhabitabat, ipſaque etiam ſupellectilia ac mobilia retinebat, quæ ad d. Quintilij domum propter eius anguſtiam tranſportare non potuerat; quod omnino dicendum videtur, cum hoc pacto teſtes hinc inde examinati optime ad concordiam reduci poſſint, prout ſemper quantum fieri poteſt
ſunt reducendi, *Bart.* in l. de ætate num. 7. circa med. 10
ff. de Minor. gloſ. & *Doct.* in c. cum ſic, de teſtib. *Caſ. de Graſſ* dec. 4. num. 5. de teſtib. *Rota* dec. 321. n. 4. par. 2. recent. & dec. 351. n. 31. & 38. coram S. me. Greg. Et denique in omnem euentum ex his probationibus hinc inde factis hoc ſolum reſultaret, quod D. Maria eodem tempore duobus in locis inhabitaverit, & duo habuerit domicilia, vnum in Parochia Sancti Sebaſtiani, & alterum in Parochia Sancti Ludouici, quod tamen non obſtaret, quia hoc caſu, quo quis duo haberet domicilia, ad validitatem ma-
trimonij ſufficit, coram alterutro Parocho fuiſſe 11
contractum, *Sanchez* de Matrim. lib 3. diſput. 24. nu. 2. & ſeqq. *Pontius* eodem tract. lib. 5. c. 13. nu. 2. verſ. Ex quo conſequenter.

Neque etiam obſtat, quod ex dicta non tranſportatione Mobilium, reditu, & permanentia, iuncta præſertim reconciliatione cum d. Capitaneo Didaco deprehendi videatur, vel D. Mariam nunquam habuiſſe animum deſerendi antiquam habitationem vel ſaltem illum poſtea depoſuiſſe, ac denuo in eadem Capitanei domo permanendi voluntatem reaſſumpſiſſe. Quia vltra quod teſtes dicunt, Mobilia ideo non fuiſſe tranſportata, quia domus Quintilij non erat capax, & ex eadem cauſa D. Mariam in ea ancillas retinere non potuiſſe, ad conſtituendum alibi domicilium, ſiue habitationem non eſt neceſſarium, quod quis res ſuas cum familia detulerit, hoc enim & ſimilia conſiderantur in dubio ad eliciendas præſumptiones, Secus vero quando adeſt aperta animi declaratio, tum ex verbis ſæpius & palam reiteratis, tum ex facto per demigrationem perſonæ
vna ſi non cum tota ſupellectili, ſaltem cum veſti- 12
bus linteaminibus, & ornatu muliebri, vt in Sum. D. Mariæ n. 14. ad l. ciues, iuncta gloſ. C. de Incol. lib. 10. l. 2. C. vbi Senat *Bald.* in rubr. C. Si à non compet. iud. *Abb.* in c. fi. num. 8. in fi. de paroch *Felin* in c. dilectus il ſecundo, nu. 12. verſ. Secundus caſus de reſcript. *Menoch.* de arbitr. lib. 2. caſ. 86. n. 2. *Henriq.* lib. 10. de Sacr. ord. c. 22. n. 2. *Sanchez* qui alios congerit d. tract. de Matrim. lib. 3. diſpu. 23. n. 1. & 2. & pulchre *Guttier.* eod. tract. d. c. 63. num. 13. 14. & 15. vbi quod ſtatim contrahitur domicilium non expectato alio tempore.

Quod autem D. Maria huiuſmodi recedendi, & in dicta parochia S. Ludouici permanendi animum declarauerit probant octo teſtes conteſtes in dicto eius Summ. num. 12. & 14. affirmantes, ottam fuiſ-

ſe rixam ac contentionem inter ipſam D.Mariam, &
dictum Capitaneum Didacum Dominum domus,
eandemq. D.Mariam acceptaſſe diſdictam, & mo-
nitionem de diſcedendo id ſuadente Religioſo quo-
dam S.Franciſci de Diſcalceatis pro ſedandis dictis
diſſidiis, & etiam eum iuramento declaraſſe velle
13 diſcedere, & nunquam amplius ad inhabitandum re-
uerti; quorum octo teſtium duo ſunt religioſi, & om-
14 ni exceptione maiores, & in ſpecie idem affirmat ip-
ſemet etiam Capitaneus Didacus. Et vlterius etiam
conſtat, D.Mariam poſt diſceſſum omnem adhibuiſ-
ſe diligentiam, vt in d. Parochia Sancti Ludouici do-
mum emeret, vt ibi perpetuo poſſet inhabitare, &
ſupellectilem traducere cum integra familia. Et de-
mum curauit examinari teſtes ſuper eo, quod ipſa
erat parochiana eiuſdem parochiæ S. Ludouici. Ex
quibus omnibus maxime ſimul iunctis, animi decla-
ratio reddi videtur adeo clara & aperta, vt ille ani-
mus ea aliquibus coniecturis, quæ contrarium ſuade-
15 re videntur, in dubium reuocari non debeat; Quod
autem huiuſmodi animus fuerit poſtea depoſitus ac
mutatus nullibi conſtat, & de iure non præſumitur,
l. qui voluntatem, ff. de probat. l. cum hic ſtatum, ff. de
donat. int. vir. & vxor. Præſertim ſtante d. expreſſa
16 declaratione præcedente, & quidem valde enixa etiã
cum imprecationibus & iuramento; quę adeo potens
eſt, vt tollat vires tacitæ voluntatis contrariæ, quæ a-
lias ex coniecturis, vel actibus ſubſequentibus de-
prehendi poſſe videretur iuxta tradita per *Bart.* in
l. procurator la ſecunda, §. 1. in ſecunda oppoſit. ff.
Remrat. hab. *Aret.* conſ. 128. nu. 8. *Natt.* conſ. 101. n.
12. *Surd.* conſ 35. n. 9. & 10. Eaque tanto magis eſt at-
tendenda, quia non eſt incompatibilis, ſed bene in-
ſimul ſtare poteſt cum facto, de quo deponunt teſtes
D. Ludouici iuxta ſuperius deducta, & faciunt tra-
dita per *Angel.* in l. iuris gentium, §. quod fere in
princ. ff. de pact. cum aliis relatis à *Surd.* conſ. 143.
n. 59.
Denique non fuit viſum obſtare quod pro parte
17 D.Ludouici dicebatur, ex pluribus coniecturis, &
ipſamet facti ſerie deprehendi, dictam habitatio-
nem in parochia Sancti Ludouici præuia animi de-
claratione fuiſſe ſimulatam, & in fraudem dicti de-
creti S.Concilij Tridentini, & proprij parochi præ-
18 iudicium habitam, & conſequenter ad matrimonij
validitatem ſuffragari non poſſe iuxta opinionem
Nauarr. in conſ. 1. in fin. de Decimis lib. 3. in nou.
impreſſ. *Enriquez.* in Sum. lib. 11. de Matr. cap. 3. *Petr.
de Ledeſm.* de Matrim. quæſt. 45. art. 5. punct. 5. dub.
vlt. concl. 1. & 3. *Barbol. ad Ledeſm.* eodem tract.
dub. 21. fol. 133. & *Emanuel Rodriquez.* tom. 1. Sum.
in 2. edit cap. 219. n. 2. in fin. Quia omiſſo quod con-
19 trarium ſenſit *Sanchez* de matr. lib. 3. diſput. 18. n. 29.
verſ. Cæterum diſplicet & diſput. 25. ſub n. 11. verſ.
Verum hæc limit. *Baſil. Pontius* de Matrim. tit. de cõſ.
clandeſt. ca. 14. n. 6. & *Petr. Eger.* in tract. de Sacram.
tom. 2. c. 27. n. 37. *Egid. de Coninch.* tom. 2 de Sacram.
& cenſur. in fin. tract. de Matrim. diſpen. 27. de Clan-
deſt. dub. 1. num. 14. *Filliuc.* quæſt. Moral. tom. 1. tract.
10. de Sacram. matr. par. 1. cap. 6. de Miniſtr. matrim.
numer. 199. *Bonacina* de Sacram. tit. de Matrim.
quæſt. 2. punct. 8. propoſit. 1. numer. 4. Et ſane non
videtur, fraudem eſſe conſiderabilem vbi quis vti-
tur iure ſuo, vt bene conſiderant *Doct.* ſuperius citati.
Domini exiſtimarunt, fraudem aliquam in propoſi-
to non adfuiſſe; certum eſt enim, illam non præſu-
20 mi, ſed probandam eſſe ab allegante ex congeſtis per
Maſcard. de probat. concl. 531. n. 1. & pluribus ſeqq.
Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſump. 82. n. 10. *Guttier.*
d. c. 63. n. 34. verſ. Sextam fundamentum, & n. 38. &
39. Et quamuis ad hunc effectum ſufficiant præſum-
ptiones, & coniecturæ, tamen illæ debent eſſe per- 21
ſpicaces & euidentes, *Maſcard.* vbi ſupra concl.
530. numer. 7. 8. & ſeqq. & *Guttier.* d. cap. 63. numer.
39.
Tales autem non ſunt coniecturæ & præſumptio-
nes pro parte D. Ludouici allatæ, & in effectu dedu-
ctæ ex eo quod D.Maria non receſſerit à d. domo di-
cti Capitanei Didaci cum tota familia & bonis, &
quod ad eam plories, & præſertim eadem die poſt
contractum matrimonium redierit, & in ea permanſ-
ſerit, & demum quod amicabiliter egerit cum dicto
Capitaneo; nam vt ſuperius etiam fuit dictum, ex te-
ſtium depoſitione conſtat, ipſam D. Mariam ob ni-
miam anguſtiam, & incapacitatem domus Quinti-
lij vniuerſa bona mobilia, ac ſuppellectilia tranſpor-
tare, ibique cum tota familia permanere, & nuptias
ſolemniter celebrare non potuiſſe, & hac de cauſa,
& eorumdem bonorum occaſione, & germanę ſoro-
ris amore ad domum antiquæ habitationis ſępius re-
diiſſe, ibique imbribus etiam aliquando decentam
permanſiſſe, cum dicto vero Capitaneo amicabiliter
egiſſe, quia eius conſilio & opera ſiuum in d. paro-
chia S.Ludouici pro conſtituenda domo emere in-
tendebat; Vnde cum coniecturæ prædictæ nedum
non ſint tales, vt non poſſint accipi niſi in malam 22
partem, prout ad fraudem pręſumendam requiritur,
ſed immo potius appareat, actus prædictos ex iuſta
ac rationabili cauſa factos, & ſic in bonam partem
accipi poſſe, ac debere, non ſunt habendæ in conſi- 23
deratione, vt in propoſito reſpondet *Guttier.* d. c. 63.
n. 39.
Præterea dici non poteſt, D.Mariam habitationem
mutare, & nouam parochiam acquirere velle ſimu-
laſſe, ne ſi denunciationes fierent in dicta parochia
S.Sebaſtiani, tractatus ad notitiam patris D. Ludoui-
ci deueniſſet, ab eoque matrimonium impediretur, 24
quia ille non degebat in parochia S. Sebaſtiani, ſed
S.Martini, in qua denunciationes effectualiter fa-
ctæ fuerunt; Vnde cum allata huiuſmodi cauſa ſit
inepta, nec appareat, aliam idoneam ac ſufficien-
tem afferri poſſe, ceſſat ipſius prætenſæ fraudis ſuſ-
picio, *Crauett.* conſ. 73. num. 13. & 17. *Rol.* conſ. 38. 25
n. 39. lib. 1. *Rot.* deciſ. 111. nu. 2. par. 2. diuerſ. & dec.
418. nu. 2. in fin. & dec. 529. ſub num. 3. par. 1. recent.
Quæ etiam viſa fuit excludi ex eo, quia conſtat de
primordio veritatis, & de cauſis veris & vrgentibus
recedendi à d. domo Capitanei propter dictam lo- 26
cationis diſdictam, ac diſſidium vere & realiter ha-
bitum, & ſe transferendi ad dictam parochiam San-
cti Ludouici ex Medicorum conſilio ob valetudinis
imbecillitatem; Vnde ex huiuſmodi cauſis vere
præexiſtentibus, & ex quibus licite, & ſine aliqua 27
fraude ad nouam habitationem accedere poterat, ac-
ceſſiſſe præſumitur, l. quoties, ff. de reb. dub. l. meri-
to, ff. Pro ſoc. *Rot.* deciſ. 183. num. 1. recent. Stante
præſertim dicta expreſſa animi declaratione, quo idem
animus alioquin latitans melius detegi non poterat, 28
iunctis dictis iuramento, imprecationibus, & aliis
ſuperius ponderatis. 29
Et ita deciſum vtraque parte & quidem accerri-
me informante, &c.

Romana Domus, & Aromatariæ.
Veneris 12. Decembris 1625.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Venditor cum pacto de retrouendendo plurium corpotum, an poſſit vnum velle retroemere, & non alia, quando plures cenſentur factæ venditiones in eodem contractu. Er quomodo pluralitas, & diuiduitas contractuum dijudicetur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ dignoſcitur ex reuolutione proceſſus.*

2 *Inſtrumenta, & publica ſcriptura inducunt probationem probatam.*

3 *Pluralitas pretiorum rerum diuerſarum in vnico contractu contentorum pluralitatem contractuum & venditionum probat.*

4 *Venditor, qui plures res vendidit cum pacto redimendi, poteſt vnam redimere, & alias non redimere, quando contractus rerum plurium ſunt diuidui. & num.6.*

5 *Diuiduitas non excluditur, quando diſtincta pretia in contractu ſunt declarata, ſi poſtea in pacto de retrouendendo ſit facta vnitas earumdem ſummarum pretiorum.*

Deciſio CXCV.

DOmini reſponderunt, confirmandam eſſe ſententiam Rotalem ad fauorem Pocobelli latam ſuper eo, quod poſſit redimere domum alias venditam Magnolo omiſſa aromataria, quam in eodem inſtrumento vendiderat eidem Magnolo cum pacto de retrouendendo; Etenim de ſententiæ huiuſmodi validitate bene conſtat ex actorum reuolutione iux-
1 ta deciſionem *Caputaq.*260.par.2.

Nullitates vero, quæ allegabantur, viſæ fuerunt leues, & tolluntur ex facto; nam quod Ioanna, Lucretia, & Franciſca Rex conuentæ ſint hæredes Cæſaris Magnoli patet ex regiſtro fol.149. Quodque illis fuerit deputatus in tutorem Antonius Cherubinus conſtat ex eodem regiſtro fol.150. Qui tutor confecit inuentarium, & alia ſolemnia adimpleuit, præſertim vero præſtitit cautionem de bene ſe gerendo in dicta tutela, vt in regiſtro fol. 152. Et demum quod dict. Tutor ad cauſam huiuſmodi conſtituerit actorem, & procuratorem dictarum mulierum D. Io: Baptiſtam etiam Cherubinum appatet fol.151. Quo Cherubinus mandatum produxit, vt in proceſſu fol 249. & cauſam acerrime tam coram Reuerendiſs D. meo *Caualerio*, quam coram R.D. meo *Seleucien.* defendit, & fuit citatus ad omnia acta huius cauſæ, & ad ſententiam, vt apparet ex diuerſis inſtrumentis in prima inſtantia exhibitis, quæ cum ſint iura publica, dicuntur probationes probatæ, &
2 rem faciunt manifeſtam, *Bart.* in l.1. n.8. ff. de nou. oper. nunc *Rot.* dec.4; 1.11.4.par 1. recent.

Nec de iuſtitia Domini dubitarunt, quia ex verbis & tenore inſtrumenti venditionis deprehenditur, contrahentes voluiſſe & deſignaſſe duas ac diſtinctas venditiones nempe vnam de domo, alteram vero de aromataria, conſtituerũt enim pretia in vnamquamque rem ſingularim, non autem in vniuerſum, & pro domo conſtituerunt, pretium eſſe in ſcut. 1000. pro aromataria vero in ſcutis 1500. vltra id, quod plus arbitrarentur periti; Ac etiam verbis diſertis pretia ipſa diſtinxerunt ibi, Quod quidem pretium ſeu pretia; Quæ pluralitas pretiorum arguit
3 etiam pluralitatem venditionum ad l. cum eiuſdem, & l. ſi plura, ff. de ædilit. edict. l. quid ſæpe, §. in his, ff. de contr. empt. *Fab. de Mont.* in tract. de empt. & vendit. in 5. par. principali nu.23. *Card. Mantic.* de tacit. & ambig. lib.2. tit.3. n.12. & 17.

Hac autem venditionum pluralitate firmata ſequitur, Pocobellum poſſe retroemere ſolam domum 4
omiſſa aromataria ex traditis per *Fabr. de Mont.* vbi ſupra, *Tiraq.* de Retract. lignag §.23. gloſ.1. n.17. cum aliis plene allegatis in deciſione R.D. mei *Seleucien.* in hac cauſa ſub die 22. Martij 1624.

Non obſtat pactum, quod ſit locus retrouenditioni reſtitutus per venditorem emptori ſcutis 2500. Vnde cum dicta quantitas compræhendat pretia vtriuſque rei nimirum domus, ac etiam aromataria, inferunt informantes pro Magnolo, vnicam eſſe venditionem, non duas, & conſequenter venditionem non eſſe diuidendam. Quoniam hæc illatio deſtruitur ex diſtinctione pretiorum facta prius in eodem inſtrumento. necnon deſignatione pretij parti- 5
culariter facta pro vnaquaque re; Et ideo quamuis pactum ſubſequens coaceruet quantitatem vtriuſq; pretij, non tamen tollit diuidualitatem & diſtinctionem duarum venditionum prius deſignatam, Ac inde redemptio adhuc poteſt diuidi, ita *Aret.* in l. ſcire debemus nu.2. verſ. Sed de concluſione, & n.3. verſ. Aduerte, ff. de verb. oblig. & poſt *Tiraq.* vbi ſupra, *Card. Mant.* de tacit. & ambig. lib.1. nu.18. Et dicta coaceruatio pretiorum in vnicam ſummam fortaſſe facta fuit breuitatis ſcripturæ gratia, ne iterum diſtinctionem rerum venditarum, & ſingulorum pretiorum diſtinctionem repeteret Notarius, non autem vt recederet à diſtinctione prius in eodem inſtrumento facta.

Nec etiam obſtat quod dicitur, Magnolum noluiſſe veriſimiliter ſe obligare ad retrouenden. domum ſine aromataria, nec aromatariam ſine domo, cum vnita aſſeratur eſſe maioris valoris, quam ſi ſeparatim vendantur, & ad inuicem pretium augeant. Quoniam ex euentu ſubſecuto, contrarium dignoſcitur, aromataria enim ſeparata à domo fuit vendita ab ipſo Magnolo pro eodem pretio, quo prius vna cum domo illam emerat à Pocobello, vt in deciſione Reuerendiſſimi D. mei *Seleucien.*

Et ita vtraque parte informantes &c.

Romana Scutorum 100000.
Lunæ 15. *Decembris* 1625.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum relationi ſtandum eſt in calculatione.*

2 *In calculatione debet haberi ratio omnium librorum, & ſcripturarum hinc inde exhibitarum.*

Deciſio CXCVI.

CVm q. D. Alexander Ruſpolus de anno 1606. capſæ propoſuiſſet C Bartholomeum Sauonantium, & deinde ſub die 13. Februarij 1609. rationem bancariam renunciaſſet, ac ceſſiſſet D. Ioanni Rotulo, & inter alios Banchi debitores ceſſos, & aſſignatos deſcripſiſſet dictum Sauonantium vti debitorem in tribus partitis excedentibus ſummam ſcutorum 100.m. Rotulus cepit agere corã A.C. pro huiuſmodi pecuniarum quantitatis ſolutione contra Sauonantium, qui cum negaſſet ſe teneri, exhibitis pro parte D. Ruſpoli libros, eoq; etiam citato fuit deuentum

ad trium peritorum electionem, qui in ſubſtantiã concorditer retulerunt, deductis & compenſatis multis pecuniarum ſummis per Sauonantium ſolutis, & partim etiam reſtitutis dicto D. Alexandro in fine ſuæ adminiſtrationis, de quibus fuit ipſe Sauonantius deſcriptus etiam creditor à d. Alexandro, eundem Sauonantium remanere debitorem in ſcutis 1272. & baioc. 12 ad cuius ſummæ ſolutionẽ ipſe fuit tãdem ab A.C. condemnatus, Vnde cauſa in gradu appellationis mihi commiſſa propoſui dubium An conſtaret de debito Sauonantij; & pro qua ſumma. Et Domini vnanimiter reſponderunt, de eo conſtare vſque ad d. ſummam ſcutorum 1272.12. iuxta dict. relationem peritorum, Cui ſtandum eſt gloſ. in
1 Litem ſi vnus, §. principaliter in verſ. Authoritatl in fin. ff. de Arbitr. *Bart.* & alij in l. 1. §. vltimo, ff de verb. oblig. *Corn.* conſ. 43 n. 1. ante fin. verſic. Et qui tenetur, lib. 1. *Parſ.* conſil. 96. n. 32 lib. 1. *Rot.* dec. 354. n. 1. & dec. 540 n. 1. par. 1. recent.

Neque obſtat, quod ea aliquibus libris appareat, Sauonantiom remanere debitorem in ſcutis 100 m. & vltra, de quibus fuit deſcriptus debitor; quia è contra ex aliis apparet, eſſe crediturem, & pro tali
2 fuit pariter deſcriptus, itaut computatis omnibus datis & acceptis, & omnibus libris in medium allatis, & inſcriptis, prout cumputari, & inſpici debent l. cum queritur, vbi *Bart.* ff. de Adminiſtr. tut. *Bald.* in l. ſi plures, n. 17. verſ. Item facit aliud exemplum C. de condit. inſert. & in conſ. 151. n. 1. in fin. verſ. Non igitur, lib. 3. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 209. n. 31. *Eſcobar.* de Ratiocin. c. 21. n. 12. & 14 & n. 18. in fin. *Rota* dec. 515. n. 16 par. 1. recent. non remaneat, nec dici poſſit debitor niſi in d. ſcutis 1272. baioc. 12. quæ pro reliquatu ſuperſunt, *Socin. iun.* conſ. 74. nu. 1. lib. 3. *Cravett.* conſ. 275. nu. 13. verſ. Tertio principaliter, *Gabr.* conſ. 61. num. 16. & 17. lib. 2. *Eſcobar* vbi ſup n. 19. & ſeq.

Et ita deciſum, &c.

Gerunden. Diſmembratio.
Veneris 19. Decembris 1625.

ARGVMENTVM.

Parochiali Eccleſiæ, ſi nimis reperiatur operata ob amplitudinem Parochianorum, poteſt Epiſcopus ad præſentationem Rectoris deputare alium Curatum in Parochia, & quando hoc procedat.

SVMMARIVM.

1 *Parochialis Eccleſia, in qua propter amplitudinem, & numerum Parochianorum, & alia impedimenta aquè non poteſt recipere miniſterium Rectoris, poteſt ab Ordinario ſeparari, & noua conſtrui in aliquo loco Eccleſia, in qua deputatur Rector ad præſentationem d. Parochi.*

2 *Diſmembratio ſine cauſa fieri non debet.*

Et de cauſa n. 3.

4 *Deputatio, vel alius actus præſumitur geſtus, vt ſit perpetuus non ex modo prouiſionis, niſi expreſſe dicatur.*

Deciſio CXCVII.

Viſum eſt Dominis, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam. quia de illius validitate non dubitabatur, & de iuſtitia apparebat ex deductis per Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* in deciſione ſub die 13. Martij 1623. in qua firmatum fuit, diſmembrationem Eccleſiæ parochialis loci de Celleia factam de anno 1617. in fauorem incolarum Villæ de Angeleſio non ſuſtineri, & adhuc firmam ac validam remanere prouiſionem ab Ordinario factam de anno 1594. quamuis in ea non fuerit ſeruata forma Capituli ad audientiam de Eccleſ. ædific. diſponentis, quod ſi Parochia eſt adeo ingens; vt hyemali tempore ob pluuias, vel alias eccleſia non poſſit adiri, noua eccleſia ædificetur, & in ea Epiſcopus ad præſentationem Rectoris Sacerdotem inſtituat Quuniã cum duo eſſent Curati in d. parochiali Eccleſia, & in Villa de Angeleſio, cuius animarum curæ erat prouidendum, adeſſet Eccleſia iam conſtructa, non erat opus noua eccleſiæ ædificatione, nec etiam noui Sacerdotis deputatiune; Vnde Epiſcopus bene ac prudenter egit de anno 1594. ordinando, quod vnus Parochus remaneret in Matrice, alter vero accederet ad dict. Eccleſiam Villæ de Angeleſio, ibique animarum curam exerceret, ac Sacramenta adminiſtraret, Et huiuſmodi prouiſio eſt de mente tex. in dict. cap. ad audientiam, qui ſi mandat, quod deputetur Sacerdos, eo magis videtur velle, quod ſi in Parochiali adſunt plures Curati, vnus eorum deputetur ad curam populi habitantis longe ab Eccleſia Matrice, alias enim Eccleſia matria nimis grauaretur augendo nonum Sacerdotem, cum dict. duo Paro-
chi valeant vniuerſę Parochiæ inſeruire; Et eſt etiam 1
de ioente gloſ. in cap. eam te, verbo Pendeant de ætat. & qualit. *Abb.* in c. ea parte il ſecundo, num. 1. in primo notab. de Reſcrip. & aliorum qui allegantur in deciſione Reuerendiſſ. D mei *Decani.*

Firmata autem ſupradicta prouiſione, diſmembratio deinde ſequuta de anno 1617. remanet ſine iuſta
cauſa, quæ tamen ad validitatem diſmembrationis 2
omnino requirebatur, *Rot.* dec. vnic. de Reb. eccleſ. non alien. in nou. dec. 254. n. 1. par. 1. diuerſ & recent. dec. 109 n. 12. par. 1. & dec. 288. n. 1. & 2. par. 2. & in Toletana Diſmembrationis 9. Iunij 1623. coram R. P. D. meo *Pirouano.*

Non obſtat quod dicitur, prouiſionem ſupradictam, ſiue ordinationem fuiſſe factam lite pendente. Etenim non fuit ſufficienter probata lis ſuper diſmem-
bratione, & erectione in Parochialem ex actibus 3
alias datis, vt in deciſione, nec hodie dantur noui ſaltem releuantes; Et tamen erant deducendi, ac probandi tales, qui huic prouiſioni obſtarent ad *Bart* in l. ſi forte, num. 6. ff. de Caſtrenſ. pecul.

Prout neqne ſubſiſtuit, quod eadem prouiſio fuerit prouiſionalis. Quia reſpondetur immo fuiſſe perpetuam, & obſtatiuam dictæ erectioni ex quo Ordinarius non dixit, Per modum prouiſionis, Vt ad effectũ prædictum dici debere tradit *Rebuff.* de ſent. prouiſioni in Præfat. nu. 141. Sed viſus fuit, ac repetiit clau-
ſulam, In perpetuum quæ excludit prætenſam tem- 4
poralitatem, *Socin. ſen.* conſil. 84. nu. 4. lib. 3. *Barbat.* conſ. 44. n. 9. lib. 2. *Anchar.* conſ. 327. n. 4. *Rum.* conſ. 217. nu. 16. verſic. Et tanto magis lib. 1. Eiuſque repetitio magis enixam huius perpetuitatis intentionem demonſtrat iuxta not. in l. Baliſta, ff. Ad Trebell. cum vulg.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit proponente tamen bo: mem: D *Vbaldo.*

Treueren. Parochialis.
Iouis 16. February 1626

ARGVMENTVM.

Beneficium parochiale, dum eſt iuriſpatronatus perſonæ Eccleſiaſticæ, tunc in eius prouiſione ſeruanda eſt forma præſcripta à Concil. Trident. ſeſſ 24. cap. 18. ſcilicet vt prouideatur per concurſum, & quid ſit faciendum, quando inſtitutio ad ius patronatus ſpectet ad Epiſcopum, & quid ſi ad alium.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ſi non precedat cum indicatione illius, ad quod pulſatur citatus, nulliter agitur.*

2 *Citatio vt arctet citandum, debet eſſe legitimè facta.*

3 *Beneficium Parochiale dum eſt iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, in eius prouiſione debet ſeruari, Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 18.*

4 *In Parochialibus iuriſpatronatus Eccleſiaſtici inſtituendus eſt concurſus, ſi inſtitutio ſpectet ad Epiſcopum, & num. 5. & quid ſi en inſtitutio ſpectet ad alium, num. 6.*

7 *In Collatione Beneficij Parochialis Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, eſt ſeruanda Bulla Pij V. in Bullar. conſtit. 32. ſub pœna nullitatis actus aliter geſti.*

8 *Concurrens ad beneficium Parochiale dicitur factus dum propoſita fuerunt edicta, licet vnus tantum comparuerit.*

9 *Ius inſtituendi ad ius patronatus Eccleſiaſticu Parochiale, quamuis non ſpectet ad Epiſcopum, nihilominus ipſe debet proponere edicta concurſus.*

Et ſi ſecus factum fuerit, collatio ſubiacebit vitio nullitatis.

10 *Prouiſio iuriſpatronatus Eccleſiaſtici Parochialis, quando dicatur nulliter facta.*

11 *Concurſus Beneficij Eccleſiaſtici Parochialis, cuius inſtitutio non ſpectat ad Epiſcopum, quando ſit, Epiſcopatus tunc debet eligere digniorem, & hunc Patronus debet præſentare ei, ad quem ſpectat inſtituere.*

Deciſio CXCVIII.

Reſponſum fuit, ſententias de partibus eſſe infirmandas; pluribus enim nullitatibus viſæ ſunt laborare, ſcilicet quod ſuſpenſo petitorio ad illius tamen reſolutionem fuerit deuentum, quod citatio
1 non proceſſerit cum indicatione illius, ad quod pulſabatur citatus, iuxta gloſ. in clem. ſæpe, in Verbo ad id, de Verb. ſignif. Et quod perſonaliter, vel legi-
2 time ad valuas non fuerit dicta citatio executioni demandata. Verumtamen Domini vim præcipuam faciebant in iniuſtitia, quæ dictis ſententiis obiiciebatur; agebatur namque de Parochiali, quæ eſt de iurepatronatus eccleſiaſtico, idq; partes admittunt, & Theodorus expoſuit impoſitionibus datis in eius Summ. nu. 7. dum alias ſub die 7. Nouembris præteriti hæc cauſa proponeretur, vnde ſeruari debebat
3 forma præſcripta à Sacro Concilio Tridentino ſeſſ. 24. cap. 18. verſ. Si vero iuriſpatronatus eccleſiaſtico, vbi cautum eſt, vt in Parochialibus iuriſpatronatus eccleſiaſtici inſtituatur concurſus, ſique inſtitutio ad Epiſcopum ſpectat, & non ad alium patronus
4 quem digniorem inter approbatos ab Examinatoribus iudicabit Epiſcopo præſente vt ab eo inſtituatur; Si vero inſtitutio ab alio, quam ab Epiſcopo ſit facienda, qui eſt caſus noſter, quia inſtitutio in hac
5 Parochiali iuriſpatronatus ſpectat ad Archidiaconum tūc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, & hunc patronus præſentet ei, ad quem inſtitutio pertinet, Et Sanctæ memoriæ Pius V. in ſua conſti-
tutione incipien. In conferendis beneficiis, quæ eſt 6
xxxiij in nou. Bullar. §. 3. irritat, & annullat omnes
prouiſiones aliter factas non ſeruata dict. forma Sa- 7
cri Concilij Tridentini.

Deciſ. Clem. Merlini.

Nec obſtare viſum fuit, quod Archidiaconus, ad quem ius inſtituendi ſpectat, propoſuerit edicta, & ſolum comparuerit Theodorus, & idoneus repertus fuerit. Quoniam quoties etiam ius inſtituendi ſpe-
ctat ad inferiores, nihilominus Epiſcopus Ordina- 8
rius debet proponere edicta concurſus, & ſi ſecus actum fuerit, collatio eſt nulla, quemadmodum reſponderunt Illuſtriſs. Interpretes Sacri Concilij, teſte
Garc. de Benefic. cap. 2. par 9. num. 262. Et ſic non ab 9
Archidiacono, ſed ab Epiſcopo erat exponendum edictum; quod & eo minus poteſt ſuffragari, quia
prius fuit facta præſentatio, quam intimatus con- 10
curſus, & expoſitum edictum, Vt deprehendi videtur ex verbis ipſius edicti, & tamen iuxta Sacrum
Concilium debet fieri concurſus, & Epiſcopus eli- 11
gere digniorem, & hunc patronus præſentare ei, ad quem inſtitutio ſpectabat.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meten. Prioratus.
Lunæ 16. February 1626.

ARGVMENTVM.

In gratia ſubrogationis quæ ſit probanda à Prouiſo, De nullitate examinis Teſtium ob non præſtitum iuramentum quando non conſtat, niſi ex enuntiatiua iuratus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Vt gratia ſubrogationis rectè iuſtificetur; tria ſunt neceſſariò probanda, Clericatus, Obitus in poſſeſſione illius, cui fuit facta ſubrogatio, & reſeruatio Beneficij.*

2 *Clericatus probatur ex literis Patentibus.*

3 *Obitus vltimi in poſſeſſione probatur ex Teſtibus de viſu deponentibus.*

4 *Beneficium regulare per manus appoſitionem Papæ commendatum illud Sæculari Clerico deſinit eſſe regulare.*

5 *Teſtes non probantur iurati ex atteſtatione Notarij verbis enunciatiuis deponens, (iuratus, &c.)*

6 *Fallit, quando Iudex examini interfuit.*

Deciſio CXCIX.

Domini dixerunt, gratiam ſubrogationis Pauli eſſe iuſtificatam; tria enim illa, nempe clericatus, obitus in poſſeſſione illius, cui fit ſubrogatio, &
reſeruatio beneficij, quæ ad hoc Rota conſueuit
exigere, *Pat.* deciſ. 495. lib 2 *Mohed.* dec. 11. vt lit. 1
pend. *Rot.* in Mitanden. Parochialis 17. Maij 1620. coram bo. mem. *Penia*, in Aſculana Plebaniæ 12 Ianuarij 1624. coram me, & ſæpiſſime in aliis videntur concludenter probata.

Clericatus Pauli iuſtificatur ex litteris patentibus, 2
gloſ. in c. inter quatuor, de cleric. peregr. *Felin.* in cap. per ceſſionem, num. 3. de prob. *Rot.* deciſ. 16. eod. tit. in antiq.

De obitu vero Ioannis in poſſeſſione deponunt ſex teſtes aſſerentes, ſe vidiſſe die 2. Martij 1621. dictum Ioannem efflantem animam, & deinde in feretro iacentem, & ſic optimè mors probata fuit, iuxta tradita per *Bart.* in l. ſiquidem num. 2. verſ. Item

ſufficit, C. ſol. matrim. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4. n. 675. *Rota* coram Sanct. mem. Gregor XV. dec. 37. n. 3. & 4. qui eidem teſtes bene etiam deponunt de poſſeſſione Ioannis vſque ad obitum.

Quod autem hic Prioratus effectus eſſet, & reſeruatus Sedi Apoſtolicæ non eſt ambigendum, ex quo dictus Prioratus fuit à felicis recordationis Clemente VIII. commendatus Ioanni, Vt de litteris Commendæ in actis exhibitæ, & de eius effectuatione plene etiam conſtat, & ſic dum Papa beneficium regulare commendauit Seculari, qualis erat Ioannes, &
4 manus appoſuit, illud remanſit affectum, adeo quod ſolus Papa conferre poſſit, *Creſcent.* dec. 2. de Paroch. *Mohed.* dec. 9. de Præbend. *Put.* dec. 158. numer. 1. lib. 1.

Non obſtant conceptiones datæ contra examen teſtium, & prima quod non conſtet, iuramentũ fuiſſe delatum teſtibus, cum verba illa Notarij, teſtis iu-
5 ratus, &c. tanquam de præterito huiuſmodi delatio-
6 nem non probent, *Caputaq.* dec. 123. alias 5 p. 2. Quoniam nedum Notarius, ſed & Iudex interfuit examini, & ſic præſumitur rite iuramentum fuiſſe delatum *Bald.* in l. iuriſiurandi n. 6. verſ. Solutio dico, & *Salycet.* n. 4. verſ. Solutio. C. de teſtib. *Rot.* corã Card. *Mantic.* dec. 352. n. 13. & in recent. par. 2. dec. 704. n. 2. Et verba circa hanc iuramenti delationem non ſolum enunciatiue prolata ſunt, ſed ea propoſitio Notarius deponit per extenſum de dicta dilatione iuramenti ibi, dictos teſtes recepimus, eiſque & cuilibet eorum iuramentum de veritate dicenda detulimus, & ab eis eorumque altero ad Sancta Dei Euangelia per eos & quemlibet eorum in manibus noſtris corporaliter tactis Sacroſanctis Scripturis recepimus, vt fuit etiam conſideratum in dec. 394. n. 8. & 9. par. 1. recent. Iuncto etiam quod præceſſit citatio ad videndum iurare teſtes; quæ citatio cadebat in diem, qua Notarius poſtea examinauit, & teſtatur detuliſſe iuramentum.

Alia etiã nullitas eo quod teſtes fuerint recepti per vnum tantum ex Iudicibus delegatis, ceſſat, quia cõſtat, alios Iudices infirmitate detentos recuſaſſe.

Tertia vero nullitas deducta ex proteſtatione, quod non procederetur ad examen, niſi dimiſſa prius poſſeſſione iuxta Rotæ mandatum de manutenendo, neglecta fuit à Dominis, quia remiſſoria nullam continebat condinionem, & vterque ea litigantibus debebat procedere vlterius, Paulus in fabricatione proceſſus, & Ioannes in executione mandati de manutenendo.

Et ita reſolutum pro iuſtificatione gratiæ Pauli, quæ tamen an ſuffragetur Euerando, erit alterius inſpectionis,

---

Adriacen. Vicariæ.
Lunæ 2. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

In Beneficialibus intrat regula, quod Actore nõ probante Reus abſoluatur, etiamſi ipſe Reus poſſeſſor Beneficij non iuſtificet ſuum titulum, quando Actor ſuam non iuſtificauit gratiam.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probant Reus abſoluitur.*
2 *Etiam in Beneficialibus.*
3 *Et quando etiam poſſeſſor non iuſtificat titulum ſuæ poſſeſſionis.*
4 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis aſſerentis Aduerſarium eſſe occupatorem, quia reiicitur qualitas illa occupationis, & ſtat confeſſio.*

Deciſio CC.

PRo Antonio Maria ſolum informante reſponſum fuit, ſcilicet ipſi dandam eſſe Abſolutoriam contra Io: Baptiſtam; ea reuolutione enim proceſſus tam coram Epiſcopo Nebien. quam in Rota fabricari apparet, ipſum Io: Baptiſtam actorem nihil præſtitiſſe circa iuſtificationem ſuæ gratiæ & propterea pro Antonio Maria reo & poſſeſſore intrat regula l. 1
is qui accuſare, C. de eden. quæ ſibi locum vendicat in Beneficialibus, vt reus & poſſeſſor excludat acto- 2
rem comprobantem, etiamſi ipſe reus ſuum titulum non iuſtificet; iura enim magis abhorrent, quod nul- 3
lum habens titulum ingrediatur beneficium, quam quod ingreſſus per non habentem titulum eiciatur de poſſeſſione, ita *Rot* dec. 1. & 4. de re iud. in nou. & dec. 7. de except & 6. de re iud. in antiq. *Gemin.* conſ. 38. in princ. & conſ. 91. in princ. & conſ 92. in princ. *Anchar.* conſ. 233. in princ. *Roman.* conſ 147. in princ. & num. 5. vbi obſeruat, hoc caſu dari Abſolutoriam etiamſi reus nihil probauerit, non autem canonizatoriam, ne vitioſus ingreſſus foueri videatur.

De poſſeſſione autem Antonij Mariæ viſum eſt conſtare tum ex gratia Io: Baptiſtæ, tum ex actu iudiciali de quo in proceſſu fol. 23. in quibus dictus Io: Baptiſta aſſerit, & conqueritur, hanc Vicariam poſſideri, & occupari ab Antonio Maria; ea quibus aſſertioni- 4
bus reſultat confeſſio, quod Antonius Maria poſſideat, & reiicitur vitium occupationis obiectum, *Rot.* dec. 802. n. 1. par. 1. diuerſ. & in Romana domorum de Roncionib. 4. Martij 1616. coram R. P. D. meo *Buratto*, quæ eſt poſt Pacific. de Saluian. dec. 101. n. 7. & in Romana de Cinciis 15 Decembris 1623. confirmata 1. Iulij 1624. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & alias ſæpius.

Et ita, &c:

Corduben. liquidationis fructuum.
Veneris 6. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Iudex dum ex iuſtis cauſis, ac antequam fuit conſenſum in iuriſdictionem, & iuramento mediante fuit allegatus ſuſpectus, ac etiam appellatum ab vlteriori proceſſu, tunc quidquid geſſerit d. Iudex, nullitatis vitio ſubiacet. Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum. Proceſſus compulſorialis eſt nullus, ſi non interuenerit citatio ad dicendum contra, &c.

SVMMARIVM.

1 *Iudex quando fuit allegatus ſuſpectus, & appellatum ab vlteriori proceſſu, tunc quicquid agitur, ſubiacet vitio nullitatis.*
2 *Poſt appellationem, aut recuſationem omnia, quæ geruntur, nulla ſunt.*
3 *Iudicis recuſatio debet fieri ante conteſtationem litis, & non poſtquam fuit conſenſum in iuriſdictionem.*
4 *Iuriſdictionem, quam quis agnouit, non poteſt amplius recuſare.*
5 *In iuriſdictionem non dicitur conſenſum, quando quis ſumpſit tempus ad deliberandum.*
6 *Iudex, ſi ex quibuſdam cauſis fuerit recuſatus, licet illa adhuc non ſint probata, tamen id non excludit nullitatem*

nullitatem actorum, ſi poſtea vti ſufficienter fuerunt probata.

7 *Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum, & n. 8.*

9 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*

10 *Procurator habens facultatem ſubſtituendi dum indiſtinctè ſubſtituit, cenſetur ſubſtituere quoad omnes facultates contentas in ſuo mandato.*

11 *Iudex ſi allegetur ſuſpectus ex cauſis friuolis, non tenet talis allegatio, & rectè per Iudices reiiciuntur.*

12 *Iudex benè, & ex iuſta cauſa dicitur allegatus ſuſpectus ab eo, qui cum d. Iudice criminaliter litigat.*

13 *Iuramentum requiritur, quando Iudex allegatur ſuſpectus.*

14 *Verba Notarij (teſtis iurauit, &c.) non inferunt legitimam delationem iuramenti.*

15 *Notarius quando aſſerit teſtem iuraſſe in forma, perinde eſt ac ſi diceret, teſtis iurauit tactis &c.*

16 *Ad Proceſſus compulſorialis validitatem eſt neceſſaria citatio ad dicendum contra iura ad videndum extrahi, & collationari &c.*

17 *Iura, quando extrahuntur à Notario de eis rogato, non requiritur alia citatio ad dicendũ contra &c.*

18 *Scripturarum recognitio eſt neceſſaria etiam in iuribus extractis ab eodem Notario rogato de eis.*

Deciſio CCI.

CEnſuerunt Domini proceſſum eſſe nullum ex duabus potiſſimum nullitatibus.

Prima eſt, quia cum ab A. C. fuerint relaxatæ litteræ compulſoriales directæ Priori S. Auguſtini, & Correctori B. Mariæ, vt coniunctim in negotio procederent, fuit ad inſtantiam Capituli recuſatus tanquam ſuſpectus dictus Prior S. Auguſtini, & allegatæ cauſæ ſuſpicionis, & appellatum ab vlteriori proceſſu; qua
1 recuſatione & appellatione non obſtante Prior non abſtinuit, ſed in compulſatione proceſſit, & conſequenter nulliter geſtum eſt quidquid geſtum eſt poſt
2 dictam appellationem, & recuſationẽ, c. quia ſuſpecti 3. quæſt. 5. c. legitima, de Appell. in 6 *Franch.* in rubr. de appell. *Caſtren.* conſ. 121. n. 2. lib. 2 *Gabr.* concl. 5. de Iudic. *Rot.* dec. 2. n 7. par. 2. diuerſ.

Nec obſtat, quod recuſatio non fuerit facta ante li-
3 tem conteſtatam, ſed poſt cenſenſum in iuriſdictionem, quo caſu recuſatio non attenditur, cum illa dilatoriarum exceptio prima dicatur, nec recuſare poſſit cuius iuriſdictionem quis iam agnouit, l. apertiſ-
4 ſimi, C. de Iud. auth. offeratur, C. de Lit. conteſt. pulchre *Couarr.* pract. qq c. 26. n. 1. *Rot.* dicta dec. 2. n. 3. Quoniam id iuſtificari in facto non videtur, poſt citationem enim ſub die 18. Martij 1621. Ioannes Suarez procurator ſubſtitutus Capituli primo comparuit, & citra conſenſum in iuriſdictionem petiit, ſibi
5 dari tranſumptum, & terminum competentem, & hoc fortaſſe vt ſe informaret, & deliberaret quid & quomodo agendum eſſet, & ſic in iſto actu non conſentit in iuriſdictionem; Et deinde prima die Aprilis eiuſdem anni prædictum Priorem ſuſpectum ſub iuramento allegauit, & cauſas ſignificauit ſuſpicionis, quæ cauſæ, licet tunc non fuerint probatæ, hoc ta-
6 men non excludit nullitatem actorum, ſi poſtea probentur, & tales ſint, quæ pro legitima recuſatione ſufficiant, *Innoc.* & *Franch.* in c. cum ſpeciali, de appel. *Rot.* dicta dec. 2. n. 14.

Neque obſtat Ioannem Suarez non habuiſſe mandatum ſufficiens ad recuſandum, prout requiritur &
7 quidem ſpeciale, l. non ſolum, §. fin. & ibi gloſ. in Verbo Nominatim, ff. de procur. *Anchar.* conſ. 36. n. 5. verſ. Item etiam aduertendum. Quoniam Franciſcus Guttierez fuit procurator conſtitutus à Capitulo, & nominatim ei data facultas ſub iuramento accuſandi ſuſpectos Iudices, necnon facultas ſubſtituendi, cuius vigore poſtea d. Franciſcus Guttierez abſolute ſubſtituit Ioannem Suarez cum inſertione primi mandati; & conſequenter videntur in hac ſub- 8
ſtitutione Ioannis repetitæ omnes facultates datæ Franciſco ſubſtituenti ex regula quod Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & quia pro- 9
curator indiſtinctè ſubſtituens cenſetur ſubſtituere quoad omnes facultates contentas in ſuo mandato, 10
Oldr. conſ. 314. nu. 1. & 5.

Minus etiam obſtat, cauſas ſuſpicionis allegatas friuolas fuiſſe, & ideò rectè reiectas à Iudicibus; Quo- 11
niam immo & legitimæ erant & præcipue illa, quod Prior S. Auguſtini litigaret cum eodem Capitulo, & 12
inter eos ageretur cauſa criminalis, quod dicitur iuſtam cauſam Capitulo tribuiſſe allegandi ſuſpectum eumdem Priorem, gloſ. in c. cum ſuper, & ibi *Canoniſta*, ff. de offic. deleg. *Rota* dicta dec. 2. n. 9. & poſt alios tradit etiam *Maſtril.* dec. 151. n. 58.

Nec obſtat, quod iuramentum ſaltem rite non fuerit adhibitum, dum Guttierez procurator allegauit ſuſpectum Priorem Sancti Auguſtini, quod iuramentum requiritur in huiuſmodi ſuſpicione, eſt per gloſ. 13
& *Doct.* in d. l. apertiſſimi, C. de Iudic. Et verba teſtis, Iurauit &c. non inferunt legitimam delationem iuramenti, iuxta relatos per *Farinac.* in tract. de teſt. lib. 14
quæſt. 74 n. 73. *Rota* dec. 635. n. 4. par. 2 recent. quia in præſenti Notarius dixit, Iurauit in forma &c. Et propterea perinde eſt ac ſi dixiſſet, Iurauit tactis 15
ſcripturis, Vt de his verbis, Iurauit in forma &c. reſpondit *Rota* in Catanien. antiquæ illegitimitatis 19. Maij 1598 coram *Orano*.

Alia vero nullitas deducebãtur, quia in proceſſu cõpulſoriali deficiebant citationes ad dicendum con- 16
tra iura, ad videndum extrahi & collationari &c. quæ tamen erant neceſſariæ ex trad. per *Veſtr.* in Praxi lib. 6. c. 1. n. 14. & *Rot.* coram S. mem. Greg. XV. dec. 71. n. 4, & coram R. P. D. meo *Buratto* in Anconitana Florum 15. Decembris 1617. & in dec. 22. n. 1. par. 2. recent.

Neque obſtat, quod iura compulſata fuerint extracta ab eodem Notario, qui de iis iuribus fuit rogatus; 17
Quoniam vltra quod id non percipitur niſi ex atteſtatione Centurionis litigantis cum Capitulo, & non conſtat, illum Notarium ſcripturas, de quibus agitur vti Notarium conſcripſiſſe, vel potius tanquam calculatorem, ſemper obſtaret defectus recognitionis, 18
quæ neceſſaria eſt etiam in iuribus extractis ab eodem Notario rogato, vt per *Veſtr.* vbi ſupra, & *Puy.* dec. 359. n. 3, lib. 2, & *Rot.* dec. 271. n. 7. par. 1. recent. & in dicta Anconitana Florum coram R. P. D. meo *Buratto*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Caſtren. Pecuniaria.

Mercurij 11. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

Mandatum exequutiuum eſt nulliter relaxatum, dum
1 ad illius relaxationem fuit deuentũ nullo præcedente decreto, exploſa opinione eorum, qui ſentiunt hunc defectum ſanari per ſubſcriptionẽ Iudicis. Procurator contrahendo nomine principa-

lis ipſe ad nihil poteſt conſenlri, & nnnquam pręſumitur nomine proprio voluiſſe ſe obligare, & ad hoc verba etiam violenter ſunt torquenda.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum exequutiuum eſt nulliter relaxatum, ſi nullo precedente decreto fuerit expeditum.*

2 *Mandatum dum Iudex ſubſcribit, facit actum extraiudicialem, & ſic non æquipollet decreto neceſſario ante mandati relaxationem.*

3 *Sententia, & mandata, ſi ex actis non iuſtificentur, nulla ſunt.*

4 *Mandatum relaxatum nulla precedente certi debiti liquidatione, eſt nullum.*

5 *Procurator contrahendo nomine principalis ad nihil de proprio tenetur.*

6 *Procurator nomine principalis contrahendo ſolum obligatur, vel ad oſtendendum mandatum, vel ad obtinendam ratificationem illius, cuius nomine promiſit.*

7 *Vnde oſtenſo mandato, vel obtenta ratificatione, eſt conueniendus principalis, & procurator liberatus euadit.*

8 *Procuratoris nomen ſi fuerit appoſitum obligationi per eum initæ pro principali, an ipſe pro eo teneatur.*

9 *Ad obligandum ſe quis inuitus cogi non debet.*

10 *Procuratori non debet eſſe damnoſum eius officium.*

11 *Procurator contrahendo nomine Domini, ex quibus ipſe quoque remaneat obligatus de proprio.*

12 *Obligationis vinculum, qui ſuſcepit, fruſtra recuſat eius onus.*

13 *Procurator dum ſe obligat nomine proprio pro principali, quando ille nollet ratificare geſta pro eo, tunc ſi obtineatur ratificatio, Procurator immunis euadit.*

14 *Singula ſingulis congruè referenda ſunt.*

15 *In Obligationibus non admittitur extenſio de caſu ad caſum, cum ſint ſtricti iuris.*

16 *Procurator contrahendo nomine Domini, quando verba ſunt dubia. an ipſe voluerit quoq; ſe obligare, qualiter verba ſint interpretanda.*

17 *Procurator ne voluerit ſe obligare pro eius Domino facienda eſt omnis interpretatio, quamuis verba, violenter torquerentur.*

18 *Obligatio facta à Procuratore intelligitur ſemper facta vigore antecedentis mandati.*

19 *Actus ſubſequens debet referri ad præambulum titulum, & obligationem.*

Deciſio C C I I.

DOmini reſponderunt, mandatum relaxatum contra Felicianum pro ſcutis 2400. eſſe infirmandum tam ex capite nullitatis, quam iniuſtitiæ.

Nullitas autem deducebatur, quia dictū mandatum fuit relaxatum nullo præcedente condemnationis
1 decreto, quod in proceſſu reperiatur, & tamen decretum huiuſmodi erat neceſſarium, l. 1. C. de execut. rei iud. *Alex.* conſ. 163. n. 3. lib. 6. *Creſcent.* dec. 2. n. 3. tit. de Arbitr. & *Rot.* in Romana de Pinellis 20. Februarij 1598. corā *Orano*, quæ eſt dec. 1. poſt *Modern.* de oblig. camer.

Nec viſum fuit, euitari poſſe hanc nullitatem ex eo quod Iudex ſe ſubſcripſerit mandato relaxato; quia illa ſubſcriptio, tanquam actus extraiudicialis, qui &
2 nulla præcedente cauſæ cognitione ad libitum fieri poterat, non æquipollet decreto Vt in his terminis conſiderauit *Rota* in Abbanen. Spolij 8. Februarij 1610. coram bo. me. *Penia.*

Iniuſtitia vero mandati deſumebatur, quia ex actis dictum mandatum non iuſtificatur nedum quoad quantitatem crediti, ſcilicet pro dictis ſcutis 2400. 3
Sed nec etiam quoad ipſam ſubſtantiam, & veritatem crediti.

Non iuſtificabatur quantitas, quia laudum, in cuius executionem prætenditur relaxatum mandatum, nullam Feliciano præfigit certam quantitatem debiti, & conſequenter mandatum nulla præcedente certi debiti liquidatione relaxatum non ſuſtinetur l. hæc autem, §. 1. ff. Ex quib. cauſ. in poſſ. eat. *Bald.* conſ. 165. 4
n. 1. lib. 4. *Surd.* conſ. 186. n. 24. *Rota* dec. 409. n. 6. par. 1. & dec. 365. n. 7. par. 2. recent.

Subſtantia autem totius debiti & veritas impugnabatur, quia Marcuccius pulſabat Felicianum vigore ſupradicti laudi & compromiſſi, in quo tamen compromiſſo Felicianus egit non proprio nomine, ſed procuratorio, nempe pro Ranuccio Patre, pro quo etiam promiſit de rato, alias de proprio teneri voluit, vnde tota obligatio ſoluendi quod per arbitros fuiſſet laudatum, ſpectabat, & hærebat Ranuccio, cuius nomine Felicianus compromiſit, non autem penes ipſum Felicianum procuratorem, qui propterea 5
ad nihilum de proprio tenetur, l. procurator qui pro euictione, ff. de procur. l. ſi pupilli, §. item ſi procurator. ff. de negot. geſt. & vtrobique *Bart. Bald. Caſtrenſ. Angel.* & alij Interpretes *Iacobin. de S Georgio* in l. fin. n. 14 C. de furt. *Iaſ.* in l. ciuitas n. 16. verſ. Item aduerte, ff. ſi cert. pet. *Pariſ.* conſ. 78. n. 57. lib. 1. *Rim. in iun.* conſ. 641. n. 11. *Surd.* conſ. 19. n. 11. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 8. tit. 11. n. 1. Et Felicianus tanquam procurator contrahens ſolum obligabatur vel ad oſtenden- 6
dum mandatum, vel ad obtinendam ratificationem illius, cuius nomine compromiſit, vt notat. *Bart.* in d. l. procurator, qui pro euictione n. 4. Quo oſtenſo 7
mandato, vel ſequuta ratificatione, vt in præſenti ſequuta fuit, & datur in Summ. Feliciani n. 2. ipſe Ranuccius eſt conueniendus, & procurator liberatus euaſit l. fi. ff. de Inſtit. act. *Bart.* in dicta l. procurator, qui pro euictione, nu. 2. verſic. Primo caſu, *Caſtren.* conſ. 95. in princ. lib. 1. & conſ. 148. in fin. lib. 5. *Pariſ.* conſil. 78. n. 38. ad fin. verſ. Et finitum fuit & n. 41. lib. 1. *Siluan.* conſ. 8. n. 1. & ſeqq.

Neque hic ambigi poſſe videtur, quin Felicianus tanquam procurator patris ſe obligauerit, dum in verbis diſpoſitiuis inſtrumenti hoc ipſe profitetur, ibi, *Il Capitano Feliciano figliolo agente & procuratore come aſſeri di M. Ranuccio, per il quale anco congiuramento promiſe de rato in forma, &c. altrimente di ſuo proprio*; Et ſic cum procuratoris nomen obligationi fuerit appoſitum procuratorio nomine obligatio- 8
nem ſuſceptam fuiſſe dicendum eſt *Iaſ.* & alij in l. 1. §. nunciato, ff. de nou. oper. nunc. *Angel.* in l. ſi pupilli, §. 1. n. 4. ff. de negot. geſt. *Mantic.* de tacit. dicto lib. 8. tit. 11. n. 1. & ſeqq. egregie *Laderch.* conſil. 36. n. 8. & ſeqq. Alias eſſet cogere inuitum in obligationem contra l. 1. §. ſi conueniat, ff. Depoſit l. contractus, ff. 9
de reg. iur. Et procuratori efficeretur officium damnoſum contra æquitatem iuris, de qua in l. ſed ſiquis ex ſignatoribus, ff. Quemadmodum teſtam. aper.

Nec viſa ſunt obſtare verba illa in calce compromiſſi ibi, *E per oſſeruanza delle coſe ſudette detto Gio. Battiſta obligò ſe ſteſſo herede è ſucceſſore, è detto Capitano Feliciano, ali incontre M. Ranuccio ſuo padre principale e ſe ſteſſo, e loro heredi e ſucceſſori è beni*; Ex quibus videtur deprehendi Felicianum nedum exceſſiſſe terminos procuratoriæ obligationis, quæ non

egre-

egreditur perſonam principalis,ſed fidem ſuã aſtrin-
xiſſe, & conſequenter etiam ipſum Felicianum,licet
11 procuratorem , remanſiſſe obligatum de proprio ad
dict.l.procurator,qui pro euictione ibi,Qui pro do-
mino vinculum obligationis ſuſcepit, onus eius fru-
12 ſtra recuſat,ff de procur. & tradunt *Bart.* & alij ibi-
dem *Socin.ſen.*conſ.154.n 7 lib.2. & conſ.100.nu. 2.
verſ.Secundo aſtrinxit, lib. 3. & poſt alios *Menoch.*
conſ.58.n.56,& ſeqq.*Card.Mant.*de tacit. lib. 3.tit.
10.n 33.in fin.& lib.8 tit. 11.n 5.Quoniam à princi-
pio,& in verbis diſpoſitionis duæ inductæ ſunt obli-
gationes,Prima eſt principalis, & hæc reſpectu Ra-
nuccij,cuius nomine Felicianus filius compromiſit,
Altera acceſſoria,& quodammodo ſubſidiaria,& hęc
erat ipſius Feliciani , quatenus Ranuccius pater nol-
13 let ratum habere,quia hoc caſu Felicianus filius , &
procurator voluit de proprio teneri ; Vnde retento
hoc themate , & ſingula ſingulis congrue referendo
14 dicendum videtur , quod Felicianus in ſupra relatis
verbis inſtrumenti obligauerit patrem ad ſoluendum
quod per arbitros fuiſſet laudatum, & obligauerit ſe
ipſum bona & hæredes quatenus pater nollet rati-
ficare,non autem quod principaliter vna cum patre
voluerit ſe obligare etiam poſt ſequutam ratificatio-
nem;Et huic interpretationi fauet , quod ea retenta
non datur contrarietas in eódem inſtrumento, ſed
poſtrema & executiua verba ,congrue reſpondent
primis diſpoſitiuis;nec inducitur extenſio de caſu ad
15 caſum in obligatione , quæ ſtricti eſt iuris;Et in hac
materia , vbi verba poſſunt trahi ad præambulam
obligationem procuratoriam , ad illam trahendam
eſſe mon ut *DD.*vt poſt *Bart.Alex.*& alios in l.1.§.
16 Chryſogonus,ff.de verb. oblig.eleganter tradit *La-
derch.*d.conſ.36.n.12.verſ.At vero,& n.14.vbi in fin.
idem reperit, etiamſi verba violenter torquerentur,
Et conferunt tradita per *Pariſ.*conſ.110.n.94.& 62.
17 lib.1.*Gabr.*conſ.131.nu.5.lib.1. quos ſequitur *Hon-
ded.*conſ.49 n. 30. lib.2. Et obligationem factam à
procuratore intelligi ſemper factam vigore antece-
dentis mandati & ſubſequentem actum,vel promiſ-
ſionem referri ad pręambulum titulum. & obligatio-
nem pluribus firmat *Surd.*conſil.19.n. 8.19.& ſeqq.
18 & *Laderch.*prææalleg.conſ.36.n,12.& ſeqq.& n.14.&
18.

Et ita, &c.

Tullen. Parochialis.
Mercury 11.Marty 1626.

ARGVMENTVM.

Parochus per ſuſceptionem habitus Religionis E-
quitum Hieroſolymitanorum , ſicuti & effectus
regularis amittit Parochiale Beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Parochialis vacat per ſuſceptionem habitus regularis.*
Et etiam Religionis Militum S. Ioannis Hieroſolymitani, vbidem.
2 *Equites Hieroſolymitani ſunt exempti à iuriſdictione Ordinarij.*
3 *Confeſſio ſuperat omne genus probationis.*
4 *Equites Hieroſolymitani profeſſi ſunt veri Religioſi.*
5 *Beneficium præſcribit ſtatum ſpatio 40. annorum ſæcularitatis.*
6 *Beneficium ſæculare non eſſe deſinit, ex quo conferatur à Præceptore Religionis.*

Deciſio CCIII.

CVm Promotor Fiſcalis Curiæ Epiſcopalis con-
ueniſſet Blaſium Bebel ad videndum ſe amoue-
ri ab eccleſia parochiali ſeculari,de qua agitur, tan-
quam per emiſſionem profeſſionis , & ſuſceptionem
habitus Sacræ Hieroſolymitanæ Religionis vacan-
te , & ſuper amotione huiuſmodi cauſa mihi fuerit
commiſſa , dubitaui , An dicta Parochialis vt ſupra
vacauerit. Et ſolo Promotore informante Domini
reſponderunt affirmatiue;Quoniam de iure per ſuſ-
ceptionem habitus regularis , & emiſſam à Rectore
profeſſionem Eccleſia parochialis vacat, Vt fuit ſan- 1
citum in c.beneficium de Regular.in 6.& per Sacrũ
Concilium Tridentinum ſeſſ.14.c.11.in fin.de Refor-
mat.*Pariſ.*de Reſignat.lib.3.quæſt.13. n. 13.*Gonzal.*
ſuper reg 8.gloſ.15.n.45.*Verall.* dec. 223. n. 1.par.2.
Rota recent.dec.543.n.4.par.2.& dec.38 a.n.1.coram
S.me.Greg XV.vbi etiam Adden.

Nec dicta profeſſio viſa fuit poſſe in dubium reuo-
cari,cum bene probetur ea confeſſione ipſius Blaſij,
qui cum fuiſſet conuentus coram Ordinario Tullen.
comparuit,ac declarauit,quod Ordini Militum San-
cti Ioannis Hieroſolymitani nomen dederat, in eo-
que profeſſionem emiſerat , ac propterea tanquam 2
exemptus coram Ordinario non poterat conueniri;
qua confeſſione contra ipſum Blaſium nequit dari 3
maior probatio,l.cum te, C.de tranſact. l. fin. C.de
non num.pecun.late *Surd.*conſ.60.n.1.

Prout etiam neque poteſt dubitari,quin emittens
profeſſionem in Religione Hieroſolymitana dicatur
vere Religioſus,iuxta dec.*Rot.*333.n.1.par.2.recent. 4
& dec.87.n.2.coram S.mem.Gregorio XV.& fuit di-
ctum in Bononien. bonorum 27. Nouembris 1625.
coram R.P.D.meo *Pirouano.*

Ac demum quod Eccleſia prædicta ſit ſecularis pa-
tet ea collationibus datis tanquam de ſeculari ſpatio
quadraginta annorum , quod ſufficit pro firmando 5
ſtatu beneficij ad text. in cap. cum de beneficio, vbi
communiter *Doct.*& præſertim *Franch.* numer.3. de
præben.in 6. *Rot.* dec.308. nu.1.par. 1. recent. cum
aliis allegatis in Nicien.Prioratus 13.Iunij 1622.co-
ram R.P.D.meo *Buratto.*

Nec obſtat , quod præſentatio huius Parochialis
ſpectet ad Præceptorem Religionis ; quia non ideo 6
ſequitur, quod ſit regularis, cum etiam beneficij ſe-
cularis præſentatio poſſit pertinere ad Regularem,
clem.vnic de Supplen. negligen.Prælat.& poſt *Abb.*
in c.de monachis n.9 de præben bene tradit *Rot.* dec.
578.n.2 par. 1.recent.

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Forolinien. Societatis Officij.
Lunæ 16. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Societas Officij vt validè dicatur inita , inter alia
principaliora requiſita,illud non parũ eſt neceſſa-
rium,vt illa fiat ſuper Officiis vacabilibus, alias ſi
reperiatur inita ſuper Officio non vacabili ex de-
fectu ſubiecti nullam habet ſubſiſtentiam , itaut
fructus inde percepti computandi veniunt in ſor-
tem, vel reſtituendi,& quando d.contractus non
poſſit tranſire in diuerſum contractum, vt ſubſi-
ſtatur.

SVMMARIVM.

1 *Societas officij vt validè dicatur contracta, inter*

alia neceſſarium eſt, vt fiat ſuper officio vacabili.
2 *Societates Officij inita ſuper Officiis non vacabilibus inualida ſunt.*
3 *Societates Officij facta ſuper Officiis non vacabilibus ex defectu ſubiecti nullam habent ſubſiſtentiam.*
4 *Societates Officij inita ſuper Officiis non vacabilibus, quibus concurrentibus ſuſtineantur, & n. 5.*
Deciſ. 763 par. 1. diuerſ. in quibus terminis loquatur.
6 *Societas Officij contracta ſuper Officio non vacabili nulla eſt, ſi fuerit inita, prout aliæ ſocietates Officij contrahuntur.*
7 *Pactum illud appoſitum in ſocietate Officij non vacabilis de lucrando pecuniam in caſu mortis, eſt alienum à natura ipſius contractus.*
8 *Cum illud tantum conueniat, quando ſumus in Officiis vacabilibus, cum tunc compenſetur periculum cum periculo.*
9 *Conſtitutiones Pontificiæ loquentes ſuper modo contrahendi ſocietates Officiorum, habent decretum irritans.*
10 *Officia non vacabilia non reddunt ad rationem duodecim pro centenario.*
11 *In ſocietate Officij requiritur, vt fructus ſint vniformes Officiali, & ſocio.*
12 *Societatis Officij contractus quando non ſubſiſtit, tunc fructus exacti computantur in ſortem, vel reſtituendi.*
13 *Cenſus vitalitij natura eſt, vt nunquam poſſit ſors principalis repeti.*
14 *Societatis Officij ſi non ſubſiſtit, quando non poſſit tranſire in contractum ſponſionis.*
15 *Contrahens quando apparet voluiſſe inire certam ſpeciem contractus in vanum quæritur; vt fiat tranſfuſio in diuerſum contractum.*
16 *Contractus aliquis vt dicatur initus neceſſe eſt, vt interueniant ea, quæ ad eiuſdem validitatem requiruntur.*

Deciſio CCIV.

PRopoſui dubium reſeruatum An Societates eſſent nullæ, vel potius iniuſtæ, & ad iuſtitiam reducibiles. Et Domini cenſuerunt eſſe nullas, nam cõſtitutiones Pontificiæ Leonis X. & Pij IV. ſuper forma contrahendi ſocietates officij loquuntur de officiis vacabilibus Romanæ Curiæ, & inter alias conditiones neceſſarias ad intrinſecam rationem contractus, & illius validitatem ſupponere, ac requirere videntur, quod officium, ſuper quo ſocietas contra-
1 hitur, ſit vacabile, adeo vt ſuper officiis non vacabilibus, prout eſt officium Cancellariæ Ciuitatis Foro-
2 liuij, ſocietates huiuſmodi valide contrahi non poſſint, ſed ſuper illis initæ ex defectu ſubiecti idonei, & tanquam contra dictas conſtitutiones decretum irritans habentes, & formam inducentes ſint omnino
3 nullæ & inualidæ vt fuit reſolutum in Romana Societatis 1. Iunij 1596. coram Corduba, & in alia Foroliuien. Societatis 23. Februarij 1613. coram Cardin. *Lancellotto*, & in Romana Societatis Officij 14. Ianuarij 1613. coram Reuerendiſſimo D. meo *Pamphilio*, & in hac cauſa 13. Ianuarij & 20. Februarij 1614. coram bo: me. Card. *Sacrato*.

Neque obſtat, quod alias Rota firmauerit, ſocietatẽ initam ſuper hoc eodem Cancellariæ officio fuiſſe
4 validam vt in deciſ. 763. p. 1. diuerſ. quia ibi fuerat communicatum dominium pro tertia parte, & expreſſe conuentum, quod damnum & lucrum deberet eſſe commune, & contractus ille implicite con-
5 tinebat contractum venditionis ipſius tertiæ partis officij, explicite vero contractum Societatis ſuper eadem tertia parte, quod negatur licite ac valide fieri poſſe iuxta tradita per *Corrad.* de contract. tract. 6. q. 96. in 1. concluſ. Summ. *Silueſtr.* in Verbo Societas il primo n. 18. Summ. *Armil* in eudem Verbo n. 17. *Corn.* conſ. 122. n. 2. in fin. lib 1. & bene firmatur in dicta dec. 763. In propoſito vero non fuit implicite facta venditio, nec tranſlatum dominium officij pro
aliqua certa quota cum participatione damni & lu- 6
cri, ſed ſuper officio prædicto ſimpliciter contracta ſocietas, & conuentum, quod ea durante deberent ſolui fructus ad rationem duodecim pro centenario, diſſoluta vero reſtitui integra ſors principalis cum
pacto de lucrando in caſu mortis; qui modus & for- 7
ma contractus non bene adaptatur officiis non vacabilibus, cum illa non reddant duodecim pro centenario & propter defectum vacabilitatis pactum il-
lud de lucrando in caſu mortis ſit alienum à propria 8
ipſius contractus natura, & ceſſet compenſatio periculi cum periculo, ſed tantum conueniat ſocietatibus, quæ contrahuntur ſuper officiis vacabilibus, de qui-
bus loquuntur dictæ Pontificiæ conſtitutiones decre- 9
tum irritans habentes vt reſpondit *Rota* in d. Romana Societatis corã Reuerendiſſ. D. meo *Pamphilio*.

Stante autem huiuſmodi contractuum inualiditate, licet Domini non dubitarent, iniuſtitiam eſſe ſatis patentem, quia officia non vacabilia non reddũt
ad rationem duodecim pro centenario, ad quam fuit 10
facta taxatio & conſequenter fructus non ſunt vni-
formes Officiali & Socio, prout requiritur in Socie- 11
tate, *Teles.* in Sum. lib. 5. c. 40. nu. 4. in fi. *Caſtracan.* de Societ. Offic. cap. 10. n. 1. 18. & 19. *Ludou. Carbon.* in tract. de Reſtit. q. 54. col. fi. verſ. Secunda vt non exigatur, Viſum tamen fuit, de ea non eſſe agendum, ſed
omnes fructus exactos eſſe in ſortem computandos, 12
vel reſtituendos tanquam perceptos ex contractu ſocietatis inualidæ, ac minime ſubſiſtentis, qui in aliã ſpeciem contractus, ex quo fructus legitime percipi poſſint, reſolui ac tranſire nequit.

Siquidem reſolui non poteſt in contractum cenſus vitalitij, quia de illius natura eſt, vt pecunia nunquã
repeti valeat vt fuit firmatum in Romana Societa 13.
tum 29. Ianuarij 1601. coram Illuſtriſſimo D. Card. *Milline* & in dicta Romana ſocietatis officij coram Reuerendiſſimo D. meo *Pamphilio*, & in hac cauſa 13. Ianuarij 1614. coram Card. *Sacrato*; Neque etiam
in contractum ſponſionis ex rationibus adductis per 14
Modern. de Commerc. §. 1. quæſt. 1. n. 283. & ſeq. & *Rot.* in præallegatis deciſionibus, cum quibus Domini tranſierunt.

Vltra quod ex lectura inſtrumenti apparet, contrahentes facere voluiſſe contractum ſocietatis eo modo, & forma, quo hic in Vrbe ſuper officiis vacabilibus Romanæ Curiæ iuxta conſtitutiones prædictas
fieri conſueuerunt, non autem contractum ſponſio- 15
nis, vel alium; vnde cum tanquam contractus ſocietatis ex defectu ſubiecti idonei à dictis conſtitutionibus exigiti ſuſtineri non poſſit, intrat regula Quod
potui nolui, &c. vt fuit dictum in ſupra allegata Ro- 16
mana Societatis officij coram Reuerendiſſimo *Pamphilio*, & in dicta Romana Societatis coram Illuſtriſſimo *Millino*, & in hac cauſa 10. Iunij 1614. coram Card. *Sacrato*.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Peruſina Laudi.
Lunæ 16. Martij 1616.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Alienare qui non poteſt, conſequenter cùm neque compromittere valeat, ideò Minor, qui ſine debitis ſolemnitatibus perperam alienat, ita & ſine eiſdem in vanũ compromittit, Vnde Minor, quando compromittit, debet ſeruari conſtitutio Ægidiana lib. 5. cap. 11. de ſolemnitatibus adhibendis in contractibus Minorum, quæ ad totum Statum Eccleſiaſticum fuit extenſa.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum quando eſt nullum, eodem etiam nullitatis vitio laudum ipſum laborare cenſetur.*

2 *Minor compromittendo debet ſeruare ſolemnitates in eorum contractibus requiſitas.*

3 *Conſtitutio Marchiæ Cardinalis Ægidij circa ſolemnitates contractuum Minorum extenſa fuit per totum Statum Eccleſiaſticum per Paulum tertium.*

4 *Compromiſſum eſt ſpecies alienationis, cùm quod Arbitri dari iubent, alienari dicatur.*

5 *Alienare qui non poteſt, conſequenter nec compromittere poteſt.*

6 *Conſtitutio Ægidiana in contractibus Minorum requirit Iudicis decretum, interuentum Conſanguineorum, & inſinuationem.*

7 *Solemnitates requiſitæ in contractibus Minorum, ſunt quoque neceſſariæ quando ipſi compromittunt.*

8 *Decretum Iudicis præſertim requiritur, quando Minores compromittunt.*

9 *Statutum Peruſinum mandat fieri compromiſſum inter coniunctos.*

10 *Minor quando neceſſariò contrahit, non ſunt neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ in eorum contractibus.*

11 *Compromiſſa inter Conſanguineos poſſunt eſſe etiam voluntaria, quamuis ſtatutum loci id iubeat.*

12 *Et quando d. compromiſſa præſumantur voluntariè facta.*

13 *Statuta vt valeant, debet ſeruari eorum forma.*

Deciſio CCV.

VIſum eſt Dominis, laudum inter Hieronymum, & Vincentium filios q. Bernardini latum vigore compromiſſi per eoſdẽ facti ſub die 21. Auguſti 1623. non eſſe exequendum ex capite nullitatis pro Hieronymo deductæ ob inualiditatem compromiſſi, à quo regulatur laudum; Et ideò ſi cõpromiſſum fuit nullum, eodem etiam nullitatis vitio laudum ipſum cenſetur laborare ex traditis per *Bald.* conſ. 309. n. 3.
1 lib. 1. *Alex.* conſ. 84. n. 3. lib. 5. *Caſtren.* conſ. 422. nu. 3. lib. 1. *Dec.* conſ. 10. n. 2. verſ. 3 principaliter *Io. Bapt. Peruſ.* de Arbitr. li. 2. cap. 4. n. 25. Nec inde executioni poteſt demandari l. 4. §. condemnatũ ff. de Re iud. l. ſi cum nulla ff. eodem tit. *Rom.* conſ. 141. in princ.

Inualiditas autem compromiſſi deducitur, quia Hieronymus alter ex compromittentibus tempore compromiſſi erat minor 25. annis, nec in eo ſeruatæ
2 fuerunt ſolemnitates requiſitæ in alienationibus faciendis per Minores vt cautum eſt in conſtitutione Marchiæ Cardinalis *Ægidij*; quæ conſtitutio extenſa fuit ad totum Statum Eccleſiaſticum per Bullam Pauli III & aliorum; compromiſſum autem eſt ſpecies alienationis, cùm quod Arbitri dari iubent alie-
3 nari dicatur *Pariſ.* conſ. 134. nu. 15 lib. 4. *Lar.* allegat.
4 102. nu. 3. verſ. Hinc eſt vbi etiam *Mandoſ.* in Verbo Compromittere in fin. Ac inde qui non poſſunt conſequenter compromittere *Abb* in c. cum tempore n. 5
3. de Arbitr. *Dec.* conſ. 44. n. 2. 5. & ſeq. & per tot. *Ferrett.* conſ. 102. n. 15. *Caputaq* dec 165. per tot. part. 1.
Eædémq; ſolemnitates, nempe Iudicis decretum, in- 6
teruentus conſanguineorum, & inſinuatio, quę in dicta conſtitutione Ægidiana li. 5. cap. 12. requiruntur, adhibendæ erant in hoc compromiſſo *Rom* cõſ. 173.
ſub n. 1. & conſ. 175. n. 3. & conſ. 369 ſub n. 18 & 161 7
Mandoſ. Verbo Compromittere verſ. Quo fit *Socin. ſen.* conſ. 18. n. 53. & ſeqq. lib. 1. cum aliis per *Io Bapt.*
Peraſ. de Arbitr. li. 2. cap. 4. n. 3. 4. 5. & 7. Quæ ſolem- 8
nitates præter decretum Iudicis deſiderãtur in præſenti compromiſſo.

Non obſtat quod dicitur, compromiſſum huiuſ- 9
modi cenſeri factum ex causâ neceſſariâ, cùm Statutum Peruſin. mandet fieri compromiſſa inter coniũ-
ctos; quâ cogente neceſſitate non eſt opus ſolemni- 10
tatibus iuris *Lamberteng* de Contract. ſin. cert ſolẽnit. gloſ. 1. n 361. & 362. cum allegatis. Ceſſat enim
obiectum, ex quo huiuſmodi compromiſſa poſſunt 11
etiam eſſe voluntaria. Ac tale præſumendum eſt cõpromiſſum, de quo agitur, quia in eo nullum factum
fuit verbum, quod partes cõpromiſerint vigore ſta- 12
tuti Peruſin. iuxta doctr. *Alciat.* in l. ſi quis maior n. 26. & ſeq. C. de tranſact & *Ceſ. de Graſ.* dec 11. n. 12.
& 13. de probat. Hæc dicti ſtatuti forma ſeruata fuit. 13

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bononien fideicommiſſi de Deſiderijs.
Veneris 20. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Religio Patrum Capucinorũ eſt incapax cuiuſcũq; acquiſitionis, & ideò ſi in ea emittat profeſſione, ille, cuius morte erat purificaturum aliquod fideicommiſſum, fit illi locus perinde, ac ſi naturaliter obiiſſet. Societas Officij an dicatur extincta, ſi ille in cuius vita inita fuit, profeſſionem emittat in ordine Capucinorũ. Filiorum appellatione quando veniant Nepotes, & quando non, late declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Religio fratrum Capucinorum eſt incapax ſucceſſionis bonorum, & cuiuſcunque acquiſitionis.*

2 *Monachus emittens profeſſionem, perindè eſt, ac ſi naturaliter obiiſſet, adeò vt non expectato obitu, apertum dicitur fideicommiſſum (ſi quid adſit) ſubſtitutio.*

3 *Rot. deciſ. 543. par. 2. in recen declaratur.*

4 *Societas Officij non dicitur extincta ob profeſſionem in Religione Capucinorum illius, in cuius vita ſocietas inita fuit.*

5 *In Societate Officij ille in cuius capite ea inita fuit, nihil penitus præſtat, & nihil ei acquiritur.*
Sed ſolum ab illius vita, & obitu naturali regulatur ſocietas, vt duret, vel extinguatur, n. 5.

6 *Profeſſus bona retinere non poteſt ob votum paupertatis emiſſum.*

7 *Bona in ſuſpenſo manere non debent.*

8 *Fideicommiſſum filiis alicuius relictum, an & quando comprehendat illius Nepotes, & alios vlterioris gradus deſcendentes.*

9 *Sententia negatiua eſt crebrior, & validioribus innixa rationibus.*

10 *Filij aliter vocantur, & aliter nepotes, & ideò ſub ſtricta iuris interpretatione appellatione filiorum*

non veniunt Nepotes. Amplia num. 13.

13 *Filiorum appellatione veniunt Nepotes, quoties voluntas fideicommittentis id diſponit, vel æquitas, vel veriſimilitudo.*

14 *Filiorum appellatione veniunt Nepotes, quoties adeſt cauſa recedendi ab eius ſtricta iuris interpretatione.*

14 *Verbum, deſcendentes, habet implicitum tractum temporis ſucceſſiuum, & omnes gradus amplectitur.*

15 *Linea eſt verbum collectiuum multorum graduum.*

16 *Subſtitutio quando eſt facta filiis alicuius, & eſt collata in tempus remotiſſimum, tunc ne iſta ſubſtitutio reddatur eluſoria, eſt dicendum ſub appellatione filiorum venire nepotes, pronepotes, trinepotes, &c.*

17 *Rot. deciſ. 507. par. 2. in recent. & alij Doctores declarantur.*

18 *Filiorum appellatione quando meritò veniant Nepotes.*

20 *Deſcendentium appellatione veniunt Nepotes, Pronepotes, Trinepotes, & alij vlteriores,*

21 *Linea verbum adaptari non poteſt ad eum, qui non eſt de lineâ ſed lineæ originem præſtat.*

22 *Linea incipit in filiis primi gradus.*

23 *Verbum, per, denotat tractum, & curſum, & continuationem de perſona in perſonam.*

24 *Inæqualitas non eſt danda erga deſcendentes fratrũ, & n. 27.*

25 *Filiorum appellatione veniunt Nepotes, quoties abſonus, & iniquus intellectus ſequeretur.*

26 Magon. *deciſ. Lucen. 82. n. 26. declaratur.*

28 *Filiorum appellatione non veniunt nepotes ſecundum ſtrictam iuris interpretationem.*

29 *Filiorum appellatione veniunt nepotes lato ſumpto vocabulo, & ſecundum latam ſignificationem, numero 30.*

31 *Rot deciſ. 667. numero 11. parte 2. in recent. declaratur.*

32 *Coniectura ſimul iungi debent, & ita iuncta ſunt ponderanda, non autem ſeparatim.*

33 *Ex teſtamenti vnâ parte, poteſt etiam inferri ad aliam.*

34 *Filij quando vocantur, opus eſt de Patre facere mentionem, vt intelligatur de illis filiis, de quibus fit mentio, Limita num. 35.*

36 *Coniectura vrgentiores, & efficaciores tollunt infirmiores.*

37 *Filiorum appellatione, quando veniunt Nepotes, idẽ intelligitur de pronepotibus, trinepotibus, & aliis vlterioribus deſcendentibus.*

38 *Subſtitutio quando eſt dilata in remotiſſimum tempus, in quibus debeat verificari.*

Deciſio CCVI.

HIeronymus de Deſideriis inſtitutis hæredibus Ioanne, Alexandro, Bartholomeo, & Io. Baptiſta filius, inuicémque ſubſtitutis, & deinde vocatis filiis filiorum, & deſcendentibus, poſtremò vbi finita eſſet eius, & filiorum linea maſculina, ſubſtituit Bernardinum fratrem germanum, Bonifacium, & Franciſcum ex fratribus pariter germanis nepotes, & his non extantibus eorum filios legitimos & naturales, maſculos, & per lineam maſculinam; defuncto autem Hieronymo, & poſtquam Alexander iunior pronepos, & vltimus ex deſcendentibus, & linea teſtatoris ingreſſus eſt, & profeſſionem emiſit in religione Sancti Franciſci Ordinis Cappucinorum, Stephanus & Aeneas pronepotes Bernardini petierunt declarari, bona Hieronymi fideicommittentis ad ipſos ſpectare, Huiuſmodique cauſa in gradu appellationis introducta coram me, hodie propoſui dubium, An conſtaret de fideicommiſſo purificato ad fauorẽ Domini Stephani. Et Domini in omnibus affirmatiuè reſponderunt, nempe Primò conſtare de fideicommiſſo, Secundo quod euenerit illius caſus, Tertio quod euenerit in fauorem Stephani & fratris.

De fideicommiſſi enim exiſtentia non controuertebatur, nec controuerti poterat, quia apertè teſtator in ſupra relatis verbis fideicommiſſum conſtituit nedum in fauorem deſcendentium, ſed etiam collateralium, ſcilicèt Bernardini fratris, & Bonifacij, & Franciſci nepotis, & eorum filiorum, & per lineam maſculinam.

Quod autem defecerit linea maſculina deſcenſiua Hieronymi teſtatoris, quam effectiuam Doctores appellant hinc inde a partibus præſupponebatur & exiſtentia Alexandri iunioris non vlla eſt conſiderabilis, quia ſtatim ac religioni PP. Cappucinorum, quę ſucceſſionis bonorum, & cuiuſcumq; acquiſitionis tam in particulari, quàm in communi eſt incapax iuxta clem. exiui de Paradiſo de verbor. ſignif. Et in ſpecie de religione PP. Cappucinorum cautum eſt à Sacro Concilio Trid. ſeſſ. 25. c. 3. ipſe Alexander nomen dedit, & profeſſionem emiſit, perinde eſt ac ſi naturaliter obiiſſet, adeo vt nõ expectato obitu apertum dicatur fidei commiſſum ſubſtitutis, & eo vocatis poſt illius mortem, Ita *Bart.* in l. cùm pater §. hæ- 2
reditatem il 1. ff. de legat. 2. vbi etiam *Bald.* n. 9. *Abb.* in c. in præſentia n. 58. & ſeqq de probat. *Dec.* conſil. 259. & 419. n. 1. *Clar.* in §. Teſtamentum q. 16. nu. 4. *Craſſ.* de ſucceſſ. ex teſtam. §. teſtamentumq; 57. nu. 7. *Gutier* qq. canon. li. 2. c. 1. n. 18. 45 51. *Molin.* de primogen. Hiſpan. c. 13. n. 69 *Surd.* conſ. 90. n. 7. & conſ. 557 n. 10 *Peregr.* de fideicom. art. 28. n. 63. *Ruffin.* in l. cùm auus li. 5. cap. 7. n. 1. 1. & 19. *Caſtell.* quotid. controu. li. 3. c. 12 n. 83. & melius n. 93. 94. 95. & ſeq. plenè *Honded* cõſ. 62 n. 16 & ſeq. per tot. li. 1. qui *Caſtell.* & *Honded.* loquutur de profeſſo in hâc eâdẽ Religione Capucinorum, & in iis dẽ terminis *Sanchez* ſub Decalog. p. 2. li 7. cap. 3. n. 69. qui alios quamplures recenſet, ac de veriori & communi eſſe atteſtantur, & fundamentis contrariæ opinionis bene reſpondent.

Neque huic opinioni aduerſatur dec. 545 p. 2. recent. quia loquitur in Societate officiorum, & firmat, huiuſmodi ſocietatem non dici extinctam ob profeſſionem in Religione Cappucinorum illius, in 3
cuius vitam Tertius ſocietatem inierat; & diſpar eſt ratio, quia ille, in cuius caput ſocietas inita fuit nihil
penitùs præſtat, & nihil ei acquiritur, ſed tolùm ab illius vitâ, & obitu naturali regulatur ſocietas; vt duret, ſeu extinguatur; Vnde nil mirum, ſi per profeſ- 4
ſionem eius, ſidem non extinguatur ius ſociorum, quia ex profeſſione nihil immutatur, quod ſecus eſt in fideicommiſſo, ipſe enim profeſſus bona retinere non poteſt ob votum paupertatis emiſſum, nec Monaſterium ob omnimodam incapacitatem, nec hæredes illius ab inteſtato ſeu ex teſtamento, cùm caret 5
diſpoſitio fideicommittentis; vnde ne bona ſtent in 6
ſuſpenſo, ſtatim poſt profeſſionem non expectata etiam morte naturali dicitur purificatum fideicommiſſum in fauorem ſubſtitutorum. Vt tradunt ſupra citati Doctores: Quæ ratio ceſſat in ſocietate, quia non obſtante profeſſione lucra continuat in eadem
perſona, quæ in caput alterius contraxit ſocietatem, 7.
licèt ille ingreſſus fuit religionem omninò incapacem.

Quod

Quod verò caſus fideicommiſſi euenerit in fauo-
rem Stephani, & ſic ipſe ſit compræhenſus in fidei-
commiſſo, conſtare dixerunt Domini ex eo, quod per
teſtes probatur, Stephanum deſcendere à d. Bernar-
dino fratre Hieronymi fideicommittentis, in cuius
Bernardini, & eiuſdem filiorum fauoré caſu, quo de-
ficeret linea deſcendentium teſtatoris facta fuit ſub-
ſtitutio; Et quamuis anceps, & nodoſa ſit Doctoris
8 controuerſia, An & quando fideicōmiſſum filiis ali-
cuius relictum compræhendat illius nepotes, & alios
vlterioris gradus deſcendentes, & crebrior ſit ſenté-
tia negatiua, & validioribus nixa rationibus, quod
9 abſolutè ex proprietate ſermonis, & ſtricta iuris in-
terpretatione nepotes non veniant, quia aliter filij,
aliter nepotes appellantur l. quid ſi nepotes ff. de te-
10 ſtam. tutel. l. filiū habeo ff. Ad Maced. & hanc vt cō-
muniorē, & veriorē ſequuti ſunt poſt alios *Dec.* conſ.
95. n. 6. vet. Et in iſta, & n. 9. *Soc.* ſen. conſ. 104. in prin-
cip. li. 3. & eod. conſ. 30. n. 26. li. 3. *Odd.* conſ. 90. n. 2. &
11 3. *Menoch* conſ. 215. n. 95. & 97. *Rimin.* iun. conſ. 558.
n. 228. & ſeqq *Gaſpar Theſaur.* qq. forenſ. li. 1. q. 91. n.
8. *Lud. Caſanat.* conſ. 34. n. 8. *Ruſtic.* in d. l. cùm auus li.
6. cap. 14. n 19. ff. de cond. & demonſtr. *Cuiac.* in cō-
mēt. ad l. 1. ff. de excuſ. tut. *Ioſeph Seſſ.* dec. *Aragon.* 64.
n. 83. vet. Atq; opus. & pluries ſecuta eſt Rota, ſed præ-
cipuè coram bo. me. Card. *Seraph.* dec. 1486. n. 9. & in
Romana fideic. 21. Aprilis 1603. corā Illuſt. D. Card.
Millino, & in Anconitanā fideic. 10. Decembris eiuſ-
dem anni coram Reuerendiſſimo Attrebaten. & in
Ariminen. fideic. 17. Ianuarij 1614. coram R. P. D. *Ve-
roſpeo*, quæ eſt deciſ. 507. p. 2. recent. & in aliā Arimi-
nen. 23. Martij 1615. coram R. D. meo *Seleucien.* quę eſt
667. eodem par. 2 recent. & nuper dixit etiam Rota
in Romana, ſeu Prænestina fideicommiſſi de Colū-
na 31. Martij 1613. confirmata 2. Maij 1615. coram
bo. me. D *Vbaldo*, Præſertim vbi agitur de vocatione
trāſuerſalium, & quando reſultat grauamen filiorum
& deſcendentium, vt per Doctor. prædictos.

Nihilominus quoties contrarium ſuadent volun-
tatis fideicommittentis coniecturæ, vel æquitas, &
12 veriſimilitudo, ab illā propriā vocatione & ſtricta
iuris interpretatione recedimus, & iuſtam, nempe
præſumptę mentis teſtatoris conſonam, & latam am-
13 plectimur, ita vt filiorum appellatione veniant ne-
potes l. iuſta ff. de verb. ſignific. l. Senatuſc. ff. de
Rit. nupt. & in terminis fideicommiſſi diſtinxerunt
Crauet. conſ. 155. nu. 4. *Socin. iun.* conſ. 50. nu. 26. lib. 4.
Mantica de coniect. vltim vol. l b. 8. tit. 8. n. 1. & 2. &
12. *Ruſtic.* loco præalleg. ca. 11 n. 45. egregiè *Fachin.*
controu lib. 5. cap. 18. *Pereg.* de fideicom. art. 22. n. 10.
& 12. *Menoch.* de præſumpt. li 4. præſ. 94. n. 23. verſ.
Receditur *Moder. Brixien.* de ſubſtit. q. 320. n. 10. &
Rot coram *Seraph* d. dec. 1486. nu. 6 & 8. & præſup-
ponitur etiam in dictis deciſionibus 507. n. 6. & 667.
n. 4. p. 2 recent.

In hoc verò ſecundo caſu nos verſari Domini cē-
ſuerunt ex pluribus, & vrgentibus coniecturis ſua-
dentibus, teſtatorem in ſubſtitutione facta de tranſ-
uerſalibus ſenſiſſe nedum de filiis primi gradus Ber-
nardini fratris, ſed etiam de nepotibus, & aliis vlte-
rioris gradus deſcendentibus eiuſdem Bernardini.

Prima autem erat coniectura, quia teſtator con-
ſtituit amplum, & reciprocum fideicommiſſum
inter ſuos filios, & deſcendētes dum vocauit ſuos fi-
lios necnon filiorū filios, & deſcendētes, & lineā ma-
ſculinam; & dubium non eſt, quin omnes à teſtatore
deſcendentes in infinitum eſſent vocati, id enim im-
portant tum verba illa. filiis filiorum, & deſcenden-
tibus, quod verbum, Deſcendentibus habet impli-
citum tractum temporis in perpetuum, & omnes gra- 14
dus amplectitur §. 1. auth. de Hæred. ven. ab inteſt. l.
fin. C de ſuis, & legit. *Pariſ.* conſ. 11. nu. 16. lib. 3 *Pe-
reg.* de fideicom. art. 19. nu 17. & 33. qui alios cumu-
lat, & conſ. 35. n. 5. lib. 1. & conſ. 44 n. 3. & 6 l 4. *Me-
noch.* cōſ. 1011. n. 1. *Modern. Brixien* de ſubſtit. q. 127.
n. 1. tum etiam illa verba, finita linea maſculina teſta-
toris, & dictorum eius filiorum, quæ comprehende-
bant quoſcumq; deſcendentes a teſtatore, & eius fi-
liis, cùm id importet verbum. Linea, quod eſt colle-
ctiuum multorum graduum Doct. in l. Gallus §. quidā 15
rectè ff de liber. & poſthum. *Menoch.* conſ. 497. n. 1.
Pereg. d. art. 19. n. 33. *Surd.* conſ. 344. n. 14. & propte-
reà, ſi poſt tot perſonas, & tot gradus vocauit filios
Bernardini, & ita nedum incertum, ſed & in remotiſ-
ſimum tempus cōtulit ſubſtitutionem filiorum Ber-
nardini, quo tempore veriſimiliter non erant extituri 16
filij primi gradus dicti Bernardini, ne eluſoria, & ina-
nis euadat huiuſmodi ſubſtitutio, dicendū videtur,
ſub vocatione filiorum intellexiſſe de filiis 1. & 3. &
vlterioris gradus ita *Bald.* in l Gallus §. inſtituens ff.
de libert. & poſthum. & *Alex.* ibidē n. 7. *Imol.* nu 48.
Rom. conſ. 438. n 15 *Menoch.* conſ. 530. nu 24. *Odd.*
conſ. 59. n. 52. *Pereg.* de fideicom art. 22. n. 55 & conſ.
31. n. 15. li. 2. & conſ 59. n. 3. vet. Attamen li. 5. plenè
qui innumeros congerunt *Modern. Brixien.* de ſub-
ſtit. d. q. 320. n. 15. & 17. *Seſſ.* dec. Aragon. 64. n. 108. &
ſequuta eſt Rota coram *Put.* dec. 256. n. 5. li. 2. apud
Card. *Seraph.* dec. 409. n. 11. & in Romana fideicō. de
Secluſis 23. Febr. 1601. coram bo. me. *Iuſto* quæ eſt
dec. 426. n 4 par. 4 diuerſ. in Romanā Caſalis Pala-
zetti 10. Iunij 1615. corā R D. meo Patriarcha *Mā-
zanedo* quæ eſt dec. 718. p. 2. recent. & cōfirmata 11.
Decembr. eiuſdē anni. vbi fuit etiā neglectū, quod fi-
deic. eſſet in fauorē tranſuerſaliū. & in Tuſculana fi-
deicommiſſi 19. April. 1619. corā R. D. meo *Decano*.

Non obſtat d. dec. 507. p. 2. recent. n. 4. & DD. cu-
mulati *Modern. Brixien.* loco præallegato numer 16.
in princ. qui huiuſmodi coniecturam improbant. 17
Quoniam vt horum opinio eſt communis, prout
teſtatur *Ruſtic.* in d l. cùm auus lib. 6. cap. 12 nu 10 &
12. & 13. & n. 45. *Galuan* conſil. 48 nu. 6. Vel fortaſsè
admittenda videtur, quoties in futurum ſolum modò
tempus reijcitur ſubſtitutio filiorum, in quibus ter-
minis loquitur d. dec. 507. & vbi non concurrunt
aliæ coniecturæ efficaces pro vocatione nepotum,
ſecus autem ſi & in remotiſſimum tempus fuit colla- 18
ta ſubſtitutio, vel in infinitum facta fuit prima voca-
tio deſcendentium teſtatoris, quia in his caſibus, cùm
teſtator potuerit probabiliter cogitare, tunc non ex-
tituros filios primi gradus, meritò filiorum appella-
tione veniunt nepotes, Vt per dd. *Modern. Brixien.*
præalleg. q. 310. n. 17. & Rota in d. Tuſculana fidei- 19
commiſſi 15. Aprilis 1619. coram R. D. meo *Decano*.

Nec obſtat quod teſtator poſt tot gradus, & per-
ſonas ſubſtituerit etiam Bernardinum, qui multò mi-
nùs erat extiturus illo remotiſſimo tempore; Quo-
niam aduertendum eſt, teſtatorem, dum ſuis deſcen-
dentibus, & lineæ ſubſtituit Bernardinum fratrem, &
illius filios, & per lineam maſculinam, amplexum
fuiſſe plura tempora, nempe tempus propinquum, in
quo poterant præmori eius filij, & ſuperuiuere Ber-
nardinus, Necnon remotum, in quo deficere pote-
rant filij filiorum teſtatoris, & tunc ſucceſſiſſent filij
Bernardini, qui ſuperuiuere potuiſſent; Et tempus
etiam remotiſſimū, quo deficerent vlteriores deſcen-
dētes teſtatoris, & tunc neceſſario ſub nomine filio-

Bernardini debent intelligi vocati vlteriores deſ-
cendentes eiuſdem Bernardini, qui ſecundùm men-
tem teſtatoris illo remotiſſimo tempore ſuperueniſ-
ſent, &c. Et ſic ſemper verum eſt dicere, teſtatorem
conſideraſſe etiam tempus remotiſſimum, quo caſu,
vt ſuprà fuit firmatum, appellatione filiorum ve-
niunt nepotes, & alij vlteriores; Et vocatio Bernar-
20 dini non quidem refertur ad illud tempus remotiſſi-
mum, ſed ad congruum tempus ſingula ſingulis con-
gruè referendo.

Secunda erat coniectura, quia teſtator in ſubſtitu-
tione de tranſuerſalibus non ſolùm vocauit Bernar-
dinum fratrem, & Bartholomei filios, necnon illorũ
filios, ſed etiam addidit, & per lineam maſculinam;
vnde videtur addendum verbum, Deſcendentes, quia
aliàs imperfecta, & manca eſſet oratio, Horum autẽ
deſcendentium appellatione, vt dictum fuit in pri-
mâ coniecturâ, veniunt nepotes, pronepotes, triſne-
potes, & alij vlteriores, & niſi recipiamus hanc in-
terpretationem, quod in illis verbis, & per lineam
maſculinam, comprehendantur nepotes, conſequens
erit, illa verba omninò eſſe otioſa, quia ſi ſolùm filios
Bernardini, Bonifacij, & Franciſci ſubſtituiſſet teſta-
tor, non opus erat illâ clauſulâ, & per lineam maſcu-
linâ, quia verbis diſertis erãt priùs vocati ibi, & ipſis
non extantibus eorum, & cuiuſlibet eorum filios le-
21 gitimos, & naturales; Vnde vt aliquid operetur ver-
ba, & per lineam maſculinam, dicendũ videtur, ſub-
ſtitutionem trahi ad nepotes, & alios deſcendentes;
Immò nec verbum, Lineę, poteſt adaptari ad Bernar-
dinum, nec ad Bonifacium, & Franciſcum; quia ipſi
non ſunt de lineâ, ſed lineis originem præſtant *Soc.*
22 ſen. conſ. 81. n. 1. & ſeqq. li. 4. *Peregr.* de fideicom. art.
22. n. 24. ver. Non tamen; Nec etiam ad eorum filios
primi gradus, quia in ipſis incipit quidem linea vt per
Peregr. & alios vbi ſuprà, ſed hæc linea protrahenda
eſt ad alios deſcendentes, tum quia aliàs hæc linea
coarctaretur in punctum, ſi in iiſdem filiis primi gra-
dus inciperet, & in iiſdem deſineret; Tum quia teſta-
tor nõ ſolùm exordium lineæ, ſed illius tractum cõſi-
derauit ibi, & per lineam maſculinam; quod verbum
Per, denotat tractum, & curſum, & continuationem
23 de perſona in perſonam, & de gradu in gradum ad
Bald. in l. ſuper longi in Addit. nu. 2. C. de Præſcript.
long. temp. *Caſtren.* conſ. 91. col. fin. ver. filius verò li.
2. *Soc.* ſen. cõſ. 42. n. 3. li. 1. *Rebuff* in l. vrbana §. perno-
ctare ver. Notandum ff. de verbor. oblig & proptereà
nedum filios primi gradus tanquã principium lineæ,
ſed & nepotes, & alios vlteriores vti medium, & tra-
ctum eiuſdem lineæ vocaſſe teſtatorem credendum
eſt.

Tertia coniectura deſumebatur, quia ſubſtituit
Bernardinum fratrem, & cum eo Bonifacium ex Bar-
tholomeo, & Frãciſcum ex Romanino fratribus ne-
potes, & deinde ſubdit, & eorum & cuiuſlibet eorum
filios maſculos, Vnde ſi ad huiuſmodi ſubſtitutionẽ
fuerunt vocati nepotes ex Bartholomeo, & Roma-
nino fratribus, pariter etiam, ne detur inæqualitas
erga deſcendentes fratrum, coniecturâ aſſequimur,
vocatos fuiſſe itidem nepotes ex Bernardino, quem-
24 admodum fuerunt vocati nepotes Bartholomei, &
Romanini fratrum teſtatoris, Ita in hoc articulo hu-
iuſmodi coniecturam perpenderunt *Alex.* conſ. 5. n.
6. & 7. li. 3. *Eugen.* conſ. 94. nu. 10. lib. 1. *Bec.* conſ. 221.
numer. 13. libro 2. & *Galuan.* conſil. 48. numero 64.
verſ. Tertia ſe nobis, & conſil. 49. num. 12. verſ. Item
non ſolùm, & de æquali charitate teſtatoris tam er-
ga filios fratrum, quam nepotes ſatis conſtare vide-
tur, dum in ſubſtitutione vocauit Bernardinum fra-
trem, & eius filios, necnon Bonifacium, & Frãciſcum
nepotes ex fratribus præmortuis, & æqualiter dein-
de etiam vocauit tam filios ipſius Bernardini qui te-
ſtatoris erant nepotes, quàm filios dictorum Bonifa-
cij, & Franciſci, qui teſtatoris erant pronepotes; Vnde
ſi filiorum appellatione non comprehenderentur
nepotes Bernardini, ipſi conqueri poſſent, ſe immeri-
tò poſtpoſitos fuiſſe aliis nepotibus Bartholomei, &
Romanini fratrum teſtatoris; & tamen in hoc articu- 25
lo monent Doct. faciendam eſſe interpretationem
pro vocatione nepotum ſub nomine filiorum quate-
nus alioquin abſonus, & iniquus intellectus ſequere-
tur *Cin. Reyner. de Forol. Bald.* & alij in lege Gallus §.
inſtituens ff. de liber. & poſthum. *Peregr.* art. 22. n. 48.
Surd conſ. 85. n. 28. *Menoch.* conſ. 613. n. 11. 26

Neque vrgent rationes allegatæ à *Magon.* dec.
Lucen. 82. n. 26. qui hanc coniecturam improbat, &
referunt *Modern. Brixien.* d. q. 320. nu. 73. quia illius
opinione retentâ, licèt non ſequatur inæqualitas re-
ſpectu ſtipitum, ſequeretur tamen reſpectu graduum
ſi nepotes ex vno fratre ſuccederent, & alij ex alio 27
fratre excluderentur: Et dum amplectimur hanc in-
terpretationem, quod filiorum appellatione veniant
nepotes, non torquetur verbum, filiorum, nec extra-
neus ſenſus illi applicatur, ſed tantùm neglecta ſtri-
ctâ ſignificatione, ſecundùm quam nepotes non ve-
niunt, eligimus latam, & iuſtam ſignificationem; in 28
confeſſo eſt enim apud omnes Doct. quod appella-
tione filiorum veniunt nepotes ſaltem lato ſumpto
vocabulo vt per *Bart. Bald. Caſtren.* & alios in l. libe- 29
rorum ff. de verbor. ſignific. & in d. l. Gallus §. inſti-
tuens ff. de liber. & poſthum. & per d. *Brixien.* d. q.
319. n. 12. & q. 320. n. 32. verſ. Reſpondetur enim.

Quarta coniectura eſt, quia teſtator nedum pro-
hibuit alienationem bonorum immobilium, ſed bis
declarauit, ſe velle, vt bona conſeruarentur in ſuâ fa-
miliâ, & proptereà ne huic voluntati aduerſemur,
congruum etiam videtur eam amplecti opinionem,
quæ dum fauet nepotibus, fauet etiam cõſeruationi 30
bonorũ in familiâ, nec inde tamen fit extenſio exor-
bitans, ſed verbum, filiorum, vt dictum eſt, recipitur
in latâ ſignificatione, & hanc coniecturam in hoc ar-
ticulo approbarunt multi congeſti à *Ruſtic.* in d. l. cũ
auus li. 6. ca. 12 n. 44. *Bec.* conſ. 221. n. 7. & 8. *Brixien.*
d. q. 320. n. 31. 32. & 33. *Galuan.* d. conſ. 48 n 65. & 66.
vbi iſtam opinionem à *Menoch.* & aliis contrarium
ſentientibus vindicant; Et quamuis teſtator huic pręce-
pto de non alienando, & conſeruationi bonorum
in familia addiderit verba, Vt in inſtitutionibus ſu-
prà factis, hæc tamen verba non impediunt, quin
ſemper d. prohibitio alienationis, & votum conſer-
uandi bona in agnatione ſuadeant, vt potius lata, ac
benigna ſignificatio verbi, filiorum, recipiatur, quam
ſtricta, & arcta eiuſdem verbi, filiorum ſignificatio, 31
Rot. autem etſi in dicta Ariminen. coram R. D. meo
Seleucien. quæ eſt dec. 667. n. 11 p. 2. recent. reſpuerit
hanc coniecturam, attamen id euenit, quia ibi non
cõſtabat de voluntate teſtatoris, vt dicitur in dec. ſub
n. 10. Prout non conſtabat in caſu Card. *Seraph.* dec.
1486. n. 12. hic autẽ de voluntate teſtatoris cõſeruan-
di bona in familia ambigi nõ poteſt, quia verbis ex-
preſſis legitur, nec in d. dec. 667. aderant tot aliæ cõie-
cturæ prout in pręſenti caſu cõcurrunt, quę ſimul iũ- 32
gi debẽt, & ita iunctæ ſunt ponderandę, nõ autem ſe-
paratim, & vnaquæq; de per ſe diſcutiẽda eſt, huiuſ-
modi enim coniecturæ ad inuicẽ fulciuntur & vna
corroborat alterã *Bero.* cõſ. 104. n. 12. in fin. li. 2. *Ceph.*

conſ.

conſ.251.num.87. *Rot.* coram S. me. Gregor. XV. dec. 315. n.9 & ibi Addent. n 19.

Nec Dominis obſtare viſæ ſunt coniecturæ ponderatę contra nepotes, nam illa quod in aliâ parte teſtamenti fuerint diſtinctè, & diſcretiuè vocati filij & nepotes, & deſcendentes, & propterea, dum teſtator poſteà in aliâ parte ſimpliciter vocauit filios Bernardini, non præſumatur intellexiſſe de nepotibus quos in ſpecie ſub nomine nepotum cóſueuit appellare, non videbatur concludens, cùm immò ab vna parte teſtamenti poſſit etiã ad aliam inferri; Et hæc conie-
33 ctura elidatur ex alia cóiectura ſuperius ponderata pro nepotibus; Si enim teſtator vocauit proprios filios, nepotes, deſcendẽtes. & lineam maſculinam, & hac deficiente ſubſtituit filios Bernardini, & ſic contulit ſubſtitutioné in tempus remotiſſimum quo nõ erant extituri filij primus gradus Bernardini, conſequẽter ratio ſuadet, quod teſtator intellexerit de nepotibus, pronepotibus, & alijs vlterioribus deſcendẽtibus Bernardini, qui extarẽt tẽpore, quo linea deſcẽſiua teſtatoris deficeret, vt ſuprà in prima cõiectura.

Minus etiam arridebat alia, quod teſtator vocauerit taxatiuè filios Bernardini ibi, & eorum filios. Quia vocando filios Bernardini non dicitur reſtrictiuè loquutum fuiſſe, ſed potiùs demonſtratiuè, dum enim vocantur filij, opus eſt de patre mentionem facere, vt intelligatur, de quibus filiis ſit ſermo, & tunc reſtrictiuè diceretur facta ſubſtitutio, ſi fuiſſet dictum,
34 filios prędictos vel alio modo demonſtraretur, de filius præcisè primi gradus ſenſiſſe teſtatorem, *Bart.* in l. Gallus §. instituens nu. 3. ff. de libet. & poſthum. d. *Moder. Brixien.* d.q.321. nu. 28. vbi veriorem dicunt *Rot.* in illa Tuſculana fideicom. 15. Aprilis 1619 & 23. Martij 1620. coram R. D. meo *Decano*, & in his terminis loquitur d. dec. 667. numer. 6. p. 2. recent. & dixit etiam in illa Romana, ſeu Præneſtina fideicomm. de Columna 21. Martij 1623. coram bo. me.
35 D. *Vbaldo*. Et demum hæ, & aliæ coniecturæ eliduntur ex ſuprà relatis coniecturis pro vocatione nepotum, quæ Dominis viſæ ſunt vrgentiores, & effica-
36 ciores, & ideò benè alias coniecturas contra nepotes, tanquam debiliores tollunt l. diuus ff. de In integr. reſtit. *Menoch.* de Præſumptionibus libr. primo quæſtion. 9. cum aliis.

Neque obſtat, quod Stephanus non ſit nepos, ſed vlteriori gradu diſtet à Bernardini ſtipite. Quoniam
37 in hac materia quoties aſſeritur, appellatione filiorum venire nepotes idem intelligitur de pronepotibus, trinepotibus, & aliis vlterioribus deſcendentibus *Bart.* in l. 1. §. ſed etiam ſi quis ff. de ſois, & legit. *Molin.* de primog. Hiſp. li. 1. cap. 6. n. 29 *Peregr.* de fideicomm. art. 22 n. 45. & art. 28. n. 32. *Moder. Brixien.* d. q. 320. n. 1. & 2. Quod præſertim dicendum videtur in præſenti caſu, vbi ſubſtitutio filiorum Bernardini
38 dilata eſt in remotiſſimum tempus, quo nedum filij, ſed neque nepotes veriſimiliter erant extituri.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Fanen. Bonorum.

Veneris 20. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior probata per Inſtrumentum eſt manutenenda.*

Deciſ. Clem. Merlini.

2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua.*
3 *Poſſeſſio data per Iudicem minùs rectè, & ritè procedentem non eſt manutenibilis.*
5 *Lim. ſi articulus nullitatis, ſeu iniuſtitiæ ſit adhuc in ſuſpenſo. Limita etiam vt n 5.*
6 *Spolium allegari nequit ab eo, qui non poſſidet.*
7 *Citandus eſt etiam exiſtens in detentatione.*

Deciſio CCVII.

CVm Lucretia de Neguſantibus iudicium agens contra Ludouicum Bartolellam apprehendiſſet die 26. Aprilis 1623. poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, in executionem mandati de immittẽdo ad ſui fauorem relaxati per R. P. D. *Bilium* Iudicem ab A. C. deputatum, & defuncta dicta Ludouica Antonius Vffreduccius infans mediãte perſona patris, & adminiſtratoris apprehenderit eorũdẽ bonorum poſſeſſionem die 16. Ianuarij 1624. vigore mãdati etiam de immittendo ſibi conceſſi à Prætore Fani in vim teſtamenti Antonij Neguſantij, dubitatum fuit, Cui dandum ſit mandatum de manutenendo.

Et Domini reſponderunt, eſſe dandum Lucretiæ, de cuius anteriori poſſeſſione, vt ſuprà conſtat per inſtrumentum publicũ l. prædia, vbi *Doct.* ff. de acqui- 1
rend. poſſ. *Put.* dec. 360. n 5. lib. 1. Non obſtante prædicta ſubſecuta poſſeſſione Antonij, quæ tanquã iunior pręſumitur clandeſtina, & turbatiua c. licèt cau- 2
ſam de probat. leg. 1. in fin. vbi gloſ. *Angel.* & alij ff. Vti poſſid. *Bart.* in l. ſi duo n. 4. eodem tit. *Menoch.* de Retin. remed. 3. n. 725. & ſeqq. *Alex.* conſ. 88. n. 12. li. 5. *Natt.* conſ. 538. n. 3 li. 3. *Hond.* conſ. 20. n. 21. li. 1. *Rot.* diuerſ. dec. 506. n. 5. & 6. p. 1. & dec. 19. n. 1. p. 2. & in aliis alleg. in Tullen. Capellaniæ 18. Febru. 1621. coram me.

Nec ſubſiſtit quod dicitur pro Antonio, poſſeſſionem ſcilicèt Lucretiæ non eſſe manutenibilem, eo quia Iudex minùs ritè, ac rectè proceſſerit, vt fuit re- 3
ſolutũ, & rationibus comprobatum in deciſione inter eaſdem partes ſub die 26. Iunij 1623. coram R. D. meo *Decano*. Quoniam omiſſo quod cauſa ſuper iiſdem die 4. Decembris 1623. repropoſita Domini nõ fuerunt concordes, ſed ordinarunt, quod informaretur etiam ſuper validitate examinis teſtium, vnde ar- 4
ticuli in deciſione firmati reſolutio adhuc fortè manet in ſuſpenſo, Viſum fuit ceſſare obiectum ex quo ipſe Antonius non excipit contra ſupradictum de- 5
cretum de immittendo D. *Bily* tanquam cõſors litis cum Ludouicâ, vel vti ſucceſſor, & hæres eiuſdẽ Ludouicæ, in quo caſu poſſet quidẽ dubitari de viribus dictæ poſſeſſionis Lucretię etiam ad effectum manutẽtionis ex alleg. Verum excipit, vt ſuprà, ex perſonâ propriâ; neque apparet, in eum cauſam prędictam ſeu litem, vel inſtantiam ceptam vnquã tranſiuiſſe; Prout 6
etiam fruſtrà idem Antonius videtur inſiſtere ſuper eo, quod nunquam habuerit ſe pro ſpoliato ad retinendam poſſeſſionem, in quâ de tempore immiſſionis Lucretiæ, ſiue prætenſi ſpolij ipſe non exiſtebat, ſed Ludouica, quia ſpolium allegari nequit ab eo, qui non poſſedit ad l. vi pulſos, & tot. tit. C. Vnde vi l. 1. ff. de Vi, & vi armat. cum ſimilibus, & in omnem euentum negari non poteſt, quin Lucretia eſſet in detentatione bonorum, & propterea erat citanda. 7

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana de Victoriis.

Lunæ 23. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Pater ſi liberis relinquat integram legitimam, de reliquis bonis pro libito ſuæ volũtati·, poteſt diſponere, & hoc multò magis procedit, ſi talis diſpoſitio ſit rationab:lis, & nullo odio motus eà fecerit.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator habèt à lege liberas habenas teſtandi, quomodo vult de rebus ſuis.*

2 *Pater, ſi liberis reliquerit integram legitimam, de reſiduo poteſt liberè diſponere, etiam in præiudicium eorumdem liberorum.*

3 *Filij dempta eorum portione legitima conſiderantur tanquam extranei.*

4 *Teſtatoris diſpoſitio, quando cum cauſa eſt facta, & filiis legitima tota eſt relicta, tunc ſine dubio ſuſtineri debet.*

5 *Et hoc multò magis procedit, ſi pater nullo odio motus, nec in pœnam id diſponit.*

Deciſio CCVIII.

DOmini cenſuerunt d.ſpoſitionem Bernardini
ſuſtineri, quia illa habet iuris affiſtentiam pro
ſe, & libera facultas datur vnicuique teſtandi de
1 ſuis ſubſtantiis §.diſponat auth.de Nupt.l.1.C.de Sa-
croſ.Eccl. Et cum ſingulis filiis integram legitimam
reſeruauerit, de reſiduo potuit ad libitum diſponere
2 etiam in præiudicium eorumdem filiorum, quia filij
dempta eorum portione legitima in reliquis conſi-
3 derantur tanquam extranei §.1.auth.de Trient.& ſe-
miſſ.l.Deo nobis §.hoc etiam C.de Epiſcop. & cler.
& ibi *Bald*.n.1. *Dec* in cap.in præſentia nu.229 verſ.
Et hoc videtur *Corn*. conſ.253.n.4.verſ Eſt enim in
poteſtate li.4.Cardin. *Mantic*.de coniect.vlt. vol.li.
11.tit.7.n.19.

Præſertim quia ex toto tenore teſtamenti viſum
eſt Dominis aſſequi poſſe, ipſum teſtatorem nullo
4 odio, nec in pœnam motum fuiſſe ad ita diſponen-
dum, ſed ſolùm eo conſilio principaliter, & primariò
impulſum fuiſſe, vt hoc modo bona ſua conſeruarentur
in familiâ, & inde ſui ſucceſſores æqualius, &
honorificentius viuerent, & propterea dicta diſpoſi-
tio ſuſtinetur *Bald*.in c.in præſentia nu 40. & 41.vbi
5 ſicul.n.158.*Dec*.conſ.229.de probat.*Couar*.var.reſol.
cap.19.n.11.*Ruin*.conſ.98.n.11.li.2.*Rimin.iun*.conſ.
85.n.24.lib.1.*Menoch*.conſ.169 n.19.*Molin*.de pri-
mogen.Hiſpan.lib.1.c.13.n.99.& lib.2.c.12.nu.54.
Peregr.de fideic. art.28.n.72.*Sãchez* ſuper Decalog.
tom.2.lib.7.c.15.n.6.

Verum quia per Informantes D. Petri Pauli aſſerebatur nihil modo ipſum petere, ſed pulſari à D. Marco Antonio, teſtamentum autem Bernardini interdicere ſolummodò petitionem, ideò Domini ad aliam diſputationem reiecerunt, An data validitate dictæ diſpoſitionis Bernardini illa ſuffragetur in præſenti caſu dicto Domino Marco Antonio, & obſtet D. Petro Paulo.

Et ita, &c.

Bonon. legati.
Veneris 27. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Notario affirmanti ſe falſum teſtamentum ſcripſiſſe, an credatur, vt teſtamentum irritum declaretur, Falſitas ex quibus coniecturis probetur, & ex quibus concludatur. Et quid quando Notarius fuiſſet criminaliter de falſo inquiſitus, & condemnatus, & vbi maximè non ex legitimis, & plenis indiciis fuit inquiſitus.

SVMMARIVM.

1 *Notarij confeſſio continens ſe falſum teſtamentum conſcripſiſſe non præiudicat tertio.*

2 *Fallit quando confeſſio eſſet veriſimilis, & adminiculata, & 6.*

3 *Sed tamen quando aliæ coniecturæ, & præſumptiones non contraponuntur.*

4 *Vt quia negotium ſpectaret ad perſonas probas, contra quibus ceſſet ſuſpicio participationis falſitatis.*

5 *Et ceſſante lucro Notarij, ſine quo non ſolet committi falſitas.*

7 *Falſitatis præſumptio deducitur ex quo Notarius ſit perſona ſuſpecta, & ſolita fabricare falſa inſtrumenta.*

8 *Hæc tamen coniectura non refragatur contra alia inſtrumenta eleuata in publicam formam carentia vitio viſibili.*

9 *Falſitatis præſumptio exoritur contra inſtrumentum, quando protocollum non fuit productum.*

Sed non procedit, quando productum fuit inſtrumentum à parte traditum ab eodem eleuatum, quia eſt æquè originale, & ſicut protocollum ibidem.

10 *Sententia criminaliter lata contra Notarium vti de falſò conuictum non præiudicat inſtrumento eleuato, & dato parti continenti ſuas neceſſarias ſolemnitates.*

11 *Proceſſus, & ſententia ſuper falſitate contra Notarium non præiudicant tertio, cui fuit datum inſtrumentum ab ipſo Notario rogatum etiam ſi is tertius ſciens ſit de d.proceſſo, & ſententia.*

12 *Iudex originis non poteſt punire Notarium ſuper delicto falſi commiſſo extra Territorium.*

13 *Sententia condemnatoria ex confeſſione emanata in tormentis vbi non conſtat de corpore delicti, eſt nulla, & iniuſta.*

14 *Confeſſio emiſſa à Notario in tormentis ſuper veritate ſcripturæ debet præualere, & attendi ad ſubſiſtendam ſcripturam.*

Deciſio CCIX.

EX deciſionibus in hâc cauſâ factis coram R. D.
meo *Seloueien*. Viſum fuit Dominis conſtare de
iuſtitia ſententiæ Rotalis, ideóque illam eſſe confir-
mandam non obſtãtibus in contrarium deductis pro
parte D. Comitis; quamuis regula illa in dictis deci-
ſionibus firmata, quod confeſſio Notarij aſſerentis ſe 1
falſum inſtrumentum fabricaſſe non præiudicat ter-
tio, qui tali inſtrumento vtitur, procedere non videa-
tur quando confeſſio ipſa eſt veriſimilis, & admini- 2
culata iuxta tradita per *Surd*.dec.107.n.7.& 8.

Quoniam in caſu Surdi Senatus adhibuit fidem
confeſſioni Notarij ſuper falſitate verborum in te-
ſtamento additorum, eo quia adiectio illa erat peni-
tus inueriſimilis, & ex aliorum verborum, & diſpo- 3
ſitioni contextu deprehendebatur, adiectionem il-
lam de voluntate teſtatoris factam non fuiſſe. Et de-
mum confeſſio Notarij tendebat ad proprij filij præ-
iudicium, ideóque vt Surdus ipſe inquit ſub numer. 4
3.& 4.non poterat cadere in mentem alicuius, quod
non eſſet veriſſima, & ſic plura concurrebant, quæ
hîc penitùs ceſſant.

Immò

Immo in propoſito Notarij confeſſio ſuper falſitate viſa fuit Dominis penitus inuerisimilis, non enim ſibi perſuadere poterant, quod ille voluerit fabricare teſtamentum falſum ex ſuo capite, & ab aliquo non requiſitus, & ſine ſpe alicuius emolumenti,
5 Ponderando quod in teſtamento fuiſſent inſtituti hæredes proximiores conſanguinei, qui etiam ab inteſtato erant ſucceſſuri, & quorum propterea non intererat teſtamentum condi, immo potius ex eo damnum inferebatur propter onus ſoluendi legatum, de quo agitur, & ſic non eſt veriſimile, quod
6 ab illis fuerit requiſitus iuxta tradita per *Siluan.* conſ. 7 n. 11 & ſeqq. cum alij per *Farinac.* q. 153. n. 205. Et minus etiam eſt credendum, quod fuerit inductus ab Adminiſtratoribus Hoſpitalis, qui ſemper eligi ſolent viri probi, & inculpatæ vitæ, & nullum habebant proprium, & particulare intereſſe, nec ex tali legato vtilitatem aliquam erant habituri, nec Notarius ſuper aliqua certa quota paciſci, aut ſeſe notabilem aliquam pecuniarum quantitatem pro indicatione conſecuturum veriſimiliter ſpectare poterat, cum illi non ſint ſemper iidem ſed ſtatutis temporibus mutentur, nec poſſint de rebus Hoſpitalis libere diſponere, ſed teneantur de adminiſtratis rationem reddere; Et ſi Notarius falſum committere voluiſſet, potius hoc facere procuraſſet ad fauorem alicuius perſonæ priuatæ, à qua iam ante, quam poſt magnum aliquod emolumentum ſperare, ac conſequi poterat, non autem ad fauorem Hoſpitalis, à quo modicam tantum ſummam pro mercede ſibi de iure debita erat habiturus, pro qua non eſt veriſimile, falſitatis crimen cum vitæ periculo patrare voluiſſet; nunquam enim falſitas ſine magno lucro committi conſueuit, Vel commiſſa præſumitur glos. i. cap accidens, & ibi communiter Canoniſtæ extra de Crim. falſ. *Crauet.* conſ. 75. n. 16. *Tiraq.* de Iud. c. in reb. exig. verſ. Et id quidem *Rol.* conſil. 38. nu. 36 & ſeq. li. 1. *Menoch.* de præſumpt. li. 5. præſumpt. 20. n. 49. *Gabr.* conſ. 169 n. 11. & nu. 22. verſ. Quotiea vero li. 1. *Honded.* conſ. 109. n. 23. & 24. & nu. 37. li. 1. & conſ. 95. n 39. 40. & 67. lib. 2. *Farinac.* dicta q. 153 n. 207. & ſeq.

Neque obſtant coniecturæ ponderatæ per Scribentes pro D. Comite; Non enim obſtat, quod ex teſtibus de quibus in ſum. nu. 4. & 6 conſtare videatur, quod dictus Notarius erat homo ruſticus, & ignarus linguæ latinæ, quod dictum teſtamentum ex vernacula lingua in latinam per alium verti fecerit; quia contrarium probatur ex eo, quod apparet, de tempore, quo fuit creatus Notarius, fuiſſe à Collegio, & Examinatoribus Mutinæ examinatum, præcipue ſuper grammatica, & lingua latina, & habilem repertum, ac vtilem approbatum, & in matricula deſcriptum vt in ſum. Hoſpitalis num 7. Vnde teſtes prædicti dato quod probent, ſunt intelligendi de ignorantia elegantioris linguæ latinæ, non autem illius, qua Notarij vti conſueuerunt, & quod verti fecerit de vulgari in latinum ante ſtipulationem, vel ſubſtantia in aliquo non mutata melius ordinari; ſiue in aliquam meliorem verborum formam, & abſque erroribus grammaticalibus reduci, quorum verborum vim, ac ſignificationem ipſe bene perciperet.

Neque obſtat alia falſitatis præſumptio ex eo deprompta, quod Notarius alias fuit ſolitus fabricare
7 falſa inſtrumenta, Vt per *Bald.* in conſ. 401. n. 2. lib. 5. *Boſſ.* in tit. de falſ. n. 7. & 8. *Bertazzol.* conſ. 91. n. 35. *Farinac.* d. q. 153. num. 146. Quoniam vltra quod teſtes dati in ſum. Comitis nu. 9. id ſufficienter non probant, & de aſſertis aliis ſcripturis, & inſtrumentis falſis nullibi conſtat, cum non fuerint in actis exhibita, Reſpondetur, ſcripturam, ſiue inſtrumentum in publicam formam redactum ſuſpectum non reddi ex eo, quod perſona Notarij inquiliti ſit ſolita facere alias ſcripturas ſuſpectas vel falſas, niſi appareant aliqua alia vitia, vel ſuſpiciones, quæ in propoſito non adſunt, vt poſt *Alber.* in l. iubemus §. ſed 8
licet C. de probat. aduertit *Farinac.* eodem q. 153. n. 548.

Minus obſtat coniectura deſumpta ex non exhibitione protocholli; quia cum inſtrumentum pro par- 9
te Hoſpitalis exhibitus fuerit ab eodem Notario leuatum, & parti traditum in forma authentica, eſt æque originale, ſicut prothocollum, & ideo non redditur ſuſpectum ex eo quod ipſum prothocollum non exhibeatur iuxta opinionem *Bald.* in rubr. nu. 20. verſ. 2. quæro C. de fid. inſtrum. & in conſ. 464. li. 4. *Alex.* conſ. 175. num. 3 lib. 7. quam receptam, & ſeruandam in practica dixit *Couarr.* Pract. quæſt. cap. 19. nu 3. in princ. *Surd.* conſ. 175. nu. 109.

Denique omiſſis aliis coniecturis, quæ viſæ fuerunt ſatis leues, & ſufficienter ſublatæ ex reſponſio- 10
nibus datis in dictis deciſionibus in hac cauſa factis, Non obſtat, quod Notarius ob prætenſam huiuſmodi falſitatem fuerit per diffinitiuam ſententiam in pœnam vltimi ſupplicij condemnatus; quia placuit reſponſio data in iiſdem deciſionibus, quod talis ſententia Hoſpitali habenti publicum inſtrumentum teſtamenti non abolitum, nec cancellatum, nec in aliqua ſui parte vitiatum, & nullo modo citato præiudicare non poteſt l. de vnoquoque ff de iud. l. ſi quis in graui §. ſi quis moriens ff. ad ſillan. cum vulgaribus.

Nec releuat, quod ex depoſitionibus teſtium, & litteris commendatitiis, de quibus in ſum. Comitis 11
n. 18. & 19. conſtare videatur, adminiſtratores Hoſpitalis habuiſſe ſcientiam cauſæ criminalis; quia non propterea ſequitur, proceſſum, & ſententiam præiudicare ipſi Hoſpitali non citato, vt in terminis poſt *Bald.* in l. ſi veteris C. de fid inſtrum. & alios tradit, & late comprobat *Corn.* conſ. 261. ſub nu. 26. verſ. Sed hoc non obſtante, & n. 27. cum ſeq. vol. 4. Præſertim ſtante iudicio ciuili pro legati conſecutione prius intentato coram Iudice eccleſiaſtico, vt fuit ponderatum in 2. dec.

Præterea contra dictam confeſſionem, & ſententiam in ea fundatam plura videbantur vrgere; nam Primo non ſolum adeſt omnimoda incompetentia reſpectu Hoſpitalis, ſed etiam dubitari poteſt, an Iudex fuerit competens reſpectu Notarij, cum difficilis ſit quæſtio, an Iudex originis ſiue domicilij poſſit procedere ex inquiſitione, prout hic fuit proceſſum
contra d. Notarium ſubditum, qui extra territorium 12
falſitatem committendo deliquerat, & quod non poſſit tenuit *Oldrad* quem refert & ſequitur *Io. Andr.* ad Specul. de compet. iud. §. 1. in Addit. incip. Antequam verſ. Longe plus, & magis communem dicit *Marſ.* conſ. 110. *Zilett.* conſil. 15. nu. 3. *Grammat.* dec. 26. nu. 6. & late defendit *Rol.* conſ. 19 nu. 8. & ſeq. per tot. & præſertim nu. 1. vbi plures allegat, & cum ea tranſiuiſſe Senatum Pedemontanum atteſtatur *Theſaur.* dec. 90. n. 6. in fin.

Secundo, quia confeſſio facta fuit in tormentis
& non apparet, conſtitiſſe de corpore delicti, & præ- 13
ceſſiſſe indicia ſufficientia, ſine quibus confeſſio non valet, nec confitenti præiudicat l. 1. §. Diuus Seuerus

ff. de queſt. gloſ. in l. penult. in princip. & ibi *Bart.* nu. 1 ff. eodem *Felin.* in c. qualiter & quando il 2. §. licet autem o. 13. de accuſ. *Rol.* conſ. 12 nu. 90. lib. 3. cum aliis congeſtis per *Farin* de Reo, & conſ. conuict. q. 83. c. 1. n. 1. cum ſeq. & integer proceſſus erat tranſportandus pro iuſtificatione dictæ ſententiæ criminalis, & ad tollendas dictas exceptiones, & quod ſuggeſtiua non fuerint interrogatoria.

Tertio antea Notarius pluries examinatus conſtanter negauerat, & negatiuam medio iuramento ſuſtinuerat affirmando, ſe vere fuiſſe de teſtamento rogatum, quibus aſſertionibus, & confeſſionibus eſt ſtandum vt per *Cephal.* conſ. 234 n. 13. *Honded.* conſ. 102. nu. 38. li. 1. & fuit firmatum in d. 2. dec. Vel ſaltem negari non poteſt, quin ex illis d. confeſſio ſuper falſitate redditur admodum dubia, & ſic tanto minus præiudicare poſſit Hoſpitali habenti intentionem fundatam in publico inſtrumento abſque vitiis viſibilibus.

Quarto quia in ſum. Hoſpitalis n. 4. fuit data depoſitio vnius teſtis, qui tunc temporis erat carceratus cum Notario, aſſerentis, Notarium confeſſum fuiſſe, ſe vere rogatum de dicto teſtamento, & alterius teſtis, qui ante carcerationem idem aſſerit, ſe audiuiſſe Notarium in Eccleſia dicentem, vere fuiſſe confectum dictum teſtamentum fontanæ, vt in eodem ſum. n. 2.

Quinto denique quia ex lectura conſtitutorum in ſum. Comitis alias dato n. 3. appar. to depoſitiones Notarij factas de menſe Aprilis 1614. eſſe defectiuas, deficit enim principium, nec apparet, quod factæ fuerint medio iuramento, nec coram quo, & quibus interrogationibus præcedentibus; & demum ex inſpectione proceſſus, & fide Notarij criminalis Mutinæ de qua in ſum. Hoſpitalis num. 11. apparet acta non fuiſſe integre tranſportata, & ſic adhuc ſubſiſtit reſponſio, & fundamentum dictæ 2. deciſionis.

Ex quibus & aliis deductis in dictis deciſionibus in hac cauſa factis, quæ Dominis placuerunt, fuit vtraque parte informante reſolutum pro confirmatione ſententiæ Rotalis, &c.

Romana Retractus.
Lunæ 30. *Martij* 1626.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius in venditione rei cenſuatæ in concurſu omnibus aliis præfertur, & hoc priuilegium competit etiam ceſſionario cenſus, & quid ſi fundus propriè non vendatur, ſed in emphyteuſim concedatur, & quid ſi talis conceſſio fuerit facta pro quibuſcunq; ſucceſſoribus in perpetuum. Retractus etiam habet locum in locatione perpetua. Emptor cum pacto de redimendo dicitur verus Dominus &c.

SVMMARIVM.

1 *Cenſuarius in venditione rei cenſuatæ omnibus aliis præfertur.*

2 *Emptori, & ſingulari ſucceſſori cenſus ſuffragatur etiam Bulla Sanct. mem. Pij V. ſuper forma creandi cenſus.*

Cenſus in emptorem, ſeu ſingularem ſucceſſorem tranſit cum ſuo priuilegio, & prærogatiua n. 2.

3 *Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus quoad prælationem Cenſuarij, quando fundus cenſualis alienatur, loquitur in venditione.*

Venditio non dicitur, quando aliquid datur in emphyteuſim.

4 *Retractus habet etiam locum quando locatio eſt perpetua, cum illa capiat venditionem.*

5 *Emphyteuſis conceſſio quando facta fuit pro quibuſcunque ſucceſſoribus, in perpetuum, ſine dubio intrat retractus.*

6 *In emphyteuſis conceſſione, ſi adſit pactum, vt inueſtitum poſſint illam affrancare extinguendo canonem, tunc talis conceſſio dicitur vera venditio.*

7 *Venditio quando alio modo cenſeatur concepta, vt euitetur retractus.*

8 *Identitatis probatio bene deducitur ex conformi nominatione, eorumdemque confinium deſignatione.*

9 *Cenſus non poteſt dici ſimpliciter ceſſus, quando adeſt pactum de redimendo.*

10 *Emptor cum pacto de affrancando eſt verus Dominus & contra ipſum competit ius retractus & n. 11.*

12 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione actorum.*

13 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis eſt nulla.*

14 *Sententia ſufficit iuſtificari ex nouiter deductis, quando non ſumus in illis caſibus ſpecialibus, in quibus ex eiſdem actis eſt iuſtificanda.*

Deciſio CCX.

Conceſſa de anno 1613. per D. Bernardinum, Antonio Mariæ domo, de qua agitur, in perpetuam emphyteuſim, Io. Baptiſta mouit iudicium retractus ſiue prælationis coram A. C. & ſententiam fauorabilem reportauit, à qua per dictum Antonium Mariam interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa dubitaui, An ſententia A. C. ſit confirmanda, vel infirmanda. Et Domini confirmandam eſſe reſponderunt; Rite enim fuit pronunciatum, dicto Io. Baptiſtæ competere huiuſmodi ius retrahendi, nimirum quia vſque ab anno 1618. emit cenſum in ſumma ſcutorum 200. à Cæſare habente cauſam à Laura, cuius fauore de anno 1590. impoſitus fuerat ſuper domo prædicta cenſus in maiori ſumma per q. Pellegrinum de Bertonibus tunc illius domus poſſeſſorem, & huic emptioni addita fuit ampliſſima ceſſio omnium iurium; Vnde idem Io. Baptiſta habet intentionem fundatam, quod in venditione dictæ domus cenſuata omnibus aliis præferri debeat iuxta diſpoſitionem Bullæ Sanctæ mem. Pij Quinti ſuper forma creandi cenſus, quæ ſuffragatur etiam emptori, ac ſingulari ſucceſſori, in quem caſu, ipſe tranſit cum ſuo priuilegio, & prærogatiua, Vt poſt *Az.* Inſt. *Moral.* lib. 10. c 12. verſ. Quæres an etiam, 2
tradunt *Modern. Peruſin.* de cenſibus parte 2. cap. 2. quæſt. 1. art. 2. num. 14. *Rot.* apud dictos *Modern.* deciſio. 307. & 308. & fuit dictum in Bononien. Retractus 16. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Nec viſum fuit obſtare quod dicitur, conſtitutionem Pij V. dumtaxat loqui in venditione, dictam vero domum non fuiſſe venditam, ſed ſolum conceſſam, vt ſupra in emphyteuſim. Quoniam vltra quod retractus regulariter locum habet etiam quando fit locatio perpetua, cum illa ſapiat venditionem *Afflict.* de iure protomiſ. §. 1. not 8. nu. 26. *Benedell.* eodem tract. in princ. conſti. nu. 283. in fin. *Rendel.* eodem etiam tract. verbo per locationem nu. 5. fol. 68. cum aliis per *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. cap. 460. nu. 39. & 41. Ceſſat in caſu iſto difficultas eo, quia dicta emphyteuſis nedum facta fuit pro quibuſcunque

cumque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum
ſed vlterius inſertum fuit pactum, quod emptor poſ-
5 ſet extinguere canonem ad rationem ſcutorum qua-
6 tuor pro quolibet centenario; quod pactum opera-
tur, vt prædicta conceſſio habenda ſit pro vera ven-
ditione *Couar.* variat. reſol. cap. 11. n. 3. verſ. Ego ve-
ro lib. 3. *Franch.* dec. 392. n. 2. & ſeqq. *Crot.* conſ. 72.
7 n. 41. *Cephal.* conſ. 329. nu. 55. & ſeqq. Et confeſſio
præſumatur modo, quo ſuperius, concepta in frau-
dem venditionis *Afflict.* dec. 72. per tot.

Nec etiam releuat obiectum circa domus iden-
titatem, nempe quod cenſus non fuerit impoſitus
ſuper domo, de qua agitur. Quoniam immo pro-
8 batio huiuſmodi reſultat manifeſta ex conformi no-
minatione eorumdem confinium deſignata in tribus
illis inſtrumentis, nimirum impoſitione cenſus e-
iuſdem ceſſione, & alienatione facta per D. Maſ-
ſeum.

Nec demum obſtat, quod dictus cenſus non fue-
9 rit ceſſus ſimpliciter Ioanni Baptiſtæ, ſed cum pacto
de redimendo; Omiſſo enim quod pactum prædi-
ctum expirauit vſque à die 1. Decembris 1625.
10 cum tempus redimendi præfixum fuerit infra
ſeptennium, & ceſſio facta 1. Decembris 1618.
Viſum eſt Dominis, quod etiamſi adhuc re-
dimendi facultas duraret, nihilominus retrahen-
11 di ius competeret Ioanni Baptiſtæ, quia median-
te dicta ceſſione acquiſiuit verum dominium etiam
ad effectum retractus, vt per Muta ſuper conſtitut.
Panor. cap. 26. num. 91. *Benedell.* de Iur. protomiſ. in
Animaduerſ. ad princ conſtit. n. 11. *Moder. Rom.* diſ-
cept. forenſ. cap. 326. n. 54. & ſeqq. & fuit dictum in
Bononien. Retract. 16. Ianuarij 1623. coram R. P. D.
meo *Baratto.*

Quo vero ad ſententiæ validitatem viſa fuit ſatis
probari ex actorum reuolutione iuxta dec. *Caputaq.*
160. p. 1. Nec valide impugnari eo quia inſtrumen-
12 tum cenſus, vigore cuius Io. Baptiſta inſtat ſe præ-
ferri, non fuerit productum in prima inſtantia, ſed
in ſecunda vnde pro Antonio Maria infertur, ſen-
tentiam non iuſtificari ex actis. Quoniam quidquid
13 ſit de prædicta productione, ſufficit, quod hodie ſen-
tentia iuſtificetur ex nouiter deductis, cum non ver-
ſemur in illis caſibus ſpecialibus, in quibus ſenten-
14 tia ex iiſdem eſt iuſtificanda *Put.* deciſ. 401. lib. 1.
Seraph. dec. 701. n. 3. & dec. 734. n. 5.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Auerſana Penſionis.

Luna 30. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Titularis mentionem faciens in gratia ſuæ prouiſionis de penſione cenſetur in eam conſentire.*

2 *Penſionarius agens pro penſionibus contra Titularem ſucceſſorem tenetur docere de veris, & effectualibus ſolutionibus ab Anteceſſore factis, nec ſufficiunt confeſſiones de recepto, vbi in literis adeſt decretum, de quo hic.*

3 *Declara vt ſufficiant etiam confeſſiones de recepto, vbi ſint adminiculatæ. Secus ſi non adminiculatæ.*

Deciſio CCXI.

Lata ſententia, qua pronunciatum fuerat, reſer-
uationem penſionis ducatorum 50 monetæ Re-
gni vſque de anno 1615. emanatam authoritate A-
poſtolica, & de conſenſu Marci Antonij Titularis
ad fauorem Franciſci Rutæ ſuper canonicatu eccle-
ſiæ Auerſan. caſſandam, & annullandam eſſe ac deſu-
per appellatione interpoſita, & cauſa mihi commiſ-
ſa dubitaui, An prædicta ſententia eſſet confirman-
da, vel infirmanda. Et Domini reſponderunt, eſſe
infirmandam.

Conſtat enim de penſionis reſeruatione ex litte-
ris Apoſtolicis ſub plumbo expeditis; neque Franciſ-
cus tenetur ad aliam iuſtificationem, cum Alexan-
der, qui reſeruationem hodie impugnat, in gratia
ſuæ prouiſionis fecerit expreſſam mentionem de ea,
cui propterea cenſetur conſenſiſſe, vt fuit dictum in
Elboren. penſionis 19. Nou. 1614. coram R. P. D. 1
meo *Pirouano*, & in Viixbonen. penſionis 11. Martij
1616. coram bo. me. *Andrea.*

Nec obſtare viſum fuit decretum quod conſenſu
apponi in reſeruationibus penſionum de conſenſu
Titularis, prout etiam hic fuit adiectum, nempe quod
ſi dictus Marcus Antonius in eius vita, & quamdiu
canonicatum prædictum obtinuerit penſionem rea-
liter, & cum effectu non perſoluerit, reſeruatio illius
ſit nulla eo ipſo, ob quod decretum penſionarius
agens contra ſucceſſorem Titularem pro penſioni-
bus tenetur docere de veris realibus, & effectualibus 2
ſolutionibus factis ab anteceſſore, qui reſeruationi
conſenſit; nec ſufficiunt confeſſiones de recepto vt
fuit dictum in Lucana penſionis 11. Aprilis 1617.
coram R. P. D. meo *Pirouano*, in Spoletana penſionis
24. Ianuarij 1622. coram bo. me. D. *Vbaldo*, & in Par-
men. penſionis 5. Iunij 1624. coram me, & quod in
præſenti caſu deficere videatur probatio realis ſolu-
tionis ſaltem integræ pro termino Natiuitatis Do-
minicæ 1618. & totius anni 1619. & termini Nati-
uitatis Domini 1611. pro quibus dantur ſolummo-
do confeſſiones de recepto factæ à Franciſco.

Quoniam Domini animaduerterunt, confeſſio-
nes de recepto in allegatis deciſionibus nullis fuiſſe
ſubnixas adminiculis, & coniecturis, confeſſiones
autem; de quibus agitur, fulciri præſumptionibus,
quod veritas ſolutionum præceſſerit; nam conſide-
rarunt, quod exceptis dictis quatuor terminis pen-
ſionum cæteri omnes iam præcedentes, quam ſub-
ſequentes termini per tot annos fuerunt realiter ac
integre perſoluti, vnde reſultat veriſimilitudo, quod
penſionis reſeruationi non conſenſerit Titularis in
fraudem ſucceſſoris, ſed candide, & vt vere iuxta 3
decretum reſeruationi adiectum illa ſolueretur; Et
dictæ confeſſiones de recepto non ſunt nudæ, &
mere verbales, ſed ſecum habent aliquid realitatis,
nempe veræ ſolutionis, quæ inducit præſumptio-
nem, quod in reſiduo fuerint etiam veræ ad textum
in l. cum ſidem Codice de num. pecun. Et demum
quod fuerint factæ in actu realis ſolutionis ad com-
plementum, & à diuerſis perſonis nomine Titularis
debitoris perſoluentibus, Nec etiam ſunt in quan-
titate vniformes. Ex quibus omnibus coniecturis,
& adminiculis ſimul iunctis vna cum probitate
confitentis cenſuerunt Domini, probatam eſſe rea-
lem, & effectualem ſolutionem, qualis requiritur in
decreto ſuprad. confeſſiones enim de recepto, quo-
ties fulcitæ ſunt adminiculis, & præcipue tot aliis ſo-

utionibus in pecunia numetata, probant veram, & ealem numerationem *Conarr.* variar. reſul. li. t cap. 7 num. 6. verſ. Sic ex confeſſione *Achil.* dec. 1. de Coofeſſ. *Rot.* apud Card. *Seraph.* dec. 292. num. 1. & 3. & in Romana penſionis 13. iunij 1597. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & nuper in Romana, ſeu Bononien. pretij Clericatus 1. Decembris 1625. coram R.P.D. meo *Pironano*.

Et ita vtraque parte infotmante, &c.

Bonon. legati de Mareſcot.
Veneris 24. Aprilis 1626.

ARGVMENTVM.

Legatarius licet pro conſequendo legatum habeat tacitam hypothecam, tamen id procedit in bonis ipſius Teſtatoris; non autem hæredis, & hoc maximè ſi adierit hæreditatem cum beneficio leg. & inuentarij. Filius grauatus onere fideicommiſſi, quatenus poſſit eligere legitimam in aliquo cotpore hæreditario, illudque alienare.

SVMMARIVM.

1 *Pro legatis competit tacita hypotheca.*
2 *Tamen hoc procedit in bonis Teſtatoris, non autem in bonis hæredis.*
3 *Quod maximè procedit, quando hæres adiuit hæreditatem cum beneficio l. & inuentarij.*
4 *Et ipſe hæres in repetita habet particularem affectionem.*
6 *Teſtator poteſt diſponere de bonis hæredis, & hoc maximè procedit, ſi ipſe ea poſſidebat.*
7 *De fideicommiſſo dicitur conſtare ex lectura teſtamenti.*
8 *Sine filiis quis præſumitur deceſſiſſe.*
9 *Confeſſione propria nulla eſt maior probatio.*
10 *Immiſſionem ex Saluiano quis poteſt impedire, ſi incontinenti docet de iure ſuo claro, & liquido.*
11 *Filius grauatus onere fideicommiſſi poteſt aliqua bona eligere pro ſua legitima, quæ aliquo onere grauari nequit.*
12 *Et illa quidem poteſt ad libitum alienare inter viuos & an hoc poſſit facere in vltima voluntate.*
14 *Immiſſio ante liquidationem dari non poteſt.*
15 *Pro legatis non datur hypotheca, niſi in eo, quod remanet ſatisfactis prius creditoribus.*
16 *Et hoc maximè ſi agatur contra hæredem cum beneficio l. & inuentarij.*
17 *Deciſio in cauſa Romanana legatorum de Columna coram Card. Sacrato quo caſu loquatur.*

Deciſio CCXII.

CVm Nicolaus Mareſcottus in vltimo teſtamento ſuum vniuerſalem hæredem inſtituiſſet, D. Vincentium eius fratrem naturalem, & iure legati reliquiſſet DD. Bernardino, & Antonio Mariæ prædium nuncupatum, *la Mareſcotta*, & in codicillis eiſdem legaſſet aliud prædium nuncupatum, *il Boſco*, ipſique legatarij ſententiam fauorabilem ſuper immiſſione in poſſeſſionem dd. prædiorum in vim remedij Saluiani interdicti ab Auditore generali Bononiæ obtinuiſſent cauſa in gradu appellationis ad Curiam deuoluta, & mihi commiſſa, dubitaui, An eſſet danda immiſſio prædicta, & Domini non eſſe dandam reſponderunt.

Nam quamuis pro legatis competat tacita hypotheca legalis iuxta textum in l. 1. C. commun. de legat. & conſequenter etiam Saluianum *Gabr.* conſ. 46 n. 19. & ſeqq. lib. 1. *Surd.* dec. 76. n. 4. & ſeq. *Vin.* dec. 395. nu. 1. lib. 2. quam opinionem Rota paſſim ſequitur vt in dec. 674. n. 3. & dec. 689 n. 4. lib. 3 p. 3. diuerſ. & Viterbien. Caſtrorum 21 Mart j, & 10 Iunij 1622. & 10. Maij 1614. coram R. D. meo *Decano*, tamen hoc eſt verum in bonis teſtatoris, non autem in bonis hæredis, vt aperte diſponitur in d. l. 1. C. commun. de legat. vbi *Bald.* nu. 25. verſ. Certe nec in rebus hæredis *Corn.* n. 8. ver. ſed licet *Cuiac.* col. 2. verſ. At ex conſtitutione. & *Sebaſt Nen.* §. fi. *Mantic.* de Inuent. q. 235. n. 312. verſ. Proinde; Quod maxime procedit quando hæres adiuit hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij, prout fecit d. Vincentius. Et eo fortius ſi eius etiam intereſt magis rem ſuam quam aliam hæreditariam habere prout eſt quando agitur de re hæredis, in qua ipſe habet particularem affectionem, vt contendit Vincentius ſe habere reſpectu d. prædij nuncupati *Boſco* eo quod poſitum eſt in medio aliorum ſuorum bonorum, & reſpectu prædij nuncupati *la Mareſcotta*, eo quod habet nomen familiæ iuxta tradita per *Alberic.* in l. fi. §. in computatione n. 2. circa fin. verſ. Si autem emptori C. de iur. delib. quem ſequitur *Gabr.* conſ. 125. nu. 12. ad med. lib. 1. & idem tenuit *Mantic.* de Inuent. ſecundum impreſſ. Taurin. q. 234. num. 163. *Laderch.* conſ. 138. num. 4 & *Rot.* in Romana de Theodolis 7. Dec. 1591 coram Card. *Blanchetto*, & in Bonon. bonorum 4. Iulij 1591. Card. *Pamphilio*; licet ſecus ſit quando adiuit ſimpliciter, & bona poſſidebantur per teſtatorem, qui de illis expreſſe diſpoſuit, vt fuit reſolutum, & optime comprobatum in prææallegata Viterbien. Caſtrorum coram R. D. meo *Decano*.

Quod autem dicta prædia legata ſint propria Vincentij patet, quia ad ipſum ſpectant vigore fideicommiſſi ad eius fauorem facti per Ageſilaum patrem d. Nicolai, de quo ſatis constat ex lectura teſtamenti iuxta tradita per *Peregr.* de fideic. art. 43. nu 2. & de illius purificatione per mortem Thidei, Caroli, & d. Nicolai ſine filiis pariter conſtat, ex confeſſione dd. legatariorum, reſpondendo ad poſitiones, vt in ſum. Vincentij n. 5. & ex proteſtationibus eorumdem loco petitionis eod. ſum. n. 6. & demum ex iuris præſumptione; cum enim non appareat, filios vnquam fuiſſe procreatos, vtique præſumitur, hæredes præd. ſine filiis deceſſiſſe. l. ex facto §. ſi quis autem in fi. & ibi *Bar. Angel Caſtr.* & alij ff. ad Trebell. *Mantic.* de coniect. vltim. vol. lib. 12. tit. 4. ſub no. 6. *Menoch.* de Præſumpt. lib. 4. præſumpt. 182. num. 5. *Intrigliol.* de Subſtit. centur. 3. q. 67. n. 1. cum aliis per *Modern. Brixien.* de fideicom. Subſtit q. 436 nu. 1. & ſæpe fuit in Rota reſolutum, vt in dec. 32. num. 1. coram *Mantica*, & dec. 346. nu. 3. parte 1. recent. & in Bononien. de Cataneis 9. Feb. 1615. & in Romana Caſalis 10. Martij 1623. coram R. P. D. meo *Pironano*; & demum quod dicta prædia reperta fuerint in hæreditate fideicommittentis ſimiliter probatur ex dictorum legatariorum propria confeſſione, qua nulla maior eſt probatio lege eum te C. de tranſact. *Rui.* conſ. 108. num. 29. lib. 2. *Peregr.* de fideicom. art 44. nu. 34. *Modern. Brixien.* vbi ſupra q. 618 n. 34.

Vnde cum Vincentius reperiatur in poſſeſſione ſine vitio, & incontinenti doceat de iure ſuo claro, & liquido, eſt legitimus contradictor ad impediendam petitam immiſſionem ex Saluiano, vt per *Surd.* dec. 333. n. 10. verſ. Nec mouet *Seraph.* dec. 757. per tot.

tot & *Rot.* in dec,559.n.3.& 8.p. 1.recent.

Neque obſtat, quod Nicolaus vti filius Ageſilai fideicommittentis potuerit bona prædicta eligere pro
11 ſua legitima, quæ aliquo fideicommiſſo onere grauari nequit l.quoniam in prioribus C.de inoffic.teſtam. Quia placuit reſponſio, quod licet filios fideicommiſſo grauatus poſſit legitimam eligere in ali-
12 qua re particulari illam alienando bona fide inter viuos, non tamen poteſt hoc facere diſponendo in vltima voluntate, quia cum fideicommiſſum purificetur per eius mortem, vt reperitur prius cedere diem ipſius fideicommiſſi vniuerſalis, quam fiat alienatio, ideoque talis electio in præiudicium fideicommiſſarij, cui iam fuit ius quæſitum, fieri non poteſt. Ita *Bald* in l.filium quem habentem nu.29. C. famil.erciſcun, quem ſeqq. *Guido Pap.* dec. 606. *Gabr.* de legitima concl.4 n. 12. *Cucus* de legitima titul.Quibus in rebus poſſ. conſt t.legit.n.75. & 76. *Modern.Brixien.*d. tract.de Subſtit.q 543.nu. 27. & bene explicatur *Moder. Forolinien.* in tract.de legi-
13 tim.lib.2.tit.2 q 3.nu.16. & 17. vbi teſtantur de veriori, & communiori opinione.

Præterea cum non fuerint factæ, nec liquidatæ detractiones, præſertim æris alieni, & nullibi cóſtet, va-
14 lorem dictorum prædiorum non excedere valorem legitimæ, & aliorum bonorum hæreditariorũ, immo ex relatione peritorum potius conſtare videatur de contrario, & conſequenter ſit dubium, An dd. prædia integra debeantur, vel illorum pars tantum, interim ante factam liquidationem immiſſio dari non debet, vt late probat *Surd.*in conſ.248.n.8.9.& ſeq.

Maximè quia pro legatis non datur hypotheca, niſi in eo quod remanet ſatisfactis prius creditori-
15 bus ff. de Separat. vbi *Bart. Angel. & Alber.* in fin. *Magon,* dec.Floren.59.n.12.Præſertim quando agitur contra hæredem cum beneficio legis, & inuenta-
16 rij, prout hic iuxta tradita in propoſito per *Fontan.* de pact.nupt.rom.1.clauſula 4. gl. 5. n.49.

Neque obſtat deciſio in Romana Legatorum de Columna 20. Nou. 1615. coram bo. me. Card. *Sa-*
17 *crato* cum aliis pro dd.Bartholomeo, & Antonio Maria alleg. Quia procedunt in legato certæ quantitatis non excedentis legitimam, non autem in legato certæ rei, quæ omnino dubium, & incertum eſt, An in totum pro legitima deberi poſſit.

Denique non obſtat creditum dotis maternæ, quia non propterea bona prædicta dici poſſunt propria ipſius teſtatoris, itaut ipſe potuerit de illis in vltima voluntate libere diſponere, & ſibi ex eiſdem ſatisfacere propria authoritate; Et in omnem euentum competeret ius offerendi pecuniam, in qua teſtator ipſe erat creditor, vt fuit dictum in Bononien. de S. Petro 29. Aprilis 1582.coram Card.*Blanchetto.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Dertuſen. Beneficij.
Lunæ 27. Aprilis 1626.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando eſt mixtum, partim ſcilicet, Eccleſiaſticum, & partim laicale, tunc illud non cadit ſub regul.9. reſeruatoria menſium, & quando, & ex quibus probetur ipſum eſſe talem.

SVMMARIVM.

1 *Breuium exequutioni, vt ſit locus, opus eſt, vt clauſula, conſtito, &c. in eis poſitis plene, & concludenter iuſtificentur.*

2 *Iuſpatronatus mixtum non cadit ſub reg.9. Cancellariæ reſeruatoria menſium.*

3 *Iuſpatronatus dicitur mixtum ideſt Eccleſiaſticum, & Laicale, quando partim ſpectat ad Clericos, & partim ad laicos.*

4 *Iuſpatronatus præſumitur Eccleſiaſticum, ſi ex bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitum fuerit dotatum.*

5 *Mendacium iniqui redarguetur in ſenio, & morbo confracto, ſupremumque Dei iudicium cogitante, ſi intuitu pietatis dotauerit Capellam aliquam.*

6 *Capellam dotans Clericus ex quo argui poſſit, quod eam dotauerit ex bonis patrimonialibus.*

7 *Laici ſi in longiſſima quaſi poſſeſſione iuris patronatus reperiatur, oritur magna præſumptio, quod illud fuerit dotatum ex bonis laicalibus.*

8 *Iuſpatronatus fundatum ex bonis Eccleſiaſticis non poteſt laicis relinqui, nec ipſi tunc ſunt admittendi ad præſentandum.*

9 *Iuſpatronatus laicale ſi quis poſſideat, dato quod aliquis aſſerat illud fuiſſe fundatum ex bonis Eccleſiaſticis, onus probandi ſpectat ad eum.*

Deciſio CCXIII.

CVm Iacobus Villalta obtinuiſſet à Sede Apoſtolica prouiſionem beneficij S.Annæ in Parochiali Terræ Caſtilionis, tanquam reſeruati ratione menſis, & ſuper dicta prouiſione expediuiſſet Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ſubſequenter obtinuiſſe ab A.C. mandatum de immittendo cum declaratoriis, fuit ab his appellatum pro Iacobo Caſteller, & commiſſa appellationis cauſa in Rota cum clauſula, Arbitrio ſuper quo per me dubio propoſito Domini reſponderunt, arbitrium in-
trare. Quoniam vt ſit locus executioni Breuium hu- 1
iuſmodi, clauſula conſtito, &c. debet iuſtificari plene, & concludenter *Rot.*recent.dec.580. nu.5. p. 2. apud S.me Gregorium XV.dec.53.n.2.in Elnen. Beneficij 10.Decembris 1614.coram R.D. meo *Seleucien.* & in aliis relatis per *Garc.*de benefic. p. 6.cap. 3.nu.64. Quæ tamen iuſtificatio in præſenti viſa eſt deficere, quia beneficium, de quo agitur, eſt iuriſpatronatus mixti, quod non cadit ſub regula reſeruato-
ria menſium *Caſſad.*dec.4.num.10.in fin.de probat. 2
& dec.7.nu.10.de Iurepatr. *Achil.*dec.73. per tot. eodem tit.*Put.*dec.157.n.5.lib.3.*Creſcent.* dec 3.nu. 3.de Iurepatron.*Rot.*dec.574.nu.10. parte 1. diuerſ. & in recent.dec.541. ſub num.4.par.2.plene *Gonzal.* ſuper reg.8.gloſ.18.n.13.& 14.

Et qualitas prædicta iuriſpatronatus bene viſa eſt probari ex quo Bertrandus de Torrentibus fundator illud reliquit Rectori, & Iuratis dictæ Terræ Caſtilionis, vt in eiuſdem vltimo teſtamento de anno 1310. Qui iurati, cum ſint laici, & pro medietate habeant ius præſentandi, vtique negari non poteſt,
quod iuſpatronatus ſit mixtum *Gemin.* in c. vnic. in 3
finalibus verbis de Iurepatron.in 6. *Felin.*in c.multorum n.3.verſ. Et ideo ſingulariter de Iudæis *Abb.* in c.dilectus n.5. de offic.legat. *Lambertin.* de Iurepatr.lib.1.p.3.q.9 art.9.num. 1. *Couar.* Pract. quæſt. cap.36. n.5. *Rot.*diuerſ dec.574.nu.9.parte 1.

Nec obſtat, quod dictus Bertrandus eſſet Rector Eccleſiæ Parochialis, vnde informantes pro Villalta conantur inferre, iuſpatronatus ab eo fundatum præſumi eccleſiaſticum vti dotatum ex bonis acqui-

4 ſtris intuitu eccleſiæ iuxta tradita per *Gonzal.* ſuper
reg. 8. gloſ. 18. n. 110. Omiſſo enim, quod idem Re-
ctor aſſeruit in ipſo inſtrumento fundationis ſe fun-
daſſe iuſpatronatus ea bonis propriis; Cuius aſſertio
inique redargui videtur de mendacio, dum ſenio, &
5 morbo confractus mortem, ſupremumque Dei iu-
dicium cogitans, pietatis impulſu dotabat altare;
Ceſſare viſa eſt Dominis difficultas, quia ſuſpicio
6 omnis mendacij, quæ poſſet exoriri contra dictam
aſſertionem, purgari videtur tum ex præſentia, &
conſenſu Sororis dicti Bertrandi, ſub cuius ſororis
nomine emptum fuit illud prædium datum in dotem
Altaris, nam ſi dotatio facta fuiſſet ex bonis eccle-
ſiaſticis, opus non fuiſſet dicta præſentia, & aſſen-
7 ſu Sororis; Tum etiam ex longiſſima quaſi poſſeſſio-
ne præſentandi, in qua reperiuntur dicti Iurati lai-
8 ci, vnde oritur maxima præſumptio, quod iuſpatro-
natus fuerit fundatum ex bonis patrimonialibus,
nam alias non potuiſſet illis relinqui, neque fuiſſent
admiſſi ad præſentandum *Achil.* dec. 1. nu. 1. de Iure-
patron. *Gonzal.* vbi ſupra n. 109. *Mandoſ.* in tract. de
Signatur. *Grat.* tit. de Derogat. Iuriſpatr. ver. Quarto
cum aliis quos late refert, & ſequitur *Garc.* de bene-
fic. p. 4. cap. 1. nu. 594. Vel ſaltem dicta quaſi poſſeſ-
9 ſio transfert onus probandi in illum, qui præten-
dit, iuſpatronatus fuiſſe fundatum de bonis eccleſiæ
Mohed. dec. 9. ante n. 1. de Iurepatr. *Creſcent.* dec. 9.
n. 1. eodem tit. *Put.* dec. 90. n. 1. lib 3.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Mediolan. Parochialis.

Mercurij 29. Aprilis 1626.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem beneficij quando ſtatim reſignans dicatur ceſſiſſe poſſeſſioni beneficij, & ei non competat amplius manutentio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio in poſſeſſione exiſtente capta non ſuffragatur.*

2 *Per reſignationem beneficij in manu Papæ quis dicitur cedere poſſeſſioni tum naturali, tum ciuili.*

3 *Declaratur hoc procedere, quando reſignatio fuit facta purè, & ſimpliciter. Secus ſi ſub aliqua conditione, quæ eget purificatione.*

4 *Et propterea antequam ſit certum purificatam eſſe conditionem, datur manutentio reſignanti.*

5 *Sententia Iudicis exequutorialis litterarum, priuat poſſeſſorem non citatum.*

Deciſio CCXIV.

Domini reſponderunt, mandatum de manute-
1 nendo in poſſeſſione beneficij, de quo agitur,
non eſſe dandum Horatio, quia non docet de poſ-
ſeſſione alias, quam per inſtrumentum adeptionis
illius; Conſtat autem ex eodem inſtrumento, quod
dicto tempore extabat pariter in poſſeſſione Fran-
ciſcus, dum ibi dicitur, quod in actu adeptionis poſ-
ſeſſionis comparuit dictus Franciſcus proteſtans de
nullitate, quodque intendebat in ſua poſſeſſione
perſeuerare; Ac inde huiuſmodi poſſeſſio, vt inſtru-
mentalis, & capta alio poſſidente, non ſuffragatur
Horatio, nec eſt manutenibilis *Rota* dec. 324. num.
2. & 390. numer. 1. & 802. numer. 5. p. 1. diuerſ. &
dec. 147. n. 2 p. 2. recent. & ſæpe in aliis.

Nec viſum fuit obſtare quod opponebatur, Fran-
ciſcum per reſignationem ad fauorem Horatij fa-
ctam, & per Sanctiſſimum admiſſam cenſeri amiſiſ-
ſe omne ius ſuper dicto beneficio ſibi competens,
omnemque poſſeſſionem tam ciuilem, quam natura-
lem, vt in dec. 92. p. 1. recent. Quoniam id procedit 2
in reſignatione pura, & ſimplici, non autem ad fa-
uorem, quæ cenſetur conditionalis, & propterea ius,
& poſſeſſio remanent penes ipſum reſignantem do-
nec conditiones purificentur *Iaſ.* conſ. 86. nu. 15. & 3
16. lib. 3. *Pariſ.* conſil. 5. nu. 7. li. 4. *Achil.* dec. 10. num.
1. & 4. de Reſtit. ſpol. *Put.* dec. 158. n. 3. lib. 3. *Mohed.*
dec. 83. *Verall.* dec. 82. num. 1. p. 3. *Rota* dec. 4. num. 1.
de Rer. permut. in antiq. & dec. 1. nu. 12. de Renunc.
in nou. cum aliis late cumulatis per *Pariſ.* de Reſi-
gnat. lib. 1. q. 3 n. 8. & ſeqq. & fuit dictum in Ianuen.
Parochialis 22. Iunij 1620. coram R. D. meo Patriar-
cha *Manzanedo*, & in Illerden. Canonicatus 2. De-
cembris 1624. coram R. P. D. meo *Burato*, Quæ con-
ditiones in præſenti caſu non poſſunt dici purifica-
tæ, cum ſuper iis pendeat controuerſia indeque do-
nec diffiniatur, an ſint necne purificatæ, reſignata-
rio venit omnino deneganda manutentio, vt fuit di- 4
ctum in Iſpalen. & Caurien. Penſionis 4. Decem-
bris 1595. coram *Gypſio.*

Nec etiam facit, quod pro Horatio adſit ſenten-
tia Iudicis, quæ præſumitur iuſta, & ideo priuaſſe
Franciſcum ſua poſſeſſione. Etenim regula eſt qui-
dem vera, Sed Domini animaduerterunt, ſententiam 5
non fuiſſe latam ſuper amotione ipſius Franciſci, ſed
dumtaxat ſuper executione litterarum Apoſtolica-
rum, in quo iudicio cum Franciſcus reſignans
non interuenerit, neque fuerit citatus, non poteſt
dici priuatus ſua poſſeſſione, nec propterea reſi-
gnatarius poteſt allegare talem poſſeſſionem, quæ
veniat manutenenda, vt in his terminis fuit dictum
in Veronen. Parochialis 27. Februarij 1606. coram
Iuſto.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Vineæ.

Lunæ 14. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum Minorum quando dicatur validè facta.

SVMMARIVM.

1 *Bona minorum ſine cauſa neceſſaria alienari nequeunt.*

2 *Alienatio bonorum pupilli facta cum decreto Iudicis, facit præſumi cauſam in ea expreſſam fuiſſe verificatam.*

3 *Cauſam expreſſam in alienatione bonorum minorum facta cum decreto Iudicis, aſſerens non fuiſſe verificatam, onus probandi ei incumbit.*

4 *Minori exiſtenti in pupillari ætate, vt validè contrahere poſſit, non Curator, ſed tutor dandus eſt.*

5 *Pupillus ſi non habeat tutorem, quando contrahit loco Tutoris interuenire poteſt Curator datus à Iudice, & n. 6.*

7 *Minor læſus in minori ætate, factus maior poteſt petere reſtitutionem intra quatuor annos.*

8 *Minor læſus ſi poſtquam factus eſt maior intra quatuor annos, non petit reſtitutionem in integrum, amplius nequit agere de nullitate.*

9 *In*

9 *In contractibus minorum geſtis cum debitis ſolemni-
tatibus, & præſente pecunia, non poteſt conſiderari
dolus.*
10 *In præſcriptione longi temporis quælibet cauſa colo
rata excuſat à mala fide, & conſtituit in bona.*

Deciſio CCXV.

DOmini perſtiterunt in reſolutis coram R. D.
meo *Seleucien.* ſuper eo quod nullum ius com-
petat Bernardinæ in vinea, de qua agitur ex bene
deductis in dec. ſub die 14. Martij 1625.
Nec obſtare cenſuerunt allegatum defectum
cauſæ neceſſariæ, ſine qua res minorum nequeunt
1 alienari; Omiſſo enim, quod forte ſufficiens alienan-
di cauſa fuit inducta ex deliberata voluntate alio-
rum, ad quos maior pars dictæ vineæ ſpectabat, cum
ipſa Bernardina dumtaxat minimam, nempe ſextam
haberet, obiectum viſum eſt tolli eo quia prædicta a-
lienatio fuit facta cum Iudicis decreto, quod facit
2 præſumi, cauſam expreſſam tunc fuiſſe verificatam
Abb. conſ. 41. n. 1. li. 1. *Alex.* conſ. 80. n. 5 li. 5. *Menoch.*
de præſumpt lib. 2. præſumpt. 75. n. 5. *Gabr.* de ſent.
concl. . n. 1. *Put.* deciſ. 205. n. 2. li. 3. *Rot.* recent. dec.
619. n. 5 in fin. p. 2. & in impreſſ. poſt *Pacific. de Sal-
uian.* dec. 127 n. 1. & in Romana nullitatis obliga-
tionis 18. Maij 1618. coram bon. mem. *Vbaldo*; Et
3 contrarium aſſerenti incumbit onus probandi *Rot.*
poſt *Pacific.* vbi ſupra numero ſecundo, & in Roma-
na nullitatis cenſus 8. Aprilis 1610. coram R. P. D.
meo *Pirouano.*
Nec etiam habuerunt pro relevanti defectum ſo-
lemnitatis deductum ex eo, quod nomine Bernardi-
næ Curator aſſenſerit prædictæ alienationi, non au-
tem Tutor, cum tamen eidem tunc in pupillari ætate
exiſtenti non Curator, ſed Tutor, vt valide poſſet
4 contrahere, dari debuiſſet. Quoniam hæc oppoſitio
5 bene diluitur ex deciſione vbi dicitur, loco tutoris
interuenisse Curatorem datum à Iudice, necnon pro-
curatorem deputatum à Congregatione Monaſterij
6 S. Catherinæ, in quo ipſa Bernardina degebat, &
horum vtrumque etiam de per ſe in locum Tutoris
ſucceſſiſſe, & potuiſſe illius vices ſupplere ex plene
ibi allegatis.
Vltra quod ex abundanti adeſt obſeruantia con-
tractus ſubſecuta per ſpatium 45. annorum, à die
ſcilicet ſecutæ alienationis de menſe Maij 1576. vſ-
que ad diem motæ litis de menſe Ianuarij 1621. ex
quo temporis lapſu reſultat præſcriptio etiam dem-
7 ptis annis minoris ætatis dictæ Bernardinæ, & aliis
annis à iure aſſignatis in fauorem minorum pro re-
ſtitutione; Etenim cum Bernardina tempore contra-
ctus eſſet ætatis annorum 12. & ſic anno 1585. per-
ueniſſet ad annos 20. & anno poſtea 1589 lapſi fuiſ-
ſent quatuor anni, intra quos poterat reſtitutionem
petere, abinde citra incepit currere præſcriptio, quæ
de anno 1621. decurſis annis 32. & vltra fuit plus
8 quam completa, & obſtat Bernardinæ, itaut hodie
nequeat agere de nullitate l. fin. C. de præſcript. 30.
annorum *Rol.* conſ. 72. num. 19. & ſeq lib. 2. Rot. a-
pud Card. *Seraphin.* deci. 1360 num. 3 & in Arimi-
nen. Domus 11. Decembris 1610. coram R. P. D.
meo *Rembaldo.*
Nec huiuſmodi præſcriptio valet infringi ex alle-
gata doli præſumptionem emptore. Quia hæc præ-
9 ſumptio nullis fulcitur probationibus, nec vllus do-
lus in contractu huiuſmodi geſto adhibitis ſolem-
nitatibus, & præſente pecunia videtur poſſe con-
ſiderari; Et in omnem euentum quælibet cauſa co- 10
lorata excuſat in præſcriptione longi temporis à
malâ fide, & cõſtituit in bona gloſ. in l. 1. C. Vbi cauſ.
ſtat. *Decian.* conſ. 10. n. 68 lib. 1. cum aliis per *Gabr.* de
præſcript. concluſ. 4. n. 28. & fuit dictum in Romanâ
pecuniariâ 20 Nouembris 1609. coram bo. me. Card.
Sacrato, & in aliâ Romanâ pecuniariâ 10. Iunij 1624.
coram me.
Et ita vtrâque parte informante, &c.

Romana prætij officij.
Veneris 15. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Contra Proxenetam, ſeu mediatorem alicuius negocij ſecluſo dolo, & circumuentione, perperàm cõtra eum dirigitur actio ad damna, & intereſſe, &c. ex quibus dolus in his terminis dicatur excluſus. Ex conſilio, ſeu perſuaſione nemo tenetur, cùm cuiq; liberum ſit apud ſe explorare, an conſilium datum ſibi proſit, nec ne. Dolus non arguitur ex ſimplici mendacio, doli præſumptio ceſſat, quando non intrat lucrum.

SVMMARIVM.

1 *Proxeneta ſeu mediator ex negotio, in quo interuenit regulariter non tenetur.*
2 *Proxeneta ex negocio ab eo geſto, quando abeſt dolus & circumuentio, nunquam datur actio contra eum ob damnum paſſum à parte.*
3 *Dolus eſt concludenter probandus.*
4 *Dolus non præſumitur, dum non docetur de aliquo.*
5 *Doloſè non cenſetur aliquid factum, dum non poteſt conſiderari lucrum, vel commodum facientis.*
6 *Ex perſuaſione non rectè agitur contra perſuadentem.*
7 *Ex conſilio nemo obligatur, etiamſi non expediat ei, cui datur.*
8 *Conſilium datum an ſibi proſit, cuique eſt liberum diſcutere, & ideò quis non tenetur de conſilio.*
9 *Dolus præſenſus ex quibus excludatur, & numer. 10. & 11.*
12 *Dolus non arguitur ex ſimplici mendacio.*
13 *Ex mendacio, vt arguatur dolus, requiritur, vt illud dicatur ex calliditate, & gratiâ lucri.*

Deciſio CCXVI.

CVm die 27. Aprilis 1623. Cæſar Tinghius mediante procuratore reſignaſſet ad fauorem Vincentij Butij Officium Militis Pij, & illius pretium fuiſſet per dictum Vincentium ſub die 12. Maij ſequentis depoſitatum penès Ticcios Campſores, qui die 15. eiuſdem Menſis foro ceſſerunt, dictus procurator nolens ratam habere ſolutionem, vt ſuprà factam ſiue depoſitum, inſtetit aliàs pretium ſibi ſolui, prout fuit ſolutum, Vnde Vincentius prætendens, damnum huius geminatæ ſolutionis ſibi proueniſſe ex dolo vel ſaltem cauſa Angeli Mathei Proxenetæ, qui fuit mediator venditionis, ad effectum ſe reintegrandi à ſequuto damno contra dictum Angelum querelam porrexit in Tribunali A. C. vbi tamen lata eſt ſententia abſolutoria ad fauorem Angeli reſeruatis Vincentio iuribus ſi quæ haberet, ciuiliter proponendis; Super quibus demandato per Sanctiſſimum, vt cauſa huiuſmodi pendens coram R. P. D. *Meltio* A. C. Locũtenente terminaretur de voto

Rotæ, propoſui dubium An Angelus teneatur ad
ſolutionem pretij dicti Officij.

Et Domini reſponderunt negatiue; Quoniam
Proaeneta ſiue Mediator ea negotio, in quo inter-
1 uenit, regulariter non tenetur l.2. ff. de Proxenet.
Bald. conſ. 360. per tot. lib. 3. *Benuenut. Stracch.* in
tract. de Proaenet. tit. Quando in negot. interuen.
proaenet. n.1. *Modern. Neapolit.* dec. Piſan. 146. nu.
4. Maxime vbi, vt in præſenti caſu, abeſt dolus &
circumuentio, quibus dumtaxat concurrentibus &
2 non alias datur actio contra Proaenetam ad l. ele-
ganter, §. fi. cum legibus ſeqq. ff. de Dol. *Bald.* in l.
ſeruus tuus, eodem tit. in princ. & poſt alios bene
tradit *Stracch.* vbi ſupra num. 24. & in tract. de Mer-
catur. tit. de Decoctor. in rubr. Quomod. procedend.
ſit in ſecunda par. vlt. p. nu. 34. & 35. *Modern. Nea-
polit.* dec. Piſan. 146. num. 1.

3 Nec ſatis videtur probatus dolus Angeli ex eo
quod dicitur ipſum ſuaſiſſe Vincentio vt mutaret
Ordinem ſoluendi pecunias pro dicto pretio, &
quem prius direxerat Miniſtris Banchi S. Spiritus,
præuio depoſito dirigeret Ticciis. Etenim ea addu-
4 ctis non probatur concludenter hæc perſuaſio, nec
probata releuaret ad effectum probationis doli, cum
non doceatur de aliquo lucro & commodo vltra
5 mercedem proxeneticam dicti Angeli, Sine quibus
nequit cenſeri doloſe id egiſſe, iuxta gloſ. in c. acce-
dens de Crimin. falſ. *Natt.* conſ. 314. n. 10. *Crauett.*
conſ. 75. nu. 16. & fuit conſideratum in Rauennaten.
pecuniaria 6. Nouembris 1624. coram me; Ceſſante
6 autem dolo non recte proceditur contra proxene-
tam ex huiuſmodi perſuaſione, quia nemo obligatur
7 ex conſilio etiamſi non expediat ei, cui datur, cum
ſit liberum cuique apud ſe explorare, an datum con-
8 ſilium ſibi proſit l.2. §. fi. ff. mandat. §. Tua Inſtit. eo-
dem tit. reg. conſilij, ff. de reg. iur. & in noſtris termi-
nis *Stracch.* in tract. de Proxenet. vbi ſupra num. 4.

Nec etiam prædicti doli viſa eſt afferri ſufficiens
probatio ea prætenſa aſſertione, quod dictus procu-
9 rator mandaſſet, vt pecuniæ deponerentur penes
Ticcios, cum tamen in hoc mendacem fuiſſe dedu-
catur ex propria confeſſione eiuſdem Angeli in iu-
dicio criminali. Etenim in dicto iudicio Angelus
fatetur quidem procuratorem non mandaſſe, vt di-
10 ctæ pecuniæ deponerentur apud Ticcios, ſed non
fatetur, ſe dixiſſe Vincentio, quod procurator manda-
uerat deponi vt ſupra. Et admiſſo etiam quod ipſe
Angelus ſemel examinatus dixiſſet, voluntatem pro-
curatoris fuiſſe vt pecuniæ deponerentur vt ſupra,
11 & in alio poſtea examine huiuſmodi prætenſum
mendacium agnouiſſet, hæc ſecunda confeſſio facta
in iudicio criminali deberet præſumi emanata ad ef-
fugiendam offenſionem procuratoris, qui ſuper di-
cto mandato examinatus illud acerrime negauit;
quandoquidem ex pluribus coniecturis allatis ab In-
formantibus pro Angelo ſit admodum veriſimile,
quod immo dictus procurator voluerit, ac manda-
uerit, vt pecuniæ deponerentur in banco illorum de
Ticciis; & præcipue quia ipſe procurator ſolitus e-
rat ibi deponere ſuas pecunias, ac Ticcij ad eiuſdem
procuratoris inſtantiam præſtiterant cedulam ſuper-
uiuentiæ conſuetam fieri in huiuſmodi reſignationi-
bus illorum, qui extra Vrbem commorantur, vnde
prædictũ depoſitum dici poſſet quodãmodo conſide-
ratũ loco cautionis in fauorẽ Mercatorũ donec ce-
dula expiraret, Atque in omnem euentum ex ſim-
12 plici mendacio non infertur ad dolum, dicta l. ele-
ganter, §. fin. ff. de Dol. Sed requiritur, quod ex calli-
ditate, & gratia lucri dicatur, Vt in verbis dicitur in 13
dicto §. fin. & ibi tradunt gloſ. & *Doct.* & l. quod ſi, ff.
Eodem, l. 2. ff. de Proxenet. *Stracch.* in d. tract. de Pro-
xenet. tit. Quand. in negot. nu. 12.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.
Lunæ 18. May 1626.

ARGVMENTVM.

Sententia in cauſa exequutiua non ſubiacet nullita-
ti ex eo quod non fuerint ſeruati termini ſubſtan-
tiales. Depoſitarius conuenitur via exequutiua.
Ceſſionarius vtitur iuribus ceſſis eo modo quo
cedens.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione acto-
rum.*
2 *Terminorum ſubſtantialium omiſſio reddit nullam
ſententiam.*
3 *Termini ſubſtantiales non ſeruantur in cauſis ſum-
marijs.*
4 *Nullitatis exceptio in Vrbe lapſis 24. annis non at-
tenditur.*
5 *Depoſitarius exequutiuè conueniri poteſt.*
6 *Ex iuramento, & clauſula camerali exequutiuè agi
poteſt.*
7 *Stipulatio Notarij quæris in omnibus intereſſe haben-
tibus.*
8 *Heres ſeruare factum defuncti tenetur.*
9 *Soluta pecunia ex cauſa neceſſaria imputatur in le-
gitimam.*
10 *Subhaſtatio præſumitur facta pro credito, de quo ve-
rè conſtat, & pro quo fieri potuit.*

Deciſio CCXVII.

Reſponderunt Domini, ſententiam R. P. D. Vi-
cecomitis eſſe confirmandam; Validitas enim
illius in dubium reuocari non poteſt, cum ex acto-
rum reuolutione conſtet de iuriſdictione, citationi- 1
bus, & aliis de quibus per *Caputaq.* dec. 262. par. 2. &
Rot. dec. 602. nu. 1. par. 2. recent.

Neque obſtat, quod non fuerint ſeruati termini
ſubſtantiales, quorum omiſſio ſententiam nullam 2
& inualidam reddit *Caſſad.* dec. 8. de Reſcript. *Rota*
deciſ. 18. num. 1. par. 1. & dec. 605. num. 1. in fin. par.
2. recent. Quia ſententia prædicta nil aliud conti-
net, quam confirmationem decretorum de exe-
quendo mandatum executiuum alias relaxatum, &
pronunciatũ quod procedatur ad vlteriorem execu-
tionem, & ſic Iudex permanſit in puris terminis iu-
dicij executiui, in quo termini ſubſtantiales non ſer-
uãtur; illi enim in cauſis ſummariis & ordinariis tan- 3
tum ſeruari debent ex late adductis per *Modern.*
de Iudic. libr. 2. capite 3. quæſt. 13. numer. 237. &
ſeqq.

Vltra quod cum agatur inter Romanos, & fuerint
iam elapſi 24. anni huiuſmodi prætenſa nullitas non
eſt habenda in conſideratione ſtante Statuto Vrbis 4
cap. 189. lib. 1. de nullitate poſt annum agi vel re-
plicari prohibente, quod eſt deciſorium, & ſeruan-
dum in omnibus Vrbis Tribunalibus, *Achil.* dec. 10.
de Conſtit.

De iuſtitia vero ſatis conſtare viſum fuit ex inſtru-
mento ſolutionis ſcutorum 750. facta per Statilium
pro donatione propter nuptias, quam Brigida ex
diſpoſitione

diſpoſitione Statuti Vrbis fuerat ſuperlucrata, & iurium ceſſionis ipſi ſoluenti factæ per eamdem Brigidam, de quo in Summ. hæredum Statilij num. 1. & ex alio inſtrumento, in quo Brigida bona mobilia, quæ in eius manibus remanſerant, in depoſitum tenere, & de illis bonum computum reddere promiſit, cuius vigore contra ipſam executiue agi potuit, & manda-
5 tum relaxari non obſtante quacumque exceptione, l. ſi quis, C. Depoſit. *Alex.* in l. ſi quis cum dotem, §. eo autem tempore, num. 6. ff. ſol. matr. *Iaſ.* conſ. 85. lib 2. *Rol.* conſ. 17. lib. 1. & conſ. 47. num 20. & ſeqq.
6 lib. 4. *Theſaur* dec. 26. num. 8. Præſertim ſtante iuramento & obligatione camerali, vt in Bononien. Dotis ſeu Depoſiti 18. Decembris 1606. coram Reuerendiſſimo D. meo *Pamphilio*, Cuius vigore potuit etiam agere Statilius ceſſionarius vt ſupra, cum illa
7 cõtineat ſtipulationem Notarij pro omnib. intereſſe habentibus *Rot.* diuer. dec. 663. in princ. par. 1. & fuit dictum in Romana pecuniaria 21. Iunij 1596. coram *Gypſio*, & in Romana ſeu Colonien. pecuniaria 26. Nouembris 1611. coram R.P.D. meo *Pirouano*, & alias ſæpe, vt refert *Modern.* ad *Galleſ.* de Oblig. camer. quæſt. 5. n. 6. & 7.

Non obſtat, quod dos fuerat ſoluta Tiburtio fideicommittenti patri Pacifici, & quod propterea idem Tiburtius eſſet ad dictæ donationis propter nuptias ſolutionem obligatus, ideoque Statilius ſoluendo dicta ſcuta 750. ſoluerit debitum proprium, ad
8 quod tenebatur vti fideicommiſſarius & ſucceſſor dicti Tiburtij, & ſic ceſſio illi facta fuerit inefficax. Quia vltra quod, cum D. Octauia ſit hęres dictæ Brigidæ, non videtur dare poſſe de nullitate & inefficacia ceſſionis initum per ipſam Brigidam eius authricem nominatim factæ contra bona & hæreditatem dicti Pacifici eius Viri prædefuncti vulgata l. cum à matre, C de rei vendic. Fuit reſponſum, dicta ſcuta 750. tanquam debita ex diſpoſitione Statuti & ſic ex cauſa neceſſaria debuiſſe imputari in legitimam di-
9 cti Pacifici, l. quoniam nouell. C. de inoffic. teſtam. *Bar.* in l. in quartam, & ibi etiam *Rip.* num. 148. & ſeqq. ff. Ad leg. Falcid. in *Dec.* l. vt liberis in fin. & in l. illud, C. de Collat. *Peregr.* de fideicomm. art. 36. num. 131. & ſeqq & ſic ſolui minime debuiſſe per dictum Statilium, vel ex propriis pecuniis, vel ex bonis ſibi debitis vigore fideicommiſſi, & proinde ſoluendo ceſſionem prædictam iure merito reportare potuiſſe.

Nec ſubſiſtit, quod Statilius non egerit vigore ſupradictæ ceſſionis; quia contrarium patet ex eo quod ipſe à principio dictam ceſſionem produxit, & ceſſionario nomine mandata relaxari obtinuit; Et quamuis poſtea exegerit tantum ſcuta 660. hoc potuit euenire ex eo quod in reſiduo ipſe eſſet debitor dicti Pacifici ex alia cauſa, ideoque agnoſcendo bonam fidem quantitatem tantum ſibi vere debitam conſequi curauerit, non autem ex hoc ſequitur, ſubhaſtationem & exactionem fuiſſe factã ex alia cauſa in actis nullo modo deducta, nam etiam in dubio executio & ſubhaſtatio præſumitur facta pro credito de quo conſtabat, & pro quo illa de iure fieri poterat & debebat l. 2. C. de offic. eius, *Alciat.* de præſumpt. regul. 3 præſumpt. 10. *Surd.* dec. 106. n. 9. *Card. Seraph.* dec. 338. n. 1.

Denique non obſtat, quod dicatur, Pacificum fuiſſe creditorem Statilij occaſione pretij Magazeni, & bona fuiſſe vendita pro legitima, ſiue alimentis Franciſcæ; Quia quidquid ſit de hoc, ſufficit, quod mandatum fuerit contra Brigidam relaxatum vigore dicti inſtrumenti depoſiti, & obligationis Cameralis, in vim cuius bona penes ipſam depoſitata omnino exhibere tenebatur, præſertim quia fuerat iam inhibita ad inſtantiam Statilij, ne illa alicui 16
reſtitueret, ideoque reſtitutio ſiue venditio prædicta ſuffragari non poteſt, l. nomen, C. quæ res pignor. oblig poſſ. l fin. ff. de leg. commiſſor. *Pariſ.* conſ. 107. nu. 73. & 76. lib. 3. *Rota* dec. 727. nu. 5. par. 2. recent.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Romana Succeſſionis.
Lunæ 18. May 1626.

ARGVMENTVM.

Filius, quando ante Patrem, & Matrem decedit, & quidem ab inteſtato, tunc ipſi æqualiter admittũtur ad ſucceſſionem filij, poſtpoſita omni diſtinctione, an bona, in quibus æqualis ſit diuiſio, deueniant ex latere paterno, vel materno, quicquid in hoc ſcriptitauerit Bart. cum in hoc ipſe errauerit, & à frequentiori Doctorum calculo impugnetur eius opinio.

SVMMARIVM.

1 *Mater cum Patre æqualiter admittenda eſt ad ſucceſſionem filij defuncti nulla habita diſtinctione, à quo latere bona peruenerunt.*

2 *Et hæc opinio eſt vera, & frequentiori* DD. *calculo recepta, reiecta contraria* Bart. *& nu. 3.*

4 *Bona paterna, vel materna poſtquam ad filios peruenerint, dicuntur, & efficiuntur eorum proprium patrimonium.*

5 *Nec amplius antiquam dd bonorum origo repetenda eſt, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

6 *Succedens alicui attenditur tantum perſona immediatè, quæ bona retinet, nihil enim refert quis antea ea bona poſſidebat.*

7 *Cauſa immediata rerum eſt attendenda, non autem mediata, quia alias ſemper opus eſſet quærere agrum Damaſcenum, vbi formatus fuit primus homo.*

8 *Patrimonium vnicum regulariter quis cenſetur habere.*

9 *Hæreditas, hoc verbum, de ſui natura comprehendit, & amplectitur ſpecies omnium, & quorumcumque bonorum, vndecumque prouenientium, quæ apud defunctum reperiuntur, & nu. 10.*

11 *Hæreditatis defunctorum, vt plurimum, & frequenter, non vna dumtaxat bonorum conſtant ſpecie, ſed ex diuerſis, & à diuerſo Authore prouenientibus.*

12 Bart. *in l. quod ſcitis, §. ſin autem in prin. C. de bon. quæ lib. communiter reprobatur, & quidem ab innumeris Doctoribus.*

13 *Et quotquot D.D. Claſſici fuerunt ante* Bart. *contrariam opinionem amplexi ſunt.*

14 *Bona relicta fauore familiæ, & agnationis in ea non cenſentur vocata fœmina.*

15 *Bona donans fauore agnationis ſimpliciter alicui, non aliquod fideicommiſſum, ſeu vocationem agnatorum conſtituens, tunc non eſt facienda extenſio vltra perſonas nominatas.*

16 *Probatio quando debet fieri in ſpecie generalis probatio non ſufficit.*

17 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 131. concedendo lucrum totius dotis Marito, dum vxor prædecedit extanti-*

bus liberis, intelligitur conceſſiſſe tale lucrum quoad ſolam commoditatem.

18 *Et ſic quoad vſumfructum, non quoad proprietatem.*

19 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 131. cum cogat Maritum prædefuncta Vxore, vt dotem conſeruet filiis, conſequenter ſolam commoditatem, & vſumfructum videtur conueniſſe.*

20 *Filius mortua Matre ſtatim dicitur acquirere proprietatem dotis non obſtante quod vſusfructus eius queratur Patri vigore Statuti vrbis li. 1. cap. 131. quod intelligitur, dum ipſe viuit.*

21 *Filio mortuo ab inteſtato æqualiter ad eius ſucceſſionem Pater & Mater admittuntur.*

22 *Dotis proprietas ſtatim mortua matre tranſit ad filios.*

23 *Proprietas bonorum donatorum tranſit in donatarios.*

24 Rot. *deciſ. 619. par. 1. recent. in quibus terminis loquatur.*

25 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 131. nunquam concedit proprietatem lucri dotis, ſed ſolum vſumfructum largitur Patri.*

26 Rotæ *deciſ. 653. nu. 3. & 7. par. 2. recent. loquitur in caſu Statuti Vrbis lib. 1. cap. 131.*

Deciſio CCXVIII.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa ſub die 17. Iunij 1624. coram me, ſcilicet Catherinam ma-
1 trem æqualiter admittendam eſſe ad ſucceſſionem Franciſci & Dominici Filiorum vna cum Petro Paulo eorumdem filiorum parente etiamſi hæreditas conſtet ex bonis, quæ ad illos peruenerint à conſanguineis ex latere paterno, Et opinio contra *Barto-*
2 *lum* in leg. quod ſcitia §. ſin autem in princip. Cod. de Bon. quæ lib. viſa eſt verior & magis conſentanea verbis authenticæ defuncto C. ad Senatuſconſult.
3 *Tertul.* & §. ſi autem plurimi auth. de Hæred. ab inteſt. venien. Et demum etiam frequentiori Doctorum calculo recepta.

Verior, ſiquidem bona, poſtquam ad filios peruenerunt, dicuntur effecta de eorum patrimonio &
4 ſubſtantia, nec amplius antiqua dictorum bonorum origo repetenda eſt niſi in caſibus à iure expreſſis; Et dum agitur, quis & quomodo ad ipſorum bonorum ſucceſſionem admittatur, perſona, quæ dicta bona proxime immediate retinebat, attendi ſolummodo debet iuxta not. in l. ſed ſi plures §. filio ff. de Vulgar.
5 & pupill. l. 1. §. veteres ff. de acquir. poſſeſſ. l. ſi auia C. de Donat. vbi *Bald. & Salycet.* cum aliis allegatis in
6 deciſione. Alioquin ſi ad antiquos poſſeſſores & dominos eſſet recurrendum, opus etiam eſſet, Vt in ſimili dicebat *Oldrad* conſ. 25. nu 2. in fin. & *Rota* in Romana domorum 10. Iunij 1616. coram bo. me. *Andrea* ver. Nec aliquid faciebat, &c. quærere agrum Damaſcenum vbi primus generis humani pa-
7 rens formatus fuit, Et vnum dumtaxat quis regulari-
8 ter cenſetur habere patrimonium I. iuris peritum §. cum oriundus ff. de excuſat. tut. *Viui.* deciſ. 173. numer. 9.

Magis etiam amica & conſentanea verbis dict. auth. defuncto & §. ſin autem plurimi, in his enim locis Iuſtinianus vtitur verbo Hæreditatis, quod de
9 ſui natura amplectitur & comprehendit ſpecies omnium & quorumcumque bonorum vndecumque prouenientium, quæ apud defunctum reperiebantur l. hæreditas ff. de reg. iur. l. aliud ff. de Verb. ſignific. Et quoniam Iuſtinianus huiuſmodi bonorum diſtinctionem non appoſuit, & tamen præfatae, & profitetur in principio dictæ authenticæ de Hæred. ab inteſt. venien. magiſtralem & luculentam ſe tradi-
turum ſanctionem, Et veriſimiliter talis bonorum 10
diſtinctio à mente Legiſlatoris non excidiſſet, cum
frequenter, & vt plurimum defunctorum hæredita- 11
tes non vna dumtaxat bonorum conſtent ſpecie, ſed ex diuerſis, & à diuerſo authore prouenientibus.

Eſt etiam communiter à Doctoribus recepta hæc
ſententia contra *Bartolum*, Vt illo reprobato tradi- 12
derunt fere innumeri, quorum multos recenſet prima deciſio, & *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. cap. 971. nu. 15. lib. 5. Quibus addi poſſunt *Capr.* conſ. 34. nu. 1. & 6. *Gamm.* dec. Luſitan. 9. num. 3. verſ. Hoc ipſum probari *Amendol.* qui monet, opinionem *Bartoli* non eſſe in praxi recipiendam in addit. ad *Franch.* deciſ. 59. nu. 7. *Caſtill.* dec. 59. n. 65. & ſeqq. *Giurb.* ad Conſuetud. Meſſanen. par. 1. cap. 10. gloſ. 3. nu. 3. Et illud plurimi fecerunt Domini, quod hanc opinionem ſe-
quuti ſunt antiqui quotquot fuerunt ante *Bartolum*, 13
Doctores claſſici, Et diligentius quæſtionem hanc examinarunt, qui huiuſmodi bonorum ſeparationem reſpuerunt, vt obſeruat etiam *Corn.* allegatus in alia deciſione.

Nec obſtat quod iterum inculcabatur, bona, de quorum ſucceſſione agitur fuiſſe, à Vincentio donata Dominico & Franciſco eius fratribus fauore familiæ, & in hac familia comprehendi Petrum Pau-
lum eorum patrem, non autem Catherinam. Quo- 14
niam Domini reſponſionem datam in deciſione etiã hodie approbarunt, quod nempe non conſeruatio
agnationis, & ingreſſus Religionis fuerit in cauſa, vt 15
ipſe Vincentius donaret; Ponderatis præſertim verbis dictæ donationis; Et demum quidquid ſit de hoc, certo certius eſt, quod Vincentius, licet in fauorem agnationis donauerit, non tamen aliquod fideicommiſſum, ſeu vocationem agnatorum conſtituit, ſed ſolum vocauit Dominicum & Franciſcum, & iis contentus fuit Vincentius, nec vlterius progreſſus eſt, & propterea non eſt facienda extenſio ad alias perſonas non vocatas nec nominatas.

Minus etiam obſtat, quod dicta bona donata per
Vincentium fuerint materna, & ſic primæ vxoris Pe- 16
tri Pauli, & quod hæc bona ipſe lucratus fuerit ex diſpoſitione Statuti Vrbis lib. 1. cap. 131. Quoniam vltra quod non conſtat, bona donata eſſe materna, inſtrumentum enim donationis generaliter loquitur, nec aperit, à quo prouenerint bona ad ipſum Vincentium; Necnon quia donatio & eiuſdem inſinuatio non hic in Vrbe ſeu eius diſtrictu peracta fuit,
Reſponderunt Domini, prædictum Statutum cap. 17
131. concedendo lucrum totius dotis marito, dum vxor prædecedit extantibus liberis, & onus iniungendo vt illam reſeruare teneatur iiſdem liberis, intelligi huiuſmodi lucrum conceſſiſſe quod ſolam
commoditatem, vt firmat *Gabr.* conſ. 13. num. 32. 18
lib. 2. ſeu vſumfructum, non autem quoad proprietatem quemadmodum ſuper hoc Statuto dixit *Rota* in Romana Succeſſionis de Tagliaferris 19. Martij 1617. coram Illuſtriſſimo D. Cardin. *Marcomontio*, & coram S. mem. Gregor. XV. dec. 398. num. 7. & latius in Romana lucri dotis 20. Februarij 1615. coram R. P. D. meo *Pirouano*, quæ eſt dec. 653. num.
1. & 2. & ſeqq. par. 2. recent. Inſpiciendum eſt enim, 19
quid eum effectu obtineat maritus ex titulo lucratiuo, vnde cum ſtatutum cogat maritum, vt dotem conſeruet filiis, conſequenter ſolam commoditatem

ſeu

ſeu vſumfructum, non autem proprietatem eidem
Marito videtur conceſſiſſe, Et ita poſt *Bald.* & alios
perpendit *Rota* dicta dec. 653. num. 1. Et propterea
licet Petrus Paulus lucratus fuerit vſumfructum to-
tius dotis primæ vxoris & matris dicti Vincentij, hoc
tamen non impedit, quin proprietas eiuſdem dotis
fuerit ſtatim quæſita eidem Vincentio, & ipſe ad li-
20 bitum potuerit de ea diſponere donando, prout do-
nauit, Dominico & Franciſco fratribus; Et proinde
cum poſtea etiam iſti deceſſerint ab inteſtato, ad
iſtius proprietatis, quæ in illorum hæreditate reperi-
tur, ſucceſſionem admitti debent æqualiter Cathe-
rina mater & Petrus Paulus genitor, iuxta dictam
authenticam defuncto; Neque poteſt conſiderari a-
liqua conſolidatio vſusfructus cum proprietate in
perſona Petri Pauli, quia hæc proprietas nunquam
21 ſtetit in ſuſpenſo, poſt enim mortem patris, vt dixi,
ſtatim illa tranſiuit in Vincentium filium tam ex diſ-
poſitione iuris communis, auth. vxore mortua, C. de
22 ſecund. nupt. Quam ex Statuto Vrbis, vt conſiderat
dicta dec. 653. n. 5. par. 2. recent. Et poſtquam ille in-
greſſus fuit religionem, hæc eadem proprietas tran-
23 ſiuit in Franciſcum & Dominicum donatarios, de
quorum modo hæreditate, & ſucceſſione agitur.
24 Deciſio autem 619. par. 1. recent. non applicatur,
quia procedit in diuerſis terminis, & non in Statu-
to Vrbis, quod marito nunquam concedit proprie-
tatem lucri, & ſolum vſumfructum largitur, quod
25 ſecus eſt in ſtatuto Placentin. ſuper quo emanauit
dicta dec. 619. Vt bene etiam fuit conſideratum in
dicta dec. 653. num. 3. & 7. par. 2. recent. quæ loqui-
tur de Statuto Vrbis, & præciſe reſpondet ad di-
26 ctam deciſionem 619. Et hac reſponſione tollun
tur aliæ authoritates, quæ contra Catherinam alle-
gabantur.

Et ita vtraque parte informante Domini permanſ-
ſerunt in deciſis &c.

Romana cenſus Vitalitij.
Veneris 22. May 1626.

ARGVMENTVM.

Contractus cum Eccleſia nulliter initus vt in ſtatu
ſimpliciter validitatis ad fauorem Eccleſiæ, & quā-
do Eccleſia dicatur locuplex effecta vt teneatur
ad pretij refuſionem in hac agitur deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus, & Eccleſia ſi velint contractum reſcindere
ex eo quod non interuenerint ſolemnitates, tenentur
pretium reſtituere.*
2 *Amplia quoad Eccleſiam ſi deficiat beneplacitum
Apoſtolicum.*
*Maximè ſi contrahens cum illa fuit in bona fide,
num. 6.*
*Decla: vt iſta reſtitutio fiat tanquam de accepto abſ-
que cauſa nu. 3.*
*Intelligit ſi pupillus, vel Eccleſia ſint effecti locuple-
tiores, nu. 10.*
4 *Cenſus vitalitius, vt Venditori ſit vtilis, attenditur
ætas emptoris.*
5 *Nullitas contractus cum Eccleſia celebrati ab ipſa
ſola apponi poteſt, non ab illo, qui cum ea con-
traxit.*
7 *Habuit, & recepit, &c. important veram numera-
tionem.*
8 *Dominium pecuniæ transfertur ex numeratione.
Deciſ. Clem. Merlini.*
9 *Depoſitum perit damno deponentis.*
11 *Minorem, vel Eccleſiam eſſe factam locupletiorem
probare debet is, qui cum ea contraxit.*
12 *Locupletatio vt probetur, eſt probandum pecuniam
eſſe verſam in vtilitatem recipientis.*
13 *Intellige ſi contractus fiat ex cauſa neceſſaria. Secus
ſi ex voluntaria.*
14 *Locupletior an ſit factus ex contractu, ſpectatur il-
lius initium, non quod poſtea ſequutum fuerit, &
num. 15.*
16 *Locupletior quis dicitur factus, licèt locupletatio
non duret.*

Deciſio CCXIX.

PRocurator generalis Reuerendiſſ. Patrum Ere-
mitarum Camaldulenſium de Etruria impoſuit
ſuper bonis Monaſterij annuum cenſum vitalitium
ſcutorum 220. & illum vendidit Alexandro eius vita
durante pretio ſcutorum 2000. quod fuit actualiter
ſolutum & depoſitatum ſub credito eorumdem Ca-
maldulenſium penes Ticcios Campſores, apud quos
ipſi conſueuerāt ſuas pecunias cuſtodire, pacto adie-
cto, quod dictum pretium non amoueretur niſi ſe-
quuta ratificatione ſolemni PP. Eremitarum, & ob-
tento beneplacito Apoſtolico expenſis & induſtria
eorumdem, ſed tamen quod interim ſoluerētur cen-
ſuales præſtationes Alexandro, prout ſolutæ fuerunt
tribus ſucceſſiuis terminis, & Eremitæ ſolemniter
ratificarunt huiuſmodi contractus, quamuis dictus
procurator generalis hucuſque neglexerit expedi-
tionem beneplaciti Apoſtolici; Vnde cum poſtea
Ticcij decoxerint, & Eremitæ declarauerint, ſe am-
plius non conſentire prædicto cenſui, nec teneri ad
illius obligationem eo quod beneplacito Apoſtoli-
co adhuc munitus non fuerit, Dubitaui An ipſi E-
remitæ tenerentur ad reſtitutionem dictorum ſcuto-
rum 2000. In quo dubio Domini affirmatiue re-
ſponderunt. Et moti ſunt, quia iuris eſt regula & æ-
quitate pleniſſima, quod pupillus ſiue eccleſia, qua-
tenus velint à contractu inito reſilire ex quo ſolem- 1
nitates neceſſariæ non fuerint adhibitæ teneantur
reſtituere pretium & quidquid ex dicto contractu
ad eos peruenit *Doct.* in l. non ſolum, l. vtere, l. ſi præ-
dium & l. prædiorum, C. de Præd. minor. l. ſi à te, C.
pact. int. empt. & vendit & *Canoniſtæ* in c. ſi quis
presbyterorum de Reb. Eccleſ. non alien & in c. ad
audientiam eod. tit. *Bald.* in l. fin. C. de Vſucap. pro
emptor. & in his terminis poſt *Euerard.* & *Simoncell.*
Menoch. conſ. 888. num. 3 & 4. Et in ſpecie quod ec-
cleſia impugnans contractum eo quod beneplaci-
tum Apoſtolicum non fuerit obtentum teneatur ad
reſtitutionem ſortis ſeu pretij accepti reſoluit *Rota* 2
in Romana cenſuum de Romulis 18. Iunij 1599. co-
ram bo: me: *Penia*, quæ deciſio eſt impreſſa poſt *Mo-
dern. Peruſin.* de Cenſib. deciſ. 187. & confirmata 23.
Iunij 1600. coram Illuſtriſſ. D. Card. *Milline*, & eſt
dec. 29. poſt dict. tract. & in aliis cauſis, & nuper in
Treueren. Spolij 5 Decembris 1622. coram R. P. D.
Nauarre; Nec refert ad effectum vt eccleſia cogatur
reſtituere acceptum, an cōtractus fuerit quidem vali-
dus ſed reſcindendus, vel an ſit nullus, quia & hoc e-
tiam poſtremo caſu Alexander poſſet ex condictio- 3
ne ſine cauſa repetere pretium tanquam ſine cauſa
repetere pretium tanquam ſine cauſa datum, l. 1 §. in
fin. l. nihil, ff. de cond. & fin. cauſ. l. eleganter, §. ſi quis
poſt ff. de condict. indeb & admittit *Natt.* conſ. 631.
n. 7. in fi. & luculentius *Menoch.* conſ. 644. n. 3. & 14.

Quæ concluſio eo certior viſa eſt in caſu præſen-
ti, Tum quia attentis terminis l.is hæreditatum,ff.
Ad leg Falcid.& ſenili ætate Alexandri, in cuius vi-
4 tam erat conſtitutus cenſus,fuit eccleſiæ vtilis,& lu-
croſus hic contractus, & erat in ſtatu implicito va-
liditatis quamdiu non obiiceretur nullitas ab Eccle-
5 ſia,quæ nec ab Alexandro poterat opponi, *Put.* dec.
310.lib.1.*Menoch.* conſ.655.num.4. *Rot.*deciſ.133.
num.12.par.2.diuerſ. *Card.Seraph.*dec.256.nu. 2. &
obſeruauit *Rot.*in dicta Romana cenſuum coram Il-
luſtriſſ. *Mellino.*

Tum etiam quia Alexander fuit in bona fide,nec
ei aliqua culpa vel dolus adſcribi poteſt,is enim ſol-
uit pretium,ſtatim paſſus eſt,quod curreret pericu-
lum vitæ & ſpes lucri,& ipſi PP.Eremitæ aſſumpſe-
6 runt in ſe onus expediendi beneplacitum Apoſtoli-
cum;Vnde tanto magis, cum dicti Eremitæ velint
recedere à contractu,dictum pretium reſtituere te-
nentur ad l.fi.§.emptor, C.commun.de legat. vbi
Bald.Salycet.& *Iaſ.*& *Surd.*conſ.183.nu.46.Et nulli-
tas per eos deducta non prouenit eo quod falſa cau-
ſa fuerit expreſſa,ſed ex defectu ſolemnitatum,nem-
pe beneplaciti Apoſtolici, quod tamen ab ipſis
Eremitis erat expediendum,& ſic eo magis ius & æ-
quitas ſuadent, vt ab iiſdem Eremitis pretium acce-
ptum reſtituatur,iuxta not.poſt *Bal.*& *Felin.* à *Surd.*
d.conſ.183,nu.47.

Nec Eremitis ſuffragatur,quod hoc pretium mo-
do non extet,ſed deperditum fuerit ob decoctionem
Ticciorum depoſitariorum; Quoniam cum pecu-
niæ fuerunt numeratæ procuratori generali, & a-
ctualiter ſolutæ, vt conſtat ex inſtrumento ibi, In
mei & teſtium præſentia in prompta & numerata pe-
cunia, ac in tot teſtonibus habuit ac recepit, ad ſe
traxit; quæ verba Notarij,tanquam de geſtis coram
ſe probant veram & realem ſolutionem pecunia-
rum, *Bart.*in l.ſi ita ſtipulatus,§.Chriſogonus, n.3.ff.
de Verb.oblig.& in l.poſt dotem,nu.21.ff.Sol.matr.
*Rot.*coram Reuerendiſſ.D.meo *Decano* dec. 286.nu.
3.& coram eodem in Bergomen.penſionis 21.Apri-
7 lis anni præteriti,& ita dominium illarum pecunia-
rum fuerit tranſlatum in Eremitas,qui mediante eo-
rum procuratore eas ad ſe traxerunt,& Domini effe-
cti ſunt, l.ſi alieni nummi,ff.de ſolut. *Bart.Angel.* &
alij in l.ſingularia,ff.Si cert.pet.*Surd.*conſ.4. nu.10.
Ex his propterea ſequitur, caſum decoctionis ſpe-
ctare ad eoſdem Eremitas tanquam dominos,& illo-
8 rum periculo & damno dictas pecunias periiſſe,l.1.
& 2.C.de peric.& commod.rei vendit.§.ſed etſi poſt
Inſtit.de Empt.& vendit.*Surd.*conſ.22.nu.31. *Becc.*
conſ.105.nu.19.*Menoch.*conſ.26.per tot.& fere in
his terminis quando pecunia eccleſiæ periit ob de-
9 coctionem depoſitarij, quod hæc iactura ſpectet
ad Eccleſiam,*Bero* conſ.32.nu.15. lib. 1. & ſequitur
*Menoch.*conſ.114. nu.29.

Nec obſtat, quod pecuniæ fuerint depoſitatæ
cum conditionibus, nempe ratificationis faciendæ
& beneplaciti Apoſtolici obtinendi,& ſic pendente
earum purificatione non videri pecuniarum libere
tranſlatum dominium in Eremitas iuxta deciſ. 652.
par. 1. diuerſ. Quoniam vltra quod tempore deco-
ctionis iam emanauerat ratificatio,& beneplacitum
Apoſtolicum erat expediendum opera & expenſis
eorumdem Eremitarum, dictæ conditiones non
ſuſpendebant tranſlationem dominij pecuniarum,
ſed tantum earum exercitium & vſum ſcilicet quod
non poſſent amoueri; Quod & bene deprehendi-
tur, quia interim etiam pendentibus dictis condi-
tionibus erant ſoluendæ, immo & fuerunt ſolutæ
cenſuales præſtationes, & currebat periculum vitæ
Alexandri in fauorem Eremitarum, quod fieri non
potuiſſet,ſi ſortis principalis dominium non fuiſſet
abdicatum ab Alexandro & tranſlatum in Eremitas;
Et illud depoſitum fuit loco cautionis tantum pro
ſecuritate Alexandri circa dictam ratificationem &
beneplacitum;Et proinde non applicatur dicta dec.
652.quia ibi non conſtabat de tranſlatione dominij;
prout hic,vbi procurator trahendo ad ſe dictas pe-
cunias,receptio, & depoſitum fuit factum ad credi-
tum Eremitarum,& apud ipſorum depoſitarios, &
poſtea etiam nonnullæ partitæ ſolutæ fuerunt diuer-
ſis creditoribus Eremitarum.

Neque etiam obſtare viſum fuit, quod eatenus
pupillus & Eccleſia teneatur ad reſtitutionem pre-
tij,& acceptorum ex contractu, quem impugnant, 10
quatenus conſtat,ipſos inde factos eſſe locupletio-
res, l.ſi fundus,§.fin.ff.de Reb.eor.& *Doct.*omnes in
l. vtere l.prædium,l prædiorum, C.de præb. minor.
& in l.quod ſi minor,§.reſtitutio,ff.de Minorib.*Rim.*
*iun.*conſ.5.num.76.*Odd.*de Reſtit. in integr. par.1.
quæſt,47.art.4.nu.20 Et in terminis Eccleſiæ *Rota* in
Romana nullitatis contractus 18.Iunij 1624.coram
R.P.D. meo *Buratto*; Nec ipſius Eccleſiæ ſiue Mi-
noris ſunt partes in probando, quod non ſint facti
locupletiores, ſed hoc onus incumbit contrahenti
cum Eccleſia ſiue Minore;nec ex eo quod probetur, 11
pecuniam traditam fuiſſe eccleſiæ, inde ſequitur
probatio locupletationis,quia potuit diſſipari, ſed
ab his contrahentibus cum Eccleſia vel Minore iu-
ſtificandum eſt, in aliquam vtilitatem Eccleſiæ fuiſ-
ſe verſas & erogatas pecunias, l. prædiorum, C. de
Præd.minor.ibi,Pecuniæ quam in facultates tuas e-
rogatam eſſe conſtiterit, & ibi,in aliis iuribus rela- 12
tis tradunt Scribentes, & *Couarr.*var.reſol.lib.1.cap.
17.n.3. *Odd.*dicta quæſt.47.nu.22.& ſeqq.*Rimin.*d.
conſ.5.nu.77.& 78.egregie D.*Fachin.* controu. iur.
li.2.cap.46.& *Rot.*in dict. Romana nullitatis coram
R.P.D.meo *Buratto.*

Quoniam vltra quod *Rota* conſueuit in hoc arti-
culo diſtinguere,an contractus Eccleſiæ & Minoris
proceſſerit ex cauſa neceſſaria,videlicet pro ſoluen-
do ære alieno,vel ex cauſa voluntaria propter eorum
aliquam vtilitatem, itaut primo caſu probanda ſit
verſio,& qui contrahit cum Minore, vel Eccleſia
ſollicitus eſſe debeat, quod pretium ab eo ſolutum
in illam cauſam neceſſariam erogetur;Secundo vero 13
caſu non eſt opus iuſtificare verſionem Ita poſt *In-*
noc. in cap.1.n.2.de Depoſit.quem communiter ſe-
quuntur Canoniſtæ, vt teſtatus *Dec.* conſ. 330.num.
2.& 3 diſtinguit *Rota* coram bo:me: *Card.Seraphin.*
dec.366.nu.2.& 3. & in Romana cenſus coram *Bu-*
balo, quæ eſt 25.poſt *Modern.*de *Saluian.* & in illis
coram bo.me.*Penia*,& Illuſtriſſ. *Card.Mellino* ſupe-
rius allegatis quæ loquuntur in his terminis, & ſunt
impreſſæ apud eumdem *Modern.de Saluian.* nempe
29.& 287.& explicant etiam *Modern.Rom.* diſcept.
foreoſ.cap.45.n.35.& ſeqq.

Viſum fuit Dominis,conſtare de verſione, quia
per impoſitionem illius cenſus vitalitij fuerunt ſolu-
ta ſcuta 2000.quæ deinde erogata fuerunt in vtilita-
tem Eremitarum,& quod ſtatim iis pecuniis acqui-
ſiuerunt creditum pro eadem ſumma à Ticciis depo-
ſitariis, qui tunc temporis idonei habebantur in Vr-
be,& in eorumdem Eremitarum fauorem illico cur-
rebat periculum vitæ Alexandri, itaut ſi tunc
obiiſſet,ipſi lucrati fuiſſent dictas pecunias;Et quam-

uis

uis Ticcij poſtea à foro ceſſerint, & inde creditum Eremitarum inane euaſerit, hoc tamen non tollit, quin à
24 principio Eremitæ locupletiores facti fuerint; quod ſufficit, nec opus eſt, quod locupletatio durauerit, alioquin etiam ſi illa ſcuta 2000. in emptionem agri vel domus erogata fuiſſent, quo caſu verſio & vtilitas Eccleſiæ ſiue minoris foret indubitabilis, & ille ager poſteà caſnate periiſſet, vel domus incendio corruiſſet, eadem ratione Eremitæ non tenerentur ad reſtitutionem pretij, quod eſt abſurdiſſimum, in hac enim materia attenditur vtilitas Eccleſiæ de tempore contractus, non autem quid poſteà contingat ſiue in detrimentum ſiue in beneficium Eccleſiæ c. ad aures & ibi gloſ. in Verbo Niſi fortè tunc de Reb. Eccleſ. non alien. *Galderin.* conſ. 5. de Ret. permut, *Bero.* dicto conſ. 32. n. 10. li. 1. *Surd.* conſ. 249. nu. 23. *Bald.* conſil. 334. in fin. lib. 1. *Rot.* coram *Card. Seraph.* dicta deciſ. 366. nu. 3. & in diuerſ. p. 2. dec. 18. Et cùm non poſſit dubitari de authoritate procuratoris genera-
25 lis, nec ei exceſſus aliquis obiici poſtquam ipſi Eremitæ ſolemniter congregati contractum ratificarūt, conſequenter minùs attendi debet, quod vtilitas, &
26 locupletatio Eccleſiæ non durauerit ad tradita per *Zabarell.* in clem. Monaſteriorum n. 27. verſic. trigeſimo quarto de Reb. Eccleſ. non alien. & melius in c. quod quibuſdam n. 13. verſ. Item ſecundum extra de fideinſſor & faciunt tradita per *Menoch.* dicto conſ. 644. numero 17.

Quæ verſio eò magis viſa fuit probari, quia ex dictis pecunijs fuit ſatisfactum nonnullis creditoribus Eremitarum, vt deprehenditur ex libro dictorū Ticciorum; Et ex his conſtat, non applicari huic caſui deciſionem illam in Romana nullitatis contractus coram R. P. D. meo *Buratto*, quia ibi non conſtabat de verſione, nec de bona fide ſoluentis, quorum vtrumque in præſenti caſu iuſtificatur ex ſupradictis.

An autem Eremitæ teneantur ad fructus cenſus, particulari diſputatione diſcutiendum putarunt Domini.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.
Lunæ 25. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Requiſita pro obtinenda immiſſione in beneficio recenſentur. Pertinentia iuriſpatronatus laicorum quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *In Beneficio patronatus laicorum, vt prouiſus ſit in poſſeſſionem immittendus, quatuor requiſita debent concurrere.*
2 *Vacatio Beneficij fit per matrimonium promiſſi.*
3 *Parochi fides probat matrimonium.*
4 *Confeſſio eſt optima probatio.*
5 *Poſſeſſio de vno probata tempore, præſumitur deinceps continuata.*
6 *Poſſeſſio probatur ex ſolutione publicarum functionū debitarum à poſſeſſore.*
7 *Clericatus probatur ex litteris patentibus.*
8 *Ius præſentandi competens Laicis probatur ex vltimo ſtatu, in quo Laici præſentauerunt.*
9 *Ius patronatus laicorum probatur leuioribus probationibus, quando lis eſt inter patronos tantùm, non quando eſt cum ordinario, & n. 10.*
11 *Tempus ad præſentandum quatuor Menſium Laicis conceſſum non currit, niſi à die ſcientiæ.*
12 *Multiplicatio titulorum admittitur in Beneficiis.*

Deciſio CCXX.

RESoluto in hac cauſa ſub die 4. Iulij præteriti beneficium de quo agitur, non eſſe adiudicandum D. Bufalino, & Reſeruato vt videretur, An eſſet adiudicandum D. Octauio, cùm hodie ſuper reſeruatione prædicta dubium propoſuerim, Domini reſponderunt ad fauorem Octauij, ſcilicèt illi adiudicandum eſſe dictum beneficium, Quia docetur de va- 1
catione beneficij, exiſtentia iuriſpatronatus, Sui, qui ad illud fuit præſentatus habilitate, Ac de præſentatione à patronis facta in tempore quatuor menſium coram Ordinario, Quibus concurrentibus præſentato debetur inſtitutio, c. decernimus, &c Monaſterium 16. quæſt. 7. c. cùm Bertoldus, & ibi *Abb.* num. 11. de Re iud. cap. dilectus, vbi gloſ. in Verbo Plus iuris de Offic Legat. *Rot.* recent. dec. 337. num 1. par. 2.

Et quoad vacationem ſufficienter ea probari viſa eſt per contractum matrimonij initum à Cæſare Dondolello vltimo poſſeſſore beneficij ad cap. 1. de 2
cleric. coniug. vbi gloſ & *Doct. Couarr* in Epitom. de Sponſal. par. 2. cap. 6. §. 3. num. 4. *Rebuff.* in Prax. tit. Requiſit. ad collat. benefic. num. 55. & fuit dictum in Lucana Capellaniæ 23. Februarij 1609. coram bo. me. *Penia*; De quo Matrimonij contractu benè conſtat ex fide Parochi teſtibus munita, & extracta à libro matrimoniali, *Rot.* diuerſ. dec. 340. num. 2. parte 3
2. & poſt 2. vol. conſil. *Farinac.* deciſ. 322. numer. 2. & dec. 357. num. 1. Ac etiam ex confeſſione ipſius Bufalini venientis ex impetratione ob eamdem vacationem; Qua confeſſione non poteſt dari melior 4
probatio, vt fuit dictum in Aſculana Plebaniæ 12. Ianuarij 1624. & in Vrbinaten. Beneficij 20. Decembris eiuſdem anni coram me.

Poſſeſſio dicti Cæſaris vſque ad diem celebrati matrimonij fuit comprobata in prima deciſione huius cauſæ, & plenè iuſtificatur nedum ex inſtrumento adeptionis ſecutæ ex ſimili titulo præſentationis, quæ poſſeſſio præſumitur continuata iuxta l. licèt, C. 5
de acquir. poſſeſſ. *Alciat.* in reg. 2. præſumpt. a 1. *Rot.* diuerſ. deciſ. 62. num 1 par 1. & in Illerden. Beneficij 17. Octobris 1584. *Coram* Penia, & ſæpe in alijs, Sed etiam ex locationibus effectuatis per plures perceptione affictuum & fructuum, & ex ſecutis ſolutionibus onerum beneficij per dictum Ceſarem vſque 6
ad tempus prædictum ad tradita per *Gabr.* tit. de Locat. concluſ. 4. num. 2. & ſeqq. lib. 3 *Rot.* apud S. mem. Greg XV. dec. 200. num. 1.

Clericatus Octauij benè probatur ex litteris patentibus deſuper emanatis à Reuerendiſſ. D. Vicege- 7
rente, Quibus plena fides conſueuit adhiberi cap. 2. & ibi *Abb.* in 1. not. de Cleric. peregr. *Felin.* in ca. poſt ceſſionem num. 3. & 15. de probat. *Rot.* deciſ. 715. nu. 3. in fin. par. 1. & dec. 455. n. 7. par. 2. recent. & in Ripana Beneficij 27. Iunij 1622. & in Leodien. Canonic. 6. Nouembr. 1623. coram me.

Exiſtētia Iuriſpatronatus inter partes non controuertitur, & de pertinentia ſatis Domini cenſuerunt apparere ex vltimo ſtatu, & quaſi poſſeſſione præſentandi; cùm iidem de Boſulgis & Dondolellis, qui 8
de anno 1611. præſentauerunt dictum Cæſarem vltimum poſſeſſorem, præſentauerint quoq; Octauium; Iuncto præcipuè quod probatur, dictos de Boſulgis Dondolellis etiam præſtitiſſe conſenſum vti patronos in prouiſione Apoſtolicâ Ioannis Baptiſtæ

de Sabellis anteceſſoris dicti Cæſaris ſecuta anno
1569. ob vacationem in curia cum narratiua Iuriſpa-
tronatus, & eiuſdem de rogatione pro illa vice, cùm.
tamen vltimus ſtatus ad effectum de quo agitur, benè
9 ſufficiat, c. conſultationibus de Iurepatron. *Rip.* in c.
cum Eccleſia Sutrina, num. 53. & 90. de Cauſ. poſſ. &
propriet. *Calder.* conſil. vlt. de Iurepatron. *Rot.* dec.
174. nume. 2 & ſeq. par. 3. recent. plenè *Addent.* ad S.
me. Greg. XV. dec. 77. num. 12. Præſertim quia Ordi-
narius non eſt in cauſa, nec alius prouiſus tanquam
10 de libero, ſed lis eſt inter præſentatos, in quo caſu
admittuntur etiam leuiores probationes, *Caſſador.*
dec. 1. num. 7. de probat. *Rot.* apud Card. *Mantic.* dec.
244. num. 5. & apud S. mem. Greg. XV. dec. 452. *Gon-
zal.* ſuper reg. 8 gloſ. 18. num. 59.

Ac demum præſentatio viſa eſt etiam in tempore
facta non obſtante quod Octauius illam accepta-
uerit per quatuor dies poſt elapſum tempus à iure da-
tum patronis ad præſentandum Quia prædictum tē-
pus non currit itaut fiat locus deuolutioni niſi à die
11 ſcientiæ veræ patronorum, & non interpretatiuę va-
cationis beneficij, *Garc.* de Benefic. par. 10. nu. 37. vbi
plures refert deciſiones cum aliis cumulatis in Pra-
ten. Beneficij 14. Februarij 1620 coram R.P.D. meo
Buratto; Et ſuper hac ſcientia nullæ adſunt probatio-
nes, Quæ in omnem euentum afferri deberent à Bu-
ſaliuo plenæ & concludentes, nec ſufficeret proba-
tio per famam vti non releuans quando requiritur
certa ſcientia, vt in his terminis fuit reſolutum in di-
cta Praten. coram D. meo *Buratto*.

Et ita &c.

Ampurien. Beneficij.
Lunæ 25. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sequuta intimatione inobedientia parere debentis pro-
batur ad effectum relaxandi declaratoriam.*
2 *Declaratoria non conceditur, niſi ſeruatis quatuor
terminis, quibus ſeruatis relaxatur, num. 5.*

Deciſio CCXXI.

RESolutum fuit, declaratoriam eſſe conceden-
dam Ioanni Auhuſtino, qui ſolus informat, ad-
uerſus Coſmum, quia fuit contumax in parendo Exe-
cutorialibus contra ſe relaxatis legitimè in vim ſen-
tentiarum R.P.D. mei *Buratti*, & illius confirmatoriæ
per me promulgatę, ac rei iudicatę, Vt de huiuſmodi
contumacia benè conſtat ex intimatione prædicta-
rum Executoriallum facta ipſi Coſmo ſub die 12. Au-
guſti 1625. cum eo ipſo quod fuit facta intimatio, ni-
ſi doctum fuerit de paritione, vt in præſenti, dicatur
1 conſtare de inobedientia parere debentis, cap. 1. cū
ibi not. de ſent. excomm. in 6, cap. reprehenſibilis, vbi
Abb num. 2. de appell. *Soc.* in c. nulli num. 15. de Sent.
excomm. *Rota* apud *Card. Seraph.* deciſ. 1113. nu. 3. &
recent. dec. 478. n. 2. & dec. 591. n. 5 par. 2.

Qua ſtante contumacia, & cùm ſeruati iam fue-
rint quatuor termini ſeruari ſoliti, de quibus per *Fe-
lin* in cap. Rodulphus de Reſcript. *Veſtr.* in praxi cap.
2 vlt. lib. 8. numer. 19. Dominis viſum eſt, iuxta ſtylum
Sacri Palatij declaratoriam non poſſe denegare, *Put.*
dec. 332. numero 5. libro 1. *Caſſad.* dec. 6. numero 10.
de cauſ. poſſ. & propriet. *Mohedan.* deciſ. 1. de Sent.
excomm. *Achil.* dec. 5. eod. tit. *Rota* diuerſ. deciſ. 261.
lib. 3. par. 3 & recent. dec 445. num. 4 par. 2 in Cala-
guritana Sedilium 11 Martij 1622. & in Tullen. Ca-
pellaniæ 4. Iulij 1625. coram me.

Et ita, &c.

Romana fructuum Cenſus.
Veneris 29. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Obligatio patris erga filium quando validè repute-
tur ſtante iuramento, & clauſula Camerali: Ex-
ceptio cedendarum quando obſtare nequeat cre-
ditori.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumento obligationi Camerali vallato exequutio
denegari non poteſt.*
2 *Fructus cenſus empti à filiis ex pecuniis dotis mater-
næ ſpectant ad Patrem.*
3 *Per obligationem Cameralem non cenſetur renuncia-
tum exceptioni cedendarum.*
4 *Actio, ſeu efficax obligatio inter Patrem, & filium
non datur propter nexum patriæ poteſtatis.*
5 *Prohibitio à Muliere in teſtamento facta, quod Ma-
ritus non habeat vſumfructum ſuæ dotis de iure
ſubſtinetur.*
6 *Pater liberè valet vſumfructum remittere.*
7 *Tranſactio, quæ fuit tractata per Auditorem Rotæ
cenſetur valida, & omni ſuſpicione carens.*
8 *Iuramentum firmat omnem obligationem conuentio-
nem, & contractum inter patrem, & filium. Amplia
vt num. 9.*
10 *Exceptio cedendarum Creditorum agentem non
repellit, niſi quando facto, & culpa ſua cedere non
poteſt:*
11 *Quis non tenetur ad exhibitionem iurium, quando
exiſtentia apud ipſum non probatur.*
12 *Patri competit legitima in bonis filij, qui Religio-
nem ingreditur.*
13 *Exceptiones irrelevantes, & turbidæ non admittun-
tur ad retardandam exequutionem mandati rela-
xati in vim publici inſtrumenti obligatione Ca-
merali muniti.*

Deciſio CCXXII.

CEnſuerunt Domini, mandatum Illuſtriſſ. D. Vr-
bis Vicarij, ſiue illius Locumtenentis eſſe exe-
quendum; Fuit enim relaxatū in vim publici inſtru-
menti cenſus camerali obligatione vallati, cuius pro-
ptereà executio retardari nō poteſt, *Galleſ.* de oblig.
camer. par. 1. quæſt. 2. n. 11. & 12. *Gabr* conſ. 67. nu. 8. 1
lib. 1. *Rot.* dec. 741. n. 1. par. 1. diuerſ. & dec. 545. nu. 1.
par. 1. & dec. 686. n. 1. par. 2. recent.

Nec Dominis viſa fuit obſtare principalis exce-
ptio, quæ deducebatur ex eo, quod cenſus fuerit im-
poſitus per Thomā & Fabium, & venditus Clemen-
tiæ Catherinæ & Felici Conſtantiæ eiuſdem Fabij
filiabus ementibus ex pecuniis dotis maternæ, & ſic
illius fructus ad eundem Fabium patrem ſpectare
videantur, iuxta l. 1. in princ. & ibi *Pinell.* par. 2 n. 16. 2
C de Bon. matern l. cùm oportet, & l. fi. §. filiis autem
C. de. Bon. quæ liber. Et conſequenter filias præ-
dictas pro illorum conſecutione agere non potuiſ-
ſe, præſertim quoad medietatem dicti cenſus, pro
quâ

quà in effectu dictus Fabius pater eſt principalis de-
bitor reſpectu cuius medietatis dicebatur etiam ob-
ſtare exceptionem cedendarum, cui per obligatio-
3 nem cameralem non cenſetur renunciatum, vt fuit
dictum in Romana Societatis 18. Martij 1575. coram
Robuſterio, & in Romana Mutui 16. Nouembr. 1601.
coram Card. *Lancellot*. & in Romana nullitatis obli-
gationis 24. Nouemb. 1617. coram R.P.D. meo *Bu-
ratto*; cùm enim inter patrem & filium aliqua actio,
vel efficax obligatio non detur propter nexum pa-
triæ poteſtatis, l. actiones diuerſas, ff. de Action. &
4 obligat. *Rot*. dec. 527. n. 1. circa fin. par. 1. recent. Vtri-
que dictæ filiæ iura valida & efficacia dict. Thomæ
integros fructus perſoluenti contra dictum Fabium
correum & inſolidum obligatú cedere non poſſunt:

Quoniam fuit reſponſum, ſtante impoſitione &
venditione cenſus, & promiſſione ſoluendi fructus
iuramento & obligatione camerali vallata ad filio-
5 rum fauorem non poſſe dictum Fabium in huiuſmo-
di cenſu fructus ſiue vſumfructum prætendere, ſed
idem eſſe, ac ſi cum filiis emancipatis contraxiſſet, Vt
in puncto benè comprobat *Surd*. in conſil. 259. num.
14. 15. & 18 & faciunt etiam ea quæ habentur in d.
dec. 527. ſub numer. 1. circa med. verſ. Exiſtimàtunt
Domini par. 1. recent.

Et etiam difficultas ceſſare viſa fuit ex inſtrumen-
to tranſactionis anteà initæ de anno 1605. inter di-
ctum Fabium & eius filios, in quo Fabius præuia
narratiua, quod Hieronyma Pichioa eius vxor teſta-
mentum & codicillos condiderat, in quibus inter
alia ipſum Fabium ſuæ dotis vſufructu priuauit, ad
obuiandum liti & diſcordiæ, diſpoſitionem & prohi-
bitionem huiuſmodi in omnibus & per omnia ex-
preſsè acceptauit, & locus vſusfructus totius dotis
per eum prætenſi fuit contentus ſolutione ſcutorum
1500. reſiduum verò conſenſit quod inueſtiretur in
dictorum ſuorum filiorum vtilitatem, iuxta formam
diſpoſitionis prædictæ, de cuius conſenſus & acce-
5 ptationis validitate non eſt dubitandum, cùm dicta
prohibitio de iure ſuſtineatur, auth. excipitur, C. de
Bon. quæ liber. l. ſi vſusfructus, §. ſi ita ff. Quand. dies
legat. ced. *Surd*. dec. 242. numer. 4. *Maſtrill*. dec. 59.
n. 4. & ſeq. *Màdel*. cóſ. 110. per tot. *Caſtil*. de vſufruct.
c. 3. n. 54. & ſeqq. Et licèt ſtante diſpoſitione Statuti
Vrbis cap. 131 lib. 1. Fabio marito, ſi illam impugnaſ-
ſet, præiudicare forſan minimè potuiſſet ex dedu-
ctis in Romana nullitatis donationis 17. Nouem-
bris 1617. coram Illuſtriſſ. D Cardinal. *Caualerio*, ni-
hilominus non videtur ambigendum, quin ipſe il-
lam, vt ſuprà, acceptando ſibimet præiudicium
inferre, & ius filiabus ex dictâ prohibitione & ma-
6 ternâ diſpoſitione competens roborare potuerit, cú
pater liberè valeat vſumfructum remittere ſecun-
dum *Bart. Salyc*. & alios in l. cùm oportet. §. non au-
tem, C. de Bon. quæ liber. *Bald*. in l. 2. in 3. oppo-
ſit. C. de Inoff. donat. cum aliis per *Surd*. d. conſil.
259. num. 16.

Præſertim quia Fabius loco ſimplicis vſusfructus
totius dotis habuit ſcuta 1500. etiam quoad proprie-
tatem, & tranſactio prædicta fuit tractata & con-
7 cluſa per bo. mem. *Littam* Rotæ Auditorem, & po-
ſteà fuit etiam effectuata; quam propreteà vali-
dam, & omni ſuſpicione carentem Domini alias
cenſuerunt coram bo mem. Cardin. *Sacrato* in Ro-
mana Vſusfructus 15. Martij 1610. Et eamdem etiam
cum omnibus & ſingulis in ea contentis dictus Fa-
bius ex certa ſcientià, & cum illius copiæ inſertione
ratificauit, approbauit, & emologauit, vt ex publico
inſtrumento rogato de anno 1619. per ipſummet
Thomam in actis producto & dato in eius Summ.
num. 1. adeò vt mandatum appareat eſſe ex iiſdem
actis optimè iuſtificatum.

Ex quibus ſublata etiam remanet exceptio ceden-
darum, quia dictæ filiæ ſunt paratæ cedere iura con-
tra dictum Fabium earum patrê in ſolidum coobli-
gatum, quæ ex præmiſſis apparét eſſe omninò valida 8
& efficacia, Stante maximo iuramento, quod firmat
omnem conuentionem, obligationem, & côtractum
inter patrem & filium, *Iaſ*. in l. frater à fratre num.
40. ff. de cond. indeb. *Alex*. conſ. 8. num. 2. & ſub nu.
3. verſic. Confirmatur, lib. 2. *Seraph*. de Priuileg. iu-
ram. priuil. 72. num. 4. Etiam donationem iuxta ma-
gis communem Doctorum opinionem; de quâ poſt
alios quos congerit teſtatur *Seraph*. vbi ſupra priuil.
40. num. 9. & dicto priuil. 72. num. 1. & ſeqq. *Gutier*.
de Iuram. confirm. par. 1. c. 4. num. 4. *Cardinal. Seraph*.
dec. 1184. num. 7.

Prætereà dicebatur, quod etiam filiæ prædictæ iu-
ra valida & efficacia contra patrem cedere non poſ-
ſent, adhuc tamen Thomas ſibi deberet imputare, qui
ſciens ſtatum & qualitatem Fabij eſſe in ſolidum in
formâ Cameræ ad eorumdem fauorem obligata vo-
luit, ideóque ſufficere, ipſas eſſe paratas cedere iura
talia qualia, & poſt contractam obligationem nihil
feciſſe in illius præiudicium; dicta enim exceptio
creditorem agentem non repellit, niſi quando facto
& culpa ſua iura cedere non poteſt, l. Stichum, §. pe- 10
nult. ff. de ſolut. l. ſi pupillus alterum, ff. de Admini-
ſtrat. & peric. tutor. & ibi *Bart*. num. 5. *Socin. ſen*. con-
ſil. 200. ante num. 1. verſic. Secundo poſt lib. 2. *Ca-
ſtracan*. de Socier. Offic. cap. 66. num. 7. *Rot*. dec 645.
num. 1. par. 2. recent. & coram S. mem. Greg. deciſ.
221. num. 8.

Et hanc ſententiam eò libentiùs Domini ſunt am-
plexi, quia ex apoca ſolidationis computorum data
in dict. Summ. Thomæ num. 1. apparet, Fabium con-
ſenſiſſe, quod ipſe retinere ac poſſidere continuaret
bona Sctiæ, ſuper quibus cenſus iſte fuit impoſitus,
vt poſſet ſoluere interuſuria debitorum per eas con-
tractorum; & ſic videbatur, per huiuſmodi poſſeſ-
ſionis retentionem, & fructuum ipſius fundi cenſua-
ti perceptionem eſſe eiuſdem Thomæ indemnitati
conſultum.

Neque obſtat, quod ex dicto inſtrumento anni
1619. appareat, dictas filias ſoluiſſe Fabio ſcuta 200.
quia illud non continet aliquam computorum ſoli-
dationem, vel quietantiam, aut gratiarum remiſſio-
nem; & ſolutio, vt in eo legitur, facta fuit ex causâ
pietatis ad illius neceſſitatibus, in quibus tunc tem-
poris reperiebatur, ſubueniendum, ideò ex hoc nulla
deſumi poteſt remiſſionis, vel ſolutionis præſumptio.

Minùs obſtat, quod non fuerint exhibiti libri tu-
telares; quia cùm non conſter de intereſſe Thomæ, &
de illorum exiſtentia penès dictas filias actrices de 11
tempore moræ litis, ipſæ non tenebantur ad illorum
exhibitionem, *Caputaq*. dec. 194. par. 1. *Rot*. dec. 259.
num. 1. par. 1. recent. & fuit dictum in Colonien. Ca-
nonic. S. Mart. 1611. coram *Pená*.

Multò minùs obſtat exceptio retentionis legiti-
mæ, quæ competere dicebatur Fabio patri in bonis 12
filiarum Monaſterium ingreſſarum, iuxta diſpoſitio-
nem cap. cùm ſimus de Regular. Quia de hoc nunc
agi non poteſt, ex quo filiæ prædictę adhuc profeſſio-
nem non emiſerunt.

Denique tam prædictę quàm etiam aliç exceptio-
nes, quæ opponebantur, viſæ fuerunt vel omninò

irrelevantes, vel ſaltem valdè turbidæ, ac dubiæ,
13 ideóque minimè admittendæ ad effectum retardandi executionem mandati relaxati in vim publici inſtrumenti, & obligationis cameralis, iuxta tradita per *Galleſ.* de oblig. camer. quæſt. 17. nnmer. 1. & 2. & ibi *Zach* num. 2. & ſeqq.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Oxomen. Canonicatus.
Mercurij 2. Iunij 1626.

SVMMARIVM.

Manutentio in Beneficialibus datur ei, qui adeptus eſt poſſeſſionem aduerſus alium nulliter immiſſũ per Iudicis ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſione reputatur legitima poſſeſſio, & manutenibilis eſt.*
2 *Poſſeſſionis probatio deducitur ex confeſſione Aduerſarij, quæ reſultat ex petitione pro reuocatione poſſeſſionis eiuſdem.*
3 *Et etiam ad effectum manutentionis talis probatio ſufficit.*
4 *Iudex qui pronunciauit, non poteſt amplius in cauſa ſe intromittere, nam dicitur functus officio ſuo.*
5 *Iudex Laicus eſt incapax cognoſcendi de cauſis Eccleſiaſticis.*
6 *Poſſeſſio data parti appellatione pendente venit reuocanda.*
7 *Appellatio ſuſpenſiua in cauſis Beneficialibus non admittitur in partibus aliquibus Hiſpaniarum.*

Deciſio CCXXIII.

DOmini cenſuerunt, mandatum de manutenendo in poſſeſſione Canonicatus, de quo agitur, dandum eſſe Petro, quia docet de ſui poſſeſſione, Tum ex inſtrumento adeptionis illius facta capitulariter die 7. Iulij 1616. & authore Prætore, in vim ſcilicèt ſententiæ latæ à Purtillo Iudice delegato, per quam iniungebatur Capitulo, vt procederet ad electionem, & electo poſſeſſionem traderet; quod in-
1 ſtrumentum, cùm alius tunc temporis non poſſideret, probat poſſeſſionem, & quidem manutenibilem vulgata l. prædia, ff. de acquir. poſſ. *Rot.* diuerſ. deciſ. 62. num. 1. par. 2.

Tum etiam ex confeſſione Iſquierdi nomine proprio & Didaci reſultante ex inſtantiâ ab eodem fa-
2 cta pro reuocatione poſſeſſionis traditæ Petro; Quâ confeſſione dari nequit maior probatio l. cum te, C. tranſact. *Rol.* conſil. 60. numero 26. libro 4. *Crauett.* conſil. 175. numero 1. *Verall.* dec. 107. numero 2. par. 3. Etiam ad effectum manutentionis, vt fuit dictum
3 in Placen. Præſtimonij 24. Ianuarij 1625. coram me & ſæpe in aliis.

Nec ſupradicta poſſeſſione priuatus fuit Petrus ab eodem Portillo, qui in executionem prouiſionis Laicorum, ad quos recurſum habuerat Iſquierdus, mandauit, dictum Petrum reponi. Etenim nulliter proceſſit, quia poſtquam in causâ pronunciauit, functus fuit officio ſuo, nec inde potuit ſe vlteriùs in
4 causâ intromittere, l. Iudex poſteàquàm 55. ff. de Re iud. *Rot.* recent. dec. 631. numero 8. parte prima: Ac etiam iniuſtè, quia in vim dictæ prouiſionis Laicorũ, qui ſunt penitùs incapaces cognitionis negotiorum Eccleſiaſticorum, cap. decernimus 2. de Iud. c. Sacerdotibus 11. quæſt. 1. Et conſequenter non potuit priuare Petrum ſua ciuili poſſeſſione, *Rot.* diuerſ. dec. 802. numero ſexto parte primâ in Spoletana Bonorum 22. Aprilis 1616. coram R. P. D. meo *Buratto*, & in Leodien. Capellæ 30. Maij 1616. corã R. P. D. meo *Remboldo*; Indéque Petrus, cùm nunquam habuerit ſe pro ſpoliato, ſed immò appellauerit à decreto repoſitionis, venit in huiuſmodi poſſeſſione manutenendus, *Rot.* apud Sanctæ me. Greg. XV. deciſ. 46. num. 9. 6
in recent. dec. 764. nu. 1. par. 1. & in Vicen. Canonic. 20. Nouembr. 1623. & in d. Placen. Præſtimonij 24. Ian. 1625. coram me.

Nec etiam obſtat, quod poſſeſſio fuerit capta pendente appellatione interpoſita per Iſquierdum dicta prima ſantentia lata per Portillum. Quia dicta appellatio non habebat effectum ſuſpenſiuum, iuxta conſtitutionem diocœſis diſponentem, quod in 7
cauſis beneficialibus non admittatur appellatio ſuſpenſiua, quemadmodum huiuſmodi conſtitutio fuit latà approbata, & obſeruantia eiuſdem canonizata in hâc eâdem causâ coram me die 14. Nouembris præteriti.

Et ita &c.

Leodien. Dominij de Hollona.
Lunæ 8. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Attentata vigore clauſulæ, Arbitrio, non ſunt ſpernẽda, niſi de bono iure euidenter conſtiterit; Caducitas ob Canonem ab emphyteuta non ſolutum vt euitetur, omnis ſumitur interpretatio.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt reuocanda etiam ſtante clauſulâ, Arbitrio, niſi bonum ius ſit notorium.*
2 *Fallit in Beneficialibus ad effectum ſuperſedendi in Exequutione Breuis.*
3 *Caducitas ob canonem non ſolutum euitari poteſt, vbi in loco non erat de tempore præfixo Miniſter, qui reciperet, vel locus aptus ad recipiendum, & ponendum Canonem.*
4 *Caducitas vt euitetur, omnis ſumitur benigna interpretatio.*

Deciſio CCXXIV.

VT Agentibus pro Abbate ſatisfacerem Tertio propoſui dubium primo loco coram bo. mem. Card. *Sacrato*, & deinde coram me aliàs propoſitum & negatiuè reſolutum, videlicet An intraret arbitriũ ad effectum reiiciendi attentata. Et Domini perſtiterunt in deciſis; Nam quidquid ſit An iura ſint in formâ probanti, & An contractus re verâ ſit emphyteoticus vel cenſualis, & An cõſtet de quantitate & identitate bonorum, circa quę non opus eſt nunc aliquid firmare, ſed de his omnibus, ſi opus fuerit, poterit particulariter videri in progreſſu cauſæ; Viſũ fuit, ex deductis in deciſionibus bonũ ius Abbatis reddi ſaltẽ turbidum, ac dubium, non autem eſſe clarum ac notorium, prout requiritur ad effectũ procedendi reiectis attentatis ſtante clauſulâ, Arbitrio, in commiſſione vt latè proſequitur *Lancellot.* de Attent. par. 3. c. 24. quæſt. 1. n. 65. & ſeqq. & fuit dictum coram S. me. Greg. dec. 461. nu. 3. & 9. & corã R. P. D. meo *Buratto* in Burgi S. Donini Præpoſituræ 28. Nouembr. 1613.

& in aliis relatis in vltimâ deciſione coram me in hâc cauſa factâ 5. Maij anni præteriti 1615.

Neque obſtant alleg. per *Gonzal.* ad 8. ſiue 9. reg. Cancellar. Annot. contr. null. ex attent. nu. 257. &
2 ſeq. quia loquuntur in Beneficialibus, & ad effectum ſuperſedendi in executione Breuis, non autem in profanis, & ad effectum reiectionis attentatorum.

Et prædicta tantò magis Domini procedere videbantur, quia etiamſi de directo dominio, & bonorũ identitate concludentiſſime non conſtaret, non tamen ſequeretur, ius Abbatis circa prætenſam deuolutionem, & caducitatem ob canonem non ſolutum
3 eſſe clarum; cùm enim non appareat illos, qui ſoluere tenebantur, ipſius prætenſi contractus emphyteotici, & huiuſmodi eorum obligationis de ſoluendo canones certam ſcientiam habuiſſe, & in Ciuitate Leodien. adfuiſſe granarium per Abbatem electum, vel procuratorem ſufficiens mandatum habentem ad ſolutiones recipiendas, vtique hoc ſolùm ſufficit ad excludendam caducitatem, vt fuit dictum in vltimâ deciſione. Nec alia oblatio vel proteſtatio fuit neceſſaria, *Alex.* conſ. 92. num. 11. lib. 1. *Ruin.* conſ. 151. nu. 4. lib. 1. *Dec.* conſ. 566. nu. 5. *Corbul.* de cauſ. priuat. ob non ſol. canon. limit. 9. num. 2. & 3. & limit. 18. num. 3. *Rot.* deciſ. 806. ſub num. 1. verſ. Neque etiam, par. 4. diuerſ.

Vltra quod vbi ſuper meritis & prætenſâ deuolutione ſpecialis inſtituatur diſceptatio, plura alia pro parte D. Balduini deduci forſan poterunt, ex quibus ipſe à caducitate excuſandus videatur, cum
4 ad hunc effectum qualibet cauſa ſufficiat l. igitur, §. poteſt, ff. de Liber. cauſ. *Corbul.* dict. tit. de Cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. limit. 17. num. 2. *Rota* dec. 261. num. 5. in fin. par. 1. recent. & coram Sanctæ me. Gregor. deciſ. 388. numero quarto: Ideò nulla ratio aut æquitas ſuadet, quod donec prædicta omnia maturè diſcuſſa non fuerint, attentata purgari non debeant.

Ex quibus Domini ſteterunt in reſolutis coram bo. mem. Card. *Sacrato*, & coram me.

Egitanien. Commendæ.
Lunæ 8. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Miles Hieroſolymitanus, vt conſequi poſſit Commendam alicuius Prioratus, requiritur vt ſit magis Antianus, & etiam oriundus, & naturalis illius Prioratus.

SVMMARIVM.

1 *Antiani, qui magis ſunt, præferuntur in conſequendis commendis Religionis Hieroſolymitanæ.*
2 *Milites Hieroſolymitani, ſi non ſint oriundi, & naturales illius Regni, vbi prætendunt commendam, illam obtinere non poſſunt, & num. 3.*
4 *De Commendis Hieroſolymitanæ Religionis libera diſponendi facultas eſt penes magnum Magiſtrum & Capitulum generale.*
5 *Laici poteſtatem aliquam non habent in perſonas Religioſas.*
6 *Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota.*
7 *Equites Hieroſolymitani exempti ſunt ab Ordinariis.*
8 *Papa ſolus poteſt derogare priuilegiis, ſi adſit decretum irritans.*
9 *Eques Hieroſolymitanus exterus, ſi ex priuilegio, & ſpeciali gratia magni Magiſtri fuerit receptus in aliquo Prioratu, ex hoc efficitur naturalis illius Prioratus, & capax Commendæ prædicti loci.*
10 *Fides ſimplices non probant conſuetudines.*

Deciſio CCXXV.

FVit reſolutum, Commendam non eſſe adiudicandam D. Fr. Saluatori, quia ipſe quidem fuit receptus ſub die 2. Aprilis 1590. & ſic ante receptionem D. Fr. Blaſij poſt. à factam 18. Maij ſequentis, ſed cum declaratione, quod ipſi Fr. Saluatori currere inciperet antianitas die 14. Auguſti eiuſdem anni; & ſic licèt Fr. Blaſius fuerit poſteà receptus, adhuc 1
tamen eſt magis antianus, & pér conſequens præferendus c. ſi. de conſuetud. in 6. Vt apertè etiam cauetur conſtitutionibus Religionis.

Præterea cùm dictus Saluator non ſit oriundus ſeu naturalis Regni Luſitaniæ, ſed exterus, commen- 2
dam prædictam obtinere non poteſt ſtantibus nedum ipſius Regni conſtitutionibus & conſuetudine ibidem vigente, de qua poſt *Cabed.* de Patronat. Reg. Coron. can. 29. atteſtatur *Garc.* de Benefic. par. 7. cap. 9. nu. 3. Sed etiam Breui fel. record. Sixti V. in Summ. Blaſij in alia poſitione dato ſub die 28. Iunij 1621. n. 8. quo permittitur Prioribus & aliis Fratribus Linguæ Portugalliæ facultas reiiciendi quaſcumque perſonas, quæ non ſint dicti Regni oriundæ, & mandatur Magno Magiſtro, & Capitulo generali, ne illos ad 3
receptionem & admiſſionem ſimilium perſonarum cogere, aut compellere poſſint & debeant cum clauſula, Sublata, & derogationibus ampliſſimis.

Ex quo viſum fuit ceſſare quod ex defectu voluntatis & poteſtatis obiiciebatur per Scribentes pro D. Saluatore, nempe quod dictæ conſtitutiones nullam de huiuſmodi commendis Religionis Meliten. men- 4
tionem faciunt, ſed loquuntur tantùm in genere de commendis, & ideò intelligendæ veniunt de commendis aliorum Ordinum, quæ Regis authoritate conferuntur, a quo conſtitutiones ipſæ emanarunt, non autem de iſtis, de quibus libera diſponendi facultas eſt penes Magnum Magiſtrum, & Capitulum generale, vt inquit *Seraph.* dec. 1390. in principio; Et quod etiamſi in ſpecie loquerentur de commendis Religionis S. Ioannis, non valerent tanquam factæ à Laicis poteſtatem aliquam in perſonas Religioſas 5
non habentibus, vt per *Innoc.* in c. dudum de Decim. prout ſunt Equites Hieroſolymitani, qui emittunt tria vota, *Rota* dec. 87. numero primo parte 2. & dec. 6
333. ſub num. 1. par. 1. recent. & coram S. mem. Greg. dec. 87. nume. 2. & ibi Adden. numer. 13. & 14. & qui non ſolùm Secularibus, ſed nec etiam Ordinariis, vel aliis inferioribus ſubduntur ex particularibus Re- 7
ligionis priuilegiis, quibus ſolus Papa derogare poteſt propter decretum irritans. *Rot.* dec. 72. numer. 5. parte 1. recent. Nam quidquid aliàs dicendum eſſet, 8
Breue prædictum tollit difficultatem, cùm expreſsè loquatur de ipſis Equitibus Hieroſolymitanis non recipiendis, & ſic conſtitutiones prædictæ authoritate Apoſtolica fulciuntur.

Neque obſtat, quod D. Saluator fuerit ex priuilegio, & gratiâ ſpeciali Magni Magiſtri receptus in Prioratu Portugalliæ, & ſic effectus tanquam natu- 9
ralis illius Prioratus, & capax iſtius commendæ, iuxta deciſ. *Put.* 313. & 389. libro ſecundo: Quia ex particulari Statuto eiuſdem Religionis edito de anno 1588. fuerunt reuocatæ ſimiles gratiæ de limitibus, vt vocant, in futurum faciendæ, quod vtique

comprehendit gratiam prædictam per D. Saluatorem poſteà obtentam de anno 1599.

Neque obſtat allegata conſuetudo in contrarium; quia de eâ non conſtat, fuerunt enim datæ ſimplices fides, quæ non probant auth. ſi quis in aliquo C. de
10 eden. *Alex.* conſ. 33. num. 1. lib. 6 *Rot.* dec. 471. num. 5. & dec. 692. num. 7. par. 2. recent. Præſertim quia ex illis non docetur de effectuatione collationis; Et demum ex dicto Breui Sixti V. tolluntur quæcunque anteriores collationes, ita vt propterea in illis fundamentum fieri non poſſit.

Et ita deciſum, &c.

Meleuitana Hæreditatis.
Luna 15. *Iunij* 1626.

ARGVMENTVM.

Tranſactio non lectis, & inſpectis verbis teſtamenti quado ſubſiſtat, & de interpretatione tex. l. de his fide tranſact. Et quando ex pluribus cauſis vna falſa redditur, tota corruat diſpoſitio.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta non inſpectis verbis teſtamenti ad formam l. de his ff. de tranſact. eſt nulla.*

2 *Fallit quando ad inſtantiam eius, qui petit reſciſſionem ex hoc capite, apparet de exhibitione ſcripturæ teſtamenti in iudicio.*

3 *Scientia aduerſus eum qui vtitur ſcripturâ, ſatis conſtare dicitur.*

4 *Tranſactio iuxta terminos d. l. de his ſubſtinetur ex ſola ſcientia, licet non conſtet de inſpectione teſtamenti, ſufficit enim inſpectio per oculos intellectus.*

5 *Diſpoſitio d. l. de his, non habet locum niſi in teſtamentis, & non in alijs diſpoſitionibus inter viuos. Contra num 6. Declaratur num. 7. Quando per actum inter viuos id diſponitur, quod in vltimâ voluntate fuiſſet diſponendum.*

8 *Diſpoſitio d. l. de his non procedit, quando teſtamenti diſpoſitio, vel contractus in dubium reuocata fuit, & ſic de hoc etiam tranſigitur.*

9 *Solemnitatis omiſſæ defectus ſuppletur ex Iudicis, vel Superioris licentia.*

10 *Plures cauſæ vbi concurrunt, data vna falſa, non corruit tranſactio.*

Deciſio CCXXVI.

PLacuerunt Dominis deducta in deciſione in hac cauſa facta, ex quibus exiſtimarunt, ſtandum eſſe in deciſis non obſtantibus in contrarium adductis; Non enim obſtare cenſuerunt, quod in prætenſo inſtrumento dotali fuerit habita relatio ad teſtamentum & fideicommiſſum Mariani aui DD. Paſqualis & Lucretiæ, & conſequenter tranſactio, tanquam facta non inſpectis ac cognitis ipſius auiti teſtamẽti verbis nulla & inualida videatur, ex diſpoſi-
1 tione l. is de his, ff. de tranſact. & l. prima § primo ff. Quemadmod. teſtam. aper. *Pariſ* conſ. 12. num. 83. li. 2. *Caſ. de Graſſ.* dec. 1. num. 7 & dec. 2. nume. 1. & 2. de tranſact. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 52. nume. 10. & ſeqq. & fuit dictum in Vrbeuetana Hæreditatis 14. Iunij 1623. & 22. Martij 1624. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano*. Quia cùm prætenſiones, ſuper quibus fuit facta tranſactio, fuiſſent ad ipſius Lucretiæ inſtantiam in iudicium deductæ, & producta inſtrumenta, & lis primò in partibus, & deinde in *Rota* diu agitata, & deſuper etiam plures deciſiones emanaſſent, & præſertim coram 2
Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.* 27 Martij 1619. in quâ fuit expreſsè ponderata diſpoſitio ac vocatio in dicto teſtamento Mariani contenta, ſatis conſtare viſum fuit de eiuſdem Lucretiæ ſcientia, iuxta tradita in propoſito per *Dec.* in conſ. 79. ſub num. 3. ver- 3
ſic. Et ſub tali fideicommiſſo; Quæ ſufficit etiamſi teſtamenti verba effectualiter inſpecta non fuerint, ſatis enim eſt, illa fuiſſe inſpecta & cognita per oculos
intellectus, iuxta opinionem *Bartoli* in dicta l. de his, 4
numero ſexto, quam communem dicit *Angel.* in l qui Romæ §. duo fratres col. 9. verſic. Extra gloſ. ff. de verb. oblig. *Rip.* reſponſ. 23. num. 36. de Iur. emphyt. vol. 2. *Alex* conſ. 11. num. 16. verſ. Reſtat, libr 1. *Dec.* conſ. 630. num 9 *Pariſ.* conſil. 15. nume. 77. & conſil. 46. num. 20. lib. 2. *Caſ. de Graſſ.* dicta dec. 2. num. 1. & 2. de tranſact. & Cardin. *Mantic.* de Tacit. lib. 26. tit. ſecundo, num 5.

Præterea, vt aliqui ex Dominis animaduertebant, tranſactio principaliter facta non fuit ſuper dicto fideicommiſſo, & teſtamento auito, vel ſuper conten-
tis in alio teſtamento, ſed ſuper prætenſo fideicom- 5
miſſo conuentionali contento in ſupradicto aſſerto inſtrumento dotali inter qu. Petrum, & Imperiam celebrato, & propterea diſpoſitio dictæ l. is de his non videbatur applicari, Primo, quia illa loquitur in vltimis voluntatibus, quarum fauore emanauit propter publicam vtilitatem, quæ in eo verſatur, vt defunctorum voluntates ſuum ſortiantur effectum, vt dicit *Bart.* in principio, quem alij ſequuntur, vt per
Mantic. dicto tit. ſecundo, num. 2. *Caſ. de Graſſ.* dicta 6
dec. 2. numero tertio, & *Sfort. Odd.* de fideicomm. quæſt. 4. art. 2. numero 12. & ſeqq. Ideóque in contractibus inter viuos locum non habet, ſed quoad contenta in illis tranſactio ſuſtinetur etiam non inſpectis verbis inſtrumenti, vt notat gloſ. in dicta l. de his in
fin. & ibidem etiam *Alberic.* numero 3. verſic. Vel di- 7
cet, in fin. *Bart.* in ſecunda oppoſitione, *Caſtrenſ.* numero tertio; *Iaſ.* ſub numer. 1. verſic. Ex hac etiam ratione, *Odd.* dict. quæſt. 4. articul. 9. numero 96. & eſt vrgens tex. in l. ſub prætextu, C. de tranſact. vbi ſi inſtrumentum de nouo reperiatur, & ſic nec viſum nec cognitum fuerat, non propterea tranſactio prius inita reſcinditur.

Neque obſtat quod *Odd.* dict. art. 9. in fin. ſentire videatur, diſpoſitionem l. is de his habere etiam locum in huiuſmodi ſubſtitutionibus factis in contractibus; quia vltra quod ipſe nihil allegat præter deciſionem *Franc. Marc.* 245. vbi in fine dicitur, quod Domini erant dubij. & nihil firmarunt, & ſubdit ſe putare, benignus eſſe dicere idem quod in vltimâ voluntate propter primam rationẽ d. l. is de his, de quâ in d. art. 2 fauore ſcilicèt vltimarũ voluntatum; quod potiùs videtur probare oppoſitum, cùm enim fauor vltimarum voluntatum non militet in diſpoſitione facta in contractu inter viuos, & ſic ceſſet præcipua ratio diſpoſitionis dictæ legis, ipſa etiam diſpoſitio ceſſare debet, Reſpondetur contrarium poſſe forſan procedere quando conuentio facta in contractu habet vim vltimæ voluntatis iuxta tradita per *Franc. Marc.* d. deciſ. 245. numero 4. In propoſito vero pro parte Lucretiæ prætendebatur prætenſam ſubſtitutionem, ac fideicommiſſum in dicto contractu factã habere vim veræ ac propriæ cõuentionis inter viuos; ſi enim haberet vim vltimę volũtatis, nõ ſuſtineretur ex defectu numeri teſtium, vel ſaltem fuiſſet deinde

reuo-

contrariam diſpoſitionem per eumdem Petrum poſtea in eius vltimo teſtamento factam, quam Lucretia expreſſe aſſeruit, ſeſe vti inofficioſam ex certa ſcientia impugnaſſe, vt in precibus Magno Magiſtro porrectis, & in ipſamet tranſactionis inſtrumento legitur.

Secundo quia dicta lex, dum dicit de his controuerſiis, quæ ea teſtamento proficiſcuntur; neque tranſigi neque exquiri veritatem aliter poſſe, quam inſpectis cognitiſque verbis teſtamenti, præſupponere videtur, ipſius teſtamenti exiſtentiam eſſe indubitatam, alias enim vel illius verba inſpici nullo mo-
8 do poſſent, vel omnino vana & fruſtratoria eſſet inſpectio non firmata prius illius vera, & reali exiſtentia; & propterea dictæ legis diſpoſitio non procedit vbi teſtamenti exiſtentia in dubium reuocatur, Vt fuit dictum coram Sanctæ me. Gregor. deciſio 549 numer. 3. & 4. quæ deciſio, licet loquatur in caſu quo de tempore tranſactionis aderat tantum vociferatio ſuper exiſtentia teſtamenti, illud tamen non fuerat exhibitum, nec illius ſcriptura reperiebatur, & ſic inſpectio erat impoſſibilis, nihilominus videtur etiam procedere quando ſcriptura fuit exhibita, ſed controuertitur, an ſit in forma probanti, & ſic an teſtator vere teſtamentum condiderit, ac diſpoſuerit, prout in ea continetur, ideoque non præſupponitur pro conſtanti, teſtamentum adeſſe vt in d. dec. in prin. At in præſenti caſu præcipue controuertebatur exiſtentia dicti contractus, & inſtrumenti dotalis, in quo contineri prætendebatur dictum conuentionale fideicommiſſum, & in dubium reuocabatur, an illud eſſet in forma probanti; Vnde ſtante huiuſmodi dubio, an prætenſum inſtrumentum probaret, & contractus, & aſſerta conuentio adeſſet nec ne, videbatur deſuper libere potuiſſe tranſigi, abſque alia verborum inſpectione, quia ſi ſcriptura non erat in forma probanti omne ius corruebat, ac ceſſabat Lucretiæ prætenſio in ea fundata, & erat impoſſibilis inſpectio conuentionis de qua non conſtabat. Sed quidquid ſit de huiuſmodi motiuis, Domini conueniebant in prima reſponſione circa ſcientiam dicti teſtamenti ſiniſtri.

Neque etiam viſæ fuerunt obſtare Pragmaticæ, ſiue Ordinationes Magni Magiſtri, de quibus in ſum. Lucretiæ n. 6. Quia vltra quod illarum diſpoſitio & ratio non videbatur applicari ad caſum propoſitum, ex quo Lucretia ſeſe perſonaliter non obligauit, nec poteſt dici ab eius Viro tunc abſente ſeducta nec contractum aliquem celebrauit, & quo indotata remanere, vel eius patrimonio priuari poſſit, ſed iuſtis ac rationabilibus de cauſis ſuper litibus, & prætenſionibus valde dubiis cum eius fratre ad tranſactionem deuenerit, videbatur etiam difficultatem ceſſare, quia tranſactio ipſa fuit facta cum præſentia, & decreto iudicis, & cum diſpenſatione, & expreſſa licentia Magni Magiſtri in eodem inſtrumento tran-
9 ſactionis inſerta, quæ ſuppleret omnem ſolemnitatum defectum à dictis ordinationibus requiſitarum, ſiquis adeſſet l. etiamſi in prin. ff. de Bon. libert. l. 1. C. de His qui ven. ætat. impetr. leg. 2. C. quando decret. locus non eſt *Pic.* ad Statut. Vrb. lib. 1. capitulo 151. gloſ. 7. numero 196. & ſeqq.

Nec ſubſiſtit, quod decretum fuerit interpoſitum ex falſa cauſa; quia immo omnes cauſæ narratæ ſunt veræ, Maritus enim erat abſens & vexabatur in Curia litibus, quibus per concordiam ſedatis rationabiliter redire debebat ad Patriam, & odia, & inimicitiæ ex illis ortæ, & quæ oriri poterant, extin-

guebantur, & lis & controuerſia ſuper caducitate propter contrauentionem diſpoſitioni paternæ vere etiam pendebat, prout in dicto inſtrumento concor- 10
diæ fuit enarratum; & nihilominus cum huiuſmodi cauſæ non fuerint præcipuæ ac finales, ſed impulſiuæ, ſufficeret, quod præcipua ac finalis, cauſæ, nempe receſſus à lite vera eſſet iuxta textum in l. in ſumma in princ. ff. de condict. indebit. *Rot.* dec. 715 num. 6. p. 2. recent. cum aliis in 1. deciſione allegatis.

Et ita decrium vtraque parte informante, &c.

Veneris 19. Iunij 1626.
Vicen. legatorum.

ARGVMENTVM.

Vbi conſtat de iure, & titulo poſſeſſionis penes certam perſonam actus exerciti ab alia debẽt præſumi non iure proprio, ſed adminiſtratorio, & vt Miniſtrum ſe habuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum habet de iure adminiſtrationem redditũum Eccleſiæ n. 3.*
2 *Actus poſſeſſionem inferentes exerciti ab eo, qui verè non habebat ius in illa poſſeſſione, ſunt referendi ad adminiſtrationis, & miniſterij titulum.*

Deciſio CCXXVI.

FVerat reſolutum in hac cauſa ſub die 4. Decemb. 1624. & 24. Nouembris 1625. quod ius adminiſtrandi burſam diſtributionum, & anniuerſariorum, de quibus agitur ſpectet ad Capitulum priuatiue quoad beneficiatos; At etiam ſub dicta die 24. Nouembris firmatum fuerat pro beneficiatis, quod eſſet ſeruanda conſtitutio ab Epiſcopo, & eodem Capitolo emanata de anno 1456. ſuper modo, & forma dictæ burſæ actualiter adminiſtrandæ. Cũ vero prædictis reſolutionibus, nec beneficiati quoad ius adminiſtrandi, ne Capitulum quoad conſtitutionem acquieſcerent, ſuper iiſdem repropoſui dubium, & poſt binam diſputationem Domini in vtroque à deciſis non reſilierunt.

Iure enim quoad primum firmatum fuit, ius adminiſtrandi reſidere penes Capitulum, vt pote habens ſuper hoc fundatam intentionem in iure com- 1
muni iuxta c. dilecta vbi glo. prima, & Doct. de exceſſ. Prælat. Necnon etiam quia idem Capitulum à diuturno tempore extitit in quaſi poſſeſſione exercendi libere huiuſmodi ius adminiſtrandi, vt conſtat ex quampluribus actibus relatis in vtraque deciſione, quos actus hodie Domini comprobarunt.

Nec virimeſt obſtare, quod Capitulum ſæpe admiſerit beneficiatos ad hãc adminiſtrationem, illiſque tradiderit vnã ex tribus clauibus arcæ anniuerſariorum. Quoniam firmata ex prædictis aſſiſtentia iuris & quaſi poſſeſſione pro Capitulo, idem cen- 2
ſetur admiſiſſe beneficiatos vti Miniſtros, non vti ius habentes; vt ex deciſione Card *Seraph* 524. num. 2. 3. & alijs fuit dictum in deciſionibus huius cauſæ.

Et quoad ſecundum bene etiam ſubſiſtit, quod dicta conſtitutio de anno 1456. ſit ſeruanda; Etenim fuit facta per Epiſcopum, & Capitulum ſolemniter congregatos, & cum omnibus requiſitis, ibique præſcriptus fuit modus, & forma circa actualem adminiſtrationem ſupradictæ burſæ anniuerſariorum, ac determinati Officiales ipſi adminiſtrationi pro tempore præficiendo; Et eſt admodum

iori conſona in eo, quod habito reſpectu ad intereſ-
ſe, quod habent beneficiati commune cum capitulo
2 in anniuerſariis tanquam eorum participes iuſimul cum ca itulo,ſeu canonicis, diſponit, vt in ſingulis actibus dictorum anniuerſariorum adminiſtrationẽ concernentibus vnus,vel plures beneficiati debeant interuenire, ac alter eorum retineat vnam ex tribus
3 clauibus atq; eorumdem anniuerſariorum; Vnde cum de Epiſcopi,& Capituli conſtituentium authoritate nequeat dubitari ad c.2.§ cæterum verſ. Statutum de verbor. ſignific. Concurrente præſertim ipſius conſtitutionis euidenti iuſtitia,& æquitate,Domini non dubitarunt, quin illa eſſet omnino ſeruanda, vt ex dec.Cardin.*Seraph.*Gerunden. Anniuerſariorum inter impreſſ.590.0.3.& ſeq. confirmata coram *Gypſio* 9. Decembris 1585. quæ eſt in recent.deciſ.2.nu.2. p.2.& coram eodem 9. Iunij 1586. fuit firmatum in poſtrema deciſ. cum qua Domini etiam in cæteris tranſierunt.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. fideicom.de Deſiderils.
Veneris 26. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione, licet non veniant nepotes,& præſertim in fideicommiſſis, tamen quando hoc non procedat. Subſtitutio quando dicatur collata in longiſſimum & remotiſſimum tempus. Lineæ vocatio facta per Teſtatorem quid importet. Alienationis prohibitio, quando inducat abſolutum fideicommiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione præſertim in fideicommiſſis non veniunt nepotes, ac alij vlteriores deſcendentes.*
2 *Filiorum appellatione etiam in fideicommiſſis veniunt nepotes, & alij deſcendentes, quando ad hoc vrgent coniectura, & veriſimilis mens defuncti.*
3 *Subſtitutio filiorum, quando in remotiſſimum tempus eſt collata, nepotes etiam comprehendit.*
4 *Subſtitutiones, vt plurimum conferuntur in tempus futurum, & incertum, & n.5.*
6 *Imol.opinio in l.gallus §.inſtituens nu.64. ff. de lib.& poſthum.quando procedat.*
7 *Subſtitutio dicitur collata in infinitum, quando Teſtator vocauit filios proprios filiorum filios, & deſcendentes omnes, & en.10.*
8 *Viuere quis non præſumitur vltra centum annos.*
9 *Menoch.conſ.215.n.104 declaratur.*
11 *Doctor.allegat.in dec.huorelatis declarantur.*
12 *Subſtitutio dicitur collata in longiſſimum tempus, ſi alicuius linea ſit vocata, & deinde filij alterius ſint ſubſtituti.*
13 *Verbum,quandoque,ex ſui proprietate ſignificat infinitatem temporis.*
14 *Teſtator quando vocauit deſcendentes, ſub huiuſmodi vocatione veniunt omnes gradus in infinitum.*
15 *Lineæ vocatio quid importet.*
16 *Deciſio in cauſa Romana Palazzetti declaratur.*
17 *Interpretatio pro vocatione nepotum facilius admittitur in deſcendentibus, quam in Collateralibus.*
18 *Oratio, quando eſt imperfecta, ſupplenda eſt, quando dicta ſuppletio rectè congruit ex antecedente conſtitutione.*
19 *Vocatio deſcendentium per lineam maſculinam, ſuperflua eſſet, niſi operatur vocationem Nepotum.*
20 *Filiis primi gradus rectè non congruunt verba per lineam maſculinam.*
Linea à filiis incipit n.20.
21 *Linea eſt collectio plurium perſonarum gradus continens, & numeros diſtinguens.*
22 *Linea incipit in primo puncto.*
23 *Punctus non eſt linea, niſi addito ſecundo puncto.*
24 *Dictio,per continuationem, & fluxum de perſona in perſonam, & de gradu in gradum importat.*
25 *Verbum, filij, quando accipiatur per verbum liberorum.*
26 *Coniectura ſingula per ſe ſeparatim non ſunt ponderanda, ſed ſimul iuncta quia corroborantur ad inuicem.*
27 *In coniecturis diſcutiendis non ita rigidè eſt pronunciandum, nec anxiè exquirendum, vt ad oculum concludant, alias enim non coniectura, ſed demonſtrationes eſſent.*
28 *Coniectura ſunt, quæ non à neceſſariis, ſed à probabilibus deducuntur.*
29 *Filiorum appellatione in ſui lata ſignificatione veniunt etiam nepotes.*
30 *Alienationis prohibitio, & votum conſeruandi bona in familia, quando eſt amplo, & amxo conceptum, inducit abſolutum fideicommiſſum in fauorem omnium agnatorum etiam tranſuerſalium, nu.33.*
31 *Dec.in conſ.636.declaratur.*
32 *Alienationis prohibitio, & cauſa, vt bona conſeruentur in agnatione, non extendunt fideicommiſſum antecedens, ſed intelliguntur iuxta terminos expreſſa diſpoſitionis.*
34 *Prohibitio alienationis, & cauſa conſeruandi bona in familia, quod non ſimulentur, nec ſint poſita conſequutiue ad prius expreſſa fideicommiſſum.*
35 *Verbum, inſuper, quid operetur.*

Deciſio CCXXVIII.

INformantes pro Sangiorgiis nitebantur euertere reſolutionem emanatam ſub die 20. Martij præteriti in ea dumtaxat parte, in qua fuerat dictum, Stephanum eſſe comprehenſum tanquam deſcẽdentem ex Bernardino fratre Hieronymi fideicõmittentis; Verumtamen dubio iterum, & tertio propoſito Domini ſteterunt in deciſis. Quoniam licet regula ſit negatiua, quod appellatione filiorum, præſertim in fideicommiſſis, non veniunt nepotes, & alij vlteriores deſcendentes, nihilominus ſecus eſt quoties pro vocatione nepotum vrgent coniecturæ, & veriſimilis volũtas defuncti, Vt iam in deciſione fuit firmatum; huiuſmodi autem coniecturas, ac congruas non deficere in præſenti caſu cenſuit Rota, & illas potiſſimum approbauit, quæ in alia deciſione adductæ fuerunt. 1

Et quidem prima etiam hodie placuit Dominis coniectura, quod nempe Hieronymus prius vocauerit filios proprios, necnon filiorum filios, & demum omnes deſcendentes,& lineam, & ſic in infinitum proceſſerit ad vocationem ſuorum deſcendentium ponderatis illis verbis, & dictis eius filiis ſiue filiorum filiis, & deſcendentibus quandocumque deſcendentibus, & ſic finita linea ipſius teſtatoris, & dictorum eius filiorum quandocumque, &c. & poſtea ſubſtituerit filios Bernardini; Vnde hæc ſub-

ſtitutio

ſtitutio filiorum Bernardini nedum in incertum futurum, ſed & in remotiſſimum tempus collata, quod
2 & nepotes compræhendat, ratio ipſa, & voluntas
3 teſtatoris ſuadet, Vt docuit *Imol.* in l. Gallus §. inſtituens nu. 64 ff. de liber. & poſthum. & ante eum *Bald.* idem ſenſit in d. §. inſtituens n. 6. in vltimis verbis prout ita Baldum intelligunt *Alex.* ibidem nu 7. & clarius *Rum.* nu. 9. verſ. Et ideo credo, & Imolam poſtea ſequuti ſunt *Alex.* eodem n. 7. & *Roman.* conſ. 438 n. 15. ſentire idem viſus eſt Iaſoni & Gozzadino, licet contrarium putent Addent. ibi littera E & Imolam ſequuti ſunt etiam *Peregr.* de fideicom. art. 22 n. 50. & conſ. 31. nu. 15. lib. 4. & conſ. 59. n. 3. verſ. Attamen lib. 5. & latius conſ. 39. n. 9. & conſ 40. nu. 25 & 26. lib 6. *Galuan. Ruſtic.* & alij Doct. in 1. deciſ. alleg. & *Rot.* coram *Puteo*, *Seraphino*, *Iuſto*, & RR. DD. Patriarcha *Mãzanedo*, & *Decano* in cauſis relatis in eadẽ dec. quibus addi poſſunt *Bertazzol.* conſ. 30. nu. 14. in ciuilibus *Becc.* conſ. 221. n. 11 lib. 1. vbi reprobat Menochium, & plenius num. 22. qui tamen *Menoch.* in conſil. 1072. hanc Imolæ tenet opinionem, *Cephal.* conſ. 194. n. 21. *Craſſ.* §. fideicommiſſum q 10. n. 6. vbi dicit iſtam opinionem crebriorem & omnino indubitatam *Surd* conſ. 336 nu 9. 10. & 11. vbi quod tranſit de plano, & de Aliment. tit. 9. q 36. n. 35. *Sim de Pret* de interpret. vltim. volunt. lib. 3 interpret. 3. dub. 4 Sol. 1. nu. 57. fol. 328 ſecundum Venetam impreſſionem *Bellon.* iun. conſ. 2. n 33. *Moder. Bonon* conſ. 38. n. 28. & 32. *Pappon.* conſ. 2. n. 16. *Celſ. Vgon.* conſ. 93. n. 11. qui omnes teſtantur de veriori, & communiori, Et quamuis hæc coniectura à non-
4 nullis improbetur eo quod vt plurimũ ſubſtitutiones conferuntur in tempus futurum, & incertum, nempe poſt mortem teſtatoris, & hæredes, ac fideicommiſſarij poſſunt prædecedere ipſi teſtatori, & conſequenter teſtator potuit etiam præuidere, ſub-
5 ſtitutionem ſortiri poſſe effectũ etiam in filiis primi gradus, vt puta ſi linea effectiua teſtatoris deficeret in principio, nẽpe in ſuis filiis, vel ipſe teſtator decederet ſine filiis, &c. Vt poſt *Aret.* & alios obſeruat *Menoc.* cõſ. 215. n. 104. Attamẽ vel opinio Imolæ fortaſſe
6 verior eſt, & communior vt teſtantur *Ruſtic. & Galuan.* allegati in 1. deciſione, & alij ſuperius congeſti, & *Moder. Brixien.* de Subſtitut. q 320. nu. 16. vers Placet mihi opinio Imolæ; Vel quidquid eſſet de veritate doctrinæ Imolæ in terminis, in quibus loquitur, ſane in caſu præſenti videtur omnino amplectenda tum quia aliis coniecturis corroboratur; Tum etiam quia ſubſtitutio in fauorem filiorum Bernardini prius nunquam habuit effectum, nec extant filij, vel deſcendentes teſtatoris; Tum quia non ſolum collata fuit in incertum futurum euentum,
7 prout omnes vltimæ voluntates conferuntur, ſed teſtator prius vocauit filios proprios, filiorum filios, deſcẽdentes omnes; & poſtremo ſubſtituit filios Bernardini & ſic in remotiſſimum tempus, & implicite, ac virtualiter in infinitũ cõtulit hãc ſubſtitutionem, vnde ſi poſt tot gradus, tot tempora teſtator ſubſtituendo filios intellexiſſet tantummodo de filiis primi gradus, inanis & eluſoria fuiſſet huiuſmodi voca-
8 tio, cum quis vltra centũ annos non viuat; Et poſt trinepotes, & alios vlteriores deſcẽdentes Hieronymi non poterant extare filij primi gradus ipſius Bernardini, &c Et quod hoc caſu opinio Imolæ ſit indubitata afferunt *Moder. Brixien.* d. qu. 320. nu. 16. verſ. Hæcque ſententia, & num. 17. & luculentius quæſt. 327 num. 13.

Nec in præſenti caſu applicatur ratio conſiderata

Deciſ. Clem. Merlini.

per *Menoch.* d. conſ. 215. n. 104 & aliorum, ſcilicet, 9
quod potuerit Hieronymus teſtator cogitare, quod tempore ſui obitus non ſuperuiuerent ſui filij, vel quod ſua deſcendentia deficeret in ipſis filiis, vel nepotibus, quo caſu filij primi gradus Bernardini potuiſſent extare, & ſic ſubſtitutio non fuiſſet ſine effectu. Quoniam teſtator diuiſim ſingulis gradibus 10
ſuæ deſcendentiæ adiecit ſubſtitutionem in fauorem filiorum Bernardini ibi, & dictis eius filiis ſiue filiorum filiis, & deſcẽdentibus quandocumque deſcendentibus, & ſic finita linea dicti teſtatoris, & dictorum eius filiorum quandocumque; Vnde nedum filij, & nepotes, ſed & trinepotes, quatrinepotes, & cæteri vlteriores deſcendentes teſtatoris ſingulatim vocati, & grauat; Si autem iſti quatrinepotes, & cæteri vlteriores fuerũt grauati in fauorem filiorum Bernardini, & illo tempore non poterant ſuperuiuere filij primi gradus Bernardini, neceſſe eſt, vt fateamur, ſub vocatione filiorum Bernardini, nepotes, & alios compræhendiſſe teſtatorem, quia alioquin ſubſtitutio facta trinepotibus, quatrinepotibus & cæteris ſingulis vlterioris, & cuiuſcumque gradus eluſoria, & ſuperuacanea omnino extitiſſet.

Nec obſtat, quod multi ex Doctoribus cumulati, & deciſiones in Tuſculana fideicommiſſi coram R. 11
D. meo *Decano*, & in Romana Palazzetri coram R. D meo Patriarcha *Manzanedo*, & dec. Card. *Seraph.* 409 n. 21. & aliæ videantur procedere in caſibus, in quibus vocatio habebat tractum ſucceſſiuum cum verbis In infinitum, & perpetuitatem denotantibus. Quoniam vltra quod alij loquuntur quando ſimpliciter diſpoſitio concipitur in aliquem euentum, qui tractum temporis habet ſucceſſiuum prout Imo- 12
la loquitur, & alij, & *Surd* dict. conſ. 336. n. 10. & 11. nec non *Pratus* de vltim. volunt. d. fol. 328. num. 57. vers. Quintus eſt caſus, & *Bellon.* iun. d. conſ. 2 n. 33. & 34. vbi in ſpecie dicit, ſufficere, ſi alicuius linea ſit vocata, & deinde filij alterius ſint ſubſtituti; Et ſane eadem eſt ratio, ſiue in longiſſimum tempus ſit collata ſubſtitutio, ſiue habeat perpetuitatem, nam qua ratione tempore infinito non poterant ſuperuiuere filij primi gradus Bernardini, eadem ratione nec illo remotiſſimo, licet nõ infinito tempore nempe tercentorum annorum, cui rationi innititur opinio Imolæ eſt per *Moder. Brixien.* d. q. 320. nu. 16. verſ. Nec etiam vltra centum annos.

Reſpondebant etiam Domini, in caſu præſenti adeſſe huiuſmodi perpetuam vocationem in infinitum, tum explicite, tum implicite, & virtualiter; Explicite in illis verbis geminatis; Quandocumque deſcendentibus decedentibus, & ſic linea maſculina 13
Teſtatoris quandocumque finita; Quod verbum Quandocumque ex ſui proprietate ſignificat infinitatem temporis Doct. in l. centurio ff. de vulg. & pupillar. *Menoch.* conſ. 151. numer. 33. Implicite, ac virtualiter, quia teſtator admiſit ad ſucceſſionem proprios filios, filiorum filios, & deſcendentes; Sub 14
huiuſmodi autem vocatione deſcendentium veniunt omnes gradus in infinitum, & continetur implicitus tractus temporis in perpetuum §. 1. auth. de hæred. ab inteſt. venien l. fin. C. de ſuis, & legitim. *Menoch.* conſ 1012. n. 1. & idem importat vocatio linea, 15
vt poſt *Peregr. Surd.* & alios fuit firmatum in alia dec. in prima coniectura.

Minus etiam obſtat, quod nonnulli ex allegatis Doctoribus loquantur in ſubſtitutione facta ad fauorem deſcendentium, non autem tranſuerſalium:

16 Quoniam & multi loquuntur in tranſuerſalibus,
& caſus in Romana Palazeti verſabatur circa ſub-
ſtitutionem tranſuerſalium, & tamen ibi cenſuit Ro-
ta, appellatione filiorum venire nepotes, & huiuſ-
modi diſtinctionem inter deſcendentes, & tranſuer-
ſales non eſſe tutam monuit *Peregr.* conſ. 31. nu. 17.
lib. 2. Et ſane, licet facilius inter deſcendentes ad-
17 mittatur interpretatio pro nepotibus, non tamen ſe-
quitur, quin, ſi coniecturæ id ſuadeant, idem etiam
procedat in tranſuerſalibus.

Secundo etiam coniectura multum mouit Do-
minos, quia teſtator non ſimpliciter vocauit filios
Bernardini, & Bartholomei, ſed vlterius proceſſit
ſubdens & per lineam maſculinam, vnde adhuc pu-
18 tabant Domini ſupplendum eſſe verbum, Deſcen-
dentes, ne imperfecta reddatur oratio, quo caſu ſup-
pletio eſt permiſſa, cum & recte congruat, & ex an-
tecedenti conſtructione deducatur *Peregr.* de fidei-
com. art. 11. n. 26. & 27. *Menoch.* conſ. 379. nu. 21. &
conſ. 462. n. 12. & ſeqq. Quo poſito ſequitur teſtato-
rem ſenſiſſe nedum de filiis primi gradus Bernardini
& Bartholomei, ſed de aliis etiam deſcendentib. a-
lioquin non opus fuiſſet addere illa verba per line-
19 am maſculinam deſcendentes, quæ omnino eſſent
ſuperflua, niſi operarentur vocationem nepotum vt
conſiderabatur in alia deciſione. Et in puncto per-
pendit *Pappon.* conſ. 2. n. 23. & 26. Iuncto præſertim,
20 quod ſolis filiis primi gradus non recte congruunt
verba, Per linam maſculinam, linea enim, licet à
filiis incipiat, ad alios tamen protrahenda eſt, non
21 autem ad ſolos filios reſtringenda, quia hoc modo
linea in primum punctum coarctaretur, & tamen
linea eſt collectio plurium perſonarum gradus con-
22 tinens, & numeros diſtinguens *Anchar.* conſ. 95. n.
7. *Bald.* conſ. 334. nu 9. lib. 3. *Dec.* conſ. 365. n. 7. verſ.
Certe: Et linea, quamuis incipiat à primo puncto,
nempe à filiis, non tamẽ linea eſt niſi addita ſecundo
23 puncto & ſic nepotibus, Vt bene poſt Mathematicos
explicãt Addẽt. ad *Alex.* conſ. 53. litera B. lib. 6. *Ri-
min.* iun. conſ. 117. n. 68. & conſ. 744. num. 24 & 25.
24 Quod eo magis verum in præſenti caſu attenta na-
tura illius dictionis, Per, quę continuationem, & flu-
xum de perſona ad perſonam, & de gradu in gradum
importat; & proinde intra ſolos filios vnius gradus
non poteſt reſtringi, ſed ad nepotes, & alios vlte-
riores tranſire debet: Et illa verba, & per lineam
maſculinam, fuerunt poſita tanquam inter diuerſa
à verbo, filiorum, & proinde linea maſculina di-
ſtinguitur à filiis, &c.

Nec obſtant verba ſequentis, Per lineam maſcu-
linam qualitatis, vt in prima inſtitutione. Quia ſen-
ſus germanus illorum verborum videtur, quod fi-
lij, & deſcendentes Bernardini, & Bartholomei ſint
vocati ad fideicommiſſum quatenus deriuent à li-
nea maſculina, & legitima, quia tales ſupra in in-
ſtitutione fuerunt vocati, legitimati autem, & diſ-
penſati excluſi: Et ideo qualitas legitimitatis nõ tol-
lit vocationem nepotum, & deſcendentium Ber-
nardini, & Bartholomei, ſed copulatiue requirit te-
ſtator, & quod deſcendant ex linea filiorum Ber-
nardini, & quod ſint legitimi vere, non autem diſ-
penſati, nec legitimati.

Tertiam quoque, & quartam approbarunt Do-
mini in caſu præſenti coniecturam; Illam fundatam
in æqualitate ſeruanda; Hanc autem in expreſſa pro-
hibitione alienationis cum cauſa vbertime concep-
ta, vt bona conſeruarentur in familia; Quam poſtre-
25 ma vltra allegatos magni faciunt in propoſito, &
verbum, filios, intelligunt pro verbo Liberorum 26
Peregr. conſ. 52. n. 5. & 7. lib. 3. *Bellon.* conſ. 2. nu. 22. &
ſeqq. *Pappon.* d. conſ. 2. n. 20. *Moder. Bonon.* conſ. 75.
n. 26 lib. 1. & ſeq, Et quamuis à nonnullis reprobe-
tur hæc coniectura, & Rota alias etiam illam reſ-
puerit nihilominus hodie fuit recepta, quia verbis
nimis profuſis, & enixe teſtator expreſſit volunta-
tem conſeruandi bona in familia, & quoniam hæc 27
coniectura tot aliis ſupra deductis fulcitur; & con-
iecturæ ſingulæ de per ſe ſeparatim non ſunt ponde-
randæ, ſed ſimul iunctæ, quia corroborantur ad inui- 28
cem, & in diſcutiendis coniecturis non ita rigide
procedendum eſt, nec anxie exquirendum, vt ad o-
culum concludunt, alias non coniecturæ, ſed demon-
ſtrationes eſſent; Et coniecturæ ſunt quæ non à ne-
ceſſariis, ſed à probabilibus deducuntur, vt ſupra ex-
plicat *Menoch.* de præſumpt. lib. 1. q. 7. nu. 25. & 26.
Neque agitur de peruertenda ſignificatione verbo-
rum, ſed vt ex iuxta, & congrua interpretatione 29
illud verbum, filiorum, in ſui lata ſignificatione ac-
cipiatur ſecundum quam compræhenduntur nepo-
tes, vt conſiderat *Imol.* in d. § inſtituens n. 64. & *Bri-
xien.* d. q. 320. n. 32. verſ. Reſpondetur enim.

Amplius aliqui ex Dominis exiſtimabant, ita am-
ple & enixe conceptam fuiſſe prohibitionem alie-
nationis, & votum conſeruandi bona in familia, vt
hinc ſeparatum, & abſolutum fideicommiſſum re- 30
ſultet in fauorem omnium agnatorum etiam tranſ-
uerſalium, licet extra caſum alienationis iuxta dec.
121. n. 2. p. 2. diuerſ. & in Peruſina de Bigaxxinis 14.
Nouembris 1605. coram *Litta*, & Spoletana fidei-
commiſſi 26. Iunij 1618. coram Illuſtr. D. Card *Caua-
lerio*, & in Bonon. fideicommiſſi de Seccadinariis 11.
Dec. 1623. coram me.

Neque obſtare putabant doctrinã *Dec.* conſ. 636.
quam paſſim Rota ſequitur, quod ſcilicet prohibi- 31
tio alienationis, & cauſa, vt bona conſeruentur in
agnatione non extendant fideicommiſſum antece-
dens, ſed intelligantur, & regulentur iuxta termi-
nos expreſſæ diſpoſitionis, Vt per *Rot.* in deciſ. 300.
n. 20. & ſeq. p. 1. recent. & alias ſæpius fuit dictum.
Quoniam vera eſt dicta theorica Decij quoties pro-
hibitio alienationis eſt appoſita conſecutiue ad præ- 32
cedentem diſpoſitionem, ita vt illi famuletur; Secus
autem quando prohibitio, & votum conſeruandæ
agnationis ſtant de per ſe per modum nouæ, & ſepa-
ratæ diſpoſitionis, Vt in caſu noſtro, quia tunc etiam
ſeparatum, & abſolutum fideicommiſſum inducunt, 33
vt diſtinguebat Rota in Foroliuien fideicommiſſi de
Manſignanis 1586. coram fel. record. Clem. VIII. &
in illa Peruſina de Bigaxxinis coram *Litta*, & in dicta
Spoletana fideicommiſſi coram Ill. *Caualerio*, & in a-
liis cauſis, quas recenſent *Moder. Bonon.* conſ. 39. nu.
13. & ſeq. lib. 1.

Quod autẽ in præſenti caſu dicta prohibitio alie-
nationis, & cauſa conſeruandi bona in familia non
famulentur, nec poſita ſint conſecutiue ad prius ex-
preſſum fideicommiſſum, patet, quia non ſolum di- 34
cta prohibitio, & cauſa plus continent, quam ex-
preſſa ſubſtitutio, quæ & hac clauſula, vel indumen-
to non indigebat, ſed etiam conceptæ ſunt per no-
uam periodum, & ſeparatam orationem quemad-
modum depræhenditur ex illis verbis, Inſuper, con-
ſiderat *Bero* conſ. 80. nu. 4. verſ Præmiſſis, & n. 5. lib. 35
2. *Moder. Bonon.* d. conſ. 39. n. 15. in fin.

Ex quibus, & aliis deductis in 1. dec. iterum diſ-
cuſſo articulo, & vtraq. parte informante, Domini
permanſerunt in deciſis, &c.

Romana Donationis de Incalatis.
Veneris 26. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Cauſa finalis in donatione ſi non adimpleatur, irritatur donatio; ſecus verò ſi cauſa ſit impulſiua. Donatio facta cauſa matrimonij, quando dicta cauſa dicatur finalis, & quando impulſiua. Sexagenarij contrahere poſſunt matrimonium, abrogata lege, quæ contrarium diſponebat.

SVMMARIVM.

1 *Donatum ſi quid ſit intuitu certa cauſa, & cauſa illa non ſequatur, donatio irritatur, & reſtituendum eſt donatum, & n. 20.*

2 *Et hoc intellige, quando cauſa eſt finalis; Secus ſi ſit impulſiua.*

3 *Donationi quando eſt adiecta cauſa impulſiua, non efficit, quin adhuc donatio ipſa dicatur pura, & ſimplex.*

4 *Donatum debetur etiamſi cauſa impulſiua donationis non verificetur, & n. 21.*

5 *Donatio facta cauſa matrimonij in dubio ea cauſa non cenſetur finalis, ſed tantum impulſiua, & num. 10.*

Donatio facta cauſa matrimonij ſi non ſit concepta cum verbis conditionalibus, & hoc non poteſt colligi, quod aliter donans non eſſet donaturus.

6 *Matrimonium contemplatum in donatione referendum eſt potius in cauſam impulſiuam, quam in finalem.*

7 *Donatio facta cauſa matrimonij ſanguine coniuncto, donator primario cenſetur motus ad donandum ex ſanguinis neceſſitudine tanquam naturali motiuo, non autem ex motiuo matrimonij, quia hoc eſt accidentale.*

8 *Donatio facta libere, & ex mera liberalitate, excluditur quod ſit conditionalis, & cum aliquo onere.*

12 *Donatio facta cauſa matrimonij ſi non fuerit contemplatum certum, & determinatum matrimonium cum aliqua muliere, cauſa donationis tunc dicitur impulſiua, & finalis.*

13 *Cauſa finalis colligitur ex proœmio.*

14 *Donatio facta cauſa matrimonij cum expreſſa ratione conſeruanda agnationis, illa ratio non efficit, quod donatio non dicatur pura.*

15 *Cauſa plures vbi concurrunt, vna ceſſante, non corruit diſpoſitio.*

16 Rolan. *in conſ. 44. lib. 4. declaratur.*

17 Molin. *de rit. nupt. lib. 3. c. 12. declaratur.*

Pater dotans filiam non poteſt præſumi in eo liberalitas num. 17.

Frater dotans ſororem, poteſt in eo præſumi liberalitas nu. 17.

18 Natta *in conſ. 609. declaratur.*

19 Dec. in cauſa Bonon. *de Luparis coram b. m.* Remboldo.

Matrimonium quis non prohibetur contrahere, licet agat ſexageſimum annum.

22 *Sexagenarij à connubiis contrahendis arcebantur ſecundum rigorem antiquæ legis Papia Popea ſub Tiberio.*

23 *Sed hanc legem ſubſtulit primo Claudius, non quidem edicto vt aliqui opinantur, ſed SenatusConſulto.*

Et deinde Seuerus illam etiam antiquauit, quo & vaniſſimam illam appellauit n. 23.

24 *Poſtremo verò Iuſtinianus crudeliſſima ſanctionis nota illam appellauit, & abrogauit.*

25 *Senes etiam decrepiti capaces ſunt matrimonij, ſi nullo alio impedimento laberent.*

26 *Sexagenarij non carent facultate generandi.*

27 *Cauſa donationis quando quis poteſt ſatisfacere, non rectè agitur ad donationis reſolutionem.*

Decet. Clem. Merlini.

Deciſio CCXXIX.

Coſmus vſque de anno 1582. donauit inter viuos Marco Antonio fratri germano omnia ſua
bona reſeruatis vbi ſcutis quingentis ad teſtandum,
& facta obligatione per eumdem Marcum Antonium de ſoluendo ſcuta 12. ſingulis menſibus ipſi
donanti; Verum quia in proœmio inſtrumenti dictæ donationis huiuſmodi verba habebantur, Qui,
nempe M. Antonius, cum pro conſeruatione domus, & familiæ eorumdem ſit animi & intentionis
ducendi vxorem, & dictus D. Coſmus ad finem, &
effectum vt præfatus D. Marcus Antonius poſſit
optimam conditionem inuenire, & honorifice nubere, ſuamque vxorem, & familiam condecentius,
& commodius ſubſtentare, ac iis, & aliis, &c. donauit, &c. Et quoniam hucuſque dictus Marcus Antonius, qui iam ſexageſimum agit annum, matrimonium non contraxit, Coſmus prætendebat, donationem ob dictum matrimonium non contractum
fuiſſe reſolutam, Super quo dubium propoſui; Et
Domini reſponderunt, donationem non fuiſſe reſolutam. Et moti ſunt, quia licet vera ſit concluſio
quod ſiquid donatum eſt intuitu certæ cauſæ, & cauſa illa non ſequatur, donatio irritetur, & reſtituendum 1
ſit donatum iuxta notata in l. 1. & in l. cum ancillam C de condict. ob cauſ. & in l. 1. C. de donat.
quæ ſub mod. Attamen id iure obtinet quoties cauſa ea eſt, quæ principaliter, & primario mouit donantem, & ſic ſi fuerit cauſa finalis, Secus autem ſi
fuiſſet impulſiua, Vt quia tantum occaſionem præſtitiſſet ad donandum, nec intrinſeca ratio motiua
donantis illa extitiſſet, & quia alioquin etiam eſſet
donaturus, eſt textus in l. 2. §. fin ff. de donat. & ibi
gloſ. *Bart.* & alij, & gloſ. in d. l. cum ancillam in verbo. Non ſequuta *Alber.* in l. ſi vnquam col. 2. verſ. In
contrarium C. de reuoc. donat. *Tiraq.* in tract. Ceſſant. cauſ. limit. nu 1. *Cephal.* conſ. 81. n. 8. *Rot.* deciſ.
587. nu. 6. p. 1. recent. Huiuſmodi enim cauſa impulſiua donationi adiecta non afficit, quin adhuc donatio ipſa dicatur pura, & ſimplex *Oldrad.* conſ. 5. nu. 1.
Socin. ſen. conſ. 53. n. 1. ad fin. lib. 1. *Boc.* conſ. 20. n. 9. 3
lib. 1. *Bero* conſ. 65. nu. 15 lib. 1. *Monter.* dec. Aragon.
10. n. 15. & 27. & ſeq. lib. 1. *Fontanell.* de pact. nuptial.
clauſula 4. gloſ. 1. n. 50. 53. & ſeq. Et quin donatum 4
debeatur etiamſi talis cauſa impulſiua non verificetur, vt per Doct. alleg.

Quod autem dictum matrimonium contrahendum non fuerit cauſa finalis, ſed tantum impulſiua
deprehendebant Domini, quia talis in dubio cenſetur, Præſertim cum verbis conditionalibus non fuerit concepta, nec colligi poſſit, quod aliter non fuiſſet Coſmus donaturus *Bart.* in d. l. 2. §. fin ff. de donat *Cephal* d. conſ 81. nu 9 & in terminis quod ma- 5
trimonium contemplatum in donatione referendum
ſit potius in cauſam impulſiuam, quam in finalem
dixit originaliter *Oldrad.* d. conſ. 5. num. 1. *Dec.* conſ. 6
239. nu. 2. *Soc.* ſen. conſ. 53. num. 2. verſ. Nec obſtat
lib. 1. *Crauet.* conſ. 85 num. 2. & 114. num. 17. *Monter.*
d. deciſ. 10. nu. 6. *Neguſ.* iun. q. 501. num. 14. qui dicit

verioretr, & communiorem *Surd* dec.322.num.84.
Card. *Mantic.* de tacit lib.13.tit.4 n.12. & in iiſdem
terminis Rota in Romana douationis de Cuppis 5.
Iunij 1602. coram bo me. Card. *Pamphilio*, quæ eſt
poſt *Pic.* ad ſtatut. Vrbis dec.22.n 8. & in Interam-
nen. Donationis 21 Maij 1625. coram R. P. D. meo
Buratto; Et quoniam hic concurrebat coniunctio
ſanguinis, nempe fraternitas inter donantem & do-
7 natarium; qua ſanguinis neceſſitudine, tanquam na-
turali motiuo, cenſetur primario motus ad donan-
dum, non autem ex motiuo matrimonij, quia hoc eſt
accidentale *Dec.* conſ.120.n.4. *Cephal.* d. conſ. 81.n.
12. *Monter.* d. dec.10.nu.7.& 14.& 22. *Surd.* conſ.361.
nu.15.& 16. *Neguſ.* iun.q.501.nu.2.& ſeqq. Et in in-
ſtrumento dicitur fieri dictam donationem ſponte,
8 & ob amorem, & beneuolentiam, quæ inter eos in-
tercedebat, & ob puram & meram liberalitatem; quę
verba excludunt, donationem fuiſſe aliquo onere, &
conditione vinculatam præter eam obligationem in-
iunctam Marco Antonio donatario, vt ſcilicet quo-
libet menſe pręſtationes ſuppeteret Coſmo, & etiam
9 excludant ipſum donantem alia ratione motum ad
donandum quam ob ſuam liberalitatem, Vt per *Surd.*
d conſ.361.n.17. qui loquitur de illo verbo, Sponte,
& de verbis, ob amorem, & beneuolentiam, *Neguſ.*
d.q.501.n.13.

Quæ eo certiora videbantur, tum quia in proœmio
multæ rationes donationis recenſentur, quæ benefi-
10 cium dumtaxat donatarij, non autem donantis reſpi-
ciant, nempe vt commodius ſe Marcus Antonius
ſuſtentare, & condecentiorem dotem recipe-
re valeat, & proinde huiuſmodi cauſæ omnino pro
impulſiuis, & non finalibus ſunt habendæ *Crauett.*
d conſ.85.n.2. *Corn.* conſ.101.n.2. verſ. Tamen finalis
lib.1. *Dec.* conſ.238.n 6. *Surd.* conſ.361. n. 19. *Cephal.*
toties relato conſ.81.n 9. *Gabr.* conſ.57.nu.11.lib.2.
Io. Franc. à Ponte conſ.25.n.12. *Monter.* d dec. 10.n.
7. *Mant.* de tacit lib.3.tit.12.n. 39. Quæ propterea
11 etiamſi deficiant, adhuc tamen donatum ſeu relictum
debetur *Corn.* conſ.101.col.vlt.lib.1.& conſ. 45.col.
3.lib.3. *Angel.* conſ.114. *Dec.* d.conſ.238.n 6. *Caſtill.* de
vſufr.c.30.n.15.& *Surd.* d.conſ.361.n.19.& in his ter-
minis *Gabr.* d.conſ.57.n.8.lib.2.& ſeq. *Barz.* dec.Bo-
non.25.n.82.

Tum etiam quia non fuit contemplatum particu-
lare & determinatum matrimonium cum certa ali-
12 qua muliere, ſed in genere matrimonium per ipſum
M. Antonium contrahendum, quod propterea im-
pulſiuæ cauſæ, non autem finali adſcribendum mo-
nent in hoc art *Monter.* d. dec.10 n.11.& ſeq *Fonta-
nell.* de pact.nupt.clauſula 4.gl.1.n.16.17.& 18. *Mol.*
de ritu nupt.lib. 3.c.12.nu. 22.verſ. At vero *Moder.
Rom.* diſcept.forenſ.c.984.n.22.& ſeqq.

Nec obſtare viſum fuit donationem proceſſiſſe ex
fauore, & deſiderio agnationis conſeruandæ mediã-
te dicto matrimonio, vt in proœmio inſtrumenti
13 ſic dici ob illam cauſam iuxta tradita per *Moder. Ro-
man.* diſcept forenſ.c.924.num.31. qui alios allegat;
Quoniam huiuſmodi cauſa non viſa fuit æquipol-
lens, & proportionata, vt Coſmus frater donaret om-
nia bona, & ita magis agnationi, quam ſibi proſpexe-
rit, ſed vrgentius, & congruentius videbatur mo-
tiuum, quod ex fraterna amore, & correſpectiua
præſtatione facienda ſingulis menſibus eidem Coſ-
mo donanti deſumitur, mentioque illa conſeruan-
14 dæ familiæ appoſita fuit potius ad colorandam do-
nationem, & ne videretur Coſmus ſuper matrimo-
nio cum fratre mercaturam exercere; quod re vera
plus conſulere voluerit nepotibus ex fratre, quam
ſibi, & ita in puncto reſpondent, & affirmant, non
obſtante hac ratione conſeruandæ agnationis ex-
preſſa adhuc donationem eſſe puram, & non ob
cauſam *Monter.* præalleg.dec.10.n.10.& melius Ro-
ta in dicta Romana donationis de Cuppis coram
bo. me. Card. *Pamphilio*; Quod eo magis videtur
dicendum in præſenti facti ſpecie, vbi apparet, non
ſolum conſeruationem agnationis, ſed & alias 15
cauſas, & motiua fuiſſe conſiderata à donatore;
Vnde licet ceſſaret huiuſmodi cauſa conſeruationis
agnationis mediante matrimonio, non propterea
reſolueretur donatio, cum aliæ cauſæ verificentur
iuxta tradita in propoſito per *Surd* conſ.361.nu.
20. & *Barz.* d.dec.25.num.86. & dixit Rota in dicta
Interamnen. donationis coram R. P. D. meo *Bu-
ratto*.

Nec obſtant authoritates in contrarium allegatæ;
quia *Rol.* conſ.44 lib. 4. conſuluit in donatione, in 16
qua erant verba, ex cauſa matrimonij futuri, & ob
cauſam d. matrimonij, vt ibi n.9.& conſtabat in illo
caſu, quod ſemoto matrimonio non donaſſet, quod
ſecus eſt in præſenti, quia dicitur, ob meru amorem,
& ob liberalitatẽ, & quia reciproca adeſt, obligatio
Molin. de ritu nupt.lib. 5.c.12. loquitur in Patre, qui
cum teneatur dotare, non poteſt præſumi liberalitas, 17
quod ſecus eſt in fratre, vt poſt *Iaſ.* conſ.171. nu. 12.
diſtinguebat Rota in dicta Romana de Cuppis corã
Card. *Pamphilio*. & idem *Molin*, admittit diſtinctio-
nem, de qua ſupra inter matrimonium in genere, &
matrimonium particulare.

Nat. conſ.609. conſuluit in caſu, in quo pater dona- 18
uerat, vt filius cum quadam Bartholomeo matrimo-
nium contraheret, & ſic certum, & particulare ma-
trimonium conſideratum fuerat, & in iiſdem termi-
nis, & cauſa loquitur *Becc.* conſ.20.

Nec dec. illa Bonon. de Lupparis 10 Ian.1622. corã
R.P.D. meo *Remboldo* applicatur, quia ibi nimis effi- 19
cacia erant verba, quod donatio fiebat ob cauſam
omnino matrimonij, & non ob aliam cauſam, & ſunt
verba præciſa illius inſtrumenti, & pacto erat ex-
preſſum etiam, quod ſi matrimonium non ſequere- 20
tur, donatio eſſet reſoluta.

Verumtamen dato etiam ſine veri præiudicio, quod
d. matrimonium fuerit cauſa finalis, & ſic quod do-
natio eo non ſecuto reſoluatur, attamen nimis pro-
pere, & intempeſtiue viſum fuit agi hodie ad illius
reſolutionem, quia licet M. Antonius 60. agat an- 21
num, non inde propterea impeditur matrimonium
contrahere, nec ſpe ſuſcipiendæ ex eo prolis omni-
no deſtitutus eſt; quamuis enim ex rigore antiquæ
legis Papię Poppeæ ſub Tiberio ampliatæ ſexagena-
rij à connubiis contrahendis arcerentur de qua me- 22
minit poſt *Senec. Lactant. Firmian.* de falſa relig.lib.1.
c.16. huiuſmodi tamen legem ſuſtulit primo Clau-
dius non quidem edicto, vt refert *Suet. Tranquil.* 23
in eius vita cap. 23. Sed Senatuſconſulto, prout
verbis diſertis teſtatur *Vlpian.* in fragm. tit. 16. de
ſolidi capacitate inter Virum & Vxorem, & animad-
uertunt *Lypſ.* ad lib. 2. Annal. Cornel. Tacit. &
Cauſab. ad Sueton. d.cap.23.& deinde *Seuerus teſtes
Tertulliano* in Apologetico cap. 4. verſ. Nonne, &
nos, qui & vaniſſimam appellauit, & illam demum 24
Iuſtinianus crudeliſſimæ ſanctionis nota repræ-
hendit, & abrogauit in l. ſancimus la 2. & in l. ſi li- 25
bertas C. de nupt. & obſeruant *Alciat.* diſputatio.
lib. 3. capit. 3. *Petr. Greg.* Syntagm. iur.lib.9.cap.6.
Menoch. de Arbitr.iud.caſ 89 nu.n.57. Et iure cano-
nico

nico ſancitum eſt, ſenes etiam decrepitos capaces eſſe matrimonij, ſi nullo alio impedimento præter ſe-
16 nectutem laborent, vt plene poſt Theologos, & Canoniſtas explicat *Sanchez* de Matrimonio lib. 7. diſput. 92. n. 19. 20 & ſexagenarium non carere facultate generandi teſtatur *Ariſtot.* lib. 5. de Animal. hiſtor. cap. 14. & lib. 7. Politic. c. 16. & alij relati per *Tiraquel.* de legib. connubial. in l. 6. n. 47. & *Menoch.* loco præallegato. Quod maxime dicendum videtur in Marco Antonio, qui viuidæ adhuc eſt valetudinis, & virium conſtantiæ, & propterea cum adhuc ſpes
27 vigeat, & Marcus Antonius poſſit ſatisfacere cauſæ, ob quam prætanditur, donatum fuiſſe, non recte agitur ad donationis reſolutionem, vt in ſimili dixit Rota in Romana Legati 4. Maij 1607. coram *Iuſto*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana de Victoriis.

Veneris 26. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Teſtatores, cum plerumque abuſiuè loquantur ideò vt eorum verba deſeruiant veriſimili voluntati, ac menti eorundem, licite poſſunt impropriari, & large interpretari. Fideicommiſſo licet etiam tacite poſſit renunciari, tamen vt hoc procedat, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Verbum petere, videtur petitionem tantum, non autem retentionem ſignificare.*

2 *In iudicio familiæ herciſcundæ quinque ex collitigantibus non ſolum Rei, ſed etiam Actoris partes ſubſtinet.*

3 *Agnatio, & familia qualiter honorificè conſeruetur.*

4 *Teſtantium voluntates ſuum debent ſortiri effectum.*

5 *Verba impropriè, & largè interpretari debent, vt veriſimili voluntati, ac menti diſponentis famulentur.*

6 *Teſtatoris plerunque abuſiuè loquuntur.*

7 Dec. *in conſ. 157. ſub n. 2. & alij refutantur.*

8 *Socius ſi paciſcatur ne petat ſuam partem, nihil amplius conſequi valet, bonaque ipſa, quæ antea erant communia, in totum, ac liberè ſpectant ad alium.*

9 *Societas effectu tollitur, ſi ſocius paciſcatur, non petere partem ſuam.*

10 *Fideicommiſſo tacite poteſt renunciari.*

11 *Præiudicium omne excluditur, & renunciationis præſumptio ex clauſula, ſine præiudicio.*

12 *Fideicommiſſo, vt quis dicatur renunciare voluiſſe, debet conſtare de eius plena, & perfecta ſcientia de fideicommiſſo.*

Deciſio CCXXX.

PRopoſito dubio in deciſione in hac cauſa facta reſeruato Domino reſponderunt, diſpoſitionem Bernardini ſuffragari D. Marco Antonio, itaut iuxta illius formam ad illum ſpectet, eique aſſignanda, ſeu dimittenda veniant bona omnia in eiuſdem Bernardini teſtatoris hæreditate reperta, & D. Petrus Paulus, & bo. me. D. Io. Baptiſta ſiue illius hæredes aliud ex illis prætendere non poſſint, niſi ſolatio legitimam, quatenus ipſis hodie de iure debeatur, de quo, ſi opus erit alias videbitur.

Deciſ. Clem. Merlini.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia cum præſupponatur annorum redditaum acquiſitio longe vltra ſummam ſcutorum 400. vtique ambigi non poteſt, caſum per teſtatorem in dicta diſpoſitione conſideratum eueniſſe non obſtante quod ipſe vſus fuerit illo verbo, Petere, & ſic videatur petitionem tantum, nó autem retentionem prohibere voluiſſe iuxta tradita 1
per *Dec.* in conſ. 257. ſub n. 2. quia ſumus in iudicio familiæ erciſcundæ inter dd. DD. fratres moto, in quo quiſque ex collitigantib. non ſolum Rei, ſed etiá 2
Actoris partes ſuſtinet iuxta tex. in l. 2. §. in familiæ erciſcundæ, & in leg. inter cohæredes §. qui familiæ ff. famil. erciſcun. & conſequenter ſatis iuſtificatur dictum verbum, Petere, etiam ſecundum propriam ſui ſignificationem.

Præterea etiamſi hodie ageretur de retentione, adhuc tamen diſpoſitio prædicta locum haberet, quia teſtator eo modo diſpoſuit, non quidem in pœnam, ſed vt eius deſcendentes, quo dictos annuos redditus ſcut. 400. haberent bona ipſius teſtatoris aliis dimittere tenerentur, qui huiuſmodi redditus non haberent, & hac ratione, & æquilibrio diuitiarum deſcendentes ipſi amice, & concorditer viuerent, eiuſque agnatio, & familia de Victoriis honorifice con- 3
ſeruaretur, vt in propoſito tradit *Soc.* iun. conſ. 160. n. 71. 73. & 74. lib. 2. & fuit etiam firmatum in d. dec. in hac cauſa facta; Vnde veriſimiliter voluit, quod quandocumque aliquis ex ipſis deſcendentibus dictam redditaum quantitatem conſequeretur, diſpoſitio ſuum ſortiretur effectum, cum ſemper eodem 4
modo militet ratio prædicta qua teſtator ipſe fuit motus ad ita diſponendum *Cranett.* conſ. 61. n. 14. & conſ. 130. n. 7. Card. *Mantic.* de coniectur. vltim. vol. lib. 6. tit. 14. n. 9. & 11. Et conſequenter dictum verbum, Petere, debet etiam impropriè, & large inter- 5
pretari, vt veriſimili voluntati, ac menti famuletur, cum teſtatores plerumque abuſiue loquantur, lege non aliter ff. de legat. tertio lege quiſquis ff. de ver- 6
borum ſignificat. vt late proſequitur *Peregr.* de fideic. art. 11. n. 5. 6. & ſeq.

Et hoc poſito non obſtat *Dec.* d. conſ. 157. ſub n. 2. quia illum in ſpecie reprobat *Alciat.* in conſ. 98. n. 5. 7
in fin. lib. 9. *Mantic.* de coniectur. vlt. vol. lib. 7. tit. 11. n. 11. circa fin. & *Peregr.* de fideicomm. art. 36. n. 9. in fin. & conſ. 37. num. 6. lib. 3. & *Dec.* ipſe non loquitur quando conſtat de veriſimili mente, ac voluntate teſtatoris in contrarium.

Denique ex teſtamenti lectura ſatis deprehendi videtur, teſtatorem fuiſſe vſum dicto verbo, Petere, eo quia paulo antea omnium ſuorum bonorum di- 8
uiſionem expreſſe prohibuerat permittendo tantummodo diuiſionem fructuum, & emolumentorum, quos præſuppoſuit ab aliquo communi adminiſtratore veriſimiliter percipi, & ab eo ſingulis annis pro portione cuilibet ex ipſis deſcendentibus tangente peti debere, prout hodie effectualiter percipiuntur, ac petuntur; Quinimmo per petitionis prohibitionem nil aliud voluiſſe videtur, quam in effectu tollere communionem, itaut bona ipſa & illorum fructus, & emolumenta in totum ſpectare deberent ad alios deſcendentes, & qui redditus prædictos haberet deſineret eſſe ſocius, ſiue condominus, & quidquam ex bonis prædictis conſequi non poſſet, vt in ſimili videmus quod ſi paciſcatur ſocius, ne partem ſuam petat, nihil amplius conſequi valet, bonaque ipſa, quæ antea erant communia, in totum, ac libere ſpectare ad alium, & per tale 9
pactum de non petendo effectu tollitur ſocietas, vt

eſt textus in l. in hoc indicium §. fi. ff. commun. diuid.

Neque obſtat, quod prætendebatur, Dom. Marcum Antonium ad bonorum prædictorum ſucceſſionem admiſiſſe etiam dictos Doct. eius fratres, & conſe-
10 quenter præfatę diſpoſitioni, ac fideicommiſſo tacite renunciaſſe, tum quia hoc in facto non ſubſiſtit, cum in iuribus datis in ſummario D. Petri Pauli n. 1. & 2. legatur clauſula, Sine præiudicio iurium ipſi D. Marco Antonio competentium ex cauſa fideicommiſſi, & quauis alia cauſa, per quam fuerunt præſeruata om-
11 nia iura, & excluſum quodliber præiudicium, & renunciationis præſumptio *Gabr.* de fideicomm. concl. 1. nu. 40. *Menoch.* de præſumpt. lib. 3 præſumpt. 115. numer. 74. *Seraph.* dec. 1303. num 5. Tum etiam quia nullibi conſtat D. Marcum Antonium tunc temporis plenam, ac perfectam dictæ diſpoſitionis, & fideicommiſſi ſcientiam habuiſſe, prout requirebatur
12 ad tex. in l. de his ff. de tranſact. *Bart.* in l. qui Romæ §. duo fratres ff. de verbor. oblig. in 6. q. & ibi etiam *Iaſ.* n. 21. & *Alex* num. 27. *Decian.* conſ. 33. n. 163. & ſeqq. lib. 1. *Rot.* dec. 382. num. 4. p. 1. recent. Et eodem modo fuit reſponſum ad ea, quæ dicebantur de impoſitione cenſus.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Maceraten. Canonicatus.
Mercurij 1. Iulij 1616.

ARGVMENTVM.

Reſignatio facta in manibus ordinarij eſt valida ad effectum, vt reſignans cadat à beneficio, eſt nulla ad effectum, vt collatio poſſit fieri ab ordinario ſecundum Bullam Pij V. Etiamſi ordinarius ſit S. R. E. Cardinalis.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita vt beneficij gratia impetrata ſuffragetur, ſunt quod iuſtificetur Clericatus, Vacatio, & valor.*
2 *Fraternitas probatur ex tractatu, cohabitatione, & communi reputatione.*
3 *Reſignatio libere facta abdicat omne ius, & poſſeſſionem à reſignante.*
4 *Ordinarius non poteſt conferre beneficia vacantia per reſignationem. Reſignatio etiam nulla priuat reſignantem iure, & poſſeſſione beneficij ibidem.*
5 *Cardinales ordinarij non poſſunt conferre beneficia vacantia per reſignationem, tanquam comprehenſi virtualiter in Bulla Pij V. prohibitiua ordinariorum, & n. 6.*
7 *Conſtitutio ſubſequens pendens à prima antecedenti debet recipere interpretationem ab ipſa.*

Deciſio CCXXXI.

Domini dixerunt ſententiam canonizatoriam gratiæ Mariotti eſſe confirmandam; Illius enim validitas bene iuſtificatur ex reuolutione proceſſus, & iuſtitia comprobatur eo quod omnia narrata per ipſum Mariottum in ipſa gratia videntur iuſtificata; Nempe clericatus ex litteris dimiſſorialibus Ordinarij; Et quod eſſet Cingolanus probatur ex
1 teſtibus; & valor ex iiſdem tam coram primo Iudice, quam nunc in ſecunda inſtantia examinatis, & deponentibus de publica voce & fama, quæ ſufficit pro iuſtificatione gratiæ *Ægid.* dec. 114. cum concord. Prout itidem probantur reſignationes factæ per Io. Baptiſtam libere in manibus Ordinarij, & ſucceſſiue collatio in fauorem Bartholomei ex ipſis reſignationibus, & collatione, quæ fuerunt in actis exhibitæ. Quod dictus Io. Baptiſta reſignans ſit frater germanus Bartholomei præſupponitur ab hinc inde informantibus, & probatur per teſtes id aſſerentes ex communi reputatione, & tractatu, & cohabitatione, ex quibus fraternitas prædicta ſufficienter iuſtificatur *Bart.* in lege non nudis num. 2. & in ſecunda le- 2
ctura verſ. Et ſic habes C. de probat. *Caſtren.* conſ. 151. numer. 1. lib. 1. Rota coram R. D. meo *Decano* dec. 64. num. 3. & in his terminis in Aſſiſien. Canonicatus 25. Iunij 1599. coram *Gypſio*, quæ dec fuit extenſa per Ill. D. Card. *Millinum* tunc Rotæ Auditorem.

Quod vero Canonicatus de tempore gratiæ adhuc vacaret per dictam reſignationem deducitur, quia reſignatio facta fuit libere, & conſequenter abdicatum fuit omne ius & poſſeſſio à Io. Baptiſta reſignante, & ideo dicitur vacaſſe per ceſſum iuxta tra- 3
dita per *Pariſ.* de Reſignat. lib. 1. q. 9. num. 5. & ſeqq. vbi quod tanquam vacans libere poteſt impetrari, & lib. 7. q. 1. n. 11. verſ. Declara primo, Collatio autem ſubſecuta ab ordinario in fauorem Bartholomei conſanguinei dicti reſignantis irritatur ex conſtitutione S. me. Pij V. quæ eſt 58. in nouo Bullario, & nullitas collationis Ordinarij non influit, nec infertur ad nullitatem reſignationis, quia immo col- 4
latio redditur nulla reſpectu Ordinarij conferentis conſanguineo reſignantis; Reſignatio autem remanet valida in præiudicium ipſius libere reſignantis, quidquid eſſet dicendum in reſignatione ad fauorem *Pariſ.* locis præallegatis, & bene in his terminis conſtitutionis Pij Quinti docuit Rota in Cluſina Beneficij 3. Nouembris 1589. coram *Orano*.

Nec obſtat, Illuſtriſſimum D. Ordinarium Maceraten. tanquam S. R. E. Cardinalem non videri irretitum à dicta conſtitutione, & in materia pœnali, & odioſa ob prærogatiuam, ac præeminentiam tantæ 5
dignitatis ſpeciali nota dignum fuiſſe. Quoniam quidquid ſit de hac concluſione, & quomodo ſit accipienda, de quibus late fuit dictum in Firmana Pen- 6
ſionis 21. Februarij 1625. & 23. Ianuarij 1616 coram R. P. D. meo *Remboldo*, ceſſare viſa eſt difficultas, quia licet dicta conſtit. 58. Pij V. expreſſim non nominet S. R. E. Cardinales, attamen cum relationem habeat ad aliam conſtitutionem ab eodem Pontifice prius promulgatam, quæ eſt 42. in antiquo Bullario, vbi ad tollendos abuſus, & fraudes prohibentur collatores Ordinarij ne recipiant reſignationes, ſeu permutationes, nec beneficia ſic reſignata, & vacantia conferant, donec per ipſum Pium V. præſcribatur modus, & forma admittendarum huiuſmodi reſignationum, & in hac conſtitutione ſignanter comprehenduntur Cardinales ibi, Quacumque dignitatis prærogatiua etiam Cardinalatus honore fulgentibus; & cum poſtea idem Pontifex præſcripſerit dictum modum in conſtitutione 58. & in §. 1. retulerit ſubſtantiam dictæ primæ conſtitutionis videmur poſſe aſſequi, Pontificem retinuiſſe terminos præcedentis conſtitutionis cum veniat hæc poſtrema conſtitutio ad primæ conſtitutionis declarationem, & executionem, & ſic in hac eadem poſtrema etiam comprehenſos eſſe Cardinales Ordinarios Collatores; Po-

ſterior

7 ſterior enim diſpoſitio declarans, & dependens à prima ab eadem regulatur, & recipit interpretationem gloſ. in clem. ſtatutum in verſ. Conſuetudine de elect. *Franch.* in c. 3 n. 1 de Præbend. in 6. *Bart.* in l. ſciendum n. 1. ff. Qui ſatiſd. cogant. & in l. ſed & poſteriores in princ. ff. de legib. *Sarmen.* in regul. de Annal. q. 68. col. 2. ad med verſ Preterea quia clarum eſt *Rom.* conſ. 399. num. 51. *Surd.* conſ. 177. n. 33. & 34.

Non obſtat, quod Bartholomeus minor 25. annis, ſed ſolum conſtitutus in 18. anno fuerit citatus ad examen teſtium; quia hæc nullitas non obſtat in beneficialibus, in quibus ſufficit quod quis excedat quatuordecimum annum, & poſſit per ſe, vel procuratorem cauſam agere, & defendere cap. fin de Iudic. in 6.

A ijs vero nullitatibus recte ſatisfecit Dom. Andrianus in reſponſionibus, cum quibus Domini tranſierunt, &c.

G[illegible]unden Beneficij.
Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Appellatio non datur à ſententia exequutoria litterarum Apoſtolicarum. Mandatum Procuratoris ex iure ſuperueniente an conualidetur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, arbitrio, intelligitur prout de iure.*
2 *Appellatio non datur ab exequutione literarum Apoſtolicarum.*
3 *Actus in dubio cenſetur factus, prout poteſt ex magis proficuum agenti.*
4 *Mandatum Procuratoris ex iure ſuperueniente non conualidatur contra n. 5.*

Deciſio CCXXXII.

COncesſo per R.D meum *Patriarcham Hieroſolymitanum* mandato de immittendo ad fauorem Saluatoris Torres prouiſi de beneficio, ſuper quo pendet lis, à Sede Apoſtolica cum ſubrogatione gratioſa etiam quoad poſſeſſionem Michael recurſum habuit ad ſignaturam, à qua cauſam appellationis committi obtinuit cum clauſula Partio litteris arbitrio Rotæ, Super quo arbitrio dubium propo-
1 ſui. Et Domini reſponderunt, illud non intrare pro non petitione; Arbitrium enim intelligitur prout de iure *Caſar de Graff.* dec. 7. num 7. & dec. 8 num. 2. de Sent. & re iud & ſæpiſſime fuit dictum, & de iure
2 ab executione litterarum Apoſtolicarum, poſtquam ſunt iuſtificatæ non datur appellatio c. non vbi Doct. de appell. *Rot.* dec. 155. n. 4. p. 4. diuerſ. apud S. me. Greg XV dec 221. num. 1. & ſeqq. cum aliis per *Gonzal* ſuper reg. 8 gloſ 9 in Annot. n. 220.

Quod autem litteræ prædictæ iuſtificatæ ſint quoad vacationem in Curia per obitum Iacobi, necnon quoad obitum eiuſdem in poſſeſſione beneficij, & alia per ipſum Saluatorem narrata in gratia ſuæ prouiſionis apparet ex deciſ. Reuerendiſs. D. *Patriarcha* ſub die 4. Iulij 1625.

Non obſtat quod dicitur, fuiſſe actum via ordinaria, vt Informantes pro Michaele deducunt ex ſeruatione terminorum ſubſtantialium. Quia reſpondetur, quod vna cum citatione ad terminos ſubſtantiales facta fuit, ac reproducta etiam alia citatio ad videndum relaxari mandatum de immittendo; Et dum ipſe Saluator principalia poſtea comparuit in actis, allegauit nolle vti citatione pro terminis ſubſtantialibus, ſed ſolum citatione pro mandato de immittendo; Quam declarationem fieri potuiſſe Domini non dubitarunt; Ac in dubio etiam
3 cenſeri factam, vt magis proficuum agenti videtur probatur text. in l. ſi quia intentione ambigua ff. de Iudic.

At difficultatem ingerebat, quod non probatur vacatio huius beneficij per obitũ Iacobi, cum prius illud permutauerit cum alio in fauorem Michaelis vtriuſque beneficij mutua poſſeſſione ſubſecuta; Nec ſuffragari videbatur, quod permutatio fuerit 4
facta per procuratorem deputatum eo tempore, quo conſtituens non obtinebat dictum beneficium; & propterea non ſuſtineatur permutatio ab eo facta, licet poſtea tempore permutationis conſtituens haberet beneficium; non enim conualidatur mandatum ex iure ſuperueniente, ita *Rot.* dec. 17. & deciſ. 26 in fin. de Procur. in antiq *Ægid.* in tract. de Permut. p. 8. q. 2 nu. 10. & 17. *Rebuff* in tract. de Nominat. qu. 14 num. 152 & in Praxi tit. de Procur. ad reſignat. num. 16. *Parif* de reſignat. lib 9 qu. 1. nu. 4. & quæſt. 10. per tot. Quoniam vltra quod contrarium 5
tradiderunt Addent. ad Capel. *Tholoſ.* qu. 487. non probatur in facto, quod de tempore conſtituti procuratoris conſtituens non haberet beneficium. Cæterum cum hoc dubium diſputetur cum præſuppoſito deciſionis iam factæ, in qua fuit reſolutum, gratiam Saluatoris quoad vacationem, & alia narrata eſſe iuſtificatam, in hac diſputatione de hoc non videtur ambigendum, ſed poterit particulariter videri, ſi opus erit.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Tudertina Dotis.
Mercurij 1. Iuly 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens Authore Pratore eſt manutenendus.*
2 *Donatio intelligenda eſt deducto ære alieno.*
3 *Exequutio quando poſſit conſumari ſuper bonis ad alium peruentis.*
4 *Exceptio altiorem indaginem, & petitoru diſcuſſionem reſpiciens non admittitur in ſummariſſimo iudicio manutentionis, ſed ad petitorium reiicitur.*
5 *Immiſſo Iudicis authoritate qualibet cauſa etiam colorata ſufficit pro manutentione, ad quam impediendam grauaminis illatio debet eſſe notoria, & patens.*

Deciſio CCXXXIII.

PRætendentibus DD. Comite Viuiano de Aptis, & Ioſeph Corrado mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij nuncupati, Cæſaris, de quo agitur, propoſui dubium Cui ſit dandum prædictum mandatum. Et Rota cenſuit, dandum eſſe Corrado, quoniam habet intentionem fundatam in poſſeſſione iudiciali, præuia ſubhaſtatione dicti prædij, capta per Brutum Petrignanum die 6. Maij 1610. Et in ceſſione eiuſdem prædij cum clauſulis Conſtituti, & aliis neceſſariis à dicto Bruto ſibi facta die 20. Octobris ſubſequentis, itaut propterea vti poſſidens authore Prætore iure veniat manutenendus iuxta 1

1 not. per *Fab.* in §. retinendæ nu 7. Inſtit. de Interdict.
Menoch. de retin. remed. 3. nu. 575. cum aliis per *Rot.*
dec. 513. n. 2. part. 1. recent.

Nec viſum fuit obſtare, quod dos in ſcutis 6000.
2 pro qua deuentum fuit ad prædictam ſubhaſtatio-
nem fuerit conſtituta Dominæ Violanti, & promiſſa
d. Corrado illius Viro de anno 1617. per Comitem
Tiberium, qui donauerat vſque ab anno 1596. om-
nia ſua bona dicto Comiti Viuiano filio, non autem
per ipſum Viuianum, cui dictum prædium, quod
fuit ſubhaſtatum, obuenerat ex donatione patris; Vn-
de informantes pro Viuiano inferunt, eumdem eſſe
conſiderandum vti tertium poſſeſſorem, & propter-
ea contra illum non potuiſſe conſumari executio-
nem ex allegatis.

Quia Domini aduertebant, hanc donationem
fuiſſe factam dicto Comiti Viuiano cum onere con-
decenter dotandi ſorores, & filias reſpectiue ipſo-
rum donantis, ac donatarij, & inſuper Comitem Vi-
uianum agnouiſſe onus dictæ dotationis, & promiſ-
ſionis dotis factæ per patrem, ac ſolummodo impu-
gnaſſe, prout etiam hodie impugnat illius quantita-
tem, necnon deſuper conuenisse, quod per Arbitros
declararetur, vt in inſtrumento tranſactionis inter
eum & Sorores initæ ſub die 30. Octobris anni 1617.
3 Indeque deducebant, quod vel donatio huiuſmodi
cenſenda eſt deducta prius prædicta dote, tanquam
ære alieno ad l. mulier bona ff. de iur. dot. vel onus
dotandi proprium eſt ipſius donatarij, Atque in
neutro caſu Comes Viuianus poteſt dici tertius poſ-
ſeſſor ad euitandam conſummationem executionis
contra ſe ipſum iuxta tradita per *Guido P.* dec. 447.
n. 1 & 2. *Rot* apud Card. *Seraph.* dec. 891. n 3. & 4. cum
aliis cumulatis in Veneta Donationis 9. Iunij 1617.
coram R. P. D. meo *Buratto*.

Neque applicatur exceſſiuitas dictæ aſſignationis
in ſcutis 6000. quam ſummam ex parte Viuiani præ-
tenditur excedere vires patrimonij, ſeu bonorum
donatorum, cum tamen dos iuxta illas debuerit re-
gulari, eo quod onus circa eumdem iniunctum in
donatione fuerit non quidem ſoluendi certam quan-
titatem pro dote, ſed ſimpliciter dotandi. Etenim
omiſſo quod hodie non agitur de ſolutione integræ
dotis, ſed de executione facta ſuper dicto prædio
ſubhaſtato dumtaxat pro primo termino ſcutorum
1500. in quo procul dubio nullus cadit exceſſus,
4 huiuſmodi diſtinctio Dominis viſa eſt verbalis ad
effectum reſcindendi ſubhaſtationem, de qua agitur,
quidquid ſit ad effectum probandi exceſſiuitatem
dotis, de qua, cum requirat altiorem indaginem, &
petitorij diſcuſſionem reſpiciat in præſenti ſumma-
riſſimo iudicio manutentionis non poteſt agi, ſed
poſtea erit cognoſcendum in petitorio, vt fuit reſo-
lutum in Bononien. Profeſſionis 14. Martij 1622. co-
ram me, & ſæpe in aliis, Interimque Corradus omni-
no venit manutenendus; Præſertim, quia immiſſo
5 authoritate Iudicis ſufficit quælibet cauſa etiam co-
lorata, & grauaminis illatio ad manutentionem im-
pediendam eſſe debet notoria, & potens, vt plene
fuit dictum in illa Romana de Bumbellis 31. Martij
1613. coram bo. me. Card. *Sacrato*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Fanen. Bonorum.

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Agitur de Statuto continuatiuo poſſeſſionis defun-
cti in hæredem ex quibus locum non obtineat.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de continuanda poſſeſſione defuncti in hære-
dem non habet locum, vbi defunctus tempore mor-
tis non poſſidebat.*
2 *Manutenendus eſt, qui docet de poſſeſſione.*
3 *Amplia etiam quod ſit in detentatione.*

Deciſio CCXXXIV.

CVm pendente lite coram me ſuper manuten-
tione in bonis, de quibus agitur, inter Lucre-
tiam, & Antonium ſub die 20. Martij præteriti reſo-
lutum fuerit mandatum de manutenendo eſſe dan-
dum Lucretiæ, nec Antonius acquieſceret reſolutio-
ni, atque vlterius eamdem impugnaret Patritius mo-
do veniens ad cauſam, dubium repropoſui ſuper iiſ-
dem & Dominis viſum eſt à deciſis non eſſe receden-
dum tam contra Antonium ex rationib. in dec. allega-
tis contra quas nihil releuans de nouo adducitur,
quam etiam quoad Patritium, qui vti hæres ab
inteſtato Ludouicæ nixus diſpoſitioni Ciuitatis Fani
de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem
petit ſe manuteneri. Etenim non ſuffragatur ſtatu-
tum prædictum in hoc caſu eo quia adhuc viuente
dicta Ludouica poſſeſſio naturalis dictorum bono-
rum fuit effectualiter occupata per Lucretiam vigo- 1
re mandati de immittendo ad ſui fauorem relaxato
per R. P. D. *Bilium* Iudicem ab A. C. deputatum;
Vnde ſtante hac diſtractione poſſeſſionis, ob quam
impeditur connexio inter Ludouicam, & hæredem,
nec aliqua continuatio poſſeſſionis poteſt conſide-
rari, ſi defunctus tempore mortis non poſſidebat ad
tradita per *Cuman.* in lege Pomponius §. quæſitum 2
ſub numero 3. verſic. Ego dixi ff. de acquir. poſſ.
Alex. conſ. 83. numero 3. lib. 2. *Dec.* conſil. 467.
numer. 8. *Pariſ.* conſil. 1. n. 1. cum aliis apud Rotam
coram Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquinto
deciſ. 258 num. 7 & deciſ. 307. num. 3. Et conſequen-
ter ipſa Lucretia docens vt ſupra de ſua poſſeſſione
venit manutenenda vulg. §. retinendæ, & §. hodie
Inſtit. de Interdict.

Non obſtat, quod dicta poſſeſſio Lucretiæ non
fuerit habita pro iuſta, nec manutenibili in alias al-
legata dec. coram R. P. D. meo *Decano* ſub 26. Maij
1623. Omiſſo enim, quod eadem cauſa repropoſita
non fuit reſoluta, ſed dictum vt diſcuteretur validi-
tas examinis teſtium, vnde videtur in pendenti ma-
nere iuſtitia vel è contra dictæ poſſeſſionis Lucretiæ
Vt fuit conſideratum in prima deciſio. huius cauſæ
coram me, Domini cenſuerunt, ſufficere quod 3
Lucretia eſſet in detentatione ad effectum ne prædi-
ctum ſtatutum potuerit operari, atque vt eidem Lu-
cretiæ omnino competat manutentio ex ſupra alle-
gatis.

Et ita deciſis, &c.

Romana pecuniaria.

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor debet indemnis ſeruari. Ceſſio ex interual-
lo poſt ſolutionem obtenta quando ſuffragetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor debet ſeruari indemnis à principali.*
2 *Etiamſi indemnitas non fuerit promiſſa, quia proœnit ex natura contractus.*
3 *Ceſſionarius vtitur exceptionibus, ac iuribus cedentis.*
4 *Ceſſio ex interuallo poſt ſolutionem à fideiuſſore obtenta contra principalem ſuffragatur, prout ſi fuiſſet incontinenti obtenta.*

Deciſio CCXXXV.

FActa de anno 1596. per Andream de Gariboldis
fideiuſſoria obligatione ad fauorem Bartholomei
de Graſſis de illi ſoluendo ſcuta mille in euentum
ſuccumbentiæ Georgij Ferrarij in cauſa, quæ inter
ipſum, & dictum Bartholomeum tunc agebatur,
Georgius ſuccubuit per duas ſententias latas à bo.
me. Car l. *Seraph. & Lancellotto*; Et ſucceſſiue reſo-
luto prius ſub die 20. Nouembr. 1602. coram R. D.
meo *Decano.* ab A. C. deputato, factum eſſe locum
prædictæ fideiuſſioni, & illius ſolutionem deberi,
fuit die 2. Auguſti 1614. relaxatum mandatum exe-
cutiuum contra Nicolaum, & Hortenſium de Ga-
riboldis hæredes dicti Andreæ pro ſumma prædicta
ſcutorum 1000. Quæ cum perſoluerint, ac hodie
Andreas iunior, & Catherina hæredes dictorum
Andreæ, & Hortenſij intendant, ſibi eſſe reficienda,
dubium propoſui, An iis debeantur dicta ſcuta
1000. ab hæredibus Georgij. Et per Dominos fuit
1 reſponſum deberi; Etenim de natura fideiuſſionis
eſt, quod fideiubens debeat releuari indemnis à
principali debitore c. peruenit, & ibi notant omnes
de fideiuſſor. *Bald.* in l. conſtitutionib. num. 1. C. de
Vſur. & in l. ſancimus §. & cum antiquitas num. 3.
Cod. de vſur. rei iudic. Adden. ad *Bart.* in l. pater
numer. 1 littera G. ff. de dot. præleg. *Socin.* ſen. conſ.
244. in princ. lib. 2. *Caſtren.* conſ. 472. num. 2. & fuit
dictum in Romana releuationis indemnitatis 28.
Aprilis 1603. coram *Iuſto*, etiam quod, vt in præ-
ſenti caſu releuatio huiuſmodi non fuerit à princi-
2 pali promiſſa nec alias expreſſa, quia de iure taci-
te ineſt *Bald.* in d. l. conſtitutionibus num. 1. *Mar-
ſil.* in rubr. de fideiuſſor. num. 193. & dixit Rota in
Bononien. pecuniaria 27. Martij 1602. coram Card.
Lancellotto.

Præterea cum dicti Nicolaus, & Hortenſius re-
portauerint a Bartholomei creditoris hæredibus,
quibus ſoluerunt, vt ſupra, ampliſſimam ceſſionem
iurium & mandati Rotalis, etiam huius ceſſionis vi-
gore Andreas, & Catherina ex perſona ſuorum au-
thorum non ſecus, ac dicti cedentes agere poſſunt
contra hæredes Ferrarij pro ſumma prædicta ſcuto-
rum 2000. quia ceſſionarius in omne cedentis ius
3 dicitur ſuccedere, ac illius perſonam repræſentat l.
fin. C. de priuileg. fiſc. l. emptor & ibi *Bald.* in princ.
C. de hæredit. vel action. vend. *Surd.* conſ. 22. nu. 16.
& conſ. 82. nu. 13. & ſeq. *Rot.* recent. deciſ. 524. num.
1. parte 2.

Nec viſum eſt obſtare, quod iura fuerint ceſſa
poſt factam ſolutionem; Quia hæc ſolutio emana-
uit in extinctionem proprij ipſorum ſoluentium de-
biti, & ad effectum propriæ fideiuſſoriæ obligatio-
nis dumtaxat extinguendæ, non autem ad liberan-
dum Georgium principalem debitorem, ſiue illius
hæredes, contra quos obtinuerunt ſibi cedi iura in
quo caſu ceſſio bene potuit fieri etiam ex interuallo
iuxta textum in l. Papinianus, & ibi gloſ. in verbo,
Et ſuo nomine ff. Mandat. *Bart.* in l. Modeſtinus n. 4
4. verſ. Aut ſoluit nomine ipſius ſoluentis & ibi *An-
gel.* nu. 2. verſ. Tertio fallit, & *Caſtren.* n. 6. in fin. ff de
ſolut. *Gabr.* conſ. 63. num. 3. & 10. lib. 2. & fuit reſo-
lutum in vna Romana Doana Salis coram *Cantuccio*,
quæ eſt inter impreſſ. poſt *Modern. Peruſin.* de cenſi-
bus dec. 184. n. 3. & 7.

Et ita Andrea, & Catherina ſolum informanti-
bus, &c.

Lucana Beneficij.
Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Manutentio non datur ſpoliato ſententia Iudicis:
Pertinentia iuriſpatronatus non probatur ex fun-
datione.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur non probata poſſeſſione.*
2 *Dimiſſio poſſeſſionis probat abdicationem iuris competentis olim poſſidenti, etiam ſi facta ſit ex iuſſu Iudicis.*
3 *Et operatur, vt non competat manutentio dimittenti.*
4 *Præſertim facta dimiſſione ſine proteſtatione.*
5 *Fallit, quando ſententia Iudicis fuiſſet nulla.*
6 *Iniuſtitia ſententiæ eſt probanda ab allegante.*
7 *Iuſpatronatus non probatur ex fundatione, aut dotatione, ſi non docetur etiam de effectuatione.*

Deciſio CCXXXVI.

COntra Ioannem informantem, ei ſcilicet dene-
gandum eſſe mandatum de manutenendo in
poſſeſſione beneficij de quo agitur, Domini reſpon-
derunt Non quia non docet de ſui poſſeſſione, ſine 1
qua manutentio non datur vulg. §. retinendæ Inſtit.
de Interdict. *Bart.* in lege 1. §. quod ait 1 & 2. & 14 ff.
Vti poſſid. *Alex.* conſ. 4. n. 1. verſ. Quoad ſecundum
lib. 2. *Pariſ.* conſ. 112. nu. 20. lib. 1. *Caputaq.* dec. 198.
part. 2. cum aliis allegatis in Mediolanen. Quartæ Fu-
neralium 14. Martij 1622. coram me.

Nec viſa eſt releuare poſſeſſio dicti beneficij vti
de iure patronatus alia capta per ipſum Ioannem,
qui ad illud fuerat præſentatus die 9. Ianuarij 1622.
& bene probata per inſtrumentum adeptionis ſub
die 17. Iunij ſubſequentis, cum nemo tunc poſſide-
ret, in quo caſu poſſeſſio etiam inſtrumentalis ſolet
eſſe manutenibilis, vt deciſum fuit ſæpiſſime. Et-
enim de anno poſtea 1623. ſub die 4. Martij idem
Ioannes dictam poſſeſſionem dimiſit Iulio Meno-
chio prouiſo Apoſtolico; Quæ dimiſſio, licet præ- 2
ceſſerit vis compulſiua inducta ex comminatione
cenſurarum in Breui ad fauorem dicti Iulij emana-
to; attamen intelligitur facta ex voluntate licet 3
coacta ipſius dimittentis, quia propterea non poteſt
manutentionem petere ad tradita per *Innoc.* in cap.
ſæpe num. 2. de reſtit. ſpol. *Alex.* conſ. 92. num. 1. &
conſ. 6. num 5. lib. 3. *Natt.* conſ. 386. num. 5. libr. 1.
& 2. cum aliis allegatis per *Menoch.* de Recuper.
poſſ. remed. 1. num. 103. & ſeqq. Præſertim cum di-
ctam dimiſſionem fecerit abſque proteſtatione ad
tradita per *Achil.* dec. 11. de Penſionibus *Mandoſ.* ad 4
Roman. conſ. 369. n. 14. litera A. *Rot.* deciſ. 241 nu. 5.
part. 1. recent.

Nec etiam facit quod dicitur, Ioannem fuiſſe ſpo-
6 liatum iniuſtè ſua poſſeſſione, quam inde quoad ci-
uilem etiam ad effectum manutentionis ſit cenſen-
dum retinuiſſe nedum contra dictum Iulium, ſed
etiam contra illius ſucceſſorem, vt in Alben. Iuriſpa-
tronatus 17. Martij 1620. coram Reuerendiſſimo D.
meo *Pamphilio*, & in aliis allegatis. Omiſſo enim
quod dictus Ioannes non docet quis ad ipſius inſtan-
tiam fuerit citatus mortuo Iulio, nec etiam contra
quem proſequatur ius ſuum, dum aſſerit, ſe fuiſſe
ſpoliatum iovalidè, & iniuſtè, tenetur id probare
iuxta deciſ. *Mohed*. 4. de reſtit. ſpol. Quæ tamen pro-
batio Dominis viſa non eſt allata ſufficienter ex in-
ſtrumento fundationis & dotationis, quia non ap-
paret de effectuatione, ſine qua non poteſt dici con-
ſtare de Iurepatronatus, *Rot*. recent. dec 381. num. 2.
par. 1. & in Vrbinaten. Beneficij 20. Decemb. 1624.
coram me & ſæpe in aliis.

Et ita, &c.

Romana Legati de Valentinis.

Veneris 6. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſi quis condiderit, & poſtea fecit codicillos, in qoibus plura legata reliquit, & poſtremò iterum codicillauit, in quibus confirmauit teſtamentum, cum exceptione certi legati, dato, quod deindè in iſtis codicillis, reuocet omnia legata ab eu relicta quæritur modò, an d. reuocatio ſit referenda ad legata facta io teſtamento, val in præcedentibus codicillis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum primum tollitur per ſecundum.*
2 *Per codicillos teſtamentum antea factum non cenſetur reuocatum, niſi quatenus inuicem repugnent.*
3 *Confirmatio generalis idem operatur quàm ſpecialis.*
4 *In codicillis confirmans teſtamentum cum omnibus in eo contentis, operatur ac ſi omnia legata in teſtamento contenta fuiſſent in codicillis repetita.*
5 *In codicillis ſi reuocetur vnum legatum relictum in teſtamento, alia omnia legata cenſentur confirmata, & repetita.*
6 *Dictio, ſolum, eſt taxatiua, & limitatiua.*
7 *Dictio, ſolum, ſi ſit adiecta diſpoſitioni affirmatiuè, habet implicitam negatiuam ad illud tantum, cui fuit adiecta.*
8 *Relatio debet fieri, ad quid proximè enunciatum fuit.*
9 *Et hoc maximè ſi iam de ſuperius dictis per ſeparatam, & perfectam periodum fuerit depoſitum.*
10 *Clauſula in fine poſita non referenda eſt ad omnia præcedentia, ſi ad ea tantùm rectè conuenit.*
11 *Interpretatio ea eſt admittenda, per quam contrarietas, & leuitas euitatur.*
12 *Teſtator non eſt dicendus, & maximè ſi ſit inſignis Iuriſconſultus in eadem ſcriptura, & in eodem actu confirmaſſet modo teſtamentum, & legata, & modò omnia reuocaſſet.*
13 *Interpretatio omnis eſt facienda, vt Teſtator ſibi conſtitiſſe videatur.*
14 *Interpretatio omnis eſt admittenda, vt contrarietas euitetur.*
15 *Teſtator ſi in codicillis reuocauerit aliquod legatum exigui valoris, ſi aliqua legata magni valoris reuocare ſenſiſſet, certè id expreſſiſſet.*
16 *Legatum relictum Patria eſt admodum fauorabile.*
17 *Teſtamenti vnam partem ſi Teſtator moderauerit, id etiam feciſſet in reliquis, ſi voluiſſet illud in totum modificare.*
18 *Damnandum non eſt.*
19 *Ad Diuerſa non fit illatio.*
20 *Dictio*, e di più, *præſupponit alia extare, præter id, ſuper quo diſponitur.*
21 *Opinioni Teſtatoris plus eſt deferendum, quam veritati.*
22 *Hæres non poteſt de mendacio arguere Teſtatorem ſuper aliqua re valde ſeriè atteſtantem.*

Deciſio CCXXXVII.

CEſar Valentinus olim in Gymnaſio Romano
primarius, ac celebris Iuris Pontificij profeſſor
teſtamentum condidit de anno 1614. in quo inſti-
tuta vniuerſali hærede Societate Sanctiſſ. Annun-
ciatæ multa legata in fauòrem plurium locorum pio-
rum Vrbis reliquit, & Communitati Arcis antiquæ
ſuæ patriæ domum, & alia ædificia legauit, Anno
autem 1617. codicillos fecit, in quibus alia lega-
ta conſtituit. Poſtremo codicillos etiam reiterauit
de anno 1619. vbi prius teſtamentum confirmauit
his verbis, *Voglio che il teſtamento, nel quale hò iſti-
tuito la venerabile Archiconfraternità della Nunciata
di Roma ſia ſempre fermo, reuocando ſola la laſſita fat-
ta alli Padri di S. Biaggio dell' Anello*, &c. Deinde
quoad codicillos de anno 1617. ſolummodo confir-
mauit relicta ſuæ familiæ, ibi; *Confermando li legati
fatti alla mia famiglia nelli codicilli dell' anno 1617.
per gl' atti d'Aſcanio Rechetti*; Et demum addito
legato annuo Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Aracæli
ſubdit, *Reuocando gli altri legati ancor che ſiano fatti à
pie cauſe & ad altre cauſe non pie, & à qualſiuoglia altra
perſona*; Quæ verba poſtrema anſam præbuerunt
Societati Sanctiſſimæ Annunciatæ, vt exiſtimaret,
amplius ſe non teneri ad præſtationem legati domus
relictæ Communitati Arcis antiquæ, Verum ſuper
hoc ſemel & iterum diſputato dubio Domini vnani-
miter reſponderunt, legatum deberi, nec fuiſſe re-
uocatum; quandoquidem in prima diſpoſitione te-
ſtatoris expreſsè legitur dictum legatum; Et primum 1
teſtamentum, licet tollatur per ſecundum, Secus ta-
men eſt in codicillis, ex quibus non cenſetur reuoca-
tum primum teſtamentum, niſi inuicem repugnent,
l. ante tabulas, l. ab inteſtato, ff. de Iur. codicill *Pariſ*. 2
conſ. 61. nu 48. lib. 2. Card. *Mantic*. de coniect. vltim.
volunt. lib. 12. tit. 1. no 11. *Surd*. conſ. 230. n. 2. & 3. Im-
mo illius reuocatio tantum abeſt, quod ex vltima diſ-
poſitione deduci poſſit, vt potius fuerit diſertis ver-
bis ibi confirmatum; Quæ confirmatio, quamuis 3
generaliter concepta ſit, operatur tamen ac ſi omnia
legata in teſtamento contenta fuiſſent in codicillis
poſtremis repetita, l. poſthumus, §. ſi paganus, ff. de 4
Iniuſt. & nupt. teſtam. l. ſiquis priore, ff. Ad Trebell.
§. ſiquis priore Inſtit. Quib. mod. teſtam infirm. l. 1. C.
de codicilli. *Natt*. conſ. 483. num. 2. *Cephal*. conſ. 75.
per tot. Card. *Mantic*. de coniect. vltim. volunt. lib.
12. tit. 1. num. 38. plenè *Surd*. conſil. 230. num. 9. 10.
& ſeqq.

Quod eo magis videtur dicendum in præſenti, cum
Ceſar in huiuſmodi confirmatione teſtamēti excepe-
rit legatum relictum Patribus Sancti Blaſij; Ex quo
aſſequimur, vnum legatum adimendo, & excipiendo 5
alia omnia voluiſſe confirmare, & repetere iuxta

textum

textum in d.l. Tribunus, §. fin. ff. de teſtam. milit. & ferre in his terminis poſt *Caſtrenſ.* conſil. 255. num. 1. verſic. Præterea etiamſi lib. 1. & alios egreg. è *Surd.* in præalleg. conſ. 130. num. 26. & ſeqq. Et fortiùs vrget motiuum in caſu præſenti, cùm addiderit dictionem,
6 *Solo*, ibi, *Reuocando ſolo la laſſita fatta alli Padri di S. Blagio*, Quæ dictio, *Solo*, eſt taxatiua & limitatiua, l. 4. §. cum Titio, & ibi *Doct.* ff. de adim. legat. *Dec.* conſil. 429. num. 2. *Pariſ.* conſ. 7. num. 12. lib. 2. *Surd.* conſil. 403. num. 63. *Rota* coram Card. *Mantic.* dec. 109. nu. 21. & coram S. mem Greg. XV. deciſ. 465. nu. 5. Et ſic excipit tantùm illud legatum Patribus S. Blaſij relictum, & infert, alia legata rata haberi à teſtatore, & firma eſſe debere, adiecta enim eſt diſpoſitioni affirmatiuæ, & propterea habet implicitam negatiuam ad illud ſolummodò legatum, cui fuit appoſita ipſa taxatiua, *Angel* in l. 1. C. Vbi, & apud quem *Rol.* conſ.
7 12. num. 54. lib. 4 *Rot.* deciſ. 600. numero 7. parte ſecundâ recent. *Azeued.* ad l. 2. numero 2. tit. 13. lib. 8. nouarum recopilationum Munoz de Ratiocin cap. 7. numero 44.

Verba autem illa, *Reuocando gl' altri legati ancor, che ſiano fatti à pie cauſe, & altre cauſe non pie*, putarũt
8 Domini referenda eſſe ad legata relicta in primis codicillis factis de anno 1617. quia paulò autè de his codicillis meminerat Valentinus, & ſolummodò cõfirmauerat legata in ipſis contenta, quatenus concernerent fauorem familiæ; Et licèt ex tali confirmatione limitata ad legata relicta familiæ poſſet à contrario ſenſu inferri ad reuocationem aliorum legatorum extra familiam, attamen Valentinus ad cautelam continuatiuè hoc expreſſit, & conſequenter ad huiuſmodi codicillos, tanquam proximè enunciatus debet tantummodò referri ſubſequens clauſula reuocatoria, non autem ad legata teſtamenti, de quibus in principio per ſeparatam & perfectam periodum diſpoſitum fuit iuxta theuricam *Bart.* in l. talis
9 ſcriptura, § fin. num 3. ff. de legat. 1. *Rom.* conſil. 152. num. 4. verſ. Et ſic, *Pariſ.* conſil. 36. num. 20. lib. 2. & conſil. 15. num. 19. lib. 3. *Crauet.* conſ. 70. num. 2. Cardin. *Mantic.* de coniect. vltim. vol. lib. 6. tit. 13. nu. 10. & dixit *Rota* in Romana Legati de Patritiis 21. Iunij 1614. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Et hæc eò magis Dominis arridebant, quia huiuſmodi retentâ interpretatione conſtitit ratio recti ſermonis, & connectitur cum illâ confirmatione legatorum in fauorem familiæ, & talis clauſula reuocatoria benè congruit, & adaptatur ad ea, quæ Valentinus dixerat de codicillis anni 1617. quo caſu clauſula in fine poſita non referenda eſt ad omnia præcedentia, ſed ad ea tantùm, quibus rectè conuenit, *Iaſ.*
10 in l. 1. in 1. limitat. numer. 8. C. de liber. præter. *Ruin.* conſ. 72. col. penult. num. 14. lib. 5. *Gabr.* dicta concl. 9. num. 16. tit. de Clauſulis; Et hoc modo declinatur
11 etiam manifeſta contrarietas, & leuitas, quâ inſignis Iuriſconſultus redargui poſſet, in eâdem enim ſcripturâ, & in eodem actu confirmaſſet modo teſtamen-
12 tum & legata in eo relicta, modo omnia reuocaſſet; & faciendam eſſe omnem interpretationem, vt teſta-
13 tor ſibi conſtitiſſe videatur, & vt contrarietas maximè in continenti excludatur docent *Bart.* in d.l. talis
14 ſcriptura, §. fin. ff de Legat. 1. *Pariſ.* conſ. 88. n. 32. li. 1. *Gabr.* dicta concluſ. 9 n 9. *Menoch.* de Præſumpt. li. 4. præſũpt. 181. n. 9. & 10. *Rot.* deciſ. 709 n. 4. p. 1. recent.

Quibus accedit, quod ſi, dum Valentinus voluit reuocare legatum relictum Patribus Sancti Blaſij in
15 primo teſtamento, quod quidem exiguum erat, nem-

Deciſ. Clem. Merlini.

pè 15. ſcutorum, id expreſsè dixit, quantò magis expreſſiſſet in hoc legato, quod erat 300. & vltra ſcu- 16
torum annuorũ, & relictum Patriæ, & pro causâ admodum fauorabili; & idem etiam fecit in moderatione legati Bibliothecæ relictæ Patribus Societatis Ieſu, Ex quo depræhenditur, teſtatorem expreſſim reuocâſſe, & moderaſſe contenta in primo teſtamento, 17
quod feciſſet etiã in reliquis, ſi voluiſſet, dum diſcretiuè loquutus eſt arg l. vnicæ, §. ſin autẽ, C. de caduc. tollen. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. vol. lib. 6. tit. 13. num. 1. *Surd.* conſ. 466. num 8.

Non obſtat, quod legatum relictum Cæſari Valentino iuniori videtur ſubrogatum loco illius legati relicti Communitati Arcia antiquæ; quia Domini hanc meram diuinationem putarunt, nulla enim in- 18
ter huiuſmodi legata ſimilitudo conſiderari poteſt; Illud erat relictum Patriæ, hoc adoleſcenti conſanguineo; Illud perpetuum, hoc temporale ad vitam le- 19
gatarij; Illud pro conducendo Præceptore Grammaticæ, hoc pro perſonâ particulari.

Ampliùs hoc legatum relictum Cæſari iuniori indicat, adeſſe alia legata, tantùm abeſt, quod ex illo inferri poſſit, primum eſſe reuocatum, quia teſtator in his poſtremis codicillis dixit, *E di più prego, e grauo detta Confraternità à dare ducento ſcudi l'anno à Ceſare*; dictio enim illa, *e di più*, præſupponit alia extare legata vltra illud relictum Cæſari iuniori, l. Seiæ in principio, verſ. Seiæ inſuper, & ibi gloſ. ff. de fund. inſtruct. c. ſtatuum, §. inſuper, de Reſcript. in 6. *Bero.* 20
conſ. 80. numero 5. lib. 2. *Rota* in Romanâ Palatij 6. Iunij 1618. & 18. Februarij 1619. coram bo. me. Cardin. *Sacrato*.

Minùs etiam obſtat, quod codicilli illi de anno 1617. non reperiantur; quoniam hoc nihil refert, & ſufficit teſtatorem exiſtimaſſe, à ſe factos fuiſſe, illius enim opinioni in hâc materiâ plus eſt deferendum, 21
quam veritati, l. qui loco, §. 1. ff. de Hæred. inſtit. *Corn.* conſ. 87. n. 14 lib. 2. Cardin. *Mant.* de coniect. vltim. vol. lib. 3 tit. 10. num. 6. Et Societas Sanctiſſimæ Annunciatæ, cùm hæreditatem Cæſaris adiuerit, non poteſt de mendacio redarguere defunctum ſuper hiſce codicillis ita feriò atteſtantem, l. cùm à matre, C. de Rei vendic. cum vulg.

Et ita &c.

Bonon. de Zaualeis.

Lunæ 16. Nouembris 1626.

Argumento non eget, nec Summario.

Deciſio CCXXXVIII.

DOmini dixerunt, declarandam eſſe inhibitionem Rotalem, ita vt per eam non impediatur Iudex Subdelegatus, quominùs exequatur decretum prouiſionale factum à bo. me. *Vbaldo*; Intentio enim Rotæ fuit, quod medietas pecuniarum ſequeſtratarũ conſignaretur Zaualeo, alia verò medietas creditoribus Dainesij Domini pecuniarum; Et ideò cùm agatur ſuper conſignatione dictarum pecuniarum facienda creditoribus, non debet Iudex impediri per inhibitionem prædictam.

Non obſtat, quod non conſtet, Torſaninum eſſe creditorem, qui prætendit, pecunias ſibi eſſe conſignandas; quia hoc non eſt cognoſcendum in Rota, ſed cognoſcet Iudex Subdelegatus.

Et ita, &c.

Z

Calaguritana Attentatorum.
Lunæ 16. Nouembris 1626.

Non eget Summario, nec Argumento.

Deciſio CCXXXIX.

PRo informante reſolutum fuit, ſcilicèt conſtare de attentatis, quia ſub die 11. Septembris 1620. Clerus Calaguritanus appellauit à quibuſdam Statutis editis per D. Epiſcopum, cauſáque ſuit introducta coram Metropolitano Burgen. à quo etiam emanarunt litteræ inhibitoriales, & poſtmodùm commiſſa fuit etiam cauſa in Rota, quibus non obſtantibus D. Epiſcopus poſtea, & obtinuit conformationem & licentiam imprimendi dicta ſtatuta, & coegit clericos ad quamdam repartitionem pecuniarum & illorum emptionem, vnde attentata non poſſunt negari, cum pendente lite, & poſt inhibitionem hæc omnia fuerint geſta, cap. non ſolum, de appel. in 6. *Rot.* diuerſ. deciſ. 6. par. 2. num. 1. & recent. par. 2. deciſ. 735. num. 3.

Et ita, &c.

Nepeſina Tutelæ.
Veneris 20. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

Tutor non tenetur reddere rationem de non exactis, quando ipſe non probatur fuiſſe in dolo, vel lata culpa in non exigendo. Poſitiones vt validè dicantur in actis exhibitæ per Procuratorem, quid requiratur & quid etiam ſit neceſſe, vt eiſdem dicatur validè reſponſum per Procuratorem, vt ex eis inſurgat confeſſio præiudicialis.

SVMMARIVM.

1 *Tutor vt de re non exacta rationem reddere teneatur, quid requiratur.*
2 *Teſtes in diuerſo iudicio examinati non probant contra eum, qui in ea cauſa non fuit citatus.*
3 *Ad Poſitiones reſponſio vt præiudicet, quid requiratur.*
4 *Poſitiones quando dantur per Procuratorem vt releuent, debet docere de ſpecialiſſimo, & indiuiduo mandato ad ſic, & ſic ponendum.*
5 *Et inſuper docere de mandato ad iurandum de veritate materiarum in actis ſpecificatarum.*
6 *Poſitionibus vt pars aduerſa cogi poſſit reſpondere, quidnam ſit neceſſarium.*
7 *Confeſſio emanata per reſponſionem ad poſitiones, effectus eius eſt, vt ſit irreuocabilis.*
8 *Poſitionibus vt Procurator validè reſpondeat, requiritur ſpecialiſſimum mandatum, ad ſic reſpondendum in indiuiduo.*

Deciſio CCXL.

VIſum eſt Dominis, hæredes Emiliæ non teneri reddere Dominico illius filio rationem frumenti de quo agitur, cùm ex deductis non probetur, frumentum prædictum fuiſſe exactum ab Emilia matre de tempore adminiſtrationis tutelæ, nec etiam doceatur, quod ipſa fuerit in dolo vel lata culpa, quem-
1 admodum ſaltem requireretur ad hoc vt ob tutelam adminiſtratam de re non exacta rationem reddere teneretur ad l. nomina, & ibi gloſ. & *Doct.* C. Arbit. tutel. *Bart.* in l. quod Nerua ſub num. 34. ff. Depoſit. *Imol.* conſ. 75. num. 2. *Socin. ſen.* conſil. 2. n. 8. & ſeq. lib. 1. *Fulgoſ.* conſ. 25. ſub n. 5. & fuit dictum in Bononien. redditionis rationis 22. Iunij 1609. coram *Penia.*

Nec viſa eſt ſufficiens probatio deducta ex teſtibus in Summ. Dominici num. 2. expreſsè deponentibus, quod frumentum peruenit ad manus Emiliæ. Quoniam fuerunt examinati in iudicio moto contra Prodium contutorem, nec inde contra Emiliam non
citatam poſſunt facere aliquem gradum probationis 2
ca. 2. & ibi gloſ. Verbo Admonêdus & *Doct.* de teſtib. l. ſi quando, §. ſed cùm oportet in fin. C. eod. tit. latè *Farinacc.* in tract. de teſtib. quæſt. 72. ca. 1. n. 1. & ſeq.

Prout nec etiam vis fieri poteſt in côfeſſione Emiliæ reſpondentis ad poſitiones eidem datas. Quo-
niam non conſtat, procuratorê, qui eas dedit in actis, 3
aſſerturuiſſe, quod eſſent veræ cum ſpecialiſſimo, & indiuiduo mandato Dominici ſui principalis ad ponendum materias in actis ſpecificatas, & iurandu de
veritate earum, prout id neceſſarium eſt, vt reus cogi 4
poſſit ad illas reſpondendum ca. preſentium de teſtib.
in 6 gloſ in l. vnic. in Verbo Soluere, in fin. C. de cô- 5
feſſ. *Bald.* in cap. pertractandis, n. 2. de iuram. calumn. *Iaſ.* in l. Iudices, n. 7. C. de Iud. & in l. poſſidere, n. 24.
ff. de acquir. poſſeſſ. Atq; vt reſponſio, quatenùs ema- 6
nauerit, inducat confeſſionem irreuocabilem, quæ eſt effectus poſitionum, *NeuiZan.* conſi. 7. o. 12. cum
aliis allegatis per *Rot.* dec. 779. n. 2. 3. & ſeqq. par. 2. 7
recent. Sicut etiam huiuſmodi mandatum ſpecialiſſimum, & in indiuiduo ad ſic reſpondendum poſi-
tionibus datis requiritur in procuratore vt illius re- 8
ſponſio admittatur, vt latè fuit dictum in Præneſtina bonorum 31. Ianuarij 1624. coram me.

Et ita decidum vtraque parte informante, &c.

Ceneten. ſeu nullius Monaſterij.
Veneris 27. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt attendenda, & de reuocatione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.*
2 *Cauſatque attentata etiam in caſibus, in quibus non liceret appellare.*
3 *Commiſſio impetrata non præiudicat non citatis.*
4 *Clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis, præſeruat, vt non committantur attentata.*

Deciſio CCXLI.

FVit reſolutum, conſtare de Attentatis, quæ veniunt reuocanda; quia cum cauſa prærià auocatione à quibuſcumque Iudicibus fuiſſet per Signaturam in Rota commiſſa, & in vim commiſſionis huiuſmodi die 15. Nouembris anni 1625. obtenta citatio cum inhibitione, eáque Reuerendiſſ. D. Marco pro die 12. Ianuarij præteriti perſonaliter præſentata, vt in Summ. Congregationis numero 3. & 4. non potuit poſteà abſque attentatorum vitio die 21. Iunij obtinere ſequeſtrum in ſpectum dictæ inhibitionis Rotalis, quæ ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda,
Capitaquen. decis. 93. par 2. *Put.* deciſ. 395. lib. 2. *Ceſ.* 1
de Graſſ. deciſ. 6. nu. 2. de cauſ. poſſ. & propriet. *Achil.* dec. 29. de appell. *Rot.* deciſ. 74. num. 3. par 1. & deciſ. 159. num. 4. & dec. 670. nu. 1. par. 2. recent. & coram

Sanctæ

Sanctæ mem. Greg. dec. 435. n. 4. Et cauſat attentata
a etiam in illis caſibus, in quibus de iure non licèt appellare *Lancell.* de Attent. par. 1. cap. 12. ampliat. 11. num. 9. & ſeqq. *Rot.* dict. deciſ. 670. num. 3. & fuit dictum in Senogallien. bonorum 14. Aprilis 1617. coram bo. mem. *Remboldo.*

Nec viſum fuit obſtare, quod Nuncius commiſerit cauſam appellationis cum clauſulâ, Non retardata executione; Quia vltrà quod Nuncius, cùm non pronunciaſſet pro vnionis validitate, & litterarum deſuper expeditarũ executione, ſed declaraſſet vnionem nullam, debuit cauſam appellationis ſimpliciter committere, non autem cum dictâ clauſulâ, fuit reſponſum, commiſſionem fuiſſe impetratam à procuratore Monaſterij, qui non potuit præiudicium aliquod inferre Congregationi, cui vnio facta fuerat, & quæ nunquam fuerat validè citata, prout etiam citari debuiſſet, vt per *Honded.* conſil. 101. nu. 5. lib. 1.
3 *Surd.* conſ. 123. num. 7. & *Addent.* ad dec. 408. Sanctæ mem. Greg. XV. nu. 9. Et in omnem euentum ſufficit ad cauſandum attentata inhibitio Rotalis; quamuis enim illa ad hunc effectum non afficiat quando emanauit vigore commiſſionis expreſsè continentis dict. clauſulam, Non retardata executione, vel ſine præiu-
4 dicio legitimæ executionis, vt tradit *Ceſ. de Graſſ.* dec. 3. in fin. de Sent. & re iud. *Lancell.* de Attent. poſt inhibit. limit. 13. num. 2. *Gonzal.* 5. reg 8. in Annot. cõtr. nullit. & attent. nu. 224. & fuit dictum in Spoletana Attentatorum 5. Iunij 1599. coram *Corduba*, Tamen in caſu propoſito commiſſio prædicta per Congregationem obtenta, quæ immediatè recurſum habuit ad A. C. & deinde ad Signaturam, per quam cauſa fuit, vt ſuprà, commiſſa in Rota, nullam continet huiuſmodi clauſulam, ideò inhibitio illius vigore emanata erat omninò timenda ex allegatis.

Nec ſubſiſtit, quod ſequeſtrum fuerit factum inſcio D. Marco; quia immò illud præſumitur obtentum ad inſtantiam ipſius, cuius intererat, *Rot.* deciſ. 529. num. 4. par. 1. recent. & deciſ. 96. numer. 1. coram Sanctæ mem. Greg.

Et ita deciſum vtràque parte informante, &c.

Nicen. Decimarum.
Veneris 17. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

In incorporalibus quaſi poſſeſſio quomodò ad effectum manutenẽdi probetur, in & conflictu Teſtiũ quibus modis deferendum. Poſſeſſio ciuilis retenta animo quomodo per lapſum temporis in recuperanda naturali amittatur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in incorporalibus probata quaſi poſſeſſione non denegatur.*
2 *Poſſeſſio probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus, qui cadunt ſub ſenſu, etiam ſi nullam reddant dicti rationem.*
3 *Teſtibus affirmantibus magis credendum eſt, quàm Teſtibus negantibus.*
4 *Etiamſi negantes ſint plures numero affirmantium.*
5 *Ciuilis poſſeſſio amittitur per decem annos.*
6 *Etiam contra ſucceſſorem illius, qui retinebat d. ciuilem.*
7 *Poſſeſſor qui ſemel probatur fuiſſe, præſumitur ſemper deinde talis extitiſſe.*
8 *Poſſeſſio vt amittatur in incorporalibus, requiritur, quod is, qui tenebatur præſtare ſolutionem, denegauerit, & Creditor tacuerit per ſpacium ſucceſſiuum decem annorum.*
9 *Poſſeſſio Authoris ſuffragatur Succeſſori.*

Deciſio CCXLII.

ORta inter Epiſcopum, & Capitulum controuerſia ſuper eo, quod Epiſcopus prætendebat ius habere, & quaſi poſſeſſionem ab antiquiſſimo tẽpore exigendi ac percipiendi ex vniuerſo aceruo omnium decimarum, quæ in tota diœceſi colliguntur, in primis ſtaria 60 grani, & deinde quartam partem tam grani, quàm ſegetum & leguminum reliquis tribus quartis relictis pro Capitulo, & cauſa deſuper mihi commiſſa, dubitaui An D. Epiſcopo ſit dandum mandatum de manutenendo. Et Domini reſponderunt, eſſe dandum, quia Epiſcopus benè docet de ſua quaſi poſſeſſione in perceptione huiuſmodi ex teſtibus datis in eiuſdẽ Summ n. 2. explicitè deponentibus, quod Epiſcopus conſueuit recipere pro antiparte ſtaria 60. grani, & inſuper quartã partẽ ex reliquo decimarum aceruo; Quorum teſtium depoſitiones, vltrà quod corroborantur ex ſimili annotatione in libris Epiſcopi Martinenghi anteceſſoris, rectè concludunt prædictam quaſi poſſeſſionem, primus enim ſecundus, tertius, quintus, & ſeptimus deponunt de viſu, huiuſmodi antè quaſi poſſeſſione probata non poteſt denegari manutentio, vulg §. retinẽdæ Inſtit. 1
de Interdict *Rot.* dec. 4. 0. 19. par. 2. diuerſ. & dec. 28. n. 2. & dec. 161. n. 1. par. 1. recent. & ſæpè in alijs.

Nec horum teſtium fides vi⸗a eſt diminui eo quod non reddant cauſam ſcientiæ; Quia dum dicunt vidiſſe, quod Epiſcopus iuxta modum, & quantitatem ſuperiùs enarratam conſueuit decimas percipere, ſatis probauit illius quaſi poſſeſſionem abſque alia ratione, cùm talis poſſeſſio cadat ſub ſenſu corporis, nempe viſus *Innoc.* in c. cùm cauſam. num. 3. in prin- 2
cipio, & ibi etiam *Butr.* num. 18. de teſtib. *Specul.* in tit. de teſte, §. nunc tractandum. num. 14. verſ. Ego vidi, iuncto verſ Si verò teſtis, & nu. 27. cum alijs, quos latè refert & ſequitur *Farinacc.* eodem tract. quæſt. 70. cap. 2. num 1. 2. & ſeqq.

Nec etiam prædictorum teſtium depoſitiones eliduntur ex alijs teſtibus examinatis, & in contrarium adductis pro Capitulo. Quoniam immò teſtes Epiſcopi videntur per iſtos coadiuuari, dum quoad ſtaria 60 grani apertis verbis illorum ſolutionem factã Epiſcopo affirmant in Summ. Epiſcopi n. 5. Et quoad quartam vltra dicta 60. ſtaria eidem ſolutam tertius teſtis Capituli expreſsè ſuper ea deponit, Ac primus ſecundus, quartus, quintus & ſextus in dicto Summ. n. 6. & 7. non abſolutè negantes, vel dicunt ignorare, an præter ſtaria 60. fuerit etiam quarta pars grani, quod remanebat, data Epiſcopo, vel in genere deponunt aliquam grani quantitatem vltra prædicta ſtaria 60. fuiſſe eidem conſignatam aſſerentes, neſcire qua de cauſa; & in omnem caſum teſtes Epiſcopi deponunt ſuper affirmatiua, Teſtes verò Capituli ſuper negatiua; & in dubio magis eſt credendum teſtibus affirmantibus, quàm negantibus, l. diem proferre, §. 3
ſi plures, vbi gloſ. in Verbo Conſenſerunt, & communiter *Doct.* ff. de Recept. arbitr. *Bart.* in l. 1. nu 6. verſ. Vlteriùs nota, ff. de Ventr. inſpic. *Bald.* in l. actor. num. 21. C. de probat. *Alex.* conſil. 148 num. 2 lib. 2. *Cranett.* conſil. 226. num. 2. verſ. Secundo reſpondeo, *Rota* diuerſ. deciſ. 335. num. 2. par. 1. & deciſ. 6 9. n. 9. lib. 3. par. 3. & in Parmen. penſionis 4. Martij 1624

coram me; Etiamſi teſtes negantes, quod non con-
tingit in præſenti, ſint in numero plures, quàm affir-
mantes, *Abb* in c. cùm in tua, num. 2 de teſt. b. *Ias*. in
4 rubr. num. 28. ff. de Iureiuran. & in l. vt vim numer.
6. eodem tit. cum aliis per *Farinacc*. in tract. de te-
ſtib. quæſt. 65. numer. 201. & fuit dictum in allegata
Parmen. penſionis coram me; Teſtéſque Epiſcopi ha-
bent adminiculum in adnotatione dicti libri, & cla-
riùs deponunt, quàm teſtes Capituli, & ipſum Ca-
pitulum recuſauit iurare de calumnia, & noluit ex-
hibere libros, & teſtes pro Epiſcopo ſunt plures, præ-
ſertim ſi demantur teſtes Capituli, qui dicunt, ſe non
vidiſſe, quod ſolutiones factæ fuerint, vel ignorare
quod vltra dicta ſtaria 60. fuerit etiam ſoluta dicta
quarta; qui non probant, fieri enim poteſt, quod ſo-
lutiones factæ fuerint, & ipſi non viderint & reſpe-
ctiuè neſciuerint.

Nec poſtremò viſum fuit obſtare, quod teſtes de-
ponant de quàſi poſſeſſione Epiſcopi Martinenghi
anteceſſoris, & per decem annos ante, quàm lis mo-
ueretur, & quod per huiuſmodi decennium ceſſa-
tur amiſſa poſſeſſio, *Rip*. in cap. cum Eccleſia Sutrina,
5 n. 13. de Cauſ. poſſ. & propriet. cum aliis allegatis. Et-
enim Domini reſponderunt, id procedere in corpo-
ralibus alio occupante naturalem poſſeſſionem, &
quando ipſe primus poſſeſſor ſcit, & eſt negligens in,
recuperando, *Rip*. in dicto cap cum Eccleſia Sutrina
6 nu. 23. verſ. Et ex hoc elicitur de cauſ. poſſeſſ. & pro-
priet. *Neuizan*. conſ. 79. num. 24. & 34. vbi quod talis
ſcientia non præſumitur, ſed eſt probanda alias, qui
olim fuit poſſeſſor ſemper præſumatur poſſidere niſi
habuerit ſe pro ſpoliato, *Abb*. in cap. cùm ad ſedem,
7 num. 13. de reſtit. ſpol. *Curt. ſen*. poſt alios conſ. 14. n.
4. Præſertim in caſu exactionis annuæ præſtationis,
in quo ad amittendam quaſi poſſeſſionem requiritur
8 denegatio ſolutionis, & quod poſteà decem anno-
rum ſpatio ille poſſeſſor tacuerit, *Innoc*. in cap que-
relam, num. 3. de elect. *Afflict*. dec. 67. numer. 1. & fuit
reſolutum in Romana Fructuum 9. Aprilis 1601. co-
ram Sanctæ mem. Greg. extenſa per bo. mem. *Cordu-
bam*; Nec prædicta fuerunt probata ex parte Ca-
pituli, & dubitatione caret, quod poſſeſſio anteceſſo-
9 ris in dignitate iuuat etiam ſucceſſorem, iuxta vulga-
tam deciſionem *Guidop*. 619. *Rot*. dec. 1. de reſtit. ſpol.
in nou. *Abb*. in cap. cùm ſuper, num. 18. de cauſ. poſſ.
& propriet.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Mantuana Penſionis.

Veneris 4. Decembris 1626.

ARGVMENTVM.

Penſionis translatio de perſona, & vita transferentis ad perſonam, & vitam translatarij, quando valeat, & an ex hoc inferatur aliquod præiudicium Titulari. Gratia, quando non dicatur ſubreptitia, etiā ſi expreſſum ius tertij.

SVMMARIVM.

1 *Papa quando intellexit præiudicare alicui, non cadit ſubreptio, nec eſt opus derogatione regulæ de iure quæſit. non toll.*

2 *Papa quando intelligit præiudicare alicui, non eſt opus, vt illud nominet ſiue de iure communi, ſiue ex ſpeciali diſpoſitione ius ei competat.*

3 *Papa quando facit actum præiudicialem de ſui natura, virtualiter declarat afficere omnes perſonas, ad quas præiudicium ſpectare poteſt.*

4 *Subreptio eatenus vitiat gratiam, quatenus aliquid fuerit prætermiſſum in petitione illius gratiæ, quod ſi fuiſſet expreſſum, vel Princeps non conceſſiſſet, vel difficilius conceſſiſſet.*

5 *Rector, qui præeſt curæ animarum, ſuſtinet pondus æſtus, & diei.*

6 *Ius proueniens ex priuilegio, eſt longè debilius, quàm ſit ius competens ex priuilegio.*

7 *Iuri proueniens ex priuilegio faciliùs derogatur, quā iuri prouenienti ex iure communi.*

8 *Gratia ad hoc vt dicatur ſubreptitia ex eo quod aliquid fuerit tacitum, hoc Iudex ex circumſtantiis deligendis inquiret.*

9 *Subreptio vt euitetur; ſufficit in genere, rem, quæ obſtabat, fuiſſe cogitatam.*

10 *In penſionis retentione, quæ datur in limine promotionis ad Epiſcopatum non requiritur expreſſio eorum, quæ fuiſſent exprimenda in ipſa reſeruatione penſionis.*

11 *Penſionem transferendi facultas an dicatur noua gratia, & nouum contineat grauamen prorogando ſeruitutem beneficij.*

12 *Penſionis tranſlatio, licet facta in articulo mortis, non eſt nouum grauamen, nec noua dicatur penſio, ſed ſolùm quædam mutatio perſonæ.*

13 *Penſio quando mutatur de vita, & perſona transferentis, & transfertur in vitam, & perſonam tranſlatarij, ex hoc non reſultat præiudicium conſiderabile, ſed euentuale, & num. 21.*

Cùm aliquando contingat translatarios etiam iuniores præmori ipſis transferentibus, etiam ſenioribus, num. 13. & num. 24.

14 *In gratia non eſt facienda aliqua expreſſio, quando ſemouetur præiudicium.*

Subreptionis vitio non capit, quando non adeſt præiudicium alterius, num. 14.

15 *In gratia non eſt facienda mentio de iure alicuius incerto, & euentuali, quod poteſt eſſe, & non eſſe.*

16 *In penſionis reſeruatione ſuper beneficio eſt facienda mentio de regreſſu, quem quis habet ad illud beneficium, & num. 19.*

17 *Penſionis reſeruatio non eſt ſubreptitia, ſi beneficij regreſſus non fuerit expreſſus.*

18 *Beneficium perueniens ad regreſſarium quo iure perueniat.*

20 *Deciſ.* Caſſador. 1. *de penſio. declaratur.*

22 *Penſionis tranſlatio id efficit, vt loco obitus transferentis, ſit expectanda mors tranſlatarij.*

23 *Penſionis tranſlatio ſolùm operatur mutationem perſonæ, cui penſio eſt ſoluenda.*

25 *Deciſ.* Putei 288. *lib. 3. declaratur.*

Deciſio CCXLIII.

BErtazzolus erat reſeruatarius omnium fructuū Parochialis Eccleſiæ S. Ceciliæ loci Liliolæ Mā-tuanæ diœceſis dempta ſolùm congrua pro Rectore, Vnde cùm ad illius fauorem bo. mem. R. P. D. Stella ſenior reſignaſſet canonicatum, & præbendam Baſilicæ Lateranen. fuit eidem D. Stellæ reſeruata penſio annua ducatorum 220. ſuper fructibus dictæ Eccleſiæ Sanctæ Ceciliæ, decreto & conditione tamen adiecta, quod ſi contingeret, D. Stellam præmori Bertazzolo, huiuſmodi penſio accreſceret non Rectori pro tempore, ſed ipſi Bertazzolo reſeruatario perinde, ac ſi nunquam dicta penſio reſeruata fuiſſet. Verum cùm poſtea idē D. Stella obtinuiſſet à S. me. Greg.

Greg.XV. facultatem quandocumque etiam in arti-
culo mortis dictam penſionem transferendi, illámq;
tranſtuliſſet in R. P. D. Stellam iuniorem nepotem,
Dubitaui An huiuſmodi tranſlatio ſuffragaretur. Et
difficultatem faciebat, quod vitio ſubreptionis labo-
rare videtur dicta facultas, cùm in ea mentio facta
non fuerit de prædicto decreto in fauorem Bettaz-
zoli, ad cuius vtilitatem penſio extinguebatur, nec
illius præiudicium fortaſsè cogitauerit Papa, causáq;
pluries hoc diſcuſſa, hodie tandem Domini affirma-
tiuè reſponderunt, ſcilicèt translationem ſuſtineri.
Quoniam Aut aſſerimus, facultatem transferendi di-
ctam penſionem conceſſam D. Stellæ ſeniori eſſe
actum de ſui natura præiudicialem, Aut negamus,
eſſe præiudicialem ſaltem præiudicio conſiderabili,
& neutro caſu intrat ſubreptio prædicta.

Non primo caſu, quia ſi Papa intellexit præiudica-
1 re, non cadit ſubreptio, nec eſt opus derogatione re-
gulæ de Iure quæſito non tollendo, *Dec.* conſ. 113. n.
7. verſ. Non obſtat quod ex hoc, *Card. Seraph.* deciſ.
1445. num. 6. nihilque refert, quod perſonas, quibus
præiudicium inferebatur, non meminerit, ſiue huiuſ-
modi perſonis ex iure communi, ſiue ex ſpeciali
diſpoſitione ius competeret, *Caſſado.* deciſ. 1. de
2 priuil. & plenè *Rota* dec 48. n. 1. 2. & 3. p. 1. recent. in
qua ab aliis deciſionibus receſſum fuit, & par. 1. di-
uerſ. dec. 140 n. 21. & 22. vbi etiamſi Papa Ius illud
ignoraret, quia dum facit actum de ſui natura præiu-
3 dicialem, virtualiter declaret, afficere omnes perſo-
nas, ad quas præiudicium ſpectare poteſt.

Ampliùs, ſi ſubreptio eatenus vitiat gratiam; qua-
tenùs aliquid fuerit prætermiſſum in petitione illius
gratiæ, quod ſi fuiſſet expreſſum, vel Princeps non
4 conceſſiſſet, vel difficiliùs conceſſiſſet ex cauſa à iure
approbata, cap. ſuper literis, vbi *Felin.* n. 8 de reſcript.
plenè *Sanchez* de Matrim. lib. 8. diſput. 21. n. 11. & 17.
Caſſador. deciſ. 12. n. 14. de præben *Rot.* dec. 418 n. 1.
par. 1. recent. & fuſiùs in Conchen. Beneficij 10. Maij
1610 coram bo. mem. Card. *Sacrato*, quæ eſt 288 poſt
2. vol. conſil. *Farinacc.* Sanè hæc ratio non applicatur
caſui noſtro, ſed retorquetur, quoniam ſi fuiſſet nar-
ratum Pontifici, quod extinctio penſionis ob dictam
reſeruationem & decretum tendebat in beneficium
non Rectoris, ſed ipſius reſeruatarij, nedum hoc non
retraxiſſet, vel difficiliorem reddidiſſet ipſum Pon-
tificem, ſed immò procliuiorem effeciſſet; dum enim
Papa intellexit præiudicare Rectori, qui præeſt curę
5 animarum, & ſuſtinet pondus æſtus, & diei, illiúſque
conſenſus derogauit, multò magis credendum eſt,
præiudicare voluiſſe cuicumque alteri, & præſertim
6 reſeruatario, qui expectabat extinctionem penſionis
ex titulo lucratiuo ſuæ reſeruationis, cuius ius, pro-
ueniens ex priuilegio eſt longè debilius, quàm ſit ius
Rectoris competens de iure communi, & ex debito
ob ſeruitium, quod præſtat Altari, & propterea huic
iuri reſeruatarij faciliùs fuiſſet derogatum, arg l. eius
milites, §. militiæ miſſis, ff. de Milit teſtam. *Rom.* conſ.
7 317. n 6. *Tiraq.* de Retract. li. 1 § 35. gloſ. 4. nu. 42. in
fin. Et an aliquid, quod fuit tacitum, retraxiſſet Prin-
cipem, vel faciliorem illum reddidiſſet, coniecturis
8 & circumſtantiis per Iudicem deligendis inquiren-
dum eſſe tradiderunt *Caſſador.* dict. dec. 12. nu. 14. de
præben. & alij congeſti à *Sanchez* dict. diſput. 21. nu.
19. lib. 8. de Matrim.

Vlterius Domini aſſequi poſſe exiſtimabant, Pa-
pam non penitùs ignoraſſe præiudicium, quod præ-
ter Rectorem alteri inferebatur ex dicta facultate
transferendi, dum in fine addidit clauſulam, quod
d. facultas non poſſet impugnari ex eo quod dictam
Parochialem tunc & pro tempore obtinens nempe
Rectores, & alij quicumque intereſſe habentes ad d.
gratiam non fuerint vocati; quæ verba, & alij quicú-
que intereſſe habentes, rectè referri poſſunt & de-
bent ad reſeruatarium; & ad eu tandam ſubreptio- 9
nem ſufficit, in genere fuiſſe cogitatum, *Felin.* in c.
nonnulli, num. 18. de reſc. ript. *Rot.* deciſ. 38. num. 3 &
dec. 210. n. 3 par. 1. recent.

Si verò negamus, facultatem transferendi fuiſſe
actum præiudicialem, tum quia Bettazzolus reſer-
uatarius non habebat ius niſi incertum & pendens à
futuro euentu, nempe à purificatione illius condi-
tionis, quatenus D. Stella ſenior præmoreretur Bet-
tazzolo; & ſic tranſlatio præuenit antequam eſſet
apertum ius ipſi reſeruatario, & propterea illius præ-
iudicium non fuit conſiderabile, quemadmodum in
retentione, quæ datur in limine promotionis ad Epi-
ſcopatum, non requiritur expreſſio eorum, quæ fuiſ-
ſent exprimenda in ipsà reſeruatione penſionis, re-
tentio enim illa præuenit extinctionem penſionis, 10
nec inde infertur præiudicium conſiderabile, vt ſit
neceſſaria noua expreſſio, *Felin.* in tractat. Quand. li-
teræ Apoſtolicæ, limit. 5. verſ. Conſidera, *Lambert.* de
iure patr. par. 3. lib. 2. quæſt. 9 art. 19. *Rot.* dicta deciſ.
240 n. 26. par. 1. diuerſ & in Firmana penſionis 2. Iu-
nij 1595. coram Illuſtriſſ D. Card. *Mellino*, & in Te-
rulen. penſionis 15. Decemb. 1600. coram bo. me.
Card. *Sacrato*; Tum quia quidquid antiquitùs ſenſe-
rit Rota, an facultas transferendi penſionem dicatur
noua gratia, & nouum contineat grauamen proro- 11
gandu ſeruiturem beneficij, vt in Eugubina penſio-
nis 11. Decemb. 1561. coram *Rubeo*, & in aliis, certè
hodie eſt conſtans & receptiſſima ſententia in hoc
Sacro Tribunali, quod huiuſmodi tranſlatio, licèt fa-
cta in articulo mortis, cùm & priùs quandocumque 12
fieri potuerit, non ſit nouum grauamen, nec noua
dicatur penſio, ſed ſolùm quædam mutatio perſonæ
& vitæ transferentis in perſonam & vitam tranſla-
tarij, & delegatio ſolutionis alteri facienda, nec inde
reſultare præiudicium conſiderabile, ſed euentuale
dumtaxat, cùm aliquando contingat, translatarios 13
etiam iuniores præmori ipſis transferentibus licèt ſe-
nioribus, ita *Rota* apud *Creſcent.* dec. 1 n 1. de Reb. ec-
cleſ. non alienan in Veronen penſionis 14. Ianuar. 1613.
coram R. P. D. meo *Vereſpio*, & in Mediolanen pẽſio-
nis 17. Iunij 1615. corã Reuerendiſſ. D. meo Patriar-
cha *Pamphilio*, quæ eſt dec. 505. nu. 4 par. 1. recen. in
Romana penſionis 17. Iunij 1612. coram R. P. D. meo
Buratto, in Regien. pẽſionis 9 Febr. & 17. Iunij 1624.
coram R. P. D. meo *Peronano*, & nuper in Firmana pẽ-
ſionis 26. Februar. 1623. coram bo. me. *Remboldo*, ver.
Et licèt tranſlatio, Seniori autem præiudicio non eſt 14
opus aliqua expreſſione, nec cadit vitium ſubreptio-
nis, *Crauett.* conſ. 68. n. 12. verſ. Secus vbi, & dicitur in
dicta Firmana penſionis 2 Iunij 1595. corã Illuſtriſſ.
Mellino. & de iure incerto & euentuali, quod poteſt
eſſe & non eſſe eo quod à conditionis purificatione 15
pendeat, mentionem non eſſe faciendam dixit *Felin.*
in cap cùm in noſtra nu. 5. de reſcript. *Pariſ.* conſ. 5.
n. 96. lib. 4. *Sanchez* d. diſput. 21. n. 26. li 8. de Matrim.
Rota. dec 25. de reſcript. in nou. *Caſſad.* dec. 16. n. 2. de
præben. *Capurag.* deciſ. 337. numero 2. & 3. parte 1.

Nec obſtat, quod in reſeruatione penſionis ſuper
beneficio facienda ſit mentio de regreſſu, quem quis
haberet ad illud beneficium, *Caſſad.* deciſ. 1. de pen-
ſion *Put.* deciſ. 97. lib. 2. *Pariſ.* de Reſignat. lib. 6. q. 5.
numer. 56. & 72. *Mohedan.* deciſ. 7. & 10. de renunc.

Quoniam vltra quod non propterea penſio eſt ſub-
reptitia ob huiuſmodi taciturnitatem regreſſus, ſed
17 quia Papa de conſenſu Titularis tunc reſeruat pen-
ſionem ſoluendam ab ipſo, & eius ſucceſſoribus, &
proinde iuremeritò quando beneficium peruenit ad
regreſſarium, cùm ille non ſit ſucceſſor Rectoris cō-
18 ſentientis, ſed capiat beneficium ex ſuo primæuo iu-
re, quamuis penſio fuerit à principio valida, attamen
illa poſt purificatum regreſſum ipſi regreſſario non
præiudicat, non autem quod adſit ſubreptio, & ita
19 loquuntur *Caſſad.* dict. dec. 1. *Gig.* de penſion. quæſt.
79. & *Rot.* dicta dec. 97. lib. 2.

Reſpondebant Domini, veram eſſe deciſionem
20 *Caſſad.* in ipſa reſeruatione penſionis, ob quam tunc
ſeruitus imponitur beneficio, & præiudicium indubi-
tabile infertur, ſecus autem in tranſlatione, quæ, vt
iam dictum fuit, præiudicium non infert, vel niſi eue-
ntuale, & ſic non conſiderabile, per illam enim tranſ-
lationem ſolùm mutatur caſus extinctionis de vna
21 perſonâ in aliam, & fieri poteſt, quod mediante hu-
iuſmodi mutatione cuiùs libertatem aſſequatur be-
neficium, quàm ſi non fuiſſet penſio tranſlata.

Neque etiam obſtat, quod non ſolùm reſeruata-
rio, in cuius fauorem appoſitum fuit decretum, quod
penſio illi accreſceret, præiudicium videatur infer-
ri, ſed etiam Eccleſiæ, hoc enim modo diutiùs per-
grauabitur onere ſoluendi penſionem, nec liber-
tatem aſſequetur niſi defunctis duabus perſonis pē-
22 ſionario ſcilicèt, & reſeruatario. Quoniam hoc in-
commodum, quod & penſionarij, & reſeruatarij
mors ſit expectanda pro libertate beneficij, non
tranſlationi, ſed ipſi reſeruationi adſcribendum eſt,
& idem erat etiam antequàm penſio transferretur,
hócque ſolùm efficit tranſlatio, quod loco obitus
D. Stellæ ſenioris expectandus ſit obitus D. Stellæ
iunioris, quia, vt dictum eſt, tranſlatio ſolùm ope-
ratur mutationem perſonæ, cui penſio ſit ſoluen-
da, & propter incertum euentum non eſt huiuſmo-
di præiudicium conſiderabile, licèt tranſlatio fiat
23 in iuniorem, vt in dictis deciſionibus Veronen.
penſionis coram Domino meo *Verospio*. & Roma-
na penſionis coram Domino meo *Burato*, & nuper
in dicta Regien. coram Domino meo *Pirouano* fuit
reſolutum.

Nec ideò applicatur deciſio *Put.* 288 libro tertio,
quia ibi non agebatur de ſolà mutatione vnius per-
24 ſonæ in aliam, quod eſt merè euentuale, ſed præiudi-
cium ibi erat conſiderabile, & quaſi certum, dum
ius habentis expectatiuam ſuſpendebatur quamdiu
25 tres perſonæ viuerent, quibus defunctis probabiliter
ille habens expectatiuam non erat ſuperuicturus, &
ita dictam deciſionem *Put.* 288. lib. 3. explicant *Man-
doſ.* ſuper reg. de Iur. quæſit. non tollen. quæſt. 9. &
Rot. deciſ. 664. num. 5. par. 2. recent.

Ad ea verò quæ opponebantur de non expeditio-
ne litterarum Apoſtolicarum, placuerunt Dominis
deducta per Informantes pro D. Stella, & gratia ſa-
natoria nuper obtenta, & à Sanctiſſ. D. Noſtro om-
nem viſa eſt remouere difficultatem.

Et ita quinquies examinato articulo, & vtraque
parte informante pro validitate tranſlationis reſpon-
ſum fuit, &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Mercurij 9. Decembris 1626.

ARGVMENTVM.

De probatione deſcendentiæ, & identitatis bonorum ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicommiſſo deducenda ex libro familiari Teſtatoris, quæ quando liber eſt benè ordinatus, & retentus, pro ſufficienti reputatur, maximè concurrente aliquo adminiculo.

Et aliæ probationes referuntur ex inſtrumentis diuiſionis ſequutæ inter hæredes. Recognitio in antiquis 70. 80. & 100. annorum ſcripturæ an ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur ad effectum ſucceſſionis ex partita libri Patris, in quo libro ſit ſolitum Patris deſcribendi natiuitates filiorum.*

2 *Probatur etiam ex enunciatiuis teſtamenti Patris, vel Inſtrumentorum.*

3 *Item ex confeſſione partis.*

4 *Poſſeſſio bonorum Teſtatoris probatur in iudicio fideicommiſſi ex partitis, & nota libri Teſtatoris, vbi ſunt illa deſcripta, & liber habet faciem libri ordinati, & benè tenti, & vt num. 5. Item & quando eſt adminiculatum, num. 6.*

7 *Item probatur ex aſſertione fideicommittentis contra ſucceſſionem, nam is illam nequit impugnare.*

8 *Poſſeſſio de uno probata tempore præſumitur deinde continuata.*

9 *Inſtrumentum diuiſionis bonorum Teſtatoris probat poſſeſſionem eorundem bonorum fuiſſe apud Teſtatorem.*

10 *Confeſſio probat contra confitentem, etiamſi illa deinde fuerit reuocata tanquam erroneam, dum non probatur error.*

11 *Inſtrumenta acquiſitionum probant poſſeſſionem fideicommittentis.*

12 *Identitas probatur ex denominatione, & vocabulo loci.*

Item ex verificatione confinium, ibidem.

13 *Quando hæredes poſſederunt in loco, vbi teſtator fideicommittens ex hoc identitas poſitorum bonorum remanet probata coniunctis adminiculis & 10.*

14 *Immiſſio ex fideicommiſſo datur probata identitate.*

15 *Scriptura antiqua centum annorum non indiget recognitione.*

16 *Et citra centum annos non requirit exactam recognitionem, ſed ſufficit veriſimilitudo.*

17 *Archiuiſta extractio in ſcriptura antiqua non requirit recognitionem & 18.*

20 *Et hoc caſu non eſt neceſſaria citatio partis in extractione & 21.*

22 *Obſeruantia facit, vt detur fides ſcriptura etiam infirmi.*

23 *Enunciatiua grauati hæredis non attenditur contra ſubſtitutum.*

24 *Enunciatiua moderna non probat.*

25 *Teſtamentum ex præteritione non redditur nullum ſtante clauſula codicillari.*

26 *Exceptio præteritionis tanquam inuiſibilis non attenditur ad effectum impediendi immiſſionem in exequutione teſtamenti.*

Deciſio CCXLIV.

CVm die 23. Martij præteriti fuiſſet firmatum, diſpoſitionem Bernardini ſuſtineri, & ſucceſſiuè die 26. Iunij reſolutum, illam ſuffragari D. Marco Anto-

Antonio propoſui dubium An eidem danda eſſet im-
miſſio in poſſeſſionem Caſalinum Petræ latæ, &
Sancti Proculi. Et Domini dandam eſſe cenſuerunt
niſi obſtent detractiones legitimæ, & dotium, de
quibus alias videbitur.

Quoniam de fideicommiſſo Bernardini ad om-
nium ſuorum deſcendentium maſculorum fauorem
aperte conſtat ex lectura teſtamenti; & quod D. Mar-
cus Antonius ſit pronepos & deſcendens maſculus
ipſius teſtatoris non controuertitur, & abunde pro-
bari videbatur ex libro familiæ, in quo adnotatæ le-
guntur natiuitates cum diebus & horis natalitiis om-
nium filiorum ac deſcendentium d. Bernardini, vt in
Sum. n. 2. Cui ſcripturæ & memoriæ ad hunc effe-
1 ctum eſt ſtandum, & fides adhibenda, *Bald* in l. vnic.
C. de confeſſ. & in c. per tuas nu. 5. vbi etiam *Dec.* n.
10. de probat. *Petr.* de fideicom. quæſt. 11. num. 426.
2 *Abb.* conſ. 83. nu. 13. Necnon etiam ex enunciatiuis,
& denominationibus, de quibus in d. teſtamento, &
in alio publico inſtrumento de anno 1554 & in lau-
do præcl. mem. Card. Farneſij lato de anno 1580 Et
demum ex propria confeſſione per ipſummet D. Pe-
trum Paulum facta de anno 1612. & 1623. in reſpon-
3 ſione ad poſitiones, vt in d. Sum. nu. 18. Quæ plenè
probat l. procuratore, ff. de Inſtitor. act. *Abb.* in c.
quamuis num. 4. de re iud. *Rot.* coram S. mem. Greg.
dec. 92. nu. 1.

Quod autem bo: me: R. P. D. Io. Baptiſta, & di-
ctus D. Petrus Paulus acquiſiuerint annuos redditus
ſcutorum 400. & vltra, & ſic euenerit caſus à Teſta-
tore conſideratus, & fideicōmiſſum prædictum fuerit
ad fauorem dicti D. Marci Antonij purificatum con-
4 ſtat ex adnotationibus dict. redditum diſtinctè fa-
ctis in d. libro familiæ, & litteris apoſtolicis felicis
recordationis Pauli V. ſub datum Romæ apud S. Pe-
trum de anno 1610. & fuit iam firmatum in dicta
deciſione in hac cauſa facta ſub die 26. Iunij præte-
riti.

Et demum quod dicta duo Caſalia fuerint per di-
ctum q. Bernardinum fideicommittentem poſſeſſa,
& in illius bonis & hæreditate reperta, Viſum fuit
probari ex deſcriptionibus, & adnotationibus factis
5 per ipſummet Bernardinum in d. libro familiari fol.
24. & 25. dict. Sum. n. 5. & 11. Qui liber poſſeſſionem
prædictam plenè probat ad effectum, de quo agitur
tam aduerſus hæredem grauatum, & deſcendentes
ab eo, penes quos bona repetiuntur, quam etiam ad-
uerſus tertios poſſeſſores à grauato cauſam haben-
tes, vt in terminis libri rationum ſiue introituum
teſtatoris tradit *Peregr.* de fideicom. art. 44. nu. 4. &
dec. 3. n. 1. *Maſcard* de probat. concl. 778. nu. 8. &
Modern. Brixien. de Subſtit. quæſt. 618. num. 9. &
50.

Maxime quia ex inuentario ab Adminiſtratore
deputato per Illuſtriſſ. D. Cardin. Sacchettum tunc
temporis Iudicem ab A. C. in hac cauſa deputatum
confecto, & per ipſos DD. Fratres de Victoriis ſub-
ſcripto patet, dict. librum fuiſſe inter alia bona mo-
bilia hæreditaria ad ipſos fratres, & eorum familiam
ſpectantia repertum; Et ex illius inſpectione appa-
ret, illum eſſe antiquiſſimum, bene & fideliter tan-
tum calculatum, & coopertum cum ſtemmate, &
inſignis familiæ de Victoriis, & fuiſſe per ipſos DD.
Fratres colligantes, eorumque anteceſſores dili-
genter cuſtoditum, & in eo dictum Bernardinum
fideicommittentem de anno 1502. ſcribere incepiſ-
ſe, & poſt eius obitum Io. Baptiſtam ſeniorem ipſius
filium, & hæredem fideicommiſſo grauatum, &
deinde etiam alios ſucceſſores ſemper adnotare
conſueuiſſe bona, & negotia ad ipſos eorumque fa-
miliam ſpectantia, donec ille per ſucceſſiuam quan-
dam traditionem ad dict. DD Fratrum manus perue-
nit, & vlterius eſſe ex diuerſis publicis inſtrumentis,
& aliunde etiam adminiculatum, & conſequenter il- 6
li fidem eſſe adhibendam, *Bald* conſil. 156. num. 3.
circa med. lib. 4, *Rot.* dec. 362. num. 7. & 8. par. 1. re-
cent. & dec. 468. nu 11. & dec. 537. num. 1. coram S.
mem. Greg.

Præterea quoad dict. Caſale Petræ latæ probatur
etiam tam ex inſtrumento impoſitionis cenſus per
dictum Bernardinum fideicommittentem factæ ſu-
per eo tanquam proprio, cuius aſſertionem D. Pe- 7
trus Paulus illius ſucceſſor impugnare, eamque de
mendacio redarguere non poſſet, *Menoch.* conſ. 704.
nu. 14. & 15. *Magon.* dec. Florent 57. nu 5. & in ſpe-
cie fuit dictum in Interamnen Saluiani interdicti 14.
Nouemb. 1611. coram Reuerendiſſ. D meo Patriar-
cha *Manzanedo*, tum ex duobus inſtrumentis ca-
ptæ poſſeſſionis vigore mandatorum de immittendo
ad fauorem d. Bernardini de anno 1490. & 1519. vt
in d. Sum. num 6. Quæ vſque ad obitum continuata
præſumitur, l. ſiue poſſidetis, C. de probat *Bald* conſ. 8
352. ad fin. lib. 1 *Crauett.* conſ. 61. n. 6. *Menoch.* præ-
ſumpt 64. n. 1. & ſeqq. lib. 6. *Peregr.* de fideicom. d.
art. 44. n. 3. Cum etiam ex diuiſione facta de anno
1580. inter bo: me: R. P. D. Antonium, Curtium, & 9
Horatium d. Bernardini nepotes & ipſorum DD.
Fratrum patrem, & patruos reſpectiue, tanquam de
re hæreditaria eiuſdem Bernardini; Quum indubi-
tanter probare, bona diuiſa fuiſſe fidei committentis
dicit *Marzar.* in Epitom. de fideicom. quæſt. 58.
Peregr. art. 44. num. 5. & alij per *Modern. Brixien.* d.
quæſt 618. num. 11. tum denique ex propria confeſ-
ſione ipſius D. Petri Pauli facta de anno 1612. in pu- 10
blico inſtrumento de quo in dicto Sum. nu. 9. vbi aſ-
ſeruit, quod dict. Caſale ad ipſum & fratres ſpecta-
bat & pertinebat vigore fideicommiſſorum dict. qu.
Bernardini, & Io. Baptiſtæ de Victoriis eorum maio-
rum, & declarauit, quod ex hac cauſa illud poſſi-
debat, & poſſidere intendebat in futurum; Quæ
confeſſio contra ipſum confitentem probat etiamſi
poſtea fuerit tanquam erronea reuocata, cum de
prætenſo errore non conſtet, Vt in puncto poſt *Caſ.*
Barz. dec. Bonon. 2. num. 21. & ſeq. tradunt *Modern.*
Brixien. d. quæſt. 618. nu 39.

Quoad vero ad aliud Caſale Sancti Proculi vltra
probationem ex dicto libro familiari, diuiſione, &
laudo, de quibus in d. Sum. nu. 11. & 13. adſunt etiam
inſtrumenta acquiſitionum per dictum fideicom- 11
mittentem factarum eodem Summ. nu. 12. quæ pro-
bant, bona fuiſſe in bonis illius, *Bald.* conſ. 89. nu. 3.
& 4 li. 1. *Maſcard.* d. concluſ. 778. nu. 9. & ſeqq. *Petr.*
de fideicomm. q. 12. n. 31. & infra *Peregrin.* d. art. 44.
n. 4. & conſ. 42. nu. 6. & ſeqq lib. 1. *Modern. Brixien.*
d. q. 618. num. 4.

Identitas autem probatur ex denominatione &
identitate vocabuli, Petra lata & S. Proculo, cum hoc
nomen non ſit frequens, ſed ſingulare, & vix alibi 12
fundus ſub hoc nomine reperiatur, iuxta trad. per
Bart. in l demonſtratio. num. 18 in fin. ff. de cond. &
demonſtr. *Corn.* conſ. 146. nu. 4. lib. 3. *Alex.* conſ. 153.
num. 4. lib. 2. *Cephal.* conſ. 96. num. 19. *Peregr.* d. art.
44 num. 45. poſt med. & *Rota* dec. 191. num. 6 par. 1.
recent. Et ex collatione confinium expreſſorum in
d. libro familiæ, & in dict. inſtrumentis impoſitionis
cenſus, adeptionis, poſſeſſionis, diuiſionis, & acquiſi-

tionum, de quibus ſupra cum confinibus modernis
expreſſis in inſtrumento captæ poſſeſſionis per dict.
DD. Fratres de anno 1623. vt in dicto Sum nu. 10. &
14. Cum quibus apparet optimè concordare, itaut
identitas ſtante huiuſmodi confinium verificatione
in dubium reuocari non poſſit, *Rota* eadem dec. 131.
num. 6. Et demum ex eo quod Caſalia de quibus agi-
tur, poſſidentur per ipſos DD. Fratres in iiſdem locis,
& regionibus, in quibus apparet, per dict. qu. Ber-
nardinum eorum proauum, dum vixit, poſſeſſa fuiſſe,
13 quæ propterea eadem præſumuntur; Iunctia præſer-
tim aliis, de quibus ſupra *Peregr.* d. art. 44. num. 22. &
ſeq. *Modern. Brixien* qui plures alios congerunt d.
quæſt 618 n. 45. & *Rot* dec. 131. nu. 5. & dec. 407. in
fin. & dec. 706. num. 1 par. 2. recent.

Ex quibus vt ſupra probatis inde reſultat, immiſ-
ſionem eſſe dandam ex remedio l. fi. C. de edict. diu.
Adrian. toll vt per *Rotam* dicta dec. 131. nu. 1. Vel vti-
lis Saluiani interdicti, quod competit fideicommiſ-
ſatio, *Gabr.* conſ. 46. num. 20. lib. 1. *Peregr.* de fidei-
comm. art. 48. num. 15 & *Rot.* d. dec. 131 n 1. & deciſ.
237. n. 1. par. 1. recent. & in Viterbien Caſtror. 7. A-
prilis 1617. coram bo: mem. *Card Sacrato.*

Nec prædictis viſa fuerunt obſtare ea, quæ pro
14 parte D. Petri Pauli obiiciebantur; Non enim ob-
ſtat, quod dictus liber familiaris, & adnotationes in
eo factæ per Bernardinum recognitæ non fuerint;
quia cum ex pateat, ipſum Bernardinum in eo ſcribe-
re incepiſſe de anno 1502. & ſcripturam, ſiue adno-
15 tationes ipſas eſſe antiquiſſimas vltra centum annos,
non requiritur aliqua recognitio, Vt fuit dictum in
Sulmonen. Vnionis 7. Februar. 1620. coram bo: me:
Dunozetto; Et nihilominus etiamſi non adeſſet anti-
quitas centum annorum, ſed octuaginta, vel ſeptua-
ginta tantum, non requireretur tamen exacta reco-
gnitio, ſed ſufficerent adminicula ex illius inſpectio-
16 ne, ac lectura, conſeruatione in familia, & verifi-
catione fere omnium, vel ſaltem maioris partis in eo
contentorum ex publicis inſtrumentis reſultantium,
Rota dec. 691. ſub n. 7. par. 2. recent. & in Bononien.
fideicommiſſi de Cataneis 12. Iunij 1604. coram
R. P. D. meo *Pirouano.*

Et eodem modo fuit reſponſum ad id, quod di-
cebatur de defectu recognitionis d. teſtamenti; quia
cum fuerit cognitum de anno 1512 & ſic elapſi iam
17 ſint ſeptuaginta anni & vltra, & Archiuiſta & Col-
legium Archiuij atteſtetur, illud fuiſſe ſtipulatum per
q. Honufrium Cominum Notarium publicum in
18 Archiuio deſcriptum, & fuiſſe repertum inter alias
eiuſdem Notarij ſcripturas, & prothocollo, quod in
Archiuio conſeruatur, & conſtet etiam de obſeruan-
tia, non requiritur alia recognitio.

Nec etiam obſtat, quod ex prædictis conſtare non
videatur, dicta Caſalia ſaltem integra fuiſſe per dict.
fideicommittentem poſſeſſa, & in illius hæreditate
reperta; Quia immo quoad Caſale Petræ latæ id ſuf
ficienter probatur ex eo, quod de anno 1490. fuit ac-
19 quiſita poſſeſſio pro medietate, & poſtea de anno
1519. pro alia medietate, vt patet ex lectura inſtru-
mentorum, in quibus fit mentio de diuerſis poſſeſ-
ſoribus qui expulſi fuerunt; Quoad vero ad Caſale S.
Proculi, quamuis terrenum in dicto loco poſitum
poſſideatur etiam à diuerſis aliis Dominis, hoc ta-
men non releuat, quia D. Marcus Antonius non pe-
tit immiſſionem in poſſeſſionem totius terreni in di-
cto loco poſiti, ſed illius tantum partis, quæ poſſide-
tur per ipſos DD. de Victoriis nuncupatæ Caſale
Sancti Proculi tam de tempore dicti Bernardini,

quam etiam poſtea, quod deductis 12. rubris per Io.
Baptiſtam ſeniorem dicti Bernardini filium acqui-
ſitis, & vti liberis in diuiſione nuper facta ipſi D. Pe-
tro Paulo iam aſſignatis, de quibus hodie non agitur,
totum præſumitur per dictum Bernardinum fuiſſe
poſſeſſum, & ab eo habitum, cum de aliis nouis ac-
quiſitionibus non doceatur, iuxta trad. per *Peregr.* d.
art. 44. num. 22. & ſeq. & *Modern. Brixien.* d. q. 618.
num 45. cum aliis ſupra allegatis.

Nec fuit habitum in conſideratione quod obii-
ciebatur, teſtamentum prædictum non eſſe in forma
probanti; quia pro parte D. Marci Antonij fuit da-
tum ſumptum authenticum extractum ab Archiui- 20
ſta, & Collegio Archiuij Romanæ Curiæ cum ſub-
ſcriptione R. P. D. Lanuuij eiuſdem Archiuij Corre-
ctoris, & atteſtatione de qua ſupra; quod propterea
plenam fidem facit *Rota* dec. 613. ſub nu. 7. par. 2. re-
cent. & dec. 3. num. 3. co ram S. mem. Greg. & in Far-
fen. Territorij 31. Martij 1604. coram Illuſtriſſ. D.
Cardin. *Millino* Maxime cum appareat, fuiſſe ex- 21
tractum ante motam litem, quo caſu partis citatio
& alia non requiruntur *Rot.* dec. 701. num. 2. par. 1.
recent.

Præſertim etiam quia antea de hoc nunquam fuit
oppoſitum in dispositionibus præcedentibus, ſed di-
cti teſtamenti exiſtentia fuit præſuppoſita, & habita
pro indubitata, de quo etiam, ac fidei commiſſo, &
expreſſa prohibitione alienationis in eo contenta
fuit facta mentio in dicto laudo Cardinalis Farneſij,
in diuiſione, & in inſtrumento aditionis hæreditatis
Curtij, & in aliis ſcripturis, & publicis documentis,
itaut ſatis conſtet de obſeruantia, quæ dat fidem ſcri- 22
pturæ etiam informi, *Rot* dec. 113. num. 11. par 1.
diuerſ. & dec 502 n. 18. par. 1. recent. & fuit dictum
in Monopoli ana Beneficij 6. Iunij 1622. confirmata
14. Nouembris eiuſdem anni coram me.

Minus etiam placuerunt quæ obiiciebantur con-
tra dicti teſtamenti validitatem ob aſſertam præte- 23
ritionem Petri Pauli ſenioris, quem Scribentes pro
dicto D. Petro Paulo iuniore contendebant fuiſſe fi-
lium dicti Bernardini; quia hoc viſum fuit in facto
ex actis non ſubſiſtere, nam enunciatiua facta in te-
ſtamento dicti Io. Baptiſtæ hæredis grauati, præſer-
tim cum ſit vnica, non probat *Rot.* dec. 160. nu. 6. par.
2. recent. & dec. 142. num. 1. coram Sanctæ me. Greg.
Et ex depoſitione teſtis octuagenarij aſſerentis, di-
ctum Petrum Paulum non fuiſſe filium, ſed Conſo-
brinum Bernardini; Ac etiam ex laudo lato per Ioan-
nem Albertinum, & Iacobum de Creſcentiis de an-
no 1541. ſuper lite inter eos vertente nulla facta
mentione prætenſæ filiationis apparet dict. enun-
ciatiuam per errorem Notarij emanaſſe. Nec etiam 24
quidquam in contrarium probat alia aſſerta enun-
ciatiua bo mem R. P. D. Antonij in Epitaffio; Tum
quia nihil concludit, cum ibi non dicatur, dictum
Petrum Paulum fuiſſe filium Bernardini; Tum etiam
quia non eſt antiqua, ſed moderna, quæ propterea
non probat *Cranet.* de Antiquit. temp. par. 1. §. primo,
nu. 7. & 9. *Rota* dec. 160 nu. 9. par. 1. recent. & dec.
407. nu. 2. coram S. mem. Greg XV.

Et nihilominus, etiamſi de prætenſa filiatione, &
præteritione conſtaret, adhuc diſpoſitio, & fidei-
commiſſum, de quo agitur, ſuſtineretur ſtante clau- 25
ſula codicillari in dicto teſtamento appoſita, *Bart.*
in l. 1. quæſt. 5. C. de Iur. codicill. *Doct.* in auth. ex cau-
ſa, C. de liber. præt. *Gabr* conſ. 109. num. 5. & conſ.
113. n. 2. li. 1. *Rot* dec. 568. n. 3 par. 1. recent. & in Rea-
tina Hæreditatis 3. Martij 1600. coram *Iuſto.*

Vltra

Vltra quod in omnem euentum, cum d. Petrus Pau-
lus nunquam in vita fuerit conqueſtus, & exceptio
62 huiuſmodi ſit vitij inuiſibilis, & altiorem requirat
indaginem, non retardaret immiſſionem, Vt poſt a-
lios tradit *Menoch.* de adipiſc. remed 4. n. 726.

Ad ea, quæ per Informantes pro creditoribus bo.
me. D. Io. Baptiſtæ dicebantur de paritate tituli non
fuit viſum opus aliter reſpondere, ſatis enim ſubla-
ta remanent ex dictis deciſionibus in hac cauſa fa-
ctis, & præſertim vltima, in qua fuit firmatum, fidei-
commiſſum fuiſſe purificatum ad ſolius D. Marci An-
tonij fauorem; Et ſic non ſubſiſtit, quod D. Petrus
Paulus habeat parem titulum.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Anconitana Bonorum.

Veneris 11. *Decembris* 1626.

ARGVMENTVM.

Reſignatio confinium diſtinguit factum ſubhaſta-
tionis à cæteris bonis Debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Confines apponuntur ad diſtinguendum corpora ven-
dita ab aliis non venditis, & nu.* 3.

2 *Alienatio facta ad corpus, & non ad menſuram ope-
ratur, vt augmentum cedat commodo emptoris.*

Deciſio CCXLV.

CVm Mutius prætenderet, Ferrettum exceſſiſſe
in appræhenſione poſſeſſionis bonorum, pluteſ-
que terras vſurpaſſe, quam continerentur in inſtru-
mento ſubhaſtationis ac deliberationis factæ vigo-
re mandati A. C. Domini animaduertebant, octo
corpora terrarum fuiſſe ſubhaſtata.

Primum ſcilicet poſſeſſio laboratiua & vineata
cum domo ſita in pertinentis Gallignani in Contra-
ta nuncupata *La Madonna de le Gratie*, iuxta bona
Petri & fratris de Vecchionibus, & à tribus lateribus
vias publicas.

Secundum, Poſſeſſio ſita in *Contrata* Gualdelli
iuxta bona Cu[illegible] Bauerij, & bona Marci Antonij
Scalamati, & bona Plebani.

Tertium, Fundus poſitus in loco nuncupato, *Ca-
po de Tiengari*, iuxta bona Aſcanij Thomaſis, & bo-
na Ioannis Petruccij.

Quartum, Fundus cum domo poſitus in *Contrata*
Sancti Martini, iuxta bona Plebis Caſtri Saparicchij;
& bona Herculis Ambroſij.

Sextum, Fundus in *Contrata* S. Petri, iuxta bona
Andreæ Cortanij, & bona Plebani.

Sextum, Vinea poſita in loco nuncupata, *Caſa a-
brugiata*, iuxta bona Petri & Ioannis de Vecchionib.

Septimum, Alia vinea ſita in eodem loco in Con-
trata nuncupata, *La Madona delle gratie.*

Octauum, Fundus poſitus in iiſdem pertinentiis
iuxta bona Aſcanij Thomaſij, & bona Comitis Leo-
nardi Ferretti, vt in inſtrumento executionis, & ſub-
haſtationis dato per *Ciceram* in ſuo ſum. nu. 2.

Vnde Domini dixerunt, Terras quaſcumq; com-
præhenſas iuxta prædictos fines horum octo corpo-
rum ſpectare ad dictum Ferrettum in vim eiuſdẽ
ſubhaſtationis, alias vero Terras extra dictos confi-
nes non ſpectare ſaltem ex dicta ſubhaſtatione; præ-
fixio enim illa confinium, quemadmodum deſignat,
id totum, quod intra illos continetur, venire in ſub-
haſtatione, ita excludit etiam id, quod extra illos
confines reperitur, apponuntur enim confines ad
diſtinguenda corpora vendita, & ſegreganda illa ab
aliis bonis non venditis l. forma in princ. ff. de cen- 1
ſib. l. cum ſeruo §. 1. ff. de contrahen. empt. l. Titius
hæres ff. de Action. empt *Gabr.* conſ. 64. n. 37. lib. 2.
Rot. coram S. m. Greg. XV. dec. 155. nu. 2. & propterea,
ſi fundus poſitua *in loco detto Vignarola*, qui prius
non colebatur, ſed erat Pratum, & alter fundus ſal-
marum octo iuxta relationem peritorum In eodem
loco, & fundus in loco S Gregorij, & aliæ vineæ de
quibus in ſum. eiuſdem *Cicero* n. 3. non continentur
intra fines dd. octo corporum, certe ad Ferrettum
non ſpectant ex d. ſubhaſtatione.

Nec obſtat, quod venditio ſeu ſubhaſtatio prædi-
cta facta fuerit ad corpus, & non ad menſuram; quiã
hoc ſuffragaretur, ſi dicta corpora pluribus ingeribus
conſtarent, quam quod expreſſum fuiſſet in ſubhaſta-
tione, cum in venditione facta ad corpus augmen- 2
tum ſiue diminutio cedat in fauorem emptoris l. æ-
de ſacra §. 1. ff. de contrahend. empt. l. ſi fines ff. de e-
uict. *Cagnol.* in l. 2. n. 180. & 181. C. de reſcin. vendit.
Surd. dec. 64. n. 10. & 14 & ſeqq. cum aliis per *Grat.*
diſcept. forenſ 65. n 7. & 8.

Sed in præſenti agitur de exceſſu, & de appræhen-
ſione bonorum poſitorum extra confines dictorum
octo corporum; Et ſicuti illa integra octo corpora 3
quantacumq; illa ſint, etiamſi excederent menſuram
relatam in ſubhaſtatione ſpectant ad Ferrettum lici-
tatorem, ita ad eum non poſſunt ſpectare, quæ extra
dicta corpora reperiuntur l. fundi in princ. ff. de A-
ction. empt. *Gabr.* conſ. 64. nu. 37. li. 2.

Et ita, &c.

Romana Caſalis Capicottæ.

Luna 14 *Decembris* 1626.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſuſtinenda Periti relatione aduerſus non-
nullas exceptiones.

SVMMARIVM.

1 *Periti calculo ſtandum eſt, quando is ſeruatis ſer-
uandis proceſſit.*

2 *Inter diuerſas Peritorum calculationes minoris re-
lationis magis congrua, & cum aliis conuenienti
ſtandum eſt.*

3 *Solutio præſumitur ex lapſu temporis, quando con-
currit diligentia Creditoris ſolita exigere ſua cre-
dita.*

4 *Mora remiſſa cenſetur quando Creditor recipit ſo-
lutionem.*

5 *Damna ſunt reficienda ei, qui ob moram Debitoris
paſſus eſt.*

Deciſio CCXLVI.

POſtquam fuerat ſub die 10. Iunij 1622. coram Ill.
D. Card *Caualerio* reſolutum, deberi damna, &
intereſſe pro ſumma ſcut. 18935. ad rationem fru-
ctuum cenſuum non extinctorum, quos Congrega-
tio ob non factam à Io. Bapt. Lurago conuentam
extinctionem ſoluere coacta fuit, denuo propoſito
dubio ſuper iiſdem, & non reſoluto Domini ad rei
veritatem melius indagandam mandarunt, eligi pe-
ritum calculatorem; & fuit per me vti ſubrogatum
in locum d Ill. D *Caualerij* electus de partium con-
ſenſu D. Bonanus ſub hac præciſa verborum for-
mula, videlicet, Ad effectum calculandi, & referendi

quautitarem pecuniæ ſolutæ, '& expoſitæ per d. Io.
Bapt.ad fauorem d.Congregationis tam in cauſam
dicti partiti,quam in alias cauſas, prout in libris e-
iuſdem Luraghi deſcripta reperiuntur ad effectum
vt videatur an dicta Congregatio fecerit ſolutiones
huiuſmodi in terminis, & temporibus in dicto ſe-
cundo partito conuentis,vel defecerit,vel exceſſerit
in huiuſmodi ſolutionibus faciendis,& an idem Lu-
ragus defecerit,vel exceſſerit in huiuſmodi ſolutio-
nibus per eum faciendis annotando hinc inde ex-
ceſſus,vel defectus pro veritate facti.

Qui Bonannus computis coram ipſoper annum,
& vltra inter dd partes ventilatis,& calculis ab ini-
tio d.ſecundi inchoati partiti vſq;ad decoctionem d.
Io.Bapt.de anno in annum congeſtis retulit tandem,
Congregationem omnib.coaceruatis ſummis per d.
Io.Baptiſtam tam in cauſam dicti ſecundi partiti,
quã alias quaſcumq;cauſam per ipſas Congreg.ſolu-
tis,&expoſitis remanſiſſe creditricem in ſumma ſcut.
24254. 16.etiam computatis ad creditum ipſius Lu-
raghi duabus partis ſcut. 3556 quas nullo modo
computandas in Rota deciſum, & diffinitiue pro-
nunciatum fuiſſe eadem Congreg aſſerebat.

Et vlterius ad effectum,vt Rota dignoſcere poſſet,
quæ ex partib.defeciſſet,vel exceſſiſſet, reduxit in
compendium calculum cuiuſlibet anni ex quo appa-
ret d.Congreg.compenſatis Lurago omnib per eum
vt ſupra ſolutis, & expoſitis, ſemper ſingulis annis
in plus ſoluendo exceſſiſſe, Primo videlicet anno in
ſcutis 11013.1.8. Secundo in ſcutis 269. Tertio in
ſcutis 2507. 88. Quarto in ſcutis 8562.4.9. Quinto
in ſcutis 6470.11.3. Sexto & vltimo anno in ſcutis
5596.6.8 Luragum vero in præmiſſis extinctionibus
ſemper defeciſſe vt ex lectura calculi, & relationis
prædictæ.

Verum quia pro parte D.Maccarani contra hu-
luſmodi relationem,& calculum plura obiiciebãtur,
propoſui dubium de ordine Rotæ,An d.calculus ſuf-
fragaretur ad effectum,vt eſſet ſtandum,vel receden-
dum à d.dec.coram Ill.D.*Caualerio*, & Domini ſuf-
fragari cenſuerunt, & ita ſtandum in deciſis.

Quuniam ex dicta relatione,cui inhærendum eſt,
tanquam facta à Perito ſeruatis ſeruandis,& de par-
1 tium conſenſu electo gloſ.in l.rem ſi vnius §. prin-
cipaliter in verbo Authoritati ff. de Arbitr. Bart. &
alij in l.1.§.vlt.ff.de verbor. obligat. *Rot*. dec. 540.
nu 1.p.1.recent.coram Sanctæ mem. Gregorio dec.
536.num.1.conſtat, Luragum de tempore decoctio-
nis remanſiſſe debitorem Congregationis in dicta
ſumma ſcutorum 18935. In hac enim ſumma liqui-
data per ſententiam bo.mem.Iuſti rum clauſula,Sal-
ua meliori liquidatione facienda,&c.pro qua dum-
taxat hodie attenditur,tanquam minori relatio præ-
dictæ, quæ de maiori loquitur omnino concordat
cum aliis præcedentibus peritorum relationibus,ſu-
per quibus fundatæ fuerunt deciſiones,& dicta ſen-
tentia Rotalis creditum dictæ Congregationis ca-
nonizantes ad tradita per *Alex*.in conſ. 54. num. 6.
2 & 7.lib.5.& conſ.183.n.14.lib.6.*Farinac*. de Teſtib.
quæſt.64. num.233. in fin. *Rot*. coram S. me. Greg.
dec.558.nu.2.& coram Card. *Seraphin*. dec.111.nu.
2.& coram Reuerendiſſ.D.meo Patriarcha *Manza-
nedo* in Ianuen.Cenſus 16. Ianuarij 1613.dictamque
Congregationem in ſingulis annis conuentas ſolu-
tiones nedum fuiſſe,ſed in ſupra notatis ſummis ex-
ceſſiſſe.

Nec viſum fuit obſtare oppoſitiones pro parte D.
Maccarani factas,Et primam quod Bonannus non
inſpexerit libros Luraghi,nec in illis calculum & re-
lationes prædictas fundauerit,vt ex ipſiuſmet Bonan-
ni atteſtatione in Sum nu.5.& ſecundam quod non
adnotauerit,nec diſtinctè retulerit,quo menſe, quo-
ue præciſo die ſolutiones per Congregationem fa-
ctæ fuerint & ob id dignoſci non poſſit,An Congre-
gatio ſoluerit in terminis & temporibus in dicto ſe-
cundo partito conuentis,vel defecerit,itaut ob non
adimplementum Congregationis potuerit & ipſe
Luraghus impune non adimplere; & vlterius dam-
num,ſi quod ob retardatas ſolutiones huiuſmodi ſu-
ſtinuiſſet,vel conſequi,vel compenſare poſſet,Et ter-
tiam quod d.calculus ſit erroneus vt infra.

Ad primam enim reſponſum fuit,calculum & re-
lationem prædictam fuiſſe fundatam in partitis alias
ex dictis libris extractis, & diligenter collationatis
coram Notario in præſentia Darij Stanchi periti
pro parte D Maccarani alias electi,vt patet ex ſum-
pto originali per ipſum Notarium ſubſcripto; quod
ſufficit præſertim,quia non docetur de aliquo erro-
re,& creditum Congregationis in dicta ſumma ſcu-
torum 18035.eſt indubitatum etiam ex dictorum a-
liorum Peritorum relationibus.

Ad ſecundam vero fuit dictum, ex calculo & re-
latione prædictis ſufficienter ſatisfactum fuiſſe effe-
ctui d.decreti,& menti Rotæ,cum ex eiſdem appa-
reat, Congregationem ſingulis annis ſoluiſſe longe
plus,quã debebat,& in fine cuiuſlibet anni in mani-
bus Luraghi remanſiſſe ſupra notatas pecuniarum
quantitates,&ex verbis dicti decreti ibi, Ad effectum
vt videatur an d.Congregatio &c. deprætenditur,nõ
eſſe opus,vt Peritus præciſe referat an Congreg.de-
fecerit,vel Luraghus,ſed ſat eſſe,quod ex eiuſdẽ re-
latione Domini hoc percipere,& deducere poſſint.

Ideoque,cum Mercatores ſoleant eſſe diligentiſ-
ſimi in exigendo,& Luraghus in euentum non facta-
rum ſolutionum debitis temporibus haberet facul-
tatem accipiendi pecunias,ſiquæ ſibi deficerent, ad
cambium iuxta formam conuentionum, illaſque
non acceperit,nec vnquam de hoc ſe conqueſtum
fuiſſe appareat,præſumendum eſt, ſolutiones velin 3
terminis conuentis factas vel per paucos tantum
dies dilatas, ac moram & dilationem huiuſmodi ſi
quæ interueniſſe diceretur,vel non fuiſſe conſidera-
bilem ad trad. per *Afflict*.dec.13. nu 19.*Pariſ*.conſ.
83.n.27. lib 1. & conſ.137. num. 13. li.4. *Surd*.dec.
105.nu.2.vel in fine cuiuſlibet anni ſuperabundan-
ter purgatam; Sique nullum damnum fuiſſet paſſus
Luraghus ob aliquot dierum,vel forſan menſium in-
teruallum inter vnam & alteram ſolutionem, illud
videtur ſatis ſuperque reſarcitum, cum in fine cu-
iuſlibet anni Congregatio plus reliquerit in manib.
Luraghi,quam deberetur; Verum nec vllum dam-
num,ſiquod ob d.moram prouenitſſet, inde reſultaſ-
ſet Luragho,ſed reſpectu fructuum illorum reſultaſ-
ſet creditoribus,quib tamen poterat Luraghus ſolu-
tionem differre donec ſibi per Congregationẽ diffe-
rebatur, reſpectu vero extinctionis ſortis damnum
ceſſiſſet eidem Congregationi, quæ nec damnum a-
liquod prætendit pro iis diebus,quib.aſſeritur defe-
ciſſe,ſed ſolum à die poſt decoctionẽ Luraghi, quo
tempore indubitanter pecuniæ erant eidẽ Luragho
ſolutæ &c. Et quatenus aliqua mora incurſa fuiſſet,
illa videretur ab ipſomet Luragho ob dict. pecunia-
rum receptionem ſubſecutam remiſſa, adeo vt de
prætenſo non adimplemento,quatenus adeſſet, vl-
terius dari non poſſit quemadmodum in ſimilibus
terminis fuit dictum coram S.me.Greg.XV. deciſi. 4

75.nu.2.& in dec.577. num.10. par.1. recent.

Et ceſſare viſa fuit difficultas ex eo quia nullus datur fumus quod Luraghus ob prætenſam moram, & dilationem, ſi quæ interuenerit, aliquod paſſus fuerit damnum, nec minus iacturam lucri, quod facere potuiſſet, ſi iſtas pecunias ſtatis temporibus habuiſſet; huiuſmodi enim pecuniæ non poterant negotiari, ſed vel ſtatim, vel modico interpoſito tempore poſt factas a Congregatione ſolutiones debebant ex pacto in extinctionem ſortis, & fructuum cenſuum reſpectiuè conferri, nec emolumenta Luraghi ex iſto partito conſiſtebant in aliqua dictarum pecuniarum negotiatione, ſed in proviſione ſcutor.600 pro primis quatuor annis, & in annua diminutione fructuum pro rata cenſuum ſingulis annis extinguendorum, qua diminutione non attenta tenebatur nihilominus Congregatio eamdem vniformem annuam ſolutionem ſcutorum 30.m. per ſexdecim annos, & duos menſes continuare; ideoque quoad primam partem dubij, cum huiuſmodi modicus defectus, quatenus, adfuiſſet, non læſerit in ſubſtantia ius Luraghi, nullius videbatur conſiderationis, vt per Card. *Mantic.* de tacit. lib.3. tit.10. nu.23 & aliis ſupracitatis, & conſequenter ſubtilis illa & exacta calculi indagatio cum diſtincta ſingulorum dierum, & ſolutionum annotatione, attento etiam ſupra narrati decreti tenore viſa fuit Dominis irreleuans, & fruſtratoria, & calculum per integrum annum elaboratum bene ſuffragari.

Ceſſit pariter prætenſus error qui opponebatur d. calculo reſpectu primi anni, quia Bonannus tam in tempore, inchoando videlicet a Kalend. Maij 1588. quam in quantitate ſeptem terminorum ſeu ſolutionum à d. Kalendis vſque ad Kalendas alterius Maij anni ſequentis conuentarũ, vt in Sum. D. Maccarani n.2 conſtituendo Congregat. debitricẽ in ſcutis 18. m. inſecutus fuit tenorem inſtrumenti ita diſponentis, & ob id de aliquo errore redargui non poteſt.

Nec obſtat conuentio ſoluendi annua ſcuta 30000. quæ adimpleta non videtur per ſolutionem dictorum ſcut. 18000. pro dicto primo anno; quia ſatis adimpleta fuit dum partes pro dicto primo anno excluſerunt terminum, ſeu ſolutionem menſis Iunij quæ pro reliquis annis importabat annua ſcuta 12000 illamque deperſe ſolam diſtulerunt ad 10 menſem Iunij poſt completum 16. annum dicti partiti idque ſumma ratione, quia Luraghus pro dicto primo anno non aſtringebatur ad extinctionem alicuius ratæ ſortis principalis cenſuum ſcutorum 30000. ſed ſolummodo ad ſolutionem fructuum importantium ad rationem ſex pro centenario, illa ſcuta 18000. per Congregationem in dicto primo anno perſoluenda; & ſicut pro parte Luraghi differebatur totalis extinctio dictorum cenſuum ad menſem Iulij 1604. & conſequenter ad duos alios menſes poſt dictum decimum ſextum annum vt in ſummario D. *Maccarani* numer.1. in fin. ita & pro parte Congregationis differebatur iſta vnica, & vltima ſolutio ſcutorum 12000. in dicto primo anno ob huiuſmodi æquilibrium à partibus non compræhenſa, & propterea bene egit Bonannus, dum non conſtituit annum ex quatuordecim menſibus, prout ad includendam dictam ſolutionem ſcutorum 12000 de menſe Iunij conſtituendum prætendebat D. Maccaranus.

Et ex his videbatur, reſultare reſolutionem ſecundæ partis dubij propoſiti, quia cum omnes pecuniæ per Luraghum receptæ deſcriptæ legantur ad computum dicti ſecundi partiti in cuius executionem debuiſſent cedere in extinctionem fructuum, & ſortis dictorum cenſuum, idemque Luraghus ante decoctionem ſolutis omnibus dictorum cenſuum fructibus defecerit in extinctione ſortis, vt ex dicto calculo apparet, dubitari non poteſt, quin eadem ſcuta 18 935.10 dictæ ſortis extinctionem omiſſam cedere debeant.

Ideoque cum congregatio ob illam non factam extinctionem coacta fuerit dictorum non extinctorum cenſuum fructus perſoluere, omnis ratio, omniſque æquitas ſuadet, quod refici debeant huiuſmodi damna, & intereſſe per ipſam Congregationem à die ſubſecutæ decoctionis paſſa ad tradita per *Bald.* conſ.127. col.., *Cranet.* conſ 59 n 2. *Surd.* conſ. 101.n.24.& 25. allegationis in d. dec. Ill. D. *Caualerij*, quæ & hodie Dominis placuit. 5

Et ita calculum ſuffragari. & in deciſis perſiſtendum eſſe vtraq; parte informante reſolutum. &c.

Paduana Feudi.

Lunæ 11. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Per verba continentia explicitam hæreditatis acceptationis confeſſionem, proculdubio probatur præcedens aditio, quod & amplectitur. Ad feudum mixtum quis aſpirare nequit, licet hæreditatem adiuerit, ſi deinde eam repudiauerit. Hæreditatem ſi quis repudiauerit ſub conditione, ſi dicta conditio non verificetur, perinde eſt, ac ſi nunquam fuerit excogitata.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis aditio per quæ verba per neceſſe inferatur.*
2 *De aditione hæreditatis quando dubitari non poſſit.*
3 *Aditione ſtante, repudiatio, ſeu renunciatio poſtea facta nihil prodeſt.*
4 *Hæres ſemel non poteſt amplius deſinere eſſe hæres.*
5 *Et hoc maximè in præiudicium alterius.*
6 *Hæreditatem, qui repudiauit, feudum mixtum retinere nequit.*
7 *Repudiatio hæreditatis quando habenda ſit pro non facta.*
8 *Ablatiuus abſoluti importans conditionem.*
9 *Ablatiui abſoluti important formam.*
10 *Forma niſi impleatur, actus aliter geſtus corruit.*
11 *Actus factus ſub conditione, ſi illa non purificetur, perinde eſt, ac ſi nunquam fuiſſet in rerum natura.*
12 *Paria ſunt quod aliquid non fiat, vel quod fiat ſub conditione, quæ non ſit purificata.*
13 *Pluralitas non præſumitur.*

Deciſio CCXLVII.

PRæſuppoſita deciſione in hac cauſa facta die 24. Ianuarij 1625. coram me, in qua fuit firmatum feudum illud non eſſe ſimpliciter ex pacto, & prouidentia, ſed mixtum, & ſic requirere etiam qualitatem hæreditariam, propoſitũ dubium tunc reſeruatum, An ſcilicet conſtet de tali repudiatione hæreditatis Galeatij facta per Antonium Franciſcum, & Paulum eius filios, quæ obſtet D. Ludouico, & fratribus dicti Antonij Franciſci filij, & hæredibus

in caſu, & ad effectum de quo agitur. Et Domini
non conſtare cenſuerunt.

Et moti ſunt primo, quia mortuo dicto Galeatio
de anno 1612. Hieronymus Talpus nomine dicto-
rum Pauli, & Antonij Franciſci fratrum cum eiuſ-
dem Antonij Franciſci præſentia comparuit coram
Iudice, & præmiſſa narratiua, quod nuperrime dictus
Galeatius ab inteſtatu deceſſerat relictis poſt ſe di-
ctis Paulo, & Antonio Franciſco filiis, ad quos pro-
pterea paterna hæreditas fuerat ab inteſtato delata,
& quod ipſe illam cum beneficio legis, & inuenta-
rij adire intendebat, inſtetit, eoſdem fratres pronun-
ciari, & admitti ad ipſam hæreditatem cum dicto in-
uentarij beneficio adeundum, & Iudex pronuncia-
uit, & admiſit iuxta formam petitionis, & poſtea an-
no ſequenti iidem Paulus, & Antonius Franciſcus
denuo comparuerunt coram Iudice, eique per hæc
formalia verba expoſuerunt, quod cum de menſe Ia-
nuarij anni præteriti Galeatius eorum pater ab inte-
ſtato deceſſiſſet, ipſi eius hæreditatem acceptauerunt
cum beneficio legis, & inuentarij, dubitantes de eius
viribus, prout apparet, pronunciam ſucceſſionis ab
1 inteſtato cum beneficio prædicto in ipſa hæreditate
D. Iudicis prædeceſſoris ſub die, &c. Quæ verba tan-
quam continentia explicitam hæreditatis accepta-
tionis confeſſionem procul dubio præcedentem a-
ditionem probant *Bart.* in l. gerit u. 14. ff. de acquir.
hæredit. *Bald.* in l. pomi C. de Iur. delib. *Dec.* conſ.
178. num. 6. cum aliis per *Menoch.* præſumpt. 161.
num. 22. lib. 4. Et declarant actum comparitionis
factum, & verba per dictum Talpum vere fuiſſe de
ipſorum mandato, & conſenſu prolata animo effe-
ctualiter adeundi & hæreditatem acceptandi, & Iu-
dicem ſuper huiuſmodi effectuali poſſeſſione, &
acceptatione decretum, vt ſupra interpoſuiſſe, & ſic
2 omnem remouent dubitationem, quæ alias forſan
adeſſe videri potuiſſet iuxta tradita per *Bart.* in d. l.
gerit nu. 17. & *Socin.* ſen. conſ. 60. num. 12. lib. 2. &
Menoch. de præſumpt li. 4. præſumpt. 100. num. 30.
3 Stante autem huiuſmodi aditione repudiatio ſiue re-
4 nunciatio poſtea facta non obſtet, quia ſemel hæres
non poteſt deſinere eſſe hæres l. ei qui ſoluendo ff. de
hæred. inſtit. & l. ſi ſine §. ſed quoad ff. de minor. l. 2.
C. de hæredit. vel act. vendit. *Bart.* in l. pater familias
nu. 6 ff. de hæred. inſtit. *Caſtren.* conſ. 221. nu. 2. lib. 2.
Crauett. conſ. 1. n. 6. *Craſſ.* de ſucceſſ. in §. Omiſſio hæ-
reditaria q. 14. *Magon.* dec. Florent. 16. n 28. Præ-
ſertim in præiudicium alterius, & ſic filiorum, qui ad
5 iſtius feudi mixti ſucceſſionem vocantur ex conce-
dentis, & maiorum prouidentia tanquam deſcen-
dentes à primo acquirente, vt tradit *Caſtr.* in l. quo-
6 tiens n. 4. C. de hæred. inſtit. & in auth. poſt fratres n.
2. C. de legit. hæred. *Pariſ.* conſ. 65. nu. 31. vol. 4. *Socin.*
iun. conſ. 72. n. 29. vol. 1 & conſ. 117. n. 10. li. 2. *Surd.*
conſ. 63. nu. 18. & late proſequitur *Io. Ant. Bouon.* in
conſ. 48. n. 24. 25. & pluribus ſeqq.

Secundo principaliter moti ſunt Domini ex eo,
7 quia dicti Paulus, & Antonius Franciſcus non repu-
diarunt ſimpliciter, & abſolute hæreditatem patris,
ſed declararunt, ſe velle ab ea abſtinere, & nolle ex
illa commodum aliquod, vel incommodum ſentire,
retentis tamen iſtis bonis feudalibus ab ipſis poſſeſ-
ſis; Vnde ſi admittimus, illum, qui hæreditatem re-
pudiauit, feudum mixtum retinere non poſſe, vt per
Couarr. variar. reſolut li. 2. cap. 18. n. 4. in princ. & in
verſ. Sexto huic infertur *Siluan.* conſ. 30. n. 19. *Me-
noch.* conſ. 205. n. 66. & *Olaſch.* dec. Pedem. 162. per
tot. repudiatio haberi debet pro non facta, deficit
enim ipſorum repudiantium conſenſus, quos appa-
ret aliter repudiare noluiſſe, quam cum præſuppo-
ſito quod ea non obſtante adhuc feuda retinere poſ-
ſent *Craſſ.* de ſucceſſ. in §. Omiſſio hæreditaris q. 10.
verſic. Sin vero, & in §. Acquiſitio hæreditatis nu-
mer. 2.

Præſertim quia verba illa Retentis tamen, &c.
cum ſint ablatiui abſoluti, important conditionem l. 8
à teſtatore, ff. de condit. & demonſtrat. l. ſi debito §.
1. ff. Quibus mod pign. vel hypoth. ſolu. l. euictis ff.
de euict. & conſequenter formam *Bald.* in auth ma- 9
tri, & auiæ C. Quand. mulr. tut. offic. fung. poſſ. cum
aliis per *Bero.* conſ. 39. nu. 18. & 19. & *Surd.* conſ.
371. nu. 69. & 70. Quæ ſi adimpleri non poteſt, re- 10
pudiatio redditur nulla l. cum hi §. ſi præter ff. de
tranſact. *Dec.* conſ 532. nu. 4. *Surd.* eodem conſ. 371. 11
n 70. & haberi debet pro non facta, ſi dicta retentio-
nis bonorum feudalium conditio purificari nequit
l. pecuniam quam ff. ſi cert. pet. l. neceſſario §. quod
ſi pendente ff. de Pericul. & commod. rei vendit.
Pariſ. conſ. 8. u. 25. li 3 *Corn.* conſ. 156. num 7. li. 4.
Rip. conſ. 81. nu. 23. vbi dicit, paria eſſe, quod ali-
quid non fiat, vel quod fiat ſub conditione, quæ non 12
ſit purificata *Socin.* iun. conſ. 4. n. 16. vol. 2. *Tiraq.* in l.
ſi vnquam in verbo, Reuertatur n. 177. C. de Reuoc.
donat. & dicta reſeruatio feudorum non poteſt in-
telligi de alio vltra hoc, quia non docetur, quod a- 13
liud feudum extaret, & pluralitas non præſumitur; &
licet de illo tempore hoc feudum penes filios repe-
riretur, hoc tamen non tollit, quin ex cauſa Patris il-
lud habuerint.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Ceſenaten Bonorum.
Luna 11. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos quando eſt data filiæ, ſiue ſit data in pecunia, ſi-
ue etiam in tot iocalibus, ſemper imputatur in le-
gitimam, & ſi illa petatur, perperam agitur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debita eſt filiis, & ius illam petendi ad hæ-
redem tranſit quamuis extraneum.*

2 *Legitima ſi ſemel eſt habita, fruſtra iterum petitur.*

3 *Dos filia data imputatur in legitimam, quod proce-
dit, etiamſi conſiſtat in pecunia, vel in iocalibus.*

4 *Filia recuſare poteſt, accipere pecuniam datam ei in
dotem, & inſtare pro traditione legitima in tot cor-
poribus hereditariis.*

5 *Pater ſi in teſtamento relinquat dotem filia, & etiam
eam heredem inſtituat, non videtur quod tunc dos
ſit imputanda in legitimam, quod declara n. 6.*

7 *Filia ſi ſit inſtituta hares, ei debetur legitima, non
quia eſt hares inſtituta, ſed quia eſt filia.*

8 *Legitima onus, & grauamenta non admittit.*

9 *Statutum ſi dicat, quod dos habeatur pro legitima, an
ſic poſſit peti ſupplementum legitima.*

10 *Filius pro legitima trientem tantum prætendere po-
teſt.*

11 *Pia cauſa quoties eſt ſubſtituta, trebellianica non de-
trahitur.*

12 *Quod procedit, etiamſi à principio incertum erat, an
pia cauſa eſſet ſucceſſura, nec ne, & nu. 13.*

14 *Pia cauſa quando certum eſt quod ſuccedit, non in-
trat diſtinctio, an ſit mediatè, vel immediatè ſuc-
ceſſura ad hoc vt detrahatur Trebellianica.*

15 *Tre-*

15 *Trebellianica detrahi poteſt etiam ſi pia cauſa ſit ſubſtituta, ſi de huiuſmodi voluntate teſtatoris conſtaret.*

16 *Teſtator non præſumitur in præiudicium piæ cauſæ velle diminuere fideicommiſſum, & permittere detractionē trebellianicæ, quam de iure non competeret.*

Deciſio CCXLVIII.

INſtabat D. Emilius Dandinus hæres q. Iacobæ, ſibi decerni detractiones legitimæ, & trebellianicæ vti debitæ eidem Iacobæ filiæ Hieronymi, & grauatæ per fideicommiſſum in fauorem Locorum Piorum Ciuitatis Ceſenæ, ſuper quibus propoſito dubio Domini reſoluerunt, non eſſe locum prædictis detractionibus.

Quo enim ad legitimam, licet illa debita fuerit Ia-
1 cobæ tanquam filiæ l. patentibus l. cum quæritur ff. de Inoffic. teſtam. auth. nouiſſima C. eodem, & ius illam petendi tranſierit in D. Emilium quamuis hæredem extraneum *Salycet.* in l. ſcimus in princ. C. de Inoffic. teſtam. *Crauet.* conſ. 312. num. 5. Attamen cum ſemel eam habuerit, immerito iterum petitur,
2 fuit enim illi nedum legata, ſed & ſoluta dos ſcutorum 4000. necnon præſtita iocalia, vaſa argentea, & alia pro mundo muliebri. In iure autem certum eſt dotem filiæ datam imputari in legitimam l. quo-
3 niam nouellæ Cod. omni modo §. imputari C. de Inoffic. teſtam. *Bart* in l. in quartam nom. to ff. Ad leg. F. l. id. & alij Doct. etiamſi dos conſiſtat in pecunia, quia adhuc imputatur in legitimam *Curt* iun. conſil. 180 num. 2. & 5 *Gabr.* conſ. 132. num. 8. lib. 2. *Handed.* conſ. 63. num. 120 & ſeqq. lib. 1. *Su d.* deciſ. 119. n. 1. & 2. *Cuch.* de legitima verſ. Data inter viuos nu. 26. & idem de iocalibus quod imputentur tradiderunt *Pic.* in d. l. in quartam nu. 182 & *Socin.* iun. 113 *Pariſ* conſ. 1. n. 89 lib. 3. Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 568. nu. 7. Sibi enim hoc casu adſcribat filia, quæ ſciebat, neceſſariam eſſe huiuſmodi imputationem, & tamen pecuniam recipit dum potuiſſet recuſare ſolutionem, & inſtare pro tradi-
4 tione legitimæ in tot corporib. hæreditarijs *Pic.* vbi ſuprà nu. 183. & alij.

Nec obſtat, quod pater in eodem teſtamento, & dotem reliquerit, & hæredem inſtituerit eamdem
5 filiam, & ita hæc duo tanquam diuerſa inter ſe debita diſtinxerit, nec propterea videatur eſſe locum
6 imputationi, præſertim extraneo hærede vocato iuxta tradita per *Berengar. Ferdinand* 10 d. l. in quartam art. 3. nu. 68. *Craſſ.* § legitima q. 23. n. 5 in fin. & *Moder.* Forol uien. de legitima lib. 2. tit. 2. q. 8. nu. 7. & ſeqq & n. 16. Quoniam huiuſmodi concl. non applicatur caſui noſtro, Tum quia non extraneus, ſed ipſa filia fuit hæres inſtituta; Tum quia teſtator non legitimam reliquit, & dotem, in quibus terminis iuxta prædictorum opinionem vtraque, ſcilicet, & legi-
7 tima, & dos diſtinctim debe175, ſed prius legata dote inſtituit hæredem eamdem filiam in reliquis bonis, eique decedenti ſine filiis maſculis ſubſtituit piam cauſam; Vnde hæc inſtitutio non tollit, quin teſtator prius legando dotem voluerit implere propriam obligationem circa præſtationem legitimæ, & dictam dotem referre ad debitum omnino neceſſarium; Nec ex eo, quod fuit hæres inſtituta Iacoba dicendum eſt ei fuiſſe relictam legitimam, quoniam legitima debetur eo, quod ſit filia, non autem quia inſtituta fuerit hæres.

Neque vigens viſa eſt coniectura pro excludenda huiuſmodi imputatione, quod teſtator filiam grauauit fideicommiſſo, & proinde dotem non intellexerit pro legitima, cum hæc onus, & grauamen non admittat, vt arguebat *Gabr.* conſ. 140 n. 9 lib. 2. Quia 8
obiectum releuaret, ſi teſtator grauaſſet filiam in illis ſcutis 4000. pro dote legatis, in quibus terminis loquitur *Gabr.* Sed grauamen fideicommiſſi fuit iniunctum in alijs bonis dempta quantitate dictæ dotis ibi, In alijs autem bonis, &c. Et quatenus onus eſſet iniunctum in illa dote, hoc magis ſuaderet voluntatem teſtatoris conſeruandi boni pro fideicommiſſo, & ſic pro imputatione, hoc enim modo minus diminuitur fideicommiſſum, & non euertitur iudicium defuncti.

Neque Domini obſtare crediderunt quæ dicebantur de ſupplemento eiuſdem legitimæ. Quoniam quidquid ſit. An ſtatutum Ceſenæ exclusiuum fœmi- 9
narum habeat dotem pro legitima, & intret in præſenti caſu. Reſpondebant, non ſolum non iuſtificari, huiuſmodi dotem ſcutorum 4000. eſſe inofficioſam, & minorem legitima, ſed ex calculo. & relatione data per peritum ab vtraque parte electum apparere dicta ſcuta 4000. iunctis præſertim dictis iocalibus & alijs à filia receptis excedere trientem hæredita- 10
tis Hieronymi, & tamen pro ſua legitima trientem tantum poterat prætendere auth. nouiſſima C. de Inoffic. teſtam.

Quo autem ad Trebellianicam, nec illa detrahitur quoties ſubſtituitur Pia cauſa Doct. in l Marcellus 11
ff. Ad S C. Trebell. *Gabr.* de Trebellianic. concl. 11. num. 2. *Tiraq.* de Priuileg. piæ cauſæ priuil. 27. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. vol. lib 8. tit. 3. nu. 4. *Rota* dec. 373. n. 6. in fin. p. 2. recent. Et in his terminis quoties alieno decedenti ſiue filiis fuit ſubſtitutus locus pius. Et ſic etiam dum à principio erat incertum, an Pia cauſa eſſet necne ſucceſſura dixit Rota coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano* dec. 210. & 271. in 12
eius impreſſis & nouiſſime *Bellon.* iun. conſ. 84 n. 15. & ſeqq. quia ſufficit quod tempore primæ reſtitutionis fideicommiſſi faciendæ, hoc enim tempore de- 13
trahitur Trebellianica, ſuccedat ipſa cauſa pia licet ſecus ſit, ſi alteri mediate eſſet prius reſtitutio facienda, & dubium eſſet, an ſucceſſura foret pia cauſa, quia tunc detraheretur quidem Trebellianica, ſed tamen data cautione de illam reſtituendo in caſu purificationis fideicommiſſi ad fauorem piæ cauſæ vt per *Rot.* & *Bellon.* loco prææallegato, & *Rot.* etiam deciſ. 14
373. numer. 7. p. 2. recent. Quod ceſſat in præſenti quia certum eſt hodie piam cauſam eſſe admittendam ad hæreditatem Hieronymi, & ſic non eſſe locum detractioni Trebellianicæ vt in puncto *Curt.* iun. conſ. 120. num. 14 Et data hac certitudine quod ſuccedat pia cauſa, non intrat diſtinctio, an mediate, vel immediate ſit ſucceſſura ipſa cauſa *Alex.* conſ. 10. num. 14. lib. 3. & *Socin.* ſen. conſ. 144. num. 7. lib. 2.

Nec obſtat, Trebellianicam detrahi etiam ſubſtituta pia cauſa, ſi de huiuſmodi voluntate teſtatoris, 15
ſcilicet vt detraheretur, conſtaret *Tiraq.* de Priuil. piæ cauſæ priuileg. 26. in fin. hic autem deſumi huiuſmodi voluntatem ex illis verbis, vbi Teſtator, cum legaſſet Angelicę vxori vſumfructum, dixit, tale legatum intelligi pro omni & quacumque legitima, & Trebellianica, & omni alia ratione pro quibus dicta Angelica poſſet petere, & prætendere. &c. Quoniam hæc potius verba retorquentur, cum ex illis deprehendatur enixa voluntas teſtatoris conſeruandi integra bona pro fideicommiſſo,

Deciſ. Clem. Merlini.

A a

& vt vxor ſolo vſufructu eſſet contenta; Et loquitur teſtator dubitatiue ponderatis illis verbis, Petere,
16 & prætendere, &c. & quoniam ibi agitur quoad Angelicam, ſi ſuperuiueret Iacobæ, vnde non inde facienda eſt illatio ad Iacobam, vt in præiudicium piæ cauſæ voluerit teſtator fideicommiſſum diminuere, & detractionem, quæ de iure non competere permitteret, hac enim data interpretatione Hieronymus modo conſeruationem ſuorum bonorum effectaſſet modo neglexiſſet; & ſic ſibi fuiſſet contrarius.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Boonien. legati de Mareſcottis.

Veneris 15. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Dotare filias eſt onus paternum, & hoc onus non ſolum ipſi Patri inhæret, ſed & eius bonis, & ita illa bona tranſeunt ad quoſcunque, ac ſi fuiſſent præciſè obligata pro dote filiarum.

SVMMARIVM.

1 *Dotare filias eſt munus paternum, & quidem onus neceſſarium.*
2 *Et hoc debitum dotandi, & onus nedum ipſi perſonæ Patris, ſed & eius bonis inhæret.*
3 *Dotandi filias hæc neceſſitas conſideratur nedum reſpectu Patris, ſed etiam illius hæredis.*
4 *Hæredis perſona non mutat conditionem obligationis principalis.*
Neceſſarium, vel voluntarium debitum dicitur quod à principio habuit cauſam neceſſariam, vel voluntariam nu. 4.
5 *Hæres non præſumitur exercere liberalitatem, ſi ſe eximat ab obligatione ad quam tenebatur vti hæres.*
6 *Frater legans dotem ſorori, intelligitur velle compenſare cum debito dotis relictæ à Patre.*
7 *Compenſandi animus præſumitur quoties legatur aliquid ex eadem cauſa ob quam erat debitum nu. 8. & 15.*
9 *Teſtatoris voluntatis declaratio in legatis, regulariter ad hæredem ſpectat.*
10 *Declarans nihil de nouo diſponit.*
11 *Legatum factum à Debitore, animo compenſandi factum præſumitur, quando Teſtator dixit, quod nihil aliud prætendere poſſet in hæreditate.*
12 *Donatio non dicitur ſi animo compenſandi aliquid detur.*
Compenſatio vt excludatur non eſt ſufficiens leuis coniectura nu. 12.
13 *Pater ſi hæredem inſtituat filium, & dotem incertam relinquat filiæ, tunc ſi filius in ſuo teſtamento declaret quanta præciſè futura eſt illa dos à Patre relicta, videtur feciſſe tale legatum pro dirimendis diffidiis, quæ poſſent oriri in dotis liquidatione num. 15.*
16 *Exceſſus non præſumitur & allegantı incumbit onus probandi.*
17 *Dos congrua ad cognoſcendum quæ ſit, inſpicienda eſt dos, quæ anteactis temporibus fuit tradita puellis eiuſdem familiæ.*
18 *Dotium quantitates in dies augentur.*
19 *Dos congrua vt liquidetur, attendendum eſt tempus nuptiarum.*
20 *Dos vt liquidetur, quando agitur, numerus filiarum dotandarum exiſtentia maſculorum ſtatus hæreditatis, & alia huiuſmodi obſeruanda ſunt.*
21 *Dotes ſunt augendæ diminuto numero filiarum.*
22 *Dotes filiarum ſunt detrahendæ non ex bonis hæredis, ſed ex bonis patris, cum ipſe eas dotare teneatur.*

Deciſio CCXLIX.

Ageſilaus hæredibus inſtitutis vniuerſalibus Thideo, Carolo, & Nicolao filiis legitimis, iuſſit, ſuo tempore congrue dotari Claudiam, Ferdinandam, Catherinam, Lucretiam, & Chriſtinam filias, quo Ageſilao defuncto, & iam tribus ex prædictis filiabus in Monaſterio profeſſis ſuperſtiteque ſolum Nicolao, alij enim fratres prædeceſſerunt, contingit, dictum Nicolaum in teſtamento, cum quo, & pariter deceſſit, conſtit iſſe dotem prædictis ſororibus Lucretiæ, & Chriſtinæ in ſcotis 11500. pro qualibet, & hinc dubitatum fuit in cuius hæreditatis ſtatum ſint referendæ huiuſmodi dotes, an ſcilicet Ageſilai patris, an vero Nicolai fratris. Et Domini cenſuerunt, eſſe referendas in hæreditatem 1
paternam; Et moti ſunt, quia dotare filias eſt munus paternum l. qui liberos ff. de Rit. nupt. & l. fi. l. de dot promiſs. Dec. in auth. præterea n. 17. & ibi *Curt.* 2
iun nu. 19. C. Vnde vir & vxor, & quidem onus neceſſarium *Hond.* conſ. 50. n. 16. lib. 2. *Rot.* Maceraten. apud *Gratian.* deciſ. 19. n 40. verſ. quia reſpondetur; Hocque debitum dotandi, & onus nedum ipſi perſonæ patris, ſed & eius bonis inhæret, adeout illa bona tranſeant cum hoc onere ad quoſcunque, ac ſi fuiſſent præciſe obligata pro dote filiarum *Caſtren.* conſ. 80. nu. 1. lib. 1. *Rol.* conſ. 85. n. 56. lib. 1. *Gratian.* dicta deciſ. 19. n. 7.

Hæcque neceſſitas dotandi filias conſideratur nedum reſpectu patris, ſed & illius hæredis; quia licet ab hæredis volontate pendeat, An velit necne adire 3
hæreditatem, attamen adita remanet idem debitum, & quidem neceſſarium, vt prius erat, in perſona defuncti, quia ex perſona hæredis non mutatur conditio obligationis principalis l. 2 §. ex his ff. de 4
Verb. oblig. & dicitur neceſſarium vel voluntarium debitum quod à principio habuit cauſam neceſſariam vel voluntariam § ſi pater in l. ſi cum dotem ff. ſolut. matr. & Doct. in dicta auth. præterea *Rimin.* iun conſ. 544 n. 42. *Barboſ.* in l. ſi cum dotem §. ſi pater n. 4 ff. Sol. matr. & *Hond.* egregie in conſ. 50. n. 14. & ſeqq. lib. 2 *Gratian.* d. loco n. 41 & 42. & propterea ex his ſequitur, quod cum Nicolaus conſtituerit dotem, præſumatur id feciſſe non vt liberalitatem exerceret, ſed vt eximeret ſe ab obligatione, ad quam tenebatur vti hæres patris, & ſic intrat præſumptio 5
compenſationis cum debito neceſſario, l. huiuſmodi 86. §. ſi Sempronius & ibi gloſ. in Verbo Repelli ff. de leg. primo *Bald.* in l. fin. num 12. C de Dot. promiſs. & in l. Neſennius nu. 5. de negot. geſt. vbi etiam *Bart.* num. 5. & Angel. *Rim.* ſen. conſil. 230. num. 5. *Caſtrenſ.* conſil. 35. lib. 2. *Ruin.* conſil. 123. num. 2. lib. 1. & in conſ. 138. num. 3. lib. 4. *Fanuc. de Lucr.* dot. gloſ 8 num. 74. *Surd.* conſil. 219. num. 12. 13. & 16. verſ. Non obſtat *Gratian.* d. loco num. 13. & *Honded.* conſ. 50 num. 17. lib 2. *Sim de Petr.* qui loquitur de fratre legante dotem ſorori, quod intelligatur compenſare cum debito doris relictæ à patre conſ. 161. num. 57. *Menoch.* de Arbitrar. caſ. 88. n. 46. 6
lib. 2. vbi reprobantur *Alb. Corn.* & aliis, qui contrarium cenſuerant.

Quæ eo certiora videbantur, cum vltra diſpoſitionem

nem ſine præſumptione iuris concurriant etiam
plura in caſu præſente, qua huic iuris diſpoſitioni
voluntatem etiam Nicolao fratris conſonam fuiſſe
teſtantur.
Primo quia Nicolaus addidit cauſam legati, nem-
pe pro dote, & ſic cum iam patris legatum, quam
7 fratris in vnam eamdemque cauſam conſpirent, &
illam exprimant, legatum fratris dicendum eſt fuiſ-
ſe pro compenſatione debiti, & legati paterni dicta
l. huiuſmodi §. cum patet de iur. dot. & explicant
Ruin. dicto conſ. 223. n. 3. verſ. 2. & 4. *Menoch.* in his
terminis lib 4. præſumpt. 110. n 48. *Pret.* alleg. conſ.
361. n. 51. in fin. *Honded* dict. conſ 50. n. 20. & ſeqq.
D. *Fachin.* controuerſ. lib. 5. cap. 53 verſ. Quid igitur,
8 qui hac diſtinctione diſſenſiones *Coraſij*, & *Duareni*
componit; & in caſu præſenti nedum in vtroque le-
gato eadem cauſa exprimitur, ſed idem têpus etiam
præfigitur, vnde magis apparet, legatum fratris eſſe
correſpectiuum, & intuitu prioris legati paterni, vn-
de reſultat animus compenſandi.
Secundo quia Nicolaus dixit, *Perche nel teſtamen-*
to del Signor Ageſilao Padre non fu ſpecificata la dote,
pero detto Signor Teſtatore laſcia, &c. Ex quibus de-
prehenditur, hoc legatum proceſſiſſe, & pendere ex
præcedenti cauſa expreſſa, nempe ex legato paterno
9 *Caſtren* conſ. 189. circa fin. verſ. Item non obſtat lib.
1 *Abb*, conſ. 81. in princ lib. 1. *Rim.* conſ. 151. nu. 15.
lib. 2. & propterea non noua diſpoſitio hæc eſt cen-
ſenda, ſiue noua conſtitutio dotis, ſed prioris con-
ſtitutionis declaratio, ſeu quædam liquidatio, cum,
& regulariter declaratio voluntatis defuncti in le-
gatis ad hæredem ſpectet l. ſiquis à filio 32. §. ſiquis
plures in verbo Hæres elegerit de legat. primo, vbi
Alex. n 2. *Iaſ.* n. 4. in 3. notabil. *Cephal.* conſ. 183. n. 71.
& conſequenter dotes ſunt referendæ ad diſpoſitio-
nem paternam, non autem ad declarationem fratris
hæredis, cum declarâs nihil de nouo diſponat l. adeo
10 §. cum quid ff. de acquit. rer. domini l. hæredes pa-
lam ff de Teſtam. *Oldrad.* conſ. 224 nu. 10. *Anchar.*
conſ. 7. n. 3. ſed ſolum oſtendat quid relictum fuerit
in præcedenti teſtamento Patris l. ait Prætor § ſi iu-
dea ff de Re iudic. *Socin* ſen. conſ 156. n. 17. lib. 2.
Tertio accedit, quod Nicolaus ſubdit, quod ſtan-
te dicta dote aſſignata, ipſæ Lucretia, & Chriſtina
nil amplius prætendere poſſent in hæreditate pater-
na, & materna, vnde pro iiſdem bonis paternis, ac
eodem debito facta fuit huiuſmodi conſtitutio, &
11 liquidatio certæ dotis, & ſic animo compenſandi,
alioquin hæc prohibitio non congrueret principali
diſpoſitioni vt poſt plures bene firmat *Menoch.* d.
præſumpt. 110. n. 30 & ſeqq.
Quibus, & aliæ adnecti poſſent coniecturæ per
informantes ponderatæ, & quæ à prædictis Docto-
ribus recenſentur.
Neque obſtare viſa ſunt ea, quæ in contrarium
adducebantur; Nam quod iure legati reliquerit Ni-
colaus, & ſic iure cuiuſdam donationis, prout eſt le-
gatum, & quod donatio non eſſet, ſi animo compen-
12 ſandi cum primo legato hoc ſecundum legatum in-
terpretaretur, vt arguebat *Corn.* conſ. 292. n. 1. lib. 1.
tollitur; tum quia huiuſmodi coniectura pro exclu-
denda compenſatione leuis appellatur, & reiicitur
à *Phanucc.* d. gloſ. 8. nu 94. verſ Item ſi teſtator, &
Menoch d. præſumpt. 110. n. 10. & 11. lib. 4. *Honded.*
d. conſ. 50. num. 38 lib 2. Tum etiam quia hoc lega-
tum Nicolai, etiamſi intelligatur factum animo com-
13 penſandi cum legato paterno, itaut ſolummodo
quædam liquidatio, ſeu declaratio dotis cenſeatur,

Deciſ. Clem. Merlini.

non tamen eſſet ſine commodo ipſarum puellarum,
quia cum dos ratione præciſæ quantitatis eſſet in-
certa, & ſuper hoc fortaſſe iudicium ſubire coactæ
fuiſſent, propterea ad liberandum eas ab hiſce mole-
ſtiis Nicolaus hæres declarauit, quanta præciſe fu-
tura eſſet illa dos à patre relicta.
Non obſtat, quod Nicolaus appoſuerit grauamen
legato, itaut ipſis puellis decedentibus ſine filiis
ſubſtituerit D. Vincentium. Quoniam obiectum eſ-
ſet releuans, ſi hoc onus, & eadem ſubſtitutio pro
eodem D. Vincentio non legeretur in teſtamento
etiam Ageſilai patris, vnde potius retorquetur, quia 14
apparet, Nicolaum ſe conformaſſe in omnibus cum
diſpoſitione paterna & proinde facilius intrat præ-
ſumptio compenſationis, & in puncto ita retorquet
hoc argumentum *Honded.* d. conſ. 50. num. 34. verſ.
Neque etiam.
Hac eadem reſponſione tollitur aliud obiectum
deſumptum ex eo quod legatum patris eſſet condi-
tionale, quia erat ſub conditione nuptiarum. Quo-
niam & declaratio certæ dotis facta à Nicolao reci-
pit eamdem dilationem, quod cenſeatur præſtanda
puellis cum illæ nupſerint, & ita in hoc etiam lega-
tum Nicolai concordat cum legato patris.
Ad id vero, quod Niculaus iuſſerit, per dictas
puellas renunciari nedum bonis paternis, & mater-
nis, ſed etiam propriis ipſius Niculai, reſponderunt 15
Domini huiuſmodi renunciationem reſpectu ſuorũ
bonorum ad abundantiorem cautelam fuiſſe à Ni-
colao deſideratam, præſertim cum ex verbis ſupra in
tertia coniectura adductis ſatis videatur declaraſſe
ſe ſolum huiuſmodi legatum feciſſe pro extinguen-
dis diſſidiis, quæ poſſent oriri in liquidanda dote.
Neque obſtare viſum fuit, quod aſſignatio ſcuto-
rum 11500. pro dote cuiuſlibet ſit exceſſiua, & ideo
ſaltem in ea parte, quæ excedit congruam dotem,
hoc referendum ſit in hæreditatem ipſius Nicolai 16
excedentis ad textum in l. ſi libertus ff. de Oper. li-
bert. l plenum §. equitij ff. de vſu. & habit & exceſ-
ſus videatur probari ex relatione conſanguineorum
data in ſum. num. 4. vbi dos declaratur congrua pro
20000. libris vnicuique aſſignandis. Quoniam exceſ-
ſus non præſumitur, & allegant incumbit onus pro-
bandi *Cranet* conſ. 77. n. 4. *Bald. Nouel.* de Dot. p. 6.
priuil. 45. n. 2. verſ. Et hoc niſi talis Card *Seraph.* dec.
1188. num. 2. Præſertim cum puellis eiuſdem fami-
liæ Mareſcottæ, quæ eſt ex nobilibus Bononiæ, ea-
dem dos, & amplior anteactis temporibus fuerit 17
tradita, quod in hac materia ad dignoſcendum quæ
ſit dos congrua animaduerterunt *Decian.* conſil 17.
num. 37. lib. 2. *Menoch.* conſ. 251. num. 10. Quod eo
magis admittendum videtur, cum potius in dies do-
tium quantitates augeantur *Theſaur.* deciſ. 192. nu. 6. 18
Menoch. de Arbitr. caſ. 149. nu. 39 & ſeqq. *Gratian.* d.
dec. 19 nu 37.
Relatio autem dictorum conſanguineorum vltra
exceptiones, quas patitur, loquitur, cum præſuppoſi-
to, quod quinque filiæ ſint dotandæ eadem dote, &
quod tres maſculi extent, & tamen tempore nuptia-
rum, quod tempus ad liquidandam congruam do- 19
tem inſpiciendum eſt l. quæro ff. de Iure dot. *Pereg.*
conſil. 14. num. 14 & 15. lib. 2. *Gratian.* d. deciſ. 19.
num. 13. Rota apud Card. *Seraph.* deciſ. 1417. nu. 2.
Nec prædictæ quinque filiæ erunt dotandæ eadem 20
dote, tres enim iam ingreſſæ ſunt Monaſterium, exi-
guaque dote iuxta morem regionis fuerunt dota-
tæ, nec filij illi maſculi extant, cum iam deceſſerint,
vnde non recte infertur ab illo tempore, quod hæc

currebant, ad hoc præſens, dum enim agitur de liquidanda dote, numerus filiarum dotandarum, exiſtentia maſculorum, ſtatus hæreditatis, & alia huiuſmodi obſeruanda ſunt *Bald.* in auth. res quæ num. 18 & ibi *Salyc.* n. 2. C. commun. de legat. *Odd.* de fideic. q. 43 n. 85. p. 2. *Menoch.* de Arbitr. iud. caſ. 149. nu. 36. & ſeq. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 12. tit. 22. n. 32. & 33. vbi poſt *Socin.* ſen monet, filiorum diminuto numero filiarum dotes eſſe augendas Rota
21 coram Gregor. XV. dec. 63. num. 11. & illæ dotes pro quinque puellis iuxta liquidationem factã à conſanguineis ſimul coaceruatæ excedunt ſummam declaratam à Nicolao etiam additis dotibus aſſignatis Monaſterio pro aliis ſororibus, & ita Nicolaus minus grauauit hæreditatem, quam fecerint conſanguinei in relatione.

Vnus etiam ex Dominis animaduertebat, quod ſi admittimus, dotes eſſe accepto ferendas Ageſilao patri inhærenti, congruè filias dotari, & Nicolaum nil aliud voluiſſe, quam exequi mandatum patris, & declarare quanta eſſet dos à patre legata, non autem de proprio donare, nihil refert ad DD. Bernardinũ,
22 & Antonium Mariam, quod d. aſſignatio ſit exceſſiua, quia ſi talis eſt, poterit agi ad reductionem iuſtæ quantitatis, illiſque ſatis eſt conſultum quod dotes, vt. umq; illæ ſint, non deducantur ex bonis Nicolai ſed ex bonis Ageſilai patris, qui dotare tenebatur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. fideic. de Turri.
Veneris 15. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti quatenus vocati intelliguntur, cenſentur vocati per vulgarem ta. tum, & non ideò grauati etiam. Et per diuiſionem quod non cenſeatur renunciatum fideicommiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in cauſa poſſeſſorij lata non eſt interpretanda, vt attingat etiam petitorium, & ſi quid continere videtur ad petitorium interpretari debet ex cauſa colorandi poſſeſſorium.*
2 *Filij in conditione poſiti, & vocati intelligi debent per vulgarem tantum.*
3 *Vulgaris ſubſtitutio per aditionem extinguitur.*
4 *Teſtator vinculare poteſt bona hæredis, prout propria.*
5 *Fideicommiſſum per diuiſionem non tollitur.*
6 *Nec per eam poteſt præiudicari comprehenſis in fideicommiſſo.*
7 *Hæres cum beneficio inuentarij, quando ex eo oſtenditur non eſſe aliud in hæreditate, non tenetur ad factum defuncti.*

Deciſio CCL.

Domini cenſuerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, in qua fuit pronunciatum fratribus de Turri actoribus dandam eſſe immiſſionem in vim Saluiani ex teſtamento Sfortiæ in poſſeſſionem prædij nuncupati, *Arconeggio*, pro tornaturis 55. cum dimidia, quia dicta ſententia, & valida, & iuſta eſt.

1 Neque obſtat nullitas, quod actum fuerit in ſolo poſſeſſorio, & tamen videatur in ſententia comprehenſum petitorium, dum canonizatur teſtamentum, & fideicommiſſum Sfortiæ. Quia modo illa verba, In vim teſtamenti, & fideic. Sfortiæ ſtant enunciatiue, & principaliter in ſententia non fuit per modum petitorij canonizatum fideicommiſſum, ſed fuerunt appoſita, vt indicarent quo iure dictis actoribus daretur immiſſio, & ad colorandum poſſeſſio- 1
nem, non autem ad effectum attingendi petitorium iuxta notata per *Dec.* conſ. 18. n. 3. *Rot.* dec. 263. n. 1. & dec. 34 n. 11. & 12. p. 2. diuerſ. & in Romana Melioramentorum 4. Nouemb. 1617. coram bo. me. D. *Vbalda.*

Quod autem plures ſententiæ contrariæ latæ fuerint in Ciuitate Bononiæ, & de iis non meminerit ſententia Rotalis ſublatum fuit, cum illæ non fuerint latæ in poſſeſſorio, ſed in petitorio, & ideo nequaquam inter ſe pugnare videbantur.

De iuſtitia vero ſatis conſtare videbatur ex tot deciſionib. in hac cauſa emanatis coram R. P. D. meo *Verospio,* Reuerendiſs. Patriarcha *Manzanedo,* & demum coram R. P. D meo *Durano.*

Quibus nec obſtat, quod Sfortia non potuerit diſponere de dicto prædio, cum ad illud tanquam poſitus in conditione videatur etiam vocatus Vincentius illius filios ex teſtamẽto Pellegrini aui, & propterea illud apud dictum Vincẽtium vltimum poſſeſſorem libere abſque onere reſtitutionis remanſerit. Quoniam Vincentius dato quod eſſet vocatus, non poteſt intelligi vocatus niſi quoad vulgarem, ſub no- 2
mine enim, tantum collectiuo deſcendentium nullis additis verbis tractum ſucceſſiuum importantibus poſitus fuit in conditione; & propterea, cum Sfortia agnouerit vocationem de ſe factam à Peregrino, tota illa vulgaris vocatio Vincentij Mariæ ex- 3
pirauit, & fuit conſumpta *Menoch.* de Præſumpt. lib. 4. c. 71 n. 12. *Marzar.* de fideicom. q 2. *Moder. Brixien.* de ſubſtit. q 382. n. 53. Et in terminis de vocatione deſcendentium *Surd* 346. n. 17. & infra, & Rota in Romana cenſus de Marganis, 9. Decemb. 1614. coram me, quam deciſionem ſequuta eſt etiam Interamnen. fideicommiſſi 13. Ianuarij 1625. coram R. P. D. meo *Pirouano.*

Præterea, ſi Vincentius Maria fuit hæres Sfortiæ patris, quatenus etiam vigore dicto antiqui fidei cõmiſſi prædium *Arconaggio* ad illum ſpectaſſet, adhuc tamen de eo potuiſſet diſponere Sfortia tanquam de bonis hæredis non ſecus ac de propriis l. cum pater 4
79. ff. de legat. 1. *Menoch.* præſumpt. 117. n. 2. lib. 4 & conſ. 89. n. 49. cum pluribus ſ. qq. *Rot.* dec. 110. n. 26. p. a. diuerſ. & luculẽter fuit dictum in Viterbien. Caſtrorum 10. Maij 1614. & 11. Martij 1616. coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano.*

Nec obſtat diuiſio facta à Ioan. Baptiſta, & Iacobo Maria filiis Peregrini poſt illius obitum. Quia vltra quod diuiſio regulariter non tollit, neque remittit fi- 5
deicommiſſum purificandum *Bart.* in leg. qui Romæ §. duo fratres nu. 10. ff. de verb. obligat. *Menoch.* præſumpt 115. n 9. lib. 3. Aduertebãt Domini, quod Actores de Turri ad hoc fideicommiſſum Sfortiæ non agunt ex perſona dictorum Io. Baptiſtæ, & Iacobi Mariæ, ſed ex perſona Sfortiæ eorum authoris, & propterea illis præiudicium inferre non potuit prædicta diuiſio *Cephal* conſ. 171. n. 52. *Odd* conſ. 49. n. 9 & de 6
fideic. p. 5 ad §. duo fratres n. 44. & ſeqq. Rota in Bonon. fideicommiſſi de Lutio 1. Martij 1609. coram bo. m. Card. *Lancellotta* iuniori.

Minus etiam releuat, Sfortiam fuiſſe hæredẽ dicti Iacobi Mariæ diuidentis; quia fuit reſponſum, hæredem quidem fuiſſe, ſed cum beneficio l. & inuentarij, omniaque bona vendidiſſe, vt debita hæreditatis ſolueret, & proinde Sfortia ſucceſſit in his bo-

nis ex propria perſona, non autem tanquam hæres
7 patris, vt pars aduerſa fatetur in eius ſumm.nu.11.& conſtat ex deductis per Actores in eorum ſum.n.6. 7.& 8.

Quæ fuerunt appoſita circa detractiones Dominis etiam videbantur tolli ex præallegatis deciſionib. à quibus Domini cenſuerunt non eſſe recedendum, prout nec etiam quod dotem Camillę, quia iam illa ſemel fuit ſoluta, Nec probatur id, quod pro D. Anna & conſortibus allegabatur in facto. quod ſcilicet dicta dos fuerit reinueſtita in prædio, & quod poſtea illud fuerit venditum per Iacobum, iſque pretium habuerit. Et in omnem euentum hinc tantum ſequeretur, quod vxor eſſet creditrix mariti ob receptionem dicti pretij, non autem dotis, ad cuius ſolutionem veniens ex perſona aui non tenetur & apparet, per errorem à Tutoribus Sfortiæ appoſitam fuiſſe in inuentario dationem illam in ſolutum, quia conſtat aliunde de anteriori ſolutione prædictæ dotis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana ſocietas Fundaci.

Sabbati. 23. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Societas ſi ſit diſſoluta, tunc amplius non eſt facienda lucrorum communicatio, & ſocietas mutuo conſenſu ſociorum poteſt diſſolui ante tempus conuentum. Societas ſemel diſſoluta, vt tacite renouetur quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Societas poteſt mutuo conſenſu ſociorum antea terminari, licet adſit pactum, quod vſq; ad certum tempus eſſet duratura.*
2 *Societate ſublata ceſſat communicatio lucrorum.*
3 *Capitalis reſtitutio eſt præcipuus actus diſtractiuus ſocietatis.*
4 *Societas non poteſt eſſe ſine communione*
5 *Societas eſt quædam communio, & ideo ex renunciatione, vel contraria declaratione cenſetur ſublata.*
6 *Qui omne dicit, nihil excludit.*
7 *Traditio aliud eſt, & aliud promiſſio de tradendo.*
8 *Patientia operatur effectuationem reſpectu poſſidentis.*
9 *Societas diſſoluta an dicatur renouata ex eo quod Socius continuauit facere ea, quæ ante diſſolutam ſocietatem facere conſueuerat.*
10 *Societas ſemel diſſoluta poteſt de nouo tacitè inducta cenſeri per actus, qui tales ſint, qui nequeant alio nomine, & iure fieri.*
11 *Conſenſus potiſſimum requiritur, ad hoc vt ſocietas ſemel diſſoluta dicatur renouata.*

Deciſio CCLI.

FVerat de anno 1610. contracta ſocietas Fundaci inter Coſmum, & Stephanum, & pro certa rata Capitalis, & cum aſſignatione tertiæ partis lucrorum ad fauorem Coſmi; poſtea vero de menſe Iulij 1621. dictus Coſmus nuptui tradens Cleriam ſuam neptem d. Stephano cum ſcutorum 3000. renunciauerat in computum prædictæ dotis capitali, & lucro, quod habebat in d. fundaco, & è conuerſo Stephanus illi pro bono egreſſu, vt dicunt dederat ſcuta 500. ac eadem in partem dotis etiam receperat; Qua renunciatione non obſtante adhuc Coſmus inſtetit, ſibi præſtari tertiam partem lucrorum acquiſitorum in fundaco per totum annum 1623. & cum huiuſmodi præſtationem Stephanus impugnaret, dubium in Rota propoſui, An deberetur. Et Domini reſponderunt, non deberi, quia licet ab initio fuiſſet conuentum, ſocietatem eſſe duraturam vſque, & per totum annum 1625. vt conſtat ex lectura apocæ matrimonialis, potuit tamen eadem ſocietas mutuo Coſmi, & Stephani, ſociorum conſenſu 1
etiam antea terminari l. verum §. fin. l. actione §. diximus, & §. renunciare ff. pro ſocio *Cephal.* conſil. 475. num. 50. *Mantic.* de tacit. & ambig lib. 6. tit. 23. num. 2. & ſeq & num. 28. *Ioſeph. Ludou.* concl 53. col. 52. verſ. Primo modo vti videtur terminata in præſenti ex dicta apoca anni 1621. dum Coſmus occaſione dotis prædictæ ſcut. 3000. promiſſæ Stephano vt ſupra dedit ſcuta 1600. extrahenda ab effectibus 2
fundaci, nempe ſcuta mille ſui capitalis, & ſcuta 600. pro vtilibus ſic taxatis per totum annum 1621. & conſequenter ſublata ſocietate ceſſat etiam communicatio lucrorum, & dantur actus, qui contradicunt ſocietati, nempe reſtitutio capitalis quæ eſt præcipuus eiuſdem ſocietatis actus diſtractiuus *Bart.* in leg. Titium, & Meuium §. altero num. 6. verſ. 3
Idem ab eo tempore ff. de adminiſtr tut. *Bald.* conſ. 448. num. 3. lib. 4 *Petr. de Vbald.* de duobus fratribus parte 11. quæſt. 32. num. 102. poſt med. verſ. Si enim poſt actus contractiuos *Hect. Felic* de Societ. 4
cap. 41 num. 35. & 36. & compenſatio facta de vtilibus, quorum ratione fuit ſublata communio, ſine qua ſocietas dari non poteſt leg. 1. in fin l. ſi id ff Pro ſoc. *Roman.* conſ. 168. n. 3. late *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 547. num 29.

Et præmiſſa confirmantur magis ex verbis ipſius apocæ, dum in eadem fit mentio, quod ſocietas debebat durare per totum annum 1625. & quod ſponte Coſmus renunciat omnia vtilia, quæ ſibi pro futuro tempore potuiſſent in partem deuenire declarando id verbis ampliſſimis, ſcilicet, *Non ci hauer più che fare coſa alcuna, e tutto quello che li poteſſe competere dona, & rennutia à d Stefano in tutto & per tutto;* Quæ verba vti continentia renunciationem de præſenti omnino aduerſantur ſocietati, cum ſocietas ſit 5
quædam communio, Ac propterea ex renunciatione ſeu declaratione huiuſmodi iure cenſeatur ſublata l. actione §. renunciare ff. Pro ſoc *Bald.* conſ. 385. lib. 4. *Anchar.* conſ. 147. n. 5. verſ. ſuper verbo.

Neque obſtat, quod cum ſocietas duratura eſſet per totum annum 1625. & ſic ſupereſſent quatuor anni, renunciatio facta fuerit tantum, *Per li tre anni, che reſtano*, Vnde infertur, quod dicto Coſmo debeantur ſaltem lucra vnius anni; fuit enim reſponſum, quod dicta verba, *Per li tre anni, che reſtano,* vel ſunt erronee ſcripta, vel abunde ſupplentur per alia verba ſubſequentia eiuſdem apocæ ſupra ponderata, & ſignanter ibi, *Per il tempo, che reſta,* quæ ſunt indefinita, & ibi, *Lo rinuntia in tutto & per tutto, & dichiara non ci hauer più che fare coſa alcuna, e tutto quello che li poteſſe competere, lò dona è rinuntia à detto Signor Stefano;* per quæ comprehenditur totum reliquum tempus dictæ ſocietatis ex regula. Qui 6
omne dicit nihil excludit, idque fortius cõfirmatur, dum è conuerſo Stephanus donat dicto Coſmo ſcuta 500 pro bono egreſſu ibi, *Dall' altra banda detto Stefano dona à detto Signor Coſmo per ricompenſa è buona vſcita ſcudi 500. di moneta.* Ex quibus omnibus reſultat abſoluta diſſolutio ſocietatis ad l. verum §. fi. & d. l. actione in principio & §. diximus ff. Pro ſoc.

Nec viſum fuit ſubſiſtere obiectum deductum ab
Informantibus pro Coſmo quod licet ſcuta 1600.
eſſent extrahenda ex Capitali, & vtilibus ſocietatis,
non tamen conſtet ſufficienter fuiſſe extracta, immo
de contrario ex verbis illis apocæ inſertis ibi; *Pro-
mette, &c. da darſeli nel modo, che ſi dirà*, com aliud
ſit traditio, aliud promiſſio tradendi, nec proinde
ſocietas poſſit dici terminata ex allegatione. Etenim,
cum Stephanus eſſet conſocius, & poſſeſſor iſtius
ſocietatis, ac ipſe deberet habere dotem pro parte
ſibi aſſignata in effectibus eiuſdem ſocietatis, ſatis
7 videtur fuiſſe ad effectum, de quo agitur, quod Coſ-
mus, vt in apoca, cefſerit, & renunciauerit, nec erat
opus alia traditione *Rom.* conſ. 86 nu. 7. verſ. hoc au-
tem *Rot.* deciſ. 614. num. 2. p. 1. recent. Iunctis præter-
tim teſtibus deponentibus, Coſmum dixiſſe de ſui
*perſona che non ci haueua più che far niente nel fondaco,
ma ſtaua per aiuſtar li giouani*, & dum loquebatur de
Stephano, *Ecco quà il padrone*; Ex quibus valide in-
ferri videtur ad ipſius Coſmi patientiam, quæ ope-
8 ratur effectuationem reſpectu poſſidentis l. qua ra-
tione §. interdum ff. de Acquir. rer. dom. *Menoch.*
conſ. 147. n. 9.

Nec etiam obſtat quod dicitur, ſocietatem prædi-
ctam ſaltem cenſeri renouatam ex eo quod dictus
Coſmus continuauit aſſiſtere in fundaco quotidie
9 merces adminiſtrando, gubernando, ſcribendo, com-
puta percipiendo, & alia faciendo, quæ etiam ante
ſocietatem diſſolutam, facere conſueuerat. Quo-
niam præſumitur ſe hoc modo ingeſſiſſe in admini-
ſtratione prædicta, iure familiaritatis, non autem vti
ſocius, maxime concurrentibus præcedente renun-
ciatione, ac receſſu à ſocietate, & ſubſecuta affinita-
te cum Stephano iuxta tradita per *Crauett.* conſ. 26.
n. 5. ad med. *Dec.* conſ. 21. num. 1. ad fin. & ſeqq. & la-
te in Romana dotis ſiue Saluiani 10. Iunij 1626. co-
ram R. P. D. meo *Durano*. Nec ſocietas ſemel diſſo-
luta poteſt de nouo tacite inducta cenſeri niſi per
actus, qui tales ſint, vt nequeant alio iure, vel nomi-
10 ne fieri *Dec.* conſ 548. nu. 5. *Caſtren* conſ 73. nu. 3. &
ſeq. lib. 2. *Corn.* conſ. 251. poſt nu. 1. lib 4. *Cephal.* conſ.
247. n. 20. *Decian.* conſ. 97. n. 14 lib. 2. *Ruin.* conſ. 91.
n. 9 & 10. lib. 1. *Surd.* dec. 267. n 6.

Front nec renouatio prædicta videtur probari ex
partitis deſcriptis ad creditum, & nomine Coſmi
tanquam ſocij in libro magno, adminiſtrationis fun-
daci; quia non ſunt deſcriptæ per Stephanum, aut
de conſenſu illius, immo tantum abeſt, quod con-
ſenſerit, vt potius probetur diſſenſiſſe, & habita di-
ctæ deſcriptionis notitia reclamaſſe, cum tamen ad
effectum inducendæ præſumptionis quod ſocietas
11 fuerit renouata, conſenſus huiuſmodi potiſſimum
requiratur *Dec.* dicto conſ. 21. per tot. & præcipue
nu. 6. verſ. Sed in quæſtione, & clarius idem probat
Menoch. conſ. 222. n. 46. vſque ad fin.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Collimbrien. Canonicatus.

Sabbatus 23. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Propter crimen hæreſis quis eo ipſo dicitur incidere
in priuationem omnium beneficiorum, & quate-
nus ſuper hoc feratur ſententia ad quid ea deſer-
uiat. Et quid ſit dicendum, ſi Papa contulerit a-
licui beneficia eius, qui incidit in hæreſim, & aſ-
ſerat illum fuiſſe priuatum eis per ſententiam, at-
que probetur talem ſententiam latam fuiſſe poſt
dictam collationem.

SVMMARIVM.

1 *Rota non ſolet attendere ſententias ab aliis Iudicibus latas, niſi iuſtificentur ex actis.*

2 *Rota adhibet fidem ſententiis latis à S. Officio etiam actis non exhibitis, cum prædicta acta non ſoleant exhiberi.*

3 *In alternatiuis ſufficit alterum verificari.*

4 *Beneficiorum priuatio ipſo iure inducitur dum quis incidit in hæreſim, & ſententia ſolum requiritur pro declaratoria.*

5 *Beneficia lapſi in hæreſim poſſunt impetrari, etiam antequam feratur ſententia ſuper tali crimine, & nu. 7.*

8 *Gratiæ fundamentum potiſſimum attendi debet.*

9 *Clauſula, licèt ſit poſita in parte exequutiua, tamen poteſt deſeruire pro declaratione diſpoſitionis.*

10 *A fide de quo tempore quis dicatur receſſiſſe.*

11 *In hæreſim ſi quis ſit lapſus, & ſic eius beneficia vacent, ſi incontinenti reſipiſcat, ea recuperat.*

12 *Ob Hæreſim quod quis non ſit priuatus beneficiis ex quo minimè infertur.*

13 *In hæreſim poſtquam aliquis eſt lapſus, & tanquam impœnitens combuſtus ſui ſceleris, & duræ ceruicis pœnas dedit, tunc non eſt diſputandum, quod accidiſſet, ſi pœnituiſſet.*

14 *In gratia ſubſtantialibus ea, quæ ſunt appoſita attenduntur, non autem ea, quæ habentur in exequutiuis.*

15 *Calumniandi anſa eſt tollenda, & ideo inuenta fuit pœna talionis.*

16 *Calumniæ omnis ſuſpicio quando in totum dicatur ſublata.*

Deciſio CCLII.

Placuit deciſio in hac cauſa facta ſub die 4. Iulij
1625. ſcilicet gratiam Antonij eſſe iuſtificatam.
Quod enim Ferdinandus inciderit in hæreſim vltra
teſtes, & alias probationes tunc ponderatas, modo
dantur alij teſtes, & datur ipſa ſententia lata à Tri-
bunali S. Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem,
quæ ſola ſufficit; licet enim Rota non ſoleat atten-
dere ſententias ab aliis Iudicibus latas, niſi iuſtificen-
tur ex actis, attamen hoc non procedit in ſententiis 1
latis à S. Officio, cum illius acta exhiberi non con-
ſueuerint, vt in his terminis fuit dictum in Con-
chen. Penſionis 6. Martij 1598. coram *Peregrino*
num. 7.

Nec obſtare crediderunt, quod in gratia narra-
tum fuerit, iam ſuper hæreſis incurſu, & priuatione
fuiſſe pronunciatum, & tamen ſententia lata eſt poſt
d. gratiam. Quoniam Papa in huiuſmodi gratia vim 2
fecit, quod Ferdinandus prolapſus fuerit in hæreſim,
nec curauit, an ſuper hoc ſententia lata ſeu ferenda
veniret, vt ibi dicitur, ex eo quod Ferdinandus in
hæreſim, propter quam carceribus Officij S. Inquiſi-
tionis detinetur, prolapſus, & ob eam beneficiis ec-
cleſiaſticis iam per ſententiam à Iudicibus deſuper
latam priuatus ſeu priuandus venit; vnde cum ſen-
tentia deſuper poſtea lata fuerit, ſufficit alterum ex
alternatiue poſitis verificari iuxta reg. In alternatiuis
de reg. iur. in 6. Nec Domini admittendam puta- 3
runt interpretationem datam ab Informantibus pro
Emanuele, quod ſcilicet ſenſus illorum verborum ſit,
quod quidem ſententia lata ſit ſuper crimen hæreſis,
ſed non in ea priuatus beneficiis, & ideo ſecundum

Bullam ſat ſit, quod ſententia feratur ſuper priuatione, præexiſtente tamen ſemper ſententia prius lata ſuper hæreſi. Quoniam recolendum eſt, in hac mate-
4 ria beneficiorum priuationem ipſo iure induci ſtatim ac quis incidit in hæreſim, ſententiamque ſolum deſeruire pro declaratoria iuxta tex. in c. cum ſecundum leges, & c. cum commiſſi §. priuandi de hæredit. in 6. & fuit firmatum in alia dec. & addi poſſunt multi congeſti per Reuerendiſſ. D. *Ricciullum* in tract. de iur. perſonar. lib. 5. c. 19. n. 9. vbi etiam atteſtatur de receptiori, & veriori opinione, & ante ſententiam
5 huiuſmodi beneficium poſſe impetrari, vt per *Sanch.* ſup. Decalog lib. 2. c. 26. n. 12. *Farin.* de hæreſi q. 189. n. 79. in princ. & prope fin. Reuerendiſſ. *Ricciul.* in d. tract. n. 11. & eſt dec. *Rot.* 707. n. 3. & 4. p. 3 diuer. &
6 propterea ſi Papa dum præſuppoſuit, Ferdinandum eſſe prolapſum in hæreſim, ſciuit etiam, & præſuppoſuit, fuiſſe iam priuatum beneficiis, ergo illa verba, Per ſententiam latam priuatus ſeu priuandus, intelligi debent, ſcilicet iam declaratus, ſeu declarandus priuatus, ſi autem erat declarandus conſequenter debet præſupponi quod ſententia declaratoria non
7 præceſſerit, &c. vt patet ad ſenſum & ex poſtremis etiam verbis Domini aſſequebantur quod totum gratiæ fundamentum erat poſitum in eo, quod iam Ferdinandus eſſet prolapſus in hæreſim, non autem in declaratoria, quia in fine iubet Papa, quod ſi ille non eſt priuatus, hoc eſt declaratus, omnino iudicialiter declaretur; & licet iſta ſit clauſula executiua, ta-
9 men declarat præcedentem diſpoſitiuam gratiæ *Bal.* in l. eam quæ n. 36. C. de fideic.

Nec etiam obſtat, quod probationes criminis hæreſis non percutiant tempus gratiæ; quia immo teſtes,
10 & magis ſententia ex conſtitutis in ea relatis attingunt hoc tempus, & quod tunc Ferdinandus receſſerat a fide Orthodoxa, ſe ſacerdotẽ Moyſis eſſe profitebatur, & ritus Iudaicos circa delectum eiborum, & dictorum cultum, & alia olim in illa lege præſcriptos exercebat.

Minus obſtat, quod tempore gratiæ ipſe Ferdinan-
11 dus potuerit reſipiſcere, quo caſu beneficia recuperaſſet. Quoniam vltra quod hoc non tranſit ita de plano præſertim ſi in continenti non reſipiſcat vt per bo. me. *Penzam* olim Rotæ Decanum in adnot. 145. ad Director. Inquiſit. verſ. Iam tandem & verſ. Hos vero, & *Sanchez.* ſup Decalog. dicto lib 2 c. 26. n. 13. ex hoc
12 non ſequeretur tamen, quin à principio, & ipſo iure Ferdinandus fuerit vere priuatus, & vacauerint beneficia, ſed ſuccedente huiuſmodi pœnitentia tunc ex benignitate Apoſtolica reſolueretur vacatio, & impetratio, quæ tamen fuit ſtatim perfecta, nec ſtetit in ſuſpenſu; Sed ceſſat in præſenti difficultas, quia ipſe
13 impenitens combuſtus ſui ſceleris, & duræ ceruicis pœnas dedit.

Quæ iterum opponebantur de omiſſa per Antoniũ accuſatione, & inſcriptione Domini crediderunt ſatis ſublata eſſe ex deciſione in qua fuit dictum, hæc non fuiſſe appoſita in ſubſtantialibus gratiæ, ſed in
14 executiuis; Et cum apponantur ad effectum vt tollatur anſa calumniandi, & vt ipſe impetrans ſubeat pœnam talionis, ſeu aliam pœnam arbitrio Iudicis ad
15 not. per *Creſcent.* dec. 2 de Simon. & late per *Farinac.* de Hæreſ. q 185. n. 33. & tunc iam Ferdinandus in carceribus detineretur, & pene conuictus eſſet, vel illa verba errore Scribentis irrepſerunt, vt ex aliis etiam
16 depræhenditur, vel cum hodie conſtet, quod nec quidem calumniæ ſuſpicio Antonio impetranti adſcribi poſſit, non videtur curandum, quod accuſationem, & inſcriptionem prædictam omiſerit vt bene per Informantes pro eodem Antonio.

Et ita in deciſis, &c.

Romana Canonic.

Mercurij 27. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Dominium quando non principaliter, ſed incidenter fuit deductum in iudicio veluti ad effectum ſolutionis canonum, tunc ex quibus ſatis dicatur iuſtificatum. Clauſula ſaluo beneplacito Domini, poſita in contractu emphyteutico qualiter intelligatur Rota in curia qualiter admittat probationem recognitionis ſcripturarum. Clauſula ſine præiudicio intelligitur de alio præiudicio in diſpoſitione non expreſſo.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis quando eſt clara, ſine dubio poteſt procedi exequutiuè.*

2 *Dominium quando deducitur incidenter ad effectum ſolutionis canonum, probari poteſt ex ipſo inſtrumento conceſſionis.*

3 *Dominium quando deducitur incidenter, probatur ex confeſſione emphyteutæ.*

4 *Dominium quando deducitur incidenter, probatur leuioribus probationibus.*

5 *Obligatio quando eſt conditionalis, tunc ſi conditio non verificetur, inefficax redditur obligatio.*

6 *Dominij conditio ſi de eo agatur incidenter, ex quibus ſatis dicatur iuſtificata.*

7 *Clauſula, reſeruato beneplacito Domini directi quatenus opus ſit, appoſita in diſpoſitione emphyteuſis, & quæ ex ſtylo, ſeu tacitè ſemper ſubintelligitur ad quid ſit referenda & n 8.*

9 *Emphyteuta dum promiſit integrè ſoluere canonem, ex iſta ſola promiſſione Dominus directus poteſt agere ad ſolutionem eius.*

10 *Verbum, teneatur, importat neceſſitatem.*

11 *Verbum promiſit, importat propriam ipſius promittentis obligationem.*

12 *Verba, vt aſſeritur, quando non ſtent dubitatiuè, ſed enunciatiuè.*

13 *Stipulatio Notarij pro omnibus, quorum intereſt, operatur præſentiam omnium eorum, & etiam conſenſum.*

14 *Rota conſueuit in Curia ſemper admittere recognitionem ſcripturarum per teſtes habentes notam manum ſcribentis licet non viderint eum ſcribere.*

15 *Quicquid tamen admittat extra Curiam.*

16 *Scripturarum recognitio admittitur per teſtes aſſerentes, ſe habere notam manum alicuius, iunctis adminiculis.*

17 *Vinea, & hortus in Vrbe promiſcuè, & ſynonymè ſolet appellari.*

18 *Identitas ſatis iuſtificatur ex duobus confinibus.*

19 *Identitatis probatio plurimum adiuuatur ex iteratis confeſſionibus diuerſarum perſonarum & num. 20.*

21 *Clauſula, ſine præiudicio, conſeruat omne ius proteſtantis.*

22 *Clauſula, ſine præiudicio &c. intelligitur quoad iura, & obligationes non expreſſas.*

Deciſio CCLIII.

DOmini perſtiterunt in deciſis, ſcilicet relaxan-
dum eſſe mandatum executiuum contra hære-
des, & bona hæreditaria Campritij pro annuo Cano-
ne ſcutorum quinque debito Monaſterio SS. Io. &
Pauli.

Quoniam obligatio Campritij in forma Cameræ
1 ad ſoluendos prædictos Canones viſa fuit clara, &
contra eius executionem nulla opponitur exceptio,
ob quam veniat retardanda; hæcque obligatio deſu-
mitur ex inſtrumento Ceſſionis litis inito 14. Martij
1603. inter dictum Campritium, & Capizucchos, de
quo etiam in deciſione bo. mem. D. *Buratti*, & ex apo-
cha poſtremo poſt emanatam illam deciſionem in
actis producta, ſub die 18. Iunij 1603. formiter per
teſtes recognita, in qua idem Campritius ruſum in
forma Cameræ promittit ſoluere prædictos Canones.

Et quoniam etiam dominium directum dicti Mo-
naſterij ad ſuum effectum ſolutionis Canonum, cen-
2 ſuerunt Domini ſatis eſſe probatum, tum ex Inſtru-
mento concordiæ inito de anno 1537. inter Mona-
ſterium, & Sigiſmundum de Tibaldis auctorem Cam-
pritij ſuper hac Vinea, ſeu Horto, vbi aſſeritur eam
eſſe ſub proprietate dicti Monaſterij, & Canonum
ſolutio promittitur, & ex alio Inſtrumento de Anno
1477. Sum. n. 2. ac ex Confeſſionibus eiuſdem de An-
3 no 1602. & alias ſæpius emanatis, in quibus declara-
uit ſe tenere dictam Vineam in emphyteuſim à fra-
tribus SS. Io. & Pauli Sum. n. 4. & 5 ponderatis etiam
in deciſione Reuerendiſſ. D. mei *Patriarchæ Hieroſo-
lymitani*, quæ eſt impreſſa inter recentior 249. p. 1.
Tum etiam ex cedula Depoſiti ſuper Sacro Monte
Pietatis ſcutorum decem conſignan. d. Monaſterio
pro terminis Canonum duorum annorum decurſis,
ex quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis ad effectum,
non quidem deuolutionis, ſed ſolutionis Canonum,
4 ſatis ſuperque probari dominium certi Iuris eſt, cum
& ad hunc effectum leuiores ſufficiant probationes
ad tradita per DD. in l. Indicia C. de rei vind. *Parıſ.*
conſ. 104. n. 82 & 101. lib. 1. *Surd.* dec. 10. n. 5. & 14.
Menoch. conſ 361. n 15. *Caputaq.* dec. 280. n. 4 & 292.
p. 1. & *Rota* dicta dec. 249 n. 2 p. 1. & dec. 19. n. 1. p. 2.
recent.

Non obſtat quod dicatur primam promiſſionem
Campritij factam ſub die 14. Martij eſſe conditiona-
5 lem ex illis verbis (reſeruato in primis quatenus opus
ſit conſenſu, & beneplacito RR. Fratrum SS. Ioannis,
& Pauli, quibus vt aſſeritur, annuatim occaſione di-
cti Horti debentur ſcuta quinque pro canone) &
proinde non iuſtificata conditione, inefficacem re-
6 manere obligationem, Quoniam vltra quod domi-
nium Monaſterij videtur ſufficienter iuſtificatum ex
ſupra deductis, & conſequenter purificata prætenſa
conditio; fuit etiam reſponſum clauſulam reſeruatio-
7 nis beneplaciti ex ſtylo eſſe ſolitam apponi, & de Iu-
re ſemper intelligi, ſeu tacite ineſſe illamque potius
eſſe referendam ad diſpoſitionem contractus, in quo
forte dubitabant partes an dictum bene placitum
8 eſſet neceſſarium, quamuis dictus Hortus eſſet em-
phyteoticus, quam ad promiſſionem ſoluendi præ-
fatos Canones, & huiuſmodi etiam promiſſionem
incontinenti poſt dicta verba pure, & ſimpliciter in-
nouauit Campritius, nulla alia adiecta conditio-
ne in illis verbis (quem Canonem integre ſoluere te-
9 neatur prout promiſit) & ſic ex iſtis verbis poſſunt
agere Fratres SS. Ioan. & Pauli, vt in ſimilib. terminis
fuit dictum in Romana Penſionis 15. Ian. corā R. P. D.
meo *Varis*; verbum enim, teneatur, importat neceſſi- 10
tatem ad l. præter in princip. ff de eden. l. 1. §. 1. ff.
quod quiſque Iuris *Alex.* conſ. 123. numer. 5. in fin.
lib. 2. *Tiraq.* de retract. lignag. §. 1. gloſ. 55. numer.
1. Rota in Bonon. bonorum de Bouiis 20. Febr. 1598.
coram Illuſtr. D Card. *Millino*; Verbum autem, pro-
miſit, importat propriam ipſius obligationem l. 1. 11
C. de committ. & contrah. ſtipul. *Mant.* de tacit.
& ambig. conuent. lib. 24 tit. 1. numer. 13. *Rota* dec.
489. num. 5. p. 1. diuerſ. & alia verba (vt aſſeritur) 12
non ſunt dubitatiua, ſed enunciatiua, & referun-
tur ad D. de Capizucchis id aſſerentes, vti informa-
tos.

Minus aduerſatur, quod Fratres SS. Io. & Pauli hu-
iuſmodi obligationi non fuerint præſentes; quia ſti-
pulatio Notarij pro omnibus quorum intereſt opera- 13
tur eorum præſentiam, & conſenſum, ita ut ex ea age-
re poſſint, *Grat* conſ. 12. n. 8 lib. 1. *Dec* conſ 607. n. 9.
Mant. de tacit. & ambig. lib. 14 tit. 26. n. 8. 11. & ſeq.
Rota in Romana dotis. 12. Dec. 1611. coram Reue-
rendiſſ. D. meo *Decano*.

Ea autem, quæ obiiciebantur contra apochā Cāpri-
tij ſub die 18. Iunij 1603 poſt aliam reſolutionem in
actis productam, quod ſcilicet non fuerit ſufficienter 14
recognita, ceſſare viſa ſunt, ex quo in Curia conſue-
uit Rota ſemper admittere recognitionem ſcriptu-
rarum per Teſtes dicentes habere notam manum
ſcribentis, licet non viderint, prout adſunt pro reco-
gnitione dictæ apocæ ſummario vlt. n. 3. quidquid ſit
extra *Curiam Rota* dec. 570. n. 2. p. 1. & dec. 124. n. 1. p. 15
2. diuerſ. & fuit dictum in Vlixbonen. matrimonij 21.
Iunij 1613. Coram Card *Sacrato*, & iunctis admini-
culis, quæ hic non deſunt, admittitur recognitio per
Teſtes dicentes habere notam manum. Rota coram 16
S. Me. Greg. XV. dec. 389. nu. 2. & 6. & in Bononien.
Apocæ 13. Martij 1626. Coram bo. me D. *Remboldo*.

Non obſtat, quod Inſtrumentum Concordiæ Anni
1537. & aliud Inſtrumentum Anni 1477. ac deciſio
Reuerendiſſimi D. mei *Patriarchæ* loquantur de Vi-
nea quadam, non autem de Horto, ſuper quo ad præ-
ſens eſt controuerſia; Quia omiſſo quod Romani mo-
ris eſt promiſcuè, ac ſynonymè Vineam, & Hortum
appellare, & vſus prædij potuit immutari, ſatis etiam 17
remanet probata identitas ex duobus confinibus de-
ſignatis in pluribus Inſtrumentis, & reiteratis Con-
feſſionibus Campritij, & eius Authorum, de quibus in 18
ſummario Monaſterij n. 4. ad 8. quæ plurimum con-
ferunt ad probandam identitatem, vt nuper fuit reſo-
lutum in Romana fideic. de Victoriis 9. Decembris
1626. Coram me. Immo videtur eſſe in Confeſſo
apud Campritium hæc identitas, dum ipſe nititur
ſententia abſolutoria Domini mei Patriarchæ in qua
pronunciatum fuit, ad ipſum ſpectare ſtatuas, & lapi-
des in fundo Vineæ inuentos, ad excludendum Domi- 19
nium Monaſterij in præſenti Iudicio; quæ tamen lo-
quitur de Vinea, & non de Horto argumento c. cum
Venerabilis vbi *Felin.* n. 22. & alij DD. de except. *Dec.* 20
conſ. 558. ſub n. 7. *Mohed* deciſ. 192 n 1. de Regular.

Nec tandem releuat, quod in cedula depoſiti decem
ſcutorum pro decurſis Canonibus adſit clauſula, ſine
præiudicio Iurium ſuorum, quorum appellatione ve- 21
nit exceptio de non Dominio Monaſterij, quia clau-
ſula prædicta intelligenda eſt de aliis Iuribus, &
non de obligatione ad ſoluendum Canones in quam
expreſsè Campritius ſe iniecit *Caſ. de Graſſ.* dec. 1. n. 22

4. de verborum ſignific. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 332. n. 7. & Coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* decil. 500. n. 2. in fine in eius impreſſis.

Et ita pluries diſputato articulo, & proponente R. P. bo. me. *Buratto* fuit reſolutum vtraque parte Informante, &c.

Romana ſcutorum 100. millium.
Mercury 27. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Debitorum promiſſio tenet, & iuris diſpoſitioni eſt conformis, ſi in ceſſione promittatur eos eſſe veros Debitores, & pro talibus eos manutenere, non autem eſſe bonos, & exigibiles.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio Debitorum valet, ſi promittatur eos eſſe veros Debitores, & pro talibus illos manutenere numero 9.*
2 *Compenſationem petens fatetur ſe eſſe verum Debitorem.*
3 *Et hoc potiſſimum procedit inter Mercatores, qui conſtituunt Debitorem, & Creditorem.*
4 *Compenſatio eſt ſpecies ſolutionis.*
5 *Partitarum contrapoſitio inducit compenſationem.*
6 *Compenſatio elidit, & extinguit obligationem.*
7 *Promittens ſoluere liberè cum iuramento, & obligatione Camerali, non poteſt compenſare cum Debitore, qui nec expreſſè ſoluere promiſit, nec eſt cum iuramento, & in forma Cameræ obligatus.*
8 *Obligatus in forma Cameræ poteſt vrgeri, & præciſè cogi ad ſoluendum, quod debet.*

Deciſio CCLIV.

CEnſuerunt Domini ſententiam R. P. D. *Melitij* Locumtenentis A. C. per quam D. Bartholomeus Ruſpolus fuit abſolutus à petitis per D. Ioannem Rotulum, eſſe confirmandam. Validitas enim in dubium non reuocabatur; De iuſtitia vero ſatis videbatur conſtare ex eo quod vt periti in eorum relationibus atteſtantur, Sauonantius fuit repertus verus debitor in tribus partitis excedentibus ſummam ſcutorum 100000. in aliquibus libris prout in bilancio fuerat aſſignatus, quod ſufficit, namq. Alexandr. Ruſpolus in inſtrumento ceſſionis. & renunciationis ſuæ rationis bancariæ factæ dicto D. Rotulo promiſſit, debitores in dicto bilancio deſcribendos eſſe veros, & pro talibus illos manutenere, non autem eſſe
1 bonos, & exigibiles, quod eſt etiam iuris diſpoſitioni
conforme vt eſt text. in l. ſi nomen vbi *Bald.* ff. de Hæredit. vel act. vendit. & tradit etiam idem *Bald.* in conſ. 72. lib. 3. *Caſtren.* conſ. 170. nu. 3. verſ. 2. præmittendum lib. 2. *Alex.* conſ. 242. ad fin. lib. 6. *Pariſ.* conſ. 88. n. 13. & ſeq lib. 1 *Becc.* conſ. 105. n. 14 & ſeqq. *Surd.* conſ. 452. n. 16. & dec. 326. n. 4. *Vinc. de Franch.* dec. 427. n. 4.

Nec obſtat, quod Sauonantius conuentus à Rotulo pro dictæ ſummæ ſcutorum 100000. & vltra ſolutione negauerit ſe ad hoc tenere, & poſtea fuerit per ſententiam condemnatus ſolum ad ſoluendum ſcuta 1272. 12. in reliquis vero abſolutus, quam ſententiam vti iuſtam, fuit coram me 15. Decembris 1625. reſolutum eſſe confirmandam, & conſequenter videatur Ruſpolum nõ præſtitiſſe, ac manutenuiſſe Sauonantium verũ ac legitimum debitorem in dicta ſumma in bilancio expreſſa; & ſic non adimpleuiſſe quod promiſit, ideoque iniuſte fuiſſe vt ſupra per A. C. abſolutum Nam fuit reſponſum, Sauonantium negaſſe tantum, ſe efficaciter teneri ad effectualem dictæ ſummæ petitæ ſolutionem, ſed non quidem ex eo quod non eſſet in ea verus ac legitimus debitor, ſed tantum ex eo quod vice verſa eſſet in aliis libris eiuſdem rationis, & in eodem bilancio deſcriptus creditor in alia ſimili, aut paulo minori ſumma, vt ex eorumdem librorum & bilancij inſpectione, ac peritorum relatione docuiſſe fuit iam firmatum in dicta deciſione coram me, & quod conſequenter eſſet locus contrapoſitioni, & compenſationi, vnde aper-
te faſſus fuit ſe verum debitorem, petens enim com- 2
penſari, fatetur hinc inde debitum *Bald* in l. cum Papinianus num. 8. C de Sentent. *Natt.* conſ. 134. nu. 6.
Surd. dec. 24 nu. 5. 6 & 7. *Rot* dec 616. num. 71. & 8. p. 3
1. diuerſ. vbi quod hoc præſertim procedit inter Mercatores, qui conſtituunt debitorem, & creditorem.

Immo Sauonantius non ſolum faſſus fuit ſe verum ac legitimum debitorem, ſed etiam mediante contrapoſitione, & compenſatione vt ſupra oppoſita, & per Iudicem admiſſa effectualiter ſoluit totum id, in quo fuerat in dicto bilancio deſcriptus debitor exceptis tantum dictis ſcutis 1272. 12. ad quorum ſolutionem pro reſiduo fuit condemnatus, compenſatio enim eſt ſpecies ſolutionis, & qui compenſat ſoluere dicitur l. debitor ff. Qui potior in pignor. hab. l. dediſſet ff. de 4
Verb. ſignific. C. qui peculium §. ille ff. de Stat. liber. l. ſi conſtat C. de compenſat. *Bart.* in l. aufertur §. qui compenſationem ff de Iur fiſc. *Tiraq.* de Retract. lignag. §. 3. gloſ. 3. n. 2. 3. & ſeq. *Rot.* dec. 7 nu. 1. p. 2. diuerſ. Et conſequenter Ruſpolus præſtando Sauonantium non ſolum verum debitorem ſummæ in bilancio deſcriptæ, ſed etiam pro maiori ſaltem parte exigibilem, & cum effectu ſoluentem longe vltra, quam promiſerat, impleuit.

Præterea Rotulus in eodem inſtrumento ceſſionis libere & abſque vlla exceptione ſatisfacere promiſit omnibus dictæ rationis bancariæ ſibi ceſſæ creditoribus iuxta formam bilancij. & ſic etiam Sauonantio, qui inter alios in eodem bilancio dictæ ſummæ ſcutorum 100000. circiter creditor deſcriptus reperitur; Vnde vel de tempore ceſſionis fuerat iam indu-
cta compenſatio mediante partitarum debiti, & cre- 5
diti contrapoſitione iuxta tradita per *Rot.* coram S. mem. Greg. dec. 366. n. 3. & perinde eſt acſi in bilancio Sauonantius fuiſſet ſolum deſcriptus debitor in dicta ſumma ſcutorum 1271. 12. in qua ipſe pro reliquatu vere, & cum effectu debitor remanebat, & ad
cuius ſolutionem fuit iam per ſententiam condem- 6
natus; Vel contrapoſitio reuera non aderat ex quo Sauonantius fuerat deſcriptus creditor, & debitor in diuerſis libris vt per *Alex.* conſ. 85 n. 2. & 3. lib. 3. *Surd.* dec. 117. ſub n. 9. & 10. & dec. 186. n. 8. & 9 cum aliis allegatis per Adden. ad dictam dec. Gregorij 366. ſub n. 8. verſ. Notandum eſt tamen, & tunc Rotulus non poteſt conqueri, quod per exceptionem compenſationis poſtea oppoſitam, & admiſſam Sauonantij debitum pro maiori parte remanſerit extinctum, & exigi non potuerit, cum ſimul, & ſemel per compenſa-
tionem eliſa pariter, & extincta remanſerit eiuſdem 7
Rotuli obligatio, cuius vigore ipſe dicto Sauonantio dictam integram ſummam ſcutorum 100000. eſſet, in qua ille fuit deſcriptus creditor, libere, & abſ-

que vlla exceptione ſoluere debuiſſet, niſi mediante dicta compenſatione remanſiſſet liberatus.

Nec placuit quod pro parte Rotuli dicebatur, ipſum promiſiſſe ſoluere libere, & ſine vlla exceptione cum
8 iuramento & obligatione camerali, & conſequenter non potuiſſe compenſare cum debito Sauonantij, qui nec præciſe ſoluere promiſerat, nec erat cum iuramento, & in forma Cameræ obligatus ex traditis per *Caſ. de Graſſ.* dec. 3. n. 14. & 15. de ſolut. cum aliis allegatis. quia ſi contrapoſitio fuerat iam facta & compenſatio inducta quoad Sauonantium, non intrabat obligatio Rotuli de ſoluendo, quia ipſe non erat in aliquo illius debitor, ſed tantum creditor in dictis ſcutis 1272. 12. pro reſiduo; ſi vero compenſatio facta non fuerat, Rotulus plus fuit conſecutus, quam ſibi fuerat à Ruſpolo promiſſum, & quam ipſe poterat prætendere iuxta formam dicti inſtrumenti ceſſionis cum Sauonantius, qui vigore Cameralis obligationis illum vrgere, & ad præciſe quod ſibi debebatur ſoluendum cogere potuiſſet abſque eo quod compenſare teneretur minus agendo, ſuoque fauori renuntiando fuerit contentus compenſationem fieri, eaque mediante Rotulum à dicta rigoroſa obligatione liberari.

Neque etiam obſtat, quod aſſerebatur, Rotulum poſt dictam ceſſionem realiter, & cum effectu ſoluiſſe Sauonantio totum id, in quo ille fuerat deſcriptus creditor in dictis libris, & bilancio. Quia de tali ſolutione doctum non fuit, & potius de contrario conſtare videtur ex dicta relatione peritorum, & ſententia lata ad fauorem Sauonantij; Et nihilominus ceſſat etiam difficultas, quia ſufficit, quod de tempore ceſſionis Sauonantius eſſet verus, ac legitimus debitor, & creditor, prout in bilancio continetur; & ſi verum eſt, quod Rotulus poſtea realiter & cum effectu ſoluerit vtique ipſe adimpleuit quod promiſit iuxta formam dictæ ſuæ obligationis, & poteſt hodie petere effectualiter ſolui quod ſibi vice verſa debetur à Sa-
9 uonantio quem ex prædictis clare patet eſſe in ſumma in dicto bilancio expreſſa verum, ac legitimum debitorem, qualem tantum præſtare, ac manutenere promiſit Ruſpolus iuxta diſpoſitionem text. in d. l. ſi nomen vbi *Bald.* ff. de hæred. vel action. vendit. vt ſuperius etiam fuit dictum.

Et ex prædictis etiam patet, non obſtare conuentionem in dicto inſtrumento factam, quod ſi debitores, & pecuniæ eſſent maioris quantitatis, quam creditores dictæ rationis Rotulus totum illud plus teneretur reſtituere Ruſpolo, ſin autem è contra creditores eſſent maioris quantitatis, quam debitores, & pecuniæ, Ruſpolus teneretur ſoluere Rotulo totum illud plus ad omnem eius requiſitionem; quia de aliquo creditorum exceſſu doctum non fuit, imino quoad Sauonantium ex dicta relatione peritorum conſtat potius de contrario, cum ille fuerit repertus in maiori quantitate debitor, quam creditor.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Cenſus Victalitij.
Veneris 29. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Dominium pecuniarum depoſitarum quando tranſeat in creditorem, & quid quando ad fauorem Eccleſiæ ſub conditione reſeruatis beneplacitis, itaut caſus decoctionis Depoſitarij cedat periculo Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Ex numeratione dominium transfertur pecuniarum in eum, qui numerationem recipit.*

2 *Et dominium transfertur, quando pecunia deſcribuntur ad commodum alicuius in libro Depoſitarij.*

3 *Conditiones in depoſito non ſuſpendunt translationem dominij.*

4 *Contractus cum Eccleſia initus cum reſeruatione beneplaciti Apoſtolici dicitur habere implicitum ſtatum validitatis.*

5 *Alienatio bonorum Eccleſiæ ſine beneplacito non operatur neque dominij, neque poſſeſſionis translationem.*

6 *Eccleſia tanquam pupillus non poteſt deſinere ſaltem animo poſſidere res ſuas.*

7 *Contractus cum Eccleſia initus claudicat ad eius fauorem.*

8 *Decoctionis caſus in depoſito ſpectat ad Creditorem, in quem dominium dicitur translatum.*

Deciſio CCLV.

TOtum huius cauſæ momentum in eo poſitum eſſe Dominis videbatur. An pecuniarum ſolutarum dominium fuerit translatum in PP. Eremitas, vel potius adhuc permanſerit penes Alexandrum. Et fuiſſe translatum vnanimiter etiam hodie Domini cenſuerunt, quia in inſtrumento impoſitionis dicitur, quod Procurator Generalis ad ſe traxit ſcuta 2000. in tot teſtonibus; Nec eſt ſimplex confeſſio de recepto, ſed atteſtatio numerationis, & actualis traditionis factæ per Alexandrum & receptionis, & commixtionis reſpectu Eremitarum, & ſic plene dictarum 1
pecuniarum dominium fuiſſe translatum probatur ita *Bart.* in l. ſingularia n. 22. ff. ſi cert. pet. & ſæpius *Rota* ſequuta eſt vt in dec. 123. n. 5 & dec. 125. n. 4. & dec. 135. n. 2 in impreſſ. poſt *Moder. Peruſin.* de Cenſib. & fuit etiam firmatum in prædicta dec. Quæ quidem commixtio, & acquiſitio eo clarius apparet, cum poſtea ab eodem Procuratore aſportatæ fuerint dictæ pecuniæ ad Campſorem eorumdem Eremitarum, & adnotatæ ſub partita cantante ad creditum eiuſdem Eremi ibi *Il ſacro Eremo deue hauere*, Vnde ſi creditores fuerunt creati PP. Eremitæ, inde etiam ex tali depoſito non ſimplex numeratio, vel traditio pecuniarum, ſed commodum etiam reſultauit ipſis Eremitis, & conſequenter etiam dominij tranſlatio hinc neceſſario deducitur *Bart.* in leg. qui ſic ſoluit verſ. 2. caſu ff. ſi cert. pet. *Cagnol.* in l. frater à fratre n. 87. ff. de 5
condict. indebit. Rota in Bonon. cenſus 28. Aprilis 1600. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, quæ eſt dec. 123. n. 4 poſt d. tract. de cenſib. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 49 n. 2. & 6. in fin. in eius impreſſ. & in his terminis depoſiti Rota 10 d. Papien. fructuũ 25. Maij 1602. coram b. m. Card. *Lancelotto* iuniori; hocque commodum PP. Eremitarum ex dictis pecuniis ſolutis per Alexandrum eo euidentius Dominis apparebat, quia poſtea multæ ex dd. pecuniis fuerunt ſolutæ creditorib. Eremitarum, vt bene deducitur per D. Scribentem in facto pro D. Alexandro.

Non obſtat, quod depoſitum fuerit cõditionib. vinculatum; quia non inde impediebatur translatio dominij, ſed tantum amotio pecuniarum, cantat enim 3
depoſitum, *Il ſacro Eremo deue hauere*, & ſic ſtatim pecuniæ fuerunt effectæ Eremitarum, alias dictũ fuiſſet, quod tunc ſolummodo Sacra Eremus creditrix futura eſſet, vbi conditiones fuiſſent adimpletæ, quod comprobatur ex ſequentibus, *Quali denari ſe gli doue-*

ranno

ramo pagare, ſcilicet Sacro Eremo *ſempre che ſi porterà fede della ratificatione e beneplacito Apoſtolico*, Et
proinde translatio dominij pecuniarum à principio
fuit libere, ſed ſolum conditionalis ſicut ipſa exactio,
& vſus earumdem pecuniarum; & propterea etiam
pendente purificatione dictarum conditionum nihilominus fructus cenſus vitalitij fuerunt ſoluti Alexandro, quod oſtendit, vere dominium pecuniarum
fuiſſe translatum in Eremitas.

Nec obſtat nullitas contractus ex defectu beneplaciti Apoſtolici, & quod ex actu nullo nec dominium
nec poſſeſſio transferatur. Quoniam vltra quod ipſi
Eremitæ eorum expenſis opera tenebantur expedire
huiuſmodi beneplacitum Apoſtolicum, & valde iniquum eſſet, quod dum ipſi deficiebant in eo, ad quod
ex eorum conuentione tenebantur, lucrum tamen
ſortis principalis inde perciperent, & contractus reſolueretur, & nihilominus Alexander iacturam faceret de pecuniis à ſe ſolutis.

Reſpondebant Domini, quod iſte contractus fuit à
principio in implicito ſtatu validitatis, & ipſis Ere-
4 mitis acquieſcentibus non poterat impugnari ab
Alexandro etiam ſub prætextu non obtenti beneplaciti apoſtolici *Doct.* in c.1. de His quæ fiunt à Præl.
fin. conſ. c. *Put.* dec. 302. p. 1. non correct. & diuerſ. p.
2. dec. 133. n. 12. Card. *Mantic.* dec. 201. n. 1. & ſeqq.
Card. *Seraph* dec. 256. n. 2. & corã Illuſtriſſimo Card.
Millino in dec. 29. n. 4. poſt Peruſin. de Cenſib. *Menoch.* conſ. 655. n. 3. & 10. Præſertim quia, vt fuit dictũ
in 1. deciſione huiuſmodi cõtractus attenta ſenili ętate Alexandri, & diſpoſitione l. hæreditatum ff. Ad leg.
falcid. fuit vtilis PP. Eremitis, Et licet quando eccleſia
alienat ſine ſolemnitatibus nedum non transferatur
dominium, ſed nec etiam poſſeſſio *Bart*, in l. 1. §. ſi vir
vxori n. 3. ff. de acquir. poſſ. quia eccleſia ad inſtar pupilli non poteſt deſiꝺere rem ſuam non habere, vel
non poſſidere ſaltem animo l. papillus ff. de acquir.
5 rer. domin. *Bart* vbi ſupra; Secus tamen quando laicus alienat, & tradit, quia in eo non conſideratur illa
inhabilitas, & quando ipſa eccleſia acquirit, & contractum impugnat, quia contractus ſui commodũ
6 eſt validus, & in eiuſdem fauorem fit dominij, & poſſeſſionis translatio, habetque pupillus, & eccleſia hoc
priuilegium, vt contractus claudicet, &c. l. Iulianus §.
7 ſi quis à pupillo ff. de Action. empt. *Dec.* in c. quę in eccleſiarum n. 28. & ſeqq. & 31. de Conſtit. *Iaſ.* in l cum
hi §. eam tranſactionem n. 2. in fin. ff. de Tranſact. &
Card. in c. 1. n. 3. & 4. de His quæ fiunt à Præl. ſin
conſ. c Rota in Romana Palatij S Mariæ Maioris 15.
Martij 1604. coram bo. me. Card *Pamphilio*; Et propterea omiſſio beneplaciti apoſtolici, quod in gratiã
Eremitarum erat adhibendum, non impediebat, quin
8 pecuniarum dominium ſtatim ipſis fuerit acquiſitum,
& conſequenter caſus decoctionis depoſitariorum
ad eoſdem Eremitas tanquam dominos ſpectare debet l. 1. & 2 C. de Peric. & commod. rei vendit.

Quæ dicebantur de nullitate mandati Procuratoris generalis viſa ſunt ceſſare ex inſtrumento ratificationis, in quo interuenerunt Preces quem ipſi Maiorem appellant, & Prior, & alij, Patres, qui vt ibi aſſeritur, conſtituunt integrum corpus Capituli.

Ex quibus & aliis per Informantes deductis Domini permanſerunt in deciſis ſub die 21. Maij præteriti, &c.

Cæſar Auguſtana Beneficij, ſiue diſmembrationis.
Lunæ 1. Febuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum in cauſa beneficij iuſta clem. 1. de ſequeſtrum poſſeſſ. quando apponendum ſit, & de interpretatione dicta clementinæ.

SVMMARIVM.

1 *Clemen. 1. de ſequeſtrum poſſ. mandat ſequeſtrari fructus beneficij poſt ſententiam latam ad fauorem Actoris.*
2 *Quæ diſpoſitio procedit ſolum, vbi lis, & ſuper beneficio Eccleſiaſtico, Item ſolum procedit dicta clem. 1. quando agitur ſuper pertinentia collationis, non quando agitur ſuper titulo beneficij. Item procedit quando agitur ſuper proprietate, & fructibus beneficij ibidem, & n. 5.*
3 *Et ad dictũ effectum quomodo lis verſetur dignoſcitur ex intentione, ac fine Actoris.*
4 *In iudiciis ius metimur ex parte Actoris.*
6. *Clem. 1. de ſeq. poſſeſſ. non habet locum, quando ſententia fuit primo loco lata ad fauorem poſſeſſoris, & de ratione num. 7. etiamſi ſecunda contra.*
8 *Declaratur procedere prædicta, quando ſententia pro poſſeſſore eſt lata in curia, prout lata altera pro Actore ſecus ſi extra Curiam.*
9 *Sententiæ, quæ feruntur in Curia, habent maiorem boni iuris præſumptionem, quam latæ extra Curiam.*

Deciſio CCLVI.

IAcobus olim Rector de Bello conuenit cum Capitulo de Daroca, vt quamdiu ipſe viueret perciperet fructus dictæ eccleſiæ de Bello, eo autem defuncto medietas ſpectaret ad Capitulum, alia vero medietas diuideretur inter Rectorem pro tempore, & duos Beneficiatos erigendos, qui pro Coadiutoribus, & ſeruitio inſeruirent Rectoribus, & felicis recordationis Paulus Quintus Officiali Cęſaraguſtana confirmationem huius concordiæ commiſit, qui Officialis vſque de anno 1615. aſſerendo, quod ſibi de narratis bene conſtitit, & ea fuiſſe, & eſſe vera eamdem concordiam confirmauit, ac dicta duo beneficia erexit, quibus pro ſua dote partem quamdam fructuum iuxta eamdem concordiam applicauit. Defuncto dicto. Iacobo ſub die 16. Ianuarij 1621. idem Officialis Cęſarauguſtanus in executionem erectionis dictor Beneficiorum concurſum pro illorum collatione fecit, in quo Marcus Vincenti, & Ioannes Nauarrus approbati illius vigore à Sede apoſtolica promiſſi extiterunt. De Parochiali autem promiſſus fuit Bartholomeus, qui vigore appellationis à dicta ſententia ſeu confirmatione Officialis, & ab omnibus inde ſecutis interpoſitæ cauſam in Rota bo. mem. *Vbaldo* commiſſ obtinuit, coram quo cum deciſiones obtinuiſſet, in quibus Rota cenſuit, ſententiam dicti Officialis eſſe reuocandam, & deinde fuiſſet ordinatum etiam, vt cauſa per ſententiam expediretur, fuit dubitatum coram eodem, An vna cum ſententia eſſet decernendum ſequeſtrum pro bonis dictæ eccleſiæ de Bello vigore dictæ concordiæ diſmembratis, & per Officialem executorem erectioni dictor. Beneficiorum applicatis iuxta clemen. 1. de 1
ſequeſtrum poſſeſſ. & fruct. Quo dubio per me in locum bo. mem. Vbaldi ſuffectum propoſito Domini

dixerunt, non eſſe locum ſequeſtro quia dicta clemen. 1. non habet locum niſi quando agitur de beneficio eccleſiaſtico gloſ. ibidem in Verbo Super beneficio, & quoties non agitur de titulo ipſius beneficii, ſed
2 ſuper pertinentia collationis, vel ſuper bonis, vel proprietate, vel ſuper fructibus, & ſuper his ſententia feratur non intrat ſequeſtrum gloſ. ibidem, &
3 *Cardin.* quæſt.6 num. 14. *Abb.* num 13. *Imol.* num. 15. *Anchar.* num. 1. *Vitalin.* num 32. *Lap.* num. 5. *Caſſador* deciſ 13. Super reg. *Verall.* deciſ. 153 par. 3. An autem agatur de beneficio, dignoſcitur ex intentio-
4 ne, & fine ipſius actoris, à quo ius metimur, quia ſi ipſe petat beneficium, licet contrarius ſe apponens illud non prætendat, attamen adhuc agitur de bene-
5 ficio, & eſt locus clemen. 1. vt per *Card.* ibid. quæſt. 8. num. 16. & *Vitalin.* num. 33. Et ratio eſt, quia attenditur id quod principaliter agitur, & finis, ad quem tendit iudicium, & vt vulgo dicitur, Metimur ius ab actore gloſ in clemen diſpendioſam in Verbo Beneficiis vbi *Anchar.* in 6. notab. *Imol.* num. 3. de Iudic. *Sarnen.* in Reg. de Annal. qu. 25. *Caſſad.* dicta deciſ. 13. n. 2. de Reg.

Hæc applicando ad caſum noſtrum Bartholomeus appellauit à ſententia Officialis, & ſcopus ſuæ
6 mentis fuit agere ad nullitatem diſmembrationis, & circa hoc iura deduxit, & proinde non fuit actum ſuper titulo beneficij, & ita nec eſt locus ſequeſtro, cum reſpectu actoris in hac materia ius metiamur eſt bene ad propoſitum *Ægid.* deciſ. 616. Et
7 quomodocumque contingat exitus huius iudicij, ſemper erit beneficium, & ipſe Bartholomeus erit Rector, ſed euentus cauſæ hoc tantum efficiet, quod vel pauciores, vel vberiores fructus habebit Bartholomeus Rector.

Neque prædictæ concluſioni aduerſatur, deciſio in Valentina Parochialis de Palma 10. Decemb. 1610. coram bo. me. *Penia*; quia ibi actor, qui impetrauerat beneficium, dicebat vnionem fuiſſe nullam, & cum fuerit reuolutum, fuiſſe validam, Rota dixit ceſſare ſequeſtrum, quia ſententia erat ferenda ſuper validitate vnionis, & ſic non ſuper titulo beneficij, ſed potius ſuper negatione, cum beneficium vnitum non ſit amplius beneficium; Et quamuis Rota in fine dixerit, quod ſecus eſſet dicendum, ſi fuiſſet iudicatum ſuper validitate vnionis, id tamen prudenter dixit, quia eo caſu fuiſſet canonizata intentio actoris, qui aſſerebat, vnionem non fuiſſe veri, & ſic agebat vt declararetur, eccleſiam petitam eſſe adhuc beneficium, & propterea reſpectu actoris fuiſſet locus ſequeſtro iuxta doctrinam *Cardinalis*, & *Imolæ* ſupra allegatam.

Nec obſtat, quod ipſe Bartholomeus ſit reus, quia contrarium eſt verius, cum ipſe non interfuerit primo actui, nempe confirmationi concordiæ, ſed poſtea appellauit non tanquam conuentus, ſed tanquam intereſſe habens, & ſic tanquam actor; Et dicta confirmatio facta per Officialem non videtur mereri nomen iudicij, cum extraiudicialiter fuerit facta, & vere iudicium in ſui figura apparuit cum Rector commiſit appellationem in Rota ſuper nullitate diſmembrationis quartæ partis, & ita ipſe fuit actor, præſertim cum Beneficiati tunc poſſiderent.

Informantes etiam pro Beneficiatis addebant, non
8 eſſe locum clem. 1. quia illa non procedit quoties prius lata fuit ſententia pro poſſeſſore, *Io. Andr.* in addit. ad Specul. in Rubr. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. verſ. Sed propter clementinam, *Cardin.* ibid. num. 13. & conſil. 45. num. 1. *Caſſad.* deciſ. 1. de Sequeſtr. poſſ. & fruct. *Put.* deciſ. 146. num. 1. lib. 2. & *Rot.* dec. 834. nu 4 verſ. Quia intelligitur, lib. 3. par. 3. diuerſ. Illa enim præſumptio boni iuris, quæ ex ſententia pro actore deſumitur, & ob quã decernitur ſequeſtrum, vigore clem. 1. eliditur per contrariam ſententiam anteà latam, *Modern. Roman.* de appellat. lib. 3. cap. 2. qu. 17. limit. 47. memb. 1. n. 117.

Verum Domini hoc motiuum non fuerunt amplexi, quia dicta limitatio vera eſt quando ſententia pro poſſeſſore lata fuit etiam in Curia, quemadmodum videntur tenere gloſ in clem. 1. Verbo Promulga- 9
tam, & *Veſtr.* in Prax. lib. 7. cap. 2. nu. 6. circa med. & *Modern Roman.* var. reſol. lib. 2. cap. 77. num. 38. Et etiam obijciebãt Domini quod *Io. Andr.* in addit. ad Specul. & *Cardin.* d. num. 13. loquuntur & præſupponunt, quod ſententia pro poſſeſſore lata ſit in Curia, & ſolum talis ſententia in Curia habeat hanc prærogatiuam, quod detur ſequeſtrum vt ibi, Vna ſententia ſuper beneficio apud ſedem Apoſtolicam. Et ratio eſt, quia grauiori diſpendio, & maiori cum maturitate & diſcuſſione in Curia cauſæ tractantur, & ſententiæ promulgantur, quam alibi, vt per *Lap* & *Vitalin.* n. 31. & *Cardin.* n. 16. qu. 9 ibi. Et alios, Ergo ſi regula dictæ clem. loquitur de ſententiis latis in Curia contra poſſeſſorem, limitatio quoque, quod non habeat locum, ſi prima ſententia fuit lata pro poſſeſſore, videtur intelligenda de ſententia lata in Curia; Et ſi ſententia lata extra Curiam contra poſſeſſorem non parit effectum ſequeſtri, ergo nec ſententia extra Curiam lata pro poſſeſſore debet impedire effectum ſententiæ latæ in Curia contra eumdem poſſeſſorem; Et efficacior eſt præſumptio, quæ oritur ex ſententia lata in Curia, & ita tollit aliam præſumptionem, quæ reſultabat ex prima ſententia lata extra Curiam.

Et ideo ex primo capite Domini dixerunt, expediendam eſſe cauſam ſine appoſitione ſequeſtri, &c.

Lunen. Sarzanen. oblationum.

Lunæ 8. Februarij 1617.

ARGVMENTVM.

Oblationes, quæ fiunt ſacris imaginibus, ſpectant ad Parochum, & non ad Epiſcopum; Et quando tales oblationes fiunt ad certum vſum; tunc præciſè offerentium voluntas eſt ſeruanda & harum adminiſtratio etiam ſpectat ad Parochum.

SVMMARIVM.

1 *Canonici de iure communi ſunt Parochi, & exercent curam Animarum.*

2 *Oblationes, quæ deferuntur ſacris Imaginibus an debeantur Epiſcopo, vel Parocho.*

3 *Parochus habet intentionem fundatam ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra limites ſuæ Parochiæ.*

4 *Epiſcopo ſolum debentur oblationes, quæ offeruntur ſacris imaginibus, quando ſunt extra omnem Parochiam.*

5 *Oblationes quæ fiunt in Eccleſia Cathedrali, ſpectant non ad Epiſcopum, ſed ad Archipresbyterum.*

6 *Parochus habet ius vniuerſale intra limites ſuæ Parochiæ.*

Parochus eſt medius inter Deum, & populum, n. 6.

Parochus qui ma[illegible] ex[illegible] exhibet populo quæ ſunt Dei ita vice verſa exhibet Deo, quæ ſunt populi, n. 6.

7 *Alta-*

7 *Altari qui ſeruiunt, de Altari participant.*
8 *Oblationem, quæ fiunt à fidelibus ad certum vſum, tunc voluntas eorum præcisè ſeruari debet.*
9 *Administratio oblationum, quæ fiunt à fidelibus ad certum vſum, ſpectat ad Parochum, & nu. 11. 12. & 18.*
10 *Parochus de oblationibus, quæ fiunt à fidelibus ad certum vſum, debet fidelis administrator eſſe.*
Partim conuertendo in proprium vſum, partim erogando in concernentibus ad diuinum cultum, & partim ad pauperum inopiam ſubleuandam n. 10.
13 *In oblationum materia plurimùm eſt attendenda conſuetudo.*
14 *Oblationum adminiſtratio quatenus de iure ſpectaret ad Epiſcopum, attamen poteſt ab ipſo committi Parocho.*
15 Rebuff. *reprobatur, dum ei videtur eſſe indecorum, quod Laici ſint adminiſtratores ſacrarum oblationum.*
16 *Decretum interpoſitum ab aliquo tanquam Gubernatore, Datario, &c. non prohibetur tanquam perſona priuata illud impugnare. Doctora nu. 17.*
19 *Epiſcopus regulariter eſt Executor piarum voluntatum.*
Ius Epiſcopi eſt generale, Ius Parochi eſt ſpeciale n. 19.

Deciſio CCLVII.

POſt relaxatum mandatum de manutenendo ventum fuit ad diſputationem ſuper petitorio, & propoſito dubio, ad quem ſpectaret adminiſtratio oblationum, quæ Imagini Sanctiſſimi Crucifixi à fidelibus illuc religionis cauſa confluentibus, offeruntur, An ſcilicet ad Epiſcopum, vel ad Capitulum, Domini reſponderunt pro Capitulo, cui fauet diſpoſitio iuris communis, conſuetodo eiuſdem Eccleſiæ, & particularis conuentio inter partes inita.

Iure inquam communi quia Canonici ſunt Parochi, & exercent curam Animarum, & licèt antiquitus inter DD. fuerit controuerſia, An oblationes, quæ ſacris Imaginibus deferuntur, debeantur Epiſcopo, vel Parocho, & multi partes Epiſcoporum tueantur, vt *Angel.* in diſputatione Incipien. io refulgenti in ſe-
1 cundo dub. *Malaet.* de oblatio. in. 4. dub. numer. 54. *Petr. de Vbaldo.* de Canon. port. cap. 4. quæſt. 16, & refert *Decian* conſ. 6. ſub nu. 7. li. 2. Attamen veriros, & hodie receptiſſima eſt ſententia, quod ſiue in
2 Eccleſia Parochiali poſitæ ſint huiuſmodi Sacræ Imagines, ſiue extra, intra tamen limites Parochiæ, habet fundatam intentionem Parochus ſuper omnib. obuentionibus contingentibus intra limites ſuæ Parochiæ & ad eum ſpectant, vrgenſque eſt textus in
3 cap. paſtoralis, & ibi Canoniſtæ de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſ. Capit. & text. in cap. hanc. x. qu. x. & in c. dilectus, de Offic. ordin. vbi *Abb.* nu. 4. qui ſubdit verſic. quo ad primam, Epiſcopo ſolum de-
4 beri oblationes, quando ſacræ Imagines reperiuntur extra omnem Parochiam, *Felin.* ibidem in princ. & n. 5. & *Abb.* in c. quoniam, n. 1. de decim. vbi ſignanter, quod ſpectant ad Parochum, & non ad Epiſcopum. *Capel. Toloſ.* dec. 483. *Ferret.* conſ. 143. qui benè diſtinguit nu. 2. 3. 4. *Azor.* Inſtit. moral. par. 1. li. 7. ca. 38. quæſt. 13. *Decian.* qui fusè pro Parocho contra Epiſcopum in his oblationibus, quæ Iconi Sanctiſſ. Crucifixi offerebantur conſuluit conſ. 16. per tot. li. 2. *Gutier.* Canon qq. li. 2. cap. 21. nu. 162. *Modern. Bononien.* var. reſolu. li. 2. cap. 42. num. 6. 7. & 8. *Ricc.* dec. Neapol 170. nu 7. par. 4. & hanc eandem opinionem videtur amplexus D. *Thom.* in 2. 2. quæſt. 86. art 3. præſertim in reſponſione ad ſecundum argumentum, & expreſsè ſequuta eſt *Rot.* in Aquilana nullitatis erectionis 20. Decembris 1610. coram R. P. D meo *Perouano*, quæ eſt dec. 256. par. 1. recent. & in Beneuentana Spolij 2. Decembris 1585. & 2. Decembris 1587. coram *Orano*, vbi dictum fuit, oblationes factas in Eccleſia Cathedrali ſpectare non
ad Epiſcopum, ſed ad Archipreſbyterum, qui curam 5
Animarum ibi exercebat, & ibi reſpondit S. Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum Concilij Tri-
dentini in vna Cauen. Ius enim vniuerſale habet Pa- 6
rochus intra limites ſuæ Parochiæ, Mediuſq; eſt inter Deum, & Populum, vnde quemadmodum dogmata, & Sacramenta, quæ proueniunt à Deo exhibet Populo, ita vice verſa exhibet Deo ea, quæ ſunt Po-
puli, nempè preces, & oblationes, & qui Altari ſer- 7
uiunt de Altari participant, vt egregiè ratiocinatur D. *Thom.* dict. art. 2.

Decis. Clem. Merlini.

Et quamuis hæc Concluſio ſibi locum vendicet, niſi oblationes in certum vſum ex piorum offerentium voluntate, fuerint deſtinatæ, in dubio enim ſolummodo ſpectant ad Parochum, at quoties à fidelibus præſtantur ad certum finem, vt in caſu noſtro
pro miſſis, & fabrica, tunc ad Parochum nullo modo 8
ſpectant, & voluntas eorum, qui eleemoſinam, ſeù oblationes dederunt præcisè ſeruari debet, vt præcitati DD monent, & præſertim *Addent.* ad Capell. Tholoſ. dicta dec. 483. *Modern. Bononien.* dicto c. 42. nu. 1. li. 2. *Ricc.* dicta dec. 170. n. 1. & *Rota* in Bracharen. oblationum 17. Decembris 1612. coram Reuerendiſſimo Patriarcha *Pamphilio*.

Attamen aduertendum eſt, quod non habet quidem fundatam intentionem Parochus, ad effectum, vt hoc caſu oblationes cõuertat in proprium vſum,
enim debeant in vſum à largientibus deſtinatum ero- 9
gari, Verum adminiſtratio harum oblationum etiam tali caſu ad Parochum videtur ſpectare ex eodem Iure Parochialitatis, etiam qua ratione oblationes ſpectant ad Parochum niſi fuerint in determinatum vſum datæ, eadem imò, & maiori ratione ad eumdem Parochum ſpectat ſaltem adminiſtratio oblationum, quoties in certam cauſam ſunt erogandæ, cum &
regulariter de iſtis oblationibus Parochus debeat eſ- 10
ſe fidelis Adminiſtrator ac diſpenſator, partim conuertendo in proprium vſum, partim erogando in iis,
quæ concernunt cultum diuinum, & partim ad pau- 11
perum inopiam ſubleuandam, vt per D. *Thom.* loco præallegato, & de harum oblationum diſtributione idem ſancitum fuit in Can. vulteranæ & Can. quatuor 12. quæſt. 2. & quod huiuſmodi oblationum ſolus Parochus habeat adminiſtrationem dixit *Abb.* in c. poſtulaſtis nu. 2. verſ. Adminiſtrationem autem, de his quæ fiunt à Præl. ſine conſenſu Capit & *Ferret.* d. conſ. 143. num. 4. verſ. & quod; Et conſequenter licet Canonici non poſſint conuertere in proprium vſum, non tamen indè excludi debent à Iure adminiſtrandi, quod in vim Parochialitatis illis competit.

Canonicis etiam ſuffragatur nedum priuilegium
Nicolai V. verum etiam conſuetudo, quod ſemper 13
huiuſmodi adminiſtrationem oblationum ipſi exercuerint, & in hac materia oblationum plurimum attendendam eſſe conſuetudinem, admittunt omnes, vt per *Marian. Socin* de obiat. lib. ll. 18. nu. 17. 18. 16 *Maluet.* eodem tract. par. 4. num. 62 *Ferret.* conſ. 258. *Decian.* d. conſ. 16. num. 1. *Ricc.* dicta dec. 170. numer. 2. & *Modern. Roman.* diſcept. forenſ.

cap.395.nu.25.& ex Theologis admittit *Sot.* de Iuſt.
& Iur. lib.2.quæſt.5.art.2. verſ. Quidquid.

Demum multum mouit Dominos tranſactio inita
inter illos de Cattaneis, & Canonicos, quæ & præ-
ſentia & decreto Epiſcopi munita fuit, & in ea con-
uentum expreſſè, quod oblationes, quæ Sanctiſſimo
Crucifixo præſtarentur per duos Canonicos ſingu-
lis annis eligendos, adminiſtrarentur, cum onere, vt
in fine anni rationem redderent Capitulo, cum præ-
ſentia Epiſcopi, & propterea quatenus etiam hæc
adminiſtratio de Iure ſpectaſſet ad Epiſcopum, atta-
14 men potuit ab ipſo committi Canonicis, vt in du-
bitabilioribus etiam terminis dixit *Felin* in cap. di-
lectus in princ. verſ. Vnde valet *Dec.* conſ.148.num.
3. *Ferret* conſ.178. & *Decium* ſequuta eſt *Rota* in To-
letana eleemoſinarum 24. Maij 1619. coram R. P. D.
meo *Piromano*, *Ricc.* dec. 102. num. 2. in prax. & dec.
15 Neapol. Cur. Epiſc. 170. par. 4. Et quamuis *Rebuff.*
diſſentiat ab opinione *Decij*, quia illi indecorum vi-
detur, quod Laici his ſacris oblationibus, quæ ſunt
de Sanctuario Dei, ſe ingerant, nihilominus hoc in-
decorum non eſt in Canonicis, & in his, qui Sacra-
menta populo exhibent. Et opinio *Rebuffi* fuit per
Rotam reprobata, quoties laicus non conuertit in
proprios vſus oblationes prædictas, & ſequitur *Ricc.*
dicta dec.170.nu.11. & 12.

Nec obſtat, quod Epiſcopus interfuerit tranſa-
ctioni, & decretum interpoſuerit ad effectum ſe-
dandi controuerſias ortas inter Capitulum, & illos
de Cattaneis, & ideò non ſibi præiudicauerit, quomi-
nus adminiſtrationem habeat in hiſce oblationibus,
16 iuxta doctrin. *Caſtrenſ.* in l. Caius, num. 1. ff. de pigno-
rat. act. & conſ.425. col. 2. li. 1. vbi quod ſi quis tam-
quam Gubernator interpoſuerit decretum, non pro-
hibetur tamquam perſona priuata etiam impugnare
illum actum, & idem de Notario, Tutore & alio, qui
ratione ſui Officij conſenſum præſtat. Notant DD.
in l. cum quædam, C. de adminiſt. Tutor. *Bart.* in l. ſi-
cut, §. non videtur, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol-
uitur, *Cephal.* conſ.148. nu. 23. *Menoch.* conſ.58. nu.
7. & latè *Surd.* dec. 153. nu. 17. & conſ. 365. num.
21. & ſeqq. Quoniam hæc theorica vera eſt quoties
quis duplicem repræſentat perſonam, & ideò agen-
ti tamquam priuatæ perſonæ, non obſtat, quod fecit
tamquam publica, & in his terminis loquuntur præ-
dicti DD. vt bene per *Zuccbard.* in l. 1. num. 120. &
17 119. C. de pact. *Surd.* dicta dec. & quando id egit ad
quod cogi poterat; Verum hoc non applicatur caſui
noſtro, quia Epiſcopus, & quod fecit in tran-
ſactione, & quod modo agit in hoc iudicio, ſemper
conſideratur tamquam idem Epiſcopus, non autem
tamquam diuerſa perſona, neque ad illud decretum
conſtat quod ratione officij cogi potuiſſet, & ceſſat
omnis difficultas, quia etiam circumſcripta dicta
18 tranſactione, non tamen ius aliquod competebat E-
piſcopo in his oblationibus, vel in earum admini-
ſtratione, ſed id competebat Capitulo, cum Iure, ac
vice Parochi fungatur, vt ſupra dictum fuit, & ſic
non videtur, quod tranſactio nouum præiudicium
intulerit Epiſcopo.

Neque obſtat, quod Epiſcopus regulariter ſit exe-
19 cutor piarum voluntatum, quia Ius Epiſcopi eſt ge-
nerale, Ius autem Parochi, quem repræſentat Capi-
tulum, eſt ſpeciale, & ideò hoc præualet, vt benè
per *Decian.* dicto conſ. 16. num. 17. & ſeqq. & nu-
mer. 21. verſ. Non obſtat; Et quoniam licet ſit exe-
cutor, non tamen impedit, quin potuerit tale mini-
ſterium alteri demandare, nec in totum à ſe abdica-
uit, quia Canonici tenentur ſingulis annis rationem
reddere adminiſtrationis Capitulo præſente eodem
Epiſcopo, vt in tranſactione cauetur, & propterea
Epiſcopus poterit inuigilare, ne voluntates eorum,
qui oblationes dederunt defraudentur, & vt illæ o-
blationes prouidè pro miſſis, & fabrica erogentur
&c.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Legati de Valentinis.
Lunæ 8. Februarij 1627.

ARGVMENTVM.

In eadem ſcriptura contradictio, & maximè ſi ſit re-
pentina, eſt omnibus modis curandum, vt euite-
tur, & ſufficit aliquid poſſibile, &c.

SVMMARIVM.

1 *Contradictio repentina, & maximè in eadem ſcriptu-
tura, vt euitetur, facienda eſt interpretatio.*
2 *Teſtamenti vna pars aliam declarat.*
3 *Verba in dubio ſtare præſumuntur demonſtratiuè, non
autem reſtrictiuè.*
4 *Teſtator in codicillis ſi vnum tantum legatum reuo-
cauerit, cenſetur cætera diſpoſita in teſtamento vo-
luiſſe confirmare.*
5 *Contradictio vt in eadem ſcriptura euitetur, ſufficit
aliquid poſſibile.*
6 *De Codicillorum exiſtentia quando dubitari nequeat.*
7 *Reuocatio quid operetur.*

Deciſio CCLVIII.

HOdie etiam Domini concordibus ſuffragiis re-
ſponderunt, legatum deberi, nec fuiſſe reuoca-
tum, & ſic ſtandum eſſe in deciſis. Quandoquidem
in teſtamento facto de anno 1614. illud expreſſe re-
lictum eſt Communitati Arcis antiquæ, nec poſtea
reuocatum fuit in codicillis de anno 1619. ſed im-
mo confirmatum videtur, dum Ceſar in his codicil-
lis ſignanter confirmauit teſtamentum, in quo hæ-
res fuerat inſtituta Societas Sanctiſſimæ Annuncia-
tæ, & in quo continetur huiuſmodi legatum Arcis
antiquæ; Verba autem illa, *Reuocando gl'altri legati*,
referenda ſunt ad codicillos factoa de anno 1617.
Tum quia apposita ſunt conſecutiuè ad mentionem
prius factam de illis codicillis, & quia paulo ante
confirmauerat legata relicta familiæ, vnde teſtator
quemadmodum declarauerat, quæ legata vellet con-
firmare, ita etiam addidit reuocationem illorum le-
gatorum, quę legaſſe pœnituerat; Tum quia alioquin
ineuitabilis reſultaret contrarietas, quoniam in prin-
cipio verbia expreſſis confirmauerat teſtamentum,
& ſolummodo vnum legatum reuocauerat, & ſic
omnia alia rata habere voluit, vnde ridiculum vide-
tur, quod poſtea incontinenti, & in eadem ſcriptu- 1
ra confirmationem huiuſmodi penitus ſuſtulerit, &
fuit ponderatum in alia deciſione.

Quibus etiam addebant, quod talis reuocatio
non poteſt referri ad teſtamentum, nec ad legata in
eo compræhenſa; quoniam ea reuocatio, vt iam di-
ctum fuit, conſecutiua eſt ad confirmationem lega-
torum, quæ familiæ fuerant relicta, in teſtamento
autem nullum legatum legitur relictum familiæ, &
propterea reſultat confirmationem legatorum fa-
miliæ, & reuocationem veterum non ad teſtamē-
tum ſed ad codicillos anni 1617. omnino referen-
dum eſſe, vna enim pars teſtamenti aliam declarat, l. 2

qui

qui filiabus vbi *Iaſ.*ou.4.ff.de legat.1. *Dec.*conſ.15.
nu.4 *Rub* conſ 71.num.6.*Crauett.*conſ.113.num.6.
*Menoch.*conſ.277.nu 13.

Nec obſtat, in poſtremis codicillis fuiſſe confir-
matum teſtamentum factum de anno 1614. quoad
ſolam inſtitutionem hæredis, non autem quoad lega-
ta. Quoniam hæc interpretatio repugnat & verbis
teſtamenti, & voluntati teſtatoris; Verbis inquam
teſtamenti, quia ibi dicitur, *Voglio che il teſtamento,*
nel quale hò inſtituito la Venerabile Archiconfraterni-
tà, ſia ſempre fermo, Quæ verba, *Nel quale*, ſtant de-
3 monſtratiuè, de quo ſcilicet teſtamento loquatur,
non autem reſtrictiuè vt ſolum inſtitutionem con-
firment; Menti etiam teſtatoris, quia ſubdit, *Reuocan-*
do ſolo la laſcita fatta alli Padri di S. Biagio dell' Anel-
4 *lo.* Si enim hoc ſolummodo legatum reuocauit, er-
go alia confirmauit, vt in his terminis arguit *Caſtren.*
conſ.155.n.1.verſ.Præterea etiam li.1.*Surd.*conſ.230.
no.9.& 10.allegati in deciſione.

Nec obſtat, quod cum non reperiantur prædicti
codicilli de anno 1617. non conſtet etiam, ibi alia
extitiſſe legata præter illa relicta familiæ. Quoniam
ad effectum euitandi contrarietatem in eadem ſcri-
5 ptura ſufficit, quod potuerint extare talia legata; Et
eſt vrgens coniectura, quod re vera extarent, quia
poſt confirmationem factam in poſtremis codicillis
ſubdit, *Reuocando gl'altri legati*, vnde ſi confirmauit
6 legata relicta familiæ in codicillis conſcriptis de an-
no 1617. per Aſcanium Ricchettum Notarium, &
alia reuocauit, ſequitur, alia extitiſſe vltra illa relicta
familiæ.

Minus etiam obſtat, quod in teſtamento relique-
rit vniuerſam librariam Patribus Societatis Ieſu, &
tamen in his poſtremis codicillis illam diuiſerit, &
7 legalem reliquerit Ceſari nepoti, Theologalem verò
iiſdem Patribus. Quia hoc potius retorqueretur, ſi
enim quoad legales libros expreſſe reuocauit lega-
tum relictum Patribus Societatis, ita etiam reuocaſ-
ſet expreſſe legatum relictum Patriæ, ſi hoc reuoca-
re voluiſſet, arg. l. vnicæ, §. ſin autem, C. de caduc.
tollen.

Et ita, &c.

Foroliuien. Societatis officij.
Veneris 16. Februarij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij contractus ſi ſit initus ſuper Officio
non vacabili, cum id repugnet Conſtitutionibus
Pontificiis in hac materia editis, & naturæ ipſius
contractus, in quo requiritur, vt periculum ſit
commune tam recipienti, quàm danti pecunias,
ideoque nullo modo ſubſiſtere poteſt, & ſic ex eo
non debentur fructus, & ſi ſint percepti, reſtitui
debent nulla admiſſa excuſatione bonæ fidei con-
ſumptionis, conſuetudinis &c.

SVMMARIVM.

1 *Societas officij non poteſt contrahi ſuper Officio non va-*
cabili.
2 *Conſtitutiones Pontificiæ ſuper creatione Societatum*
Officiorum habent decretum irritans.
3 *In Societate Officij periculum debet eſſe commune.*
4 *In Societate Officij iactura debet eſſet reciproca, &*
vnum periculum compenſatur cum alio periculo.
5 *In Societate Officij correſpectiuitas periculi ceſſat,*
quando fundatur ſuper Officio non vacabili.

Deciſ. Clem. Merlini.

6 *Societas Officij vt poſſit contrahi ſuper Officiis non*
vacabilibus, Rota ſemper reiecit hanc opinio-
nem.
7 *Fructus Societatis Officij, dum eſt inita ſuper benefi-*
cio non vacabili, ſunt reſtituendi vſque ab initio.
8 *Contractus Societatis Officij non poteſt aliquo modo*
gignere fructus, ſi non habeat præexiſtente princi-
pium.
9 *Fructus ex Societate Officij non debentur in eo, quod*
excedit valorem Officij, quia pro illa parte deficit
ſubiectum.
10 *Fructus non debentur, & quatenus ſint exacti, repeti*
poſſunt, quando ſubiectum idoneum Societatis Offi-
cij, deficit in totum.
11 *Fructus in Societate Officij non debentur, quando ſi*
eueniſſet mors illius, ſub cuius vita periculo fuit
inita ſocietas, non fuiſſet locus lucro ſortis.
12 *Fructus in ſocietate Officij non debentur, quando ceſ-*
ſat periculum lucri ſortis.
13 *Fructus ſocietatis Officij non ſubſiſtentis, non deben-*
tur loco damnorum, & intereſſe, dum non iuſtificen-
tur requiſita, Caſtren. *in l.3.§.fin.ff quod cert.loc.*
14 *Societatis Officij non poteſt dici eſſe in implicito ſtatu*
validitatis, vt fructus debeantur, quando defectus
ſubiecti idonei reſiſtit natiuitati contractus.
15 *Contractus tunc dicitur ſtare in implicito ſtatu vali-*
ditatis, quando nullitas oritur ex priuilegio perſo-
næ, qui poteſt, & non poteſt dare de inualiditate.
16 *Contractus forma, & ſubiectum, quando deficit, tunc*
ab initio ille dicitur nullus.
17 *Societatis Officij ab initio nulla fructus non deben-*
tur, & quatenus ſint ſoluti, reſtitui debent, non
obſtante bona fide, conſumptione, vel conſuetudi-
ne.
18 *Societas Officij pro ſubiecto idoneo requirit officium*
vacabile, & correſpectiuitatem periculi.
19 *Societas Officij quando remanet mutuum, vt puta*
quia non adeſt periculum amiſſionis ſortis, rema-
net purum mutuum, in quo fructus non cedunt, nec
aliqua excuſſio admittitur.

Deciſio CCLIX.

FVit iam ſub die 16. Martij anni præteriti reſolu-
tum, Societates initas ſuper Cancellaria Ciuita-
tis Foroliuien. eſſe nullas ex defectu ſubiecti idonei,
nempe quia dicta Cancellaria non eſt officium vaca- 1
bile, ſed tranſitorium ad hæredes, & propterea ne-
dum repugnant Conſtitutionibus Apoſtolicis in hac 2
materia emanatis, quæ habent decretum irritans, &
formam inducunt, ſed etiam repugnant naturæ So-
cietatis Officiorum, in quibus periculum debet eſſe 3
commune tàm recipienti, quàm danti, & ſic offi-
cium, quod eſt ſubiectum contractus ipſius Societa-
tis debet eſſe vacabile, quia ſi Officialis moritur
amittit officium, & è contra ſi decedat is, ſuper cu-
ius vitæ periculo inita fuit Societas, tunc amittit
ſuum capitale, & proindè reciproca eſt iactura, & v- 4
num periculum compenſatur cum alio periculo, vt
conſiderauit *Rota* in Romana Societatis 29. Ianuarij
1601. coram Illuſtriſſ. Domino Cardin. *Millino*,
quæ eſt deciſ.28. num.9. poſt *Modern. Roman.* de
Societ. & in alia Romana Societatis 14. Ianuarij
1613. coram Reuerendiſſ. Domino meo Patriarcha
Pamphilio, quæ eſt deciſ. 61. numer. 10. quæ
correſpectiuitas periculi ceſſat vbi officium non eſt 5
vacabile, quia cum ſit tranſitorium ad hæredes,
numquam amittitur, & propterea *Rota* ſemper hu-
iuſmodi Societates contractas ſuper Officiis non 6

vacabilibus reiecit,& nullas declarauit,vt coram bo.
me: *Corduba*,Cardin.*Lancelloto*,& Card. *Sacrato*, ac
Reuerendiſſ.D.meo *Pamphilio* in cauſis relatis in di-
cta dec.16.Martij anni præteriti, qua præſuppoſita
reſolutione,cui vtraque pars acquieuit,Dubium ho-
die propoſui,An fructus per D. Thomam percepti
eſſent reſtituendi, & Domini reſponderunt eſſe re-
ſtituendos vſque ab initio, quoniam ſi vſque ab ini-
7 tio contractus Societatis fuit nullus eo quod defe-
cerit ſubiectum ſaltem idoneum Societatis, nulla
conſequenter fuit Societas apta producere fructos,
& pecunia illa, ſeù ſors principalis tamquam ſine
præexiſtenti contractu proportionato non gignit
fructus,& quemadmodum non debentur fructus ex
Societate in eo quod excedit valorem Officij, quia
9 pro illa parte deficit ſubiectum, vt in illis deciſioni-
bus *Rota* reſoluit coram Illuſtriſſ.Card. *Millino*, &
Reuerendiſſ.Patriarcha *Pamphilio*,ſupra relatis, &
aliàs ſæpius; Ita nec debentur fructus,etſi fuerint e-
10 xacti,repeti poſſunt,quando ſubiectum idoneum de-
ficit in totum,ſique euenıſſet mors ulius, ſub cuius
vitæ periculu fuit con tracta Societas,non fuiſſet lo-
cus lucro ſortis principalis, t in eadem Romana co-
ram D.*Pamphilio*,& alias pl rie ,ne detur inæquali-
11 tas,non d bet eſſe locus exactioni fructuum, qui
non debentur,niſi vbi vice verſa idem poteſt lucrari
12 ſortem,*Gabr*.conſ.78.n.5.li.1 Card.*Mantica* de ta-
cit.lib.6 tit.2.nu.27 *Rot* dec.763.n 7.par.1.diuerſ.&
d.dec.28.nu.17.poſt tractat.de Societ.& d.dec.28.n.
57. poſt tractat.de Societ.& dec.214.nu.6. poſt Pa-
cific de Salu.

Neque dicti fructus prætendi poſſunt loco dam-
norum,& intereſſe,quia ad hoc opus eſſet iuſtificare
13 requiſita *Caſtrenſ*.in l 3.§ fin ff.quod certo loco,quo-
rum probationem in hac materia ſemper *Rota* deſi-
derauit,vt dixit in Romana Societatum 28. Ianuar.
1501.coram bo.me.Card *Blanchetto*,quæ eſt dec.37.
n.6.poſt d.*Modern*.de Societ.& in dicta dec. 214.
nu.6.poſt Pacific.de Saluiano.

Neque obſtat quod contractus eſſet in implicito
14 ſtatu validitatis,quoniam hoc eſt falſum,& defectus
ſubiecti idonei reſiſtebat natiuitati contractus legi-
timæ Societatis Officiorum, & nunquam fuit con-
tractus ſaltem legitimus Societatis Officiorum, hu-
iuſmodique nullitas non oritur ex priuilegio alicu-
15 ius perſonæ,quo caſu eſſet in impl cito ſtatu validi-
tatis,& quamdiu non impugnaretur ab illa perſona
talis contractus ſuſtinetur,& fuit reſolutum in Ro-
mana cenſus Vitalitij 22. Maij 1626. & confirmata
29. Ianuarij præteriti coram me , ſed nullitas hic
prouenit, quia deficit forma, & ſubiectum, ſuper
16 quo poſſit fundari Societas, & ſic à principio aderit
nullitas.

Nec ſuffragatur bona fides,conſumptio,vel con-
ſuetudo,quia ceſſante periculo amiſſionis capitalis,
& non exiſtente idoneo ſubiecto, remanet purum
mutuum,& nihil excuſat à mala perceptione fru-
18 ctuum,niſi probatis dictis extremis *Pauli Caſtr*.vt in
dicta dec.214.poſt Pacific.de Saluian.& in Romana
Officij 17.Maij 1602.coram bo.me.*Ortembergo*.

Cætera verò,quæ pro D.Thom. allegabantur viſa
ſunt non applicari,quia in diuerſis terminis loquun-
19 tur,& non in materia Societatis, in qua pro ſubie-
cto idoneo requiritur Officium vacabile, & correſ-
pectiuitas periculi,quibus ceſſantibus remanet pu-
rum mutuum,in quo fructus non cadunt, nec aliqua
excuſatio admittitur pro imputatione vel reſtitutio-
20 ne impedienda,vt ſupra oſtenſum,& ſæpius alias in
Rota reſolutum fuit.

Et ita vtraque parte informante &c.

Gerunden. Beneficij.
Veneris 26. February 1627.

ARGVMENTVM.

Procurator deputari non poteſt ad reſignandum Beneficium nondum acquiſitum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad reſignandum Beneficium nondum obtentum non valet.*
Nec confirmatur,ſi deinde obtineatur, & poſtea Procurator reſignet ibidem. Contra nn.3.& n.5.
2 *Beneficium non poteſt impetrari ea intentione,vt deinde reſignetur.*
4 *Procurator ad lites futuras deputari poteſt.*
5 *Oblinio ſpatio longi temporis præſumitur.*
6 *Beneficium reſignari nequit,quando ad eius titulum quis fuit ordinatus.*

Deciſio CCLX.

DE Anno 1601.Iacobus conſtituit Procuratorem
Petrum Subitos ad reſignandum,& permutan-
dum quæcumque beneficia tam obtenta, quam in
futurum obtinenda. De anno autem 1614. per reſi-
gnationem ad ſui fauorem obtinuit beneficium de
quo agitur,quod poſtea d.Petrus in manibus Ordi-
narij reſignauit ad fauorem Michaelis dum in Cu-
ria commoraretur Iacobus quo defuncto Saluator
à Sede Apoſt. fuit prouiſus de eodem beneficio vt
vacante per obitum d.Iacobi,& coram Reuerendiſſ.
D.meo Patriarcha *Manzanedo* fuit reſolutum gra-
tiam Saluatoris eſſe iuſtificatam,& deinde coram me
ſub die 1.Iulij præteriti reſpondit *Rota* non inſtare
arbitrium pro retardatione,in qua reſolutione & ho-
die tamen permanſerunt quia dicta reſignatio, ſeù
permutatio facta per Petrum Procuratorem viſa eſt
nullius momenti ex defectu ſufficientis mandati
cum eo tempore Iacobus d.Beneficium non haberet
ſed obtinuerit poſt 13.annos,& quemadmodum,nec 1
de eo tempore ipſemet Iacobus poterat reſignare
beneficium,quod tunc non habebat, ita nec Procu-
rator valet eius nomine adeout nec etiam conua-
leſcat mandatum ſi poſtea conſtituens obtinuerit 2
beneficium,ita doctè ratiocinando concludit *Rebuff*.
in tract. nominat. q.14. num.112. & in praxi tit. de
procur.ad reſignan.nu.16.vbi teſtatur, quod ita bis
fuit iudicatum *Pariſ*. de reſignat.lib.9.q.2. n.4 vbi
de communi,& q.50. *Boer*. dec.308. nu. 2. & deciſ.
305.n.4. *Crauett*.conſ.153.nu.14. *Egid*. in tract. de
permutat.par.8.q.2.nu.10.17.*Rot*.dec.17.& dec.26.
in antiquis,& vltra rationes ponderatas à *Rebuff*. &
alij Domini animaduertebant, quod improbatum
eſt à iure obtinere beneficium animo, & intentio-
ne aliis reſignandi cum penſione, vel alio commo-
do,vel ſine,& extat Conſtitutio XII. Pauli Quarti
in nouo Bullario;Vnde hoc mandatum datum ad re-
ſignandum beneficium, quod tunc conſtituens non
habebat non caret ſuſpicione.

Et propterea de addentibus ad Capellam Toloſ.q.
487.Domini crediderunt non eſſe curandum cum 3
opinio prædicta, *Rebuff*. & aliorum verior, & com-
munior videatur,vt teſtatur *Pariſ*.& *Boer*.dicta dec.
308.n.2.affirmat *Rotam* in dicta dec.26.de procurat.
in antiquis verius loqui in fine.

Nec applicatur text. in l. 3. ff. de procurat. vbi
poteſt

poteſt conſtitui procurator ad lites futuras, quia
4 diſpar eſt ratio, in mandato enim ad lites non poteſt
conſiderari ratio aliqua doli, fraudis, vel ſimoniæ la-
bis, ſecùs autem in materia beneficiali, & videtur ab-
ſonum, quod quis antequam impetret beneficium
cogitet illud dimittere.

Et in eam ſententiam eo facilius itum eſt tùm
quia à mandato ad reſignandum vſque ad reſigna-
tionem effluxerunt 21. anni, ex quo temporis inter-
uallo poteſt fortaſſe præſumi obliuio mandati, vel
etiam mutatio voluntatis ad tradita per *Rebuff.* in
5 praxi de procur. ad reſignandum n. 18. vbi propterea
Cancellaria non admittit huiuſmodi mandata poſt
annum, & alioquin daretur anſa fraudibus, quia, &
vigore dicti mandati generalis, & antiqui Procura-
tor potuiſſet reſignare opulentiſſimum beneficium
ſi illud poſtea Iacobus obtinuiſſet, quod alienum ab
eius voluntate credendum eſt, Tum etiam quia Ia-
cobus fuerat ordinatus ad titulum huius beneficij,
& ideò non poterat reſignari niſi facta mentione i-
6 ſtius oneris, & niſi conſtito quod aliundè habebat
vnde viuere poſſit, iuxta diſpoſitionem Sacri Con-
cilij Tridentini ſeſſ. 21. cap. 2.

Et ita in deciſis Domini ſteterunt &c.

Bononien. Molendini.

Lunæ 1. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

In lite ſuccumbens tenetur ad expenſarum refectio-
nem, quando quis ſtatim liti ceſſit, agnoſcẽdo bo-
nam fidem. Aqua poſtquam ingreſſa eſt fundum
alterius, ipſe ad libitum poteſt vti ea. Interpræta-
tio veriſimilis, & non inueriſimilis eſt attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Attentans tenetur attentata purgare.*
2 *In lite ſuccumbens tenetur Aduerſario ad expenſa-
rum refectionem.*
3 *Relationi Periti ritè electi ſtandum eſt.*
4 *Liti quando quis ſtatim ceſſit, dando manus, non te-
netur ad expenſas.*
5 *Sententia vna quando per aliam virtualiter dicatur
reuocata.*
6 *Aqua poſtquam fundum alicuius eſt ingreſſa, ille po-
teſt ea vti quomodo vult.*
7 *Etiam inuito Domino inferioris loci.*
8 *Sententiæ ne contineant inter ſe contrarietatem, & in-
compatibilitatem, facienda eſt interpretatio.*
9 *Interpratatio, qua non eſt veriſimilis, reſpuenda eſt.*
10 *Interpratatio quando eſt veriſimilis, ſequenda eſt.*
11 *Iura poſt omnes ſententias producta, & à Iudice non
admiſſa, non in eis faciendũ aliquod fundamẽtum.*

Deciſio CCLXI.

EX Molendino quodam Franciſci Paratæ aqua
defluebat ad fundum Equitis Bonfiglioli, qui
cùm eam ducere vellet ad vſum, & pro conſtru-
ctione proprij noui Molendini à Parata id illi con-
trouertebatur, ſuper quo introducta lite pronuncia-
tum fuit competere Bonfigliolo ius ædificandi Mo-
lendinum, & vtendi aquas poſtquam ipſius fundum
eſt ingreſſa, ac in expenſis fuit condemnatus Parata;
qui poſteaquam In ſpretum Inhibitionis Rotalis Aquá
à nouo Molendino diuertere auſus fuit, & ſic atten-
1 tauit, ac per Rotam coactus fuit purgare attentata li-
tem aliam mouit ſuper prætenſa facultate dictũ aquę
curſum impediendi, & aliò auertendi, ipſoq; tantum
informante, quia Bonfigliolus iam ceſſerat liti, obti-
nuit ſententiam fauorabilem; Et interea cum agere-
tur ad taxationem expenſarum ad quas in prima ſen-
tentia condemnatus fuerat Parata, oppoſita fuit per 2
eum excep io compenſationis pro rata aliarum ex-
penſarum quas ip e fecit in ſecunda lite; vnde hodie
propoſui dubium, An & quæ debeantur expenſæ.

Et Domini reſponderunt Bonfigliolo quidem re-
ficiendas eſſe & eas expenſas, quæ in primo Iudicio
ſuper conſtructione Molendini, & quæ ſuper reuoca-
tione attentatorũ fuerunt factę, cũ in vtroq; Iudicio
Parata ſuccubuerit iuxta regulã l. non ignoret. C. de
fruct. & lit expenſ. &c. calumniã de pęnis, Paratæ ve-
rò ſolũ deberi expenſas in ſecondo Iudicio diuer-
ſionis aquarum factas, & ſolum vſquequo Bonfiglio-
lus liti, & huiuſmodi ſecundo Iudicio ceſſerit, quæ
reducuntur ad 16. Iulios cũ dimidio ob folia 25 re-
giſtri, vt teſtatur Peritus in cauſa per Rotam electus
Summ. Bonfiglioli n. 1. cuius relationi omninò ſtan- 3
dum eſt, § quod autem in auth. de non alien. aut per-
mutan. reb. eccl. *Rot.* in recent. dec. 354 n. 1. par. 1. &
coram S. me. Greg XV. dec. 49. n. 1 vt fuit dictum in
Romana ſcut. 100. m. 5. Octob. 1625. coram me, &
benè deducitur per Informantes, poſt d. enim ceſſio-
nem nulla mala fidès, vel calumnia ob quam ſuc-
cumbens in cauſa & victus condemnatur in expen-
ſis ad fauorem victoris opponi poteſt Bonfigliolo
cum cognito bono Iure Paratæ in hoc ſecundo iudi- 4
cio ſtatim dederit manus, & à lite receſſerit.

Nec obſtare viſum fuit quod eum in poſteriori
Iudicio Parata obtinuerit ſibi licere Aquam fluen-
tem per ſuum Terrenum diuertere, ita vt non decur- 5
rat ad fundũ Equitis Bonfiglioli per conſequens vir-
tualiter cenſeatur reuocata prima ſententia in qua
fuerat pronunciatum poſſe eumdem Bonfigliolum
libere ducere aquam ad vſum eius Molendini, & fue-
rat Parata condemnatus in expenſis.

Quoniam Domini crediderunt vtramq; ſententiã
ſimul eſſe compatibilem nec vnam alteri aduerſari,
ita vt per ſecundam, prima neceſſario fuerit ſublata
ſi quidem non impliceat quod Bonfigliolus quoque 6
velit, ducat aquam poſtquam eius fundum fuit in-
greſſa, & ipſius effecta cum & hoc iure permiſſum ſit
l. 1. §. illud labeo ff. de aq. quotid. & æſtiu. & not. *Iaſ.* in
l. quominus n. 88 & *Ripa* n. 84. in fin. ff. de flumen.
Alex. conſ. 108. n. 2 li. 2. *Dec.* conſ. 244. nu. 3. & ſeq.
Pariſ conſ. 112. n. 2. *Honded.* conſ 79. n 5. & 6. & nu.
19. li. 1. *Rot* in Ferrarien. aquarum 14. Nouemb. 1622.
coram R. P. D. meo *Pirouano*, & ita loquitur ſen-
tentia ad eius fauorem lata. Et quod Parata antequã
habetur ad inferius Molendinũ Bonfiglioli eam aliò
diuerterit, & curſum incidat etiam detrimentum, &
Inuito Domino inferioris Molendini, vt notat *Bal.* 7
in l. aquam in princ. C. de ſeruit. & aqua, *Bart.* in l.
quominus quæſt. 12 & ibi *Iaſ.* nu. 88. *Rip.* num 83. &
84. ff. de Flumin. *Dec.* d conſ. 244 n. 3. & conſ. 373.
ſub n. 2. Et fuit dictum in hac cauſa 3. Decemb. 1618.
& 1. Februarij 1619. coram R. P. D. meo *Veroſpio*,
& in dicta Ferrarien. coram R. P. D. meo *Pirouano*,
& hunc ſenſum accipienda eſt. & loquitur ſecunda
ſententia, ac proinde nulla adeſt incompatibilitas, 8
ſeu contrarietas, ſed bene concordatur, & firma re-
manet prima ſententia in qua Parata condemnaba-
tur in expenſis pro quibus ideo mandatum eſt rela-
xandum.

Minus obſtat quod in prima inſtantia Bonfiglio-
lus contra Paratam obtinuerit præceptum de nihil

innouando, ex quo inferebant informantes vſque ex
9 tunc fuiſſe motam litem ſuper iure aquam diuertendi, ſuper quo demum ad fauorem Paratæ emanauit ſententia per quam videtur primam fuiſſe ſublatam; quia fuit reſponſum illationem non applicari, tum quia illud præceptum non fuit contra Paratam exequutum, ſed contra quendam Camillum, qui non erat Procurator, tum etiam quia bene poteſt declarari, vt illud præceptum contineret prohibitionem Innouationis ſuper iudicio conſtructionis noui Molendini, quam Bonfigliolus deſtinabat, non autem
10 ſuper diuerſione aquæ poſtremo intentata, quæ declaratio vti veriſimilis eſt ſequenda, l. ſi de interprætatione, ff de legib. c. cum dilecti de accuſat. ac etiam quia dictum præceptum fuit productum poſt om-
11 nes ſententias, & à Iudice non dimiſſum, & propterea nullum fundamentum in eo fieri poteſt.

Neque ex huiuſmodi præcepto deprehenditur Paratam vllas paſſum fuiſſe expenſas, quæ debeantur, & ea quæ contra relationem Patris deducebantur non ſunt viſa ſubſiſtere, & applicari, &c.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Veneris 5. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, qualiter probetur.

SVMMARIVM.

1 *Bona aliqua adeſſe in bonis fideicommittentis qualiter probetur.*
2 *Inuentarium probat bona in eo deſcripta fuiſſe Teſtatoris.*
3 *Fideicommiſſum purificatur per profeſſionem Religionis.*
4 *Identitas bonorum fideicommiſſi probatur, ſi conſtat hæredes Teſtatoris poſſidere in eodem loco bona.*
5 *In antiquis ſufficiunt leuiores probationes.*
6 *Identitas probatur per duos confines, licet mutata ſit qualitas rei.*
7 *In antiquis non ita rigidè probationes exquirendæ ſunt, ſed præſumptiones ſufficiunt.*
8 *Confeſſiones factæ in diuiſione bonorum, quod bona erant ſubiecta fideicommiſſo, non tam operantur in præiudicium ſucceſſorum etiam ſingularium.*

Deciſio CCLXII.

DOminus Stephanus poſtquam obtinuit per duas deciſiones reſolutionem firmari, ſe eſſe vocatum, & eueniſſe caſum ſuæ vocationis in fideicommiſſo Hieronymi Senioris aggreſſus eſt diſputationem ſuper identitate bonorum; Et domini dixerunt conſtare de identitate quatuor corporum, & de aliis mandarunt, vt alias videatur.

Et primo de poſſeſſione poſita in loco Medicinæ Comitatus Bononien. Tornaturarum 136. conſtat ex Inſtrumento diuiſionis factæ vſque de anno 1519. inter dictum Hieronymum ſeniorem, & Bernardinũ, & Romaninum fratres, ubi hæc poſſeſſio aſſignata fuit H[illegible]ymo pro ſua portione, & ſic rigore huiuſmodi diuiſionis & hic fundus ei acquiſitus fuit, &
1 conſequenter etiam probant illum fuiſſe in bonis fideicommittentis, *Bal.* conſ. 69. n. 3. li. 1. *Peregr.* de fideicom. art. 44. n. 4. *Meder. Brexien.* de ſubſtit. q. 618. n. 4. & ſequuta eſt *Rot.* in Romana fideicommiſſi de Victoriis 9. Decemb. proximi præteriti coram me.

Et coadiuuatur huiuſmodi probatio, quia de anno 1548. Hieronymus Iunior, & Aldraghettus nepotes ex Ioanne filio eiuſdem Hieronymi Senioris fideicommittentis in Inuentario, & diuiſione inter eos facta retulerunt hanc eandem poſſeſſionem iiſdem loco, confinibus, & menſura deſignatam, aſſeueruntque fuiſſe in bonis eorum Aui, & eiuſdem fideicommiſſo eſſe ſubiectam; ex quo etiam reſultat probatio identitatis, præſertim inter hæredes, & deſ- 2
cendentes, & cauſam habentes ab ipſis, qui Inuentarium deſcripſerunt, *Natt.* conſ. 255. n. 15. & ſeqq. *Rim. iun.* conſ. 23. n. 281. *Peregr.* d. art. 44. n. 5. *Rot.* dec. 407. n. 1. par. 2. recent. in dicta Romana fideicommiſſi de Victoriis coram me; Et de continuata ſucceſſione in hoc prædio de vno in alium benè conſtat, quia de Hieronymo ſeniore peruenit ad Ioan. Bapt. filium, à Ioanne Baptiſta ad Aldraghettum nepotem, ab hoc ad Alexandrum, qui ingreſſus eſt Religionem Patrum Capuccinorum, & ob eius profeſ- 3
ſionem purificatum fuit fideicommiſſum ad fauorem Stephani, & ab Alexandro in Marcum Antonium, & demum à Marco Antonio in Dominam Lucretiam Ream conuentam, & poſſeditricem, cum & ſolum ſufficiat Teſtatorem poſſediſſe in aliquo loco, ſiue Villa, vt eſt caſus noſter, quia conſtat Hieronymum poſſediſſe in loco Medicinæ, quia ſi hæredes grauati in eadem Villa ſeu loco poſſident, præſumuntur eadem eſſe bona, nec aliter identitas iuſtificanda eſt, niſi quatenus probaretur inter media acquiſitio facta à ſucceſſoribus, iuxta celebre conſ. *Fulgoſ.* 145. quem ſequuti ſunt *Pereg.* de fideicom. art. 44 num. 22. & conſ. 48. num. 10. lib. 1. & conſil. 4
35. in fin. li. 3. & plures ab eo congeſti, & à *Fuſar.* de ſubſtit. q. 618. n. 45. & *Rot.* coram S. mem. Greg. XV. dec. 575. no. 9. & pluries in cauſis relatis in dicta Romana fideicommiſſi de Victoriis; præſertim cum omnes ferè demonſtrationes conueniant, ſcilicet loci Medicinæ, Confinium deſcriptorum in illa prima diuiſione, & certæ menſurationis, & conſtat de continuata ſucceſſione de vno in alium, & verſamur in antiquis, in quibus propterea leuiores 5
ſufficere debent probationes, & ſat eſt, quod duæ demonſtrationes, ſeu confinia verificentur, licet alia 6
non adaptentur, *Rota* dec. 407 num. 1. & dec. 706. num. 4. par. 2. recent. & alias ſæpius, cum maximè ex pluribus deprehendi poſſit denominationem nonnullorum confinium immutatam fuiſſe ob temporis diuturnitatem, non autem quod non ſit eadem poſſeſſio &c.

Secundo autem de prædio tornaturarũ quinque in eodem loco Medicinæ concurrunt eædẽ probationes, nempe ex diuiſione facta cum Hieronymo fideicõmittente, & aſſignatione in illius partẽ, & Inuentario confecto à Nepotibus eiuſdem fideicommittẽtis, verificatione eiuſdem loci, menſuræ, & aliarum demonſtrationum, & continuata ſucceſſione de vno in alium poſt dictum Hieronymum ſeniorem.

Non obſtat quod in Inſtrumento diuiſionis aſſeratur hoc prædium fuiſſe pratiuum, in Inuentario autem dicatur eſſe vitatum, quoniam, vt ſupra dictũ fuit, ſufficit quod duæ aliæ demonſtrationes appli- 7
centur, præſertim quia qualitas quod fuerit vitatum non tollit identitatem corporis, effluxerunt enim à dicta diuiſione vſque ad Inuentarium triginta ferè Anni, & poſſeſſores potuerunt Pratum redigere ad vſum Vineæ, & cum confinia, menſura, & locus concordent non refert, licet non adſit eadem qualitas,

qualitas, ſeu vſus prædij, *Reland*.conſ.67.n.16.& ſeq.
libro 2.*Rot*.coram Reuerendiſſ.D.meo *Decano* deciſ.
120. nu.5. in eius impreſſis.

Tertio quoad poſſeſſionem in communi Podij, ſeu
Caſtro Sancti Petri conſtat illam Hieronymum fi-
deicommittentem poſſediſſe, vt ex dicto Inuentario
facto à prædictis Nepotibus tamquam de bonis eiuſ-
dem, & eiuſdem fideicommiſſo eſſe ſubiectam fateo-
tur, & de ſucceſſiuâ continuatione de vno in alium
vſq; ad conſignationem illius factam Lucretiæ Ma-
tri Aleandri pro ſuâ legitimâ, omniáq; ferè confinia
& demonſtrationes, & menſura, & locus del Poggio
conueniunt &c. Et ita benè applicantur quæ ſuprà de
primo, & ſecundo corpore bonorum dicta fuerunt.

De quarto autem corpore, ſcilicèt Domorum, &
Apothecarum, Domini ob aliquam varietatem con-
finium, & denominationum habebant difficultatem
circa probationem identitatis, & ideò ad aliam diſ-
putationem reiecerunt.

Quo ad quintum verò corpus, ſcilicèt de Banco
Macelli Domini putarunt conſtare de identitate, quia
& illud relatum fuit in diuiſione de Anno 1548. &
in primâ Diuiſione inter filios eiuſdem fideicommit-
tentis & ex aliis deprænhendebatur fuiſſe deſcriptum
tanquam ſubiectum fideicommiſſo eiuſdem Hiero-
8 nymi, & cũ verſemur in antiquis, non ita rigidè pro-
bationes exquirendæ ſunt, ſed præſumptiones ſuffi-
ciunt, *Bart*.in l.4.§. vnde quæri poteſt, ff.de manum.
Angel.in l.ſi certis annis, C.de pact. *Crauet*.conſ.198.
num.2. Menoch.conſ.21 n.33. *Sard* deciſ.55.nu.18.

Demum pro elatiori iuſtificatione identitatis præ-
miſſos &c. quatuor corporum concurrit confeſſio
ſupradictorum ſucceſſorum, qui in diuiſionibus eo-
rumdem bonorum inter ipſos factis conceſſi fuerunt
diuerſis temporibus ea ad ipſos peruenîſſe ex bonis
Hieronymi antiqui fideicõmittentia, & Marcus An-
tonius hodie in hac cauſa vocatus à quo pariter Do-
mini de Sangeorgiis, & litis conſortes habent cau-
ſam vigore tranſactionis inter ipſos lite pendente
initæ 3. Aprilis anni 1624. in reſponſionibus emana-
tis in poſitionibus datis pro parte dicti Stephani, de
quibus in 2. Regiſtro fol.71. reſpondit dicta corpora
de ſucceſſore in ſucceſſorem perueniſſe ex hæredita-
te eiuſdem Hieronymi, & eſſe illius fideicommiſſo
ſubiecta, vt a poſit.21. vſque ad n.41. & in ſpecie de
vnoquoq; corpore nempe de primo ſcilicet Poſſeſ-
ſionis Medicinæ poſit.41.& 47. de 2. vero nempe pe-
tia Terræ in eodem communi poſit. 48. quoad 3.
Poſſeſſionis in Communi Podij in 2. poſition. d. reg.
fol.30. poſit.5 & 6.& de vlt. in dictis 2. poſition. d.
poſit.5. & 32. Quorum confeſſiones in hâc materiâ
multum operantur in præiudicium ſucceſſorum etiã
ſingularium, & habentium cauſam ab ipſis, vt in pun-
cto per *Ruin*.conſ.128.n.16.lib.2. *Seraph*.dec.553.nu.
1.& 3. *Rot*. coram Reuerendiſſ.D.meo *Decano* d. dec.
120.n.2.& fuit etiam deciſum in Bononien. fideicõ-
miſſi 2. Decembr. 1618. coram bo.me. *Vbaldo*, & in
Ariminen. fideicommiſſi 20. Iunij 1622. coram R.P.
D.meo *Buratto*, & ſæpiſſimè in aliis.

Et ita reſolutum vtraque parte informante, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Volta.
Luna 8. Martij 1617.

ARGVMENTVM.

Relatio ad præcedentia quando, & quomodo ſit fa-
cienda in fideicommiſſis.
Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones, dicti, & ſupradicti, important relationes ad res immediatè anteà expreſſas.*
2 *Fideicommiſſa de perſona ad perſonas non extenduntur.*
3 *Relatiuum refert omnes, & ſingulas conditiones ſupra expreſſas.*
4 *Teſtatoris vſus loquendi attendendus eſt pro declaranda eius voluntate.*
5 *Relatio reſtringi debet ad eum caſum, ad quem eſt facta relatio, & non ad diuerſum. & num. 11.*
6 *Relatio ad ſuperiora fieri non debet, ſi non cadat eadem ratio.*
7 *Relatio non fit ad omnia præcedentia, quando per eam ſequeretur contrarius effectus intentioni diſponẽtis.*
8 *Relatio fieri debet ad ea de quibus principaliter agitur, ſecus verò ſi acceſſoriè.*
9 *Teſtatoris affectio in vna familia potius quàm in alia qualiter cognoſcatur, & num. 10.*
12 *Extenſio in fideicommiſſis de perſona ad perſonam non fit, neque ex coniectura ata mente Teſtatoris.*
Et nec ex identitate rationis, nec ob cauſam conſeruandæ agnationis num. 12.
14 *Mulier non debet priuari hereditate, ſi ſine eius culpa contra præceptum Teſtatoris ſe nupſit in alia familiâ.*
15 *Fundamentum ſuæ intentionis quis probare tenetur.*
16 *Matrimonium certum iuxta mentem Teſtatoris, vt aliqui compelli poſſint contrahere.*

Deciſio CCLXIII.

SEntentiam Rotalem, cuius validitas non contro-
uertebatur, vti iuſtam confirmandam eſſe Domi-
ni cenſuerunt, ex benè deductis in deciſionibus in
hâc causâ factis coram R.P.D. meo *Pirouano* die 14.
Iunij 1624.& 14. Martij 1625.

Teſtator enim in eius Teſtamento ſub numero 30.
diſpoſuit his verbis (& hęc ideò præcepit, & ordina-
uit de dictis nuptiis ipſe Dominus Teſtator, quia ipſo
decedeore ſine aliquo, vel aliquibus filiis, vel deſcen-
dentibus maſculis vt ſuprà, vel cum filiis, & deſcen-
dentibus prędictis, qui quandocunque deficerent, &
ſic finita linea maſculina, & per maſculum ipſius Do-
mini Teſtatoris, quod tunc, & eo caſu primus filius
maſculus & ipſo non exſtante, vel quandocumq; de-
ficiente ſine filiis maſculis de vero & legitimo ma-
trimonio natis, ſecundus filius, & ſecundo non exi-
ſtente, vel quandocumq; decedente, vt ſuprà tertius
filius, & ſic ſucceſſiuo ordine tunc natus, & naſcitu-
rus poſteà ex ſupradictis nuptiis contrahendis ſe-
cundum ordinem de quo ſuprà prout caſus contige-
rit, ſit ſibi Teſtatori hęres vniuerſalis) Ex quibus ver-
bis deprænhenditur Teſtatorem tantummodò vocâſ-
ſe filium natum, vel naſciturum ex nuptiis contractis
cum aliquo ex illis de Volta vel Vrſis, de quibus pau- 1
lò ante ſcilicèt ſub num. 24.& 25.& infrà fuerat lo-
quutus, & quas in dicto caſu mortis ipſius ſine filiis,
& Deſcendentibus maſculis, vel eorumdem defectus,
per filias fœminas contrahi præſcripſerat, vt patet ex
illis dictionibus, Dictis, & ſupradictis, quæ importãt
relationem ad nuptias immediatè anteà expreſſas l.
qui liberis §. hæc verba ff.de vulgar. l fin. C.de Inſtit.
& ſubſtit. l. talis ſcriptura ff.de legatis p. *Bart*. & alij
in l. hæredes palam §. ſed ſi notum ff.de teſtamento.
Rota coram S.me. Gregorio XV. dec.495. num.7.

Ex conſequenter Dominus Comes Antonius, qui

non probat ſe natum ex nuptiis prædictis à Teſtato-
re ordinatis in fideicommiſſo non compræhenditur,
nec ad ipſum facienda eſt extenſio; fideicommiſſa
2 enim de perſona ad perſonam non extenduntur l. ſi
quiſita §. penultimo ff de teſtament. Tutel. gloſ. in l.
Titius in princ. ff. de liber. & poſthum. *Socin.* conſ. 63.
n. 4. li. 3. *Honded.* conſ. 60. n. 47. li. 1. *Odd.* conſ 66. nu.
98. *Modern Brixien.* de ſubſtit. q 458. n. 1. & ſeq. Ro-
ta coram Card. *Seraphino* dec. 883. nu. 2. & Coram S.
me. Gregorio XV. dicta dec. 495. n. 13. & in recent.
dec. 300. n. 20. & 21. par. 1.

Neque obſtat, quod Teſtator dicto n. 25. non ex-
tantibus, vel deficientibus filiis, vel Deſcendentibus
maſculis, & ſuperſtitibus fœminis ex legitimo matri-
monio natis diſpoſuerit ſi vnicam tantùm filiam ha-
beret ipſam filiam, ſin autem plures, maiorem natu ex
eis ordine ſucceſſiuo, vel vltimam ſuperuiuentem
nubere debere Antonio filio Camilli de Volta, ſeu al-
teri ex filiis einſdem, aut ſucceſſiuè Vni ex filiis Phi-
lippi etiam de Volta, vel vni ex filiis q. Conſtantij de
Vrſis, Aut alteri tandem de Domo de Volta, ſecun-
dùm ordinem, modum, & formam, & in omnibus, &
per omnia prout ſupra diſpoſitum fuit in perſonam
Polixenæ, ſubdens hæc verba (quæ omnia hic intel-
ligantur repetita ſingula ſingulis congruè referendo
& adaptando, & non aliter, nec alio modo) Ex quibus
inferebant informantes pro Comite Antonio Teſta-
torem approbaſſe, non ſolùm nuptias contrahendas
cum aliquo ex illis de Volta, vel Vrſis in caſu nō exi-
ſtentiæ maſculorum, ſed etiam contrahendas cum
quouis alio, conſilio tamen, & cum voluntate filio-
rum maſculorum, & Alexandræ ipſius Teſtatoris
Vxoris, & Commiſſariorum, quatenus fæminæ nu-
ptui traderentur adhuc ſuperſtitibus maſculis prout
ſupra n. 10. 11. & 13. diſertis Verbis fuerat diſpoſitum
quoad dictam Polixenam, præſertim ſtantibus dictis
verbis relatiuis, præciſis, & geminatis, quæ efficiunt,
vt omnia, quæ circa nuptias Polixenæ dicta fuerant,
cenſeantur etiam quoad ipſas fœminas legitimas, &
naturales repetita, & expreſsè diſpoſita l. aſſe toto ff.
3 de hæred. Inſtit. *Bald* conſ. 331. nu. 1. li. 5. *Surd.* conſil.
460. n. 38. 39. & cum aliis, & conſequenter ſufficere
ipſum Comitem Antonium eſſe natum ex nuptiis
per D. Comitiſſam Vrſinam Teſtatoris filiam ſuper-
ſtitibus Maſculis, de eorumdem, & Alexandræ, &
Commiſſariorum conſilio, & voluntate, bonorificè
contractis.

Nam placuit reſponſio, quod relatio ſit tantum-
modo facienda ad formam, & modum contrahenda-
rum nuptiarum per Polixenam eius filiam naturalem,
in caſu non exiſtentiæ, vel deficientiæ maſculorum,
cùm enim Teſtator ſupra num. 10. & 11. in hòc caſu
mandaſſet, vt Polixena nuberet Antonio filio Ca-
milli de Volta, & ipſo non exiſtente, vel non valente,
aut nolente cum ea matrimonium contrahere nube-
ret Alteri filio ſuperuiuenti eiuſdem Camilli, vide-
licet ſecundo vel alteri ſuperſtiti, & non extanti-
bus filiis Camilli, aut extantibus, ſed nolentibus con-
trahere, nuberet Primogenito Philippi de Volta, vel
ſecundo vel vlteriori genito ordine ſucceſſiuo, &
prædictis non exiſtentibus, nuberet Alexandro, vel
Cornelio de Vrſis, & his non extantibus Alteri legi-
timo familiæ de Volta proximiori ipſius Teſtatoris,
& illius agnationis; exceptis tantùm Deſcendentibus
Franciſci, & Aſtorgij, & demum diſtinctè admodùm,
& accuratè ordinem, & modum, ac formam nuben-
di præſcripſiſſet. Volens poſteà dicto nu. 24. & 25. in
eodem caſu non exiſtentiæ, vel deficientiæ maſculo-
rum ſimilem diſpoſitionem facere quoad filiam pri-
mogenitam legitimam, & naturalem, cœpit modum
eumdem præſcribere, & cùm nonnulla compendio-
sè expreſſiſſet, ne ſingula denuò repeteret in omni-
bus, & per omnia, vt ſuprà ſe retulit ad ordinem, mo-
dum, & formam magis exactè circa perſonam Poli-
xenę ſuperiùs deſignatam, & cùm vſus fuerit eodem 4
modo loquendi, & iiſdem ferè verbis ſatis apparet
de quâ diſpoſitione, & de quibus nuptiis intellexe-
rit arg. l. ſi ſeruus plurimum §. fin. ff de legat. 1. *Caſtr.*
in l. hæres palā §. 1. n. 5. ff. de teſtament. Rota coram
S. mem. Gregorio XV. deciſ. 495. n. 8.

Idque etiam ſuadetur Primò quia teſtator fuit ex-
preſsè loquutus de nuptiis contrahendis in caſu quo
filij maſculi non extarent, vel deficerent, ideò relatio
reſtringi debet ad ea, quæ in hoc eodem caſu, non au-
tem ad ea quæ in alio caſu diuerſo, exiſtentiæ ſcili-
cet maſculorum de tempore nuptus fuerant diſpo-
ſita ad tradit. per *Caſtren.* conſ. 283. nu. 5. lib. 1. *Alex.*
conſ. 141. n. 3. lib. 2. *Surd.* conſ 554. n. 19. & benè pō- 5
deratur in primâ deciſione coram R. P. Domino
meo *Pirouano.*

Secundo apparet Teſtatorem dilexiſſe natos ex
familia de Volta, vel de Vrſis, & ideò ad nuptias con-
tractas cum extraneo, & de aliâ familiâ, licèt cum
conſenſu Commiſſariorum, & Vxoris, in quo eadem
ratio affectionis non militat, relatio fieri non debet
Gloſ. in c. ſtatutum in verb. bonis de reſcript. in 6. 6
Bald. in l. actionibus in 3. notab. de in lit. iurand *Surd.*
conſ. 431. n. 64. Rota coram S. m. Gregorio XV. dec.
384. n. 2. & 4. & fuit dictum in Romana Pecuniaria
7. Maij 1618. coram R. P. D. *Buratto* & ſanè ſi Teſta-
tor præcipuam affectionem non habuiſſet ad fami-
lias de Volta, & de Vrſis, tot paginas non impleuiſſet
in diſpoſitione circa nuptias contrahendas in illis fa-
miliis, & ideò veriſimilis admodum eſt coniectura,
quod deſignando hæredem natum, vel naſciturum ex
dictis nuptiis, intellexerit de nuptiis contractis cum
altera ex dictis familus ſibi dilectis.

Tertio, quia Teſtator num d. num. 30. in defectum
ſuorum deſcēden. maſculorum vocaſſet filios natos,
& naſcituros ex ſupradictis nuptiis, deinde nu. 32. &
33. ſi contingeret dictas nuptias non ſequi, vel ex eis
nullum maſculum naſci, aut natum quandocumque
ſine filiis decedere, ſubſtituit dictum Antonium de
Volta, illiúſque filios, & deſcendentes maſculos, &
ſucceſſiuè filios Philippi, & in illorum defectum fi-
lios Borzij pariter de Volta, & his omnibus deficien-
tibus maiorem natu de Domo, & proſapia de Vrſis, &
ſic patet ipſum bonorum conſeruationem in dictis
duabus familiis, & præſertim in perſonis ab eo no-
minatim vocatis eorumque deſcendentibus affectaſ-
ſe, & conſequenter relatio ad nuptias tantummodò
cum illis contrahendas fieri debot, alias enim filij ma-
ſculi ex fœminâ primogenitâ nuptâ in caſu ſuper-
exiſtentiæ maſculorum in extraneâ familiâ cum ſu-
pradicto conſenſu, ne dum excluſiſſet dictum Anto-
nium, & alios de agnatione, & familiâ Teſtatoris no-
minātim vocatos, ſed etiam filios maſculos natos ex
ſecundo, vel vltra genita, quæ in dictis familiis de
Volta, & de Vrſis iuxta ordinationem Teſtatoris nu-
pſiſſet, quod eſt abſurdum, & repugnat intentioni, ac
admodum enixæ Teſtatoris voluntati, quod vt eui-
tetur relatio non eſt facienda ad ea quæ alias fieri
poſſet *Bart.* & alij in l. talis ſcriptura de legat. 1. *Bald.*
conſ. 357. lib. 4. *Cranet.* conſ. 70. nu. 9. & 11. *Menoch.* 7
conſ. 115. n. 14. & præſumpt. 181. n. 2. li. 4. *Surd.* conſ.
431. num. 65. & 66. Rota coram S. me. Greg. XV dec.
495.

495.num.10.& 11.& in Romanâ pecuniariâ 7.Maij 1618. coram R.P.D. *Buratto*.

Quarto, quia Teſtator accuratè, & diſtinctè, ac per verba diſpoſitiua, ac præceptiua ordinauit nuptias in dictis familiis de Volta, & de Vrſis contrahendas tã dicto n.11. quam etiam d.n.25. De nuptiis verò contrahendis cum dicto conſenſu in caſu exiſtentiæ maſculorum dicto n.25. loquẽs de filiabus legitimis nullam explicitam mentionem fecit, ſed ſupra num.13. quo ad perſonam Polixenæ relinquendo dotem ſcutorum 2000. auri per verba quodammodo conſecutiua, & enunciatiua ſimpliciter de illis meminerat, vnde verba illa, quæ poſteà ſub dicto n.30. ibi (& hæc ideò præcepit, & ordinauit de dd. nuptiis) & ibi (tunc natus, & naſciturus poſteà ex ſupradictis nuptiis cõtrahendis ſecundùm ordinem de quo ſuprà intelligenda ſunt de nuptiis cum dictis duabus familiis de quibus Teſtator fuerat principaliter, & ex profeſſo loquutus, & quas verè præceperat ordinem, & formam diſtinctè præſcribendo, & ideò ad illas tantùm, & non alias fieri debet relatio ex illa dictione, dictis, & prædictis reſultans ad tradita per *Bart.* in l. fin. §. Titi ff. de libert. legat. *Rum.* conſ. 131. nu.2. & 3. lib. 2. *Cephal.* conſ. 107. n.7. *Surd.* conſ. 430. n.20.

Quinto, quia in caſu quo tempore nuptiis Polixenæ extarent filij maſculi, tunc eidem reliquit dumtaxat pro eius dote ſcuta duo millia auri, & apparatus condecentes, filias verò de legitimo matrimonio natas dotari voluit dote, & cum apparatibus cõdecentibus iuxta conditionem ipſius Teſtatoris, vt dicto teſtamento n.13. mandans poſteà nu.15. illam ſtare debere prædictis tacitam, & contentam, nec vlterius quidquam aliud petere, vel conſequi poſſe in eius bonis, & hæreditate, in caſu verò quo nuberet non extantibus filiis maſculis, eidem vltra apparatus condecentes reliquit ſcuta 3000. auri cum hoc quod in dictis familiis de Volta, & Vrſis nubere deberet, vt nu.10. & 11. ex quo clarè patet Teſtatorem in omnibus longè magis fauere voluiſſe nuptiis in d. familiis contrahendis in caſu nõ exiſtentiæ maſculorum, quam aliis contrahendis ſimpliciter cum conſilio in caſu quo extarent maſculi, quo caſu ipſe non ſolùm d. Polixenam, vel eius filios ad ſuæ hæreditatis ſucceſſionem non vocauit, ſed Imò potiùs eamdem expreſsè in eâ ſuccedere prohibuit; Vnde non eſt cre-
8 dendum poſteà ſub dicto n.30. parem affectionem ad vtraſq; nuptias habuiſſe, & maſculum ex illis natum, vel naſciturum, dictos duos caſus quodãmodo æquiparando ad ſucceſſionem vocaſſe.

Sexto denique ſuadetur ex verbis, & diſpoſitione facta ſub nu.34. ibi (quos omnes ſupra inſtitutos D. Teſtator incipiens à primo hærede naſcituro ex dictis nuptiis, & ſic deinceps procedendo vſq; ad dd. de Vrſis incluſiuè inuicem ſubſtituit vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum, ordine tamen, ac modo & forma prædictis) quæ verba non videntur adaptari poſſe niſi filiis maſculis ex nuptiis in dictis duabus familiis contrahendis, & in illorum defectũ Antonio, & aliis de Volta, & de Vrſis ſucceſſiuè paulò ſuprà vocatis, ad quos apparet Teſtatorem parti-
9 cularem affectionem habuiſſe, vt latius etiam deducitur in dictis deciſionibus coram R. P. Domino meo *Pirouano*.

Quibus non obſtat, quod Teſtator referendo ſe ad diſpoſita circa perſonam Polixenæ vſus fuerit verbis valdè generalibus, & geminatis, quia adhuc illa
10 reſtringi debent ad diſpoſita circa nuptias ſpecificatas contrahendas per eamdem Polixenam cum illis de Volta, vel Vrſis in caſu non exiſtentiæ vel deficiẽtiæ maſculorum, ita vt ea omnia ſingula ſingulis referendo repetita cenſeantur, non autem eſt facienda extenſio ad diſpoſita circa nuptias contrahendas in 11
alio caſu iuxta tradita per *Nat.* conſ. 546. n.15. & 16. & *Surd.* dicto conſ. 431. num.24.

Non obſtat quod ſi Teſtator vocauit filios Polixenæ illegitimè etiam ex nuptiis cum perſonâ extraneâ, conſilio tamen conſanguineorum vt ſuprà, multò magis videatur vocare voluiſſe filios Dominæ Vrſinæ legitimæ, & naturalis natos ex ſimilibus nuptiis honorificè contractis, quia verum non eſt quod Teſtator vocauerit filios Polixenæ ex nuptiis prædictis, hoc enim in teſtamento non legitur, ſed tantùm ſubſtituit natos, vel naſcituros ex nuptiis per eam ſimiliter contrahendis cum illis de Volta, vel Vrſis in caſu expreſſo n.28. & 29.

Neque obſtat, quod Teſtator voluerit conſeruare agnationem, & quod bona deuenirent ad ſuos Deſcendentes maſculos etiam ex fœminis, cùm hoc quod illi ſe nominari, & cognominari facerent de Domo de Volta ſimpliciter, & ſine additione aliquâ, & eiuſdem Domus inſignia deferrent ſine aliâ additione, vt in dicto teſtamento n.35. & conſequenter videatur dicens filios etiam natos ex nuptiis cum conſilio prædicto honorificè contractis cum eâdem conditione nominis, & delationis inſignium, veriſimiliter vocare voluiſſe, vt hoc pacto eius agnatio diutiùs cõſeruaretur, & ſic fideicommiſſum etiam ad fauorẽ Comitis Antonij extendi debere. Quia vltrà quod 12
extenſio de perſonâ ad perſonam non fit etiam coniectuiata mente Teſtatoris, nec ex identitate rationis, nec ob cauſam conſeruandæ agnationis, ex congeſtis per *Moder. Brixien.* d.q.458. n.5. & 8. verſ. Ego 13
autem & 11. ac 14. *Rota* deciſ. 300. n.20. p.[illegible] recent. Fuit etiam reſponſum Teſtatorem dilexiſſe natos ex familiis de Volta, vel de Vrſis à ſe prædilectis, & in illis bona conſeruari voluiſſe, non autem natos ex aliâ familiâ erga quam Teſtator nullam affectionem habebat, Ideò ceſſat voluntatis fundamentum, & rationis identitas, vt ſuperiùs etiam fuit dictum.

Minùs etiam obſtat ponderatio illorum verborũ, tunc natus, ex quibus dicebatur ſubſtitutionem factã de primo filio reſpicere temporis extremitatem, quo linea maſculina remanebat finita, de quo tẽpore erat impoſſibile quod filius natus ex dictis nuptiis cum illis de Volta, & de Vrſis, quas Teſtator poſt ipſius lineæ maſculinæ deficientiam contrahi iuſſerat, ponderando præſertim alia verba, ibi (prout caſus contigerit) quæ ad nullos alios caſus referri poſſe prætendebatur, quàm ad dictos duos caſus cõtrahendarum nuptiarum cum illis de Volta, vel de Vrſis deficiente lineâ maſculinâ, vel cum quâlibet aliâ perſonâ, cum cõſilio tamen, vt ſuprà, maſculis ſuperſtitibus.

Quoniam obiectum ceſſat ex ipſàmet verborum ſtructura teſtamenti n.30. ſuprà in principio deciſionis relata, ex quibus apparet teſtatorem explicitè cõſideraſſe, & diſtinxiſſe plures caſus, & quia benè cognouit quod in primo caſu primus filius non poterat eſſe natus, ideò illum vocauit per illa verba (& naſcituros poſteà ex ſupradictis nuptiis contrahendis) quæ illi optimè conueniunt, ſecundo vel tertio, & vltrà genitum vocauit per illa verba (tunc natos) quia ipſe de tempore deficientiæ primi, vel vlterioris filij, & ſic in caſu ſuæ vocationis poterat, & debebat eſſe iam natus ex nuptiis prædictis *Bald.* conſil. 275. ante fin. lib.2. *Alciat.* conſ. 560. & 594. nu.2. *Tiraq.* de Iure primogen. q.3. n.6. & *Menoch.* conſ. 220. n.121.

&c 122.& de huiuſmodi caſuum immediatè prius ex-
preſſorum contingentia ſunt intelligenda dicta ver-
ba (prout caſus contigerit) & non de aliis.

Nec etiam viſum fuit obſtare, quod D. Comitiſſa
Vrſina fuerit à Matre in matrimonium collocata, cũ
adhuc eſſet minor, dictúmque teſtatoris præceptum
14 ignorauerit, ideóque excuſanda veniat, nec hæredi-
tatis iacturam ſubire debeat, eo quod ſine eius culpâ
in aliam famili㠁 nupſerit, vt per *Molin.* de primog.
Hiſpan. lib. 2. cap. 13. nu. 13. 15. & ſeqq. & *Ceph.* conſ.
133. n. 31. & 32. & ſeqq.

Quoniam placuit reſponſio data, quod hoc poſſet
forſan procedere ſi ipſa fuiſſet ſimpliciter vocata, &
deinde adiecta prohibitio nubendi in aliã familiã, &
ageretur de priuando illam ſucceſſione iam quæſita
in pœnam contrauentionis, vel ex eo quia teſtatoris
præceptum non obſeruauerit, ſecus autem in caſu
propoſito, in quo ipſa vocata nullo modo fuit, nec
prætenditur illam incidiſſe in aliquam pœnam pri-
uationis, ſed ſolùm dicitur dictum Comitem Anto-
nium eius filium non eſſe compræhenſum eo quia
non probat ſe eſſe natum ex nuptiis contractis cum
15 illis de Volta, vel Vrſis, & ſic habere qualitatem à te-
ſtatore requiſitam, prout tanquam fundamentum ſuę
vocationis, & intentionis probare deberet, vt inquit
ipſemet *Cephal.* eodem conſ. 133. num. 53. poſt med.
verſ. aliud enim eſt, & quoniam in omnem euẽtum
huiuſmodi pœna eſſet in lucro comparando, non au-
tem in acquiſito amittendo, & conſequenter nõ ſuf-
fragatur quod nulla culpa ei poſſit adſcribi, qui iuxta
mentem teſtatoris matrimonium certum contrahe-
re tenebatur, iuxta tradita per *Sanchez* de matrim.
16 lib. 1. diſput. 53. n. 22. verſ. ex dictis infertur, & pro-
priè nõ eſt, nec dici poteſt pœna in tali caſu Cardin.
Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 18. n. 2. &
3. *Paſet.* conſ. 86. n. 7. &c.

Et ita per duas vices diſputato articulo, & vtraq;
parte Informante, pro confirmatione ſententiæ Ro-
talis reſolutum fuit, &c.

Sotana Beneficij.
Luna 8. *Martij* 1627.

ARGVMENTVM.

Archiuium Monaſterij Caſſinenſis, an ſit publicum & quæ requirantur ad hoc vt Archiuium dicatur publicum. Et Abbas Monaſterij Caſſinenſis an habeat iuriſdictionem Epiſcopalem.

SVMMARIVM.

1 *Archiuium quando eſt publicum fidem & vim ſcripturis attribuit.*
2 *Scriptura extracta ex Archiuio Epiſcopali, dicuntur extracta ex Archiuio publico.*
3 *Abbas Monaſterij Caſſinenſis habet iuriſdictionem Epiſcopalem.*
4 *Litera Apoſt. non niſi habentibus iura Epiſcopalia tranſmitti ſolent.*
5 *Abbas Caſſinenſis habet territorium ſeparatum ſubditum ſuæ Iuriſdictionis, & nullus alius extat ibi Antiſtes.*
6 *Caſſinenſis Eccleſia verè cenſenda eſt Cathedralis, & Epiſcopalis.*
7 *Caſſinum erat Ciuitas præclara, & Latinorum nouiſſima deducta Colonia à Romanis.*
8 *Caſſinenſis Eccleſia antequam illuc accederet S. Benedictus habebat Epiſcopum.*
9 *Ad Caſſinenſem Eccleſiam S. Benedictus immediatè à Deo miſſus fuit.*
10 *Caſſinenſes Abbates, licèt non ſint Epiſcopi, tamen ſemper Iura Epiſcopalia exercuerunt, & n. 12.*
13 *Archiuia Epiſcoporum, licèt ſint ſuffraganei, & paucæ Diœceſis, nihilominus plenè probant.*
14 *Caſſinenſis Abbas eſt ſolum immediatè ſubiectus ſedi Apoſtolicæ.*
15 *Liber Prouincalis an ſit authenticus.*
16 *Caſſinenſis Abbas eſt tanquam Princeps in ſuo territorio & n. 26.*
17 *Archiuium Caſſinenſe eſt antiquiſſimæ iuriſdictionis, & temporis, & habet publicum officiale, & cuſtode, & n. 32.*
18 *Ex Archiuio Caſſinenſi Cæſar Cardinal Baronius multa deprompſit, quæ in ſuos Annales, & alia opera ingeſſit.*
19 *Archiuium Monaſterij dicitur publicum, ſi ad eius effectum illius claues aliquis ſpecialiter deputatus aſſeruat, & hoc per antiquum tempus & n. 20.*
21 *Archiuium Caſſinenſe vti publicum, & inſigne ſemper à Summis Pontif. in magna æſtimatione fuit habitum.*
22 *Scripturis Archiuij Caſſinenſis eſt habenda omninò fides in quocumque Tribunali.*
23 *Scriptura extracta ex Archiuio alicuius Monaſterij non recipiunt vim probationis ex tali loco.*
24 Put. *deciſ. 163. lib. 3. & alij DD declarantur.*
25 Deciſ. *in cauſa Aquinaten. coram Card. Marcemonc. declaratur.*
27 *Archiuium publicum ſolùm probat inter perſonas illius Territorio ſubiectas, declara n. 29.*
28 Arct. *in c. cum cauſam de probat. & alij reprobantur.*
30 *Scriptura antiquiſſima probant etiam extra territorium Archiuij.*
32 *Scriptura extracta ex Archiuio priuato Monaſterij, licèt non probent multum tamen operantur.*
33 *Scripturarum pluralitate ſtante, probant etiamſi à nullo publico Archiuio ſint extracta.*
34 *Scriptura fidem merentur, concurrente veriſimilitudine.*

Deciſio CCLXIV.

RESolutiones, quæ hucvſquè in causâ præceſſe-
runt cum eo præſuppoſito emanarunt, quod
ſcripturæ in actis exhibitæ per RR. PP. Caſſinenſe
eſſent in formâ probanti; vndè ſemel, ac iterum pro-
poſito dubio ſuper veritate præſuppoſiti, hodiè DD.
ſuper eo affirmatiuè reſponderunt. Iura enim præ-
dicta, ex quibus reſultat, huiuſmodi beneficium eſſe
manuale, & regulare vſque ab anno 1465. & ſic ſpe- 1
ctare ad Monaſterium Caſſinenſe, ſunt extracta ex
eodem Caſſinenſi Archiuio, & inter ſcripturas au-
thenticas ibi conſeruabantur, & ab Archiuiſtâ depu-
tato ſubſcripta, & conſequenter cum omnibus re-
quiſitis, ita vt dictum Archiuium tanquàm publicum,
immò & celeberrimum in totâ Europâ, optimè fidẽ, 2
& vim probationis attribuat dictis ſcripturis, iuxta
auth. ad hæc C. de fid. Inſtr. cum plenè notatis per *Fe-
lin.* in c. ad audientiam de præſcrip. *Io. And.* ad Spe-
cul. §. nunc videndum verſ. quintum ſupplementum
de edit. Inſtr. *Socin.* ſen. conſ. 253. n. 6. li. 2. *Cravett.* cõſ.
158. n. 5. *Rota* dec. 581. n. 3. p. 2. recent.

Ampliùs ſi ſcripturæ extractæ ex Archiuio Epiſ-
copali dicuntur extractæ ex Archiuio publico, & 3
plenè probant cap. 2. de fid. Inſtr. & ibi *Cardin.* &
Hoſtienſ.

Hoſtieſ. *Frāc. Marc.* dec. 439. n. 2. 3. & 4. p. 1. *Alnarot.*
inter conſ. *Albert. Brun.* conſ. 121. n. 3. *Moder. Pata-*
uin. de priuat ſcript. lib. 5. cap. 1. n. 33. Idem erit dicē-
dum de hoc Archiuio Caſſinenſi, quod æquiparan-
dum eſt Epiſcopali, quia illius Monaſterij Abbas ha-
4 bet iuriſdictionem Epiſcopalem cum Diœceſi ſepa-
rata, deſcripta inter Epiſcopales in libris Cancellariç
& Cameræ Apoſtolicæ, quibus fides habetur ad *Se-*
5 *raphin.* dec. 1353. n. 4. Synodum congregat, concedit
dim ſſorias ad ſacros ordines, approbat Confeſſores,
& Prædicatores, atque ad ipſum eiuſque generalem
Vicarium diriguntur literæ Apoſtolicæ matrimonia-
6 les, & diſpenſationum, & eidem Abbati Caſſinenſi
reſpondit Pontifex Alex. III. in c. 1. de conſanguinit.
& affinit. & huiuſmodi literæ Apoſtolicæ non niſi
habentibus iura Epiſcopalia tranſmitti ſolent, cap.
7 cooquerente de offic. Iud ordin. & *Seraph.* dec. 1052.
n. 1. Aliáq. plura adducebantur, quæ Ius Epiſcopale
8 ipſius Abbatis Caſſinēſis benè inferebant, qui quidē
Abbas habet Territorium ſeparatum iuriſdictioni
ſuæ ſubditum, nulluſque alius extat ibi Antiſtes, qui
ſaluti animarum illius populi pręſit, vt affirmat *Butr.*
in cap. cum contingat n. 11 propè med. verſ. fatetur,
& ibidem prius *Io. And.* nu. 4. de for. compet. Immò
hæc Eccleſia Caſſinenſis verè videtur cenſenda Ca-
9 thedralis & Epiſcopalis, prout etiam appellarunt *Io.*
And. in d. c. cum contingat num. 4. de for. compet. &
ibidem *Butr.* num. 11 circa med. verſ. fatetur *Rebuf.* in
prax. fol. 649. in princ. *Quarant.* in ſumm. Bull. in ver-
bo Conc. Prouin. n. 16. Prouinciale Eccleſiarum Ca-
thedralium impreſſum Romæ ſub Leone X. & meri-
tò quoniam ex *Strab.* lib. 5. de ſit. orb. erat hæc Ciui-
10 tas præclara, & Latinorum nouiſſima deducta Colo-
nia à Romanis anno ab Vrb. cond. 446. L. Papirio Cur-
ſore V. & C. Iunio iterum Conſulibus ex *Tit. Liu.* li.
9. decad. 1. & *Sigon.* de antiq. Iur. Ital. li. 2. & multoties
laudata apud antiquos authores *Plinium, M. Varro-*
nem, Antonium Auguſtum, Silium Italicum, de more
autem erat primi ſeculi naſcentis Eccleſiæ Epiſco-
pum creari, & tribui huiuſmodi Coloniis, & Ciuita-
11 tibus, vt [illegible] diſt. 80. cap. 1. & 2. quod & melius ex tē-
porum ſerie comprobari videtur quandoquidem an-
te [illegible] am S. Benedictus illuc acceſſerit, dicta Eccleſia
Ca[illegible]nenſis habebat ſuum Epiſcopum, & præcipuè
habuit Seuerum, qui interfuit Concilio Lateranenſi
ſub Felice III. Papa, quod habitum fuit anno 487. &
huic Concilio Seuerus tanquam Epiſcopus Caſſi-
12 nenſis ſubſcripſit, vt conſtat ex 1. tom. Concil. fol.
410. & de eodem hoc Seuero Epiſcopo Caſſinenſi
atteſtatur Petrus Diaconus in vitâ eiuſdem S. Seueri
13 & Leo Hoſtiēſis in Chronicâ Caſſinenſi li. 3. ca. 40.
Poſtquàm autem illuc acceſſit D. Benedictus, ſcilicèt
de Anno 529. nemo ampliùs pręter Monacos Caſſi-
14 nenſes, Epiſcopus ibi fuit deputatus; & iure quia D.
Benedictus illuc immediatè à Deo miſſus fuit, eique
pro Populo Caſſinenſi munus Euangelicum deman-
datum, quemadmodum affirmat *S. Greg. Magnus* Dia-
log. li. 2. cap. 8. & 10. *Gordianus* in vita S. Placidi Mar-
tyris, quæ habetur apud *Surium* tom. 7. fol. 749. &
etiam refert *D. Thom.* in Opuſc. 19. cap. 4. circa med.
& *Aug. de Ancona* de poteſtate Eccleſiaſtica ad Io-
annem Papam 22. q. 64. art. 1. & hoc idem aſſeritur
in adnotationib. ad can. generaliter 16. q. 1. & ſucceſ-
ſiuis temporibus Abbates Caſſinenſes poſt D. Bene-
15 dictum, licèt non eſſent Epiſcopi, Iura tamen Epi-
ſcopalia, & omnimodam Iuriſdictionem ſemper exer-
cuerunt, diœceſimq; habebant, vt patet ex pluribus,
& præſertim ex Bullâ ſigno plumbeo munitâ de an-
no 1271. vbi Bernardus Abbas ſuam dixit diœceſim,
& tranſlationem cuiuſdam Eccleſiæ demandauit. Et
Marinus Abbas de Anno 1308. In aliâ Bullâ aſſen-
ſum præbuit Indulgentiis ab Epiſcopis conceſſis in 16
conſecratione cuiuſdam Altaris, & ad inſtar Epiſco-
porum, alias etiam ipſe conceſſit, imò de anno 1322.
Ioannes Papa XXII. Epiſcopum dictæ Eccleſiæ Caſ-
ſinenſi reſtituit, eámq. in regularem Cathedrale con-
ſtituit, ordinem dumtaxat Epiſcopalem addēdo prę-
dictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum ere-
cto per Canonicam poſtulationem eligebantur, &
vtrumq; munus Epiſcopi ſcilicèt, & Abbatis obibant;
quod ſeruatum eſt vſq; ad annum 1367. ſub Vrbano
V. qui Iuriſdictionem prædictam reſeruando iiſdem
Abbatibus ſolummodò Epiſcopalem ordinem à Io-
anne XXII. conceſſum ademit, putans rei familiari, 17
ac vtilitati Monaſterij ex hoc magis fore conſultum,
vt ex Bullâ eiuſdem Vrbani V. Ex quibus aliquimur,
quod hæc Eccleſia Caſſinenſis ſemper fuit Cathe-
dralis, & Epiſcopalis, habuitq & ad præſens etiam
habet diœceſim, ac Territorium proprium, & Abba-
tes omni tēpore pariformiter (exceptis his tantùm, 18
quæ ab ordine pendent) Iura Epiſcopalia, & Iuriſdi-
ctionē pleniſſimè exercuerunt, & exercent, ac proin-
dè illius Archiuium tanquam Epiſcopale legalitatē,
ac fidem ſcripturis ibi exiſtentibus præbere debet.

Vlterius videbatur aliquibus ex Dominis, in hâc
materiâ præferendum Archiuium Eccleſiæ Caſſinē-
ſis aliis Archiuiis Epiſcopalibus; quia Epiſcopi ſæpè 19
ſæpiùs ſolent eſſe ſuffraganei, & anguſtę Diœceſis, &
nihilominùs eorum Archiuia dicuntur publica, & ex
eis extracta Iura plenè probant, ex ſuprà deductis, at-
qui Abbas Caſſinenſis, non eſt vlli, aut Abbati, aut
Epiſcopo, aut Archiepiſcopo ſuffraganeus, vel Subdi-
tus, ſed omninò à quocumq; exemptus, ſoli ſedi Apo- 20
ſtolicæ immediatè ſubiectus, vt ex primo legio Zacha-
riæ Papæ, à quo Pontifice propterea fuit Abbas dicti
Monaſterij eâ dignitate decoratus, vt ſupra omnes
alios Abbates in publicis Conciliis, ac cœtibus reſi-
deret, & ante alios ſententiam diceret; vt probant eius 21
antiqua priuilegia, conſuetudo indè ſecuta, & *Caro-*
lus Sigon. de Rego. Ital. li. 3. ſub anno 748. & *Leo Ho-*
ſtienſis Cron. li. 1. ca. 4. & indicat liber Prouincialis,
cui in Rotâ receptum eſt, vt fides adhibeatur, *Mo-*
hed. dec. 5. de fid. Inſtrum. Immò habet Abbas Caſſi- 22
nenſis vtramq. Iuriſdictionem ſpiritualem ſcilicèt, &
temporalem, atque in ſuo territorio eſt veluti Prin-
ceps, cuius propterea Archiuium ſatis probat *Bur-* 23
ſat. conſil. 106. numero 18. qui alios cumulat.

Accedunt conditiones ad id requiſitæ, quæ ſi in
vllo Orbis Archiuio reperiuntur, in hoc certè emi-
nent, eſt enim antiquiſſimæ iuriſdictionis, & tempo-
ris, habet publicum officialem, & cuſtodem, iuxta *Fe-* 24
lin. in cap. ad audientiam de præſcript. qui officialis
exactiſſimè diſpoſita monumenta conſeruat, & dici-
tur Archiuiſta Caſſinenſis, & talis fuit Leo Monacus
Cardinalis, & Epiſcopus Hoſtienſis, ac Petrus Dia-
conus, quos de aliorum conſenſu ſinceræ fidei ſcri-
ptores appellat, & laudat Cardinalis Baronius, & ex 25
eo Archiuio profitetur deprompſiſſe multa, quæ in
ſuos Annales, & alia opera ingeſſit; ita in notis ad
Martyrolog ſub die 12. Martij 6. 7. Maij 17. Iunij, &
18. Iulij, 20. Auguſti 1. Octobris, 7. Nouembris, & in
Annal. tom. 10. ſub anno 850. & 851. & 873. & tom.
11. multis in locis, & Paulinus Hiſtoriæ Romanæ pa-
rens appellatus, idem teſtatur in princ. hiſtor. Pon-
tif. & *Carolus Sigonius* in Indice hiſtor. de Regno Ita-
liæ, præter alios antiquiores.

Et præmiſſa efficaciora redduntur ex eo quod,
etiamſi hoc non eſſet Archiuiũ Abbatis iuriſdictio-
nem talem habentis, ſed ſolummodò ſimplicis Mona-
ſterij, adhuc tamen diceretur publicum, ſi ad hunc
effectum eius claues aliquis ſpecialiter deputatus
26 aſſeruaret, & ita per antiquum tempus conſueuiſſet,
ex trad. per *Cranett.* d. conſ. 158. ſub num. 5 cum ſeq.
& conſ. 274. nu. 5. & 6. tantò ergò magis in hâc ſen-
tentiâ inſiſtendum videtur reſpectu huius Archiuij,
cũ præter id in ipſo concurrãt omnia ſupra relata ad
publicum Archiuum neceſſaria, & ex eo quod Ar-
chiuium ſit alicuius Monaſterij, non excludatur, quin
27 poſſit etiam eſſe publicum, vt deducitur ex *Cranett.* d.
conſ. 274. ſub num. 6. & *Trentacinq.* var. reſol. li. 2. re-
ſol. 8. n. 5. tit. de fid. Inſtrum.

Demum quod totam rem euincit ſat eſt quod vti
publicum, & inſigne ſemper à Summ. Pontificibus, &
28 in magnâ æſtimatione fuerit habitum; Ita enim Bo-
nifacius IX. anno II. ſui Pontificatus in quàdam Bul-
lâ admodum honorificè de eo verba facit. Ita pariter
Leo X. anno IX. ſui Pontificatus, mandat in eo aſſer-
uari, & reponi magni momenti ſcripturas, & nuper
ad nutum S. mem. Pauli V. Reuerendiſſimus D. Ar-
chiepiſc. Vulpius, & iuſſu Catholicæ Maieſtatis Ful-
uius Marchio Corleti, ad illud tamquam ad Archi-
uium publicum tranſmiſerunt cuſtodiendam deter-
minationem cauſæ cuiuſdam vertentis circa confi-
nes Terrarum Pontis Curui, & Rocchæ Guglicl-
mi, & poſteà S. me. Greg. XV. Archiuij cuſtodem Põ-
29 tificij Notarij dignitate donauit, vt iure merito S. P.
D. N. Vrbanus VIII. innixus tantis eruditorum atte-
ſtationib. Pontif. decretis, loci antiquitate, & præci-
puè officialium diligenti, ac ſincerâ cuſtodiâ con-
firmans eadem priuilegia, ampliùs decreuerit omni-
modam habendam eſſe fidem ſcripturis huiuſmodi,
30 in quocumq; Tribunali Eccleſiaſtico, aut ſeculari,
vt apparet ex illius Breui.

Nec obſtat, quod iura extracta ex Archiuio Mo-
naſterij non recipiant vim probationis ex tali loco
31 iuxta dec. *Put.* 168. li. 3. & deciſ. 25. tit. de fid. inſtr. &
in ſpecie de Archiuio Monaſterij Caſſinenſis, dixit
Rota in Aquitanen. ſeu nullius beneficiorũ 2. Aprilis
32 1607. coram bo. me. Card. *Marcemontio*, Reſponde-
tur enim, illum tunc poſſe procedere quoties Archi-
uium priuatum eſt ſolius Monaſterij, & ibi iura
pro ſolo Monaſterio cuſtodiuntur, & ita loquuntur
Puteus, & alij; ſecus autem quando Archiuium Mo-
33 naſterij publicum eſt, nempè publicæ confert vtili-
tati, ac publicè cuſtoditur, & in ſpecie declarat *Socin.*
ſen. conſ. 158. n. 6. li. 2.

Et ex hoc tollitur etiam, quod addebatur ex illâ
Aquinaten. corã Card. *Marcemontio*, Supponebatur
enim tunc in facto Archiuium Caſſinenſe eſſe ſolũ
34 Archiuium Monaſterij, & ita priuatum, neq; aliqua
ex his rationibus tunc in mediũ allata fuit, nec quod
Abbas dicti Monaſterij habeat vicem Epiſcopi, &
Principis, & quod ibi iura, & ſcripturæ non ſolùm il-
lius Territorij cuſtodiantur, ſed etiam totius Italiæ,
ac ferè Orbis.

Neque ruſus obſtare viſum eſt, quod Archiuium
publicum ſolũ dicatur probare inter perſonas illius
Territorio ſubiectas. Rota apud *Caputaq.* dec. 42. p. 1.
coram *Puteo* dec. 341. n. 2. li. 2. & coram Reuerendiſ-
35 ſimo D. meo *Decano* dec. 36. n. 10. & dec. 128. nu. 2. in
eius impreſſis, & ex ibi alleg. & *Trentacinq.* var. reſo-
lut. li. 2. d. reſol. 8. n. 8. de fid. inſtr. qui alios cumulat, à
quâ opinione nec eſt recedendum, cùm eam Rota
pluries fuerit amplexa, quidquid in contrarium ſen-
ſerint, *Aret.* in cap. cùm cauſam de prob. & *Seſſ.* dec.
Aragon. 21. n. 1. & ſeq. *Modern. Patau.* de priuat. ſcri- 36
ptur. li. 5. c. 1. n. 18. quoniam vera eſt illa concluſio in
Archiuio conſtituto ad certum Territorium, & ad
certas ſcripturas, & ita loquuntur DD. & propterea
non applicatur ad hoc Caſſinenſe, quia habet, & cu-
ſtodit ſcripturas pertinentes ad totum ferè Orbem, 37
atq; ad principes Chriſtianos neutiquam illi ſubdi-
tos; & cùm verſemur in antiquiſſimis ſcripturis, illæ
probant etiam extra Territorium Archiuij, vt limi-
tando contrariam opinionem docet idem *Seſſ.* d. dec. 38
21. numero 6.

Demùm obſeruandum eſt, quod hic ipſe prouiſus
erat ſubditus Caſſinenſi Archiuio, & huius iura ſua
fecerat capitulum Terræ Alberi, dum admiſſum fue-
rat ad cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus idem
prouiſus reperiebatur.

Poſtremò multa hîc quoq; concurrunt, quæ fidem
dictis ſcripturis, & iuribus adſunt, nempè quia iura
extracta ex Archiuio etiam priuato Monaſterij, licèt 39
regulariter non plenè probent, multùm tamen ope-
rantur vt per *Cranet.* d. conſ. 274. n. 6. *Olaſch.* dec. 69.
n. 6. At hoc Archiuium, vt dicebatur, eſt publicum,
& Inſigne, antiquiſſimum, ritè cuſtoditum, publicè
aſſeruatum, & in poſſeſſione etiam, vt apud num-
quemq; adueniat fidem, & iura prædicta extracta sũt
ex libris, qui habent faciem antiquam, & dignam, vt
authentici exiſtimentur, & hæc iura munita ſunt ſi-
gillo, & ſubſcriptione Archiuiſtæ, ſunt numero plu-
rima; Itavt vix credi poſſit præſertim à Religioſis
conſpicuæ probitatis, tot conficta fuiſſe; vndè faciliùs
concludendum eſt pro eorum legalitate, etiamſi à 40
nullo publico Archiuio fuiſſent extracta, ſtante plu-
ritate ſcripturarum, Rota coram *Achil.* dec. 5. de
fid. inſtr. & coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*
dec. 258. nu. 6 & iura prædicta continent veriſimilia;
quia prouiſio beneficij facta per Abbatem de anno
1588. fuit canonizata per ſententiam Cardin. *Seraph.*
vt etiam fuit conſideratum in dec. ſub die 28. Februa-
rij 1625. coram me in hâc cauſâ & per conſequens
aliæ ſcripturæ anteriores ſuper hoc eodem benefi- 41
cio redduntur veriſimiles, & ſic fidem merentur ad
tradita per *Dec.* conſ. 510. n. 2. *Cranet.* conſ. 158. n. 9.
verſ. ex quâ veriſimilitudine, *Surdus* dec. 199. num. 5.
Rota dec. 776. n. 3. p. 1. diuer. & coram S. mem. Greg.
XV. dec. 468. n. 13.

Et, ita ſemel, & iterum examinato articolo, reſolu-
tum fuit, iura ex d. Caſſinenſis Archiuio extracta eſſe
in formâ probanti, &c.

Romana fideicommiſſi de Victorijs.
Mercurij 10. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Legitima non deducitur ex corporibus legatis à Te-
ſtatore, vel prohibitis alienari. Alienata in legi-
timam imputantur, & maximè inuẽtario non cõ-
fecto. Ex causâ dotis non poſſunt alienari bona
fideicommiſſo ſuppoſita; quando in ſpecie fuit
propoſita alienatio ex cauſâ dotium.

SVMMARIVM.

1 *Legitima non debetur Nepotibus, quoties extant,
viuente filio.*
2 *Legitima non deducitur ex bonis ſpecialiter alienari
prohibitis.*
3 *Legitima eo magis non deducitur ex bonis prohibitis
alie-*

alienari, quando filius in vitâ non fuit conqueſtus, neque impugnauit.

4 *Fallit quando non extarent alia bona præter alienari prohibita.*

5 *Non exiſtentia aliorum bonorum eſt probanda ab eo qui dicit ſcilicet à filio quando adiuit hæreditatem ſine inuentario.*

6 *Quando præſertim in teſtamento facta eſt mentio bonorum mobilium, vel conſtat de exiſtentia bonorum, quæ de tempore petitionis fideicommiſſi non exiſtunt.*

7 *Alienatio facta per filium de bonis patrum poſt obitum Teſtatoris præſumitur facta de bonis hæreditariis.*

8 *Probata exiſtentia de aliquo tempore rerum penes Teſtatorem præſumitur, quod tranſierint eadem in hæredem.*

9 *Alienata præſumuntur adequaſſe detractionem legitimæ non confecto inuentario.*

10 *Dos ex fideicommiſſo detrahi non poteſt concurrente prohibitione.*

11 *Omiſſio inuentarij facit præſumere extitiſſe alia bona.*

12 *Ex fideicommiſſo non detrahuntur dotes, niſi in ſubſidium.*

13 *Quando ſunt faciendæ detractiones, immiſſio non denegatur fideicommiſſario, cum Rota ſoleat reſeruare aliquod corpus pro eis hæredi.*

Deciſio CCLXV.

PRopoſui dubium reſeruatum in vltimâ deciſione, An ſcilicèt obſtarent detractiones legitimæ, & Dotium; Et non obſtare Domini reſponderunt.

Nam quoad legitimam, aut prætenditur illam deberi Domino Petro Paulo, & bo. me. Ioanni Baptiſtæ Iuniori, & eorum propria perſona, & viſum fuit huiuſmodi prætentionem non eſſe iuri conſentaneum, cùm enim ipſi ſint Pronepotes Bernardini fideicommittentis, & de tempore mortis illius primum gradum ſucceſſiuis non tenerent, ex quo aderat Ioannes Baptiſta ſenior, & alij Bernardini filij, immò nec iam eſſent nati, vel concepti, legitimam aliquam ex
1 propria perſonâ prætendere non poſſunt *Bart.* in l. Gallus §. quid ſi tantum nu. 7. & 8. & ibi etiam *Alex.* n. 15. & cæteri ſcribentes ff. de liber. & poſthum. *Peregr.* de fideicomm. art. 36. n. 38.

Aut verò prætenditur illam eſſe detrahendam ex perſonâ dicti Ioannis Baptiſtæ ſenioris eorum Aui, & neq; huiuſmodi detractioni locus eſſe poteſt, quia teſtator expreſsè alienari prohibuit omnia ſua bona ſtabilia reſpectu legitimæ, & conſequenter ex duobus Caſalibus, quæ ſtabilia ſunt, & ſuper quibus iam Rota dixit dandam eſſe immiſſionem, legitima detrahi non poteſt, vt poſt alios tradit *Roland.* conſ. 9.
2 n. 16 lib 4 *Menoch.* conſ. 401. n. 138. & ſeq. *Honded.* conſ. 66. n 11. & 12. lib. 2 *Surd.* deciſ. 316. nu. 13. *Barz.* deciſion. Bunonien. 105. num. 2. 3. & ſeqq & firmauit etiam *Rota* deciſ. 113. nu. 4. p 2. diuerſ. & in Romana legati 19 Aprilis 1613. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali *Caualerio*, & in Tudertinâ prædij 1. Iunij 1615. coram R. P. D *Buratto*.

Quod eo magis in præſenti admittendum eſt, quia dictus Ioannes Baptiſta ſenior dum vixit non fuit conqueſtus, nec paternam di poſitionem impugnauit, neque dicta prohibitione non obſtante legitimam etiam in illis bonis ſtabilibus conſequi velle declarauit, & hodie non agitur de illa detrahenda per ipſummet filium adhuc viuentem, cui eſt de iure naturæ debita, ſed per dictos Nepotes, & Hæredes mediante perſona q. Horatij eorum Patris, qui dictam di poſitionem euertere non poſſunt, vt in ter- 3
minis poſt *Mandel. Alb.* in conſ. 377. nu. 12. & ſeqq. ponderat, ac latè proſequitur *Honded.* dicto conſil. 66. n. 16. & 17. ac infra, & n. 23. & 24. lib. 2. & faciunt tradita per *Surd.* conſ. 570. n 6. & 7. & ſeqq quem ſequitur *Modern. Brixien* de ſubſtitut. q. 296 n. 6. & 11.

Nec obſtat, quod dicta Concluſio non procedat quoties non adſunt alia bona non prohibita alienari, ex quibus legitima detrahi poſſit; quoniam hæc ne- 4
gatiua, quod ſcilicèt non extent alia bona, eſſet probanda per allegantem, præſertim quando filius cui legitimæ detractio competebat hæreditatem adiuit abſque beneficio Inuentarij *Natt.* conſil. 199. nu. 10.
11. *Surd.* dicta deciſ. 316. nu. 14. & 15. *Peregr.* de fidei- 5
commiſſ. art. 4. n. 34. *Barz.* dicta deciſ. 105. nu. 3. & 4. & ſeqq. & fuit dictum in Viterbien. Caſtrorum 21. Maij 1622. Coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, & in aliis Cauſis, vt per addentes ad S. mem. Greg. XV. deciſ. 166. num 16. & deciſiones ſunt impreſſæ poſt conſil. 20. lib. 2. *Gionagnon.* num. 21. 22. 27. 45. & ſeqq. & eo magis quia teſtator in eius teſtamen- 6
to expreſſam mentionẽ fecit de mobilibus, & aliundè etiam conſtare videbatur ipſum reliquiſſe non ſolùm mobilia, ſed & alia notabilis valoris.

Quibus accedit, quod ex inſtrumento, de quo in ſummario D. Marci Antonij num 6. conſtat Ioannem Baptiſtam ſeniorem anno ſequenti poſt Bernardini Teſtatoris obitũ Pecudes, & alia animalia, & bona vendidiſſe pro ſcutis 1274. quæ ex eiuſdem Bernardini Patris hæreditate habuiſſe præſumitur, maximè quia modicum tempus à die mortis illius 7
interceſſerat, vt in ſpecie *Surd.* deciſ. 15. num. 10. & ex herbarum emptionibus de quibus in eodem ſummario num. 7. colligitur ipſum Bernardinum, dum vixit, Pecudes, & alia animalia habuiſſe, quæ poſt à ab eo ad dictum Ioannem Baptiſtam eius filium, & hæredem deueniſſe præſumuntur, cum de nouâ acquiſitione medio tempore facta non doceatur *Peregr.* de 8
fideicom. art. 44. n. 22. & 23. *Moder. Brixien.* de ſubſtitut. q. 618. n. 45. *Rota* deciſ. 131. n 5. p 1. & dec. 407. in fin. p. 5. recent. Et vlterius etiam ex d. ſum. n. 1. 4. & 5. apparet nonnulla ſtabilia per Ioannem Baptiſtam fuiſſe alienata, & alia etiam de tempore mortis Teſtatoris adfuiſſe, quæ hodie non reperiuntur, nec per iſtos Dominos fratres de Victoriis poſſidẽtur, & ideò cùm inuentarium ab eodẽ Ioanne Baptiſta non fuerit confectum, detractiones præſumuntur conſumptæ, Rota coram Card. *Seraph.* deciſ. 321. nu. 18. & in 9
Maceraten. fideicommiſſi 16 Feb. 1612. coram Card. *Sacrato*, & in Bunõ fideic. de Cataneis 10. Mart. 1622. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 13. Maij 1623. Coram bo. me. *Rembaldo*, & in aliis relatis poſt dictum conſ. *Gionagn* 20. li. 2. Ex quibus etiam reſultat reſolutio quoad detractionem dotium Camillæ Matris dicti Ioannis Baptiſtæ, & Dianæ eiuſdem Vxoris, quia teſtator expreſsè prohibuit alienari bona ſtabilia etiam ex cauſâ dotis & ideò ex iſtis Caſalibus tanquam ſtabilibus detrahi non poſſunt iuxta tradita per *Surd.* dicta 10
deciſ. 316. num. 13. & 14. Præſertim non confecto Inuentario, quo caſu intrat conſumptionis, vel ſubtractionis ſuſpicio, & præſumatur alia extitiſſe bona, & ex illis factas fuiſſe detractiones, vt pluries reſoluit Rota, & deciſiones cumulant Addentes ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 266. numero 16. verſ. 11
prædictæ verò, & *Gionagn.* dicto conſil. 20. num. 15. & ſeqq. libro 2.

Quo autem ad Dotes filiarum dicti Ioannis Baptiſtæ ſenioris, dicebant Domini non conſtare, quod Ius illas petendi, vel detrahẽdi ſpectet ad D. Petrum Paulum, & ſucceſſores Ioannis Baptiſtæ Iunioris, eáſque vel fuiſſe ab ipſo Ioanne Baptiſta ſeniore eorum Patre ſolutas, & ſic de illis hodie agendum non eſſe, vel cùm appareat extare plura bona eiuſdem Ioannis Baptiſtæ notabilis valoris, de quibus in Summario numer. 10. In omnem caſum ex illis, non

12 autem ex bonis fideicommiſſo ſubiectis ſolui debere. iuxta text. & ibi DD. in authentica res quę C. communia de legat. *Peregrin.* de fid. commiſ. art. 42. num. 66. & ſeqq Cardin. *Seraphin.* deciſ. 481. nume. 5 *Rota* deciſ. 66. num. 2 p. 1. recent. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ 543. num. 2.

Cæterum videbatur ceſſare omnis difficultas, quia detractio legitimæ, & dotium, quæ prætendi poteſt redigi videbatur ad quid minimum, vt diſtinctè, & appoſitè deducebat Dominus Andrianus, & poſt dicti Ioannis Baptiſtæ mortem fuit per bo. me. Reuerendiſſ. P. D. Antonium, nec non Curtium, & Horatium ipſius Ioannis Baptiſtæ filios factum compromiſſum ſuper ſucceſſione in hæreditatibus, tam dicti Ioannis Baptiſtæ eorum Patris, quàm etiam D. Annæ de Ceccetis eorum Matris, & dicti q. Bernardini fideicommittentis eorum Aui, & Camillę Auię, ac aliorum proximiorum in præclarę memorię Cardinalem Farneſium, qui poſteà per laudum aſſignauit Reuerendiſſ. P. D. Antonio bona valoris ducat. 6000. pro legitima, & detractione ab eo prætenſa, & deinde bo. memor. D. *Iuſtus* Rotæ Auditor per diffinitiuam ſententiam ſimilem aſſignationem fecit etiam Curtio, vt in ſummario numer. 9. & conſequenter hodie ad ſummum prætendi poſſet ex perſona Horatij detrahenda eſſe bona ſimilis valoris ſcut. 6000. inter tres eius filios, nempè Dominos Marcum Antonium, Petrum Paulum, & bo. mem. Ioannem Baptiſtam iuniorem, ſiue illius ſucceſſores pro ęquali portione diuidenda, & ideò reſeruato aliquo prædio, vel corpore hæreditario valoris ſcutorũ 4000. penès dictum D. Petrum Paulum, & Ioannis Baptiſtæ ſucceſſores pro duabus tertiis partibus ad ipſos ſpectantibus retinendo pro eorumdem ſecuritate donec aliàs fuerit diſcuſſum, an reverà detractiones faciendæ veniant; æquitas non pati vt quod

3 interim impedire debeat immiſſio in poſſeſſionem iſtorum duorum caſalium per Dominum Marcum Antonium petita, vt aliàs fuit obſeruatum in Romana hæreditatis de Comitibus 26. Nouembris 1621. coram Illuſtriſſ. D. Cardin. *Caualerio*, Vnde cùm ex datis in d. ſum nume. 1. appareat adeſſe plura alia corpora valorem prædictorum ſcutorum 4000. longè excedentia, ſuper quibus pro nunc immiſſio non petitur, cenſuerunt Domini detractiones non obſtare petitæ immiſſioni.

Et ita deciſum D. Marco Antonio tantùm informante, altera verò parte pluries citata, & non comparente, &c.

Tullen. Parochialis de Viçour.
Lunæ 15. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

De requiſitis pro verificatione litterarum Apoſtolicarum ſuper gratia ſi neutri.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur ex litteris ordinarij.*
2 *Valor beneficij probatur ex Teſtibus ſuper fama deponentibus.*
3 *Per emiſſionem profeſſionis in Religione Hieroſolymitana vacat beneficium Eccleſiaſticum.*
4 *Gratia ſi neutri iuſtificatur ex reuolutione actorum, ex quibus conſtat de non iure collitigantis.*

Deciſio CCLXVI.

Reſponſum fuit pro informante, ſcilicèt gratiam ſi Neutri conceſſam Matthiæ eſſe iuſtificatam, quia omnia narrata benè videntur probata.

Nam de clericatu teſtantur litteræ patentes ordinarij, qui Matthiam prima tonſura inſigniuit, quibus 1 plenè creditur c. 1. de cleric. peregr. *Put.* dec. 144. in fi. lib. 2. *Creſcent.* dec. p. n. 7. de offic. Vicar.

Valor beneficij per non exceſſum 70. ducatorum auri de camera probatur ex Teſtibus, licèt de publicâ voce, & fama deponant Rota coram Cardinali *Se-* 2 *raph* dec 962. num. 2. & Card. *Mantic.* dec. 132. nu. 4. & alias frequentiſſimè.

Vacatio Beneficij rectè deducitur eo quod Blaſius, qui olim de hoc beneficio fuit prouiſus ingreſſus eſt Sacram Religionem Hieroſolymitanam, & in eâ profeſſionem emiſit, & conſequenter vacatio ipſo 3 iure inducta fuit c. beneficium de Regular. in 6. & ſuper hoc iam fuit deciſum in hàc causâ ſub die 11. Martij anni præteriti coram me.

Ex quo etiam infertur ad non Ius eiuſdem Blaſij collitigantis, quia ſi ipſe profeſſionem emiſit, ergo non poteſt retinere Beneficium ſeculare, præſertim cùm non doceat de aliquâ gratiâ, ſeu facultate retinendi nõ obſtante dictà profeſſione, & in hàc materià iuſtificationis gratiæ, ſi neutri ſufficit quod ex reuolutione actorum non conſtet de Iure collitigantis Rota in Feſulanâ Præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram Robuſterio, & coram Cardin. *Mantic.* deciſ. 213. num. 1. & 5. & S. mem. Greg. XV. deciſ. 84. num. 5. & 4 deciſ. 89. nu. 3. & 94. num. 7. cum aliis relatis in Vrbinaten. Beneficij 20. Decembris 1624. coram me.

Non Ius verò Matthiæ ſatis reſultat ex propriâ eiuſdem confeſſione, in quâ profitetur ſibi non cõpetere, vt in his gratiis ſi neutri Rota ſolet reſpondere.

Quoad litem dantur commiſſio, & citationes ad dicen. contra, & fuerunt producti articuli, & expedita remiſſoria, &c.

Et Ita reſolutum, &c.

Romana cenſus Vitalitij.
Mercurij 17. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Fructus cenſus vitalitij nulliter initi cum Eccleſiâ ob non adhibitum beneplacitum Apoſtolicum, debentur ante huiuſmodi oppoſitionem nullitatis, ſed non poſt.

SVMMARIVM.

1 *Ante oppoſitionem nullitatis eâ parte Eccleſiæ contractus dicitur habere implicitum ſtatum validitatis.*
2 *Cenſus vitalitij fructus debentur, antequam Eccleſia, cum qua contractus initus fuit, proponat nullitatem illius, quia interim poteſt Eccleſia per euentum*

obiunc

obitum ſuperlucrari ſortem, ſecus poſt oppoſitionem nullitatis.

3 *Poſt oppoſitam nullitatis contractus exceptionem poteſt Eccleſia teneri ad damna, & intereſſe parti.*

Deciſio CCLXVII.

POſtquam iam per duas deciſiones reſolutum fuit Patres Eremitas teneri ad reſtitutionem ſortis principalis, propoſui dubium reſeruatum, An etiã fructus deberentur. Et Domini putarunt diſtinguenda eſſe duo tempora; Primum à die contractus vſque ad declarationem factam per dd. Eremitas de nullitate contractus, eo quod beneplacitum Apoſtolicum non fuerit obtentum: Alterum eſt ab indè citra poſt dictam declarationem. Et quoad primum tempus dixerunt fructus deberi ad rationem 11. pro quolibet centenario, & Anno, iuxta conuentionem inter par-
1 tes initam, quoniam vſque ad illam declarationem contractus fuit in impacito ſtatu validitatis, & quamdiù ab ipſis Eremitis nullitas propoſita non fuit, Alexander ſortem ſuam repetere non valebat, vt multis DD. auctoritatibus, & Rotæ reſolutionibus oſtensũ fuit in primã deciſione ſub die 22. Maij 1626. & 29. Ianuarij proximè præteriti, & currebat etiã periculum vitæ, ita vt ſi Alexander tunc obiiſſet factus fuiſſet locus lucro ſcut. 2000. ad fauorem dd. Eremitarum, & propterea etiam fructus conuenti vſque ad illud tempus interim debebantur, vt compenſetur periculum cum ſpe lucri, & vt inter partes ſeruetur æqualitas, nec huiuſmodi declaratio nullitatis retrotrahi-
2 tur ad principium contractus, vt etiam reſoluit Rota in Romana Cenſus 28. Iunij 1602. coram bo. me. *Iuſto*, quæ eſt deciſ. 229. n. 4. & 5. poſt *Cenc.* de Cenſibus, & aliam allegat *Modern.* Roman. diſcep. forenſ. c. 559. n. 63. & 64.

Quo autem ad ſecundum tempus, ſcilicèt poſt dictam declarationem cùm ampliùs contractus non ſuſtineretur, nec curreret periculum vitæ, neque ab indè citra eſſe locus lucro capitalis, cõſequenter Do-
3 minis viſum fuit nec dictos fructus conuentos deberi, ſed ſolùm damna, & intereſſe, quæ ob non reſtitutionem ſortis principalis ſe paſſum fuiſſe probabit Alexander, & ad quæ ſe obligauerunt dd. Eremitæ, & quamuis contractus non ſuſtineatur, promiſſio tamen damnorum, & intereſſe valida eſt quia ea reſpicit quemcumque caſum, quo fructus non ſoluerentur, ita etiam dixit *Rota* deciſ. 58. numero primo & deciſ. 119. numero 6. verſ. tollitur, & dicta deciſ. 229. nu. 4. & 5. poſt *Cenc.* de Cenſibus.

An autem huiuſmodi damna per Alexandrum paſſa probentur reſpectu huius ſecundi temporis, & ad quam ſummam, Domini voluerunt, vt particulariter videatur, &c.

Et Ita reſolutum, &c.

Bonon. nullitat. contractus.
Mercurij 17. *Martij* 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluta venditione, Emptori tenetur Venditor ad reſtitutionem pretij.*

Deciſ. Clem. Merlinſ.

Deciſio CCLXVIII.

PRo Informante reſolutum fuit ſcilicet Tanariũ teneri ad reſtitutionem pretij quod iam fuit ſolutum ab Hyppolito occaſione venditionis eidem factæ per Tanarium de quodam agro, & quæ vigore ſtatuti Bononien. prohibentis fieri alienationem bonorum in forenſes, fuit poſteà à Vicelegato Bononienſ. reuocata, cùm enim dictũ pretium fuerit correſpectiuum ad emptionem dicti Agri ſublatâ dictâ emptione precium remanet penès ipſum Tanarium 1 ſine causâ, & ideò omninò reſtituen. eſt l. diſſolutum C. de condict. ſine cauſ. l. ab emptione verſ. nec quicquam ff. de pact. & benè *Corn.* conſ. 147. num. 19. 20. libro ſecundo; alioquin Tanarius rem, & precium retineret, & cum graui iacturâ Hyppoliti locupletaretur, quod omnino iuri diſſentaneum eſt præſertim cum nulla mala fides ipſi Hyppolito opponi poſſit, vt per Informantes, &c.

Et ita deciſum, &c.

Bonon. fideico. de Tutti.
Luna 22. *Martij* 1627.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti quando inducitur eorum vocatio, an intelligatur per vulgarem tantùm, an autem per compendioſam.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti, & ex coniecturis vocati, cenſentur vocati per compendioſam, non per vulgarem tantùm.*

2 *Et aditâ à Patre hereditate, ipſi deinde dicuntur ſuccedere per fideicommiſſariam.*

3 *Filij ſub nomine deſcendentium in conditione vocati per fideicommiſſariam, non tamen debent cenſeri eodem onere grauati erga deſcendentes, quia quoad eos eſt vulgaris admiſſio filiorum, & deſcendentes ſolùm habent ſucceſſionem, quando filij non ſunt admiſſi. Niſi concurrant verba tractus temporis ſucceſſiui, ex quibus poſſit inferri ad fideicommiſſum num. 4.*

5 *Verba tractus temporis relata ad primum non ſunt trahenda ad ſequentes.*

6 *Hæres non poteſt impugnare diſpoſitionem Teſtatoris ſuper bonis fideicommiſſo vinculatis, quando adiecit ſine inuentario.*

Deciſio CCLXIX.

STeterunt Domini in deciſis, cùm enim vt iam firmatum fuit, Sfortia ſub nomine filiorum in conditione poſitus ex pluribus coniecturis fuerit diſpoſitiuè vocatus, vnde dicendum eſt fuiſſe vocatum per compendioſam continentem in ſe non ſolum vulgarem, ſed etiam fideicommiſſariam, ex quo ſubſtitutio concepta fuit verbis compendioſam denotantibus *Corn.* conſ. 273. numero 3. libro 4. *Curt.* Iun. 1
con. 48. num. 7. *Ruſtic.* in tract. de liber. in condit. poſit. lib. 6. cap. 5. *Menoch.* conſ. 348. nu 3. & præſertim 76. n. 92. lib. 4. *Moder. Brixien* de ſubſtit. q. 438. num. 1. & 2. adeò vt cùm vulgaris expirauerit ſtatim ac Iacobus Mariam ipſius Sfortiæ Pater, & hæres primo loco inſtitutus Peregrini Teſtatoris hæreditatẽ adiuit, Idem Sfortia per fideicommiſſariam, cuius caſus euenit, ſuccedere debuerit, vt poſt *Ruin.* cõſ. 128. n. 15. 2
li. 3. declarat *Menoc.* cõſ. 325. n. 43. *Intrigol.* de ſubſtit.

Centur. 3 q 26. n. 177. & *Moder. Brixien.* d. qu 438 n. 11. & bene etiam fuit firmatum in deciſionibus in hâc cauſâ factis.

Nec viſum fuit obſtare quod in vltimâ deciſione coram me fuerit dictum Vincentium Mariam Sfortiæ filium ſub nomine Deſcendentium pariter in cõditione poſitum per vulgarem tantùm, non autem per fideicommiſſariam fuiſſe vocatum, ex quo inferebant Informantes pro Domina Anna quod eâdem ratione etiam Sfortia erat vocatus per ſolam vulgarem, & ſic Iacobus potuerit liberè diſponere ad fauorem lineæ, in quâ hodie eſt ipſa Anna poſſeditrix prædij, de quo agitur, quo poſito euaneſcit prætenſio Dominorum fratrum de Turri, vel in omnem caſum ſi admittatur Sfortiam fuiſſe vocatum per fideicommiſſum admittendum quoque eſſe Vincentium Mariam eius filium per fideicommiſſariam pariter fuiſſe vocatum, cùm enim tam filij, quàm Deſcendentes fuerint ſimiliter in eâdem ſubſtitutione in cõditione poſiti omnes etiam ſimiliter per compendioſam, aut per fideicomiſſariam cenſeri debent vocati, & conſequenter Sfortia de dicto prædio, quod Vincẽtio Mariæ eius filio reſtituere tenebatur, diſponere non potuit ad fauorem Hieronymi, & dictorum Fratrum de Turri illius filiorum, quoniam placuit reſponſio quod licèt reſpectu Iacobi hæredis tam illius filij, quàm etiam Deſcendentes fuerint ſubſtituti per compendioſam, adeò vt nedum Sfortia filius, ſed etiam Vincentius Maria Nepos per vulgarem ſi ipſe Iacobus hæreditatem non adiuiſſet, per fideicommiſſariam verò poſt aditionem ſuccedere potuiſſet iuxta ſuperius allegata; nihilominus reſpectu filiorum nepotes qualis eſt Vincentius Maria, & alij Deſcendentes per vulgarem tantùm in fideicommiſſo contentam, hoc eſt quatenus filiis hæreditas non eſſet reſtituta, vocati cenſentur; Quamuis enim ex pluribus coniecturis appareat filios in conditione
poſitos fuiſſe actiuè per fideicommiſſum vocatos,
non tamen inde ſequitur illos fuiſſe etiam paſſiuè
3 grauatos ad fauorẽ Nepotum, vel Deſcendentium in
conditione pariter poſitorum, vt tradit *Iaſ.* in conſ.
145. n. 4. lib. 2. *Socin.* ſen. conſ. 104. n. 7. & ſeqq. lib. 3.
Cephal. conſ. 268. n. 21. *Ruſtic.* d. tract. de filiis in condit. poſit. li. 5. cap 9. n. 11. & 12. *Menoch.* conſ 325. n. 43 *Odd.* conſ. 66. n. 87. & nu. 108. & 109. *Rota* deciſ. n. 22. p. 1. recent.

Quod ſibi etiam locum vindicat in ſubſtitutione fideicommiſſaria expreſsè facta ad fauorem filiorum, & deſcendentium, illa enim quo ad Inſtitutam eſt fideicommiſſaria, quo verò ad ſubſtitutos eſt vulgaris, & expirat ſtatim ac filij primo loco ſubſtituti in fideicommiſſo ſuccedunt, itavt nepotes, & alij in poſteriori gradu quicquam prætendere non poſſint, ipſi
verò intelliguntur vocati catenus, quatenus ſubſtitu-
tio, & fideicommiſſum in perſona filiorum effectum
non habuiſſet, quando non adſunt verba tractum tẽ-
pori, denotantia, & fideicommiſſi ſucceſſiuitatem,
& extenſionem ſuadentia, quæ in caſu propoſito nõ
4 adſunt, vt benè declarat *Ruin.* dicto conſ. 128. nn. 15
lib. 3. *Pariſ* conſil. 73. nu. 31 & 48. lib. 3. *Ladercb.* poſt
alios, quos congerit conſil. 3. n. 10. *Modern. Brixien.*
dicto tract. de ſubſtitut. q. 38 2. n. 1. & pluribus ſeqq &
Rota deciſ. 357. n 6. 7. & 8 p. 1. recent. & tractus temporis reſpiciens perſonam primi vocati referri non
debet nec extendi ad perſonas illius filiorum adeò vt
5 per fideicommiſſariam dicantur, & ipſi vocati *Cra-*
uett. conſil. 131. n. 4. & *Rota* dicta deciſ. 357. n. 6. vbi
alios cumulat p. 1. recent.

Præterea arridebat etiam alia reſponſio data in deciſione quod etiamſi Vincentius Maria per ſucceſſiuum fideicommiſſum, nõ autem per ſolam vulgarem in ipſo fideicommiſſo contentam fuiſſet vocatus, adhuc tamen cùm ipſe Sfortiæ Patris hæreditatem ſimpliciter, & ſine inuentario adiuerit, eiuſdẽ diſpoſitionem ad fauorem fratrum de Turri impu-
gnare non poſſit, ſed illa adhuc ſuum ſortiri deberet 6
effectum, non ſecus, ac ſi prædium pleno Iure, & abſque vllo fideicommiſſi onere ad Sfortiam ſpectaſſet, vt latè fuit reſolutum in Viterbien. Caſtrorum 10. Maij 1624. & 11. Martij 1626. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*.

Quæ dicebantur de detractione dotis Camillę viſa fuerunt ſublata ex reſponſionibus datis in deciſionibus, quia conſtat de ea fuiſſe iam ſatisfactam; Quo verò ad reliquas prætenſas detractiones dotiũ Eliſabethæ, & Margaritæ nihil releuans deducebatur.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Bonon. Legati de Mareſcotis.
Luna 22. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos legata à fratre Sorori an cenſeatur animo compenſandi cum legato à Patre facto.

SVMMARIVM.

1 *Frater in teſtamento legans dotem Sororibus cenſetur voluiſſe compenſare vim dotis pariter legata a Patre, cuius extitit heres.*

2 *Fallit, quando frater grauaſſet Sororem in Dote. Declara vt num. 3.*

Deciſio CCLXX.

DOmini ſteterunt in deciſis, ſcilicet quod dotes quamuis declaratæ per Nicolaum fratrem referendæ ſint in hæreditatem Ageſilai Patris, non autem ipſius declarantis, cùm onus dotandi incumberet Patri, & in dubio non præſumatur Nicolaum aliud egiſſe, quam quaſi loco arbitri amice declarare quantitatem dotis à Patre filiabus relictæ, cùm præſertim huiuſmodi onus eſſet neceſſarium, nedum in perſonâ Patris, ſed, & cum hâc qualitate tranſierit in Nicolaum hæredem, & proptereà cùm nemo in ne-
ceſſitatibus liberalis exiſtat l. rẽ legatã ff. de adimen. 1
legat. cenſendum ſu dictam declarationem feciſſe ipſum Nicolaum, vt paternæ voluntati pareret, & Sorores abſque litibus, & expenſis certam dotem habere agnoſcerent, non autem quod de ſuo donare Nicolaus voluerit, pro quâ donatione excludenda omnis interpretatio facienda eſt ponderatis præſertim illis verbis a Nicolao prolatis ibi, *E perche nel Teſtamento de la bona memoria del Signor Ageſilao Padre non fu ſpecificata la dote, che doueſſero hauere, laſcia, & ordina*, ex quibus, & aliis in deciſione ſub die 15. Ianuarij præteriti coram me deductis Domini crediderunt deſumi Nicolaum non ſenſiſſe aliquid de ſuo dare, ſed tantùm paternam voluntatem executioni demandare, mediante dicta declaratione.

Non obſtat quod Nicolaus grauauerit ſorores, & ſic grauando cenſeatur de ſuo illas honoraſſe, quoniam falſum eſt aſſumptum, dum enim Nico-
laus diſponit, quod quatenus aliqua Monaſterium 2
fuiſſet ingreſſa, vel decederet, dos cæterarum non

auge-

augeretur, ſed ſolùm vnicuiq; dos iam aſſignata traderetur, & intelligeretur ipſo iure ſubſtitutus Vincẽtius eius hæres, qui fuerat ab Ageſilao Patre ſubſtitutus; diſpoſitio huiuſmodi intelligi debet vbi aliqua decederet innupta, quaſi conſiderauit duos caſus, nempè quo vel minor dos eſſet ſoluenda eo quia Monaſterium ingrederetur, vel nulla eo quia ante
5 nuptias moreretur, omnes enim regulæ vrgent pro hâc interpretatione, vt ſubſtitutio intelligatur directa non fideicommiſſaria, & diſpoſitio facta in executionem paternæ cum eâ conueniat, non autẽ diſſonet, & vt interpretatio fiat contra prætendentem fideicommiſſum, adeò quod in effectu, & virtualiter voluntas Nicolai coincidit cum paternâ diſpoſitione in fauorem hæreditatis eiuſdem Ageſilai. & ideò benè applicantur deducta per *Honded.* conſ. 50. nu. 34. li. 2.

Quamuis etiam ex hoc prætenſo fideicommiſſo non poſſet deduci niſi vnica coniectura, quæ cederet tot alijs contrariis, & vehementioribus ſuprà, & in priori deciſione deductis,

Et ita in deciſis, &c.

Florentina pecuniaria.
Veneris 16. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio de conſeruãdo aliquem indemnem adſtringit etiam ad damna, & intereſſe.*
2 *Stante guarentigia agi poteſt exequutiuè, quia habet exequutionem paratam.*
3 *Valida dicitur obligatio pupilli, quando fuit facta cũ authoritate Tutoris.*
4 *Obligatus ad conſeruandum aliquem indemnem poteſt condemnari, quotieſcumque ille, ad cuius fauorem eſt facta obligatio aliquod patiatur damnum etiam de facto.*
5 *Debitor cui fuerunt confiſcata bona, remanet liberatus, ita vt creditor debeat actiones contra fiſcum dirigere. Declara vt n. 6 & 8.*
7 *Debitor per confiſcationem bonorum dicitur mortuus, & liberatus à debitis, nec contra eum reuiuiſcunt actiones, etiam ſi reſtituatur. Intellige, vt num. ſeqq.*
9 *Creditor habens hypothecam omnium bonorum, poteſt eligere vnum corpus ex bonis obligatis, quod magis ipſi videbitur.*

Deciſio CCLXXI.

CVm olim Petrus filius, & hæres Aloyſij de Rodulphis, de anno 1569. dediſſet in ſolutum filiis, & hæredibus q. Aloyſij de Oricellariis, prædium nuncupatum, *Il Poderuccio*, pro florenis 522. de libris ſeptem, bolorum 19. denar. 6. ad aurum debitis pro reſiduo maioris ſummæ, pacto adiecto, quod ſi ipſe infra quinquennium tunc proximum reſtitueret dd. Oricellariis ſummam, & precium prædictum, datio in ſolutum intelligeretur reſoluta, ſi verò precij reſtitutio non fieret, & ſic datio non reſolueretur, dictũ prædium æſtimari deberet ſique pluris æſtimaretur, totum illud plus Oricellarij ſoluerent Petro, vt in ſummario Domini Ferdinandi N. P.

Horatius vnus ex dictis filiis, & hæredibus Aloyſij Oricellarij, aliorum etiam cohæredum nomine de anno 1575. agnoſcendo bonam fidem declarauit dictum contractũ dationis in ſolutum, & reliqua omnia geſta fuiſſe de ordine, & mandato q. Alexandri Soderini, & cum illius pecuniis, ipſoſque hæredes non habuiſſe, nec habere niſi nudum nomen, præſente, & acceptante Antonio Franciſco dicti Alexandri Soderini filio, & hærede, qui ſucceſſiuè in eodem Inſtrumento, cum Tutricis auctoritate, & generali omnium bonorum ſuorum obligatione, & præcepto guarentigiæ, promiſit dictum Horatium, & alios cohæredes, & quemlibet eorum ſemper, & omni tempore conſeruare indemnes, & penitùs ſine damno, ita vt præmiſſorum occaſione nullo vnquam tempore vllum damnum paterentur, vt in d. ſum. n. 2.

Poſteà de anno 1617. Eq. Nicolaus hæres d. q. Petri, pro conſequutione illius pluris, quod dictum prędium eſſet æſtimatum, iuxta formam pacti prædicti, vnà cum fructibus, egit in Ciuitate Florentiæ contra poſſeſſorem Palatij alias per d. Horatium Oricellarium poſſeſſi, & ad eius fauorem hypothecati, ad cuius poſſeſſoris inſtantiam fuerunt intimatæ moleſtię D. Ferdinando filio, & hæredi dicti Horatij, qui D. Ferdinandus moleſtias pariter coram A. C. intimauit D. Ant. Franciſco Soderino, eúmq; interpellauit ad ſuſcipiendum in ſe litem, ipſúmq; à dd. moleſtiis liberandum, & indemnem relenandũm, iuxta formam dictæ ſuæ obligationis, vt in eodem ſum. n. 3. Verum quia ipſe litem non ſuſcepit, & per Iudices Florentinos fuit pronunciatum pro dicti precij ſupplemẽto, eſſe ſoluendos Florenos 876. necnon etiam eiuſdem ſupplementi fructus ad rationem quinque pro centenario à die celebrati contractus dictæ dationis in ſolutum, vt in ſententiâ in eodem ſum. n. 3.

Huius ſententiæ vigore D. Ferdinandus pro ſupplemento, & fructibus prædictis, fuit coactus ſoluere ſcuta 3084. vt ex publico Inſtrumento d. ſum. nu. 4. vndè ipſe coram A. C. ſine R. P. D. *Aliſtro* Iudice ab eo deputato obtinuit contra d. Ant. Franciſcum relaxari mandatum executiuum pro d. ſcutis 3084. ſed quia poſteà idem Iudex mãdauit ſuperſederi, & Rotam placuit me proponente conſulere, an dictum mandatũ ſit exequendũ, ſeu quatenus opus ſit de nouo relaxandum; Domini aff matiuè reſponderunt.

Quoniam ex dictâ ſententiâ condemnatoriâ, & effectuali ſolutione poſteà ſubſequuta conſtat de dãno per Dominum Ferdinandum paſſo cauſa, & occaſione dicti prædij, vt ſuprà in ſolutum dari, & poſteà per viam agnitionis bonæ fidei dicto Domino Antonio Franciſco cum omnibus iuribus ceſſi, & cõſignati, & conſequenter factus eſt locus obligationi, & promiſſioni conſeruandi indemnem, & penitus ſine damno, cuius vigore D. Antonius Franciſcus reſtituere, ac præſtare tenetur ſummã, vt ſupra ſolutã, pro ſorte principali, & fructibus, ac omnia alia damna, per D. Ferdinandum paſſa iuxta prædictæ promiſſionis formam *Ruin.* conſ. 187. n. 2. & ſeqq. lib. 1. *Pariſ.* conſ. 109. n. 37. & ſeqq. lib. 1. & conſ. 16. n. 124. lib. 2. *Honded.* conſ. 25. n. 1. li. 3. & fuit dictum in Romana liberationis à moleſtiis 14. Martij 1614. coram b. me. *Vbaldo*, & in Peruſina Bonorũ 14. Maij 1618. coram bo. mem. *Buratto*; Pro quibus agi potuit via executiua ſtante guarentigia, quæ habet executionẽ paratam, tam ex facultatibus A. C. quàm etiam de Iure communi *Cyn. & Fab.* in l. ſi certum C. famil. herciſcundæ *Menoch.* de arbitrar. caſ. 17. n. 5. *Seraphin.* de priuileg. Iuram. priuileg. 77. n. 5. verſ. quidem. 2

Neque obſtat, quod D. Antonius Franciſcus eſſet pupillus de tempore dictæ obligationis, quia cum

Deciſ. Clem. Merlini.

3 ſeſe obligauerit cum auctoritate tutricis, & ipſa etiã
tutrix tutricio nomine indemnitatis conſeruationem
vt ſuprà promiſerit, obligationis validitas in dubium
reuocari non debet l. apud Iulianum §. penultimo ff.
ex quibus cauſ. in poſſeſſ. eatur l. 1. ff. de adminiſtr.
tutorum *Pariſ.* conſil. 99. num. 38. lib. 1. & *Surd.* de-
ciſ. 297. num. 5.

Præſertim quia dictus contractus de tempore il-
lius celebrationis fuit ipſi Domino Antonio Franci-
ſco vtilis, quia abſque alicuius precij ſolutione, ſine
reſtitutione effectus fuit Dominus dicti prædij, quod
poſteà etiam factum maior ſemper retinuit, & nun-
4 quam contractum, ſeu obligationem prædictam im-
pugnauit, ſed tacitè ratam habuit l. fin. C. ſi maior fa-
ctus, *Menoch.* de recup. poſſeſſ. remed. 15. n. 158.

Nec placuit quod dicebatur dictam ſententiam
condemnatoriam non iuſtificari ex actis; nam quid-
quid ſit de hoc, ſufficit, quod D. Ferdinandus ſaltem
5 de facto damnum paſſus fuerit, vt dicta promiſſio D.
Antonij Franciſci locum habeat *Signorol.* conſ. 243.
n. 5. ver poſteà promiſſio *Crauet.* conſ. 957. n. 26. *Surd.*
conſ. 345. n. 42. ſtante maximè dicta lis, & moleſtia-
rum intimatione.

Nec etiam viſum fuit obſtare, quod dictum præ-
diũ, & omnia alia bona dicti Domini Antoni, Fran-
ciſci poſita in territorio, & ſtatu Florentino confiſca-
ta fuerint, & conſequenter ipſe D. Antonius Franci-
ſcus euaſerit liberatus, & actiones contra fiſcum di-
6 rigi debuiſſe ad l. 4. C. de ſent. paſſ. & tradita per *Fa-
rinac.* in prax. q. 25. n. 178. & ſeqq. & dixit Rota in Ro-
mana fructuum dotis 12. Maij 1625. coram Reuerен-
diſſimo Domino meo *Decano.* Quoniam ſtante ipſis
obligatione perſonali, & hypotheca omnium bono-
rum etiam hic in Vrbe exiſten. dici non poteſt actio-
nes omnes tam actiuas, quàm paſſiuas tranſiuiſſe in
fiſcum Florentinum, ſed adhuc penès ipſum D. Anto-
niũ Franciſcum remanſerunt ratione huiuſmodi bo-
norum in Vrbe exiſtentium, quæ ab illo confiſcata
non fuerũt, ideò nulla ratio, aut æquitas ſuadet quod
Dominus Ferdinandus creditor amittere debeat per-
ſonalem actionem, & ius eligendi ex generali hypo-
7 theca ſibi competens, vt nouiſſimè fuit reſolutum
in Ferrarien. Pecuniaria 19. Ianuarij proximè præte-
riti coram R. P. D. meo *Pirouano,* & in terminis con-
fiſcationis prædictæ contra ipſummet D. Antonium
Franciſcum fuit deciſum in alia Florentina pecu-
niaria 14. Aprilis 1614. coram eodem, quæ eſt deci-
ſio 575. p. 1. recent. & idem in puncto tradit *Manent.*
conſil. 20. n. 31. lib. 1. licèt enim per confiſcationem
debitor dicatur mortuus & liberatus à debitis, nec
contra eum reuiuiſcant actiones etiam ſi reſtituatur,
8 vt notatur in dicta l. 4. C. de ſent. paſſ. cùm dicatur
nouus Homo, & conſultum ſit creditoribus agen-
do contra fiſcum, qui bona debitoris apprehendit,
attamen id non obtinet reſpectu bonorum exiſten-
tium in alio territorio, & ſub diuerſo Principe, à
quo bona non fuerunt confiſcata, & ipſe debitor
ſaltem quoad hæc bona dicitur, & eſt idem Homo,
ac debitor, nec aliquid immutatum eſt, ob confi-
ſcationem in alio territorio ſequutam cum non ob-
ſtante dictà confiſcatione ipſe Debitor retineat hæc
bona in ſtatu Eccleſiaſtico exiſtentia, & conſequen-
ter remanent etiam illius creditoribus eadem iura
9 & hypothecæ pro iiſdem bonis non confiſcatis, alio-
quin Debitor quo ad hæc bona non ſolùm aliquod
damnum, ſed potiùs emolumentum, nempe libera-
tionem ab obligationibus reportaſſet, in graue præ-
iudicium creditoris, quia nec fiſcus quo ad hæc bona
non confiſcata efficitur Debitor, & vt fuit dictum
creditor amitteret ius eligendi ſibi ea hypotheca cõ-
petens, cùm ſit in illius poteſtate vnum ex pignori-
bus ſibi eligere, quod magis ipſi videbatur l. credito-
ris ff. de diſtract. pign. l. qui generaliter ff. qui potiur.
in pignor. habeant *Surd.* dec. 44. n. 6.

Et ita vtràque parte informante, &c.

Cæſar Auguſtana portionis.
Veneris 16. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in beneficialibus non habet iuriſ-
dictionem niſi delegatam.*
2 *Item non habet iuriſdictionem in prophanis in parti-
bus vltra duas dietas.*

Deciſio CCLXXII.

DOmini reſponderunt conſtare de nullitatibus,
tam ex defectu iuriſdictionis, quàm citationis;
nam A. C. relaxauit mandatum de manutenendo in
fauorem Hieronymi, & tamen nulla commiſſio ei
directa fuit, & in beneficialibus regulariter non ha-
bet iuriſdictionem, niſi ei ſpecialiter demandetur
Ægid. dec. 210. *Achil.* dec. 24. tit. de appellat. & co-
ram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 169. n. 1. in eius 1
impreſſ. & coram S. me. Greg XV. deciſ. 118. n. 4. vbi
loquitur ſimiliter de mandato de manutenendo per
A. C. relaxato, & alias ſæpiùs.

Quod maximè in præſenti attendendum eſt, quia
agitur de iudicio, quod in partibus erat peragendũ,
& A. C. in partibus, vltra duas dietas, non habet vl-
lam iuriſdictionem niſi nominatim in litteris exe-
cutor fuerit præſcriptus Rota in Vrgellen. Beneficij
19. Decembris 1618. coram bo. me. Card. *Marcem.* & 2
in Compoſtellanâ beneficij 24. Maij 1617. coram
bo. me. *Buratto.*

Non obſtat etiam defectus citationis, quia moni-
torium, cuius rigore Hieronymus introduxit cauſã
coram A. C. fuit ſolummodò intimatum Abbati Mõ-
tis Aragonum, & tamen mandatum fuit obtentum
etiam contra Capitulum, & Canonicos Monaſterij
dicti Montis, qui proptereà etiam citandi erant, &c.

Et ita, &c.

Romana ſeu Bonon. pretij Clericatus.
Lunæ 19. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Pater emens filio aliquod officium, veluti Clericatũ
Cameræ, an poſteà filius teneatur illius pretium
conferre, & ſibi imputare in legitimam.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio alicuius quando tertio non præiudicet.*
2 *Confeſſio fulcita multis adminiculis etiam contra ter-
tium probat.*
3 *Pater emens filio aliquod officium, an in eiuſdem filij
legitimam ſit imputanda & n. 4.*
5 *Filius tenetur conferre, & ſibi imputare in legitimam
officium ei emptum à Patre, licèt non ſit ad here-
des tranſmiſſibile ſi ſaltem ſit alienabile.*
7 *Officia Romanæ Curiæ licèt non tranſmittantur ad
heredes*

hæredes, ex quo tamen poſſunt mediante reſignatione in manibus Papæ in alios vendi, imputantur in legitimam.

8 Nicolaus de Vbal. *in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. p. 1. nu. 31. declaratur.*

9 *A voluntate Principis reputantur impoſſibilia, quæ dependent.*

10 *Alienatio quando de facili conceditur non dicitur impoſſibilis.*

11 *Officium Clericatus Cameræ & Auditoratus non imputantur in legitimam.*

12 Fiumagg. *opinio l. quartam nu. 468. quando non procedat, & aliorum DD. n. 13.*

14 *Libri empti à Patre, & filio traditi, cenſentur ei donati, & non imputantur, in legitimam, niſi conſtet de contraria voluntate Patris.*

15 *Expenſæ factæ à Patre pro nuptiis filiorum non imputantur in legitimam, niſi Pater iuſſerit imputari.*

16 *Æqualitas inter filios eſt ſeruanda.*

Deciſio CCLXXIII.

FVerat per duas ſententias Rotales pronunciatum precium Clericatus Cameræ empti in perſonam Marchionis Franciſci filij imputandum eſſe in legitimam eidem debitam in bonis Com. Vlixis Patris, & de eo poſſe ſe reualere Com. Alexandrum Fratrem & hæredem vniuerſalem eiuſdem Patris. Et cum in tertia Inſtantia coram me ageretur de iuſtitia dictarum ſententiarum, de validitate enim non controuertebatur ad duas inſpectiones Domini reſtringebant difficultatem Cauſæ: Prima An conſtet officium prædictum clericatus fuiſſe emptum ex pecunia paternis; Altera quatenus fuerit emptum, an illius precium ſit imputandum in legitimam.

Et quoad primam, dixerunt conſtare emptionem factam fuiſſe ex pecuniis Com. Vlixis, quia Ceuli, qui vendiderunt hoc Officium Clericatus Marchioni Franciſco, confeſſi ſunt precium recepiſſe ex pecuniis Comitis Vlixis, quæ confeſſio licet de per ſe
1 conſiderata tanquam facta poſt iam adeptum officium ab eodem Marchione Franciſco, & ſic illi ius quæſitum non præiudicet tertio *Bart.* in l. facta §. ſi hæres ff. ad Trebell. *Natt.* conſ. 152. num. 11. *Cephal.* conſ. 101. n. 9. *Rot.* dec. 685. n. 4. p. 1. diuerſ. Attamen quia hæc confeſſio eſt multum veriſimilis plutaque habet adminicula, quæ inferunt illius veritatem, nempè quia Marchio Franciſcus nec Caſtrenſia, nec aduentitia habebat, ſaltem quæ pro emptione Officij aſcendentis ad valorem ſcut. 36000 auri ſufficerent, adeſt antecedens mandatū in D. Fabium Albergatum pro emendo hoc officio, non verſamur in perſonis ſuſpectis, & vix credi poteſt, quod Co. Vlixes falſum dixerit præſertim in fraudem filij, concurrit etiam liberculus ab eodem ſcriptus, & alia luculenter ponderata in primis deciſionibus coram RR. PP. DD. meis *Peronano*, & *Verili*, & conſequenter dicta Confeſſio tamquam fulcita tot adminiculis v-
2 tique etiam contra tertium probat *Ruin.* conſ. 42. n. 4. li. 1. *Cranett.* conſ. 42. n. 4. *Surd.* dec. 135. n. 5. *Mohed.* dec. 2. n. 7. de Confeſſ.

Nec obſtant exceptiones, quæ dantur contra liberculū, & alia ſupra pōderata, quoniam Co. Alexander principaliter non innititur dicto liberculo, ſed potius Inſtrumento Confeſſionis factæ per illos de Ceulis, & Inſtrumentu mandati facti in perſonam Domini Albergati, Illo autem liberculo vtitur pro adminiculo, & particæ ſolutionis pecuniarum ſi de per ſe conſiderarentur poſſent fortaſſe aliquam pati difficultatem, quod ſint æquiuocæ, & poſſint verificari tam in filio, quam in Patre, ſed ſi coniungantur cum Inſtromentu mandati, & Confeſſionis prædictæ, quibus conſequutiuè accedunt, & ad ea referuntur, ex his ſaltem ſimul iunctis conſtat pecunias à Patre erogatas fuiſſe pro emptione dicti Officij, præſertim cum ipſe Marchio Franciſcus contrarium non doceat.

Nec obſtat, quod Co. Vlixes non ſoluerit de proprio, ſed de peculio filij, quia Inſtrumentum, Partitæ, & alia, ex quibus probatur de quibus pecuniis fuerit emptum dictum officium, contrarium dicunt, & non conſtat filium habuiſſe peculium ſaltem adæquatum, pro tam notabili ſumma ſcut. 36080. auri, & demum ex hoc ſolummodo inferretur, quod filius eſſet creditor Patris poſt illius mortem, nec inde tamen ſequeretur officium non fuiſſe emptum ex pecuniis paternis.

Quietantiæ autem, quæ modo dantur à Marchione Franciſco ſunt de leui ſumma; & incongrua ad officium clericatus, & ſunt poſteriores per quinquennium poſt emptionem factam à Ceulis, nec indicant, quod cedere debeant in cauſam huius officij nec appareat quid contineatur in computo.

Hoc autem poſito, quod officium fuerit emptum ex pecuniis paternis, conſequitur reſolutio alterius inſpectionis; quoniam licet officium ipſum emptum à Patre in perſonam filij tamquam quid mere perſo- 3
nale, & confidens independenter in perſona filij, & illius idoneitatem, ac commodum reſpexerit Princeps in concedendo, non dicatur in patrimonio Patris l. huius l. a 1. ff. de l. 2. l. fideicommiſſa §. ſi ſeruo ff. de l. 3. & notat *Iaſ.* in l. omnimodo §. Imputari n. 1. C. de Inoff. teſtam. & in l. illud nu. 5. ver. vel poteſt. ff. de collat. & *Gomez* in l. Taur. 29. n. 21. in princ. & conſequenter in eiuſdem filij legitimam non imputetur, 4
vt per *Bart.* in l. 1. §. nec *Caſtren.* nu. 4. ff. de collat. *Vaſq.* de ſucceſſ. creat. §. 3. n. 214. *Craſſ.* §. legitima q. 26. n. 4. & *Gomez* dicto loco Attamen precium illius, ſeu æſtimatio, tamquam res merè prouenien ex facto Patris conferri debet, & imputari in legitimam, licet officium non ſit ad hæredes tranſmiſſibile, quia ſaltem eſt alienabile, vt eſt text in dicto §. Imputari 5
& ibi notant omnes DD. & in l. illud C. de collat. *Bart.* in dicta l. 1. §. nec *Caſtr.* nu. 4. verſ. quædam eſt militia ff. eodem *Rip.* in l. In quartam n. 163. ff. ad l. falcid. & *Fiumaggiol.* o. 463. *Becc.* conſ. 20. n. 29. li. 1. *Vaſq.* dicto §. 30 nu. 208. *Couar.* var. reſol. lib. 3. c. 19. n. 6 *Tells Fernand.* in l. 29. Taur. n. 11. & ibidem *Gomez* n. 21. *Gamma.* dec. Luſitan. 29. n. 3. *Guttier.* pract. quæſtion. cap. 64. n. 5. lib. 2. *Giouagn.* conſ. 94. n. 27. li. 1. & in puncto de Officiis Romanæ Curiæ, quæ licet 7
non tranſmittantur ad hæredes, ex quo tamen poſſunt, mediante reſignatione in manibus Papæ, in alios vendi, quod in legitimam imputentur dixit *Caſtr.* in dicto §. Imputari n. 5. *Iaſ.* nu. 3. & in dicta l. illud n. 6. *Rip.* in l. in quartam n. 163. & ſeqq. *Gamma.* deciſ. 29. n. 3. *Gomez. Vaſq. Telli Fiumaggiol* & alij in locis præallegatis.

Et quamuis Nicolaus de Vbaldis de ſucceſſ. ab inteſt. p. 1. nu. 31. in contrariam opinionem inclinauerit, ea motus ratione, quod pro validitate alienatio- 8
nis huiuſmodi officiorum requiritur licentia Papæ, quia in illius manibus debent reſignari, & quod pendet à voluntate Principis impoſſibile reputatur 9
l. apud Iulianum §. Conſtat ff. de leg. 1. Attamen communiter à Doctoribus hæc opinio reprobatur, vt

per *Iaſ.* in dicta l. illud num. 6. *Rip.* in l. in quartam n. 164. *Vaſq.* dicto, §. 30. n. 218. *Guttier.* dicto num. 5. verſ. & hæc eſt, & requiritur quidem licentia Prin-
10 cipis, ſed cum de facili concedatur, alienatio Impoſſibilis non reputatur, vt per *Iaſ.* & cœteros præallegatos.

Neque obſtat DD. prædictos loqui in officiis modici valoris, & in quibus affectio Principis, & induſtria, ac idoneitas perſonæ in Cuius caput emitus non conſueuit ita ſedulo inquiri, Vndè ſecus videtur dicendum in Officio Clericatus, quod in Curia conſpicuum eſt munus, & Ingenij, ac doctrinæ dotes expoſtulat, vt pro dignitate exerceatur, & in admittendo huiuſmodi officiorum venditionem, ſeù reſignationem Summi Pontifices non ita faciles eſſe conſueuerunt, vt in indiuiduo per hanc rationem, quod Officium Cameræ, & Auditoratus non imputetur in legitimam tradit *Fiumaggiol.* in dicta leg. in
11 quartam numero 468. Quoniam vltra quod poſſet dubitari, an id procedat in ipſo ſolummodo officio, ſeù eius titulo, An autem vendicet etiam ſibi locum in illius prætio, ſeù æſtimatione, vt fuit in primis deciſionibus diſcuſſum, Respondebant Domini ad præſentem caſum non applicari rationem illam *Fiumaggioli*, & aliorum in dicta le-
12 ge in quartam, & in dicto §. Imputari, An ſcilicet Princeps de facili aſſentiat huiuſmodi Officiorum venditionibus, quia de facto Sanctæ memoriæ Gregorius Decimusquintus iam conſenſit, & admiſit venditionem factam per Marchionem Franciſcum, prætiumque pænes Marchionem eumdem remanſit, & ideò nulla ſubeſt cauſa, vel æquitas ob quam prædictum precium non imputetur in legitimam, alioquin Comes Vlixes illuſus fuiſſet ſi filius officium eius pecuniis emptum abdicaſſet à ſe, & tamen idem filius lucraretur illius æſtimationem, hincque notabilis reſultaret inæqualitas inter filios ſi vltra legitimam haberet etiam Marchio Franciſcus hanc ingentem pecuniarum quantitatem, & demum ceſſat difficultas, quia ex proteſtationibus, & adnotationibus factis in libel-
13 culo, & in teſtamento, & aliis apertè conſtat de voluntate Comitis Vlixis quod precium imputaretur in legitimam Marchionis Franciſci, Vndè licet Papa admittendo Marchionem Franciſcum ad officium Clericatus ei voluerit facere conferendo dignitatem, & munus tam inſigne, non tamen credendum eſt voluiſſe infringere voluntatem Patris, & illum compellere ad donandum tam notabilem ſummam, & cœteris filiis Comitis Vlixis enormiter præiudicare, & propterea opinio illa *Fiumaggioli*, & quotquot poſſent allegari, non eſt admittenda quoties in contrarium apparet de voluntate ſoluentis, quod non Intellexerit donare quemadmo-
14 dum licet regulariter libri empti à Patre, & traditi filio cenſeantur donati, nec Imputentur in legitimam, tamen ſi conſtet de voluntate Patris, quod non intellexerit donare, tunc quidem imputantur. *Dec.* in l. ſi donatione numer. 41. verſ. & limitatur C. de collat. cum aliis per *Menoch.* præſumpt. 30. lib. 3. num. 16. & 20. Necnon expenſæ factæ à Patre pro nuptiis filiorum regulariter quidem non Im-
15 putantur, attamen ſecus eſt ſi ipſe iuſſit Imputari *Bald.* in l. filiæ cuius num. 14. C. famil. herciſcund. *Peregrin.* conſ. 92. nu. 3. in fin. lib. 3. & alias paſſim, quæ eo magis amplectenda ſunt, quia vt fuit dictum, magna inſurgeret inæqualitas inter filios, quod In hac materia multum animaduertunt Doctores *Bartol.* in lege prima §. nec *Caſtrenſe* numero
vndecimo verſiculo fallit in tribus caſibus ff. de col- 16
latione *Menoch.* præſumption. 30. numero duodecimo li. 3.

Cœtera obiecta fuerunt euulſa in primis deciſionibus, & modo per Informantes, cum quibus Domini tranſiuerunt, & propterea cenſuerunt ſententias Rotales eſſe confirmandas, &c.

Et Ita, &c.

Ferrarien. bonorum.

Mercurij 21. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta cum iuramento à ſorore bonis paternis, & maternis valida eſt. Læſio in dotatione quomodo conſideretur Notarius in inſtrumento, quod rogatus eſt, an poſſit intercedere.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio bonis paternis, & maternis iuramento vallata eſt valida.*

2 *Tam in fauorem parentum emiſſa, quam fratrum.*

3 *Bonis viuentis non valet renunciatio non conſentiente illo, de cuius bonis agitur.*

4 *Renunciatio iurata bonis paternis valet etiam ſi ſit facta iam à muliere matrimonio contracto.*

5 *Læſio in renunciatione non attenditur, quando filia fuit dotata, & n. 6.*

7 *Etiamſi dotata tantum ſit ex bonis paternis, & renunciauit etiam maternis.*

8 *Dotis congruitas attenditur ex more regionis, & perſonarum qualitate.*

9 *Notarius poteſt in inſtrumento, in quo eſt rogatus ad ſui præiudicium fidem facere.*

10 *Notarij atteſtatio, quod in contractu interceſſerit pro altera ex partibus probat.*

Deciſio CLXXIV.

Hieronyma Guareſchia nupſit Comiti Hieronymo Benilacquio ex his orta eſt Anna, quam in vxorem duxit Com. Pallades Strozzius, ex eaque ſuſcepit tres liberos Lucretiam, Camillam, & Co. Alphonſum, cum autem prædicta Hieronyma deceſſiſſet, integram illius hæreditatem ad ſe delatam fuiſſe contendebat Co. Alphonſus nepos, Lucretia verò ſoror id negabat, & pro tertia parte illius ſucceſſionem ſibi deberi exiſtimabat ſiue legitimæ ſupplementum. Cumq; in Rota ſuper hoc fuiſſet inſtitutum Iudicium contra Comitiſſam Annam hæredem Co. Alphonſi prædicti, & contra debitores dotis dictæ Hieronymæ, & pro parte Comitiſſæ Annæ fuiſſet eidem D. Lucretiæ oppoſita propria illius renunciatio bonis paternis, maternis, & aliis & deſuper per bo. mem. *Barattum* propoſito dubio ſub die 22. Ianuarij anni proximè præteriti, reſponderunt Domini contra dictam Lucretiam, illi ſcilicet obſtare propriam renunciationem in fauorem Comitis Alphonſi fratris, & illius hæredum, quæ reſolutio etiam hodie, me proponente, placuit Dominis. Lucretia enim poſtquam à Co. Alphonſo fratre obtinuerat dotem ſcutorum 9500. renunciauit ad fratris fauorem omnibus bonis paternis, maternis & quibuſcumque aliis, cum iuramento, & interuentu Iudicis, Curatoris, & cœteris ſolemnitatibus adhibitis tam ea Iure communi, quam ex Statuto Ferrariæ neceſſariis, & conſequenter ad bona renunciata

amplius

amplius redire non poteſt,huiuſmodique renuncia-
tio vtique ſuſtinetur iuxta diſpoſitionem capitulo
quamuis de pact. in ſexto cum ibi notatis per Ca-
noniſtas,& alios in deciſione bonę memorię *Buratti*
congeſtos,& licet caſus ſuper quo emanauit reſpon-
ſum Papæ in dicto capitulo, quamuis contigerit in
2 renunciatione facta per filiam patri,attamen cum ta-
tio ibi expreſſa in religione iuramenti tota polita
ſit, vt ſcilicet illud ſeruetur omnino, quoties non
vergat in æternæ ſalutis diſpendium, vel in alterius
detrimentum, neque vi, neque dolo extortum ſit,
hæcque ratio æquè conueniat, ſiue renunciatio fue-
rit ad fauorem patris,ſeu fratris, & aliorum ſiuè ſu-
per hæreditate delata, ſeu deferenda,iure merito
concludendum eſt diſpoſitionem dicto capitulo,
quamuis ex identitate rationis comprehendere rē-
nunciationem factam in fauorem etiam fratris ſuper
hæreditate paterna,& materna iam delata,prout tra-
diderunt *Bald.* in authentica Sacramenta puberum
column.final.num.14. Codic. ſi aduerſ. vend. *Bero.*
conſ.51.per tot.libr.primo *Boer.*conſ.28. numer. 9.
& ſeqq. *Surd.*conſ. 355. num. 9. alioſque cumulat
3 prima deciſio; Et quamuis hæc opinio videatur im-
probata à *Fulgoſio* in lege pactum quod dotali nu-
mero ſecundo verſi.attendite tamen C.de collat. &
à *Socin.* iun. in lege ſtipulatio hoc modo concepta
n.63.circa med.& ibi *Crot.*n.48.ff de verb. obligat.

Attamen hæc ſententia eſt vberiori Doctorū
numero fulcita,& rationi expreſſę in dicto capitulo
quamuis plurimum conſentanea,eaque opinio *Ful-
goſius* fortaſſe poſſet locum obtinere,quando renun-
ciatum fuiſſet hæreditati paternæ,& maternæ in fa-
uorē fratris viuente adhuc patre,& matre,& illis nō
cōſentientib.tūc enim renūciatio nō ſuſtinetur, quia
ſuper hæreditate viuētis non poteſt impugnari lege
fi.C.de pact.& ita declarat *Gallerat.*de renunciat.li.
3.cap.2.n.58 & ſeqq.part.2. & idem videtur ſentire
Gutterez in repet.d capit.quamuis n.2.& ſeqq.

Nec obſtare crediderunt Domini remunerationē
prædictam factam fuiſſe, poſtquam Lucretiam iam
erat in matrimonio collocata,& dos aſſignata,quo-
4 niā nihil refert,an poſt,vel antè nuptias,& conſtitu-
tā dotem filia renunciet in fauorem fratris,cū ratio
decidēdi de qua in dict.cap.quamuis innitatur iura-
mento,Ita explicant diſpoſitionē dicti capituli quā-
uis *Franch.*ibi in princ.*Io.Monach.*in princ.ver. idē
ſi poſt *Gemin.*n.3.*Natt.*in repet.n.15.ver.& intellige
*Couarru.*part 3.§.2.n.1.*Surd.*conſ.355.nu.9.

5 Neq;etiam obſtat,quod attentis bonis paternis, ac
maternis incōgruè fuerit dotata ipſa Lucretia, & ſic
ob læſionem ipſa poſſit,obtenta relaxatione à iura-
mento impugnare dictam renunciationem, quoniā
adhuc quidquid eſſet, an quatenus incongrua eſſet
dos,poſſet petere ſupplementum ipſius dotis,verior,
& frequentior eſt opinio,quod nedum non congrua,
ſed etiam nulla accepta dote,non tamen poſſit renū-
ciatio impugnari, & ad ſucceſſionem hæreditatum,
quib.renunciauit aſpirare,quia ſemper vrget Sacra-
mentum iuramenti,& illius religio ita *Alexand.* in
lege ſtipulatio hoc modo concepta n.9.ff.de verb.o-
bligat.*Imol Couarr. Ruin.Seraph* cumulati per *Andr.
Fachin.*controuerſ.iur.li.3.cap.24. vbi dicit veriorē
*Craſſ.*in §.ſucceſſio ab inteſtato quæſt.10.n.5.*Molin.*
de ritu nupt.li. 3.quæſt.89.nu.4.*Silueſtr. Aldobrand.*
conſ.26.n.101.& ſeq.Præſertim ſi renunciatum bo-
nis,& hæreditati viuentis,ipſo tamen conſentiente,
vt in caſu noſtro,& ſic ſuper iure quærendo quia tūc
non datur læſio, quæ obſtet, nec poteſt impugnari
renunciatio ex capite enormiſſimæ etiam læſionis,
præſertim ſi aliundè fuerit competenter dotata *Corn.*
conſ.11.n.20.ver.nec ſupradictis deciſionibus li. 3.
*Pariſ.*conſ.26.n.81.& ſequentibus li.3.*Decian.*conſ.
6.n.52.lib.1.*Silueſt. Aldobrand.*.conſ.26.nu. 110. &
pluribus ſeqq.plenè innumeroſque alios congerit,&
ſequitur *Caſtill.*controuerſ.quotid.parte 3.ca.2. nu.
65.& ſeqq.vbi reprobat *Couarru.*contrarium ſentiē-
tem,& *Galerat.*dicto tract.de renunciat.li.3.ca.2.n.
57.ver.Altero caſu,& filia dotata ex bonis paternis, 7
ſi renunciet maternis cum iuramento, valet hæc re-
nunciatio *Bald* in lege fi.n.3.C.de bon.quæ lib.*Gut-
terez* d.cap.quamuis in verbo nullum nu.1. & alios
cumulat,ac ſequitur *Gallerat.*dicto cap.2.n.67.

Verum funditus tollitur obiectū ex facto,quia at-
tenta conſuetudine Ciuitatis Ferrariæ coniugum
qualitate,ex aliis circumſtantiis,ex quibus metienda 8
eſt congruitas dotium,vt in iſtis terminis conſiderāt
*Bero.*conſ.50.nn.33 li.1.*Aldobrandin.*d conſ.26. nu.
104.& ſequentib. læſioq; conſideratur reſpectu do-
tis acceptæ,non autem reſpectu bonorum , quibus
fuit renunciatum,vt per *Bero.*vbi ſupra, & conſ.49.
n.21.& 26.eodem lib.1.dos ſcutorum 9500.aſſigna-
ta,& tradita Lucretiæ congruæ fuit, & ſufficiens, &
ideò non intrat aliqua læſio , iuncto præcipuè,
quod ex bonis vtriuſque parentis fuit dotata, ex bo-
nis enim paternis habuit,vel cenſendum eſt habuiſſe
ſcuta 5000.prout pater huiuſmodi quantitatem pro
dote mandauerat præſtari Camillæ ſorori ipſius Lu-
cretiæ,reſiduum verò , ſcilicet ſcuta illa 4500. cre-
dendum eſt,quod frater dederit pro bonis maternis,
& ſic euitatur læſio, & conſequenter nec ſucceſſio-
nem,nec ſupplementum aliquod dotis ſiue legitimæ
ipſa Lucretia prætendere poteſt.

Minus obſtat,quod non fuerint ſeruatæ ſolemni-
tates Statuti Ferrariæ,quia ex lectura inſtrumēti ap-
paret imnò omnes fuiſſe ſeruata., & ſingulis benè
ſatisfacit D.Saluatus in reſponſionibus facti

Nec tandem obſtat omiſſam fuiſſe fideiuſſionem
Curatoris, quia in Inſtrumento Notarius ipſe fide-
iuſſit,& quamuis Notarius non poſſit conficere In-
ſtrumentum in ſui fauorem, contra ſe tamen poteſt,
& fides adhibetur Inſtrumento contra Notarium 9
ſcribentem *Bart.* in lege ſtatuus communis ſub nu-
mero primo ff.de ſtipul. ſeruorum *Angel.* in reper.
lege ſciendum numero primo,& ibi *Alex.* numero
5. ff.de verbor.obligat.*Crauet.*de antiq tempor. par-
te prima limit.4.numero 67. & poteſt Notarius in
proprio Inſtrumento ſe obligare *Bar.*in lege ex ſen-
tentia §. fin.ff.ad leg Cornel.de falſ. *Bald.* conſ. 43.
ſub num.1.& 476.num.7.*Alexand.*conſ.184.ſub nu.
8.lib.7.& in puncto quod ſtetur Notario aſſerenti 10
in proprio Inſtrumento pro contrahentibus ſe fide-
iuſſorem,& textus iuncta gloſ. in l. ſciendum ff. de
verbor. obligat.*Alexand.*n.4.& 5.hoc notat,& *Ange*
in princ.

Et ita vtraque parte informante Domini perman-
ſerunt in deciſis.

Caſtren. Pecuniaria.

Mercury 21. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Appellatio quando dicatur deſerta, itaut aliquo ve-
lamine excuſari nequeat,quin ſententia tranſitum
non fecerit in rem iudicatam.Diligentia quando
ſufficiat oſtendendo præſentatam, ad hoc vt ſen-
tentia

tentia non tranſeat in rem iudicatam, & quando ea nihil operetur ad prædictum eff. ctum.

SVMMARIVM.

1 *Appellationi interpoſita cenſetur renunciatum, quando ea deſerta remanſit.*
2 *Sententia iuſtitia oſtenditur ex deciſionibus in cauſâ factis.*
3 *Sententia validitas deprahenditur ex ſolutione actorum.*
4 *Cauſa quando fuit commiſſa, ſententia non tranſit in iudicatum, etiamſi non fuerunt petiti Apoſtoli.*
5 *Id tamen verum intellige, quando conſtat cauſam intra legitimum tempus, & terminum iuris fuiſſe commiſſam.*
6 *Appellatio, vt euitetur ſufficit vt intra terminum iuris fuerit præſentata commiſſio à Domino Regente.*
7 *Sed hoc intellige verum, quando fuerunt dati Apoſtoli reuerentiales. Secus verò quando fuit datus terminus iuris, quia tunc appellans omninò tenetur redire pro Apoſtolis.*

Deciſio CCLXXV.

DOmini reſponderunt conſtare de re iudicata ad fauorem Capitaneі Pazzagliæ, quia poſt interpoſitam appellationem, & præfixum terminum Iuris nempè triginta dierum, Marcucius appellans intra dictum terminum non redijt pro Apoſtolis, ne-
1 que cauſam committi curauit, & ſic appellatio remanſit deſerta, & ei renunciatum fuiſſe præſumitur clementin. quamuis de appellation. *Franch.* in capitulo perſona ſub numero 3. eodem titulo *Caſſador.* deciſio. 4. eodem titulo, Rota coram Sanct. memor. Gregorio Decimoquinto deciſ. 573. numero primo,
2 & ibi Addẽtes plures deciſiones cumulant. Et de Iuſtitiâ ſententiæ non fuit dubitatum ex deductis in aliâ deciſione ſub die 14. Martij 1626. coram me. Validitas verò ex reuolutione actorum ſatis deprehen-
3 debatur iuxta deciſio. *Capucaq.* 240. parte primâ, Rota deciſio 689. numero primo parte primâ diuerſ. & coram Reu. D meo *Decano* deciſ 429. num. 1. ac proindè fuit reſolutum rem iudicatam eſſe exequendâ l. 1. C. de re iudic. l. 2. C. de execut. rei iud. *Rot.* deciſ. 144. num. 2 par. 3. diuerſ. & coram Cardin. *Mant.* deciſ. 289. num. 6.

Non obſtat, quod dicatur cauſam fuiſſe commiſ-
4 ſam Reuerendiſſ. P. D. bo. mem. *Buratto*, & conſequẽter ſententiam non tranſiuiſſe in Iudicatum, etiamſi non fuerint petiti Apoſtoli; quoniam fuit reſponſum non conſtare quod Cauſa intra legitimum tempus, & terminum Iuris fuerit commiſſa, prout requiritur ad euitandam deſertionem appellationis, & impe-
5 diendum tranſitum in Iudicatum, *Capucaq.* deciſ. 38. par. 1. & deciſ. 115. par. 2. cum aliis.

Neque excuſaretur Marcuccius, etiamſi intra ter-
6 minum obtinuiſſet præſentatam à D. Regente, quia illa ſuffragaretur quando fuiſſent dati reuerentiales, quo caſu ſufficit oſtendere diligentiam, oſtendendo præſentatam, ſecus quando datus fuit terminus Iuris, quia tunc appellans omninò tenetur redire pro Apoſtolis. *Caſſad.* deciſ. 4 de appellat. & fuit dictum in
7 Peruſinâ de Vbaldis 17. Iunij 1576. coram Cardinal. *Pamphilio*, & aliæ deciſiones allegantur per *Addent.* ad S. mem. Gregor. XV. dict. deciſ. 573. ſub numer. 14. in fin.

Et ita deciſum vnâ tantùm parte informante, &c.

Bonon. Legati de Mareſcottis.
Luna 26. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Dos legata à fratre ſorori præſumitur animo compenſandi cum dote à Patre (cuius eſt hæres ſecundus Teſtator) legata.

SVMMARIVM.

1 *Onus dotandi eſt paternum, & inhæret eius bonis, & tranſit ad quoſcunque hæredes.*
2 *Filius hæres Patris dotem conſtituens Sororibus præſumitur voluiſſe Patris negotium gerere, prout obligatio eius fert. Contra nu. 5. Declaratur, num. 6. & 7.*
3 *Verba* & Perche, *ſtant relatiuè*
4 *Declaratio voluntatis Teſtatoris ſpectat ad hæredem.*

Deciſio CCLXXVI.

TErtio ex benignitate Dominorum propoſita hac cauſa, Tertio etiam Domini reſponderunt, dotes à Nicolao pro Sororibus declaratas, eſſe referendas, in hæreditatem Ageſilai Patris, & ſic ſtandum in deciſis.

Duæ enim in Iure veriſſimæ Concluſiones ſunt fundamenta deciſionum. Prima eſt, quod onus dotãdi filias propriè ac neceſſario incumbit Patri, & adeò 1
bonis eius inhæret, vt cum ipſis bonis idem onus ad quoſcumque hæredes tranſeat perindè ac ſi ſpecialis, & præciſa obligatio pro dote filiarum ſuper hæreditate fuiſſet impoſita, *Bart.* in l. ſi Marito, §. ſi vo- 2
luntate, num. 9. & *Caſtrenſ.* num. 4. ff. ſolut. matrim. *Alex.* conſ. 169. num. 2 vol. 7. cum aliis per *Mantic.* de tacit. & ambig conuent. lib. 12. tit. 18. numer. 7. & ſeqq.

Altera eſt concluſio quod filius hæres patris conſtituens dotem ſororibus, præſumitur veluti patris negocium gerere, & pro paterni muneris ſatisfactione agere dumtaxat quantum vrget neceſſitas qua tamquam hæres patris eſt adſtrictus, non vltra arg. l. vxorem, §. pater, ff. de leg. 3. & l. vlt. C. de exercit. act. *Bart.* in l. cum ex pluribus, nu. 2. ff. de ſolut. *Menoch.* lib. 4. præſumpt. 109. nu. 63. & præſumpt. 114. n. 48. & conſ. 239 num. 58. & conſ. 370. num. 21. plenè Cardinalis *Alban.* conſ. 6. nu. 3. & ſeqq. vſque ad nu. 16. *Peregr.* deciſ. Patau. 39. num. 2. in fine, qui loquuntur in fratre, quod dum legat ſorori præſumitur compenſare cum debito paterno.

Quibus poſitis conſequenter ſubſiſtunt dictæ deciſiones, quod Nicolaus, dum ſororibus dotes conſtituit cenſeatur non de ſuo proprio eas præſtitiſſe, ſed paternum quodammodo officium adimplendo, & eiuſdem voluntatem exequutioni demandando ac ſe ipſum cum obligatione legali, ad quam vti hæres Ageſilai patris tenebatur, cõformando, potius dotium quantitatem declaraſſe ex cauſa magis neceſſaria, & ſine ſua iactura, vt ex Iuris præſumptione, verbis Teſtamenti, & coniecturis in alijs deciſionibus examinatis ſatis depræhendi viſum fuit. Quibus nũc addi poteſt, quod idem ſuadetur etiã ex illis verbis *E perche nel teſtamẽto* &c. quæ ſtãt declaratiuè & magis explicãt intẽtionẽ Nicolai relatiuã, & cor- 3
reſpectiuã ad precedentẽ patris diſpoſitionẽ ad trad. per *Gabr.* conſ. 133. n. 18. lib. 1. & conſ. 124. ſub n. 13

lib. 2.

lib. 2. cum aliis ſimilibus. Et ita non nouam Conſtitutionem dotis ex propriis bonis, ſed ſolum declarationem in bonis paternis, quemadmodum onus erat paternum, voluit facere Nicolaus, ponderatis præſertim aliis verbis Ageſilai, vbi mandauit, quod filiæ renuncient, & ſint contentæ dote, & apparatibos, ſiue eleemoſyna, quæ eis deſtinabitur: cum autem ad hæredem ſpectet hæc deſtinatio, ſeu declara-
4 tio l. ſi quis à filia, §. ſique plures, ff de leg. 1. propterea diſpoſitio Nicolai hæredis fuit deſtinatio, & quædam declaratio, iuxta temporum conditionem, & rerum viciſſitudinem.

Non obſtant auctoritates in contrarium allegatæ, *Socin. iun.* conſ. 79. lib. 3. *Alciat.* conſ. 49. li. 9. & *Bero.* conſ. 46. lib. 2. qui DD. vnanimiter in eadem cauſa conſuluerunt, dotem ab Imperatore Maximiliano Reginæ Mariæ Hungariæ Nepti relictam, non eſſe imputandam cum dote à Philippo Rege patre eidem Nepti, & filiæ reſpectiuè conſtitutam, ex quo aſſequi putabant Informantes etiam in præſenti caſu dotes à Nicolau fratre declaratas, non eſſe compenſandas cum dotibus ab Ageſilao patre deſtinatis;
6 Quoniam vltra quod *Socin.* dicto conſ. 79. nu. 103. & 104. fauet potius Nicolao, dum expreſsè firmat, & admittit, quod frater dotans ſororem, cui à communi patre dos fuerat relicta, cenſetur dotaſſe, vt ſe eximeret ab obligatione contracta ex aditione paternæ hæreditatis, & in executionem eiuſdem diſpoſitionis. Reſponſum etiam fuit, non poſſe ex illo ad noſtrum caſum vti omninò diuerſum, inferri, tum quia ibi agebatur de Auo, & ſic de aſcendente, Hic de fratre, qui reputatur extraneus; Tum etiam quia ibi ex coniecturis vrgentib., ita conſuluerunt præcitati DD. quoniam ſcilicet Auus Neptem maximè ſibi dilectam, proprio nomine, & ex propriis bonis expreſsè dotauerat, vt in illis verbis (adſcribimus, & aſſignamus) quæ donationem non autem ſimplicem declarationem importabant, vt etiam aduertit *Socin.* dicto conſ. num. 48. nulla facta mentione de dote à patre, & filio reſpectiuè conſtituta, & dotem in diuerſa ſumma, diuerſo tempore, ac moneta ſoluenda, adiectis conditionibus, & pactis diuerſis, quæ à patre non potuiſſent apponi reliquerat hic vero potius coniecturæ, & præſumptiones aliàs ponderatæ vrgent in contra-
7 rium, & proindè præcitatæ doctrinæ non applicantur, Vltra quod *Socin.* d. conſ. 79. in præcipuo eius fundamento reprobatur à *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 16. num. 21. & ſeqq.

Neq; etiam hodie Dominis arriſit coniectura, quod Nicolaus grauamen iniecerit in dotibus vnicuique ſorori conſtitutis, & ſic voluerit de proprio dotare, ea regula, quod non grauo, quem non honoro; quoniam nullum grauamen verè reſultat, ſed ſolum Nicolaus diſponit quod caſu quo aliqua innupta decederet, vel Monaſterium ingrederetur, non propterea huius portio aliis accreſceret, ſed ſpectaret ad commodum hæreditatis, & ſic vtraq; diſpoſitio & Ageſilai & Nicolai in vnum conſpirant, & coincidunt, & ſtantibus tot aliis coniecturis, & quod plus eſt, regulis, quæ militant quod Nicolaus noluerit ſuum iactare, & cum dotem teneretur de bonis paternis aſſignare, attamen ex propriis imprudenter donauerit, & aliis in vtraque deciſione iam ponderatis, hæc ſola coniectura grauaminis impoſiti (quatenus etiam vera eſſet) ceſſat, & ſemper grauamen eſſet reiiciendum, ac vitiaretur, non autem vitiaret declarationem Nicolai &c.

Cætera autem obiecta, ex ipſis Deciſionibus Dominj viſa fuerunt ſublata, & ſolum reſeruarunt, vt particulariter videatur, An conſtet de exceſſu in dicta declaratione Nicolai: Et quatenus adeſſet, an obſtet DD. Bernardino, & Antonio Mariæ pro legato per dictum Nicolaum illis relicto, non autem pro dote immiſſionem petentibus.

Et ita vtraque parte Informante tertio concluſum fuit &c.

Bergomen. Capellaniæ.
Lunæ 26. Aprilis 1617.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus qualiter, & cum quibus requiſitis veniat probandum, quando ſumus in perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis. Teſtes plures, quando patiuntur exceptiones, nihil probant, & fides eorum ex numero, quando non ſuppleatur.

SVMMARIVM.

1 *Regula 8. Cancellariæ non habet locum in beneficiis iuriſpatronatus laicorum.*
2 *In Vniuerſitate cadit præſumptio vſurpationis iuriſpatronatus.*
3 *Iuſpatronatus qualiter ſit probandum, quando ſumus in perſonis ſuſpectis de vſurpatione.*
4 *Teſtes amici, conſanguinei, & familiares non probant.*
5 *Teſtes qui pluros patiuntur defectus, nullam probationem faciunt.*
6 *Præſentationum effectuatio, ſi non iuſtificetur, non dicitur ſatisfactum, Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9. de reform.*
7 *Probatum aliquid non dicitur per Teſtes, quorum fides pluribus exceptionibus deficit.*
8 *Deputatio ſimplex non dicitur præſentatio.*
9 *Præſentationum effectuatio per 50. annos, & immemorabilis cumulatiuè ſunt probanda, quando iuſpatronatus prætenditur à perſonis, in quibus præſumptio vſurpationis cadit.*
10 *Litterarum Apoſtolicarum exequutio vt impediatur, requiruntur plenæ, & concludentes probationes.*
11 *Teſtium defectus ſuppletur ex numero.*
12 *Teſtium defectus non ſuppletur ex numero, quando omnes patiuntur.*
13 *Iuriſpatronatus vſurpatio an cadat in vniuerſitate nullam habente iuriſdictionem.*
14 *Iuriſpatronatus vſurpatio cadit etiam in vniuerſitate parua.*

Deciſio CCLXXVII.

SEntentias Rotales, quarum validitas non controuertebatur, & iuſtitia ex deciſionibus Reuerendiſſimi Domini mei Patriarchæ Hieroſolymitani, ſatis depræhendi viſa fuit, Domini cenſuerunt eſſe confirmandas, non obſtantibus in contrarium deductis.

Non obſtat enim quod prætenditur, Capellaniam de qua agitur eſſe Iuſpatronatus Vniuerſitatis Sanctæ Mariæ de Miſericordia, & conſequenter gratiam Apoſtolicæ prouiſionis à Benalio impetratam non ſuſtineri, vti fundatam in reſeruat. reg. 8. quæ locum ſibi non vendicat in Beneficiis Iuſpatronatus 1
laicalis ad trad. per *Gonzal.* ſuper dict. reg. gloſ.

58.nu.2.& ſeqq.& per *Rotam* in Sancti Seuerini Be-
neficij 28. Aprilis 1623. coram bo. mem. Domino
Buratto, & alias ſæpius.

Quoniam cum verſemur in perſonis in quibus
cadit præſumptio vſurpationis nempè in Vniuerſita-
2 te, quo caſu ad proban. Iuſpatronatus ſi non oſtendi-
tur verus titulus fundationis, & dotationis, vltra im-
memorabilem requiruntur continuatæ præſentatio-
3 nes per ſpatium quinquaginta annorum, quæ fue-
rint ſortitæ effectum, & probentur per authenticas
ſcripturas ex diſpoſitione Sac. Concilij Trident. ſeſſ.
25. cap. 9 de Reformat. Domini exiſtimarunt pro par-
te Vniuerſitatis huiuſmodi probationes deficere &
de inmemorabili cum effectuatis præſentationibus
ſufficienter non doceri, nec ex xx. Teſtibus in vim
remiſſoriæ examinatis, nec ex aliis ſcripturis produ-
ctis.

Non quidem ex Teſtibus, quia nullam videntur
mereri fidem cum omnes deponant de auditu ab in-
tereſſatis, & à perſonis dictæ Vniuerſitatis Sanctæ
4 Mariæ, & excepto primo habeant omnes affectio-
nem ad cauſam Summar. Benal. num. 5. & 7 quinimò
amplius omnes exceptis q. 10. & 15. vſque ad 19 In-
cluſiuè ſint intereſſati dicto Summario nu. 4. & eo-
rum quamplures ſint Amici, Conſanguinei ac fami-
liares Ludouici, ad cuius fauorem deponunt dicto
Summario num. 60. Vnde cum patiantur defectus
5 nullam poſſunt facere probationem, *Aym.* conſ. 249.
num. 11. & 12 *Menoch.* de arbitrar. caſ. 99. num. 7.
Mantic. deciſi. 253. numer. 5. & dec. 530. numer. 4.
Seraph. deciſ. 176. num. 3. & 768. numer. 2. cum a-
liis.

Nec etiam ex ſcripturis, nempè ex Inſtrumentis
præſentationum primo Iacobi de anno 1479. deinde
Simonis de anno 1523. ac 3. Maij poſt Annum 1560.
vſq; ad Annum 1602. de tali Iurepatronatus ſufficien-
ter doceri viſum fuit, Tum quia effectuatio dicta-
6 rum præſentationum ſatis non iuſtificatur, iuxta re-
quiſitum Concil. Tridentini, ex quo circa hoc om-
nis probatio innititur Teſtibus remiſſorialibus, quo-
7 rum fides ex ſopradictis exceptionibus penitus defi-
cit, Tum etiam quia ferè omnes Teſtes ſe reſtrin-
gunt ad primam prætenſam præſentationem Iacobi
factam de Anno 1479. vt deducitur in Summario Be-
nal. num. 15. quæ tamen fuit ſimplex deputatio ad
8 quinquennium, & non præſentatio ex dicto Sum-
mario numer. 9. ac deponit 13. Teſtis Summario
num. 10.

Quo autem ad legitimam effectuationem præ-
ſentationis Simonis de Anno 1523. & continuatio-
nem in Marium Teſtes videntur potius concludere
contrarium dum deponunt ipſum poſſediſſe ſine vl-
lo titulo dicto Summario nu. 12. Vltra quod quoties-
cumque & effectuatio præſentationum per quin-
9 quaginta annos, & immemorabilis cumulatiuè non
probentur diſpoſitioni Concilij non cenſetur ſatis-
factum, vt dixit *Rota* coram Cardin. *Mantic.* deciſi.
253. num. 1. & 2. & dec. 89. nu. 2. & dec. 199. num 4.
par. 2. diuerſ. ac in Cremonen. Capellaniæ 2. Aprilis
1603. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, & alias
ſæpius.

Quæ, & eo certiora videbantur cum agatur de
impedien. executione litterarum Apoſtolicarum,
quo caſu requiruntur omninò claræ, & concludentes
10 probationes, *Mohed* dec. 13. vt lit. pendente *Rot.*
coram Sanctæ memor. Gregor. XV. dec. 335. numer.
15.

Non obſtat, quod Teſtium defectus ſuppleantur
ex numero, quandoquidem viginti fere fuerint exa-
minati, quia fuit reſponſum procedere obiectum 11
quando inter eos adſunt aliqui valde idonei ac inte-
gri, ſecus ſi omnes aliquam patiantur exceptionem,
vt in præſenti caſu, tunc enim vitia, & defectus non
poſſunt viciſſim ſuppleri ad tradita per *Alex.* conſ. 12
93. num. 12. *Aym.* conſ. 99. nu. 10. & conſ. 226. nu. 13.
cum ſimilibus.

Minus obſtat, quod diſpoſitio Sacri Concilij Tri-
dentini non poſſit ſibi locum vindicare in Vniuerſi-
tate Sanctæ Mariæ, quæ nullam habet iuriſdictio-
nem, aut imperium, ad tradita per *Gonzal.* ſuper reg. 13
8. gloſ. 18. num. 69. ver. non procedit, quoniam etiam
in probando Iurepatronatus partuæ Vniuerſitatis, ſeu
Communitatis ſeruanda eſſe requiſita Concil. Tri- 14
dent. declarauit eiuſdem Concilij Congregatio, &
dixit *Rota* coram Card. *Mantic.* dec. 253. nu. 3. & in
Illerden. Beneficij 11. Martij 1596. coram *Penia*, &
in Cremonen. Capellaniæ 2. Aprilis 1601. coram Re-
uerendiſſ. Domino meo *Decano*, quæ eſt dec. 25. in
eius impreſſ.

Et ita &c.

Regien. tranſlationis penſionis.
Veneris 14. May 1627.

ARGVMENTVM.

Illegitimus quando ſit incapax penſionis Eccleſia-
ſticæ.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus eſt incapax penſionis Eccleſiaſtica.*
2 *Illegitimus diſpenſatus ad ordines non eſt incapax Ec-
cleſiaſtica penſionis.*
3 *Epiſcopo creditur ſuper actu à ſe geſto.*
4 *Epiſcopus poteſt diſpenſare, & ordines minores con-
ferre illegitimo.*
5 *Diſpenſatio Pontificia, quæ ſuperuenit, non extinguit
diſpenſationem ordinary.*
6 *In tranſlatione penſionis non eſt neceſſaria intimatio
titularis, quæ eſt neceſſaria in reſeruatione.*

Deciſio CCLXXVIII.

VNanimiter Domini reſponderunt validam eſſe
tranſlationem penſionis factam à Chriſtopho-
ro in fauorem Laurentij; De facultate enim non du-
bitabatur, quia conſtat ex indulto conceſſo à fel:
rec: Paulo V. Schalchis Conclauiſtis, qui inſerui e-
runt in Comitiis, in quibus ipſe renunciatus fuit
Summus Pontifex, & quod Chriſtophorus fuerit
Schalcus bo. mem. Card. Blancheiti ex iiſdem litte-
ris Apoſtolicis deſumebatur; de valida etiam tran-
ſlatione non controuertebatur, quia peracta fuit co-
ram viro in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & ex-
hibito dicto Indulto Apoſtolico.

Nec obſtare dixerunt, quod Laurentius eſſet ille-
gitimus, & conſequenter incapax penſionis, *Nauarr.* 1
conſ. 63. n. 5. de Simon *Gig.* de penſion q. 16. n. 3. quo-
niam illegitimus eatenus eſt incapax penſionis qua-
tenus eſt incapax ordinis, qui illegitimis conferri
non poteſt ſine diſpenſatione, & propterea ſi fuerit
præuia diſpenſatione ordinatus, eo etiam cenſetur 2
& efficitur capax penſionis abſque alia particulari
diſpenſatione, prout reiecta opinione *Gig.* & *Re-
buff.* perpetuo *Rot.* tenuit hanc ſententiam quem-
admodum atteſtatur *Sarnen.* in reg. de annal. q. 21. in
fin. *Gambar.* de auct. leg. lib. 6. num. 28. & ſunt deci-
ſiones

ſiones coram *Orielen.* relatæ in 1. parte diuerſ. deciſ. 425 coram *Card. Seraphino* dec. 1264. n. t. coram Cardin. *Blanch.* in Aquilien. fructuum 14. Ianuar. 1599. coram *Litta* relata per *Garz.* de benefic. io addit. ad cap. 5. par. 1. n. 127. in Veneta penſionis 10. Decembr. 1572. coram *Robuſterio* in Cæſarauguſtana penſionis 19 Februarij 1595. coram *Gypſio*, in Burgen. penſionis 16. Decembr. 1596. coram *Pena*, & in Meliten. penſionis 14. Maij 1614. coram bo: me: *Buratto* impreſſ. apud *Marcheſ.* to. 2. fol. 527. vbi quod perpetuo *Rota* ſeruat hanc opinionem, & coram Réuerend D. meo *Decano* dec. 31. nu. 8. & conſequenter Laurentio hæc incapacitas opponi non poteſt cum per 10. dies antè tranſlationem ipſe fuerit ordinatus ab Epiſcopo Vercellen & à macula Natalium diſpenſatus, vt ipſe Epiſcopus in litteris ordinationis atteſtatur, cui aſſe-
3 renti de actu à ſe geſto deferen. eſt *Rot.* dec. 11. de iurepatr. in nou. *Put.* deciſ. 140. lib. 2. in correctis, nec ambigi poteſt quin Epiſcopus potuerit diſpenſare, &
4 ordines minores conferre illegitimo; hoc enim eſt de iure illi permiſſum, vt in c. 1. de filiis presbyt. in 6 & tradunt *Innoc.* in c. fin. eod. tit. *Carol. de Graſſ.* de effect. cler. effect. 1. n. 540. *Sayr.* de cenſ lib 6. c. 11. n. 8. *Azor.* Inſt. moral p. 2. lib. 3. c. 50. q. 8. ex quibus deprehenditur non eſſe opus ingredi difficultatem, an gratia diſpenſationis, & reualidatoria obtenta ex abundanti
5 à Sanctiſſ. D. N. ſuffragetur, quia diſpenſatio Ordinarij ſufficit, vt ſupra dictum fuit.

Quæ dicebantur de omiſſa intimatione non releuant quia non ſumus in reſeruatione Penſionis à principio facta, ſed in tranſlatione, ex qua non reſultat nouum grauamen titulari, ſed ſolum fit delegatio
6 nouæ perſonæ, & creditoris, vt pluribus relatis deciſionibus antiquis, & recentioribus reſoluit *Rota* in Mantuana penſionis 4 Decembris 1626. coram me, & ſic intimatio non requirebatur, *Pariſ.* de reſignat. lib. 6. q. 4. n. 25. *Rota* in Segobien. penſionis 20. Maij 1598. coram bo. m. *Corduba*, relata per *Garz.* par. 1. ca. 5. n. 257. nec hodie agunt contra Titularem per cenſuras, ſed ſolum partes conſuluerunt *Rotam*, an valida fuerit tranſlatio, & validum eſſe reſpondit vtraq; parte informante; &c.

Meliten. Habitus.

Veneris 14. *May* 1627.

ARGVMENTVM.

Arbitrium quando intret. Ad probationem nobilitatis pro Equeſtri dignitate in Religione Hieroſolymitana non obſtat macula fratris, ſororis, aut alterius collateralis, ſolum enim attenditur nobilitas generis, & Aſcendentium.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Littera Apoſtolica habent paratam exequutionem.*
3 *Arbitrium a Rota non attenditur, nec ea vtitur, vbi captum eſt in exequutione.*
4 *In materia obiectiua probationes requiruntur exquiſita.*
5 *In Religione Hieroſolymitana requiritur probatio nobilitatis ex Aſcendentibus.*
6 *Nobilitas deriuatur ab Aſcendentibus, & ab eis communicatur deſcendentibus, non à Tranſuerſalibus.*
7 *Nobilitati nullam praſtat leſionem ignobilitas, macula, vel praua qualitas alicuius ex tranſuerſali-*

Deciſ. Clem. Merlini.

bus, quia tanquam defectus perſonalis non egreditur perſonam.
8 *Et non attenditur huiuſmodi macula ad ſuſcipiendam Equeſtrem dignitatem Hieroſolymitanam.*

Deciſio CCLXXIX.

DOmini dixerunt Arbitrium non inſtare ad retardandam executionem litterarum Apoſtolicarum, quoniam arbitrium regulatur à Iure, *Bart.* in extrauag ad reprimendum in Verbo Videbitur nu. 8. 1
Rot. coram S. me. Greg. XV. deciſ. 465. n. 1. & alias millies. Litteræ autem Apoſtolicæ poſtquam ſunt iuſtificatæ habent executionem paratam, *Mohed.* dec: 14. 2
in fin. vt lit. pendente, *Rot.* in recent. dec. 192. & 506. nu. 1. par. 1. & cum cœpta eſt iam executio *Rota* non ſolet admittere arbitrium pro vlteriori retardatione, vel reuocatione executionis iam factæ, *Rot.* coram 3
eodem S. me. Greg XV. deciſ. 70. n. 1. & in recent. dec. 101. nu. 1. par. 2.

Quod autem litteræ Apoſtolicæ ſint iuſtificatæ, conſtat quia Papa commiſit Magno Magiſtro Hieroſolymitano, vt Angelum admitteret inter Equites ſeruientes Religioni, & diſpenſauit ſuper limitibus linguæ, iuſſitq. vt conſtito ſibi de legitimis natalibus, quo ad alia requiſita ſtabilimentorum probationes non requirerentur, vnde ſibi ſat eſt: quod probet ex legitimo matrimonio fuiſſe natum, vt ſufficiéter fuit iuſtificatum, & hoc nec ab altera parte in dubium reuocatur, nec ob dictum Indultum de aliis requiſitis ſtabilimentorum Religionis eſt inquirendum.

Non obſtat quod Pater Angeli non Sutor fuerit, ſed vt vulgò dicitur, *Rapezzatore*, & ſic vilioris exercitij, quoniam vltra quod contrarium probatur ex Teſtibus dicentibus Patrem dicti Angeli fuiſſe Sartorem, publicamque officinam cum multis miniſtris habuiſſe, & alij plures huius Claſſis Homines, hoc eodem honore Militiæ ſeruientes fuerunt inſigniti, vt benè exprimunt Teſtes, & circumſcriptis ſtabilimentis, quibus Papa derogauit, ex hac ſordida arte non propterea Angelus eſſet reiiciendus.

Nec refragari videbantur crimina obiecta Matri, & fauori eiuſdem Angeli, quo enim ad Matrem nihil concludens probatur cum Teſtes deponant de auditu, & ſolum de publica voce, aliaſque exceptiones patiantur bene examinatas per Informantes pro Angelo, & tamen cum verſemur in materia obiecta con- 4
cludentiſſimi, & præciſis probationibus eſſet opus, *Rota* dec. penult. & fin. de except. in nou. & coram S. me. Greg XV. dec. 322. n. 1. vbi aliæ recenſentur.

Quo autem ad ſororem nec eſt quid ſufficienter probatum, & quatenus probaretur non obſtaret Angelo fratri, quoniam ſtabilimenta Religionis Hieroſolymitanæ exigunt quidem nobilitatem, & morum honeſtatem reſpectu Parentum, & cæterorum Aſ- 5
cendentium, non autem reſpectu fratrum, & aliorum Collateralium, & id etiam Iuri conſentaneum eſt, 6
quia nobilitas à maioribus ſcilicet ab aſcendentibus deriuatur in deſcendentes, & ipſis communicatur l. 1. l. Senator, C. de dignit. lib. 12. non autem à Tranſuerſali in Tranſuerſalem, & propterea meritum, ſeù demeritum perſonale ſororis non afficit fratrem vel alium Collateralem, qui à Criminoſo non de- 7
pendet, & delictum, illiuſque pœna debet ad ſuos reſtringi authores, turpitudoque ac macula perſonalis perſonam non egreditur, l. 1. ff. de Conſtit. Princip. & quæ à genere proueniunt liberis ſer- 8
uantur incolumnia l. 3. ff. de Interd. & relegat. & in his terminis *Afflict.* ſuper conſuetud. Sicil. incipien.

Dd

Intentionis noſtræ col. 9. verſ. Sed quæro, *Tiraq.* de nobil. c. 16. n. 4. & egregiè *Seſſa* dec. Aragon. 4. n. 7. & ſeqq. & nu. 12. & 18. *Fab. Anna* conſ. 17. n. 2. 3. & ſeqq. & in puncto de Religione Hieroſolymitana dixit *Rota* in Comen. Habitus 14 Aprilis 1614. coram bo: mem. *Buratto*, quæ eſt deciſ. 535. num. 5. & 6. par. 2. recent.

Et ita, &c.

Paduana Feudi.

Lunæ 17. Maij 1627.

ARGVMENTVM.

Confeſſio aditionis hæreditatis per quæ verba verificetur, & per quæ nullatenus inducta dicatur: Hæreditatis iam aditæ refutatio licet valeat, & teneat in præiudicium renunciantis, tamen aliud eſt, ſi adſit præiudicium Tertij.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis aditio non inducitur per verba ſuſpenſionem importantia.*
2 *Hæreditatis aditio probatur ex propria confeſſione hæredis.*
3 *Hæreditatis aditio benè remanet probata per verba veram, & actualem aditionem importantia.*
4 *Hæreditatis iam aditæ refutatio tenet, & valida eſt in præiudicium ipſius renunciantis.*
5 *Hæreditati renunciari non poteſt, ſi iam adita ſit, quando concurrit præiudicium Tertij.*
6 *Renunciatio tertio præiudicare non poteſt, quamuis quoad renunciantem ſit validiſſima.*
7 *Renunciatio facta ſub conditione perinde eſt, ac ſi non eſſet facta, ſi d. conditio non verificetur.*
8 *Obſeruantia vt plenè probanda quando eſt contra ius.*
9 *Pater ſuper bonis filij ius ex quo dicatur habere.*
10 *Repudiatio facta ſub conditione perinde eſt ac ſi non eſſet facta, quando illa conditio non habuit effectum.*

Deciſio CCLXXX.

PLacuerunt Dominis fundamenta deciſionis coram me in hac cauſa facta die 11. Ianuarij præteriti, ex quibus in deciſis perſiſtendum eſſe cenſuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod actus comparitionis
cotam Iudice de anno 1612. non videatur importare
aditionem, cum verba illa, intendunt adire, ſuſpen-
ſionem quandam habeant, vt de ſimilibus verbis, Vo-
1 lo adire, dixit *Bart.* in l. gerit, nu 10. ff. de acquir. hæ-
redit *Iaſ.* in repet. l. cunctos populos, n. 20. C de Sum.
Trinit. & fid. Cathol. cum aliis *Mantic.* de coniect.
vltim. volunt. lib. 12. tit. 11. num. 1. & *Menoch.* de
arbitr. caſ. 495. num. 21. & præſumpt. 100. num. 10.
lib. 4. Nam (vltra quod non fuit ſimpliciter dictum,
quod Paulus & Antonius Franciſcus intendebant a-
dire, ſed in effectu fuit petitum, & pronunciatum
ipſos eſſe hæredes, & admittendos ad adeundum
cum beneficio, l. & Inuentarij) ceſſat difficultas ex
proclamate poſtea ad ipſorum inſtantiam facto, in
quo habetur, quod illi fuerant pronunciati hæredes
eorum Patris, vt in Summario in hac vltima poſitio-
2 ne dato, & ex eorumdem confeſſione anno ſequenti
emiſſa, in qua diſertis verbis habentur, quod ipſi pa-
ternam hæreditatem acceptauerant, ex quibus ap-
paret verba dictæ comparitionis, & inſtantiæ factæ
de anno 1612. fuiſſe deliberatè prolata, & inductam
actualem, & effectualem aditionem, iuxta tradita 3
per *Menoch* d. caſ. 495. ſub n. 51. & *Mantic.* de con-
iect. dicto lib. 12. tit. 11. n. 3. & 4.

Neque etiam obſtat, quod poſtea dicti Antonius
Franciſcus, & Paulus infra annum hæreditati prædi-
ctæ renunciauerint, quod dicebatur facere potuiſſe,
tam de Iure, cum hæreditatis etiam ſemel iam aditæ
renunciatio teneat, ac valida ſit in præiudicium
ipſius renunciantis licet non in præiudicium Tertij,
vt per *Bald.* in l. ſicut, nu. 5. verſ. Solue autem, C. de re- 4
pud. hæred. *Crauett.* conſ. 24. nu. 6. cum aliis allegatis,
quam etiam ex Statuto Paduano, iuncta illius obſer-
uantia, de quo in Summ. Iuliæ n. 4.

Quoniam fuit reſponſum, diſtinctionem prædi-
ctam, dato quod ſit vera, potius facere pro maſculis,
quibus renunciatio præiudicare non potuit, etiam ſi 5
quo ad renunciantes ipſos fuerit validiſſima, *Tiraq.* 6
de iur. primogen. q. 22. circa fin. latè *Gallerat.* de re-
nunciat. lib. 1 cap. 11. num. 1. & 29. vbi quod hoc pro-
cedit etiamſi tertius ſit hæres renunciantis cum be-
neficio leg. & Inuentarij

Statutum vero non dicit, quod is, qui ſemel adiuit
hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij, poſ-
ſit poſtea illam infra annum repudiare, & deſinere
hæres eſſe, etiam in præiudicium alterius, ſed ſolum
vult, quod hæres intra annum à die mortis poſſit, ac
debeat hæreditatem liberare, & omnia alia exequi,
& adimplere, itaut elapſo anno, dicto Inuentarij
beneficio amplius vti non poſſit. Aſſerta autem ob-
ſeruantia non fuit habita in cõſideratione, quoniam
de ea non conſtat, cum enim illa ſit contra iuris diſ-
poſitionem, & reſpiciat deciſoria, non autem ordi- 7
natoria, concludenter, ac formiter probari debuiſſet,
non autem per ſimplicem fidem Aduocatorum illa-
rum partium, *Bart.* in l. de quibus, n. 22. ff. de legibus,
Dec. conſ. 401. nu. 12. *Caſ. de Graſſ.* dec. 7. n. 1. de pro-
bat. *Pedemont.* dec. 22. n. 3 *Rota* coram R. D. meo *De-
cano* in Aretina Spolij 9. Iunij 1604. & in Anconitana
aſſecurationis 28. Iunij eiuſdem anni inter eius im-
preſs. dec. 182 n. 2. & 3. & dec. 192 n. 1.

Præterea placuit etiam reſponſio, quod renuncia-
tio facta fuit ſub conditione, & retentis bonis feuda- 8
libus, de quibus agitur, vt latè oſtenditur in deciſio-
ne non obſtante quod renunciantes ipſi enarraue-
rint, quod dicta bona feudalia per eos à pluribus
annis detinebantur, & poſſidebantur vigore inueſti-
turæ factæ in eorum perſonas per Epiſcopum Pata-
uinum de anno 1599. Quoniam (vltra quod fuit
etiam expreſſum, quod ipſi poſſidebant, cum onere
ſoluendi Galeatio eorum Patri ducatos 300. quoli-
bet anno, ex quo ſatis deprehendi videtur, quod Pa-
ter ſuper dictis bonis ius habebat, & quod ipſi cau-
ſa illius, & dependenter ab eo fuerunt immiſſi) ad- 9
huc ſubſiſtit reſponſio, quia vel ſtante dicta poſſeſ-
ſione, & Inueſtitura, qualitas hæreditaria reſpectu
d. Galeatij non requiritur, & tunc prætenſa repu-
diatio hæreditatis eiuſdem nocere non poteſt, vel
illa eſt neceſſaria pro eorumdem bonorum conſecu-
tione, & repudiatio haberi debet pro non facta, cum
appareat dict. Paulum & Antonium Franciſcum re- 10
pudiare noluiſſe, niſi cum præſuppoſito, quod tali
repudiatione non obſtante, adhuc bona prædicta
retinere poſſent, iuxta tradita per *Craſſ.* de ſucceſſ. in
§. remiſſio hæreditatis quæſt. 10. verſ. Sin verò, & in
§. acquiſitio hæreditatis num. 2. vt latius deducitur
in deciſione.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Meten.

Meten. Prioratus.
Luna 17. May 1627.

ARGVMENTVM.

Beneficioſum valor qualiter probetur. Gratia non à die ſignaturæ, ſed à die datæ initium ſumit, cum data faciat, vt gratia dicatur in rerum natura eſſe, & incipiat operari, & ideò priùs ſupplicatio poteſt lacerari.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficij per teſtes deponentes de publica voce, & fama probatur iuncto aliquo Teſte, qui deponat de ſcientia, nu. 2.*
3 *Gratia, ſi neutri, quoad non ius impetrantis, probatur ex confeſſione.*
4 *Ex Actorum reuolutione deſumitur non ius alicuius.*
5 *Mandatum ad reſignandum morte mandantis expirat.*
6 *Gratia à die data, non autem ſignatura initium ſumit.*
7 *Supplicationis ſignatura trahitur ad tempus data.*
8 *Datarius dicitur eſſe organum Papæ, adeò confidit de eius integritate, & contra illum non admittuntur articuli, nu. 17.*
9 *Supplicationes iam aſſignata aliquando iuſtis de cauſis lacerantur.*
10 *Datarius ex officio muneris ſui, ſupplicationibus tam ſignatis, quam ſignandis, vt ratio poſtulat, addit, & detrahit.*
11 *Gratia dicitur perfecta ex ſola ſignatura.*
12 *Gratia ſolo verbo Principis dicitur perfecta.*
13 *Supplicatio præſumitur ſignata tempore data, & non admittitur probatio in contrarium, & n. 16.*
14 *Deciſ. in cauſa Bonon. de Binarinis coram* Andrea, *declaratur.*
15 *Supplicatio quando eſt porrecta, & ſignata, & etiam datata, tunc conſenſus per Procuratorem præſtatur etiam poſt mortem reſignantis.*

Deciſio CCLXXXI.

GRatia ſi neutri viſa eſt Dominis iuſtificata;
Nam Clericatus Erardi, qui illam obtinuit, valor obuentorum, litis pendentia, ac reſeruatio fructuum narrata in litteris non controuertebantur ex
parte Ioannis, & benè fuerunt probata ex deductis
ab informantibus pro Erardo.
Valor etiam Prioratus, de quo agitur, & non ius
vtriuſque collitigantis, ſuper quibus fiebat difficultas, videbantur pariter ſufficienter iuſtificari. Nam
quo ad valorem narratum per non exceſſum in ducatis 250. auri de Camera ſufficiens illius probatio
deſumitur ex teſtibus in Curia deſuper examinatis,
quorum primus, & quartus deponunt præcisè de
non exceſſu in ſumma prædicta vel in Franchis 75 in
illarum partium, longè minorem ſummam ducatorum auri conſtituentibus, qui quidem teſtes valorem
huiuſmodi ſatis probant, quamuis eorum depoſitio
1 ſit de publica voce, & fama, *Rota* apud Cardin. *Seraph.* deciſ. 962. num. 2. apud Card. *Mantic.* dec 152.
num 4 & inter recent. deciſ. 298. nu. 5. par. 2. Iuncto
præſertim alio Teſte, qui cum deponat nedum de
auditu ab eius Patre, & aliis, ſed etiam vti vicinus, &
2 ſic informatus, videtur allegare certam ſcientiæ rationem ex traditis per *Farinac.* in tract. de teſtib. qu.
q. 70. n. 164. & ſeqq. & inſimul cum aliis duobus, vt
Deciſ. Clem. Merlini.
ſupra deponentibus de publica voce, & fama plenam
inducere probationem valoris ſupradicti. *Rota* apud
S. me. Greg. XV. dec. 273. nu. 1. & in Hiſpalen. penſionum 1. Iulij 1623. coram R.P.D. meo *Pirouano.*
Et quo ad non ius vtriuſque collitigantis, illud
probare viſum fuit, quia quod nullum competat Ius
Erardo, probatur ex eiuſdemmet confeſſione facta
in ſupplicatione gratiæ ſi neutri *Rota* apud S. mem. 3
Greg. XV. deciſ. 89 num. 2. & in Tullen. Parochialis 15. Martij præteriti coram me. Non ius autem
Ioannis apparet ex eo, quod ex reuolutione actorum nullum Ius eiuſdem deſumi poteſt, iuxta deci- 4
ſionem in Feſulana Præceptoriæ 17. Ianuarij 1563.
coram *Robuſterio*, & alias allegatas in dicta Tullen.
Parochialis 15. Martij præteriti coram me; Etenim
ex actis conſtat Ioannem Seniorem obiiſſe die 2.
Martij 1621. gratiam verò reſignationis habere datam ſub die 3. eiuſdem indeque prædictam reſignationem ex perſona dicti Ioannis Senioris, in qua ſe
fundat Ioannes, remanere nullam, & inualidam,
defectu conſenſus, qui poſt obitum ſupradictum
Ioannis, non potuit præſtari à Procuratore, quia
mandatum ad reſignandum ipſius mandantis morte expirauerat. Gloſ. in Clement. 1. verſic. quomodo
liber, vbi Card. *Zabarell.* & communiter DD. de renunciat. cum aliis quas refert, & ſequitur *Pariſ.* de
reſignat. lib. 9. qu. 14. n. 1. & ſeqq.
Nec releuat, quod dicitur fuiſſe porrectam Supplicationem à Procuratore in Dataria, illamque ſignatam fuiſſe ante diem obitus eiuſdem reſignantis;
Quoniam, omiſſo quod ſuper his non affertur concludens probatio, aduertandum eſt quod dies datæ,
non autem Signaturæ debet attendi, nam data facit,
vt gratia dicatur in rerum natura, & tunc incipit operari, cum prius antè datam poſſit lacerari, & ſic 6
tempus datæ inſpiciendum eſt, *Felin.* In cap. eam te,
n. 18. & ibi *Abb.* n. 5 *Imol.* n 8. & 9. *Zabarell.* nu. 7. de
reſcript. *Gig.* conſ. 3. n. 1 conſ. 54. n. 20. *Bero.* conſ. 207.
n. 57. *Rebuff.* ſuper concordat. in tit. de form. mandat.
apoſtolic. verb. datum, *Caputaq.* deciſ. 186. nu. 5. par. 2.
Rota deciſ. 28. de reſcript. in antiq. num. 1. & coram
Card *Seraph.* deciſ. 141. n. 9. Et ſignatura trahitur ad
tempus datæ, *Caſtrenſ.* in l. 1. n. 2 in fin. C. quando li- 7
bell. Principi datus, latè *Mandoſ* conſ. 16. nu. 1. & 6.
in fin. verſ. Si verò accipimus cum tribus ſeqq. *Put.*
dec. 94. n. 2. lib 2. *Rota* deciſ. 514. nu. 8. par. 3. diuerſ.
Gabr. conſ. 193. nu. 5. 6. lib. 2. *Modern Roman.* diſcept.
forenſ. c. 19c. nu. 1. & ſeqq. Nec quæuis aliæ præcedentes diligentiæ attenduntur c. capitulum de reſcript. c. ſi eo tempore, & ibi *Franch.* nu. 3 in 3. notab.
& in c. de duobus, eodem tit. lib. 6. *Pariſ.* conſ. 45.
num. 2. lib 4. & plures cumulat *Mandoſ.* dicto conſ.
16. num. 30. Dumque Papa ſignat, & ſeu huiuſmodi
gratiis ſupponendam eſſe per Datarium, qui eſt illius 8
organum, certam diem, virtualiter declarat etiam,
quòd ſolùm à die datæ debeat operari eius Signatura, & ſæpè ſæpius gratiæ non datantur ſub eadem
die, qua fuerunt à Pontifice ſignatæ, ita ſuadente
aliqua ratione, & iubente ipſo Papa, imò & quod
eſt etiam aliquando iuſtis de cauſis lacerantur ſup- 9
plicationes iam ſignatæ, & Datarius, tamquam Organum Papæ, ex officio muneris ſui, ſupplicationibus tam ſignatis, quam ſignandis, vt ratio poſtulat,
addit, & detrahit, vt per *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 63. 10
n 58. & ſeqq.
Nec obſtat, quod ex ſola Signatura dicatur perfecta gratia, *Sarnen* in reg. de infirmis quæſt. 18. num. 5. 11
verſ. nam non eſt dubium, *Caſſad.* deciſ. 4. num. 2.

de cauſ. poſſ. & propriet. *Rot.* dec. 418. num. 3. par. 1. diuerſ. & apud *Pus* deciſ. 94. lib. 2. in correct. numo, & ſolo verbo Principis gratia perficiatur, *Bart.* in l.
12 humanum in fin. verſ. breuiter, C. de leg. *Pariſ* conſ. 3. num. 60. lib. 4. *Rota* in Bononien. de Binarinis 5. Martij 1618. coram bo: me: *Andrea.* Quoniam ſimul ſtant, quod gratia recipiat perfectionem à Signatura Papæ, & quod tamen hæc perfectio incipiat à die datæ, & vt ſupra dictum fuit, Signatura
13 trahatur ad tempus datæ, quoniam cenſetur Papam ſignaſſe ſupplicationem à die, ſub qua apparet data à Datario, per ipſum Papam ad hoc munus deputato. Et ita hoc intelligit *Caputaq.* deciſ. 88. nu. 2. & 3. par. 3. *Pus.* dicta deciſ. 94. nu. 2. lib. 2. vbi inquit, quod ſupplicatio præſumitur ſignata tempore datæ, & quod non admittitur probatio in contrarium, & *Gabr.* conſ. 193. nu. 3. & 5. lib. 2. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 191. n. 1. & ſeqq.

Non obſtat deciſio Bononien. de Binarinis 5. Mar-
14 tij 1618. coram bo: me: *Andrea*, loquitur enim in diuerſis terminis, videlicet in data Breuis expediti ſuper commiſſione propoſita coram Papa in publica Congregatione Signaturæ Gratiæ, qui non erat caſus præſens, & ideò non applicatur dicta deciſio Bononien. de Binarinis, quæ etiam dum admittit libris Datarij omnino ſtandum eſſe, multo magis firmare cenſetur, quod data ab eo appoſita dubio procul ſit attendenda.

Nec etiam Ioanni ſuffragatur ſtylus allegatus, quod ſcilicet præſtetur conſenſus per Procuratorem, etiam poſt obitum reſignantis, quia ſtylus huiuſmodi procedit, quando ante mortem Reſignantis, non
15 ſolum fuit porrecta, & ſignata ſupplicatio, ſed etiam datata, vt aduertit *Pariſ* de reſignat. lib. 9. quæſt. 14. nu. 14. & id in expreſsè decidit Conſtitutio Alexandri VI. per *Pariſ.* ibi relata, & in his terminis loquuntur, vt patet ex eorum lectura *Creſcent.* dec. 9. in princ. de Procurat. *Gabr.* conſ. 194. in princ. lib. 1. *Caſſad.* deciſ. 1. de renunciat. & alij in contrarium allegati & ita in ſpecie ponderauit; & reſpondit *Rota* in Segutina Canonicatus 26. Nouemb. 1616. coram Reuerendiſs. D. meo Patriarcha *Manzanedo*, & ſemper inhæſit motiuum, quod gratia cenſetur, & dicitur ea die ſignata, ſub qua fuit datata, nec admittitur probatio in contrarium, & abſonum eſſet, quod apponeretur in data certa dies, & tamen illa non attenderetur, & ita liceret partibus redarguere Datarium, quod minus candidè officium ſuum exercuerit,
16 de cuius tamen integritate adeo Pontifex confidit, vt illius organum dicatur, & contra illum non admittuntur articuli, vt ſupra dictum fuit & notat etiam. *Caputaq.* deciſ. 31. in manuſcript. *Rot.* dec. 514. num. 8. par. 4. diuerſ.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Vineæ.

Veneris 17 May 1627.

ARGVMENTVM.

Habes ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Ius agendi de nullitate quanto tempore præſcribatur.*

2 *In contractibus Minoris exiſtentis in pupillari ætate debet adhiberi Tutor.*

3 *Mala fides impeditiua præſcriptionis, quando allegari poſſit.*

4 *Curator deputatus à Iudice loco Tutoris, ſi interueniat in aliquo contractu pupilli eius authoritas, validus erit d. contractus.*

5 *Facti mixtura cauſat iuſtum errorem ad præſcriptionem.*

Deciſio CCLXXXIII.

CAuſa ſuper iiſdem tertio propoſita, Domini cenſuerunt non eſſe recedendum ab alias reſolutis ſub die 14 Martij 1625. coram bo: me: Archiepiſcopo *Seleucien.* & 4. Maij 1626. coram me ex plenè deductis in vtraq; deciſ. quæ etiam DD. placuerunt.

Nec viſum eſt obſtare, quod Bernardina, ſiuè illius nomine Mamellus maritus die 15. Iulij 1590. citato Equite Theodoro iudicialiter produxerit Inſtrumentum venditionis Vineæ de qua agitur, & quod poſtea die 18. ſubſequenti citauerit eundem Equitem ad docendum ſe adimpleuiſſe contenta in prædicto Inſtrumento, per quos actus prætendunt informantes pro Mamello, fuiſſe interruptam, & omninò ſublatam præſcriptionem de qua in vltima deciſione Nam vltra quod motiuum præſcriptionis huiuſmodi fuit adiectum ex abundanti, quia bonum Ius Equitis fuit ibi, & in alia deciſione coram bo: me: *Seleucien.* præcipuè deductum ex validitate Inſtrumenti Venditionis ceſſat difficultas ex quo à die interruptionis ſupradictæ Bernardina, & conſequenter Mamellus ab ea cauſam habens tacuerunt vſque ad annum 1621. indeque cum interuenerint
1 31. anni, non eſt dubium effluxiſſe legitimum tempus ad præſcribendum, & extinctum remanſiſſe ius agendi de nullitate l. ſin. C. de præſcript. 30. annor. cum aliis in deciſione coram me.

Prout nec obſtat, quod Curator in venditione interuenerit, non autem Tutor, cum tamen ſtante ætate pupillari Bernardinæ Tutor debuiſſet adhiberi, 2
vnde allegatur mala fides impeditiua curſus præſcriptionis ex cumulatis per *Surd.* conſ. 176. n. 22. & ſeqq. 3
Etenim Curator ille fuit datus à Iudice ac vlterius vna cum eo interuenit contractui venditionis Procurator deputatus à Congregatione Monaſterij S. Catharinæ, vbi educabatur pupilla. Et hi ambo ſucceſſerunt loco Tutoris itaut eorum auctoritate & præſentia etiam in vnoquoque de per ſe conſiderata contractus effectus fuerit validus; vt de primo faciunt tradita per *Montan.* in tract. de Tut. & Curat. 4
c. 1. n. 14. Et de ſecundo eſt textus in clem. quis contigit, § vt autem, verſ. Illi etiam quibus dd locorum gubernatio, vbi gloſ. in verb. Committatur, & in Verbo Tutorem de Religioſ. domib. & fuit latè comprobatum in deciſionibus.

Et in omnem caſum admiſſo etiam quod ſupradicti non ſucceſſiſſent loco Tutoris, ſaltem ex eorum legitima deputatione facta, vt ſupra per Iudicem, & Congregationem reſultare videretur titulus ſatis iuſto errore cauſatus, vtpotè habens mixturam facti, nempè circa modum deputationis; quæ mixtura cauſat iuſtum errorem ad præſcriptionem, l. ſi vir, 5
vbi gloſ. in verbo Procedere, & *Bart.* n. 8. & ſeqq. & alij ff. Pro donat. *Bellamer.* in cap. vigilanter n. 47. de præſcript. *Din.* in reg. poſſeſſor. n. 40. de reg. iur. in 6. *Rota* deciſ. 3. de præſcript. in nou. cum aliis allegatis in Valentina Parochialis de Palma 2 Iunij 1606 coram Reuerendiſs. D. meo *Decano*, quæ eſt Deciſio 278. n. 3 poſt 2. vol. conſ. *Farinac.*

Cæteri ſatis viſa fuerunt ſublata in Deciſionibus, & per Informantes, &c.

Et ita, &c.

M. leuţ.

Meleuitana hæreditatis.
Veneris 21. *May* 1627.

ARGVMENTVM.

Læſio quæ ſit neceſſaria, & quomodò probanda ad effectum reſcindendæ tranſactionis.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ex capite læſionis reſcindi poteſt.*
2 *Læſio eſt probanda euidenter, vt reſcindatur tranſactio, & eſt habenda ratio dubij litis euentus & n. 3.*
4 *Conſuetudo Meliten. vt acquiſita per coniuges inuicem communicentur.*
5 *Conſuetudo eſt probanda in terminis caſus, qui in controuerſiam venit.*
6 *Dubius euentus litis in articulo etiam iuris plurimum operatur in terminis tranſactionis reſcindenda.*

Deciſio CCLXXXIV.

VT parti DD. de Hebeyer ſatisfacerem propoſui dubium bis iam antea propoſitum, & ad Domini Paſqualis fauorem pro tranſactione reſolutum, & Domini tertia vice ſteterunt in deciſis ex deductis in deciſionibus ſub die 5. Martij 1625. & 25. Iunij 1626. quæ placuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod ſecundum magis communem opinionem etiam tranſactio reſcindatur ex capite læſionis, iuxta terminos l. 2. C. de reſ-
1 cind. vend. vt per *Rot.* dec. 539. n. 2. & dec. 625. n. 6. & ſeqq. par. 1. & dec. 715. n. 4. par. 2. recent. Quoniam in propoſito de tali læſione non conſtat, quæ tamen ad hunc effectum eſt multum clarè, & euidenter
2 probanda *Seraphin.* deciſ. 658. nu. 4. *Rota* dicta deciſ. 539. ſub n. 2. par. 1. recent. habito reſpectu non quidem ad rei valorem, ſed ad dubium litis euentum,
3 *Bart.* in l. Lucius, §. fin. n. 3. ff. ad Trebell. & in l. ſocietatem, §. arbitriorum, n. 28. ff. pro ſoc. *Afflict.* dec. 220. n. 2. & 3. *Gabr.* de empt. & vend. concl. 1. ſub n. 68. & firmauit *Rota* coram bo: me: Card. *Pamphil.* in Romana deuolutionis bonorum 26. Martij 1590. & coram Card. *Seraph.* dec. 895. n. 1. & in dicta dec. 539. n. 2. & dec. 625. n. 6. & 7. par. 1. recent. & in aliis paſſim.

Nec pro dictæ læſionis probatione fundamentum aliquod fieri poteſt in aſſerta conſuetudine Me-
4 litæ ad quam fuit reſtricta tota difficultas, qua caueri dicitur, quod contracto matrimonio ſine ſcriptura, & aliis pactis, ſed ſimpliciter, illud contractum intelligatur iuxta antiquiſſimam conſuetudinem Melitæ, ſcilicet quòd natis filiis bona Mariti, & Vxoris tam acquiſita, quam acquirenda confundantur, & in tres partes diuidantur, quarum vna applicetur Marito, alia Vxori, & tertia filiis ipſo iure quantum ad dominium; Vndè inferebatur, quod etiamſi Inſtrumentum dotale non fuiſſet in forma probanti, & ſic Lucretia in cauſa prætenſi fideicommiſſi in *Rota* vertente ſuccubuiſſet adhuc tamen ipſa, & eius filij ex huiuſmodi conſuetudine longè plus conſequi debuiſſent quam ex tranſactione fuerint conſequuti, & ſic in quocumq; caſu ſiue Victoriæ, ſiue ſuccumbentiæ ſemper conſtaret de enormiſſima læſione.

Quoniam placuit reſponſio, quod non conſtat quænam & quot bona dicti Coniuges acquiſiuerint, & cuius valoris illa eſſent, & ſic etiam facta tripar-
5 titione, iuxta dictam conſuetudinem aſſerta læſio nullo modo remanet concludenter probata prout requiritur ex allegatis, & quod nullibi probatur nos verſari in caſu, & terminis in quibus loquitur dicta conſuetudo, vt probari deberet *Bart.* in l. 1. §. ſiquis hoc interdicto, ff. de itin. actuque priuato, *Crauett.* conſ. 30. n. 5. & conſ. 96. n. 4. *Caſ. de Graſſ.* dec. 6. n. 5. de præb. *Surd.* conſ. 393. n. 20. & ſeqq. *Rot.* dec. 162. n. 1. & 2 coram S. me: Greg XV. & deciſ. 422. n. 15. par. 1. recent. Nam ſi admittitur inſtrumentum dotale aliàs productum pro parte DD. de Hebeyer eſſe in forma probanti, vt per eos prætendebatur clarè patet matrimonium non fuiſſe contractum ſimpliciter, & abſque ſcriptura, & alio pacto, vt loquitur præallegata conſuetudo, ſed cum ſcriptura, & pacto expreſſo, quod Ius Romanorum, non autem conſuetudinarium ſeruari deberet.

Neque hoc præſuppoſito ſequitur, quod Lucretia 6
in dicta cauſa in *Rota* introducta obtinere debuiſſet, Ideoq; illi renunciando mediante dicta tranſactione ſatis videatur conſtare ipſam fuiſſe enormiter læſam quia immo adhuc erat valdè dubium an in dict. Inſtrumento reuera contineretur prætenſum fideicōmiſſum, hoc enim pendebat ex articulo iuris ſatis implicito, An ſcilicet ipſa tanquam in conditione poſita dici poſſet cautè vocata, ſuper quo licet ad eius fauorē iam emanaſſet vnica deciſio, fieri tamen poterat, quod in repropoſitione cauſæ à deciſis recederetur firmando eſſe locum regulæ negatiuę, iuxta opinionem gloſ. magis communiter receptam in l. huius, ff. de hæred Inſt. & vlterius etiam plures aliæ fuerant excitatæ difficultates, quæ ad fauorem D. Paſquali reſolui potuiſſent, & ſic ſemper aderat dubius litis euentus ratione cuius ceſſat prætenſa læſio, & tranſactio redditur vndequaque valida, iuxta deducta, & allegata in d. aliis duabus deciſionibus.

Et ita reſolutum fuit vtraq; parte informante, &c.

Romana pecuniaria.
Veneris 28. *May* 1627.

Non eget argumento, aut Summario.

Deciſio CCLXXXV.

CApta reſolutione ſub die 1. Iulij anni præteriti, quod ſcuta mille debeātur ab hæredibus Georgij ob fideiuſſionem pro eo præſtitam, vt in deciſione, & cum prædicti hæredes non acquieſcerent inſteterunt pro noua diſputatione, & ideò repropoſui dubium ſuper iiſdem, & licet ipſi informare adhuc neglexerint, per Dominos tamen fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis, quia de obligatione Georgij conſtat ex Inſtrumento, & de ſolutione facta per hæredes Andreæ conſtat ex mandatis contra eos relaxatis, vnde benè intrat obligatio releuationis indemnitatis in fauorem Andreæ pro quo Georgius fideiuſſit, & ſoluit c. peruenit de fideiuſſ. & cum aliis in deciſione allegatis.

Et ita reſolutum, &c.

Taurien. Canonicatus.
Lunæ 31. *May* 1627.

ARGVMENTVM.

Ad effectum vt poſſit quis tanquam familiaris aſſequi Canonicatum, quæ requiratur probatio.

ARGVMENTVM.

1 *Familiaritas ad effectum obtinendi beneficium re-*

ſeruatum debet probari, & n.6.
2 *Non eſt neceſſaria quattuor Menſium continuorum.*
3 *Fallit ſi ea deducitur ex verbis gratiæ.*
4 *Officialis Cancellariæ Apoſtolicæ in litteris non poteſt deducere qualitates præiudiciales impetranti, & reſtringere gratiam.*
5 *Officialis Cancellariæ tanquam organum Papæ poteſt mentem Papæ declarare.*
7 *Canonicus inferioris ordinis quomodo aſſequi poſſit Canonicatum maioris ordinis, & n 8.*
9 *Teſtes debent reddere bonam dicti rationem in his, quæ ſenſu percipiuntur.*

Deciſio CCLXXXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 14. Aprilis 1626. coram bo. me. *Remboldo*, quoniam teſtes de quibus in ſummario Franciſci n.3. non probant narratam familiaritatem, quæ tamen ad effectũ reſeruationis eſt plenè, & concludenter probanda
1 *Sarnen.* de impetr. benef. vacant per obitum famil. *Card.* q 6.n.6 *Capyraq.* dec.247.p.1. *Rota* dec. 584 n. 5.p.1.recent. Immò potius probant contrarium, nempè Io.Antonium vltimum beneficij poſſeſſorem vix fuiſſe familiarem bo. m. *Cardinalis* de. . . . per duos menſes.

Neque obſtat, quod familiaritas per quatuor
2 menſes continuos non ſit ad effectum prædictum neceſſaria, vt firmat *Mandoſ.* ad reg.3.q.20.ſub nu.2. *Garz.* de benef p 5.c.5. nu.276.& fuit dictum in Seguntina beneficij 12.Maij 1589.coram *Orano*; Quia nihilominus ſtante huiuſmodi familiaritatis, ita qua-
3 lificatæ narratiua ex quo Papa moueri potuit, ſaltem ad facilius concedendum, adhuc eſt neceſſaria illius iuſtificatio etiamſi alias non requireretur *Abb.* in c.3.nu.7.de libelli oblat. *Rot.* dec. 47.de reſcript. in antiq. *Creſcent.* dec.8.nu. 1 eodem tit. *Caputaq.* dec. 91.num.5.p.3. Rota coram S.me.Greg.XV.dec.242. n.5.

Neque etiã obſtat, quod dicta narratiua non legatur in ſupplicatione, vt in ſummario Franciſci nu.2. ſed verba illa, per quatuor menſes, fuerint addita in
4 litteris per Cancellariæ officiales, qui impetranti præiudicare, & Papæ gratiam reſtringere non poſſunt, vt per *Rot.* dec.465.n.4 p.2.recent. & in Terulen. penſionis 15. Nouembris 1595 coram *Penia*, cum aliis allegatis per informantes pro Franciſco.

Quoniam vel dicendũ eſt officiales, tanquam orga-
5 num Papæ illius mentem declaraſſe, & non quidem ſupplicationem, ſed litteris de quarum canonizatio-
6 ne agitur, eſſe attendendas, iuxta tradita per *Ceſar de Graſſ.* dec.1.n.4.5.6.7 & ſeqq. de probat. vel præſumen. ipſum met prouiſum exiſtimantem familiaritatẽ per quattuor menſes eſſe neceſſariam, verba prædictæ narratiuę addi procuraſſe, vigore clauſolæ in ſupplicationibus apponi ſolitæ, quod verior omnium expreſſio fieri poſſit in litteris, de qua meminit *Rebuff.* in prax. in 3. parte ſignatur. verſ. alia clauſula.

Præterea viſum etiam fuit adhuc ſubſiſtere ſecundũ fundamentum deciſionis, nempè quod non probatur Io. Antonium de tempore familiaritatis, vel ante obtinuiſſe Canonicatum, de quo agitur, ſed potius apparet illum per optionem fuiſſe aſſequutum poſt obitum Cardinalis.

Nec placuit reſponſio, quod Io. Antonius non optauerit Canonicatum diuerſum, ſed ſolum præbendam, quoniam certum eſt in eccleſia Metropolitana Taurien. adeſſe viginti Canonicatus diſtinctos, quorum ſex ſunt Subdiaconales, ſex Diaconales, alij ſex præsbyterales, omnes cum præbendis, reliqui verò duo ſunt Acolitales abſque præbendis, & conſequenter Ioannes Antonius, qui de tẽpore prætenſæ familiaritatis obtinebat Canonicatum Diaconalem, & poſtea de anno 1599. Cardinalem anno 1592. iam prædefuncto, optauit præbendam presbyteralem, quæ eſt ſuperioris ordinis neceſſario etiam acquiſiuit nouum Canonicatum, cum nouo, ac di- 7
uerſo titulo presbyteratus dimiſſo priori Canonicatu inferioris ordinis, cum titulo Diaconatus iuxta tradita per *Put.* dec.196 lib.5. in correct. & *Menoc.* de option. c.5.n.16.& ſeqq & num.27. ordines enim ſunt annexi Canonicatibus ex diſpoſitione Sacri Concilij Trid. ſeſſ.24 c.12.

Nec obſtãt Teſtes nuper examinati pro parte Franciſci, quoniam, vel ipſorum depoſitiones ſunt intelligendæ de opinione præbendæ eiuſdem ordinis, tantum, vel non ſunt habendi in aliquo conſideratione, quia nullam reddunt ſufficientem ſcientiæ cauſam, prout reddere debent, cum deponant de iis quæ non percipiuntur ſenſu corporis, ſed oculis intellectus, *Bald* conſ.286. n.3. lib.2. *Bellam.* dec.64. *Put.* dec.281. lib.1. *Caputaq.* dec.34. lib.1. in manuſcript. & ex facti qualitate, & circumſtantiis, de quo ipſi atteſtantur, colligitur oppoſitum, vt ſuperius fuit oſtenſum.

Ex quibus, & aliis deductis in deciſione fuit vtraque parte informante reſolutum ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Bononien. Dotis.
Lunæ 35. Maij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos data primo Viro cenſetur etiam ſecundo conſtituto, etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecundo Viro, ſi tamen aliud non ſit conuentum ante contractum matrimonium, ſecus ſi conſtante.

SVMMARIVM.

1 *Dos data primo Viro cenſetur repetita ſecundo.*
2 *Permiſſum ad tempus poſt aliud dicitur prohibitum.*
3 *Dotis aſſertio facta ab Vxore conſtante matrimonio præſumitur ſimulata, & in fraudem donationis prohibita.*
4 *Statutum loquens in vno caſu comprehendit etiam alium ob rationis identitatem.*
5 *Diſpoſitio non reſtringitur per ea, quæ frequentius accidunt.*
6 *l. dotem ff de iur. dot. non procedit, quando conſtat aliud eſſe conuentum.*
7 *Statutum Centenſe declaratur, & n.9.*
8 *Dos conſtante matrimonio augeri poteſt, imò & etiam conſtitui.*
10 *Iuramentum ſua religione non fouet iniquitatem.*
11 *Iuramentum non firmat donationem inter virum, & vxorem, quando eſt ſimulata, & hæc opinio eſt verior, & communior n.12.*

Deciſio CCLXXXVII.

SVb die 9. Iunij 1625. coram bo me. *Buratto* Rota recedendo ab aliis deciſionibus reſpondit confeſſionem factam à D. Claudia ſuper conſtitutione dotis ſcutorum 5000. in fauorem Comitis Aloyſij de Pepulis ſecundi mariti non eſſe attendendam, & conſequenter lucrum dotale eidem ſuperſtiti

debitum

debitum, taxandum eſſe iuxta quantitatem dotis aſ-
ſignatam Domino Paulo Catandiuo primo viro, in
qua poſteriori ſententia poſt tertiam diſputationem
coram me, Domini etiam hodiè permanſerunt; illa
enim reſolutio, & iure communi, & municipali in-
nititur, iure inquam communi, quia dos data primo
1 viro cenſetur repetita ſecundo l. dotem ff. de iur. dot.
l. Diuus l. in Iuliam ff. ſolut. matr. cum latè cumula-
tis per Card. *Mant.* de tacit. lib. 12. tit. 15. n. 1. & ſeqq.
etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecun-
do viro *Menoch.* conſ. 5. per tot. vbi alios allegat;
Iure etiam municipali Centi, quoniam in Statuto
lib. 3. cap. 15. cauetur eamdem omnino dotem datam
pro primo matrimonio, cenſeri etiam traditam pro
ſecundo, & ad euitandas fraudes, ne coniuges blan-
ditiis aucupentur donationes Vxorum, ſubdit idem
ſtatutum adeo attendendam eſſe aſſignationem do-
tis factam primo viro, vt nec etiam vxor poſſit ſe-
cundo Viro augere, & conſtituere pinguiorem, niſi
ante contractum ſecundi matrimonij, vel in ipſo
contractu appareat de huiuſmodi augmento, vel
diuerſa conſtitutione dotis, ex quibus conſequitur,
quod cum D. Claudia non ante, nec in ipſo contra-
ctu, ſed triennio poſt contractum matrimonium
cum Pepulo, confeſſa fuit ſe aſſignaſſe dotem duplo
maiorem quam primo viro conſtituerit, huiuſmodi
2 aſſignationem, vel confeſſionem non ſuſtineri, per-
miſſum enim ad tempus poſt illud dicitur prohibi-
tum l. ſi vnus §. 1 ff. de pact. *Oſaſch.* deciſ. 85. num. 13.
Surd. conſ. 52 num. 9. & deciſ. 189. num. 9 totaque il-
la aſſertio facta ab Vxore, ſimulatè, & in fraudem
donationis prohibitæ inter Virum, & Vxorem, &
3 quaſi color quæſitus, & pallium ad tegendam huiuſ-
modi fraudem cenſetur l. 1. & ibi *Bart.* in §. ſciendum
ff. de donat. Inter Vir. & Vxor. l. quod de ſuo C. de
dot. cauſ. & notat in his terminis *Gabr.* conſ. 10. nu. 2.
lib. 1. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. c. 498. nu. 14 &
ſeqq. Rota coram S m. Greg. X V. dec. 188. nu. 1. cum
aliis in dec. cumulatis.

Nec placuit DD motiuum, quod ſtatutum Cen-
tenſe in ſecundo caſu loquatur, quando ſcilicet dos
non fuit ſoluta primo marito, & ſic quando adhuc
eſt ſoluenda ſecundo marito per Patrem Vxoris, vel
illius hæredes; Quoniam vltra quod verba ſtatuti
videntur comprehendere omnem caſum, quia in
principio diſponit quando bona extant penes
ipſam Vxorem, in ſecunda vero parte ponitur caſus
quando dos eſt exigenda, & ſemper ibi prohibetur
fieri aſſignationem poſt ſecundum matrimonium,
vel taliem poſt menſem. Reſpondebant Domini
nullam rationem differentiæ poſſe aſſignari, ſiuè dos
fuerit exacta, ſiuè inexacta ad effectum, vt de noua
aſſignatione dotis facienda ſecundo viro debeat con-
ſtare, vel ante contractum, vel in ipſo contractu ſe-
cundi matrimonij, cum ſemper vtroque caſu vigeat
ſuſpicio fraudis, & ne in præiudicium filiorum pri-
mi matrimonij vxor blanditiis ſeducatur ad donan-
dum ſecundo viro, & propterea ſtatutum loquens
etiam in vno caſu trahendum eſſet, vel potius dicen-
dum comprehendere alium caſum ob identitatem
4 rationis *Bald.* in l. data opera num. 11. C. qui accuſ.
poſſ. *Abb.* in c. 2. num. 2. de appellat. *Craneti* conſ.
518 nu. 15. *Tiraquell* in l. ſi vnquam in verb. libertis
nu. 45. C. de reuocan. donat. *Menoch* conſ. 427. nu. 71.
Surd. conſ. 443. numer. 31. Et illa verba tamquam
poſita demonſtratiuè, & iuxta id quod frequentius
contingit, non dicuntur reſtringere diſpoſitionem
5 gl. in l. 2. in verb. filio præcedente ff. de vulg. & pup.
Deciſ. Clem. Merlini.

Roland conſ. 59. n. 5. lib. 3 *Bellon.* conſ. 52. nu. 6. plenè
Silueſt. Aldobr. conſ 9. nu. 17. & ſeqq. lib. 5. & fuit fir-
matum in Romana Adminiſtrationis 10. Decembr.
1626. coram Reuerend. Dom. meo *Decano.*

Minus etiam obſtare viſum fuit, quod ſtatutum
recipiat interpretationem à Iure communi, & pro-
pterea quemadmodum à regula l. dotem ff. de Iur.
dot receditur ſi cõſtet aliud fuiſſe conuentum, vt di- 6
citur in dicta l. dotem, & notat Cardinal. *Mantic.* de
tacit. dicto libr. 12. tit. 15. num. 20. & ad hoc ſufficere
coniecturas, & præſumptiones dixerunt *Calcan* conſ.
11. n. 4 verſ. ad hoc *Surd.* conſ 93. n 18. *Menoch* præ-
ſumpt. 6. nu. 78. lib. 3. Ruta in Romana quarti dotalis 1
21. Aprilis 1617. corã bo. me. *Andrea* verſ. nihilomi-
nus. & plures coniecturas enumerat deciſio ſub die
10. Nouembris 1617. ex quibus videbatur reddi pro-
babilis illa confeſſio, & quod verè in actu ſecundi
matrimonij amplior dos fuerit conſtituta, quam pro
primo matrimonio.

Quoniam obiectum vrgeret ſi ſtatutum ſimplici-
ter induceret præſumptionem, quod dos data pro pri-
mo cenſeretur repetita pro ſecundo matrimonio,
quia talis præſumptio tolleretur alia præſumptione,
ſed ſtatutum vlterius progreditur, & requirit proba- 7
tionẽ, & talem, quæ percutiat tempus, vel ante ſecun-
dum matrimonium, vel in actu ipſius matrimonij.

Præterea illę coniecturæ Dominis viſæ ſunt etiam
hodie ſatis leues. Nam quod fructus fuerint ſoluti
ad rationem dotis ſcutorum 5000. ante confectio-
nem Inſtrumenti, & confeſſionem D. Claudiæ, in
facto non iuſtificatur, & ſuper qualitate ſecundi viri
ad effectum, de quo agitur non multum inſiſtebant
Domini, quia licet familia de Pepulis ſit nobiliſſima,
attamen ipſe erat illegitimus, eiuſque ſplendori ob-
ſtabat res anguſta Domi, Dominus autem Paulus
Corandinus alter maritus erat ex primaria etiam no-
bilitate ſuæ Patriæ, illiuſque opera Sereniſſimi Fer-
rariæ Duces Atteſtini vſi fuerunt in arduis negociis;
& in regenda Ciuitate Regienſi, quod ſolum grauiſ-
ſimis viris munus demandari conſueuerat, & etiam
ad Principes, ac demum ad Imperatorem honorifi-
ca Legatione illum decorarunt, & ipſa D. Claudia
erat ex præclarioribus familiis Centi nempè ex Fer-
rariis, ſeu Gambarinis, adeout ipſa Vniuerſitas Cen-
ti aſſumpſerit ſtemma gentilitium dictæ familiæ de
Ferrariis, & de eius etiam dignitate atteſtatur Frater
Leander in deſcriptione Italiæ pagina 519. Cap.
Galli Boij.

Nec obſtare viſum fuit, quod etiam conſtante ma-
trimonio augeri dos, imò, & conſtitui poſſit l. ſi con- 8
ſtante C. de donat. ante nupt. Card. *Mantica* de tacit.
lib. 11, tit. 22. n 20. *Surd.* dec. 204 n. 4 *Sanchez* de ma-
trim. lib. 6. diſput. 7 in princ. & eſt deciſio illa Roma-
na quarti dotalis coram bo. me. *Andrea* quoniam id
verum eſt in terminis Iuris communis, non autem
ſtante ſtatuto Centi, quo cautum eſt cenſeri eamdem
dotem datam ſecundo viro, niſi aliter ipſo contractu
matrimonij, vel antè fuerit conuentum.

Neque etiam obſtat, quod ſtatutum Centi fuerit
approbatum poſt dictam confeſſionem, & de tem-
pore præclaræ memoriæ Horatij Cardinalis Spinolæ 9
legati Ferrariæ; quoniam ab eodem Cardinali fuit
quidem ſtatutum Centenſe in congruiorem formam
redactum, & ipſo iubente impreſſum, ſed vt ex at-
teſtationibus Notariorum, & Cauſidicorum appa-
ret, hoc idem ſtatutum, de quo in lib. 3. ſub rubr. XV.
ant quitus etiam ſeruabatur, & in volumine ſtatuto-
rum includebatur.

Et tandem nec Iuramentum viſum eſt ſuffragari,
quamuis enim ſi ſolum promiſſorium extaret, illud
ſufficeret, attamen cum præcedat aſſertorium & id
quod aſſeritur à veritate alienum ſit, & in fraudem
donationis fuerit prolatum, & ſic tale iuramentum
aſſertorium tamquam carens veritate non operetur,
10 quia Iuramentum ſua religione non fouet iniquita-
tem c. quanto de Iur. Iur. cap. inter cætera 22. q. 4. con-
ſequenter etiam hoc ſublato, & detecto mendacio,
Iuramentum promiſſorium quoque quod aſſertorio
11 innititur, & illius intuitu emiſſum fuit, vt corruat ne-
ceſſe eſt, ita poſt alios egregiè explicat *Rum.* conſ.
530. n. 4. lib. 1. & conſ. 132. n. 11. li. 4. & conſ. 155. n. 9.
lib. 6. *Seraphin.* de priuileg. iur. cap. 71. n. 59. *Ludovic.*
conſ. 139. nu. 8. & in fin. vbi aſſerit omnes ferè DD.
huic concluſioni aſſentire Cardin. *Mantic.* de tacit.
lib. 22. tit. 1. num. 18. & tit. 8. nu. 54. qui de veriori &
12 communiori teſtatur, & ſequuta eſt Rota nedum in
hac eadem cauſa, ſed & in Ferrarien. Dotis 11. Apri-
lis 1622. & 4. Maij 1626. coram eodem bo. me. *Bu-
ratto.*

Et Ita vtraque parte informante in vltimo loco de-
ciſis Domini permanſerunt, &c.

Ariminen. Spolij.
Mercurij 2. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Spolium committitur etiam à Iudice, & exequutori-
bus nulliter procedentibus, & de exceſſu exequu-
tionis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, vel iniuſtè procedens æquiparatur*
§ *priuato, & ſpoliare dicitur.*
2 *Exequutor non obſeruans præcisè formam ſibi datam
in capiendo poſſeſſionem, attentare; & nulliter pro-
cedere dicitur.*
3 *Remedium quod competat de iure non attenditur; ſed
illud, quod fuit intentatum.*
4 *Fructus imputat Creditor in creditum, quos percepit
ex bonis Debitoris ex primo decreto obtentis.*
5 *Exequutio, & ſententia nulla in parte, aut receſſiua
in totum ratione indiuiduitatis redditur nulla.*
6 *Et idem eſt in ſubhaſtatione.*
7 *Statuti Ariminen. de aſſociatione in poſſeſſionem in-
terpretatio.*
8 *Actio ſpolij dicitur in rem ſcripta, & competit etiam
contra ſingularem ſucceſſorem.*
9 *Et contra licitatorem.*

Deciſio CCLXXXVIII.

FVerat de anno 1610. relaxatum ad Inſtantiam
Franciſci mandatum executiuum ab A.C. contra
Sebaſtianum pro ſorte principali cenſus ſcutorum
3600. & eiuſdem fructibus decurſis, & non ſolutis ad
Summam ſcutorum 410. aſcendentibus, vt in man-
dato; Cuius vigore cum Franciſcus acceperit poſſeſ-
ſionem duorum prædiorum, quæ ſpectabant ad Seba-
ſtianum, vt ex Inſtrumento aſſociationis, & inſtante
Franciſco ſubhaſtata etiam fuerunt. Verum cum aſ-
ſociatio, & ſubhaſtatio prædictæ per Sebaſtianum
impugnarentur dedi dubium, An intrarèt ſpolium.
Quo propoſito Domini affirmatiuè reſponderunt,
quia vbi Iudex ritè, & rectè non procedit ad ſubha-
ſtationem, dicitur procedere tamquam priuatus, &
ſpoliare ad ca. conquerente vbi *Abb.* n. 8. de reſtit. 1
ſpoliat. Rota apud S. me. Gregorum XV. dec. 105. n.
5. dec. 209. n. 2. apud Reuerendiſſimum D. meum *De-
canum* inter eius impreſſ. dec. 97. n. 1. & in Romana
ſpolij Domus 17. Februarij 1617. & 28. Iunij eiuſdem
anni coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Pam-
philio.*

In præſenti autem Iudicem nulliter, & iniuſtè pro-
ceſſiſſe apparet, quia mandauit dicta prædia ſubha-
ſtari ad inſtantiam Franciſci creditoris, qui illa habe-
bat cum vitio ſpolij, vt patet, quia in mandato A. C.
committebatur executoribus, vt caperent de bonis
Sebaſtiani, executores vero hæc forma non ſeruata 2
aſſociatum Franciſcum in poſſeſſionem, quæ propte-
rea fuit nulla, & ſpoliatius *Felin.* in cap. cum olim n.
51. verſ. limita niſi Commiſſarius de offic. deleg. *Ca-
ſtren.* conſ. 321. ſub n. 3. verſ. 2. fuit lib. 1. *Alex.* conſ. 51
nu 3. lib. 2. *Put.* dec. 318. nu. 4. lib. 2. Rota apud S. me.
Gregorium XV. dec. 416. nu. 4. Non obſtante quod
eidem Franciſco alias competeret aſſociatio, quia re-
medium de iure competens non ſuffragatur vbi non 3
illud, ſed diuerſum fuit intentatum Rot. apud *Zac-
chi.* de obligat. Camer. dec. 24. num. 3. in fi. & in Ro-
mana Dotis 17. Aprilis 1617. coram bo. me. *Rem-
boldo.*

Præterea ex teſtibus datis in ſummario hæredum
nu. 4. probatur, quod Franciſcus poſtquam fuit aſſo-
ciatus ad dicta prædia, poſſedit eadem ſpatio tempo-
ris vltra duos annos, fructuſque collegit aſcendentes
quolibet anno ad libras 1800. vt ita confeſſus fuit Hie-
ronymus emptor ſub haſta, contra quem hodiè agi-
tur ſpolio in dicto ſummario n. 7. Vndè cum fructus 4
prædictos ſuos non fecerit, ſed in ſortem debuerit
imputare tanquam captos ex primo decreto in actio-
ne perſonali leg. Fulcinius vbi gloſ. verb. Non debe-
re ff. quibus ex cauſ. in poſſ. eat. & in leg. ſi finita §. ſi
plures in verbo. Prius prope fin. verſ. effectus primi
decreti, & ibi *Bart.* in §. Iulianus n. 50. ff. de damn. in-
fect. *Cyn.* in l. cum propones verſ. tamen in hoc C. de
Bon. auth. Iud. poſſ. *Papien.* in form. reſponſ. rei con-
uent. verſ. In termino numer. 18. & ſubhaſtatio nihi-
lominus facta fuerit pro tota ſumma contenta in
mandato A. C. ſequitur ſubhaſtationem fuiſſe exceſ-
ſiuam, & pro maiori ſumma, quam deberetur, Ac 5
proinde remanſit ſpoliatius in totum ratione indi-
uiduitatis *Bart.* in l. ſi non ſortem §. ſi centum vbi
etiam *Iaſ.* nu. 2. ff. de condict. indebit. *Pariſ.* conſ. 82.
nu. 36. lib. 2. *Surd.* conſ. 168. n. 20. *Rot.* dec. 33. n. 6. part.
2. diuerſ. apud Sanct. mem. Gregorium XV. dec. 198.
num. 1. & dec. 319. nu. 3. & recent. dec. 630. nu. 3. par-
te 2.

Et demum corruit ſubhaſtatio vti facta de duobus
prædiis diſtinctis, & ſeparatis pretio ſcut. 6000. quo-
rum vnumquodque aſcendebat ad ſummam ſcuto-
rum 3000. & ſic vnius tantum prædij ſubhaſtatio fuiſ-
ſet ſufficiens pro ſumma, quæ demptis fructibus ſu-
pradictis, necnon aliis ſcutis 250. ſolutis per Cęſarem
Copiolam D. Paſtono Rauennæ de quibus in d. ſum.
n. 5. remanebat debita pro ſcutis 2800 & conſequen-
ter ſubhaſtatio alterius prędij fuit in totum vitioſa, 6
nec poteſt in parte ſuſtineri *Galleſ.* de obligat. Camer.
tit. de quæſtion. poſt proceſſ. inciden. n. 28. verſ. Quod
tamen humaniter, vbi quod ita etiam praxis obſeruat.
Saluſt. in praxi A. C. lib. 1. c. 40. nu. 15. & dixit Rota in
Romana nullitatis ſubhaſtationis 27. Iunij 1616. co-
ram R. P. D. meo *Pirouano.*

Non obſtat, quod in aſſociatione fuerit ſeruata for-
ma Sta-

ma Statuti Ariminen. Nam quidquid dicẽdum ſit, An
7 illa fuerit ad vnguem ſeruata, Statutum procedit quo-
ad tenutam datam in cauſa iudicati, vel per contu-
maciam, qui actus differt à præſenti cum agatur de
mandato executiuo relaxato ſub certa forma, quæ
debuit ſeruari ex allegatis.

Nec quidquam refert, quod Hieronymus emptor,
vt ſupra non ſpoliauerit, ſed Franciſcus ad cuius in-
8 ſtantiam fuit facta ſubhaſtatio. Etenim actio ſpolij
tanquam in rem ſcripta competit etiam contra ſin-
gularem ſucceſſorem *Rip.* in l. 1. §. ſi hæres nu. 9. ff. Ad
Trebell. *Surd.* conſ. 28. num. 58. *Gabr.* conſ. 36. n. 3. lib.
1. *Menoch.* de recuper. remed. 1. nu. 410. *Rot.* dec. 244.
num. 2. p. 1. diuerſ. apud S. me. Gregorium X V. deciſ.
542. ſub num. 3. & ibi Adden. ſub nu. 10. & 11. & re-
cent. dec. 307. n. 3. p. 1. & dec. 476. nu. 2. p. 2. & in ſpe-
cie quod detur etiam contra licitatorem, cui ſub ha-
ſta res fuit deliberata, qualis eſt dictus Hieronymus,
9 quia cenſetur habere cautam à ſpoliatore fuit dictum
in Anconitana ſpolij 9. Iunij 1610 coram bo. mem.
Cardinali *Sacrato* quæ eſt impreſſa apud *Marcheſ.*
de commiſſion. parte 2. fol. 235. & in Narnien. bo-
norum 21. Aprilis coram bo. me. *Rembaldo.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nepeſina Tutelæ.
Lunæ 7. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt, ſecus verò ſi probetur contrarium. Examen nouum Teſtium non eſt indulgendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium, & quando dicatur ad eſſe.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt.*
2 *Ad Tutores manus an aliquid peruenerit, id probari poſeſt per teſtes.*
3 *Teſtes admittere tertia vice ſuper eadem materia non caret periculo ſubornationis.*
4 *Examen nouum non eſt concedendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium.*
5 *Articuli, vt non dicantur noui, ſufficit vt idem in ſubſtantia articuletur, quod antea fuit articulatum, quamuis in cortice verborum ſit differentia.*
6 [illegible] *en nouum Teſtium ſolet denegari, quando iam* [illegible] *a fuerunt dicta aliorum teſtium.*
7 [illegible] *n nouum examen ex ſtylo Rotæ ſolet admitti, quando dicta Teſtium ſolemniter non fuerunt publicata.*
8 *Sed intellige verum, quando ſummarium ſolummodò fuit datum Procuratori, ideoque ſecus eſt dicendum, quando pars etiam vidit, & ex profeſſo dicta teſtium fuerunt diſcuſſa.*
9 *Examen nouum Teſtium eſt admittendum, quando ceſſat ſuſpicio; & materia, quæ articulatur eſt releuans & eſt merè prophana.*
10 *Remiſſoria in prophanis datur ſine fumo data releuantia articulorum.*

Deciſio CCLXXXIX

FRanciſcus Lucretius deceſſit die 28. Iulij 1591.
relicto Dominico filio, cuius tutelam, & curam
geſſit ſola Æmilia Mater vſque ad diem 10. Auguſti,
quo tempore fuerunt deputati Curatores Plodius &
Allæus, & eadem Æmilia, & cum poſtea dictus Plo-
dius pulſaretur ad reddendam rationem adminiſtra-
tionis, Rota ſub die 27. Iunij 1625. coram bo. me. Do-
mino *Vbaldo* diſtinguendo reſoluit ipſum Plodium
non teneri ad redditionem rationis pro frumento
triturato in Area nuncupata *del Fiore*, quia non con-
ſtat, quod illud frumentum fuerit ei conſignatum, cũ 1
prius fuerit traditum, Æmiliæ; Quo autem ad fru-
mentum trituratum in Area nuncupata, *della Vigna*,
contrarium cenſuit Rota, videlicet Plodium ſiue
eius hæredes teneri ad redditionem rationis, quia
ex Teſtibus tunc ponderatis apparet, hoc frumen-
tum veniſſe ad manus eiuſdem Plodij, & Æmi- 2
liæ, vt in deciſione poſtrema bo. me. D. *Vbaldi.*

Verum cum pro parte Dominici Lucretij exhibe-
rentur articuli, quibus nitebatur probare frumentum
in vtraque area trituratum perueniſſe ad manus Plo-
dij, & aliorum; Dedi dubium, an dicti Articuli eſſent
admittendi; & contra quos; Et Domini quoad Plo-
dium negatiuè, quo autem ad Æmiliam affirmatiuè 3
reſponderunt. Nam quo ad Plodium, iam quater fue-
runt contra eum dati articuli, & examinati teſtes, &
enixè tentatum, vt probaretur frumentum etiam tri-
turatum in area Hortis, ad illius manus perueniſſe, &
ipſorum Teſtium ſummarium traditum fuit vtrique
parti, & dicta Teſtium pluries etiam coram bo. me.
Vbaldo, & R.P.D. meo *Verospio* diſcuſſa fuerunt, Vn-
de admittere quinta vice teſtes ſuper eadem materia,
non careret periculo ſubornationis, præſertim cum
Partes ſint inſtructæ ex diſcuſſionibus factis in Rota
ſuper depoſitionibus Teſtium, & facili negotio ſup-
pleri, & prouideri, vt iuxta intentionem partium, &
pro victoria cauſæ Teſtes deponerent; Et propterea
ſtante hac ſuſpicione non eſt concedendum nouum
examen c. fraternitatis c. Intimauit de teſtibus au- 4
thentica at qui ſemel C. de probat. & in corpore vn-
de ſumitur §. quia vero authentica de teſtibus *Fari-
nac.* de Teſtibus q. 75 num. 68. & 69. cum ſeqq Rota
apud Card. *Seraph.* dec. 688. n. 1 & ſeqq. Et in hac ma-
teria ſufficit quod idem in ſubſtantia articuletur, li-
cet in cortice, & ſtructura verborum ſit differentia
Bart. in authentica at qui ſemel n. 24 C. de probat. 5
Bennuen. deciſ. 3. ſub n. 1. Rota coram S. me. Grego-
rio X V. dec. 497. n. 3. & in Pampilonen. Iuris viſitan-
di 15. Martij 1614. coram Me, vbi alij referuntur, &
in his terminis fuit denegatum nouum examen, eo
quia fuerant iam diſcuſſa dicta aliorum Teſtium, &
in reſolutionibus derectæ exceptiones, in Albanen. 6
Confinium 22. Aprilis 1612 coram R.P.D. meo *Pire-
mano.*

Nec applicatur ſtilus Rotæ admittendi nouum
examen, quando non fuerunt ſolemniter publicata
dicta Teſtium ſed ſolummodo Procuratori data co- 7
pia, vel ſummarium, quia non eſt extendendus, quan-
do pars etiam vidit, & ex profeſſo diſcuſſa fuerunt
dicta Teſtium, & ſic vbi adeſt ſuſpicio de qua per 8
gloſ. in dicto c. Fraternitatis & per Card *Seraph.* di-
cta deciſ. 688. n. 3. & S. me. Greg. dicta deciſ. 497. n. 4.

Quo autem ad Æmiliam, viſum fuit poſſe admitti
articulos, quia quo ad eam ceſſat motiuum ſuſpicio-
nis, & materia, quæ articulatur eſt releuans, & eſt
merè prophana; Vnde etiam ſine alio fumo admit-
tuntur articuli l. Iudices C. de fid. Inſtrument. Rot. 9
apud *Mantic.* dec. 369 n. 1. & Sa. me. Greg. XV. dec. 10
124. n. 1. & alias, &c.

Et Ita, &c.

Romana Societatis Officij.
Lunæ 7. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij in contractu per obiectum non ſuperlucratur quis capitale, quando non fuerunt obſeruata pacta data in contractu, & in ſpecie quia præſtiti non extiterunt fideiuſſores.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio cum clauſula Camerali habet paratam exequutionem.*
2 *Per mortem diſſoluitur ſocietas.*
3 *Societas conſideratur inter Officialem, & eum, qui ſoluit pecunias.*
4 *Per obitum non ſuperlucratur quis capitale ſocietatis officij, quando non fuit adimpletus ex ſui parte contractus, & ſignanter in præſtatione fideiuſſorum & n. 5.*
6 *Contractu vtens, & commodum ex eo prætendens conſequi debet pro ſui parte oſtendere de adimplemento.*
7 *Et lucrum facere non poteſt quis ex contractu, quem non adimpleuit.*
8 *Remiſſio obligationi præſtandi fideiuſſores in contractu ſocietatis officij videtur inducta ex eo quod mutatum ſit ſocietatis vitæ periculum in aliam perſonam, contra n. 11.*
9 *Similiter remiſſa cenſetur d. obligatio per receptionem fructuum.*
10 *Renunciatio non debet extendi de vno caſu ad alium.*

Deciſio CCXC.

MAndatum relaxatum per R. P. D. *Bichium* locumtenentem Auditoris Cameræ, Domini
cenſuerunt eſſe exequendum, quia fuit relaxatum
pro reſtitutione pecuniarum finita ſocietate iuxtà
formam obligationis Cameralis factæ per Iacobum
in caſu diſſolutæ Societatis, quæ obligatio habet exe-
1 cutionem paratam *Galleſ.* ad form. obligat. Cameral.
p. 1. q. 2. nu. 11. & ſeqq. *Rota* dec. 545. num. 1. p. 1. recent.

Nec dubitari poteſt quin diſſoluta fuerit ſocietas
cum iam obierit Andreas, qui pecunias ad Societatem officij dedit, & ſic per mortem Soij defierit ipſe
contractus Societatis l. adeo l. actione §. morte ff. pro
2 Soc. *Caſtracan.* de Societat. Officior. c. 8 n. 31. ipſeque
Andreas; qui pecunias verus ſocius, & inter illum,
ac officialem tantum conſiderabatur contractus
3 ſocietatis Rota coram S. mem. Greg. XV. dec. 45.
impreſſ. poſt Modern. Roman. de ſocietatis offic.
n. 3.

Nec viſum eſt ſuffragari, ſocietatem fuiſſe ſuperlucratam per mortem Ioannis Silueſtrini, in cuius
caput ipſa ſocietas erat contracta; Quoniam huiuſmodi lucrum per mortem Ioannis eatenus deberetur Officiali ſiuè Iacobo, qui bonam fidem recognouit, quatenus ipſe officialis, ſiuè Iacobus adimpleuiſſent pro eorum parte adimplenda, nempè ſi fideiuſſo-
4 res promiſſos præſtitiſſent, & propterea ſi ipſi defecerunt in hoc per eos adimplendo, conſequenter
etiam nec aliquod emolumentum ex illo contractu 5
conſequi poſſunt l. Iulianus §. offerri ff. de act. empt.
& in his terminis dixit Rota coram Cardinali *Seraph.* deciſ. 225. n. 1. & ſeqq & dec. 673. & in Romana ſocietatis officij 2 Iunij 1608. coram Cardin. *Lancellotto* impreſſa apud eoſdem *Modern.* Roman. de
ſocietat. offic. dec. 5. n. 3. & plenè *Gratian.* diſcept. forenſ. c. 301. nu. 8. ad effectum enim, vt quis conſequatur actionem vel exceptionem ex contractu debet antè omnia docere pro parte ſua de adimple- 6
mento promiſſorum *Crauett.* conſ. 151. n. 10. & conſ.
192. nu. 15. & 20. Nec valet quis lucrum facere ex
contractu, quem non impleuit non obſtante aliqua 7
excuſatione *Dec.* l. cum proponas la 2. nu. 4. C. de
pact. *Menoch.* conſ. 55 n. 5. *Rot.* dec. 21. n. 2. in impreſſ.
poſt dd. *Moder. Roman.*

Nec ſuffragatur, quod non obſtante hac prætermiſſione Iacobi in dando fideiuſſores, ipſe tamen Andreas mutauerit periculum vitæ de perſona prius
nominata, in aliam perſonam, & ſic videatur remiſiſſe Iacobu onus illud præſtandi fideiuſſores, & virtualiter declaraſſe, velle perſiſtere in contractu ſocietatis, quamuis fideiuſſores non acceſſerint quemadmodum dicimus, per receptionem fructuum ſocietatis, cenſeri remiſſum onus præſtandi fideiuſſores, & tunc ob huiuſmodi omiſſionem fideiuſſoris 8
non impediri lucrum ſocietatis *Caſtrac.* de ſocietat.
offic. & cap. 69. nu. 2. *Rota* dec. 113. n. 6. p. 1. diuerſ. &
dec. 577. n. 10. p. 1. recent. & *Moder. Rom.* diſcept. Forenſ. cap. 301. n. 36. & ſeqq. & cap. 302. n. 6. & ſeqq.
Quoniam hoc quod Andreas voluerit remittere Ius,
& cautionem ſibi debitam importaret renunciationem iuri quæſito, quæ quidem renunciatio non de- 9
bet extendi de vno actu ad alium *Crauett.* conſ. 747. 10
n. 17. *Decian.* reſp. 21. n 76. lib. 1. Atque Ideo non bene
infertur, Andreas tranſtulit periculum vitæ in aliam
perſonam, ergò renunciauit promiſſioni ſibi factæ
de præſtando fideiuſſores, ſunt enim compatibilia
quod tranſtulit quidem periculum, & tamen quod
reſeruatum remanſerit ius, quod ipſi competebat
circa dictos fideiuſſores, & adhuc durauerit ſuſpenſio perfectionis contractus, quandiu præſtiti fuiſſent fideiuſſores, ita vt cum huiuſmodi tranſlatione periculi rectè tranſiuerit etiam dicta promiſſio.

Et ideò quæ dicebantur de receptione fructuum
non applicantur nec congruunt huic caſui, quoniam 11
recipiens fructus, dum habet ſcientiam, quod non
ſint præſtiti fideiuſſores promiſſi, & nihilominus hoc
non obſtante eoſdem recipit fructus neceſſario
fatetur, & admittit ſocietatem eſſe perfectam, &
non amplius eſſe in ſuſpenſo, alioquin enim citra
labem vſurarum non poſſet fructus percipere, ſi
contractus non eſſet perfectus, ſed eſſet in ſuſpenſo,
& propterea ſi approbat contractum, & pro abſoluto, & perfecto admittit virtualiter etiam remittit conditionem illam, & promiſſionem, quæ in ſui
fauorem ſuſpendebat ſocietatis contractum, quamdiu darentur fideiuſſores, quod ſecus eſt in tranſlatione periculi cum adſit diuerſa ratio, vt ſupra dictum eſt, &c.

Et Ita reſolutum vtraque parte Informante &c.

Romana ſpolij.
Mercurij 9. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Ratione hypothecæ agit emptor ad damna, & intereſſe contra venditorem, qui bona promiſit libera, quæ tamen ſubiecta ſunt hypothecis creditorum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio in ſpolio probatur ex confeſſione partis.*
2 *Poſſeſſio rei conuentæ probatur ex ſubſtentatione litis, & adiudicatione.*
3 *Creditor ſi fuit ex fructibus pignoris iam ſatisfactus, non poteſt pignori amplius incumbere, alias ſpoliare dicitur.*
4 *Emptor ratione hypothecæ, cui bona reperiuntur obnoxia non agit ad reſolutionem totius contractus, ſed pro rata illius hypothecæ tantum ad damna, & intereſſe.*
5 *Sententia, vel executio in exceſſu inducit nullitatem immiſſionis, pro qua datur ſpolium.*
6 *Probatio perceptionis fructuum ex domibus fit per coniecturas in Vrbe.*

Deciſio CCXCI.

DVbitatum fuit an intraret ſpolium, itaut Dom. Angelus Incoronatus eſſet reintegrandus ad poſſeſſionem, primo quinque domorum ſitarum in via Iulia è conſpectu Eccleſiæ Sancti Spiritus, in quas D. de Fracaſſis, in iudicio Saluiani ab Illuſtriſſimo D. Card. Spada, tunc ab A. C. Iudice deputato fuerunt immiſſi, ſecundo ad poſſeſſionem alterius Domus cum furno poſitæ in eadem via, in quam iiſdem Fracaſſis vigore ſententiæ R.P.D. *Celleſij* in Saluiano pariter latæ, fuit conceſſa immiſſio. Et Domini quoad vtramque dubij partem, affirmatiuè reſponderunt.

Quo enim ad quinque domos, viſum fuit ſatis conſtare de vtroque ſpolij extremo, cum anterior poſſeſſio Incoronati probetur ex propria confeſſione illorum de Fracaſſis in monitorio coram Illuſtriſ-
1 ſimo D. Card. Spada, ſeu A.C. met emanata l. cum precium C. de liberal. cauſ. *Rota* in recent. dec. 347. p. 1. p. 2. & coram S. me. Gregorio XV dec. 116. n. 1. & de poſſeſſione poſteriori illorum de Fracaſſis conſtat ex litis ſuſtentatione, & in adiudicatione dictarum domorum eiſdem facta vna cum traditione *Caputaq.* dec. 369. p. 2. Rota coram eodem S. me. Grego-
2 rio XV. dec. 105. n. 3. & dec. 209. n. 1. Iniuſtitia autem continuationis iſtorum in poſſeſſione patet ex eo, quia immiſſio fuit illis conceſſa de anno 1620. donec fuerint ſatisfacti pro ſcutis 350 & hucuſque habuerunt ſupra ſcuta mille, cum per ſex Annos, & quatuor menſes perceperint penſionem dictarum domorum, quæ reddunt ſingulis annis ſcuta 170. circiter, vt deponunt teſtes ſummario nu. 6. & ſic abundè fuerunt ſatisfacti, Vnde modo domos amplius retinere non poſſunt, dumque reſtituere recuſant ſpoliare dicuntur *Surd.* conſ. 160. n. 6 in fin. *Seraph.* dec. 896.
3 n. 8. cum aliis.

Quo autem ad aliam domum cum Furno, extrema ſiminer fuiſſe iuſtificata dixerunt Domini; Primum nempè ex monitorio coram R.P. D. *Celaſio*, & ſententia eiuſdem ſumm. n. 1. & 3. ſecundum ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis per ipſos Fracaſſos ſummario n. 4. & ex litis ſuſtentatione; Dominumque Angelum ſua poſſeſſione iniuſtè fuiſſe priuatum non dubitabatur, quoniam Fracaſſi in dictam Domũ fuerunt immiſſi pro prætenſo credito ſcutorum 7500. ex cauſa euictionis alterius domus ipſis venditæ à Marco Antonio Incoronato patre ipſius Angeli & tamen reuera tota Domus vendita non fuit euicta, ſed ſolum illatæ fuerunt moleſtiæ pro ſumma ſcutorum 750. nempe pro ſcutis 350. ad inſtantiam Dominorum de Victoriis, vt in monitorio dato in ſummario n. 5. & pro ſcutis 400. ad inſtantiam illorum de Niſiis, qui erant creditores duorum cenſuum, pro quibus dicta Domus erat hypothecata, vnde Fracaſſi non poterant agere ad repetitionem totius precij Domus ſcutorum 7500. ſed ſolum competebat actio pro intereſſe illius portionis, ſeu ratæ, pro qua Domus empta reperiebatur hypothecata l. 1. vbi 4
Bart. n. 1. & 3. & alij Doctores ff. de euict. l. qui rem vbi *Bald.* n. 1. C. eodem *Becc.* conſ. 106. num 43. *Surd.* conſ. 114. n. 6. & conſ. 359. n. 30. & ſic reſultat exceſſus, & intrat reintegratio ob ſpolium *Iaſ.* in leg. ſi 5
non ſortem §. ſi centum num. 2 ff. de cond. indeb. *Rot.* in recent. deciſ. 545. num. 1. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 485. num. 4. & fuit dictum in Romana Domus 14. Maij 1618. coram bo. me. D. *Vbaldo*, & 29. Apr. 1626. coram R.P.D. meo *Durano*.

Non obſtat, quod non fuerit probatum penſionem quinque domorum quotannis per Fracaſſos fuiſſe perceptam, quia cum in Vrbe Domus locentur, & ipſi poſſederint, ſufficit probare perceptionem ex coniecturis, & à conſuetis *Bald.* conſ. 323. n. 6
5. lib. 2. *Achil.* deciſ. 22. de reſtit. ſpoliat. Rota coram S. m. Gregorio XV. deciſ. 50. num 2 cum aliis præſertim quia de tempore quo Fracaſſi fuerunt immiſſi ipſæ domus habebant ſuos conductores &c.

Et Ita pro Domino Angelo Incoronato tantum informante fuit reſponſum, &c.

Romana Melioramentorum.

Mercury 9. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Locator, qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quando iuuare ſe poſſit pactis contractus locationis.

SVMMARIVM.

1 *Locator durante tempore locationis præſtare tenetur ſucceſſiuam patientiam conductori in vſu rei locatæ.*
2 *Et non præſtita huiuſmodi patientia non poteſt iuuari pactis contractus locationis & n. 7.*
3. *Ceſſionario competunt omnia commoda, & priuilegia competentia cedenti.*
4 *Patientia, & pacta tacitè remiſſa cenſentur locatori à Conductore ex continuatione retentionis, ac poſſeſſionis rei locatæ.*
5 *Cedentis conſenſus, & factum non poteſt præiudicare ceſſionario.*
6 *Conductor poteſt cogi ad euacuandum per non adimplementum in ſolutione penſionis.*

Deciſio CCXCII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 21. Aprilis, 1625. coram bo. me. *Vbaldo*, nimirum Dominis de Cibo, non eſſe dandum mandatum de euacuando ludum pilæ cum hoſpitio ſubter poſito, de quibus agitur, contra ſcatiattos, dictum pilæ ludum

auctoritate Iudicis poſſidentes, & quos Rota coram eodem Domino *Vbaldo* 9. Decemb. 1615. dixit eſſe manutenendos.

Placuit enim fundamentum deciſionis, quod cum Achilles Cibo, poſtquam locauerat quaſdam Domos ad Annos 18. Ioanni à Ponte, à quo cauſam habent ſcarlatti, pacto adiecto, vt in eis ſignanter ludum pilæ efficere teneretur, ſtatim vix elapſo anno, in poſſeſſionem dictarum Domorum ſe intruſerit, aliiſque locauerit, & ſic ex parte ſua non adimpleuerit contractum, præſtando continuã, & ſucceſſiuam patientiam, vt conductor frueretur per integrum tempus 18. Annorum re conducta, prout de Iure tenebatur
1 l. ſi quis Domum vbi *Bart.* num. 1. l. ex conducto in principio l. ſi fundus ff. locati *Magon.* dec. lucenſ. 15. num. 4. *Surd.* deciſ. 326. numer. 17. latè *Caſtill.* quotid. controuerſ. p. 3. c. 3. n. 6. & ſeq. *Mantic.* deciſ. 4. num. 12.

Conſequenter modo ipſe Achilles, ſiuè eius Hæredes licet expirauerit integrum tempus 18. Annorum, ratione tamen dicti non adimplementi, & non præſtitæ patientiæ, non poſſunt agere ad euacuandum,
2 nec poſſunt vti, aut iuuari pacto appoſito in Inſtrumento locationis, de reddendis Domibus liberis, elapſo dicto tempore, ſine vlla refectione melioramentorum aut expenſarum l. Iulianus §. afferri vbi DD. ff. de act. empt. l. filiæ licet C. de collat. l. quæro §. inter locatorem ff. locati *Menoch.* conſ. 55. nu. 1. & ſeq. *Ioſeph. Ludou.* dec. *Peruſ.* 50. n. 1. 2. & 3. *Magon.* deciſ. lucenſ. 69. n. 4. *Caſtill.* dicto c. 3. n. 14 *Put.* deciſ. 357. lib. 3. in correct. Ideoque nec etiam dandum eſt mandatum de euacuando contra ſcarlattos, qui tamquam Ceſſionarij, & creditores Ioannis à Ponte in ſcutis 1100. expoſitis pro dicto pilæ ludo conficiendo, fuerunt per ſententiam Iudicis in poſſeſſionem dicti pilæ ludi immiſſi, & iis vti Ceſſionariis competit eadem exceptio, & idem ius, quod competebat Ioanni
3 cedenti. l. emptor C. de hered. & act. vend. *Surd.* conſ. 269 n. 1. & dec. 256. n. 8. & ſeqq.

Non obſtat, quod Achilles locator, ingreſſus fuerit poſſeſſionem dicti ludi pilæ de conſenſu Ioannis Conductoris, qui penſionem ſoluere, & deſignata melioramenta in Inſtrumento locationis, perficere propter inopiam non valebat, & proinde continua, & ſucceſſiua patientia, quam præſtare tenebatur lo-
4 cator fuerit illi remiſſa, ad trad per *Bald.* conſ. 131. n. 1. *Rota* dec. 577. n. 10. p. 1. recent.

Quoniam reſpondebant Domini, huiuſmodi conſenſum Ioannis à Ponte, non potuiſſe præiudicare ſcarlattis Ceſſionariis, & Creditoribus pro ſcutis 1100 cum hypotheca generali omnium bonorum, & ſpeciali melioramentorum, ideſt dicti pilæ ludi, & quibus antea per quadriennium fuerat per dictam
5 ceſſionem ius quæſitum l. debitorum pactionibus C. de pact. *Surd.* deciſ. 60. nu. 7. & deciſ. 286. n. 1. *Rota* deciſ. 563. num. 3 p. 2. recent. & Ioannes non poterat
6 expelli prætextu penſionis non ſolutæ, ſed ſolum vrgeri ad penſiones decurſas, & non ſolutas, vt in 1. deciſ.

Minus obſtat, quod cum ſcarlatti dicti pilę ludi, & Cauponæ ſubter poſitæ, poſſeſſores, ac Ioannem à Ponte conductorem repræſentantes, nullam ſoluerint pro rebus conductis penſionem, vtique elapſo conuento tempore cõductionis, cogi poſſint ad euacuandam; Quia reſponſum fuit ex hoc ſcarlattos poſſe ſolum conueniri ad ſoluendum penſionem non quidem pro omnibus Domibus in locatione expreſſas, quas non poſſederunt, ſed pro rata tãtum ludi pilæ, & cauponæ quibus gauiſi fuerunt, cuius liquidatio dum pendet non initiat remedium l. ſi quis conductionis C. locati.

Demum nec obſtare viſum fuit, quod Ioannes conductor non adimpleuerit pro parte ſua in conficiendo melioramenta vſq; ad ſummam ſcut. 2000. iuxta conuentionem in Inſtrumento initam, vndè videretur reſolutus contractus, & potuerint Domus alteri locari; Quia ceſſat obiectum ex eo, quod ſtatim vix elapſo Anno deſiit Io: poſſidere de voluntate, & conſenſu locatoris, ex quo videtur tacitè remiſſum onus aliorum melioramentorum ex præalleg. conſ. *Bald.* 31. n. 5. lib. 1. quem ſeq. *Craueti.* conſ. 106. n. 2. *Rot.* in recent. dec. 577. n. 10. p. 1.

Et Ita, &c.

Bononien. legati de Mareſcot.
Lunæ 14. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Dotium quantitates taxantur iuxta conſuetudinem Regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum. Dos an taxari poſſit vltra legitimam.

SVMMARIVM.

1 *Dotium quantitates qualiter taxantur & nu. 4.*
2 *Dotes in dies potius augentur, quàm diminuuntur.*
3 *Filiabus pinguior dos conſtituitur, non extantibus filiis legitimis, quam ſi extarent.*
5 *Conſuetudo circa conſtitutionem dotium, eſt ad vnguem probanda, & prius ſemper eſt attendenda conſuetudo ſpecialis familiæ quam generalis n. 6. & 7. amplia n. 8.*
9 *Dotis congruitas non neceſſario regulatur à quantitate legitima.*
10 *In dotem dari poſſunt omnia bona ſubiecta fideicommiſſo, ſi ratio ita poſtulet.*
11 *Dotes taxari poſſunt vltra legitimam, ſuadente ita æquitate.*
12 *Teſtator poteſt de bonis hæredis diſponere, ſicuti de ſuis propriis.*
13 *Inuentarij beneficium non ſuffragatur, ſi hæreditas eſt ſoluenda, & n. 14.*
15 *Inuentarium præſeruat hæredem à damno, non autem operatur, vt ex eo aliquid lucretur.*
17 *Affectio non intrat, quando teſtantis voluntas eſt ſeruanda, & vires hæreditatis ſuppetunt pro ea adimplenda n. 16.*
18 *Legatarij immiſſio ſub quo prætextu denegari non poteſt.*
19 *Filius per vltimam voluntatem non poteſt eligere legitimam ſuper certis bonis in præiudicium fideicommiſſarij.*
20 *Hæres cum beneficio Inuentarij poteſt ſibi ipſi ſoluere, quod Teſtator ei debebat.*
21 *Falcidia non habet locum, quando legata non excedunt dodrantem.*
22 *Falcidia non detrahitur ex bonis prohibitis alienari.*
23 *Fructus in Trebellianicam tranſuerſalis imputari debent.*

Deciſio CCXCIII.

DOmini Bernandinus, & Antonius Maria fratres de Mareſcotis petierant immiſſionem in poſſeſſio-

poſſeſſionem duorum prædiorum nuncupatorum *del Boſco, la Mareſcotta*, quæ ſibi à Nicolao in Teſtamento, & Codicillis relicta fuerant, & in Ciuitate Bononien. fauorabilem ſententiam obtinuerunt, ſed cauſa ad Rotam deuoluta, & propoſito dubio, An dicta immiſſio eſſet concedenda, negatiuè fuit reſolutum, eo potiſſimum fondamento, quia hæc prædia retinebat D. Vincentius, non tamquam hæres Nicolai, ſed tamquam fideicommiſſarius ex Teſtamento Ageſilai Patris, & licet detrahenda eſſet legitima, & alia ea Perſona dicti Nicolai filij & primi hæredes grauati, & ratione iſtius legitimæ Nicolaus potuerit legare dicta prædia; Attamen cum incertum eſſet an dicta legitima, & aliæ detractiones aſcenderent ad valorem dictorum prædiorum, tunc Domini denegarunt dictam immiſſionem, vt in dec. ſub die 24. Aprilis 1626. emanata habetur; Vnde dd. fratres, vt probarent legitimam excedere valorem dictorum prædiorum, proponebant libras 92000. pro dotibus ſororum declaratas, & appoſitas ad debitum eiuſdem Domini Nicolai eſſe transferen. ad debitum Ageſilai Patris, & indè prorogationem euadere legitimam, & hæreditatem Nicolai, & ſic integra prædia ipſis legatariis deberi; ſuper quo ſuſcepta diſputatione per tres deciſiones reſolutum fuit dictas dotes referendas eſſe ad hæreditatem Ageſilai Patris, ad quem ſpectat onus dotandi, nihilque aliud Nicolaum egiſſe, quam loco Arbitri amicè declarare quanta foret dos vniuſcuiuſque ſororis, nec ſuam hæreditatem voluiſſe grauare occaſione dictarum dotium, vt in deciſionibus ſub die 15. Ian 22. Martij, & 29. Aprilis huius anni coram me.

Et quoniam in vltima deciſione fuit reſeruatum, vt videretur, An declaratio facta per Nicolaum circa quantitatem dictarum dotium eſſet exceſſiua, Id ò iuxta mentem Dominorum dedi dubium, An conſtaret de tali exceſſu, qui impediret immiſſionem, ſuper quo Domini reſponderunt non conſtare.

Et moti ſunt, quia exceſſus non præſumitur, &
1 dotium quantitates debent taxari iuxta conſuetudinem Regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum *Alex.* conſ. 7. n. 2. & 4. in fin lib. 1. *Ruin.* conſ. 60. nu. 1. lib. 3. *Menoch.* conſ. 297. n. 43. 44. & 53. cum ſeqq Card. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 21. n. 31. & 32. & huic regulæ ſe etiam conformauit Ageſilaus dum iuſſit filias ſecundum conditionem temporum, ac rerum viciſſitudinem dotari.

Quod autem dos librarum 46000. pro qualibet puella eſſet congrua, & rationabilis, deſumebant Domini nedum ex conſuetudine Ciuitatis Bononien. in conſtituendis dotis ad fauorem puellarum, nobilium, ſed ſignanter etiam ex more eiuſdem familiæ de Mareſcotis, quia Thideus Pater Ageſilai dé anno 1581. mandauerat dotari filias in ſcut. 7700. & deindè Ageſilaus nuptui tradidit Eliſabetham ſororem Guido Antonio Lambertino dote conſtituta ſcut. 9000. & trium millium circiter in ſuppellectili, & mundo muliebri, & ſic in totum ſcut. 12000. & idem Ageſilaus duxit Vxorem cum dote librarum 42400. & tamen ſemper in dies potius augentur
2 dotes, quam diminuantur prout atteſtatur *Theſ.* dec. 192. n. 6. & alij & de Ciuitate Bononiæ dixit Rota in Bononien. de Cattaneis 20. Febr. 1620. coram R. P. D. meo *Pirouano*.

Quæ eo magis admittenda videntur in caſu noſtro, tum quia dicta hæreditas Ageſilai Patris deducto etiam ære alieno, & dotibus filiarum dotandarũ & illarum quæ Monaſterium ingreſſæ ſunt excedit ſummam librarum 72000. vt pro parte eiuſdem D. Vincentij aſſerebatur, & conſiderato, quod nullus filius legitimus extat, ſed vnus tantum naturalis, certè dos librarum 9200. pro duabus filiabus legitimis nubendis in ſæculo exceſſiua dici non poteſt; Tum etiam quia huiuſmodi dotes congruas eſſe conſanguinei, & Periti ab eodem D. Vincentio producti videntur admiſiſſe, qui retulerunt attenta exiſtentia trium filiorum maſculorum legitimorum, ex hæreditate Ageſilai poſſe detrahi libras 115000. pro dotandi filiabus, Vndè multo magis ex eorumdem Peritorum mente videtur ſtatuendum, Dotem librarum 92000. non eſſe exceſſiuam, cum maximè nullus extet maſculus legitimus, rationi enim, & æquitati plurimum conſonat, vt filiabus pinguior dos conſtituatur non extantibus maſculis legitimis, quam ſi exta- 3
rent l. ſi filiæ, & ibi *Bar.* ff. de leg. 3. *Mantic.* de tacit. li. 12. tit. 21. n. 4. ver. 5. & n. 31. ac 33. & fuit etiamſi conſideratum in deciſione ſub die 15. Ianuarij præteriti ver. relatio autem.

Et eo minus hæc oppoſitio exceſſus debet impedire immiſſionem, quoniam nil refert ad ipſos legatarios, an congrua fuerit nec ne, vel exceſſiua taxatio dotis facta per Nicolaum, ſed ipſis ſufficit hoc debitum eſſe delendum è ſtatu hæreditatis eiuſdem Nicolai, & conſcribendum, quantumcumque illud ſit, in debito Ageſilai Patris.

Non obſtant articuli dati pro Domino Vincentio, & admiſſi per dd. fratres de Mareſcotis, quoniam in hac materia conſtituendi dotes in Ciuitate Bono-
nien. non poteſt dari præciſa regula, itaut certam 4
quantitatem non excedant, prout eſt in Vrbe ob conſtitutionem ſe. re. Sixti V. ſed circumſtantiæ, & qualitates, numerus filiorum, exiſtentia vnius tantum naturalis, rerum viciſſitudo, comprehenſio dotis marcinæ, & apparatum, & alia huiuſmodi ſunt perpendenda, & ex his reſultat determinatio, an congrua fuerit dos, & conſequenter non obſtat obiecta conſuetudo, niſi probetur ad vnguẽ in caſibus relatis eaſdem qualitates, & circumſtantias adfuiſſe, quæ in præſenti concurrunt *Surd.* dec. 131. n. 9 & 10. & conſ. 74. n. 13. *Menoch.* conſ. 54. n. 37. *Rot* dec.
799. n. 3. p. 1. diuerſ. Et ſemper anteponenda videtur 5
conſuetudo ſpecialis iſtius familiæ de Mareſcottis in recipiendo, & aſſignando dotes *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 21. n. 39. *Theſaur.* d dec. 192. nu.
1. ver. & ad rei *Fuſar.* de ſubſtitut. q. 531. num. 166. 7
non autem generalis conſuetudo Ciuitatis Bononien. *Rota* dec. 24. n. 14. p 1. & deciſ. 299. nn. 3. p. 2. recent. Attento præſertim, quod Nicolaus frater, &
hæres Ageſilai ita declarauit, ad quem ſpectabat hoc 8
ius declarandi gloſ. in l. ſed ſi quis à filio §. ſi quis plures in verb. hæres ff de legat. 1. vbi *Iaſ.* n. 4. *Roland.* conſ. 85 n. 38 lib. 1.

Non obſtat quód dos excedat legitimam, Quoniam dotis congruitas non neceſſario regulatur à
quantitate legitimæ, ſed ex qualitate coniugum, & 9
ex ſolito Ciuitatis, ac familiæ, & ex aliis congruitas dotium eſt metienda, vt per congeſtos ab *Odd.* de fideic. q. 43. no. 79. & ſeqq. ſiq. ratio ita poſtulet om-
nia bona ſubiecta fideic. poſſunt in dotem dari *Bal.* 10
in auth, res quæ n 4 C commun. d · leg cum adductis à *Peregr.* de fideic. art. 42. nu 26 & *Fuſar.* de ſubſtit. dict. q 531. n. 54. Rota coram Card. *Mantic.* dec. 352. n. 3. & deciſ. 319. n. 7. & dec. 131. num. 14. p. 4.

11 diuerſot. Poſſuntq; dotes ita ſuadente æquitate taxa-
ri etiam vltra legitimam iuxta gloſ. in § quamobrem
auth. de reſtit. & ea quæ parit in 11. menſe *Ruin.* conſ.
56. n. 5. lib. 3. & conſ. 152. no. 6. lib. 5. *Menoch.* conſ.
147. n. 46. *Cephal.* conſ. 668. nu. 9.

Non obſtat, quod hæc prædia peruenerint ad Vin-
centium ex fideicommiſſo Ageſilai, ipſumq; Vincen-
tium adiuiſſe hæreditatem Nicolai cum beneficio
legis & inuentarij, & ideò poſſe retinere huiuſmodi
prædia, quia hodiè cũ appareat dotes eſſe referendas
ad debitum hæreditatis Ageſilai, vt in tribus deciſio-
nibus iam emanatis, & Nicolaus potuerit diſponere
de iſtis prædiis licet debitis Vincentio ex fideicom-
12 miſſo Ageſilai, prout de propriis l. vnum de familia
§. ſed ſi vno, & § ſi rem de l. 1. *Menoch.* conſ. 89. n. 62.
& ſeq. Rota in Rom. de Naris 14. Nou. 1594. coram
b. m. *Penia*, & in eadem 17. Nouemb. 1625. coram R.
P. D. meo *Durano*, & iuxta calculum etiam datum ab
eodem Vincentio facta tranſportatione dictatum li-
bratum 92000. ad hæreditatem Ageſilai conſtet hæ-
reditatem Nicolai eſſe ſoluendo pro legatis, ſequi-
tur beneficium prædictum inuentarij non ſuffragari
13 *Dec.* in l. ex qua perſona nu. 2. verſ. & quod dictum
eſt ff. de reg. iur. *Pinell.* ad l. 1. de bon. mat. p. 3. no. 81.
verſ. ampliatur 7. & ideò Vincentius tenetur præcisè
ratum habere factum, ſcilicet præſtare legata eiuſ-
dem Nicolai cum illius hæreditas æquiualeat *Rom.*
14 conſ. 18. n. 4. *Crauet.* conſ. 225. n. 12. Rota coram S. me.
Greg. XV. dec. 67. n. 13. & dec. 418. n. 6. Inuentarium
15 enim ſolum præſeruat à damno, non autem operatur,
vt ex eo hæres aliquid lucretur *Surd.* dec. 30. n. 14. &
32. Cardin. *Mantic.* dec. 326. n. 5.

Hac eadem reſponſione tollitur motiuum affe-
16 ctionis, quam poteſt habere Vincentius in his præ-
dijs, quia ſi Nicolaus legauit hæc prædia DD. Bernar-
dino & Antonio Mariæ, & perpetuum fideicommiſ-
ſum conſtituit in fauorem deſcendentium eorum-
17 dem legatariorum, quod arguit prædia legata præci-
sè præſtari voluiſſe *Soc.* iun. conſ. 74. n. 18. li. 1. *Mant.*
de coniect. lib 9. tit. 10. n. 11. Dominuſq; Vincentius
adiuit hæreditatem Nicolai, & iſtius hæreditatis vi-
res ſuppetunt pro pręſtatione legati, affectio non in-
trat, ſed d. voluntas Nicolai legãtis, & fideicommit-
tentis attendi debet, imputetq; ſibi Vincentius ſi hæ-
reditatẽ adeundo, hoc onus ſibimet iniunxit, vel de-
bet reſtituere omnia bona hæreditaria ipſius Nico-
18 lai, vt poſt alios *Lader.* conſ. 138. ſub n. 4. *Burſat.* 291.
n. 75. poſt med. ver. Cum itaque & in d. Romana de
Naris coram D. meo *Durano* quorum bonorum hæ-
reditariorum reſtitutio cum non offeratur indè ar-
guitur voluntas, & intereſſe Vincentij potius illa re-
tinere, quam d. predia quantumcumq; ratione affe-
19 ctionis æſtimentur conſequi atq; ita non poteſt hoc
prætextu denegari immiſſio legatariis ad tradita per
Gab. conſ. 125. n. 12. ad med. verſ. In aliis reb. & n. 18.
poſt med. verſ. Quoad 3. li. 1. *Roſ.* de feud. c. 9. concl.
72 ſub n. 12. 13 & 14. verſ. At videtur rectè, & ſem-
per obſtat voluntas Nicolai Teſtatoris, cui magis ob-
temperare debet Vincentius hæres, quàm propriæ
affectioni indulgere.

Et hinc etiam ſequitur, quod licet Nicolaus per
vltimam voluntatem non potuerit eligere legiti-
mam ſuper certis bonis in præiudicium fideicom-
20 miſſarij iuxta doctrinam *Bald.* in l. filium quem ha-
bentem n. 29. C. famil. herciſcund. Attamen hæc e-
lectio non poteſt à Vincentio licet fideicommiſſa-
rio impugnari, cum hæreditatem eiuſdem Nicolai e-
ligentis ipſe acceptauerit, vt in d. uncto *Roſ.* dec. 210.
n. 26. cum tribus ſeqq. & 31. p. x. diuerſ. & in præci-
pitatis deciſionibus in Romana de Naris, maximè
cum Nicolaus fuerit creditor librarum 370000. &
vltra occaſione æris alieni pro Ageſilao Patre ſoluti,
& ſicuti potuiſſet prędia vendere pro dicti æris alie-
ni ſolutione ita potuit illa eligere in ſatisfactionem
huius crediti etiam legando per vltimam volunta-
tem diſponendo *Menoch.* dicto conſ. 183. n. 36. ver. 3.
& 37. ver. Quantum *Surd.* dec. 92. n. 1. & *Roſ.* diuerſ.
dec. 71. n. 4. p. 1. & penes *Mantic.* dec. 326. ſub nu. 5.
ver. Quia adhuc, & 6. in rec. dec. 267. n. 1. 2. & 5. p. 1.

Quæ dicebantur de falcidia, nec Dominis placue- 21
runt, quia legata non excedunt dodrantem, & quo-
niam hæc prædia ſunt prohibita alienari, vt benè per
informantes pro DD. Bernardino, & Antonio
Maria ac propterea ex illis non detrahitur falcidia
auth. ſed, & in ea C. ad l. falcid. Et quoniam hoc le-
gatum eſt purum, fideicommiſſum verò eſt conditio-
nale, ideò non eſt detrahenda falcidia, ſed ſi caſus fi-
deicommiſſi euenerit, tunc de reliquis bonis reſti- 22
tuendis hæres poterit detrahere Trebellianicam, vbi
illam in fructibus (quos in tranſuerſalibus imputari
certum eſt) non fuit conſequutus *Bartol.* in l. Mar- 23
cellus §. Idem Pomponius n. 1. ff. ad Trebell. *Crauett.*
conſ. 16. nu. 1. verſ. ſed dubitatio maior *Craſſ.* §. Tre-
bellianica q. vltima vbi, quod hæc opinio ſeruatur
in praxi.

Et ita Domini vtraq; parte informante dixerunt
non conſtare de tali exceſſu, qui impediat Immiſſio-
nem, &c.

Bononien. fideic. de Deſideriis.
Luna 14. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius qualiter identitatem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum probare debet, & maximè ſi ſimus in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad obitum, niſi contrarium doceatur.*

2 *Identitas qualiter ſufficienter probatur & n. 11.*

3 *Identitas probatur etiam per leniores probationes, & coniecturas præſertim in antiquis n. 4. & ad hunc effectum non requiritur tempus vltra centum annos n. 5.*

6 *Identitas quando eſt probata, non obſtat, ſi adſit diſcrepantia aliquarum qualitatum, quæ ex curſu temporis mutari potuerint.*

7 *Identitas probatur per duas demonſtrationes, licet aliæ deficerent.*

8 *In quantitate maiori ineſſe videtur minor.*

9 *Identitatis probatio non inficitur, quando ſola diuerſitas eſt circa numerum, ſi aliæ demonſtrationes verificentur.*

10 *Identitas in antiquis vt probetur, ſuffragatur etiam verificatio loci vbi bona exiſtunt vna cum vno confine.*

12 *Identitas in fideicommiſſo probatur, ſi bona ab omnibus aliis fideicommiſſariis fuerint conſequuta, & poſſeſſa n. 13.*

14 *Bona, quæ penes filios reperiuntur, ex hæreditate Patris præſumuntur proueniſſe.*

Maximè ſi à die mortis modicum tempus interuenerit & appareat eos non eſſe induſtrioſos n. 14.

15 *Bona probantur eſſe alicuius ex confeſſione hæredum facta in diuiſione.*

Deciſio CCXCIV.

PRoſequendo diſputationem, Propoſui dubium, An conſtaret de identitate duarum domorum cum ſeu Apothecis iuxta reſeruationem factam in vltima Deciſione ſub die quinta Martij præteriti, necnon aliorum duorum corporum, nempè poſſeſſionis in Communi Cazzani, & alterius poſſeſſionis in Communi Bagnarolæ Comitatus Bononien.

Et Domini quo ad huiuſmodi duas Domos cum apothecis, mandarunt cauſam denuo proponi, quo verò ad dicta duo alia corpora, Identitatem ſatis probatam cenſuerunt, &c.

Conſtat enim iſtas duas poſſeſſiones, videlicet illam Cazzani Tornaturarum 116. circiter, & alteram Bagnarolæ Tornaturarum 122. in circa, aſſignatas fuiſſe Hieronymo Antiquo de Deſideriis fideicommittenti in Inſtrumento diuiſionis die 29. Maij 1519. emanatæ inter ipſum, & eius fratres, vt in primo regiſtro fol. 209. vſque ad 260. quas ab ipſo Hieronymo poſſeſſas deindè fuiſſe vſque ad tempus eius obitus non videtur dubitandum, niſi contrarium doceatur
1 tur DD. in l. ſiue poſſidetis C. de probat. & plures recenſet. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 44. n. 16 *Rot.* in recent. dec. 706 n. 5. p. 2. & ſæpiſſime concluſum fuit.

Et hoc eo magis comprobari Dominis videbatur, ex alia deciſione de anno 1544. facta inter Baptiſtam, Ioannem, Alexandrum, & alios filios ipſius Hieronymi fideicommittentis in eodem primo regiſtro fol. 355. cum expreſſa mentione fideicommiſſi paterni, prout etiam ex tranſactione anni 1604. in 2. regiſtro fol. 212. in qua eadem poſſeſſiones poſtea vti dicto fideicommiſſo ſubiectæ Alexandro Iuniori
2 ad illud vocato dimiſſæ ac reſtitutæ fuerunt, ex quibus huiuſmodi identitas ſufficiēter iuſtificata remanet, vt per *Bald.* conſ. 89. nu. 2. lib. 1. *Ancharan.* conſ. 291. ſub nu. 9. Rota in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 11. Decembris 1615. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Pamphilio*, cum aliis in dicta deciſione ſub die 5. Martij præteriti allegatis.

Quibus accedit confeſſio D. Marci Antonij in reſponſione ad poſitiones, vt in dicto ſecundo regiſtro fol. 71. necnon deſcriptio ipſarum poſſeſſionum
3 in Inuentario per eumdem confecto, & in hoc met regiſtr. fol. 256. 257. & 264. poſt ingreſſum dicti Alexandri Iunioris in Religionem PP. Cappuccinorum, cum expreſſa mentione fideicommiſſi, & proteſtatione, quod admittere non intendebat dictas poſſeſſiones, & alia bona in eo deſcripta eſſe hæreditaria ipſius Alexandri, ex hoc enim continuato modo poſſidendi per dictos Hæredes grauatos, & fideicommiſſarios, & ex his omnibus actibus, & declarationibus ſaltem ſimul iunctis, ſatis viſa fuit probata hæc identitas, cum ſufficiant etiam leuiores probationes, & coniecturæ, c. cum cauſam, & ibi omnes extra de probat. gloſ. in cap. ſi Papa in verb. probata de priuileg. lib. 6. *Rimin.* Sen. conſ. 254. numer. 15. cum ſeqq. lib. 2. *Decian.* conſ. 17. numer. 6. lib. 3. *Rota* in recent. deciſ. 459. ſub num. 3. part. p. & coram Sanct. me. Greg. XV. deciſi. 172. num. 6. & ibidem Addent. numer. 10. ac in Romana Vineæ p. Iu-
4 lij 1624 coram me, præſertim cum ſimus in antiquis *Soccin.* conſ. 86. numer. 2. lib. 1. *Seraphin.* deciſ. 462. numer. 8. *Rota* in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 12. Februarij 1618 coram bo. me. *Vbaldo*, vbi pariter fuit concluſum ad hunc effectum non eſſe neceſſariam antiquitatem vltra centum annos, & referunt etiam Addentes ad dictam deciſio. 172. ſub eodem nu. 10. coram Sanct. me. Gregorio XV.

Nec viſum fuit obſtare, quod dicta poſſeſſio Cazzani in dicto diuiſionis Inſtrumento Anni 1519. fuerit deſcripta in pluribus corporibus diſtincta & in huiuſmodi Inuentario per Dominum Marcum Antonium confecto, deſcripta reperiatur in vno corpore, cum ſuis qualitatibus, quoniam cum in ipſa di- 6
uiſione anni 1519. concurrant confinia poſita in eodem Inuentario, & aliæ demonſtrationes, vt apparet, eo quod in hac diuiſione 7. petia terræ eſt poſita *in loco detto Roco*, 8. *in loco detto Butrighella*, 10. *in loco detto alle Fornaci*; & 7. habeat viam publicam à tribus lateribus & 9. 10. & 11. habeant pro confinibus viam publicam, & diſcurſorium Genæ, & concurrant aliæ qualitates, nempè terræ aratiuæ, arboratæ, pratiuæ, ac cæteræ demonſtrationes ſitæ in Communi Cazzani, conſequenter ſatis dicenda videtur verificata illius identitas, quamuis adeſſet diſcrepantia aliarum qualitatum, quæ ex curſu tanti temporis mutari potuerint iuxta deducta per *De-*
cian. dicto conſ. 17. num. 14. cum ſeqq. libr. 3. quem 7
Rota probauit in vna Romana deuolutionis 28. Maij 1625. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Aſſiſien. bonorum 1. Iunij præſenti anni coram Reu. P. D. meo *Verals*; maximè cum conueniant plures demonſtrationes, & qualitates, quarum duæ ſufficerent, licet aliæ deficerent ex allegatis in alia deciſione ſub die 5. Martij, & latè tradunt *Decian.* dicto conſ. 17. numer. 8. cum ſequentibus & num. 21. vbi de communi teſtatur lib. 1. & *Surd.* conſ. 44. num. 15. cum multis ſeqq. lib. 1. Rota apud Sanct. mem. Gregorium XV. dec. 575. n. 4. & ſeq.

Minus releuare dicebatur, quod in dicta diuiſione Anni 1544. ponatur hæc poſſeſſio in Communi Cazzani Tornaturarum 116. & in eadem quantitate enunciatur in dicta tranſactione anni 1604. in ſupradicta diuiſione autem anni 1519. adſint expreſſa plura corpora conſtituentia tornaturas 260. & vltra: Nam non ex hoc reddi videbatur turbida identitas huius corporis, imò magis concludens, ex quo ſi in illis corporibus tunc diſtinctis adeſt maior tornaturarum numerus, tanto facilius ſub eis comprehenditur iſte minor, de quo agitur tornaturarum 116. circumdatus à prædictis confinibus, ſub maiori enim quantitate minor ineſſe videtur leg. 3. §. ſi 8
quis ita legauerit verſic. ſi quis plus ff. de adimen.
legat. plusque & minus non faciunt rem differre 9
ſpecie leg. final. ff. de fund. inſtruct. & in puncto *Decian.* dict. conſ. 17. n. 9. in fin. cum ſeqq. lib. 3.

Et ceſſare etiam videbatur difficultas, quoniam ſola diuerſitas circa numerum petiarum, vbi aliæ de-
monſtrationes verificantur, non inficit identitatis 10
probationem, quemadmodum ample probat *Rimin.* ſen. conſ. 429. nu. 4. cum multis ſeqq. lib. 3. *Cephal.* conſ. 98. numer. 22. & 25. lib. 1. cum aliis per *Modern.* Bonon. var. reſolut. cap. 12. n. 18. & 29. lib. 1.

Hoc autem in propoſito ſufficienter reſultat ex eo quod conueniunt nomen, & locus, numerus tornaturarum, ac aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes, præſertim cum tractetur de re antiqua, quo caſu ſuffragatur etiam verificatio loci, vbi bona exiſtunt vna cum vno confine iuxta opinionem *Pariſ. de Put.* de
feud. reintegr. fol. 166 column 3. num. 9. & colum. 11
4. ſub num. 6. quam Rota amplexa fuit inter diuerſ. dec. 710 nu. 3. part. 1. & deinde bis in Ciuitatis Caſtelli bonorum 5. Martij & 28. Maij 1597. coram bo. mem. Card. *Pamphilio*, & in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 28. Maij 1607. coram bo. me. Cardinali *Lancellotto* Iuniore, & coram Reuerendiſſimo

Decanus reputatur talis, & in illius locum dicitur
ſuccedere. *Rota* dec 4.de elect.in nou.Franc. *Marc.*
dec. 1367.num.5.p.1.Cardinal.conſ.62.numer.1. *A-*
zor. Inſtit. moral. p.2.cap.15.in princ.lib.3. Atque
vti prima dignitas,& Caput in iſta Eccleſia Gemi-
4 net aliis Preſbyteris in Choro, Iuxta dec. *Put.* 210.
num.2.lib.4.*Caſſan.*in Catalog. glor.Mundi conſide-
ratione 37. circa med. *Azor.* vbi ſupra cap.17.10 p.
qu. qui in ſpecie loquitur de præeminentia in Cho-
ro, & Capitulo, & ſequitur *Garz.*de Benef. p.3.cap.
4.num.26. cum aliis in deciſionibus cauſæ allega-
tis.

Nec ex eo quod *Decanus* vna cum Capitulo Iux-
ta diſpoſitionem ſtatuti Cardinalis Pacechi eligat
Iudices quattuor temporum, per quos eodem ſtatu-
to cauetur indici ſilentium in Choro, inferri poteſt
quod hoc ius in choro præſidendi, & ſilentium in-
dicendi, ab ipſo Decano fuerit abdicatum, quia nul-
lum in dicto ſtatuto fit verbum de totali abdicatione
authoritatis,& præeminentiæ ipſius Decani, atq; in
dubio cenſeri debet iuriſdictionem huiuſmodi fuiſſe
5 concesſam dictis Iudicibus potius cumulatiuè, non
autem priuatiuè, quoad illum ex traditis per *Couar.* in
c.Alma mater §.fin nu.3.de ſentent.excommunicat.
part.1.& alios allegatos in hac eadem cauſa 28.No-
uembris 1625.coram me.

Nec etiam ſubſiſtit obiectum, quod Teſtes pro
Decano examinati non deponant eum indixiſſe ſi-
lentium præſcoribus Iudicibus quattuor temporum;
etenim loquuntur generaliter, & eorum dicta de-
6 bent benigna interpretatione iuuari,& ſic etiam ge-
neraliter intelligi *Bart.*in l.de quibus no.135. ff. de
leg. *Alex.*conſ.5.nu.12.lib.1.*Caſſad.*deciſ.3. nu.5. de
probat.

Neque horum teſtium fides in aliquo diminuitur
ex depoſitionibus aliorum teſtium examinatorum
pro Capitulo, nam præter illos actus, qui dederunt
cauſam liti, non videntur diſcrepare à Teſtibus De-
7 cani, cum deponant de quaſi poſſeſſione Iudicum
quattuor temporum ſimpliciter, non autem priuati-
8 uè ad Decanum, ac proinde intelligendi ſint de cu-
mulatiua ex allegatis in deciſione huius cauſæ ſub
die 21.Aprilis 1614.coram D. Reuerendiſſ. D. meo
Patriarcha *Antiocheno.*

Et in omnem caſum Domini cenſuerunt Teſti-
bus capituli eſſe præferendos Teſtes Decani, tum
9 quia omnes ſunt Viri inſignes, & dignitate præcel-
lunt aliis allatis pro Capitulo, *Myſinger.* ſingular.ob-
ſeruat.centur.4.obſeruat.38.num.1. verſ. Primo er-
gò perſonarum authoritas, *Gabr.*de Teſtib.lib.1.con-
cluſ.4.numer.34. & 36 *Farinac.*in tract de teſtibus
quæſt.65.numer.114. Tum etiam quia deponunt
10 ſuper affirmatiua, Teſtes verò Capituli ſuper nega-
tiua leg.diem proferre §.ſi plures, vbi Gloſ.in verbo
conſenſerunt, & communiter DD.ff de reſcript. ar-
bitr. *Bart.*in leg.1.num.6.verſic. vlterius nota ff. de
ventr.inſpic. in l.actor.n.21.Cod.de probat. & alij
allegati in Parmen.penſionis 4. Martij 1624. coram
me. Tum & demum, quia eorum depoſitiones ma-
gis conſonant, & conueniunt cum iure communi
11 *Abb.*in c.auditis numer.15.præſcript. *Bald.* in l. ob
carmen §.fin. ante numer.1. ff. de teſtibus & plures
cumulat *Farinac.*in tract. de Teſtibus quæſt.65.nu.
150.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. Molendini.
Veneris 25. *Iunij* 1627.
Deciſ. Clem. Merlini.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ ſunt reficiendæ à collitigante, qui in cauſa ſuccubuit, ipſi collitiganti victoriam reportanti.*

2 *Et omnes vſque ab initio motis iudicij, & ſucceſſiuè deinde factæ, & paſſæ, & n.3.*

Deciſio CCXCVI.

CVm D.Parata, ſiue illius hæredes, non acquieſce-
rent reſolutioni in hac cauſa factæ ſub die 1.
Martij præteriti, in qua fuit d. ipſi Paratæ deberi ſo-
lummodo expenſas in iudicio diuerſionis aquarum
factas D.Bonfiliolo autem deberi alias quaſcumque
expenſas in aliis Iudiciis factas, Iterum propoſui du-
bium ſuper iiſdem, & Domini permanſerunt in de-
ciſis.

Etenim ſubſiſtit præcipuum deciſionis fundamen-
tum, eſtque in iure veriſſimum, quod cum Parata
ſententiam fauorabilem obtinuerit ſolum in vltimo
iudicio diuerſionis aquarum, Bonfiliolus autem & in
iudicio inſtituto ſuper iure ædificandi Molendinum
& in iudicio attentatorum victor exiterit, conſe-
quenter Paratæ reficiendæ ſunt expenſæ factæ in iu-
dicio in quo ad ſui fauorem pronunciatum fuit, &
Bonfiliolo expenſæ factæ in ſententiis in quibus ad- 1
uerſarius ſuccubuit l properandum §.ſin autem. C.
de Iudic.l.eum quem ff.eodem Theſaur.dec.67.nu.
1.cum aliis.

Neque obſtare viſum fuit, quod iudicium diuer-
ſionis aquarum poſtremo à Parata inſtitutum, non
fuerit diuerſum, ac ſeparatum à primo iudicio ſuper
iure ædificandi Molendinum, ſuper quo ad fauorem
Bonfilioli emanauit ſententia, ſed potius fuerit quæ-
dam proſequutio, & continuatio illius primi Iudi-
cij, quod iam vſque de anno 1616.ſuper hac diuer-
ſione aquarum inchoatum fuiſſe videtur à Bonfilio-
lo vigore præcepti prohibitiui de nihil innouando,&
ſic etiam de non diuertendo aquam,& proindè cum
demum Parata in hoc obtinuerit ſententiam fauo-
rabilem, tanquam ſuper articulo finali, quod in ſe
primum etiam continet iudicium, vtique ipſi de-
beantur omnes expenſæ factæ vſque ab initio, dum
Bonfiliolus cœpit agere pro conſtructione Molen- 2
dini iuxta doctrin. *Bald* in authent.hodie §. cautio-
ne n.5.C.de appellat. *Angel.*in l.properandum §.ſin
autem C. de iudic.

Quoniam vltra reſponſiones in alia deciſione da-
tas, dixerunt Domini, quod cum in duplici caſu poſ-
ſet contingere, & prætendi huiuſmodi aquarum di-
uerſio à Parata Primo antequam Aqua defflueret, &
ingrederetur fundum Bonfilioli, ſecundo poſtquam
eius fundum eſt ingreſſa,& ipſius effecta vtique de-
prehenditur præceptum prohibitiuum à Bonfiliolo
factum, intelligendum eſſe in 2.caſu poſtquam aqua
ingreſſa & decurrit per eius fundum, qui intelle-
ctus congruit etiam verbis præcepti in quo præci-
pitur ne quid fiat in Canali per quod impediatur
effectus molendini Summario Paratæ num. 1. Non
autem in primo caſu, in quo ſententia emanauit
ad fauorem Paratæ ſuper diuerſione aquæ antequam
ſcilicet deffluxerit ad fundum inferioris Domini,
vt in alia quoque deciſione fuit ponderatum, & ſic
ex illo præcepto non rectè infertur, quod hoc 2.
Iudicij ſuper diuerſione non ſit diuerſum à primo,

ſunt enim diuerſi,& ſeparati caſus, & conſequenter
ſeparata etiam iudicia, & vnum non abſurbet alte-
rum,ſed benè ſe compatiuntur, vt in alia deciſione
fuit oſtenſum: Ideoq; non applicatur doctrina *Bald.*
in d.auth. hodiè.C.de appell. Quæ interpretatio vi-
detur ſimiliter colligi ex ceſſione litis facta à Bonfi-
liolo ſtatim atq; Parata inchoauit cauſam ſuper hac
diuerſione aquarum,quam ceſſionem credendum eſt
feciſſe,quia exiſtimabat talem diuerſionem ſibi, &
ſententiæ obtentæ non eſſe præiudicialem,eo quod
eſſet facienda quando in proprio paratæ fundo aqua
laberetur, & antequam eiuſdem Bonfilioli fundum
eſſet ingreſſa.

Minus obſtat,quod prætenditur Bonfiliolum at-
tentaſſe,dum viam deuaſtauit pro impediendo aquæ
lapſu ad Molendinum paratæ, quia de hoc viſum
fuit Dominis ſufficienter non doceri,cum non con-
4 ſtet ſuper huiuſmodi attentato ipſum ſuccubuiſſe,&
ſic teneri ad vllas expenſas iuxta l. prorcnandum §.
ſin autem C.de Iud·c.cum ſimil.

Cæteris autem obiectis ſatisfactum fuiſſe videbi-
tur in alia deciſione.

Et ita in deciſis,&c.

Romana fideicom. de Victoriis.
Lunæ 25. Iuny 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio melioramentorum non poteſt impedire immiſſionem fideicommiſſario quando eſt illiquida.*

2 *Maximè facta obligatione in forma depoſiti de illorum refectione facta liquidatione.*

Deciſio CCXCVII.

CVm de anno præterito 1626. die 25.Martij fuiſ-
ſet reſolutum diſpoſitionem q. Bernardini Iuſti-
neri,& deinde 26. Iunij illam ſuffragari D. Marco
Antonio,& poſtea 9.Dec.eidem D.Marco Antonio,
vti vocato ad fideicommiſſum dicti q. Bernardini ad
eius fauorem purificatum, dandam eſſe immiſſio-
nem in poſſeſſionem duorum caſalium Petræ latæ,
& S. Proculi, niſi obſtarent detractiones legitimæ,
& dotium,& ſucceſſiuè die 10.Martij præſentis an-
ni fuiſſet deciſum detractiones huiuſmodi non ob-
ſtare, & demum die 2. præſentis Menſis Iunij Do-
mini perſiſtendo in deciſis, nec prædictas, nec alias
detractiones per D.Petrum Paulum, & ſuis conſor-
tes prætenſas obſtare cenſuiſſent, Dominus Marcus
Antonius inſtetit pro traditione voti,& hodie in re-
lationibus cauſarum Domini ordinarunt, vt dictum
votum traderem,quoniam ex dictis deciſionibus in
cauſa factis ſatis conſtare videbatur de omnibus ad
petitam immiſſionem neceſſarijs.

Neque obſtare exiſtimarunt, quod vltimo loco
pro parte dicti Domini Petri Pauli fuerint examina-
ti duo teſtes ſuper prætenſis melioramentis factis
in dicto Caſali Petræ latæ, quoniam (omiſſo quod
valde dubitabile videbatur An dicti Teſtes pro-
bent,& an melioramenta ſint neceſſaria, vel vtilia
aut potius voluptuaria, & talis, quæ minimè refici
debeant conſiderata præſertim depoſitione primi
Teſtis iuxta nonum) viſum fuit melioramenta ipſa
1 in omnem caſum eſſe illiquida, & eorumdem exce-
ptionem ſatis turbida, ideoque facta per Dictum
Dominum Marcum Antonium obligatione, etiam
in forma depoſiti de illa reficiendo poſtquam fue-
rint liquidata, & quatenus de iure reficienda ve-
niant, immiſſionem non eſſe impediendam, aut re- 2
tardandam ex traditis per *Conard.* de moment. poſ-
ſeſſ.q.24.nu.50.& 51.& *Pacific.* de *Salutan.* inſpect.1.
cap.2.n.255. Et ita ordinarunt Domini, vt votum
traderem iuxta deciſiones iam in hac cauſa emana-
tas &c.

Romana Societatis officij.
Veneris 25. Iuny 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij commodum non ſuperlucratur de-
bitor per obitum, quando ex ſua parte non ad-
impleuit ea,ad quæ tenetur in præſtatione fideiuſ-
ſori etiam ſi exacti fuerint fructus.

SVMMARIVM.

1 *In Societate officij non poteſt ſuperlucrari quis ſortem per obitum,quando ex ſui parte minimè fuerunt adimpleta promiſſa, & præſertim in præſtatione fideiuſſorum.*

2 *Fallit quando exacti fuerunt fructus ſocietatis, quia videtur tacitè remiſſum ad implementum.*

3 *Sed hoc intelligendum, quando recipiens ſciebat non adimplementum ſequutum ſecus ſi ignorabat & 4.*

5 *Voluntas ceſſat in his,in quibus concurrit ignorantia.*

6 *Dominus directus recipiendo canonem non cenſetur remittere caducitatem emphyteuta,quam ignorabat.*

Deciſio CCXCVIII.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet non eue-
niſſe caſum lucri ſocietatis ad fauoré illorum de
Iacobilis;Quoniam etſi Iulius, à cuius obitu pende-
bat extinctio,ſiue lucrum ſocietatis, mortuus fuerit,
attamen cum Iacobili non dederint fideiuſſorem,in
locum demortui,prout promiſerant, & ſic ex parte
ſua non adimpleuerunt,propterea nec etiam dictum
lucrum conſequi poſſunt, vt pluries dixit Rota in 3
his terminis coram Cardinalis *Seraphin.* dec. 225. in
eius impreſſis, & coram eodem dec.331. part.4.&
coram Cardinali *Lancellotto* Iuniore dec.5.poſt *Mo-
dern.* de ſocietat.& nuper coram me in alia Romana
Societatis ſeptima currentis menſis,& tradunt *Gra-
tian.* diſcept.forenſ. cap.301. num 8. & ſeq. & *Mo-
dern.Roman.* de Cambiis §. 1. quæſt.1.numer.350. &
Alij.

Nec obſtat, quod Iulius receperit fructus Socie-
tatis, etiam poſt primum ſemeſtre, & propterea de- 4
clarauerit ſaltem tacitè,ſine illo fideiuſſore, in cuius
fauorem erat præſtandus, ratam ſocietatem habere,
& ita remiſiſſe onus illud dandi fideiuſſorem, &
conſequenter locum eſſe lucro, vt cenſuit etiam ſæ-
pè *Rota*,vt in dec.331.num.3.verſ.poſtremo, & dec.
332.verſ.verum nu.3.parte 4 diuerſ. & demum in di-
cta Romana ſocietatis coram me.Quoniam vera eſt
hæc concluſio, & applicaretur, ſi probaretur Io-
lium ſciuiſſe obitum primi fideiuſſoris, & ſic eue-
niſſe caſum præſtationi noui fideiuſſoris, quia nihi-
lominus recipiendo fructus videretur remiſiſſe
ius illud circa nouum fideiuſſorem, cuius datio
etiam ex tacito, vel expreſſo conſenſu recipientis
pecunias omitti poteſt, vt in ſpecie dationis fide-
iuſſoris

lusſoris dicit *Bald.* In leg. qui crimen n. 5. C. qui accuſ. non poſſ. quem ſequitur *Aretin.* conſ. 136. n. 1. in fin. cum ſeqq. & in puncto *Rota* deciſ. 1. n. 8. impreſſ. poſt *Modern. Roman.* de ſociet. offic. ſed non probata hac ſcientia non intrat dictum motiuum, remittere enim hoc ius pendet à voluntate, quæ voluntas non poteſt conſiderari data ignorantia, & multò minùs reſultat remiſſio ad l. Mater decedens ff. de inoffic.
5 teſtament. *Alex.* conſ. 8. n. 24. lib. 3. & conſ. 146. nu. 8. lib. 5. *Tiraq.* de retract. §. 1. gloſ. 10. n. 22. *Surd.* conſil. 150. n. 42. & ſeq. & in terminis iſtis *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 302. nu. 22. & in ſimili Dominus directus
6 recipiens Canonem, eatenus dicitur remittere incurſam caducitatem quatenus ſciuerit huiuſmodi caducitatem *Iaſ.* in leg. 2. num. 130. C. de Iur. emphyt. *Bero* conſ. 116. n. 13. vol. 1. *Surd.* dec. 181. n. 7. qui alios cumulat, & latè *Hondod.* conſ. 55 n. 89. lib. 1. Qui etiam addunt, præſumi in dubio ignorantiam, & alleganti ſcientiam incumbere onus probandi, &c.

Et ita reſolutum, &c.

Alexandrina Archipresbyteratus.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Canonicatus capi debet capitulariter, [1] & aliter capta non eſt manutenibilis. Mutatio tituli poſſeſſionis quando inducatur per nouum ſuperuenientem etiam abſque vllâ declaratione.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capitulariter facta probatur ex actibus factis præſentibus aliis Canonicis.*
2 *Cauſa poſſidendi eſt quid diuerſum ab ipsâ poſſeſſione.*
3 *Titulo nouo ſuperueniente ſola continuatione in poſſeſſione poteſt de facto mutari cauſa poſſidendi.*
4 *Mutatio cauſæ poſſidendi ſtatim ipſo iure facta intelligitur abſque alia declaratione data notitia noui tituli.*
5 *Canonico falſo in poſſeſſione exiſtenti, & poſteà obtinenti prouiſionem à Papa non eſt neceſſaria noua apprahenſio, & inſtallatio, ſed ipſo iure fit quadam conuerſio ex nouo titulo ſuperueniente & 19.*
6 *Limita niſi ante prouiſionem Papæ ius tertio fuerit quæſitum.*
7 *Retinens poſſeſſionem de facto, cui ſuperuenit nouum ius poſſidendi eſt manutenendus ad ſtatum ſuæ poſſeſſionis & num. 17.*
8 *Pactum nudum, & ſola detentio in manutentione cõſideratur.*
9 *Animus requiritur ad admittendam poſſeſſionem.*
10 *Renunciatio eſt strictè interpretanda, vt minus quam fieri poſſit, renunciationem lædat.*
11 *Renunciatio reſtricta ad præſentationem, & poſſeſſionem inde ſequutam non eſt tradenda ad omnem poſſeſſionem.*
12 *Renuncians accedens libere, quamuis de iure perdat dominium, & poſſeſſionem ſi tamen de facto adhuc incumbat, & realiter inhæreat poſſeſſioni, & ad huiuſmodi ſtatum manutenendus, & etiam reintegrandus.*
13 *Amplia etiam in beneficialibus, & in habente etiam titulum præſumptum.*
14 *Cumulari poteſt poſſeſſio poſſeſſioni.*
15 *Manutentionis in iudicio attendi debet, quod factum eſt, non quod fieri debebat.*
16 *Scientia poſſeſſionis ex actibus inferri, & præſumi poteſt.*
17 *Amplia præſertim vbi agitur non de noua apprahenſione, ſed de continuatione poſſeſſionis mutato ſolùm titulo, & ad effectum manutentionis.*
18 *Scientia Aduerſarij de poſſeſſione non videtur neceſſaria ad manutentionem.*
19 *Canonicatus poſſeſſio capitulariter capi, & approbari debet.*
20 *Declara vt de facto poſſidens poſſit petere manutentionem, & quatenus opus ſit admitti capitulariter, & deneganttibus Canonicis nulla vrgente ratione habetur poſſeſſio pro capitulariter capta.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCXCIX.

Maſſobrius fuit præſentatus ab Arnutio, & ab Epiſcopo obtenta inſtitutione, apprahendit capitulariter poſſeſſionem Archipresbyteratus, pluréſque actus concernentes officium huiuſmodi dignitatis, nec non etiam curam animarum illi annexam exercuit; verum monitus, aſſertum iuſpatronatus non ſubſiſtere, imò cùm vacatio contigerit de menſe Auguſti, illius collationem ſpectare ad Sanctiſſimum, ab eo impetrauit prouiſionem, cum ſolito tamen decreto, quod renunciaret dictæ præſentationi, prout his verbis decreto paruit, renunciaui præſentationi, & inſtitutioni, ac poſſeſſioni exinde ſequutæ, & dictum Archipresbyteratum vti reſeruatum, & non aliter in futurum poſſidere velle declarauit, & continuando in reali poſſeſſione poſt huiuſmodi renunciationem interfuit Choro, proceſſionibus, & aliis functionibus capitularibus; Vnde fuit dubitatum, an eidem Maſſobrio dandum eſſet mandatum de manutenendo, & Domini, ter, ac maturè diſcuſſo articulo, affirmatiuè reſponderunt.

De poſſeſſione enim illius non poteſt dubitari, & conſtat de primâ apprahenſione ſolemniter, & capitulariter facta, & poſt renunciationem dantur Teſtes, qui deponunt de viſu, quod Maſſobrius tamquã Archipresbyter interuenit publicis functionibus cũ aliis Canonicis, & conſtat quod congregato Capitulo pro tradendâ poſſeſſione alteri Canonico, idem Maſſobrius recepit iuramentum ab eo, ex quibus actibus factis præſentibus aliis Canonicis, probatur poſſeſſio capitulariter capta *Rota* dec. 17. de præben. 1. in nou. *Caſſad.* deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. & deciſ. 5. nu. 3. de Iurepatr. *Verall.* dec. 17. lib. 1. in manuſcript. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 235. num. 11. in eius impreſſ.

Nec obſtare viſum fuit, quod pro Scipione adducebatur ſcilicèt primam poſſeſſionem Maſſobrij capitulariter captam non eſſe attendendam, nec manutenibilem, cui illi renunciauerit, nec etiam ſecundam poſtquam renunciauit, quia non fuit apprehenſa capitulariter & actus illi, quamuis geſti præſentibus Canonicis, non tamen ſunt geſti cum ſcientiâ eorumdẽ, quod ſcilicèt Maſſobrius poſſideret in vim prouiſionis Apoſtolicæ, cùm potuerit credere ipſum cõtinuaſſe tam quam præſentatum à Patrono; Quoniam, & vtramq; poſſeſſionem Rota credidit validam eſſe, ac manutenibilẽ, Et quoad primam animaduertendũ eſt, Maſſobrium nõ renunciaſſe poſſeſſioni reali, & illi quæ de facto eſt, vt apparet ex illis verbis renũciat præſẽtationi, & inſtitutioni, ac poſſeſſioni indè ſecutæ, & declarat ſe velle poſſidere dictũ Archipresbyteratum, tamquã reſeruatũ, Vnde nõ poſſeſſioni in totũ, & abſolutè renunciauit, ſed poſſeſſioni tanquã ex antecedente præſentatione prouenienti, & ſic iur.

lummodò renunciauit titulo, & cauſæ poſſidendi,
quæ cauſa poſſidendi eſt quiddiuerſum ab ipsâ poſ-
2 ſeſſione l.,.§.ex pluribus ff.de acquir.poſſ.ſſ. & iure
merito Maſſobrius ſuperueniente ſibi nouo titulo,
ſcilicèt prouiſione Apoſtolicâ potuit cõtinuare poſ-
ſeſſionem ipſam de facto,mutato ſolùm primo iure,
3 & titulo poſſeſſionis l.non ſolùm §.quod vulgò ff.de
vſu cap.l.3.§. illud l. qui bona §.1.cùm ibi not. ff.de
acquir.poſſ.ſſ Rota apud *Achill.*dec 4.de cauſ.poſſeſſ.
& propriet.*Put.*deciſ.165.n.3.li.1.& dec.441. eodẽ,
& in recent.deciſ.202. n.8. p.1.*Gabr* conſ.51.n.1.&
28.lib.1.quæ mutatio ipſo iure ſtatim facta intelligi-
tur data notitia ſecundi titu'i, etiam abſq; ie aliâ de-
claratione iuxta conſ. *Dec.*400. quod ſequitur *Rota*
4 vt per *Achill.*dicta deciſ.4.*Put.*dicta deciſ.44 .lib.1.
*Creſcent.*deciſ.168.alias 5.de reſtit.ſpoliat. *Rota* dec.
224.nu.2.p.1.diuerſ.& deciſ.601. nu. 5.p. 3. diuerſor.
Card *Mantic.*deciſ.71.n 1., Neque opus erat vt exi-
ret de poſſ.ſſione, & poſteà iterum ing ederetur ad
l. cùm nemo, & ibi gloſ. in verbo extrinſecus C de
àcquir.poſſ.ſſ. *Put.* dicta deciſ.441. lib.1 & *Achill.*
dicta dec.4.vbi quod hæc opinio eſt magis æqua,&
conſona iuribus.& ſemper ſeruatur à *Rota*,vt in de-
ciſ.345.n.4.& deciſ.613.n.5.p.1.& deciſ.143.n.4.p.
2.diuerſ & in Tuden.parochialis 4 Nouembris 1592.
coram bo. mem. Card. *Pamphilio*,in quibus fuit re-
probatum conſil.131.lib.1.Soccini ſenioris contra-
rium ſentientis,& in puncto dixit *Bald.* in l.2. num.
63.verſ.ſed pone C. de ſeruit.& aqua, quod ſi falſus
Canonicus diù ſtetit in poſſeſſione, & deindè à Pa-
pa obtinuit prouiſionem non eſt neceſſaria noua ap-
5 præhenſio, & inſtallatio, quia ipſo iure fit quædam
conuerſio ex nouo titolo ſuperueniente, & *Baldum*
ſequitur *Crauett.*conſ.171.num.1. verſ.2. pro hâc,&
licèt ſub nu.19. declaret *Baldi* ſententiam non pro-
cedere, quando ante prouiſionem Papæ ius tertio
6 fuerit quæſitum,& *Crauett.*ſequatur *Rimin.iun.*conſ.
200. num 15. Attamen non applicatur caſui noſtro
hæc limitatio, quia ante prouiſionem Apoſtolicam
Maſſobrij nullum ius erat quæſitum Scipioni,& pro-
ptereà ſi Maſſobrius retinuit poſſeſſionem de facto
mutauitque ſibi ſolummodò ius, & titulum poſſi-
dendi,adhuc ei manutentio danda eſt ad ſtatum ſuæ
poſſeſſionis c. quærelam cùm ibi not. de elect. l.
7 Aquilius vbi *Caſtr.*num.5. ff. de donat.*Caſſad.* deciſ.
14.num.8. ſuper regul. & Rota coram ſancta mem.
Gregorio XV. deciſ. 560.num. 1. in manutentione
enim nudum factum, & ſola detentio conſideratur
8 *Caſtren.* in dicta l.Aquilius ſub num.5. de donat. *Ce-
phal.*conſil.19.ſub num.5.lib. 1. Card.*Seraphin.*deciſ.
582.num 5.& *Rota* diuerſ.dec.50.num.29.& dec.64.
num.2. part. 2.

Hæcque videntur certiora euadere, quia Maſſo-
brius ſibi prouidit,& conſeruauit ſuam primam poſ-
ſeſſionem de facto per declarationem, quod volebat
poſſidere ex titulo prouiſionis Apoſtolicę Archipre-
ſbyteratum,quẽ priùs poſsidebat ex titulo præſenta-
tionis & in eodẽ inſtanti renunciat,& declarat,& ſic
renunciatio eſt correſpectiua ad declarationem, ea-
tenus enim renunciauit quatenus credit eſſe conſul-
tum ſuæ poſſeſſioni,& continuationi, ſique hæc de-
claratio non ſuffragaretur, renunciatio quoq; ex de-
fectu conſenſus nõ operaretur,& conſequenter pri-
mam poſſeſſionem à ſe non abdicaſſet Maſſobrius,
ad dimittendam enim poſſeſſionem requiritur ani-
mus l. 3.§. in amittenda vbi *Alex* ff. de acquir.poſ-
9 ſeſſ.*Caſſad* deciſ.4.numero 3.de reſtit. ſpoliat.*Pariſ.*
conſil.114.num.7. libro 4. Rota apud *Achill.* deciſ.
11.de penſion.& renunciatio ſtrictè eſt interpretan-
da, vt minus lædat renunciantem quam fieri poſ- 10
ſit l.ſi Domus ff.de *ſeruit.Vrban.præd Decc.*conſ.111.
ſub num.31.*Surd.*conſil.446 num.22. & proptereà
renunciatio reſtrictiuè ad præſentationem, & poſ-
ſeſſionem indè ſequutam, non eſt trahenda ad om-
nem poſſeſſionem ad Clem. quod circa de elect.
Bald. in l. 2. numer.ſecund C. de leg. *Roland.*conſ. 11
86. numer. 38.libr.ſecund.& hæc duo ſcilicèt,quod
quis renunciet præſentationi, & poſſeſſioni indè ſe-
quutę,& quod velit poſſidere ex prouiſione Apoſto-
licâ non inuicem repugnant, quia vult inſiſtere in
poſſeſſione de facto, & reiicere primum titulum
poſſeſſionis.

Secunda quoque poſſeſſio, ſcilicèt poſtquam re-
nunciauit eſt manutenibilis,quia etiam liberè cedẽs,
& renuncians, licèt dicatur perdere Dominium, &
poſſeſſionem, ſaltem de Iure, attamen ſi poſteà in-
cumbat de facto,& realiter inhæreat poſſeſſioni,ad-
huc ad ſtatum eſt manutenendus, Immò, & rei ne-
grandus ſi ſpolietur *Innocent.* in c. ſuper hoc renun- 12
ciat. *Calderin.* cunſil. 4. eodem tit. & ſequitur *Rota*
deciſ.1.num.2.in nou.eodem tit. & *Caſſad.*dicta dec.
4 de reſtit.ſpoliat.num. 2.& 4.ver.credit tamen, vbi
firmat dictum *Innocentij* procedere etiam in Benefi-
cialibus ſi incumbens poſſeſſioni de facto habeat ti- 13
tulum præſumptum,vndè multò magis, quando ha-
bet verum, & canonicum ex prouiſione Apoſtolicâ,
& ſequitur *Gomez* ſuper reg.de annal.q.57. in princ.
*Pariſ.*de reſignat.lib.1.q.5.num.28.

Neque obſtat, quod renunciatio Maſſobrij fue-
rit in exequutionem decreti litterarum Apoſtolica-
rum in quibus committitur exequutori,vt Maſſobriũ
introducat in poſſeſſionem, quia acquiſitio nouæ
poſſeſſionis de manu exequutoris non contradicit
retentioni primæ poſſeſſionis naturalis,& menti Pa-
pæ aliquibus ex Dominis ſatisfactum videbatur, ſi
intelligatur dictum decretum ad cumulandam poſ-
ſeſſionem poſſeſſioni ad tradita per *Caſſad.*dicta de-
ciſ.4 n.12 & ſeqq.de reſtit.ſpoliat. *Menoch.* de adi- 14
piſc.remed 4.quæſt.41.n.337.& ſeqq.*Gabr.*concl.7.
n.6.de acquir.poſſeſſ vbi quod vtraque poſſeſſio de
per ſe eſt conſiderabilis, & demum in hoc ſumma-
riiſſimo iudicio retinendæ attendi debet, quod Maſ- 15
ſobrius fecit,non quod facere debebat.

Nec obſtat,quod Canonici ignorauerint,vel igno-
rare potuerint huiuſmodi mutationem tituli in
Maſſobrio;Quoniam quidquid ſit, an requiratur ta-
lia ſcientia, &c. ex iis actibus, & ex ipsâ facti ſerie,
ſcientia hæc benè inferri, ac præſumi poteſt, *Abb.* in
c.cum Eccleſiâ,num.25.de cauſ.poſſeſſ.*Rot.*dec.179. 26
num.2 par.1.diuerſ.& dec 685.num 4.par.1.recent.
præſertim quia non agitur de appræhenſione de no-
uo facienda,ſed de continuandâ poſſeſſione,mutato
ſolùm titulo,*Innoc.*in c.benè,il ſecundo,num.6.ver. 17
Pro primâ de poſtulat.prælat.*Ripa* in c. cum Eccle-
ſiâ Sutrinâ num 64.ver.Tertio declara,de cauſâ poſ-
ſeſſ. & propriet. & agitur ad effectum manutentio-
nis,quæ datur ad ſtatum,vt dixi,quo caſu nec ſcien- 18
tia videtur neceſſaria iuxta *Rot.*dec.17.num.7.par.1.
diuerſ.à quâ nec receſſit, in recent. dict.dec.685. nu.
4. par. 1. & in plenario poſſeſſorio poterit Maſſo-
brius docere de ſcientiâ Capituli.

His etiam intelligimus non obſtare,quod capitu-
lariter non fuerit appræhenſa poſſeſsio per Maſſo-
brium.iuxta dec.8.*Caſſador.* de cauſ.poſſeſſ.quoniã ſi 19
attendimus primam poſſeſsionẽ illa fuit capitulariter
appræhenſa,& in mutatione tituli nõ eſt opus nouâ

appræ-

appræhenſione, & inſtallatione, vt ſuprà ex *Baldo*, & *Crauetta* dictum eſt, ſi verò actus poſteriores conſideremus, tanquam inducentes ſecundam, & nouam appræhenſionem poſſeſſionis, non autem continuatiuè ad primam poſſeſſionem capitulariter obtentam, tunc ſat eſt, quod Maſſobrius petierit
20 manuteneri, & quatenus opus ſit admitti capitulariter, ipſique Canonici nullâ vrgente ratione, denegauerit huiuſmodi capitularem receptionem, hoc enim caſu habetur pro capitulariter capta, *Rota* coram S. mem. Gregor. XV. deciſ. 364 numero ſecundo, & in Piſtorien. Canonicatus 17. Iunij 1615. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Cauaterio*, & in Leodienſi Canonicatus 3. Iulij 1617. coram eodem, quæ ſequuta etiam fuit in Cæſaraugustana onerum 3. Iulij 1621. coram Reuerendiſſimo Patre Domino meo *Pirouano*; Et ex actis ſuprà ponderatis, quæ coram Canonicis capitulariter congregatis geſta ſunt, reſultat etiam appræhenſio capitulariter facta, vt ſuprà in principio dictum fuit.

Et ita concluſum, &c.

Fanen. Bonorum.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Statutum continuatiuum poſſeſſionis non habet locum in poſſeſſione litigioſa, & ciuili altero in poſſeſſione naturali exiſtente.*

Deciſio CCC.

DOmini permanendo in bis alias reſolutis, nempè ſub die 20. Martij, & in primo Iulij 1626. cenſuerunt mandatum de manutenendo, ſuper bonis de quibus agitur, eſſe dandum Lucretiæ, de cuius anteriori poſſeſſione nequit dubitari tam reſpectu perſonæ Antonij, quàm etiam Patritij ex adductis in vtràque deciſione.

Nec dicta poſſeſſio viſa eſt infringi eo quod Ludouica poſt immiſſionem Lucretiæ conceſſam obtinuerit committi cauſam cum clauſulâ, quatenus ſit locus Ægidianæ, ac deſuper cœpta fuerit diſputatio. Etenim Ludouica viuens nihil iudicialiter obtinuit contra immiſſionem prædictam, nec immò diſputationem extraiudicialiter cœptam finiuit; In-
1 déque poſt illius mortem nulla potuit conſiderari poſſeſſio continuata in hæredes vigore Statuti, iuxta tradita per *Cuman.* in l. Pomponius, §. quæſitum, ver. Ego dixi, ſub num. 2 ff. de acquir. poſſeſſ. cum aliis in ſecundâ deciſione allegatis, & Lucretia remanſit in ſuâ poſſeſſione, in quâ propterea omninò venit manutenenda, §. retinendæ, & §. hodiè. inſtit. de interdict. cum volgat.

Prout nec releuant deducta ſuper nullitate, & iniuſtitia immiſſiones prædictæ: Quoniam Antonius non eſt ſucceſſor, neque hæres Ludouicæ, à quâ fuit motum iudicium ſuper dictâ nullitate, & iniuſtitiâ, & conſequenter fruſtrà hæc opponit, vt in primâ deciſione.

Cœtera ſatis videntur ſublata in deciſionibus, & per Informantes.

Et ita reſolutum, &c.

Tullen. ſeu nullius Præbendæ.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionis manutentio datur anteriori poſſeſſori.*
2 *Et clandeſtina præſumitur poſterior.*
3 *Etiamſi ſit inſtrumentalis anterior.*

Deciſio CCCI.

PRo informante reſponſum fuit, nempè mandatum de manutenendo in poſſeſſione Canonicatus, ſeu præbendæ, de quâ agitur eſſe dandum Nico- 1
lao Remigio, de cuius anterioris poſſeſſione conſtat per Inſtrumentum l. prædia, vbi Doct. ff. de acquir. poſſeſſ. *Put.* deciſ. 360. num. 8. lib 1. non obſtante alia poſſeſſione Nicolai Corié, Quę tanquam iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, c. li. ét cauſam de 2
probat. l. 1 in fin. vbi gloſ. *Angel.* & alij ff. vti poſsid. *Bart.* in l ſi duo, num. 4. eodem tit. *Menoch.* de retinen. remed. 3. num. 725. & ſeq. *Alex.* conſ. 88. numer. 12. lib 5. *Rota.* diuerſ. deciſ. 506. nume. 5. & 6. par. 1. & deciſ. 19. nume. 1. par. 2. & in Tullen. Capellaniæ 18. Februarij 1622. coram me.

Nec obſtare viſum fuit, quod Remigij poſſeſſio fuerit merè inſtrumentalis, Quia cùm ſit adepta capitulariter, & legitimè per Procuratorem ad id ſpecialiter conſtitutum, nec appareat, quod alius tunc temporis poſſideret, ſatis probat ad effectum manutentionis, *Verall.* deciſ. 334. num. 6 par. 2. *Rota* diuerſ. 3
deciſ. 56. num. 1. par. 1. & recent. deciſ. 661. n. 2. par. 1. & deciſ 525. num. 1. par. 2. & ſæpè in aliis.

Et ita &c.

Caſalen. Beneficij.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ probatur ex litteris priuatis facta earum recognitione.*
2 *Sigillus habet vim ſubſcriptionis.*
3 *Teſtis vnius non probat.*
4 *Quod Teſtes ſint examinati abſque interrogatoriis non attenditur, vbi præſumptiuæ, & coniecturatæ probationes admittuntur.*
5 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis alio in poſſeſſione non exiſtente.*

Deciſio CCII.

POſtquam Archiepiſcopus Dirrachien. à S. mem. Gregorio XV. Anno 1623. prouiſus fuit de Eccleſia, ſeu Capella, ſiue Prioratus nuncupata Sanctæ Fidei, loci Verolenghi, & Canagnoli, Caſalen. diœceſis, & per Martinum Leonem Procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum, eiuſdem Capellæ poſſeſſionem fuit adeptus, pro parte Com. Strigij controuertebatur hæc eius poſſeſſio, & poſſeſſionis manutentio, eo quia dubitaretur de fide, & probatione dicti mandati procuræ facti in perſonâ Martini, Vnde in Rota cauſa corâ me introducta, Dubitaui. An intra

eſſent in formâ probanti, ita vt Archiepiſcopo dandum eſſet mandatum de manutenendo, & hodiè propoſito dubio affirmatiuè fuit reſponſum.

Conſtat enim legitimè, ac ſufficienter de dicto mandato procuræ ſex litteris teſtimonialibus Vicarij Generalis Archiepiſcopi Taurinenſis, eius Sigillo, & Secretarij ſubſcriptione munitis, quæ procul dubio faciunt authenticam probationem, cùm & per litteras priuatas regulariter probetur mandatum, l. 1.
1 in princ. ff. mand. §. 1. Inſtit. eod. l. publica, in fin. ff. depoſiti Clem. 1. vbi DD. de procurat. *Caputaq.* dec. 183. & 185. par. 2. Quando vt in caſu iſto fuerunt per Teſtes recognitæ. *Bart.* in l. ſi procuratorem, num. 2. ff. de procur. *Franch* in c. ſignificauit, num. 1. & *Dec.* n. 5. de appellat. cum aliis.

Et attenta ſubſcriptione eius, qui erat à ſecretis Vi-
2 carij, & erat Notarius, atq; ſigillo eiuſdem Vicarij, in litteris appoſito, quod ei tribuit fidem æquè ac ſubſcriptio, & operatur, vt omninò ſit illis credendum ad tradita per DD. in c. poſt ceſſionem de probation. *Gemin.* conſ. 57. num. 5. & conſ. 144. ſub num. 5. *Gabr.* de præſumpt. concl. 4. num 46. & dixit *Rota* in Tridentina Decimarum 14. Februarij, & 6. Aprilis 1620. coram bo. mem. Card. *Sacrato*, Domini cenſuerunt mandatum procuræ eſſe in formâ probanti.

Super aliis autem Iuribus, & ſcripturis non inſiſtebant, quia de earum fide non videbatur poſſe dubitari, nec controuertebatur.

Non obſtat, quod dictæ litteræ per vnicum Teſtẽ
3 fuerint recognitæ, cùm alter renuerit examinari cũ Interrogatoriis neceſſariis, & proindè pro non examinato ſit habendus; quia reſpondebant Domini ex
4 omiſſione huiuſmodi Interrogatoriorum, non tamen tolli ſubſtantiam depoſitionis Teſtium, quod ſufficit in hâc materiâ, in quâ admittuntur coniecturæ, & præſumptiones *Curt. Sen.* conſil. 76. ſub num. 5 & per tot. *Put.* dec. 362. lib. 1. *Caſſador.* deciſ. 5. de procurat. Vltra quod pars ſibi debet imputare ſi ſine Interrogatoriis illum Teſtem examinari permiſit.

Quo poſito ſequitur Domino Archiepiſcopo dãdum eſſe mandatum de manutenendo, cùm ex Inſtrumento doceat de captâ poſſeſſione dictæ Capellæ, ſeu Prioratus, de quo agitur, quæ licèt Inſtrumentalis eſt manutenibilis, alio tunc non exiſtẽte in poſſeſſione vulg l. prædia, vbi *Bart.* ff. de acquir. poſſeſſ. *Rot.* deciſ. 147. num. 2. & 658. nu. 1. par. 2. recent. cum ſimilibus.

Derturen. Beneficii.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Sententia quando mixturam dicatur continere ad effectum appellabilitatis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentalis poſſeſſio alio tunc in poſſeſſione non exiſtente, prodeſt ad effectum manutentionis.*
2 *Iudex iniuſtè procedens non poteſt priuare aliquem ciuili poſſeſſione.*
3 *Manutenendus eſt, qui immiſſionem iniuſtam paſſus non habuit ſe pro ſpoliato.*
4 *Ius tertij Actor opponere non valet in beneficialibus.*
5 *Sententia an contineat mixturam ex verbis (non obſtantibus prætenſionibus, &c.)*
6 *Miſtura implicita complicatio non releuat ad effectũ Appellationis ſuſpenſiuè.*

Deciſio CCCIII.

Domini cenſuerunt, manutentionem in poſſeſſione Beneficij Sanctæ Annæ dandam eſſe Caſtelletto, qui docet de ſui poſſeſſione, vt ex publico Inſtrumento appræhenſionis ſub die 20. Iunij 1623. quod cùm alius tunc tẽporis non poſſederit ipſi prodeſt ad effectũ manutentionis, iuxta vulg. l. prędia vbi
Doct. ff. de aquir. poſſeſſ. *Verall.* deciſ. 354. nu. 6. par. 2. 1
Rota recent. deciſ. 660. n. 1. par. 1. & ſæpè in aliis.

Nec viſum fuit obſtare, quod idem Caſtellettus à dictâ poſſeſſione fuerit expulſus, & in eam immiſſus Villalta ab A. C. vigore Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ. Quoniam A. C. iniuſtè proceſſit, vt patet ex deciſione in hâc eâdem cauſa ſub die 27. Aprilis 1626 coram me; Indeq; non potuit Caſtellettum priuari ſua ciuili poſſeſſione, l. fin. vbi gloſ.
& Doct. C. ſi per vim, *Angel.* in l. clam poſſidere, §. 2
qui ad nundinas, n. 2. in fin. ff. de acquir. poſſeſſ. *Bald.* conſ. 149. o. fin. lib. 3. *Rot.* diuerſ. deciſ. 802. n. 6. par. 1. In qua propterea, cùm nunquam ſe habuerit pro ſpo-
liato, vt expreſsè fuit proteſtatus in actu intimatio- 3
nis ſibi factæ, venit omninò manutenendus, *Rota* coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 46. nu 9. & inter recent. deciſ. 674. n. 1. par. 1. cum aliis in Placen. Pręſtimonij 24. Ianuar. 1625. coram me.

Nec etiam releuat aliud obiectum, quod hæc poſſeſſio Caſtelletti fuerit capta pendente tempore ad appellandum à ſententia in partibus lata per Iudices Synodales ſuper eo quod ipſe Caſtellettus eſſet immittendus. Etenim iudicium huiuſmodi actum fuit, & ſubſequuta ſententia inter Caſtellettum, & Monacos, qui non ſunt in hac cauſa, neq; immo curarunt appellare; Ac proindè Villalta dicitur allegare ius
Tertij, de quo actor non valet opponere in Benefi- 4
cialibus ex latè traditis per *Roman.* conſ. 347. num. 1. & ſeqq. Præcipuè quando, vt in præſenti, ſententia ad rei fauorem lata fecerit tranſitum in rem iudicatam, c. inter Monaſterium extra de re iud. cap. quoad conſultationem, eodem titulo, & benè *Socin. ſen.* conſil. 77. num. 10. lib. 4.

Prætereà, nec ſatis conſtat, quod prædicta ſententia fuerit appellabilis vti continens mixturam ab Informantibus pro Villalta deductam ex illis verbis,
Non obſtantibus prætenſionibus &c. Quoniam di- 5
ctæ prætenſiones non fuerunt reductæ ad ſpeciem, vndè nequit dici quod petitorium reſpiciant, cùm poſsint referri etiam ad poſſeſſorium de quo agebatur, ex remedio ſcilicèt l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.
Et conſequenter iſtius implicitæ mixturæ complica- 6
tio non releuat ad effectum appellationis ſuſpenſiuę, *Rota* diuerſ. deciſ. 263. nu. 1. & 2. par. 1. apud *Cardin. Seraph.* dec. 603. num. 1. & apud S. mem. Greg. XV. deciſ. 232. num. 6 &c.

Et ita reſolutum, &c.

Meſſanen. Iuriſdictionis.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium non præſumitur colluſiuum, niſi probetur.*
2 *Colluſiuum iudicium non præſumitur, & contrarium probatur ex diligentiis factis deputationis Procuratorum, & ſolemnitatis ſeruatis ſeruandis.*

3 *Colluſio*

3 *Colluſio non probatur ex comparitione falſi Procuratoris, quia contrà illum agi poteſt ad intereſſe.*

Deciſio CCCIV.

CVm Capellani Eccleſiarum Sancti Saluatoris, Sancti Nicolai, & Sanctæ Marinæ Oppidi Caſtri Regalis, prætenderent eorum Eccleſias eſſe omninò exemptas à iuriſdictione Archipresbyteri eiuſdem Oppidi, cauſa in Rota introducta primum coram bo.mem. *Penſa*, deinde per Breue S.me. Clementis VIII. commiſſa fuit Archiepiſcopo Rheginen. qui per ſententiam definitiuam pronunciauit, Archipresbyterum Terræ Caſtri Regalis eſſe verum Rectorem, & Parochum totius Caſtri, illiq; incumbere curam animarum omnium, & ſacramentorum adminiſtrationem, & in Eccleſiis Sancti Saluatoris, Sancti Nicolai, & Sanctæ Marinæ curam animarum à Presbyteris dependentibus ab ipſo Archipresbytero, tamquam eius Coadiutoribus geſtam fuiſſe pro maiori populi commoditate, & poſſe geri pro eiuſdem adiumento. A qua ſententia per Capellanos interpoſita appellatione, & iterum in Rota introducta coram bo.mem. *Iuſto*, & in eius locum bo.mem. Cardinal. *Marcomontio* ſubrogato, bis reſolutum fuit ſententiam Archiepiſcopi Rheginen. eſſe confirmandam, & nuper à bo.memor. Domino *Vbaldo*, poſt emanatas deciſiones ſuper manutentione danda Archipresbytero lata fuit ſententia confirmatoria dictæ ſententiæ Archiepiſcopi Rheginen. Quibus peractis Capellani adita Congregatione Epiſcoporum petierunt declarari ſententia Archiepiſcopi Rheginen & bo.mem. *Vbaldi* colluſiuas, & per Congregationem ad Rotam remiſſa cauſa; Hodiè ego propoſui dubium, An conſtaret iudicium Rheginenſe eſſe colluſiuum, Quod fuit negatiuè reſolutum.

Dicebant enim Domini, colluſionem, cùm dolum, & [illegible]ſitatem contineat, regulariter non præſumi, niſi probetur ex rubrica Digeſt. C. & Decret. de colluſ.
1 detegen. *Bald.* conſil. 376. num. 1. libr. 2. *Natt.* conſil. 537. num. 30. *Cephal.* conſil 759. num. 3. In præſenti autem caſu videbatur deficere probatio, nec afferri præſumptiones, aut coniecturas; ex quibus ſufficienter detegi poſſit prætenſa colluſio; Quin immò cùm Capellani in hoc iudicio ſuas partes ſemper defen-
2 derint iura, & teſtes produxerint, appellauerint, & appellationem fuerint proſequuti, expenſas ſubminiſtrauerint neceſſarias, ac ſuper bono Iure Archipresbyteri tot vtraque parte Informante deciſiones emanauerint, & prolatæ ſint ſententiæ, vtique viſum eſt penitùs ceſſare, & excludi colluſionis ſuſpicionē ad tradita per *Natt.* conſil. 537. num. 38. *Cephal* conſil. 759. num. 14. & 16. *Menoch.* conſil. 212. num. 77. & 78. & præſumpt. 26. num. 4. & 5. libr. 5. *Maſcard.* de probat. concl. 322. num. 8. & per tot. *Molin.* de primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 8. ſub num. 9. *Seraph.* deciſ. 444. num. 4.

Nec obſtare crediderunt Domini, quod iudicium fuerit actum contra Bonannum à Capellanis mandatum procuræ non habentem; Tum quia ex Summario Archipresbyteri num. 2. contrarium iuſtificatur, & datur ſubſtitutio Procuratoris nomine Capellanorum facta in dictum Bonannum, Tum etiam quia ex hoc non benè infertur colluſio, & Capellani
3 poſſunt agere contra prætenſum falſum Procuratorem, à quo ſe deceptos contendunt, vt dixit *Rot.* deciſ. 528. num. quinto & 6. libro 3. par 3. diuer. &c.

Et ita reſolutum, &c.

Roma. Cenſus.
Lunæ 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Creditor cenſus pro fructibus habet executionem paratam, nec poteſt pro illis petere mandatum de aſſociādo ſuper fundo ſubrogato, vel agere actione hypothecaria aduerſus tertium poſſeſſorem pro fructibus, etiamſi non vniuerſam rem ſed partem hypothecatam poſſideat, & an per alienationem partis fundi cenſiti emptori illius remaneat in parte extinctus cenſus.

SVMMARIVM.

1 *Creditor fructuum cenſus agit pro aſſociatione ſuper fundo cenſito.*
2 *Prout quando habet clauſulam conſtituti.*
3 *Vel pactum capiendi poſſeſſione propria authoritate.*
4 *Hypothecaria actio datur creditori cenſus vel Saluianum.*
5 *Creditor pro hypotheca ex pluribus bonis in vno corpore agere poteſt & de ratione num. 6.*
7 *Alienatio vnius partis rei cenſus ſubrogatæ non parit extinctionem cenſus in parte.*
Et idem ſi pars pereat. ibid.
8 *Exceptio requirens altiorem indaginem non attenditur in iudicio poſſeſſorio.*

Deciſio CCCV.

PRo Informante reſponſum fuit, nempè dandum eſſe Annibali mandatum de aſſociando ſuper domo de quâ agitur, ad effectum ſibi ex illius penſionibus ſatisfaciendi de fructibus cenſus alias anno 1614. in ſumma ducatorum 2000. per quondam Bernardinum, & Iacobum impoſiti ad ſui fauorem ſuper domo prædicta, & aliis bonis. Quoniam docet de ſuo credito ſatis liquido, & claro per inſtrumentum publicum dictæ impoſitionis cum clauſulâ Conſtituti, & pacto, vt poſſint capi fructus bonorum cenſui ſuppoſitorum propriâ authoritate ſi debitor fuerit moroſus, & his concurrentibus nunquam denegari conſueuit aſſociatio vt in caſu adiectionis clau- 1
ſulæ Conſtituti dixerunt, *Natt.* conſ. 378. n. 1. *Negus.* 2
de pignor. 4 parte principali, n. 14. verſ. Iſtud tamen, *Afflict.* deciſ. 326. num. 1. *Magon.* deciſ. Lucen. 87. n. 15. *Vin.* deciſ. 263. n. 1. & fuit reſolutum in Bononien. bonorum de Zaualeis 4. Iulij 1612. coram bo. me. *Vbaldo*, quæ eſt inter impreſſ. apud *Moder Perus.* de cenſ. deciſ. 150. n. 2. Et in alio caſu nimirum quando 3
ineſt pactum capiendi fructus propriâ authoritate tradunt *Alex.* conſil. 131. nu. 3. & 6. lib. 4. *Afflict.* dicta deciſ. 326. n. 1. *Magon.* dicta deciſ. Lucenſ. 87. n. 13. & 14. *Menoch* de adipiſc. remed. 6. nu. 6. ver. Altero remedio cum ſeqq.

Nec obſtare viſum eſt, quod cenſus ab initio fuerit impoſitus nedum ſuper dicta, ſed & ſuper alia domo, & medietate cuiuſdā Vineæ. Etenim dubio caret, quod creditor cenſus poteſt agere aduerſus eum, qui poſſidet vnam ex pluribus rebus cenſui ſuppoſitis, actione hypothecariâ, vel remedio vtilis Saluiani in- 4
terdicti pro fructibus totius, & integri cēſus, *Nauar.* in Comment. de vſur. quæſt. 17. n. 114. *Valaſch.* de iure emphyt. quæſt. 38. n. 15. *Redoan.* de reb. eccleſ. nō alien. quæſt. 17. n. 69. *Molin.* de Cōtractibus diſput. 383. n. 9. cum aliis quos refert, & ſequitur *Felician.* de ſol. in

comment. de cenſibus tom. 2. lib. 3. cap. 4. n. 17. Cum ea ſit natura hypothecæ, vt vna res ex pluribus hypo-
5 thecatis poſſit auocari per creditorem, *Bart* in l. Moſchis, n. 1 ff de iur. fiſc. *Iaſ.* in §. Item ſi quis in fraudé, n. 128. inſtit. de action. *Neguſ* de pignor. & hypothec. par. 8 memb. 1. nu. 48. & 50. *Roderic.* qui loquitur in his terminis de Annuis redditibus li. 2. quæſt. 9. n. 61.
6 Et mens contrahentium, quando plures fundi ſubmittuntur cenſui, videtur eſſe, vt melius proſpiciatur emptori, quòd non contingeret, ſi in pluribus teneretur fructus cenſus pro rata exigere, *Valaſch.* dicta quæſt. 32. nu. 15. *Molin.* dicta diſputat. 383. nu. 9. verſ. Ratio autem.

Nec etiam poteſt dici, quòd per venditionem dictæ medietatis vineæ factam Annibali cenſus fuerit extinctus pro illa rata. Omiſſo enim quod ex pretio ſiue illius parte fuit emptus alius cenſus in redditu ſcutorum 58. & ſubrogatus in locum primi, atq; aſſignatus eidem Annibali ad viendum, & fruendum in computum dicti eius cẽſus in redditũ ſcutorum 101 ceſſat difficultas, Tum quia non dicitur perire cenſus pro rata, licèt pereat alter ex fundis, ſuper quibus eſt impoſitus, quando vt in præſenti remanet alius fun-
7 dus capax pro ſuſtentatione totius cenſus, vt fuit reſolutũ in Romana cenſus 14. Ianuarij 1602. coram bo. mem. Card. *Sacrato*, quæ eſt inter impreſſ. apud *Modern. Peruſ.* de cenſib. deciſ. 92. nu. 8. Tum etiam quia Annibal exiſtit in quaſi poſſeſſione exigendi
8 fructus integri cenſus, & exceptio extinctionis huiuſmodi velut requirens altiorem indaginem debet ad petitorium remitti, vt dixit *Rota* in Romana fructuum cenſus 22. Iunij 1609. coram Illuſtriſſ. Domino Card. *Cavalerio* inter impreſſ. vbi ſupra dec. 247. n. 6. & in Romana cenſus 24. Iunij 1614. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano*.

Nec releuat, quod alia bona fuerint ſubhaſtata, & pretium integrum cenſus in ſumma ducat. 2000. ex bonis ſubhaſtatis redactum ſit depoſitum in S. Monte Pietatis. Nam ad ſubhaſtationem fuit deuentum ob non præſtitum nouum fideiuſſorem loco defuncti, iuxta formam obligationis contentæ in Inſtrumento, & depoſitum cantat pro adimplemento dictæ obligationis; quod propterea nihil habet commune cum fructibus, pro quibus inſtatur concedi aſſociationem, nec poteſt denegari ex allegatis.

Et ita, &c.

Romana Societatis Officij.
Lunæ 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis Officij validitas in quibus requiſitis conſiſtat, & de interpretatione Conſtitutionis reformatoriæ S. mem. Pauli V. ſuper diſdicta Societatis in margine inſtrumenti adnotatæ.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex reuolutione actorum, vbi neceſſaria apparent ſeruata, iuſtificatur.*
2 *In Societate Officij ad eius validitatem concurrere debet periculum vitæ certæ perſonæ ad præſentiam Teſtium, Officialis, & Notarij, & ſolutio pecuniarum.*
3 *Periculum vitæ non debet ſimpliciter eſſe poſitum in margine Inſtrumenti ex reformatione Pauli V.*
Sed non eſſe de ſolemnitate formam præſcriptam à ſummo Pontifice prædictam num. 4. & 5.
6 *Et dictæ ſolemnitati poteſt per æquipollens ſatiſfieri.*
7 *Verba media diſpoſitionis à præcedentibus, & ſubſequentibus interpretationem recipere debent.*
8 *Præſens non eſt intimandus, vel certiorandus.*
9 *Dictio, nec non, reſoluitur in dictionem, id eſt.*
10 *Mora non contrahitur ſine interpellatione.*
11 *Fideiuſſoris noua præſtatio cenſetur remiſſa per receptionem fructuum ſocietatis Officij.*
12 *Societatis Officij contractus non requirit ſui natura dationem fideiuſſoris.*
13 *Eorum, quæ in actis ſunt exhibita, non poteſt præſumi ignorantia.*

Deciſio CCCVI.

Sententiam Rotalem, in quâ pronunciatum fuit per obitum Domini Principis Vrbini eueniſſe caſum lucri Societatis; de quâ agitur, cenſuerunt Domini eſſe confirmandam: de validitate enim ſatis conſtat ex reuolutione proceſſus, vbi iuſtificantur omnia ad hoc neceſſaria, nempè iuriſdictio, manda- 1
tum procuræ, citationes, & alia, de quibus per *Caputaq.* deciſ. 260. par. 2.

Iuſtitia verò apparet ex optimè deductis in vtrâq; deciſione coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Manzanedo*, quia ſub die 13. Maij 1621. Maphæus ratificauit Societatem, & nominauit in eodem actu cum iuramento periculum vitæ in perſonam dicti Principis Vrbini cum præſentia Teſtium, & Notarij, & eodem die Officialis pariter cum iuramento approbauit huiuſmodi nominationem, & periculum vitæ præſentibus etiam Teſtibus, & Notario, vt in Inſtrumento, & conſequenter dicta die 13 perfecta fuit Societas, quia vtriuſq; contrahentis conſenſus adfuit, nominatio periculi vitæ, & ſolutio pecuniarum, vt declarando talem contrahendi Societates Officiorum praxim tradit *Gabr.* conſ. 81. num 5. li. 1 *Sa-* 2
luſt. Tiber. in prax. Audit. Cameræ lib. 1. cap. 14 n. 1. & 3. ver. & redeundo *Boccacc.* de Societ. n. 123. & ſeq. & *Modern. Roman.* in eod. tract. de Societ. n. 169. & ſeq. & quamuis prætendatur non fuiſſe præcisè ſeruata ea quæ habentur in Reformatione S. me. Pauli V. in tit. de Notariis, §. diſdictam, quod ſcilicèt periculum vitæ Principis Vrbini in margine eiuſdem In-
ſtrumenti fuerit appoſitum, & officiali intimatum; at- 3
tamen Domini permanſerunt in eâ ſententia, quod hæc præſcripta non fuerint in dictâ Reformatione pro ſolemnitate ſubſtantiali, ac formali cùm de tempore actus, nempè creationis Societatis hæc non requirantur, ſed poſt actũ iam formatum, & quia principaliter, & primariò illæ ſolemnitates reſpiciunt fauorem priuatorũ videlicèt ipſorum contrahentium, ſecundariò verò publicum fauorem, conſequenter omiſſio huiuſmodi ſolemnitatũ non vitiat actum, iux- 4
ta doctrinam *Bart.* in l. vniuerſa, n. 5 verſic porrò, C. de præcibus Imper. offer. cum aliis in deciſione allegatis. Et eò magis quia reformatio hunc ſolummodò ſcopum habuit, vt euitarentur fraudes, quemadmodũ Pontifex in principio verbis diſertis profitetur, vnde cùm per dictam nominationem factam à Maphæo, & ratificationé ſubſequutam ab Officiali coram Te- 5
ſtibus, & Notario plenius ſatisfactũ ſit voluntati legiſlatoris, quia hoc modo ſcilicet per Integrũ Inſtrumentum tutiùs excluduntur fraudes, quæ poſſent cõmitti, quam per ſimplicem adnotationem in margine, & propterea dicendum eſt ſcrupuloſam illam omiſſionem non vitiare, & formam illam pinguius fuiſſe adimpletam, quod ſufficit *Alex.* conſ. 129. nu. 3.

verſ. nec obſtat, lib. 1. *Bero.* conſ. 2. n. 12. lib. 2. *Rota* deciſ. 177. numero 9. par. 1. & deciſ. 167. num. 12. par. 2. recent Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 4 n. 45. vbi multas recenſet deciſiones; & cum hæc forma non ſit ſubſtantialis, nec mentalis, ſed ad certum effectum inducta ſat eſt, quod menti
6 inducentis illam formam ſit ſatisfactum, & ille effectus ſequatur, *Butr.* in c. ſuper litteris, num. 16. de reſcript. *Brun* in tract. de form. tit. de poteſt. & effect. form. verſ. prædicta concluſio, fol. 56. *Caſtr.* conſ. 99. n. 2. verſ. nam ea, lib. 1. *Roman.* conſ. 433. nu. 1. verſic. Septimo conſidero, & n. 2. *Ruin.* conſ. 137. n. 9. lib. 1. & eſt ſequuta *Rota* in Piſtorien. Parochialis 6. Februarij 1623 corã me; prout reuera pinguius fuit ſatisfactum in hoc caſu, vt patet ex præmiſſis & ex duabus reſolutionibus in prima inſtantia emanatis.

Quibus nonnulli ex Dominis addebant germanum ſenſum dictæ Reformationis illum videri, quod adnotationem in margine, & intimationem requirat in ſecundis, & alijs poſterioribus nominationibus & tranſlationibus, quæ fiunt poſt primam nominationem ac perſectionem contractus Societatis, non autem in iis, quæ fiunt in ipſo contractu præſentibus Teſtibus, & vbi Officialis informatus eſt, & certus de tali nominatione, & id ea verbis, & ex mente Reformationis deſumi videbatur. Ex mente quia vt dictum fuit, adnotatio illa, & intimatio inducta eſt ad tollendas fraudes, ſed quando Officialis habet notitiam nominationis perſonæ à cuius obitu pendet lucrum Societatis, tunc nulla oriri poteſt ſuſpicio fraudis, præſertim ſi de hac extet Inſtrumentum Teſtibus, & Notario munitum. Ex verbis etiam illis videlicet Diſdictam Societatis teneantur Notarij non ſolum in manuali regiſtrare, ſed in margine adnotare, Idẽq; ſeruetur in nominatione necnon tranſlatione periculi vitæ. In quibus ponderandũ eſt, quod nominatio eſt interclusa à verbo dictæ, & tranſlationis, quæ diſdicta, & tranſlatio inferunt, & important ſecundũ, vel poſteriorẽ actum
7 ſcilicet poſt perfectã Societatem prout quoties quis vultre cedere à contracta Societate, vel à periculo vitæ prius nominato, vndè cum, & ab antecedẽtibus, & à ſubſequentibus dictum verbum nominationis recipiat interpretationem, l. ſi ſeruus plurium, §. fin. ff. de leg. 1. *Alex.* conſ. 190. n. 18. lib. 2. Idem verbum Nominationis videtur intelligendum de ipſis nominationibus faciendis poſt primam nominationem in quibus fraudes poſſunt committi, & quia alias ſuperfluum eſſet apponere in margine Inſtrumenti nominationem, ſi in corpore Inſtrumenti adeſt ipſa nominatio, imo ſi ſuper tali nominatione confectum fuit publicum, & integrum Inſtrumentum; Intimatio quoque erit ſuperuacanea, quia ſi officialis ſciuit in vita Principis Vrbini poſitam eſſe Societatem, ad quod tenenti hoc intimare? quemadmodum dicimus citationem debitam eſſe quidem omni iure; attamen ſi pars eſt præſens, vel acceptans, tunc citatio non
8 eſt neceſſaria, l. de vnoquoque 47. ff. de re iudic. c. qualiter, de accuſat. *Caſſad.* dec. 2. nu. 30. de Iudic. Et idem procedit etiamſi à Statuto pro forma requiratur citatio, vt plenè per *Vaſq.* de ſucceſſ. lib. 1. §. 4. n. 34. Et Principum conſtitutiones ita interpretandæ ſunt ne à ſapientibus redargui poſſint, l. Saluius Ariſto. ff. de legat. præſtand. *Aym* conſil. 3. nu. 24. & conſ. 5 n. 14. *Menoch.* conſ 41. n. 14 & ſuperfluitas ſemper eſt euitanda in eis, l. ſi quando, ff. de leg. 3. c. ſi Papa, de priuileg. in 6. *Rot.* deciſ 357. n 1. par. 2. re-
9 cent. Et propterea illa dictio, nec non, ibi, ſdem ſer-

Deciſ. Clem. Merlini.

uetur in nominatione, necnon in tranſlatione in hoc caſu erit reſoluenda, pro, et, vel, idest, vt in l. Lucius 90, §. quæ marito, vbi gloſ. in verbo necnon ff. de legat. 2. Luc. de Peno. in l. 1. in princ. C. de coll. fund. fiſcal. lib. 11.

Nec obſtat, quod non fuerit datus nouus fideiuſſor in locum demortui, quoniam huius fideiuſſoris promiſſio fuit ad contentamentum Maphæi, & ideò cum nedum ipſe non petierit, nec interpellauerit 10 fideiuſſorem prout erat opus ad l. ſi ex legati cauſa, ff. de verb. oblig. *Bero.* conſ. 139 n. 39. lib. 3. *Rota* deciſ. 31. n 7. poſt *Galleſ.* de oblig. Camer. & dec. 113. n. 6. par. 1. diuerſ. ſed imo receperit fructus Societatis ſecundi ſemeſtris videtur tacitè per eum remiſſa noui fideiuſſoris præſtatio, *Caſtracan* de Societ. cap. 69. n. 15. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ c. 30 nu. 36 & 11 ſeqq. & c. 302. n. 14. *Rota* d. deciſ 13 n. 6 Fideiuſſoris enim datio non eſt de natura, vel ſubſtantia contractus ſocietatis, & ideò poteſt vel expreſſo, vel tacito partium conſenſu remitti. *Barbat.* conſ. 31, n. 3. lib. 1. *Rota* dec. 1. nu 8 poſt *Modern.* de ſociet. Et hac eadem reſponſione tollitur, quod dicebatur Pitrum fideiuſſorem promiſiſſe ratificationem Roberti intra certum tempus; quia ſemper obſtat receptio pecuniarum facta per Maphæum ex *Caſtracan.* & *Moder. Roman* diſcept. forenſ. vbi ſupra; & illius ſcientia nũ poteſt in dubium reuocari, cum in actis exhibita eſ- 12 ſet ipſa ratificatio, cuius ſcientia ideò præſumitur *Caſtrenſ.* in l. vnica, n. 5. ad fi. C. de ſatiſdat. *Pus.* dec. 109. n 4. lib 2. cum alijs per Dominum Maudolium allegatis, Et propterea ſibi imputet, ſi non inueſtigauit ante iſtorum fructuum perceptionem an talis rati- 13 ficatio in iiſdem actis exhibita fuerit, vt in hac ſpecie obſeruant *Caſtracan.* dicto cap. 69. n. 13. *Modern. Roman.* eod. cap. 301. n. 63. diſcept. forenſ.

Ex quibus pro confirmatione ſententiæ Rotalis reſpooſum fuit &c.

Bonon. Legati de Mareſcottis.
Mercurij 7. Iulij 1627.

Noo eget argumento, aut Summario.

Deciſio CCCVII.

IN Rota memorialium, cum pro parte DD. Bernardini, & Antonij Mariæ fratrum de Mareſcottis peteretur expeditio Cauſæ per viam immiſſionis in poſſeſſionem prædiorum, quæ ſibi à Nicolao fuerunt legata, & pro D. Vincentio impugnaretur, Domini mandarunt, vt dictam immiſſionem concederem, & cauſam per ſententiam expedirem, quia omnia requiſita pro obtinenda immiſſione ſunt iuſtificata; Et licet (vt in vltima deciſione fuit dictum) iam ſub die 24. Aprilis 1616. tunc fuiſſet reſolutum, vt non concederetur immiſſio, id euenit, quia non conſtabat tunc, quod legitima Nicolao leganti debita in bonis Ageſilai Patris, & aliæ detractiones æquarent valorem dictorum prædiorum, & ideò cum tunc dubium, & incertum eſſet, An iura ipſius Nicolai Teſtatoris caperent hæc prædia, immiſſio tunc fuit merito denegata, Verum cum in calculo dato per eumdẽ Vincentiũ fuiſſent appoſitæ ad debitũ eiuſdẽ Nicolai libræ 92. m. pro dotibus filiarũ ipſius Ageſilai & per Rotã per quattuor deciſiones, quarũ tres vtraque parte acerrimè Informãte, emanarunt, fuerit poſtea reſolutũ, malè dictas libras fuiſſe appoſitas ad debitu Nicolai, ſed debere apponi, reſpõderunt Domini, ad debitũ Ageſilai, ex hoc manifeſte reſultat legiti-

iam Nicolai; & alias detractiones ei debitas longè excedere valorem dictorum prædiorum, & conſequéter, quod vnica deciſione fuerat firmatum, per quattuor poſteriores abundè ſublatum, & in poſtrema deciſione ſub die 15. Iunij præteriti fuit cæteris etiam motiuis primæ Deciſionis de Anno 1626. ſatis ſuperque ſatisfactum.

Et ideò Domini cum cauſa fuerit maturè diſcuſſa, & agatur in poſſeſſorio, ſuperſitque petitorium, & lis verſatur inter Conſanguineos, iuſſerunt Cauſam per viam immiſſionis expediri.

Et ita, &c.

Romana reſtitutionis dotis.
Veneris 12. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Maritus ex diſpoſitione Statut. Vrb. lib. 1. cap. 131. extantibus liberis lucratur totam dotem. Vxoris mortuę, ſaltem quoad vſumfructum, itaut Vxor in eius præiudicium de ea diſponere non poteſt. Et an hoc lucrum ei debeatur tanquam Pater, vel tanquam Maritus.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas quando in dubio non reuocetur.*
2 *Vir moriente vxore, & ſuperſtitibus liberis, totam dotem lucratur ex diſpoſitione Statut. Vrb. ſaltem quoad vſumfructum.*
3 *Et iſte vſusfructus Patri remanet apud illum, eius vita durante, etiamſi filij moriantur.*
4 *Maritus ad hoc vt acquirat vſumfructum in dote vxoris, eſt neceſſaria exiſtentia à principio filiorum, non tamen requiritur in proceſſu continuationis.*
5 *Vſusfructus debitus marito ex diſpoſitione Statuti, debetur vti marito, non vti Patri, & num. 6.*
7 *Vxor poteſt prohibere, ne vſusfructus ſuæ dotis ratione patriæ poteſtatis marito quæratur.*
8 *Maritus ſtante Statut. Vrb. lib. 1. cap. 131. tanquam maritus ex proprio iure, non autem ob filios conſequitur vſumfructum dotis vxoris.*
9 *Et ideo vxor de ſua dote in illius præiudicium quoquo modo diſponere non poteſt.*
10 *Statut. Vrb. lib. 1. c. 134. exponitur.*
11 *Maritus de iure communi dotem non lucratur.*
12 *Dotis lucrum, quod defertur marito ex forma Statuti, dicitur deferre ex iuris diſpoſitione.*
13 *Votum Cardin.* Seraph. *intellectus.*
14 *Deciſ. in cauſa Romana præſenti lucri dotis coram* Cordub. *declaratur.*

Deciſio CCCVIII.

CEnſuerunt Domini ſententiam R.P.D. Melij A. C. Locumtenentis, per quam D. Franciſcus fuit abſolutus ab impetitis per D. Magdalenam fideicommiſſariam q. Fœlicis eius filiæ, & impoſitum eidem Magdalenæ, ipſius Franciſci vita durante perpetuum ſilentium, eſſe confirmandam; Quoniam illius validitas in dubium non reuocabatur, ex actorum enim, & proceſſus reuolutione conſtat de Iuriſdictione, citatione, & aliis neceſſariis de quibus per *Caputaq.* deciſ. 260. par. 2. *Rota* deciſ. 589 ſub nu. 1. par. 1. recent.

De iuſtitia vero pariter conſtare videbatur ex eo, quia cum dicta Felix deceſſerit ſuperſtite Franciſco eius viro cum liberis, idem Franciſcus fuit totam
2 dotem lucratus ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 131. lib. 1. ſaltem quoad vſumfructum, iuxta latè deducta in deciſ. 653. par. 2. recent. qui quidem vſus- 3
fructus poſtquam ſemel fuit Patri acquiſitus, ſemper remanet apud illum eius vita durante etiamſi filij moriantur, l. ſi quis, c. ſin vero defuncta perſo- 4
na. D. ad Tertullian l. fin. §. filiis autem, C. de bon. quæ liber. l. vltima, D. de vſufruct. gloſ. in l. 3 C. eodem tit. *Pinell.* in l. 1. par. 1. nu. 39. C. de bon. matern. Clementin. de patr poteſt. effect. 2. num. 34. verſ. amplia 6. *Caualcan* de vſufruct. mulier. relict. num. 180. *Gomeſ.* ad l. Tauri in l. 6. num. 12. & ſeqq. *Surd.* qui de communi teſtatur conſ. 116. numer. 46 & ſeqq. *Rota* deciſ 600. num. 1. par. 1. & deciſ. 596. num. 10. par. 2. recent. Quamuis enim filiorum exiſtentia ſit neceſſaria ad principium acquiſitionis huiuſmodi vſusfructus, non tamen requiritur in proceſſu durationis, & continuationis, vt inquit *Bald.* in dictis l. 3. in fin. C. de vſufruct. & in l. 3. in fin. C. de bonis quæ liber.

Quod eo magis procedit in vſufructu debito ex diſpoſitione Statuti, ille enim debetur Marito fortiori Iure, & vti Marito, non vti Patri, *Achill.* deciſ 14. 5
in fin. de conſtit. & adhuc remanet etiam vbi ceſſat 6
vſusfructus debitus Patri tanquam Patri ratione patriæ poteſtatis, *Salyc.* in authent. idem eſt. C. de bon. quæ liber. *Rum.* conſ. 8 ſub nu. 5. lib. 2.

Neque obſtat diſpoſitio, & fideicommiſſum dictæ q. Fœlicis ad ipſius Magdalenæ fauorem, nam quamuis Mulier attenta Iuris communis diſpoſitione poſſit tam expreſsè, quàm tacitè prohibere ne ſuæ dotis 7
vſusfructus ratione patriæ poteſtatis Marito quæratur authent. excipitur, C. de bon. quæ liber. *Bart.* in l. ſi vſusfructus, § ſi ita quis, ſub n. 1. ff. quando dies legati cedat, *Beer.* deciſ. 193 num. 2. *Molin.* de primogen. lib. 1. cap. 19. nu. 30. *Surd.* dicto conſ. 116. nu. 51. & 54. & conſ. 143. num. 20 & 21. Hoc tamen non 8
procedit ſtante Statuto prædicto, Maritus enim tanquam Maritus ex proprio iure, non autem ob filios conſequitur vſumfructum pro lucro ſibi debito, ex ipſius Statuti diſpoſitione, etiam contra Vxoris vo- 9
luntatem, quæ propterea de ſua dote in illius præiudicium quoquomodo diſponere non poteſt, *Caſtren.* conſ. 82. n. 2. lib. 1. *Alex.* conſ. 150. n. 7. li. 2. *Dec.* conſ. 386. n. 6. 7. & ſeqq. *Roland.* de lucro dot. q. 81. per tot. *Becc.* conſ. 76. per tot. *Theſaur.* dec. 34. n. 1. & 2. & dec. 106. n. 1. *Surd.* conſ. 91. n. 25. & conſ. 572. n. 71 & ſeqq. & etiam pluries ſenſit *Rota*, vt in Imolen. Legatorum 15. Ianuarij 1582. coram fel. rec. Clemente VIII. & in Romana Domus 12. Februarij 1588. coram Card. *Plato*, & in Romana ſucceſſionis de Taglaferris 29 Maij 1607. coram bo: me: Card. *Marcomontio* in Romana nouem locorum Montium 17. Iunij 1610. coram *Ortemberga*, & in deciſ 398 num. 7. & 11. coram S. mem. Greg. XV. & clarius in Romana nullitatis donationis 17. Nouembr. 161[illegible] coram Illuſtriſs. Cardin. *Caualerio*, in Romana redditionis computorum 20. Februarij eiuſdem anni coram Illuſtriſs. D. Card. *Veroſpio*, & demum in Bononien. indemnitatis 23. Martij 1618. coram bo: me: *Dunozetto* impreſſ poſt conſ. *Giouagnon.* lib. 2. n. 24.

Quod clarius etiam probatur ex alio Statuto Vrbis cap. 134. eodem lib. 1. in quo expreſsè diſponitur, 10
quod vbicumque morte mulieris maritus dotem lucratur exiſtentibus filiis, vxor pro anima, de ipſa dote in vltima voluntate poſſit decimam tantum partem relinquere, reliqua vero bona ſua diſtribuat prout ſibi permittitur, & ſic apertè prohibetur ne mulier in ipſius viri, & huiuſmodi lucrum eidem debiti præiudicium, vllo modo diſponere poſ-

ſit, excepta decima tantum parte pro anima, & conſtituitur differentia inter dotem, quam maritus lucratur, & reliqua bona non dotalia.

Neq; obſtat, quod Statutum nihil de nouo videatur continere vltra Iuris communis diſpoſitionem, vt probari dicebant informantes pro Magdalena, ex Statuto antiquo, quod expreſsè ſe referre videtur ad ipſam Iuris diſpoſitionem, ibi (de Iure dotem lucratur) nam placuit reſponſio, quod nos non verſamur in terminis Statuti antiqui, ſed noui, in quo talia verba non adſunt, & conſulto ibi videntur omiſſa, quoniam ſtatuentes voluerunt dotem, ſiuè illius vſumfructum deferri marito tamquam lucrum debitum ex ipſo Statuto etiam contra vxoris volũtatem, & nihilominus verba prædicta poſſent etiam intelligi, non quidem de iure communi, ſecundum quod
11 maritus dotem non lucratur, vt in propoſito aduertit *Abb.* conſ. 117. in princ. lib. 2. & *Ruin.* conſ. 63. nu. 2. & 5. lib. 3. de ipſomet Iure Statutario, vt in ſpecie *Rota* Bononico. ſuper Statut. dec. 68. num. 5. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap 99. nu. 8. & lucrum, quod defer-
12 tur marito ex forma Statuti dicitur deferri ex iuris diſpoſitione *Bald.* in l. fin. C. de bon. Mater. *Menoch.* conſ. 155. n. 2 *Becc.* dicto conſ. 76. n. 8. 9. 11. & 12.

Ex quibus etiam viſum fuit non obſtare votum Car. Seraphini pro Magdalena allegatum, quoniam illud loquitur in terminis Statuti antiqui. & fundatur præcipuè in dictis verbis (de Iure) quæ in nouo Statuto non leguntur, & in caſu ſuo aderant etiam filij
13 primi matrimonij, & demum in eo non firmatur mulierem poſſe de ſua dote, vel illius vſufructu liberè diſponere in præiudicium mariti, & lucri eidem debiti.

Et eodem modo fuit reſponſum ad deciſionem in cauſa Romana prætenſi lucri dotis 11. Decemb 1594
14 coram *Corduba*, quoniam illa pariter ſe fundat in Statuto antiquo, & ſolum dicit Statutum nihil de nouo inducere reſpectu filiorum, & ad illorum fauorem, non autem reſpectu mariti.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Vineæ
Luna 15. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Cardinales in cauſis ipſis commiſſis poſſunt committere ſeruationem terminorum, & alia prout in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex reuolutione actorum probatur.*
2 *Cardinales poſſunt committere eorum Auditoribus ſeruationem terminorum.*
3 *Auditores Cardinalium deputare poſſunt Iudices.*
4 *Partes poſſunt iuriſdictionem prorogare Iudici ea carenti.*
5 *Datio in ſolutum ex falſa cauſa irritatur.*
6 *Datio in ſolutum vltra creditum facile irritatur, & 7.*

Deciſio CCCIX.

ANgela nupſit de anno 1607. Henrico Villico dote conſtituta ſcutorum 1500 hac ratione, quod ſcripturæ Offi ij Notariatus Rotæ ſtarent vti fundus dotalis pro ſcutis 1300. & alia ſcuta 200. ſoluerentur à Patre Angelæ ad beneplacitum Henrici: Anno 1610. ad nutum fel: rec: Pauli V. venditæ fuerunt hæ ſcripturæ precio ſcutorum mille, quæ

Deciſ. Clem. Merlin.

eidem Henrico Marito Angelæ ſoluta fuere, & ex his ipſe tam proprio quam Vxoris nomine emit vineam à Mario de Angelis, ſiuè illius Tutore precio ſcutorum 1800. declarando ſcuta mille eſſe pro dote Vxoris, & pro aliis 800. ſcutis auollando ſibi tot Cenſus, quos deinde vſque ad ſummam ſcutorum ducentum redemit, & aliud debitum ſcutorum centũ extinxit præuia etiam declaratione, quod pecuniæ eſſent dotales in Summ. n. 4. Mortuo Henrico Angela Vxor appræhendit poſſeſſionem dictæ Vineæ ratione ſuæ dotis Summ. num. 5. & poſtea nulla facta mentione captæ poſſeſſionis Vineæ, obtinuit à creditoribus hæreditariis ſibi in ſolutum dari aliam domum hæreditariam pro dicto ſuo credito Sum. nu. 6.

Vnde deprehenſa per creditores ſatisfactione Angelæ ſuper dicta Vinea ipſi inſtituto iudicio coram R.P.D. Celleſio Iudice deputato ab Illuſtriſſimo D. Cardinale Burgheſio, cui ab Angela per ſpecialem commiſſionem fuerant omnes eius cauſæ cõmiſſæ, obtinuerunt ſententiam qua declaratur reſcindendam eſſe dationem in ſolutum dictæ Domus reſeruato Iure Angelæ vſque ad integram dotis ſatisfactionem Summ. num. 7.

Quam quidem ſententiam hodie Domini exiſti- 1
mauerunt eſſe confirmandam; Validitas enim illius viſa fuit clara cum ex reuolutione actorum conſtet de omnibus requiſitis per *Caputaq.* deciſ. 262. par. 2.

Nec prætenſus defectus iuriſdictionis ex eo quod R.P.D. Celleſius non fuerit deputatus Iudex ab ipſo Illuſtriſs. D. Cardinale Burgheſio, ſed ab eius Auditore, videbatur ſubſiſtere, quia Domini Cardinales
ſicuti poſſunt eorum Auditoribus committere ſer- 2
uationem terminorum, iuxta deciſ. Ægid 33. & teſtatur etiam *Caſtrenſ.* in authent. ad hæc, n. 2. in fin. C. de Iudic. ita videtur quod poſſint pariter iiſdem de-
mandare Iudicis deputationem, quæ quidem depu- 3
tatio ex eo quoque ſuſtinetur, quia partes conſen-
ſerunt in iuriſdictionem ipſius R. P. D. Celleſij ad 4
notata in c. ſignificaſti de for. compet. & in l. 1. ac l. ſi cõuenerit, ff. de iuriſd. omn. Iudic. *Angel.* conſ. 162. n. 2 *Caſtr.* conſ. 203. ſub n. 1. in fi. lib. 1. cum aliis.

Iuſtitia verò deprehenditur, quoniam datio in ſolutum à creditoribus hæreditariis facta fuit Angelæ vti creditrici ſuæ dotis, & cum præſuppoſito, quod adhuc non eſſet pro tali credito ſatisfacta, & proindè dum conſtat quod antea per appræhenſionem poſſeſſionis Vineæ Angela ſibi pro ſua dote ſatisfecerat, & ſic fuerat ſublatum, & extinctum eius creditum, datio in ſolutum remanet facta per errorem, & ex falſa cauſa, & conſequenter vitiatur l. 1. §. hæc
verba, verſ. proindè, ff. de vi s fiat. Doct. in l. 2. C. de 5
condict. ob cauſ. & l. cum te, C. de pact. inter empt. & venditor. *Aym.* conſ. 192. numer. 22. *Burſati.* conſ. 191. num. 10 *Menoch.* de retin. remed. 1. num. 38. & fuit dictum in Romana repetitionis indebiti 30. Aprilis 1610. coram R.P.D meo *Pirouano.*

Non obſtat, quod cum Angela ſuper vinea, cuius poſſeſſionem appræhendit non ſit integrè ſatisfacta pro ſuo credito, quia dos erat ſcutorũ 1500. in Vinea autem habet Ius pro ſcutis 1300. conſequenter pro ſcutis 200. rectè illi fuit à creditoribus conſignata domus, præſertim quia poſſeſſio Vineæ fuerat capta ſine præiudicio quorumcumque Iurium Sum. n. 7.

Quoniam fuit reſponſum, quod vltra quod in ſententia R.P.D. Celleſij fuerunt ei præſeruata Iura pro tali reſiduo, ex qua reſeruatione videtur illi ſatis eſſe conſultum, adhuc datio in ſolutum non ſuſtinetur,
quia eſt longè in maiori quantitate debiti, & ita 6

fine de ſent.& re Iud. *Caualch.* deciſ 45.num.12. in
fin.p.1 *Rota* deciſ.2. de cauſ. poſſeſſ. & propr.in an-
tiq. & fuit dictum in Veneta Cenſus 10. Decembris
1610. coram bo. mem. Cardin. *Marcomontio*, Ma-
8 ritus enim habet mandatum à lege circa admini-
ſtrationem bonorum Vxoris l. Maritus C.de procur.
Pariſ. conſ.33.num.67 lib.1. *Roland*.conſ.64.num.1.
lib.4. *Honded.* conſ 66.nu.23.lib.1. & ex lapſu qua-
draginta ferè annorum, per pluribus, & ſucceſſiuè
continuatis ſolutionibus ex cauſa dicti cenſus aliiſ-
que adminiculis, reſultat præſumptio, quod cum ipſa-
rum mandato, & ſcientia Mariti ſoluerint *Rota* dec.
9 1.6.p. diuerſ.& deciſ.43.num.4 & 5. poſt tract. de
ſaluian & coram ſa.me.Greg.XV. deciſ.275. nu.3.&
4 vbi Adm.n 19.

Nec obſtat, quod iidem Canonici non potue-
rint cedere ius, quod iam fuerat ſublatum & actio-
nem, quæ per ſolutionem factam ab ipſo fideiuſſore
10 remanſerat extincta, & conſumpta; quia dicebatur
fuiſſe ſolummodo extinctam obligationem fideiuſſo-
riam per ſolutionem huiuſmodi, non autem iura
competentia creditori contra principalem debito-
rem, quæ potuerunt cedi fideiuſſori, & ceſſio ſuffra-
gatur eidem contra ipſum Debitorem ſiuè illius hæ-
redes iuxta text.in l.Papinianus, & ibi Gloſ. in ver-
bo, & ſuo nomine ff.mandati *Bart.* in l. Modeſtinus
11 n.4.Angel.n.2.*Caſtren*.n.6.in fin.de ſolut *Gabr*.conſ.
63.num. & 10.lib 2 *Rota* deciſ.184 nu.3. & 7.poſt
tract. de cenſibus & fuit dictum in Romana pecu-
niaria 1.Iunij 1626.coram me.

Non enim releuat, quod videatur non benè fuiſſe
actum remedio retinendæ, ſed potius actione perſo-
nali executiue nulla facta mentione mandati de ma-
nutenendo, prout requirebatur in petitione mandati
executiui, Quia reſponſum fuit, ſatis fuiſſe, quod in
citatione ad videndum relaxari mandatum executi-
uum fuerint repetita omnia iura, ſub qua generali
repetitione comprehenſum fuit etiam mandatum de
manutenendo, & de ſtylo A C.poſt relaxatum man-
datum de manutenendo, relaxantur poſtea ſepara-
tim mandata executiua, vt conſtat ex atteſtatione
Notariorum A.C. quibus ſtatur in probando ſtylo
12 circa ordinatoria iudicij *Oſaſ*.deciſ.20.nu.15.& ſeq.
Rota in recent.dec.644.n 4 p.1.& dec.725.n 5.part.
2.& coram Reuerendiſſimo D.meo *Decano* dec.141.
n.2.in eius impreſſ.

Nullitates vero circa impoſitionem dicti cenſus,
ex eo deductas; quod non fuerint ſeruatæ ſolemnita-
tes ſtatuti Vrbis cap.113. minus obſtare Domini exi-
ſtimarunt; Tum quia cum hæc ſit exceptio reſpiciens
petitorium, & altiorem requirens indaginem non
eſt admittenda ad retardandum Iudicium manuten-
13 tionis *Caputaq*.deciſ.342. p.2. *Rota* deciſ.99. num.1.
& 2.p.1.diuerſ.& dec.109.n.7.poſt tract.de cenſib.&
alios cumulant *Moder* Roman. diſcept. forenſ.cap.
513.num.15.& 28.num 14. Tum etiam quia ex le-
ctura Inſtrumenti conſtat fuiſſe adhibitas omnes ne-
ceſſarias ſolemnitates, & pro pupillis interueniſſe
duos affines proximiores, in quibus etiam verifica-
14 tur, & ſatis adimpletur forma ſtatuti *Creſcen*. dec. 4.
de conſtit. Rota coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano* dec.479.n.3.& fuit dictum in Romana
nullitatis cenſus 8. Nouembris 1610. coram R.P.D.
meo *Peronano*, & in Romana nullitatis contractus
28.Februarij 1611. coram *Ortembergo*, & ſtante iu-
dicij decreto præſumitur alios proximioſes non ad-
15 fuiſſe de tempore contractus, & alleganti contra-
rium incumbit onus probandi, nedum quod alij

extarent, ſed etiam quod eſſent habiles ad Intereſſen.
Rota coram *Achill.* deciſ.4.de præſumpt & dec 28.
nu.5.& dec.30.num 4.& 6.& 57 num.1.apud *Pet.*de
Stat.Vrb.& in aliis ſæpiſſime; reſpectu autem Virgi-
niæ nullæ requirebantur ſolemnitates, cum contra- 16
heret non proprio, ſed tutorio nomine *Alex.* in l.
quæſitum n 3.ff.de in ius voc. *Pariſ.* conſ 98.nu.37.
lib.1.cum aliis per *Marant*.in prax. de indic.p.4.
diſt.16.nu 37.& 38. & per *Modern*. Roman. de Iudic.
lib.5.c.2.n.502.& 504.

Non obſtat, quod in huiuſmodi cenſus impoſitio-
ne fuerit expreſſa falſa cauſa, dum fuit dictum ex il-
lis pecuniis extinguendam eſſe ſocietatem ſpectan-
tem ad pupillos, ad quos re vera non ſpectabat, ſed
potius ad D. de Americis: Quia id non iuſtificatur,
& de prætenſa hac falſitate non ſatis docetur, cum
tamen de iure non præſumatur *Surd*.conſ.39 nu.7.& 17
dec. 141.n 4.& in his terminis fuit dictum in Roma-
na donationis de Grandis 10. Decemb. 1607. coram
Penia, & obſeruantia ſubſequuta per ſpatium 40.
annorum iuncta Iudicis auctoritate facit præſumi
veram cauſam in inſtrumento expreſſam, & tollit 18
omnem falſitatis, aut nullitatis ſuſpicionem l. 1. in
fin.ff.de rebus eorum *Caſtr*. conſ. 432. num. 2. lib.1.
Gabr.de ſent concl 5. nu.1. & ſeq. Rota coram Card.
Seraph.dec.1432. n.4 & coram S.me.Greg.XV.deciſ.
406.n.7.vbi Add.n 20.

Ex quibus concluſum fuit mandatum A.C eſſe
exequendum, &c.

Romana Quarti dotalis.

Veneris 19. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mulier, quæ dedit fundum in dotem de euictione te-
netur, quando fuit inceptum à promiſſione ſecus vbi
à traditione.*

2 *Qui dat aliquid, vel promittit, cenſetur ſolum dare,
aut promittere ius, quod habet.*

3 *Teſtis deponens inueriſimile non probat.*

Deciſio CCCX.

SEntentiam Rotalem, cuius validitas in dubium
non reuocabatur Domini vti iuſtam confirman-
dam eſſe cenſuerunt, ex deductis in deciſione in hac
cauſa facta die 15. Decembris 1623. coram bo. me.
Buratto.

Quibus non fuit viſum obſtare, quod pro parte
Domini Franciſci dicebatur ex duorum Teſtium no-
nites examinatorum d. poſitionibus probari grana- 1
tij fuiſſe promiſſa in dotem Carolo ante contractum
matrimonium, & ſic fuiſſe inceptum à promiſſione,
non autem à traditione, & conſequenter iuxta ter-
minos l.1. C.de Iur. dot. Orientam Vxorem fuiſſe o-
bligatam de euictione, dictaque granaria, oſtra eui-
cta eſſe imputanda, & de illis rationem habendam
in aſſignatione quarti dotalis, vt per *Bald*.conſ.468.
lib.4.& *Crauett*. conſ 186 in fin.n.17.

Quoniam fuit reſponſum in dicto primi teſtis non
poſſe fieri fundamentum, ipſe enim iuxta teſtium de-
cimum deponit antè contractum matrimonium di-
ci audiuiſſe à dicta Orienta, & Cæſare Blanco, quod
volebant dare in dotem, & poſt contractum matri-
monium audiuiſſe ab eadem Orienta præſente Caro-

lo, quod dederat in dotem ſupra d. granaria quæ
verba potius probant fuiſſe inceptum à traditione,
quam à promiſſione, & quamuis poſtea iuxta 14. re-
petat audiuiſſe à dicta Orienta tam antè, quam poſt
matrimonium, quod promiſerat dicta granaria, hoc
tamen non concludit fuiſſe cæptum à promiſſione,
& apparet teſtem in hoc variè depoſuiſſe loquendo
modo de datione, modò vero de promiſſione, & il-
lius depoſitio poteſt intelligi, ac verificari, quod
Orienta promiſerit ius quod habebat in dictis gra-
2 nariis, regulariter enim quis cenſetur tantum dare,
vel promittere ius quod habet in re leg. apud Iulia-
num § ſi Titius l. tibi §. fin. ff. de leg. 1. *Iaſ.* in l. ſi domus
§. fin. n. 11. ff. eodem tit. *Alex.* conſ. 47. n. 7. lib. 3. *Surd.*
dec. 93. n. 28. & conſ. 113. n. 14. & ſeq.

Quoad ſecundum vero teſtem, quia magis conclu-
denter deponit Orientam dixiſſe, & promiſiſſe, quod
granaria erant libera, & fundus dotalis, & quod in
eis Luraghi nullum ius habebant, fuit dictum, quod
Teſtis iſte eſt mulier non bene affecta ipſis Patribus
Franciſcanis propter controuerſias ortas inter eius
maritum, & ipſius Religionis Miniſtros, vt in ſum.
n. 3. & 4. & deponit inuerisimilia, non enim eſt veri-
ſimile, quod Orienta, quæ antè matrimonium gra-
naria non poſſidebat, ſed ſuper his habebat tantum-
3 modo ius pro ſcutis 950. affirmauerit, quod illa erant
libera, & fundus dotalis, ideò illius depoſitioni fides
non eſt adhibenda *Bald.* in l. Teſtium nu. 33. & 35. C.
de teſtib. *Grammat.* dec. 28. n. 2. *Crauet.* conſ. 115. n. 12.
Caputaq. dec. 276. n. 6. part. 3. *Rota* dec. 100. nu 13. im-
preſſ. poſt conſ. *Farinac.* vol. 1. & in omnem caſum eſt
vnicus, ideò nihil probat c. veniens il 1. c licet ex
quadam de teſtibus l. iuſiurandi C. eodem tit. c. ad-
monere 31. q 2. c. fin. 35. q. 6.

Quæ eò magis viſa fuerunt procedere, quia vt con-
ſideratur in dicta deciſione bo. m. *Buratti* lis fuit mo-
ta poſt contractum matrimonium, & tamen maritus
nunquam de hac re fuit conqueſtus, prout veriſimi-
liter conquæſtus fuiſſet, ſi granaria ipſa tanquam li-
bera promiſſa, vel aſſignata fuiſſent, non autem ſo-
lum ius ſuper illis competens.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Bonon. de Bonſignoribus.
Veneris 19. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

De detractionibus faciendis ex fideicommiſſo & de
computatione fructuum à die purificati fideicom-
miſſo perceptorum à grauato.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario competit immiſſio ex remedio l. fin. Cod. de edit. D. Ad probatis probandis.*
2 *Item & ex remedio Saluiani.*
3 *Legitima, & trebellianica capiunt dimidium hereditatis.*
4 *In detractiones imputari debet creditum fideicommiſſarij pro his, quæ ſunt in illas imputandum, & compenſandum.*
5 *Fructus imputanti in credita heredis à die purificati fideicommiſſi percepti.*

Deciſio CCCXII.

POſt trinam cauſæ propoſitionem Domini reſol-
uerunt Laurentio informanti dandam eſſe im-
miſſionem in bonis, de quibus agitur, olim pro indi-
uiſo poſſeſſis à Nicolao fideicommittente, & Bar-
tholomæo illius fratre, quia de fideicommiſſo di-
Nicolai purificato ad fauorem Laurentij, & de bo-
norum identitate dubitari non poteſt, cum de his cō-
ſtet ex deciſionibus in hac cauſa emanatis coram Il-
luſtriſſimo Domino Cardinali Caualerio, quibus pro-
batis fideicommiſſario debetur immiſſio, vel ex re- 1
medio l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. iuxta tra-
dita per *Alex.* conſ 4. nu 16. in fin. lib. 2. *Honded.* conſ.
64. n. 56. lib. 1. *Menoch.* de adipiſc. remed. 4. num. 199.
Peregr. de fideicommiſſ. art. 44. n. 3. & 26. *Rota* recent.
deciſ. 131. num. 1. & deciſ. 237. nu. 1. p. 1. & in Romana
fideicommiſſi de Victoriis 9. Decembris præteriti
coram me; Vel ex remedio vtilis *Saluiani*, quod fi- 2
deicommiſſario competit ratione hipothecæ *Gabr.*
conſ. 46. nu 28. lib. 1. *Peregr.* de fidei commiſſ. art. 48.
nu. 55 Rota apud Card. *Seraph* deciſ. 828. nu. 1. & in a-
liis allegatis in dicta Romana fideicommiſſi de Vi-
ctoriis coram me.

Hanc autem immiſſionem viſum fuit eſſe dandam
pro quarta parte in bonis prædictis, etenim pro me-
dietate ſpectabant ad ipſum Nicolaum fideicommit-
tentem & pro alia medietate ad Bartholomeum fra-
trem, atque ex portione dicti fideicommittentis de-
trahendæ ſunt legitima, & Trebellianica, quæ ca- 3
piunt dimidiam hæreditatis iuxta text. in c. R. yuntius
& in c. *Raynaldus* de teſtament. & firmauit Rota in
hac cauſa ſub die 28. Maij 1618. vnde ſequitur dum-
taxat quartam dictorum bonorum remanere ſubie-
ctam fideicommiſſo, & pro ea ſolum dandam eſſe im-
miſſionem ex allegatis.

Nec obſtare cenſuerunt alias detractiones, quæ vl-
tra legitimam, & Trebellianicam prætendebantur per
Lauram hæredem Thomæ, & Georgij, qui erant
grauati reſtituere, ſcilicet primo libræ 2000. ratione
dotis Andromachę, vt in dicta deciſione ſub die 28.
Maij 1618. ſecundo medietas lib. 3003. ex quibus
fuerunt redempta bona Buccij & Gallicani, & ſic li-
bræ 1501. 10. Tertio medietas dotis Thaddeæ in ſcu-
tis 600. auri conſtituentibus pro medietate libras
1050. vt ex calculo Quarto medietas libr. 625. ſoluta-
rum pro debito Georgij ſenioris nimirum libræ 312:
10. Quinto libræ 100. pro redemptione quarundam
terrarum, vt in deciſione ſub die 10 Februarij 162 .
quæ detractiones in totum conſtituunt ſummam li-
brarum 4964. vt ex eodem calculo.

Etenim pro reſponſione obſeruandum eſt, quod
dicti Thomas, & Georgius vendiderunt de Anno
1539. Domum Bononiæ in via Caſtillionis pro li ris
3250. quæ Domos pro medietate ſpectabat ad Nico-
laum fideicommittentem, vt in deciſione ſub die 10.
Ianuarij 1622 & ſic Lauræ ſunt minuendæ lib. 1625.
primo ſecundo minui debent libræ 2117. 10. pro me-
dietate prædij Ozzani, quod pariter erat Teſtatoris,
& ab iiſdem fuit venditum pro libris 4235. vt in præ-
allegata deciſione. Tertio libræ 45 pro medietate
ducatorum 200. quæ fuerunt exacta per Thaddæam
Matrem. Quarto valor gemmarum etiam à teſtatore
relictarum, quæ fuerunt conſideratæ valori lib. 200.
Quinto omnes fructus percepti à die purificati fidei-
commiſſi aſcendentes iuxta relationem Periti ad li-
bras 9703. 10. quos Domini putabant eſſe compu-
tandas ad debitum Lauræ, & hæc omnia continen-
tur in calculo, quibus ſuppoſitis non ſolum conſtat
de ſatisfactione crediti Lauræ, ſed de majori de-
bito ipſius exceden. libras 9132. Quod creditum
propterea immiſſionem non impedit, cum in illius 4
extinctionem debeat excomputari debitum, vt
ſupra

ſupra excedeus *Rain*.conſ.135.n.10.lib.3.*Cephal*. conſ.
189 n.18.& conſ.624 n.6.& 7.*Socem*.Iun.conſ.136.
n.14.lib. .cum aliis,quos refert, & ſequitur *Peregr.*
de fideicommiſſ.art.39 nu.4.& fuit dictum in Nar-
nien.fideicommiſſi 3.Iunij 1622.coram Me.

Et in omnem caſum etiamſi pateretur difficulta-
tem aliquã ex dictis partitis, vt aliquibus ex Domi-
nis viſum eſt de quarta partita valoris gemmarum,
eo quia non plenè iuſtificetur, attamen immiſſio
non poteſt denegari imputatis, vt ſupra dicebatur, ad
debitum Lauræ omnibus fructibus ab eadem per-
ceptis poſt purificatum fideicommiſſum, quos eſſe
5 imputandos tradunt *Sim. de Pret*.de Interpretat.vlti-
mar.voluntat.fol.356.n.31.vol primo, *Modern* Bi-
xien.de ſubſtitut.quæſt.665 nu.13. & dixit Rota in
Romana fideicommiſſi de Victoriis ſecunda Iunij
præteriti coram Me,&c.

Et Ita, &c.

Alexandrina Archipresbyteratus.

Mercurij 24. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo etiam conceditur illi,
qui renunciauit titulo poſſeſſionis, ſi tamen per-
ſeuerauerit in poſſeſſione, & de facto illi incu-
buerit, cum aliud ſit poſſeſſio, & aliud titulus poſ-
ſidendi.

SVMMARIVM.

1 *Titulum poſſidendi quis poteſt reijcere, & tamen in-
ſiſtere in poſſeſſione.*

2 *Poſſeſſor, ſuperueniente alio titulo, poteſt continuare
in ſua poſſeſſione naturali, & de facto.*

3 *Animus melius declaratur ex factis, quàm per ver-
ba.*

4 *Animus attenditur tam in amittenda, quam in con-
ſeruanda poſſeſſione.*

5 *In correſpectiuis vnum alterum dicitur ineſſe, nec
vnum ſine altero acceptari poteſt.*

6 *Poſſeſſio eſt quid diuerſum à cauſa, & titulo poſſi-
dendi.*

7 *Manutentio competit renuncianti, ſi perſeuerauerit
in poſſeſſione, & de facto illi incubuerit.*

8 *Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem.*

9 *Poſſeſſio infecta per ſuperuenientiam noui tituli, quan-
do efficiatur bona.*

10 *In confeſſione impugnata quis non poteſt ſe funda-
re.*

11 *Attentata ceſſant, ſi nulla lis adſit.*

Deciſio CCCXIII.

PErmanſerunt Domini in deciſis ſub die 28.Iunij
præteriti coram me, & ſic manutentionem con-
ce[illegible]dam eſſe R. Maſſobrio, quia de illius poſſeſ-
ſione nec hudie dubitari poterat, cum iam ſolemni-
te[illegible] apprehenderit, & plures actus in prima de-
ci[illegible] recenſitos exercuerit: Renunciatio autem fa-
cta in executionem decreti, quod in prouiſione apo-
ſtolica fuit inſertum non percutiebat actum ipſius
prouiſionis, vt quid facti, ſed ſolum reſpiciebat cau-
ſam, ex qua poſſeſſio deriuauit, nempè præſentatio-
nem factam ab aſſertis Patronis, vt benè inferunt illa
verba, Renunciauit inſtitutioni, præſentationi, ac
poſſeſſioni indè ſequutæ, & ſic non abſolutè, & ſim-
pliciter renunciauit poſſeſſioni, vt poſſeſſioni, ſed ta-
li poſſeſſioni, quæ ea dicta præſentatione oriebatur,
hæcque duo inuicem ſe compatiuntur, quod nempè
quis reiiciat titulum poſſidendi, & tamen inſiſtat in 1
poſſeſſione, præſertim ſi nouus titulus validior ſuper-
ueniat; & propterea potuit Maſſobrius parendo de-
creto ſuæ Prouiſionis apoſtolicæ renunciare cauſæ,
& titulo poſſeſſionis, & tamen ex ſuperuenienti ti- 2
tulo adhuc continuare in ſua poſſeſſione naturali, &
de facto Rota apud *Achill.* deciſ. 4. de cauſ.poſſeſſ.
& propriet.cum aliis in deciſione allegatis, & conſe-
quenter datur manutentio ad poſſeſſionem non qui-
dem ad illam ab initio apprehenſam vigore præſen-
tationis Patronorum, ſed ad poſſeſſionem immuta-
tam in vim noui tituli Apoſtolici.

Et quod reuera Maſſobrius in renunciatione hoc
ipſe intellexerit, ſcilicet conſeruare poſſeſſionem
de facto, & ſolum reiecto primo titulo præſenta-
tionis inhærere ſecundo ex prouiſione apoſtolica
apparet ea verbis eiuſdem renunciationis, & ex facto 3
ſubſequuto, per quod melius, quam per verba ani-
mus declaratur ad c. dilecti il 2. de appellat. *Me-
noch*.conſ.1.num.264. Rota coram Card. *Mantica*
deciſ.313.num.7 qui animus potiſſimum attendi de-
bet, vel in amittenda, vel in conſeruanda poſſeſ- 4
ſione l.3.in princ. & § in amittenda vbi D D. ff. de
acquir.poſſeſſ. *Abb.* in c.2.n.3.de conſuetud *Natt.*
conſ 538.nu. 12. lib.5.Rota coram S.me. Greg.XV.
deciſ.152.n 4.

Ex verbis, quia ſtatim, & immediatè in renuncia-
tione declarauit, & proteſtatus eſt Maſſobrius ſe vel-
le poſſidere beneficium in vim prouiſionis Apoſto-
licæ, & hæc declaratio, ac proteſtatio tamquam
correſpectiua ad ipſam renunciationem, non poteſt
ab ea ſeparari, & ſic catenus renunciauit poſſeſſioni
ſequutæ ex præſentatione, quatenus cognouit con-
tinuationi poſſeſſionis ſuæ eſſe conſultum ex ſupra-
dicto titulo, & in correſpectiuis vnum alteri dicitur
ineſſe, nec vnum ſine altero acceptari poteſt ad 5
not.in l.patens C de pact. *Aym* conſ.461.numer.39.
Rota coram Card *Seraph*.dec 540.n.4.

Ex facto, quia die ſequenti 9.Iunij immediatè poſt
dictam renunciationem interuenit Maſſobrius in
Capitulo ſolemniter congregato pro traditione poſ-
ſeſſionis, & receptionis Iuramenti noui Canonici,
& die 11.eiuſdem collegialiter inceſſit in proceſſio-
ne ſanctiſſimi Corporis Chriſti cum aliis Canonicis,
& ſequuta turbatione die 16. eiuſdem menſis Iunij
obtinuit Maſſobrius à ſuo executore monitorium
pro manutentione; Ex quibus deprehenditur, quod
non dimiſit, nec dimittere voluit poſſeſſionem, ſed
ſolummodo cauſam, & titulum poſſidendi, qui eſt 6
actus diuerſus ab ipſa poſſeſſione l. 3. §. ex pluribus
ff de acquir.poſſeſſ.

Et quatenus liberè renunciaſſet, & dimiſiſſet, atta-
men cum perſeuerauerit in poſſeſſione, & de facto
illi incubuerit non obſtante huiuſmodi renuncia-
tione adhuc manutentio competeret iuxta do- 7
ctrinam Innoc. in c. ſuper hoc de renunciat. cum
concordantibus alleg. in alia deciſione, verſ. 2. quo-
què.

Nec obſtare Domini cenſuerunt, quod hæc poſſeſ-
ſio capta vigore præſentationis non poſſit manute-
neri, cum reddita fuerit infecta, ex decreto irritanti
reg 8. quod nedum titulum, ſed & poſſeſſionem in-
ficit, & Maſſobrius confeſſus fuit Archipresbytera-
tum eſſe reſeruatum & ſic intrare regulam 8 & illius
decretum.

Quia ceſſat hoc obiectum, cum ſtatim fuerit im-
mutata cauſa poſſidendi, & ex nouo, ac iuſto ti-

Deciſ. Clem. Merlini.

tulo effecta manutenibilis illa poſſeſſio, quæ prius erat infecta, per renunciationem enim vnius tituli
9 ſtatim acquiſitus, & genitus eſt alter titulus, & renunciatio correſpectiua fuit correlatiua cum adeptione noui tituli in vim gratiæ Apoſtolicæ, & decretum irritans operatetur quando non fuiſſet facta huiuſmodi declaratio, cum ſuperuenientia immediata noui iuris, atque illam determinationem, qualis qualis eſſet, potuit ſibi immutare, & efficere bonam poſſeſſionem ad tradita per *Put.* dec. 165. num. 4 & 5. li. 1. *Mantic* dec. 71. n. 1. & 2. ac 10. & dec. 245. n. 15 cum alleg. in alia deciſione.

Vltra quod confeſſio Maſſobrij non reddit notoriam libertatem beneficij, cum ſuper hoc lis pendeat, & hanc confeſſionem circa reſeruationem impugnauit Boidus, ea quo iuſpatronatus eſſe contendit, & ideo non poteſt in confeſſione illa ſic impu-
10 gnata ſe fundare *Gabr.* concl. 1. num. 2. de regul. iuris cum aliis.

Minus obſtat, quod illa poſſeſſio Maſſobrij fuerit attentata, quia non probatur vllam adfuiſſe litem inter Maſſobrium, & Patronus de tempore captæ poſſeſſionis, ſed ſolummodo inter ipſos Patronos, cum ſub die 18. menſis Septembris apprehenſa fuerit poſſeſſio, die autem 31. Octobris, & ſic poſt menſem, & vltra per Arnutium interpoſita appellatio ab inſtitutione, & poſſeſſione Maſſobrij, vnde lis
11 ceſſat de tempore captæ poſſeſſionis, & conſequenter non fuit attentata *Rota* dec. 10. vt lit. pendente in nouis, cum aliis per *Lacellot.* de attentat. in præfat. n. 298. & 613.

Ex quibus, & aliis doctè & egregiè, vt ſemper per D. Merendam deductis, cenſuit Rota mandatum de manutenendo dandum eſſe R. Maſſobrio.

Nepeſina tutelæ.
Veneris 26. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Patet ea Summario.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium in varietate ſuper valore ſtatur depoſitioni minoris ſummæ, in qua omnes dicuntur eſſe concordes.*

Deciſio CCCXIV.

IN hac cauſa iam coram Illuſtriſſimo D. Cardinale *Veroſpio*, fuit firmatum, Antonium Plodium tutelam, & curam geſſiſſe Dominici Lucretij, & ideo teneri reddere rationem geſtæ adminiſtrationis, & ſub die 11. Maij 1620. coram eodem Illuſtriſſimo *Veroſpio*, fuerunt diſcoſſæ nonnullæ partitæ, & reſolutum conſtare de exiſtentia, quantitate, & valore aliquorum bonorum; Vnde proſequendo telam huius diſputationis propoſui dubium ſuper quinque aliis partitis, & Domini reſponderunt eumdem Plodium teneri ad redditionem rationum pro rubris 35. terrarum, quas Maieſias nuncupant ad rationem ſcutorum ſeptem pro rubro, & de terris cultis pro rubris itidem 35. ſed ad rationem ſcutorum trium pro quolibet rubro, de aliis autem tribus partitis non eſſe reddendam rationem.

Quo enim ad Maieſias dantur tres teſtes, quartus nempe ſuper 10. ſeptimus ſuper 27. & octauus ſuper 48. atteſtantes, quod Franciſcus reliquit rubra 35. de dictis maieſiis, immò ſeptimus, & octauus deponunt de rubris 40. Vnde omnes conueniunt in minori ſumma, ſcilicet in dictis rubris 36, in qua dicuntur concordes, & ſic concludenter probant *Bald.* in l. 1. 1
n. 14. C. de teſtibus & alij relati per *Farinacc.* de teſtibus q. 64. n. 233. Et hanc opinionem ſequitur Rota vt apud *Seraph.* dec. 111. nu. 2. & in aliis cumulatis per addent. ad S. mem. Greg. XV. dec. 558. n. 9. & nuper in Cremonen. Prioratus 18. Iunij præteriti coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*; Quod autem pro ſingulis rubris iſtarum Terrarum debeant conſtitui ſcuta ſeptem firmant ſextus textus, ſeptimus, & octauus, qui etiam deponunt de ſcutis octo, & nouem pro quolibet rubro.

Eadem probatione iuſtificatur, quod de tempore nedum mortis Franciſci, ſed, & tutelæ geſtæ per Plodium extiterint rubra 35. cultorum, ita enim deponunt teſtis quartus, ſextus, octauus, & alij dati in ſummario pro Lucretio n. 7. Qui etiam aſſerunt quod de illo tempore vendebantur ad rationem ſcutorum trium pro quolibet rubro, &c. Nec controuerti poteſt, quin de his Plodius teneatur reddere rationem, quia iam fuit firmatum Tutorem extitiſſe, & recollectiones ea his maieſiis, & cultis contigerunt tempore tutelæ eiuſdem Plodij.

Quo verò ad partitam hordei dixerunt Domini, non eſſe reddendam rationem, quia quidquid ſit, an probetur aſſerta quantitas rubrorum 80. licet enim vnus tantum teſtis detur, qui deponit de certa ſcientia, attamen alij concurrunt, qui ſunt practici & deponunt de ſolito illarum terrarum, ac etiam de quantitate ſeminis teſtantur, & oſtendunt quid proportionabiliter indè ea ſemine colligatur, obſeruatum fuit quod hordeum fuit trituratum ab ipſo Franciſco Patre Dominici dum viueret, vt bis articulatum fuit à Dominico tam coram A. C. quam in Rota medio iuramento, & deponunt teſtes deſuper examinati nempè ſextus iuxta 30. & 11. iuxta 11. interrogatoria, qui 11. teſtis iuxta idem interrogatorium, & vlterius deponit quod aliqua rubra dicti hordei fuerunt vendita in area ab eodem Franciſco, ac 12. teſtis pro eodem Lucretio dicit, emptum fuiſſe dictum hordeum pro bo. me. Cardin. Camerini de ordine Plodij; vnde videtur, quod Plodius non tamquam Tutor recollegerit hoc hordeum ſed tamquam Miniſter Cardinalis Camerini emerit, & probationes etiam exiſtentiæ aliquibus ex Dominis non videbantur percutere tempus tutelæ, & quoad Epiſtolam Plodij ad Æmiliam contutricem placuit reſponſio data in deciſione 11. Nouembri coram bo. me. *Vbaldo* in hac cauſa, quod ſcilicet non concludit; Dedit Plodius ordinem Æmiliæ, vt venderet hordeum, ergò eidem Plodio fuit conſignatum hordeum.

Idem etiam reſpectu auenæ fuit reſolutū, quoniam quatenus etiam illius exiſtentia, & quantitas, & valor eſſent probati, de quibus tamen aliqui ex Dominis dubitabant, attamen ſemper illud obſtat, quod teſtes non attingunt tempus, quo Plodius geſſit curam, & tutelam Lucretij.

Reſpectu Fabarum idem etiam reſponderunt Domini, tum quia teſtes concludenter non deponunt de quantitate, immò profitentur ſe illam neſcire, tum etiam quia ex illis non deprælienditur, quod Fabæ recollectæ remanſerint in hæreditate Franciſci, & peruenerint ad Plodium Tutorem, &c. Am-

plius

plius contrarium potius videtur deſumi, cum recollectio Fabarum ſoleat fieri ante meſſem tritici, & Plodius ſolum die 20. Auguſti ſuſceperit tutelam, &c.

Et ita, &c.

Tiburtina Caſtrorum.
Lunæ 29. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Attentata facta etiam à Miniſtris ſunt purganda.

SVMMARIVM.

1 *Attentata facta lite pendente ſunt purganda.*
2 *Etiam allegata continuatione quando aliquid vlterius fuit geſtum.*
3 *Sunt purganda, & purganda repoſitio geſtorum in terminis priſtinis.*
4 *Geſta per factores ſunt præſumenda de conſenſu Domini facta ex tacito mandato.*
5 *Et ſunt vt attentata in priſtinum reponenda, quin præſumitur de conſenſu principalis, quin ea non reuocauit.*
6 *Fructus non liquidi non retardant exequutionem in negotio principali.*

Deciſio CCCXV.

RESpectu tranſportationis Inſtrumentorũ Molendini, Cenſuerunt Domini conſtare de attentatis, quoniam ex teſtium depoſitionibus datis in Summario DD. de Melchioris num. 1. concludenter probatur deuaſtationem prædicti Molendini tunc inſtructi, dictamque macinatum, aliorumque Inſtrumentorum tranſportationem ad Molendinum Vicouarij fuiſſe factam lite pendente, & conſequenter
1 attentata ſunt clara iuxta regulam, de qua in rubr. & tot. tit. ff. & C. in Decret. in 6 & Clement. vt lit. pend. & lite per *Lancellot.* de att nt. lit. pend. in præfat. nu. 296 & ſeqq. Quę procedit etiam vbi quis continuat, quoniam ſi aliquid innouet, nec vtatur poſſeſſione
2 eodem modo, quo ante litem, ſed diuerſo dicitur attentare, vt notat gloſ. in c. non ſolum in gloſ. magna ad med. & ibi omnes de appellat, in 6 & *Lancellot.* de attentat. lit. pend. c. 4. limit. 1. n. 10. *Bero.* conſ. 118. n. 8 & 24. *Rota* in recent. dec. 110. n. 1. & dec. 637. nu. 4. parte 1.

Ideoque veniunt purganda mediante reportatione dictorum Inſtrumentorum, ac ipſius Molendini reaptatione, & repoſitione in priſtinum ſtatum, in quo
3 de tempore attentatinnis reperiebatur d. c. non ſolum de appellat. in 6. *Dec.* conſ. 103. in princ latè *Lancellot.* de attentat. p. 3. c. 29. n. 78. 79. & pluribus ſeqq. *Rota* dec. 393. n. t. p. 2. recent. & in Meliten. Molendini 16. Decembris 1616. coram Illuſtriſſimo Domino Card *Veroſpio*, & in eadem 7. Iunij 1619. coram bo. me. *Buratto.*

Nec viſum fuit obſtare, quod dicta Molendini deuaſtatio, & Inſtrumentorum tranſportatio facta fuerit à factoribus, ſiuè Agentibus Excell. D Ducis, & de aliquo ſufficienti mandato non conſtet; nam placuit reſponſio, quod cum hoc totum ceſſerit in vtilitatem, & commodum eiuſdem Domini Ducis, ad cuius Molendinum tranſportatio facta fuit, vel præſumitur tacitum mandatum præceſſiſſe, vt per *Lan-*
4 *cellott.* vbi ſupra p. t. c. t. num. 71. 89. 90. & ſeqq. vel ſaltem cum lite poſtea mota ſuper huiuſmodi attentatis ſtatim omnia in priſtinum non repoſuerit, & geſta per eius Miniſtros non improbauerit, illiſque non renunciauerit, omnia ratificaſſe præſumitur, eique per viam attentatorum purgare tenetur *Rota* 5
dec. 3. vt lit. pend. in nou. *Caputaq.* deciſ. 53. nu. 1. & ſeqq per tot. p 1. *Lancellott.* dicto c. 1. n. 50. 51. 59. & ſeq.

Quo verò ad prætenſionem fructuum, & ſecundam partem dubij, fuit dictum illam non retardare cognitionem negotij principalis, nam quidquid ſit, 6
an fructus, qui percipi potuerunt debeantur DD. de Melchioriis, ratione damnorum & intereſſe, in omnem caſum, cum non ſint liquidi, non retardant proceſſum in negotio principali, vt per *Lancellott.* de attent. p. 3. c. 31. nu. 156. 157. & ſeqq. & nu. 194.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Veneris 3. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſu ſubiectorum quomodo, & quibus modis probetur, & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Identitas non ſatis probatur, niſi concludenter iuſtificetur.*
2 *Identitas qualiter verificetur.*
3 *Fideicommiſſum conditionale adueniente conditione expirat.*
4 *Hæres poſteaquam adiuit hæreditatem, bona teſtatoris efficiuntur proprium patrimonium.*
5 *Sententia effectus per appellationem ſuſpenſus remanet.*
6 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*
7 *Sententias aliorum Tribunalium Rota non attendit, niſi docto de illarum validitate, & iuſtitia.*
8 *Identitatis probatio quando non elidatur.*
9 *Poſſeſſio vna ex lapſu temporis duæ fieri poſſunt, & alia ibi facere.*
10 *Poſſeſſiones vnius loci ſæpè extenduntur, & comprahendunt petias Terræ alterius loci, & Territorij.*
11 *Poſſeſſio an ſit vna, vel plures, in hoc attenditur deſtinatio patrisfamilias.*
12 *Identitas iuſtificatur probatis duobus confinibus, nec attenditur nominis mutatio, nec alia altercatio & n. 13.*
14 *Confeſſio partis eſt magni momenti ad identitatem probandam.*
15 *Identitatis probatio ex quibus plurimum coadiuuatur.*
16 *Bona fideicommiſſo ſubiecta à Teſtatore an grauari poſſint.*
18 *Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum quando probatur non eſt inſiſtendum in iuſtificanda releuantia, vel irreleuantia fideicommiſſi.*
19 *Fideicommiſſarius non poteſt agere ad bona fideicõmiſſo ſubiecta, ſi tranſigat in tot pecuniis.*
20 *Clauſula, ſine præiudicio, &c. quid operetur.*
21 *Subrogatus retinet naturam ſubrogantis.*
22 *Bona fideicõmiſſo ſubiecta, ſi in alia bona ſint ſubro-*

gata fideicommiſſarius poteſt ad ea agere, etiamſi
ſint penes tertium.
23 *Præſeruatio iurium tranſactione quid operetur.*
24 *Contractus celebratus ſub conditione ea non adim-*
pleta contractus reſoluitur.
25 *Tranſactio in parte acceptari poteſt, & in parte re-*
probari.
26 *Confeſſio licèt ſit indiuidua, nihilominus poteſt in*
parte diuidi.

Deciſio CCCXVI.

CVm ſub die 14. Iunij præteriti diſputaretur ſu-
per identitate duarum domorum, cum ſex apo-
thecis, necnon vnius poſſeſſionis Gazzani Tornatu-
rarum 116. & alterius poſſeſſionis Bagnarolæ Torna-
turarum 122. Domini quoad probationem identita-
1 tis domorum tunc dubitabant, & cauſam ſuper hoc
iterum proponi mandarunt; Identitatem verò vtriuſ-
que poſſeſſionis, Bagnarolæ ſcilicet, & Gazzani ſuffi-
cienter iuſtificari exiſtimarunt. Hodiè autem tertia
vice propoſito eodem dubio., quoad vtramque par-
tem fuit affirmatiuè reſponſiuo, ſcilicet circa identi-
tatem poſſeſſionum ſtandum eſſe in deciſis, & de
identitate domorum, cum ſex apothecis ſatis etiam
conſtare.

Quo enim ad poſſeſſiones fundamenta deciſionis
viſa ſunt ſubſiſtere, nec quæ de nouo in contrarium
deducuntur, ea videntur euertere.

Non obſtat ſiquidem, quod D. Stephanus non pro-
2 bet dictas poſſeſſiones fuiſſe proprias Hieronymi fi-
deicommittentis, & ab eo acquiſitas, nec illas ad ip-
ſum peruenisse ex hæreditate Ioannis Patris, qui al-
terum fideicommiſſum ſuper ſuis bonis, pro parte
DD. de Sãgeorgiis, constituiſſe prætenditur, vt ex te-
ſtamento in eorum ſummario dato n. 2. & ex ſenten-
tiis ſuper hoc latis ſummario n. 8. Hieronymus enim
reſtrinxerat fideicommiſſum ad bona propria ibi, In
omnibus ſuis bonis, ex quo inferebant informantes
pro ipſis de Sãgeorgiis identitatem non ſatis proba-
ri, niſi concludenter iuſtificetur haſce poſſeſſiones
fuiſſe proprias Hieronymi ad diſtinctionem bono-
rum Patris.

Quoniam fuit reſponſum ad verificandam iden-
titaté ſatis eſſe quod probetur illas poſſeſſiones fuiſ-
ſe in portione Hieronymi fideicommittentis, & ab
eodem poſſeſſas, quod benè fuit oſtenſum ex Inſtru-
mento diuiſionis, & ex aliis in deciſione ſub dicta
die 14. Iunij præteriti ponderatis, cum quibus D D.
tranſiuerunt.

Præſertim quia Domini putabant, neque in præten-
ſo fideicommiſſo Ioannis poſſe fieri aliquod funda-
mentum ad tollen. huiuſmodi identitatis probatio-
nem, cum adhuc non conſtet, an illud ſit releuant
& officiat dicto D. Stephano, quod videtur eſſe alte-
rius inſpectionis, vt pariter in alia deciſione fuit di-
ctum, & in omnem euentum, hoc fideicommiſſum
Ioannis, quatenus adſit, videbatur iam expiraſſe pro
illa parte, quæ ad dictum Hieronymum peruenerat
3 ob ſuſceptionem filiorum in conditione poſitorum
iuxta celebre conſ. 21. *Oldr.* ſæpiſſime à Rota cano-
nizatum, & conſequenter per aditionem Hieronymi
poſſeſſiones illas effectas fuiſſe proprium ipſius patri-
monium, nec amplius conſiderari tamquam bona
4 Ioannis leg. 1. §. veteres, & ibi gloſ. in verbo per vnũ,
verſ. at poſt aditam, & ibi etiam *Iaſ.* n. 14. ff. de acquir.
poſſeſſ. *Menoch.* conſ. 124. n. 5. lib. 2. cum aliis addu-
ctis in Bonon. Hæreditatis de Armis 18. Aprilis 1612.
coram me.

Ex quibus etiam deprehenditur, non obſtare ſen-
tentias de partibus declarantes in fideicommiſſo
Hieronymi non comprehendi bona Ioannis Patris;
maximè cum per appellationem effectus dictarum 5
ſententiarum ſuſpenſus remanſerit qua appellatione
adhuc in Rota pendente, non poſſunt DD. de San-
georgiis hodie dictis ſentẽtiis fulciri, ex quo interim
nihil eſt innouandum c. Venientes, ibi, vos ſententias 6
appellatione ſuſpenſas de iure iur. & alios recenſet
Lancellott. de attent. p. 2. c. 12. in præfat. n. 118. ſecun-
dum nou. impreſſ. & cominus, quia vſque adhuc non
fuit doctum de illarum validitate, & iuſtitia, quibus
non cognitis Rota non attendit ſententias aliorum 7
Tribunalium *Put.* deciſ. 198. n. 1. & dec. 391. n. 1. lib.
1. in nou. *Seraphin.* dec. 1123. nu. 7. & paſſim ſerua-
tur.

Nec pariter obſtat, quod Hieronymus poſſideret
hæc duo prædia Bagnarolæ, & Gazzani ſub vno tã-
tum corpore diſtincto in duodecim petia terræ,
conſtituen. Tornaturas 254. cum vnica domo pro ha- 8
bitatione Colonorum, modo autem à Domino Ste-
phano petantur ſupradictæ duæ poſſeſſiones Bagna-
rolę ſcilicet tornaturarũ 122. & Gazzani Tornatura-
rum 116. inter ſe diſtinctæ, & quæ in totum tornatu-
ras 238. dumtaxat conſtituunt, & quatum vtraque ha-
bet Domum annexam, & ſeptima, octaua ac decima
petiæ terrę, quę tribuuntur poſſeſſioni Gazzani ſunt
ſitæ in communi Bagnarolæ, itaut hæ poſſeſſiones
non videantur eſſe eædem, quæ ab Hieronymo fue-
runt poſſeſſæ.

Quia vt fuit dictum in alia deciſione cum concur-
rant plurimæ qualitates, & demonſtrationes, con-
finium verificatio, & alia ibi ponderata, ex diſcre-
pantia circa numerum tornaturarum, & ex eo quod
haberentur tamquam vnica poſſeſſio, & vnica Do-
mus in ea adeſſet, non eliditur identitatis probatio,
quia per lapſum longi temporis, ex vna potuerunt
duæ fieri poſſeſſiones, & noua Domus conſtrui, atque 9
addi, vel minui numerus tornaturarum pro maiori
commodo culturæ iuxta tradita per *Cephal* conſ. 98. 10
num. 22. & numer. 25. *Surd.* conſ. 168. num. 45. cum
aliis per informantes pro Domino Stephano allega-
tis.

Et licet dictæ 7. 8. & 10. petiæ terræ ſint hodie in
communi Bagnarolæ, non tamen inde infertur, quod 11
non poſſint eſſe membra, & conuenire poſſeſſioni
Gazzani, ibidem cum ea confinanti, cum ſæpe plus
poſſeſſiones vnius loci extendantur, & comprehen-
dant petias terræ alterius loci, & Territorij, atque
hæc diuerſitas non inficit identitatem quando alij 12
duo confines iuſtificantur *Riminald.* ſen. conſ. 429.
n. 4. & n. 9. lib. 3. *Cephal.* d. conſ 98. n. 25. *Petra* de fi-
deicom. q. 12 ſub n. 1371. præſertim ſi ab vno, & eo-
dem Villico colantur, attenditur enim circa hoc
quid deſtinauerit Paterfamilias, & plures fundi pro
vno prædio habentur l. Patronus §. Semptonio ff. de 13
leg. 3. *Surd.* dec. 241. nu. 13. & 14. *Bertazzol.* conſ. ci-
uil. 121. n. 6. & 122. n. 14. & 15. Quinimò duobus con-
finibus probatis, nec attenditur nominis mutatio,
nec alia alteratio, præcipuè quando ſumus in anti-
quis *Ruin.* conſ. 60. ſub n. 12. lib. 1. cum pluribus con-
geſtis in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Na-
ſellis 7. Iunij præteriti coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano & in Aſſiſien. bonorum hac die coram
R. P. D. meo *Verile*, in qua fuit quoque comprobata
dicta deciſio ſub die 14. Iunij præteriti in hac cauſa
coram me.

Quo autem

Quo autem ad Domos, & apothecas identitatem
ſatis etiam eſſe probatam cenſuerunt Domini, quia
conſtat Hieronymum ſuppoſuiſſe fideicommiſſo vitâ
ipſius domum magnam, vt liquet ex eius teſtamento,
quod impreſſum fuit datum, & cum hæc fuiſſet alie-
nata per Bartholomæum illius filium, loco ipſius ſub
rogatas fuiſſe duas Domos, cum ſex apothecis, &
conſequenter effectas fideicommiſſarias, quarum
Domorum confines antiqui, & moderni benè verifi-
cantur, cum probetur loco illorum de fulcinis confi-
nantium de tempore factæ ſubrogationis, vt ex In-
ſtrumento ſummario dicto D. Stephani n. 1. ſucceſſiſ-
ſe Anno 1604. DD. de Via, vt ex Inſtrumento emptio-
nis ſummario n. 4. & loco illorum de faba anno 1618.
ſucceſſiue Franciſcum legam ſummario n. 5. & fir-
mos remanſiſſe alios confines, nempè Collegiũ Hiſ-
pano ... , & ſitum in via publica, vocata *Porta noua,*
in Capellania Sanctæ Mariæ de Barocella, vt ex plan-
cta iudicialiter data, & ex peritorum relatione ab
vtraque parte electorum, in qua hęc eadem confinia
enunciantur, atq; ideò ſatis huiuſmodi identitas ple-
nè probata redditur, ex his duobus confinibus iuxta
doctrin. *Bart.* in l. demonſtratio falſa nu. 20. verſ &
idem ff. de condit. & demonſtr. n. *Cæualt.* conſ. 57 n.
7. *Menoch.* conſ. 2 . ſub n. 33. Rota in recent. dec. 131,
n. 5. cum ſeqq p. 1.

Cum quibus ſimiliter concurrit confeſſio M. Anto-
14 nij, dum in reſponſione ad poſitiones aſſeruit eaſdẽ
Domos, & apothecas ſibi obueniſſe, vt ſubiectas fi-
deicommiſſo Hieronymi antiqui ſummario n. 2. quæ
ſane confeſſio magni eſt momenti ad identitatem
probandam iuxta not. per *Soccin.* conſ. 89. ſub num. 1.
verſ. confirmatur hoc lib. 1. *Afflict.* dec. 23. ſub nu. 5.
Rota coram R. uerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 120. n.
3. & tu ſus continuata ſucceſſio in his Domibus de
Bartholomeo, qui eas ſubrogauit in ſucceſſores, &
15 poſte os bene deducta per informantes, plurimum
coadiuuat probationem iſtius identitatis, vt in aliis
dec. ... bus fuit animaduerſum, & quarum ratio-
nes, & fundamenta placuerunt Dominis.

Vndè non obſtat, quod dicta Domus magna, in
cuius locum fuerunt ſubrogatæ aliæ Domus, & apo-
thecæ fuerit ſubiecta fideicommiſſo Ioannis Patris,
ac pro ... odè nõ potuerit grauari ab Hieronymo, quia
omiſſo ... d non iuſtificari, & eſto quod iuſtificaretur,
nihilominus videtur Hieronymum potuiſſe grauare
16 Domum prędictam, maximè in pręiudicium filiorum
vocatorum l. vnum ex familia §. ſed eſt fundum, & l.
Imperator §. ſi centum ff. de leg. 2. & latè fuit dictum
in Romana fideicommiſſi 18. Iunij præteriti coram
R.P.D. meo *Durano* ceſſat difficultas, & intrat reſ-
ponſio ſuperius deducta, quod ſcilicet, cum adhuc
18 non conſtet de releuantia, vel irreleuantia iſtius fi-
deicommiſſi Ioannis, quin potius illud expiraſſe vi-
deatur non multum ſuper eo inſiſtendum eſt, & cum
hodie ſtrictè ſolummodo agatur de identitate fir-
manda.

Minus releuare videbatur, quod Dominus Stepha-
nus non poſſit agere ad iſtas Domos, & apothecas
ſubrogatas, ſed ſolum ad valorem librarum 24776.
qui firmatus prætenditur in tranſactione anni 1581.
in qua etiam Dominus Stephanus ſe fundat, quando-
19 quidem ex lectura huius tranſactionis apparet, tran-
ſigentes ſæpè pręſeruaſſe quæcumque iura fideicom-
miſſi Hieronymi Patris, & ſignanter in hac ſubro-
gatione facta quoad iſtas Domos. & apothecas, &
20 non præiudicio ſuorum iurium, ſed iura iuribus ad-
dendo, & cumulando, & non aliter, nec alio modo,
cuius præſeruationis ratione videntur ſibi ipſis, ac
aliis ſucceſſoribus reſeruaſſe omnia iura in vim huius
fideicommiſſi illis competentia *Oldrad.* conſ. 257. n.
9. *Pariſ.* conſ. 23 n. 141. lib. 1. *Put.* dec. 191. n. 17. lib.
1 in nou. *Seraphin.* dec. 144. n. 6. *Rota* dec. 785. n. 4. p.
1. dec. 1015. n. 1. p. 3. diuerſ.

Atque propterea tamquam ſubrogatæ in locum
ſupradictæ Domus magnæ à dicto Hieronymo fidei-
committente poſſeſſæ, & in eius hæreditate, & fidei- 21
commiſſo relictæ, & à Bartholomeo illius filio vno
ex tranſigentibus pro eius parte ſibi tangente alie-
natæ, perindè haberi debent ac ſi in ipſa hæreditate
dicti Hieronymi repertę fuiſſent, etiam ad effectum:
vt veniant in reſtitutione, vna cum aliis bonis eidem
fideicommiſſo ſubiectis d. l. Imperator §. fin. & ibi 22
Gloſ. & DD. & l. ſeqq. ff. de leg 2. & quamplures ad-
ducit *Peregr.* de fideicomm. art. 44. ſub nu. 30. & fuit
amplè firmatum in Ametina bonorum 27. Februarij
1617. coram bo. m. *Buratto* & fusè comprobant *Mo-
dern.* Brixien. de fideic. ſubſtit. q. 530. n. 10. & q. 636. n.
1. & 2. vbi poſt *Socin.* Iun. *Alciat.* & alios id ex-
tendunt contra tertium poſſidentem rem permutá-
tam, in locum alienatæ, & fideicommiſſo ſuppo-
ſitæ.

Quod eò facilius DD. amplexi ſunt, quia in ipſa
tranſactione ſolummodo dictum fuit, quod in om-
ni, & quocumque caſu eueniente purificationis pa- 23
terni fideicommiſſi, tunc, & eo caſu precium, & æſti-
matio cuiuslibet partis, & portionis cuilibet ex tran-
ſigentibus obuenta, deberet eſſe affecta oneri d. cti
fideicommiſſi, & etiam intelligeretur precij, & valo-
tis librarum 11788. ad quam ſummam concorditer
reduxerunt partem vigore fideicommiſſi reſtituen-
dam, ex quib. non videtur fuiſſe expreſſe prohibitum,
nedum ipſis, nec etiam ſequentibus fideicommiſſarij
vocatis, quin in caſibus purificationis iſtius fideicõ-
miſſi potuerint vindicari ipſæ Domus, cum apothe- 24
cis, ac reliqua bona eidem fideicommiſſo ſubiecta,
ſed potius magis aſſecuratum paternum fideicom-
miſſum, in quo aderat expreſſa alienationis prohi-
bitio, alias enim ſi diceretur portionea fideicom-
miſſi fuiſſe reſtrictas ad ſolam huiuſmodi pecunia-
rum quantitatem, & bona ipſa non amplius fidei-
commiſſo ſubiecta, reſultaret ſuperfluitas, & repu-
gnantia in eadem ſcriptura, ac præiudicium ſucceſ-
ſoribus, & contrauentio voluntati fideicommitten-
tis, cuius fideicommiſſo, & diſpoſitis in eo ijdem
tranſigentes expreſſe non contrauenire, nec quouis
modo præiudicare, ſed illud in omnibus partibus, &
capitulis ſuas vires habere debere, ac illi omni me- 25
liori modo parere proteſtati fuerunt, quorum ſola
præſeruatio operatur omnia ibidem contenta, vel
concordanda eſſe, quod emanauerint pro maiori
cautela, & ſtabilimento dicti paterni fideicommiſſi,
vel ſaltem illa ita remanſiſſe conditionalia, vt in eo
quod eidem fideicommiſſo paterno præiudicabatur,
haberetur ac ſi geſta, & firmata inter eos non fuiſ-
ſent l. teſtamento Centurio §. cum ita teſtam. ff. de
manumiſſ. teſtam. *Put.* dec. 34 n. 1 & ſeq lib 2. in cor-
rect. *Moder. Bon.* var. reſol lib. 2. c. 137. n. 2 *Grat.* diſ-
cept. forenſ. c. 980. n. 6. in fin. cum ſeq. & inuicem ſe
compatiuntur, quod adhuc fideicommiſſum rema-
neat in ipſis bonis, & quod etiam fuerint ęſtimata di-
cta bona nec dicta æſtimatio de ſui natura contradi-
cit huiuſmodi fideicommiſſo.

Prætereà conſiderabatur, quod ipſe D. Stephanus

non agit ad iſtas Domos, & apothecas, vt vigore huius tranſactionis eas conſequatur, ſed vtitur illa ad iuſtificandam earum identitatem, & ad demonſtrandam ipſarum ſubrogationem in locum dictę Domus magnæ dicto fideicommiſſo ſubiectæ, ac per prius alienatæ, quàm relictā fuiſſe in hæredi ate dicti Hieronymi ſatis aliundè oſtenditur, nempè ex ſupràdicto illius teſtamento, & ex poſſeſſione filiorum ſubſequuta ex diuiſione anni 1547. inter illos emanata, & longè quidē magis, quia ſucceſſiuè omnes ſequentes ſucceſſores, vti huic fideicōmiſſo ſubrogatas ſemper habuerunt, & retinuerunt, immò vltimo loco idē faſſus fuit M. Antonius vnus ex fideicomiſſariis in reſpōſione ad ſuprà deductas poſitiones, quib. ſtantib. depræhendi videtur veritas illius ſubrogationis, & ex aliis comprobata, & conſequenter poſſe ipſam tranſactionem in parte acceptari, & in alia reprobari, ad inſtar confeſſionis, quæ licèt ſit indiuidua, nihilominus poteſt in parte diuidi, & quis poteſt in ea parte
26 vti non ſolùm dum deſumitur probatio aliundè, ſed etiam quando concurrit ſola iuris præſumptio aduerſus partem, quæ reprobatur *Bart.* in l. Aurel. §. idē quæſiit n. 1. ff. de liber. legat. *Panorm.* in c. cum veniſſent n. 7. *Imol* n. 4. de inſtit. *Alex.* conſ. 2. n. 22. lib. 4. *Ang. Aret.* conſ. 97 n. 4. in fi. cum ſeq. *Cran.* conſ. 150. n. 3 & fuit dictum in Neapolitana pecuniaria 27. Februarij 1612. coram bo. m. Card. *Sacrato.*

Cæterum quia articulus, an in reſtitutione veniant bona, vel ſolummodo præcium videtur habere aliquam dubitationem, Ideo D D. dixerunt ſuper eo poſſe particulariter videri, quatenus opus ſit.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana ſpolij.

Veneris 10. *Decembris* 1617.

ARGVMENTVM.

Euictio non debetur Creditori poſſeſſori ex Salniano immiſſo. Retentio an detur ſatisfacto ex fructibus Creditore.

SVMMARIVM.

1 *Creditor ſatisfactus ex fructibus denegans reſtitutionem dicitur ſpoliare, & actio ſpolij datur contra eum.*
2 *Teſtium depoſitio debet perneceſſe concludere.*
3 *Verba, vt ſupra, limitant diſpoſitionem.*
4 *Ex precibus oritur confeſſio.*
5 *Euictio non debetur Creditori ex Saluiano immiſſo in poſſeſſionem.*
6 *Creditor immiſſus ex Saluiano poſſidet pro Debitore.*
7 *Retentio datur pro damno, & intereſſe.*
8 *Fallit, ſi non conſtet de credito, vel ſi illud ſit dubium & n. 9.*

Deciſio CCCXVII.

DIxerunt Domini ſtandum eſſe in deciſis ſub die 9 Iunij præteriti coram Me, & Dom. Angelo Incoronato actione ſpolij dandam eſſe reintegrationem, tam ad poſſeſſionem quinque Domorum ſitarum in Via Iulia, quam ad poſſeſſionem alterius Domus, cum furno in eadem via exiſtentis.

Extrema enim ſpolij non controuertebantur, & quo ad quinque Domos, certi iuris eſſe videbitur, quod Fracaſſi immiſſi in poſſeſſionem iſtarum Domorum, vt ſibi ex fructibus ſatisfacerent de eorum credito, ſtatim ac fuerunt integrè ſatisfacti tenentur reſtituere domos, & ſi recuſant in rat contra ipſos actio ſpolij 1
Aym conſ. 107. n. 3. *Scarucciu de Saluian.* lib. 3. q. 12. n. 1. *Modern.* Roman. eodem tract. inſpect. 4. c. 1. n. 206. & 220. Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 154. n. 1. & ibi Adden. num 6. Quod autem fuerint integrè ſatisfacti, ſatis ſuperque viſum fuit conſtare ex eo quod dictæ Domus reddunt quolibet anno ſcuta 179 circiter, vt deponunt teſtes in ſummario præteritæ poſitionis n. 6. & quamuis ipſi eſſent Creditores in ſcutis 350. tamen poſſederunt domos ab Anno 1620. vſque ad præſentem diem, & ſic exegerunt ſupra mille ſcut. vnde merito infertur, quod dum adhuc in poſſeſſione perſeuerare contendunt, ſpoliare dicuntur, & idcirco D. Angelus eſt reintegrandus.

Neque obſtant teſtes dati pro Fracaſſis ſumm. n. 4. & 5. deponentes pro appartamentis ſuperioribus ſoluta fuiſſe dumtaxat annua ſcuta 24 pro inferioribus autem Iul. quidecim menſtruatim. Nam vltra exceptiones quas opponuntur reſpectu eorum perſonæ, vt fuit deductum pro D. Angelo, nihil releuant, quia ſunt ſingulares, & in contrarium videntur illis præferendi teſtes D Angeli inter quos eſt vnus ſacerdos, & in omnem euentum, dato etiam quod penſiones non excederent dictam ſummam, adhuc tamen ex prędictis habita ratione temporis, quo Fracaſſi poſſederunt Domos, conſtat, quod plenè fuerunt ſatisfacti.

Nec prorſus concludunt iidem teſtes, dum addunt quandoque dictas Domos vacuas remanſiſſe, quia non deponunt, quænam ex illis caruerint conducto- 2
re, aut quoties, vel per quantum tempus ad l. Matrem C. de probat. DD. in l. non ſolum §. ſed vt probari ff. de nou oper. nunciat. *Oſaſch.* dec. 117. n. 6. *Farin.* de teſtibus q. 68. n. 98. & ex ſimili quoque ratione non viſa fuerunt probari aſſerta melioramenta, quinimò ex depoſitionibus eorumdem Teſtium apparet illa non eſſe valoris conſiderabilis, quia verſantur circa minima, ac proindè nequeunt impedire reintegrationem.

Minus obſtat quod ſententia ab Ill. D. Card. Sperda fuerit lata nedum pro fructibus decurſis, ſed & pro decurrendis in futurum, pro quibus videtur cōcedenda retentio Fracaſſi. Quoniā hoc in facto non verificatur & immò ex lectura ſententiæ datæ in ſumm. præteritæ poſitionis n. 2. apparet illam fuiſſe reſtrictam ad creditum ceſſum eiſdem Fracaſſis per D de Victoriis ibi, Donec de credito, vt ſupra eis ceſſo, &c. quæ verba limitant, ac reſtringunt diſpoſitio- 3
nem ad l. fin. §. donec C. de iur. de liber. *Decian.* conſ. 108. nu 19 lib. 3. & in his terminis *Moder.* Rom de *Salnian.* inſpect 4 c. 1. n. 217. & huiuſmodi creditum ceſſum fuiſſe ſolum ſcut. 350. probatur ex monitorio eorumdem de Fracaſſis vbi fatentur ſe eſſe ceſſionarios pro dicta ſumma ad l. cum precum C. de lib. ber. cauſ. cum aliis allegatis in hac eadem cauſa dicta die 4
9. Iunij præteriti coram me.

Quo ad aliam Domum cum furno fuit etiam conclusum intrare ſpolium, quia licèt Fracaſſi fuerint priuati tota Domo, quam emerant à Marco Ant. Incoronato & in eius poſſeſſionem immiſſi Niſij, & Victorij pro ſumma ſcutor. 750. ratione fructuum duorum Cenſuum pro quibus illa domus erat hypothecata, itaut proinde Fracaſſi rectè potuerint agere pro pretio totius Domus, nempè ſcut. 7500. quin tota Domus fuerat ipſis ablata, vt probatur in ſummario eorumdem, nu. 2.

Attamen

Attamen viſum fuit D. non exinde potuiſſe Fracaſſos agere de euictione, & pro toto precio ſcut. 7500. quia Niſiis, & Victoriis immiſſio in illam Dominum fuit conceſſa vigore Saluiani, & cùm per Saluianum ſola detentatio auocetur, non autem poſſeſſio, proinde non erat locus euictioni ad l. ſi cùm venditor ff. de euict. *Caballin* eodem tract. §. 3. q. 17. nu.
5 152. & §. 5. n. 44. *Modern.* Roman. de *Saluian.* inſpect. 4. c. 5. n. 146. & fuit dictum in Peruſina bonorum 17. Aprilis 1617. coram b. m. *Bur.* creditor enim immiſſus in vim Saluiani dicitur poſſidere non ſibi, ſed pro debitore *Bart.* in l. ab emptione nu. 8. ff. de pact cum
6 aliis per *Surd.* conſ. 481. n. 14. & Adden. ad S. me. Gregor. XV. deciſ. 88. num. 11. Vndè fit, quod Fracaſſi dum obtinuerũt immiſſionem pro dicto precio ſcut. 7500 ad quod actio intentata non competebat ſpoliaſſe videntur, & propterea reſtituendus eſt ad poſſeſſionem D. Incoronatus.

Non obſtat, quod ſaltem ratione damnorum, & intereſſe competat retentio Fracaſſis *Cephal.* conſi. 168. n. 22. Rota coram S. m Greg. XV. dec. 88. n. 7. &
7 coram Card. *Seraphin.* deciſ. 671. nu. 6. & 7. *Modern.* Roman. de *Saluian* inſpect. 4. c. 1. nu. 147. Quia cùm de his nõ conſtet, & ipſi Fracaſſi dici ſteterint in poſſeſſione, ac modo poſſideant cum vitio ſpolij, non poteſt competere retentio ad retardandam reintegrationem *Surd.* deciſ. 46. n. 2. & 3. in fin. *Rota* in re-
8 centi. deciſ. 433. n. 2. & ſeqq. & coram S. m. Greg. XV. deciſ. 254. n. 3. & 4. & ibi Adden. nu. 8. & fuit dictum in Bonon. Cenſus 23. Nou. præteriti coram R. P. D. meo *Durano*, præſertim quia ad impediendam reſtitutionem in ſpolio nulla ferè admittitur exceptio, vel requiruntur claræ, & concludentes probationes *Bart.* in l. cum his § fideiuſſor num. 1. in fin. & 4 ff de condict. Indebiti. *Gabr.* de reſtit. ſpoliat. concl. 1. n. 45. Rota coram Card *Seraph* deciſ. 804. n. 1.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Caſalen. Beneficiorum.

Veneris 10. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Gratia Principis motu proprio facta, cùm nitatur ſolùm eius voluntate, & verbo, non indiget aliquâ iuſtificatione, ceſſat tamen hoc, quando probatur adeſſe defectum intentionis Principis, cùm motus proprius operetur, quod onus probandi non incumbat vtenti gratia, ſed impugnanti.

SVMMARIVM.

1 *Gratia quæ per viam motus proprij emanauit non eget aliquâ iuſtificatione.*
2 *Litera Apoſtolica ob illarum reuerentiam, ſtante motu proprio, abſq; alia iuſtificatione debent exequutioni demandari.*
3 *Defectus intentionis Papæ, ſi probetur, nihil releuat motus proprius.*
4 *Motus proprius in materia facti alieni admittit probationem in contrarium.*
5 *Motus proprius quid operetur.*
6 *Subreptio in gratia facta ad ſupplicationem partis, eſt defectus intentionis in gratia facta, motu proprio.*
7 *Papa non præſumitur cuiuſuis ius vel poſſeſſionem perturbare.*
8 *Clauſula amoto &c. eſt in exequutiuis.*
9 *Papa quando præſumatur noluiſſe tangere alterius poſſeſſionem.*
10 *Beneficia Prothonotariorum Apoſtolicorum ſunt reſeruata.*
11 *Ex permutatione beneficiorum, an abducatur ius à permutante, vide diſtinctionem, & n. 12.*
13 *Probationes quando agitur ad effectum reſeruationis beneficij, debent eſſe concludentes.*
14 *Enunciatiua non probant, dum principaliter contigit dubitare de enunciato.*
15 *Atteſtationes ſimplices nullum gradum probationis faciunt.*
16 *Permutatio de beneficio reſeruato non poteſt fieri coram ordinario, quia illud ipſe conferre non poteſt.*
17 *Beneficij vacatio an dicatur verè induci per reſignationem & n. 19.*
18 *Beneficium reſeruatum, ſi permutetur cum alio non reſeruato, tunc etiam in reſeruato inducitur vacatio.*
19 *Vacatio eſt actus ſeparatus à collatione.*
20 *Beneficij vacatione data ex vna perſona, non poteſt ſuperuenire noua vocatio ex eadem perſona.*
21 *Clauſula, vocatis vocandis facit exequutorem mixtum.*
Et tenetur ordinariè procedere, & non exequutiuè, & num. 22.
23 *Permutationis titulus quando adeſt in beneficio, non poteſt quis dici intruſus.*
24 *Titulorum multiplicitas in beneficialibus admittitur.*
25 *Gratia pluralis ſi corruat omnia ab illa dependentia etiam euaneſcunt.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCXVIII.

SVrdus permutauit beneficia in manibus Ordinarij cum Franciſco Sala, poſſeſſione hinc indè beneficiorum compermutatorum ſubſequuta per cuius Surdi obitum de iiſdem beneficiis permutatis, & tũc poſſeſſis à Sala fuit motu proprio à Sanctiſſimo Domino Noſtro prouiſus Dominus Sebaſtianus, quam prouiſionem Sala cùm impugnaret eo potiſſimum quod de eius poſſeſſionẽ nõ fuerit facta mentio, ideò obtenta fuit à Dataria gratia reualidatoria, quæ perindè valere nuncupatur, & cum vtraque pro illarum executione coram me exhibita fuiſſet, dedi dubium, An litteræ huiuſmodi Apoſtolicæ eſſent exequendæ, & negatiuè Domini reſponderunt.

Prima enim prouiſio non viſa fuit exequenda, quoniam licèt gratia, quæ per viam motus proprij emanauit non indigeat aliqua iuſtificatione, cùm ſolùm innitatur voluntate, & verbo Papæ, *Achill.* deciſ. 10. 1
de probat. *Put.* dec. 101. lib. 3. Card. *Seraph.* dec. 1484. n. 10. & in recenti dec. 633. n. 3. & dec. 645. nu. 2. part. 1. & dec. 636. nu. 1. part, 2. & propterea litteræ Apo- 2
ſtolicæ ob illarum reuerentiam ſtante dicto motu proprio abſque aliâ iuſtificatione debent executioni demandari.

Nihilominus ex huiuſmodi motu proprio releuatur quidem impetrans ab onere probandi narrata in tali gratia, ſed non impedit quin aduerſo poſſit dari de defectu intentionis Papæ, & eo probato motus proprius nihil operatur *Bald* in l. Imperialis §. ſimi- 3
les C. de nupt. *Alex.* conſ. 215. n. 2. lib. 7. *Pariſ.* cõſ. 74. n. 32. 33. lib 4. *Socin. iun.* conſ. 77. nu. 101. lib. 1. *Ruin.* conſ. 123. n. 19 lib. 3. *Menoch.* de arbitrar. iudic. lib. 2. caſ. 201. n. 80. *Pariſ.* de reſign. beneſ. lib. 3 quæſt 1 nu. 127. *Gonzal.* ſuper regul. 8. gloſ 32. n. 5. *Franch.* deciſ. 192. n. 8. *Bellamer.* dec. 392. *Rota* deciſ. 451. nu. 5. parte

1.diuerſ.& dec.656.nu.7 par.2.recent. & apud *Caſſador*.dec.4.verſ.oon tamen de penſioo ibus,& apud
Seraph. dec.398.nu.1.& per totam,& cum agatur in
materia facti alieni,motus proprius admittit proba-
4 tionem in contrarium,& ſuper eo quod Papa fuerit
male informatus,& circumuentus,& ſolum hoc efficit motus proprius,quod onus probandi non incū-
bit vtenti gratia,quia ille fundat ſuam intentionem
in ipſo motu proprio,ſed hoc onus incumbit impu-
gnanti *Felin*.in c.cauſam quæ il 2.n.3.& 4. de teſtib.
Gabr.de probar.concl.2 n.61.*Caputaq*.dec.77.p.3.n.
4.*Put*.deciſ.323.n.5.li.2.*Seraph*.dec.1484.nu.11.&
5 quod eſt ſubreptio in gratia facta ad ſupplicationem
partis eſt defectus intentionis in gratia facta motu
proprio,vt inquit Rota coram Card.*Seraph*.dec.398.
6 n.2.in caſu autem præſenti defectus intētionis Papæ
reſultat nedū quia de poſſeſſione Salæ non fuit facta
mentio,& tamen litteræ non valent,quæ de alterius
etiā colorata poſſeſſione non faciunt mentiooem,cū
7 Papa nō præſumatur velle cuiuſuis ius vel poſſeſſio-
nem turbare c.cum noſtris de conceſſ.præbend.vbi
Abb.n.7.*Menoch*.conſ.36.n.65.& conſ.103.n.80.&
in his terminis reſoluit Rota in Carinolen. Præce-
ptoriæ 28.Nouemb.1616. & 6. Martij 1617.coram
Reuerendiſſ.D.meo *Decano*,ſed amplius expreſſe di-
citur in motu proprio beneficia vacare per obitum
Surdi vltimi poſſeſſoris,ipſumq; Surdum in poſſeſſio-
ne obiiſſe,& ſic apparet Papam conferre cum ſup-
poſito,quod beneficia vacent de iure,& de facto,nec
voluiſſe,quod Tertius moleſtaretur in ſua poſſeſſio-
ne,vnde defectus intentionis,ſiue potius etiam obre-
ptio ex ipſa prouiſione Sebaſtiani dignoſcitur.

Nec viſum fuit ſuffragari clauſulam Amoto, &c.
8 quia eſt in executiuis ad tradita per *Gemin*.conſ.86.
n 6.*Lap*.allegat.15.o.6.*Gab*.de acquir.poſſ.concl.3.
n.17.& in his terminis reſpondit Rota in d.Carino-
len.Præceptoriæ 6.Martij 1617.coram Reu. D.meo
Decano,nec ſufficiebat facere mentionem de poſſeſ-
ſione Salæ ſub inuolucro verborum,præſertim cum,
vt dictum eſt,ex aliis deprehendatur Papam noluiſſe
tangere alterius poſſeſſionem, tū quia expreſſe pro-
fitetur ſe prouidere per mortem vltimi poſſeſſoris,&
propterea viuentis poſſeſſionem illibatam eſſe vo-
luit,tum etiam quia deleuit in ſupplicatione facultа-
9 tem exprimendi poſſeſſionem alterius,vt conſidera-
uit etiam *Mohendan*.deciſ.23.n.3.de præbend.

Nec videbatur ſuffragari Surdum fuiſſe Prothono-
tarium Apoſtol.& ideo illius beneficia per extraua-
gantem ad Regimen.& regulam 1.Cancellariæ fuiſ-
ſe affecta, & reſeruata, & ideò non potuiſſe coram
Ordinario permutari *Fel*.in c.in noſtra n.12. de re-
10 ſcript. *Fed.de Sen*.conſ.112.in prin.*Put* dec.255. lib.
2.in nou *Pariſ*.de reſign.li.2.q.16.n.4.vbi Rotæ dec.
refert,*Chochier*.de permut.benef. p.2. c.2. num.2. &
quamuis controuerſia ſit an ex tali permutatione
abdicatum dicatur ius à permutante,ita ut tunc indu-
catur vacatio;attamen iuxta mentem *Æneæ de Falc*.
de reſeruat.benef.q.4.eff.ct.3.verſ.ad quid ſi de fa-
cto n.9.diſtinguendum videtur, aut beneficium erat
reſeruatum ratione perſonæ obtinentis,vt puta quia
11 eſſet familiaris,vel officialis, & tunc per reſignatio-
nem factam coram Ordinario non vacat, non quia
reſeruatum,ſed quia renuncians erat exemptus à Iu-
riſdictione Ordinarij, aut verò eſt reſeruatum ſpe-
cialiter ad fauorem certæ perſonæ,& tunc vacat, &
præſens caſus verſari videtur in primo membro di-
ſtinctionis.

Quoniam pro reſponſione plura Domini conſi-
derabant: primum non tranſire ſine difficultate, 12
quod Surdus eſſet Prothonotarius,& tamen proba-
tiones,cum agatur ad effectum reſeruationis debe-
rent eſſe concludentes,*Put* dec.266.n.2. lib.3. *Rota*
deciſ.46.nu.3.& 4.p.2.diuerſ.& coram Sa.me. Gre-
gorio XV.dec.369.nu.1.præſertim cum agatur ad e- 13
uertendam permutationem factam, & effectuatam,
& huiuſmodi probationes circa Prothonotariatum
deberent percutere tempus permutationis,& enun-
ciatiuæ quæ dantur non probant, cum principaliter 14
contingit dubitari de enunciato Gloſ.in l.optimam
C.de contrahen.& committend.ſtipulat.*Alex*.conſ.
21.n.3.& conſ.136.n.11.li.1.*Dec*.conſ.539.n.8. *Put*.
deciſ.371.n.2.in fin.li.1.Card.*Seraphin*.dec.1278. n. 15
2.& dantur etiam ſimplices atteſtationes, quæ nul-
lum gradum probationis faciunt.

Secundo aliqui ex Dominis addebant permuta-
tione quidē non potuiſſe fieri de beneficio reſerua-
to corā Ordinario,quia illud ipſe conferre non po-
teſt,ſed Papa erat adeundus, vt conferret nec tam- 16
quam vacans per obitum, ſed ob reſignationem, ſed
tamen videtur verè induci vacationem, vt in Cle-
ment.1.de rer. permutat.*Soccin*.ſen.conſ.168. n.1.li. 17
2.*Rota* dec.1.nu.4.de rer.permutat. in nou. vbi Ad-
dent.in verbo dd.Reſignantes,&c.*Caputaq*.dec. 78.
p.3.& deciſ.45.p.1.Simonet.de reſeruat. q.28.nu.4.
Put.dec.262.n.2.lib.2.& in his terminis quando be-
neficium reſeruatum permutatur cum alio non re- 18
ſeruato, quod etiam in reſeruato inducatur vacatio
tradit Chokier.de permutat.benefic.lib.2. c.2.nn.9.
Garz.de benefic.p.11.cap.4.n.2.& nu.82.& 85.quæ
quidē vacatio eſt actus diſtinctus à collatione;Æneas 19
autem de Falconibus non figit pedem in dictâ diſtin-
ctione, quia ſub numer. 6. in fin. ſubdit fortè tutius
eſſe dicere beneficium quomodocumq; reſeruatum
vacare ſi fiat reſignatio in manibus ordinarij, & in
vtroque membro ſuæ diſtinctionis viget eadem ra-
tio, quod vacatio eſt actus ſeparatus à collatione;
Ex quibus ſequitur, quod ſi beneficium vacauit per
reſignationem, excluditur alia vacatio per obitum;
datā enim vnâ vacatione ex perſonâ vnius, non po- 20
teſt ſuperuenire noua vacatio ex eiuſdem perſonâ,
niſi etiam ſuperueniat nouus titulus in eâdem per-
ſonâ *Felin*.in cap.2. numer. 23.de reſcript.Gonzal.
ſuper reg 8.gloſ.15.num.144.& 145.*Rota* deciſ.267.
num.1,par.1.diuerſ. & in his terminis Rota in Cor-
duben Beneficiorum 11.Maij 1618.coram Illuſtriſſi-
mo Domino Cardin.*Caualerio*.

Tertiò quia ſēper obſtat falſa illa expreſſio,quod
hoc beneficium vacauit per obitum Surdi vltimi poſ-
ſeſſoris, certum enim eſt Surdum vltimo loco non
poſſediſſe,ſed per biennium poſſeſſorem fuiſſe Fran-
ciſcum Salam.

Altera etiam gratia poſteà obtenta in formâ per-
indè valere no viſa fuit exequenda,quia habet clau-
ſulam vocatis vocandis, quæ facit executorem mix- 21
tum, & tenebatur aſſumere partes Iudicis, & ab il-
lius ſententiâ dabatur appellatio *Felin*. in cap. fin.
numer.23.de præſumpt. *Bero*. conſil. 14. numer. 13.
libr. 1.*Gonzal*. ſuper regul. 8. Gloſ. 9. §. primo in
Annotat. num.226.*Rota* deciſ.225. num.3. p. 1. re-
cent. & ideò debet ordinariè procedi,non autem e-
xecutiuè, & tenetur totam gratiam iuſtificare,& ſic 22
quod Beneficia vacauerint per obitum Surdi, &
quod Sala eſſet intruſus in poſſeſſionem, quod non
probatur,tū quia adeſt titulus permutationis,& pro-
pterea non poteſt dici intruſus, ita ut illicò eiiciatur, 23
etiā ſtāte reſeruatione propter dictū titulū coloratū
poſſi-

poſſidendi in vim prouiſionis ſibi factæ ab Ordina-
rio habente facultatem conferendi Chokier. de per-
mutat. benefic. lib. 2. cap. 2. n. 8. Rota apud S. me. Gre-
gorium XV. dec. 74. n. 4. & ſeqq. Tum etiam quia ſi is
deficeret, non indè tamen excluderetur poſſibilitas
24 alterius tituli validi in poſſeſſore *Caputaq.* deciſ. 305.
p. 3. *Mohedan.* deciſ. 13. de præbend.

Et demùm huic poſteriori gratiæ obſtat, quod ob-
25 tenta fuit lite iam introducta, & diſcuſſa, & tamen de
lite non fuit facta mentio in gratiâ, vt fieri debebat,
Rebuff. de reſcript. etiam, & perindè valere nu. 27. &
37. *Cæſar. de Graſſ.* deciſ. vnica de Cleric. non reſident.
Car. *Seraph.* dec. 1110. n. 2. & etiam animaduertebant
Domini, quod hæc ſecunda gratia deſumpta fuit ex
clauſulis generalibus prioris gratiæ, & ſic eſt illius
26 conſecutiua, Vnde ſi eadem prima gratia corruit,
quemadmodum ſuprà oſtenſum fuit, vt corruat, &
hæc poſterior ab illâ dependens neceſſe eſt *Mohe-
dan.* dec. 17. nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Seraph.*
dec. 1081. in fin. & deciſ. 1470. n. 3. & fuit dictum in
Pacen. Canonicatus 10. Februarij 1612. coram bo. me.
Penia, &c.

Et ita pro non executione reſponſum fuit vtrâque
parte Informante, &c.

Romana affictus.
Mercurij 15. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Locans alicui prædium, ſi promittat, quod non ſen-
ſerit aliquod onus, nec damnum, tunc tenetur eum
ſeruare indemnem ab omnibus, & liberare à qui-
buſuis moleſtiis.

SVMMARIVM.

1 *Verba indefinita æquipollent vniuerſalibus & n. 2.*
3 *Verba vniuerſalia reſtringuntur per alia verba re-
ſtrictiua.*
4 *Verba vniuerſalia negatiua non recipiunt aliquam
reſtrictionem.*
5 *Relationis natura eſt repetere omnia in relato con-
tenta.*
6 *Nemo præſumitur ſuum iactare.*
7 *Donatio, ceſſio, accollatioque non præſumitur.*
8 *Tractatus ſimplex non benè infert ad concluſionem
contractus.*
9 *Teſtis vnicus regulariter non probat.*

Deciſio CCCXIX.

CVm Dominus Marchio Oddus de Palumbaria
de Annô 1617. locaſſet ad nouennium Domi-
no Horatio Alterio ſuum Caſtrum Moriconi, & te-
nutam nuncupatam *della Ceſarina* pro annuo affictu
ſcutorum 2000. ſoluendo de ſemeſtri in ſemeſtri in
fine; dictus Alterius de Anno 1619. eadem bona ſub-
locauit Ioanni Baptiſtæ Fuſoritto, & Iacobo de Ab-
barib quo Iacobo poſteà defuncto Ioannes Baptiſta
de Anno 1621. ſublocauit dictam tenutam Lucæ Im-
periali ad quinquennium, pro annuâ penſione ſcut.
575. & poſteà de Anno 1622. præuia narratiua dicti
ſubaffictus Caſtri Mariconi ſibi facti de dicto anno
1621. eundem ſubaffictũ, & omnia, ac ſingula illius
iura ſibi quomodolibet ſpectantia, & competentia
ſuper d. Caſtro, & illius iuribus ceſſit, & renunciauit
Horatio Fuſoritto eius fratri, eo quia ipſe Horatius in
ſe aſſumpſit, & accollauit omne onus, ac commodũ,
& incommodum d. ſubaffictus, promiſitq; ſuis debitis
temporib. reſponſiones ſoluere Excell. D. Principi
Barghеſio, dictorum bonorum tunc Domino ex cau-
sâ emptionis, dictúmq; Io. Baptiſtam ſuũ fratrem in-
demnem releuare, & demum de anno 1624. die 24.
Aprilis ipſe Horatius ſimilem ſublocationem fecit
d. D. Alterio per hæc verba videlicet (*Il Sig. Horatio
Altieri ſi contenta ripigliare il fitto del Moricone ſolo,
ſenza la tenuta, nel modo che tiene hoggi Horatio Fuſo-
ritto*) & deinde ſubditur (*Il Sig. Horatio Altieri ſia
obligato far la pagha al Prencipe Borgheſe cominciata à
Decembre paſſato, e da finirſi à Giugno proſſimo, e che
debba ſeguitare dette paghe ſino al fine del fitto, conformè
all' Inſtromento primo fatto dal Marcheſe Palombarà
col Sig. Altieri, e per tutto il tempo, che ſegue ſia obligato
fare, che detto Horatio Fuſoritto non ſenta peſo, ne danno
alcuno, & in euento che per dette paghe foſſe moleſtato dal
Prencipe, ſia obligato detto Sig. Altieri liberarlo dalle
moleſtie, che per queſto il Fuſoritto concede al Sig. Altie-
ri tutte le paghe, &c.* vt in ſum. Alterij n. 8 & Fuſoritti
num. 4.

Quibus ſic ſtantibus, cùm veniſſet diés ſolutionis
primi termini cœpti de menſe Dec. 1625. & finiri de
menſe Iunij 1624. & Fuſoritus ad inſtantiam dicti
D. Principis fuiſſet citatus ad illum perſoluendum, &
cõtra eum fuiſſet relaxatum mandatum executiuum
ipſe agere cæpit contra d. Alterium coram A. C. pro
releuatione indemnitatis, & liberationis à moleſtiis
iuxta formam dictæ ſuæ obligationis, & obtinuit de-
cretum relaxationis mandati executiui pro dicta in-
tegra pagha, ſeu termino ſcutorũ mille; Vnde cauſa
mihi commiſſa dubitaui, An dictum decretum A. C.
eſſet iuſtum, & confirmandũ ac exequendũ, & Domi-
ni poſt plures propoſitiones affirmatiue reſpõderũt.

Quamuis enim non controuerteretur moleſtias
fuiſſe Fuſoritto illatas, non quidem occaſione d. Ca-
ſtri Moriconi, cuius penſionis ratam Alterius inte-
grè perſoluit, ſed tenutæ, & illius affictum, nihilomi-
nus Domini cenſuerunt Alterium teneri ad libera-
tionem etiam ab huiuſmodi moleſtiis, & ad totius
penſionis ſolutionem, quoniam verba promiſſionis 2
ſupra relata tamquam indefinita æquipollent vni-
uerſalibus leg. ſi pluribus ff. de leg 2. l. ſi plures ff. de
legat 3 cap. quia circa de priuileg. *Menoch.* conſ. 201.
n 57. Card. *Seraph.* dec. 1008. n. 2. & ideò ſunt intelli-
genda de ſolutione totius paghæ, quæ erat ſcutorum
mille, & integræ penſionis, etiamſi hoc non fuerit
expreſſum, vt in puncto tradit Card. *Mant.* de tacit.
& ambig. conuent. lib. 5. tit. 8. n. 28.

Præſertim, quia fuit habita relatio ad dictum pri-
mum Inſtrumentum locationis factæ per dictum D.
Oddum D. Alterio, in quotam pro Caſtro, quam pro 3
tenuta fuit conſtituta vnica, & indiuidua penſio ſcut.
2000. quolibet anno, vnde de illa eſt intelligenda di-
cta relatiua promiſſio l. ait Prætor §. p. ff. de re iud.
Menoch. d. conſ. 201. nu. 58. & 59. *Cephal.* conſ. 16. n.
22. & ſeqq. *Honded.* conſ. 63. n. 44. lib. 1. *Surd* conſ.
150. n. 92. & conſ. 562. nu. 6. & ſi aliud diceretur di-
cta ſublocatio fuiſſet facta ſine expreſſione alicuius
certæ quantitatis affictus, quod non eſt veriſimile
contrahentes facere voluiſſe.

Præterea verba illa (*non ſenti peſo ne danno alcuno*)
tamquam vniuerſalia negatiua non videbantur pati 5
poſſe aliquam reſtrictionem *Bart.* in l. is qui ducen-
ta §. vtium ff. de reb. dub. *Iaſ.* conſ. 7. nu. 4. lib. 1. cum
aliis congeſtis per *Tiraqu.* in l. ſi vnquam in verbo
reuertatur nu. 95. ff. de reuoc. donat. ſed iuxta pro-
priam illorum ſignificationem Fuſorittum eſſe re- 4
leuandum ab omni onere, & damno mediante

Deciſ. Clem. Merlini.

2.diuerſ.& dec.656.nu.7 pat.2.recent. & apud *Caſ-*
ſador.dec.4.verſ.non tamen de penſionibus,& apud
Seraph. dec.398.nu.1.& per totam,& cum agatur io
materia facti alieni,motus proprius admittit proba-
4 tionem in contrarium,& ſuper eo quod Papa fuerit
male infurmatus,& circumuentus,& ſolum hoc effi-
cit motus proprius,quod onus probandi non incū-
bit vtenti gratia,quia ille fundat ſuam intentionem
in ipſo motu proprio,ſed hoc onus incumbit impu-
gnanti *Felin*.in c.cauſam quæ il 2.n.3.& 4. de teſtib.
Gabr.de probat.concl.2 n.61.*Caputaq*.dec.77.p.3.n.
4.*Pus* deciſ.323.n.5.li.2.*Seraph*.dec.1484.nu.11.&
5 quod eſt ſubreptio in gratia facta ad ſupplicationem
partis eſt defectus intentionis in gratia facta motu
proprio,vt loquit Rota coram Card.*Seraph*.dec.398.
6 n.2.in caſu autem præſenti defectus intētionis Papæ
reſultat nedū quia de poſſeſſione Salæ non fuit facta
mentio,& tamen litteræ non valent,quæ de alterius
etiā colorata poſſeſſione non faciunt mentionem,cū
7 Papa nō præſumatur velle cuiuſuis ius vel poſſeſſio-
nem turbare c.cum noſtris de conceſſ.præbend.vbi
Abb.n.7.*Menoch*.conſ.36.n.65.& conſ.103.n.80.&
in his terminis reſolnit Rota in Carinolen. Præce-
ptoriæ 28.Nouemb.1616. & 6. Martij 1617.coram
Reuerendiſſ.D.meo *Decano*,ſed amplius expreſſe di-
citur in motu proprio beneficia vacare per obitum
Surdi vltimi poſſeſſoris,ipſumq;Surdum in poſſeſſio-
ne obiiſſe,& ſic apparet Papam conferre cum ſup-
poſito,quod beneficia vacent de iure,&de facto,nec
voluiſſe,quod Tertius moleſtaretur in ſua poſſeſſio-
ne;vnde defectus intentionis,ſiue potius etiam obre-
ptio ex ipſa prouiſione Sebaſtiani dignoſcitur.

Nec viſum fuit ſuffragari clauſulam Amoto, &c.
8 quia eſt in executiuis ad tradita per *Gemin*.conſ.86.
n 6.*Lap*.allegat.15.n.6.*Gab*.de acquir.poſſ.concl.3.
n.17.& in his terminis reſpondit Rota in d.Carino-
len.Præceptoriæ 6.Martij 1617.coram Reu. D.meo
Decano,nec ſufficiebat facere mentionem de poſſeſ-
ſione Salæ ſub inuolucro verborum,prætertim cum,
vt dictum eſt,ex aliis deprehendatur Papam noluiſſe
tangere alterius poſſeſſionem, tū quia expreſſe pro-
fitetur ſe prouidere per mortem vltimi poſſeſſoris,&
propterea viuentis poſſeſſionem illibatam eſſe vo-
luit,tum etiam quia deleuit in ſupplicatione faculta-
9 tem exprimendi poſſeſſionem alterius,vt conſidera-
uit etiam *Mohendan*.deciſ.23.n.3.de præbend.

Nec videbatur ſuffragari Surdum fuiſſe Prothono-
tarium Apoſtol.& ideo illius beneficia per extraua-
gantem ad Regimen.& regulam 1.Cancellariæ fuiſ-
ſe affecta, & reſeruata, & ideò non potuiſſe coram
Ordinario permutari *Fel*.in c.in noſtra n.12. de re-
10 ſcript.*Fed.de Sen*.conſ.112.in prin.*Pus* dec.255. lib.
2 in nou *Pariſ*.de reſign.li.2.q.16.n.4.vbi Rotæ dec.
refert,*Chochier*.de permut.benef. p.2. c.2. num.2. &
quamuis controuerſia ſit an ex tali permutatione
abdicatum dicatur ius à permutante,itaut tunc indu-
catur vacatio;attamen iuxta mentem *Æneæ de Falc*.
de reſeruat.benef.q.4.eff.ct.3.verſ.ad quid ſi de fa-
cto n.9.diſtinguendum videtur, aut beneficium erat
reſeruatum ratione perſonæ obtinentis,vt puta quia
11 eſſet familiaris,vel officialis, & tunc per reſignatio-
nem factam coram Ordinario non vacat , non quia
reſeruatum,ſed quia renuncians erat exemptus à Iu-
riſdictione Ordinarij, aut verò eſt reſeruatum ſpe-
cialiter ad fauorem certæ perſonæ,& tunc vacat, &
præſens caſus verſari videtur in primo membro di-
ſtinctionis.

Quoniam pro reſponſione plura Domini conſi-
derabant: primum non tranſire ſine difficultate, 12
quod Surdus eſſet Prothonotarius,& tamen proba-
tiones,cum agatur ad effectum reſeruationis debe-
rent eſſe concludentes,*Pus*.dec.266.n.2. lib.3. *Rota*
deciſ.46.nu.3.& 4.p.2.diuerſ.& coram Sa.me. Gre-
gorio XV.dec.369.nu.1.præſertim cum agatur ad e- 13
uertendam permutationem factam, & effectuatam,
& huiuſmodi probationes circa Prothonotariatum
deberent percutere tempus permutationis,& enun-
ciatiuæ quæ dantur non probant, cum principaliter 14
contingat dubitari de enunciato Gloſ.in l.optimam
C.de contrahen.& committend.ſtipulat.*Alex*.conſ.
21.n.5.& conſ.136.n.11.li.1.*Dec*.conſ.519.n.1. *Pus*.
deciſ.371.n.2.in fin.li.1.Card.*Seraphin*.dec.1278. n. 15
2.& dantur etiam ſimplices atteſtationes, quæ nul-
lum gradum probationis faciunt.

Secundo aliqui ex Dominis addebant permuta-
tione quidē non potuiſſe fieri de beneficio reſerua-
to corā Ordinario,quia illud ipſe conferre non po-
teſt,ſed Papa erat adeundus , vt conferret nec tam- 16
quam vacans per obitum, ſed ob reſignationem, ſed
tamen videtur verè induci vacationem , vt in Cle-
ment.1.de rer.permutat.*Soccin*.ſen.conſ.168. n.1.li. 17
2.*Rota* dec.1.nu.4.de rer.permutat.in nou. vbi Ad-
dent.in verbo dd.Reſignantes,&c.*Caputaq*.dec. 78.
p.3.& deciſ.45.p.1.Simonet.de reſeruat. q.28.nu.4.
Pus.dec.262.n.2.lib.2.& in his terminis quando be-
neficium reſeruatum permutatur cum alio non re 18
ſeruato, quod etiam in reſeruato inducatur vacatio
tradit Chokier.de permutat.benefic.lib.2. c.2.nu.9.
Garz.de benefic.p.11.cap.4.n.2.& nu.82.& 85.quæ
quidē vacatio eſt actus diſtinctus à collatione;Æneas 19
autem de falconibus non figit pedem in dictâ diſtin-
ctione, quia ſub numer. 6. in fin. ſubdit fortè tutius
eſſe dicere beneficium quomodocumq; reſeruatum
vacare ſi fiat reſignatio in manibus ordinarij , & in
vtroque membro ſuæ diſtinctionis viget eadem ra-
tio , quod vacatio eſt actus ſeparatus à collatione;
Ex quibus ſequitur , quod ſi beneficium vacauit per
reſignationem , excluditur alia vacatio per obitum;
datâ enim vnà vacatione ex perſonâ vnius , non po- 20
teſt ſuperuenire noua vacatio ex eiuſdem perſonâ,
niſi etiam ſuperueniat nouus titulus in eâdem per-
ſonâ *Felin*.in cap.2. numer.23.de reſcript.Gonzal.
ſuper reg 8.gloſ.15.num.144.& 145.*Rota* deciſ.267.
num.1,par.1.diuerſ. & in his terminis Rota in Cor-
duben Beneficiorum 11.Maij 1618.coram Illuſtriſſi-
mo Domino Cardin.*Caualerio*.

Tertiò quia ſuper obſtat falſa illa expreſſio,quod
hoc beneficium vacauit per obitum Surdi vltimi poſ-
ſeſſoris , certum enim eſt Surdum vltimo loco non
poſſediſſe,ſed per biennium poſſeſſorem fuiſſe Fran-
ciſcum Salam.

Altera etiam gratia poſteà obtenta in formâ per-
indè valere no viſa fuit exequenda,quia habet clau-
ſulam vocatis vocandis,quæ facit executorem mix- 21
tum, & tenebatur aſſumere partes Iudicis , & ab il-
lius ſententiâ dabatur appellatio *Felin*. in cap. fin.
numer.23.de præſumpt. *Bero*. conſil.14. numer. 13.
libr. 1. *Gonzal*. ſuper regul. 8. Gloſ. 9. §. primo in
Annotat. num.226.*Rota* deciſ.225. num.3. p. 1. re-
cent. & ideò debet ordinariè procedi,non autem e-
xecutiuè, & tenetur totam gratiam iuſtificare,& ſic 22
quod Beneficia vacauerint per obitum Surdi , &
quod Sala eſſet intruſus in poſſeſſionem , quod non
probatur,tū quia adeſt titulus permutationis,& pro-
ptereà non poteſt dici intruſus, itavt illicò eiiciatur, 23
etiā ſtāte reſeruatione propter dictū titulū coloratū

poſſi-

poſſideudi in vim prouiſionis ſibi factæ ab Ordinario habente facultatem conferendi Chokier. de permutat. benefic. lib. 2. cap. 2. n. 8. Rota apud S. me. Gregorium XV. dec. 74. n. 4. & ſeqq. Tum etiam quia ſi is deficeret, non indè tamen excluderetur poſſibilitas
24 alterius tituli validi io poſſeſſore *Caputaq.* deciſ. 305. p. 3. *Mohedan.* deciſ. 13. de præbend.

Et demùm huic poſteriori gratiæ obſtat, quod ob-
25 tenta fuit lite iam introducta, & diſcuſſa, & tameo de lite non fuit facta mentio io gratiâ, vt fieri debebat, *Rebuff.* de reſcript. etiam, & perindè valere nu. 27. & 37. *Cæſar. de Graſſ.* deciſ. vnica de Cleric. oon reſident. Car. *Seraph.* dec. 1110. n. 2. & etiam animaduertebant Domini, quod hæc ſecunda gratia deſumpta fuit ex clauſulis generalibus prioris gratiæ, & ſic eſt illius
26 conſecutiua, Vnde ſi eadem prima gratia corruit, quemadmodum ſuprà oſtenſum fuit, vt corruat, & hæc poſterior ab illâ dependens neceſſe eſt *Mohedan.* dec. 17. nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Seraph.* dec. 1082. in fin. & deciſ. 1470. n. 3. & fuit dictum in Paceo. Canonicatus 10. Februarij 1622. coram oo. me. *Penia*, &c.

Et ita pro non executione reſpoaſum fuit vtràque parte Informante, &c.

Romana affictos.

Mercury 15. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Locans alicui prædium, ſi promittat, quod non ſenſerit aliquod onus, nec damnom, tunc tenetur eum ſeruare indemnem ab omnibus, & liberare à quibuſuis moleſtiis.

SVMMARIVM.

1 *Verba indefinita equipollent vniuerſalibus & n. 2.*
3 *Verba vniuerſalia reſtringuntur per alia verba reſtrictiua.*
4 *Verba vniuerſalia negatiua non recipiunt aliquam reſtrictionem.*
5 *Relationis natura eſt repetere omnia in relato contenta.*
6 *Nemo præſumitur ſuum iactare.*
7 *Donatio, ceſſio, accollatioque non præſumitur.*
8 *Tractatus ſimplex non benè infert ad concluſionem contractus.*
9 *Teſtis vnicus regulariter non probat.*

Deciſio CCCXIX.

CVm Dominus Marchio Oddus de Palumbaria de Annò 1617. locaſſet ad nouennium Domino Horatio Alterio ſuum Caſtrum Moriconi, & tenutam nnncupatam *della Ceſarina* pro annuo affictu ſcutorum 2000. ſoluendo de ſemeſtri in ſemeſtri in fine; dictus Alterius de Anno 1619. eadem bona ſublocauit Ioanni Baptiſtæ Fuſoritto, & Iacobo de Abbatib quo Iacobo poſteà defuncto Ioannes Baptiſta de Anno 1621. ſublocauit dictam tenutam Lucæ Imperiali ad quinquennium, pro annuâ penſione ſcut. 575. & poſteà de Anno 1622. præuia narratiua dicti ſubaffictus Caſtri Mariconi ſibi facti de dicto anno 1621. eumdem ſubaffictû, & omnia, ac ſingula illius iura ſibi quomodolibet ſpectantia, & competentia ſuper d. Caſtro, & illius iuribus ceſſit, & renunciauit Horatio Fuſoritto eius fratri, eo quia ipſe Horatius in ſe aſſumpſit, & accollauit omne onus, ac commodû, & incommodum d. ſubaffictus, promiſitq́, ſuis debitis temporib. reſponſiones ſoluere Excell. D. Principi Burgheſio, dictorum bonorum tunc Domino ex cauſâ emptionis, dictúmq. Io. Baptiſtam ſuû fratrem indemnem releuare, & demum de anno 1624. die 24. Aprilis ipſe Horatius ſimilem ſublocationem fecit d. D. Alterio per hæc verba videlicet (*Il Sig. Horatio Altieri ſi contenta ripigliare il fitto del Moricone ſolo, ſenza la tenuta, nel modo che tiene hoggi Horatio Fuſoritto*) & deinde ſubditur (*Il Sig. Horatio Altieri ſia obligato far la pagha al Prencipe Borgheſe cominciata à Decembre paſſato, e da finirſi à Giugno proſſimo, e che debba ſeguitare dette paghe ſino al fine del fitto, conformè all' Inſtromento primo fatto dal Marcheſe Palombarà col Sig. Altieri, e per tutto il tempo, che ſegue ſia obligato fare, che detto Horatio Fuſoritto non ſenta peſo, ne danno alcuno, & in euento che per dette paghe foſſe moleſtato dal Prencipe, ſia obligato detto Sig. Altieri liberarlo dalle moleſtie, che per queſto il Fuſoritto concede al Sig. Altieri tutte le paghe, &c.* vt in ſum. Alterij n. 8 & Fuſoritti num. 4.

Quibus ſic ſtantibus, cùm veniſſet diés ſolutionis primi termini cœpti de menſe Dec. 1623. & finiti de menſe Iunij 1624. & Fuſorittus ad inſtantiam dicti D. Principis fuiſſet citatus ad illom perſoluendum, & côtra eum fuiſſet relaxatum mandatum executiuum ipſe agere cæpit contra d. Alterium coram A.C. pro releuatione indemnitatis, & liberationis à moleſtiis iuxta formam dictæ ſuæ obligationis, & obtinuit decretum relaxationis mandati executiui pro dicta integra pagha, ſeu termino ſcutorû mille; Vnde cauſa mihi commiſſa dubitaui, An dictum decretum A. C. eſſet iuſtum, & confirmandû ac exequendû, & Domini poſt plures propoſitiones affirmatiue reſpôderût.

Quamuis enim non controuerteretur moleſtias fuiſſe Fuſoritto illatas, non quidem occaſione d. Caſtri Moriconi, cuius penſionis ratam Alterius integrè perſoluit, ſed tenutæ, & illius affictum, nihilominus Domini cenſuerunt Alterium teneri ad liberationem etiam ab huiuſmodi moleſtiis, & ad totios pènſionis ſolutionem, quoniam verba promiſſioois 2
ſupra relata tamquam indefinita æquipollent vniuerſalibus leg. ſi pluribus ff. de leg 2. l. ſi plures ff. de legat 3 cap. quia circa de priuileg. *Menoch.* conſ. 201. n 57. Card. *Seraph.* dec. 1008. n. 2. & ideò ſunt intelligenda de ſulutione totius paghæ, quæ erat ſcutorum mille, & integræ peoſionis, etiamſi hoc non fuerit expreſſum, vt in puncto tradit Card. *Mant.* de tacit. & ambig. conuent. lib. 5. tit. 8. n. 28.

Præſertim, quia fuit habita relatio ad dictum primum Inſtrumentum locationis factæ per dictum D.
Oddum D. Alterio, in quo tam pro Caſtro, quàm pro 2
tenuta fuit conſtituta vnica, & Indiuidua penſio ſcut. 2000. quolibet anno, vnde de illa eſt intelligenda dicta relatiua promiſſio l. ait Prætor §. p. ff. de re iud. *Menoch.* d. conſ. 201. nu. 58. & 59. *Cephal.* conſ. 16. n. 22. & ſeqq. *Honded.* conſ. 63. n. 44. lib. 1. *Surd* conſ. 150. n. 92. & conſ. 562. nu. 6. & ſi aliud diceretur dicta ſublocatio fuiſſet facta ſine expreſſione alicuius certæ quantitatis affictus, quod non èſt veriſimile contrahentes facere voluiſſe.

Præterea verba illa (*non ſenti peſo ne danno alcuno*)
tamquam vniuerſalia negatiua non videbantur pati 5
poſſe aliquam reſtrictionem *Bart.* in l. is qui ducenta §. vtrum ff. de reb. dub. *Iaſ.* conſ. 7. nu. 4. lib. 1. cum aliis congeſtis per *Tiraqu.* in l. ſi vmquam in verbo reuertatur nu. 95. ff. de reuoc. donat. ſed iuxta pro-
priam illorum ſignificationem Fuſorittum eſſe re- 4
leuandum ab omni onere, & damno mediante

ſolutione rotins affictus.

Nec placuit reſponſio, quod d.relatio ad primum
Inſtrumentũ debeat ſolùm cenſeri facta quoad rem-
pus faciendi ſolutiones de ſemeſtri in ſemeſtre, non
antem quoad quantitarem, quia de naturâ relationis
eſt repetere omnia coutenta in relato l.ſi ita ſcripſe-
5 to ff.de condit.& demonſtr.l. aſſe toto ff. de hæred.
inſtit.*Iaſ.*in l.qui ſic n.2.ff.de verb.obligat.

Neque obſtar, quod in dictn Inſtrumento primi
affictus compræhenderetur etiam dicta renuta, & tã
pro eâ, quàm pro Caſtro ſoluerẽtor dicta annua ſcu-
ta duo millia, quoniam adhuc potuerunr contrahen-
tes conuenire, quod in ſublocatione comprehende-
retur tantùm Caſtrum abſq; tenuta, provt expreſsè
conuenerunt, &nihilominus ſubcooductor teoearut
ſolnere integram penſionem.

Vlterius exeo etiam præcipuè moti ſunt D. qnia
d.promiſſio ſoluendi affictus, & releuandi indemnẽ,
& à moleſtiis liberandi facta per Alterium fuit corre-
ſpectiua ad ea, qnæ in recompenſationem dictæ te-
nutæ ſibi conceſſa fuerunt per Fuſotirium quemad-
modum indicant illa verbo (*che per queſto*) nam vltra
oleum, quod reuerà ſpectabat ad Alteriun, & com-
prehendebatur in redditibns illius anni, pro quo ipſe
pẽſiones ſoluere tenebatur, apparer fuiſſe eidem ceſ-
ſas, & aſſignatas ſolutiones faciendas ab affidaris, quę
pro rata trium menſium, nempè à principio Septem-
bris vſq; ad principium Decembris, ſpectabant, ad
Fuſorittum, necnon etiam ſata, quæ deductâ quartâ
parte Dominicali ſpectante ad Alterium conducto-
rem, pro aliis tribus quartis partibus pertinebant ad
Fuſorittum, & demũ ſocitam Bouum, ac Vaccarum,
quæ erat propria ipſius Fuſoritri, & inſuper etiam idẽ
Fuſorittus in ſe auollauit cenſum alias impoſitum
per ipſum Altetium, & ſic illius debirum proprium
pro rata ſcurorum 500. quorum omnium reſpectu,
& contemplatione idem Alterius fuir contenrus
ſubconducere ſolùm Caſtrum abſq; renuta, & nihi-
lominus ſe obligare ad ſolutionem integræ pẽſionis,
& ſic etiam ratæ debitæ pro ipsâ tenutâ.

Nec obſtar, quod Alterius reſtituerit ſemen, & vl-
terius etiam ſcuta 55. pro expenſis; qnia ſemen debe-
batur Fuſoritrn iure culrutæ, dicta verò ſcut. 55. ſunt
quid modicũ, ideò non eſt veriſimile, quod pro illis
fuerint ceſſa ſata rubrorũ 24. quæ erant longè maio-
ris valoris, vnde ceſſio, ac remiſſio illius pluris, cen-
ſeri debet factâ conrcmplatione illius quod Fuſurit-
tus, vice versâ habuit ratione retentionis tenutæ, nõ
6 antem dd. ſcut. 55. ad l.cùm de indebito ff.de probat.
cum aliis per *Surd*.conſ.7.n.43.& 44.

Minùs obſtar, quod dictus Io. Baptiſta frater Fu-
ſoritti Cenſum pro dictâ ratâ ſcutorũ 500. extingue-
re promiſerat, quoniam cùm Fuſorittus nihil cum
eo commune habeat, dicendum eſt ipſum accòlla-
tionem prædictam feciſſe contemplatione Alterj,
non fratris.

Provt nec etiam viſum fuit obſtare, quod prędicta
omnia nõ æquiualeãt ratę affictus debitę pro tenutâ,
quæ eſt pars admodum conſiderabilis affictus, quia
vltra quod de inæqualitate non conſtat, & ex calcu-
lo dato poteſt de eà dubitari, fuit reſponſum illam
fuiſſe ſuppletam ſpe lucri futuri ex recollectione
fructuum, prædicta verò quamtumuis maiora, &
non æquiualentia fuiſſe ceſſa, & accollata correſpe-
ctiuè ad dictã promiſſionẽ ſoluẽdi integros affictus,
aliàs enim ceoſerentur donata, & ceſſa, & accollata
reſpectiuè ſine causâ, quod oon eſt præſumendum
dicta l.cum de indebito ff.de probat. l.ſi cùm aurum
ff. de ſolut.c. ſuper hoc de tenunciat. & in l. Iulia-
nus in fin.ff.de verbor.obligat.laté *Mantic.* de tacit.
& ambig.lib.13.tit.9 n.1.& ſeqq.

Denique à prædictâ verborum interpretatione
Domini non cenſuerunt eſſe recedendum propter
epiſtolam Fuſoritti ad Alterinm, & depoſitionem
Archipresbyteri; nam quo ad epiſtolam illa non fuic
ſufficienter recognita, & continet ſimplicem tracta-
tum, à quo potuit poſteà recedi, ideóque ex eo non
benè infertur ad concluſionem *Dec.* conſ.488.n.10.
Rota deciſ.104.n.6. p.1. diuerſ.& deciſ. 677.n.3.p.2.
recent.& deciſ.168.nu.2. coram S. mem. Gregorio
XV.& ibi Adden.n.5.& 6. provt apparet in multis in
quibus illa diſcordant ab Inſtrumẽto fuiſſe effectua-
liter receſſum; quo verò ad teſtem prædictum, ille de
tempore examinis erat excommnnicatus, & inimicus
Fuſoritti, & in omnem caſum nnn poteſt infringere
verba clara dicti Inſtrumenti maximè cùm ſit vnius,
qui regulariter non probat c.licèt c.veniens de teſti-
bus *Gabr.*eodem tit. concl.1 nu.1. & ſeqq. *Farinacc.*
eodem tract. q.63.n.1.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Piſcien. Capellæ.

Veneris 17. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Attentata qnando ſunt clara, tunc arbitrium non in-
trat pro illorum reiectione. Et quando iſta atten-
tata dicantur clara.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium non intrat pro reiectione attentatorum,*
quando ſunt clara.
2 *Attentaſſe manifeſtè quando quis dicatur.*
3 *Lis non finitur per mortem vnius ex collitigantibus.*
4 *Actore mortuo, licèt lis remaneat, ad effectum vt Reus*
ſuperſtes non poſſit dici pacificus poſſeſſor, tamen
ſecus eſt quoad ad alios effectus n.5.
6 *Poſſeſſionem ſi quis adeptus fuerit propriâ authorita-*
te, dicitur attentaſſe.
7 *Attentare non dicitur, qui ingreditur poſſeſſionem*
vacantem.
8 *Iudex ex ſuo officio poteſt poſſeſſionis vacantis appre-*
henſionem vti attentatam reuocare.
9 *Poſſeſſionem ſtantem ſub ſequeſtro ſi quis apprehen-*
das, dicitur attentare, & n.10.
11 *Poſſeſſionis apprehenſio, & fructuum perceptio, vt*
tanquam attentata veniant officio Iudicis reuocan-
da, quæ ſufficiant.

Deciſio CCCXX.

RESponderunt D. arbitrium non intrare, illud
enim pro reiectione attentatorum oon
intrat quando atrentata ſunt clara *Rota* deciſ.735. n. 1
1.p.2.recent.& dec.465.n.5.2.& ſeqq.coram S.mem.
Greg.XV.& ibi Adden. nu.12. clara autem viſa ſunt
attentata commiſſa per D.Horatium, cum ipſe poſ-
ſeſſionem acceperit, & fructus ſequeſtratos exegerit,
lite inter ipſum, & Coſmũ introducta, & adhuc pen-
dente, & ſic manifeſtè attentauit c.1.& 2.vt lit.pend.
in 6. *Rota* deciſ.10. eodem tit. in nou. *Lancellott.* de 2
attentat.in præfat.vt lite pend. n.301.

Neque obſtat, quod de tempore captæ poſſeſſio-
nis d. Coſmus collitigans prædeceſſerat; quoniam
oon propterea lis fuerat extincta, ſed adhuc durabat
Mohed. deciſ. 54. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Sarnen.*
ſuper

ſuper reg. de annali q.62.n.4.*Rot.* deciſ.109.n.1.p.1.
recent, & in Camerinen. Beneficij 28. Nouembris
1616. coram bo.me. *Rembolde.*

Non obſtat, quod mortuo Actore, quamuis lis re-
maneat ad effectum, vt reus ſuperſtes non poſſit dici
4 pacificus poſſeſſor, nihilominus illa quoad alios effe-
ctus dicatur finita, vt per *Rot.* dicta deciſ. 109. n.2. p.
1. recent. Quoniam quidquid ſit de hoc, in caſu pro-
poſito Horatius non poſſidebat, & ſic reus dici non
poterat, ſed erat actor qui propterea neceſſariò li-
tem proſequi tenebatur, ideò cùm ſibi ius dicendo
propriâ auctoritate poſſeſſioné fuerit adeptus, atten-
5 tauit, vt declarat *Lancellott.* de attent. lit. pend. in præ-
fat. n.271.272. & ſeqq.

Neque etiam obſtat, quod poſſeſſio eſſet vacans,
& conſequenter Horatius colliтigans illam ingre-
6 diendo attentaſſe non videatur, iuxta deciſ. *Caſſador.*
6. numero 6. de cauſ. poſſeſſ. & propr. cum aliis per
Lancellott. vbi ſupra in præfat. num. 329. & ſeq. Quo-
niam hoc ſolum procedit reſpectu partis, quæ non
7 poteſt reuocationem petere, non autem reſpectu iu-
dicis, cuius maieſtas læſa fuit, ille enim poteſt ea ſuo
officio ſaltem appræhenſionem, vti attentatam reuo-
8 care iuxta deciſ. 10. ad fi. vt lit. pend. in nou. vt di-
ſtinguit *Lancellott.* ibidem numero 333.334. & ſeqq.

Præſertim, quia dicta poſſeſſio ſtabat ſub ſeque-
ſtro, & in ea fuerat per ordinarium appoſitus œco-
9 nomus iuxta diſp. c. cùm vos de offic. ordin. ideò Ho-
ratius multò magis attentauit, violando ſequeſtrum
Clement. 2. §. ſi quia autem de ſequeſtr. poſſeſſ. &
fruct. & occupando poſſeſſionem ſequeſtratam pro-
priâ authoritate ad not. per Vitalin. in eodem §. ſi
10 quis n.2. & 4.

Non obſtat, quod tunc temporis Dominus Abbas
Capponius non eſſet in lite, quoniam ſufficit, quod lis
inter Horatium, & Coſmum introducta non fuerat
11 extincta, ad effectum, vt poſſeſſionis appræhenſio, &
fructuum perceptio tanquam attentata, veniat ſal-
tem officio iudicis reuocanda ex allegatis.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Romana Cenſus.

Veneris 17. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Simulatio quomodo probetur. Teſtis qui mortuus
eſt ante repetitionem quam faciat probationem.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus quicquid acquirit, ſuo Monaſterio, & Re-
ligioni acquirit.*

2 *Simulatio probatur ex confeſſione eius, cuius nomen in
contractu fuit appoſitum & 3.*

4 *Simulatio pendet ab animo, & voluntate.*

5 *Simulatio probata ex confeſſione obſtat etiamſi cauſa
ſimulandi non proponatur.*

6 *Confeſſio Authoris præiudicat ſucceſſori.*

7 *Recognitio ſcripturæ priuatæ, & maximè epiſtola fit
per teſtes habentes notam manum etiamſi non in-
terfuerint ſcripturæ.*

8 *Teſtis, qui morte præuentus non fuit examinatus, vel
repetitus cum interrogatoriis probat, & ex æquita-
te ſuſtinetur illius depoſitio:*

9 *Et plene probat cum aliis Teſtibus.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCXXI.

DOmini perſtiterunt in deciſis coram b.me. *Ba-
ratto* ſub die 6. Nou. 1623. nempe ſententiam
latam per Locumtenentem illuſtr. D. Card. *Vicarij*
ſuper eo quod cenſus ſcut. mille alias emptus per
Alexandrum Guàrium ſpectet ad RR. Canonicos S.
Saluatoris in lauro eſſe confirmandam, quia dicti Ca-
nonici, qui veniunt ex perſonâ q. Patris Iuſtiniani, ex
cuius pecuniis cenſus fuit emptus, & ad eius vtilita-
tem fundant eorum intentionem, tum in diſpoſitio-
ne iuris communis ſecundùm quam Religioſi eorum
Religioni & Monaſterio acquirunt quidquid acqui-
runt c. cùm ad Monaſterium de ſtat. monas. c. 1. 18. q. 1
1. glo. in c. 1 de teſtam. Rota apud S. m. Greg XV. dec.
87. n. 12. & ſæpè in aliis, tum etiam in conſtitutio-
nibus particularib. illius Religionis, in quibus caue-
tur quod bona Canonicorum defunctorum deuol-
uantur ad Religionem, vt in deciſ.

Nec viſum fuit obſtare Canonicis, quod emptio
cenſus non fuerit per eumdem Patrem Iuſtinianum,
nec illius nomine facta, ſed ſimpliciter à dicto Ale-
xandro; etenim ex ipſius Alexandri, & Benedicti il- 2
lius fratris confeſſionibus emanatis in quamplurimis
litteris miſſiuis patet nomen Alexandri in dicto em-
ptionis contractu ſimulatè appoſitum fuiſſe ac ve- 3
rè cenſum emptum ex pecuniis dicti Patris Iuſtinia-
ni, & ad illius vtilitatem, quæ confeſſiones procul
dubio probant dictam ſimulationem, & reverà cen-
ſum fuiſſe acquiſitum Patri Iuſtiniano *Bald.* in l. mul-
tum intereſt n.3. vbi *Paul. de Caſtr. Salyc.* etiam nu.5.
C. ſi quis alteri vel ſibi *Crauett.* conſ. 245. n.7. verſ. ad
hæc *Decian.* conſ.62.n.66.lib.3. *Rota* diuerſ. dec. 806.
n.5. p.1. *Farinac.* de ſimulat. q.162.n.116.

Accedente præſertim quod Alexander agnoſcens
bonam fidem nihil vnquam participauit de fructi-
bus prædicti cenſus, ſed eos ſemper tranſmiſit ad Pa-
trem Iuſtinianum, vti etiam poſt eius obitum proſe-
quutus fuit Benedictus, ex quo oritur maxima præ-
ſumptio, quod nudum nomen emptoris appoſitum
fuerit ad ſimulandum contractum *Bald.* in d. l. mul- 3
tùm intereſt n.3. & ibi etiã *Caſtr.* n.3. & ſeq. C. ſi quis
alteri vel ſibi *Dec.* côſ. 543. n. 18. *Pariſ.* côſ. 53. n. 10. li. 1.

Non obſtat, quod non exiſtente cauſâ ſimulandi
non præſumatur ſimulatio; nam vltrà quod plenè cô-
ſtat de cauſâ ex iiſdem ſuprad. litteris, ne ſcilicet P.
Iuſtinianus turbaretur dum viueret in exactione fru-
ctuum à Monaſterio, & ne ſcandalum ingereret iis
quibus licentia Superioris non innoteſcebat, & ſuf-
ficit quælibet cauſa à partibus opinata, quamuis ve-
ra non ſit, quia ſimulatio pendet ab animo, & opi-
nione contrahentium, vt dixit *Rota* in deciſionibus 4
allegatis per Addens. S. me. Gregorium XV. dec. 157.
n.27. ver. l. & quod ſimulatio, & ſequitur *Farin.* de ſi-
mulat. q.162. n.138.

Ceſſat difficultas, quia cauſa non requiritur, quan-
do ſimulatio non deſumitur ex præſumptionibus, &
coniecturis, ſed per confeſſionem partis, vt ſuprà fuit
plenè, & concludenter probatum *Crauett.* conſ. 491. 5
numero 27. verſ 2. reſpondetur *Mantic.* de tacit. &
ambig. lib. 8. tit. 25. numero 34. & libro 13. tit. 25 nu.
7. *Farinac.* de ſimulat. q. 162. num. 139 & fuit dictum
in Anconitana Cenſus 14. Aprilis 1617. & in Roma-
na Domus 9. Iunij eiuſdem anni coram bo. memor.
Card. *Sacrato.*

Nec Sabina poteſt euitare præiudicium reſultans
ex dictâ confeſſione; ac agnitione bonæ fidei,

quia dum intendit poſſidere ceoſum de quo agitor
vti creditrix Benedicti hæredis Alexandri pro eius
dote ab illis cauſam habere dicitur, indéque confeſ-
6 ſio ſuorum authorum ſibi nocere debet l. ſi ſupera-
tus io princ. ff. de pignor. *Rota* diuerſ. dec. 776. nu. 1. p.
2. & apud Card. *Seraphin*. dec. 818. nu. 5. cum aliis in
deciſione huius cauſæ allegatis.

Noo obſtat circa recognitionem dictarum litte-
rarum, quod teſtes deponant ſuperintelligentia, quá-
do fuerunt ſcriptæ: Quoniam in huiuſmodi litteris
priuatis non requiritur tam exacta recognitio, cùm
in his conſcribendis teſtes adhiberi non ſoleant, &
ipſum Patrem iuſtioianum pudu iſſet fortaſſe aliis
7 hoc detegere, & ideò videtur ſufficere, quod Teſtes
dixerint ſe ootam habere manum ſcribentis iuxta
ſtylum, & praxim, quam ſequitur *Rot.* vt io dec. 570.
n. 2. p. 1. diuerſ. & deciſ. 124. num. 2. p. 2. & apud Car-
din. *Seraphin*. deciſ. 700. in fin. & deciſ. 1163. num. 3.
& 4. & in terminis recognitionis epiſtolarum *Burſat.*
conſil. 103 nu. 9. lib. 1. *Maſcard* de probat. concluſ.
988. num. 3. *Paul. Granut*. theorem. 15. num. 23. & 25.
ac Rota in Bonon. de Manzolis 13. Martij 1626. corá
bo. me. *Rembeldo*.

Nec etiam obſtat nullitas examinis Scornij, & Ca-
terij teſtium remiſſorialium, qui litteras Alexandri
8 recognouerunt Patauij, cùm tamen exameo deſtina-
tum eſſet Venetiis; Etenim cùm obierint, idcóque
non potuerint repeti, ex æquitate eorum exameo ſu-
ſtinetur maximè de ſtylo *Rota Mohed*. deciſ. vlt. num.
3. de teſtibus *Rota* deciſ. 3. eodem tit. in nou. & deciſ.
387. numer. 4. p. 2. recent. cum aliis per addent. ad S.
mem. Gregorium XV. deciſ. 434. nom. 18. vel ſaltem
faciont ſemipleoam probationé leg. fin. cùm ibi not.
per *Caſtr*. num. 2. & 5. C. de teſtib. *Bart*. in d. l. admo-
nendi oum. 45. *Iaſ*. 98. ff. de iure iur. *Ruin*. conſil. 46.
num. 20. li. 4 *Dec*. conſil. 54. oume. 2. circa med. *Surd*.
deciſ. 103. num. 2. *Rot*. in recent. deciſ. 371. num. 2. par.
2. & apud S. mem. Gregorium XV. deciſ. 434. num. 5.
vbi etiam Addent. num. 18. ita vt iuncti cum alio te-
ſte formiter examinato in Curiâ plenè probent ad
9 effectum recognitionis *Bal*. conſ 3. num. 3. & 4. lib. 3.
Decian. conſil. 91. num. 8. lib. 1. *Maſil*. ſingul. 205. n.
3. *Farinacc*. de teſtibus q 63. num. 35. *Rota* in recent.
deciſ. 558. num. 3. & deciſ. 768. num 5. p. 2. Præcipuè
cùm vltra dictas litteras Alexandri adſiot etiam aliæ
vt ſuprà dictum eſt, conſcriptæ poſt eius mortem à
Beoedicto, ac ſeruatis de iure ſeruandis recognitæ,
quæ & ſolæ ſufficerent ad effectum de quo agitur,
cùm idem cootineant negocium, & illius veritatem
concludenter, probent ex allegatis.

Et ita &c.

Romana Ceoſus.

Luna 20. *Decembris* 1627.

Deciſio CCCXXII.

ARGVMENTVM.

Debitor cenſus fructuum ſtante clauſulâ conſtituti
adſtringi poteſt remedio aſſociationis in poſſeſ-
ſionem bonorum obligatorum.

SVMMARIVM.

1 *Creditor cenſus poteſt vigore clauſula conſtituti pete-
re aſſociationem in poſſeſſionem bonorum cenſui ſup-
poſitorum ad effectum ſolutionis ex fructibus.*
2 *Solutio non præſumitur, niſi probetur.*
3 *Solutio in parte, pro parte parit liberationem.*

CVm ſub die 5. Iulij Annibalem ſolùm informá-
te fuerit dictum, eidem Annibali dandom eſſe
mandatum de aſſociaodo ad domum, de quâ agitur,
ad effectum ſibi ex illius penſionibus ſatisfaciendi,
pro fructibus cenſus decurſis. & non ſolutis; & ad
Inſtantiam Andreæ reptopoſuerim dubium ſuper
iiſdem, Domini permanſerunt in deciſis; tritum eſt 1
enim, quod vbi conſtat de ceſſatione ſolutionis fru-
ctuum cenſus, intrat pactum inſtromento inſertum,
cum adiectione clauſulæ conſtituti, vt emptor cen-
ſus poſſit capere fructus bonorum cenſui ſuppoſito-
rum propriâ authoritate, ad quem effectum dari cō-
ſueuit aſſociatio *Affl*. deciſ. 326. num. 1. pleoè *Me-
noch*. de adipiſc. remed. 6. oum. 6. & ſeqq. com aliis al-
legatis in deciſione.

Nec dicta aſſociatio viſa fuit retardanda ex alle-
gato prætextu ſolutioois factæ eorumdem fructuum
dicto Annibali; nam ex partitis, quæ allatæ fuerunt,
illa ſcotorum 499. oon poteſt referri ad froctus, de
quibus agitur decurſis poſt annum 1621. Cùm cen-
ſus fuerit impoſitus vſque ab anno 1614. fructus au-
tem vſque ad annum 1621. decurſi abſorbeant dictâ
quantitatem, Annibal verò petit fructus ab indè ci-
tra ſcilicèt poſt annum 1621. decurſos, & non ſolu-
tos vſque ad præſentem diem, & ad rationem ſcuto-
rum 61.70. quolibet anno vnà cum expenſis manda-
torum aſcendentes ad ſummam ſcutorum 366.80. de
quorum ſolutione non docetur, nec in dubio præſu-
mitur, cùm ſit quid facti l. 1. C. de probat Gloſ in l. 2.
in verbo repellere C. de iure emphyteutico *Bald*. in 2
l. inter debitorem ff. de pact & conſ. 508. no. 2. lib. 5.
Natt. conſ. 569. o. 1. *Menoch*. de præſumpt. lib. 3. præ-
ſumpt. 135. n. 1. & ſeqq.

Alia etiam partita ſcutorum 628. excomputari nō
poteſt in extinctionem fructuum cenſus, nec decur-
ſorum ante annum 1620. nec etiam poſteà cùm fue-
rit ſoluta Annibali ſiue ab eo retenta ex aliis cauſâ
nimirum ratione expenſarum factarum in quâdam
Vineâ, quam ipſe Annibal, & Andreas, ſiuè illius Pa-
ter poſſederant communiter, & pro indiuiſo, vt con-
ſtat ex acceptatione partitæ deſuper oblatæ ab Anni-
bale facta in actis per Andream, & ex ſubſequuta 3
poſt dictam acceptationem ſeotentia R. P. D. mei
Verillis tunc A. C Locumtenentis, & particularis ſo-
lutio particolariter tantùm liberat ſoluentem l. qui-
dā æſtimauerunt ff. ſi cert. pet. l. ſi quidem C. de tranſ-
act. cum concordant. alleg. per *Bald*. conſ. 424. n. 2.
verſ. ſi enim decem lib. 2.

Cœtera ſatis viſa fuerunt ſublata in deciſiooe, &
per informantes, &c.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Paduana feudi.

Luna 20. 1627.

ARGVMENTVM.

Maſculi vnius lineæ in feudo quando excludant fœ-
minas alterius ſuppoſitâ diuiſione verâ, vel im-
propriâ. Et per nouas inueſtituras, quando dica-
tur factum præiudicium antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Maſculi vnius linea excludunt fœminas alterius li-
nea, quando non eſt mutata natura inueſtitura, vel
non eſt facta propria diuiſio.*

Diuiſio

Diuiſio facta feudi cauſa commodioris perceptionis fructuum non imparit præiudicium inueſtituræ, & comprehenſis in inueſtituris, ibidem.
2 *Enunciatiua inueſtiturarum non præiudicant in præiudicium antiquarum inueſtiturarum pro comprehenſis in illis.*
3 *Renouatio inueſtituræ non præiudicat comprehenſis, nec poteſt præiudicare, quia prima inueſtitura attenditur.*
4 *Renouatio non præiudicat, quando non proceſſit incorporatio bonorum menſæ & n.5.*
6 *Et maximè quando fuit facta vltima cum clauſula preſeruatiua iurium antiqua.*

Deciſio CCCXXIII.

PRopoſiti dubium, An conſtet de tali diuiſione, & ſubſequentibus deuolutionibus, & innouationibus inueſtiturarum, quæ obſtent DD. Ludouico, & fratribus de Doctis, & DD. negatiuè reſponderunt.

Nam quoad diuiſionem vltra quod, non conſtabat feudum re vera fuiſſe diuiſum, & pro parte dicti Ludouici, & fratrum dicebatur fuiſſe quidem pro diuiſo poſſeſſum, ſed gratia commodioris fructuum
1 perceptionis, tantum, dato etiam quod de diuiſione conſtaret, nihilominus per illam non cenſeretur mutata feudi natura, nec alteratus tenor primæ inueſtituræ, ſed adhuc maſculi vnius lineæ excluderent fœ-
2 minas alterius lineæ iuxta commun. opin. quam tenet gloſ. in §. ſi quis miles in tit. conſtitut. feudalis D. Lotharij Imper. & ibi etiam *Bald.* nu. 2. *Caſtr*, conſ. 176. nu. 2. li. 1. & conſ. 191. ſub nu. 4 li. 2. *Alex.* conſ. 15. num. 15. lib. 5. *Gabr.* conſ. 70. num. 11. li. 2. Car. *Mantic.* de tacit. li. 23. tit. 34. nu. 22. & 23. *Menoch.* qui plures alios congerit in conſ. 974 nu. 1. & pluribus ſeqq. & conſ. 1034. nu. 3. quam opinionem ſequuta eſt *Rota* nedum in hac cauſa coram Illuſtriſſimo Domino Cardinale *Caualerio* 16. Decembris 1612. ſed etiam coram Cardinale *Mantica* dec. 373. num 5 & coram bo mem. *Remboldo* in Forolivien. Bonorum 14. Decembris 1618. & nouiſſimè coram R.P.D. meo *Pirouano* in Rauennaten. emphyteuſis 14. Iunij præteriti.

Quo verò ad deuolutiones & nouas inueſtituras fuit dictum non obſtare, quia de aliqua deuolutio-
3 ne ſufficienter non conſtat, ſententia enim fuit lata in contumaciam, & non fuit executioni demandata, enunciatiuæ verò aliarum Inueſtiturarum non probant in præiudicium vocatorum ex prima Inueſtitura, vt fuit deciſum in Bononien. Bonorum emphyteoticorum 18. Aprilis 1597. coram Cardinale *Pamphilio.*

4 Et in omnem caſum non cenſeretur facta aliqua innouatio, ſemper enim eſt attendenda prima inueſtitura, *Bald* in cap. 1. num. 2. de eo qui ſibi & ſuis, *Dec.* conſ. 185. num. 3. circa fin. *Aldobrand.* conſ. 15. num. 13. & ſeq. lib. 1. & ab ea non cenſetur receſſum niſi expreſsè dicatur *Caſtr.* conſ. 142. ſub num. 3. circa fin. lib. 2. *Dec.* conſ. 390. num. 3. *Curt. iun.* conſ. 108. numer. 18. cum aliis congeſtis in dicta Bononien. Bonorum emphyteoticorum coram Card. *Pamphilio.*

Quæ & eo certiora redduntur, quia bona non fuerunt Eccleſiæ incorporata, ſed ſtatim reconceſſa,
5 ideò comprehenſi tanto minus dici poſſunt priuari iure ſuo, *Alex.* conſ. 34. nu. 6. lib. 5. *Becc.* conſ. 56. nu. 25. lib. 1. & poſteriores inueſtituræ eo magis intelligi debent factæ iuxta formam primæ, & antiquam feudi naturam, *Bero.* conſ. 109. num. 24. lib. 1. & fuit firmatum in præallegata Bononien. Bonorum coram Cardin. *Pamphilio.*

Deciſ. Clem. Merlinj.

Stante præſertim in dictis Inueſtituris clauſula illa (ſaluo ſemper omni, & quocumque iure omnium aliarum perſonarum, ita quod nemini in ſuis Iuribus præiudicium generetur) per quam fuit expreſsè præſeruatum ius omne ipſis Ludouico, & Fratribus competens ex prima conceſſione, itaut eis dictæ nouæ Inueſtituræ in aliquo nocere non poſſint, iuxta tradita per *Felin.* in c. inter Monaſterium, num. 3. de re iudic. *Dec.* conſ. 656. nu. 6. & *Rota* dec. 25. num. 8. par. 2. recent.

Et ita deciſum vna tantum parte informante, &c.

Arimin Cenſus.
Lunæ 10. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi non conceditur non docto de poſſeſſione, & ad hunc effectum authoris, vel defuncti quaſi poſſeſſio non ſuffragatur, & quando verum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur ſine probatione poſſeſſionis.*
2 *Morte extinguitur quaſi poſſeſſio alicuius.*
3 *Quaſi poſſeſſio authoris, aut defuncti non ſuffragatur hærede, aut ſucceſſore.*
4 *Etiam hærede ſuo.*
5 *Declaratur deciſ. 99. par. 1. diuer.*
6 *Manutentio datur ei qui eſt in poſſeſſione exigendi aduerſus hæredes debitoris.*
7 *Manutentio datur ex poſſeſſione authoris ſtante ſtatuto continuante poſſeſſionem in hæredes.*
8 *Item quando lis fuit ab authore introducta, & in hæredes continuata.*
9 *Manutentio datur ceſſionario, quando cedens eſſet in quaſi poſſeſſione 10.*
11 *Manutentionis iudicium non eſt ſeparabile à re.*

Deciſio CCCXXIV.

CVm Hieronymus Bonicellus tam ſuo, quam etiam Ioannis Nigrone nomine impoſuiſſet annuum cenſum ſcutorum 90. illumque pro precio ſcutorum 1500. vendidiſſet Io. Antonio de Leſſiis, & poſtea Io. Franciſcus Almerius à dicto Nigrono emiſſet plura ac diuerſa bona, & ad computum precij centum prædictum, tam quoad ſortem principalem, quam etiã quoad fructus in ſe accollaſſet, & in vim accollationis huiuſmodi dictus Bonicellus contra ipſum Almericum mandatum executiuum pro dictorum fructuum ſolutione relaxari obtinuiſſet, cauſa per viam appellationis ad Rotam deuoluta Dubitaui, An Leſſiis, vel dicto Bonicello eſſet dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi fructus prædictos, & Domini non eſſe dandum cenſuerunt, &c.

Nam quoad Gulielmum, & alios de Leſſiis (omiſſo quod dicebatur, illos non eſſe in cauſa, neque in commiſſione comprehenſos, eorumque perſonam non fuiſſe legitimatam, probando ſe eſſe filios, & hæredes dicti quondam Io: Antonij fuit dictum non conſtare de aliqua ipſorum quaſi poſſeſſione exigendi, ſine qua non datur manutentio vulg. §. retinendæ 1

inſtit.de Interdict. *Rota* dec.605.nu.1.par.1.recent.
cum aliis.

Nec releuat, quod Almerius reſpondendo ad po-
ſitiones faſſus fuerit ſe ſoluiſſe dicto Ioanni Anto-
nio fructua pro duobus annis, vt in Summario Bo-
nicelli n.3. Quoniã licet ex hoc couſtet ipſum Ioan-
nem Antonium fuiſſe in quaſi poſſeſſione exigendi,
tamẽ ipſa quaſi poſſeſſio fuit per eius mortẽ extincta,
2 l.cum heredea, § 2. l.Pomponius, §.quęſitum, ff.de ac-
quir.poſſeſſ. l.ſi is qui pro tempore, §. ſi quis bona fi-
de, ff.de vſucap. *Angel*.in l.quamuis, §.ſi conductor,
num.1.& ibi etiam *Cuman*.n.2.ff. de acquir. poſſeſſ.
Cephal.conſ.479.num.35. Neque potuit in hæredes
tranſire abſque noua appræhenſione, ſiue exactione,
3 & Iuris exigendi exercitio iuxta reg. dictæ l. cum
hæredes, §.1.ff.de acquit. poſſeſſ. quæ procedit tam
in corporalibus, quam etiam in incorporalibus,
Tiraquel. in tract. le mort ſaiſit in 4. par. de-
clarat.7. *Menoch*. de retinen. remed. 3. numer. 57.
verſ.extenditur, *Gonzal*.ad reg.8.gloſ.34. num. 108.
Garz. de benef.par.5.cap.5.n.35. cum ſeqq. & plu-
ries tenuit *Rota*, vt apud *Achill*. dec.5.de cauſ.poſſeſſ.
& propriet. *Caputaq*.deciſ.135.& 420.par. 2. *Man-
tic*.dec 88.num. 3. & coram Reuerendiſſ. Domino
meo *Decano* dec.464.n.3.& par.2.recent. deciſ.260.
num.4.& dec.237.n.3.& in Carpentoraten. Iuris li-
gnandi 14.Maij 1618. coram bo. mem. *Buratto*; Et
non ſolum in hæredibus extraneis, ſed etiam in ſuis,
Bart.in l.in ſuis, num.5.ff.de liber. & poſthum. *Bald*.
in l.fin.num.2.ff.de edict. D.Adrian.toll. *Alex*. conſ.
37.nu.5.poſt med.verſ.Saltem in caſu noſtro, lib. 1.
Natt.conſ.439.num.5. *Caputaq*.dicta dec.135. num.
2.& ſeqq.& dicta dec. 420.num.2. par. 2. cum aliis
allegatis in prædicta deciſ.464 nu.3. coram Reue-
rendiſſ. Domino meo *Decano*, & in terminis Cenſus
fuit dictum in Spoletana Cenſus 27. Ianuarij 1603.
coram Cardinale *Lancellotto* Iuniore.

Quibus viſum fuit non obſtare in contrarium al-
5 legata. Nam *Rota* in deciſ.99.num.11.par.1. diuerſ.
loquitur in caſu contrario, nempè quando mortuo
Debitore, Creditor qui alias exegit petit ſe manute-
6 neri contra ipſius Debitoris hæredes; *Gratian*. verò
diſcept.forenſ.cap.113.num.17.18. & ſeq. loquitur
7 ſtante Statuto de continuanda poſſeſſione defuncti
in hæredem, & denique *Menoch*.de retinen.remed.
3. num. 61. quem ſequuta eſt *Rota* in Beneuentana
Cenſus impreſſa penes, *Cenc*. de cenſib.dec. 211.lo-
quitur quando fuerat cæpta lis ſuper manutentione
8 antè mortem Cenſuarij, tunc enim non procedit re-
gula prædicta, ſed hæredi etiam competit manu-
tentio, vt ſenſit, ac declarauit *Rota* in Spoletana Bo-
norum 10. Iunij 1626. coram bo. mem. *Buratto*.

Quod autem manutentio nec etiam ſit danda Bo-
nicello patet, quia licet ipſe reportauerit ceſſionem
9 à dict. Gulielmo, & aliis de Leſſiis, & Ceſſionario e-
tiam ſit dandum mandatum de manutenendo, vt
per *Natt*.conſ. 398.num. 38. & *Rota* deciſ. 249. &
250.impreſſ. poſt dictum tract. de Cenſibus; Nihilo-
minus cum ex ſupra deductis appareat dd. cedentes
numquam fuiſſe in quaſi poſſeſſione exigendi, indè
ſequitur illam in ipſum Bonicellum ceſſionarium
10 transferre non potuiſſe, *Natt*.dicto conſ.398. num.
39. *Menoch*.de retin.remed.3.nu. 259. & ſeqq. *Gra-
tian*.diſcept. forenſ cap.310.num 4. & 26. *Rota* co-
ram S. mem. Gregorio XV. deciſ.579.num. 1. & ibi
Addent.ſub littera A. & poſt tract.de Saluian.deciſ.
162.num.6. ac etiam poſt tract.de Cenſibus deciſio.
249. num.4.& dec. 250. num.1.& 255.num.5. & in
recent. dec. 299.num 2.par. 1.& deciſ.764. ſub nu.
2.par.2.

Præterea fuit etiam obſeruatum ex lectura ceſſio-
nis non conſtare fuiſſe dicto Bonicello ceſſam præ-
tenſam quaſi poſſeſſionem, ſed potius videbatur pro-
bari oppoſitum ex eo quod non fuit ceſſus cenſus,
vel aliqua pars illius, ſed ſolum fuerunt ceſſa Iura
reſtrictiuè quoad ſummam illam ſcutorum 600.
quam cedentes recepiſſe aſſeruerunt, Immò Iura ip-
ſius cenſus fuerunt expreſſè reſeruata; & conſequen-
ter cum dictus Bonicellus vigore dictæ ceſſionis non
fuerit effectus Dominus cenſus, aut iuris exigendi
non poteſt intentare remedium ſummariiſſimum
retinendæ, quod ab ipſa re ſeparari non poteſt, vt
fuit dictum in Cæſarauguſtana Veſtiarij 27. Martij 11
1626. coram R. P. D. meo *Pirouano*, nec datur quan-
do non apparet poſſeſſionem, ſeu quaſi fuiſſe in ceſ-
ſionarium tranſlatam, &c.

Et ita deciſum vtraque parte Informante &c.

Compoſtellana Parochialis.
Luna 10. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ, & breuitate temporis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſine citatione lata poſtquam fuerat citata pars ad videndum concludi in cauſa ex conſuetudine Hiſpaniarum eſt valida.*
2 *Fallit quando ex poſt Iudex admittens alias probationes, vel actu receſſit à concluſione in cauſa. Declara vt num.4.*
3 *Ad recuſandum Iudicem requiritur in Procuratore mandatum ſpeciale.*
5 *Iudex feſtinanter expediens cauſam nullitatem facit.*
6 *Feſtinanter tamen non dicitur proceſſiſſe ex ſpatio viginti dierum.*
7 *Tranſportatio actorum eſt neceſſaria.*

Deciſio CCCXXV.

CVm in deciſione coram bo: mem: Patriarcha *Manzanedo* ſub die 2. Martij præteriti reſolutum fuerit, ſententiam in partibus latam pro Gundiſalun Sancti Martini contra Bernardum Gonzalez, eſſe confirmandam, vti validam, & iuſtam, ac dubium propoſuerim, an à deciſione prædicta ſit recedendum, Domini in ea permanſerunt quoad caput validitatis ex plenè ibidem adductis, reſeruato, vt de iuſtitia, quam arbitrati ſunt pendere ex diſcuſſione quantitatis patronorum, & pro qua rata quilibet eorum habeat ius præſentandi videatur particulariter in alia diſputatione.

Nec omiſſio citationis ad ſententiam viſa eſt conſiderabilis ſtante concluſione in cauſa, quæ citationem ſupplet in illis partibus, *Gonzal*. ſuper reg. 8. in annot. contra nullit. num. 154. *Rota* in recent. deciſ.100.num.1.par.2. & in aliis allegatis in Oxomen. Canonicatus 14. Nouembris 1625. coram me, & in deciſione.

Nec etiam obſtare cenſuerunt, quod poſt concluſum in cauſa Iudex decreuit admitti receſſum à recuſatione, & mandauerit acta tranſportari, vndè infertur ab Informantibus pro Bernardo, quod præcedens concluſio ſubſequens decretum Iudicis re-

manſerit

2 manſerit circumducta ex trad. per *Felin.* in c. cum
dilectus, num. 17. de fid. Inſtrum *Imol.* in c. auditis, in
fin. de procurat. & alios alleg. Nam quoad receſſum
à recuſatione tollitur obiectum, quia hæc admiſ-
ſio non fuit cum cauſæ cognitione, ſed in quantum
de Iure locus eſſet, de Iure autem non eſſet locus re-
cuſationi, quia fuit facta per Procuratorem Gundi-
ſalui carentem mandato ſpeciali, prout requiritur ad
3 allegandum ſuſpectum Iudicem, *Pariſ.* conſ. 31. nu.
112. lib. 1. *Roland.* conſ. 19. n. 2. lib. 3. *Ioſeph. Ludouic.*
concl. 30. num. 24. *Rota* recent. deciſ. 440. num. 2. par.
2. & apud S. me. Gregorium XV. deciſ. 368. num. 1.
Et quoad mandatum, vt acta transportarentur, ceſ-
ſat difficultas, quia nihil fuit productum in actis, &
4 cauſa iam erat inſtructa, vndè excluditur circumdu-
ctio, *Afflict.* deciſio 271. & firmatur in deciſio-
ne.

Prout nec habuerint pro releuanti aliam nulli-
tatem allegatam ſub prætextu, quod Iudex nimis fe-
ſtinanter protulerit ſententiam, in quo caſu præſu-
5 mi ſolet omiſſa cognitio cauſæ, vt tradit *Bart.* in l.
prolatam, num. 10. C. de ſent. interlocut. omn. Iud.
Quia vt benè etiam animaduertitur in deciſione,
cauſa prius fuerat inſtructa, & emanauerant proba-
tiones pro vtraque parte; Nec proinde habenda eſt
ratio temporis à die receſſus à recuſatione, videli-
cet à die 7. Iunij vſque ad x. eiuſdem menſis, qua fuit
lata ſententia, ſed ab initio nimirum à die 22. Maij,
à qua Iudex fuerat deputatus, & effluxerant ferè vi-
ginti dies, itaut propterea ceſſet prætenſa feſtina-
6 tio, ac Iudex dicto temporis ſpatio benè cenſeatur
potuiſſe merita cauſæ indagare, *Rota* apud San.
mem. Greg. XV. deciſ. 176. num. 5. ac etiam alibi, vt
in deciſione.

Nec ſubſiſtere viſa eſt replicatio, quod cauſa non
poſſit dici ſatis cognita, ex quo fuerat inſtructa co-
ram alio Iudice, nec acta potuerint in tempore tranſ-
7 portari; Quoniam admiſſo, quod hæc actorum tran-
ſportatio ſit neceſſaria, iuxta doctrin. *Bald.* conſ. 4. n.
3. lib. 5. & alios alleg. Ceſſat obiectum, quia Bernar-
dus non ſatis docet, quod acta non fuerint in tem-
pore tranſportata, itaut veriſimiliter Iudex merita
cauſæ cognoſcere non potuerit; ſed immò contra-
rium probatur ex allegatis.

Et ita, &c.

Viterbien. fideicommiſſi.

Veneris 14. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum reale, & abſolutum ex quibus ver-
bis inducatur. Reciproca de linea ad lineam,
quando cenſeatur à Teſtatore facta.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum reale, inducitur ex verbis relatis in bonis, & hæreditate, cum videlicet dictum fuit, quod hæreditas perueniat ad deſcendentes alicuius inſtituti.*

2 *Fideicommiſſum reale eſt tranſitorium ad omnes, & quilibet cenſetur grauatus illud reſtituere, donec extant de deſcendentibus vocatis.*

3 *Dictio, ſemper, importat temporis tractum in futurum, & inducit fideicommiſſum perpetuum, & ſucceſſiuum.*

4 *Tranſitus de linea ad lineam per reciprocam non inducitur, niſi euacuata linea tam maſculina, quàm fœminina.*

5 *Clauſula (in euentum, in quem non extent filij, aut deſcendentes ex hæredibus) importat fideicommiſſum quocunque tempore & caſu.*

6 *Et in terminis d. clauſula non habet locum conſ. 211* Oldrad.

7 *Hæredum appellatione veniunt etiam filiæ fœminæ.*

8 *Reciproca de linea ad lineam arguitur inducta ex verbis (ſemper hæreditas perueniat.)*

9 *Reciproca inducta expreſsè inter hæredes inſtitutos, cenſetur tacitè etiam poſita inter remotiores ſubſtitutos.*

10 *Reciproca cenſetur inducta per ea verba (& in eorum omnium defectum) & num. 11.*

12 *Reciproca inducitur, quando alias ſequeretur aliquod abſurdum, quia minus dilecti eſſent præferendi magis dilectis.*

13 *Ad reciprocam inducendam coniecturæ ſufficiunt.*

14 *Tria requiſita ſunt neceſſaria ad inducendam reciprocam.*

15 *Quod nempe vltimo moriente, quod non tota, & nominatim etiamſi non verbis expreſſis.*

16 *Et ſufficiunt coniecturæ pro dd. requiſitis euitandis.*

Deciſio CCCXXVI.

FVit reſolutum conſtare de fideicommiſſo ad fa-
uorem Vincentij per mortem Auguſtini purifi-
cato; Quoniam teſtator vniuerſales hæredes inſti-
tuit Dominicam eius ſororem pro vna parte, & Mar-
cum, Gaſparem, & Georgium filios quondam Lu-
cretiæ alterius ſororis loco eiuſdem Lucretiæ eorum
Matris pro alia parte, & deinde tres præcipuos fecit
ſubſtitutionum gradus, in quorum primo vocauit fi-
lios & deſcendentes omnes tam maſculos quam fœ-
minas dictarum Dominicæ, & Lucretiæ ipſius ſoro-
rum, ſubdens (ita quod donec extiterint filij, ſeu fi-
liæ ex quauis ipſarum, ſemper hæreditas perueniat
ad ipſarum Deſcendentes ſiue maſculos, ſiue fœmi-
nas) quæ verba cùm non ſint directa in perſonas, ſed
in ipſam hæreditatem importent diſpoſitionem, &
fideicommiſſum reale, *Cuman.* in l. peto, §. fratre, nu.
5. ff. de leg. 2. *Caſtr.* in l. voluntas, in fin. C. de fidei- 1
commiſſ. *Alex.* in l. 1. num. 87. in fin. ff. de offic. eius,
Pariſ. conſ. 30. num. 29. lib. 2. & fuit dictum in Rea-
tina fideicommiſſi 14. Martij 1622. coram bo. me.
Vbaldo; & operantur quod quilibet hæreditatis poſ-
ſeſſor teneatur per fideicommiſſum alteri reſtituere,
donec illa perueniat ad vltimum ex dd. Dominicæ, 2
& Lucretiæ Deſcendentibus, *Bal.* in l. præcibus nu.
65. verſ. Tu dic, & ibi *Salyc.* nu. 26. C. de impub. & a-
liis ſubſtit. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 8.
tit. 2. nu. 6. *Surd.* conſ. 315. nu. 20. *Peregr.* de fideicom-
miſſ. art. 12. num. 16. *Rota* dec. 231. nu. 1. par. 2. recent.
& in Bononien. de Poetis 17. Iunij 1611. & in Ro-
mana fideicommiſſi de Surdis 11. Maij 1616. &
in præallegata Reatina fideicommiſſi coram bo.
mem. *Vbaldo*, & in Bononien. fideicommiſſi 11. De-
cembris 1623. coram me.

Præſertim ſtante illa dictione, Semper, quæ impor-
tat tractum temporis in futurum, & operatur quod 3
hæreditas omni tempore ad ipſos deſcendentes vti
ſucceſſiuè, & in infinitum vocatos deuenire debeant,
Bar. in l. vnica, §. Titio, ff. de annuis legat. *Pariſ.* conſ.
90. n. 38. li. 2. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 27. nu. 1. *Ro-
ta* dec. 181. nu. 5. par. 1. recent. & in dicta Bononien.
fideicommiſſi coram me.

Verum quia Teſtator in hoc caſu expreſsè decla-

rauerat, quod filij vnius ex dictis ſororibus non deberent alteri ſuccedere ibi (ita quod filij vnius ſint hæredes propriæ Matris, & non amitæ) videns quod plenè, ac perfectè earumdem ipſius Sororum Deſcendentibus quoad totam, & integram hæreditatem non prouiderat, ſed filios, & deſcendentes cuiuſlibet ex illis ad portionem tantum, vt ſupra relictam vocauerat; Ideò deueniendum ad ſecundum ſubſtitutionis gradum diſpoſuit, quod in euentum in quem non extarent filij, ſeu filiæ ex prædictis, ſeu aliqua prædictarum, tunc & eo caſu ſuperuiuentes hæredes ſuccedere deberent in omnibus, & ſingulis ſuis bonis, adeout ex ipſius teſtamenti lectura, & verborum contextu clarè pateat Teſtatoris mentem fuiſſe, quod omnia eius bona ſemper & in perpetuum peruenire deberent ad dictarum Sororum deſcendentes, ita tamen vt donec extarent liberi, & deſ-
4 cendentes vnius non fieret tranſitus ad lineam, & deſcendentes alterius, illis verò non exiſtentibus, per reciprocam de linea ad lineam bona omnia ad ſuperſtites alterius Sororis Deſcendentes tam maſculos, quam fœminas, vt ſupra vocatos deuenire deberent, iuxta tradita per *Socin.* in l. ſi cognatis in fin. ff. de reb. dub. *Ruin.* conſ. 166. num. 10. lib. 1. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 27. numer. 54. & conſ. 42. num. 6. lib. 3. & *Modern. Brixien.* de ſubſtit. quæſt. 484. num. 34.

Vnde cùm per mortem dicti Auguſtini remanſerit extincta linea Lucretiæ, itaut hodie aliqui illius filij, & Deſcendentes non extent, vtique factus fuit locus dicto fideicommiſſo reciproco, & ſubſtitutioni in omnibus & ſingulis bonis ad fauorem alterius lineæ, & Deſcendentium dictæ Dominicæ, qualis eſt ipſe Vincentius; verba enim illa (& in euentum in quem non extarent filij, ſeu filiæ ex prædictis, ſeu aliqua prædictarum &c.) verificantur, & fideicommiſſum important quocumque caſu, & quocumque
5 tempore filij, ſeu filiæ non extant, vt fuit dictum in Romana fideicommiſſi 14. Martij 1622. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Auximana fideicommiſſi de Caradoris Martij 1623. coram bo. mem. *Buratto*, & in ſupra allegata Bononien. fideicommiſſi 11. Decembris eiuſdem anni coram me.

6 Ex quo patet non applicari Theoricam vulgati conſ. *Oldrad.* 21. quoniam non ſumus in ſubſtitutione facta in caſu mortis ſine filiis, prout *Oldrad.* loquitur, ſed in caſu non exiſtentiæ filiorum, qui iam euenit, cum verum ſit dicere illos non extare.

Neque obſtat quod Teſtator in hoc ſecundo caſu ſubſtituerit ſuperuiuentes hæredes, quoniam appellatione hæredum veniunt omnes Deſcendentes tam
7 maſculi, quam fœminæ, qui tamquam immediatè antea in dicto primo ſubſtitutionis gradu expreſsè vocati ſunt loco hæredum, l. ſi filiusfamilias, ff. quod cum eo, l. poſtulante, §. ſed & in huiuſmodi, & l. ſi hæres ab eo, ff. ad Trebell. *Ioſeph. Ludouic.* dec. Lucenſ. 40. num. 7. 8. & ſeq. & fuit dictum in Narnien. fideicommiſſi de Carolis 2. Maij 1614. coram Illuſtriſſ. D. Cardin. *Veroſpio.*

Quod facilius admitti debet in caſu propoſito, quia Teſtator vocando Deſcendentes omnes tam maſculos, quàm fœminas in Infinitum vſus fuerat illis verbis (ſemper hæreditas perueniat) & ideo dum
8 poſtea faciendo diſtinctum ſubſtitutionis gradum, voluit reciprocam inter vocatos inducere, & eoſdem defectum alterius lineæ ad omnium & ſingulorum bonorum ſucceſſionem vocare, iure merito illos appellauit hæredes ſumpta denominatione ab ipſa hæreditate, quam ad illos peruenire debere immediatè anteà diſpoſuerat, & quod hic fuerit ipſius Teſtatoris ſenſus depræhenditur ex totius teſtamenti, & diſpoſitionis contextu.

Vltra quod cum ex verbis prædictis certum ſit ſaltem quoad hæredes primo Inſtitutos Teſtatoris cognitos, ac proximiores, & magis dilectos fuiſſe factam reciprocam ſubſtitutionem, multo magis di- 9
cendum eſt ipſum reciprocam pariter facere voluiſſe inter deſcendentes remotiores, & minus dilectos immediatè antea ad ſucceſſionem vocatos, *Socin. iun.* conſ. 110. nu. 39. li. 3. *Crauett.* conſ. 130. nu. 6. *Decian.* conſ. 28. nu. 21. li. 5. *Surd.* conſ. 344. nu. 17 *Rota* dec. 266. ſub n. 20. circa med. & dec. 300. n. 9. & dec. 361. nu. 12. par. 1. recent.

Præterea quod Teſtator reciprocum fideicommiſſum de linea ad lineam inter Deſcendentes prædictos tam maſculos, quàm fœminas facere voluerit apertè ſuaderi viſum fuit, tum ex eo quia deueniendo ad tertium ſubſtitutionis gradum in illorum om- 10
nium defectum ſubſtituit per fideicommiſſum proximiores agnatos ipſius, qui tunc reperti fuerint, iuxta tradita per *Menoch.* conſ. 420. nu. 16. in fin. *Barz.* deciſ. Bonon. 6. num. 41. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 12. num. 73. circa finem, vbi dicit ſe pluries ita obtinuiſſe, & *Modern. Brixien.* de ſubſtit. quæſt. 472. num. 47. Tum etiam quia bona omnia non poterant ad dictos Deſcendentes, iuxta ipſius Teſtatoris voluntatem deuenire niſi mediante dicto reciproco fideicommiſſo, *Rota* deciſ. 44. nu. 3. & deciſ. 11
105. num. 1. & deciſ. 193. num. 7. par. 5. & deciſ. 231. num. 2. in fine par. 2. recent. & in præallegata Bononien. fideicommiſſi 11. Decembr. coram me; Tum demum quia alias ſequeretur Teſtatorem ad omnia bona, & vniuerſalem hæreditatem voluiſſe vocare 12
remotiores minus dilectos, non autem proximiores, & à dictis hæredibus Deſcendentes, quod videtur inconueniens, vt per *Rotam* in dicta dec. 266. ſub nu. 20. par. 1. recent.

Ex quibus etiamſi non adeſſet reciproca expreſſa, de qua in dicto ſecundo ſubſtitutionis gradu adhuc tamen dicti Deſcendentes vtriuſque lineæ cenſeri deberent reciprocè ſubſtituti, cum ad hunc effectum ſufficiant coniecturæ, *Mantic.* de coniect. vlt. vol. li. 13
7. tit. 5. n. 15. & fuit dictum in Vrbeuetana fideicommiſſi 27. Nouembris 1609. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano.*

Nec viſum fuit obſtare, quod ad reciprocam regulariter requirantur illa tria requiſita, de quibus per *Mantic.* dicto lib. 7. tit. 5. num. 15. Quoniam illa 14
omnia ſatis concurrunt in caſu propoſito, cum Deſcendentes omnes fuerint vocati, & ſubſtitutio facta fuerit in omnibus, & ſingulis bonis, & ſic tota hæreditate, & ſatis appareat illam factam fuiſſe vltimo morienti, cum non ſit neceſſe, quod id verbis expreſſis dictum ſit, *Socin. iun.* conſ. 151. num. 6. & 9. li. 2. & 15
conſ. 110. num. 23. lib. 3. *Rota* in dicta deciſ. 361. nu. 15. & 16. par. 1. recent. & in Peruſina fideicommiſſi de Baptiſtis 27. Martij 1626. coram R. P. D. meo *Pirouano*; Vltra quod dicta requiſita non ſint neceſſaria, quando adeſt reciproca expreſſa, *Menoch.* conſ. 995. num. 26. Immò à regula prædicta facilè receditur ex coniecturis reciprocam re vera factam fuiſſe ſuadentibus, vt inquit idem *Mantic.* dicto numer. 15. 16
verſ. Ex coniecturis autem &c. & *Rota* dicta deciſ. 266. num. 24. circa finem, verſ. Quæ tamen dicta &c. par. 1. recent. quæ plures hic adſunt ex ſuperius deductis.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Veneris 14. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum qualiter probetur. A Periti relatione quando non ſit recedendum.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio poteſt dari iam poſſidenti per viam confirmationis poſſeſſionis.*
2 *Identitas probatur, ſi poſſeſſor ſit ſucceſſor illius, qui alias bona poſſidebat, ſi de noua acquiſitione non doceatur.*
3 *Actus ſequens præſumitur factus ſecundum præcedentem deliberationem, & tractatum, Amplia num. 4.*
5 *Fabricaſſe quis cum effectu ex quibus appareat.*
6 *A Periti relatione non eſt recedendum, ſi ille de communi partium conſenſu fuerit electus.*
7 *Probationes non tam exactæ requiruntur in antiquis.*

Deciſio CCCXXVII.

POſt datam immiſſionem Domino Marco Antonio vti vocato ad fideicommiſſum Bernardini in poſſeſſionem duorum Caſalium Petrelatæ, & Sancti Proculi proſequendo diſputationem cœptam, quoad alia bona dubitaui, An præſuppoſitis deciſionibus in hac cauſa factis Immiſſio pariter illi danda eſſet ſuper ratis Palatij de Victoriis olim inhabitati per quondam R. P. D. Ioannem Baptiſtam, & Petrum Paulum eius fratres, quam informantes pro ipſo Domino Marco Antonio ex iiſdem rationibus in dictis deciſionibus deductis, ex quibus data fuit quoad prædicta Caſalia dandam etiam quoad huiuſmodi
1 Palatij ratas aſſerebant ſaltem per viam confirmationis poſſeſſionis iam captæ, iuxta tradita per *Menoch.* de adipiſc. remed. 4. nu. 348. cum ſeqq. Verum quia tota difficultas in eo conſiſtebat, An Palatium prædictum fuerit in bonis dicti Bernardini fideicommittentis, Ideò Domini pro nunc firmarunt conſtare de identitate domus magnæ antiquæ, & domuncularum, An autem conſtructio dicti Palatij noui facta fuerit à Bernardino, voluerunt quod coadiuuetur probatio.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia ex laudo inter dictum Bernardinum, & Petrum Paulum Seniorem de Victoriis lato per Ioannem Alberinum, & Iacobum Creſcentium de anno 1541. de quo in Summario num. 1. & ex pluribus aliis enunciatiuis diuerſorum antiquorum Inſtrumentorum dicto Summario n. 3. & 6. & ex adnotationibus, & partitis libri familiæ, cui ſub die 9. Decembris 1626. fuit iam firmatum fidem eſſe adhibendam, de quibus in eodem Summario num. 5. iuncto etiam præſertim teſtamento Summ. nu. 4. in quo dictus Bernardinus reliquit Petro Leoni alteri eius filio cum duobus vel tribus equis, & duobus, vel tribus famulis commodam habitationem, conſtat eumdem Bernardinum fideicommittentem in Regione Sancti Euſtachij poſſediſſe Domum magnam, in qua inhabitabat, & ex eodem libro familiæ, & quattuor publicis acquiſitionum, ſiue emptionum Inſtrumentis celebratis de anno 1524 die 8. Ianuarij, & 12. Iulij, & de anno 1532. & 1534. vt in dicto Summario num. 6. conſtat poſſediſſe pariter in eadem Regione, & loco nuncupato *la Ciambella*, ſeptem alias Domos paruas, cum calcaria eaſque omnes fuiſſe tam inter ſe, quam etiam cum dicta Domo per Bernardinum inhabitata vicinas, & contiguas, vt patet ex confinibus, & demonſtrationibus in dicto libro, & in dictis Inſtrumentis aſſignatis, & expreſſis; Vnde cum Domus magna, de qua agitur hodie nuncupata Palatium de Victoriis ſit poſita in eadem Regione, & loco, ac per dictos Ioannem Baptiſtam, & Petrum Paulum Iuniorem dicti Bernardini fideicommittentis Deſcendentes pro dictis ratis ipſis aſſignatis poſſeſſa fuerit, & hodie agatur contra habentes cauſam ab eis, & de aliqua noua acquiſitione non doceatur, vtique ex eiuſdem Bernardini ſucceſſione habita præſumitur, 2
iuxta tradita per *Fulgoſ.* conſ. 145. *Peregr.* de fideicom. art. 44. num. 22. & ſeqq. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 618. nu. 45. *Rota* dec. 331. num. 5 par. 1. & deciſ. 407. n. 4. & dec. 706. num. 2. par. 2. recent. & fuit dictum in hac cauſa ſub die 9. Decembris 1626. & in Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis 5. Martij & 14. Iunij 1627. coram me.

Et quod re vera ſit eadem Domus per Bernardinum, vt ſupra poſſeſſa, & inhabitata per incorporationem tamen dictarum aliarum ſeptem Domorum contiguarum, & calcariæ ampliata redacta ad formam Palatij ſatis apertè deprehendi videbatur; Primo ex dicto Inſtrumento emptionis duarum ex dictis domibus factæ die 8. Ianuarij 1524. in quo expreſsè dicitur, quod in illis erat faciendum magnum ædificium, vndè cum hodie Domus prædictæ, & Calcaria non extent, & in eodem loco dictum Palatium, & ſic magnum ædificium factum appareat, & per dictos Bernardini Deſcendentes fuerit poſſeſſum, veriſimiliter eſt præſumendum illud ex iiſdem Domibus & ex illarum incorporatione conſtructum fuiſſe in executionem dictæ præcedentis delibera- 3
tionis, & tractatus ad l. 3. §. verum, ff. de manumiſſ. l. qui in aliena, & l. ſi is, qui portabat, ff. de acquir. hæredit. *Cranett.* conſ. 91. num. 9. *Surd.* dec. 288 nu. 33. & ſeqq.

Maximè quia Bernardinus ſuperuixit per triginta, & vltra annos, obiit enim de Anno 1556. vt in dicto Summario n. 7. quo temporis ſpacio commodè 4
potuit ædificium conficiendo, quod decreuerat, & tractauerat executioni demandare.

Secundo idem etiam ſuadetur ex dicto libro familiæ, in quo ab ipſo Bernardino adnotata reperitur forma ædificij, & Domorum incorporatio facienda ibi, *Vn'altra Caſetta innanzi alla noſtra ſtalla, che confina con noi, quale inſieme con l'altre caſe hanno da vſcire à paro del muro di Maſtro Nardo verſo la ſtrada publica, commenciando dal fondamento della caſa del Cantone*, &c.

Tertio probatur ex dicto laudo, vt ſupra lato de anno 1541. Summario num. 1. & 10. in quo fit expreſſa mentio muri noui per Bernardinum conſtructi, iuncta etiam adnotatione ab eodem facta in dicto libro familiæ de anno 1548. in qua habetur, quod ad dictam eius Domum aſportari fecerat magnam calcis quantitatem, ex quibus apparet ipſum cum effectu fabricaſſe.

Quarto ex laudo clar. me. Cardin. Farneſij Senioris, in quo fuit aſſignata Horatio Patri ipſius Domini Marci Antonij & fratrum de Victoriis, rata d. Domus magnæ, ſiue Palatij in loco in quo Calcaria erat ad vſum Stabuli ipſius Palatij, cum expreſſione quod ipſa Calcaria, ſeu Stabulum eſſet annexa, ſeu annexum dictæ domui magnæ, ex quo ſequitur, quod

eadem Domus magna ſiue palatium fuerat vſque tunc fabricatum in loco vbi erant dictæ Domus, & quod illi fuit etiam annexa, & incorporata dicta Calcaria, cui aliæ domus erant contiguæ.

Quinto denique valdè adminiculatur ex relatione periti electi per bo. mem Signium in cauſa diuiſionis inter dictos fratres de Victoriis vertente, qui retulit in ratis de quibus agitur, & toto Palatio adhuc extare parietes antiquiores, eoſque vna cum ſolo aſcendere ad valorem ſcutorum 13. m. cuius periti relationi eſt credendum, cum ille de communi
6 partium conſenſu fuerit electus, *Abb.* in c. propoſuiſti nu. 4. & ibi etiam *Felin.* n. 5. & 6 de probat. *Rot.* dec. 530. n. 5. & dec. 531. n. 1. & dec. 577. n. 8. par. 1. recent.

Ex quibus omnibus, & aliis deductis per Informantes, maximè ſimul iunctis Domini ſatis conſtare cenſuerunt de dict. domorum per Bernardinum fideicommittentem poſſeſſarum identitate, & earumdem in dicto Palatio incorporatione, præſertim
7 cum ſimus in antiquis, ideoque probationes tam exactæ non requirantur, c. cum cauſam, & ibi DD. de probat. *Dec.* conſ. 146. num. 14. *Crauett.* conſ. 198. n. 1. *Menoch.* conſ. 51. n. 33. *Surd* dec. 55. nu 12. & fuit dictum in præallegata Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis 5. Martij, & 14. Ionij 1627. coram me.

Verum quia licet ex prædictis ſatis conſtet, & probatum remaneat Palatium ex domibus, vt ſupra per Teſtatorem poſſeſſis, & in ſolo, & loco vbi illæ exiſtebant fuiſſe conſtructum, & Bernardinum multò ante eius obitum illud fabricare tractaſſe, ac decreuiſſe, & vlterius etiam fabricam aliquam, ac nouum ædificium ibi confici feciſſe, non tamen concludenter probatur totum dictum Palatium nouum, cum omnibus ſuis membris, ædificiis, & ornamentis, quæ hodie in eo conſpiciuntur, ab eodem Bernardino fabricatum, & perfectum fuiſſe, itaut aliqua ſaltem ex illis ab ipſius Deſcendentibus fieri, ſeu perfici non potuerint; Ideò quatenus Dominus Marcus Antonius hoc probare contendat, Domini opus eſſe exiſtimarunt, quod dictas eius probationes coadiuuet, vt melius concludant.

Et ita deciſum ipſo Domino Marco Antonio tantum informante, &c.

Bonon. Dotis.

Mercurij 19. Ianuarij 1618.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Solutum indebitè ſicut poteſt repeti, ita compenſari poteſt, & contraponi ad debitum, quod quis teneat cum ſuo Debitore.*

2 *Onera matrimonij conſideranda ſunt habita ratione ad dotis conſtitutionem, & ita ſunt calculandi fructus viro, cui imputari debet, ſi dotem non eſt pactus correſpondentem oneribus.*

Deciſio CCCXXVIII.

PEr duas deciſiones, primam coram bo. me. *Buratto*, alteram coram me, fuit reſolutum dotem D. Claudiæ pro ſecundo matrimonio cum Domino Comite Aloyſio de Populis contracto cenſeri fuiſſe conſtitutam in ſcutis 2500. non autem 5000. & iuxta hanc quantitatem lucrum dotale regulari debere, & confeſſionem pro maiori quantitate factam poſt contractum dict. matrimonium non ſuffragari.

Verum cum pro parte DD de Carandinis prætenderetur fructus dotis fuiſſe ſolutos eidem Comiti Aloyſio ad rationem ſcutorum 5000. & huiuſmodi fructus pro illa quantitate, quæ excedit ſcuta 2500. imputandos eſſe, & intrare compenſationem cum dicto lucro; Domini cum præſuppoſito dictarum deciſionum cenſuerunt dictam compenſationem intrare, quoniam ſi dos verè non fuit conſtituta ad fauorem Comitis Aloyſij niſi in ſcutis 2500 malè, & ſine cauſa percepit fructus correſpectiuitatem dotis excedentes, & propterea quemadmodum Carandinis hæredibus Claudiæ competeret repetitio indebiti, ita 1
multu facilius competit ius compenſandi cum lucro, quod ab iiſdem prætendit Comes Aloyſius, indebitè enim ſolutum, vel repetitur, vel loco illius cum alio debito compenſari poteſt, l. 1. & 2. ff. de condict. indeb. cum ibi notatis per Doctores *Alex.* conſ. 178. n. 11. lib. 7. *Neguſant.* de pignor. par. 5. memb 5. n. 16. nec dicta exactio fructuum ad rationem dotis ſcutorum 5000. ſuſtineri poteſt ad onera matrimonij, quoniam vltra quod ex teſtib. datis pro DD. Carandinis conſtat Claudiã propriis pecuniis ſibi veſtes, & alia neceſſaria comparaſſe, & ſic defeciſſe Maritum in ſuſtentatione onerum matrimonij; Reſpõderetur huiuſmodi onera matrimonij æſtimari debere correſpectiuè ad ſummam ſcut. 1500. pro qua ſumma eſt conſtituta dos, non autem vltra dictam quantitatem, & imputet ſibi Maritus ſi à principio non curauit, & 2
adæquatam oneribus conſtitui dotem faciunt tradita per DD. in l. quod ſi nulla, ff. de religioſ & ſumpt. funer. *Innoc.* & alij in c. per veſtras in fin. de donat. inter vir. & vxor. *Roman.* conſ. 517. n. 2. *Surd.* de alim. tit. 1. q. 32. n. 11. & ſeqq. *Sanchez.* de matrim. lib 9. diſput. 5. n 8. qui alios cumulat.

Cæterum quia ex ſolutionibus, quas modo DD. Carandini admittunt factas fuiſſe ad rationem ſcutorum 5000. indè argumentum deducebant Informantes pro Comite Aloyſio, quod pro eadem quantitate fuerit conſtituta dos, ideo Domini mandarunt, quod vltimæ deciſiones reuideantur.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.

Luna 24. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Permutatio Beneficij quando permiſſa, & ex ea ius acquiratur, etiam ante poſſeſſionis adeptionem ad effectum verificationis gratiæ. Publicatio reſignationis, quando neceſſaria, iuxta Bullam Greg. XIII.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio probatur ex litteris Apoſtolicis.*

2 *Et præſumitur vera, & canonica abſque aliqua probatione.*

3 *Ex prouiſione Apoſtolica acquiritur ius in beneficio etiam ante adeptam poſſeſſionem.*

4 *Et præſertim litteris expeditis.*

5 *Poſſeſſionis probatio in beneficio ſufficit per Teſtes deponentes de publica fama.*

6 *Permutari poteſt beneficium impetratum etiam ante poſſeſſionis adeptionem.*

7 *Per poſſeſſionis beneficij adeptionem probatur collatio.*

8 *Permutatio cum beneficio nullius valoris, quod dicitur de pertica, non valet.*
9 *Fallit quando permutatio fit coram Papa.*
10 *Publicatio reſignationis, & permutationis eſt neceſſaria ex conſtitutione Greg. XIII.*
11 *Probatur publicatio tam ex inſtrumento, quam ex Teſtibus.*
Debet fieri publicatio intra ſex menſes ibidem & nu. 12. & nu. 13.
14 *Fallit quando impedimentum aliquod interuenit.*
15 *Dummodo tale, quod adhibita diligentia remoueri non potuerit.*

Deciſio CCCXXIX.

EManauerunt in hac cauſa D. Octauio tantum Informante, duæ deciſiones, in quarum 1. die 4. Iulij 1625 fuit reſolutum Beneficium, de quo agitur, non eſſe adiudicandum Domino Iulio Cæſari Buffalino, in 2. vero die 25. Maij 1626. fuit dictum illud adiudicandum eſſe dicto Domino Octauio; Verum quia poſtea Dominus Buffalinus petiit ſuper reſolutis audiri, Propoſui dubium, an eſſet recedendum à deciſis.

Et contra primam deciſionem dicebatur gratiam Domini Buffalini, quoad clauſulam illam (attenta permutatione huiuſmodi, quatenus vera, & canonica exiſtit) eſſe iuſtificatam, quoniam de conſenſu ab vtroq; permutante præſtito, & de ipſa effectuali permutatione ſatis conſtat ex litteris apoſtolicis deſu-
1 per expeditis *Anton. Auguſt.* in epito. ſuper reg. 43. n. 1. *Capuaq.* dec. 120. par. 1. *Put.* deciſ. 452. li. 1. & quod fuerit vera, & canonica, nullaq; fraus interceſſerit probatur ex Iuris præſumptione, cum de contrario non doceatur, vt per *Anchar.* conſ. 385. n. 4. ver. Item
2 alleganti, & diceuti, *Gamb.* in tract. de permut. benef. n. 18. & 20. *Menoch.* de præſumpt. li. 6. præſumpt. 78. n. 2. 3. & ſeq. *Garz.* de benef. par. 11. c. 4. n. 100.

Prout etiam eadem Gratia iuſtificata pariter dicebatur quoad aliam clauſulam (quod ex permutatione nullum Ius acquiratur, niſi permutantes in Beneficiis ius habuerint) nam quod Dondolellus de tempore reſignationis, & permutationis ius habuerit in Beneficio, de quo agitur, eſt in confeſſo apud partes, quod autem Buffalinus ſimiliter ius habuerit in Capellania S. Mariæ in Eccleſia Sanctiſſ. Trinitatis Meliten. conſtare dicebatur ex prouiſione fel. record. Pauli V. pro illius parte acceptata, per quam regulariter acquiritur Ius in Re etiam ante adeptam
3 poſſeſſionem, c. ſi tibi abſenti de præben. in 6. vbi *Franch.* num. 3. *Rebuff.* in praxi ſuper regula de non tollen. Iur. quæſit. Gloſ. 6. num. 38. *Couarr.* var. reſol. lib. 3. cap 16. nu. 3. & 5. cum aliis per *Garz.* de benef. par. 4. cap. 2. n. 1.

Maximè quia fuerunt etiam deſuper expeditæ lit-
4 teræ, vt in Summario Buffalini nu 3. ex congeſt. per *Garz.* vbi ſupra num. 10. 11. & ſeqq & vlterius etiam Buffalinus dictæ Capellaniæ poſſeſſionem fuerat adeptus, vt deponunt Teſtes dati in dicto Summario num. 4. quæ iuncta cum communi reputatione ſufficit ad effectum, de quo agitur, *Rota* dec. 4. de rer. per-
5 mut. in nou. Capell. Tholoſ. dec. 467. *Boer.* deciſ. 205. n. 5. licet hoc non fuiſſet neceſſarium, cũ habens ius
6 in re, etiam nondum adepta poſſeſſione poſſit eum alio permutare, vt poſt *Franch.* in c. 1. de rer. permutat. in 6. numer. 16. & ibi etiam *Gambar.* n. 86. Prob. ad Monach. in c. licet Epiſcopus numer. 6. de præbend. & alios cumulat *Garz.* dicta par. 11. cap. 4. num. 15.

Deciſ. Clem. Merlini.

Accedente etiam, quod dicta Capellania, vti vacans per liberam reſignationem à dicto Buffalino factam in manibus Papæ, ex cauſa tamen permutationis huiuſmodi fuit conceſſa dictu Dondolello, & poſtea per ceſſionem ab eodem Dondolello factam, & admiſſam, fuit collata Fœlici Oldouino, qui ſucceſſiuè etiam illius poſſeſſionem accepit dicto Summario num. 5. ex quo apparet collationem ipſi 7
Buffalino factam, & eiuſdem reſignationem fuiſſe effectuatam, iuxta conſ. *Oldrad.* 229. *Seraphin.* deciſ. 293. nu. 1. & dec. 337. num. 2. & *Rota* dec. 360. n. 6. & dec. 413. n. 2. par. 2. recent. & ſic ipſum Ius in ea effectualiter habuiſſe.

Neque etiam obſtare dicebatur, quod dicta Capellania ſit nullius, vel modici valoris, & dicatur bene- 8
ficium de pertica, ideoque permutatio non valuerit attenta Conſtitutione Pij V. in veteri Bullar. 144. Quoniam ad hunc effectum neceſſe eſt, quod beneficium ſit fictum, & aereum, nullos fructus habens, quod de iure non præſumitur adnotat. per *Felin.* in cap. cum acceſſiſſent, nu. 2. *Dec.* num. 42. de conſtit. *Gambar.* de poteſt. legat. in erect. nu. 28. Imò id ſatis excludi videtur ex dicta reſignatione facta ad fauorem Oldouini.

Nec ipſorum beneficiorum inæqualitas obeſſe poteſt, cum ſimus in reſignatione, & permutatione facta non coram Ordinario, ſed coram Papa, qui de ipſa inæqualitate notitiam habuit, eaq; attenta reſeruauit annuam penſionem ſcutorum 60. ad fauorem 9
Dondolelli, vt hoc modo ad æqualitatem quodammodo reducerentur, iuxta tradita per *Franch.* in c. 1. n. 12 in fin. de rer. permut. *Anchar.* conſ. 388. n. 16. & 279. n. 1. *Dec.* conſ. 141. nu. 3. & conſ. 210. nu. 2. & 5. *Pariſ.* de reſignat. benef. lib. 6. q. 2. n. 18.

Verum Domini, licet ex prædictis viſum fuerit ceſſare ea quæ in deciſione dicuntur de non iuſtificatione dict. clauſularum, & de valoris modicitate, nihilominus cenſuerunt ſtandum eſſe in deciſis, ex duobus alijs ipſius deciſionis fundamentis, defectu ſcilicet publicationis, & continuatione dicti Dondolelli in poſſeſſione iſtius Beneficij vſque ad tempus contracti matrimonij.

Nam cum Buffalinus agat ad canonizationem ſuæ gratiæ debet docere de reſignatione, & permutatione valida, & ſic de legitima illius publicatione iuxta Conſtitut. fel. rec. Greg. XIII. ſine qua reſignatio, & permutatio ipſa non ſubſiſtit, *Garz.* de benef. par. 11. c. 83. nu. 299 301. & 305. & fuit dictum in Hiſpalen. 10
Corduben. benef. 15. Decemb. 1600. coram Card. *Lancel.* & in Bracharen. benef. 17. Mart. 1621. coram bo. me. *Remboldo*, de qua tamen valida publicatione doctum non fuit; quamuis enim illa probari poſſit nedum ex Inſtrumento per Notarium confecto, ſed etiam ex teſtium depoſitionibus, vt fuit dictum in Abulen. Canonicatus 16. Iunij 1589. coram *Gypſio* relat. per *Pariſ.* de reſignat. lib. 11. quæſt. 6. num. 69. & q. 14. n. 48. & per *Garz.* de benef. par. 7. cap. 1. n. 47. & dicta part. 11. cap. 3. nu. 303. nihilominus viſum fuit teſtes examinatos pro parte Buffalini illam non probare, cum non deponant de publicatione facta alta, & intelligibili voce in Eccle-
ſia intra Miſſarum ſollemnia, cum expreſſione qua- 12
litatis, & inuocationis beneficij, & nominũ & cognominum permutantium, & cum aliis requiſitis iuxta formam Conſtitut. Gregor.

Et multo minus probant publicationem fuiſſe factam intra tempus ab eadem Conſtitutione præfixũ, prout neceſſario requiritur ex adductis per *Pariſ.* 13

de reſign.lib.11.quæſt.7.n.62. cum pluribus ſeqq.
& *Garz*.d.cap.3.n.304.Immò potius conſtat de con-
trario,cum litteræ fuerint datæ de anno 1618.& fue-
rint præſentatæ Vicario de Anno 1620.&c.

Præterea nec etiam fuit probatum Buffalinum in-
tra tempus ſex menſium datum ad publicandum,di-
cti beneficij poſſeſſionem accepiſſe, vel ſaltem in-
ſtanter,& copulatiuè cum petitione executionis lit-
14 terarum petiiſſe, prout iuxta formam dictæ Conſti-
tutionis peti debet,vt fuit dictum in Aretina Com-
mendæ 16.Februarij 1596.coram *Litta*,&in Zamo-
ren.beneficij de Morales 28.Iunij eiuſdem Anni co-
ram *Corduba* relata per *Garz*.d.cap.3.n.300.& 321.
Immò apparet Dondolellum poſt permutationem
ſemper permanſiſſe in poſſeſſione vſquequo contra-
xit matrimonium,ex quo ſatis etiam conſtat permu-
tationem ipſam non habuiſſe effectum ex alleg. in
deciſione.

Neque obſtat,quod Dondolellus non remanſerit
in poſſeſſione per triennium,iuxta allegat. *Lapi* 89.
& dec.*Put*.106.lib.3.quoniam hoc procedebat ante
dictam Conſtitutionem *Greg*. de public. vt *Lap*. &
Put.loquuntur, ſtante autem dicta Conſtitutione,
non poteſt amplius conſiderari triennium,ſed ſufficit
poſſeſſio minoris temporis intra datum ad publican.
arbitrio Iudicis, vt tenuerunt permulti Doctores
quos allegant *Addent*. ad *Lap*.vbi ſup. ſub litt. I. &
Menoch. de arbit.Iudic.li.2.caſ.39.n.2.

Nec viſum fuit obſtare,quod dicebatur Buffali-
num fuiſſe impeditum, legitimam publicationem
tempore debito facere, & dicti beneficij poſſeſſio-
15 nem adipiſci;Tum quia teſtes dati in Summario Buf-
falini n.2.ſunt ſingulares,& deponunt ſatis generi-
cè,& ſic allegatum aliquod Impedimentum nó pro-
bant,præſertim tale quod adhibita diligentia remo-
ueri non potuerit prout requiritur,*Caputaq*. dec.72.
n.6.par.2.*Menoch* de arbitr.caſ.118.n.7. Tum etiam
quia d.Conſtit.Greg.dat formam circa id, quod eſt
agendum ſtante impedimento.

Et ex his vtraq; parte informante fuit reſolutum
ſtandum eſſe in deciſis ſub die 4 Iulij 1625. de alia
vero deciſione facta ſub die 25.Maij 1626. Domini
voluerunt,quod particulariter videatur.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 28. Ianuary 1628.

ARGVMENTVM.

Fructus à die motæ litis debentur,& quamuis petiti
non fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Fructus non debentur,vbi expreſsè petiti non fuerũt.*
2 *Non procedit poſt litem motam,& conteſtatam in iu-
dicio poſſeſſorio,& nu.3.*
4 *Sententia non condemnans in reſtitutione fructuum
non præiudicat,quia fructus poterunt deinde peti in
iudicio particulari mediante noua petitione & n. 5.*
6 *Fructus in reſtitutione fideicommiſſi veniunt tanquã
percepti non à grauato,ſed à poſſeſſore malæ fidei.*
7 *Fructuum condemnatio fit à die motæ litis.*
8 *Non debentur fructus in iudicio petitorio intentato,
vel ſuſpenſo poſſeſſorio.*

Deciſio CCCXXX.

CONceſſa poſt tres ſententias Rotales confor-
mes,ac non rem iudicatam DD.Iulio Cæſari,&
fratribus de Turri immiſſione in prædium nuncupa-
tum *dell' Arconeggio*, vigore fideicommiſſi purificati
ad eorum fauorem,vt in Deciſionibus coram Illu-
ſtriſs. D.Card.*Verοſpio*; bo.me.Patriarcha *Hieroſoly-
mitano*,R. P.D. meo *Durano*,ac Me emanatis, dubi-
taui an debeantur fructus, & à quo tempore.

Et Domini reſponderunt deberi. Quoniam licet
in præteritum nunquam fuerunt petiti,Ac regulari-
ter fructus, quando quis agit ad reſtitutionem rei, 1
non veniant niſi expreſsè petantur,l.ſciendum, ff.de
ædilit. edict. *Doct*.in c.grauis de Reſtit.ſpol.Hæc ta-
men regula fallit quando fructus,vt in præſenti,fue-
runt percepti poſt litem conteſtatam,fuitque actum
aliquo interdicto;Tunc enim veniunt etiam non pe- 2
titi,vt pluribus exemplificat *Socin*.reg.ibi.incip.fru-
ctus quando quis rem ſibi reſtitui petit,Ac generali-
ter probatur in l.3.vbi Gloſ.*Odofr. Alber.Bart.& An-
gel*.ff.de Interdict.in l.1.§.ex die quo,& ibi Gloſ. in
Verbo Interdictis ff.de vi,& vi armat.& in l. quæſi-
tum,§.ex hoc,ff.de Præcar. & fuit dictum in Roma-
na Palatij 30. Maij 1616.coram bo.mem.*Buratto*; Et
in ſpecie, quod hæc fallentia locum habeat interdi-
cto intentato pro Immiſſione tradit *Alex*.conſ.184. 3
nu.9.lib 5.& dixit *Rota* apud *Card.Seraph*.dec.170.
nu.1.& in Romana Hæreditatis del Conte 16. De-
cembris 1616.coram Illuſtriſſimo Domino Card.
Canalerio.

Nec obſtare viſum eſt,quod in ſententiis non fue-
rit facta condemnatio ad fructus. Quia licet vigore 4
illarum nequeant peti,*Dec*.conſ.43.nu.4. Card.*Se-
raph*.dec.1255.nu.1.Attamen debentur,vt ſupra me-
diante noua petitione,& iudicio, *Abb*. in dicto cap. 5
grauis,nu 18.de Reſtit.ſpol *Couar*.var.reſol. li.1.ca.
3.ſub nu.1.in fin.*Boer*.dec.18.num 2.& 3. cum aliis
quos latè refert,& ſequitur *Peregr*. de fideicommiſſ.
art 49.nu.145.& 148.

Pront nec releuat obiectum, quod fructus non
veniant in reſtitutione fideicommiſſi.Quia non agi- 6
tur de fructibus perceptis tanquam à grauato,ſed de
perceptis à poſſeſſore malæ fidei lite pendente,quem
teneri ad fructus de quibus agitur, non eſt dubium
ex ſuperius adductis.

Hos autem fructus Domini cenſuerunt eſſe per-
ſoluendos habita ratione temporis vſque à die mo- 7
tæ litis in poſſeſſorio ſuper immiſſione, nimirum ab
anno 1602.iuxta dictam l.3.ff.de interdict.& l.1.§.ex
die ff.de vi,& vi armat.*Alex*.in l. Neſennius §. fun-
dum n.4.ff de re Iud.Rot.apud S. mem. Gregorium
XV.deciſ 74.in princ.& deciſ.4. ſub n. 1. de Reſtit.
ſpol.in no.& apud Card.*Seraph*.deciſ.835.nu.1.& 2.
Etenim in huiuſmodi interdictis non conſideratur
mala fides à die,quo fuit mota lis in petitorio,ſed à
die litis motæ ſuper Immiſſione Rota apud Card.
Seraph dicta dec.170. nu.1. & in aliis allegatis inter
recent.dec.317.n.1.p.1.

Nec ſubſiſtere arbitrati ſunt, quod lis in poſſeſ-
ſorio videatur mota ſolum de anno 1625. quo DD. 8
de Turri ſuſpenderunt petitorium, & declararunt
velle procedere in ſolo poſſeſſorio,quod hodie ter-
minatum eſt.Quia poſſeſſorium verè fuit ineptum
de dicto anno 1602. quo ipſi de Turri inſteterunt
pro Immiſſione in vim l.fin.C.de edict. Diu. *Adr*.
tollen.quod remedium nequit dubitari,quin ſit me-
re poſſeſſorium;Atque illa ſuſpenſio petitorij de An-
no 1625. fuit facta cum expreſſa declaratione pro-
cedendi in poſſeſſorio,& ſic in Iudicio moto de an-
no 1602. Itaut propterea appareat à dicto tem-
pore litem in poſſeſſorio ſupradicto fuiſſe motam

nec

nec quoad poſſeſſorium fuiſſe ſuſpenſam, & ſic ab il-
lo tempore fructus deberi, prout vtraque parte in-
formante reſolutum fuit, &c.

Romana prætij bonorum.
Luna 31. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecunda, quæ continet benè iudicatum à pri-
mo Iudice facit cum eo conformitatem.*
2 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione acto-
rum.*
3 *Statutum Vrbis de duabus conformibus prodeſt In-
colis ex diſpoſitione eiuſdem ſtatuti.*
4 *Domicilium contrahitur ex decennali habitatione in
loco.*
5 *Et ex tanto tempore præſumitur etiam animus habi-
tandi.*

Deciſio CCCXXI.

CEnſuerunt Domini locum eſſe ſtatuto Vrbis
de duabus conformibus ad fauorem Barberij,
quia conſtet de iis tribus requiſitis; quæ Rota in ſi-
mili materia ſolet exigere, conformitate ſcilicet
vtriuſque ſententiæ, illarum iuſtitia, & validi-
tate, & quod collitigantes ſint Ciues, ſiue In-
colæ.

Quo enim ad conformitatem, illa ex lectura ſen-
tentiarum apparet, quia primus Iudex condemnauit
Excellentiſſimum Dominum Ducem pro ſcutis mil-
le, Iudex autem appellationis, nempè R.P.D. meus
Duranus pronunciauit benè iudicatum, & malè ap-
pellatum, dictamque ſententiam confirmauit, & ſic
conformitas eſt euidens iuxta gloſ. in Clement 1. in
1 verb. alicui de ſent. & re iud. *Ruin.* conſ. 114. nu. 10.
& 13. li. 5. *Surd.* conſ. 102. num. 9. Rota dec. 305.
num. 3. p. 1. diuerſ. & in recent. deciſ. 98. num. 1. p.
5. & fuit dictum in Romana 100000. ſub die 28.
præſentis menſis, & anni Coram R. P. D. meo
Verule.

De validitate apparet ex reuolutione proceſſus,
2 vbi omnia fuerũt ſeruata iuxta dec. 220. p 2. *Caputaq.*
Et de iuſtitia conſtat ex partitis eiuſdem Barberij &
aliis ponderatis in deciſione R. P. D. mei *Durans*
ſub die 18 Decembris 1616.

Quod autem collitigantes ſint Ciues, vel Incolæ
non poteſt in dubium reuocari, quia D. Dux eſt Pa-
tritius Romanus, Barberius autem eſt Incola, quod
3 ſufficit, vt ex ſtatuto liquet, & cenſuit *Rota* dec. 452.
num. 1. p. 1. diuerſ. & in recent. deciſ 647. num. 1. p.
1. & alias ſæpius, contraxit enim Incolatum per ha-
bitationem l. 1. & ibi DD. C. de Incol. lib. 10 l. 3. §.
hæc verba ff de negoc. geſt. & conſtat quod Barbe-
rius per decennium, & vltra degit Romæ & cum
eodem Domino Duce per hoc tempus contraxit,
4 quod ſufficit ad conſtituen. domicilium Glo. in l.
Ciues in verbo ſummum C. de Incol. lib. 10. *Abb.*
conſ. 100. li. 1. in princ. *Angel.* conſ. 27. num. 2. *Ruin.*
conſ. 112. n. 11. li. 5. *Menoch.* de arbitr. Iud. li. 2. caſ. 86.
n. 5. quia ex hoc curſu temporis præſumitur animus
continuo habitandi *Roland.* conſ. 79. n 51. li. 3. *Surd.*
5 conſ. 371. n 47. Rota in Romana ſocietatis Aroma-
tariæ 1. Iulij 1590. coram Comitulo vbi quod pro-
cedit etiamſi nulla præcedat declaratio, & fuit etiam
Dec.ſ. Clem Merlini.

dictum in præallegata Romana ſcut. 100000. coram
R. P. D. meo *Verule.*

Et Ita Barberio tantum informante reſolutum
fuit, &c.

Tullen. ſeu nullius præbendæ.
Luna 31. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes parte non citata examinati, nulliter dicuntur
examinati.*
2 *Teſtes de auditu non probant.*
3 *Confeſſionem propriam quis impugnare nequit.*

Deciſio CCCXXII.

STeterunt Domini in deciſis ſub die 28. Iunij 1627.
coram me, nempè Nicolao Remigio dandum eſ-
ſe mandatum de manutenendo, quia de illius poſſeſ-
ſione manutenibili ſatis conſtat ex rationibus in de-
ciſione deductis, quas etiam hodie Domini appro-
barunt.

Nec obſtare viſum fuit, quod duo Teſtes ad per-
petuam rei mem. examinati, deponant Artum, per
cuius obitum fuit impetrata præbenda, de qua agi-
tur, adhuc viuere; quoniam omiſſo, quod hi teſtes
ſine citatione Remigij, & ſic nulliter fuerunt exami-
nati, c. 2. & ibi DD. de teſtib. *Creſc.* dec. 2. n. 4. eodem 1
tit. *Caputaq.* dec. 274. n. 3. p. 3. *Rot.* dec. 521. n. 2. p. 1.
recen. eorum dicta ſatis eliduntur ex eo, quia primus
teſtis deponit Artum de anno 1620. eſſe hominem
ætatis annorum 45. ex atteſtatione autem plurium
Canonic. huius Eccl. patet Artum de anno 1623.
fuiſſe ætatis 65. Annorum, vnde vel teſtis euincitur
falſus, vel de alio Arto intellexiſſe dicendum eſt; Al-
ter verò teſtis loquitur ſolum de auditu ab aliis, &
ideo nihil probat c. tam litteris vbi DD. de teſtib. l. 2
teſtium C. eod. *Pariſ.* conſ. 169. nu. 40. li. 4. *Capucaq.*
dec. 178. n. 2. p. 3. *Farin.* de teſtib. q. 69. n. 1. 2. & ſeqq.

Quibus accedit, quod cum Nicolaus Corrè hanc
præbendam impetrauerit per obitum eiuſdem Arti,
& gratioſam ſubrogationem obtinuerit in Iuribus
ipſius defuncti, non videtur hodie poſſe impugnare
hanc propriam, & geminatam confeſſionem c. per
tuas de probat. l. generaliter. C. de non nu pecun. 3
Aym. conſ. 740. nu. 8. Card. *Mantic.* dec. 105. num. 5.
cum aliis.

Et ita &c.

Bonon. nullitatis contractus.
Veneris 11. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

De probatione extremorum in Saluiano. Et de hy-
potheca dotis in bonis etiam fideicommiſſo ſub-
iectis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio debitoris in Saluiano probatur ex inſtrumen-
to venditionis aut ceſſionis.*
2 *Et ſecundum extremum poſſeſſionis rei probatur ex
ſubſtentatione litis.*
3 *Hypotheca tranſit in ceſſionarium.*
4 *Pro dotis reſtitutione competit tacita hypotheca.*

5 *Et hæc hypotheca tranſit in ceſſionarium.*
6 *Exceptio fideicommiſſi vts requirens altiorem indaginem non attenditur in iudicio Saluiani.*
7 *Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt alienari pro dotis reſtitutione.*
8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta ſunt hypothecata pro dote.*

Deciſio CCCXXXIII.

Iſabella Vxor Tanatij propter vergentiam viri ad inopiam, pro ſua dote obtinuit ſibi ſolui libras 6800. a Bellincino, qui erat debitor Tanatij in ſcutis 10000. pro precio bonorũ ab eodem emptorum, vt ex Inſtrumento emptionis ſummario n. 1. & Bellincinus habuit ab Iſabella ceſſionem omnium Iurium ſumm. n. 3 Deindè idem Bellincinus tamquam forenſis, & vigore ſtatuti incapax acquirendi bona in Territorio Bononien. fuit à Camera è poſſeſſione dictorum bonorum expulſus, & iterum immiſſus Tanatius ſumm n. 5. Cumq; modo, cauſa in Rota commiſſa, Bellincinus ageret pro reſtitutione pretij ſoluti Iſabellæ, contra filios, & hæredes Tanatij, dedi dubium, An competeret Saluianum, quod fuit affirmatiuè reſolutum.

Viſum namque fuit Dominis ſatis conſtare de credito cum hypotheca ad fauorem Bellincini, & de extremis Saluiani; quia de poſſeſſione Tanatij Debi-
1 toris prædefuncti conſtat ex Inſtrumento venditionis cum clauſula conſtituti ſumm. n. 1. & ex Inſtrumento Ceſſionis, & traditionis illorum bonorum factæ à Camera eidem Tanatio ſumm. n. 5 iuxta tradita per *Rot.* dec. 766. nu. 11. p. 1. diuerſ. & coram S. me. Greg. XV. deciſ. 362. n. 1. & deciſ. 491. n. 11. apud
2 *Modern. Peruſ.* de cenſibus dec. 50. num. 5. Poſſeſſio autem filiorum, & hæredum Tanatij probatur ex litis ſuſtentatione, vt ex ſumm. num. 6. Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 401. num. 11. & dec. 136 nu. 2. & apud *Modern. Roman de Saluian.* dec. 19. & 10. n. 2 & conſequenter omnia requiſita Saluiani iuſtificantur.

Et creditum quidem cum hypotheca poſſe controuerti videbatur, cum Bellincinus ſit Ceſſionarius
3 Iſabellæ, & per ceſſionem omnia illius iura, & priuilegia acquiſiuerit l. Modeſtinus ff. de ſolut. *Bart.* in l. 1. nu. 22. ff de act. & oblig. *Bero.* conſ. 189. n. 19. lib. 1. *Romin.* Iun. conſ. 65. nu. 21. lib. 1. *Pariſ.* conſ. 64. n. 7. lib. 2. & proindè ſicuti Iſabella pro ſua dote erat creditrix hypothecaria Mariti, tum propter pacta pignoris, & precarij, appoſita in Inſtrumento dotali ſumm. num. 2. tum & quia pro reſtitutione dotis cenſetur ſemper inducta tacita hypotheca ſuper bonis Mariti l. 1. §. ſed etſi plenius C. de rei vxor. act.
4 §. fuerat. Inſtit. de act. c. ex litteris de pignor. *Couar.* var. reſolut. lib. 1. cap. 7. numer. 1 Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib 11. tit. 19. num. 1. & ſeqq. Ita & Bellincinus per ceſſionem euaſit creditor cum eadem hypotheca contra Debitorem Iſabellæ, & in
5 eum tranſierunt omnia Iura, & actiones cedentis l. emptor C. de hæred. vel act. vend. *Roman.* conſ. 38. in princ. *Soccin.* Iun. conſ. 27. num. 7. lib. 2. *Seraphin.* dec. 1210. nu. 5. extrema verò Saluiani benè etiam probantur.

Non obſtat prætenſa exceptio fideicommiſſi, cui ſuppoſita prætenduntur omnia bona Tanatij, tum quia de eo non docetur, & eſt exceptio requirens altiorem indaginem, quæ non impedit immiſſionem
6 in Iudicio Saluiani *Natt.* conſ. 532. nu. 4. *Menoch.* de adipiſc. remed. 3. n. 180. *Rota* dec. 94. nu. 11. & 23. p. 1. diuerſ. & apud *Modern. de Saluiano* dec. 19 nu. 3. Tum etiam quia bona ſubiecta fideicommiſſo præſertim paterno, in ſubſidium poſſunt alienari pro dotibus reſtituendis auth. res quæ vbi *Bart.* n. 1. *Ca-* 7
ſtrenſ. n. 5. & alij communiter C. communia de legat. *Surd.* dec. 62. nu. 5. *Peregr.* de fideicomm. art. 42. num. 21. *Molin.* de primogen. Hiſpan. l. 4. c. 6. nu. 7. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 8. num. 13. Rota coram Card. *Seraphin* deciſ. 678 num. 5. & coram S. me. Greg. XV. dec. 266. n. 10. & dec. 543. nu. 2. Et Vxor habet hypothecam pro dote etiam in bonis 8
fideicommiſſo ſubiectis *Caſtrenſ.* conſ. 80. nu. 1. lib. 1. *Dec.* conſ. 356. num. 1. *Mantic.* de tacit. & ambig. dicto lib. 11. tit. 19. nu. 26. Card. *Seraphin.* dec. 678. n. 8. & 9.

Et ita deciſum Bellincino tantum informante, &c.

Auenionen. Decimarum.
Lunæ 14 Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Attentata ceſſant in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Attentata debent concludenter ab allegante probari.*
2 *Ceſſant attentata in eo, qui continuat ſuam poſſeſſionem, & facultatem.*
3 *Attentata ceſſant ex diuerſitate cauſarum.*

Deciſio CCCXXXIV.

Pro informante reſponſum fuit, ſcilicet reuocandum eſſe mandatum A. C. in quo declarauit attentata commiſſa per Locutenentem Vicelegati Auenionen. eſſe reuocanda, quoniam de huiuſmodi attentatis non conſtat, & tamen cum ſapiant delictum, 1
eſſent plene & concludenter probanda *Lancelot.* de attent. in præfat. nu. 104. & 105. *Mant.* dec. 167. n. 4. *Rot.* dec. 411. nu. 1 part 2 recent.

Nec obſtat, quod Patres Minimi poſt ſibi præſentatum monitorium A. C. ad inſtantiam PP. Carthuſienſium obtinuerit à dicto Locumtenente Vicelegati per decretum prouiſionale manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi decimas; Quoniam ſi tale decretum Locumtenentis Vicegelati concedit continuationem PP. Minimis in exactione decimarum non inde prætendi poteſt aliquod attentatum ex regula, quod qui continuat non attentat c. cum teneamur de appellat. c. nõ ſolum & ibi gloſ. vlt. poſt med. 2
eodem tit. in 6 c. 1. vbi *Abb.* n. 1. & 4 vt lit. pend. *Pariſ.* conſ. 39. n. 3. li. 2. *Caſſad.* dec. vlt. n. 14. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Caputaq.* dec. 51. n. 2. l. 1. *Lancellot.* de attent. lit. pend. limit. 1. n. 1. & ſeqq. Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 557. n. 1. Et quoniam dictum monitorium habebat clauſulam ſi quis ſenſerit ſe grauatum, &c per quam comparendo monitorium reſoluebatur in ſimplicem citationem, & continebat partitionem Breuis S. me. Pij V. in quo Carthuſienſes, & aliæ Congregationes Monacorum eximuntur ab oneribus & decimis de cætero imponendis, decretũ autem Locumtenentis Vicelegati loquitur de decimis antè litteras Pij V. impoſitis, & ſtante diuerſitate cauſarum non poteſt conſiderari aliquod attenta- 3
tum nec ſpretum A. C. *Bellam.* conſ. 18. num. 3. & 4. *Soc.* ſen. conſ. 45. ſub n. 5. *Lancellot.* de attent. 2. par. cap.

cap.12.limit.2. n. 2. 15.& ſeq. Rota coram S.mem. Greg XV.dec.345.nu.1.& ibi Addent.n 6. & fuit dictum in Romana dotis,ſeu attentatorum 4.Decembris 1623.coram me.

Et ita, &c.

Piſcien. Capellæ.

Luna 14. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio quando capi non poſſit abſq;vitio attentatorum, & maximè in beneficialibus.

SVMMARIVM.

1 *Lis ad effectum attentatorum non extinguitur per mortem rei.*

2 *Secus tamen eſt per mortem actoris.*

3 *Iudicium quando eſt duplex, tunc quilibet eſt actor, & reus.*

4 *Ad poſſeſſionem obtinendam, ſi partes agant, tunc quilibet eſt actor,& reus.*

5 *Reo mortuo, actor tenetur dirigere actionem contra intereſſe putantes.*

6 *Actor mortuo reo non poteſt capere poſſeſſionem rei controuerſa propria authoritate citra vitium attentatorum.*

7 *Lis dum pendet in Rota, quis non poteſt adire alium Iudicem,non ab eo aliquod mandatum obtinere, ſed debet expectare Rota iudicium,& ſententiam.*

8 *Poſſeſſio litigioſa apprehendi non poteſt abſque vitio attentatorum.*

9 *Beneficium non dicitur litigioſum,quando lis non eſt ſuper titulo ſed ſuper poſſeſſione.*

10 *Attentata ad hoc vt intrent,opus non eſt, quod lis ſit ſuper titulo,ſed ſufficit, quod ſit ſuper poſſeſſione, qua ea pendente fuerit apprehenſa.*

Deciſio CCCXXXV.

DOmini perſtiterunt in deciſis ex deductis in deciſione.

Quibus non fuit viſum obſtare,quod licet ad ef-
1 fectum attentatorum lis non extinguatur per mortem rei dumtaxat,extincta tamen remanet per mor-
2 tem actoris iuxta tradita per *Lancellot.* de attent. lit. pend part.2.cap.4.in præfat. n.263. & ſeqq. Nam placuit reſponſio, quod in caſu propoſito vterque collitigans erat actor,& reus.

Horatius enim vti prouiſus Apoſtolicus agebat pro executione ſuæ prouiſionis,& excipiendo contra Coſmũ, ſeſeque illi opponendo,controuertebat patronatum, Coſmus vero vti præſentatus à Patronis petebat inſtitutionem,& excipiebat contra Ho-
3 ratium impugnando eius prouiſionem Apoſtolicam, & ſic iudicium erat quodammodo duplex, & quilibet erat actor,& reus diuerſis reſpectibus,vt in ſimili habetur in l.inter cohæredes §.qui familiæ herciſcundæ ff. familiæ herciſcundæ,& in l. in tribus iſtis iudiciis ff.de iudic.

Imò reſpectu poſſeſſionis vterq; abſolutè erat actor,cum neuter poſſideret,ſed ambo agerent ad poſſeſſionem ipſam obtinendam, & ideo quoad illam
4 lis per mortem Coſmi non fuit extincta,vt per *Lancellot.* vbi ſupra n.163.& 265.ſed Horatius ſuperſtes tenebatur actionem dirigere contra intereſſe putan-
5 tes,vt loquitur *Io. Andr.* in c.2.vt lit. pend. in 6. & declarat *Bellamer.* deciſ. 156. incipit mortuo actore, &c. non autem potuit propria auctoritate non

Deciſ, Clem. Merlini.

expectata Iudicis ſententia poſſeſſionem ipſam citra vitium attentatorum appræhendere,vt dicitur in 6
deciſione ex traditis per *Lancel.* d.c 4.in præfat. nu. 271.& ſeq.

Nec quidquam facit,quod Horatius poſſeſſionem acceperit vigore mandati obtenti à Vicario;quoniam cum lis penderet in Rota, non potuit adire Vica- 7
rium, nec ab eo mandatum aliquod obtinere,ſed debuit expectare Rotæ iudicium, & ſententiam.

Non obſtat,quod poſſeſſio eſſet vacans,quoniam vltra reſponſiones datas in deciſione, fuit etiam dictum ſatis eſſe,quod illa fuerit litigioſa ad effectum; 8
vt apprehendi non potuerit abſque vitio attentatorum *Prapoſit.* in cap. bonæ nom.18.verſ.vel aliter poteſt ſolui de appellat. *Mohed.* dec.4. vt lit. pendente.

Neque etiam viſum fuit obſtare,quod lis non eſ- 9
ſet ſuper titulo beneficij, ſed ſolum ſuper poſſeſſione,& conſequenter beneficium ipſum non eſſet litigioſum *Caſſad.* deciſ.6.num.2.de reſcript. & dec. 4. vt lit.pend.Nam quidquid ſit an hoc in facto ſit verum,fuit reſponſum ad effectum attentatorum opus 10
non eſſe,quod lis ſit ſuper titulo,ſed ſufficere, quod ſit ſuper poſſeſſione, quæ illa pendente fuit apprehenſa tot.tit.vt lit.pend.nihil innouetur *Bellamer.* in cap.fin.nu.11.eodem tit.& in cap cum M.Ferrarienſis n.22.de conſtit.& ibi etiam *Henrich.Boich.*reuocatis n.2.*Butr.*n.58 *Abb.*n.32. & *Rip.* nu. 193. *Anchar.* in c.ex parte n.4.verſ.3.opponit.de arbitr.& ibi etiam *Card.*n.3. & 4.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Leodien. Coloniæ.

Veneris 18. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Pupillus ex facto Tutoris poteſt poſſeſſione priuari, & propterea non poteſt ei concedi remedium retinendæ.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus ex alienatione facta à Tutore cadit à poſſeſſione.*

2 *Cui manutentio nequit concedi.*

3 *Poſſeſſio ſpatio decennij cenſetur amiſſa, & ideo non datur manutentio.*

4 *Pro decreto appoſito in contractu pupilli,præſumitur, quod cauſa contractus vera extiterit.*

5 *Pupillus ex facto Tutoris nulliter etiam alienantis cadit à commodo poſſeſſionis.*

6 *Pupillus maior factus poſt quinquennium non poteſt contrauenire contractui,quia illum ratificare præſumitur.*

7 *Remedium quorum legatorum non datur ei, qui ſemel poſſedit.*

Deciſio CCCXXXVI.

DOmini cenſuerunt Neptibus quondam Ioannis non eſſe dandum mandatum de manutenendo,nec de immittendo in poſſeſſionem Coloniæ de qua agitur.

Nam quoad manutentionem, conſtat per Tutores iſtarum mulierum terras dictæ Coloniæ vti propter ſterilitatem incultas, & domos ob vetuſtatem collabentes,alienatas fuiſſe præuio Iudicis decreto, vt ex ſummario earundem numer. 4. ad 8. ex qua alienatione pupillæ proculdubio à poſſeſſione ce- 1

ciderunt iuxta l. fiſtulas §. 1. ff. de contrahend. empt. *Alex.* in l. 1. n 90. in fin. *Rip.* n. 67. *Socin.* iun. nu. 462. ff. de acq. poſſ. *Tiraq.* de conſtit. par. 3. limit. 15. nu. 3. Card. *Seraphin.* dec. 135. n. 2. *Rota* dec. 93. n. 4. p. 2. diuerſ. & conſequenter iiſdem non poteſt dari manutentio §. retinendæ inſtit. de interdict. l. 1. ff. & C. vti
2 poſſidetis, & in his terminis fuit dictum in Albiganen. Capellaniæ 4. Maij 1592. coram Card. *Arigonio*, & in Vrbeuetana ſpolij 19. Martij 1614. coram Illuſtr. Card. *Verόſpio*; Præſertim vero quia vſque ab anno 1601. poſſidere deſierunt, cum tamen ex lapſu
3 decennij poſſeſſio antiquior præſumatur amiſſa, nec poſſit amplius dari manutentio ratione ciuilis *Rip.* in c. cum eccleſia Sutrina num. 25. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Aym.* conſ. 235. ſub num. 1. *Rota* dec. 28. num. 2. p. 1. diuerſ. & in recent. dec. 452. num. 2. & deciſ. 634. n. 5. p. 4.

Non obſtat quod Tutores nulliter, & inualidè alienauerint, ac ſine cauſa; Tum quia immò de cauſa ſterilitatis terrarum, & ruina domorum latis deponunt teſtes ſum. n. 5. & in ſupplicatione pro obtinenda licentia alienandi enunciatur ſum. nu. 4. &
4 cum Iudex interpoſuerit decretum præſumitur pro illius iuſtitia donec contrarium probetur ad l. 1. in fi. ff. de reb. eor. *Imol.* conſ. 98. ſub n. 6. *Gab.* de ſenten. concl. 5. n 6. & ſeqq. Card. *Seraph.* dec. 1432. n. 4. Tum
5 etiam quia ex alienatione Tutoris etiam nulliter facta pupilli poſſeſſionem amittunt ad l. 1. §. ſi vir, & Vxor ff. de acquir. poſſ. *Gabr.* conſ. 36. num. 17. in fin. lib. 1. *Honded.* conſ. 23. num. 10. lib. 2. Rota apud Card. *Seraph.* dec. 671. nu. 12. & diuerſ. dec. 612. nu. 2. p. 1. & deciſ. 93. nu. 2. & 3. p. 2. & deciſ. 628. n. 2. p. 1. recent.

Et in omnem caſum cum poſt huiuſmodi alienationem elapſi ſint pluſquam 20. anni, Itaut dictæ mulieres effectæ ſint maiores; & vltra quinquen-
6 niam ipſæ tacuerint non poſſunt modo impugnare contractum, ſed ratificaſſe præſumuntur l. fin. C. ſi maior factus *Calcan.* conſ. 22. in fin. *Alex.* conſ. 117. n. 2. li. 5 *Dec.* conſ. 232. n. 5. *Pariſ.* conſ. 16. n. 96. lib. 4. *Gabr* conſ. 13. n. 12. lib. 1.

Quo vero ad immiſſionem ex remedio quorum
7 legatorum, minus eſſe concedendam Domini exiſtimarunt, quia tale remedium non datur ei, qui ſemel poſſedit l. 2. §. hæc autem interdicta ff. de interdic. §. adipiſcendæ inſtit. eodem *Alber.* in l. fin. nu. 27. C. de edict. D. Hadrian. toll. *Menoch.* de adipiſc. in præfat. n. 10 & remed. 1. n. 29. & 30. & remed. 3. n. 506. *Seraphin.* dec. 1268. n. 4. *Mantic.* dec. 33. n. 12. & mulieres ipſas poſſediſſe bona Coloniæ probatur ex teſtibus ſummario n. 2. & ex inſtrumento ipſius alienationis, ideoque illis non debetur immiſſio.

Quæ eo facilius procedere Dominis viſum fuit, quia mulieres iſtæ poterunt agere vel ad reſciſſionem contractus, vel contra teſtes pro male alienatis; Vndè non debent intentare hæc remedia poſſeſſoria incompetentia.

Et ita contra neptes informantes reſolutum fuit, &c.

Bononien. Domus.

Lunæ 28. February 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Iuramento calumniæ petito, & non præſtito proceſſus nullus redditur.*

2 *Iuramentum calumniæ præſtari ſufficit in qualibet parte iudicij ante ſententiam, & in obſeruatione terminorum ſubſtantialium.*

3 *Clauſula, arbitrio relaxat de vigore iuris, & dat facultatem amplectendi æquitatem.*

4 *Iuramentum calumniæ non eſt ſimpliciter de ſubſtantia iudicij, ſed ſi petatur.*

5 *Iuramento calumniæ omiſſo, & non petito proceſſus valet.*

6 *Arbitrium intrat pro ſanatione examinis facti cum interrogatoriis partis aduerſæ.*

7 *Iuramentum calumniæ non requirit mandatum ſpeciale ad ſic iurandum, ſed ſufficit generale ad lites.*

Deciſio CCCXXXVII.

EXaminatis pro Domino Comite Bentiuolo teſtibus remiſſorialibus, fuit ex parte Domini Marchionis Manzoli oppoſitum de nullitate, eo quod fuerit petitum iuram. calumniæ antequã teſtes examinarentur, & eo non præſtito fuerit proceſſum ad examen, cumq; ad ſanandam huiuſmodi nullitatem adierit D. Comes ſignaturam Sanctiſſimi, reſcriptum fuit, vt non obſtante prætenſa nullitate in cauſa procederetur ad vlteriora, arbitriu Rotæ; Vndè dubium propoſui, An intraret arbitrium.

Et Domini reſoluerunt intrare, nam quamuis dictum Iuramentum fuerit omiſſum in partibus, indeque ob præcedentem petitionem reſultet nullitas c. 1. cum ibi notat. communiter per DD. de iuram. 1
calum. in 6. Rota apud Card. *Seraph.* dec. 1355. nu. 1. cum aliis alleg. per Addent. ad S. me. Greg. XV. dec. 209. n. 6. attamen ad illam excuſandam, & remittendam viſum eſt ſufficere, quod Iuram. poſtea fuerit in Curia præſtitum durante inſtantia, cum tale iura- 2
mentum admittatur in qualibet parte Iudicij ante ſententiam *Abb.* in c. cum in cauſa n. 19. de iuram. calu Pract. Papien. in form. libell. act. real. in gl. Per ſacramentum calumniæ n. 4. ver. hodie autem *Socin.* Iu. c. fin. nu. 38. de Iuram. calum. & in reg. 209. fallent. 2. *Gail.* obſeruat. 86. n. 2. cum ſeqq. lib. 1. ac ſufficiat, quod præſtetur in obſeruatione terminorum ſubſtantialium *Rota* in recent. deciſ. 346. n. 3. p. 2. & inter impreſſ. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 417. n. 5. in Meſſanen. ſtudij 10. Martij 1595. coram b. m. Card. *Pamphilio*, & plures cumulantur per Addent. ad S. me. Greg. XV. dicta dec. 209. num. 6. in fin. Præcipuè quando, vt in præſenti, adeſt 3
clauſula Arbitrio, &c. quæ plurimum relaxat de rigore iuris, ac tribuit Iudici facultatem amplectendi æquitatem *Rota* in recent. deciſ. 228. num. 2. p. 1. & in Fanen. Tutelæ 21. Februarij 1622. coram Me, & ſæpè in aliis; æquitas verò ſuadere videtur nullitatis prædictæ ſanationem, quia iuramentum calumniæ non eſt ſimpliciter de ſubſtantia iudicij, ſed duntaxat ſi 4
fuerit petitum, vt patet ex eo quod petitione huiuſmodi deficiente, ac omiſſo Iuramento valet proceſ- 5
ſus *Hoſt.* in ſumma tit. de lit. conteſt. ſub n. 3. *Mathesilan.* ſingul. 64. *Marant.* in prax. p. 6. in 1. actu 2. p. Iudic. num. 2. Franciſ. *Cur.* qui de communi teſtatur in tract. de iureiur. propter calumn. dand. §. quod obſeruari n. 16. poſt med. & in §. ſed quia verum eſt nu. 2. vndè cum teſtes fuerint examinati cum Interrogatoriis Domini Marchionis, ac poſtea durante adhuc inſtantia, vt dictum eſt ſupra, fuerit præſtitum iuramentum calumniæ in Curia, nihil prorſus deperiiſ- 6
ſe videtur eidem Domino Marchioni, ſicque omnino intrat arbitrium pro ſanatione dicti examinis

nis Iuxta deciſ. *Put.* 300. lib. 3. in coirect. *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 11. num. 18. de probat. *Rot.* in recent. deciſ. 587. num. 3. & 680. num. 1. & ſeqq. & apud S. me. Gregorium XV. deciſ. 466. numer. 1. cum aliis ibidem alleg. per Addent. num. 11.

Non obſtat, quod Procurator, qui iurauit de calumnià, careret mandato ſpeciali ad ſic iurandum,
7 quia ſufficit generale, quod habebat ad lites *Bart.* in l. qui bona §. ſi alieno num. 11. ff. de damn. infect. vbi *Alex.* num. 8. & ita obſeruari de generali conſuetudine, quidquid de rigore iuris eſſet dicen. atteſtantur *Matthesilan.* ſingul. 149. *Modern. Bonon.* var. reſol. lib. 1. cap. 47. num. 8. & dixit Rota in Bononien. Cenſus 7. Maij 1600. coram bo. me. *Corduba*, & In Romanâ pecuniariâ de Columnâ 21. Aprilis 1617. coram bo. me. Archiepiſcopo *Seleucien.*

Et ita Domino Comite Bentiuolo ſolùm informante, &c.

Romana pecuniaria.
Lunæ 13. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſio facta pro Iuuene Tyrone, & nouitio, quãdo fuit admiſſus ad officium banchi, an talis fideiuſſio extendatur, quando dictus Iuuenis fuit promotus ad officium Capſerij.

SVMMARIVM.

1 *Iuuenes ſecundùm morem Mercatorum, vbi primò admittuntur ad ſeruitium Banchi intelliguntur admiſſi ad obeunda leuiora ſeruitia.*

2 *Stylus, & mos in re mercantili plurimùm eſt attendendus inter Mercatores.*

3 *Iuuenis Tyro, & Nouitius non eſt habilis ad magna ſeruitia in materiâ banchi.*

4 *Salarium debet eſſe proportionatum laboribus.*

5 *In venditione, locatione, & cæteris contractibus ex quantitate pretij colligitur quid comprehenſum fuit in contractu.*

6 *Fideiuſſio non extenditur ad incogitata.*
Conſenſus ad incogitata non pertingit n. 6.

7 *Fideiuſſio tanquam ſtricti iuris, & odioſa, ſtrictiſſimè debet interpretari.*

8 *Satiſdatio debet intelligi, & reſtringi ſecundùm præſentem ſtatum.*

9 *Diſpoſitio qualibet debet intelligi ſemper, rebus ſic ſtantibus.*

10 *Fideiuſſio non debet extendi ad caſum, in quo mutatum ſit, vel alteratum ſeruitium, pro quo fuerat ſatiſdatum.*

11 *Nouatio obligationis inducitur propter alterationem & mutationem rerum, quæ antecedentes fideiuſſorum obligationes reſoluit.*

12 *In Tutore fideiuſſio extenditur ad geſta poſt pubertatem pupilli.*

13 *Fideiuſſio de damno infecto non extenditur ad aliam domum, vel aliam domus partem poſt fideiuſſionem quæſitam.*

14 *Fideiuſſor pro inſtitore non tenetur quando poſt factam fideiuſſionem eius mandatum ampliatum fuit ad negotia.*

15 *Nautica aſſecuratio intelligitur pro primo itinere.*

16 *Exponere ſe, ſuáque bona non cenſetur quis voluiſſe periculo inexpertæ fidei.*

17 *Bancheria eſt quid vniuerſale ſub ſe comprehendens diuerſa officia maiora, & minora.*

Deciſ. Clem. Merlini.

18 *Diuerſitas accidentaria circa qualitates ſeruitiorum non tollit ſubſtantiam, & identitatem ſeruitij banchi.*

19 *Fideiuſſor cenſetur ſe obligare ad omnia, quæ veniunt ex naturâ contractus, cui accedit.*

20 *Inter Mercatores non apices iuris, ſed quid ipſi ſenſerint, attendendum eſt, & verba non prout ipſa ſignificant, ſed prout ipſi intelligunt, ſunt recipienda.*

23 *Satiſdatio indefinitè, & generaliter facta debet reſtringi, vt intelligatur facta pro eo caſu, quo minùs obligatur fideiuſſor.*

24 *Et debet reſtringi ad illud officium, de quo tunc temporis, quando fuit præſtita cautio, agebatur & numero 26.*

25 *Fideiuſſor non obligatur ad ea, quæ veriſimiliter cogitare non potuit.*

27 *Indefinita æquipollet vniuerſali non ex vi, neque ex proprietate verborum, ſed ex æquitate, & benignitate.*

28 *Indefinita tunc non poteſt vniuerſali æquiparari, quando non eadem æquitas, ſed ſua ipſum repugnat extenſioni.*

Deciſio CCCXXXVIII.

Domini cenſuerunt fideiuſſionem à Domino Bonarello præſtitam pro Siluio Troghiono erga DD. Palagios, & Falconerios Bancherios, dum dictus Siluius admiſſus fuit in ſeruitio illorum Banchi in hæc verba: *Che eſſendo ſtato detto Siluio accettato nel Banco de Signori Palag., e Falconieri, promette che ſeruirà con ogni fedeltà, e diligenza, &c.* non extendi ad effectum Capſerij, ad quod promotus fuit à dictis Bancheriis poſtquàm per aliquod tempus deſeruierat in minoribus officiis Banchi, &c.

Moti ſunt quia quando Siluius à principio fuit introductus à Bonarello in prædicto Bancho erat omninò rudis, & ignarus huiuſmodi ſeruitiorum, mos autẽ viget inter Mercatores, quod vbi Iuuenes 1
primò admittuntur ad ſeruitium Banchi intelliguntur admiſſi ad obeunda leuiora ſeruitia, quæ per Iuuenes Banchi ſolent expediri, non autem, vt præficiantur capſæ cuius adminiſtratio, & cura vt quę concernit vniuerſam ſubſtantiam, & exiſtimationem Banchi indiget ſpeciali notâ, nec ſub generico ſeruitij nomine intelligitur demandata, ita deponunt tres
Mercatores, & ſtylus, ac mos in re mercantili plurimùm eſt attendendus ad l. cum ſeru. 81. ff. de cond. & 2
demonſtr. vel vniuerſorum 12. ff. de pignor. act. *Bald.* conſ. 400. n. 10. lib. 5. *Soccin.* Iun. conſ. 27. nu. 21. lib. 2. *Rota* Ianuen. deciſ. 7. num. 11. & deciſ. 91. nu. 5. Rota coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 516. n. 2. & 3.

Et ideò cùm Bonarellus fideiuſſerit pro Siluio, cum primo Introduceretur ad ſeruitia Banchi, credendum eſt ſatis dediſſe quidem pro fide, ac diligentia præſtanda in iis ſeruitiis leuioribus; pro quibus ſciebat eum aſſumi, tũ ex conſuetudine Mercatorum, tum ex qualitate Iuuenis, tunc Tironis, & Nouitij, & cõſequenter inhabilis ad maiora ſeruitia argum. l. ſi
quid venditor 18. verſ. hæc omnia ff. de ędil. edict. l. ſi 3
vno 17. verſ. ſed etſi verbo ff. locat. *Seraph.* deciſ. 524. In fin. & coram S. mem. Gregorio XV. dec. 66. nu. 8. Tum demum id depræhendi multùm videtur ex quantitate Salarij 60. ſcutorum ſoliti pręſtari Iuuenibus, & non Capſeriis, & laboribus Iuuenum, non laboribus Capſerij proportionati, prout ſalarium eſſe 4
debet l. Seyo 10. ff. de ann. leg. *Bald.* in l. binos 10. C.

de Aduoc. diuerſ. Indic. *Roman.* conſ 25. per tot. *Surd.*
5 conſ. 42. num. 10. & conſ 66. nu. 6. & in ſimili dicitur,
quod in venditione, locatione, & cæteris contracti-
bus ex quantitate pretij colligitur quid compræhen-
ſum fuerit in contractu gloſ. in l. 1. §. quin ſuperficiē
verbo agendo ff. de ſuperficie *Bart.* in l. Patronus §. 1.
de leg. 3. *Alex.* in l. 2. §. prius n. 10. ff. de vulg. *Dec.* cóſ.
347. n. 2. in fin. Rota coram S. mem Gregorio XV. dec.
126. n. 9. Non autem pro officio Capſerij ad quod in-
certum erat an vnquam eſſet promouendus & vul-
6 gati iuris eſt, quod ad incognita non extenditur fide-
iuſſio, cùm nec ab incogitata pertingat conſenſus l.
1. §. 1. ff d pact. l. hæreduatem 31. ff. mandat & fide-
iuſſio tanquam ſtricti iuris, & odioſa ſtrictiſſimè de-
bet interpretari, & de vno ad alium caſum non ex-
7 tenditur l. ſi in pignore 55. & l. fideiuſſores 69. vbi
gloſ. *Bart. Caſtr.* & alij ff de fideiuſſor. *Socc.* ſen. conſil.
62. n. 14. & 17. lib. 4. *Natt.* conſ. 202. n. 5. li. 1. *Rot.* dec.
50. n. 5. & dec. 55. n. 6. par. 1. recent.

Nec dicatur ſatiſdationem fuiſſe generaliter præ-
ſtitam pro ſeruitiis, nedum iuxta habilitatem de præ-
ſenti exiſtentē, ſed etiam iuxta in futurum aſſequen-
8 dam, quia immò ſatiſdatio debet intelligi, & reſtrin-
gi ſecundùm præſentem ſtatum l. damni 18. § ſi is qui
vnas ff. de damn. infect. Quemadmodum quælibet
alia diſpoſitio interpretatur ſemper rebus ſic ſtanti-
9 bus l. quæro 57. §. inter locatorē ff. locat. l. continuus
137. §. cùm quis ff. de verb. oblig. *Alex.* conſ. 85. n. 4. li.
5. cum cæteris à *Tiraq.* cumulatis in præfatione l. ſi
vmquam n. 167. C. de reuoc donat. & proinde cum
fuerit mutatum in perſonā Siluij ſeruitium Iuuenis
in ſeruitium Capſerij, obligatio Bonarelli non poteſt
cenſeri ad nouam adminiſtrationem capſæ proroga-
ta, nec illius fideiuſſio debet extēdi ad caſum, in quo
10 mutatum ſit, vel alteratum ſeruitium, pro quo fuerat
ſatiſdatum, per huiuſmodi enim alterationem, ſeu
11 mutationem inducitur nouatio obligationis, quæ
antecedentes fideiuſſorum obligationes reſoluit,
quorum conſenſus deficit in obligatione nouata ad
l. nouatione 4. C. de fideiuſſor. l. vbicumque 61. ff. eo-
dem *Bald.* in l. tam mandatori 12. q. 2. & 9. C. de non
num. pecun. *Surd.* conſ. 460. n. 45. & 71. *Rolan.* conſil.
58. num. 18. lib. 1. Rota coram S. mem. Gregorio XV.
deciſ. 30. per tot. ſicque fideiuſſio pro Tutore non
12 extenditur ad geſta poſt pubertatem pupilli l. Lucius
Titius 47. §. Paulus de ff. de adm. Tut. & l. Tutorem,
qui tutelam 38. ff. eodem, ſic fideiuſſio de damno in-
13 fecto non extenditur ad aliam Domum, vel aliam
Domus partem poſt fideiuſſionem quæſitam l. dam-
ni 18. §. ſi is qui vnas ff. de damn. infec. ſic denique
non tenetur fideiuſſor pro inſtitutore, cuius manda-
14 tum ad negotia poſt factam fideiuſſionē fuit amplia-
tū *Aret.* conſ. 57. ante n. 1. *Surd.* conſ. 460. n. 45. & 71.

Quæ certiora etiam reddi videbantur Dominis
ex eo quia de tēpore, quo Siluius deputatus fuit Cap-
ſerius, cùm Bonarellus, & Palagiis, & ab ipſo Siluio
requiſitus fuiſſet de nouâ ſatiſdatione, renuit eā præ-
ſtare, & Banchierij antequam Siluium præponerent
capſæ, curarunt ſibi caueri per Bonannum, ex quâ re-
cuſatione Bonarelli, & nouâ requiſitione pro parte
Banchieriorum depræhenditur ipſos à principio non
cogitâſſe, quod prior ſatiſdatio extenderetur ad offi-
cium Capſerij, alias nec Bonarellus ſatiſdare re-
cuſaſſet, nec Palagij fideiuſſionem requiſiuiſſent, ſed
immò ſenſiſſe eam fuiſſe reſtrictam ad ſimplex ſer-
uitium Iuuenis, prout in ſimili dicitur de aſſecuran-
15 tem Nauim, qui intelligitur eam aſſecuraſſe pro
primo itinere, maximè quando pro ſecundo nouæ
intercesserunt aſſecurationes *Rota* Ianuen. dec. 25. n.
2. & dec. 63. num. 4.

Et dum Bonarellus noluit ſatiſdare pro officio ca-
pſæ, cùm tamen Siluius iam dediſſet ſpecimen fidei,
ac diligentiæ, ex quo à minoribus ſeruitiis promo-
uebatur ad maiora, multò minùs cenſendum eſt id
voluiſſe facere ab initio & exponere ſe, ſuáque bona
periculo inexpertæ fidei, ex quâ ingens potuiſſet ſibi
iactura contingere, cùm eſſet reddenda exactiſſima 16
ratio ad tradita per *Iaſ.* in l. ſi hæres 11. num. 4. ff. de
condit. ob cauſam *Dec.* conſil. 110. num. 7. *Rota* deciſ.
522. num. 6. p. 1. recent.

Non obſtat, quod pro parte Banchieriorum dedu-
cebatur rationem banchariam eſſe quid vniuerſale
ſub ſe compræhendens diuerſa officia maiora, & mi-
nora, nec diuerſitatem accidentariam circa qualita- 17
tes ſeruitiorum tollere ſubſtantiam, & identitatem
ſeruitij Banchi ad l. cum pauper. 79. §. menſæ, & ibi
gloſ. in verbo menſæ, & *Bart.* ff. de leg. 2. cum aliis per
Gratian. diſcept. forenſ. c. 256. nu. 7. & 8. & ideò cum 18
Bonarellus ſatiſdederit pro diligentiâ, ac fide præ-
ſtādâ circa ſeruitium Banchi debeat cenſeri ſatiſde-
diſſe in omnem cauſam, quæ ſub eius ſeruitio con- 19
tinetur, & pro omnibus officiis ad ſeruitium ſpectā-
tibus ad l. ſi quis pro eo §. ſi nummos ff. de fideiuſſ.
Bald conſ. 187. lib. 4. & conſ. 142. li. 5. Rota apud S.
mem. Gregorium XV dec. 544. num. 3.

Reſpondetur enim quicquid ſit in abſtracto, &
de rigore iuris, ſecundùm quod dubitari poſſet, quod
appoſitione ſeruitij Banchi veniant omnia officia ſi-
ue per maiores, ſiue per minores miniſtros impleau-
tur, nos verſari inter Mercatores, inter quos non api-
ces iuris, ſed quid ipſi ſenſerint attendendum eſt, & 20
verba non prout ſignificant ſed prout ipſi intelligūt,
recipienda, vt notant *Doctor.* in l. g ſtipulatio iſta 38.
§. hæc quoque ff de verborum obligat cap. quamuis
de verbor. ſignificat. *Alexan.* conſ 102 num. 11. lib. 6.
Corn. conſ. 319. num. 12. lib. 3. *Put.* deciſ. 16. num. 3. li.
1. & apud Sanct. mem. Gregorium XV. deciſ. 126. nu.
7. Vndè cùm pro parte Bonarelli probatum fuerit,
quod vbi quis ſimpliciter aſſumitur pro ſeruitio Bā-
chi numquam intelligitur aſſumptus pro maioribus
officiis, & ſic pro Capſerio, ſed ſolùm ad officia per
Iuuenes exercenda, ex hoc Mercatorum vſu reſultat,
quod licèt ſit verum, quod Capſerius deſeruiat
Sancho, non tamen ſequatur, quod appellatione eo- 21
rum, qui aſſumuntur pro ſeruitio Banchi, veniant
alij, quàm Nouitij aſſumpti pro minoribus ſeruitiis
Banchi, & conſequenter ſatiſdationes pro talibus
ſeruitiis reſtringantur ad ſolum ſeruitium Iuuenis ex
ſuprâdicto ſtylo per teſtes comprobato, qui ſicubi
ſeruandus eſt, id maximè fieri debet inter merca- 22
tores ex ſupradictis.

Sed quatenùs etiam appellatione ſeruitij Banchi
venirent omnia officia, nihilominùs Domini puta-
bant in præſenti caſu ſatiſdationem Bonarelli intel-
ligi præſtitam pro ſeruitio dumtaxàt Iuuenis, Tum
quia ſatiſdatio indefinitè, & generaliter facta de-
bet reſtringi; vt intelligatur facta pro eo ſeruitio,
pro quo minùs obligatur fideiuſſor quodque minùs
eſt illi periculoſum l. nummis 73. ff. de leg. 3. cap. fin.
de præbend. *Ioann. Andr.* cap. in generali numer. 2. 23
verſ. 1. & verſ. 22. & verſ. 38. de reg. iur. in 6. *Pe-
regr.* de fideicomm. art. 7. numer. 56. *Oſaſch.* de-
ciſ. 110. num. 10. & deciſ. 127. num. 5. & eſt reſtrin-
genda ad illud officiū, de quo tūc temporis, cùm fuit
præſtita cautio agebatur, & ad quod de facto Siluius 24
fuit deputatus l. ſi ita legatum 8. & l. Medico 42. ff. de

aur.

aur. reg. leg. l. nomen 33. §. 1. de leg. 3. l. in lege fundi 77. ff. de contrahend. empt. *Ioann. Andr.* d. cap. in generali verſ. 13. & 14. de reg. iur. in 6.

Tum etiam quia intelligendum eſt ſatiſdatum fuiſſe pro eo officio, quod congruebat qualitati, & habilitati perſonæ, & ſalarij, non autem pro officio, de quo fideiuſſor veriſimiliter cogitare non potuerit *Ioann. Andr.* dicto c. in generali verſ. 1. & verſ. 17. & cæteri ſcribentes ibidem de reg. iur. in 6. l. quæ conditio 39. in fin. ff. de condit. & demonſtr. *Surd.* conſil. 431. numer. 79. cum aliis ſuprà allegatis, & conſequenter cùm Silvius eſſet habilis ſolùm ad minora ſeruitia, & illi fuerit conſtitutum ſalarium Iuuenibus dari ſolitum, ac de facto fuerit deputa-
26 tus ad ſeruitia Iuuenum, probabiliter infertur ſatiſdationem Bonarelli, licèt generalem, & indefinitam, eſſe tamen intelligendam præſtitam pro officio dumtaxat Iuuenis.

Et demum cùm indefinita æquipolleat vniuerſali
27 non ex vi, nec ex proprietate verborum, ſed ex æquitate, & benignitate, vbi nedum æquitas, ſed ius ipſū exceptioni repugnat, vt in caſu præſenti nullo pacto poterit vniuerſali æquiualere l. ſi ſeruitus 22. & ibi *Bart.* qui eam legit cum præcedenti ff. de ſeruit. Vr-
28 banorum prædiorum, & in l. omnes populi 9 nume. 57. ff de iuſt. & iur. *Corn.* conſ. 127. nu. 20. lib. 2. *Surd.* conſ. 431. nume. 72.

Et ita deciſum fuit vtrâque parte informante, &c. mandatum non eſſe relaxandum, &c.

Arimin. ſpolii.
Veneris 17. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Exequutores, qui vigore mandati exceſſerunt illius fines, aliter conferendo poſſeſſionem, quā in mandato diſponatur, nulliter procedere dicuntur.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio conſūmata vigore mandati non cenſetur comprehendere, niſi ad formam mandati.*
2 *Fallit quando obſtat factum ſubſequutum.*
3 *Immiſſus ex primo decreto fructus non facit ſuos, ſed illos imputat in creditum n. 5.*
4 *Ex ſubſequentibus infertur voluntas agentis in præcedentibus.*
6 *Exequutio facta plus debito eſt nulla.*
7 *Etiamſi mandatum contineat congruam, & veram ſummam.*
8 *Et maxime non præcedente liquidatione.*

Deciſio CCCXXXIX.

PLacuit DD. reſolutio in hâc causâ factā die 2. Iunij præteriti 1627. coram me, non obſtantibus iis, quæ in contrarium dicebantur pro Hieronymo.

Non enim viſum fuit obſtare, quod executor retulit ſe aſſociaſſe, & immiſiſſe in executionem mandati A. C. & pro ſummâ in eo contentâ, & conſequenter non videatur plus facere cogitâſſe, quàm quod ipſo mandato, ad quod expreſsè ſe retulit, con-
1 tinebatur l. aſſe toto ff. de hæred. inſt. *Dec.* conſ. 63. n. 6. *Crauet.* conſ. 45. nu. 4. *Surd* conſ. 103. n. 30. & conſ. 562. n. 8. & in terminis executionis *Rota* deciſ. 397. n. 3. part. 1. & intellexiſſe tantùm de aſſociatione, & immiſſione ex primo decreto, & ad effectum ſubhaſtandi, non autem de verâ, & propriâ aſſociatione, & immiſſione ad alium effectum, cui non deſeruiebat mandatum executiuum *Surd.* conſ. 19. nu. 9. & ſeqq. 2
Rota dicta dec. 397. n. 2. circa finem.

Quoniam obiectum viſum fuit ceſſare ex lecturâ ipſius relationis, in quâ clarè habetur executorem mandâſſe laboratoribus poſſeſſionum, ſuper quibus fuit facta executio, vt in futurum in Dominum recognoſcerent Franciſcum Bandinum vel agentem Franciſci Paſtonij, & ipſi reſponderent de omnibus fructibus in dictis poſſeſſionibus recolligendis, quod apertè excludit immiſſionem ex primo decreto ad effectum ſubhaſtandi, per quam nō acquiritur Ius percipiendi fructus, nec dominium neq; poſſeſſio *Alex.* conſil. 70. num. 7. lib. 7. *Abb.* conſil. 84. num. 4. part. 2. 3
Menoch. de retinen. remed. 3. nume. 225. & de recuper. remed. 9. num. 201.

Idque etiam apertiùs colligitur ex eo quod dictus Franciſcus poſt aſſociationem non procurauit ſtatim deueniri ad ſubhaſtationem prout feciſſet, ſed continuauit poſſidere, & fructus percipere per duos annos, & vltrà, ex quo ſatis deprehenditur, ipſum ad effectum verè poſſidendi, & fructus percipiendi, non autem ſubhaſtandi fuiſſe aſſociatum, ex ſubſequentibus enim declaratur, quid actum fuerit in præcedentibus Angel. in l. ſi ſeruus plurimum §. fin. 4
vbi etiam *Iaſ.* nume. 3. in fin. ff. de leg. 1. *Dec* in l. petens num. 11. C. de pact. cum aliis per *Surd.* conſ. 150. num. 95.

Neque obſtat ſtylus & atteſtatio Cauſidicorum, de quâ in ſummario Hieronymi num. 2. Quoniam illam ſolùm probat, quod quando conceditur mandatum ad effectum ſubhaſtandi dari conſueuit aſſociatio, & Immiſſio, ſed non loquitur quando executor mandauit Colonis, vt recognoſcerent in Dominum, & reſponderent de fructibus, prout factum fuit in caſu propoſito.

Secundum deciſionis fundamentum, quod ſcilicèt imputari debuiſſent fructus duorum annorum, & vltrà, quos conſtat per Franciſcum fuiſſe perceptos, tam ex teſtium depoſitionibus, & confeſſione Hieronymi, quàm etiam ex præſumptione reſultante ex eo quod apparet ipſum per dictum temporis ſpatiū bona, de quibus agitur poſſediſſe *Bellamer.* deciſ. 703. 5
Rota dec. 25. de præbend. in nou. & coram Card. *Seraph.* dec. 1245. num. 6 & coram S. mem. Gregorio XV. deciſ. 50. num. 2. vbi Add. num. 5. & conſequenter ſubhaſtatio, & deliberatio tanquam facta pro plus debito fuerit nulla in totum iuxta tradita per *Bart.* in l. ſi non ſortem §. ſi centum ff. de condit. In- 6
deb. cum aliis in deciſione allegatis, adhuc pariter viſum fuit ſubſiſtere non obſtante quod bona fuerint deliberata pro ſummâ ſcutorum 6000. per licitatorem oblata nulla explicita mentione facta de integrâ ſummâ contentâ in mandato, vt per *Rot.* deciſ. 7
545. n. 4. & 5 p. 2. recent. quia cùm deliberatio fuerit expreſsè facta vigore mandati, & in illius executionem, ſatis conſtat illam pro totâ ſummâ in eo contenta, & illius conſecutione factam fuiſſe, & in omnem caſum, cùm debiti quantitas fuiſſet iam diminuta mediante dictorum fructuum perceptione, & computatione debebat ante totalem executionē præcedere liquidatio quantitatis remanentis, & verè debitæ *Bart.* in l. proindè §. notandum ff. ad l. aquil. 8
Gloſ. Bald. Caſtr. & Iaſ. in l. 1. ff. de eden. *Rō.* conſ. 211. n. 5. cū aliis congeſtis per *Surd.* conſ. 248. n. 12. & ſeq.

Neq; etiam obſtat, quod Franciſcus de tempore, quo percepit fructus prædictos, fuerit coactus ſoluere fructus Cenſus poſt mandati relaxationem, & illius executionem decurſos, & conſequenter fru-

&. s prædiorum percepti cum huiuſmodi fructibus
Cenſus ſoluris compenſari debuerint; Tum quia fru-
ctus prædiorum, qui vt apparet ex dictâ Confeſſio-
ne Hieronymi aſcendebant quolibet anno ad libras
1800. excedunt fructus cenſus poſteà decurſos, & ſic
ſemper eſt verum dicere ſummam in mandato con-
tentam ex reſidui ſaltem imputatione fuiſſe diminu-
tam; Tum etiam quia apparet fuiſſe de anno 1627.
obtentum aliud ſeparatum pro dictis fructibus po-
ſteà decurſis, vt in ſummario Paſtonij num. 1. & con-
ſequenter cum illis dictam prætenſam compenſatio-
nem factam non fuiſſe.

Ex quibus, & alijs deductis in primâ deciſione
permanſerunt Domini in ſententiâ quod intret ſpo-
lium, &c. vtrâque parte informante, &c.

Viterbien. bonorum.
Lunæ 10. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Confeſſio extraiudicialis, de æquitate Canonicâ pro-
bat, & de eiuſdem probatione.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio extraiudicialis plenè probat.*
2 *Et contra etiam heredes confitentis.*
3 *Et probatur ex dicto duorum teſtium, quorum idonei-*
tas præſumitur.
4 *Teſtes contra quos non fuit oppoſitum, idonei præſu-*
muntur, & eorum idoneitas cenſetur approbata.
5 *In probatione confeſſionis extraiudicialis eſſe debent*
duo teſtes conteſtes.
6 *Teſtes præſumuntur ſemper conteſtes etiam ſi ſe ad in-*
uicem non nominent in conteſtes.
7 *Concordia teſtium in ſubſtantia attenditur, licèt in*
cortice verborum videantur diſcordes.
8 *Confeſſio emiſſa incidenter, & non principaliter non*
attenditur.
9 *Et dicitur principaliter emiſſa, quando ſuper actu de*
præterito emittitur.
10 *Teſtes plures numero præferuntur paucioribus.*

Deciſio CCCXL.

CVm Petrus Riccius Rector S. Firmæ de anno
1610. locaſſet G. ſſio omnes, & ſingulos fru-
ctus Rectoriæ ad tres annos proximos, & dictus cō-
6 ductor promiſiſſet omnes, & quaſcumque terras, &
bona dictæ Eccleſiæ manutenere, & finita locatione
reddere, ac reſtituere cum iuramento, ac obligatione
Camerali, & poſteà defuncto d. Petro, D. Octauius
de d. Rectoria prouiſus vigore Inſtrumenti locatio-
nis, & obligationis prædictæ egiſſet coram A.C. con-
tra Rocchum, & Iulianum d. Laurentij filios, & hæ-
redes, & examinatis nonnullis teſtibus obtinuiſſet
contra illos decerni, & relaxari mandatum execu-
tiuum pro terrarum omnium ad d. Rectoriam ſpe-
ctantium, & ſignanter duarum petiarum de quibus
agitur in loco nuncupato campo leuato reſtitutio-
ne, cauſa in gradu appellationis mihi commiſſa, du-
bitaui ſub die 14. Aprilis 1625. An decretum prædi-
ctum eſſet confirmandum, vel infirmandum, & Do-
mini ex capite iniuſtitiæ infirmandum eſſe cenſue-
5 runt; Verum quia D. Octauius huic reſolutioni non
acquieſcebat, cauſa ſuper iiſdem bis propoſita, Rota
à deciſis recedendum exiſtimauit.

Et fundamentum reſolutionis fuit, quia de dicta-
rum terrarum identitate, & pertinentia ad dictam
Rectoriam ſatis conſtat ex propriâ confeſſione dicti
q. Laurentij conductoris, duo enim ex teſtibus præ-
dictis interrogati de dictarum terrarum poſſeſſio-
ne, cum diſtinctâ expreſſione omnium finium, &
ſpecialium demonſtrationum, quæ alijs bonis con-
uenire non poſſunt, deponunt pluries à dicto Lau-
rentio dici audiuiſſe, quod illæ ſpectabant ad dictam
Eccleſiam S. Firmæ, à quâ ipſe in locationem habue-
rat, vt in ſummario n. 2. quæ confeſſio licèt ſit extra-
iudicialis, tamen de æquitate canonicâ plenè probat
ex congeſtis per *Gabr.* de confeſſ. concl. 1. nu. 46. quā
opinionem paſſim Rota ſequitur, vt apud *Put.* dec. 11. 1
12. n. 2. & dec. 5. lib. 2. in correct. & dec. 158. n. 11. p.
2. recent. vbi de communi, & in Pampilonen. penſio-
nis coram Cardin. *Sacrato* impreſſ. penes *Marcheſ.* de
commiſſ. tom. 1. fol. 545. & dec. 408. nu. 2. coram S.
mem. Gregorio XV. & præiudicat etiam dictis Roc-
cho, & Iuliano ipſius confitentis hæredibus, & ab eo 2
cauſam habentib. *Aret.* conſ. 112. num. 1. cum alijs per
Rotam coram Sa. me. Gregorio XV. dec. 172. n. 1.

Neq; dubitandum eſt confeſſionem prædictam ex
dictorum Teſtium depoſitionib. concludenter pro-
bari, cùm illi ſint duo, & de iure idonei præſumantur 3
l. 1. ff. de teſtibus gl. in c. 1. eodem tit. *Honded.* conſil.
77. num. 22. 23. & ſeq. lib. 1. *Surd.* conſ. 12. num. 34. & 4
35. vbi quod ſi nihil contra eorum perſonam obie-
ctum reperiatur in proceſſu videntur tacitè appro-
bari Card. *Seraph.* dec. 1279. n. 2.

Et quamuis ad hunc effectum requiratur, quod te-
ſtes ſint conteſtes, non autem ſingulares *Alex.* conſ.
68. n. 8. lib. 3. *Gabr.* conſ. 40. n. 13. 16. & 19. lib. 2. *Surd.* 5
dicto conſ. 12. n. 39. & conſ. 415. n. 5. *Caſ. de Graſſ.* dec.
4. n. 4. de ſent. & re iud. *Seraph* dec. 1172. n. 5. *Rota* deciſ.
64. n. 4. & 5. inter impreſſ. poſt 2. volum. conſ. *Farin.*
Tamen cum in caſu propoſito de ſingularitate non 6
conſtet, præſumuntur conteſtes licèt ſe nullo modo
nominent, aut vnus de alio mentionem faciat vt in-
quit *Bald.* in l. 1. n. 5. C. de bonor. poſſ. ſecund. tab. *Alex.*
conſ. 85. n. 2. & 6. lib. 7. *Surd.* d. conſ. 12. num. 41. &
conſ. 44. n. 9. & conſ. 173. n. 47. *Rota* dec. 196. nu. 1. p.
1. diuerſ. & dec. 390. n. 9. coram S. me. Gregorio XV.
& ſufficit, quod in ſubſtantia confeſſionis probandæ
conueniant etiamſi in cortice verborum diſcordare
videantur *Alex.* d. conſ. 15. n. 6. & 7. *Gabr.* de teſtib. 7
concl. 2. n. 64. & ſeq. *Surd.* d. conſ. 12. n. 43. & 45.

Nec dici poteſt dictam confeſſionem non fuiſſe
principaliter, ſed incidenter emiſſam, & ideò non
probare; quia imò illa tamquam facta de actu ſiue
locatione de præterito, principaliter, non autem in- 8
cidenter facta dicitur, vt per *Curt.* iun. conſ. 168. nu.
21. & *Put.* d. dec. 12. n. 3. lib. 2.

Et præmiſſa tantò magis viſa ſunt procedere, quia
dicta confeſſio, vt iidem teſtes deponunt, fuit plu-
ries repetita, quo caſu propter reiterationem plenè 9
probare tradit *Gabr.* d. concl. 1. de confeſſ. n. 61. quem
ſequuta eſt Rota apud Papam Gregorium XV. d. dec.
408. n. 3. Et adminiculatur ab alijs teſtibus deponē-
tibus de publicâ voce, & famâ, & affirmantibus Lau-
rentium d. terras retinuiſſe, & coli feciſſe vti ſpectan-
tes ad ſupradictam Eccleſiam, & ſubdentibus ſe eſſe
de hoc benè informatos, quia ſunt de eodem loco vt
in d. ſum. nume. 3. ex quorum teſtium depoſitione
iuncta cum dictis alijs teſtibus de confeſſione depo-
nentibus, tantò magis reſultat plena, & concludens
probatio gloſ. in c. veniens il. 1. de teſtib. *Gabr.* de pro-
bat. concl. 1. nume. 8. *Rota* dec. 258. num. 12. coram S.
mem. Gregorio XV.

Quibus non obſtat depoſitio duorum teſtium pro

parte

parte dd.Rocchi, & Iuliani examinatorum aſſerentium ipſos, ſiue dictum Laurentium eorum authorem poſſediſſe in dicto loco campi leuati ab annis 35.& ſic longè ante locationem prædictam duas petias terreni, Tum quia hoc non concludit per neceſſe, quod ipſæ duæ petiæ nũ fuerint in locatione comprehenſæ, cùm fieri poſſit, quod fuerint per eumdem Petrum Riuium, aut alios præcedentes Rectores pluribus annis anteà d.Laurẽtio locatæ, & quod ipſe poſtea de anno 1610. eaſdem petias à d.Rectore denuò conduxerit, itavt ſemper illas retinuerit titulo conductionis tamquàm ſpectantes ad dictam Eccleſiam iuxta propriam confeſſionem, & ſupràdictorum teſtium depoſitione, vel fieri poteſt, quod poſt dictum tempus fundus ille peruenerit aliquo modo ad Eccleſiam, & ſic teſtes hinc indè examinati ad concordiam reducentur prout ſemper quantùm fieri poteſt reduci debent ex congeſtis per *Rotam* dec. 230.num.1.apud S.mem. Gregorium XV. & in omnem euentum cùm iam Eccleſia concludẽnter probauerit ſuam intentionem, vt ſuprà oſtenſum fuit ad hanc probationem euertendam aliâ concludenti probatione contrariâ opus eſſet . . . . . . de quâ non apparet: Tum etiam quia teſtes examinati pro Eccleſiâ ſunt numero plures, qui præferuntur paucioribus c.licèt cauſam de probat. gloſ. in c.ſi teſtes in gloſ. magna 4.q.3.*Caſ. de Graſſ.* dec. 13.num. 7. de re iud. latè *Gabr.* de teſtib. concl.4. numer. 50. Tum demum quia dicti duo teſtes pro fratribus de Geſſis deponunt in genere de duabus petiis terreni in dicto loco nuncupati Campo leuato abſque vlla finium expreſſione, ideò fieri poteſt, quod illæ ſint diuerſæ à dictis duabus aliis petiis ſpectantibus ad Eccleſiam, vt in ſimili fuit dictum in Vrbeuetana fideicommiſſi 16. Nouembris 1618. & 27. Nouembris 1620. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Bononien. fideicom de Deſideriis.
Veneris 24. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum qualiter probetur, & maximè ſi ſimus in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Identitas ex quibus benè deprehendatur.*

2 *Fratres quando poſt modicum tempus mortis Patris bona diuidunt, illa præſumuntur paterna, non data aliqua acquiſitione.*

3 *Identitas concludentius probari non poteſt, quàm per partis confeſſionem. Amplia num. 4.*

5 *Identitas probatur coniecturis, & præſumptionibus.*

6 *Probationes in antiquis non ita rigidè exquirendæ ſunt, ſed leuiores admitti debent.*

7 *Identitas vt probetur, ſufficit verificari duas demonſtrationes, licet in aliis ſit diſcrepantia.*

8 *Identitas præſumitur, quando confines ſunt verificati, licet in prædio aliquid de nouo reperiatur, cùm poſteà fieri potuiſſet.*

Deciſio CCCXLI.

PRopoſitum fuit hodiè dubium ſuper identitatẽ alterius fundi, ſeu poſſeſſionis poſitæ in communi Bagnarolæ tornaturarum 175. & reſolutum conſtare de illius identitate, quod ſcilicèt fuerit in bona Hieronymi fideicommittentis, defuncto enim dicto Hieronymo, filij illius diuiſerunt bona paterna, & hæc poſſeſſio Bagnarolæ cum expreſſione confinium, & numeri 175. tornaturarũ aſſignata fuit Ale- 1
xandro vni ex filiis, & hæredibus eiuſdem Hieronymi, & ſucceſſiuè tranſiuit in alios poſteros; ex quibus benè deprehenditur identitas *Pariſ.* conſil. 26. num 54.li.2.*Peregr.* de fideicommiſſ.art.44.n.5.Rota apud Card.*Seraph.* deciſ 553. nu.1.& 3. ad med.& in recent.deciſ.706.nu.1.p.2.præſertim quia modicum tempus interceſſit inter mortem Hieronymi, & dictam diuiſionem factam ab illius filiis, & ſic congrua eſt præſumptio, quod bona diuiſa fuerint paterna, non data alia acquiſitione ad narrata per *Modern.* 2
Bononien. variar. reſol. li.1.c.12.n.14. & in dicta diuiſione fuerit expreſsè præſeruatum fideicommiſſum Hieronymi, ſignum ſatis vrgens, quod bona illa erãt eidem fideicommiſſo ſubiecta, & ſic in bonis Hieronymi, alioquin ineptè fuiſſet huiuſmodi fideicommiſſi conſeruationi conſultum in d.diuiſione, &c.

Et quod difficultatem tollere viſum eſt, dantur confeſſiones Marci Antonij ad poſitiones in actis exhibitas, quod hoc prædium tanquam fideicommiſſo Hieronymi ſubiectum tranſiuerit ad Alexan- 3
drum, & alios eius ſucceſſores, quâ partis confeſſione concludentius identitas probari non poteſt *Soccin.* ſen.conſ.89.n.1.verſ.confirmatur li. 1. *Afflict.* deciſ. 23.n.5.Rota coram R.D.meo *Decano* dec. 120.n.2.& fuit in hâc causâ reſolutum coram me ſub die 3.Decembris præteriti; Maximè cùm hæc confeſſio ſit etiam munita dictis diuiſionibus priùs ſecutis inter filios Hieronymi, & aliis coniecturis, ac præſumptio- 4
nibus, quæ in materiâ probandi identitatem ſufficiũt c.cum cauſa in fin. vbi *Bald.* in princip. *Felin.* n.12. de probat. *Dec.* conſ.146.n.14.ver. in his enim; Rota co- 5
ram S.me. Gregorio XV. dec.172.n.5. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* in Vrbeuetana fideicommiſſi 27. Nouembris 1620. & verſemur in antiquis, 6
quo caſu probationes non ita rigidæ exquirendæ sũt, ſed leuiores admitti debent *Soccin.* ſen.conſ.86. n.2. li.1.Card.*Seraph.* dec.462.nu.8.& fuit dictum in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 12. Februarij 1618 coram bo mem D.*Vbaldo*, & in hâc causâ ſub die 5. Martij, & 14. Iunij 1627. coram me.

Non obſtat, quod in inuentario deſcribatur hoc prædium cum nonnullis qualitatibus, quæ non reſpondent prædictis deciſionibus, quoniam ſat eſt, 7
quod verificentur ſaltem duæ demonſtrationes, licèt in aliis ſit diſcrepantia *Rimin.* ſen. conſ.419. nu.5.& ſeq.li.3.*Cephal.* conſ.98.nu.11. li.1.& in dictis deciſionibus in hâc causâ emanatis fuit etiam firmatum, & ædificia, quæ præſupponuntur modo extare non excludunt identitatem, cùm de nouo potuerint fieri, vt per *Cephal.* ibidem n.22.& ſeq. *Surd.* conſ.168.n. 45.& Rota coram Reuerendiſſ. D.meo *Decano* dec. 120.n.5.verſ. non obſtat.

Et ita pro iuſtificatione identitatis reſolutum fuit, &c.

Romanæ Domus.
Veneris 24. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum inueſtituræ dominium probat iunctis adminiculis ad fauorem Eccleſiæ, quod bona ſint emphyteotica.

SVMMARIVM.

1 *Attentata quando ſunt turbida, Rota mãdat cognoſci de bono iure.*

2 *Inſtrumentum inueſtituræ non probat dominium ad fauorem Eccleſiæ.*

3 *Fallit adminiculis concurrentibus, vt in deciſione.*

4 *Et attenduntur pro adminiculo enunciatiuæ.*

5 *Identitas probatur verificata loco loci, & ex duabus demonſtrationibus.*

Deciſio CCCXLII.

CVm alias diſputaretur in hac cauſa ſuper attentatis, Domini cognoſcentes materiam eſſe turbidam mandarunt diſcuti negotium ſuper bono iure: vnde fuit propoſitum du-
2 bium: An locatio emphyteotica ſit ſiniſtra, & quoniam articuli huius reſolutio quatuor inſpectiones requirebat: Primam an conſtaret de dominio Fratrum S. Mariæ de Populo: Secundam quid de identitate: Tertiam an conſtet de deuolutione. Quartã an obſtet concordia: Ideò hodie firmatũ conſtare de dominio dd. Fratrum S. Mariæ, & de identitate apothecæ: reliqua verò ad aliam reiecerunt diſputationem.

Quo enim ad dominiũ datur inſtrumentũ locationis emphyteuticæ factæ per fratres in fauorem Vincentij Nicoloſij, quod licèt de per ſe concludenter non probet dominiũ c. inter dilectos ver. per Inſtrumenta verò e contra de fid. Inſtrum cũ ibi notat. per Canoniſtas *Alex.* conſ. 10. nu. 3. li. 4. *Gabr.* concl. 4. de locat. in princ. Attamen iunctis adminiculis benè probat
3 huiuſmodi inueſtitura *Bert.* in l. ad probationẽ n. 25. C. locati *Dec.* conſ. 146. n. 14. vet. & licèt *Gabr.* dicta concl. 4. n. 16. *Menoch.* conſ. 409. n. 11. li. 5. & Rota ſæpiſſimè hanc opinionẽ ſequuta fuit, vt apud Card. *Seraph.* dec. 1453 nu. 5. & in recent. dec. 2, n. 1. p. 1. & dec. 193. n. 1. p. 2. & aliaſ cõgeſſi R. D. meo *Decano* in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Natellis 7. Iunij præteriti.

Hic verò plura recenſebãtur adminicula, quibus dicta Inueſtitura benè iuſtificatur: primo datur enunciatiua de anno 1589. in quã Iacobus filius dicti Vincentij cõductoris imponendo cenſum ſuper Domo de quã agitur, aſſerit illã eſſe ſub
4 proprietate fratrum S. Mariæ de Populo, ſecundo datur etiam alia aſſertio emanata in poſitionibus vbi Ioannes Bertonus tanquã Procurator Camillæ, quæ fuit hæres ſuprànominati Iacobi, ad mittit Iacobũ inter alia bona poſſediſſe Domũ poſitam apud Pontẽ S. Angeli, & pro eã ſoluiſſe dictis fratribus S. Mariæ de Populo ſcut. 50. annua iuxta formam locationis, & emphyteuſis conceſſæ eius Patri nẽpe dicto Vincentio, & demũ datur tertia enũciatiua ex eiſdẽ Bertoni vbi dicit d. Iacobũ nominaſſe Petrum Antonium in vim facultatis ineertæ in inſtrumento emphyteotico cõceſſe per fratres S. Mariæ de Populo ad fauorẽ dicti Vincentij in tertiã generationem, &c. & ſimiles enunciatiuæ ad effectũ, vt ex illis cũ Inſtrumento locationis reſultet probatio dominij admiſit *Rota* in dec. 290 p. 1. & 193. p. 2. recent. & in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Natellis coram R. D. meo *Decano*.

Quo verò ad identitatẽ, ſatis eam probari viſũ fuit, quia in prædicto Inſtrumento de anno 1589 & in dictis poſitionibus datis per Bertonum, ac in eiuſdẽ proteſtatione in actis facta, aliiſq; pluribus quietantiis ex cauſa locationis factis, enunciatur hanc domum eſſe poſitam in plateã S. Celſi iuxta Regionẽ Pontis, & ad vſum pizzicariæ, quemadmodũ pariter enũciatur in Inſtrumento Inueſtituræ & ſic benè iuſtificatur, & conueniunt, locus loci, & duæ demonſtrationes, quæ ſufficiũt
5 ad effectũ identitatis probandæ iuxta doctrinã *Bart.* in l. demõſtratio falſa n. 14. ff. de condit. & demonſtr. *Alex.* conſ. 113. n. 5. li. 5 *Roſ.* conſ. 67. n. 4. li. 2 *Ruin.* conſ. 115. nu. 10. li. 5. & fuit dictum ſuperiùs in Bononien. fideic. de Deſideriis 5. Martij & 14. Iunij coram me, & in dd. Ferrarien. ſeu Comaclen. coram R. D. meo *Decano*.

Et ita, &c.

Auerſane Penſionis.

Luna 27. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Penſionarius tenetur probare, & iuſtificare narrata in gratia, etiamſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, quando cauſa agitur in petitorio, & maximè contra ſucceſſorem in beneficio, cui non obſtat conſenſus præſtitus ab Antecesſore.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius tenetur verificare ſuam reſeruationem in petitorio, quando etiã reperitur in quaſi poſſeſſione exigendi.*

2 *Conſenſus præſtitus ab Anteceſſore ad fauorem penſionarij non præiudicat ſucceſſori, contra quem tenetur penſionarius verificare narrata in ſua gratia.*

3 *Succeſſor in beneficio dicitur ſuccedere ex gratia ſua à Papa conſecuta, & independenter à ſuo ſucceſſore, & Authore.*

4 *Et quod Penſionarius teneatur gratiam verificare, procedit etiam ſi ſucceſſor in beneficio narrauerit in obtinenda gratia, penſioni affectum eſſe ipſum beneficium, quia ex hoc eidem non cenſetur conſenſiſſe.*

5 *Qui factum fatetur, non cenſetur fateri eius qualitates.*

6 *Qui fatetur appellationem fuiſſe interpoſitam, non propterea cenſetur fateri eius validitatem.*

7 *Confeſſio de facto, quod poteſt fieri naturaliter, ac ciuiliter, refertur ad naturale tantùm.*

8 *Qui fatetur ſe mutuo tantum recepiſſe, non ideò fatetur pecuniam fuiſſe realiter, & cum effectu numeratam.*

Deciſio CCCXLIII.

DOmini, Alexandro reorùm informante, receſſerunt à prima parte deciſionis in hac cauſa factæ ſub die 30. Martij 16 . 6 coram me, in qua fuit firmatum Franciſcum nõ teneri ad aliquam iuſtificationem, cum dictus Alexander, qui penſionis reſeruationem impugnet, expreſſam de ea mentionẽ fecerit in gratia ſuæ prouiſionis, & conſequenter cenſeatur illi conſenſiſſe: de alia verò parte, in qua fuit deciſum, in caſu propoſito ſufficienter conſtare de veris, & effectualibus ſolutionibus factis ab Anteceſſore, qui reſeruationi conſenſit, noluerunt quod particulariter videatur.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia cum ſimus in iudicio petitorio, certum eſt, quod Franciſcus tenetur iuſtificare narrata non obſtante quod exiſtat in quaſi poſſeſſione exigendi, vt fuit dictũ in Salamantina penſionis 26. Martij 1595. coram 1
Gipſio, & in Oſcen. penſionis 27. Iunij 1601. coram R. D. meo *Decano*, vt in eius imp. eſt dec. 40 n. 7. & 8. Neq; ab hoc onere releuatur propter conſenſum præſtitũ ab Anteceſſore, quoniam talis conſenſus non præiudicat Alexandro ſucceſſori in 2
Beneficio, qui non habet cauſam à conſentiente, ſed à Papa ideò contra ipſum eſt neceſſaria narratorum iuſtificatio *Abb.* in c. fin. n. 9. de præſumpt. *Guidobon.* dec. 341. *Seraph.* dec. 1017. cũ allegatis per *Garz.* de benefic. p. 1. c. 5 n. 448. cum pluribus 3
ſeqq. & fuit dictũ in Cæſaraugustane penſionis 20. Decemb. 1591. coram bo. me. *Card. Pamphilio*, & in Lucana penſionis 29. Nouembr. 1619. coram R. P. D. meo *Pirouano*.

Neque etiã ab onere prædicto releuatur ex eo quod Alexander in gratia ſuæ prouiſionis de dicta penſione mentionẽ fecerit, quia cũ penſio poſſit non ſolũ validè, ſed etiam nulliter reſeruari, vel ex defectu intentionis concedẽtis, vel ex mala expreſſione & per ſua narratiua, ex eo ſolũ, quod Alex. expreſſerit, ac faſſus fuerit penſionẽ fuiſſe reſeruatã, non videtur 4
neceſſariò ſequi illi cõſenſiſſe, vel affirmaſſe reſeruationem fuiſſe validè factã, nam qui fatetur factũ non dicitur fateri illius qualitates *Rota* dec. 56 in fine p. 1 diuer. quemadmodũ qui 5
fatetur appellationẽ fuiſſe interpoſitam non dicitur fateri illam fuiſſe interpoſitã legitimè infra decẽ dies *Rota* dec. 30. de appellat. in nou. *Conar.* pract. qu. c. 23 n. 1. ver. 2. præſcripta regula, &c. & vbi actus poteſt fieri naturaliter, & ciuiliter, ſim- 6
plex cõfeſſio non probat fuiſſe factũ ciuiliter, cum etiã naturaliter fieri potuerit *Bal.* in conſ. 169. n. 6 verſ. aliæ quæſt. cõſ. 270. n. 11 & 12 ver. dicit aliquis li. 1 & ſi quis cõfiteatur ſe mu- 7
tuò recepiſſe centũ, non propterea fateri dicitur pecuniã fuiſſe realiter, & cũ effectu numeratam *Felin.* in c. ſi cautio n. 33. ver. ſed circa hoc de fid. Inſtrũ. *Alex.* cõſ. 179. n. 4. li. 2. cũ aliis.

Cæterum quia articulus videtur exemplaris, & Domini 8
non erant ſatis concordes, eique reſolutio capta fuit ipſo Alexandro reorum informante, ideò ſuper hoc denuò DD. ſententiam libenter audirem, &c.

Et ita, &c.

Romane Vineæ.

Luna 27 Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Petet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex teſtibus deponentibus de fructuum perceptione, & cultura.*

2 *Titulus probatus magis deſeruit ad iuſtificandũ poſſeſſionem.*

3 *Manutentio datur probata poſſeſſione.*

Deciſio CCCXLIV.

DIxerunt Domini Camillæ Victoriæ, & Gaſpari Fontanæ coniugibus deberi eſſe mandatũ de manutenendo in poſſeſſione Vineæ, quæ fuit aſſignata in dotẽ eidem Camillæ: quia ex depoſitione triũ teſtium, qui exprimũt actus poſſeſſorios perceptionis fructuũ, culturæ, & locationis ſumm. n. 4. plenè cõſtet de earũ poſſeſſione iuxta tradita per *Abb.* in c. in geneſi ſub n. 5 de elect. & c. dilectis n. 7 de præbẽd. *Ruin.* conſ. 162. n. 2 li. 4. *Menoch.* de retinen. remed. vlt. n. 34. *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 12. n. 3. de cauſ. poſſ. & propr. & deciſ. 22. nu. 7. de probat. Rota coram Sanctæ mem. Gregor. XV. deciſ. 160. per tot. & ibi Addent,

Addent.n.3.alios cumulant; Immo,& cooſtare videtur de poſſeſſione titulata, cum Vinea de qua agitur ſit fundus dotalis Matris Camillæ, vt ea ſententia bo.me.Card *Sacrati* ſummar. nu. 1. quæ proindè eo
2 magis eſt manutenenda c.licet cauſam vbi *Felin*.nu. 9.de probat.*Capunaq*.dec.356.p.2.*Rota* deciſ.595.n. 2.p.1.diuerſ.& fuit dictum in Ampurien. bonorum 15.Ianuarij 1627.coram R.P.D meo *Vbaldo*.

Quibus probatis competere interdictum vti poſſidentis ſeu manutentionem non eſt dubium §. reti-
3 nendæ Inſtit. de Interdict. l. 1. ff. & C. vti poſſideris cum aliis, quæ paſſim in Rota circumferontur.

Et Ita pro Camilla,& Gaſpare tantum informantibus reſponſum fuit,&c.

Bouon. Dotis.
Veneris 31. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Dotis augmentum à Viro, qoando Mulier fuit dotata competenter, fieri non poteſt Vxori ad interpretationem ſtatuti Centi.

SVMMARIVM.

1 *Maritus non poteſt conſtante matrimonio augere dotem Vxori, nec conſtituere donationem propter nuptias, & n.2.*
3 *Confeſſio ſimulata, & ſolutio in eius exequutionem ſequuta non præiudicat.*
4 *Confeſſio tacita non præiudicat, quando expreſſa non præiudicaret.*

Deciſio CCCXLV.

CVm ſub die 19. Ianuarij proximè præteriti diſputaretur, & per Dominos reſolutum fuiſſet fructus ſolutos ad rationem dotis ſcut. 5000. imputandos eſſe in extinctionem ſortis pro ea parte, quæ eacedit correſpectiuitatem dotis io ſcut. 2500. pro qua tantum quantitate iam bis Rota coram b. m. *Buratto*,& coram Me cenſuit dotem intelligi debere conſtitutam fuiſſe; Ab Informantibus pro DD.Pepulis in dubium reuocabantur dictæ deciſiones,& propterea Domini quia in reſolutione iſtius articuli innitebantur dictis deciſionibus, & cum earum præſuppoſito pro compenſatione reſponderunt, ad magis eruendam veritatem induxerunt, vt denuò ſuper vltima deciſione b.m.*Buratti*, quæ coram Me ſub die 30.Maij præteriti confirmata fuit, partes audirentur, & cauſam proponerem, prout hodiè propoſui, & Rota ſtetit in reſolutis, quòd ſcilicet dos D.Claudię pro ſecundo matrimonio contractus cum D. Pepulo intelligatur conſtituta in ſcut. 2500. prout prius D. Paulo Carandino primo aſſignata fuit, & ad huius quantitatis rationem lucrum eſſe taxandū; Et moti ſunt Domini ex iiſdem rationibus in vtraq; deciſione ponderatis, quod nempe tā ex diſpoſitione iuris cōmunis, quam ſtatuti Centi dos data primo Viro intelligatur etiam conſtituta ſecundo præſertim dum agitur de præiudicio filiorum primi matrimonij, & dus primo Marito aſſignata fuerit congrua, nec ex conſuetudine arctabatur Maritus ad donationem propter nuptias quibus concurrentibus, nec etiam augeri dos poteſt *Bald Noue*:.de dut.p.7.priuileg.8.
1 n.2 & 3.*Lud*.in c.per veſtras nu.53.in fin.de donat. inter vir.& Vaor.*Purpurat*.conſ.394.n.2.Card.*Manſic*.de tacit.& ambig.li.2o.tit.12.n.29.vel ſaltem iuxta ſtatutum Centi huiuſmodi augmentum fieri debebat,vel antè contractum ſecundi matrimonij,vel in ipſo contractu,ſi verò fiat poſt intrat præſumptio, 2
quod Vaor illecta blanditiis ſecundi matrimonij ſub titulo ac prætextu augmenti dotis, donauerit illud plus, quod eacedit quantitatem primę dotis in detrimentum filiorum prioris matrimonij,vt in deciſione coram Me comprobatum fuit.

Non obſtat, quod ea coniecturis etiam probari poſſit ampliorem dotem fuiſſe à principio,& io ipſo tractatu ſecundi matrimonij conſtitutam, quoniam id non negatur, ſed in caſu præſenti deficiunt huiuſmodi coniecturæ ſaltem,quæ vrgeant, & in deciſionibus tamquam leues reiectæ fuerunt; Immò vehementes vrgent coniecturæ,quod ſimulate,& in fraudem filiorum illa confeſſio triennio poſt contractum ſecundum matrimonium emanauerit, ſi enim verè dos illa fuiſſet aſſignata Domino Pepulo,veriſimiliter non tamdiu diſtuliſſet confectionem Inſtrumenti præſertim cum ſciret contra eum vigere præſumptionem, quod dos intelligeretur conſtituta ſolummodo pro quantitate tradita Domino Carandino primo Marito.

Nec obſtat,quod fructus ſoluti fuerint ad rationem dotis ſcut. 5000. & ſic ex quantitate fructuum rectè inferri poſſit ad quantitatem ſortis; quoniam huiuſmodi ſolutiones factæ fuerunt poſt illam confeſſionem ſimulatam, & in fraudem filiorum primi matrimonij emanatam,& ideò qua ratione non obſtat confeſſio,eadem etiam ratione non obſtat ſolutio in illius executionem ſequuta prout præſumitur
l.cum ea pluribus ff.de ſolution *Alex*.conſ.90.n.11. 3
lib 3.*Crauett*.conſ.158.n.13.Ruta coram S.me. Greg. XV.dec.468.n.2.& ſeqq.

Præterea huiuſmodi ſolutiones nil magis poſſunt operari,quam tacitam quandam confeſſionem circa augmentum dotis in fauorem primi matrimonij, verum cum tales ſolutiones factæ ſint longè poſt contractum ſecundi matrimonij non ſuffragantur, quia ſtatutum Centi diſponit, quod eatenus dos data primo Viro augeri poſſit ſecundo, quatenus antè contractum ſecundi matrimonij, vel in Ipſo contractu de tali augmento fuerit conuentum, & propterea quemadmodum confeſſio expreſſa ex interuallo nō ſuffragaretur, multo minus ſuffragari debet tacita
confeſſio reſultans ea dictis ſolutionibus ad regulam 4
l.expreſſa vbi *Dec* n.5. ff.de reg.Iur.l.nonnumquā ff. de condit,& demonſtrat. *Surd*.conſ.10.numer.24.& conſ.310.n.14.*Eugen*.conſ.10.n.19.li 2.cum aliis.

Et Itatertia vice reſolutum fuit vtraque parte informante, &c.

Piſtorien. Iuriſpatronatus.
Veneris 31. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus præſumitur hæreditarium. Et ex quibus recedat ab iſto ſtatu ea actibus ſubſequentibus, & quaodo poſſit mutari huiuſmodi ſtatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus creditur hæreditarium, dum non probatur contrarium, & maximè per obſeruantiam ſubſequutam.*
2 *Centenaria in iurepatronatus habet vim immemorabilis.*
3 *Et ex ea poteſt præſumi titulus quicunque.*

4 *In iurepatronatu habente ſtatum hæreditarium præcedentem ſubſequentes diſpoſitiones factæ de eo pro filijs, & deſcendentib. non immutant qualitatem huiuſmodi hæreditariã, quia poſſunt dd. verba intelligi, quatenus filij, & deſcendentes ſint hæredes.*

5 *Clauſula (& quibus dederit) operatur vt diſpoſitio congruat ad commodum extraneorum hæredum, quicquid alias ex natura dici poſſet, quod non ſit tranſitoria ad eos.*

6 *Mutari naturã iuriſpatronatus hæreditarij, itaut efficiatur gentilitium, non poteſt a Patronis.*
Contra num. 7. Vbi de ratione, quia eſt fauorabile Eccleſiæ, quæ citius libertatem acquirere poteſt.

8 *Patroni non poſſunt alterare in iurepatronatu voluntatem fundatoris, cum ad huiuſmodi effectum ſit neceſſaria Apoſtolica diſpenſatio, non ſufficiat conſenſus Epiſcopi & num. 10.*

9 *Iuſpatronatus gentilitiũ ceſſante familia efficitur hæreditarium, & tranſit ad extraneos.*

11 *Iuſpatronatus poteſt à Patronis prælegari, & ſucceſſoribus in eo præiudicari.*

12 *Immutatio qualitatis iurispatronatus non præſumitur & omnis ſemper eſt aſſumenda interpratatio, vt inducta non dicatur.*

13 *Obſeruantia attenditur ad cognoſcundam naturam iuriſpatronatus.*

14 *Iuriſpatronatus qualitates, & naturam non poteſt immutari a Patronis in legato, aut fideicommiſſo abſque licentia Ordinarij, nec cum licentia Vicarij, ſi non habuerit ſpeciale mandatum.*

15 *Donatio Iuriſpatronatus in Compatronum fieri poteſt abſque licentia Epiſcopi.*

Deciſio CCCXLVI.

PErmanſerunt Domini poſt tertiam diſputationem in reſolutione, quod hoc Iuſpatronatus ſit
adhuc hæreditarium, & conſequenter tranſitorium
ad quoſcumque hæredes, vt in deciſione ſub die 9.
Februarij 1624. coram me; præſumptio enim iuris
fauet, quod Iuſpatronatus ſit hæreditarium, dum ex
fundatione, vel ex alijs contrarium non depræhen-
1 datur Clement. plures de Iurepatr. DD. in c. 1. &
c. cum ſæculum eodem tit. *Abb.* conſ. 54. n. 4. p. 1.
Dec. conſ. 149. n. 1. *Rota* deciſ. 675. n. 1. p. 1. recent.
& ſæpiſſimè alias, & concurrit etiam obſeruantia
ſubſecuta, & poſſeſſio in ſtatu hæreditario per cen-
tum annos & vltra ſupra annum 1565. tempore vl-
timi legati facti per Domitium, quæ centenaria in
materia Iuriſpatronatus, quidquid ſit alios effectus
2 habet vim Immemorabilis *Put.* dec. 206. lib. 1. *Pariſ.*
de confid. q. 28. nu. 260. *Garz.* de benef. p. 5. cap 9.
n. 107. & ex huiuſmodi centenaria, & Immemora-
bili poteſt allegari & deſumi titulus fundationis, &
3 ſic quod in limine fuerit conuentum tale Iuſpatro-
natus fore hæreditarium, & tranſitorium ad quoſ-
cumque Felyn. in c. cauſam quæ ſub n. 7. de præſcript.
Peregr. conſ. 33. n. 23. lib. 1. *Rota* deciſ. 243 lib. 3. p. 3.
diuerſ. *Put.* deciſ. 199 lib. 1. *Rota* deciſ. 312. n. 4. p. 1.
recent.

Verum nodus difficultatis poſitus erat in duabus
ſcripturis, prima de anno 1457. altera autem de
anno 1565. Quas tamen hodiè etiam Rota cenſuit
non obſtare.

Quo enim ad primam licet ibi Iacob. legauerit
Iuſpatronatus, omnibus ſuis filiis, & deſcendenti-
4 bus maſculis, non tamen indè ſaltem neceſſario re-
ſultat, quod fuerit receſſum à primæua natura Iuriſ-
patronatus, & ſic à qualitate hæreditaria, cum illa
verba ſuis filiis, & deſcendentib. intelligi poſſint de
filiis, quatenus ſint hæredes, quæ duæ qualitates ſunt
inter ſe compatibiles, & propterea nec indè fuerit
immutatus ſtatus originarius Iuriſpatronatus *Dec.*
conſ. 149. n. 1. & ſeqq. *Couar.* var. reſol. lib. 2. c. 18.
n. 7. verſ. 3. ſi proximior *Peregr.* conſ. 33. n. 9. lib. 1.
Lambert. de iurepatr. lib. 1. p. 2. q. 1. art. 1. n. 15.
22. cum ſeq. *Achill.* dec. 9. de iurepatr. cum aliis cu-
mulatis per *Grat.* diſcept forenſ. c. 577. n. 45. & per
Didac. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 4. princ. n. 50. &
ſeq. & ſaltem negari non poſſe videtur, quia ſtante
ſtatu antecedenti vere hæreditario, verba legati qua-
tenus eſſent dubia, poſſint, & debeant recipere hanc
declarationem vt quanto minus fieri poſſit receda-
tur à voluntate fundatoris, concurrente etiam potiſ-
ſimum poſt d. legatum Iacobi obſeruãtia ſubſequn-
ta de qualitate hæreditaria, nedum quia Sixtus IV.
legatum prædictum confirmauit pro hæredibus, &
ſucceſſoribus, ſed etiam quia anno 1550. fuit cõcor-
datum, quod ſpectaret ad filios, & hęredes cum clau-
ſula vni vel quibus dederint, &c. quæ clauſula & qui-
bus dederint, &c. facit conceſſionem hæreditariam, 5
& tranſitoriam ad extraneos etiam in materia, quæ
alias ex ſui natura non tranſit niſi ad hæredes ſan-
guinis *Rolan.* conſ. 42. n. 10. lib. 1. *Rota* dec. 642.
n. 4 p. 1. recent.

Amplius aliqui ex Dominis dubitabant, an Iaco-
bus ſucceſſor eſto etiam quod voluiſſet, potuerit im-
mutare naturam, & ſtatum Iuriſpatronatus ita vt de
hæreditario efficeretur gentilitium, & ſic euertere
voluntatem fundatoris, & ſic Auctoris, prout in his 6
terminis non poſſe patronum latè tradit *Ferret.* conſ.
134. per tot. & *Pariſ* conſ. 48. n. 8. verſ. in quib. &
n. 9. ac 10. lib. 4. Nec obſtare credebant, quod id
procedat ſi ageretur, quod Iuſpatr. gentilitium re-
digatur in hæreditarium quod fieri non poſſe nemo
ambigit, ſecus autem ſi Iuſpatron. quod à principio
erat hæreditarium deinde efficiatur gentilitium, in
primo enim caſu deterior, vt aliquibus videbatur 7
euadit conditio Eccleſiæ, quia diutius in ſeruitute
patronatus permaneret ipſa Eccleſia, at in ſecundo
caſo melior euadit conditio Eccleſiæ, quia facilius
aſſequetur libertatem ſi Iuſpatronatus non tran-
ſeat niſi ad hæredes ſanguinis, vt *Lambert.* de Iure-
patr. par. 2 lib. 1. art. 2. qu. 2. princip. nu. 3. Quo-
niã ratio, qua *Ferret* & alij innitũtur, quod non poſ-
ſit per ſucceſſores immutari ſtatus præſcriptus à fun-
datore in Iurepatronatus tota poſita eſt in defectu
poteſtatis cum hæres, nec etiam de conſenſu Ordi-
narij poſſit alterare voluntatem fundatoris, ſed tali
caſu opus eſſet diſpenſatione Apoſtolica, vt vltra 8
Ferret. dicto conſ. 134. per tot. doc. *Bald.* in l. ſi te-
ſtamentum num. 1. & ſeqq. C. de teſtam. Addent. ad
deciſ. Capell *Toloſ.* deciſ. 26. *Guidop.* deciſ. 556.
Guttierez conſ. 1. num. 19 Nec veritati conſona eſt
illa ratio præiudicij, & facilioris libertatis in Ec-
cleſia ſi ad hæredes ſanguinis tantũ tranſiret Iuſpa-
tronatus; quoniam quando etiam Iuſpatronatus eſt
gentilitium, deficiente gentilitate, ſeu deſcendentia,
non tamen Eccleſia efficitur libera, ſed Iuſpatrona-
tus aſſumit qualitatẽ hæreditariam, & efficitur tran-
ſitorium ad extraneos hæredes iuxta conſil. 4. *Cal-*
deran. de Iurepatr. *Ancharan.* conſ. 81. num. 2. & 9
ſeqq. *Rocc.* de Iurepatr. in verbo ipſe quæſt. 8. nu. 49.
Pariſ. conſ. 48. numer. 11. 21. 22. libr. 4. *Ferret.*
conſ. 151. num 10 & ſecuta eſt Rota in Cremo-
nen. Iuriſpatronatus 18. & 21. Maij 1576 coram
Robuſterio, quę eſt deciſ. 385. part. 1. diuerſ. vbi fuit

dictum

dictum hanc eſſe communem, & veriorem opinio-
nem, & in eadem 6. Iunij, & 21 Nouembris 1578.
coram Cardinali *Seraphino* deciſ. 364. & 378. & in
Cremonen. Capellaniæ 14. Ianuarij 1594. coram
Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Millino*, & in Vr-
binaten. Beneficij 14 Iunij 1594. coram bo. me.
Vbaldo, Imo fauet Eccleſiæ, quod fundatorum vo-
10 luntates non poſſint immutari, ſique hæreditaria
conſtituerunt à principio Iura patronatus, & talia
perſeuerent; hoc enim modo alliciuntur ad fundan-
dum, & non retrahuntur, prout ſequeretur, ſi im-
mutatio permitteretur.

Alex. autem conſ.13. num.10. & conſ.20. num.6.
lib.5. *Couarra* reſolut. lib.2. cap.18. num. 10. *Mo-
lin.* de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 24. num. 30. &
quotquot pro Cancellariis allegabantur; licet ad-
mittant, quod Patronatus poſſit ſucceſſoribus præiu-
11 dicare, & vni totum prælegare, & etiam in extra-
neum transferre, nec hæredibus competere quære-
lam, quoties Iuſpatronatus eſt hæreditarium, non
tamen concludunt, quod poſtquam illud vni fuit
prælegatum, vel extraneo relictum, non retineat
ſuam primam qualitatem hæreditariam, nec dicunt,
quod illam patronus poſſit immutare, vnde videtur
dicendum, quod poſſit ſucceſſor in patronatu hæ-
reditario præiudicare quidem circa tranſlationem
iuris de perſona in perſonam, & ita loquuntur Do-
ctores ſupradicti, ſed tamen inde poſtea permanet
12 natura, & qualitas Iuriſpatronatus ab initio per fun-
datorem præſcripta, & conferunt tradita in Aretina
Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. coram bo. mem.
Card. *Pamphilio* verſ. non obſtat, quod huiuſmodi,
& ſemper viget illa ratio, quod deficit poteſtas in
ſucceſſore, vt per *Guttier.* dicto conſ. 1.n.19. & quem-
admodum vnus ſucceſſor potuit extraneo relin-
quere idem etiam quod poſſit, & omnis alius ſuc-
ceſſor ſuadet ratio, & ſic non violanda voluntas
fundatoris, qui dum hæreditarium fecit Iuſpatro-
natus libertatem videtur conceſſiſſe omnibus ſuc-
ceſſoribus de eo diſponendi, remanente ſua prima
natura hæreditaria.

Nec contrarium dixit *Rot.* in dec. 675. n. 2. p. 1.
recent. quia procedit in prima creatione, ſiue in te-
ſtamento, ſiue in codicillis, non autem in mutatio-
ne, & noua impreſſione diuerſæ qualitatis à prima
per fundatorem infixa, &c.

Et quidquid eſſet de prædictis ſemper ſubſiſtit il-
lud fundamentum, quod ſaltem ſtante hac dubie-
tate circa facultatem Iacobi, metiendo voluntatem
à poteſtate facienda ſit omnis interpretatio, quod
Iacobus noluerit immutare naturam patronatus,
13 præſertim concurrente obſeruantia ſubſequuta, quę
potiſſimum attendi debet ad effectum diſcernendi,
an Iuſpatronatus ſit hæreditarium, vel gentilitium
Gaber. conſ 196 num.6. lib. 2. *Peregr.* d. conſ. 13. n.
25. & 26. lib. 1. Rota in Florentina de Ricciolis 10.
Martij 1601. coram Card. *Lancelloto.*

Quo vero ad ſecundum legatum de an. 1565 fa-
ctum Cippo, & familiæ applicatur eadem reſponſio
data à Dominis, quod Iuſpatr. hæreditarium non
potuerit immutari, & redigi in gentilitium, & quo-
niam illud legatum fuit confirmatum à Vicario, qui
tamen de iure poteſtatem non habet confirmandi
14 ſine ſpeciali mandato *Sbroz*, in tract. de Vicar. lib. 2.
q. 198. *Garz.* de benef. p. 5. c. 9. n. 76. *Rota* dec. 576.
n. 2. par. 1. & dec 357. num. 5. part. 2. recent. & quo-
niam etiam hoc poſtremum legatum non fuit exe-
cutioni demandatum, illo enim non obſtante præ-
ſentationes non fuerunt factæ Iure hæreditario, &
de anno 1577. fuit pro vna parte donatum tanquam
hæreditarium, & huiuſmodi donatio, cum facta fue-
rit in Compatronum tenuit licet non interuenerit
conſenſus Ordinarij, *Abb.* in c. ex Inſinuatione, n. 4. 15
de Iurepatr. *Caputaq.* deciſ 148. n. 1. par. 1. & deciſ.
131. n. 1. & 2 par. 2. *Achil.* deciſ. 10. de Iurepatr. &
fuit dictum in Aſculana Iuriſpatronatus 24. Februar.
1616. coram Illuſtriſſ. Domino Cardin. *Veroſpio.*

Et ita Domini permanſerunt in deciſis, &c.

Meleuitana Bonorum.
Lunæ 3. Aprilis 1628.

ARGVMENTVM.

Ratificatio ex quibus comprobetur.

SVMMARIVM.

1 Ex ſtipulatione Notarij appoſita ad fauorem Vxoris in capitulis matrimonialibus eidem ius quæritur.

2 Ratificatio geſtorum in capitulis matrimonialibus ad Vxoris fauorem præſumitur ex matrimonio ſubſequuto.

3 Ratificatio inducitur ex diſpoſitione expreſſa, vel tacita rerum.

4 Conſuetudo quod Mater poſſit diſponere, vel quod bona acquiſita ab Vxore communicentur Viro, non præiudicat legitimæ liberorum; quæ ſalua, & exceptuata cenſetur.

5 Filius in bonis maternis vltra legitimam nil aliud petere poteſt ſtipulatione eſt ius quæſitum in fideicommiſſo conſtituto in contractu dotis.

Deciſio CCCXLVII.

CAuſa pluries propoſita tandem Domini ſtete-
runt in vltimo loco deciſis ſub die 25. Maij 1620.
coram bo: mem: Cardinali *Sacrato*; quoniam ex le-
ctura Inſtrumenti dotalis, de quo in Summario n. 2.
conſtat de fideicommiſſo ad fauorem filiorum, qua-
les ſunt DD. Antonia, & Sperantia; Ideò Enciona
mater non potuit per ſuum teſtamentum illis præ-
iudicare quoad portionem, in qua vigore talis fidei-
commiſſi, & conuentionum in capitulis matrimo-
nialibus, & in dicto Inſtrumento dotali contenta-
rum, fuerat eiſdem ius quæſitum ex Notarij ſtipu-
latione, l. quoties, C. de donat. quæ ſub mod. *Seraph.* 1
deciſ. 417. n. 2. vt firmatur in deciſione, & fuerat
prius benè deductum in hac cauſa die 25. Februarij
1619. coram eodem Cardinali *Sacrato.*

Neque obſtat, quod fideicommiſſum, & conuen-
tiones prædictæ factæ fuerint abſente Enciona, quia
ſatis viſum fuit conſtare illas fuiſſe poſteà ratificatas,
tam ex eo quod ipſa conſentiendo matrimonio, &
illud confirmando, cenſetur etiam conſenſiſſe, &
rata habuiſſe omnia contenta in dictis Capitulis
matrimonialibus, ſine quibus matrimonium con-
trahi non ſolet. *Alex.* conſ. 146. n. 11. lib. 5. *Surd.* 2
deciſ. 62. num. 13. & ſeqq. *Rota* deciſ. 89. n. 11. &
12. par. 2. diuerſ. & fuit dictum in Romana quartæ
27. Iunij 1626. coram R. P. D. meo *Durano*; Quâ etiam
ex eo quia Enciona in donatione contemplatione
matrimonij facta per Petrum eius Virum Iulio
communi filio, voluit ac declarauit, quod medietas
bonorum donatorum intelligeretur donata de por-
tione contingente ipſi Encionæ, ac pro omnibus iu-
ribus filio in bonis maternis tam iure legitimæ, quã

eius ſupplementi competentibus, itaut dictus Iulius in bonis ipſius nihil aliud prætendere poſſet, vndè cum dicta medietas ad eamdem Encionam alio Iure, vel ex alio titulo, quam dictarum conuentio-
3 num pertinere non poſſet ex hoc ipſo quod de ea tamquam ad ſe ſpectante diſpoſuit, cenſetur conuentiones prædictas ratificaſſe ad tradita per *Caputaq.* dec. 26. n. 4. par. 2.

Neque dici poteſt portiònem prædictam ſpectaſſe ad Encionam vigore conſuetudinis, iuxta quam bona tripartiuntur, & tertia pars Viro, alia Vxori, & reliqua filiis aſſignatur; Tum quia in caſu propoſito contrahentes noluerunt ſe conſormare dictæ conſuetudini, ſed matrimonium fuit expreſsè contractum more Romano; tum etiam quia attenta conſuetudine Enciona non potuiſſet diſponere de medietate tamquam ad ſe ſpectante, ſed de tertia tan-
4 tum; tùm demum quia vigore conſuetudinis tertia pars quæ filiis reſeruatur, cẽletur loco legitimæ ſubrogata, iuxta conſil. *Imol.* in terminis relati per *Coſm. Nepu.* in conſuetud catin. tit. 3. n. 113. 123. & ſeq. *Giurb.* ad conſuetud. Meſſan. par. 1. cap. 4. gloſ. 4. num. 1. Et conſequenter ſuperflua, ac fruſtatoria fuiſſet declaratio prædicta, quod medietas cenſeretur ſubrogata loco legitimæ, & prohibitio, quod Iulius aliud petere non poſſet, quoniam ille etiam
5 abſque tali declaratione nihil poterat prætendere, *Suarez* in l. quoniam in prioribus 14. ampliat. C. de inoffic. teſtam. *Gabr.* conſ. 116. num. 1 & 6. lib. 1.

Eoque magis præſumenda eſt tacita ratificatio, quia Enciona erat pauperrima, & fuerat de bonis Mariti dotata, Maritus verò, qui ei communicabat bona acquirenda, erat diues, & induſtrioſus ideoque ipſa tamquam multo magis certa de lucro, quam de damno facile conuentiones prædictas ratas habuiſſe præſumitur ad tradita per *Mantic.* deciſ. 13. num. 14. & 15.

Præterea dato etiam quod ratificatio non adeſſet, adhuc tamen ex illius defectu inferri ſolummodo poſſet bona non fuiſſe communicata ipſi Encionæ, quę ex conuentionibus prædictis, quas ratas habere neglexit, emolumentum capere non valeret, non autem ſequeretur eadem bona, quę hoc pręſuppoſito penes Patrem, qui illa acquiſiuit, integra remanſiſſet, non eſſent ſubiecta fideicommiſſo, per eum in dicto Inſtrumento dotali facto ad fauorem
6 filiorum, quibus Enciona mater non ratificando, pręiudicium aliquod inferre, & ius ex Notarij ſtipulatione quæſitum iuxta tradita per *Seraph.* dicta deciſ. 417. num. 2. auferre non potuit.

Nepeſina Tutelæ.
Veneris 7. Aprilis 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non tenetur reddere rationem de rebus, quæ ad eius manus non peruenerunt.*
2 *Vt Tutor de re aliqua rationem reddere teneatur, debet probari per probationes veras, non verò æquiuocas, quòd res illa ad eius manus peruenerit.*

Deciſio CCCXLVIII.

QVoad hordeum Domini ſteterunt in deciſis; quo vero ad terras voluerunt, quod alias particulariter videatur: Quia non ſolum non conſtat prætenſam hordei quantitatem rubrorum 80. perueniſſe ad manus Plodij poſt ſucceptam tutelam, ſed imò potius ex teſtium, & pręſertim vndecimi depoſitione probatur illud fuiſſe venditum in area ab ipſomet Franciſco, vt deducitur in deciſione; vndè de eadem hordei quantitate, quæ ad ipſius manus non peruenit Plodus rationem aliquam reddere non tenetur, *Bart.* in l. 1. num. 9. & ſeqq. & ibi etiam *Alex.* num. 22 ff. de eden. *Corn.* conſ. 81 num. 2. in 1
fin. & num. 3 lib. 4. *Plot.* de in lit. Iuran. §. 5. num. 37. *Crauett.* conſ. 231. num. 14. cum aliis allegatis in hac cauſa 21. Aprilis 1622. coram bo. me: *Franciſco Vbaldo.*

Neque obſtat epiſtola ſcripta per Plodium ad Aemiliam matrem pupillorum, in qua eidem Aemiliæ mandat, vt pro ſoluendo quodam debito hæreditario vendat hordeum, vel frumentum, quia ex huc non infertur neceſſario hordeum ipſum extitiſſe, & ad manus Tutoris effectualiter perueniſſe, prę- 2
ſertim in tanta quantitate rubr. 80. vt quoad frumentum alias reſpondit *Rota* in hac cauſa die 11. Decembris 1624 coram eodem bo. me. *Vbaldo.*

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Terracinen. Iuriſpatronatus.
Lunæ 10. Aprilis 1628.

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus exiſtentia quando agitur cum perſonis, in quibus cadit ſuſpicio vſurpationis, debet probari per authenticas ſcripturas, & modum præſcriptum à Concilio Tridentino, & in hoc caſu authenticis ſcripturis non dicitur probari ex enunciatiuis Ordinariorum.

SVMMARIVM.

1 *Perſonæ, quæ habent iuriſdictionem in loco, dicuntur Potentes, & in iurepatronatu debent de pertinentia docere iuxta formam præſcriptam à Conc. Tridẽt. ſeſſ. 25. cap. 9.*
2 *Patroni potentiores, & in quibus cadit ſuſpicio vſurpationis debent de eorum iure patronali docere ex fundatione, & dotatione, vel ex immemorabili ſpatio temporis annorum 50. cum obſeruantia præſentationum effectum ſortitarum.*
3 *Enunciatiuæ Ordinariorum de pertinentia iuriſpatronatus probant, & num. 4.*
5 *Ordinarij eſſe non ſolent faciles in admiſſione iuriſpatronatus.*
6 *Enunciatiuæ non probant pertinentiam iuriſpatronatus in perſonis, in quibus viget ſuſpicio vſurpationis, & num. 7.*
Forma debet præcisè adimpleri, non per æquipollens, ibid.
8 *Enunciatiuæ non dicuntur eſſe probationes per authẽticas ſcripturas requiſitas à lege n. 11.*
9 *Tacitum plus non debet poſſe, quam expreſſum.*
10 *Interpretatur Concil. Trident. ſeſſ. 25. c. 9.*

Deciſio CCCXLIX.

QVia ſumus in caſu, in quo intrat præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus ex eo quod D. Camillus de Maximis pręſentans habet iuriſdictioné, & dominium ſuper Caſtro Roccæ Siechæ, vbi adeſt Canonicatus de quo eſt controuerſia ex traditis

per

per *Put*.dec.3.& 8.de Iurepat. & apud S.mem.Greg.
XV.deciſ.222.nu.1.& ibi Addent.num.10.

Ideò ſeruanda eſt forma probationis iuriſpatro-
natus plenior, & exactior, qualis præſcribitur in his
terminis à Sacro Tridentino ſeſſ.25 cap.9. nempè, vt
ille, qui prætendit Iuſpatronatus, vel debeat oſten-
dere verum titulum fundationis, & dotationis, vel
debeat docere de immemorabili cum continuatis
præſentationibus, per ſpatium 50. annorum, quæ
2 omnes effectum ſortitæ ſint, & probentur per au-
thenticas ſcripturas adeò vt aliâ facta probatio non
ſuffragetur, vt latè per *Gonzal*.ſuper reg.8.gloſ.18.n.
76.& ſeqq.*Garz*.de benef. par.5.cap.9.n.98.& 113.
& Addent.ad S.me.Greg.XV.dicta deciſ. 221.n.11.

Quibus poſitis viſum eſt Dominis non eſſe dan-
dam Inſtitutionem præſentato per Dominum Ca-
millum; Quoniam cum non docuerit de vero
titulo dotationis, & fundationis, tenebatur do-
cere de immemorabili cum præſentationibus per
quinquaginta annos effectuatis, & probatis per
authenticas ſcripturas; Ipſe autem quoad immemo-
rabilem ſatis quidem probauit per Teſtes, ſed defe-
cit in vltimo requiſito, quo ad probationes præſen-
tationum, quia præſentationes attulit tantummodo
enunciatas ab Epiſcopis Terracinen.in collationibus
3 factis de dicto Canonicatu, quæ quidem enunciati-
uæ plures antiquæ, nec obiter emanatæ, licet alias
4 ſatis probent præſentationem, *Lambertin*. de iure-
patr.lib.2.par.1.quæſt.10.art.7.nu 6. & 10.*Pariſ*.de
reſignat lib.8.quæſt.11.num.58.*Rota* deciſ. 11. de iu-
repatr.in nou.*Put*.dec.171.& 173.lib.1.& plurimum
conferant ad probandum iuſpatronatus, Cardin. *Se-
raph* deciſ. 1141. & fuit dictum in Taurinen. bene-
ficij 5.Martij 1564.coram *Orano*, & in Comen.Ca-
pellaniæ 17.Iunij 1591.coram *Penia*, quia Ordinarij
non ſolent multum fauere iſtis præſentationibus *Ro-*
5 *ta* deciſ.1.de iurepatron.in nou.*Put*.deciſ.171.lib.1.
Rota dec 176.num.2.lib.3.par.3.diuerſ. Tamen cum
Concilium requirat pro forma, quod de præſenta-
tionibus conſtet per authenticas ſcripturas adeout
6 non poſſit id per æquipollens, nec per Teſtes adim-
pleri, *Pariſ*.de confident.q.28.num.147.*Gonzal*. ad
reg 8.gloſ.18.num 79.& 80.*Grattan*. diſcept.forenſ.
cap.168.num 21.vſque in fin.*Rota* deciſ. 199. nu. 4.
par.1.diuerſ.*Addent*.ad S. mem. Gregor. XV. deciſ.
222. numer. 11. & fuit reſolutum in Nullius Ar-
chipresbyteratus 1.Maij 1588.coram Cardin. *Pam-
philio*, & in Foroſempronien. Parochialis 17. Iunij
1594. eodem, & coram Card. *Mantica* deciſio.
89. numero 1. atque idem etiam reſponderunt Il-
luſtriſſimi Cardinalis Sacri Concilij Interpretes, vt
per *Mantic*.dicto num.2 & *Ricc*.in prax.tit.de iure-
patr.num.4.& *Garz*.loco præallegato; dictæ enun-
ciatiuæ nihil proſunt ad effectum requiſitum à Con-
cilio, vt in his terminis ſentit *Rota* coram Cardinali
7 *Seraph*.dec.2367.n.5.& in Soranaiuriſpatronatus 18.
April.1603 corã bo.me.Card.*Pamphilio*, & in Iacen.
Parochialis 27.Iunij 1603.corã eodem. Et ratio eſt in
promptu, quia cum Concilium non confidat de te-
ſtibus vbi adeſt præſumptio vſurpationis. & ideò ip-
ſis excluſis requirat pro forma ſcripturas authenti-
cas; neceſſariò ſequitur, vt non ſint admittendæ iſtæ
enunciatiuæ, quæ nil aliud videntur eſſe nec magis
operari, quam quædam Teſtium depoſitiones.

Immò etiamſi Epiſcopi redigerent in ſcripturas
authenticas, & in inſtrumenta facta coram Notario,
& Teſtibus, pleniorem, & apertiſſimam teſtifica-

Deciſ.Clem. Merlini.

tionem, in qua aſſererent coram ſe ipſis eſſe factas
præſentationes, nihil tamen operarentur, quia ſem-
per verum eſſet dicere hanc eſſe probationem per 8
Teſtes, non verò per authenticas ſcripturas: vndè a
fortiori multo minus operari poſſunt ſimplices enũ-
ciatiuæ factæ in collationibus, ne abſurdum illud ſe-
quatur, quod plus poſſet tacitum, & implicitum,
quàm explicitum & expreſſum contra regulam, l. ex 9
preſſa, vbi *Decian*.n.5 ff.de reg.iur *Bald*.in l. ſi arro-
gatur, ff.de adopt.*Surd* conſ.10.num 24.cum aliis.

Nec dicatur Concilium requirere pro forma,
quod hæ probationes fiunt per authenticas ſcripturas
& cum collationum ſcripturæ ſint authenticæ, & in
eis probentur præſentationes, ſatisfactum ideò eſſe
menti Concilii, tamquam non cogat probari au- 10
thenticè præſentationes, ſed tantùm ex authen-
ticis ſcripturis; Quia præterquam quod in con-
trario ſenſu recipiunt omnes Doctores ſupra citati,
& ſemper ita ſenſit *Rota*, ſanè redderetur eluſoria
hæc diſpoſitio Concilii, quæ reiicit Teſtes, ſequere-
tur enim ſemper poſſe admitti probationes factas
per Teſtes, ſi quando redigerentur in Inſtrumenta,
& in ſcripturas authenticas; quia & in tali ca-
ſu rectè diceretur probari per authenticas ſcriptu-
ras; vndè ſequitur dicta verba Concilii authenticis
ſcripturis probentur neceſſariò; & prout exponun-
tur à Doctoribus excludere omnem teſtificationem
expreſſam, nedum implicitam, atque omnino re-
quirere ſcripturas authenticas ipſarum præſentatio-
num, itaut non ſolum ſcriptura ipſa ſit authentica,
ſed authentica etiam ſit ipſa probatio, & authenticè
inde reſultans, quod non poteſt fieri niſi per ſcriptu-
ras, quæ confectæ fuerint ſuper ipſo actu præſenta-
tionis, & cadant ſuper ipſis præſentationibus prima-
riò ac directè, quod planè deficit in caſu noſtro, in
quo ſcripturæ tantum enunciatiuè inſerunt præſen-
tationem per quandam teſtificationem ſimplicem
Epiſcopi inſertam in collatione, & ſic hæ ſcripturæ
cum ſint diſtinctæ ab actu, ſeù ab ipſis ſcripturis præ-
ſentationum, non videntur ſatisfacere menti Sacri
Concilii.

Ex quibus Domini contra informantem reſpon-
derunt, &c.

Piſcien. Capellaniæ.
Mercurij 10.*Maij* 1618.

ARGVMENTVM.

In iudiciis quæ ſunt duplicia, quilibet ſuſtinet vices duorum ſcilicet Actoris, & Rei, & qualiter hoc intelligatur, & in his iudiciis, quis dicatur Actor: Lis vt dicatur extincta per mortem Actoris, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *In iudicijs duplicibus, ſingula perſona duplex ius habent, & agentis, & eius, quo cum agitur.*
2 *In iudiciis duplicibus etiam is dicitur Actor, qui prius ad iudicium prouocauit & num. 6.*
3 *Actor quis dicatur.*
4 *L. in tribus, ff. de iud. declaratur.*
5 *Reus ſufficit vt quis ſit quoad litis deciſionem, ad hoc vt per eius mortem lis ipſa non remaneat extincta.*
7 *In iudiciis duplicibus quilibet eſt actor, & Reus, & qualiter hoc intelligatur.*

8 *Lis per mortem Actoris non extinguitur, niſi Reus ſuperſtes non velit illam proſequi, & hoc non conſtat ex aliquo actu ſaltem tacito.*

9 *Lis non poteſt dici finita, quando eſt in gradu appellationis.*

Deciſio CCCL.

PRopoſui tertia vice dubium, An intret Arbitrium pro reiectione attentatorum bis negatiuè reſolutum, & Domini ſteterunt in deciſis ex deductis in deciſionibus, quæ placuerunt, &c.

Nam poſtquam Dominus Horatius à S. de Apoſtolica Capellaniam, de qua agitur obtinuit, & Vicarius executor, illam eidem contulit, ipſumque in poſſeſſionem immitti mandauit, vt in Summario ipſius num. 1. & 2. Coſmus tanquam præſentatus à Patronis cauſam appellationis ab huiuſmodi decreto Nuncio Apoſtolico Florentiæ committi obtinuit, coram quo Horatius, qui nondum poſſeſſionem fuerat adeptus, comparendo mediante perſona Procuratoris diuerſas oppoſuit exceptiones, & vlterius petijt, & inſtetit reuocari ſuperſeſſoriam dictáſque litteras Apoſtolicas Vicario vt ſupra præſentatas, executioni demandari, ſeſeque in poſſeſſionem immitti, vt in Summario Domini Abbatis Capponij num. 1. 2. & 3. Coſmus vero excepit litteras prædictas non eſſe executioni demandandas, & deinde vtraq; pars inſtetit pronunciari iuxta petita eodem Súmario n. 5. & deinde interpoſita hinc inde appellatione à decreto quod procederetur ad vlteriora ad effectũ poſſeſſionis tantum, cauſa ad inſtantiam Coſmi commiſſa fuit in partibus Pandulphino Iudici Synodali, corã quo Horatius cõparuit, & præuia omniũ actorũ & ſcripturarũ repetitione petiit ſentẽtiari, ac declarari litteras apoſtolicas ad ipſius fauorem obtentas, & dicto Vicario præſentatas fore, & eſſe exequendas, ſeſeq; in dictæ Capellaniæ poſſeſſionem immitti, reiecto Coſmo ex aduerſo comparente, contra quem etiam plures, ac diuerſas exceptiones oppoſuit, vt in dicto Summario num. 9. & 10. Coſmus autem è contra coram eodem ſimiliter comparuit, ſuamque petitionem porrexit, & diuerſas exceptiones dedit, & demum pronunciari obtinuit litteras prædictas non eſſe exequendas, maléque per dictum Coſmum fuiſſe appellatum, ſeu de nullitate dictum, vt eodem Summario numer. 11. 12. & 13. à qua ſententia Horatius appellauit, & cauſam appellationis in partibus committi fecit; quæ poſtmodum ad inſtantiam Coſmi fuit auocata, & ad Rotam deuoluta Summario num. 14. vbi plures deciſiones ad fauorem Coſmi ſuper exiſtentia iuriſpatronatus emanarunt, quo tandem in hoc ſtatu cauſæ defuncto Horatius propria auctoritate, ſiuè abſque mandato Rotali poſſeſſionem appræhendit.

Ex qua facti ſerie ſatis apertè viſum fuit conſtare, quod vterque erat Actor, & Reus, nam reſpectu prouiſionis Apoſtolicæ Horatius erat Actor, & Coſmus Reus, reſpectu verò præſentationis, Coſmus erat Actor, Horatius autem Reus, quemadmodum in ſimili videmus, quod in iudiciis duplicibus familiæ erciſcundæ, communi diuidundo, & finium regundorum ſingulæ perſonæ duplex Ius habent, & Agentis, & eius quo cum agitur, vt dicit tex. in l. iu-
1 dicium x. ff fin. regund. l. inter cohæredes, §. qui familiæ, ff. famil ercis. & in l. ſi defunctus §. fin. vbi Gloſ. in verbo ad defendendum, ff. de procurat. gloſ. in cap. ex litteris in verb. Vices duorum, & ibi etiam *Abb.* & *Dec.* num. 12. de probat *Barboſ.* in l. in tribus num. 1. ff de iudic.

Neque obſtat, quod etiam in huiuſmodi duplicibus iudiciis Actoris dicatur, qui prior ad iudicium prouocauit dicta l. in tribus, ff. de iudic. l. 2. § in tri-
bus, & ibi Gloſ. ff commun. diuidun. *Roman.* conſ. 2
217. num. 1. cum aliis per *Barboſ.* in dicta l. in tribus numer. 2. & conſequenter cum actus prædicti facti ab initio per Horatium coram Vicario fuerint extraiudiciales, ex quo Coſmus nondum erat in cauſa, præſentatio verò Breuis coram Nuncio Apoſtolico, & primæ citationis executio facta fuerit ad inſtantiam Coſmi apertè apparere dicebant informantes
pro Horatio eumdem Coſmum, qui primus ad iudi- 3
cium prouocauit fuiſſe Actorem.

Quoniam ſi ſequamur opinionem, quam poſt *Ia-
cob de Rauenn. Alberic.* & *Angel.* in dicta l. in tribus, 4
& *Matthesilan.* ſingul. 109. probat, & veriorem dicit *Dec.* in d. cap. ex litteris, num. 49. verſ. ſed Iacobus, & num. 50 & ſeq. *Ronchegal.* in rubric. numer. 30. ff. de duob. reis & aliis quos refert *Barboſ.* in dicta l. in tribus, numero 44. vbi quod opinio videtur magis recepta, nempè quod diſpoſitio dictæ l. in tribus procedat quoad ordinem iudicij, ne alias inducatur cauſæ, & proceſſus confuſio, quo verò ad effectum, & litis deciſionem quilibet cenſeatur actor, & reus; reſponſio eſt clara, quia ſufficit quod Coſmus fuerit etiam Reus quo
ad litis deciſionem, ad hoc, vt per eius mortem 5
lis ipſa non remanſerit extincta, vt per *Bellam.* deciſio 156. *Ioan. Andr.* in cap. 2. vt lit. pend. in 6. *Rota* deciſ. 8. eodem tit. in nou *Mohed.* deciſ. 8. num. 3. & 4. de appellat. & *Lancell.* de attent. lit pendent. in præfat. num. 263.

Si verò malimus in Iudiciis diuiſoriis illum tan- 6
tum, qui primo prouocat petendo partem ſuam eſſe actorem, quia tacitè confitetur alteram partem ad Socium pertinere, & ſic ille non tenetur aliud probare, neque Actoris partes ſubire, concluſionem verò prædictam, quod in Iudiciis duplicibus quili-
bet eſt Actor, & Reus ſolum procedere dum du- 7
rat dubium, & controuerſia diuiſionis, vt conciliando contrarias opiniones declarat *Barboſ.* in dicta l. in tribus, num. 46 & ſeqq vſque ad 51 adhuc benè depræhenditur nulla ratione dici poſſe Coſmum fuiſſe ſimplicem, & merum Actorem, quoniam ipſe nunquam neque tacitè, neque expreſsè faſſus fuit beneficium ſpectare ad Horatium, Immò potius videtur ab initio comparuiſſe tanquam Reus, introducendo coram Nuncio cauſam appellationis, & opponendo coram eo diuerſas exceptiones, ex quibus prætendebat litteras prædictas non eſſe exequẽdas; Horatius verò expreſsè petendo coram eodem Nuncio ad dictarum litterarum executionem deueniri, ſeſeque in poſſeſſionem, quam adhuc nactus non fuerat immitti, clarè demonſtrauit, quod reſpectu ſuæ gratiæ fuit verus actor, licet reſpectu præſentationis, & immiſſionis ac confirmationis inſtitutionis, quas Coſmus ſimiliter petijt, fuerit Reus, vt apertius etiam apparet ex dictis actibus, & proceſſu poſtea facto coram dicto Iudice Synodali, & conſequenter per mortem Coſmi, qui huiuſmodi controuerſia adhuc durante deceſſit nullo modo dici poteſt litem fuiſſe extinctam iuxta ſuperius allegata.

Præterea viſum etiam fuit ceſſare difficultatem, quia etiamſi Coſmus fuiſſet merus Actor, adhuc tamẽ lis non fuiſſet extincta, illa enim per actoris mor-

tem

tem non extinguitur niſi quando Reus ſuperſtes nou
vult illam proſequi, & de hoc conſtat ex aliquo actu
8 ſaltem tacito, Clementina 1. §. ſi verò aliter, vbi
Gloſ. in verbo proſequatur, vt lit. pend. *Ioan. Andr.* in
c.2. nu. 2. eodem tit. in 6. *Mohedan.* deciſ. 14. de cauſ.
poſſeſſ. & propriet. *Caſſad.* dec. 1. de re iud. & deciſ. 5.
num. 4. vt lit. pend. *Mil.* in repert. in verbo litis pen-
dentia non finitur, *Accbil.* deciſ. 8. vt lit. pend. *Gam-
bar.* de offic. legat. lib. 3. num. 465. *Rota* deciſ. 109. n.
3. & 4. par. 1. recent. & in Conchen. Archipresbyte-
ratus 19. Ian. 1598. coram bo. mem. *Litta*: In propoſi-
to vero tacitus aliquis actus ad hunc effectum ſuffi-
ciens non adeſt, reuocatio enim Procuratoris facta
fuit 10. Septembris 1612. & ſic poſtquam ipſe Ho-
ratius ſub die 28. Iulij propria authoritate, ſeu abſ-
que mandato Rotali poſſeſſionem controuerſam
fuerat adeptus & proindè contrarium animum, li-
tem ſcilicet proſequendi apertè declarauerat, itaut
attentata ſint clara ex deductis in dictis deciſioni-
bus in hac cauſa factis; Præſertim quia Coſmus non
deceſſit pendente lite in prima inſtantia, ſed in gra-
du appellationis per Horatium interpoſitæ à ſenten-
tia contra eum lata, qua ſtante lis dici non poteſt
9 finita, etiamſi admittatur eumdem Horatium fuiſſe
ſimpliciter, & abſolutè Reum, vt declarando deciſ.
Bellam. 156. tradit *Put* deciſ. 159. num. 1. & ſeqq lib.
2. & *Lancellott.* de attent. par 2. in præfat. cap. 4. num.
274.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Meliorementorum.
Mercurij 10. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Pro melioramentis factis in bonis Debitoris à Cre-
ditore immiſſo ex Saluiano datur retentio eidem
Creditori ſatisfacto de credito. Ratione non im-
plementi quando contrahens cadat à commodo
pactorum.

SVMMARIVM.

1 *Retentio pro melioramentis non denegatur ei, qui
melioramenta fecit, ſicuti eidem competit actio ex
lege, & datur Creditori ſatisfacto iam de credito
ex re.*
2 *Retentio facilius conceditur, quàm actio.*
3 *Reſoluto iure Authoris reſoluitur ius ſucceſſoris, &
receptoris.*
4 *Ratione non adimplementi ex ſua parte ſequuti, non
poteſt quis agere contra partem ex pactis conuen-
tis.*
5 *Fallit quando ex vtraque parte non eſt ſequutum
adimplementum pactorum conuentorum, quia hu-
iuſmodi exceptio eliditur.*
6 *Item fallit, quando expreſſè, aut tacitè poteſt dici re-
miſſa vni parti talis defectus.*
7 *Ratione non implementi non licet recedere à contra-
ctu, ſed ad adimplementum agi debet.*

Deciſio CCCLI.

POſtquam ſub die 9. Iunij anni præteriti coram
Me reſolutum fuit D D de Cibo non eſſe dan-
dum mandatum de euacuando ludum pilæ, de quo
agitur contra DD. Scarlattos, & ſic ſtandum eſſe in
Deciſ. Clem. Merlini.

deciſis die 21. Aprilis 1625. coram bo. me. *Vbaldo*; in-
ſtantibus iiſdem de Cibo dedi dubium. An ipſis Scar-
lattis Creditoribus Ioannis à Ponte competeret re-
tentio in bonis, in quibus fuerunt immiſſi, quod
dubium cum hodie propoſuerim, fuerit à DD. affir-
matiuè reſolutum.

Cum enim Scarlattis tamquam Creditoribus, &
Ceſſionariis Ioannis à Ponte conductoris Domus,
de qua agitur, ad 18. annos fuerit primo in vim Sal-
uiani conceſſa immiſſio in hanc domum donec de
credito ſcutorum 1100. eſſent ſatisfacti, vt in Sum-
mario num. 5. & deindè à *Rota* præuiis deciſionibus
ſub 9. Decembr. 1616. & 2. Nouemb. 1617. coram
bo. me. *Vbaldo*, fuerit data manutentio in dicta Do-
mo, eodem modo, quo danda fuiſſet Io. à Ponte Con-
ductori, ac demum Cibis fuerit denegatum manda-
tum de euacuando contra ipſos Scarlattos, vt ſupra
dictum; Viſum etiam fuit Dominis non poſſe iiſdem
Scarlattis denegari retentionem pro melioramentis
in Domo factis quouſque conſtet fuiſſe de illis ſa-
tisfactos, l. ſi in area, ff de cond. indeb DD. in l. ſi non 1
ſortem § ſi centum, ff eodem, *Gozzad.* conſ. 86. nu. 25.
Rimin. iun. conſ. 91. num 30. *Eugen.* conſ. 85. n. 97 &
ſeqq. lib. 2. *Maſtrill.* dec. 98 num 1. & ſeqq. par. 1. *Rota*
dec. 151. n. 1. par. 2. recent. Cum enim pro meliora-
mentis factis in re conducta habeat cóductor actio- 2
nem ex l Dominus, §. in conducto, ff. locati multo
magis danda eſt ei, eiuſque ſucceſſoribus retentio,
quæ facilius conceditur, quam petitio, eſtque fauo-
rabilior actione, & immiſſione, l. per retentionem,
C. de vſur. l. Paulus, ff. de dol. mal except. *Rum.* conſ.
66. num. 17. lib. 1. *Crauett.* conſ. 148. nu. 2. *Becc.* conſ.
72. num. 15. *Surd.* conſ. 4. num. 5. & dec. 277. num. 13.
Eugen. dicto conſ. 85. ſub numer. 106. lib. 2. *Rota*
deciſ. 156. numer. 16. poſt *Modern. Rimin.* de Sal-
uiano, & coram S. mem. Greg. XV. deciſ 415. nu-
mer. 2.

Non obſtat, quod in Inſtrumento locationis factæ
Io. à Ponte conuentum fuerit, vt poſt lapſum 18.
Annorum teneretur reſtituere Domos liberas abſq;
vlla refectione melioramentorum, & conſequen-
ter Scarlatti, qui tanquam Creditores, & Ceſſio-
narij habent cauſam à Io. à Ponte non poſſint mo-
do prætendere retentionem pro melioramentis,
reſoluto enim iure authoris, reſoluitur etiam 3
Ius ſucceſſoris, l. lex vectigalis de pign. cum ſimil.

Quoniam fuit reſponſum, quod cum Acchilles
Cibo locator vis elapſo anno eiecerit è Domo Ioan-
nem conductorem ad 18. annos, aliiſque locauerit,
& ſic ex parte ſua non adimpleuerit contractum,
præſtando continuam, & ſucceſſiuam patientiam, 4
quam præſtare tenentur locatores, non poteſt etiam
iuuari pacto de ſibi reſtituendis domibus liberis ſine
refectione melioramentorum, vulgata l. Iulianus,
§. offerri, ff. de act. empt. *Crauett.* conſ. 151. nu. 10.
& conſ. 192. nu. 15 & 20. *Put.* dec. dec. 357. lib. 2. in
correct. *Rota* dec 21. n. 2. poſt *Moder. Roman.* de So-
ciet. Offic.

Minus obſtare Domini cenſuerunt, quod cùm
Imò Ioannes conductor ipſe non impleuerit contra-
ctum conficiendo melioramenta conuenta nec idrò
poſſet à locatore implementum exigere eius contra-
ctus, quem ipſe non impleuerat, ſed potius videtur
fuiſſe reſolutum contractum ex eo quod hinc indè
contrahentes defecerant in implemento ad tradita
per *Curt. iun.* in l. cum proponas, num. 10. C de pact. 5
Alex. conſ. 105. n. 19. & 20. lib. 3. *Surd.* dec. 202. nu. 20.

Quia placuit reſponſio in alia deciſione data, quod cum Io. fuerit à locatore è Domo expulſus, & ſic de voluntate, & conſenſu ipſius locatoris poſſidere de-
6 ſierit, videtur ipſi remiſſam fuiſſe obligationem faciendi alia melioramenta, iuxta doctrinam *Bald.* in conſ. 13 t. n. 1. lib. 1. *Crauett.* conſ. 106. n. 2. *Rota* dec.
577. n. 10. par. t. recent. & coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 75. num. 2. & ſic etiam remiſſa videtur exceptio implementi; Vltra quod ex teſtibus datis in Summ. n. 3. probatur Ioannem feciſſe multa melioramenta, & in omnem caſum cùm verſemur in contractu nominato ſcilicet locationis, ipſe Acchilles Cibo locator debebat agere ad implemẽtum prouiſſorum,
7 & ad obſeruantiam contractus, nec poterat reſilire, & in poſſeſſionẽ Domus locatæ redire, l. ſicut, C de act. & oblig. DD. in l. habitatores, ff. locati, *Natt.* cõſ. 233. nu. 4. *Becc* conſ. 45. n. 1. & ſeqq. *Surd.* conſ. 38. n. 6. & ſeqq. *Rota* coram S. mem. Greg XV. dec. 130. n. 2 & fuit dictum in hac cauſa ſub die 21. Aprilis 16.5. coram bo. mem. *Vbaldo*.

Cæteta obiecta in aliis deciſionibus viſa fuerunt ſatis ſublata.

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit retentionem non eſſe denegandam.

Aſculana Alimentorum.
Veneris 12. *May* 1628.

ARGVMENTVM.

Attentatorum purgationi locus fit, nec eis cenſetur renunciatum per cognitionem negotij principalis iu caſu huius deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *In purgatione attentatorum ſunt reſtituendi fructus, & reficienda damna, & intereſſe parti.*

2 *Remiſſoria ſtante relevantia articulorum non denegatur in prophanis.*

3 *Attentata non reuocantur quando de bono iure non conſtat ex ſententia, & re iudicata.*

4 *Quando pars patitur cognoſci ſuper meritis, non cenſetur renunciaſſe attentatis, quæ fuerunt reſeruata in fine litis ex commiſſione cauſæ.*

5 *Attentata poſſunt reuocari per viam manutentionis, quando pendente tempore ad appellandum fuerunt commiſſa.*

6 *Executio pro damnis, & intereſſe non poteſt committi ſine liquidatione eorundem.*

Deciſio CCCLII.

Eliſabetta pro conſequutione alimentorum ſibi ab Innocentio legatorum obtinuit ſententiam fauorabilem in Rota Maceraten., quæ fuit etiam à R. P. D. Taurello confirmata, & intra decem dies pendente termino ad appellandum executioni demandata, Appellauit Panta, ac litis conſortes contra quos executio facta fuerat, & in Rota cauſa introducta coram Ill. D. Card *Vereſpie* ſub die 21. Maij reſolutum fuit conſtare executionem illius ſententię eſſe attentatam, pro quorum attentatorum ſanatione cum Eliſabetta adiuiſſet Signaturam Sanctiſſ. obtinuit ſolummodo reſcribi, vt purgatio attentatorum reſeruaretur in fine litis ſum. Pantæ num. 2. Diſcuſſa deinde cauſa ſuper negotio principali, & lata ſententia Rotali ad fauorem Eliſabethæ, quæ tranſiuit etiam in iudicatum, cum modo pro parte Pantæ inſtaretur pro purgatione attentatorum in fine litis reſeruata, & pro illorum liquidatione peteretur remiſſoria, dedi dubium an ea eſſet concedenda, quod fuit hodiè affirmatiuè reſolutum.

Domini enim non dubitarunt articulos à Panta exhibitos eſſe releuantes, quia probare contẽdit perceptionem, & quantitatem, ac valorem fructuum perceptorum ex bonis, quæ in executionem d. ſententiæ fuerunt Eliſabetthæ adiudicata, & quod bona valoris florenorum quinque mille fuerunt ſubhaſtata pro ſcutis mille duntaxat, quodque in iiſdem bonis multa damna ab eadem Eliſabettha dum poſſedit fuerunt illata; vt ex articulis in ſum. n. 3. quæ omnia ſi probentur plurimum releuare certum eſt, quia in purgatione attentatorum erunt reſtituendi fructus 1
malè, & indebitè percepti, ac reficienda omnia damna, & intereſſe paſſa *Rota* dec. 5. de reſt. ſpol. in nou. *Caputaq.* dec. 56. p. 1. *Lancellot* de attent. p. 3. c. 29. nu. 32. *Rota* dec. 269. ſub n. 1. p. t. qua ſtante articulorum 2
releuantia nunquam denegatur remiſſoria præſertim in prophanis *Caput.* dec. 68. n. t. p. 3. *Caſ. de Graſſ.* dec. 1. de dilat. *Rot.* in recent. dec. 677. n. 1. p. 1. & 661. ſub n. 4. p. 2. & coram S. m. Greg. XV. dec. 124. n. 3. & 403. ſub n. 6.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum ex ſententiia, & re iudicata conſtet de non Iure Pantæ inſtantis pro reuocatione attentatorum quo caſu attentata non 3
reuocantur *Rota* dec 2. n. 4. de reſtit. ſpolia. in nou. *Lancell.* de attent p 2. c. 14. q. 1. nu. 67. fruſtra petatur remiſſoria ad probandum id quod probatum non releuaret.

Quoniam fuit reſponſum, quod cum Pantæ ante huiuſmodi ſententias, & rem iudicatam iam dediſſet de attentatis, & cauſa ſuper his commiſſa Illuſt. D. Card. *Vereſpie* obtinuiſſet declarari executionem illam fuiſſe attentatam, aditaque Signatura Sanctiſſ. fuerit purgatio attentatorum huiuſmodi in fine litis reſeruata; ideò non obſtante re iudicata adhuc ſuper illis debet audiri, quia hoc caſu Panta non præſumitur attentatis renunciaſſe, licet paſſa fuerit ſuper bono Iure attentatis ferri ſententiam, & eam tranſire in Iudicatum, vt benè declarat *Lancell.* de attent. 4
p. 2. c. 4. limit. 15. nu. 19. Rota coram S. me Gregorio XV. dec. 91. n 6. cum ſeqq. Præſertim verò quia hæc attentata fueruut commiſſa intra decem dies ad appellandum, quo caſu ſi non per viam attentatorum, ſaltem per viam nullitatis omninò ſunt reuocanda etiam poſt rem iudicatam, & litem deſertam, vt fuit reſolutum in Legionen. Capellaniæ 9. Aprilis 1575. 5
coram R. P. D. de *Graſſis*, & in Calaguritana beneficij 7. Maij 1574. coram Card. *Seraph* Et in omnem caſum ex officio Iudicis ſemper attentata ſunt reuocanda etiam vbi notorie conſtat de non iure petentis eorum renocationem *Lancellot.* de attent. d. p. 2. cap. 4. limit. 15. num. 2. *Rota* in recent dec. 135. nu. 7. & apud Sa. me. Gregorium X V. d. dec. 91. numer. 8.

Minus obſtat, quod cum fructus illorum bonorum pro quorum liquidatione petitur remiſſoria eſſent debiti Eliſabetthæ pro alimentis ſibi ab Innocentio legatis, iniuſtè prætendatur attentatorum purgatio, & ſic illorum fructuum repetitio; Quia placuit reſponſio, quod Panta ſolum prætendit repetitionem fructuum, quos vltra ſummam debitam percepit Eliſabettha, & refectionem damnorum ob attentatam executionem paſſorum, pro quibus non poteſt fieri determinata condemnatio ſine liquidatione *Surd.* 6
conſ. 186. ſub nu. 23 *Rota* in recent. dec. 365. ſub n. 7. & dec. 409. n. 6. p. t.

Demum

Demum non obſtat, quod lis nondum ſit finita, & ſic nondum ſit locus reſcripto ſignaturæ; quia cum res iudicata hinc indè admittatur, & ſententiæ fuerint executioni demandatę, neque ab his reclametur, lis ſatis finita videtur; Vltra quod remiſſoria hodiè petitur pro liquidatione facienda ad eff.ctum, vt in fine litis poſſit fieri purgatio attentatorum, quo tempore poterit clarius doceri de lite finita ſi opus fuerit, &c.

Et ita, &c.

Narnien. Succeſſionis.
Lunæ 22. May 1628.

ARGVMENTVM.

Statutum alicuius loci an poſſit comprehendere bona exiſtentia extra territorium, & in ſpecie de ſtatuto excluſiuo fœminarum propter Agnatos.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ ſecundum ius commune æqualiter ſuccedunt in bonis paternis, ſicuti fratres.*

2 *Statutum non comprehendit bona extra Territorium, & hanc opinionem indiſtinctè tenet Rota & ab hac non eſt recedendum n. 3.*

4 *Statutum excluſiuum fœminarum propter Agnatos, an non comprehendat bona extra Territorium, quia eſt odioſum.*

5 *In ſucceſſionis materia conſtituerem differentiam inter maſculos, & fœminas eſt maximum vitium.*

6 *Statutum excluſiuum fœminarum, licèt ſit derogatorium iuri communi, non tamen inde odioſum, odio ſaltem irrationabili cenſendum eſt.*

7 *Familiæ, quæ diuitiarum præſidio deſtituta ſunt, ſordeſcunt.*

8 *Statutum excluſiuum fœminarum eſt conforme iuri diuino 12. tabularum, & Iuri Prætorio.*

9 *Statuere eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum.*

10 *Princeps extra Territorium proprium eſt veluti priuatus.*

11 *Populus non poteſt exercere iuriſdictionem extra Territorium.*

12 *Statutum etiamſi omnino eſſet fauorabile, non tamen extenditur extra Territorium.*

13 Bart. *diſtinctio in l. cunctos populos, n. 33. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol.* Rota *ſemper reiecit.*

14 *In Statutis non conſtet verborum, ſed facultas ſtatuentium, quidquid ipſi principaliter intelligant attendendum eſt.*

In Statutis tunc verba indaganda ſunt quando quæſtio eſt voluntatis, quæ verbis declaratur, & extenditur, n. 14.

15 *Secus verò ſi quæſtio eſt poteſtatis, quæ cum ſit limitata, non poteſt quibuſcunque verbis quoque modo conceptis vltra limites extendi.*

16 Bart. *diſtinctio in d. l. cunctos populos eſt potius verbalis, quàm iuridica, & ideò DD. eam redarguunt.*

17 *Statutum poteſt inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem reddere illam, vt quocunque loco vadat, ſemper remaneat incapax, & hoc quatenus verum ſit, n. 18. & 25.*

19 Salyc. *opinio in l. cunctos populos, n. 3. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol. & ſequacium, non eſt tuta, & alios* Rota *reprobat, & n. 33.*

20 *Opinio fundata ſuper diſtinctione reprobata, neceſſe eſt vt corruat.*

21 *Statutum de ſucceſſione non extenditur extra Territorium, etiamſi hoc expreſſe diceret, & num. 24.*

22 *Statutum de ſucceſſione licèt in ſuo cortice loqueretur, in perſonam tamen quia diſponit de ſucceſſione, videtur principaliter de bonis, & non de perſonis diſponere.*

23 *Bannitus & hoſtis Patriæ, qui eſt omninò incapax ſucceſſionis, attamen ſuccedit ab inteſtato in bonis extra Territorium.*

26 *Text. in l. magis puto, §. illud. ff. de reb. cor. & in l. propter litem. §. licèt. ff. de excuſ. Tut. in quibus terminis procedant.*

27 *Tutor datus in vno loco, eſt etiam Tutor in alio, licet extra Territorium, quia Tutor datur perſonæ.*

28 *Statutum ſi inhabilitaret fœminas, & ſolum maſculos admitteret ad bona extra Territorium exiſtentia, diſponeret de re, & materia ſibi non ſubiecta.*

29 *Curator datus in vno loco, extra Territorium non remanet talis, quia Curator datur bonis.*

30 *Hæreditas eſt quid vniuerſale, & indiuiduum, nec loco circumſcribitur, ſed conſiſtit in intellectu.*

31 *Hæreditas ſiue patrimonium ſcindi non debet, cum ex omnibus bonis conflatur vna tantum hæreditas, & vnum tantum patrimonium.*

32 *Hæreditas ſcinderetur, ſi reſpectu bonorum in aliquo loco exiſtentium maſculi ſolum ſuccederent, & reſpectu aliorum bonorum alibi exiſtentium admitterentur cum fœminis.*

34 *Hæreditas tunc tanquam quid intellectuale, & indiuiduum non ſcinditur, quoties bona hæreditaria ſunt ſub eodem Territorio.*

35 *Bona quoties ſunt ſeparata, conſiderantur plures hæreditates, & defunctus tunc tot repræſentat perſonas, quot ſunt territoria, vbi bona ſita ſunt.*

36 *In Statutis verba debent interpretari cum effectu.*

37 *Statutum non poteſt diſponere de bonis exiſtentibus extra Territorium, etiamſi Minor, vel maior pars bonorum reperiatur in illo, vel alio loco.*

38 *Loca Montium tanquam perpetuò manſura inter bona immobilia reputentur.*

Statutum excluſiuum fœminarum habet etiam locum in locis Montium, num. 38.

39 *Loca Montium etiamſi vacabilia, veniunt appellatione bonorum.*

40 *Statuentibus alicuius loci, parum refert conſeruare familias exteras, ſed benè ſubditas, & 41.*

42 *Statuta diuerſa Ciuitatis an connectenda ſint, vt mutuò ſuppleantur circa excluſionem fœminarum, vbi bona ſita ſunt.*

43 *Statuta diuerſa Ciuitatis connectenda non ſunt, quãdo vtrumque de per ſe eſt imperfectum, & inutile, ratione ſcilicet poteſtatis, & voluntatis,*

44 *Statutum vt afficiat, requiritur vt eidem ſtatuto ſubiaceant inſimul bona, & perſona, quæ ad ſucceſſionem aſpirant, nec ſufficit alterum.*

Statutum vnum cum alio coniungi non debet ad correctionem Iuris communis, num. 44.

Statutum excluſiuum fœminarum non extenditur ad bona extra Territorium, vbi contraria eſt iuris diſpoſitio, num. 44.

45 *Arguere à contrario ſenſu præſertim in dictis Doctorum non licet, quando abſonus reſultaret intellectus.*

46 *Statutaria diſpoſitio vbi deficit, intrat ſemper diſpoſitio iuris communis.*

47 Alex. *in conſ. 44. n. 6. lib. 5. & aliorum intellectus.*

48 *Bona defuncti ſi maneant in duobus locis, ſtatuta vtriuſque loci ſeruanda ſunt, & coniungenda, &c.*

quatenus hoc ſit verum, & num.49.

50 *Bona ſicuti quis poteſt habere in pluribus locis, ſic & poteſt habere domicilium, & ſubiacere pluribus locis.*

Si Statutum perſonarum, & ſtatutum loci coniungenda ſunt, quādo vterque locus manet ſub eodē Principe.

51 *Statutum Principis, quando pariformiter in toto ſuo ſtatu ſeruandum eſt.*

53 *Confirmatio quid operetur.*

54 *Conſuetudo qualiter probari debet.*

55 *Populus ſubiectus immediatè Sedi Apoſtolicæ, non poteſt condere ſtatuta ſine confirmatione Pontificis.*

56 *Conſuetudo æquiparatur ſtatutis.*

57 *Priuilegiis ciuitatis vt quis gaudeat, quid requiratur.*

Deciſio CCCLIII.

ANdreas ſuperſtitibus tam filiis maſculis, quàm
fęminis inteſtatus deceſſerat, bonaque nedum
in Territorio Narnien. v l degebat, ſed & hic Romę
reliquit; Vndè fuit dubitatum, an in his bonis fœmi-
næ æqualiter admittendæ eſſent vna cum maſculis,
illiſque danda immiſſio; Et quamuis attenta Iuris
communis diſpoſitione non ſit ambigendum quin
ad fœminas æqualiter; prout ad maſculos ſpectet pa-
1 terna ſucceſſio, §. Inteſtatorum Inſtit. de hæredit. quę
ab inteſtato defer. l. maximum vitium, C. de liber.
præterit. l. lege 12. tabularum, C. de legit. hæred. auth.
nouiſſima, C. de ſuis & legit. Attamen difficultatem
faciebat, quòd tam Narnij, vbi & teſtatur, maſculiq;
& fœminæ ad ſucceſſionem adſpirantes domicilium
habent, quam hic Romæ vbi bona reperiuntur, ſtatu-
tum viget excluſiuum fœminarum extantibus maſ-
culis, & proindè quodcumque ſtatutum attendatur,
ſemper reſultat excluſio fœminarum.

Verum Domini reſponderunt in his bonis Romæ
exiſtentibus dandam eſſe immiſſionem filiabus fœ-
minis pro medietate, & ſic Iuris communis diſpoſi-
tionem in propoſita facti ſpecie eſſe attendendam,
neutrumque ex prædictis ſtatutis ſibi locum vendi-
care.

Non inquam ſtatutum Narnienſe, quoniam quam-
uis Doctores inter ſe certauerint, an huiuſmodi ſta-
tutum fœminarum excluſiuum comprætendat, vel
extendatur ad bona extra Territorium, in variaſque
acies diuiſi ſint, & diſtinctionibus. Aliqui opiniones
contrarias conciliauerint, attamen ſemper *Rota* in-
2 diſtinctè cenſuit bona ſita extra Territorium non
comprætendi ſtatuto, quemadmodum, & magis
communiter Doctores tenuerunt, ita *Bart.* qui fuit
author huius opinionis in l. cunctus populos n. 32.
Bald ibidem num. 91. C. de Summ. Trin. & fid. Ca-
thol *Ancharan.* in c. Canonum ſtatuta, num. 214 de
conſt. *Felin.* in c. poſtulaſti, numer. 4. de for. compet.
Alex. conſ. 16 nu. 1. & ſeqq. & conſ. 128. lib. 1. *Gozad.*
conſ. 49. n. 8. *Brun.* de ſtatut. art. 8. n. 130. qui affirmat
ab hac opinione non eſſe recedendum, *Rol.* conſ. 80.
per tot. lib. 4. *Bero.* conſ 155. n. 12 & ſeqq. lib. 2. *Ioſeph.*
Ludou. dec. Peruſ. 76. n. 8. *Hond.* conſ. 5. nu. 14. lib. 5.
Peregr. dec. Patauin. 117. n. 2. & 3. & conſ. 7. nu. 8. lib.
5. *Menoch.* conſil 875. per tot. & conſ. 1021 nu. 9. &
19. vbi 56. Doctores receſent hanc opinionem, ſe-
quentes, *Aldobr* conſ 2. n. 10. & ſeqq. lib. 1. & conſ.
145. n 8 lib. 1. *D. Fachin.* conſ 86. n. 4. & conſ 87. n.
1. & ſeqq. lib. 2. *Oſaſch.* conſ. 76. numer. 19. *Caball.*
conſ. 11. n 1. & ſeqq. lib. 2 qui de vera, & magis com-
muni atteſtatur, & quod optimis fundamentis inni-
tatur *Pappon.* conſ. 54. nu. 33. *Aldouin.* conſ 98. num. 3.
& *Rota* perpetuo, vt dictum eſt, hæſit huic opinioni, 3
ita coram *Puteo* deciſ. 341. lib. 1. in correct. coram
Cardinali *Blanchetto* in Romana, ſeù Terracinen.
bonorum 16. Martij 1576. quæ eſt dec. 304. n. 3. part.
1. diuerſ. coram *Comitulo* in Peruſina bonorum de
Balleonibus 8. & 13. Iunij 1590. coram *Brauo* in Ro-
mana ſupplementi legitimæ 21. Octob. 1580. coram
Penia in Peruſina reintegrationis 25. Ianu. 1596. co-
ram Card. *Pamphilio* in Balneoregien. bonorum 7.
Iunij 1591. & 16. Maij 1594. coram S. me. Greg. XV.
dec. 255. n. 1. & ſeqq. & coram bo. me. *Buratto* in Col-
len. Hæreditatis 10. Iunij 1616. & 5. Maij 1617. &
nouiſſimè corā R. P. D meo *Durano* in Romana ſeu
Bergom. ſucceſſionis 1. Maij 1616.

Et quamuis Rota in concluſione aſſentiat *Bartolo*,
in duobus tamen diſſentit, in ratione ſcilicet, & in
diſtinctione, ſeù declaratione; non enim vera eſt ra-
tio ab eo ponderata, quod nempè huiuſmodi Statu-
tum non comprætendat bona extra Territorium eo
quia ſit odioſum, dum æquitati naturali repugnat, 4
conſtituendo in materia ſucceſſionis differentiam
inter maſculos, & fœminas, quod veluti maximum 5
vitium reprætendit Imperator in dicta l. maximum
vitium, C. de liber. præterit. Et propterea ſtrictè in-
terpretandum nec extendendum extra Territoriū;
Quoniam licèt tale ſtatutum ſit derogatorium iuri
communi, non tamen indè odioſum, ſaltem odio ir-
rationabili cenſendum eſt, fundatur enim in bono
publico, nempè in motiuo conſeruandi agnationes
maſculorum, etiam principaliter, ac primario non
intēdit excluſionem fœminarum, nec in earum odiū
eſt promulgatum, ſed in fauorem familiarum, quæ
diuitiarum præſidio deſtitutæ ſordeſcunt, & hoc co- 6
ſiderari debet ad effectum iudicandi, an aliquid ſit
odioſum, vel fauorabile, l. qui exceptionem, ff. de
cond. indeb. *Roman.* conſ. 39. n. 1. & conſ. 328. n. 1. *De-*
cian. conſ. 17 n. 25. lib. 1. *Cephal.* conſ. 278. n. 102. *Al-*
dobran. conſ. 2. n. 141. lib. 1. *Caputaq.* dec. 15. n. 6. par. 2.
Rota dec. 117. nu. 1. par. 1. diuerſ. & quod huiuſmodi
ſtatutum ſit fauorabile receptiori calculo affirmant
Doctores *Alex.* conſ. 141. nu. 10 lib. 7. *Cephal.* conſ.
278. n. 102. & 103 *Decian.* conſ. 1. nu. 319. & conſ. 17.
n. 25. lib. 1. & conſ. 30. n. 10. lib. 3. *Gabr.* conſ. 15. n. 3.
lib. 2. *Brun.* de ſtatut. art. 8. nu. 127. verſ. Nec obſtat,
Surd. conſil. 553. nu. 9 & *Rota* pluries amplexa eſt
hanc opinionem, vt in Nucerina bonorum 4. Martij
1612. coram bo. me. Card. *Sacrato*, quæ eſt dec. 512
par. 1. recent. & in pluribus relatis in Bononien. Suc-
ceſſionis 9. Decemb. is 1612. coram bo. me: *Vbaldo*,
Immò huiuſmodi ſtatutum eſt conforme iuri di- 8
uino 12. tabularum, & iuri prætorio, *Crauett.*
conſ 243. numer. 5. *Decian.* dicto conſ. 1. numero
318

Sed vera ratio illius concluſionis ſupra firmatæ, ea
eſt, quoniam ſtatuere eſt actus Iuriſdictionis, qui
exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarū, c. fi- 9
nali de conſtit. in 6 l. fin. ff & C. de Iuriſd. omn. Iud.
& ibi DD. communiter *Alex.* in l. 1. n. 10. ff. eodem,
& extra proprium Territorium Princeps eſt veluti 10
priuatus dicto c. fin. de conſtit. in 6. c. per venerabi-
lem, qui filij ſint legit. c. quæ contra 8. diſtinct. dicta
l. fin. ff. de Iuriſd. omn. Iud. l. 3. ff. de offic. Præſid. cum
alijs per *Bero.* conſ. 155. numer. 14. lib. 2. Vndè nec
poterit populus exercere iuriſdictionem in alieno
Territorio, ita *Lap.* allegat. 91. num. 7. *Caſtr.* conſ. 32. 12
num. 1. lib. 2 *Rol.* conſ. 80. num. 25. & 26. lib. 4. *Bero.*
dicto conſ. 155. num. 13. & 14. *Peregr.* deciſ. Patauin.
117. num. 2. *Aldobran.* conſ. 2. n. 10. & 15. lib. 1. *Brun.*
de ſta-

de ſtatut. dicto art. 8. num. 130. verſ. Quicquid autem ſit, *Gerard. Mazzol.* conſ. 36. nu. 17. *Bellon. iun.* conſ. 74. num. 103. & per hanc rationem *Rota* ſequitur *Bartolum*, vt obſeruauit *Put.* dicta deciſ. 341. in fin. lib. 1. & tangit *Surd.* conſ. 553. num. 8 *Bellon.* dicto conſ. 74. num. 104. Immò etiamſi omninò eſſet ſta-
11 tutum fauorabile, non tamen extenderetur extra Territorium, *Roland.* dicto conſ 80. ſub nu. 29 ſub verſ. Supereſt modo, *Bellon.* ibidem num. 105. ſemper enim obſtaret defectus Iuriſdictionis.

13 Diſtinctionem etiam Bartoli in dicta l. cunctos populos, num. 33. C. de Summa Trinit. & fid. Cathol. an ſtatutum loquatur in rem, ſiue in perſonam ſemper reiecit *Rota*, vt in dicta deciſ. 304. nu. 3. par. 1. diuerſ. in Balneoregien. bonorum 16. Maij 1594. coram bo. me. Cardinali *Pamphilio*, & coram S. me: Greg. XV. dicta deciſ. 255. num. 6. & in dicta Collen. hæreditatis coram bo: mem: *Buratto*, quoniam non cortex verborum, ſed facultas ſtatuentium, quidq;
14 principaliter intelligant ipſi attendendum eſt, & verba indaganda eſſent ſi quæſtio foret voluntatis, quæ verbis declaratur, & extenditur. l. Paulus, §. non tantum verbis, ff. rem rat. hab. c. is autem 22. q. 7. *Aym.* conſ. 20. num 2. ſecùs autem dum quæſtio eſt poteſtatis, quæ cum ſit limitata Territorio Statuentium, l. decum virum, C. de decur. lib. 10. non poteſt
15 quibuſcumque verbis, quoquomodo conceptis, vltra limites extendi, *Lap.* dicta alleg. 91. num. 8. *Neguſant.* reſponſ. 278 num. 6. & 7. *Bellon. iun.* dicto conſ. 74 num. 107. alioquin in facultate cuiuslibet poſitum eſſet, ingenioſa verborum ſtructura alie-
16 nam ſupplantare, & illudere, ac propriam extendere iuriſdictionem vltra fines Territorij, & propterea dictam diſtinctionem DD. ferè omnes pro principali concluſione ſupra relati reprobant, & potius verbalem, quam iuridicam redarguunt *Aret.* in l. iuſtè poſſidet ſub num 4. verſ. præterea illa differentia, ff. de acqu. poſſ. *Socin. iun.* conſ. 25. num. 13. in fin. lib. 3. *Decian.* conſ. 71. num. 7. lib. 2.

Nec ſuffragatur id, in quo potiſſimum inſiſtunt, qui contrarium tuentur, quod ſcilicet ſtatutum poſſit inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem
17 illam efficere, vt quocumque vadat ſemper remaneat incapax, & ſic vinculum iniectum à Statuto originis comitetur perſonam etiam quoad bona in alieno Territorio exiſtantia, vt cenſuit *Salyc.* in l. cunctos populus num. 14. verſ. Confirmatur ſecundo, C. de Summ. Trinit & fid. Cathol. *Alex.* conſil. 128. ſub n. 1. lib. 1. *Surd.* conſ. 555. num. 18. & conſ. 55. num. 12. *Cephal.* conſ. 309. num 30. & 35. *Gabr.* de Statut. concluſ. 8. n. 3. & 4. *Bellon. iun.* dicto conſ. 74. n. 121. *Rimin. iun.* conſ 72. num. 20. & 21. : : : : conſ. 91. num. 2. lib. 1.

Quoniam hæc opinio firmatur à prædictis Doctoribus, Quatenus ſtatutum de bonis in alieno Terri-
18 torio expreſsè diſponeret, vt per *Ruin.* conſ. 39. numer. 6. in fin. lib. 1. *Buratt.* conſ. 13. num. 35 *Surd.* dicto conſ. 455. numer. 18. *Peregr* deciſ. Patauin. 117. num. 13 alijque ſupra allegati, quod non adeſt in Statuto Narnien.

Verum nec dicta opinio tuta eſt, & *Salycetum* in hoc articulo poſt *Tiraq.* de primog quæſt. 46. n. 23. & ſeq. *Alex.* conſ. 128. lib. 1. & alios, reprobauit
19 *Rota* in dicta deciſ. 304. par. 1. diuerſ. vbi oſtendidit opinionem communem, & rationem contra illum militare; Et certè dicta concluſio fundatur in illa diſtinctione, an Statutum loquatur in rem, ſiue in perſonam, & quando loquitur in perſonam videtur, quod ſemper Statutum afficiat illam perſonam ſubditam, & ſic bona vbicumque reperiantur, non poſſint acquiri perſonæ incapaci; Vndè ſi 20
hæc diſtinctio communiter reprobatur, vt ſupra dictum fuit, conſequenter opinio, quæ dictæ diſtinctione innititur, vt corruat neceſſe eſt, & ideò poſt *Alex.* & *Signorol.* *Rub.* *Alex.* conſ. 71. num. 10. abſolutè negat hoc ſtatutum extendi extra Territoriũ etiamſi expreſsè diceret, & ſequitur *Rol.* dicto conſ. 21
80. num. 29. in fin. *Menoch.* conſ. 1011. ſub num. 10. in fine, & num. 11. Et ſane ſtatutum, quamuis in ſuo cortice loqueretur in perſonam, tamen quia diſponit de ſucceſſione, videtur potius principaliter de ipſis 22
bonis diſponere, non autem de perſonis, *Cyn.* in dicta l. cunctos populos in fin. *Brun.* de ſtatut. art. 6. quæſt. 1. num. 18. & art. 8. num. 113. in fin. *Roland.* conſ. 80. num. 41. lib. 4. *Socin iun.* conſ. 25. num. 13. lib. 3. *Cephal.* conſil. 309. num. 47. *Facchin.* conſ 86. num. 2. lib. 2. idem *Surd.* conſ. 257. num. 15. & 343. num. 10. & conſ. 553. num. 18. *Rota* deciſ. 195. n. 11. & deciſ. 304. num. 3. par. 1. diuerſ. & videmus in fortioribus terminis, quod bannitus, & hoſtis Patriæ, qui omninò incapax eſt ſucceſſionis, attamen ſucce- 23
dit ab inteſtato in bonis extra Territorium, quia hæc bona non ſubiacent Statuto Ciuitatis bannientis. *Caſtr.* in l. 1. num. 4. C. de hæred. inſtit. *Imol.* in l. ex facto, §. 1. num. 20. verſ ſi in alio ff. ad Trebell. *Menoch.* conſ. 271. num. 19. in fin. & fuit dictum in Mãtuana bonorum 27. Nouembris 1579. coram *Rubalo*, & ſemper coarctatur illa diſpoſitio quoad bona exiſtentia inter fines Iuriſdictionis diſponentis, 24
non autem quoad bona extra Territoriũ ſita, *Caſtr.* conſ. 32. n. 1. lib. 2. *Rimin. iun* conſ. 5. num. 107. & conſ. 437. n 63. Card. *Seraph.* deciſ. 781. num. 2.

Et in omnem euentum illa concluſio ita temperari deberet, vt ſtatutum poſſet quidem inhabilitare perſonam ſubditam, & quod hæc inhabilitas ad- 25
hærebit perſonæ, vbicunque in loco reperiatur, etiam in alieno Territorio, ſed tamen in illis actibus, qui perſonæ principaliter hærent, nec extra illam exercentur, vt in obligationibus, depoſitionibus, & pœnis perſonalibus, ac ſimilibus & in his terminis procedunt textus in l. magis puto, § illud, 26
ff. de reb. cor. l. propter litem, §. licet, ff. de excuſat. tut. ponderati, & inducti à præallegatis DD conclusionem illam firmantibus, & ideò Tutor datus vnu loco, eſt etiam Tutor in alio loco, licet extra Territorium, quia ſufficit perſonam eſſe ſubiectam, & Tutor datur perſonæ, *Bart.* in l. pupillo. ff. de 27
Tutor. & Curat. *Bald* in l. 1. C. vbi putan. tut. ſed non reſpectu actuum, quorum effectus principaliter oritur in rebus, & ipſas afficit, vt eſt vocatio maſculorum, & excluſio fœminarum in ſucceſſione bonorum, in qua materia, vt dictum eſt, agitur 28
principaliter de ipſis bonis, ſique ſtatutum poſſet inhabilitare fœminas, & ſolum admittere maſculos ad bona extra Territorium exiſtentia, non ſolum diſponeret ſuper perſona illis ſubdita, ſed illorum iuriſdictio exerceretur principaliter in re, & materia, quæ illis ſubiecta non eſt. vt in his terminis conſiderat *Roland.* dicto conſ. 80. numer 32. & 33. lib 4 & egregiè *Pappon.* conſ. 54. n. 34. & ſeqq. & attingit *Rom* conſ. 39. num. 3. & *Alderan. Maſcard.* de gener. Interpret. ſtat. concluſ. 6. num. 113. & 131. & benè *Brun.* de ſtatut. art. 8. num. 13 & 131. vbi notat, quod licet Tutor datus in vno loco trahatur etiã 29
extra Territorium, quia datur perſonæ, ſecus tamen eſt in Curatore, quia hic datur bonis.

Non obſtat, quod hæreditas ſit quid vniuerſale, &
indiuiduum, nec loco circumſcribatur, ſed conſiſtat
30 in intellectu, itaut debeat vniformiter vbique iudi-
cari, l. hæreditas, ff. de reg. iur. l. ſi vt certis, §. ſi duobus
ff. commodati, nec hæreditas, ſiue patrimonium ſcin-
di debet, quia ex omnibus bonis conflatur vnum
31 tantum patrimonium, & vna hæreditas. l. Iuris pe-
titos, §. cum oriundus, ff. de excuſat. tut. quemad-
32 modum ſcinderetur, ſi reſpectu bonorum Narnij
exiſtentium, maſculi ſolummodo ſuccederent, in
aliis verò bonis vna cum fœminis admitterentur,
vt per *Salyc.* in dicta l. cunctos populos, n. 14 verſ.
Vero bona, C. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. *Ioan.
de Ramponibus* conſ. 34. tit. de teſtamen. inter conſ.
Calder. & ſequuntur plures relati per *Surd.* conſil.
535. num. 18. & ſeqq. & conſ. 553. num. 11.

Quoniam, vt dictum fuit, hæc opinio *Salyceti*
fuit à *Rota* acriter examinata, vt patet ex deciſ. 304.
par. 1. diuerſ. & concluſum fuit illam eſſe reproba-
tam communiter à Doctoribus, & ratione illius
non ſubſiſtere, & re vera patrimonium ſiue hæredi-
34 tas, tamquam quid intellectuale, & indiuiduum non
ſcinditur, quoties bona hæreditaria ſunt ſub vno, &
eodem Territorio, ſed quoties ſunt ſeparata bona,
conſiderantur plures hæreditates & defunctus tot
repræſentat perſonas, quot ſunt Territoria, in qui-
35 bus habet bona, *Alex* conſ. 16. num. 2. & conſ. 128.
n. 2. verſ. allegabat, *Salyc.* lib. 1. *Ruin.* conſ. 48. num. 2.
lib. 3. *Brun.* de ſtatut. art. 8 num. 124. *Rol.* conſ. 80.
num. 37. verſ. Non obſtat, lib. 2. *Gail.* pract. obſeru.
cap. 124. n. 14. lib. 2. *Burſat.* conſ. 8. n. 35. *Aldobrand.*
conſ. 2. num. 13. & 14. lib. 2. *Menoch.* conſ. 1021. ſub
num. 8. *Surd.* conſ. 553. num. 16. reprobaturque me-
ritò à *Peregr.* dicta deciſ. 117. num. 18. illa diſtinctio
de Statuto loquente de hæreditate, vel de bonis,
quia eſt merè verbalis, & verba in Statutis debent
36 interpretari cum effectu, vt per *Peregr.* ibidem.

Sique deficit poteſtas in Statuto Narnij diſponen-
di de bonis extra Territorium extantibus, non refert
37 An maior pars, vel minor bonorum reperiatur in il-
lo, vel alio loco, quicquid dixerit *Ioan. de Ramponi-
bus* dicto conſ. 34. de teſtamen. inter conſ. Calder.
Ioan. de Anan. conſ. 4. nu. 3. *Gabr.* de Statut. concl. 18.
num. 32. quos reprobat *Roland.* dicto conſ. 80. n. 40.
verſ. Non obſtat, & aliud, & num. 41. lib. 4. & *Rota*
in Balneoregien. bonorum 11. Februarij 1594. co-
ram Cardinali *Pamphilio*.

Quo autem ad Statutũ Vrbis, licet loca Montium
tanquam perpetuò manſuta in Vrbe inter bona
38 Immobilia reputentur & in eis locum habeat ſta-
tutum excluſiuum fœminarum, *Peregr.* conſ. 90. n. 29.
lib. 1. *Theſaur. iun.* quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 5. n. 16.
Bellon. iun. conſ. 74. num. 111. & ſequuta eſt *Rota* in
his terminis in Collen. Hæreditatis 18. Maij 1620.
coram bo: mem: *Buratto*, & loca Montium etiamſi
39 vacabilia veniunt appellatione bonorum, *Gabr.*
conſ. 141. num 23. lib. 2. *Modern. Roman.* diſcept.
forenſ. cap. 923. num. 20.

Attamen cum tam Andreas defunctus, quàm maſ-
culi, & fœminæ, & ſic excluſi, & excludentes fue-
rint, & ſint forenſes, nec ſubiaceant Iuriſdictioni
40 Statuti Vrbis, Immò cum ſtatuentes ipſi per exclu-
ſionem fœminarum intellexerint perſpicere dumta-
xat conſeruationi familiarum ſubditarum, hæc pro-
uidentia non reſpicit familias exteras, parum enim
referebat ſtatuentibus Romanis conſeruare agna-
tiones Narnienſes, & propterea prædictum Statu-
tum licet in eius Territorio bona ſint poſita, non ta-
men intrat reſpectu forenſium, Ita *Alex.* conſ. 111. 41
in princ. lib. 7. & conſ. 44. nu. 5. verſ. Hanc conclu-
ſionem, lib. 5. *Crot.* in l. omnes populi, nu. 244. in fi-
ne, verſ. Sed hæc ratio, ff. de Iuſt. & iur. *Pariſ.* conſ.
12. num. 25. lib. 3. *Ruin* conſ. 48. num. 4. lib. 3. *Cravett.*
conſ. 844. num. 1. & ſeqq. per tot. *Soccin. ſen.* conſ.
128. num. 5. lib. 4. *Soccin. iun.* conſ. 80 num 9. lib. 4.
Flamin. Rub. conſ. 2. per tot. *Cephal.* conſ. 278. num.
512. verſ. ad vltimum, *Peregr.* conſ. 90. num. 13. &
20. lib. 1. & deciſ. Patauin. 117. num. 3. *Modern. Ro-
man.* diſcept. forenſ. cap. 431. num. 26. & *Rota* mil-
lies reſpondit, vt in Peruſina de Balleonibus 8. &
13. Iunij 1590. coram *Comitulo*, in Balneoregien.
bonorum 7. Iunij 1591. coram Cardinali *Pamphi-
lio*, & in Ciuitatis Caſtelli hæreditatis coram S. me:
Greg. XV. deciſ. 255. & in terminis Statuti Vrbis
apud *Put.* deciſ. 31. num. 6. & ſeqq. lib. 2. & apud Car-
dinalem *Blanchettum* deciſ. 295. num. 1. & 4. par. 1.
diuerſ. & demum coram bo: mem: *Buratto* in dicta
Collen. hæreditatis 10. Iunij 1616. vbi ex Theſau-
ro monet, rem dubitatione carere, quoties perſo-
na excludens eſt etiam forenſis, vt in caſu noſtro, 42
& reſpondet ad vota Cardinalium *Mantica*, & *Tu-
ſchi*, & in Romana, ſeu Ceſenaten. Hæreditatis 6.
Nouembris 1619. coram Domino meo *Pirouano*,
vbi firmatur id procedere ex defectu poteſtatis.

Neque Statuta hæc Vrbis & Narnij connectenda
ſunt vt mutuo ſuppleantur ad excluſionem fœmi-
narum, Itaut quod deficit Statuto Narnij, ſcilicet
ſubiectio bonorum, ſuppleatur ex Statuto Vrbis,
& quod deficit Statuto Vrbis, nempe ſubiectio per-
ſonarum, ſuppleatur ex Statuto Narnij, vt poſt 43
Bald. in l. 1. num. 19. verſ. Tamen benè tertio, C. de
Summ. Trinit. *Caſtr.* conſ. 32. in principio lib. 2.
Soccin. ſen. conſ. 36. ſub num. 2. verſ. quod intel-
lige, *Cephal.* conſ 309. num. 43. & 81. cum aliis re-
lat. per *Surd.* conſ. 343. num. 10. & conſ. 553. n. 13.
verſic. 3. & *Bellon. iun.* dicto conſ. 74. n. 99. & ſeqq.

Quoniam cum vtrumque Statutum de per ſe ſit
imperfectum & penitus inutile, eo quod in vtroque
deficiat iuriſdictio, & voluntas, vt ſupra probatum
fuit, non poteſt fieri coniunctio, *Bald.* in l. ſi quis ex 44
argentariis num. 3. ff. de eden. *Iaſ.* in l. Centurio n.
57. in fin. ff. de vulg & pup. & ita in his terminis
reſpondit *Rota* in dicta Ciuitatis Caſtelli Hæredi-
tatis coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 255. num. 4.
& in Romana ſupplementi legitimæ 21. Octobris
1580. coram *Brauo*, & coram bo. me: *Buratto* in dicta
Collen. Hæreditatis 10. Iunij 1616. verſ. Ex quibus,
in fin. & ſequuntur *Modern. Roman.* diſcept. forenſ.
c. 431. num. 16. & pluribus ſeqq. quia ad effectum,
vt ſtatutum efficiat requiritur, quod eidem ſtatuto
ſubiaceant inſimul bona, & perſonæ, quæ ad ſuc-
ceſſionem adſpirant, nec ſufficit alterum nempè,
vel ſubiectio perſonarum, vel bonorum, quia ſem-
per erit ſtatutum penitus inutile; Et vnum ſtatutum
cum altero ſtatuto coniungi non debet, ad corre-
ctionem Iuris communis, *Menoch.* conſ. 684. n. 20.

Nec contrarium dixit *Bald.* in dicta l. 1. licet ad-
mittat ſtatutum excluſiuum fœminarum non exten-
di ad bona extra Territorium, vbi contraria eſt Iu-
ris diſpoſitio, tum quia non licet arguere à contra- 45
rio ſenſu, præſertim in dictis Doctorum, quando ab-
ſonus reſultaret intellectus l. 2. C. de cond. Inſert. l.
conuenticulam C. de Epiſc. & Cleric. c. decet de
Immunit. Eccleſ. lib. 6. *Rom.* conſ. 194. num. 8. conſ.
392. n. 24. & conſ. 399. n. 6. quemadmodum hic re-
ſultaret, ſi ſtatutum loci læderet perſonas non ſub-

ditas

dit as, & faueret familiis exteris, quam conſeruatio
ad illos ſtatuentes non ſpectat; tum quia ſatis dicitur
eatare contrariam Iuris diſpoſitionem, ſi Ius commu-
ne extat admittens æqualiter maſculos, vna cum fæ-
minis, & quotieſcumque ſtatutaria diſpoſitio deficit
ſemper ſubintrat diſpoſitio Iuris communis l. ſi cum
46 dotem ff. ſol. matrim. l. ſi catianeus ff. de cond. cauſ.
dat. *Anchar*. conſ. 26 n 2. *Soccin*. ſen. coof. 228. ſub n.
2. lib. 1.

Minus applicatur doctrina *Alex*. dicto conſ. 44.
n 6. lib. 5. *Soccin*. ſen. conſ 288. n. 2. verſ. & ſecundum
lib. 2. *Surd*. conſ. 343. nu. 10. & conſ. 553. n. 13 & alio-
47 rum, quos latè congerit *Bellon*. Iun. dicto conſ. 74. nu.
100. aſſereotium in hęreditate defuncti habentis bo-
na in duobus locis, vtriuſque loci ſtatuta ſeruanda
48 eſſe, & coniungenda; Quoniam hæc concluſio qua-
tenus vera ſit, intelligi debet datis terminis habili-
bus, ſcilicet dummodo non obſtet defectus Iuriſdi-
49 ctionis, vel voluntatis, & ſic quod nedum vtroque
in loco quis habeat bona, ſed & quod perſonæ ſub-
iaceant Iuriſdictioni vtriuſque loci, vt etiam conſi-
derat S. mę Greg XV. dicta dec. 255. n 4. vbi reſpon-
det ad *Caſtrenſem*, & alios, ſique aliter hæc Docto-
rum aſſertio intelligeretur, repugnaret concluſioni-
bus ſupra firmatis, quæ frequẽtius à Doctoribus re-
ceptæ ſunt, & à Rota approbãtur, & ſicuti quis poteſt
habere bona in pluribus locis, ſic & poteſt habere
50 domicilium, & ſubiacere pluribus locis ad l. Ciues
C. de Incolis lib. 10. *Abb*. in c. fin. nu. 8. in fin. de pa-
roch. *Felin*. in c. dilectus il 2. n. 12. de reſcript. *Me-
noch*. de arbitr. Iud. lib. 2. caſ. 86. n. 2 & fuit dictum in
Tolciana matrimonij 10. Decembr. 1615. co-
ram me, & in Romana, ſeu Bergomen. ſucceſſionis
11. Maij 1626. coram R. P. Domino meo *Dura-
no* & hoc caſu ſtatutum vtriuſque loci attendere-
tur.

Minus obſtat, quod vterque locus eidem Princi-
pi, ſcilicet ſummo Pontifici ſubiaceat, & vtrumque
ſtatutum ſit eadem auctoritate Apoſtolica confirma-
tum, prout in his terminis ſtatutum perſonarum, &
ſtatutum loci coniungenda eſſe tradiderunt Archie-
51 piſcopus *Puteus* conſ. vlt. apud *Odd*. n. 108. & 115.
Theſaur. q. forenſ. lib. 2. q. 5. nu. 13. *Bellon*. præall. g.
con. 74. n. 136. Quoniam motiuum vrgeret, ſi ſum-
mus Pontifex per viam ſuę diſpoſitionis ſanxiſſet ad
hæreditatem Patris maſculos ſolummodo excluſis
fæminis eſſe admittendos, quia tunc in toto ſtatu Ec-
cleſiaſtico pariformiter ſeruanda eſſet Principis
conſtitutio l. leges C. de legibus; Verum cum proceſ-
ſerit confirmando ſingulis Ciuitatibus, & locis eorũ
ſtatuta, & ſic remouendo ſolummodo obſtaculum
defectus Iuriſdictionis, huiuſmodi confirmationes
52 regulantur iuxta terminos diſpoſitionis confirmatæ,
quam nec dicantur ampliare, & ſic nec vltra fines
53 cuiuſque Ciuitatis, & loci extendere, ſed ſolum ad-
dere robur l. Aurelio § vltimo ff de libert. leg. *Bal*. in
l. nominationis in fin. C. de appell. *Bero*. conſ. 107. n.
11. lib 1. *Menoch*. conſ. 658. n. 8 & conſ 704 num. 36.
Rota coram bo me. Cardinali *Seraphino* dec. 97 r. n.
7. & dec. 981. n. 5. & in Balneorigien bonorum 11.
Februarij 1594. coram bo me. Cardin. *Pamphilio*, &
ideò prudenter Rota in d. Ciuitatis Caſtelli hæredi-
tatis coram S. me. Gregorio X V. noluit coniungere,
nec combinare ſtatutum Ciuitatis Caſtelli, cum ſta-
tuto Cuernię, quamuis vterque locus S di Apoſtoli-
cæ ſubiaceat, & ab eadem Sede Apoſtolica confir-
mationem ſtatuti obtinuerit.

Nec obſtat conſuetudo, vt etiam in bonis extra
territorium ſeruetur ſtatutum Narnien. excluſiuum
fæminarum, quam maſculi nitebantur probare; quia
defecerunt nec probarunt concludenter cum requi- 54
ſitis, ſcilicet, quod talis conſuetudo ſit vniuerſalis,
quod fuerit in contradictorium deducta, & obtinue-
rit, & quod veriſimiliter deuenerit ad notitiam, &
frequenter, id contigerit, prout opus erat D D. in l.
2. C quæ ſit long. conſuet. & in l. de quib. ff. de legib.
Pariſ. conſ. 27. n. 35. & ſeq. lib. 1. *Decian*. conſ. 51. n. 10.
& ſeqq. lib. 1. *Natt*. conſ. 574 n. 14. *Rota* dec. 255. n. 4.
& dec. 524. n. 3. part. 1. recent. & dec. 497. nu. 2. part.
2. & quod idem caſus cum iiſdem qualitatibus con-
tigerit pluries, & pro maſculis fuerit reſolutus *An-
char*. conſ. 339. n. 8. *Hondod* conſ. 75 n. 21. li. 2. Cardin.
Mantica dec. 284. nu. 7. & in caſibus, qui recenſen-
tur à teſtibus, fæminæ fuerunt fortaſſe excluſæ ob
renunciationes, quæ paſſim per eas fieri conſueue-
runt; ſed quatenus etiam probaretur hæc conſuetu-
do, aliqui ex Dominis dubitabant de illius validita-
te, cum enim populus Naruienſis ſit immediatè ſub-
iectus Sedi Apoſtol quemadmodum non poſſet ſine 55
confirmatione Pontificia condere ſtatuta *Bald*.
conſ. 407 n. 2. verſ. quia merus eſt lib. 2. *Rota* dec. 536.
& dec. 780. n. 1. p 1. diuerſ. cum aliis cumulatis in Bo-
non. ſucceſſionis 9. Dec. 1621. coram bo. me. *Vbaldo*,
Ita & conſuetudinem abſque eadem confirmatione
videtur, quod non potuerit introducere, præſertim
contra Ius ſtatutis enim æquiparatur conſuetudo ad
not. in l. de quibus ff. de legibus *Bald*. in l 2. nu. 3. 56
C. quæ ſit longa conſuetudo *Alex*. conſ. 173. n. 12.
lib. 6.

Poſtremò nec ſuffragatur, quod Iacobus vnus ex
maſculis fuerit à Senatu per priuilegium Ciuitate 57
Romana donatus, quia dicto priuilegio non eſt vſus,
nec vnquam habitauit, nec onera ſubiuit, vnde pri-
uilegium non prodeſt, vt multis cumulatis firmauit
Rota in Romana ſeu Ceſenat. hæreditatis 6. Nou.
1619 & 15. Ianuarij 1620. coram R. P. D. meo *Pere-
nano*.

Et ita vnanimiter reſolutum fuit, in bonis extra
territorium Narnienſe extantibus, fæminas æquali-
ter admittendas eſſe cum maſculis, & illis dandam
immiſſionem, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Cracouien. Parochialis.
Luna 22. May 1628.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus vſurpatio intrat in vniuerſitate. Præ-
ſentatus ab eo, qui habet quaſi poſſeſſionem præ-
ſentandi ſi ius ab eo euincatur quando non remo-
ueatur, & quando è contra.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus vſurpationis præſumptio intrat, quan-
do verſatur in vniuerſitate.*
2 *Præſentatus ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione præſen-
tandi, non remouetur licet ius patroni euincatur.*
3 *Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio non attenditur, quando
conſtat de proprietate veri patroni.*
4 *Proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis.*
5 *Sententia facit conſtare de bono iure alicuius, & n. 14.*
6 *Iuriſpatronatus donatio vt ſortiatur effectum, quid
requiratur & n. 13.*
7 *Patroni poſſunt conuenire inter ſe, vt alternis vicibus
præſentent.*
8 *Vox maior abſorbet minorem.*

9 *Iuriſpatronatus præſentationes referendæ ſunt titulo legitimo, & valido.*

10 *Ex præſentatione facta per vnum ex compatronis, cenſetur preſeruata poſſeſſio aliorum compatronorum, amplia n. 11.*

13 *Sententia quando dicatur eſſe in forma probanti.*

15 *Approbatus ad vnam Parochialem, non reſultat approbatio ad aliam.*

16 *Parochialem quis non aſſequitur, niſi prius fuerit in examine approbans.*

17 *Parochialem duplicem quis poteſt retinere ſtante diſpenſatione Apoſtolica.*

18 *Incompatibilitas beneficiorum ſit reſpectu primi beneficij, nam per aſſequutionem ſecundi vocat primum.*

19 *Beneficium ſecundum quia non prohibetur aſſequi, ſed ſolum vtrumque retinere prohibitum.*

Deciſio CCCLIV.

REſolutio emanata coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo* ſub die 9. Iunij .627. in fauorem
Mattini, in qua fuit dictum ſententiam Nuncij eſſe
infirmandam, quoad Iuſtitiam duobus innitebatur fundamentis. Primo in bono iure, quod detegebatur ex ſententiis latis ad fauorem octo Villarum, quæ præſentarunt eumdem Martinum. Secundo in eo quod verſatemur in Vniuerſitate in qua
intrabat præſumptio vſurpationis, de qua per Sa-
3 crum Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 9. &
propterea rigoroſa probatio, de qua in Concilio
requirebatur; Et quamuis ſecundum hoc fundamentum Rota reiecerit ſub die 14 Ianuarij præteriti, attamen ex primo fundamento hodie DD. approbarunt prædictam reſolutionem, & ſic reſponderunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Vera eſt enim concluſio, quod præſentatus ab eo,
qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi non remo-
a uetur licet Iuſpatroni euincatur Iuxta c. conſultatio-
nibus de Iurepatr. ſed tamen hæc ſibi locum non vindicat, vbi vel ex re iudicata, vel ex confeſſione conſtat de proprietate veri Patroni, quia tunc non attenditur quaſi poſſeſſio *Abb.* in c. conſultationibus n. 9. de Iurepatronatus *Lambert.* de Iurepatr. p. 1. lib. 2. qu. 3. art. 6. num. 4. & 7. *Rocch.* de Iurepatr. in verb. competens q. 19. n. 45. & ſeqq. *Paul. Cittadin.* eodem tract. p. 6. art. 3. n. 16. *Rota* deciſ. 167. n. 10. p. a. diuer. & in Lucana Iuriſpatronatus 23. Ianuarij 1612. coram bo. me. *Penia* cum aliis relatis in deciſ. bo. mem. Patriarchæ *Manzanedi*, & ratio eſt, quia veritati, quæ ex liquidiſſimis probationibus
3 deducitur incontinenti cedit præſumptio, quæ re-
ſultat ex quaſi poſſeſſione, & proprietas abſorbet
4 cauſam poſſeſſionis, In propoſito verò caſu con-
ſtat de bono Iure octo Villarum ex ſententiis latis ab ordinario Cracouien. de an. 1523. & 1536. vt in ſummario Martini n. 3. & 4. in quibus fuit pronunciatum Iuſpatr. ſpectare ad Dominos, & poſſeſſores dictarum octo Villarum ab immemorabili tempore ipſiſque adiudicari fore, & eſſe prout in iiſdem ſententiis adiudicatur, & huiuſmodi senten-
5 tiæ in rem Iudicatam tranſierunt.

Nec obſtant quattuor donationes dicti Iuriſpatronatus per quattuor ex dictis octo Villarum poſſeſſoribus cuidam Domino, & poſſeſſori vnius ex iiſdem octo Villis Viſnicæ nuncupatur, cuius ſucceſſor tam Ius dictæ propriæ Villæ, quam aliarum quattuor, vt ſupra donatum in Collegium Iuriſtarum tranſtulit.

Quoniam vltra quod cum d. Iuriſpatronatus eſſet annexum Villis non poterat ſeparari, & præſcindi ab iiſdem Villis, Non conſtat iſtas donationes fuiſſe ſortitas effectum prout requirebatur *Calder.*
conſ. 6. de Cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Capuaq.* deciſ. 6
337. n. 2. & ſeqq. p. 2. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 45. §. 2. num. 37. Imò ex prædictis ſententiis apparet donationes fuiſſe improbatas, quia illis non obſtantibus fuit canonizatum Iuſpatronatus in fauorem octo Villarum, & pronunciatum ad octo Villas illud ſpectare, primaque donatio facta fuit de anno 1521. & ſententiæ emanarunt de anno 1523. & 1536. in hiſque ſententiis expreſſe comprehenduntur iam Domini Villarum Curon, Damianicæ & Potambæ donantes, quam Dominus Villæ Viſnicæ Donatarius. & ex acquieſcentia partium reſultat, quod dictam donationem neglexerint, & reiecerint, ſecundaque & tertia donatio ſunt anteriores ſententię anni 1536.

Quo autem ad quartam donationem licet poſt dictas ſententias emanauerit, attamen conſtat non fuiſſe effectuatam, quia cum de anno 1552. orta fuiſſet controuerſia inter omnes octo Villas me-
diante laudo tranſactum fuit, vt alternatiuè iuxta 7
terminos Clement. plures de Iurepatr. impoſterum
fieret præſentatio à prædictis octo Villis ſcilicet quod quattuor Villæ præſentarent pro vna vice, & aliæ quatuor pro alia vice, alterniſque iſtis præſentationibus procederetur in ſucceſſiuis vacationibus quod omninò repugnat donationibus, quoniam vigore dictarum donationum quinque voces coa-
luiſſent in vnam vocem, quæ abſorbuiſſent, & ſupe- 8
raſſent reliquas tres voces, & ſic ſemper præualuiſſet illa vox, quæ implicite habebat in ſe quinque voces, nempe vnam propriam, & quattuor donatas, & tamen in laudo præſeruantur diſtinctæ octo voces ſcilicet vna cuilibet ex octo villis, ſeu earum poſſeſſoribus.

Neque obſtat, quod minus apparet de effectuatione dictarum quatuor donationum ex præſentationibus ſubſequutis per ſolum Dominum Villæ Viſnicæ de anno 1548 1552. 1586. vt in ſummario Iacobi num. 6. 7. 8. Quoniam in huiuſmodi præſentationibus non exprimitur, quod præſentauerit vigore donationum, & potius intrat præſumptio, quod præſentauerit iuxta ſententias, quæ in iudicatum tranſierunt, & ſic iure, & nomine proprio cum per ſententias, & rem iudicatam fuerint dictæ donationes reuocatæ, & propterea præſentationes referen-
dę ſunt titulo legitimo valido *Crau.* conſ. 312. ſub 9
n. 3. *Dec.* conſ. 297. num 2. *Becc.* conſ. 6. n. 6. lib. 1. & ex tali præſentatione facta per vnum ex compatronis cenſetur præſeruata poſſeſſio aliarum Villarum, quæ ſunt Compatronæ *Capuaq* deciſ. 292 p. 2.
Garz. de benefic. p. 5. c. 5. n 115. Rota coram S. me. 10
Greg. XV. deciſ. 417. num. 9. & 452. n. 9. Præſertim cum non exprimatur in dictis præſentationibus factis per Dominum Villæ Viſnicę, quod præſentauerit pro quinque vocibus. Vnde intrat præſumptio,
quod præſentauerit pro vna voce ſtan. dictis ſenten- 11
tiis, & laudo, in quibus vna tantum vox aſſignatur eidem Domino Villæ Viſnicæ.

Et quoniam de anno 1573. laudum fuit executioni demandatum, quia quattuor Villę quibus Iuxta
turnum preſcriptum in laudo competebat Ius 12
preſentandi pręſentarunt de facto Franciſcum. Bonort inſtitutione, & poſſeſſione ſubſequuta, vt in ſummario Martini n. 2. & Iacobi n. 8. in quo etiam animaduertendum eſt, quod duę Villę ex his quat-

tuor

tuor quæ præſentarum nempè Villa Porembæ, &
Villa Damianicæ erant ex illis, quæ donationem fe-
cerunt,& ſic ea hac præſentatione anni 1573. reſul-
tat non effectuatio donationum, actuſque contra-
rius,& effectuatio laudi,quod fuit promolgatum de
anno 1552.

Non obſtat,quod ſententia ſiue laudum de anno
1552. non ſit in forma probanti,& quod nunc corā
13 ordinario pendeat lis indeciſa ſuper eius falſitate
Quoniam de forma probanti apparet ex publico In-
ſtrumento publicato per Notarium de eo rogatum,
quod exhibitum fuit parte citata coram bo mem. Pa-
triarcha *Manzanedo*;vt in regiſtro fol. 111.

Quo vero ad prætenſam falſitatem, nec de ea con-
ſtat, & in omnem euentum ſufficerent dictæ duæ
14 ſententiæ, quę in iudicatum tranſiuerunt,& effectua-
tio præſentationis factæ de anno 1573. Inata termi-
nos Clem. plures.

Non obſtat,quod Martinus non fuerit examinatus
nec ei ſuffragetur quod olim ad alias Parochiales
fuerit admiſſus,& modo etiam habeat Parochialem,
15 ex eo enim quod quis approbatus eſt ad vnam Paro-
chialem non reſultat approbatio ad aliam ea latè
deductis per *Garz.* de benefic.p.6.c.s.n.253.& 166.
& fuit dictum in Calaguritana beneficij de Ormilles
22. Octobris 1587. coram Cardin. *Pamphilio*, &
in Piſtorien. Parochialis 6. Februarij 1623. coram
me.

Quoniam antequam immittatur in poſſeſſionem,
& relaxantur executoriales,ipſe Martinus poterit ſe
ſubiicere examini, nec eum effectu aſſequetur Pa-
16 rochialem, niſi prius fuerit in examine approbatus,

Non obſtat, quod habeat aliam Parochialem, &
intret incompatibilitas, Quoniam omiſſo quod
Martinus habet diſpenſationem apoſtolicam reti-
17 nendi vtramque parochialem, quæ fuit exhibita, &
in actis poſtmodum producta, quatenus etiam illa
non ſuffragaretur Incompatibilitas eſt reſpectu pri-
mæ, per aſſecutionē enim ſecundæ vacat prima *Gabr.*
18 conſ. 193.n.6. & ſeqq. lib. 1. *Mohed.* dec 14. de pię-
ben & coram Card. *Seraph* dec.773.n.2. & in Cala-
guritana Beneficij de Amedo 20. Ianuarij 1622. co-
rām me, nec impeditur aſſequi ſecundum,ſed ſolum
19 retinere vtrumque prohibitum eſt *Caſſad.* dec.9.n.2.
de conſ.poſſeſſ.& propr.*Gabr.* d.conſ.193 n.8.& 9.&
fuit dictum in prædicta Calaguritana beneficij de
Amedo coram me.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit
pro confirmatione ſententiæ Rotalis.

Romana donationis.
Veneris 26. May 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonij ex cauſa finali facta dicitur donatio alicui vt cum certa nubat perſona.*
2 *Quia reſpicit commodum donatoris conſiſtens in conſeruatione, & perpetuitate familia.*

Deciſio CCCLV.

REſolutum fuerat alias coram me die 26. Iunij
1616 donationem Coſmi inter viuos factam
ad fauorem Marci Antonij fratris ſui non eſſe reſo-
Deciſ.Clem. Merlini.

lutam, & moti fuerant Domini duobus præcipuè
fundamentis. Primum erat,quia licet donatio habe-
ret expreſſam cauſam,ad finem,& effectum, vt præ-
fatus D.Marcus Antonius poſſit optimam conditio-
nem inuenire,& honorificè nubere, &c & hoc non
adimpleuerit poſt ætatem ſexaginta annorum,tamen
viſum fuit cauſam prædictam matrimonij non eſſe
finalem,ſed tantum impulſiuam,per ea quæ in dicta
deciſione deducta ſunt; Alterum fundamentum
fuit,quoniam eſto, quod eſſet cauſa merè finalis, &
non impulſiua, & ſic ea non ſequuta reſolueretur
donatio;nimis tamen propere,& intempeſtiuè age-
batur nunc contra Marcum Antonium,qui quamuis
ſexagenarius, non ideò prohibetur matrimonium
contrahere,nec apparet omnino inhabilis ad prolem
ſuſcipiendam.

Hodiè repropoſita cauſa,quoad primum funda-
mentum Domini non erant concordes,& aliqui ſta-
bant in deciſis; Aliquibus vero videbantur omnes
cauſæ donandi ad illam vnam matrimonij eſſe re-
ſtrictæ, tamquam ad principaliter conſideratam, &
ſine qua contrahentes non contraxiſſent, ideoque
iudicabant merè finalem ex *Bero.* conſ. 180.n.42.libr. 1
2. Card. *Mantic.* de tacit.& ambig lib. 3.tit.12. nu.29.
eo maximè quia non tantum reſpiciebat commodum
donatarij, ſed etiam commodum ipſius donantis,
nempè agnationis conſeruationem, vtrique com-
munem ac iucundam, quod declarat eſſe cauſam fi- 2
nalem *Bero* conſ.12.n.76.lib 2. *Mantic.* vbi ſupra nu.
38. Ideoque diſſidentes Domini reſeruarunt de hoc
alias videndum ſi opus ſit.

De altero vero deciſionis fundamento conueni-
entes ſteterunt plenè in deciſis per allegata in præ-
dicta deciſione; Nec aliquid noui deducebatur in
contrarium ad probandum non eſſe amplius locum
adimplendæ donationis,cum ſexagenarius non pro-
hibeatur contrahere matrimonium;& quod obiicie-
batur de ſeniori ætate annorum ſeptuaginta non
adhuc docuit pars aduerſa, nec vllo modo probauit,
& quatenus probaretur non inde reſultat neceſſariò
impoſſibilitas ſuſcipiendi prolem, &c.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana emphyteuſis.
Luna 29. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Emphyteuta poteſt compelli manutenere & melio-
rare rem iuxta pacta inueſtituræ,pro quorum ad-
implemento cogi poteſt, à quo onere per aliena-
tionem ſe nequit liberare. In permutatione bo-
norum emphyteuticorum an ſit neceſſarius con-
ſenſus directi Domini.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuta tenetur ad pactum contentum in inueſtitura, & ad eius obſeruantiam cogi poteſt.*
Tenor inueſtitura attendi debet ibidem.
2 *Emphyteuta per alienationem liberatur ab oneribus in dictis in conceſſione, & ea tranſeunt in ſucceſſorem.*
3 *Quod procedit, quando eſt facta alienatio conſentiente Domino directo, alias non.*
4 *Quia non poteſt ſe emphyteuta eximere ab obligatione, quam tenet cum Domino in tertium alienando.*
5 *Et maxime alienando in perſonam pauperiorem ſe.*
6 *Depoſitum fieri debere cum Iudicis decreto.*
7 *Pacta ſunt non eſſe quid factum, vel ſub conditione aliqua factum, conditione illa non purificata.*

8 *Depoſitum actuale non eſt neceſſarium, quando illud pars recuſatura eſt.*

9 *Fallit quando Iudicis concurrit decretum, item ad effectum acquirendi actionem.*

10 *Emphyteuta poteſt permutare abſque conſenſu Domini directi. Contra n. 11.*

Et maximè quando alienatio eſt prohibita lato ſumpto vocabulo ibidem.

12 *A verbis inueſtituræ non eſt recedendum.*

Deciſio CCCLVI.

Retulerant Periti Vineam olim in emphyteuſim conceſſam per Laurentium Caſtellanum Fuluio Foſchetto, & poſtea peruentam in Chriſtophorum Caienum, incultam adeò, ac deſertam euaſiſſe, vt nulli fructus perciperentur, & omnibus, ac etiam beſtiis expoſitam eſſe; Vndè ſucceſſores Caſtellani prætendentes eumdem Chriſtophorum teneri ad refectionem, & conſeruationem Vineæ illum pulſabant ad manutentionem huiuſmodi; & ſuper hoc dubio propoſito, Domini reſponderunt Chriſtophorum teneri; Ipſe enim dum hanc Vineam conduxit vltra obligationem de ſoluendo laudemium, & Canonem, promiſit obſeruare omnia pacta Capitula, & conuentiones contentas in prima conceſſione Foſcherti: In qua quidem conceſſione ſignanter fuit ſtipulatum, quod in vſum Vineæ fundum redigeret, & perpetuò manutenetet, & propterea tenetur ad præciſam obſeruantiam iſtius obligationis, quia tenor Inueſtituræ potiſſimum
1 attendi debet *Bald.* in l. 1. n. 39. C. quand. non pet. p. *Dec.* conſ. 263. n. 2. ad fin. & conſ. 390. nu. 2. *Roland.* conſ. 1. n. 62. lib. 4. *Afflict.* deciſ. 193. n. 2. & deciſ. 335. n. 15. *Rimin.* Iun. conſ. 556. nu. 54. lib. 5. & conſ. 835. n. 2. lib. 7. *Menoch.* conſ. 1. n. 124. & ſeqq.

Non obſtare viſum fuit, quod Chriſtophorus permutauerit hanc Vineam cum Angelo Bondinello, in eumque peruenerit, itaut ipſe conueniendus videatur, cum obligationes omnes Chriſtophori ceſſauerint, & translatæ fuerint in Bondinellum ſucceſſorem, & fundi poſſeſſorem, nec perſona Chriſtophori amplius conſideranda videtur, ſed ſolummodo ſucceſſoris l. fin. §. neceſſitatem C. de Iur.
2 emph. *Bald.* in auth. ſi quas ruinas num 7. verſ. 3. fieret C. de Sacroſ. Eccleſ. *Iaſ.* in dicta l. fin. nu. 33. C. de Iur. emphyt. *Anchar.* conſ. 63. nu. 1. & 2. *Rimin.* ſen. conſ. 124. nu. 11. lib. 1. *Maſtrill.* deciſ. 55. num. 1. *Caldaſ.* de renouat. emph. lib. 1. q. 2. nu. 11. & 12. & q. 13. n. 11. & 12. *Schrad.* de feud. p. 8. c. 4. num. 33. & 34. *Valaſch.* de Iur. emph. q. 13. num. 11. & 12.

Quoniam vera eſt concluſio, quando translatio Iuris, & poſſeſſionis rei emphyteoticæ eſt ritè facta interueniente præſertim Domini directi conſenſu
3 vt loquitur textus in dict. l. fin. & admittunt Doctores ſuperius citati, quia tunc ſecundus emphyteuta ſubingreditur in locum primi, & ipſe primus remanet liberatus, at in caſu præſenti licentia Domini directi non interuenit, vndè ipſe Chriſtophorus non potuit eximere ſe ab obligatione erga Dominum directum, & ſic illius conditionem facere
4 deteriorem ad tradita per DD. in c. potuit de locat. & in dicta l. fin. C. de Iur. emph. Clar. in § emphyteuſis q. 13. *Menoch* conſ. 1. num. 134. *Caldaſ.* de renouat Emphyteuſ. dicta q. 13. n. 17. & 18.

Nec ſuffragatur Chriſtophoro petitio licentiæ, quæ cum à Domino directo nulla ſuadente ratione denegata fuerit Iudexque illam pro conceſſa habuerit, perindè videtur, ac ſi Dominus expreſſe conceſſiſſet, *Caldaſ.* de extinct. emphyt. lib. 4. c. 11. n. 11. Rota coram Card. *Mantica* dec. 238. nu. 9. & apud Sa. me. Gregorium XV. deciſ. 117. num 8. & 9.

Quoniam immò iſta cauſa denegandi videtur extitiſſe, non ſolum quia vigore Inſtrumenti debebat prius peti, & obtineri licentia, & Dominus directus habebat terminum duorum menſium ad deliberandum, & an ipſe vellet præferri, & tamen huiuſmodi licentia neglecta deuentum fuit ad permutationem, & effectualem traditionem, & poſt multos menſes fuit petita, & ſic interat ſpretum Domini directi, ſed etiam quia ex hac permutatione efficiebatur deterior conditio eiuſdem Domini, quia Chriſtophorus ſui Iuris eſt & facultatibus ſatis abundans, Bondinellus autem non ita diues eſt immò filiusfamilias, nec apparet, quod emancipatus fuerit, & ſic difficilioris exactionis, ac propterea abſque iniuria denegari poterat licentia
arg. c. 1. §. 1. de fratr. de nou. benef. inueſt. l. fin. C. 5
de iur. emphyt. vbi *Iaſ.* n. 91. & ſeqq. DD. in c. potuit, vbi *Imol.* num. 25. de locat. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib 22. tit 27. nu. 2. & 3. *Menoch.* conſ. 1. nu. 134 *Caldaſ.* de emphyt. extinct. lib. 4. c. 7. nu. 26. & de renouat. d. q 13. n. 17. & 18.

Ex quibus etiam reſultat, quod decretum Iudicis fuit iniuſtum dum coegit D. de Robertis ad præſtandum conſenſum, quod nec etiam ſuffragari poteſt, quia eſt conditionale, facto ſcilicet depoſito laudemij, & Canonum pro die, & hora certa intimanda, quæ quidem in termino decreti adimpleta non 6
fuerunt, ſed poſt quinque dies, nempè ſub die prima Septembris abſque tamen intimatione, & ſic depoſitum remanet ſine decreto, & permutatio eſt ſine conſenſu Domini directi, & etiam Iudicis cum decretum de habendo conſenſum pro præſtito non fuerit purificatum in ſua conditione requiſiti depoſiti, & paria ſunt quid non eſſe factum, vel factum ſub conditione, quæ non fuerit purifi-
cata l. diem cedere ff. de verb. ſignific. l. qui hæredi 7
§. fin. ff. de cond. & dem. *Pariſ.* conſ. 5. nu. 7. & ſeqq. libr. 4. *Cephal.* conſ. 17. nu. 8. lib. 1. *Gabr.* conſ. 72. n. 3. lib. 2.

Neque etiam obſtat, quod D. Roberti oppoſuerint permutationem eſſe ſimulatam reſpectu expreſſionis veri precij Vineæ pro diminuendo laudemio, & ideò Chriſtophorus attenta recuſatione
laudemij non teneretur facere depoſitum, quod 8
D. Roberti non erant recepturi *Bald.* in l. 1. n. 4 C. ne liceat 3. prouoc. *Rimin.* iun. conſ. 5. n. 86. *Surd.* conſ. 371. nu. 6. & ſeqq. Quoniam ex oppoſitione ſimulationis non congruè infertur ad recuſationem laudemij integri, & quatenus etiam fuiſſet recuſatum à parte, attamen cum Iudex mandauerit fieri intra certum tempus, debebat parere Chriſtophorus
mandato Iudicis, & ſic offerre, & conſignare, præ- 9
ſertim ad effectum acquirendi actionem, vel liberationem à perquirendo conſenſu ad notata per *Menoch.* de arbitr. iud. caſ. 232. in addit. n. 12.

Poſtremo non obſtat, quod in permutatione conſenſus Domini directi non fuerit neceſſarius *Iaſ.* in l. fin. n. 101. C. de iure emphyt. *Ripa* in l. qui Romæ
§. duo fratres nu. 86 de verb. oblig. *Corbul.* de cauſ. 10
priuat. ob alienat. ampl. 13. nu. 3. *Mantic.* de tacit. lib. 22. tit. 28. n. 69.

Quoniam hæc opinio omninò tuta non eſt, &
multi contradicunt, vt *Imol.* in c. potuit n. 16. de locat. 11
Abb. conſ. 74. nu. 4. lib. 1. *Alex.* conſ. 63. nu. 2. lib. 7. *Rimin.* conſ. 57. nu. 2. lib. 5. cum aliis per *Caldaſ.* de

emphyt.

emphyt. extinct. libr. 4. c. 8. nu. 31. & 32. *Schrad.* de
feud. part. 8. cap. 1. num. 30. Abſonum enim videtur,
quod emphyteuſis abſque conſenſu Domini directi
in perſonam extraneam transferatur; itaut ipſe in-
uitus cogatur habere emphyteutam, quem nolit,
vel ignoret, nec vlla particularis ratio concurrit in
contractu permutationis quando fit cum extraneo,
& cum re non emphyteotica, præſertim verò cum
omnis alienatio etiam latiſſime ſumpto vocabulo
prohibita fuerit, & ex hac permutatione lædi pote-
rat Dominus directus, vt ſupra conſideratum fuit,
& conferunt notata per *Caldaſ.* dicto c. 8. n. 37. &
40. & c. 5. nu. 36. ſed ceſſat omnis difficultas, quia
in ſpecie fuit conuentum, quod irrequiſito Domino
12 non liceret permutare, & ſpecialis tenor Inueſtitu-
ræ attendi debet, etiamſi ſit contrarius naturæ & re-
gulis emphyteuſis c. 1. de feud. non haben. propr.
nat. *Dec.* conſ. 88. n. 15. *Becc.* conſ. 101. num. 19. &
Surd. conſ. 5. n. 13. & dec. 93. num. 6. *Rouit.* conſ. 1.
n. 16. & 17. Rota in Nonantulana bonorum 14. Iu-
nij 1610. coram bo. me. Cardinali *Sacrato*, &c.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit
Chriſtophorum teneris, &c.

Geruodien. Iuriſdictio ſeu Plumborum.
Luna 29. *May* 1628.

ARGVMENTVM.

Petitorium vt aggredi non poſſit pendente poſ-
ſeſſorio, requiritur proteſtatio expreſſa. Et de aliqui-
bus nullitatibus contra ſententiam appoſitis non
attendendis.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium proſequutum omiſſo poſſeſſorio non inducit nullitatem, ſi non fuit proteſtatum à parte vt ſuſpendatur, quia videtur ex taciturnitate renunciatum ius poſſeſſorij.*
2 *Et Iudex debet cognoſcere de petitorio, & maximè vbi conſtat de bono iure.*
3 *Reſeruare articulum diſtinctum poteſt Iudex, & pronunciare ſuper altero ceſſante diuiſionis continentiarum cauſæ ratione.*
4 *Reſcriptum commiſſionis recipit interpretationem à iure.*
5 *Parte non opponente commiſſio cauſa poteſt ſuffragari tertio non nominato in ea.*
6 *Quod non eſt de actis, dicitur extra mundum.*
7 *Sententia ex breuitate temporis, & ex non ſeruatis terminis, vt nulla dicatur, ſufficit breue tempus.*
8 *Nullitates tres in ſententiis tantum attendit Rota.*

Deciſio CCCLVIII.

SEntentias Rotales ad fauorem Abbatis, Canoni-
corum, & Capituli latas reſponderunt Domini
eſſe confirmandas, validæ enim ſunt, & iuſtæ, &
quoad validitatem conſtat ex proceſſu, quoad ſerua-
tis ſeruandis emanarunt, nec obſtant nullitates à
Protectoribus obiectæ. Et.

Prima, quod non obſtante proteſtatione eorum-
dem Protectorum non fuerit ſuſpenſum petitorium,
nec prius actum ſuper poſſeſſorio, quemadmodum
ſtante dicta proteſtatione agi debebat *Caputaq.* de-
ciſ. 322. p. 2. & deciſ. 143. p. 3. non officit tum quia
iidem Protectores poſtea paſſi ſunt diſcuti nego-
1 cium principale, & proponi dubium ſuper meritis
cauſæ coram Reuerendiſſimo Domino meo *De-
cano*, nec ſuper poſſeſſorio vnquam inſteterunt,
Deciſ. Clem. Merlini.
nullaſque probationes ſuper eo deduxerunt, vndè
merito potuit agi ſuper petitorio detecto præ er-
rim bono iure Abbatis, & Canonicorum *Poman.*
de ſpol. lib. 1. c. 6. n. 48. & latè *Honded.* conſ. 24. nu. 2
67. 68. 69. & ſeq. lib. 2. Tum quia poſſeſſorium non
applicabatur ad fauorem Protectorum, ſed ad fa-
uorem tantum Baudilij admiſſi, & poſſidentis, &
ſic potuit contra Protectores non contendentes de
poſſeſſione procedi in petitorio *Menoch.* de reti-
nen. remed. 3. nu. 534. *Rota* deciſ. 97. nu. 3. p. 2. di-
uerſ. & in Cluſina Poſtæ Puteoli 18. Iunij 1618. co-
ram bo. me. *Buratto.*

Secunda nullitas, quod fuerit præſeruata cognitio,
& terminatio cauſæ ſuper iure ſtatuendi non etiam
obſtat, quia non inde continentia cauſarum diui-
ditur, cum nedum articuli ſint ſeparati, ſed etiam
commiſſiones, vndè nihil impediebat, quin Reue-
rendiſſimus Dominus meus *Decanus* potuerit ſu-
per vno articulo, & commiſſione pronunciare, &
ſuper alijs reſeruare iura partibus iuxta doctrinam 3
Imol. in c. cum inter il. 1. n. 3. de elect. cum alijs re-
latis in deciſione 427. n. 2. p. 2. recentior. Et prohi-
bitio, de qua in commiſſione, debet intelligi qua-
tenus articuli ſint connexi, ſecus ſi ſint ſeparati,
commiſſiones enim reſpiciunt interpretationem 4
à iure communi Rota in Ferrarien. bonorum 24.
Ianuarij 1600. coram *Corduba*, quæ eſt apud *Mar-
cheſan.* de commiſ. p. 1. fol. 170.

Tertia etiam nullitas, quod Baudilius, ad cuius
fauorem fuit pronunciatum, non ſit nominatus in
commiſſione pro oratore, ceſſat ex lectura commiſ-
ſionis, vbi ipſe Baudilius, tamquam Canonicus pe-
tiit excambiationem plumborum, & dedit ſpeciale
mandatum in hac cauſa, & Procurator Protecto-
rum, qui fuit citatus ad dicendum contra, non ſe
oppoſuit, & ſic commiſſio ſuffragatur eidem Bau-
dilio iuxta notata in deciſ. 94. nu. 3. & ſeqq. coram 5
S. me. Gregorio XV. & ita Rota vna commiſſio ſuf-
ficit pro quocumque adhærente, & docente de
iure ſuo *Achil.* deciſ. 2. vt lit. pend. & Rota coram
S. me. Gregorio XV. dicta deciſ. 94. n. 5.

Quarta vero nullitas, quæ ſolum deducitur con-
tra ſecundam ſententiam eo quod per R. P. D. meum
Duranum non fuerint admiſſi articuli non ſuſtinetur,
quia cum dicti articuli non fuiſſent parte citata in
actis producti Iudex illos tamquam extra mun- 6
dum potuit negligere *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 3. nu. 7. de
reſt. ſpol.

Quinta, & poſtremò, quod non potuerint ſeruari
termini ſubſtantiales tollitur etiam ex facto, quia
commiſſio fuit præſentata 24. Ianuarij, & ſenten- 7
tia lata fuit die 23. Februarij, & ſic interceſſerunt
vndecim audientiæ, & tamen longè pauciores re-
quirebantur pro ſeruatione terminorum, & hoc
ſufficit, vt per Card. *Seraph.* deciſ. 515. n. 1. & ſeqq.
in recent. deciſ. 743. n. 4. p. 2. & coram S. me. Greg.
XV. deciſ. 156. n. 2. & ibi Addent. nu. 10. Omneſque
nullitates vna reſponſione tolluntur, quod nulla
eſt ex illis tribus, quas ſolum attendit Rota iuxta 8
conſtitutiones Pij Quarti, & Clementis Octaui, &
Reformationem Pauli Quinti, vt in deciſ. 492. nu. 5.
& 508. n. 2. apud eumdem S. me. Gregorium XV. &
fuit dictum in Cluſina Poſtæ Puteoli 18. Iunij 1618.
coram bo. me. *Buratto.*

Quo autem ad iuſtitiam ſententiæ, non eſt quod
actum agatur, omnia enim plenè diſcuſſa fuerunt
in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*,
cum qua Domini tranſiuerunt.

Et Ita vtraq; parte informante reſolutum fuit,&c.

Romana reſciſſionis contractus.
Veneris 2. Iuny 1628.

ARGVMENTVM.

Dos in fundum dotalem conuerti non poteſt, & non præſumitur ex acquiſitione facta etiam præſente Vxore.

SVMMARIVM.

1 *Mulier, quæ apprahendit poſſeſſionem bonorum Viri præſumitur non cedant in ſolutum dotis hoc egiſſe, ſed vt bona apprahenſa ſtarent ſibi loco pignoris, & hypotheca.*

2 *Maximè quando proteſtata eſt, vt ex actu huiuſmodi ſibi præiudicium non reſultaret cum clauſula, & non aliter, &c.*

Clauſula, abſque præiudicio, &c. operatur, vt actus non intelligatur factus, quatenus lædit ibidem.

3 *Maritus emendo pro Vxore in eius præiudicium non poteſt facere fundum dotalem.*

4 *Renunciatio hypotheca dotali Vxoris non præſumitur, niſi dictum fuerit expreſſe.*

5 *Et non poteſt fieri ſine ſtatutariis ſolemnitatibus.*

Deciſio CCCLVIII.

HOdie vtraque parte informante Domini receſſerunt à deciſione ſub die 15. Nouembris 1617. Creditoribus Deodati Villici tantum informantibus, coram me emanata.

Viſum namque fuit ex deductis in facto pro Angela corruere vnicum deciſionis fundamentum, hoc eſt quod datio in ſolutum domus de qua agitur facta Angelæ à Creditoribus hæreditarij non ſubſiſteret, vti facta per errorem, & ex falſa cauſa, eo quia Angela de credito dotis, pro quo domus data fuit in ſolutum, iam antea eſſet ſatisfacta, per appræhenſionem poſſeſſionis alterius Vineæ, & ſic à falſa cauſa crediti iam extincti impulſi creditores aſſignauerint domum; ceſſare inquam hoc viſum fuit tum quia ex ſummario Angelæ num. 68 & 69. deprehenditur aſſignationem Vineæ huiuſmodi non habuiſſe effectum, cum Creditores Vineam coluerint, & colonis locauerint perceperint fructus, eoſque vendi ſæpius decreuerint, Angelam ab ingreſſu in poſſeſſionem prohibuerint, ac demum præuio Iudicis decreto Vineam ſubhaſtauerint, vt in dicto ſummario dictis nn. 6. 8. & 9. propterea licet re vera Angela poſſeſſionem vineæ appræhenderint, vt in ſummario n. 5. tamen conſtat fuiſſe per Creditores turbatam; nec percepiſſe fructus ex quibus poſſet ſibi ſatisfacere, & ſic creditum dotis ſubſiſtebat, ac vera fuit cauſa dationis in ſolutum; Tum etiam quia cum appræhenſio poſſeſſionis Vineæ facta fuerit per An-
1 gelam ſine Iudicis auctoritate, & inuitis creditoribus hæreditarij debet intelligi facta non quidem, vt caperet in ſolutum pro extinctione ſui crediti, ſed iure pignoris, & pro hypotheca quam ratione ſuæ dotis in bonis Viri, & Soceri habebat Angela, pro qua competebat illi retentio in Vinea ad tradita per *Bart.* in l. ſi conſtante num. 94. & ſeqq. ff. ſolut. matrim. *Alex.* conſ. 4. ſub n. 8. lib 2 *Grammat.* dec. 58. num. 12. *Ioſeph. Ludouic.* dec. 109. n. 2. quod ſuadetur etiam ex eo, quia in appræhenſione poſſeſſionis Angela proteſtata fuit ſe omnia, & quæcumque iu-
2 ra ſua ſibi præſeruare, cum clauſula non alias. aliter, nec alio modo, nec velle ſibi vllatenus præiudicare, ex quibus verbis infertur Angelam voluiſſe poſſidere ex cauſa ſibi magis proficua, & ſic ex cauſa retentionis pro hypotheca, non autem, vt ſibi ſatisfaceret de ſuo credito in Vinea, quæ multis erat implicata debitis, & oneribus, & indè non modicum ſibi inferebatur præiudicium, contra proteſtationem, & clauſulas prædictas, per quas remouetur conſenſus ab actu, itaut quatenus ſit præiudicialis habeatur pro non facto argum. l. ſi teſtam. §. 1. ff. de manum. teſtam. *Caputaq.* deciſ. 82. num. 3. & 4 part. 3. *Put.* deciſ. 31. num. 1. lib. 2. *Rota* in recent. dec. 115. num. 6. p. 1. & dec. 747. n. 1. ad fio. p. 2.

Nec obſtare Domini conſuerunt, quod Vinea eſſet fundus dotalis, quia empta ex pecuniis redactis ex ſcripturis officij venditis, quæ ſtabant pro fundo dotali Angelæ, & conſequenter appræhenſio illius poſſeſſionis fuerit facta tamquam de fundo dotali, non autem iure hypothecæ, itaut in illa remanſerit ſatisfacta pro ſua dote, & datio in ſolutum domus adhuc ſit verè ex falſa cauſa.

Quoniam reſponſum fuit quod cum conſtet emptionem Vineæ fuiſſe factam de conſenſu Angelæ, & adhibitis ſtatutariis ſolemnitatibus, non fuit effecta fundus dotalis, nec maritus emendo propria au-
ctoritate illam vineam debitis oneratam potuit 3
vxori præiudicare leg. ex pecunia vbi Gloſ. & DD. C. de iur. dot. l. res quæ ff eodem *Bart.* in rubr. ff. ſol matrim. nu. 20. *Socc.* ſen. conſ. 224. nu. 1. lib. 2. *Bero* conſ. 263. numer. 10. lib. 1. *Rol.* conſ. 87. num 15. *Honded.* conſ 41. num. 27. libr. 1. *Gutter.* pract. quæſt. cap. 87. n. 4. lib. 5. cum aliis per *Gurb.* deciſ. 111. n. 16.

Minus ſubſiſtit, quod prætenditur ex cohabitatione Angelæ cum Marito, & adeptione poſſeſſionis Vineæ, fuiſſe ratificatum contractum, & ſic Vineam effectam fundum dotalem; quia cum huiuſmodi ratificatio importet renunciationem iuris hypothecæ quam habebat Angela in bonis viri, non præſumitur facta cum non fuerit expreſſa ad notata
per *Butr.* in c. accedentibus n. 8. ad finem de priui- 4
leg. *Caputaq.* dec. 308. p 3. *Becc.* conſ. 111 n. 31. *Surd.* conſ. 445. n. 58. & 512 n. 28. *Rota* dec. 242. n. 1. & 2. p. 2. diuerſ. præſertim ſtante proteſtatione præſentatiua ſuorum iurium ſuperius ponderata; Vltra quod cum ex huiuſmodi ratificatione Angela lædi
poſſet; Immò de facto læderetur cum Vinea eſſet 5
valdè grauata videbatur adhibendas eſſe ſolemnitates Statuti Vrbis c. 151. lib. 1. quod habet locum in quocumque contract. in quo mulier lædi poteſt directè, vel indirectè *Creſc.* de conſtit. *Put.* dec. 155. & 160. lib. 3. Rota coram Sa. me. Gregorio XV. dec. 164. n. 4. & in recent. dec. 592. nu. 1. p. 1. dec. 114. num. 2. part. 2.

Et ita vtraque parte informante receſſum fuit à deciſis, &c.

Bonon. fideic. de Deſideriis.
Veneris 2. Iuny 1628.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti quod cenſeantur vocati ex coniecturis pluribus reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti non cenſentur diſpoſitiuè vocati.*

2 *Fallit extantibus coniecturis in contrarium.*

3 *In*

3 *In deſcendentibus leuiores coniectura ſufficiunt, vt fi-*
lij in conditione poſiti vocati intelligantur.
4 *Filij in conditione poſiti ſub qualitate maſculinitatis*
vocati intelliguntur.
5 *Item quando ſub qualitate, quod ſint legitimi, & na-*
turales.
9 *Item maximè quando non ſemel, ſed bis, aut pluries*
fuerunt poſiti in conditione ſub dd. qualitatibus.
7 *Item quando expreſſe apparent vocati ad ſucceſſionem*
Patruorum.
8 *Coniectura pro vocatione filiorum in conditione poſi-*
torum ſunt ponderanda, non vt ſingula, ſed vt ag-
gregata, & vnita.
9 *In generali inſtitutione, & fideicommiſſo non veniunt*
bona alterius teſtatoris fideicommiſſo vinculata non
facta diſpoſitione expreſſa, vel tacita ex coniectu-
ris.
10 *Conſ.* Oldrad 21 *declaratur.*

Deciſio CCCLIX.

CEnſuerunt Domini conſtare de fideicommiſſo ad fauorem filiorũ Hieronymi, ille enim poſtquam vniuerſales hæredes inſtituit Bernardinum, Romaninum, & ipſum Hieronymum eius filios, & Bonifacium ex quondam Bartholomeo nepotem, ſubſtitutionem fecit per hæc verba: Et altero eorum Bernardini, Romanini, Hieronymi, & Bonifacij decedente quandocumque ſine filiis maſculis legitimis, & naturalibus, & ex legitimo matrimonio natis tali ſic quandocumque decedenti ſine filiis maſculis, prædictis maſculis legitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis & ſeu naſcituris ſupradictos eius hæredes ſuperſtites, necnon ſuperſtitum filios maſculos legitimos, & naturales & ex legitimo matrimonio natos, & naſcituros æquis portionibus in ſtirpes, & non in capita ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum &c. Ex quibus verbis viſum fuit dictos Hieronymi filios in conditione fideicommiſſi poſitos, tacitè ad ipſum fideicommiſſum fuiſſe vocatos.

Quamuis enim regula ſit in contrarium iuxta re-
1 ceptiorem opinionem gloſ. in l. Lucius la 2. ff. de hę-
red. inſtit. quã paſſim Rota ſequitur; ab ea tamen re-
ceditur ex coniecturis vocationes ſuadentibus Card.
2 *Seraphin.* dec. 1319. n. 1. *Rota* dec. 133. ſub n. 1. & dec.
266. n. 3. & dec. 320. n. 15. p. 1. recent. & dec. 329. nu.
2. coram S. me. Gregorio XV. Præſertim quando ſunt
poſiti in conditione deſcendentes Teſtatoris, vt hic,
tunc enim etiam leuiores coniecturæ ſufficiunt
3 *Corn.* conſ. 97. num. 3. verſ. eſt enim tam vrgens lib. 1.
Dec. conſ. 242. ſub n. 4. verſ. & quoniam filij *Crauett.*
conſ. 367 ſub n. 9. Card *Mantic.* de coniectur. lib. 11.
tit. 2. ſub n. 19. *Rota* dec. 105. ſub n. 3. p. 1. recent. &
apud S. me. Gregorium XV. dec. 315. n. 5. & dec. 329.
n. 3. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*
in Vrbeuetana fideicommiſſi 27 Ianuarij 1606. quæ
eſt dec. 267. inter eius impreſſ. In propoſito verò plu-
res coniecturæ concurrunt, quarum Prima eſt, quod
dd. Hieronymi filij fuerunt poſiti in conditione cum
4 qualitate maſculinitatis *Dec.* in l. 1. n. 6 & ibi etiam
Curtiun. nu. 14. C. de pact. *Guido P.* dec. 184. n. 2. *Ru-*
ſtic. qui plurimos congerit in tract. de liber. in con-
dit. poſitis lib. 2. cap. 2. *Menoch.* conſ. 173. num. 50. &
conſ. 396 n. 96. *Decian.* conſ 3. n. 49. lib 1. & conſ. 103.
n. 12. & ſeqq. lib. 2. *Surd* conſ. 67. num. 33. & conſ 96.
num. 30. *Honded.* conſ. 54. num. 12. lib. 2. *Fachin.* conſ.
32. num. 1. lib. 3. *Modern. Brixien.* de fideicom. ſubſt.
Deciſ. Clem. Merlini.
qu. 437. n. 25. *Rota* dec. 105. n. 3. & 7. & dec. 266. n. 15.
& deciſ. 320. n. 15. p. 1. recent. Præſertim quia quali-
tas maſculinitatis fuit pluries repetita *Surd* d. conſ.
96. num. 31. verſ. præſertim hoc caſu *Honded.* d. conſ.
54. n. 13. lib. 1. *Giouagn.* conſ. 79. nu. 9. & 72. *Rota* di-
cta dec. 266. num. 15 & dec. 300. num. 5. in fin. part. 1.
recent. cum aliis per *Modern. Brixien.* dicta qu. 437.
n. 31.

Secunda coniectura eſt, quia ijdem filij fuerunt
poſiti in conditione cum alia qualitate, nempe quod
eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo matrimo- 5
nio nati *Socc.* iun. conſ. 110. n. 15. & ſeqq. lib. 3. vbi di-
cit hanc coniecturam eſſe multum concludentem,
& conſ. 145. n. 39. *Menoch.* conſ. 325 n. 10. *Honded.*
conſ. 65. n. 42. lib. 1. *Surd* dec. 162. n. 8. vbi dicit hanc
eſſe vrgentiſſimam coniecturam *Fachin.* d. conſ. 32.
n 1. lib. 3. *Giouagnon.* d. conſ. 79 num. 18. 73. & 96. &
Modern. Brixien. d. q. 437. n. 64. Rota coram Card.
Seraphino dec. 936. nu. 9 & in recent. dec. 300. nu. 6.
part. 1. & dec. 329. n 6. coram Sa. me. Gregorio XV. &
in Meleuitana hæreditatis 27 Maij 1619. coram bo.
m. *Seleucien.*

Tertia reſultat ex eo, quod non ſemel, ſed bis fue-
runt poſiti in conditione cum qualitatibus prædi-
ctis, ex hoc enim magis elicitur teſtatoris voluntas 6
illos diſpoſitiuè vocandi *Gozzad* conſ. 64. num. 9. &
ſeqq. *Corn.* conſ. 74. nu. 5 & ſeq. lib. 2. *Siluan.* conſ. 54.
ſub n. 3. *Mantic.* de coniect. vlt. vol. lib. 11, tit. 3. nu.
27. *Menoch.* præſumpt. 76. n. 58. lib. 4 *Giouagn.* dicto
conſ. 79. num. 27. 75. & 98. *Modern Brixien.* dicta qu.
437. nu. 101. Card. *Seraph* deciſ. 1329 nu. 11. *Rota*
deciſ. 105. n. 3. & dicta dec. 266. n. 11. & dec. 320. n.
15. p. 1 recent. & dec. 329. nu. 7 coram S mem. Greg.
XV.

Quarta eſt coniectura quoniam fuerunt expreſſe
vocati ad portionem patruorum, ideò debent etiam
cenſeri vocati ad portionem Patris reſpectu cuius 7
fuerunt poſiti in conditione *Gozzadin.* dicto conſ.
64. nu. 10. verſ. quia dico &c. *Rum.* conſ. 160. n. 24. li.
2. *Crauett.* conſ. 62. n 10 lib. 1. *Gabr.* de fideicomm.
concl. 4. n. 36. *Modern* Brixien. dicta q 437. n 84. &
fuit pluries reſolutum, vt in dec. 105. n. 1. & dec. 133.
n. 5 & dec. 144. n. 3. & in dec 146. nu 6 p. 1. recent. &
in Montisfaliſci fideicommiſſi 10. Nouembris 1602
coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & in Vrbeuetana fi-
deicommiſſi 27. Ianuarij 1606 coram Reuerendiſſi-
mo Domino meo *Decano*, maior enim ratio voca-
tionis viget quoad portionem proprij Parentis,
quam patruorum, vt benè per *Rimin.* ſen. in conſ. 189.
n. 11. & ſeqq lib. 1.

Ex quibus, & aliis coniecturis latius deductis, &
ponderatis per Informantes pro DD. de Sangeorgiis,
viſum fuit ſatis conſtare de vocatione, maximè ſi 8
inſimul coniungantur, prout in hac materia coniun-
gi debent *Rota* dec. 146. nu. 1. & dicta deciſ. 266. nu.
19 p. 1. recent & dec. 355. n. 9. coram S. me. Gregorio
XV. & ibi Addent. n 19. & in dicta Meleuitana hære-
ditatis 17. Maij 1616. coram bo. me. *Seleucien.* Ideo-
que bona dicti quondam Ioannis fideicommiſſo
ſubiecta, in fideicommiſſo Hieronymi non com-
præhenduntur, cum de illis ſpecialis mentio facta
non fuerit, nec vllæ adſint coniecturæ, ex quibus ſuf-
ficienter depræhendatur Hieronymum etiam de il-
lis diſponere voluiſſe, quæ in generali diſpoſitione
de bonis ſuis non compræhenduntur *Cuman.* conſ. 9
109. ſub num. 2. in fin. verſ. non obſtat *Roland.* conſ.
71. n. 28. lib. 2. *Peregr.* de fideicomm. art. 6. n. 8. *Surd.*
deciſ. 93. num. 20. *Seraph.* deciſ. 963. numer. 6. & dec.

969 numer 8. & fuit dictum in Viterbien. Caſtrorum 14. Decembris 1616. coram bo. me. Card. *Sacrate*.

Nec prędictis vllo modo obſtat conſ. *Oldr.li.*21.
Quoniam illius materia non applicatur, cum ho-
10 die ſolum quæratur, an filij dicti Hieronymi in
conditione poſiti, ad excluſionem ſubſtituti cen-
ſeantur etiam diſpoſitiuè vocati, Immò potius conſ.
prædictum retorquetur, quia per dictorum filiorum
exiſtentiam fideicommiſſum Ioannis in illorum
perſona expirauit, itaut bona in illius hæreditate re-
perta perueniant libera ad Alexandum Iuniorem;
quamuis enim filij prædictis ex coniecturis censeã-
tur diſpoſitiuè vocati, non tamen ſequitur illos fuiſ-
ſe grauatus, ex actiua enim vocatione non benè in-
fertur ad paſſiuum grauamen *Pariſ.* conſ. 31. nu. 18.
il 2. latè *Decian.* conſ. 26. n. 45. lib. 2. & fuit dictum
in Romana de Taſſonis 12. Febuarij 1588 coram
Gypſio, & in aliis ſæpè.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Vrbeuetana fideicommiſſi.
Luna 5. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Reciprnca etiam de linea ad lineam deducitur ex coniecturis de quibus in deciſione. Et filiorum appellatione in fideicommiſſo quando veniant Nepotes.

SVMMARIVM.

1 *Reciproca non cenſetur inducta ex inſtitutione filiorum, & deſcendentium in infinitum.*

2 *Reciproca de linea ad lineam inducitur, ex quo in euentum, in quem non extent filij, vel aliqui ipſorum vocati ſunt proximiores.*

3 *Item quando facta eſt ſubſtitutio in defectum omnium deſcendentium.*

4 *Item quando facta eſt reciproca expreſſa inter primo loco inſtitutos, aut ſubſtitutos, cenſetur tacitè etiam inducta inter deinde ſequenti gradu ſubſtitutos, & nominatos.*

5 *Reciproca excluditur ex verbis, quod filij vnius ſuccedant Patri, & non Amitæ, vel Patruo.*

Sed declaratur procedere, quatenus eſſent ex deſcendentibus, & ſic vt non fiat ſucceſſio in altera linea, niſi in defectum deſcendentium ex ea ibidem.

6 *Conſ.* Oldrad. 21 *non habet locum, quando defectus filiorum eſt indeterminatè conſideratus omni tempore, & caſu & 7.*

8 *Nepotes & deſcendentes veniunt appellatione filiorum, vbi filiorum eſt facta conditionaliter mentio.*

9 *Liberorum appellatione veniunt Nepotes.*

10 *Deſcendentium appellatione veniunt Nepotes, & alij deinceps.*

Deciſio CCCLX.

Placuerunt Dominis fundamenta deciſionis in hac cauſa factæ, ex quibus perſtiterunt in deciſis.

Quamuis enim vbi teſtator pluribus hæredibus
inſtitutis eorum liberos, & Deſcendentes in infini-
tum ſubſtituit non cenſeatur inducta reciproca de li-
1 nea ad lineam *Alex.* conſ. 167. lib. 5. *Ruin.* conſ. 121.
n. 8. lib. 2. Cardin. *Seraph.* deciſ. 1023 nu. 3 cum aliis
congeſtis per *Moder. Brixien.* de fideicommiſſ. ſub-
ſtit. q 475. n. 1. cum ſeqq. hoc tamen non poteſt pro-
cedere in caſu propoſito, quia cum teſtator in euen-
tum in quem non extarent filij, ſeu filię ex prędictis,
ſeu aliqua prædictarum (nempè Dominicæ, & Lu-
cretiæ) vocauit ſuperuiuentes ad omnium bonorum
ſucceſſionem reſultat reciprocam expreſſam de vna
linea ad aliam factam fuiſſe, aliter enim teſtamenti
verba verificari non poſſent.

Idemque etiam rectè ſuadetur tum ex eo quod
apparet teſtatorem deueniendo ad tertium ſubſtitu-
tionis gradum in caſu quo ſuperius vocati omnino
decederent ſine deſcendentibus maſculis, & fœmi-
nis, & ſic in defectum omnium deſcendentium di-
ctarum Dominicæ, & Lucretiæ eius ſororum vocaſ-
ſe proximiores agnatos, qui tunc reperirentur, &
conſequenter certum eſt inter ipſos vocatos, eorum-
que deſcendentes reciprocam de vna linea ad aliam
inducere voluiſſe *Soccin.* Inn. conſ. 110. nu. 16. & 17. 2
lib. 3. *Laderch.* conſ 169. *Odd.* conſ. 45. nu 40. *Peregr.*
conſ. 54. n. 5. & ſeqq. & conſ. 62. n. 11. 16. & ſeqq. &
conſ. 55. n. 17. & 29. lib. 1. & de fideicomm ſubſtit. q.
475 n. 26.

Tum etiam quia fideicommiſſum eſt reale, vt la-
tius deducitur in deciſione; Tum demum quia nega-
ri non poteſt quin inter primos vocatos expreſſis
verbis ſit facta reciproca de vna linea ad aliam ibi, 3
Et in euentum in quem non extarent filij, ſeu filiæ
ex prædictis, ſeu aliqua prædictarum, tunc & eo ca-
ſu ſuperuiuentes, hęredes inſtituit omnium, & ſingu-
lorum ſuorum bonorum, vndè etiam inter eorum-
dem deſcendentes reciproca pariter facta cenſeri de- 4
bet *Crauett.* conſ. 30 n 6. & ſeqq. *Soccin.* Inn. conſ. 110.
nu. 10. & 39. *Odd.* dicto conſ. 45. nu 43. *Menoch.* præ-
ſumpt. 62. n. 39. li. 4. *Peregr.* conſ. 56. n. 8 & 9 li. 1. *Rota*
dec. 266. n. 20 & dec. 300. n. 9. & dec. 320. n. 13. p. 1.
recent.

Et ex his patet non obſtare verba illa (ita quod
filij vnius ſint hæredes propriæ Matris, & non Ami-
tæ) primo ſubſtitutionum gradui adiecta, quæ reci-
procam apertè excludunt, quia teſtator ad alios ſub-
ſtitutionum gradus poſtea fuit progreſſus, adeo vt
clare pateat per verba prædicta expreſſiſſe id quod
tacitè inerat declarando, quod donec extarent de-
ſcendentes vnius ex dictis ſororibus, illi tantum in
hæreditatis portione ſuccedere deberent, nec fieret
tranſitus ad aliam lineam niſi in defectum omnium
deſcendentium alterius Iuxta tradita per *Alex.* 5
conſ. 167. lib. 5. *Corn.* conſ. 233. nu. 10. lib. 4. *Rimin.*
ſen. conſ 28. num. 14. *Menoch.* conſ. 348. nu. 24. *Odd.*
conſ. 65. num. 57 *Peregr.* conſ. 1. num. 8. & ſeqq lib.
3. & de fideicommiſſ. dicto art. 13. num. 74. & art. 27.
num. 14. cum aliis per *Moder. Brixien.* d. quæſt. 475.
num 48.

Neque obſtat conſ. 21. *Oldradi*, quia dictus ſecun-
dus ſubſtitutionis gradus apparet factus ſimpliciter 6
in caſu non exiſtentiæ, ideò ſubſtitutio locum habet
quandocumque filij, & deſcendentes alicuius ex
prædictis, nempè Lucretiæ & Dominicæ non extent
ex allegatis in deciſione.

Præterea *Oldrad.* conſ. locum non habet quando
ex inferioribus verbis teſtamenti apparet fideicom-
miſſum fuiſſe relictum etiamſi primo inſtituti dece-
derent cum filiis, qui poſtea deficerent, nec quan-
do in vltimo gradu fuerunt in omnium defectum 7
vocati agnati prout hic, vt reſpondit Rota coram
Card. *Mantica* dec. 375. n. 7. & 8.

Neque etiam obſtat, quod conditio importata per
illa verba (in euentum in quem non extarent filij,
ſeù filiæ ex prædictis) defeciſſe, ipſumque fideicom-
miſſum expiraſſe videatur, eo ipſo quod apparet ex-
tiſſe filios primi gradus; nã placuit reſponſio, quod
8 vbi conditionaliter eſt facta mentio filiorum, prout
hic, illorum appellatione veniunt nepotes, & omnes
alij deſcendentes l. Lucius ff. de hæred. inſtit. iuncta
l. 1. C. de condit. inſert. *Bart.* in l. liberorum n. 18. ff.
de verb. ſignif. *Bald.* in l. Gallus §. inſtituens, & ibi *Ca-
ſtr.* n. 4 ff. de liber. & poſthum. *Peregr.* de fideicom.
art. 28. n. 32. *Moder. Brixien.* de fideicom. ſubſtit. qu.
321. n. 6. verſ. reſpondetur 2. & n. 12. & q. 413. n. 3. 5.
& ſeqq. & præſertim num. 8. vbi quod hoc procedit
etiam fuerint poſiti in conditione filij ex ſe, aut ex
ſuo corpore nati.

Et viſa eſt etiam ceſſare omnis difficultas, quia
teſtator ſubſtituit liberos, quorum appellatione ve-
9 niunt etiam nepotes, & cæteri deſcendentes l. libe-
rorum ff. de verb ſignific. l. vlt. C. de legit. hæred. §. 1.
auth. de hæred. ab inteſt. *Moder. Brixien.* qui plures
congerunt d. tract. de fideic. ſubſt. q. 327. n. 1. Et ex to-
tius teſtamenti ſerie, ac verborum contextu apparet
ipſum fuiſſe progreſſum ad plures ſubſtitutionum
gradus, & accepiſſe nomen filiorum pro deſcenden-
tibus, immò de ipſis deſcendentibus expreſſam men-
tionem feciſſe, quorum appellatione certum eſt ve-
10 nire nepotes, pronepotes, & alios omnes in infini-
tum §. 1. auth. de hæred. ab inteſt. l. fin. C. de ſuis, &
legit. hæred. *Rota* dec. 492. n. 1. p. 4. diuerſ. & in Bo-
non. fideic de Deſideriis 20. Martij 1626. coram me.

Ex quibus etiam ceſſat id quod dicebatur, verbum
illud ſuperuiuentes, referri tãtum ad eos, qui fuerunt
expreſsè vocati, & in conditione poſiti, quia apparet
in conditione poſitos, & expreſsè vocatos fuiſſe non
ſolum filios primi gradus, ſed etiam omnes alios deſ-
cendentes, vt dictum eſt, ideoque verbum prædi-
ctum, ſuperuiuentes, de omnibus eſt intelligendum,
& ſic etiam de Vincentio.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Amerina Domus.
Veneris 9. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Actor, qui intentauit iudicium iactationis, & mole-
ſtiarum extraiudicialium, debet probare de mole-
ſtiarum illatione.*
2 *Per inſtantiam factam nihil fieri, niſi tranſportatis
actis dicitur probatum de diffamatione.*

Deciſio CCCLXI.

PEr quatuor deciſiones in hac cauſa factas, pri-
mo coram R.D. meo Patriarcha *Antiocheno*,
& deindè coram Ill D. Card. *Caualerio*, fuerat firma-
tum ſententiam abſolutoriam latam ad fauorem D.
Dioniſij fuiſſe iniuſtam, ac reuocandam; Verum quia
ipſe non acquieſcebat inſiſtendo præſertim in depo-
ſitionibus teſtium poſt tres primas deciſiones pro
eius parte examinatorum, denuò propoſuit dubium
quater iam reſolutum.

Et Domini perſtiterunt in deciſis, quia optimè ſub-
ſiſtit fundamentum deciſionum, quod ſcilicet Dio-
niſius cauſam committi obtinuit ſuper iactationi-
bus, & moleſtationibus extraiudicialiter, & de fa-
cto, non autem iudicialiter illatis, vt patet ex lectura
Commiſſionis, de qua in ſum. ipſius nu. 6. & tamen
aliquas huiuſmodi extraiudiciales moleſtationes non
probauit, prout probare tenebatur *Bald.* in l. 2. C. ne 1
fil. pro patr. *Cagnol.* in l. diffamari n. 6. C. de ingen. &
manumiſſ. *Boer.* deciſ. 255. ſub n. 7. verſ. quæ pro-
batio *Gabr* de action. concl. vlt. n. 24. *Gail.* obſeruat.
10. n. 7. & 8. lib. 1. cum alis in dictis deciſionibus alle-
gatis.

Non obſtat quod D. Benedictus in dicto iudicio
comparendo ter oppoſuerit generalia contra com-
miſſionem, & iura, & proteſtatus fuerit nihil fieri niſi
tranſportatis actis, & conſequenter ex tali contradi-
ctione moleſtiæ, ac diffamationes ſufficienter proba- 2
tæ videantur iuxta tradita per *Lap.* allegat. 64. nu. 5.
Vant. de nullit. ex defectu proceſſ. n. 65. circa fin. *Gail.*
obſeruat. 12. n. 2. & alios pro Dioniſio allegatos; Nam
placuit reſponſio alias data in hac cauſa die 11. Mar-
tij 1622. coram Ill. D. Card. *Caualerio*, quod ſcilicet
probantur quidem moleſtationes, vt loquuntur præ-
allegati D D. non tamen extraiudiciales tantum, &
de facto prout probari debent, ſtante illa clauſula
reſtrictiua, non tamen iudicialiter illatis, in commiſ-
ſione appoſita, &c. & ſic probatio deberet attingere
præciſe haſce moleſtias extraiudicialiter illatas, in
præſenti autem viſa fuit æquiuoca probatio, & ge-
neralis, quia poteſt intelligi de moleſtationibus, quę
in iudicio dabantur, quæ tamen non ſufficiunt, & ex-
preſſe cauetur in dicta commiſſione.

Neque obſtant teſtes, vt ſupra examinati, de quibus
in ſumm. Dioniſij n. 9. primus enim dicit Benedictus
dixiſſe, *che hauerebbe fatto in maniera, che le coſe ſue
hauerebbero fatto buona piega*; ſecundus verò *che vole-
ua far riuedere la cauſa ſua*; tertius *che farò riuedere
ogni coſa*, quartus denique *di voler fare riuedere detta
cauſa con Dioniſio, e Mattia Clementini*; & ſic depo-
nunt de moleſtia da facto inferenda contra perſo-
nam, poſſeſſionem, vel bona, quæ pertinet ad extra-
iudiciales inquietationes, vt declarat *Mandoſ.* de
commiſſ. in commiſſ. 5 in verbo vexare, & inquieta-
re, ſed tantum de moleſtationibus iudicialiter infe-
rendis ius ſuum proſequẽdo, vt benè fuit deductum
in vltima deciſione ſub die 6. Martij 1625. coram D.
Card. *Caualerio*.

Ex quibus, & aliis deductis in dictis deciſionibus
Domini vtraque parte informante ſteterunt in de-
ciſis &c.

Aſculana alimentorum.
Veneris 9 Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam ex
negligentia Procuratoris non venit concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quæ in iudicatum tranſiuit, venit exe-
quenda.*
2 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam non con-
ceditur, vbi non conſtat de eius iniuſtitia.*
3 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam non conce-
ditur ex negligentia Procuratoris.*

Deciſio CCCLXII.

PRo Penta informante reſponſum fuit, ſcilicet conſtare de re iudicatâ,& eam eſſe exequendam.

Lata enim fuit ſententia Rotalis, de cuius validitate patet ex reuolutione actorum iuxta vulgat. dec. *Caput.* 160 p 2. Iuſtitia verò ex deciſione in hac cauſa coram me facta ſatis deprehenditur; vndè cum ab ea non fuerit appellatum certè in iudicatum
1 tranſiuit, ideoque eſt executioni demandanda auth. hodie C. de appellat. c. quoad conſultationem de re Iud. *Rota* in recent. deciſ. 662. n. 1. p. 1. & deciſ. 183. n. 3 p. 1 .cum aliis.

Nec obſtat quod fuerit ad Inſtantiam Io. Franciſci Aduerſarij commiſſa cauſa reſtitutionis in integrũ quia cum non doceatur de iniuſtitia ſententiæ,& ſic
2 de illius læſione reſtitutio in integrum non conceditur *Caſtr.* in l. fin. nu. 3. ff. in quib. cauſ. in integ. reſt. t. Rota coram Card. *Sераph.* dec. 1218. n. 1. & in recent. dec. 319. n. 1. & dec. 731. n. 1. p. 2. Et deinde emanauit commiſſio reformatoria, vt ex ſumm. Pentæ n. 4 in cuius executionem fuit præfixus terminus ad docen. de appellatione, & nihil releuans in deductum fuit.

Minus obſtat, nec allegari poteſt negligentia Procuratoris in appellando, quia pars aduerſa ſibi imputare debet quod negligentem Procuratorem conſti-
3 tuerit, & ex hac ſola negligentia non competit reſtitutio in Integrum l. 1 §. fin. ff. quand. appell. ſit *Alex.* conſ. 95. n. 7. & 11. lib. 1. *Ceph.* conſ. 185. n 42. & ſeqq. *Lancellott.* de attent. appell. penden. p. 2. c. 14. num. 2. Addent. ad S. me. Greg. XV. dec. 573. n. 13. *Rota* dec. 127. n. 2. p. 3. diuerſ.

Et Ita, &c.

Romana Vineæ.

Mercury 14. *Iunij* 1628.

ARGVMENTVM.

Sententia contra ſententiam lata ad hoc vt ſubſtineatur, quid opus ſit, Melioramantorum fructus qualiter ſint deducendi,& alia de melioramentis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecunda lata contra primam, quæ tranſitum fecit in rem iudicatam, vt valeat quid requiratur.*

2 *Iudex non poteſt procedere non reuocata prima ſententia, ne detur ſententia contra ſententiam.*

3 *Spoly actio non competit contra iuſtè poſſidentem.*

4 *Fundamentum ſuæ intentionis quis non debet probare per præſumptiones.*

5 *Fructus meliorationum ſunt deducendi tanquam proprij meliorantis, & ad ipſum ſpectantes, nec ſunt in eius primum creditum imputandi.*

6 *Iudex iniuſtè procedit ad reintegrationem non præfixo termino ad liquidandum melioramenta.*

7 *Retentio pro melioramentis competit, non obſtante cautione ex aduerſo præſtita de illis reficiendis.*

4 *Inſtrumentum declaratum ſimulatum nullius roboris, & momenti.*

9 *Simulatio melius non poteſt declarari, quam per propriam confeſſionem.*

10 *Declaratio facta à Procuratore non habente ad hoc ſpeciale mandatum principali non præiudicat.*

11 *Quod maximè procedit, quando principalis in contrarium poteſtatus eſt.*

Deciſio CCCLXIII.

PArthemia Tomaſſina in vim ſententiæ in iudicio Saluiani ad ſui fauorem latæ, pro credito ſuæ dotis, fuit à S. m. Greg. XV. tunc Iudice deputato immiſſa in poſſeſſionem Vineæ, de qua agitur vſque de an. 1505. vt in ſum. n. 1. Paulus verò Ghirlantius an. 1607. contra eamdem Parthemiam à D Triuultio Illuſtriſſ. Vic. Locumtenente obtinuit ſententiam in ſpolio, quæ deinde à D Marcheſano anno 1615 fuit reuocata, cum impoſitione perpetui ſilẽtij, vt in ſum. n. 4. & hæc ſententia poſterior tranſiuit etiam in iudicatum. Sed an. 1614. Idem Paulus rurſum in Iudicio ſpolij contra Margharitam filiam, & hæredem q. Parthemiæ obtinuit aliam ſententiam, vt in ſum. n. 5. quæ deindè ab altero Iudice fuit etiam confirmata, & executioni demandata; Modo autem cauſa ex reſcripto Signaturæ in Rota commiſſa, dubitaui, an d. vltimæ ſententiæ eſſent confirmandę vel infirmandæ, & hodiè reſponſum fuit eſſe infirmandas vti nullas, & iniuſtas.

Nullitatem quidem in penultima ſententia deducebant Domini ex eo, quia ipſe pronunciauit ad fauorem Pauli ſuper reintegratione non reuocata contraria ſententia D. Marcheſani prius lata, & in Iudi- 1
catũ tranſacta Clem ſi appellationem de appel. *Gabr.* conſ. 54. n. 8. lib. 1. *Caſſad.* dec. 1. n. 4. de ſeq poſſ. & facit *Rota* dec. 161. n. 2. p. 1. in recent. Quæ nullitas ſubſiſtit, & obſtat etiamſi ſententia dicatur lata tamquam in prima, quia immò dictus penultimus Iudex aſſeruit ſe Iudicem tertiæ inſtantiæ, & vti talis proceſſit, nec nouus proceſſus fuit confectus, ſed ſuper priori proceſſu pronunciauit, quibus concurrentibus Iudex non potuit procedere, non reuocata ſententia præcedenti, ne detur ſententia contra ſen- 2
tentiam l. 1. C. quand. prouoc. non eſt neceſſ. *Felin.* in c. inter Monaſterium n. 15 & ſeq de ſent. & re iud. & benè declarat *Gabr.* d. conſ. 54 n. 8. lib. 1.

Iniuſtitia verò in ſententiis poſterioribus deſumebatur à Dominis ex eo, quia cum Parthemia auctrix Margharitæ fuiſſet immiſſa in poſſeſſionem Vineæ Iudicis auctoritate, in Iudicio Saluiani, iuſtè, & rectè poſſidebat, & conſequenter Paulo non competebat 3
actio ſpolij contra iuſtè poſſidentem l. iuſtè poſſidet ff. de acqu poſſ. *Bald.* in l fi. C. vnde vi *Ruin.* conſ. 49. n. 15 lib. 4. *Rota* in recent. dec. 646. n. 1. p. 2. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 43. num. 1. & fuit dictum in Romana ſpolij 27. Apr. 1622. coram me.

Non obſtat, quod Parthemia ex lapſu tanti temporis quo vineam poſſedit, præſumatur ex fructib. ſatiſfacta de ſuo credito; quia fuit reſponſum, quod cum à Paulo non fuerit probata quantitas fructuum per- 4
ceptorum nec facta illorum liquidatio, quæ tamen ad ipſum ſpectabat, tamquam fundamentum ſuæ intentionis, non intrat allegata pręſumptio & exceptio ſatisfactionis l. ab ea ff de prob. *Menoc.* præſumpt. 135. n. 1. & 2. li. 3. *Rot.* dec. 516. n. 1. p. 2. recen. & apud *Meder. Rom* de Saluian. dec 62. & 101. ac fuit dictũ in his terminis in Firmana, ſeu Maceraten. dotis 10. Dec. 1627. coram R. P. D. meo *Pirouano*, Præſertim verò quia potius videtur conſtare de non ſatisfactione, cum vinea de tempore immiſſionis eſſet diſtincta, ac deſerta, & nullos produceret fructus. vt probant Teſtes dati in ſum. n. 3. Immò amplius cum d. vinea fuerit poſtea per eamdem Parthemiam meliorata, & ad culturam redacta, cum impenſa ſeut. 618.

vt

5 vt ex relatione peritorum ſum. nu.7. fructus huiuſ-
modi meliorationum ſunt deducendi tamquam pro-
prij melioramentis; & ad ipſum ſpectantes, nec
ſunt in eius primum creditum imputandi *Put.* dec.
275.lib.3.*Affl.* dec.87.n 6.& 7.& ibi *Vrſil.* n.3 *Garz.*
de expenſ.c.23.n.56 & ſeq *Rota* dec 435.n.15.p. 1.re-
cent.cum aliis per *Moder.Bonon.* var.reſol. lib.2.cap.
112.n.52.& ſeq.Indéq; Iudices videntur iniuſtè pro-
ceſſiſſe ad reintegrationem, non præfixo ſpecialiter
6 termino ad liquidandum d. melioramenta, cum de
illis conſtaret in genere ex depoſitione teſtium ſum.
n.3.& interim non erat procedendum ad executio-
nem ſed Margharitæ competebat retentio, non ob-
7 ſtante cautione ex aduerſo præſtita de melioramen-
tis reficiendis iuxta dec. *Put.* 10.de ſent.& re iud. *Me-
noc.* de recuper.remed.15.n. 570. *Eugen.* conſ.85.n.
97.ad 114 lib.2 *Capic.* dec.17.n.7.cum aliis cumula-
tis per *Moder.Bonon.* var.reſol.lib.2.d.c.112. n.19.&
20. & tenuit *Rota* in recen.dec.151. n.1.& 5.p.2.in
Rom. Saluiani interdicti 1.Iulij 1609. coram bo. m.
Patr. *Manzanedo* impreſſ. penes *Marcheſ.* de com-
miſſ.p.1. fol. 1018. in Rom. de Theſauris 11. Ianu.
1613 coram b.me. Card. *Sacrato* apud eumdem *Mar-
cheſ.* d.p 1.fol.1087. & in Foroliuien. fideic. 9 Maij
1611.coram Reuerendiſſ.D.meo Patriarcha *Pamphi-
lio*, & in Spoletana bonorum 22.Aprilis 1616 coram
bo.me. *Buratto*.

Minus obſtat, quod conſtet de extinctione crediti
Parthemiæ per ſolutionem à Paulo factam, vt ex In-
ſtrumento quietantiæ; quia illud inſtrumentum fuit
ab eodem Paulo declaratum ſimulatum, & ſic nullius
8 roboris & efficaciæ, vt in ſum.n.6.nec ſimulatio po-
terat probari, quam per illius confeſſionem l. vnica
9 C.de confeſſ. *Cravett.* conſ. 147.n.7. verſ.ad hæc *De-
cian* conſ.62.n.66 lib.3. *Rot.* dec 806 n.5.p.1.diuerſ.
& fuit dictum in Romana Cenſus 17. Decembris
1627 coram me.

Tandem nec obſtat, quod Parthemia ſemel coram
D.Trinulcio declarauerit ſe poſſidere vigore inueſti-
turæ habitæ a Canonicis Laretanen. à quibus Paulus
ſe prætendit ſpoliatum, & ſic quod non poſſedent ex
titulo Saluiani; Quoniam, quidquid ſit de dicto ſpo-
lio, quod nõ iuſtificatur, placuit reſponſio, quod cum
prædicta declaratio facta fuerit à Procuratore, non
10 habente ad hoc ſpeciale mandatum, & cum ſtatuta-
riis ſolemnitatibus c.151.lib.1. confectum, non po-
tuit præiudicare Parthemiæ ad tradita per *Pariſ.* cõſ.
108 n.48.lib.4. *Surd.* deciſ.18 n.16. *Moder.* Roman.
ad ſtat.vrb.gloſ.7.n. 127. & ſeqq. *Rota* apud eoldem
dec.5.n.8.& 12.& in recent.dec.68.n.1.p 2.& coram
S.me.Greg XV.dec.75.n. 1. præſertim cum in actu
11 appræhenſionis poſſeſſionis proteſtata fuiſſet ſe velle
poſſidere vtroque titulo iuata *Creſc.* dec 5. de reſt.
ſpol. cum aliis, Ideoque adhuc iniuſtè fuit Paulus
reintegratus in Iudicio ſpolij.

Et ita Margharita tantum informante reſolutum
fuit, &c.

Bonon. Cenſus.

Luna 19. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Releuatio promiſſa ad fauorem tutoris ſe obligantis in cauſam obligationis pupillorum, eſt valida, etiamſi non interuenerit Curator diſtinctus à tutore, qui in hoc caſu poteſt authorizare contractum ad ſui commodum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas probatur ex reuolutione proceſſus.*

2 *Solemnitates in contractu principali oppoſita inſeruiunt pro annexis, & acceſſoriis illius.*

3 *Tutor non poteſt authorizare contractum ad ſui commodum.*

4 *Fallit, quando authorizat palam, & bona fide ideſt ad præſentiam Iudicis, & Conſanguineorum n.5.*

6 *Item quando actus eſt neceſſarius, vt actus promiſſæ indemnitatis pro obligatione tutoris ad fauorem Pupilli.*

7 *Solemnitas à ſtatuto requiſita, vel à iure ſufficit interuenire in actu principali, quia extenditur ad omnia acceſſoria.*

Deciſio CCCLXIV.

CVm D.Antonius de conſenſu D.Dominici eius
tutoris aliiſque ſolemnitatibus à ſtatuto Bono-
niæ exigitis ſuper vnius poſſeſſionis, ſeu prædij me-
dietate ab eo poſſeſſa, impoſuiſſet annuum perpetuũ
cenſum libr.260.illumque vendidiſſet RR Abbatiſ-
ſæ, & Monialibus S. Laurẽtij pro precio libr.4000.
ad effectum emendi, & acquirendi aliã medietatem
eiuſdem poſſeſſionis, & pro eo, ac omnib. & ſingulis
per eum promiſſis dictus D. Dominicus non ſolum
vti tutor, ſed etiam proprio, ac particulari nomine fi-
deiuſſiſſet ſeſeque principaliter, & in ſolidum obli-
gaſſet, illumque d. Antonius cum ſolemnitatibus
prędictis indemnem releuare promiſiſſet vt in ſum.
Dominici nu.1.Idem Dominicus, qui vigore dictæ
obligationis fuit coactus ſoluere libras 260.pro fru-
ctibus dicti cenſus, vt in dicto ſummario num.3.egit
contra Antonium pro ſuę idemnitatis releuatione, &
per Auditorem Generalem Bononiæ pronunciari
obtinuit executionem dicti Inſtrumenti cenſus eſſe
committendam, & relaxandam pro ſumma prędicta
eodem ſumm nu.4. Vnde Interpoſita pro parte An-
tonij appellatione, & cauſa ad Rotam deuoluta, Du-
bitaui An dicta ſententia de partibus eſſet confir-
manda, vel infirmanda, & Domini confirmandam
eſſe reſponderunt.

Quoniam validitas non controuertebatur, & ex
reuolutione actorum conſtabat de Iuriſdictione, ci-
tationibus, & alijs neceſſariis, de quibus per *Caputaq.* 1
dec 260.p 2.

De Iuſtitia verò pariter conſtare viſum fuit ex eo
quod apparet ſententiam prędictam fuiſſe latã in vim
dictę obligationis de releuando indemnem, quæ
tamquam acceſſoria, & contenta in eodem Inſtru-
mento cenſus, in quo omnes ſolemnitates neceſſa-
riæ interuenerunt fuit valida non minus ac contra- 2
ctus ipſe, & principalis obligatio ad l. etiam C. de
Iur.dot.& c.acceſſorium de reg Iur.in 6.

Neque obſtat, quod Dominicus tamquam tutor
non videatur potuiſſe authorare in dicta obligatione
de releuando indemnem tendente ad ſuam vtilita-
tem l. 1. ff. de author.tut. l. 1. ff. fuit quæſitum vbi 3
Bart. n.1.& *Alex* nu.2 ff.ad Trebell. Quoniam hoc
non procedit, quando tutor contraxit, & authora-
uit palam, & bona fide *Bart.* in l.pupillus §.item verſ.
aut remiſſa ff.de author tut. *Alex.* in l.ſingularia n.5.
Iaſ. n.17. *Dec.* nu. 12.& ſeqq. ff.ſi cert pet. *Soccin.* ſen.
conſ.87.n.5.verſ.præterea *Bald.* & c.lib.1.Boronin.de
tutor.& curat.n.177. *Surd.* conſ 9.n.7 & 39 Rota co-
ram S.me.Greg.XV.dec.356.nu.6.prout factum fuit
in caſu propoſito ſtante pręſentia, & decreto Iudicis 4

4 aſſenſu Antianorum, & tribunorum, & proximiorum, atque amicorum aſſiſtentia *Bart.* in l. frater à fratre n.51.ff.de cond.Indeb.*Menoch.* præſump.80. n.8.& 9.lib.3.*Surd.*dicto conſ 9.n 40.

Præſertim, quia dicta Indemnitatis promiſſio fuit actus quodammodo neceſſarius, & conſecutiuus ad fideiuſſionem prædictam iuxta Iuris diſpoſitionem, ſecũdum quam indemnitas debetur, etiamſi promiſ-
5 ſa non fuerit *Marſil.*in rubr.de fideiuſſ.n.305. *Modern.Peruſ.*de cenſ.p.2.c.1.q 2.nu.6.& q.3.art.3.n 2. *Rota* Inter Impreſſas apud eumdem dec.14.nu. 1.& ſeqq.

Minus obſtat quod non intereeſſerit expreſſa, ac ſpecialis licentia Antianorum, & tribunorum quoad dictam releuationis obligationem; quoniam ſufficit
6 quod interueniat in contractu principali impoſitio-
7 nis cenſus: cum enim in huiuſmodi contractibus regulariter fideiuſſores dari conſueuerint, vt per *Modern.Peruſ.*vbi ſupra p.2.q.2.n.3.ſatis conceſſa cenſetur licentia pro dicta obligatione, quæ venit conſecutiuè ex ſuperius daductis.

Neque etiam viſum fuit ſubſiſtere, quod pro parte Antonij dicebatur dicti cenſus Impoſitionem, & obligationem in illius Inſtrumento contentam fuiſſe factam es falſa cauſa eo quod antea idem Antonius mediante generali ceſſione ſibi factam per R.D.Carolum iam obtinuerat dictæ poſſeſſiunis, ſiue prædij medietatem; Quoniam iura fuerunt ceſſa talia qualia, & quoad dictam prædij medietatem ceſſio non apparet effectuata, & veritas eſt, quod licet ipſa medietas ceſſa fuiſſet nihilominus fuerat euicta ad inſtantiam Domini Comitis Iulij de Pepulis, & illius Vxoris vti creditorum hereditaris q.Cęſaris, & Alexandri de Bouiis. in qua fuerat repeita medietas prędicta, cuius hæreditatis debitum Antonius in ſe aſſumpſerat in eodem ceſſionis Inſtrumento ſum.n.7. Ideò cauſa fuit vera, ac iuſta, & ipſius medietatis emptiunem apparet fuiſſe effectuatam ex publico Inſtrumento de quo in d ſum.o 2

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Piſcen. Capellæ.
Mercurij 21.Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

In beneficio litigioſo gratia per obitum alterius ex litigantibus, quomodo ſit iuſtificanda, & de eius requiſitis.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur ex literis ordinarij.*
2 *Obitus probatur ex teſtibus, & ex fide Parochi.*
3 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumentis.*
4 *Poſſeſſio probata de vno tempore præſumitur vſque ad obitum continuata.*
5 *Lis probatur ex tranſportatione proceſſus, & commiſſione cauſa.*
6 *Pro obtinenda ſubrogatione in beneficio litigioſo, debet probari obitus, lis, & Clericatus.*
7 *Lis debet eſſe ſuper titulo beneficij, & non ſufficit, quod ſit ſolum in poſſeſſione.*
8 *Clauſula in commiſſione, quam, & quas, operatur, vt lis dicatur introducta ſuper petitorio, & poſſeſſorio.*
9 *Idem eſt de clauſula cum omnibus incidentibus, &c.*
10 *Idem de clauſula, cum toto negotio principali,*
11 *Litem ex perſona vnius probare, & poſſeſſionem ex perſona alterius non ſufficit probare pro obtinenda ſubrogatione.*
Fallit, quando ex lectura literarum Apoſtolicarum probaretur contrarium ibidem.
12 *Poſſeſſio attentata nullius eſſe poteſt effectus.*
13 *Noc facit quem legitimum contradictorem in beneficialibus.*
14 *Exequutiuè non poteſt procedi vigore litterarum Apoſtolicarum, vbi prouiſio in eis contenta fuit pro ſententia vulnerata.*

Deciſio CCCLXV.

POſtquam per tres deciſiones in hac cauſa factas fuit firmatum poſſeſſionem D.Horatij fuiſſe attentatum, denuò propoſui dubium alias ſub die 10. Martij anni præteriti 1627.propoſitum, & non reſolutum; An D.Federico ſit danda immiſſio, & Domini dandam eſſe cenſuerunt; Quia de ipſius Clericatu 1
conſtat ex litteris Ill.Vrbis Vicarij in ſum.n.2. *Felin.* in c.poſt ceſſionem n.3. & 15.de probat. *Grammat.* dec.81.n.1.& 2. & fuit dictum in Melijen. Prioratus 18.Martij 1619 coram bo.me.Patriarcha *Manzanedo.*

Obitus verò tam Coſmi, quam Franciſci in quorum ius etiam quoad poſſeſſionem ipſe D Fedricus fuit ſubrogatus, probatur ex teſtium depoſitione d. 2
ſum.n.3.& ex libro, ac fide Parochi *Imol.*conſ. 110. in fi *Rota* dec 321.n.3.& dec 700.n.4 p. 1. recent. & dec.78.n 2.coram S.me.Greg.XV.

Poſſeſſio autem dicti Franciſci probatur ex teſtibus & Inſtrumento eodem ſum. n. 4.l. prædia ff de 3
acquir.poſſeſſ. *Abb* in c.cum nobis n.5 verſ. ego veto de præſcript. *Soc.*ſen conſ.205.n.6.lib.2. *Menoch.* de adipiſc.poſſeſſ.remed.4.n.914.& de retin.remed. 3.n.575.quæ quidem poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad obitum, itaut idem Franciſcus obiiſſe dicatur in poſſeſſione *Rota* dec 4.de probat in nou. & dec.4.n.12.& ſeqq.& dec.62.nu.6.p.2. diuerſ. & in terminis ſubrogationis deciſ.513.ſub num.1.p 2.recent.

Et demum de lite conſtat ex proceſſibus de partibus ad Rotam tranſportatis, & ex commiſſione Rota- 5
li, & citatione ad dicendum contra dicto ſummario numer.5.Clemen. 2. vt lit. pend. *Rota* deciſ.321 nu. 2.part.1.& deciſ.42.num.1.& deciſ.736. numer.1. part.2.recent.de poſſeſſione autem vſque ad obitum ſatis patet ex actis, & deciſionibus Rotalibus in cauſa factis.

Quibus ſic ſtantibus, viſum fuit D Federico ſubrogato immiſſionem denegari non poſſe, cum ad hunc
effectum ſufficiat probare clericatum litem, vel re- 6
ſeruationem, ac obitum in poſſeſſione in cuius loco, & Iuribus quis fuit ſubrogatus *Mohed.* deciſ.11. vt lit.pend. *Put.*dec.208.lib.1. *Rota* dec.321.n.1.p.1. recent & in præallegata Meliten. Prioratus coram bo.me. *ManZaneda*, & in Leodien. Canonicatus 6. Nouembris 1623.coram me.

Nec obſtat, quod lis non eſſet ſuper titulo benefi-
cij, ſed in poſſeſſione adipiſcendæ, quæ non facit be- 7
neficium ipſum litigioſum *Caſſad.*dec.6 nu.2. de reſcript.& dec.4.n.1.& ſeqq. vt lit. pend. Rota coram S.me.Gregorio XV.dec.335.n.5.& ibi Addent. n.19. Quoniam obiectum viſum fuit ceſſare ex eo, quod in commiſſionibus adeſt clauſula, quam, & quas, necnon etiam clauſula, cum omnibus incidentibus emergentibus, &c. ac demum alia clauſula, vna cum

toto

oro negotio principali, quarum quælibet de per ſe
eit ſufficiens ad effectum, vt lis introducta dicatur
tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio vt fuit reſolu-
tum in præallegata Leodien. Canonicatus coram me.
Et in ſpecie de clauſulà, quam & quas, firmauit *Rota*
dec. 306. nume. 1. in fin. p. 1. & dec. 9. nume. 5 p. 2. re-
cent. & deciſ. 121. nume. 15. apud Sanctæ memoriæ
Gregorium XV. vbi Adden. num. 17. alias etiam de-
ciſiones allegat; & de clauſulà cum omnibus inci-
9 dentibus, &c. *Bellam.* deciſ. 618. *Caſſad.* deciſ 9. num.
13. de caut. poſſ. & propt. *Mandoſ.* ſuper reg de ſub-
rog. q. 14. num. 7. *Rota* deciſ. 187 nume. 6. p. 2. diuerſ.
& dec. 342. ſub nu. 2. p. 1. recent. & in Barchinonen.
Parochialis de Martano 22. Iunij 1611. coram Re-
uerendiſſimo Domino meo *Decano*, & de clauſulà
10 vna cum iuro negotio principali *Cap. utriq.* dec. 152. n.
1. & 2. p. 1. *Rota* dec. 92. n. 5. p. 2. recent.

Nec ſubſiſtit, quod ad effectum ſubrogationis
non ſufficiat probare litem ex perſonâ vnius, & poſ-
ſeſſionem ex perſonâ alterius; Quoniam ex lecturâ
litterarum Apoſtolicarum, de quibus in dicto ſum.
numero primo conſtat D. Federicum fuiſſe ſubro-
gatum in omne ius tam dicti Coſmi collitigantis,
quam etiam dicti Franciſci eiuſdem Coſmi anteceſ-
ſoris, & cuiuſlibet ipſorum etiam quoad poſſeſſio-
nem, ideò ad effectum immiſſionis ſufficit probaſſe
dictum Franciſcum in poſſeſſione obiiſſe, vt fuit di-
ctum in Corduben. beneficiorum 11. Maij & 16.
11 Nouemb. 1618. coram Illuſtriſſ. D. Card. *Canalerio*, &
in præallegata Leodien. Canonicatus coram me, &
in Colonien. Canonicatus S. Vrſulæ 1. Ianuarij 1627.
coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Neque obſtat, quod poſt obitum Franciſci Ho-
ratius cœperit poſſeſſionem, quoniam cùm fuerit iā
firmatum illam eſſe attentatam, nullum poteſt pro-
ducere iuris effectum *Lancellot.* de attent. p. 3 cap. 31.
de pen. attent num. 190. & 191. *Rota* deciſ 304. num.
1. par. 1. recent.

Denique dici non poteſt D. Horatium eſſe legi-
timum contradictorem, cùm habeat prouiſionem
Apoſtolicam, & poſſeſſionem, quoniam vt dictum
eſt poſſeſſio tamquam attentata non eſt habenda in
conſideratione, Gratia verò eſt in formâ dignum, &
12 non fuit iuſtificata, vt fuit reſolutum in hac causà
22. Martij 1621. coram Ill. D. Cardin *Veroſpio*; Ideò
dici non poteſt habere parem titulum cum D. Fede-
13 rico habente gratioſam ſubrogationem, vt dictum
fuit in Burgi S. Donini Beneficij 12. Iunij 1623. co-
ram R. P. D *Nauarro*.

Præſertim, quia prouiſio prædicta fuit vulnerata
per ſententiam de partibus, ideò non poteſt amplius
14 illius vigore procedi via executiua, aut peti immiſ-
ſio, ſed eſt agendum per tres conformes *Gonzal.* ſu-
per reg 8. gloſ. 6. num. 202. & 235. *Rota* deciſ. 132. nu.
1. par. 2. diuerſ. & in Anconitana aſſecurationis 1. Iu-
lij 1602. coram Reuerendiſſimo Domino meo *De-
cano* inter impreſſ. dec. 78. n. 1. & ſeqq & fuit firma-
tum ſub die 22. Martij 1621. coram Illuſtriſſ. D. meo
Cardin. *Veroſpio*.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Mercurij 21. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Fructus quando veniant à die fideicommiſſi caden-
tis & non à die moræ litis.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Iura, dominium, & actiones tranſeunt abſque reſtitu-
tione, quando fideicommiſſarius, qui petit, eſt ſecun-
dus aut tertius.*

2 *Et fructus vſque ab initio debentur etiam non petita
ſibi reſtitutione fideicommiſſi à præcedenti fidei-
commiſſario.*

3 *Actio fideicommiſſaria hæreditatis, poteſt intentari
dici ex clauſulis generalibus, & ex ea poſſunt vi-
deri petiti etiam fructus.*

4 *Et quidem fructus veniunt vſque ab initio.*

5 *Fructus in Saluiano, vel ex rem. l. fi. C. de ed.* D. Adr.
veniunt etiam non petiti, & 6.

7 *Fructus debentur à die motæ litis etiam à bonæ fidei
poſſeſſore, & 8.*

Deciſio CCCLXVI.

CVm D Marcus Antonius in vim fideicommiſſi
Bernardini fuiſſet immiſſus in poſſeſſionem Ca-
ſalium Petræ latæ, & S Proculi, prætendebat ſibi de-
beri fructus per q. Io. Baptiſtam, & Petrum Paulum
ex iiſdem Caſalinus perceptos; Ideò dedi dubium
An, & a quo tempore fructus prædicti deberentur;
& pro parte ipſius D. M. Antonij dicebatur illos de-
beri a die purificati fideicommiſſi per adeptionem
annuorum redditum ſcutor. 400. iuxta d. Bernardini 1
diſpoſitionem, & ſic tam ante motam litem, quam
poſt, quia ſumus in reſtitutione tertij vice facienda
per fideicommiſſarium alteri fideicommiſſario, quo
caſu dominium, ac iura, & actiones tranſeunt ipſo iu-
re glo. *Bart Bald.* & alij in l. penult. C. ad Trebell.
Cephal. conſ. 215. n 27. *Peregr.* de fideic. art. 2. n. 58. &
conſequenter fructus vſq; ab initio debentur fidei-
commiſſario etiamſi reſtitutionem ſibi fieri non pe-
tierit, quoniam ipſe ex tunc Dominus eſt, vt poſt
alios tradit *Peregr.* de fideic. art 49. n 89. *Surd.* deciſ. 2
25. numer. 19. & *Moder. Brix.* de ſubſtit. fideic. q. 626.
n. 59. & 60.

Verum quia licèt in monitorio, de quo in ſum. n.
2. D M. Antonius non ſe reſtrinxerit ad remedium l.
fin. C. de edict. *D. Adr.* toll. ſed intentauerit etiam
omnia alia remedia ſibi competentia, tam ex diſpoſi- 3
tione iuris, quam ſtatutorum, & ſic potuerit, ac poſſit
deducere ad ſpeciem etiam fideicommiſſariam hære-
ditatis petitionem, quæ poſt obtentam immiſſionem
competit pro fructuum recuperatione, vt per *Menoc.* 4
de adipiſc. remed. 4 n. 801. in quâ veniunt fructus vſ-
que ab initio ex deductis per *Craſſ* in §. tranſmiſſio q.
3. n 6 tamen illa effectualiter deducta non fuit, quia
in deciſione in hâc causâ factâ 9. Dec. 1626. poſteà
loco voti tràſmiſſa, iuxta cuius formam Iudex pronū-
ciauit, expreſsè firmatur immiſſio. item competere ex
remedio d. l. fi. vel vtiſ Saluiani interdicti. Ideò Do-
mini reſponderunt fructus à die motæ litis per d. q.
Io Baptiſtam & Petrum Paulum perceptos, vt con- 5
ſtat ex libris communis adminiſtratoris per Iudicē
ipſis DD. fratribus de Victoriis citatis electi, ac depu-
tati, & D. Marco Antonio deberi, tam ex d. remedio
Saluiani cum interdictis veniant fructus à die editi 6
interdicti, etiamſi illi non fuerint petiti iuxta text. in
l. & ibi glo. & *Bart.* ff. de interdict. *Alex.* conſ. 184. n.
9. li. 5. *Seraph.* dec. 170. n. 1. & fuit dictum in Romana
Palatij 30. Maij 1616. coram b. m. *Buratto*, & in Ro-
mana hæreditatis *del Conte* 16 Decemb. eiuſdem an-
ni coram Illuſtr. D. Card. *Canalerio* & in Bononien.
fideicommiſſi de Turri 28. Ianuar. præteriti corā me;
quam etiam ex remedio dictæ l. fin expreſsè intenta-
to, in quo pariter veniunt fructus poſt litem motam

vt declarat *Pereg.* dicto art. 48. ſub numer. 61. verſ.
7 non etiam in fructibus.

Nec viſa fuerunt obſtare, quæ dicebantur de prętensâ ignorantiâ, ac bonâ fide; nam quidquid ſit, an
8 ignorantia, & iuſta cauſa litigandi reverâ adfuerit nec ne, fructus percepti poſt litem motam indiſtinctè reſtituendi veniunt, nec conſideratur aliqua bona fides l. certum vbi DD. C. de rei vindic. leg. 3. §. poſt litem ff. fin. regun. *Peregr* de fideicommiſſ. art. 49. nu. 137. *Gabr.* conſ. 121. n. 58. lib. 1. *Benintend.* dec. 20. num. 1. Card. *Seraph.* dec. 835. n. 1. & 2.

Minùs etiam fuerunt habita in conſideratione, quæ obiiciebantur aduerſus dicti fideicommiſſi purificationem reſpectu Io. Baptiſtæ, ex eo quod Prioratus, ſiue, Abbatia per eum poſſeſſa, fuerit litigioſa. Quoniam dubium huiuſmodi ſuper fructuum reſtitutione diſputabatur præſuppoſitis deciſionib. in hac causâ factis, in quibus fuit iam firmatum ſufficienter conſtare de fideicommiſſi prædicti purificatione ad D. Marci Antonij fauorem.

Vltra quod dicebatur etiam d. Ioan. Baptiſtam per quindecim annos, & vltrà, omninò pacificè poſſediſſe, ac etiam poſt motam præſentem litem, in quâ nulla fuit lata ſententia, adhuc poſſidere continuâſſe, & fructus integros percepiſſe vſque ad obitum, adeò vt ſemper verum ſit dicere ipſum annuos redditus ſcutorum 400. & vltra habuiſſe, & ſic teſtatoris menti fuiſſe plenè ſatisfactum, cùm illos nunquam effectualiter amiſerit iuxta text. in l. habere licere ff. de euict. *Bart* in l. ſi ſtipulatio iſta § ſi quis forte numero 3. ff. de verb. oblig.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Nepeſina Tutelæ.
Lunæ 26. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tutor præſumitur in negotio pupilli, quod adhibuerit debitas diligentias.*
2 *Et pro ſententia præſumitur.*

Deciſio CCCLXVII.

DOmini recedendo à deciſis quoad cultos, & maieſias, cenſuerunt Plodium non teneri de illis rationem reddere; nam quamuis fuerint in hæreditate Franciſci Patris Dominici, nihilominùs conſtat, quod paulò poſt peruenerunt ad manus Monachorum Sancti Pauli in executionem duarum ſententiarum Rotalium latarum ſub die 14. Iulij, & 20. Nouembris 1591. vt patet ex ipſis ſententiis, iunctis teſtium depoſitionibus in ſommario Plodij numero 1. & 2.

Nec placuit reſponſio, quod non conſtet dictum tutorem feciſſe debitas diligentias pro defendendo Pupillo; quoniam cùm dictæ ſententiæ iuſtæ præſumantur, & tutor non ſit actor, ſed reus, & præſumptio ſtet pro eo l. merito ff. pro Soc. l. vltima C. ad l. Iul. repetund. vtique Dominico contrarium dicenti onus probandi incumbit.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Corduben. dimidiæ portionis.
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Impuritas ſanguinis requiſita ſtatuto Eccleſiæ Cordubenſis à quo ſit probanda. Et ex eo, quod de beneficio prouiſus ſit natus in regionibus Chriſtianorum, an ſufficienter iuſtificata dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Puritas ſanguinis ſatis remanet probata ex eo quod quis ſit natus in Regione Chriſtianorum.*
2 *Quod quis ſit natus ex infidelibus non præſumitur in terminis ſtatutorum Eccleſiæ Cordubenſis.*
3 *Fallit quando prouiſo incumbit ex ſtatuto onus probandi puritatem.*
4 *Statutum vbi requirit probationem, debet intelligi de vera probatione non de præſumptiua.*
5 *Statutum requirens puritatem ſanguinis, vt admittatur ad beneficia Eccleſiæ eſt correctorium iuris communis.*
6 *Statutum de puritate vigens in Ciuitate Corduba declaratur.*
7 *Puritas ad effectum admiſſionis ad Beneficium Eccleſiaſticum non eſt probanda ab eo, qui ſemel beneficium aſſequutus eſt.*
8 *Puritas ſanguinis probatur ex teſtibus deponentibus de fama publica*
9 *Teſtes de bona fama præualere debent teſtibus de mala deponentibus & 10. & 11.*

Deciſio CCCLXVIII.

CVm D. Ioannes Rubius prouiſus à Sede Apoſtolica de dimidiâ portione in Eccleſiâ Corduben. eſſet repulſus à Capitulo tamquam impurus vigore ſtatuti d. Eccleſ. quod ei obſtare declaratū fuerat in partibus Commiſſa cauſa in Rota in gradu appellationis, fuit per duas diffinitiuas ſententias reuocatum dictum decretum, & pronunciatum D. Io. eſſe immittendum à Capitulo in poſſeſſionem ſuæ dimidię portionis denegata etiam remiſſoria pro nouis probationibus contra eius puritatem ſanguinis: Hodiè verò in tertiâ inſtantiâ coram me propoſito dubio An dictæ ſententiæ Rotales eſſent confirmandę, vel infirmandæ, fuit vnanimi conſenſu reſolutum eſſe confirmandas.

De validitate enim ſententiarum conſtat ex actis, & toto proceſſu ritè peracto, ac ſeruatis terminis requiſitis in iudicio, nec à Capitulo reuocatur in controuerſiam.

De Iuſtitiâ verò conſtat per duas deciſiones coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, & alteram coram R. P. D. meo *Durano*.

Fundatam enim Intentionem habet Dominus Rubius quod ſit purus cùm ortus ſit in regionibus Chriſtianorum iuxta gloſ. in c. preſbyteris diſt. 68. & in c. 1
ſi eos 148. de conſecrat. diſt. 4. & indè capitulo obiicienti impuritatem, & ortum à Parentibus, vel infidelibus, vel alio modo impuris incumbit onus probandi, & quidem concludenter, vt perpetuò in terminis huiuſmodi ſtatutorum cenſuit Rota ita coram 2
Card. *Mantic.* dec. 274. n. 1. & dec. 307. coram Card. *Seraph.* in Oueten. denegat. poſſeſſionis 24. Ian. 1578. quæ eſt dec. 355. in eius impreſſ. coram Cardin. *Blanchetto* in legionen. denegatæ poſſeſſionis 8 Martij 1593. & coram Card. *Marcomontio* in Toletana Canonicatus 10. Dec. 1608. quæ eſt in recent. dec. 167. p. 1. & fuit cōfirmata ſub die 3. Apr. & 10. Iunij 1609. coram eodem, in Pacen. puritatis 6. Apr. 1609 coram b. m. Patriarc. *Manzanedo* quę eſt dec. 182. p. 1. recēt.

& in

& in legionen. Canonicatus 13 Iunij 1602. coram R. D. meo *Decano* quæ eſt dec. 68. in eius impreſſ. & de hac opinione netas videtur ampliùs dubitare.

Nec obſtat, quod ex mente etiam Rotæ colligatur quod hæc opinio ſibi locum non vendicet quotiea ſtatutum onus probandi imponeret ipſi Prouiſo pe-
3 tenti executionem ſuæ gratiæ, vt in dictâ dec. 167. n. 32. verſ. quarto quia, & n. 38 p. 1. recent. ac iure merito, quotieſcumq; enim quis tenetur probare aliquid, quod ſit fundamentum ſuæ intentionis, tunc non ſufficit probatio præſumptiua, ſed poſitiua requiritur ad l. lucius ff. de condit. & demóſtr. *Felin.* in rubr.
4 de probat. n. 3. & *Dec.* n. 153. *Alex.* conſ. 27. n. 7. *Pariſ.* conſ. 104. n. 8. lib. 4. *Natt.* conſ. 381. n. 8. *Put.* dec. 385. in fin. li. 2. *Accbill.* dec. 1. de probat. *Caſ. de Graſſ.* dec. 1. n. 17. & 18. qui fil. ſint legit. in ſtatuto autem Corduben. confirmato à Sede Apoſtolicâ videtur hoc onus impoſitum ipſi prouiſo ibi, Et de eo ſufficientem Informationem dare teneatur, &c.

Quoniam reſpondetur huiuſmodi ſtatutum tamquam contrarium iuri communi ſtrictiſſimè inter-
5 pretandum eſſe, vt quominùs fieri poſſit ipſum ius corrigatur, & de onere illo probando pergrauetur prouiſus, quod nedum contrarium eſt iuri, ſed & valdè difficile, vt in dictâ deciſ. 167. nu. 32. Vndè niſi in verbis, vel ex aliis neceſſariò deducatur ſtatuentes, ſiue Papam confirmantem, hoc onus probandi impoſuiſſe ipſi prouiſo, præſumendum eſt hoc onus eſſe iniunctum Capitulo obiicienti, & allegaati impuritatem præſertim cùm prouiſus iuris præſumptione, quæ militat pro puritate, Immittatur.

Nec obſtant illa verba, *ſufficientem Informationem*
6 *dare teneatur*; quia intelliguntur quatenus ex abundanti ipſe prouiſus vellet ſuam puritatem deducere, non autem ſequitur, quod ſi non dederit huiuſmodi ſufficientem Informationem, indè remaneat excluſus ab admiſſione in Eccl. quod & benè comprobatur ex ſequentib. verbis eiuſdem ſtatuti Ibi; Si informationem non daret prouiſus, illam accipiant ſcilicèt capitulares, etſi illis per Informationem eamdem de contrario conſtaret, talis ad poſſeſſionem admitti non debeat; Vndè eatenùs excluditur ex mente ſtatuti quatenus per probationem factam à Capitulo conſtiterit de impuritate prouiſi, & ſic benè infertur ex ſenſu ſtatuti hoc onus probandi impuritatem impoſitum eſſe Capitulo, non autem prouiſo.

Verum ex abundanti D. Rubius ſufficienter probauit ſuam puritatem, nedum quia admiſſus fuit alias ad Capellaniam, quæ exigebat hanc eamdem puritatem, eiuſq; collatio ſpectat ad idem Capitulum Cor-
7 duben. tamquam collatorem inferiorem, vndè cùm ſemel admiſſus, & tamquam impurus reiici ampliùs nó debet argum. l. primæ §. fin. in fin. de dót. præleg. *Perez de Lara* in tract. de anniuerſar. & Capell. lib. 2. c. 4 n 88. & ſeqq. & appoſitè per R. D. *Riccinllum* in tract. de iure perſon. de neophit. c. 7. nu. 26. ac etiam approbauit Rota in primâ deciſione coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo* in hâc causâ factâ; ſed etiam quia per teſtes de puritate, & de eius publicâ voce, & famâ deponentes iuſtificauit ſe deſcendere à Catholicis, puris, & illibatæ Religionis Parentibus, nec du-
8 bium eſt, quin in hâc materiâ ſufficiant teſtes de ſolâ publicâ voce, & famâ deponentes *Bart.* in l. 1. nu. 101. C. de dignit. lib. 11. & plenè firmatur in d. deciſ. 167. n. 49. p. 1. recent.

Non obſtant quàm plures teſtes examinati à Capitulo pro impuritate probanda; quoniam non de-

Deciſ. Clem. Merlini.

ponunt concludenter, prout requiritur, nec probant deſcendentiam Ioannis ab illis impuris, & damnatis, quod erat probandum, & aliqui eorum de mendacio conuincuntur, multi verò deponunt de bonâ famâ puritatis, vt ſingillatim quoad ſingulos teſtes perpenditur in deciſionibus priùs in hâc causâ emanatis. Et in omnem caſum teſtibus à Capitulo examinatis, & de malâ famâ deponentibus præualent, ac ſunt præferendi teſtes examinati pro Rubio de bonâ fama puritatis deponentes c. cùm in tua vbi *Abb.* num. 3. de
ſponſal. *Felin.* in c. cùm contingat num. 2. de reſcript. 9
Alex. conſ. 143. n. 7. lib. 2. *Rota* in dictâ dec. 167. nu. 27. & 28. & coram R. D. meo *Decano* deciſ. 68. numero 11.

Nec demùm obſtant habitelli, & punitiones hæreticorum Iudaizantium, quæ pro Capitulo rurſus inculcantur, & ex his prætenditur Io. Rubium eſſe macula impuritatis affectum; Quoniam quoad Io. Gonzalez. Rubium punitum anno 1486. Gundiſaluũ Ruiz Rubium anno 1512. & Gundiſaluum Rubium anno 1510. quos prætenditur fuiſſe Patrem, & aſcendentes Mathei Rubij proaui dicti Io. Rubij ex fide Franciſci de Quiroga ſecretarij Sancti officij Corduben. & Notarij Apoſtolici probatur in iſtorum damnatorum genealogiis neminem eorum adfuiſſe, qui
habuerit deſcendentem, ſeu filium vocatum Mat- 10
thæum, & benè fuit obſeruatum in deciſione b. me. Patriarchæ *Manzanedi* ſub die 27. Iunij 1625.

Quo autem ad Alphonſum de Herrera, Fernádum Lopez. & Iſabellam de Herrera, non probatur, quod Io. ab illis deſcendat, aut vllam cum eis cognationem habeat, & quamuis Auus Maternus Ioannis vocaretur, Alphonſus de Herrera, conſtat tamen, quod Alphonſus, qui fuit condemnatus, & combuſtus anno 1486. erat alius ab eo, qui fuit Auus maternus Ioannis ex ponderatis in deciſione R. P. D. mei *Durani* ſub die 11. Februarij præteriti.

Et ſanè fidei prędictę ſecretarij Sancti officij Corduben. de mandato DD. Inquiſitorum factæ iunctæ cum quaſi poſſeſſione puritatis Ioannis & teſtib. de puritate, religione, & orthodoxâ fide aſcendentium Ioannis deponentib. magis deferendum videtur, quá quibuſcumque aliis contrariis, & imperfectis proba-
tionibus pro Capitulo factis ad tradita in deciſione 11
68. num. 13. coram R. D. *Decano*, & in deciſ. bo. mem. Patriarchæ *Manzanedi* ſub die 27. Iunij 1625. in hâc causâ emanatâ.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Gerunden. Iuriſdictionis.
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt deneganda in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur ſuper articulis, ſuper quibus fuerunt iam alij teſtes examinati.*
2 *Denegatur remiſſoria contra ea ſuper quibus ſunt publica ſcriptura in contrarium.*
3 *Sicuti denegatur ſuper his, quæ probari ex ſcripturis poſſunt & 5.*
4 *Item quando materia eſt impertinens.*
6 *Quando remiſſoria petitur in vltimâ inſtantiâ, facilius denegatur.*

Deciſio CCCLXIX.

CEnſuerunt Domini Sindicis, & Protectoribus
Beneficiatorum Eccleſiæ S. Felicis Gerunden.
denegandam eſſe remiſſoriam.

Moti autem fuerunt ex eo, quia de primo articu-
lo non eſt agendum, admittitur enim 2. autem 3. 4. &
9. articuli cùm dentur ad probandum, quod iſti Pro-
tectores acquiſiuerunt ius ſtatuendi, ordinandi, & de-
cernendi ſuper anniuerſariis ab immemorabili tem-
pore, ſuper quibus iiſdem artic. iam in Curiâ duo alij
Teſtes, & decem in partibus fuerunt examinati, vi-
detur ſapere calumniam prætenſio nouæ remiſſoriæ,
præſumitur enim meliores, & magis inſtructos te-
ſtes in priori examine inductos, & cùm ex illis nulla
concludens habeatur probatio, multò minùs haberi
poterit ex aliis teſtibus, & proindè remiſſoria non eſt
1 concedenda. *Caputaq.* dec. 50. nu. 6. par. 5. *Rota* in re-
cent. dec. 712. n. 5. par. 1. & 406. nu. 2. par. 2. & fuit di-
ctum in Pampilonen. Iuris viſitandi 15. Martij 1624.
2 coram Me; Præſertim verò quia de contrario, nempè
quod ius ſtatuendi ſpectet ad Capitulum, non autem
ad Protectores conſtat ex ſcripturis, vt fuit firmatū
in hâc cauſâ coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano 12. Decembris 1612. & 24. Nouembris 1627.
& probatio per Teſtes contra ſcripturas non rele-
uat, nec contra ſcripturas datur remiſſoria, *Bellamer.*
dec. 9. Card. *Seraph.* deciſ. 1460. n. 5. *Rota* dec. 589. n. 1.
in fine par. 1. recent. cum aliis.

Minùs viſum fuit dandam eſſe remiſſoriam ſuper
aliis articulis, in quibus ponitur, Protectores conſue-
uiſſe admittere prouiſos de beneficiis, & Canonica-
tibus ad participationem anniuerſariorum, præuiâ
præſentatione ſporum articulorum, & eos qui poſſeſ-
ſionem de Protectorum manu non capiebant, non
fuiſſe admiſſos ad participationem Anniuerſariorum;
Quoniam cùm id poſſet probari per ſcripturas, quæ
3 ſolent confici ſuper huiuſmodi actibus admiſſionis
titulorum, & aliis, non eſt impertienda remiſſoria,
Bellamer. dicta deciſ. 9. & deciſ. 384. *Felin* in c. 1. n. 4.
de appellat. *Rota* in recent. dec. 314. n. 1. par. 1. & dec.
45. n. 2. & 589. n. 1. par. 2. Et eo magis, quia conſtat de
contrario ex Inſtrumentis poſſeſſionum datarum, &
factarum admiſſionū à Capitulo præſertim de anno
1492. 1575. 1587. in regiſtr. fo. 215. ad 247. Immò am-
pliùs videtur quodammodo impertinens materia hu-
ius articuli, cùm certum ſit Papam poſſe dare execu-
torem ſibi benè viſum in litteris Apoſtolicis, & Pro-
uiſo non erit opus adire Protectores ad habendam
canonizationem ſui tituli, dum habuit ab Executo-
re, vndè faciliùs deneganda eſt remiſſoria *Caſſad.* dec.
4 2. & 3. n. 1. de dilat. *Caputaq.* dec. 54. & 66. par. 3. *Mo-*
hed. dec. 5. n. 5. de probat.

Demum quod articulatur non ſolùm Capitulum,
ſed ad Capitulum cum Epiſcopo ſpectare collatio-
nem beneficiorum; neque meretur remiſſoriam, quia
id poſſet probari per ſcripturas, quæ ſolent confici
ſuper collationibus, & contrarium quod ſcilicet col-
latio ſpectet ad Abbatem, & Capitulum etiam de Iu-
5 re, fuit pluries deciſum coram Reuerendiſſ. Domino
meo *Decano*, vt in dec. 283. & 307. in eius impreſſis.

Hæcque certiora apud Dominos videbantur, quia
hæc remiſſoria petitur in vltimâ Inſtantiâ, & in cal-
6 culo ferendæ ſententiæ, ex quo reſultat magna præ-
ſumptio calumniæ, *Rota* dec. 322. lib. 3. par. 1. diuerſ.
& apud Card. *Seraph.* dec. 1450. n. 1. & coram S. me.
Greg. XV. dec. 156. n. 8.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Sorana Beneficij.

Mercurij 18. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Vnio beneficij ad Monaſterium Caſſinenſe ſpectan-
tis ex defectu intentionis Summi Pontificis inua-
lida redditur.

SVMMARIVM.

1 *Papa poteſt beneficia quæcumque vnire.*
2 *Non ſubſiſtit vnio in præiudicium tertij, quando non*
conſtat de voluntate certa Papæ, & 3.
4 *Subreptio vitiat gratiam, & 7.*
5 *Vt euitetur ſubreptio, ſufficit Papam habuiſſe ſcien-*
tiam iuris tertij in genere.
6 *Fallit quoad illud beneficium, quod ex iure ſpeciali*
certæ perſonæ ſpectat, de qua non habuit ſcientiam.

Deciſio CCCLXX.

CEnſuerunt Domini vnionem per Capitulum
Terræ Alberti prætenſam non obſtare Sacro, &
Venerabili Monaſterio Caſſinenſi, & illius Prouiſo;
Quamuis enim Papa poſſit ad libitum vnire bene- 1
ficia quæcumq; *Guidop.* conſ. 134. n. 4. cum aliis; nihi-
lominus vnio per ipſum facta non præiudicat iuri 2
tertij, niſi conſtet Papam voluiſſe præiudicare, c. 2. de
religioſ. dom. *Feder. de ſen.* conſ. 195. n. 4. *Card.* conſil. 3
96. n. 5. *Garz.* de benef. par. 2. cap. 2. n. 117. 206. & ſeq.
& fuit dictum in Taruſina Plebis de Medulo 2. Iu-
nij 1593. coram Illuſtriſſimo D. Cardin. *Millino*, & in
his terminis in cauſâ Aquinaten. ſeu Nullius Benefi-
cior. 16. Nouembris 1605. coram *Litta.*

Vnde cùm ex deciſionibus in hâc cauſâ factis cō-
ſtet iſtud beneficium eſſe manuale, & pertinere ad
dictum Monaſterium tamquam illius membrum, &
de hoc Papa ſcientiam aliquam non habuerit, non
eſt dicendum eidem Monaſterio, & iuri illius com-
petenti præiudicium aliquod mediante dictâ vnio-
ne inferre voluiſſe.

Prætereà non ſolùm Papæ non fuit narratum be-
neficium pertinere ad Monaſterium, & eſſe manuale,
ſed immò potiùs fuit expreſſum illud eſſe perpetuū,
& conſequenter vnio ipſa tanquam ſubreptitia, &
obreptitia fuit ipſo iure nulla, ad notata in cap. ſuper 4
litteris de reſcript. *Rota* coram S. me. Greg. XV. dec.
450. nu. 1.

Præſertim ſtantibus priuilegiis Summorum Pon-
tificū Vrbani V. & Sixti eidem S. Monaſterio conceſ-
ſis, & in ſpecie confirmatis per Sixtum IV. vt in Sum.
n. 2. in quibus diſponitur, quod niſi in litteris Apoſto-
licis ſuper obtinendis beneficiis eidem Monaſterio
Caſſinenſi ſubiectis, vel deponentibus ab eo de hu-
iuſmodi dependentiâ, & ſubiectione, ac de toto te-
nore priuilegiorum huiuſmodi expreſſa, ac de verbo
ad verbum mentio fiat, nullius ſint roboris & mo-
menti, Quæ quidem priuilegia fuiſſ. in viridi obſer-
uantia oſtendūt literæ Leonis X. expeditæ ſuper bene-
ficio hodiè controuerſo ad fauorē cuiuſdā Curialis,
qui ob non factā mentionem de huiuſmodi depen-
dentiâ obtinuit perindè valere cum derogatione pro
illâ vice tantum, priuilegiis in futurum in ſuo robore
remanentibus.

Neque obſtat, quod ad euitandam ſubreptionem
ſufficere videatur Papam ſciuiſſe beneficium ad col-
lationem alicuius ſpectare, vt per *Caſſad.* deciſ. 1. de 5
priuil. *Rota* dec. 48. nu. 3. & dec. 210. nu. 5. par. 1. recent.

Quo-

Quoniam hoc procedit in his, quæ competunt de iure communi de quibus præſumitur ſcientia in Papa, non autem in his, quæ de iure ſpeciali, vel ex priuilegio de quibus in Papa præſumitur ignorantia niſi de illis fuerit facta mentio, *Doct.* communiter in
6 c. 1. de reſcript. *Seraph.* dec. 1293. n. 4. & 5. & in his terminis in Aquinaten. ſeu Nullius beneficiorũ impreſſ. apud *Marcheſ.* de commiſſ. par. 2. pag. 436. n. 4. & 5.

At in hoc caſu quamuis Abbas Caſſinenſis habeat propriam diœceſim, & territorium ſeparatum in quo exercet Iuriſdictionem ordinariam, & fungitur vice, & loco Epiſcopi, vt in poſtremâ Deciſione in hâc causâ oſtenſum fuit, Beneficium tamen de quo agitur non eſt in Caſſinenſi, ſed in Sorana Diœceſi, Vn-
7 de Papa non potuit cogitare de ſpeciali Iure Abbatis, ſed potiùs collationem ad Epiſcopum ſpectare ad quem regulariter de iure communi ſpectat collatio Beneficiorum in propriâ diœceſi exiſtentium, vt conſiderauit *Rota* in dicta Aquinaten. ſeu Nullius beneficiorum coram *Litta*.

Et ceſſat etiam difficultas, quoniam in Deciſionibus in hac causâ factis coram me ſub die 9. Decembris 1622. & 26. Iunij 1624. & 28. Febr. 1625. fuit firmatum beneficium prædictum eſſe manuale, & tamen fuit narratum ex parte Capituli illud eſſe perpetuum, Ideò in omnem caſum, vel ex hoc ſolùm vitio redditur nulla, *Caſſad.* dec. 4. nu. 1. & per tot. de præben. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 5. § 6. n. 17.

Et ita deciſum, &c.

Roman. deuolutionis Domus.
Lunæ 3. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum adeptionis poſſeſſionis alio non poſſidente probat poſſeſſionem.*
2 *Ampliа eo magis ſubſequuta Inquilinorum recognitione, & locatione, & exactione penſionum, quæ ſunt præcipua ſigna poſſeſſionis.*
3 *Poſſeſſori concedi debet mandatum de manutenendo.*
4 *Mandati relaxatio, illiúſque executio attentata facta in ſpretum inhibitionis Rotalis contra eum, qui ſe non habuit pro ſpoliato, non efficit quin ipſe ex poſſeſſione ciuili ſit manutenendus.*
5 *Iudex, quem apparet ritè, & rectè non proceſſiſſe, non priuat poſſeſſorem ſuâ poſſeſſione.*
6 *Clauſula omnéſq; alios, in commiſſione appoſita apta eſt comprahendere quoſcumque ſua intereſſe putantes.*
7 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta timenda eſt, & illius ſpretus cauſat attentata.*

Deciſio CCCLXXI.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet Prudentiæ dandam eſſe manutentionem in Domo, de quâ agitur.

Conſtat ſiquidem de illius poſſeſſione ex publico Inſtrumento adeptionis Summario num. 1. quod alio
1 non poſſidente ſatis probat, l. prædia, vbi DD. ff. de acquir. poſſeſſ. *Menoch.* de retinen. remed. 3. nu. 575. *Put.* dec. 360. n. 8. lib. 1. in antiq. *Rota* coram S. mem. Gregorio XV. dec. 268. n. 1. vbi *Addent.* num. 8. Iuncta præſertim ſubſequuta recognitione Inquilino-
2 rum, & locatione iſtius Domus per Prudentiã facta, atq; exactione penſionum, quæ ſunt præcipua ſigna

Deciſ. Clem. Merlini.

poſſeſſionis, *Soccin. ſen.* conſil. 13. nu. 14. lib. 4. *Caſ de Graſſ.* dec. 10. n. 3. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Afflict.* dec. 325. nu. 1. & ſeqq. Et propterea eidem concedendum eſt 3
mandatum de manutenendo, §. retinendæ Inſtit. de Interdict. DD. in l. 1. §. eodem, *Rota* in recent. deciſ. 605. num. 1. par. 1.

Non obſtat, quod per mandatum relaxatum ab A. C. contra bona hæreditaria Bertoni, & exequutum ſuper hâc Domo, Prudentia fuerit priuata ſua poſſeſſione; Quia cum relaxatio mandati, & prætenſa executio (de quâ etiam dicitur non conſtare in actis) fuerint attentatæ, in ſpretum ſcilicet Inhibitionis Rotalis, de qua in Summario n. 4. & Prudentia nunquam ſe habuerit pro ſpoliata, non amiſit ſuam poſ- 4
ſeſſionem ciuilem, quæ ſufficit pro manutentione obtinenda, *Caſtr.* in l. fin. n. 11. & *Alex.* n. 16. de edict. Diu. Adr. toll. *Rota* in recent. deciſ. 632. nu. 2. par. 1. & apud S. mem. Gregor. XV. dec. 546. n. 2. Et cùm appareat Iudicem ritè, & rectè non proceſſiſſe dici non poteſt, quod Prudentia fuerit ſuâ poſſeſſione pri- 5
uata ad l. iuſtè poſſidet, ff. de acquir. poſſeſſ. cum vulgat.

Minùs obſtat, quod Lucretia, ad cuius inſtantiam fuit relaxatum mandatum, non ſit comprahenſa in commiſſione, vigore cuius emanauit inhibitio, & ſic ceſſent attentata. Quoniam in commiſſione adeſt clauſula, omnéſque alios, quæ apta 6
eſt comprahendere quoſcumque ſua intereſſe putantes, & ſic etiam Lucretiam, *Achill.* deciſ. vltima de reſcript. *Put.* deciſ. 96. libro primo & fuit dictum in Toletana Parochialis 28. Nouemb. 1601 coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, quæ eſt deciſ. 47. inter eius impreſſ. Et in omnem euentum inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta erat timenda, & ob ſpretum reſultarunt attentata, vt in his terminis dixit *Ro-* 7
ta deciſ. 74. libro ſecundo parte tertiâ diuerſ. & fuit latè deductum in Romana diuiſionis Societatis 5. Nouembris 1622. coram bo. mem. *Buratto.*

Et ita Prudentia tantùm informante reſolutum fuit, &c.

Calaguritana Capellaniæ.
Lunæ 3. Iulij 1628.

ARGVMENTVM.

Manutentio denegatur illi, qui ſe habet pro ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum adeptionis poſſeſſionem probat aliquem eſſe poſſeſſorem.*
2 *Negans ſe poſſediſſe manuteneri non poteſt vi confeſſionis.*
3 *Per ceſſionem poſſeſſionis quis amittit commodum, & iura poſſeſſionis.*

Deciſio CCCLXXII.

REſponderunt Domini pro Ioanne Ioſepho informante, nempè illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione Capellaniæ, de quâ agitur; Conſtat enim de ipſius poſſeſſione ex publico Inſtrumento Summ. nu. 8. quod alio non poſſidente ſatis probat ad effectum manutentionis, *Caputaq.* de- 1
ciſ. 334. n. 6. par. 2. *Rota* diuerſ. dec. 506. n. 1. par. 1. & in recent. deciſ. 661. n. 1. par. 1. & deciſ. 525. n. 1. par. 2. & ſæpè in aliis.

Non obſtat poſſeſſio anterior Didaci prouiſi ab Ordinario Calaguritano, tum quia ipſe Didacus in

iudicio criminali poſt captam poſſeſſionem per Ioſephum, fatſus fuit ſe neſcire quis poſſideret, vt in Summario numer. 11. & ſic videtur excluſiſſe ſuam poſſeſſionem, ſi enim poſſediſſet non reſpondiſſet ſe ignorare quis poſſideret, & ex hac confeſſione contra ipſum reſultat concludens probatiu etiam in hoc
2 iudicio ciuili ad l. cùm precum. C. de liber. cauſ. l. 1. C. de confeſſ. Gabr. de confeſſ. concl 4. num. 1. & ſeq. Rota deciſ. 802. num. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 525. n. 2. par. 2 recent & apud Card. Seraph. deciſ. 975. num. 3. Tum etiam quia idem Didacus ceſſit liti, & controuerſiæ ſuper hac Capellania pendenti ad fauorem Sebaſtiani poſt ſententiam contra ſeipſum latam, vt in Summario num. 5 per cuius Sebaſtiani obitum, & deinde reſignationem Antonij de Herrera, Ioannes Ioſephus obtinuit Capellaniam, & poſſeſſionem ap-
3 prehendit, & ſic per illam ceſſionem fuit amiſſa omnis prætenſa poſſeſſio Didaci, & lis extincta, Caſſador. dec. 1. num 2 de ſent. & re iud. Mohed dec. 20. in fin. de reſtit. ſpoliat Rota dec. 32. de ſent. & re Iud. in antiq. Lancelott. de attent. lit pend. in præfat. numer.
9 243. & ſeqq.

Ex quibus poſſeſſio Didaci non obſtat, & poſſeſſio Ioannis Ioſephi concludenter probata eſt manutenenda, vulg §. retinendæ, inſt. de interdict. cum aliis, &c.

Et ita Ioanne Ioſepho tantùm Informante, &c.

Anconitana bonorum.
Luna 3. Iulij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio probat poſſeſſionem.*

Deciſio CCCLXXIII.

Cum ſub die 11. Decembris 1626. coram Me reſolutum fuiſſet ex bonis per Ciceros poſſeſſis adimenda eſſe octo corpora terrarum, & conſignanda eſſe Ferretto vigore mandati A.C. & ſubhaſtationis inde ſequutæ, & per Iudicem ad hunc effectum in partibus ſubdelegatum dicta octo corpora iam fuerint ſeparata, & Ferretto aſſignata, prout in Summario numero ſecundo: Ciceri inſtabant pro manutentione in aliis bonis ab ipſis poſſeſſis, ſuper quâ hodiè propoſito dubio.

Cenſuerunt Domini dandam eſſe, demptis dictis octo corporibus, quæ ſpectant ad Ferrettum, quia de illorum poſſeſſione conſtat ex Inſtrumento diuiſionis factæ inter ipſos Ciceros, & Ferrettum, in quo deſcripta ſunt omnia corpora terrarum, & Ferrettus fatetur, & agnoſcit eos vti poſſeſſores, ex quâ confeſſione ſatis probata remanet ipſorum poſſeſſio ad l. cùm precum, C. de liber. cauſ. Aym conſil. 150. nu. 5. Gabr. de confeſſ. concl. 4. nu. 1. & ſeqq. Rota coram S. mem. Greg. XV. dec. 200. num. 2. vbi Addens num. 5. Et proindè non eſt deneganda manutentio vulgato § retinendæ cum aliis.

Et ita Ciceris tantùm Informantibus reſolutum fuit, &c.

Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus.
Luna 3. Iulij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione in litteris prouiſionis Aduerſarij contra ipſum.*

2 *Amplia etiam quod ſit cum qualitate intruſionis, quia qualitas reiicitur vti habens præſumptionem contra ſe, & datur manutentio.*

3 *Appellatio datur à ſententiâ mixti exequutoris, vt puta cum clauſula, vocatis vocandis, etiam ad effectum ſuſpenſiuum.*

4 *Immiſſionem paſſus in vim ſententiæ appellabilis, qui non habuit ſe pro ſpoliato, eſt manutenendus dicto de poſſeſſione.*

Deciſio CCCLXXIV.

Pro Angelo Maria informante reſponſû fuit, ſcilicet illi dandû eſſe mandatum de manutenendo.

Conſtat enim de illius poſſeſſione ex confeſſione Alexandri in litteris ſuę prouiſionis Apoſtolicę emanata, vt in Summario n. 1. quæ confeſſio contra ipsû 1
optimè probat, l. cùm precum, C. de liber. cauſ. l. 1. C. de confeſſ. Gabr. de confeſſ. concluſ. 4. nu. 1. & ſeqq. Rota deciſ. 802. par. 1. diuer. & dec. 525. nu. 2. par. 2 recent & apud S mem. Gregorium XV. dec. 200 n. 2 & dec. 469. n. 5 & ſeqq.

Nec obſtat, quod illa confeſſio ſit cum qualitate intruſionis & intruſus non ſit manutenendus, q. iâ cùm confeſſio habeat præſumptionem pro ſe, poſſeſſio enim præſumitur iuſta, & legitima non vitioſa, diuiditur ipſa confeſſio, & admittitur ad effectum manutentionis reiecta qualitate intruſionis. Bart. in 2
l. Aurelius, §. item quæſiit, n. 2 ff de liber. leg. Rota in dicta decis 802. n. 2 par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 525. n. 2. par. 2. & paſſim Rota ſeruat.

Minùs obſtat, quod Angelus Maria auctoritate Iudicis fuerit è poſſeſſione eiectus, & immiſſus Alexander; quia cùm pro parte Angeli Mariæ ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, & rectè, quia Iudex erat mixtus exequutor propter clauſulam vocatis vocandis, Card. conſ. 65. in princ. & n. 2. Rota dec. 3
32. de reſcript. in antiq. & coram S. mem. Gregorio XV. dec. 69. n. 4. & ſeqq. & conſequenter ab eo dabatur appellatio tam ad effectum deuolutiuum, quàm ſuſpenſiuum, cúmq; poſſeſſio fuerit tradita Alexandro pendente appellatione, nec Angelus Maria ſe habuerit pro ſpoliato, adhuc illi danda eſt manutentio 4
probata eius poſſeſſione vulgato §. retinendæ Inſt. de Interd. cum aliis.

Et ita decisû Angelo Maria tantû informante &c.

Nepeſina Tutelæ.
Luna 6. Nouembris 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tutor tenetur reddere de bonis adminiſtratis rationem.*

2 *Ad effectum vt Tutor teneatur reddere rationem de aliquibus rebus, ſufficit probare, quod ea fuerint in hereditate, licèt non probetur adminiſtrata fuiſſe à Tutore.*

Deciſio CCCLXXV.

Poſtquam Rota ſub die 20. Nouembris 1626. dixit Æmiliam non teneri reddere rationem frumenti

menti de quo agitur eo quod non conſtaret ad manus Aemiliæ perueniſſe dictum frumentum fuerunt examinati ad inſtantiam Dominici teſtes, vnde iterum hodie propoſitum fuit idem dubium An ſcilicet hæredes Aemiliæ teneantur reddere rationem Dominico de hoc frumento, & affirmatiuè reſolutum fuit, quia conſtat die 10. Auguſti 1591. Aemiliam ſuſcepiſſe tutelam,& curam, vt in Inſtrumento deputationis factæ per Iudicem, idque ex duobus teſtibus datis in Summario nu. 2. idem iuſtificatur.

Quod autem dictum granum peruenerit ad eandem Aemiliam ſupradicti teſtes concludenter teſtantur,& deponunt de frumento recollecto de anno 1591. aſſignantque rationem congruam eo quod viderunt.

1 Quibus poſitis ſequitur teneri reddere rationem prout quilibet Adminiſtrator ſuæ adminiſtrationis l.a.verſ. Et ſanè ſicut æquum eſt, ff. de negoc. geſt. l. 1. §. officio,& ibi omnes ff. de tutel.& rat. diſtract.& ſufficere videtur granum repertum fuiſſe in hæreditate tempore ſuſceptæ tutelæ, adeò vt ad rationem teneretur quamuis non doceretur ab ea adminiſtra-

2 tum fuiſſe; quia ex negligentia tam ſupina granum non conuertendo in vtilitatem Pupilli tenerentur, l. 1. in princ. ff de Tutel.& rat. diſtrah l. 1. & 2. C. de hæred. Tutor. l. 2. §. ſi quas verò, C. ſi Tutor, vel Curator, *Dec.* conſ. 273. num. 4. verſ. 4. dicit, & ad fin. verſ. vltimo dicitur, *Montan.* de tutel. cap. 38. num. 95.

Et ita Dominico tantum informante reſolutum fuit hæredes Aemiliæ teneri reddere rationem de hoc frumento recollecto de anno 1591.

Verum in extenſiore deciſionis cum legerem proceſſum obſeruaui verè Iudicem ſub die 20. Auguſti 159.. deputaſſe in Tutricem dictam Aemiliam, ſed videtur quod adminiſtrationem bonorum demandauerit Ioanni Alæo,& Antonio de Nobiis, & conſequenter ſola educatio,& gubernium Dominici ſpectare videbitur ad Aemiliam Matrem, non autem bonorum adminiſtratio.

Et quoniam nominatur etiam Curatrix, & prætenditur de facto adminiſtraſſe Aemiliam, Ideò ſtante hac difficultate libenter iterum Dominis conſulerem.

Et ita, &c.

Bonon. euacuationis Domus.
Veneris 10. *Nouembr.* 1618.

ARGVMENTVM.

Conductor finita locatione tenetur dimittere rem, nec poteſt refricare quæſtionem dominij, nec eſt dominium à locatore probandum. Confeſſio extraiudicialis per Teſtes ſingulares quando probetur.

SVMMARIVM.

1 *Conductor finita locatione tenetur dimittere rem locatam, nec poteſt controuertere dominium, & poſſeſſionem locatori.*
2 *Nec etiam eiuſdem Conductoris hæres.*
3 *Sufficitque locatori dominij incidens probatio ex locatione deducta.*
4 *Confeſſio conductoris probat contractum, & ius etiam locatoris.*
5 *Confeſſio extraiudicialis probatur per Teſtes ſingulares de diuerſis confeſſionibus deponentes.*
Deciſ. Clem. Merlini.
6 *Maximè concurrentibus adminiculis.*
7 *Renouatio ex perſeuerantia in re conducta inducit tacitam relocationem pro vno anno.*
8 *Et in prædiis vrbanis pro tempore perſeuerato tantum.*

Deciſio CCCLXXVI.

SVb die 29. Maij 1624. coram bo. me. *Remboldo*, tamquam particulariter ſubrogato in hac cauſa bo. me. *Andreæ*, fuit propoſitum dubium, An eſſe locus euacuationi domus, de qua agitur, & cum pro D. Marchione Manzolo nullitates opponerentur, Agentes D. Comitis Alexandri adiuerunt Signaturam Sanctiſſimi, obtinueruntque ſanationem nullitatum arbitrio Rotæ, ſuper quo arbitrio ego tamquam ſubrogatus generaliter ad omnes cauſas bo. me. *Andreæ*, Propoſui dubium, & ſub die 28. Februarij reſpondit *Rota* intrare arbitrium prò ſanatione; Vnde hodie reaſſumpta fuit prima diſputatio ſuper euacuatione Domus, & pro affirmatiua reſolutum fuit.

Regula eſt enim, quod conductor finita locatione tenetur reſtituere poſſeſſionem rei conductæ, nec dominij quæſtionem valet refricare, l. ſi quis condu- 1
ctionis, l. nec cui, l. conductores C. locati, l. non abs re, C. vnde vi, & ibi ſcribentes, *Soccin. iun.* conſ. 56. n. 8. li. 1 *Menoch.* conſ. 711. n. 31. vbi quod nec etiam poteſt refricare quæſtionem poſſeſſionis locatori; Idque procedit, & in hærede locatoris, & contra hære- 2
dem conductoris, *Anchar.* conſ. 205. num. 5. in princ. ver. & in hærede conductoris, *Crauett.* conſ. 157. nu. 1. & 4. *Cephal.* conſ. 47. nu. 40.

Et quamuis in hoc remedio, l. ſi quis conductionis ſat ſit probare contumaciam conductoris in reſti- 3
tuendo, & ipſam locationem, nec opus ſit iuſtificare dominium, cum de eo principaliter non agatur, vt in rei vindicatione, ſed euidenter deducatur, & ideò ſufficit præſumptio illa dominij, quæ inſurgit ex actu locationis, vt benè per *Menoch.* de recup. remed. 11. nu. 31. & ſeqq. & ſequuta eſt *Rota* dec. 290. n. 9. par. 1. recent. Attamen ex abundanti dominium etiam in hac Domo probatum eſt reſpectu Comitis Vlixis, cuius hæres eſt Comes Alexander, ex Teſtibus datis in Summario.

De locatione autem facta per Com. Vlixem Iſottæ, à qua cauſam habet Marchio Manzolus, conſtat etiam ex tribus teſtibus nempè 2. 5. & 6. Qui dicunt domum locatam fuiſſe à Comite Vlixe Iſottæ Matri, idque audiuiſſe ab eadem Iſotta, & quod pro locatione ſoluebat penſiones compenſando cum fructibus dotalibus, & 6. teſtis addit ſe vidiſſe librum familiarem dictæ Iſottæ computorum, & expenſarum, in quo aderant particæ pro penſionibus huius domus ſolutis Com. Vlixi, omneſque conueniunt, quod ipſa Iſotta paſſim admittebat ſe eſſe conductricem, idque fatebatur, quam confeſſionem ſufficere firmat *Franc. Aret.* conſ. 36. n. 2. 3. & 4. vbi etiam o- 4
ſtendit non obſtare, quod Teſtes de confeſſionibus deponentes ſint ſingulares, quia non agitur de probandis ipſis ſingulis confeſſionibus, ſed de probando factum, & id quod reſultat ex omnibus confeſſionibus, omnes enim conueniunt, & conſpirant in hoc vnum, quod ſcilicet domus eſſet locata à Comi- 5
te Vlixe ipſi Iſottæ Matri, & ſic benè teſtes coniunguntur nec ſingularitas obſtat Iuxta doctrinam *Caſtrenſ.* in conſ. 380. ſub n. 2 li. 1. *Anchar.* conſ. 277. n. 6. ver. Non obſtat, *Socin. iun.* conſ. 90. n. 13. & 15. li. 2.

Roland conſ. 82. n 42 & 45. li. 2. *Surd.* conſ. 173. nu. 45. in fin. cum ſeqq. *Rum. iun.* conſ. 7. n. 106. & 107. egregiè *Silueſtr. Aldobrand.* conſ. 71. n. 39. & ſeqq. li. 1. *Laderch.* conſ. 140. n. 2. & 162. n. 8.

Siqua prædicta aliquam pareretur difficultatem, in præſenti ceſſaret, quia illæ conſeſſiones coadiuuantur multis adminiculis, & præſumptionibus, nempè locationibus factis ab eodem Comite Vlixe de hac eadem Domo aliis conductoribus, libro fa- 6 miliari eiuſdem Horræ, & cæteris teſtium depoſitionibus, vndè ſingularitas horum teſtium multo minus opponi poteſt, vt per *Roland.* dicto conſ. 82. nu. 47. *Surd.* dict. conſ. 173. n. 45. in fin. *Laderch.* dict. conſ. 140 nu. 3.

Nec dubitari poteſt, quin capitauerit tempus locationis, & ſic concurrat contumacia, quia in dubio & quando nullum certum præfinitum eſt tempus; illa intelligitur facta pro vno dumtaxat anno, l. item 7 quærirur, § qui impleto, C. locati, *Socin iun.* conſ. 25. nu 3 li 2. *Rum.* conſ. 61. lib. 10. *Mantic.* de tacit. & ambig. li. 5. tit. 4. n. 1. Et quamuis in prædiis ruſticis intelligatur facta reconductio pro alio anno, In vrbanis tamen ſolum intelligitur facta reconductio pro eo tempore, quo fuit inhabitatum, l. item quæri- 8 tur dict. §. qui impleto, C. locati, *Gomez.* variar. reſol. tom. 2. cap. 3. de locat. nu. 15. *Afflict.* decis. 365. nu. 7. & 12. & alij.

Non obſtant nullitates, quia ſuper his iam emanauit deciſio coram Me; & de iuriſdictione, & aliis non poteſt dubitari, cum de illis conſtet ex commiſſionibus, & aliis in proceſſu deductis.

Et ita reſolutum fuit eſſe locum euacuationi, &c.

Peruſina diſtributionum.
Veneris 17. Nouembris 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exequutiua via ceſſat, quando vulnerata fuit per ſententiam materia, ex qua illa competebat.*
2 *Etiamſi ſententia nulla eſſet.*
3 *Officiali in concernentibus ad ſuum officium plena fides datur.*

Deciſio CCCLXXVII.

PErſtiterunt Domini in deciſis ſub die 28. Iunij 1624. coram me, videlicet intrare arbitrium pro retardatione executionis Breuis, de quo agitur.

Quamuis enim, quoad primum fundamentum deciſionis, quod nempè narratiua Breuis emanati ad ſupplicationem partis, non ſatis plenè & concludenter iuſtificetur, prout opus eſſet Domini non eſſent concordes.

Attamen ex ſecundo fundamento ceſſare difficultatem exiſtimabant, quod cum Breue fuerit de ordine Papæ per decretum A.C. reductum ad viam iuris, & ſic vulneratum, illius vigore non poteſt amplius executiuè procedi ex allegatis in alia deciſio- 2 ne, & vlterius dixit *Rota* dec. 36. num. 6. dec. 58. & 59. nu. 2. & dec. 76. num. 1. poſt *Galleſ.* de oblig. cameræ.

Nec obſtat, quod nulla fuerit reductio Breuis ex defectu iuriſdictionis A.C. qui non habet hanc facultatem reducendi. Quoniam, vltra quod ſententia etiam nulla inficit vulnus, & obſtat executioni 2 Breuis, vt fuit in alia deciſione deductum: Reſponſum fuit de iuriſdictione A.C. ſatis conſtare ex ſpeciali ordine Papæ, quo præcipiebatur, vt breue reduceretur ad viam Iuris, ex quo eidem tributam fuiſſe iuriſdictionem videtur omninò dicen. ad tradita per *Capuaq.* deciſ. 324. par. 1. cum aliis, præſertim cum cauſa coram ipſo penderet, prout etiam Papæ narratum fuit in memoriali porrecto, ſitque idem A. C. Iudex Ordinarius circa executionem litterarum Apoſtol.

Minus obſtat, quod ſufficienter non probetur hic ordo Papæ circa reductionem Breuis; Quia immò ſatis eſſe probatum Domini cenſuerunt ex relatione R.P.D. Commiſſarij Generalis Cameræ Apoſtolicæ, cui tanquam officiali Papæ, in hac materia Camerali ad eius officium ſpectante ſtandum eſſe omnino videtur arg. l. ſi quis Decurio, vbi DD. C. de falſ. l. magis, §. ne autem, & ibi *Bart.* ff. de reb. eorum, *Feder. de ſen.* conſ. 119. n. 7. in fin. *Rum.* conſ. 56. n. 5. lib. 3 1. & ferè in iſtis terminis de officialibus Cameræ, *Pariſ.* conſ. 82. num. 46. lib. 1. cum allegatis in alia deciſione.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bonon. fideicom. de Bonſignoribus.
Veneris 24. Nouembris 1628.

ARGVMENTVM.

Fructus percepti ab hærede grauato poſt apertum fideicommiſſum imputantur in detractiones.

SVMMARIVM.

1 *Retentio datur hæredi grauato pro ſuis detractionibus.*
2 *Fructus poſt caſum fideicommiſſi percepti imputantur in creditum.*
3 *Fructus vt non imputentur in creditum, lex fingit imaginariam crediti detractionem.*
4 *Quod verum eſt in fructibus perceptis ante, non poſt caſum fideicommiſſi.*
5 *Periti electi extraiudicialiter probat relatio etiam non iurata.*
6 *Inſtrumenta aſſictuum probant ſuper liquidatione quantitatis fructuum, non verò valorem.*

Deciſio CCCLXXVIII.

STeterunt Domini in deciſis ſub die 19. Nouembris 1627. coram Me, Laurentio ſcilicet, dandam eſſe immiſſionem pro quarta parte in bonis olim pro indiuiſo poſſeſſis à Nicolao fideicommittente, ac Bartholomeo illius fratre, ex deductis in deciſione.

Quibus nec obſtare viſum fuit, quod cum Laura ſit creditrix in ſumma librarum 4964 hæreditatis, in qua prætenditur immiſſio à Laurentio, vt ex calculo conſtat, & admittitur in alia deciſione, conſequenter non poſſit dari immiſſio quouſque Laura non fuerit integraliter de ſuo credito ſatisfacta, iuxta tradita per *Surd.* dec. 333. n. 15. & ſeqq. *Rot.* dec. 215. n. 12. par. 1. recent. de qua quidem ſatisfactione 1 prætendunt informantes pro Laura non ſatis doceri, quia in diminutionem crediti eiuſdem non eſt imputanda medietas pretij domus in via Caſtilionis,

nis, & prædij Ozzani venditorum à Thoma, &
Georgio, eo quod pro huiuſmodi medietate erant
ſubiecta fideicommiſſo Nicolai, ſed ſolum quarta
pars, ſeu medietas medietatis, quandoquidem ex
integra medietate ad Nicolaum fideicommittente
ſpectante, detrahenda eſt à Laura pro legitima, &
trebellianica Thomæ, & Georgij filiorum medietas,
& ſic fideicommiſſo ſubiecta remanet ſolum quar-
ta pars, & alienationis diminuere debent creditum
ſolum pro hac quarta parte, & tamen in deciſione
Laura ſit debitrix pro medietate bonorum venditò-
rum tamquam in totum fideicommiſſo ſubiecta, &
pro domo in via Caſtillionis computantur ad eius
debitum libræ 1625. ac pro prædio Ozzani libræ
2117.10. quamuis ſolum dimidia, ideſt libræ 800.
12. & libræ 1058. ſit imputanda, quæ conficiunt
ſummam librarum 1871. ideoq; in aliis libris 1871.
Laura eſt creditrix, quod creditum aptum eſt ad im-
pediendam immiſſionem.

Quoniam omiſſo quod ad compenſandum præ-
dictum creditum Lauræ apponendus eſt valor gem-
marum à teſtatore relictarum qui eſt librarum 200.
& libræ 450. ex pecuniis exactis per Taddeam Ma-
riem, quæ non ſunt imputandæ in expenſis funeris,
vt Laura prætendit, quia huiuſmodi impenſas non
deberi, cum non iuſtificarentur ſi maui Rota ſub die
28. Maij 1618 coram Illuſtriſſ. Card. *Cauallerio* Do-
mini exiſtimabant ceſſare obiectum cum Laura à de
purificati fideicommiſſi perceperit fructus ad ſum-
mam librarum 9703. 10. aſcendentes, iuxta relatio-
nem Periti, quas quidem pro quarta parte in extin-
2 ctionem ſui crediti computare tenetur *Caſtr.* in leg.
quod de bonis, §. quod a ius, n. 1. ff. ad leg. falcid. *Pa-
riſ.* conſ. 25. n. 65. lib. 2. cum aliis in deciſione allega-
tis, & ex his fructibus nedum integraliter, ſed abun-
dè ſatisfacta remanet de ſuo credito, & vlterius de-
bita ſoluta ex hac hæreditate debent imputari Lau-
ræ pro tribus quartis in quibus ſucceſſit, non autem
in ſola medietate, ſeu duabus quartis, vt ſupponitur
in calculo periti, & in alia deciſione, ex qua etiam
imputatione ſatis imminuitur illius creditum.

Non obſtat, quod immò Laura ſuos fecerit fru-
ctus perceptos, nec teneatur cum credito compen-
ſare, cenſetur enim recepiſſ. in ſolutum tot bona hę-
reditaria, & ex his fructus tamquam de bonis ſuis
3 recepiſſe, iuxta dec. Card. *Seraph.* 1284. n. 1. cum aliis,
quoniam illa deciſio, & aliæ doctrinæ allegatæ lo-
quuntur de hærede grauato, qui nondum purificato
fideicommiſſo percipit fructus hæreditatis dum eſt
hæres, & ſuos facit, non autem procedunt in hærede
grauati, qui fructus poſt purificatum fideicommiſ-
4 ſum perceptos cum credito computare debet, qui
hoc tempore nullum ius habet in bonis illis, quæ
reſtituere tenetur ſtatim ac petitum fuit fideicom-
miſſum.

Minus obſtat, quod non probetur quantitas fru-
ctuum perceptorum ex calculo, ſeu relatione Periti
tamquam nulla ex defectu iuramenti, & fundata in
inſtrumentis affictuum de quorum effectuatione
non docetur prout neceſſe eſſet.

Quia reſponſum fuit iuramentum non fuiſſe ne-
ceſſarium cum Peritus extraiudicialiter fuerit ele-
5 ctus, *Rota* dec. 630. nu. 4. par. 2. recent. præſertim cum
detur fides Notarij, quod neceſſaria ad validitatem
calculi interuenerunt, & inſtrumenta affictuum
quando agitur ad effectum liquidandi quantitatem
fructuum, non autem ad effectum probandi valo-
rem, ſuffragantur, cum leuiores ſufficiant probatio-
nes, & adminicula, *Bald.* in l. 1. in fin. C. de fruct. & 6
lit. expenſ. *Surd.* dec. 282. nu. 28. *Rota* dec. 551. ſub n.
1. par. 1. recent.

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit,
&c.

Arimin. Cenſus.
Veneris 1. Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non adimplementi obeſt agenti ex contractu etiam venditionis, tum ipſimet Venditori, tum accollatario.*

2 *Accollatarius vtitur iuribus ſui Authoris, & ius pinguius illo non habet, & ei obſtat exceptio non adimplementi, quæ Authori obſtabat.*

3 *Exceptio non adimplementi etiam in minimo præiudicat.*

Deciſio CCCLXXIX.

FRanciſcus Almerius emit à Ioanne Nigrono bo-
na quædam ſtabilia, & ratione pretij ſibi accolla-
uit cenſum ſcutorum 1500. in ſorte principali, vna cū
fructib. antea decurſis, debitum Hieronymo Boni-
cello, tamquam fideiuſſori, & ceſſionario illorum de
Leſſis principalium creditorum; cumq; idem Alme-
rius deficeret in ſolutione fructuum dicti cenſus ac-
collati, conuentus fuit à Bonicello, & eo inſtante per
ſententiam in partib. ad hanc ſolutionem cōdemna-
tus; à qua ſententia interpoſita appellatione, & cauſa
in Rota introducta, dubitatū fuit, An illa eſſet con-
firmanda, vel infirmanda; & hodie Domini Almerio
tantum informante infirmandam eſſe reſponderunt.

Quoniam cum Nigronus venditor non adimple-
uerit contractum ex parte ſui, tradendo domum ma-
gnam liberam, taſetros Bergomen. & aliam ſupelle-
ctilem promiſſam indicando inſtrumenta cenſuum,
& aliorum nominum debitorum, quæ vera eſſe, &
realia pollicitus fuerat faciendo ratificare vxorem, &
filios, atq; alia promiſſa, & pacta ſeruando, quæ ſtipu-
latus fuerat in inſtrumento venditionis; conſequen- 1
ter ſicuti exceptio iſta non adimplementi obſtaret
ipſi Nigrono venditori, adeout non potuiſſet contra
Almerium emptorem obtinere tum ex diſpoſitione
Iuris communis, iuxta l. Iulianus, §. offerri, ff. de act.
empt. *Becc.* conſ. 45. n. 10. li. 1. *Oſaſch.* dec. 55. n. 5 *Ca-
putaq.* dec. 127. par. 3. *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano dec. 33. n. 4. & fuit dictum in Romana melio-
ramentorum 9. Iunij 1627. & 10. Maij præteriti corā
Me; tum ex particulari conuentione, & pacto inter
cōtrahentes inito, & proindè ſeruando, l. 1. ff. de pact.
l. 1. §. ſi conueniat, ff. depoſiti, l. cum amplius, ff. de
reg. iur. c. 1. eodem tit. Ita etiam eadem planè ratione
Bunicellus, qui agit in vim accollationis cenſus factę
in dicto Inſtrumento venditionis, & qui non poteſt
plus iuris habere, quam haberet ipſemet Nigronus 2
venditor, actiones experiri non potuit contra Alme-
rium, rem cenſui obligatam non poſſidentem, & ſo-
lum vigore dictæ accollationis debitorem, ſed eadē
non adimplementi exceptione repellitur ad trad. per
Rot. dec. 137. n. 7. poſt *Gallet.* de oblig. Camer.

Non obſtat, quod Almerio emptori ſatis fuerit
conſultum per cautionem de euictione, quā præſta-
ri mandauit Iudex, vt eſſet tutus pro rata pretij pro

qua fuerat condemnatus, relaxato etiam mandato executiuo; Quia viſum fuit Dominis in præſenti caſu, non fuiſſe locum huiuſmodi cautioni, quæ non poterat prodeſſe, cum iam ipſe Almerius ſoluiſſet, & 3 exceptio implementi non facti etiam in minimo impediat exercitium cuiuſcumque actionis, *Becc.* dicto conſ. 45. n. 10. *Rot.* poſt tract. de Saluian. dec. 168. n. 2. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dicta deciſ. 33. nu. 4.

Et ita deciſum, &c.

Firmana Prælegati.
Lunæ 11. Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

Legatum domus cum onere habitandi an intelligatur ad vitam tantum factum, an verò abſolutè, & omni tempore.

SVMMARIVM.

1 *Legatum habitationis extinguitur cum vita.*
2 *Legatum domus cum onere habitandi non eſt temporale, & non extinguitur morte legatarij ad differentiam legati habitationis domus, & dicitur conditio per mortem non defecta, ſed finita, & n. 6.*
3 *Onus habitandi finitur vita finita.*
4 *Legatum domus cum onere habitandi ad certum, & determinatum tempus expirat finito tempore.*
5 *Legatum domus ad habitandum ad certum, & limitatum tempus dicitur factum ſub duplici conditione, ſi habitauerit, & quamdiu vixerit, & ſub duplici conditione reſoluitur, & 6.*
7 *Secus eſt in facto ad vitam, etiam ſi verba ſint vniuerſaliter legati concepta.*
8 *Prohibitio alienationis de per ſe non inducit nouum fideicommiſſum, quando ſtat conſequutiuè.*

Deciſio CCCLXXX.

VNanimi Dominorum conſenſu fuit reſolutum D. Marcello non eſſe dandam immiſſionem in poſſeſſionem bonorum in teſtamento q. Silentij Fulghi Senioris ſpecificatorum; Quoniam cum Teſtator non reliquerit Fulchu habitationem Domorum, ſed domos cum onere habitandi, certum eſt non fuiſſe legatam nudam, ac ſimplicem habitationem, quæ dici poſſit cum ipſius legatarij vita extincta, iuxta text.
1 in l. ſi habitatio, ff. de vſu, & habit. & in §. ſed ſi cui Inſtit. eodem tit. ſed ipſarum Domorum proprietatem, quæ ad eiuſdem legatarij hæredes tranſmiſſa fuit, l. 4. & l. penult. §. qui fratris. ff. de alim. legat. l. ſpecies, ff. de aur. & arg. leg. l. Meuius, § penult. ff. de leg. 2. cum aliis per *Caſtill.* de vſufruct. cap. 30. n. 16. & *Giouagnon.* conſ. 63. nu. 1. li. 1. & in terminis legati Domus ad habitandum tradit *Bart.* in dicta l. 4. n. 2. & 3. *Bald.* in l. ſi habitatio, in princ. ff. de vſu, & habitatione, *Canalc.* de vſufruct. n. 78. *Menoch.* præſumpt. 533. n. 11 li. 4. latè *Surd.* de aliment. tit. 2. q. 1. n. 1. cum pluribus ſeqq. & præſertim n. 4. in fin. & n. 8. & 23. & in ſimili fuit dictum in Reatina fideicommiſſi 17. Maij 1627. coram R. P. D. meo *Durano.*

Nec viſum fuit obſtare, quod Teſtator reliquerit domos, & bona prædicta, cum conditione, quod dictus legatarius teneretur eaſdem Domos dici, noctuque continuò habitare, & deindè ſubdiderit (etſi noluerit, vel nó potuerit eas habitare propter vel aliam neceſſitatem, ſupradicta legata domorum, & poſſeſſionum ſint Marci Marini, qui teneatur, & debeat habitare cum iiſdem pactis, & conditionibus, & ſi noluerit, vel non potuerit eas habitare ſint Marcelli Fulchi, cum ſimilibus conditionib. &c.) & conſequẽter cum hodiè tam dictus Fulchus primus legatarius, quam etiam dictus Marcus Marinus iam deceſſerint, & ſic habitare non poſſint, videatur purificata conditio & eueniſſe caſus vocationis Marcelli.

Nam placuit reſponſio, quod verba prædicta ſint 2 intelligenda in caſu, quo dictus Fulchus noluiſſet, vel propter aliquam neceſſitatem, ſiue impedimentum non poſſet habitare eius vita durante, ideoque cum ille donec vixit inhabitauerit, conditionem fuiſſe adimpletam, onus enim habitandi de ſui natura reſtringitur ad tempus vitæ, vt inquit *Bald.* in l. 1. ſub nu. 5. 3 ver. nam non præ umitur, C. de legat. vbi *Caſtr.* nu. 1. ver. illud enim expreſsè dicit, quod ſi onus habitandi fuit poſitum in conditione, prout in caſu propoſito, intelligitur quouſque legatarius vixerit, & ſi hoc fecit adimpleuit conditionem, ſecus verò ſi illud onus fuit appoſitum temporaliter, nempè, donec, vel quouſque habitauerit, & ſub eodem n. 1. ver. ſi ergò, dicit per mortem legatarij conditionem potius dici finitam, quam defectam, quem ſequitur *Alex.* ibi ſub 4 n. 2. poſt med. *Ruin.* conſ. 42 n. 5. li. 2. & *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 16. n. 144 circa med.

Et ratio diuerſitatis eſt, quia vbi onus fuit adiectum temporaliter legatum videtur factum ſub du- 5 plici conditione, videlicet ſi habitauerit, & quamdiu vixerit, & ideò ſub duplici etiam conditione reſoluitur, ſcilicet ſi non habitauerit, etſi moriatur; quando verò onus fuit ſimpliciter poſitum in conditione cenſetur ſimpliciter legata proprietas ſub vnica conditione dummodò habitet, & ſic ſub vnica tantum conditione reſoluitur ſcilicet ſi non habitauerit, vel quia noluit, vel quia aliqua neceſſitate, vel impedimento detentus non poſſit, non autem ſub alia conditione ſi moriatur, vt in ſimili bene declarat *Caſtr.* in conſ. 451. legatum iſtius Domus ver. item eſt præmiſſum. ſub nu. 1. & per tot. li. 1.

Neque obſtat, quod conditio illa ſi non potuerit verificari videatur tam in caſu impotentiæ in vita, quam impotentiæ propter obitum; Quoniam cum 6 legatum conditionale ſub contraria conditione cenſeatur ademptum, conditio autem habitandi, ſub qua illud factum fuit, de ſui natura intelligatur durante vita, iuxta tradita per *Bald.* & alios in locis ſupra allegatis, vtique ſubſequens contraria conditio eſt pariter intelligenda durante vita iuxta terminos, & propriam naturam conditionis præcedentis, ita 7 vt ſenſus ſit, ſi in vita noluerit, vel non potuerit habitare ad tradita per *Bart* in l. quiſquis, ff. de leg. 3. cum aliis per *Modern. Brixien.* de ſubſtit. q. 351. num. 16. Et hanc Domini exiſtimarunt fuiſſe germanam ipſius teſtatoris mentem, quæ modum, & conditionis regit. l. in conditionibus, ff. de condit. & demonſtr.

Neque obſtant illa verba (& hoc relictum ſit ad fauorem habitationis Domorum dicti Teſtatoris) quoniam non important neceſſariò tractum ſucceſſiuum, nec requirunt adimplementum plurium perſonarum, ſed optimè verificari poſſunt inhabitatione durante vita ipſius legatarij, cui onus fuit nominatim adiectum, vt per *Tiraq.* in l. Boues, §. hoc ſermone, limit. 13. de verb. ſignificatione.

Neq; etiam obſtat prohibitio alienationis cum ſpecificatione tam hæreditatis, quam legati, quoniá cum illa ſtet conſequutiuè, non ampliat diſpoſitio- 8 nem præcedentem, nec inducit nouum fideicommiſſum,

miſſum, iuxta celebre conſ. *Dec.* 636. n. 7. & ſeqq. *Caputaq* dec. 123 par. 2. in manuſcript. *Surd.* conſ 96. nu. 10. & 11. *Peregr.* conſ. 57. nu. 11. li. 5. *Modern. Brixien* dicto tract. de ſu ſtit. q. 683. n. 1. *Rota* dec. 649. nu. 2. par. 1. & dec. 133. n. 5. & 6 par. 4. diuerſ. & dec. 19. n. 2. & dec. 302 n. 20. & ſeqq. & dec. 432. n. 5. par. 2. recent. &c.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Offi. ij Caſalis.
Veneris 15 Decembris 1618.

ARGVMENTVM.

De requiſitis Statuti Vrbis de duabus conformibus. Et aliqua de Teſtibus, & eorum fide ſubſtinenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecunda, quæ idem diſponit, quod in prima, dicitur primæ conformis.*
2 *Ciuis ex priuilegio æquiparandus eſt originario.*
3 *Incolatus contrahitur ex habitatione decennali.*
4 *Tempus in Teſtium depoſitione non eſt de ſubſtantia, quando non fuit articulatum, & diſcordantibus in eo teſtibus non diminuitur fides, nu. 5.*
6 *Teſtes ſunt ſemper interpretandi, vt concordent.*
7 *Quando vis non conſiſtit cauſa in tempore Teſtes diſcordantes non probant.*

Deciſio CCCLXXXI.

TEr propoſita hac cauſa, & maturè diſcuſſa, tandem hodie Domini reſponderunt conſtare de duabus conformibus ſententiis ad effectum, vt intret Statutum Vrbis c. 178 li. 1. ad fauorem DD. Antonij, & Angeli de Carcaraſiis.

Vnum enim fuit ſatis iuſtificari tria illa requiſita, quæ Rota in ſimili materia ſolet exigere, conformitatem ſcilicet vtriuſque ſententiæ, Ciuilitatem, ſeu Incolatum litigantium, & validitatem, ac Iuſtitiam earumdem ſententiarum.

Quoad conformitatem, illa ſatis deprehenditur ex eo quod ſententia R. P. D. mei *Vbaldi* confirmat ſententiam prius latam in omnibus, & ſic perinde eſt ac ſi de verbo ad verbum, quod pronunciatum fuerat

1 in prima, repeteretur in hac poſteriori, vnde conformitas eſt euidens, iuxta glo. in Clem. 1. verbo alicui de ſent. & re iud. *Rmin.* conſ. 114. n. 10. & 15 li. 5. *Surd.* conſ. 102. n. 9. *Rota* deciſ. 305. n. 3. par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 98 nu. 1. par. 1. & fuit dictum in Romana prerij bonorum 31. Ianuarij 1628. coram me, & alias paſſim.

Quoad ſecundum requiſitum, nempè quod litigantes ſint Ciues, & Incolæ Vrbis conſtat ex parte DD. de Carcaraſiis, dum exhibent priuilegium Ciuitatis, quo alias à Populo Romano donati fuerunt; præſertim cum ſubſequuta habitatione, ex quibus ſequitur habendos eſſe, ac ſi eſſent Originarij Ciues

2 Romani, *Bald.* in l. in Vrbe, ff de Stat. homin. *Pariſ.* conſ. 71. n. 3. & 9. li. 1. *Cephal.* conſ. 451. n. 16. *Afflict.* dec. 384. n. 14. & in his terminis Statuti Vrbis fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 14. Nouemb. 1613. coram bo. me. Card. *Lancellotto.*

Circa Nicolinum verò Ciuilitas probatur, quia hic per plures annos Romæ degit, domicilium poſuit, curauit ſe inter Olitores deſcribi, ex quibus reſultat probatio Incolatus cum & ſolus curſus 10. an-

3 norũ habitando ſufficiat arg. l. 2. & l. Ciues vbi Doct. C. de Incol. li. 10. *Abb.* conſ. 100. lib. 1. in princ. *Rol.* conſ. 79. n. 51. & 52. li. 3. *Addent.* ad S. me. Greg. XV. deciſ. 279. nu. 26. & fuit dictum in præallegata Romana pretij bonorum coram Me, &c. & ex aliis deductis pro Dominis Carcaraſiis.

Quoad tertium requiſitum ſcilicet validitatem, & Iuſtitiam ſententiarum, hæc etiam iuſtificatur, & ex proceſſu apparet de Iuriſdictione, Mandato, Citationibus, & aliis ſolemniter geſtis, iuxta dec. *Caputaq.* 260 par. 2. Iuſtitia verò comprobatur ex duabus deciſionibus coram D. meo *Vbaldo* emanatis, in quibus firmatur Nicolinum tranſigendo cum DD. Carcaraſiis ceſſiſſe conductionem Caſalis cum reciproca obligatione, vt ei ſoluerentur ſcuta 350 huiuſmodique tranſactionem probari ex confeſſione extraiudiciali ipſius Nicolini per duos teſtes conteſtes concludenter iuſtificata ex depoſitionibus plurium teſtium, præſertim Michaelis Piccoli, qui fuit mediator illius ceſſionis, & concordiæ, Patris Celerarij Sancti Pauli, & ex aliis adminiculis, & coniecturis eandem tranſactionem ſuadentibus.

Quibus non obſtant teſtes nouiter examinati pro Nicolino, & dantur in eius Summ. nu. 10. qui inferunt tractatam fuiſſe concordiam de menſe Octobris, & tamen confeſſio illa extraiudicialis Nicolini deducitur à teſtibus pro DD. Carcaraſiis tanquam emiſſa de menſe Septembris, ex qua diuerſitate prætenditur infringi fides illorum teſtium pro concordia deponen. Quoniam aduertendum eſt, quod ius il ius concordiæ non conſiſtit in tempore, & DD. Carcaraſij non inſiſtunt an hoc vel illo menſe tran-

ſactio fuerit inita, tempuſq; numquam articularunt, 4
& propterea illud non eſt cenſendum, quod ſit ſubſtantia iuxta doct. *Bald.* in rub. de contion. inueſt. n. 4. *Rimin.* ſen conſ. 49. n. 7. li. 3. cum aliis per *Farin.* de teſt. quæſt. 65. nu. 18. & teſtes in tempore diſcordantes, quando non illud eſt de ſubſtantia adhuc ta-

men attendun ur, nec eorum fides reprobatur *Alex.* 5
conſ. 109. nu. 9. li. 1. *Dec* conſ. 100. nu. 4. ver. ſimiliter *Roman.* conſ. 30. nu. 2. vbi Addent. in verb. ſubſtantia *Rimin.* ſen. dicto conſ. 549. num. 5. li. 3. *Crauett.* conſ. 78. num. 3. *Surd.* conſ. 12. num. 46. & conſ. 44. num. 12. *Caputaq.* dec. 270. num. 2. par. 3. *Mantic.* dec. 6. num 6.

Sed re vera nec etiam diſcordant in tempore, &

facienda eſt omnis interpretatio, vt ad concordiam re- 6
digantur c. cum tu, & ibi *Butr.* n. 1. & 2. *Abb.* n. 2. & alij Doctores extra de teſt. *Rimin.* iun. conſ. 344. n. 5. li. 3. cum aliis; prout facile redigi poſſunt conſiderando, quod licet tranſactio abſoluta fuerit de menſe Septembris, attamen etiam de menſe Octobris potuit D. Carcaraſius vrgere Nicolinum vt ſtaret promiſſis, & conuentioni, nec iterum ad Iudicium cogeret illum. & ſic teſtes pro Nicolino examinati poſſunt intelligi de concordia circa obſeruationem tranſactionis; teſtes verò D. Carcaraſij deponunt de tranſactione inita circa prælationem conductionis Caſalis, quod & primus teſtis benè indicat, dum ait; quod Nicolinus negabat tranſactionem, *& che non ne voleua ſaper altro, &c.* & propterea potuit amicabiliter agere D. Carcaraſius, ne iterum litibus vexaretur, & illuderetur poſt concordiam.

Eadem reſponſione tollitur obiectum deductum ex eo quod D. Carcaraſius ſub iuramento aſſeruerit in poſitionibus poſt terminatum articulum iuriſdictionis inter forum A. C. & Agriculturæ, quod contigit ſub die 10. Octobr. fuiſſe inceptum negotium ſuper concordia ineunda; quia vt ſupra dicebatur, poteſt hoc intelligi de ſecunda concordia, nempè

de ſeruanda ceſſione caſalis, & demum non eſt inſiſten. quod tranſactio inita fuerit de menſe Septembris, quia nullum ius conſiſtit in tempore, & teſtes potuerunt hallucinari in hoc tempore, quod difficulter memoria retinetur argum. l. peregrè ff. de acquir. poſſeſſ. & cap. fin. 7. quæſt. 2. *Rum.* conſ. 35. nu. 2. lib. 4. *Bero.* conſ. 152. nu. 5. lib. 3. *Mantic.* dec. 6. n. 5. & 193. n. 1.

Nec obſtat, quod de menſe Septembris ſemper fuerit actum de iuriſdictione A. C., vel Iudicis Agriculturæ & coram quo lis eſſet peragenda, ſolumque ſub die 25. Septemb. inchoatum fuerit iudicium ſuper prælatione; quia hoc nihil concludit quin diebus poſtremis Septembris, & tractari, & abſolui potuerit concordia.

Ex quibus concluſum fuit conſtare de duabus conformibus, & eſſe locum Statuto Vrbis, &c. vtraque parte informante, &c.

Eleboren. penſionis.
Mercurij 20. *Decembris* 1628.

ARGVMENTVM.

Penſio extinguitur per depoſitionem habitus Clericalis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius dimittens habitum Clericalem amittit ipſo iure abſque alia declaratione penſionem.*
2 *Etiamſi ex poſt ſuſceperit habitum militiæ alicuius Religionis, quæ ex priuilegio poteſt afferre facultatem retinendi penſionem.*
3 *Niſi probetur ſuſceptio militiæ in Religione ante dimiſſum habitum Clericalem.*
4 *Probatio dubia non releuat.*

Deciſio CCCLXXXII.

POſtquam D. Archiepiſcopo Elboren. per ſententiam Rotalem abſolutus fuit à ſolutione annuæ penſionis ducatorum 250. monetæ illarum partium reſeruatæ ſuper fructibus menſæ Archiepiſcopalis ad fauorem Franciſci de Mello, & ſeruatis terminis ſubſtantialibus relaxatæ etiam fuerunt litteræ executoriales, commiſſa mihi fuit à Signatura Sanctiſſimi cauſa appellationis cum clauſula, conſtito de re iudicata, &c. Et cum hodiè propoſuiſſem dubium ſuper rè iudicata, prout nunc Domini reſponderunt conſtare de Iuſtitia ſententiæ, & diſcuſſionem validitatis ad aliam diſputationem reiecerunt.

Iuſtitia enim viſa fuit ſatis clara, quia cum Franciſcus de Mello ab annò 1602. poſtea vſque ad an-
1 num 1611. inceſſerit in habitu ſæculari, & laicali, dimiſſa, ac deſerta clericali tonſura, penſio ipſo iure remanſit extincta, abſque alia citatione, aut Iudicis decreto iuxta diſpoſitionem Conſtitutionis Sixti V. & tradit *Gonzal.* & *Garz.* allegati in dec. ſub die 7. Iunij 1627. coram R. P. D. meo *Vbaldo* in hac cauſa emanata, fuit dictum in illa Cæſarauguſtana penſionis 3. Iunij 1622. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, atque in terminis d. Bullæ Sixti V. notat *Vbald.* in calce Candelabri aurei, ſuceſſus autem Franciſci in ſæculari habitu probatur ex teſtibus, qui deponunt eum in militaribus claſſibus Pallio, & enſe præcinctum inſeruiſſe abſque delatione habitus Clericalis, vt benè, & ſingillatim apud vnumquemq; teſtem fuit ponderatum in deciſione D. mei *Vbaldi*, vndè ſequitur iuſtè per ſententiam fuiſſe pronunciatum D. Archiepiſcopum non teneri amplius ad ſolutionem d. penſionis iam extinctæ.

Non obſtat, quod Franciſcus eſſet Miles Lauretanus, & S. Iacobi de Spata, ideoque per delationem 2
habitus ſæcularis non amiſerit penſionem, vigore priuilegiorum vtrique militiæ conceſſorum; Quoniam fuit reſponſum, quod cum Lauretanam mili- 3
tiam ſuſceperit de anno 1615. & de anno 1611. militiam S. Iacobi de Spata, & ſic alteram per 13. annos alteram per nouem poſt reſeruatam penſionem, & illius extinctionem ob deſertum, ac dimiſſum habitum Clericalem, non poteſt ex huiuſmodi priuilegiis ſuſtineri, & reuiuiſcere penſio iam extincta, & irrita arg. text. in l. Titius, & l. Tribunus ff. de militari teſtamento.

Neque verò teſtes dati in ſummario pro Franciſco num. 7. in contrarium faciunt, quia licet probent, quod Franciſcus ſuſcepit militiam, non tamen 4
percutiunt, nec probant tempus ſuſceptionis prout opus eſſe cum id tempus ſit de ſubſtantia ſuæ exceptionis *Præpoſit.* in cap. Nihilominus n. 3. & nu. 10. & 12. 5. quæſt. 9. *Bart.* in leg. non ſolum §. ſed vt probari num. 4. ff. de nou. oper. nunciat. *Oſaſch.* dec. 117. num. 6. & cum pro Domino Archiepiſcopo fuerit probatum militiam ſuperueniſſe poſt extinctam penſionem, nempè de anno 1611. & 1615. contraria hæc probatio tamquam dubia, & incerta non releuat c. in præſentia, & ibi DD. de probat. *Caſtrenſ.* in l. veteribus n. 2. & *Iaſ.* n. 1. ff. de pact. *Pariſ.* conſ. 104. num. 2. lib. 1. *Rota* deciſ. 68. nu. 25. coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* in eius impreſſis, &c.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

Bonon. fideicom. de Deſideriis.
Mercurij 20. *Decembris* 1628.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum, vt competat remedium l. fi. C. de edict. D. Adr. toll. qualiter probetur. Diuiſio bonorum facta inter filios poſt mortem Patris, an probet dd. bona fuiſſe paterna. Trebellianica quando detrahi non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata vſque ad obitum, niſi contrarium cenſeatur.*
2 *Poſſeſſio abſque alia dominij probatione ſufficit probare ad effectum obtinendi immiſſionem ex remedio l. fin. C. de edic. D. Adr. toll.*
3 *Bonorum diuiſio inter fratres poſt mortem patris facta, an probet dd. bona fuiſſe paterna & n. 4. & 5.*
6 *Bona diuiſa inter fratres tunc an præſumantur paterna, ſi tempus diuturnum non interceſſerit inter mortem Patris, & diuiſionem filiorum.*
7 *Filiorum induſtria data, tunc ceſſat præſumptio, quod bona prouenerint à Patre.*
8 *Filius quod habet, ergo eſt paternum, non valet conſequentia.*
9 *Bona diuiſa inter fratres quando dicantur paterna.*
10 Peregr. *de fideic. art. 44. nu. 5. & Fuſar. de ſubſt. fideicomm. quæſt. 658. nu. 11. in quibus terminis loquuntur.*
11 Surd. *in conſ. 339. quo caſu loquatur.*
12 Alex. *doctrina in conſ. 171. n. 5. li. 6. quando intret.*

13 *Bona ſi habeant diuerſos fines, niſi probetur identitas interim rerum pluralitas præſumitur.*
14 *Trebellianica detrahi non poteſt, quando teſtator prohibuit alienationem omnium bonorum.*
Trebellianica etiam filiis primi gradus prohiberi poteſt ſecundum receptiorem opinionem n. 14.
15 *In legitimam imputanda ſunt bona alienata.*
16 *Hæredibus dicentibus bona alienata non reſpondere detractionibus ipſis competit onus probandi, ſi non confecerint Inuentarium.*
Ex inuentarij omiſſione inſurgit præſumptio occultationis, & detractionis n. 16.

Deciſio CCCLXXXIII.

PRæmiſſis reſolutionibus ſuper exiſtentia fidei-
commiſſi, illiuſque purificatione, & bonorum
identitate, fuit deuentum hodie ad diſputationem
ſuper immiſſione, & concluſum eam dandam eſſe
Domino Stephano in poſſeſſionem Bagnarolæ tor-
naturarum 122. circiter; de reliquis verò prædijs
poſſe alias particulariter videri dictum fuit.

Et quidem quod prædium Bagnarolæ Domini
mori ſunt, quia conſtat fuiſſe in bonis eiuſdem Hie-
ronymi, vt in deciſione ſuper identitate huius præ-
dij emanata ſub die 14. Iunij 1627. coram me;
Mortuo enim Ioanne Seniore Bernardinus, Roma-
nus, & Hieronymus fratres deuenerunt ad diuiſio-
nem, prædiumque prædictum Bagnarolæ aſſignatum
fuit Hieronymo fideicommittenti, à quo poſſeſſum
præſumitur vſque ad obitum, niſi contrarium iuſti-
1 ficetur DD. in l. ſiue poſſideris C. de probat. hæcque
poſſeſſio abſque alia dominij probatione ad effe-
ctum obtinendi Immiſſionem ex remedio l. fin. C.
2 de edict. *D. Hadr.* tollen. ſuffragatur *Parif.* conſ.
54. num. 1. & 2. lib. 3. *Soccin.* Iun. conſ. 77. nu. 160.
lib. 2. *Raland.* conſ. 1. num. 30. vbi de communi lib.
3. *Menoch.* de adipiſ. remed 4. n. 363. cum ſeqq.
Peregr. de fideicommiſſ. art. 48. n. 55. Rota coram
S m Greg. X V. deciſ. 194. nu. 11. & in Ferrarien.
Bonorum de Taſſonis 11. Martij 1616. coram Re-
uerendiſſ D. meo Patriarcha *Pamphilio*.

Neque obſtat dictam diuiſionem ſequutam fuiſſe
poſt mortem Ioannis ſenioris Patris, & indè inſur-
gere præſumptionem, quod bona diuiſa fuerint etiã
paterna, & propterea cadant in fideicommiſſo non
Hieronymi, ex quo agit D. Stephanus, ſed in fidei-
commiſſo eiuſdem Ioannis ſenioris, ad quod præ-
tendunt ſe vocatos DD. Sangeorgij, præſertim non
conſtito de acquiſitionibus factis à Hieronymo, vel
eius fratribus poſt mortem Patris & ſic bona diuiſa
poſt mortem Patris ab eodem prouenisſe cenſen-
dum ſit iuxta gloſ. in l. cum oportet in verbo ex eis
3 C. de bon. quæ liber. *Bald.* in l. 2. C. de patr. poteſt.
Pedroc. conſ. 39 num. 166. lib. 1. *Marzar* de fidei-
commiſſ. q. 59. verſ. quando autem *Surd.* deciſ. 15.
ſub n. 10. *Giurb.* ad conſuetud *Meſſan.* p. 1. cap. 12.
gloſ. 4. num 7. & fuit hoc idem motiuum pondera-
tum de prædio Cazzani in dicta deciſ. ſub die 14.
Iunij 1627. coram me.

Quoniam omiſſo, quod illa opinio non caret cõ-
tradictoribus, & reiicitur à *Surd.* dec 339. num. 19.
Peregrin. de fideicommiſſ. art. 21. ſub num. 21. Reſ-
4 pondetur, quod illud obiectum vrgeret ſi tẽpus diu-
turnum non intercesſit inter mortem Patris, & diui-
ſionem filiorum, vt conſiderat *Surd.* & alij in loc.
præalleg. Hic autem intercesſerunt quatuordecim
anni, quia Ioannes obiit de anno 1505. diuiſio ve-
rò facta fuit ſolum de anno 1515. vnde facillimè

potuerunt Hieronymus, & fratres acquirere, præ- 6
ſertim cum eſſent induſtrioſi, & ætate maiores, &
mercaturam ſtrenue exercerent, vt aſſeruit idem
Ioannes eorum Pater in teſtamento, & data hac in-
duſtria filiorum ceſſat præſumptio, quod bona pro- 7
uenerint à Patre, vt bene per *Bald.* in l. cum oportet
numer. 11. C. de bon. quæ liber. *Menoch.* conſ. 207.
num. 16. *Peregr.* de fideicommiſſ. dicto art. 44. ſub
num. 21. *Surd.* deciſ. 339. ſub num. 19. Et non valet
conſequentia, quod habet filius, paternum eſſe *Alex.*
conſ. 104. nu. 1. lib. 4. & conſ. 171. num. 5. lib. 6. & 8
in terminis diuiſionis filiorum *Alciat.* conſ 306 n. 5.
verſ. non videtur autem, & nu. 6. 7. 8. lib. 9. *Peregr.*
vbi ſupra n. 21. verſ. ideò non valet *Modern. Bononien.* var. reſol. lib. 1. cap. 11. vbi etiam referunt in
puncto diuiſionis factæ poſt annos quatuordecim
ita deciſum fuiſſe in Romana de Saluiatis 13. Fe- 9
bruarij 1604. coram *Penia*, & faciunt tradita per
Rot. in Bononien. de fideicommiſſi de Cattaneis 10.
Martij 1617. coram R. P. D. meo *Pirauano* impreſſ.
poſt 20. conſ. *Giouagnon.* lib. 2. n. 34. & proindè non
applicatur deciſio ſuper identitate aliorum prædio-
rũ in hac cauſa coram me emanata, quia ibi Bartho-
lomeus, Baptiſta, & alij fratres deuenerunt ad diui-
ſionem bonorum Hieronymi eorum Parentis non
poſt tanti temporis lapſum, & non apparebat, quod
illi filij fuerint induſtrioſi, & quod plus eſt ibi ſi-
gnanter dixerunt ſe diuidere hæreditatem, & bona
Hieronymi, illiuſque fideicommiſſo nullum inferre
velle præiudicium expreſsè declararunt, ex quibus
benè depræhendebatur, quod bona diuiſa erant pa-
terna, vt fuit ponderatum in alia deciſione ſub die
24. Martij præteriti coram me, dum de alio prædio
in communi Bagnarolæ tornaturarum 175. ageretur,
& in his terminis loquitur *Peregr.* de fideicommiſſ. 10
art. 44. nu. 5. & *Fuſar* de ſubſtit. fideicomm. q. 68.
n. 11. Necnon etiam ſuper diuiſione breui tempore
facta poſt mortem patris, & de filiis, qui induſtria
carebant conſuluit *Menoch.* conſ. 207. n. 14. in fi.
cum ſeq. lib. 3. & *Surd.* pariter loquitur de minore
induſtriam non habente, ac dum breue tempus in-
tercesſerat, vt in dicta dec. 15. num. 10. ante finem 11
cum ſeq. In præſenti autem caſu filij Ioannis nul-
lam mentionem fecerunt de hæreditate Patris, ſed
ſimpliciter ad diuiſionem deuenerunt, & propterea
benè intrat præallegata doctrina *Alex.* dicto conſ.
171 & aliorum latè in his terminis comprobata per
Surd. dec. 330. num. 19. præſertim data mercatu-
ra, & induſtria filiorum, qui erant ætate maiores,
ac temporis diuturnitate inter mortem Ioannis pa-
tris, & illorum diuiſionem, vt ſupra dictum fuit
quibus concurrentibus adſtruitur vbique à Docto-
ribus bona non præſumi paterna, ſed filiorum.

Non obſtant acquiſitiones factæ per Ioannem de
anno 1503 in hoc eodem loco Bagnarolæ tornatura-
rum 15. tabul. 65. & pedum 15; Quoniam hoc non
impedit, quin & Hieronymus eiuſque fratres po-
ſtea acquirere potuerint reſiduum prædij vſque ad
tornaturas 122. circiter, & illa acquiſitio de dicto
anno 1503. hoc ſolum efficeret, vt ab immiſſione de-
bita D. Stephano in hoc prædio dictæ tornaturæ 15.
eſſent adimendæ, prout adimi mandarunt Do-
mini.

Aliæ verò acquiſitiones factæ de anno 1539. non
obſtant, quia factæ fuerunt longè poſt mortem Ioa
annis, & ipſius Hieronymi. & ſic benè depræhen-
ditur quod non cadunt ſub fideicomiſſo Ioannis Se-
nioris, & quoniam locus Bagnarolę non eſt par-

ticularis generalis, in quo plura diuerſarum perſona-
rum extant prædia, nec conſtat terras tunc emptas
à filiis Hieronymi eſſe comprahenſas in prædio, de
quo agitur, & cum habeant diuerſos fines, niſi pro-
betur identitas, interim rerum pluralitas præſumatur
13 *Alex.* conſ. 134. n. 3. lib. 2. *Pariſ.* conſ. 19. n. 48. lib. 3.

Non obſtat detractio legitimæ, & Trebellianicæ;
Quoniam quoad Trebellianicam, cum expreſsè
Hieronymus prohibuerit alienationem omnium bo-
norum, ex hoc reſultat prohibitio valida detractio-
nis Trebellianicæ etiam in filiis primi gradus iuxta
14 veram, & receptiorem opinionem, quam ſequitur
Rota, vt coram Reuerendiſs. D. meo *Decano* dec. 253.
n. 4. & dec. 300. n. 2. & in Romana Domus ad Pe-
regrinum 11. Martij 1619. coram eodem, & in Ro-
mana hæreditatis de Cincij 25. Iunij 1627. coram
R. P. D. meo *Pirouano*, & alias ſæpius.

Quo verò ad legitimam, conſtat factas fuiſſe
alienationes bonorum mobilium, & immobilium,
exactaſque fuiſſe pecunias ex creditis hæreditariis,
15 atque ideò legitima referenda eſt in huiuſmodi alie-
nationes iuxta l. Marcellus §. rea quæ ff. ad Trebell.
Peregr. de fideicomm. art. 39. n. 4. *Sard.* deciſ. 170.
n. 10. Rota coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 500.
nu. 2. Hæredibuſque dicentibus bona alienata non
reſpondere detractionibus, incumbit ipſis onus pro-
bandi, dum inuentarium non fuit confectum, ex cu-
16 ius omiſſione inſurgit præſumptio occultationis,
& diſtractionis *Natt.* conſ. 199. n. 11. lib. 1. *Peregr.*
qui de magis receptâ opinione teſtatur de fideicom.
art. 39. numer. 14. verſ. verum quia & ſequuta eſt
pluries Rota, vt in Romana fideicommiſſi de Victo-
riis 10. Martij 1627. coram me, vbi aliæ deciſiones
recenſentur, & nuper in Maceraten. legitimæ 27.
Martij, & 14 Maij præteritis coram R. P. D. meo
Vbaldo, quæ deciſiones fuerunt etiam confirmatæ
ſub die 6. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo
Durano.

Et ita vtraque parte informante concluſum fuit
dandam eſſe immiſſionem D. Stephano in bonis po-
ſitis in Communi Bagnarolæ demptis tornaturis 5.
acquiſitis per Ioannem Seniorem, &c.

Meleuitana bonorum.
Veneris 12. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

De nonnullis rationibus, & coniecturis, ex quibus ratificatio præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio non inducitur ſine ſcientia explicata omnium qualitatum.*
2 *Scientia in filia præſumitur eorum, quæ geſſit pro ea Pater.*
3 *Maximè concurrente lapſu etiam longiſſimi temporis.*
4 *Et in actu fauorabili.*
5 *Scientia ad effectum ratificationis eſſe debet certa, & non præſumptiua.*
6 *Præſumptio ex præſumptione deſumi poteſt, quando venit in conſequentiam.*
7 *Ex contractu vtili geſto non requiritur ratificatio.*
8 *Melior conditio ignorantis, & inuiti fieri poteſt.*

Deciſio CCCLXXXIV.

DOmini ſteterunt in deciſis ex deductis in deci-
ſionibus; Quibus non fuit viſum obſtare, quod
ad inducendam ratificationem requiratur ſcientia
explicata etiam omnium qualitatum, & circumſtan-
tiarum c. cum certa, & ibi Gloſ. verbo ſcire de ap-
pell. in 6. *Aym.* conſ. 197. numer. 4. *Rota* in recent. 1
dec. 280. num. 9. 10. p. cum aliis pro D. Matthæo al-
legatis; Quoniam cum Inſtrumentum, & capitula
matrimonialia fuerint ſtabilita, ac ſtipulata per Pa-
trem, vtique præſumitur Encionam huiuſmodi fa-
cti paterni ſatis notabilis, & eius propriam perſo-
nam reſpicientis, ſufficientem notitiam habuiſſe,
vt in ſpecie firmauit Rota coram S. mem. Greg XV. 2
deciſ. 82. numer. 3. & omnia ratificaſſe cum Pater
de rato expreſſe promiſerit, vt clare legitur in Ca-
pitulis matrimonialibus datis in ſummario vtriuſ-
que partis, ibi (dicto Petro eius Patre, & pro ea
contrahente, ac promittente de rato iuxta formam
iuris, &c.) & matrimonium per plures annos du-
rauerit, ipſaque Enciona triginta annorum ſpacio
ſuperuixerit *Soc. ſen.* conſ. 46. num. 3. verſ. præterea 3
lib. 3. *Soccin.* Iun. conſ. 48. num. 10. lib. 2. *Pariſ.*
conſ. 33. num. 61. lib. 1. *Simonet.* deciſ. 42. incipit in
vna iudicatum, &c. Rota coram S. m. Greg. XV. di-
cta deciſ. 82. numer. 3. & magis in terminis coram
Mantic. deciſ. 13. n. 9.

Præterea negari non poteſt, quin Pater vtile ne-
gocium geſſerit pro filia, cum ipſa eſſet pauperri-
ma, & conditionis ſatis inferioris, & nupſerit viro
diuitiis affluenti, cum ſpe valdè probabili, ac ferè
certa earumdem augmenti, vt euentus docuit ideó-
que ei magis expedierit contrahere cum tali viro di-
uite cum pacto, ac fideicommiſſo in dictis Capitulis
appoſito, ſine quibus ille matrimonium minimè co-
traxiſſet, quam cum alio ſimiliter pauperrimo, &
æqualis conditionis abſque aliquo fideicommiſſo,
vndè ſcientia, & ratificatio facilius præſumitur *Bald.* 4
in l. cum falſum in princ. ff. de acquir. hæredit. &
in l. 2. n. 9 de confeſſ. *Mantic.* deciſ. 21. n. 4. iun-
ctis præſertim aliis deductis in deciſione coram me,
Ex quibus omnibus Domini exiſtimarunt ſatis ap-
parere de præſumpta ſcientia, & ratificatione.

Neque dici poteſt ſcientiam eſſe probandam verè,
non autem præſumptiuè, cum ex vna præſumptio-
ne alia oriri non poſſit *Ruin.* conſ. 66. n. 10. verſ. ex
quo igitur lib. 3. quoniam regula huiuſmodi non 5
procedit quando vna præſumptio venit in conſe-
quentiam alterius, vt in propoſito reſpondet, & 6
benè comprobat *Mantic.* d. deciſ. 21. n. 2.

Vlterius conſiderabat vnus ex Dominis quod cum
Pater, vt ſuperius fuit dictum, geſſerit negocium
vtile pro filia, pro rato eſſet habendum, etiamſi de 7
alia ratificatione non conſtaret l. ſi is qui negocia
30. in princ. ibi nec refert vbi gloſ. in verbo ratum
habuit *Odoffred. Iacobin. Butrigar. Alberic. & Fulgoſ.*
ff mandati l. Pomponius 9. ibi, quemadmodũ quod
vtiliter geſtum eſt, neceſſe eſt apud Iudicem pro ra-
to haberi ff. de negoc. geſt. gloſ. in l. ſed Iulianus §.
quod dicitur in verbo ſolebat, ff. ad Macedonian.
naturalis enim ſimul, & ciuilis ratio ſuadet alienam
conditionem meliorem quidem etiam ignorantis, 8
& inuitis nos facere poſſe, deteriorem non poſſe, vt
dicit text. in l. ſoluendo 41. ff. de negoc. geſt.

Neque obſtat, quod prædicta procedant in libe-
ratione, non autem quando agitur de auferenda
actione, vt in dicta l. ſoluendo, hic autem agi vi-
deatur de auferenda actione Encionæ competen-
ti ex conſuetudine; Quoniam vltra quod eadem
videtur ratio in acquiſitione; actio prædicta com-
petebat Encionæ poſt contractum matrimonium,

Pater

Pater autem antequam illud eſſet effectualiter contractum, eo modo conueniendo vtile negocium geſſit, & ideò dici non poteſt agi de auferenda actione, quæ nondum orta fuerat.

Ex quibus, & aliis deductis in deciſione, quæ placuerunt, Domini perſtiterunt in deciſis vtraque parte Informante, &c.

Piſtorien. Parochialis.
Veneris 26. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Ius præſentandi ad effectum validitatis præſentationis deducitur ex quaſi poſſeſſione, de quo iure vt conſtare in meritis non dicatur, debet dari euidens, & certa probatio.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio ex præſentatione ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi non eſt deneganda.*
Et quaſi poſſeſſio vt præſentandi ſubſiſtat, ſufficit ibidem.
2 *Fallit quando conſtat de non iure præſentandi, quia reſoluitur præſentatio.*
3 *De non iure conſtare non dicitur, donec doceri poteſt de iure.*
4 *Et vt de non iure conſtare dicatur, requiritur res iudicata, vel partis confeſſio.*

Deciſio CCCLXXXV.

POſtquam per duas deciſiones coram me in hac cauſa emanatas firmatum fuit, Iuſpatronatus, de quo agitur, eſſe hæreditarium; Propoſui dubium, An ſententia Domini Epiſcopi Feſulani eſſet confirmanda, vel infirmanda, & quoniam illa tam enunciatiuè, quam diſpoſitiuè, plura continere videbatur, præſertim cum per eam fuerit reuocata ſententia Vicarij Piſtorien. ſimiliter plura in ſe continens, Domini pro nunc firmarunt, quoad Inſtitutionem Ricciardi eſſe confirmandam; de aliis vero tamquam particulari diſcuſſione indigentibus, voluerunt, quod alias videatur.

Fundamentum reſolutionis fuit; quia cum Ricciardus fuerit præſentatus à Paulo exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi pro medietate, vt fuit firmatum in deciſionibus in hac cauſa factis coram R. P. D. meo *Pirouano*, & obtinuerit à Sede Apoſtolica mandatum de prouidendo, cum derogatione Iuriſpatronatus pro alia medietate, inſtitutio denegari non potuit, ad illam enim obtinendam ſuf-
1 ficit docere de ſola quaſi poſſeſſione præſentantis Iuxta text. cum gloſ. in c. conſultationibus de Iurepatronatus, & in c. querelam de elect. & c. cum olim de cauſ. poſſeſſ. & propt. *Calder.* conſ. 23. n. 1. de præben. *Oldrad.* conſ. 312. n. 2. *Abb.* conſ. 54. n. 2. lib. 1. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 45. §. 2. n. 6. & ſeqq. Rota apud Card. *Seraph.* deciſ. 884. n. 3. & deciſ. 269. n. 4. p. 2. ac deciſ. 273. n. 5. p. 3. lib. 3. diuerſor.

Neque obſtat, quod ſi ante Inſtitutionem detegatur non Ius præſentantis, reſoluitur Ius præſen-
2 tati *Abb.* in dicto c. conſultationibus nu. 9. *Rot.* deciſ. 274. nu. 7. p. 1. recent. Quoniam in propoſito dici non poteſt, quod fuerit detectum non ius præſentantis, nunquam enim dicitur conſtare de non iure, quandiu de iure doceri poteſt, vt per *Aegid.* de-
3 ciſ. 103. quam paſſim ſequitur *Rota*, vt dicta dec. 269. n. 6. p. 2. diuerſ. & in Firmana Iuriſpatronatus 28. *Deciſ. Clem. Merlini.*
Maij 1584 coram Card. *Blanchetto*, adeout ad hunc effectum requiratur vera, & concludens probatio, puta per rem iudicatam, vel partis confeſſionem quemadmodum tenet Rota, vt coram Card *Sera-* 4
phin. dec 555 n 8. & 9. & dec. 374. n. 4 p. 1. recent. & in Romana de Publicolis 21. Ianuarij 1600. coram *Corduba*, & in Baien. Beneficiorum 14. Maij 1604. coram Card. *Lancelloto* Iuniore, & in Meleuitana Iuriſpatronatus 18. Aprilis 1608. coram b. m. Card. *Marcomontio*; quæ hic non adeſt. Immò ex deductis per ſcribentes pro Ricciardo videbatur Dominis reddi ſaltem dubium, An hoc Iuſpatronatus pertineat ad dictum Paulum præſentatum necnè.

Et Ita deciſum vtraque parte Informante, &c.

Romana retractus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius in emptione rei cenſuatæ, quando habeat prælationem, ſeu retractum. Item quando hoc etiam conſorti in emptione rei communis competat. Item quãdo pariter competat Vicino vel Inquilino, & ad hoc quæ requirantur, declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Retractus priuilegium cum ſit perſonale, non egreditur perſonam.*
2 *Dominus cenſus habet prælationem in emptione rei cenſuatæ.*
3 *Per emptionem rei cenſuatæ eo ipſo extinguitur cenſus.*
4 *Cenſuarius vigore bullæ fel. rec. Pij V. poteſt retrahere rem cenſuatam ab alio emptam.*
5 *Conſors in emptione præfertur etiam Inquilino.*
6 *Conſtitutiones priores derogant poſterioribus, & non viciſſim.*
7 *Conſors etiam de iure habet prælationem in emptione rei communis.*
8 *Conſortium etiam minimum ſufficit pro inducendo conſortio, adeo vt prælationi ſuffragetur.*
9 *Ceſſionarius ex iure cedentis poteſt fouere ſuam poſſeſſionem, & detentationem.*
10 *Vicinus facta oblatione de ædificando, potior inquilino reputatur ad obtinendum retractum, & prælationem.*
11 *Funiculus triplex difficilius ſoluitur.*
12 *Inquilinus præfertur Vicino, ſi Inquilinus ædificare etiam vult.*
13 *Subinquilinus efficitur Inquilinus, ſi ſolum ipſe penſiones ſoluat, & inhabitat.*
14 *Sublocationis ius quando expirat, & ſuperuenit nouum ius ſeu titulus ex ipſa inhabitatione, cenſetur mutata cauſa poſſeſſionis etiam abſq; declaratione.*
15 *Cenſuarius præfertur in emptione rei cenſuatæ omnibus extraneis, non autem Inquilino, Vicino, conſorti, & aliis ius prælationis habentibus à ſtatuto, & conſtitutionibus & n. 16.*
17 *Inquilinus, & Vicinus æquiparantur in conſtitut. Gregorian. de iure congrui.*
18 *Retractus, ſeu ius prælationis totum fundatum eſt in quadam congruentia, & æquitate.*
19 *Cenſuarius cum non ſit neque Dominus, nec poſſeſſor rei cenſuatæ æquitas non patitur, vt expellat Inquilinum, qui diu eam inſiſtit domi.*
Et cogat eum ad aliam ſibi minus ſalubrem, ac incongruam habitationem cõparandam, ſuppellectilem

transferendam, & nouis expenſis domum extruendam n. 19.

20 *Inquilinus adificare uolens, præfertur Vicino, etiam ſi iſte Vicinus offerat ſe adificaturum.*

21 *Conſors quod de iure communi ex aquitate præferatur in emptione rei communis, opinio iſta apud aliquos eſt dubia.*

22 *Rigor ſcriptus præferri debet aquitati non ſcriptæ.*

23 *Æquitas illa, quod extranei emptores à Conſortibus excludebantur grauem iniuriam inanis honeſtatis colore uelatam appellat, & reprehendit Imper. in l. dudum C. de contrah. empt.*

24 *Conſortes ad effectum prælationis illi dicuntur qui communionem habent ſuper eadem re, cum participatione dominij.*

25 *Dominus directus præfertur in venditione vtili.*

26 *Conſortes illi dicuntur, qui habent rem communem pro indiuiſo, & tota res ad omnes pertinet, nec vna res magis vni conuenit, quam alteri.*

27 *Manſiones alicuius Palatij, quando dicantur disiunctæ, & ſeparatæ à d. Palatio.*

28 *Manſiones non cenſentur amplius partes Palatij principalis, ſi non habent ingreſſum per Palatium, & ſeorſim locantur.*

29 *Communione pro indiuiſo ſublata, ceſſat conſortium, & per conſequens retractus.*

30 *Conſortium eſt quædam communio, & ſocietas.*

31 *Communio, & ſocietas diuiſione extinguitur, ita etiam conſortium.*

32 *Ex communicatione muri non rectè infertur ad conſortium domus.*

Dominium in parte muri non influit in ſingulas partes domus n. 32.

33 *Conſortium vt inducatur, ſufficit habere etiam minimam partem, dummodo iſta minima pars ſit cõmixta in ſingulis partibus rei communis.*

34 *Communio muri non facit communionem domus.*

35 *Contigui dicuntur eo quod ſe inuicem tangunt.*

36 *Retractus non dicitur habere qui domum contiguam habet ex conſortio, ſed ex ſola vicinitate.*

37 Anchar. *in conſ.* 160. *n.* 4. *&* Io. de Amic. *conſ.* 1. *n.* 48. *declarantur.*

38 *Domus vna cenſetur quando diuerſa perſonæ habent acceſſum ad earum manſiones in eadem domo, cum hoc commodioris habitationis gratia faciant.*

39 *Multa tractantur quæ non abſoluuntur & n.* 40.

41 *Vicino conſtitut. Gregor. eatenus fauet in retractu, quatenus velit, & offerat adificare.*

42 *Vicinæ domus ſi ſit iam perfecta, nec nouum ſaltem admittit beneficium, non poteſt tribuere aliquam prælationem, ſeu retractum.*

43 *Conſtitutio Gregor. de iur. cong. non ſuffragatur Vicino ex parte interiori, ſeu poſteriori.*

44 *Conſtitutio Gregor. de iure congr. cum ſit correctoria iuris communis, non ita de facili patitur extenſionem.*

45 *Coniungi non poſſunt ad ea, quæ per ſe non ſubſiſtunt, & ſunt imperfecta.*

Deciſio CCCLXXXVI.

DOminus Leoncellus emerat Domum poſitam in platea Sancti Marci, & inhabitatam à R. P. D. Grato, inter quos orta fuit controuerſia ſuper retractu, ſeu prælatione iuxta Conſtitutionem fe. rec. Gregorij XIII. de iure congrui; & pro D. Leoncello dicebatur retractum non deberi R. P. D. Grato nedum quia eſſet ſubinquilinus tantum, non autem Inquilinus; verum etiam quia ipſe D. Leoncellus erat Cenſuarius, conſors, vel ſaltem vicinus, quorum vnumquodque motiuum ſibi ſufficere exiſtimabat.

Subinquilinatum deducebant informantes ex eo,
quia hanc domum à principio conduxerat R. P. Dom.
Raggius, eamque ſublocauit D. Grato, & propterea
eidem tamquam ſubinquilino competere non videbatur retractus, cum tale priuilgium ſit perſonale
ipſius Inquilini, nec illius perſonam egreditur cap.
priuilegium de priuileg. in 6. *Surd.* conſ. 103. n. 14. 1
Tiraquel. de retract. §. 26. Gloſ. 1. numer. 60. & in
ſpecie ſubinquilini Rota in Romana Inquilinatus 2.
Iunij coram bo. m. Card. *Lancelloto*, & in deciſ.
540. n. 2. p. 2. recent.

Ratione etiam cenſus, quem ſuper hac eadem
Domo habebat D. Leoncellus, prætendebatur præ- 2
latio vigore Conſtitutionum S. me. Pij V. ſuper cenſibus §. vbi autem, &c. & fuit pluries reſolutum in
Rota coram Card. *Seraph.* dec. 1474 num. 1. coram
Sa. me. Gregorio XV. dec. 425. n. 1. & alias ſæpius,
vt in dec. 307. n. 1. & dec. 308. num. 1. & 16. apud
Cenc. de cenſibus, & quamuis per emptionem factam à D. Leoncello ipſe euaſerit Dominus totius 3
domus cenſuatæ, & ſic extinctus eo ipſo fuerit cenſus, attamen conſiderandum eſt tempus antecedens
emptionis ex quo ſibi competebat prælatio in domo
cenſuata, & quemadmodum ſi domus ab alio fuiſſet empta ipſe cenſuarius vigore dictæ Bullæ Sa. me.
Pij V. retrahere potuiſſet, multo magis ratione eiuſdem cenſus ipſi emptori, & cenſuario competit re- 4
tentio, Ita *Franch.* deciſ. 550. num. 4 & ſeqq. vſque
ad numer. 8. & ſequuta eſt Rota in Romana prælationis 2. Aprilis 1618. coram bo. me. *Dunozetto*, quæ
eſt dec. 308. num. 45. poſt Cenc. de cenſ.

Conſortium verò aſſerebatur, quia D. Leoncellus ante emptionem totius domus erat Dominus
quarumdam manſionum, & Cellævinariæ quæ eadem ædificiis principalis ſtructura includitur, iiſdemque mœnibus, tignatione, & tecto fulciuntur,
& circumdantur, vnde ratione iſtius conſortij præferendus videbatur etiam Inquilino, nedum ex diſpoſitione Statutorum Vrbis lib. 1. c. 110. quæ ab 5
eodem Gregorio XIII. confirmata fuerunt de anno
1580. cum ampliſſima derogatione, & per hæc ſtatuta tali confirmatione munita cenſetur potius derogatum Conſtitutioni eiuſdem Gregorij ſuper iure
congrui, & ſic prælationi ratione Inquilinatus, quæ
quidem conſtitutio prius emanauerat de anno 1574.
quam quod Conſtitutio ſuper iure congrui deroget
Statutis Vrbis, prioribus enim Conſtitutionibus de- 6
rogant poſteriores, & non viciſſim, latè *Gonzal.* ſuper reg. 8 gloſ. 36. num. 13. *Rot.* dec. 506. num. 7. p. 1.
recent. Sed etiam ex diſpoſitione iuris communis,
ſaltem ex æquitate, quæ ſummum illud ius, veluti 7
ſummam iniuriam mitigando, indulget prælationem
conſorti in venditione, &c. rei communis ſoluto
eodem precio, ex quo nullum venditori ſocio infertur detrimentum *Bal.* in l. 1. n. 6. C. commun. rer.
alien. *Socin.* ſen. conſ. 56. n. 4. verſ. in 2. caſu, & n.
9. lib. 4. *Surd.* conſ. 43. n. 12. latè *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. cap. 526. n. 3. & cap. 842 n. 23.

Nec refert manſiones iſtas reſpectu vniuerſæ domus eſſe quid minimum, quoniam & minimum quid 8
ſufficit pro inducendo conſortio, adeout prælationi ſuffragetur *Bald.* in dicta l. p. num. 5. C de cõmuni ſeruorum manumiſſ. *Iaſ.* conſ. 183. nu. 17. verſ.
nam conſortes lib. 2. copioſe dd. *Moder. Rom.* eodem cap. 526. n. 4. & cap. 842. n. 24. & cap. 874. n.

17. &

17. & eidem videtur firmaſſe Rota in Romana prælationis 2. Aprilis 1618. coram bo. me. *Dunozetto*, apud Cenc. dec. 308. n 9.

Amplius videtur, quod D. Leoncellus quotam, & partem haberet iſtiuſmet domus, etiam ante emptionem, obtinuerat enim prius ceſſionem ab Iſabella Sorore, cui aſſignata fuerat à fratribus, & Dominis, tanta pars domus, quæ ratione precij reſponderet ad valorem ſcutorum duomillium, ob quam ceſſionem acquiſiuerat tale ius, & dominium in hac domo, vt in ſingulas eiuſdem domus partes influeret, & ſic conſortium non videbatur poſſe negari, illudque ſuffragari quamuis ceſſionem obtinuerit pendente lite, Quia præſertim ad effectum retentionis, ſuperueniens etiam titulus attenditur, & quemadmodum Iſabella cedens retraheret, ita & ceſſionarius ex illius iure poteſt meritò ſuam fouere poſſeſſionem,
9 ſeu detentationem ad *Bart.* in l. 1. numer. 9. ff de except. & admiſit Rota in vtraque deciſione Romana retractus 26. Iunij 1617. & 2. Aprilis 1618. coram bo. mem. *Dunozetto*, & in Maceraten, retractus 4. Iulij 1612. coram bo. me. *Vbaldo*, quæ eſt dec. 413. n. 2. p. 2. recent.

Et quatenus manſiones illæ, & ceſſio iurium Iſabellæ non ſufficerent pro inducendo conſortio, & ſocietate in hac domo empta; Attamen etiam data
10 diuerſitate domorum, & partium, non videtur poſſe dubitari, quin ipſe D. Leoncellus, ſaltem vicinus dici debeat, ex qua vicinitate, facta obligatione de ædificando, prout D. Leoncellus obtulit, potior Inquilino reputatur ad obtinendum retractum, ſeu prælationem, vt ex pluribus deſumitur in Conſtitutione Gregorij XIII. §. 8. & ſeqq. & expreſsè firmauit Rota coram Card. *Mantic.* dec. 63. n 3. 4. 5. & 6. Sique vnumquodque ex ſupradictis motiuis ſat eſſet
11 pro retractu D. Leoncelli, multo magis tria ſimul iuncta id efficere debent, funiculus enim triplex difficilius diſſoluitur §. affinitatis inſtit. de nupt. l. ſi non lea ff. de hæred. inſtit. cap. 1. de tregua, & pace.

Cæterum his non obſtantibus, Domini reſponderunt R. P. D. *Gratum* eſſe præferendum. Habet enim fundatam intentionem in Conſtitutione fe. re. Gregor. XIII. §. 11. vbi prælationem, quam Vicino conceſſerat ædificare volenti, eamdem impartitur Inquilino, adeout ipſe Inquilinus potior eſſe cenſea-
12 tur; motiuaque pro D. Leoncello ponderata ſubſiſtere nequaquam viſa ſunt.

Et ad primum quod D. Gratus ſit ſubinquilinus, animaduertebant Domini, quod verè R. P. D. Raggius de anno 1618. ſublocauit hanc Domum D. Grato ad triennium, & propterea intra hoc triennium ſubconductor quidem fuit D. Gratus, interimque locatores pro penſionibus pulſare potuiſſent eumdem Dominum Raggium, qui mediante ſublocatione domum retinere dicebatur, ſed elapſo triennio, quemadmodum extinguebatur Ius conductionis D. Raggi, ita D. Gratus adhuc perſeuerans
13 in habitatione domus, de ſubinquilino effectus fuit principalis conductor, ſolumque ipſe penſiones ſoluit, & inhabitauit, & ſic cenſetur ex integro Domum conduxiſſe ad l. qui certum ff. locati, cumque primum ius ſublocantis expirauerit, & ſuperuenerit nouum ius, ſeu titulus, ex ipſa inhabitatione cenſetur mutata cauſa & titulus poſſeſſio-
14 nis, ſeu ipſius conductionis etiam abſque alia declaratione *Bald.* in l. 2. num. 63. verſ. ſed pone C. de ſeruit. & aqua, & in conſ. 54 nu. 2 lib. 2. *Creſc.* deciſ. 5. nu. 3. de reſtit. ſpoliat. *Rot.* deciſ. 366. nu. 1. p. 1. & deciſ. 741. nu 8 p. 2. recent. & fuit dictum in Alexandrina Archipresbiteratus 28. Iunij, & 24. Nouembris 1627. coram me.

Aliud quoque motiuum Domini Leoncelli, eo quod eſſet Cenſuatius, non videbatur ſubſiſtere; quoniam S. me. Pius V. mandauit quidem Dominum Cenſus alijs omnibus præferri; ſed hoc intelligendum eſt de alijs omnib. extraneis & indifferentib. emptoribus, non autem de ijs, qui Ius prælationis ex ſtatuto, vel conſtitutione, aliouè iure habent vt 15
habent Inquilinus, Vicinus, & conſors, & alij huiuſmodi, Ita intellexere *Nauar.* de vſur. q. 44. n. 127. *Molin.* de Iuſt. & iur. q. 394. n. 8. to. 1. *Cenc.* de Cenſ. p. 2. c. 2. q. 1. art. 3. nu. 9. *Modern. Roman.* diſceptat. forenſ. c. 876. nu. 3. & alij *Modern. Roman.* in tract. de commerc. §. 1. q 1. nu. 245. verſ. 2. difficultas, & Rota idem etiam ſenſit in Romana Domus 21. Ionij 1611. coram bo. me. Card. *Lancelloto* iuniore quorum licet plerique loquantur in vicino, attamen idem videtur conſenſum de Inquilino, nedum quia æquiparantur in Conſtitutione Gregoriana, ſed 16
etiam quia eadem ferè in vtroque viget ratio, hoc enim ius prælationis, ſeu retractus totum fundatum 17
eſt in quadam congruentia, & æquitate ad l. congruit C. de locat. prædiorum ciuilib. 11. hincque 18
ius congrui appellatum fuit, quæ ſane congruentia, & æquitas non patitur, vt cenſuarius, qui nec poſſeſſor, nec Dominus eſt rei cenſuatæ, nec illius fructuum, ſed ſolum ius quoddam habet percipiendi reſponſionem ſuper re cenſuata, & potius cenſetur 19
quædam hypotheca, licet vberior, & magis priuilegiata, quam cæteræ hypothecæ, non patitur inquam, vt is cenſuarius expellat Inquilinum, qui iamdiu domi inſiſtit, cogatque eum ad aliam ſibi ſalubrem, ac congruam habitationem comparandam, ſuppellectilem transferendam, ac nouis impenſis domum inſtruendam; Et propterea æque, ac prudenter Greg. Vrbis ornatui, & Ciuium quieti conſulens, man- 20
dauit Inquilinos etiamſi nolint ędificare vicinos autem quatenus offerant ędificare quibuſcumque emptoribus præferri, &c. cum ampliſſima derogatione ad omnes conſtitutiones, quæ apta eſt comprehendere etiam antecedentem illam conſtitutionem S. me. Pij V. ſuper cenſibus, vt per *Moder. Roman.* de commerc. & alios præallegatos.

Illud etiam fundamentum ſuper conſortio iactum videbatur DD. corruere, ſiue hoc deducatur ex illis manſionibus, & Cella Vinaria, ſiue ex ceſſione Iſabellæ; Omiſſo enim, quod concluſio illa firmata per *Surd* conſ. 43. numer. 12. & alios, quod etiam de iure communi ex æquitate 21
conſors præferatur, dubia eſt apud aliquos, cum talis æquitas ſcripta non ſit, & ideò diſpoſitio l. du- 22
dum C. de contrah. empt. omninò ſeruanda ſit quia rigor ſcriptus præferri debet æquitati non ſcriptæ Gloſ. & DD. in l. 1. ff. de leg. & in leg. placuit C. de Iudic. *Dec.* in l. in omnibus nu. 10. ff. de reg. iur. *Rimin.* iun. conſ. 115. nu. 57. & 58. & Imperator in dicta l. dudum huiuſmodi æquitatem, qua extranei 32
emptores à conſortibus excludebantur grauem iniuriam inani honeſtatis colore velatam appellat, & reprehendit.

Reſpondebatur hanc diſpoſitionem iuris communis, ſiuè ſtatutum Vrbis lib. 1. cap. 100 de conſortibus non applicari, conſortes enim propriè ad 42
hunc effectum dicuntur, qui communionem habent cum participatione Dominij *Salycet.* in leg. dudum ſub n. 1. & *Bald.* ibidem nu. 7. C. de contrah.

empt. *Ruin*. conſ. 17. num. 12. verſ. 2. reſpondetur li. 4.
Iacob Nouell. de Iur. prothomiſ. §. 2. nu. 60. & conſor-
tium conſideratur inter plures, vel quando vnuſquiſ-
que eorum eſt Dominus totalitate rei, cuius habent
dominium, ſed partialitate Dominij; quia diuerſimo-
25 dè quilibet eorum Dominus eſt totius rei, prout in
fundo emphyteutico, vel feudali, quia Dominus di-
rectus eſt Dominus totius proprietatis, Vaſſallus iti-
dem Dominus totius vtilitatis, quæ duo, proprietas
ſcilicet, & vtilitas, ita integrant vnum plenum domi-
nium, vt ſingula ſint comparatione totius fundi, &
26 ideò Dominus directus præfertur in venditione vtili
leg. fin. Codic. de iure emphyt., Vel vbi plures ſunt
eodem dominij genere eiuſdem rei Domini, vt ſunt
hæredes, & Socij, qui habent rem communem pro
27 indiuiſo, & tota res ad omnes pertinet, nec pars vna
magis ad vnum, quam ad alium ſpectat, vt rectè ra-
tiocinatur *Molin*. de contract. diſput. 571. n. 1. & 8.
In caſu autem noſtro neutrum ex dictis conſortijs
applicatur; Quoniam licet à principio manſiones
illæ, & Cella Vinaria, eſſent partes iſtius domus, da-
28 returque viciſſitudinarius acceſſus de illis ad do-
mum, & è contra, & ſic eſſet vna domus, ſolummo-
do, & tunc benè intraſſet conſortium, attamen ex
noua deſtinatione patris familias, cum Ianuas, quæ
intra domum principalem reſpondebant, muro clau-
ſerit, aperuitque ſeorſum in via publica, diuerſis
perſonis, ſeparatimque locauerit, & demum eas etiã
vendiderit, & ita ab vniuerſo corpore domus ſeiun-
xerit, non amplius iſtæ manſiones ædificij principa-
29 lis partes, ſed & domus ipſæ de per ſe diſtinctæ, &
ſeparatæ reputantur leg. ſi quis duas §. ſi quis partem
ff. commun. prædiorum, & perbellè ibi *Caſtr*. in vl-
timis verbis *Berguin*. dec. 19. n. 52. & 54 *Surd*. conſ.
207 n. 12. verſ. 4. vbi manſiones non cenſentur am-
plius partes Palatij, ſi non habent ingreſſum per Pa-
latium, ſed per viam publicam, & ſeorſim locantur,
nec ſunt in vſu Palatij, ſublata autem communione
30 pro indiuiſo ceſſat conſortium, & conſequenter re-
tractus, Ita in puncto *Ant. Gomeſ* in comment. ad ll.
Tauri l. 70. num. 27. verſ. quod tamen *Molin*. dicta
diſput. 571. in princip. & idem alijs relatis ſentiunt
etiam *Moder Roman*. diſcept. forenſ. c. 874 num. 12.
præſertim ſi diuiſio facta ſit pariete intermedia, vt
in caſu noſtro, & ratio eſt quia conſortium eſt quæ-
dam communio, ſeù ſocietas leg. ſi fratres §. idem ff.
pro ſoc. l. amiſſa nauis ad l. Rhod. de Iact. *Surd*. conſ.
441. nu. 28., & propterea quemadmodum commu-
31 nio, & ſocietas diuiſione extinguitur, Ita etiam &
conſortium, dicuntur quippe communia, quæ pro
indiuiſo communia ſunt leg. magis puto §. ſi ff. de
reb. eorum.

Nec conſortium applicari poteſt ex communio-
ne muri, quo & manſiones iſtæ, & domus adhuc in-
32 nituntur; Quoniam vt benè reſpondet *Ruin*. d. conſ.
27. n. 12. verſ. 2. reſpondetur lib. 4., ex communione
muri non rectè infertur ad communionem, ſeu con-
ſortium domus, cum domus ex hoc muro ſolum non
conſiſtat, & dominium in parte muri non influit in
33 ſingulas partes domus, Et quamuis *Bald* in dicta l.
1. num. 4. C. de commun. manumiſſ. ſeru. dixerit ad
inducen. conſortium ſufficere minimam partem, &
admittunt etiam *Gomez* vbi ſupra & alij, A tamen id
verum eſt quando hæc pars includitur, eſtque com-
mixta in ſingulis partibus rei communis, ſuper qua
prætenditur retractus, vt puta in hæredibus, & in So-
cijs, quia ſi vnus ſit hæres in beſſe, alius in quadran-
te, tertius verò in vncia, & in ſocietate viginti ſoli-
dorum, vnus participet in ſolidis ſexdecim, alter ve-
rò in ſolidis tribus, & tertius in vno tantum, hæres
ille in vncia, & ſocius in vno ſolido dicitur conſors
prout alij, habetque ratione illius vnciæ, ſeu ſolidi,
retractum in re communi, quia & vncia, & ſolidus,
ſunt commixti in qualibet vncia totius aſſis, & in
quolibet ſolido totius ſummæ; ſed communio muri
non facit communionem domus, & qui muro iuncti
ſunt non conſortes, ſed Vicini, continui, ſeu latera- 34
les appellantur *Iacob. Nouell*. de iure prothomiſſ. §.
20. num 61. *Greg. Tholoſan*. ſintagm. iur. lib. 26. tit. 1.
num. 2., ſeu contigui dicendi ſunt, eo quod ſe inui-
cem tangant, iuxta doctrinam *Ariſtot* phyſic. lib. 5. 35
text. 26. & eſt gloſ. in cap. 1. in verbo contiguum de
conſecrat. Eccleſ. libr. 6. & ideò habens Domum
contiguam, non dicitur habere retractum ex con-
ſortio, ſeu quota, ſed ex ſola vicinitate, vt per *Carpan*.
ad Statut. Mediolanen. capitul. 434. nu. 24 & 31. vbi
etiam ſi intermedius murus ſit communis, & hoc
idem ſentit Conſtitutio Gregoriana §. 8. vbi dum lo-
quitur de vicino, intelligit de tali vicino, qui ſit con-
tiguus, & propterea in dicto §. 8. conceditur retractus
contiguo non tamquam conſorti, ſed tamquam Vi-
cino.

Nec applicantur *Anchar*. conſ. 160. nu. 4. & *Io* de
Anan. conſ. 5. n. 48. quia ille loquitur in ſtatuto, hic
autem in conſtitutione, in quibus cauebatur retra- 37
ctum ſuffragari iunctis etiam ſolum ratione muri,
quod non legitur in ſtatuto Vrbis, prout etiam *Iacob*.
Nouell. de Iure prothomiſſ §. 1. n. 181. & 182. loqui-
tur quando diuerſę perſonæ habent acceſſum ad eo-
rum manſiones per eamdem ianuam, & ſic eſt vna
Domus, licet commodioris habitationis gratia, vnus
ſeorſim habitet ab alio, quod non facit diuiſionem
domus, dum muro non impeditur tranſitus, vt per 38
Caſtr. in dicta l. ſi quis duas §. ſi quis partem C. com-
mun. prædiorum, & Idem *Nouell*. §. . nu. 184 ſuppo-
nit, quod iſti non ſunt propriè conſortes, ſed latera-
nei, ſeu Vicini.

Quo autem ad conſortium ex ceſſione Iſabellæ
placuit reſponſio data per D. Campidorum, quod
ſcilicet Clementiæ Amitæ data quidem fuit facultas
conſtituendi dotem in fauorem Iſabellæ, pro ſcutis
20000. & illam aſſignãdi in tot ſtabilibus, & ſignan-
ter in portione iſtius Domus, verum Clementia non
eſt vſa huiuſmodi facultate, nec aſſignauit portio-
nem Domus, ſed promiſit ſcuta duo millia, & pro
rata ſcutorum mille ceſſit portionem annuam ſcuto-
rum 50. ex penſionibus huius domus, & ſic ius nul-
lum habet Iſabella in proprietate Domus, ſed ſolum
hypothecam in penſionibus, & conſequenter nec
conſortium applicatur, attendique debet non quid
tractatum, & conceſſum in facultate procuratori, 39
ſed quid fuerit ab eo executioni demandatum, mul-
ta enim tractantur, quę non abſoluuntur, & Procura-
tor pinguius conſulendo vtilitati Conſtituentis po- 40
tuit minus eum obligare, quam habuerit in manda-
tis, obſtatque regula quod potui nolui, &c. c. vnico
de deſponſat. impub. in 6 c. cum ſuper de offic. deleg.
Ex obſeruantia que ſubſequuta deprehenditur, quod
verè Iſabellæ non fuit aſſignata aliqua portio do-
mus, quoniam fratres abſque interuentu ſororis ven-
diderunt integram Domum D. Leoncello, ſolutio-
nemque precij in varia tempora, & conditiones
diſtulerunt, quæ non ſe compatiuntur cum iure Iſa-
bellæ.

Poſtremo nec ipſa vicinitas ratione dd. manſio-
num viſa eſt tribuere prælationem D. Leoncello,
quoniam

41 conſtitutio Gregoriana eatenus Vicino fauet in re-
tractu, ſeu prælatione, quatenus velit, & offerat ædi-
ficare, vt in §. 9. & 11. quod in Inquilino non exigit
Conſtitutio, vnde quoties domus Vicini eſt iam per-
42 fecta, nec nouum, ſaltem congruum admittit ædifi-
cium, ſeu conſpectiorem ornatum, non poteſt tribue-
re aliquam prælationem, ſeu retractum ad ea quæ in
terminis ſimilis ſtatuti tradit *Alc.* in l. ædificia §. per-
feciſſe verſ. ſed finge ff. de verb. ſignif. & hinc celebre
illud conſ. Petri Aldobrandini paſſim receptum eſt
præſertim in ſacro Cameræ Apoſtolicæ Tribunali,
vbi conſuluit, Iuribuſque, & exemplis confirmauit,
beneficium conſtitutionis Gregorianæ non ſuffra-
gari Vicino cohærenti à parte interiori, ſeu poſterio-
ri, & quando facies publica ædificij Vrbiſque orna-
tus, quem principaliter dicta Conſtitutio intendit,
non inde ſpecioſior euaderet, prout in caſu præſen-
ti, quia agitur de Vico quondam anguſto, imperuio,
facieſque manſiunculæ nullum, ſaltem congruum
expoſcit ornatum, & dicta Conſtitutio Gregoriana
44 cum ſit correctoria iuris communis extenſionem
non patitur, vt per *Alciat.* dicto loco *Honded.*
conſ. 3. num. 25. lib. 1. & dixit *Rota* dec. 2. num. 4.
coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* in eius im-
preſſ.

Ex quibus vtraque parte informante Domini re-
ſponderunt R.P.D. Gratum Inquilinum eſſe præfe-
rendum, nec obſtare, quod Dominus Leoncellus
tribus nititur prælationibus Cenſuarij, conſortis, &
45 Vicini, Quoniam ſi vnaquæque prælatio de per ſe
non ſubſiſtit, & eſt imperfecta, vt ſupra oſtenſum
fuit, nec illarum coniunctio ſuffragabitur *Bald.* in
l. ſi quis ex argentariis n. 3. ff. de eden. *Iaſ.* in l. Cen-
turio num. 57. in fin. ff. de vulg. & pupill. cum aliis
&c.

Romana ſpolij domus.
Lunæ 39. Ianuary 1629.

ARGVMENTVM.

Pactum capiendi poſſeſſionem propria authoritate
non poteſt exerceri ante liquidationem Debito-
re decocto creditores poſſunt aſſociationem pe-
tere etiam ante tempus.

SVMMARIVM.

1 *Pactum capiendi poſſeſſionem bonorum debitoris non poteſt creditor exercere ante liquidationem.*

2 *Decocto debitore creditores poſſunt petere aſſociari etiam ante tempus præfixum ſolutioni.*

3 *Decoctio probari debet ab allegante.*

4 *Debitor ſuſpectus de fuga poteſt conueniri ante tempus.*

5 *Fallit quando creditores ſunt muniti ſpeciali bonorum ſtabilium hypotheca.*

6 *Immiſſio ex primo decreto poteſt intelligi etiam cum perceptione fructuum à Iudice ſi innoteſcat voluntas.*

Deciſio CCCLXXXVII.

PEr duas deciſiones coram Illuſtriſſ. D. Cardin.
Caualerio, nempe 524. & 653. in eius impreſſ.
reſponſum fuerat conſtare de ſpolio, à quibus nec
hodiè Domini recedendum eſſe cenſuerunt.

Data enim fuit facultas capiendi poſſeſſionem do-

Decis. Clem. Merlini.

mus propria auctoritate Dario, & Angelæ Coniugi-
bus, quatenus infra terminum anni non ſolueret ipſe
Maninus ſcuta 200. & infra triennium alia ſcuta
600. quæ pro dote Angelæ promiſſa fuerunt, & ta-
men vix elapſis ſex menſibus idem Darius obtinuit
aſſociationem in poſſeſſionem totius Domus, vndè
iniuſtitia mandati apparet, quia illa facultas capien-
di poſſeſſionem, non poterat exerceri niſi purificata 1
conditione, & facta liquidatione, vt in terminis benè
firmat *Aretin.* conſ. 32. num. 1. verſ. & circa primum,
& num. 2. verſ. quinimò vbi dicit talem ingreſſum ex
hoc reddi iniuſtum, & violentum *Alex.* conſ. 153. n.
6. ad med. lib. 6. *Roland.* conſil. 20. numer. 13. lib. 1.
Honded. conſ. 18. num 25. & ſeqq. lib. 2. & dixit Rota
pluries, vt coram Sanct. me Gregorio XV. deciſ. 105.
num. 18. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec.
550. num. 5. ad fin. & num. 6 & alias, & data facul-
tate poſt triennium videtur adempta antè trien-
nium.

Neque obſtat, quod eo tempore decoctus fue-
rit, & latitaret Maninus, & ideò etiam antè tempus
ſolutioni præfixum potuerit creditor præuenire, &
aſſociationem petere ad tradita per *Rebuf.* in leg ce-
dere diem verſ. ad hæc in omnibus, &c ff de verbor. 2
ſignific. *Roman.* ſingul. 646. *Iaſ.* in l. pecuniam num.
10. ff. ſi cert. petat. *Ioſeph Ludouic.* concluſ. 8. limit. 3.
Quoniam hic non conſtat tunc temporis latitaſſe,
& decoctum fuiſſe Maninum, & cum non eſſet peri- 3
culum ſubtractionis bonorum cum hæc domus ſpe-
cialiter hypothecata coniugibus amoueri nõ potuiſ-
ſet, requirebatur concludens probatio decoctionis
ad not. per *Caccialup.* in tract. de debit. ſuſpecto nu.
57. & ſeqq. *Stracc.* de decoct. part. 3. num. 57. *Trenta-
cinq.* variar. reſolut. lib. 3. tit. de ſolut. reſolut. 10. nu. 4.
circa med. verſ. Item concordantur; ex qua etiam reſ-
ponſione apparet, quod debitor ſuſpectus de fuga
poteſt quidem conueniri antè tempus præfixum ſo-
lutioni, ſed hoc intelligitur non ad effectum exi- 4
gendi, ſed conueniendi, vt caueat creditori, vt benè
declarat *Iaſ.* in dicta l. pecuniam num. 10. *Stracch.* &
Ioſeph Ludouic. in locis præallegatis, & alij relati in
deciſ. Illuſtriſſimi Cradinalis *Caualery* 653. nu. 5. & 6.
Vndè cum iam coniuges eſſent tuti mediante ſpecia-
li hypotheca ſuper hac domo perperam aſſociati 5
fuerunt nondum purificata conditione, nec elapſo
termino præſcripto ſolutioni.

His intelligimus non oportere inquiri, an Iudex
contulerit aſſociationem ex primo decreto ad effe-
ctum cuſtodiæ, & vt ipſis coniugibus cautum eſſet;
non autem ex 2. decreto pro vera, & reali traditione
poſſeſſionis ad effectum etiam, vt facerent fructus
ſuos, prout ex ſubſequutis Dominis apparere vide-
batur, quod Iudex voluerit transferre perfectam poſ- 6
ſeſſionem non ſimplicem detentionem ad tradita
per *Neguſ.* de pign. p 4. n. 28. & ſeq. *Menoch.* de adi-
piſc. remed. 5. n. 170; Quoniam ſi creditor ſolummo-
do poteſt agere antè tempus, vt ſibi caueatur, hac
cautione non indigebant Coniuges, neque hac im-
miſſione in poſſeſſionem domus cum domus ipſa, vt
dictum eſt amoueri non valeret, & eam ſpecialiter
ipſi coniuges hypothecatam haberent.

Non obſtat, quod fuerit petita dicta aſſociatio
pro veſtibus nuptialibus, & pro fructibus doris, quia
contrarium cantat petitio, ibi, de dote, & illius fru-
ctibus, & principaliter videtur petita pro dote, quia
iam effluxerant ſolum ſex menſes, & pro fructibus
decurſis non debebantur niſi ſcuta 30. quæ conſequi
potuiſſent ex penſionibus itidem decurſis domus, &

ſic non erat opus, pro tam paruo debito, domum totam ingredi.

Et ita vtraque parte informante Domini permanſerunt in deciſis, &c.

Romana Vineæ.
Mercurij 31. Ianuarij 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio eo magis competit, ſi conſtet in ſolum de poſſeſſione ſed etiam de titulo.*
2 *Poſſeſſio ſola, & ſimplex ſufficit pro manutentione.*

Deciſio CCCLXXXVIII.

DEciſionem ſub die 27. Martij præteriti coram me, Camilla, & Gaſpare tantum informantibus, ad eorum fauorem emanatam, Hodie etiam iiſdem pariter ſolum informantibus, Domini confirmandam eſſe cenſuerunt.

Viſum enim fuit ſubſiſtere illius deciſionis fundamentum, quod de poſſeſſione Camillæ, & Gaſpa-
1 ris ex depoſitione trium teſtium ſatis conſtat, quinimò, & de titulata eorumdem poſſeſſione docetur, quandoquidem ex ſententia bo. mem. Card. *Sacrati* depræhenditur Vineam de qua agitur fuiſſe fundum dotalem Matris Camillæ, & fuit reſolutum per duas deciſiones ſub die 18. Iunij & 12. Nouembris 1610. coram me eodem Card. *Sacrato* vnde tanto magis competit manutentio c. licet cauſam, & ibi com-
2 muniter Canoniſtæ de probat. cum aliis allegatis in deciſione, Quamuis quidquid ſit de tali titulo, ſufficiat ſola, & ſimplex poſſeſſio ad obtinendum in hoc iudicio retinendæ per iura vulgata, de quibus in dicta deciſione.

Et ita in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Bononien. Legitimitatis.
Mercurij 31. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia filiorum, & deſcendentium valens eſt ad impediendam legitimationem filiorum naturalium, ſed nõ ſic dicendũ eſt de tranſuerſalibus. In legitimatione non eſt faciendã mentio Agnatorum ſi non habeant ius quæſitum in ſucceſſione, vel in ſpe probabili Fœmina ſit excluſa à ſucceſſione, cenſentur etiam excluſi omnes ab ea deſcendentes & alia plura, de quibus in ſummariis.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum, & deſcendentium ſola exiſtentia impedit legitimationem filiorum naturalium.*
2 *Legitimationes ſunt inuentæ ad ſolatium eorum, qui legitima prole carent.*
3 *Legitimantes non retraxiſſet à legitimatione filiorum naturalium aliorum exiſtentia tranſuerſalium, ſed tantum filiorum, ſeu vlteriorum deſcendentium.*
4 *In legitimatione ad effectum ſucceſſionis facienda eſt mentio Agnatorum qui ius habent, vel quæſitum vel in ſpe probabili.*
Ideo vt ſi omittatur redditur ſubreptitia legitimatio, & ſic nulla.
5 *Papa quando legitimat aliquem, non præſumitur voluiſſe præiudicare nemini circa ſucceſſionem, niſi ſpecialis mentio ſit facta.*
6 Butr. Corn. Soccin. Decian. & Gabr. *in quo caſu loquantur declaratur.*
7 *Legitimatio filij naturalis tunc non præiudicat circa ſucceſſionem quando aliquis habet ius radicatum, & conſiderabile.*
8 *Fœmina in fideicommiſſo dicitur excluſa ſi tantum proximiores maſculi de domo, & familia teſtatoris ſint vocati.*
9 *Radice excluſa, cenſentur etiam excluſi omnes, qui ab ea germinant.*
10 *Fœmina excluſa, cenſentur etiam excluſi omnes illi, qui ab ea deſcendunt.*
11 *Fœmina regulariter non comprehenditur in emphyteuſi Eccleſiaſtica, in inueſtituris conuerſis pro ſe, & filiis.*
12 *Et hoc magis procedit, quando nominatim eſt facta pro maſculis.*
13 *Filius maſculis vocatis vſque ad tertiam generationem non veniunt maſculi deſcendentes ex filia.*
14 *Illegitimus ſi ſit excluſus ab aliqua inueſtitura ſunt etiam excluſi omnes ab eo deſcendentes.*
15 *Agnati paria ſunt, quod non extent, vel quod extent & non ſint ſucceſſibiles, & hoc ad impediendam legitimationem filiorum naturalium.*
17 *Emphyteuſis finita Dominus poteſt compelli ad faciendam renouationem proximioribus inueſtitorum.*
18 *Et an de hoc intereſſe ſit facienda mentio, quando naturales legitimantur.*
19 *Eccleſia non poteſt præciſe compelli ad renouationẽ emphyteuſis proximioribus inueſtitis cum poſſit extraneos præferre, ſi meliorem conditionem offerunt.*
20 *Eccleſia poteſt pro ſe retinere emphyteuſim finitam, quatenus vult, & ſic denegare renouationem proximioribus inueſtiti.*
22 *Ius ſi non ſit probabilis ſpei ſed tantum conditionale, non eſt conſiderabile.*
23 *Principis mens, quod voluerit tertio præiudicare intelligitur ex derogatione regulæ de iure quæſito, & ex ampliſſimis clauſulis derogatione.*
24 *Subreptio quando ceſſet.*
25 *Princeps non præſumitur voluiſſe præiudicare tertio, limita niſi conſtet de eius voluntate volentis præiudicare n. 26.*
27 *De Papa poteſtate nefas eſt dubitare.*
28 *Subreptio vt ceſſet, ſufficit apparere Principem potuiſſe aliquid in genere cogitare.*
29 *Illegitimitatis qualitas eſt narranda, quando quis legitimatur.*
30 *Naturalis quando quis dicitur eſſe, hoc expreſſio ſufficiens eſt demonſtrare omnem qualitatem, & maculã natalium.*
31 *Verba vniuerſalia omnia comprehendunt.*
32 *Principis diſpoſitio declaratur & recipit interpretationem à ſupplicatione.*
33 *Filiatio probatur ex tractatu, & communi reputatione*
34 *Ad Gratiæ iuſtificationem, ſi quis non agat, & tertius dat de ſubreptione, ille non tenetur aliquid iuſtificare, ſed bene opponens.*

Deci-

Decifio CCCLXXXIX.

COmitiſſa de Blanchis, [1] & eius filij prætenden-
tes legitimationem C. Ioannis Thadæi de Blã-
chis obtentam à Principe Maſſæ, & demum à Sa.
mem. Gregorio XV. vitio ſubreptionis, ſeu obreptio-
nis laborare, eo quod eorum exiſtentia neutri ex le-
gitimantibus innotuerit, petierunt à Sanctiſſimo Do-
mino Noſtro in Signatura Gratiæ præuia oris ape-
titione contra dictas legitimationes cauſam com-
mitti; Verum Sanctiſſimus nihil deliberandum cen-
ſuit, niſi prius conſtaret de huiuſmodi ſubreptione,
vel obreptione, mihique demandauit, vt ſuper hoc
in Rota dubium proponerem, quo hodiè propoſito
vnanimiter Domini reſponderunt non conſtare de
obreptione, vel ſubreptione ad effectum commit-
tendi cauſam.

Nam aut facienda erat mentio Comitiſſæ, & eius
filiorum ratione earumdem perſonarum ad effe-
ctum retrahendi Pontificem, ſeu Principem, quo
minus Thadæum legitimarent, aut ratione præiu-
dicij, quod tam ex ſucceſſione fideicommiſſi quon-
dam Antonij de Blanchis quam ex ſucceſſione bo-
norum emphyteoticorum indè ipſis reſultaret,
& neutro caſu viſum fuit intrare vitium ſubreptio-
nis.

Non primo caſu, quoniam ſolum exiſtentia filio-
1 rum, & Deſcendentium impedit legitimationem
iuxta text. in §. illud tamen authent. quibus mod.
2 natural. effic. legitim. legitimationes enim fuerunt
inuentæ ad ſolatium eorum, qui legitima prole care-
rent §. ſit igitur licentia eadem authent. quibus mod.
natural. efficiuntur *Decian.* conſ. 2. num. 146 & conſ.
19. num. 48. & 49. lib. primo. Et ideò non retraxiſſet
3 legitimantes agnatorum tranſuerſalium exiſtentia
quorum mentio non eſt facienda, ſed tantum filio-
rum, ſeu vlteriorum Deſcendentium, vt per *Alciat.*
reſponſ. 8. num. 11. lib. 4. *Peregr.* de fideicommiſſ.
artic. 23. numer. 58. verſic. quamubrem Cardinal. *Se-
raphin.* deciſ. 351. num. 17. & dixit Rota in Romana
ſucceſſionis de Maffæis 9. Iulij 1596. coram *Lit-
ta*, & latius in Sabinen. Montis Rotundis 5. Iulij
1627. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Deca-
no*.

Neque ſecundo caſu, reſpectu ſcillcet præiudicij,
ſubreptio cõſiderari poſſe videtur, quamuis enim in
4 legitimatione ad effectum ſucceſſionis mentio ſit
facienda agnatorum, qui ius habent, vel quæſitum,
vel in ſpe probabili, adeout ſi omittatur reddatur
ſubreptitia legitimatio, & ſic nulla *Butr.* in cap. per
Venerabilem num. 15. qui fil. ſint legitim. *Corn.* con-
ſil. 93. num. 21. libr. 2. *Soccin.* Iun. conſil. 99. num. 40.
libr. 2. *Decian.* conſil. 90. n. 17. libr. 2. plenè *Gabr.* con-
ſil. 21. num. 3. 4. 5 & ſeqq. libr 2. ibi loquitur de legi-
5 timatione facta à Papa, per quam non cenſetur vo-
luiſſe præiudicare agnatis comprehenſis in Inueſti-
turis niſi de eorum exiſtentia notitiam habuerit; At-
tamen vera eſt ea concluſio quoties iſti Agnati ſint
tales, vt ius haberent, & ita loquuntur prædicti Do-
ctores, in caſu autem præſenti de tempore legitima-
6 tionis Thadæi nullus extabat agnatus, qui vel ad bo-
na fideicommiſſaria, vel ad emphyteotica eſſet vo-
7 catus, & ſic haberet ius radicatum, & conſiderabile
in ſucceſſione dictorum bonorum.

Quo enim ad bona fideicommiſſaria, nullum
8 Ius competebat Comitiſſæ, quia ipſa erat fœmina,
& tamen ſolummodo proximiores maſculi legitimi,
& naturales de Domo, & familia ipſius Teſtatoris
vocantur in fideicommiſſo; nec minus eiuſdem filiis
ex perſona Ioannis Baptiſtæ eorum Patris, quia deſ-
cendunt ab Annibale naturali, qui etiam eſt excluſus,
dum ibi vocantur ſolummodo maſculi, & legitimi.
excluſa verò radice dicuntur excluſi omnes, qui ab
ea germinantur capit. primo §. hoc autem notan-
dum de his, qui dare feud. poſſeſſ. *Ancharan.* conſil. 9
389. num. 2. *Dec.* conſil 85. num. 8. *Aym* conſ. 184.
numer. 2. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt.
lib. 11. tit. 12. numer. 35. & eadem ratione exclu-
duntur ijdem filij reſpectu Matris, quia eſt fœmi- 10
na.

Quo verò ad bona emphyteotica nec aderant A-
gnati ſucceſſori: non ipſa Comitiſſa, quia regulari-
ter fœmina in emphyteuſi Eccleſiaſtica non compræ-
henditur in Inueſtituris conceſſis pro ſe, & filiis 11
Bald. in c. 1. in fin. quibus mod. feud conſtitui poſſeſſ.
Alex. conſil. 61. n. 2. lib. 1. *Bero* conſil. 48. numer. 14.
lib. 1. *Cephal.* conſ. 11. nu. 2. & ſeqq. *Rota* dec. 125. n. 1.
& ſeqq. part. 2 diuerſ. quod eo maximè verum eſt in
præſenti caſu, quia conceſſio facta fuit nominatim 12
pro maſculis, itaut fœminæ excluſæ prorſus debeant
cenſeri.

Nec eiuſdem Comitiſſæ filij erant comprehenſi;
Tum quia vocatis filiis maſculis vſque in tertiam
generationem, non veniunt maſculi deſcendentes 13
ex filia, *Clar.* in §. emphyteuſis quæſt. 36. verſ. ſed em-
phyteuſis *Caſtrenſ.* conſil. 190. nu. 4. libr. 2. Cardinal.
Mantic. de tacit. libr. 12. tit. 15. num. 15. *Bellon.* Iun.
conſil. 72. num. 46. Tum etiam quia ſunt deſcenden-
tes, nedum ad Annibale, ſed etiam ab Alamano, qui
pariter erat illegitimus, vnde quemadmodum ipſe 14
erat excluſus tamquam illegitimus, ita quoque om-
nes eius deſcendentes excludebantur *Dec.* conſil.
624. num. 4. *Menoch.* conſil. 934. num. 33. Cardinal.
Mantic. de tacit. & ambig. libr. 22. tit. 10. num. 6. &
conſequenter paria ſunt, quod non extiterint aliqui
Agnati, vel extiterint quidem, ſed non eſſent ſuc- 15
ceſſibiles argum. leg. Pater filium vbi *Gloſ. & Bart.*
ff. de inoffic. teſtament. *Tiraquell.* de primogen.
quæſt. 53. num. 16. *Surd.* conſil. 237. numer. 3. & con-
ſil. 475. numero 22. Iſti enim nullo modo retra-
xiſſent legitimantem, dum intereſſe non habe- 16
bant.

Nec obſtat, quod licet non eſſent comprehenſi,
nec vocati in Inueſtituris, attamen finita emphyteu-
ſi Dominus directus potuiſſet compelli ad facien- 17
dam renouationem ipſi Comitiſſæ, & eius filijs tam-
quam proximioribus iuxta doctrinam *Bart.* in leg. 1,
§. permittitur ff. de aqu. quotid. & æſtiu. communiter
receptam, & propterea ratione iſtius intereſſe, &
præiudicij eſſet facienda mentio Agnatorum, vt in 18
puncto *Gabr.* conſ. 30. n. 32. lib. 1.

Quoniam miſſo, quod intereſſe erat admodum re-
motum, nedum quia Eccleſia præcisè non compel-
lebatur renouare, & remotioribus, atque extraneis
potuiſſet in emphyteuſim concedere, ſi iſti melio- 19
rem conditionem pro Eccleſia obtuliſſent *Rip.* in l.
1. num. 13. de priuileg. credit. *Mandoſ. ad Roman.*
conſ. 22. limit. 4. littera K. *Gabr.* de Iure emphyt. con-
cluſ. 1. num. 28. *Honded.* conſ. 51. num. 59. lib. 1. *Caſ. de
Graſſ.* deciſ. 4. num. 9. de reb. Eccleſ non alien. Vel po-
terat Eccleſia pro ſe retinere *Abb.* in c. bonæ il 2. n.
28. de poſtulat. Prælat. *Gozzadin.* conſ. 39. num. 19. & 20
ſeqq. *Ruin.* conſ. 152. numer. 3. lib. 1. *Bonончend.* de-
ciſ. 19. numer 1. *Honded.* dicto conſ 51. num. 41. lib.
1. *Caputaq.* deciſ. 303. & 304. part. 1. Card. *Mantic.*

deciſ.10.num.2.& per tot. Et demum quia de tem-
pore legitimationis aderat Cambiſius,& Sigiſmun-
dus proximiores, qui propterea præferendi erant,&
21 ſic Ius Comitiſſæ, & filiorum non erat in ſpe proba-
bili,ſed conditionale,& ſic non conſiderabile, *Felin.*
22 in c.in noſtra num.15.de reſcript.*Parıſ*.conſ.5.num.
96.lib.4.*Put*.deciſ.257.numero 1. lib. 2. in correct.
Rota Bononien. deciſ.30.numer.131.*Gionagnon*.conſ.
15.num.59.lib.2. Cardinal.*Seraph*. deciſ. 325.num.
24.

Reſponſum fuit ceſſare omnem ſubreptionem,
quia apparet Papam enixè voluiſſe cuicumque in-
23 tereſſe habenti præiudicare, ibi, etiam ex eo quod
quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu ha-
bere prætendentes ad hoc citati, & auditi non fue-
runt,ibi, non obſtante Conſtitutione Pij Quarti,quę
in legitimationibus præſeruat iura fideicommiſſa
riorum, & conſtitutione Pij Quinti circa bona em-
phyteutica, & derogauit regulæ de iure quæſito non
tollen.cum ampliſſimis clauſulis ad tollenda omnia
impedimenta, ex quibus quidem clauſulis deroga-
24 toriis benè arguitur quid voluerit Princeps in diſpo-
ſitione principali,vt in terminis legitimationis *Aım*.
conſ.75.num 16.libr.3.*Peregrın* conſil.7.n. 30.libr.
2. Cardinal.*Seraphın*.dec.1321.num.5. voluitquę Pa-
pa,quod magis erat, vt Thadæus concurreret cum
vere legitimis; ex quibus deprehendimus, quod
etiam ſi idem Papa præciſe ſciuiſſet extare Comitiſ-
ſam, & eius filios, ìsque intereſſe verè habuiſſent,
25 non inde tamen denegaſſet legitimationem, & ſic
ceſſat obreptio *Roland*.conſil. 12.n.44. libr. 4. *Surd*.
conſil.303.n.9.& conſil. 590.n.21.*Gionagnon*. conſil.
15.n.60.lib.2.& fuit dictum in Sabinen.Montis Ro-
tundi 5. Iulij 1627. coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano*,ratio enim ſubreptionis eo quod omiſſa
fuerit mentio agnatorum illa eſt, quia in generali
conceſſione, & facto Principis non præſumitur ter-
tio præiudicare voluiſſe, & ſic datur de defectu in-
tentionis,vt in his terminis dixit *Gabr*.conſ.21.nu 8.
lib.2.hæc autem præſumptio ceſſat ex euidentia in
26 præſenti caſu dum Papa ſignanter voluit tollere Ius
alteri etiam quæſitum, derogando regulæ de Iure
quæſito non tollen. de poteſtate autem Papæ nefas
eſt dubitare,& ſufficit, quod ex legitimatione appa-
reat Principem potuiſſe in genere cogitare de ob-
ſtaculo,& præiudicio,adeout inde non poſſit dari de
hoc defectu intentionis, ſeu obreptione *Capicc*.dec.
22.num.7.*Bocc*.conſil.56.nu.50.*Menoch*.conſil.20.0,
28 50.*Gabr*.conſil.25.n.28.lib.2.*Surd*. dicto conſil.303.
num.9.& conſil 630.n.21.*Peregrın*. conſil.17.nu.13.
libr.4.*Rota Bononien*.dec.30.num.119.& 133.*Giona-
gnon*.dicto conſil. 15.num. 60.& 64. fuit dictum in
Romana legitimationis 2. Decembris 1588. coram
Comitulo impreſſ. poſt *Gionagnon*. dicto conſil. 15.
num.89. & in dicta Sabinen. Montis Rotundi 5.
Iulij 1627. coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano.

Non obſtat,quod Papæ non fuerit narrata quali-
tas illegitimationis Thadæi præciſe,prout requiritur
29 iuxta conſ.*Oldrad*.147.*Decian*.conſ.90. n. 19. lib.2.
ſed ſimpliciter fuerit dictum eſſe naturalem: Quo-
niam hæc expreſſio,quod eſſet naturalis, apte erat
comprehendere omnem qualitatem, & maculam
30 natalium,& ſic videtur ſufficere *Caſtren*. conſ. 30.n.
5.lib.1.*Rum*.conſ.82.no.7.lib.3. *Menoch*. conſ. 20.
num.51.& conſ.517.n.2.*Rota Bononien*. dicta deciſ.
30.num.89.& 98.& fuit reſolutum in dicta Romana
legitimationis 2. Decembris 1588. coram *Comitulo*
poſt dictum conſ.*Gionagnon*.15.num.77.& in dicta
Sabinen. Montis Rotundi coram Reuerendiſſimo
Domino meo *Decano*, & apparet Papam voluiſſe
tollere omnem defectum,& inhabilitatem abolere.
quæ verba tamquam vniuerſalia omnes defectus vl-
tra etiam expreſſos comprehendunt *Rota Bononien*. 31
dicta deciſ.30.num.99.& 100.& 101.*Rota* dec.1061.
n.3.p.4.diuerſ.& doctiſſimè in dicta Sabinen. Mon-
tis Rotundi coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano. Sed quidquid ſit de hoc tollitur difficultas,
quia in ſupplicatione relata in proœmio legitima-
tionis ſignanter dicitur Thadęum natum eſſe ex con 32
iugata,& ſoluto,quod ſufficit,quia diſpoſitio Princi-
pis declaratur,& recipit interpretationem à ſuppli-
catione,vt in his terminis firmat *Decian*.conſ. 19.n.
16.lib.1.*Gionagnon*.dicto conſ.51.li.1.

Non obſtat non conſtare de filiatione Thadæi,
quia & ex aſſertione Comitis Annibalis Senatoris
Patris in legitimatione, ad cuius inſtantiam emana-
uit prima legitimatio Principis Maſſæ, ex tractatu,
& communi reputatione, atque ex aliis pluribus de
ea ſatis apparet iuxta tradita per *Menoch*. de arbitr. 33
Iud.caſ.89.num.69 & ſeqq.*Rota Bononien*.dicta dec.
30.n.34 & Comes Thadæus modo non agit ad iuſti-
ficationem ſuæ gratiæ & ideò non tenetur aliquid
probare, ſed hoc onus incumbit Comitiſſæ, & eius 34
filijs, qui dederunt de ſubreptione, & obreptione,
Gozadin.conſ.48.n.11.*Surd* conſ.551.n.1.

Quæ vero dicuntur circa comprehenſionem legi-
timationis,quod ſcilicet Thadæus non fuerit habili-
tatus ad ſucceſſionem vltra paternam,vltraquod ver-
ba legitimationis videntur multum ampla, & gene-
ralia, non ſunt præſentis indaginis, & Comitiſſa,
eiuſque filij poſſunt in hoc citra impugnationem,le-
gitimationis experiri iura ſua, &c.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Narnien. ſucceſſionis.
Mercurij 7. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

Tractatur latè materia, quando filia dotata per ſta-
tutum excluditur à ſucceſſione,qualiter procedat
& intelligatur iſta excluſio.

SVMMARIVM.

1 *Sorores æqualiter de iure communi prout fratres, ſuc-
cedunt fratri ab inteſtato decedenti.*
2 *Filia excluſa ab hæreditate patris, non dicitur exclu-
ſa ab hæreditate fratris.*
*Etiamſi materialiter ſint eadem bona,quæ ex patre in
fratrem deuenerunt n.2.& ab hac opinione non eſt
recedendum.*
3 *Bona paterna per aditionem filiorum deſinunt eſſe pa-
terna,& efficiuntur bona filiorum,& n.5.& 28.*
4 *Succedere alicui prohibitus, nihilominus poteſt ſucce-
dere in eiſdem bonis,poſtquam ad alium titulo hæ-
reditario peruenerunt.*
7 *Statutum excludens filiam dotatam intelligitur tan-
tum ab hæreditate dotantis limita n.8.*
9 *Fœmina ab vno dotata,dicitur ab omnium ſucceſſione
excluſa.*
19 *Statutum excludens alternatiuè intelligi debet di-
ſtributiuè.*

ſtributiuè, & diuiſim, nõ autem coniunctim, & n.13.

11 *Statuti ſenſus, quod filia dotata excludatur à ſucceſſione eſt, vt dotata à patre non ſuccedat patri, dotata à matre, eidem non ſuccedat, & ſic de ſingulis.*

12 *Statutum correctorium non admittit extenſionem, & vt verba ſonant, intelligendum eſt.*

Correctio iuris communis quo minus fieri poteſt, facienda eſt n.12.

14 *Dictio, vel, quando reſoluatur in coniunctiuam, & n.15.*

16 *Fæmina abſurdum eſt, quod habeat, quatuor, quinque, ſex, & vltra dotes.*

17 *Verba de vna dote congrua, in ſtatuto poſita, de pluribus non cenſetur intellexiſſe.*

18 *Mulier ab vno tantum dotata, quando ab omnium hæreditate dicatur excluſa.*

19 *Dictiones, vel, proprietas eſt ſtare alternatiuè.*

20 *Verbum, idem, & vnum in eadem oratione poſitum, & eodem contextu, diuerſa ſignificatione interpretari non debent.*

21 *Caſus omiſſus à ſtatuto habetur pro omiſſo, & remanet in diſpoſitione iuris communis.*

22 *Statutum præſumitur id noluiſſe, quod non expreſſit, quando nulla difficultas fuiſſet illud exprimere, ſi voluiſſet.*

23 *Specialia non ſunt multiplicanda ad correctionem iuris communis.*

24 *Specialia regulariter non ſunt multiplicanda.*

25 *Statutum excluſiuum debet intelligi vt excludat ſolum ab hæreditate nominatorum, non autem innominatorum.*

26 *Dictio, dummodò, ſtat reſtrictiuè, & qualificat antecedentem diſpoſitionem.*

27 *Statuti qualitates vbi non conueniunt, poſſunt applicari ad illum caſum.*

29 Theſaur. *in dec.63 declaratur.*

Deciſio CCCXC.

POſtquam ſuper ſucceſſione Andreæ in bonis Romæ exiſtentibus reſolutum fuerat ad fauorem Magdalenæ, & Helenæ filiarum, vt in deciſione 22. Maij præteriti, cui partes acquieuerunt: Hodiè Rota aggreſſa eſt diſputationem ſuper ſucceſſione Iacobi fratris in bonis Narnij exiſtentibus.

Et reſponſum fuit eaſdem fœminas admittendas eſſe vna cum Petro fratre; Certa eſt enim iuris communis concluſio ſorores æqualiter prout fratres ſuc-
1 cedere fratri ab inteſtato decedenti §. ſi igitur defunctus auth. de hæred. ab inteſt. venien. authen. itaque C. communia de ſucceſſ. Eiſdemque propterea ſororibus ex remedio quorum bonorum competere immiſſionem in poſſeſſionem duarum ex tribus partibus bonorum Iacobi.

Nec duo Statuta Narnij fœminis obeſſe exiſtimarunt Domini, Nam primum ſtatutum ſub cap. 32. fœminas dotatas excludit ſolummodò ab hæreditate patris exiſtentibus filiis, vel nepotibus maſculis, nullamque de fratris hæreditate mentionem facit, & ſic intrat receptiſſimum illud axioma, quod filia excluſa ab hæreditate Patris, non dicitur excluſa ab hære-
2 ditate fratris, quamuis materialiter ſint eadem bona, quæ ex parte in fratrem deuenerunt, atque etiamſi nil aliud habeat in bonis ipſe frater ita *Bald.* in c. 1.§ 1.n. 3. Epiſc. vel Abbat. in vſibus feud *Caſtr.* conſ. 191.n.2.lib. 3. *Corn.* conſ. 97.n. 9. li. 1. & conſ. 305. n. 4 & ſeqq. lib 4. *Iaſ.* in l.1.§. veteres nu. 20. & 26 qui communem teſtatur, nec ab ea in iudicãdo recedendum ff. de acquir. poſſ. & in l. eius qui in Prouincia §. vlt. n. 8. ff. de reb. credit. *Pariſ.* conſ. 22 n. 17. & conſ. 23. n. 52. lib. 1. *Brun* de ſtatut. excluſ. fœm. art. 8. nu. 86. *Philip. Maſſi.* in l. poſt aditam n. 89. & ſeq. C. de impuber. & alijs ſubſtit. qui plenè articulum examinat. *Franch.* dec. 171. n 2. & 3. *Gabr.* concl. 7. tit. de ſtat. n. 18. & 36. *Engen.* conſ. 83. nu. 31. lib. 1. *Laderch.* conſ. 37. n. 8. & ſequuta eſt Rota in Recanaten. ſucceſſionis 9. Februarij 1618. coram bo. me. *Buratto*; & ratio inconcuſſa eſt, quia non eſt amplius ſucceſſio paterna; dum illa conſumpta eſt per aditionem filij, 3
ſed eſt fraterna, nec bona dicuntur Andreæ olim defuncti, alioquin opus eſſet in definiendis ſucceſſionib. ſemper repetere primum parentem, ſed dicuntur bona Iacobi, qui vltimo loco deceſſit l. 1. §. veteres vbi glo in verbo per vnum ff. de acquir. poſſ. §. 1. inſtit. de hæred. qualitate, & differ. l. hæres ff. de acquir. hæred. & l. qui Titij teſtam. ff. de his quibus vt indign. vbi prohibitus ſuccedere Titio poteſt nihilominus ſuccedere in iiſdem bonis, poſtquam ad alium titulo hæreditario peruenerunt, & latè fuit compro- 4
batum in Bononien. hæreditatis de Armis 12. Decembris 1622. & Romana ſucceſſionis 17. Iunij 1614. coram me.

Nihilque refert ſtatutum loqui de bonis, non autem de hæreditate, quia nec bona amplius dicuntur paterna poſtquam filius adiuit, ſed dicuntur ipſius 5
filij, vt per Iura, & Doctores ſupra allegatos, & verbalem diſtinctionem hanc dixit *Pereg.* dec. Patauin. 117. n. 18.

Aliud verò ſtatutum in c. 40 in quo maior videbatur difficultas, nec obſtare credebatur; quoniam fœminas, quatenus dotatæ ſint excludit quidem nedum ab hæreditate aſcendentium, ſed etiam Collateralium, ſed æqua interpretatione temperandum videtur, vt cum hæc excluſio ſit correſpectiua ad dotem, iubet enim vel quod iam ſint dotatæ, vel dotentur, & ſint contentæ ſua dote, intelligi debeat ſolummo- 7
do excluſa fœmina ab hæreditate dotantis, non autem aliorum, qui non dotarunt, nec iuri, aut æquitati videtur conſentaneum, vt dos ab vno tradita ope- 8
retur, & influat in excluſionem in bonis alterius, quemadmodum tradit *Bald.* in l. 1. n. 4. verſ. modo acce- 9
dit C. de legitim. hæred. *Brun.* de Statut excluſ. art. 8. num. 59. *Alciat.* conſ. 2. num. 45. 46 & ſeqq. & conſ. 51. num. 1. & ſeqq. lib. 2. *Capreol.* de ſucceſſ. ab inteſtato lib. 1. num. 440. vbi de communi *Cephal.* conſ. 278. num. 95. qui pariter de communi teſtatur *Becc.* conſ. 212. num 18. *Honded.* conſ. 9. num. 14. libr. 2. *Menoch.* conſ. 873 num 9 verſ. primus, &c. Card. *Seraphin.* deciſ. 396. num. 4. & dixit Rota in Auximana bonorum 17. Februarij 1620. coram bo. mem. *Remboldo*, & ideò Magdalena, & Helena dotatæ à patre non videntur prohibitæ ſuccedere Iacobo fratri, qui non dotauit.

Et quamuis hæc concluſio limitetur communiter à Doctoribus, niſi ſtatutum vlterius progrediatur numerando perſonas, à quarum ſucceſſione excludere intendit fœminas, ex eoque deprehendatur 10
ſtatuentes principaliter conſideraſſe fauorem excludentis, & ſolum pro fœminis voluiſſe, quod dotem congruam haberent, nec curaſſe à quo dotarentur, & ideò *Bald* in dicta leg. 1. cautè loquutus eſt, vt ex illis verbis deprehenditur ibi, ſi ſtatutum non diceret vltra, & egregiè conſiderauit *Caſtrenſ.* conſ. 91. n. 2. verſ. nam reſpondeo libr. 2. qui propterea monet hoc caſu fœminam ab vno dotatam dici ab omnium ſucceſſione excluſam, & ſequuntur *Iaſ.* conſil. 205. n. 2. verſic. nec prædictis lib. 2. *Dec.* conſil. 484. numer.

2. vbi quod tali caſu non procedit doctrina *Baldi*.
& idem *Dec.* in repetit. leg. vt liberis num. 8. Cod. de
collat. *Curt.* Iun. conſil. 65. n. 2. verſic a. communis eſt
concluſio *Alba* conſil. 98. n. 3. *Cephal.* conſ. 578. n. 15.
& ſeq & *Aldebrand.* qui diligenter examinat arti-
culum conſil. 2 n. 183 & ſeqq. libr. 1. pluresque refert
antiquiores concordantes *Theſaur* dec. 62. n. 2. verſ.
& ea quidem

Nihilominus videbatur Dominis in Statuto Nar-
nienſi non poſſe aſſequi huiuſmodi voluntatem, vt
fœmina à Patre dotata excludatur à fratris hęredita-
te licet ibi fiat enumeratio perſonarum, à quarum
ſucceſſione excluditur fæmina, ſtatutum enim loqui-
tur alternatiuè non in dotatione, ſed quod magis vr-
get, in parte vbi de excluſione agitur ibi, Nulla fæ-
mina dotata à Patre, &c. poſſit, vel debeat habere re-
greſſum ab inteſtato ad bona paterna, vel Matris, vel
Patrui, & ſic ſtatutum excludens alternatiuè intelligi
debeat, diſtributiuè, & diuiſim, non autem coniun-
ctim, & vt eadem oratio in qualibet perſona de per
ſe concepta intelligatur leg. falſa §. fin. ff. de condit.
& demonſtrat., adeout ſenſus ſtatuti ſit, fœmina do-
tata à Patre non ſuccedat Patri, dotata à Matre eidē
Matri non ſuccedat, & ſic de ſingulis diſtributiuè,
prout in terminis ſtatuti in parte excluſiua alterna-
tiuè loquentis dixerunt *Ancharan.* conſil. 80. num. 2.
& ſequitur *Capra*, qui loquitur præciſè ſuper verbis
huius Statuti Narnien. conſil. 39. *Corn.* conſil. 317. n.
2. verſic. poſſet. libr 4. *Socin.* ſen. conſil. 36. n. 11. libr. 4.
Rub. Alexandr. conſil. 71. n. 5. *Dec.* conſil. 346. nu.
4 verſic. in contrarium *Pariſ.* conſ. 47. n. 3. & ſeqq. &
conſil 49. num. 17. lib 3. *Alciat* conſil. 1. n. 49. vbi de
communi, & conſil. 5. num. 12. vbi de veriori libr. 2.
Odd. conſil. 13. num. 18. *Becc.* conſil. 53. num. 3 &
clarius conſ. 112. num. 82. *Peregrin.* conſil. 87. n. 6. lib.
3. & nuper *Modern. Mantuam* controuerſ. 90. num.
41. lib. 1. Quæ quidem opinio fulcitur rationibus,
nempè propria ſignificatione dictionis alternatiuæ,
vt ſtet disiunctiuè, & diuiſim, æquitate, ne ob dotem
ab vno acceptam fæmina ab alterius ſucceſſione ex-
cludatur, natura Statuti correctorij, prout eſt ſtatu-
tum excluſiuum fæminarum, quod extenſionem non
admittit, ſed ad inſtar ſtipulationum ſtrictè, vt verba
12 ſonant intelligendum eſt, prout monet *Bald.* conſ. 2.
n. 4. libr. 1. & quo minus fieri poſſit ſequatur corre-
ctio iuris communis, vt etiam ratiocinantur Do-
ctores prællegati.

Nec Dominos fugit contrariam opinionem plu-
res, & graues habere ſectatores, vt etiam vbi ſtatu-
tum in parte excluſiua loquitur alternatiuè, quod ni-
hilominus fæmina ab vno dotata ab omnium nomi-
natorum ſucceſſione excluſa cenſeatur, ita *Caſtrenſ.*
13 dicto conſil. 91. n. 2. libr. 2. *Corn.* conſil. 183. num 4. &
ſeqq lib. 2. & conſ 42. n. 9. lib. 3. & poſt alios plenè
Aldobrand. conſil. 2. n. 123. & ſeqq. & clarius ad præ-
ſentem facti ſpeciem n. 116. *Paul. à Montepic.* conſ.
85. numer. 67. & 68. *Theſaur.* deciſ 62. num. 5. vbi li-
cet dicat contrarium fuiſſe iudicatum per alios Col-
legas, attamen eos reprehendit, & repropoſita cauſa
fuit iudicatum pro opinione *Theſauri*, vt in additio-
nibus ibi ad num. 5. *Menoch.* conſil. 873. num. 12. &
alij quos iſti adducunt, qui putant hoc caſu dictio-
nem, Vel, reſolui in coniunctiuam, prout aliquando
accipitur leg. cum quidam §. melius C. de verbor. ſi-
gnificat plenè *Menoch* conſil. 187. num. 19 præſertim
cum hic adnecti videatur cum illo adiectiuo, nulla
mulier, & ſic terminare in ſenſum negatiuum, & in
dictionem Nec, perindè ac ſi diceretur nulla mulier
dotata à Patre, vel Matre, vel Fratre, vel Patruo ſuc-
cedat Patri, nec Matri, nec Patruo, quæ quidem di-
ctio, nec, tunc ſtaret coniunctiuè leg. ſi quis ita ſtipu- 14
latus ff. de verbor. obligat. Gloſ. in §. quod autem in
verbo, ſed ſi vbi *Bart.* n 12. authent. de fideiuſſor. col-
lat. 1. & in his terminis *Bellon.* iun. conſil. 74. n 46 &
ſeqq. Alioquin vt ſtatutum integrè ſuum conſeque-
retur effectum in totali excluſione fæminarum pro
conſeruatione familiæ opus eſſet quod quattuor
quinque, ſex & vltra dotes haberet vna fæmina,
quod abſurdum exiſtimat *Aldobranden.* dicto con-
ſil. 2. n 134. verſic. alias enim *Lauret. de Palat.* de ſta-
tut. num. 148. & *Theſaur.* dicta dec 62. num. 4. Et ſta-
tutum Narnienſe innuere videtur, vt vna congrua
tamen dote fæmina contenta ſit, [illegible], ſit contenta
dote ſua ſibi ſoluta, vel promiſſa, quæ verba de vna
dote congrua, nō autem de pluribus videntur intel- 17
lexiſſe, & ſtatutum principaliter videtur excludere
fœminam propter maſculos, non autem propter do-
tem.

At quidquid ſit in hac controuerſia Doctorum, in
qua pro nunc Rota non putauit opus eſſe, vt ſuam
exponere ſententiam dictura dum poſtulabit occa- 18
ſio, ex tribus particularibus circumſtantiis ſimul iun-
ctis in hoc ſtatuto Narnienſi viſa fuit facilior reddi
reſolutio pro non excluſione fœminarum, quarum
prima eſt, quod dictio alternatiua poſita eſt in vtra-
que parte, ſcilicet in dotatione, & in excluſione; va-
dè, quemadmodum communiter fatentur Doctores, 19
vbi dictio, vel, poſita & ſolummodo in dotatione, in
parte vero excludente adeſt coniunctiua, tunc ſuffi-
cit mulierem ab vno tantum eſſe dotatam, vt ab om-
nium hæreditate dicatur excluſa, vt admittit ipſe
Alciat. dicto conſ. 5. nu. 11. verſ. idem quando lib. 2.
Theſaur. dicta dec. 62. n. 4. *Menoch.* conſ. 873. nu. 12.
verſ. quintus eſt caſus *Sard.* conſ. 100. nu. 9. quia tunc
illa dictio vel in ſua proprietate ſtat alternatiuè, &
vno tantum contentatur, & ideò dotatio intelligi de-
bet diſtributiuè, excluſio verò coniunctiuè, & ſtatu-
tum interpretatur de dote ab vno data, & de exclu-
ſione ab omnium hereditate; Verum quando eadem
dictio, vel, poſita eſt & in dotatione, & in excluſione,
vtroque in loco æqualiter accipi debet ſcilicet di-
ſtributiue, & alternatiuè itaut excluſa cenſeri debeat
ab hæreditate tantum Dotantis alioquin dictio,
vel in dotatione acciperetur alternatiue, in excl[illegible]u-
ſione vero coniunctiuè, quod iuri repugnat, cum
vnum, & idem verbum, in eadem oratione poſitum 20
& eodem contextu, diuerſa ſignificatione inter-
pretari non debeat argumento [illegible] ff. de
vſucap c. cognouimus [illegible] 1. q 2. c quia circa de priuil.
Sard. conſ. 158 nu. 39. & in terminis hoc ponderauit
Becc. conſ. 53. nu. 3. verſ. nam reſpondetur, & conſ.
112 nu. 88. verſ. & maxime.

Altera circumſtantia eſt, quod in parte excluſi-
ua non fuit facta mentio de fratre prout facta fuit
in parte dotante, & ideo ſi caſus fraternæ ſucceſſio-
nis fuit omiſſus à ſtatuto, pro omiſſo haberi de-
bet, & ſecundum Ius commune decidi l. commodiſ- 21
ſimè ff. de liber. & poſthum. *Bald.* in l. teſtamentum
C. de teſtamen. *Eugen.* conſ. 83 nu. 18. & ſeqq lib. 1.
cum aliis præſertim quia in prima parte ſtatutum
fecit mentionem de fratre, & data opera, & cum
myſterio videtur, quod prætermiſerit in altera par-
te fratrem, quem ſi voluiſſet in hac ſecunda parte
nominare haud difficulter potuiſſet meminiſſe prout

memi-

meminit in prima parte, vt in materia ſtatuti arguunt *Dec.* conſ. 442. n. 9. & 10. *Corn.* conſ. 134. in princ. li. 2. *Eugen.* conſ. 83. n. 48. li. 1. *Becc.* conſ 12. n. 44. ſique admitteremus interpretationem, quod in
23 parte excludente ſtatutum compræhendat quoque excluſionem ab hæreditate fraterna multiplicaremus ſpecialia ad correctionem iuris communis, nam adderemus verbum quod non legitur ſcriptum in 2. parte ſtatuti, & admitteretur aliud ſpeciale, quod ſcilicet excluderemus ſororem ab hæreditate fratris, à quo non fuit dotata, & hic caſus non reperitur in
24 verbis dicti ſtatuti, & regulariter ſpecialia non ſunt multiplicanda l. cum poſt §. Gener. ff. de Iur. dot. cum vulgat. Et ſtatutum excluſiuum debet intelligi, vt excludat ſolum ab hæreditatibus nominatorum,
25 non autem illorum, qui non ſunt expreſſi in ipſo ſtatuto *Dec.* conſ. 589. n. 2. *Pariſ.* conſ. 47. n. 77. & ſeqq. *Menoch.* conſ. 496. nu. 49. verſ. & hæc ſtatuta *Surd.* deciſ. 9. n. 16.

Tertia circumſtantia eſt, quia idem ſtatutum in poſtremis verbis reſtringit, & declarat ſe, ibi, Dummodo ex tali Patre, aut Matre ſubſint filij maſculi, vel nepotes maſculi ex filio, & patruo ſubſint filij, vel ex fratre talis Patrui maritantis extiterint filij maſculi &c. in quibus ponderandum eſt, quod ſtatutum videtur exigere quod extent filij, vel alij Deſcendentes illius, de cuius ſucceſſione agitur, ad effectum, vt fœmina excludatur, & quod ab hæreditate patruorum excludatur eadem fœmina quatenus ab eis fuerit maritata, quod videtur importare dotatio-
26 nem, & illa dictio dummodo ſtat reſtrictiuè, & qualificat antecedentem diſpoſitionem *Rota* dec. 777. n. 6. p. 2. recent. quorum nullum concurrit in caſu noſtro, quia nec extant filij, ſeu deſcendentes maſculi ipſius Iacobi, nec ab ipſo dotatæ fuerunt Helena, & Magdalena ſorores, & ideò cum ſtatuti qualitates non conueniant excluſioni ſororum ab hære-
27 ditate fratris, qui non dotauit, illius diſpoſitio non videtur poſſe applicari ad hunc caſum, vt per *Corn.* conſ 234. n. 7. verſ. tamen præſuppoſita lib. 4. *Dec.* conſ. 589. num. 7. *Becc.* conſ. 53. numer. 9. cum alijs.

Nec obſtare viſa ſunt verba illa ſtatuti, nulla Mulier &c. poſſit, vel debeat habere regreſſum ab inteſtato ad bona paterna, vel Matris vel Patrui: iun-
28 ctis etiam, & ponderatis illis verbis habere regreſſum ad tradita per *Theſaur.* dec. 63 n. 3. 6 & 7. Quoniam ſemper viget illa concluſio, quod poſtquam frater adiuit hæreditatem, non dicuntur amplius ſaltem propriè loquendo ad effectus legales, bona paterna, ſed ſunt effecta patrimonium ipſius fratris, & ideò illa verba habere regreſſum debent reſtringi ad bona paterna, quatenus agatur de ſuccedendo Patri, & in terminis verborum ſtatuti Narnien. conſiderat *Capr.* dicto conſ 73. nu. 3. & 4.
29 *Theſaur.* verò in dicta dec 63. loquitur in ſtatuto Aſſenſi, vbi verba erant admodum efficacia, quod perpetuò ab omnibus hæreditatibus fœmina eſſet excluſa, vt etiam ipſe poſt *Natt.* ponderat num. 3. verſ. 2.

Quo verò ad conſuetudinem allegatam pro interpretatione ſtatuti Rota tranſiuit cum reſponſione data in alia deciſione in hac cauſa verſ. nec obſtat conſuetudo.

Et ita pro immiſſione fœminarum reſponſum fuit, vtraque parte informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Ariminen. Spolij.

Veneris 9. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

Tractantur nonnulla circa materiam immiſſionis vigore primi decreti, & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Actus ſubſequens recipit interpretationem ab actu præambulo.*
2 *Stylus concernens ordinatoria probatur ex atteſtatione Curialium.*
3 *Immiſſus ex 1. decreto licet verè non poſſideat, tamen acquirit detentationem, pro qua etiam datur manutentio & n. 4.*
5 *Actus vt ſubſtineatur, debet capere omnem interpretationem etiam verba impropriando.*
6 *Detentationem habens poteſt dici impropriè, ac largo modo Dominus ſecundum ſubiectam materiam.*
7 *Immiſſus ex primo decreto licet non faciat fructus ſuos, illos tamen percipit, & cuſtodit, ac bona fide colit, & locat.*
8 *Vtile per inutile in ſeparabilibus non vitiatur.*
9 *Creditori à iure nullus reperitur terminus præfixus ad exequutionem totaliter perficiendam in actione perſonali.*
Sed Debitor debet inſtare, vt Iudex præfixat num. 9. & 10.
11 *Temporis lapſus impeditio in aliquo nocere non debet.*
12 *Subhaſtatio exceſſiua eſt in totum nulla, & ſpoliatiua.*
13 *Teſtes in vno iudicio examinati an probent in alio.*
14 *Fructuum conſumptio intra triennium non præſumitur.*
15 *Fructus poſtquam ſunt conſumpti, non dicuntur amplius fructus, ſed quantitas, & pars ſortis.*
16 *Debitor ſi ſit grauatus in ſubhaſtatione, poteſt appellare ſi velit, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla.*

Deciſio CCCXCI.

Cauſa per quatuor vices propoſita, & maturè diſcuſſa, DD. receſſerunt à deciſis.

Primum enim deciſionum fundamentum, quod nempe A. C. mandauerat exequutoribus, vt caperent de bonis Sebaſtiani, illi autem aſſociarunt Franciſcum ad poſſeſſionem, viſum fuit ceſſare ex totius relationis lectura, ex qua apparet, quod exequutor retulit, ſe in executionem mandati A. C. immiſiſſe, & aſſociaſſe in Tenutam actualem, & corporalem bonorum de quibus agitur, pro ſumma, de qua in dicto mandato; explicitè etiam recenſendo illius ſubſtantiam, & tenorem ſeque ad illud ſemper expreſſe referendo, & ſic patet ipſum immiſiſſe ex primo decreto, ad effectum ſubhaſtandi, & non ad alium effectum, cui mandatum prædictum minimè deſeruiebat, & nil aliud facere voluiſſe, quam quod in præambulo mandato continebatur, à quo actus ſubſequens recipit interpretationem leg. aſſe toto 1
ff. de hæredit. Inſtit. leg. ait Prætor in princ. & ibi Doct. ff. de re Iudic. *Crauett.* conſ 45. num. 4. *Surd.* conſil. 19. numer 19. & ſeqq. & conſ. 105. nu. 30. *Menoch.* præſumpt. 26. num. 1. in fin. li 2. & in terminis *Rota* deciſ. 397. numer. 2. circa fin. & numer.

Nn

3.part 1.recent præſertim attento ſtylo Curiæ Ari-
minen. qui tamquam concernens ordinatoria fuit
ſufficienter probatus ex Curialium atteſtatione pro
2 parte Domini Pauonij data *Rota* dec. 644. num. 4.
par.1. recent. & in Romana Cenſus 15. Nouembris
3 1627. coram me; Vnde cum immiſſus ex primo de-
creto licet iure non poſſideat, vt per *Alex.* in leg. à
Diuo Pio §. ſi ſuper rebus num.22. & *Iaſ.* num. 13.
ff. de re iudic. nihilominus acquirat detentationem,
4 pro qua etiam datur manutentio Iudicis offic.l.1.§.
ſed ſine vi ff. ne cui fiat gloſ. in l. 3. §. Creditores
in verb. non poſſe, & ibi *Bart. & Angel.* ff. vti poſ-
ſid. gloſ. quam ibi ſequitur *Bart. Caſtren. & Roman.*
in l. Aquilius Regulus ff. de donat. *Menoch.* de re-
tinen. poſſeſſ. rem. vltimo num. 18. & fuit reſolu-
tum in Anconitana bonorum 9. Iunij 1624. coram
bo.mem. *Buratto*; propterea ſubſcriptæ relationis
verba ſunt intelligenda de huiuſmodi detentatione,
Iuxta ſubiectum materiam ad effectum ſuſtinendi
actum, pro cuius validitate omnis fieri debet in-
terpretatio, etiam verba impropriando cap. 1. de
deſpouſ. impub. leg. quoties ff. de rebus dub. *Alex.*
5 conſ. 35. num.11 lib.4. vbi Apoſtill. in verb. fallit.
& conſ. 129. num.4. lib.2. *Seraphin.* deciſ. 1418. nu.
12.

Neque intellectus huiuſmodi excluditur ex eo
quod executor mandauit Colonis, vt recognoſce-
rent Franciſcum in Dominum, eiſque de fructibus
reſponderent; quoniam cum Franciſcus haberet
detentationem, poterat quodammodo dici Domi-
6 nus impropriè, ac large ſecundum ſubiectam mate-
riam, vt benè per *Alex.* in dicto conſ. 129. num. 3.
& 4. li.2 præſertim ad ſubſtinendum actum ex alle-
garis, & præceptum, vt Coloni reſponderent de
fructibus, non repugnat immiſſioni ex primo De-
creto; nam taliter immiſſus licet regulariter non fa-
7 ciat fructus ſuos, illos tamen percipit, & cuſtodit,
ac bona colit, & locat. *Bart.* in leg. ſi is, qui §. ſi
antiphona ff. de pignor. ſpecul. de 1. decret. §. item
de effectu num. 1. verſ. vt ipſum *Caſtrenſ.* conſ. 54.
num.2. & 3. lib.1. *Neguſant.* de pign. 5. memb. 5. par.
n. 5. 6. 7.

Prætetea cum exequutor ſe expreſſe retulerit ad
mandatum prædictum, & in fine relationis dixerit,
ſe omnia feciſſe, prout in ſimilibus fieri ſolet, appa-
ret ipſum immiſiſſe ex primo decreto, & alia neceſ-
ſaria feciſſe pro eiuſdem mandati exequutione Iuxta
ſolitum, vndè dato etiam quod præceptum prædi-
ctum facere non potuiſſet, ſed illud faciendo, man-
dati fines exceſſiſſet, adhuc tamen præceptum ip-
ſum vitiaretur, & non vitiaret, cum enim iſthæc ſint
8 ſeparabilia, vtile per inutile vitiari non debet l. pe-
dius ff. de arbitr. leg. 1. §. Trebatius ff. de aq. pluu. &
arct. *Tiraquel.* de retract. conuent. ad fi. num. 144. &
145. cum ſeqq. *Honded.* conſ. 17. num. 25. li. 2. *Surd.*
conſ. 305. nu. 48.

Neque obſtat, quod creditor ſteterit in Tenura
per duos annos, antequam fuerit ad deliberatio-
nem deuentum, & ſic videatur voluiſſe verè poſſi-
dere; quoniam reſponſum fuit quod à iure, vel ſta-
tuto nullus reperitur præfixus Creditori terminus ad
9 executionem totaliter perficiendam in actione per-
ſonali, ſed debitor debet inſtare, vt Iudex præfi-
10 gat, gloſ. 1. in l. ſi tempora, Cod. de fid. Inſtr. li. ro.
Bald. in l. ordo, numer. 6. verſ. Non tamen nego,
vbi quod Iudex poteſt differre vltra annum, & verſ.
Alij dicunt vbi quod etiam vltra biennium. Cod. de
execut. rei iudic. *Capicc.* deciſ. 36. num. 4. *Caller.* de
proceſ. execut. par 3. cap. 9. numer. 89. pract. *Papien.*
in forma libelli pro executione ſententiæ in gloſ. in
verb. faciendo, num. 3. in fine. Amplius creditor fuit
impeditus per quattuor inhibitiones, de quibus in
Summario vltimæ poſitionis num. 3. & habuit im-
pedimenta à Matre, & ab aliis creditoribus debito-
ris, vt in Summario num. 4 5. & 6. quibus ſtan. tem-
poris lapſus in aliquo nocere non debet, Iuxta nota- 11
ta in authent. Clericus, Cod. de Epiſc. & Cler. & in
l. fi. Cod. de adult. *Bald.* in l. 1. num. 4. Cod. de Iur.
calcul. *Rota* coram S.mem. Greg. XV. deciſ. 327. nu.
8. & 9.

Secundum deciſionum fundamentum, quod fru-
ctus per bienoium percepti debuerint in ſortem im-
putari, & conſequenter ſubhaſtatio tamquam facta
pro tota ſumma in mandato contenta, & ſic exceſſi-
ua fuerit in totum nulla, ac ſpoliatiua, vt per *Rotam*
dec. 33. num. 6 par. 2. diuerſ. & dec. 630. num. 3. par.
2. recent. cum aliis in prima deciſione allegatis; fuit
ſublatum ex teſtibus datis pro D. Paſtonio in Summ. 12
vltimæ poſitionis, num. 7. ex quibus conſtat, quod
ipſemet debitor, non autem creditor, vt ſupra im-
miſſus, fructus percepit, quorum teſtium depoſitio
coadiuuatur etiam ex eo, quia idem debitor ſoluit
decimas pro ipſis fructibus in bonis, de quibus agi-
tur recollectis vt in dicto Summario nu. 1. ac etiam
ex eo quod retinuit bona deſcripta in Cataſto, ſicut
antea retinebat in eodem Summario num. 2. non
obſtante quod contrarium affirmatiuè videantur alij
teſtes ad inſtantiam eiuſdem Paſtoni de anno 1621.
quoniam illi tamquam examinati in alio iudicio nõ
citato creditore, nec dicto Pauõnio non probant, l.
ſi quando, C. de teſt. bus c2. 2. & ibi *Abb.* & alij DD. 13
eod. ti.

Atque vlterius etiam placuit alia reſponſio, quod
cum ſimus in fructibus perceptis intra trienium, in-
tra quod non præſumitur conſumptio, dato etiam
quod illi fuiſſent reuera per creditorem percepti, 14
adhuc tamen in ſortem imputari non debuiſſent, ſed
ipſi debitori reſtituendi eſſent, & ſic immiſſus ad-
huc remanſiſſet creditor totius ſummæ in mandato
contentæ, licet è conuerſo fuiſſet debitor fructuum, 15
vt poſt *Cyn. Bald.* & alios tradit *Neguſ.* de pigno. d. 5.
membr. 5. par. num. 11. & 12. & *Borgn.* de Tut. & Cu-
rat. num. 250.

Tertium denique fundamentum primæ deciſio-
nis, quod fuerint ſubhaſtata duo prædia, cum tamen
vnum ſufficeret, corruit ex prædictis, cum enim fru-
ctuum detractio fieri non debuerit, ceſſant deducta
in deciſione ad probandum, quæ vnum tantum præ-
dium fuiſſet ſufficiens, Immò etiamſi detractio fieri
debuiſſet, adhuc tamen nullibi conſtat, quod potuiſ-
ſet reperiri emptor, qui vnum prædium ſine alio e-
miſſet pro tanto pretio proportionabiliter, & in om-
nem euentum ex hoc tantum ſequeretur, quod ſi de-
bitor fuiſſet grauatus, potuiſſet appellare ſi voluiſſet,
non tamen fuiſſet nulla ſubhaſtatio, vt in pro- 16
poſito poſt *Bart. Imol. Alex.* & alios reſpondit *Surd.*
in conſ. 39. nu. 29.

Neque obſtat ſolutio 18250. facta per Cupiolum
Laurentio filio creditoris ſub die 22. Aprilis 1611.
quoniam non propterea fuit diminutum creditum,
pro quo fuit facta ſubhaſtatio, Franciſcus enim ha-
bebat plura alia credita, pro quibus etiam obtinue-
rat mandata executiua, vt in Summario in alia poſi-
tione dato numero tertio, in quorum extinctionem
cedere potuit ſolutio prædicta, præſertim quia illa
apparet facta in executionem mandati de conſi-
gnando

gnando relaxati à Gubernatore Arimini, nulla facta mentione A. C. vt in dicto Summario nu. 4. & in quietantia dicitur per *ſaldo del retroſcritte mandate*, vt in Summario Pallonii nu. 6. quod ad mandatum, de quo agitur continens ſummam ſcutor. 1450. applicari non poteſt, Tum quia à tergo illius nulla legitur quietantia, Tum etiam quia non fuit doctum, immò nec etiam appoſitum de ſolutione reſidui.

Reliqua, quæ contra ſubhaſtationis validitatem obiiciebantur viſa fuerunt ſatis leuia, & ſufficienter ſublata ex reſponſionibus datis per Informantes pro Domino Pauonio, quæ placuerunt Dominis.

Ex quibus fuit concluſum non intrare ſpolium, & ſic eſſe recedendum à deciſis vtraque parte informante, &c.

Romana donationis de Incaſatis.

Lunæ 12. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Donatio facta alicui ex cauſa matrimonij an & ex quibus appareat, quod iſta cauſa donationis fuerit impulſiua, vel finalis matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *In donatione cauſa matrimonij expreſſa non præſumitur finalis, ſed tantum impulſiua.*

2 *Donationis materia tota in facto conſiſtit magis, nempe in voluntate donantis, quàm in iure.*

3 *Matrimonij cauſa in donatione non eſt cauſa finalis, quando non exprimitur perſona, nec familia, cum qua matrimonium eſſet contrahendum.*

4 *In donationibus ea, quæ diſertis verbis exprimuntur, pro cauſis finalibus ſunt accipienda.*

5 *Fraternam ſobolem propriæ anteponere, eſt omnino abſonum, & contra inſitam à natura Parentibus caritatem.*

6 *Clauſula, pro hæredibus quibuſcumque comprehendit etiam hæredes extraneos.*

7 *Donantis animus eſt ſpectandus in donatione ad effectum cognoſcendi an cauſa ſit finalis, vel impulſiua, num. 8*

9 *Animus quoties ad aliquid determinatè non fertur, tunc in eo poteſt conſiderari cauſa impulſiua, ſed non finalis.*

10 *Inter animum ſimpliciter, & animum deliberatum magnum diſcrimen eſt.*

11 *Obſeruantia ſubſequens declarat, qualis fuit actus præcedens.*

12 *Ex cauſis pluribus finalibus, quando aliquid inductum eſt, non propterea illud ceſſat, licet aliqua ex dictis cauſis remoueatur, & nu. 16.*

13 *Clauſula, & aliis cauſis animum ſuum mouentibus, operatur, vt quis vna dumtaxat cauſa, non cenſeatur motus ad aliquid faciendum.*

14 *Verborum cortici non eſt mordicè inhærendum, ſed potius animo.*

15 *Verba quando non ſunt adiecta voluntati deliberatè, non inferunt præceptum, ſed ſolam facultatem.*

17 Bero *in conſ. 180. nu. 40. lib. 2. declaratur.*

18 *Text. in l. 2. §. ad filiorum. C. quando & quib. quart. pars intellectu, nu. 23. & 24.*

19 *Conditio ſi nupſerit, an deficiat ex culpa, ſi intra triennium à completa pubertate, nuptiæ non ſequantur.*

20 Bart. *in d. l. 2. § ad filiorum reprehenditur.*

21 *Conditio, ſi nupſerit, poteſt quandocumque impleri, dummodo poſſit nubere.*

22 *Et ita opinio benignior, & æquior contra* Bart. *eſt.*

25 *Diſpoſitio ſpecialis, & in bono publico fundata, trahenda non eſt ad conſtituendam generalem concluſionem.*

26 *Conditio, ſi nupſerit, infinitum tempus habet.*

27 *In donatione conditio appoſita quando eſt, niſi reſolutiua in actu ſucceſſiuo, acquiſitionem non ſuſpendit, nec adimit, niſi in euentum contrarij, vel ſi impoſſibile reddatur eius implementum.*

28 *Quæ conditio ſufficit, quandocunque poſſe impleri etiam in vltimo momento.*

29 *Conditio, ſi matrimonium non contraxerit, impleta dici non poteſt, niſi quis reducatur ad ſtatum, quo vxorem ducere non poſſit.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCXCII.

QVamuis ſub die 26. Maij præteriti non conuenirent inter ſe Domini, cauſam matrimonij, de qua in præſenti donatione, fuiſſe ſolummodo impulſiuam, vt in deciſione ſub dicta die 26. emanata; Attamen poſtea ſemel, & iterum diſcuſſo articulo, concluſum fuit cauſam prædictam matrimonij fuiſſe duntaxat impulſiuam, ſeu occaſionalem, non autem finalem, adeout etiamſi Marcus Antonius matrimonium non contraheret, nihilominus donatio non corrueret, nec eſſet locus repetitioni condictione ob cauſam, & ſic ſtandum eſſe in primo loco deciſis ſub die 26. Iunij 1626.

Et moti ſunt, quia vera eſt concluſio firmata in prima deciſione, quod in dubio cauſa matrimonij expreſſa in donatione non præſumitur finalis, ſed tantum impulſiua, Gloſ. in l. 2. §. fi. in verbo con- 1
ditione propè fi. ff. de donat. & in terminis matrimonij tradit *Oldrad.* conſ. 5. quem ſequuti ſunt communiter Doctores congeſti in prima deciſione, & addi poſſunt *Moret.* conſ. 43. num. 8. & 9. *Decian.* conſ. 31. num 68. lib. 1. *Franc. Molin.* de rit. nuptiarum lib. 3. quæſt. 12. nu. 8. *Molpheſ* in addit. ad conſ. 9. nu 8. & ſeqq. Niſi tamen ex verbis, vel ex aliis probabiliter deprehenderetur, quod Donans principaliter, & primario donauerit ob illud matrimonium & quod aliter non erat donaturus, tota enim hæc quæſtio facti magis, nempè voluntatis ipſius
Donantis, quàm Iuris eſt, vt monuit &c. C. in l. 2. §. 2
fi. & ibi Gloſ. in verbo facti, ff. de donat. & notant ibidem Doctores.

In præſenti verò caſu, nedum huiuſmodi ſigna, & coniecturæ deſunt, ex quibus appareat, Coſmum donaſſe principaliter ob matrimonium Marci Antonij, & conſeruationem familiæ, inde à fratribus ſperatam, vt Immò plura ſint, quæ ſuadeant Coſmum fuiſſe donaturum abſque illo matrimonio, nulla enim exprimitur perſona, nec familia, cum qua ma-
trimonium eſſet contrahendum, quod in ſpecie ani- 3
maduerterunt *Moret.* dicto conſ. 43. nu 9. & *Molin.* dicta quæſt. 12. num. 22. *Molpheſ* loco etiam præallegato; nullum præfixum fuit tempus, intra quod Marcus Antonius vxorem ducere debuiſſet; Ipſe Coſmus ſponte, & ex ſua liberalitate profitetur ſe donare, & ob amorem, ac benemerentiam, & quia ſic ſibi placeret, hæcque donatio aliquam etiam vtilitatem erat allatura eidem Coſmo, cum indè liberius armis poſſet incumbere, & ei ſingulis menſibus ſcuta 12. perſoluenda eſſent à Marco Antonio; vnde hæc quæ diſertis verbis exprimuntur in donatione, pro

cauſis finalibus ſunt accipienda , cum magis veriſi-
4 milia ſint, & conſentanea Donanti. & Donatarij
perſonis, & eorum vtilitati;non autem conſeruatio
agnationis,quæ ex matrimonio contrahendo per ip-
ſum Marcum Antonium ſperari poterat, & illa ver-
ba circa matrimonium videntur appoſita ad colo-
randam donationem.

In quam ſententiam eo propenſior fuit Rota,ne-
dum quia Coſmus in ſpecie renunciauit diſpoſitio-
ni, l.ſi vnquam,C.de reuocand.donatione , adeout
per futuram liberorum ſuſceptionem nollet reuoca-
ri donationem,ſignum ſatis parens , quod Coſmus
conſeruationi familiæ non proſpiciebat , nec anxiè
prouidebat, aliàs enim fraternam propriæ antepo-
5 ſuiſſet ſobolem,quod eſt omninò abſonum , & con-
tra inſitam à natura parentibus charitatem , ad l.
cum acutiſſimi, C.de fideicommiſſ. Sed etiam quo-
niam donatio facta fuit pro Marco Antonio, & eius
hæredibus, ac ſucceſſoribus quibuſcumque in qua
ſtipulatione veniebant hæredes quicumque etiam
extranei, c.1.de feud.non habent natur. feud. *Roland.*
conſ.42.nu.10.li.1.*Menoch.*conſ.378. nu.16. & 32.
& in his terminis *Suarez* in l. quoniam in prioribus
in declaratione legis Regni q.5. n. 10. C. de inoffic.
teſtament. *Monter.* dec. Aragonen.10.n.34.verſ.&
idem,vbi quod hæc clauſula,Pro hæredibus quibuſ-
6 cumque repugnat quod Donatio facta ſit ob cau-
ſam matrimonij, *Modern.Bonon.* var.reſol. li.2.cap.
20.nu.7.Et ideò poterat Marcus Antonius ſuſceptis
liberis, & ex his excluſis bona omnia donata (dum-
modo ex reliquis legitima ſupereſſet filiis) transfer-
re in penitus extraneos , quam ſanè bonorum tranſ-
lationem in extraneos , & liberorum excluſionem,
non permiſiſſet Coſmus , ſi in donatione conſer-
uationem familiæ principaliter præ oculis habuiſ-
ſet.

Vnus etiam ex Dominis obſeruabat, verba illa in
proœmio donationis expreſſa ibi,Sit animi,& inten-
tionis ducendi Vxorem referri ad ipſum Marcum
Antonium Donatarium , non autem ad Coſmum,
cuius tamen ſolummodò intentio ad hunc effectum,
an cauſa ſit finalis vel impulſiua ſpectanda eſt iuxta
notata per Doctores in dicta l.s.§.fin ff.de donat.Et
7 quod illa verba,Sit animi, & intentionis,non ſigni-
ficarent voluntatem decretam,& deliberatam , ſed
potius quandam velleitatem,ſeu mentis diſcurſum,
8 ex quo propterea cauſa finalis deſumi non poteſt
ad text in l.s.§. fin.ff. de donat.vbi ſi quis propoſue-
rit ſtychum emere,& ideò ei pecunia donata fuerit,
tamen cogitata illa emptio ſtychi, cauſa finalis non
reputatur, & quoties ad aliquid animus determina-
tè non fertur,tunc non poteſt in eo conſiderari cau-
ſa finalis,ſed potius impulſiua, *Iaſ.* in l. ſi pecuniam,
9 19.ff.de condict.cauſ. dat. magnumque diſcrimèn
eſt inter animũ ſimpliciter,& animum deliberatum,
10 *Surd* conſ.33.nu.4.& conſ.40.n.59. Quibus accedit
quod cum Coſmus Donator per quadraginta ferè
annos à tempore factæ donationis,numquam recla-
mauerit,& Marcum Antonium in cœlibatu manere
permiſerit,& ex hac obſeruantia ſatis videtur decla-
11 rari finem primarium donatoris non fuiſſe matrimo-
nium,arg.l.ſed etſi,§ proindè, ff.ad Macedon. *Caſtr.*
qui loquitur in terminis donationis conſ.347.nu.4.
lib.1. *Menoch.*conſ.201.n.167.

Verùm eſto etiam matrimonium fuiſſe cauſam fi-
nalem; Attamen negari non poteſt ; quin tot aliæ
cauſæ recenſitæ,& ipſæ finales fuerint , nempè cor-
reſpectiua obligatio ſoluendi ſingulis menſibus
ſcuta 22.beneuolentia.& fraternus amor,& quia ſic
placuit Donanti, vnde infertur Concluſio,quod vbi ex
pluribus cauſis etiam finalibus aliquid deriuauit , &
inductum eſt,non propterea illud ceſſat,licet aliqua
ex dictis cauſis remoueatur , §. affinitatis Inſtit. de
nupt. *Cephal.* conſ.81.num.13.*Barz.* deciſ. Bonon. 12
25. num.86.& ſeqq.*Surd.*conſ.361.num.14.verſ.Et
quia,& conſ.351.num.7. & *Modern.* Bononien. var.
reſol. li.2.cap.20.nu.8. Præſertim quia ſignanter di-
citur in donatione, nedum ex prædictis cauſis,ſed &
ob amorem,ac beneuolentiam, qua Marcum Anto-
nium proſequitur,& quia ſic ſibi placet , ob meram
liberalitatem, & quia viceuerſa Marcus Antonius
promiſit ſcuta 22. quolibet menſe,& ex iis , & aliis
iuſtis cauſis animum ſuum mouentibus, ex qua po-
ſtrema clauſula colligitur,non vna dumtaxat cauſa 13
inductum fuiſſe ad donandum , vt in ſpecie iſtius
clauſulæ obſeruat *Surd.*dicto conſ.361.n.14.& conſ.
531.nu.7.*Modern.*Bononien. dicto cap. 20. num. 8.
lib.s.

Ex quibus ſequitur non obſtare verba illa,ad finem,
& effectum, vt prædictus Marcus Antonius poſſit
optimam conditionem, & vxorem inuenire ; quo-
niam vltra quod perueniſſe ſemper huiuſmodi ver-
ba non inferunt cauſam finalem , vt per *Barz.* dicta
deciſ.55. num.89. verſ.2. dicunt,& cortici verborũ 14
non eſt mordicus inhærendum , ſed potius animo,
qui ex tota ſerie ſcripturæ deprehenditur , vt per
*Craueti.*conſ.59.nu. 1. præſertim vbi verba non ſunt 15
adiecta voluntati deliberatæ , vt ſupra dictum fuit,
nec præceptum præciſum inferunt, ſed ſolam facul-
tatem,quemadmodum apparet ex illis verbis,vt poſ-
ſit Marcus Antonius & dato etiam quod inferant
cauſam finalem,non ſequitur quin & aliæ cauſæ fue-
rint quoque ipſæ finales,adeout illa prima ſublata,
non tamen aliis vigentibus reſolui debeat donatio,
ex *Surd.*in locis præallegatis.

Bero verò conſ. 180.li.2. num.40.& quotquot al- 17
legantur pro Coſmo loquuntur vbi vna cauſa pro
finali,& pro præcipua fuit expreſſa;vndè non mirum
ſi ea ceſſante ceſſet etiam,& reſoluatur donatio, ſeu
quæcumque diſpoſitio,quæ ab illa vnica cauſa deri-
uauit.

Alterum etiam motiuum ex abundanti placuit
Dominis amplecti , quod in vtraque deciſione iam
firmatum fuit,ſcilicet,quod cum Marcus Antonius,
licet ſexagenarius, & vltra poſſit adimplendo cau-
ſam donationis, ducere vxorem,nec de prole adhuc
deſperandum ſit, nimis properè agere videatur ad
reſolutionem donationis ipſe Coſmus,non expecta-
ta vel morte Marci Antonij,vel illius inhabilitate ad
matrimonium.

Nec obſtare viſus eſt textus in l 2. §. ad filiorum, 18
C. quando,& quibus quarta pars , ex quo *Bart.* ibi
deſumit conditionem, ſi nupſerit dici defeciſſe ſua
culpa ſi intra triennium à completa pubertate nu-
ptiæ non ſequantur, cum illud tempus implementi
huius conditionis à iure præſtitum fuerit,& ſequu-
tur ibi *Bald.Io.de Plat.*& alij,*Caſtr.* in l.hæc condi-
tio,& ibi *Socin* ff.de cond.& demonſtr. *Ladersh.*cõſ.
28. nu.10.& alij relati per *Modern.Roman.* diſcept.
forenſ.cap.137. num.9.& cap.214. nu. 1. cum ſeqq.
Quoniam immò contra *Bartolum* eſt textus in l.
conditionem,ff.de condit.& demonſtr. vbi conditio,
ſi filio meo nupſerit infinitum tempus, (non autem
triennium,vt putat *Bart.*)habet , & quandocumque
nupſerit impletur conditio,atque etiam alius textus
in l.hæc conditio,ff.eodem tit.vbi per conditionem,
ſi nup-

19 ſi noſſer:t teſtator impleri quidem conditionem vo-
luit, non etiam ſatia exigi quando, & ſic implemen-
tum huius conditionis nullo temporis ſpatio coar-
ctatur, dummodò poſſit nubere, & confert etiam
textus in l. ſi quis, C. de inſtit. & ſubſtit. vbi conditio
ſi nupſerit, poteſt quandocumq; impleri; Hinc *Rum.*
in dicta l. hæc conditio, n. 2. ff. de condit. & demonſtr.
Fernand. Vaſq. illuſtr. controuerſ. li. 3. cap. 94. num.
6. verſ. Certam partem, *Craſſ.* in §. legatum q. 46 nu.
18. ver. Sed in contrarium, & melius Card. *Mantic.*
de coniect. vltim. volunt li. 11. tit. 18. n. 26. 27. 28. &
nuper *Fontanel* de pact. nuptial. clauſ. 6. gloſ 3. par. 4.
n. 15. & ſi qq dubitant de veritate concluſionis tra-
ditæ per *Bart* in dict. §. ad filiorum, & contra *Barto-*
20 *lum* dicunt opinionem eſſe benigniorem, & æquio-
rem; Et iure merito, quia illa Concluſio generalis nõ
appoſitè deducta videtur ex d. §. filiorum, quia ibi eſt
ſpecialis caſus, & particularis ratio fauore Curiæ, cui
indultum eſt, vt quarta pars decedentium ex teſta-
mento, vel ab inteſtato deferatur, niſi tamen extent
filij, vel nepotes quib. integrum patrimonium con-
21 ſeruatum fuit, & ex humanitate ad fœminas exten-
ſum eſt hoc filiorum priuilegium, dummodo tamen
Curialibus nuptæ ſint, vel poſt pubertatem intra tri-
ennium iiſdem Curialibus nubant, vt conſiderauit
etiam *Gabr.* conſ. 131. n. 16. li. 1. & ibi Imperator vo-
22 luit temperare humanitatem quam ergi filias fœmi-
nas adhibuerat, & dum detraxit lucrum quartæ par-
tis hæredibus fœmininis exiſtentibus, eiuſdem Curiæ
propagitiuiu conſuluit declarans eatenus filiabus
integrum deberi patrimonium, quatenus Curialibus
nubant, ſed ne perpetuo in ſuſpenſo remaneret ius
illud Curiæ circa illam quartam partem, quæ & fa-
uorem publicum reſpiciebat, nam hæc quarta pars
erogabatur pro reparandis, vel de nouo conſtruen-
dis ædificiis Ciuitatum, vt obſeruat *P. Greg. Tholoſ.*
ſintagm. Iuris li. 18. cap 14. n. 8. propterea tempus nu-
bendi reſtrinxerat Imperator ad triennium; Vndè
diſpoſitio illa ſpecialis, & in bono publico fundata
trahenda non eſt ad conſtituendam generalem con-
25 clnſionem, & coarctationem implementi conditio-
num, quæ ſecundum *Martianum* in dicta l. condi-
tionem, infinitum tempus habent, & eo magis, quia
in dicto §. ad filiorum agebatur potius de quadam
conditione, quæ ſuſpendebat acquiſitionem Curiæ,
26 Ibi, quarta pars ſuſpenſa, & ideò nil mirum ſi certum
tempus fuit præfixum ne perpetuò hoc Ius Curiæ
ſtaret in ſuſpenſo; quæ ratio hic non militat, quia
ſtatim poſt donationem plenè ius quæſitum fuit
Marco Antonio Donatario; ſique aliqua cooditio
conſiderari poteſt, quæ tamen verè non extat, vt in
primo motiuo fuit oſtenſum, illa non eſſet niſi reſo-
27 lutiua in actu ſucceſſiuo, quæ acquiſitionem non ſuſ-
pendit, nec adimit niſi in euentum contrarij, vel ſi
impoſſibile reddatur illius implementum, vt in di-
cta l. conditionum, ff. de condit. & demonſtr. l 2. vbi
Gluſ. ff. de adiect. in diem, *Menoch.* conſ. 388. n. 15. &
28 16. hæcque non dicitur defecta vbicumque poteſt
impleri, l. quidquid adſtringendæ, §. fi. ff. de verb. obl.
Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. li. 14. tit. 45. num.
11. & 12 ſufficitque quandocunque poſſet impleri,
etiam vltimo momento, l. ita ſtipulatus, §. ſed etſi,
verſ. Sed cum certum, ff. eod. l. pecuniam in fin. ff. ſi
cert. pet. & in puncto matrimonij contrahendi eſt
text. in l. quod Seruius, & ibi DD. C. de cond. cauſ.
dat. Neque talis conditio reſolutiua poſſet aliter
concipi, quam verbis negatiuis, nimirum ſi matri-
monium Marcus Antonius non contraxerit donatio
irrita ſit, quæ impleta dici non poteſt niſi ipſe Mar- 29
cus Antonius redigatur ad ſtatum, quo vxorem du-
cere non poſſit, vt egregiè per *Bald.* in l. Mutianæ
circa fin. ver. Quod conditio, ff de cond. & demonſtr.
& in his terminis *Caſtr.* in l. 2 num 1. ver. Item in 3.
C. de Inſtit. & ſubſtit *Franch.* dec. 169. n. 14. *Peregr.*
de fideicomm. art. 29. nu. 9.

Et ita vtraq; parte informante Domini dixerunt
ſtandum eſſe in primo loco deciſis, & ſic donatio-
nem non eſſe reſolutam, &c.

Romana Vineæ.

Lunæ 12. February 1629.

ARGVMENTVM.

Quando aliquid explicandum remittitur arbitrio alicuius, cenſetur electa prudentia, & induſtria perſonæ, à qua procedi in actu non poteſt ex mero arbitrio, vt hic in legato facto de nominando, vel diſponendo de re aliqua Teſtatoris. Et quando ius nominandi, eligendi, & diſponendi poſſit cedi, & alteri demandari.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrio alicuius, quando aliquid committitur, non intelligitur de quocunque arbitrio, ſed boni, ac prudentis viri.*

2 *Et per hæc verba cenſetur electa induſtria perſonæ.*

3 *Et quando exequutio eſt commiſſa ſine certa forma.*

4 *Facultas nominandi, vel diſponendi conceſſa arbitrio alicuius, illa cedi, & in alium transferri non poteſt.*

5 *Verba, prout ſibi placuerit, important arbitrium.*

6 *Dictio, dictus, eſt reſtrictiua, & limitatiua.*

7 *Geminatio verborum magis enixam mentem demonſtrat.*

8 *Cedi, quæ non poſſunt, remanent penes cedentem facta eorum ceſſione.*

9 *Nominandi facultas, quæ cedi nequit, remanet poſt ceſſionem etiam iuratam penes cedentem etiam periurum.*

Deciſio CCCXCIII.

CLaudio Roſæ hæredi inſtituto à Camilla Panzina, data fuit facultas diſponendi de quadam Vinea in ipſius hæreditate exiſtente, ad fauorem alicuius loci pij, prout magis ſibi placeret, & videretur, quam facultatem, & ius nominandi, ſeu diſponendi ſibi competens Claudius cum ceſſiſſet, & donaſſet bo. me. Cardinali *Gozzadino*, fuit ab ipſo Cardinale in vim huiuſmodi ceſſionis nominata Eccleſia Soc. Sancti Ioannis Euangeliſtæ Nationis Bononien. in Vrbe, quæ Societas in Tribunali Illuſtriſſimi Vicarij obtinuit etiam immitti in poſſeſſionem dictæ Vineæ, Atque deinde vlterius vigore Commiſſionis iactationis, & iactationum cauſam in Rota coram me introduxit; Vnde hodie propoſito dubio, An ceſſio facultatis iuris nominandi ſuffragaretur, reſolutum fuit negatiuè, ceſſionem ſcilicet non ſuffragari.

Moti autem fuerunt Domini, quia quando aliquid confertur in arbitrium alicuius, non plenum arbitrium liberæ, ac meræ voluntatis cenſetur illi datum, ſed quaſi bono viro ei potius commiſſum videtur, & ſic de arbitrio boni viri intelligitur per Text. expreſſum in l. fideicommiſſa, §. ſic fideicom-

miſſum,verſ.quamquam,ff.de leg.3.& text.in l.ſi ſic,
ff.de leg.1.*Doct.* in l.ſi quis arbitratu,ff de verb obli-
gat.l.ſi in lege,ff.locati,l.in perſonam,§ generaliter,
ff.de reg.iur.*Bart.*in extrauag. ad reprimendum in
verb. videbitur, & ibi Addeo. *Bero.* conſ.176. num.
72. verſ.item quia li.1.& conſ.22.n.71.li.2. *Decian.*
conſ.9.num.53.li.1. *Menoch.*conſ.422. num. 65. &
2 præſumitur electa induſtria, & prudentia perſonæ,
dum illius arbitrio, ac iudicio tanquam prudenti
decreta,& commiſſa eſt aliqua electio aut declara-
tio d.l.fideicommiſſa.§.fin.ff de leg.3.*Bald.*in l. vni-
ca,§. ne autem num.1.& 2.C.de caduc.tollen,*Me-
noch.*de arbitr.Iud.caſ.68.num.13.& 14.li.1.& conſ.
93.nu.4. præſertim quando executio commiſſa non
habet certam,& determinatam formam,ſed venir il-
lius arbitrio certificanda, quo caſu teſtator præcisè
3 ſequutus animum & peritiam illius, cui executio-
nem credidit d.l.vnic.§.ne autem, C. de caduc. tol-
len.*Natt.*conſ.163.num.10.& 164.numer.24. *Me-
noch.*de præſumpt. li. 2. præſumpt. 21. numer. 4. &
præſumpt. 38. num.3. & de arbitr. Iud. caſ. 68. nu.
13. li.1. adeout propterea talis declaratio tunc non
poſſit alteri committi, cedi,aut demandari, cum re-
putetur ius perſonæ cohærens,& indiuiduum ab ea
4 ratione induſtriæ electæ, ita in cap. 15. cui de offic.
deleg. & in hiſmet terminis, *Io. Andr.* in addit. ad
Specul in titulo de Inſtrum.edit.§.nunc aliqua, nu.
76. in littera F.in verb. nulli ad fin. *Caſtr.*conſ.177.
ſub num.1.verſ. Tum quia illis erat commiſſa, &
conſ.221.ante num 5.ver.Super tertio reſpondetur,
li.2.*Menoch.* de arbitr. iud.caſ.68. num.28. & num.
4.li.1.

In caſu autem præſenti deprehendebant Domi-
ni facultatem diſponendi de hac Vinea fuiſſe reli-
ctam non liberæ voluntati,ſed arbitrio Claudij,tum
ex illis verbis,prout ſibi placuerit,& videbitur, quæ
important arbitrium, & de verbis prout ſibi placue-
5 rit ex Text.in l.Thais,§.ſorore,ff.de fideicom. liber.
*Bart.*in l.ſi quis arbitratu nu.7. de verb. oblig. *Rom.*
conſ.228.num.11.& ibi add. *Menoch.* de arbitr. Iud.
caſ.8.num.7.li.1.& conſ.1067. num 4. ac de verbis,
prout videbitur, tradit *Bart.* in extrauag. ad repri-
mendum in verb. videbitur in princ. *Roman.* conſ.
55.nu.1.*Bero.*conſ.23.num.32.& conſ.51: num. 31.
li.2. *Menoch.*dict.caſ 8.num.2.& *Giouagnon.* conſ.8.
nu.58.li.1. Tum, & quia conſtat teſtatricem reſtrin-
xiſſe facultatem hanc nominandi taxatiuè ad perſo-
nam Claudij ex illis verbis, dicto Claudio,prout ſi-
6 bi placuerit,quæ ſunt dictiones reſtrictiuæ, & de-
monſtratiuæ ad oculum perſonę expreſſæ, vt de di-
ctione,dicto, tradit *Crauett.*conſ.98.num.8. *Rota* in
recent.dec.669.ſub n.1 par.1.& de dictione, prout,
not.in l.ſi teſtamentum,C.de Inſtit.& ſubſtit. *Surd.*
conſ.379 nu.33 & de pronomine, ſibi, gloſ. in l. 2.
verſ ſibi,C.de præſcript.30.vel 40.annorum, *Bero.*
conſ.155.n.12.li.1.*Rota* coram S.me. Greg.XV.dec.
7 516.n.7.& cum ſint geminatæ magis enixè demon-
ſtrant perſonalitatem electam ad l Baliſta,ff.ad Tre-
bell.*Rot.*in recent.dec.669. num.1.ante fin.pat.1.Ex
quibus ſequitur,quod à Claudio hæc facultas cedi
non potuit,ſed adhuc remanſit penes Claudium,
8 *Bero.* conſ.106.nu.28 & ſeqq.li.1. *Rota* coram Card.
*Seraphin.*dec.589 num.10.& dec.675.num.5. par.1.
diuerſ.

Nec obſtat,quod ceſſio ſuſtineatur in vim iura-
menti,quia obtenta fuit abſolutio antequam cauſa
introduceretur in Rota, & in omnem caſum etſi ce-
dens eſſet periurus,nominatio tamen poſtea facta ab
eodem Claudio ſuſtineretur,ad tradita per gloſ.in c.
vltimo verb.reuocatus de procurat. in 6 *Abb.*in c.
dilecto, num.17.& ibi DD. de præbend.*Rip.*in c. 1. 9
de Iudic.nu.58. *Alex.*conſ.16.num.3.li.3. *Seraphin.*
de priuil.iurament.c.75.nu.7 & 10.cum ſeqq. & eo
magis,quia agitur de præiudicio alterius,& de con-
traueniendo voluntati teſtatricis,non autem aliis &
iuramentum potuit quidem præiudicare ipſi periu-
ro,non autem extendere facultatem à teſtatrice con-
ceſſam ipſi Claudio.

Et ita deciſum Claudio tantum informante &c.

Camerinen. Beneficij.
Veneris 16. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

In iurepatronatus maior pars vocum ſtipitis abſor-
bet minorem. Præſentatio facta à Compatrono
præſeruat ius alterius.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars eorum patronorum, qui vocem conſti-
tuunt,repræſentat totam vocem, quia maior pars
in hac materia abſorbet minorem,& nu.2.*
3 *Præſentatus à maiori parte præferendus,& inſtituen-
dus eſt.*
4 *Compatronus præſentans dicitur præſentare nomine
alterius,& preſeruare ius illius.*
5 *Etiamſi nunquam præſentauerit.*
6 *Fallit,quando Compatronatus præſentauit priuatiuè.*
7 *In materia præſentationis ad beneficium iuriſpatro-
natus eſt attendendus ſolus ſtatus quaſi poſſeſſio-
nis, etiamſi pertinentia controuertatur ſuper meri-
tis.*
8 *Gratificationi eſt locus,quando voces præſentantium
ſunt pares.*

Deciſio CCCXCIV.

RESpondcrunt Domini Beneficium eſſe adiudi-
candum Domino Hieronymo Mazzaſtoccho,
tamquam præſentato à maiori parte patronorum;
Conſtat enim Iuſpatronatus fuiſſe de anno 1499.fun-
datum per Sanctem Petrum Antonium, & Venan-
tium fratres ex Inſtrumento dato in Summario vtriuſ-
que partis nu.1.& ex his tribus vocibus Mazzaſtoc-
chum habere integram vocem Venantij, cum fuerit
præſentatus à Latino illius Deſcendente, & vniuer-
ſali ſucceſſore, vt probant teſtes dati in Summario
ipſius nu. 3. D. Virgilium verò habere integram vo-
cem Sanctis vti præſentatum ab Antolina pariter
illius Deſcendente & vniuerſali hærede; quo vero
ad vocem Petri Antonij, ex arbore data pro parte e-
iuſdem Mazzaſtocchi Summario n. 4. apparet illam
fuiſſe diuiſam in duas,quarum altera ſpectat ad Por-
tiam,quæ præſentauit eumdem Mazzaſtocchum,al-
tera autem ad Deſcendentes Brolij, quæ primo in
duas alias diuiſa fuit,cum à Brolio ſucceſſerit Fabius,
& Valentinus filij,& poſtea illa Fabij rurſus fuit diui-
ſa in duas Honufrij ſcilicet,& Octauij Pellicani,qui
præſentauit Virgilium,vox autem Valentini peruenit
ad Odoardum illius nepotem,& vniuerſalem hære-
dem,qui pariter præſentauit dictum Mazzaſtocchũ,
quem propterea apparet habere tres quartas partes
vocis dicti Petri Antonij,& ſic habere vocem ipſam,
cum maior pars minorem abſorbeat, *Lap.* in Cle-
ment. plures, & ibi *Card.* num. 3. & *Imol.* nu. 4. in 1
fin. de iurepatr. *Lambertin.* de iure patr. lib. 1. part 2.
q. 1.

q.1.art.35. nu.13 & ſeqq. & fuit dictum in Aretina
Capellaniæ 24. Ianuar. 1603. b.m.co.ā Card. *Pāphi.* &
2 qui habet maiorem partem ſtipitis, totum ſtipitem,
& illius vocem habere dicatur, *Imol.* in dicta Cle-
ment. plures, n 7. *Caſſad.* dic. c.2. n.2. eodem tit. de iure-
patr. Ex quibus ſequitur Mazzaſtocchum tamquam
præſentatum à maiori parte eſſe dicto Virgilio præ-
ferendum, ſibiq; beneficium adiudicare debere, cap.
3 quoniam, & ibi *Abb* n.13. de Iurepatr. *Rota* dec.117.
nu.1. par.2. diuerſ. & dec.146. nu.4. par.2. recent, &
gratiam Apoſtolicam ipſi Virgilio non ſuffragari, cū
non fuerit præſentatus à medietate Patronorum.

Neque obſtat, quod latinus non interuenerit in
vltimâ præſentatione; Quoniam cùm ſatis conſtet
ipſum vti Deſcendentem, & vniuerſalem ſucceſſo-
rem dicti Venantij eſſe verè Patronū pro tertiâ par-
te, vt illius fuit præſeruatum per præſentationem alio-
rum, qui etiam eius nomine præſentâſſe cenſentur,
4 *Feder. de ſen.* conſ.102. nu.3. *Calder.* conſ.15. de Iure-
patr. *Creſc.* dec.2. eodem tit. & fuit dictum in Burgen.
Capellaniæ 29. Aprilis 1587 coram *Gypſio*, & alibi
5 ſæpè. idque procedit etiam ſi latinus nunquam præ-
ſentauerit, vt fuit deciſum in Romana Capellaniæ 12.
Iunij 1589. & in Aretina Capellaniæ 24 Ianuarij
1603. coram b.m. Card. *Pamphilio*, & ad effectum, vt
ius ipſius dici non poſſet præſeruatum, opus eſſet
probare Compatronos præſentâſſe priuatiuè quoad
6 ipſum, & ſic animo ſpoliandi, *Federic. de Sen.* dicto
conſ.102. n.3. in vlt. dub. *Calder.* dicto conſ.15. de iu-
repatron *Abb.* conſ 54. ſub n.3. ver nam vbicumque
par. *Rocch.* de Iurepatr in verbu Competens q.18.
Rum. conſ 50. n.9. & 10. li 5. & fuit dictum in Senen.
Iuriſpatronatus 9. Ianuarij 1598. coram *Penia*, quod
probatum nullo modo fuit.

Neque fuerunt habitæ in conſideratione nullita-
tes, oppoſitæ contra teſtes, quia viſæ fuerunt ſubla-
tæ ex deductis in facto, & ex Interrogatorijs datis
pro parte Virgilij.

Minus etiam obſtat, quod Odoardus qui præſenta-
uit Mazzaſtocchum, non videatur habuiſſe quartam
partem vocis dicti Petri Antonij, cùm hoc iuſpatro-
natus ſit hæreditarium, & ipſi repudiauerint hæredi-
taté paternam; Quoniam fuit reſponſum huiuſmodi
prætenſam repudiationem non probari, imò potiùs
conſtare de contrario, tam ex ipſomet actu præſen-
tandi, quàm etiam ex depoſitione vnius teſtis dati in
Summario ipſius Mazzaſtocchi n.3. & in omnem
caſum fuit dictū ſufficere, quod ipſe ſit in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, iuxta text. in c. conſultationibus
de Iurepatr. cum alijs allegatis per *Gonzal.* ſuper reg.
7 8. gloſ.45. §.2. n.6. & *Rota* dec.435. n.1. par.2. recent.

Præterea viſum fuit difficultaté ceſſare ex eo, quia
etiamſi præſentatio facta à dicto Oduardo ſuffragari
non poſſet, adhuc tamen Mazzaſtocchus vti præ-
ſentatus a Latuio, & Portiâ haberet medietatem vo-
cum, & conſequenter cùm ipſe ante obtentam gra-
tiam Apoſtolicam a Virgilio, fuerit ab Ordinario in-
ſtitutus, & gratificatus, perindè eſt ac ſi ſolus fuiſſet
8 præſentatus, Clement. plurés § fin. vbi *Vitalin.* n 4 de
iurepatr. *Lambertin* de iurepatron. li.2. par.1 quæſt.4.
art.6. & 7. n.1. ver Niſi dicamus, & fuit reſolutum in
Fauentina Iuriſpatronatus 8 Februarij 1588. coram
b.m. *Camitolo*; nec irritat poſterior prouiſio Apoſto-
lica obtenta per Virgilium ſtante ciau ulâ, dummo-
dò de tempore datæ præſentium non ſit alteri ius
quæſitum, vt fuit deciſum in Calaguritana de Tur-
bano 14 Februarij 1605. coram *Penia*:

Neque obſtat, quod inſtitutio facta fuerit per Vi-
cariatum poſtquàm fuerat reuocatus per mortem Epi-
ſcopi; quoniam cùm non conſtat ipſum de hoc no-
titiam habuiſſe, inſtitutio tenuit *Put.* dec.360. li 2. in
correct. *Rebuff.* in prax. tit. de formâ Vicar. n.210. *Lan-
cellott.* de attent. poſt. auocat. cauſ. n.23. & 24.

Et ita deciſum vtráque parte informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Egitanien. Commendæ.

Lunæ 5. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Equites Hieroſolymitani non afficiuntur Conſtitu-
tionibus Principis Laici, & in ſpecie à Conſtitu-
tione Regis Luſitani arcente forenſes à commo-
do Commendarum Regni, & de eiuſdem conſti-
tutionis agitur interpretatione.

SVMMARIVM.

1 *Eques Hieroſolymitanus receptus à Magno Magi-
ſtro in lingua Luſitana, licet non ſit oriundus in ea,
acquirit commoda eiuſdem linguæ, & ſignanter
Commendarum, & 2. & 6.*

3 *Regia declaratio Regis Luſitani prohibitiua forenſi-
bus capacitatis Commendarum, intelligitur illius
Regis tantùm.*

4 *Conſtitutio Principis ſæcularis non afficit perſonas
Eccleſiaſticas.*

5 *Equites Hieroſolymitani ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ.*

7 *Determinationes Capituli Equitum Hieroſolymita-
norum durent, quantum ipſum Capitulum.*

Deciſio CCCXCV.

CVm in deciſione in hâc causâ factâ die 8. Iunij
1626. fuiſſet firmatum Commendam nuncupa-
tam S. Ioannis de Couillar Prioratus Regni Portu-
galliæ non eſſe adiudicandum R.D. Fratri Saluatori
duplici fundamento. Primo, quia Frater Blaſius Sua-
rez tamquam magis antianus ex Religionis Conſti-
tutionibus eſſet præferendus, Secundo, quia cùm ipſe
R.D. Saluator non ſit oriundus, ſiuè naturalis Regni
Luſitaniæ, ſed exterus Commendam prædictam ob-
tinere non poſſet; idem D. Saluator petiit ſuper iiſ-
dem denuò audiri, & quia dictum primum funda-
mentum eſt inconcuſſum, cùm maior antianitas Fra-
tris Blaſij controuerti non poſſit, Ideò licet illud per
ſe ſolùm ſufficiat ad præcipuam deciſionis reſolu-
tionem ſuſtinendam, nihilominùs quia firmo rema-
nente ſecundo fundamento R.D. Saluator non ſolū
excluderetur à dictâ Commendâ, ſed etiam eſſet in-
capax, & inhabilis ad obtinendas alias in dicto Re-
gno imposterùm vacaturos; Informantes ad ea, quæ
in deciſione dicuntur circa dictum ſecundum fun-
damentum ſe reſtrinxerunt: Vnde dato dubio An
conſtaret de ipſius Fratris Saluatoris legitimâ rece-
ptione, & capacitate, eóq; bis propoſito, Domini af-
firmatiuam partem amplectentes de capacitate con-
ſtare, & in hac parte à deciſis recedendum eſſe cen-
ſuerunt.

Quamuis enim ipſe non ſit Luſitanus, & oriundus
Regni prædicti, cùm tamen fuerit in illâ linguâ re-
ceptus à Magno Magiſtro, & Capitulo ſupremam au-
ctoritatem habentibus, fuit effectus naturalis iuxta
doctrinam *Bart.* in l.1. n.14. ff. ad municip. & capax
omnium Commendarum eiuſdem linguæ, c. ſi Reli-
gioſus, & c. ſeq. vbi *Gemin.* n.4. & *Franc.* n.1. de elect.
in 6 *Vitalin.* in Clement. 1. n.49. eodem tit. *Rebuff.* in
prax. tit. de tranſlat. *Monac.* nu.4. Card. *Seraph.* deciſ.

1422.nu.9.& in terminis dixit *Rota* apud *Put.*deciſ.
323.& 389.li.2 in correct.Præſertim quia poſt rece-
ptionem per 30 ferè annos continuos ſemper fuit in
ipsâ linguâ faciendo etiam actus poſitiuos,quos alij
fratres Capellani eiuſdem linguæ facere conſueue-
runt,&nihilominùs ex ſtabilimento 25.tit.de recept.
fratr.ſufficit lapſus quinquennij ad effectum, vt ſta-
tus ampliùs controuerti non poſſit.

Neque obſtant Conſtitutiones Regni, quoniam
pro reſponſione placuerunt deducta in deciſione di-
cta die 8. Iunij; illæ enim intelligi debent de Com-
3 mendis aliorum Ordinum, quæ Regis authoritate à
quo Conſtitutiones ipſę emanarunt,conferuntur,nō
autem de Commendis Sacræ Religionis Hieroſoly-
mitanæ,de quibus mentionem aliquam non faciunt,
& de quibus Magnus Magiſter,& Capitulum Gene-
rale liberam habent diſponendi facultatem, vt per
Seraph. dec.1390.in princ. & tamquam factæ à Prin-
cipe laici etiam ex poteſtatis defectu non poſſunt
afficere perſonas Eccleſiaſticas, ac Religioſos c. Ec-
4 cleſia S.Mariæ,&c. quę in Eccleſiarum de Conſtitut.
Innoc.in c.dudum de decimis,plenè *Surd.*conſ.301.
5 nu.12.& ſeqq.quales ſunt Equites Hieroſolymitani,
Rota dec.436.nu.2.par.1. li.3.diuerſ.& dec.303 ſub
n.3.infin.inter impreſſ.poſt 2.volum. conſ. *Farinac.*
& dec.177.ſub n.1.par.2. recent.& dec.87.n.2.& 13.
coram S.m. Greg. XV. & in Vrbeuetana fideicom-
miſſi 1.Martij 1613.coram b.m.Patriarcha *Manza-
nedo*,Et qui ex particularibus etiam priuilegiis Reli-
gioni conceſſis ſunt non ſolùm à ſecularium, ſed
etiam Ordinariorum iuriſdictione exempti.

Nec vis aliqua fieri poteſt in Breui Sixti Quinti,
de quo in Summ.D. Saluatoris nn.3. quoniam vltra
quod loquitur in caſu quodam particulari, in quo
plura concurrebãt,quæ in propoſito penitùs ceſſant,
ſolùm diſponit, quod lingua inuita cogi non poſſit
6 ad faciendum huiuſmodi gratias, quas vocant de li-
mitibus,& ad exteros, in quibus præſertim qualita-
tes requiſitæ non concurrunt, in oriundorum præ-
iudicium recipiendos,vt ex illius lecturâ deprehen-
ditur,non autem vllo modo tollit authoritatem Ma-
gno Magiſtro, quando ipſamet lingua ſpunte reci-
pit,& admittit,prout nemine diſcrepante recepit,&
admiſit dictum Fratrem Saluatorem,illiq; etiam an-
tianitatem,& facultatem conſequendi, & acceptan-
di Commendam vacantem ſeu vacaturam intra li-
mites dicti Prioratus Portugalliæ conceſſit, vt in di-
cto Sum.n.1.& 2.& conferunt tradita per *Abb.*conſ.
17.ſub n.1. vet. Item,& 4.li.1.

Neq; etiam obſtat ordinatio Capitularis facta de
anno 1588. in quâ fuit expreſsè prohibitum ne de
cætero in linguis & Prioratibus gratia de limitibus
alicui fieri poſſet, & quod Magnus Magiſter licen-
tiam congregandi linguas,& Prioratus ad tractandũ
ſuper id concedere non valeret, vt in dicto Summa-
rio n.9.Quoniam cum illa non ſit redacta inter Sta-
tuta auctoritate Apoſtolicâ cõfirmata,ſed fuerit ſim-
plex ordinatio Capituli Generalis durauit tantùm
vſq; in ſequens Capitulum, & non vltra, niſi probe-
tur in ſequentibus Capitulis confirmata,vt habetur
in ſtatuto 3.de verb.ſignif.de quo in eodem Summa-
rio n.10.Vnde cùm in ſequenti Capitulo anni 1598.
7 nedum non fuerit confirmata, ſed imò Magno Ma-
giſtro conceſſa facultas admittendi cum diſpenſatio-
ne limitum ſeptem Capellanos, quos maneri magis
idoneos iudicâſſet,& in vim huius faultatis D.Salua-
tor fuiſſet tunc receptus, & ille plenè omnibus, quæ
in eâdem receptione cauebantur ſatisfeciſſet,vtique
illi non poteſt obſtare pręcedens contraria ordinatio
in hâc parte ab immediato ſubſequenti Capitulo
expreſsè abrogata.

Et ita deciſum dicto R.D.Fratre Saluatore tantum
informante, &c.

Bonon. fideicommiſſi de Deſideriis.
Luna 14. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Bona poſſeſſa, & diuiſa à fratribus, quando præſu-
mantur eſſe propria fratrum, & quando à Patre
prouenisse cenſentur,declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Bona diuiſa inter fratres an præſumantur acquiſita
ab eis, vel à Parentibus prouenisse, eſt controuer-
ſum.*
2 *Filij quando ſunt induſtrioſi,tunc intrat præſumptio,
quod bona diuiſa ſint potius propria, quam pa-
terna.*
3 *Confeſſio multùm operatur etiam aduerſus ſingulares
ſucceſſores.*
4 *Dictio, quondam,ſignificat quem eſſe mortuum.*
5 *Bona filiorum an ſint propria, vel paterna,inſpicien-
da eſt qualitas, & induſtria filiorum, item etiam
diuturnitas temporis,num.6.*
7 *Præſumptio iuris tollitur, quando de veritate in con-
trarium docetur.*
8 *Reus tenetur concludenter, & plenè iuſtificare ſuam
exceptionem.*
9 *Reus in ſua exceptione ad elidendam actionem Acto-
ris probatam,efficitur Actor.*
10 *Probatio ex parte Rei requiritur concludens.*
11 *Probatio non concludens præcisè,nullatenus ſuffra-
gatur.*
12 *Identitas vt probetur, non ſufficiunt generales pro-
bationes, ſed requiruntur ſpeciales demonſtratio-
nes.*
13 Fulgoſ Bald.Peregr.*declarantur, & nume.* 14.
15 *In præſumptionum materia ſtrictè agendum eſt, nec
earum multiplicatio eſt admittenda.*
16 *Hæres ſi inuentarium non confecerit,intrat præſum-
ptio vſurpationis.*
17 *Teſtator poteſt in præiudicium fideicommiſſariorum
indulgere,& remittere, vt hæres inuentarium non
conficiat.*
18 *Argumentum à negatiuis non valet.*
19 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*
20 *Præſumptiones vrgentiores præferuntur debilio-
ribus.*
21 *Bona poſſeſſa, & diuiſa à filiis, data eorum induſtria
præſumantur propria, & non paterna.*

Deciſio CCCXCVI.

Domini ſteterunt in deciſis ſub die 20. Decem-
bris præteriti,quod ſcilicet danda ſit immiſſio
D.Stephano petenti immiſſionem ex fideicommiſſo
Hieronymi in poſſeſſionem Bagnarolæ tornaturarũ
122.circiter.

Et placuit fundamentum deciſionis iactum in di-
uiſione ſequuta poſt quatuordecim annos à mor-
te Ioannis inter ipſum Hieronymum, Bernardinum,
& Rondaninum fratres,in quâ diuiſione eidem Hie-
ronymo aſſignata fuit dicta poſſeſſio Bagnarolæ pro
ſuâ parte; Et quamuis Doctores inter ſe non conue-
niant, an & quando bona diuiſa inter fratres præſu-
mantur

mantur, vel ab ipſis acquiſita, vel à Parentibus pro-
ueniſſe; Attamen in caſu præſenti tot concurrunt, vt
Domini cenſuerint, hic conſtare, bona fuiſſe ipſorum
fratrum diuidentium, non autem prouenisse à Ioanne
Patre, nempè quia nulla facta fuit mentio hæredita-
tis, vel bonorum Ioannis eorum Patris, nec declara-
runt ſe bona Patris diuidere, vt factum fuit in diui-
ſione inter filios Hieronymi: ſpatium quatuordecim
annorum interceſſit à morte Patris vſq; ad diuiſio-
nem: Ipſi filij erant induſtrioſi, & mercaturam exer-
1 cebant, vnde intrat præſumptio Iuris, quod bona di-
uiſa potiùs eſſent propria, quàm paterna, vt per *Bald.*
in l. cùm oportet, nu. 11. Cod. de bon. quæ liber. cum
aliis congeſtis in deciſione ver. Vndè facillimè, qui-
bus addi poſſunt *Becc.* conſ. 113. n. 9. li. 1. *Surd.* conſ.
505. n. 6. in fin. ver. 3. ſi illa, & n. 7. Et ſucceſſores om-
2 nes Hieronymi hanc poſſeſſionem Bagoarolę habue-
runt, & connumerarunt inter bona eiuſdem Hiero-
nymi fideicommiſſo ſubiecta, & Marcus Antonius
auctor DD. de Sangeorgiis in poſitionibus idem faſ-
ſus eſt, quæ confeſſio multùm operatur etiam contra
ſingulares ſucceſſores, vt aliàs in hâc eâdem causâ di-
3 ctum fuit; Illa autem diſtantia temporis benè colli-
gitur, quia teſtamentum Ioannis conditum fuit de
anno 1505. vbi ſe tunc languentem corpore appel-
lat, & deinde filij eiuſdem Ioannis in quodam Inſtru-
mento quod datur, enunciant Ioannem eorum Pa-
trem cum illa dictione (quondam) quæ indicat tunc
temporis Patrem mortuum fuiſſe *Bald.* conſ. 407. n.
4 9. li. 1. *Alex.* conſ. 14 n. 15. li. 6. *Rimin iun.* conſ 167. n.
11. & proindè ex his duobus, nempè illâ aſſertione
grau s infirmitatis in factione Teſtamenti, & enun-
tiatiua filiorum de quondam Ioanne, congruè de-
præhendi poteſt, de dicto anno 1505. Ioannem de-
ceſſiſſe, diuiſio autem ſequuta fuit inter filios de anno
1519. & præcipuum fundamentum non ſit in ſolâ
temporis diſtantiâ, ſed in dictâ filiorum induſtriâ, &
5 eorū qualitate, vt per gloſ. in dictâ l. cùm oporteat,
in ver. eius ſubſtantia, Cod. de bon. quæ liber. *Menoc.*
de præſumpt. li. 3. præſumpt. 50. n. 3. verſ. & idem.

Et quamuis verum ſit, huiuſmodi probationem,
quod bona poſſeſſa, & diuiſa inter filios cenſeantur
eorum propria, non autem paterna, totam fundari in
præſumptione iuris, ſcilicèt in temporis diuturnita-
te, induſtria filiorum, & aliis, vt per *Becc.* dicto conſ.
113. n. 9. Et ideò admittere probationem in contra-
rium, quæ ſi concludens deducatur, tollet quamcum-
7 que præſumptionem Iuris ad l. fin. in princ. ff. quod
met. cauſ. l. cùm de indebito, ff. de probat. *Dec.* conſ.
400. n. 8. *Surd.* conſ. 80. n. 19. & conſ. 423. n. 12.

Nihilominus Domini de Sangeorgiis, & litis con-
ſortes, videntur defeciſſe in hâc probatione, in qua
certum eſt, quod ſicuti D. Stephanus tenebatur con-
cludenter probare ſuam intentionem, dum egit ad
8 fideicommiſſum: Ita & ipſi DD. Sangeorgij conclu-
denter, & plenè iuſtificare ſuam exceptionem tene-
bantur *Bald.* in l fruſtrà, n. 2. Cod. de probat. *Crauett.*
conſ. 101. ſub n. 29. & conſ. 126. n. 8. *Peregr.* conſ. 64.
n. 21. & ſeqq. li. 5. *Surd* conſ. 385. n. 11. *Rota* apud *Put.*
de . 396 n. 2. in correct. li. 2. ver. Et ſic actor par. 2. di-
uerſ. & coram S. nr. Greg. XV. deciſ. 20 t. n. 3. & deciſ.
378. n. 1. quia tunc Rea in ſuâ exceptione ad eliden-
dam actionem Actoris probatam efficitur actor. l. 1.
10 vbi *Bart.* nu. 3. ff. de except l. in exceptionibus, ff. de
probat. *Corn.* conſ. 224. n. 6. li. 2. *Pariſ.* conſ. 45 n. 2. lib.
1. *Peregr.* dicto conſ. 64. n. 22. Card. *Seraph.* dec. 1422.
n. 11. & non ſufficit ipſis turbidam reddere probatio-
nem Domini Stephani, quæ iam de per ſe clarè de-
ducitur ex Inſtrumento diuiſionis iunctis circum-
ſtantiis ſuprà ponderatis, ſed debebant concluden-
tem eorum exceptionis probationem afferre, quia
directè non intendunt elidere probationem Actoris; 11
ſed illius intentionem, opponendo contra fideicom-
miſſum Hieronymi, aliud fideicommiſſum antece-
dens Ioannis, quo caſu ex parte Rei, requiritur con-
cludens probatio, vt poſt *Ruin.* & *Soccin.* tradit *Surd.*
conſ. 505. n. 6. ver. nec dicatur.

Nec obſtant acquiſitiones factæ per Ioannem in
loco Bagnarolæ, quæ dantur in Summ. pro DD. San-
georgiis, in quibus acquiſitionibus, dum confinia de-
ſcribuntur ſe ipſum Ioannem pro confinante deſi-
gnat, Vndè videtur inferri, quod & ante iſtas acquiſi-
tiones, ibidem Ioannes haberet prædia.

Quoniam quoad acquiſitionem tornaturarum 15.
tabulatum 65. pedum 55. cum dimidio, *Rota* iam cen-
ſuit iſtas eſſe adimendas, quo autem ad aſſertionem
confinium Reſpondebant Domini, quod illa probat
quidem, quod Ioannes habebat in Guardia Bagna-
rolæ alia prædia, ſed non concludit, quod illa com-
præhendantur in hoc corpore bonorum, de quo in
diuiſione, & quod ſint hæcmet, quæ ex fideicommiſ-
ſo Hieronymi petit Dominus Stephanus, præſertim
cùm locus ille Guardiæ Bagnarolæ ſit generalis, in
quo multa prædia diſtincta habere poterat Ioannes,
prout alij habent, & confines, qui apponuntur in il-
lis acquiſitionibus, nulla ex parte reſpondent Con-
finibus prædij, de quo nunc agitur, & ſic probatio
hæc tamquam non concludens præcisè nullatenùs 12
ſuffragatur e in præſētia, & ibi DD. de probat. *Caſtr.*
in l. veteribus, n. 2. *Iaſ.* n. 1. ff. de pact. *Pariſ.* conſ. 104.
n. 2. li. 1. *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, dec.
68. n. 23. in eius impreſſ. Maximè ad euellēdum aliam
probationem concludētem Actoris; & ad proban-
dam identitatem non ſufficiunt generales probatio-
nes, ſed requiruntur ſpeciales demonſtrationes *Ruin.*
conſ. 30. n. 6. li. 1. *Roland.* conſ. 98. n. 24 li. 3. *Aym.* cōſ.
112. n. 2. & 3 *Peregr.* conſ. 48. n. 2. & 3. li. 1. *Rota* dec.
295. n. 8. parte primâ recent.

Nec applicari viſum fuit doctrinam *Fulgoſ.* conſ.
145. *Bald.* conſil. 89. n. 4. li. 1. *Pereg.* de fideicommiſſ. 13
art. 44. n. 22 & conſ. 48. n. 10 li. 1. & conſ. 35. n. 12. li. 3.
quos retulit alia deciſio in hâc causâ ſub die 5. Mar-
tij 1627. qui dixerunt bona non præſumi acquiſita à
filiis, quoties conſtat in illa Villa Patrem habuiſſe
bona, etiamſi non probetur præcisè de iiſdem bonis,
dummodò nouus non exhibeatur titulus acquiſitio-
nis ex parte filiorum. Quoniam, vltra quod nemo ex
iis Doctoribus loquitur quando pro filiis concurrit
illa vrgens præſumptio deducta ex temporis diuturni-
tate, & ipſorum filiorum induſtriâ, hæc concluſio
non ſuffragaretur DD. Sangeorgiis, niſi pro illis tor-
naturis, quas apparet Ioannem habuiſſe in Villa Ba-
gnarolæ, nempè in illis duabus acquiſitionibus pro
viginti tornaturis, non autem vltrà; & licèt in primâ
acquiſitione tornaturarum quinq; in Villâ Bagnaro-
læ facta de anno 1495. & in alia facta de anno 1503.
de quindecim tornaturis idem Ioannes enuncietur
confinans, non tamen indè infertur, quod bona, quæ
priùs haberet, eſſent poſita in hâc Villâ Bagnarolæ,
& fieri poteſt, quod eſſent in aliâ Villâ diſtinctâ, ſed
contigua, & ſic eſſet confinans, eo quod vtrumque
prędium eſſet poſitum in extremis partibus Villarum;
Itavt ad inuicem confinantes ſe tangerent, ſiq; alias
diceremus, daretur triplicatio præſumptionum, pri-
ma quia ex eo quod Ioannes olim habuerit bona
præſumerentur eadem bona, quæ poſt tot annos fue-

runt aſſignata Hieronymo, Secunda quod præſumerentur eadem præcisè, quamuis ſolum conſtaret in genere in Villa Bagnarolæ, quæ lariſſima eſt, Ioannem aliqua bona habuiſſe; Tertia eo quod confinans poſterioribus acquiſitionibus factis in villa Bagnarolæ, præſumeretur quod bona, quæ priùs habuerit, fuerint in eâdem Villâ Bagnarolæ, & tamen in hâc materiâ præſumptionum ſtrictè agendum eſt, nec earum multiplicatio admittenda videtur arg. l. 1. & ibi
15 Doct. C. de dot. promiſſ. *Rum.* conſ. 66. n. 2. lib 3. *Romin. iun.* conſ. 405 ſub n 50 cum alijs per *Surd.* conſ. 135. n. 78 & dixit *Rota* in recent dec. 325. n. 3. in fin. p. 2. cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod Hieronymus, & alij filij Ioannis non confecerint Inuentarium bonorum ipſius Ioannis Patris, & ſic intret ſuſpicio, quod occultauerint illius bona, & propterea facilius admittenda ſit præſumptio, quod omnia bona exiſtentia in Villa
16 Bagnarolæ fuerint Ioannis, ad tradita per *Menoch.* conſ. 207. n. 2. Quoniam immò & idem *Menoch.* n. 15. 16. & 26. magnifacit ad præſumendum, quod bona fuerint acquiſita à filiis, non autem prouenisse à Patre, quod ipſi filij fuerint induſtrioſi, & tempus notabile interceſſerit, nullâq; culpa imputari poteſt Hieronymo, & fratribus, ſi inuentarium nō confecerint, hoc enim illis indulſit, & remiſit Ioannes Teſtator, quod & facere poterat etiam in præiudicium fideicommiſſariorum *Caſtr.* in l. nemo poteſt ſub nu. 10. vbi etiam alij Interpretes ff. de leg. 1. *Roland.* de Inuent. in vlt. part. §. an Teſtator D. *Fachin.* controu. iur. li. 6. c. 25 *Peregr.* de fideicom. art. 11. n. 75 ante finem verſ. communis tamen.

Nec obſtat, quod in eâdem diuiſione de anno 1519. Hieronymus mentionem fecerit de nonnullis prædijs cum aſſertione, quod ab ipſo Hieronymo, & eius fratrib. acquiſita fuerint, vnde ſi hoc prædium Bagnarolę acquiſitum fuiſſet ab iiſdem, de hoc etiam meminiſſent, prout fecerunt de aliis; Quoniam à negatiuis non valet argumentum, & mentionem fecerunt de aliis prędiis acquiſitis fortaſſe ad cautelam, cùm maioris pretij eſſent, & incluſio vnius eſt excluſio alterius, quoties illud includitur alio modo *Sa-*
19 *lycet.* in l. de crimine C qui accuſar. non poſſ. *Dec.* in l. 1. nu. 84. in 3. l. ff. ſi cert. pet. *Becc.* conſil. 93. n. 24. *Menoch.* conſ 86. nu. 30. *Surd.* conſil 25. n. 35. Vndè ſi probatur ex ipsâ diuiſione, diuturnitate temporis, induſtriâ filiorum, & aliis, quod prædium hoc tornaturarum 112. Bagnarolæ fuerit Hieronymi, & illius fratrum, nec præſumi à Patre prouenisse non debet excludi hæc probatio, ex eo quod non includatur in aſſertione diuiſionis; & in omnem euentum coniecturæ: quod hæc bona in locu Bagnarolæ poſita, fuerint ipſorum fratrum, & ab ipſis acquiſita, magis proximæ veriſimiliores, & præponderare videntur aliis, quæ contra poſſent deduci, & tritum eſt vrgentiores præſumptiones præferri debilioribus l. Diuus ff. de in
20 integr reſtit. *Corn.* conſil. 144. nume. 1. verſ. nec videtur opitulari lib. 4. *Alciat.* conſ. 2. nume. 29. lib. 5. & conſ. 68. nume. 24. lib. 9. *Menoch.* de pręſumpt. lib. 1. p. 30. num 1. *Rota* dec. 64. num. 8 par. 1. diuerſ. prout nec poſſibilitas, quod prouenerint â Ioanne Patre attendi debet; quoniam & poſſibile eſt, quod acquiſita fuerint ab ipſis filiis, ſitq; admodum id veriſimile, dum ipſi mercaturæ incumberent, & diù poſt mortem Patris eam exercuerint, & de bonis Patris diuidendis ne verbum quidem fecerint.

Nec obſtat, quod ob difficultatem probationum circa identitatem bonorum, quæ fideicommiſſo Ioannis eſſent ſubiecta, fuerit facta liquidatio in librarum 14000.

Quia ſi difficilis eſt probatio circa identitatem fideicommiſſi Ioannis, facilior erit probatio reſpectu fideicōmiſſi Hieronymi; quoniam ſemper ſubſiſtit præſumptio iuris, quod bona poſſeſſa, & diuiſa à Hieronymo, & fratribus ſint eorumdem data ipſorum induſtria, & aliis ſuprà ponderatis, nō autem à Ioanne Patre prouenisse; ſique DD. Sangeorgij concludenter non iuſtificant identitatem bonorum Ioannis, dicentur defeciſſe in probatione eorum exceptionis, quam contra bona ſubiecta fideicommiſſo Hieronymi opponunt; & tandem in ipsâ liquidatione nō apparet quod habita fuerit ibi ratio illius prædij Bagnarolæ, & ſic quod partes intellexerint hoc prædium fuiſſe Ioannis.

Et ita vtrâque parte informante in deciſis, permanſerunt Domini, &c.

Romana Vineæ.

Veneris 16. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Alienata ex cauſa exſoluendi debitum non cadunt in fideicommiſſo.*

2 *Factum Iudicis reputatur factum partis.*

3 *Præſumptio eſt ſemper pro validitate actus aſſumenda ſicut pro decreto Iudicis.*

Deciſio CCCXCVII.

DOmini de Stellis obtinuerunt coram bo. mem. *Vbaldo* reſolutionem ſuper exiſtētia fideicommiſſi quondam Franciſci Atracini, illúdq; purificatum fuiſſe per obitum Annæ in illorum fauorem, & demùm etiam conſtare de identitate vnius Vineæ. Verum cùm Domini de Angelis poſſeſſores exciperent, potiſſimùm hanc vineam ſubhaſtatam fuiſſe ad inſtantiam Andreæ Braui, & deliberatam q. Franciſco Mucantio pro pretio ducatorum 461. monetæ, quam demùm idem Mucantius vendidit Dominis de Angelis vna cum melioramentis, prædictámq; ſubhaſtationem factam fuiſſe pro debitis eiuſdem Franciſci Atracini fideicommittentis, & propterea detrahendam eſſe ex illius fideicommiſſo; quemadmodum enim ſi ipſe fideicommittēs alienâſſet dictam Vineā, nulli dubium eſſet, quod non comprehenderetur in eius fideicommiſſo, ita etiam dicendum eſt cùm fuerit vendita per Iudicem ad effectum extinguendi debita eiuſdem fideicommittentis l peto §. prædium ff.
de leg. 1. & l. Papinianus §. quarta autem ff. de inofficioſ. teſtament *Rota* dec. 267. n. 1 & 5 part. 1. recent. 1
factum enim Iudicis reputatur factum partis l. ſi ob
causam vbi *Bart.* & alij Cod. de euict. *Tiraq.* de retract. conſanguin. §. 1. gloſ. 14. n. 13. *Surd.* conſ. 49. n. 2
1. & dec. 266. n. 13. *Rota* in recent. dec. 322. n. 3. p 2.

Vndè propoſui dubium, An conſtaret de tali ſubhaſtatione, & deliberatione, vt non ſit danda immiſſio Dominis Stellis cumq; in diſputatione iſtius dubij, & nullitas, & iniuſtitia obiiceretur; Domini ſtrictè quoad Iuſtitiam dixerunt conſtare de credito, nullitates autem ad aliam diſputationem reiecerūt.

Et quo ad creditum apparet Franciſcum Atracinum fideicommittentem fuiſſe debitorem ratione cuiuſdam Societatis officij in ſcutis 236. pro ſorte,

& fru-

& fructib. & pro hâc quantitate relaxatum mandatum executiuum ab A. C. vt in ſummario pro DD. Ang lis num.2.vbi, & de Inſtrumento Societatis officij,&poſt relaxatum dictum mandatum fuit deuentum ad ſubhaſtationem huius Vineæ, & deliberata dicto Mucantio pro ſcutis 461. in quam cauſam extinctum fuit debitum ratione dictæ ſocietatis,& fructuum pro ſcutis 136.pro reſiduo autem fuit ſatisfactum mandato relaxato pro ſcutis 186. in fauorem eiuſdem Mucantij creditoris pro eâdem ſummâ dicti Franciſci Articini,vt in ſummario n.3.& etiam ſoluta fuerunt ſcuta 42.60. Honorio Triuio de mandato Iudicis, vt in dicto ſummario nu.4. alia autem ſcuta 95.96. idem Mucantius depoſuit, quæ ſummæ ſimul iunctæ faciunt precium rei ſubhaſtatæ,nempè ſcutorum 460.94.& ſic conſtat de credito,& iuſtitia ſubhaſtationis.

Nec obſtat,quod non eſſet locus reſtitutioni ſortis principalis dictę ſocietatis,non facta diſdicta iuxta inſtrumentum ſocietatis: Quoniam cùm iam Domini de Angelis ſucceſſores Mucantij ſint in poſſeſſione Vineæ,& Domini de Stellis veniant impugnatiuè ad dictam ſubhaſtationem, ipſis incumbit onus probandi hanc negatiuam, quod non fuerit diſdicta producẽdo integrum proceſſum,& interim præſumptio eſt pro validitate actus & pro decreto Iudicis, quod etiam tranſiuit in iudicatum *Butr.* in c.con-
5 querente n.7.verſ.in hoc de reſtit.ſpoliat. *Dec.* conſil. 125.num.3.in fin *Cranett.* conſ.302.nume.3.*Cephal.* conſ 675.num. 10.*Decian.* conſ 37.num.6.lib.2. *Rota* de .293 num.6.& 564. num.6.p.1. recent. Et hodie etiam datur alienatio officij tunc temporis, & ſic ſocietas fuit diſſoluta.

Et ita vtrâque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bonon. Dotis.
Veneris 16. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Solutio facta præſumitur ex præcedenti cauſâ obligationis.

SVMMARIVM.

1 *Dos ſecundo Viro conſtituta præſumitur in ea quantitate, quæ primo Viro ſoluta fuit.*
2 *Conf[illegible]io praiudicat contra hæredes etiam confitentis.*
3 *Solutio fru[illegible]uum præſumitur ad titulum præambulum dotis debitæ.*
4 *Maximè quando ſumma ſoluta correſpondet debito.*
5 *Apocæ recognitio probatur ex Teſtibus affirmantibus habere notam manum ſcribentis ſimpliciter.*

Deciſio CCCXCVIII.

PRæmiſſis duabus reſolutionibus, ſcilicet quod quartum dotale ſit taxandum ad rationem dotis ſcutorum 2500 & quod fructus ſoluti vltra rationem dictæ quantitatis compenſandi ſint cum ſorte principali in reſtitutione eiuſdem quarti, vt in deciſionibus iam emanatis in hâc cauſâ, tam coram bonæ memoriæ *Buratto*, quàm coram me; Propoſui dubium, an conſtaret ſolutos fuiſſe fructus excedentes fructus primæ dotis, & pro quâ ſummâ; & Domini ſtrictè circa factum hodiè reſponderunt fructus fuiſſe ſolutos pro ſummâ ſcutorum 5000. ad rationem quinque pro centenario, & mandatunt de reliquis alias videri.

Et moti ſunt,quia à principio D.Claudia cùm nupſit Domino Catandino dos ſolùm fuit conſtituta in ſcutis 2500.in contractu verò ſecundi matrimonij cum D.Pepulo nihil actum fuit circa dotem,& ſic intrauit præſumptio,quod ſecundò Viro conſtituta cẽ-
ſeatur eadem dos,quæ primo aſſignata fuit,triennio 1
autem poſt hoc ſecundum matrimonium elapſo D. Claudia confeſſa fuit ſe aſſignâſſe Pepulo pro dote, & augmento ſcuta 5000.quam confeſſionem improbauit Rota,& cenſuit illa non obſtante dotem Pepuli intelligi in ſcutis 2500. eidem Pepulo fuerunt per Catandinos ſoluti loco fructuum ducati 250.annuatim,vt in quietantiis,quæ dantur, & pro hâc eâdem quantitate fuerunt taxati fructus dotales à quodam Religioſo,vt diſſidia inter coniuges tolleret,provt in Apoca,quæ quidem quietantiæ probant ſolutionem, præcipuè contra hæredes confitentis *Caputaq.* deciſ. 196.p.1.Card *Seraph.* dec.795.n.1.& eo magis elapſo biennio *Rota* deciſ.303.n 8.in fin.p.1.recent.Illa autem quantitas annua ducatorum 250 ad rationem quinq; pro centenario amuſſim reſpondet quantitati dotis ſcutorum 5000.attentis valutationibus monetarũ decretis à Cardinali Legato Ferrariæ,& proptereà actus poſterior nempè ſolutio fructuum re-
ferri debet ad titulum præambulum,ſcilicet confeſ- 3
ſionem dotis, & taxationem dicti Religioſi l. quædam mulier ff.de rei vindic. *Cranett.* conſ.91.n.9.& conſ.158.n.15.*Cephal.* conſ.156.n.14.& 15.*Rota* dec. 314.n.4.p.1.diuerſ. præſertim cùm ſit correſpectiua
circa proportionem fructuum præſtitorum ad di- 4
ctam rationem quinque pro centenario,& illis præciſè ſit conformis *Bald.* in l.1. in princ. C. de ſolut. *Rimin.* ſen. conſ.348.numero 6.& 7. libro 2.*Soccin.* Iun.conſ.85.ſub num.6.lib.2. *Cranett.* conſ.149.n.5. Rota apud Card.*Seraph.* dec.643.n.5.

Nec obſtat,quod quietantiæ non ſint ſolemniter recognitæ; quoniam immò dantur teſtes eas recognoſcentes,qui aſſignant rationem,ſe habere notam
manum ſcribentis,& ſic ſufficit,cùm huiuſmodi apo- 5
cæ priuatim,& ſine teſtibus confici ſoleant *Rota* deciſ.570.numer.2.p.1. diuerſ. & coram Card.*Seraph.* dec. 1163.num.3.

Non obſtat,quod fructus debeantur ad rationem ſeptem pro centenario iuxta ſtatutum Centi; quia hodiè Rota voluit ſolummodò firmare factum,nempè quid fuerit ſolutum,non autem quid eſſet ſoluendum,provt nec inquirendum eſt, an Maritus onera matrimonij ſuſtinuerit, hæc enim ad aliam diſputationem ſunt reiicienda.

Et ita vtrâquepatte informante reſolutum fuit.

Aquilana Beneficij.
Lunæ 26. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Capellani, qui habent beneficium cum obligatione celebrandi Miſſas,an per ſubſtitutum valeant inſeruire. Reſidentia in ſimplici beneficio quando ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos quando non eſt in fundatione beneficij grauatus celebrare per ſe ipſum,ſi ſi habet onus beneficium celebrandi Miſſas poteſt adimplere per ſubſtitutum.*

2 *Beneficia ſimplicia de iure requirunt reſidentiam Rectoris.*
3 *Fallit de conſuetudine.*
4 *Quæ conſuetudo non attendit quando ſtatutum Eccleſiæ aliud diſponit, vel contrarius adeſt vſus.*
5 *Item quando fundator aliud diſpoſuit in fundatione.*
6 *Onus reſidentiæ cenſetur indictum, quando perſonale aliquod miniſterium fuit ab ipſo Rectore requiſitum.*

Deciſio CCCXCIX.

IN fundatione Capellaniæ, quam Dominus Leo-
nardus obtinebat, cauebatur quod Capellani pro
tempore teneantur celebrare in eâdem Capellâ Miſ-
ſam vnam quolibet die, & inſeruire omnibus horis
canonicis in choro, & aſſociare Confratres Sancti
Caroli in omnibus functionibus, & proceſſionibus
publicis, toties quoties contigerit exire ab Eccleſiâ,
& ad hoc, vt poſſint participare de diſtributionibus
quotidianis Capituli Aquilani, prout cæteri Capel-
lani inſeruientes participant, de annuis redditibus
pro dote aſſignatis ſoluere teneantur Capitulo præ-
dicto quolibet anno ducatos quadraginta de Regno;
pro quâ ſolutione Capitulum è conuerſo teneatur
dare ipſis Capellanis diſtributiones ſolitas dari aliis
Capellanis dictæ Eccleſiæ inſeruientibus; cùm autẽ
dictus Leonardus prætenderet ſe poſſe dictę Capel-
laniæ inſeruire per ſubſtitutum, dato ſuper hoc du-
bio Domini reſponderunt, quoad celebrationem Miſ-
ſarum poſſe per alium inſeruire, quoad reliqua verò
nequaquam.

Fundamentum autem Dominorum quoad pri-
mam partem reſolutionis fuit, quia cùm non fuerit
expreſsè dictum, quod Capellanus teneatur celebra-
re per ſe ipſum, vtique poteſt celebrare per alium
1 *Lap.* alleg. 35. & 117. n. 2. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 5. nu.
75. cum ſeq. *Garz.* de benef. p. 7. c. 1. n. 86. 87. 91. 93. &
ſeqq. *Gratian.* dec. *Marcb.* 155. n. 4. & diſcept. forenſ.
c. 133. nu. 1. & pluries fuit in Rota reſolutum, vt in
Romana Capellaniæ 2. Ianuarij 1589. coram Card.
Pamphilio relata per *Garz.* vbi ſuprà nu. 94. & deciſ.
635. n. 2. & ſeq. & deciſ. 719. n. 5. in fin. p. 2. recent. &
dec. 108. n. 5. & ibi Addent. n. 15. coram S. me. Greg.
XV. & idem cenſuit Sacra Congregatio, vt refert
Marcheſan. de commiſſ. p. 1. fol. 140.

Quo verò ad ſecundam partem moti ſunt ex eo,
quia omnia beneficia, quæ in titulum conceduntur,
2 etiamſi ſint ſimplicia, de Iure communi reſidentiam
requirunt c. ad hæc de præbend. *Abb* in c. cùm ad
hoc n. 5. de Cleric. non reſiden. *Rebuff.* in praxi bene-
fic. in tit. de diſpenſ. non reſiden. numer. 7. & fuit di-
ctum in causâ Maceraten. Parochialis 14. Martij
1575. coram *Orano.*

Et quamuis hoc hodiè non procedat, attenta ge-
nerali conſuetudine, ſecundùm quam Capellani hu-
3 iuſmodi ſimplicibus Capellaniis perſonale aliquod
ſeruitium impendere minimè tenentur, ſed illis per
ſubſtitutum inſeruire valent. *Felin.* in cap. dilectus il.
2. n. 1. de reſcript. & in c. cùm omnes ſub n. 3. de con-
ſtit. *Gratian.* d. deciſ. *Marcb.* 155. nume. 2. *Gonzal.* ad d.
reg. 8. gloſ. 5. num. 80. & gloſ. 15. nume. 76. *Rot.* deciſ.
483. num. 2. p. 5. diuerſ. & in Virdunen. Canonicatus
23. Februarij 1587. coram *Gipſio*, & in aliis relatis per
Garz. de benefic. p. 3. c. 2. num. 5. & ſeqq. vbi num. 8.
& 9. refert etiam declarationes Sacrę Congregatio-
nis Concilij, & dicta p. 7. c. 1. n. 85. nihilominus, iſta
generalis conſuetudo locum ſibi non vendicat, vbi
viget ſpecialis conſuetudo, ſtatutum, vel conſtitutio
in contrarium Innocent. in c. fin in princ. & ibi *Abb.* 4
n. 3. *Calderin.* ſub n. 1. de Cleric. non reſident. *Gonzal.*
d. gloſ. 5. n. 100. & 107. & fuit dictum in Calagurritana
Beneficij 20. Iunij 1588. coram Card. *Pamphilio*, & in
Burgen. reſidentiæ 16. Decembris 1585. coram *Ro-
buſterio*; Nec quando apparet fundatorem aliter vo-
luiſſe, poteſt enim ille etiam huiuſmodi ſimplicibus
Capellaniis reſidendi onus adiicere, cùm illud ſit iu-
ris diſpoſitioni conforme, vt tradit *Perez* de anni-
uerſ. lib. 2. cap. 8. n. 1. & 2. & apertè etiam inſeruiunt 5
Doctores, & deciſiones ſuperius allegatæ.

In propoſito verò ſatis viſum fuit conſtare de fun-
datoris mente, ex eo quod voluit Capellanos teneri
inſeruire omnibus horis Canonicis in Choro, & de-
bere participare de diſtributionibus quotidianis,
prout cæteri inſeruientes participãt, hęc enim verba
videntur ſaltem tacitè importare reſidentiam perſo-
nalem, ita vt idem ſit, ac ſi iſta fuiſſet expreſsè iniun-
cta, vt per *Perez* loco ſuprà citato nume. 72. & ex 6
illo verbo, aſſociare, quod de ſui naturâ, & propriâ
ſignificatione videtur pariter importare aſſociatio-
nem per ſe ipſum, & non per alium.

Nec prędictis viſũ fuit obſtare, quod Capitulũ no-
luerit dictos annuos ducatos 40 de regno acceptа-
re, & dictum Leonardum ad quotidianarum diſtri-
butionum participationem admittere; Quoniam de
aliquâ oblatione ipſi Capitulo factâ, & aſſertâ recu-
ſatione nullibi conſtat, nihil enim fuit datum in Sum-
mario Leonardi ad hoc probandum, &c.

Et ita deciſum, &c.

Neapolitana Matrimonij.
Veneris 30. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Super diſputatione matrimonij nullitate à tertio propoſita, dum diſceptatur non poteſt interdici exercitium matrimonij Coniugibus in poſſeſſione illius exiſtentibus, Matrimonium cum Puellâ impubere, & concurrente diſpenſatione Apoſtolicâ valet. Malitia quando dicatur, & quomodò probetur ſupplere ætatem. Habilitas ad copulam impuberis, & ſufficiens cognitio effectus, & importantiæ matrimonij, ex quibus in Puellâ impubere dignoſcatur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intelligitur prout de iure.*
2 *Mota lite à tertio ſuper validitate matrimonij non denegatur manutentio Coniugibus exiſtentibus in poſſeſſione exercitij matrimonialis, & copulæ.*
3 *Matrimonium cum impubere, contractum nullum eſt.*
4 *Quouſque diſcutitur validitas matrimonij facienda eſt ſeparatio thori ob timorem peccati.*
Fallit ſtante diſpenſatione Pontificia ibidem, vel niſi probationes ſint paratæ incontinenti n. 6.
5 *Diſpenſatio Pontificia ſuper ætate cum clauſula dum malitia ſupplet ætatem, requirit probationem, quæ conſiſtit in eo, potentia ad copulam, & diſcretio, ſeu prudentia ad percipiendum eam connubio.*
6 *Quando timor eſt peccati ob nullitatem matrimonij tunc demum fit ſeparatio thori, ſi dantur probationes incontinenti.*
7 *Pater præſumitur pro filiis bonum conſilium capere in matrimonio filiam impuberem coniungendo.*

8 *Pro-*

8 *Probatio, quod malitia ſuppleat ætatem deducitur ex quo matrimonium probatur ex copula conſumatum.*

Vxori non creditur ſuper copula conſumata, quando lis eſt ſuper inhabilitate, ibidem.

9 *Copulam eſſe conſumatam, & coniugum potentiam, probant ſigna, & coniectura.*

10 *Ætas ad copulam in puellis nobilibus delicate enutritis ſolet citius accedere ante duodecimum annum, & 12.*

11 *Maximè in regionibus magis calidis, vt in Ciuitate Neapolis & 19.*

13 *Simplicitas, & intellectus imbecillitas operatur, vt Puella vim matrimonij non valeat comprehendere.*

14 *Intra nonum, aut octauum annum malitiam supplere ætatem non poteſt aſtrui.*

15 *Ordinarius poteſt diſpenſare ſuper denunciationibus requiſitis à Concilio Tridentino ante matrimonium.*

15 *Parochus domicilij contracti matrimonij ſufficit, vt ad hibeatur prætermiſſo originario.*

Deciſio CCCC.

FVit commiſſa à Sanctiſſimo Domino Noſtro hęc
cauſa cum facultate reponendi Dominam Iſa-
bellam Santeuerinam in Monaſterio vel apud nobi-
lem Matronam arbitrio Rotæ, ſuper quo arbitrio
propoſui dubium, & Domini concluſerunt non in-
trare; Arbitrium enim regulatur à Iure *Bart.* in ex
trauagan. ad reprimendum in verbo videtur n. 8. Ro-
ta coram S. me. Gregorio XV. dec. 465. n. 1. & alias
1 ſæpius, Cum autem matrimonium inter eam & D.
Ioſephum Principem Sancti coram Parocho, & ſic in
faciem Eccleſiæ fuerit contractum, illudque fuerit
conſumatum, & vterque ex coniugibus ſit in quaſi
poſſeſſione coniugij & thori, nullum Ius patitur, vt
pendente lite poſt dictam conſumationem, & coha-
bitationem motam à tertio, Marchione ſcilicet S. Iu-
liani Auo materno, ſuper nullitate matrimonij, ipſi
coniuges priuentur dicta eorum quaſi poſſeſſione
2 & eis interdicatur exercitium matrimoniale cap.
laudabilē, & ibi *Abb.* ac alij vt lit. pend. Idem *Abb.* in
c. 2. n. 4. qui fil. ſint legitimi *Menoch.* cōſ. 45. 446. *San-
chez* de matrim. lib. 2. diſput. 2. n. 15. verſ. quod ſi op-
ponas, & diſput. 41. nu. 50. ad fin. ver. quod expreſſe
Franch. dec. 130. num. 4. *Achill.* deciſ. vnica de ſpon-
ſalibus quæ eſt in alia Neapolitana matrimonij *Put.*
dec. 248. lib. 3. in correct. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap.
850. n. 5. & fuit dictum in Parmen. ſeu Lunen. Sarxa-
nen. ſeparationis Thori 18. Iunij 1628. coram R. P. D.
meo *Ghiſilerio.*

Nec obſtat matrimonium fuiſſe contractum cum
Puella, quæ non excelſerat decimum annum, in qua
ætate, regula ſtat pro nullitate matrimonij tamquam
3 impuberis c. tua de ſponſal. c. nobis c. de illis il 2.
cap. fin. de deſponſat. impub. cap. vnico §. idem
quoque eodem tit. in 6. *Rota* dec. 246. numer. 6. parte
4. diuerſ. *Sanchez* de matrimonio libr. 7. diſput. 104.
nu. 1. & 4. Et cum verſemur in ſuſpicione peccati tu-
tior pars eligenda eſt & ideò videtur interim facien-
da ſeparatio coniugum, quouſque diſcutiatur va-
4 liditas matrimonij c. litteras, vbi Canoniſtæ omnes
de reſtit. ſpoliat. *Gabr.* concl. 1. numero 168. eodem
tit.

Quoniam ſuper hoc impedimento ætatis obtenta

Deciſ. Clem. Merlini.

fuit diſpenſatio à Sede Apoſt., quatenus malitia Do-
minæ Iſabellæ ſuppleret ætatem, hæcque diſpenſa-
tio directa fuit Ordinario Anglonen. qui præuiis
informationibus ſumptis ex depoſitione Comitis
Caroli Patris, Antonelli Medici, & Caſſandræ
Obſtetricis, necnon interrogata eadem D. Iſabella,
depræhendit in ea præcocia adfuiſſe, & corporis,
& ingenij vires, itaut apta eſſet copulæ matrimonia-
li, & benè perciperet vim, & indiſſolubilitatem con-
tractus matrimonij, quæ duo ad effectum, vt malitia
dicatur ſupplere ætatem ſimul concurrere debent,
nempè potentia ad copulam, & diſcretio, ſeu pru- 5
dentia ad percipiendam connubij vim cap. fin. de
ſponſat. impub. *D. Thom.* ſuper 4. ſentent. diſt. nō. 48.
q. vnica art. 5. in corpore *Sanchez* de matrim. lib. 7.
dicta diſput. 104. num. 21. *Rota* d. dec. 246. nu 4. p. 4.
diuerſ. Et ideò dictus ordinarius Anglonen ſtantibus
prædictis mandauit exequi diſpenſationem Apoſto-
licam, & coram Parocho fuit contractum matrimo-
nium.

Textus autē in dicto cap. litteras non applicatur,
quia ibi probationes circa nullitatem matrimonij
erant paratæ, & incontinenti, vt benè declarat *Abb.*
in dicto c. laudabilem n. 4. verſ. Sed dic clarius, & 6
Achill. dicta dec. 1. vbi etiam addit, quod in dicto
cap. litteras alter ex coniugibus conſcius impedi-
menti dabat de nullitate, & ſic probabilis erat ſuſpi-
cio peccati, quæ hic penitus ceſſat, cum ex ipſa diſ-
penſatione Apoſtolica, tum ex depoſitione Comitis
Sanſeuerini Patris D. Iſabellæ, cui plurimum Do-
mini detulerunt, vix enim credi poteſt adeò paternæ
pietatis & officij immemorem fuiſſe, vt tam prope-
rè matrimoniali operi, filiam immaturam nulla vr-
gente cauſa ſupponi permiſerit, cum tamen ſemper 7
præſumatur Patrem conſuluiſſe, & ſaluti, & exiſti-
mationi filiæ propriæ leg. nec in ea ff. de adulter. leg.
fin. C. de ſponſal *Aym.* conſ. 1. n. 2 *Surd.* conſ 428. n.
13. *Tiraquel.* in l. ſi vnquam in præfat n 9. C. de re-
uoc. donat. & dixit Rota in Romana alimentorum
18. Nouembris 1591. coram *Penia.*

Quibus accedit, quod poſt contractum matrimo-
nium in faciem Eccleſię, illud fuit aptè conſumatum,
vt ſub iuramento D. Iſabella teſtatur; Et quamuis 8
poſſet dubitari, an aſſertioni ipſius impuberis ſtan-
dum ſit ex traditis per *Sanchez* dicta diſput. 104. n. 23.
Attamen hic aliundè idem aſſequimur, ex depoſi-
tionibus ſcilicet Mariti, Obſtetricis, Medici, & alio-
rum teſtium, qui coram Illuſtriſſ. Archiepiſcopo
Neapolitano atteſtati ſunt, aſſignantes etiam con- 9
gruas rationes, cum & ex ſignis, & coniecturis hæc
viri potentia puellæ & habilitas ad copulam, proba-
ri poſſit cap. de illis il 2. de deſponſat impuber. nempè
ex viuida valetudine, & valido corporis temperamē-
to, & ex aliis per *Sanchez* d. diſput. 104. n. 29. vbi ad-
dit; quod licet potentia ad copulam non ſoleat, vt
plurimum euenire ante ætatem pubertatis, nihilo-
minus ſæpe euenire celerius illis qui in delitiis enu- 10
triti ſunt prout hæc puella ex primaria Neapolita-
na; & *Nauarr* lib. 4. conſ. 4 num. 13. tit. de deſponſat.
impuber. refert in eodem Regno Neapolitano, ve-
luti ſub cœlo calido puellam decem annorum pe- 11
periſſe, exemplumque aliud ſimile fœminæ, quæ in
nono anno concepit, refert *Tiraquel.* de legib. con- 12
nub. in l. 6. num. 37. Quodque ad definiendam pu-
bertatem, & viri potentiam fœminarum in con-
trouerſiis matrimonij, Iudex à cuius arbitrio pen-
det hæc determinatio, debeat accuratius conſide-

rate perſonæ qualitatem,& conditionem, habitum
temperamenti,valetudinem, ac robur, atque cœli
regionem, quam numerum annorum docet *Calcan.*
conſ. 1 ſ1.nu.19.*Menoch.* de arbitr.iud,lib.2. caſ.57.
n.45 & caſ.58 n.8.*Gregor.Tholoſan.*ſyntagm. iur.p.2.
lib.9.n.6 & ſeqq.

Nec applicatur deciſio Hipporegien. prætenſi
matrimonij 1.Decembris 1589.coram *Comitulo*, quæ
13 eſt 246 p.4.diuerſ. quia ibi conſtabat de ſimplicita-
te, & infirmitate intellectus illius puellæ ad co-
gnoſcendam vim matrimonialis vinculi,atque etiam
ex habitu corporis gracilis, & imbecillis Rota ibi
deſumpſit argumentum inhabilitatis ad copulam vt
dicta deciſio obſeruat n 8 & 12.quæ hic nedum ceſ-
ſant ſed ex depoſitionibus Medici,Obſtetricis,& ex
aliis apparet,de valido habitu corporis, & præcoci.
atque adulto vigore D.Iſabellæ,& ex reſponſionibus
ab ipſa datis tam coram Ordinario Anglonen. quam
coram D. Archiepiſcopo Neapolitano eleuet ſa-
gacitas.&adæquata prudentia ad percipiendam vim
matrimonialis vinculi.

Deciſio quoque Taurinen.matrimonij 26.Decem-
bris 1611.coram bo.me.*Penia* non congruit caſui no-
ſtro,quia Puella,de qua in illa deciſione erat ſolum-
14 modo ſupra octauum ætatis annum, Domina verò
Iſabella eſt in decimo illa Puella fuerat rapta, & ſic
in ea non concurrebat iudicium Patris,& de ſimpli-
citate,ac hebeti ingenio conſtabat,hic verò adeſt iu-
dicium Patris,& apparet,vt dictum eſt,de prudentia
æqua matrimonio.

Nec obſtat prætermiſſas fuiſſe denunciationes
antè contractum matrimonij, quia & Ordinarius
15 ſuper hoc diſpenſauit; quod ei conceſſum eſt à Sac.
Concilio Tridentino ſeſſ.24.cap.1.de matrim.atque
etiamſi abſolutè, & abſque licentia Ordinarij omiſ-
16 ſæ fuiſſent, non indè tamen irritaretur matrimoniū
Nauarr. conſ.37.de ſponſal.lib. 2.*Rimin.* iun. conſ.
691.n 34.& ſeqq.*Sanchez* latè de matr.lib. 3.diſput.
5.num. 3. *Pontius* de matrim. libr.5.c.3.Rota coram
Card.*Seraphin.*dec.1099.n.4 & dec 390.n.5.part. 2.
recent. vbi etiam aſſeritur ita reſpondiſſe Illuſtriſſ.
Cardin.Interpretes Congreg.S.Conc.Trid.

Minus obſtat matrimonio interfuiſſe Parochum
loci de Claramonte, non autem Terræ Saponariæ,
vbi Puella degit apud Auiam maternam; Quoniam
D. Comes Carolus Pater iam familiam è Ciuitate
Neapoli traduxerat ad dictum Caſtrum Claramontis
cum ſuppellectili,ibique diu permanſerat,& ex aliis
conſtat ibidem domicilium habitationis fixiſſe, vn-
dè meritò eiuſdem loci Parochus erat adhibendus,
vt firmatum fuit in Toletana matrimonij 10.Decem-
bris 1525.coram me; In terra autem Saponariæ ali-
quibus diebus degit quidem D. Iſabella, ſed re-
creandi animi cauſa, non autem vt ibi firmaret do-
micilium vel vt recederet à paterno iam contracto,
& in omnem caſum ſufficeret matrimonium contra-
ctum fuiſſe coram Parocho alterius ex domiciliis,
quoties plura quis habet,vt in dicta Toletana matri-
monij coram me reſolutum fuit, &c.

Et Ita vtraque parte Informante,&c.

Mediolan. pecuniaria.
Veneris 30.Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Fructus recompenſatiui quomodo debeantur abſ-
que mora ab emptore iuxta regulam l. curabit C.
de act.emp. Et de eorum taxatione.

S V M M A R I V M.

1 *Periti relationi electi iudicialiter ſtandum eſt.*
2 *Fructus debentur emptorio ex æquitate l. curabit C.de act. empt.etiam emptoris ceſſante mora & 9.*
3 *Quando ſunt taxati, & in pactum deducti fructus dilatione ſolutionis eorumdem.*
4 *Taxatio fructuum compenſatiuorum debet eſſe honeſta, iuſta, & non exceſſiua.*
5 *Et iuſta ad rationem quinque pro centenario.*
6 *Et illa transfert onus probandi exceſſum in Aduerſarium.*
7 *Confeſſia in precibus proobtinenda licentia celebrandi contractum quod bona ſint infructuoſa, non inducit probationem ſufficientem quod non potuerint taxari ad rationem quinque pro centenario vbi de ratione n.8.*
Confeſſio emiſſa ad vnum effectum non debet contrarium operare ibidem.

Deciſio CCCCI.

CEnſuerunt Domini ſententiam A.C. per quam
D.Corius fuit condemnatus ad ſoluendum D.
Comitiſſæ Iuſtinæ libras 4730.pro pretio, ſiue capi-
tali bonorum ſibi per eamdem Dominam Comitiſ-
ſam venditorum, & fructus recompenſatiuos ad ra-
tionem quinque pro centenario eſſe confirmandam;
quoniam contra illius validitatem nihil releuans op-
ponebatur; De Iuſtitia autem ſatis conſtare videba-
tur ex Inſtrumento venditionis, in quo ipſe D. Co-
rius pro pretij reſiduo remanſit debitor librarum
5500.pro quibus promiſit ſoluere fructus ad dictam
rationem quinque pro centenario iuxta relationem
Periti, qui computatis ſummis poſtea ſolutis,decla-
rauit eumdem D. Corium remanere Debitorem in
dictis libris 4730. pro capitali, & in libris 759. pro
fructibus, vt in Summario D. Comitiſſæ numer. 5.
cui quidem relationi ſtandum eſt donec de errore
doceatur, cum dictus Peritus fuerit iudicialiter ele-
ctus gloſ. in l. item ſi vnus §. principaliter ff. de re- 1
cept.arbitr.*Rot.*dec.551.n.1.& dec.540.n.1.p.1.re-
cent.

Nec viſum fuit obſtare,quod dicta ſententia præ-
tenderetur iniuſta ſaltem reſpectu fructuum ad ra-
tionem prædictam; Quoniam immò fructus ratione
pretij non ſoluti ex æquitate l. curabit C. de act.
empt.debentur venditori etiam abſque mora *Bald.* 2
in l.2.per tot.& n.7.præſertim C.de vſur.& in l.ſi tra-
ditio numer. 19. C. de act. empt. *Honded.* conſ. 30.
num.17 & ſeqq.lib.1.*Surd.*conſ.101.nu.15.& ſeqq.&
fuit dictum in Romana Caſaletti 20. Iunij 1618.
coram bo. me. Card. *Sacrato*, & in Peruſina pecu-
niaria de Balleonibus 22. Maij 1626. coram R. P.D.
meo *Durano*, atque etiam pendente dilatione; quan-
do, prout hic, illa fuit conceſſa cum pacto expreſ-
ſo, quod interim fructus ſolui deberent *Dec.* in c.ve-
nerabilis n.63.de except.*Couarr.*var.reſol. lib. 3.cap. 3
4.num.5.*Vin* dec.424 n.13.lib.4.cum aliis allegatis
in eadem Peruſina Pecuniaria; illique licitè etiam
poſſunt ab initio taxari Caguol.in dicta l.curabit nu.
54. de act.empt.*Caſ.de Graſſ.* decis.3. nu. 4. de vſur.
*Molin.*de contract.diſput.368 ſub nu.14. verſ. Illud
cum *Couar. Nauar.* conſ.21. de vſur. & fuit dictum
in Ferrarien. ſocietatis 28. Iunij 1599. coram Illu-
ſtriſſimo Domino Card. *Mellino*, & in Romana
Societatis 5. Iunij 1602. coram Reuerendiſſimo
Domino

Domino meo *Decano*, & in præallegata Pecuniaria de Balleonibus coram R.P.D. meo *Durano*.

Neque obſtat, quod hoc ſolum procedat quando taxatio eſt proportionabilis ad fructus, ſecus vero quando eſt exceſſius, vt per Cagnol. *Couar. Nauar.* & alios in locis præallegatis, & latè per *Fachin.* controuerſ. Iur. lib. 4. c. 52. in 3. q. verſ. Verum his non obſtantibus, & Rota in dicta Peruſina Pecuniaria; Quoniam immò præſumptio ſtát contra D. Corium pro
5 non exceſſu, cum regulariter immobilia ad dictam rationem quinque pro centenario reddere conſueuerint gloſ. in auth. perpetua in verbo Iuſtà. C. de Sacroſ. Eccleſ. & in §. quia vero au li. de non alien. ſue permut. reb Eccleſ *Couar.* var. reſol li. 3. c. 9. n. 5. *Rota* dec. 552 n. 2. p 1. recent. & alias ſæpius, vel ſaltem ſtante hac præſumptione onus probandi taxationem non fuiſſe proportionabilem incumbit eidem em-
6 ptori, qui hoc dicit ad tradita per Purpurat. in l. ſi paſcenda n. 19. C. de pact. qui tamen hoc non probauit.

Neque exceſſiuitas ſufficienter probari videbatur ex eo quod dicta Domina Comitiſſa venditrix in precibus porrectis pro obtinenda licentia alienandi expreſſe aſſeruit, quod ex dictis bonis nihil percipi poterat, tum quia Domus non poterat locari aliquib. perſonis ſtante prohibitione teſtatoris, cum etiam quia eadem bona erant infructuoſa, & indigebant multis melioramentis; Quoniam, vltra quod confeſſio huiuſmodi tamquam facta ad effectum facilius obtinendi dictam licentiam vendendi, non videtur
7 ad alium effectum conſequendi fructus poſtea conuentos, ac taxatos nocere debere *Alciat.* conſ. 2. n. 14. lib. 1. *Surd.* conſ. 371 n. 62. fuit reſponſum illam poſſe intelligi, quod bona erant infructifera quoad ipſam D. Comitiſſam quæ ſtante dicta prohibitione domũ locare non poterat, & quoad alia bona commoditatem colendi, & faciendi melioramenta, & expenſas neceſſarias pro fructibus percipiendis forſan non habebat, & in omnem caſum viſum fuit præferendam eſſe conuentionem, quod fructus recompenſatiui ſolui deberent; & ſic confeſſionem, quod bona eſſent reuera fructifera in ipſo venditionis Inſtrumento per contrahentes emiſſam, in quo etiam fuit conuentum, quod fructus, & reſponſiones bonorum illius anni in totum ſpectare deberent ad emptorem, eo quia ipſe tenebatur ſoluere intereſſe pretij remanentis.

Neque obſtat ſequeſtrum, ſiuè præceptum perſonale per Iudicem factum dicto Domino Corio, ne ſolueret dicti pretij reſiduum D. Comitiſſæ; Quia
8 non propterea idem Dominus Corius fuit impeditus frui bonis per eum emptis, ideò adhuc tenetur ad fructuum recompẽſatiuorum ſolutionem, qui debentur etiam abſque mora iuxta tradita per *Bald.* in dicta l. traditio numer. 19. C. de act. empt. *Hondod.* dicto conſ. 30. n. 17. cum aliis ſupra allegatis, & in relaxatione ſequeſtri D. Corius nullos reſtituit fructus.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Treuiren. Decimarum.
Mercurij 4. Aprilis 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

Dec. ſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlata cura Animarum cenſetur etiam tranſlatum ius percipiendi decimas.*
2 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
3 *Confirmatio Apoſtolica in forma etiam ſpeciali præſumitur ex curſu temporis iuncta obſeruantia.*
4 *Confeſſio Syndici, & Procuratoris Capituli probat contra illum.*

Deciſio CCCCII.

CVm præſuppoſito, quod Inſtrumentum donationis factæ de anno 1106. ſit in forma probanti, vt fuit in hac cauſa firmatum die 24 Maij 1619. coram bo. mem. *Seleuncien.*; Cenſuerunt Domini ſententiam Rotalem eſſe confirmandam; validitas enim non controuertitur, nec controuerti poteſt, cum ex actorum reuolutione appareat adeſſe omnia ad illã neceſſaria iuxta dec. *Caputaq.* 560. parte 5. De iuſtitia verò ſatis conſtat ex deductis in deciſione facta coram R.P.D. meo *Dunozetto* die 17. Maij anni præteriti 1628.; nam quod cura Eccleſiæ de Condà reſideat penes Monaſterium Stabulen. ſufficienter probatur ex donatione prędicta, per quã cura ipſa, & in conſequentiam ius percipiendi decimas tranſlatum fuit in Monaſterium Donatarium cap. cum contin- 1
gat de decim. cap. cura paſtoralis vbi Gloſ. in verbo legitima, & *Abb.* num. 1. & 3. ad fin. de iurepatronat. *Lambertin.* de iurepatronat. 1. art. lib primi art. 9 & 11. numer. 6. quæſtionis primæ princip. *Rota* deciſ. 626. num 1. parte 1. & deciſ. 513. numer. 1. 3. & ſeqq. part. 2. recent. cum aliis allegatis in dicta deciſione coram R.P.D. meo *Dunozetto*, iuncta p̨ſertim confirmatione Innocentij de anno 1200. & ſic per 700 annos poſtquam dicta donatio facta fuerat, quæ licet ſit in forma communi, & ſic nihil, aut parum tribuere videatur, inſeruit ſaltem pro obſeruantia, quę etiam corroboratur, & comprobatur ex teſtibus, de quibus in ſummario num. 7. deponentibus de decimatione Monaſterij in Condà, & Stabulenſes eſſe veros Decimatores, ſeque alios Decimatores non nouiſſe, ac etiam ex aliis teſtibus in eodem ſummario numer. 8., qui dicunt exegiſſe decimas pro Stabulienſibus, qui ſunt in poſſeſſione decimandi, & demum ex aliis teſtibus dicto ſummario num. 10. qui 2
pariter deponunt Priorem, & Conuentum Eccleſiæ, ſeù Monaſterij Stabulen. fuiſſe, & eſſe in longæua, ac legitima poſſeſſione percipiendi decimas loci, ſiuè diſtrictus de Condà, prout in articulis, ad quos ſe referunt, continetur, iuxta tradit. per *Felin.* in cap. auditis numer. 24. verſ. quod autem dictum eſt de præſcript *Bald.* conſ. 198. in fin. lib 4. *Dec.* in conſ. 100. num 7. in princ. Ac tandem concurrit etiam viſitatio de anno 1569. de qua in dicto ſummario num 15. cui plurimum eſt deferendum *Caputaq.* dec. 158. parte 5. atque etiam liber Monaſterij, & præſentatio de anno 1549. & alia ponderata in dicta deciſione coram R.P.D. meo *Dunozetto*, quæ Dominis placuerunt.

Stante autem huiuſmodi obſeruantiã, vltrà dictam confirmationem Innocentij in forma communi, præſumitur interueniſſe alia confirma- 3
tio Apoſtolica ſufficiens, & in forma ſpecifica *Rota* deciſ. 159. numero 4 & ſeqq. & deciſ. 694. numer. 5. parte 1. & deciſ. 506. numer. 2 p 2. recent.

vel ſaltem Epiſcopi, quæ ſufficit *Rota* dec. 513.
numero 3.p.2.recent. & facilius præſumitur vt per
Abbat. in dicto c. cnia Paſtoralis num.3. de Iure-
patr.

Neque dici poteſt, quod dicta obſeruantia tam-
quam nimis remoris ſuffragari non poſſit; quoniam
litteræ dictæ confirmationis Innocentij non viden-
tur nimis remotæ, & teſtes deponunt de antiquiſ-
ſima poſſeſſione, adeout ſatis appareat obſeruantiam
eſſe proximam, & conſequutiuam de tempore in
tempus.

Nec etiam ſubſiſtit, quod dicti teſtes deponentes
de perceptione decimarum fuerint nulliter examina-
ti ex defectu citationis, ad videndum illos iurare;
quoniam huiuſmodi nullitas benè fuit ſublata ex de-
ciſione in hac cauſa facta 20. Martij 1615 coram bo.
me. *Seleucien.*

1 Quod autem Vineæ, de quibus agitur, ſint intra
limites Parochiæ de Condà, probatur ex reſponſio-
4 ne Syndici Capituli facta ad articulos, cuius confeſ-
ſio tamquam iudicialis, & facta ab eo, qui habebat
mandatum à Capitulo, probat Gloſ. in c.fin. in verbo
nulla temporis, & ibi *Abb*.n.44. verſ.aut confitetur
in iudicio contentioſo, & *Pariſ*.n.54.verſ.2.conclu-
ſio de præſcript.*Rota* dec.141.nu.4.p.1. diuerſ. cum
aliis per Addent.ad Sa.me.Gregor.XV.dec.375. nu.
11.ac etiam ex eo, quod Palatiolenſes allegarunt, &
prætendunt exemptionem, ex quo benè arguitur
comprehenſio. *Rota* deciſ. 491. numer. 1. p.1.re-
cent.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 4. Aprilis 1629.

ARGVMENTVM.

Multa habentur in hac deciſione de pertinentiæ Iu-
riſpatronatus probatione.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus pertinentia probatur ex viſitatione Eccleſiæ, vel Capellæ facta à Viſitatoribus deputatis ab ordinario & n.9.*
2 *Probatur etiam ex teſtibus de fama, & auditu in antiquis vltra annos 60. & n.3.*
4 *Iuſpatronatus eſt natura ſua iuris hereditarij, & hæreditarium præſumitur, Et tranſit cum vniuerſitate bonorum.*
6 *Teſtes in cauſa iuriſpatronatus examinati inter, vel contra antiquos Compatronos probant inter Modernos.*
7 *Quaſi poſſeſſio in Iurepatronatu attenditur.*
8 *Et inter Compatronos pertinentia iuriſpatronatus probatur leuioribus probationibus.*
10 *Libri viſitationum ordinarij plene probant.*

Deciſio CCCCIII.

IN hac cauſa ſub die 10.Ianuarij 1628. coram me
reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis coram bo.
mem. Patriarchs *ManZanedo* quoad validitatem
ſententiæ ordinarij Compoſtellani, & iuſtitiæ diſcuſ-
ſionem Dominis ad aliam diſputationem reijcere
placuit; cumque poſtea ſub die 5.Iunij, & 15.Ianua-
rij præteriti dubium reſeruatum propoſuerim, re-
ſtrictum fuit pro faciliori reſolutione ad hanc inſpe-
ctionem, vt prius videretur de voce Ioannis Xerpe
circa Iuſpatronatus, de quo agitur, vnde hodie pro-
poſito hoc ita reſtricto dubio Domini reſponde-
runt conſtare de Iurepatronatu Ioannis Xer-
pe pro quarta parte, cum dimidia alterius quar-
tæ.

Quandoquidem ex duabus viſitationibus factis
ab ordinario, altera de anno 1554. altera de anno
1560. conſtat Ioannem Perez, fuiſſe Patronum bene-
ficij, de quo agitur pro quarta parte cum dimidia, vt
in ſummario Bernardi n.2. quæ quidem viſitationes
probant pertinentiam Iuriſpatronatus *Rota* dec. 11. 1
de Iurepatr. in nou. & dec.13. ſub n.1.p.1.ac dec.146.
n.1.& 360.n.11.p.2.recent. & coram Reuerendiſſimo
Domino meo *Decano* dec.229. iuncta præſertim de-
poſitione 11.teſtis in eodem ſummario n. 3. qui per
90. annos de viſu & de auditu à maioribus ſuis aſſe-
rit hoc Iuſpatronatus ſpectaſſe ad dictum Ioannem 2
Perez, & aliorum teſtium de fama, & communi repu-
tatione, qui in hac materia vel ſufficienter probant,
vel ſaltem alias probationes plurimum coadiuuant
iuxta tradita per *Gabr.* conſ.196.nu.8.lib.2. *Menoch.*
conſ.241 num.23.*Lambertin.* de Iurepatr. p. 2.lib.2.
art.4.q.10.num. 14.& fuit dictum in Burgen. Abba-
tiæ 15.Ianuarij 1590. coram *Penia*; Cuius quidem
Ioannis Perez cum hæres fuerit, & ſucceſſor vniuer-
ſalis Ioannes Xerpe, vt benè deducitur ex teſtibus
datis in dicto ſummario nu.1.qui licet deponant de
fama, & auditu, tamen cum ſimus in antiquis vltra 3
60. annos & in materia Iuriſpatronatus ſatis probant
Caſſador.dec.2.n.4.de probat.*Achil*.dec.7.num.4 de
Iurepatr *Farinac*.de teſtib.q.69.n.125.*Rota* deciſ.91.
ſub n.7.p.1. & deciſ.360. n.4.& deciſ.694. n.6.p.2.
recent. Hinc proinde ſequitur ipſum Ioannem Xer-
pe eſſe Patronum pro eadem portione ad Ioannem
Perez pertinente, quia regulariter Iuſpatronatus eſt
hæreditarium Clement. plures, & ibi DD. de Iure- 4
patr. *Couar*.var.reſol.lib.2.c. 18.num.6.& ſeq.*Peregr*.
conſ.27.n.1.lib.2.Rota apud Card.*Seraph*.dec.456.n.
1.& in recent.dec.707.n.8 p. 1.& deciſ. 756.n.8. in
fin.p.2.& tranſit cum vniuerſitate bonorum per ſuc- 5
ceſſionem gloſ.in cap. piæ mentis 16.q.7. *Felin*.in c.
cauſam nu.8. verſ. nam Iuſpatronatus de præſcript.
Card.conſ.121.numer.2.& dixit Rota in Lucana Iu-
riſpatronatus 6.Nouembris 1598. *Lita*, & alias ſæ-
pè.

Quæ & eo facilius procedere Domini exiſtima-
bant, quia dantur etiam quatuor teſtes in dicto ſum-
mario num. 5. qui de quaſi poſſeſſione præſentandi
Io. Xerpe pro dicta quarta parte cum dimidia, con- 6
cludenter deponunt, cõſonantque alij tres teſtes, qui
licet examinati inter antiquos compatronos, probãt
etiam inter modernos Patronos, vt fuit reſolutum in
Aquilana Capellaniæ 14 Martij præteriti corã R.P.D.
meo *Durano*, maximè concurrentibus duabus præ-
ſentationibus factis à Io.Xerpe, & effectum ſortitis
dicto ſumm. n.6.& 8.In quibus quamuis non expri-
matur pro qua parte quiſque Patronorum præſenta-
uit, præſumitur tamen eos præſentaſſe pro portione
ſibi competenti, & hæc quidem quaſi poſſeſſio ſic
probata ſufficit ad probandam pertinentiam Iuriſ-
patronatus Card *Seraph*.dec.1334.n.8.& fuit dictum 7
in Tiraſonen. Capellaniæ 14. Decembris 1607. &
in Terdonen. Parochialis 13. Iunij 1612. coram
Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Antio-
cheno*; præſertim cum agatur inter compatronos,
& Iuriſpatronatus exiſtentia non controuertatur

quo

quo caſu ſufficiunt leniores probationes, & conie-
8 cturæ *Caſſad.* dec. 1. in fin. de probat. *Rip.* in c. cum Eccleſia Sutrina n. 93. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Rota apud Card. *Mantic* dec 318. n. 1. & dec. 196 nu. 1. & 548. n. 2. p. 2. recent.

Non obſtant, quæ deducuntur contra prædictas viſitationes ordinarij ſcilicet, quod non fuerint factę ab Epiſcopo, neque ſint in forma probanti; Quoniã reſponſum fuit ſat eſſe, quod fuerint factę à Viſitatoribus deputatis ab ipſo ordinario iuxta text. in c. in-
9 ter cætera de offic. ordinarij, & diſpoſitionem Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 3. cumque illæ viſitationes ex libris ad hoc deſtinatis fuerint extractæ, vt ex eorum
10 lectura apparet ſatis eſſe legitimas, & in forma probanti viſum fuit & libris huiuſmodi viſitationum eſt deferendum iuxta tradita per *Capiting.* dec. 158. p. 2. cum aliis præſertim cum concurrant teſtes, & adminicula, quibus viſitationes coadiuuantur, vt ſupra ponderatum fuit.

Cætera autem obiecta vel irrelevantia, vel ex reſponſionibus per informantes ſublata fuiſſe concluſum fuit.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana pecuniaria.
Luna 30. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Donatio facta Patri, nec non filiis, & deſcendentibus in infinitum, ſub conditione, quod bona non alienentur, tunc ſi Pater alienet, poſſunt filij, vel alij deſcendentes, etiam ſi non ſint concepti tempore alienationis, eam reuocare.

SVMMARIVM.

1 *Filiis non natis, nec conceptis acquiritur ius quæſitum irreuocabile in donatione inter viuos ex ſtipulatione Notarij, & Patris pro ſe, & pro eius filiis.*
Quod procedit etiam ante eorum acceptationem, & ratificationem n. 1.
2 *Donationis inter viuos de natura illud præcipuum eſt, quod reuocari non poſſit, nec donantis pænitentiæ ſubiaceat ſine iuſta cauſa.*
3 *Donatio facta abſenti, ſtipulante Notario reuocari non poteſt.*
4 *Donatio an reuocetur in præiudicium omnium vocatorum, ſi vnus contrauenia t voluntati donantis.*
5 *Dominium bonorum quod ſtet in ſuſpenſo, iura valdè abhorrent.*
6 *In fideicommiſſis nec natus, nec conceptus tempore purificatæ conditionis, non admittitur.*
7 *Donationes tot eſſe cenſentur, quot ſunt perſonæ, quibus donatio facta ſuit.*
8 *Donans ſi ob contrauentionem aliquem excludat à donatione, non cenſetur alios excludere, quibus etiã fuit facta donatio.*
9 *Donatio ſi reuocetur propter contrauentionem donatarij, tunc ſtatim aperitur ius, & actio ſubſtitutis in donatione.*
10 *Pœna delicti delinquentis perſonam non egreditur.*
11 *Teſtatoris voluntas ſeruanda non eſt, vbi ex delicto vnius, alter priuaretur.*
12 *Donantis voluntas in donatione eſt ſola attendenda.*
13 *Vocati vbi naſcituri ſunt, admittuntur etiam illi, qui poſt purificatam conditionem naſcuntur.*
14 *Alienari quando aliqua res eſt prohibita, poterunt illi, qui ſunt vocati, licèt ſint concepti poſt alienationem, eam reuocare, & n. 15.*
16 *Bertran. & Aluar. refutantur.*
17 *Dominia rerum, ſi diſponentis voluntas hoc ſuadeat, aliquo tempore poſſunt manere in ſuſpenſo.*
18 *Et hoc maximè quando hæc ſuſpenſio eſt ceſſatura per natiuitatem filiorum, & n. 19.*
20 *Et hoc euenit in omnibus conditionibus reſolutiuis.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCVI.

IVlius Aluarus donauerat omnia ſua bona Fabritio Vallato, & illius filiis, nepotibus & pronepotibus, & aliis deſcendentibus etiam vltra vigeſimum gradum, & in infinitum, pacto expreſsè adiecto, quod Fabritius nihil ex bonis donatis alienaret alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo ſub pœna caducitatis à commodo donationis; & vſquequò ipſe Fabritius compleret vigeſimum ſeptimum annum, & filios non haberet ex bonis donatis ſolum ſcuta 500. vbi verò filios haberet 1500. annuatim perciperet, reſiduum autem teneretur inueſtire, & in augmentum patrimonij erogaret; At cum Fabritius hucuſque inueſtimentum nedum neglexerit, verum etiam plura bona donata contra præceptum Aluari donantis diſtraxerit, & ob id ipſe Aluarus declarando caducitatem ob contrauentionem Fabritij reuocauerit donationem, & poſteà etiam obierit; egit coram A. C. Ioannes Baptiſta filius dicti Fabritij vigore Inſtrumenti dictæ donationis, & promiſſionis eiuſdem Fabritij, & inſtabat relaxari mandatum pro dicto inueſtimento, conſultaque Rota me proponente, multa opponebantur à creditoribus dicti Fabritij contra Io. Baptiſtam, vndè Dominis placuit reſtringere, & inquirere, an ob d. contrauentionem, & alienationem factam à Fabritio de officiis, & cenſibus, & aliis rebus donatis (quæ alienatio inter partes non multum controuertebatur) valide donatio ab Aluaro potuerit reuocari in præiudicium Ioannis Baptiſtæ, ſuper quo hodiè ſtrictè propoſito dubio Domini negatiuè reſponderunt.

Donatio enim prædicta fuit inter viuos nedum Fabritio, ſed & eius filijs, & deſcendentibus in infinitum facta, quib. ob ſtipulationem, & Patris, & Notarij tam natis, quam etiam non natis, nec conceptis ius quæſitum fuit irreuocabile, etiam antè eorum acceptationem, vel ratificationem l. quod dicitur la 2. ff. de verb. oblig. l. ſi quis operas ff. de oper. libert. & in terminis donationis *Alba.* conſil. 36. n. 4 *Menoch.* conſ 489. n. 19. & luculentius conſ. 1153. nu. 8 & ſeq. *Surd.* latiſſimè dec. 322 nu. 2. & 3. cum ſeq *Clar.* in §. donatio q. 15 nu. 5. verſ. difficultas eſt *Sanch.* de matr. lib. 1. diſput. 7. nu 6. & 7. Rota coram Card. *Serapi.* dec. 1184 nuio. 10. & p. 1. diuerſ. dec 489 numer. 1. in fin. & in Rom. donationis 21. Aprilis 1614. & 11. Maij 1615. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Neapol. Maſſariæ 13. Maij 1619. coram Reuerendiſſi. D. meo *Decano*; De natura autem donationis inter viuos illud præcipuum eſt, quod reuocari non poſſit, nec pænitentiæ donantis ſubiaceat ſine iuſta, & legitima cauſa l. perfecta C. de donat. *Roman.* conſ. 171. n. 7. verſ. quia regula, plenè *Menoch.* d. conſ. 1151. nu. 48. quo & n. 54 poſt innumeros Doctores congeſtos, firmat donationem factam abſenti ſtipulante Notario reuocari non poſſe, & *Rota* d. dec. 489. n. 1. p. 1. diuerſ.

Nec obſtat Fabritium alienando bona aliqua do-
nata contraueniſſe voluntati Aluari donantis, &
proindè reſolutam fuiſſe totam donationem, nedum
in præiudicium Fabritij alienantis, ſed etiam ſequen-
tium vocatorum, nempè filiorum, & deſcendentium,
cum illius contemplatione, iſtis donatum cenſeri
poſſit, præſertim cum tempore purificatæ conditionis
pro reſolutione donationis nempè tempore contra-
uentionis, & alienationis nec natus, nec conceptus
eſſet Io. Bapt. & propterea illius ſuperueniens con-
4 ceptio, vel natiuitas non impedit, vel tollit reuerſio-
nem, ſed reſolutionem donationis prius ſequutam,
vt in terminis donationis tradit *Theſaur.* dec. 270. n.
27. verſ. 3. reſpondetur alioquin ab ipſa alienatione
vſque ad conceptionem Io. Bapt. inter quæ longum
tempus interceſſit, dominium bonorum donatorum
5 ſtetiſſet in ſuſpenſu, quod iura multum abhorrent
l. ſi ex duobus § ſed & Marcellus de in diem adiect.
l. vltima in fin. ff communia prædiorum, & confert
celebris theorica Lambertini de Ramponib. de qua
per Ioannem Andream in addit. ad *Specular.* tit. de
teſtam. in rubr. col. 3. verſic. Item Lambertinus,
quod non natus, nec conceptus tempore purificatæ
6 conditionis in fidei commiſſis non admittatur, quæ
opinio habet plures ſectatores, vt per *Peregr.* de fi-
deicommiſſ. art. 22. n. 72. & *Modern. brixien.* de ſubſt.
q. 318. n. 55. & 57. & 77.

Quoniam pro reſponſione aduertendum eſt, non
7 eſſe vnicam donationem itaut in vno ex vocatis re-
ſoluta, & in cæteris perſonis reſoluta itidem cenſeri
debeat, ſed donatio facta Fabritio, & filijs, & deſcen-
dentibus dicitur vnicuique & ſingulis independen-
ter de per ſe facta adeout tot cenſeantur donatio-
nes, quot ſunt perſonæ, quibus donatum fuit, ſingu-
læque perſonæ non Fabritio, ſed ipſi Aluaro ac-
ceptam referunt ipſam donationem ita *Bald.* in c. 1.
nu. 3 & in fin. verſ. pone dicit Dominus tit. de Vaſſall.
feud. priuet. *Caſtr.* in l. ſi pecuniam n. 11. ff. de con-
dict. cauſ. dat. *Socc* iun. conſ. 118. num 8. lib. 2. *Roderic.*
Suarez. in l. quoniam in prioribus q. 8. numer. 6. verſ.
præterea *Roland.* conſ. 15. num. 3. lib. 4 & cæteris
clarius *Menoch.* conſ. 99. nu. 113 & conſ. 304. n. 12. &
conſ. 1153 nu. 2. & ſeq. Hincque fit, vt ſi Aluarus ob
contrauentionem, & alienationem factam à Fabri-
tio, illum à donationis beneficio excluſit, non indè
8 dicatur excluſiſſe illius filios, quemadmodum in
terminis dixerunt *Caſtr.* conſ. 384. n. 2. lib. 1. *Crauet.*
conſ. 19. n. 8. & *Menoch.* præallegato conſ. 1153. nu.
5. & num 53. Immò per alienationem Fabritij ſta-
9 tim apertum fuit ius, & actio condictionis ſine cau-
ſa ipſis filiis, vt eſt tex. in l. quoties C. de donat. quæ
ſub mod. & firmauit *Rota* dec. 494. n. 1. p. 2. recent.
ideoque multa ratione, & æquitate innititur, quo-
niam nec Io. Bapt. nec cæteri ſucceſſores participes
ſunt contrauentionis Fabritij, cuius delicti pœna
perſonam delinquentis egredi non debet, nec cadu-
citatis incommodum tranſmitti decet in filios, qui in
his bonis nihil à Patre receperunt, ſed independen-
10 ter ab Aluaro donatore, & *Bald* in l. vnica num. 10.
C. de his quæ pœn. nom. monuit, nec defuncti vo-
luntatem ſeruandam eſſe vbi ex delicto vnius alter
priuaretur, huiuſmodique mandatum Teſtatoris ir-
11 rationabile, & iniquum appellat, & hinc prudenter
Aluarus diſpoſuit in donatione, vt quoties fieret
alienatio, ipſe quidem alienans excluderetur à do-
natione, ſed non tamen reuerterentur bona ad do-
nantem, Immò potius alteri ſequenti in gradu deſ-
cendentium remanerent, vt in inſtrumento donatio- 12
nis habetur.

Minus refragatur, quod Io. Baptiſta, nec conceptus,
nec natus eſſet tempore caducitatis Fabritij. Quo-
niam quidquid ſit in illa quæſtione adeò à Doctori-
bus agitata, An, & quando filij nec nati, nec concepti
tempore purificatæ conditionis admitti debeant, de
qua per *Peregrin.* & *Modern. Brixien.* alioſque ab 13
ipſis relatos, certum eſt, in quo omnes conueniunt,
etiam nec natos, nec conceptos tempore purificatæ
conditionis admitti, vbi apparet de voluntate Defun-
cti, vel donantis, quæ ſola attendi debet, vt in his
terminis firmauit *Ruin.* conſ. 22. nu. 11. libr. 2. *Rimin.* 14
Iun. conſ. 564. n. 14. *Surd.* conſ. 125. n. 34. *Peregr.* conſ.
162. n. 1. 22. & per tot. lib. 5. *D. Fachin.* controuerſ.
Iur. lib. 4. cap. 88. verſ. cæterum & *Modern. Brixien.*
d. q. 318. nu 77. De hac autem voluntate Aluari non
videtur ambigendum, quod ſcilicet voluerit admit-
tere, & non conceptos, nec natos tempore purifica-
tionis conditionis, ſcilicet alienationis, vocauit
enim omnes Deſcendentes, & ſignanter naſcituros
vltra vigeſimum gradum in infinitum, & prohibitio
alienationis præciſe legitur adiecta perſonæ ipſius
Fabritij, eum priuationis, & in caſu alienationis de-
clarauit donationem transferendam eſſe ſucceſſori
in gradu, vnde inanis, & eluſoria fuiſſet hæc voca-
tio naſciturorum vltra vigeſimum gradum in caſu
alienationis faciendæ per Fabritium, ſi filij eo, quod
nec nati, nec concepti eſſent tempore alienationis
excluderentur, cum impoſſibile fuerit deſcendentem
ex Fabritio naſciturum in vigeſimo gradu con-
ceptum vel natum fore viuente eodem Fabritio alie-
nante, & in terminis, quod vbi naſcituri ſunt vocati
admittantur etiam illi, qui poſt conditionem puri-
ficatam naſcuntur tradit *Peregr.* de fideicom. dicto art.
22. n. 76. & conſ. 7. num 6. lib. 3. *Surd.* conſ. 125 num.
34. Additque Aluarus per hanc ſucceſſiuam vocatio-
nem deſcendentium Fabritij protraxiſſe donatio-
nem, vt familiæ, & illius conſeruationi perpetuo
conſultum eſſet, quo caſu omnes ſub nomine colle-
ctiuo familiæ dicuntur vocati, & admittuntur etiam
qui tempore alienationis nondum concepti erant;
Ita in puncto *Fulgoſ.* in l. quoties la 1. num. 1. C. de fi-
deicom. & ibi *Iaſ.* num. 2. verſ. 2. limita, qui dicit di-
gito ligandum *Roland* conſ. 70. num. 35. lib. 5. & poſt
Corn Croc. Rip. Bologn. Alciat. & alios ſequitur *Surd.*
conſ. 125. num. 20. & ſeqq. & admittit *Peregrin* dicto
art. 22. n. 77.

Quam ſententiam eo libentius amplexa eſt Rota in
præſenti caſu, quia non agitur de conditione, quæ
caſu aliquo ſine alicuius culpa foret purificanda, ſed
verſamur in conditione, cuius euentus omnino pen-
debat à voluntate Fabritij nempè alienatione ab
eo facienda, vnde & filij etiam tunc concepti
admitti debent, alioquin in illius arbitrio fuiſſet 15
eludere ſequentes Donatarios *Caſtr.* conſ. 247. num.
3. lib. 1. quod veriſſimum dixit *Peregr.* de fideic. di-
cto art. 12. num. 75. *Cephal.* conſ. 318. numer. 67. &
ſeqq. & innumeros congerunt *Modern. Brixien.* di-
cta q. 318. num. 107. Et propterea ſuſpecta erat Do-
minis doctrina *Theſ.* deciſ. 270. nu. 27. verſ. 3. quem-
admodum, & iidem *Modern. Brixien.* loco prætitato
num. 110 in fin. monent non eſſe curandum de *Ber-*
trando. & *Aluaros.* qui *Caſtrenſ.* doctrinam impugna- 16
uerunt, qui etiam *Theſaur.* in fine d. verſ. 3. re-
ſpondetur, limitat concluſionem ab eo firmatam
non procedere quoties conſtat de voluntate donan-
tis por-

tis porrecta ad plures gradus, prout in caſu noſtro Aluarus porrexit vltra vigeſimum gradum ſuam donationem.

Nec intolerabile eſſet, quod dominium bonorum
17 donatorum aliquo tempore ſtetiſſet in ſuſpenſo, ſi hoc voluntas diſponentis ſuaſiſſet, quæ id permittere poteſt ad l. qui hæredibus §. fin. ff. de condit. & demonſtr. & notat *Peregr.* dicto art. 22. n. 73. verſ. verum, & Rota coram R. D. meo *Decano* deciſ. 166. n. 3. præſertim vbi ſpei eſſet, quod hæc ſuſpenſio eſſet ceſſatura per natiuitatem filiorum, & hoc voluit dicere *Caſtrenſ.* dicto conſ. 147. n. 3. verſ. nunc
18 venio lib. 1. & idem *Peregr.* d. art. 22. nu. 74. & *Modern. Brixien.* d. q. 318. n. 66. & 79.

Præterea hoc caſu dominium de facto non ſtetit in ſuſpenſo, ſed ſolum eius effectus, ſeu potius continuatio vt ſcilicet Aluaro dominium reuocabiliter eſſet acquiſitum, & expiraturum ſtatim atque nati eſſent filij Fabritio, vt bene per *Fachin.* d. controu. 83. verſ. nec difficile lib. 4. Idq; euenit in omnibus
19 conditionibus reſolutiuis prout declarat *Rum.* conſ. 21. in fin. lib. 2. *Decian.* conſ. vlt. n. 4. lib. 1. *Menoch.*
20 conſ. 1213. nu. 18. & 19. *Modern. Brixien.* d. q. 318. n. 79. & q. 109. n. 5. verſ. nam mouetur.

Nec obſtat, quod in caſu alienationis Aluarus dixerit alienantem ita priuari ac ſi morte naturali deceſſiſſet in caſu verò mortis naturalis ipſius Fabritij ante Aluarum expreſſe cautum fuerat bona dona reuerſura fore ad Donantem. Quoniam vno tantum caſu bona reuerſura erant ad Aluarum, ſcilicet ſi Fabritius ſine filijs, vel deſcendentibus præmoreretur Aluaro Donanti, vt ex lectura donationis apparet, & ibi æquiparantur caſus alienationis, & caſus mortis reſpectu contrauenientis, quia & in caſu mortis, & alienationis expirat ius ſuum ſed in caſu alienationis expreſſe dicitur bona remanere ſucceſſori in gradu, & ſic & hoc caſu alienationis bona non reuertuntur ad Donantem.

Ex quibus vtraque parte informante vnanimiter concluſum fuit donationem non potuiſſe reuocari in præiudicium Ioannis Baptiſtæ, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Lunæ 7. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius intentat remedium l. fin. C. de edict. *D. Adr.* toll. vt obtineat immiſſionem, quid probare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius agens remedio l. fin. C. de edict. D.* Adr. *toll. tenetur probare poſſeſſionem fideicommittentis, non autem dominium, ſeu titulum acquiſitionis.*
2 *Inſtrumentum diuiſionis probat poſſeſſionem, inter diuidentes, & cauſam ab eis habentes.*
3 *Reus in exceptione probanda ad elidendam iam concludenter probatam intentionem Actoris, induit perſonam Actoris.*
4 *Enunciatiua incidenter prolata, & ad alium finem dum principaliter contingit dubitari de veritate enunciati, non probat.*
5 *Probatio, quæ fit per publicum inſtrumentum, dicitur concludentiſſima.*
6 *Præſumptiones non ſunt multiplicandæ.*
7 Fulgoſ. *conſ.* 145. *Rota non ſolet ita indiſtinctè reci-* *Deciſ. Clem. Merlini.* *pere, & declaratur n. 8.*
9 *Enunciatiua vnicarum probat.*
10 *Ex deſignatione vnica, & ſimplici alicuius rei, non ſunt deducendæ plures præſumptiones, & ſpecialia.*
11 *Confines probandi onus ſpectat ad eum, cuius culpa, & facto confuſi fuerunt.*
12 *Enunciatiua concernenti commodum, & intereſſe inducentis non eſt ſtandum.*
13 *Confeſſio infert præiudicium confitenti, & habentibus cauſã ab eo, & non venientibus ex proprio iure.*
14 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata vſque ad obitum alio non docto in contrarium.*
15 *Fideicõmiſſario non impeditur immiſſio pro indiuiſo quando detractiones ſunt certæ.*
16 *Hæres quando non confecit inuentarium hoc caſu intrat præſumptio ſatisfactionum, reſpectu eius detractionum, niſi aliud doceatur.*
16 *Hæredi qui non confecit inuentarium, aſſerenti non extare alia bona, ex quibus detractiones fieri poſſint, incumbit onus probandi.*

Deciſio CCCCV.

AD magis eruendam veritatem, tertio propoſui dubium iam reſolutum 20. Decembris, & 14. Martij præteriti, & Domini vnanimiter tertio etiam reſponderunt ſtandum eſſe in deciſis; Verum eſt enim, quod D. Stephanus, qui agit remedio l. fin. C. de ed. *D. Adr.* tollen. tenetur probare poſſeſſionem Hieronymi fideicommittentis in his bonis Bagnarolæ exiſtentibus, non autem dominium, ſeu titulum acquiſitionis *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 48. n. 11. verſ. Et erit valde *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4. n. 363. & dixit Rota in Romana Caſalis Palazetti 10. Iunij 1615. coram bo. mem. *Manzanedo*; Verum hanc poſſeſſionem Hieronymi probauit, & concludenter D. Stephanus nempe ex publico Inſtrumento diuiſionis ſequutæ inter Hieronymum, & alios fratres poſt quatuordecim annos à morte Ioannis Patris, vbi hoc prædium Bagnarolæ tornaturarum 122. circiter aſſignatum fuit pro ſua portione dicto Hieronymo, quod quidem Inſtrumentum diuiſionis bene probat poſſeſſionem inter diuidentes, & habentes cauſam ab illis *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 44. num. 5. *Decian.* conſ. 76. lib. 3. 1
Rota in Romana fideicommiſſi 4 Maij 1622. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Romana fideicommiſſi de Victoriis 9 Decembris 1626 coram me. 2

E contra verò DD. de Sangeorgijs opponunt de alio antecedenti fideicommiſſo Ioannis, qui fuit Pater Hieronymi, quod quidem fideicommiſſum tam canonizatum fuit in Rota ſub die 2. Iunij præteriti coram me, & prætendunt hæc bona Bagnarolæ cadere ſub illo fideicommiſſo Ioannis, non autem Hieronymi, ſed defecerunt in probationibus, quia concludenter non iuſtificatur Ioannem poſſediſſe hæc met prædia, & ipſi Domini de Sangeorgijs, licet ſint Rei in hac tamen exceptione probanda ad elidendam tam concludenter probatam intentionem D. Stephani induunt perſonam actoris l. in exceptionibus ff. de probat. cum aliis in vltima deciſione cumulatis, & concludenter probare tenebantur 3
poſſeſſionem Ioannis in hiſmet bonis, de quibus agitur.

Non obſtant acquiſitiones factæ à Ioanne de anno 1495. & de anno 1505. quia cum habeant præfixum numerum, prima nempè quinque tornatura-

rum, altera verò quindecim, non poſſunt elidere
probationem D. Stephani, niſi pro concurrenti quã-
titate, & ideò Domini mandarunt adimendas eſſe
viginti tornaturas.

Nec etiam obſtare crediderunt, quod in prima
acquiſitione illarum quinque tornaturarum Ioan-
nes emptor deſignauerit pro confinante, placuit
enim reſponſio data, quod hæc probatio non con-
cludat, & hæc vnica enunciatiua circa confines in-
cidenter prolata, & ad alium finem, dum principa-
liter cõtigit dubitari de veritate enunciati, non pro-
4 bat, nimirum quod prius verè poſſederit ibi Ioannes
Gloſ. in l. optimam C. de contrahen. & commit. ſti-
pulat. *Felin.* in c. per tuas num. 12. de probat. *Pariſ.*
conſ. 94. num. 19 lib. 1. *Caputaq.* deciſ. 428. n. 4. p. 2.
Card. *Seraph.* dec. 1278. n. 2. & in terminis confinium
Hieron. à Mont. de finib. c. 60. num 8. & abſonum
eſſet quod probatio D. Stephani innixa Inſtrumento
publico diuiſionis, & ſic concludentiſſima circa
poſſeſſionem Hieronymi in his bonis eliderettur ex
5 ſimplici aſſertione, ſeù enunciatiua incidenter al-
lata in deſignatione confinium. Verum eſto ſine veri
præiudicio, quod probatio de ſe eſſet concludens
quod ſcilicet Ioannes poſſideret de eo tempore in
Villa Bagnarolæ alia bona, non tamen ſuffragaretur,
quia non indè reſultaret, quod eſſent hæc eadem
bona tornaturarum 12. de quibus agitur, & quæ in
diuiſione aſſignata fuerunt Hieronymo, & eius
fratribus, præſertim cum Villa Bagnarolæ latiſſimè
pateat, in pluresque alias villas diſtinguatur, nempè
6 Armaroli, Granaroli, & Gazzani, & poſſibile eſt,
quod confinans eſſet, & non in eadem Villa, vt in
deciſione fuit conſideratum, & præſumptiones non
ſunt multiplicandæ.

Hæcque magis confirmantur, quia in illa ſecunda
acquiſitione, quam de anno 1505. fecit Ioannes de
quindecim tornaturis licet dicatur eſſe in villa Ba-
gnarolæ, non tamen deſignatur ille pro confi-
nante.

Quibus etiam aſſequimur doctrinam *Fulgoſ.* con-
ſil. 145. iterum inculcatam ab informantibus pro
7 DD. Sangeorgijs non ſuffragari, Quoniam vltra
quod conſ. *Fulgoſ.* in materia fideicommiſſi non ſo-
lent ita indiſtinctè recipi a Rota, niſi alijs concur-
rentibus adminiculis, vt in dec. 706. n. 2. verſ. non
8 licet part. 2. recent. & in Vrbeuetana fideicommiſ-
ſi 7. Februarij 1620. coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano, & notant Addent. ad Sa. me. Gregorium
XV. deciſ. 575. num. 11. verſ. Verum in materia fi-
deicommiſſi, hic autem nedum deficiunt admini-
cula ad probandum, quod Ioannes poſſederit hoc
Prædium, vt immò multa concurrant, quæ ſuadent
fuiſſe acquiſitum à Hieronymo; adeſt enim Inſtru-
mentum diuiſionis diuturnum tempus à morte Ioan-
nis vſque ad diuiſionem, induſtria Hieronymi, &
fratrum, & quod nullam fecerunt mentionem de
hæreditate Ioannis, & alia ponderata in prioribus
deciſionibus.

Obſeruandum eſt, quod ipſe *Fulgoſ.* loquitur,
quando probatur Teſtatorem poſſediſſe bona in ali-
qua villa, & incerta eſt quantitas illorum bonorum,
9 tunc enim hæc incertitudo certificari poteſt ex ſub-
ſequenti certa quantitate bonorum poſſeſſorum ab
ipſis ſucceſſoribus, vt per ipſum *Fulgoſ.* num. 2. verſ.
Quoniam adſunt & etiam *Peregrin.* de fideicom-
miſſ. art. 44. num. 22. & alij, in præſenti autem non
probatur concludenter, quod Ioannes vltra dictas
viginti tornaturas in hac villa Bagnarolæ poſſede-
rit alia prædia, & illa ſola vnica enunciatiua circa
deſignationem confinium, non probat concluden-
ter poſſeſſionem Ioannis, & quatenus probaret, non
ſaltem præciſe probaret poſſeſſionem in hiſmet bo-
nis, de quibus agitur, & Dominis non arridebat ex
vnica, & ſimplici deſignatione confinium tot de-
ducere præſumptiones, & ſpecialia, quod nempe 10
probaret illa ſola enunciatiua Ioannem poſſediſſe
in hac villa, & hæcmet præciſa bona, de quibus in 11
diuiſione, & continuaſſe in poſſeſſione, data præſer-
tim latitudine villæ Bagnarolæ, & quod confines
deſcripti in diuiſione non reſpondẽt confinibus de-
ſignatis in illis acquiſitionibus.

Nec obſtat, quod poſt mortem Hieronymi illius
ſucceſſores in Inſtrumento concordiæ factæ 13. Ia-
nuarij 1551. aſſeruerint confines bonorum Ioannis
fuiſſe immutatos, atque etiam omnino incertos pro-
pter nouas acquiſitiones Terrarum contiguarum
per dictos Hieronymum, & fratres factas, quod idem,
& ex confeſſione eiuſdem Hieronymi, cuius ſuc- 12
ceſſorum culpa, & facto confuſi fuerunt, *Ang.* in
l. ſi rem nu. 4 ff. de rei vendi. ac *Modern. Brixien.*
de ſubſtit q. 618. num. 49. Addent. ad S. mem. Gre-
gorium XV. deciſ. 575. num 11. verſ. Et quia in hac
materia. Quoniam non applicatur motiuum. Tum
quia non conſtat de dicta confeſſione Hieronymi,
niſi ex aſſertione, ſeu enunciatiua illius Deſcenden-
tium facta in Inſtrumento tranſactionis, dum fidei- 13
commiſſum Ioannis liquidarunt ſuper bonis Hie-
ronymi ad libras 14000. cui quidem enunciatiuæ
non videtur ſtandum, cum reſpiciat eorum commo-
dum, & intereſſe, eo quia illæ libræ 14000. liberè
ad eorum manus deuenire debebant *Aret.* in c. cum
cauſam nu. 13. & 17. de probat. *Soccin* ſen. conſ. 194.
ſub numer 9 lib. 2. *Put.* deciſ. 149. numer. 2. lib 3.
Tum etiam quia confeſſio illa præiudicium inferre
ſolummodo potuit confitentibus, & ab illis cauſam
habentibus, non autem Domino Stephano, qui venit
ex propria perſona ad fideicommiſſum Hieronymi,
nec vtitur iure illorum, à quibus confeſſio emana-
uit l. qui teſtamentum ff. de probat. *Bart. Imol.* in
l. facta §. ſi hæres ff. ad Trebell. cum alijs per *Peregr.*
de fideic. art. 53. num. 61. & dictum in Romana fi-
deicommiſſi de Victorijs 2. Iunij 1617. coram me.
Tum demum, quia quatenus illis incumberet onus
probandi, id benè præſtitit D. Stephanus ex Inſtru-
mento diuiſionis, & alijs, ex quibus iuſtificauit hoc
prædium Bagnarolæ fuiſſe poſſeſſum à Hieronymo
fideicommittente.

Tandem nec obſtat detractio legitimæ, quia vt
iam reſponſum fuit in deciſione ſub die 20. Decem-
bris præteriti, præſumitur detracta in alienationi-
bus diuerſorum bonorum, & Iurium hæreditatis
Hieronymi, & quamuis ab informantibus pro DD.
de Sangeorgijs dicatur alienata non iuſtificari fuiſſe
poſſeſſa ab ipſo Hieronymo, & ſic non poſſe referri
in legitimam ex illius bonis debitam vel alia in lo-
cum alienatorum fuiſſe ſubrogata; attamen videtur
apparere, bona illa in maiori parte fuiſſe aſſignata
Hieronymo in diuiſione de anno 1529. qui cum ſe-
mel illa poſſederit, cenſetur huiuſmodi poſſeſſio-
nem continuaſſe vſque ad obitum alio non docto
in contrarium, l. ſiue poſſideris C. de prob. & in di- 14
uiſione facta à filiis Hieronymi apparet dicta bona
vti paterna ad eos perueniſſe, idemque aſſeritur in
aliquibus alienationibus.

Et quod obiectum penitus tollit D. Stephanus
ſtrictè inſtat pro nunc ad immiſſionem in poſſeſſio-
nem

nem trium Prædiorum Bagnarolę tornaturarum 122. & Medicinæ, & Caſtri S. Petri &c. præmittendo vltra bona, & iura alienata alia corpora, quorum identitas fuit in aliis reſolutionibus firmata videlicet tenutam in loco Gazzani tornaturarum 116. vt in deciſione ſub die 14. Iunij, & 3. Decemb. 1627. aliam tenutam in loco Bagnarolæ tornaturarum 175. diuerſam ab ea, de qua nunc diſputatur, vt in deciſione 24. Martij 1628. Bancam Macelli, vt in deciſione
15 5. Martij 1627. & duas Domos cum ſex Apothecis, vt in eadem deciſione 3. Decembris 1627. ex quibus corporibus, ſi quid detrahendum erit, poterit deduci legitima, & aliæ certæ detractiones donec in progreſſu cauſæ melius ſuper iſtis corporibus reſpectu eorum immiſſionis fuerit diſcuſſum, vt ſæpè idem fuit ſeruatum, & ſignanter in Romana Hæreditatis del Conte coram bo. me. Cardin. *Caualerio*, quæ eſt deciſio 573. in eius impreſſ. in Bononien. fideicommiſſi de Manzuli 16. Aprilis 1627. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, & in præallegata Romana fideicommiſſi de Victoriis 10. Martij, & 2. Iunij 1627. coram me, præſertim data non confectione Inuentarij, quæ à Hieronymo remiſſa non fuit filiis quem-
16 admodum remiſerat Ioannes, quo caſu intrat præſumptio ſatisfactionis reſpectu detractionum, niſi aliud in contrarium doceatur Addent. ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 266. num. 16. cum aliis relatis in fine deciſionis ſub die 20. Decemb. præteriti coram me, & dicenti non extitiſſe alia bona, ex quibus legitima detrahi poterit, illi incumbit onus
17 probandi, non conficere Inuentarium, non autem fideicommiſſario, vt per Doctor. in eadem deciſione allegatos, &c.

Et Ita vnanimi Dominorum conſenſu dictum fuit dandam eſſe Immiſſionem in poſſeſſionem huius Prædij Bagnarolæ tornaturarum 122. demptis tamen tam quindecim, quam aliis quinque tornaturis; ſuper quibus doctum fuit de particulari acquiſitione Ioannis, &c.

Bonon. fideicom. de Deſideriis.

Lunæ 14. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Filij quando cenſentur acquiſiuiſſe ex propriis pecuniis, & non ex paternis.

SVMMARIVM.

1 *Bona præſumuntur eſſe poſſidentis.*
2 *Bona filiorum præſumuntur ab eis acquiſita data eorum induſtria.*
3 *Solutio in dubio præſumitur facta ex propriis pecuniis ſoluentis.*
4 *Filiorum induſtria data cenſentur eius bona ab eis acquiſita, niſi incontinenti, vel nullo dato interuallo proportionato poſt mortem Patris filij acquiſiuiſſent.*
5 *Temporis notabilis diſtantia poſt mortem Patris de per ſe inducit præſumptionem, quod filij potuerint acquirere bona ex propriis bonis.*
6 *Filij quando ſunt induſtrioſi, tunc non exigitur illa temporis longa diuturnitas poſt mortem Patris, quod præſumantur acquiſiuiſſe ex bonis propriis.*
7 *Filij quod acquiſiuerint bona ex pecuniis paternis, iſta præſumptio ceſſat etiam Patre viuente, & filiis cum eo adminiſtrantibus, quoties concurrit filiorum induſtria.*
8 *Et hoc multo faciliùs admittitur poſt mortem Patris.*
9 *Bona ſemel alienata ampliùs non cadunt ſub fideicommiſſo.*
10 *Paria ſunt aliquid non habuiſſe effectum, vel non fuiſſe factum.*
11 *Bona fideicommiſſo ſubiecta, eo expirato, euadunt libera.*
12 *Bona vinculata fideicommiſſo, quando remanent libera, poſſunt liberè alienari.*

Deciſio CCCCVI.

ABſoluta diſputatione ſuper poſſeſſione Tornaturarum 122. circiter poſita in villa Bagnarolæ, placuit reaſſumere diſputationem ſuper poſſeſſione poſita in Communi Medicina, & alia in Communi Podij, ſeu Caſtri S. Petri, ſuper quibus fuit iam propoſitum dubium 20. Dec. præteriti, & non reſolutum, hodie autem Domini reſponderunt etiam ſuper iſtis poſſeſſionibus dandam eſſe immiſſionem D. Stephano. Quia de fideicommiſſo, & illius purificatione conſtat ex deciſionibus in hac cauſa emanatis, & quod hæc prædia poſſeſſa fuerint à Hieronymo fideicommittente, iam fuit firmatum ſub die 5. Martij 1627.

Nec obſtare viſum fuit hæc bona præſumi prouenisse à Ioanne ſeniore Patre Hieronymi fideicommittentis; Quoniam immò præſumptio eſt, quod bona ſint poſſidentis l. ob maritorum, vbi gloſ. in verbo occupatæ C. ne Vxor pro marit. *Soc.* iun. conſ. 1
135. nu. 15. lib. 2. & fuit dictum in Romana legatorum de Columna 20. Dec. 16 5. coram b. m. Card. *Sacrato*, præſertim data induſtria Hieronymi, & fratrum quo caſu validior effi ciut præſumptio, quod ab ipſis acquiſita fuerint gloſ. in l. cum oporter in 2
verbo ex eius ſubſtantia C. de bon. quæ liber. *Roland.* conſ. 90 n. 9. 11. & 23 lib. 2. *Becc.* conſ. 113. n. 9. lib. 1. *Surd.* conſ. 305. n. 6. lib. 4. cum aliis relatis in vtraque ex poſtremis deciſionibus.

Sed ceſſat difficultas, quia datur Inſtrumentum acquiſitionis factæ de dictis prædiis à dicto Hieronymo, & eius fratribus de anno 1508 poſt obitum Ioannis ſenioris Patris; nec euitari poſtea hoc motiuum eo quod ſtante vicinitate temporis, nempè 1
triennio à morte Ioannis, præſumatur acquiſitionem fuiſſe factam ex pecuniis eiuſdem Ioannis Patris; quoniam aſſeritur in Inſtrumento acquiſitionis emptionè fieri ex propriis communibus fratrum pecuniis, prout in dubio ſolutio cenſetur facta ex pecuniis ſoluentis l. & magis ff. de ſolut. l. cum pecuniam 3
ff. de negoc. geſt. *Dec.* conſ. 651. nu. 3. *Becc.* dicto conſ. 112. num. 27. *Modern. Brixien.* de ſubſtitut. 3. q. 617. num. 35. & ſeqq. *Rota* deciſ. 220. n. 4. part. 1. & 460. numer. 3. part. 2. recent. & præſumptio illa quæ innititur induſtria filiorum de per ſe ſola videtur ſufficere, niſi in continenti, vel nullo dato interuallo proportionato poſt Patris mortem, filij acquiſiuiſſent, vt videtur innuere gloſ. in dicta l. cum 4
oporter in verbo ex eius ſubſtantia, verſ. hoc præſumi vbi nullam vim facit ſuper temporis diſtantia, & conferunt tradita ibi per *Bald.* n. 11. verſ. ex qualitate bonorum *Alex.* conſ. 171. n. 5. verſ. 2. Reſpondeo lib 6. *Menoch* lib. 3. præſumpt. 50. num. 3. & certè notabilis diſtantia temporis de per ſe inducit præſumptionem, quod potuerint acquiri ex bonis propriis, nempè ob parſimoniam donationem, 5
& alio modo, atque etiam itidem ſola induſtria perſonæ in mercatura, vel aliis muneribus cum aliquo congruo temporis ſpatio, prout videtur triennium, poteſt de per ſe inducere præſumptionem

acquiſitionis, & ſic data induſtria perſonæ non vi-
detur exigenda illa temporis longa diuturnitas, quæ
deficiente induſtria, neceſſaria eſſet, prout etiam
6 clarius comprobatur; quoniam ſi præſumptio ac-
quiſitionis ex pecuniis paternis ceſſat etiam Patre
viuente, & filiis ſimul cum eo adminiſtrantibus,
quoties concurrit ipſorum filiorum induſtria, quem-
7 admodum firmauit *Ruin.* conſ. 23. ſub n. 37. verſ. ſed
contrarium, & verſ. quod eſt verum lib. 5. *Roland.*
conſ 90. n. 30. ad fin. lib. 2. *Becc.* dicto conſ. 131. n. 9.
verſ. vbi ait hoc procedere lib. 1. *Surd.* dicto conſ.
505. ſub num. 7. verſ. id quod procedit, ergo tanto
facilius poſt ſequutã Patris mortem, & dato aliquo
8 congruo tempore, vt pariter arguunt *Ruin.* dicto
conſ. 23. ſub num. 37. verſ. acſi etiam lib. 5 *Becc.* di-
cto conſ. 113. ſub num 9. verſ. & quod magis lib. 1.
& *Surd.* conſ. 505. num. 6. ante fin. verſ. aliud ergo
eſt, & deciſ. 339. numer. 14. in fin. verſ. etſi præ-
dicta.

Nec obſtat id quod in alia diſputatione ſub die 20.
Decembris præteriti difficultatem ingeſſit Domi-
nis, quod nempè hæc prædia data fuerint in ſolutum
pro reſtitutione dotis Lucretiæ Lignanæ Vxoris
Ioannis iunioris, & pro qua Hieronymus ſocer ſe
9 obligauerat, & ideo tanquam ſemel alienata amplius
non cadant ſub fideicommiſſo Hieronymi. licet alia
via poſtea peruenisſent ad filios, & ſucceſſores eiuſ-
dem Hieronymi; quoniam hodie dantur inſtrumẽ-
ta in quibus apparet dationem in ſolutum non fuiſſe
ſortitam effectum, & Lucretiam ex aliis bonis ſatis-
factum fuiſſe, & ſignanter ex pretio partis cuiuſdam
10 domus magnę ad Ioannem iuniorem eius viſum ſpe-
ctantis, & ex aliis pecuniis prout in inſtrumẽto filiis
eiuſdem promiſerant, & paria ſunt huiuſmodi da-
tionem inſolutum non fuiſſe factam, vel non habuiſ-
ſe effectum iuxta not. per *Bald.* in l. vnica poſt princ.
C. de nud. iur. Quirit. *Iaſ.* in l. reconiuncti n. 108.
ff. de leg. 3. *Surd.* conſ. 3. n. 29. cum ſeqq. & conſ.
373. num. 25. & conſ. 385. num. 24. *Mant.* de tacit.
& ambig. lib. 12. tit. 4. num. 8. Nec obſtat, quod
hæc domus magna fuerit in bonis Ioannis ſenioris
primi fideicommittentis, & ſic cum fuerit alienata
à filiis Ioannis iunioris, ſaltem hæc alienatio veniat
reintegranda in tot aliis bonis eiuſdem Hieronymi;
quoniam licet à principio Hieronymus vna cum Ioã-
ne Iuniore filio ſe obligauerit pro reſtitutione dotis
Vxoris eiuſdem Ioannis iunioris, attamen verè hoc
erat debitum eiuſdem Ioannis iunioris, & ideò di-
ctus Hieronymus Pater in teſtamento mandauit hu-
iuſmodi dotem ſeparari à patrimonio, & Ioannes,
ac alij fratres filij eiuſdem Hieronymi ſenioris exe-
cutioni demandarunt hoc præceptum paternum,
immò Hieronymus iunior filius eiuſdem Ioannis iu-
nioris ſimulque Hector, & Aldraghettus in Inuen-
tario hanc dotem retulerunt in debitum Ioannis iu-
nioris, & merito quia ipſe Ioannes iunior habuit
dotem ſuæ Vxoris, & Hieronymus Pater (vt dictum
eſt) mandauit ſeparari à patrimonio; bona autem
Ioannis ſenioris fideicommiſſo ſubiecta, euaſerunt
libera, & expirauit fideicommiſſum in perſona Ioã-
nis iunioris vt in hac cauſa firmatum fuit ſub die 2.
Iunij 1618. coram me; Et conſequenter pro extin-
guendo hoc debito Ioannis Iunioris; Hieronymus
iunior, & alij eiuſdem filij potuerunt alienare par-
tem huius domus, quæ amplius fideicommiſſo Ioan-
nis ſenioris, non erat vinculata, ſed libera reman-
ſerat in hæreditate Ioannis iunioris l. cum Pater §.
11 libertis in fin. ff. de leg. 2. *Surd.* conſ. 284. num. 19.
& conſ. 305. n. 53. *Rota* deciſ. 203. nu. 1. p. 2. recent.
& ſic de tempore iſtius aſſignationis factæ per Hie-
ronymum iuniorem, & fratres, non extabat aliquod
fideicommiſſum Ioannis ſenioris, quod veniat rein-
tegrandum, & præſumitur etiam Ioannem iuniorem
ſatisfactum remanſiſſe ex bonis, ſeu pecuniis hæ- 12
reditatis Hieronymi ſenioris quatenus in aliquo
credito fuiſſet, maximè dato tam diuturno tempore,
& quod amplius eſt, nec ipſe Ioannes iunior nec
eius filij aliquid vnquam petierunt.

Quæ dicuntur de duabus domibus, & ſex apo-
thecis ſubrogatis loco illius domus magnę non ſunt
præſentis inſpectionis, & poterunt deduci cum de
illarum immiſſione agetur.

Quoad detractionem legitimæ Domini tranſi-
uerunt cum reſponſione iam data in hac cauſa 20.
Decembris præteriti, & 7. Maij currentis.

Et Ita vtraque parte informante concluſum fuit
pro immiſſione etiam quoad poſſeſſiones Medicinę,
& Podij, &c.

Bergomen. Capellaniæ.
Veneris 18. May 1619.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis an intret in Confraternitate, ſeu Congregatione laicorum ad officium pietatis inſtituta, ita vt teneatur illud probare, prout diſponit Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ſpectans ad Confraternitatem Laicorum an dicatur Laicale.*
2 *Iuſpatronatus ſi ſpectet ad Præſidentem Confraternitatum Laicorum, dicitur Laicale.*
3 *Iuriſpatronatus vſurpatio non intrat in illis perſonis, quæ nec iuriſdictionem, nec potentiam habent in loco.*
4 *Iuſpatronatus ſatis probatur in perſonis priuatis per quaſi poſſeſſionem quadragenariam vna cum fama.*
5 *Reſeruatio non cadit in beneficio manuali.*
6 *Attentatio prætiſa Papa de actu coram ſe geſto plenè probat.*
7 *Conſenſus in iurepatronatus habet vim præſentationis.*
8 *Præſentatio vnica ſufficit ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem præſentandi, ſi præſentatus per 40. annos poſſederit, nec vnquam venerit caſus nouæ præſentationis.*
9 *Nam cum iſte actus habeat cauſam ſucceſſiuam, permanentem, & continuationem temporis requiſiti, inducit præſumptionem, licet ſit vnicus.*
10 *Concil. Trid. nihil circa Iuſpatronatus Laicorum innouauit.*
11 *Enunciatiua antiquiſſima ſupra centum annos benè probant famam.*
12 *Teſtes vt probent famam, qualiter deponere debent.*
13 *Teſtes de vniuerſitate admittuntur, quando de intereſſe vniuerſitatis agitur, ſecus ſi de intereſſe ſingulorum.*
14 *Teſtes de vniuerſitate dato quod non ſint integri, tunc numerus ſupplet.*
15 *Teſtium conſanguinitatis defectus ſuppletur ex magno numero.*
16 *Iuriſpatronatus vſurpationis ſuſpicio, vbi intrat,*

tunc

tione probari debet, prout diſponit Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9.

17 *Congregatio priuata perſonarum ad exercitium pietatis inſtituta, non poteſt dici Vniuerſitas.*

18 *Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis non intrat in Congregatione perſonarum non habentium iuriſdictionem, nec publicam authoritatem.*

19 *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap 9. non intrat, quando tota vniuerſitas non prætendit iuſpatronatus.*

20 *Iuriſpatronatus vſurpationis timor quando excluditur, & n. 21.*

21 *Præſentatio facta à perſonis deputatis ab Vniuerſitate facta intelligitur ab ipſa Vniuerſitate, vide anno 23.*

Deciſio CCCCVII.

POſt duas ſententias Rotales latas contra Ludouicum præſentatum, & in tertia inſtantia coram me emanatam etiam reſolutionem pro illarum confirmatione, vt in deciſione ſub die 26. Aprilis 1627.

Idem Ludouicus obtenta remiſſoria, & examinatis pluribus teſtibus incumbentia melius iuſtificauit, & demum pluries diſputato dubio, tandem hodiè Domini infraſcriptas concluſiones in hac cauſa ſtatuerunt; primam ſcilicet Iuſpatronatus, de quo agitur eſſe laicale: ſecundam ſufficere vnicam præſentationem: tertiam conſtare d. fama, & ex his poſtea inferebant receden. eſſe a deciſis.

Et quoad primum moti ſunt Domini, quia miſſa quæſtione, an & quando Iuſpatronatus ſpectans ad Confraternitates laicorum, dicatur laicale, quaſi deſumat qualitatem ab ipſis perſonis, ex quibus
1 confraternitas conſtatur, & qui nullo habitu à cæteris laicis diſtinguuntur, ſeù potius cenſendum ſit eccleſiaſticum, quaſi quod ſpectetur Eccleſia cui hæret confraternitas, & in qua confratres conueniunt, & opera pietatis exercent, quia articulus diligenter examinatus fuit in Romana beneficiatus S. Laurentij in Damaſo. 22. Maij 1623. coram Reuerendiſſ. Dom. meo *Decano*, & in eadem 7. Februarij 1628. coram R. P. D. meo *Durano*; In præſenti caſu facilior videbatur reſolutio, quia hoc Iuſpatronatus non ſpectant ad ipſam confraternitatem S. Mariæ de Miſericordia, nec ad illius Confratres, ſed ſolum ad Præſidentes, qui ſemper laici ſunt, nec à Confraternitate deputantur, ſed à laicis, nempè à Communitate loci de Albino, ipſique Præſidentes præſentant ad hanc capellaniam nulla facta participatione cum eadem confraternitate, vndè his omnibus concurrentibus apparet, quod ſpectatur perſona ipſorum præſidentium, & ſic laicalitas, non autem locus cui præſunt, & proinde eſſe iuſpatronatus laicale, vt idē,
2 & videtur attigiſſe *Rota* dec 574. num. 7. & 8. par. 1. diuer. & in Volterana capellaniæ 7. Maij 1607. coram *Lancellotto*. & in dicta Romana beneficiatus Sancti Laurentij in Damaſo tam coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quam R. P. D. meo *Durano*; Et in hoc caſu ex pluribus deprehenditur, quod fundator conſulens ſuæ capellæ, dum voluit Rectores eligi à perſonis probis, & prudentibus, ſicuti conſtat [illegible] S. Mariæ per Vniuerſitatem in Præſidentes deputari Viros integritate & prudentia inſignes, ſequutus eſt teſtimonium eiuſdem Vniuerſitatis, &
3 ideò ius præſentandi ad hanc capellam dem andauit Præſidentibus, non contemplatione illius dignitatis, & congregationis, cui præſunt, ſed intuitu eorum probitatis, & induſtriæ de quorū virtutibus fundator cōfidebatur, eo ipſo quod ab Vniuerſitate eligebantur Præſidentes confraternitati; & ſic qualitas Præſidētię in cōfraternitate ſtat tantū hic demonſtratiuè.

Quo ad ſecundum Domini non ſuſpicabantur in his Præſidentibus aliquem vſurpationis timorem, cum nec Iuriſdictionem, nec poteſtatem habeant in loco, & ideò ad iuſtificationē iſtius iuriſpatronatus putarunt ſufficere ordinariam probationem in hac materia, nempè quaſi poſſeſſionem quadragenariam, 4
vna cum fama, quæ ſat eſt ad probandum iuſpatronatus in priuatis perſonis *Bald.* in l. cum ſuper n. 2. & 3. C. de rei vindic. *Caſſad.* dec. 2. n. 5. de probat *Achil.* dec. 6. de iurepatr. Card. *Mantic.* deciſ. 318. n. 5. Card. *Seraph* dec. 1103. in fin. & deciſ. 1141. n. 6. & in recent. dec. 77. n. 2. & dec. 32. n. 2. p. 1. cum aliis cumulatis in Lancianen. iuriſpat. 2. Maij 1616. coram bo. me. *Buratto* n. 18.

Quadragenariam autem huiuſmodi deſumebant, eodem quia de anno 1479. ab iſtis Præſidentibus fuit præſentatus Iacobus Bon [illegible], qui vſque ad annum 513. poſſedit, & tunc reſignauit Simoni Morono, & quamuis hæc Boneſij præſentatio facta fit limitatè ad quinquennium, attamen cum diù permanſerit in poſſeſſione videbatur vehementem oriri præſumptionē, quod alia præſentatio perpetua ſucceſſerit, vel ſaltem hinc colligeretur beneficium eſſe 5
manuale, in quo non cadit reſeruatio.

Verùm ex abundanti dicebatur de anno 1523. prouiſum fuiſſe dictum Simonem cum expreſſo conſenſu eorundem Præſidentium, vt apparet ex atte- 6
ſtatione Clementis VII. ibi, &c. quorum expreſſus ad hoc accedit conſenſus, &c. quæ cum ſit præciſa de actu coram ſe geſto, non autem ſimplex enunciatiua de facto alieno, in quo fortaſſe error poteſt aliquando cadere, probat omninò conſenſum fuiſſe præſtitum ante litterarum expeditionem *Caputaq.* dec. 120. par. 1. *Put.* dec. 429 in fin. lib. 1. in correct. & in Romana capellaniæ 4. Martij 1580. coram fe. rec. Clemente Octauo, & in Tudertina iuriſpatronatus 9. Iunij 1625. coram bo. me. Patriarcha *Mancaneda*; Qui quidem conſenſus habet vim præſentationis *Croſe.* dec. 2. de iurepatr. *Rota* deciſ. 2. de iurepatr. *Rota* dec. 534. n. 4. part. 1. diuerſ. & deciſ. 195. num. 3. par. 1. recent. & cum ipſe Simon continuauerit in poſſeſſione capellaniæ vſque ad annum 1571. quo tempore obiit, vt ex nota mortuorum, ſequitur quadragenariam vndequaque probari; & ſufficere Domini dixerunt licet detur vna tantùm præſentatio, cum ipſe Simon per quadraginta, & vltra annos poſſederit, nullo enim iure cautum eſt in patronatu priuatorum requiri de neceſſitate multiplicatas præſentationes, ſed ſufficit iuncta fama ſola quadragenaria, quæ hic abundè adeſt, & quod vnica præſentatio ſufficiat, ſi is præſentatus per quadraginta annos poſſederit, nec vnquam venerit ca- 8
ſus nouæ præſentationis dixit Gloſ. in c. cum de beneficio in verbo, vno, vel pluribus, de præben. in 6. & ibi *Franc.* num. 3. *Felin.* in c. in noſtra n. 41. verſ. cæterum, &c. de preſcript. & Gloſ. in c. cum Eccleſia Sutrina in verbo breuitatem temporis de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & ibi *Butr.* num. 36. *Federic. de Sen.* conſ. 134 num. 4 in princ. verſ. ad id quod quæritur *Cald.* conſ. 62 n 8. *Dec.* conſ. 134. n. 1. ante fin. verſ. & in caſu, &c. *Achil.* dec. 5. n. 1. de iurepatr. Quia quando actus habet cauſam ſucceſſiuā, & permanentem, necnon continuationem temporis requiſiti inducit præſumptionem ſufficientem, quamuis ſit vnicus *Abb.* in c. fin. nu. 7. verſ. diſtingue ca-

men de conſuetudine *Dec.* d. conſ. 134. n. 2. circa fi.
& verſ. in tuto, &c. Nec Sacrum Concilium Triden-
tinum circa probationes in Patronatu priuatorum
10 aliquid immutauit *Gonzal.* ſuper regul. 8. gloſ. 18 n.
58. *Rota* deciſ. 708. n. 4 par. 1. diuerſ. & dec. 374.
num. 1. p. 5 recent. & in Romana iuriſpatronatus 9.
Decembris 1619. coram bo. me. *Vbaldo.* & in Nea-
politana beneficij 18. Iunij 1621. coram bo. me. *Bu-
ratto.*

Tertio firmatur etiam Dominoi conſtare de fama,
dantur enim enunciatiuæ antiquiſſimę vſque de an-
no 1523. in litteris Apoſtolicis, dum Boneſius reſi-
gnauit in fauorem Simonis de conſenſu Præſiden-
tium tamquam Patronorum, & in deputatione prius
facta ab iiſdem Præſidentibus prædicto Boneſio vſ-
que de anno 1479. quæ cum ſint ſupra centum an-
11 nos, ea illis benè fama dicitur iuſtificata *Achil.* dec.
7. de iurepatron. *Caputaq.* deciſ. 344. nu. 2. & dec.
347. num. 2. & 3. part. 3. *Rota* dec. 407. n. 1. par. 1.
diuerſ. & deciſ. 374. numer. 4 par. 2. recent. Et his
etiam accedunt quamplurimi teſtes, atteſtantes ſe
ſemper habuiſſe ipſos Præſidentes pro veris Patro-
nis, & hoc idem à maioribus ſuis audiuiſſe, ex qui-
12 bus probatio circa famam iuata tradita per *Bald.*
in l. 1. numer. 3. C. ad Macedon. *Rota* deciſ.
181. nu. 6. & deciſ. 273. numer. 2. coram S. me.
Gregorio XV. & latè de vtroque in dicta Lancien.
iuriſpatronatus 2. Maij 1616. coram bo. me. *Buratto.*

Neque borum teſtium fidem videntur euertere
exceptiones, quod nonnulli ſint conſanguinei ip-
ſius Ludouici, & alij ſint de eadem Confraternitate
Sanctæ Mariæ de Miſericordia; quoniam hic non
13 agitur de intereſſe ſingulorum, & ideò nec excludi
debent teſtes de ipſa Confraternitate latè *Farin.* de
teſtib. q. 60. n. 495. & ſeq. Rota coram Reuerendiſſ.
D. meo *Decano* dec. 140. n. 4. & ſeqq. & in puncto tra-
dit *Genua* in prax. Archiepiſc. c. 63. n. 7. & in omnem
caſum ſupplerentur ex ingenti numero in quo plu-
rimi ſunt, qui non ſunt Confratres *Gabr.* concl. 6. de
teſtib. *Socc.* ſen. conſ. 194. n. 2. lib. 1. *Roland.* conſ. 72.
ſub n. 5. & 15. circa fi. lib. 2. Rota coram S. m. Greg.
14 XV. dec. 340. n. 6. 7. & coram Reu. D meo *Decano*
d. dec. 140. n. 17. & ex hoc eodem magno numero
ſupplentur defectus conſanguinitatis, & affinitatis
Farin. de teſtib. q. 54. n. 60. *Rota* dec. 589. n. 3. p. 1.
diuerſ. & dec. 713. o. 2. p. 2. recen.

Non obſtat, quod hic videatur cadere ſuſpicio
vſurpationis, & ideò requiratur exactior illa proba-
tio iuriſpatronatus de qua per S. Concil. Trid. ſeſſ.
16 25. c. 9. Quoniam hoc motiuum fuit ponderatum
in alia deciſione, quia tunc ab informantibus præ-
ſupponebatur præſentationem ſpectare ad Vniuer-
ſitatem, ſed re melius detecta conſtat hoc iuſpatro-
natus ſpectare non ad vniuerſitatem, ſed ad ipſam
Confraternit. ſeù potius ad illius Præſidentes, & ideò
non intrat Concilium, quia Confraternitas hæc non
conſtituit aliquod Collegium publicum cum iuriſ-
dictione, ſeù potentia, ſed potius eſt priuata quædam
Congregatio perſonarum ad exercitium pietatis in-
ſtituta, & ſic dici non poteſt Vniuerſitas, vt per *In-
nocẽ.* in c. dilecta n. 9. & ibi *Card.* n. 7. de exceſſ. Prælat.
Bald. in auth. hoc ius porrectum n. 12. C. de Sacroſ.
17 Eccl. & in l. id quod pauperibus n. 34 C. de Epiſc. &
Cler. *Alex.* conſ. 102. n. 2. verſ. confirmatur lib. 7.
Nauar conſ. 3. de for. compet. Rota coram Reueren-
diſſ. D. meo *Decano* dec 472. n. 1. & 2. & cum nullam
habeat iuriſdictionem, aut publicam auctoritatem,
ſeù potentiam hæc Confraternitas in loco, qualem
habere ſolent Vniuerſitates, & Communitates 18
laicorum, ſeù Barones, de quibus loquitur Concil. d.
c. 9. non cadit præſumptio vſurpationis, quæ in illis 19
vigere ſolet *Put.* dec. 55. 56. lib. 1. in correct. *Me-
noch.* lib. 3. præſu. npt. 90. n. 60. verſ. eſt obſeruandum
Gonzal. ad reg 8 gloſ. 18. n. 69. vbi quod Sacra Con-
gregatio declarauit Concilium non intrare vbi non
tota Vniuerſitas, ſed certa pars dumtaxat præten- 20
deret iuſpatronatus, & *Rota* deciſ. 798 nu 4. par. 1.
diuerſ. vbi de Capitulo Eccleſiæ Tiraſonen. & dec.
219. part. 1. recent. quæ pariter loquitur de iurepa-
tronatus pro parte ſpectante ad Vniuerſitatem Paro-
chianorum, & in terminis Vniuerſitatis Iuriſtarum
Cracouien. quæ non habet publicam auctoritatem,
vel iuriſdictionem idem reſoluit Rota, & in Cra-
couien. Parochialis 24. Ianuarij 1628. coram me;
Amplius cum hæc Confraternitas viſitetur ab Or-
dinario, & corrigatur, apparet ea auctoritate non
pollere Confraternitatem, vt Ordinario formidi- 21
nem incutere potuerit, & quin ipſe Ordinarius haud
difficulter libertatem beneficij vindicare valuerit, &
ſic excluditur timor vſurpationis *Put.* dicta deciſ. 55.
in fin lib. 1. in correct. & *Rota* deciſ. 578. numer. 2.
par. 4 diuerſ. & in Lucana iuriſpatronatus de Po-
diis 2. Decembris 1619. coram bo. mem. *Seleu-
cien.*

Nec obſtat, quod iſti Præſidentes eligantur à Cō-
munitate, & propterea dici poſſit Communitatem
ipſam præſentare per miniſterium Præſidentium,
arg. l. item, §. 1. ff quod cuiuſque Vniuerſit. nom-
ne, & in terminis *Mantic.* deciſ. 161 cum 2. Quo-
niam obiectum procederet ſi ipſa Vniuerſitas man-
daſſet Præſidentibus, vt Ludouicum præſentarent,
vel ij ſi Præſidentes nomine Vniuerſitatis præſentaſ-
ſent, ſed cum vniuerſaliter fuerint deputati ab Vni-
uerſitate ad officium Præſidentiæ, iſte particularis
actus præſentationis deindè geſtus non attribuit
Vniuerſitati. ſed eorum Præſidentium perſonis, iuxta
theoricam *Bart.* in l. 2. §. data, nu. 6. & 7. ff de apt.
legat. Et vt ſupra dictum fuit hoc iuſpatronatus, ſeù
Ius præſentandi non fuit demandatum ipſis Præſi-
dentibus intuitu illorum dignitatis, ſeù Officij, ſed
contemplatione eorum probitatis, de qua teſtimo-
nium habent ea deputatione facta ad officium Præ-
ſidentię.

Ex quibus reſolutum fuit recedendum eſſe à de-
ciſis, &c.

Firmana Prælegati.

Veneris 25. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Legatum domus cum onere habitandi, vel ad habi-
tandum importat Ius proprietatis tranſitorium
ad hæredes, & non commodum nudæ habitatio-
nis in vita.

SVMMARIVM.

1 *Legatum domus cum onere habitandi non importat vſumfructum, & nudam habitationẽ ſed proprietatem totam, & domum ipſam, & ideò legatum, non extinguitur morte.*

2 *Fallit ſi apparet de contraria voluntate Teſtatoris.*

3 *Non eſt autem coniectura habilis, ſi diſpoſitio ſit expreſsè facta fauore habitationis, niſi Teſtor aliunde appareat voluiſſe ſolum vſum, & ſimplicem relinquere habitationem, num. 4.*

5 *Impotentia inhabitandi caſus verificatur in caſu impotentia*

potentia proueniente à natura propter mortem.

6 *Fallit reſiſtente voluntate, vel ſubiecta materia non patiente temporalitatem, ac ſi fuiſſet dictum donec & vſque quo vixerit.*

7 *Quod procedit ex mente Teſtatoris coniecturata, vt quia legatum ſit factum fauore hæredum, vel filiorum, cum quibus legatarius ſit iuſſus morari, & declaratur, num 8.*

9 *Declaratur præterea, quando prohibita fuit alienatio.*

Deciſio CCCCVIII.

EX fundamentis Deciſionis in hâc cauſà factæ, quæ placuerunt Domini ſteterunt in deciſis. Cũ enim Teſtator dixerit verba in ipſaſmet Domos, re-
1 linquendo illas cum onere habitandi, veriſſima eſt concluſio, quod earumdem proprietas ad hæredes tranſmiſſibilis, non autem ſimplex vſus, vel habitatio relicta fuit, iuxta text in l. ſi habitatio, ff. de vſu, & habit. & in l. 4. ac l. penult §. qui fratris, ff de alim & cibar. legat. *Menoch.* præſumpt. 133. n. 11. li 4. cum alijs in deciſione relatis; Et quamuis hoc non procedit,
2 quando apparet Teſtatorem contrarium voluiſſe, vt per *Alex.* conſ. 223. n. 5. & ſeqq. lib. 2. & *Surd.* de aliment. tit 2 q. 1. nu. 14. ver. Principalis tamen concluſio, & n 15. & conſil. 572. n. 58. De tali tamen contraria voluntate in caſu propoſito nullibi conſtat, verba enim illa pro parte Domini Marcelli ad hoc ponderata (& hoc relictum ſit ad fauorem habitationis Domorum dicti Teſtatoris) nil aliud ſignificant, niſi
3 quod Domus fuerunt relictæ cum onere habitandi fauore habitationis earumdem, ne illæ ſcilicèt deſererentur, ſed per Fulchum legatarium continuò habitatæ remanerent, vt bene deprehenditur ex totius teſtamenti lecturâ, nec ſunt tantæ potentiæ, vt verba præcedentis legatum etiam proprietatis de ſui natura importantia reſtringant, ad ſimplicis, ac nudæ habitationis relictum, vt in ſpecie inquit idem *Surd.* dicta q. 1. ſub num. 15. ver. Tamen deciſio &c. & contrarium poſſet procedere, ſi teſtator in aliâ parte teſtamenti expreſsè dixiſſet, ſe vſum, vel ſimplicem habitationem reliquiſſe, tunc enim à tali illius men-
4 tis declaratione, minimè recedendum foret, vt poſt *Socin. ſen.* conſil. 102. num. 10. lib. 3. loquitur *Surd.* vbi ſupra num. 16.

Neque obſtat, quod caſus impotentiæ habitandi verificetur etiam in caſu impotentiæ prouenientis à naturâ propter mortem ad tradita per *Bart.* conſil. 29. numer. 1. lib. 1. & *Rum.* conſil. 126. numer. 5. lib. 2.
5 Quia hoc non procedit in caſu propoſito, attenta enim ſubiecta materia, & teſtatoris voluntate, con-
6 ditio illa ſi non potuerit, intelligi debet iuxta naturam, & terminos conditionis præcedentis, & ſic durante vita Fulchi habitare debentis ex traditis per *Bart.* in l. quiſquis, ff. de leg. 2. *Sard.* conſ. 448. n. 26. & *Moder. brixien.* de ſubſtit. q. 351. n. 26. vt latiùs oſtenditur in alia deciſione.

Neque etiam obſtat, quod legatum eum illâ conditione reſolutiuâ (etſi illas noluerit habitare, vel non potuerit) videatur poſſe dici factum ſub conditione temporali, non ſecus ac ſi dictum fuiſſet, donec, vel quouſque vixerit, per ea quæ tradit *Eugen.* conſil. 49.
7 numer. 33. & ſeqq. lib. 2. Itavt etiam adimpleta per Fulchum conditione habitandi donec vixit, adhuc potuerit per eiuſdem mortem legatum extingui; Quoniam licèt conditio per conditionem, Si, apta ſit etiam importare temporalem habitationem, hoc tamen poteſt procedere, quando aliundè conſtat de ipſius teſtatoris voluntate, prout eſt quando lega- 8
tum fuit relictum ſub conditione morandi cum hæredibus, & apparet illud fuiſſe factum eorumdem heredum, ac filiorum fauore, vt loquitur *Eugen.* dicto conſ. 49. n 36 37. & ſeq. in propoſito verò de tali voluntate non conſtat, nec onus habitandi fuit adiectũ fauore hæredum cũ quibus legatarius morari deberet.

Denique non obſtat, quod legatum fuerit factum, contemplatione Agnationis & familiæ; Quoniam vltrà quod hoc non videtur ſubſiſtere, verba enim teſtamenti ad id probandum per ſcribentes pro Marcello ponderata, ſolùm oſtendunt prohibitionem alienationis bonorum tam hæreditariorum, quàm legatorum fuiſſe factam contemplatione Agnationis, non autem legatum prædictum, dato etiam quod hoc eſſet veriſſimum, non releuaret, quia aliundè probatum eſſet, agi de legato perpetuo, ac ſucceſſiuo cum onere reciproco inter illos de agnatione, aliàs ſemper ſubſiſtunt deducta in deciſione, quod ſuffi- 9
cit primum legatarium, dum vixit, habitandi conditionem impleuiſſe, iuxta tradita per *Bald.* in l. 1. n. 1. verſ. Nam non præſumitur, C. de legat. & ibidem *Caſtr.* n. 1. *Ruin* conſ. 42. n. 5. lib. 2. cum alijs.

Et ceſſat etiam difficultas, quoniam adhuc extant filij maſculi dicti Fulchi Legatarij, qui ſunt Agnati, & apti familiam conſeruare, & bona non fuerunt extra eamdem familiam alienata, ſed adhuc in eâ remanent, ideò in dicta alienationis prohibitione, & agnationis fauore fundamentum aliquod pro Marcello fieri non poteſt, quinimmò ex dictâ prohibitione alienationis bonorum legatorum benè confirmatur concluſio, de quâ ſuprà, quod fuit legata proprietas, non autem ſimplex habitatio ex congeſtis per *Menoch.* de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 133. numero tertio.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Romana Vſurarum.

Mercurij 13. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Vſura vſurarum an exigi poſſit latè, & magiſtraliter declaratur. Item an vſura vſuræ ſi fuerit redacta in ſortem principalem ea nouà conuentione, itavt breui manu cenſeatur mutuata, an debeatur. Item declaratur an Iudæi poſſint licitè exigere vſuras à Chriſtianis.

SVMMARIVM.

1 *Vſura vſurarum non ſolùm de iure pontificio non eſt permiſſa, ſed nec etiam prima vſura.*

Fœnoris renouatio etiam ex iure ciuili interdicta eſt; num. 1.

2 *Vſuræ vſurarum nec etiam in ſtipulationem deduci poſſunt, & ſi deducantur, denegatur actio.*

3 *Vſuram vſurarum exigens infamiâ notatur.*

4 *Vſura vſurarum crimen eſt valdè deteſtabile; & eſt pernicies familiarum, ac Reipublicæ ruina.*

5 *Specialium multiplicatio non datur.*

Vſura quod detur, principiis natura repugnat, ſed per quandam fictionem hoc euenit.

6 *Fictio cauſata non generat aliam fictionem.*

Ex tacito non inducitur aliud tacitum, num 6.

Acceſſio acceſſionis non datur, num. 6.

7 *Intereſſe alicuius intereſſe regulariter non debetur.*

Deciſ. Clem. Merlini Pp

8 *Vſura Hebræorum licet per Pontifices tolerentur, non tamen tolerantur vſuræ vſurarum.*
9 *Vſuræ vſurarum ſi fuerint redactæ in ſorte ex nouâ conuentione, an ex illis debeantur vſuræ.*
10 *Gloſ in l fin. in verbo fin. C. de vſur damnatur.*
11 *Vſuræ vſurarum ſi fuerint redactæ in ſortem principalem, non præſumitur hoc factum ſpontaneâ voluntate Debitoris, ſed callide commento fœneratoris.*
12 *Vſura vſuræ ſicuti eſt prohibita, ita eſt prohibitus modus, per quem indirectè daretur cauſa exigendi hanc vſuram vſuræ, & num. 13.*
14 *Vſura originaliter non poteſt effici ſors per quamcumque cauſam accidentalem.*
15 Cagnol. *in l. vnica, C. de ſenten. quæ pro eo quod interest intellectus.*
16 *Damnum emergens, & lucrum ceſſans, vt debeantur quæ requirantur, & num. 17.*
18 *Argumentum de intereſſe ad vſuras non valet.*
19 *Vſura eſt omninò improba, & licet ſit tolerata, non tamen ſine peccato exigitur.*
20 *Intereſſe alterius intereſſe nec debetur; & multò magis vſura vſuræ non debetur, num. 21.*
22 *Conſuetudo exercendi vſuras, an excuſet.*
23 *Abuſus, & corruptela, & non conſuetudo dicitur illa, quæ eſt nutritiua peccati.*
24 *Conſuetudo etiam totius Orbis non poteſt excuſare homines exercentes improbum fœnus vſurarum.*
25 *Pontifices Romani, qui conniuentibus oculis diſſimulant primam vſuram in Hebræis, poſitiuè tamen prohibent vſuram vſuræ.*
26 *Soluens aliquid ſponte, & ſcienter, an ampliùs repetere poſſit.*
27 *Vſuras ſoluens non cenſetur ſcire indebitè ſoluere.*
28 *Scientia certa, & ſpecifica requiritur ad effectum præiudicij.*
29 *In vſura eſt ſpeciale, quod repeti poteſt, etiam ſi fuerit ſcienter, & ſponte ſoluta.*
30 *Vſuram ſi quis ſoluit, lex ſuſpicatur, quod hoc faciat per coactam voluntatem.*
31 *Hebræi an vigore* Deuteron. *c. 23. ibi, non fœneraberis fratri tuo, ſed alieno, poſſint licitè exigere vſuras à Chriſtianis.*
32 *Vſura de Iure diuino, de iure Canonico, & de iure naturali prohibita eſt, & de iure diuino tam veteri, quàm Euangelico, num 33.*
34 *Diſtinctio de iure diuino non fit inter fratres, & alienigenas, nec inter vnius, vel alterius Religionis ſectatores.*
35 *Mutuum date, nihil inde ſperantes, hoc præceptum Euangelicum, licèt in primâ parte conſilium contineat, in ſecundâ verò continet præceptum.*
36 *Vſuræ quod ſint illicitæ, hoc diffinitum in pluribus ſacroſanctis Concilijs eſt.*
37 *Dogmata Nycenæ Synodus, ſicut ſcriptura ſacra accipienda ſunt, & eius regula ſicut leges ſeruanda sūt.*
38 *Vſuræ etiam de iure ciuili ſaltem nouiſſimo prohibitæ ſunt.*
39 *Philoſophi Ethnici ſolo lumine naturæ, vſuram damnarunt.*
40 *Pecunia de ſui natura non eſt apta fructificare, & parere, Nummus nummum non gignit, n. 40.*
41 *Pecuniæ vſus non diſtinguitur à ſubſtantia eiuſdem pecuniæ.*
42 *Mutuans quod habeat vſum pecuniæ, abſurdum eſt, cùm penes mutuarium reperiatur.*
43 *Ius naturale eſt commune cunctis hominibus.*
44 *Homines cuncti ſunt inuicem fratres, & proximi.*
45 *Verba in* Deuteron. *c. 23. ibi, non fœnerberis fratri tuo, ſed alieno, an iſta verba, ſed alieno, ſint germana textus, vide etiam num. 49. & 50.*
46 *Lex naturalis eſt indiſpenſabilis.*
47 *Vſura Hebræi sūt permiſſa ex quadā diſſimulatione.*
48 *Hebreis non licet vllo modo citra peccatum etiam attenta lege Moyſis, nec in ſuos, nec in alienos vſuras exercere, & num. 51.*

Deciſio CCCCIX.

PRopoſui dubiū, An eſſet locus repetitioni Vſurarum in fauorem Domini Comitis Horatij, & cum multa hinc indè non ſatis apertè deducerentur, nec benè deprehendi poſſet in quam cauſam, An ſortis ſcilicèt principalis, ſiue vſurarum referendæ eſſent poſteriores quædam ſolutiones per eumdem Comitem factæ; ideò Domini, vt tutior emanaret reſolutio, hodiè tantùm firmare voluerunt, vſuras vſurarum non deberi, alij verò ad particularem reiecerunt diſputationem.

Reſolutionis autem fundamentum eſt, quia non ſolùm de iure Pontificio, quo nedum vſuræ vſurarum, ſed nec ipſa prima vſura permiſſa eſt, verùm etiam de 1
ipſo iure ciuili hic anatociſmus, & fœnoris renouatio interdicta eſt; ita de iure Digeſtorum in l. placuit. ff. de vſur. & in l. ſi non ſortem, ff. de cond indeb. Vbi quod nec etiam in ſtipulationē deduci poſſunt vſuræ vſurarum, etſi deducantur denegatur actio. & in l. Præces. ff. de re iud. & de iure, Codicis in l. improbū, 2
C. ex quib. cauſ. in fam. irrog. vbi Diocletianus, & Maximianus improbum fœnus appellant, háſq; vſurarū vſuras exigentibus infamiam irrogant, & acrius dam- 3
nauit *Iuſtinianus* in l. vt nullo modo, C. de vſur & aduerſari iuri diuino, Canonico, & ciuili dixit Gloſ. & 4
tradunt communiter Canoniſtæ in cap. quia in omnibus de vſur. *Conrad.* de contract. tract. 2. q. 22. ver. 6. concl *Villagus.* de vſur q 7. n. 12. & 13 vbi etiam de communi ſentē *Bisfeld.* in dicto cap. quia in omnibus quæſt. 2. 3. & 4 per tot. de vſur. eleganter *Gregor. Tholoſan.* ſyntagm. iur. li. 12. cap. 3 nu. 6. & ſeqq. *Menoch.* plenè de arbitr. iud li. 2. caſ. 119 n. 34. & ſeq & conſ. 1181 n. 7. *Vueſembec.* conſ 72. nu 6. li. 2. *Oſaſch.* deciſ. 137. nu. 6. & ſeqq. *Surd.* de aliment. tit. 1. quæſt. 42. n. 37. *Molin* de contract. diſput. 304 num. 12. *Rota* dec. 63. num. 3. par. 1. & deciſ. 315. numer. 8. par. 2. diuerſ. Et improbitatem huius anatociſmi valdè deteſtatur perniciémq. familiarum, ac Reipublicæ luem vocat. 5
Fr. Sta Medic. de fœnor. Iudæo. li. 2. cap. 14. in princ. Ratio autem prædictorum eſt, quia non datur multiplicatio ſpecialium, nam ſpeciale eſt, & principijs naturæ repugnat, vt infrà deducetur, quod detur vſura, ſed per quamdam fictionem hoc euenit, fictio autem cauſata non generat aliam fictionem, ſicut dicimus ex tacito non induci aliud tacitum, vt plura 6
exempla adducens comprobat *Decian.* conſil. 49. nu. 47. & ſeqq. & maximè n 50 li. 2. ſic non datur acceſſionis acceſſio. *Ruin.* conſil. 55. n. 7. lib. 2. nec dantur fructus fructuum, l. videamus in fin. princ ff. dē vſur. nec intereſſe alterius intereſſe regulariter debetur, 7
Ruin. conſil. 55. n. 16. & conſil. 56. nu. 13. lib. 2 Et ideò ſanctè, ac prudenter Pontifices, qui pro tranquillo 8
Status Eccleſiaſtici regimine, & ad turpiora euitanda tolerant vſuras Hebræorum, non tamen tolerant vſuras vſurarū. vt in Capitulis datis in Summario n. 4.

Neque obſtat, quod vſuræ vſurarum fuerint redactæ in ſortem ex nouâ conuentione, & ita breui manu cenſeantur mutuatæ eidem Comiti Horatio, vnde tamquàm ſors, licèt conflata ex vſuris reputan-

das

9 dæ ſint, & conſequenter ex huiuſmodi ſorte aucta,
ſeu ſortis incremen o vſuræ debeantur, vt tradi-
ta per *Aun.* conſ 55. n 20. lib 2. *Borgnin.* dec. 21. n. 30.
Menoch. de arbitr. iud. caſ. 119. n. 29. *Scacc.* de camb §.
10 6. gloſ. n. 82 in nn. & in terminis vſurarum, gloſ in
l. fin. in final. verb. C. de vſuris. Quia Doctores præ-
dicti loquuntur in intereſſe licito, qui non eſt caſus
noſter, Gloſa verò, quæ loquitur de vſuris, reproba-
tur à *Bald.* & *Salycet.* in dicta l. fin. & de communi
poſt *Caſtrenſ* ibidem teſtatur *Anton Faber* in ſuo Co-
dice li. 4. tit. 24. definit. 11. num. 4. *Minadous* dec. 7.
Petr. Greg Tholoſ de vſur li. 2. cap. 3. nu. 13. *Cuiac* ob
ſeruat. iur li 5. cap 39. ver. Eſt aut in hæc v, *Pap-
pon.* arreſt. Gall. li. 11. tit. 7. arreſt. n. *Io G* ... dec. Se-
nat. Dolan. 103. n 1. & ſeq. *Fab* de Ann. conſ. 48. n. 7.
& ſeq *Roderic.* de annuis reddit. li. 3 quæſt. 4. n 23. vbi
quod lex præſumit non ſpontaneâ voluntate debi-
toris, ſed callido commento fœneratoris, & ingenio-
11 ſa auaritia, ad fraudandam legis prouiſionem, haſce
vſuras in ſortem redactas fuiſſe; Et ſicuti prohibita
eſt hæc vſura vſuræ, ita prohibitus eſt modus, per
12 quem indirectè, & fraudulenter daretur anſa ſub ſpe-
cioſo hoc nomine ſortis auctæ exigendi eandem
vſuram vſuræ, vt benè per *Butrigar.* in dicta l. vt nullo
modo, C. de vſur. Et mirum eſt, quomodo *Accurſi* in
13 dicta Gloſ. effugerint verba *Iuſtinian* ibid. in dicta
l. vt nullo modo, C. de vſur. vbi diſertis verbis hoc
tamquam technam, & commentum in fraudem ana-
tociſmi reprobat. ibi, Si enim vſuras in ſortem redi-
gere eſſet conceſſum, & totius ſummæ vſuras ſtipula-
ri, quæ differentia eſſet debitoribus, à quibus reverà
vſuræ vſurarum exigerentur, & hoc fuiſſet non re-
bus, ſed verbis tantummodò legem ponere, & ideò
poſteà idem Iuſtinianus prohibet vſuras etiam præ-
teriti temporis redigi in ſortem, & iterum ſtipulari,
& ſemper vſuras manere declarat, & tantummodò
ſorti antiquæ vſurarum incrementum accedere, &
ſic ad effectum huius ſuperfœtationis non poteſt
conſiderari aucta primi illa ſors principalis, & hinc
14 bene dixit *Bald.* in l. vlt. in ... C. de vſur rei iud.
quod illum, quod eſt originali et vſura, non poteſt
effici ſors per quamcumq; cauſam accidentalem, &
ſequitur *Menoch.* conſil. 300. num. 91.

15 Nec contrarium dicunt *Cagnol.* in l. vnica, C. de
ſent. quæ pro eo, quod intereſt n. 46. ver. quibus non
obſtantibus tom. 2. *Menoch.* conſ. 1181. nu 8. & 9. &
13 & alij qui pro Hebræis deducuntur, iſti enim lo-
quuntur in intereſſe licito, quando ſcilicèt damnum
emergens, vel lucrum ceſſans iuſtificatur cum requi-
16 ſitis *Caſtrenſ.* in l. 3 § ratione, ff. de eo, quod certo lo-
co, nedum reſpectu ſortis principalis. vt quia non re-
ſtituta ipſa ſorte paſſus fuerit damnum, vel amiſerit
lucrum certum, & licitum, quod præ manibus habe-
bat creditor, ſed etiam reſpectu ipſius intereſſe, nem-
17 pè quando ob non præſtitum iuſtum intereſſe aliud
damnum paſſus eſt, vel lucrum certum, & iuſtū ami-
ſit, vt bene declarat *Minado.* dicta dec. 17. & *Vueſem-
bec.* dicto conſ 72. n. 7. li. 2. & *Menoch.* dicto caſ. 119.
num. 38. & ſeq *Rota* Ianuen. deciſ. 78 num. 16. *Ruin.*
conſil. 103. num. 4. lib. 1. quod ſecus eſt in vſuris, non
valet enim argumentum de intereſſe ad vſuras ma-
18 gis odioſas, *Cagnol.* in l vnica C. de ſent quæ pro eo,
quod intereſt, nu 35. & 46. *Menoch.* dictu caſ. 119.
num. 38. 39. & ſeq *Moret.* conſil 65. n. 3. *Rota* Ianuen.
dicta deciſ. 78. n. 16. ver. Nec obſtat, quod vſuræ vſu-
rarum, qui aſſignant etiam rationem differentiæ in-
ter vſuras, & intereſſe, hoc enim intereſſe legitimè
19 iuſtificatum, iuſtè exigitur, vndè non ita abſonum

Deciſ. Clem. Merlini.

eſſet, ſi huiuſmodi primum intereſſe in ſortem reda-
ctum gigneret aliud intereſſe, quatenus, & hoc ſe-
cundum legitimè iuſtificaretur, at ſecus in vſuris,
quia & prima vſura omnino improba eſt, & licèt
toleratur, non tamen ſine peccato exigitur, & propte- 20
reà nullo modo ſub quouis prætextu aliam vſuram
debet producere, alioquin eſſet multiplicare priui-
legia, & abſurda, & radix infecta germinaret.

Immò quod magis eſt, non defuerunt grauiſſimi
Auctores, qui dixerint, quod nec etiam intereſſe al- 21
terius intereſſe debeatur, prout *Dec.* in cap cùm Ve-
nerabilis, n. 61. ver Sed retenta communi opinione
extra de except. *Bologn.* in dicta l. vnic. num. 128. vbi
contrariam opinionem *Cagnoli*, vel periculoſam re-
fellit, C. de ſent. quæ pro eo, quod intereſt, *Franch.*
deciſ. 254 num 14. *Peregr.* vid n. conſil. 85 num. 28.
lib. 3 & de Iur. fiſ. lib. 6. tit. 7. num. 31. verſ. Item in-
tereſſe, *Moret.* conſ 65. nu 3. *Rota* Ianueo, dec. 87.
num. 8. ſub verſ. Item dubitatum fuit, vt refert Ita iu-
dicatum fuiſſe *Minad* dicta deciſ. 17. vbi itidem,
quod in Regio conſilio fuit ita ſeruatum, *Fab.* de An.
conſil. 48. n. 6. & ſeq qui poſtremi Auctores loquū-
tur etiam in caſu, quo primum intereſſe redactum in
ſortem, & negant adhuc poſſe producere aliud in-
tereſſe, & propterea ſi intereſſe alterius intereſſe non
debetur, multò minùs vſuræ vſurarum, in quibus nul-
la eſt difficultas, quia præcisè *Iuſtinianus* in dicta l.
vt nullo modo illas damnauit, prohibuitq; vſuram
ad effectum redigi in ſortem.

Nec iuuari poſſunt Hebræi ex conſuetudine mu-
tandi ſub fœnore Christianis, quam conſuetudinem
facti releuare dixit *Alex.* conſil. 57. lib. 1. & conſil. 8. 22
per tot lib 6 *Cephal.* conſil. 549. n. 90. Quia non con-
ſuetudo hæc, ſed abuſus, & corruptela peccati nutri-
tiua cenſeri debet, quæ propterea reiicienda omni-
no eſt, nec vllatenùs attendenda, c quia in omnibus, 23
& ibi gloſ in verb. multi de vſur. Clem. 1. eodem tit.
Abb. conſ. 22. n. 2. ver. Non obſtat generalis conſuetu-
do li. 2. vbi dixit, quod quælibet cōſuetudo etiā totius
Orbis non poteſt excuſare homines exercentes im-
probum fœnus vſurarum, *Bero.* conſ. 167. n. 10. ver. 24
Non obſtat, quod conſuetudo lib. 1. *Couar* var. reſol.
lib. 3. cap. 1. n. 8 *Clar.* in §. Vſura, n. 7. *Alex de Nano.*
qui loquitur de conſuetudine Hebræorum fœneran-
di conſil. 102. n. 15. *Cacheran.* conſil 51. n. 6. & 7. *Rot.*
deciſ. 193. n. 1 par. 1 diuerſ. & fuit dictum in Roma-
na Societatis 2. Iunij 1570. *Lancellotto*, & in Ro-
mana cenſus 13. Iunij 1594. coram *Blanchetto*, & in
Vrbeuetana cenſus 6. Iunij 1594. coram *Gypſio*, &
Pontifices Romani, qui conniuentibus oculis diſſi- 25
mulant primam vſuram in Hebræis, poſitiuè tamen
prohibent vſuras vſurarū, etiam in iiſdem, & *Alex.* lo-
quitur ad effectū excuſandi à pænâ criminali, non ad
effectū denegandi repetitionem ciuiliter intentatam.

Neq, obſtat ſpontè, & ſcienter ſolutas fuiſſe iſtas
vſuras per Comitem Horatium, & ſuſcepiſſe termi-
num ad ſoluen. atq; ideò repeti non poſſe ad l. 1. C.
de cond. indeb. Quoniam huiuſmodi ſcientia non 26
præſumitur, vt in puncto in ſoluente vſuras, quod
non cenſeatur ſciuiſſe indebitè ſolui, dixit *Alex.* conſ.
80. n. 15 lib. 3. *Gratian.* diſcept. for. c. 911 n. 13. & ta- 27
men ad effectum præiudicij certa, & ſpecifica ſcien-
tia requirebatur cum omnibus qualitatibus, & cir-
cumſtantiis, gloſ. in cap. concertationis, verb. ſciue-
rit, & ibi *Gemin.* de appell. in 6. *Natt.* conſil. 636. nu. 28
192. *Surd.* conſil. 190 num. 136. & denique in vſura
hoc eſt præcipuum, quod repeti poteſt, etiam ſi fue-
rit ſcienter, & ſpontè ſoluta, *Alex.* dicto conſil. 80. 29

nume. 11. 12. 13. & 14. *Rimin. iun.* conſ. 399. nume. 71.
Rota dec. 291. n. 6. par. 4. diuerſ. & fuit dictum in Vr-
bæuetana nullitatis Cenſus 19. Maij 1595. coram *Gy-
pſio*, & in Romana Societatis 10. Iunij 1600. coram
Card. *Lancellotto*; lex enim in ſoluente vſuram ſuſpi-
30 catur coactam voluntatem, *Bart* in l. ſi non ſortem,
§. ſi quis ex falſa, ff. de cond. indeb. *Iaſ.* in l. 1. nu. 12.
ver. 5. limita eodem tit. *Dec* in l. cuius per errorem,
n. 3 ff. de reg iur. *Menoch.* conſil. 300 n. 13.

Toto autem Cœlo hallucinantur Hebræi, dum
31 putant impiam eorum vſurarum exactionem à Chri-
ſtianis poſſe tueri ex *Deuteron.* cap. 23. ibi, non fœ-
neraberis fratri tuo, ſed alieno, & ſic ex lege Moyſis
Deum ſibi ipſis induliſſe fœnerari exteris; Nam pro
obiecti reſolutione præmonendi ſunt vſuram, & iure
32 Diuino, & iure Canonico, & iure etiam naturali pro-
hibitam eſſe, de iure Diuino tam antiquo, quàm
Euangelico id clarum eſt; De iure quidem diuino
veteri cõſtat in Exod. c. 12. *Ezechiel.* 18. Pſal. 14. & 54.
vbi non fit diſtinctio inter fratres, & alienigenas, nec
inter vnius, vel alterius Religionis ſectatores; de iure
etiam Euangelico ex *Luc.* c. 6. mutuum date nihil in-
33 dè ſperantes, cuius dicti, quamuis prima pars ſcilicèt,
mutuum dare, communiter contineat conſilium, at-
tamen poſterior pars, nempè, nihil indè ſperantes,
34 continet præceptum, vt in d. c. quia in omnibus, & in
c. ſuper, & c. conſuluit de vſur. & benè Diu. *Thom.* 2.
2. q. 78. art. 1. ad quartum, & ita videtur etiam intelle-
xiſſe Vrbanus III. in d. c. conſuluit, & aptè *Franc. de
Puigianis* ſuper 4. ſent. diſt. 15. q. 2. art. 2. ver. dico 4.
35 De iure autem Canonico non dubitatur, & extant
textus rotundi in c. quia in omnibus ext. de vſur. &
clem. ex graui eod. tit. & diſtinct. 46. & 47. per multa
capita, & 14. q. 1. & q. 4. Idémq; in pluribus ſacroſan-
ctis Conciliis definitum fuit, vſuras nempè illicitas
36 eſſe, & ſignãter in Synodo Nicæna 1. c. 17. & cùm *Iu-
ſtinianus* in l. 1. & 2. & l. non reddentes, §. ſuſcepimus,
C. de Sum. Trin & fid. Cath. & in §. 1. auth. de Eccle-
37 ſiaſt. tit. eiuſdẽ Nicæna Synodus obſeruãtiam perpe-
tuò manſuram voluerit, & iuſſerit, illiuſq; dogmata,
ſicut ſanctas ſcripturas accipiẽdas, & regulas ſicut le-
ges ſeruandas eſſe mandauerit; hinc rectè deprehen-
ditur hodie etiã ex iure ciuili ſaltem nouiſſimo, vſu-
ras eſſe prohibitas, quemadmodùm docuit gloſ. in di-
38 cta l. 1. in verb. Petrum Apoſtol. & *Gregor. Tholoſan.*
ſyntagm. iur. li. 21. ca. 3. n. 18. ver. Iure hoc, & D *Fac-
chin.* controuer. iur. li. 9. ca. 30. ver. Mouet me potiſſi-
mùm. Verum, & ipſo Iure naturæ prohibita eſt vſura,
39 & reſiſtit eius dictamini, ipſiq; Philoſophi Ethnici ſo-
lo lumine naturæ eãm damnarunt vt *Ariſtot.* 1. Poli-
tic. c. 7. & 4. Ethic. c. 1. ad fin. vbi mutationem vſurariã
40 eſſe maximè præter naturam probat, pecunia enim
ſuâ naturâ nõ eſt apta nata fructificare, vel parere, nec
nummus gignit nummũ. Prætereà per mutuum trãſ-
fertur dominium in mutuariũ, nec vſus pecuniæ di-
ſtinguitur à ſubſtantiâ eiuſdem pecuniæ, & vſus eſt
illius alienatio, & quaſi conſumptio ſubſtantiæ; vndè
iuris naturalis dictamini repugnat, quod res alterius
alteri ex iuſtitiâ pariat emolumentũ vltra ſortem, &
quod mutans habeat vſum pecuniæ, quæ penes mu-
41 tuãtem reperitur, vt appoſitè comprobat D. *Thom.* 2.
2. q. 78. art. 1. *Conrad.* de cõtract. queſt. 12. ver. Secun-
da cõcluſio, *Sot.* de iuſt. & iur. li. 6. q. 1. art. 1. *Bald.* cõſ.
449. n. 2. li. 3. *Oſiaſch.* dec. 137. n. 7. *Couar.* var. reſol. li. 3.
c. 4. n. 5. *Molin.* de contract. diſput. 304. n. 7. Si autem
42 principis naturæ aduerſatur vſura, & prohibita, quia
mala in ſe, & intrinſecè, non mala, quia probibita,
ergo non rectè fit diſtinctio inter fratres, & alieni-
genas, cùm ius naturæ ſit commune cunctis hominui-
bus, imò D *Thom* q. 12. de malo art. vlt. & d. q 78. art. 43
1. in 2. 2. docet cunctos mortales eſſe inuicem fra-
tres, & proximos ex parabolã *Luc.* 10. Nec omitten-
dum eſt, quod multi etiam ſuſpicati ſunt verba illa, 44
ſed alieno, non germana eſſe, nec à Moyſe poſita, at
ab Interpratibus Collegij Ginãdrin pro gloſſatione
adiecta fuiſſe, vt refert *Hieronym.* de Luc. de Camb. 45
§. reſtat videre n. 15. & ſeq. & n. 19. vbi addit, quod in
Bibliis antiquis, & correctis etiã hebraicis illa ver-
ba, ſed alieno, non habentur in Textu, ſed sũt in glo-
sâ, obſeruátq; idem *Hieronym.* de Luc. in eodem cap.
23. *Deuteronom.* Idumæum appellari fratrem, prohi-
betiq; Hebræis odium erga Ægyptium, qui tamen
hoſtes erant, & inſenſi Gentis Iſraelitæ, vndè non
videtur congruere, quod in eodem cap. 23. conſtitua-
tur diſcrimen inter fratres, & alienigenas.

Verùm eſto, non Interpretum adiectione illa ver-
ba, ſed alieno, irrepſiſſe, at prolata fuiſſe à Moyſe, prout
vt verum dicendum videtur cùm etiam in purga-
tiſſimis Biblus habeantur, non inde tamen abſq; cri-
mine fœnerari poſſunt Hebræi, quia illa aduerſati-
ua, ſed alieno, non fuit diſpenſatio, ſeu relaxatio, lex
enim naturalis eſt indiſpenſabilis, & nihil Iuri natu- 46
ræ aduerſum licuit vnquam Iudæis, nec tamquam li-
cita in eo loco permiſſa fuit vſura Hebræis, ſed ſo-
lùm tamquam impunita ad maiora mala euitanda,
quemadmodùm, & libellum repudij permiſit Moy-
ſes ad interfectionem vxorum euitandam, & ſic hæc 47
vſurarum permiſſio comparatiua fuit ex quadam diſ-
ſimulatione, ne ſcilicet, quod turpius erat, fratres ſuos
Deum colentes vſuris exhaurirent Hebræi, ad quod
fœnus proni admodum, & procliues erant, ita expli-
cant *Gulielm. Pariſien.* Epiſc. de legib. circa princ.
Henric. de Aſia de contract. *Alex.* de Alea. 3 par. q.
59. membr. 4. art. 1. D. *Tho.* 2. 2. q. 78. art. 1. & ibi *Caiet.*
Turrecrem. Sot. & alij relati per *Couar.* d. li. 3. var reſol.
c. 1. n. 7. *Bermon.* Chouer. viden. de public. concub. §.
de finali ſpecie, n. 6. & 7. vtiturq; congruo exemplo
Lothi *Beſold.* in d. c. quia in omnibus q. 2. per tot. de
vſur. *Alex* de Næuo, conſ. 101. n. 1. & 2. & conſ. 102.
n. 3. *Ludouic. Peguer.* dec. 30. n. 10. *Lup.* de vſur. §. 4. nu.
69 & 70. *Leſſ.* de iuſt. & iur. li. 2. c. 20. de mutuo, & v-
ſur. dub. 4. n. 30. & *Molin.* de contract. d. diſput. 304.
n. 15. & ſeqq. *Hieron.* de Luc. d. §. reſtat. n. 19. *Fr. Sixtũ*
de fœnor. Hebræor. lib. 2 c. 3. 4. & 5. & d. c. 3. atteſta-
tur Romæ à Philippo Archinto Vicario Papæ, & po-
ſteà Archiepiſcopo Mediolanen. præuio reſponſo pe-
ritiſſimorum Rabbinorum, declaratum fuiſſe per sẽ-
tentiam nullo modo citra peccatũ etiam attenta lege
Moyſis licere Hebræis, neq; in ſuos, neq; in alienos
exercere vſuras, Rabbiniq; illi retulerunt verba *Deu-*
teron. d. c. 23. non ſuffragari, & idem etiam per laudũ 48
Ferrariæ pronunciauit ab ipſis Hebræis arbiter de-
putatus Paulus Contugus eximius, & magni nominis
I.C. aſſentientibus doctoribus Lombardiæ Rabbi-
nis, vel ſaltẽ dicendũ eſt Moyſem per illa verba, ſed
alieno nõ conceſſiſſe mutationem veram vſurariam,
ſed ſimilitudinariã, cùm n. Gentiles detinerẽt terram
promiſſionis iniuſtè, quia Hebrœorũ erat, nec hi bel-
lo eã vindicare valerent, poterãt ſub palliato nomi-
ne vſuræ aliqua ex parte ab hoſtibus recuperare quod
eorum erat, & illud non erat alienũ rapere, ſed quod
ſuũ erat redimere, nec erat accipere lucrũ ex mutuo,
ſed mutui occaſione aliũde vindicare debitũ, in quo
propriè vſura nõ cadit, ſed tantũ ſimilitudinariè. c. 1.
de vſur. & ibi gloſ. vlt. & cõfert tex. in c. fin. q. 4. & ita
locũ illũ *Deuter.* c. 23. rẽperant, & exponũt *Anan.* in c. 1.
num. 6.

nom 6. de vſur. *Lud. à Peguer.* 1. dec. ſ. 30. numer. 10.
Molin. de contr. & 1. d. ſp 304. n. 16. *Hieron.* de Luc.
& *Couarr.* locis præallegatis, & *Puegian.* in 4. ſent.
diſt. 55 q. 2. art 13. verſ. Poteſt, & aliter, Qui omnes
ideò concludũt Iudæis non licere abſq; labe crimi-
nis vſuras exigere à Chriſtianis, vel ab alijs, & etiam
idem dixit *Bald.* con 449. n 12. li. 3. *Alex.* conſ. 1. n.
1. verſ. 7 hoc etiam li 2. *Caſtr.* con. 296 nu. 3 lib 2.
plenè *Alex.* de Neuo conſ. 00 nu. 1. & conſ 101. per
tot. & conſ. 10 n. *Gudop.* in tract de vſur. in princ.
n. 41. *Clar* in § vſura, num. 7. verſ. Hoc autem. *Lup.* de
vſur 9. 4. 0. 71. cum alijs, &c.

Et ita vtraq; ie parte informante per Dominos
vnanimiter concluſum fuit, &c.

Romana Vineæ.

Mercurij 3. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum manutentionis qualiter poſſit
probari Appellationis cauſa, ſi ſit commiſſa cum
clauſula, non retardatâ exequutione, quid opere-
tur d. clauſula, & qualiter intelligatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ad cuius benè probatur ex confeſſione partis aduerſæ, vocando eum detentorem.*

2 *Teſtes qualiter debent deponere, vt poſſeſſionem alicuius probent.*

3 *Iudex ſi mandet aliquem amoueri à ſua poſſeſſione, ex hoc præſupponitur, quod ille poſſidebat.*

4 *Poſſeſſione quis priuatur per ſententiam Iudicis, in te .ige dummodo ſit valida, & iuſta.*

5 *Iudex quando nulliter, & iniuſtè procedit, non priuat quem ſuâ poſſeſſione.*

6 *Manutentio etiam datur ratione ciuilis poſſeſſionis.*

7 *Cauſa ſi ſit commiſſa cum clauſula, non retardata exequutione, tunc non poteſt procedi per viam manutentionis, ſed diſputandum eſt ſuper d. exequutione.*

8 *Clauſula non retardata exequutione, impedit Iudicem ad quem, ne ipſe poſſit prohibere, quin Iudex à quo executioni demandet eius ſententiam.*

9 *Clauſula, non retardata exequutione, non facit, quòd ſi poſtea detegatur iniuſtitia, vel nullitas ſententia, Iudex ad quem non poſſit concedere manutentionem, vel per viam attentatorum reuocare exequutionem.*

10 *Signatura non præſumitur per clauſulam, non retardata executione, velle confouere iniuſtitiam ſententia ſi ea iniuſta, vel nulla detegatur à Iudice ad quē.*

11 *Signatura non cenſetur per clauſulam, non retardata executione, velle remedium manutentionis auferre ab eo, cui per Iudicem à quo illatum eſt grauamen.*

Deciſio CCCCX.

VNanimi Dominorum conſenſu reſolutum fuit
Margaritæ Tomalini dandum eſſe mandatum
de manutenendo in poſſeſſione vineæ de quâ agitur.

Quoniam conſtat de poſſeſſione eiuſdē, Tum ex
cōfeſſione Pauli Ghiſlautij in monitorio emanata, in
quo ipſam Margaritam appellat detentricem, *Rota*
1 deciſ. 802. num. 1. par 1. diuerſ. & in recent dec. 525.
num. 2. par. 2 & apud S. mem. Gregor. XV. deciſ. 200.
num. 2. & fuit dictum in Lunen. Sarzanen. beneficij
3. Iulij præteriti coram me, Tum ex Teſtibus exami-
natis, & de eâdem poſſeſſione benè deponentibus,
2 iuxta tradita per *Meno. h.* de retin. remed. vlt. n 34.
Rota coram Cardinali *Seraph.* deciſ. 592. & in recent.
Deciſ. Clem. Merlini.

deciſ. 669. numer. 3. par. 2. & coram Reuerendiſſimo
Domino meo *Decano* dec. 2391. num. 1. & in Roma-
na Vineæ 27. Martij 1618. coram me, Tum demum
ex ſententiâ Iudicis, in quâ mandauit Margaritam 3
amoueri à poſſeſſione, & proinde ſuppoſuit illam
poſſidere, arg. l. manumiſſionis, ff. de iuſt. & iur. l. de-
cem, ff de verb oblig. *Rota* dec. 347. num 1. par. 2. re-
cent. & apud S. mem. Gregorium XV. dec 200. nu. 2.
de quibus omnibus in Summario Margaritæ nume.
1. 2. & 3. vndè manutentio denegari non poteſt, vulg.
§. retin. Inſt. de interd. cum concord.

Non obſtat, quod Margarita per ſententiam Iudi-
cis fuerit ſua poſſeſſione priuata, quoniam cùm fue-
rit reſolutum Iudicem nulliter, & iniuſtè proceſſiſſe,
vt in deciſione ſub die 14. Iunij præteriti coram me 4
in hâc cauſâ emanatâ, conſequenter non cecidit à
ſuâ poſſeſſione ciuili, iuxta doctrin. *Angel.* in l. clam
poſſidere, §. qui ad nundinas nu 2. ad fin ff. de acquir. 5
poſſ. *Rota* diuerſ dec. 801. n. 7. par. 1. & dec. 81. nu 9.
par. 1. recent. & fuit dictum in Dertuſen. Beneficij 5.
Iulij 1627. coram me, ratione cuius competit manu-
tentio cum Margarita, nunquam ſe habuerit pro ſpo-
liata, *Rota* in recent. dec. 555. nu. 2. par. 1. & coram S. 6
me. Greg XV. dec. 9. n. 4 & dec 46. n. 9. & coram bo.
me. Card. *Cauallerio* dec. 37. n. 1. & in præallegata Der-
tuſen. Beneficij coram me.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum in *Rota* fuerit
commiſſa cauſa nullitatis cum clauſulâ, non retarda-
ta executione, non poſſit procedi per viam manu-
tentionis, ſed diſputationem ſuper dicta executione 7
prius eſſe terminandam iudicio Ordinario quoniam
huiuſmodi clauſula impedit quidē Iudicem ad quē 8
ne ipſe poſſit prohibere quin Iudex à quo executio-
ni demandet eius ſententiam, ſed tamen non facit
quod ſi poſteà detegatur iniuſtitia, vel nullitas eiuſ-
dem ſententiæ non poſſit concedere manutentionē, 9
vel per viam attentatorum reuocare executionem, vt
cenſuit *Rota* apud S. me. Gregor. XV. dec. 91. n. 1. vbi
addent. latius explicant, & de obſeruantiâ Rotæ te-
ſtantur, & idem fuit dictum in Britonorien. Cano-
nicatus 6. Martij 1626. coram bo. m. Patriarcha *Man-*
zanedo, nec enim ſenſus præſumitur Signaturæ per 10
huiuſmodi clauſulam confouere executionem ſen-
tentiæ ſi ea iniuſta, vel nulla detegatur à Iudice ad
quem, nec remedium manutentionis auferre ab eo,
cui per Iudicem à quo illatum eſt grauamen.

Et ita deciſum, &c.

Romana Retractus.

Luna 18. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Conſortium vt habeat locum ad effectum retractus
quale eſſe debeat & quæ requirantur. Item an con-
ſortium in re fructifera conſiſtere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Conſortium vt habeat locum, requiritur communio, & participatio Domini in eadem re.*

2 *Conſors ampliùs non dicitur, quoties quis oculariter, ſeu certitudinaliter rem, ſeu quotam ſuam agnoſcit diſtinctam ab alia.*

3 *Conſortium eſt communio, & ſocietas quædam à lege inducta, quæ per diuiſionem ipſo iure reſoluitur.*

4 *Parietis intermedij conſtructio inducit diuiſionem, n. 7.*

5 *Conſortio vt ſit locus, ſufficit milleſima pars, declara vt infrà num. 15.*

6 *Communio parietis non facit communionem domus.*

8 *Domorum diuiſiones per quæ conſiderentur.*
9 *Conſortium non conſideratur, quando alter in pariete alterius non poteſt conuerſari, & tranſire.*
10 *Vicini tunc ſunt potius, quàm Conſortes, qui termini multùm inter ſe differunt.*
11 *Vicinus ille intelligitur, qui alteri in ædificio contiguus eſt.*
12 *Vicinitas tunc, & non conſortium reſultat, quando domus, vel manſiones inuicem ſe tangunt.*
13 *Domus ſi pluribus ſolariis conſtat, & in ſingulis particulares Domini ſi adſint, tunc quando alter ſolarium ſuum vendere voluerit, tenetur habenti ſolarium inferius denunciare, & præferre.*
14 Ioan. de; Amic. *conſ.* 20. *n.* 18. *& alij declarantur.*
16 *Retractus vt habeat locum propter conſortium, requiritur, quòd rei dominium ſit pro indiuiſo.*
17 *Ad conſortij effectum requiritur quod pars quamquis habet in re, influat in ſingulares partes totius rei, ita vt in qualibet gleba, ſeu latere partem ſuam habeat.*
18 *Hypotheca non cadit in re propria.*
19 *Conſortium in cenſu, vel alia annua præſtatione an conſiſtere poſſit.*
20 *Conſortium intelligitur eſſe in proprietate, & ſubſtantia rei, non autem in fructibus.*
21 *Vſumfructum ſi duo ſimul habeant, tunc ſi vnus partem ſuam vendere vult, alter vti conſors in eodem vſufructu præfertur.*
22 *In Rebus claris non eſt opus perquirere interpretationem ex antecedentibus, vel ſubſequentibus.*

Deciſio CCCCXI.

CVm hæc cauſa diſcuteretur ſub die 29. Ianuarij
præteriti quatuor excitatę fuerunt difficultates;
Prima an R.P.D. Gratus eſſet Inquilinus, vel ſubin-
quilinus, Secunda, An D. Cæſar Leoncellus tamquam
cenſuarius in retractu præferendus eſſet Inquilino;
Tertia, An eidem Domino Cæſari ſuffragaretur con-
ſortium; Quarta, An ſaltem poſſit dici Vicinus iux-
ta requiſita Bullæ Gregorianæ de Iure congrui; Quæ
omnes difficultates reſolutæ fuerunt in fauorem In-
quilini; Verum cùm materia ſit valdè exemplaris, &
frequens in Curia, volui iterum in diſceptationem
reuocare, Et hodiè Domini diligenter denuò exa-
minato negocio, putarunt ſtandum eſſe in deci-
ſis in omnibus, exceptâ vltimâ difficultate, ſu-
per quâ aliàs particulariter mandarunt inſtitui di-
ſputationem.

Et quoad primam, & ſecundam difficultatem vtrin-
que Informantes dabant manus deciſioni, ſub die 29.
Ianuarij emanatę, & Dominis etiam placuerunt deci-
ſionis fundamenta, vndè totus cauſæ nodus poſitus
erat in conſortio, quod deducebatur ex manſionibus,
& Cella Vinaria, ac ex ceſſione Iſabellæ; Et in hoc
etiam Domini cenſuerunt neutrum ex dictis conſor-
tiis ſubſiſtere, & ſic ſtandum eſſe in deciſis.

Nam quoad manſiunculas, & Cellam Vinariam,
vera eſt Concluſio, quod ad effectum conſortij re-
quiritur communio, & participatio Dominij in eâ-
dem re, *Bald.* in l. dudum, n. 1. & ibi *Salycet.* nu. 1. ff. de
1 contrah. empt. *Dec.* in c. cùm M Ferrarienſis nume. 1.
& 2. & ibi *Silueſt. Aldobrand* in addition. & *Rip.* n 9.
& 52. de conſtit. *Gozadin* conſ. 79. n. 1. 2. 3. & 4. *Iaſ.* in
conſ. 185. nume. 2. col. 4. verſ. Quinto & c. *Gregor. Lo-
pez* ad leg. 55. tit. 5. par. 5. in Verbo communalmen-
te, plenè *Hieronym. Portel.* de conſort. cap. 1. num. 2. &
ſeqq. & cap. 8. n. . & ſeqq. & cap. 52. num. 1. & ſeqq.
Adeò vt quoties res eſt diuiſa, & vnuſquiſq; oculari-
ter, ſine certitudinaliter rem, ſeu quotam ſuam agno- 3
ſcit diſtinctam ab alio, conſors ampliùs dici non po-
teſt, quia opus eſt quod pro indiuiſo, & in ſolidum
poſſideatur, nec vlla pars ſeiunctim poſſit ad oculū
demonſtrari, *Bart* in l. re coniuncti, n. 13. & ibi *Iaſ.* n.
103. vſq; ad 111. *Rip.* nu 3. & 73. de leg. 3. *Caſtr.* in l.
huiuſmodi, §. quibus, nu. 2. & ibi *Iaſ.* nu. 1 ff. de leg. 1.
idem *Caſtr.* in l. 1. n. 1. ad med. verſ. In quæſtione verò
ff. de vſufruct. accreſc. in nou. perlect. *Anton. Gomez.*
in comment. ad ll. Tauri l. 70. n. 27. ver. Quod tamen
Molin. de contract. diſput. 371. in princ. *Hieronym.
Portel.* dicto tract de conſort. cap 1. n. 4 & cap. 8. nu.
1. 4. & ſeqq. conſortium namq; eſt communio, & ſo-
cietas quædam, à lege inducta, quæ per diuiſionem
ipſo iure reſoluitur, vt fuit deductum in aliâ deciſio-
ne, & tradit idem *Portel.* cap. 52. num. 1. & ſeqq. Vnde
applicando ad caſum præſentem, apparet ratione
manſionum, & Cellæ Vinariæ non poſſe conſidera-
ri conſortium, quia ſunt diuiſæ à Palatio pariete in-
termediâ, habentq; ianuam ſeparatam, & ſic acceſ-
ſum de per ſe ſcorſum à Portâ Palatij, nec de Palatio
ad manſiones, & Cellam Vinariam datur acceſſus, nec
è conuerſo, ſed vnuſquiſque inhabitator ingreditur
Domum ſuam ex viâ publicâ, & in diuerſos Domi-
nos ſeparatim Palatium, & manſiones, ac Cella Vi-
naria tranſiuerunt, & ſic vndequaq; patet commu-
nionem non exiſtere inter hæc ædificia, ſiue eorum
poſſeſſores, conſtructióq; ipſa parietis intermedię in-
duxit diuiſionem, iuxta doctrinam *Bart.* inter quos, 4
n. 1. verſ. Quandóq; paries, ff. de damn. infect. & *Corn.*
conſ. 184. nume. 2. verſ. His tamen non obſtantibus,
libr. 2.

Neque obſtat, quod ſaltem hæc paries dicatur
communis, & hoc ſufficiat cùm ad effectum conſor- 5
tij ſufficiat etiam milleſima pars iuxta doctrinam
Bald. in l. 1. n. 5. C. de commun. ſeru. manumiſſ. cum
aliis per *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 526. nu. 4.
cap. 841. n. 24. & cap. 874. n. 17. vbi ponitur exemplū
de conſortio reſpectu Putei, Fiſtulæ, Balnei, acceſſus,
Canalis, & ſimilium. Quoniam adhuc Dominis pla-
cuit reſponſio data in deciſione, quod communio pa-
rietis non facit communionem Domus, vt per *Ruin.* 6
conſ. 27. n. 12. ver. Secundò reſpondetur, lib. 4. & hæc
paries intermedia conſideratur tamquam quid diui-
ſum, & ideò non venit in communi diuidundo, vt 7
benè per *Bart.* in dicta l. inter quos, nu. 1. verſ. & iſto
caſu, ff. de damn. infect. & *Corn.* dicto conſ. 184. n. 2.
vbi inquit, quod ratione iſtius parietis intermediæ
habitatores ſunt Vicini, & vnuſquiſq; cenſetur habe-
re dominium parietis ex latere ſuo vſq; ad aliud di-
midium parietis, & hinc eſt, quod ſi Manſiunculæ, ſi-
ue Cella Vinaria in pariete indigeant aliquâ repara- 9
tione, vnuſquiſque in parte, quæ reſpicit propriam
inhabitationem impendit, nec alter concurrit, prout
concurrere deberet ſi adeſſet conſortiū, & pro indi-
uiſo poſſiderentur. Quæ omnia itidem benè con-
gruūt reſpectu Solariorum, quia eodem modo vnam
partem ab alia ſeparant, prout paries intermedia, ita
vt dicantur plures Domus, non autem partes eiuſdē
Domus, quemadmodum huiuſmodi ſimilitudinem
parietis & ſolariorum perpendit *Bergnin.* dec. 19. nu.
52. 54 & 61. par. 2. qui loquitur nedum quoties Do-
mus eſt diuiſa per parietes, ſed etiam per ſolaria, vbi
quod tunc quælibet pars facta eſt vna Domus; Et
ratione Solariorum, ac Parietis non cadit conſor-
tium, cùm alter in parte alterius non poſſit conuer- 18
ſari, & tranſire, vt dicebat *Caſtr.* in l. ſi quis duo,
§. ſi quis partem in vltimis verbis, ff. commun.
præ-

pıædiorum,tunc enim dicuntur duæ Domus,vt per
Carpan. ad Statut.Mediolan.cap.434.num. 52. Nec
ſont conſortes,ſed potius ſunt Vicini, qui termini
12 multum inter ſe differunt,& hoc idem videtur ſen-
ſiſſe Gregorios XIII. in Bulla ſuper iure congrui, §.
8.vbi pro Vicino intelligit illum, qui alteri in ædifi-
cio contiguus eſt,prout in caſu noſtro domus, &
manſione, ſunt contiguæ, cum inuicem ſe tangant,
& ſic vicinitas,non autem conſortium indè reſultat,
an autem vicinitas ſit talis, vt ſuffragetur ad effe-
ctum prælationis pendet à reſolutione articuli re-
ſeruati.

Nec applicantur Doctores pro Domino Cæſare
allegati, nempè quod vbi Domus ploribus ſolarſis
13 conſtat,& in ſingulis particulares Domini reperiun-
tur, tunc ſi alter ſolarium ſuum,ſiue partem vende-
re voluerit,teneatur habenti ſolarium inferius de-
nunciare,& præferre., Ita *Naupodan.* ad conſuetud.
Neapolit.tit.17.nu.104.Verbo Quandoque ſunt plu-
ra olaria, vel Reſp.quod primo, *Afflict.* de Iure pro-
thomiſſ.§.7.n.1. & 2.*Ioan.de Amic.*conſ.20.nu.18.
& 19.*Vegg.* conſ.2.nu.52.24. & ſeqq. *Bertaz.ol.* de
clauſul.clauſ.19.gloſ.6. nu.6.

Quoniam iſti Doctores admittunt ex coſuetu-
dine Neapolitana habentem ſubterius ſolatium præ-
ferri ratione vicinitatis,ſeù cohærentiæ, non autem
14 ratione conſortij.ita *Io.de Amic.*dicto conſ 20.n.19.
ibi, propter maiorem vicinitatem, & *Naupodan.*
Afflict.& alij,expreſsè contradiſtinguunt conſortem
ab eo,qui habet ſubterius ſolarium,& verbis rotun-
dis tradunt conſortem,ſiue ſocium in re, quæ alie-
nanda eſt,præferendum eſſe ſi extet, atque velit, ſi
verò conſors non extet, ſeu nolit, tunc admittitur
habens ſubterius ſolarium,eſt ergo,quod iſti Docto-
res non agnoſcunt habentem ſubterius ſolarium
pro conſorte,ſed pro Vicino, ſeu cohærente.

Nec etiam obſtat milleſimam partem ſufficere ad
inducendum conſortium,quia id verum eſt,quoties
16 hæc milleſima pars eſt in eadem re, quæ venditur,
non autem quoties hæc milleſima pars eſt diuiſa, &
ſeparata,& Doctores,qui loquuntur de Fiſtula, de
Puteo,de Canali, & de alijs debent intelligi quo-
ties res,cuius ratione prætenditur conſortium talis
eſt, vt ſit commixta in ſingulis partibus Domus; ſu-
per qua præ.ceditur retractus,& quando Dominium
rei eſt pro indiuiſo, alioquin contra conclusiones,
& principia, quæ in Iure ſtabilita ſunt in materia
conſortij loquerentur, & conſequenter non eſſent
17 attendendi,& *Baldus* in dicta l.r.o.4.C.de commun.
ſeru.manumiſſ.quo omnes poſteriores Doctores in-
nituntur,loquitur in illo, qui habet minorem par-
tem in eadem re,in qua alij maiorem habeot, quæ
tamen minima pars influat in ſingulas partes totius
rei,itaut in qualibet gleba, ſeu latere partem ſuam
habeat,& ideò Doctores ſequentes *Baldum* ad il-
lius mentem referendi ſunt, & benè etiam explicat
Molin de contract.dicta diſputat.371.

Minus conſortium ſuffragatur reſpectu ceſſionis
Iſabellæ; quia illa non habet partem Domus,ſed ſo-
lum quandam hypothecam pro annua penſione
18 ſcut 50.percipienda ex penſionibus Domus, hypo-
theca verò non cadit in proptia, & ideò propter il-
lius incompatibilitatem cum dominio rei hypothe-
catæ, non poteſt inducere conſortium, cum illud
fundetur in participatione, & communione Domi-
nij,vt toties dictum eſt, & in puncto Cenſus, ſiue
annuæ præſtationis,quæ pecunia redimi poteſt, fir-
19 mat *Guttier* pract.qq.cap.166.num.2.li. 2. & conſe-
Deciſ.Clem.Merlyn.

rent tradita per *Afflict.* dec.319. & in Romana præ-
tenſi rettactus 19. Iunij 1595. coram *Corduba*, &
communio eſt intelligenda in proprietate, & ſub-
ſtantia rei, non autem in fructibus;nec ſibi eſt con- 20
trarius idem *Guttier.* cap.antecedenti 165.nu.1.li.2.
verſ. Qua ratione,loquitur enim de prælatione in
ipſomet vſufructu communi, vel vſu fundi, aut
habitatione Domus, vt puta quando duo habent v- 21
ſumfructum, vel vſum eiuſdem fundi,vel habitatio-
nem eiuſdem Domus,vt vno ex eis cedente,vel alie-
nante partem ſuam,alter vti conſors in eodem vſu-
fructu præferatur,& ita etiam loquitur *Caſtill.*de v-
ſufruct.cap.74 num.27. & *Modern. Roman.* coſdem
referentes diſcept. forenſ. cap. 842. numer, 34. &
cap.874 nu.7. Hic autem verſamur in proprietate
Domus, in qua nullus habet communionem,& par-
ticipationem Dominij.

Nec obſtat, quod ex antecedentibus, & ſubſe-
quentibus appareat Iſabeliam acquiſiuiſſe partem
Domus, non autem ſolam hypothecam pro annua
penſione ſcutorum 50.Quoniam verba Inſtrumenti
dotalis clara ſunt,ibi,pro rata ſcutorum mille ceſſit,
& aſſignauit annuam penſionem ſcutorum 50. ex
penſionibus Palatij, &c. & ideò non eſt opus per-
quirere Interpretationem ex antecedentibus, vel
ſubſequentibus;arg l.continuus,§.cum ita,ff.de verb.
obligat.l.ille aut ille,§.cum in verbis,ff.de l. 3. *Surd.*
conſ.326.nu.44 & ſeqq Card.*Seraphin.*dec. 1108.n.
7. Immò ex ſubſequentibus potius apparet Iſabel- 22
lam non habuiſſe quotam in proprietate, ſiue ſub-
ſtantia Domus, ſed ſolum Ius percipiendi annuam
penſionem ſcut. 50.vt in alia Deciſione animaduer-
tendum fuit.

Et ita vtraque parte informante,&c.

Caſaleo. Beneficiorum.

Lunæ 18. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem beneficij ex cauſa permutationis
inducitur vacatio,etiamſi d.reſignatio ſit nulliter
facta, vt coram Ordinario de Beneficio affecto
Sedi Apoſtolicæ,& à permutatione amplius par-
tes recedere non valent.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio inducitur per reſignationem inualidam bene-*
ficij,nempè factam coram Ordinario de beneficio
reſeruato.

2 *Vacatio ex capite reſignationis excludit vacationem*
ex cauſa obitus ad irritandam prouiſionem ex hoc
capite.

3 *Papa non præſumitur velle poſſeſſionem alterius tol-*
lere ſine expreſſa mentione.

4 *Reſignatio nulla non abdicat ius, & poſſeſſionem be-*
neficij à reſignante.

5 *Fallit autem in reſignatione ex cauſa permutationis,*
quia illa abdicat ius etiam ſi nulla ſit, & reſultat
ex ea vacatio beneficij,cuius impetranda eſt pro-
uiſio,& collatio.

6 *Et vera dicitur accedere vacatio.*

7 *Nec compermutantes poſſunt redire ad iura prima-*
na.

8 *Reſeruatio ab eo,qui impetrauit beneficium ſub hoc*
titulo vacationis debet reſeruationem probare ple-
ne,quando agitur ad excludendum prouiſum ab
ordinario,& 10.

9 *Et probationes debent percutere tempus præciſum.*

Deciſio CCCCXII.

PLacuit Dominis, deciſio in hac cauſa ſub die 10. Decembris 1627. coram me, ſcilicet litteras non eſſe exequendas; quamuis enim emanauerint motu proprio, & proindè non indigeant aliqua iuſtificatione ex parte D. Sebaſtiani, in cuius fauorem emanarunt litteræ, attamen poteſt dari de defectu intentionis, eóque probato motus proprius non ſuffragatur, vt plenius in deciſione comprobatum fuit.

Defectus autem intentionis in ipſis litteris ex eo deducitur, quod P pa dicit ſe prouidere de beneficio vacante per obitum Surdi vltimi poſſeſſoris & ideò cum duobus præſuppoſitis prouidit, primo quod per obitum Surdi induceretur vacatio, altero quod poſſeſſio etiam eſſet vacans, & poſt Surdum nemo poſſederit, quorum vnumquodque in facto veritati non conuenit, non enim per obitum Surdi fuit inducta vacatio, ſed prius per illius permutationem cum Sala, & quatenus etiam iuſtificaretur Surdum fuiſſe Protonotarium Apoſtolicum, de quo etiam hodie Domini dubitabant, attamen huiuſmodi Protonotariatus impediret quidem, ne ab Ordinario, in cuius manibus facta fuit permutatio, conferri potuerint beneficia Surdi, ſed tamen non efficeret, quin dicatur tunc inductam fuiſſe veram vacationem Ro-
3 ta dec. 1. de rerum permut. in nou. & dec. 16. eodem tit. in antiq. *Pariſ.* de reſign. benef. li. 2. q. 16. n 4. & 21. & li. 7. q. 14 n. 7. *Mandoſ.* ſuper regul. 1. *Cancell.* q. 23. num. 4 *Simonet.* de reſeruat. q. 46. & ibi Adden. n. 4. *Federic. de Sen.* in tract. de permut. benef. q. 1. *Petr. de Vbaldo* eodem tract. n. 31. & ſeq. *Put.* dec. 155. li. 2. in correct. *Capuaq.* dec. 78. p. 3. & dec. 45 p 1. & nuper Rota in Gerunden. beneficij 16. Iunij 1628. coram R. P. D. meo *Peronano*, & informantes etiam pro D. Sebaſtiano admittunt; data autem antecedenti vacatione ex cauſa permutationis factæ à Surdo, omnino excluditur alia vacatio ſub equens ex
2 capite obitus eiuſdem Surdi ad tradita per *Felin.* in cap. 2. numer. 23. de reſcript. *Rota* deciſ. 267. numer. 1. par. 5. diuerſ. & in prima deciſione fuit dictum.

Alius etiam defectus intentionis erat, quia tempore obitus Surdi ipſe non poſſidebat, ſed Sala, & tamen Papa noluit quempiam in poſſeſſione turbare, nedum quia aſſeruit Surdum in poſſeſſione deceſſiſſe, ſed etiam quia fuerunt deletæ clauſulæ, quæ de alterius poſſeſſione loquebantur, ſignum ſatis euidens, quod Papa denegauit facultatem eiiciendi poſ-
3 ſeſſorem iuxta dec. *Mohedan.* 13. num. 3. de præben., Quo eo magis dicendum eſt, quia in dubio Papa non præſumitur poſſeſſionem alterius tollere, & facienda erat mentio etiam poſſeſſionis coloratæ iuxta deciſionem Carinolen. 28. Nouembris 1616. & 6. Martij 1617. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, & in Vlixbonen. Concordiæ 14. Ianuarij 1600. coram bo. mem. *Iuſto*, præſertim quia Sala appræhenderat poſſeſſionem iſtorum Beneficiorum ante litem motam.

Nec obſtat, quod cum illa permutatio effectum habere non poſſet, ex quo beneficia Surdi tanquam Protonotarij conferri Salæ non potuerint ab Ordi-
4 nario, nec fuerit abdicatum Ius à Surdo permutante, & ſic beneficium poſteà verè vacauerit per obitum eiuſdem Surdi *Put.* dec. 158. li. 3. in correct. *Achill.* dec. 3. ſuper reg. de valore cum aliis. Quoniam iſtæ deciſiones loquuntur in reſignationibus ad fauorem, quæ ſunt conditionales, & propterea non abdicatur Ius, neque poſſeſſio a reſignante, niſi reſignatio habeat effectum quia eatenus quis ad fauorem alterius reſignat, quatenus reſignatario acquiratur, 5
at ſecus eſt in permutatione beneficiorum, quia per reſignationem beneficij etiam reſeruati ex cauſa permutationis inducitur vera vacatio, cum per dictam reſignationem debeat ſequi vera collatio, & inſtitutio, vt in cap. vnico de rerum permutat. in 6. & in Clement. vnica eodem tit. in fin. q æ fieri non poſſunt de beneficio non vacante ca. 1. c. nulla de conceſſ. præben., & ex iſta ratione per omnes Dominos fuit dictum in permutatione oriri veram vacationem *Rota* dec. 1. n. 4. de rerum permut. in nou. *Pariſ.* de reſignat. li. 7. q. 14 n. 6 & 7. *Kokier.* de permut. benef. li. 2. cap. 2. num. 4. & Surdus dum permutauit, non permutauit ea contemplatione, vt Sala conſequeretur beneficia, vt euenit in reſignatione ſimplici ad fauorem, & hoc adeò verum eſt, vt etiamſi permutatio non teneat, tamen compermutantes non poſſint redire ad primam beneficia ſine nuu 6
collatione ſecundum opinionem, quam *Rota* ſeruat, vt in dec. 1. de rerum permut in nou. Nec contrarium dixit *Rota* dec. vlt. num. 6. verſ ad tria iſta conc'nſ. eodem tit. in antiq. quia loquitur quando ſuperior non admiſit permutationem, aut quando culpa 7
vnius compermutantis permutatio non habuit effectum, vt quia beneficium non eſſet valuris expreſſi, & propterea cum habeamus opinionem Rotæ non eſt curandum, quod Doctores fuerint varij in hac materia, vt dicunt Addent. ad collect. in c. uniunctum de rer. permut.

Nec obſtat, quod D. Sebaſtianus obtinuerit hæc beneficia ex capite Protonotariatus Apoſtolici Surdi, & quod poſſit vti vacatione per reſignationem ex clauſulis generalibus; Quoniam, vt dictum eſt ſupra, adhuc Domini ambigebant de hoc Protonotariatu Surdi, cum priuilegium ſubſcriptum à bo. me. Card. *Bonifacio Caetano*, non exhibeatur, & enunciatiuæ non probent, nec relationes, niſi conſtet de relato, & enunciato, & in hac materia, cum agatur de excluſione Prouiſi per Ordinarium, reſeruatio eſſet plenè, & concludentiſſimè probanda *GonZal* ſuper reg. 8. 8
gloſ. 12 n. 100. *Rota* dec. 46. n. 3. & 4. p. 2. diuerſ. & dec. 584. n. 1. & 5. p. 1. recent. & coram S. me. Gregorio XV. dec 314 num. 2. & 3. Et probationes debent percutere tempus permutationis cap. eam te de reſcript. cum aliis. Sed eſto, citra veri præiudicium, probari protonotariatum Surdi, attamen D. Sebaſtianus non poteſt capere beneficia ex clauſulis generalibus, niſi verificata ſaltem de facto vacatione narrata *Rota* deciſ. 1. n. 8. de reſcript. in nou. *Put.* dec. 390. li. 1. in correct. & ipſe non probauit Surdum de tempore mortis habuiſſe Ius ſtante dicta permutatione, quæ induxit vacationem, & minus illum poſſediſſe de tempore obitus, immo ex diametro contrarium probatum fuit ex quo Surdus abdicauerat à ſe Ius ſuper his beneficiis per dictam permutationem, & poſſidere deſierat per duos annos antè, & vt ſupra conſideratum fuit Papa noluit tangere poſſeſſionem alicuius, & præſuppoſuit Surdum deceſſiſſe in poſſeſſione iſtorum beneficiorum, vt in ſupplicatione manu eiuſdem Papæ ſignata.

Ad alia benè reſpondebant Informantes pro Sala, cum quibus Domini tranſiuerunt, & ſteterunt in

deciſis

deciſis pro non executione litterarum &c. vtraque parte Informante, &c.

Romana hæreditatis.
Veneris 22. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Mater tutrix filiorum non potest agere ad dotem antea redditam ratione tutelæ, & quando præſumatur ſatisfacta.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum crediti habet exequutionem paratam contra heredem Debitoris etiam beneficiatum.*
2 *Mater Tutrix filiorum ob adminiſtrationem habitam præſumitur ſatisfeciſſe ſibi de ſuo credito dotis, dum non reddit rationem.*
3 *Fallit quando hereditas eſſet tenuis, & ad eius manus non potuerant peruenire pecunia ad id ſufficientes.*
4 *Et hoc caſu non poteſt impediri dotis reſtitutio.*
5 *Præſcriptio 30 annorum datur contra creditum dotis ceſſantibus diligentiis.*
6 *Nouatio non fit hodie niſi expreſſe.*
7 *Et ceſſat quando nouus contractus continet reſeruationem.*
8 *Ratio damnorum, & intereſſe eſt habenda in caſu non ſequuti adimplementi.*

Deciſio CCCCXIII.

Reſolutum fuit ad fauorem RR. Canonicorum, & Monaſterij B. Mariæ de Pace hæredis teſtamentarij quondam Petroniæ Riualdæ, eſſe relaxandum mandatum contra bona hæreditaria quondam Gregorij pro ſcutis mille, quæ eidem Petroniæ ſibi pro facultate teſtādi reſeruauit, dum Petrō Paulo Ferratino nuptui tradidit Lauram eius filiam, eique bona omnia, tam paterna, quam materna in dotem dedit; Quoniam ex Inſtrumento dotali, de quo in ſummario Monaſterij, numer. 2. conſtat dictum Gregorium pro dote dictæ Petroniæ eius Vxoris habuiſſe ſcuta 1960. eaque ſoluto matrimonio cum obligatione Camerali reſtituere promiſiſſe; Vndè cum dictus Gregorius prædeceſſerit, & ſic euenerit caſus reſtitutionis, conſtat fuiſſe factum locum dictæ obligationi, & illius vigore contra D. Franciſcum fi-
1 lium, & hæredem cum beneficio legis, & Innentarij, vti etiam contra ſeſſus fuit dictæ Lauræ filiæ pariter, & hæredi dicti Gregorij, & eiuſdem Gregorij bona hæreditaria, agi poſſe iuxta tradita per *Galleſ.* de obligat. Camer. q. 4. n. 1. & 12. & ibi *Modern* Addent. nu. 6. & 23. & *Rota* deciſ. 93. n. 23. impreſſ. poſt eumdem tract. de oblig. Camerali.

Neque obſtat, quod Petronia fuerit Tutrix, & Curatrix Lauræ, illiuſque bona per ſpacium tredecim annorum adminiſtrauerit, & rationem aliquam non reddiderit, ideoque præſumatur de dicto eius
2 dotis credito ſati facta, vt per *Crauett.* conſ. 129. num. 5. *Surd.* de alim. tit. 3. q. 7. nu. 22. *Modern. Addent.* ad *Galleſ.* vbi ſupra quæſt. 17. numer. 36. & 38. & Rotam in Romana adminiſtrationis Tutelæ 2. Aprilis 1590. coram *Penia*, & in Romana dotis 4. Maij 1609. coram Card. *Lancellotto*; Quia cum annui bonorum redditus ſcutorum 450. quos Petronia exegiſſe prætenditur præteritum detractis prius portione Domus per ipſam, eiuſque filiam inhabitatæ, fructibus dotis ex quarti dotalis eiuſdem Petroniæ, aliiſque hæreditariis oneribus non fuerint ſufficientes ad ſuſtentandam Domum, nec aliundè conſtet pecunias ad ipſius manus perueniſſe, ex quibus potuerit ſibi ſatisfieri, ceſſat allegata ſatisfactionis
præſumptio, vt declarando, & conciliando opinio- 3
nes dixit Rota coram Cardin. *Seraphin.* deciſ. 1455. num. 5. & in Bononien. Dotis 10. Nouembris 1617. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Antiocheno*; Ideò propter huiuſmodi exceptionem non redditionis rationis adminiſtrationis tutelæ, dictæ obligationis Cameralis executio pro dotis reſtitutione retardari non poteſt Neguſant. de pignor. 1. membr. 5. p. num. 36. & ſeqq. Borgnin. de Tutor. numer. 219. *Gutter.* de tutel. cap. 9. num. 52. p. 2. *Vin.* deciſ 317. num. 1. & ſeqq. *Sarnen.* dec. 66. li. 1. *Put.* dec. 141. numer. 1. & 3. in fi. li. 1. in correct. & fuit dictum in Romana Salniani Interdicti de Columna 19. Nouembris 1599. coram Cardin. *Lancellotto*.

Nec etiam obſtat allegata præſcriptio, ex eo quod
à die diſſoluti matrimonij fuerunt lapſi triginta, & 5
vltra anni iuxta text. in l. ſicut C. de præſcript. triginta annorum *Menoch.* conſ. 141. n. 17. & 19. Quia illa fundatur in negligentia, & taciturnitate quæ in caſu propoſito pænitus ceſſat, tam ex inſtrumento matrimonij contracti de anno 1604. inter dictam Lauram eius filiam, & Petrum Paulum Ferratinum, in quo dicta ſcuta mille pro facultate teſtandi, & fructus dotales ipſi Petroniæ reſeruati fuerunt, quam etiam ex reiteratis petitionibus ſucceſſiuè iudicialiter factis contra eumdem Petrum Paulum pro huiuſmodi fructuum conſequutione.

Minus obſtat prætenſa nouatio deducta ex eo, quod Petronia quando nuptui tradidit Lauram, aſſignauit dicto Petro Paulo eius Viro ſuam dotem, & omnia iura dotalia ſibi competentia, quia nouatio hodie non fit niſi expreſſè agatur, vt eſt text. in l. fi.
Cod. de nouat. & nouandi animus ceſſat quoad di- 6
cta ſcuta mille ſtante expreſſa reſeruatione faculta- 7
tis de illis diſponendi *Becc.* conſ. 74. nu. 6. *Menoch.* præſumpt. 274. num. 44. verſ. declaratur tamen li. 3. *Surd.* conſ. 85. num. 20. *Rota* deciſ. 30. num. 2. p. 2. diuerſ.

Neque obſtat, quod Petronia non fecerit conſentire eos, qui duas ex domibus pro dote Lauræ dicto Petro Paulo aſſignatas euicerunt, nec alia in Inſtrumento dotali contenta adimpleuerit, ideoque fuerit effecta debitrix illarum precij, & valoris dicta ſcuta mille excedentia ratione damnorum; & intereſſe
cum obligatione Camerali in caſu inobſeruantiæ 8
expreſsè promiſſi iuxta tradita per *Seraph.* dec. 787. num. 5. 6. & ſeqq. Quoniam ipſa re vera ad aliquid non tenebatur, vt patet ex ſententia abſolutoria per A. C. ad eius fauorem lata, quæ fecit tranſitum in iudicatum.

Denique non obſtat, quod Petronia in eodem teſtamento, in quo inſtituit hæredem, Monaſterium reliquerit dictu Franciſco ſcuta 500. idemque Franciſcus ſoluerit etiam duo alia legata, nempè ſcuta 100. relicta famulæ, & ſcuta 50. relicta Fuluio fratri; & conſequenter videatur pro huiuſmodi ſumma
ſcutorum 650. mandatum non eſſe relaxandum, ſed 1
tantum pro reſiduo ſcutorum 350. Quoniam fuit reſponſum dicta ſcuta 500. non fuiſſe Franciſco relicta ſimpliciter, & abſolute, ſed cum onere inueſtiendi etiam ad fauorem Monaſterij eidem ſubſtituti in caſu mortis ſine filiis, de ſolutione vero dictorum legatorum nullibi conſtat, de qua ſi con-

ſtatet eſſet tel ıxondum mandatum tantum pro reſiduo.

E; ita deciſum vtraque parte Informante, &c.

Romana Vineæ.

Luna 25. Iuny 1629.

ARGVMENTVM.

Iudex pronuncians contra ſeotentiam vt valdè procedat, quid requiratur creditor immiſſus vigore Saluiani in poſſeſſionem bonorum debitoris, vt ex ea eiiciatur quid ſit neceſſarium, & an ſi in eis faciat meliorامenta, eorum fructus imputet in creditum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra ſententiam vt valeat, eſt præcedens reuocanda.*

2 *Sententia lata poſt deſertam appellationem eſt nulla, & non egens reuocatione.*

3 *Lite pendente ſuper poſſeſſorio non currunt fatalia.*

4 *Sententiæ prioris nullitas à parte oppoſita, & de ea proteſtata, deſeruit etiam coram vltimo Iudice. & in poſtremo iudicio.*

5 *A ſententia confirmatoria quando fuit appellatum, nec in iudicatum tranſiuit, adhuc de nullitate ſententiæ confirmatæ dici poteſt.*

6 *Poſt ſententiæ confirmationem non poteſt agi de nullitate ipſius ſententiæ confirmatæ, & qualiter hoc procedat.*

7 *Immiſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris vigore Saluiani authoritate Iudicis, non poteſt eiici de poſſeſſione, niſi conſtito de ſatisfactione eiuſdem, præuia liquidatione.*

8 *El probatione perceptionis tot fructuum, qui extinxerint ipſum creditum, & cui incumbit hoc onus probandi.*

9 *Creditor immiſſus in poſſeſſionem fundi debitoris vigore Saluiani, ſi ab eo fuerit melioratus, fructus melioramentorum non ſunt imputandi in creditum, ſed pro illis datur retentio donec fuerit ſatiſfactus, & n.18. & 19.*

10 *Emphyteuta poteſt agere actione ſpoly contra proprietarium, ſi ab eo abſque declaratione deuolutionis, & citatione fuerit è poſſeſſione fundi eiectus.*

11 *Poſſidere quis poteſt ex duplici titulo, & ſi vnus non ſit ſufficiens, poteſt altero iuuari, prout magis ſibi expedit & proficuum eſt.*

12 *Procurator aliter proteſtando, & diuersè à declaratione principalis ſine ſpeciali mandato, nec directè, nec indirectè illum lædere poteſt.*

13 *Res quæ non habuerunt effectum, non attenduntur.*

14 *Vendere quis præſumitur ius, quod habet.*

15 *Confeſſio Procuratoris Mulieris, munita adminiculis declarationis ipſius Mulieris, debet ei præiudicare, licet Procurator non habeat mandatum cum ſolemnitatibus ſtatutariis.*

16 *Confeſſio mulieris adminiculata contra ipſam probat.*

17 *Pro ſententia validitate, & iuſtitia præſumitur.*

Deciſio CCCCXIV.

DOmini permanſerunt in deciſis ſub die 14. Iulij ſuperioris anni 1628. coram me, nimirum ſententias, de quibus agitur, tum ex capite nullitatis, tum ex capite iniuſtitiæ infirmandas eſſe, non obſtantibus his, quæ hodiè ab informantibus pro Paulo Ghitlantio contra dictam deciſionem deducta fuerunt.

Quo enim ad nullitatem in penultima ſententia
ex eo deſumptam, quia Iudex pronunciauit ad fauo-
tem Pauli, non reuocata contraria præcedenti ſen- 1
tentia, prout Iuris erat ex l. 1. C quand. prouoc. non
eſt neceſſ. cum aliis, non obſtat, quod dicebatur hanc
nullitatem tolli, tum ex eo, quia de prima ſententia
contraria in actis non fuit oppoſitum, Tum & quia
cum præcedens illa ſententia eſſet nulla, tamquam 2
lata poſt deſertam appellationem per ſeptem an-
nos, non egebat reuocatione, & quatenus etiam
huiuſmodi nullitas ſubſtitiſſet, tamen per vlti-
mam ſententiam illius confirmatoriam fuiſſe ſu-
blatam; cum de nullitate non fuerit oppoſi-
tum.

Quoniam reſponſum fuit primo quod ex ſumma-
rio pro Margarita in reſponſionibus dato nu. 1. Con-
ſtat fuiſſe proteſtatum, & oppoſitum de priori ſen-
tentia, vndè ceſſat obiectum ſecundo quod non iu-
ſtificatur præcedentem illam ſententiam fuiſſe nul-
lam, adeout non egeret reuocatione, quamuis enim
cauſa appellationis de anno 1607. fuerit commiſſa
bo. me. *Diaz*, & deindè Marcheſanus in eius locum
ſubrogatus, pronunciauerit de anno 1615. & ſic poſt
ſeptem annos, non indè tamen poteſt inferri nullitas
in ſententia, vti lata poſt lapſum fatalium, quoniam
cum fuiſſet ſuſpenſum petitorium, & declaratum,
quod ſolum agebatur in iudicio poſſeſſorio, vt ex
ſummario Margaritæ n. 2. conſequenter pendente li-
te ſuper poſſeſſorio, non currebant fatalia iuxta tra-
dita per *Rotam* dec. 857. n. 3. li. 3. par. 3. diuerſ. & *Scacc.*
de appell. q. 15. n 85. illat 6 & proindè illam ſenten- 3
tiam reuocare omnino opus erat. Tertio reſponſum
fuit quod nullitas huiuſmodi penultimæ ſententiæ
non fuit ſublata per confirmationem poſtremæ ſen-
tentiæ, nedum quia cum illa ſententia ex actis eui-
denter nulla apparet, ſtante oppoſitione, & proteſta-
tione de antecedenti contraria ſententia, vt ſupra di-
ctum fuit, talis oppoſitio ſemper reſiſtebat, & inſer-
uiebat pro oppoſitione de nullitate etiam coram vl- 4
timo Iudice, & in poſtremo Iudicio, adeout illa ſen-
tentia non poſſet confirmari iuxta tradita per *Alex.*
conſ. 111. nu. 3 & 4. li. 5. *Caſ. de Graſſ* dec 9. nu. 8. de
cauſ poſſeſſ. & propt. *Rot.* dec. 37. part. 4. diuerſ. Ve-
rum etiam quia cum à ſententia confirmatoria fue-
rit appellatum, nec in iudicatum tranſiuerit, & cau-
ſa nullitatis pendeat in Rota, adhuc de nullitate ſen-
tentiæ confirmatæ dici poteſt, & illa tamquam nulla 5
reuocari, etiam quod de nullitate non fuerit oppoſi-
tum *Innoc.* in cap. 1. de confirm. vtil. vel inutil. *An-
gel. Aretin.* in l. ſi expreſſis num. 56. antè fi. de appel-
lat. *Franch.* in c. dilecto n. 116. eodem tit. *Alex* dicto
conſ. 111. nu. 3. verſ. tamen fallit *Iaſ.* conſ. 101. num.
5. verſ. item illud quod dictum eſt li. 4. *Gabr.* conſ.
49. n. 1. & 2. li. 1. *Rot.* coram Card. *Mantica* dec. 301.
n. 2. & fuit dictum in Forolıuien. emphiteuſis 1. Iulij
1613. coram Reuerendiſſ D. meo *Decano* quæ eſt dec.
474. n. 4. & dec. 572. n. 2. par 2. recent. & Doctores in
contrarium allegati, quod ſcilicet poſt confirmatio-
nem ſententiæ non poteſt amplius agi poſt nullitate
ipſius ſententiæ confirmatæ, loquuntur, quando 6
ſententia confirmans tranſitum fecit in iudicatum,
nec ab ea fuit appellatum, non autem quando eſt
commiſſa cauſa appellationis, ſeu nullitatis, &c. vt
per *Franch. Alex. Gabr.* & alios prææallegatos, & be-
nè declarant Addent. ad S. me. Greg. XV. deciſ. 176.
numer. 15.

Quouero

Quoueró ad iniuſtitiam earumdem ſententiarum viſum fuit Dominis adhuc de ea apparere, nam certi Iuris eſt, quod Parthemia Auctrix Margaritæ immiſſa in poſſeſſionem Vineæ de qua agitur, auctoritate Iudicis vigore Saluiani, non potuit eiici de poſſeſſione niſi conſtito de ſatisfactione eiuſdem præuia li-
7 quidatione, & probatione perceptionis & fructuum, quæ extinxerant creditum ipſius, quæ probatio incumbit Paulo, non obſtante, quod eadem Parthemia per multos annos permanſerit in poſſeſſione, quia id quidem, & vineam penitus Infructiferam, & ſterilem fuiſſe de tempore immiſſionis conſtat, & ab eadem plurimum melioratam, adeout fructus
9 mellioramentorum non ſint in creditum imputandi, ſed pro illis danda retentio eſſet, vt latius in prima deciſione fuit deductum.

Quibus non obſtat, quod Immò Parthemia non poſſederit in vim Saluiani, ſed vigore Inueſtituræ ſibi factæ à Capitulo Lateranen. vt ipſamet declarauit, dum in actu appræhenſionis poſſeſſionis proteſtata fuit ſe velle poſſidere ex vtroque titulo, & Inueſtituræ, & Saluiani, & amplius Procurator eiuſdem magis apertè aſſeruit Parthemiam velle poſſidere ex Inueſtitura non ex Saluiano, iſque animus poſſidendi pariter videtur colligi, tum ex eo quia ipſam et vendidit hanc Vineam cuidam Hieronymo, vt in ſum. Pauli n. 4 ſignum quod tanquam inueſtita, & Domina non tamquam ex Saluiano vineam retinebat, Tum & quia eademmet vna cum Capitulo Lateran. quippe ab eo cauſam habens obtinuit commiſſionem cauſæ in Vineæ, vt in dicto ſummario nu. 1. ex quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis prætendebatur ſatis conſtare Parthemiam poſſediſſe in vim inueſtituræ tantum & conſequenter Paulum iuſtè actione ſpolij fuiſſe immiſſum qui à Capitulo Late-
10 ranen. abſque declaratione deuolutionis, & citatione prout requiritur, fuerat à poſſeſſione Vineæ eiectus.

Quoniam placuit reſponſio data in prima deciſione, quod cum Parthemia declarauerit, & pro-
11 feſſa fuerit, ſe velle poſſidere cumulatiue ex vtroque Iure, & titulo, adeout ſi titulus Inueſtituræ non eſſet ſufficiens, remaneret in poſſeſſione Iure crediti, titulo Saluiani, prout magis ſibi expediret, & proficuum eſſet, quod nullam implicat contradictionem, ſeu repugnantiam Iuxta deciſ. Creſcentij 5. de reſt. ſpol. Propterea nullo modo dici poteſt, quod ex ſola cauſa inueſtituræ poſſederit contra propriam confeſſionem, & declarationem, quæ eſt optima omnium probationum l. cum precum C. de probat. cum vulgat.

Nec enim Procurator aliter proteſtando, & diuerſe à prædicta declaratione ſine ſpeciali mandato
12 cum ſtatutariis ſolemnitatibus confecto potuit præiudicare, aut renunciare Iuri Parthemiæ, illudque directe, vel indirecte lædere, aut remittere iuxta doctrinas in prima deciſione allegatas quibus addi poteſt deciſ. in Romana Hæreditatis de Saluiatis 29. Nouembris 1602. coram *Litta* & venditio Vineæ facta à Parthemia nihil facit, quia conſtat non habuiſſe effectum, dum Parthemia adhuc continuauit in poſſeſſione, & modo in eadem inſiſtit Ghirlantius, & de hac venditione non conſtat in actis, vltra quod in omnem euentum cenſetur ven-
14 didiſſe Ius, quod habebat, & ſic inde non poteſt argui quin etiam vigore Saluiani poſſideret; Commiſſio autem tam nomine Capituli, quam nomine Parthemiæ obtenta non poteſt obeſſe, cum non appareat Parthemiam, aut Margaritam vnquam ea fuiſſe vſam, & illa non excluderet poſſeſſionem etiam in vim Saluiani.

Minus obſtat, quod Confeſſio Procuratoris munita adminiculis declarationum Parthemiæ vendi- 15
tionis, & aliis debeat eidem præiudicare, licet Procurator non haberet mandatum ſpeciale cum ſtatutariis ſolemnitatibus confectum iuxta notata per Addent. ad S. me. Gregorium XV dec. 188. n. 11. quia
omiſſo, quod nullum releuans deducitur adminicu- 16
lum, & vnumquodque ex ſupradictis ſublatum fuit. Reſpondebatur id iure obtinere, quando ſumus in confeſſione ipſius mulieris, vt declarant *Modern. Roman.* ad ſtatut. Vrbis gloſ. 7. nu. 42. Quia tunc ex adminiculis tollitur ſuſpicio, & præſumptio fragilitatis muliebris, cui innititur diſpoſitio ſtatuti, ſecus autem eſt in confeſſione Procuratoris, qui ſine ſolemnitatibus non poteſt quidquam agere, in quo mulier lædi poſſit.

Nec aduerſatur, quod cum non doceatur in Iudicio Saluiani Iudicem ritè, & iuſte pronunciaſſe ad fauorem Parthemiæ, Ghirlantius bene adhuc potuerit agere, & obtinuerit ex ſpolio, Quoniam pro validitate, & Iuſtitia ſententiæ in Saluiano latæ ad fauorem Parthemiæ præſumitur, & hodie non verſamur in cauſa appellationis interpoſitæ à dicta ſententia, quo caſu iuſtitia eſſet proban. ſed verſamur in
Iudicio ſpolij à Ghirlantio intentato & ideò eidem 17
prætendenti ſe ſpoliatum, incumbit onus probandi iniuſtitiam ſententiæ prædictæ quod nedum hucuſque non præſtitit, ſed de contrario potius conſtare Domini exiſtimarunt, &c.

Tandem nec obſtat, quod cum Parthemia ab anno 1595. vſque ad annum 16 7. & ſic per duodecim annos Vineam poſſederit, cenſendum ſit fuiſſe ſatisfactam de credito ſcutorum 100 cum fructibus pro quo fuit immiſſa, ſiquidem fructus Vineæ de dicto tempore prætenditur aſcendiſſe ad ſcuta 24. ex Inſtrumento venditionis, de quo in ſummario Ghirlantij n. 4. nec minus habendam fuiſſe rationem meliorationum, de quibus, nec in genere, nec in ſpecie conſtitiſſe dicitur de tempore, quo fuerunt latæ ſententiæ ad fauorem Pauli.

Quandoquidem Domini tranſiuerunt cum reſponſione in alia deciſione data, nempè, quod de huiuſmodi ſatisfactione nullibi conſtat, & ex teſtibus datis in ſummario præteritæ poſitionis nu. 3. probatur Vineam de tempore immiſſionis fuiſſe adeò deſertam, & incultam, vt nullos ferret fructus, ex quibus Parthemia de credito ſuo poſſet ſatisfieri, Immò & fuiſſe multis melioramentis, & cultura auc-
tam ab ipſa Parthemia, itaut meliorationum fructus 18
ab eadem deducendi eſſent, & pro melioramentis ipſis, de quibus conſtabat in genere ex depoſitione teſtium examinatorum coram Iudice vltimæ ſententiæ, vt liquet regiſtro fol. 98. non autem ſolum in Rota, vt ſupponebant Informantes pro Ghirlantio, danda eſſet retentio Iuxta deciſ. *Put.* 10. de ſentent. & re Iud. cum aliis in priori deciſione congeſtis, neque ex aſſerto Inſtrumento venditionis, de quo in ſummario Ghirlantij nu. 4. poſſe deduci vllam probationem circa redditionem fructuum Vineæ viſum fuit Dominis, Tum quia de eo non conſtat in actis, Tum quia vt ſupra dictum fuit Inſtrumentum illud non habuit effectum, cum & Parthemia fuerit poſtea conuenta vti poſſeditrix Vineæ venditæ, & eadem Vinea modo poſſideatur ab ipſo Ghirlantio.

Ea quibus vtraque parte, informante vnanimiter Domini cenſuerunt ſententias eſſe infirmandas.

Et ita ſtandum in deciſis, &c.

Bononien. fideicom. de Deſiderijs.
Lunæ 25. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario in quibus bonis fideicommittentis detur immiſſio ex remedio l.fi.C.de edict. *D. Adr.* toll. & ad hoc quid ſufficit, vt probet identitas ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario danda eſt immiſſio ex remed. leg. fin. C.de edict.* D. Adrian. *toll. in poſſeſſionem bonorum, quæ per fideicommiſſarium ſemel poſſeſſa fuerunt.*

2 *Cum huiuſmodi poſſeſſio præſumatur continuata, nec opus eſt probare aliquem titulum, ſeu dominium ipſius fideicommittentis.*

3 *Fideicommiſſario quando non impediatur immiſſio ex detractionibus legitima, & Trebellianica.*

4 *Bona diuiſa inter fideicommiſſarios tanquam de bonis alicuius fideicommiſſo ſubiectis, ad illum fideicommittentem ſunt ad bona referenda.*

5 *Identitas excluditur ex diuerſitate confinium, demonſtrationum, ac locorum.*

6 *Probatio certa, & concludens non poteſt elidi ab imperfecta, & præſumptiua probatione.*

Deciſio CCCCXV.

VT abſoluerem diſputationem ſuper ſingulis corporibus, quæ D. Stephanus prætendit ſibi deberi ex fideicommiſſo Hieronymi, Propoſui dubium, An illi eſſet danda immiſſio ſuper poſſeſſione Bagnarolæ tornaturarum 175. & poſſeſſione Caxzani tornaturarum 116. & affirmatiuè reſponſum fuit per Dominos, ex iiſdem rationibus, quibus eidem dixerunt dandam eſſe immiſſionem in reliquis corporibus, vt in deciſionibus in hac cauſa emanatis.

De exiſtentia enim fideicommiſſi, & illius purificatione non ambigitur, quia de his conſtat ex duabus deciſionibus 20. Martij, & 26. Iunij 1626. coram me.

De identitate autem quoad poſſeſſionem Caxzani apparet ex deciſione ſub die 14. Iunij 1627. & quoad poſſeſſionem Bagnarolæ ex alia deciſione ſub die 24. Martij 1628. coram me; & certa eſt concluſio fideicommiſſario dandam eſſe immiſſionem ex
1 remedio l.fi C.de edict. *D. Adr.* tollen. in poſſeſſionem bonorum, quæ à fideicommittente ſemel poſſeſſa fuerunt, cum huiuſmodi poſſeſſio continuata præſumatur, nec opus eſt probare aliquem titulum
2 ſiue dominium eiuſdem fideicommittentis, vt toties iam fuit dictum in hac cauſa.

Nec huiuſmodi immiſſionem impediri poſſe putarunt Domini ex detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ, quia & Trebellianica fuit prohibita, & legitima conſumpta in aliis alienationibus, vt etiam fuit firmatum in hacmet cauſa ſub die 20. Decembris 1618. & 14. Maij præteriti.

Minus dici poſſe videtur haſce poſſeſſiones à Ioanne Seniore Patre Hieronymi prouenisſe, & ſic ad eiuſdem Io. fideicommiſſum referendas eſſe;
Quoniam apparet immò illas diuiſas fuiſſe inter filios Hieronymi, tamquam de bonis ſuppoſitis fidei- 4
commiſſo eiuſdem, & ideò referendæ ſunt ad dictum Hieronymi fideicommiſſum ad tradita per *Caſtr.* conſ. 247. n. 1. ver. & hoc probatur li. 1. & con. 94. ad fi. li. 2. Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 120. nu. 2. & 3. & idem firmatum fuit 14. Iunij 1617. in hac eadem cauſa.

Nec obſtat Ioannem Seniorem prædictum nonnullas tornaturas in communi Cazzani acquiſiuiſſe, ibique ſe pro confinante aſſignaſſe; Quoniam non apparet quod tornaturæ illæ emptæ à Ioanne includantur in prædio, cuius immiſſionem hodie petit D. Stephanus, nec conueniunt confines, nec numerus tornaturarum, nec demonſtrationes, nec locus loci, & propterea ea hac diuerſitate excluditur identitas l. forma, & ibi Gloſ. in verbo vicinos ff. de cen- 5
ſibus *Bart.* in l. demonſtratio falſ. n. 14. in 7. q. ff. de condit. & demonſtr. & illæ tornaturæ fortaſſe ſunt in eadem Villa Cazzani, ſed non ſunt in hoc corpore; quod eo magis dicendum eſt, quia pro-
batio D. Stephani eſt certa, & concludens, nempè 6
quod hæc præcisè bona fuerunt poſſeſſa à Hieronymo, vndè non poteſt elidi ab imperfecta, & præſumptiua ſolummodo probatione, quæ pro DD. Sangeorgiis deduci poſſet, prout alias animaduerſum fuit in hac cauſa ſub die 7. Maij præteriti.

Et ita pro informante reſponſum fuit, &c.

Anconitana Prædij.
Lunæ 25. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio effectuum manutentionis ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio partis eſſe dicitur probatio concludens, & ex ea optimè probatur poſſeſſio.*

2 *Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis alio tunc non poſſidente plenè probat poſſeſſionem.*

3 *Confeſſio poſſeſſionis cum qualitate, quæ tamen poſſeſſio ſit iniuſta vel nulla, aut qualificata reiecta iſta qualitate probat contra confitentem ad effectum manutentionis.*

4 *Confeſſio emanata in iudicio criminali probat in iudicio ciuili inter eaſdem partes.*

Deciſio CCCCXVI.

REſolutum fuit Stracchis dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij, de quo agitur, quoniam de eorumdem poſſeſſione conſtat Tum ex confeſſione Nicolaij Creſcij colligantia in reſponſione ad poſitiones in ſummario illo-
rum de Stracchis n. 5. quæ confeſſio optime probat; 1
immò omnes alias ſuperat probationes l. cum præcum C. de probat. *Rota* deciſ. 802. nu. 2. p. 1. diuerſ. & in recent. dec. 525. nu. 2. par. 2. & apud S. me. Gregorium XV. dec. 100. & nuper fuit dictum in Romana Vineæ 13. menſis decurrentis coram me, Tum etiam ex publico Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis authore Prætore dicto ſummario nu. 3. quæ alio non
poſſidente ſuffragatur ad effectum manutentionis 2
vulg. l. prædia vbi DD. ff. de acquir. poſſeſſ. *Verall.* dec. 334. n. 6. par. 2. *Rota* diuerſ. dec. 56. nu. 1. part. 1. & recent. deciſ. 661. n. 1. part. 1. & alias paſſim.

Neque

Neque obſtat, quod Nicolaus in dicta reſponſio-n ad poſitiones aſſeruerit tantum ſe permiſiſſe, vt S. achi poſſiderent, donec eſſent ſatisfacti pro ſcutis mille, ac ſine præiudicio eius veræ poſſeſſionis, & proindè non poſſit inferri ad probationem eorumdem poſſeſſionis manutenibilis de præſenti. Quoniam reſponſum fuit quod cum confeſſio habeat præſumptionem pro ſe, poſſeſſio enim realis, ac legitima præſumitur, & nomine proprio non autem alieno diuiditur ipſa confeſſio, & admittitur ad ef-
3 fectum manutentionis reiectis aliis qualitatibus *Bart.* in l. Aurelius §. item quæſiit n. 2. ff. de liber. legat. *Rota* dicta deciſ 802. n 2. p. 1. diuerſ. & deciſ. 525. n. 5. p. 2. rec. & apud S. mem Gregorium XV. deciſ. 458. n 4. & fuit dictum in Luoen. Sarzanen. Iuriſpatronatus 3. Iulij præteriti coram me.

Minus obſtat, quod illa confeſſio emanauerit in iudicio criminali, quoniam probat etiam in iudicio ciuili inter eaſdem partes, & in eadem cauſa *Bald.* in
4 l.2. n.225. C de eden. *Verall.* deciſ 190. n 1. p 1 *Rota* deciſ. 197. n. 4. & deciſ. 250 n. 2. poſt ſecundum volum. conſ. Farinac. Card. *Seraph.* deciſ 975. n. 3. & fuit dictum in Calaguritana Capellaniæ 3. Iulij præteriti coram me.

Ex quibus ſequitur ijsdem Stracchis concedendam eſſe manutentionem ex vulg §. retinendæ Inſtit. de Interdictis.

Cætera, quæ hinc indè ab Informantibus deducebantur viſum fuit Dominis reſpicere petitorium, neque in hoc ſummariſſimo iudicio retinendæ eſſe diſcutienda, cum altiorem requirant indaginem.

Et Ita vtraq; parte informante concluſum fuit, &c.

Aprutina Canonicatus.
Mercurij 27. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ſuper non paritione perſonali ſequuta intimatione, reproductione, & ſeruatis quatuor terminis committitur.*

Deciſio CCCCXVII.

DEclaratoriam non eſſe dandam Domini cenſuerunt; quamuis enim poſt perſonalem intimationem, & ſubſequutam reproductionem, ac ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis ad docendum de
1 paritione, & de ea non docto declaratoria denegari non conſueuerit *Abb.* in c. 1. n. 10. de Iudic. *Mohed.* deciſ. 1. de ſent. excomm. *Rota* deciſ. 439 n. 1. & deciſ. 445. n. 4. & deciſ. 591. n. 5. p. 2. recent. nihilominus in propoſito caſu, quidquid ſit de intimatione mandati de manutenendo per Nicolaum obtenti facta hic in Curia Reuerendiſſimo Epiſcopo Aprutino, non docetur de aliqua intimatione facta Normandino collitiganti, ſine qua certum eſt declaratoriam non eſſe concedendam.

Nec fuerunt habita in conſideratione ea quæ dicebantur de non tuto acceſſu; quoniam dato quod ſint vera, Nicolaus debuiſſet obtinere commiſſionē, vt conſtito de non tuto acceſſu procederetur, quam tamen non apparet obtinuiſſe, &c.

Et Ita deciſum ipſo Nicolao, tantum informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Piſana Beneficij.
Mercurij 27. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Exequutor Apoſtolicus in cauſa beneficiali extraiudicialiter quando procedere poſſit etiam ſpreta comparitione partis. Prouiſio ſuper beneficio litigioſo an ſit neceſſaria probatio litis ſuper titulo, & quando id verum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Collitiganti datur ſubrogatio per obitum alterius probata lite, Clericatu, & obitu.*

2 *Cum non legitimo contradictore poteſt exequutor procedere extraiudicialiter, & eius ſpernere comparitionem.*

Legitimus contradictor in beneficio non eſt, qui poſſeſſionem, vel titulum parem non habet, ibidem.

3 *Pro exequutore extraiudicialiter procedente præſumitur.*

4 *Collitiganti vt debeatur ſubrogatio in beneficio, debet de lite doceri, & quod ea ſit ſuper iure, & titulo beneficij.*

5 *Non procedit autem vbi lis eſt ſuper præſentatione, prout nec ſuper electione.*

6 *Et ſufficit litem eſſe ſuper poſſeſſione.*

7 *Dicitur eſſe lis ſuper titulo, quando cauſa fuit commiſſa cum clauſula, quam, & quas, & cum incidentibus & n. 8.*

9 *Item ſufficit ſequutam fuiſſe inſtitutionem, & ſic præceſſiſſe materiam præexiſtentem.*

10 *Clauſula ſine præiudicio vlterioris exequutionis in commiſſione cauſæ præſeruat à vitio attentatorum.*

11 *Subrogatus in vim literarum Apoſtolicarum immitti debet in poſſeſſionem etiam non obſtante appellatione.*

Deciſio CCCCXVIII.

CVm ad beneficium de quo agitur fuiſſent à patronis præſentati D. Franciſcus Roſſeminus, & Petrus Roncionus, qui Apoſtolicam prouiſionem obtinuit, cum derogatione Iuriſpatron. pro medietate, & fuit per executores in poſſeſſionem immiſſus, Idemque Roncionus cum poſteà deceſſiſſet per eius obitum D. Bandinus Ceulus ſubrogationem gratioſam quoad illius ius, & poſſeſſionem obtinuit, & deindè in vim decreti, & mandati executorum in litteris datorum fuit in realem & actualem poſſeſſionem immiſſus. Vndè interpoſita appellatione pro parte D. Franciſci, & cauſa mihi commiſſa dubitaui an decretum dictorum executorum cum omnibus indè ſequutis eſſet reuocandum, & Domini negatiuè reſponderunt, Quoniam cum D Bandinus ſubrogationem gratioſam, vt ſupra obtinuerit, & doceat de Clericatu, lite, & obitu dicti Petri colli-
tigantis meritò fuit illi conceſſa immiſſio *Mohed.* 8
deciſ. 9. & 11. vt lit. pend. *Put.* dec. 214. lib. 1. & dec. 495. lib. 2. *Rota* in recent dec. 715. n. 3. p. 1. & dec. 252. numer. 6. p. 2. & fuit dictum in Miranden. Parochialis 17. Iunij 1600 coram *Penia.*

Neque obſtat, quod non conſtet prædicta fuiſſe probata coram executoribus, quoniam cum Franciſcus non eſſet legitimus contradictor, ex quo nec paremtitulum, nec poſſeſſionem habebat, & literæ non facerent exequutores mixtos potuerunt.

illi extraiudicialiter procedere, & ſpernere etiam
ipſius Franciſci compatitionem *Rota* dec. 221. n. 2. 3.
2 & ſeqq: coram Sa. me. Gregorio XV. Pro exequu-
tore autem extraiudicialiter procedente præſu-
3 mitur *Put.* dec. 140. lib. 5. in correct. & fuit firma-
tum in Elboren. penſionis 1. Iulij 1616. coram R. P.
Domino meo *Pirouano*.

Non obſtat quod lis non eſſet ſuper titulo bene-
ficij, quia dupliciter fuit reſponſum; primo quate-
nus hoc eſſet verum, non officere, quia hic non agi-
tur de ſimplici prouiſione beneficij, quo caſu certum
eſt requiri, quod lis ſit ſuper titulo, quod fuit origi-
4 nale dictum Innocentij in c. cum M. Ferrarien. n. 9.
in fin. verſ. & generaliter dicimus de conſtit. &
exornat. *Bald.* in auth. litigioſa numer. 1. verſ. dicit
Innoc. C. de litigioſ. & ſæpe dixit Rota, ſed agitur de
præſentatione, quæ regulatur ſecundum terminos
electionis *Calderin.* conſ. 5. vt lit. pend. *Sarnen.* in
reg. de ſubrogan. q. 13. quo caſu ſufficit, quod lis ſit
5 ſuper ipſa electione, & ſic ſuper præſentatione etiam
quod non præceſſerit alia collatio, vt in cap. 1. vt lit.
pend. in 6. quod eſt diuerſum à cap. 2. eodem tit. in
caſu enim cap. primi non fuerat ſequuta collatio,
ſecus in caſu c. 2. Gl. in d. c. 2. in verbo poſſident, quæ
dicit, quod in caſu c. primi electus non erat adeptus
6 beneficium, in caſu verò c. 2. erat adeptus, & Archi-
diaconus in eodem cap. 1. in princ. in verbo litigan-
tibus, dicit quod in caſu c. 1. nullus ex litigantibus
erat adeptus poſſeſſionem, ſecus autem in caſu c. 2.
quia vnus erat adeptus, & licet *Innoc.* in illo cum
M. Ferrarien. num. 9. in fin verſ. & generaliter te-
neat contrarium, tamen in hoc dictum Innocentij
fuit in cauſa, vt conderetur illud cap. 1. vt aduertit
Gloſ. ibidem in Verbo diſpendiis *Bal.* in dicta auth.
litigioſa n. 7. vbi quod hoc ſit neceſſe ſcire in Palatio
Apoſtolico *Archid.* in dicto c. 1. ſub verbo litigan-
tibus *Ioan. Andr.* in dicto cap. cum M. Ferrarien. n.
23. & nuper hoc late firmatum fuit in Florentina
Parochialis de Vecchietis 29. Ianuarij præteriti co-
ram R. P. D. meo *Virili*.

Secundo principaliter fuit reſponſum ex abun-
danti, non poſſe dubitari quin lis eſſet ſuper titulo
7 beneficij, ex quo in commiſſione adeſt clauſula cum
incidentibus, &c. nec fuit opus deducere iſtam clau-
ſulam ad ſpeciem, prout dicitur de clauſula quam &
quas, &c. *Verall.* dec. 125. p. 3. ſed ſufficit, quod præ-
ceſſerit inſtitutio, & ſic quod adſit materia præexi-
8 ſtens, vt fuit conſideratum in cauſa Illerden. Præce-
ptoriæ 5. Martij 1627. coram bo. m. Patriarcha *Man-
zaneda*, quia tunc negari non poteſt quin negotium
ſimile ſit de incidentibus, emergentibus, annexis, &
9 connexis cauſæ commiſſæ, & ſic quod ſpecialiter
ſit commiſſum abſque aliqua ſpecificatione, & hoc
eſt, quod dicit *Bellam.* deciſ. 619. *Caſſad.* dec. 9. nu.
13. de cauſ. poſſeſſ. & propt. *Mandoſ.* ſuper reg de
ſubrogan. q. 14 num. 7 fuit dictum in cauſa Peruſina
hæreditatis 26. Octobris 1601. coram bo. me. Card.
Pamph.

Denique non viſum fuit obſtare, quod pro parte
Franciſci prætendebatur poſſeſſionem dicti Petri
defuncti fuiſſe nullam, & attentatam, ac minimè
10 manutenibilem; Nam reſponſum fuit ceſſare ob-
iectum ex facto, quia licet cauſa ex ſe ipſa videre-
tur appellabilis, tamen D. Roſſerminus accepta-
uit reſcriptum cum clauſula ſibi præiudiciali, nem-
pè ſine præiudicio vlterioris executionis litera-
rum Apoſtolicarum D. Roncioni, vt in ſumm. nu. 8.
Qui propterea potuit in vim dictæ clauſulæ proſe-
qui ad vlteriora in executione ſuarum literarum
abſque vitio attentatorū; Vltra quod Bandinus ſub-
rogatus, debuit interim immitti in illam qual. qualē
poſſeſſionem, ſeù detentionem, quam habebat de-
functus, in cuius locum fuit ſubrogatus, vt in pun- 11
cto fuit reſolutum coram Cardinali *Mantica* dec.
252. num. 5. & coram Card. *Sacrata* in Brachaten.
beneficij 27. Iunij 1605. & in Anconitana Capella-
niæ 14. Martij 1607. coram b. me. *Vbaldo* in Pam-
pilonen. Parochialis de Arnoz 6. Iunij 1615. & coram
Reuerendiſſ. D. meo *Decano* in Gerunden. beneficij
9. Maij 1612.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana dotis ſeu reſtitut. in integrum.
Mercurij 27. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Dos confeſſata an habeat priuilegium hypothecæ
contra alios Creditores.

SVMMARIVM.

*1 Reſtitutio in integrum non conceditur læſione ceſ-
ſante.*
*2 Dotis confeſſio non docta de ſolutione non attende-
tur.*
3 Etiamſi præceſſerit promiſſio conſtante matrimonio.
4 Maximè concurrentibus coniecturis fraudis, & n. 8.
*5 Coniectura eſt ex qualitate Mariti valde pauperis.
& num 6.*
*7 Item quando emanauit viro in carceribus conſti-
tuto.*
*9 Item quando confeſſio non eſt facta præuio adimple-
mento modi in conſtitutione dotis præfixo.*
*10 Ex inſolitis inducitur præſumptio confeſſionis dotis
ſimulatæ.*
*11 Item deducitur ex eo, quod inſtrumentum confeſ-
ſionis in iudicio criminali fuerit habitum pro ſi-
mulato.*
12 Suſpicio falſi in ciuilibus pro falſitate habetur.
13 Teſtis varius non probat.
*14 Verificata ſolutione partis dotis, confeſſio reſidui pro-
bat.*
*15 Quod intelligitur pro maiori, vel conſiderabili ali-
qua parte, non vero pro tenui, & modica.*
16 Maximè coniectura inueriſimilitudinis concurrente
*17 Alimentorum præſtatio facta à Viro Vxori facit ceſ-
ſare fraudis ſuſpicionem, & validam reddit dotis
confeſſionem.*
Contra n. 18.
*19 Coniecturæ plures præualent paucioribus, & vrgen-
tiores debilioribus.*

Deciſio CCCCXIX.

NVpſerat de anno 1599. Prudentia Paulo, cui
poſt contractum matrimonium per Clementiam
Matrem Prudentiæ promiſſa fuit dos ſcutorum
mille, cum pacto expreſſo, vt inueſtiretur in tot
ſtabilibus, Cenſibus, aut locis Montium non vaca-
bilium, vt Inſtrumento dato in ſummario Pru-
dentiæ numer. 8. Poſtea vero de Anno 1618. cum
Paulus ære alieno prægrauatus, ac fere decoctus in
Carceribus detineretur, eadem Prudentia inſti-
tuit Iudicium repetitionis dotis, ob vergentiam
viri ad inopiam, contra Creditores Pauli, ſed ipſa
ſuccubuit, impoſito ſibi perpetuo ſilentio, & Cre-
ditores abſoluti fuerunt à petitis per duas ſen-
tentias conformes, quæ vigore ſtatuti vrbis c. 178.
lib. 1. inter Ciues, & Incolas faciunt rem iudica-
tam;

am; Vnde modo cauſa in gradu reſtitutionis in in-
tegrum coram Capitaneo appellationis pendente,
Rotaque me proponente conſulta, An conſtet de
cauſis reſtitutionis in integrum, hodie negatiue reſ-
ponſum fuit.

Viſum enim fuit Dominis ſententias ad fauorem
creditorum latas eſſe validas, & iuſtas, & conſe-
quenter nullam adeſſe læſionem Prudentiæ, ſine qua
reſtitutio in integrum concedi non poteſt l. ſi ex cau-
1 ſa iudicati ff. de minor. l. nam poſtea §. ſi minor ff. de
Iure iur. c. 1. & ibi DD. de in integr. reſt. *Rota* deciſ. 1.
eodem tit. in nou & deciſ. 532. nu. 2. p. 1. & deciſ. 329.
n. 1. p. 2. recent. & alias paſſim.

Validitas quidem ſententiarum depræhendebatur
ex reuolutione proceſſus, in quo conſtat de omni-
bus requiſitis iuxta deciſ. *Caputaq.* 260 p. 2.

Iuſtitiam vero Domini ex eo deducebant; quoniam
cum pro parte Prudentię de credito illius dotis non
ſatis fuerit doctum, nulla proinde ipſi competebat
actio pro repetitione eiuſdem, nec poterat ſub frau-
de dotis non debitæ illudere Creditores, aut illis
2 pręiudiciũ inferre iuxta tradita per DD. in l vbi ad-
huc C. de iur. dot. *Bart.* in l. ſi conſtante n. 10. ff. ſol.
matrim. *Bald Nouell.* de priuileg. dot. p 7. priuileg.
47. *Oſaſch.* dec. 135. in fin. cum aliis, &c.

Non obſtat, quod immò Prudentia probauerit cre-
ditum eius dotis, tum ex Inſtrumento dotali in eius
ſummario n. 8 in quo eidem conſtituitur dos ſcuto-
rum mille, tum ex pluribus quietantiis, in quibus
Paulus Maritus faſſus fuit ad computum dotis varias
pecuniarum ſummas, ac vinum recepiſſe ſumm. eiuſ-
dem n. 9. Tum demum ex teſtibus de traditione ac-
concij in tot mobilibus deponentibus, iuncto etiam
inſtrumento publico quietantiæ ſcutorum 30. ad
computum dotis ſolutorum à Confraternitate B. Ma-
riæ de Laureto d. ſummario n. 10. & 15.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum appareat il-
lud Inſtrumentum dotale fuiſſe confectum poſt cele-
bratum matrimonium, & in illis quietantijs confeſ-
ſio de recepto à Paulo facta fuerit conſtante matri-
monio ad fauorem Vxoris, dum ex aliis vera nume-
3 ratio non iuſtificatur, illa confeſſio dotis ſolutionem
non probat, quia vel in fraudem donationis inter
virum, & Vxorem prohibitæ, vel ſub ſpe futuræ nu-
merationis, vel in præiudicium, & fraudem Credito-
rum emanaſſe præſumitur iuxta tradita per *Bar.* &
alios in l. diuortio ff. de verb. oblig. *Felin.* in c ſi cau-
tio n. 72 de fid. Inſtrum. *Menoch.* conſ. 81. num. 15.
Valaſch. conſult. 5. n. 15. & conſult. 6. n. 12. *Surd.* conſ.
489. n. 1. & ſeq. & deciſ. 116. n. 4 & 10. *Sanchez* de
matrim. lib. 6. diſput 9. n 5. *Gratian.* deciſ. *Marcb.*
103. n. 3. & dixit Rota in Ferrarien. dotis 4. Maij 1615.
coram b. m. *Buratto*, quę eſt deciſ. 683. n. 2. p. 2. recẽt.
& in alia Ferrarien. dotis 11. Aprilis 1622. coram
eodem, & coram R. D. meo *Decano* deciſ. 451. n. 2.
in eius impreſſ. & apud S. m. Greg. XV. dec. 67. n. 4.
Pręſertim verò cum multæ concurrant pręſumptio-
nes, & coniecturæ, ex quibus ſuadetur ſimulatio di-
4 ctæ confeſſionis de recepto ex notat. per DD. in
auth. ſed iam neceſſe C. de donat. ante nupt. *Alex.*
conſ. 86. n. 1. lib. 7. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 11.
tit. 20 n. 37. *Rota* d. dec. 683. n. 2. p. 2. recent. & notant
Addent. ad S. me. Greg XV. d. dec. 67. n. 14.

Prima quidem coniectura deſumitur ex qualitate
ipſius Pauli mariti, qui de tempore confeſſionis
dotis receptæ in fauorem vxoris factæ, valdè ob-
5 æratus erat, facultatibus omnino prolapſus, ac ferè
decoctus, vt conſtat ex plurib. mandatis contra d.

Deciſ. Clem. Merlini.

Paulum ad inſtantiam creditorum relaxatis pro
ſumma ſcut. 524. & ex productione cartæ dotalis
contra alios creditores coram diuerſis Iudicibus ſæ-
pius repetita, vt in ſum. creditorum n. 4. & 5. ex qua
viri ad inopiam vergente conditione, confeſſio red-
ditur valdè ſuſpecta, & in fraudem, & colluſionem
creditorum facta cenſetur, vt tradit *Socin.* ſen. in l. 1. 6
n. 108. ff. ſol. matr. *Gozad.* conſ. 28. n. 26. & 31. *Ruin.*
conſ. 183. n. 1. lib. 1. *Decian.* conſ. 94. n. 7. lib. 3. *Me-
noch.* præſumpt. 12. n 81. & præſumpt. 13. n. 28. &
29. lib. 3. *Grat.* diſcept. for. c. 362. n. 21. & c. 489. n. 22.
Rot. dec. 460. ſub n. 2. & dec. 683. n. 5. p. 2. recent.
& fuit d. in Rom. cenſus de Mutis 1. Iulij 1620. co-
ram Reu. D. meo *Decano.*

Secunda coniectura reſultat ex eo, quod idem
Paulus dum in carceribus ob æs alienum detinere- 7
tur de anno 1616. confeſſus fuit ſe recepiſſe à Pru-
dentia vxore licet abſente ſcuta 400. & eadem ſuam
vxorem pręſentem quietauit, quæ pręſentia, & abſen-
tia in eodem actu & tempore implicat contradictio-
nem, & repugnantiam, concurritq; etiam inueriſimi-
litudo, quod ipſa Prudentia, quæ erat pauperrima,
adeout à Confrater. S. M. de Laureto ſubſidium do-
tis ſcut. 30 conquiſiuerit, potuerit ſoluere ſcuta 400.
maxime quia in Inſtrumento dotali debitrix conſti-
tuebatur Cleria, non autem ipſa Prudentia, quæ in 8
ueriſimilitudo, & repugnantia; videntur etiam ma-
gna argumenta ſimulationis dictæ confeſſionis, vt
per *Salycet.* in l. 2. num. 3. C. de dot. caut. non num.
Alex. conſ. 86. n. 3. & ibi Adden. lib. 7. *Aym.* conſ. 44.
n. 1. verſ. quando confeſſio Rota dicta deciſ. 683. n. 6.
parte 2. recent.

Tertia coniectura deducitur ex quo fuerat con-
uentum in Inſtrum. dotali, vt pecuniæ ſoluendæ pro 9
dote reinueſtirentur in tot bonis ſtabilibus, cenſib.
aut montib. non vacabilib. quæ ſtarent pro fundo
dotali, & tamen nec de huiuſmodi inueſtimento, nec
de ſolutionib factis cum pacto inueſtiendi vllibi cõ-
ſtat, cum tamẽ agendum eſſet cum viro decocto, vel
decoctioni proximo, & in Inſtrum. aſſertæ receptio-
nis ſcut. 400. dicitur dotem fuiſſe ſolutam in plurib.
vicib. & partitis ſine vlla quietantia publica, vel
priuata, quæ videntur inſolita, & inueriſimilia, & ex
his augetur fraudis, & ſimulationis ſuſpicio *Bal.* in l. 1. 10
C. de ſeru. fugit. *Crauet.* conſ. 156. n. 9 *Parіſ.* conſ. 131.
n. 23. lib. 1. *Decian.* conſ. 61. n. 72. & ſeqq. lib. 3. *Rot.*
poſt 1. vol. conſ. *Farin.* dec. 71. n. 3. & faciunt tradita
in Rom. dotis 17. Aprilis 1617. coram bo. me. *Rem-
boldo*, & in Romana cenſus de Mutis 1. Iulij 1620. co-
ram Reuerendiſſ. D. meo *Decano.*

Quarta demum vrget coniectura deſumpta ex ſen-
tentia criminali, per quam receptæ dotis ad fauo-
rem Prudentiæ vxoris in fraudem creditorũ à Paulo
Marito factæ declaratæ fuerunt falſæ, & ipſis fuit
adempta fides, & propterea pro veritate ſolutionis
dotis nullam poſſunt facere probationem *Archid.* in 11
c. in memoriam 19. diſtinct. *Crauet.* conſ. 134. n. 26.
Gabr. de malef. concl. 6. n. 12. cum aliis & ſic ſimu-
latio confeſſionis de recepto remanet clarè probata,
præſertim in hoc iudicio ciuili in quo ſola ſuſpicio
falſi. & ſimulati habetur pro falſo, & ſimulato *Caſtr.* 12
in l. iubemus n. 2. C. de probat. *Anchar.* conſ. 173.
nu. 8. *Rota* deciſ. 45. n. 1. & deciſ. 123. nu. 2. poſt 2.
vol conſ. *Farin.*

Non obſtant autem teſtes pro Prudentia dati ſom-
eius num 10. deponentes de veritate quietantiarum
prædictarum, tum quia alter ex illis teſtibus con-
trarium de directo depoſuit in Iudicio criminali, &

proinde tamquam non ſibi conſtans non facit fidem c.licet de probat. *Corn.* conſ.90.n.32.lib.2. *Pariſ.* conſ. 83.n.38.li.2. Tum etiam quia falſitas dd. ſolutionum per ſententiam declarata depoſitione teſtium, qui plurea etiam pstiuutus exceptiones tolli, aut infringi non poteſt, præſertim cum idem Paulus in Inſtrumento aſſertæ receptionis ſcutorum 400. aſſeruerit nullam fuiſſe factam quietantiam, nequa publicam,
14 neque priuatam præter illam, quæ concessio ſuperat omnes alias probationes l.cum precum C. de liber.cauſ. Card. *Seraphin.* dec.433.n.7.

Minus obſtat Inſtrumentum ſolutionis ſcut. 30. factæ Prudentiæ à Custodibus B. Mariæ de laurero in ſum.eius n.15. ex quo Informantes deſumebant argumentum, quod confeſſio dotis in parte verificata in
15 totum vera cenſenda ſit iuxta tradita per *Soccin.* ſen.conſ.82.n.2.in fin.lib.3. & *Surd.* qui plures congerit conſ 489 n. 22. Quoniam omiſſo quod huiuſmodi præſumptio videtur ſibi locum vindicare quando iuſtificantur ſolutiones dotis pro maiori parte. vel ſaltem pro dimidia, vt voluit *Lancellott. Gallia.* ad conſuet. *Alex.* q.8.nn. 71. & 72. ſuper qua tamen opinione vti nimis rigida, & reprobata à *Surd.* d.conſ.489.n.22.non videtur multum inſiſtendum. Viſum fuit ſaltem non applicari hanc præſumptionem ad caſum præſentem; Quoniam ſolutio ſcut. 30. eſt nimis exilis quantitatis, & ad promiſſionem ſcut. mille minimè proportionata, neque facta apparet ex pecuniis veræ debitricis dotis, ſed confrater-
16 nitatis B. Mariæ de Laureto, ex quo arguitur potius ſimulatam fuiſſe promiſſionem propter inopiam contrahentium, ex qua coacti fuerunt perquirere veluti loco eleemoſinæ ſcut. 30 pro dote, & illa præſumptio deſumpta ex verificatione partis dotis non procedit quando confeſſio quoad reliquam ſummá eſt valde inueriſimilis, & ſuſpecta ad tradita per *Dec.* conſ.421.n.14. *Vrſ.* ad *Afflict.* dec.402.nu. 8. & fuit dictum in Rom. cenſus de Mutis 1. Iulij 1610. coram R.D. meo *Decano*, ſique enim verificatio ſolutionis dotis in minima parte præberet ſufficientem probationem quoad ſolutionem totius dotis, à maritis facillimè decipi, & fraude eludi poſſent creditores, quod plurimum iura abhorrent l.ſi in fundo ff. de rei vind. & in his terminis ponderant *Mantic.* de tacit. & ambig. li.11. ait.3.n 25. *Giurb.* dec.16. ſub n.19.

Tandem nec obſtat, quod cum Paulus Maritus poſt dictam confeſſionem longiſſimo tempore Prudentiæ Vxori alimenta præſtiterit, quæ tamen ſi dos non fuiſſe ſoluta præſtare non tenebatur, hinc videatur inferri, & comprobari veritas eiuſdem Confeſſionis
17 Itaut credendum ſit dotem re vera fuiſſe ſolutam, vt arguit *Bald* in l.vnica n.4.verſ. vnde quæritur C.de priuileg.dot. *Roland.* à *Vall.* conſ.85.n.43.lib.1. *Menoch.* de arbitr. Iud. caſ. 134. in fin. cum aliis per Informantes adductis.

Quoniam reſponſum fuit hanc coniecturam videri ſatis leuem, & ad probandam veritatem con-
18 feſſionis de recepto non poſſe fieri magnam vim ſuper ſola alimentorum præſtatione facta à Marito Vxori, potuit enim Maritus alimenta præſtare amore coniugali, non autem intuitu dotis, & qua ratione lex ſuſpicatur maritum voluiſſe donare dotem, eadem ratione poteſt dubitari, quod voluerit donare alimenta, vt conſiderauit *Soc.* ſen. in l.1.n. 80. ff. ſol. matr. *Bal. Nouell.* in trat. de dot.p.10.limit. 4. nu 15. *Gozad.* conſ.28.n.25.verſ.7 fortius *Bellen.* ſen. conſ. 48 n. 21 *Menoc.* Præſumpt. 12.n.73. & præſumpt.13.n. 29.li.2 *Ioſeph. Ludouic.* dec. *Peruſ.* 66.nu 35. vbi quod hæc ſola coniectura non ſufficit, quod idem dixit poſt *Cranet. Bero.* & alios *Lancellott. Gallia.* ad conſuetud. Alex.98. verbo viginti n.63. *Rota* dicta dec.683. n. 13.p.2.recent. Et in omnem caſum hæc vnica coniectura eliditur ex aliis ſupra relatis præſumptioni- 19
bus, quæ viſæ ſunt vrgentiores, & efficaciores & ideo benè iſtam tanquam debiliorem tollunt l.diuus ff. de in integr.reſtit. *Menoc.* de præſumpt. li.1.q.9. & in his terminis dixit *Rota* in dicta dec.683.n. 13. in fin. p.2.recent. & in dicta Romana Cenſus de Mutis 1. Iulij 1620. coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano*. Et Ita vtraque parte informante deciſum fuit, &c.

Aſſiſien. Emphyteuſis.
Mercury 27. *Iunij* 1629.

ARGVMENTVM.

Conceſſio emphyteuſis facta ad tertiam generationem, quando comprehendat Pronepotes, & quando ſecus.

SVMMARIVM

1 *Emphyteuſis vel feudum ſi concedatur alicui vſque ad tertiam generationem venit ſolummodo recipiens. & filius, & nepos, vide rationem n.4.*
2 *Secus verò ſi addatur, ad eius, vel ipſius generationem.*
3 *Generare nemo poteſt ſe ipſum.*
5 *Generatio tertia vt conſtituatur requiruntur pronepotes.*
6 *Emphyteuſis conceſſio facta ad tertiam generationem comprehendit etiam pronepotes, ſed opinio iſta refutatur.*
7 *Deciſ.*218.*p.*3.*diuerſ declaratu.*
8 *Deciſ.* Card Seraph.1362. *& fel.rec.Gregor.XV.* 322 *declarantur.*
9 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non conceditur, niſi pro filijs & Nepotibus.*
10 *Eccleſiaſtica concedens emphyteuſim in dubio cenſetur ſe velle conformare cum diſpoſitione §.emphiteuſim auth.de non alien.*
11 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica poteſt concedi in perpetuum.*
12 *Text.in auth.licentia auth de alienat.declaratur.*
13 *In correctorijs fuienda eſt interpratatio, vt minus cenſeatur correctum, quam fieri poteſt.*
14 *Verba quando ſtant demonſtratiue, non alterant diſpoſitionem.*
15 *Dictio, &, quando ſtet augmentatiuè.*
16 *Relatum eſt in referente.*

Deciſio CCCCXX.

VSque de an 1490. RR.PP. Saluatoris in Lauro conceſſerunt in emphyteuſim bona, de quibus agitur Antonio ſtipulanti pro ſe, & filiis, & nepotibus maſculis, & fratribus carnalibus, & eorum filiis, ac nepotibus maſculis in tertiam generationem, & de anno 1531. ijdem Patres confirmarunt eamdem emphyteuſim Barnabeo, & Feliciano, ac eorum fratribus; & ibi dicitur, quod conductores eorumque ſucceſſores vſque ad tertiam generationem maſculinam tenerentur ſeruare quædam pacta, & conuentiones. Modo quæſtio eſt an in huiuſmodi conceſſionibus comprehendantur Petrus Antonius, & fratres, qui ſunt pronepotes Feliciani, ſuper qua extra Rotam hodiè propoſui dubium, & DD. dixerunt Pronepotes non comprehendi, niſi ſuffra-

getur

getur conſnetudo, de qua alias videndum erit.
Vera enim, & communiter recepta eſt diſtinctio
Bartoli relata per *Bal.* in auth. ſi quas ruinas n. 4.
C. de Sac eccl. quod vbi feudum, vel emphyt. conce-
1 ditur alicui vſque ad tertiam generationem, vnaquæq;
perſona dicitur conſtituere vnam generatione, itaut
veniant ſolummodo, & recipiens, & filius, & nepos,
2 ſecus autem ſi addatur ad eius, vel ad ipſius genera-
tioné, quaſi quod tunc diſtinguatur generatio à ge-
nerante, cum nemo poſſit ſe ipſum generare, & hoc
3 ſecundo caſu veniunt recipiens, filius, nepos, & pro-
nepos, quam diſtinctioné ſequitur Iaſ in l. 2. n. 166. C.
4 de iur. emphit. *Alex.* in l. quod dicitur 130. n. 23.
circa finem verſ. item puto de ver. oblig. *Bell.* ſen. qui
de communi teſtatur conſ. 80. n. 7. *Ceph.* conſ. 582.
n. 24. *Gab.* conſ. 90 In princ lib. 1. *Menoc.* conſ. 115.
n. 28. & conſ. 883. n. 2. & 1066. n. 10 *Honded.* conſ 54.
n. 12. lib. 1. & conſ. 30. n. 38. li. 2. *Mod. Bon.* var. reſul lib.
2. c. 53 n 1 *Sim. de Prat.* conſ. 88. per tot. *Hier. Pappon.*
conſ. 86. & 87. per tot. *Rand.* dec Piſan. 42 n. 48. p. 1.
& ita etiam tenuit Rota, vt apud *Verall.* dec 18. p. 2.
& in Farfen. Villæ Captolæ 10. Maij 1592. coram
Penia. & in Bon. bonorum 18. Martij 1611. coram Re-
uer D. meo *Decano*, quæ eſt dec. 305. n. 2. p. 1. recent.
Ratioque differentiæ aſſignari poteſt, quia quando
ſimpliciter dicitur ad tertiam generationem, Domi-
nus directus conſiderat generationes in abſtracto, &
abſolutè, non autem reſpectiuè, & tanquam gene-
rationes alicuius certæ perſonæ, & ideò tot termi-
nos, & gradus conſtituit in conceſſione, quot ſunt
perſonæ, & ſic in tertia perſona terminatur conceſſio
veluti in tertia generatione, quoties verò apponit di-
ctioné eius vel ipſius tunc in concreto, & reſpectiuè
conſiderat generationes, tanquam prouenientes à
primo receptore, & tunc benè intrat diſtinctio inter
generantem, ſeù cauſam generationis, & ipſam ge-
nerationem, & hoc caſu debent dari tres ſucceſſiui
ſucceſſores prouenientes à receptore, & ab eo diſtin-
5 cti, & conſequenter ad conſtituendum tertiam gene-
rationem comprehenduntur pronepotes, vt benè per
Pappon. in d. conſ. 86 n. 14. & ſeqq. & eſt deciſio Col-
legij Piſani.
Nec obſtat quod aliqui contrarium tenuerint pro-
ut *Roſentall.* de feud c. 7. concluſ. 13. n. 6. & in Scho-
6 lijs litera H. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 22. tit. 15.
numer. 25. & ſeqq. qui dixerunt etiam in conceſ-
ſione facta alicui vſque in tertiam generationem
comprehendi pronepotes, quia contra eos ſtat com-
munis opinio, quam pluries Rota alias amplexa
fuit.
Minus obſtant deciſiones in contrarium allegatę,
quia deciſ 218. p. 4 diuerſ. loquitur vbi addebatur
7 verbum finitam, qua dictione ceſſante ibi potius
Rota inclinabat in approbationem opinionis Barto-
li, vt benè in dicta Farfen. in qua diſtinguuntur caſus
8 deciſ vero *Seraph* 1362. & S.m. Greg. XV. dec. 522.
quæ in eadem cauſa emanarunt loquuntur quando
adeſt pronomen ipſius, & in dicta deciſ. 522. admit-
titur præallegata deciſio *Verall* 18. p. 1.
Quæ certiora redduntur in præſenti caſu ex duo-
bus, primo quia verſamur in emphiteuſi Eccleſiaſti-
ca, quæ regulariter non conceditur niſi pro filijs, &
nepotibus §. emphit. auth. de non alien. & per-
9 mutan. *Simon. de Prat.* dicto conſ. 88. nu. 3. & ſeqq.
Pappon. dicto conſ. 86. n. 3. & ideo ſtante dubieta-
te præſumendum eſt Eccleſiam inueſtientem ſe
conformaſſe cum diſpoſitione d. §. emphit. vt per
Menoch. dicto conſ. 883. n. 3. & 4. Et quamuis in §.

licentia auth. de alienat. & emphit. dicatur em-
phiteuſim Eccleſiaſticam poſſe concedi etiam in
perpetuum, & hinc apparet diſpoſitionem d § em- 11
phit. fuiſſe correctam, vt conſiderat Angel. in d cto
§. licentia, & d. § emphiteuſim, & *Menoch* d conſ.
1066. nu. 1. attamen aduertendum eſt quod diſpo-
ſitio d. §. licentia, locum obtineret ſi expreſſe con-
ceſſa fuiſſet emphiteuſis in perpetuum, vel vſque 12
ad Pronepotes incluſiue, quo caſu non poſſet du-
bitari de voluntate concedentis, quia facultas in
dicto. §. licentia verè conceditur, ſed in caſu noſtro
dubium eſt an Dominus directus voluerit extendere
conceſſionem ad Pronepotes, & ideò cenſetur po-
tius voluiſſe ſe confirmare cum d. §. emphit tamquã
magis vtili, & proficuo Eccleſiæ, & circa hoc non
videtur correctus per d. text. in §. licentia, in cor-
rectoriis enim facienda eſt ſtricta interpretatio, vt 13
minus cenſeatur correctum, quam fieri poſſit c. cum
expediat, cap. conſtitutio vbi Gloſ. in verb. immu-
tata de elect. in 6 benè *Decian.* conſ. 16. n. 36. lib. 1.
Cephal. conſ. 55. n 4 & in his terminis *Pappon.* dicto
conſ. 86. n. 5.
Secundo, & ex hoc Dominis videbatur ſublata
omnis difficultas, quia ſimpliciter non fuit conceſſa
emphit. Antonio vſque in tertiam generationem, ſed
expreſſim fuerũt nominatę aliæ perſonę ſub his ver-
bis nempe pro ipſo, filiis, & nepotibus vſque in ter-
tiam generationem, vndè hæc verba vſque in tertiam
generationem ſtant demonſtratiue, non autem
augent diſpoſitionem antecedentem, vt egregie per
Caſtr. conſ. 338. n. 1. lib 2. qui in hoc dicto non re- 14
probatur, imo ò cum ſequitur, *Cephal.* conſ. 582.
n. 13. *Honded.* d. conſ. 32. n. 38 & 41. lib. 2. *Modern.*
Bonon. var. reſolut. dicto c. 53. n. 2. lib. 2. vbi addit,
quod hoc caſu res caret dubitatione, & in his ter-
minis idem dixit Rota in Peruſ. emphit. 20. Martij
1628. coram R. P. D. meo *Dunozetto.* Et verba in
tertiam generationem, ne contrafientur anteceden-
tibus debent exponi ſcilicet pro dictis recipiente
eius filiis, & Nepotibus, ſique voluiſſet Prælatus
comprehendere etiam Pronepotes, facile fuiſſet no-
minare Pronepotes, quemadmodum nominauit fi-
lios, & Nepotes, nec tunc opus fuiſſet ponere verba
vſque in tertiam generationem, vel poſt Nepotes
addidiſſet dictionem, &, dicendo, & vſque in tertiam
generationem, tunc enim dictio, &, ſtetiſſet augu-
mentatiuè, vt perpendit *Caſtrenſ.* dicto conſ. 338. 15
nu. 2. lib. 2.
Nec obſtat conceſſionem iſtius emphiteuſis fuiſſe
confirmationem alterius prius factæ Antonio per
hæc verba, locarunt, vt in aliis Inſtrumentis Anto-
nio, Ioanni, alias de Ternino, eorumq; filiis, & Nepo-
tibus maſculis in tertiam generationem, & ideo cum
iſta conceſſio habeat relationem ad alia Inſtrumen-
ta in quibus conceſſiones fiunt ad tertiam genera- 16
tionem finitam, & cum relatum ſit in referente, hæc
conceſſio debeat intelligi ad tertiam generationem
finitam quo caſu comprehenduntur Pronepotes
quemadmodum hac ratiocinatione vſa eſt Rota in
dicta Bononien. bonorum 18. Martij 1611. coram
Reuerend ſſ Domino meo *Decano*,
Quia in caſu præſenti illa verba vt in aliis Inſtru-
mentis Domini putarunt referenda eſſe ad emphy-
teuſim, non autem ad perſonas comprehenſas in ipſa,
quia verba locarunt, vt in aliis Inſtrumentis, adhæ-
rent ipſi locationi immediatè, non autem perſonis,
nec Inſtrumentum dicit locarunt pro ſe filij, & Ne-
potibus, vt in aliis Inſtrumentis, &c.

Deciſ. Clem. Merlini. Qq 3

Et Ita vtraque parte informante, &c.

Leodien. D. cimarum.
Mercury 4. Iulij 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob contumaciam non paritionis denegari non poteſt ſequuta intimatione, reproductione ac ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus & n. 2.*

2 *Et maxime docto de inobedientia.*

Deciſio CCCCXXI.

RE**ſ**ponderunt Domini dandam eſſe declaratoriam, quia D. Ioannes obtinuit mandatum de manutendo in poſſeſſione Decimarum cum expreſſa cenſurarum comminatione, illudque perſonaliter in partib. D. Vdalrico intimari fecit, vt ex publico Inſtrumento de quo in ſum. numer. 1. vnde cum poſt ſubſequutam reproductionem fuerint ſeruati quatuor termini iuxta ſtilum Curiæ ad docendum ſe paruiſſe, & de aliqua paritione doctum non fuerit, declaratoria contra contumacem non eſt deneganda
1 cap. 1. in fin. vt lit. non conteſt. *Caſſado.* dec. 12. n. 2, de reſcript. *Mohed.* deciſ. 1. de ſent. excommunic. *Achil.* deciſ. 5. eodem tit. *Rota* deciſ. 439. n. 1. & deciſ. 445. n. 4 & deciſ. 478. num. 1. & 2. ac deciſ. 591. num. 5. p. 2. recent. eoque facilius fuit pro declaratoria reſolutum, quia non ſolum conſtat de negatiua non paritionis ex dicta intimatione per-
2 ſonaliter facta, & lapſu dictorum quatuor terminorum, vt fuit dictum in præallegata deciſione 591. n. 5. & in Valentina emolumentorum 30 Maij 1597. coram bo. me. Cardinali *Pamphilio*, ſed etiam de expreſſa, & poſitiua contrauentione, & inobedientia, vt in dicto ſum. 2. & 3. vt fuit ponderatũ in dicta deciſ. 439. ſub num. 1. p. 2. recent.

Et ita deciſum fuit Ioanne tantum informante, &c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.
Mercurij 4. Iulij 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Permutatione ſequuta in beneficialibus ex gratia de nouo prouiſus is, qui permutando ſe priuauit beneficio, recuperat primaua iura.*

2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, in literis expreſſa probat plenè ſtatum litis.*

3 *Gratia ſubrogationis beneficij iuſtificatur ex probatione Clericatus valoris beneficij, quod probatur ex literis patentibus, & teſtibus, & n. 4. 5.*

6 *Iuſpatronatus qualitas beneficij eſt plene probanda.*

7 *Bulla de publicandis prouiſionibus habet locum etiam in beneficio iuriſpatronatus laicorum.*

8 *Et in prouiſione iuriſpatronatus nemo præter Papam ſe poteſt intromittere.*

Deciſio CCCCXXII.

CVm die 4. Iulij 1627. & 24. Ianuarij 1628. fuiſſet reſolutum beneficium non eſſe adiudicandũ Domino Buffalino prouiſo Apoſtolico ex permutatione, ipſe habuit recurſum ad Sanctiſſimum, & præuia narratiua, quod prætendebatur prouiſionem ad eius fauorem factam viribus non ſubſiſtere ex eo quod, vt à nonnullis aſſerebatur, fructus Cappellaniæ compermutatæ, quos valorem annuum 24. ducatorum auri de Camera non excedere expreſſum fuit, ad valorem duorum, vel trium ducatorum tantum aſcendebant, & quod ipſe forſan certis ex cauſis præpeditus reſignationem ex cauſa permutationis prędictæ ad præſcriptum Conſtitutionis piæ memoriæ Greg. XIII. ſuper modo, & forma publicandi ſimiles reſignationes minimè publicauerit, nec illius poſſeſſionem acceperit ſeù petierit, ſed vt aſſerebatur, Cæſar Dondolellus etiam poſt permutationem, ac reſignationem beneficium, de quo agitur, intra tamen triennium poſſidere continuauerit, obtinuit ex gratia ſpeciali litteras ſuper dicta permutatione expeditas cum omnibus, & ſingulis clauſulis, decretis, & indultis in eis contentis, proceſſuſque deſuper habitos, vel habendos valere, perindè ac ſi in ijſdem litteris fuiſſet expreſſum fructus d. Capellaniæ compermutatæ ad dictum valorem annuum duorum, vel trium ducat. dumtaxat aſcendere, ſeſeque aduerſus Conſtitutionem prædictam, & quæcumque in ea cõtenta, & executioni non demandata in integrum reſtitui, ac plenariè reintegrari, ita ut de cætero publicationem aliquam facere minimè teneretur, ſibique de eodem beneficio propter præmiſſa, ſeù ob non factam publicationem, vel ob matrimonium per d. Cæſarem contractum, vel alias quouis modo forſan vacante prouideri, vt in ſum. ipſius D. Buffalini n. 1.

Vndè cauſa ſuper ijſdem denuò propoſita Domini ex nouiter deductis receſſerunt à deciſis; Viſum enim fuit ex dicta noua gratia fuiſſe ſublata omnia vtriuſque deciſionis fundamenta, ipſumque Buffalinum Ius omne, quod ſibi ex dicta permutatione, ac priori gratia competebat recuperaſſe *Rebuff* in prax. rit. de reſcripto etiam & perindè valere n. 2. & ſeqq. per 1
tot *Pariſ.* de reſignat. benef. lib. 11. q. 7. n. 70. 88. & 89. *Mant.* deciſ. 113. in princ. & num. 1. eamdemque gratiam validam, ac firmam fuiſſe redditam, non obſtante dicto defectu publicationis, & poſſeſſionis continuatione, & aliis de quibus in deciſionibus prædictis.

Nec quidquam facit, quod dicta noua gratia fuerit impetrata lite pendente; quoniam ſtante illa clauſula, cuius litis ſtatum, &c. in eadem gratia appoſita, ſufficiens litis mentio facta fuit *Gemin.* conſ. 120. n. 6. *Achill.* dec. 9. de reſcript. *Rota* deciſ. 605. ſub
n. 11. p. 2. recent. & dec 2. n. 6. vbi Addeu. littera 2
C. coram S. me. Gregorio XV.

Nec poteſt dubitari, dictam nouam gratiam non
eſſe iuſtificatã; Quoniam de Clericatu Buffalini cõ- 3
ſtat ex litteris patẽtibus, de quibus in ſummario n. 3. *Rota* dec. 312. n. 1. & dec. 401. n. 4. & dec. 605. n. 3. part. 2. recent. Valor autem, quod non excedat ducatos 90. de Camera ad hunc effectum ſufficienter pro-
batur ex teſtibus dicto ſummario n. 5. deponentibus 4
de publica voce, & fama *Put.* dec. 29. lib. 1. *Caputaq.* dec. 277. n. 7. p. 1. *Rota* dec. 140. n. 3. & dec. 613. n. 2. p. 1. & dec. 455. n. 8. part. 2. recent Quod autem dictus Cæſar non permanſerit in poſſeſſionę per integrum triennium non controuertitur, vt patet ex dicta 2. deciſione in hac cauſa facta; cauſæ verò ex qui-
bus Buffalinus fuerit præpeditus, non ſunt aliter 5
iuſtificandę ad ipſius gratiæ validitatem, vt tradit *Pariſ.* de reſignat. d. lib. 11. q. 7. nu. 74. 75. & ſeqq. vbi refert ita fuiſſe deciſum in Oxomen. Beneficij S. Eleonoræ 2. Decembris 1585. coram *Robuſterio.*

Neque

Neque obſtat, quod beneficium iſtud prætendatur
6 eſſe de Iurepatronatus laicorum ex dotatione, & fundatione; Quoniam, vltra quod pro parte Buffalini, dicebatur hoc in facto non ſubſiſtere, & ex huc vſque deductis prætenſum Iuſpatronatus non fuiſſe ſufficienter probatum, prout contra prouiſum Apoſtolicum illud hodiè expreſſè negantem, & pro Eccleſiæ libertate venientem plenè, & concludenter probari debuiſſet, vt per *Dec.* conſ. 117. n. 1. *Menoch.* de præſumpt. libr. 3 præſumpt. 90. n. 1. & ſeqq. *Rota* deciſ. 333. numer. 2. p. 1. recent. fuit reſponſum bullam de publicandia comprehendere etiam beneficium de Iurepatronatus Laicorum *Caputaq.* deciſ. 320. lib 1. in manuſcript & deciſ. 36. n. 1. pat. 3. in impreſſ. & de ſtylo ita practicari atteſtatur *Parıſ.* de reſign. d. lib. 11. q. 3 num. 14 illudque dici vacare apud Sedem, vt tradit idem *Parıſ.* eodem lib. 11. q 8 num. 6. & ex profeſſo diſputato articulu fuit reſolutum in Virdunen. Canonicatus 19. Iunij 1589. coram bo. me. *Gypſio*, Ideoque nullum alium præter Papam
7 poſſe ſe intromittere in huiuſmodi beneficiorum prouiſione iuxta text. in cap. 2. & cap. præſenti de præben. in 6. vt apertè etiam cauetur in dicta Gregorij Conſtitutione §. 5. & tradit in puncto *Parıſ.* d. q. 7. num. 37. & ſeq. Ideò gratia, & prouiſio prædicta ad fauorem Buffalini etiam præſuppoſito prætenſo Iurepatronatus adhuc benè ſuſtinetur, &c.

Et ita deciſum, &c.

Iuſtinianum reſpondiſſe, vt ſub nomine eiuſdem Alexandri fieret inueſtimentum.

A poſteriori autem clarius idem detegitur ex aliis litteris eiuſdem Alexandri ibi. *Hò inueſtito il danaro, e li ſtarà à ſeruitio ſuo*, ibi. *vſufruttuario è V.R. e doppo il Conuento*: ibi. *il cenſo ſtà per V.R.* ibi. *mio fratello sà il tutto in caſo moriſſi, è ſo certo, che ſgrauarà la mia coſcienza*, & etiam quia ſemper viuente Patre Iuſtiniano fructus fuerunt ſoluti eidem; ex quibus duobus, ſcilicet recognitione bonæ fidei, & perceptione fructuum benè reſultat, quod dominium cenſus fuit acquiſitum Patri Iuſtiniano, & illius nomine Monaſt.
S. Saluatoris, nudumque nomen habuiſſe Alexandrū, 2
vt in his terminis ponderarunt etiam poſt alios Card. *Mant.* de tacit. li. 4. tit. 22. n. 12. *Rota* d. dec. 806. n. 5. p. 1. diuerſ.

Nec deficit cauſa ſimulandi, & ipſæ litteræ indicant, vt nimirum P. Iuſtinianus ab amico liberè pecunias haberet, & ne fortaſſè à Superioribus turbaretur, vel ne ex contractu ſub nomine Religioſi inito detraheretur voto paupertatis eiuſdem Religioſi, & cum expreſſa recognitio adſit bonæ fidei, & confeſſio ſimulationis, non eſt opus cauſam ipſius ſimulationis inquirere, vt in aliis deciſionib. fuit dictum.

In quibus Domini etiam hodiè ſteterunt vtraque parte informante; &c.

Romana Cenſus.

Mercury 4. Iuly 1629.

ARGVMENTVM.

Simulatio quomodo probetur.

SVMMARIVM

1 *Cenſus, vel contractus ſimulato nomine conſtitutus acquiritur illi, cui verè fuit deſtinatus etiamſi alio nomine conſtitutus.*
2 *Ex recognitione bonæ fidei, & fructuum exactione probatur fictio, & ſimulatio contractus ab eo nempe facta, qui eſt principalis, licèt non ſit nominatus.*

Deciſio CCCCXXIII.

ABſque difficultate Domini tertio ſteterunt in deciſis coram b. me. *Buratto*, & coram me pro confirmatione ſententiæ Locumtenentis Vicarij; Quia & à priori, & à poſteriori conſtat cenſum fuiſſe emptum ab Alexandro nedum ex pecuniis Patris Iuſtiniani, ſed etiam in eiuſdem Iuſtiniani fauorem, adeò vt illi, non autem Alexandro, cuius nomen ſimulatè appoſitum fuit cenſus dicatur acquiſitus l.
1 quamuis l. multum intereſt, & ibi *Bal. Salic.* & alij C. ſi quis alteri vel ſibi *Soc.* ſen. conſ. 129 num. 12. lib. 4. *Dec.* conſ. 543 n. 15. *Rota* dec. 806. n. 3. p. 1. diuerſ. cum aliis relatis in primis deciſionibus.

A priori patet, quia antequam emeretur cenſus ſcripſit Alexander Patri Iuſtiniano; *h ggi hò riſcoſſi i danari mandati, e tutti ſono inſieme, io li voglio inueſtire, e deſidero ſapere l'intentione ſua, o ſe vuole ſia fatto tutto in perſona ſua, &c.* Et ſic ab hac interrogatione, & ſubſequuto inueſtimento, nempè emptione cenſus ſub nomine Alexandri deprehenditur Patrem

---

Romana retractus.

Mercury 4. Iuly 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Terminorum ſubſtantialium omiſſio reddit nullam ſententiam.*
2 *Non eſt neceſſaria horum terminorum obſeruatio in Vrbis Tribunalibus, quando cauſa non excedit ſcuta 200.*
3 *Rota non cognoſcit de cauſis valoris citra ſcuta 500.*
4 *Capitale cenſus, non ſucceſſiuus fructuum curſus, eſt attendendum ad iudicandum valorem cauſæ.*

Deciſio CCCCXXIV.

REſolutum fuerat ſub die 30 Martij 1626. coram me ſententiam A. C. in fauorem Ioannis Baptiſtæ latam eſſe confirmandam, cumque idem Ioannes Baptiſta inſtaret pro expeditione cauſæ, fuit pro parte Antonij Mariæ oppoſitum de nullitate ex defectu terminorum ſubſtantialium, quam nullitatem Signatura Sanctiſſimi adita per Ioannem Baptiſtam cum ſanare recuſauerit, ac reiecerit, ad eruendam veritatem dedi ego dubium, An ſententia A. C. eſſet valida, vel nulla, quo hodie propoſito, nullam eſſe ſententiam Domini reſponderunt, &c.

Conſtat enim verè Iudicem pronunciaſſe non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, quorum omiſſionem reddere ſententiam nullam clari iuris eſt ex 2
Caſſador. dec. 8. num. 6. de reſcript. *Caputaq.* deciſ. 249 part. 3. *Rota* deciſ. 1. num. 1. & ibi Addent. num. 10. de reſcript. in nou. & coram Card. *Mantica* dec. 254. n. 1.

Neque obſtat, quod cum hæc cauſa non excedat valorem ſcutorum 200. quia cenſus, cuius vigore
2 prætenditur retractus iuxta conſtitutionem S. me. Pij V. eſt in ſumma ſcutorum 200. tantum, non fuerit opus ſeruare terminos ſubſtantiales coram A.C. vt per *Tiber. Saluſt.* in prax. A. C. cap. 12. numer. 1. & 2 libr. 2; Quoniam eo ipſo quod cauſa eſt commiſſa in Rota cenſetur aſcendere ad valorem ſcutorum 500. cum cauſæ minoris valoris non committatur in Rota, dumque agitur in vim retractus ad vindicationem domus, cuius æſtimatio excedit ſcuta 500. ipſa domus, quæ principaliter petitur dicitur cauſa immediata litis, eiuſque valor, non autem quantitas cenſus attendi debet ad effectum dignoſcendi valorem cauſæ, iuxta tradita per *Iaſ.* in l. ſi pe-
4 cuniam n. 21. ff de condict. cauſ. dat. *Vant.* de nullit. tit. quib. mod. ſent. nullit. defend. n. 70. *Noniz.* conſ. 45. n. 16. *Grat.* dec. *March.* 226 n. 1.

Minus obſtat, quod cum Antonius Maria fuerit pluries citatus, adeò vt ſuas defenſiones facere potuerit, videatur ſatisfactum per æquipollens obſeruantiæ terminorum ſubſtantialium, quod ſufficit iuxta deciſ. *Caſſador.* 2. de Iudicijs; Quoniam viſum fuit Dominis non conſtare de tali citatione, quæ æquipolleat terminis ſubſtantialibus vt puta ad dicendum contra articulos, ad Libellum. & ſimilibus, & cum Inſtrumentum cenſus de quo agitur, non appareat fuiſſe vnquam productum non videtur, quod Antonius Maria potuerit contra opponere ſuas exceptiones, & legitimas defenſiones facere, vndè non applicatur d. dec. 2. *Caſſador.* de Iudicijs.

Hæcque certiora videbantur etiam ex eo, quod Signatura Sanctiſſ. hanc nullitatem reiecit, & recuſauit ſanare; ſignum ſatis patens, quod eam pro relevanti habuit, &c.

Et Ita vtraque parte Informante reſolutum fuit, &c.

Anconitana bonorum.

Mercury 4. Iuly 1629.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio proprietarij tanquam ciuilis trahit vſumfructum per obitum patris vſufructuarij.*

Deciſio CCCCXXV.

Svb die 11. Decembris 1626. fuit reſolutum pro octo corporibus bonorum ſubhaſtationem Ferretti validam eſſe, in cæteris verò bonis non comprehenſis intra ambitum dictorum octo corporum ſubhaſtationem eſſe exceſſiuam, & ideò etiam ſub die 3. Iulij 1628. fuit reſolutum Ciceris dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſionem bonorum præter dicta octo corpora, & hodiè Domini in hac eadem reſolutione perſtiterunt.

De poſſeſſione enim conſtat ex Inſtrumento diuiſionis inter Ciceros, & Ferrettum, vbi Ferrettus admittit, & agnoſcit Ciceros poſſeſſores.

Non obſtat, quod Ciceri poſſiderent ciuiliter tantum iuxta deciſionem coram D. meo *Nauarro* 3. Iulij 1623. emanatam, Pater autem poſſideret naturaliter tamquam vſufructuarius, quia hoc iam ſtud parte vſufructuario poſſeſſio ciuilis, quæ erat penes proprietarios traxit ipſo iure & abſque alicuius miniſterio naturalem Iaſ. in l. clam. poſſidere §. qui ad nundinas nu. 73. de acquir. poſſeſſ. *Menoc* conſ. 539. nu. 16. & nu 21. *Mantic.* deciſ. 167. n. 7. & plenè *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 779. n. 6. cum ſeqq.

Verum Domini quemadmodum dixerunt ſtandum eſſe in deciſis, ſcilicet pro manutentione illorum de Ciceris in poſſeſſione bonorum exiſtentium extra dicta octo corpora, ita dixerunt mandatū de manutenendo dandum eſſe Ferretto in poſſeſſionem dictorum octo corporum, quia de illius poſſeſſione legitima, & manutenibili non dubitatur, & Ciceri hucuſque conqueſti ſunt tantum de exceſſu.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Compoſtellana Parochialis.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuriſpatronatus ex quibus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ viſitatorum ab Ordinario probant iuriſpatronatus pertinentiam in beneficio.*

2 *Item ex teſtibus de fama, & auditu deponentibus.*

3 *Quaſi poſſeſſio præſentandi ad iuſpatronatus ex duabus præſentationibus effectum ſortitis probatur.*

4 *Quaſi poſſeſſio præſentandi iuncta cum alijs confert ad probandam pertinentiam iuriſpatronatus.*

9 *Teſtes examinati inter antiquos Compatronos probant etiam inter modernos.*

Deciſio CCCCXXVI.

Poſtquam reſolutum fuit ſub die 10. Ianuar. 1628. coram me ſententiam Ordinarij Compoſtellani eſſe validam, & deindè ſuper iuſtitia eiuſdem pluries propoſita cauſa placuit Dominis reſtringere dubium, & in primis firmare Iuſpatronatus, de quo agitur, pertinere ad Iuannem Xerpe pro quarta parte cum dimidia alterius quartæ, vt in deciſione ſub die 4. Aprilis præteriti coram me emanata; Hodiè proſequendo eamdem diſputationem ſuper Iuſtitia dictæ ſententiæ, reſolutum fuit idem Iuſpatronatus ſpectare ad familiam de Garaia pro vna quarta, & medietate alterius quartæ, reſeruando tamen, vt de præſentatione Bernardi, & deſcendentia illorum, qui præſentarunt alias particulariter videatur.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia in duobus Viſitationib. ab Ordinario factis, altera de an. 1554. altera de anno 1560. de quibus in ſumm. nu. 2. Bartholomæus Garzia, & eius filij enunciantur, & approbantur tamquam Patroni beneficij. de quo agitur pro quarta parte, & dimidia alterius quartæ, & ſic benè conſtat de pertinentia iuxta dec. 13. de Iurepatr. in nou. cum alijs in deciſione ſub die 4. Apri- 1
lis præteriti in hac cauſa facta congeſtis, quibus & addi poteſt Card *Seraph.* dec. 780. num. 1. accedente etiam depoſitione quatuor teſtium, quorum duo affirmant

firmant ſe vidiſſe, ſemper, & habuiſſe Bartholomeum
de Garzia, & eius filius pro veris Patronis pro di-
2 cta portione, & hoc idem à maioribus ſuis audiuiſſe
dicto ſummario n.3. ex quibus remanet iuſtificata fa-
ma, quæ plurimum facit ad probationem pertinen-
3 tiæ Iuriſpatronatus *Caſſad.* dec. 2. numer. 5. de probat.
Achill. dec. 6. de Iurepatr. Card. *Mantic.* dec. 318. n. 5.
& latè fuit dictum in Bergomen. Capellaniæ 18.
Maij præteriti coram me; Alij autem duo Teſtes di-
cto ſummario nu. 5. deponunt de quaſi poſſeſſione in
Iure præſentandi eiuſdem Bartholomei Garziæ, de
4 qua pariter conſtat ex duabus præſentationib factis
per eoſdem homines familiæ de Garzia, & per obi-
tum ſucceſſiue effectuatis iuxta conſ. 129. *Oldrad.* vt
in dicto ſummario nu. 4 quæ quidem quaſi poſſeſſio,
iuncta cum aliis, ſuffragatur etiam ad effectum pro-
bandi pertinentiam iuxta dec. Card. *Seraph.* 1334. n.
8. cum aliis in d. dec. ſub die 4. Aprilis præteriti co-
ram me allegatis.

Non obſtat quod duo teſtes dati in ſum. n.3 fue-
rint examinati inter antiquos Compatronos; quo-
niam adhuc inter modernos Patronos faciunt pro-
bationem ad tradita per *Rota* dec. 315. nu. 6. poſt 2.
5 vol. conſ. *Farinac.* & in præallegata deciſione coram
me in hac cauſa fuit deductum.

Ex quibus Bernardo tantum informante Domini
cenſuerunt conſtare ad familiam de Garzia ſpectare
Iuſpatronatus pro vna quarta parte, & medietate al-
terius quartæ, &c.

Compoſtellan. Parochialis.
Lunæ 12. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM.

Pertinentiæ iuriſpatronatus probationes nonnullæ.
Variare an poſſit Patronus Laicus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta præſentationum probant in cauſa iuriſ-
patronatus.*
2 *Teſtes de publica voce, & fama in antiquis pro-
bant pertinentiam iuriſpatronatus, & deſcenden-
tium.*
3 *Succeſſio ad probationem deſcendentia confert.*
4 *Patronus Laicus in præſentatione poteſt variare.*
5 *Variare nequit Patronus, quando in actu præſenta-
tionis promiſit non variare.*

Deciſio CCCCXXVII.

FIrmata iam pertinentia Iuriſpatronatus, de quo
agitur, quod nempè quarta pars iſtius cum dimi-
dia alterius quartæ ſpectet ad familiam de Xerpe,
& alia quarta pars cum medietate alterius quartæ
ſpectet ad familiam de Garzia, vt in deciſionibus ſub
die 4. Apr. & 4. Iulij præteriti in hac cauſa coram
me emanatis; Hodie propoſitum dubium ſub dicta
die 4. Iulij reſeruatum, An ſcilicet conſtet de præ-
ſentatione Bernardi, & deſcendentia illorum, qui
eum præſentarunt, ad effectum poſtea dignoſcen-
di an ipſe Bernardus tamquam à maiori parte pa-
tronorum præſentatus veniat inſtituendus, & ſic an
conſtet de iuſtitia ſententiæ ordinarij Compoſtel-
lani.

Et Domini reſponderunt conſtare de præſenta-
tione eiuſdem Bernardi, & de deſcendentia illorum
qui præſentarunt, ſed an præſentationes Bernardo
ſuffragentur mandarunt, vt alias particulariter vi-
deatur.

Quo enim ad præſentationem reſpectu familiæ
de Garzia apparet Bernardum fuiſſe præſentatum ab
omnib. illis, qui ſunt ſuperſtites ex Bartholomeo
Garzia, ad quem firmatum fuit ſpectare Iuſpatrona-
tus, nimirum à Ludouico filio, & hæreda dicti Bar-
tholomæi, & à Maria, Agnete, atqua Alberta filia-
bus Garziæ Suarez filij pariter, & hæredi eiuſdem
Bartholomei: Reſpectu verò familiæ de Xerpe pa-
tet dictum Bernardum fuiſſe præſentatum à Maria
Ferdinando, & Gregorio filiis Ioannis Xerpe, ad
quem Iuſpatronatus ſpectare fuit reſolutum, & à
Martino Turnone nepote eiuſdem Ioannis, & ſic
bene depræhenditur Bernardum habere totum ſtipi-
tem vtriuſque familiæ, & medietatem aliorum duo-
rum ſtipitum, & conſequenter diuidendo in XVI. vo-
ces pertinentiam iſtius Iuriſpatronatus apparet di-
ctum Bernardum habere duodecim voces, vt ex pu-
blicis Inſtrumentis præſentationũ in ſum. dicti Ber-
nardi n 3. quæ faciunt probationem indubitatam, &
manifeſtam *Bart.* in l. 1 n. 8. in fin *Ioſ.* n. 10. ff. de nou.
oper. nunc. *Alex* conſ. 62. nu. 6. li. 7. Card. *Seraph.* dec.
736. n. 1. cum aliis.

Quod autem illi de Garzia deſcendant à Bartho-
lomeo & alij de Xerpe deſcendant à Ioanne pro ta-
ta Patronis iſtius beneficij probatur ex teſtibus in
ſum. n. 4. & 7. qui deponunt de publica voce, & fa-
ma ac de communi reputatione, & proinde ſufficien- 2
ter probant ad effectum, de quo agitur, cum ſimus in
antiquis iuxta tradita per *Alex.* conſ. 51. ſub numer.
2. & 3. lib. 1. *Dec* conſ. 54. nu. 1. verſ. ſed tamen præ-
dictis non obſtan. *Garz.* de benefic. p. 7. c. 15, nu 28.
Card. *Mantic.* deciſ. 317. n. 1. *Rota* deciſ 357. num. 2.
p. 1. diuerſ. & in Placentina Capellaniæ 10. Ianua-
rij 1594. coram *Penia* impreſſ. apud *Garz.* vbi ſupra;
præſertim vero, quia ijdem teſtes deponunt etiam
de ſucceſſione eorumdem in bonis, & hæreditate
Patronorum aſcendentium, quæ ſucceſſio ſolet 3
conferre ad probandam deſcendentiam *Ruin.* conſ.
53. n. 6. lib. 5. & fuit dictum in Bononien. Pecuniaria
1. Iulij 1616. coram bo. mem *Buratto*, & in Regien.
Iuriſpatronatus 10 Maij 1623. coram R. P. D. meo
Pireuano.

Cæterum an illæ præſentationes ſuffragentur
Bernardo non benè decerni poſſe Domini putarunt
ex eo potiſſimum, quia Ferdinandus, & Gregorius
ea familia de Xerpe prius præſentauerant Alphon-
ſum; Et licet Patronus laicus accumulando poſſit
variare non ſolum eodem tempore, ſed etiam ſuc-
ceſſiue ante Inſtitutionem c. cum autem vbi *Abb.* 4
n. 1. in 2. notab. & in c. paſtoralis num. 2. & in c. cum
propter num. 5. de Iurepatr *Rocch.* in verbo honorifi-
cum q 9. nu 30. & q. 10. *Lambertin.* de Iurepatr lib.
2. p. 2. q 7 art. 1. nu. 1 & ſ qq. & art. 21. num. 2. & fuit
dictum in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij, & 9. Maij
1601. coram bo. me. Card. *Pamphilio*; Attamen id
non procedit quando Patronus promiſit non va-
riare, maxime accedente iuramento, vt in caſu
præſenti vbi Ferdinandus, & Georgius ſub iura-
menti religione polliciti ſunt nec cumulationem
facturos cum præſentatione Alphonſi; Vnde nullo
modo potuerunt præſentare, nec cumulare Ber-
nardum, *Rocch.* de Iurepatr. in verbo honorificum 5
q. 12. num. 37. *Lap.* alleg 78. num. 6. verſ. Item quia
ſecundum & ibi Adden. ſub littera K. *Lambertin.*
de Iurepatr. lib. 2. q. 7. art. 16. *Cranet.* conſ. 63. num. 3.

in fin. & fuit dictum in Pampilonen. Beneficij de Nauatte 13. Februarij 1595. coram bo. me. *Iuſto.*

Et quamuis Alphonſus concordauerit cum Bernardo, & illi ius ſuum renunciauerit, & ſic videatur idem ius Alphonſi translatum in Bernardum, & Iuramentum nedum non obſtet ipſi Bernardo, ſed potius illi faueat, cum repræſentet quodammodo eumdem Alphonſum; nihilominus cum dicta concordia, & ceſſio facta fuerit reſeruato, beneplacito Apoſtolico, deberet exhiberi huiuſmodi beneplacitum, vel ſaltem oſtendi illos opus non fuiſſe, & quod re vera omne Ius abdicatum fuerit ab Alphonſo & totum translatum in perſonam Bernardi, qui propterea poterit ſuper hoc iterum informare, & Ius ſuum deducere, &c.

Et Ita Bernardo tantum informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſiderijs.
Luna 19 Nouembris 1629.

ARGVMENTVM.

Bona ſubrogata loco aliorum bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſunt eiuſdem conditionis, quam ipſa bona fideicommiſſaria, & eadem remedia competunt fideicommiſſario pro illis conſequendis, quæ competebant pro ipſo fideicommiſſo & d. ſubrogatio tam facienti, quam quibuſcunque aliis obſtat.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario competunt eadem actiones pro conſequendis bonis ſubrogatis in locum bonorum fideicommiſſariorum quam propoſito pro ipſo fideicommiſſo.*
2 *Fideicommiſſo ſubiacent res ſubrogatæ pro rebus ſuppoſitis fideicommiſſo.*
3 *Amplia etiamſi dd. bona reperirentur penes tertios poſſeſſores.*
4 *Subrogatio de aliis bonis, loco illorum, quæ erant fideicommiſſaria, obſtat non ſolum id facientibus, & cauſam ab eiſdem habentibus ſed etiam quibuſcunque ſucceſſoribus & extraneis.*
5 *Bona fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt alio fideicommiſſo grauari.*
6 *Bona ſubiecta fideicommiſſo, quæ euaſerunt libera poſſunt iterum alio fideicommiſſo ligari, ſicuti alia bona libera.*
7 *Confeſſio erronea non eſt attendenda, nec præiudicat confitentibus.*
8 *Inſtrumentum quis non poteſt impugnare, ſi illo vtatur.*
9 *Inſtrumentum non poteſt officere, neque præiudicare tertio.*
10 *Inſtrumentum inter alios factum poteſt quis approbare ad oſtendendam veritatem rei ſic geſtæ.*
11 *Contradictio, & repugnantia, vt incontinenti euitetur eſt ſumenda omnis interpretatio.*
12 *Verba in dubio debent intelligi demonſtratiuè, & non taxatiuè.*
13 *Contradictio vt euitetur fas eſt verba impropriare.*
14 *Dotalis quando non deſinat eſſe fundus licet fuerit æſtimatus.*
15 *Facere id quis præſumitur, quod poteſt.*
16 *Filij ſi paulo poſt mortem Patris aliquid emant, præſumitur ex bonis paternis emiſſe, ſi non ſint induſtrioſi.*
17 *Iactaro ſuum nomo præſumitur.*
18 *Confeſſio facta in poſitionibus tam confitenti, quam aliis ab eo cauſam habentibus præiudicat.*

Deciſio CCCCXXVIII.

EX bonis à D. Stephano petitis remedio l. fin. C. de edict. *D. Adr.* tollen in vim fideic. Hieronymi ſenioris ſupererant adhuc duo corpora, quæ an illi deberentur controuertebatur à DD. Sangeorgiis, & litis conſortibus, nempè duæ Domus cum ſex apothecis ſubtus poſitis in ciuitate Bon. in capella S. Mariæ de Baroncella, & quædam bancha Macelli in eadem ciuitate, & capella S. Mariæ de Canobio, in quibus, pro abſoluenda tandem diſputatione, dubitaui hodie an danda eſſet immiſſio dicto D. Stephano, & Domini dandam eſſe in vtriſque reſponderunt.

Nam quoad duas domos cum apothecis, licet non appareat, Immo partes conſentiant, non fuiſſe in bonis Hieronymi fideicommittentis, nec ab illis poſſeſſas, attamen conſtat quod Alexander, & Io. Bapt. fratres vſque de anno 1582. mortuo Ioanne filio Bartholomei, dum bona fideicommiſſaria dicti Hieronymi inter ſe diuiderent, reperiiſſentque aliqua bona à dicto Bartholomeo, & aliunde alienata fuiſſe, loco bonorum alienatorum ſubrogarunt prædictas Domos cum ſex apothecis, & proinde iiſdem actionibus, D. Stephanus conſequi poteſt hæc bona ſubrogata, quibus poſſet obtinere ipſa bona originaliter fideicommiſſaria, nempè poſſeſſa à Hiero- 1
nymo fideicommittente l. Imperator § fin. ff. de l. 2. l. ſi rem ff. de petit. hæredit. *Silueſt. Aldobran.* conſ. 63. nu 14. lib. 1. Card. *Mantic.* de coniect. vlt. volunt. lib. 7. tit. 8 n. 22. & 23. plene *Peregr.* de fideic. art 44. num. 30 *Fuſar.* de ſubſtit. q. 530. n. 20. 627. nu. 46 & 636. nu. 1. & fuit firmatum in hac eadem cauſa ſub die 3. Dec. 1627. coram me; præſertim cum expreſſe ipſi fratres diuidentes, & grauati fideicommiſſo Hieronymi voluerint hæc bona deferri ſucceſſiuis ſubſtitutis, loco bonorum, quæ ab eodem Hieronymo erant poſſeſſa, & à Bartholomeo, atque aliunde fuerant alienata, & ita D. Stephanus poteſt prætermiſſis illis bonis, vindicare bona ſubrogata, vt bene per *Menoch.* conſ 213. num 41. verſ. quod procedit, 2
Peregr. de fideic. dicto art. 44. nu. 28. ante finem *Surd.* dec. 208. n. 12. & fuit ponderatum in Amerina bonorum 27. Febr. 1617. coram b. m. *Buratto*, etiamſi dicta bona reperirentur penes tertios poſſeſſores *Alciat.* conſ. 110. n. 7. verſ. nec obſtat cum ſeqq. lib. 9. *Socin.* 3
Iun. conſ. 90. n. 3. & 4. li. 3. *Peregr.* (qui reprobat opinionem *Alex.* contrarium ſentientis conſ. 156. li. 5.) de fideic. art. 44. n. 31 *Fuſar.* de ſubſtit. dicta q. 66. n. 2. & 3. hæcque ſubrogatio per Alexandrum, & Io. Bapt. facta, nedum illis obſtat, & ab iiſdem cauſam habentibus ſed quibuſcumque aliis etiam extraneis, 4
ac ſingularibus ſucceſſoribus *Pariſ.* conſ. 11. numero 39. lib. 3. *Decian.* conſ. 1. numero 311. & ſeqq. lib. 1. & in terminis ſubrogationis fuit dictum in præalleg. Amerina bonorum coram bo. me. *Buratto.*

Neque obſtat alteram ex iſtis Domibus prius ſuppoſitam fuiſſe fideicommiſſo Ioannis ſenioris adeout illius fideicommiſſo obnoxia, non potuerit altero fideicommiſſo vinculari; Quoniam cum iam fideicommiſſum Ioannis ſenioris expirauerit in per- 5
ſona

ſona eorumdem Alexandri & Io. Bapt. nepotum dicti Ioannis ſenioris, vt fuit reſolutum in hac cauſa ſub die 2. Iunij 1628. coram me, & ſic bona euaſerint libera, iure ipſi potuerunt ligare hanc Domum fideicommiſſo Hieronymi, quemadmodum alia bona propria libera fideicommiſſo ſupponere potuiſſent
6 ad l. cum Pater §. liberis in fin. ff. de leg. 2. *Peregr.* fideic. art. 14 n. 50. plenè *Surd.* conſ. 284. n. 19. & fuit in hac cauſa firmatum ſub die 14. Maij præteriti, & cõfeſſio ſiue aſſertio ipſorum diuidentium, quod ſcilicet dicta domus adhuc eſſet ſuppoſita fideicommiſſo Ioannis ſenioris tamquam erronea non eſt at-
7 tendenda, neque confitentibus præiudicat l. 1. C. de falſ. cauſ. adiect. *Anchar.* conſ. 291. n. 3. *Crauett.* conſ. 202. numer. 3. *Bellamer.* deciſ. 691. in 3. fall. cum aliis.

Minus etiam obſtat, quod in eodem Inſtrumento concordiæ, vbi hæ Domus fuerunt ſurrogatæ loco bonorum alienatorum, & quæ fideic. Hieronymi ſubiecta erant, itidem etiam fuerit conuentum, vt pars bonorum cuilibet diuidentium aſſignata, & d. fideic. Hieronymi ſuppoſita, ſit & intelligatur pretij ac valoris librarum Bonon. 11788. Et propterea ſi D. Stephanus nititur Inſtrumento ad probandam
8 ſubrogationem, conſequenter neque illud impugnare poſſit pro effugienda reſtrictione fideicommiſſi ad illam præciſam quantitatem, cum Inſtrumentum ſit indiuiduum, & refertum clauſulis præciſis, nec aliter, nec alio modo; &c. itaut eatenus facta ſit ſubrogatio, quatenus admittatur etiam reſtrictio ad
9 præallegatam quantitatem in libris 11788. Quoniam hoc motiuum, in quo informantes pro DD. Sangeorgiis potiſſimum inſiſtebant; vltraquod videbatur ſatis ſoblatum ex deductis in deciſione ſub die 3. Decembris 1627. in hac cauſa facta, modò etiam ex ploribus remouetur.

Et primò quia cum in Inſtrumento duo poſſint conſiderari, nempè probatio facti, & effectus probationis, ſeù illius coactiua obligatio, & hæc duo ſint inter ſe diſtincta, ideò Dominus Stephanus poteſt vti Inſtrumento concordiæ ad probandum, quod
10 Alexander, & Io. Baptiſta ſubrogarunt has Domos loco bonorum alienatorum, & hoc inſtrumentum probat factum, nempè ipſam ſubrogationem tam inter contrahentes, & illorum hæredes, quam etiam inter extraneos, & quaſcumque alias perſonas; Sed in quantum Inſtrumentum reſtringit fideicommiſſum ad certam quantitatem, & ſic obligat ne petantur bona fideicommiſſo ſubiecta, at ſolum hæc præciſa quantitas librarum 11788. quoad hunc effectum, & obligationem coactiuam dictum Inſtrumentum reſpectu Domini Stephani nihil operatur, neque illi officere, aut præiudicare poteſt, cum non ſit hæres dictorum diuidentium, qui Notarium de contentis in dicto Inſtrumento concordiæ rogarunt, neque cauſam habeat ab ipſis, ſed veniat ex ſe in ſe independenter, & ex propria perſona vocata in fideicommiſſo Hieronymi, vt hanc diſtinctionem inter factum, & obligationem, ſeù effectum inſtrumenti benè firmat *Bart.* in l. a. n. 12. *Bald.* nu. 19 verſ. Sed ſuper iſta regula, *Dec.* nu 51. & alij communiter, C. de eden. *Felin.* in c. cauſam quæ il primo. num. 25. de teſtibus, *Crauett.* conſ. 65. n. 6. *Cephal.* conſ. 215. n 56. *Conar.* pract. qq c. 20. n. 9 *Mandell.* conſ. 276. n. 6. *Surd.* conſ. 170. n. 22. & conſ 429. n. 42. & conſ. 437. n. 18. Vnde ſequitur, quod Dominus Stephanus poſſit quidem approbare Inſtrumentum quoad ſubrogationem, & illo initi ad oſtendendam veritatem rei ſic geſtæ, non autem quoad iuris tranſlationem, & reſtrictionem fideicommiſſi ad libras 11788. ex dicto facto reſultantem.

Secundo corruere videbatur obiectum eo quia Domini putarunt, nec verè fideicõmiſſum Hieronymi in vtraque parte aſſignata diuidentibus fuiſſe coarctatum ad illam quantitatem ſolummodo librarum 11788. Quia pluries in eodem Inſtrumento Diuidentes proteſtati ſunt ſaluum velle fideicommiſſum; neque in aliquo illi præiudicatum cenſeri, cum clauſula non alias, aliter, nec alio modo &c. & ſignãter bona hæc, nempè domos cum apothecis voluerunt eſſe fideicommiſſo ſubiecta, vnde euidens eſſet contrarietas, quod deinde vellent bona eſſe libera, & quod totum fideicommiſſum coarctaretur in illam quantitatem librarum 11788 omnis autem interpretatio facienda eſt pro euitanda hac contradictione, 11 & repugnantia incontinenti, & in eodem Inſtrumento, quæ ſequeretur admiſſo intellectu dato concordiæ ab Informantibus pro DD. Sangeorgiis; Et proinde ad tollendum huiuſmodi abſurdum exiſtimarunt Domini fideicommiſſum reuera poſitum eſſe in ipſis bonis, adeout illa dicantur in obligatione, & onere reſtituendi, ipſaque deberi fideicommiſſarijs, expreſſionem verò pretij, & valoris ſtare demonſtratiuè nempè ad ind candam æqualitatem inter ipſos diuidentes, non autem taxatiuè itaut inferretur præiudicium ſ. iuris ſucceſſoribus necnon deſcendentibus, & aliis cauſam minimè habentibus à dictis Ioanne Baptiſta, & Alexandro diuidentibus, prout in dubio verba debent intelligi demonſtratiuè, non autem taxatiuè, *Bart.* in l. Centurio, n. 31. & 39 ff. de 12 vulg. & pup. & in l cum Pater, § menſe, n. 8. ff. de leg. 2. *Pariſ.* conſ. 40. 36. lib. 4. *Bero.* conſ. 12. n. 12. lib. 3. *Cephal* conſ. 137 n. 37. li. 1. Cardin. *Seraph.* dec. 474. n. 4. Et ſic in caſo præſenti, quod bona ipſa æſtimata, nõ autem quantitas pretij, & valor bonorum dicãtur obligata, & fideicommiſſo ſuppoſita; preſertim quia hac ratione euitatur omnis contradictio ſupra ponderata, ad quam excludendam fas eſt etiam verba impropriare, DD. in l. 2. §. creditum, ff. ſi cert. pet. *Crauett.* conſ. 70. numer. 5 verſic. Quod procedit, 13 *Honded.* conſ. 41. nu. 13. li. 1. *Surd.* conſ. 280. numero 14.

Quæ interpretatio eo magis amplectenda videtur in caſu propoſito, Tum quia in Inſtrumento non dicitur, quod libræ 11788. intelligantur fideicommiſſo ſubiectæ ſed dicitur, quod valor, & æſtimatio cuiuslibet partis affectæ fideicommiſſo ſit, & intelligatur pretij, ac valoris librarum 11788 Et propterea res æſtimata, non autem æſtimatio ipſa eſt ſub onere fideicommiſſi, & confert quod multum attiſu Dominis congruum exemplum de fundo dotali deductum à D Ghino, nempè quod fundus non deſinit eſſe dotalis licet fuerit æſtimatus quando colligi poteſt æſtimationem fuiſſe factam ad alium effectum, nempè vel vt probetur valor rei, vel deprehendatur qua- 14 litas fundi, velut ſciatur quantitas bonorum, quæ conſignantur, *Bald* in l. ex conuentione, nu. 3. C. de pact. *Socin. ſen.* conſ 57. n. 3. & ſeqq. lib 1. *Rum.* conſ. 134 num 5. lib. 4. *Afflict.* dec. 270. num. 2. *Mantic.* de tacit. lib. 12. tit. 18. n. 17 *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 489 n. 4. & fuit dictum in Romana fundi dotalis 16. Iunij 1578 coram Cardinali *Lancellotto* in Spoletana bonorum 6. Aprilis 1601 coram bo. mem. *Penia,* & deciſ. 50. num. 6. apud *Modern. Roman.* de Saluiano. Tum etiam quia cum Diuidentes, nec poſſent reſtringere, aut imminuere bona fideicommiſſo ſub-

ſubiecta in præiudicium aliorum vocatorum, hinc metiendo voluntatem à poteſtate, dicendum eſt ip-
15 ſos verè noluiſſe taxare, & fideicommiſſo ſupponere ſolum libras 1.788. ſed potius voluiſſe demonſtrare & ſpecificare valorem bonorum, quæ realiter fideicommiſſo eſſe obnoxia affirmabant, argum. l. Lucius Titius §. Imperatores, ff. ad municip. Gloſ. in l peto, ff. de leg. 2. *Surd.* conſ. 431. n. 41. *Rota* dec. 596. nu. 2. par. 1. recent.

Quo vero ad Bancham Macelli, identitas non poteſt in controuerſiam reuocari cum filij eiuſdem Hieronymi fideicommittentis de anno 1547. in diuiſione numerauerint inter bona paterna, & pro ſubiecta fideicommiſſo admiſerint, vt etiam fuit firmatum in hac cauſa ſub die 5 Martij 1627.

Neque obſtat dictam bancham fuiſſe emptam à filiis eiuſdem Hieronymi; Quoniam cum modicum
16 tempus interceſſerit à morte Patris, ipſique filij non eſſent induſtrioſi, immò eſſent minores, quemadmodum ceſſat præſumptio ex his omnibus circumſtantiis, quod non emerint ex propriis pecuniis, ita ſuboritur altera, quod immò emerint ex paternis pecuniis, vt plenè hoc idem fuit firmatum reſpectu aliorum corporum bonorũ in hac cauſa ſub die 14 Iulij 1627. & 20. Nouembris 1618. & 14. Maij proximè præteriti, alias enim dicti filij Hieronymi fatuitate redargui poſſent, ſi ex propriis pecuniis emiſſent, & tamen ſuppoſuiſſent reſtitutioni ex fideicommiſſo
17 Hieronymi quod non eſt præſumendum, arg. l. cum de indebito, ff. de probat. *Caput.aq.* dec. 143. n. 4. par. 1. cum aliis.

Quæ & eo magis confirmantur, quoniam omnes ſucceſſiui poſſeſſores huius Banchæ Macelli, illam agnouerunt ſubiectam eſſe fideicommiſſo Hieronymi, & ſignanter Marcus Antonius in reſponſionibus
18 ad poſitiones datis in Summario hoc admiſit, cuius confeſſio tam ipſi, quam aliis ab eo cauſam habentibus, prout ſunt Domini de Sangeorgiis præiudicat, *Crauett.* conſ. 29. n. 1. *Caſ. de Graſſ.* dec. 20. n 9. de probat. *Rota* coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 120. n. 2. cum ſeqq. & fuit dictum in hac eadem cauſa ſub die 5. Martij 1627. coram me, & aliàs ſæpius.

Et ita vtraque parte informante cõcluſum fuit, &c.

Narnien. Succeſſionis.

Lunæ 26. Nouembris 1629.

ARGVMENTVM.

Statutum ſi excludat fœminam dotatam à ſucceſſione, eſt intelligendum, vt excludat tantùm ab hæreditate dotantis, aliàs enim hoc eſſet valdè abſurdum, & iniquum; Quod procedit, etiam ſi adſint verba multum prægnantia, & verba ſtatuti valdè repugnent, niſi in totum repugnent.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens dotatam cenſetur in dubio ſolùm excludere ab hæreditate dotantis, & nu. 13. 16. & 23.*
2 *Quoniam non eſt veriſimile, quod ſtatuentes voluerint, vt vnica tantum dos operetur omnium hæreditatum iacturam.*
3 Bald. *in l. 1. num. 4. C. de legit. hered. declaratur.*
4 *Statutum excludens dotatam ab hæreditate cenſetur eam excludere ſolùm ab hæreditate dotantis, etiamſi plures recenſeret perſonas.*
5 *Singula ſingulis ſunt referenda.*
Fœmina excluſa à Statuto propter dotem, intelligitur tantum excluſa ab hæreditate dotantis, etiamſi verba ſtatuti valdè repugnent, niſi ex toto repugnent, n. 5.
6 *Quod procedit etiamſi verba ſtatuti ſint valdè prægnantia.*
7 *Statutum loquens alternatiuè, ita debet intelligi ſingula ſingulis referendo.*
8 *Fœmina in dubio eſt pronunciandum, quod à ſucceſſione non ſit excluſa à ſtatuto.*
9 *Fœmina excluſa per ſtatutum à ſucceſſione aliquarum perſonarum, intelligitur tantum à perſonis ibi expreſſis excluſa.*
10 *Statuta excluſiua perſonarum locum tantum habent in caſibus in eis formaliter expreſſis.*
11 *Alternatiuæ natura eſt, vt vno contentetur, nec omnium concurſum expoſtulat.*
12 *Statutorum diſpoſitiones referri debent ad id, quod frequentius accidit.*
14 *Fœmina ab vno dotata, ſi excluderetur à ſucceſſione non dotantis, ad quem de iure erat vocata, eſſet magnum abſurdum, & iniquum.*
15 *Frater in ſubſidium tenetur dotare ſororem.*
17 *Filius poſtquam adiuit hæreditatem paternam, non amplius dicuntur bona paterna, ſed propria ipſius filij.*
18 *Succeſſio quando defertur ab inteſtato, regulariter ſucceditur per quotas, vel in vniuerſum.*
19 *Matrimonium poteſt eſſe ſine dote.*
20 *Statutum referri debet ad id, quod frequentius contingit, & non ad caſum inſolitum.*
21 *Verbum, maritare, reſoluitur in dotationem.*
22 *Excluſio ab hæreditate eſt correſpectiua ad dotem, ſed collocatio in matrimonium abſque dote, non æquiualet excluſioni hæreditatum.*

Deciſio CCCCXXIX

CONcordibus ſuffragiis Domini approbarunt etiam hodie reſolutionem emanatam ſub die 7. Februarij proximè præteriti coram me Helenæ ſ. & Magdalenæ Sororibus dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem bonorum q. Iacobi eorum Fratris vna cum Petro patre fratre; Nec ſtatutum Narnien c. 40. in quo totum difficultatis momentum poſitum erat, obſtare. Veriſſimum eſt enim, & à nemine in controuerſiam reuocatur axioma, quod ſtatutum 1
excludens dotatam cenſetur in dubio ſolùm excludere ab hæreditate dotantis, vt in Deciſione firmatum fuit, & quamuis huiuſmodi concluſio communiter limitetur, quando ſtatutum progreditur vlterius, & ex contextu ipſius ſtatuti appareat ſtatuentes voluiſſe à cuiuſcunque hæreditate excludere fœminas, nec excluſionem inductam correſpectiuam eſſe 2
ad dotem, quodque vnica dumtaxat dos operetur omnium hæreditatum iacturam, vt per *Caſtr.* conſ. 91. n. 2. lib. 2 *Aldobr.* latè conſ. 2. num. 123. & ſeqq. li. 1. & alij in deciſione etiam congeſti verſ. & quamuis. Attamen aduertendum eſt nõ ſufficere ad inducendam hanc excluſionem ab omnium hæreditate, quod ſtatutum enumeret plures perſonas, à quarum hæreditate inducit excluſionem, vt videtur ſenſiſſe *Caſtr.* d conſ 91. Quoniam *Bald.* in l. 1. num. 4. C. de legit. 3
hæred. qui huius opinionis anteſignanus eſt, & quo *Caſtrenſ.* innititur, hoc non dixit, ſed docuit ſtatutum accipiendum eſſe cum hoc temperamento,

quod

quod ſolum excludat ab hæreditate dotantis niſi vl-
terius progrediatur, & ideò *Bald.* intelligi debet,
quando ex modo, vel ex forma ennmerationis vel
aliundè appareret, ſtatuentes ſenſiſſe excludere fœ-
minā à cuiuſcumque hæreditate etiam non dotan-
tis, vt benè perpendit *Franc. Niconit.* alleg. 6. num.
37. & *Crauett.* conſ. 581. num. 2. ver. 2. crebrior, vbi
4 quod ſtatutum excludens fœminas ab hæreditate
cenſetur ſolum excludere ab hæreditate dotantis
etiam ſi plures recenſeret perſonas, quia & hoc ca-
ſu adhuc viget illa æquitas, vt ſingula ſingulis refe-
5 rantur, *Brun.* de ſtat. excl. fœm. art. 8 n. 63 vbi firmat,
quod & ſi verba ſtatuti valdè repugnant niſi ex to-
tu repugnent, ſemper facienda eſt interpretatio, vt
fœmina excludatur tantum ab hæreditate dotantis,
6 *Peſtth.* conſ. 69 n. 12. vbi etiam ſi ſtatuti verba ſint
valde prægnantia, & idem videtur cenſuiſſe *Rota* in
Auxima. bono. 17. Februarij 1620. coram bon. mem.
Kembeldo, verſ. atque hoc magis.

In ſtatuto autem Narnien. Domini non aſſequē-
bantur hanc voluntatem, & mentem excludendo
fœminas a cuiuſcumque hæreditate, licet ennmeret
plures perſonas, immò ex multis ſaltem ſimul iunctis
dotantibus videbatur potiùs excluſionem inductam eſſe
diſiunctim, & diuiſim ſingula ſingulis referendo, vt
dotata à Patre non ſuccederet Patri, dotata à Matre,
ab eiuſdem Matre excluderetur & ſic de cæteris.

Primo, quia ſtatutum in parte excludentem loqui-
tur alternatiuè, ibi (Nulla Mulier debeat habere re-
greſſum ad bona paterna, vel Matris, vel Patrui, vn-
7 de alternatiuè intelligi debent, & diſiunctim ſingu-
la ſingulis referendo, prout in alia deciſione, verſ.
nihilominus, &c.) vbi multi congeruntur Doctores,
quibus addi poſſunt *Corn.* conſ. 48. num 9. li. 2. *Parıſ.*
conſ. 9. num 17. li. 3. *Niconit.* alleg. 6. num. 31. *Io.*
Vinc. Anna alleg. 70. num. 32. *Gabr.* de ſtatut. con-
cluſ. 1. num. 1. verſ. Contrarium, & nu. 9. *Brun.* de
ſtat. excluſ. fœm. d. art. 8. quæſt. 16. num. 67. cum
ſeqq. & rationes etiam in eaſdem deciſione fuerunt
ponderatæ.

Quibus pariter accedit, quod filiæ fœminæ cauſa
videtur potius fauorabilior, cum ipſa habeat inten-
tionem fundatam in diſpoſitione iuris communis,
& illius excluſio non legatur in ſtatuto, & in dubio
8 pro fœmina, quod. ſ. à ſtatuto non ſit excluſa, pro-
nunciandum eſt, vt plenè per *Alex. Raudenſ.* conſ. 56.
num. 10. li. 1. *Barz.* deciſ. Bonon. 98. num. 22. &
ſeqq. Et ſtatutum excludens fœminas à ſucceſſio-
9 ne aliquarum perſonarum, non oſtenditur ad per-
ſonas, quæ in verbis non ſint expreſſæ, vt per *Bald.*
in l. ſed & Milites num. 3. verſ. Et facit, ff. de excuſ.
Tut. cuius dictum notandum eſſe dixit *Marſ.* conſ.
29. num 20. & conſ. 50. num. 14. *Abb.* conſ. 349. nu.
10. lib. *Purpur.* conſ. 145. num. 3. lib. 1. *Manent.*
conſ. 4. num. 5. li. 1. *Modern. Maſtiic.* contro. forenſ.
10 li. 1. c 400. num. 28. Nec habet locum, niſi caſus ſit
à ſtatuto formaliter expreſſus tam ad effectum ex-
cluſionis, quam incluſionis, *Purpur.* d. conſ. 145. nu.
3 lib. 1. late *Honded.* conſ. 8. n. 13. & ſeqq. lib. 1.

Secundo quicquid ſit de prædicta opinione, quæ
plurimos habet Contradictores, vt fuit animaduer-
ſum in deciſione, verſ Nec Dominos fugit, &c. In
qua Doctorum diſſenſione, nec hodie Domini puta-
runt opus eſſe aliquid definire, in ſtatuto Narnien.
videtur ex pluribus circumſtantiis iam ponderatis
in deciſione facilior reſolutio pro fœmina, quia ſta-
tutum loquitur alternatiuè nedum in parte exclu-
dente, ſed etiam in parte vbi de dotatione agitur, &

Deciſ. Clem. Merlini.

quemadmodum ſi in parte dotante loqueretur alter-
natiuè, in excluſione verò coniunctiuè, tunc ſuffice- 11
ret vna dos, quia alternatiuæ natura eſt, & vnu con-
tentetur, nec omnium concurſum expoſtulat, l. ſi
quis ita ſtipulatus, ff. de verb. oblig. cap in alternati-
uis ſiue à patre, ſiue ab illius deſcendentibus fœmi-
na fuerit dotata, &c. ſtatutorum quæ diſpoſitiones 12
referri debent ad id, quod frequentius contingit ad
l. nam ad ea, ff. de legib.

Si verò frater ex propriis bonis, quod de rarò con-
tingit, nempè ex peculio caſtrenſi, ſeu alio ſimili do-
taſſet ſororem, hoc caſu excluſa quidem cenſebitur
ab hæreditate fratris, quia ex bonis proprij dotauit,
non autem excluſa erit ab hæreditate Patris, vel alio-
rū qui non dotarunt, hoc enim ſuadet illa iuris equa
interpretatio, quod ſingula ſingulis referantur; &
quod fœmina excluſa cenſeatur tantum ab illa hæ-
reditate, in qua habuit recompenſam. ſ. dotem
acceptam à defuncto, & huiuſmodi ſtatuta exclu-
dentia fœminas dotatas ſic interpretanda ſunt, vt
fœminæ non ſuccedant dotantibus, *Odd.* dict. conſ. 13
86. num. 3. *Manent.* conſ. 4. numer. 19. lib. 1. cum
aliis, & ita in hac parte ſtatutum Narniæ intelligit
Corn. dict. conſ. 30; num. 3. verſ. confert, &c. lib.
4. & itidem poſt *Affl.* ?. tradit *Theſaur.* dict dec. 63.
nu. 8. Et plenius eſt iuſti debet ſuppletio verbi, quàm
hoc magnum abſurdum, quod à Doctoribus etiam
iniquum appellatur, vt fœmina ab vno dotata ex- 14
cludatur, à ſucceſſione alterius non dotantis, ad
quam de iure erat vocata.

Non obſtat, quod ab hæreditate Patrui excludat
fœminam, nedum exiſtentia filiorum eiuſdem Pa-
trui, ſed etiam fratris ipſius Patrui, ibi (& Patruo
ſubſint filij, vel ex fratre talis Patrui maritantis exi-
ſterent filij maſculi) vnde qua ratione excluditur ab
hæreditate Patrui ob exiſtentiam filij fratris eiuſdem
Patrui, ita ob exiſtentiam fratris excluſa cenſeatur
ab hæreditate alterius fratris. Quoniam non æqua
eſt ratio inter fratrem, & Patruum, frater enim eſt in
primo gradu, Patruus verò in ſecundo, & minus de-
bita eſt ſucceſſio Patrui, quam fratris, atque frater in 15
ſubſidium tenetur dotare ſororem. *Bald.* in l. fi. C. de
dot. promiſſ. num. 9. *Siluan.* conſ. 13. num. 9. *Barboſ.* l.
1 par. 4. num. 128. ff. ſol. matr. *Theſ.* dec. 192. nu. 7. non
autem Patruus Neptem ex fratre, *Alex.* conſ. 66. nu.
3. li. 4. *Ripa* in l. 1. nu. 86. ff. ſol. matrim. *Roman.* conſ.
413. num, 6. Præterea ſemper viget motiuum, quod
ſtatutum non excludit fœminam ab hæreditate cu- 16
iuſcunque Patrui, ſed Patrui dumtaxat maritantis, &
obiectum fortaſſe intraret, ſi Iacobus frater dotaſſet
Elenam, & Magdalenam.

Non obſtat quod bona Iacobi ſint eadem mate-
rialiter, quæ erant bona Andreæ Patris, & ideò cum
ſtatutum excludat à bonis Patris, intelligatur & ab
his bonis, quæ in Iacobum deuenerunt excluſiſſe fœ-
minas, quia non conſiderantur amplius tanquam
bona paterna, & illicò ſequuta aditione Iacobi effe-
cta ſunt bona eiuſdem reſoluto penitus priſtino ſta- 17
tu, vt in l. 1. § veteres, ff de acquir. poſſ. *Bart.* in l. fin.
§. 1. num. 1. & 3. ff. ad Tertull. & in his terminis *Fab.*
de Anna conſ. 45. nu. 73. Et rectè dixit *Corn.* conſ 97.
nu. 9. li. 1. & conſ. 305. nu. 6. li. 4 Quod regulariter ab
inteſtato ſucceditur per quotas, vel in vniuerſum, 18
non autem per genera bonorum, quia origo bono-
rum non attenditur, ſed ſtatus de tempore delatæ
ſucceſſionis, vt latè fuit in prima deciſione firma-
tum, & in terminis ſtatuti Narnien. hoc dixit *Capra*
d. conſ. 73. n. 4.

Rr

Denique non obſtat, quod illud verbum, mari-
tantis, non importet dotationem, ſed ſolùm collatio-
nem in matrimonium, cum & matrimonium eſſe
19 poſſit ſine dote, vt per *Brun.* de ſtat, excluſ. art. 6. qu.
18. num. 184. Quoniam cum regulariter, & vt pluri-
20 mum matrimonium non ſoleat eſſe ſine dote, ſtatu-
tum referri debet ad id, quod frequentiùs contingit,
non autem ad caſum inſolitum d. l. nam ad ea, ff. de
legib. Et quod verbum, maritare, reſoluatur in do-
21 tationem dixerunt *Iſernia* relatus à *Bruno*, vbi ſup.
Gabr. conſ. 140. num. 25. li. 2. *Bardella.* conſ. 4. nu. 90.
& 95. in fine. *Bellon. iun* conſ. 74. num. 41. & *Corn* d.
conſ. 305. num. 6. & 8. li. 4. intelligit verbum illud
ſtatuti, maritantis, pro verbo dotantis, & neceſſariò
22 ſumi debet hæc interpretatio, quia excluſio ab hæ-
reditate eſt correſpectiua ad dotem, & quod puella
fuerit in matrimonio collocata ſine dote non æqui-
ualet excluſioni hæreditatum, & faciunt tradita per
Bardello d. conſ. 4 num. 94. & demum nec conſtat,
quod Iacobus de cuius hæreditate modo agitur in
matrimonium collocauerit Magdalenam, & Hele-
nam, ſed Pater ipſe collocauit, vnde nullo modo ſuf-
fragantur verba ſtatuti (Patrui maritantis &c.) Ne-
que ſat fuiſſet ſorores in matrimonio collocatas, &
dotatas fuiſſe, quia vt dictum eſt, opus erat, quod à
23 Iacobo, de cuius hæreditate agitur, fuiſſent dotatæ,
vt per *Bald.* in d. l. neque Mater, nu 5. & 6. in fin. C.
de iure dot *Surd.* conſ. 45. num. 36. & ſeqq *Menoch.*
conſ. 4. nu. 19 li. 1. & hoc idem importat genitiuus
ille ſtatuti (talis Patrui maritantis) infert enim quod
defunctus ipſe, de cuius hæreditate agitur, dotauerit
fœminas &c.

Et ita vtraque parte informante vnanimiter Do-
mini ſteterunt in deciſis &c.

Romana pecuniaria.
Lune 3. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

De ſolemnitate in contractu Mulieris requiſita à
Statuto Vrbis li. 1. c. 151.

SV M MARIV M.

1 *Hæredes plures non in ſolidum pro rata debent con-
uenirı ad ſolutionem æris alieni defuncti.*
2 *Hæres in re certa æquiparatur legatario magis quàm
vero hæredi.*
3 *Creditor potior in iure, qui prior in tempore eſt.*
4 *Statutum Vrbis requirens ſolemnitatem certam in
contractibus Mulierum procedit in quibuſcum-
que alijs vltra enumerationem, in quibus Mulier
lædi poteſt.*
5 *Et in quietationibus.*
6 *Locupletatio debet probari ab eo, qui in tare fundat
ad effectum ſubſtinendi contractum.*

Deciſio CCCCXXX.

IVxta formam commiſſionis propoſui dubium, An
eſſet procedendum ad legitimam executionem; &
Informantes pro Ferrariotria opponebant ad eam-
dem executionem impediendam; Primo quod man-
datum fuerit decretum, & relaxatum citato ſolo
Pompeio Ferrario, non autem Cleria Sorore, & ta-
men vterque erat hæres inſtitutus à Georgio debi-
tore, vt in teſtamento, quod datur nu. 2. Vnde Pom-
peius citatus pro ſola ſua rata hæreditaris, non au-
1 tem pro toto debito erat condemnandus, l. 1. C. ſi
cert. pet. Gloſ in l. 2. §. fin. ff. de prætor ſtipulat. *Bart.*
in l. Auus nepus, ff. de pactis. *Iaſ.* in l eum qui ita. §.
te, o: Titium, num. 2. ff. de verbor. oblig *Surd.* conſ.
415. num. 13. & 14.

Verum ex facto ceſſare viſum fuit hoc obiectum,
quia Cleria non fuit hæres inſtituta, ſed ſolum, vltra
dotem quam ei prius Georgius Pater conſtituerat,
& aſſignauerat, idem Georgius reliquit ſolidos vi-
ginti, iuſſitque vt nihil amplius prætenderet, vel con-
ſequi poſſet, ſed voluit eſſe tacitam, & contentam,
ac proptereà cum ſit inſtituta in re certa, & quidem
modica, habetur potius tamquam legataria, non
autem loco hæredis, dato alio hærede vniuerſali, l.
quoties, C. de hæred. inſtituen. & ibi *Bart.* nu. 1. *Me-* 2
noch. de adipiſ. re. ed. 4. num. 132. & ſeqq *Hondod.*
conſ. 83. n. 28 li. 1. Et ſubſequuta poſt mortem Geor-
gii benè indicant ſolum Pompeium fuiſſe hæredem,
quia ipſe ſolus confecit inuentarium, adiuit hæredi-
tatem, nec de Sorore vnquam meminit, nec ipſa in
hæreditate ſe ingeſſit.

Secundo opponebatur, quod in ſententiis bo. me.
Cardin. *Seraphin.* & *Lancellotti*, fuit Georgius con-
demnatus ad ſoluendum in pecuniis ſcuta 507. re-
ſiduum verò in tot libris depoſitatis in monte Pie-
tatis.

Cæterum huic obiecto luculenter reſponſum
fuit in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*
ſub die 20. Nouembris 1602. quæ eſt 84. in eius im-
preſſ. nec conſtat, quod ſcuta 856. fuerint ſoluta per
Georgium in tot libris, qui erant depoſitati penes
Montem Pietatis, & de quibus loquitur dicta ſen-
tentia Card. *Seraphin.*

Tertio obiiciebant, quod Ferrarij debent ex bo-
nis Georgij Patris prius deducere dotem Cæciliæ
Matris ſcut. 3000. de qua in Inſtrumento conſtitu-
tionis ſub die 24. Ianuarij 1583. & in Summ. nu. 10.
cuius crediti vigore filij Cæciliæ ſunt anteriores, &
ſic præferendi, l Potior, C. qui potior. in pign. hab. 3
& de ſolutione dotis integraliter facta Georgio ma-
rito apparet ex Inſtrumento quietantiæ ſub die 22.
Ianuarij 1588.

Et hoc quidem motiuum placuit Dominis, atque
eos impulit, vt cenſuerint non eſſe procedendum ad
executionem.

Nec obſtare crediderunt Inſtrumentum reſtitu-
tionis dotis ſub die 6. Nouembris 1597. quod eſt in
Summario Gariboldi num. 8. Quoniam vltra quod
vrgens ſuſpicio ſimulationis ſuboritur, dum con-
ſtante matrimonio dictæ dotis reſtitutio facta fuit,
nec apparet Maritum tunc vergiſſe ad inopiam;
nullitas videtur patens, tum quia nec decretum Iudi-
cis, nec interuentus agnatorum, neque alia neceſſa-
ria adhibita fuerunt, iuxta formam Statuti Vrbis li. 1. 4
cap. 151. quod ſtatutum procedit in quibuſcumque
contractibus, in quibus mulier lædi poteſt, *Verall.*
deciſ. 195. nu. 2 part. 3. *Put.* dec. 162. num. 2. li. 1. *Creſc.*
dec. 3. de conſtit. *Rota* coram S. mem. Greg. XV. dec.
335. num. 1. & ibi *Addent.* num. 9. & in recent. deciſ.
385. nu 2. par. 1. & dec. 114. num. 2. part. 2. cum aliis;
Et de quietatione, in qua nos verſamur loquitur ſi-
gnanter ſtatutum, & generaliter tradunt etiam *Lam-* 5
bert. de contract. gloſ. 1. num. 329. & ſeqq. *Tiraq.* de
legib. connubial gloſ 5. num. 112. & ſeqq *Boccac.* ad
conſtit. March. gloſ. 6. num. 11. & 24. *Put.* deciſ. 7.
num. 1. & dec. 55. numer. 1. & ſeqq. lib. 3. *Modern.*
Roman. ad Statut. Vrb. gloſ. 7. numer. 41. & gloſ. 9.
num. 4.

Et verè nedum potuit Cæcilia lædi in huiuſmodi
quie-

quietantia,ſed de facto apparet læſa, dum loco domus ſtabilis fuerunt ei aſſignari libri,quorum facilis erat iactura,& quod peius eſt nec conſtat traditos fuiſſe libros,nec erant mere proportionata ad ipſam mulierem,ſed potius congruebant Georgio, qui erat Bibliothecarius, Vnde ex omnibus ingens reſultat ſuſpicio ſimulationis, & fraudis contra dictam mulierem;nec dici poteſt mulier locupletata,& ſic quod habuerit libros & domum, quoniam ad effectum locupletationis requirebatur, quod libri per-
6 ueniſſent ad illius manus, vel aliter conuerſi fuiſſent in vtilitatem illius ad l.pupillo,& ibi DD.ff.de ſolut. l.prædiorum,C.de prædiis minor.*Couar.* var. reſol. li.2.cap.17.nu.1.*Rom.iun.*cons.5.nu 77.& 78.*Boccac.* ſuper conſtit.March.gloſ.8. num. 52. *Modern. Roman.* ad Stat.Vrb.gloſ.9.nu.4.& 5.& fuit dictum in Romana nullitatis contractus 28.Iunij 1624.coram bo.me.*Buratto.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit non eſſe procedendum ad executionem,&c.

Gerunden Iuriſdictio, & Plumborum.
Mercurij 5. Decembris 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Sommario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem non denegatur probata intimatione, reproductione, ac ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus.*
2 *Paritio non probatur ex ordine dato de ſatisfaciendo non ſequuta ſatisfactione ex perſona eius qua parere debebat.*
3 *Qua maximè præſumitur colluſio.*

Deciſio CCCCXXXI.

FVit reſolutum dandam eſſe declaratoriam contra Protectores Beneficiatorum Eccleſiæ S. Fœlicis Gerunden.

Quoniam cum dicti Protectores tenerentur excambiare plumba,& valorem ſoluere Abbati,& Canonicis dictę Eccleſiæ,& mandatum,in quo id præcipitur fuerit eiſdem intimatum,ſeruatis etiam quatuor terminis ſeruari ſolitis, nec tamen ſoluiſſe oſtendant, atque excambiationem feciſſe, vtique ſatis
1 conſtat de contumacia,& inobedientia, & proindè danda eſt declaratoria c.1.in fin. vt lit. non conteſt. *Mohedan.*dec.1.de ſent.excomm.*Rot* dec.339.num. 1.part.1.& deciſ.445.nu.4.ac deciſ.591.nu.5.par.2. recent.

Non obſtat,quod protectores mandauerint Procuratori exactori, vt ſolueret valorem plumborum, & ſic paruiſſe cenſeantur. Quoniam cum ipſimet in ſententiis Rotalibus, & mandato fuerint præciſè condemnati ad dictam excambiationem, & ſolutionem faciendam,& hoc ſit præceptum poſitiuum, quod adimpleri non poteſt niſi mediante actu pariter poſitiuo, nimirum ipſa ſolutione, & excambiatione, non dicuntur paruiſſe, dum ſolutionem alteri
2 demandarunt,& ipſi effectualiter, ac poſitiuè non ſoluerunt, atque ex hac omiſſione reſultat contrauentio,& inobedientia,Cardin.*Seraph.* deciſ. 1115. num.3.*Rota* dec.478.par.2. recent.& fuit latè deductum in Leodien.Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622.coram me; Cumque non appareat Protectores feciſſe omnem diligentiam,vt ſolutio huiuſmodi ſortiretur effectum, & quodcumque impedimentum, ſi quod aderat,remoueretur, poteſt dubitari eos cum Procuratore colluſiſſe,& neglexiſſe paritionem dicti mandati, ad tradita per *Rotam* dec. 3
304.n.3.par.1.diuerſ.& in Pampiloneo.Beneficiorum de Tafalla 27.Martij 1623.coram bo.mem. *Rembolde*,& ſic declaratoria in pœnam negligentiæ,& contumaciæ eſt decernenda, &c.

Et ita deciſum fuit Abbate, & Canonicis tantum informantibus, &c.

Romana fideicom. de Maximis.
Lunæ 10. Decembr. 1629.

ARGVMENTVM.

Noua diſpoſitio facta pro bonis antiquioris fideicommiſſi,ad quod habet relationem,an intelligatur retentis terminis fideicommiſſi antecedentis, vel an magis nouum importet fideicommiſſum, & maximè quando primum extinctum fuit,ignota tamen ſecundo Teſtatori extinctione ipſiuſmet primi fideicommiſſi.

SVMMARIVM.

1 *Relatio ad fideicommiſſum non debet nouum inducere fideicommiſſum,ſed reſtringi iuxta illud,cum referens non debeat plus continere, quam relatum.*
2 *Præſuppoſitum debet verificari, vt præſupponens diſponere videatur.*
3 *Relatio ad fideicommiſſum non eſt attendenda,quando ceſſat in relato ipſum fideicommiſſum.*
4 *Verba,iuſſit,& mandauit, important præciſam, & principalem diſpoſitionem.*
5 *Verba,ſuccedant, & ſuccedere debeant, importantè præceptiuam,& neceſſariam diſpoſitionem.*
6 *Et de verbo, debeant.*
7 *Similiter verbum,reliquit, & prælegauit.*
8 *Diſpoſitio referens attenditur, quando plus continet, quam relata ſuppoſita poteſtate diſponendi.*
9 *Et tunc relatio dicitur ſtare demonſtratiuè, non limitatiuè.*
10 *Et ſimiliter verba relatiua fideicommiſſi antiqui non reſtringuntur,etiam ſi illud non exiſtat,corruat etiã ſecunda diſpoſitio, quæ eſt habilis nouum inducere fideicommiſſum, ſed illud nouum debeat parere fideicommiſſum; & num. 11.*
12 *Verba inducta ad vnum effectum nouum non debent parere.*
13 *Dictio,aliis,inducit ampliationem, & dicitur continere maiora expreſſis.*
14 *Verba noua ſunt apta inducere fideicommiſſum, quando continent maiorem prouiſionem, quam ſit in termino relato.*
15 *Idem quando noua diſpoſitio exponitur facta ad tollendas lites.*
16 *Idem quando apparet de mente nouum inducendi fideicommiſſum,& nu.17.*

Deciſio CCCCXXXII.

NOdus difficultatis iſtius cauſæ in eo totus poſitus erat,an Dominus Iulius de Maximis, dum in codicillis mandauit, vt in certis locis Montium, Cenſibus,& ſtabilibus,ſuper quib.modo eſt controuerſia,ſuccederent proximiores pro tempore vocati, & ſubſtituti in fideicommiſſo Dominici Senioris de Maximis; An inquam ipſe Iulius intellexerit ſolummodo ſe referre,& in diſpoſitione referente ſpe-

ciſi.è,ac certitudinaliter demonſtrare ipſum relatū,
nempè fideicommiſſum Dominici Senioris, adeout
nulla maior ſit potentia, & virtus termini referentis,
hoc eſt diſpoſitionis Iulij,quam termini,ad quem fa-
1 cta fuit relatio ſcilicet fideicommiſſi Dominici iuxta
dictum *Bald.* in l. ſi prior,n.1.*Imol.*n.2.ff.ſol.matrim.
&ſic quod diſpoſitio Iulij ſit quædam repetitio fidei-
commiſſi Dominici facta ad reddendū illius effectū
faciliorem,vt ſcilicet acturi in poſterū ex cauſa d.fi-
deicommiſſi facilius probarent identitatem bonorū,
& vti diſpoſitio adhærens teſtamento, & fideicom-
miſſo Dominici ab eo ſit regulanda,& ſecundum il-
lius terminos reſtringenda, & tanquam oratio præ-
ſupponens,quæ ita demum locum habet,ſi præſup-
poſitum ipſum verificatur ſecundum Gloſ.in l.mancu-
cipia,& ibi DD.C.de ſeru.fugit.cum concordan. Ac
2 propterea cum *Rota* coram *Robuſterio* iam dio bis re-
ſoluerit fideicommiſſum Dominici expiraſſe iuxta
theoricam conſ.21.*Oldradi*,quæ deciſiones ſunt im-
preſſæ inter diuerſ dec.118.par.1.& 230.par.2 Con-
ſequenter etiam diſpoſitio Iulij non poſſit habere lo-
cum,tanquam accidens,ſeu acceſſorium,ſine ſubſtā-
tia,ſeu principali,nimirum fideicommiſſo Dominici
quod adhuc extare opinabatur, & præſupponebat
ipſemet Iulius,& tanquā ex falſa cauſa præexiſten-
tiæ fideicommiſſi Dominici,ſeu ex errore, & igno-
rantia,quod illud expirauerit, iuxta dd. Rotæ deci-
3 ſiones corruat ipſa Iulij diſpoſitio,vt benè ratiocina-
batur *Dec.* conſ 63.n.6.conſ.362.& 497. per tot. An
autem potius voluerit Iulius principaliter diſpone-
re,& inſtituere etiam nouum fideicommiſſum,qua-
tenus antiquum etiam Dominici non extaret.

Quo articulo pluries, ac maturè diſcuſſo coram
Reuerendiſſ.Domino meo *Decano*, per trex deciſio-
nes firmatum fuit conſtare de nouo fideicommiſſo
ad fauorem proximiorum facto à dicto Iulio, & ita
etiam per ſententiam pronunciatum fuit, &c.

Vnde in gradu appellationis cauſa mihi commiſ-
ſa,dubitaui hodie an ſententia Rotalis ſit confirman-
da,vel infirmanda, & Domini confirmandam eſſe
reſponderunt.

Etenim viſum fuit & ex verbis teſtamenti, & ex
mente Iulij Teſtatoris depræhendi,poſſe verè inſtitu-
tum fuiſſe nouum fideicommiſſum.

Verba quidem teſtamenti id ſuadent, ibi, Iuſſit,
voluit,& mandauit,quod in omnibus, &c. ordine
ſucceſſiuo ſuccedant, & ſuccedere debeant omnes,
& ſinguli ſui proximiores pro tempore vocati,& ſub-
ſtituti in fideicommiſſo quondam Dominici de Ma-
ximis ſenioris confecto,& ab alijs deinde confirma-
to,& ampliato perinde ac ſi d.loca Montium, Cen-
ſus,&c.ex hæreditate dicti quondam Dominici per-
ueniſſent,& ex nunc omnibus,& ſingulis ſuis proxi-
mioribus pro tempore vocatis,& ſubſtitutis in præ-
dicto fideicommiſſo præmiſſa omnia & ſingula iure
prælegati,&c.ordine ſucceſſiuo reliquit,& prælega-
uit,&c. cum prohibitione alienationis,& caducita-
tibus latius expreſſis in d.fideicommiſſo &c.

Ex quorum verborum contextu Domini aſſequu-
ti ſunt,te vera diſpoſitionem Iulij eſſe principalem,
& ex ſe independenter,neq;acceſſoriam,& cohæren-
tem dumtaxat fideicommiſſo Dominici,verba enim
4 illa,iuſſit,voluit,& mandauit, important præciſam,
& principalem diſpoſitionem,ac fideicommiſſum,l.
fi.C.commun.de legat.§.fi.Inſt.de ſingul.reb.per fi-
deicommiſſ.relict.*Socin.*ſen.conſ.43. nu. 7.in princ.
li.3. *Curt.iun.*conſ 22.n.19.*Cranet.*conſ.130. nu. 10.
5 *Bertazz.*conſ. ciuil.6.n.7.li.1. Et verba ſuccedant,&
ſuccedere debeant,inferunt præceptiuam & neceſ-
ſariam diſpoſitionem,vt de verbo,ſuccedant, tradit
*Caſtr.*in l.ſi cum dotem nu.11.& 12.ff ſol. matrim.
*Surd.*conſ.81.n.8 *Bellon.iun.*conſ.1.n.30.& 31.Et de 6
verbo,debeant,eſt text.in l.1.§.1.ff.quod quiſq; iur.
& tradunt *Alex.*conſ.223.n.5.in fin.li.2.*Pariſ.*conſ.
95.n.17 li.1.& conſ.6.n.5.li.4.*Surd.*d.conſ 81.n.24.
& fuit dictum in Bononien.bonorum de Bonis 20.
Febr.1598.coram bo.me.Card.*Millino*, Ac demum 7
verba,reliquit,& prælegauit ſunt diſpoſitiua,& apta
importare fideicommiſſum, Gloſ. in l.his verbis in
verbo,Dominus,in fi.& *Bart.* n. 1.& 2.*Bal.* n.2.& alij,
ff.de hæred.inſtituen. *Alex.*in l.1.n.2.de l.1.& conſ.
9 n.5.li.1 conſ.70.n.11.li.2.& conſ.50.n.8.li.7.cum
alijs,Ex quib.ſimul iunctis benè demonſtratur,quod
Iulius profeſſus eſt velle facere, & determinare no-
uum fideicommiſſum,& eius diſpoſitio licet relati-
ua ad fideicommiſſum Dominici ſenioris,ab illo ta- 8
men non recipit vigorem,ſed hæc potius in ſe,nem-
pe in eodem teſtamento Iulij conſtitit,& proindè at-
tendenda eſt hęc diſpoſitio referens,quamuis diſcre-
pans a relata,cum ex ſe habeat certam,& perfectam
orationem,verbis claris,& diſpoſitiuis expreſſam &
ipſemet Iulius haberet poteſtatem diſponendi,iuxta 9
tradita per *Bart.*in extrauag.ad reprimendum in ver-
bo,prout,& in l.eum qui §.Iulianus,ff de conſtit.pe-
cun.*Felin.*in c.2.n.10.de reſcript.*Aretin.*conſ.76.n.
5.ſub ver. Circa teſtium,*Caſtrenſ.*conſ.17. n.2.lib.1.
*Dec.*conſ.169.n.4.& melius conſ.325. n.2. latè *Dec.*
conſ.58.n.61.& 62.li.2.*Surd* conſ.540.n.6. & 7. *Pe-
regr.*conſ.18.n 11.li.1.adeout huiuſmodi relatio ſtet
demonſtratiuè ad indicandas perſonas in fideicom-
miſſo vocatas, non autem reſtrictiuè, & limitatiuè
quoad ſubſtantiam actus, vt aptè conſiderat *Pariſ.*
conſ.75.n.50.li.2.*Sim.de Pret.*de interpt. vlt.volunt
li.2.fol.172.n.131. verſ.teſtatur,vbi diſpoſuit *Dec.*d.
conſ.58.n.62.li.2.Neque verò Iulius præſuppoſitiuè
diſpoſuit,nempè cum præſuppoſito exiſtentiæ fidei-
commiſſi Dominici,quod eſſet verum,ſi ſimpliciter
dixiſſet loca Montium, atque alia bona eſſe reſti-
tuenda proximioribus ex fideicommiſſo Dominici,
tunc enim ceſſante præſuppoſito, hoc eſt fideicom-
miſſo,ceſſaſſet etiam ipſa diſpoſitio, iuxta gloſ. in l. 11
mancipia, C.de ſeru. fugit. cum alijs per *Surd.*conſ.
150.num.78.Sed ex ſupra deductis apparet eumdem 12
ſimpliciter immò principaliter diſpoſuiſſe, & fidei-
commiſſum nouum condidiſſe,& ſic benè applican-
tur tradita per *Socin.iun.*conſ.75.per tot. li.3. & *Pe-
regr.*de fideicommiſſ.art.16 n.114.quorum dicta be-
nè ponderata fuerunt in deciſionibus ſub die 18. Fe-
bruarij,& 15.Decembr.1628.coram Reuerendiſſ. D.
meo *Decano*.

Prout nec etiam dici poteſt, intentionem Iulij
fuiſſe indicare ſolummodo identitatem bonorum, &
declarare,quod loca Montium, cenſus &c. eſſent
ſubrogata loco bonorum relictorum per Domini-
cum,& eius fideicommiſſo ſuppoſitorum;Quoniam
ad hunc effectum non erat opus tam prolixo oratio-
nis contextu,nec tot verbis præceptiuis, ac diſpoſi-
tiuis,cum additione arctiſſimæ prohibitionis de non
alienando ſub pœna caducitatis, ſatque erat ſignifi-
caſſe cenſus, & loca hæc Montium empta fuiſſe ex
pretio bonorum ſubiectorum fideicommiſſo Domi-
nici ſenioris.

Quam quidem voluntatem Iulij, quod ſcilicet vo-
luerit conſtituere independenter nouum fideicōmiſ-
ſum,nec ſolum inhærere antiquo fideicommiſſo Do-
minici,vltra expreſſam verborum ſtructuram ſupra
ponde-

pon.. atam, deſumebant Domini ex duobus præſertim.

Prim... quia apparet ex teſtamento Iulij, quod ipſe motus ... ad faciendam prædictam diſpoſitionem ... tes dirimeret, & prætenſiones Conſobri... m de Maximis ſuper fideicommiſſo Dominici ve... quodammodo Arbiter decideret, dum in... quod ſui Conſobrini de Maximis prætendebant ad ... & continuari fideicommiſſum Dominici de Maximis ipſorum Aui paterni, & aliorum prædeceſſorum, & ſubdit, Propterea, atque etiam ad euitandas quaſcumq; lites & c. aliiſq; rationabilibus de cauſis &c. Ex quibus verbis colligitur, lites, & contro-

13 uerſias inter illos de familia vertentes occaſionem præſtitiſſe, & impuliſſe Iulium ad diſponendum, quas quidem non terminaſſet, neque definiiſſet, ſi ad limites fideicommiſſi præcedentis Dominici ſuam diſpoſitionem reſtrinxiſſet, & in eo ſtatu, in quo reperiebatur anteà reliquiſſet, ſub eodem videlicet inuolucro, & velamento ambagum, vt denotat verbum prætendebant, l. quamquam, ff. ad S. C. Vellei an. l. omne delictum, §. qui ſe vuloerauit, ff. de re milit. l. qui filium, §. vlt. ff. ad S. C. Trebell. & tradit *Briſſon*. de verb. ſignif. in verbo prætendere, & *Budæus* in l. illicitas, ff. de offic Præſid. Et non detexiſſet ius, quodammodo tectum, & obſcurum ex fideicommiſſo Dominici, niſi nouum, & ſeparatum fideicommiſſum condidiſſet, ſed potius fecuſſet actum contrariũ cauſæ impulſiuæ, ſeu etiam finali ſuæ diſpoſitionis, in-

14 ducta q; ad vnum finem contrarium eſſectum operarentur contra l. legata inutiliter, ff. de adim. legat. l. legata, ff. de l. 1. Et valde conſonum m... teſtatoris videtur, vt dum profitebatur velle litib. finem imponere non ſatis eſſe exiſtimauerit inſiſtere antiquæ diſpoſitioni teſtamenti Dominici, ſuper cuius fideicommiſſo licet emanaſſent duæ deciſiones Rubuſterij, attamẽ nulla aderat ſentẽtia ſuæ res iudicata, quæ faceret rem claram, & manifeſtã, & hoc fuiſſet ſuperfœtare lites, non autem extinguere. Et obſeruandum eſt, quod Iulius voluit dirimere non ſolũ lites iã motas, qu... hæ forsan per deciſiones *Robuſtery* ſublatæ fuer... ed etiam futuras lites, ibi, quæ oriri poſſent, vn... o extinguendis hiſce litib futuris opus erat noua diſpoſitione & independenti fideicommiſſo, aliòq; in remittendo ſe ad illud fideicommiſſum antiquum Dominici anſam potius dediſſet litibus, vt ſupra etiam dictum fuit. Quem ſenſum germanum mentis Iulij fuiſſe deprehenditur quoq; ex eo, quia aſſ... ta vis etiã rationabilib. cauſis inductum, ſe ita

15 diſpoſuiſſe quæ verba comprehendũt maiora expreſſis propter dictionẽ, aliis, cum copula, Et, quæ ſtant ampliatiuè, & augmentatiuè, *Curt. iun.* conſ. 38. n. 7. ad fi. *Sec. iun.* conſ 97. n. 9. li. 3. *Surd.* conſ. 449. n. 30. verſ. Item quando, & conſ. 475. n. 27. *Bellon. iun.* conſ. 1. n. 111. Et proinde cũ multæ concurrerẽt rationes motiuæ voluntatis Iulij, congruum eſt, vt tot motus rationib. aliquã nouam, & ampliorem diſpoſitionẽ fecerit, nõ autem, quod ſolummodo declarauerit fideicõmiſſum Dominici, & ſic nihil egerit, declarans enim nihil de nouo facit, l. hæredes palam, §. ſi quid poſt factũ, ff. de teſta. *Gabr.* de reg. iur. conel. 3. n. 1. & ſeq. cũ aliis. Et conſequenter quatenus ceſſaſſet motiuum ſe conformandi cum fideicommiſſo Dominici, adhuc tamen vigent aliæ rationes, quæ Iulium impulerunt ad inſtituendum hoc nouum fideicommiſſum.

Secundo animaduertebant Domini vocationem contẽtam in teſtamento, ſeu codicillis Iulij diuerſam

Deciſ. Clem. Merlini.

eſſe à vocatione, quæ habetur in fide commiſſo Dominici Senioris, In hnc enim vocabantur proximiores ſub conditione ſi ſine liberis, in codicillis autem Iulij vocantur purè, & ſimpliciter, ſucceſſiuo ordine, abſq; vlla conditione cum arctiori prohibitione alienationis, vnde bene arguitur voluiſſe alterare, & 16 recedere ab antiqua diſpoſitione Iulij, & nouam facere, cum ex diuerſis, & nouis modis, ac qualitatibus, nouus, ac diuerſus inſurgat actus, iuxta trad. per *Iaſ.* in l. ius ciuile, n. 1. ff. de iuſt. & iur. *Marſil.* ſingul. 520. *Menoch.* conſ. 1020. n. 11. & faciunt trad. per *Sec. iun.* d. conſ. 75. li. 3. & ponderata io deciſione Reuerendiſſ. D. mei *Decani* ſub d. die 18. Febr. 1628.

Atq; ex his ceſſant ea, ſuper quib. informantes pro Archicõfraternitate Sanctiſſ. Trinitatis ſolummodo inſiſtebant, quod diſpoſitio Iulij ex falſa cauſa, & errore exiſtentiæ, de duratione fideicommiſſi Dominici irrita ſit, atque inanis; Quoniam immò ex ſupradeductis apparet credendum eſſe, quod Iulius habuerit notitiam deciſionum *Robuſtery*, quæ & in familia de Maximis ſunt notiſſimæ, & dum aſſeruit, quod Conſobrini de Maximis prætendebant adhuc durare fideicommiſſum; & ſic Iulius non eredebat indubitanter extare fideicommiſſum, ſed dubitabat ne in poſterum ſuper hoc excitarentur lites, & in dubiũ 17 reuocarentur d. deciſiones, ideoq; pro quiete poſterorum voluit tollere omne dubium faciendo clarum fideicommiſſum, dum enim vſus fuit verbo, prætendebant, quod refertur ad rem dubiam, & litigioſam, Clem. 1. in princ. de offic. ordin. l. prætextu, C. commodati, l. ſi quidem, C. de contrah. ſtipulat. excluditur, quod Iulius habuerit pro firma, & indubitata exiſtentiam dicti fideicommiſſi, & ſic ceſſat error & falſa cauſa.

Dec. autem conſ. 63. num. 6. & conſ. 161. & conſ. 497. & alij quotquot *Dec.* ſequuntur relati in deciſionibus Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*, quibus addi poſſunt *Crauett.* pleniſſimè conſ. 987. num. 55 & ſeqq. *Pereg.* conſ. 113. num. 9. li. 5. loquuntur quando conſtat Teſtatorem non habuiſſe ſcientiam eorum, quæ in teſtamento, ad quod ſe retulit continebantur, nec apparet, quod voluerit facere diſpoſitionem nouam, vltra quam in teſtamento haberetur, vt ipſemet *Dec.* declarat dicto conſ. 63. ſub nu. 6. verſ. ad ſupra alleg. in contrarium, & *Crauett.* per diſcurſum dicto conſ. 987. Secus autem concurrente poteſtate, & voluntate certa & explicita conficiendi actum nouum, independentem, & qui relato taxatiuè non famuletur, nec ab eo, ſed ex propria diſpo- 18 ſitione vim recipiat, vt in caſu præſenti, ad quæ conferunt tradita per *Aldobrand.* conſ. 76. num. 16. lib. 1. *Decian.* dicto conſ. 58. n. 62. lib. 2. *Peregr.* conſ. 18. nu. 11. lib. 1.

Firmata verò exiſtentia fideicommiſſi noui à Iulio conditi; Quoad vocationem D. Franciſci de Maximis vti proximioris, & quoad identitatem bonorum, Informantes pro Archiconfraternitate Sanctiſſimæ Trinitatis dabant manus deciſionibus factis coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano*, in quibus omnia plenè reſoluuntur, & iis præmiſſis poſtea per ſententiam decreta fuit immiſſio.

Quam ſententiam vtraque parte informante confirmandam eſſe hodie Domini coram me cenſuerunt, &c.

Romana hæreditatis de Riualdis.
Veneris 14. Decembris 1629.

ARGVMENTVM.

Dos data à Matre filiæ, quando imputetur in legitimam Nepotum, & quando non, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debetur Nepoti ex filia in bonis Auia.*
2 *Dos data à Matre filia non venit imputanda in legitimam debitam Nepoti.*
3 *In legitimam debitam Nepoti in bonis Auia non imputantur bona, qua peruenerunt ex ſucceſſione Matris.*
4 *Verbum, ſuique; in teſtamentis poſitum diuerſimodè accipitur.*
5 *Mater non habet filios in poteſtate.*
6 *Dos data filia an imputetur in legitimam Nepotum, valde dubia eſt quaſtio.*
Ita quod Bart. *dicit, quod pro illius diſcuſſione multas noctes duxit inſomnes, num. 6.*
7 *Dos data à Patre filia, ſi ipſa pradecedat, dos reuertitur ad Patrem.*
8 *Dos data à Patre filia dicitur profectitia, & imputatur in legitimam Nepotum.*
9 Martini *conſuetudo tollit reuerſionem dotis ad Patrem, extantibus Nepotibus.*
10 Martini *conſuetudo interpratatur voluntatem Teſtatoris, nempe, quod dos ab eo data filia remaneat penes ſuos Nepotes.*
11 *Subſtitutus excluditur extantib. Nepotibus, ad quos deuoluitur ſucceſſio, & hoc dicitur prouenire ex voluntate Teſtatoris à lege ſic interpratata.*
12 *Donatio reuocatur natiuitate filiorum, qua res proficiſcitur ex voluntate donantis ſic per legem interpratata.*
13 *Pater conſtituendo dotem filia poteſt apponere pactum, vt pradefuncta filia dos nequaquam penes liberos remaneat, ſed reuertatur ad ipſum Patrem.*
14 *Mater ſi dotet filiam, tunc perfectè, & irreuocabiliter filia acquiritur dos, adeo vt ſi pradecedat filia, dos non reuertitur ad Matrem, & nu. 16.*
15 *Mater non tenetur dotare in ſubſidium, ob inopiam Patris, & nu 18.*
Mater, quando dotat filiam, cenſetur donare, & habetur in hoc tanquam extraneus dotans, nu. 16.
17 *Nepos ex filia, quando non poſſit pratendere legitimam in bonis Auia, & nu. 21.*
19 *Filia, accepta dote, ſi renunciet quibuſcunque bonis ſe, & ſuos heredes obligat, itaut eius fily non poſſint pratendere legitimam in bonis Aui, vel Auia.*
20 *Dos profectitia imputatur in legitimam Nepoti.*

Deciſio CCCCXXXIII.

INformantes pro Francisco obiiciebant ex ſcutis mille, quæ Petronia Auia ſibi reſeruauit legitimam eidem Franciſco Nepoti ex Laura filia, l. Papi-
1 nianus, §. quoniam, ff de inoff. teſtam. l. omnimodo, & ibi Glo. in verbo aliis perſonis, C. eodem, *Rota* deciſ. 539. num. 1. coram S. mem. Gregor. XV. neque in hanc legitimam imputandam eſſe dotem traditam Lauræ, cum nec Laura ſtipolata fuerit ſibi reddi dotem, nec Franciſcus Nepos eam obtinuerit ex iudicio, & prouidentia Petroniæ, ſed tamquam heres matris, quo caſu dos data filiæ non venit imputanda in legitimam debitam Nepoti, *Bart.* in l. in
2 quartam, num. 12. ff. ad l. Falcid. & ibidem egregie *Pic.* num. 223. & ſeqq. & idem *Bart.* in l. poſt dotem num. 32. ff. ſol. matrim. *Caſtrenſ.* in dicta l. in [illegible] num. 19. vbi dicit quod in hoc caſu conu[illegible] *P[illegible]n.* & *Bald.* & repetit conſ. 145. num. 1. li. 1. *Bero.* conſ. 10. nu. 13. li. 2. *Cephal.* conſ. 613. n. 27. *Maluaſ.* co[illegible] 114. n. 1. *Pert. Imol.* conſ. 131. n. 25. *Theb. Nan.* conſ. 49. num. 9. *Rota* Bononien. dec. 1. num. 10. & dec. 117. n. 2. *Mangil.* de imputat. q. 18. nu. 20. latiſſimè *Surd.* conſ. 206. num. 17. & ſeqq. & alij paſſim, Franciſcus enim ſtatim mortua Laura Matre effectus eſt Dominus illorum bonorum perfectè etiam ante mortem Petroniæ, & ideò per mortem eiuſdem Auiæ non debet immutari anterior titulus poſſidendi, quod ſcilicet Franciſcus habeat hæc bona tamquam hæres Matris, nec propterea efficiuntur bona profectitia, quæ ſolent imputari; Et ex inſtrumento dotis traditæ videtur apparere dotem reſtituendam eſſe, vel ipſi Lauræ, vel ſuis hæredibus, ibi dicta Laura ſuique poſſint propria auctoritate. &c. & ſic nepotes habent tamquam hæredes matris, non autem ex iudicio Auiæ, ac proindè non intrat imputatio in le- 3
gitimam debitam in hæreditate Auiæ, cum hæc bona delata ſint Franciſco ex ſucceſſione matris, l. int[illegible] ſocerum, §. cum inter, ff. de pact. do al. *Bart.* in d. l. poſt dotem, q. 5. d. n. 32. ff. ſol. matr. *Rip.* in dict. l. in quartam n. 19[illegible]. & 194. ff. ad l. falcid. *Theſaur.* deciſ. 237. n. 7. verſ. quinimò, *Giouagn.* conſ. 92. n. 12. lib 1. Verbumque illud ſuique licet diuerſimodè ſoleat ex- 4
poni ſecundum diuerſitatem materiarum, attamen in dubio accipitur pro hæredibus, *Alex.* conſ. 26. n. 6. li. 5. *Dec.* conſ. 216. n. 5 & ibi Adden. *Imol.* conſ. 11. nu. 4. cum aliis, & id potiſſimum in præſenti caſu videtur admittere ſubiecta materia, quia verſamur in 5
Matre, quæ filios non habet in poteſtate, & ideò nõ dicitur habere ſuos; l. in ſuis ff. de liber. & poſthum. *Bald.* in l. ſicut certi nu. 2. C. de teſtam. milit. DD. in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. eodem *Alex.* conſ. 172. nu. 2. li. 6.

Præterea pugnant quidem inter ſe Doctores, An dos imputetur in legitimam nepoti, & in varias diuiduntur acies, adeoque difficilis eſt controuerſia, vt *Bart.* dixerit pro illius diſcuſſione plures noctes duxiſſe inſomnes; ſed hæc contentio verſatur, quando dos data fuit à Patre, ſecus autem quando datur à matre, vt in præſenti, quia hoc caſu omnes conueniunt, dotem non imputari in legitimam nepti debitam in bonis Auiæ, ita *Socin* iun. in dict. l. in 4. nu. 6
138 *Theſaur.* d. dec. 237. num. 13. *Mangil.* de imputat. q. 18. n. 35. *Galuan.* conſ. 1. n. 165. Et ratio differentiæ eſt, quia quando dos datur à patre, ipſaque filia præcedit, tunc dos reuertitur ad patrem iuxta l. 7
dos à patre profecta C. ſol matr. Vndè ſi poſtea hæc bona dotalia proueniunt ad nepotes, dicuntur proueniſſe ex iudicio, & prouidentia Aui, & ſic tam- 8
quam profectitia imputantur in legitimam, & idem etiam procedit in terminis conſuetudinis Martini, iuxta quam licet ſuperſtitibus liberis filiæ præmortuæ dos reuertatur ad patrem, ſed remaneat penes, 9
eoſdem liberos, nihilominus id efficitur non iure hæreditario matris, nec ex propria perſona nepotum, ſed ex iure proueniente ab Auo dotante, & nepotes dicuntur quodammodo iterum auocare hæc bona dotalia ab Auo, quia perfectè, & liberè non fuerant auulſa ab eo, dum tradidit filiæ, ſupererat enim ſpes, quod reuerterentur ad eumdem pa- 10
trem defuncta filia, & ſic dicuntur profectitia, & imputantur in legitimam, vt ratiocinatur *Bart.* in d. l. poſt dotem numer. 33. & in dict. leg. in quartam numer. 12. & ibi *Pic.* num. 231. *Rip.* 191. & alij per-

bellę

b [illegible] *Caſtren.* conſ. 109 nu. 4. vᵗ t. nec obſtat lib. 1. *Co-p[illegible]* conſ. 61. 3. n. 11. & n 40. & 41. *Capic.* dec. 176. n. 14. & 15. *Theſaur.* dicta dec. 237. n. 1 & 4. *Remin. iun.* co[illegible] 379. n. 48. & ſeqq. *Gionagnon.* dicto con. 92. n. 6. *Gratian.* qui plures congerit diſcept. for. cap. 556. nu. 36. & magis communem dixit Rota in Clufina dotis 12 Ianuarij 1598. coram *Peregrino.* quæ eſt deciſ. 248. p. 4. diuerſ. & ſecuta eſt etiam coram Reuer. D. [illegible] *Decano* dec. 111. n. 11. Et quamuis conſuetudo [illegible] illa reuerſionem dotis ad Patrem extantibus [illegible] potibus, & illis deferat, non tamen ſequitur [illegible] nepotum acquiſitionem nō prouenire ab Auo, ſed ab ipſa conſuetudine Martini vim legis habente, vt putauit *Surd.* conſ. 206. n. 11. & ſeq. Quoniam hęc conſuetudo interpretatur ſolummodò voluntatem patris dotantis, vt ipſe ſcilicet vſq; tunc conſenſerit dotem remanere penes nepotes ſuos, ſi contigerit filiam dotatam prædecedere ſuperſtitibus liberis, & proptereà hæc acquiſitio nepotum referēda eſt Auo, & illius liberalitati ita à conſuetudine interpretatæ, non autem conſuetudini interpretanti, vt appoſitè obſeruat Benedictus de Plumbino in l. poſt dotem, num. 17. ff ſol. matr. quemadmodùm videmus fieri in matre in l. cum Auus ff. de condit. & demon. vbi excluditur [illegible] ſtitutus extantibus nepotibus, ad quos de-
11 voluitur ſucceſſio & id dicitur prouenire ex voluntate teſtatoris à lege ſic interpretata, vt ex verbis dictæ l. [illegible] ſignum, [illegible] coniectura pietatis ductus, & [illegible] l. [illegible] acutiſſimi C. de fide comm. & idem in l. [illegible] tam C. de reuoc. donat. vbi natiuitate liberorum [illegible] ocatur donatio, quod liberorum commodum dicitur proficiſci à voluntate donantis ſic per
12 legem [illegible] etata *Rota* dec 124. n. 3. & ſeq. p. 1. diuerſ. *Guttierez* de iuram. p. 1. cap 9. n. 1. & ſeqq. *D. Farbin.* con[illegible] uer. ur. li. 3. cap. 84. Qu bus accedit, quod pater [illegible] uendo dotem poteſt apponere pactum, vt prædefuncta filia, dos ipſa nequaquam remaneat penes [illegible] beros, ſed ad patrem dotantem reuertatur, & ſic
13 eſſugere conſuetudinem Martini, vt per *Bart.* in d. l. poſt dotem q. 5. n. 19. ver. Alij, & Dominus, *Trenzanus* var. reſol li. 3. tit. de iur. dot. reſol. 2. 0. 1. propè finem ver. ſed auus, &c Vndè apparet, quod hoc beneficium non prouenit liberis ex ipſa conſuetudine, ſed ex voluntate, & prouidentia Aui, qui ſi velit poteſt auferre hoc beneficium liberis ſtipulando ſibi dotem reſtitui etiam illis ſuperſtitibus, quod non poſſet, ſi hoc liberorum emolumentum à conſuetudine vim legis obtineret proficiſceretur.

Q[illegible] do[illegible] utem filia dotatur à matre, tunc filiæ perfectè, & irreuocabiliter acquiritur dos ipſa adeò vt etiamſi præce[illegible] edat filia non reuertatur ad matrē
14 ſuperſtitem, in matre enim non intrat diſpoſitio l. dos à patre, quia cùm nō teneatur dotare niſi in ſubſidium ob inopiam patris, dum dotat cenſetur dona-
15 re [illegible] habetur in hoc tamquam extraneus dotans, ad quem ampliùs dos non reuertitur, ſed ſemper filiæ
16 tranſlata, niſi contraria ſtipulatio interuenerit l. vnicaſ. accedit C. de rei vxor. act. *Bart.* in l. fi. n. 3. C. de iur dot. *Ceph* con[illegible] 198. n. 10. *Hondod.* conſ. 91. n. 78. & ſeq. li. 1. & proptereà ſi filia habuit hæc bona tamquā perpetuò manſura apud ſe, & ſuos hæredes, dum poſteà Franciſcus illi ſucceſſit, hæc bona omninò acceptaſſeret matri, non autem Auiæ, quæ à principio voluiſſet perpetuò à ſe dotem prædictam, & ideò tam-
17 quam merè aduenetitia non imputatur in legitimam debitam nepti in bonis auiæ, vt egregiè ratiocinatur *Galnan.* d. conſ. 1. n. 166. & ſeqq.

Cæterum his non obſtantibus Domini dixerunt

Deciſ. Clem. Merlini.

Franciſcum non poſſe prætendere legitimam in his ſcutis mille, quia Petronia aſſignauit in dotem omnia ſua bona reſeruatis his ſolùm mille cum facultate de illis diſponendi ad fauorem cuiuſcumq; perſonæ, prout de his diſpoſuit ad fauorem Monaſt. S Mariæ de Pace, & ibi apparet de enixa voluntate, vt hęc ſcuta mille liberè apud ſe remanerent, Vndè aut hęc bona donata à Petronia Franciſcus vult retinere tan- 18
quam hæres matris, aut verò ex iudicio Petroniæ, & neutro caſu videtur, quod poſſit dimiuuere quantitatem reſeruatam à Petronia; Non tamquam hæres Lauræ matris, quia quemadmodùm ipſa Laura hoc non poterat prætendere cum loco ſuæ portionis acceperit illam dotem, quæ congrua fuit, & reſpondens legitimæ, ita nec Franciſcus hæres poteſt impugnare d. reſeruationem ad l. cùm à matre C. de rei vindic. & in propoſito *Curt. iun.* conſil. 180. n. 4. verſ. accedit, & bona donata videntur tranſiiſſe cum ſuo onere, & conditione ſcilicet firma remanente d. reſeruatione, & ſicut non tenebatur dotare niſi in caſu inopię Pa- 19
tris l. neq; Mater C. de iur. dot. *Alex.* conſ. 144. n. 14. li. 6. *Surd.* conſ. 143. n. 53. de quā quidē inopia nullibi conſtat, Ita potuit minùs donare, reſeruando ſibi dictam quantitatem ad teſtandum. Et in ſimili etiam videmus, quod quando filia acceptâ dote renunciauit quibuſcumq; bonis, ſeque, & ſuos hæredes obligauit, tunc licèt aliàs nepotes poſſent prætendere legitimam in bonis Auiæ, attamen ob huiuſmodi renunciationem tenentur imputare dotem Matris, & ſeruare illius factum, cuius ſunt hæredes *Curt. Iun.* dicto conſil. 180. n. 4. verſ. ad id accedit *Theſaur.* d dec. 237. n. 11. in amplat 9.

Si autem hæc bona data in dotem Matri prætendit Franciſcus ex iudicio Auiæ, tunc indubitanter tenetur imputare tamquam profectitia, vt per *Bart.* in 20
dicta l. in quartam nu. 12. & in l. poſt dotem nu. 32. *Caſtr.* dicto conſ. 109. n. 3. ver. & ſic nepotes li. 1. *Gionagnon.* d. conſ. 92. n. 13. & de hoc non eſt controuerſia inter Doctores.

Et ex his videntur ſublata obiecta ſuperiùs propoſita, quia non procedūt vbi adeſt pactum vel expreſſum, vel tacitum, quod nepotes imputent in legitimam, vel præceptum ipſius conſtituentis dotem, qui 21
licet non poſſit iubere, vt vnus imputet habita per alium, & id quod iam eſt extra ſuum patrimonium, acquiſitumq; ſuit nepotibus, Illud ampliùs auferre non valeat, attamen ſecus eſt; quoties pactum, ſiue hoc præceptum eſſet appoſitum in ipſo actu conſtitutionis dotis, & tamquam dos exiret de ſuo patrimonio, quia tunc per tale pactum dicitur minus donaſſe, quod iure facere potuit Petronia in caſu præſenti, cùm nec cogi poſſet ad aliquid tradendum, & ideò pactum illud ſeu voluntas Petroniæ circa imputationē ſeruari debet iuxta tradita per *Caſtr.* circa conſ. 22
145. n. 1. ver. in quâ breuiter eſt concluden. & n. 2. li. 1. *Pic.* in dicta l. in quartam n. 222 ff. ad l. falcid. *Theſaur.* dicta dec. 237. n. 12. ver. hanc limitationem *Gionagnon.* d. conſ. 92. n. 21.

Quo verò ad motiua primæ deciſionis, adhuc ea ſubſiſtere viſa ſunt Dominis, & placuerunt reſponſiones datæ ab Informantibus pro Monaſterio.

Et ita vtraque parte informante in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Placentina Decimarum.
Veneris 22. *Ianuarij* 1630.

ARGVMENTVM.

Decimæ ex prædiis nouiter ruptis,& cultis, cui debeantur. In mareriâ decimarum quid ſit potiſſimum attendendum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia an ſit valida,colligitur ex reuolutione actorũ.*
2 *Parochus de iure communi habet intentionem fundatam ſuper decimis inter limites ſuæ Eccleſiæ exiſtentibus & n. 17.*
3 *Parochus etiam de iure communi habet intentionem fundatam quoad decimas ex prædiis nouiter ruptis, & cultis.*
4 *Conſuetudo in materia decimarũ multum attenditur.*
5 *Conſuetudo in materia decimarum,quando agitur inter duas Eccleſias,debet habere ſpatium decem annorum.*
6 *Conſuetudo particularis in materia decimarum,legitimè probata ſeruari debet.*
7 *Decima, quæ percipiuntur ex nouis fructibus prædiorum cultorum, eidem Eccleſiæ Sacramentali debentur,non autem Eccleſiæ prædiali.*
8 *Mutatio fructuum, ſeu plantationis non mutat, aut minuit obligationem ſoluendi de nouis fructibus,ſicuti prius ſoluebatur de aliis.*
9 *Parocho Sacramentali debetur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum tamquam ſubrogatis in locum aliorum fructuum,qui ex eiſdem prædiis colligebantur.*
10 *Text.in c cùm in tua de decim.& plures DD. qualiter intelligantur.*
11 *Parochus ſi percipiat decimas ex iure particulari ſolùm, quoad certam ſpeciem fructuum, tunc illis ceſſantibus ceſſant etiam decimæ & n. 12.*
13 *Text. in cap. tua de decimis quare ſit promulgatus.*
14 *Decimandi ius quando eſt reale complectitur etiam nouos fructus & quicquid naſcitur ex ipſa terra.*
15 *Ex præſcriptione vnius ſpeciei decimarum non poteſt induci ad ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum.*
16 *Præſcriptum dicitur tantùm, quantum ſpecificè fuit poſſeſſum.*
18 *Conſuetudo in materia decimarum ad fauorem Eccleſiæ Sacramentalis, contra Eccleſiam prædialẽ, vt inducatur requiritur poſſeſſio decennalis.*
19 *Eccleſia prædialis ſi quoad decimas probauerit particularem conſuetudinem ad ſui fauorem,tunc non ſufficit conſuetudo decennalis contraria,ſed opus eſt formali præſcriptione.*

Deciſio CCCCXXXIV.

ORta controuerſia de Anno 1614. inter Epiſcopum Placentinum, & Parochos de Eſcurial, ſeu de Burdalo ſuper perceptione Decimarũ ex duobus prædiis nuper anteà ad culturam, & ſeminationem redactis, An ſcilicet Decimæ ſpectarent ad Epiſcopũ,vel ad Parochos fuit ab ordinario Placentino per ſententiam in fauorẽ Epiſcopi pronunciatum, cauſaq; in Rota commiſſa ad inſtantiã Monaſterij B. Mariæ de Guadalupe adhęrentis Curato de Burdalo, coram R. D. meo *Decano*, pręuia deciſione dicta ſententia ordinarij fuit confirmata. Hodiè autem coram me cùm fuerit dubitatum An ſententia Rotalis ſit confirmanda,vel infirmanda, Domini confirmandam eſſe reſponderunt.

1 De validitate enim conſtat ex reuolutione actorum cùm ſeruata fuerint omnia requiſita per *Capuaq.* deciſ. 260. parte 2.

Iuſtitia autem benè deprehenditur ex eo, quoniã cùm iſta prędia, de quibus agitur, nouiter proſciſſa, & ſata, poſita ſint territorio *de los Aquixones*, cuius Parochiæ Curatus eſt Epiſcopus, conſequenter decimę ex frugibus dd. prędiorum percipiendæ debentur eidem Epiſcopo, qui tanquam Paruchus, de Iure communi fundatam habet intentionem quoad decimas intra limites Eccleſiæ, ſeu Parochiæ c. cũ contingat,
& ibi Gloſ. in verbo de Iure cõmuni *Card* n. 4. *Abb.* 2
n. 7. & c. quoniam de decim. *Pariſ.* conſ. 73. n. 1. li. 4.
Put. dec. 361. n. 1. lib. 1. in corrċt. Rota coram R. D.
meo *Decano* dec. 187. n. 1. & dec. 254. n. 1. Etiamſi quo
ad decimas debitas ex prædiis nouiter ruptis, & cul- 3
tis c cõmiſſum, & ibi DD. de decim. *Felin.* in cap. auditis n. 20. ver. adducit inter alia *Gutier.* canon. qq. lib. 2. cap. 21. n. 100. & dixit Rota in Tolerana Decimarum 5. Aprilis 1593 coram *Arigonio*, iuncta prӕſertim conſuetudine vltra quadraginta Annos per plures Teſtes concludenter iuſtificata, quâ introductũ eſt, vt in territorio *de los Aquixones* Decimę prędiales ſoluantur Eccleſiæ, vbi ſita ſunt prædia nulla habita diſtinctione, an Coloni degant, & percipiant Sacramenta intra, vel extra ipſam Eccleſiam, vel Parochiam prædialem, quæ conſuetudo in hâc materiâ omninò attendi debet c. cùm ſint homines, & ibi cõ-
muniter ſcribentes, ac præſertim *Abb.* ſub n. 6. & c. cũ 4
Apoſtolicæ de decim. *Card.* conſ. 88. n. 1. in princ. *Rimin. Iun* conſ. 169. n. 17. in fin. *Eugen* conſ. 18. n. 21. li. 1. *Gutier.* canon. qq. d. cap. 21. n. 32. *Achill.* dec 3. de decim. *Put.* dec. 154 n. 6. & ſeq. li. 1. *Rota* dec. 163. nu. 3. par. 2. diuerſ. & fuit dictum in Tuden. Decimarum 13. Nouembris 1591. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & apud bo. me. Card. *Caualerium* dec. 73 n. 3. & dec. 107. n. 1. cum aliis. Et ad illam inducendam, quando agitur inter duas Eccleſias, ſufficit etiam ſpacium decẽ
annorum, cùm non ſit contra, ſed præter ius, vt tra- 5
dit *Abb.* in dicto c. cùm ſint homines nu. 6. in fin. de decim. *Achill.* dec. 3. eodem tit. *Couar.* var reſol. lib. 1. cap. 17. nu. 8. ver. 4. fortiori ratione *Meder. Bonon.* var. reſol. lib. 2. ca. 95. n. 19 ad fin *Rota* dec. 163. nu. 4. p. 2. diuerſ. & coram Card. *Caualerio* d. deciſ. 73. nu. 3. & deciſ. 95. num 2. in princ. & alibi.

Non obſtat, quod ex generali conſuetudine Diœceſis Placentinæ decimæ ſoluantur Eccleſiæ Sacramentali, non autem prædiali: quoniam contraria cõſuetudo particularis locorum de Eſcurial, & Burdalo legitime probata ſeruari debet, & præferri conſue-
tudini vniuerſali Diœceſis, ſeu Eccleſiæ Dominantis 6
Put dec. 176. n. 6 & 7. lib. 3. coram b. m. Card *Caualerio* dicta dec. 95. nu. 3. & dec. 107. nu. 1. & in Tuden. Decimarum 13 Nou. 1591. coram bo. me. Card. *Pamphilio* cũ aliis in deciſione R. D mei *Decani* adductis.

Minùs obſtat; quod cum ex dictis prædiis antequã reducerentur ad culturã decima Agnorum, caſei, & lanæ ſolueretur Parocho de Burdalo, & Eccleſiæ in qua Paſtoribus miniſtrantur Sacramenta, conſequenter ex vi ſubrogationis decimæ, quæ percipiuntur ex nouis fructibus prædiorum cultorum eidem Eccleſiæ Sacramentali, ſeu Parocho debeãtur, non autem
Eccleſiæ prędiali c. cùm in tua de decim. cum concor- 7
dan. mutatio enim fructuum, ſeù plantationis non mutat, aut minuit obligationem ſoluendi decimam
de nouis fructibus, ſicuti priùs ſoluebatur de aliis di- 8
cto cap. cùm in tua, & ibi *Butr.* n. 2. & nu. 5. verſ. vndè dicit *Io. Andr. Rebuff.* de decim. q. 14. n. 21. Card. *Mantic.* 341. num. 1. cum aliis per *Meder. Bonon.* var. reſol. lib. 2. cap. 95. num. 16.

Quoniam

Quoniam ubi dictum viſum fuit ſatis eſſe ſublatom ex reſponſionibus datis in deciſiooe Reuerendiſſimi Dumini mei *Decani*, Et præſertim ex eo, quia ad hoc vt Parocho ſacramentali deberetur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum tamquam ſubroga-
9 tis in locum fructuum, qui ex iiſdem prædijs recolligebantur, dum erant inculta, probandum eſſet, quod ſolem Parochus perciperet decimas ex antiquis fructibus iure vniuerſali, & reali concernente ipſam terram, ſeu prædia, adeò vt nulli fructus recolligerentur ex ipſis prædiis, quin de omnibus ipſe ſolus, & non alius haberet decimam, & ſic quod prædia eſſent verè decimatoria, & obnoxia iuri reali in fauorem ipſius Parochi, quo caſu ratione cauſæ vniuerſalis, & ob vnitatem, & identitatem prædij decima deberet ex terra etiam nouiter culta, & ex fructibus poſt culturam naſcentibus, qui in locum antiquorum fructuum ſubrogantur, & comprælienduntur ſub iure vniuerſali, & generico decimandi, & ita procedit text. in cap. cùm in tua, & notant ibi DD. ac ſi-
10 gnanter *Butr.* num. 2. & 5. *Anan.* num. 3 de decim. *Abb.* conſil. 71. num. 2. verſ. a. principaliter lib. 1. *Bald* de præſcript. par. 2. num. 17. & 18. *Couar.* variar. reſol. lib. 1. cap. 17. num. 13. *Pariſ.* conſil. 73. nu. 17. & 18. lib. 4. *Decian.* conſil 22. nu. 33. & 34 lib. 1. bene *Gutier.* canon. qq. d cap. 21. numer. 94. 96 114. & ſeqq. lib. 2. *Rimin. iun* conſil. 679. n. 9. *Giouag*. conſil. 28. num. 5. & ſeqq. lib. 2. & fuit dictum in Aurien. decimarum 25. Iunij 1601. coram *Corduba* impreſſa poſt d. conſil. 28. *Giouagnonij*, Sec is autem dum Parochus (vt in caſu præſenti) percepit decimas ex iure
11 particulari ſolum quoad certam ſpeciem fructuum, tunc enim prædium non dicitur effectum decimale, Itavt licèt mutetur ſtatus ipſius, retineat tamen onus decimationis, ſed omne ius decimantis reſtringitur ad illos fructus particularis ſpeciei dumtaxàt, & ita
12 ceſſantibus ceſſat eius decimatio, nec vlterius trahitur aut extenditur cap. cùm contingat, & ibi Butr. n. 4. verſ. quandoque diſpoſitio ſtricta il. 2. qui ſic concordat textum in c. ex parte, & c. cùm in tua cum diſpoſitiooe dictæ decretalis cùm contingat, & ſequitur *Anan.* numero 7. in fio. de decim. c. tua eodem tit.
13 quem textum non fuiſſe factum ad aliud quàm ad hoc deciden. inquit *Caſſan.* conſil. 34. numer. 17. *Abb.* in d. c. cùm contingat n. 9. *Rebuff.* conſil. 133. nu. 8 & de decim. q. 6. n. 35. in fin.

Et propterea potiùs dicendum videtur, quod cùm Epiſcopus tamquam Parochus prædialis in ter-
14 ritotiò *de los Aquixones* fundatam habeat intentionem in omni fructu, & habeat ius decimandi vniuerſale, & in genere reſpectu cuiuſcumque fructus, meritò hoc ius tamquam reale complectatur etiam nouos fructus, & quidquid naſcitur ex ipsâ terrâ, vt benè per *Gutier* canon. qq. cap. 21. nu. 114. & ſeqq. *Seraph.* dec. 561. n. 1. & fuit dictum in Oxo-
men. decimarum 19 Ianuarij 1592. coram *Gypſio*, & ſic decimatio quoad nouos fructus intrat in fauorem Epiſcopi habentis ius vniuerſale, non autem in fauorem Parochi habentis ius ſingulare, & reſtrictum ad particularem ſpeciem fructuum, quæ ampliùs non extat.

Quæ certiora etiam videntur in caſu præſenti, Tum quia decima, quæ prætenditur à Parocho, ſeu à Monaſterio Beatæ Mariæ de Gandalupe ex Iure dicti Parochi prætenditur ſolùm in vim meræ conſuetudi-
15 nis, & proinde ex præſcriptione vnius ſpeciei decimarum non poteſt inferri ad ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum, tantùm enim dicitur præſcriptum, quantum ſpecificè fuit poſſeſſum, vt in his terminis eſt textus in c. tua il. 1. c. cùm contingat, & ibi DD ac benè Card n. 6. in fin de decim. *Couar.* var. reſol. lib. 1. cap. 17. nu. 13. *Sard.* conſil. 262. nu. 12. latè *Gutier.* canon. qq. d. c. 21. n 78. & ſeqq. *Put* deciſ 107. lib. 1. Card. *Seraph.* deciſ. 346. no. 1. & fuit dictum in Conchen. Decimarum de Belmonte 26. Iunij 1616. coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Veroſpio* cum aliis per *Modern. Bonomen.* var. reſol. lib. 2. c. 95. n. 27. *Giouagn.* dicto conſ. 28. n. 1. li. 2. Tum etiam quia ex teſtibus benè probatur, quod Epiſcopus Rector in hoc territorio de *Aquixones*, ex antiquâ conſuetudine percipit decimas etiam de prædiis, quæ nouiter rumpuntur, & ſic res videtur extra controuerſiam, iuncta præſertim aſſiſtentia iuris in fauorem eiuſdem Epiſcopi tamquam Parochi.

Sed ex facto viſum etiam fuit ceſſare difficultatem, quoniam ius decimandi quoad Agnos, caſeum, & lanam ante culturam prædiorum à Rectore de Bordalo non probatur niſi per nouem annos, & tamen ad effectum inducendi conſuetudinem ad fauorem Eccleſię Sacramentalis contra Eccleſiam prędialem requiritur ſaltem poſſeſſio decennalis *Achill.* 18
deciſ. 3. & 6. de decim. *Put.* deciſ. 150. n. 5. li. 5 in correct. cum aliis ſuprà adductis Immò & in caſu iſto cùm Parochus prædialis probauerit contrariam conſuetudinem particularem ad ſui fauorem, non videtur ſufficere conſuetudo decem Annorum, ſed opus eſſe formali præſcriptione, quemadmodum fuit firmatum in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei 19
Decani verſ. 2. fuit reſponſum, &c.

Et ita, &c.

Sotana Beneficij.

Veneris 11. Ianuary 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem conceditur ſeruatis terminis ſubſtantialibus præcedente intimatione, & relatione.*

2 *Citatio contra Congregatos capitulariter ad alia negotia poteſt pro certo alio exequi, & valida redditur.*

Deciſio CCCCXXXV.

DOmini dixerunt dandam eſſe declaratoriam; Quoniam lata ſententia in fauorem S. Monaſterij Caſſinenſis & D. Fœlicis Biamæ, biſque per ſignaturam reiectâ appellatione ſuſpenſiuâ fuit intimatum mandatum Rotale, & reſcriptum ſignaturæ Capitulo Caſtri Albeti, & Canonici nedum neglexerunt paritionem mandati Rotalis, verùm etiam magno tumultu, clamoribus, & armis eiecerunt Notarium, Celerarium, & alios qui dictum mandatum ipſis copia authentica dimiſſa intimarunt, hiq; coacti ſunt, vt cædem aliquam euitarent recedere re infectâ, vt plenè probatum fuit per teſtes examinatos; Vnde datâ intimatione mandati Rotalis, ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis, non docto de paritione, ſed potiùs conſtito de inobedientiâ, & contémptu, eſt locus declaratoriæ in pœnam contumaciæ *Felin.* in c. ad probandum n. 6. de re iud. *Mohed.* dec. 1. de ſentent. excomm. & in terminis mandati de immit- 1

tendo cenſuit Rota in Pampilonen. Parochialis 6. Martij 1617 coram bo. me. *Andrea*, in legion n. Canonicatuum 16. Decembris 1622. coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*, & in Colonien. Monaſterij 4. Aprilis 1629. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Non obſtat non conſtare de Iuſtitiâ dicti mandati; Quoniam immò illud optimè iuſtificari viſum fuit Dominis ex pluribus deciſionibus in hâc cauſâ emanatis, & Iuſti iam etiam dicti mandati agnouit ſignatura, dum bis reſcripſit cum clauſula partio &c. & modo partes Canonicorum erant in obediendo, non autem in inquirendâ iuſtitiâ dicti mandati Rotali, cum in gradu appellationis ad effectum deuolutiuum commiſſæ R. P. D. meo *Verοſpio* eorum iura poſſint ad ſituritatem deducere, & quidquid velint.

Non obſtat, quod Canonici non fuerint ad hoc negotium per ſonum Campanæ congregati; quoniam ſuffici, quod ad alia negotia iam ibi eſſent côgregati, & rectè potuit illis fieri dicta intimatio mâ-
2 dati Rotalis gloſ. in c. ſi capitulo verbo factum de conceſſ. præb. in 6 Rota in Teatina Iuriſdictionis Sancti Iuannis ſu Venere coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, & ſequuta eſt in dicta legionen Canonicatuum 16. Decembris 1622. coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*:

Et ita deciſum fuit informante tantùm Sacro Monaſterio Caſſinenſi, pluries tamen citato Procuratore Capituli, &c.

Romana Cenſus.

Luna 14. January 1630.

ARGVMENTVM.

Citatio facta pro certâ die ad videndum decerni mandatum quodcumque ſeu decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem inſtantiæ quomodo intelligatur. De dictione alternatiuâ, ſeu, & eius virtute. Et nonnulla alia de validitate citationis ad ſententiam. Sententia poteſt fieri contra Procuratorē litis effectum Dominum mortuo principali.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non conceditur immiſſo ex ſententiâ Iudicis nulliter procedentis.*

2 *Citatio facta, quatenus hodie per totam compareat ad videndum adiudicari inſtanti &c. & mandatum quodcumque decerni, ſiue decretum opportunum fieri, & interponi ad primam diem interpratatur & n. 3. 7.*

4 *Dictio, ſeu, diſtinguit actus ſub eadem determinatione.*

5 *Dictio, ſeu, non eſt ſimplex alternatiua, ſed habet mixtam copulatiuam.*

6 *Et quandoque ſtat expoſitiuè.*

8 *Citatio ad ſententiam debet eſſe clara, & certa reſpectu rei, loci, temporis, & perſonarum.*

9 *Citatio continens duos terminos, eſt attendendus poſterior in fauorem citati.*

10 *Citatio quando eſt facta ad certam diem totam, non poteſt relaxari mandatum, niſi tota, integráque illa die elapſa. Contra n. 11.*

12 *Citatio redditur nulla ratione breuitatis temporis, vti nimis arctans citatum.*

13 *Et ſimile eſt in decreto.*

14 *Noua citatio, vel decretum circumducit aliam citationem, aut decretum.*

15 *Mandatum irreuocabile morte non expirat.*

16 *Mandatum cum clauſula, vt rem propriam, morte non expirat.*

17 *Non expirat morte, quando Procurator effectus eſt litis Dominus.*

Deciſio CCCCXXXVI.

IN hâc diſputatione coram me, & in antecedentibus coram R. P. D. meo *Vbaldo* ſuper dubium manutentionis; ſcribentes hinc indè admittebant poſſeſſionem olim D. Ioannis Franciſci Vrſini, ſed pro D. Aſtio prætendebant priuatum fuiſſe dictum Vrſinum ſua poſſeſſione ex ſententiâ Iudicis, & proindè non eſſe manutenendum. Verùm obijciebatur ſententiam vitio nullitatis ex defectu citationis laborare, & conſequenter adhuc manutenen. eſſe primum poſſeſſorem cum ſtante illâ nullitate Iudex habeatur 1
pro priuato, & ſpoliaſſe dicatur *Abb.* in cap. conquerente num. 8. de reſt. ſpol. *Rip.* in l. 1. atu. a. i et 3. num. commune n. 60. & ſeqq. ff. de acquir. poſſ. ff. *Hondad.* conſ. 10 n. 19 & in. ho. 1 *Rota* dec. 111. nu. 2. p. 1. recent. & coram bo. mem. Card. *Caualerio* decil. 432. n. & propterea tota difficultas in eo poſita eſt, an verè adſit hæc nullitas ex defectu citationis, & pro maiori parte hodiè etiam Domini cenſuerunt conſtare de hac nullitate, & perſiſtendo in deciſis coram eodem Domino meo *Vbaldo*, manutenendum eſſe Dominum *Pauonium*.

Nam citatio his verbis concepta eſt, mandat A. C. ſiue eius in ciuilibus Reuerendiſſ. P. D. Locumtenens per audientiam literarum contradictarum citari, & citat Dominum Ioannem Franciſcum Vrſinum ex aduerſo principalem, quatenus hodie per totam compareat Romæ coram eorum altero ad videndum mandati adiudicari dicto Inſtanti Cenſum, &c & mandatum quodcumq; deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ſeu decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem Inſtante &c. Quæ citatio exequuta fuit die 26. & eâdem die Iudex decreuit adiudicationem, & tamen illa citatio tanquam terminans in pri-
mam, cadebat in diem 27. Ex quo ſequitur, quod die 2
26. non aderat citatio ſub quâ Iudex poſſet pronunciare ſuper adiudicatione, ſic quod decretum fuerit euidenter nullum *Bart* in l. fin. num. 1. ff. quod vi
aut clam *Abb.* in c. conſuluit num 8 de offic. deleg. 3
Rolan. conſil. 42. n. 35. lib. 1. *Oſaſch* conſil. 64 n. 23. *Rota* in recent deciſ. 128. n. 2. & deciſ 340. nu 1. & 2. p. 1. & coram S. me. Greg XV deciſ. 546. n. 16. Ex totóque citationis contextu depræhēditur, quod tempus illud in principio appoſitum ad hodie per totam reſpicit factum litigantium, quod ſcilicet per totum hodie qui erat dies 26. partes debebant comparere coram Iudice, illum inſtruere, iura deducere, & hic totus dies erat deſtinatus factu partium, dies verò ſequens, ibi, ad primam, erat deſtinatus ad factum Iudicis, quia in illum reiecerat litigantes ad audiendam eius voluntatem, & decretum; vnde non potuit præuerti hic ordo, & præproperè ante primam diem decretum promulgari.

Nec intellectus datus ab Informantibus pro Domino Aſtio admitti poteſt, quod ſcilicèt tota dies 26. fuerit aſſignata, & ad comparendum, & ad videndum adiudicari, & mandatum quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, in aliam verò diem fuerit dilatum decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, attentâ illâ dictione, ſeu, quæ diuidit, & ſeiungit primam

partem

partem à ſecundâ, ita vt terminus per totum hodiè
claudatur ibi mandatum neceſſarium & opportu-
num decerni, & relaxari, quod verò ſequitur, ſeu de-
cretum neceſſarium, & opportunum ſolùm reſpice-
re alium terminum, nempè ad primam diem. Quo-
niam prim dictio illa, ſeu, non ponitur inter termi-
num hodiè per totam, & terminum ad primam, ſed
5 ponitur inter mandati relaxationem, & decreti in-
terpoſitionem, Vndè aſſequimur, quod vtrumque,
ſcilicèt mandati relaxatio, & decreti interpoſitio ca-
dant ſub eodem termino, ad primam, & dictio illa,
ſeu, hoc in loco diſtinguit quidem actus, ſed ſub eâ-
dem determinatione vtrumque comprehendit iuxta
ta Gloſ. in l. 1. §. ſi ſunt munera ff. de moner. & ho-
nor. *Bart.* in l. is qui ducenta §. vtrum n. 2. ff. de reb.
dub. *Curt. iun.* in l. precibus num. 47. C. de impuber. &
aliis ſubſtit. *Corn.* conſil. 198. n. 4. lib. 3. *Ruin.* conſil. 57.
n. 5. lib. 1. hæc enim particula, ſeu, non eſt ſimplex al-
ternatiua, ſed habet quamdam mixturam copulatiuæ.
vt inquit *Bart.* in l. ſi quis ita n. 1. ff. de aut. & arg. leg.
6 *Corn.* dicto conſil. 198. ſub nu. 4. atque vt plurimum
ſtat expoſitiuè, non autem diſiunctim, vt in c. licèt in
princ. de elect. & c. bonæ il. 1. vbi Gloſ. de poſtulat.
prælat. *Gemin.* conſil. 115. n. 7. *Corn.* conſil. 261. n. 16.
lib. 4. Card. *Seraphin.* dec. 393. n. 9.

Secundò quia ratio recti ſermonis, & æquitas Iu-
dicis mandantis citari, non patitur, vt pro mandato
relaxando coarctauerit tempus parti citandæ intra
totum hodie, & tamen pro decreto interponendo,
quod erat minùs præiudiciale parti indulſerit lon-
giorem dilationem, nempè & aliam ſequentem diē,
7 quod certè eſſet abſurdum, & propterea dicendum
eſt, quod tota, & integra dies hodierna erat data
Vrſino, vt compareret, diem verò ſequentem Iu-
dex ſibi reſeruauerit pro decernendo mandatum, ſi-
ue decretum, & iſtud decretum non poteſt intelli-
gi niſi pro adiudicatione, quia de illâ tantùm age-
batur.

Tertiò quia ſi admitteremus Intellectum, quod
prima pars citationis, hodiè per totam, comprehen-
dat, & facultatem adiudicandi, & mandatum quod-
cumq; d ruendi, ac relaxandi, daretur contrarietas,
h dubi an ſub termino ad primam diem ca-
dit a ad videndum decretum neceſſarium, &
o ortunum fieri, Vndè D. Vrſinus eſſet citatus per
totum ho ad videndum mandari adiudicari, &
in diem ſequentem eſſet citatus ad videndum
fieri, & interponi decretum eſſetque intolera-
bilis hæc præpoſteratio, quod priùs Iudex manda-
ret adiudicationem, & poſteà in die ſequenti faceret
decretum, mandatum enim proficiſcitur ex antece-
denti decreto, & non è conuerſo. Et propterea non
videtur quod hæc nullitas citationis poſſit euitari,
cùm & in omnem euentum citatio debeat eſſe clara,
8 & certa tam reſpectu rei, & loci, quàm reſpectu per-
ſonarum, & temporis l. aut qui aliter §. ſi quis ff. quod
vi aut clam, & ibi *Bart.* n. 1. *Angel.* in l. vt perfectius
C. de annal. except. *Roman.* conſ. 369. nu. 8. *Tiraq.* de
retract. lignag. §. 8. gloſ. 2. nu. 5. *Vant.* de nullit. ex de-
fect. cit. nu. 30. & 65. *Creſcent.* dec. 10. de dol. & con-
tum. *Rot.* dec. 17. de re iud. in nou. & dec. 535. ſub n. 2.
part. 1. recent. & dec. 141. n. 3. p. 2. & hæc citatio tan-
quam incerta, & alternatiua nulla eſt, perindè ac ſi
facta non fuiſſet, vt per Doctores prædictos.

Quarto admiſſo ſine veri præiudicio illo intelle-
ctu, & quod citatio alternatiuè concepta ſuſtinere-
tur, ſequitur tamen, quod Vrſinus fuit citatus ad
primam ad videndum decretum fieri, & interponi,
vndè quatenus duplex terminus ad idem decretum
adiudicationis datus fuiſſet, poſterior erat attenden-
dus in fauorem citati, & non primus Gloſ. in cap. 9
conſuluit verbo qui hoc anno, & ibidem *Felin.* ſub
num. 4. in fin. verſ. & nota quod illâ die de offic. de
leg. *Franch.* in c. cum parati n. 21. in fi. de appellat. *So-
cin.* de dilat. & cit. art. 19. n. n. 19. per tot. *Marant.* de
ordin. iudic p. 6. numb. 1. tit. de citat. n. 117. ver. quid
autem ſi aliquis citetur, non poteſt enim dici in mo-
râ, ſeu contumaciâ ipſe citatus niſi elapſo vltimo
momento termini poſtremo loco ſibi præfixi in ci-
tatione, & idem importare videtur terminus ille per
totam hodiè compareat, quia extremum etiam mo-
mentum illius diei videbatur debitum Vrſino citato,
vt poſſet comparere, & deducere iura ſua, nec in il-
lâ die Iudex poterat aliquid facere, quia hoc modo
tota dies non fuiſſet aſſignata citato, & propterea
Iudex non poterat decretum, ſiue aliquid mandatum
decernere niſi integrè vſq; ad vltimum momentum
elapsâ illâ die attentâ vi illorum verborum per to- 10
tam hodiè ad l. Iulianus ff. de leg. 3. l. in toto ff. de reg.
iur. *Menoch.* conſil. 202. numero 23. & conſil. 628.
num. 11.

Vel ſi diceremus citationem; hodiè per totam,
nequaquam tribuiſſe citato integrum diem vſque
ad extremum momentum, ſed intelligi vſque ad ho- 11
ram audientiæ, vt per Card. *Seraphin.* dec. 1115. nu. 2.
& 3. tunc adhuc alia inſurgeret nullitas, quia bre-
uiſſimus fuiſſet terminus, & omninò incongruus pro
defenſione citati, ſi die 26. per citationem Vrſinus
abſens pulſatus, ſtatim eadem die vix elapſis paucis
horis Iudex decretum promulgâſſet, & ſic ratione
breuitatis termini præfixi citatio redderetur nulla
tamquam nimis arctans citatum *Caſſador.* dec. 6. n. 3.
de dol. & contumac. *Creſcent.* decil. 6 eodem titulo 12
Put. dec. 150. lib. 3. *Vant.* de nullitat. ex defect. citat.
nu. 67. & ſeqq. Cardinal. *Mantic.* dec. 8. nu. 2. & quod
decretum emanatum eodem die, quo quis ad illud
fuit citatus redargui poſſit de nullitate voluit *Inno-
cent.* in capit. conſuluit nu. 5. in verbo gratia, verſic. 13
ſed videtur de offic. deleg. & Rota apud Cardinal.
Mantic. deciſ. 8. nu. 3. ac deciſ. 159. in principio, &
in Toletana Beneficij 31. Ianuarij 1601. coram bo.
me. Card. *Lancellotto.*

Non obſtat, quod mandatum ſuſtineatur in vim
alterius citationis, quæ iam præceſſerat, ſub quâ re-
ctè, & validè potuit relaxari dictum mandatum, &
proinde non eſſe inſiſtendum ſuper aliâ citatione, in
quâ nullitas fundatur, cùm nō eſſet neceſſaria; Quo-
niam reſponſum fuit, quod cùm appareat Dominū
Altium noluiſſe vti mandato de deliberando priùs
ſub aliâ citatione decreto, ſed citauerit pro obtinen-
do alio mandato adiudicationis, vtiq; ex primâ cita-
tione emanatâ ad effectum habendi decretum de
deliberando, non poteſt ſuſtineri mandatum adiudi-
cationis, quia per nouam citationem, & nouum de-
cretum illa fuerat circumducta Cardinal. *Seraphin.*
dec. 765. n. 2. *Rota* in recent. dec. 217. n. 2. parte primâ,
& coràm Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquin-
to deciſ. 339. numero ſecundo & deciſ. 457. nu. ſe-
ptimo.

Minùs obſtat, quod mandatum de manutenendo
non poſſet concipi in perſonam D. Paoonij ſtante
obitu Ioan. Franciſci Vrſini principalis; Quoniam
obiectum ceſſare viſum fuit, tum quia D. Pauonius
habebat mādatum irreuocabile, quod propterea per 15
mortem mandantis non expirauerat *Ruin.* conſil.
515. numero ſeptimo libr. primo Cardinal. *Mantic.*

de tacit.lib.7.tit.23.no 40 & ſeqq. *Gratian.* diſcept. foren$.cap.763.n.17.præſertim iuncta clauſula,vt in
36 rem propriam quæ operatur,mandatum durct etiam poſt obitum mandantis,ſecundùm *Bart.* in Lillam in princip. C. de donat. & in leg.2 §.ſi quis donationis numer 2.ff.eodem *Gabr.* de procur.concl.2.num.36. Cardinal.*Mantic.* de tacit.dicto tit.23.numero 52. Cardinal *Seraphin.* deciſ.541. numero 2. Tum etiam quia cùm dictus Pauonius Dominus litis eſſet effectus, mandatum rectè concipi potuit in eius perſonam vt exactionem petitam in iudicio viuente adhuc Vrſino conſtituente ipſe Pauonius Dominus litis effectus abſoluete valeat *Iaſ.*in leg.nulla numero 4.C de procur. *Grauat.*ad Veſtr.in prax.libro 4. cap. 4.numero 41.*Vant.*de nullit. ex defect. Iuriſd.ordio. nu.106.circa fin *Surd.*conſil.99. num.23.& ſeqq & deciſ.89.nu.6 *Magon.*dec Fluent.48.nu.15.& ſeqq. cum aliis.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Romana Retractus.

Mercurij 23. Ianuarij 1630.

ARGVMENTVM.

Vicinus vt fruatur prælatione in emptione domus Vicini vigore Conſtitution. Gregor.XIII. de Iure congrui,quatuor requiruntur. Primò quod ſit Vicinus verè. Secundo offerat ſe ædificaturum intra certum tempus. Tertiò ædificium perficiendum non in priuatam habitantium commoditatem tendũt,ſed in ornatum,& decus Vrbis.Quartò quod ex domo Vicini, & retrahenda poſſit cõfici vnum ædificium.

SVMMARIVM.

1 *Vicinus ad hoc vt potiatur prælatione in emptione domus vicinæ vigore Bullæ Iuris congrui, quatuor copulatiuè requiruntur.*

2 *Vicinitas,hæc vox denotat quamdam commixtionem, & cohærentiam inter domum propriam Vicini,& retrahendam.*

3 *Vicinus, vt fruatur prælatione in emptione domus Vicini,requiritur,vt ſe ædificaturum intra certum tempus offerat.*

4 *Vicinus ſi nolit ædificare,tunc ius prælationis competit Inquilino,etiamſi ædificaturus non ſit.*

5 *Ornatus Vrbis,& publicum decus eſt potiſſimum ſcopum Bullæ Greg.XIII.de iure congrui.*

Vrbium decens cultus, & ædificatio à iure communi præcipitur n.5.

6 *Ornatus Vrbis eſt fundamentum totius Bullæ iuris congrui, vt habetur in proœmio.*

7 *Conſtitutionis finis,& mens Legiſlatoris deprehenditur ex proœmio.*

8 *Ornatus Vrbis eſt ratio finalis Conſtitut.Gregor. de iure congrui.*

9 *Magiſtri viarum Vrbis, in quorum loco ſint ſubrogati.*

10 *Ædificium faciendum à Vicino, ſi ſit in parte poſteriori,vel interiori domus, non intrat Bulla iuris congrui.*

11 *Ornatus publicus & decor Vrbis conſiſtit in eleganti facie, & ſtructura de foris expoſita.*

12 *Bulla iuris congrui,vt habeat locum,requiritur,quod domus Vicini retrahentis cum facie domus retrahendæ connecti poſſit & n.13.*

14 *Bulla iuris congrui non loquitur de quocunque Vicino,ſed de eo dumtaxat, qui ex propria, & coëmpta domo vnicam & laudiorem conſtruere poteſt.*

15 *Vicinus, qui retractum intentat, debet iam habere inchoatum ædificium in propria domo.*

Et illud congruè, & ſpecioſè abſoluere non poteſt. niſi & contiguam domum annectat n.15. & n.27.

16 *Extenſio non datur, quando eadem eſt ratio.*

17 *Dictiones,ſed,& cum, importans diuerſitatem in facto & identitatem in iure.*

19 *Vicini duo vbi adſunt, tunc Bulla Iuris congrui præfert illum,qui magis indiget.*

20 *Bulla iuris congrui præſupponit, quod ædificium ſit inchoandum in propria domo, non autem ſolummodò inſtituendum in domo retrahenda & n.36.*

21 *Bulla Iuris congrui ab Inquilino non expoſtulat ædificium,& ei etiam ſi non ſit ædificaturus, concedit prælationem.*

22 *Vicinus ex propria, & cohærenti domo poteſt vnam & elegantiorem conſtruere ædificij faciem, quod ſecus eſt in Inquilino, & ita eſt ratio, cur Bulla non requirat ædificium ab Inquilino & n.23.*

24 *Bulla iuris congrui non curat de ædificio faciendo à Vicino, ſi ſolum in domo retrahenda illud eſt facturus.*

25 *In ſtatutis & Conſtitutionibus non ſolùm attendi debet, quod ex cortice literæ deſumitur,ſed etiam quod virtualiter ex verbis, & ratiocinatione ab expreſſis deducta inferri poteſt.*

26 *Bulla iuris congrui tota eſt fundata in æquitate, quæ publicam vtilitatem priuatis præfert commodis.*

28 *Bulla iuris congrui cùm ſit correctoria iuris communis non admittit extenſionem.*

29 *Bulla iuris congrui non habet locum, quando Vicinus eſt ædificaturus in vico anguſto,& peruio.*

30 *Bulla iuris congrui in congruentia quadam, & epitheta fundata eſt.*

31 *Bulla iuris congrui nullo modo fauere videtur Vicino ædificaturo ad ſolam pompam, & æmulationem.*

32 *Vicinus quando dicatur velle ædificare ad æmulationem.*

33 *Bulla iuris congrui loquens de ædificio facienda ad publicum ornatum, debet intelligi de ædificio congruo, & proportionato pro qualitate domus.*

Non autem de quacunque immò de vana, & capricioſa ædificatione n.33.& nu.34 Vbi damnatur huiuſmodi non conſentanea ædificandi Luxuria.

35 *Ædificium nullum in Vrbe adeò eleganter conſtructum eſt, quin eius ornatus ab operoſo ingenio, & induſtria animoſi Architecti augeri poſſit.*

37 *Conſortium non inducitur ratione muri communis.*

38 *Filiæ fœminæ extantibus maſculis, non ſuccedunt in bonis paternis ſi fratres ſint parati illas dotare, & hoc ſecundum ſtatutum Vrbis.*

39 *Clauſula conſtituti, tribuit facultatem poſſeſſionem propria authoritate capiendi.*

Deciſio CCCCXXXVII.

PErmanſerunt Domini in deciſis ſub die 26. Ianuarij 1629. coram me, etiam quoad vicinitatem,ſcilicèt illam non ſuffragari Domino Leoncello in præiudicium R.P.D.Grati Inquilini.

Quamuis enim ille ſit vicinus, imò & contiguus, vt in aliis deciſionibus firmatum fuit, & ex diſpoſitione Bullæ Gregorianæ, quæ eſt impreſſa in nouo Bullario inter Conſtitutiones Gregorij Decimitertij in ordine 22, quoties vicinus habet requiſita ibi præſcripta,

Præſcripta, præferatur Inquilino, vt in §.11. Attamen Domini cenſuerunt quatuor requiri copulatiue, ad hoc vt Vicinus huiuſmodi potiatur prælatione.

Primo quod ſit vicinus verè, vt diſponitur in §.8. ibi teneatur perquirere à Vicinis, & §.9. ibi ſi Vicini
1 prædicti & §.11. ibi inter Inquilinum, & vicinos, &c. adeout quodammodo vnitus, & iunctus ſit rei retrahendæ, quemadmodum etiam infert græcs iuris iſtius appellatio, qua Ius συνημμένως non autem συμμίξεως dicendum eſſe quibuſdam placuit, quæ
2 vox denotat quandam commixtionem, & cohærentiam inter domum propriam Vicini, & retrahendam, vt declarat *Tiraq.* de retract. lignag. in præfat. n.2. & ſequitur *Bard* de Iure protomiſ. in princ. ſub n.2.

Secundo vt is vicinus poſſit, & offerat ſe ædificaturum intra certum tempus ita in §.9. & §. 11. vbi diſ-
3 crimen conſtituitur inter Inquilinum, & Vicinum, vt is ſi velit ædificare præferatur, & eo nolente nul-
4 la illius ratio habeatur, & ius prælationis in emptione competat Inquilino etiamſi ædificaturus non ſit.

Tertio vt ædificium perficiendum non in priuatam habitantium ſolummodo commoditatem ten-
5 dat, ſed & in ornatum, ac publicum vrbis decus quem ſcopum ſibi potiſſimum propoſuit fel. re. Gregor. XIII. inhærendo diſpoſitioni iuris communis, qua hic decens vrbium cultus, & ædificatio præcipitur, vt in l. penult. ff de vis publ. l. 1. ff. de tign. iniunct. l. præſes ff. de offic. præſid. l. 2. C. de ædific. priuat. l. præſcriptio C. de oper. public & monuit etiam Ariſtoteles lib.6. politic. c. vlt. vt obſeruat *Io. de Plat.* in l.2. num.2. C de prædiis & aliis rebus lib. 11. Atque in hac ratione fundata eſſet tota Gregoriana Conſti-
6 tutio, vt habetur in proœmio, ibi, quę publice vtilia, & decora eſſe vrbi, &c. Ex quo deprehenditur mens legislatoris, & finis Conſtitutionis l. fin. ff. de hæred. Inſtit. *Pariſ.* conſ.21. num. 38. lib. 1. *Crauett.* conſ.192. numer.21. *Surd* conſ. 241. num. 17. *Bard.* de Iure protimiſ. in princ. numer. 7. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ c.947. n.19 Et in terminis. quod ornatus vrbis ſit ratio finalis huiuſmodi conſtitutionis
8 tradunt *Bard.* de Iur. protomiſ. in princ. n.6. & 7. & §.4. verſ. & ex hoc ad fin. & §.7. num. 2. verſ. ratioque *Benedel.* eod. tract. in rubr. n.14. *Cabal* conſ. ciuil. 162. n.12. & ſeqq lib. 1 *Modern Roman.* diſcept. for. dicto c.947. num.13. Quod idem etiam benè deſumitur ex eadem conſtitutione, dum ad exordinandarum ædificationum curam, & ad hoc vt quæ ad vrbis ornatum conſentanea ſunt gerantur, præpoſuit
9 Magiſtros Viarum, qui ſubrogari videntur loco illorum Magiſtratuum, quos plures Romana Reſpublica, & ſubinde Cæſares ad huiuſmodi officium inſtituerunt, & Viros Viarum curandum, Magiſtros Vicorum Vrbis, Curatores Viarum, regionumque Vrbis, & publicorum operum, atque Ædiles nuncupatiunt, vt ex *Liuy*, *Suetonij*, *Taciti*, *Plutarchi*, aliorumque hiſtoricorum teſtimoniis comprobat *Panuin.* de Ciuit. Roman. tit. de Magiſtr Greg *Tholoſan.* in ſintagm. Iur. lib.46. tit.31. n. 8. & ſeqq. quibus omnibus hoc vnum munus procurandi ornatum Vrbis demandatum erat, & ſic ad propoſitum dum idem Gregorius XIII. Magiſtris viarum ædilitatis curam & onus iniunxit, hinc arguitur euidens eiuſdem voluntas circa ipſum Vrbis ornatum.

Et propterea ſi ædificium faciendum à Vicino, eſt in parte poſteriori, vel interiori Domus Bulla

non ſuffragatur, vt conſuluit *Petrus Aldobrandinus*, 10
& paſſim ſeruatur, vt ipſe aſſeruit, & tradunt *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 947. numer. 12. ornatus enim hic publicus, & decor Vrbis conſiſtit in eleganti facie, & ſtructura de foris expoſita, cui
reſpexit Gregorius dum contiguos appellauit iſtos 11
Vicinos, ideſt ſe tangentes, ſeu collaterales, adeout facies ædium Vicini retrahentis cum facie Domus retrahendæ connecti poſſit, per que incorporationem apte vnicum perfici ædificium & eius facies omnia, & Viſitorum oculis expoſita conſpectior euadere.

Quarto vt ædificium cadat & in parte retrahenda vt in §.9. & ibi ædificaturos &c. & ibi, de ædifi-
cando &c. ibi ad certam ſummam &c. atque ab hoc 12
nec Informantes pro Domino Leonello diſſentiunt, & cadat etiam in parte ipſius Vicini retrahentis, itaut Vicinus ædificando in propria, & in retrahenda Domo poſſit ex vtriuſque collatione & incorporatione Ciuitati hoc præſtare decus, quod in ſin-
gulis domibus diuiſis, & ſtructura inæqualibus non 13
poſſet, vt in terminis Bullæ Sixti Quarti dixit Bardus de Iur. protomiſ. §.3. n.2. & §.4. ver vnde lex, ibi, in Bulla tamen &c. & idem ſenſit Aldobrandinus in præallegato conſ. verſ. quin imo, vbi ſtatuit conſtitutionem non loqui de quocunque vicino, ſed de eo duntaxat, qui ex propria, & cohærenti Domo, vni-
cam & latiorem conſtruere poſſit, & ſic prǽſupponit 14
Aldobrandinus, quod ædificium cadat etiam in Do-
mo retrahentis, Et idem videntur inferre verba Bul- 15
læ in §. 6. ibi, ſi quis Domum, ſolumve habens ibi ædificare voluerit, quod verbum ibi ad oculum demonſtrat ædificium futurum in parte propria retrahentis, & clarius eodem §.6. ibi, Et nihilominus ędificium ipſum inſigne futurum ſit, eique perficiendo aliqua Domus etiam à Domino habitata &c. ex quibus deprehenditur, quod Papa intellexit, vt Vicinus, qui retractum intentat, iam inchoauerit ædificium in proprio, ſed illud congrue, & ſpecioſe abſoluere non poſſit niſi & contiguam Domum annectat.

Et quamuis in hoc §.6 Bulla loquatur in venditione coacta, attamen & idem videtur diſpoſitum in §.
8. vbi de ſpontanea venditione ſermo habetur, tum 16
quia eadem ratio id ſuadet, nec diuerſa aſſignari poteſt, & ſic idem videtur diſpoſitum per comprehenſionem, non autem extenſionem *Bald.* in l. data opera num.11. C. qui accuſ non poſſ. *Caſtrenſ.* conſ. 83. num. 2. lib. 2 & conſ.251. n 3. lib.1. *Menoch.* conſil. 113. num. 5. *Surd.* conſ.25. num.39. & in his terminis bene *Caball.* dicto conſ. 162 numer.21. & ſeqq. lib.1.

Tum & quia Bulla in §.8. vbi loquitur de venditione ſpontanea vtitur dictionibus, ſed & cum, quæ
important diuerſitatem in facto, & identitatem in 17
Iure *Bart.* in l. hoc amplius ff. de damn. infect. *Iaſ.* in l. clam poſſidere §. qui ad nundinas num. 9. ff. de acquir. poſſeſſ. *Boer.* dec.153. nu. 20. Tum etiam quia, & in §.12. vbi Bulla loquitur de vtraque venditione tam coacta, quam ſpontanea decernit opus eſſe, quod ædificium ſit faciendum in Domo retrahentis ibi, Vicini fuerint, quorum ædificiis vendenda res opportuna exiſtat, tunc enim opportuna eſt domus retrahenda ædificio, quando ſtructura iam inchoata abſolui rectè non poteſt niſi facta incorporatione Domus cohærentis retrahendæ; quod & ſuadetur ex eo quia inter duos vici-
nos Bulla præfert eum, qui magis domo 19

retrahenda indigeat, & ſic ad prælationem conſide-
rat indigentiam pro ædificiis cæptis in proprio, vel
præſoppon t ædificium eſſe inchoandum in re pro-
pria, non autem ſolummodo, & ſingillatim inſti-
tuendum in domo retrahenda.

Verum & hoc planius conuincitur ex §. 11. vbi Bul-
20 la, quæ ita anxiè ædificium exigit, & toties Vrbis or-
natum inculcat, tamen ab Inquilino, qui ſolummodo
ius habet tempore habitationis nullum expoſtulat
ædificium, & ei etiamſi ædificaturus non ſit conce-
21 dit prælationem, in quo certè nulla alia ratio diſcri-
minis aſſignari poteſt, cur ſcilicet Bulla expoſtulet
ędificium a vicino, qui ius habet reale, & perpetuum,
non autem ab Inquilino niſi quia vicinus, & ex pro-
22 pria, & ex cohærenti Domo retrahenda, poteſt vnà,
& elegantiorem conſtruere ædificij faciem, in Inqui-
lino autem, cum non poſſit ædificare niſi in Domo,
23 quam inhabitat, & prætendit retrahere, Bulla negle
xit huiuſmodi ædificium, & hinc infertur quod ea-
dem Bulla nec etiam curaret ædificium faciendum
24 à vicino ſi ſolùm in domo retrahenda illud eſſet fu-
turum, in ſtatutis autem, & conſtitutionibus attendi
debet nedum quod ex litteræ cortice deſumitur, ſed
25 etiam quod virtualiter ex verbis, vel ratiocinatione
ab expreſſis deducta inferri poteſt *Bart.* in l. ſi fideiuſ-
ſor §. meminiſſe ff. de leg. 1. *Cranet.* conſ. 149. nu. 11.
Gabr. conſ. 15. n. 35. libr. 1. *Surd.* conſ. 215. n. 26. cum
aliis, Ratio autem cur requiratur, vt ædificium in-
choandum ſit in propria Domo vicini tota fundata
26 eſt in æquitate quæ publicam vtilitatem priuatis
prætulit commodis, & proindè dùm vicinus inchoa-
uit ædificium, quod in publicum ornatum compara-
tum eſt, neque illud perfectè poteſt abſoluere, tunc
Bulla indulget, vt alius vicinus cogatur vendere, vel
ſi ſpontè vendat debeat præferre ædificaturum ad
ornatum Vrbis, vnde durum eſſet, & incongruum
27 hoc ius congrui, ſi is qui nihil poteſt ædificare in
propria Domo præferatur ex eo ſolùm quod in parte
retrahenda offerat ſe ædificaturam, & hoc admiſſo
ſequeretur etiam quod quilibet extraneus ſi offerret
ædificium ad publicum decus ſe facturum, deberet
præferri in emptione cuiuſcumque Domus etiam
in præiudicium Inquilini, quo nihil eſſet abſurdius,
& tamen hæc Bulla cum ſit correctoria iuris com-
munis, nempè leg. dudum C. de contrahen. empt. non
admittit extenſionem, vt ſcribunt *Luc. de Pen.* in
leg. Curiales C. de prędiis curial. lib. 10. vbi quod hoc
ius protimiſeos nimiæ aſperitatis nota arguit, &
Dec conſ. 222. n. 1. *Caſtr.* conſ. 149. num. 1. lib. 2. *Corn.*
conſ. 166. nu. 8. & ſeqq lib. 2. *Pariſ.* conſ. 82. num. 4. &
ſeqq. lib. 3. *Tiraquell.* de retract. in præfat. num. 64.
Menoch. conſ. 666. n. 3. & ſeqq. *Rendel.* de iur. proti-
mis. in rub. n. 27. Rota coram Reuerendiſſ. Domino
meo *Decano* dec. 2. n. 3.

Hæc applicando ad caſum pręſentem intelligimus
28 in Domino Leoncello concurrere quidem primum,
& ſecundum requiſitum, deficere autem tertium, &
quartum.

Tertium deficit, quia ædificium, quod proponit
29 ſe facturum eſt in Vico anguſto, & imperuio, ne-
que confert ad publicum Vrbis nitorem, & proſpe-
ctum.

Quartum etiam, quia licet in delineatione, ſiue
typo exhibito appareat quod ipſe Dominus Leo-
cellus parietes domus poteſt extollere, feneſtras
ampliare, & parietum culmen coronide obduce-
re, attamen cum vt diximus hæc Bulla ſit fundata
30 in congruentia quadam, & epicheia debet intelligi

de ornatu, & decore congruo, & proportionato,
& certè cum iſta Domus, de qua agitur pro ſua di-
gnitate æquè ornata ſit, decus iſtud pollicitum vide-
tur potius ad ſolam pompam, & æmulationem pro-
poſitum, cui Bullam nullo modo fauere voluiſſe di- 31
cendum eſt ex traditis per *Menoch.* de arbitr. iud.
caſ. 156. num. 3 & ſeq. *Cepoll.* de ſeruit. Vrban. præ-
diorum cap. 39. *Honded.* conſ. 80. num. 7. libr. primo,
Burſat. conſil. 57. numero 14. & ſeqq. & in terminis
retractus Rota deciſ. 475. num. 9. part. prima diuerſ.
& alias in cauſa relatis per *Modern. Roman.* diſ-
cept. forenſ. cap. 745. numero 32. & ſeqq. ſuſpicio-
que æmulationis indè deducitur, quod hæc Do- 32
mus non ita latum habet ſitum, vt tam elegantem,
& ſumptuoſum congruè admittat ornatum, ſique
ornamentum propoſitum perficeretur plus eſſet
in impenſa, quam in fructu, vndè emergit animus
æmulandi ad leg. qui fluminibus §. final. ff. de ſeruit.
vrban. præd *Alexan.* conſ. 174. numero 4. ad fin. libr.
2. *Cephal.* conſil. 130. numer. 15. *Burſatt.* dicto
conſil. 57. numer. 17. *Honded.* dicto conſil. 80. nu-
mer. 8. & dd. *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. præal-
legato capit. 745. numero 39. Et Bulla dum loqui-
tur de ædificio faciendo ad publicum ornatum, de-
bet intelligi de ædificio, & ornatu congruo, & pro-
portionato pro qualitate domus, non autem de quã- 33
cumque immoderata, aut captioſa ædificatione,
quam prohibuit I.C. in leg. ex damni ff. de damn. in-
fect. & in leg. prima C. de ædifican. priuat. vbi huiuſ-
modi non conſentanea ædificandi luxuria damna-
tur *Gratian.* in can. pulchr. 86. diſt. *Luc. de Pen.* in l. 2.
num. 10. C. de prædiis, & omnibus, &c. libr. 11. &
notat *Briſſon.* ſelect. antiq. lib. 1. cap. 1. benè confert
doctrina *Alciat.* in l ædificia § perfeciſſe ff. de verb.
ſign. alioquin daretur proceſſus in infinitum, cum
nullum in Vrbe Palatium adeò eleganter conſtru-
ctum ſit, quin eius ornatus ab operoſo ingenio, & 34
induſtria animoſi Architecti, vt inquit Imperator in
l. in his ad fin. C. de prædiis, & omnibus reb. nauicul.
lib. 11. augeri poſſit.

Sed eſto citrà veri præiudicium, quod domus, quã
Dominus Leoncellus vellet retrahere admittaret
nouum opus, certum eſt, quod ipſe in manſiuncu-
lis, & Taberna quam ſubtus habet, nihil prorſus 36
poteſt addere, & totum ædificium fieret in domo
retrahenda, quod non ſufficit, vt ſupra oſtenſum
fuit.

Quo verò ad conſortium in quo, & modo per me-
moriale inſiſtebat D. Leoncellus, neque illud Do-
mini putarunt ſuffragari, nec ratione muri commu- 37
nis, qui non induxit conſortium ad hunc effectum
reſpectu Domus, vt in Deciſionibus iam fuit firma-
tum, & præcisè in his terminis vltra allegatos in
aliis deciſionibus reſoluit *Rauden ſ.* vat. reſ. cap. 14. n.
6. & ſeqq. Nec ratione ceſſionis Iſabellæ, & legitimæ
eidem debitæ, quoniam hæc Domus, nec paterna
fuit Iſabellæ, ſed prouenit ex donatione Patrui, cum
pacto, vt ſolum ſpectaret ad maſculos, vt in Inſtru-
mento ſub die 22. Nouemb. 1594. per acta *Buratti*,
& quatenus fuiſſet paterna nullum ius Iſabellæ
competeret extantibus fratribus ſecundum diſpoſi-
tionem Statuti Vrbis; cum enim prædicti fratres
nedum fuerint parati dotare Iſabellam, ſed verè iam
in quantitate dotauerint bona effecta fuerunt libe- 38
ra eorumdem fratrum, ſororique ſolum competebat
actio ad dotẽ pro adimplemento modi, vt per *Gabr.*
conſ. 5. n. 10. li. 1. in princ. & conſ. 139 n. 2. & ſeqq. li.
2. vbi refert d. conſil. 5. à Rota fuiſſe approbatum,
nempè

nempè coram *Coma* deciſ. 538. & plenius coram bo. me. Cardinal. *Blanchetto* dec. 540. p. 1. diuer.

Neque ex ſubſequutis deſumi poteſt Iſabellam fuiſſe cõſortem in dominio iſtius Domus, quia ſi apprehendit poſſeſſionem id factum eſt non iure condominij, quia nullum dominium habebat, ſed ſolum ob quamdam hypothecam pro annua penſione ſcutorum 100. ex locationibus iſtius domus percipiends,
39 & appræhenſio poſſeſſionis facta eſt in vim clauſulę conſtituti appoſitæ in Inſtrumento aſſignationis dictæ annuę penſionis, quę clauſula cõſtituti tribuebat facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate *Bart.* in reper. l. creditores n. 18. & 19. C. de pignor. Rota in Reatina iuris redimendi 17. Martij 1624. coram me.

Et ita diſcuſſo diligenter articulo, per omnes Dominos concluſum fuit ſtandum eſſe in deciſis etiam quoad vicinitatem, &c.

Piſana Beneficij.
Veneris 5. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Exequutor literarum Apoſtolicarum prouiſionis beneficij vigore gratioſæ ſubrogationis poteſt cedere ad exequutionem extraiudicialiter. Et quid quando pars proteſtatur ad vlteriora non procedi ſine citatione ipſius, nam diſtinguitur; quando ſe opponens eſt legitimus contradictor, & quando non eſt talis.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor literarum Apoſtolicarum prouiſionis beneficij ex gratioſa ſubrogatione impetrati poteſt procedere ad exequutionem extraiudicialiter.*

2 *Immiſſio vigore ſubrogationis gratioſa conceditur docto de Clericatu lite, & obitu.*

3 *Proteſtatio coram Iudice exequutoriali literarum Apoſtolicarum, vt non procedatur ad vlteriora, niſi citato ipſo proteſtante operatur, vt prorſus debeat citare, alias omnia ſequuta redduntur nulla.*

4 *Fallit, quando exequutor non eſt mixtus, vel non eſt proteſtans legitimus contradictor ratione poſſeſſionis, vel paritatis tituli.*

5 *Poſſeſſio capta pendente appellatione, quando exequutor eſt mixtus, eſt nulla.*

Dicetur mixtus exequutor, ſtante clauſula, verificato iurepatronatus, ibidem.

6 *Immiſſio non denegatur ex ſubrogationis prouiſione in poſſeſſionem defuncti, quamuis etiam illa nulla redderetur, aut alio modo vitioſa.*

7 *Litteris gratioſa ſubrogationis poteſt ſubrogatus procedere ex ſe ſine exequutore ad capiendam poſſeſſionem, quia ille non ſolet decerni.*

8 *Factum in dubio præſumitur, quod erat faciendum.*

Deciſio CCCCXXXVIII.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa facta, à qua non putarunt eſſe recedendum; quoniam Dominus Bandinus in vim gratioſæ ſubrogationis validè, ac iuſtè fuit ab exequutoribus immiſſus, pro quibus præſumitur, quia poterant extraiudicialiter procedere, nec tenebantur proceſſum formare, ſed tantummodo animum ſuum extraiudicialiter informa-
1 re *Put.* dec. 140. lib. 2. in correct. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 9. in annot. n. 19. 25. & 26. præſertim quia poſtea fuit ſufficienter doctum de Clericatu, lite, & obitu Petri colitigantis in poſſeſſione, & ſic de omnibus requiſitis ad gratioſam ſubrogationem iuxta tradita 2
per *Mohed.* dec. 9. & 11. vt lit. pend. cum aliis in deciſione allegatis: vndè multo magis intrat ſupradicta præſumptio, quod exequutores extraiudicialiter ſe informauerint, & benè conſtat de eorumdem decreti Iuſtitia.

Neque obſtat, quod pro parte D. Roſſermini fuerit coram dictis Exequutoribus comparitum, & proteſtatum non procedi ad vlteriora niſi ipſo citato, & conſequenter decretum prædictum cum omnibus indè ſequutis tanquam eo non citato factum videatur omninò nullum, & inualidum ad tradita per 3
Abbat. in c. fin. n. 13. verſ. ſed ſi compareretis, qui prætendit *Felin.* n. 27. verſ. fallit 5. de præſumpt. *Garz.* de benef. p. 6. c. 2. nu. 120. & 143. & ſeqq. Nam placuit reſponſio, quod exequutores non erant mixti, nec D. Roſſerminus reperiebatur in poſſeſſione, nec parem titulum gratioſæ ſubrogationis habebat, & ſic cum reuera non eſſet legitimus contradictor, non potuit per dictam comparitionem, & proteſtationem ſe talem facere, ſed adhuc potuerunt executores ipſi extraiudicialiter, & eo non citato procedere *Innocent.* in cap. fin. num. 2. & ibi *Imol.* nu. 9. de præſumpt. 4
Ioan. Andr. in cap. capitulum n. 50. & ibidem Compoſtellan. n. 47. de reſcript.

Minus obſtat, quod poſſeſſio Petri capta pendente appellatione à decreto exequutoris mixti, propter clauſulam verificato iurepatronatus, fuerit nulla, & attentata, vt per *Rotã* dec. 91. n. 2 & 3. & ibi Adden. 5
num. 11. coram S. me. Gregorio XV. Quoniam vltra quod, vt aliqui ex Dominis dicebant, attentata ceſſare videntur ex eo, quia iuſpatronatus verificari debebat coram Ordinario, non autem coram exequutore, qui proptereà non erat mixtus, & Petrus poſſeſſionem appræhendit poſtquam Roſſerminus produxerat reſcriptum cum clauſula, ſine præiudicio vlterioris executionis literarum Apoſtolicarum; fuit reſpõſum quod quidquid ſit de hoc ſuper quo nec videtur opus inſiſtere; ſubrogato debet dari immiſſio in poſſeſſionem defuncti qualiſcumque illa ſit etiamſi fue- 6
rit vitioſa Card. *Mantic.* dec. 251. n. 5. vel attentata, vt fuit dictum in Pamphilonen Parochialia 6. Iulij 1611. coram bo. me. *Vbaldo* relata per Addent. ad S. me. Greg XV. dec 251. n. 15.

Denique nec viſum fuit obſtare, quod Bandinus vnico contextu produxerit coram Exequutoribus tam bullas gratiæ principalis in quibus erant deputati executores, quam etiam bullas gratioſæ ſubrogationis in quib. nullus erat datus executor & quod iiſdem executores pronunciauerint bullas prædictas eſſe executioni demandandas, & conſequenter videatur facta commixtio vtriuſque gratiæ, & ceſſare priuilegium ſubrogationis, capiendi ſcilicet poſſeſſionem lite pendente, præſertim quia ſi fuiſſent ſeparatim executioni demandatæ litteræ tantum ſubrogationis decretum eſſet nullum ex defectu iuriſdictionis, cum in illis, vt dictum eſt, executores aliqui dati non legantur.

Quoniam pro reſponſione fuit animaduerſum, quod in litteris gratioſæ ſubrogationis, quæ ſeparatim expediuntur, executores dari minimè conſueuerunt; vt ſubrogatus, ſi velit, poſſit propria auctoritate poſſeſſionem capere iuxta tradita per *Mohe-* 7
dan. deciſ. 11. vt lit. pendent. & *Put.* deciſ. 108. lib. 1. in correct. Et ideò ſi ipſe velit executorum Viam eligere, ad alios recurrere non poteſt, quam ad datos in gratia principali; Vnde iuxta ſtylum ad

firmandam iuriſdictionem fuerunt productæ litteræ ipſius gratiæ principalis, illæ vero non fuerunt executioni demandatæ, cum hoc in decreto expreſſe non dicatur, & de iure lite pendente fieri non potuerit, ſed dicendum eſt ſolas litteras gratioſæ ſubrogationis executioni demandatas fuiſſe, ſemper enim factum præſumitur quod validè fieri potuit ex
8 adductis per *Felin.* in c. cum ea officij n. 11. & ſeqq. de præſcript. *Menoch.* præſumpt. 4 n. 8. 15. & ſeqq. & præſertim nu. 27. & 28. lib. 6. & in ſimili fuit dictum in Conchen. Decimarum 7. Maij 1601. coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio.*

Et Ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Meliten Prioratus Capellæ.
Lunæ 4. February 1630.

ARGVMENTVM.

Tranſportatio actorum per appellantem quando facienda, dum acta ſunt irreleuantia.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtentia actorum, & eorum productio probatur ex aſſertione Iudicis dicentis ſe acta vidiſſe.*
2 *Actis non tranſportatis, Iudex appellationis nulliter procedere dicitur.*
3 *Et eſt de forma ex Concilij Trident. diſpoſitione.*
4 *Irreleuantia actorum non excuſat ab onere tranſportationis in cauſa Eccleſiaſtica. Secus in cauſa prophana.*
5 *Tranſportatio actorum non eſt neceſſaria in foro Militia & inter Equites Hieroſolymitanos. Sed contra vbi vere fuerunt exhibita n. 6.*

Deciſio CCCCXXXIX.

CEnſuerunt Domini, acta non eſſe integrè tranſportata, quia verè deficiunt, & Breue S.D.N. & litteræ Regis Catholici, quæ fuerunt productæ in Conſilio Meliten. prout in ſmutitione, de qua in ſummario pro D. Bernardino nu. 2. Et ea aſſertione Iudicis teſtantis ſe vidiſſe acta, reſultat nedum exiſtentia actorum, ſed etiam realis productio, vt dixit Rota in Piſtorien Beneficij 13. Ianuar. 1617. coram
1 bo. me. *Buratto*, & in Braccharen. Parochialis de Mezera 2. Ianuarij 1604. coram Iuſto, & notant Addent. ad S. me. Greg XV dec. 59. nu. 14. Et proinde poſita hac productione reali, Itaut d. Breue, & litteræ nedum fuerint in actis, ſed etiam effecta de actis, appellans debebat integrè tranſportare, alias non poſſet audiri, & Iudex appellationis nulliter diceretur pro-
2 cedere ad tradita per *Bart* in l hi qui ad ciuilia C. de appellat. *Bald.* in l. 2. n. 6 & ibi DD communiter C de eden. *Abb.* in c. in præſentia n. 15. de renunciat. *Gabr.* de appellat. concl. 5. n. 2. & ſeq. *Caſ. de Graſſ.* dec. 9. n. 5 de cauſ poſſeſſ. & propriet. Rota coram R.D. meo *Decano* dec 274 n. 1. cum aliis. Præſertim attenta diſ-
3 poſitione Sacri Cõcilij Tridentini ſeſſ 24. c. 20. verſ. præterea, vbi hæc tranſportatio actorum pro forma inducitur, vt cenſuit *Rota* dec. 561. n. 12 p. 1. & deciſ. 564. n. 3 p. 1. recent. & alibi ſæpius.

Non obſtat, quod hi actus qui deficiunt, non ſint releuantes, nec conferant ad iuſtitiam ſmutitionis;
4 Quoniam vltra quod iſta de plano hoc non videbatur verificari, ceſſat difficultas cum verſemur in cauſa Eccleſiaſtica, quo caſu datur pro forma à Sacro Conc. Trident. vt appellans omnino tranſportet omnia acta, quæ forma ſic à lege inducta ſeruari debet ſine diſtinctione perſonæ, vel rei, licet ſecus ſit in profanis etiam in foro Eccleſiaſtico pendentibus iuxta diſtinctionem, quam ſequuta eſt Rota in Maioricen. Officij Pœnitentiariæ 21. Iunij 1591. coram bo. me. Card. *Blanchetto* & in Bononien. d. Herculanis 2. Iunij 1589. coram bo. me. Card. *Platto*, quæ ſunt 5
deciſiones 106. & 107. p. 4. diuerſ. & coram Reuerendiſſ. D meo *Decano* dec. 274. n. 3. & plenè in Leodien. dominij de Steuordia 3. Iulij 1623. coram eodem verſ. eſt tamen diuerſus.

Minus obſtat, quod in foro Melitæ inter equites procedatur more militari, & de ſingulis actis non conficiantur ſcripturæ, & ſic actorum tranſportationem non eſſe neceſſariam, vt fuit dictum in Nerito- 6
nen. habitus 24. Aprilis 1617. coram Ill. D. Card. *Veroſpio*, Quia ceſſat obiectum in præſenti, dum apparet quod re vera fuerunt producta dictum Breue, & litteræ Regis in Conſilio Militen. &c

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bononien fideicom. de Deſideriis.
Mercurij 6. February 1630.

ARGVMENTVM.

Vnus ex vocatis ad fideicommiſſum quando totum petat fideicommiſſum aliis cõfideicommiſſariis non petentibus.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex rem in l. fin. C. de Ed. D. Adr. datur fideicommiſſario.*
2 *Et datur immiſſio vno tantum fideicommiſſario in toto habente conſortes in iure fideicommiſſi & n. 4.*
Declaratur n. 3.
5 *Alienans bona contra præceptum cadit à fideicommiſſo & illud aperitur in gradu proximioribus.*
6 *Vnus ex fideicommiſſariis capit totum, & ad eum agere poteſt quando conſortes recuſant eſtate comparere.*

Deciſio CCCCXL.

CVm de anno 1626. ſub die 20. Martij, & 16. Nouembris reſolutum fuerit conſtare de fideicommiſſo Hieronymi de Deſideriis purificato ad fauorem D. Stephani, & deinde cauſis diligentiſſimè diſcuſſa ſpatio trium Annorum per nouem Deciſiones Domini cenſuerint ſatis eſſe probatam identitatem bonorum, quæ dicto fideicommiſſo ſuppoſita eſſe aſſerebantur, quodque illa fuerint poſſeſſa à fideicõmittente, nec obſtare quaſcumque detractiones, & exceptiones per DD. de Sangeorgiis & litis conſortes propoſitas, & conſequẽter D. Stephano dandam eſſe immiſſionem in dictis bonis ex remed. l. fin. C. 1
de edict. *D. Adr.* toll. Hodie in relationibus cauſarum Domini mandarunt, vt per viam Immiſſionis cauſam expedirem, cum ex dictis deciſionibus in cauſa factis ſatis conſtare exiſtimauerint de omnibus ad petitam Immiſſionem neceſſariis.

Neque obſtare viſum fuit, quod cum extet D. Marcus Antonius frater D. Stephani, & ſic reſpectu fideicommittentis in pari gradu, propterea ipſe etiam æqualiter pro ſua rata ad hoc fideicommiſſum ſit admittendus, & hinc ſequatur D Stephano non poſ- 2
ſe dari Immiſſionem in omnibus bonis fideicommiſſo ſuppoſitis.

Quoniam

Quoniam huic obiecto teſponſum fuit, quod reſ-
pectu bonorum quæ ab ipſo Marco Antonio deti-
uentur, & ſuppoſita ſunt fideicommiſſo Hieronymi,
danda eſt immiſſio D. Stephano pro medietate, &
pro indiuiſo, cum ad hunc effectum ſatis ſit partem
3 fideicommiſſi, in quo petitur Immiſſio eſſe certam
reſpectu vniuerſitatis bonorum, licet ſit incerta re-
ſpectu rerum particularium iuxta opinionem *Socin.*
ſen. in l. tertia §. incertam n. 3. poſt med. & ad diffi-
cultatem ff. de acquir. poſſeſſ. quam *Rota* amplexa
fuit in dec. 59. n. 2. & 3. p. 1. diuerſ. & in Interamnen.
hæreditatis de Paradiſis 1. Iulij 1605. & in Ferrarien.
bonorum de Taſſonis 28. Nouembris 1618. coram
Ill. Card. *Pamphilio*, in Ceſenaten. de Aldinis 24.
Ianuarij 1611. coram Reuerendiſſ. Domino meo
Decano.

Quo verò ad corpora bonorum penes DD. San-
georgios, aliosque tertios poſſeſſores litis conſortes
exiſtentis, dixerunt Domini in poſſeſſione omnium
eſſe immittendum D. Stephanum, quia ipſe, & frater
ſunt duo fideicommiſſarij re, & verbis coniuncti, ſic
in ſolidum ad fideicommiſſum vocari, & propterea
alteri eorum totum petenti danda eſt in totum Im-
4 miſſio l. ſi mihi, & tibi ff. de leg. 2. l ſi mihi & Titio
ff de leg. 2. late *Simon.* de *Pret.* de interpret. vltim. vo-
lunt. lib. 3. dubit. 3. ſol. 3. ſub n. 19. fol. 208. *Peregr.* de
fideicomm. art. 9. n. 12. *Fuſar.* de ſubſtit. q. 609. nu. 7.
Vltra quod Dominus Marcus Antonius in hoc Iudi-
cio Immiſſionis non videtur audiendus ex eo quia
alienauit lite etiam in Rota pendente dicta corpora
bonorum in DD. Sangeorgios, & litis conſortes,
contra expreſſam, & ſtrictiſſimam Hieronymi fidei-
5 committentis, conſeruationem bonorum in agna-
tione affectantis prohibitionem, vna cum vocatione
ſubſtitutorum in caſu alienationis, perinde acſi eue-
niſſet caſus mortis. vnde ſequitur Domino Stephano
apertum fuiſſe Ius ad ſucceſſionem in dictis bonis
in vim ſupradictæ prohibitionis Iuxta tradita per
Peregr. conſ. 46. n. 9. lib. 1. & de fideicomm. art. 14. n.
6. *Menoch.* conſ. 1118. n. 20. & ſeqq. & in dec. 12. p. 1.
diuerſ. quam pluties ſequuta eſt Rota coram bo.
mem Card. *Caualerio* dec 81. n. 4. dec. 96. n 4. & 5. dec.
108 n. 1. & dec. 104. num. 1. cum aliis. Et in omnem
euentum, quidquid ſit de prædictis, viſum fuit ceſſare
difficultatem, quia cum Marcus Antonius pluries
6 pulſatus fuerit, & iudicialiter interpellatus ad agen-
dum pro recuperatione bonorum fideicommiſſo
ſuppoſitorum, nec tamen ipſe vnquam comparuerit,
nec ad iudicium acceſſerit, vtique D. Stephanus tan-
quam ſolus comparens admitti debet ad ſolidi peti-
tionem, hoc eſt totius fideicommiſſi, & ſic in totum
danda eſt illi immiſſio Iuxta l. pero §. frater, & ibi
Doctores communiter, ac præſertim *Caſtrenſ.* nu. 2.
poſt med. ff. de leg. 2. *Surd.* conſ. 359 n. 15. & fuit di-
ctum in Romana, ſeu Tiburtina (*caſtri* Sancti Angeli
26. Nouembris 1616. coram bo. mem. *Andrea* & in
Viterbien. fideicommiſſi 4. Decembris 1619. coram
bo. me Card. *Sacrato*, & in illa Romana fideicommiſ-
ſi de Guidis 25. Iunij 1629 coram R.P.D. meo *Ve-
roſpio*.

Et Ita, &c

Nepeſina Tutelæ.

Luna 18. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

De probatione teſtium aliqua, & de arbitrio Iudicis
& decernendo valore frumenti, & bladarum,
ſtante diuerſitate teſtium.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Quanta, & qualis ſit fides teſtibus adhibenda, Iudi-
cis arbitrium eſt repoſitum.*

2 *Dictio, in circa, aliquid de pretio diminuit arbitrio
Iudicis & n. 3.*

4 *Teſtes deponentes de eorum iudicio, & à poſſibili non
probant.*

5 *Teſtes in ſpecie deponentes ſunt præferendi teſtibus in
genere deponentibus.*

6 *Liber Cataſti regulariter non probat.*

7 *Super valore frumenti, & bladarum, quando teſtes
diſcordant poteſt Iudex arbitrium interponere, di-
ſtinguendo tempora recollectui proxima, cum tunc
vilius exiſtimetur, & remotiora, cum tunc carius.
Tutor, qui tenetur reddere rationem de valore fructuũ,
habetur ratio ad medium tempus anni, & non in
principio, in quo vilius exiſtimari ſolet ibidem.*

Deciſio CCCCXLI.

DOmini arbitrati ſunt hæc tria, primum duode-
cim rubia grani fuiſſe ſeminata; ſecundo hæc
reddidiſſe ad rationem quinque pro rubro; tertio
eſſe æſtimanda ad rationem ſcut. decem pro quoli-
bet rubro, & Domini interpoſuerunt arbitrium præ-
dicto modo, quia teſtes, & aliæ probationes hinc
inde datæ non inſimul bene conueniebant, ſed ex
omnibus prædicta firmarunt, quę Dominis veriſimi-
liora, & magis conformia probationibus datis viſa
ſunt; Plurimum enim circa probationes defertur
arbitrio Iudicis, qui attenta qualitate teſtium tem-
pora, loco, & aliis circumſtantiis, poteſt probatio-
nibus fidem adhibere, vel non adhibere, vt inquit
I.C. in l. 3. §. Ideoque Dinus ff. de teſtibus, & notant 1
DD. in c Quoniam contra de probat. *Anchar.* conſ.
276. n. 6. *Dec.* conſ. 448. n. 19. verſ. his omnibus *Me-
noch* de arbitr. Iud. caſ. 90. n. 1. & ſeqq. li. 2. Card. *Man-
tic.* dec. 358. n. 7.

Quoad primum, quod fuerint ſeminata duodecim
rubra, deducitur ex teſte 10 & 12. qui teſtes licet
deponant de quindecim rubris, attamen addunt
etiam verbum (*in circa*) quod aliquid diminuit, vel 2
auget. *Alciat.* in l. hęc adiectio ff. de verb. ſignif. *Pariſ.*
conſ. 104. num. 35. lib. 1. *Rota* in recent. deciſ. 334.
num. 5. p. 2. & infert locum eſſe arbitrio Iudicis gloſ.
in c. continebatur. & c. fin. de deſponſat. Impub.
Alex. conſ. 82. num. 5. lib. 7. *Franc. Marc.* dec. 597.
n. 9. p. 1. *Menoch.* de arbitr. Iud. lib. 2. caſ 46. num. 4.
& ſeqq. Vndè Domini reduxerunt ad rubra duode-
cim.

Nec obſtare viſi ſunt teſtes dati pro Plodio, & litis
conſortibus, quia non deponunt de quantitate ſe-
minata, nec de recollecta, ſed de aceruo manipulo-
rum nuncupato Barcone nondum triturato & de eo-
rum iudicio & per poſſibile, ideoque non probant 4
Bald in l. ad probationem n. 1. verſ. ex quo noto C. de
probat. *Gabr* conſ. 68. n. 10. li. 2 *Farinac.* de teſtib. q.
68 nu. 4. ante fin. verſ. vbi ait, præſertim in concurſu
teſtium de precisa, & certa quantitate rubrorum de-
ponentium, ideò aliis generice deponentibus præfe-
rendi ſunt *Alex.* conſ. 150. n. 17. li. 5. *Cranet.* conſ 94.
n. 3 Rota coram S. me Gregor. XV. dec. 449. nume- 5
ro 8.

Et teſtes pro Lucretio reddunt rationem, *perche
l'hò viſto in berba, & doppo nelli Banoni*, & ſic iſti te-
ſtes habent certiorem notitiam iſtius frumenti.

Nec etiam obſtat Cataſtrum pro Plodio allegatum, tum quia regulariter non probat *Felin.* in c. cum
6 cauſa n.2. de probat. *Pariſ.* conſ. 104. n. 69 lib. 1. *Grat.* conſ. 1,0. num. 7. lib. 2. cum ſemper ibi minor ſumma denuncietur, tum etiam quia triticum iſtud fuit ſeminatum nedum in territorio leprignani, ſed etiam
7 in territorio fiani, & propterea Cataſtrum leprignani non infert ad granum ſatum in alio territorio.

Quoad ſecundum licet teſtes 6. 7. 8. 9. 10. & 12. deponant, quod communiter conſueuerint [illegible] Sancti Stephani, S. Laurentij, & Camorate reddere ad rationem ſeptem, & octo; attamen Domini animaduerterunt annum 1591. fuiſſe ſterilem, & ideò maioris pretij valuiſſe granum eo quod in minori quantitate ſegetes reddebant, & ideò reſtrinxerunt ad rationem quinque pro ru ro ſeminato.

Quoad tertium ſcilicet valorem rubri, quamuis etiam ex depoſitione teſtium 11. & 12 & ca venditione facta à Partibus Caſſinenſibus appareat granum dicto anno 1591. fuiſſe venditum ad rationem ſcutorum quatuordecim pro rubro, attamen etiam ex nota librorum Campifloræ apparet fuiſſe venditum granum leprignani ad rationem ſcutorum octo, &. ideo Domini diminuerunt pretium aſſignatum à teſtibus pro Lucretio, & auxerunt pretium annotatum in libris Campifloræ, quia ſolum loquuntur de precio menſis Auguſti, quo tempore tamquam proximo meſſi minus valet triticum & ideo quandam mediam viam eligentes Domini arbitrari ſunt pretium ad rationem ſcutorum decem pro quolibet rubro,
8 cum in his probationibus valoris, & æſtimationis hæc via media amplecti ſoleat arg. l. Titius ff. ad Trebell. *Anchar.* conſ. 210. n. 3. *Dec.* conſ. 176. nu. 6. latè *Theſaur.* dec 89. n. 1. & ſeqq. & dixit *Rota* dec. 479. n. 4. in fin. p. 2. recent. & faciunt tradita in Romana anuli 10. Februarij 1621. coram me.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Brixien. Iuriſpatronatus.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Per conſtructionem capellæ, aut dotationẽ quando iuſpatronatus acquiratur etiam non facta reſeruatione illius, & quid quando in Eccleſia conſtruitur, an Parocho, vel Rectori acquiratur ratione ſoli, & proprietatis iuſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ex conſtructione, aut dotatione cum authoritate ordinarij facta acquiritur.*
Etiam non facta aliqua illius reſeruatione, ibidem.
2 *Iuriſpatronatus reſeruatio probatur ex vnica preſentatione effectum ſortita.*
3 *Ex conſtructione Capellæ intra Eccleſiam, vel ſepta Eccleſiæ iuſpatronatus quæritur pro vna parte Rectori illius Eccleſiæ pro alia parte conſtruenti.*
4 *Contra de conſuetudine.*
5 *Iuſpatronatus ſolum quæritur ei, qui conſtruit ſacellum vel Capellam extra Eccleſiam intra limites Eccleſiæ, & Parochiam, & nihil Rectori, aut Parocho.*
6 *Etiamſi in erectione, & dotatione adſit clauſula (ſine præiudicio Parochi, & Rectoris) quia non intelligitur quoad iuſpatronatus.*
7 *Iuſpatronatus non venit in reſeruatione Iurium Parochialium, ſed ſolum venit adminiſtratio Sacramentorum oblationes, ac decimæ.*
8 *Obſeruatio ſubſequuta declarat, quid comprehendatur in diſpoſitione.*

Deciſio CCCCXLII.

PRo informante reſponſum fuit ſcilicet Iuſpatronatus ſpectare ad Franciſcum Foreſtum; quoniã apparet ipſum conſtruxiſſe hanc Capellam, & Sacriſtiam ornaſſe ſacra ſuppellectili, & demum dotaſſe, vt ex Inſtrumento ex qua conſtructione, & dotatione, conſenſu, & authoritate ordinarij accedente 1
etiam abſque aliqua expreſſa reſeruatione acquiſitum fuit iuſpatronatus c. piæ mentis c. frigentius c. conſiderandum 16. q. 7. c. nobis de Iurepatr. *Rota* dec. 267. n. 4. ad fin. par. 1. diuerſ & dec. 517. n. 2. & 680. n. 1. part. 4. recent. Et in caſu præſenti adeſt ſpecialis reſeruatio, prout in Inſtrumento conſtructionis, & dotationis, & ad effectuationẽ apparet per præſentationem factam ab eodem fundatore; cuius præſentatus poſſeſſionem appræhendit, & vſque ad obitum continuauit, & ex vnica præſentatione effectum ſor- 2
tita probatur effectuatio reſeruationis Iuriſpatronatus *Rip* in c. cum Eccleſia Sutrina n. 52. ad fi. de cauſ. poſſ. & propr *Oldrad* conſ. 312. n. 2. verſ. & dato ſine veri præiudicio *Lambertin* de Iurepatr. li. 2. p. 1. q 3. art. 11. n. 5. *Rota* dec. 17. n. 1. p. 2 diuerſ. *Gonzal.* ad reg. 8. Gloſ. 45. §. 2. n 29.

Nec obſtat, quod cum dicto Foreſto debeat concurrere ad præſentationem etiam Rector Eccleſiæ S. Pancratij loci Montis Clari, eo quod intra fines ſuæ Parochiæ Eccleſia iſta, & Sacriſtia ſit conſtructa; Quoniam in hac materia duo caſus poſſunt conſiderari.

Primus eſt quando intra Eccleſiam, vel ſepta Eccleſiæ, in qua Rector habeat proprietatem, fundatur Sacellum, ſiuè Capella, & dotatur, tunc quidem duo ſunt Patroni, Rector ſcilicet Eccleſiæ princi-
palis & conſtructor, ac dotator ratione conſtructio- 3
nis, & dotationis, Ita *Abb.* in c. ad audientiam el 1. n. 11. vbi in fine dicit hoc notandum, quia in multis locis propter inaduertentiam non ſeruatur etiam de Eccleſ ædifican. & in rubr. de Iurepatron. nu. 6. & in conſ. 106. n. 1. verſ. quod enim dicitur lib. 2. *Card.* in c. nobis n. 5. verſ. Item Iuſpatronatus eodem tit. *Felin.* in c. cum venerabilis n. 37. verſ. vnus eſt de ex. cept. *Rech.* de iurep. tron. verbo Eccleſiam fundauit n. 2. & 18. *Lambertin.* eodem tract. p. 1. libr. 1. q. 8 art. 1. nu. 4. *Io. de Selu.* de benef p. 2. q. 22. nu. 41. verſ. circa iſtum caſum. & n. 42. & idem ſenſit Rota coram Reuerendiſſ D. meo *Decano* dec. 393. Quibus nec aduerſatur deciſio in Virdunen. Capellaniæ 3. Decembris 1601. coram bo. me. Card. *Lancellotto*, quoniam ea ſolum
firmare videtur, quod ſi de conſuetudine hoc non 4
ſeruaretur attendenda eſſet conſuetudo loci, & de iure veram eſſe prædictam concluſionem potius admittit.

Secundus eſt caſus quando Sacellum conſtruitur, & dotatur non intra ſepta Eccleſiæ, ſed intra Parochiam, & tunc cum Rector non habeat proprietatem ſoli; in quo fundatur Capella, non acquiritur
illi

illi aliquod Iuſp: tronatus, ſed in totum ſpectat ad
conſtruentem, & dotantem, niſi tamen Rector Ec-
cleſiæ principalis dotem contulerit de ſuo Eccleſiæ
nouiter conſtructæ, ita *Abb.* in d. cap ad audientiam
n. 1. & c cum Venerabilis n. 46. verſ. 3. nota, & ibi-
dem *Gelm.* numer. 37. de except. & in his terminis
intelligenda eſt prout loquitur deciſio in Vrbeueta-
na Beneficij 9. Iunij 1627. coram R. P. D. meo *Du-
rano.*

Vndè cum iſta Capella, & Sacriſtia, de quibus agi-
tur non ſint conſtructæ in ſolo, cuius proprietatem
habeat Rector S. Pancratij ille non poteſt dici Com-
patronus.

Non obſtat, quod in Inſtrumento erectionis, &
dotationis adſit clauſula ſine præiudicio Iurium Re-
6 ctoris S. Pancratij, quia reſeruatio prædicta nullum
Ius tribuit ſed tantum præſeruat, quod quis habebat
Oldrad. conſ. 214 n. 2. & 3. *Soc.* ſen. conſ 187. n. 1. lib.
2. *Surd.* dec. 8. num. 25. *Rota* dec. 96 n. 2. par. 1. diuerſ.
Vndè ſi nullum ius antea habebat Rector, nec illi
per dictam reſeruationem dicitur acquiſitum, præ-
ſertim quia Iuſpatronatus non venit in reſeruatione
Iurium Parochialium, ſed ſolum adminiſtratio Sa-
7 cramentorum oblationes, decimæ & alia de quibus
per *Hoſtienſ.* in ſumma de Paroch §. in quibus con-
ſiſtat; & clauſula prædicta ſine præiudicio Iurium,
&c. non poteſt operari reſpectu Iuriſpatronatus, de
quo ſignanter fuit diſpoſitum ad fauorem Foreſti,
ſed debet intelligi de aliis Iuribus præter expreſſa,
nempè Iuſpatronatus *Bald.* in l. 1. C. de legit. hæred.
Nat. conſ. 403. num. 7. *Soccin.* ſen. conſ. 45. num. 6.
lib. 4. *Caſ. da Graſſ.* dic. 1. num. 4. de verb. ſignif. Rota
coram S. me. Gregor XV. dec. 332. num. 7. Concur-
rente etiam inſtitutione ab Ordinario facta ad præ-
ſentationem Foreſti tantum, cum expreſſione, quod
patronatus ſpectabat ad ipſum pleno Iure, ex hu-
8 iuſmodi autem obſeruantia ſubſequuta benè decla-
ratur quid in præcedenti reſeruatione fuerit intel-
lectum l. ſed & Iulianus §. proindè ff. ad Macedon.
Crauet. conſ. 101. num. 3. *Rota* dec. 216. no 2. p. 1. re-
cent.

Et ita pro Informante, &c.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 10. February 1630.

ARGVMENTVM.

Præſentatio noua accumulatiua alterius in iure pa-
tronatu quando ſit prohibita Patronis.

SVMMARIVM

1 *Patronus laicus poteſt variare addendo, & cumu-
landa prima præſentationi.*
2 *Fallit pendente lite, quia accumulara non poteſt.*
3 *Niſi accumulatiua præſentatio fieret ad fauorem col-
litigantis.*
4 *Item fallit quando præſentans ſub iuramento promiſit
non variare, & non cumulare, & n. 10.*
5 *Promiſſio tamen non reuocandi non ſufficeret.*
6 *Promiſſio iurata non reuocandi non afficit actum, &
illum non reddit nullum, ſed incurritur periurium.*
*Promittens non reuocare Procuratorem, & reuocans
incurritur periurium, reuocatio autem tenet ibi-
dem.*
7 *Contrahens Sponſalia, & cum iuramento promittens
cum alia non contrahere, & contrahens, tenet con-
tractus, ſed ex periurio tenetur.*
8 *Declarantur præd. cta procedere quoad ea, quæ pen-
dent à voluntate facientis, quia non poteſt quis coar-
ctare voluntatem, nec valide velle poteſt, quod
volitum eſt, & n. 9.*
11 *Rota dec. 513. deciſ. 543. parte 3 diuerſ. declara-
tur.*
*Promiſſio iurata de non præſentando alium impedit
nouam præſentationem poſſe fieri, ibidem.*
12 *Fallit, quando noua præſentatio à Iudice fuiſſet ad-
miſſa. Contra n. 13.*
14 *Prima opinio non procedit, quando Iudex non fuit
benè informatus, quod promiſſio eſſet munita iura-
mento.*
15 *Iuramentum præſtitum ad fauorem vnius, poteſt ab
eo, cuius fuit fauore introductum, renunciari parti,
quæ ex poſt non tenetur illud ſeruare, quia quoad
Deum etiam cenſetur remiſſum.*
16 *Et ſic etiam habet locum ad effectum ſubſtituendi
præſentationem nouam cumulatiuam, dummodò
facta in manibus ordinarij, aut patroni.*
17 *Per præſentationem quæritur ius ad rem, & non
in re.*
18 *Præſentatus non poteſt reſignare beneficium, ante-
quam fuerit inſtitutus.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCXLIII.

a

HÆc Parochialis eſt de Iure patronatus, quòd
Domini putarunt diuidi poſſe in ſexdecim vo-
ces, reſpectu perſonarum, quæ præſentant, & ap-
paret Bernardum habere pro ſe duodecim voces,
quatuor verò dumtaxat Gundiſaluum, ſed dubium
fuit iam ſub die 11. Nouembris præteriti excitatum,
An præſentationes omnes in fauorem Bernardi
ſuffragarentur, quoniam Gregorius, & Ferdinan-
dus Xerpe prius præſentauerant Alphonſum Rodri-
quez, & promiſerant ſub iuramento ſe non reuoca-
turos d. præſentationem, neque accumulaturos: Et
quamuis regulariter patronus laicus ſemel poſſit va-
riare non recedendo à priori præſentatione, ſed ſo-
lummodo addendo, & cumulando c. quod autem c. 1
cum autem c. paſtoralis de iurepatr. *Calder.* conſ. 16.
eodem tit. *Nauar* in c placuit num. 167. & ſeqq. de
pænitent. diſtinct. 6. *Lamberti.* de iurepatr. par. 1. li.
2. q 7. art. 1. n. 1. & ſ qq *Gutier.* de iuram. confirmat.
p. 3. c 13. nu 4. & 5. *Garz.* de benef. p. 5. c. 9 nu. 214 &
fuit dictum in Bononien. Parochialis 24. Nouem-
bris 1593. coram *Litta*, & aliàs ſæpius.

Attamen hæc concluſio habet plures limitationes,
quæ ad hunc caſum benè applicantur, quarum pri- 2
ma, & præcipua eſt quando accumulatio fit lite
pendente; quia tunc veti attentata, licita non eſt *Cra-
uett.* conſ 63. n. 3. in fin. *Creſcent.* dec. 10. de iurepa-
tron. *Couar.* pract. quæſt. c. 26 nu. 7. verſ. Tertio quan-
doque *Lancellott* de attent. part. 2. c. 4. in præfat. nu.
583. *Pariſ.* de reſign. lib. 11. q 3. num. 27. *Garz.* de be-
nef. part. 5. dicto cap. 9. numer. 217. *Rota* deciſ. 442.
num. 6 part. 1. diuerſ. & in Zamoren. Beneficij de
Moralea 30. Maij 1586. coram *Orano* Niſi tamen
hæc noua præſentatio, ſiue accumulatio fieret in
collitigantem, ita ut non indè difficilior euaderet 3
exitus litis, nec diutius protraheretur iudicium,
tunc enim ceſſit ratio cap. 2. vt lit. pend. vt benè
per *Rocc.* de iurepatron. in verb. honorificum q. 13.
num 53. *Lancell.* de attent. lit. pend. in præfat. nu.
516. & 590. *Garz.* de benef. part. 5. cap. 9. nu. 210. &

fuit dictum in Mediolanen. Iuriſpatronatus 29. Ianuarij 1596. coram bo. me. *Blanchetto*, quæ eſt impreſſa apud eumdem *Garz.* de beneſ. part. 10. c. 3. n. 8. in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. coram bo. me. Cardinale *Pamphilio*, & in Rom. Iuriſpatronatus 9. Maij 1603. coram bon. mem. *Iuſto*, in præſenti autem caſu non apparet, quod data hac variatione, lis, quæ erat inter Bernardum, Alponſum, & Gundiſaluum, inde facilius eſſet terminanda.

Secunda limitatio eſt, quando quis ſub iuramento
4 promiſit non reuocare, nec etiam, quod magis eſt, cumulare, vbi enim Patronus ſimpliciter promiſit, & iurauit non reuocare, non dicitur contrauenire per ſecundam præſentationem, quia reuera non reuocat primam, ſed ſolummodò addit, & cumulat, itaut Ordinarius poſſit etiam primum præſentatum inſtituere, ſic rectè animaduertunt *Caſtrenſ.* conſ. 361. num. 4. lib. 1. *Rip.* in rubr. de Iudic. n. 68. *Lambertin.* de Iurepatr. part. 1. lib. 2. q. 4 art. 13. num. 3. & part. 2. lib. 2. q. 7. artic. 16. numer. 2. quos refert, & ſequitur *Burſat.* conſ. 369 num. 14. lib. 4. & *Rota* deciſ. 547. num. 4. par. 3. diuerſ. Sed quando prout in caſu iſto Patroni ſignanter ſub iuramento promiſerunt, quod non reuocarent, neque accumularent, tunc noua
5 præſentatio in ſpretum Religionis iuramenti non eſt attendenda.

Regulariter enim, licet actus geſtus contra prius emiſſum Iuramentum ſubſtineatur, quamuis ipſe contrauenieus efficiatur periurus, prout ſi quis promiſerit, & iurauerit non reuocare Procuratorem,
6 tamen reuocatio facta ſubſiſtit cap. fin. & ibi Gloſ. communiter approbata in verb. reuocatus de procurat. lib. 6. iurans non reuocare teſtamentum, ſi reuocet, deierat quidem, ſed valida eſt reuocatio gloſ. in c. vlt ma voluntas 13. q. 2. quam extollit *Couar.* in rubr. de teſtament. part. 2. n. 15. verſ. Eſt & alia ratio, & ſi quis contrahat ſponſalia, & iuret ſe non contracturum matrimonium cum alia, ſi tamen contrafecit, & contrahit cum alia, validum eſt matrimonium,
7 & pænitus irritantur priora ſponſalia, vt eſt text. in cap. ſicut ex litteris extra de ſponſal. quibus rationibus innixus ita in his terminis præſentationis conſuluit *Alex.* conſ. 16. n. 3. & ſeqq. lib. 3. cuius dicta ponderat *Roce.* de Iurepatr. in verb. honorificum q. 12. n. 37. in princ.

Nihilominus in terminis præſentationis contrarium eſt dicendum, quòd illa ſcilicet non attendatur contra Iuramentum prius emiſſum, quoniam actus geſtus contra emiſſum iuramentum ſuſtinetur, quoties talis actus eſt, qui liberè, & abſolutè pendeat à
8 ſola voluntate facientis, prout eſt conſtituere Procuratorem, contrahere matrimonium, facere teſtamentum ita obſeruant *Couar.* in c. quamuis pactum par. 2. §. 2. num. 5. verſ. ſub verſ. Sed & in gloſa de pact. & *Sanchez* de matrim. lib. 6. diſput. 13. num. 5. Non poteſt enim quis per iuramentum efficere, quod actus ille non ſit validus, nec coercere voluntatem, nec validè velle poſſit, quod volitura eſt, ſed hoc eſt ſolũ
9 poteſtatis ſuperioris, vt doctè explicant *Suarez* de Relig. tom. 2. tract. de iuram lib. 2. cap. 19. num. 17. *Sanchez* ſuper decalogo tom 1. lib. 3. cap. 12. num. 32. At quoties actus non pendet ad ſui perfectionem à ſola voluntate facientis, ſed vel infringitur à Iure, vel expectat approbationem, & factum Iudicis, prout
10 eſt præſentatio, quæ debet admitti ab Ordinario mediante inſtitutione, tunc iuramentum prius emiſſum impedit, ne Ordinarius teneatur approbare ſecundam præſentationem, nec inſtituere hunc ſecundo loco præſentatum, quia aliàs fieret particeps delicti, periuriumque illud confoueret, ita in his terminis reprobato Alexandro dixerunt *Lambertin.* de Iurepatron. part. 2. lib. 2. q. 7. art. 16. per tot. vbi num. 4. dicit ſe mirari Alexandrum ita conſuluiſſe. *Roneſq.* in addit. ad dict. conſ. *Alex.* vbi quod contra ipſum ſtat communis opinio *Grammat.* conſ. ciuil. 32 n. 8. & 9. *Couar.* in dicto cap. quamuis pactum part. 2. §. 2. num. 5. verſ. prædicta verò concluſio, *Anton. Gomez* ad leg. 50. Tauri num. 58 *Guttier.* de iuramen. part. 3. cap. 13. n. 13. verſ. his tamen non obſtan. *Spin.* de teſtam. gloſ. 4. n. 77. *Matien.* ad ll. Caſtellæ lib. 5. tit. 10. l. 3. gloſ. 13. n. 7. & ſeqq.

Nec contrarium cenſuit *Rota* deciſ. 513. & 547. 11
part. 3. diuerſ. quia in deciſ. 513. nihil firmatur, ſed articulum Rota reſeruauit indeciſum, in alia verò deciſione abſolutè non approbatur conſ. *Alexand.* nec ibi hoc opus erat, quia non aderat contrauentio, cum non fuiſſet promiſſum cum iuramento de non cumulando, vt in caſu præſenti, ſed ſimpliciter iuratum de non reuocando, per cumulationem autem non dicitur reuocata prima præſentatio, neç ab illa re- 12
ceſſum, & in hoc fundamento tunc Rota inſtiterit, vt in fin. d. dec. 547. dicitur.

Non obſtat, quod Ordinarius admiſerit hanc ſecundam præſentationem, & propterea iſta præſen- 13
tatio ſuſtineatur iuxta opinionem Alexandri, & ſtante huiuſmodi admiſſione ceſſet contraria opinio *Caſtrenſ.* prout ita conciliarunt *Rip.* in rubr. de iudic. num. 68. *Couarr.* in cap. quamuis pactum part. 2. §. 2. n. 9. verſ. prædicta verò de pact. *Matthien.* in l. 3. gloſ. 13. num. 7. tit. 10. lib. 5. qui dicunt, quod opinio Alexandri procedit, quando Iudex expreſsè, vel tacitè variationem cumulando admittit, opinio verò *Caſtrenſ.* quando Ordinarius non admittit ſecundã 14
præſentationem, vt etiam obſeruat *Roneſc.* in addit. ad d. conſ. *Alex.*

Quoniam quicquid ſit de opinione *Guttier.* de iurament. confirmat. part 3. cap. 13. num. 13. verſ. ſed ego dubito, qui dictam conciliationem impugnat, & contendit, quod quando Ordinarius admittit ſecundam præſentationem primo loco præſentatus poſſit appellare, de qua *Guttierez* ſententia aliqui ex Dominis dubitabant, deſtruit enim communem opinionem, quæ fundatur in eo, quod ſuperior non debet admittere variationem, ſi verò admittat, licet Patronus efficiatur periurus, variatio nihilominus tenet, nec intrat appellatio, cum Epiſcopus non debeat admittere variationem, non ex eo, quia parti præiudicium inferatur, quo caſu benè intraret appellatio, ſed quia non debet eſſe in cauſa, vt pars, quæ iurauit contraueniendo faciat peccatum. Ceſſare hic videtur difficultas, Tum quia non conſtat Ordinarium ſciuiſſe primam præſentationem munitam eſſe iuramento de non variando, nec cumulando. Nec in hac ſecunda præſentatione fuit narratum, quod in prima fuerit iuratum de non accumulando, & ſic admiſſio ſecundæ præſentationis eſt obreptitia vt benè per *Guttier.* vbi ſupra verſ. Sed ego dubito in princ. Tum etiam quia verè Ordinarius admiſit cum præſuppoſito, quod Alphonſus primus præſentatus renunciauerit in fauorem Bernardi, quæ tamen renunciatio, vt infra dicetur, non eſt attendenda, & quod peius eſt idem Alphonſus in actu admiſſionis ſecundæ præſentationis, nedum non aſſenſit, ſed reclamauit, & dedit generalia contra, &c. & inſterit pro ſua inſtitutione, vt in regiſtro fol. 101.

Minus

Minus obſtat, quod Alphonſus renunciauerit præſentationi de ſe factæ, & ideò iuramentum emiſſum in fauorem ipſius Alphonſi, nempè in confirmationem illius præſentationis, amplius non obſtet, quoties enim iuramentum principaliter eſt gratia, & fauore partis præſtitum, vt quia cedit in illius commodum, & lucrum, tunc licet per iuramentum Deus teſtis aduocetur, ipſeque ratum, & acceptum habeat, attamen ſi pars remittat, vel cedat, cenſetur etiam, quod Deus ipſe remiſerit, quia catenus illud iuſiurandum ratum, & acceptum habet, quatenus eſt in fauorem, & commodum partis, cum autem
16 pars poſſit cedere iuri ſuo vtique remittente parte remittit etiam Deus, ita ex Theologis tradit Diuus *Tom.* 2.2 q. 89. art. 9. ad ſecundum *Sot.* de Iuſt. & iur. lib. 8. q. 1. art. 9 ad ſecundum & ex *Canoniſt. Butr.* in cap. 2. num. 9 & ibidem ſcribentes communiter de ſponſal. *Couar.* in c. quamuis pactum par. 1. §. 3. num. 2 & ſeqq. de pact. plenè *Laſſ.* de Iuſt. & iur. lib. 2. cap. 17. dubit. 7. num. 53. *Sanchez* de matrimonio lib. 1. diſput. 52. num. 6. & ſuper Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 20. n. 4. Quoniam hæc renunciatio Alphonſi ſuffragaretur quidem ſi in manibus Ordinarij ſimpliciter, liberè facta fuiſſet, etiam poſt acceptationem, atque in manib. etiam ſolius Patroni *Rota* dec. 7 de Iurepatr. in antiq. & dec. 8. eodem tit. in nouis *Rote.* de Iurep. in verb. honorificum nu. 84. quia per præſentationem acquiritur tantum ius ad rem, non autem in re *Sarnen.* in reg. de iur. qu. non
17 toll. n. q. 4. n. 29. verſ. ſecundus eſt modus *Rebuff.* eadem reg. gloſ. 6. n. 38. *Bellam.* dec. 167. & tunc Patroni potuiſſent præſentare Bernardum, nec contrauentum eſſe iuramento, quia nec reuocaſſent primam, nec cumulaſſent, prior enim præſentatio expiraſſet per liberam renunciationem; ſed cum Alphonſus renunciauerit ad fauorem Bernardini coram Ordinario, inualida fuit hæc renunciatio, quia
18 ſolummodò præſentatus non poteſt reſignare ad fauorem dum non eſt à ſuperiore inſtitutus, vt ex *Bera.* conſ. 5. num. 77. lib. 1. tradit *Pariſ.* de reſign. lib. 2. q. 23 n. 13. etſi de facto fiat reſignatio irrita eſt ac nulla, vt firmat *Vgolin.* de Simon. tabul. in cap. 18. §. 4. per tot.

Quapropter ex his rationib. Domini, qui iuxta Clem. Auditor ſunt loco Ordinarij, noluerunt admitte re præſentationem factam per Gregorium, & Ferdinandum in perſonam Bernardi, & cenſuerunt non eſſe attendendam, ex quo facta fuit contra Religionem iuramenti ex ſupra deductis.

Verùm cum etiam demptis iſtis quatuor vocib. quæ reſultant ex præſentatione prædicta Gregorij, & Ferdinandi, adhuc ipſe Bernardus habeat octo voces, quæ nulla exceptione lædi poſſunt, Gundiſaluus autem habeat ſolum quatuor, reſoluerunt Domini ex iſtis octo vocibus Bernardum eſſe inſtituendum, cum habeat maiorem partem vocum reſpectu colligantis, licet non reſpectu totius ſummæ, ſeu omnium Patronorum, nec verſamur in Iurepatronatu Vniuerſitatis, vel Collegij, ſed in Iurepatronatu particularium, in quo ſufficit major pars
19 reſpectu minoris, non autem totius, ſiue omnium, cap. 3. de Iurep. & ibi *Abb.* num. 13. *Rocch.* eodem tract. in verb. honorificum q. 58. num. 91. *Lambertin.* eodem tract. lib. 2 par. 3 quæſt. 4 art. 1. num. 1. & præferendus eſt in inſtitutione præſentatus à maiori parte, gloſ. in c. quoniam, in verb. maioribus, &
20 ibi latè *Bero.* de iurepatr. *Imol.* in Clem. plures eodem tit. *Lambertin.* eod. tract. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 1. num. 1. *Rota* deciſ. 11. num. 1. par. 2 diuerſ. & coram Cardin. *Mantic.* deciſ. 86. nu. 4. & 115. n. 5. & in recent. deciſ. 202. num. 1. par. 2. & fuit dictum in Lucen. Sarzanen. Capellaniæ 24 Ianuarij 1628. coram R. P. D. meo *Durano.* Nec tandem Bernardo obſtat renunciatio prædicta Alponſi in ſui fauorem obtenta & nulla ex ſupra deductis, quoniam non conſtat, quod illam ipſe acceptauerit, nec apparet quod ſcientiam habuerit de prima præſentatione cum iuramento de non cumulando, & ſic de inualiditate ſecundæ præſentationis, & renunciationis primi præſentati.

Et ex hoc motiuo D D. putarunt ſententiam Ordinarij Compoſtellani infirmandam Bernardo tantum informante, &c.

Leodien. Coloniæ.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Bonorum Minoris alienatio, quam cauſam deſideret.

SVMMARIVM.

1 *Bona Minorum alienari non poſſunt, niſi concurrente cauſa, & decreto Iudicis.*

2 *Sterilitas quæ non eſt perpetua, ſicuti nec quod bona ſint inculta, non eſt cauſa legitima pro alienatione bonorum Minoris, & num. 3.*

4 *Cauſa ſoluendi æs alienum dicitur valida, & ſufficiens pro alienatione bonorum Minoris.*

5 *Dummodo non tantum probetur, ſed etiam conſtet de vrgentia creditorum, & quod ex mobilibus ſolui non poſſit.*

6 *Nec ſufficit, quod dubitari poſſit de vrgentia Creditorum, quæ eſſe debet de præſenti, non in futurum poſſit contingere, & num. 7.*

8 *Nec ſat eſt pro verificatione, quod aſſeruerit Notarius in Inſtrumento Creditores inſtetiſſe pro ſolutione.*

9 *Nec aſſertio Tutorum attenditur.*

10 *Nec etiam Pupilli.*

11 *Decretum Iudicis debet eſſe interpoſitum cum legitimis informationibus a perſonis informatis de ſtatu pupillorum.*

12 *Decretum Iudicis nihil refragatur, dum iuſtificata redditur cauſa alienationis bonorum pupilli.*

13 *Minor factus Maior ex quinquennio cenſetur ratificaſſe alienationem nulliter factam in pupillari ætate.*

14 *Fallit quando cauſa legitima defecit in alienatione, quia d. concluſio procedit reſpectu defectus alicuius ſolemnitatis.*

15 *Quando locupletior eſt effectus Minor, ceſſat nullitatis exceptio.*

Dummodo tamen probetur iſta locupletatio, ibid.

16 *Et procedit ſolum, vt pretium ſit reſtituendum non vt alienatio ſubſtineatur nulliter facta.*

Deciſio CCCCXLIV.

PRo Informante reſponderunt Domini, nempè alienationem factam per tutorem de iſta Colonia eſſe nullam; deficit enim cauſa legitima alienandi bona immobilia pupilli, atque etiam decretum Iudicis, quæ copulatiuè neceſſario requiruntur pro illius validitate, l. 1. in princ. l. magis puto, §. non 1

paſſim, verſic. Si modo vrgeant,& §. ſi æs alienum,
l. ſi pupillorum, §. ſi Prætor,ff. de reb. eorum, l.Tutor
vigentibus Creditoribus,ff. de minor. l.lex quæ
tutores, verſ.Venditione Tutoris nulla,C. de administr.
tut. l. fin §. ſin autem,C.ſi propr. pupill.penſit.
toto tit.de prædiis minorum ſine decret. non alien.
auth. hoc Ius porrectum,C. de Sacroſ. Eccleſ.

Quod cauſam duo fuerunt expoſita Iudici; Primo;
quod inculta eſſet Colonia, & effecta ſterilis
propter obſidiones qoaſdam, & quod Domus ibi
poſita minaretur ruinam; Sed hæc non eſt cauſa ſufficiens,
quia & domus poterat reparari, & recedere
milite potuit Colonia ad priſtinam culturam reduci,
quoties autem ſterilitas non eſt perpetua, qua-
2 lis non eſt quæ oritur propter bellum,quod non ſufficiat
ad effectum alienandi bona minorum, tradit
Cuman. in l. pretia rerum,num.15. verſ. Item ſi poſſet,
ff. ad l. facid. *Natt.* conſ.631. num. 18. Cardin.
Mantic. de tacit & ambig.lib.4. tit. 6. num.7.*Rot.*
deciſ. 65.nu. 5.6.& 22.par.2. diuerſ. Immò hoc potius
redarguit negligentiam Tutorum, qui omiſerunt,
& reparationem Domus, & Agrorum cultu-
3 ram,& ſola ſterilitas non ſufficit ad effectū, vt alie-
natio bonorum minoris ſuſtineatur niſi aliæ à Iure
requiſitæ ſolemnitates adhibeantur, vt voluit Gloſ.
in l.ob æs, C. de prædiis minor. l. ſi fundus ſterilis
ff. de reb. eorum,*Dec.* in l.2. num.6.C. de offic.eius
cui mandat. eſt Iuriſdict. *Montan.* de tutel. cap. 33.
num.118.*Surd.* deciſ 278. nu.20.*Bardellon.* conſ.58.
num.15.

Altera vero cauſa expoſita fuit propter æs alienum,ſiuè
ſaiſinas,quæ cauſa nempè ſoluendi æs alienum
ſolet eſſe cauſa legitima alienationis bonorum
4 minoris, l. ob æs,C. de prædiis minor l. magis puto,
§. ne paſſim,ff. de reb.eorum,plenè *Roland.* conſ.33.
num. 1. & ſeqq. lib.1. *Gratian.* deciſ. March. 131.
num.1 & ſeqq.*Guttier.* de tutel.par.2. cap.5. nu. 75.
cum aliis.

Verum in caſu præſenti non conſtat de hoc ære
alieno, & de qualitate, & quantitate ſaiſinarum,nec
quodCreditores tunc vrgerent,quodque ex aliis bo-
5 nis mobilibus ſolui non poſſet æs alienum, quæ neceſſariò
exiguntur vt diſponitur in dicto §.ne paſſim
cum concordan. Iuribus in princ. alleg. & tradunt
Roman. conſ.321. num.1. *Roland.* dicto conſ 33.n.5.
Pariſ. conſ.98. nu.1. & ſeqq. lib.1.& conſ.85. n.20.
lib.3.*Afflict.* deciſ 249.in princ. *Capicc.* deciſ.113.
nu.6.& dixit *Rota* coram Cardin.*Seraph.* deciſ.1004
ſub num. 3. & in Vrbeuatana Domus 5. Decembris
1595. coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio.* Et vrgens
Creditorum inſtantia debet eſſe de præſenti,
6 Ita ut pupillus prematur,& compellatur ſoluere, neque
in aliud tempus differri poſſit alienatio bonorum,
vt ex l. magis puto dicto § ne paſſim ibi,ſi modò
vrgeant Creditores,& l. auth.hoc Ius porrectum
ibi ſi debitum vrgeat,C. de ſacroſ.Eccleſ.& l. Tutor
vrgentibus,ff. de minor. docet *Dec.* conſ.60.num.2.
Pariſ. dicto conſ.98. num. 2. *Menoch.* de arbit. Iud.
lib.1. caſ.171. num. 6. & ſeqq. *Simoncell.* de decret.
lib.1. tit.1. num.38 & 39. vbi,quod non ſufficit ſi de
futuro dubitetur, quod debita vrgeant, & cogant ad
7 ſolutionem, & ſequitur *Bardellon.* d. conſ. 58. n.31.
& ſeq. *Montan* de tutel. de cap. 33.num.19.& ſeqq.
Guttier. eodem tract par.2. cap 6.num.75. Quæ requiſita
nullibi apparet eſſe probata; vnicus enim
Teſtis de auditu deponit de ære alieno, & in genere
de Saiſinis, quod non ſufficit cum plenæ, & concludentes
exigantur probationes,adeout, nec ſatis ſit ſi
in Inſtrumento alienationis à Notario aſſeratur Cre- 8
ditores inſtetiſſe,& petiiſſe ſibi ſolui, vt notant *Dec.*
conſ.403. num.12. *Pariſ.* dicto conſ 98. nu 9. & 11.
lib.1. & conſ.85. num.20.lib.3. *Menoch.* de arbitr.
iud. d. caſ. 171. num. 8. & 24. *Simoncell.* de decret.
d. part. 1.num. 37. *Montan.* de tutel. dicto cap.33.
num. 21. *Guttier.* d. cap.6.num.75. Cardin. *Mantic.*
d. cap.6. num. 11. Neque Tutorum aſſertioni quod
extaret æs alienum deferendum eſt, quia nonnunquam
lucri ſui cauſa hoc ſolent aſſeuerare, vt obſer- 9
uant *Dec.* conſ. 403. num.22. ad fin. *Corn.* conſ. 71.
num.4 lib.3. Cardin. *Mantic.* vbi ſupra nu. 8. *Guttier.*
dicto cap.6. num. 75. verſ. nec Tutorum aſſer- 10
tioni, Et multo magis Pupillo id atteſtanti credendū
eſt tū ob ętatis imbecillitatē,tum quia ſeductus pręſumitur
ab iiſdem Tutoribus,& confert text.in l.minorum,C.de
prædiis minorum,& ſcribunt præalleg.
Doctores, & præſertim *Menoch.* conſ.565. num.15.

Deficit etiam ſufficiens Iudicis decretum,tum quia
apparet ipſum Iudicem depoſitione quatuor Teſtium
non ſatis animum ſuum informaſſe dum iuſſit,
vt alij Teſtes examinarētur,nec benè ſeruatum fuiſſe
ab illis, qui notitiam haberent de ſtatu, & fortunis
minoris, an expediret huiuſmodi alienatio, & adeſſent
cauſæ legitimæ prout opus erat ex ſupra deductis,&
ex traditis per *Menoch.* de arbit. Iud. dicto 11
caſ.171. num.9. Tum etiam quia cum nulla cauſa legitima
fuerit iuſtificata, vt iam oſtenſum fuit, perindè
eſt acſi nullum decretum interpoſitum fuiſſet, 12
nec ex eo ſolo ſuppletur defectus cauſæ, & nullitas
alienationis indè reſultans ad l. minorum, l. ob æs,
ff. de prædiis minor d. l. magis puto,§. ne paſſim,ff.
de reb.eor. *Eugen.* poſt alios conſ.6. num. 73. lib.2.
& remanſit ipſo iure nulla alienatio.*Alex.* conſ.69.
num.3. verſ. Primo quia, lib.3. *Neuizan.* conſ.85.n.
8.& 12.*Afflict.* deciſ. 87. num.2.&4. latè *Simoncell.*
de decret. dicta par.1. num. 11. & ſeqq. *Guttier.* de
tutel.d. cap.6. num.8.*Bardellon.* dicto conſ 58.n.33.
& fuit dictum in Romana Domus 18. Iunij 1593.
& 19. Decembris 1594 & 10. Iunij 1596. coram
Orano.

Non obſtat,quod huiuſmodi minores intra quinquennium
poſt completam minorem ætatem non
reclamauerint, & ideò non videantur audiēdi con- 13
tra alienationem factam, l. fin. C. ſi maior factus,
Quoniam diſpoſitiu illius legis procedit ſolum quādu
aliqua ſolemnitas deficit, nec dolus interuenit;
ſecus autem ſi cauſa legitima deficiat, & dolus ſiue
manifeſtus, ſiue præſumptus deducatur DD. com- 14
muniter in dicta l.fin C. ſi maior factus, *Bald.* conſ.
45. num.1.& 2. lib.1. plenè *Surd.* conſ.49. num.29.
& ſeqq. *Rota* coram S. mem Gregor.XV. deciſ.473.
num.19.& ibi *Addens.* num. 24. & in recent. deciſ.
54.num.3. par.1.

Minus obſtat, quod inde pupilli locupletiores
facti ſint; Quoniam hoc non iuſtificatur ex eo ſolū,
quod pecuniæ pro pretio iſtius Coloniæ peruene- 15
rint ad manus ipſorum, ſed emptoribus incumbebat
onus probandi verſionem in eorum vtilitatem,
nimirum fuiſſe erogatas in commodum, & lucrum
pupillorum, iuxta Gloſ. in l. prædiorum, & ibidem
ſcribentes, C. de prædiis minorum, *Natt.* conſ.631.
num 4. *Menoch.* præſumpt. 27. in fin. lib.6. *Couarr.*
var. reſol. lib.1. cap.17. num 3. *Rimin. iun.* conſil.5.
num. 77. & 78. cum aliis, nec modo agitur circa
pretium reſtituendum, quod dum diſputabitur videndum
erit an hic contractus emanauerit ex cauſa ne- 16
ceſſaria, vel voluntaria iuxta diſtinctionem, quam
ſequitur

ſequitur *Rota*, vt io Romana Cenſuum 18. Iunij 1599. coram *Penia*, quæ eſt deciſio 287. poſt *Cenc.* de Cenſib. & in Romana nullitatis contractuum 7. Iunij 1623. coram bo. mem. *Buratto*, & alij &c.

Et ita pro Informante reſponſum fuit, &c.

Viceno. Legatorum.

Lunæ 25. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *In ſubrogato idem ſeruari debet, quod erat ſeruandum in principali.*

2 *Res ſubrogata dicitur eſſe eadem cum prima.*

3 *Eademque determinatio diſpoſitionis in vtroque vigere, & obſeruari debet.*

4 *Lex non debet eſſe verbis impoſita, ſed rebus.*

5 *Mens eſt verbis præferenda.*

6 *Extenſio de vno ad aliud non debet eſſe prohibita in caſu, in quo eadem viget ratio.*

7 *Cuſtodia rei debet pertinere etiam ad eum, qui habet intereſſe in ipſa re.*

Deciſio CCCCXLV.

IN Conſtitutione edita de anno 1456. cautum eſt, vt Arca, in qua cuſtodiebantur pecuniæ Anniuerſariorum haberet tres Claues, quarum duas retinerent duo Canonici, tertiam verò haberet Beneficiatus eligendus ab eorum Collegio, additumque fuit, vt pecuniæ extraherentur per tres prædictos deputatos detinentes Claues, & hanc Conſtitutionem vt iuſtam, & æquam Domini mandarunt per duas deciſiones ſeruari ad vnguem ſub die 24. Nouembris 1615. & 19. Iunij 1626. coram me: Verùm cum pro maiori cuſtodia pecuniarum non ſemper deponantur in Arca, ſed & aliquando in publicis tabulis; Dubitaui an poſſent ex tabulis extrahi dictæ pecuniæ abſque interuentu Beneficiati, & negatiuè reſolutum fuit.

Quoniam cum Tabulæ ſint ſubrogatæ loco Arcæ, intrat regula, quod in ſubrogato idem eſt ſeruandū,
2 l. ſi cum, § qui iniuriarum, ff. ſi quis cautionem plenè *Gabr.* concl. 2. de reg. iur. *Surd.* conſ. 16. num. 5. & deciſ. 35. num. 9. res enim ſubrogata dicitur eadem cum prima, in cuius locum ſubrogata fuit, & ſub eadem diſpoſitione cópræhenditur, §. ſi igitur defunctus, vers. Vnde conſequens, auth. de hered. ab inteſt.
2 venien. *Bald.* in l. per diuerſas, n. 21. C. mandati. *Decian.* conſ. 52 n. 53 ad fin. lib. 1. *Natt.* conſ. 346. n. 5. præſertim verò cum & Arca, & tabulæ, licet in materia differant, conueniant tamen in eumdem finem, ſcilicet cuſtodiam pecuniarum; Vnde eadem deter-
3 minatio debet ſeruari; & in his talibus ſubrogatis ad l. cum in fundo, §. fundus ff. de iur. dot. *Bart.* in l. Pater filium in repet. n. 13. ff. de inoff teſtam. *Soccin. ſen.* in filiæ, §. Titia num. 3. & ibidem additio marginalis, ff. de condit. & demonſtr. Et dicta conſtitutio vim non facit in Arca, itaut diſpar ſit ratio ſi pecuniæ alibi cuſtodirentur, ſed vim totã conſtituit in intereſſe, & præiudicio Beneficiatorum quia cum ipſi participent de dictis Anniuerſariis, iuſtum eſt, vt etiam cuſtodia dictarum pecuniarum ſit penes Beneficiatos, prout eſt penes Canonicos, lexq; non
4 impoitur verbis, l. 7. in fin. C. commun. de leg. l. 2. C. de vſur. c. quanto de priuileg. c. commiſſa, de elect. in 6. Et mens conſtitutionis tamquam intrinſeca virtus, & genus prædicans de ſingulis ſpeciebus
potius attendi debet, quam verba, vt inquit *Bald.* in 5
l. poſt fratres la 2. C. de legitim. hæred. & facit text. in l. non eſt dubium vbi gloſ. C. de legat. l. ſi quis conditio, ff. de adim. legat. c. ſi poſtquam, §. 1. vbi gloſ. in verbo Mente de elect. in 6. benè *Surd.* deciſ. 35. n. 14. & deciſ. 329. n. 20. Et cum non differant tabulæ ab Arca in ſpecie reſpectu cuſtodiæ non eſt
prohibita extenſio de vno ad aliud, cum ſit potius 6
compræhenſio, *Alex.* conſ. 68. n. 18. lib. 2. *Crauett.* de antiq. temp. part 4. ſect 1. n. 60. & ſeq. *Rota* deciſ. 17. n. 11. par. 2. diuerſ. Alioquin daretur Anſa Canonicis illudendi Beneficiatos, & euitandi Conſtitutionem prædictam, quam *Rota* bis reſoluit eſſe ſeruandam, quoniam pecuniæ numquam deponerentur in Arca, ſed in tabulis, & abſque interuentu Beneficiatorum extraherentur, quod eſt in præiudicium Beneficiatorum tenderet, inanemque reddere dictam Conſtitutionem.

In quam ſententiam eo libentius Domini tranſierunt, quia hæc reſolutio plena eſt æquitatis, cum & regulariter, qui habent intereſſe debeant concurrere in cuſtodia ipſius rei, vt per *Alber.* in l. ſi ita legatus, §. Dominus num. 3. ff. de vſu & habit. *Capic.* deciſ. 27. nu. 38. *Boer.* de cuſtod. claui. n. 41. & 65. circa fin. *Rota* in Carthaginen. Iuris deputandi Cuſtodem 27. Ianuarij 16 6. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Veroſpio.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Separationis Thori.

Veneris 1. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Thori ſeparatio ad hoc vt concedatur, quę ſufficiant per Vxorem probari.

SVMMARIVM.

1 *Super ſeparatione Thori rectè pronunciatur, vbi nulla ſecuritatis cautio ſufficit, ad reprimendam ſæuitiam Viri.*

2 *Sæuitia viri an ſit tanta, vt trepidantem vxorem non deceat committere fragilitati cautionum, in arbitrio Iudicis poſitum eſt.*

3 *Diuortio iuſtam cauſam tribuunt odia implacabilia.*

4 *Diuortio vt ſit locus, ſufficit ſolus metus futuræ ſæuitiæ, vel alicuius grauis mali.*

5 *Metus minor requiritur in Muliere tanquam ſexus, & ingenij imbecillioris, quam in viro.*

6 *Thori ſeparatio abſolutè facienda eſt, quando vir machinatus vitæ vxoris veneno.*

7 *Peritis in arte eſt ſtandum.*

8 *Vir quod inſidiauerit vitæ vxoris veneno, probatur per vrgentia indicia.*

9 *Tortura non repetitur, niſi adſint grauiſſima indicia.*

10 *Teſtes non dicuntur ſingulares, quando omnes tendunt ad probandum idem.*

11 *Sæuitia viri probatur per Teſtes ſingulares.*

12 *Acta facta in cauſa criminali probant etiam in ciuili inter eaſdem perſonas, amplia num. 14.*

13 *Probationes exactiores requiruntur in criminali, quam in ciuili.*

15 *Thori ſeparatio vt concedatur, ſufficit metus futuræ ſæuitiæ cadens in conſtantem mulierem, quæ res relinquitur arbitrio Iudicis.*

26 *Dotis reſtitutio, & donationis propter nuptias, & ſequela iudicij ſeparationis Thori culpa viri præcedentis.*

Deciſio CCCCXLVI.

PRo Informante reſponderunt Domini, ſcilicet
confirmandam eſſe ſententiam ſuper ſeparatio-
ne Thori, quia certa eſt concluſio, quod vbi ſæuitia
viri tanta eſt, vt nulla ſecuritatis cautio ſufficiat re-
ctè pronunciatur ſuper ſeparatione Thori, cap. ex
1 tranſmiſſa, §. ſi autem capita i odij, & cap. litteras,
§. ſi vero tanta, de reſtitut. ſpol. vbi *Abb.* n. 7. *Me-
noch.* conſ. 299. per tot. *Barbiſ.* in rubr. ff ſolut. ma-
trim 2. part. nu. 16. & 27 *Gutter.* quæſt. Can quæſt.
24. num. 7. lib. 1. *Aldobr.* conſ. 71. num. 1. & ſeqq.
Farinac. quæſt. crim. 143. num. 129. & 115. *Sanch.*
de matrim. lib. 10. diſput. 18. nu. 31. *Rota* deciſ. 193.
num. 5. poſt. 2. vol. conſ. *Farin* & latè fuit dictum
in Toletana ſeparationis Thori 20 Nouembris 1596.
coram bo. mem. Cardinali *Pamphilio*, & in Roma
na, ſeù Interamnen. ſeparationis Thori 11. Decem-
bris 1602. coram eodem, & quoniam in arbitrio lu-
dicis poſitum eſt dignoſcere, an & quando hæc ſæ-
uitia viri tanta ſit, vt trepidantem vxorem non de-
ceat committere fragilitati cautionum, *Gutier* d. c.
2 24. num. 10. & *Sanch.* dicto loco num. 32. *Pont.* de
matrim. lib. 9. cap. 23. num 5. ad fin. Cardin. *Seraph.*
deciſ. 216. nu. 1. *Rota* dec. 39. num. 2. & 156. nu. 1.
poſt. 2. vol. conſ. *Farinac.* facilè Domini in hoc caſu
interpoſuerunt arbitrium pro ſeparatione, quoniam
ex multis, & acribus iniurijs, minis de occidendo, &
inſidijs vitæ vxoris per venena mortifera ſæpius pro-
3 pinata inſuper quærela criminalis per Eliſabettham
contra maritū porrecta de veneficio, diuturna car-
ceratione & tortura repetita ipſi Marito, atque ex
ſententia fori Capitolini contra eundem lata pro
dato poculo abortionis, non ambigebant, quin odia,
& ſimultates intercesserint ferè implacabiles, quæ
tribuunt iuſtam cauſam diuortio, l. conſentu, &
Auth ſed nouo iure, C. de repud. & probatur ex di-
cto cap. tranſmiſſa, & d. c. litteras in fin. *Franc. Marc.*
deciſ. 738. par. 2. *Gutier.* quæſt. can. d. c 24. num. 8.
& ſeqq. *Aldobrand.* d. conſ. 71. ferè per tot. *Sanch.*
d. diſput. 18. num. 6. *Pont.* de matrim. lib. 9. d. cap.
23. nu. 5. late *Farin.* dicta quæſt. 143. nu. 145. & *Rot.*
poſt 2. lib. conſ. eiuſdem *Farin.* d. deciſ. 156. nu. 1.
& in præallegata Romana, ſeù Interamnen. ſepa-
rationis Thori coram Card. *Pamphilio*; Cum immò
ad hunc effectum ſufficiat ſolus metus futuræ ſæui-
tiæ, & alicuius grauis mali, l. metum ff quod met.
4 cauſ. Gloſ. in l. licet, verb. capitales, de recept. arbitr.
Abb. d c. tranſmiſſa num. 2. verſ. hoc etiam fit, *Al-
dobrand* dicto conſ. 71. num. 17. *Sanch.* dicta diſput.
18. num. 10. & 19 *Farin.* plenè d. q. 143. num. 140.
5 & in muliere tanquam ſexus, & ingenij imbecillio-
ris, minor metus requiritur, quam in viro, gloſ. in c.
cum locum, verb. metus de ſponſal. & fuit pondera-
tū in dicta Toletana ſeparationis Thori coram Car-
dinali *Pamphilio*, ſufficitq; vt metus is ſit, qui cadat
in mulierem conſtantem, *Prepoſit.* in cap. cauſam, il
1. num. 7 de offic. deleg. *Rota* coram S. mem. Greg.
XV. deciſ. 374. num. 7. & 8. in caſu autem præſenti
tot ſanè concurrunt, vt ſine nota leuitatis incutere
valeant timorem Eliſabetthæ ne ad virum interim
reuertatur, ſubijciatque ſe periculo necis, præcipuè
ob inſidias, quas vitæ vxoris maritus reuerſo machi-
6 naui, quæ ſolæ ſat eſſent, vt abſolutè Thorus ſepa-
randus foret ex congeſtis per *Farinac.* d. q. 145. n. 154.

Fuiſſe autem Eliſabetthæ venenum propinatum
inferebant plura grauia accidentia, & ſimptomata,
quæ Eliſabettha paſſa fuit per Dominos ponderata, &
comprobata per atteſtationes Medicorum; quibus
vt in arte Peritis ſtandum eſſe, in puncto tradunt *Ca-* 7
ball. reſol. crimin. 181. num. 3. & *Gomeſ.* var. reſol.
tom. 3. c. 3. num. 8. ad med. verſ. Vnde in hoc caſu.
Et maritum huius delicti authorem arguebant plura,
ac vrgentia indicia, quæ à ſcribentibus pro Eliſabettha
ponderabantur, quæ ſola hoc in crimine atrociſſimo, 8
& difficilis probationis ſufficere ſcribunt *Boſs.* de
delict. num. 10. & ſeq *Clar.* quæſt. 4. num. 4 & q. 66.
in princ. *Decian.* dict. tract. crim. c. 24. n. 4. *Mandell.*
conſ 72. num. 2. valdè etiam confirmata ex tortura
eundem Maritum repetita, cum quæſtio non repe-
tatur, niſi indicia ſint grauiſſima, *Farin.* de Indic. & 9
tort. q. 138. num. 79. ad med. & num 81. vbi de com-
muni.

Non obſtat Teſtes videri ſingulares, quia omnes
benè tendunt in hoc vnum, quod Maritus ſolitus
fuerit contra vxorem inſæuire, illius vitæ inſidias pa- 10
rauerit, atque in necem conſpirauerit; Vnde teſtis
etiā ſingulares admittuntur, vt plenè per *Aldobrand.* 11
conſ. 71. num. 5. & per tot. lib. 1. *Pont.* de matrim.
d. lib. 9. cap. 23. n. 6. *Rota* in his terminis deciſ. 156.
n. 2. vol. conſ. *Farinac.* & apud S. mem. Gregor. XV.
dicta deciſ. 374. num. 11. & in præallegata Toletana
ſeparationis Thori coram *Pamphilio*.

Minus obſtat, quod huiuſmodi Teſtium depoſi-
tiones, & probationes emanauerint in cauſa crimi-
nali, & ideò non probent in cauſa ciuili, quia immò
inter eaſdem perſonas probant etiam in ciuili, cum
exactiores probationes requirantur in iudicio cri-
minali, Ita *Bart.* in l. 2. §. hoc edicto, nu. 5. de vi bo- 12
nor. raptor. *Soccin. ſen.* conſ. 60. num. 3. lib. 4. *Ruin.*
conſ. 4. num. 5. lib. 4. *Rota* in Nepeſina Dotis 4. Iu- 13
lij 1601. coram bo. mem. Cardin. *Mellino*, & in An-
conitana Terrarum 20. Maij 1622. coram bo mem.
Vbaldo, præſertim cum dictæ probationes fuerint
publicatæ coram Iudice, vt per *Alex.* in l. 2. nu. 24 14
verſ Ex quo infertur, C. de eden. & repetita eadem
dicta Teſtium cum Interrogatorijs Mariti, qui cita-
tus nihil amplius facere poterat, quam exhibere in-
terrogatoria cum quibus Teſtes eſſent examinandi,
maximè verò ad effectum concedendi ſeparationē,
pro qua ſufficit metus futuræ ſæuitię cadens in con-
ſtantem mulierem, qui relinquitur arbitrio iudican-
tis, *Rota* coram S. mem Gregorio XV deciſ. 374. nu. 12. 15
Nec aduerſatur deciſio in Bononien. ſeparationis
Thori 11. Februarij 1608. coram *Penia*, quæ eſt de-
ciſio 250. poſt 1. volum. conſ. *Farin.* quoniam ibi nec
teſtes examinati fuerant cum interrogatoriis partis,
nec ex omnibus circumſtantiis ita apparebat de ra-
tionabilitate metus vxoris, & de periculo eius vitæ,
prout hîc apparet.

Data autem Iuſtitia ſententiæ quoad Thori ſepa-
rationem ea prædictis, illa quoq; confirmanda venit
quoad reſtitutionem dotis, & lucri, cum reſtitutio 16
dotis, & donationis propter nuptias ſit ſequela Iu-
dicij ſeparationis culpa viri procedendi, *Seraph.* de-
ciſ. 1308. & 1315. quæ ſunt etiam impreſſa apud *Fa-
rinac.* ſub deciſ. 134. & 135. poſt 2. lib. conſ & idem
fuit firmatum in præallegata Romana, ſeù Inte-
ramnen ſeparationis Thori 11. Decembris 1602. co-
ram Cardinali *Pamphilio*, confirmata 27. Ianuarij
1603. coram eodem, & in recent. deciſ. 706. num 3.
par. 1.

Et ita concluſum, &c.

Auximana fideicommiſſi.
Luna 4. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti, licèt non cenſeantur vocati, tamen quando plures coniecturæ concurrunt, de quibus hic in deciſione; tunc à dictâ opinione receditur. Voluntas Teſtatoris quando eſt indaganda, tunc debent inſpici mos, conſuetudo, & ſtatuta loci, & regionis, in quâ commoratur, & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota.*
2 *Filij in conditione poſiti quoties ſunt ex deſcendentibus Teſtatoris, vt cenſeantur vocati, admittuntur leuiores coniectura.*
3 *Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati, quando inter filios primo loco inſtitutos adeſt reciproca ſubſtitutio.*
4 *Subſtitutio reciproca potiſſimùm exigit qualitatem inter viciſſim grauatos.*
5 *Filij in conditione poſiti, quando cenſeantur vocati.*
6 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando Teſtator digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum.*
7 *Filij in conditione cenſentur vocati, quando fuit prohibita omnibus ſubſtitutis detractio Trebellianica.*
8 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando Teſtator filios compendioſe ſubſtituit.*
9 *In coniecturali materiâ prudenter procedendum eſt.*
10 *In coniecturali materiâ Rota ex pluribus coniecturis ſimul iunctis deſumit voluntatem defuncti, & admittit aggregatas coniecturas, quas ſingulas, & diuiſim reijceret.*
11 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati ſecundum Statut. Vrb. lib. 2. c. 142.*
12 *Teſtator præſumitur ſe conformâſſe cum ſtatuto loci.*
13 *Teſtatoris voluntas, quando indagatur, debet inſpici conſuetudo loci, & regionis, in quâ ipſe cõmoratur.*
14 *Quod procedit etiam reſpectu bonorum extra Territorium ſitorum.*
15 *Statutum non porrigit ſuas vires extra Territorium ex defectu iuriſdictionis.*
16 *Actus nullus, & inualidus inſeruit pro declarandâ, & indicandâ voluntate.*
17 *Statutum quamuis nullum, & inualidum, adhuc tamen bene confert ad aſſequendam mentem Teſtatoris, qui cenſetur ſe cum illo conformâſſe, dummodò de facto obſeruaretur.*
18 *Bona emphyteutica Eccleſiæ non ſubiacent ſtatutis Laicorum.*
19 *Eccleſiaſtica bona conducens pro filiis maſculis, & fœminis, cenſetur primo ſtipulaſſe pro maſculis, & illis deficientibus pro fœminis, quoties ibi extet ſtatutum excluſiuum fœminarum.*
20 *Emphyteuſim recipiens pro ſe, filiis maſculis, & fœminis ſtante ſtatuto, quod maſculi præferantur fœminis, intelligitur facta conceſſio ſecundum ordinem ſtatuti.*
21 *Fœminæ ſtantibus maſculis cenſentur excluſæ, etiam ab emphyteuſi Eccleſiaſtica, ſtante ſtatuto fœminas excludente propter maſculos.*
22 *Forenſis ſi teſtamentum faciat more Veneto, hoc eſt minori numero Teſtium, quam à Iure ſancitum eſt, teſtamentum tamen ſubſtinetur, & habet executionem etiam reſpectu bonorum extra ſtatum Venetum ſitorum, & in quo ius commune, vel municipale ſeruatur, & num. 32.*
23 *Actum gerens in aliquo loco, cenſetur ſe accommodaſſe ad contrahendũ ſecundum ſtatuta illius loci.*
24 *Et ſufficit, quod illius loci ſolemnitates ſeruauerit.*
25 *Forenſis tenetur ſeruare ſolemnitates præſcriptas à ſtatuto loci, in quo contrahit.*
26 *Forum ſortiri, & ſtatutis ligari paria ſunt.*
27 *Deciſ. Rot. 834. par. 4. diuerſ. declaratur.*
28 *Loca Montium non vacabilium inter bona immobilia connumerantur.*
29 *Deciſ. 1329. num. 12. Card. Seraph. declaratur.*
30 *Bona quoties quis habet in diuerſis territoriis, tunc vniuſcuiuſq; Territorij ſtatutum diſpoſitiuum attenditur.*
31 *Statutum diſponens, quod filij in cõditione poſiti cenſeantur vocati, non eſt diſpoſitiuum, nec interpretatiuum.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCXLVII.

HVguccinus Campanus, qui fuit primarius Profeſſor in Gymnaſio Romano, & Aulę Conſiſtorialis Decanus, condidit Teſtamentum in Vrbe, hæredémque ſcripſit Ioannem Baptiſtam primogenitum, & alios filios ſibi naſcituros, quibus ſine filiis legitimis quandocunque decedentibus ſubſtituit Proſperum fratrem, & Victoriam ſororem, Huguccino defuncto, deceſſit etiam Ioannes Baptiſta filius ſine filiis, & demum Henricus ſecundogenitus, ſuperſtite Cornelia filia; vndè fuit dubitatum, An conſtet de fideicommiſſo in fauorem eiuſdem Corneliæ, tamquam in conditione poſitæ, & Domini bis deputata cauſa reſponderunt affirmatiuè, ſcilicèt conſtare de fideicommiſſo.

Quamuis enim *Rota* adhæreat gloſ. in l. Lucius la 1
2. ff. de hæred. Inſtituen. nempè quod filij in conditione poſiti non cenſeantur vocati, attamen etiam ex cõiecturis recedit à dictâ opinione, & quoties filij in conditione poſiti ſunt ex deſcendentibus Teſtatoris admittit leuiores coniecturas ad firman. il- 2
lorum vocationem, vt poſt alios tradunt *Theſau.* dec. 96. n. 7. verſ. Non erit, *Surd.* conſ. 67. n. 34. *Bellon. iun.* conſ. 50. n. 14. *Giouagnon.* conſ. 79. n. 7. 34 & 99. & fuit dictum coram Card. *Seraph.* dec. 1319 n. 1. & coram S. me. Greg. XV. deciſ. 315. n. 5. & 329. nu 3 & coram Reuerendiſſ. *Decano* dec. 267. n. 6. & in recent. deciſ. 476. n. 20. par. 1 & in Imolen. fideicommiſſi 2. Martij 1622. coram bo. me. *Vbaldo*, atque in Bononien. fideicommiſſi de Turri 14. Maij 1621. coram Illuſtr. D. Card. *Veroſpio*, & alias ſæpiùs, in caſu autem præſenti plures concurrunt coniecturæ, quæ vocationẽ Corneliæ in conditione poſitæ DD. ſuadebant.

Prima eſt coniectura, quia inter filios primo loco inſtitutos adeſt reciproca ſubſtitutio, vndè ſequitur, vt & filij ipſorum reciprocè grauatorum, dum poſi- 3
ti fuerunt in conditione fuerint etiam diſpoſitiuè vocati, quemadmodùm dixerunt *Zanch.* in l. hæredes mei, §. cùm ita, par 7. n. 70. *Rimin. ſen.* conſil. 78. nu. 7. & ſeqq. lib. 1. *Gozadin.* conſil. 64. n. 12. *Dec.* conſil. 28. n. 21. lib. 2. & conſil. 44. n. 20. verſ. 2. ergò coniectura lib. 3. *Menoch.* conſil. 135. nu. 6. & conſil. 613. nu. 6. *Giouagn.* d. conſ. 79. n. 8. li. 1. *Fuſar.* de ſubſt q. 473. nu. 82. *Rota* in dicta Imolen. coram bo. me. *Vbaldo*, & in dicta Bononien. de Turri coram Illuſtriſſimo Cardinale *Veroſpio*, & in eâdem 25 Februar. 1622. coram bonæ memoriæ Patriarcha *Manzanedo*, & ratio præcipua eſſe videtur, quia cùm reciproca ſubſtitutio potiſſimùm exigat æqualitatem inter ipſos

viciſſim grauatos, ad l. nam hoc Iure, & ibi gloſ. in 4 verb. ſola ff de vulg. & pupill. & l. in teſtamento la 1. C. de teſtam. milit. *Menoch* præſumpt. 60. n. 22. lib. 4. & conſil 647. nu. 11. ſi filij poſiti in conditione non eſſent grauati, ſequeretur inæqualitas, quia qui decederent ſine filiis tenerentur ſuperſtiti fratri, ſiue alio cohæredi partem ſuam reſtituere, qui verò cum filiis decederet, nec teneretur ſubſtituto fratri, ſiue cohæredi, quia exiſtentia filij excluderet ſubſtitutum, nec teneretur reſtituere filio in conditione poſito, ſed ſolùm illi eſſet reſeruatum Ius ſuccedendi ab inteſtato, & ſic claudicaret hæc reciproca ſubſtitutio.

Secunda eſt coniectura, quia Teſtatur poſt ſubſtitutionem fratrum vocauit ſorores, & ſororum filias, vndè videtur abſurdum, quod vocauerit filias ſo-5 rorum, quæ minùs dilectæ erant, & vltimo loco admiſſæ ad hæreditatem, prætermiſerit autem vocationem filiorum ex filiis maſculis primo loco vocatis, prout in terminis ex hoc deſumunt filios in conditione poſitos cenſeri vocatos, *Hond.* conſil 54 n. 41. lib. 2. *Menoch.* lib 4. præſump. 76. n. 34. plenè *Fuſa.* de ſubſtit. d q. 473. n. 178 *Giouagn* dicto conſ. 79. n. 13. *Bellon. iun.* dicto conſil. 50. num. 30. & pluries *Rota* in recent. deciſ. 146. num. 6. & deciſ. 133. num. 5. par. 1. & coram Sanctæ mem. Greg. XV. deciſ. 551. num. 5. & in dicta Bononien. de Turri coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Veroſpio.*

Tertia coniectura deſumitur ex eo, quia adeſt digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum, quæ potiſ-6 ſimum ponderatur ad inducendam vocationem in filiis in conditione poſitis, *Anchar.* conſ. 74. n. 2. *Craſſ.* §. fideicommiſſum, quæſt. 14. n. 1. *Surd* conſ. 67. n 39. *Laderch.* conſ. 150. n. 1. verſ. 3. iſt, *Bellon iun.* qui plores cumulat conſ. 19. n. 11. conſ. 50. n. 28. & conſ. 86. n. 3. *Giouagn.* dicto conſ. 79. nu. 11. & 28. *Rota* coram Card *Seraphin.* deciſ. 1329. nu 10. & in recent. deciſ. 146. num, 8. par. 1. & in dicta Imolen. fideicommiſſi coram bo. m m *Vbaldo.*

Quarta accedit coniectura, quod fuit prohibita omnibus ſubſtitutis detractio Trebellianicæ, ex quà 7 prohibitione benè infertur ad vocationem filiorum in conditione poſitorum, vt tradit *Gozzadin.* conſ. 64. num. 13. *Rim. ſen.* conſil. 143. num. 9. verſ. & maximè, *Decian* conſil. 103. n. 27. li. 2. cum aliis per *Intrigl.* de ſubſt. cent. 2. quæſt. 26 nu. 113. & *Fuſar.* dicta quæſt. 437 num 215. & 217.

Quinta poteſt addi coniectura ex eo, quod filij compendioſè ſubſtituti; Vndè quemadmodùm in 8 vulgari ſunt vocati filij in conditione poſiti, Ita etiam debent cenſeri itidem vocati in fideicommiſſaria, quæ pariter continetur in eâdem compendioſâ, vt vniformis in vtrâque ſubſtitutionis parte fiat determinatio, *Soccin. iun.* conſ. 174. n. 24. li. 2. *Rim. iun.* conſ. 21. n. 48. *Honded.* conſ. 54. n. 46. li. 2. *Mantic.* de coniect. lib. 11. tit. 3. num. 17. *Bellon. iun.* conſil 86. num. 13 *Giouagn* dicto conſil. 79. n. 25. *Fuſar.* dicta quæſt. 437. num. 222.

Et quamuis aliqua ex prædictis coniecturis à nonnullis Doctoribus reiiciatur, & etiam *Rota* aliquando non admiſerit aliquam ex illis in aliis cauſis, atta-9 men in hâc materiâ prudenter agendum eſt, & coniecturæ ſingulæ de per ſe non ſunt ponderandæ, ſed inſimul, quia ad inuicem fulciuntur, & *Rota* in hâc materiâ coniecturali ex pluribus ſimul iunctis deſumit voluntatem defuncti, & admittit aggregatas coniecturas, quas ſingulas, & diuiſim reiiceret, iuxta tradita per Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. dicto lib. 11. tit. 3 num. 28. *Honded.* conſil. 65. num. 45. lib. 1. & conſil. 54. num. 53. lib. 2. *Bellon. iun.* dicto conſil. 50. num. 33. & conſil. 86. n 14. *Giouagnon.* dicto conſ. 79. n. 33. & 102. Card. *Seraphin.* deciſ. 1329. n. 13. *Rota* in recent. deciſ. 266, num. 2 & 19. par. 1. & alias ſæpiùs, præſertim cùm verſemur in deſcendentibus, in quibus, vt dictum eſt, leuiores ſufficiunt coniecturæ.

Denique Domini præcipuè moti ſunt ex ſtatuto Vrbis lib. 1. cap. 142. vbi ſancitum eſt filios in condi- 11 tione poſitos cenſeri vocatos, cum quo ſtatuto Huguccinus, qui per quadraginta, & vltra annos degit Romæ, & Iuris prudentiam publicè docuit, atque in foro verſatus eſt præſumitur ſe conformaſſe ad l. cum de lanionis, §. item *Cacabos* ff. de fund. Inſtruct. *Cra-* 12 *uett.* conſ. 250. num. 1. *Menoch* præſumpt. 202. nu. 17. verſ. Septimo extenditur, lib. 4. *Decian.* conſ. 26. n. 67. lib. 2. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 14. n. 15. *Ioſeph. Ruſtic.* ad l. cùm Auus, lib. 3. cap. 10. num. 27. & 28 & cap 15. num. 2. & ſeqq. ff. de cond. & demonſtr. & in his terminis dixit *Gabr.* conſ. 115. nu. 1. & ſeqq. lib. 1. in indaganda enim voluntate defuncti inſpici debet conſuetudo loci & Regionis, in quà ipſe commoratus eſt. vt inquit I. C. in l. ſi ſeruus 13 plurium, §. ſi numerus, ff de leg. 1. *Alex* conſ. 131. nu. 4. lib. 7. *Corn.* conſ. 244 nu. 18. lib. 2. & melius Card. *Mantic.* de coniect. lib. 6, tit 8. num. 13 & quod idem procedat etiam reſpectu bonorum quæ extra Territorium ſtatuentium ſita ſunt, dixit in his terminis *Ro-* 14 *ta* coram Cardin. le *Seraphino* deciſ. 1329. num. 12. & ſequutus eſt etiam *Fuſar.* dicta q. 437. num. 219. & confert *Signorol.* conſil. 106. n. 6. iuncto n. 4.

Nec obſtat, quod ſtatutum non porrigat vires ſuas extra Territorium ex defectu Iuriſdictionis, & cenſeatur primario afficere ipſa bona, iuxta tradita 15 per *Bruen.* de ſtatut. art. 8. quæſt. 25. n. 119. & ſeqq *Curt. iun.* conſ. 110. n. 9 plenè *Alderan. Maſcard.* de generali interpretatione ſtatutorum concluſ. 6. n. 102. & *Rota* in Terracinen. bonorum coram bo. mem. Cardinale *Blanchetto*, quæ eſt deciſ. 304. par. 2. diuerſ & apud Sanctæ memoriæ Gregor. XV. dec. 255. nu. 3. in Colen. Hæreditatis 10. Iunij 1616. & 5. Maij 1617. coram bo. me. *Buratto*, & nuper in Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1628. coram me.

Quoniam obiectum intraret ſi Cornelia ad bona Huguccini vellet admitti ex diſpoſitione ſtatutorum Vrbis, quia tunc benè poſſet opponi de defectu Iuriſdictionis reſpectu Territorij Auximani, ſed cùm inſtet admitti ad hæc bona ex voluntate, & diſpoſitiue Huguccini, vitur ſolummodò ſtatuto pro ſimplici interpretatione dictæ voluntatis coniecturatæ ex eo quod Huguccinus voluerit ſe conformate cum conſuetudine, ſeù ſtatuto loci, in quo tamdiù commoratus eſt, & teſtamentum condidit, & obiit pro quà inferenda coniectura non eſt opus iuriſdictione, quia etiam actus nullius, & inualidus in- 16 ſeruit pro declarandâ, & indicandâ voluntate, l. fin. ff de reb. eorum, *Crauett.* conſil. 113. n. 6. ad med. *Decian.* conſil. 41 n 41. lib. 1. *Laderch.* conſil. 78. nu. 9. & quamuis alias ſtatutum eſſet inualidum, & nullum, & ſic nulla niteretur iuriſdictione, adhuc tamen benè 17 confert ad aſſequendam mentem Teſtatoris, qui cenſetur ſe conformâſſe cum diſpoſitione Statuti etiam inualidi, dummodò de facto obſeruaretur, *Alciat.* conſil. 53. numer. 4. 5. & 6. lib. 9. *Peregr.* de fideicomm. art. 28. numero 92. *Menoch.* præſumpt. 81. numero 51. libro quarto: Quemadmodum etiam bona emphyteotica Eccleſiæ non ſubiaceant ſtatutis laicorum,

iuxta

18 iuxta tradita per *Menoch.* conſil. 1129. numer. 3. *Vin.* comm. opin. cap. 812. n. 36. *Surd.* conſil. 338. nu. 6. & deciſ. 95. n. 22. & plenè fuit dictum in Romanâ Domus de Scapucciis ad Sanctum Auguſtinum 19. Ianuarij 1601. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, attamen ſi quis conducat bona Eccleſiæ pro filiis maſculis, & fœminis, cenſetur priùs ſtipulaſſe pro maſculis, & ſolummodò illis deficienti-
19 bus pro fœminis, quoties ibi extet ſtatutum fœminarum excluſiuum, quia receptator præſumitur ſe conformâſſe cum dicto ſtatuto, etiam reſpectu bonorum
20 quæ illius diſpoſitioni non ſubiacent, iuxta theoricam *Bart.* in l. vt ius iutan. § ſi liberi, nu. 5. ff. de oper. libert. *Decian.* conſil. 30. n. 40. lib. 3. *Aldobrand.* conſil. 22 n. 28. lib. 2. *Rimin. iun.* conſil. 295. n. 50. & maſculi non dicuntur venire ex diſpoſitione ſtatuti, ſed ex voluntate ſtipulantis ſolúmque ex ſtatuto deſumi, &
21 depromi latentem voluntatem receptoris cùm dicatur ſe conformâſſe cum dicto ſtatuto, vt *Rota* perpendit coram bo. mem. Card. *Caualerio* deciſ. 583. n. 8. & 9. & in dictâ Romanâ Domus de Scapocciis coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*; Et hoc etiam videmus, quod ſi foreuſis teſtamentum faciat
22 more Veneto, hoc eſt minori numero Teſtium, quã à Iure ſancitum fuerit teſtamentum tamen ſubſtinetur, & habet executionẽ etiam reſpectu bonorum, extra Statum Venetum, & in quo Ius commune, vel aliud municipale ſeruatur, vt per *Bart.* in l. cunctos Populos, numero 36. & 37. C. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. *Gabr.* de Teſtib. concl. 4. nu. 1. Card. *Mantic.* de coniect. lib. 6. tit. 8. n. 14. *Magdalen.* de num. Teſtium in teſtamento requiſit. par. 1. cap. 2. num. 86. &
23 87. & gerens actum in loco, cenſetur tacitè ſe accommodaſſe ad contrahendum ſecundùm ſtatuta illius loci cap. 1. vbi *Anchar.* & *Imol.* de empt. & vendit. *Aret.* conſil. 11. num. 5. *Alderan. Maſcard.* dicta concl. 6. n. 1-8. & illius loci ſolemnitates ſat eſt ſer-
24 uare [illegible] *Bald.* in l. fin. ff. de iuriſdict. omn. iud. in repetit. *Lambert.* de contractib. gloſ. 2. verbo mulierum, n. 43. in fin. *Aret.* conſil. 73. nu. 6. 7. & ſeqq. & tenetur etiam forenſis ſeruare ſolemnitates præſcriptas à ſtatuto loci, in quo contrahit, *Bart.* in l. cunctos Po-
25 pulos, nu. 15. & ſeqq. *Caſtr.* nu. 11. *Purpur.* nu. 98. C. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. *Maſcard.* dicta concluſ. 6. n. 1. & ſeqq. Et quemadmodùm Huguccinus Teſtator commorando in Vrbe, erat adſtrictus foro Vrbis ita etiam contrahendo, vel teſtando, iure cenſeri debet ſe conformaſſe, & adhæſiſſe ſtatutis Vrbis, cùm paria ſint forum ſortiri, & ſtatutis ligari circa actus [illegible] ſtatuti faciendos, gloſ. in cap. quæ contra
26 verbo, vt *Peregrini* 8. diſtinct. *Alex.* conſil. 19. numero 8. libro ſexto *Theſaur.* deciſ. 123. numero 11. *Surd.* conſil. 11. numero 14. verſ. Nam paria ſunt, & conſil. 343. num. 33.

Nec applicatur deciſio in Spoletana bonorum 13. Martij 1599. coram bo. mem. Cardinale *Millino* to fin., quæ eſt deciſ. 814. part. 4. diuerſ. quia ibi Teſtator nec Romæ teſtatus fuerat, nec ibidem commorabatur, & ſic pro interpretanda mente defuncti,
28 An ſcilicèt voluerit filios in conditione poſitos vocare conſuetudo, & ſtatuta Regionis, in quâ commorabatur exquirenda non erant.

Non obſtat, quod non conſtet Huguccinum bona habuiſſe in Vrbe, prout erat in caſu deciſionis
29 1329. numero 12. Card. *Seraph.* quoniam vltra quod dicitur, & hic Romæ Huguccinum loca Montium non vacabilium poſſediſſe, quæ inter bona immobilia connumerantur, *Federic. de Sen.* conſil. 12. numero 4. *Alciat.* in l. mouentium ff. de verb. ſignif. *Tiraq.* de retract. lignag. §. 1. gloſ. 6. n. 5. & 7. *Pereg.* conſ. 9. n. 29. lib. 1. & fuit dictum in Venetia pretij bonorum 13. Nouembris 1602. coram bo. mem. Cardinale *Pamphilio*, & in dicta Narnien. Succeſſionis coram me, obſeruandum eſt, quod *Rota* in dicta deciſ. Cardinalis *Seraphini* vim non facit in eo, quod Teſtator ibi bona haberet, vt etiam deducitur ex *Fuſar.* dicta q. 437. n. 219. in fin. quia reuerà tutum nó fuiſſet motiuum, quoties enim quis in diuerſis Territoriis habet bona vniuſcuiuſque Territorij, ſtatutum diſpoſitiuum attenditur, ac ſi diuerſa eſſent patrimo- 30
nia, *Alex.* conſil. 16. n. 2. & conſil. 128. n. 2. verſ. allegabat, *Sylicet.* lib. 2. *Aldobrand.* conſil. 2. n. 13. & 14. lib. 2. *Surd.* conſil. 553. n. 16. & deciſ. 129. n. 17. & fuit dictum in prææallegata Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1628. coram me; Sed verum motiuum erat, quia hoc ſtatutum de filiis in conditione poſitis non eſt diſpoſitiuum, ſed tantummodò interpretatiuum, quia ſolùm antequam illam, & ancipitem Doctorum con- 31
trouerſiam definiuit, & opinionem pro vocatione filiorum in conditione poſitorum canonizauit, & ſic ſtatutum declarat tantùm dubiam voluntatem Teſtatoris, & cum hoc Statuto præſumitur ſe conformâſſe Teſtator, ex quo Romæ teſtamentum condidit, & diù commoratus eſt, Cornelia autem non innititur Statuto Principali, ſed diſpoſitione, & voluntate Huguccini declarata à Statuto, & ex aliis coniecturis ſuprà ponderatis, & diſpoſitio teſtamentaria Huguccini ritè facta in Vrbe indiuiduâ dicitur, & vna tantùm, adeò vt æqualiter vbique ſeruanda ſit, vt poſt alios benè declarat idem *Surd.* dicta deciſ. 319. num. 25.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Dertuſen. Beneficij.
Veneris 8. *Martij* 1630.

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuriſpatronatus, præſentatio, & alia neceſſaria ad aſſequẽdum poſſeſſionem beneficij, an probẽtur ex aſſertione Ordinarij. Omiſſio in actu præſentationis alterius ex Patronis nó reddit nullam præſentationem, alio ex patronis præſentante, cum præſeruetur ex tali actu in eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij aſſertione adminiculata etiam ad præiudicium tertij probatur interueniſſe neceſſaria in collatione beneficij.*

2 *Patronus, qui non interuenit in præſentatione iurispatronatus alio compatrono comparante non amittit ius cum ſibi præſeruatum remaneat ex præſentatione alterius, apud quem reſidere dicitur integrum ius, & num. 15.*

3 *Patrono non contradicente collatio Beneficij ab Ordinario facta eſt valida per acquieſcentiam eiuſdem Patroni.*

4 *Patronus videtur adhærere præſentationi à Compatrono factæ, quando omittit præſentare.*

Deciſio CCCCXLVIII.

VIncentius prouiſus Apoſtolicus obtinuit gratiam ſi neutri ſuper cuius iuſtificatione propoſito dubio reſponſum fuit non eſſe iuſtificatam, Quoniam licèt ferè omnia iuſtificentur, nempè lis, valor Beneficij, & aliorum obtentorum, clericatus,

& non ius ipſius Vincentij, attamen deficit iuſtifica-
catio circa non ina Caſtellerti illius Aduerſarij, tam-
quam enim abeſt, quod ex reuolutione actorum
conſtet de non iure, vt immò ex eiſdem actis con-
ſter de contrario; Si quidem præcedente præſenta-
tione factâ à iuratis, fuit prouiſus per viam inſtitu-
tionis à Nuncio Hiſpaniarum, poſſeſſionémque ap-
prehendit & de iurepatronatus non controuertitur,
provt etiam quod ſpectet ad dictos iuratos, iámque
fuit firmatum in aliis deciſionibus.

Non obſtat, quod dicatur non conſtate de præ-
ſentatione antecedenti, niſi ex aſſertione Nuncij, &
cùm agatur de præiudicio Tertij, nempè Patrono-
rum illi ſtandum non ſit. Quoniam multa hic con-
currunt, quæ verè dictam præſentationem interue-
niſſe benè ſuadent, nempè exiſtentia iuriſpatronatus,
pertinentia ad ipſos iuratos, vacatio beneficij, man-
datum ab iiſdem Iuratis de præſentando Caſtellet-
tum, atteſtatio Notarij, & aſſertio Nuncij de actu
coram ſe geſto, & quod magis eſt, ipſi Iurati, ad quos
intereſſe ſpectat, nunquam reclamarunt, provt veri-
ſimile eſt reclamaturos fuiſſe ſi ſine eorum præſen-
tatione Vincentius dictam poſſeſſionem retinuiſſet,
quibus tot ſimul concurrentibus ſtandum eſt di-
1 ctę aſſertioni, iuxta dec. 11. de iurepatr. in nou. & de-
ciſ. 22. de prꝗben. in antiq. *Felin.* in cap. poſt ceſſio-
nem n. 13. de probat. & cap. ſicut nu. 25. de re iudic.
Rocch. de iurepatr. in verb honorificum quęſt. 50. nu.
83. *Rebuff.* in 3. parte Signatur. verbo necnon iuriſpa-
tronatus n. 14. *Ferrett.* conſ. 318. n. 3. & ſeqq. vbi n. 6.
firmat concluſionem etiam ſi per accidens prꝗiudi-
carent tertio, & fuit dictum in Hoſſunen. Capella-
nię 17. Nouembr. 1600. coram bo. mem. *Iuſto.*

Minùs obſtat, quod non conſtet de pręſentatio-
ne, nec de conſenſu fratrum Carthuſianorum, Quia
cùm ipſi neminem pręſentauerint, nec contradicant,
nec ſint in causâ, totum Ius dicitur reſidere in prę-
2 ſentante, ne reſiduum dicatur ſtare in pendenti, *Cre-
ſcent.* deciſ. 2. de iurepatr. vel per huiuſmodi tacitam
acquieſcentiam cenſeatur approbâſſe pręſentatio-
nem factam à dictis Iuratis Compatronis ad inſtar
collationis factę per Ordinarium de beneficio patro-
3 nato, quę valida eſt, ſi Patroni ſcienter non contra-
dicant, *Verall.* deciſ. 133. par. primâ cum concor-
dantibus, vel ſaltem illi adhęſiſſe, & per huiuſmo-
di adhęſionem ratificâſſe actum ab alio factum, per-
indè ac ſi ab initio conſenſum pręſtitiſſent, *Put.* deciſ.
402. & ibi *Addent.* libro primo in correctis, qui con-
ſenſus ad hunc effectum ſufficit, quòd fuerit tacitus
Prob. ad Monach. in cap. 3. numero 21. verſic. Breui-
ter, in fin. de pręben. in 6. & in omnem caſum ex pre-
4 ſentatione Iuratorum dicitur, quod nec opus erat
derogatione, cùm nec Nuncius prouiderit tamquam
de libero, & ipſi Carthuſiani tacentes videntur ad-
hæſiſſe præſentationi factæ per dictos Iuratos, ex
quorum præſentatione conſeruatum eſt ius in futu-
rum Carthuſianorum Sociorum in hoc iurepatro-
5 natus, *Federic. de ſen.* conſil. 102. numer. 3. ad finem,
Ruin. conſil. 50. num. 9. lib. 5. *Put.* deciſ. 290. lib. 1. in
correctis, Card. *Seraphin.* deciſ. 339. num. 3. *Rota* de-
ciſ. 229. num. 5. par. 1. diuerſ. & fuit dictum in Pa-
pien. iuriſpatronatus 9. Maij 1594. coram bo. mem.
Cardinale *Millino* in Firmana Beneficij 13. Maij
1596. coram bonæ memoriæ Cardinale *Pamphilio*,
& in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. co-
ram eodem.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 8. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio data alicui de bonis, quæ ſunt alteri com-
munia, cenſetur data in genere, & pro communi.
Immiſſio in prædio conceſſa extenditur etiam ad
ædificia in prædio exiſtentia.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in poſſeſſione data ſuper rebus alteri com-
munibus data cenſetur pro indiuiſo, vbi locus non
eſt expreſſio.*
2 *Et in qualibet gleba, & minimo ceſpite data reputa-
tur.*
3 *Poſſeſſio data in prædio etiam data cenſetur in ædificio
in ſolo exiſtente, cui accedere, & cedere dicitur,
etiam non facta aliquâ illius mentione.*
4 *Ædificia poſita in prædiis Ruſticis non habentur in
conſideratione de per ſe, ſed conſiderantur vti ac-
ceſſoria.*
6 *Et veniunt in diſpoſitione ſimplici loquente de prædio.*
7 *Pertinentiarum appellatione veniunt etiam omnia
acceſſoria*
8 *Ædificia veniunt ſub prædio, & eius appellatione ſi-
ue ſint ruſtica ad vſum Coloni, ſiue Domini.*
9 *Ædificia ab hærede grauato conſtructa ſuper bonis
vinculatis fideicommiſſo non cedunt in illā cauſam.*
10 *Libri Mercatorum pro tertio contra tertium non
probant.*
11 *Extractio partitarum lite pendente ſine compulſoria,
& partis citatione non probat.*

Deciſio CCCCXLIX.

POſt relaxatum in vim trium ſententiarum Ro-
talium ad fauorem DD. I. Cęſaris, & Ioannis Ale-
xandri fratrum de Turri mandatum de immittendo
in poſſeſſionem tornaturarum 55. cum dimidiâ alte-
rius tornaturæ prædij nuncupati *del l'Accoreggio*
tornaturarum 91. & executionem iam factam, poſ-
ſeſſionémque pro dictâ ratâ effectualiter adeptam.
Dubitaui an mandatum prædictum comprehende-
ret etiam ratam domus, & ædificiorum in eodē præ-
dio exiſtentium, & Domini cauſa pluries propoſita,
affirmatiuam ſententiam amplectētes immiſſionem
1 etiam quoad dictam domum, & ædificia pro indiui-
ſo dandam eſſe cenſuerunt.

Moti ſunt autem ex eo, quia cùm in dictis ſen-
tentiis, ac mandato nulla certi loci expreſſio facta 1
fuerit, Immiſſio pro indiuiſo data cenſeri debet l. lo-
cus certus, & ibi *Bart.* ff. de acquir. poſſ. *Alex.* in l. 3.
§. incertam n. 6 in fin ff. eodem *Oſaſch.* deciſ. 34. n. 22.
verſ cùm ſit incerta, &c. itavt in quâlibet glebâ, ac
mininimo ceſpite dicti prædij ipſi fratres de Turri
poſſeſſionem, & quoiam haberent l. Mæuius §. duo- 2
bus ff. de leg. 1. *Alex.* dicto §. incertam nu. 5. circa fi-
nem *Neguſ.* de pignor. p. 2. memb. 3. n. 37. *Borgnin.* dec.
29. n. 70. par. 2. & conſequenter etiam in loco, ac ſo-
lo, vbi Domus, & ædificia prædicta ſunt poſita & ſic
etiam in ipſis ædificiis, quæ certum eſt eidem ſolo 3
cedere §. ex diuerſo inſtit. de rer. diuiſ. l. adeò §. cùm
in ſuo, & l. ſi ſupra ſuum ff. de acquiren. rer. domin. l.
1. ff. de rei vindic. l. qui domum ff. ad l. Aquil. *Surd.*
conſil. 333. num. 44. & 45. & in terminis ædificij exi-
ſtentis in prædio ſubiecto fideicommiſſo tradit *Mo-
lin.* de primogen. hiſpan. lib. 1. cap. 26. n. 11. Præſertim
quia

quia huiuſmodi ædificia ſita in prædiis ruſticis non
4 habentur in conſideratione de per ſe, ſed tantùm vti
quid acceſſorium, vt inquit Card. *Seraph* deciſ. 1377.
5 nu. 3. adeò vt veniant in diſpoſitione ſimpliciter loquente de prædio, in quo ſunt ſita etiamſi de ipſis nulla mentio facta fuerit *Bald.* in l. 1. nu. 3. C. commun. de legat. *Sim. de Prat* de interpret. vltim. volunt lib 4 dubit 7. n 5. fol. 388. Cardinal. *Mantic.* de coni ct. vltim. volunt. lib. 9. tit. 2. n. 10 & conſequenter compræhenduntur in dictis ſententiis, & mandato loquentibus de immiſſione in poſſeſſionem dictarum tornaturarum 55. a. non quidem ſimpliciter, ſed etiam cum omnibus iuribus, & pertinentiis, quarum appellatione veniunt omnia acceſſoria, vt
7 per *Seraphin.* conſil. 47. n. 4. & 5. lib. 1. *Menoch.* conſ. 140. n. 24.

Nec placuit diſtinctio, quam faciebant informantes pro parte D. Annæ, inter domum ruſticam ad vſum Colonorum, & Domum pro vſu, & habitatione Dominorum; Quoniam ex hoc ipſo quòd ædificium eſt in prædio ruſtico cedit eidem prædio, & ve-
8 nit vti quid acceſſorium, cuiuſcumque ſit qualitatis, vt patet ex traditis per *Bald. Simon. de Prat. Mantic. & Seraph.* à in locis præallegatis, qui expreſse loquuntur de Palatio.

Nec etiam viſum fuit obſtare, quod prætendeba-
9 tur dictam domum, & ædificia fuiſſe poſt fideicommittentis mortem conſtructa, & ac ſic in fideicommiſſo non contineri Quoniam immò ex publicis Inſtrumentis datis in ſummario dictorum fratrum ſatis conſtat prædium prædictum nominatim cum Domo, Area, Puteo, & Furno à Iacobo ſeniore prouenisse Peregrinum, & ab iſto in Iacobum iuniorem, & ab ipſo Iacobo iuniore in Sfortiam fideicommittentem, a quo deindè deuenit in Vincentium, & ſucceſſiuè in Hieronymum patrem dictæ Annæ, vt fuit etiã firmatum in hac causâ ſub die 16. Iunij 1624 coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, nec quidquam in contrarium probant partitæ extractæ ex aſſertis libris Seccadinarij Bancherij; quoniam vltra quod libri Mercatorum regulariter non probant pro tertio
10 contra tertium, vt tradunt communiter DD in l admonendi ff. de iureiur. *Menoch* conſ. 23. nu. 15. & 39. n. 28 *Rota* dec. 707. n. 1. p. 1. diu. & dec. 712. nu. 1. p. 2. recent. Et partitæ prædictæ fuerunt extractæ lite pendente abſque compulſoria, & partis citatione, &
11 ſic probationem non faciunt, vt per *Rotam* dec. 71. n. 3. & 4. & dec. 249. ac dec. 469. n. 4. coram Sa. me. Gregorio XV. non concludunt, quod ædificia de quibus agitur, fuerint nouiter conſtructa, nec dictam contrariam probationem infringunt ex publicis Inſtrumentis reſultantem, ac etiam ex Teſtium depoſitionibus, & aliis pro parte dictorum fratrum de Turri deductis adminiculatam, quam nec etiam elidi Domini ex aliis pro parte dictæ D. Annæ adductis tamquam leuibus, & minimè concludentibus, &c.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Romana Capellaniarum, & Iuriſpatronatus.
Veneris 15. Marty 1630.

ARGVMENTVM.

Controuerſia, quando adeſt inter plures præſentatos ad iuſpatronatus, qui eorum præferebatur. Appellatione familiæ, an veniat effectiua, vel contentiua.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Inter præſentatos plures, quoties contentio, tunc præſentatus ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi præfertur.*
2 *Et ſi euincatur iuſpatronatus, non indè huiuſmodi præſentatus remouetur, ſed veris patronis in futurum præſeruatur exercitium præſentandi.*
3 *Præſentandi quaſi poſſeſſio ex vnica actu acquiratur.*
4 *Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi non præfertur, quando vel re iudicatâ, vel confeſſione, vel inſtrumenta dotationis apparet de proprietate.*
5 *Proprietas abſorbet poſſeſſionem, & 16.*
Veritas debet præferri opinioni, ſeu præſumptioni n. 5.
6 *Familia appellatione an veniat ſolummodò familia effectiua, ſcilicet deſcendentes, vel contentiua, hoc eſt etiam tranſuerſales.*
7 *Conceſſio facta alicui familiæ quando intelligatur facta familiæ tantum effectiuæ.*
8 *Familia Teſtatoris, quoties vocatur; intelligitur de eius familiâ effectiuâ.*
9 *Iuſpatronatus in dubio cenſetur hæreditarium, & non gentilitium.*
10 *Linea tranſuerſalis antiquior, præfertur iuniori in præſentando.*
11 *In iurepatronatus qualitas ſenioris attenditur.*
12 *Obſeruantia eſt optima interpres omnium diſpoſitionum.*
13 *Iuſpatronatus acquiritur familia contentiua, quando deficit effectiua.*
14 *Iuſpatronatus in poſtremo deſcendente deſinit eſſe gentilitium, & efficitur hæreditarium.*
15 *Cap. conſultationibus de iurepatron. quando non habeat locum.*
17 *Inſtitutus nimis properè ad iuſpatronatus, cadit ab illa.*
18 *Conſuetudo loci eſt ſeruanda.*
19 *Rea, & poſſeſſori ſat eſt vincere per non ius actoris.*
20 *Reus victoriam meretur deficientibus probationibus Actoris.*

Deciſio CCCCL.

ORta controuerſia inter D. Angelum præſentatum a DD. Iacobatiis, & Dominum Dominicum præſentatum à DD. Millinis, & Palutiis, Iſque cùm reus eſſet, & poſſeſſor dedi dubium An eſſet danda Inſtitutio D. Angelo, ſiue potiùs abſolutoria D. Dominico. Et Domini denegandam putarunt Inſtitutionem illi, Huic autem concedendam eſſe abſolutoriam.

Quoties enim contentio eſt inter plures præſentatus, præfertur, qui præſentatus eſt ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſiq; euincatur iuſpa- 1
tronatus, non indè tamen huiuſmodi præſentatus remouetur, ſed veris Patronis in futurum dumtaxat reſeruatur exercitium eorum præſentationis c. conſultationibus e. ex litteris vbi Doct. de Iurepatr. c. quærelam de elect. c. cùm olim & cap. cum Eccleſia 2
Sutrina, de cauſ. poſſeſſ & propriet. Rota corã Card. *Seraph.* dec. 875. n. 5. & dec. 884. nu. 3. Card. *Mantic.* dec. 86. n. 1. & in recent. dec 181. nu. 1. vbi etiam monet S. Conc. Trident. quoad hoc nihil immutâſſe, & dec. 274. n 6. part. 2.

Conſtat autem DD. Millinos, & Palutium eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi ad iſtas Capellanias, cùm iam præſentauerint Dom Ioannem Baptiſtam, per cuius obitum hæc vltima contigit vacatio, & ex

vnico actu inducitur quaſi poſſeſſio ad effectum be-
3 neficij dicti cap. conſultationibus gloſ. in dicto c.
cum Eccleſia Sutrina verb. In ttium, & verb. breui-
tatem, & ibi *Abb.* n. 22. de caut poſſeſſ. & propriet.
Garz. de benef. p. 5 c. 5. n. 59. *Rota* dec. 174. n. 1. & de-
ciſ. 798. n. 4 p. 2. recent.

Non obſtat conſtare de proprietate euidenter,
nempe hoc Iuſpatronatus ſpectare ad DD. de Iaco-
batiis iuxta Bullam Alexandri Sexti, in quâ Iuſpatro-
4 natus reſeruatur antiquioribus viris familiæ de Ia-
cobatiis quales ſe profitentur DD. Proſperus & Do-
minicus de Iacobatiis, Dominos autem Millinos &
Palutium eſſe tantummodò cognatos, cùm per fœmi-
narum ſucceſſionem prætendant ad ſe ſpectare hoc
Iuſpatronatus, & non præferri præſentatum ab exi-
ſtente in quaſi poſſeſſione, quando vel ex re iudicata,
vel ex confeſſione, vel ex Inſtrumento fundationis
incontinenti apparet de proprietate tradunt *Abb.* in
dicto c. conſultationibus num. 9. *Rocc.* de Iurep verb.
competens q. 19. nu. 45. & luculenter dictum fuit in
Lucana Iurispatronatus 13 Iunij 1612. coram bo. me.
Penia, quæ eſt deciſ. 374. nu. 4. 5 & 6. p. 1 recent. Pro
5 prietas enim abſorbet poſſeſſionem, & veritas præ-
ferri debet opinioni, ſeu præſumptioni, quæ reſultat
ex dictâ quaſi poſſeſſione.

Quoniam reſpondebant Domini non ita euiden-
ter conſtare de hâc proprietate DD. de Iacobatiis,
adeò vt remouendus ſit præſentatus ab exiſtente in
quaſi poſſeſſione; Dato enim (veritate illæſa) DD de
Iacobatiis eſſe ſaltem contentiua de eâdem familiâ
Chriſtophori Iacobatij Patris bo. mem. Dominici
olim Rotæ Auditoris ac poſteà Cardinalis necnon
Andreæ Iacobatij Epiſcopi Nucerini, & eiuſdem
Alexandri Sexti Vicarij, dictiimque Chriſtophorum
fuiſſe fratrem Laurentij, à cuius ſtipite prouenıunt
DD. Proſper, & Dominicus (in quo erit tota diffi-
cultas, cùm de proprietate principaliter agendum
erit) nihilominùs dubium eſt An ad ipſos ſpectet
hoc Iuſpatronatus, cùm fuerit reſeruatum antiquio-
ribus viris familiæ huiuſmodi de Iacobatiis; licèt
enim ſit controuerſia inter Doctores; An appellatio-
ne familię veniat ſolummodò familia effectiua, ſcili-
cèt Deſcendentes, an autem contentiua hoc eſt etiã
tranſuerſales & quod ſub familiæ nomine intelliga
tur ſolum de effectiua docuerunt *Bart.* in l. petu §.
6 fratre num. 1. ff. de leg. 1. *Pariſ.* conſil 51. num. 5. &
ſeqq. lib. 2. *Surd* conſil 247. num. 12. *Menoch.* conſil.
206. num. 226. & ſeqq. & conſil 213. n. 15. & conſil.
633. n. 10. *Peregr.* la c conſil. 57. n. 9 libro 3. *Fuſar.* de
ſubſtit. q. 35. nu. 3. & ſeqq. Attamen quidquid ſit vbi
abſolutè nominetur familia, quam multi Doctores
etiam contentiuè accipiunt. In caſu præſenti ſolùm
comprehendi deſcendentes, & ſic intelligi de fami-
7 liâ effectiuè ſuadere videtur pronomen illud huiuſ-
modi, per quod deprehendimus Papam præcisè de-
ſignâſſe ad oculũ, & indicâſſe Colonellum Cardina-
lis & Andreæ Oratorum, atque intra eumdem re-
ſtrinxiſſe Iuſpatronatus ad l. huiuſmodi ff de leg. 1. c.
nemo vbi gloſ. in verb. huiuſmodi de elect. in 6. *Pariſ.*
conſil. 52. n. 32. li. 3. Card. *Serap.* dec. 606. n. 3. *Rota.* de-
ciſ. 373. n. 6. p 2. recent. videtúrque verbum illud, hu-
iuſmodi, idem importare, ac ſi dixiſſet ipſius Chriſto-
phori Patris Dominici Cardinalis, & Andreæ Epi-
ſcopi, de quibus ſuperiùs meminerat Papa, quoties
autem vocatur familia ipſius teſtatoris venire ſolùm
8 familiam effectiuè tradunt *Rum.* conſil. 153. n. 10. li.
2. *Pariſ.* d. conſ. 51. n. 5. ver. Item propter li. 2. *Socc.* Iun.
conſil. 97. nu. 62. lib. 2. *Cephal.* conſil. 510. nu. 13. *Me-*
noch. præſ. 88. n. 2. lib. 4. & conſil. 231. n. 21. & conſil.
1177. n. 5. *Peregr.* conſil. 31. n. 3. lib. 4. & conſil. 149. n.
18. verſ. 3. &c. lib. 5. & deciſ. 124. n. 5. & 14.

Quibus etiam accedit, quod hoc Iuſpatronatus
licèt ex diſpoſitione Iacobi Patris Paulinæ funda-
tum fuerit, attamen in eâdem Bullâ aſſeritur, & Iaco-
bum educatum fuiſſe in Domo Chriſtophori, illiúſ-
que præſidio facultates adeptum, necnon Domini-
cum Cardinalem & Andream Epiſcopum propin-
quiores fuiſſe agnatos eiuſdem Iacobi & Paulinæ;
Vnde quaſi ex bonis eiuſdem Chriſtophori videtur
fundatum Iuſpatronatus: Et cùm Iacobus Pater Pau-
linæ non determinauerit quibus perſonis acquirere-
tur dictum Ius præſentandi eiſdem Cardinali, & An-
dreæ tamquam proximioribus & ſic hæredib. ipſius
Iacobi diſponentis videtur relictum; nam in dubio 9
Iuſpatronatus cenſetur inductum hæreditarium,
non autem gentilitium Clement. plures de Iure-
patr. *Calder.* conſil. 4 eodem tit. *Couarr.* var. reſol. lib.
2. c. 18. n 6. Card. *Seraph.* deciſ. 178. n. 1. & deciſ. 456.
n. 1. *Rota* in recent. deciſ 707. n. 8 p. 1 Et Papa in Bul-
lâ motus eſt præcipuè meritis Dominici & Andreæ;
illius enim induſtria in munere Rotæ. Huius autem
in officio Vicarij vtebatur, & ita congruum erat, vt
familiæ effectiuæ Chriſtophori Patris dd. Cardinalis
& Andreæ Epiſcopi fauerer, adeò vt Iuſpatronatus
illius familiæ Deſcendentes non egrederetur, & fa-
milia ſi hoc in loco contentiuè etiam acciperetur; ab-
ſurdum poſſet conſiderari, quod ſi antiquiores exti-
tiſſent in linea tranſuerſali, iſti potiores, & fuiſſent
præferendi aliis Iunioribus ex Colonello Cardinalis 10
& Epiſcopi ad text in l. vnum ex familia §. ſi d. falci-
dia verſ. neque ſi cum forte vbi gloſ in verb. vbi ff de
leg 2. etſi ſemel etiã ad ſeniores de Colonello Chri-
ſtophori peruenıſſet Iuſpatronatus, non tamen in
deſcendentibus eorumdem ſeniorum perſeueràſſet,
ſed ad ſeniores alterius Colonelli etiam tranſuerſa-
liter tranſiuiſſet, cùm attendatur qualitas illa ſenioris
Calder. conſil. 48. *Lambert.* de Iurepat. lib. 2. p. 2. art.
33. q 2. in fin. Rota in Ianuen. Iurispatronatus 25. Iu-
nij 1607. coram Card. *Lancell.* Iuniore, quod ſanè re- 11
pugnaret, & intentioni Iacobi fundatoris, qui ſo-
lùm ſuis hæredibus quales erant filij Chriſtophori
prouidere voluiſſe creden. & voluntati Papæ, qui
Dominico Rotæ Auditori, & Andreæ Vicario, qui
pro Sede Apoſtolicâ egregiam nauabant operam
proſpicere declarauit.

Hancque voluntatem Papæ, quod ſolùm familiam
Chriſtophori effectiuè admiſerit ad Ius præſentandi
benè ſuadet obſeruantia ſubſequuta, cum ſemper
nedum ſeniores de Cippo Chriſtophori ſolùm præ-
ſentauerint, ſed etiam hoc Cippo ſublato cognati
præſentare cô inuauerint nempè Hortenſia, Petrus,
bo. mem. Card. *Millinus* bis vltra hanc poſtremam
præſentationem, deſcendentes verò à Laurentio
numquam præſentarunt, quæ quidem obſeruantia
eſt optima Interpres omnium diſpoſitionum l. ſi de 12
Interpræta tione ff. de leg. *Rom.* conſil. 271. n. 4. *Surd.*
conſil. 140. nu 43 & conſil. 362. nu. 10.

Anxiúmque hoc votum conſeruandi familiam ef-
fectiuam habuerunt poſteri Cardinalis Iacobatij,
cùm enim de ſuo Colonello ſolùm ſuperſtes ex-
taret Iacobus Iunior, iſque iam ordini Eccleſiaſtico
adſcriptus eſſet, petiit diſpenſationem à Paulo ter-
tio, & ibi dicitur, ne nomen Domus, & familiæ ſuæ
periret, ſi enim proſpexiſſet ad lineam tranſuer-
ſalem, non erat opus hâc diſpenſatione, quia tunc
tempois extabat Laurentius, vt in ſemiſſione

obtenta

obtenta à Clemente ſeptimo, & ex aliis Iuribus in ſummario DD de Millinis,& Palutio n. 13. Vnde benè ex omnibus aſſequi videmur familiam in caſu præſenti accipien. eſſe effectiuè, non autem contentiuè; Et quatenus præmiſſa aliquam paterentur difficultatem, ſat eſt D. Dominico rem eſſe dubiam, ac turbidam, itaut non dicatur incontinenti conſtare de proprietate, prout requiritur ad effectum repellendi præſentatum ab exiſtenti in quaſi poſſeſſione, de qua proprietate alias viden. erit particulariter prout teſſe Præſentantium.

Non obſtat, quod cum defecerit familia effectiua, nempè deſcendentes, apertum fuerit hoc Iuſpa-
13 tronatus cæteris de familia contentiua ad tradita per *Anchar.* conſ. 27. *Ruin* conſ. 110. numer. 14. li. 2. Card. *Mantic.* de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. 15. num 11. Quoniam ſi admittimus Iuſpatronatus eſſe reſtrictum ad deſcendentes Chriſtophori, & ſic intelligi de familia effectiuè, deficientibus deſcendentibus non inde faciendus erit tranſitus ad trauſuerſales, quia in poſtremo deſcendente Iuſpatronatus deinde eſſ. gentilitium,& indè efficitur hæreditarium iuxta c. i bre conſ. *Anchar.* 81. numer. 2.
14 *Pariſ.* conſ. 48. num. 22. li. 4. *Ferret.* conſ. 131. num. 10. li. 1. vbi poſt *Roe.* de Curte dicit, quod non reperit aliqui in tenere contrarium *Caſſador.* deciſ. 1. nu. 3. de Iur patr. *Rota* dec. 385. num. 1. & ſeqq. p 1. diuer. & melius coram Card. *Seraph.* dec. 364. n. 3. & ſeqq.

Minus obſtat Inſtitutionem Dominici, ſaltem valide, nondum ſequutam eſſe; & ideo non appli-
15 cari diſpoſitionem c. conſultationibus, & præſenti Inſtitutum à Proprietario ita *Abb.* in dicto c. con-
16 ſultationib. n. 9. *Dec.* conſ. 127. n. 1. & conſ. 149 n 2. *Gar.* de benef. p. 5. c. 5. n. 45. quia proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis. Non eſſe autem valide adhuc inſtitutum Dominicum deducitur ex eo quod
17 ante inſtitutionem non præceſſerint edicta,& nimis proprie actum fuerit, & ſic ceciderit ab omni beneficio etiam præſentationis Iuxta c. auaritiæ, de electi. in 6.

Quoniam ceſſat obiectum, cum in Vrbe non ſeruetur hæc ſolemnitas edictorum prout aſſeritur, & à Reuerendiſſ. D. Viceſgerente in Inſtrumento Inſtitutionis Dominici, & Notarij ſoti Illuſtriſſimi Vicarij Vrbis idem depoſuerunt,& aliunde etiam Dominis id conſtabat, qua ſtante conſuetudine omiſ-
18 ſio edictorum non attenditur *Bellam.* dec. 619 *Lambert.* de Iurepatr. p. 2. lib. 2. quæſt. 6. art. 14. per tot. & alij.

Ex quibus vtraque parte informante per Dominos concluſum fuit D. Angelum non eſſe inſtituen.
19 ſed D. Dominicum eſſe abſoluendum, cui cum ſit reus, & poſſeſſor, ſat eſt vincere per non Ius actoris l. qui accuſare C. de eden. l. fin. C. de rei vend. Victo-
20 riamque meretur deficientibus probationibus eiuſdem Actoris l. Actor C. de probat. l. extat ff. de Iur. fiſc. c. inter dilectos de fid. Inſtrum. cap. fin. de Iur. Iur. &c.

Tiburtina Caſtri S. Angeli.
Veneris 15. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Iudicium vniuerſale facit ſilere particulare ob præiudicium in Vniuerſali ex particulare, quod emergere poſſet, & Vniuerſale quale dicatur Iudicio duo particularia, quando inſimul poſſint pertractari,& introduci.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium vniuerſale facit ſilere particulare.*
2 *Particulare iudicium eſſe dicitur, quando agitur ad res certas particulares.*
3 *Vniuerſale dicitur, quando etiam petitur res particularis iure vniuerſali.*
4 *Productio eſt in dubio interpretanda, ne noceat producenti.*
5 *Ius ex parte Actoris metitur.*
6 *In iudicio diffamationis diffamans dicitur Actor.*
7 *Petens rem fideicommiſſo ſuppoſitam cenſetur tacitè ſe velle declarari hæredem fideicommiſſarium.*
8 *Vniuerſalia iudicia duo non ſunt incompatibilia, & poſſunt intentari.*
9 *In iudicio particulari cum alio iudicio particulari poteſt etiam conſiderari incompatibilitas.*
10 *Vt pariat præiudicium vnum iudicium alteri debet concurrere identitas cauſæ perſonarum, & actionis, & n. 16. 17.*
11 *Per productionem inſtrumenti cenſetur quis declarare velle vti iuribus eiuſdem.*
12 *Lis per citationem introducta cenſetur aduerſus ipſum citantem.*
13 *Litis renunciatio inducitur ex eo, quod quis conſitetur ſe nollè habere litem.*
14 *Productio, & noui iuris deductio in progreſſu cauſæ præſumitur facta pro adminiculo primæuæ actionis.*
15 *In eo, qui repræſentat duas perſonas, debet vnaquæque de per ſe conſiderari diſtinctè.*
16 *Vt non obſtet pluralitas iudiciorum ſufficit, quod perſonas Actoris poſſit repræſentare duas perſonas diſtinctas.*
18 *Iudicium primum prius eſt expediendum.*

Deciſio CCCCLI.

TRia iudicia mota ſunt: Primum de anno 1580. motum fuit à D. Paulo Iordano Vrſino ſeniore ſuper Caſtro S. Angeli contra Sereniſſimam Margaritam Auſtriacam Duciſſam Parmæ, nullo expreſſo Iure, an in vim fideicommiſſi, ſiue potius pignoris, vel alterius cauſæ; & cauſa ſuper hoc Iudicio commiſſa fuit Cardinali *Blanchette*, tunc Rotæ Auditori.

Alterum iudicium motum fuit de anno 1583 menſe Maij ab eodem D. Paulo Iordano ſeniore contra DD. Fabium,& fratres de S. Cruce ſuper quibuſdam Domibus, & apothecis tanquam ex bonis, & hæreditate aſcendentium eiuſdem D. Pauli, vt dicitur in commiſſione,& cauſa commiſſa fuit Cardinali *Lancellotto* ſeniori tunc Rotæ Auditori, atque in proſecutione iſtius iudicij deductum fuit fideicommiſſum antiquum familiæ de Vrſinis.

Tertium iudicium motum fuit eodem anno 1583. de menſe Iunij à præclar. mem. Cardinale Farneſio, & DD. Cardinalibus Santacrucio,& Maffæo contra eumdem Paulum ſeniorem, & in hac commiſſione Cardinales expoſuerunt dictum Paulum ſeniorem occaſione cuiuſdam fideicommiſſi iactare, & velle inquietare ipſos Cardinales, & litis conſortes ſuper Caſtris Inſulæ S. Georgij, tenutæ Caſtri Arcionis, & aliis tenuris, ac bonis, quæ per eoſdem Cardinales poſſeſſa, & empta fuerant ab eodem Paulo Seniore, & hæc cauſa pariter commiſſa fuit eidem *Lancellotto*.

Verum cum nuper Excellentiſſimus D. Paulus

Iordanus Nepos D.Pauli Senioris, vellet proſequi illud primum iudicium ſuper Caſtro Sancti Angeli obiiciebatur pro parte Sereniſſimi Domini Ducis Parmæ dictum D. Paulum Iuniorem non eſſe audien., & contra illum proponebantur exceptiones præiudicialitatis, contumaciæ, & conſortij, quas tamen exceptiones Rota coram bo. me. *Andrea* cenſuit non obſtare, vt in dec. ſub die 26. Nouemb. 1616. in qua itidem reſolutione permanſit coram bo me. *Vbaldo* ſub die 10. Februarij 1620. prout in deciſione, quibus reſolutionibus cum nec acquieſcerent informantes pro Sereniſſimo D. Duce, loco, cauſæ propoſiti eorum memorialia ſuper reuiſione dictarum deciſionum bo. mem. *Andreæ*, *& Vbaldi*.

Et Domini hodie reſponderunt procedendum eſſe ad vlteriora, nempè ad articulum legitimæ Alphonſinæ reſeruatum in aliis diſputationibus, & cenſuerunt motiua pro Sereniſſimo Domino Duce excitata ſufficienter ſublata eſſe in dictis deciſionib., quæ & modo DD. placuerunt. Et quoniam difficultas à dictis informantibus potiſſimum reſtringebatur ad præiudicialitatem, Rota etiam in præſenti diſputatione, circa hanc ſtrictè inſtetit, & dixit non obſtare, ſiue deducatur ex iudicio vniuerſali, ſiue ex iudicio particulari.

Et quoad iudicium vniuerſale vera quidem eſt concluſio quod iudicium vniuerſale facit ſilere par-
1 ticulare l. ſi quis libertatem ff. de pet. hæred. *Bart.* in l. fundum Titianom ff. de except. *Verall.* dec. 117. part. 2. *Cranett.* conſ. 79. num. 7. *Oſaſch.* dec. 74. num. 1. & ſeqq. & fuit dictum Aucuionen. fideicommiſſi 59. Iunij 1617. coram bo. me. *Buratto*. Sed in præſenti caſu nullum poteſt conſiderari iudicium vniuerſale, quod obſtet non reſpectu iudicij intentati ſuper domibus, & apothecis, quia illud eſt potius
2 particulare reſpectu certarum rerum petitarum, nempe domorum, & apothecarum *Bart.* in l. 1. num. 10. ff. de eden. *Specul.* li. 2. part. 1. tit. de act. & pet. §. ſequitur num. 47. *Scacc.* de iudic. lib. 1. cap. 3. num. 10. & benè etiam firmatur in deciſione bo. me. *Vbaldi*, & contra certas perſonas Domini ſcilicet Fabium, & fratres de Sanctacruce nullaque actio vniuerſalis intenta fuit, neque ius vniuerſale propoſitum prout ſi fuiſſet petitum declarari Dominum Paulum Seniorem eſſe fideicommiſſarium, & vti talem ad illum ſpectare dd. Domos, & apothecas; quoniam tunc ratione iuris vniuerſalis, quod in fideicommiſſario reſideret, ſi fuiſſet in certis bonis per Iudicem canonizatum ius actoris, inſurgeret præiudicium reſpectu aliorum bonorum etiam in aliis iudiciis deductorum, cum & virtualiter videri poſſet ratione eiuſdem fideicommiſſi alia bona pariter fideicommiſſo ſubiecta eidem D. Paulo ſeniori debita eſſe, & propterea dicitur iudicium conſiderari vniuerſale, etiamſi in eo minima pars petatur, vt in
3 leg. licet minimam, & in leg. ſi bonæ fidei ff. de petit. hæred. hæc enim petitio datur contra ſingulos ſingulares ſucceſſores, vt in dicta leg licet minimam, & tradit *Practic Papien.* in for. libell. quo petitur hæreditas numero 4. Quod verum eſt quando hæc minima pars aliquo Iure, ſeu actione vniuerſali petitura vt per *Bald.* in leg. 2. in fin. ff. de petit. hæred. *Cagnol.* in l. edita numer. 49. Cod. de eden. & practici, qui tradunt formam libelli in petitione hæreditatis, prout eſt fideicommiſſaria, notant vt ponatur peti ſaltem virtualiter ab Actore tamquam ab hærede defuncti, vt per pract. Papien. dicto loco, & *Craſſ.* in § tranſmiſſio q. 5. nu. 7. *Oſaſch.* dicta dec. 74. nu. 5. vbi poſt Alberic. quod requiritur, vt concluſio libelli ſit vniuerſalis, licet executio futura ſit in re tantum particulari, & n. 6 & 12. ſingula namque corpora hæreditatis debentur ſub vniuerſali Iure hæreditatis, & vnumquodque includitur eadem actione vniuerſali, vt per *Bald.* in dicta l. edicta n. 22. & 24.

Nec iudicium motum per Cardinales ſuper iactationibus poteſt præiudicare tanquam vniuerſale, quia hoc non fuit motum à D. Paulo Iordano ſeniore, nec ipſi Cardinales potuerunt inchoando aliud Iudicium ſuper Caſtris Inſulæ, & Sancti Georgij, Tenuta Caſtri Arcionis, & aliis tenutis eludere Iudicium prius introductum ſtrictè ſuper Caſtro Sancti Angeli, & ab eo Iudicio detrecere D. Paulum ſeniorem, nec per productionem factam de ordine Rotæ per Procuratorem Excellentiſſimi D. Ducis Vrſini credendum eſt à dicto primo Iudicio Sancti Angeli fuiſſe receſſum, vel præiudicatum, prout in dubio productio interpretari debet ne noceat producenti l. ſi quis intentione ff. de Iud. & quamuis dd. 4
Cardinales concludant in eorum Commiſſione, nullum Ius competere DD. Vrſinis, attamen hæc aſſertio Cardinalium non videtur præiudicare D. Paulo, quia Cardinales non poterant inducere hoc 5
Iudicium vniuerſale (metimur enim Ius ex parte actoris) l. 1. §. 1. ſi pars hæred. per. *Giurb.* deciſ. 31. n. 1. Et Cardinales quamuis ad Iudicium prius prouocauerint, tamen tanquam diffamari dicuntur rei, diffamans autem cenſetur actor, & vti talis ad Iudicium accedit *Bald.* in l. diffamari n. 8. C. de Ingen. & manumiſſ *Roneſtad.* in addit. ad *Alex* conſ. 105. li. 5. *Cagnol.* in dicta l. diffamari n. 9. ver. ſed non recederem *Conar.* var. reſol. li. 1. c. 18. n. 4. *Oſaſch.* deciſ. 151. n. 4. *Modern. Roman.* diſcep. forenſ. c. 85. n 1. & ſeqq. Et cum ipſi Cardinales non poſſiderent totum fideicommiſſum, non poterant intentare remedium niſi pro eorum liberatione in illis certis bonis, non autem remedium vniuerſale l. diffamari pro toto fideicommiſſo *Boer.* deciſ. 255. nu. 10 *Bartol. Bler.* in dicta l. diffamari c. 2. 0. 9. *Gabr.* de act concl. 6 nu. 38. *Rota* dec. 801. n 1. & 2. p. 1. diuerſ. Præſertim quia Cardinales, qui erant emptores mouerunt Iudicii iactationum, Sereniſſima verò Margarita non erat emptrix, ſed Iure pignoris prætendebat habere hoc Caſtrum Sancti Angeli, & ſic Iudicium iactationum non videtur congruere Iudicio ſuper hoc Caſtro Sancti Angeli; & videtur etiam deſumi quod hæc cauſa iactationum reputata fuit tanquam diuerſa à cauſa ſuper Caſtro Sancti Angeli, quia diuerſis Iudicibus commiſſæ fuerunt, illa directa fuit Cardinali *Lancelletto*, hæc autem Cardinali *Blanchetto*, quod maximè ponderandum videtur attento ſolito ſignaturæ in his cauſis, quia vbi cenſuit eſſe connexionem in cauſis, eidem Auditori committit, quemadmodum ſeruatum fuit in ipſa cauſa iactationum, quia commiſſa fuit *Lancelletto*, cui prius commiſſa fuerat cauſa Domorum, & Apothecarum, ſique connexionem cognouiſſet cum cauſa ſuper Caſtro Sancti Angeli probabiliter commiſiſſet, & hanc cauſam iactationum, & apothecarum *Blanchetto*, & denique ſi Iudicium motum ſuper Caſtro prætenditur fundari in fideicommiſſo antiquo familiæ de Vrſinis, per neceſſarium antecedens erit præſupponendum Paulum ſeniorem ſaltem tacitè petiiſſe ſe declarari hæredem fideicommiſſarium, & ad ſe vti talem illud 7
Caſtrum ſpectare *Bart.* in l. & ex diuerſo §. vbi au-

tem

tem n.2. ff. de rei vendic. *Abb.* in c.2.n.23. de libell. oblat. *Oſaſch.* dicta dec.674.nu.6.7.& 12. & conſequenter erit etiam hoc Iudicium vniuerſale vt ſupra oſtenſum fuit, & bene firmat *Oſaſch.* dicta deciſ. in hoc loc. præalleg. Dato autem quod vtrumque iudicium ſit vniuerſale petitionis hæreditatis tunc vnum
8 non impedit aliud, & in vtroque procedendum eſt, *Bart.* in l. ſi quis libertatem n.13. ver. ſi vero vtrumque ff. de petit. hæred. Angel. in l. ſi inter me, & te ff. de except. rei iud. & luculenter *Oſaſch.* dicta dec. 74.n.10.12.& 13.

Si verò dicatur etiam reſpectu iudicij particularis reſultare præiudicialitatem eo, quod ſententia lata in vno ex prædictis iudiciis licet particularibus, & in altero pariat, ſiue parere poſſit exceptionem rei iudicatæ, nec ideò admitti concurſum duorum
9 iudiciorum ad l. fundum Titianum ff. de except. Neque hanc obſtare crediderūt Domini quia iudicium Domorum, & Apothecarum nō poteſt parere hanc exceptionem.

Adeſt enim diuerſitas perſonarum rei, & cauſæ petendi, cum tamen ad huiuſmodi effectum copulatiue omnium prædictorum identitas requiratur l.
10 cum quæritur ff de except rei iud. vbi DD. *Honded.* conſ.3 .num 5.li.1. *Rota* deciſ. 100.num.4.& ſeq. p. 1. diuerſ. Illud iudicium Apothecarum motum eſt contra Fabium, & fratres de Sanctacruce, hoc contra Sereniſſimam Margaritam, illud verſatur circa Domos, & Apothecas, hoc autem circa Caſtrum Sancti Angeli, in illo petuntur Domus, tamquam de bonis, & hæreditate aſcendentium D. Pauli ſe-
11 nioris, hoc autem Caſtrum in pignus datum prætenditur, vt ex fructibus Alphonſina ſibi ſatisfaceret.

Minus præiudicialitas deduci poteſt ex iudicio iactationum, quoniam aut lis formaliter in eo introducta non fuit, vt præſupponunt deciſiones, & præcipuè coram bo.me. *Andrea*, & tunc de illo iudicio tanquam ſine conteſtatione litis, non eſſet curandum, aut lis verè fuit introducta dum Procura-
12 tor Excellentiſſimi Domini Ducis Vrſini exhibuit in actis illius iudicij iactationum Inſtrumentum fideicommiſſi, & citauit Procuratorem Sereniſſimi Ducis Parmæ ad dicendum contra iura, per quam productionem videtur declaraſſe ſe vti velle dicto fi-
13 deicommiſſo contra diffamatos *Caſtr.* conſ. 181. nu. 10. lib 1. & litem conteſtaſſe *Rol.* conſ.71. num.36. lib.1. *Parıſ.* conſ.81.num.36. lib. 1. Card. *Seraphin.* dec.970.n.2.& 3 ſique dictus Procurator Excellentiſſimi Domini Ducis Vrſini parere ſolummodo voluiſſet voluntati Rotæ, ſat fuiſſet illud vel in manibus Auditoris Ponentis cauſæ conſignaſſe, vel produxiſſe in actis cauſæ ſuper Caſtro Sancti Angeli, ſeu penes Notarium cauſæ iactationum citato Procuratore Fabij, non autem in actis cauſæ iactationum citato Procuratore Sereniſſimi D. Ducis Parmæ, ex huiuſmodi enim productione in actis cauſæ iactationum cum citatione ad dicendum contra iura, vi-
14 detur inducta lis etiam reſpectu ipſius. citantis Cle. 2. vt lit. pend. *Caſſad.* dec.1. eodem tit. *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. c.66.n.27.

Verum neque hoc conceſſo præiudicialitas intraret, tum quia expreſſe idem Procurator Excellentiſſimi Domini Ducis Vrſini poſtea declarauit in actis ſuum principalem non habere aliam litem actiuè contra dictum Sereniſſimum Dominum Ducem Parmæ, niſi ſuper dicto Caſtro Sancti Angeli & ſic quatenus lis aliqua fuiſſet introducta per huiuſmodi declarationem, quæ vim habere videtur renuncia- 15
tionis extincta omninò fuiſſet leg. poſtquam Cod. de pact. vbi *Bart.* numer. 8. *Bald.* num.7. *Caſtren.* num.2. *Dec* num.9. Tum demum quia & ſententia ferenda in iudicio iactationum non eſſet paritura exceptionem rei iudicatæ in iudicio Caſtri Sancti Angeli, obſtat quippè eadem diuerſitas ſupra conſiderata tam reſpectu cauſæ petendi, quàm reſpectu perſonarum, & rerum, quia in iudicio iactationum proponitur fideicommiſſum, in progreſſu verò huius iudicij Caſtri Sancti Angeli deductum fuit principaliter pignus, productioque fideicommiſſi videtur facta pro adminiculo, & probatione dicti
pignoris, & ſic productio non obeſt *Dec.* in leg. 16
cum quædam Puella §. quoties num 3. ver. ſimiliter de iuriſd. omn. iud. *Rom* conſ 301. numer.2 & productio ad vnum effectum non debet vltra operari, vt conſideratur etiam in deciſio. bo. mem. *Andrea*, ſique in iudiciu Sancti Angeli deduceretur fideicommiſſum, & Paulus ſenior petiiſſet tamquam hæres fideicommiſſarius, hoc non amplius iudicium particulare, licet circa rem particularem, ſed vniuerſale diceretur, & eſſet compatibile cum alio iudicio pari et vniuerſali petitionis hæreditatis, vt ſupra dictum fuit; in iudiciu iactationum proponuntur Caſtra Inſulæ, Sancti Georgij, & tenutæ; in hoc verò ſtrictè agitur de Caſtro Sancti Angeli, in illo iudicio conteſtata lite eſſent rei Illuſtriſſimi Cardinales Alexander Farneſius, Sanctacrucius, & Maffeus, in hoc verò Sereniſſima Margharita; & quamuis Sereniſſimus D. Dux modernus Parmæ ſit hæres tam dicti Cardinalis Alexandri, quam Sereniſſimæ Margaritæ, attamen idem Sereniſſimus Dux duplicem repræſentat perſonam, & ad hunc effe-
ctum vnaquæque de per ſe diſtinctè conſideranda 17
eſt ac ſi ipſi auctores adhuc hodiè extarent *Surd.* conſ.91.num.19. Rota coram Sanct. mem. Gregorio XV. deciſ.252. numer. 8. & dec. 531. numer. 2. & in Romana de Pratis prima Iulij 1626. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, vbi conſideratur, quod non obſtat poſt aditam hæreditatem non amplius dici hæreditatem, ſed patrimonium ipſius hæredis, atque vt poſſit dari cumulatio vtriuſque iudicij ſufficit eſſe diuerſas perſonas ex ſola iuris interpretatione *Soccin.* ſen. in leg. fundum Titianum numer 4. verſic. alias ego de except. vt hic vbi Sereniſſimus Dominus Dux ex iuris interpretatione repræſentat duas perſonas ex diuerſis titulis olim poſſidentes, & ſententia ferenda tam in iudicio iactationum, quam in iudicio apothecarum, non erit paritura exceptionem rei iudicatæ in iudicio Caſtri Sancti Angeli, quia in illis iudicijs non agitur de pi-
gnore, & ſic ceſſat tota præiudicialitas, quæ verſatur 18
in hac exceptione rei iudicatæ *Bartol* in dicta leg. fundum Titianum numer. 4 in fin. *Menoch.* conſ. 501 num.25. & aliæ rationes, ne contingat diuerſas ferri ſententias, & ne Iudex detegat animum ſuum,
cumulate per *Oſaſch.* dicta dec 74.nu.8. & 9 ceſſant 19
in Rota vbi deciſiones, & motiua DD. præcedant promulgationem ſententiarum nec Iudices cauſarum aliquid reſoluunt, niſi conſultis omnibus DD.

Poſtremo eſto litem fuiſſe introductam ſuper iudicio iactationum, & eſſe præiudicialem illius euentum iudicio ſuper Caſtro Sancti Angeli, attamen cum prius fuerit per commiſſionem inchoatum iudicium ſuper dicto Caſtro S. Angeli, & poſſit dubitari ſententiam ferendam in iudicio iactationum

fore præiudicialem primo iudicio, non vtiq; ſuperſeden. eſt in primo iudicio, ſed in ſecundo, & iudicium primo loco inchoatum, prius etiam terminandum eſt, ita *Caſtrenſ.* in dicta l. fundum Titianum nu. 1. & *Socc.* ſen. ibidem ff. de except., vbi ſi actor poſt motum primum iudicium moueat ſecundum, reus poteſt opponere pendentiam primi, & quod actor non audiatur in ſecundo quouſque primum fuerit expeditum.

Et ita vtraque parte informante iuxta deciſiones bo. me. *Andreæ, & Vbaldi* reſolutum fuit, vt procedatur ad vlteriora, &c.

Parmen. beneficij.
Luna 18. *Martij* 1630.

ARGVMENTVM.

Litteræ gratioſæ ſubrogationis ſunt verificandæ, & in ſpecie quod lis penderet, quæ lis quando remanſit extincta, exinde infertur ceſſare commodum ſubrogationis.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non denegatur conſtito de iniuſtitia etiam non notoria.*
2 *Ad obtinendam ſubrogationem gratioſam requiritur doceri de lite ſuper titulo beneficij.*
3 *Et quatenus probetur, debet non eſſe iam finita etiam per laudum.*
Laudum habet vim tranſactionis, quando maximè exequutioni fuit demandatum, ibidem.
4 *Beneficium litigioſum olim, ſed lite extincta remanet liberæ collationis ordinarij.*

Deciſio CCCCLII.

CEnſuerunt Domini conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum ſtante ſententiæ A.C. iniuſtia, quæ qualiſcumque ſit etiam non notoria ſufficit ad hunc effectum (*apuntq.* dec. 94. p. 3 *Rota* dec.
1 351. n. 5. p. 1. diuerſ. & deciſ. 492. nu. 1. p. 1. recent. Iniuſtitiam autem deducebant ex eo, quia fuit pronunciatum litteras mandati de ſubrogando per D. Antonium Mariam obtentas eſſe exequendas, & tamen non fuit doctum de litis pendentia ſuper titulo beneficij, prout requiritur ad ſubrogationem
2 *Franch.* in c. 2. num. 2. vt lit. pend. *Rota* deciſ. 54. nu. 1. p. 1. recent. & deciſ. 335. nu. 1. 2. & 3. coram S. me. Greg. XV.

Nec viſum fuit obſtare, quod de anno 1613. dictus Antonius Maria egerit contra Bernardinum, petens reſignationem, ac permutationem inualidam declarari, & quatenus opus eſſet relcindi, ſeque ad Parochialem, de qua agitur reintegrari, & in priſtinum ſtatum reponi, & ſententiam fauorabilem reportauerit; Quoniam poſtea de anno 1619. colligantes ipſi volente à quibuſcumque litibus, & cauſis recedere eas omnes compromiſerunt in Reuerendiſſimum Epiſcopum Burgi Sancti Domioi cum clauſulis, & facultatibus ampliſſimis, vt in ſummario D. Hectoris num. 3. qui laudum tulit, dictamque ſententiam reuocauit, & licet ab huiuſmodi laudo Antonius Maria reductionem ad arbitrium boni viri petierit, illud tamen fuit confirmatum, & execu-
3 tioni demandatum etiam per effectualem refectionem expenſarum, vt in dicto ſummario num. 5. & 6. & dictus Bernardinus vſque ad obitum poſſidere continuauit, & conſequenter lis omnis extincta, ac finita remanſit, laudum enim præſertim executioni demandatum tranſactionis vim habet *Bart.* in l. licet §. ſi ſeruus num. 2. ff de pecul. *Dec.* conſ. 60. num. 3. *Pariſ.* conſ. 89. num. 10. li. 1. *Surd.* conſ. 533. num. 9. & dec. 93. num. 6. & fuit dictum in Romana executionis laudi 26. Iunij coram bo. mem. *Vbaldo*, per 4
tranſactionem enim lis finita dicitur ad effectum, vt ordinarius libere conferre valeat, & conſequenter non ſit ſubrogationi locus, vt in puncto tradit *Pariſ.* conſ. 47. n. 43. li. 4. *Lancellottu.* de attent. p. 2. c. 2. limit. 6. n. 8.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Narnien. ſucceſſionis.
Luna 18. *Martij* 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Concilij Tridentini diſpoſitio de actis transportandis non intrat in prophanis, etiam ſi cauſa agitur in foro Eccleſiaſtico.*
2 *Acta irrelevantia non ſunt de iure communi transportanda, nec nullitatem operantur.*
3 *Limita ut ex Concilio Tridentino.*
4 *Transportationis defectus ex negligentia partis ad hoc requiſita non attenditur.*

Deciſio CCCCLIII.

POſt emanatas deciſiones, & ordinem datum à Rota in relationibus cauſarum, pro iſtius cauſæ expeditione, Hæredes Petri Naſini oppoſuerunt de non integra tranſportatione actorum, eo quod deficerent quædam atteſtationes, & proceſſus criminales, nec non Inſtrumenta dotalia, vnde ſubſcripſi dubium, An dictis hæredibus ſuffragaretur exceptio non integræ tranſportationis, Ad quod hodie Domini reſpondentes, dixerunt non ſuffragari.

Quia verſamur in cauſa profana, in qua non intrat diſpoſitio S. Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 20. 1
verſic. Præterea &c. etiamſi cauſa agitetur in foro Eccleſiaſtico, vt ex ſententia congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium Sac. Concilij Tridentini interpretum dixit Rota in Romana lignorum 23. Iunij 1603. coram bo mem. Cardin. *Sacrato* in Imolen. Affictus 30. Aprilis 1604. coram *Penia* apud *Marcheſ.* de commiſſ. p. 3. fol. 359. & coram S. mem. Gregor. dec. 508. nu. 11. & ibi Addent. num. 15. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 135. num. 10. & luculentius in Leodien. dominij de Steuordia 3. Iulij 1623. coram eodem. Et ideò data irrelevantia dd. atteſtationum, & proceſſus non obſtat defectus actorum huiuſmodi non releuantium, cum enim à iure communi actorum tranſportatio inducta fuerit ſolum ad veritatem indagandam, dum acta non releuant, non eſt cur iudex ſuper il-
lis inſtruatur, & cognoſcat, quia non pertinent ad 2
veritatis indaginem, nec propterea ex illorum defectu reſultat nullitas ad tradita per Rotam coram S. mem. Greg. XV. dicta deciſ. 508. num. 10. & 11. & in dicta Romana lignorum coram bo. mem. Cardin. *Sacrato* in fine, quæ eſt impreſſa poſt ſecundum volum. conſ. *Farin.* in ordine 200. quamuis ſecus ſit attenta diſpoſitione Concilij, ibi enim inducitur pro
forma actorum tranſportatio *Rota* dec. 106. & 107. 3

p. 4. & diuerſ. & deci. 564. nu. 4. p. 2. recent. & in Leodien. Dominij de Steuordia coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* verſ. eſt tamen diuerſus, &c.

Quod autem dicta acta ſint irreleuantia apparet, quia in diſputationibus factis, fuerunt data in ſummario, & Domini exiſtimarunt non ſuffragari, & in prima deciſione in hac cauſa emanata dictis atteſtationibus reſponſum fuit.

Sed & in caſu præſenti viſum fuit ceſſare difficultatem, tum quia ſeruati fuerunt termini ſubſtantiales, & ſic Hæredes Narſini pulſati ad tranſportan-
4 dum, vndè data eorum negligentia, nec ſine aliqua ſuſpicione oculationis, defectus integræ tranſportationis non attenditur, vt fuit dictum in Romana de Bomb[illegible] 30. Maij 1613. coram bo. me. Card. *Sacrato*, & in alia Romana lignorum coram eodem; Tum demum quia poſt ſubſcriptum dubium fuerunt meo centu[illegible] ad Reuerendiſſimum Dominum V[illegible] eſ[illegible] [illegible] dictæ atteſtationes, proceſſus vero criminalis, & inſtrumenta dotalia fuerunt æqualiter tranſportata & inſimul cum dictis atteſtationibus exhibita in Rota, & ſic ceſſat defectus cognitionis cauſæ cum iterum Domini dictas atteſtationes, & inſtrumenta, & proceſſum perpenderint.

Et ideo abſque difficoltate Domini pro informante reſpondendum eſſe putarunt, &c.

Aſſiſien. emphyteuſis.
Mercurij 18. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis conceſſio facta vſque ad tertiam generationem finitam, quando in ea includantur nepotes, & quando non, & quid in hoc ſeruet Rota. Obſeruantia in materia conceſſionis emphiteuſis, vt veniat attendenda, quid veniat probandum, & aliqua circa materiam relationis.

SVMMARIVM.

1 *Emphiteuſis ſi concedatur vſque ad tertiam generationem finitam, tunc veniunt etiam pronepotes.*
2 *Inneſtitura regulariter recipiunt interpretationem à ſoluto concedentis.*
3 *Emphiteuſis conceſſio vſque ad tertiam generationem quod comprehendat etiam Pronepotes, habet contradictores.*
4 *Et quo caſu Rota d[illegible] concluſionem amplectatur.*
5 *Specialitates non ſunt multiplicandæ.*
6 *Obſeruantia ex actu vnico non inducitur.*
7 *Ad obſeruantiam inducendam requiruntur actus omnino conformes.*
8 *Obſeruantia in interpratanda aliqua inueſtitura, quando non ſuffragetur.*
9 *Dictio, tantum, præciſe reſtringit diſpoſitionem ad perſonas, quæ expreſſim nominantur.*
10 *Dictio, tantum, facit ceſſare etiam tacitam diſpoſitionem legalem, per quam fortaſſe extenderetur contractus.*
11 *Relatio eſt facienda ad principalem diſpoſitionem, non autem ad ea, quæ ſtant acceſſoriè.*
12 *Relatio debet fieri ad id, quod principaliter ſtat.*
13 *Maſculina generationem in emphiteuſi ſi quis vocauerit, eo ipſo cenſentur excluſæ fæminæ & ad hoc non eſt opus interpratatione.*
14 *Interpratatio illa eſt ſumenda, per quam euitatur verborum ſuperfluitas.*
15 *Card. Seraph. dec. 1262 in fine declaratur.*
16 *Obſeruantia vt releuet, debet probari in indiuiduo.*
17 *Conſuetudo non poteſt extendi de vno caſu ad alium.*
18 *Inueſtitura ſi ſit conceſſa pro recipiente filiis, & Nepotibus ſub hac vocatione non veniunt pronepotes.*
19 *Et ſi addantur verba vſq; in tertiam generationem & ſuperaddatur verbum finitam, dd. verba non augent diſpoſitionem, ſed ſtam demonſtratiue.*
20 *Nam illa verba vſque ad tertiam generationem repetunt ſolum per compendium perſonas, quæ prius ſigillatim erant nominatæ.*
21 Caſtr. *in conſ. 338. n. 2. lib. 2. requiritur.*
22 Hund. *conſ. 54. num. 13. lib. 1. quo caſu loquatur & num. 23.*
24 *Inueſtitura quando fuit renouata, attendenda eſt prima conceſſio, niſi in renouatione expreſſe dicatur ab ea fuiſſe receſſum.*
25 *Ab Inueſtitura antiqua in eius renouatione, quando ſine dubio dicatur receſſum.*
26 *Dictio, tantum, eſt taxatiua.*
27 *Stylus non bene concluditur ex vnico actu.*
28 *Relatio intelligi debet factis, præterquam in expreſſis.*
29 *Per relationem ſimplicem incongruum eſt inducere manifeſtam contradictionem.*
30 *In relatione eſt faciendum fundamentum, ſi adſit incertitudo rei, ad quam ſit relatio.*

Deciſio CCCCLIV.

FVit firmatum in alia diſputatione Pronepotes non eſſe comprehenſus ſub ſtipulatione in tertiam generationem, niſi ſuffragaretur conſuetudo, ſuper qua hodiè propoſitu dubium, & informantes pro terminis illam ſic deducebant; Licet ſecundum magis communem, & receptam in Rota opinionem, 1
pronepotes non veniant in vocatione tertia generationis ſimpliciter nominatæ, vt in deciſione ſub die 27. Iunij præteriti in hac cauſa facta, attamen quando additur verbum, finitam, vel completam, nempè ad tertiam generationem finitam, tunc veniunt etiam pronepotes, vt in deciſione 218. par. 4. diuerſ. in Farfen. Villæ Caprolæ 26. Maij 1592. coram bo. me. *Penia* in Aſſiſien. emphiteuſis 13. Nouembris 1598. coram *Gipſio*, & in dec. 305. p. 1. recent. & alias ſæpius; Vndè cum Canonici S. Saluatoris conſueuerint concedere Inueſtituras vſque ad tertiam generationem finitam videtur dicendum huiuſmodi conſuetudinem influere interpretationem, etiam in illas Inueſtituras, quæ ſimpliciter vocant tertiam generationem, Itaut etiam comprehendat pronepotes cum regulariter Inneſtitura recipiat interpretationem à ſoluto Eccleſiæ, vt in his 2
terminis tradit *Bald.* in auth. quas ruinas n. 4. in fin. C. de Sacroſ. Eccl. *Iaſ.* in l. 2 n. 166. C. de iur. emphit. *Alex.* conſ. 125. n. 4. & 5. lib. 5. *Soc.* conſ. 25. n. 8. lib. 1. *Gabr.* conſ. 88. nu. 4. lib. 1. & 68. n. 6. in fin. & 7. li. 2. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 22. tit. 25. n. 28. *Rimin.* iun. conſ. 257. nu. 27. & ſeq. & fuit dictum in præallegata Farſen. Villæ Caprollæ.

Cæterum Domini dixerunt non conſtare de tali obſeruantia quę ſuffragetur pronepotibus, omiſſo enim quod opinio illorum qui putant, pronepotes comprehendi, quando vocationi tertiæ generationis additur verbum, finitæ, vel completæ, habet con- 3

tradictores, *Gabr.* conſ. 68. num. 1. li. 2. *Cephal.* conſ.
582. nu. 8. li. 4. *Turret.* conſ. 33. nu. 20. li. 1. *Honded.*
conſ. 54. n. 11. lib. 1. *Roſental.* de feud. cap. 7. concluſ.
23. num. 5. in fi. & in ſcholiis ſub littera F. vbi monet
nullum eſſe diſcrimen, ſiue adſit verbum finitum, ſi-
ue non adſit. & licet Rota in fauorem pronepotum
in hoc caſu pluries reſponderit, vt in deciſioni-
bus præallegatis, attamen id verum eſt, quando in
conceſſione adeſt expreſſum verbum, finitam, &
propterea ſententia Rotæ non videtur trahenda ad
4 caſum, in quo verbum, finitam, non exprimitur, ſed
virtualiter, & interpretatiuè dumtaxat deducitur, a-
lioqnin eſſet multiplicare ſpecialia, ſi diceremus
verbum, finitam, admittere pronepotes; nedum
quandn illud verbum eſt expreſſum, ſed etiam quan-
do ſubintelligitur, & hæ ſpecialitates non ſunt gemi-
5 nandæ *Ruin.* conſ. 151. nu. 15. li. 4. *Rota* dec. 8. 3. nu.
2. par. 4 diuerſ. Verum quicquid ſit de hoc motiuo
videbatur ceſſare obiectum ex eo quia reuera non
probatur hæc obſeruantia, datur enim tantum vni-
cum inſtrumentum de anno 1491. in quo fuit con-
6 ceſſa emphyteuſis ad tertiam generationem finitam,
& ex vno actu non poteſt cenſeri inducta obſeruan-
tia, quæ tribuat interpretationem ſequentibus inue-
ſtituris, vbi nullum verbum habetur de generatio-
ne finita DD. in leg. de quibus ff. de leg. *Abb.* conſ.
53. nu. 1. lib. 2. *Rota* dec. 72. nu. 22. & pluribus ſeqq.
part. 2. diuerſ. & deciſ. 339. num 3 part 1 recent. præ-
ſertim quia dictæ inueſtituræ ſunt valde diſformes,
& continent diuerſa pacta, & tamen ad obſeruan-
tiam, & conſuetudinem inducendam requiruntur a-
7 ctus omninò conformes *Bart.* in l. 2. n. 22 ff. ſol. matr.
Menoch. conſ. 37. nu. 39. & conſ. 163. n. 6. *Rota* diuerſ.
deciſ. 287. n. 5. p. 3. dec. 112. n. 5. p. 2. recent. & coram
Sãme. Gregorio XV. deciſ. 161. nu. 9. & ibi Addent.
num. 15.

In aliis verò inueſtituris, quæ per compendium
dantur, nullum legitur verbum circa hanc generatio-
nem finitam, & ideò de iſtis DD. nullam habuerunt
rationem, etſi per extenſum dabuntur tunc iterum
8 Domini erunt conſulendi Præterea hæc obſeruantia
non poteſt ſuffragari in interpretatione iſtius inue-
ſtituræ, quicquid enim ſit, ſi ſimpliciter fuiſſet di-
ctum ad tertiam generationem, an tunc reciperet
interpretationem ab antecedentibus, quæ fuiſſent
conceſſæ ad tertiam generationem finitam, cum in
hac inueſtitura de anno 1531. adſit dictio taxatiua ad
tertiam tantum videtur, quod Dominus directus vo-
luerit reſtringere omnino hanc tertiam generatio-
nem tantum abeſt quod per verbum finitam ſubin-
tellectum, illam voluerit extendere, reſtrictio enim illa,
tantum, præciſè reſtringit diſpoſitionem ad perſo-
9 nas, quæ expreſſim nominantur, & continent nega-
tionem quoad alios l. Iulianus, & l. non tantum ff. de
petit. hæred. *Surd.* dec. 191. n. 19 bene in his terminis
Rimin. iun. conſ. 257. nu. 33. & 34. vbi quod iſta dictio
facit ceſſare tacitam diſpoſitionem legalem per quã
10 fortaſſe extenderetur Inueſtitura, & ſequitur *Caldas*
de iur. emphit. li. 1. q. 11. n. 15. *Rota* dec. 740. nu. 4. &
600. n. 7. p. 2. recent.

Nec dicatur taxatiuam tantum referri ad verbum
maſculos, itant reſtringat conceſſionem ad habentes
qualitatem maſculinam, & ſolum reiiciat extenſio-
nem ad fœminas, non autem referatur ad reſtri-
ctionem tertiæ generationis; Quoniam immò po-
tius debet referri ad tertiam generationem, quæ ſtat
11 principaliter, non autem ad qualitatem maſculinam,
quæ ſtat acceſſoriè iuxta doctrinam *Bart.* in l. fin. §.
Titia num. 5. ff. de lib. legat. Dec. in cap. 2. requiſitis
num. 21. de appell. vbi quod relatio debet referri
ad id quod ſtat principaliter *Surd.* conſ. 38 num. 12
47. & conſ. 430. num. 10. & data illa interpretatione
hæc taxatiua, tantum, eſſet omninò otioſa, vocando
quippè maſculinam generationem, eo ipſo diceban-
tur excluſæ fœminæ, nec opus erat dictione, tantum, 13
& ideò vt aliquid operetur debet referri ad ipſam 14
generationem vt in his terminis appoſitè tradit
Ruin. conſil. 45. numer. 14. & ſeqq. libro primo
Hippol. *Rimin.* conſ. 38. numer. 18. & ſeqq. *Ladercb.*
conſil. 153. num. 1. col. 3. verſ. nec obſtat conſilium,
nec contrarium dicit *Seraphin.* dec. 1262. num. 5. 15
in fin. quia non figit pedem, nec inſiſtit; V[illegible] obſer-
uantia non poteſt ſuffragari, & in omnem caſum
eſt probanda in hoc indiuiduo, quod [illegible]
quando Eccleſia concedit ad tertiam generationem
tantum, conſueuerit addere dictionem, finitam, &
indè fuiſſe vocatos Pronepotes, nec conſuetudo ex-
tendi poteſt de vno caſu ad alium, ſed debet præ- 17
ciſè, & ſpecialiter probari in indiuiduo, de quo
agitur *Bald.* in capite primo numer. 21. qui feud.
dat. poſſ. *Surd.* conſil. 74. numer. 15. *Rimin.* iun.
conſ. 51. numer. 26. & conſil. 72. numer. 5[illegible]. Car-
dinal. *Seraphin.* dec. 1159. num. 6. Cardinal. *Man-*
tic. deciſ. 10. num. 1. & deciſ. 284. num. 7 Rota co-
ram Sanctmo. Gregorio XV. dec. 162. nu. 4. & dec.
451 num. 7.

Imò etiamſi legeretur hoc verbum, finitam, at-
tamen adhuc non eſſent vocati Pronepotes, quo-
niam inueſtitura conceſſa eſt pro ipſo recipiente fi- 18
liis, & nepotibus, ſub qua vocatione non compræ-
henduntur pronepotes, & verba ſequentia vſque
in tertiam generationem ſi diceremus etiam ſubin-
telligi, vel eſſe additum verbum, finitam, non au-
gerent diſpoſitionem, ſed ſtarent demonſtratiuè, 19
præſertim cum non adſit dictio, &c, ſicque verba
vſque in tertiam generationem repetunt ſolummo-
do per compendium perſonas, quæ prius ſingilla- 20
tim erant nominatæ, & propterea pronepotes non
veniunt *Caſtrenſ.* conſilio 358. numero ſecundo
lib. 2. qui vt dictum fuit in alia deciſione circa hoc 21
dictum non reprobatur, & in his terminis idem
dixit *Honded.* conſilio. 54. numer. 13 libro primo v- 22
bi conſuluit in caſu, in quo concepta erat ſtipulatio
ad tertiam generationem finitam, vt ex dicto conſi-
lio numer. 2. apparet, ſed quoniam ibi, vt etiam in
caſu præſenti, erant ſignanter nominatæ perſonæ
comprehenſæ, ſcilicet recipiens filij, & nepotes, vt 23
ibi ſub num. 13. rectè tradidit pronepotes non cen-
ſeri vocatos, & idem repetit conſil. 32 numer. 38. &
41. lib. 1. *Turret.* conſ. 33. num. 22. li. 1. *Simon de Pret.*
conſ 88. numer. 21. & 24. verſ. præterea conſide-
randum eſt cum aliis adductis in 1. deciſ verſic. 2.
& hæc.

Neque obſtat, quod illa taxatiua, tantum, appo-
ſita ſit in vltima Inueſtitura per viam renouatio-
nis conceſſa, quæ non ipſa attendi debet, ſed prima,
niſi vbi in renouatione expreſsè dicatur ab ea fuiſſe
receſſum iuxta deciſionem in Bonon. bonorum em-
phiteuticorum, 8. Aprilis 1597. coram bo. mem. 24
Cardinale *Pamphilio*; Quoniam vltraquod ex
multis apparere videbatur hanc ſecundam Inueſti-
turam non eſſe factam per modum renouationis, 25
ſed nouæ Inueſtituræ, ſatis videtur receſſum, dum
præciſè nominantur perſonæ, quibus emphiteuſis
conceditur, & deindè etiam additur taxatiua tantum, 26
& animaduertebant Domini in prima Inueſtitura

non

non adeſſe verbum, finitam, Itaut etiam in dicta
prima Inueſtitura conſtet non eſſe comprehenſos
pronepotes; Vnde multò minus in vltima Inueſtitu-
ra vocati videntur, cum nec adſit verbum, finitam, &
præciſe habeatur taxatiua tantum, &c. cum particu-
lari nominatione perſonarum recipientis filiorum,
& nepotum.

Non obſtat, quod in dicta prima Inueſtitura poſt
tertiam generationem adſit, & cætera, quæ ab-
27 breuiatura extendi debeat, hoc eſt finitam; Quo-
niam poſſet extendi ſi conſtaret de hoc ſtylo, qui
non ſatis concludenter deducitur ex vnico Inſtru-
mento, vt in puncto docuit *Alex.* conſ. 29. num. 8.
& 9 lib. 2. quod eo magis dicendum eſt in caſu præ-
ſenti, quia nedum vnicus eſt actus, in quo adeſt ver-
bum, finitam, ſed & illud legitur in Inueſtitura ad fa-
uorem diuerſarum perſonarum, in Inueſtituris au-
tem, de quibus agitur, nec in prima, nec in ſecunda
tale verbum, finitam habetur.

Ad relationem illam, vt in aliis Inſtrumentis,
&c. fuit reſponſum in prima deciſione, ſcilicet re-
ferri ad emphyteuſim, & ad bona, non autem ad per-
ſonas, & in omnem caſum deberet intelligi facta re-
28 latio præterquam in expreſſis *Dec.* con. 15. nu. 15.
Pariſ. conſ. 39. num. 18. & conſ. 70. num. 12. & 13.
lib. 1. & cum in hac Inueſtitura ſolummodò legan-
tur vocati, recipiens, filij, & nepotes, & adſit taxa-
tiua tantum incongruum eſt inducere contradictio-
nem per ſimplicem relationem, quæ in aliis, præter-
quam in expreſſis, abſque contradictione ſaluari po-
29 teſt, & demum, quia illa relatio, vt in aliis Inſtru-
mentis non aperit quibus Inſtrumentis ſit referen-
da, extant enim Inſtrumenta, in quibus adeſt illud
verbum, finitam, & in quibus idem verbum deſide-
ratur, & ſic ſtante incertitudine Inſtrumentorum ad
30 quæ reſpexerit dicta relatio, in ea vtique non poteſt
fieri fundamentum.

Et Ita vtraque parte informante Domini ſteterunt
in deciſis, &c

Tulen. Profeſſionis.

Mercurij 10. *Aprilis* 1630.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in prophanis ex quibus concedatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis conceditur quando articuli ſunt releuantes etiam ſine fumo.*
2 *Prophana dicitur materia etiam in beneficialibus quando non agitur ſuper titulo beneficij.*
3 *Profeſſio nulla redditur propter metum.*
4 *Et non valet vbi eſt facta non finito anno nouitiatus.*
5 *Pro remiſſoria concedenda ſufficit releuantia vnius articuli.*
6 *Metus ſemel illatus non purgatur ex ſuperuenienti lætitiæ demonſtratione.*
7 *Remiſſoria facilius conceditur ſi dentur aliquæ depoſitiones teſtium etiam nulliter examinata.*

Deciſio CCCCLV.

PRo remiſſoria reſolutum fuit; verſantur enim
in materia prophana, in qua ſufficit articulos
eſſe releuantes, itaut etiam abſque fumo remiſſo-
2 ria non denegetur *Caſſador.* deciſ. 3. de dilat. *Capu-
taq.* deciſ. 59. & 68. part. 3. coram Sa. mem. Grego-
rio XV. deciſ. 124. num. 1. & deciſ. 403. num. 3 &
Deciſ. Clem. Merlini.

iudicatur prophana materia quoties non agitur
ſuper titulo Beneficij *Caputaq* deciſ. 99 par. 1. Ro- 2
ta coram Sa. me. Gregorio XV. dicta dec. 403. nu-
mer. 2. & ibi addentes; Releuantia autem in caſu
præſenti eſt patens, ſi quod articulatur probatum
fuerit.

Primus enim articulus ponit Catherinam minis,
metuq; illato ingreſſam fuiſſe Monaſterium, & eo-
dem metu durante profeſſionem emiſiſſe, talemque
metum incuſſum fuiſſe, vt ipſa abſque nota leuitatis
timorem conceperit, qui quidem metus legitimè
probatus reddit profeſſionem nullam c. 1. de is, quæ 3
vi metus cauſa *Pariſ.* conſ. 65. num. 13. lib. 4. cum
aliis.

Secundus verò articulus habet, Catherinam non-
dum peracto integro anno Nouitiatus profeſſionem
emiſiſſe, quæ tamen integritas anni erat neceſſaria
ad validitatem profeſſionis iuxta diſpoſitionem S 4
Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15. de Regular. *Rota* deciſ. 175.
n. 2. p. 1. & dec. 329. n. 2. p. 2. recent.

Alij quoque articuli continent materiam releuan-
tem, vt per informantes, licet etiam ſufficiat rele-
uantia vnius articuli, vt remiſſoria detur quod om-
nes Rota dec. 677. n. 1. p. 1. & dec. 661. n. 4. part. 2. 5.
recent.

Non obſtat videri calumnioſè peti remiſſoriam,
eo quod in die profeſſionis à Catherina factum fue-
rit Conuiuium Monialibus, duxeritque choreas ad
indicandam lætitiam, quod Sponſo Chriſto ſe man-
cipauerit; Quoniam dato duraſſe cauſam metus,
formidinemque vſq; tunc fuiſſe illatam, quicumque
actus lætitiæ, & iucunditatis metum non purgant
Alex. conſ. 99. n. 8. lib. 3. *Sanchez* de matrimonio
lib. 4. diſp. 18. n. 7. Rot. coram S. me. Gregorio XV.
dec. 192. n. 3.

Minus obſtat examinatos fuiſſe in partibus plu-
res teſtes ad probandum huiuſmodi metum, quoniā
cum à Iacobo obijciatur nullitas examinis, eo quod
ipſo non citato peractum fuerit, iure nunc petitur
alios teſtes examinari, vel eoſdem repeti, cum teſtes
illi licet nulliter examinati fumum inducant ad effe- 7
ctum obtinendi remiſſoriam *Caſſador.* dec. 3. n. 2. de
dilat. Card. *Seraphin.* dec. 585. n. 1. Rota apud S. me.
Gregorium XV. dec. 163. n. 1. præſertim quia mo-
dò diſtinctius, & dilucidius proponitur hæc materia
in articulis, Itaut facilius debeat concedi ſecunda re-
miſſoria Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*
dec. 23. n. 2.

Denique non obſtat denegandam eſſe audientiam
eo quod non fuerit paritum reſcripto Sanctiſſimi
circa ingreſſum in Monaſterium, & reaſſumptio-
nem habitus; quoniam verba primæ commiſſionis
ſtant potius enunciatiuè iuxta aſſertionem Iacobi,
quam conditionaliter, vt ex lectura apparet, in ſe-
cunda verò commiſſione nihil dicunt de hoc ingreſ-
ſu, & reaſſumptione, atque veriſimiliter Papa non
videtur eas iuſſiſſe, tum quia facile fuiſſet hoc ex-
primere, præſertim cum ibi in corpore inſerta fue-
rit prima commiſſio, tum quia ſignanter in hac ſe-
cunda narratur Catherinam egreſſam eſſe è Mona-
ſterio, & ſtatum ſæcularem amplexam de licentia
Prouincialis Religionis, & Epiſcopi Tullenſis,
hæcque ſecunda commiſſio de Voto Sacræ Congre-
gationis Regularium emanauit, & lis non agitur cum
Monaſterio, ſed cum Iacobo cōſanguineo, qui prin-
cipaliter inſtat ſuper ſucceſſione bonorum, &c.

Et Ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romans Computorum.
Mercurij 10. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Exequutor teſtamentarius quando nequit ſecundũ impoſitam formam mandata in teſtamento exequi, qualiter ſe gerere debet Et ad ad eum ſpectet ſupplere, declarare, & interpretari mentem Teſtatoris Idẽ dote declaratur quibus caſibus legari non poſſit fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci, & quibus è contra.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentarij exequutoris munus, quale ſit.*

2 *Ad exequutorem teſtamentarium ſpectat ſupplere declarare, atque interpretari mentem Teſtatoris, & voluntatem diſcutere, & ipſius declaratio eſt omnino attendenda.*

3 *Exequutoris teſtamentarij declaratio circa voluntatem Teſtatoris, eſt præcipue attendenda, quando apparet Teſtatorem ſequutum fuiſſe eius fidem.*

4 *Beneplacitum, iudicium &c. relictum alicui circa aliquam rem, qualiter intelligatur.*

5 *Verbum, videtur, licet importet arbitrium boni Viri & excludat temeritatem Agentis, nullã tamen imponit probationis neceſſitatem perſonæ in quam directum eſt.*

Nec grauat eam ad iuſtificandum, id quod fecit n. 5.

6 *Exequutoris teſtamentarij declarationi circa mentẽ Teſtatoris eſt ſtandum, ac ſi eſſet à Teſtatore facta.*

7 *Fratres de obſeruantia ordinis S. Franciſci videntur incapaces omnis ſucceſſionis, & legatorum, & num. 12.*

8 *Clem. exije, & clem. exiui de verb. ſignif. in 6. declarantur, & n. 24.*

9 *Fratres Minores ordinis S. Franciſci tam de familia quã Reformati ſunt capaces legatorum quæ vnica ſolutione ſeu præſtatione adimplentur & n. 31.*

10 *Legata relicta Fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci tenent ſi modo liceite, & iuxta eorum conſtitutiones fiant.*

11 *Legata relicta Fratribus Minoribus ordinis S. Frãciſci valent, ſi quantitas legatorum non ſit ingens, & immoderata, quæ ſapiat theſaurizationem, & inde violetur votiua paupertas.*

13 *Fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci ſi legatũ fiat, ex quo non excluditur eorũ mendicitas, tenet.*

14 *Legata Fratribus Minoribus S. Franciſci relicta valent, ſi ſint quadã eleemoſyna, quæ nullum tribuunt dominium, proprietatem, aut poſſeſſionem.*

Et iſta legata non repugnant eorum ſtatui nec tollunt, quin fratres diuinæ innitantur prouidentiæ n. 14.

Legatum eſt quædam donatio n. 14.

15 *Fratres Minores ordinis S. Franciſci non ſunt capaces annuorũ redditunm perpetuorum etiam ſi illa relinquantur adiecto perpetuo onere celebrationis Miſſarum, vide contrarium n. 20.*

16 *Paupertati Minorum ordinis S. Franciſci nihil tã repugnat, quam redditus annui, qui ſunt certi, & determinati.*

17 *Per quorum poſſeſſionem in perpetuum prouideretur dd. fratrũ neceſſitati, & penitus excluderetur paupertas, vel in ea certe mentiretur quod abſonũ eſſet.*

18 *Fratres Minores ordinis S. Franciſci ſi reciperent annua legata etiam promiſſis, & Anniuerſariis celebrandis tractu temporis non ſolum mendicitatẽ deſererent, ſed aperte diteſcerent.*

19 *Legata relicta Fratribus Minoribus à modo capiunt ſubſtantiam.*

21 *Syluest. in ſumm. in verb. legatum il 2. ſub n. 4 refutatur.*

22 *Fratres Minores non ſolum ſunt incapaces annui redditus non perpetui, ſed etiam ad tempus.*

23 Feder. de ſen. opinio in conſ. 12. *temperatur.*

25 *Fratres Minores ſunt incapaces cuiuſcumque annui redditus, etiam exigui.*

26 *Fratres Minores abſtinere ſe debent à quibuſcumque annuis redditibus.*

27 *Legatum factum annui redditus Fratribus Minoribus, ſeu potius eius Eccleſiæ, & Sacriſtiæ ſubſtinetur & n. 29.*

28 *Mendicitas Fratrum Minorum in eo verſatur, vt quotidie ex pietate Chriſti fidelium alimenta mẽdicent.*

Alimentorum nomine veniunt ſolum corpori neceſſaria, vt potus, habitatio, veſtes, n. 28.

Ex legato relicto Eccleſiæ, ſeu Sacriſtiæ Fratrum Minorum non infringitur nec tollitur eorum mendicitas n. 28.

30 *Eccleſia aliud eſt, & aliud Monaſterium.*

32 *Sacrificiorum oblatio pro defunctorum animis commendabilis eſt.*

33 *Legata relicta Fratribus Minoribus pro cultu diuino, tenent.*

34 *Legatum eſt irritum, & inane, ſi in hæreditate non*
5 *reperiantur ea quæ à Teſtatore deſtinata ſunt pro ſolutione legati vide n. 35. 37. & 40.*

36 *Legato non deficit, quando adeſt eius ſubſtantia, licet demonſtratio & deſignatio adiecta ſolutioni legati ſit falſa.*

38 *Legati ſolutio ſi ſit adiecta cauſa taxationis, & limitationis, ſi pecunia illa non reperiantur, corruit legatum.*

39 *Teſtatoris voluntas etiam tacita, & coniecturis elicita prædominatur verbis, & eſt attendenda.*

41 *Miſſarũ ſacrificia omnino celebrari debẽt in Eccleſia vbi teſtator ſepultus eſt, ſi id præciſe diſpoſuerit.*

42 *Pecunias habens deſtinatas emptioni alicuius rei ſtante hac deſtinatione emptio habetur pro perfecta.*

43 *Exequutor teſtamentarius, in dubio arbitrari debet fauore piæ cauſæ, & Animæ defuncti.*

44 *Teſtatoris voluntas tanquam lex eſt ſeruanda.*

45 *Fratribus Minoribus de obſeruantia non ſunt prohibita legata relicta pro emendis libris, & pro ſtudio etiam ſi legentur annui redditus.*

46 *Teſtator ſi diſpoſuerit, quod aliquis præeſſet ſuper aliquo negocio, exequutor teſtamentarius non tenetur ab illo cautionem extorquere, ſi teſtator id non requiſiuerit.*

47 *Fratres Minores de obſeruantia ordinis S. Franciſci ſunt incapaces cuiuſcunque iuris, & obligationis ciuilis.*

48 *Fideiuſſoris locupletiſſimè loco, eſt integritas inſignis alicuius apud aliquos.*

49 *Operi publico inſcribi nomine eius, cuius pecuniis id factum eſt, licet.*

50 *Munificentia eius, qui legauit municipio eſt inſcriptio notanda.*

51 *Inſcriptiones, dummodo nihil continaeant, quod à veritate ſit alienum, permiſſa ſunt.*

52 *Voluntatis diuiſio fieri non debet.*

Deciſio CCCCLVI.

DOminus Petrus Ioannes Albert à Petro Elia in teſtamento executor ſupremæ eius voluntatis

tis decretus, poſtquam demandatam executionem adamuſſim ex voto Teſtatoris impleuiſſe ſe . . . . eſt, ad reddendam rationem teſtamentariæ adminiſtrationis paratum ſe exhibuit; ſuper quæ rationum editione ſuborta controuerſia inter Syndicum Eccleſiæ S. Mariæ de Monſerrato hæredis inſtitutæ, & D. Albertum executorem, cauſa fuit coram A. C. introducta cui placuit me proponente Rotam conſulere, An conſtet de legitima computorum redditione quoad tres partitas.

Primo quoad ſcuta 200. ſoluta œconomo S. Petri ad Montem Aureum.

Secundo quoad ſcuta 197. ſoluta pro impreſſione libri F. Angeli del Paz.

Tertio quoad expenſas inſcriptionis in elogium Teſtatoris factæ.

Et hodiè quoad omnes affirmatiuè reſolutum fuit.

Quod enim attinet ad primam nempè ad ſolutionam ſcut. 200. factam œconomo S. Petri ad Montem aureum, in dubium non videtur poſſe reuocari, quin dicta ſcuta rectè fuerint ſoluta; quoniam Petrus Elias Teſtator diſertis verbis mandauit, vt pro cultu diuino in honorem Venerabilis Fratris Angeli del Paz, ad eiuſdem ſepulchrum ſitum in Eccleſia S. Petri ad Montem aureum perpetuò accenſa lampas arderet, ad quem effectum legauit vnum ex locis montium in ſua hæreditate reperiendum, & conſignandum œconomo dictæ Eccleſiæ & alium ex dictis locis montium legauit eidem Eccleſiæ, adhoc, vt tot Miſſarum Sacrificia in ſuam intentionem & ſuffragium animæ ipſius, & pro requie Benefactorum Deo offerrentur. Vnde D. Albert ad exequendam voluntatem Teſtatoris aſſumptus, rectè, & iuſtè ſoluit ſcuta 200. cum loca montium in hæreditate nulla extarent, & ſic quoad fieri potuit iuſſa Teſtatoris impleuit, & vt conſequeretur ſuprema eius voluntas omni meliori modo curauit; Hoc enim eſt munus Teſtamentarij executoris, qui dum nequit ſecundum impoſitam formam mandata in Teſtamento exequi, debet ſecundum id quod ſcit, vel præſumitur, & ſpeculatur voluiſſe Teſtatorem, & ſecundum legum, &
1 Canonum ſanctiones eiuſdem Teſtatoris licitam voluntatem ad effectum perducere ad leg. nulli C. de Epiſcop. & Cleric. capit. Ioannes cap. tua nobis, cap. nos quid. m de teſtament. & tradit *Ioan. de Camb.* in tract. de execut vltim. volunt. part. 2. §. 1. nume . . & ſeqq. *Gregor. Tholoſan.* ſintagm. iur. part. 5. lib. 42. num. 9. *Spin.* de teſtam. gloſ. 18. numer. 2. 18. & 29. Et ad ipſum executorem ſpectat ſuppleте, declarare, atque interpretari mentem Te-
2 ſtatoris, & voluntatem exequi, & ipſius declaratio eſt omninò attendenda *Bald.* conſ. 259. lib. 4. & conſ. 468. num. 3. verſ. ſuper quo etiam exequutoris lib. 1. *Anchar.* conſ. 329. numer. 2. in fin & 3. *Simon de Prat.* de Interpret. vltim. volunt. lib. 1. ſ. lu . . per tot. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 1. numer. 20. Præſertim verò quando ap-
3 paret, quod Teſtator ex pietate fidem executoris ſequutus eſt, vt in caſu præſenti, vbi teſtator iuſſit poſt ſolutionem æris alieni, & legatorum, reſiduum hæreditatis ab Eccleſia Beatæ Mariæ in Monſerrato hærede ſcripta diſtribui in pia opera bene exequutoribus viſa, & in ſpecie declarauit, quod omnia fierent cum conſenſu, & voluntate Alberti, quia ipſe ſolus ſciebat eius mentem, & intentionem, ex quibus verbis deſumi poteſt ampliſſima auctoritas Alberto conceſſa, itaut ex arbitrio, & voto ipſius fuerit om-

nino adimplenda voluntas defuncti, dummodo rationabiliter impleretur, hoc enim important beneplacitum, iudicium, & voluntas Alberti à teſtatore 4
exigita ad tradita per *Bart.* in extrau. g. ad reprimendum in verbo videtur num. 4. *Corn.* conſ. 92. nu. 11. & ſeqq. lib. 2. *Menoch.* de arbitr. Iud. lib. 1. q. 7. n. 2. & q. 8. num. 10. & benè in his terminis *Capr.* de executor. vltim. vol. membr. 6. num. 145. & 146 *Borgnin.* deciſ. 40 num. 12. & 13. part. 5. Imò ipſi ſat eſt dicere ſoluiſſe dicta ſcuta 200. quia ita benè ſibi vi- 5
ſum fuit, verbum enim, videtur, licet importet arbitrium boni viri, & excludat temeritatem agentis, nullam tamen imponit probationis neceſſitatem perſonæ, in quam directum eſt, nec grauat ad iuſtificandum id quod geſſit, vt benè docet *Io. Andr.* in c. 2. n. 1. & ad med. verb. in litiæ de iuramento calumn. que ſequuntur *Affl. El.* deciſ. 91. n. 7. verſ. ſed poſito *Caſtill.* deciſ. 8. n. 3. & ſeqq. conſequenter implementum, & executio mediante ſolutione ſcutorum 100. ab Alberto perfecta, nullo modo impugnari poteſt, ſed quod ipſe declarauit haberi debet, ac ſi fuerit à Teſtatore declaratum iuxta tradita per 6
Capr. vbi ſupra n. 149.

Nec eſt ambigendum, quin voluntas Petri licita, & valida fuerit, quoad dictum legatum factum œconomo Eccleſiæ Sancti Petri ad Montem Aureum, pro lampade in honorem P. Angeli del Paz, & promiſſis in ſuffragium Animæ ſuæ, licet fratres Eccleſiæ Sancti Petri in Monte Aureo, tanquam de obſeruantia ordinis S. Franciſci, videantur incapaces omnis ſucceſſionis, & legatorum ex Conſtitutione Ni- 7
colai tertij in c. exijt §. Inſuper de verb. ſignif. in 6. & Clementis V. in Clem. exiui de Paradiſo eodem tit. & ex Sacri Concilij Tridentini diſpoſitione, quod hanc incapacitatem ſolum reſeruauit Patribus Capuccinis, & Minoribus de obſeruantia vt in ſeſſ. 25. c. 3.

Quoniam viſum fuit Dominis in propoſito caſu non applicari dictas Conſtitutiones in c. exijt, & 8
Clem. exiui, & non obſtare validitati prædicti legati, pro quarum Conſtitutionum intelligentia, cum multa inculcarentur ab Informantibus, congruum putarunt Domini aliquas firmare concluſiones.

Prima eſt concluſio, quod fratres Minoris ordinis S. Patris Franciſci tam de familia, quam reformati, ſunt capaces legatorum, quæ vnica ſolutione, ſeu præſtatione adimplentur, tam in pecunia numerata, 9
quam in alijs ſpeciebus, vt puta frumenti, vini, olei, & ſtabilium, dummodo tamen duo copulatiuè concurrant, Primo quod legatum fiat modo licito, at- 10
que ipſis Fratribus iuxta eorum Conſtitutiones permiſſo, hoc eſt, vt in eorum neceſſitates conuertatur, vel nullus explicetur vnus, ſed abſolutè illis legetur, quo caſu præſumitur legatum eo modo, qui ad legati valorem neceſſarius eſt, non autem fiat modo illicito, & illis prohibito, vt puta ſi legentur bona ſtabilia ad excolendum, vel locandum, tunc enim cum legatum capiat ſubſtantiam à modo, ſiquidem Fratres Minores ex ſe, non ſunt rei immobilis relictæ capaces, ſed ratione ſolius modi illis liciti capaces redduntur, vti legatum corruit, nec etiam æſtimatio debetur; Secundo quod legati quantitas non ſit ingens, & immoderata, quæ ſapiat theſaurizationem, ex qua violetur votiua paupertas, & videatur fieri in fraudem, hoc eſt relinqui hæreditatem ſub nomine legati, ſed modica, & ſuppetens ad ſolam neceſſitatem, & executionem offi-

ciorum ſui Ordinis, quod relinquitur arbitrio Su-
perioris attenta perſonarum, & temporum qualita-
te, & conditione locorum, atque aliis circumſtan-
tiis, Ita ad normã Regulæ Sancti Franciſci ſanxerunt
11 Summi Pontifices Nicolaus Tertius in dicto cap.
exiit, & Clemens Quintus in dicta Clementina
exiui de verborum ſignificat. & tradunt *Bart.* in
tract. minor. lib. 1. diſtinct. 1. num. 1. & ſeq. *Bald.* in
authent. ingreſſi nu. 59. C. de Sacroſ. Eccleſ. Cardin.
Zabarell. in dicta Clement. exiui §. proinde nu. 11.
& ibidem *Anchar.* num. 13. & 15. *Butr.* in cap. in
præſentia num. 35. vbi, & *Felin.* num. 52. ad fin. de
probat. *Gabr.* concluſ. 1. num. 4 de legat. *Nauar.*
conſ. 8. n. 1. & 2. de teſtamen. *Peregr.* de iur. fiſc. li. 3.
tit. 14. n. 6. & concluſ. 10. & 11. *Menoch.* conſ. 1014.
num. 41. & ſeqq. vſque ad fin. *Roderic.* de regular.
tom. 2. q. 127. artic. 1. per tot. *Corduba* ſuper Regula
Sancti Franciſci cap. 6 qu. 8. ſuper ſecundo puncto
Hieronym. à Politio Capuccin. ſuper d Reg cap. 6.
nu. 62. & 72. bene *Sanchez* ſuper decalog. lib 7. q. 26.
à num. 10. ad 19 & n. 28 Nec deſi it ra io quoniam
per receptionem huiuſmodi legatorum, non proui-
detur totali neceſſitati Fratrum nec excluditur men-
13 dicitas, Itaut precariũ, & oſtiatim ſibi quærere vi-
ctum non cogantur, vt præcipitur in cap 1. de relig.
domib. in 6. cap. nimis il 2 de exceſſibus Prælat. ſed
hæc legata ſunt quædam eleemoſinæ, quæ nullum
14 tribuunt dominium, proprietatem, aut poſſeſſionem,
quæ repugnant eorum ſtatui, nec tollunt, quin Fra-
tres diuinę innitantur prouidentiæ, & quemadmodũ
Fratres ſunt capaces donationis ſub modo licito, ita
etiam legati, quod eſt quædam donatio § legatum
Inſt. de legat *Sanchez* ſuper decalog dicto lib. 7. c.
26. n. 10. *Sancles Capuccinus* ſuper Regul Sancti Fran-
ciſci c. 6. fol 305.

Secunda eſt concluſio, quod Fratres Minores non
ſunt capaces annuorum redd tuum perpetuorum,
etiamſi illa relinquantur adiecto onere perpetuo ce-
lebrationis Miſſarum, Ita videtur decidere textus
15 in dicta Clement. exiui verſ. cumq; annui redditus
de verbor. ſignif. in 6. & idem voluit Gloſ. in cap.
quorumdam verbo Mendicantium de elect. in 6. &
in c. 1. de relig. domib. eodem lib. *Abb* in c. nimis
il 2 ſub n 2. & ibidem *Io. Andr.* n. 2. *Anchar.* n. 2.
de exceſſ. prælat. *Gemin.* conſ. 40. num. 4. & ſeqq.
quod eſt etiam inter conſ. *Fulgoſ.* 104. *Bald.* in dicta
authent. ingreſſi num. 59 C. de Sacroſ Eccleſ. *Bart.*
in leg. legatum num. 2. ff. de capit. diminut. *Zabarell.*
in dicta Clement. exiui dicto §. cumque annuit per
tot. *Federic. de Sen.* conſ. 12. n. 4 & 5. *Nauar.* conſ.
8. num. 3 & ſeq de teſtament. *Polit. Capucc.* ſuper
Regul. Sancti Franciſci cap. 6. num. 59. vbi teſtatur
Capuccinos non admittere huiuſmodi legata *Sancles
Theſaur. Capucc.* ſuper dicta reg. cap. 6. *Sanchez* ſu-
per decalog. d cap. 26. num. 34. quæ quidem con-
cluſio illa potiſſimum ratione ſubnititur, quia nihil
eſt, quod magis arctiſſimę paupertati minorum re-
pugnet, quam redditus annui, qui ſunt certi, & de-
terminati; ſapiunt nimiam proprietatem, atq; inter
immobilia connumerantur in dicta Clemen. exiui
§. cumque annui, & ibidem notant Doctores, &
latè in his terminis *Borel.* conſ. 17. num. 23. per quo-
rum poſſeſſionem in perpetuum prouideretur Fra-
trum neceſſitati, & penitus excluderetur mendi-
citas, vel in ea certè mentirentur quod eſt ab.o-
17 num, vt ex l. ſi quis C. de cenſibus, & cenſit. lib 11.
deducit in propoſito *Bald.* in dicta authent. ingreſ-
ſi ad num. 60. ad fin. C. de Sacroſ. Eccleſ. Sique Fra-
tres reciperent huiuſmodi annua legata, & obli-
gationes perpetuas etiam pro Miſſis, & Anniuerſariis
celebrandis, tractu temporis nedum mendicita-
tem deſererent, ſed conflatis pluribus annuis 18
redditibus, qui ſuperabundarent ad alimenta, & vitæ
ſuſtentationem apertè diſcederent, quod eſſet ma-
gnum abſurdum eorum ſtatui repugnans vt perpen-
dit *Nauar.* dicto conſ. 8. num. 6. & *Sancles Theſaur.
Capuccin.* ſuper Reg. S. Franciſci cap. 6. fol. 308. qui
amplius aſſerit ſuper hoc emanaſſe Conſtitutionem
Leonis Decimi prohibentem receptionẽ huiuſmodi
legatorum, & demum modus ſimilis legati, vt quotã-
nis aliquid ſoluatur, ſemper ſecundum eorum Con- 19
ſtitutiones eſt illicitus, à modo autem capere ſub-
ſtantiam legata facta minoribus dixit *Bald.* dicta au-
thent. ingreſſi num. 59. *Sanchez* ſuper decalog. d. lib.
7. c. 26. num. 8.

Et quamuis ab hac opinione, quoad anniuerſaria
perpetua relicta Minoribus in ſtipendium Miſſarum,
& diuinorum officiorum celebrandorum diſſentire 21
videatur *Silueſter* in ſum. verbo legatum il 2 ſub n.
4. verſ. 3. Petrus, quem ſeqq. *Roderic.* qq. regular.
tom 2. q 127. art 4 & *F. Thomas à Ieſu Maria Di-
ſcalceatus Carmelit.* in expoſitis reg. S. Franciſci p. 5.
c. 3 verſ poſſunt præterea, Attamen etiam quoad iſta
Anniuerſaria benè procedit ſupra firmata concluſio,
& militant præallegatæ rationes, annuuſq; redditus
ex eo quod ſit debitus intuitu Miſſarum non deſinit 22
eſſe annuus redditus, qui ſẽper Minoribus eſt inter-
dictus, & ſententiam Silueſtri atq; aliorum doctè re-
probat *Sanchez* dicto cap. 26. n. 42. contra quam re-
fert, per duo capitula generalia, Ita fuiſſe definitum,
& Capitulares ordinationes teſtatur ſe vidiſſe *Surd.*
de aliment. tit. 5. q. 4. n. 13. Addens quod in vim hu-
iuſmodi ordinationum Guardianus, vel alius Præla-
tus proteſtari debet, quod non intendit legatum ac-
ceptare, immò abſolutè repudiat, & concordat *Cor-
duba* ſuper Reg. Franciſci cap. 6. q. 11. art. 4. verſ. ſi
verò legatum.

Nec aduerſantur *Federic. de Sen.* conſil. 12. *Ab-* 23
bas. conſil. 63. lib. 2. *Zabarell.* in Clement. exiui §.
cumq; annui de verbor. ſignific *Menoch.* conſ. 1014.
num. 44. & alij. Quoniam *Federic* de ſen. & *Abbas*
quorum dicto cœteri innituntur, firmant quod Fra-
tres Minores ſunt capaces annui redditus non per-
petui, ſed ad tempus, vt puta ad vitam vnius Fratris
maximè annoſi vt inquit *Abb.* Et hæc opinio Fede-
rici temperanda eſt, vt procedit ſolum, quando lega-
tum annuum continet præcationem modicę, ſeu mi-
nimæ quantitatis, & eſt ad modicum tempus, quod
reputatur decennium, vel minus. Ita declarat *Abb.* 24
dicto conſ. 63. ſub num. 6. verſ. ſed ego hanc opi-
nionem ſequor *Hieronym. à Polit.* ſuper regul. San-
cti Franciſci cap. 6. numer. 68. ad fin. verſ. ego ve-
ro credo *Cordub.* ſuper dicta regul. cap. 6. quæſt. 11.
punctu 3. ad fin. vbi quod licet huiuſmodi opinio
in rigore litteræ poſſit videri contra clementi-
nam exiui, tamen in ſenſu æquitatis, non eſt con-
tra eum ſorbus in compend. priuileg. Mendi-
cant. verbo legata in ſuis annotat. verſ. modicum
autem tempus, & cum hoc temperamento opi-
nionem *Federici* de ſen. & *Abb.* videtur etiam
amplecti *Sanchez* dicto cap. 26. numer. 36. ad fin.
Immò quod Minores ſint incapaces cuiuſcunque
annui redditus etiam exigui tenet *Gemin.* conſ. 25
40. quod eſt inter conſ. *Fulgoſ.* 104. *Dec.* in cap.
in præſentia numer. 273. de probat. *Tiraquell.* in
tract. de Iudic. in reb. exig numer. 158. verſ. quin-
quageſimo

quagesimo quinto *Queſad.* diuerſ qq Iur. capit. 22. n.
39. *Soccin.* de oblat. libel. 8. n. 35. & ſeqq. In quam ſen-
27 tentiam videtur etiam inclinare *Bart.* in tract. mino-
ricar. lib. 2 diſtinct. 6. cap. 3. vbi monet Fratres, vt
ab huiuſmodi legatis penitus abſtineant.

Tertia eſt concluſio, quod legatum annui red-
ditus perpetui factum fratribus, ſeu potius Eccle-
28 ſiæ, & Sacriſtiæ fratrum Minorum, non ad ipſorum
victum, ſed ad certum diuini cultus vſum, vt ad fru-
mentum vel vinum neceſſaria materiæ conſecra-
tionis, oleum pro lampadibus, ornamenta Alta-
tium, caliceſque omnino ſuſtinetur, vt aperte do-
cuit *Federic.* de ſen. conſ. 12. numer. 4. & ibi Ad-
dent. *Butr.* in cap. in præſentia num. 25. de probat.
Abb. conſ. 63. numer. 4 lib. 2. Card. *Zabarel.* in
Clem. exiui n. 13. vbi *Ancharan.* num. 18 & 25. de
verb. ſignific *Bald.* in authent. ingreſſi numer. 59.
C de Sacroſ. Eccleſ. *Anar.* conſ. 30. nu. 3. & ſeqq.
Menoch. conſ. 1014. num. 36. & 37. *Corduba,* in reg.
Sancti Franciſci c. 6. q. 11. puncto 3. *Roderic.* qq.
regular. tom 2. q. 127. art. 5. *Sanchez,* qui alios con-
gerit ſuper decalog. lib 7. cap. 26. num. 42. *F. Tho-
mas à Ieſu Maria* ſuper reg. Sancti Franciſci p. 5.
c. 3. col. 3. verſ. ſed an fieri poſſit *F. Hieronym.
Polit. Capuccin.* ſuper dicta reg. c. 6. num 70. Et eſt
ratio, quia legatum non concernit commoditates
Fratrum, ſed diuinum cultum, nec aduerſatur eorum
paupertati, ſiquidem cum mendicitas Fratrum Mi-
norum in eo verſetur, vt quotidiè ex pietate Chriſti
fidelium alimenta mendicent, quorum nomine ve-
niunt, ſolum corpori neceſſaria, vt eorum potus,
habitatio, veſtes leg. legatis ff. de aliment. & cib. le-
gat. leg. verbo victus ff. de verb. ſignific. vtique hu-
iuſmodi legato non infringitur, nec tollitur hæc eo-
rum mendicitas, vt pote quod, non in alimenta,
ſeu victum, & veſtitum ipſorum cedere debeat, ſed
29 in neceſſaria cultui diuino, vt benè ratiocinatur *Bart.*
in tract. minorum lib. 1. num. 18. *Abb.* dicto conſ.
63. num. 2. & alij ſupra allegati. & præſertim *San-
chez* dicto cap. 26. numer. 42. & tale legatum nul-
libi reperitur prohibitum, quod non dicitur Fratri-
bus relictum, ſed ſactis ædibus, & templis, atq; aliud
eſt Eccleſia, aliud Monaſteriũ, vt per Silueſtr. in verbo
legatum il 2. n. 4. *Nauar.* conſ. 9 de teſtamen. *Roderic.*
qq. regul. c. 127. art. 5. Ex quo male ſenſiſſe videtur
Azor Inſtit. moral. li. 12. c. 25. q. 15. negans ſuſtineri ſi-
mile legatũ qui reprobatur per *Sãchez* vbi ſupra n. 42.

Ex quibus cõcluſionibus Domini inferebant, in ca-
ſu præſenti legatu factum à Petro Elia eſſe validũ, &
rectè fuiſſe perſolutum ab Alberto exequutore; quo-
niam quoad ſcuta centũ pro celebratione Miſſarũ
prima cõcluſio benè applicatur circa legata, quę vni-
ca præſtatione adimplentur, quorũ Fratres Minores
30 ſunt capaces, & conferunt tradita in cap. animæ, & de
abeuntibus 13. q. 1. vbi ſacrificiorum, oblatio pro de-
31 functorũ animis cõmendatur; Quo verò ad alia ſcuta
centum pro manutenenda lãpade in honorẽ P. An-
32 geli de Paz iotrat tertia concluſio quoad legata reſ-
picientia cultum diuinum, & *Menoch.* conſ. 1014.
33 nu. 17. prçciſe loquitur de ſimili legato pro lampade;
atque alij pro dicta concluſione allegati, quod Fra-
tribus legatariis omninò debetur.

Non obſtat modo, quod hæc duo legata, alterum
nempe pro tenenda lampade accẽnſa, alterum pro
celebratione miſſarũ irrita ſint, & nulla, quia in hæ-
reditate non fuerunt reperta loca Montium deſti-
nata à teſtatore pro ſolutione legatorum, & conſe-
34 quenter legata videntur effecta fuiſſe caduca ad l. ſi

Deciſ. Clem. Merlini.

ſic §. ſi mihi ff. de legat. t. cum concordan.

Quoniam quoad legatum pro lampadis conſerua-
tione, Domini non dubitarunt, quin fuerit omnino 35
ſoluendum licet loca Montium fuerint reperta in
hæreditate ſiquidem teſtatór 1. legauit abſolute, &
per rationem perfectã, & deinde ſeparatim manda-
uit legatum ſolui ex locis Montium, vnde loca Mon- 36
tium non dicuntur adiecta taxatiue, ſed demonſtra-
tiue, adeout licet illa non fuerint inuenta legatũ ſit
præſtandum ex reliqua hæreditate iuxta l quidam
teſtamento ff. de leg. 1. & bene diſtinguendo tradit
Caſtrenſ. conſ. 338. n. 3. lib. 1. *Alex.* conſ. 216. nu. 3.
lib. 7. *Bero.* conſ. 17. n. 23. lib. 1. *Simon. de Pret.* conſ.
117. n. 14. *Gabr.* conſ. 205. n 9. lib. 2. *Manent.* conſ.
6. n. 14. & ſeqq. lib. 1. *Rota* deciſ. 662. n. 1. p 1. diuerſ.
cum aliis, legatum enim huiuſmodi non conſiſtit in
locis Montium, ſed in præſtatione illa quantitatis in
genere, nec deficit ſubſtantia legati licet demonſtra- 37
tio, & deſignatio adiecta executioni eiuſdem ſit falſa
Bard. in dicto leg. quidam teſtamento in principio
ff de leg. 1. *Bald.* in l. ſi ſic legatum §. ſi mihi vbi etiã
Iaſ. n. 1. ff. eodem *Beret.* conſ. 91. num. 4. & ſeqq.
Gabr. dicto conſ. 105. n. 1. & ſeqq. licet ſecus eſſet ſi 38
eadem ratione, & vnico verborum contextu conti-
neretur legatum, & vndè vel ex quibus pecuniis de-
beat illud ſolui, & ſic appareret teſtatorem non ha-
buiſſe pro diſtinctis rem legatam, & ſolutionem, ad
quem effectum conſiderat *Caſtrenſis* vnitatem, vel
duplicitatem orationis, vt ſciſè ponderat *Laderch.*
conſ. 159 per tot. tunc enim quia ſolutio dicitur ad-
iecta cauſa taxationis, & limitationis, ſi pecuniæ illæ
non reperiantur corruit legatum, vt docent præal-
leg. DD & benè per *Rot.* dec. 15. nu 8. & 9. de te-
ſtamen. in antiq. Card. *Mant.* de coniect. vltim.
volunt. lib. 9. tit. 3. n. 10. *Menoch.* conſil. 1162. n. 15. &
16. plenè *Laderch.* d. conſ. 159. per tot. & *Modern.
Mantuan* controuerſ. forenſ. c. 336. n. 11. & 12.

Quo verò ad legatũ pro Miſſarum Sacrificiis in pro-
pitiationem animæ ſuæ Deo offerendis, illud etiam
eſſe debitum, quamuis locus Montis non vacabilis in
hæreditate non fuerit repertus, Domini cenſuerunt
ex coniecturata mente Teſtatoris, quam voluntatẽ
etiam tacitam, & coniecturis elicitam prædominari
verbis, & eſſe attendendã eſt certi iuris l. licet Impe- 39
rator ff de leg 1. l cũ proponebatur ff. de leg. 2. *Man-
tic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 5. tit. 3. n. 2. & 10.
Honded. conſ. 69. n. 7 lib. 1,

Hæcque voluntas Teſtatoris, vt dictum legatũ om-
ninò præſtetur à DD. deſumebatur tum ex eo quia
idẽ Teſtator noluit hęreditatem ſuam deferri Eccle-
ſiæ S Mariæ, niſi poſtquam fuerint ſoluta legata, quæ 40
habuit pro ſecluſis, & ſeparatis ab hęreditate, & ſine
controuerſia præſtandis, ſtantibus illis verbis, ſolu-
tis legatis, &c. reſiduum hæreditatis diſtribuatur ad
l. prædiis l. O filius ff. de l. 3. *Cuman.* conſ. 114. n. 1.
Pariſ. conſ 74. num. 61. lib. 3. & Miſſarum Sacrificia
præcisè iuſſit celebrari in Eccleſia, in qua ſepeliri
voluit, vt potè prædilecta iuxta tradita per *Abb.*
conſ. 99. ſub n. 5. par. 1. Card. *Canaler.* dec. 494. 41
n 3. & 4 ſignum patens enixæ voluntatis ipſius circa
legati præſtationem, Tum etiam quia cum idem Te-
ſtator haberet pecunias ſ pe Banco deſtinatas em-
ptioni locorum Montium, quod facto declararunt
executores erogando ſtatim huiuſmodi pecunias in
dictam emptionem, ſtante hac deſtinatione emptio
habenda fuit pro facta ad tradita per *Bccc.* conſ. 60.
n. 32. *Surd* com. 195. n. 2. & 3. & conſ. 239 n. 4. Quę
certiora etiam euadere videbantur attenta amplia-

ſima facultate Alberti executoris, bona fide, atque obligatione eiuſdem, & fauore cauſę pię, & animę defuncti, in cuius fauorem in dubio exequutor arbi-
43 trari tenebitur, vt tradit Capra de executor. vltim. volunt. memb. 6. n. 146.

Quoad ſecundam partitam, de qua in dubio, nempè ſcut. 197. ſolut pro impreſſione libri Frater Angeli del Paz habendam eſſe illius rationem Domini etiam
44 reſponderunt, quoniam aperta eſt Teſtatoris voluntas, quam pro lege ſeruandam eſſe decernit lex omnium vetuſtiſſima, & quæ primo Romanis conſtituit Rempublicam, nempè duodecim Tabularum, vt inquit Iuſtinianus in Nouella de nupt. Et iuſtè pro huiuſmodi impreſſione ſoluta fuerunt dicta ſcuta R. P. Fratri Lucæ de Obſeruantia, qui ex præcepto Teſtatoris dictæ impreſſioni præeſſe debebat, neque id repugnat ſtatui mendicitatis, cum in ipſius vſum conuerti non debeant, ſed vt typis mandentur opera dicti Frater Angeli del Paz, nec ſimile legatum
45 eſt illi interdictum, quemadmodum, nec prohibita ſunt minoribus legata pro emendis libris, & pro ſtudio, etiamſi legentur annui redditus, quoniam non pro eorum alimentis deſeruiunt, ſed pro litteris addiſcendis iuxta Gloſ. in Clem. dudum verbo indirectè de ſepultur. *Menoch.* conſ. 1014. num. 38. *Sanch.* ſuper decalog. de lib. 7. cap. 26. n. 45.

Incongrua autem viſa fuit prætenſio Syndici S. Mariæ de Monſerrato, quod nempè Albertus exequutor deberet exigere a P. F. Luca fideiuſſionem de reſtituendo dicta ſcuta poſtquam libri fuerint impreſſi, Tum quia cum Teſtator nullam requiſi-
46 uerit ſatiſdationem, nec illam exequutor tenebatur requirere, vt eſt textus in l. liberto §. largius ff. de l. annuis, & concordat l. firmo §. 1. ff. quando dies l. ced. Tum quia cum P. F. Lucas tamquam Minor
47 de Obſeruantia Ordinis S. Franciſci, ſit incapax cuiuſcumque iuris, & obligationis ciuilis, vtique non poterat interuenire fideiuſſ. ad l. fideiuſſor §. fideiuſſor ff. de fideiuſſor. cap. penult. eodem tit. & ſic prorſus inutilis fuiſſet huiuſmodi petitio, Tum demum quia cum Albertus haberet notam mentem defuncti, vt idem Teſtator expreſsè confeſſus eſt, omiſſa ſatiſdationis exactio ab Alberto de voluntate Teſtatoris omiſſa cenſeri debet, & in omnem caſum dicti libri remanent pro cautione dicta-
48 rum pecuniarum; inſigniſque integritas, & fides P. F. Lucæ locupletiſſimi fideiuſſoris loco fuit meritò apud Albertum.

Quoad tertiam partitam, nempè ſcuta 18 impenſa pro excitando lapide in Valetudinario ex pecuniis hæreditariis conſtructo pro recipiendis infirmis
49 in memoriā ipſius Petri Teſtatoris, æquum eſſe Domini exiſtimarunt, vt de illa etiam ratio habeatur; quoniam operi publico inſcribi nomen eius, cuius pecunijs id opus factū eſt licere ſcripſit *Marcellus* I. C. in l. opus nouum ff. de oper. publ. & Paulus in l. 2. ff. eodem tit. inquit, Qui liberatione non neceſſitate debiti redditus ſuos ad opera publica perficienda cōceſſit, munificentię ſuæ fructū de inſcriptione nomi-
50 nis ſui operibus, ſi qua fecerit capere per inuidiā non prohibetur, & Imperator valens pariter in leg. legatā ff. de adminiſtr. rer. ad Ciuit pertin. reſcripſit, munificentiam eius, qui legauit municipio eſſe inſcriptione notandam *Alphan.* in l. 1. n. 120. ff. ſi cert. pet. *Pons.* de poteſt. proreg. tit. de diuerſ. proceſſ rubr. de inſignibus, & arm. n. 5. *Caput.* de regim. Reipub. in rubr. nu. 45. *Chaſſan* in Catalog. glor mund. part. 1. conſiderat.
51 38. concluſ. 13. Et huiuſmodi inſcriptiones, dummodo nil contineant, quod à veritate alienum ſit, approbauit etiam Rota in Abulen. Iuriſpatronatus 16. Iunij 1628. coram Reuerendiſſ. Dom. meo *Decano*, & eo magis in præſenti caſu inſcriptio eſt admittenda, quia ex voluntate Officialium Eccleſiæ S. Mariæ de Monſerrato ædificium prædictum pro recipiendis Infirmis fuit perfectum, & D. Albert executor benè conſcius voluntatis defuncti, ſub hac conditione cōſenſit prædicto ædificio, vndè qualitas inſcriptionis non videtur poſſe reijci, cum actus ſit approbatione indiuiduus, nec debet fieri voluntatis diuiſio ad l. cum in cauſa ff. de verbor. oblig. leg in hoc Iudicio ff. famil. erciſcund. DD. in l. ſtipulationes non diuidūtur ff. de verb. oblig. *Crauett* conſ. 170. n. 6. Card. *Seraph.* deciſ. 540. n. 5.

Et ita vtraque parte informāte reſolutum fuit, &c.

Anconitana Dotium, ſeu alimentorum.

Veneris 19. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Fructus dotis debentur ob moram Patris moderate debent: Et vt totum rigoroſum non eſt attendendum, Parentum conſenſus in matrimonio filiorum quando neceſſarius ſit.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dotis debentur à die moræ viro ſubſtinenti onera matrimonij.*
2 *Taxantur pro conſuetudine vt ſtatutis locorum.*
3 *Non debent excedere ſeptem cum dimidio, & ſi aliter aut taxati à ſtatuto non attenditur taxatio.*
4 *Attenditurque Iudicis arbitrium.*
5 *Fallit quando inuito patre filia nupſit.*
6 *Filia poſt 25. annū poteſt nubere inuito patre, & ſunt ei debiti fructus dotis, ex ipſa dos n. 7.*
8 *Secus ſi nupſit indignè.*
9 *Filius de iure ciuili non poteſt nubere inuito patre.*
10 *Et de iure canonico antiquo contra n. 11. 12.*
12 *Tenentur filij petere, ſed non ſequi conſilium patris in matrimonio.*
14 *Filia poſt 25. annum nubens indignè, vel in ſuum corpus peccans non poteſt exhæredari à patre.*
15 *Pater nubilem filiam dotare tenetur.*
16 *Fructus taxantur ad rationem quinque pro centenario quando dos eſt ſtabilis, ſecus ſi in pecunia 17.*
18 *Dos ſtatuenda eſt ex qualitate perſonarum, & alijs circumſtantijs attentis.*
19 *Dos ſcutorum 3000. non eſt exceſſiua.*
20 *Fructus dotis non debentur viduæ, & ſi filios habeat.*
21 *Mortua vxore filij ſuperſtites non dicuntur onus amplius ſtatuere matrimonij.*
22 *Pater in alia mentis non tenetur niſi in quantum facere poteſt, & non in plus.*
23 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*
24 *Alimentorum taxatio eſt Iudicis arbitraria.*
25 *Media Via eſt eligenda.*

Deciſio CCCCLVII.

PRotrahente Thoma Paueſio Cleofam, & Paulutiam filias, quæ iam ad vigintiquinque annorum ætatem peruenerant matrimonio collocare, & ſecundum vires ſuæ ſubſtantiæ dotem tradere recuſante, ipſemet filiæ ope, & conſilio ſuorum proximiorum duobus fratribus paris conditionis nupſerunt imploratoque Iudicis officio, cum Paueſius paternum dotandi munus exequi ſæpius requiſitus negligeret, obtinuerunt eumdem condemnari ad ſoluendum cuilibet filiarum pro dote ſcuta 1300. cum ſupplemento poſt mortem Patris

vſque,

vſque, ad ſcuta 3000. pro qualibet computata, dote
materna, pro alimentis teneri ſoluere fructus dictæ
dotis ad rationem ſeptem cum dimidio pro centena-
rio. A qua ſententia poſt modum ad A. C. confirma-
ta, per Paueſium interpoſita appellatione, & aſſigna-
tura mihi cauſa commiſſa cum clauſula ſubminiſtra-
tis eiſdem coniugibus alimentis arbitrio Rotæ, Ho-
die propoſui dubium, An intrat arbitrium, & ad
quam ſummam in qua diſputatione cum Paueſius
contenderet nedum non teneri ad ſolutionem di-
ctorum fructuum dotis pro alimentis filiarum
nuptarum, ſed immo ſibi tamquam proſus inopi
alimenta eſſe ſubminiſtranda, Domini in hanc de-
uenerunt ſententiam, quod intret arbitrium pro
fructibus dotalibus ad rationem ſcutorum ſeptem
cum dimidio pro centenario releuatis tamen quin-
decim ſcutis menſtruis pro alimentis Thomæ Pa-
tris.

Fundamentum prioris partis reſolutionis fuit, quia
regulariter ſtante mora debentis ſoluere dotem, &
marito onera matrimonij ſuſtinente ipſius dotis fru-
1 ctus debentur à die incurſæ moræ, & ex ciuilis, &
Canonici Iuris diſpoſitione per text. in l. Inſulam §.
vſuras ff. ſolut. matr. & cap. ſalubriter de vſur. *Bart.*
in leg. atqui natura §. non tantum n. 1. de negoc. geſt.
Bald in leg. pro oneribus num. 1. & ſeq. C. de Iur.
dot. *Alex.* conſ. 74. n. 1. & ſeqq. lib. 5. latè *Surd.* de
alimen. tit. 1. quæſt 42. num. 1. *Gratian.* dec. *Marcb.*
126 n. 1. *Ginrb.* qui innumeros congerit deciſ. 72. n. 1.
Caſtel. eund. controuerſ. p 3. c. 23. per tot. & fuit di-
ctum in Romana fructuum dotis 12. Maij 1625. co-
ram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*; In taxan-
da autem huiuſmodi alimentorum ſeu fructuum
2 quantitate, quamuis regulariter ſint attendenda ſta-
tuta, ſeu conſuetudo loci *Bald.* in leg. fin. § præterea
C. de Iur. dot. *Alex.* conſil. 31. numer. 7. lib. 6. *Ruin.*
conſil. 224. n. 14 libr. 1. *Aym.* conſil. 89 n. 10. *Surd* de
aliment. dicta quæſt 41. num. 27. & fuit dictum in In-
teramnen. legati 26. Februarij 1577. coram *Gypſio*, &
apud Cardinal. *Seraphin.* dec. 406. n. 3. & dec. 475. n.
2. part. 1. & dec. 574. n. 2. part. 2. recent. Attamen in
caſu præſenti cum ſtatuto Anconitano fructus dotis
taxentur ad ſcuta decem pro centenario Domini
cenſuerunt moderando huiuſmodi exceſſum ſtatuti
taxandos eſſe ad rationem ſeptem cum dimidio
3 prout aliàs Rota taxauit ad ſcuta ſex, vt in recent. dec.
570 nu. 2. p. 2. & in ſenatu Neapolitano huiuſmodi
fructus conſueuiſſe taxari ad rationem octo pro cen-
tenario teſtatur *Grammat.* deciſ. 103. num 98. & 101.
prout de ſtylo Tribunalium Hiſpaniæ idem refert
Marc. Salon. conſil. 4 numer. 28. & de Rota Floren-
tina *Magon.* deciſ. 83. numero 3. & de Senatu Pe-
demontano *Theſaur.* dec. 41. vbi quod in hoc pluri-
mum verſatur arbitrium Iudicis, ac demum de Cu-
ria Ciuitatis Anconæ *Gratian.* diſcept. forenſ. c. 726.
4 n. 14.

Non obſtat, quod cum prædictæ filiæ matrimo-
nium contraxerunt, inuito Patre contra text. in cap.
5 aliter 30 quæſt. 5. vbi Euariſtus Papa ſtatuit pro
nupta non haberi Puellam, quam Pater non
deſponſet, & idem ſtatuit *Leo* Papa eadem diſtinct.
3. quæſt. 5. & in cap. qualis quibus conuenit dictum
Sancti Ambroſij relatum in c. honorantur 32. quæſt. 2.
non eſſe virginalis pudoris maritum eligere, ſed iu-
dicium Parentum expectare propterea idem Pater
ob hanc iniuriam ſibi illatam non teneatur dotare,
nec dotis alimenta præſtare.

Quoniam immò etiamſi filia ſine Patris conſenſu,

quin & ipſo contradicente nupſerit tam ante quam
poſt vigeſimum quintum ætatis annum neque dotem
vllam promiſerit, nihilominus Pater tenetur eam
dotare, quia dum filia matrimonium contrahit cum
viro digno, & paris conditionis rem ad quam tene- 6
batur Pater, vtiliter gerit, & munus illius exequi-
tur.

Nec quidquam mali facere, aut Parenti vllam in-
iuriam inferre dicitur, cum faciat iure permittente,
& poteſtate ſibi à lege conceſſa citatur ad l. 1. ff. de
iniur. Ideoque non meretur pœnam amiſſionis dotis
per quam, & libertas matrimonij aliquo modo inf-
fringeretur, ſed omninò ipſe Pater ad traditionem
dotis eſt compellendus, Ita docet *Abbas* in cap. San- 7
ctæ Mariæ in repet. num. 20. de conſtit. *Alex.* conſ.
7. num. 10. l. 2. *Couar.* de ſponſal part. 2. cap. 3. §. 8. nu.
7. *Menoch.* præſumpt. 89 nu. 61. 72. & ſeqq. *Molin.*
de primog lib. 2. cap. 16. num. 6. & 7. *Surd.* de aliment.
tit. 1. quæſt. 6. num 17. *Sanch.* de matrim. lib 4 diſput.
26. numero 16. & 17. Quidquid ſit quando filia
nupſit indigno, quo caſu non leuis eſt inter Docto- 8
res controuerſia, quam in præſenti caſu non videtur
opus ingredi

Et quamuis de Iure ciuili compertum ſit, matri-
monium filiis familias ſine conſenſu Patris, in cuius
poteſtate eſt, irritum eſſe, vt § maſculi, Inſtit de 9
nupt. §. in ſponſalib. ff. de ſponſal l. 2. ff. de rit. nupt.
l. 2 C. de nupt. l. Paulus, ff. de ſtat. hom. & latè diſſe-
rit *Gregor. Tholoſ.* ſyntagm. iur. par. 2. lib. 9. cap. 3. n. 7.
& ſeqq Atque etiam controuerſis ſit, an de Iure ve-
teri Eccleſiaſtico matrimonium filiisfamiliaſs ſine
Parentum conſenſu fuerit irritum, & irritum fuiſſe 10
ex pręallegato *Euariſti* decreto ex *Tertulliani*, *Baſilij*,
Ambroſij, aliorumque Patrum teſtimoniis, & aliis
luculenter defendit *Pontius* de matrim. lib. 2 c. 1. § 1.
& 2. per totum. Attamen quod immò etiam primis
Eccleſiæ temporibus matrimonia contracta à filiis
familias ſine Patris conſenſu valida fuerint tuetur,
Couarr. de matr. par. 2 c. 3 § 8. n. 1. Cardin. *Bellarm.* in 11
controuerſ de matr. lib. 1. cap. 20. & *Sanchez* de ma-
trim lib 4. diſp. 22. numer 3. aſſeruntque dict. Cano-
nem *Euariſti*, & Sanctos illos Patres exigentes, con-
ſenſum Parentum intelligendos eſſe de honeſtate,
non autem de neceſſitate: & appoſitè obſeruauit
Magiſtr. Sent. ſup. 4. diſtinct. 28. §. præmiſſæ autem
ſententiæ docens conſenſum Parentum eſſe de per-
tinentibus ad decorem, & honeſtatem, non autem
ad ſubſtantiam matrimonij, & in hunc ſenſum in-
telligendum eſſe decretalem *Euariſti* Papæ. Atque
hodie indubitatum eſt de Iure canonico, in cap ſuf-
ficiat 22. quæſt. 2. c. tuæ Fraternitatis, de ſponſal. c.
cum cauſa, de raptoribus, & demum ex Concilij
Tridentini diſpoſitione ſeſſ. 24. cap. vnico, de refor-
mat. matrimon. matrimonium à filiis contractum
non expectato Parentum conſenſu valere, & conſe- 12
quenter dotem deberi, filij autem, filiæuè tenentur
quidem ſub culpa lethali conſilium parentum circa
matrimonium petere, niſi aliter iuſta cauſa ſuaſerit,
ex quo ipſis ſæpè ob ætatis, vel ſexus imbecillitatem,
& cupidorum iuuenum illecebras contra propria
commoda laborantibus conſulendum eſt, prout in
caſu præſenti petierunt filij, ex teſtibus datis in Sum-
mario num. 8. Sed non tenentur filij illud conſilium
ſequi ne libertas matrimonij impediatur, vt latè cō- 13
probat *Menoch.* conſ. 69. num. 19. & ſeqq. *Guttier.*
Canon qq cap 20. num. 3. lib. 1. *Rom. iun.* conſ. 133. n.
49. & ex Theolog D *Thom* in 2. 2. quæſt 104. art. 5.
in corpore, *Ledeſma* 2. par. 4. q. 49. art. 6. & alios cu-

mulat *Sanchez* de matrim.lib.4.diſput. 21. num.3.&
diſput. 25.num 2. Immò etiam attenta Iuris ciuilis
diſpoſitione, Patrem diſcreretem filias marito copu-
late poſt expletam ætatem vigintiquinque annorum,
prout expleuerant filiæ, de quibus agitur, ſi nubant
indigno in corpus ſuum peccent, culpæ reum eſſe,
nec filias exhæredari poſſe, aut dotem denegari etiam
14 de ipſo iure ciuili conſtat ex auth. ſed ſi poſt, C. de
inoff teſtam. & §. illud quoque, auth. vt cum, de ap-
pellat. cognoſcitur, & obſeruat *Sanch.* dicto lib. 4.
diſput. 14 num. 2. & 3 & *Tiraquell.* de legib. Con-
nub in l 6. num. 39. atque eumdem Patrem Iudicis
auctoritate compellendum eſſe filiam nubilis ætatis
15 nuptui tradere, ac dotem conſtituere, habetur ex l.
qui liberos, ff de rit. nupt. l. vlt. C. de dot. promiſſ.
eſtque Doctorum communis ſententia, vt refert *Go-
mez* ad l. Taur. 50. n. 21. *Molin.* de iuſt. & iur. diſput.
414. n. 1. *Gurb* ad conſuetud. Meſſan. par. 1. c. 3 gloſ.
2. num. 3.

Minus obſtat, quod cum dos fuit promiſſa, ſeu de-
creta in ſtabilibus vtique fructus ſint taxandi ad ra-
16 tionem reddituum ſtabilium, quorum taxatio fieri
ſolet ad rationem quinque pro centenario, § quia
verò, auth. de non alien. Gloſſ. communiter rece-
pta in authent. perpetua, C. de ſacroſ. Eccleſ. *Hon-
ded.* conſ. 30 numer. 10. lib. 1. Quoniam reſponſum
fuit dotem fuiſſe promiſſam in pecunia, & deindè
conuentum. vt quatenus traderetur in Stabilibus
eandem Maritus teneretur aſſecurare ſuper propriis
17 bonis, vnde apparet bona ſtabilia non eſſe in obli-
gatione, nec in ſolutione, nec ſtare cauſa taxationis,
& ſic dici non poteſt dotem conſiſtere in ſtabilibus,
iuxta Theoricam in l. inter ſtipulantem, § Sacram, n.
6. ff. de verbor. oblig & in l. Lucius, num. 3. ff. de alim.
& cib. leg. *Felin.* in c. ſuper litteris, n 4 de reſcriptis,
Bero. conſ. 17. num. 23. lib. 1. *Roland.* conſ. 64. num. 8.
lib 4. *Rota* dec. 42. num. 1. par. 1. recent. & fuit dictum
in Anconitana reſtitutionis Dotis 8. Februar. 1627.
coram bo. mem *Rembaldo*, & conſequenter taxatio-
nem fructuum metiri non debemus à redditibus
ſtabilium.

Nec ſubſiſtit, quod dos aſſignata filiabus ſit exceſ-
ſiua, quoniam cum dotis congruitas ſit metienda
ex conſuetudine regionum, ſolito familiarum, ſtatu
18 patrimonij, numero Puellarum dotandarum, & filio-
rum maſculorum, nobilitate virorum cum quibus
matrimonium initur, vt monent *Alex.* conſ. 7 n 2. &
4 lib. 2. *Ruin.* conſ 60 num. 1. lib. 3 *Menoch.* conſil.
147. nu. 41. & ſeqq. *Gabr.* conſ 20. n 57. li. 2. *Honded.*
conſ. 10. num. 31. lib. 1. & plenè fuit dictum in Bono-
nien. Legati de Mareſcottis 15. Ianuar. & 14. Iunij
1627. coram me; In propoſito caſu viſum fuit nullum
19 adeſſe exceſſum, quia dos in ſumma ſcutorum 300.
tradita fuit ipſi Thomæ Paueſio, & tamen in dies
dotes ſemper augentur potius quam diminuantur,
prout atteſtatur *Theſaur* dec. 192. num. 6. *Menoch.*
de arbitr. Iud. caſ. 149. num. 39. *Gratian.* dec. 29. n. 37.
& in præallegata Bononien. de Mareſcottis coram
me, & nulli extant filij maſculi, & iſtæ duæ fœminæ
ſolum ſunt dotandæ, nupſerunt viris nobilibus, vt
probant Teſtes in Summario numer. 4. ex quibus ſe-
quitur congruum omninò dicendam eſſe dictam do-
tem, iuxta præallegatos Doctores, & in dicta Bo-
nonien. Legati de Mareſcottis coram me fuit conſi-
deratum.

Verumtamen obſeruandum eſſe Domini dixerunt
hanc obligationem Patris ad ſoluendum ſcuta ſe-
ptem cum dimidia pro quolibet centenario ratio-
ne alimentorum, ſeu fructuum dotis procedere
ſolum reſpectu Paulucciæ, quæ viuit in matrimonio,
ſecus autem reſpectu Cleophæ poſt cuius obitum
non debetur marito vllum intereſſe ratione dotis
non ſolutæ, quia cum huiuſmodi intereſſe promiſ-
ſum ſit ob æquitatem correſpectiuam ad onera ma- 20
trimonij, quæ ſolum conſiderantur reſpectu alimen-
tationis vxoris, qua mortua ceſſat tale onus, nec ideò
interuſurium concedi debet etiam extantibus filiis,
vt tradunt communiter Doctores, & præſertim
Hoſtienſ in cap. ſalubriter, num. 7. *Ancharan.* num.
2. *Zabarell.* num. 2 *Anan.* num. 7. de vſur *Gabr.* conſ.
20. num. 88. vbi de communi teſtatur lib. 2. *Peregr.*
conſ. 9. num 14. & conſ. 88. num 4 & ſeqq. lib. 2. *Gra-
tian.* diſcept forenſ. cap. 427. per tot. plenè *Bellon. iun.*
conſ. 64. num. 4 & ſeqq. *Rota* apud Cardin. *Caualer.*
dec. 292. num. 1. & in Bononien. dotis 4. Iunij 1597.
coram bo. me. Cardin. *Pamphilio*, & 14. Maij 1600.
coram bo. mem. Card. *Lancellotto*, quas maturè diſ-
cuſſo articulo ſequuta fuit *Rota* in Romana fructuum
dotis 12. Maij 1625 coram Reuerendiſſimo Domi-
no meo *Decano*, nec enim dici poteſt ſupereſſe one-
ra matrimonij propter liberos ſuperſtites, qui inter
ea connumerantur, quia mortua vxore liberi non
dicuntur amplius onera matrimonij quod non ex-
tat, ſed onera Patris, qui eos tenetur alere, l. vnica, 21
§. illcat, C de rei vxor. act. l. vlt. §. ipſum autem, C. de
bon. quælib. & benè ratiocinatur *Bellon. iun.* conſ. 64.
num. 8. & 9. Et propterea in caſu iſto quoad Cleo-
pham defunctam extantibus liberis dicendum eſt
Paueſium Patrem teneri ſolummodo ad ſolutionem
dotis, & ad fructus decurſos ante filiæ obitum, non
autem ad fructus decurſos poſt mortem dictæ Cleo-
phæ, & impoſterum decurrendos.

Fundamentum autem poſterioris partis reſolutio-
nis, quod ſcilicet reſeruanda ſint ſcuta 13. menſtrua
pro alimentis Thomæ Paueſio illud fuit, quia Pater
non tenetur ad præſtationem alimentorum niſi in
quantum facere poteſt, & quatenus ſibi ſupereſt de-
ductis propriis alimentis ita definitur in l penulti- 22
ma, ff. de liber. agnoſc. *Bart.* in auth reſque nu. 4. C.
comm deleg. *Afflict* deciſ. 190 num 9 *Benins.* deciſ.
89. numero 4 plenè *Surd.* de alim. tit. 7. quæſt. 8. per
tot. & conſ. 420. num. 5. *Rota* apud S. me. Gregorium
XV. dec 444. num. 11 prima enim, & ordinata cha-
ritas incipit à ſeipſo, l præſes, C. de ſeruit. c ſi non 23
licet, 23. quæſt 5. c. dilecto, de præbend. & quilibet
magis tenetur prouidere ſibi, quam aliis, l. ſi quis li-
beris, § fin ff de liber. agnoſcend & latius ratiocina-
tur *Surd.* dict quæſt 8. per tot Quapropter æquum
eſſe Domini cenſuerunt, vt antequam ſoluantur
fructus dotis ſeù alimenta filiabus deducantur ali-
menta pro ipſo Patre & habita ratione Patrimonij,
qualitatis, & conditionis perſonæ conſuetudinis
regionis, anguſtiæ temporum, decreuerunt illa de-
beri in ſcutis quindecim pro quolibet menſe, regu-
lariter enim alimentorum taxatio relinquitur arbi-
trio Iudicis, qui prædictas circumſtantias ſedulo
perpendat, l. 2. ff. vbi pupill educat. deb. *Bart.* in l. 24
penult. ff. de alimen & cibar. leg. *Alex* conſ. 72. nu. 7.
lib. 5. *Gozad.* conſ 95. num 4. *Aym.* conſ. 189 num. 10.
Menoch. de arbitr. Iud. caſ 169 per tot *Silueſt. Aldo-
brand.* conſ. 31. num 8 lib. 1 *Beninten.* dec. 43. nu. 2.
Rota apud Cardin *Mantic.* dec. 331. nu 7. vſque ad
fin. eoque facilius hoc pacto arbitrium Domini in-
terpoſuerunt ſtante conflictu probantium, quæ hinc
indè circa diuitias, & paupertatem Thomæ dedu-
cebantur: Vnde hanc mediam viam eligere circa ta-
xationem

rationem alimentorum congruum viſum fuit ad l. Titius. ff. ad Trebell. *Dec.* conſ. 176. n. 6. *Theſaur.* dec. 189. n. 1. & ſeqq. *Rot.* deciſ. 479. num. 4. in fine par. 2. recent. & in Nepeſina Tutelæ 18. Februarij præteriti coram me.

Et ita &c.

Colonien. Monaſterij.
Veneris 26. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Paritio iudicati requirit actus poſitiuos omnium rerum contentarum in ſententia, & de modo faciendi huiuſmodi reſtitutionem.

SVMMARIVM.

1 *Paritio vt legitimè facta cenſeatur, requirit actus poſitiuos reſtitutionis.*
2 *Nec prodeſt excuſationem allegare impedimenta, niſi probentur citra culpam acc.diſſe, quia præſumuntur ex culpa debentis parere euenisse.*
3 *Non fit legitima paritio ex ſolo inſtrumento dimiſſionis poſſeſſionis, niſi omne impedimentum remoueatur, & nu. 6.*
4 *Sequeſtrum factum ex cauſa cuſtodiæ non priuat quē ſua poſſeſſione.*
5 *Et propterea non excuſat à dimiſſione poſſeſſionis, & n. 7.*
8 *Teſtes ex defectu iuramenti legitimè non præſtiti, aut iuriſdictione examinantis non probant.*
9 *Fructuum (quando requiritur liquidatio) non facta reſtitutione excuſatur, qui parere tenetur à non paritione, & eorum reſtitutione.*
10 *Debet fieri tamen oblatio reſtituendi facta liquidatione, & præfixo termino ad liquidandum, & n. 11.*
11 *Paritio facta non dicitur, donec integra fiat etiam quoad acceſſoria.*

Deciſio CCCCLVIII.

POſtquam præmiſſis quampluribus deciſionibus coram R. P. D. meo *Vbaldo* à Rota conceſſum fuit mandatum de manutenendo Canonicis Regularibus in poſſeſſione Monaſterij Beatę Mariæ ſiti in Oppido Noueſij, & eius bonorum, & lata etiam declaratoria contra Archiconfraternitatem Sanctæ Crucis Colonien. ob non paritionem mandati Rotalis; Informantes in hac cauſa pro dicta Archiconfraternitate prætendebant inchoare diſputationem ſuper negotio principali iuſtificationis Breuis S. mem. Gregorij XV. Verum placuit antea diſcutere, an conſtet de ſufficienti paritione mandati Rotalis, ſuper quo hodie propoſito dubio, Reſponderunt Domini non conſtare de paritione.

Verſamur enim in caſu, in quo mandatum Rotale, cui parendum eſt explicitè continet præceptum poſitiuum reſtituendi Canonicis Regularibus Eccleſiam, & Monaſterium B. Mariæ Virginis in Oppido Noueſij eiſdem ablata, necnon omnia mobilia, & immobilia, & fructus perceptos, quod præceptum adimpleri non poteſt niſi mediante actu poſitiuo reſtitutionis realis omnium ablatorum tam in proprietate, quam in fructibus, & propterea cum Archiconfraternitas non docuerit de adimplemento prædicto per actus poſitiuos, non dicitur paruiſſe, iuxta tradita per Cardin. *Seraph* dec. 1113. num. 3. & deciſ. 478. par. 2. recent. & plenè in Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622. coram me; Quinimò viſum fuit Dominis conſtare de poſitiua contumacia Archiconfraternitatis, quia Canonici Regulares à militibus armatis impediti fuerunt quominus Eccleſiam prædictam, & Monaſterium, ad quorū poſſeſſionem erant reſtituendi ingrederentur, vt ex Epiſtolis datis in Summario numero 7. quæ quidem impedimenta præſumuntur præſtita ad inſtantiam Archiconfraternitatis, cuius principaliter intererant, 1
quemadmodum ſolet dici de recurſibus ad Iudices laicus n. conſtitutus il primo de teſt. b. Card. *Seraph.* deciſ. 1091. & fuit dictum in Vicentina Cantoriæ 4. Iulij 1603. coram *Litta*, & in Burgen. Abbatiæ de Salas 10. Nouembris 1613. coram bo. mem. *Vbaldo*. 2

Nun obſtat, quod cum Archiconfraternitas ipſa non poſſideret dictam Eccleſiam, & Monaſterium, atque eius bona, ſed bona detinerentur à ſequeſtratario, Eccleſia verò à fratribus Minoribus de Obſeruantia, vtique ſufficienter poſitum fuerit mandato Rotali, dum ipſa Archiconfraternitas patientiam 3
præſtitit, ſequeſtratarius verò, & vna cum eo eadem Archiconfraternitas per publicum Inſtrumentum declarauit ſe dimittere quamcumque poſſeſſionem, & permittere, vt eam ingrediantur Canonici, vt in Summario Archiconfraternitatis numer. 4 & fratres minores receſſerunt à dicto Monaſterio dicto Summario num. 5 Ipſique Canonici Regulares immiſſi fuerunt in poſſeſſione, vt ex Inſtrumento Summario n. 6.

Quoniam reſponſum fuit dictum Inſtrumentum declarationis poſſeſſionis dimiſſæ non ſuffragari, ſiquidem reſpectu reſtitutionis bonorum mobilium, quæ conſtat fuiſſe capta in executione Breuis S. mem. Gregorij XV. & inuentariata, vt in Summario pro Canonicis n. 4. necnon reſpectu fructuum à ſequeſtratario perceptorum in ſumma notabilis valoris, vt ex ipſius confeſſione in Summario n. 5. non ſatis fuit patientia, & verbalis declaratio, ſeu oblatio, ſed requirebatur realis, & actualis traditio, & ad paritionem in his neceſſariis erant actus poſitiui, ex quorum omiſſione reſultat contumacia, & inobedientia; Nec excuſari poteſt Archiconfraternitas ſub prætextu quod cum non poſſiderit bona, nec fructus perceperit, conſequenter nec ad vllam poſitiuam illorum reſtitutionem teneri potuerit; Quoniam cum per multos annos ipſa Archiconfraternitas litem acerrimè ſuſtinuerit, & adhuc ſuſtineat, & de ipſius intereſſe agatur, cum dicta bona in executione Breuis S. mem. Gregorij XV. fuerint illi applicata, & ſequeſtrum fuerit appoſitum cauſa cuſtodię, quod poſſidentem non priuat poſſeſſione *Sarnen.* in reg. de Annal. qu. 46. num. 4. *Rota* dec. 56. nu. 2. par. 1. recent. & apud *Card. Mant.* dec. 252. numer. 6. Ex his 4
ſaltem ſimul iunctis ſequitur, vel quod reuera ipſam Archiconfraternitatem dicta bona poſſediſſe præſumendum ſit, & iuxta dec. *Veral.* 369. par. 2. vel ſaltem quod ſequeſtratarius fictè, & ad fauorem ipſius Archiconfraternitatis poſſederit, adeout partibus ſuis non ſatisfecerit Archiconfraternitas, dum non apparet re vera adhibuiſſe omnem diligentiam, & conatum, vt dicta bona cum fructibus reſtituerentur remouendo quodcumque impedimentum, & Canonicos in actualem poſſeſſionem immittendo, prout requirebatur, ex traditis per *Rotam* dec. 194. num. 3. 5

Par 1. diuerſ. Et dubitari poteſt Archiconfraterni ạtem vna cum ſequeſtratario colluſiſſe, & artificioſis verborum oblationibus ſub ſpecie obſtinatæ patientiæ propriam tegere voluiſſe contumaciam, & omnino paritionem neglexiſſe; *Put.* dec. 244. num. 1. lib. 1. in corr. & Et ita in ſimili arguebat *Rota* in Gerunden. Iuriſdictionis, & plumborum 5 Decembris 1629 coram me: Præſertim quia poſt iactatas illas oblationes apparet, quod ſequeſtratarius requiſitus pro dicta fructuum reſtitutione, apertè hanc tenuit reſpondens ſe inhærere declarationibus verbalibus a iteà factis, vt in Summario pro Canonicis numero 6.

Quod autem fratres minores receſſerint à Monaſterio nihil releuat, dum Canonici regulares, iuxta tenorem mãdati Rotalis non fuerunt ad eiuſd. in Monaſterij poſſeſſionem reſtituti, & conſtat de eorundem defectu paritionis circa reſtitutionem bonorum mobilium, & fructuum, vt ſupra dictum fuit.

Nullatenus autem ſubſiſtit, quod ipſi Canonici modò ea ſtant in poſſeſſione Monaſterij, quia Inſtrumentum datum in Summario n. 3. continet ſim-
6 plicem depoſitionem teſtium, qui tanquam nulliter examinati ex defectu iuramenti, citationis, & iuriſdictionis nihil probant, cap. 1. & ibi DD. de teſtib. l. ſi quando, C. eodem *Abb.* in cap. 2. eodem tit. *Verall.* deciſ. 266. & 274 par. 3. *Creſcent.* deciſ. 2. de teſtibus cum aliis. Et ijdem Teſtes de dicta reſtitu-
7 tione mobilium, & fructuum ne verbo quidem deponunt.

Non obſtat, quod cum fructuum nulla fuerit fa-
8 cta liquidatio, nec ideò prætendi poſſit contumacia ob non reſtitutionem illorum, Cardin. *Seraphin.* dec. 1113. num. 5 Card. *Mantic.* dec. 172. nu. 6. Quoniam Archiconfraternitas ad effectum, vt diceretur paruiſſe tenebatur offerre ſolutionem facta liquidatione, iuxta deciſ. primam, *Achill.* de ſent. excommun. Card. *Seraph* deciſ. 655. per tot. non autem in genere, & latis, ac ventoſis verbis declarare ſe dimittere poſſeſſionem, nunquam enim dicitur
9 ſufficienter paritum, donec quoad omnia, etiam acceſſoria, & ſic quoad reſtitutionem fructuum non fuit paritum, *Rota* coram bo. mem. *Caualerio* deciſ. 483. num. 10. & apud S. mem. Greg. XV. dec. 6. nu. 1. Cumque eadem Archiconfraternitas intendat procedere ad vlteriora ſuper diſcuſſione B. euis, & ne-
10 gotij principalis, debet ipſa vel liquidare fructus, vel impetrare commiſſionem, in qua Canonicis Regularibus præfigatur terminus ad liquidandum, iuxta
11 ſtylum de quo relatis pluribus Deciſionibus teſtantur *Addentes* ad S. mem. Gregorium XV. dec. 503. n. 8. Et demum ſemper vrget defectus paritionis quoad reſtitutionem mobilium, in quibus nulla eſt opus liquidatione, &c.

Et ita vtraque parte informante concluſum fuit, &c.

Recanaten. fideicommiſſi.

Luna 29. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Bona fideicommiſſo ſuppoſita ex cauſa æris alieni fideicommittentis, & permiſſa alienatione, quæ arbitrio boni viri intelligitur, poſſunt alienari etiam ex cauſa voluntaria vtili, & quando pro ære alieno fit alienatio, poteſt etiam integrum prædium plus valens diſtrahi vbicunque hoc eſt quodammodo neceſſarium ratione culturæ, Inſtrumentum quando faciendum eſt, non tenetur emptor eſſe de eo ſolicitus. Et bona fideicommiſſo ſuppoſita alienari poſſunt etiam prohibitione accedente.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. fin. C. de ed. D. Adr. datur fideicommiſſario etiam contra tertium bonorum poſſeſſorem.*

Sic & Saluianum *n. 2.*

3 *Alienatio ex permiſſione Teſtatoris ſequuta fideicommiſſum extinguit. & 5.*

4 *Et fideicommiſſo locus eſſe dicitur, quatenus alienatio non ſubſequitur.*

6 *Alienare cogitur hæres grauatus pro ſolutione æris alieni.*

7 *Et facta ſemper reputatur ex voluntate fideicommittentis non obſtante arctiſſima prohibitione.*

8 *Redditus bonorum ſtabilium non excedunt ex regulis iuris quinque pro centenario.*

9 *Prædia alienari poſſunt pro extinctione cenſus, cuius vſura excedunt fructus fundi.*

10 *Alienatio præſumitur facta ex cauſa commoditatis.*

11 *Alienandi poteſtas ſemper cenſetur conceſſa arbitrio boni viri.*

12 *Præſumitur tamen, quod alienans ritè proceſſerit.*

13 *Pro diſſolutione æris alieni poteſt alienari aliquis fundus maioris valoris, quam importet æs alienum, quotieſcumque ſic congruere videtur, quia nempe totius alienatio maiorem afferat vtilitatem ratione culturæ, & valoris.*

14 *Et tunc reſidui faciendum eſt inueſtimentum.*

15 *Et facto inueſtimento pro cautione emptoris inducitur inueſtimentum quoque pro fideicommiſſo.*

16 *Et maximè habita mentione, & relatione ad fideicommiſſum.*

17 *Res empta ex re hereditaria ſuccedit in locum illius.*

18 *Emptor non tenetur eſſe ſolicitus, vt ſequatur inueſtimentum, & 19.*

20 5 *Emptor, vt competat ſibi euictio promiſſa, ſufficit quod probet ſe legitimas feciſſe defenſiones, & exceptiones competentes propoſuiſſe.*

21 *Pro reſtitutione dotis alienari poſſunt bona fideicommiſſo ſuppoſita.*

22 *Etiam prohibitione accedente, quæ non valens.*

23 *Exceptio nullitatis tituli poſſeſſionis res oppoſita non attenditur in iudicio poſſeſſionis, ſed reijcitur ad Ordinarium.*

Deciſio CCCCLIX.

D. Antonius Iacobus Columbella in vim prætenſi fideicommiſſi Angelæ eius Auiæ petebat immiſſionem prædij Bellelucis nuncupati, ab Antonio hærede fidei cuius commiſſum fuerat alienatũ, vel ex remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. quod competere etiam pro bonis diſtractis. & penes tertios poſſeſſores exiſtentibus communiter tradunt 1
Interpretes d. l. fin. & plenè *Peregr.* de fideicomm. art. 44. num. 31. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 636 num. 2. & 3. vel ex vtili *Saluiano* interdicto quo pariter bona 2
fideicommiſſo ſubiecta vindicari ſolent. iuxta conſ.

Gabr.

Gabr. 46. num. 19. lib. 1. quod remedium ſemper in
Rota fuiſſe obſeruatum teſtatur Cardin. *Seraph.* dec.
826. num. 1. & docet quotidiana praxis iſtius Sacri
Tribunalis. Verum cauſa maturè diſcuſſa vtroque re-
medio petitam immiſſionem Domini denegandam
eſſe cenſuerunt.

Moti autem fuerunt ex eo, quia quotieſcunque
alienatio bonorum fit ex permiſſione Teſtatoris fi-
deicommittentis, tunc ſtatim in bonis alienatis eua-
3 neſcit fideicommiſſum, & perindè habetur, ac ſi non
fuerit ſcriptum, Ita docet *Ruin.* conſ. 109. numer. 9.
verſic. Quia ergò, & conſ. 153. antè fin. verſic. Nec
eſt aliqua repugnantia, lib. 2. *Surd.* conſ. 357. num. 27.
Peregr. conſ. 62. n. 3. lib. 3. *Menoch.* conſ. 1006. n. 30.
& ſeqq. præcedens enim ſubſtitutio limitatur, & al-
teratur ab expreſſa ſubſequenti permiſſione alienan-
di, vt eatenus ſcilicet habeat locum quatenus non
ſequatur alienatio, *Ruin.* conſ. 114. n. 8. verſic. Stante,
4 & conſ. 127. nu. 13 verſ. Quandoque, & 3. lib. 2. *Me-
noch.* conſ. 326. num. 12. & ſeqq. *Bellon. iun.* conſ. 1. nu.
106. Alienatione autem effectum ſortita, cenſetur
remiſſum vſque ab initio fideicommiſſum, & aliena-
ta res libera, adeò vt poſſidens illam rem alienatam
5 ſit tutus ab omni moleſtia, quæ inferri poſſet à fidei-
commiſſariis euenienie caſu reſtitutionis, *Bart.* in l.
qui Romæ §. duo fratres, num. 21. ff. de verb. oblig.
Socin. ſen. conſ. 43. num. 18. & 19 lib. 4. *Pariſ.* conſil.
46. num. 16. & 27 li. 2. *Menoch.* d. conſ. 356. n. 12. &
14. Et proinde deficiente fideicommiſſo tanquam
baſi actionis, nulla poteſt prætendi immiſſio ab
aſſertis fideicommiſſariis, nec ex remed. l. fin. nec ex
Interdicto Saluiano.

Quod autem prædium Bellelucis, de quo agitur,
fuerit alienatum, & venditum Dominis de Monti-
bus ex permiſſione Angelæ fideicommittentis, non
videtur poſſe controuerti; quia verba teſtamenti
ſunt in euentum autem in quem contingeret, quod
dicto D. Antonio videretur dicta bona in totum, vel
in parte alienare, aut neceſſitate ducto, aut pro
maiori commodo, & vtilitate, tunc & eo caſu Teſta-
trix licentiam impartiuit, &c. In caſu autem præ-
ſentis alienationis viſum fuit Dominis conſtare co-
pulatiuè de cauſa neceſſitatis, vtilitatis, & commo-
ditatis.

Neceſſitas quidem deſumitur ex ære alieno, quod
teſtatrix fideicommittens contraxerat vſque ad ſum-
mam ſcutorum 600. vt in Summ. n. 6. & 7. Et hoc ex
illius facto originem, & cauſam habebat, pro cuius
ſolutione certi iuris eſt, quod hæres grauatus pote-
rat vrgeri & compelli alienare bona prohibita, aut
aliter fideicommiſſo ſubiecta, l. Pater filium in princ.
verſ. idem quæſiit ff. de leg. 3. l. filiusfamilias, §. Diui,
& ibi DD ff. de leg. 2. *Bart.* in l pero, §. prædium, n. 2.
ff de leg. 2. *Socin. ſen.* conſ. 16. n. 12. li. 3. *Peregr.* de fi-
deicom. art. 39. n. 1. *Surd.* dec. 62. num. 21. Atque ad hu-
iuſmodi diſtinctionem pro debitis ſoluendis hæres
grauatus tenetur nedum quando habet licentiam à
Teſtatore, vt in caſu iſto, ſed etiam ſtante illius ex-
preſſa, & arctiſſima prohibitione, qua non poteſt
Teſtator nocere ſuis creditoribus, & impedire quo-
minus illi Ius ſuum in ipſius bonis conſequantur, &
propterea huiuſmodi alienatio neceſſaria ex cauſa
æris alieni, ob defectum poteſtatis, & præſumptæ
voluntatis fideicommittentis, ſemper dicitur ex-
cepta à prohibitione alienationis, neque vnquam
dicitur fieri contra eius voluntatem, l. cum fidei, ff.
de fideicommiſſ. libert. l. qui ſolidum, §. fin. ff. de
leg. 2. *Angel.* conſil. 12. nu. 10. & conſ. 28. n. 18. *Surd.*
conſ. 30 n. 2. plenè *Bellon. iun.* conſ. 36. à nu. 3. ad 12.
& ſic neceſſitas alienationis, de qua hoc videtur
clara.

Vtilitas verò deprehenditur ex eo quia, cum Te- 8
ſtatricis debita conſiſterent in cenſibus, quorum vſu-
ræ currebant ad rationem octo pro centenario, præ-
dium autem iuxta ſolitum ſtabilium non redderet
niſi quinque pro centenario ex præmiſſ. text. in §. 9
quia verò, auth. de non alienand. & receptæ gloſ. in
authent. perpetua, C. de ſacroſ. Eccleſ. vtique expe-
diens, & vtile fuit vendere prædium minoris reddi-
tus pro extinguendo debito maioris vſuræ, ad l. ſi
quos, C. de reſcind. vend. § ſanctiſſimas, auth. de
alienat. & emphyteuſ. *Redoan.* de reb. Eccleſ. non
alien. q. 10. num. 170 & ſeqq. & in his terminis dixit
Rota in dec. 25. n. 2. poſt *Cenç.* de cenſ. præſertim ve-
rò quia reſiduum pretij in parte fuit inueſtitum in
cenſibus in fauorem hæreditatis, & ſic emergente
lucro, & ceſſante damno vtilitas magis euidens
apparet.

Commoditas demum ex prædictis etiam inſurgit,
& quia venditor ſemper præſumitur diſtrahere ſal-
tem ex cauſa commoditatis, vt inquit *Decian.* conſ. 10
35. num. 24. lib. 3. Quibus cauſis inſimul concurren-
tibus ſequitur alienationem prædij ab hærede grauata-
to factam eſſe validam, & irreuocabilem, etiamſi à
Teſtatrice data fuiſſet ſimplex facultas alienandi, quæ
deberet intelligi arbitrio boni viri, iuxta dec. *Man-
tic.* 329 num. 5. non autem ampliſſima licentia, pro 11
cuius vſu ſatis erat, quod altera ex cauſis expreſſis
interueniret ſtante alternatiua, Aut, quæ disiungit 12
diſpoſitionem, & ad effectum atque verificationem
ſui ſufficit alteram partem eſſe veram, l. ſi quis ita ſti-
pulatus, in fin. ff. de verb. oblig. clement. 1. ad fin. &
ibi Gloſ. in Verbo, Aut, de conceſſ. præben. *Dec.* in
l. generaliter, num. 2. C. de conſtit. cum aliis, Immò
attentis illis verbis teſtamenti, In euentum in quem
contingeret, quod D. Antonio videretur alienare, &c.
videtur dicendum, quod hæres grauatus non tenea-
tur probare interuentum alicuius ex dictis cauſis, &
ſatis ſit illis dicere, alienaſſe, quia ita ſibi videbatur,
verbum enim, videretur, licet importet arbitrium
boni viri, & excludat temeritatem agentis, nullam
tamen imponit probationis neceſſitatem perſonæ, in
quam directum eſt, & dirimit omnem quæſtio-
nem, quæ poteſt moueri, vt benè docuit *Io. Andr.*
in cap. 2. num. 2. ad med. verſic. Maluiæ, de Iuram.
calumn. quem ſequitur *Afflict.* deciſ. 91. numer. 5.
verſic. Sed poſito, *Caſtell.* deciſ. 8. numer. 3. &
ſeqq.

Non obſtat, quod æs alienum Teſtatricis non vr-
geret reſpectu Cenſus ſcutorum 300. ad cuius extin-
ctionem ob Conſtitutiones Apoſtolicas hæres cogi
non poterat, & ſic dici non poſſit adfuiſſe vllam ne-
ceſſitatem, Vel in omnem caſum, quod hæres gra-
uatus deberet ſolum alienare partem iſtius prædij,
pro concurrenti ſcilicet quantitate æris alieni Te-
ſtatricis, non autem totum ex quo longè excedebat
illius debitum; Quoniam cum dicto hæredi incum-
beret agere nedum quod exigebat præciſa neceſſitas,
ſed & quod magis expediebat, & erat vtilius, ideò
potuit extinguere Cenſum, qui ratione interuſurio-
rum abſorbebat maiorem partem redditIuum prædij,
& detrimentum afferebat hæreditati; qua de cauſa 13
potuit etiam totum prædium inſimul vendere, cum
ratione culturæ eſſet indiuiduum, & longè maiori
pretio poſſet vendi totum vnico contextu, quam in
partes diuiſum, iuxta tradita per *Soc. iun.* in l. filius

familias, §. Dini, num. 35 ff. de leg. 1. *Ruin.* conſ. 137. num. 10 verſ. Reſpondetur, quod ideò lib. 1. *Honded.* conſil. 58. num. 29. & ſeqq. lib. 1 *Rota* dec. 771. num 3. par 1. diuerſ & fuit dictum in Bononien. de Floreuantibus 18. Iunij 1601. coram Card. *Lancellotto*, præſertim verò quia ipſamet Teſtatrix hanc vtili-
14 tatem agnoſcens permiſit hæredi, vt alienaret totum vel partem pro eius arbitrio, ex qua licentia videtur tolli difficultas, *Seccin. ſen.* conſ. 123. nu. 3 lib. 3. *Iaſ.* conſil 231. num. 4 & 5. lib. 2 *Surd.* conſ. 71. numer. 7. *Fuſar.* conſ. 8. num. 8 & conſ. 148. nu 5. Et obſeruandum eſt, quod ab eodem hærede detrahenda etiam erat legitima, ratione cuius poterat prædium vſque ad illius quantitatem irreuocabiliter alienari, & iſta exceptione defenduntur emptores ab omni moleſtia, vt tradunt DD. in l. filiusfamilias, §. Diui, ff. de leg. 1. *Seccin iun.* conſ. 28. n. 1. li 2. *Gabr.* conſ. 46. n. 45. lib. 1. *Peregr.* de fideicomm. art. 39. nu. 1. *Surd.* conſil. 556 n. 5. *Adden.* ad S mem. Gregorium X V. dec. 580. vnde eo magis vrgente neceſſitate tot detractionum expediens fuit totum prædium inſimul vendere, quod æquè benè in partes ſectum vendi non potuiſſet.

Verum rationabilior, & æquior apparet etiam dicta venditio, quia hæres grauatus, prout iuſſerat te-
15 ſtatrix, reſiduum pretij, quod ſupererat deducto ære alieno, atque ipſius legitima inueſtiuit in tot bonis ſtabilibus, & cenſibus pro cautione fideicommiſſariorum, ſuis etiam ratione in hoc adſtipulante, § quædam actiones, Inſtit. de action. & §. ſi familiæ eodem tit. & fuit dictum in Romana legitimæ 31. Maij 1617 coram bo. mem. Cardin. *Sacrato.*

Non obſtat autem quod in Inueſtimento prædicto non fuerit facta expreſſa mentio, quod illud ſubrogaretur in locum prædij ad vtilitatem ſubſtitutorum in fideicommiſſo; Quoniam ſatis fuit paciſci, quod dictum Inueſtimentum factum in tot Cenſibus perpetuò ſtaret pro defenſione, & euictione dicti prædij, ex qua conuentione ſubrogatio venit in neceſſariam conſequentiam, quoties autem idem reſultat effectus, non eſt circa verborum cortices laborandum, vt benè per *Mandel.* conſ. 97 n. 54. *Honded.* conſ. 58 n. 33. li. 1. *Menoch.* conſ. 131. n. 3. & 14. Dumque in Inſtrumentis Inueſtimenti habita fuit relatio ad fideicommiſſum, ex qua idem fideicom-
16 miſſum relatum cenſetur eſſe in Inſtrumentis referentibus cum omnibus ſuis qualitatibus, l. aſſe toto, ff. de hæred. Inſtit. & regulariter res empta ex pretio rei hæreditariæ ſuccedit in locum illius l. Imperator,
17 §. cum autem, ff de leg 1. *Surd* dec. 15. nu. 18. Vtique ex his etiam reſultat ſufficiens ſubrogatio in fauorem fideicommiſſariorum; Et in omnem caſum defectus huiuſmodi ſubrogationis non officeret Dominis de
18 Montibus emptoribus prædij, qui non tenebantur eſſe ſoliciti de hoc Inueſtimento, quia onus inueſtiendi iniunctum fuit in vim modi, non autem in vim conditionis, nempè per dictionem dummodò,
19 quæ modum importat ex congeſtis per *Tiraquell.* de retract. lignag §. 8. gloſ. 8. numer. 1. & ſic poſt quæſitum emolumentum, & abſolutum venditionis contractum hæres grauatus venditor, ipſemet tenebatur inueſtire abſque vllo facto emptoris, qui propterea neque de hoc debebat eſſe curioſus, vt plenè comprobat *Surd.* deciſ. 156. per tot. *Rota* apud S. mem. Gregor. XV. dec. 511. num. 9 & in Romana dotis 7. Februarij 1624. coram me; Potiſſimum quia verba teſtatricis mandantis fieri Inueſtimentum ſunt directa in ipſum hæredem venditorem, cum clauſula, ad eius libitum, ex quibus deprehenditur Inueſtimentum fuiſſe commiſſum fidei, & arbitrio ſolius venditoris, emptorem autem eſſe ab hoc onere liberatum, & ſtatim ſequuta emptione ab omni moleſtia tutum, iuxta tradita per *Crauett.* conſil. 609. num. 6. *Menoch.* conſ. 1006. n. 34 *Molin.* de primog. Hiſpan lib 4. cap. 4. num. 22. *Surd.* deciſ. 156. numer. 7. *Rota* deciſ. 6. numer. 11. ad med poſt *Pacific.* de Saluia. Vndè quatenus Inueſtimentum non fuiſſet rectè factum, hodie fideicommiſſarij poſſent agere ſolummodo contra hæredem grauatum, ſiue illius ſucceſſores vniuerſales, non autem contra Emptores, ſeù alios ſingulares Succeſſores.

Atque eadem ratione non poteſt obeſſe emptoribus, quod aliqua ex cenſibus, & bonis ſtabilibus, in quibus factum erat Inueſtimentum fuerint euicta; Quoniam cum ipſi Emptores non deberent eſſe ſolliciti de Inueſtimento, vt ſuprà dictum fuit, vtique nec euictio ſequuta ad eoſdem pertinet, ſed fideicō-
miſſarij, cum probauerint ſe feciſſe legitimam defen- 20
ſionem, & oppoſuiſſe exceptiones de iure competentes, iuxta tradita per DD. in l. 1. C. de petic. & commod. rei vendit *Dec.* conſ 74. numer. *Caball.* conſ. 78. num. 2. & ſeqq. lib. 2. De quibus hactenus non conſtat, tunc poterunt agere contra hæredes hæredis grauati alienantis, nō autem contra emptores, & ſat eſt, quod Inueſtimentum ſuſtineatur pro reſiduo pretij, quod ſuperfuit detracta legitima, atque ære alieno Teſtatoris, non autem pro toto prædio.

Prætereà cum ex bonis ſtabilibus, in quibus inueſtitum fuit pretium prædij, aliqua fuerint aſſignata Matri Antonij Iunioris fideicommiſſarij modò agentis, pro reſtitutione iſtius Dotis pro rata iſtorum bonorum diminuendum eſt inueſtimentum, & nulla cadit euictio, quia certi iuris eſt rectè alienari bona fideicommiſſo ſubiecta pro dotis reſtitutione, dum alia bona libera non extant, prout in præſenti caſu ſupponitur ex authentica res quæ, C. commun. de legat. etiamſi hæc alienatio ex cauſa dotis hic fuerit expreſsè prohibita, quæ prohibitio non ſuſtinetur, iuxta communiorem, & veriorē opinionem, prout
atteſtatur *Molin.* de primogen. Hiſpan. li. 4. c. 6. n. 11. 21
Menoch de præſumpt. lib. 4 cap. 89. numer. 96. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 531. n. 71. plenè *Rouit.* conſ. 54. per tot. & fuit firmatum in Romana Dotis 30. Maij
1618. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Vero-* 22
ſpio.

Tandem non obſtant nullitates, quæ deducuntur contra venditionem dicti prædij ob non ſeruata ſolemnitates Statuti & alias. Quoniam ad effectum impediendi immiſſionem fideicommiſſariis, ſufficit quod emptores poſſideant cum titulo, ſuper cuius validitate poſtea agendum eſt in Iudicio Ordinario,
iuxta tradita per *Menoch.* de adipiſc. remed. 4. num. 23
586. *Verall.* dec. 178 n. 2 par. 3. *Rota* dec. 671. nu. 1. & 3 par. 1. recent cum aliis.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana fideicommiſſi, ſeu locorum Montium.

Lunæ 29. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione quando Nepotes contineantur

tur ex coniecturis, & pro vtraq; parte plures hinc inde deducuntur. Per sacros Ordines filiorum cessat spes progressus lineæ vocatæ ad fideicommissum, itaut expiratum illud reputetur, & bona tanquam libera reputent ir. Papa in dispensatione ad matrimonium eius, qui est sacris initiatus Ordinibus, cum magna difficultate procedit.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione non veniunt Nepotes.*
2 *Et maxime in odiosis, vbi agitur de grauamine, & in eorum præiudicium, quod odium magis consideratur, quam fauor & 3.*
4 *Fideicommissum resultans ex prohibitione alienationis debet strictè interpretari pro illis personis, quibus est prohibitio apposita.*
5 *Nepotes vbi veniunt appellatione filiorum, hoc intelligitur, quando non extant filij de tempore delatæ successionis fideicommissi.*
6 *Non etiam continentur, nisi quando agitur de excludendo substituto, at secus, quando adsunt filij, qui possunt illum excludere.*
7 *Nepotes non continentur, qui non sunt nati in vita illius fideicommittentis.*
8 *Non veniunt, quando filij sunt vocati cum dictione, ipsius.*
9 *Dictio, ipsius, est personalis, & ad oculum demonstrabilis.*
10 *Item non veniunt Nepotes stante dictione, ex, iuncta alteri dictioni, ipse.*
11 *Fideicommissum constitutum in contractu recipit strictam interpretationem.*
12 *Fideicommissum constitutum in contractu matrimonij, non habet locum, nisi fauore filiorum illius matrimonij.*
13 *Nepotes non veniunt filiorum appellatione in fideicommisso ad fauorem transuersalium, & non descendentium constituto.*
14 *Nepotes veniunt appellatione filiorum ex coniecturis.*
15 *Veniunt appellatione filiorum, de quibus facta fuit mentio sub verbis habentibus tractum temporis, vt in perpetuum, & similibus, quibus inducitur successiuum fideicommissum.*
16 *Verbum, in perpetuum, nullam admittit limitationem, & temporis præfinitionem, & importat perpetuitatem ad omnes casus, personas, & tempora.*
17 *Veniunt Nepotes filiorum appellatione, quando substitutus vocatus fuit in futurum in certum euentum.*
18 *Item veniunt quando vel expressè, vel tacitè colligi potest mens Testatoris grauaminis Nepotum.*
19 *Insuper quando prohibitio alienationis fuit concepta verbis temporis tractum denotantibus, quo casu resultat perpetuum etiam fideicommissum.*
20 *Fideicommissum extinctum remanet ex eo puncto, quo cessat spes successionis filiorum, vt quia grauatus efficiatur Sacerdos, ex quo non potest dari amplius legitimæ prolis procreatio, & 21.*
22 *Summus Pontifex dispensat in Ordinibus, vt matrimonium contrahi valeat, & 25.*
23 *Conditionis implementum non redditur impossibile, quoties aliquo modo potest impleri.*
24 *Dispensatio super Ordinibus sacris non solet concedi à Summo Pontifice, nisi cum maxima difficultate.*
26 *Factum Principis reputatur impossibile.*
27 *Existentia filiorum non præsumitur, sed ab allegante probanda venit.*
28 *Nec est probanda deficientia etiam ab eo, qui agit ad fideicommissum.*

Decis. Clem. Merlini.

Decisio CCCCLX.

D. Abbas Leander Lana de anno 1588. donauerat quædam sua bona D. Scipioni Lanæ eius Nepoti contemplatione matrimonij per ipsum Scipionem contrahendi cum D. Camilla Piccolominea pacto expressè adiecto, quod idem Scipio, & eius hæredes successores nihil ex bonis donatis alienarent, & post mortem Scipionis dicta bona donata per fideicommissum consequerentur filij ex ipsis Scipione, & Camilla procreandi in perpetuum, quibus deficientibus, seu præcedentibus Donatori, dotatis fœminis residuum bonorũ ad donatorẽ reuerteretur, vt latius in donatione in Sum. Domini *Burattin*. 1.

Leandro Donatore primum, & deinde Scipione Donatario vita functis, in bonis donatis, & fideicõmissis successerunt quatuor filij ex dicto Scipione, & Camilla orti, qui cum pro Monachandis duabus eorum sororibus domum ex bonis donatis alienauerint, & pretij residuum, demptis dictis dotibus in tot locis Montium inuestiuerint, dubitantes durare adhuc fideicommissum à Leandro in donatione institutum, Ideò Rotam consuluerunt, An Domus vendita per DD. de Lanis sit subiecta alicui fideicommisso purificato, vel purificando, quoad obstet alienationi locorum Montium pro solutione debitorum contentorum in Instrumento venditionis, Quo dubio hodie per me proposito, responsum fuit non constare de fideicommisso, quod obstet.

Quamuis enim Domini non essent concordes in illo articulo, an fideicommissum in præsenti casu fuerit restrictum ad solos filios Scipionis, non autem extendatur etiam ad Nepotes, & alios Descendentes.

Aliqui enim ex Dominis opinabantur fideicommissum non excedere personas filiorum, quia illorum appellatione secundum propriam vocabuli significationem, & strictam Iuris interpretationem nepotes non continentur, cum aliter filij, aliter nepotes appellentur, l. quid si nepotes, ff de testam. tutel. §. vlt. instit. qui testam. tutor. dat. poss. quam opinionem vti veriorem, & communiorem sequuti sunt 1
Bar. Bal. Castr. Alex. Dec. Ias. relati per *Menoch.* cons. 215. n. 12. & seq. *Bardellon.* cons. 83. n. 14. *Aldobrand.* cons. 6. n. 21. li. 2. *Bellon. iun.* cons. 2. n. 3. & seqq. & sæpius amplexa est *Rota* in Romana fideicommissi de Bouadies 21. Aprilis 1603. coram bo. me. Card *Millino* impress. apud *Giouagn.* post cons. 24. li. 2. & in Ariminen. fideicommissi coram Illustriss. Domino Card. *Verospio* impress. in recent dec. 507. n. 2. & dec. 867. n. 1. par. 2. & in Bononien. fideicommissi de Desideriis 20. Martij, & 26. Iunij 1626. coram me, & aliàs passim.

Cui sententiæ maximè inhærendum esse in præsenti casu plures rationes suadere videbantur.

Primò quia agitur de inducendo fideicõmisso ad fauorem nepotũ, & de odio, & grauamine ipsorũ filiorum, hoc est quod ipsi filij Scipionis censeantur grauati per fideicommissũ restituere nepotib., quoties autem concurrunt fauor nepotũ, & odium filiorum, semper præualet, & magis considerabile est odium, vt inquit *Io. Andr* & *Gemin.* in c. vlt. verbo similibus de verb. signif. in 6. *Aret.* in l. veniam. n. 2. C. de in ius vocand. & ratione illius sub nomine filiorum in præiudicium eorumdem nepotes non comprehenduntur, vt tradunt *Castr.* cons. 97. oum. 3. libr. 2. *Dec.* cons. 2
3

218.num.12 plenè *Menoch*.conſ.215.nu.21. & ſeqq. *Bardellon*.conſ.83.n.41.& 42.*Bellon iun*.conſ.12.nu. 56 & 57.*Rota* dec.617.nu.2.& ſeqq.par.2.recent.& fuit dictum in præallegata Romana de Bonadies coram bo mem. Cardinali *Millino*, Præſertim verò vbi, vt hic, caſus eſt de fideicommiſſo reſultante ex prohibitione alienationis quod ſtrictiſſimè eſt in-
4 terpretandum,& debet reſtringi ad illas ſolas perſonas, quarum fauore facta fuit prohibitio, l. filius familias, §.Diui & ibi DD.& §.cum Pater, ff.de leg. 3.l.peto,§. fratre,ff.de leg.2.*Curt.iun* conſ.43. num. 31.*Bero*.conſ.84.num.40.li.2.benè *Aldobrand*.conſ. 6.nu.21.li.2.*Menoch*.conſ.215.n.37.*Bellon.iun*.conſ. 12.nu.64.

Secundo,quia quotieſcumque in aliqua ſubſtitutione fit mentio de filiis, ſi ipſa ſubſtitutio committatur ſeu verificetur in perſona filiorum, eo quod extent de tempore mortis ſubſtituentis,& adeant hæreditatem,tunc quia in illis immediatè conſumit effectum,& impletur diſpoſitio,non veniunt vlteriua nepotes,qui ſolum cenſentur vocati nomine filiorum,in caſu quo filij de tempore reſtitutionis fidei-
5 commiſſi non extarent; Ita docet *Bart*. in l. liberorum,n. 18.de verbor.ſignif.*Alex*.conſ.105.nu.4.li.1. cum aliis congeſtis per *Menoch*.conſ.215.n.38.& 39. *Pappon*.conſ.74.n.5.*Bardellon*.conſ.83.n.50. *Giouagnon*.conſ.24.n.11.li.2.& fuit dictum in Romana fideicommiſſi de Columna 13.Martij 1623.coram bo. mem. *Vbaldo*, quæ concluſio benè applicatur caſui iſti, cum diſpoſitio Leandri in filiis Scipionis ab ipſo Donatore nominatis,& de tempore mortis illius extantibus fuerit verificata.

Tertio,quia regulariter,tunc ſolùm nepotes compræhenduntur appellatione filiorum,quando agitur de excludendo ſubſtitutum, quo caſu ex veriſimili
6 mente,& affectu Teſtatoris deficiente filio admittitur nepos,ſecus autem quando,vt hic,extant filij,à quibus quilibet ſubſtitutus excludi poteſt,tunc enim non eſt amplius recurrendum ad nepotes, & illi non continentur filiorum appellatione; ita declarauit *Socin.ſen*. conſ. 249. num.2.li.2. *Parıſ*. conſ. 31. num.14. & conſ.86.num.24. li. 2. *Bellon. iun*. dicto conſ.12.n.59.& ſeqq.*Rota* dec.667.num.2.par.2.recent.

Quarto,quia nepotes de quibus dubitatur, nec nati,nec concepti erant de tempore factæ donationis,ſeu relicti fideicommiſſi,& obitus donatoris, &
7 propterea non veniunt nomine filiorum,*Alex*.conſ. 184 num.2.li.2.*Socin.ſen*.conſ.73.nu.25. li. 4. Card. *Mantic*.de coniect.vltim.volunt.li.8.tit.8. num.9. *Bardellon*. conſ.83.num.28 *Pedroch*. conſ. 38. num. 1. & ſeqq. *Menoch*.conſ.215 nu.73.*Giouagn*. conſ. 80.n.3.li.1.

Quinto demum,quia in propoſito caſu Donator vocauit ad fideicommiſſum filios ex ipſis Scipione,
8 & Camilla procreandos,quæ verba videntur impedire extenſionem ad alias perſonas non nominatas, reſtringere fideicommiſſum ad ſolos filios immediatos. Ita cenſuit *Socin.ſen*. in l Gallus, §. inſtituens, n. 5. ff.de liber. & poſthum. *Menoch*.conſ.215. nu. 52. 54.& ſeqq. *Pappon*.conſ.2.nu.14.*Rim.ſen*.conſ.173. per tot. li.2. *Pedroch*.conſ. 38. num. 20. *Bardellon*. conſ.83.num.19.& conſ.97.n. 13. & fuit dictum in dicta Romana fideicommiſſi de Bonadies coram bo. me.Card. *Millino*,Nepotibus enim non conueniunt dicta verba,nec illi dici poſſunt nati ex Scipione,& Camilla,& verbum,ipſis,eſt perſonaliſſimum demõ-
9 ſtrans ad oculum perſonas expreſſas, & referens identitatem ſubſtantiæ, & qualitatis, ſic ſolum adaptatur immediatis Genitoribus,quales ſunt Pater,& Mater,non autem mediatis quales ſunt Auus, & Auia,Gloſ.in §.fuerat verbo,cum ipſa inſtit.de actioo. *Roland*. conſ.55.num.29.li.3.& in his terminis *Pedroch*.qui multos congerit conſ. 38.num.28.*Rota* in recent.dec.507.nu.9. par. 2. Iuncta etiam dictione, ex, quæ pariter eſt relatiua ſubſtantiæ, & denotat 10
perſonas immediatas, l. fin. & ibi gloſ. in verb.ex parte, ff.de eden. *Rota* dicta dec.507.num.10. par.2. recent.

Quæ & eo facilius procedere videbantur, Tum quia verſamur in fideicommiſſo facto in contractu, quod recipit ſtrictiſſimam interpretationem, *Natt*. 11
conſ.678.n.31.li.4.*Fuſar*.de ſubſtit quæſt.321.n.102. *Rota* in Vrbeuetana Caſtrorum 21.Aprilis 1581. coram bo.mem.Card.*Blanchetto*,& in Romana fideicommiſſi de Columna 13. Martij 1623. coram bo. mem.*Vbaldo*,imò amplius fideicommiſſum [illegible] tum fuit in donatione, cuius cauſa finalis fuit ma[illegible]monium à Scipione contractum cum D. Cami[illegible]a Piccolominea,& propterea in ſubſtitutione ce[illegible] tur ſolum compræhenſi filij dicti matrimo[illegible],& non 12
alij,vt pro vtraq; parte d[illegible] eſſe communiorem,& veriorem opinionem reſoluit *Molin*. de rit.nupt.li.3.quæſt.11.nu.39.Tum etiam qu[illegible]mus in caſu ſubſtitutionis factæ per Parentum [illegible] fauorem tranſuerſalium,non autem ab Aſcendente in fauorem Deſcendentium, in qua ſubſtitutione appellatione filiorum non venire nepotes tradunt *Soccin.ſen*. in ſubſcriptione ad conſ *Otho*[illegible] *Lappi* inter 13
eius conſ.152.li.1. *Rol* conſ.43.num.38 li.4.*Bardellon*.conſ.83.nu.22.*Peregr*.conſ.31. nu.6. & conſ.67. nu.4 li.2.& conſ.64.nu.4.li.4.*Giouagnon*. conſ.24. n. 10.verſ.quod præcipue,li.2.

Pro contraria autem ſententia,nempè quod fideicõmmiſſum,de quo agitur,extendatur etiam ad Nepotes, Alij ex Dominis deducebant aliquas coniecturas, ex quibus *Rota* conſueuit recedere ab illa propria verbi filiorum ſignificatione, & ſtricta Iuris interpretatione,& iuſtam nempè præſumptæ menti Teſtatoris conſonam,atque latam amplecti ſignifi- 14
cationem, Itaut filiorum appellatione veniant Nepotes, l.iuſta,ff.de verb.ſignif.*Crauett*. conſ.155. nu. 4.*Peregr*. conſ.38.num.22.li.1.plenè *Bellon.iun*.conſ. 2.nume r.11. *Rota* dec.507.num 9. & 667. num. 4. par.2.recent.& in Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis 20. Martij, & 26. Iunij 1626. coram me.

Prima coniectura deſumebatur ex verbis illis in perpetuum, quæ habent tractum temporis ſucceſſiuum, & ſic importent mentem Teſtatoris fuiſſe ſub filiorum apprehenſione omnes deſcendentes in infinitum completi,& inter eos perpetuum,& abſolutum fideicommiſſum conſtituere. Ita *Decian*.conſ. 15
23.num.2.& conſ.38.num 14. & conſ.481. num. 3. & ſeqq.*Parıſ*.conſ.53.numer. 21.li.3.& conſ 90.nu. 28.li.2. *Molin*.de primog. Hiſpan. lib.1.cap.5.nume 33.*Peregrin*.conſ.38.num 16.& 22.lib.1.*Surd*.conſ. 241.num.32. *Eugen*.conſ.81.num.32.lib. 1. *Fuſar*.de ſubſtit.quæſt.688.num.19. *Bellon*.iun. conſ. 1. num. 18. *Rota* dec.10.num 5.part. prima & dec. 718. nu. 2.par.2.recent.& in Tuſculana fideicommiſſi 4. Iulij 1618. & 15. Aprilis 1619.& 25.Martij 1620.coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*. Verba enim huiuſmodi temporis præfinitionem, aut limitationem nullam admittunt, & important perpetui- 16
tatem quoad omnes caſus quoad omnes perſonas,

ſonas, & quoad omnia tempora, vt inquit *Pariſ.* conſ.
90. num. 28. & 29. li. 2. *Peregrin.* conſ. 51. n. 4. lib. 3. &
conſ 102. num. 6. li. 4. *Pedrach.* conſ. 36. num. 400. la-
tè *Galuan.* conſ. 48. nu. 4. & 5. & æquipollent dictio-
ni ſemper, & in infinitum, vt tradit *Eugen.* dicto conſ.
81. num 27. lib. 1. *Rimin.* iun. conſ. 23. n. 68. vndè il-
lorum verborum ratio non patitur, quod ad ſolos
filios primi gradus fideicommiſſum reſtringatur, ſed
debet ad nepotes etiam, & vlteriores in gradu ex-
tendi.

Secunda erat coniectura, quia donator ſubſtituit
filiis maſculis, naſcituris, non autem iam natis, &
ſic effectus ſubſtitutionis collatus fuit in futurum
17 incertum euentum, quo caſu nepotes, & alios de-
ſcendentes ſub filiorum vocabulo haud dubie con-
tineri fuit opinio *Imol.* in leg. Gallus §. Inſtituens
numer. 48. verſic. vel potes dicere ff. de liber. &
poſthum. quam opinionem eſſe veriorem, & com-
muniorem, & adeò canonizatam, vt abſurdum ſit ab
ea recedere tradit *Ruſtic.* in leg. cum Auus li. 6. ca. 1x.
numer. 15 *Surd.* conſ. 403. num. 21. & ſequitur *Gal-
uan.* dictu conſil. 48. num. 63 *Bellon.* iun. dicto conſ.
2. num. 35. Adden. ad Sanct. me. Gregorium XV. dec.
207. num. 9. in fin. & latè in Bononien. fideicommiſ-
ſi de Deſiderijs 20. Martij, & 26. Iunij 1616. coram
me, quam & ſequuta eſt Rota in Viterbien. Caſtro-
rum 21. Iunij 1628. coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano.*

Tertia adducebatur coniectura ex prohibitione
alienationis latiſſimis verbis concepta, quod nem-
pè Donatarius, nec eius hæredes, & ſucceſſores qui-
cumque poſſint bona donata vllo vmquam tempo-
re quoquo modo alienare, cedere, & hypothecare,
&c. ex quibus deprehenditur filios etiam fuiſſe gra-
uatos reſtituere nepotibus vt prohibitio alienatio-
nis ſuum perpetuum ſortiatur effectum, cumque
18 nepotes contineantur in grauamine, debent etiam
contineri in honore vocationis ad tradita per *Socin.*
ſen. conſ. 250. nu. 4. li. 2. *Peregr.* de fideicomm. art. 1.
nu. 28. in fi. & 29. latè *Bellon.* iun. conſ. 2. n. 40. *Rouit.*
conſ. 57. n. 1. *Fuſar.* de ſubſtit. q. 479. n. 113. *Rota* dec.
718. n. 3. part. 2. recent.

Et ex eadem prohibitione alienationis concepta
19 per verba collectiua colligitur diſpoſitionem Lean-
dri habere tractum temporis ſucceſſiuum quo ſtan-
te ſemper appellatione filiorum continentur nepo-
tes, & inter eos cenſetur inductum perpetuum, &
abſolutum fideicommiſſum, vt tradunt *Ruin.* conſ.
108 num. 11. li. 2. *Pariſ.* conſ. 52. num. 24. & conſ. 78.
num. 10. li. 2. *Decian.* conſ. 102. numer. 25. & ſeqq.
li. 2. *Peregrin* conſi. 54. numer. 7. li. 1. & de fidei-
com. art. 30. num. 13. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 320. n.
15. *Bellon.* iun conſ. 2. nu. 33. & ſeqq. *Rota* dec. 492.
p. 4. diuerſ. & dec. 49. num. 1. p. 1. & dec. 718. n. 3. p.
2. recent. & in dicta Bononien. fideicommiſſi de De-
ſiderijs coram me.

Ex quibus ex aliis hinc indè deductis ſuper e-
xiſtentia dict. fideicommiſſi nulla fuit capta reſolu-
tio.

Verum nihilominus concluſum fuit, quatenus, ci-
trà veri præiudicium fideicommiſſum extendendum
eſſet vltra perſonas filiorum, non tamen obſtare li-
beræ venditioni Domus; Quoniam cum quatuor fi-
lij ſuperſtites Scipionis, quibus à Leandro Donatore
relictum fuerat in donatione fideicommiſſum, nem-
pè Ludouicus, Iacobus, Angelus, & Viſcardus Sacros
ordines, & Sacerdotium ſuſceperint, vt conſtat ex
20 ſummario nu. 1. & ſic redacti ad ſtatum, in quo am-

p lius vxorem ducere non poſſunt, & liberas legiti-
mas, ac ſucceſſibiles procreare cap 1. & 2. qui Cleric.
vel vouent. cap. vnico de vot. in 6. cap. vt lex 27. qu.
1. vtique dicendum eſt defeciſſe, & reſolutam eſſe
quamcunque conditionem ſi ſine filijs, & ſic extin-
ctum fideicommiſſum iuxta theoricam *Bald.* in leg. 21
Mutianæ circa fi. ver. quod conditio ff. de condit. &
demonſtr. *Alex.* conſ. 100. per tot. li. 4. Card. *Mantic.*
de coniect. vltim. volunt. li. 1, tit. 7. num. 23. *Peregr.* de
fideicomm. art. 28 n. 83. & conſequenter conſentien-
tibus omnibus prædictis filijs vocatis, quorum dum-
taxat fauore durat fideicommiſſum, valere aliena-
tionem Domus irreuocabiliter, & liberam omnino
eſſe perindè ac ſi nullum extet fideicommiſſum, nec
opus eſſe aliquo inueſtimento l. quoties, & ibi *Bart.*
Iaſ. & alij C. de fideicomm. *Dec.* conſ. 323. n. 1. & conſ.
468. n. 29. *Boer.* dec. 12. n. 4. *Menoch.* conſ. 566. nu. 22.
Bardellon. conſ. 65. n. 14. *Surd.* conſ. 129. n. 22.

Non obſtat, quod prædicti Domini de Lana poſ-
ſint à Summo Pontifice obtinere diſpenſationem
ad contrahendum matrimonium, non obſtantibus
ordinib. ſacris iuxta tradita per *Sanchez.* de matrim. 22
li. 8. per tot. & ſic dici non poſſe defectam conditio-
nem ſi ſine liberis, vbicumque non redditur impoſſi-
bile illius implementum dum illa poteſt aliquo mo- 23
do impleri l. conditionum ff. de condit. & demon-
ſtrat. l. 2. vbi Gloſſ. ff. de adiect. in diem *Menoch.* conſ.
388. n. 15 & 16.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum huiuſmodi
diſpenſatio ſit ſolius Pontificis Romani, nec alij præ- 24
ter ipſum poſſint diſpenſare cap. inferior diſtinct. 2.
Clement. ne Romani de elect. plenè *Sanchez.* de ma- 25
trim d. li. 8. diſput. 3. num. 14. & ſeqq. ea autem, quæ
pendet à facto Principis impoſſibilia reputentur
Gloſſ. & DD. in leg. continuus §. cum quis ff. de ver-
borum obligat. *Abb.* in cap. cum eſſes num. 19. de te-
ſtament. *Crauett.* conſ. 64. num. 6. latè in his terminis
Sanchez de matrim. li. 5. diſput. 5. num. 5. *Caſtill.* quoti-
dian. controuerſ. part. 3. cap. 7. numer. 1. & ſeqq. &
fuit dictum in Romana Domus 24. Maij 1602. co-
ram *Litta.* Conſequenter dicendum eſt implemen-
tum dictæ conditionis ſi ſine liberis, ob impoſſibili-
tatem diſpenſationis reddi impoſſibile, præſertim 26
verò, quia Pontifex cum initiatis ſacri ordinis, niſi
grauiſſimæ vrgeant cauſæ, & concurrat publica vti-
litas, & ſolum inter Primates diſpenſare non ſolet,
vt tradit *Sanchez* d. li. 8. q. 8. n. 2. & 3. & fuit dictum
in Venuſina legati 28. Iunij 1623. coram Reueren-
diſſimo Domino meo *Decano.*

Minus obſtat probandam eſſe à Dominis de La-
na negatiuam exiſtentiæ aliorum filiorum Scipionis,
præter eos, qui ſacris ordinibus initiati fuerunt, nec-
non nepotem ex dictis filijs ante ſuſceptionem or-
dinum; Quoniam exiſtentia filiorum à iure non præ-
ſumitur, & contrarium dicenti incumbit onus pro- 27
bandi iuxta text. in l. ex facto § ſi quis autem ſuſce-
perit in fi. ff. ad Trebell. *Caſtrenſ.* conſ. 101. nu. 1. li. 2.
Alex. conſ. 20. nu. 12. li. 1. plene *Aldobr.* conſ. 80. n. 5.
li. 1. *Rota* in recent. deciſ. 436. n. 3. p. 1. & coram bo.
me. Card. *Caualerio* dec. 575. num. 3. & Card. *Mantic.*
dec. 32. n. 1. ſique D. *Burattus* agens contra DD. de
Lanis probaſſet exiſtentiam aliorum filiorum, præ-
ter eos, qui ſuſceperunt ordines ſacros, vel nepotum 28
ante ſuſceptionem ordinum, tunc vere tenerentur
DD. de Lana probare defectum eorumdem, & non
aliter, & ita procedit dec. Card. *Seraph.* 1458. & aliæ
auctoritates ab Informantibus pro Domino *Burat-
to* allegatæ.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit non conſtare de fideicommiſſo,quod obſtet,&c.

Burgen. Iuris Præſidendi.
Lunæ 10. Maij 1630.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de manutentione in viribus obedientialibus,& quando, & quomodo concedatur.

SVMMARIVM.

1 *Decanus,vbi non adeſt Archipresbyter, eius locum occupat,& abſente Epiſcopo præeſt in Choro, & functionibus Diuinorum officiorum. plenamq; habet poteſtatem,eiuſque proprium eſt munus,errantes in Choro corrigere.*

2 *Manutentio datur cumulatiuè ex cumulatiua quaſi poſſeſſione.*

3 *Silentium alicuius in Choro poſt illud indictum,quando non concludat animum parendi,& num. 6. 9. 11.12.*

4 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio non acquiritur ex actibus æquiuocis.*

5 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio acquiritur ex geſtis, quæ neceſſariè indicent animum obediendi.*

6 *Animus obediendi in actibus negatiuis, vt in ſilentio non infertur ex ſimplici patientia, & emiſſione loquendi, ſed ex potentioribus actibus actualis prohibitionis,& acquieſcentia & n. 12.*

7 *Iuriſdictio in præcipiente non firmatur ſine obedientia.*

8 *Obedientia poſſideri dicitur per obedientiam,alioſque præcipit,ſi ſibi non pareatur nihil in alium poſſidet niſi labia ſua.*

10 *Mens bona ſolet culpam timere,vbi non eſt etiam.*

11 *Subiectio non concludens patientiam,ubiectis ab Agente tanquam ex iure proprio,ſed ex paſſi humilitate non tribuit quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis.*

13 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem cumulatiuam poſſunt plures ad inuicem habere actiuè ac paſſiuè.*

14 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio in præiudicium alterius poſſeſſoris non acquiritur ſine illius ſcientia,& patientia.*

15 *Actus effectum non ſortiti non conſtituunt in aliqua quaſi poſſeſſione iuriſdictionis.*

16 *Quaſi poſſeſſio ad ſui effectum requirit extremum, in quo realiter agat,& non abuſiuè.*

17 *Indefinita non æquipollet vniuerſali in probationum materia.*

18 *Iuriſdictionis præſcriptio probari debet ſpecificè,& in indiuiduo in caſu controuerſo, non autem in genere.*

19 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probari debet ex actibus ante motam litem,non autem releuant actus qui dederunt cauſam liti, vel poſt eam conteſtatam geſti fuerunt.*

20 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio priuatiua quoad alium acquiſita non dicitur ex illius exercitio de eiuſdem ordine,ad potius probata cumulatiua.*

21 *Negligentia iuriſdictionem exercendi in aliqua actu præiudicat in omnib.,& in vniuerſa iuriſdictione.*

22 *Patronorum negligentium præſentare quaſi poſſeſſio præſeruatur per præſentationem alterius Compatroni.*

23 *Negatiua debet tempore coarctari.*

24 *Teſtes debent reddere cauſam ſcientiæ.*

25 *Teſtibus viribus inſignibus, deponentibus de affirmatiua,& de materia conuenienti cum iuris communis diſpoſitione magis creditur.*

26 *Iudicum ſilentiariorum officium verſatur in indicendo ſilentium in Choro, & in decidendo cauſas inter Canonicos.*

27 *Titulus ſuperueniens non aufert,nec mutat ius, ſed illud auget.*

28 *Iuriſdictio poteſt compatibiliter exerceri duplici titulo,altero in ſubſidium,altero principaliter, ſiue tanquam Iudex delegatus, & tanquam ordinarius.*

29 *Conſtitutio abrogata allegari non meretur.*

30 *Conſtitutio vſu non recepta,non ligat.*

Deciſio CCCCLXI.

PErſtiterunt Domini in deciſiſ ſub die 18. Iunij 1627. coram me, nempe reuocandum non eſſe mandatum de manutenendo à Rota conceſſum Decano Eccleſiæ Metropolitanæ Burgen. cumulatiuè cum Iudicibus quatuor temporum ſilentiariis nuncupatis, in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro,& ibidem ſilentium indicendi; quia ipſe Decanus bene fundatam videtur habere intentionem,tum in aſſiſtentia iuris communis, ex qua Decanus, qui fungitur vice Archipreſbiteri in Eccleſia Burgen. vbi non adeſt Dignitas Archipreſbiteratus, abſente Epiſcopo præeſt Choro, & in functionibus diuinorum officiorum celebrationem concernentibus præfertur omnibus aliis, & plenam habet poteſtatem,eiuſque proprium munus eſt errantes in Choro corrigere ex 1 cap 1.&c.officium de offic. Archipreſbit. & ibidem gloſ. *Menoch.* conſ.257 n.62, Tum etiam in actuali exercitio, & quaſi poſſeſſione dictæ Iuriſdictionis per teſtes concludenter probata, quæ poſſeſſio cumulatiua eſt manutenenda,vt latius in dicta deciſio- 2 ne coram me,& antea in aliis deciſionibus coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Pamphilio* emanatis in hac cauſa deductum fuit.

Nec obſtare modo viſum fuit teſtes,ſuper quibus potiſſimum inſiſtebant Informantes pro Capitulo, deponentes Iudices ſilentiarios indixiſſe ſilentium, nedum illis de Capitulo,& Choro,ſed etiam ipſimet Decano pro tempore,quem paruiſſe affirmant,& aliquando etiam in pœnam contumaciæ,& inobedientię mulctatum fuiſſe, & ab eodem Decano identidem requiſitos fuiſſe Iudices ad indictionem ſilentij, & ab ipſo tunc ſolum indictum fuiſſe cum Iudex ſilentiarius fuit deputatus, ex quibus actibus inferebatur Iudices eſſe in quaſi poſſeſſione huiuſmodi Iuris priuatiuè quoad Decanum.

Quoniam Domini diligenter examinando depoſitiones dictorum teſtium, cenſuerunt ex illis nullatenus probari dictam priuatiuam quaſi poſſeſſionem;ſiquidem quoad paritionem Decani, dum à quatuor Iudicibus fuit indictum ſilentium, teſtes non deponunt,quod Iudices nominatim ipſi Decano ſilentium indixerint, nec quod in vim dicti præcepti Decanus tacuerit, ſed ſolummodo aſſerunt, poſt indictionem generalem ſilentij factam Capitulo, etiam Decanum ſiluiſſe, quod facere potuit citra animum parendi Iudicibus,ſed ex quadam decentia, & ne aliorum,qui imperio Iudicum adſtringebãtur, turbaret ſilentium,ex actibus autem æquiuocis non 6 acquiritur quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis *Butr.* in cap. fin. numer. 34. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Bald.* in leg.2. numer.60. Cod. de ſeruit. & aq. *Soccin.* ſen. conſ. 187. numer. 20. verſ. 3. conſidero lib 2.

Gratiaq.

Gratian diſcept.forenſ.c.113.n.67.*Rota* dec.717.n.5. p.2.recent. Et ex geſtis quæ neceſſario animum obediendi non important non improbatur obedientia
5 gloſ.in c.olim il 3.verbo timore vbi *Anan.*n.2.Imol. n.2.*Abb* n.9.de reſtit.ſpoliat.*Bald.*in l.liberti,libertæque n.3.C.de oper.libert.& in l.data opera n.28. verſ.nam interdum C.qui accuſat.non poſſ.& in l.2 n.60.C.de ſeruit.& aqua; Animuſque obediendi in actibus negatiuis,prout eſt ſilentium non infertur ex ſimplici patientia, & omiſſione loquendi, ſed potentiores actus requiruntur, nempe poſitiua, & actualis prohibitio, & quod prohibitus illi acquieſ-
6 cat iuxta tradita per *Butr.*in dicto c.olim il 3. n.11. & ibidem Canoniſtæ communiter de reſtit. ſpoliat. *Iaſ.*in §.æque n.41.inſtit.de action.*Capic.* dec. 209. n.25.cum aliis. Sine obedientia autem non firmatur Iuriſdictio in præcipiente *Bald.*in rubr. de maiorit. & obed. n.1.verbo obedientia *Afflict.*dec.265.n.9. & dec.301.n.5.vbi quod per obedientiam obedientia poſſidetur,& qui præcipit,ſi ſibi non paretur nihil in alium poſſidet niſi labia ſua,vt inquit Innocent. in
7 dicto c.olim il 3.& ibi *Anchar.*n.5.*Butr.*n.11.de reſt.ſpoliat.*Bald.*in c Sacramentum n.9.ver. dicit enim Innocent.de conſuetud.rect.feud.Vel potuit etiam Decanus ſilere ex reuerentia eccleſiaſtici neruì,
8 & ex modeſtia,& bonitate mentis,quæ ſolet timere culpam etiam vbi non eſt,vt habetur in c.at eius veſo diſtinct 3.in c.2.de obſeruat. Ieiun. quæ quidem ſubiectio vtpote non concludens patientiam ſubiecti ab Agente tamquam ex Iure proprio, ſed ſolum ex quadam ipſius paſſi humilitate,non tribuit vllam
9 quaſi poſſeſſionem Iuriſdictionis *Butr.* in dicto c. olim il 3.n.10.& 11.*Hoſtienſ.*n.5.& 6.*Io.And.*n.12.*Anan.*n.2.& 3.de reſtit.ſpoliat.& tuto potuit Decanus ſilere dum non audiuit à Iudicibus ſibi indici ſilen-
10 tium,ſolumq;ſibi præiudicaſſet ſi illi ſignanter fuiſſet indictum ſilentium & ille parendo huic indictioni ſiluiſſet;quod nullatenus probatur.Cumq;idẽ Decanus ſciret ex huiuſmodi voluntaria taciturnitate nul-
11 lum ſibi inferri præiudicium,nec imponi ſeruitutem, & ſaluum eſſe Ius ſuum indicendi aliis ſilentium,vtique hinc argui non poteſt ad Iuriſdictionem iudicum ipſi tacenti præiudicialem ad l. ſicut §. videatur ff.quib.mod.pign.*Rip* in l.admonendi n.44.ff.de Iure iur.*Ruin.*conſ.162.n.38.li.1.*Cephal.*conſ.445.n. 28.*Rot.*dec.115.n 9.p.1.recent.Et demum, vt aliqui
12 ex Dominis dicebant,videtur dari poſſe, quod Iudices habeãt Ius imperandi Decano delinquenti in ſilentio,& è contrà idem Ius competat Decano in Iudices contrauenientes,& ſic quod inuicem habeant cumulatiuam,Iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem.

Quo vero ad mulctas, & punctuationes ob inobedientiam Decano impoſitas,teſtes non deponunt
13 quod mulctæ deinde fuerint exactæ,& punctuationes factæ cum Decani ſcientia,& acquieſcentia,ſine
14 qua quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur in præiudicium alterius poſſeſſoris bene *Abb.*in c.olim il 3.n.8 & 12.de reſtit.ſpoliat.*Socin.*ſen.conſ.187.n. 21.li.2.*Natt.*conſ.636.n 70.*Put.* dec. 360.p.1. *Rota* dec 803.n.7 p.1 diuerſ.& dec.110.n 6.p.1.& 501.n. 4.& 717.n.3.p.2.recent.Et actus huiuſmodi mulctarum effectum non ſortiti non potuerunt conſtituere
15 Iudices in vlla quaſi poſſeſſione Iuriſdictionis, quæ ad ſui effectum requirit extremum in quo realiter a-
16 gat,& non abuſiuè *Bald.*in c.Sacramentum n.9.ver. & eſt ratio,& c.1.ver.tamen conſidera de conſuetud rect.feud.Innocent.in d. c. olim il 3. & ibidem *Abb.*n.17.de reſtit.ſpoliat.& fuit dictum in Sabinen.

Deciſ. Clem. Merlini.

Caſtri Mompei 7.Febr.1618.coram Illuſtriſſ.Domino Car *Verοſpio*; Vltra quod aliqui ex teſtib. indefinite loquuntur pœnas fuiſſe exactas à frangentib.ſilentium,quæ depoſitio verificari poteſt in aliis præbendatis,& capitularib.,in materia n.probationum indefinita non æquipollet vniuerſali *Crauet* conſ.33. n.16.*Alex.*conſ.110.n.2.li.1.*Caſ de Graſſ.* dec.13.n. 17
13.de teſtib.*Surd.*conſ.431.num.68.& Iuriſdictionis præſcriptio probari debet ſpecifice in caſu controuerſo,& indiuiduo, non autem in genere *Socin.* ſen. 18
d.conſ.187.n.21.li.2.*Crauet.*conſ.96.n.4.*Natt.*conſ. 636.n.130.& 133.Atque alii teſtes non percutiunt tempus ante motam litem,prout opus eſt,cum actus qui dederunt cauſam liti,& qui poſt eam conteſtatam geſti fuerunt non ſint habendi in conſideratione Rota apud S.me.Greg.XV.dec.4.n.2.vbi Adden. 19
n.19.& dec.569.n.4. Et ſic eorumdem probationes remanent prorſus incertæ,& irreleuantes.

Quod autem Decanus aliquando requiſiuerit Iudices,vt ſilentium indicerent,non excludit Ius,& facultatem ipſius circa indictionem pariter ſilentij,nec infert quaſi poſſeſſionem Iudicum priuatiuam quoad 20
alios,ſed hinc potius deſumitur cumulatiua poſſeſſio;dum Decanus impulit Iudices ſeu collegas ad obeũdum munus ſuum,& ipſe tamquam caput, à quo flueret huiuſmodi Iuriſdictio , voluit vti miniſterio eorum in exercitium proprij iuris,forraſſe quia tunc ex ſe commode ob diſtantiam loci, vel alia de cauſa imperare non poſſet,vel quia hoc tunc neglexerit,ex qua tamen negligentia in aliquo actu,non eſt dicendum,quod ſibi præiudicauerit in omnibus,& in vniuerſa Iuriſdictione ad notata per Innocen.& Com- 21
poſtellan.in c.querelam de elect.*Federic.*de ſen.cõſ. 147.n.4 *Abb.*conſ.54.n.3.verſ.nam vbicumque li.1. *Ruin.*conſ.50.n.10.li.5. quemadmodum in materia Iuriſpatronatus dici ſolet Patronos negligentes præſentare non amittere ſuum Ius, ſed illud ex aliorum 22
præſentatione ſibi præſeruari iuxta conſ.*Federic.*de ſen.102.Rota apud Card.*Seraph.*dec.1025.n.5.& coram S.me.Gregorio XV.dec.417.n.9. & ibi *Addens* n.5.& dec.452.n.9.

Demum quod Decani nõ indixerint ſilẽtium niſi eo tempore quo erant deputati iudices ſilentiarij, teſtes hoc non probant,quia negatiuam nõ coarctãt, 23
poteſt opus eſſet *Alex.*conſ.108.n.10.li.2. & in terminis Iuriſdictionis late *Rota* dec.325. n.4. coram S. me.Greg.XV Neq;reddunt cauſam,& rationem ſuæ ſcientię,vt requiritur ex c. cum cauſam de teſt.§. eo 24
licet auth.de teſtib.*Bart.*eodem tract.n.2.& *Farinac.* q.7.n.1.Et in omnem caſum eliduntur ex depoſitionibus teſtiũ examinatorum pro Capitulo, affirmantium ſe vidiſſe Decanum indicere ſilentium etiam de tempore quo nõ erat Iudex quib. tamquam viris inſignibus, deponentibus de affirmatiua,& de materia conuenienti cum Iuris communis diſpoſitione magis eſſe credendum,quam teſtibus Capituli fuit 25
firmatum in alia deciſione ſub die 28.Iunij 1627.coram me.

Nec ex eo quod Decanus aliquando fuerit electus, Iudex ſilentiarius poteſt inferri eumdem non habere facultatem indicendi ſilentium,quam ſi habuiſſet fruſtra in vnum ex Iudicibus electus fuiſſet.

Quoniam officium præfatorum iudicum non verſatur in hoc tantum , vt indicatur ſilentium in Choro ſed in eo etiam vt cauſæ inter Canonicos de- 26
cidantur , vnde nil mirum ſi hoc munus Decanus non recuſauit , per titulum autem ſuperuenientem 27
quoad ſilentij indictionem non fuit ſublatum aut

mutatum Ius Decani; ſed auctum ad l.falſa §. ſed &
ſi cui ff. de cond.& demonſtr. l.qui adoptionem ff.
de adopt. *Oldrad.* conſ 239.n.1. *Mandoſ.* conſ 52.n.9.

Non obſtat decretum, ſeu ſtatutum de anno 1508.
per quod declaratur Decanum debere ſilentium in-
dicere in defectum Iudicum; Quoniam ex hoc non
videtur ſequi concludenter, & neceſſario Decanum
28 nõ habere etiã idem ius cumulatiuum cum Iudicib.;
& illis præſentibus non poſſe illud exercere; nulla
enim in ſtatuto adeſt taxatiua per quam limitetur
iuriſdictio Decani ad caſum duntaxat abſentiæ Iu-
dicum, & in ſubſidium eorum, ſed potius mens ſta-
tuentium videtur eſſe, vt Iuriſdictio Decani, quæ
præſentibus Iudicibus erat voluntaria, & facultatiua;
eiſdem abſentibus ſit neceſſaria, nec vlla eſt repu-
gnantia, quem duplici titulo exercere Iuriſdictio-
nem, altero in ſubſidium, altero principaliter, ſiue
tamquam Iudicem delegatum, & tamquam ordina-
rium iuxta tradita per *Menoch.* præſumpt. 16. n.23.
& 24.& præſumpt.17.in princ.li.2. Vltra quod non
videtur hoc eſſe ſtatutum ſed ſimplex propoſitio
Decani circa prætenſiones Iudicum; & reſponſio
Capituli, & quatenus huiuſmodi reſponſio emanaſ-
ſet per viam ſtatuti, tamen cum non fuerit inſerta in
compendio ſtatutorum à Sede Apoſtolica confirma-
torum, in quo derogatur quibuſcumque decretis,
vel ſtatutis Capitularibus ibidem non inſertis, non
29 meretur allegari abrogata *Bartol.* in l. omnes populi
n.68. ff. de Iuſt.& Iur. & in l.fin.n.3.ff. ad l. Cornel.
de falſ. *Dec.* in c.1 in 1.lect n.37. de conſtit. *Alde-
ran. Maſcard.* de gener.Interpret.ſtat.concl. 11.nu.
5.cumque nec fuerit vſu recepta non ligat. *Oldrad.*
30 conſ.250.n.1. *Socin.* Iun. conſ.76.n.46.li.4. *Maſcard.*
dicta concluſ. 11.n.5.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Bononien. legati.

Veneris 10. *May* 1630.

ARGVMENTVM.

De probatione ex experimento, & euidentia facti
de facili admittenda.

SVMMARIVM.

1 *Probationes ſunt ampliandæ, non anguſtiandæ per Iu-
dicem.*
2 *Error calculi ſemper probari, & deduci poteſt.*
3 *Secunda remiſſoria non denegatur, quando prima op-
ponitur nullitas facti examinis.*
4 *Probatio dubia non releuat.*
5 *Probatio per euidentiam dicitur optima probatio.*

Deciſio CCCCLXII.

PRo liquidando damno quod Regimen Bononiæ
ſe paſſum fuiſſe affirmat, ob non factam à Poli-
no conſignationem grani promiſſi in ſumma Cor-
bium 15000.ob quem defectum idem Regimen e-
mit Liburni à DD.Capponis Salmas grani 20000.&
à DD.Rinuccinis ſalmas 800.Ipſe Polinus petiit fie-
ri experimentum, ad effectum dignoſcẽdi, quot cor-
bes Bonon.faciat, ſeu regerat vna Salma Liburni, ex
quo experimento conſtabit, quot Corbes grani Re-
gimen emerit ob non adimplementum Polini, & ſic
quodnam damnum paſſum fuerit, & conſequenter
etiam an adſit error vllus in calculo; in quo datur
debitum Polino de libris 25856.pro prætenſo dam-
no paſſo; ſuper qua controuerſia de ordine Sanctiſſi-
mi mihi in ſignatura Gratiæ commiſſo, hodie con-
ſulta Rota, reſpondit faciendum eſſe nouum expe-
rimentum.

Quoniam probationum facultas, quoties rele-
uant, non eſt anguſtianda, ſed amplianda, ne præclu- 1
datur via, qua veritas aperiatur l. quoniam in fi. C. de
hæretic. *Soc.* iun. in c. fraternitatis n.8. de teſtib. *Surd.*
dec.43.n.5.& dec.331.n.4. Rota coram Car. *Mantic.*
dec. 312.n.3: In caſu autem præſenti releuantia pro-
bationis per experimentum nõ videtur poſſe negari,
quia per euidentiam facti liquebit, quot corbes gra-
ni Bononien. faciãt ſalmæ grani emptæ à regimine,
& calculando valorem corbium, benè deprahende-
tur, quas fecerit impenſas, & quod illi damnum illa-
tum fuerit, & an rectè in ſolidatione computorum
debitum fuerit conſtitutum Polino in libris 25856.
pro huiuſmodi damno, ſiue an conſtet de errore cal-
culi, quem ſemper allegari, & probari poſſe certi iu-
ris eſt ex l. vnica C. de error. calcul. *Bart.* in l. Aurelio 2
§.Caius ff. de liberat. legat. *Menoch.* de arbitr. iud. caſ.
209.n.29.& 39.& ſic releuantia videtur euidens, quã
immò & ipſum regimen admiſiſſe dicendũ eſt; dum
non appellauit ab alio priori ſimili experimento, a-
gnoſcendo nimirum qualis inde inſurgeret probatio,
& quam vim afferret ad cauſam, vnde poſita hæc re-
leuantia, & cum illud primũ experimentũ fuerit nul-
lum, non eſt denegandum ſecundum; quemadmodũ 3
non denegatur ſecunda remiſſoria, quando datur de
nullitate examinis facti vigore primæ *Rota* dec. 11.
de probat. in nou. *Guido P.* dec.72.n.1. Card. *Caualer.*
dec.425.n.2.& fuit dictum in Salernitana prætenſæ
contributionis 28.Iunij 1621.coram bo.me. *Buratto.*

Non obſtat, quod ex propoſito hoc experimento
reſultare non poſſit niſi præſumptiua, verſimilitudi-
naria, & non releuans probatio quia non poteſt fieri
amplius de frumento illo tunc empto à regimine
cum non extet, ſed ſolum de alio frumento, quod
non erit eiuſdem ſpeciei, & qualitatis cum illo, & po-
teſt eſſe magis humidum, vel ſiccum, itaut magis, vel
minus regerret, quæ præſumptiua, & irreleuans pro-
batio ſuffragari non poteſt Polino, cum ſit funda-
mentum eius intentionis *Achill.* deciſ.1. de probat.
Card. *Seraphin.* dec. 1412.n.10 cum aliis. 4

Quoniam immò viſum fuit Dominis, probationẽ
futuram eſſe demonſtratiuam, vel ſaltem multũ vr-
gentem, & releuantem, experimentũ enim fit de gra-
no nauigato, & ex relatione peritorum rei frumen-
tariæ habẽre eaſdem qualitates, quas dicitur habuiſſe
frumentum Liburni emptum à Regimine, quin etiã
amplius experimentum fiet de pluribus frumẽti ſpe-
ciebus, & diuerſorum locorum habita ratione ad in-
crementum, vel decrementum iuxta mentem peri-
torum, quod ratione temporis, & ſiccitatis, vel humi-
ditatis in ipſo contingere poſſit, adeout ſenſui eui-
denter patere debeat, combinando inſimul diuerſi
frumenti menſurationes, quot corbæ reuera confi-
ciantur ex vna ſalma, quæ probatio per euidentiam
facti, & ſenſus omnium eſt optima, & clariſſima, vt 5
poſt *Innoc.* in cap. propoſuiſti de probation. tradit
Caſtr. conſ.81.n.3 li.2. *Afflict* dec.107.n.6. *Ruin.* conſ.
149.n.5.li.4.Card. *Mantic.* dec.79. n. 4. & proindè
benè poterit deſeruire pro fundanda intentione Po-
lini, nec dici poteſt præſumptiua probatio, &c.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Cenſus.

Lunæ 13. *May* 1630.

ARGVMENTVM.

Procurator conſtitutus ad exigendum cum clauſulis
ampliſſi-

ampliſſimis, an poſſit ceoſum extinguere latè tractatur. Cenſus quando extioguitur, quid ſit neceſſarium. Procurator conſtitutus ad exigendum an poſſit recipere. Cenſus an per compenſatiooem extinguatur.

SVMMARIVM.

1 *In mandato generali non venit facultas vendendi, & diſtrahendi ſed requiritur ſpecialis mentio.*
2 *Procurator conſtitutus ad exigendum, eſt ſolùm Procurator ad illud factum exactionis, & receptionis, non autem ad aliud.*
3 *Procurator ad exigendum etiam cum ampliſſimis clauſulis non poteſt diminuere redditum cenſus.*
4 *Et ſic multò magis cum d. mandato poteſt totum alienare, & retrouendere.*
5 *Debitum illud reſpectatur, quod ab inuito, iuris remedijs poteſt extorqueri.*
6 *Cenſus Dominus, non poteſt dici creditor ſortis, nec qui conſtituit cenſum, dicitur verè debitor.*
7 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*
8 *Sors cenſus non poteſt peti à Domino cenſus, ſed hoc eſt poſitum in arbitrio imponentis cenſum.*
9 *Cenſum emens non dicitur creditor illius, ſed Dominus, vendens autem non eſt debitor ſortis, ſed fructuum.*
10 *Cenſus Dominus poteſt compellere cenſuarium ad ſibi reſtituendam ſortem cenſum, ſi hic diſdixerit, & denunciauerit ipſi Domino.*
11 *Diſdicta denunciatio in cenſu eſt inducta fauore emptoris. & 31.*
12 *Cenſus, quando extinguitur, eſt neceſſaria retrouenditio.*
13 *In cenſu reſtitutio pretij eſt actus retroſimilis illius conſtitutions.*
14 *Solutione eius, quod debetur extinguitur omne debitum, & obligatio.*
15 *Pretij ſolutio de neceſſitate non infert extinctionem cenſus.*
16 *Cenſus quando poſſit extingui ex traditione pretij abſque alia expreſſa retrouenditione.*
17 *Extinctiones, & caſſationes virtualiter important reductionem ad priſtinum ſtatum.*
18 *Inſtrumento caſſato eo ipſo cenſetur facta retrotraditio omnium, quæ tradita fuerunt per ipſum inſtrumentum.*
Mandatum habens ad aliquod factum, dicitur habere etiam ad illud, quod eſt annexum, & dependens, num. 18.
19 *Antecedentibus commiſsis dicuntur etiam commiſſa ſubſequentia.*
20 *Verba, cedendi, & transferendi iura, & actiones, & ſimilia in mandato procura appoſita important facultatem etiam retrouendendi cenſum.*
21 *In mandato procura, ſi adſint clauſula, generaliter, &c. promittent, &c. & alia iuxta ſolitam Notariorum extinctionem important, vt conſtitutus poſſit omnia facere, quæ poteſt principalis. & num. 36.*
22 *Et cenſetur demandata abſoluta poteſtas abſque vlla reſtrictione.*
23 *Quod multo magis procedit, quando in mandato fuerunt aliqui caſus requirentes ſpeciale mandatum ſpecificari.*
24 *Mandati fines ſunt diligenter cuſtodiendi.*
25 *Procurator conſtitutus ad exigendum poteſt etiam recipere. cùm receptio ſit exequutio exactionis.*
26 *Procurator conſtitutus ad exigendum, poteſt recipere à ſponte ſoluente.*
Deciſ. Clem. Merlini.
27 *Procuratori, cui eſt commiſſa exactio iudicialis, & coactiua, multo cenſetur commiſſa exactio à ſponte ſoluente.*
28 *Cenſus per compenſationem vim ſolutionis habentem poteſt extingui, & retrouendi.*
29 *Compenſatio idẽ operatur, ac ſi quis ſoluat pecunias.*
30 *Cenſus ipſo iure extinguitur per ſolam compenſationẽ.*
32 *Sors cenſus non dicitur debita, cùm non poſſit cogi venditor ad reſtitutionem.*
33 *Procurator conſtitutus ad exigendum credita, non poteſt exigere debita ſub conditione, vel in diem.*
34 Munoz. *de ratiocin. cap. 23. num. 51. reprehenditur.*
35 *Clauſula rati, &c. non importat facultatẽ, cum libera.* Bart. *in leg. Procurator nu. 3. ff. de Procurat. refellitur num. 35.*
37 *Debitor non eſt in diem, vel ſub conditione, ſi agnoſcat debitum, & ſponte vult ſoluere, & renunciare fauori ſuo.*
38 *Debitor in diem quoad veritatem, & ſubſtantiam eſt verè debitor, licèt non quoad actiuam exactionẽ.*
39 *Debitor in diem debitor eſt, & poteſt etiam inuito creditore in ſolutione præuenire diem.*
Debitor in diem ſoluens antè non repetit n. 39.
40 *Procurator recipiens pecunias tamquam Procurator alicuius, ſtatim dominium pecuniarum acquiritur eidem conſtituenti.*
41 *Soluens Procuratori alicuius liberatur, etiamſi Procurator poſteà decoquat.*
42 *Procuratori decocto ſoluens liberatur, dum ſoluens eius decoctionem ignorabat, imputet enim ſibi cõſtituens, qui non idoneum Procuratorem ſibi elegit.*

Deciſio CCCCLXIII.

BO. me. Cardinalis *Comenſis* mediante Iulio Albero, emerat cenſum annoum ſcutorum 260. à D. Duce Iuliaoo Cæſarino pretio ſcutorum 4000. & poſt annos ſeptem idem Dux Cæſarinus ſoluit dicta ſcuta 4000. Luragho Procuratori Cardinalis, qui Luraghus fecit quietantiam, & extinctionem cenſus. Verum cùm hæredes Cardinalis obiicerent, Luragum nequaquàm ſufficiens mandatum habuiſſe, pro extinguendo dicto cenſo, nec indè hæredes Ducis fuiſſe liberatos; Propoſui dubium, an coostaret de validâ extinctione cenſus, & ter diſputato articulo, Domini non erant concordes.

Aliqui enim putabant, Luraghum non potuiſſe extinguere cenſum, quia ſolùm habebat mandatum ad exigendum quod non ſufficit ad extioctionem ceoſuum, cum illa requirat retrouenditionem, & in generali mandato non venit facultas vendendi, & detrahendi, ſed ſpecialis requiritur mentio leg. Procu- 1
rator Tutorum ff. de procurat. l. Procuratorem C. eodem, & ita in terminis ceoſus reſolnit Rota coram Card. *Seraph.* dec. 851. n. 1. & ſeq. & ſequuta eſt in Romana ceoſus 7. Februar. 1607. coram bo. me. *Attrebaten.* quæ eſt deciſio 186. poſt *Modern. Peruſin.* de cenſib. & in dec. 375. n. 6. in 6. in fin. par. 1. recent. Procurator enim ad exigendum eſt ſolùm Procurator ad illod factum exactionis, & receptiooisnon autem ad aliud, nec mutare poteſt obligationem, nec acceptũ 2
ferre l. debitorem meum l. cui rectè ff. de nouat. l. quod ſtipulatus ff. de ſolut. *Surd.* dec. 219. n. 27. ſiq; talis Procurator ad exigendum etiam cum ampliſſimis clauſulis ooo poteſt dimiouere redditum cenſus, vt puta ſi ſoluantur fructus ad rationem decem pro centenario, nequaquàm reducere poteſt ad rationem octo coram S. me. Gregor. XV. dec. 311. nu. 1. & ſeqq. 3
multò minùs poterit cum illo mandato totum alie-

4 nare,& retrouendere, vt ponderant *Modern. Peru-*
ſin. de cenſib. p. 3. c. 1. q 3. art 7. n. 47. 52. & 54.
Quod eo magis admittendum videbatur in præ-
ſenti mandato, quia Luraghus conſtitutus fuerat ad
exigendum pecunias dumtaxat debitas,& debendas,
inter quas nõ videbatur poſſe comprehendi ſortem
cenſus, cum nullâ præcedente diſdictâ ex parte D.
Ducis Cæſarini, non poſſet Cardinalis compellere
ipſum ad reſtitutionem ſortis, & debitum illud re-
putatur, quod ab inuito iuris remediis extorqueri po-
5 teſt l. debitor ff. de verb. ſignif. *Alex.* conſ. 106 n. 7. li.
5. D. *Fachin.* controu. iur. li. 11. cap. 74. verſ. 1. *Gutier.*
pract. quæſt. ciuil. lib. 1. qu. 148. n. 24. & 25. vbi quod
6 Dominus cenſua non poteſt dici creditor ſortis, nec
qui conſtituit cenſum verè dicitur debitor.
Quiq; hanc tuebantur ſententiam dicebant ver-
ba illa antecedentia, necnon omnes,& ſingulos fru-
ctus, redditus,& prouentus quorumcumq; officiorũ,
cenſuum, montium vacabilium, & non vacabilium,
&c. reſtricta eſſe ad fructus, & indè reſultare exclu-
ſionem reſpectu ſortis ad l. cùm Prætor ff. de iudic. l.
maritus,& ibi Gloſ. in verbo, præſcripſerit, C. de pro-
7 curat. *Grat.* conſ. 53. n. 54. li. 1. Verba autem ſubſequen-
tia, necnon omnes,& ſingulas alias pecuniarum, re-
rum,& bonorum ſummas, qualitates, & quantitates,
&c. reſtricta eſſe ab immediatâ clauſulâ ibi, eidem
D. Conſtituenti per quaſuis perſonas, quâuis de cau-
ſâ,& occaſione debitas,& in futurum debendas,&c.
Cùm autem ſors cenſus non poſſit peti à Domino
cenſus,& hoc totum ſit in arbitrio imponentis cen-
ſum, tam ea naturâ ipſius, quàm ex Conſtitutionibus
8 Apoſtolicis, & præſertim Sa. me. Pij Quinti *Couar.*
var. reſol. li. 3 ca. 1. n. 3. verſ. 1. & cap. 9 n. 4. *Gail.* pract.
qq. lib. 2. obſeruat. 1. n. 14. *Rota* deciſ. 56. n. 5. part. 1. re-
cent. ſequitur hanc ſortem non fuiſſe debitam Car-
dinali, & conſequenter nec facultatem extinguendi
fuiſſe demandatam Luragho, cùm illius mandatum
haberet reſtrictionem ad pecuniaa debitas, vel de-
bendas,& emena cenſum non dicitur creditor illius,
9 ſed Dominus, vendens autem non eſt debitor ſortis,
ſed fructuum *Gabr.* conſ. 141. n. 8. li. 1 *Surd* dec. 104.
n. 9. Rota in Tudertina Cenſuum 3. Decembris 1621.
coram bo. me. *Buratto.*
Nec obſtare credebatur, Dominum cenſus poſſe
compellere cenſuarium, ad ſibi reſtituendam ſortem
cenſus, ſi hic diſdixerit,& denunciauerit ipſi Domi-
no, vt in Bullâ S. m. Pij Quinti §. cùm verò hanc au-
11 tem denuciationem fuiſſe inductam fauore empto-
ris, vt intra illud bimeſtre poſſit prouidere de nouo
12 inuſtimento pecuniarũ, vt dixit Rota coram Card.
Seraph. deciſ. 1413. n. 2. & *Molin.* de Iuſt. & Iur. q. 391.
clauſ. 10. Et ideò potuiſſe Luraghum nomine Car-
dinalis remittere hanc denunciationem, & illa o-
miſſa pecuniam recipere, & cenſum extinguere, vt
per Card. *Seraph.* dicta deciſ. 1413. & *Boccac.* de cenſ.
p. 2. n. 94. Quoniam id rectè procederet in ipſo Car-
dinale Domino recipiente pecunias, in quo non po-
teſt conſiderari defectus facultatis retrouendendi,&
is pecunias recipiendo à debitore cenſus pro illius
extinctione dicitur ſaltem implicitè retrouẽdiſſe, ſe-
cus autem in illius Procuratore, qui mandatum ha-
bet tantùm ad exigendum,& vt ſuprà dictũ eſt, præ-
ter ſolam receptionem pecuniarum pro fructibus
cenſua, nil aliud facere poterat,& tamen retrouendi-
tio erat neceſſaria, vt reſpondit Rota apud Card. *Se-*
raph. d. dec. 831. & aliàs ſæpiùs; & quamuis ex ſolâ
receptione pretij indè reſultare conſequutiuè videa-
tur ipſa extinctio cenſus, reſtitutio quippe pretij eſt
actua retroſimilis conſtitutioni cenſus,& id deduci- 13
tur ex d. §. cum vero Bullæ Pij V. ibi, cum vero
traditione pretij redditus extinguendus erit,& regu-
lariter per ſolutionem eius, quod debetur extingui- 14
tur,& tollitur omne debitum,& obligatio Inſt. quib.
mod. tollitur oblig in princ. gloſ. fin. in l. cùm plures
ff. de euict. Nihilominus hoc concluderet vbi pro
extinctione debiti cenſualis ſufficeret ſola ſolutio,
nec aliud requireretur, ſicq; Luraghus quemadmo-
dum exigere,& recipere poterat pecunias, ita etiam
retrouẽdere potuiſſet, quæ retrouenditio neceſſaria
eſt pro cenſus extinctione, nec ſolutio pretij de ne-
ceſſitate infert cenſus extinctionem, ſed dum in Lu-
ragho Procuratore deerat facultas retrouendendi 15
cenſum, per illam ſolutionem pecuniarum Dux
Cæſarinus extitit ſolummodò, creditor Cardinalis
pro totidem pecuniis.
Alij autem ex Dominis putabant cenſum fuiſſe
extinctum, quia hoc pendebant ex voluntate vendi-
toris,& dum ipſe ſoluit pretium integrum, & ſic in-
teruenit actus retroſimilis, aderátq; pactum in Inſtru- 16
mento Conſtitutionis, vt quandocumq; vellet ven-
ditor extinguere, id ipſe poſſet, iuxta etiam Bullam S.
me. Pij V conſequenter cenſus videtur extinctus ex
ipsâ traditione pretij abſq; alia expreſsâ retrouendi-
tione *Boccac.* de cenſib. p. 2 n. 94. & 130. *Felician.* eo-
dem tract. tom. 2. li 4. c. 1. n. 12. ver. qualiter *Valaſq. de*
Auenden. de cenſib. *Heſpan.* c. 101. n. 2. *Rota* dec. 60. n.
3. ver. quia ad hunc effectum p. 1 recent. & poſt *Mo-*
dern. Peruſin. de cenſ. dec. 272. n. 3. & dec. 271. n. .
Nec obſtare credebant Luraghum, non habuiſſe
facultatem retrouendendi, quæ vt ſuprà dictum fuit
neceſſaria eſt ad hanc cenſus extinctionẽ; Quoniam
non ſolùm conſtitutus fuit Procurator ad exigendũ
omnes, & quaſcumq; pecunias, & ſic ad ſolum factũ
exactionis, & receptionis, ſed etiam ad caſſandum
quodcumq; Inſtrumentum,& ad conſentiendum ex-
tinctioni, lacerationi, abolitioni reſpectiuè,& ſic ſin-
gula ſingulis cõgruè referẽdo, poterat Luraghus ceſ-
ſare,& extinguere contractũ conſtitutionis cẽſus, quę
extinctio,& caſſatio virtualiter important reductio-
nem ad priſtinum ſtatum, & indè ipſam retrouendi-
tionem, quæ connexa eſt, & correſpectiua ipſi caſſa- 17
tioni, vt benè per *Angel.* in l. ab emptione n. 6. verſ &
ſic ff. de pact. qui dicit, quod cancellato Inſtrumen-
to eo ipſo intelligitur facta retrotraditio omnium,
quæ tradita fuerant per ipſum Inſtrumentum, atque
hoc eſſe notandum, alibiq; non reperiri; Et manda- 18
tum habens, ad aliquod factum, dicitur habere
etiam ad illud, quod eſt annexũ,& dependens *Caſtr.*
in l. ad rem mobilem ff. de procurat. & ibidem *Albe-*
ric. Rimin Iun. conſ. 11. n. 8. 9. & ſeq. Card. *Mantic.* de
tacit. li. 2. tit. 15. n. 30. Card. *Seraph.* dec. 1146. n 2. *Ro-*
ta dec. 670. n. 1. p. 1. diuerſ. & in Peruſina ratificatio-
nis 11. Maij 1622. coram me confirmata ſub die 16.
Iunij 1628. coram R. P. D. meo *Verolſpio*, & commiſ-
ſis antecedentibus dicuntur etiam commiſſa ſubſe-
quentia *Butr.* conſil 44. n. 2. Rota coram R. D. meo
Decano dec. 470. n. 3. & ſufficit ſola veriſimilis mens 19
mandátis Card. *Mantic.* de tacit. lib. 16. tit. 14. nu. 31.
Iunctis præſertim aliis ſubſequentibus verbis, ceden-
di,& transferendi Iura, & actiones, quæ vel ſimilia
verba alias Rota cenſuit importare facultatem etiam
retrouendendi cenſum, vt in illa Romana Cenſus co-
râ Attrebaten. quæ eſt dec. 186. n. 2. ver. maximè poſt 20
Moder. Peruſin. de cenſibus. Concurrúntq; aliæ clau-
ſulæ generales,&c. Promittens,&c,& aliæ quę iuxta
ſolitam Notariorum extenſionem, important, vt
Procu-

21 Procurator poſſit omnia, & ſingula facere, quæ conſtituens poſſet, etiamſi talia eſſent, quæ requirerent ſpeciale mandatum, & idrò cenſetur demandata ab-
22 ſoluta facultas abſq; aliqua reſtrictione, ſed cum libera adminiſtratione *Bart.* in l. Procurator cui n. 30. ff. de procurat. *Seraph.* de priuileg. iuram. priuileg. 30. n. 11. ver. quinimò *Afflic.* dec. 303. n. 4. Card *Mantic.* dec. 11. n. 2. Maximè cùm præceſſerit expreſſio caſuũ, qui ſpeciale mandatum requirebant *Couar.* var. reſol.
23 li. 1. c. 6. n. 3. ver. quinto, &c. *Seraph.* & *Mantic.* in locis præallegatis, Data autem facultate cum libera, potuit Luraghus etiam exigere ſortem, & retrouendere ad dec. *Seraph.* 238.

Cæterum Domini, qui primam opinionem tuebantur, reſpondebant haſce clauſulas intelligendas eſſe circa præmiſſa, & eſſe reſtringendas ad ſpecificata cùm fines mandati diligenter cuſtodiendi ſint l. di-
24 ligenter ff. mandati c. qui ad agendum de procurat. in 6. *Bald.* in l. quod quis n. 2. verſ. ego dico C. de procur. Vndè circa hanc extinctionem cenſus non erant concordes.

In hoc tamen Domini conuenerunt, ſcilicèt ſolutionem illam factam Luragho ſuffragari Domino Duci Cæſarino, Ita vt hodiè poſſit cogere hæredes Domini Cardinalis ad retrouenditionem, & extinctionem cenſus, Quoniam Luraghus habuit mandatum ſi non ad retrouendendum, certè ad recipiendũ, dato enim Procurator ad exigendum, poteſt etiam recipere, quia hæc receptio eſt executio exactionis l.
25 ind ctum C. de ſolut *Bart.* in l. hoc iure in princ. ff. de ſolut. *Roder Suarez* in l. poſt rem iudicatam in declarat. legis regni qu. 3. n. 11. ff. de re iudic. & Luraghus in vim iſtius mandati ad exigendum potuit re-
26 cipere a ſponte ſoluente iuxta gloſ. in leg. falſus verbo exigẽdo Cod. de furt. & reprobatã opinione Speculatoris tradit *Alex.* in leg. non ſolùm n. 5. ff. ſolut. matrim. *Caſtr.* conſ. 18 t. n. 3. part. 1. *Tiraquell.* de retract. lignag. §. 9 gloſ 1. n. 10 ver. adeò vt, *Barboſ.* plenè in dicta leg. non ſolùm numer. 26. ver. ſed his non obſtantibus, & n. 27. ſol. matrim. vbi de veriori, & cõmuniori teſtatur Suarez vbi ſuprà n. 3. Card. *Mant.* de tacit. li. 7. tit. 14. nu. 7. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 505. n. 57. Si enim demandata fuit Luragho, quæ erat difficilior, exactio iudicialis, & coactiua, multò magis exactio à ſponte ſoluente cenſeri debet permiſ-
27 ſa, vt benè perpendunt *Barboſ.* & *Grat.* vbi ſuprà.

Facto autem, quod Dux Cæſarinus rectè ſoluerit Procuratori Cardinalis, & ſic ſaltem euaſerit creditor ſcutorum 4000. ſequitur, vt hodiè ipſius Ducis hæredes facta intimatione, & diſdicta poſſint proponere quamdam compenſationem vim ſolutionis habentem, & ita cogere ad extinctionem, & plenam
28 retrouenditionem *Valaſq.* Arcend. de cenſib. cap. 102. numer. 8. verſ. igitur nulla *Molin.* de contract. part. 2. diſput. 394. nu. 7. *Rebell.* de oblig. Iuſt. lib. 10. q. 6. n. 22 *Moderni. Peruſin.* de cenſibus part. 3 cap. 1. q. 3. art 6. nu 4. quia hæc compenſatio operatur perinde ac ſi Dux Cæſarinus ſoluerit pecunias l. ſi debi-
29 tor ff. qui potior. in pign. hab. l. ampliùs ff. rem rat. haberi. ſi peculium § vltimo ff. de ſtat. liber. Quo caſu quemadmodùm hæredes Cardinalis non poſſent denegare retrouenditionem, Ita nec propoſitã com-
30 penſatione *Felician.* de cenſib. tom. 2. li. 4. c. 11. n. 13. vbi dicit extingui cenſum ipſo iure per ſolam compenſationem, poſtquam hoc emptori cenſus ſignificatum fuit, etiam non expectato lapſu duorum menſium, de quibus in bullâ iuxta opinionem *Molin.* de iuſt. & iur. diſp. 29. clauſ 10. in quo tamen contrariũ tenet *Ioan. de Salas* de cenſib. dub. 12. n. 5. ver. ſed exiſtimo, nempè quod venditor teneatur perſeuerare per totum bimeſtre in cenſu, quia ille terminus duorum menſium eſt in fauorem emptoris, vt interim aliam inueniat occaſionem idoneam inueſtimenti.

Nec obſtat, quod mandatum loquatur de exigendis pecuniis debitis, & debendis, & ſors cenſus non ſit debita cùm non poſſit cogi venditor ad reſtitutio-
nem; Quia obiectum vrgeret ſi Luraghus pulsâſſet 32
Ducem Cæſarinum tenuentem reſtituere ſortem, ad reſtituendum, quia tunc Dux rectè potuiſſet excipere ſe non eſſe debitorem, ſed dum ſponte Dux voluit ſoluere, fecit ſe debitorem, & tunc verè dici poteſt ſortem fuiſſe debitam, & quemadmodùm ſi factâ intimatione, & diſdicta per Ducem ipſe fuiſſet debitor, & Luraghus vigore mandati ad exigendum pecunias debitas potuiſſet recipere, Ita neglecta per Cardinalem, ſeu eius Procuratorem diſdicta potuit Dux præuenire terminum duorum illorum menſiũ, & ſoluere Luragho ante diſdictã, & ſic pecunia erat debita volente debitore, ſolùmq; in Luragho deficiebat facultas retrouendendi, non autem recipiendi.

Non obſtat, quod Procurator ad exigendum cre-
dita, non poſſit exigere debita ſub conditione, vel in 33
diem, vt per *Munoz* de ratiocin. cap. 23. n. 51. & ſeq. Quoniam ipſe non figit pedem & contrariam opinionem tuetur *Ceual.* commun. contra commun. q.
790. nu. 43. vbi *Munozzium* reprehendit, qui tamen 34
Munoz. admittit rectè etiam ſolui debitum ante diẽ Procuratori ad exigen. quando habet mandatum cũ libera vt nu. 57. & in caſu noſtro videtur Luraghum huiuſmodi mandatum habuiſſe, non quidem ea clauſula rati, &c. quæ non importat talem facultatem cũ libera, vt reprobatã opinione *Bart.* in l. Procurator n. 3. ff. de procurat. firmat *Iaſ.* in l. tranſact. n. 6. C. de tranſact Addentes ad *Bart.* litera F & *Iaſ.* dicit Bar-
tolum plures in illo dicto fefelliſſe *Dec.* conſ 300. n. 35
12. *Mant.* de tacit. li. 7. tit. 16. n. 31. ſed ex aliis clauſulis diſtinctis generaliter, & c promittens, &c. quæ extenduntur à *Saluſt. Tiber.* in formul. Inſtrum. lib. 3. fol 304. ſecundùm vltimam impreſſionem col. 2. ver.
& generaliter, &c. vt importent facultatem in Pro- 36
curatore faciẽdi quod facere poterat Dominus, quod dicitur mandatum cum libera *Gemin.* conſil. 129. n. 6. 7. ver. Item eſt *Alex.* conſil. 43. in princ. lib. 2. & 133. n. 10 lib. 6 *Crauett.* conſil. 924 n. 9. & ſuprà etiam fuit
dictum Et ſatisfacit huic motiuo ratio ſuperiùs aſſi- 37
gnata, quoniam non eſt debitor in diem, vel ſub cõditione, dum debitor agnoſcit debitum & ſponte vult ſoluere, & enunciare fauori ſuo, ac præuenire diem præſcriptam ſolutioni, præſertim in hoc caſu, quia mandatum conceſſum fuit ad exigendum pecunias quâuis de causâ, & occaſione debitas, & in futurum debendis, & ſic licèt de tempore mandati non eſſet debita, tamen erat debenda, ſi & poſtquàm ipſe Dux voluerit ſoluere, & debitor in diem quoad ve-
ritatem, & ſubſtantiam eſt verè debitor, licèt non 38
quoad coactam exactionem l. in diem ff. de cond. Indeb. l. qui in diem ff de ſolut. vbi debitor in diem de-
bitor eſt, & poteſt etiam inuito creditore in ſolutio- 39
ne præuenire diem, & ſoluens non repetit.

Nec obſtat Luraghi decoctio ſequuta poſt huiuſ-
modi ſolutionem, quoniam cùm receperit expreſsè
iſtas pecunias tamquam Procurator Cardinalis, illi- 40
cò acquiſitum fuit dominium pecuniarum eidem Cardinali conſtituenti l. ſi Procurator ff. acquir. rer.
dom. *Rota* Ianuen. deciſ. 27. numero 8. & ſoluens li- 41
beratus remanſit, quamuis ipſe Procurator poſteà de-

coxerit *Stracch* de decoct.p.3.o.56.vbi quod ſoluens Procuratoti decocto liberatur,dum ſoluens,eius decoctionem ignorabat,imputet enim ſibi conſtituens, qui non idoneum Procuratorem elegit, non autem debitori, qui bona fide ſoluit l. cum mandato ff. de minorib. *Signorel.* conſil.229.numero 2. ad fin.
42 verſ.& ſibi imputet *Stracch.* dicta part.3.numero 54. verſ.& magis.

Et ita vtrâq; parte informante reſolutum fuit,&c.

Romana pecuniaria.

Lunæ 13. Maij 1630.

ARGVMENTVM.

Nonnulla circa probationes neceſſarias in actione repetitionis indebiti.

SVMMARIVM.

1 *Indebiti in actione repetendi danda ſunt probationes concludenter non debitum.*

2 *Obſeruantia eſt optima interpres præcedentis dubiæ diſpoſitionis.*

3 *Contractus præſumitur factus ſecundùm æqualitatem proportionis damni,& lucri.*

4 *In iudicio repetitionis indebiti proceditur ſummariè.*

Deciſio CCCCLXIIII.

PEtrus Antonius, & Horatius de Bandinis Theſaurarij Ciuitatis Camerini, anno 1585. locarunt Siluestro Perbenedicto ad ſexennium collectas eiuſdem Ciuitatis pro annuis ſcutis 600.cum ſolitis facultatibus, & eodem modo, ac formâ prout ipſi habebat à R. Camerâ Apoſtol. eidémque reſiduum triom annorum præcedentium aſcendens ad ſummam ſcut.1154.ba.80.iuxta calculum factum ab eodem Siluestro, & Æmilio Griſono ceſſerunt, ac vendiderunt pro ſcutis 900. quæ ipſe Silueſter liberè,& ſine aliquà exceptione ſoluere promiſit,& demùm illi ſimiliter ceſſerunt,ac vendiderunt pro ſcutis 560.ba.86.quædam credita in liſtà deſcriptâ aſcédentia ad ſcuta 747. b. 41. vt in ſummario DD. de Perbenedictis n. 1.

Anno 1614.cùm pro dictis cauſis,& ſummis idem Silueſter in libris eorumdem DD. de Bandinis reperiretur deſcriptus debitor in ſcutis 2897.præclar.me. Cardinalis Iuſtinianus vti hæres bo.me. D. Ioſephi ſui Patris ceſſionarij DD. de Bandinis per viam tranſactionis, & concordiæ conuenit cum dd. DD. de Perbenedictis, vt pro omnibus, & ſingulis rebus,& prætenſionibus,quas ipſe vigore Inſtrumenti ceſſionis dicto eius Patri per Bandinos factæ habebat, & pro omni,& toto eo, quod à d.q. Siluestro, & aliis quibuſcumque obligatis occaſione præmiſſorum petere,vel prætendere poterat,ijdem de Perbenedictis tenerentur ipſi D. Cardinali ſoluere ſcuta mille in tribus terminis.videlicèt tertiam partem in feſto Natiuitatis S.D.N.Ieſu Chriſti, & reliquas duas tertias partes in eodem feſto duorum Annorum ſubſequentium, pacto adiecto, quod ſi infrà hoc tempus legitimè appareret vltra pecunias deſcriptas, & in libris dd.DD.de Bandinis, & Iuſtinianis dictum Silueſtrũ, aut quemuis alium eius nomine ſoluiſſe aliquas alias pecuniarum ſummas,quæ non excederẽt ſcuta 1897. b.38.in quibus dictus Silueſter vltra ſupradicta ſcuta mille ſoluere promiſſa, vt ſuprà remanebat debitor occaſione præmiſſorum, ipſe D.Cardinalis ad aliquid non tenetur, ſed dicta ſcuta millè integrè ſolui deberent,quatenùs verò excederẽt dicta ſcuta 1897. Idem D.Cardinalis totum id in quo excederent pro rata compenſare promiſit cum dd.ſcutis mille,& huiuſmodi promiſſione ſtante ceſſit dd. DD. de Perbenedictis omnia iura ſibi contra hæreditatem,& bona dicti Silueſtri quomodolibet competentia talia, qualia erant,& ipſe habebat,Itavt non teneretur vllo modo de euictione eorumdem iurium,nec ad reſtitutionem dictarum pecuniarum ſibi, vt ſuprà ſoluere promiſſarum niſi pro dato,& facto ſuo,& ſuorũ authorum, pro quo tantùm, & non aliàs teneri voluit de illorum euictione,& ad omnia damna,&c. in d.ſum.n.2.

Poſtmodùm prætendentes dd.DD.de Perbenedictis,conueniſſe curatorem hæreditatis iacentis dicti Silueſtri pro dictorum ſcut.2897.recuperatione, ab eóq; fuiſſe oſtenſam hæreditatem in aliquo debitricem non eſſe egerunt coram A. C. contra Illuſtriſſ. D.Marchionem Iuſtinianum dicti D.Cardinalis hęredem pro dictorum ſcutorum mille reſtitutione,& obtinuerunt contra illum relaxari mandatum, quod poſteà Iudex ab eodem A.C.deputatus exequi mandauit pro ſcutis 550. relictis aliis ſcutis 450. in ſuſpenſu, à quo decreto pro parte dicti D. Marchionis appellatione interpoſita,& cauſa mihi commiſſa dubitaui an illud eſſet confirmandum, vel infirmandũ, & cauſa pluries propoſita, & non reſoluta propter facti complicationem, & difficultates hinc indè excitatas, tandem Domini re maturè diſcuſſa decretũ prædictum infirmandum eſſe cenſuerunt.

Omiſſis enim nullitatibus quæ pro parte D.Marchionis obiiciebantur, viſum fuit ſatis conſtare de illius iniuſtitia;Quoniam vigore pacti prędicti in Inſtrumento tranſactionis appoſiti mandatum aliquod relaxari non potuit,cùm DD.de Perbenedictis infrà triennium ad ſoluẽdum dicta ſcuta mille conceſſum, Immò nec etiam poſteà vllo modo docuerint vltra partitas in libris deſcriptas alias pecuniarum ſummas fuiſſe per Silueſtrum ſolutas dd. ſcuta 1897. b. 38. excedentes iuxta ipſius pacti formam, ac tenorem;prout nec etiam doctum fuit de aliquâ euictione ex dato, & facto dicti D. Cardinalis, & ſuorum Authorum, & minùs etiam relaxari potuit eo ſub prætextu, quod dicta hæreditas non eſſet in aliquo debitrix, & conſequenter, ipſe ſoluendo dicta ſcuta mille omninò indebitum perſoluerit;quia non fuit ſufficienter probatum, ſolutionem huiuſmodi fuiſſe indebitè factam,& dictum Silueſtrum reverà in aliquo debitorem non fuiſſe,prout ijdem Perbenedicti, qui in hoc ſe fundant plenè, & concludenter proba- 1
re debuiſſent l. cùm de indebito, & ibi *Bart.* n.4.ff. probat.c.fin.vbi *Abb.* & cæteri Canoniſtæ de ſolut. *Alex.*conſ.83.n.1.lib.1.& fuit dictum in Spoletana cenſus 18. Iunij 1601.& in Romana lignorum 8. Martij 1601. coram Card.*Lancell.* & in Romana repetitionis indebiti 29.Aprilis 1622.coram me.

Neque dici poteſt id probari ex eo, quod ex crediti ceſſo detrahenda veniant ſcuta 3006.in quatuor partitis contenta creditum ipſum ſcut. 2897. in d. Inſtrumento concordiæ enunciatum excedentia. Nam quo ad primam partitam ſcuta 1800. ratione ſcut.300.quę C. Apoſt. quotannis defalcat pro pauperibus, pupillis, & viduis ex priuilegio Ciuitatis Camerini, quam defalcationem dicebatur fieri,accedere debuiſſe ad commodum, & vtilitatem dicti Silueſtri, cùm illi facta fuerit ſubaffictatio, ſeu ſublocatio cum ſolitis facultatibus, & eodem modo,

ac

ac formâ, quod dicti Bandini principales appaltatores, & Theſaurarij habebant, fuit reſponſum verba Inſtrumenti ſub appaltus eſſe intelligenda de omnibus facultatibus circa exactionem, non autem circa defalcum, quia in eodem Inſtrumento fuit apertè conuentum, quod Siluester ſoluere teneretur quolibet anno ſcuta 600. videlicèt quolibet menſe ſcuta 50 adeò vt clarè appareat contrahêtes voluiſſe, quod huiuſmodi ſumma integrè & abſq; vllâ diminutione ſolui deberet, defalcatio verò reſpectu Cameræ Apoſtolicæ facienda cederet ad commodum ipſorum de Bandinis qui eidem Cameræ immediatè ſoluere tenebantur, vt patet etiam ex eo quod tamquam ſibi reſeruata fuit in eorum libris adnotata, quæ obſeruantia ſubſequuta benè declarat qualis fuerit ab initio ipſorum contrahentium intentio l. minimè, & l.
2 ſi de interpretatione ff. de legib. c. cùm dilectus de conſuetud. *Roman.* conſil. 271. nu 4 *Becc.* conſil. 101. num. 49. & *Surd.* conſil. 140. num. 45. & ſi voluiſſent quod dicta ſcuta 300. defalcari deberent ad commodum dicti Siluestri conuenisſent, quod ipſe realiter, & cum effectu ſoluere teneretur ſcuta 300. tantùm non autem 600. vel saltem id non ita firmiter, & abſolutè ſtatuiſſent diſtribuêdo etiam ſolutionem certæ ſummæ ſcutorum 50. per menſes nullâ protius facta prætenſa defalchi.

Præterea hoc etiam viſum fuit certius eo, quia ex calculo Michelini apparet, quod redditus collectarum, quæ Siluestro ſublocatæ fuerunt, aſcendebant ad annua ſcuta 1308. & ſic etiam detractis dictis ſcutis annuis 300. adhuc redditus ipſi realiter, & cum effectu exigendi conflabant ſummam annuorum ſcutorum 1008. quos eſt omninò veriſimile fuiſſe ſublocatos pro totâ dictâ ſummâ ſcutorum 600. integrè, & abſq; vllâ diminutione perſoluendâ, non autem pro ſcutis 300. tantum prout in effectu Perbenedicti ſublocatos fuiſſe prætendebant cùm regulariter contractus præſumatur factus ſe-
3 cundùm æqualitatem proportionis damni, & lucri ad tradita per *Bald.* in l. planè §. indè dicitur ff. de leg. 1. & Card. *Mantic.* de tacit. ambig. li. 6 tit. 14. nu. 10. Quinimmò etiam ſi quod Camera Apoſtolica quotannis defalcat pro perſonis, vt ſuprà aggratiatis, & exemptis ex priuilegio prædicto longè excederet dicta annoa ſcuta 300. illúdq; vti conuentum in dicta ſummâ ſcutorum 1308. detrahendum veniret, nihilominùs ſobaffictus pro dictis ſcutis 600. integrè perſoloendus foret omninò veriſimilis, quia ex iiſdẽ libris, & calculo apparet, quod ſumma, quæ à debitoribus non exemptis verè, & cum effectu ſoluebatur aſcendebat ſaltem ad annua ſcuta 680. & conſequenter adhuc ſupererant ſcuta 80. pro lucro Siluestri, qui vlterius etiam conſequi debebat annua ſcuta 75. pro ſua mercede, & ſic ſatis ſuperlucrabatur.

Neque obſtat, quod dictus calculus fuerit fundatus in libris collectarum anni 1581. ac proindè ex eo benè non inferatur, quod illæ ad tantumdem aſcendant etiam de anno 1585. quod fuit factus ſubappaltus prædictus, & ſex annis ſequentibus, quibus ille durauit, quoniam dicti libri fuerût producti per DD. Perbenedictos ad eorum intentionẽ fundandam, vndè ſi redditus non ſunt vniformes nullo modo conſtat ad quam ſummam illi aſcenderint annis prædictis, nec quid, & quantum defalcari debuerit, & ſic ipſi non probant plenè, & concludenter indebitum, vt probare tenentur ex ſuperiùs allegatis.

Quo ad ſecundam partitam ſcutorum 450. fuit reſponſum pro parte D. Marchionis ex libris DD. de Bandinis apparere illam fuiſſe excomputatam, nec in eâ vim aliquam faciebant Perbenedicti cùm non fuerit in dicto decreto, & mandato comprehenſa, ſed relicta in ſuſpenſo, prout etiam in iiſdem libris deſcripta, & excomputata legitur alia partita ſcut. 200. Et demum quoad reliquam ſcut. 556. pro nominibus debitorum non exactis, vt prætendebant ex eo quod non fuerunt per dd. de Bandinis conſignata Siluestro ceſſionario Inſtrumenta obligationum, placuit reſponſio, quod cùm Siluester nunquã reclamauerit, nec Inſtrumenta, vel documenta aliqua ſibi conſignari petierit, nec probetur ipſum aliquam pro exactione faciendâ diligentiam adhibuiſſe non poteſt hodiè longè poſt triginta annos dari de huiuſmodi conſignationis defectu; præſertim quia Inſtrumenta aliqua non requirebantur, ſed ſatis erat debitores eſſe deſcriptos in libris, vt contra ipſos agi poſſet, cùm in ſimili iudicio ſummariè ſit proceden-
dum l. ſacrilegij §. vltimo ff ad l. Iuliam peculat. l. mi- 4
ni opinatores, & ibi *Io. de Plat.* C. de exact. tribuit. public. li. 10. cum alijs.

Vltra quod in his tribus partitis non videbatur opus inſiſtere, quia etiam illis integrè detractis ex dicto credicto ſcut. 2897. in Inſtrumento concordiæ enunciato, adhuc ſupereſſent ſcuta 1691. & ſic longè vltra ſcuta mille, quæ à Perbenedictis ſoluta fuerunt, adeò vt nullo modo dici poſſit conſtare de indebito, &c.

Et ita vtrâq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Retractus.
Veneris 16. May 1630.

ARGVMENTVM.

Bulla Iuris congrui quid diſponat, & quando cogat Vicinum, domum inhabitantem eam vendere. Vendere aliquid coactè vt quis dicatur quid ſufficiat. Conſortium verũ quale dicatur. Vendens domum conſorti, non dicitur eam extraneo vẽdere.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregor. XIII. de iure congrui, diſponit, vt volentes ædificare, Camerarius, & Magiſtri viarum cogant vendi domus vicinas ſolitas locari, autlo certo pretio.*
2 *Bulla iuris congrui quando cogat Vicinum domum inhabitantem eam vendere.*
3 *Peritis in arte eſt credendum.*
4 *Dominus fundi, quando offert ſe ædificaturum ad ornatum vrbis, iuxta ſui ſoli capacitatem, tunc Bulla iuris congrui non eſt locus, fallit n. 5.*
6 *Socius non poteſt ædificare in re communi inuito ſocio.*
7 *Statutum vrbis c. 110. lib. 1. declaratur.*
8 *Statutum vrbis c 110. lib. 1. non habet locum, quando venditio fuit coactè facta prauio monitorio.*
9 *Vendere quis dicitur coactè, ſi iuſtè metuens ne compelleretur vendidit.*
10 *Venditio vt dicatur neceſſaria, ſufficit ſolum monitorium.*
11 *Socius poteſt alienare partem ſuam communem.*
12 *Conſors domus quis dicatur.*
13 *Conſortium verum illud dicitur, quod in ſingulas partes rei influit, nec ſeparari poteſt.*
14 *Conſorti quando fuit vendita domus, non dicitur facta venditio extraneo, & ideò non eſt locus retractui.*

Deciſio CCCCLXV.

CVm D. Antonius Carcataſius monitorium ſu-
per venditione medietatis domus,& apothecæ
eius domui contiguæ ad effectum fabricandi pro Vr-
1 bis ornatu iuxta diſpoſitionem Bullæ fe. re. Gregor.
XIII. de iure congrui contra D. Hieronymum filium,
& hæredem q. Damiani Sauelleſchi ipſius medieta-
tis dominum exequi feciſſet idem Sanelleſchus vi-
dens malum ius fouere bonam fidem agnoſcendo,
& condemnationem Iudicis præueniendo dictam
medietatem vendidit ipſi Carcaraſio, qui deindè iu-
dicium mouit contra D. Ambroſium Montanum,&
Octauium Primolum Procuratorem hæreditatis, &
hæredem q. Olimpij Ceſtarelli ſuper venditione al-
terius medietatis communiter, & pro indiuiſo poſ-
ſeſſæ in vim eiuſdem Bullæ, & ſtatutorum Vrbis; è
contrà verò hæredes prædicti Illuſtriſſ. D. Camera-
xio, & Viarum Magiſtris aliud iudicium contra ipſũ
Carcaraſium mouerunt vti conſortes ſuper prælatio-
ne, & emptione d. alterius medietatis per Sauelleſ-
chum, vt ſuprà venditæ, & in vtroque iudicio fuit
lata ſententia definitiua duas habens partes, in qua-
rum prima fuit pronunciatum hæredes prædictos te-
neri, & obligatos eſſe vendere Carcaraſio dictam
eorum medietatem, In ſecundâ verò idem D. Carca-
raſius fuit à petitis per ipſos hæredes ſuper prælа-
tione abſolutus, à quâ ſententiâ appellatione inter-
poſitâ, placuit Rotam conſulere; Vndè propoſui du-
bium, An ſententia prædicta eſſet confirmanda, vel
infirmanda,& Domini vti iuſtam confirmandam eſſe
cenſuerunt.

Et quoad primam partem moti ſunt ex eo quia
2 dicta Gregoriana Conſtitutio in §.6. apertè diſponit,
vt volenti ædificare Camerarius,& Magiſtri Viarum
cogant vendi domus vicinas ſolitas locari, quas fu-
turo ædificio vtiles, vel neceſſarias putauerint aucto
certo pretio, Immò ſi ædificium futurum ſit inſigne,
eiq; perficiendo aliqua domus etiam inhabitata co-
hæreat, ſi ædificium ipſum ſit cœptum,& à duobus la-
teribus cohæreat dictæ domui, illiúſq; æſtimationem
quadruplum ſit exceſſurum iubet dominum etiam
inhabitantem cogi vendere volenti domum ædifi-
care, & ſibi aliam habitationem parare; Vndè cùm
dicta domus fuerit ſolita locari, & ſit D. Carcaraſij
ædificio iam cœpto vtilis,& neceſſaria, Immò illi ra-
tione dictæ medietatis per eum, vt ſuper emptæ fue-
rit iam incorporata,& vlterius etiam à duobus late-
ribus eiuſdem Carcaraſij domui, & ædificio cohæ-
reat,& ædificium ipſum futurum ſit inſigne,& dictæ
medietatis, ac totius domus æſtimationem quadru-
plo,& vltra exceſſurum, vt patet ex Magiſtrorum in-
ſpectione, & ex Peritorum formiter examinatorum
3 depoſitione, quibus credendum eſt, vt per *Alex*. conſ.
174. n.7. li.1. *Surd*. conſ. 126. n.17. & *Theſaur*. dec.41.
n.24. meritò fuit pronunciatum hæredes prædictos
teneri dictam medietatem vendere iuxta prædictæ
Conſtitutionis formam, quæ fuit pro parte D. Carca-
raſij in omnibus adimpleta.

Neque obſtat, quod etiam dictus Montanus obtu-
lerit velle in dictâ domo ædificare ad Vrbis ornatũ
juxta ſui ſoli capacitatem, & conſequenter videatur
Conſtitutioni prædictæ locum non eſſe, vt fuit latè
4 comprobatum in dec. 475. p.1. diuerſ. & in Romana
iuris congrui 5. Iunij 1600. coram R.D. meo *Decano*
inter eius impreſſas dec.2. per totam; Quoniam vltrà
quod oblatio facta non fuit niſi poſt biennium, &
ſententiam prædictam, vt ſuprà latam, ad impedien-
dum ne D. Carcataſius ædificium iam cœptum per- 5
ficiat,& ita non fuſtragatur dicta oblatio, vt per Ro-
tam d. dec. 475. n.13. & *Moder. Rom*. diſcept. forenſ.
c.745. n.31. & ſeq. & c.752. n.52. & 54. fuit reſponſum
domum eſſe cum D. Carcaraſio communem, & pro
indiuiſo poſſeſſam ſtante dictâ emptione medieta-
tis,& conſequenter Montanum, qui medietatem hu-
iuſmodi non retraxit, nec retrahere poteſt, vt mox di-
cetur, fruſtrà offert in eâ ædificare, cùm poſſit à Car-
caraſio prohiberi; quo inuito in re communi fabri-
care nequit l. parietem ff. de ſeruit. vrban. prædioru, 6
& ibi notant *Bald. Angel*. & alij *Alber*. in l. altius ver.
ſed quid ſi laboret C. de ſeruit. & aq. Veronen. de ſer-
uit. Vrban. prædiorum c.36. tit. ne luminibus officia-
tur n.10. verſ.7. quæro quis &c. *Natt*. conſil. 215. n.7.
Surd. conſil. 387. n.11.

Quoad ſecundam verò partem viſum fuit ſatis
conſtare de dictæ ſententiæ abſolutoriæ iuſtitia, quia 7
Statutum Vrbis c.110. lib.1. in quo totum poſitum
erat fundamentum loquitur tantùm de venditione
voluntariâ, vt patet ex illis verbis, ſi quis rem vende-
re voluerit iuxta tradita per *Alex*. conſ.52. nu.4. li.1.
Rom conſ.107. per totũ *Moder. Rom*. diſcept. forenſ.
c.544. n.40. Rota corã S. me. Greg. XV. dec.193. n.12.
& conſequenter in caſu propoſito, in quo dictæ me-
dietatis domus venditio non quidem ſpontè, & vo-
luntariè, ſed coactè præuio monitorio in vim dictæ
Gregorianæ Conſtitutionis facta fuit locum non ha-
bet *Roman*. d. conſ.107. n.1. & ibi Adden. litera A & 8
conſ.719. n.8. *Afflict*. de iure protomiſ. §.3. n.56. *Vegg*.
conſ.2. n.37. & ſeqq. *Portol*. de conſort. c.2. nu.8.9. &
ſeqq. *Moder. Roman*. diſcept. forenſ. cap.544. nume-
ro 21. & ſeq.

Neq; obſtat, quod Sanelleſchus paulò poſt execu-
tum monitorium vendiderit nulla deſuper lata ſen-
tentia condemnatoria ad vendendum,& conſequẽ-
ter ſpontè,& voluntariè, non autem coactè vendidiſ-
ſe videatur; nam ex quo concurrẽtibus omnib. Bullæ
requiſitis ad vendendum Carcaraſio ædificare volẽti
cogi poterat, vt ſuperius fuit oſtenſum ſatis coactus,
& compulſus vendidiſſe cẽſetur cum iuſtè metuens 9
ne compelleretur vẽdiderit l. nouiſſimè,& ibi *Bal*. n.
2. ff. quod falſ. Tutor. *Iaſ*. in l. 2. n.4 & 5. C. de trãſact.
Caſtr. conſ.144. n.3. li.1. *Dec*. cõſ.22. n.2. & in terminis
retractus tradit *Tibaq*. de retract. lignag. §.1. gloſ.18.
n.62. & 63. *Carpan*. ad Statut. Mediolan. c.420. nu.1.
Moder. Rom. diſcept. forenſ. c.544. n.22. & ſeq & fuit
firmatum in deciſione Card. Camerarij impreſſ. inter
recent. p.1. dec.184. n.9. & 10. Et quod ſolum moni- 10
torium ſufficiat, vt venditio ſubſecuta dicatur neceſ-
ſaria fuit dictum in Romana deuolutionis 10. De-
cembris 1587. coram *Orano*, Nec dubium eſt Sauel-
leſchum videns malum ius fouere, & agnoſcendo
bonã fidem potuiſſe ſuam portionem vedere etiam-
ſi domus communis eſſet, & pro indiuiſo cum Ce- 11
ſtarellis poſſideretur l. falſo, & ibi *Bald. & Odofred*.
C. de commun. ſeruo alien. latè *Portol*. de conſortio
c.9. num.15.

Præterea cùm domus prædicta habeat aditum, ac
portam necnon atrium, ſeu Curtile, Puteum, fiſtu-
lam,& plura alia communia cum domo Carcaraſij,
quæ partes pro indiuiſo, & in ſolidum poſſidentur,
adeò vt Montanus, & Carcaraſius habeant com-
mune, & commixtum indiuiduum dominium in
proprietate, & ſubſtantiâ dictarum partium, vt ex
ſum. n.10. hinc ſequitur eundem D. Carcaraſium eſ- 12
ſe conſortem iuxta tradita per *Bart*. in l. re coniuncti
nu.23. & ibi *Iaſ*. nu.103. *Rip*. nu.3. & 73. ff. de leg.3.
Bald.

Bald. in l.1.num.4.de commun.ſeru.manumiſſ. *Molin.* de contract.diſp.37 c. in princ. *Modern.Rom.* diſcept.forenſ c.516 num.4 & cap.482.n.25. cum aliis congeſtis in Romana retractus 18.Iunij 1629.coram me, & hæc communio influit in ſingulas partes do-
13 mus, nec ſeparari poſſunt, & ſic verum eſt conſortium iuxta deducta in illa Romana retractus coram me. Quibus conſequens eſt, quod cum venditio prędicta non fuerit facta extraneo, ſed conſortium in re vendita habenti, non intret dicta ſtatuti diſpoſitio, nec eſt locus retractui *Bald.* in dicta l.1. nu.5 C.de
14 commun. ſeru. manumiſſ. *Tiraquell.* de retract.lignag.§.11.gloſ.6.nu.11. *Decian.* conſ.15.n.11.lib.4. & fuit dictum in Rom. prælationis 16. Iunij 1604. coram *Penia*.& in dec.308.n.9.& 10.inter impreſſ. penes *Cenc.* de cenſibus.

Quæ omnia eo magis viſum fuit domus procedere ſtante qualitate maioris ędificij, & Vrbis ornatus, præuentione in ædificando, ac veriſimili ſcientia Montani de ædificio iam cæpto, & aliis latius deductis per informantes pro D Carcaraſio.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana pecunia, ſeu locorum Montium.
Veneris 17. May 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca ſequitur rem, & pro ea competit actio aduerſus poſſeſſorem.*
2 *Ceſſionarius repræſentat cedentem, & eius experitur hypothecis.*

Deciſio CCCCLXVI.

PRo informante reſponſum fuit ſcilicet Thomam, Butium & Angelam tanquam hæredem q Stropiis de Stropiis teneri reſtituere Regulo Mariotto, & Lauiniæ Marcucciæ loca vndecim montis ſidri, ſiue illorum pretium. Quoniam certum eſt hæc loca vndecim Montium fuiſſe vinculata pro euictione in fauorem Excell. D. Principis Aldobrandini, Itaut perpetuo ipſi remanerent hypothecata, euictionemque cum paſſus fuerit idem Princeps, ceſſit iura ſua dd. Mariotto, & Lauiniæ Marcucciæ, vt in ſum. n.6.& ab his reintegratus fuit de totidem pecuniis, ex quibus ſequitur, quod ſicuti prædictus Excell. D. Princeps poſſet agere contra hæc loca Montium vigore reſeruationis, & hypothecæ ſibi factæ in dictis locis Montium, vel ad illorum pretium illis non extantibus aduerſus eum, qui contra formam conuen-
1 tionis alienauit l.emptor §.ibidem ff.de action.empt. *Bald.* in l.ſi traditio 4 q.4. n.7. C. eodem *Rota* dec. 741.n.1.part.1.diuerſ. Ita ad idem poſſunt agere Mariottus, & Lauinia Marcuccia ceſſionatij cum in
2 omnibus repręſentent eumdem Excell D. Aldobrandinum cedentem l.emptor, & ibi *Bald* C.de hæred. vel act.vend.leg 1.ff.eodem *Rota* dec.107.n 3.in fin. & dec.303.num.7. part. 1.recent. & coram S. me. Greg.XV.dec.121.n.1.& 2.

Neque obſtat, quod in reſignatione facta ab hæredibus Mutij Paſſarini, & à Petro Mazziotto in fauorem Thomę Butij Tutoris, & Curatoris dictæ Angelæ, non fiat mentio iſtius hypothecæ, & vinculorum pro euictione dicti Excell.D. Principis Aldobrandini, & litteræ patentes ſint liberæ; Quoniam ſat eſt quod in Inſtrumento dationis in ſolutū, hoc onus, & hypotheca in fauorem dicti D. Principis diſertis verbis legatur, conſtat enim de ſcientia ipſorum Butij, & Angelæ, & de mala fide, dum tamquam libera hæc loca Montium poſtea diſtraxerunt in alios.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Maioricen. Beneficij.
Lunæ 3. Iunij 1630.

ARGVMENTVM

De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *Parochi fides probat mortem.*
2 *Obitus probatur ex Teſtibus deponentibus ſuper publica voce, & fama.*
3 *Confeſſio eſt optima probatio.*
4 *Clericatus probatur ex literis patentibus ordinarij.*
5 *Probatio per publicam vocem, & famam admittitur ad probandam paupertatem, valorem beneficij, & obitum in Curia.*
6 *Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ ſunt exequutioni demandandæ.*
7 *Vltimus ſtatus attenditur in beneficialibus pro ſubſtinenda collatione.*
8 *Clauſula, cuius ſtatum, tollit vitium obreptionis, & ſubreptionis.*

Deciſio CCCCLXVII.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet litteras Apoſtolicas eſſe exequendas, viſum enim fuit Dominis illas eſſe ſatis iuſtificatas.

Quoniam de obitu Georgij Serræ de menſe Decemb. 1625. ex quo inducta fuit vacatio docetur ex fide Parochi formiter ex libris defunctorum extracta ſum.n.3.quæ ſufficientem ad hunc effectum facit probationem *Imol.* conſ. 10.in fin. *Rot.* dec.700. 1
n.4.p. 1.& dec.605.n.4.p.2.recent. necnon ex teſtib. de publica voce, & fama ſuper eiuſdem obitu deponentibus, qui benè pariter probant iuxta tradita per *Put.* dec.266.lib.3. Rota apud Sa.me. Gregorium XV. deciſ 166.nu.7. Quodque dicta vacatio, prout in litteris narratur, contigerit ſede Epiſcopali vacante colligitur tum ex cedula conſiſtoriali Moderni Epiſcopi, de qua in ſummario n.5. Tum ex teſtibus ſummario numer.7. Tum demum ex propria confeſſione Bartholomæi Fanal impugnantis litteras Apoſtolicas dum à Vicario Capitulari petiit Inſtitutionem ſummario num.6. Vnde inſurgit optima probatio ex l.cum te.C.de tranſact. *Rota* dec. 143.num.3. 3
coram S. m. Gregorio XV. & coram bo. me. Card. *Canalerio* dec.22.numer.3.& deciſ.382.n.3. De clericatu Iacobi conſtat ex litteris patentibus ordinarij Iuxta deciſionem Rotæ 16. de probat. in antiq & 4
apud Sa.me. Gregorium XV.dec.78.num 5. & alias ſæpius.

Valor autem beneficij, origo eiuſdem Iacobi ex Ciuitate Maioricen.& eiuſdem paupertas, ac præſentia in Vrbe enarrata in litteris Apoſtolicis plene iuſtificantur ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus ſum n. 10.11. & 12. qui ſufficiunt. vt dixit Rota coram S.m.Greg. XV. 35: nu.2. & deciſ. 5

78.n.3. & apud b. me. Card. *Caualerium* deciſ. 517. n.4. cum alijs vnde ſequitur quod litteræ ita iuſtifi-
6 catæ exequutioni paratæ ſunt demandandæ c.ſi Capitulo, vbi gloſ. in verbo exeqnatur de conceſſ. præb. in 6. *Mohedan*. deciſ. 13 vt lit. pend *Rota* dec. 605. n. 2. p. 2. recent.

Non obſtat, quod Beneficium iſtud ſit de Iurepatronatus; ideoque conferri non potuerit: quoniam de Iurepatronatus non conſtat, Immo ex Confeſſione Bartholomei Fanal emanata in Commiſſione data in ſummario n. 15 apparet de ſtatu libero iſtius Beneficij, qui attendi debet ad effectum ſuſtinendi vl-
7 timam collationem Iacobi Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 95 num. 3. & dec. 112. n. 2. ac dec. 435. n. 1. & ſeqq p. 1. recent.

Minus obſtat, quod litteræ Apuſtolicæ videantur ſubreptitiæ ob non factam mentionem litis; Quia ex clanſula cuiuſ ſtatum, &c. tollitur huiuſmodi defectus & ea ſtante cenſetur Papa voluiſſe prouidere
8 etiam lite pendente *Achill.* deciſ. 9. de reſcript. Card. *Mantic.* deciſ. 203. nu 8. *Rota* dec. 605. n. 1 t. p. s. recent. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. s. num. 6.

Et Ita Iacobo tantum Informante reſolutum fuit, &c.

Bononien Pecuniaria.
Luna 3. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum in arte relationi ſtandum eſt, dum de errore non conſtat.*
2 *Peritorum relationis requiſita.*
3 *Error calculi allegatus eſt iuſtificandus.*

Deciſio CCCCLXVIII.

PRo informante Domini reſponderunt, nempè ſtandum eſſe relationi calculatoris à Rota deputati pro liquidando credito Bauoſij contra Azzanum, qua cenſuit ipſum Bauoſium eſſe crediturem in libris 812.3.8.

Regula enim eſt, quod relationibus Peritorum in arte ſua ſtandum omnino eſt dum de errore non
1 conſtat l. 3. C. fin. regund. c. propoſuiſti vbi *Abb.* nu. 4 *Felin.* n. 6. de prebat. Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 161. n. 8. Cui regulæ, & eo magis inhærendum eſſe viſum fuit in caſu præſenti, quia calculator electus fuit à Rota, & de validitate relationis apparet, cum fuerit facta parte citata, & monita ad infor-
2 mandum, & videndum mandari referri iuxta doctrinam *Bart* in l. Theopompus n 9. ff. de dot. prælleg. *Gabr* conſ. 168. n 101. lib. 1. *Rota* in recent. deciſ. 354 n. 1. p. s. & apud S me. Gregorium XV. dec. 536. n. 1. De Iuſtitia vero conſtat ex publico Inſtrumento iurato. & Camerali obligatione munito ſummario nu 1 vbi Azzanus conſtituit ſe debitorem in li-
3 bris 6512. 12 Et ex eo quia non docetur de errore, qui tamen omnino iuſtificari deberet *Dec.* conſ. 94. ſub n. 4 *Rota* dec 157. n. 2. & 160. n. 1. p. 1. diuerſ. cum alijs.

Et ita pro informante, &c.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.
Luna 10. Iunij 16 0.

ARGVMENTVM.

Ceſſio iurium fieri non poteſt, quando pecuniæ ſoluuntur à Debitore. Pecunia ſoluta pro filio à Patre, in legitimam ipſius imputatur. Ratio ſemel reddita nun eſt amplius reddenda.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum quod facit filius ex dote, quam Pater promiſerat reſtituere, eſt ipſius Patris.*
2 *Iurium ceſſio non quaritur, quando ſoluitur debitum proprium eius, qui ceſſionem acquiſiuit.*
3 *Pecunia à Patre ſoluta pro filio imputatur in legitimam.*
4 *Tutor mutare poteſt titulum detentionis ex titulo pro tutore.*
5 *Ratio ſemel reddita non eſt amplius reddenda.*

Deciſio CCCCLXIX.

OMiſſis nullitatibus Domini ex capite iniuſtitiæ ſententiam reuocandam, & proinde à deciſis recedendum fore cenſuerunt.

Quoniam Tiburtius Pater Pacifici dotem receperat, illamque vna cum donatione propter nuptias reſtituere promiſerat vt in ſummario Hæredum Brigidæ n. 1 & cõſequenter debitum ſcutorum 750. occaſione quarti dotalis ſiue donationis propter nuptias, quam Brigida propter obitum Pacifici eius viri fue- 1
rat ex diſpoſitione ſtatuti vrbis ſuperlucrata, erat proprium ipſius Tiburtij iuxta text. in l. fin. C. de dot. promiſ. Vnde cum Statilius tanquam eiuſdem Tiburtij filius, & hæres dicta ſcuta 750. perſoluerit ex pecunijs hæreditarijs, vt in dicto ſummario n. 3. & ſic ex proprijs pecunijs ipſiuſmet debitoris; Hinc ſequitur ceſſionem, quam à Brigida reportauit fuiſ- 2
ſe, & eſſe inefficacem leg. nulla C. de ſolut. *Bart.* & alij in leg. Modeſtinus ff. eodem tit. *Bald.* in leg. 1. n. 33. C. de actio. & oblig *Franc* deciſ. 55. numer. 7. & fuit dictum in Romana Saluiani 10. Ianuarij 1631. coram b. m. *Vbaldo*, & in dec. 68. num. 6. coram S. me. Greg. XV. Ideoque in vim illius mandatum aliquod contra hæredes Pacifici, & illius bona hæreditaria, ſiue in dictam Brigidam aſſertam illorum depoſitariam relaxari non potuit.

Quinimo etiamſi debitum in rei veritate fuiſſet proprium dictum Pacifici Mariti, non autem Tiburtij Patris, qui dotem recepit, & pro illius dotis, & donationis propter nuptias reſtitutione ſeſe obligauit, adhuc tamen pecuniæ, vt ſupra ſolutæ imputari debuiſſent in legitimam eidem Pacifico in bo- 3
nis Tiburtij debitam iuxta tradita per *Bart.* in l. in quartam num. 10. ff ad leg. falcid. & *Peregr.* de fideicomm. art. 3. n. 141. & ſeqq cum alijs in deciſione allegatis, & conſequenter adhuc eſſet verum dicere debitum prædictum fuiſſe ſolutum ex proprijs ipſius Pacifici debitoris pecunijs, & ceſſionem reportari non potuiſſe ex alleg. vel ſaltem illud mediante tali compenſatione remanſiſſet extinctum, adeò vt amplius exigi non potuerit, ſed tantum in dictæ legitimæ detractione illius ratio haberi debuiſſet.

Præterea dato etiam quod dictum mandatum fuiſſet vali-

ſet valide, & legitimè contra hæreditatem & bona hæreditaria dicti Pacifici relaxatum, nihilominus contra Brigidam vti aſſertam depoſitariam bonorum mobilium, de quibus rationem reddere promiſit, executioni demandari non potuiſſet, illius enim obligatio de reddendo rationem, & bona prædicta reſtituendo, cuius vigore actum fuit, amplius non durabat, ſed extincta remanſerat, tum ex eo quia poſtea nata Franciſca poſthuma ipſius, & dicti Pacifici filia, eadem Brigida tanquam tutrix filiæ nominatæ paternam hæreditatem adiuit, & Innentarium tutelare confecit, dictaque bona mobilia non amplius vti depoſitaria, ſed tamquam tutrix eiuſdem filiæ hæredis nomine, & ſic ex huiuſmodi titulo pro tutore de
4 nouo ſuperueniente cæpit *Creſcent.* dec. 5. num. 3. & ſeqq. de reſtit. ſpoliator. & id quod promiſerat adimplendo ſibimet ipſi tanquam tutrici bona depoſitata reſtituit, tum etiam quia tranſeunte poſtea ipſa Brigida ad ſecunda Vota fuit dictæ Franciſcæ deputata tutrix Modeſta eius Auia materna, cui eadem Brigida tam de dictis bonis mobilibus, quæ antea in depoſitum acceperat, & poſtea tanquam tutrix reſtituerat, & adminiſtrauerat, quam etiam de omnibus aliis per eam adminiſtratis rationem reddidit, & ab ea quietantiam reportauit, & ſic a dicta obligatione liberata remanſit, nec ad vlteriorem de bonis prædictis rationis redditionem tenebatur l. ſemel C. de apoth.
5 publ. lib. 10 l. ſiquidem C. de tranſact. *Parſ.* conſ. 89. nu. 1. & 2. lib. 1. *Roland.* conſ. 49. n. 36. & 41. lib. 1. cum aliis per Rotam in Militen. reuiſionis Computorum 30. Octobris 1585. coram bo. me. *Pamphilio* impreſſa poſt ſecundum volumen conſ. *Farinac.* deciſ. 105. n. 1. & 2.

Ex quibus vtraque parte informante viſum fuit Dominis ceſſare Deciſionis fundamenta, & propterea eſſe à deciſis recedendum, &c.

Foroliuien. Saluiani.
Veneris 14. Iunij 1630

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum deciſionis probat inter diuidentes & cauſam habentes ab eo.*
2 *In Saluiano probatur poſſeſſio rei ex ſubſtentatione litis.*
3 *Exceſſio debitoris principalis quando facienda non ſit.*

Deciſio CCCCLXX.

PRo informante reſolutum fuit, ſcilicet dandam eſſe immiſſionem D. Iulio in poſſeſſionem dimidiæ Domus poſitæ in regione, ſeu, vt dicunt, in Syndicatu S. Thomæ, modo poſſeſſæ per DD. Rogerium & Stephanum de Mattheis; De credito enim cum hypotheca conſtat ex Inſtrumento venditionis fundi factæ per Lauram ſororem D. Iulij cum interuentu Mariti in fauorem DD. Andreæ, & Pauli Emilij de Ceſis, vt in Inſtrumento confecto de anno 1604. ſum. n. 5. vbi dd. emptores ad computum precij ceſſerunt cenſum ſcut. 500. contra b. m. *D. Andream Fachineum* promiſeruni manutenere, & deinde Raynaldus Maritus d. Lauræ ceſſit eumdem cenſum D. Iulio, qui, & tamquam hæres ſororis, & tamquam ceſſionarius cognati modo agit, cumque neque a *D. Fachineo* principali debitore potuerit conſequi creditum, nec à dd. Ceſiis, merito hodie inueniat remedium Saluiani contra tertios poſſeſſores.

De poſſeſſione etiam principali debitoris, nempè Andreæ, & Pauli Emilij conſtat ex Inſtrumento diuiſionis factæ de anno 1607. vt in ſum. n. 5. quæ quidem diuiſio probat nedum inter ipſos contrahentes, ſed etiam inter habentes cauſam ab ipſis diuidenti- 1
bus *Parſ.* conſ. 26. num. 54. lib. 1. Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 371. n. 9. & in Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis eſt. Maij 1679. coram *me*, vbi aliæ deciſiones referuntur; quod autem DD. Rogerius & Stephanus habeant cauſam à diuidentib. apparet ex Inſtrumento acquiſitionis per eos factæ ab iiſdem diuidentibus, vt in Inſtrumento de anno 1607. die 11. Decemb. quod eſt in ſummario n. 6.

De poſſeſſione vero poſteriori reorum conuentorum ſatis dicitur conſtare ex litis ſuſtentatione, & ex aliis iuxta dec. coram S. me. Greg XV. 491. n. 11. cum ſimilibus.

Nec obſtat neceſſariam fuiſſe diſcuſſionem principalis debitoris cenſus; Quoniam in deciſione ſub die 29 Maij 616. coram b. me. Patriarcha *Manzanedo*, & 25. Iunij 1617. coram R. P. D. meo *Vbaldo* iam fuit dictum ſufficienter conſtare, quod bona non ex- 2
tent in hæreditate dicti principalis debitoris & cum fratres de Ceſiis pulſati ad indicandum bona *D. Fachinei* ſi aderant, non indicauerint, ſatis apparet de diſcuſſione *Angel. Aretin.* in §. Item ſi quis in 3
fraudem n. 13. Inſtit. de act. *Surd.* conſ. 39. n. 17. & 18.

Ex quibus Domini nõ dubitarunt quin D. Iulio ſit danda Immiſſio, cum & de credito cum hypotheca, & de vtraque poſſeſſione conſtet, &c.

Romana Succeſſionis.
Veneris 14. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

In hac magiſtrali deciſione terminatur illa inſignis quæſtio inter Doctores, & in Rota diu ventilata & non reſoluta An ſtatutum Vrbis li. 1. c. 146. deferens ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus excluſis ſororibus, locum etiam habeat in hæreditate ſororis defunctæ.

SVMMARIVM.

1 *Soror de iure communi æqualiter cum fratribus ſuccedit ſororibus, vel fratribus defunctis.*
2 *Caſus omiſſus à ſtatuto remanet reyciendus ad diſpoſitionem iuris communis.*
3 *Sorores veniunt appellatione fratrum.*
4 *Ius commune, quando per ſtatutum corrigitur caute eſt procedendum.*
5 *Sorores quo caſu non veniant appellatione fratrum, nec maſculinum concipiat fœmininum, & n. 6*
7 *Maſculinum non concipit fœmininum, vbi diuerſis nominibus vnumquodque nominatur.*
8 *Maſculinum tunc facilius concipit fœmininum, quando datur procliuior tranſitus in intellectu nominum ſimbolorum.*
9 *Statutum loquens diſcretiue, & ſeparatim de aliquibus perſonis debent intelligi ſinguli ſecundum eorum germanum nomen.*
10 *Soror poteſt venire appellatione fratrum ex identitate rationis, nec ex hoc dicitur extenſio, ſed comprehenſio & n. 11.*

c.canonum ſtatuta de conſtit.Port.*Imol* conſ.183.n.
20.23.& ſeqq. Ideo Domini putarunt indagandam
eſſe differentiam rationis,& cur ſororem excludere
non intellexerint ſtatuentes ab hæreditate ſororis,
quemadmodum excluſerunt ab hæreditate fratris,&
viſum fuit duplicem poſſe aſſignari rationem.

Prima eſt,quia ſi ſtatutum fundatur in præſumpta
dilectione defuncti erga perſonam ſuccedentem,
ſicuti illud fundari cenſendum eſt, cum regulariter
humanæ diſpoſitiones intelligendæ ſint ſecundum
id quod naturalis ratio & neceſſitudo ſanguinis di-
15 ctat *Bald.* in l.Titius in ſummario ff.de hæred. inſtit.
& conſ.156.n. 1.lib.2.Cardin. *Mantic.* de coniect.
vltim.volunt.li.6.tit.11.num.5.certe præſumi poteſt
fratrem magis diligere alium fratrem quam ſororem,
16 nedum ob æqualitatem ſexus, verum etiam ob vo-
tum conſeruandæ agnationis, vterque enim frater
eſt in agnatione,& illam conſeruat, & frater dicitur
quaſi fere alter, vnus & idem ſanguis, in quo eadem
17 militat ratio charitatis quæ in filiis,vt poſt Agellium
lib.13.c.10.*Briſon.*de verb.ſignif in verbo frater in-
quit *Decian.* conſ.83.n 69.lib.4. *Bardellon* conſ.16.
nu 16.& 25.Propterea iure merito ſtatuentes ad ſuc-
ceſſionem fratris defuncti vocarunt alterum fra-
trem dumtaxat excluſa ſorore, interpretando men-
tem ipſius defuncti inata naturalem affectionem,
quæ rationes non ita vrgent in defuncta ſorore,quę
vel præſumitur minus diligere fratrem, quam ſo-
18 rorem, quippe quod dicitur quaſi ſeorſim à fratre
19 naſcens, & ab eius Domo ſeparanda, vt Antiſtius
Labeo magnus I.C putabit teſte Agellio dicto lib.
13.cap.10.*Briſſon.*in verbo ſoror il 1.de verb.ſignific.
*Tiraquel.*de legib.connub.in l.1.gloſ.1.n.31. vel ſal-
tem æqualiter præſumitur diligere ſororem, ac fra-
20 trem, vltra enim ſanguinis coniunctionem additur
inter ſorores ſexus communio,& muliebris indigen-
tiæ experimentum,& inde in ſociam facilis commi-
21 ſeratio, cumque in ipſis ſororibus expiret agnatio l.
pronunciatio in fin.ff.de verb. ſignif. non ita anxie
paternæ familię conſulere voluiſſe cenſendum eſt,&
conſequenter ea interpretata à ſtatuto ſororum vo-
luntate ad ipſarum ſucceſſionem vna cum fratri-
bus admittendæ ſunt eædem ſorores pro æquis por-
tionibus.

Altera eſt ratio, quia cum agitur de bonis frater-
nis maior eſt ratio, vt ad alios fratres ſuperſtites ſo-
lum pertineant, vt detur continuatio bonorum in
eadem familia, dum vero ſorores nuptæ ſunt, eiſque
aſſignata earum portio pro dote,hæc portio diuulſa
eſt a patrimonio familiæ paternæ,nec tanta vrget ra-
tio, vel æquitas, vt de familia mariti reuertantur ad
paternam, quanta militat in conſeruanda, & conti-
nuanda in eadem familia, quemadmodum dicitur,
quod res prohibita alienari,ſi ſemel legitime aliene-
tur, efficitur alienabilis etiam in alias perſonas pro-
22 hibitas, nec reuiuiſcit onus reuertendi ad familiam
alienantium leg 1. l. pater filium §. quindecim vbi
Bart. ff. de leg. 3. Ita conſiderant *Salycet.* in l. 2.
numer. 27. verſ. non idem C. de noxal. *Soccin.* Iun.
conſil. 23. numer. 51. & 52. libr. 1. *Surd.* deciſ. 9.
numer. 9. Huicque motiuo multum accedere vide-
tur ſtatutum vrbis, dum in fine ad ſucceſſionem
bonorum maternorum æqualiter admittit ſoro-
23 res, & fratres, quia mater æque cenſetur diligere
maſculos, & fœminas, nec ita ſollicita præſumitur
24 circa conſeruationem maſculorum, prout ipſi maſ-
culi.

Deciſ. Clem. Merlini.

Demum hanc ſententiam quoad ſtatutum deferens
ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus,
non compræhendat hæreditatem ſororis in terminis 25
tradiderunt *Caſtrenſ.* conſ. 119. n. 1.2.3.lib. 1. *Capra*
conſ.62.n 2 *Iaſ.* in rubr.ff de acquir.poſſeſſ nom.22.
Crauen. conſ.743.n.7.latiſſime *Carpan.* ad ſtatut *Me-
diolan.* c.288 num 4. *Caball.* conſ.54.n. 7 qui plures
alios congerunt, & de veriori, & communiori te-
ſtantur *Menoch.* conſ.990 n 2.& 3.& conſ.1146.n.
6.& 7.& in hanc ſententiam inclinauit Rota teſte
Caputaquen. dec.334.alias 331.lib.1.in manuſcript.&
tamen ibi agebatur de ſtatuto antiquo vrbis ſub li.5. 26
c.24 vbi quęſtio erat magis dubia,quia illud ſtatutum
antiquum non vtebatur verbo,fratris,ſed alio, maſ-
culinæ quidem ſignificationis,at magis generali, &
indefinito, nempe defuncto ſuccedant germani fra-
tres,quod verbum defuncto commodius referri po-
terat ad ſororem etiam defunctam,ſecus autem eſt in
hoc ſtatuto nouo,vbi ſignanter additur verbum,fra-
tri,& diſcretiue nominantur fratres,& ſorores,quod
videtur factum cum myſterio, vt ſtatuentes iudica-
rent quod de hæreditate fratris, non autem ſororis
loquebantur, & in his terminis loquitur etiam de-
ciſio 548.par. 1.rec.quæ fuit confirmata vt dec.644. 27
par.2. in eadem cauſa emanata, quia Statutum Ra-
uennaten. ibi loquebatur de hæreditate cuiuſcum- 28
que inteſtati, quod verbum cuiuſcumque recte
referri poterat etiam ad hæreditatem fœminæ, &
vlterius addebat Statutum,defuncti perſona &c.quę
tam ad maſculum,quam ad fœmineam referri poterat,
& Rota ibi multum inſiſtit, quod ratio conſeruan-
dæ agnationis expreſſa fuerat, & quod aderat aliud
Statutum Rauennę diſponens agnatos pręferri etiam
in ſucceſſione fœminæ,vt in dicta dec.644 n.1.Quę
deficiunt in Statuto nouo Vrbis,de quo agitur,dum
veteri Statuto addit expreſſam illam denominatio-
nem fratris, videtur voluiſſe remouere dubitatio-
nem, de qua in dicta deciſione Caputaqueoſis.

Nec refert huiuſmodi Statutum excloſiuum Soro-
rum propter fratres eſſe fauorabile tamquam funda-
tum in motiuo conſeruationis familiarum;Quoniam 29
hic fauor debet regulari intra ſuos limites, quos
propria verborum ſignificatio præſcripſit, neque
contra mentem ſtatuentium, qui de ſorore diſcre-
tim mentionem faciunt extendi ad ampliorem ex- 30
cluſionem, *Surd.* deciſ.9.nu.16.verſ. Non etiam ob-
ſtat; Et minus hæc extenſio permitti debet cum ma-
gna differentia conſiderari poſſit inter caſum quo
agitur de excludenda ſorore ab hæreditate fratris,&
caſum dum agitur de hæreditate alterius ſororis vt 31
ſupra dictum eſt

Non obſtant *Curt.ſen* conſ.9 *Alciat.* conſ.200.li. 32
9.*Gherar. Mozzol.* conſ.8 & 9.& alij relati per *Gra-
tian.* diſcept foren. cap. 449. Quoniam *Curtius* re-
probatur à dicto *Socin.iun.* conſ. 23,num. 48.& 57.
Et in contrarium militat receptior, & verior Do-
ctorum ſententia, vt ſupra dictum eſt; præſertim
concurrentibus circumſtantiis particularibus huius
Statuti noui Vrbis: *Gratianus* verò loquitur vti Ad-
uocatus in hac cauſa, & *Gherard. Mozzol.* conſ. 9.
in principio teſtatur contra ipſius conſilia fuiſſe iu-
dicatum, & rationem pro hac ſententia magni fa-
cit.

Nec ſuffragatur Proſpero Statutum Eugubinum,
quia cum ipſe ſit forenſis,illi Statutum non cenſetur
fauiſſe, nec ſtatuentes Eugubini curarunt conſer- 33
uationem familiæ Romanæ ipſis non ſubditæ, vt

Per *Alex.* conſ. 111. in princ. lib. 7. *Pariſ.* conſ. 12. nu. 25. lib 3. *Peregr.* conſ 90. num. 13. & 20. lib. 1. & fuit dictum in Narnien. Succeſſionis 12 Maij 1618. coram me, quam ſequuta eſt *Rota* in Ferrarien. de Taſſonis 18. Martij præteriti coram R. P. D. meo *Pirouano.*

Neque Iſabellę obſtat renunciatio, loquitur enim de bonis dumtaxat paternis, maternis & fraternis, &
34 cum ſit ſtricti Iuris, neque extenſionem recipiat,
nequaquam referenda eſt ad bona ſororum, iuxta deducta per *Bald.* conſ. 48 per tot. lib. 2. *Aret.* conſil. 161. num. 5. *Dec.* in his terminis conſ. 130. in fin. verſ. Et prædicta maximè, *Natt.* in addit. ad *Alex.* conſ. 85. lib. 4. *Honded* conſ. 29 num 93. & 94. li 1. *Eugen.* conſ. 88 num. 81. li. 1 & in Bononien. hæreditatis de Armis 18. Aprilis, & 21. Decembris 1621. coram me.

Et ita Domini vnanimiter cenſuerunt Statutum cap. 146. lib. 1. non comprehendere caſum paſſiuæ ſucceſſionis ſororis, & Proſperum teneri ſoluere Iſabellæ eius portionem, &c.

Romana Cenſus.
Luna 17. Iuny 1630.

ARGVMENTVM.

Poſt nouum opus nunciatum omnia geſta ſunt attentata, & reuocanda. Et noui operis nunciatio cui & quando competat.

SVMMARIVM

1 *Nunciatio noui operis vbi facta fuit ædificij constructio, dicitur attentata eſſe, & ideò demoliendà.*
2 *Nunciatio habet vim appellationis extraiudicialis, qua ſtante nihil eſt innouandum.*
3 *Et lex tunc tacitè inhibet.*
4 *Et fortius quando etiam Iudex inhibet.*
5 *Actus à lege, & homine prohibitus reuocandus eſt, etiamſi alias permiſſus eſſet.*
6 *Nunciatio noui operis poteſt fieri etiam Prætore inconſulto.*
7 *Inhibitio etiam iniuſta in nouo opere eſt timenda.*
8 *Ædificium nouum, vt ſubſtineatur ex bono iure, debet illud eſſe notorium, & euidens.*
9 *Quando ædificium eſt præiudiciale alicui, datur actio noui operis.*
10 *Competit habenti ius in re ſeruitutis, quæ aliquo modo ei diminuitur, vel ei præiudicatur.*
11 *Et quando res cenſui ſuppoſita recipit mutationem præiudicialem.*

Deciſio CCCCLXXII.

Viſum fuit Dominis conſtare de attentatis, quæ veniant reuocanda; apparet enim poſt nunciatum nouum opus à Gagliardo, Faſianellum adhuc proſequutum fuiſſe ædificium, vnde tanquam attentata, & illegitimè facta hæc conſtructio demolienda
1 eſt, l. vnica in fin. C. de nou oper. nunciat c 2. eodem tit. l. Prætor ait. §. 1. & §. Prætor ait, ff. eodem, *Bald* conſ. 145. num. 2. verſ. Secundum, li. 2. *Iaſ* in l. 1. in princ. num. 1. verſ. Idem per viam attentati, ff. de nou oper. nunciat *Lancellott.* de attent. poſt inhibit. in præfat. num. 17. & 18. *Surd.* conſ. 154 n 9. *Gratian.* diſcept. forenſ cap. 84. num. 4. hæc enim nunciatio noui operis vim habet appellationis extraiudicialis,
qua pendente, prout in iudiciali, nihil eſt innouan- 2
dum, *Abb.* in c. 1. num. 9. de nou. oper. nunciat. *Grammatic.* conſil. ciuil. 73. num. 4. *Gail.* pract. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 16. num. 1. & 2. cum alijs præallegatis, & continet tacitam legis prohibitionem, l. 1. in 3
princ. ibi per nunciationem inhiberetur ff. de nou. oper. nunciat. *Lancellot.* vbi ſupra numer. 28. in ſpretum cuius quidquid poſtea conſtructum fuit à nunciato demoliendum eſt, præſertim dum vltra huiuſmodi noui operis nunciationem, Iudex etiam qui ad loci viſionem acceſſit ſignanter prohibuit proſequu- 4
tionem ædificij, vnde concurrente legis, & Iudicis inhibitione, omninò abſtinendum erat ab ædificando, cum actus prohibitus, & à lege, & ab homine reuocandus omninò ſit etiam in caſibus alioquin 5
permiſſis, l. vltima verbo ſancimus, in fin. C. de reb. alien. non alienand. *Socin. ſen.* conſ. 49. num. 14. lib. 1. Et in nunciatione noui operis non erat opus adire Prætorem, quidquid ſit in proſequutione, vt per *Bart.* in dicta l. 1 §. nunciatio, n. 9. ff. de nou. oper. nunciat. 6
Ideòque cautius, & ex abundanti Gagliardus adiuit Iudicem, & inſtetit pro inhibitione præciſa, ne Faſianellus conſtrueret.

Nec obſtat non conſtare de Iure nunciantis; quoniam nunciationi noui operis, præſertim quando emanauit authore Prætore, etiamſi manifeſtè iniuſta ſit ſemper obtemperandum eſt, vt in dicta 7
l. 1. ff. eodem, & in l. fin. ff. ne quid in luco public. benè *Plot* in l. ſi quando, numer. 118. ff. vnde vi, *Gregor. Tholoſan.* ſintagm. Iur. par. 1. lib. 4. cap. 30 nu. 3. *Borgnin.* deciſ. 23. numer 15. par. 2. & ad effectum impediendi demolitionem opus eſſet conſtare notoriè de non Iure nunciantis, *Surd* dicto conſ. 154. 8
num. 20. & 27. *Gratian.* diſcept. forenſ. d. cap. 84. nu. 34.

Verum eſt in caſu præſenti conſtat de Iure nunciantis, quia permanente conſtructione facta a Faſianello, vltra ſpretum inhibitionis, eluſoriæ redderentur reſolutiones Rotales in fauorem Gagliardi, per huiuſmodi enim ædificium domus Cenſualis ferè eſt incorporata cum Domo Faſianelli, & ad eum ſtatum redacta, vt locari non poſſit ea penſione, qua prius locabatur, adeò vt fructus Cenſus ſuper ea impoſiti haud percipi poſſint & ſic præiudicium eſt euidens, ad quod depellendum inuentum fuit interdictum de nou. oper. nunciat. aut noſtri Iuris conſeruandi cauſa, aut damni depellendi 9
dicta l. 1. §. nunciatio il 2. vbi *Bart.* numer. 27. & 28. de nou. oper. nunciat. Et habens in re Ius ſeruitutis realis, qualis eſt Cenſus, poteſt etiam Dominus nouum opus nunciare, cum nunciet ex cauſa impoſititia l. de pupillo, §. ſextus, vbi *Bart.* num. 5. eo- 10
dem tit. l. 3. § ſi ego ſuperficiarius, §. eodem, *Gregor. Tholoſan.* ſyntagm. Iur. lib. 4. cap. 17. nu. 6. verſ. impoſititia, & numer. 10. *Iaſ.* in dicta l. 1 §. vſufructuarius, num. 1. verſ. Et tamen, & num. 8. in princ. Et ceſſat difficultas, quia emptio Domus facta à Faſianello contigit poſt apprehenſam poſſeſſionem à Gagliardo, & ideò non impedit noui operis nonciationem, nec illius effectum, *Bart.* in di- 11
cta l. 1. numer. 15. verſ. Et ideo pro cauſa, ff. eodem tit. &c.

Et ita altera tantum &c.

Lucen. redditionis Computorum.
Luna 17. Iuny 1630.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Iudex appellationis deuolutur ab vno articulo, poteſt etiam de aliis cognoſcere, conſentientibus ſiue expreſsè, ſiue tacitè partibus. Laici Adminiſtratores bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum ad formam ſacrorum Canonum, & Concilij Tridentini, quando ab Epiſcopo poſſint cogi reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Principe, & Communitates ſæculares Et de interpretatione Concil. Trident. ſeſſ. 22. c. 9. de reform. Et de conſuetudine præſcripta in ipſa hac materia modi faciendæ Communitati redditiones rationis, & reſtitutionis reliquatus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis debet cognoſcere ſuper articulo deuoluto per appellationem, non ſuper aliis.*

2 *Fallit, quando partes tacitè conſenſerunt ſuper aliis cognoſcere, & num. 3.*

4 *Epiſcopus habet de iure intentionem fundatam, vt coram eo ſit facienda redditio rationum ab adminiſtratoribus locorum piorum.*

5 *Et idem diſponit Concil. Trident.*

6 *Fallit ſtante conſuetudine in contrarium, aut priuilegio, & n. 7.*

7 *Quæ conſuetudo probatur ex ipſis actibus emanata redditionis rationum coram Laicis Adminiſtratoribus.*

9 *Conſuetudo, & priuilegium ex reſeruatione Concilij obtinet in principalibus Adminiſtratoribus, non in Miniſtris, & inferioribus Adminiſtratoribus, qui principalibus intendunt Adminiſtratoribus reddere rationem.*

10 *Actores, & factores Adminiſtratoris, vel Tutoris reddunt rationem Tutori, & is demum Pupillo.*

11 *Redditio rationum duo continet, librorum exhibitionem cum calculatione, & reliquatus reſtitutionem.*

13 *Reſtitutio reliquatus ab Adminiſtratione locorum piorum facienda eſt ſucceſſoribus laicis, non ordinario ſtante conſuetudine.*

13 *Electus, qui confirmationem debebat obtinere, ſi interpellauit ad eam conſequendam, vacat culpa.*

14 *Operariorum, & adminiſtratorum facto non ſit præiudicium quaſi poſſeſſioni eius, qui eſt principalis, & conſtituens in poſſeſſione.*

15 *Conſuetudo per contrariam, vt tollatur, eſſe debet tanti temporis, quantum ipſa.*

Deciſio CCCCLXXIII.

CVm Reuerendiſſimus Lucen. pro ſuo Paſtorali munere ſollicitus circa exactionem rationum à quibuſcumque piorum operum Adminiſtratoribus, inhibuiſſet prolequutionem adminiſtrationis Galpa ino operario Eccleſiæ Collegiatæ Sanctæ Mariæ Communitatis Terræ Camaioris Diœceſis Lucen eò quod vellet rationes reddere Syndicis deputatis à dicta Communitate, non autem ipſi ſoli Epiſcopo priuatiuè quo ad Syndicos, & nollet petere confirmationem Officij Adminiſtrationis præſtita cautione de reliquatum ipſi Epiſcopo reſtituendo, fuit ab huiuſmodi præcepto per Communitatem appellatum, & per ſententiam A. C. obtenta illius reuocatio; ſuper cuius ſententiæ viribus ſuſcepta in Rota diſputatione, per Dominos reſolutum fuit illam eſſe confirmandam.

Deciſ. Clem. Merlini.

De validitate enim conſtat ex reuolutione actorum, & proceſſus, cum interuenerint omnia requiſita per *Caputaq.* deciſ. 260 par 2.

Neq; ſubſiſtit oppoſita nullitas ex eo deducta, quod A. C. deberet ſolum confirmare, vel reuocare præceptum factum ab Ordinario Lucen. operario Eccleſiæ, de non adminiſtrando, niſi ab ipſo Ordinario prius habita confirmatione, & præſtita cautione, 1 de reddendo ſibi rationes, & reſtituendo reliquatum, & ſic ſuper ſolo negotio grauaminis, non autem tamquam in prima, prout fecit, pronunciare ſuper negocio principali redditionis rationum, iuxta deciſ. *Put.* 180. lib. 2. in correct.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum A. C. ſit Iudex Ordinarius, & fuerit conſenſum in eius iuriſdictionem, nedum ſuper articulo grauaminis, a quo fuerat appellatum, ſed etiam ſuper meritis negotij 2 principalis, vt conſtat ex Iuribus hinc inde productis ſuper redditione computorum, & reliquatus ſolutione, nihil ad articulum grauaminis pertinentibus, hinc ceſſat omnis defectus iuriſdictionis, ad quam prorogandam in Iudice Ordinario ſufficit conſenſus tacitus, *Bart.* in l. 1. num. 12. ff. de Iudic. 3 *Abb.* in c. cum olim il primo, nu. 5. & ibi *Fel* n. n. 2. de offic. deleg. *Alex.* conſ. 12. num. 6 lib 6 *Rota* deciſ. 440. num. 3. par. 2. recent. Et officium Iudicis appellationis cum ſit latius quam officium Iudicis à quo, ipſe poteſt inſtante parte appellati non ſolum infirmare ſententiam, ſed etiam ſupplere omiſſa, quæ forte in prima inſtantia non fuerant ſatis plenè probata, & pronunciare ſuper articulis coram ſe hinc inde ab vtraque parte deductis, & diſcuſſis, vt per *Franch.* in c. cum in Eccleſia num. 10. & ibi de appellat. *Rota* deciſ. 23. num. 2. & ſeq. de re Iudic. in nou. & deciſ. 618. num. 1. part. 2. recent. & in Ilerden. Decimarum 16. Martij 1616 coram bo. mem. Cardin. *Sacrato.*

De Iuſtitia autem ſententiæ ſatis etiam apparere viſum fuit quoad tria capita, quæ in ea continentur. Primo ſcilicet operarios Eccleſiæ Collegiatæ Camaioricen. non teneri reddere rationem adminiſtrationis per eos factæ ſoli Epiſcopo Lucen. ſed Syndicis dictæ Communitatis, vna cum ipſo Epiſcopo. Secundo eoſdem operarios non teneri reſtituere reliquatum ipſi Epiſcopo, vel operario Generali ab eodem deputato, ſed ſucceſſori operario dictæ Eccleſiæ Tertio Præceptum operario factum ab eodem Epiſcopo de ſe non immiſcendo in exercitio adminiſtrationis, eo quod confirmationem non petierit, eſſe reuocandum.

Quo enim ad primum Caput licet Epiſcopo regulariter reddenda ſit ratio omnium piorum adminiſtrationum tum ex diſpoſitione Iuris communis in 4 Clem. quia contingit, & ibi gloſ. verbo reddere rationem de religioſ. domib. c. indicatum diſtinct. 89. §. œconomos authent. de ſanctiſſ. Epiſcop. & tradit *Speculat.* de Inſtrum. edit. §. nunc verò aliqua, n. 45. *Bald.* in l. Orphanotrophos, num. 6 C. de Epiſc. & Cleric *Feder. de ſen.* conſ. 111. fere per tot. *Gratian.* deciſ. March. 183. num. 15. & ſeqq. Quam etiam ex diſpoſitione S. Concilij Tridentini ſeſſ. 22. cap 9. 5 de reformat. vbi diſtrictè Epiſcopis iniungitur exactio rationum ab Adminiſtratoribus cuiuſcumque loci pij, & liberationes aliter factas dictis Adminiſtratoribus minimè ſuffragari decernitur; Attamen in præſenti caſu Domini cenſuerunt applicari limi- 6

rationem in dicto cap. 9. Sacri Concilij Tridentini
contentam, quod nimirum quotieſcunque ex
conſuetudine, aut priuilegio, aut ex Conſtitutione
aliqua loci pij, ratio ab Adminiſtratoribus
reddenda eſt certis perſonis ad id deputatis ſer-
uari debet hic ſtylus, & tunc ſoli Epiſcopo non de-
bet reddi ratio, ſed cum illis perſonis deputatis in
redditione rationum eſt etiam adhibendus Ordina-
rius. Conſuetudo autem huiuſmodi in Eccleſia Col-
legiata S. Mariæ Camatoricen. deputandi operarios
fabricæ dictæ Eccleſiæ, & ab eis recipiendi reddi-
tionem computorum per Syndicos ſuos ſingulis an-
nis in fine adminiſtrationis benè comprobatur ex
7 quampluribus electionibus, & redditionibus com-
putorum reſpectiuè factis, & receptis in Summario
Communitatis num. 1. ex quibus inſurgit concludens
8 probatio conſuetudinis vltrà centum annos, ac etiã
ante Concilij Tridentini diſpoſitionem legitime ob-
tentæ ad tradita per *Dec.* conſ. 11. num. 9. verſ. ad
hoc fundamentum, *Aym.* conſ 134 numer. 9. *Surd.*
deciſ. 265. n. 60. *Honded.* conſ. 53. num. 14 ad fin.
lib. 1. Cui propterea conſuetudini omnino inhæren-
dum eſſe Domini dixerunt, & ex præſcriptu dicti
Concilij Tridentini, Et quia regulariter illa præua-
let cuicumque Iuri, c. fin de conſuetud. *Caputaq.*
deciſ. 230. n 6. lib. 1. cum aliis.

Non obſtat, quod dicti Adminiſtratores Eccleſiæ
Collegiatæ, non ſint adminiſtratores principales, &
immediati, ſed nudi quidam Procuratores, & Mini-
ſtri, qui reddunt rationem geſtorum Communitati
eam quam principali Adminiſtratori, & propterea
non intrare conſuetudinem præſeruatam à S. Con-
cilio Tridentino, quæ intelligenda eſt procedere in
9 caſo quo ipſe Adminiſtrator principalis conſueuit
rationem reddere aliis, quam Epiſcopo, non autem
quando miniſter ſubordinatus rationem reddit prin-
cipali Adminiſtratori, quia tunc ſolus Epiſcopus ra-
tiones recipere debet, vt plenè hanc limitationem
Concilij declarauit *Rota* in deciſionibus emanatis
coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano*, & bo.
mem. *Vbaldo* in cauſa Illerden. Viſitationis impreſſ.
pari. 1. recent. deciſ. 355. 402. & 440.

Quoniam reſponſum fuit non ſatis probari, quod
perſonæ adminiſtrantes res, & bona Eccleſiæ Col-
legiatæ Sanctæ Mariæ non ſint principales Admini-
ſtratores, quinimò Epiſcopus videtur fallus eos ta-
les eſſe, dum ab ipſis rationes geſtorum, quæ ſolum
à principalibus Adminiſtratoribus ſolēt recipi, exe-
git, & ob illas denegatas adminiſtrationem inhibuit;
Vnde aut Epiſcopus non poterat rationes à dictis
tamquam ſubordinatis miniſtris petere, ſed debuiſ-
ſent exhibere principali Adminiſtratori, & ab iſto
deindè exigere Epiſcopus, quemadmodum fit in fa-
10 ctoribus, & Procuratoribus, qui rationes exhibent
Tutori, & eas poſtmodum Tutor reddit pupillo, quod
exemplum vt congruens huic materiæ ponderauit,
Rota in dicta deciſ. 355. num. 4. & 440. nu 8. par. 1.
recent. Aut pro iuſtificatione præcepti Epiſcopi di-
cendum eſt hoc eſſe principales Adminiſtratores, &
ſic intrare limitationem Sacri Concilij Tridentini,
nempè quod Epiſcopus ſolùm poſſit interuenire vna
cum deputatis ad rationes dictæ adminiſtrationis
recipiendas.

Quoad ſecundum caput ſententiæ, nempè quod
operarius teneatur reliquatum reſtituere Succeſſori
Operario, non autem Epiſcopo, ex eo iuſtificabatur,
quia licet regulariter Adminiſtrator teneatur reli-
11 quatum reſtituere ei, cuius intereſt redditio ratio-
num, quæ duo continet, exhibere computa, & reli-
qua reddere, hoc eſt ea quę rationibus ſubductis, ac-
ceptiſque, & expenſis computatis debita ſuperſunt,
l. Africanus, l. cum ſeruus, ff. de condit. & demonſtr.
l. ſi ita fuerit, §. quæſtio, ff. de manumiſſ. teſtam. l.
non ſolum, §. is qui reddere, ff. de liber. leg. *Afflict.*
deciſ. 157. numer. 2. *Gratian.* in his terminis deciſ.
March. 188. n. 12. *Rota* apud S. mem. Gregoriũ XV.
deciſ. 554. n. 2. & deciſ. 502. n 3. in fin. par. 1. recent.
Tamen contrarium ſeruari debet in caſu præſenti
ſtante antiquiſſima conſuetudine ex Iuribus datis in 12
Summario num 4. concludenter probata, ex qua
ſucceſſor in adminiſtratione ab Anteceſſore recipit,
& ad ſe trahit reliquationem, de qua in rationali ſuo
inſerta ad creditum operæ; ipſe poſtea in fine officij
rationem reddit, à qua conſuetudine non eſt rece-
dendum cum faciat licitum, quod aliàs eſſet illici-
tum, & parem vim habeat cum lege, l. de quibus, ff.
de leg. l. 2. C. quæ ſit longa conſuetud. c. fin. de con-
ſuetud. c. conſuetudo 1. diſtinct. Præſertim quia
etiam illam Epiſcopus videtur approbaſſe, dum ipſe,
ſiue operarius generalis ipſius in quibuſdam ſolida-
tionibus per eum factis poſuit reliquatum præce-
dentis operarij ad creditum operæ, vt in dicto Sum-
mario num. 5.

Demum quoad tertium Caput reuocationis præ-
cepti operario facti ab Epiſcopo de non ſe ingeren-
do in exercitio ſui officij abſque eiuſdem confirma-
tione, ſententia benè iuſtificatur, quoniam conſtat
operarium pluries petijſſe dictam confirmationem,
ſed fuiſſe ab Epiſcopo denegatam, vt in Summario
num. 3. vnde non poteſt culpa adſcribi operario, & 13
cum per eum non ſteterit, debet haberi pro obtenta,
arg. l. hæc conditio, ff de contrahend. empt. l. Iure
ciuili, vbi DD. ff. de condit. & demonſtr. *Burſatt.*
conſ. 56. num. 26. *Surd.* deciſ. 182. num. 14. & 15.
Ideoque nulla iuris ratio patiebatur, vt operarius ex
facto alieno impediretur adminiſtrare, ipſeque ope-
rarius numquam recuſauit petere confirmationem,
ſed tantummodò denegauit facere obligationem, de
reddendo rationem ſoli Epiſcopo, vt liquet ex dicto
Summario num. 3.

Non obſtat, quod aliqui operarij petierint di-
ctam confirmationem factam expreſſa obligatione
de reddendis rationibus Epiſcopo, quoniam ex hoc
nullum potuit inferri præiudicium Communitati, &
Syndicis, ſine quorum ſcientia, & patientia ex fa- 14
cto operariorum non potuit acquiri Epiſcopo vlla
quaſi poſſeſſio præiudicialis, *Innoc.* in c. querelam,
num. 6. & ibidem *Abb.* num. 2. de elect. *Bald.* in l.
2. num. 12. & 17. C. de ſeruit. & aqu. *Soccin.* ſen.
conſ. 287. num. 21. lib. 2. *Rota* in recent. deciſ. 110.
num. 6. par. 1. & deciſ. 501. num. 4. par. 2. Cumque
ipſa Communitas, & Syndici fundatam habeant in-
tentionem in conſuetudine inueterata, & vltra ſpa-
tium centum annorum legitimæ præſcripta circa 15
redditionem rationum, vtique opus eſſet, quod
conſuetudo contraria fuerit obſeruata tanto tempo-
re, quo prior fuit indocta, c. fin. & ibi DD. & præ-
ſertim *Roch.* numer. 409. de conſuetud. *Aret.*
conſ. 23. num. 12. *Surd.* conſ. 262. num. 80. & fuit
dictum in Senogallien. dotis 28. Nouembris 1607.
coram Eminentiſs. D. Cardin. *Pamphilio*, quæ pro-
batio omninò deficit in caſu præſenti.

Et ita vtraq; parte informante reſolutũ fuit, &c.

Placentina Decimarum.
Veneris 21. Iunij 1630.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Territorium non probatur diuerſum ex particularibus prædiorum denominationibus.*

2 *Decem Anni ſunt neceſſarij in conſuetudine præter ius in materia decimarum.*

Deciſio CCCCLXXIV.

STeterunt Domini in deciſis, & coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano* ſub die 10. Maij 1628. & coram me ſub die 21. Ianuarij præteriti, nimirum conſtare de bono Iure Epiſcopi Placentini, circa perceptionem decimarum ex terris, de quibus agitur, tum ex aſſiſtentia iuris, quæ militat in fauorem eiuſdem tamquã Parochi in Territorio de los Aquixones, vbi ſitæ ſunt iſtæ Terræ, tum ex particulari conſuetudine per teſtes concludenter probata, quæ pariter eidem Epiſcopo ſuffragatur, vt latius in deciſionibus deductum fuit, quarum fundamenta etiam hodie Dominis placuerunt.

Non obſtat, quod terræ, de quarum decimatione controuertitur, nuncupentur terræ del Palario, e de Valuerde, non autem de los Aquixones, & non probari, quod illæ terræ ſint intra limites Diœceſis Placentinæ, licet Territorium de los Aquixones ſubſit illi Diœceſi.

Quoniam ex depoſitione Teſtium datorum in Summario præteritæ poſitionis num. 1. benè conſtat, quod iſtæ terræ de Palario, & Valuerde comprehenduntur ſub continentia, & reſtrictu Territorij de los Aquixones, & fuit etiam probatum in deciſione Reuerendiſs. Domini mei *Decani* in verſ. Et
1 pro reſolutione, &c. nec ex eo quod iſta prædia habeant particulares, & diſtinctas denominationes ab ipſo Territorio, inferri poteſt, quod ſub illo non contineantur, quia vnum, & idem Territorium ſecundum diuerſas ſui partes, poteſt diuerſis nominibus appellari, & paſſim id fieri ſolet, vt per Cardin. *Seraph.* deciſ. 405. num. 4. & deciſ. 463. n. 2. & deciſ. 521. num. 1.

Quod autem locus generalis de Aquixones, in quo comprehenduntur agri de Palatio, & Valuerde, ſit in . . . . ſeu teſtes dicunt ſub Campana loci de Meaxadas deponunt benè teſtes dati in Summario primæ poſitionis nu. 7. Et quod Epiſcopus ſit Parochus immediatus eiuſdem loci affirmant ijdem Teſtes.

Minus obſtat, quod cum antequam iſta prædia redigerentur ad culturam decima agnorum, caſei, & lanæ, ſpectaret ad Monaſterium de Gandalupe, ſeu Parochum ab eo præſentatum ex particulari conſuetudine, vtique in vim ſubrogationis eadem decima modo etiam debeatur dicto Monaſterio.

Quoniam obiectum viſum fuit Dominis ſatis eſſe ſublatum ex reſponſionibus deciſionum, nec vllo modo poſſe intrare ſubrogationem, cum conſuetudo, ſuper qua Monaſterium fundat Ius percipiendi decimas ex his Terris, dum erant incultæ, non probetur niſi per nouem Annos, & tamen ſaltem per decennium probari debuiſſet, dum controuerſia ſuper decimis eſt inter Eccleſiam parochialem, & ſa-
2 cramentalem, & ſic conſuetudo eſt præter Ius, non autem contra Ius, iuxta deciſionem *Achil.* 3. & 6. de decim. cum alijs. Vnde ſubrogatio ad Ius, quod non ſubſiſtit prætendi non poteſt à Monaſterio de Gandalupæ, l. certi condictio, & ibi DD. ff. ſi cert. petatur cum ſimilibus.

Conſuetudinem verò generalem in Diœceſi Placentina ſoluendi decimas Eccleſiæ Sacramentali, qua nitebatur dictum Monaſterium, ceſſare Domini cenſuerunt ex particulari, & magis præciſa conſuetudine in fauorem Epiſcopi allata, quæ attendi debet, & generalem illam benè excludit, vt pluries fuit deciſum in *Rota*, & reſolutiones deducuntur in alijs deciſionibus in hac cauſa factis &c.

Et ita vtraque parte informante in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Dertoren. Præpoſituræ.
Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, quando non conſtat de alterius poſſeſſione.*

2 *Exequutor litterarum Apoſtolicarum parte non citata procedens legitime ad poſſeſſionis traditionem non dicitur proceſſiſſe.*

3 *Iudex nulliter procedens non priuat quem ſua poſſeſſione.*

4 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & ſpoliatiua.*

5 *Et non eſt manutenibilis contra anteriorem poſſeſſorem.*

Deciſio CCCCLXXV.

ANtonio Martinez ſolùm informanti dudum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Præpoſituræ, de qua agitur, Domini non dubitarunt, quoniam de illius poſſeſſione per legitimum Procuratorem appræhenſa ſub die 10. Aprilis 1628. conſtat ex publico Inſtrumento Summario num. 1. quæ quidem poſſeſſio Inſtrumentalis, cum de tempore illius acquiſitionis non appareat alium
poſſediſſe eſt manutenibilis vulg. l. prædia ff. de ac- 1
quir. poſſeſſ. *Verall.* deciſ. 334. num. 6. par. 2. *Rota* deciſ. 660. num. 1. part. 1. recent. cum alijs.

Neque obſtat poſſeſſio Ferrarij authoritate exequutoris litterarum Apoſtolicarum capta; Tum quia
exequutor nulliter proceſſit non citato Martinez 2
tam in poſſeſſione præexiſtente, c. licet Epiſcopus, vbi Gloſ. in Verbo vocato de præbend. in 6. *Felin.* in c. dudum, num. 24. de præſumpt. *Handed.* conſ. 20. num. 46. & 47. lib. 1. & ſic non priuanit eumdem Martinez ſua poſſeſſione, quominus adhuc ſit
manutenendus, l. clam poſſidere, § qui ad nundinas, 3
vbi DD. ff. de acquir. poſſeſſ. *Rota* deciſ. 561. nu. 3. & deciſ. 609. num. 2. par. 1. recenſ. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 46. nu. 5. præſertim quia numquam ſe habuit pro ſpoliato, ſed ciuilem poſſeſſionem retinuit, *Put.* deciſ. 250. nu. 3. lib. 1 in correct. *Rota* deciſ. 147. n. 5. par. 1. recent.

Tum etiam quia hæc poſſeſſio eſt poſterior, cum fuerit capta ſub die 4. Iulij, eiuſdem anni 1628. & ſic
vitioſa, & clandeſtina præſumitur, c. licet cauſam, 4
de probat *Rota* apud S. mem. Gregorium XV. deciſ. 6. num. 2. & coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano* deciſ. 14. num. 7. & eſt merè inſtrumentalis,
& proinde, vt ſupra dictum fuit, Martinez iam an- 5

tea in poſſeſſione exiſtente non ſuffragatur, nec attendi debet, *Verall.* dec. 33 par. 2. *Caſ. de Graſſ* deciſ. 5. num. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Rota* apud S. mem. Greg. XV. deciſ. 40. in fin.

Et ita reſolutum fuit vna tantum parte informante, &c.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 28. *Iunij* 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnica enunciatiua non probat in præiudicium tertij.*
2 *Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum eſt probanda ab allegante.*
3 *Identitas probatur ex denominatione, & congruentia confinium.*

Deciſio CCCCLXXVI.

PLacuerunt Dominis fundamenta deciſionis in hac cauſa factæ die 8 Martij præteriti, à qua non putarunt eſſe recedendum propter enunciatiuam contentam in Inſtrumento emptionis vndecim tornaturarū factæ per Iacobum Mariam de anno 1545. Quoniam omiſſo quod illa probare non videtur in præiudicium DD. Fratrum de Turri fideicommiſſariorum, præſertim cum ſit vnica, *Soccin. ſen.* conſ. 266.
1 numer. 1. lib. 2. *Rota* deciſ. 71. num. 5. part. 2. recent.
Dato etiam quod ex ea poſſit dici ſufficienter probatum de tempore venditionis in dictis vndecim tornaturis extitiſſe domum cum area, puteo, furno, & aliis in ipſo Inſtrumento enunciatis, nullibi tamen conſtat, quod hodie poſt annos 83. adhuc extent, & multo minus apparet eſſe illa eadem, de quibus hodie agitur, quorum tamen identitas probanda eſſet
2 per Dominam Annam, quæ illam allegat, vt per *Cravett.* conſ. 198. num. 4. *Menoch.* præſumpt. 15. n. 3. lib. 6. Quinimò potius conſtat de contrario, tum ex confinibus in dicto Inſtrumento expreſſis, intra quos ædificia, de quibus agitur non continentur, Tum etiam ex partitis Banchi aliàs datis pro parte ipſius D. Annæ, ex quibus apparet in ædificijs prædictis per dictum Iacobum Mariam factas fuiſſe impenſas de Anno 1533. & ſic eadem ædificia in prædio Tornaturarum 80. effectualiter extitiſſe, etiam longè ante dictam emptionem tornaturarum vndecim, Tum demum quia ex pluribus Inſtrumentis datis in Summario dictorum Fratrum patet ædificia hodie exiſtentia prouenitiſſe à Iacobo ſeniore in Peregrinum, & ſucceſſiuè in Sfortiam fideicommittentem, eiſque bene conueniunt qualitates, ac demonſtrationes in iiſdem Inſtrumentis expreſſæ, adeout de identitate dubitari non poſſit, iuxta tradita per *Bart.* in l. demonſtratio, num. 14. ff. de condit. & demonſtat. *Alex.* conſ. 73. num. 6. lib. 3. & *Rota* deciſ. 407. n. 2. & 3. recent. iunctis præſertim Teſtium depoſitionibus, & alia pro parte d. Fratrum deductis, ac etiam veriſimilitudine, cum multo magis veriſimile ſit dicta ædificia extitiſſe, atque hodie etiam extare in dicto prædio Tornaturarum 80. cum ſit longè maioris quantitatis, quam in petia tornaturarum vndecim, vt ſupra empta. Vltraquod nec dictæ vndecim tornaturæ, & ſic nec etiam ædificia quatenus in ea extarent liberè ſpectant ad D. Annam, cum ex eis dicto Sfortiæ filio debeantur legitima, & Trebellianica, vt fuit firmatum in hac cauſa ſub die 17 Ianuarij 1625. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, &c.

Et ita vtraque parte Informante Domini ſteterunt in deciſis, &c.

Tridentina Parochialis.
Veneris 28. *Iunij* 1630.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non poſſidente ſufficit, & alium poſſidere non præſumitur.*
2 *Poſſeſſio probatur ex Monitorio ſub pœna priuationis beneficij.*
3 *Iudex iniuſtè procedens non priuat poſſeſſione.*
4 *Et quando poſſeſſor non habet ſe pro ſpoliato, agit ad manutentionem.*
5 *Tranſportationis actorum omiſſio non præſumitur.*
6 *Et quando ad tranſportandum apparet de impedimento, habetur pro facta tranſportatio.*

Deciſio CCCCLXXVII.

PRo informante Blaſio reſolutum fuit, nempe illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Parochialis Eccleſiæ S. Stephani Villanders; quia de illius poſſeſſione conſtat, quam præuio concurſo, & collatione ſibi ab ordinario facta appræhendit ſub die 9. Iulij 1627. quæ poſſeſſio 1
Inſtrumentalis alio non poſſidente (prout præſumitur, vt per *Seraph.* deciſ. 322. nu. 2. cum aliis) eſt manutenibilis Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 138. n. 2. & deciſ. 268. num. 1. & in recent. deciſ. 92. n. 1. & deciſ. 106 n. 4 p. 1. & eadem poſſeſſio probatur ex monitorio ſub pœna priuationis beneficij, quæ 2
præſupponit poſſeſſionem Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 458. num. 3. Et demum ex confeſſione in dicto per ordinarium appoſito vbi atteſtatur de poſſeſſione Blaſij.

Non obſtat priuatio ordinarij; quia cum non iuſtificetur ex actis, iniuſtè dicitur proceſſiſſe, & ſic non priuauit poſſeſſione dictum Blaſium, quominus 3
adhuc ſit manutenendus *Rota* deciſ. 561. num. 3. & 609. num 2. p. 1. & deciſ. 525. n. 3. p. 2. recent. præſertim quia Blaſius appellauit, & ſic ſententia priuationis remanet ſuſpenſa, & interim Blaſio dum nedum non habet ſe pro ſpoliato, ſed contradicit ſententiæ, manutentio debetur *Rota* deciſ. 147. num 4
p. 2. recent. & coram bo. me. Card. *Caualerio* deciſ. 432. n. 1.

Non obſtat omiſſio tranſportationis actorum, quia illa non præſumitur *Rota* apud S. me. Gregor. 5
XV. deciſ. 59. num. 2. & deciſ. 72. nu. 1. ac deciſ. 118. num. 3. Et ex pluribus apparet de impedimento dato ipſi Compulſori, vnde in fauorem impediti tranſ 5
portatio habetur pro integre facta, *Rota* deciſ. 751. num. 2. part. 2. recent.

Et ita altera tantum parte informante, &c.

Toletana Penſionis.
Lunæ 1. *Iulij* 1630.

ARGVMENTVM.

Pro penſione competit hypotheca.

SVMMA-

ARGVMENTVM.

1 *Pro penſione competit actio realis.*
2 *Item actio perſonalis contra ſucceſſorem, numer. 3. & 4*
5 *Gratia eſt indiuidua, & eam quis tenetur in totum acceptare.*
6 *Et conſenſus tacitus acceptationis ſufficit & n. 7.*
8 *Milites Lauretani coniugati ſunt capaces penſionis.*

Deciſio CCCCLXXVIII.

RESeruata fuit penſio ſcutorum ſexaginta monetæ Hiſpanæ ſuper Canonicatu Toletano Franciſci Chacon, de ipſius conſenſu, in fauorem Emanuelis Chacon, vt litteris reſeruationis Summ. nu. 1. Deinde eadem die Canonicatus prædictus, cum expreſſa mentione dictæ penſionis ſeruatæ, reſignatus fuit in manibus Sanctiſs. ad fauorem Petri Rodriquez qui Canonicatum acceptauit, litteras expediuit, & poſſeſſionem apprehendit dict. Summ. nu. 2. 3 & 4. Cumque idem Petrus reſignatarius ab Emanuele penſionario pulſatus ad ſolutionem penſionis, renueret ſoluere, cauſa in Rota introducta, mihi commiſſa, Dubitaui an Petrus teneatur ad ſolutionem penſionis, & hodiè Emanuele tantum informante, affirmatiuè reſolutum fuit.

Quoniam de reſeruatione penſionis facta auctoritate Papę, de qua nefas eſt dubitare, conſtat ex litteris patentibus Summ. dicto num. 1. & de clericatu etiam penſionarij Summ. num 5. Vndè intrat obligatio Petri Titularis, & Succeſſoris in Canonicatu, ſuper quo eſt reſeruata penſio, & tenetur ad ſolutionem nedum actione reali, tanquam percipiens fructus, ſuper quibus impoſitum onus reale penſionis
1 c. quer. lam & ibi *Abb.* in 3. notab. de elect. *Caſtrenſ.* conſ. 338. num. 4. verſ. Aut quęritur, lib. 1. *Dec.* conſ. 156. num. 3 *Gig* de penſion. q. 39. num. 1. & q. 47. num. 2. *Burſatt.* conſ. 361. num. 15. & ſeqq. *Card. Mantic.* dec. 273. num. 2 ſed etiam actione perſonali, quippe quod Beneficiatus acceptans beneficium penſione grauatum videtur quaſi contra-
2 here cum penſionatiu, ex quo quaſi contractu oritur actio perſonalis, *Caputaq.* dec. 13. par. 1. & dec. 302. par. 2 *Gig.* de penſ. q. 51. per tot. *Rota* in recent. dec. 176. numer. 3. par. 2. Pręſertim verò, quia in litteris reſeruationis, onus ſoluendi penſionem expreſsè iniungitur etiam Succeſſori, qui tamen teneretur, licet
3 de ipſo nulla fuiſſet facta mentio, ſecundum *Caſtr.* d. conſ. 338 num. 4. verſ. Ex his lib. 1. *Roman.* conſ. 388. ſub n. 9. *Gig* de penſion. q. 44. num. 2. *Burſat.* conſ. 361. num. 16.

Nec obſtare viſum fuit, quod Franciſcus, qui conſenſit reſeruationi penſionis, numquam ſoluerit, & ſic penſio ſit nulla, ſtante decreto, quod reſeruatio ſit nulla, ſi Franciſcus realiter, & cum effectu non perſoluerit; Quoniam animaduertebant Domini, decretum pręductum appoſitum in litteris reſeruationis non ſimpliciter diſponere, & annullare penſionem, ſi Franciſcus non ſoluerit, ſed modaliter, & limitatè, quod ſi in eius vita, & quamdiu Canonicatum, & prębendam obtinuerit, penſionem non ſoluerit, reſeruatio ſit nulla; Et propterea cum ipſe Franciſcus ob reſignationem eodem die in manibus Sanctiſſimi factam, deſierit poſſidere Canonicatum, & ſic defecerit conditio retentionis Canonicatus, ſub quo conceptum fuerat decretum, conſequenter reſolutum videtur & ipſum decretum, & habetur pro 4
non appoſito ad l. neceſſario, §. 1. ff. de peric. & commod. rei vendit. *Menoch.* conſ. 134. num. 30. & 31. cum aliis. Et Papa eatenus voluit Franciſcum teneri ad ſolutionem, quatenus fructus Canonicatus perciperet, ideóque ſtatim ac ipſe Franciſcus Canonicatum per reſignationem dimiſit, abſolutus videtur ab onere ſoluendi correſpectiuo poſſeſſori eiuſdem Canonicatus, quod & Iuris communis diſpoſitioni conſonum eſt, ex quo reſignans beneficium non tenetur amplius ad ſolutionem penſionis poſt ſequutam reſignationem, ſed obligatio transfunditur in eum, qui dimiſſam præbendam aſſequutus fuit *Mohedan.* deciſ. 1. de renunciat. *Gambar.* de auctorit legat. lib. 6 tit. de penſion. num. 425. *Burſat.* conſ. 361. per tot. lib. 4. *Pariſ.* de reſignat. lib 1. quæſt. 8. nu 1. Card. *Mantic.* deciſ. 273. n. 2. in fin.

Vitià quod ceſſare videbatur difficultas in præſenti caſu, quia Petrus Titularis, ſeu reſignatarius videtur conſenſiſſe reſeruationi dictæ penſionis, ſiquidem in gratia ſuæ prouiſionis fecit mentionem præciſam penſionis huius, qua grauatus eſt Canonicatus Et proindè quemadmodum acceptauit gratiam, & ea vſus eſt in parte ſibi fauorabili, cenſetur etiam illam acceptaſſe quo ad onus ſoluendi penſio- 5
nem, gratia enim eſt indiuidua, qua vtens dicitur approbaſſe omnia contenta in ea, etiam quæ propter aliud prolata fuerint, iuxta tradita per *Anchar.* in clement. 1. in 5. notab. de Iure iur. & in his terminis dixit *Rota* coram bo. mem. Cardinali *Canalerio* deciſ. 26. num. 4. & in Elboren penſionis 19. Nouembris 1614. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Vlixbonen. penſionis 11. Martij 1616. coram bo. mem *Andrea*, & notatur per *Adden.* ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 57. num. 17. Et idem Petrus ex litteris reſeruatæ penſionis, & ex ſupplicatione reſignationis eodem die ſequutę, benè intellexit non potuiſſe ſolui à reſignante vllum terminum penſionis, cum nec integra dies elapſa fuiſſet, & propterea cum hoc non obſtante, litteras expediuerit, dicendum eſt omninò conſenſiſſe, in hac etiam materia ſufficit conſenſum vndequaque colligi, iuxta deciſ.
Caſſador. 1. nu. 3. de reſtit. ſpoliat. *Rota* coram Car- 6
dinali *Canalerio* dicta deciſ. 26. num. 4. & in præallegata Elboren penſionis coram R. P. D. meo *Pirouano*; Stante autem hoc conſenſu, penſionatius non tenetur ad aliam iuſtificationem dicti decreti, & penſionis, vt per Cardin. *Seraph.* deciſ. 1015. num. 3. & in recent. deciſ. 23. num. 519. num. 2. par. 2. & alias ſæpius, Præſertim quia, cum decretum huiuſmodi apponi ſoleat ad obuian. fraudibus, & ſimulatis penſionibus in præiudicium Succeſſorum, hic nulla poteſt cadere fraudis ſuſpicio, cum conſentiens reſeruationi penſionis, nec per integram diem beneficium retinuerit, & conſequenter non videtur neceſſaria vlla iuſtificatio.

Minus obſtat, quod Emanuel ſit Clericus coniugatus, & ſic incapax penſionis; quoniam tollitur obiectum, ex quo idem Emanuel eſt miles Lauretanus, vt in Summario num. 6. ratione cuius militiæ benè poteſt retinere penſiones, vt expreſsè habetur in Bulla erectionis iſtius militiæ, de quo priuilegio latè diſputatum fuit in Romana Penſionis 13. Martij 8
1609. coram bo. mem. *Penia*, & apud S. mem. Gregorium XV. dec. 18. num 1. &c.

Et ita Emanuele tantũ informante reſolutũ fuit, &c.

Rauennaten. Terrarum.
Luna 1. Iuly 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tranſit in iudicatum poſt decem dies ſi non appelletur.*
2 *Confines certi ſunt inter vicinos ſtatuendi cum prohibitione non amouendi, & num. 3.*

Deciſio CCCCLXXIX.

COnclusum fuit constare de re iudicata, quæ ſit exequenda, vltima enim ſententia lata fuit die 27. Martij, appellatio verò interpoſita fuit ſolummodo die 9. Aprilis, & ſic poſt decem dies datos
1 ad appellandum, c. quoad conſulationem de re iud. l. 1. c. ſæpius in integr. reſtit. poſtul. *Cranett.* conſ. 103. num. 1. *Rota* deciſ. 5. de ſent. excomin. in nou. Validitas verò ſententiæ apparet ex reuolutione proceſſus, & iuſtitia ſententiarum clara eſt dum Iudices mandarunt effodi foueas in ſignum realium confinium ſupra Pratis, & Vallicellis, illaſque manuteneri ad indicandas ſingulorum vicinorum partes, & ne ſequantur diſſidia, & contentiones: de Iure
2 enim præuiis Informantibus Iudex poteſt, & debet præfigere huiuſmodi terminos & confines, vt in l. 2. & 3. ff. fin. regund. §. quædam actiones Inſtit. de act. §. fin. Inſtit. de off. Iud. & docet Baptiſta de Sancto Blaſio in tract. de action. & eorum natura, num. 42. *Hieron.* à Mont. de finib. cap. 30. num. 6. & 7. *Greg. Tholoſ.* ſintag. iur. par. 1. lib. 5. cap. 5. nu. 12 præſertim in caſu præſenti de conſenſu partium fuit electus Agrimenſor, & deſignati confines, appoſitaque fuerunt ſigna pro indicandis confinibus, & facta planta, quæ benè per Teſtes datos in Summario recognita fuit, iuſt que etiam fuit additum in ſententiis præceptum circa manutentionem dd. foueatum, quia confines debent inſeruire memoriæ poſterorum tanquam indices bonorum, quæ ſegregant, & diſtinguunt, & quos propterea immo-
3 biles, & terræ inhærentes apponendos eſſe ab arbitris, & Iudicibus monet *Pariſ.* de Puteo in c. 1. nu. 1. de fin. fend. *Hieron* à Mont. de finib. cap. 17. num. 3. & 4. & ſic non ſatis eſt apponere confinia niſi etiam conſeruentur, *Bart.* in l. inter Statilianum circa finem, ff. de recepr. arbitr. Et in quacumque materia vbi ſucceſſiua continuatio requiritur non ſufficit primus actus, ſed ſucceſſiua patientia exigitur, *Romun. iun.* conſ. 92. numer. 8. *Surd.* deciſ. 326. numer. 1.

Et ita Monaſterio tantum informante, &c.

Alexandrina Funeralium.
Luna 1. Iuly 1630.

ARGVMENTVM.

In tranſactionibus contenta ſunt omninò ſeruanda Funeralium emolumenta debentur Parocho, Et quare.

SVMMARIVM.

1 *Concordia facta de rebus Eccleſiæ cum debitis requiſitis, eſt omninò ſeruanda, & ligat etiam ſucceſſores.*
2 *Tranſactio omnis eſt ſeruanda.*
Tranſactio habet vim rei iudicatæ, & exequutionem paratam, num. 1.
3 *Tranſigentes ad hoc vt ſeruent contenta in tranſactione exequutiuè compelli poſſunt.*
4 *Tranſactio impedit litis ingreſſum.*
Tranſactio dicitur exceptio litis finitæ, num. 4.
5 *Archipresbyter, ad quem ſpectat exercitium curæ Eccleſiæ habet intentionem fundatam ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra limites Parochiæ, num 6. & 7.*
8 *Funeralium emolumenta debentur Parocho, quæ recenſentur inter obuentiones, & eleemoſynas.*
Funeralium emolumenta ſunt de iuribus Parochialibus, & ad Parochum ſolum, qui exercet curam Animarum, ſpectant, num. 8.
9 *Funeralium emolumenta debentur Parocho in recompenſationē laborum, quos ſubſtinuit in celebrando diuina officia, & in adminiſtrando Sacramenta defuncto, dum viueret*
10 *Oblationes, quæ Deo à fidelibus ſecundum pietatis rationem in Eccleſia Cathedrali deferuntur, Parocho dantur.*
11 *Parochus Sacramenta Dei Populo exhibet, & preces Populi exhibet Deo.*
12 *Ius conuocandi alios Sacerdotes pro obeundis funeralibus Parocho competit.*
13 *Concil. Mediol. quart. in tit. de funer. §. illud quo poſiti, & §. qui in funere, & §. funeribus, idem ferè diſponit, quod ius commune in hac materia funeralium.*

Deciſio CCCCLXXX.

DIſſidebant inter ſe Capitulum, & Archipresbyter Eccleſiæ Cathedralis Alexandrinæ, circa perceptionem oblationum, & eleemoſinarum, quas pro defunctorum ope, vel ad cohoneſtandum eorumdem funus, Chriſti fideles elargiri conſueuerunt, necnon circa alia Iura Parochialia, & Funeralia; ad quæ dimidia tollenda inita fuit concordia de anno 1610. in qua ſtatuitur, vt omnia emolumenta prouenientia ex funeribus mortuorum, & aliæ oblationes, quæ religionis cauſa Deo offeruntur ſpectant ad Archipresbyterum tamquam habentem curam Animarum, iniuncto illi onere faciendi expenſas ceræ in die Purificationis Beatiſs. Virginis, & oliuæ in Dominico Palmarum, aliiſque pactis adiectis, de quibus in dicta Concordia data in Summ. numer. 1. Verum cum propter abſentiam Archipresbyteri Capitulum ab obſeruantia dictæ Concordiæ recedere prætenderet, dictaque emolumenta funerum, atque oblationes vſurparet, in Rota mihi commiſſa cauſa, dubitatum fuit An dicta Concordia ſit ſeruanda, & hodie Informante tantum Archipresbytero Domini ſeruandam eſſe reſponderunt.

Quoniam huiuſmodi concordia facta fuit ex auctoritate, & decreto Epiſcopi adhibita cauſæ cognitione, præuio diligenti tractatu nomine ipſius Eccleſiæ, ſuper iuribus tantum, & iiſdem dubiis, & in controuerſiam deductis, non autem ſuper bonis ſtabilibus, vnde non eſt ambigendum quin ea ſit omnino ſeruanda, & liget etiam Canonicos ſucceſſores,
vt eſt text. in c. ſtatuimus, vbi *Abb.* num 1. & ſeqq. 1
c. de cętero, vbi *Innocent.* num. 4. & 5. c veniens, vbi *Card.* ſub num. 2 de tranſact. c. fin de pact. in 6. *Nat.* conſ. 44. num. 9. *Rota* in recent deciſ. 659. num. 1. par. 2. & in Elnen. diſtributionum 15. Iunij 1629. coram R. P. D. meo *Durano*, regulariter enim ſeruanda eſt omnis tranſactio, habetque vim rei Iudicatę,

2 catæ, & executionem paratam, adeout tranſigentes pro contentis in ea ad obſeruantiam exequutiuè cō-
3 pelli poſſint *Crauett.* cōſ.685.n.27.verſ.ſimili modo, *Gratian.* diſcep. for cap.665. n. 11. *Rota* apud bo. mem. *Cardin. Caualerium* deciſ.25. ſub n.3. & latius dictum fuit in præallegata Lunen. diſtributionum coram R.P.D. meo *Durano*, & impedit litis ingreſ-
4 ſum, diciturque exceptio litis finitæ, c.1.de lit. conteſt.in 6.*Surd*.conſ.451.n.16.*Card. Seraph*.deciſ.279. n.3. & 1159. n.1. cum aliis.

In quam ſententiam eò facilius Domini tranſiuerunt, quia eadem concordia, & Iuris communis, & Concilij Prouincialis Mediolanen.diſpoſitioni conformis eſt; De iure enim communi Parochus, & ſic Archipresbyter ad quem ſpectat exercitium curæ
5 Eccleſiæ Cathedralis, iuxta c.1. & c. officium de offic. Archipresbyt. fundatam habet intentionem ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra
6 ſuæ Parochiæ, & ad eum omnes ſpectant vt per text. in c. paſtoralis, & ibi Canoniſtæ de his, quæ fiunt à Prælat ſine conſenſ.Capit.c.dilectus de offic. ordin. *Ferret.* conſ.143.n.2.& ſeqq. *Rota* in recent.
7 deciſ.256.n. 1.par.1. & in terminis de Parocho curam Animarum in Eccleſia Cathedrali exercente fuit dictum in Beneuentana Spolij 2. Decēb.1585.& 2. Decemb. 1587 coram *Orano*, & latius firmatum fuit in Lunen. Sarzanen. oblationum 8. Februarij 1627. coram me, quam ſequuta etiam fuit *Rota* in Ciuitatis Caſtelli Beneficij 24 Martij 1628. coram Eminentiſs. Domino *Card. Varilo* & conſequenter eidem Archipresbytero tanquam Parocho debentur
8 emolumenta funeralium, quæ recenſentur inter obuentiones, & eleemoſinas, ſuntque de iuribus parochialib.& ad eum ſolum, qui exercet curam Animarum pertinent ex c.1. & c. relatum de ſepultur. *Abb.* in rubr.de Paroch.n.2.*Vitalin.* in Clement. dudum, §. rerum, nu. 9. & 10. de ſepultur.*Sebaſt*.Medic. in tractat.de ſepultur.q.8.caſ.1.& 6. *Rota* apud Cardin. *Mantic.* deciſ 194. n. 1. & in recent. deciſ.376. n. 1. ad fin.Dantur enim hæc Parocho in recompenſatio-
9 nem laborum quos ſuſtinuit in celebrando diuina officia,& in miniſtrando Sacramenta defuncto dum viueret, Gloſ.in c.2. de ſepultur. in 6. *Sebaſt. Medic.* vbi ſupra d.caſ 1.& 6. Quemadmodum,& aliæ oblationes, quæ Deo à fidelibus ſecundum pietatis rationem in Eccleſia Cathedrali deferuntur pari ra-
10 tione dantur Parocho, vtpotè quia & Sacramenta Dei Populo exhibet, & preces populi exhibet Deo,
11 c. quia Sacerdotes,& c.Sanctorum 10. q. 1. benè *D. Thom.* in 2. 2. q.86. art.2. & in præallegata Lunen. Sarzanen.oblationum coram me Qui vs etiam corollario conſequitur vt & ius conuocandi alios Sacerdotes pro obeundis funeribus eidem Archipresbytero competat, huiuſmodi enim cura videtur in
12 neceſſariam conſequentiam eidem demandata in c. perlectis, diſtinc. 25. & c.1. & c. officium, de offic. Archipresbyt. *Azor.* inſtit. moral.par.2. lib.3 cap.4. quæſt. 3.

Concilij autem Prouincialis Mediolanen. diſpoſitioni congruens eſt etiam dicta Concordia, quia
13 ipſum Concilium Mediolanen. 4 tit. de funerib. §. illud præpoſiti, §. qui in funere, & §. funeribus diſponit idem quod Ius commune, vt habetur in Summario nu. 3. & 4. & ſic adſtipulatur intentioni Archipresbyteri.

Ex quibus [illegible]latum fuit pro Archipresbytero informante cui fauet Ius commune, Concilium Prouinciale, & particularis conuentio, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Corduben. Dimidiæ portionis.

Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Factum poſitiuum pro obedientia vbi requiritur, non ſatisfacit ſola patientia.*

2 *Oblatio ſoluendi facta liquidatione pro poſitione requiritur quoad fructus non liquidos.*

3 *Contumacia poſitiua ad paritionem effugiendam quomodo probetur, & num. 5.*

4 *Recurſus ad Iudices laicos habitus præſumitur ad inſtantiam eius, cuius intereſt.*

6 *Declaratoria dari debet ſtante contumacia in non parendo, vel contemnendo, & num.8.*

7 *Contumacia, & inobedientia graue delictum eſt, & deterrimi exempli.*

8 *Amplia præſertim, quæ ex contemptu proficiſcitur, & alios ad contemptum prouocat.*

9 *Spretis mandatis actum eſt de iuriſdictione Eccleſiaſtica.*

Deciſio CCCCLXXXI.

D. Ioanne Rubio ſolum informante reſolutū fuit dandam eſſe declaratoriam contra Capitulum; emanatis enim quatuor declarationibus, & tribus ſententiis Rotalibus fuerunt expeditæ literæ executoriales,eique intimatæ Capitulo, ac reproductæ, & demum ſeruatis quatuor terminis ſolitis non fuit doctum de paritione poſitiua prout ſaltem reſpectu expenſarum in mandato taxatarum neceſſe erat,hæc enim reſtitutio cum factū reſpectu Capituli pro obedientia mādati Rotalis expoſceret, ſola patientia nō ſatisfecit, ſed Capitulum poſitiuè de actuali traditione docere tenebatur, iuxta tradita per *Seraphin.* deciſ.1113. nu.3. & in recent. deciſ 478.par.2. & in Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622. coram me. Atque etiam quoad poſſeſſionem ipſius dimidiæ portionis requirebatur eadem paritio, quoniam cum à nemine detineretur, & à ſolo Capitulo tradi deberet, eiuſdem Capituli partes erant obediendo ſententiis Rotalibus introducere Procuratorem D. Ioannem Inſtantem in ipſam poſſeſſionem, & in illa eundem manutenere, & idem etiam quoad fructus liquidos, quo verò ad illiquidos opus fuiſſet, quod Capitulum obtuliſſet ſolutionem facta liquidatione, iux. a deciſ 1. *Achill.* de ſentent.excommunic. & ſic pro his patientia non ſatisfecit, ſed factum poſitiuè requirebatur. 2

Verum immò, & de poſitiua contumacis Capituli conſtare Domini cenſuerunt, quia recurſus habitus fuit ad Iudices laicos pro impedienda executione litterarum executorialium Rotæ, qui quidem recurſus præſumuntur habiti ad Inſtantiam Capituli cuius intererat hoc impedimentum ad c. conſtitutis el 1. de reſtib. Card *Seraph.* deciſ.1094. & fuit dictum in Vicentina Cantoriæ 4. Iulij 1603. coram 3
Lana, & in Burgen.Abbatiæ de Salas 20. Nouembr. 1623. coram bo. mem. *Vbaldo.* Neque Capitulum excuſari poſſe videtur à paritione eo quod executoriales fuerint per Concilium regium ablatæ, Tum quia huiuſmodi ablatio fuit per ipſum affectata, & procurata, Tum quia litteris executo- 4
rialibus per Concilium regium reſtitutis adhuc

Capitulum tenuit executionem,& certè Rota à Capitulo conſuetam pietatem, & reuerentiam erga litteras Apoſtolicas deſiderauit in hoc negotio, cum
5 nedum tot ſubterfugiis partionem protrahere tentauerit, ſed etiam Notarium exhibentem litteras rotales, & decreta Conſilij de illis exequendis & inſtantem pro exequutione acrioribus verbis impeti-
6 uerit, ex quibus vndequaque conſtat de contumacia Capituli, & conſequenter denegari non debet declaratoria, *Caſſador.* dec. 6. de cauſ. poſſ. & propriet. *Creſc.* deciſ. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. graue enim delictum, & deterrimi exempli eſt inobedientia,& contumacia, Gloſ. in c. duo ſunt 96. diſtinct. *Abb.* in c. 1. n. 10. & ibi *Rip.* n. 19. de Iudic. *Couarr.* in c. alma mater p. 1. §. 9. n. 3. de ſentent excomm. in 6. vt potè
8 quæ ex contemptu proficiſcitur,& alios ad contem-
7 ptum prouocat, & ideò cenſuris coercenda, ſpretis enim mandatis actum eſſet de Iuriſdictione,& regimine Eccleſiaſtico, &c.

Et ita D. Ioanne tantum informante reſolutum fuit, parte verò Capituli ſæpius citata informare renuente, &c.

Squillacen. Abbatiæ.
Luna 1. Iuly 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Fructus debentur à die mota litis.*
2 *Secus ante litem motam de ratione.*
3 *Fructuum liquidatio admittit leuiores probationes.*

Deciſio CCCCLXXXII.

AVditor Cameræ conceſſit immiſſionem Domino Abbati Marco Antonio Viano, in poſſeſſionem cuiuſdam Abbatiæ, & coram me reſolutum fuit eidem Abbati Marco Antonio dandum eſſe mandatum de manutenendo; Hodie autem circa conſequutionem fructuum, concluſum etiam fuit eidem deberi fructus à die litis conteſtatæ; quoniam poſt litem conteſtatam omnes poſſeſſores dicuntur pares, & contrahitur mala fides *Rota* deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat. in nou. *Capuaq.* dec. 27. p. 2. *Caſſador.*
1 deciſ. 6. n. 9. de præbend. cum aliis non autem ante motam litem, quia D. Scipio Sirletus non habuit, vel ſaltem non conſtat habuiſſe notam reſeruationem iſtius Abbatiæ, licet collatio indubitanter ſpectaret ad ſedem Apoſtolicam,& propterea non tenetur ad fructus per eum perceptos ante litem, vt
2 in his terminis cenſuit Rota in Mediolanen. liquidationis fructuum 8. Nouembris 1602. coram S. me. Gregorio XV. quæ eſt deciſ. 74. & fructus iſti debentur Domino Marco Antonio pro toto tempore decurſo ante reſignationem ab eo factam *Rota* deciſ. 1. de translat. Epiſc. in antiq. & deciſ. 809. n. 2. p. 1. diuerſ.

Quo vero ad quantitatem duo termini ſunt firmandi nempe à die 23. Maij 1623. quo lis fuit conteſtata vſque ad diem 21. Maij 1625. quo cum effectu Sirletus Abbatiæ poſſeſſionem dimiſit omneſque fructus intra hos terminos percepti ſunt reſtituendi; In materia autem liquidationis cum ſufficiant leuiores probationes,& ſolæ coniecturæ *Bald.* in l. 1. n. 52.
3 C. de fruct. & lit. expenſ. Rota coram *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 5. nu. 5. de reſtit. ſpoliat. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 439. n. 1. Viſum fuit Dominis ſatis conſtare de perceptione iſtorum fructuum, nempe.

Primo perceptos fuiſſe tumulos frumenti 525. hoc eſt de anno 1623. tumulos 285. de anno 1624. tumulos 240. vt apparet ex receputis factis partim ab ipſomet Sirleto, partim ab Aurelio Sozzio ipſius Procuratore in ſũmario n. 4. & ijſdem annis vlterius fuiſſe recollectos alios tumulos 120 & amplius frumenti nuncupati le ſtime, nempè de anno 1623. tumulos 60. & de anno 1624. plus quam tumulos 60. vt deponunt teſtes in ſummario n. 6. Quod frumentum de dictis annis fuit venditum, & valutatum ad rationem carolenorum 20. pro quolibet tumulo, vt pariter conſtat ex receputis dicti Sirleti, & ex teſtium depoſitione dicto ſummario n. 7.

Secundo pecunias dictis annis ab eodem Sirleto exactas aſcendere ad ſummam ducatorum regni 44. 2. ſcilicet de anno 1623. ſcuta 23. 4. & de anno 1624. ſcuta 20. 4. & probatur etiam ex receputis à dicto Sirleto, & eius Procuratore confectis in ſummario num. 3.

Ad quorum fructuum reſtitutionem ideo condemnandum eſſe Dominum Sirletum hodie DD. reſponderunt, Domino Abbate Marco Antonio Viano ſolum informante, &c.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 8. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

De materia liquidationis fructuum ex quibus probetur in hac agitur deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum liquidatio coniecturis probatur.*
2 *Pacta ſunt pars pratij, & illud adaugent.*
3 *Locationes ſeruntur ſuper materia liquidationis fructuum.*
4 *Ex ſolito annorum precedentium probatur fructuum quantitas percepta in ſequentibus.*
5 *Ex teſtibus probatur quantitas fructuum, qui deponant fructus percipi poſſe, vel de eorũ iudicio n. 8.*
6 *Probatur ex libris tutela.*
7 *Et probatur ex quantitate, à fundis Viciniorib. percepta.*

Deciſio CCCCLXXXIII.

POſtquam reſolutum fuit ſub die 28. Ianuar. 1628. coram me DD. Iulio Cæſari, & fratribus de Turri immiſſis in poſſeſſionẽ prædij *dell' Arcoueggio* vigore fideicommiſſi ad eorum fauorẽ purificati deberi fructus à die motæ litis, hoc eſt anno 1602. vſq; ad diẽ aſſequutæ poſſeſſionis de anno 1627. ſuſcepta deinde diſputatione ſuper liquidatione dictorum fructuum, & pluries propoſito dubio ad quam ſummam dicti fructus veniant liquidandi, hodie Domini reſponderunt fructus totius prædij quod eſt tornaturarum 91. liquidandos eſſe ad annuas libras 1200. conficientes ſcut. 300. & pro rata tornaturarum 55. cum dimidia, in quibus conceſſa fuit immiſſio fratribus de Turri, ijſdem deberi fructus iuxta prædictam rationem, & calculum, hoc eſt ſcuta 182. ſolid. 78. den 6. Secundum enim proportionem arithmeticam, ſi tornaturæ 91. iſtius prædij reddebant fructus valoris librarum 1200. hoc eſt ſcutorum 300. pariter tornaturæ 55. reddiderunt fructus valoris librarum 731. 18. aſcenden. ad ſcuta 182. ſolid. 78. den. 6.

Cum

Cum enim verſemur in materia liquidationis fru-
1 ctuum quæ difficilis eſt probationis,& admittit præ-
ſumptiones, & coniecturas *Bald.* in l.1. num.22. C.
de fructib. & lit. expenſ. & conſ. 323. num.5. lib 2.
Achill. deciſ 22.num. 3.de reſtit. ſpoliat. *Surd.* conſ.
293. numer. 31.& Rota cotam Reuerendiſſ. D. meo
Decano deciſ. 439. numer.2. & in recent. deciſ.551.
numer. 1. ac deciſ.479. num 2. p. 2. viſum fuit ſatis
probari redditus dicti prædij aſcendere ad dictam,
annuam quantitatem ſcutorum 300. ſiquidem in
ſummario num.1.dantur Inſtrumenta duarum loca-
tionum, quarum vtraque facta fuit ad ſeptennium
à Hieronymo Patre Annæ, quæ fructus prædij per-
cepit,& altera eſt de anno 1591. altera verò de anno
1599 pro annua penſione ſcutorum 300. aliquibus
etiam pactis adiectis in fauorem locatoris, vt puta
quod ipſi quotannis conſignaretur currus fœni, &
anticipate fierent ſolutiones, quæ pacta ſunt conſi-
deranda in augumentum pretij ad l.fundi partem, &
2 ibi Gloſ. *Bald. ac Salyc.* ff. de contrah. empt. *Io. de*
Amic. conſ.151. numer.20. cum aliis, ex quibus lo-
cationibus, quotieſcunque, vt in caſu præſenti de
perceptione fructuum in genere non dubitatur, eo-
rumdem fructuum, ſeu reddituum perceptorum
quantitatem, ſeu liquidationem probari tradunt
Natt. conſ. 536. num.3. & 4. *Surd.* dec.282.nu.26.
ad fin. Card. *Seraphin.* dec. 1143. num.1. & fuit di-
ctum in Romana Domus 13. Maij 1602. coram bo.
me. Card. *Pamphilio*, & in Bononien. de Bon-
ſignoribus 24. Nouembris 1618. coram me. ex
ſolito enim redditu proximè præteritorum an-
norum congrua deducitur probatio quantitatis
fructuum in poſterum perceptorum *Bal.* in l.1.n.22.
4 C. de fruct. & lit. expenſ.& conſ.53. ſub nu.3.lib.1.
ac conſ.321.num.5 lib.2. *Corn.* conſ. 301. ſub n. 11.
verſ. item poterunt fieri lib.3. *Achill.* dec.22. de re-
ſtit.ſpoliat.*Natt.* conſ.510.num.4. & conſ.536.n.4.
vbi quod hic modus probandi vſu quotidiano eſt
receptus Surd. conſ.293. num.31. vbi quod commu-
nis practica hoc ſeruat, & dec. 282.num.26 Card.
Seraph. dec. 1145. num.7. & dec.1397. num.3.& in
recent. dec.343.num.3 & 4 p.1. ac dec 479.num.1.
p.2. & in Ferrarien. Decimarum 28. Maij 1621.co-
ram bo.me. *Vbaldo*; concurritque etiam trium te-
ſtium depoſitio affirmantium iſtud prædium per an-
nos 25. & citra reddidiſſe ſcuta 300. & pro tali, ac
maiori ſumma potuiſſe locari, rationemque eorum
5 dicti deſumunt ex bonitate, & pinguedine fundi at-
que illius valore iuxta theoricam *Iacobi de Arena* in
l. ſi fundum C.de rei vindic.Ex quibus teſtibus iun-
ctis dictis locationibus & aliis ſufficientem inſur-
gere probationem circa quantitatem fructuum per-
ceptorum dicendum eſt prout alias cenſuit Rota
coram Card. *Seraphino* dec.1397. nu. 2. & in recent.
dec.343.num 5. par.1. & dec.479. num.1. p.2. Præ-
ſertim verò quia etiam coadiuuantur ex partis de-
ſumptis ex libris adminiſtrationis tutelæ in officio
publico Ciuitatis Bononiæ detentis,vt in ſumm n.8.
vbi habetur de anno 1608. redditus iſtius prædij ex-
ceſſiſſe valorem ſcutorum 300. & iſti libri faciunt
6 etiam probationis gradum *Rota* dicta dec.343.nu.6.
p.1.& dec. 479.n.3 p.2. recent. & demum dantur
etiam Inſtrumenta affictuum de terris vicinis exi-
ſtentibus in eadem *Villa dell Alcoreggio* pro ſimili,
& maiori penſione, in materia autem liquidationis
fructuum ſufficere probari quantitatem fructuum,
quæ ex vicinis prædiis eiuſdem bonitatis percepta
7 fuit videtur fuiſſe opinio *Baldi* in d.l.1.nu.22. C. de

Deciſ. Clem. Merlini.

fructib. & lit.expenſ.quem ſequitur *Corn.* dicto conſ.
301.n.11. lib.3. *Surd.* conſ.293.ſub num.31.& deciſ.
282 nu. 26. verſ. quinimo, Ex quibus ſaltem ſimul
iunctis ſatis plenam,& concludentem reſultare pro-
bationem meritò Domini cenſuerunt.

Non obſtat quòd teſtes videantur deponere de
ſuo Iudicio,& ſic non probent; Quoniam cum red-
dant congruam rationem deductam ex qualitate, &
bonitate terrarum, illis etiam de proprio indicio 8
deponentibus eſt fides præſtanda *Iaſ.* in l. 1. n.26.
ff. de inſt. & iur. *Roland.* conſ.57.n.35. lib.1 *Nell.* de
teſtibus n.135. *Corn.* conſ.159. n.5. lib. 4. *Rimin.* iun.
conſ.760. n.9 & in hac materia liquidationis ſuffi-
ciunt etiam teſtes de credulitate *Alex.* in leg. pretia
rerum nu 9. ad fin & ibidem *Imol* n.3. verſ. Immò
alius videtur ff. ad l.falcid. & huiuſmodi teſtes ad-
miſit Rota in Cuſentina Parochialis 12. Decembris
1594. & in Lucana bonorum 6. Maij 1600. coram
bo. mem. Cardin. *Pamphilio*, & apud Card. *Seraph.*
dec. 1197. num.2. ac dec.1145.n. 7. Immò etiam te-
ſtibus ſingularibus in hac materia Rota fidem adhi-
buit in Romana liquidationis fructuum 26. Octobris
1592. coram *Orano.*

Et ita reſolutum fuit, &c.

Pampilonen. de ſangueſſa.

Mercury 13. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione proceſſus,*
& 2.
3 *Ex lapſu fatalium appellatio fit deſerta.*
4 *Et perinde eſt ac ſi non fuiſſet interpoſita.*
5 *Res iudicata eſt exequutioni demandanda.*

Deciſio CCCCLXXXIV.

RESpōnſum fuit conſtare de re iudicata: Quo-
niam vſque de anno 1608. lata fuit per b. me.
Oriembergum ſententia in fauorem Parochianorum
Eccleſiarum SS. Iacobi, & Saluatoris, cuius validi-
tas ex reuolutione actorum, & proceſſus clara eſt
iuxtà tritam *Caputaq* dec.260. p. 1. & iuſtitia com-
probatur ex deciſione eiuſdē bo. mem. *Oriemberghi*; 1
A qua ſententia interpoſita fuit appellatio. & de an-
no 1609. commiſſa bo.me.Card. *Marcomontio* ſum-
mario n 2. & ab eo tempore vix tranſportatis actis
poſt receſſum Procuratoria à Curia de anno 1613.
nihil amplius geſtum fuit vt benè iuſtificatur ex re-
uolutione actorum ad l. Titius textores, vbi *Bart.* n.2.
ff. de leg 1. *Dec.* conſ.483. n 6. *Veral.* dec.192.n.3.p.3. 2
Rot. dec.64. n. 2. p.1 diuerſ. & dec.611. n.2 p. 1. ac
dec.455.n.4 p.2. recent. Et proindè appellatio pro-
cul dubio eſt deſerta ſtante lapſu nedum fatalium,&
temporis ad proſequendam appellationem à iure
ſtatuti, ſed & viginti ferè annorum auth. ei qui & l ſi. 3
C. de tempor. appellat. c. cum ſit Romana c. ex ra-
tione de appellat. *Mantic.* dec.92. n. 3. *Rota* dec.197.
n.2. lib. 2. p.3. diuerſ. & in recent. dec.564. num. 1.
part. 2. recent. Et perindè habetur acſi appellatio
numquam fuiſſet interpoſita c. ab eo de appellat. c. 4
licet de ſentent. excommunic. in 6. *Mant.* dec.276.
num.1. & ſic conſtat de re iudicata, quæ executioni
omninò eſt demandanda d. c. cum ſit Romana, &
ibi DD. de appellat. *Mantic.* dec.92. nu.3. *Rot.* dec.

611.n 2.p.1.& dec.156.n.4. ac. dec.746.n.2. part. 2. recent. &c.

Romana Pecuniaria.

Veneris 15. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Dotis conſtitutionem fuiſſe ſimulate,& ad pompam in quantitate certa, an probent ex alio ſubſequenti Inſtrumento ea poſt inter partes celebrato.

SVMMARIVM.

1 *Ex instrumento ſubſequuto poſt dotis conſtitutionem declarante in ſumma conſtituta dotem ad pompam fuiſſe declaratam in maiori ſumma, probatur huiuſmodi ſimulatio inter eaſdem partes.*

2 *Fallit ſi deinde per alias ſubſequentes enunciatiuas aliud aſſeratur.*

3 *Præſumptio l. Quintus Mutius ff de donat. inter vir. & Vxor. ceſſat, quando Mulier habet bona extra dotalia.*

4 *Vel quando potuit acquirere Mulier aliunde quam ex bonis viri.*

5 *Dos promiſſa à Patre, & Matre præſumitur ſoluta tam à Patre, quam à Matre concurrente lapſu temporis.*

Deciſio CCCCLXXXV.

STeterunt Domini in deciſis ſub die 3. Decemb. 1629. Quia filij Georgij Ferrarij ſunt creditores dotis maternæ, quod creditum eſt anterius, & ideo poſſunt impedire executionem.

Non obſtat dotem Cæciliæ Matris non vere fuiſſe ſcutorum 3000. vt in Inſtrumento dicitur, ſed 2000. vt in 2. Inſtrumento facto eodem die, cum iiſdem teſtibus, Notario, & coram Iudice, in quo poſtremo Inſtrumento dicitur dotem fuiſſe enunciatam in alio Inſtrumento ad ſummam ſcutorum 3000. cauſa honorificentiæ, & pro maiori decore coniugum, huiuſmodique confeſſionem factam in contimenti magis attendendam eſſe, quam aſſertionem ad pompam
1 maioris dotis iam reſoluit Rota in Romana quarti dotalis 15. Martij 1624. coram bo. me. *Buratto*, & in Romana dotis 23. Februarij, & 7. Aprilis 1628. coram R. P. D. meo *Ghiſilerio*.

Quoniam quidquid ſit, an ad præſentem caſum applicentur dictæ deciſiones, quia ex ſubſequutis
2 videtur deprehendi dotem vere fuiſſe ſcutorum 3000. nempe ex quietantia pro reſiduo totius dotis, & ex teſtamento eiuſdem Georgij, vbi mortem præmeditans fatetur dotem fuiſſe ſcutorum 3000. Adhuc creditum dotis Cæciliæ Matris non eſt ſatisfactum etiamſi dos ſolum aſcenderet ad ſcuta 2000. quia coniunctum cum quarto dotali eſſet in totum ſcutorum 2500. & tamen non docetur niſi de ſatisfactione pro ſcutis 900. in vna Domo prope Eccleſiam Sancti Nicolai, & de actione ex ſcutorum 661. de mandato bo. me. D Raymundi ſub die 25. Februarij, & 1. Martij 1611.

Nec in huius dotis ſatisfactionem referri poteſt cenſus ſcutorum 300. quia non apparet poſſideri à Pompeio Ferrario ex cauſa dotis maternæ, & quatenus referretur in hanc cauſam, non tamen conſtaret de integra ſatisfactione dotis, & quarti dotalis.

Nec pariter referri poteſt in ſatisfactionem huius crediti dotalis alia domus ad Capellarios olim viuente Cæcilia locata à Georgio Marito, & modo per Pompeium poſſeſſa: Quoniam non fuit locata tamquam res dotalis, & cum Cæcilia haberet alia bona vltra dotem aſſignatam ab eius Parentibus, vt in teſtamento Georgij mariti aſſeritur, & idem Georgius locauerit tamquam Adminiſtrator bonorum vxoris, non poteſt referri hæc domus in creditum 3
dotis, Hoc autem firmato quod Cæcilia habuerit alia bona vltra dotem, nempe ex cuiuſdam hæreditate, vt dicitur in teſtamento Georgij mariti, ceſſat præſumptio l. Quintus ff de donat. inter vir. & vxor. 4
ſat enim eſt, quod aliunde potuerit mulier acquirere *Bald.* in l. cum oportet n. 12. C. de bon. quæ liber *Roman.* conſ. 159. n.4. ad fin ver. facit quod dicimus *Alciat.* de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 26. n. 10. verſ. 6. non procedit.

Non obſtat Hieronymum Patrem ſolum obligatum fuiſſe pro medietate dotis, & Corneliam Matrem pro alia medietate; quoniam ſat eſt dotem Cæciliæ in totum aſcendere vel ad ſcuta 3000. & vel 2000. cum quarto, & cum effluxerint vltra quadraginta anni, præſumitur tam à Patre, quam à Matre facta integra ſolutio dotis ipſi Georgio Marito *Caſtr.* 5
conſ. 58. n 4. lib. 2. *Menoch* præſumpt 135. n. 3 & ſeqq. li. 3. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 468. n. 8. & proinde Pompeius tamquam hæres Cæciliæ dicitur creditor hæreditatis Georgij pro integra dote, & quarto.

Minus obſtat Pompeium eſſe hæredem Georgij, & inde confuſas eſſe actiones, & iura; quia dum hæreditatẽ adiuit cum beneficio legis & Inuentarij, ſibi conſuluit ab hac confuſione iurium, ſique de minus ſolemni Inuentario obijcietur à creditoribus, id poterit particulari diſputatione examinari.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Squilacen. Abbatiæ.

Mercurij 20 Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Teſtis quando non præſumitur ſolemniter iuraſſe, & quando è contra.

SVMMARIVM.

1 *Citationis quinque defectus ſuppletur ex præſentia.*

2 *Citatio Procuratoris ad recognoſcendum apocas, quando ſit fruſtatoria.*

3 *Notarius ſi aſſerat ſimpliciter, quod teſtis iuratus, &c. ex hac enunciatiua non oritur ſufficiens iuramenti probatio.*

4 *Et iſta opinio in Rota ſemper fuit ſeruata.*

5 *Scripturæ tactus videtur exigi, quotieſcunque iuramentum defertur à iure.*

6 *Iuramentum eo ipſo, quod ſufficienter probatur fuiſſe præſtitum præſumitur ſolemniter præſtitum, hoc eſt tactis ſcripturis.*

7 *Ita ut neganti d. tactum ſcripturarum incumbit onus probandi.*

8 *Notarij enunciatiua teſtis iuratus, &c. etiamſi contineat tactis ſcripturis, attamen non probat ſufficientem iuramenti probationem.*

9 *Notario atteſtanti de actu, de præterito, & non geſto coram ſe ipſo, non creditur.*

10 *Iuramentum per teſtes probatur, quando Notarius de eo teſtatur per verba diſpoſitiua, ſcilicet teſtis iurauit.*

15 *Notario aſſerenti teſtes iuratos credetur concurrenti-
bus adminiculis, & particularibus factis circum-
ſtantiis, & n. 12.*
13 *Qualitas adiecta verbo, intelligitur ſecundum tem-
pus verbi.*
14 *Teſtes ad hoc vt dicatur ſolemniter iuraſſe, ex qui-
bus deprahendatur.*

Deciſio CCCCLXXXVI.

NOn controuertebatur ab Informantibus pro
Sirleto deberi fructus Abbatiæ D. Abbati Mar-
co Antonio Viano à die litis conteſtatæ, vt reſolu-
tum fuit ſub die 1. Iulij coram me, ſed impugnaba-
tur dumtaxat eorumdem fructuum liquidatio, &
quantitas in deciſione taxata, circa quam inſpectio-
nem Domini tamen in deciſis permanſerunt ex ra-
tionibus ibi deductis, quæ placuere.

Nec obſtare viſum fuit, quod receptæ confectæ
à Procuratore Sirleti, & aliatura, ex quibus deſu-
1 mitur probatio quantitatis fructuum perceptorum,
fuerint extracta ſine partis citatione; Quoniam
cum idem Procurator Sirleti præſens fuerit dictæ
extractioni, & illas receptas recognouerit, vt in
ſummario Abbatis Marci Antonij nu. 2. ex hac præ-
ſentia ſuppletur quicumque citationis defectus *Rota*
dec. 11. de dol. & contum. in antiq. *Caſ. de Graſſ.* 15.
num. 6. de teſtib. *Surd.* conſ. 227. num. 16. & fru-
2 ſtratoria fuiſſet citatio Procuratoris, qui Apo-
chas à ſe conſcriptas, & recognitas impugnare non
poterat.

Minus obſtat, quod non videatur ſatis conſtare de
iuramento teſtium, dum Notarius ſimpliciter aſſe-
3 rит teſtis iuratus, &c. ex qua enunciatiua non oriri
ſufficientem iuramenti probationē fuit opinio Gloſ.
in c. circa de elect. Quam paſſim ſequuta fuit Rota,
vt apud *Veral.* dec. 123. & 246. part. 2. & dec. 295.
p. 3. & alias ſæpius.

4 Quoniam Domini non dubitarunt de veritate
prædictæ opinionis, quam in hoc Sacro Tribunali
ſemper fuiſſe ſeruatam teſtatur bo. me. *Penia* in de-
ciſ. 215. num. 3. poſt ſecundum volum. conſil. *Fari-
nac.* prout eam amplexa eſt in dec. 633. num. 4 part.
2. recent. & dec 395. n. 8. ac dec. 784. num. 1. part. 2.
& apud Sa. mem Gregorium XV. dec. 39. num 3.
& dec. 368. n. 5. & coram bo. me. Cardinali *Caua-
lerio* dec. 322. num 3. atque alibi; Non quidem ex
ea ratione, quod deficiant verba, tactis ſcripturis,
5 quarum tactus videtur exigi quotieſcumque iura-
mentum defertur à iure, prout eſt iuramentum te-
6 ſtis, vt poſt *Felin. & Abb.* dicit *Pariſ.* in c. fraterni-
tatis n. 77. de teſtibus, quem videtur ſequi *Farinac.*
de teſtib. q. 74. n. 20. ad fin. Quia eo ipſo quod ſuf-
ficienter aliundè probatur fuiſſe præſtitum iuramen-
tum, tunc ob auctoritatem Iudicis, & Notarij, ac
taciturnitatem partis non opponentis præſumitur
illud præſtitum fuiſſe, hoc eſt tactis ſcripturis, licet
ſolius iuramenti mentio fiat, adeout parti tactum
ſcripturarum neganti incumbat onus probandi, vt
7 docuit *Imol.* conſ. 86. num. 4. *Alciat.* in rubr. de
iureiur. num. 36. verſ. poſſunt tamen excipi *Couar.*
in cap. quamuis pactum part. 1. §. 1. num. 2. ad fin.
Viu. commun. opin. q. 452. num. 3. *Theſaur.* deciſ.
47. num. 18. *Sanchez* de matrim. lib. 7. diſput. 108.
ſub numer. 14. verſ. Benè tamen verum eſt, & ideò
Rota pluries reſpondit, quod etiamſi enunciatiua
Notarij Teſtis iuratus, &c. contineat etiam verba,
tactis ſcripturis, attamen non præbet ſufficientem
8 iuramenti probationem, vt apud *Verall.* dicta de-
ciſ. 246. part. 2. & in recent. deciſ. 393. ſub num. 8.
verſ. etiamſi dicas, & deciſ. 704. num. 8 part. prima
& coram bo. mem. Cardinali *Caualerio* deciſ. 322.
num. 3. atque etiam obſeruarunt Adden. ad S. me.
Gregorium XV. deciſ. 39. num. 5. Sed ex ea ratione,
quia quando Notarius ſimpliciter ſcribit Teſtis iu-
ratus, &c. videtur enunciatiuè loqui, & narratiuè 9
referre id quod antea geſtum fuit à parte, non au-
tem coram ſe, & ſic narratiua non videtur reſpicere
factum ipſius narrantis, & de illius veritate atte-
ſtari, ſed actum de præterito; Notario autem atte- 10
ſtanti de actu de præterito, & non geſto coram ſe
ipſo in ipſo tempore præciſo actus non creditur, quia
tunc eius aſſertio magis videtur eſſe teſtimonialis,
quam habens fomentum Officij Tabellionatus *Alex.*
conſ. 42. num. 9. lib. 4 *Rimin.* ſen. conſ. 430. n. 37.
& ſeqq. lib. 3. *Curt.* iun. conſ. 176. nu. 1. *Ruin.* conſ.
159. num. 16. lib. 3. *Honded.* conſ. 1. num. 26. & 27.
lib. 2. *Bec.* conſil. 6. num. 21. & ſeqq. Ita reſpondit
Rota in dictis deciſionibus *Veralli*, & in recent. de-
ciſ. 393. num. 8. & 9. & coram bo. mem. Cardinali
Caualerio dicta deciſ. 322. num. 3 & coram Sa. me.
Gregorio XV. deciſ. 368. num. 5. vbi quod ſi Nota-
rius diſpoſitiuè ſcripſerit teſtis iurauit, &c. ex illa di-
ſpoſitiua aſſertione tamquam reſpiciente actum
de præſenti & coram ſe geſtum, inſurgit legitima
Iuramenti probatio, & notat etiam *Seraphin.* de 11
priuileg. iuram. priuileg. 30. num. 44. in fin. verſ.
Putarem.

Verùm tamen prædicta non obſtare in caſu præ-
ſenti Domini cenſuerunt; Quia Rota concurrenti-
bus adminiculis, & particularibus facti circumſtan-
tiis, & quando aliundè deprehenditur teſtem reuera
iuraſſe coram Notario, recedit à ſupra firmata opi-
nione, vt habetur per *Seraphin.* deciſ. 857. num. 25. 12
& in recent. deciſ. 393. & latius dec. 704 part. pri-
ma, vbi plura adminicula, & circumſtantiæ ad hanc
rem appoſitæ recenſentur, & coram Cardinali *Ca-
ualerio* dicta deciſ 322. num. 4. & alias deciſiones
refert, atque ita obſeruari in praxi teſtatur *Grattan.*
diſcept. forenſ. capit 60. num. 14.

Hic autem ex pluribus videtur colligi verè inter-
ueniſſe dictum iuramentum, quia a Notario non di-
citur ſimpliciter Teſtis iuratus, &c. ſed qui delato
iuramento veritatis dicendæ, &c. vel cum iuramen-
to examinatus, &c. & ſic enunciatiua refertur ad
actum de præſenti, hoc eſt ad ipſum examen, & ſi-
milia verba ponderauit Rota coram b. me. Card *Ca-
ualerio* d. dec. 322. pro inducenda iuramenti pro-
batione, dictaque verba, & cum iuramento exami-
natus &c. connectenda ſunt cum verbo, depoſuit, &
ſic iuramentum cenſetur de præſenti coram Notario
præſtitum, quemadmodum etiam verbum depoſuit,
& examinatus ad actum corā notario, & eodem tē-
pore geſtū refertur, qualiter enim adiecta verbo in-
telligitur ſecundū tēpus verbi l. in delictis §. ſi extra 13
neus ff. de... *Surd.* de aliment. tit. 9. q 13. n. 5. Et præ-
dicti teſtes fuerunt examinati coram Iudice cū inter-
uentu partis aduerſæ, & tali tēpore, quo potuerunt
iurare legitimè, ex quibus præſumitur omnia ſolem- 14
niter fuiſſe acta, & ſolemne iuramentū tactis ſcriptu-
ris fuiſſe interpoſitum *Bald.* l. iuris iurandi n. 2. verſ.
ſed pone quod reperitur C. de teſtibus, & in auth. ſi
quis in aliquo n. 9. C. de eden. *Alciat.* in rubr. de Iure-
iur. n. 36. verſ. primus eſt *Menoch.* cōſ. 114 n. 17. *Grat. ā.*
diſcept. forenſ. d. c. 60. n. 14. *Rota* dec. 704. n. 1. & 4. &
corā bo. me. Car *Caualerio* dicta deciſ. 322. n. 6. & fuit
dictū in Meten. Prioratus 16 Februarij 1626. corā me.

Deciſ. Clem. Merlini.

Alias autem nullitates circa compulſationem ex eo deductas, quod Iura non fuerint auſcultata, & collationata, & quod nullibi appatet de Iudice compulſore, viſum fuit benè tolli ex ſummario Abbatis Marci Antonij numer. 2. & ex Inſpectione proceſſus.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Saluiani.
Mercurij 2. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Saluiani interdictum vt habeat locum, quæ ſint probanda. Hypotheca ad hoc vt preſcribatur, quando tempus currere incipiat, & nonnulla circa materiam cenſuum.

SVMMARIVM.

1 *Ad Saluianum interdictum requiſita ſunt, creditum cum hypotheca, anterior poſſeſſio Debitoris, & poſterior Rei conuenti.*
2 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumento locationum, cum exactione penſionis.*
3 *Locatio iunctis adminiculis probat poſſeſſionem locatoris.*
4 *Poſſeſſio iunctis adminiculis probatur per ſubſtentationem litis.*
5 *Poſſeſſio ex Saluiano interdicto non aufertur, & ex illo remedio immiſſus non ſibi poſſidet, ſed pro debitore.*
6 *Euictioni non eſt locus auocata ſola detentione.*
7 *Empter quando poſſit agere de euictione, licet ſola detentio euicta fuerit.*
8 *Omne qui dicit, nihil excludit.*
Saluianum interdictum dicitur poſſeſſorium, adipiſcendæ poſſeſſionis cauſa comparatum num. 8.
9 *Euictione ſequuta agi poteſt pro damnis, & intereſſe.*
10 *Hypotheca inter præſentes ſpatio decem annorum præſcribitur.*
11 *Saluianum ceſſat ſublata hypotheca.*
12 *Promittens aliquem manutenere in pacifica poſſeſſione tunc conditio oblationis purificata eſt, quando poſſeſſio de facto auocata fuit.*
13 *Præſcriptio non currit, antea quàm orta ſit actio.*
14 *Poſſeſſor etiam cum titulo non præſcribit in conditionalibus.*
15 Felician. *de cenſ. c. 4. lib. 3. numer 12. damnatur.*
16 *Præſcriptio tota fundata eſt in negligentia creditoris differentis exactiones.*
17 *Præſcriptio non currit, non valenti agere.*
18 *Præſcriptio ad hoc vt intret in hypotheca, quando incipiat.*
20 *Quem de euictione tenet actio, eundem Agentem repellit exceptio.*
21 *Ceſſio, quæ fit tertio poſſeſſori ex l. Mulier ff qui poſt in pign. hab. non deriuat ex natura rei, ſed ex quadam æquitate, & legis humanitate, & numer. 19.*
22 *Creditor non tenetur contra ſe cedere actiones, quia ceſſio ei eſſet obfutura.*
23 *Creditor anterior non tenetur tertio poſſeſſori conuento cedere iura contra ſe ipſum.*
24 *Creditor hypothecarius anterior in concurſu eſt præferendus aliis.*
25 *Prior in iure, potior in tempore.*
26 Dec. *in conſ. 104. p. 1. declaratur.*
27 *Cenſus impoſitus ſuper fundo ei inhæret, & quando alienatur tranſit cum ſuo onere & numer. 28.*
29 *Debitum cenſuale non eſt proprium emptoris fundi cenſuati, qui nec illud ab initio contraxit, nec poſtea in ſe accollauit.*
30 *Sed eſt debitum ipſorum venditorum, qui tanquam imponentes cenſus ex contractu tenentur ad ſolutionem fructuum, & ipſius cenſus.*
31 *Empter poteſt repetere quicquid ſoluit ad impediendam auocationem fundi venditi, & numer. 32.*
33 *Teſtis vnicus non probat.*
34 *Teſtis vnicus etiam contra inducentem probat.*
35 *Teſtis deponens de proprio iudicio non probat.*

Deciſio CCCCLXXXVII.

Hieronymus Pater, & Petrus filius de Ruiz impoſuerunt annuum cenſum ſcutorum 40. ſuper Caſtro Sancti Petri in Sabiois, illumque pro pretio ſcutorum 500. vendiderunt Chriſtophoro Cabreræ, qui eumdem cenſum donauit Archiconfraternitati Sanctiſſimi Sacramenti Baſilicæ Sancti Petri de Vrbe; nuper vero hæc Archiconfraternitas obtinuit Immiſſionem in vim Saluiani ex cauſa dicti Cenſus, ſuper quatuor ex nouem partibus dicti caſtri empti, & poſſeſſi à Domino Marchione Aſdrubale Mathæio, qui Dominus Marchio, vt eximeret Caſtrum ab huiuſmodi moleſtiis, ſoluit dictæ confraternitati, & pretium dicti Cenſus, & fructus decurſos, ceſſionemque pleniſſimam reportauit, pro reſarciendo autem hoc damno, & pro euictione conuenit D. Raymundum, ac petebat Immiſſionem ſuper Palatio, & domunculis olim à prædictis Petro, & Hieronymo Ruiz poſſeſſis; Vnde dedi dubium, An D. Marchioni Mathæio danda eſſet Immiſſio, & poſt tertiam diſputationem affirmatiue Domini reſponderunt; Requiſita enim Saluiani viſa ſunt iuſtificari, nempe creditum cum hypotheca, anterior poſſeſſio debitoris, & poſterior rei conuenti, quibus concurrentibus eſt locus Saluiano, Rota apud Card. *Mantic.* deciſ. 69. num. 1. apud Card. *Seraph.* deciſ. 1200. in principio in Romana Saluiani Interdicti 29. Maij 1628. coram Eminentiſſimo Card. *Verulo*, & in aliis per Pacific. de Saluian.

Creditum cum hypotheca deducitur, non ſolum ex ceſſione facta per dictam Archiconfraternitatem ipſi Domino Marchioni Mattheio, ſed etiam ex Inſtrumento emptionis eiuſdem Caſtri S. Petri, in quo dicti Petrus, & Hieronymus Ruiz promiſerunt Caſtrum eſſe liberum, & immune, & in hac libertate manutenere, & conſeruare, latiſſimiſque clauſulis polliciti ſunt euictionē, & damnorum refectionem, cum omnium bonorum præciſa obligatione, & hypotheca, & propterea euenit caſus iſtius conſeruationis, & refectionis damnorum, quæ paſſus eſt D. Mattheius ob immiſſionem obtēſam in Caſtro ab Archiconfraternitate.

Poſſeſſio eorumdem Ruiz debitorum quoad Palatium probatur ex Inſtrumentis duarum locationum, cum exactione penſionis *Gabr.* concl. 4. nu. 2. de locat. *Menoch.* de retinend. remed. 13. num. 572. & in his terminis *Modern Roman.* de Saluian. inſpectar. 1. & 6. n. 11. Rota coram S. me. Gregorio XV. deciſ.

deciſ. 318.n.2.& ex depoſitionibus teſtium aſſeren-
tium illos de Ruiz tunc poſſediſſe recenſendo plu-
res actus poſſeſſorios; Quo vero ad domunculas dan-
tur etiam locationes effectuatæ, & deponunt pri-
mus, & tertius teſtis, qui ſaltem tamquam admini-
cula conſiderari poſſunt, & locatio iunctis admini-
3 culis plene probat poſſeſſionem locatoris *Gabr.* vbi
ſupra n.8. *Cæſar.Graſſ.* dec.10. in fin. de reſtit. ſpol. &
Rota in dicta dec. 318 num.3 coram S ma. Gregorio
XV.

Præſens etiam poſſeſſio Domini Raymundi rei
conuenti ſatis iuſtificatur ex litis ſuſtentatione, quæ
4 fulcita adminiculis benè probat *Caputaq.* dec. 369.
part. 2. Rota coram Cardinali *Seraphino* deciſ. 1415.
numer 13.& coram Sa.me. Gregorio XV. deciſ. 491.
num. 11 Adminicula autem deſumuntur ex intima-
tione facta Marchioni Olgiato eius authori, & ex
locationibus, & depoſitionibus ſecundi, & tertij
Teſtis.

Non obſtat Archiconfraternitatem fuiſſe immiſ-
ſam vigore Saluiani, ex quo non aufertur poſſeſſio,
5 & ex illo remedio immiſſus non ſibi poſſidet, ſed de-
bitori *Bart.* in l. ab emptione num.8. ff. de pact. *Surd.*
conſ. 481. num. 14.& ideò auocata ſola detentione
non eſſe locum euictioni dixit Rota in Romana ſpo-
lij 10. Decembris 1617. coram me, Quoniam D.
Marchio Mattheius proindè vſus eſt cautela *Bart.* in
leg. ratio num.1. verſ. dic vt in gloſ ff. de act. empt.
quam ſequitur *Bald.* in leg. 1. q. 4. numer. 17. verſ. &
ideò, vbi etiam *Salic.* nu.7. in fin. C. de priuileg. &
commod. rei vend. *Caballin* de euict §.5. numer. 151.
qui exemplificat etiam in immiſſo ex Saluiano, &
verba ſtipulationis in fauorem Domini Mattheij
cantant, tam auocata poſſeſſione, quam non auoca-
ta, quæ ſatis inferunt non eſſe opus emptori ad con-
ſequendam euictionem, & releuationem, quod ei
poſſeſſio auferatur, & quod ſufficiat, ſi auocetur ſo-
la detentio, præſertim, quia contrahentes vſi ſunt
verbo vniuerſali in omni iudicio poſſeſſorio, & ſic
nullum excludit, iudiciumque Saluiani dicitur poſ-
ſeſſorium adipiſcendæ poſſeſſionis cauſa compara-
tum §. interdictum quoque inſtit. de interd. l. inter-
dictorum §. hic autem verſ. adipiſcendæ ff. de inter-
dict.

Et demum inficiari non poteſt, quin in emptionis
Inſtrumento commiſſa fuerit ſtipulatio damnorum,
& intereſſe, & hæc in præſenti Iudicio Saluiani ex
9 clauſulis generalibus, & ſalutaribus contentis in
commiſſione deducta fuit, Vndè D. Matthæius ſal-
tem poteſt agere ratione illorum damnorum, & in-
tereſſe quaſi integro Caſtro liberè non tradito, *Ce-
phal.* conſ. 168.num.22. Rota coram Sa.me. Grego-
rio XV. deciſ. 88. numer. 7. plenè *Gratian.* diſcept.
forenſ. capitul. 950. numer. 20. pro quibus etiam
datur Saluianum Card. *Seraphin.* deciſ. 935. nu-
mer. 1.

Neque obſtat D. Olgiatum poſſediſſe Palatium,
& Domunculas vltra decennium, quo temporis ſpa-
tio præſcribitur hypotheca inter præſentes leg 1. &
2.& ibi ſcribentes Cod. ſi aduerſ. credit. præſ. oppon.
10 *Felician.* de cenſibus libr. 3 capit. 4. nu. 12. *Gutierez*
qq. ciuil. cap 90. nu. 5. lib primo Rota coram Cardi-
nali *Mantica* deciſ. 291. num.3 & in Romana Sal-
uiani 29. Iunij 1616. coram bo. mem *Vbaldo*, quæ eſt
300 num 2. poſt *Pacific. de Saluian.* Et ideò hac præ-
ſcriptione putabant Domini Olgiatus, & Raymun-
dus ſe poſſe tueri ab hoc Saluiano, cum illud ceſſet

Deciſ. Clem. Merlini.

ſublata hypotheca, Quoniam cum ſolum de anno
præterito Confraternitas Sanctiſſimi Corporis Chri- 11
ſti obtinuerit immiſſionem in illis quatuor parti-
bus Caſtri Sancti Petri, & ſic ſolum tunc temporis
paſſus fuerit Dominus Matthæius euictionem, nulla
præſcriptio intrat, nec tempus antecedens haberi 12
poteſt in conſideratione ad text. in leg habere lice-
re l. euicta ff. de euiction leg. qui rem C. eodem leg.
vtique ff. de rei vendic. *Bart.* in leg. atqui natura §.
cum me abſente ff. de neg. geſt. & dum venditores il-
li de Ruiz promiſerunt conſeruare, & manutenere
DD. Matthæios in pacifica poſſeſſione, tunc ſolum
purificata eſt conditio obligationis de conſeruando,
cum de facto auocata fuit poſſeſſio per Confraterni-
tatem & proindè tunc ſolum etiam nata eſt actio iiſ-
dem DD. Matthæis agendi pro releuatione, vel con-
tra eoſdem venditores, & eorum hæredes, vel con-
tra tertios poſſeſſores, hincque ſequatur nullam præ-
ſcriptionem prius ante ortam actionem currere po- 13
tuiſſe *Scapuccin. de Saluian.* libr. 2. capitul 22. num. 8.
in princip. io verſ. dubium eſt *Pacific. de Saluian.* in-
ſpect. 2. numer 298. Rota dicta deciſ. 300. num. 7. cir-
ca finem verſ. & quia, & regula eſt, quod non valen-
ti agere non currit præſcriptio leg. prima in princip.
Cod. de annal. except. & poſſeſſor etiam cum titulo
non præſcribit in conditionalibus leg. cum notiſſimi
§. illud C. de præſcript. annal. leg. fin. §. fin autem C.
commun. de leg *Alex.* conſ. 101. nu. 23. lib. 7. *Natt.*
conſ. 417. num. 5. *Molin* de primog lib. 4. tit. 10 in 4.
concl. *Peregrin* de fideicom art 41. n. 16 verſ. quinta
concluſio *Rota* dicta dec. 300. n 9.

Nec negotium faceſſit, quod *Felician.* de cenſib.
cap. 4 lib. 3. nu 12. crediderit præſcriptionem currere
à die quo tertius cum titulo, & bona fide cœpit poſ- 15
ſidere bona fide hypothecata, quoniam illa opinio
tolerari non poteſt, & repugnat principiis, & moti-
uo præſcriptionis, quæ tota fundata eſt in negligen-
tia creditoris differentis exactionem, *Bald.* in au-
thent. niſi triennale num. 1. C. de bon. matern. vbi
quod præſcriptio eſt pœna negligentiæ, & eſt regula
naturalis, quod non valenti agere non currat præ-
ſcriptio, ergo hæc præſcriptio non eſt inchoanda
tempore, quo tertius poſſidet, etiam cum titulo, &
bona fide, ſed à tempore quo Creditor poteſt age-
re, & negligens eſt, & ideò contra *Felician.* rectè di-
xit *Gratian.* in addit. ad deciſ. Marcb. 25. num. 5. eſſe 17
magis tutam opinionem, vt ſolum præſcriptio inci-
piat à die, quo debitor ceſſauit in ſolutione, & cre-
ditor ſciens eſſe diſtracta bona hypothecæ ſubiecta
ceſſauit in petitione; & idem dixerat *Parlador.* lib 1. 18
rer. quotidian. §. 16. *Ceuall.* commun. con. commun. q.
3. num. 10.

Minus etiam obſtat, quod Dominus Mathæius
agendo contra Dominum Raymundum tertium
poſſeſſorem teneretur eidem cedere actiones, l mu-
lier in fin. ff qui pot. in pign. habe. & ſic ipſum Cen- 19
ſum, qui cum ſit impoſitus ſuper Caſtro S. Petri, idem
quoque Dominus Mathæius, qui dictum Caſtrum
poſſidet pulſari poſſet à Domino Raymundo pro
releuatione, & ſolutione fructuum Cenſus, vndè
ad tollendos iſtos circuitus æquius videtur denegare
immiſſionem Domino Mathæio, cum onus iſtius
cenſus tandem debeat reſidere penes D. Mathæium,
tamquam poſſeſſorem fundi, ſuper quo eſt fundatus
Cenſus, & cum ſit regula, quem de euictione tenet
actio, eumdem agentem repellit exceptio, l. vendi- 20
tantem, C. de rei vendic *Socin. iun.* conſ. 182. nu. 112.

lib.1.*Surd.*conſ.70.nu.16 Negabatur enim per Do-
minos aſſumptum, quod ſcilicet Dominus Marchio
Matthæius teneatur ad huiuſmodi ceſſionem contra
ſe ipſum, quia cum ceſſio, quæ fit tertio poſſeſſori ex
21 dicta l.mulier non deriuet ex natura rei, ſeu præce-
dentis obligationis, ſed ex quadam æquitate, & legi-
humanitate deſumpta ex regula Quod tibi non no-
cet, & alteri prodeſt, *Bald.* conſ.109. num. 1. verſ.
Quia illud, & lib.3.*Salic.*in l.Iubemus, num. 5. verſ.
Quia ſi iſta, C.ad Vell. *Gratian.* dec.March.215.nu.
13. *Rota* in interamnen. Saluiani 14. Nouembris
1611. coram bo mem. *Manzanedo*, quæ eſt 11. poſt
Pacific.de Saluian. Hinc propterea profectum eſt, vt
regulariter creditor non teneatur cedere contra ſe
ipſum quia ceſſio ipſi eſſet obfutura, *Bald.* in dicto
22 conſ.109.num.1.verſ.Propterea, *Franch.* dec.260.n.
2.& dec.417.num.4.*Coſt.* de remed. ſubſid. rem 36.
num.3.*Giurba* dec.87.num.6.verſ.Ergo nec, & nu.
20.verſ.Immò ad cedendum, & ceſſat omnis diffi-
cultas in præſenti, quia Dominus Matthæius vſque
de anno 1599. pro manutentione, & conſeruatione
Caſtri empti habuit omnia bona illorum de Rota
generaliter obligata, & hypothecata: emptio verò
Domini Olgiati de hoc Palatio, & Domunculis facta
ab iiſdem de Ruiz eſt longè poſterior, nempè de
anno 1605. Vndè cum Dominus Matthæius ſit ante-
rior creditor non tenetur cedere tertio poſſeſſori
23 conuento Iura contra ſe ipſum, Ita in puncto *Specul.*
de renunc & concl.num.22.verſ.Sed pone, *Io.Faber.*
in l.Iubemus, C.ad Velle. *Caballin.* Milleloq. Iur. c.
446. Summaque ratione id innititur, quoniam in
concurſu plurium creditorum cum hypotheca in
bonis Petri, & Hieronymi Ruiz debitorum prius ſa-
24 tisfacien.eſt anterioribus, ſique bona non ſuppetant,
id cedere debet incommodo poſteriorum credito-
rum ad regulam, qui prior in tempore potior in Iu-
25 re, nec profutura eſſet ceſſio D.Olgiato, ſiue D.Ray-
mundo, quia ſi pro releuatione D.Olgiatus pulſaret
Dominum Mathæium tamquam poſſeſſorem Caſtri,
ſuper quo impoſitus eſt Cenſus, rectè ſe tueri poſſet
ſuo anteriori credito, cum hypotheca omnium bo-
norum ipſorum de Ruiz pro libera conſeruatione,
& manutentione Caſtri per ipſum empti, & ſic in
iſto circuitu pro releuatione tandem, & nouiſſimè
ſuccumberet D.Olgiatus vti creditor poſterior, vi-
ctor autem euaderet Dominus Matthæius tanquam
anterior.

26 Nec prædictis aduerſatur *Dec.* conſ.104. quia ibi
vt apparet ex nu. 9. tertius poſſeſſor conuentus erat,
non poſterior, vt in caſu noſtro, ſed anterior, Vndè
non ſolum ei debebat fieri ceſſio per creditorem
exigentem ab eo ſatisfactionem crediti, ſed immò il-
le tertius poſſeſſor ratione prioris obligationis, &
hypothecæ habebat Ius retentionis, vt firmat
Dec.

Neque ſuffragatur, quod Cenſus eſſet impoſitus
ſuper Caſtro, & ſic illi inhæreret, vt ad D. Matthei-
um tranſiuerit affectum cum ſuo onere, & propte-
rea ſoluendo, videatur ſoluiſſe propter debitum;
Quoniam Caſtrum tranſiuit quidem cum ſuo onere
in emptorem, Itaut Dominus Cenſus, nempe Archi-
confraternitas Sanctiſſimi corporis Chriſti potue-
rit agere Saluiano ex hypotheca, & Iure reali
tranſitorio ad quoſcumque ad *Modern. Peruſ.* de
27 cenſib.p.2.cap.2.q.5.art.9.numer.1.ſed non iodè
rectè infertur, quod debitum cenſuale ſit proprium
emptoris fundi cenſuati, qui nec illud ab initio con-
traxit, nec poſtea in ſe accollauit, ſed eſt debitum
ipſorum, de Ruiz venditorum, qui tamquam impo- 28
ſitores census ex contractu tenebantur ad ſolutio-
nem fructuum, & ipſius cenſus, & propterea quem-
admodum Dominus Matthæius emptor potuit a 29
Ruiz vēditoribus repetere quicquid ſoluit ad impe-
diendam auocationem fundi ſibi venditi *Caſtrenſ.* 30
conſ.333 in 2.dubio in fin. verſ. & ideo *Gabr.* conſ.
47 n.8 lib.1.*Modern.Peruſ.* dicto art.9.n.79. Itidem
etiam pro reintegratione ſoluti idem D. Matthæius
poteſt agere Saluiano contra tertium poſſeſſorem
bonorum ſibi hypothecatorum *Milanenſ.* dec.1.n. 31
15.lib.2.*Roderic.* de annuis reddit. lib 2. qq n.62 ad
fin.verſ.aduerten.& *Modern.Peruſ.* ibidem n.80. Præ-
ſertim, quia iſte tertius poſſidet ex titulo poſte- 32
riori.

Nec obſtant melioramenta, quia datur ſolum vnus
teſtis, & ſic nihil probat c. licet de teſtibus licet ſit 33
inductus à Domino Matthæio. Rota coram S. me. 34
Greg.XV.dec.215.n.5. maxime cum deponat de pro-
prio iudicio ad congeſta per *Farinacc.* de teſtib.q. 35
68.n.27.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Romana de Catalanis.

Mercury 27. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Filiationis probatio reſpectu Patris, licet ſit impoſſi-
bilis, vel ſaltim difficillima, tamen qualiter probe-
tur, & quæ coniecturæ, & præſumptiones hoc ca-
ſu admittantur. Præſumptio l. miles, 9. defuncto,
ff.de adult. quando ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *Filiationis probatio certa, & concludens reſpectu Pa-
tris, vel eſt impoſſibilis, vel ſaltem difficillima.*
2 *Filiationis probatio reſpectu Patris iuſtificatur ex
ſolis præſumptionibus & coniecturis.*
3 *Et hoc maximè procedit, vbi non agitur principaliter
ſuper ſtatu, ſed incidenter.*
4 *Filiatio quando eſt probanda ſolùm ad effectum ſuc-
cedendi, tunc in ea admittenda non ita rigidè eſt
procedendum.*
*Cum hoc caſu ſufficiat nominatio, tractatus, & quaſi
poſſeſſio ipſius filiationis, n.4.*
5 *Filiatio reſpectu Patris probatur ex eo, quod tempore
conceptionis conuerſabatur d. Pater cum Matre
filij, & ipſe natus ſacro Baptiſmatis fonte ablutus
fuit tanquàm eius filius, & vtè talis deſcriptus in
libro Baptiſmatis, & n.32. Amplia n.7.*
6 *Baptiſmus eſt actus, qui ad Parentes ſpectat, & pro-
feſſio illa fidei fit in fide Parentum.*
8 *Filiatio reſpectu illius, qui legitimationem procura-
uit, arguitur.*
9 *Filiatio reſpectu Patris arguitur ex eo, cuius filius ſe
profitetur eſſe Nepotem fratrum Patris, & d. fra-
tres pariter profitentur eſſe Patris d. nepotis.*
10 *Filiatio reſpectu Patris præſupponitur ex tractatu,
educatione, & nominatione eiuſdem filij.*
*Qui actus ſolùm erga filios exercere ſolent, & ideò fi-
liationem probant, & conſtituunt quem in quaſi
poſſeſſione filiationis, n.10.*
11 *Hæredis inſtitutio eſt actus maximè proportionabi-
lis reſpectu filij & n.14.*
12 *Teſtator non præſumitur velle ſubijcere teſtamentum
ſuum vitio nullitatis.*

13 *Filiatio*

13 *Filiatio tunc maximè probatur, quando non perfunctoriè, & animo blandiendi quis pluries aliquem filium ſuum dictauit, ſed ex propoſito, & ſerio hanc filiationem pronunciando, & factis confirmando.*

15 *Præſumptio l. miles §. defuncto ff. de adult. quando intret.*

16 *Præſumptio d. l. miles §. defuncto eſt iuris, & de iure.*

17 *Præſumptio d. l. miles §. defuncto ex potentiſſimis coniecturis in contrarium eliditur.*

18 *Præſumptio d. l. miles §. defuncto non eſt fundata in ſolo matrimonio, ſed in coniugum habitatione, vel ſaltem acceſſu Mariti ad Vxorem.*

19 *Filiatio reſpectu Mariti non probatur, vbi præter matrimonium nihil aliud concurrit.*

20 *Coniecturæ, & præſumptiones non de per ſe debent perpendi, ſed omninò debent coniungi.*

21 *Iudex poteſt coniungere præſumptiones ad informandum animum ſuum, quod plus non ſit Mariti, ſed adulteri.*

22 Barbat. in *conſ. 27. vol. 2. improbatur.*

23 *Præſumptio l. miles §. defuncto ff. de adult. eliditur ex aliis præſumptionibus, quatenus vrgentes ſint.*

24 *Præſumptio tollitur ex aliis præſumptionibus vrgentioribus.*

25 *Abſens, & impotens nullo modo generare poteſt & n. 26. & 27.*

28 *Conceptus poſt diuortium non cenſetur filius Mariti quem nec ideò ipſe Maritus tenetur agnoſcere, nec alere tanquàm filium.*

30 *Nominationes, & tractatus filiationis quoad ipſum nominantem, & tractantem benè probant filiationem.*

31 *Præſumptioni l. miles §. defuncto ff. de adult. non ita modicè inhærendum eſt, quando alicui multum expedit, & eſt lucroſum, vt non habeat locum.*

33 *Deciſ. in cauſa Romana de Bonellis coram bo. mem.* Vbald. *declaratur.*

34 *Deciſ. in cauſa Florentina Oratorij coram R.P.D.* Qucipo *declaratur*

Deciſio CCCCLXXXVIII.

DOmini dixerunt conſtare de Filiatione Fabritij ad effectum ſuccedendi iuxta formam teſtamenti, nempè Petri, quem Fabritius Patrem ſuum aſſerebat; & moti ſunt, quoniam, cum reſpectu Patris probatio filiationis certa, & concludens, vel ſit im-
1 poſſibilis, vel ſaltem difficillima l. lutius ff. de cond. & demonſtr. *Cu.* in l. filium C. de his, qui ſunt ſui, vel alien. *Iur.*

Hinc profectum eſt, vt ad illam iuſtificandam ſolę
2 præſumptiones, & coniecturæ admittantur gloſ. in dicta l. lutius *Bart.* in l. 1. num. 1. & 2. C. quor. bonor. *Surd.* conſ. 1. nu. 38. & 40. *Menoch.* de arbitr. caſ. 89. numer. 11. lib. 2. & pluries admiſit *Rota*, & pręſertim in Romana de Iauellis 13. Nouembris 1613. & in Romana de Bonellis 13. Februarij 1617. coram bo: me: *Vbaldo.*

Præcipuè vbi non agitur principaliter ſuper ſtatu,
3 ſed incidenter, vt hic, & lis verſatur circa ſucceſſionem primario; & Ideò non ita rigidè in admittenda filiatinoe procedeudum eſt, ſed ſufficiunt nominatio,
4 tractatus, & quaſi poſſeſſio ipſius filiationis *Gemin.* conſ. 27. nu. 8. *Butr.* in c. tranſmiſſæ col 2. nu. 10. verſ. Quandoque qui fil. ſint legit. *Pariſ.* conſ. 10. n. 61. circa fin. lib. 2. *Surd.* dicto conſ. 1. num. 67. Rota coram *Card. Seraph.* dec. 182. num. 6. & in Parmen. Status 27. Apr. 1622. 14. Iunij 1623. & 8. Iunij 16. 6. coram Reuerendiſſ. Domino meo *Dec.* & aliàs ſæpius.

In præſenti verò caſu plures, & vrgentes proponebantur coniecturæ, quæ Fabritium fuiſſe filium Petri ſuadebant,

Prima, quoniam Petrus de tempore conceptionis Fabritij conuerſabatur cum Maria Matre dicti Fabritij, ipſeque natus ſacro Baptiſmatis fonte ablutus 5
fuit tanquam filius eiuſdem Petri, & vti talis deſcriptus in libro Baptiſmatis, quod vti vehemens argumentum filiationis conſiderat *Bero.* conſ. 162. nu. 9. lib. 2. *Natt.* conſ. 434 n. 11. *Surd.* conſ. 1. nu. 45. & ſequuta eſt *Rota* in dicta Romana de Iauellis 13. Nou. 1613. & prius in Romana filiationis 10. Iun. 1611. coram R.P.D. meo *Piron* Baptiſmus .n. eſt actus, qui ad parentes ſpectat, & profeſſio illa fidei fit in fide ipſo- 6
rum parentum c. Maiores de baptiſmo c. quæuis de conſecr. diſt. 4. præſertim quia hæc adnotatio, & aſſertio filiationis Petri eodem Petro Patre aſſentien- 7
te facta eſt, vt ponderant *Bero.* & *Surd.* loc. citat.

Secunda, quia Petrus inſtetit coram Archiuio Vrbis, vt Fabritius natalibus reſtitueretur, & illegitimitatis macula abſtergeretur per legitimationem, in qua ditertis verbis pluries Fabritium ſuum eſſe Filium aſſeruit, & profeſſus eſt, & in terminis legitimationis, quod ex ea arguatur filiatio reſpectu illius, qui legitimationem procurauit notant *Bald.* in 8
l. non epiſtolis C. de prob. *Pariſ* conſ. 10 n. 67. lib. 2. *Rol.* conſ. 96. nu. 47. lib 3 *Surd.* conſ. 1. nu. 49. Hippol. *Rimin.* conſ. 612. num 34. & *Rota* dec. 258. n. 10. p. 1. diuerſ. dixit hanc coniecturam ſolam ſufficere, & alias etiam ſæpius.

Tertia eſt, quia concurrunt plures actus, qui hanc filiationem, vel inferunt, vel præſupponunt, tam geſti ab eodem Petro, quam à fratribus eiuſdem Petri, & mandatum Procuræ, in quo Fabritius ſe eorum nepotem, fratres vero Patruos ſe profitebantur, idque viciſſim in litteris miſſiuis ſæpius repertum eſt quos actus ad hanc filiationem probandam plurimum attendi dixit *Menoch* dicto caſ. 89. n. 80. *Surd.* 9
dicto conſ. 1 n. 51. & *Rota* iunxit cum legitimatione, vt in dec. 1331 n. 8. coram Card *Seraph.* & in Romana de Bonellis 13. Februarij 1617. coram b. me. *Vbaldo.*

Quarta demum, & cæteris validior præſumptio deducitur ex tractatu, educatione, nominatinne eiuſdem Petri erga Fabritium, qui ſolum actus erga 10
filios exerceri ſolent, ideò filiationem probant, & conſtituunt in quaſi poſſeſſiune *Menoch.* dicto caſ. 89. n. 69 *Surd.* conſ. 1. nu. 46. & in tribus teſtamentis ſemper filium ſuum eſſe aſſeruit, & hæredem vniuerſalem inſtituit eumdem Fabritium; cum tamen tres fratres legitimos haberet, nullumque diſſidium inter ipſos intercesſerit, hæcque ter repetita hæredis inſtitutio eſt actus maxime proportionabilis filio & 11
alioquin ſi Fabritius filius illius vere non extitiſſet, merito ignauiæ, & inhumanitatis nota repræhendi potuiſſet Petrus dum vulgo quæſitum hæredem inſtituiſſet, & fratres honeſtiſſimos viros excluſiſſet, ac etiam tria teſtamenta vitio nullitatis ſubieciſſet, quia Fabritium filium ſuum nuncupabat, & 12
tamen valide eum hæredem potuiſſet ſcribere nulla facta mentinne filiationis; Ita ratiocinando hanc præſumptionem magni faciunt *Alciat.* de pręſumpt. reg. 3. præſ. 37. n. 10. *Ruin.* conſ. 53. nu. 6. lib. 5. *Pariſ.* conſ. 13. n. 4. lib. 2. *Nat* conſ 235. num. 1. *Surd.* conſ. 1. nu. 50. qui late *Rimin.* Iun. conſ. 612. n. 35. & Rota in dicta Romana de Bonellis 13. Februarij 1617.

13 coram bo.me.*Vbaldo*. Maximè quia non perfun-
ctoriè, & animo blandiendi toties Fabritium filium
ſuum eſſe dictitauit Petrus, ſed, ex propoſito, & ſerio
hanc filiationem pronunciauit, & factis confirma-
uit, quod multum ponderant *Iaſ.* conſ. 102. col. 2.
verſ. non obſtat ergo lib. 4. *Peregr.* de fideic. art. 43. n.
47. *Menoch.* lib. 6. præſumpt. 53. n. 37. Nec errore, vel
rudi notitia inductus cenſeri poteſt Petrus ad tot
actus peragendos, qui filiationem erga Fabritium
inferebant cum diuerſis temporibus & mortem, ſu-
premumque Dei iudicium in actu teſtādi meditan-
do, illos peregerit, adeoque certus ſaltem moraliter
14 de hac filiatione, & conſtant in dilectione Fabritij
ſteterit Petrus, vt in ſecundo teſtamento commodita-
ti filij conſulens, & aliorum vexationibus occurens;
addiderit filium hæredem ſe ſcripſiſſe etiam tam-
quam extraneum, quatenus illius filius ab aliis ca-
lumnioſe negaretur, quam cautelam in his terminis
filiationis obſeruant, & quod filiationem, & eni-
xam voluntatem Patris arguant, tradunt *Decian.*
conſ. 1. num. 139. in fin. verſ. non obſtat modo lib.
3. *Menoch.* dicta præſumpt. 55 num. 15. lib. 6. *Barz.*
conſ. vnico poſt decis. num 62. & ſeqq. & numer. 66.
in fin. ſique probabilia dubitatio, vel ſcrupulus de
hac filiatione Petro iniectus fuiſſet in poſtremo
etiam teſtamento eadem cautela veriſimiliter vſus
fuiſſet.

Neque illud obſtare putarunt DD. (in quo multum
inſiſtebant informantes pro D. Catalania) quod ſci-
licet Martha Mater de tempore conceptionis, &
natiuitatis Fabritij Maritum haberet Federicum, &
15 ideo intrat præſumptio Iuris de qua in l. miles §. de-
functo ff de adult. & l. filium ff. de his, qui ſunt ſui,
vel alien. Iur. quod cenſeri debeat Fabritius filius Fe-
derici mariti, non autem Petri adulteri, hæcque
præſumptio Iuris. & de iure dicatur Marſil. in l. 1 §.
ad quæſtionem ff. de quæſtion. *Barbat.* conſ. 27. col.
3. lib. 1. *Beer.* deciſ. 199. num. 9. *Barz.* conſ. vnico poſt
deciſ. Bonon. num. 53. vel ſaltem ſolum ex potentiſ-
ſimis coniecturis in contrarium elidatur dicta præ-
16 ſumptio l. miles §. defuncto, quales ſunt, vel abſen-
tia Mariti, vel impotentia *Barz.* vbi ſupra numer.
17 54. Rota in dicta Romana de Bonellis 29. Nouem-
bris 1613. confirmata 28. Nouemb. 1614. coram
bo. mem. *Vbaldo*, & in Florentina Oratorij 18. Mar-
tij præteriti coram R.P.D. meo *Queipo*; Quoniam
18 præſumptio d. l. miles § defuncto non eſt funda-
ta in ſolo matrimonio, ſed in coniugum cohabita-
tione, vel ſaltem acceſſu Mariti ad vxorem, quia
tunc proles cenſetur potius legitima, quam ſpuria
Alex. conſ. 88. num. 14. verſ. Præterea ſecundo
lib. 7 *Soccin.* Iun. conſ. 86 numer. 40. lib. 2. perbelle
Surd. dicto conſ. 1. num. 54. vbi ſi præter matrimo-
19 nium nihil aliud concurrat, non probatur filiatio
reſpectu Mariti, vel ſaltem facilius aliis coniecturis,
& præſumptionibus tollitur illa præſumptio, & nu.
61. circa fin. *Menoch.* conſ. 687. num. 11. verſ. reſpon-
detur ſecundo, & nu. 12. verſ reſpondetur quarto, &
Decian. conſ. 1. numer. 128. lib. 3. verſ. Et quia illud
verum *Barz.* dicto conſ. vnico poſt dec. numer. 47.
verſ. Dummodo, & conſiderauit Rota in dicta Ro-
mana de Bonellis 13. Februarij 1617. verſ. Quę vi-
debantur circa med. tunc enim concurrit, & poſſi-
bile, & honeſtum & veriſimile, vt per *Decian* d.
conſ. 1. num 125. lib. 3. At hic ſolum deducitur matri-
monium inter Federicum, & Martham, nulla autem
cohabitatio, nec alia veriſimilitudo pro filiatione
Fabritij reſpectu Federici Mariti vrget; militant au-
tem plures, & vrgentiſſimæ pro filiatione reſpectu
Petri adulteri, quæ ſupra ponderatæ fuerunt, & quæ 20
iungi omnino, non autem de per ſe tanquam ſingu-
læ perpendi debent *Anch.* conſ. 125. num. 6. *Gozzad.*
conſ. 13. num. 44. *Parıſ.* conſ. 10. num. 60. lib. 3. *Surd.*
conſ. 53 & 54. *Menoch.* conſ. 687. n. 17. & nu. 18. & de
arbitr. caſ. 89. n. 65. & 66. lib. 2. & *Alciat.* dicta reg. 4.
præſumpt. 37. num. 10. verſ. limitatur, vbi quod Iudex
poteſt coniungere præſumptiones ad informandum 21
animum ſuum, quod filius non ſit mariti, ſed Adulte-
ri, & *Decian.* dicto conſ 1. num. 120. lib. 3. vbi *Bar-
bat.* contrarium ſentientem refellit, & hæ præſum- 22
tiones tamquam liquidiſſimæ probationes deben-
dæ ſunt leg. licet Imperator ff. de leg. 1. *Alciat.* di- 23
cta reg 3. num. 4. *Menoch.* conſ. 5. num. 10. & *Surd.*
conſ. 1. num. 42. & 43. & profectò abſonum videtur,
aſſerere ſolam præſumptionem deſumptam ex ma-
trimonio nulla probata cohabitatione mariti, vel ac-
ceſſu de tempore conceptionis præponderare tot 24
aliis potentiſſimis præſumptionibus, nempe amicitię
Petri, aduocationi Baptiſmatis, multis tractatibus,
denominationibus, legitimationi, & tribus inſtitutio-
nibus, & quod elidatur præſumptio d. l. miles ex aliis
præſumptionibus, quatenus vrgentes ſint, & effica-
ces, quales ſunt ſupra adductæ docent *Anchar.*
conſ. 225. in 2 dubio *Alciat* dicta præſump. 37. nu.
50. *Alex.* conſ. 88. nu. 8. lib. 7. *Surd.* conſ. 1 num. 5 . &
61. *Decian.* conſ. 81. num. 126. lib. 3. *Menoch.* d. caſ. 89.
num. 65. & præſumpt. 53. num. 20. lib. 6. & luculen-
tiùs conſ. 687. nu. 15. qui iſtaſmet præſumptiones re-
cenſet & pluries ſequuta eſt *Rota*, vt apud *Moned.*
dec. 1 & 2. qui fil. ſint legit. *Creſcent.* dec. 1. eodem tit.
Caputaq. dec. 112. part. 2. in manuſcr. & coram Reue-
rendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 7. nu 5. & 4.
& in dicta Romana de Bonellis 13. Februarij 1617.
coram bo. me. *Vbaldo*, & prius etiam admiſit in ea-
dem cauſa 28. Nouembris 1614. coram eodem, præ-
ſumptio enim d. l. miles § defuncto eſt iuris tantum,
non autem Iuris, & de Iure *Parıſ.* conſ. 10. num. 98.
lib. 1. vbi *Marſil.* contrarium dicentem reprobat.
Decian. conſ. 1. nu. 127. lib. 5. *Alciat.* dicta reg. 3. præſ.
37. num 3. *Menoch.* conſ. 687. num 9. & ſeqq. & ſentit
etiam *Rota* dec. 1. *Achill.* n. 4. qui fil. ſint legit. & in
Florentina Oratorij 18. Martij præteriti coram Do-
mino meo *Queipo*, & ideo tollitur aliis præſumptio-
nibus, vt ſupra dictum eſt, dummodò ſint multum
vehementes.

Nec reſtringendæ videntur præſumptiones iſtæ, &
coniecturæ quando agitur ad effectum ſuccedendi
Patri illum inſtituenti, & tractanti vti filium ad ſo-
lam abſentiam Mariti, & illius impotentiam, quia
hæ non ſunt præſumptiones, ſiue coniecturæ, de
quibus loquuntur DD. citati in hac materia, ſed ſunt
euidentiſſimæ probationes, Immò demonſtrationes,
cum abſens, & impotens nullo modo poſſint gene-
rare, & *Rota* coram *Sarnenſ.* vt ipſe refert ſuper reg. 25
de annal. quæſt. 58. num. 2. & in Romana de Bonellis
13. Februarij 1617. coram bo. me. *Vbaldo* cenſuit
Alexandrum eſſe filium adulteri, quamuis maritus
nec abſens, nec impotens eſſet, & ibi nec tot, nec ita
vrgentes militabant præſumptiones pro filiatione
reſpectu adulteri prout hic militant, & deciſio illa 26
in Romana de Bonellis 29. Nouembris 1613. coram
bo: me: *Vbaldo*, licet fuerit confirmata ſub die 28.
Nouemb. 1614. coram eodem; attamen hæc ſecun-
da deciſio confirmatoria primæ prætermiſit conclu-
ſionem illam, quod requiratur vel abſentia, vel im-
potentia mariti, & deciſio 1. *Achill.* num. 1 qui fil. ſint
legit.

legit. non requirit probationem concludentem circa impotentiam, vel abſentiam mariti ad firman. filiationem reſpectu adulteri, ſed contentatur coniectura abſentiæ, & admittendo hanc coniecturam, non excludit alias coniecturas, prout iſtas coniecturas
27 etiam ſine abſentia, vel impotentia mariti admiſit *Rota* in ſecunda deciſione de Bonellis 18. Nouembris 1614. & in poſtrema 13. Februarij 1617. & prius coram Sarnen. & Doctores ſupra citati, & etiam congeſti à *Menoch.* d. conſ. 687. numero 15. nullam mentionem faciunt de impotentia, & abſentia præſertim quando agitur ſolum de ſuccedendo ipſi Patri, & tamen ex aliis coniecturis, quæ hic etiam adſunt, concludunt pro filiatione reſpectu adulteri. Verum ex abundanti, nec hinc deficit coniectura abſentiæ Federici Mariti de tempore conceptionis Fabritij, quoniam paulò ante dictam conceptionem diſſidia inter ipſos coniuges intercesſerunt, & à bo: me: *Cotta* tunc locumtenente Vicarij Vrbis lata fuit ſententia ſuper ſeparatione Thori, &
28 dantur Teſtes deponentes Federicum expulſum fuiſſe à Domo Marthæ Vxoris, nec amplius receptum ſed ſeceſſiſſe Venetias vſque ad obitum, & conceptus poſt diuortium non cenſetur filius mariti, quem nec ideò ipſe maritus tenetur agnoſcere, nec
29 alere tanquam filium l. 1. §. idem per contrarium ff. de lib. agnoſ. pecul in tit. qui fil. ſint legit. numer. 4. *Aret.* 10 c. per tuas numero 4. de prob. *Barboſ.* in rubr. ff ſolut. matrim. part. 1. numer. 18. nec ambigi poteſt quin & illa ſententia, & Teſtes ſaltem inducant coniecturam abſentiæ Federici Mariti cum interuenerit Iudicium Eccleſiæ, & ſic intrat præſumptio, quod filius non ſit mariti licet ſecus eſſet, ſi de hoc Iudicio Eccleſiæ non conſtaret *Alber.* in leg. ſi Vicinis numer. 5. ff. de nupt. & ibi *Bellapert.* & *Cin. Barbat.* conſ 58. nu. 6. & 7. lib. 2. *Alex.* conſ 88. nu. 9. li. 7.

Et quod potiſſimum mouit Dominos in hac reſolutione illud fuit, quod hodiè ſtrictè agitur ad effectum ſuccedendi ipſi Petro qui & pro legitimatione Fabritij inſtetit, & toties eum filium ſuum eſſe aſſeruit, & vti talem per eum inſtituit; Vndè hæ nominationes, & tractatus geſti à Petro quoad ipſum
30 nominantem, & tractantem benè probant filiationem *Iaſ.* conſ. 106. num. 13. lib. 1. *Natt.* conſ. 473. nu. 4. *Grat.* conſ. 62. numer 9 lib. 2. *Menoch.* conſ. 687. numer. 24. *Petr.* de fideicomm. quæſt. 11 numero 484. *Cardinal. Mantica* de vltim. volunt. lib. 11 tit. 22. numero 11. verſ. verum *Burſatt.* conſil. 88. numer. 5. *Tiraquell.* de retrac. lignag. *Gloſ.* 16. numer. 2. & 3. *Bacc.* conſ. 194 numer. 21. libr. 2 *Surd.* conſ. 552. numero 21. Rota coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 250. numero 3. & in dicta Romana de Bonellis 13 Februarij 1617. Quicquid ſit reſpectu Tertij, & ad effectum ſuccedendi aliis agnatis, & ad alios effectus, in quibus Doctores exigunt abſentiam, vel impotentiam mariti.

Quibus etiam accedit, quod aſſerere Fabritium eſſe filium Petri adulteri, non autem mariti, hoc illi multum expedit, & eſt lucroſum, quo caſu non ita mordicus inhærendum eſt præſumptioni l. miles §. defuncto ff. de adult. & facilius admittuntur in contra-
31 rium præſumptiones *Romin. Iun.* conſ. 611. numer. 47. & *Decian.* conſ. 1. numer. 128. lib. 3. & ſequuta eſt Rota in poſtrema deciſione de Bonellis 13. Februarij 1617. coram bon. memor. *Vbaldo*: & quod maximè ponderandum eſt pro filiatione reſpectu Adulteri, militant tot præſumptiones, pro filiatione verò reſpectu mariti ſolum adeſt matrimonium, nullaque cohabitatio, vel acceſſus mariti de tempore conceptionis probatur, nec alio adminiculo eſt mu- 32
nitum matrimonium, prout erat in caſu *Achillis* dec. 1. qui fil. ſint legit. ibi enim erat comprobata cohabitatio coniugum, & in deciſ. 7. Reuerendiſſimi Domini mei *Decani* filius erat baptizatus tamquam filius mariti, nec ibi concurrebat legitimatio ad Inſtantiam Adulteri, vt in ea deciſione conſideratur, hic autem Fabritius fuit baptizatus tamquam filius adulteri, & eo inſtante legitimatus, quibus concurrentibus tam deciſio *Achil.* 1. quam Reuerendiſſ. D. mei *Decani* ſeptima, aſſentiunt Sarnenſi ſcilicet ceſſare præſumptionem l miles §. de functo.

Deciſiones vero in dicta Romana de Bonellis 29. Nouemb. 1613. & 28. Nouemb. 1614. coram b. m. 33
Vbaldo, procedunt quando agitur de præiudicio tertij, non autem de ipſius Patris nominantis, & inſtituentis, & dicta ſecunda deciſio admittit præſumptionem l. miles §. defuncto tolli aliis præſumptionibus, nec eadem deciſio, vt ſupra conſideratum fuit requirit, quod conſtet de abſentia, vel de impotentia mariti, & ita etiam intelligi debet deciſio Florentina 34
Oratorij coram R. P. D. meo *Queipo*, in qua nec etiam tot vrgebant pro filiatione, reſpectu Adulteri, nec ibi agebatur ſolum de præiudicio inſtituentis prout hic.

Et Ita vtraque parte pluries informante reſolutum fuit, &c.

Maioricen. Beneficij.
Veneris 29. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ad probandam famam deponere debent per verba fuit, & eſt.*
2 *Fallit, quando ex depoſitione conſtat attingere tempus ante etiam motam litem.*
3 *Littera Apoſtolica ſemel malè exequuta non ſunt denuo exequenda.*

Deciſio CCCCLXXXIX.

STeterunt Domini in deciſis coram me ſub die 3. Iunij præteriti, quia gratia Apoſtolica eſt inſtificata, & ideo executioni demandanda, vt iam fuit firmatum. 1

Non obſtat non probari aſſertionem illam, quod tunc ſedes Epiſcopalis vacaret; quoniam id luculenter probant teſtes dati in prima poſitione cauſæ, & in prouiſione Bartholomei verbis apertis idem aſſeritur, & ex abundanti fuit data atteſtatio cedulæ conſiſtorialis.

Non obſtat circa valorem videri teſtes deficere, cum ſe referant ad Epiſtolas, & hæ non exhibeantur; quoniam teſtes non referunt ſe ad epiſtolas, ſed eas allegant pro ratione eorum ſcientiæ, & depoſitionis, nec ſe reſtringunt ad dictas epiſtolas, ſed alias rationes allegant, & innituntur etiam publica voce, & fama, vt in ſummario num. 22. Et quamuis

iſti teſtes non deponant per verbum fuit, & eſt, prout requiritur ad iuſtificandam famam, Rota coram Card. *Seraph.* deciſ. 469. num. 2. cum aliis; Attamen
1 quia apparet ex contextu eorum depoſitionis, quod teſtes attingunt tempus etiam ante motam litem, ideo non eſt opus quod deponant per verbum, fuit, & eſt, ſed ſat eſt ſi ſolum verbo, eſt, vtantur *Gonzal.*
2 ad reg. 8. in adnotat. contra nullit. nu. 94. *Muſcard.* de probat. concluſ. 749. nu. 31. Addent. ad S. mem. Gregorium XV. dec. 277. n. 10.

Non obſtat conſtare de Iurepatronatus ex præſentatione iam antiquitus ſemel facta; quoniam in actis nihil releuans deductum fuit, & præſumptio eſt pro libertate beneficij, pro qua etiam adeſt vltimus ſtatus, & confeſſio eiuſdem Bartholomei quod Georgius, per cuius obitum vacauit beneficium, fuit prouiſus ab ordinario, vt in prima deciſione, & dicta aſſerta præſentatio non caret ſuſpicione, dum non datur alia præſentatio, vel actus, qui inferat ſeruitutem beneficij.

Minus obſtat, quod litteræ Apoſtolicæ ſemel male
3 executæ, non ſint de nouo exequendæ iuxta dec. 347. bo. mem. Cardinalis *Cauallerij.* Quia obiectum ceſſat ex reſcripto ſignaturæ pro noua exactione præuia renunciatione, vt in ſummario n. 2.

Et ita, &c.

Alexandrina Funeralium.

Veneris 29. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Tranſactio quando non ſuſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Pacta vt ſeruentur, nihil tam naturale eſt, & nihil æquitati magis conuenit.*
2 *Tranſactio de re certa, & indubia non ſubſiſtit.*
3 *Tranſactio extorta per dolum, & euidentem calumniam, non tenet.*
4 *Tranſactio ad hoc vt valeat, lis fingi non poteſt.*
5 *Tranſactio vt valeat, requiritur, quod ſit lis vera, non autem temere conficta.*
6 *Aſſertio Archipresbyteri in præiudicium Eccleſiæ, & ſucceſſorum non attenditur dum detegitur falſa.*
7 *Litis futuræ timor, vt ſufficiat ad validitatem tranſactionis quid requiratur.*
8 *Super Eccleſiæ iuribus dum agitur requiritur authoritas Apoſtolica, vel ſaltem Epiſcopi.*
9 *Vicarius Epiſcopi ſine eius ſpeciali mandato non poteſt authorizare concordias factas ſuper iuribus Eccleſiæ.*
10 *Factum proprium quis poteſt in vim noui tituli ſuperuenientis impugnare.*
11 *Prælatus poteſt nomine Eccleſiæ impugnare factum proprium, per quod ipſi Eccleſiæ præiudicare poterat.*

Deciſio CCCCXC.

Concordiam inter Capitulum, atque Archipreſbyterum Eccleſiæ Cathedralis Alexandrinæ, initam de anno 1610. ſeruandam eſſe, non autem aliam poſteriorem inter eoſdem factam de anno 1619. Domini cenſuerunt, & ſic ſtandum in deciſis ſub die 2. Iulij præteriti coram me.

Concordia enim prima ad definiendas controuerſias ſuper Iuribus Parochialibus inter Capitulum, atque Archipresbyterum ortas de anno 1610. iuſtè, ac rectè perfecta fuit, accedente authoritate, ac decreto Epiſcopi, & adhibitis omnibus ſolemnitatibus à Iure requiſitis, ideoque ad inſtar rei iudicatæ pro veritate eſt habenda, atque omnino obſeruanda, cum nihil iam naturale ſit, & æquitati magis conueniat, quam vt ſeruentur pacta, præſertim ea, per 1
quæ finis litibus imponitur c. finem litibus de dol. & contum. l. ſi pro fundo C. de tranſact. l. properandum C. de iudic. & latius in alia deciſione deductum fuit.

Non debet autem attendi poſterior tranſactio inita de anno 1619. inter dictum Capitulum, & Archipresbiterum, quoniam nulla tunc lis, aut quæſtio aderat, quæ tranſigi poſſet, ſed omnis controuerſia antecedenti concordia fuerat compoſita, longiorique temporis ſilentio finita, vndè deficiente lite, vel probabili litis timore, & ſtante clara, & aperta præcedentis concordiæ diſpoſitione, quæ nullam recipiebat dubitationem, tranſactio vti de re certa, & indubia non ſubſistit l. 1. ff. de tranſact. l. ſi cauſa cognita C. eodem *Roman.* conſ. 517. n. 18. *Abb.* conſ. 12. n. 5. verſ. Item tranſactio lib. 2. *Natt.* conſ. 543. n. 43. *Menoch.* conſ. 618. numer. 1. *Bellon. Iun.* conſ. 79. n. 2. *Rota* in recent. deciſ. 461. n. 9. & deciſ. 534. nu. 5 part. 1. videtur enim per dolum, & euidentem calumniam ex- 3
torta huiuſmodi tranſactio, dum ex publico præcedentis concordiæ Inſtrumento manifeſte conſtat de pertinentia Iurium Parochialium in ipſam tranſactionem deducta iuxta tradita per *Angel.* conſ. 94. n. 6. *Roman.* dicto conſ. 517. nu. 19. *Natt.* dict. conſ. 543. nu. 18. & ſeqq. *Menoch.* conſ. 1158. nu. 3. & 4. *Magon.* deciſ. Florent. 85. nu. 4. & 5 *Rimin. Iun.* conſ. 614. nu. 75. & ſeqq. *Bellon.* iun. dicto conſ. 79. numer. 3. Neque calumnia excluditur ex aſſertione tranſigentium, aut Notarij, quod lis extet, quia illam fingere poſſunt, & ſub falſis, & quæſitis prætextibus, quis 4
induci poteſt ad tranſigendum, vel ſimulatis, ſuppoſitiſque difficultatibus, vera autem, & non temerè conficta controuerſia requiritur ad hoc vt legitimè per tranſactionem decidi poſſit leg. cum his §. cum 5
his vbi *Angel.* ff. de tranſact. Idem *Angel.* conſil. 66. n. 4. verſ. & licet *Crauett.* conſ. 720 num. 7. *Surd.* dec. 185. num. 10. & 11. *Bardellon.* conſ. 2. numer. 60. *Manent.* conſil. 141. num 38. 43 & ſeqq. libr. 1. Et aſſertio Archipresbiteri tunc concordantis quod prima concordia cederet in damnum Capituli non attenditur in 6
præiudicium Eccleſiæ, & ſucceſſorum, detegitur enim falſa *Roman* conſil. 389 num. 1. *Dec.* conſil. 146 num 15. verſ. quarto, &c. *Rota* dec. 452. numer. 3. part. 2. recent. & deciſ. 522. num. 14. & ſeqq. coram Sanct. mem. Gregorio XV. Timor autem litis futuræ, qui ſufficit ad validitatem tranſactionis, debet intelligi de timore litis reuera probabilis, & quo- 7
dammodo inſtantis, ac in potentia propinqua, non autem dolosè conficto, aut à mendacijs, vel ſimulatis ſuaſionibus cauſam habente, vt per *Bero.* conſ. fin. numero 34. & 35. libr. 2. *Petra* de fideicomm. q. 8. num. 73 *Bott.* conſ 67. nu. 51. *Bardellon.* dicto conſ. 2. n. 64. *Manent.* conſ. 140. n. 11. li. 2.

Prætereà nullam etiam dixerunt Domini eſſe dictam ſecundam tranſactionem, quia ſolum à Vicario fuit confirmata, & tamen cum ageretur ſuper Iuribus Eccleſiæ requirebatur auctoritas Apoſtolica, vel ſaltem Epiſcopi c. nulli de reb. Eccleſ. non alie- 8
nand. c. 1. eodem tit. in 6. *Rota* deciſ. 755. nu. 2. p. 2. recent.

recent. & dec. 625. nu. 3. p. 1. Nec ipſe Vicarius ſine
ſpeciali mandato, de quo hic nullibi conſtabat, au-
thorizare poteſt ſimiles concordias *Capell. Tholoſ.* de-
9 ciſ. 97. n. 1. *Redoan.* de reb. Eccleſ. non alien. q. 41. n. 60.

Non obſtat, quod in contractu huius ſecundæ trã-
ſactionis de anno 1619. interuenit ipſemet Archi-
presbyter, qui propterea modo ad illam impugnan-
10 dam admitti non debet; Quoniam reſponſum fuit,
quod D. Maſſobrius de illo tempore erat Primice-
rius, & tamquam vnus de corpore capituli tranſa-
ctioni conſenſit, nunc autem cùm ſit Archipresbiter
iure merito in vim noui tituli ſuperuenientis tueri
debet iura ſua, & dictam tranſactionem ſibi, & ſuc-
ceſſoribus præiudicialem poteſt impugnare, & ipſi
agenti tamquam Archipresbytero non obſtat, quod
fecit tamquam Primicerius, ſeu tamquam vnus de
Capitulo ad notata per Doctores in l. cùm quædam
C. de adminiſtr. Iuſt. *Bart.* in l. ſicut. §. non videtur ff.
quib. mod. pign. vel hypoth ſolu. *Cephal.* conſ. 148. n.
23. latè *Surd.* dec. 153. n. 17. & conſ. 365. n. 21. & ſeqq.
Immò etiam ſi idem Maſſobrius vti Archipresbiter
prædictæ tranſactioni conſenſiſſet, adhuc tamen mo-
dò ad illam impugandam nomine Eccleſiæ admitti
11 poſſet, & ſic contra factum proprium, per quod ipſi
Eccleſiæ præiudicare non poterat, venire non pro-
hiberetur, vt per *Bart.* in l. iubemus la 2. §. ſanè ſi hæc
n. 9. reſt. 5. quæto C. de ſacroſ. Eccl. latè *Redoan.* de
reb Eccl non alien q 77. c. 3. num. 1. & ſeq. & faciunt
tradita per *Card. Seraph.* dec. 1417. n. 3. & per Adden.
ad ſa. me. Gregorium XV. dec. 116. n. 5. cum aliis.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit. &c.

Ferrarien. Legati.
Lunæ 1. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è con-
tra, quando cadat à commodo inſtitutionis, vel
legati.

SVMMARIVM.

1 *Contrauentio voluntatis Teſtatoris prohibentis ne mo-
leſtaretur legatarius, aut hæres, non incurritur, niſi
malo animo, & ex dolo proponantur moleſtia.*

2 *Lege enim permittente, & iuridicè prætenſiones pro-
ponere non eſt de genere prohibitorum ex mente
etiam Teſtatoris.*

3 *Sed cenſetur prohibita moleſtia de facto, & omninò
iniuſta.*

4 *Verba inquietare, perturbare, moleſtare non impor-
tant moleſtias iuris, ſed facti.*

5 *Moleſtiarum appellatione veniunt moleſtia facti.*

6 *Non veniunt etiam moleſtia, quæ ex natura actus ve-
niunt.*

7 *Moleſtiarum illatio debet probari liquidiſſimis pro-
bationibus.*

8 *Ad euitandam pœnam quælibet cauſa etiam beſtialis
excuſat.*

9 *Animus requiritur, vt quis turbare velle dicatur.*

10 *Lis mota a prohibito moleſtare ad effectum habendi
interpretationem voluntatis Teſtatoris à Iudice,
non dicitur animo moleſtandi, & inquietandi.*

11 *Et maximè ſuccedente ſententia Iudicis in parte
aliqua litem mouenti fauorabili, ex qua excludi-
tur animus vexandi.*

12 *Secus ſi litem mouens inſtetiſſet cognoſci ſummariè,
& ſine ſtrepitu iudicij.*

Deciſ. Clem. Merlini.

13 *Et ceſſat etiam animus, quando in petitione conti-
neantur res, quæ dubiæ erant.*

Deciſio CCCCXCI.

SEntentiam Rotalem, in quâ Dominus Horatius
Trottus hæres Herculis Trotti abſolutus fuit ab
annuâ præſtatione ſcutorum mille, ad quam idem
Herculis teneri voluit hæredes ſuos quotieſcumque
Dominam Camillam eius vxorem in legatis eidem
factis moleſtarent; Hodiè Domini confirmandam
eſſe cenſuerunt.

Vera eſt enim Iuris concluſio, quod prohibitus
moleſtare ſub aliquâ pœna, dictam pœnam non in- 1
currit, niſi moleſtia inferatur doloſè, & malo animo,
non autem ſi lege permittente l. a docet *Bald.* in l.
vnica n. 27. C. de his quæ pœn. nom *Aret.* in l. ſi ſer-
uum §. Prætor ait n. 6 ff. de acquir. hæred. *Cuman.* cõſ.
51. n 3. *Capra* conſ. 9. n. 8. *Dec.* conſ. 65. n. 2. & 3. *Soc. in.*
Iun. conſ. 115. n. 27 li. 1. *Caputaq.* dec. 233. n 7. p. 1. cũ
aliis, cenſetur enim ſemper à prohibentia voluntate
alienum, vetare, vt quis non poſſit agere ad Iuris le- 2
gitimi conſeruationem l. 3 §. is tamen ff. de liber. ex-
hiben. l. iniuriarum §. 1. ff de iniur. l. nullus videtur ff.
de reg. Iur. nec præſumi debet teſtatorem hàc pro-
hibitione voluiſſe cõfouere iniuſtas, & effrenes vxo-
ris prætenſiones, & præbere illi anſam extendendi
legata vltra quàm ipſe Teſtator cogitauerit, ſed ſo- 3
lummodò intellexiſſe eam à calumnioſis, & iniuſtis
hæredum vexationibus liberare, quod benè videntur
inferre verba illa teſtamenti: Non debeant inquieta-
re, perturbare, infaſtidire; quæ potiùs ad vim facti,
quàm ad actiones de iure competentes referuntur
ad l. ſi ſeruus filium §. inquit lex, ibi ne ampliùs in- 4
quietet ff. ad l. *Aquil.* l. 1. ad fin. C. de Carbon. edic. l.
deuotum C. de metat. li. 10. l. illicitas ff. de offic. Præ-
ſid. l. improba poſſeſſio 7. C. de acquir. & retin. poſ-
ſeſſ. Eſtq; regulare quod moleſtiarum appellatione
veniunt ſolùm moleſtiæ de facto, non autem de Iure 5
Gloſ. in l. ſi ſeruum verbo Prætor ff. de acquir. hæred.
& c. pro illorum verbo contradictores de præben. c.
audita de reſtit. ſpoliat. *Rebuff* de nominat. q vlt. ſub
n. 4. *Io. Silu.* de benefic. p. 3. q. 13. n 4. & poſt alios cu-
mul. in dec. R. P. D. mei *Dunozetti* in hâc causâ factâ
tradit *Menoch.* conſ. 320. n. 20. & ſeq. *Caſtill.* de vſufr.
c. 15. n. 8. & ſeq. *Bardellon.* conſ. 73. n. 19. & ſeq. vbi no-
tat deciſionem *Surdi* 194. n. 11. & 12. contrarium te-
nentis non eſſe tutam, & eumdẽ *Surd.* de Alim. tit. fin.
q. 26. n. 27. & 32. aliter ſenſiſſe obſeruat, prout etiam
illæ moleſtiæ, & controuerſiæ, quæ ex ipſius actus
naturâ proficiſcuntur ſemper à moleſtiarum prohi- 6
bitione cenſentur exceptæ l. venditores ff. de verbr.
oblig. *Iaſ.* conſ. 40. n. 2. & 3. li. 1. *Roland.* conſ. 92. n. 9.
li. 2. *Surd.* de Alim. tit. vlt. dicta quæſt. 26. n. 34. in fin.
Caſtill. de vſufr. dicto c. 15. nu. 9. & dixit *Rota* coram
ſanct. mem Gregorio XV dec. 286. n. 4. atque in dec.
Rota Ferrarien. per D. Milonem extenſam, quæ Do-
minis placuit, fuit etiam comprobatum.

Ex quibus in præſenti caſu Domini aſſequeban-
tur Horatium iuſtè abſolutum fuiſſe à pœnâ com-
minata ab Hercule Teſtatore in caſu contrauentio-
nis, ſeu moleſtiæ illatæ Camillæ vxori legatariæ, quo-
niam nullibi apparet ipſum Horatium doloſè, & ma-
lo animo ad Iudicium prouocâſſe Camillam, & ta-
men ad effectum incurrendi pœnam ob tranſgreſ-
ſionem præcepti Teſtatoris requiritur liquidiſſima
probatio malitioſæ contrauentionis *Alex.* conſil. 33. 7
num. 1. li. 2. & conſil. 55. n. 3. li. 5. *Dec.* conſil. 380. nu.
3. & conſ. 290. n. 2. & à dictâ pœnâ excuſat quælibet

cauſa etiam beſtialis, dummodò careat euidenti do-
8 lo *Dec.* conſ. 565. n. 7. *Signorol.* conſ. 111. n. 11. *Mandel.*
conſ. 97 n. 42. & conſ. 347. nu. 13. & 18. Nec docetur
Horatium habuiſſe animum turbatiuum, aut de facto
quidquam attentâſſe contra Camillam, vel feciſſe
actus poſitiuos, per quos impediretur aſſequi legata
ſibi facta, qui actus, & animus requiruntur ad hoc, vt
9 quis turbare dicatur ad l. cum facit ff. de vi, & vi ar-
mat. *Bald.* conſ. 148. li. 1. *Corn.* conſ. 100. n. 23. li. 2. *Me-
noch.* conſ. 130. n. 21. & ſeq. Immò conſtat de actuali, &
præciſâ paritione Horatij, nec voluiſſe reſiſtere præ-
cepto Teſtatoris, ſed illi ſe conformare humaniter
petendo declarari per Iudicem, ac benignâ interpre-
tatione iuuari diſpoſitionem Teſtatoris, vt eâm me-
liùs, & ad vnguem poſſet executioni demandare; qui
10 enim pro declaratione inſtat declarandæ diſpoſitioni
ſe velle inhærere oſtendit, non autem impugnare, vel
contrauenire ad l. venditores ff. de verb. oblig. l. qui
ſine dolo ff de reg. Iur. *Bald.* conſ. 465. n. 5. li. 2. & ma-
gna cum vrbanitate videtur actum fuiſſe cum Camil-
la, dum Horatius pro conſeruatione Iurium non mi-
nùs ipſius Camillæ, quàm ſui ipſius præmiſsâ prote-
ſtatione rectæ ſuæ intentionis amicabiliter conſuluit
11 Iudicem pro diſcuſſione ambiguæ voluntatis defun-
cti circa id, quod continebatur in legatis Camillæ
præſtandis, & acquieſcentiam pollicitus eſt ſi pro-
nunciaretur in fauorem Camillæ, cùm tamen Iudi-
cialiter ſuper hoc inſtituere quæſtionem potuiſſet,
& per Iuris tramitem rem longiùs producere, atq; in-
terpretationem huiuſmodi, vt potè ex actus naturâ
reſultantem coram Iudice expoſtulare citra metum
pœnam incurrendi ex ſuprà deductis.

Quæ & eo faciliùs procedere videbantur, tum quia
ex dubiis in iudicium deductis multa pro Horatio
hærede reſoluta fuerunt, ſignum quod inculpata, &
12 ſine dolo, mota fuerat per eum controuerſia ad l. 1. in
fi. ff. de alienig. *Roman.* conſ. 150. n. 1. Tum etiam quia
ipſa Camilla noluit ſuper hâc quæſtione procedi Sū-
mariè, prout inſtabat Horatius, ſed cum ſtrepitu & fi-
gura Iudicij, & ſic ex facto proprio paſſa eſt mole-
ſtias, quæ propterea non veniunt ſub prohibitione
moleſtiarum, ex traditis per *Surd.* conſ. 44. n. 9. *Cra-
uett.* conſ. 83. nu. 2. cum aliis in deciſione R.P.D. mei
Dunozetti deductis.

Non obſtat, quod aliquę ex dubitationibus propo-
ſitis per hæredes claræ adeò eſſent, vt nullam pate-
rentur difficultatem, nec egerent declaratione, quo-
niam cùm Ferrantes, & Horatius iuris eſſent ignari,
nec dignoſcerent hanc veritatem dubiorū excuſan-
tur à contrauentione, nec conſiderari poteſt contē-
ptus præcepti Teſtatoris, & inobedientia, quumq; nō
fuit facta per Iudicem declaratio dubiorum, quæ ipſi
hæredes ignorabant, *Crauett.* conſ. 609. n. 10. & ſeq.
Cephal. conſ. 24. n. 14. li. 1. *Hondod.* conſ. 68. nu. 16. &
18. lib 2.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Feſulana Parochialis.

Mercurij 4. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Præſentatus à maiori parte præfertur in iuriſpatro-
natus Beneficio. Et in iurepatronatus hæreditario
valent Patroni præiudicare ſucceſſoribus.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus à maiori parte Patronorum eſt in Bene-
ficio de iurepatronatus inſtituendus.*
2 *Pertinentia iuriſpatronatus inter Compatronos proba-
tur ex enunciatiuis, & confeſſione eorumdem.*
3 *Poſſeſſio iuris præſentandi ex unico actu acquiritur.*
4 *Patroni conſentientes ad inuicem in diuiſione vocum,
vel eorum declaratione in iure patronatu hæredi-
tario ſucceſſoribus poſſunt præiudicare.*

Deciſio CCCCXCII.

PRo informante reſolutum fuit videlicèt ſenten-
tiam Rotalem, in quâ data fuit Inſtitutio, & im-
miſſio Franciſco eſſe confirmandam, quia quoad va-
liditatem omnia apparent ſeruata, quæ neceſſaria
ſunt, iuxta deciſionem *Capucaq.* 260. par. 2.

Quo verò ad Iuſtitiam, benè iuſtificatur, quia Fran-
ciſcus fuit præſentatus à Dinis habentibus duas ex
tribus vocibus huius Iuriſpatronatus, Petrus verò fuit
præſentatus à Morellis, qui vnam dumtaxàt vocem 1
habebant, & ideò Franciſco tamquàm præſentato à ma-
iori parte debita erat Inſtitutio, c. quoniā, & ibi Gloſ.
in Verb. qui maioribus, de Iurepatr. vbi etiam *Abb.* n.
3. *Rota* dec. 117. n. 1. p. 2. diuerſ. & coram S. me. Greg.
XV. deciſ. 452. nu 4. & fuit dictum in Compoſtellana
Parochialis 20. Februarij præteriti coram me; ſatiſq;
iuſtificari videtur Dinos habere duas voces, Morel-
los autem vnam tantùm, ex quo de anno 1592. &
1594. Dini aſſerentes ſe duas voces habere, & Mo-
rellus pariter aſſerens aliam ſolam vocem præſenta-
runt, hæq; aſſertiones in vno eodémq; actu, & In-
ſtrumento emanarunt, vndè videtur reſultare confeſ-
ſio ex parte Morelli, quod Dini habeant duas voces
& vice versâ mutua confeſſio Dinorum, quod Morel-
lus habeat vnam vocem, *Rip.* in c. cum Eccleſia Su- 2
trina, n. 93. de cauſ. poſſeſſ. & propr. & in his termi-
nis *Rota* 174. n. 1. par. 2. recent. & apud S. me. Gregor.
XV. dec. 452. n... vbi adden. n. 22. alias cumulant deci-
ſiones; Præſertim verò cùm ipſi Dini ſint in quaſi poſ-
ſeſſione pro duabus vocibus, quæ quaſi poſſeſſio ac-
quiritur etiam per vnicum actum & ſufficit, pro ob-
tinenda inſtitutione. c. conſultationibus, *Achill.* dec. 3
5. de Iurepatr. & *Rota* coram S. mem. Greg. XV. deciſ.
452. n. 20.

Non obſtat hoc Iuſpatronatus fundatum fuiſſe à
Ioanne de Caualcantibus, Iúſq; præſentandi relictum
Lucretiæ, Helenæ, Iuniperæ, cumq; Dini deſcendant
à Lucretia ius eorum pro vna tantùm voce debeat
computari non pro duabus; Quoniam cū Iuſpatro-
natus ſit hæreditarium potuerunt Succeſſores in-
uicem ſibi præiudicare, & actu Morelli videntur ſibi
præiudicâſſe, dum conſenſerunt Dinos præſentare 4
pro duabus vocibus, vel Dini potuerunt acquirere
aliam vocem Iuniperæ, & ſemper omiſſa quæſtione
proprietatis, ſuffragatur quaſi poſſeſſio præſentandi
pro dictis vocibus, & quod Franciſcus eſt prouiſus
Apoſtolicis cum derogatione medietatis, quo caſu
ſat eſſet Dinos habere vnam vocem cùm Morelli
non niſi alteram etiam prætendant habere, vt in De-
ciſionibus coram R.P.D. meo *Dunozetto* in hac cau-
ſa emanatis, cum quibus Domini tranſierunt, &c.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Bononien. Dotis.

Mercurij 4. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Dos data primo Viro cenſetur etiam ſecundo conſti-
tuta, ſi nihil fuerit dictum, & quid ſi conſtante
matri-

matrimonio fuerit conſtituta certa, & determinata dos, & ſolutio fructuum dotis correſpondeat quantitati dotis ſecundo loco conſtitutæ. Interpretatio quæ inducit iactū, omninò eſt fugienda.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum ſolutio debet referri ad cauſam precedentē.*
2 *Fructuum dotis ſolutio quidquid ſit referenda, conſtito de diuerſis conſtitutionibus dotium, & n. 5.*
3 *Interpretatio, quæ inducit donationem, & iactum, omnino fugienda eſt.*
4 *Mulieres ſunt auariſſimi ſexus.*
6 *Super facto ſtricto, quando agitur, non eſt videndum circa id, quod eſſet faciendum.*
7 *Partium opinio, quando potius veniat attendenda, quàm ipſa veritas.*
8 *Solutio quando apertè refertur potius ad vnum debitum, quàm ad aliud, ceſſat omne dubium.*
9 *De facto interpretando, quando agitur, attenditur tantum id, quod eſt factum.*
10 *Principis edictum præſumitur vſu receptum, & qui contrarium dicit, incumbit onus probandi.*
11 *Fructus dotales ſunt taxandi ad rationem ſeptem pro centenario.*

Deciſio CCCCXCIII.

D. Claudia, vt pluries dictum fuit, nupſit Domino Paulo Carandino conſtitutâ dote in ducatonis 2500. Hoc defuncto nupſit ſecundo de Anno 1597. D. Pepulo nullâ cōſtitutâ dote in actu matrimonij, ſed de anno 1599. Claudia, & Pepulus confeſſi ſunt dotem huius ſecundi matrimonij eſſe ducatonorum 5000. nec habendam eſſe rationem dotis primi matrimonij: *Rota* per plures deciſiones coram bo. mem. *Buratto*, & coram me cenſuit hanc confeſſionem non eſſe attendendam, atq; etiam pro ſecundo matrimonio dotem eſſe conſtituendam in iiſdem ducatonis 2500. & poſteà coram me reſolutum fuit fructus ſolutos vltra dictam rationem dotis ducatonorum 2500. eſſe imputandos in ſatisfactionē quarti dotalis debiti Pepulo ſuperſtiti Claudiæ prædefunctæ, & ſub die 16. Martij 1619. *Rota* reſoluit fructus fuiſſe ſolutos ad rationem dotis ducatonorum 5000. non autem primæ dotis ducatonorum 2500. in quâ reſolutione etiam hodiè Domini permanſerunt.

Quia de anno 1599. conſtitutio dotis Pepulo facta fuit in ducatonis 500. & ſolutiones fructuum de anno 1601. & ſequentibus annis referri debent ad titulum præambulum, nempè dictæ Conſtitutionis dotis
1 de anno 1599. ex allegatis in prima deciſione, & laudum datum à Religioſo concludit, vt pro fructibus dotalibus ſoluantur ducatoni 250. & loco illorum libræ 1325. qui quidem ducatoni 250. poſteà fuerunt ſoluti, & hi reſpondent præcisè ad dotem in ducato-
2 nis 5000. conſtitutam ad rationem quinq; pro centenario, non autem reſpondent doti ducatonorum 2500. nec attenta ſpecie monetæ, quia prima dos erat in ducatis auri, in fructuum autem ſolutione nulla facta fuit mentio auri, nec etiam in quantitate, ſiue fiat taxatio ad rationem quinque, ſiue ad rationem ſeptem, & ſic ſolutio fructuum referenda eſt ad ſecundam dotem, ſuper Ductores in Deciſione relatos, & hoc viſum fuit Dominis euidentiſſimum motiuum. alioquin Claudia donâſſet, & duplum iactâſſet, ſi ſoluendo pro fructibus dotalibus annuas libras 1325. retuliſſet iſtas ſolutiones ad primam dotē, quæ erat ducatonorum 2500. & interpretatio, quæ inducit donationem, & iactum omninò fugienda eſt,

Dec. Clem. Merlini.

l. cùm de indebito, ff. de probat. l. fin. C. de nouat maximè in fœminâ auariſſimi ſexus, iuxta gloſſ. in l. Neſennius, verbo è contrario, ff. de negot. geſt. & in l. ſi ego, ff. ad Sc. *Vellean. Alex* cōſ. 42. n. 2. ad fin li. 1. latè *Tiraquell.* de legibus connubial. in l. 9. n. 43. & ſeqq. 3 4

Non obſtat, quod aliquibus annis non amplius libræ 1325. fuerint ſolutæ pro fructibus, ſed ſolùm 1060. Quoniam id iure meritò factum eſt, ſi quidem Legatus Ferrariæ detraxit quintam partem minutæ monetæ, quæ in dictâ Terrâ Centi appellabatur *moneta longa*, vt in proclamate impreſſo, & in epiſtolis Prolegati, & ex atteſtationibus Centenſium in Summario n. 7. Et veritati omnia conſonant, quo- 5
niam in executionem iſtius proclamatis, ſi ex dictis libris 1325. detrahatur quinta pars, remanent libræ illæ 1060. quæ fuerunt ſolutæ, & hinc apparet omnes ſolutiones fructuum dotalium, quocumq; tempore conſiderentur ſemper attingere ſecundam dotē ducatonorum 5000. non autem primam ducatonorum 2500.

Non obſtat, quod dos ducatonorum 500. nō eſſet vera dos, ſed illa ducatonorum 2500. Quia vt in aliâ deciſione dictum fuit, modò ſtrictè agitur ſuper fa- 6
cto, non autem circa quod eſſet faciendum, & ſat eſt, quod Coniuges tunc putauerint dotem veram pro ſecundo matrimonio eſſe in ducatonis 5000. & hanc eſſe attendendam, ſolúmq; nuper hæc nullitas detecta fuit poſt reſolutiones totales, vndè potiùs opinio partium, quàm veritas attendi debet. *Bald.* in l. quo
loco §. 1. ff. de hæred Inſtit. *Socin. ſen.* conſ. 124. n. 4. li. 7
4. *Crauett.* conſ. 88. n. 14. & 5. cum aliis per *Surd.* cōſ. 315. n. 65. & in his terminis referendæ ſolutiones ad
vnum potiùs debitum, quàm ad aliud, *Aretin.* conſ. 8
5. in princ. verſic. quæro tunc quo modo debitor ad fin *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 214. n. 82. agitur enim
de interpretando factum, & io quam dotem retulerint Coniuges ſolutiones fructuum. 9

Minùs obſtat, quod proclama legati Ferrariæ non fuerit vſu receptum, & non comprehenderet conuē-
tionem inter Coniuges initam mediante dicto Religioſo, ad tradita per *Surd.* conſ. 392. n. 15. & 16. Quoniam edictum Principis præſumitur vſu receptū, & contrarium dicenti incumbit onus probandi, *Dec.* conſ. 534 n 9. *Natt.* conſ. 160. n. 22. *Benincend.* dec. 13. n. 9. Card. *Mantic.* dec. 115. nu. 2. Et verè apparet hic vſu receptum, dum ante proclama pro fructibus dotalibus fuerunt ſolutæ libræ 1325. quę conſtabant illos ducatonos 250. poſt verò proclama, quia fuit detracta quinta pars ita iubente legato fuerunt ſolutæ libræ 1060. Et partes ipſæ confirmando ſolutionem fructuum ad proclama declararunt facto ipſum proclama comprehendere illorum conuentionē, illámque taxationem propoſitam fuiſſe à Religioſo pro tollendis mutationibus valoris monetarū, quę à priuatis fierent, non autem quæ à Principe perciperentur. 10

Non obſtat, quod fructus dotales ſint taxandi ad rationem ſeptem, non autem quinq; pro centenario, iuxta Statutum Centenſe; Quoniam nec etiam habitâ hâc ratione ſeptem pro centenario, ducatoni 250. nec libræ 1325. nec libræ 1060. reſpondent,
vel congruunt primæ doti ducatonorum 1500. Et 11
demùm hodiè ſtrictè agitur ad factum, An autem debeat fieri taxatio ad quinque, vel ad ſeptem erit alterius indaginis, prout etiam An Maritus ſuſtinuerit onera matrimonij, vt in aliâ deciſione reſeruatum fuit.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Gerunden. Iuriſdictionis,& Plumborum.
Lunæ 9. Decembris 1630.

A R G V M E N T V M.

Ob non paritionem quando,& contra quos declaratoria valeat relaxari.

S V M M A R V M.

1 *Ob non paritionem declaratoria committitur ſeruatis quatuor terminis præcedente intimatione,& reproductione.*
2 *Daturque ſub pœnis,& cenſuris.*
3 *Declaratoria non conceditur non facta liquidatione de re illiquidâ.*
4 *Fallit,quando liquidatio patet ex probatione parata.*
5 *Declaratoria poteſt relaxari etiam contra ſucceſſores eius,qui non paruit.*

Deciſio CCCCXCIV.

AGgrauatoriam contra Protectores Beneficiatos Eccleſiæ Sancti Fœlicis Gerunden. dandá eſſe concluſum fuit.

Quia nullibi apparet de paritione mandati Rotalis,in quo dicti Protectores condemnabantur ad excambiandum plumba, & eorum valorem ſoluendum Bandilio Pau Canonico dictæ Eccleſiæ, actus enim poſitiui excambiationis, & ſolutionis realis exigebantur ad hoc, vt dicerent ſufficientes paritum præcepto pariter poſitiuo mandati, de quibus cùm doctum non fuerit, præmiſsâ deciſione ſub die 5. Decembris præteriti coram me, contra eoſdem Protectores lata fuit etiam declaratoria,quâ non obſtante cùm adhuc in contumaciâ perſiſtant, & paritionem detrectent,meritò poſt ſeruationem quatuor
1 terminorum,hæc illorum contumacia,quę graue delictum, & par infidelitatis crimini reputatur in c. ſi qui ſunt Presbyteri 81. diſtinct. & in c.ſciendum 8.
2 q. 1. pœnis, & Cenſuris Eccleſiaſticis per aggrauatoriam eſt coercenda,iuxta tradita per DD.in c.dilecto,de ſentent.excommun.in 6.*Rota* dec.36.n.2.verſic.Ex eodem facto de procurat.in nou.*Lancellott.* de attent.2.par.c.12.tit.de attent.appell.pendent.limit. 21.n.16.*Veſtr.*in prax.lib.8.cap.vlt. nu.16.& fuit dictum in Valliſoletana penſionis 26.Nouembr.1624. coram me,& aliàs ſæpiùs.

Non obſtat, quod quantitas plumborum, quæ à Protectorib. excambiari debebant eſſet illiquida, &
3 conſequenter declaratoriam validè relaxari non potuiſſe; Quoniam immò reſponſum fuit ex Inſtrumento publico dato in Summario Bandilij n. 4. apparere de certâ quantitate Plumborum,quę de mandato Epiſcopi conſignata fuerunt Protectoribus,atque ab illis ſingillatim dinumerata,& ſic de liquidatione ſufficiētes conſtat,& Protectores in vim mandati tenebantur illa excambiare, & valorem ſoluere, Vltrà quod cùm de quantitate plumborum conſtaret ex libris ratione officij penès Protectores exiſtentibus, per relationem ad dictos libros plumba dicebantur ſatis eſſe liquida,& abſq; aliâ certiori liquidatione declaratoriâ ferri potuit, Iuxta deciſio-
4 nem *Caſ. de Graſſ.*5.n.5.de reſtit.ſpoliat. quam ſecuta etiam fuit *Rota* in Corduben.Gabellarum 28.Ianuar. 1623.coram Reuerendiſſ.D.meo *Decano*,& aliàs ſępiùs, Immò ex dictis libris realiter extractum fuit computum Plumborum Baudilij,vt in ſummario n.5. ex quo ſufficiens inſurgit liquidatio.

Nec ex eo quod in libris plura adſint plumba,quá in Inſtrumento infringitur liquidatio prædicta;quoniam hæc diſcrepantia ex eo oritur, quod in Inſtrumento deficiunt plumba menſis Ianuarij 1626 quorum occaſione lis in *Rota* fuit introducta, & alia Menſia Nouembris,& Decembris 1627.quæ pendēte lite, Beneficiatis reſidentibus fuerunt diſtributa, hæc autem omnia in libris fuerunt deſcripta,vndè ex hoc ſolùm inferri poteſt, quod & hæc plumba ſint addenda in Inſtrumento, non autem quod ſint illiquida.

Minùs obſtat, quod declaratoria fuerit lata contra antiquos Protectores,& proindè non afficiat Modernos,qui contumaces dici non poſſunt; quoniam Immò ex proceſſu habito contra Anteceſſores,exequtoriales poſſunt exequutioni demandari contra Succeſſores ratione officij quando fuerunt moniti,& ſunt contumaces in parendo, c. aduerſus in fin. vbi *Hoſtienſ.* n.9.*Io.Andr.*nu.11.verſ.Illud autem,*Anan.* n.4.verſ.Sed ſi D.*Io.Andr.Anchar.*n 9.in fin.*Abb.*n. 5
16.de Immunit.Eccleſ.*Rot.*deciſ.15. de ſent. excommunic. in antiq. & fuit dictum in Alerien. Beneficij 17.Iunij 1609.coram Eminentiſſimo Domino Card. *Pamphilio.*

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit,&c.

Squillacen. Archipresbyteratus.
Mercurij 11. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Prouiſus in formâ gratioſâ non eget iuſtificatione. Eccleſia non præſumitur collegialis,niſi probetur, & alia prout in Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſus in forma gratioſa non tenetur litteras prouiſionis iuſtificare, & poteſt procedi ad earum exequutionem ſtatim.*
2 *In iudicio manutentionis non eſt neceſſaria tituli probatio.*
3 *Poſſeſſio ceſſa apud Ceſſionarium eſt manutenibilis.*
4 *Collegialis Eccleſia non præſumitur,& qualitas huiuſmodi probari debet.*
5 *Beneficij qualitas probatur ex prouiſionibus ſubſequutis.*
6 *Item ex Viſitationibus Ordinariorum.*
7 *Eccleſia Collegiata recognoſci debet à Capitulo.*
8 *Poſſeſſio inſtrumentalis non attenditur alio in poſſeſſione exiſtente.*

Deciſio CCCCXCV.

CVm D. Iulius Dulcius primùm ab Ordinario, deindè à Sanctiſſimo D. Noſtro in formâ gratioſâ prouiſus de Eccleſiâ Parochiali Terræ Sanctæ Catharinæ Squillacen.Diœceſis,Archipreſbyteratus nuncupata, & D. Ioannes à Porta itidem prouiſus Apoſtolicus de eàdem Eccleſiâ, tamquàm primâ dignitate in Collegiatâ dictæ Terræ,vterq; eorum manutentionem prætenderet causâ mihi commiſsâ dubitaui ſub die 12.Nouembr.1627.& 7.Februar.1629. cuinàm dandum eſſet mandatum de manutenendo, & nulla fuit capta reſolutio,ſed reſponſum,vt videretur de bono Iure; Vndè proſequendo diſputationem iuxta ordinē Rotæ;hodiè propoſui dubium,An conſtet de bono iure Dulcij, An verò Ioannis à Porta ad effectum manutentionis,& Domini conſtare de bono iure Dulcij, non autem Ioannis à Porta reſpon-

ta reſponderunt, & ſic illi, non autem huic dandum eſſe mandatum de manutenendo.

Bonum Ius Dulcij deducitur ex eo, quia cùm ipſe pro iſus fuerit in forma gratioſa, non autem in forma dignum, & ab Exequutore deputato in litteris Apoſtolicis ſuæ prouiſionis in poſſeſſionem Parochialis fuerit immiſſus, vt in Summario eiuſdem n. 4. vtiq; ad vllam gratiæ iuſtificationem non tenetur, & ſine iuſtificatione potuerunt litteræ executioni demandari, adeò vt poſt executionem omnia verificata præſumantur, vt docet *Pariſ.* de reſig. benef. lib. 10. quæſt. 3. n. 5. vbi teſtatur hanc eſſe communem &
1 a Doctoribus receptam ſententiam, atq; ex ſtylo obſeruatum, *Garz.* de benef part. 6. cap. 2 n. 156. & ſeq. & fuit dictum in Melonitana Coadiutoriæ 27. Nouembr. 16 4 coram me. Præſertim verò cùm agatur de bono iure ad effectum manutentionis, quo caſu regulariter tituli nulla requiritur iuſtificatio, aut diſcuſſio, immò nec productio, etiam in beneficialibus, *Rota* dec. 595. n. 8. par. 1. diuerſ. & coram S. me. Greg. XV. dec. 9. n. 9. & melius dec. 323. n. 1. & 2.
2 vbi quod *Rota* ita paſſim ſeruat, & ibi Adden. alias cumulant deciſiones ſub n. 4. & ſeq.

Poſſeſſio verò eiuſdem Dulcij benè probatur ex ceſſione habita à Commiſſaro Cameræ, qui ſtatim ſecuta vacatione Parochialis, de qua agitur, poſſeſſionem apprehendit iuxta formam Conſtitutionis Pij IV & deinde ceſſit Dulcio, vt in Summario n. 5. & 6. per quam ceſſionem fuit in eumdem tranſlata poſſeſſio manutenibilis, perindè ac ſi ab initio illam ipſemet apprætendiſſet, juxta tradita per *Gonzal.* ad reg.
3 8. gloſ. 34. n. 118. vbi plures congerit Rotæ deciſiones, & fuit dictum in Neapolitana Beneficij 10. Maij 1621. coram bo. me. *Remboldo*, & in eadē 5. Iunij 1628. coram Eminentiſſ. D. Card. *Verulis*, Ideóq; vigore dictæ poſſeſſionis, quæ retrotrahitur, & penès prouiſum ſemper fuiſſe præſumitur à die quo Commiſſarius Cameræ illam adeptus fuit, competit mandatum de manutenendo iuxta præallegatas deciſiones.

De non iure autem Domini Ioannis à Porta, *viſum* fuit conſtare ex eo, quia ipſe impetrauit beneficium de quo agitur vti dignitatem maiorem in Eccleſiâ Collegiata, de collegialitate autem non docuit, nec illam narratiuam iuſtificauit, & tamen collegialitas cùm regulariter non præſumatur, plenè, & concludenter per allegantem probari debet, *Rota*
4 dec. 673. n. 2. par. 1. recent. & fuit dictum in Placentina Præpoſituræ 26. Aprilis 1627. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & latè tradunt *Addens.* ad S. mem. Gregorium XV. dec. 482. litt. C. Immò de non collegialitate apparet: Tum ex prouiſionibus factis de hâc Eccleſia tamquam de ſimplici Parochiali, quæ dantur in Summario n. 7. & ſunt continuatæ per 45. annos, uē pe ab anno 1581. vſq; ad diem vltimæ vacationis ſequutæ de anno 1626. ex quibus ſtatus, & qualitas beneficij benè probatur c. cùm de beneficio, de præbē. in 6. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 7. n. 25. & ſeq. *Rota* dec. 2. de præben. in non. & apud *Card. Seraph.* dec. 950. n.
5 2. & in recent. dec. 163 n. 8. par. 1. Tum ex pluribus viſitationibus Ordinariorum ab anno 1574 vſq; ad annum 1618. in quibus iſta Eccleſia enunciatur Parochialis dicto Summ. n. 9 & hæ viſitationes, ac enunciaturæ, vt potè ab Epiſcopis emanatæ, qui de ſtatu beneficiorum inquirere tenentur, ſatis eorumdem qualitatem probant *Capuċaq.* dec. 158. par. 2. *Rota* coram S. me. Greg. XV dec. 482 n 6. & dec. 483. n. 7. & in recēt. dec. 171. n 2. p. 1. Tum demum ex tacitâ confeſſione eiuſdem Ioannis, qui videtur agnouiſſe Eccleſiam non eſſe collegiatam dum poſſeſſionē de manu Capituli non apprætendit, prout apprehendere tenebatur ſi fuiſſet collegiata, ex *Caſſador.* deciſ. 8. de
cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Rota* deciſ. 1156. nu. 1 p. 3. diuerſ. & in recent. dec. 701. n. 5. p. 2. cum aliis. 7

Deciſ. Clem. Merlini.

Quibus conſequitur & poſſeſſionem per Ioannem allegatam eidem non ſuffragari, dum iniuſta, & non manutenibilis detegitur ex ſupradictis, Atq; etiam ex eo, quia cùm ſit inſtrumentalis, alio tunc exiſtēte in poſſeſſione, h. e. Commiſſario Apoſtolico, non eſt attendenda, nec prodeſt ad effectū manutentionis prędia, vbi Doct. ff. de acquir. poſſ. *Verall.* dec. 334. n. 6. p. 8
2. *Rota* in recent dec. 660. n. 1. p. 1. & corā S m. Greg. XV. dec. 69. n. 1. & ſeq necnon & quia dicta poſſeſſio capta non fuit de manu Nuncij, ſeu eius Commiſſarij, iuxta formam Conſtitutionis Pij IV. ſub dat. 7. Septembr. 1560. qua irritabiliter capta poſſeſſio, & teſtatur etiam *Pariſ.* de regn. li. 10. q. 6. n. 34. & dixit *Rota* in Auerſana fructuum 18. Iunij 1618. coram b. m. *Card. Sacrato*, & in dictā Neapolitana beneficij 5. Iunij 1628. coram Eminentiſſ. D. *Card. Verulis*, nec dici poteſt anterior poſſeſſione Dulcij licet capta fuerit per quatuor dies antè, quia Dulcius tamquā Ceſſionarius Commiſſarij Cameræ perindè habetur, ac ſi poſſeſſionem apprætendiſſet eodem die, quo illam adepta fuit Camera, & iuris fictione cenſetur eodem momento illam nactus fuiſſe.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Nepeſina Tutelæ.

Mercurij 11. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tempus quando eſt fundamentum intentionis, debet concludenter probari.*

2 *Tutor tenetur frumentum conſeruare, & cuſtodire, & illud in vtilitatem pupilli conuertere.*

3 *Tutor tenetur de neglectis, quia eius officium eſt ad inſtar diligentis Patris familia.*

4 *Teſtes debent ad concordiam reduci adhibita omni poſſibili interpretatione.*

Deciſio CCCCXCVI.

IAm fuit reſolutū Antonium Plodium teneri reddere rationem adminiſtrationis Tutelæ Dominici Lucretij, vt in deciſione ſub die 16. Iunij 1626. corā Eminentiſſ. D. Card. *Veroſpio* emanata, cúmq; ſuper pluribus partitis, de quibus erat reddenda ratio, fuiſſet diſputatum coram eodem, tandem deuentum fuit ad diſputationē ſuper frumento, & ſub die 22. Aprilis coram b. m. *Vbaldo* Rota cenſuit Plodium non teneri, ſed ſub die 11. Decembr. 1624. & die 27. Iunij 1625. coram eodem bo. mem. *Vbaldo* Rota diſtinxit inter Aream Floris, & Areā Vineæ, & quoad hanc cenſuit Plodium teneri reddere rationem, quo autem ad illā nempè Floris reſpondit Plodium non teneri. Et mota eſt, quia tunc non videbatur conſtare de exiſtentiā frumenti dictæ Areæ Floris de tempore deputationis Plodij in Tutorem.

Verùm repropoſitâ Cauſâ hodiè, Domini recedēdo à dictis Deciſionibus dixerunt Plodium teneri reddere rationē etiam de frumento huius Areæ Floris, clariores enim datæ fuerunt probationes circa exiſtentiam frumenti Areæ Floris de dicto tempore

deputationis Plodij in Tutorem, circa quam præmittendum eſt Franciſcum deceſſiſſe die 28. Iulij de anno 1591. & tutelam, ac adminiſtrationem Plodio fuiſſe à Iudice decretam die 20. Auguſti eiuſdem Anni, & quod de tempore obitus Franciſci frumentum quidem ſecatum, & diuiſum erat à ſolo, atque in manipulis colligatum, poſt obitum verò Franciſci fuit tranſportatum ad Aream, trituratum, & demùm reconditum in puteis, & hoc diſertè deponunt Teſtes, nec controuertunt partes, ſed difficultas tota conſiſtit in tempore præciſo, an ſcilicèt probetur die 20. Auguſti extitiſſe hoc frumentum, quod tempus concludenter probandum eſt, cùm ſit fundamentum in-
1 tentionis Dominici, l. eum actum, ff. de negoc. geſt. l. Matrem, C. de probat. *Alex.* conſil. 16. no. 2. & 3. li. 5. *Rota* dec. 674. n. 2. pàr. 1. diuerſ. & coram Cardin. *Mantic.* dec. 105. n. 7. & in recent. deciſ. 361. nu. 6. ac dec. 516. 0 4 & 15. part. 2.

Et Domini putarunt probari exiſtentiam de hoc tempore; Quoniam dantur quatuor Teſtes, qui deponunt triturationem dicti frumenti Areæ Floris, & tranſportationem illius ad puteos inceptam quidem fuiſſe poſt mortem Franciſci, ſed duraſſe per totum menſem Auguſti, & ſic die 20. Auguſti extabat hoc frumentum.

Ita primus Teſtis dicit; *Doppo la morte di Franceſco Madonna Emilia fece tritare li grani nell' Are ſopradette*; & ſic loquitur iſte Teſtis tam de Areâ Vineæ, quàm Floris, *e condurli, e riporli in eſſi Pozzi, & il rimetter li grani ſi faceua nel Meſe di Agoſto, e nel fine di eſſo Meſe.*

Tertius Teſtis dicit, *Il grano, che haueua Franceſco fu portato in tutte due l' Are*, ſcillcèt Floris, & Vineæ, *del meſe di Luglio, e fu tritato del meſe di Agoſto, e durò tutto il meſe di Agoſto. La trita di detti grani*, & paulò poſt, *e durò à metter il grano nelli Pozzi tutto il meſe di Agoſto, e qualche giorno di Settembre, e ſecondo, che ſi tritauano, li portauano in detti Pozzi.*

Alius verò Teſtis deponit, *il detto grano ſi cominciò à tritare nell' Ara di Fiore del meſe di Agoſto del detto Anno 1591. & durò la tritatura di detto grano della detta Ara per tutto il meſe di Agoſto.*

Poſtremus quoque Teſtis concordat dum inquit, *Sò, che ſi cominciò à tritare il grano di detti Bareoni nell' Ara di Fiore nel principio di Agoſto 1591. e durò la tritatura, e condutture di detto grano per tutto il meſe di Agoſto in circa, quale fu ripoſto nelli Pozzi.*

Quibus accedunt; & litteræ eiuſdem Plodij ad Æmiliam, vt venderet frumentum, ſignum quod extabat, magnáq; his fauet veriſimilitudo, quia ſi ante diem vigeſimam Auguſti Æmilia, vel alius diſtrahere voluiſſet dictum frumentum, opus non erat laborem, & tempus conterere in tranſportatione frumenti, & in iniectione in puteos, ſed ſtatim facta trituratione honeſtius, & facilius potuiſſet vendere, Immò nec proportionatum aderat temporis ſpatium conducendi ad aream, triturandi, & in puteis reponendum dictum frumentum.

Non obſtat non rectè inferri ab hâc exiſtentiâ frumenti ad conſignationem factam Plodio, & ideò teneatur ad reddendam rationem; Quoniam Immò ſat eſt frumentum extitiſſe, quia ipſe Plodius Tutor tenebatur perquirere, & cuſtodire dictum frumentum, & illud ſiue pretium conuertere in vtilitatem
2 pupilli, *Gratian.* conſ. 25. n. 6. lib. 2. *Aldobrand.* conſil. 70. n. 13. & 14. lib. 2. & tenebatur etiam de neglectis, quia officium Tutoris eſt penſum agere diligentis Patris familias, l. à Tutoribus, vbi Gloſ. in Verbo dabet, ff. de ex. tutor. l. 3. §. Sed & ſic, ff. de in rem ver. *Socin. jun.* conſ. 92. n. 7. verſ. 5. vt ratio lib. 4. *Franciſc. à* 3
Pont. conſil. 37. n. 14. & 15. *Menoch.* de arbitr. Iud. caſ. 209. n. 2. *Surd.* conſil. 7. n. 17. atq; etiam admiſit *Rota* in hàc cauſâ ſub die 11. Decembris 1624. coram bo. mem. *Vbaldo*, in fin. præſertim quia depræhenditur ſcientia Plodij de exiſtentia iſtius frumenti nedùm ex dictis litteris, ſed etiam ex Teſtibus deponentibus Plodium pluries acceſſiſſe ad dictam Aream Floris dum ibi frumentum erat in ariſtis, & manipulis colligatum, augeturque ſuſpicio contra Plodium dum Inuentarium bonorum Dominici conficere neglexit.

Non obſtat duos Teſtes eſſe examinatos contra Æmiliam; Quia & alij duo examinati contra Plodium ſufficiunt, & illi contra Æmiliam ſaltem inſeruiunt pro adminiculis contra eundem Plodium.

Non obſtat tertium teſtem, & alios non deponere de Areâ Floris, ſed Vineæ; Quoniam contrarium ex lecturâ teſtium apparet, dum de vtrâq; Areâ deponunt, vel de duabus Areis, ibi, *In tutte due le Are, nelle Are ſopradette*, & ibi, *nell' Ara del Fiore.*

Minùs obſtat, quod ſecundus Teſtis videatur deponere triturationem factam fuiſſe vſq; ad diem decimam Auguſti, & ita excludat tempus deputationis tutelæ Plodij, quæ decreta fuit die 20. Auguſti, & contrarietur alijs teſtibus ſuprà ponderatis. Quoniam ſi attentè perlegatur teſtis non contrariatur, quia deponit; quod frumentum in principio Auguſti vehebatur ad Puteos, ſed non concludit, quod totum veheretur, & alij Teſtes dum dicunt; *E durò à metter il grano nelli pozzi*, deponunt de fine iniectionis, ille autem ſecundus Teſtis deponit de principio, & de ſucceſſiuà iniectione, & facienda eſt omnis interpretatio, vt Teſtes ad concordiam redigantur, c. cùm 4
tu, & ibi *Butr.* n. 1. & 2. *Abb.* n. 2. & alij Doct. de teſtib. *Rimin. jun.* conſil. 344. n. 5. li. 3. cum aliis; Præſertim dum veriſimilitudo, & alia ſuadent, quod verè die 20. Auguſti extabat dictum frumentum in puteis, & aliæ contrarietates non verſantur in ſubſtantialibus, quæ propterea non officiunt.

Et ita vtràque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. Alimentorum.
Lunæ 16. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Frater an teneatur alere fratrem pauperem, & de requiſitis vt obligatio intret.

SVMMARIVM.

1 *Heres cum beneficio Inuentarij non tenetur vltrà vires, & num. 2.*
3 *Frater tenetur in ſubſidium fratrem egenum alere non extantibus filiis, aut Parentibus.*
4 *Probata tamen fraternitate ſaltem per coniecturas.*
5 *Enunciatio, vel nominatio Patris non probat filiationem contra tertium, etiam alterum fratrem & numero 6.*
7 *Onus alendi ſpectat potius ad Matrem, quàm ad fratrem.*
8 *Alimenta huiuſmodi non debentur; quando aliundè lucrari poteſt frater, induſtria, mercatura, militia, vel Principis aula incumbens.*

Deciſio CCCCXCVII.

SEntentiam, in qua Ludouicus fuerat condemnatus non per modum prouiſionis, ſed diffinitiuè ad ſubminiſtran. ex propriis bonis alimenta Hieronymo, tamquam iniuſtam Domini reuocandam eſſe dixerunt; Quoniam aut dicta ſententia nititur teſtamento Iacobi Patris, aut diſpoſitione Iuris, ſecundum quam diues Frater non extantibus filiis, vel parentib. tenetur in ſubſidium alere fratrem egenum, & neutrum viſum eſt ſuffragari.

Non quidem teſtamentum Iacobi, in quo iuſſit per Ludouicum dari alimenta Hieronymo; quoniam Ludouicus non ſimpliciter adiuit hæreditatem, ſed cum beneficio leg. & Inuent. & hæres nihil plus legati nomine præſtare tenetur, quam quod ad eum ex
1 hæreditate peruenit l. 4. §. ſi quis 400. in fin. vet. nemioem ff. ad *Trebell.* præſertim ſtante Inuentarij be-
2 neficio, vt ſolum ex bonis hæreditatis, non autem ex propriis hæres teneatur ſatisfacere creditoribus, & legatariis l. fin §. & ſi præfatum, & §. ſed etſi C. de iur. delibet. *Rota* dec. 392. nu. 1. part. 1. recent.

Non fit enim commixtio Patrimoniorum dum adiuit cum beneficio ne in damnum incidat dum lucrum facere putauit, in omnemque euentum ſolum ex bonis hæreditariis erat grauandus Ludouicus.

Nec ſuffragatur alterum; quoniam licet fràter di-
3 ues teneatur quidem in ſubſidium alere Fratrem egenum non extantibus filiis, vel parentibus gloſ. fin. in l. ſi[illegible] um ff. vbi pupill. educ. deb. *Surd.* de aliment. li. 1 quæſt. 15. nu. 1. & nu. 25. vbi quod tenetur etiam tamquam frater ratione ſanguinis, non autem ratione ſ[illegible]onis, & vti hæres.

At tamen in præſenti non conſtat Hieronymum eſſe fratrem Ludouici, & dum agitur de ſubminiſtrandis alimentis in perpetuum, & virtualiter per antecedens firmanda ſit filiatio eiuſdem Hieronymi reſpectu Iacobi Patris, debet de illa conſtare concludenter ſaltem per coniecturas, & præſumptiones
4 *Alciat.* de præſump reg 3 n. 6. & 7. *Couar.* de ſponſal. p. 2 caſ. 8. §. 3 n. 6. *Dec.* conſ. 576. n. 10. *Socin. iun.* conſ. 85 num 45. li. 2. *Burſat.* conſ. 88. nu. 5. & 17. *Rota* dec. 289. numer. 1. part. 1. recent. ſolumque datur nominatio Patris, quæ ſola non probat filiationem *Dec.*
5 in c. per tuas num. 2. de probat. Cardin. *Paleott.* de noth. & ſpur. cap. 23. *Menoch.* de arbitr. Iud. li. 2 caſ. 89. num. 76 præſertim quando non agitur de ſucce-
6 dendo ipſi nominanti, ſed alteri, tum enim quia res eſt inter alios acta in præiudicium Tertij talis nominatio non probat filiationem, ſeu fraternitatem *Natt.* conſ. 473. num. 24. *Menoch.* d. caſ. 89. nu. 72. & de præſumpt. dict. præſumpt. 53. num. 26. li. 6. & fuit firmatum in Romana de Catalanis 27. Nouembris proximè præteriti coram me.

Quibus & accedit, quod Mater eſt ſuperſtes, vnde prius ipſa puliati debet cum ex ordinatione charitatis, & dictamine Iuris potius Mater, quam tranſuerſalis teneator ad alimenta *Bart.* l. ſi quis liberis §. item reſcriptum ff. de lib. agnoſcend. *Surd.* de aliment. lib. 1. quæſt 106. Nec probantur Ludouici di-
7 uitiæ, & minus paupertas Hieronymi, & tamen tunc ſolum debentur alimenta per fratrem, quatenus aliundè non habeat vndè ſibi ſuppetat alimenta, nec ſibi præſto ſit occaſio, vt ex honeſta induſtria, vel mercaturæ, vel militiæ, vel Principis Aulæ incum-
8 bens honorificè vitam traducat *Bart.* & alij DD. in *Deciſ. Clem. Merlini.* dicta l. ſi quis liberis §. ſed ſi filius ff. de liber. agnoſc. plenè *Surd.* de *Alim.* tit. 7. quæſt. 6. numer. 1. & 3. Et de fratre quæſt. 15. *Fontaned.* de pact. nupt. concl. 6. gloſ. 2. part. 5. num. 213. & quod *Gabr.* conſ. 25. num. 17. li. primo aſſeruit de Vrbe rectè etiam applicatur Bononiæ. Ciuitas enim illa & ampliſſima eſt, & ſtudiorum, & negociorum plurium referta, adeo vt quiſque facilè naneiſcatur occaſionem honeſti laboris, & lucri.

Et Ita Informante D. Ludouico, &c.

Romana Saluiati.
Veneris 20. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Ex Saluiano conceditur probatis extremis immiſſio.*
2 *Conſtitutum probat in Saluiano poſſeſſionem contra conſtituarium.*
3 *Poſſeſſio Rei Conuenti probatur ex litis ſubſtentatione cum adminiculis.*

Deciſio CCCCXCVIII.

DAndam eſſe immiſſionem vigore Saluiani D. Franciſco Vicentino dixerunt Domini, quoniã probantur requiſita, creditum cum hypotheca eiuſdem Vincentini, poſſeſſio debitorum principalium, nempè Franciſci, & Hippoliti Fratrum de Cremonis cum hypotheca, & poſſeſſio poſterior Ambroſij rei conuenti quibus concurrentibus intrare Saluianum etiam contra tertios poſſeſſores vulgatum eſt, & millies in *Rota* reſolutum d. ciſ. 13. num. 1. & 15. 1
num. 1. & 25. num. 4 poſt *Modern. Roman.* de Salu. Interd.

Creditum cum hypotheca apparet ex publico Inſtrumento celebrato de anno 1625 in quo dd. Fratres de Cremona promiſerunt pro reſiduo dotis ſoluere Vincentino ſcuta 5000. cum fructibus dotalibus ad rationem quinque pro centenario ſingulis annis; & omnium bonorum ibi hypothcca legitur appoſita.

Poſſeſſio Domus, de qua agitur eorumdem Fratrum iuſtificatur ex Inſtrumento venditionis de Anno 1626. factæ à prædictis, & ibi conſtituerunt Fratres de Cremona ſe poſſidere Domum nomine Ambroſij emptoris, quod conſtitutum probat poſſeſſionem conſtituentis contra quoſcumq; cauſam habentes ab eodem conſtituente, *Natt.* conſ. 419. n. 3. *Rota* 2
dec. 766 par. 1. diuerſ. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 491. nu. 10. cum aliis.

Poſſeſſio autem Ambroſij iuſtificatur ex litis ſuſtentatione, iunctis adminiculis, & hic adminicula ſunt vrgentiſſima; prædictum ſcilicet Inſtrumentum emptionis de hac eadem Domo, & commiſſio 3
iactationis, & iactationum ab eo obtenta vbi Ambroſius apertis verbis fatetur ſe poſſidere Domum.

Nec apponi poteſt exceſſus dotis, & Conſtitutio fe. rec. Sixti V. quoniam fuit obtentum à Sanctiſſimo Domino Noſtro Breue diſpenſationis, & licentiæ excedendi quantitatem præſcriptam in Bullis Pontificiis, &c.

Et ita informante Domino Vincentino, &c.

Bonon. pecuniar.
Veneris 20. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.
2 Et vbi eſt munitum obligatione Camerali.
3 Et vbi eſt in parte liquidum in ea executioni demandari debet, omiſſa illiquida parte.
4 Via executiua per ſententiam quando non vulneretur.

Deciſio CCCCXCIX.

DOmini dixerunt mandatum eſſe relaxandum
pro ſumma librarum 812. 38. quia datur In-
ſtrumentum publicum iuratum, in quo præcifis
clauſulis Io.Baptiſta Azzanus ſe obligauit, quod In-
1 ſtrumentum facit probationem probatam, & rem
vndequaque euidentem, c.cum dilecti de donat. *Bal.*
in l.quoties C.de Iudic.cum vulg.præſertim quia eſt
munitum obligatione Camerali, quæ habet exeecu-
2 tionem paratam. *Mohed.*dec.2.& 3.de except.*Caſſa-
dor.*dec. 1.n.2.de mutui petit. Pro dicta autem ſum-
ma eſt relaxandum mandatum, quia Peritus in ſua
relatione cui ſtandum eſſe iam reſoluit *Rota* coram
me 3.Iunij præteriti expoſuit debitum Azzani in di-
ctis libris 812. 38.eſſe liquidum, & Inſtrumentum
eſt executioni demandandum in partitis liquidis li-
cet aliæ ſuperſint, ſuper quibus ſit neceſſaria diſcuſ-
ſio Iudicialis, *Bald.*conſ.152.num. 2.verſ. Ex his li.
3 3: *Soccin.*ſen.conſ 24.num.36.li.1.& conſ.256.num.
13.ver.Aliquando,li.2.*Bonuiend.*dec 90.num.3.*Mo-
noz.*de ratioc.cap.31.num. 7. in princ. *Rota* lanuen.
dec.191.num.6.*Modern. Roman.* cap. 278. num. 11.
liquidi enim, & certi crediti non debet retarda-
ri executio per aliud creditum illiquidum.
4 Non obſtat ab A.C fuiſſe reuocatum aliud man-
datum, non enim inde ſequitur vulneratio Inſtru-
menti; nec ideò impedita eſt executio; nam reuoca-
tio illa cautat de decreto prius emanato, nec in ali-
quo tangit ipſum Inſtrumentum, prout eſſet ſi reum
abſolueret à petitis, & eadem via executiua, quæ à
principio competebat adhuc procedi poteſt, *Rota*
dec. 132.n.12.ver.Deindè part.2.diuerſ.& coram Re-
uerendiſſ.Dom.meo *Decano* dec.78.in fine.

Et ita informante Domino Barboglio reſolutum fuit &c.

Romana redditionis rationis.
Veneris 24.Ianuarij 1631.

ARGVMENTVM.

Tutores plures tenentur in ſolidum actione tutelæ, & quando vnus tantùm adminiſtrauit, alij non tenentur, niſi adminiſtratore excuſſo, ſecus quando ipſi diuiſerunt adminiſtrationem. Tutor non confirmatus à Iudice, & qui nulliter ſe geſſit, poteſt conueniri ad reddendam rationem, ac ſi ritè, & rectè ſe ingeſſerit.

SVMMARIVM.

1 Tutor tenetur reddere rationem finito officio.
2 Tutor non confirmatus validè non poteſt adminiſtrare.
3 Quando adeſt Tutor legitimus, & alius illegitimus, debet agi pro redditione rationis contra legitimũ.
4 Tutor qui adminiſtrauit pro Tutore præſumitur tutelam acceptaſſe, & confirmationem obtinuiſſe.
5 Tutor, qui adminiſtrauit, licèt non confirmatus à Iudice tenetur reddere rationem adminiſtrationis ſuæ.
6 Pro tutore, qui negotia Pupilli gerit, tenetur eandem præſtare diligentiam, prout ſi Tutor eſſet.
7 Adminiſtrans nulliter pro Tutore non debet eſſe melioris conditionis legitimo, & vero Tutore.
8 Tutor quando quis eſſe nequit, intelligitur hoc ad damnum pupilli, non ad eius vtilitatem stante ad redditionem rationis non teneatur, cum ipſius periculo cedat adminiſtratio, nu.9.
10 Tutores vbi ſunt plures, quorum is, qui adminiſtrat ſolus eſt executiendus.
11 Tutores plures in ſolidum omnes tenentur, etiamſi inter ipſos diuidant adminiſtrationem, quia talis diuiſio non præiudicat Pupillo in actione in ſolidũ, ſed inter eos poſtea reflectuntur actiones, & n. 12.

Deciſio D.

REſolutum fuit Io.Baptiſtam teneri reddere ra-
tionem, quia ex teſtamento Sebaſtiani, de quo
in Summ. illorum de Stuppini n. 1. apparet eumdem
Io.Baptiſtam deputatum fuiſſe Tutorem, & Curato-
rem filiis eiuſdem teſtatoris & adminiſtrationem
geſſiſſe bonorum ad pupillus ſpectantium depræ-
henditur ex pluribus actibus calculorum locationis,
quictantiarum tutorio nomine geſtis, vt in Sum n.
2.3.4 & 5. Vndè intrat regula quod Tutor finita tu-
tela, adminiſtrationis ſuæ rationem reddere tenetur 1
actione tutelæ, §.fi.Inſtit.de Attilian.Tutor.l.1.§.offi-
cio, ff.de tutel.& ration.diſtrahen.*Dec.* conſ.178. n.
1.*Parif.*conſ.21.nu.55.li.2.*Montan.*de tutel.cap.39.
nu.1 & ſeqq.*Guttier.*eodem tract.par.3.cap.1.nu.2.
& ſeqq.

Non obſtat Io. Baptiſtam per Iudicis decretum
non fuiſſe confirmatum, prout requirebatur ad hoc
vt tutelam validè poſſet adminiſtrare l. etſi pluribus, 2
ff.de auctor.Tut *Guttier.*de tutel par.2.cap.5.n.6.&
fuit dictum in Signina adminiſtrationis curam bo.
me.*Sacrato*, quæ eſt dec.470. p.1.recent. nec illi de-
mandatam eſſe adminiſtrationem, ſed Martię tantum
in teſtamento pariter Sebaſtiani Tutrici deſignatæ
fuiſſe à Iudice confirmatam tutelam, ideoque con- 3
tra Martiam, non autem contra Ioannem Baptiſtam
dirigendas eſſe actiones.

Quoniam cum appareat ipſum Ioannem Bapti-
ſtam, non autem Martiam de facto adminiſtraſſe, &
ex pluribus actibus per longum temporis ſpatium
tutorio nomine factis ſe pro tutore geſſiſſe, ex his
præſumitur ipſe tutelam acceptaſſe, & confirmatam
fuiſſe à Iudice, licet de confirmatione non conſtet, l. 4
ſi filiusfamilias, §.agnouiſſe, ff de tutel. vbi *Bald.* nu.
1.ver. in textu agnouiſſe, & verſ 2.nota, *Boer.* deciſ.
124.nu.13.ver.& pro hac concluſione, *Menoch.* præ-
ſumpt.149.num.17 *Rota* dec.89.n.8.& 9.part. 2. di-
uerſ.& fuit dictum in Nepeſina Tutelæ 6.Iunij 1616.
coram Eminentiſſ.Domino Card.*Veroſpio*, & ſic vti
Tutor ad reddendam rationem adminiſtrationis 5
compellendus eſt, vt in præallegata Nepeſina Tute-
læ, vbi declaratur deciſionem illam in Signina ad-
miniſtratio-

miniſtrationis 470. p.1. recent. non procedere quo-
tieſcumque apparet Tutorem, vel Curatorem non
ſimpliciter vti adminiſtratorem, ſeu negotiorum ge-
ſtorem, ſed tamquam verum Tutorem, & Curato-
6 rem ſe geſſiſſe, & quod Tutor licet Prætoris decre-
to cõfirmatus nõ fuerit, tamen tutelæ iudicio tenea-
tur, eſt Text. in l. Tutores qui §. Curatores teſtamen-
to, ff. de adminiſtr. tutor. quia qui pro tutore negotia
gerit, licet Tutor eſſe non poſſit, eamdem fidem ac
diligentiam præſtare tenetur quam Tutor præſtaret,
ſunt verba l. qui pro Tutore, ff. de eo qui pro tutor. l.
7 1. §. cum eo, verſ. Sed e ſi ff. eodem, & l. 1. C. eo-
dem quos textus ad hoc ponderat, *Montan.* de tutel.
d. cap. 39. num. 24. 62. 120. & 243. aliàs ſi is qui abſ-
que Iudicis decreto adminiſtrationem ſuſceperit, e-
ximeretur ab onere reddendi rationem, ſequeretur
vitioſum, & intruſum Adminiſtratorem melioris eſſe
conditionis, quam eſſet legitimus, quod tamquam
8 abſurdum conſiderat *Crauett.* conſ. 18. n. 15. *Montan.*
de tutel. d. c. 39. n. 38. Et cõcluſio illa, quod Tutor, cui
à Iudice decreta nõ fuit adminiſtratio, validè admi-
niſtrare nõ poſſit, intelligi debet quoad damnum pu-
9 pilli, ſed quo ad ipſum geſta valent, licet potuiſſet
ſuſpectus remoueri, *Bart.* in l. Tutor qui reperto-
rium, n. 7. ff. de adminiſtr. tut. *Alex.* conſ. 86. nu. 8. li.
2. *Rota* dec. 89. num 8. par. 2. diuerſ. & coram S. mem.
Gregor XV. dec. 31. n. 4. & 5. Immò Tutor poſtquam
ſciuit ſe Tutorem datum, ſi negligat petere confir-
mationem tutelæ à Iudice, & adminiſtrationem bo-
norum pupilli ſuſcipere, vel ſi quam habet excuſa-
tionem proponere, dicitur eſſe in culpa, & tenetur
10 indemnem præſtare pupillum, dumque ab admini-
ſtratione ceſſat damno ſuo, & tutelæ periculum ad
eum pertinet, l. 1. §. 1. ff. de adminiſt. tut. l. quidam
decedens, §. fin. ff. eodem, *Ruyn.* conſ. 89. nu. 8. li. 5. &
conſ. 108. num. 15. li. 1. *Gutier.* de tutel. par. 3. cap. 1.
num. 102. *Montan.* eodem tract. cap. 39. num. 3. &
ſeqq.

Martia autem Tutrix actione tutelæ conueniri
non poteſt, niſi prius excuſſo Adminiſtratore, quan-
do enim plures ſunt dati Tutores, ſi vnus tantum ad-
11 miniſtrauerit, ille primò excutiendus eſt, l. 1. C. ſi Tu-
tor, vel Curat. l. Tutores, qui poſt §. in eum ff. de ad-
miniſtr. Tutor. *Beer.* dec. 59. nu. 5. plenè *Surd.* conſ.
170. num. 13. *Montan.* de tutel. dicto cap. 39. nu. 203.
& fuit dictum in Romana Tutelæ de Boncompagnis
15. Nouembris 1615 coram bo. mem. *Vbaldo*; quin
etiam quamuis appareret ab ipſa Martia, & Ioanne
Baptiſta Tutoribus inter ſe diuiſam fuiſſe admini-
ſtrationem, adhuc tamen pupilli poſſunt alterum ex
illis ſolummodò vrgere, quia regulariter omnes, &
ſinguli Tutores tenentur inſolidum, eorumque o-
bligatio eſt indiuidua, & diuiſio adminiſtrationis
quando facta non fuit à Iudice, vel Teſtatore, ſed
ab iiſdem Tutoribus non valet in præiudicium pu-
pilli, nec operatur quin vnuſquiſque teneatur inſo-
lidum ad totum damnum, l. 1. C. ſi ex pluribus Tutor.
l. Diui, l. tres Tutores, ff. de adminiſtr. tut. l. 2. C. de
diuid. tutel. *Bart.* in l. 1. §. ſi plures, ff. de exercit. act.
Montan. de tutel. dicto cap. 39. nu. 93. & ſeqq. *Surd.*
dicto conſ. 170. n. 11. & ſeqq. licet poſtea is qui ſoli-
dum ſoluit poſſit beneficio ceſſionis, vel vtili actio-
ne tutelæ Tutores collegas conuenire, vel antequam
ſoluat, ſi illi adminiſtrauerint, & ſint ſoluendo bene-
12 ficium diuiſionis opponere, l. 2. in fin. C. de contr.
Iud. tutel. l. cum Tutor, ff. de tutel. & ration. diſtrah.
Montan. dicto cap. 39. nu. 136. & ſeqq. & 149. *Surd.*
d. conſ. 170. nu. 16. & ſeqq.

Et ita vtraque parte informante reſolutum &c.

Eluen. Eremitorij.
Veneris 7. February 1631.

ARGVMENTVM.

Mors quomodo probetur. Beneficium quando cadat ſub reſeruatione; & ex quibus probetur Capellaniæ eſſe verè beneficium Eccleſiaſticum.

SVMMARIVM.

1. *Mors probatur ex libro Parochi, aut alterius, ad quem pertinet ſepelire mortuos, & nu. 2.*
3 *Et ex libro Hoſpitalarij.*
4. *Ex libro etiam priuato iunctis adminiculis.*
5. *Beneficij Eccleſiaſtici qualitas eſt probanda ad effectum vt ſit vacabile, & impetrari poſſit.*
6 *Capellaniæ, quæ fundantur in Hoſpitalibus ad celebrandas Miſſas, non cadunt ſub reſeruatione, quia non ſunt tituli Beneficiales.*
7 *Capellania præſumitur Beneficium Eccleſiaſticum.*
8. *Ex reſignatione Beneficium efficitur conferibile.*
9. *Item probatur ex expeditione gratiæ ſuper valore.*
10 *Item ex Viſitatione Ordinarij.*
11 *Item quando non agitur ſuper titulo principaliter, ſed inter prouiſos, quia ad ſuſtinendam prouiſionem ſufficit vltimus ſtatus, etiam ſi deinde detegatur non eſſe beneficium, & ſuſtinenda eſt collatio & nu. 12. & de ratione nu. 13.*
14 *Vltimus ſtatus in Beneficiis eſt attendendus in materia collationis, præſentationis, & ſimilium, & nu. 15.*
16 *Et ad excludendam quaſi poſſeſſionem ex non iure in titulo Beneficij debent dari certiſſimæ probationes, aut ex re iudicata, aut partis confeſſione.*

Deciſio DI.

OBiit Sebaſtianus Mundez Barboſa de menſe Iulij, qui perpetuò eſt reſeruatus, & de hac Capella, ſiue Eremitorio fuit prouiſus D. Gaſpar, ſuper cuius gratia cum diſputaretur in Rota, Informantes pro D. Didaco ſolum impugnabant probationem circa obitum dicti Sebaſtiani de menſe Iulij, & controuertebant hanc Capellam, ſeu Eremitorium eſſe beneficium conferibile, in cæteris verò dabant manus pro iuſtificatione, prout re vera omnia vndequaque erant ex teſtibus iuſtificata, quoad Clericatum Gaſparis, illius originem, valorem tam huius beneficij, quàm obtentorum, & alia narrata in dicta gratia, Verum in omnibus gratiam Gaſparis iuſtificatam eſſe Domini reſponderunt.

Et quoad obitum Sebaſtiani in menſe Iulij, datur partita libri Confratrum miſericordiæ, in qua eſt adnotata mors, & funus dicti Sebaſtiani, & quamuis non ſit hic liber Parochi, tamen cum in Ciuitate Elnen. & ferè in tota Luſitania ad Confraternitatem Miſericordiæ pertineat hoc opus ſepeliendi defunctos, qua ratione creditur Parocho adnotanti mortem Parochiani, quia ad illum ſpectat adnotatio, vt per *Crauett.* de antiq. tempor. par. 1. §. vidimus, & abundè m. r. *Ioſeph. Ludouic.* concl. 29. ampliat. 24. & dec. Peruſin. 11. num. 17. par. 1. cum aliis, Ita & credendum eſt libro Societatis, ſi Confraternitas habet pro inſtituto hoc officium generale ſepeliendi, & quod credatur Scribis deputatis ab iſtis Archiconfraternitatibus in Regno Luſitaniæ eſt dec. *Valaſchi* ſ.

10 nu. 1. prout etiam ex libro Hoſpitalis cui conſue-
uit fides adhiberi probari mortem dixit *Surd.* conſ.
530. nu. 36. & de hac conſuetudine etiam deponunt
teſtes, & quatenus poſſet dubitari de concludenti
probatione dictæ adnotationis tamquam libri pri-
uati, in præſenti ceſſaret difficultas, dum hæc aduo-
catio fulcita eſt depoſitione teſtium, inter quos vnus
eſt Conſanguineus, qui etiam aſſignat rationem, quia
ob mortem dicti Sebaſtiani pulla veſte fuit indutus,
& D. Didacus venit ex eadem vacatione, liber autem
priuatus quando cum eo concurrunt alia adminicu-
4 la, benè probat *Bart.* in l. admonendi num. 27. & alij
communiter, ff. de Iure iur. *Boer.* dec. 105. nu. 5. *Rota*
deciſ. 751. num. 2. & 3. & dec. vlt. num. 2. part. 1. di-
uerſ.

Quo verò ad alterum, obiiciebatur à D. Didaco
non probari exiſtentiam beneficij erecti in titulum,
& quod ſit vacabile, & conſcribile Clerico, quod
eſt requiſitum neceſſarium, vt poſſit impetrari, & ca-
5 dat ſub reſeruatione, *Dec.* conſ. 148. n. 1. *Ferret.* conſ.
243. n. 7. *Veſtr.* in prax. li. 5. cap. 14. in fine, Card *Seraph.*
dec. 1095. num. 2. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 5. in princ. n.
20. & 34. *Garz.* de benefi. par. 1. cap 2. n. 102 & ſeqq.
vbi quod Capellaniæ, quæ fundantur in Hiſpania ad
6 celebrandas Miſſas non cadunt ſub regula reſerua-
toria, quia non ſunt tituli beneficiales, niſi probetur
fuiſſe erectos in titulum beneficiorum; Hic autem
nedum deficere videbatur probatio erectionis in ti-
tulum iſtius Capellaniæ, ſed Inimò teſtes dicunt i-
ſtud Eremitorium ſolitum eſſe dari Laicis admini-
ſtrationem.

Verum animaduertendum eſt pro reſponſione,
quod in dubio Capellania præſumitur beneficium
7 Eccleſiaſticum, *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 5. n. 50. *Lara* de
anniuerſar. & capellan. li. 2. n. 59. hæcq; præſumptio
in caſu præſenti eſt fulcita pluribus ſignis, & argu-
mentis, fuit enim olim reſignata hæc Capellania ſeu
8 Eremitorium ab Emanuele Gomez de Anno 1579.
in manibus fe. rec. Greg XIII. quæ reſignatio indicat
eſſe beneficium conferibile ad tradita per *Parıſ.* de
reſignat. li. 2. q. 1. n. 118. cum ſeqq. Et poſtea fuit ex-
pedita gratia perindè valere ſuper valore, vt ſatisfa-
9 cerent regulæ de valore, quæ non habet locum niſi
in beneficiis, & ideò benè arguit Capellaniam hanc
eſſe beneficium conferibile, *Rota* dec. 182. n. 1. &
ſeqq. par. 1. & dec. 264. par. 2. diuerſ *Gonzal.* d. gloſ.
5. n. 65. Et ordinarii in relationibus factis dum ſacra
Apoſtolorum limina viſitarunt de iſta Capellania
10 tamquam de beneficio meminerunt, quibus multum
deferendum eſt, cum ex eorum officio ſint informati
de ſtatu, & qualitate beneficiorum diœceſis, *Rota* co-
ram S. mem. Greg. XV. dec. 482 nu. 6 & 481. n. 7. Et
demum dantur etiam teſtes de publica voce, & fama
deponentes iſtud Eremitorium eſſe Abbatiam, & ti-
tulum beneficialem collatiuum Sum. Gaſparis n 4.
ex quibus omnibus, ſaltem ſimul iunctis, viſum fuit
ſufficientem inſurgere probationem, quod iſtud E-
remitorium re vera ſit conferibile.

Sed quidquid ſit de præmiſſis ſufficit Gaſpari
quod modò non agitur inter ipſos Collatores, nec
ſuper ſtatu principaliter Capellaniæ, vel illius ſta-
tus mutatione, ſed agitur tantum inter prouiſos; Vn-
dè ad ſuſtinendam prouiſionem ipſius Gaſparis ſuf-
ficit vltimus ſtatus, qui eſt collatiuus, & prouiſus
non eſt amouendus etiamſi poſtea detegatur hanc
Capellaniam non eſſe beneficium, neque collatio in-
11 fringitur, aut retractatur ex ſuperuenienti probatio-
ne veræ qualitatis, & proprietatis beneficij, *Bartol.*
conſ. 82. num. 1. verſ. Sed poſito li. 1. *Rota* deciſ. 14. de
Iurepatron. in antiq. *Aym.* conſ. 322. num. 5. verſic.
Nec vitiatur collatio, ſuffragatur enim prouiſo quaſi 12
poſſeſſio collatoris cum bona fide conferendi, in
qua quaſi poſſeſſione eſt confouendus, nec attendi-
tur præcedens ſtatus contrarius quatenus adeſſet,
quia collatio interim ſpectat ad poſſeſſorem tam-
quam fructus Iuris conferendi, c. querelam de e- 13
lect. c. cum olim de cauſ poſſeſſ. & propriet. c. con-
ſultationibus de Iurepatr. & benè per *Gonzal.* ad reg.
8. gloſ. 45 §. 2. num. 8. & ſeqq. Et licet textus in cap.
conſultationibus loquatur in præſentatione, tamen
habet locum etiam in collatione, & in quaſi poſ-
ſeſſione conferendi, *Bald.* conſ. 437. num. 1. li. 2. *Fe-
lin.* in cap. in noſtra, num. 44 de præben. *Rota* de-
ciſ. 2. num. 2. de præben. in nou. & dec. 308. n. 6. par.
5. recent.

Deciſiones verò, quæ videntur innuere contra-
rium Statum præferri vltimo ſtatui, etiam ad ſuſti-
nendam collationem, procedunt quando agitur in-
ter ipſos Collatores, vel agitur ſuper ſtatu beneficij 14
principaliter habito reſpectu ad veram ipſius benefi-
cij qualitatem, & proprietatem, ſecus autem, vt hic,
vbi ſolum agitur de quaſi poſſeſſione, & ſolum inter
prouiſos, & ſic de ſtatu habito reſpectu ad ipſam qua-
ſi poſſeſſionem exiſtentem penes collatores, præſen-
tantes, vel eligentes, quo caſu ſemper attenditur vlti-
mus ſtatus originem habens ab illa ſimplici quaſi
poſſeſſione, & nudo exercitio conferendi, ſi-
que poſtea aliquando euincitur, aut detegitur con-
trarius ſtatus beneficij, firma manente collatione fa-
cta vigore quaſi poſſeſſionis, & ſequuta vacatione ex
perſona illius prouiſi ab exiſtente in dicta quaſi poſ-
ſeſſione, beneficium aſſumit ſuum proprium ſtatum, 15
adeout in poſterum exercitium Iuris conferendi re-
ſeruetur vero Collatori quemadmodum dicitur in
materia præſentationis, ex c. conſultationibus, Ita
benè diſtinguit *Rota* dec. 737. n 3. 4. 5 par. 2. recent.
& notant *Adden.* ad S me. Gregorium XV. deciſ. 77.
nu. 12. verſ. Si verò agatur, & dec. 112. num. 5. verſ.
Status vltimus; & *Modern.* de re benefic. li. 1. quæſt.
34 num. 25. 26. & ſeqq. Et proindè in caſu præſenti
cum de bona fide huiuſmodi quaſi poſſeſſionis du-
bitari non poſſit, & habeat præſumptionem pro ſe,
quod Capellania in dubio cenſetur beneficium ec-
cleſiaſticum, & concurrunt tot alia argumenta idem
ſuadentia ſuperius ponderata, vtique prouiſio Gaſ-
paris irreuocabiliter ſuſtinetur, & ad effectum, vt
hæc quaſi poſſeſſio non attenderetur, opus fuiſſet
probatione contrarij ſtatus incontinenti facta, vnde-
quaque liquidiſſima, nempè vel per rem iudicatam,
vel per confeſſionem partis, tunc enim proprietas 16
abſorberet quaſi poſſeſſionem, *Rota* apud *Card. Se-
raph.* dec. 555. n. 8. & dec. 269. n. 4 & 5. par. 2. diuerſ.
& benè obſeruant *Addent.* ad S. me. Greg. XV. d. dec.
77. n. 12. ver. Si tamen ante factam, *Modern.* de re be-
nef. d. q. 34 n. 29. & 31. quam probationem hic omni-
nò deficere viſum fuit.

Non igitur obſtant Teſtes pro Didaco deponen-
tes hoc Eremitorium datum fuiſſe in adminiſtratio-
nem Laicis; Quoniam vltra quod dubitatur de va-
liditate examinis ex defectu iuriſdictionis Iudicis,
atque etiam citationis ad videndum iurare teſtes;
Non concludunt dicti Teſtes, quia attento commu-
ni vſu loquendi, præſertim apud Idiotas in Luſita-
nia, appellatione laicorum veniunt etiam clerici,
qui non ſunt in ſacris Ordinibus conſtituti, & ta-
men ſunt capaces beneficiorum ſimplicium, & de
hac

hac conſuetudine luculenter deponunt Teſtes pro Gaſpare, & deducitur etiam ex iiſdem teſtibus D. Didaci, dum appellant Laicum, quem tamen poſtea præſupponunt, vel prima conſura inſignitum, vel in minoribus conſtitutum; Et demum cum vltimus ſtatus per longum tempus continuatus concurrat, quod ſcilicet hæc Capellania ſit beneficium, cum de hac vſque de anno 1579. à Gregorio XIII. tamquam de beneficio fuerit prouiſus Sebaſtianus Mundez, per cuius obitum Gaſpar fuit prouiſus, illi ſufficit hæc quaſi poſſeſſio, vt ſupra dictum eſt, ſique canonizabitur Capellaniam non eſſe beneficium, hoc ſuffragabitur in poſterum pro futuris vacationibus.

Minus obſtat ſolutio decimarum, quia ex hac non ſequitur Capellaniam non eſſe beneficium Eccleſiaſticum, cum etiam pro bonis Eccleſiaſticis in Luſitania, & in Diœceſi Eluen. ſolui decimas deponant teſtes in Summ. Gaſparis num. 10. ſub littera E.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Foroliuien. Saluiani.
Luna 10. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani Remedium requirit probationem poſſeſſionis, & crediti.*

Deciſio DII.

Iſdem rationibus, quibus Rota iam conceſſit immiſſionem D. Iulio contra alios tertios poſſeſſores habentes cauſam à DD. Andrea, & Paulo Aemilio de Ceſis, Hodie etiam reſpondit dandam eſſe immiſſionem pro medietate domus poſitæ in Regione Sancti Thomæ contra D. Ludouicum Fulſum; verificantur enim requiſita omnia Saluiani.

Creditum cum hypotheca deducitur ex Inſtrumento venditionis de quodam prædio factæ à q. Laura Oliua, in quo pretio ceſſus fuit Cenſus, quem dicti Andreas, & Paulus Aemilius habebant cum bo. mem. Domino Andrea Fachineo, cenſumq; huiuſmodi promiſerunt manutenere, & conſeruare; detecta verò inexigibilitate, vt in aliis deciſionibus tam coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*, quam R.P.D. meo *Vbaldo*, & coram me firmatum fuit venit caſus iſtius conſeruationis, & modò D. Iulius tamquam hæres d. Lauræ Sororis, & ceſſionarius intentauit Saluianum contra tertios poſſeſſores, & creditum etiam fuit annotatum per ſententiam Eminentiſſ. Domini Card. *Virilis* tunc Locumtenentis A.C. quæ & in iudicatum tranſiuit.

Poſſeſſio anterior principalis debitoris, nempè Andreæ, & Pauli Aemilij benè probatur ex teſtibus deponentibus ipſos poſſediſſe hanc Domum vna cum Cherubino Patre certoſque confines indicant, qui conueniunt Domini, ſuper qua petitur Immiſſio.

Poſterior vero poſſeſſio D. Ludouici Fulſi probatur ex litis ſuſtentatione, quæ iunctis adminiculis probat ſecundum extremum in Iudicio Saluiani, *Ro-*
1 *ta* coram S. mem. Greg. XV. dec. 491. n. 11. cum aliis, Et hic non deſunt adminicula, quia & teſtes de hac poſteriori poſſeſſione rectè deponunt.

Et ita D. Iulio tantum informante reſolutum fuit &c.

Mediolanen. Decimarum.
Luna 17. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Fructus inexati Beneficij, vel decimæ an & quando mortuo Rectore tranſeant ad hæredem illius, aut magis ad Succeſſorem in Beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, liberè, importat omnimodam libertatem, & exemptionem à quacumque obſeruantia.*
2 *Hæres repræſentat perſonam defuncti, & in ius ſuccedit.*
3 *Fructus Beneficij inexati pertinent ad ſucceſſorem in beneficio, non ad heredes, & item in Decimis.*
4 *Fallit in decimis ex priuilegio conceſſis ob cauſam oneroſam.*
5 *Commodum, & effectus contractus tranſit in heredes.*
6 *Beneficiatus in morte æquiparatur Vſurario.*
7 *In Statu Mediolani fructus inexati beneficij tranſeunt ad heredes Beneficiati.*
8 *Fructus bonorum acquiſitorum ex induſtria Clerici tranſeunt ad heredes, non ad ſucceſſorem in Beneficio.*
9 *Decimarum ſunt Laici incapaces.*
Poſſunt ex cauſa reddi imò capaces. ibidem.
10 *Et maximè quando Laici petunt vt heredes Clerici, quibus ſuffragatur priuilegium illius.*

Deciſio DIII.

CVm fe. rec. Clemens VIII. Ioanni Mariæ Plato Canonico S. mem. della Scala Mediolan. tamquam vindici, vel ſaltem intento vindicationi Iurium Eccleſiaſticorum & præſertim Iuris decimandi ſpectan. ad Eccleſias Sancti Donati, & S. Iuliani, quod à diuerſis fuerat occupatum, liberè conceſſiſſet, & aſſignaſſet decimas omnes tam decurſas, & non ſolutas, quam etiam in poſterum eius vita durante decurren. ad effectum, vt ſubleuaretur à ſumptibus, & expenſis occaſione recuperationis dicti Iuris decimandi faciendi, Idem Io. Maria poſt plures lites non ſine magno incommodo, & impendio ſuſceptas, inſtructas, & fauorabiliter peractas mediantibus reſolutionibus in *Rota* coram bo. me. *Andrea*, & *Remboldo* obtentis, quibus firmatum fuit decimas locorum Faini, & Zunici ſpectare ad Eccleſiam S. Iuliani; de anno 1621. ſupremum diem obiit, Inſtituta hærede vniuerſali Angela Plata, qua prætendente decimas in vita Canonici Plati decurſas, & non exactas ad ſe ſpectare, *Rota* ſuper hoc conſulta, & cauſa bis propoſita, pro eadem tantum informante hodie reſpondit.

Viſum enim fuit non poſſe controuerti quin decimæ huiuſmodi viuente Ioanne Maria decurſæ, ad eumdem Io. Mariam iure dominij pertinerent, cum appareat ipſum non modicas ſubiiſſe impenſas, & damnum paſſum fuiſſe in ſuſtinenda lite, pro tuendo, ſeù recuperando Iure decimandi, vt ex deciſionibus emanatis coram bo. me. *Andrea*, & *Remboldo* in Summ. num 2. & ſuper his expenſis emanauit etiam deciſio 25. Maij 1620. coram R.P.D. meo *Pirouano*, In quarum expenſarum recompenſationem fe. rec. Clemens VIII. eidem indulſit, vt omnes prouentus decimarum decurſos, & quandiù ipſe vixerit

decurrendos liberè poſſet percipere, & in proprios
vſus vtilitatemq; conuertere, vt in ſum.n.1. Et proin-
dè quemadmodum Canonicus Platus Dominus erat
abſolutus huiuſmodi obuentionum & decimarum
ſtantibus verbis illis, liberè poſſis percipere, &c.
quod verbum liberè importare ſolet dominium ab
omni onere, ſeruitute, & conditione abſolutum, &
omnimodam libertatem, ac diſpoſitionem à quacū-
que neceſſitatis obſeruantia abſtractam, *Oldrad.*
conſ.225.n.10. *Alex.* conſ.214. n.3.li.6. *Rol.* cōſ.42.n.
18.& ſeqq.li.1. *Gabr.* conſ.99. n.33. li.2. *Surd.* conſ.
143.ſub n.23. remouetq; omne impedimentum, &
omnem contradictionem, gloſ. in Clem. dudum, in
verbo liberè, de ſepult. *Iaſ.* in l.1.n.5.& 14. C. de ſa-
croſ. Eccleſ. *Surd.* d.conſ.143.n.23. in princ. Ita pari
ratione & eodem Iure dominij dicti prouentus ſpe-
ctare debent ad Angelam hæredem, quæ cenſetur
eadem cum defuncto perſona, & ſucceſſit in omne
2 Ius illius, §.1.auth.de Iure iur.l.hæres in omne, ff.de
acquir. hæred.l.nihil aliud, ff.de reg. iur. *Dec.* conſ.
262.n.2 *Surd.* conſ.146.n.7.cum aliis.

Non obſtat, quod iſtæ decimæ ad inſtar fructuum
beneficiorum, dum non fuerunt exactæ pertineant
ad ſucceſſorem in Eccleſia, non autem ad hæredes
3 defuncti tam ex Conſtitut. Iulij III. per Sanctiſſ. D.
N. ſub Dat. 5. Aprilis 1628. confirmata, quam ex Iu-
ris communis diſpoſitione ſecundum opinionem,
quam ſæpius ſequuta eſt *Rota*, vt in dec.761.n.1 par.
1. diuerſ. & apud Card. *Seraphin.* dec.594. num.5. &
ſeq. & in Nullius, ſeu Romana pecuniaria 4. Iunij, &
29. Nouembris 1599. coram bo. mem. Card. *Blan-
chetto*, & paſſim ſeruatur.

Quoniam Domini putarunt motiuum non appli-
cari, & caſum præſentem eſſe extra terminos Bullæ
Iulij Tertij, & iuris communis, ſtante indulto Cle-
mentis VIII. quod aſſignauit Canonico Plato om-
nes decimas decurſas, & eius vita durante decurren-
4 das intuitu litis, & expenſarum, quas fecerit pro re-
cuperatione Iuris decimandi, & ſic ex titulo onero-
ſo, ad quem dignoſcendum habenda eſt ratio origi-
nis, & cauſæ primordialis hoc eſt litis, non autē eius
quod poſt inſequitur, nempè lucri, quod ab onere
formatur, ac deſcendit, l. Tutor datus ff. de fideiuſſ.
5 l.1. C. de impon. lucr. deſcript. li.10. *Crauett.* conſ.
357.n.4 & 5. *Menoch.* conſ.540.n.4. Et conſequen-
ter decimæ ad Platum ſpectabant Iure quodam
contractus, & pacti, cuius effectus tam actiuè, quam
paſſiuè procul dubio tranſit etiam in hæredes, l. ve-
teris, C. de contrahen. & committ. ſtipul. *Ruin.* conſ.
72.n.1.li.2. *Surd.* conſ.221.n.27. Et titulus eiuſdem
Plati quoad perceptionem iſtarum decimarum nul-
lam habebat dependentiam à titulo Canonicatus,
ſeu beneficiorum, quæ poſſidebat, adeout propterea
tamquam vſurarius in morte non potuerit ad hære-
des tranſmittere, prout in materia fructuum benefi-
6 ciorum communiter ponderant Doctores in c. 1.&
ſeq. de pecul. Cleric. & paſſim *Rota* admittit, vt apud
Card. *Seraphin.* dec.594 n.7.& alibi, ſed ex indulto
Clementis VIII. effectus erat verus, & abſolutus Do-
minus tam in vita, quam in morte, quod idem do-
minium merito tranſlatum cenſeri debet in eius hæ-
redes.

Et in omnem caſum quatenus iſta decimas meti-
ri deberemus ad inſtar fructuum beneficiorum, ad-
huc videbantur debitas eſſe hæredibus Plati tum ex
conſuetudine, quæ viget in Statu Mediolani, quod
fructus beneficiorum, tam ex teſtamento, quam ab
7 inteſtato tranſmittantur ad hæredes, quam conſuetu-
dinem approbat, & præſeruat in verbis Bullæ Iulij
Tertij, & eam eſſe attendendam pluries cenſuit Ro-
ta vt in Mediolanen. fructuum 9. Martij 1592. coram
Orano, quæ eſt impreſſa penes Marchelan tom.1.fol.
458.& in Papien. fructuum 21. Februarij 1624. co-
ram bo. me. *Remboldo*, & coram Reuerendiſſ. Domi-
no meo *Decano* dec. 376. n. 2. & in Brachaten. fru-
ctuum 3. Decembris 1627. coram R. P. D. meo *Pi-
rouano*, & de hac conſuetudine in Statu Mediolani
meminit Concilium Prouinciale Mediolanen. vt te-
ſtatur *Garz.* de benef. par.2. cap.1.n.103. Tum etiam
ex eo quia iſtæ decimæ videntur acquiſitæ à Plato ex
propria induſtria, & labore, quem impendit in pera-
genda lite contra decimarum vſurpatores, & ex in-
dulto Clementis VIII. non ex redditibus Eccleſiæ,
fructus autem induſtria, & labore à Clericis quæſi-
tos, & non ex beneficio, aut contemplatione Eccle-
ſiæ perceptos ad inſtar diſtributionum pertinere ad
hæredes Clerici defuncti, ſiue ex teſtamento, ſiue ab 8
inteſtato Succedentes, & non ad Succeſſorem in be-
neficio tradunt communiter *Doct.* in c. 1. de pecul.
Cleric. *Bald.* in auth. licentiam, nu.1.& 3. C. de epiſc.
& cleric. *Alex.* conſ.116 nu.5. li.7. *Pariſ.* conſ.33. n.
12. li.4 *Neuzan.* conſ.93.n.18 & ſeqq. *Gig.* conſ.144.
n.5 & ſeq. *Sarmient* de reddit. Eccleſ. par.3. cap.5.n.
8. *Nauarr.* eodem tractat. quæſt.1. monit.19. num.1.
Mena. de diſtrib par.3.q.5.n.7.

Non obſtat, quod Laici ſint incapaces decima-
rum. Quoniam Iuris decimandi, ſed fructus decima-
rum, prout prætenduntur ab hæredibus Plati benè 9
poſſunt Laicis ex cauſa concedi, Gloſ. in c. quamuis,
verbo conceſſerit de decim. *Tiraquell.* de retract. li-
gnag. §.1. gloſ.7. nu.51. *Mena.* de decim. ca 5. quæſt.
3. num. 61. *Rota* dec.2. de decim. in antiq. & coram
Card. *Seraph* dec. 1387. nu 2. cum aliis, & iſtæ deci-
mæ non fuerunt debitæ Plato ex titulo beneficij Ec-
cleſiaſtici, quo caſu nec ad hæredes tranſmitti poſ-
ſent, nec Laici eſſent illarum capaces, ſed habuit à
Papa in recompenſationem, & ſic ex quodam con-
tractu, vt expenſas, & onera reſarciret, & ita non
obſtat obiectum.

Minus obſtat, quod indultum Clementis VIII. ſit
perſonale, & ſic Canonici Plati perſonam egredi, &
ad hæredes extendi non debeat; Quoniam hæredes 10
non petunt decimas Iure proprio, ſed ex perſona
Canonici, & tamquam ipſimet debitas, quod facere
quidem non prohibemur, iuxta tradita per *Pariſ.* d.
conſ. 33.n. 24. li.4. cum aliis.

Et ita, &c.

Toletana Diſtributionum.
Luna 17. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Diſtributiones quando accreſcant alijs participan-
tibus vno deficiente tam ex iure communi, quàm
ex particulari Bullæ Pij V.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe quodcumq; & apparens ſufficit, vt quis ad
cauſam admittendus ſit.*

2 *Emolumenta, & diſtributiones debentur Capellanis
interuenientibus per ius accreſcendi, vel non de-
creſcendi portionis eius Capellani, qui non inter-
uenit.*

3 *Capellania vacare dicitur eo ipſo quod in eius poſſeſ-
ſione quis non reperitur.*

4 *Lite pendente diſtributiones, & fructus ſunt in ſequeſtro ponendi.*

5 *Fallit quando de iure communi diſtributiones aliis accreſcunt.*

6 *Interpretatur Bulla Pij V. de ſequeſtro lite pendente apponendo, ibidem.*

Deciſio DIV.

DIſceptantibus inter ſe Alphonſo de Palma, & Ioanne Gonzalez ſuper Capellania maiori Eccleſiæ Monialium Sancti Dominici, pluties que propoſito dubio, de cuius bono iure conſtet, & ob diſcrepantes DD. opiniones non reſoluto, inſurrexerũt alij Capellani, & Oeconomus fabricæ eiuſdem Eccleſiæ prætendentes diſtributiones, & portiones dictæ Capellaniæ maioris ad ſe ſpectare in vim quarumdam Conſtitutionum in limine fundationis Capellaniæ appoſitarum, cumque à Signatura fuerint ad Cauſam admiſſi cum clauſula, Conſtito de intereſſe pro verificatione dictæ clauſolæ propoſui dubium, & Domini reſponderunt conſtare de intereſſe, tam Capellanorum, quam etiam fabricæ.

Cum enim ad effectum, vt quis admittatur ad Cauſam non requiratur ſtricta, & neceſſario concludens,
1 ſed tantum apparens intereſſe probatio, vt potè quia non agitur de totali Cauſæ præiudicio, ſed ſolum, vt quis admittatur ad contradicendum, & deducendum iura ſua, vt docet. *Abb.* in c. veniens il 2. o 9 & ibidem *Felin.* n. 13. de communi etiam de teſtib. idem *Felin.* in c. cum ſup. r n 16. de re iudic. *Couar.* pract. quæſt. c. 16 nu. 1. ante fin. verſ. Ita tamen intelligenda, *Rota* dec. 11. de iudic. in antiq. & in Giennen. Capellaniæ 8. Iunij 1615. coram bo. mem. Card. *Lancellotto* iuniore viſum fuit de hoc ſatis doceri, tum quoad Capellanos, tum quoad Fabricam.

Aut enim hæc Capellania maior vacans verè dici non poteſt, ſed vel ad Alphonſum, vel ad Ioannem ſpectare, cum vterque habeat nominationẽ à Patronis, quæ in manualibus prout eſt hæc Capellania videtur habere vim prouiſionis, & Inſtitutionis; & tunc portio diſtributionum, & emolumentorum Capellani maioris non Intereſſentis debetur per ius accreſcendi, ſeù non decreſcendi aliis Capellanis præſen-
2 tibus, tam ex dictamine Iuris communis, iuxta Glôſ. in Clement. 2. §. illi verò, verbo pars dimidia de ætat. & qualit. vbi *Card.* n. 21. *Vitalin.* n. 14 *Couar.* var. reſol. lib. 3 c. 13 n. 7. *Garz.* de benefic par. 3. c. 2. nu 445. *Rota* coram Cardin. *Mantic.* dec. 226. n. 1. & ſeq. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 500. nu. 1. quam ex particularis Conſtitutionis diſpoſitione in Summ. n. 1. ſtatuentis ſtipendia, & eleemoſinas Capellanorum, qui non interueniunt celebrationi Miſſarum, & diuinorum officiorum applicari Capellanis intereſſentibus.

3 Aut verò hæc Capellania adhuc vacat, cum nemo ſit in actuali eius poſſeſſione, iuxta deducta in Salamantina ſtipendiorum 6. Iunij 1603. coram Card. *Lancell.* & tunc diſtributiones, & ſtipendia ſpectant ad fabricam vigore Conſtitutionis, quæ datur in Summario n. 3 apertè dicta emolumenta reſeruantis eidem fabricæ in caſu vocationis Capellaniarum, & ſic eum fieri poſſit, quod emolumenta prædicta, vel ad Capellanorum, vel ad fabricæ vtilitatem ſpectent, patens eſt eorum intereſſe.

Non obſtat lis, qua impeditur Capellanus maior
4 ne intereſſe poſſit diuinis officiis, & lite pendente diſtributiones, & fructus poni debent ſub ſequeſtro
5 iuxta Conſtitutionem ſa: me: Pij V. 57. Quoniam ſi Capellani prætendentes per Ius accreſcendi diſtributiones eſſent in lite, & præſtarent impedimentum Capellano maiori, ne intereſſet, verè obſtarẽt dicta Conſtitutio ſa: me: Pij V. quà Sanctiſſimus Pon- 6
tifex prouidere voluit ne lites fierent immortales, & anſam demere illas protrahendi Capitulis, & Canonicis, qui ob litis pendentiam vigore particularis conſuetudinis, vel Conſtitutionum percipiebant fructus aliorum Beneficiatorum, & Canonicorum abſentium, ſecus autem eſt in caſu præſenti, vbi Capellani non ſunt in lite, nec in culpa quin Capellanus maior inſeruiat & portionem diſtributionum abſentis non prætendunt propter litis pendentiam, ſed vel ex Iuris communis diſpoſitione, vel ex particularibus Conſtitutionibus, quæ non intuitu litis, ſed ex cauſa abſentis diſtributiones, & emolumenta abſentis reſeruant præſentibus. Ita intelligen. eſſe dictam Conſtitutionem ſa: mem: Pij V. cenſuit Rota in Carthaginen diſtributionum 15. Nouemb. 1596. coram *Pena*, & in Carthaginen ſequeſtri 20. Decembris 1599 coram Cardinale *Lancellotto*, quam refert *Garz.* de benefic. parte 6. capit. 3 n. 117.

Ex quibus ſaltem negari non poteſt quin modo conſtet de aliquo apparenti intereſſe, quod ſufficit ad effectum, de quo agitur, vt ſupra dictum fuit.

Et ita vtraque parte informante &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Camerinen. Hæreditatis.
Veneris 2. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Inſtitutus poſt mortem Vſufructuarij cenſetur purè & liberè inſtitutus, ita quod poteſt hæreditatem tranſmittere, licèt prædecedat Vſufructuario, & ſolum durante vita Vſufructuarij ſuſpenditur ei petitio vſufructus in gratiam, & vtilitatem eiuſdem Vſufructuarij.

SVMMARIVM.

1 *Mulier inſtituta in vſufructu ſolummodò, ſi ei nullus alius coheres in vita datus fuerit, cenſetur hæres totum tam in vſufructu, quam in proprietate. Et iſta quæſtio eſt valde anceps, & DD. ingenia multum torſit n. 7.*

2 *Verbum, inſtituit poſt mortem exponitur ſubſtituit.*

3 *Mulier inſtituta in vſufructu, multò magis cenſetur inſtituta in proprietate, ſi ei vſusfructus ſit relictus titulo legati.*

4 *Mulier relicta Domina, & Patrona, iſta verba videntur importare idem, ac ſi eſſet relicta hæres proprietaria.*

5 *Hæres inſtitutus poſt mortem alicuius, intelligitur ſi ſuperuixerit.*

6 *Hæres, qui non adiuit hæreditatem, non poteſt illam tranſmittere, ſed dicitur caducatum ius illius.*

8 *Mulieri ſiue titulo legati, ſiue titulo inſtitutionis fuerat relictus vſufructus, cenſetur ſolummodò legataria.*

9 *Inſtitutus poſt mortem alicuius, qui relictus eſt vſufructuarius, ſi prædecedat vſufructuarius, poteſt inſtitutus ſtatim adire hæreditatem, & ad hæredes tranſmittere.*

10 *Et iſta opinio eſt æquior, & verior, & contraria opinio valde aduerſatur voluntati Teſtatoris, & n. 11.*

14 *Deciſ. 138 n. 3 parte 4. diuerſ. declaratur.*

15 *Deciſ.460.eadem parte intellectus.*
16 *Deciſ.122.parte 2.in recent.declaratur.*
17 *Hæres inſtitutus purè, & directò poſt mortem Mulieris relictæ Vſufructuariæ, etiam ſi prædeceſſerit d.vſufructuariæ,poteſt hæreditatem tranſmittere ad hæredem.*
18 *Vſufructu reſoluto per mortem vſufructuarij,ſi non adſit inſtitutus,tamen eiuſdem hæres capit hæreditatem.*
19 *Proprietas, quod accreſcat vſufructui, impoſſibile reputatur.*
20 *Hæres hæredis proprietarij finito vſufructu per mortem vſufructuarij hæreditatem capit non iure tranſmiſſionis, ſeu fideicommiſſi, ſed iure deuolutionis, ſeu conſolidationis.*
21 *Legati temporalis natura quæ ſit.*
22 *Vſusfructus, qui finitur morte vſufructuarij, redit ad proprietatem, & cum ea conſolidatur, ſeu trahitur, & abſorbetur vbicumque & penes quemcumque ipſa proprietas reperiatur.*
23 *Mulier relicta vſufructuaria,donec ipſa vixerit vita naturali, non debet extendi ad ipſius hæredem.*
24 *Mulier inſtituta Vſufructuaria, donec vixerit, conſequitur dumtaxat vſufructum mortem finitum.*
25 *Verba, ore proprio, neceſſaria ſunt in teſtamentis nuncupatiuis, reſpectu primi hæredis.*
26 *Vniuerſitatis qualitas adiecta verbo directo, hæredes, importat inſtitutionem puram ab initio.*
27 *Verba,pleno iure,in ſubſtitutione appoſita,quid operentur.*
28 *Verba, pleno iure, denotant plenam ſucceſſionem, tam in proprietate,quàm in vſufructu abſque alia detractione, & diminutione.*
29 *Trebellianica detractio competit hæredi vniuerſali cum onere reſtituendi poſt mortem.*
30 *Teſtator non præſupponens nomen hæredis, quando nominat inſtitutum poſt illius mortem, tunc ille cenſetur purè inſtitutus.*
31 *Actio, & paſſio non cadunt in eodem ſubiecto.*
Hæredi à ſe ipſo legari non poteſt n. 32.
33 *Coniecturæ debiliores tolluntur per validiores.*
34 *Mulier relicta Domina,Patrona,& Maſſaria,iſta verba de ſui natura important abſolutum dominium.*
35 *Mulier relicta Domina, Patrona, & c.ſi iſta verba reſtringãtur ad verba vſufructuaria,vel donec vixerit cenſetur relictum ei dominium vtile, & liberam diſpoſitionem fructuum cum præeminentia.*
36 *Voluntates defunctorum quando interpretantur,mordicè non debet inſiſti ſcrupuloſitati, ſeu cortici, & calumniæ verborum, & ſubtilitatibus Iuris.*
37 *Voluntates defunctorum ſæpius perniciosè obumbrantur, impediuntur, & circumueniuntur.*
38 *Voluntates defunctorum per Iudices coniecturis venandæ ſunt.*
39 *Hæreditas non adita non poteſt tranſmitti.*
40 *Hæreditas non adita in aliquibus caſibus tranſmittitur;nempe iure ſuitatis, iure ſanguinis, & iure deliberandi.*
41 *Hæreditas non adita,vt tranſmittatur ex capite iuris deliberandi, quid requiratur.*
42 *Hæreditatis aditio probatur ex actu qui citra ius,& nomen hæredis expediri non poteſt.*
43 *Hæreditas ſolo animo aditur, & animus hoc caſu dicitur ex quocunque actu,ſiue prouenıat ex facto ſiue non facto, ſiue dicto,ſiue ſcripto.*
44 *Hæreditatis aditio probatur ex contractu inito ſuper re hæreditaria.*
45 *Inſtitutio poſt mortem vſufructuarij, durante illius vita, ſolum ſuſpenditur petitio vſusfructus in gratiam vſufructuarij quouſque viuat.*
46 *Et poteſt tranſmittere hæreditatem, quia licet non habeat ius in exercitio, illud tamen habet in habitu.*
47 *Conditio quando certum eſt, quod eſt caſura,non impedit tranſmiſſionem.*
48 *Vſusfructus vniuerſalis,quando legatur alicui, donec vixerit tunc ille,qui ei eſt ſubſtitutus,intelligitur purè, & non conditionaliter inſtitutus.*

Deciſio D V.

Filij Catherinæ petentibus immiſſionem pro medietate in poſſeſſionem bonorum Angeli, obijciebat Iacoba Catherinam non fuiſſe hæredem à principio directè inſtitutam,ſed ſolum per fideicommiſſum ſubſtitutam, quatenus ſuperuixiſſet Magdalenæ, quæ licèt vſufructuaria hæres fuerit inſtituta ſolummodo, attamen cum ei nullus cohæres in vita datus fuerit, dempta mentione vſusfructus cenſeatur per quoddam Ius accreſcendi hæres in totum tã in vſufructu,quàm in proprietate,grauata tamen reſtituere poſt mortem medietatem Catherinæ, & alteram medietatem Iacobæ neptibus iuxta doctrinã 1
*Bald.*in l.id quod pauperibus n 27.C.de Epiſcop. & cleric. quam & plures grauiſſimi auctores ſequuti ſunt,quos refert, & ſequitur Card. *Mantic.*de coniect.vltim.volunt.lib.4.tit.5.art.7.n.5.& ſeqq.*Bellon. ſenior*.conſ.312.n.2.vbi poſt *Bald.* in dicta l. id quod pauperibus,quod verbum inſtituit poſt mortem, exponunt, ſubſtituit *Menoch.* conſ. 273. per tot.& 2
conſ.637.n.2.& ſeqq & conſ.1112.& 1135.per tot. & de præſumpt.libr.4.præſumpt.141.nu.1. & 27. & 35.*Peregr.*de fideicom.art.5.n.41. & 24. & conſ.58. lib.3. & nouiſſimè omnes Doctores propemodum cumulando *Modern.*Brixien.conſ.195.n.7.conſ.196. num.11.conſ.197.num.11.conſ.198.nu.31. & conſ. 199.num.30.& conſ. 202. num. 51. vbi etiam referunt ſecundum hanc opinionem pluries fuiſſe iudicatum.

Quæ & eo facilius videbantur admittenda in caſu præſenti nedum quia non titulo legati,ſed inſtitutionis Magdalena vocata fuit ad vſumfructum, in 3
quibus terminis propriis loquitur *Bald.*in dicta l. id quod pauperibus,& alij cumulat. per *Menoch.*d.cõſ. 1112 n.2.Card. *Mantic.*d.art.7.n.5. & per *Modern.* Brixien.in conſ. 196.& 198.atque alij,ſed & quoniã teſtator addidit,quod ipſa Magdalena eſſet Domina, & Patrona,quæ verba videntur importare, ac ſi dixiſſet hæredem proprietariam ad l. his verbis ff. de 4
hæred.Inſtit. Card. *Mantic.*de coniect.dicto li. 4.tit. 5 art.9.n.3.*Eugen.*conſ.10.n.26.verſ.1.quando,& cõſ. 25.n 36.*Menoch* conſ.273.n 4.*Neguſant.*q.100 nu.6. & ſeqq. Vndè cum Catherina fideicommiſſaria prædeceſſerit Magdalenæ, bona videntur remiſiſſe libera penes eandem Magdalenam tamquam deficiente conditione illa ſub qua fuerat vocata Catherina, nempè quatenus ipſa ſuperuixeret Magdalenæ Cardin. *Mantic.* de coniect. dicto li.4. tit. 5
5.art.7.num.9.*Menoch.*dicto conſ.1112. numer.22. D. *Fachin.* controuerſ. *Iur.*cap.16.lib.4. Vel in omnem caſum quatenus etiam Catherina hæres purè, & directè fuiſſet inſtituta pro medietate, attamen cum non adiuerit hæreditatem non potuit il- 6
lam tranſmittere, & dicitur caducatum ius illius

quoniam

quoniam ſororem C de Iur.deliber.l.vnico §. in no-
uiſſimo C.de caduc tollen. *Alex.*conſ.168.n.15.lib 7.
*Peregrin.*dec.Patauin 151.n.1.& ſeqq. *Menoch.*conſ.
273.n. 14.

Cæterum Domini reſponderunt dandam eſſe im-
miſſionem filiis Catherinæ, quia licet quæſtio illa an
7 mulier inſtituta hæres in vſufructu nullo ſcripto co-
hærede in proprietate, dum ipſa viuit admodum an-
ceps ſit, & Doctorum ingenia multum torſerit, Atta-
men Rota ſemper inclinauit in eam ſententiam, vt
mulier ſiuè titulo legati, ſiuè titulo inſtitutionis ei
fuerit relictus vſusfructus, cenſeatur ſolummodo le-
gataria, vocatus verò poſt mortem vſufructuariæ
habeatur tanquam purè, & liberè hæres in proprie-
8 tate, videtur enim ſolummodò dilata vſusfructus ac-
quiſitio ad mortem vſufructuariç, illaque verba (poſt
mortem) dicuntur appoſita, vt mulier liberè fruatur
vſufructu, nec aliquo modo ab hærede vniuerſali
proprietario vexetur, & tempus illud mortis vſufru-
ctuariæ non eſt adiectum ſubſtantiæ inſtitutionis
hæredis proprietarij, & ad illam infringendam, aut
conditionandam, ſed potius executioni ad differen-
dum emolumentum cõmodi vſusfructus, interimq.
viuente vſufructuaria hęres poſt eiuſdem vſufructua-
riæ obitum inſtitutus, ſtatim adire hæreditatem, &
9 ad hæredes poteſt tranſmittere, Ita *Bald.* conſ 26 li.
5. *Corn* in l.extraneum n.21.verſ.4. tangit ff. de hæ-
red.Inſtit. vbi quod ita vidit iudicari, & quod opinio
contraria eſt iniqua contra naturam materiæ ſubie-
ctæ, & mentem Teſtatoris *Pariſ.*conſ.97. nu 3 verſ.
dico inſuper, & num 6 & 7.lib.2. *Duran.* de arte te-
ſtand.tit.de legat.cautel.39.n.1.benè Adden.ad *Alex.*
conſ.162.ſub litera B lib.2 *Couar.*var.reſol. lib 2.c.
2 n.5 aſſerens hoc eſſe verius de Iure *Petr. Pech.* de
teſtam coniug.lib.5.cap 5.in princ.vbi ex relatione
Caſtr. ita Bononiæ, & alibi iudicatum fuiſſe teſtatur
*Bero.*conſ.58.num.6.lib.1.qui affirmat hanc opinio-
10 nem magis communem, magis veram, & magis
æquam eſſe *Suar.*recept.ſent.verbo Vxor.n.114. *Gail.*
practic.obſeruat 145 n 5. vbi de verior lib.2 *Rimin.*
Iun.conſ. 91.numer.36.& ſeqq. *Burſat.* conſ.145.
num 4. *Simon de Pret.* de interpr. vltim. volunt. li.3.
dubit. 2 ſolut. 1.num. 23. *Laderch.* conſ. 57. num.
3. vbi quod ſemper ita obtinuit in foro, *Caſtill.* de
vſufruct. cap.8 num. 43. dicens contrariam opinio-
nem voluntati defuncti valdè aduerſari *Caball.*conſ.
153.per tot. *Odd* conſ 91.n.20.cum ſeqq. vbi de hu-
maniori, veriori, & magis communi teſtatur *Theſ.*
Iun quæſt.forenſ.cap.8 1. numer.3.qui dicit per Se-
natum Pedemontanum ita iudicatum fuiſſe lib. 3.
*Grat.*diſcept.forenſ cap.821.n.2 *Giouagnon.* conſ. 26.
n.13.lib.1.quorum plures loquuntur in his terminis
quando ipſa mulier inſtituta fuit hæres in vſufructu,
vt per *Cabal.*d.conſ.153 *Odd.*d.conſ.91.n.21. *Caſtill.*
de vſufr.dicto cap.8.num.43.qui profitetur expreſſè
11 non eſſe conſtituendam differentiam inter inſtitu-
tionem, vel legatum, & *Rota* ſemper (vt ſupra dice-
batur) propenſior fuit in hanc ſententiam tamquam
magis æquam, & voluntati defunctorum; qui Iuris
12 ſubtilitates ignorant multum congruentem, &
conſentaneam vt in deciſ.162. num. 1. & per tot. &
deciſ.664.num. 1.p.2. recent. & in Peruſina bono-
rum 13 Februarij 1579. coram *Brano* impreſſa poſt
*Eugen.*conſ 31.lib.3.& in Romana Apothecæ pro-
fumatæ 11.Martij 1613 & 20. Martij 1615 coram
bo me. *Vbaldo*, quæ pariter deciſiones loquuntur in
caſu inſtitutionis, & in Sancti Seuerini dotis 16.
Decembris 1619.coram eodem, in qua fuit acceſſum
ab alia deciſione ſub die 28. Nouembris 1618 &
coram bo.mem. Card. *Caualerio* deciſ. 310.& in Tri-
dentina bonorum 7. Aprilis 1606. coram bo. me.
Card. *Sacrato*.

Falluntur autem, & quidem egregiè conſulentes
apud *Modern.*Brixien.conſ. 199.nu.30. & 39 dum 13
putant Rotam contrarium ſenſiſſe in deciſ. 138.n 2.
& deciſ.460.part. 4. diuerſ. & deciſ.122.parte 2. re-
cent.

Deciſio enim illa 138. non applicatur, quia ibi
mulier non erat inſtituta hæres in vſufructu, ſed ſim- 14
pliciter, & indefinitè erat nominata, hæres, vndè me-
ritò Rota ſenſit illam indefinitam vocationem non
eſſe coarctandam ad ſolum vſumfructum, & diffe-
runt inter ſe iſti caſus, quod Vxor ſit inſtituta in vſu-
fructu, & poſt mortem ſit datus alius hæres, vel quod
ſimpliciter ſit hæres inſtituta nulla facta mentione
vſusfructus, nec proprietatis, & poſt mortem ſit da-
tus etiam alius hæres, vt per *Imol.* in l. filius à Patre
n.4 verſ. ideò poteſt dici, & num.6. verſ.2.caſu ff. de
liber.& poſthum. vbi firmat primo caſu Vxorem eſſe
vſufructuariam, in ſecundo autem caſu eſſe proprie-
tariam *Alex.* ibidem nu.3 verſ. 2 eſt caſus *Aretin.* ii.
3 col. 4 verſ pro declaratione & col.7. verſ. circa
ſecundum *Menoch.*præſumpt.141.num. 48. & ſeqq.
lib.4 Card. *Mantic.* de coniect.vltim volunt.li.4.tit.
5.artic.6. & 7. & in hoc ſecundo caſu loquitur di-
cta deciſio 138. dictamquè diuerſitatem rationis in
prædictis caſibus videtur etiam conſideraſſe *Rota* in
Peruſina bonorum 13. Februarij 1579. coram
Brano.

Deciſio verò 460. loquitur pariter in caſu quo
mulier erat hæres inſtituta ſimpliciter, & ibi appa- 15
rebat in alia parte teſtamenti teſtatorem ſenſiſſe de
vſufructu cauſali, non autem formali, ex prohibitio-
ne ipſi mulieri adiecta circa detractionem Trebellia-
nicæ, & ex qualitate vocationis ſubſtitutorum o-
blique & non directè.

Et demum deciſio 122.parte 2.recent.apertis ver- 16
bis inquit nullum fuiſſe datum cohæredem, & ideò
cenſeri vxorem inſtitutam in totum, vndè ad hanc
quæſtionem non applicatur illa deciſio, hic verò
ſcriptæ fuerunt hæredes Catherina, & Iacoba.

Hoc autem poſito, quod Catherina fuerit à princi- 17
pio directè, & purè hæres inſtituta pro medietate,
ſequitur vt etiamſi prædeceſſerit Magdalenæ, atta-
men potuerit tranſmittere ad hæredes hæreditatem
delatam, nec impedimentum præſtare Magdalenam, 18
quia ipſa eſt ſolum legataria, vt in propoſito benè
firmat *Cabal.*conſ.153 n.3.& 4 *Odd.* conſ. 92. n.24.
25. 26 & 58. qui reſpondent omnibus obiectis, & 19
præſertim rationi illi, qua communiter nituntur cõ-
trariæ ſententiæ aſſertores, quod ſcilicet cum vſufru-
ctuariæ non fuerit datus cohæres cenſetur ipſa hęres
& vniuerſalis per ius accreſcendi ex præſumptione
legis, quia hoc ius accreſcendi, vt ſcilicet proprietas
accreſcat vſufructui impoſſibilis reputatur, nec repe-
ritur in iure, vt inquit *Bald.*conſ 273.verſ.6. ratione
impoſſibilitatis li 4 & benè etiam reſpondet *Rota* in
dicta dec.162.parte 2 recent. & in Romana apothe-
cæ profumatæ coram bo me. *Vbaldo*, extinctoque
vſufructu per obitum Magdalenç hæreditatem capit
hæres hæredis proprietarij, vt ſunt filij Catherinæ,
non iure tranſmiſſionis, ſeù fideicommiſſi ſed iure
quodam deuolutionis, ſiue conſolidationis, &
temporalitatis adiectæ Inſtitutioni, ſeu legato 20
vſusfructus etiam ad effectum impediendi ius ac-
creſcendi *Bart.* in l. Titia §. fin. ff de leg.2.numer.2.

Deciſ. Clem. Merlini.

vbi quod non habetur reſpectus ad perſonam, ſed ad
ius hæreditarium, & ad hæredem in genere, ſicque
21 hæredem hæredis in infioitum *Caſtrenſ.* ibidem n. 1.
vbi quod hæc eſt natura legati temporalis *Soccin* ſe-
nior conſ. 102. nu. 10. lib. 3. *Rub. Alexandrin.* conſ. 23.
num. 3. *Cephal.* conſ. 158. n. 5. & 6. & per tot. vbi quod
vis ſtat in temporalitate legati Card. *Mant.* de con-
iect. vltim. volunt. lib. 9 tit. 2. num. 29. verſ. id quod
conſtare, & deciſ. 19 num. 1. & 2. *Menoch.* conſ. 273.
num. 14 & 25. *Surd.* conſ. 123. numer. 12. & fuit di-
ctum in dicta Petuſina bonorum 13. Februarij 1579.
coram *Brano* qui quidem vſusfructus finito tempore
22 vitæ vſufructuarij redit ad proprietatem, & cum ea
conſolidatur, ſeu trahitur, & abſorbetur vbicumq;
& penes quemcunque ipſa proprietas reperiatur
Caſtr in dicta l. Titia §. fin. ſub numero 1. ff. de leg. 2.
& conſ 121. numero 2. lib. 1. *Cephal.* dictu conſ.
158. in caſu primo uumero primo & ſeqq. *Bertaz ol.*
conſ. ciuil. 4 n. 28. & conſ. 83. n. 53.

Hancque opinionem facilius in præſenti caſu Do-
mini amplexi ſunt, quia ex multis depræhenderunt
hoc idem ſenſiſſe teſtatorem, vt ſcilicet Magdalena
in effectu eſſet ſola legataria, Catherina verò, & Ia-
coba hæredes eſſent proprietariæ etiam viuente
Magdalena

Primo quia non ſimpliciter Magdalenam hære-
dem fecit vſufructuariã, ſed coarctando illius voca-
23 tionẽ addidit, donec ipſa viuerit vita naturali; vndè
non debet extendi hæc temporalitas ad hæredem
Magdalenę prout extenderetur ſi abſolute cenſeretur
hæres proprietaria, & ſolum grauata per fideicom-
miſſum reſtituere Catherinæ, & Iacobæ, vt pondera-
uit *Rota* dicta dec. 161. n. 4. p. 2. recent. & ante *Rotam*
conſiderabat *Dec* conſ. 278 n. 4. verſ. 4 quia *Bertazol.*
conſ. ciuil 4. n. 18. & 19. ac 35 & conſ. 51. n. 2. & conſ.
83. n. 52. & ſecundum germanam voluntatem Teſta-
toris Magdalena debet conſequi dumtaxat vſumfru-
ctum morte finiturum, non autem vniuerſalem hæ-
24 reditatem ad tradita per *Aretin.* in leg. filius à Patre
num. 4. in fin. verſ. ſed aduerte ff. deliber. & poſthum.
Ruin. conſ. 206. n. 22. verſ. & iſta opinio li. 2. *Honded.*
conſ 62. n 14. lib. 2.

Secundo quia dum Teſtator vſufructuariam hæ-
redem fecit Magdalenã non eſt vſus verbis denotan-
tibus directo Iure admittendam eſſe, prout vſus eſt
dum ſcripſit hæredem Iacobam, & Catherinam, ibi,
hæredes proprietarias, & vniuerſales fecit, & ſuo ore
25 proprio nominauit Catherinam, & Iacobam pleno
Iure, in qua clauſula ponderanda ſunt verba, ore pro-
prio, quod neceſſarium eſt in teſtamentis nuncupa-
tiuis reſpectu primi hæredis directè inſtitui, non au-
tem in ſubſtitutis per fideicommiſſum l. hac conſul-
tiſſima §. per nuncupationem C. de teſtam. §. fin. in-
ſtit. eodem l. 1. §. inſtitutum ff. de hęred. Inſtit. & pon-
deranda ſunt etiam illa verba proprietarias, & vni-
26 uerſales, hæc enim qualitas vniuerſalitatis adiecta
verbo directo hęredes importat inſtitutionem puram
ab initio *Simon. de Praet.* de interpræt. vltim. volunt. li.
3. dub. 1. ſol. 1. n 39. *Theſaur.* lun. quæſt. forenſ. lib. 3.
27 quæſt. 81. n. 3. Demum, & verba illa pleno iure o-
miſſa reſpectu Magdalenæ; & appoſita reſpectu Ca-
therinæ, & Iacobæ, arguunt eaſdem Iacobam, & Ca-
therinam iure directo vocatas eſſe, nec opus habere
miniſterio alterius, vt ſcilicet capiant de manu Mag-
28 dalenæ *Bald.* in auth. hæc vſus præſtatio verſ. tenet
Bart. C. de Sacroſ. Eccleſ. *Aretin.* conſ. 155. no. 5. verſ.
ſed quando ſubſtitutus *Simon. de Praet.* de interpr. vlt.
volunt. lib. 3. Interpræt. 2. dub. 1. ſolut. 2. nu. 5. *Rota* in

dicta Petuſina bonorum 13. Februarij 1579. coram
Brano, dictaque clauſula pleno iure denotat plenam
ſucceſſionem tam in proprietate, quam vſufructu
abſque aliqua diminutione, & detractione *Gozadin.*
conſ. 47. n. 10. *Ruin.* conſ. 84. num. 12. lib 1. *Menoch.*
conſ. 1046. n. 5. & 1179. num. 23. detractio autem
Trebellianicæ competeret Magdalenæ ſi eſſet hæres 29
vniuerſalis cum onere reſtituendi poſt mortem *Ce-
phal.* conſil. 563. nu. 39. Card. *Mantic.* de coniect. vl-
tim. volunt. lib. 4. tit. 5. art. 7 num. 6. & ideò dum eſt
prætermiſſa hæc clauſula reſpectu ipſius Magdalenę
& appoſita reſpectu Catherinæ, & Iacobæ benè de-
præhenditur diuerſitas caſuum vocationis, itaut hæ
ſint verè hæredes, Magdalena verò in effectu ſolum
legataria vſusfructus, verbaque inſtitutionis, & illa
poſt mortem, & alia eo tendere, ne ab hæredibus
proprietariis quamdiù viueret moleſtaretur Mag-
dalena in vſufructu.

Tertiu quia Teſtator in eodem teſtamento præſup-
poſuit nomen hæredis ſolùm propriè verificari in
Catherina & Iacoba, & ab hæredibus contra diſtin- 30
xit ipſam Magdalenam, vt in capitulo de iurepatro-
natus, ibi, per infraſcriptam Magdalenam Sororem
carnalem, erigi, ecce quod Teſtator non appellat hę-
redem Magdalenam, deindè verò ſoldit, Et poſt il-
lius obitum & infraſcriptorum hæredum ipſius Te-
ſtatoris, & Succeſſorum in infinitum, hic verò Ca-
therina, & Iacoba hæredes nominantur.

Quarto omiſſis aliis, hoc idem ſuadetur (& eſt ad-
modum patens argumentum) quia Teſtator manda-
uit hæredibus, vt reſtituerent Magdalenæ mobilia,
vinum, & alia, quæ ad Domum Teſtatoris aſporta-
nerat ipſa vndè ineptum fuiſſet iubere hæredibus, vt
reſtituerent Magdalenæ ſi teſtator intellexiſſet Mag-
dalenam eſſe iure directo etiam hęredem quia actio,
& paſſio non cadunt in eodem ſubiecto, & hæredi à 31
ſe ipſo legari non poteſt, ne quis ſui ipſius debitor
efficiatur l. planè § ſi duobus leg. qui filiabus in fin.
l. legatum §. 1. ff. de leg. 1. & in propoſito *Bald.* conſ.
273. verſ. 3. quoniam lib. 4. *Surd.* dec. 250. n. 3. nec opus
fuiſſet hoc miniſterio reſtitutionis in fauorem Mag-
dalenæ, ſi enim fuiſſet hæres directò potuiſſet ſibi 32
ſatisfacere, & hæredes Magdalenæ retinuiſſent di-
cta bona, nec ideò verificatur terminus reſtitutionis,
vt appoſitè attingit *Odd.* dicto conſil. 91. n 44. & 50.
verſ 4.

Coniecturæ autem deductæ pro Magdalena viſæ
fuerunt ſatis leues, & tolli ea aliis coniecturis con- 33
trariis ſupra ponderatis tamquam validioribus l.
Diuus ff. de in integr. reſtit. *Menoch.* de præſumpt. li.
1. q 9. cum aliis

Non obſtat Magdalenam non ſimpliciter hæredem
vſufructuariam fuiſſe ſcriptam, ſed etiam relictam
Dominam, Patronam, & Maſſariam, quoniam de
ſui natura dicta verba ſignificant quidem abſolutum
dominium, ſed in hoc caſu debent reſtringi ab ante- 34
cedenti verbo vſufructuariam, & ab aliis, donec
vixerit & eius vita durante itaut ſolum inferant 35
dominium vtile, & liberam diſpoſitionem fru-
ctuum cum præheminentiis *Bald.* in l. fin. num. 9.
C. de indict. viduit. tollen. *Dec.* conſ. 476. numer. 1.
Pariſ. conſ. 21. numer. 9. lib. 1. *Surd.* conſ. 218. numer.
14. *Rota* dicta deciſ. 162. num. 6. præſertim iunctis
tot coniecturis ſupra ponderatis; & aliis etiam per
informantes deductis, ex quibus apparet quam-
cumque vocationem Magdalenæ fuiſſe coarctatam
ad vitam illius, & ſic temporalem, Catherinam ve-
rò, & Iacobam etiam viuente Magdalena hæredes
extitiſſe,

extitiſſe, earumque ius ſuccedendi in vſufructu per
exclusionem temporalem non fuiſſe vmquam ademptum,
ſed ſuſpenſum duntaxat illius commodum &
impeditam ad tempus non quidem delationem iuris,
ſed petitionem, & executionem; Cum autem
agatur de interpretanda voluntate defuncti non eſt
mordicus inſiſtendum ſcrupuloſitati, ſed cortici, &
calumniæ verborum, & ſubtilitatibus iuris, per quas
36 vera defunctorum iudicia vt plurimum ſubuerti monuit
Conſtantinus in l. quoniam indignum de teſtam.
& damnauit in l. ſi quis hæredem C. de Inſtit. & ſubſtit.
ſequutus Celſi dictum in l. ſequitur §. de illo ff. de
verb. oblig. quod in ſubtilitate iuris ſæpe pernicioſe
erratur, & eorum voluntatem ſæpius pernicioſe obũbrari,
impediri, circumueniríque dixit *Soccin. ſen.*
37 conſ. 157. n. 7. li. 2. *Peregr.* conſ. 31. n. 21. li. 3. enirendũ
eſt, ſed omnino ad aſſequenda diligenti perquiſitione
veſtigia voluntatis defuncti, quæ metrum eſt &
menſura diſpoſitionis, & illam quidem per Iudices
38 coniecturis venandam eſſe poſt *Bald.* in l. fin. C. de
Impub. & aliis ſubſtit. inquit. *Natt.* conſ. 110 nu 3. ad
Petra de fideicom. q. 9 n. 6. & in hac quæſtione Doctores
omnes magni faciunt coniecturas, vt per *Menoch.*
conſ. 1112. nu. 4. & ſeqq. vbi ex his poſſe vtramque
opinionem benè conciliari aſtimat *Odd* d. conſ.
91. n. 29. *Bertazol.* conſ. 4. n. 16. ad fin. *Rota* dicta dec.
663. nu. 1. p. 2. recent. & in dicta Romana apothecæ
profumatiæ coram bo. me. *Vbaldo.*

Nec obſtat Catherinam nequaquam adiuiſſe hæreditatem,
& ideo non potuiſſe illam trãſmitti; Quo-
39 niam dantur caſus, in quibus fit tranſmiſſio hæreditatis
delatæ licet non aditæ, nempe iure ſuitatis, iure
ſanguinis, & ex capite Iuris deliberandi, vt bene per
40 *Angel.* conſ. 83 nu. 1. verſ. ſolum hoc autem. Hic verò
benè intrat tranſmiſſio ex capite Iuris deliberandi,
quia concurrunt tria requiſita, primum quod tranſ-
41 mittens ſciat ſibi delatam hæreditatem, vt hic cum
Catherina remiſerit ſeruitia præſtanda à Blanchino,
ſecundum quod decedat intra annum, prout hic
Catherina deceſſit intra decem dies ab obitu Alegretti
Teſtatoris, hic enim obijt 6. Nouembris 1626.
illa vero die 16. eiuſdem menſis tertium quod prætendens
tranſmiſſionem adiuerit intra reſiduum dicti
anni, quod & in hoc caſu verificatur, quia ſtatim
mortua Catherina filij eiuſdem petierunt immiſſionem,
quæ petitio eſt loca aditionis, & his requiſitis
concurrentibus certum eſt hæreditatem etiam non
aditam tranſmitti l. cum in antiquioribus vbi *Alex.*
n 5. verſ. Item nota ff. de iur. deliber. *Bart.* in leg. qui
duos n. 7. ff. de reb. dub. *Soccin.* Iun. conſil. 14 numer.
9 lib. 3. Gomez var. reſol lib. 1 cap. 9. numer. 50. &
51. verſ. aliquando *Eugen.* conſ. 15. numero 95. lib.
2. *Odd.* de reſtit. in Integr. qu. 50. art. 6. numeru 57. &
ſeqq.

Et Dominis videbatur liberationem illam factam
à Catherina de ſeruitiis præſtandis per Blanchinum,
42 cum ſit actus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri
non poterat importare aditionem eiuſdem Catherinæ
l pro hærede vbi *Bart.* l. Pupillus alias Iulianus §.
fin. ff. de acquit. hæred. Rota coram Sa. me. Greg. XV.
dec. 98. num. 4 & 5. ſolo enim animo hæreditas aditur
& animus ad hunc effectum ſufficit, vt eliciatur
per quemcunque actum, ſiue proueniat ex facto, ſiue
43 non facto, ſiue dicto, ſiue ſcripto *Bart.* in l. gerit n. 5.
ff. eodem tit. præſertim quia ſub nomine hæredis hęc
liberatio à Catherina emanauit *Bart.* in d. l gerit n.
12. Card. *Mantic.* de coniect. libr. 12. tit. 11. num. 9.
& verſatur etiam circa rem hæreditariam, nempè
ſeruitium hæredibus præſtandum, quod ponderat 44
Card. *Mantic.* vbi ſupra nu 10. verſ. ſi verò, & verſ.
quod ſi præferatur *Natt.* conſ. 448 nu 18. *Rota* coram
S. me Greg XV. dicta dec. 98. n. 3.

Illudque ſemper retinendum eſt vocationem Iacobæ,
& Catherinæ, ſiue Iure directo ſiue per viam
fideicommiſſi eſſe putam quia verba illa poſt mortem
Magdalenæ ex præſupra, & coniecturata mente
Teſtatoris non important conditionem ſi ſuperuiuat,
ſed ſolummodo dilationẽ ac tẽporalitatem, &
in ſubſtantia non impediunt delationem Iuris Ca- 45
therinæ & Iacobæ hæredum, ſed ſuſpendant duntaxat
petitionem, ſeu emolumentum acquiſitionis,
vſusfructus in gratiam, & vtilitatem vſufructuarij
quouſque viuit, vt ſcitè docuit *Aretin* in leg. filius à 46
Patre ſub num. 3. verſ. tamen aliquando, cum ſeqq.
ff. de liber. & poſtum. *Peregr.* conſ. 54. num 4. lib. 5.
& mors Magdalenæ certum eſt, quod erat caſura
cum eſſet mortalis, vnde ipſa Catherina licet prædeceſſerit
rectè potuit tranſmittere ius illud ſuccedendi
in vſufructu acquiſitum quidem, & delatum, 47
ſed in tempus mortis Magdalenæ, & ſic in illum caſum
dilatum, & ſuſpenſum, quod interim peti, atque
exigi ſolum impediebatur, ſufficit enim ad hunc
effectum habere ius in habitu licet non habeatur in
exercitio, vt inquit *Bald.* in l. 2. num. 10. verſ. in contrarium
videtur C. de liber. præterit. *Honded.* conſ.
14. num. 35. & ſeqq. lib. 2. *Peregr* de fideicom art. 22.
num. 3. & art. 31. num. 26. & art. 32. num. 3. plene *Galuan.*
conſ. 13 num. 63. 64. & 65. & conditio, quam
certum eſt eſſe caſuram nõ impedit tranſmiſſionem
Anchar. conſ 354. num. 7. *Peregr.* in locis præallegat.
Simon de Prat. de Interpret. vltim. volunt. libr 3. dub.
5. ſol. 4 numer. 19. & 23. Atque in puncto, quod in
vniuerſali vſufructu legato alicui in vita ſua, ſeu
donec viuit, poſt illius vero mortem alio inſti- 48
tuto hærede, is intelligatur pure, & non conditionaliter
inſtitutus, adeout ſi ante vſufructuarium
moriatur, tranſmittat hęreditatẽ verbo, vel facto aliquo
aditam, vel alioquin tranſmittat ius ipſum deliberandi
dixerit *Bald* conſ 26. lib. 5. *Pariſ.* conſ. 97. n.
7. lib. 2. *Petr Pech* de teſtam. coniug lib. 5. cap. 5. num.
1. ad finem *Simon de Prat.* dicto loco num. 27. viden.
Peregr. conſ 54. num 4. lib. 5. & ſeqq. *Modern. Brixien*
de ſubſtit. q. 48 n. 9.

Et Ita vtraq. parte informante reſolutum fuit, &c.

Rumana Donius.

Mercurij 26. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Agens ad deuolutionem ob lineam finitam probare
tenetur d. lineæ finem, ſicuti quando ob pacta non
ſeruata. Emphiteuſis Eccleſiæ conceſſa alicui, &
hæredibus tranſit etiam ad extraneos. In alienatione
neceſſaria non requiritur conſenſus directi
Domini.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad caducitatem de ea plenè docere debet & 4.*
2 *Defunctus linea debet in ſpecie probari à directo Domino ad deuolutionem agente, quia non præſumitur quem deceſſiſſe ſine filiis & nu. 3.*
4 *Abſentiam qui allegat, eam tenetur probare.*
5 *Canonis receptio facit præſumere remiſſionem caducitatis.*

6 *Emphyteuſis conceſſa alicui, & hæredibus tranſit ad hæredes extraneos, etiam Eccleſiaſtica.*
7 *Beneplacitum Apoſtolicum ex lapſu temporis 30. annorum cum obſeruantia contractus præſumitur interueniſſe etiam ſi non ſit enunciatum.*
8 *Caducitas non committitur per alienationem emphyteuſis neceſſariam.*
9 *Ignorantia excuſat à caducitate ex capite alienationis.*

Deciſio D VI.

DOmus iſta, de qua agitur de anno 1485 à Mo-
nacis Sanctę Marię Nouæ conceſſa fuit in em-
phyteuſim Guillelmo Scutij, & Guillelmo Petri in ſo-
lidum ad ſecundam generationẽ pacto adiecto, quod
ipſi emphyteutæ in caſu abſentiæ ab Vrbe tenerẽtur
notificare Monaſterio ſub pæna caducitatis, vt in
Summario n. 9. Deindè de anno 1567. cum Geor-
gius filius Guillelmi Petri Domum vendidiſſet Leo-
nettis, à Monacis pręſtitus fuit conſenſus contractui,
& inueſtiti fuerunt Leonetti in perpetuum, vt in
Summario nu. 3. Quibus quidem Leonettis ad dete-
riorem fortunam deuentis, & non ſoluendo effectis,
cum in ſubhaſtatione ad inſtantiam creditorum fa-
cta, domus fuerit primo adiudicata Franciſco Caluo,
& deindè ab hoc pariter per ſubhaſtationem tranſi-
uerit in Pulcios, Monaci prætendentes factum eſſe
locum deuolutioni, intentato coram Locumtenente
Eminentiſſimi Vicarij Iudicio, per ſententiam fuit
illis impoſitum ſilentium, qua ſententia per alium
Iudicem reuocata pro parte illorum de Pulcis, cauſa
fuit coram me in Rota introducta, & dubitatum an
conſtet de cauſa reſtitutionis in integrum aduerſus
dictam ſecundam ſententiam, in quo dubio Domini
affirmatiuè reſponderunt.

Quia viſum fuit conſtare de Iniuſtitia poſterioris
ſententiæ, & conſequenter de læſione illorum de
Pulcis, cum pro parte Monacorum non fuerit doctũ
1 de deuolutione, & caducitate, quæ regulariter pro-
bari debet ab eo, qui agit ad illam Speculat. in tit. de
emphyteuſ §. nunc aliqua n. 66. *Bero*. conſ. 149. nu. 8.
li. 1 & fuit dictum in Ariminen. deuolutionis 17. Maij
1602. coram bo me Cardin. *Pamphilio*.

Aut enim Monaci nituntur inſtrumento inueſtitu-
ræ factæ de anno 1485 & tunc vel prætendunt factũ
eſſe locum deuolutioni ob generationem finitam,
vel ob non adimplementum pacti, quo emphyteutæ
tenebantur notificare abſentiam ab Vrbe, & neutro
ex capite videtur intrare caducitas.

Non quidem ob finitam ſecundam generationem
maſculinam, & fæmininam vtriuſque Guillelmi in-
2 ueſtiti, quia è monacis nullibi probatur deficientia,
& finis dictæ ſecundæ generationis, & quod filij pri-
morum Inueſtitorum quos adfuiſſe non controuer-
titur deceſſerint ſine filiis, prout omninò de iure re-
quiti quando agitur ad effectũ deuolutionis cenſuit
Rota apud Card. *Seraph*. dec. 1438. n. 1. & corã bo.
me. Card. *Caualerio* dec. 558. n. 1. & 3. in Ferrarien. bo-
norũ 22. Decemb. 1603 coram *Ortembergo*, vbi quod
onus probandi defectum lineæ ſpectat ad agentem,
& in Ariminen. deuolutionis 16. Februarij 1609. co-
ram bo. me. Card. *Sacrato*, & in Romana domus de
Blanchis 10. Maij 1619. coram bo. me. *Burratto*.

Minuſque deduci poteſt caducitas ex non adim-
plemento pacti de notificando abſentiam Inueſtito-
3 rum, quia de tali abſentia non conſtat, quam tamen
Monaci vti fundamentum eorum intentionis pro-
bare omninò debuiſſent iuxta conſ. *Feder*. de ſen. 148.
n. 1. & 2. *Siluan*. conſ. 3. nu. 13. *Crauett*. conſ. 240. nu 3.
verſ. ſed tamen verius *Burſatt*. conſ. 119. n. 3. *Put*. dec.
975. in fin. lib. 2. in correct. præſertim ad effectum
deuolutionis *Rota* dec. 170. n. 10 ad fin. p. 1. recent. Et
in omnem caſum ex multiplicatis receptionibus ca-
nonum per longiſſimum temporis ſpatium ſubſe-
quutis, cenſeri debet omnem prætenſam deuolutio-
nem remiſſam fuiſſe *Gloſ*. in l. 2. verbo repellere verſ. 4
item ſi triennio, & ibi DD. C. de Iur. emphyt. *Rum*.
conſ. 1 1. n. 4. li. 1. *Gabr*. conſ. 66. n. 54 & ſeqq lib. 2.
Surd. dec. 6. n 7. & dec. 171. n. 1. Card *Mant*. dec. 200.
n. 1. & 2. & dec. 896. n. 4. & 5. parte 4. diuerſ.

Aut verò Monaci agunt ad deuolutionem in vim
ſecundi inſtrumenti de anno 1567. in quo venditio
domus facta Leonettis tamquam de perpetua em-
phyteuſi, & ad quoſcumque extraneos tranſitoria,
approbata fuit, prout re vera eos egiſſe colligi vi- 5
detur ex monitorio Summario num. 4. vbi aſſerue-
runt eueniſſe caſum deuolutionis ob mortem Iulia-
ni, & Alex. de Leonettis; Et hoc etiam caſu deuolu-
tionem non iuſtificari Domini cenſuerunt, ſiuè illa
deducatur ex obitu illorum de Leonettis, ſiuè ex de-
fectu beneplaciti apoſtolici, ſiuè ex alienatione iſti-
us Domus facta irrequiſito domino directo.

Non eſt factus locus deuolutioni per obitum Iu-
liani, & Alexandri de Leonettis, quia in illos tranſ-
lata fuit domus de conſenſu monacorum ſine tempo-
ris præfinitione, neque conceſſio limitata fuit ad
eorumdem vitam, ſeu generationem, ſed titulo per-
petuę emphyteuſis Iure proprio, & in perpetuum cõ-
ceſſa fuit ipſis, & eorum hæredibus, vt in Summario
n. 3. & ſuper mortem dictorum emptorum non eſt
deuoluta Domus cum effecta fuiſſet tranſitoria ad
hæredes extraneos, etiamſi emphyteuſis fuerit Eccle-
ſiaſtica, vt tradunt *Soccin. Senior*. conſ. 266. n. 37. verſ. 6
2. præmiſſa lib 2. *Curt. Iun*. conſ. 4. n. 24. in fin *Gabr*.
conſ. 76. n 7. & ſeqq. lib. 2. *Becc*. conſ. 3. n. 30. *Rimin*.
iun. conſ. 461. n. 19. vbi de receptiſſima teſtatur opi-
nione *Rota* apud *Card. Seraph*. dec. 868. n. 1. & in Me-
diolanen. bonorum 7. Iunij 1585. coram *Bubalo*, &
in Romana deuolutionis domus prima Decembris
1600. coram bo. me. Card. *Millino*.

Nec etiam ſuffragatur defectus beneplaciti Apo-
ſtolici ad probad. prætenſam deuolutionem, quia
ex lapſu triginta, & vltra annorum, & ſubſequuta ob- 7
ſeruantia contractus per tantum tempus illud pręſu-
mitur obtentum, ſiue fuerit enunciatum, ſiue non
in Inſtrumento venditionis, Card. *Seraph*. dec. 673.
num. 1. & dec. 1042 num. 3. in fin. & dec 1307. num.
7. *Rota* in recent. deciſ. 159. num. 4. & 5. par. 1. cum
aliis.

Et demum nec quicquam facit pro inducenda de-
uolutione, quod iſta domus fuerit alienata in Pulcios
modò agentes ad reſtitutionem in integrum irrequi-
ſitis Monacis Dominis directis, tum quia cum neceſ-
ſaria fuerit alienatio, nimirum per ſubhaſtationem 8
auctoritate Iudicis perfectam, hinc ſequitur non eſ-
ſe incurſam caducitatem, neque factum locum de-
uolutioni, vt cenſuit *Rota* apud bo. mem. Card. *Caua-
lerium* dec. 622. num. 6. verſ. Reſponſum fuit, & in
ſimili idem reſpondit in Romana deuolutionis 11.
Decembris 1583. coram *Orano*, vbi quod non incur-
ritur caducitas ex alienatione neceſſaria facta vigore
Bullæ Iuris congrui; Tum etiam quia cum venditio
facta fuerit ad inſtantiam Creditorum, & hæredum
inueſtitorum, qui præſumuntur ignoraſſe domũ iſtã
eſſe ſub directo dominio Monacorum, vtique ex hac

iuſta

iuſta ignorantia excuſari debent à pœna caducitatis, *Gloſ.* & DD. in l. 2. C. de iur. emphyt. l. qui in alterius, vbi *Dec.* & *Cagnol.* ff. de reg. iur. *Iaſ.* in l. fin. n. 157. de Iur. emphyt. *Rol.* conſ. 66. n. 19. lib. 3. *Honded.* conſ. 42. n. 15. lib. 2. *Rota* apud Cardin. *Caualerium* deciſ. 94. nu. 1. Et denique ſat eſt, quod non fuit intentata à Monacis deuolutio ex hoc capite alienationis, ſed ex capite lineæ finitæ, quam tamen, vt ſupra dictum fuit, nullatenus iuſtificarunt.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Romana mutui, ſeu pecuniaria.
Veneris 14. Martij 1631.

ARGVMENTVM.

Obligatio carcerati ad fauorem illius, qui carcerationem procurauit, quando ſubſtineatur; & quando nullius ſit momenti. Iudex, Officialis, vel Baro an poſſint contrahere cum carcerato, & quid in ſubdito in plena libertate conſtituto.

SVMMARIVM.

1 *Carcerati obligatio valida eſt, & ſubſtinetur quoties quis iuſtè fuit carceratus.*

2 *Metus non poteſt dici iniuſtus quoties aliquid in ſatisfactionem iuſtitia fit.*

3 *Metu quod factum eſt, eatenus retractatur, quatenus contra iuſtitiam id proceſſit.*

Iuris executio, nec metum, nec iniuriam incutit n. 5.

4 *Iuſtè, quoties quis cogitur, cenſetur quodammodò voluntariè conſentire.*

5 *Carceratio ſi ſit iniuſta, & obligatio tendat in fauorem illius, qui carcerationem procurauit, tunc talis obligatio eſt ipſo iure nulla, nec etiam iuramenta validatur, n. 43.*

Carceratio iniuſta probat metum cadentem in conſtantem virum, n. 5.

6 *Prætor afflatu diuino, edictum quod metus cauſa, edidit.*

7 *Carceris iniuſtitia, non ſolùm deſumitur ex eo, quo carceratus Debitor non eſt, nec Reus obiecti criminis, ſed etiam quandò, licèt ſit Debitor, & Reus, non tamen Iuris ordine ſeruato captus fuit. Amplia n. 8.*

9 *Carceratio in dubio præſumitur iuſta pro facto Iudicis.*

10 *Iudex quando dicatur non ritè proceſſiſſe ad capturam.*

11 *Præſumptio pro Iudice, quod carceratio præſumatur iuſta, ceſſat quando conſtat Iudicem iniuſtè, & non ſeruato iuris ordine proceſſiſſe.*

12 *Carcerati obligatio ad fauorem Iudicis, vel officialis, etiamſi iuſta ſit carceratio, non tenet.*

13 *Teſtamentum carcerati factum ad fauorem Iudicis, vel Officialis non tenet.*

14 *Iudicis, vel Officialis Maieſtas maiorem incutit timorem Reo, quam Creditori.*

15 *In Reo erga Creditorem nulla poteſt conſiderari reuerentia, prout datur erga Iudicem, & Superiorem ſuum.*

16 *Officialis prohibetur contrahere, & obligationes recipere à ſubditis, nedum quando ſunt carcerati, ſed etiam quando in plena libertate exiſtunt.*

Deciſ. Clem. Merlini.

17 *Officialis quod metu inducat ad contrahendum, lex ſemper ſuſpicatur, & præſumit ex parte ſubiecta deeſſe liberum conſenſum.*

18 *Ab Officiali ſemper præſumitur terror inferri.*

19 *Contractus initus cum Officiali ipſo iure eſt nullus & meticuloſus cenſetur, cum contrahens poſſit ab Officiali compelli.*

20 *Contractus initus cum Officiali nec etiam iuramento firmatur, quod procedit etiam ſi ſit renunciatum legibus id prohibentibus.*

21 *Carcerati contractus cum Officiali irritatur ob duplicem metum, ſubiectionis ſcilicet, & carcerationis.*

22 *Officiales ſimplices habent vlteriem Dominum, ſeù Baronem.*

23 *Carceratus probabilius formidat indignationem Baronis, quàm Iudicis, vel Officialis.*

24 *Officialis prohibitio, quod non poſſit contrahere cum ſubdito, vbi poſita ſit.*

25 *Officialis non habens iuriſdictionem, liberè poteſt contrahere cum ſubditis, dummodò ratione officij non poſſit compellere contrahentes ad ſic faciendum.*

26 *Mutui contractum iura valdè abhorrent in obligationibus ſubditorum, & carcerati erga Officiales.*

27 *Sub mutui contractu multa illicita committuntur, & ſub illius nomine fraudes legibus fiunt.*

28 *Baro aſſimilatur Officiali perpetuo, non autem temporali.*

29 *Doctorum diſtinctio in l. principalibus, ff. ſi cert. pet. improbatur.*

30 *Officialis perpetuus eſt magis formidabilis, quam temporalis, qui breue eſt remouendus, & ſyndicandus.*

31 *Officialis dum vidit ſe eſſe perpetuum faciliùs inducitur in tyrannidem.*

32 *Officialis perpetuus, ſi haberet interdictum commercium de non contrahendo cum ſubdito, penes quodammodo addictus videretur.*

33 Roman. *in l. principalibus, ff. ſi cert. pet. reprobatur.*

34 *Carceratus poſtquam è carcere eſt liberatus, & in plena libertate conſtitutus, poteſt contrahere cum Barone.*

35 *Officialium contractus cum ſubditis, leges reprobantes quando ceſſent.*

36 *Principis ſola dignitas, & iuriſdictio, & reuerentia ſubditi erga ipſum, non inducunt iuſtum metum, ſed etiam mina requiruntur.*

37 *Contractus Principis, & Baronis cum iniuſtè carcerato celebratus, non tenet.*

38 *Metum iuſtum in carcerato ad contrahendum cum Barone quæ inducant.*

39 *Superioris ſola præſentia abſq; minis, quando adeſt timor coactionis, ſufficientem inducit metum, ad annullandum contractum cum ipſo initum.*

40 *Carceratus vt quis dicatur, quid ſufficiat.*

41 *In carcere intelligitur eſſe, qui ſub fida cuſtodia manet.*

42 *Iuramenti vim habet clauſula in inſtrumento appoſita, vt habeatur pro iurato.*

44 *Voluntas coacta, licèt habeat in ſuperficie volitionem, in medulla tamen habet volitionem, & numer. 45.*

46 *Cum carcerato, qui contrahit, ob iuris reſiſtentiã nullum ius, nullamque actionem acquirit.*

Nec meretur vt ſibi promiſſa ſeruentur in pœnam doli.

*& calliditatis, qua extorſit à metuente obligatio-
nem, ſub prætextus iuſtitiæ n.46.*

47 *Iudex qui ius, & iuſtitiā miniſtrare tenetur inſtru-
mentum alterius iniquitatis eſſe non debet.*

48 *Iuramentum quod ſine diſpendio æternæ ſalutis ſer-
uari poteſt, iudicis officio compelli quis debet, vt
exequatur.*

49 *Clauſula, iuramenti parit quidem effectum ciuilem
iuramenti erga hominem, ſed non inducit ſacra-
mentum iuramenti formalis erga Deum.*

Deciſio DVI.

PEtebatur à Barone mandatum contra D. Fran-
ciſcum vigore Apocæ obligatione Camerali,
& clauſula iuramenti munitæ, in qua dictus Fran-
ciſcus confeſſus fuerat cauſa mutui recepiſſe duca-
tos 1500. & obligauerat ſtatis temporibus ſe reſtitu-
turum Baroni, quod mandatum non eſſet relaxan-
dum hodie Domini reſponderunt.

Apparet enim ex actis Franciſcum de ordine Ba-
ronis captum fuiſſe, & in carcerem detruſum die 16.
Auguſti neq; liberatum niſi die vltima Octob. Apo-
ca verò confecta fuit die 20. Septembris, & ſic inita
eſt obligatio tempore quo Franciſcus vinculis erat
mancipatus, receptiſſima autem eſt concluſio, quam
& pluries Rota amplexa eſt obligationem carcerati
validam quidem eſſe, & ſuſtineri quoties iuſtè fuit
quis carceratus *Bart.* in l. qui in carcerem num. 1. ff.
1 quod met. cauſ. & ibidem *Bald.* in l. 1. lectur. verſ.
Item etiam *Alberic* n. 2. *Ang.* n. 3. Idem *Bart.* in l.
qui à latronibus nu. 2. ff. de teſtament. latè *Farinac.*
de carcer. & carcerat. quæſt. 35. nu. 29. & in frag-
ment. in verbo metus n. 21. *Leſſ.* de Iuſt. & Iur. lib. 2.
cap 17 dub. 6. nu. 36. in fin. & nu. 41. *Grat.* diſcept.
2 forenſ. cap. 479. nu. 30. Non poteſt enim dici me-
tus, dum in ſatisfactionem iuſtitiæ aliquid geſtum
eſt, vt inquit *Bald.* in rubr. quod met. cauſ. in prin-
cip. & eatenus retractatur quod metu factum eſt,
3 quatenus contra Iuſtitiam id proceſſit plenè *Decian.*
conſ. 18. n. 132. & 133. cum ſeqq. lib. 1. *Aldobrand.*
conſ. 79. n. 2. & ſeqq. lib. 2. atque etiam admiſit *Rota*
in Foroliuien. nullitatis obligationis coram bo. mem.
Sacrato, quæ eſt deciſ. 490. p. 1. recent. & in Melphi-
then. ſeu Lauellen. pecuniaria 16. Nouembris 1620.
coram bon. me. *Vbaldo*, & Iuris exequutio nec me-
tum, nec iniuriam incutit l. iniuriam §. 1. ff. de In-
iur. l. quemadmodum §. magiſtratus ff. ad leg. *Aquil.*
atque is, qui iuſtè cogitur, cenſetur quodammodo
4 voluntariè conſentire, quia cauſam metus, & coa-
ctionis ipſe dedit & timor ab ipſomet naſcitur vt
per *Leſſ.* de iuſt. & Iur. d. lib. 2. cap. 17. dub. 6. n. 43.
Sanch. de matrimon. lib. 4. diſput. 9. num. 8. & diſ-
put. 15. per tot. Si verò iniuſta ſit carceratio, & obli-
gatio tendat in fauorem illius, qui carcerationem
procurauit, tunc obligatio non reſcindenda, ſed ipſo
5 Iure nulla eſt, huiuſmodique iniuſta carceratio pro-
bat metum, & quidem cadentem in conſtantem vi-
rum, Itaut nulla alia iuſtificatione opus ſit dicta l.
qui in carcerem ff. quod met. cauſ. & l. ſi quis *Sem-
pronium* ff. de hæred. Inſtit. & notant Card. *Zabarell.*
conſ. 137. ſub num. 1. & n. 2. *Bald.* in rubr. de con-
trouerſ. Inueſtit. in vſib. feud. vbi ait Prætorem af-
6 flatu diuino edictum metus cauſa edidiſſe *Nouizan.*
conſ. 52. num 49. *Roland.* conſ. 2. num. 47. & ſeqq.
lib. 1. & conſ. 57. nu. 38. & ſeqq. lib. 2. *Rimin. Iun.*
conſ. 613. num. 17 *Farin.* de carcer. & carcerat. dicta
quæſt. 35. n. 3. & num. 28. *Menoch.* de arbitr. *Iud.*
caſ. 136. n. 4. & 5. & ſeqq. *Guttier.* de Iuram. p. 1.
c. 57. n. 7. & ſeq. *Surd.* conſ. 37. ſub num. 22. verſ.
ſed fallit *Manent.* conſ. 27. num. 14. & conſ. 28. n. 16.
& n. 21. *Rota* d. deciſ. 490. n. 1. & 2. p. 1. recent. &
deciſ. 286. n. 4. poſt 2 volum conſ. *Farinac.* Idque
verum eſt nedum quando Iniuſtitia carceris deſu-
mitur ex eo quod carceratus debitor non eſt, nec
verè reus obiecti criminis, ſed etiā quando licet de- 7
bitor ſit, & reus, non tamen ritè, & Iuris ordine ſer-
uato, captus, & carceratus fuit. Ita *Cuman.* conſ. 157.
per tot. *Afflict.* deciſ. 149. num. 1. *Farinac.* de car-
cer. d. q. 35. num. 28. in fin. *Guttier.* de Iuram. d.
cap. 57. num. 7. verſ. dicens *Manent.* d. conſ. 27.
num. 9. 11. & 18 & conſ. 28. num. 32. Imò vide-
tur etiam procedere quando detractio in carcerem
iuſta quidem eſt, ſed facta fuit ad extorquendum 8
alium contractum ſeparatum, & à cauſa carceratio-
nis non dependentem in fauorem eius qui carcera-
tionem procurauit *Couarr.* de ſponſal. 2. p. c. 3. §. 4.
num. 15. *Guttier.* de Iuram. dicto cap. 57. num. 8. ad
fin & num. 9.

Et quamuis in dubio iuſta præſumi poſſit carce-
ratio pro facto Iudicis, & ad excludendum delictum 9
Pariſ. conſ. 5. n. 168 lib 4. & de reſignat. lib. 13. q 1.
num. 161. & ſequuta eſt *Rota* Romana Prioratus 4.
Februar. 1630. coram R. P. D. meo *Pirouano*; At-
tamen in præſenti caſu ex duobus ceſſat obiectum.

Primò quia conſtat non ritè proceſſiſſe Iudicem
in captura D Franciſci, ſiquidem nec de corpore de-
licti, nec de legitimis iudiciis ad capturam neceſſa- 10
riis conſtabat, fuitque liberatus è carceribus, vt di-
cunt teſtes, nec vmquam examinatus, nec interroga-
tus, & hinc apparet Iniuſtitia carceris, vt per *Cuman.*
dicto conſ. 157. *Angel. Aretin.* conſ. 96. num. 21. in
fin. & 22. & in propoſito benè conſiderat *Natt.* conſ.
451. num. 3. in fin. *Rimin. ſen.* conſ. 140. num. 2. &
ſeqq *Manent.* conſ. 27. num. 5. & conſ. 28. num. 12.
lib. 1. & ſic præſumptio pro Iudice, quod carceratio
præſumatur iuſta ceſſat, dum apparet Iudicem iniu- 11
ſtè, & non ſeruato iuris ordine proceſſiſſe l. non eſt
veriſimile ff. quod met. cauſ *Rimin. ſen.* d. conſ. 140.
num. 18. *Manent.* d. conſ 28. num. 34.

Secundo tollitur obiectum, & difficultas ex eo,
quia diſtinctio prædicta inter iuſtam, vel iniuſtam
carcerationem procedit in obligatione facta ad fa-
uorem creditoris, ad cuius inſtantiam fuit carcera- 12
tus, ſed quando obligatio eſt in fauorem Iudicis, &
Officialis, tunc etiam ſi iuſta ſit carceratio, obliga-
tio tamen carcerati non tenet Ita *Fulgoſ.* in dicta l.
qui in Carcerem. 3. ff. quod met. cauſ. *Boſſ.* in tit. de
carcer. num. 22. & 23. *Farinac.* dicta quæſt. 35. n. 30.
quemadmodum etiam teſtamentum factum in fauo- 13
rem eiuſdem non ſubſiſtit, vt tradunt DD. in l. qui
à latronibus ff. de teſtam. quam legem pari ratione
procedere in contractibus notat ibidem *Bart.* nu. 2.
& *Caſtr.* num. 3. ſequitur *Guttier.* dicto cap. 57. n. 16.
Et ratio eſt differentiæ, quia maieſtas iudicis, vel
Officialis maiorem incutit timorem Reo, quam in-
cutiat creditor, qui eſt priuata perſona, nec iuriſdi- 14
ctionem in eum habet, nullaque conſiderari poteſt
reuerentia in reo erga debitorem, prout datur erga 15
Iudicem, & ſuum ſuperiorem *Bart.* in l. 1. §. quæ
onerandæ numer. 5. ff. quar. rer. act. non det. *Ber-
trand.* conſ. 1. num. 12. lib. 1. *Crauett.* conſ 889. n. 3.
Mandel. conſ. 186. num 8. Et Officialis prohibetur
contrahere, obligationes recipere à ſubditis nedum 16
quando ſunt carcerati, ſed etiam ſi in plena libertate
exiſtant, quia ſemper lex ſuſpicatur, quod officialis
metu inducat ad contrahendum, præſumitque ex

ſubiecta

ſubiecta parte liberũ deeſſe conſenſum, l. vnica C. de
17 contract. Iudic. leg. qui officij ff. de contrahend.
empt. l. quiſquis C. ſi cert. pet. l. principalibus ff.
eodem *Bald.* in l. nouiſſimè num. 5. vbi quod ab officiali
ſemper præſumitur terror inferri ff. quod cum
18 falſ. Tutor. *Bart.* in dicta l. principalibus nom. 2.
verſ. & ratio, & ibidem *Alciat.* nom. 17. & de præſumpt.
reg. 3. præſumpt. 9. nu. 15. & 16. *Natt.* conſ.
30. num. 15. *Curt. Iun.* conſ. 126. num. 1. ad fin. &
8. vbi quod talis contractus eſt ipſo iure nullus, &
meticuloſus cenſetur, cum contrahens poſſit ab Of-
19 ficiali compelli ad contrahendum *Grammat.* conſ.
etiam. 51. num. 12. *Maſtr.* de Magiſtrat. lib. 6. cap. 8.
num 30. *Ceph.* conſ. 164. numer. 14 *Peregr.* de Iur.
Fiſci lib. 4. tit. 7. num. 12. & ſeqq. vbi in amplrat. 5.
tradit, quod nec talis contractus iuramento confirmatur,
& ampliat. 4. quod non ſuſtinetur etiamſi
20 fuerit renunciatum beneficio l. principalibus, & aliarum
legum *Pont* conſ 49. nom. 33. lib. 1. *Menent.*
conſ. 27. num. 31. & conſ. 28 num. 9. Vndè meritò
in omni caſu ſiuè iuſtæ, ſiuè iniuſtæ carcerationis
21 obligationes factæ in fauorem officialis irritantur ob
duplicem metum ſubiectionis ſcilicet, & carceris
quo præſumuntur extortæ, & quia in duobus peccat
officialis contrahens, vt inquit *Caſtrenſ.* in l. per impreſſionem
num. 1. C. de bis quæ met. cauſ. Quæ
rationes fortius procedunt in Barone, quam in ſim-
22 plici Officiali & Iudice, hi enim habent vltorem
ipſum Dominum, ſeù Baronem, Baro autem non
habet vltorem, & vindicẽ niſi ſupremum Principem,
qui tamquam longè abſens, & ad plura intentus tam
facilè adiri non poteſt, & conſequenter carceratus
probabilius formidat indignationem Baronis, quam
23 Iudicis, vel alterius Officialis, illaque prohibitio officialis
de non contrahendo cum ſubdito tota poſita
eſt in iuriſdictione, & auctoritate ipſius, ſubdi-
24 tique perhorreſcentia, ſique illam non habeat officialis,
& non poſſit inferre minacem timorem, aut
per impreſſionem lædere contrahentes, vt quia non
ſint ſubditi, vel alias ob potentiam non timentes
officialem tunc illi non interdicitur contrahere *Dec.*
25 in dicta l. principalibus num. 11. ff. ſi cert. pet. *Angel.*
in l. 1. C. ſi Rector Prouinc. *Parſ de Pute. de Syndicat.*
verbo contrahere num. 1. & 8. *Luc. d. Pen.* in l.
2. C. de lucr. aduocat lib. 12. *Peregr.* de Iur. fiſc. lib.
4. tit. 7. numer. 11. & 14. vbi quod officialis non habens
Iuriſdictionem libere contrahere poteſt dummodo
ratione officij per metum compellere nequeat
contrahentes ad contrahen. benè *Franciſ. de Pont.*
conſ. 49. numer. 52. 54. & 55. Quæ iuriſdictio cum
maior ſit in Barone, quam in officiali, vtique magis
contra ipſum vrgere debet dicta contrahendi prohibitio.

Quæ & eo facilius admittenda ſunt, quoniam in
hac apoca contra Baronem exprimitur cauſa mutui,
quem mutui contractum multum iura abhorrent in
26 huiuſmodi obligationibus ſubditorum, ſeù carcerati
erga officiales, vt in l. principalibus, ibi ne qui Prouinciam
regunt mutuam pecuniam dent. ff. ſi cert.
pet. quia vt ibi docet *Bart.* num. 1. verſ. ratio eſt, ſub
contractu mutui multa illicita committuntur, & ſub
27 illius ſpecioſo nomine fraus fieri legibus poteſt, variiſque
cautionibus improba lucra acquiri *Bald.*
conſ. 331. lib. 2. *Aretin.* conſ. 24. ſub n. 12. *Alciat.*
in dicta l. principalibus num. 1. ff. ſi cert. per.

Non obſtat, quod Doctores in dicta l. principalibus,
in l. Præſidis ff. ſi cert. pet. conſtituant diffe-
28 rentiam inter officiales perpetuos, & temporales, &
hos quidem non poſſe contrahere affirmant, ſed perpetuos 29
poſſe, Baronemque aſſimilari officiali perpetuo,
non autem temporali.

Quoniam vltraquod hæc diſtinctio ab aliquibus 30
impugnatur, vt à *Salicet.* in d l. principalibus, & *Iaſ.*
ibidem num. 2. *Dec.* num. 12. *Natt.* conſ. 50. num.
23. Quorum opinio nec videtur carere motiuo ra- 31
tionis, cum officialis perpetuus ſit magis formidabilis,
quam temporalis qui breui eſt remouendus
& ſyndicatus cenſuram debet ſubire, vt conſiderat
Salyc. in dict. l. principalibus poſt *Guill.* de *Cun.* atquè
etiam *Iaſ.* ibidem num. 2. verſ. tamen poſſes reſpondere
Dec. num 12. verſ. ſed tamen in contrarium
ibi quod maior eſt ratio in officiali perpetuo, quia
cum videat ſe perpetuũ, facilius inducitur ad tyrannidem
Natt. dicto conſ. 50. num. 13. Prædicta opinio
procedit in contractu inito inter officialem &
ſubditum in plena libertate conſtitutum, vt loquuntur
præallegati Doctores, & rationem aſſignant, quia
alioquin officialis perpetuos haberet interdictum 32
commercium ſi non poſſet contrahere cum ſubdito,
& pœnæ quodammodo addictus videretur leg. præſidis
leg. principalibus; & ibi notant communiter
DD. ff. ſi cert. pet. *Bald.* in l. ſolent §. fin. ff. de offic.
Proconſul. *Salyc.* in l. quiſquis C. ſi cert. pet.
Alciat. In dicta l. præſidis num. 10. *Peregr.* de Iur.
fiſci lib. 4. tit. 7. num. 10. *Mantic.* de tacit. lib. 8.
tit. 5. num. 9. Quod ſecus eſt in officiali temporali,
quia abſoluto officio poterit contrahere, vt benè 33
per *Bald.* in dicta leg. ſolent §. fin. in 2. quæſt. *Iaſ.*
in dicta l principalibus numer. 4. & plenius *Peregr.*
dicto titulo 7. n 7. ampliat. 6. verſ. contra firmat, vbi
quod eſt verior opinio hæc contra *Roman.* & alios;
Quæ ratio ceſſat quoties obligatio emanauit à carcerato,
quia tunc licet ſit officialis, vel *Baro* perpe- 34
tuus, carceratio tamen non eſt perpetua, nec concurrit
abſurdum illud de perpetua commercij pro- 35
hibitione, liberato enim è carceribus ſubdito, & in
plena libertate conſtituto poterit *Baro* cum ipſo cõtrahere;
Et Doctores admittunt obligationem etiam
in fauorem Officialis perpetui, nec ſubſiſtere quando
adeſſet ſuſpicio metus, & impreſſionis *Bart.* in l.
aufertur §. quod à Præſide ff. de Iur. fiſci *Iaſ.* dicta leg.
principalibus n. 2. verſ ſecundo limita *Alex.* ibidem
n 4. in 5. limit. verſ. intellige tamen *Alciat.* in l Præſidis
n. 20. ff. ſi cert. pet. *Franc. à Ponte* conſ. 49. n. 35.
lib. priuo *Peregr* de Iur. Fiſci dicto lib. 4 tit. 7. n. 14.
verſ. fallit ſi per metum, qui concluſionẽ firmat etiam
in Officiali non habente iuriſdictionem, quãdo adeſt 36
ſuſpicio impreſſionis, quia licet propria careat iuriſdictione,
aliena tamen, hoc eſt eius à quo habet
officium formidoloſus eſſe poteſt; De metu autem,
& impreſſione in caſu præſenti ſatis apparet ex carceratione,
vt ſupra dictũ fuit, & *Baro* etiam ingenuè
faſſus eſt, vt deponit vnus ex teſtibus chirografariis
verè ſe non mutuaſſe pecuniam Franc. & ex pluribus 37
deprehendebant Domini hanc obligationem emanaſſe
alia ex cauſa, quam mutui.

Minus obſtat, quod leges reprobantes cõtractus officialium
cum ſubditis non habeãt locũ in Ducibus,
Marchionibus, aliiſq; Baronibus, qui non ſolum perpetui
ſunt, ſed etiam iure proprio iuriſdictionem habent,
quorũ contractus valent ad inſtar contractus
ipſius Principis cap. 1. de probat. & notant *Dec.* in leg. 38
principalibus n. 12. ad fin. *Alciat.* in leg. Præſidis n. 20.
ff ſi cert. pet. cũ aliis, & ſola dignitas, & iuriſdictio
Principis, ſeù Baronis, & reuerentia ſubditi erga ipſũ
non faciunt metum iuſtum, & vim per ſe cogentem,

prout de officiali videntur leges ſuſpicari, ſed etiam minæ requiruntur leg. ad inuidiam C. de his quæ vi metus cauſ. *Farinac.* in fragm. verbo metus n. 116. *Burſatt.* conſ. 72. n. 39. lib. 1. *Caſtill.* quotid. controuerſ. cap. 1. n. 150. part. 3.

Quoniam reſpondetur Principes, & Barones non ſubijci quidem prohibitioni dictarum legum, & contractus ſubditorum cum ipſis initos valere, ſed
39 tamen ſi de impreſſione, aut metu illato appareat, prout in caſu præſenti conſtat ex carceratione nullo Iuris ordine ſeruato per Baronem facta, tunc etiam contractus Principis, & Baronis non ſuſtinentur, l. decernimus, & ibi *Bald.* num. 9. C. de ſacroſ. Eccleſ. idem *Bald.* in tit. de pace Conſtantiæ, § pactiones, *Alciat.* in dicta l. Præſidis, num. 20. ff. ſi cert. pet. *Roland* conſ. vlt. num. 124. & ſeqq. lib. 4. & conſ. 2. num 73. lib. 1. *Marc.* deciſ. 377. num. 5. *Crauett.* conſ. 889. ſub num. 4 cum aliis, & hic nedum præſentia Baronis interuenit, cui Franciſcus aduerſari auſus non fuit, & minæ, atque impreſſionis ſuſpicio, ſed ipſamet impreſſio, & minarum exequutio ſequutæ fuerunt mediante carceratione, quę quidem fortiora ſunt ad inducen. iuſtum metum, iuxta tradita per *Curt. iun.* conſ. 126. nu. 5. *Natt.* conſil. 50. num. 13. verſic. in caſu autem noſtro, vltra quod non deſunt Authores, qui exiſtimarunt ſolam Superioris præſentiam abſque minis, quando probabilis adeſt timor coactionis, ſufficientem incutere metum,
40 quos cumulat *Sanchez* de matrim. lib. 4. diſput. 6. numer. 12. *Caſtil.* quotid. controuerſ. par. 3. cap. 1. numer. 156. *Capiblanc.* de Baron. pragm. 9. numer. 60.

Nec obſtat non in carcerem, ſed in Cubiculum honeſtum fuiſſe detentum Franciſcum; quia immò ex teſtibus apparet poſt octo dies à carceratione, & ſic de tempore confectæ apocæ ſub cuſtodia retentum fuiſſe, ipſique prohibitum, ne cum aliis alloqueretur, & ad effectum carcerationis ſat eſt, quod in Arce Baronis detineretur, ad tradita per *Bald.* in additione ad l. qui in carcerem, in princ. vbi dicit vim non ſtare in qualitate carceris, & *Fulgoſ.* ibidem n. 2. vbi quod in Carcere intelligitur eſſe, qui eſt ſub
41 fida cuſtodia, & in puncto tradit *Natt.* conſ. 451. numer. 16. carcerem in propoſito cenſeri quemlibet locum à quo quis liberè diſcedere nequeat dixit *Sigiſmund.* conſ. 17. nu. 13. inter conſil. Feudal. lib. 1. *Euerard.* conſil. 64. in primo artic. *Burſatt.* conſ. 72. ſub numer. 34. *Farinacc.* de carcer. quæſt. 35. numer. 20.

Tandem non obſtat iuramentum, cuius vim habet clauſula, de qua in Inſtrumento, vt habeatur
42 pro iurato, &c. *Pariſ.* conſ. 110 num. 6. lib. 1. *Becc.* conſ. 45. num. 14 *Roland.* conſ. 69. num. 35. & 36. lib. 4. cum aliis. Quoniam obligatio facta ab iniuſtè carcerato nec etiam iuramento conualidatur in fauorem eius, qui obligationem per metum à carcerato extorſit, non quidem ex eo quod deficiat voluntas, & conſenſus carcerati, quia immò abſolutè is conſentit voluntariè, & metu coacta voluntas, dicitur voluntas, metuenſque licet habeat in ſuperficie tantum volitionem, & in medulla nolitionem,
43 vt inquit *Bald.* in celebri conſ. Schiſmatis part. 2. numer. 13. impreſſ. ante rubr. C. ſi quis aliq. teſtari prohib. penes eumdem *Baldum*, tamen illa eſt ſolum nolleitas, qua nollet, ſi mali metus abeſſet, &
44 non infert vim præciſam, ſed conditionalem per quam ad effugiendum majus malum, nempe carcerationem eligitur minus malum, hoc eſt obligatio ad l. ſi mulier, ff. quod met. cauſ. plenè *Leſſ.* de Iuſt. & iur. lib. 2. dub. 6. cap. 17. n. 36. *Sanchez* de matrim. lib 4 diſput. 2. per tot. ſed quia is, qui contrahit cũ carcerato ob Iuris reſiſtentiam nullũ ius, nullamve acquirit actionem, nec meretur, vt ſibi promiſſa ſeruentur in pœnam doli, & calliditatis qua extorſit a metuente obligationem, & ſub prætextu iuſtitiæ falsò aſſeueratæ ipſum Iudicem, qui ſua, & iuſtitiam miniſtrare tenetur, Inſtrumentum ſuæ iniquitatis conſtituit, iuxta tradita per DD. in auth. 47
Sacram. puberum. C. ſi aduerſ. vendit. *Zabarell.* conſ 137. num. 4. *Roland.* conſ. 100. num 13. lib. 4. *Surd* conſ. 47. num. 2. *Farinac.* de carcer. q. 46. n. 7. *Horded.* conſ. 29. num. 18. benè *Guttier.* de iuram. d. cap. 57. numer. 20. & ponderat poſt *Purpurat.* conſ. 282. nu. 8. & 9. *Mment.* conſ 28. num. 19. Et quamuis tale iuramentum obliget reſpectu Dei in teſtem ſuæ obligationis adducti, quem ideo iurans debet reddere teſtem veracem implendo promiſſionem teſtimonio eius nominis confirmatam, dum non vergit in æternæ ſalutis diſpendium, & Iudicis officio compelli debet, vt exequatur iuramentum Deo præſtitum, qui nullum metum irrogauit, vt 48
habetur in c. debitores, c. ſi verò, c. verum de iureiur. & tradit *D. Thom.* in 2. 2. quæſt 89. art. 7. ad 3. *Bart.* in l. 2. nu. 9. ff. quod met. cauſ. *Ruin.* qui loquitur de contractu facto cum Domino *Fauentia* conſ. 105. num. 5. lib. 1. *Rimin. iun.* conſil. 5. nu. 135. *Honded.* conſ. 23. num. 24. lib. 1. *Guttier.* dicto cap. 57. num. 20. vſque ad 28. *Sanchez* ſuper decalog. lib. 3. cap. 11. num. 3. & 14. Attamen de facili concedendam eſſe abſolutionem, & iuranti ſuccurrendum eſſe aſſeuerant *Zabarel.* dict. conſil. 137. nu. 7 49
Natt. conſ. 451. num. 13. & quotquot ſuperius allegati fuerunt. Et in caſu præſenti ceſſat difficultas, quia clauſula iuramenti parit quidem effectum ciuilem iuramenti erga hominem, ſed non inducit Sacramentum, & religionem iuramenti formalis erga Deum, adeout tranſgreſſor dicatur periurus, & ſic nulla opus eſt abſolutione, ex trad per *Natt.* conſ. 479. numer. 12. & conſil. 480. numer. 24. *Port. Imol.* conſ. 19. num. 37. in fin. & 38. *Surd.* deciſ. 154 numer. 2. & deciſ. 208 ſub num. 4. *Modern. Mantuan.* controuer. for. cap. 232. num. 32. & 322. numer. 35. par 2.

Et ita &c.

Romana Vſurarum.

Lunæ 23. Martij 1631.

ARGVMENTVM.

Solutio in quam cauſam à Debitore facta præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Solutio refertur in dubio ad debitum, cuius dies euenit.*

2 *Debitum ante diem reſpectu exactionis non dicitur debitum.*

3 *Solutio in dubio cedit in cauſam anteriorem.*

4 *Debitum antiquius non dicitur ad d. effectum reſpectu originis, ſed ſolutionis faciendæ.*

5 *In quam cauſam cedat ſolutio, attenditur, quod eſt veriſimile.*

Soluens non debet dici voluiſſe deficere in neceſſariis, & abundare in ſuperfluis, ibidem.

6 *Solutio cedit in cauſam duriorem, & grauiorem Creditori,*

ditori, & fauorabiliorem Debitori.
7 *Et ad excluſionem fœnoris, vel vſurarum.*

Deciſio DVII.

IN diſputatione ſub die 13. Iunij 1619 coram me fuit reſolutum vſuras vſurarum non deberi, nec etiam Hebræis, pro quorum parte neque reſolutio illa impugnabatur, informantes hinc indè acquieſcebant; Vnde hodie diſcurſum fuit, An conſtaret ſolutum aliquid fuiſſe pro iſto anatociſmo, nempè vſuris vſurarum; Et Domini firmarunt ſolutiones ſcutorum 800. ceſſiſſe in cauſam ſortis ſcutorum 1300. & fructuum prorata, & ſecundam Apocam eſſe etiam conflatam ex vſuris.

Prima pars reſolutionis iuſtificatur; quoniam D. Comes Horatius ſub die 2. Iunij 1617. conſtituit ſe debitorem pro ſorte in ſcutis 1300. in fauorem Hebræorum, & infra duos menſes, promiſit ſe ſoluturum hanc ſortem, & quatenus deficeret promiſit fructus, ſiue vſuras iuxta modū fœnoris Hebræorū, & in eadem apocha conſtituit ſe etiam debitorem in ſcutis 1237. pro vſuris, & hæc ſcuta 1237. pollicitus eſt in fine anni ſe ſoluturum, eodem verò anno de menſe Septembris, Octobris, Nouembris, & Decembris ſoluit idem Comes prædictis Hebræis ſcuta 800 quæ iure merito referenda ſunt in debitum ſcutorum 1300. non autem in aliud debitum ſcutorum 1237.

Quoniam tempore ſolutionis iſtorum ſcutorum 800. iam dies huius debiti venerat, & erat debitum purum, & maturatum, debiti autem ſcutorum 1237. dies ceſſerat quidem, ſed non venerat, quia habebat dilationem per totum menſem Maij anni 1618 vnde
1 intrat regula, quod ſolutio in dubio refertur ad debitum cuius dies iam venerit, vt in l. 1. & l. cum ex pluribus, §. vlt. vbi *Bart.* & alij, ff. de ſolut. *Pariſ.* conſ. 21. numer. 8. & 11. lib. 4. *Cranett.* conſ. 106.
2 num. 11 plene *Menoch.* de præſumpt. lib 3 præſumpt. 136. num. 13. & conſ. 121. num. 48 *Gratian.* diſcept. forenſ cap. 224. num 26. *Rota* apud S. me. Grego-
3 rium XV. deciſ. 521. num. 7. & 8. debitum enim in diem, ante diem reſpectu exactionis, non dicitur debitum, l. cedere diem, ff. de verb. ſignif. Et concluſio illa, quæ habet ſolutionem in dubio cedere in cauſam antiquiorem, de qua in dicta l. in his, & in l. cum ex pluribus, ff. de ſolut. temperatur, vt debitum antiquius dicatur non reſpectu celebrati con-
4 tractus, ſed ſolutionis faciendæ, *Bart.* In dicta l. ex pluribus, num. 2. verſic. Et intelligo, *Imol.* in dicta l. 1. num. 4. ff. de ſolut. *Ruin.* conſ. 136. nu. 15. lib. 4. *Menoch.* dicto conſ. 141. nu. 56. & notant *Addent.* ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 521. num. 13. & *Gratian.* diſcep. forenſ. dicto cap. 224. nu. 59. regulatur enim tota hæc materia ex veriſimili voluntate ſoluentis, vt non læderet ſuum, & excludatur in-
5 terpretatio, qua ſoluens defeciſſet in neceſſariis, & abundaſſet in ſuperfluis, ad notata per *Alex.* conſil. 55. num. 2. lib. 5. *Cranett.* conſ. 106. num. 9. & 11. *Menoch.* dicto conſ. 121. nu. 44. & conſ. 265. n. 34. *Rota* deciſ. 92. num. 2. & ſeq. par. 1. diuerſ. & in Romana Societatis 1. Iulij 1602. coram bo. mem. Cardinale *Pamphilio* Seniore; prout hic perbellè contigiſſet, ſi enim Comes hæc ſcuta 800. ſoluiſſet in cauſam debiti ſcutorum 1237. abundaſſet in ſuperfluis, quia illa non tenebatur reſtituere niſi infra annum, defeciſſet verò in neceſſariis, quia pro debito ſcutorum 1300. tenebatur ad ſolutionem infra duos menſes.

Aliaq; veritas inſurgit D. Comiti Horatio debitori ſi hæc ſolutio ſcutorum 800. referatur ad debitū ſcutorum 1300. non autem ad debitum ſcutorum 1237. Quoniam ſi in hanc poſtremam cauſam ſoluiſſet, præter debiti extinctionem nullum aliud lucrū perce-
piſſet, nec aliquod damnum euitaſſet, quia cum 6
iſta ſcuta 1237. deberentur pro fructibus, ſeù vſuris, differendo iſtam ſolutionem non incurriſſet incommodum alterius vſuræ, quia inconcuſſum ſtat axioma, quod nec etiam Hebræi poſſunt exigere vſuras vſurarum, Si verò ſolutio hæc ſcutorum 800. referatur ad debitum ſcutorum 1237. vltra commodum extinctionis iſtius debiti, reportat aliud commodum comes Horatius, nempè liberationis ab vſuris ad rationem ſcutorum 18. pro centenario, & ſic hæc interpretatio accipi debet, cum ſit magis proficua ſoluenti, & ſolutio ſemper facta cenſeatur in
cauſam grauiorem, & duriorem creditori, & fauora- 7.
biliorē debitori l 1. & ſeqq. ff de ſolut leg. 1. C. eodem *Rom.* conſ 94 n 2. *Surd* deciſ. 328. nu. 9. *Menoch.* dicta præſumpt. 136. n. 15. lib. 3. & dicto conſ. 121. num. 45. *Rota* deciſ. 113. n 3. parte 1. & 213. nu. 1. parte 2. diuerſ. præſertim verò in odium fœnoris, & in extinctionē mutui vſurarij ad notata per *Caſtrenſ.* conſ. 446. n. 1. lib 1. *Rota* deciſ. 679. n. 6. part. 1. diuerſ. & coram ſa. me. Gregorio XV. deciſ. 521. n. 10. & ibi Adden. n. 12.

Altera verò pars reſolutionis, quod nempè apocha ſecunda confecta ſub die 30 Iulij 1620. conflata ſit etiam ex vſuris probatur, quia ibi comes Horatius fatetur ſe debitorē Hebræorum in ſcutis 1569. & ſubdit, *quali ſono per reſto di maggior ſomma, cioè di vna polizza di ſcudi 2537.* &c. (quam quidem ſummam conflabāt duæ illæ partitæ, prima ſcutorū 1300. altera ſcutorum 1237. de qua in prima apocha ſub die 2. Iunij 1617.) Vndè ſi debitum ſcutorum 1300. erat extinctum pro rata ſcutorum 800. hoc debitum vtique erat redactum ad ſola ſcuta 500. & propterea hæc ſecunda apoca ſcutorum 1569. pro Summa, quæ excedit dicta ſcuta 500. & ratam illius partitæ fructuum, conflata fuit ex vſuris, & proindè tangit illam partitam ſcutorum 1237. quæ pro fructibus fuit appoſita, & hoc patet ad ſenſum, cum hæc ſecunda Apocha referatur ad illam primam apocham in illis verbis, *Per vna polizza di ſcudi* 1537. &c. quæ ſumma præciſè conuenit cum dictis duabus partitis, ſed clarius id etiam apparet, Quia & in hac ſecunda Appcha exprimitur, & dies primæ apocæ, ibi *di vna polizza di detti ſcudi 2537. fatta ſotto li 2. di Giugno dell'anno* 1617. &c.

An autem pro dictis vſuris aliquid ſolutum fuerit, Domini voluerunt particulariter videre.

Et ita vtraque parte informante reſolutū fuit, &c.

Romana pecuniaria.

Lunæ 22. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Cedens nomen Debitoris debet tale præſtare ceſſionario, & de actione repetitionis indebiti.

SVMMARIVM.

1 *Cedens nomen Debitoris debet tale præſtare, quod ſit verum, & reale.*
2 *Indebiti actio vt cōpetat, debet verè de indebito probari.*
3 *Vt poſſit agi contra cedentes, debet probari à ceſſionario nihil exigi poſſe à ceſſo Debitore.*
4 *Ceſſionarius ſuccedit in omne ius cedentis.*
5 *Relatio eſt facienda ad proxima diſpoſitionis.*

6 *Actus interpretandus in dubio, vt magnam non inducat iacturam.*

Deciſio DVIII.

PErſtiterunt Domini in deciſis ex deductis in deciſione, quibus minimè obſtare cenſuerunt, quod pro parte DD. de Perbenedictis dicebatur non fuiſſe actum conditione indebiti, ſed actione in factum ex eo quod D. Marchio à præclar. mem. Cardinale *Iuſtiniano* cedente cauſam habens non oſtenderit no-
1 men debitoris ceſſum eſſe verum, & reale iuxta text. in l. ſi nomen eum l. ſeq. ff. de hæredit. vel act. vendit l. ſi plus 74. vbi *Gloſ.* in verbo exigi ff. de euictione. Quoniam vltra quod ipſi re vera egerunt conditione indebiti cum repetierint ſcuta mille tamquam indebitè dicto D. Cardinali ſoluta, & ſic benè ſubſiſtit deciſionis fundamentum, quod plenè, &
2 concludenter de prętenſo indebito docere debuiſſent ex allegatis in Romana repetitionis indebiti 29. Aprilis 1622. coram me: Reſponſum fuit ſatis conſtare Silueſtrum fuiſſe verum debitorem, & efficaciter obligatum ex ipſomet ſub appaltus, ſiuè conductionis Inſtrumento, in quo ille vltra alias pecuniarum Summas, promiſit quolibet anno ſoluere ſcuta 600. DD. de Bandinis, à quibus mediante ceſſione dictus D. Cardinalis cauſam habebat, de quorum integra ſolutione, ſtante ſaltem dicta ſcuta mille ſoluenda non remanſerint pro parte illius hęredum, ſiuè curatoris hæreditatis iacentis ſufficienter do-
3 ctum non fuit, prout doceri debebat, vt per *Crauett.* conſ. 313. n. 1. *Afflict.* deciſ 91. n. 2. in fine, & *Rota* coram ſanct. memor. Gregorio XV. deciſ. 139. nu. 1. & 2. & deciſ. 480. num. 2. & 3.

Præterea dictus D. Cardinalis ceſſit tantum Iura ſibi competentia talia qualia, & expreſsè conuenit, quod nullo modo de illorum euictione, aut ad dictarum pecuniarum reſtitutionem teneretur niſi pro dato, & facto ſuo, ſuorum Auctorum tantum, & in caſu quo vltra pecunias in dictis libris ad notatas appareret aliquas alias pecuniarum ſummas fuiſſe ſolutas, quæ excederent ſcuta 1897. baioc. 38. qui caſus non euenit, quia de aliqua huiuſmodi euictione, aut ſolutione nullibi conſtat.

Nec viſum fuit obſtare, quod denuo obijciebant defalcum ſcutorum 1800. per Cameram Apoſtolicam iam factum vigore priuilegij Ciuitatis Camerini cedere debuiſſe ad commodum Silueſtri ſubconductoris ſtantibus illis verbis (*con le ſolite facoltà, e remiſſioni, che appartengono in ſimili entrate, e nel modo, e forma, che eſſi Signori Theſorieri l'hanno dalla Camera Apoſtolica transferendoli tutte le ragione attinenti*) per quæ dicebatur Silueſtrum fuiſſe in omni-
4 bus, & per omnia ſubrogatum in ipſorum Theſaurariorum locum, iuxta tradita per *Corn.* conſ. 339. nu. 4. lib. 1. cum aliis, Nam placuit reſponſio, quod dicta verba ſunt intelligenda de facultatibus, ac iuribus circa exactiones introituum, qui realiter, & cum effectu exigi debebant, non autem de defalco, quod faciendum erat à Camera ipſis Theſaurariis, qui illi maiorem quantitatem ſoluere promiſerunt
5 ad tradita per *Bart.* in l. fin. §. Titia. n. 3. ff. de liber. leg. *Surd.* conſ. 308. num. 47. & 470 num. 20. *Menoch.* conſ. 484. num. 12. verſic. Nam reſpondetur: Ex lectura enim Inſtrumenti apparet contrahentes voluiſſe, quod dictus Silueſter ipſis Theſaurariis annua ſcuta 600. nempè ſcuta 50. quolibet menſe integrè ſoluere teneatur, vt patet etiam ex eorumdē Theſaurariorum libris & obſeruantia ſubſequuta, & benè ſuadetur ex eo quia aliàs fruſtra conuentum fuiſſet ita explicitè de dicta ſolutione ſcutorum 600. nam Silueſter deductis ſcutis 300. quolibet anno pro prætenſo defalco, & aliis ſcutis 75. pro ſalario exactionis realiter, & cum effectu ſoluere debuiſſet annua ſcuta 225. tantum, & vltra ſalarium prædictum lucratus fuiſſet quolibet anno ſcuta 380. iuxta relationem periti iudicialiter electi, quod non eſt di- 6
cendum, cum ſit prorſus inueriſimile dictos Theſaurarios ſublocare voluiſſe cum tanta eorum iactura, c. inſpicimus de reg. iur. in 6. *Crauett.* conſil. 61. num. 9.

Quoad ea, quæ dicebantur pro parte DD. de Perbenedictis circa alias tres partitas placuerunt reſpōſiones datæ in deciſione, & ſignanter illa, quod dictæ partitæ inſimul iunctę nō excedunt dicta ſcuta 1897. & quod etiam ipſis integre detractis adhuc dictus Silueſter remanet debitor in ſcutis 1691. & ſic ipſi de Perbenedictis ſoluendo ſcuta mille tantum, non poſſunt dici ſoluiſſe indebitum, nec intrat pactum de compenſatione facienda in dicto transactionis Inſtrumento appoſitum.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bonōnien. fideicom. de Turri.
Lunæ 21. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Fructuum liquidatio, & probatio quomodo deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſuper perceptione fructuum debent deponere præciſe deducendo rationem, quia interfuerunt perceptioni.*

2 *Nec ſufficit, quod deponant de ſolito, & in potentia.*

3 *Fallit, quando in genere non conſtat de perceptione, ſecus quando conſtat, & ſolum dubitatur de quantitate, quia à ſolitis, & conſuetis ſufficit probatio.*

4 *Probata poſſeſſione præſumitur ex inde fructuum perceptio.*

5 *In materia probationum valet regula, ſingula quæ non proſunt, ſimul vnita iuuant, & probationes imperfecta coniunguntur.*

Deciſio DIX.

STeterunt Domini in deciſis ſub die 8. Nouemb. prætęriti coram me, quod fructus pro 55. tornaturis cum dimidia, ſint liquidandi ad ſummam ſcutorum annuorum 182. ſol 78. den 6. rationes enim, & fundamenta deciſionis ex deductis ab Informantibus pro Anna, nullatenus concuti viſum fuit.

Non obſtat enim, quod teſtes, quorum depoſitione innititur in deciſione firmata liquidatio, non deponant de fructibus actualiter perceptis, & illo- 1
rum vera & reali quantitate, deductis expenſis reddendo rationem, quia interfuerunt perceptioni, prout opus eſſet cum agatur de liquidatione fructuum perceptorum & debitorum vigore ſententiæ condemnatoriæ, Iux. *Capucaq.* deciſ. 30. par. 2. ſed 2
ſolum deponunt de fructibus in potentia, qui ſcilicet iuxta ſolitum percipi potuerunt, quod non ſufficit, vt per *Creſcent.* deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Rota* deciſ. 552. num. 1. & 2. par. 1. diuerſ. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 439. num. 1.

Quoniam

Quoniam deciſio *Caputaq.* 30. & aliæ præallegatæ procedunt, quando in genere non conſtat de per-
3 ceptione fructuum, tunc enim concludenter ſunt liquidandi, & teſtes debent deponere de vera, non de veriſimili, & præſumpta quantitate, ſecùs autem quando de perceptione non dubitatur, & controuerſia eſt ſolum de quantitate, tunc enim probando quot fructus ex prædio conſueuerint percipi, præſumitur & eos fuiſſe perceptos, & ſic probatio à conſuetis ſuffragatur, vt benè declarauit *Rota* coram *Achill.* dec 22 de reſtit. ſpoliat. atque etiam coram Reuerendiſs. D. meo *Decano*, dicta deciſ. 439. num. 2. & 3. cum aliis in prima deciſione deductis; Hic autem ſatis apparet Annam fructus percepiſſe; quia immediatè poſt obitum Hieronymi Patris miniſterio, & authoritate Caſſandræ Turricis poſſeſſionem adepta fuit, & vſque ad annum 1627. conceſſæ immiſſionis Iulio Cæſari, & Fratribus de Turri, in poſſeſſione continuauit, quemadmodum eadem Anna, & Caſſandra in reſponſionibus ad poſitiones medio Iuramento confeſſæ fuerunt Summ. n. 13. quibus iuncta ſtis conteſtatio videtur ſufficientem facere probationem poſſeſſionis, ex qua benè etiam infer-
4 tur ad perceptionem fructuum, non dato alio poſſeſſor, vt reſpondit *Rota* coram Card. *Seraph.* dec. 1143. n. 1. & dec. 1245. nu. 6. & coram S. me. Greg. XV. dec. 30. nu. 2. cum aliis.

Sed & ceſſare videtur difficultas, quia Rotæ reſolutio circa dictam fructuum liquidationem, non innititur ſimpliciter ſtatum depoſitione, ſed etiam Inſtrumentis locationum, partitis deſumptis ex libris publicis, Inſtrumentis affictuum de Terris vicinis, & aliis, quæ ſingula quatenus non ſufficerent iuncta
5 certè ſuffragari debent, & in hac materia omninò coniungi debent, Gloſ. in l. Inſtrumenta, C. de probat. *Gabr* de probat. concl. 1. n. 1. *Surd.* conſ. 245. n. 5 & conſ. 329 n. 20 cum aliis.

Minus obſtat, quod prædicti teſtes non eſſent informati, attento quod dixerunt, ſe vix bene perſpexiſſe faciem loci, & deponunt de auditu ab agricola, & Colonis ipſorum fratrum de Turri.

Quoniam immò ex ſummario Iulij Cæſaris n. 2. deprehenditur teſtes pluries vidiſſe, & acceſſiſſe ad prædia, deque illorum bonitate, & qualitate notitiam habere, & ſic non deponunt ex relatione agricolæ, ſed per concludentem rationem, addendo ſe non potuiſſe decipi, quia viderunt terrenũ, vt in ſummario n. 3. cui rationi addendo etiam Iudicium colonorũ, quos eſſe benè informatos de redditibus, & introitibus poſſeſſionis faſſa eſt Anna reſpondens ad poſſeſſiones ſummario nu. 4. videtur potius roborari, & fulciri, quam labefactari probatio teſtium, in quibus tamen ſolis, vt ſupra dictũ eſt, non ſtat vis liquidationis, ſed iunctis cum aliis ſupra, & in alia dec. ponderatis, cum quib. etiam hodiè Domini tranſiuerunt.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Saluiani.

Veneris 4. Aprilis 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio iurium non eſt facienda à poſſeſſore, cui offertur contrarium etiam contra ſeipſum.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio DX.

PLacuit deciſio in hac cauſa coram me 20. Nouembris præteriti, & omnia motiua Informantium pro D. Olgiato corruunt ex hoc ſolum, quod D. Marchio Matthæius potiſſimum inſiſtit in promiſſione, & obligatione in ipſius fauorem facta ab illis de Ruiz quod Caſtrum eſſet liberum, & nulli obligatum, & pro tali vendiderunt, & liberationem à moleſtiis, & refectionem omnium damnorum polliciti ſunt ampliſſimiſque clauſulis, & cum hypotheca omnium bonorum cumque D. Marchio Matthæius damnum paſſus fuerit ab Archiconfraternitate hodie rectè agi contra Palatium & domunculas poſſeſſas modo à D Olgiato, olim vero ab iiſdem de Ruiz, & ſic etiam hypothecata D. Matthæio pro reſarciendo dicto damno; Nec applicatur exceptio ceſſionis contra ſe ipſum faciendæ, quia ſi D. Matthæius eſt creditor anterior illorum de Ruiz, qui poſt dictam promiſſionem de conſeruando indemnem eundem D. Matthæum vendiderunt Palatium, & domunculas D. Olgiato, primo loco eſt ſatisfaciendum D. Matthæio creditori anteriori, ſique vires hæreditatis illorum de Ruiz non ſuppetant, id cedere debet incommodo poſteriorum Creditorum, quales ſunt D. Olgiatus, & alij, & euitandi ſunt circuitus, & ſemper prius conſulendum ſit D. Matthæio tamquam anteriori creditori, qui omnia bona illorum de Ruiz habet obligata, & hæc bona poſtea tranſiuerunt in tertios poſſeſſores cum ſuo onere, & hypotheca, ideoque D Matthæius non tenetur cedere iura cenſus contra ſe ipſum, nec deducere ratam proportionabilem Caſtro per ipſum empto, vt bene in puncto tradit *Gurb.* dec. 57. numer. 8. & ſeqq. & 1 præcipue num. 10. & dixit *Alex.* in l. ſi res legata nu. 4. ff. de leg 1. *Neguſant.* de pignor. 3. memb 5. p. n. 27. *Franch.* dec. 160. nu. 2. *Roderic.* de annuis reddit. li. 2. q. 9. nu. 36. ver. ſoluendo breuiter *Felician.* de cenſibus tom 2. li. 3. c. 4 nu. 18 verſ. & aducienda *Milanen.* dec. 1. n. 53. li. 2. *Intrigliol.* ſingul. 12. li. 2. *Cotta* de ration. rat. q. 115. nu. 3. & 4. Et ratio eſt patens, quia onus reſarciendi damnum primo creditori incumbit totum bonis hypothecatis, & poſtea tranſlatis in tertios poſſeſſores, vt prior emptor ſeruetur omnino indemnis, & D. Olgiatus, qui emit bona hæc hypothecata in fauorem Domini Matthæi primi emptoris, reſpectu eiuſdem D. Marchionis Matthæi repræſentat illos de Ruiz, qui quemadmodum non poſſent prætendere ceſſionem a D. Matthæio, nec diuiſionem, cum ipſi de Ruiz tenerentur ad totam luitionem, & integram indemnitatem, ita nec ipſe D. Olgiatus, in quem tranſiuerunt bona ſic hypothecata ad fauorem D. Marchionis Matthæi creditoris anterioris.

Quibus nec contradicunt deciſiones in Romana Saluiani 17. Iunij 1624. & 26. Iunij 1630. coram R. P. D. meo *Pirouano*; quoniam illo caſu onus luendi & reſarciendi damnum primo creditori, non ſpectabat in totum ad ſoluentem, & ad reum conuentum.

Nec obſtat D. Matthæium egiſſe ſolum vigore ceſſionis cenſus obtentæ ab Archiconfraternitate non autem vigore indemnitatis, & liberæ manutentionis promiſſæ ab illis de Ruiz; Quoniam contrarium legitur in commiſſione, data in ſummario pro Domino Marchione Matthæio.

Et ita vtraque parte Informante Domini permanſerunt in deciſis,&c.

Toletana diſtributionum.
Luna 12. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

De intereſſe vt quis ad cauſam admittatur ex quibus conſtare poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe quodcunque ſufficit, vt quis ad cauſam poſſit admitti.*
2 *Et ratio vtilitatis attenditur.*

Deciſio DXI.

ADhuc Domini cenſuerunt conſtare de Intereſ-
ſe Capellanorum, & Fabricæ, & ſic ſtandum
In deciſis; Quia ad effectum, de quo agitur, ſcilicet
vt quis admittatur ad cauſam non exacta, & rigida à
Iure exigitur, ſed qualis qualis, & apparens ſufficit in-
1 tereſſe probatio, vt præter allegatos in alia deciſio-
ne dixit Rota apud Card. *Seraph.* dec. 906. in princ.
& in recent. dec. 503. nu. 4. p. 1. quæ quidem proba-
tio in caſu præſenti deficere non videtur, dum Ca-
pellani, & fabrica oſtendunt fieri poſſe, vt aliquo ca-
ſu, nempè vel abſentiæ aliquorum Capellanorum,
vel vacationis Capellaniæ vigore conſtitutionum in
limine fundationis Capellaniarum appoſitarum di-
2 ſtributiones ad ipſos ſpectent, & ſic vtilitatem per-
cipiant, & de cauſa propria agatur, ex quibus vniuer-
ſum metiri ſolemus intereſſe l. actione §. labeo ff.
pro ſoc. l..... ff. de nou. oper. nunciat. l. 2. §. vltimo ff.
quando appellan. ſit.

Non obſtat, quod conſtitutiones ex quibus Capellani Intereſſe deducere prætendunt, in diſputatione pluries habita in hac eadem cauſa inter Alphonſum de Palma, & Ioannem Gonzalez, pro validis à Rota non fuerint receptæ ſed immò valde dubitatum ſit de illarum viribus, nec vllis vnquam capta reſolutio, & propterea ſuper iiſdem modo à Capellanis, & fabrica fundamentum fieri non poſſit. Quoniam ad effectum, vt illi admittantur ad defendendam cauſam, & dicantur habere intereſſe ſufficit hæc dubietas, & quod conſtitutiones non fuerint à Rota declaratæ penitus nullæ, & admittendo illos ad cauſam non inde canonizantur conſtitutiones, & Ius Capellanorum ac fabricæ circa perceptionem diſtributionum, ſed illis dumtaxat tribuitur facultas deducendi iura ad fundandam intentionem ſuam, & faciendi neceſſarias probationes, neque in his reſolutionibus ſuper intereſſe emanatis, vis vlla fieri poterit cum diſputabitur de bono Iure Capellanorum, tuncque oppoſitoribus integrum erit impugnare validitatem conſtitutionum, perinde ac ſi nullæ extarent deciſiones, quam diſputationem modo non eſt opus ingredi.

Cætera obiecta, & ex alia deciſione, & ex deductis per Informantes pro Capellanis, & fabrica Dominis viſum fuit ſatis eſſe ſublata, &c.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana · Cenſus.
Veneris 16. May 1631.

ARGVMENTVM.

Ceſſio facta poſt ſolutionem quando ſuffragetur fideiuſſori: Et de interpretatione textus in l. Modeſtinus ff. de ſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor poteſt ceſſionem iurium à creditore reportare etiam ex interuallo, & 4. & de ratione n. 2. & 3. & 13. 15.*
5 *Fideiuſſor ſoluens ſimpliciter creditori cenſetur ſoluere nomine proprio, & emere nomen debitoris, & nu. 12.*
6 *Fideiuſſor qui acceſſit vt principalis, ac in ſolidum eſſe reputatur correus, ac debitor principalis.*
7 *Et correus ſoluens liberat cæteros omnes.*
8 *Solutione debiti fit extinctio iurium, quæ ex poſt non poſſunt cedi.*
6 *Fideiuſſor obligatus in ſolidum reputatur principalis & correus reſpectu creditoris, non reſpectu debitoris.*
10 *Et propterea poteſt obtinere ceſſionem contra debitorem contra Surdum.*
11 Surdi *dec. 308 n. 15 declaratur.*
14 *Declaratur text. in l. Modeſtinus ff. de ſolut. vt non procedat quando fideiuſſor ſoluit nomine proprio & n. 16. 17. 18.*
19 *Fructus cenſus debentur à principio vſque ad diem appoſita nullitatis, quando habuit ſimpliciter ſtatum validitatis.*

Deciſio DXII.

COntra mandatum relaxatum ab A.C. in fauorem D. Iacomelli hæredis q. Fœlicis Americi tria præcipue opponebantur, ex quibus etiam Informantes pro D. Marchione del Drago prætendebant recedendum eſſe à deciſis ſub die 15. Nouembris 1627. coram me.

Primò, quod ceſſio facta à Capitulo S. Mariæ in fauorem Fœlicis, & Iacomelli, emanauerit poſt ſolutionem factam, & ſic extincta obligatione, Iure creditoris recipientis.

Secundò, opponebatur, quod pecuniæ, quas ad cenſum recepit Virginia tamquam tutrix filiorum ceſſerint in vtilitatem Fœlicis fideiuſſoris.

Tertiò, quod non conſtet de veritate cauſæ expreſſæ in Inſtrumento cenſus, ſcilicet extinctionis debitorum Tiberij de Catera mariti dictæ Virginiæ.

Verum his non obſtantibus Domini ſteterunt in deciſis ex rationibus in deciſione deductis.

Quibus nec refragatur primum obiectum de ceſ-
ſione facta poſt ſolutionem, quoniam Fœlix non
erat correus, ſed fideiuſſor, & ideo potuit reportare
ceſſionem etiam ex interuallo poſt ſolutionem, vt
eſt textus in l. cum is 36 ff de fideiuſſor. vbi depre- 1
henditur Paulum I. C. improbare dictum Modeſti-
ni, eo quod fideiuſſor ſoluens creditori non cen-
ſeatur pecuniam illam dare in ſolutum, & in extin-
ctionem Iuris creditoris, ſed potius emere nomen
debitoris, ibi, Non enim in ſolutum accipit credi- 2
tor, ſed quodammodo nomen debitoris vendit, &
ideo habet, quia tenetur ad ipſum, vt præſtet actio-
nes & docet *Bald.* in l. ſi res obligata n. 3. ff. de leg.
3. vbi & *Iaſ.* n. 44. *Paſct.* conſ. 125. num. 15. vbi quod
talis ſolutio eſt potius precium emptæ actionis,
quam liberatio debitoris, & conſ. 126. n. 4 *Valenzu.* 3
Franch. de fideiuſſor. c. 5. numer. 484. & ſeqq. benè

Caſanat.

Caſanat. conſ. 11.nu.22.ver. 2. ponderandum & nu.
19. Et in fideiuſſore, qui eſt acceſſorie obligatus,
quod illi ceſſio poſſit fieri etiam poſt ſolutionem ad-
mittit *Bart.* in l. Modeſtinus numer. 4. ff. de ſolut. &
4 *Caſtrenſ.* ibidem num. 6. & conſ. 181. ſub num. 1. ver.
alia regula eſt *Soccin.* Iun. conſ. 27. num 8 li. 2. *Me-
noch.* de præſumpt. li. 3. præſumpt. 143. nu. 6. *Gabri.*
plene conſ. 63 num. 6. & 10. li. 2. *Gutier.* alleg. 4. n.
10. in fin. *Hadrian. Neguſant.* reſponſ. 301. nu. 13.
Harman Piſtor. obſeruat. 158. num. 3. & ſeqq. vbi in
fine obſeruat, quod hæc eſt magis communis opinio,
& hodiernis moribus magis accommodata latiſſimè
Henriq. de fideiuſſor. c. 28. num. 43. qui teſtatur de
veriori, æquiori, & communiori opinione, & con-
trariis reſpondet, atque etiam admittit *Surd.* deciſ.
308. nu. 4. In dubio enim dum fideiuſſor ſoluit nul-
lo expreſſo nomine cenſetur ſoluere nomine pro-
5 priu, & ad ſui vtilitatem, & ſic vt ſuam tollat obli-
gationem, non autem aliorum, & inde ceſſio ſibi
quandocumque etiam ex interuallo fieri poteſt l. Pa-
pinianus ff. mandati *Caſanat.* conſ. 14. nu. 6. ver. ſed e-
tiam *Harman. Piſtor.* obſer. 44. nu. 14. & notant alij
ſupra congeſti.

Non obſtat Fœlicem, & Murium dici correos, &
plures reos debendi, non autem fideiuſſores, & quod
ipſi acceſſerunt principaliter, & inſolidum, ſuſcipien-
do in ſe alienam obligationem ad l. reas §. cum in
6 tabulis ff. de duab. reis, differunt q; inter ſe duo rei à
fideiuſſoribus, quia illi tenentur principaliter, hi au-
tem acceſſorie l. græce §. 1. ff de fideiuſſor l. 1. & 2. ff.
de duobus reis, & vno ex pluribus reis ſoluente, li-
7 berantur alij omnes dicta l. 1. & 3. & l. fin. ff eodem
de duob. reis; Et in hoc conſiſtit motiuum l. modeſti-
nus ff. de ſolut. vt ibi per Gloſ. & DD. ſequuta autem
liberatione quoad alias etiam non ſoluentes, nil ſu-
pereſt ceſſibile, quia & extinctum eſt ius creditoris,
8 & liberati ſunt debitores, vt in propoſito arguebat
Surd. d. dec. 308. n. 10. & ſeqq.

Quoniam verè, & proprie Murius, ac Fœlix non
ſunt rei debendi, ſed acceſſoriè, & hoc verbo acceſ-
ſionis vtitur Inſtrumentum eorum obligationis,
clauſula autem inſolidum operatur quidem, vt re-
ſpectu creditoris fideiuſſores obligati inſolidum di-
9 cantur plures rei debendi, quia prætermiſſa omni
diſcuſſione poteſt creditor potius pulſare pro tota
ſumma fideiuſſorem, quam verum principalem de-
bitorem, ſed in rei veritate reſpectu debitoris, & fi-
deiuſſorum inter ſe, ille ſolum dicitur debitor, ad
quem peruenit pecunia, & pertinet commodum
contractus. alij verò dicuntur fideiuſſores l. ſed In-
lianus §. item ſi duas ff. ad S.C Macedonian. *Purpu-
rat.* conſ. 600. nu. 6. li. 2. *Paſet.* conſ. 126. nu. 11. verſ.
ad 3. *Gabr.* dicto conſ. 63. n. 2. lib. 2. qui loquitur in
his terminis, & dicit ſuo tempore ita iudicatum
fuiſſe per Rotam *Odd.* conſ. 41. per tot. & præſertim
n. 42. & ſeqq. *Hadr. Neguſant.* d. reſponſ. 301. n. 12.
& 13. & plene Rota in terminis l. Modeſtinus dec.
153. n. 6. p. 2. diuerſ.

Nec ſtringit motiuum *Surdi* d. deciſ. 308. nu 15.
dum arguit ſufficere fideiuſſorem obligatum inſoli-
dum cenſeri correum, & debitorem reſpectu credi-
toris, quia ſi ipſius creditoris perſona attendatur,
non poteſt fieri ceſſio poſt ſolutionem, cum iam ipſe
10 fuerit ſatisfactus, nec habeat amplius quid ceſſibile
poſt acceptam pecuniam; Quia verum eſt, quod
creditor dicitur ſatisfactus reſpectu ſoluentis, & a-
liorum, vt amplius idem bis petere non poſſit, ſed
non procedit reſpectu ceſſionis faciendæ fideiuſſori

ſoluenti, cum fideiuſſor in dubio non præ-
ſumatur voluiſſe tollere niſi per propriam obligatio-
nem, alioquin ſibi grauiter præiudicaſſet, vt bene de-
clarat *Henriq.* de fideiuſſor. d. c. 28. n. 44. ver. nec ob-
ſtat & *Valent. Franch.* de fideiuſſor. c. 5. nu. 486. di-
ctaque *Surdi* deciſio vera videtur ſolum in pluribus 11
reis debendi, prout illam intelligit *Fontanell.* de pact.
nuptial. clauſ. 4. gloſ. 18. p. 2. n. 58. & proprie non eſt
hæc ceſſio, ſed venditio nominis debitoris, quæ cen- 12
ſetur facta eo ipſo quod creditor accipit pecuniam
à fideiuſſore, vt innuit *Paulus* in dicta l. cum is ff. de
fideiuſſor. quem textum elegantiſſimum & clarum
commendat, & ſequitur *Franch.* dec. 55. numer. 12.
& poſt *Angel. Imol* & alios amplexa etiam fuit
Rota deciſ. 148. numer. 4 p 2. diuerſ. & bene decla-
rat *Coler.* de proceſſ. exequut. cap. 10. numer. 368.
369. & 370. & *Valentin. Franch.* de fideiuſſ dict. c. 5. 13
num. 485. & 486. vbi quod propterea fideiuſſor ſol-
uens, qui mediante ſolutione emit actiones credito-
ris aduerſus principalem debitorem, & confideiuſ-
ſores iure poteſt quandocumque lubet petere, vt ce- 14
dantur ſibi actiones numerato precio venditæ *Caſa-
nat.* conſ. 11. n. 19.

Sed quicquid eſſet de præmiſſis in præſenti videtur
ceſſare difficultas, quia nõ verſamur in dubio, ſed Fæ-
lix expreſsè declarauit ſe ſoluere nomine proprio
tamquàm fideiuſſor, vt in omnib. partiis exhibitis &
ſic aſſequimur ſolummodo obligationem propriam
fuiſſe extinctam, & eradicatam, non autem ſubſtan-
tiam obligationis filiorum Virginiæ, qui erant vere
principales debitores, quo caſu non intrat diſpoſitio
l. Modeſtinus, vt per gloſ. ibi in verbo nulla actio ver. 16
ſed ibi ſoluat. pro ſua obligatione, & melius *Caſtrenſ.*
ibidem nu. 6. ver. & è conuerſo, vbi ſi vnus ex prin-
cipaliter obligatis ſoluit pro ſe tantum non tollit o-
bligationem alterius ipſo iure, & ſoluenti fieri po-
reſt ceſſio etiam ex interuallo, & bene deducitur ex
reſponſo I.C. in l. Papinianus ff. mandati quem text.
ponderant *Bart.* & alij communiter in l. modeſtinus 15
Dec. conſ. 446. n. 1. in fin. & 2. *Guttierez* alleg. 4. n. 10.
in princ. *Felician.* de cenſib. li. 3. c. 3. num. 6. ver. ſi ve-
ro vbi quod vtilis eſt ceſſio, quamuis ex interuallo
facta fuerit, quoniam primitiua, & principalis obli-
gatio adhuc manet, nec ſublata eſt fideiuſſoris ſolu-
tione, *Maur.* de fideiuſſ. p. 2. ſect. 6. c. 5. n. 11. *Hadr.
Neguſant.* d. reſponſ. 301. n. 11. *Caſanat.* d. conſ. 11. n.
3. 16. & 18. vbi quod poſt ſolutionem adhuc obliga-
tionis ſubſtantia durat, & viuit, & debitor tantum
eximitur reſpectu creditoris, ſed debitum non era-
dicatur illiuſque actio in ſoluentem transfertur, &
egregie *Molin.* de contract. tract. 2. diſput. 548. nu.
3. *Gratian.* diſcept. forenſ. c. 286. nu. 4. & c. 795. n. 23.
& 24 *Rota* dicta dec. 153. nu. 4. p. 2. diuerſ. quæ eſt e-
tiam apud *Cenc.* dec. 184. nu. 4. cenſetur enim dum
ſoluit nomine propoſito reſtringere beneficium ſo-
lutionis ad ſui commodum, non autem aliorum, im-
mo animo, & tacito pacto ſe reualendi præuia ceſſio-
ne quandocumque facienda à creditore accipiente,
vt per *Molin.* ibidem.

Et ita diſpoſitio d. l. modeſtinus huc non eſt refe-
renda, quia vel loquitur ſolum in caſu ſpeciali Tuto- 16
rum, vt per *Henriq.* d. c. 28. num. 45. & poſt Cuman.
Guttierez d. alleg. 4. n. 10. ver. hanc tamen ſubdiſtin-
ctionem *Paſet.* conſ. 125. num. 15. in fin. verſic. vel
3. & conſ. 126. num. 5. vel certe non procedit quan-
do ſoluens (vt in præſenti vbi ſolutum fuit nomine
tantum fideiuſſoris) non intellexit aliorum obliga-
tiones interimere, & eradicare, vt bene per *Caſtrenſ.*

Deciſ. Clem. Merlini.

in dicta l.modeſtinus n.6.in vltimis verbis videndus *Menoch.*præſumpt.143.nu.3.li.3.*Gratian.*diſcept forenſ.d.c.186.n.6.& c.793.n.23. & 24. qui bene diſtinguit *Antonin. Amat.*reſol.37.n.7.& n.39.vbi multos congerit,& firmat quod fideiuſſor quando ſoluit vt fideiuſſor, & ſic nomine proprio tunc nullatenus eſt ſeruanda diſtinctio l.modeſtinus, & cum dicta l. modeſtinus ſolum ſubtilitatibus,& Iuris ambagibus nitatur,dignaque ſit ethnico,non autem pio, & litium oſore legiſlatore, vt prudenter obſeruat *Molin.*dicta diſput.544.nu.8.ver.ſatius,&c.ſobrie in ea eſt procedendum,& quantum fieri poteſt declinanda,immo correctam illam eſſe ex l.cum lis ff. de fi-
17 deiuſſor. haud temere ſuſpicatur *Henriq.*de fideiuſſor. dict.c.28. num.39. & 40.& in omnem caſum ex abundanti non denegaretur officium Iudicis ex æ-
18 quitate, & epicheia quadam cum ipſe fœlix ſoluerit & commodum non ad ipſum,ſed ad filios Virginiæ ſpectaret,quod in his terminis tradit *Surd.*conſ. 536.n.5.*Coſta* de remed.ſubſidiar.remed.33 n.15. & 16.*Paul.Bellon.*poteſt de eorũ quę fiunt incontinenti c.50.n.3 ver.vbicumque ita videtur *Gratian.*diſcept. for.d.ca.793.n.20.& 22.

Alterum vero obiectum, ſcilicet quod pecuniæ non ceſſerint in vtilitatem Fælicis, quia eſto etiam probari fuiſſe ſoluta ſcuta 400.Franciſco Maſſeo pro extinctione ſocietatis officij, & alia ſcuta 400. pro alia ſocietate Fuluio Amadeo,attamen, vt bene deducunt informantes pro D.Iacomellio conſtat dictas pecunias in effectu perueniſſe ad alios, qui bonam fidem recognouerunt pro tota ſumma, & Fælicem in alteta tantum contracta per Petrum de Americis ad fauorem Amadei ſe obligaſſe ex mera liberalitate,& ad Fælicem non ſpectabat commodum vel incommodum dictarum Societatum.

Tertium pariter circa veritatem cauſæ ceſſat,quidquid enim de illo ſit ſat eſt,quod reſpectu Fælicis,& Iacomelli non diſputatur principaliter ſuper validitate cenſus,ſed tantum pro fructibus ſolutis,qui data etiam prætenſa nullitate citra veri præiudicium attamen deberentur pro tempore, quo res habuit implicitum ſtatum validitatis.& ſic ante oppoſitio-
19 nem de nullitate modo tantum obiecta ab hæredibus filiorum Virginiæ Rota in Romana cenſuum 15. Iunij 1600. coram bo.mem. Card. *Millino*, quæ eſt dec. 29. num.5.poſt *Cenc* de cenſ. *Gratian.* diſcept. forenſ.cap.559.num 64.præſertim dum conſtat Capitulum Sancti Marci exegiſſe etiam iſtos cenſus à Virginia, & à dictis filiis, & eorum hæredibus & ſtante diuturna poſſeſſione ceſſat præſumptio doli, & intrat præſumptio bonæ fidei,vt in alia deciſione fuit firmatum.

Alia vero,quæ opponebantur,leuia viſa ſunt, vel altiorem requirere indaginem;neque diſcutienda in hoc ſummariſſimo,& executiuo Iudicio.

Et ita poſt ſextam diſputationem vtraque parte Informante reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Romana ſeu ſpoletana ſucceſſionis.

Veneris 30. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non conceditur,quando articuli ſint irreleuantes,& de aliquibus fundamentis irreleuantiæ.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria venit deneganda,quando articuli ſunt irreleuantes,& n.2.*

3 *Hæreditate adita ceſſat illa cauſa, & patrimonium, & eſſe incipit adeuntis.*

4 *Remiſſoria denegatur ad probandum id, quod per ſcripturas poteſt probari.*

5 *Statutum excluſiuum fœminarum non ligat perſonas non ſubditas actiue,& paſſiue, quia omnium perſonarum requirit ſubiectionem.*

6 *Ad probandam obſeruantiam denegatur remiſſoria.*

7 *Sicut ad probandum actus iudiciales.*

Deciſio DXIII.

RESolutum fuit Ioanni Comiti Deſiderio non eſſe dandam remiſſoriam, quia quotieſcumque materia articulata non eſt releuans, tunc numquam datur remiſſoria *Gloſ.*in c.cum contingat verbo nihilominus de offi..deleg. *Mohedan.* dec 5 n. 8 5.de probat.*Caſſador.*dec.2 nu.1. de dilat. *Capuaq.* dec.54.& 66.par.3.nihil enim eſt fruſtra agendum, & quis admitti non debet ad probandum id quod 2
probatum non releuat, & potius diſpendium, quam commodum afferet partibus *Butr.* in c.peruenit nu. 2. ad fin. qui filij ſint legitim *Caſtrenſ.* in dicta l. ad probationem nu.5.C de probat. *Bald.*in c.cum contingat ſub nu.1.ver. dixit Bernardus quod non debet cum aliis.

In caſu autem præſenti ex viginti & ſeptem articulis pro Ioanne Comite exhibitis, nullus quidem videtur releuans.

Nam primi nouem articuli continentes, quod Laurus,& Carius erant Nurſini,& acquiſiuerunt bona relicta in eorum familia, ſeque Nurſinos profitebantur,& tales velle ſe profiteri poſteros eorum, ac deſcendentes, vt ſibi ipſis ſuccederent, declarabant, ad rem non faciunt, quia cum de illorum ſucceſſione nõ agatur, ſed de ſuccedendo in hæreditate Pompilij,non eſt cur de eorumdem municipio, & ſubiectione inquiramus,ad affectum dignoſcendi,an ſtatutis Nurſiæ de ſucceſſione diſponentibus compræbenduntur,& licet fortaſſe bona relicta in hæreditate Pompilij à dictis Lauro,& Cario deſignauerit,attamen poſt aditionem cenſentur patrimonium adeuntis leg.1.§.verere ff de acquir. poſſeſſ. cum a- 3
liis,& ſolum attendi debet perſona immediata, de cuius quæritur ſucceſſione, vt eſt text. in leg. Aula C.de donat. & fuit dictum in Romana Domorum 10.Iunij 1616. coram bo.mem. *Andrea*, & in Romana ſucceſſionis 17.Iunij 1614.coram me;Si quæ re vera dicti Laurus,& Carius affectaſſent, vt Pompilius, aliique Deſcendentes ſemper eſſent Nurſini hanc conditionem præſcripſiſſent, & onus in teſtamento iniunxiſſent,& ſic probaᵹ id poſſet per teſtamenti ſcripturam, & ideo deneganda eſſet remiſſo- 4
ria Card *Seraphin.* dec.1460.n.3. *Rota* dec.589.nu. 1.in fine p.2. recent.

Alij nouem articuli continentes,quod Pompilius ſe Nurſinum iactabat,& Nurſiæ domicilium habebat,ideoque circa ſucceſſionem illius tamquam ſubditi,quoad bona in territorio Nurſiæ exiſtentia, attendendum ſit ſtatutum excluſiuum fœminarum, minus etiam releuare videntur tum quia ad effectum vt locum habeat dictum ſtatutum requirit ſubiectionem nedum eius, de cuius ſucceſſione agitur, ſed & perſonarum excludentium, atque excluſa- 5
rum, vt dixit Rota apud Sa.mem. Gregorium XV. dec.

dec.255.& latius in Narnien.ſucceſſionis 22. Maij 1628.coram me, quæ tamen ſubiectio non articulatur, & ſic probatio ex dictis articulis non ſufficit; Tum etiam quia cum ſtatutum Nurſinum excludat fœminas, propter deſcendentes maſculos, Dominis, videbatur ad effectum, de quo agitur, intelligendum eſſe de excluſione Sororum propter fratres, non autem propter Patrueles, qualis eſt Ioannes, & ſic probatio etiam, quid tale ſtatutum ſit attendendum illi tamen non ſuffragaretur, ſuper quo erit poſtea principaliter videndum neque quidquam firmare Dominis placuit ad effectum negocij principalis.

Subſequentes articuli dati ad probandam obſeruantiam extenſiuam dicti Statuti excluſiui in fauorem Patruelis, neque ſunt releuantes, quia dicta obſeruantia per ſententias, & res iudicatas in contradictorio iudicio obtentas probari poteſt, vndè remiſſoria haud concedenda ad probandum per teſtes, quod
6 probari poteſt per ſcripturas, vt dixit *Rota* in deciſi. 314.n.1 part. 1.recent. & coram bo. me. Cardinale *Caualerio* dec.87.num.1. cum aliis ſupra allegatis, & præſertim ad probandum actus iudiciales *Rota* dec. 196.num.8.parte 1.recent. & in his terminis proba-
7 tionis conſuetudinis fuit dictum in Leodien.vſuſructus 28. Ianuarij 1628. coram R.P.D.meo *Durano*, & in Florentina Porticus 25.Iulij 1629. coram R. P. D.meo *Queipo*.

Cæteri demum articuli, in quibus continetur matrimonium initum inter Ioannem, & Hyppolitam neptem Pompilij, & quod dicta Hippolita, & Ioſeph illius Pater erant Nurſini nihil faciunt ad cauſam, neque quidquam habent commune cum Succeſſione ſuper qua eſt controuerſia, & ex illis datis pro probatis nullum ius conſequeretur Ioannes ad effectum, ad quem petit remiſſoria.

Quam propterea vtraque parte informante denegandam eſſe reſolutum fuit, &c.

Romana Caſalis Capicottæ.
Veneris 30. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

In ſolutione facienda à Creditore anteriore an poſſit agi inſolidum contra quoſcumq; vel an poſſit, vel debeat agi contra poſteriores ad euitandum circulum.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca eſt ius, quod competit in ſolidum contra omnes poſſeſſores bonorum obligatorum.*
2 *Circuitus inutiles ſunt euitandi inter Creditores.*
3 *Fallit in Creditore anteriore, qui poteſt experiri, contra quem magis placet.*
4 *Pecunia ſoluta vni Creditori ſub cautione de reſtituendo anterioribus, ac potioribus, habetur ac ſi extaret.*

Deciſio DXIV.

PEr ſententiam bo.me. *Iuſti* fuerunt portiones huius Caſalis aſſignatæ Creditoribus Luraghi, data cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & concurrendi cum æqualibus, Cumque plures ex dictis portionibus perueniſſent ad Excellentiſſimum Dominum Marcum Antonium Principem Burgheſium, uideque adminiſtrator extitiſſet dicti Caſalis, & variæ orientur in dies controuerſiæ inter creditores Cenſuarios, & alios circa exactionem eorum crediti, idem Excellentiſſimus Dominus Princeps conſuluit Rotam ad quem ſpectet onus ſoluendi Cenſus, Et hodie reſponſum fuit Poſteriores creditores teneri, non autem in præiudicium Dominorum Cenſuum; Ipſi enim Domini Cenſuum poſſunt agere, vel Saluiano, vel hypothecaria contra quem 1
malint ex poſſeſſoribus iuxta naturam hypothecæ, quæ omnes afficit in ſolidum l.Moſchis cum ibi notat.per Doctores ff.de iure fiſci, & fundus ille tranſiuit cum ſuo onere in quemcumque poſſeſſorem, adeout non poſſit Dominus Cenſus compelli, vt magis vnum poſſeſſorem, quam alium conueniat, Nec ſuffragatur anterioribus creditoribus regula, quod circuitus inutiles ſint euitandi l.g.cum fundus §.ſer- 2
uum ff.ſi cert.pet.*Surd*. conſ.248. num.18. & quod iniquè actum videretur cum creditoribus anterioribus, ſi conuenirentur, cum ipſi poſtea poſſent agere contra poſteriores pro releuatione, & ſic daretur multiplicatio litium; Quoniam reſpectu ipſorum Dominorum Cenſuum non eſt inutilis hic circui- 3
tus, & ideò non euitandus *Card*.in Clement. Auditor num.16. & ibidem *Imol*.num.24.de reſcript.*Anchar*. conſ.368.num.6. *Tiraq*. de retract.conuen.§. 2.*Gloſ*.vnica num.71.*Franch*. dec.273.num. 5. ad finem, fieri enim poteſt, quod priores creditores ſint facilioris exactionis, quam poſteriores, & ideò graue inferretur præiudicium Dominis cenſuum, ſi cogerentur iſtos immunes ſeruare, & ſolum deberent conuenire poſteriores.

Secluſo autem præiudicio Dominorum Cenſuũ, Rota cenſuit creditores poſteriores omnino teneri, quoniã iſti poſteriores tenentur conſeruare indemnes alios anteriores, & ſic ſi prædicti anteriores pulſabuntur à Dominis Cenſuum, & fuerint coacti ſoluere, poſſunt ſe reualere contra alios poſteriores, qui tenentur conſeruare indemnes ipſos anteriores creditores, Præſertim concurrente cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & concurrendi cum æqualibus, cuius virtus eſt, vt perindè ſit, ac ſi extarent pecuniæ *Caſtr*.conſ.285.in princip.li,1. 4
Franch.dec.75.num.9.& dec. 200. num. 4. & dixit *Rota* apud *Pacific*.de Salviano dec.133. num.11.& in Romana Scutorum 18.millia 14 Decemb. 1629. coram Reuerendiſſ.Domino meo *Decano*; Si autem extarent pecuniæ, vel bona Luraghi, & eodem tempore concurrerent plures creditores pro illarum auocatione, & crediti ſatisfactione, nulli dubium eſſet, quod prius ſatisfaciendum eſſet prioribus creditoribus, ex regula qui prior, &c. damnumq; & iacturis decoctionis ſpectaret ad poſteriores, & ſtante dicta cautione de reſtituendo, &c. priores poſſunt repetere à poſterioribus, quidquid illis datum fuit vt per Ioſeph *Ludouic*.dec.*Peruſ*.45.nu.20. *Franch*. & *Rotam* in locis præallegatis.

Et ita informante Excellentiſſimo Domino Principe reſolutum fuit, &c.

Sancti Seuerini Ducis.
Veneris 2. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Donatio facta contemplatione [illegible] matrimonij non poteſt reuocari à Viro, & Socero in præiudicium Coniugis, niſi illa conſenſum præſtet, etiam ſi ea abſente ſit, facta concurrente ſtipulatione

Notarij, & dictæ dona.ioni nihil etiam poteſt detrahi.

SVMMARIVM.

1 *Per donationem factam contemplatione certi matrimonij quæritur ius Vxori.*

2 *Et ex ea quæritur ius, ac actio Vxori.*

3 *Obligatio continens clauſulam Cameralem habet paratam exequutionem.*

4 *Donatio contemplatione certi matrimonij cenſetur mottuum in ea, quæ ducitur in Vxorem accedendi, & conſentiendi in eo matrimonio, ideo eſt irreuocabilis etiam viro conſentiente.*

5 *Et non poteſt d. donationi aliqua conditio addi, per quam fit deterior conditio Vxoris.*

6 *Nec ex eo dici poteſt ceſſare intereſſe Vxoris, ex quo fructus ſpectent ad Virum.*

7 *Non poteſt reuocari dicta donatio ex ingratitudine Viri.*

8 *Nec eſt ſubiecta confiſcationi.*

9 *Stipulatio Notarij quærit ius omnibus habentibus intereſſe.*

10 *Adimplementum eſt probandum ex parte eius, qui tenetur præcisè, & ad formam obligationis.*

Deciſio DXV.

DOmini reſponderunt mandatum eſſe relaxandum ad fauorem Dominæ Amantię contra Antonium Socerum, vt conſignet, & conſeruet fundum, qui aſcendat ad annuum redditum ſcutorum 150. vel quem iam tradidit augeat ad dictum redditum; In Capitulis enim matrimonialibus Amantia pro dote ſibi conſtituit fundum, & viciſſim Antonius promiſit Bernardino filio ſponſo dictæ Amantiæ aſſignare alium fundum redditus ſcutorum 150. cum obligatione Camerali, & aliis clauſulis ſolitis, vndè cum hæc promiſſio facta in capitulis matrimonialibus, & pro certo matrimonio cum Amantia contrahendo, dicatur pars ipſius matrimonij, & actus correſpectiuus ad illud, & ad dotem, immò confuſus cum ipſo contractu matrimoniali, ſequitur ius irreuocabile quæſitum fuiſſe nedum Bernardino filio cui donatum fuit, ſed & Amantiæ *Nurui* ad l. petens, & ibi
1 *Bald.* C. de pact. idem *Bald.* in l. ſi præſes ver. nota bene dico C de donat. *Guido. Pap.* dec. 145. n. 2. *Natt.* conſ. 609. nu. 11. *Menoch.* conſ. 203. nu. 13. & ſeqq. & conſ. 261. n. 15. *Monter.* in reſponſ. pro Vxor. p. 1. n. 78. & 79. *Matienz.* ad l. *Caſtell.* tit. 6. l. 1. Gloſ. 8. n. 3. *Molin.* de primogen. li. 4. ca. 2. n. 17. & 18. *Sanchez* de matrimonio li. 9. diſput. 32. nu. 3. & 4. *Cancer.* var. reſol. p. 1. cap. 8. num. 44. *Maſtrill.* dec. 211. num. 4 p. 3. *Giurb.* qui alios cumulat ad conſuetud. *Meſſan.* p. 1. Gloſ. 8. num 74. Ipſaque Nurus habet actionem, vt hæc aſſignatio fundi facta à ſocero ſuum habeat ef-
2 fectum, & perſeueret, vt in puncto notat *Ioan. Franc.* à Pont. conſ. 80. n. 15. Et ſtante obligatione Came-
3 rali exequutiuè procedi poteſt *Caſſador.* dec. vnica n. 2. de mut. petit. *Rota* deciſ. 69. & 70. numer. 1 poſt *Modern. Roman.* de oblig. *Camer.* & paſſim dicitur.

Non obſtat hanc donationem fuiſſe reuocatam ab Antonio, & illi conſenſiſſe Bernardinum; cui fuerat donatum; Quoniam ſi ius quæſitum fuit Amantiæ Coniugi, & aliter ſine dicta aſſignatione facta marito de fundo ſcutorum 150. non erat ipſa Amantia contractura matrimonium, quemadmodum matrimonium reuocari non poteſt, ita nec illa aſſignatio contemplatione matrimonij emanata reuocari poterat ſine ſolemni conſenſu Amantiæ, donatio enim illa recipit legem, & naturam ipſius matrimonij, cuius reſpectu facta eſt, aliàs iniquè actum fuiſſet cum Puella, eique impoſitum ſi poſtquam allecta fuit aſſignatione illius fundi per Socerum ad matrimonium, clanculum deindè reuocaretur dicta aſſignatio, cuius intuitu Puella nupſit Bernardino, vel ſaltem pinguiorem dotem conſtituit, & in terminis, quod 4
non valeat hæc reuocatio, etiam de conſenſu mariti docet *Guidop.* dec. 145. per tot. *Tell. Fernand.* in leg. 17. *Taur.* num. 73. *Paleaz.* de maior. Hiſp. p 1. quæſt. 22. num. 32. ad med. *Matienz.* ad l. Caſtel. titolo 6. leg. 1. gloſ. 8. num. 4. *Pancirol.* conſ. 172. num. 9. *Ioan. Franc. à Pont.* conſ. 25. num. 1. & ſeqq. vbi quod pro lege debet ſeruari, & ſecundum dictam dec. *Guidop.* paſſim, & indiſtinctè iudicatum fuiſſe teſtatur *Franch.* deciſ. 205. num. 1. & dec. 436. numer. 4. & 5. *Molin.* de rit. nupt. li. 3. quæſt. 6. num. 29. & 35 *Peregr.* conſ. 78. num. 10. li. 3. *Cancer.* var. reſolut. parte 1. *Maſtrill.* dicta deciſ. 211. num. 4. parte 3. *Rouit.* conſ. 94. num. 22. c. 8. num. 34. *Fontanell.* de pact. nuptial. clauſ. 4 gloſ. 1. num. 18. & 19. *Sanchez.* de matrimon. dicta diſput. 32. num. 1. & ſeq. & num. 3. vbi quod nedum nequit reuocari hæc donatio etiam filio conſentiente, ſed nec noua conditio adiici poteſt dictæ donationi, per quam deterior aliquo modo fieret 5
conditio Vxoris, quod idem firmat *Giurb* ad conſuetud. *Meſſan.* dict cap. 1. gloſ. 8. part. 1. num 75. & 76. *Molfeſ.* plenè conſ. 2. num. 6. & conſ. 11. numer. 2. & ſeqq. & ad conſuetud. *Neapolit.* tit. de renunciat. qu. 7. num. 16. tom. 1. & dixit etiam *Rota* apud Reuerendiſſimum Dominum meum *Decanum* dec. 44. nu. 5. & ſeq.

Non obſtat non competere actionem Vxori, cum ipſa non habeat intereſſe, & quod fructus omnium bonorum ſunt mariti l. doris fructus l. ſi is qui ſty- 6
chum §. 1. ff. de iur. dot. Card. *Mantic.* dec. 123. num. 2. cum aliis. Quoniam mulier non agit ad conſequutionem fructuum, nec prætendit ſibi fuiſſe donatum, ſed dumtaxat deducit ſuum intereſſe eo quod ipſius intereſt habere maritum diuitem, & hoc intuitu dum ſperauit ex dicta aſſignatione facta per Antonium Socerum Bernardino ſponſo, indè pinguiora alimenta, & honeſtiorem ornatum ſibi ſuppeditari, 7
nupſit dicto Bernardino, & amplam dotem promiſit, alioquin reuocata dicta aſſignatione mulier fruſtraretur illa ſpe, *& doloſè circumueniretur*, & illuderetur, vndè benè mulieri competit actio non pro conſequendis fructibus, qui omnino ſpectant ad maritum, nec ipſa ſuper illis habet dominium aliquod; ſed ſolum pro ſuſtinenda dicta aſſignatione, in qua ſaltem mediatè habet intereſſe, & in propoſito benè applicantur deducta per *Io. Franc. à Ponte* dicto conſ. 8. num. 11. & 15. *Molfeſ.* d. conſ. 11. numer. 14. & ſeqq. *Menoch.* conſ. 261. num. 23 & conſ 967. nu. 18. & ſeq. *Giurb.* ad conſuetud. Meſſan. d. cap. 1. Gloſ. 8. num. 77. & ſeqq. *Molin.* de rit. nupt. dicta quæſt. 6. num. 33. & 34. vbi num. 36. & 39. qui rationibus, & Doctorum authoritatibus congeſtis firmat huiuſmodi donationem neque ex ingratitudine per filium commiſſa reuocari, neque per crimen à filio perpetratum in fiſcum tranſire ob præiudicium Vxoris, 8
cui irreuocabiliter ius quæſitum fuit, vt ſupra dictum eſt.

Non obſtat nihil promiſſum fuiſſe Amantiæ, & ita non poſſe vti Inſtrumento, & Apocha, in quibus facta fuit aſſignatio dicti prædij redditus ſcutorum 150. Quoniam ad hunc effectum ſufficit hanc aſſi-

gnationem

gnationem factam fuiſſe contemplatione matrimonij certi contrahendi cum ipſâ Amantiâ, vt inferunt Doctores præcitati.

Sed ceſſat difficultas, quia in Apochâ ſignanter fuit dictum, *E per oſſeruanza di quantò ſi contiene, detto Signor Antonio promette, obligandoſi perſonalmente per maggior validità di quanto nelli ſopradetti Capitoli ſi contiene à fauore della Signora Amantia Margarucci* &c. & in Inſtrumento dicitur; Hanc conceſſionem, & donationem fecit D. Antonius Bernardino filio, vt ille onera matrimonialia, & liberos ex hoc connubio cum Amantia exorituros vberiorem ſubſtentandi obtineat facultatem, & ſic eiuſdem Amantiæ adeſt intereſſe, & illi fuit ius quæſitum ex ſtipulatione Notarij, pro omnibus quorum intereſt con-
9 tenta in obligatione Camerali, vt latè in his terminis per *Menoch.* conſ. 203. n. 19. vbi quod ſtante dicta Notarij ſtipulatione, donatio in detrimentum vxoris nullatenus reuocari poteſt, *Cancer.* variar. reſol. dicto cap. 8. n. 3 a. *Rota* dec. 97. n. 1. & dec. 99. n. 7. poſt *Modern. Roman.* de obligat. Camer. & in Romana Canonum 1. Martij 1623. coram bo. mem. *Vbaldo.*

Non obſtat non probari, fundum, quem modò poſſidet Bernardinus non aſcendere ad dicta ſcuta 150. 10 redditu; Quia vltra quod ex teſtibus datis pro Amantia, id ſufficienter deduci videtur, reſpondetur, quod cùm Antonius promiſerit factum, nempe ſe
10 traditurum Agrum illius redditus, ideò ipſi incumbit onus probandi ſe tradidiſſe fundum cum dictâ qualitate, ſcilicèt illius redditus, & Amantiæ agenti ad implementum promiſſionis ſufficit negatiua, l. 1. C. de probat. *Nat.* conſ. 569. n. 4. *Becc.* conſ. 105 n. 11. *Surd.* dec. 64. n. 29. & 30.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.

Veneris 13. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Actus ſimulatus nullum parit effectum.*
2 *Beneficium vacat per matrimonium.*
3 *Gratia ad corroborandum primam impetrari poteſt.*
4 *Gratia cum clauſula, perindè valere, non præiudicat alteri.*
5 *Clauſula ſine præiudicio tertij, eſt de ſtylo in gratia apponi ſolita.*
6 *Et præſeruat ius tam in re, quàm ad rem.*

Deciſio DXVI.

CEnſuerunt Domini eſſe recedendum ab vltimo loco deciſis ſub die 4. Iulij 1629. Quia cùm in alijs deciſionibus in hâc causâ factis fuerit iam firmatum Cæſarem ſemper in poſſeſſione permanſiſſe vſq; ad contractum matrimonij, & reſignationem, ac permutationem fuiſſe ſimulatam, & effectum non habuiſſe, & ſic illa haberi debeat pro non factâ, l. ni-
1 hil, ff. de inoff. teſtam. *Surd.* conſil. 3. n. 29. *Gonzal.* ad reg. 8. Cancell. Gloſ. 55. n. 21. cum aliis in dictis deciſionibus allegatis, beneficium non vacauit per reſignationem, ſed per contractum matrimonij, ad tra-
2 dita per *Rotam* dec. 6. n. 2. de elect. in nou. Card. *Seraph.* dec. 1446. n. 1. in recent. dec. 379. n. 5 & 6. p. 1. & conſequenter ſecunda gratia reualidatoria, ſiue
3 perindè valere, in quâ fundatur vltima deciſio, ſubſi-

Deciſ. Clem. Merlini.

ſtere non poteſt, quia illa ſupponit vacationem per reſignationem, ſeu permutationem, & præexiſtentiam primæ gratiæ, cuius eſt quoddam additamentum, & gratia addita gratiæ, nempè ad reualidationem primæ gratię ordinata, *Gemin.* conſ. 11. n. 2. & conſ. 128. n. 4. & ſeqq. *Mandoſ.* de Signat. Iuſtit. tit. de perindè valere, verſ. perindè valere il 2. *Rota* d. dec. 379. recent. nu. 3. & 4. par. 1.

Prætereà gratia perindè valere non operatur in præiudicium Iuris alteri acquiſiti, *Gemin.* dicto conſ. 11. n. 3. *Rebuff.* in prax. tit. de reſcriptis, etiam & per- 4
indè valere nu. 27. & ſeqq. niſi Papa in ſpecie illud tollat *Gemin.* dicto conſ. 128. n. 6. & 7. quod quidem Sanctiſſimus D. Noſter in caſu propoſito non ſolùm non fecit, ſed immò in dictâ ſecundâ gratiâ expreſſè legitur appoſita clauſula illa (Dummodò de tempore datæ præſentium, non ſit in eâ ob non factam publicationem, aut contractum matrimonij, vel aliàs, alicui ſpecialiter ius quæſitum) quam clauſulam in iſtis gratiis ſolitã eſſe apponi teſtatur *Rebuff* in prax. 5
d. tit. de reſcript. perinde valere nu. 32. Card. *Seraph.* dec. 1410. n. 2. & per eam præſeruatur omne ius tam in re, quam ad rem, *Garz.* de beneſ. p. 4. c. 3. n. 20. *Rota* 6
coram Card. *Caualerie* dec. 231. n. 4. & in recent. dec. 253. nu. 1. p. 2. Et conſequenter ipſa ſecũda gratia D. Buffalino ſuffragari non poteſt in præiudicium Domini Octauij, cui fuerat iusquæſitum ex Patronorũ præſentatione ad eius fauorem facta, de quâ in aliis deciſionibus in causâ factis.

Denique in dictâ ſecundâ gratiâ adeſt etiam alia clauſula (& quatenus prædicta Eccleſia, ſeu Capella de dicto Iurepatronatus exiſtat, ſaltem medietatis dictorum Patronorum accedat aſſenſus) de quo tamen aſſenſu pro parte D. Buffalini doctum non fuit &c.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Cæſeuaten. Prædij.

Lunæ 16. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Marito quando in actu traditionis dotis fuit datum prædium æſtimatum, dominium illius ei irreuocabiliter acquiritur, & ſoluto matrimonio prædium vxori non reſtituitur, ſed illius æſtimatio, & hoc procedit ex quâdam fictione venditionis inter Virum, & Vxorem.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi datur immiſſio vigore l. fin. C. de ed. D. Adr. toll.*
2 *In dotem quando in actu traditionis dantur res æſtimata, non dicuntur dotales, & ſoluto matrimonio non redduntur ipſa res vxori, ſed ipſarum rerum æſtimatio.*
3 *In dotem quando dantur res æſtimatæ ex ipſâ æſtimatione inſurgit quadam venditio inter coniuges.*
Quia cenſetur re ipſa per mulierem, vel eius parentes vendi v. g. fundum ſponſo, & pretium eiuſdem fundi fingitur ſolutum Vxori, & illicò ex cauſa dotis idem pretium breui manu datum marito nu. 3. 13. 18. 19.
4 *Contractus vnus tranſit in alium ex iuris miniſterio.*
5 *Emptori acquiritur dominium rei emptæ irreuocabiliter per emptionem.*
6 *Dos quando fuit tradita in fundo æſtimato dicitur re verâ conſiſtere in quantitate pecuniarum prædij æſtimati, & non in prædio.*

7 *Solus non debet aliud pro alio.*
8 *Datio in ſolutum, & pagamentum eſt loco pecuniæ.*
9 *Pro pecunia mutuò petita, conſenſu partium poteſt ir di iumentum, & adhuc mutuum eſt, & pecunia eſt reſtituenda.*
10 *Datio in ſolutum verè, & propriè facit emptionem, & transfert dominium.*
11 *Clauſulæ (iure proprio, & in perpetuum) important dominij tranſlationem.*
12 *Dos ſi conſiſtit in fundo dotali, & vxori ſoluto matrimonio ſit reſtituendus, non eſt acquirendus pro hæredibus mariti.*
14 *Dotis ſolutio cenſetur facta principaliter marito, cõtemplatione tamen vxoris.*
15 *In contractibus potiùs inſpici debet effectus, & illud, quod conuenit naturæ ipſius contractus, quam nominatio, & verba.*
16 *In contractu ſi aliquid appoſitum ſit, quod non conueniat effectui contractus, pro non appoſito habetur.*
17 *Dos eſt ſoluenda ipſi marito pro onerib. matrimonij.*
20 *In inſtrumento ridiculum eſt, quod vtrique parti data ſit facultas abſque vlla cauſa reſiliendi à cõtractu.*
21 *Minoribus plura priuilegia à iure conceſſa ſunt.*
22 *Actio omnis realis, & perſonalis ſpatio 40. annorum perimitur.*
23 *Tranſactio non ſubſtinetur ſtante falſa cauſa.*
24 *Mater ſuccedit in bonis filiorum defunctorum poſt patrem.*
25 *Mater quando tranſit ad ſecunda vota, tenetur conſeruare filiis primi matrimonij, quicquid habuit à primo viro, vel à filiis eiuſdem matrimonij.*

Deciſio DXVII.

NOdus difficultatis iſtius cauſæ in eo poſitus eſt,
An fundus Vicilianus ſpectaret ad Aureliam,
ſiue potiùs ad Camillum maritum; ſi enim ad Camil-
lum ſpectabat, filij Americi, & dictæ Aureliæ ex ſe-
cundo matrimonio nullã partem poſſunt hodiè con-
ſequi in dicto fundo, ſed ſolùm habent actionem ad
partem quantitatis dotis, & totus fundus pertineret
ad Hectorem filium poſthumum ex primo matrim.
eiuſdem Aureliæ; ſi verò fundus tamquam dotalis
erat in dominio Aureliæ, vtiq, filij Americi ex ſecun-
do matrimonio rectè obtinuerunt immiſſionem pro
medietate in dicto prędio in vim teſtamenti Aurelię
1 ex l.fin.C.de edict.*Diu.Adr.*toll. in cuius difficulta-
tis diſcuſſione quamuis ſub die 18. Februarij 1630.
coram R.P. D. meo *Dunozetto* Rota dixerit fundum
ſpectâſſe ad Aureliam, eo quod dotalis eſſet, & datus
in dotem, nec fuiſſe æſtimatum tali æſtimatione, quæ
fecerit venditionem; Attamen ſub die 27. Nouembr.
eiuſdem anni coram eodem D. *Dunozetto* Rota omi-
ſit hoc motiuum, & hodie etiam coram me reiectum
fuit.

Quoniam verè dictus fundus Vicilianus non eſt
in dote, ſed pecunia, fuit enim æſtimatus certo pre-
tio, & intrat concluſio, quod res æſtimatæ in actu
traditionis dotis non dicuntur dotales, & ſoluto ma-
2 trimonio non redduntur ipſæ res Vxori, ſed ipſarum
rerum æſtimatio l.quoties l.ſi inter Virum l.cùm do-
tem vbi DD.C.de Iur dot.l.ſi æſtimatis ff. ſolut.ma-
trimon.l.fin.C.de pact.dot. *Bart.*in l.2.§. mela n.1.
ff.de dot.pręleg.*Purpur.*in l.ex conuentione n.24.C.
de pact.*Couar.*pract.qq.c.28.n.1.*Cephal.*conſ.351.n.
35.& ſeqq *Natt.*conſ.650. nu.5.*Menoch.* præſumpt.
74.ſub n.3.li.3.*Simon.de Prat.*conſ.111. n 39. Ex ipſâ
enim æſtimatione inſurgit quædam venditio inter
Coniuges, quia cenſetur re ipſâ per mulierem, ſiue 3
eius parentes vendi fundum ſponſo, & pretium eiuſ-
dem prædij fingitur ſolutum Vxori, & illicò ex cau-
ſâ dotis idem pretium breui mandatum, & numera-
tum pro dote eidem Marito, & ita contractus quidẽ
dotis exprimitur, ſed latet alius cõtractus emptionis,
& miniſterio Iuris vnus contractus tranſit in alium,
vt inquit *Bald.*in leg.ſi inter nu.2.& leg.quoties n.2. 4
C.de iur.dot.*Soccin.ſen.*conſ.57.n.6.verſ.ſeptimus eſt
caſus lib.primo *Becc.*conſ.42.num.3.*Menoch.* conſ.
1209.n.1.& ſeqq ex quo deindè ſequitur, vt non am-
pliùs prædium, cuius dominium irreuocabiliter per
emptionem acquiſitum fuit marito, ſed æſtimatio illa
& pretium ſint reſtituen. Vxori, vt concludunt præal- 5
legati Doctores.

Quod preſertim verum eſt in hoc caſu, quia à prin-
cipio Aurelię fuit conſtituta dos in quantitate certâ,
ibi, cum dote, & dotis nomine ſcutorum 1200.ad ra-
tionem ſolidorum 70. pro quâ dote dedit, & in ſo- 6
lutum conſignauit fundum Vicilianum æſtimatum
ad rationem librarum 63.pro quâlibet tornatura, vn-
dè antecedens aſſignatio dotis in quantitate, non au-
tem datio fundi eſt conſideranda & dos reuerà con-
ſiſtit in quantitate promiſſa, non autem in fundo qui
in executionem d. promiſſionis & æſtimationis tra-
ditus fuit ita *Corn.*conſ.92.n.6.li.4.*Bero.*conſ.63.n.5.
*Soccin.Iun.*conſ.141.n.4.li.1.*Couar.*pract.qq. c.28 n.
1.verſ.2.apparet *Cephal.*conſ.351.n.22.& ſeq.& pre-
ſertim n. 31. vbi quod ſi aliter intelligeretur prioris
obligationis nouatio inducta eſſet, & aliud pro alio 7
ſolueretur *Menoch.*conſ.1209.n.14.

Et hoc magis confirmatur, quia dicta datio in ſo-
lutum, & pagamentum (vt dicitur) in Inſtrumento, 8
eſt loco pecuniæ l.ſi pro mutuâ C.ſi cert.per.vbi pro
pecuniâ mutuò petitâ conſenſu partium poteſt tradi
iumentum, & tamẽ adhuc mutuum eſt, & pecunia eſt
reſtituenda, & leg.ſi pretij cauſa C.de reſcind.vendit. 9
& propterea vere, & propriè facit emptionẽ, & tranſ-
fert dominiũ leg.eleganter in princip.ff.de pignorat.
act. & ita in his terminis tradunt *Soccin.ſen.*conſ.69. 10
n.li.4. *Cephal.*conſ.351.n.12.& hoc ſolum ſufficeret,
vt inquit *Natt.*conſ.650.n.3.& ſeq.Card.*Mantic.* de
tacit.li.12.tit.28.n.5.*Bec.*conſ.42.n.5. *Handed.*conſ.
41.n.10.& 11. lib.1.*Menoch.* dicto conſ.1209.n.14.

Maximè verò concurrentibus clauſulis illis iure
proprio, & in perpetuum, quæ important tranſlatio- 11
nem dominij & in propoſito notant *Roland.* conſil.
86.n.11.& 13 li 4.*Menoch.*d.conſ.1209. n.9. & con-
ſiderauit etiam in Interamnen.dotis 2. Februar.1589.
coram Card.*Platto*, & in Bononien. pecuniaria 14
Februar. 1605. coram Eminentiſſimo D. Card.*Pam-
philio*, & in Ciuitatis Caſtelli, ſeu Peruſina dotis 18.
Aprilis 1614.coram bo.me.*Remboldo.*

Et quod prædium fuit traditum Camillo pro ipſo,
& ſuis hæredibus, & ſic irreuocabiliter illi acquiſi-
tum, ſi enim in eo dos, tamquam in fundo dotali cõ-
ſtitiſſet vxori ſoluto matrimonio reſtituendum fuiſ-
ſet, non erat acquirendum pro hęredibus Camilli, vt
benè per *Purpurat.* in l. ex conuentione n.37. C. de 12
pact.*Corn.*conſ.172.n.2.verſ.his tamen non obſtan-
tibus li.1.*Becc.*dicto conſil.42. nu.7 & 8.*Natt.*dicto
conſ.650 n.2.*Handed.*dicto cõſ 41.n.6.Card.*Man-
tic.* de tacit.& ambig.d.li.12.tit.28.n.12.*Menoch.*di-
cto conſ.1209.n.4.ex quibus & ex toto contextu In-
ſtrumenti dotalis dilucidè dignoſcitur verè dotem
fuiſſe in quantitate, & prædium datum fuiſſe in 13
ſolutum, prout diſertis verbis etiam aſſeritur ibi-
dem.

Non

Non obſtat prædium fuiſſe traditum Camillo, &
Aureliæ, & hinc benè inferri venditum illud non
fuiſſe eidem Camillo ſolì, nam quoniam verba Inſtru-
menti non dicunt prædium fuiſſe aſſignatum Aure-
liæ, & Camillo, ſed quod Camillus, & Aurelia ex-
computarunt, & compenſarunt dicta ſcuta fuiſſe, &
ideo referuntur ad illum actum, qui inſequitur poſt
venditionem, quia vt dicebatur à principio ex ipsâ
æſtimatione reſultat tacita venditio, & cenſetur quod
Maritus emat fundum, & ſoluat precium Parentibus
ſpouſæ, & deindè breui manu iidem Parentes ſol-
uant idem precium marito in dotem, & ita verba In-
ſtrumenti referuntur ad hanc tacitam receptionem
pecuniarum in dotem, non autem ad traditionem
fundi æſtimati, & venditi, & ſolutio dotis cenſetur
facta marito principaliter, contemplatione tamen
14 vxoris, at magis attenditur factum, quàm contem-
platio, & potiùs inſpici debet effectus, illúdq; quod
conuenit naturæ ipſius contractus, quàm denomina-
15 tio, & verba, vt monuit Neratius in l. Inſulam ff. de
præſcript. verb. & in his terminis appoſitè notat Me-
noch. dicto conſ. 1209. n. 15. ſiq; aliquid appoſitum eſt
in contractu, quod non conueniat eſſectui contra-
16 ctus, habetur pro non appoſito, vt docuit Bald. in
rubr. C. de iur. emphit. n. 12. idem Menoch. dicto conſ.
1209. n. 18. & proindè in caſu præſenti actus tradi-
tionis prædij, iure attribuitur ſoli marito, reiecta cõ-
templatione vxoris, quia ipſi marito dos eſt ſoluen-
da pro oneribus matrimonij, vt per Crauett. conſ. 91.
n. 8. & ſeqq. Et hoc idem meliùs etiam deprehendi-
17 tur ex Inſtrumento aſſignationis, quia cùm prædium
eſſet maioris valoris, quàm dos taxata in ſcutis 1200.
non dicitur quod Aurelia, & Camillus teneantur re-
ſtituere reſiduum quod erat de libris 120. ſed ſimpli-
citer dicitur, quod dictum reſiduum ipſe Camillus
dumtaxàt promiſit reddere, ſignum patens quod fun-
dus ſolummodò in dominium ipſius Camilli, tam-
quàm emptoris irreuocabiliter translatus fuit, non
autem Aureliæ, quæ alioquin debuiſſet etiam ipſa
18 promittere reſtitutionem reſidui excedentis valo-
rem ſcutorum 1200. prout promiſit Camillus, ipſi-
que Aureliæ cenſetur breui manu ſoluta dos ſcuto-
rum 1200. redacta ex pretio dicti fundi Viciliani
per Camillum emptorem ſoluto, & ex ſimili pro-
miſſione, ſeu remiſſione ſupplementi pretij ex fun-
do in dotem dato argui omninò dotem in pecuniâ
conſiſtere, & fundum emptum eſſe à marito ob-
19 ſeruat Menoch. dicto conſil. 1209. numero duodeci-
mo & 13.

Aliud autem motiuum tam in primâ, quàm in ſe-
cundâ deciſione coram Domino meo Dunozetto ap-
probatum, quod ſcilicèt DD. Abbatibus filiis Aure-
liæ ex primo matrimonio prætendentibus poſſeſſio-
nem totius prædij, tamquam dati æſtimati, & ſic em-
pti à Camillo Patre, obſtat concordia, in quâ Aure-
20 liæ tranſeunti ad ſecunda vota dicti filij primi ma-
trimonij tradiderunt prædium liberum pro ſuâ dote
adhuc conſiſtere hodiè etiam DD. cenſuerunt. Quia
verè in tranſactione, filij prioris matrimonij aſſi-
gnarunt hoc prædium dictæ Aureliæ adiecto pacto
reſolutiuo in caſu quo filij nollent ſtare contractui,
vt in Inſtrumento, in quo licèt pactum illud reſolu-
tiuum concedere videatur facultatem filij primi ma-
trimonij recedendi à contractu, tamen debet intelli-
gi, quatenùs de iure eſſet locus reſciſſioni tráſactio-
nis, aliàs eſſet ridiculum, quod in eodem Inſtru-
mento, vtrique parti data eſſet facultas abſque vl-
lâ causâ reſiliendi à contractu, & tranſactione ſu-
uâ pro ſedandis diſſidiis inter Matrem, & filios, &
benè deprehenditur, quod mens contrahentium
dum appoſuerunt, pactum reſolutiuum, illa fuerit,
vt in caſu quo pupilli tranſactioni, ſtare noluiſſent,
liceret Aureliæ ad primæua iura redire; illa enim
verebatur fortaſſè pupillos aliquo tempore tranſa-
ctionem eſſe impugnaturos, ob quam plura priuile-
gia ipſis à iure conceſſa, vndè eo caſu voluit ſibi
Aurelia expreſſè conſulere, & reſeruare ius re- 21
deundi ad primæua iura. & ita Pupilli, virtute
prædicti pacti, non habent facultatem redeundi à
tranſactione, niſi in caſibus à iure permiſſis, in iure
autem cautum non reperitur, vt elapſis quadraginta
annis dempta pupillari ætate minor poſſit contra-
ctum in pupillari ætate factum reſcindere, cum &
ſpatio quadraginta annorum omnis actio realis, &
perſonalis perimatur l. ſicut C. de præſcript. 30. vel 22
40. anno. Data autem validitate tranſactionis,
per quam fundus Vicilianus liberè translatus fuit in
dominium Aureliæ, ſequitur ſuſtineri inſtitutionem
filiorum ſecundi matrimonij in medietate dicti fun-
di, & rectè illius vigore conceſſam fuiſſe eiſdem pro
medietate immiſſionem per ſententiam Rotalem,
quam ex hoc ſecundo motiuo Domini dixerunt eſſe
confirmandam.

Verùm quia hodiè ab informantibus pro Abbati-
bus de nouo obiiciebatur dictam tranſactionem
non ſuſtineri tamquam ex falsâ causâ ibi expreſſa 23
emanatam, in Inſtrumento enim dicitur aſſignari
fundum Vicilianum, ne dum ratione dotis Aureliæ
reſtituendæ, ſed etiam pro ſucceſſione debita eidem
Aureliæ in bonis Mutij filij defuncti poſt Camillum
Patrem, prout & alius filius defunctus poſt Camil- 24
lum, & tamen, vel ipſa erat excluſa, dum tranſiuit ad
ſecundas nuptias, ſecundum diſpoſitionem ſtatuti
Ceſenæ, vel quatenùs fortaſſe ſtatutum non obtine-
ret locum in hoc caſu ſi vt dicitur ab informantibus
pro Almericis, quia tranſitus ad ſecundas nuptias
contigit poſt mortem filiorum, & poſt ſtipulatam
concordiam tenebatur tamen Aurelia conſeruare fi- 25
liâs primi matrimonij quidquid habuit à primo Vi-
ro, vel à filiis eiuſdem primi matrimonij iuxta text.
in leg. fœminæ Cod. de 2. nupt.

Ideò Domini voluerũt, vt ſuper hoc exceſſu par-
ticulariter informetur, &c.

Toletana Capellaniæ.

Lunæ 16. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Electus à maiori parte Patronorum præfertur à mi-
nori parte electo niſi habens electionem à Mi-
nori habeat requiſita in fundatione, & reſeruatio-
ne iuris patronatus appoſita: Fundans Capellam
poteſt apponere conditiones ibi viſas; Secus tamẽ
ex interuallo. Et quando ex interuallo dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus in iuris patronatus beneficio à maiori parte præfertur præſentato à minori.*

2 *Fallit, quando præſentatus à minori parte habet requiſita in fundatione deſiderata.*

3 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditiones benè ſibi viſas.*

4 *Secus ex interuallo, & de ratione n. 12.*

5 *Poteſt fieri reſeruatio conditionum, vel pacta apponenda, & declaranda ex poſt num. 8.*

6 *Prorogatio retrotrahitur ad initium actus prorogati* 7. 14.

9 *Item declaratio poteſt ex poſt fieri ante terminatam conſtructionem Capellæ, & 10. 11.*

13 *Indefinita æquipollet vniuerſali.*

Deciſio DXVIII.

PRopoſito pluties dubio, De cuius bono iure cō-
ſtet, an ſcilicèt Alphonſi præſentati ad Capella-
niam, de quâ agitur, à duobus ex tribus Patronis,
nempè ab Abbatiſſa Monaſterij S. Dominici, & Vi-
cedecano eiuſdem Eccleſiæ; An verò Io. *Gonzalez*
præſentati à maiore Pœnitentiario altero Patrono
dictæ Capellaniæ: Non controuertebatur Alphon-
ſum eſſe præſentatum à maiori parte Patronorum; &
regulariter huiuſmodi præſentatum eſſe aliis in in-
ſtitutione præferendum c. quoniam vbi Glo. in ver.
1 maioribus, & ibi latè *Bero.* de Iurepat. *Imol.* in Cle-
ment. plures n. 4. in fin. eodem tit. *Rota* apud Cardin.
Mantic. dec. 86. n. 4. & dec. 115. n. 5. & in recent. dec.
202. n. 1. p. 1. & aliàs ſæpiùs; Sed informantes pro
Ioanne multa obijciebant contra prædictum præſen-
tationem, & in hoc potiſſimùm inſiſtebant, quod Al-
phonſo obſtaret altera ex conſtitutionibus conditis
à fundatore Capellaniæ, nempè trigeſimatertia vbi
cauetur ad Capellaniam admitti non poſſe vllum Sa-
cerdotem oriundum ex Ciuitate Toletanâ, qualis eſt
Alphonſus, & proindè eidem licèt præſentato à ma-
iori parte Patronorum, præferendum eſſe Ioannem
habentem qualitates in fundatione requiſitas, quam-
2 uis à minori parte præſentatum iuxta doctrinam *An-
charani* in Clement. quia contigit nu. 11. de religioſ.
domib. *Roch.* de Iurepatr. in verbo honorificum nu.
43. & 46. & dixit *Rota* in Pientina Capellaniæ 16.
Maij 1603. coram *Litta*, & in Pampilonen. Parochia-
lis 25. Ianuarij 1591. coram *Bubalo*.

Vnde Domini ſub die 14. Iunij 1628. mandarunt
ſtrictè informari an dicta conſtitutio 33. & aliæ à fū-
datoribus conditæ, fuerint appoſitæ in limine fun-
dationis, ad hanc inſpectionem difficultatis nodum
redigi animaduertentes.

Si enim Conſtitutio prædicta appoſita fuit in li-
mine fundationis, vtiq; omninò ad vnguem ſeruan-
da eſt, quia Patronus in limine fundationis poteſt ap-
ponere pacta & conditiones ſibi benè viſas, & illis
3 omninò eſt inhærendum c. verum vbi *Gloſ.* DD. de
condit. apposit. *Bald.* in l. dictum n. 14. C. de condict.
ob cauſ. *Rota* deciſ. 695. nu. 3. & 4. p. 1. diuerſ. & apud
Card. *Seraph.* dec. 774. n. 1. etiamſi huiuſmodi condi-
tiones ſint contra ius, dummodò non ſint impoſſibi-
les, & incompatibiles cum ſubſtantiâ iuriſpatrona-
tus, vt latè fuit deciſum in Romana iuriſpatronatus
31. Maij 1613. coram bo. me. Card. *Sacrato*.

Si verò conſtitutio ex interuallo poſt fundatio-
4 nem, & dotationem fuit appoſita, non ſuſtinetur, nec
debet attendi iuxta Gloſ. in cap. cùm dilectus verbo
conſtitutum *Abb.* n. 5. *Imol.* n. 21. de conſuetud. *Rota*
apud Card. *Mantic.* deciſ. 50. nu. 9. Patronus enim ex
poſt facto non poteſt jus jam Eccleſiæ per fundatio-
nem patronatus acquiſitum auferre, vel minuere,
5 aut alio modo apponendo nouas conditiones, & pa-
cta, illi præiudicium inferre, vt notant communiter
Canoniſtæ in dicto c. cùm dilectus de conſuetud.

In quâ diſputatione hodiè Domini reſponderunt
conſtitutiones fuiſſe appoſitas in limine fundationis.

Apparet enim Didacū de Caſtilla ſub die 6. Apri-
lis anno 1582. tanquam executorem teſtamenta-
rium Mariæ Siluæ, & diſtributorem illius bonorum
aſſignâſſe Monaſterio, & Monialibus Conuentus
Sancti Dominici quam plura loca Montium partim
ex bonis dictæ Mariæ, partim ex propriis ſuis bonis,
ad effectum vt erigerentur XIII. Capellaniæ, quarū
decem tantùm tunc voluit dotari, dilata dotatione
aliarum trium ad aliud tempus, vt in Summario pro
Ioanne n. 9. túncq; idem Didacus aliquas fecit con-
ſtitutiones, vt expreſsè proteſtatus fuit, velle ſibi ſal-
uum eſſe ius addendi, minuendi, & reuocandi eaſ-
dem Conſtitutiones provt magis expediret ſeruitio
Excellentiſſimæ, dicto Summario n. 10. Et deindè de
anno 1583. idem Didacus in vim dictæ facultatis ſi-
bi reſeruatæ reuocatis prioribus conſtitutionibus,
alios condidit, & præſertim 33. quâ excluſit Toleta-
nos ab admiſſione Capellaniarum, nimirùm, vt præ-
cluderet viam ambitus, & Potentum commendatio-
nibus, quibus vt pluſimùm à Patronis præſentatio-
nem extorqueri poſſe dubitauit dicto Summario n.
4. §. 2. Ex quibus deprehenditur conſtitutionem præ-
dictam, & alias emanâſſe, & adjectas fuiſſe Capella-
nis de tempore, & in limine fundationis.

Tum quia ſtante prædictâ reſeruatione iuris fa-
ciendi nouas Conſtitutiones, quam reſeruationem
fuiſſe appoſitam eodem contextu, quo aſſignata fue-
runt bona pro dotatione, & erectione Capellania-
rum, & ſic in limine fundationis conſtat ex dicto In-
ſtrumento Summario n. 10. & illam ſuſtineri, & eſſe
efficacem non videtur ambigendum ex traditis per
Lambertin. de Iurepatr. li. 1. p. 1. quæſt. 9. art. 1. n. 71. & 6
cenſuit *Rota* in Giennen. Capellaniæ 15. Maij 1618.
coram R. P. D. meo *Verospio*; Sequitur Conſtitutio-
nes in vim huiuſmodi facultatis conditas; poſtquam
conditæ fuerunt retrotrahi, & cenſeri conditas eo-
dem tempore, quo reſeruata fuit facultas, & ſic in li-
mine fundationis, fuit enim reſeruatio prædicta quę-
dam prorogatio perfectionis fundationis, & conditio
ſuſpenſiua actus vſq; ad nouam declarationem, pro-
rogatio autem retrotrahitur ad initium actus proro-
gati, & ſemper cenſetur idem actus ſubſtantificè, vt
inquit *Dec.* conſ. 497. n. 2. latè *Tiraq.* de retract. con-
uent. §. 1. gloſ. 7. nu. 40. quos ſequitur *Coſta* de retro-
tract. cap 8. caſ. 19. n. 1. & ſeqq. & declaratio reſerua-
ta ita ideſt diſpoſitioni reſeruanti, vt dudum poſt
facta, cenſeatur retrò facta in eâdem ſcripturâ, &
ſub eodem tempore *Oldrad.* conſ. 263. n. 2. ver. & ad- 8
uertendum eſt, neq; dicitur noua conditio, aut diſpo-
ſitio, indéq; benè apponi poteſt etiam beneficio fun-
dato ſecundùm *Archidiac.* in c. Eleutherius verbo 9
offeratur 18. quęſt. 1. *Lambert.* de Iurepatr. li. 1. q. 9. ad
fin. ver. reſtringe, & *6. Menoc.* de commutat. vltim.
volunt. cap. 11. n. 180. in fin. Sicutique fundator po-
tuiſſe minùs dotare Capellaniam; Ita dicendum eſt,
quod potuerit pacta, & reſeruationes ſibi benè viſas
dotationi adijcere, quæ minuunt, & limitant quo- 10
dammodò dotationem & cenſentur pars illius arg. l.
fundi partem cum ibi not. ff. de contrah. empt.

Tum etiā quia ex ſerie facti ſuprà enarrata appa-
ret, quod de anno 1581. operi nondum vltima manus
erat impoſita, & res erat adhuc in fieri, ex quo dota-
tio nondùm fuerat perfecta, ſed remanebant tres
Capellaniæ dotandæ, verbáque illa, Pronunc. ſint
tantùm decem Capellaniæ, &c inferunt imperfe-
ctionem operis, & important non finem abſolutum
& conſumatum, ſed ordinem, & motum ad finem ar-
gumento l. nec in eâ §. fin. ff. de adulter. & ponderā-
do præpoſitionem illam, Pro, tradit *Bald.* conſ. 294.
num. 4. lib. 3. conditiones autem, quę apponuntur an- 11
te præfatam dotationem certum eſt dici appoſitas

in

in limine fundationis *Rota* deciſ. 573. nu. 2. in fine, & dec. 574. n. 1. ver. non obſtat quod tempore reſeruationis parte 4. diuerſ. & fuit dictum in dictâ Giennen. Capellaniæ 15. Maij 1628. coram R. P. D. meo *Verſpio*, imò & dum bona traduntur pro augumento dotis Capellaniarum licitum eſt adiicere nouas conditiones, quæ priùs non adeſſent, prout fecit Didacus in caſu præſenti, & huiuſmodi conditiones habeotur
12 pro appoſitis in limine fundationis ex traditis per *Lambertin.* de iurepatr. li. 1. p. 2. q. 4. art. 4. n. 2. & ſeq. Card. *Seraph.* deciſ. 144. nu. 1. & in prçallegata Giennen. Capellaniæ coram R. P. D. meo *Verſpio*, præſertim ſi ut in caſu iſto, beneficium augumenti dotis, æquipolleat, imò exuberet onus iniectum per nouas conſtitutiones.

Quæ & eo faciliùs procedere videbantur, quia per mutationem conſtitutionum à Didaco factam nullum infertur præiudicium Eccleſiæ, ſeu Capellanis,
13 aut Ordinario, ratione cuius præiudicij in iure cautum eſt non licere Patrono ex interuallo poſt fundationem adiicere conditiones *Abb.* in c. cùm dilectus n. 5. de conſuetud. *Roch.* de iurepatr. in verbo proco quæſt. 13. num. 29. *Lambertin* de iurepatr. lib. 1. p. 2. quæſt. 4. art. 4. n. 3. ver. & ſic verteretur vtile Eccleſiæ & in fine verſ. ceſſante hoc præiudicio *Monet.* de commutat. vltim volunt. cap. 11. n. 199. imo tendunt prædictæ Conſtitutiones in ſeruitium Capellanorum, quas Teſtator ex virtute magis, ac meritis eligendo um, quàm Parentum fauoribus conferri voluit, mandauitq; ab illis excludi Toletanos, quia facile potuiſſent impetrare facultatem inſeruiendi per interpoſitam perſonam, quod vt plurimùm in Eccleſiarum detrimentum vertere ſolet, quarum decori magis conſultum eſt ſi ipſimet Capellani inſeruiant.

Non obſtat, quod facultas mutandi Conſtitutiones per Didacum fundatorem reſeruata fuerit quoad Capellanias, ex bonis Mariæ Siluæ erectas, non autem quoad alias ex bonis eiuſdem propriis dotatas, & fundatas; Quoniam imò proteſtatio addendi, minuendi, & reuocandi conſtitutiones expreſsè diſponit de Capellaniis de bonis Mariæ, & de propriis ipſius bonis erectis, & tam nomine proprio, quàm executiuo, vt videre eſt ex Summario n. 10. Sique
14 etiam indefinitè loquutus fuiſſet, ſatis ſibi ſuffragaretur, cùm regulariter indefinita æquipolleat vniuerſali, l. ti pluribus, l. ſi ita relictum, ff. de leg 2. *Oldrad.* conſ. 1 .n. 3. *Cuman.* conſ. 2. n. 3. *Surd.* conſ. 336. n. 7.

Minùs obſtat, quod Capellaniæ fuerint fundatæ de anno 1582. iúncq; obtenta confirmatio regia, & ordinati, atq; inſtituti Capellani, qui inſeruire deberent, conſtitutiones autem, de quibus agitur, de anno 1583. & ſic fere poſt annum fuerint conditæ; quoniam vt ſupra oſtenſum fuit, in vim retrotractionis huiuſmodi Conſtitutiones finguntur conditæ de anno 1582. de quo tempore fuit reſeruata facultas cõſtituendi, quæ reſeruatio fuit modificatiua, & reſtrictiua præcedentis fundationis, adeò vt vſque ad editionem dd. Conſtitutionum non diceretur modus impletus iuxta naturam clauſularum præſeruantium, argumento l. Item labeo, vbi Gloſ. ff. famil. herciſcund.
15 *Menoch.* conſ. 61. n 17. & conſ 354. n. 34. & vſq; ad perfectionem dictarum Conſtitutionum dicitur continuatus idem actus fundationis ad tradita per *Angel.* in l. finali, col. penult. ſub ver. Sed ego dico, C. de edicto. Diu. Adr. toll. & propterea meritò dictæ Conſtitutiones quamuis poſt annum factæ cenſeri tamen debent appoſitæ in limine fundationis.

Cætera obiecta ab Informantibus pro Alphonſo deducta, viſum fuit non attingere diſputationem difficultatis reſtrictæ, ideoque ad aliam inſpectionem reiecta fuerunt.

Et ita vtràque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana. Redditionis rationis.
Mercurij 10. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Tutores quando plures extiterunt de æquitate, non tenentur in ſolidum de adminiſtratis, ſed tantùm pro cuiuslibet rata.

SVMMARIVM.

1 *Tutor quilibet in ſolidum poteſt conueniri à Pupillis pro adminiſtratis.*
2 *Hoc tamen de rigore, non verò de æquitate admittitur; ex quâ pro rata adminiſtrationis quilibet excutiendus eſt.*
3 *Folia volantia non probant.*
4 *De non adminiſtratis quis regulariter non tenetur.*

Deciſio DXIX.

Re propoſito dubio An Io. Baptiſta teneatur reddere rationem, quod affirmatiuè me proponente reſolutum fuerat ſub die 24. Ianuarij præteriti; Hodie Domini non ambigebant ſubſiſtere in iure fundamenta deciſionis, verumtamen ex iis, quæ de nouo in facto deducta fuerunt, à deciſis recedẽdum eſſe reſponderunt.

Quia ex datis in Summario pro dicto Io. Baptiſtâ apparet Martiam Tutricem in teſtamento vnà cum Io Baptiſtâ deſtinatam, & Iudicis decreto confirmatam adminiſtrâſſe tutelam, imponendo Cenſum ſcutorum 60. ſuper bonis pupilli Summ n 1. ſoluendo æs alienum, & quietantias recipiendo Summ. n. 2. locando Vineam & cauam Summ. n 3. & 4. tranſigendo, calculando, & quietando cum conductore petrariæ, & debitore pupillorum Summ n. 5. & alias impenſas vſq; ad ſummam ſcutorum 110. pro culturâ Vineæ, ſalario famulorum, & pro rebus domeſticis faciẽdo Summ. n. 6. Et propterea poſitâ hâc eiuſdem Martiæ adminiſtratione, ceſſat fundamentum deciſionis, quod ipſa vigore beneficij ordinis competen. tutoribus conueniri non poſſet, quippe quæ Tutelã non adminiſtraſſet, ſed primò excutiendus eſſet Io. Baptiſta, quẽ ſolùm adminiſtrâſſe ex datis in Summ. pro Martiâ tunc conſtare videbatur, ſed potiùs intrat alia concluſio, quod vnuſquiſq; Tutor licèt de rigore Iuris à Pupillis in ſolidum conueniri poſſit pro toto damno, & adminiſtrata tutela, tamen ex æquitate, & in effectu ex beneficio diuiſionis, quod ſibi à Iure indultum eſt, tenetur ſolùm reddere rationem ſuę adminiſtrationis, ſi vnuſquiſq; eſt ſoluendo, & vnicuiq; aduerſus pupillum, & contutores competit iſta exceptio diuiſionis, vt ſcilicèt non poſſit vrgeri niſi pro adminiſtratis, & diuidatur actio pro virilibus portionibus, dum tamen omnes Tutores ſunt ſoluẽdo, Ita deducitur ex l. 1. §. pupilli, ff. de tutel. & ration. diſtrahen. & notat *Bart.* in l. 1. n. 2. in fin. & n. 6. *Caſtr.* n. 3. *Purpur.* n. 53. *Padil.* n. 17. C. de tranſact. *Ronchegal.* in l. eandem in princ. n. 219. ff. de duobus reis, *Gutier.* de tutel. par. 1. ca. 15. n. 16. *Montan.* de tutel. & cur. capite 39. numero 149. & 150. *Surd.* conſil. 170. numero 10. & firmatum fuit in aliâ Deciſione in hâc cauſâ.

Hoc autem beneficium diuiſionis Io Baptiſtæ ſuffr gari hoc modo Domini cenſuerunt, vt ſcilicèt ipſe co uenni poſſit, dumtaxàt pro ſcutis centum, quos
2 adi inſtr.iſſe apparet, & ad rationem de illis reddédam paratum ſe exhibet; Nequaquam verò quoad calculum ſcalεæ petrariæ factum cum Attilio Zingateiro pro anno 1607. & 1608. & aliud calculum cũ eodem factum pro annis 1609. 1610. 1611. quia per legitima documenta de illis non conſtat, & dantur ſolùm quædam folia volantia non ſcripta, neq; ſubſcripta a Io Baptiſta, quæ non probant, l. ſcripturas, C. qui potior. in pignor. habeat. Doct. in c.2. de fid.
3 Inſtrum. *Couarr.* pract. qq. c. 22. n. 1. ver. Primum igitur, quò autem ad locationem petrariæ factam de anno 1611. Idem Io. Baptiſta conueniri poterit dumtaxàt vſq; ad annum 1614. de quo tempore per Martiam fuit reuocata dicta locatio, ſicque docebitur de aliis actibus adminiſtrationis per d. Ioaonem Baptiſtam geſtis, vtique & pro illis tenebitur ad redditionem rationis.

Martia autem vice verſâ diuiſionis exceptionem opponere poterit circa adminiſtrata per Ioannem Baptiſtam, & in reliquis à ſe adminiſtratis ipſa omninò tenebitur; præſertim quia depræhendi videtur ferè totius adminiſtrationis ſummariam fuiſſe penès dictam Martiam, ex quo eadem retractauit actus geſtos à Ioanne Baptiſtâ nempè locationem Petrariæ vt in Summario num. 5. cenſum ſcutorum 60. eidem Io. Baptiſtæ vendidit tamquàm perſonæ extraneæ Summ. n. 1. & pluribus epiſtolis eidem mandauit, vt plures pecuniarum ſummas ſolueret pro indigentiis Pupillorum Summ. n. 6.

Quæ & certiora videbantur eſſe ab anno 1614. ex quo tempore cùm per Pupillorum pubertatem finita fuerit tutela, vt ex Inſtrumento Summ. n. 5. & ex poſt Ioannes Baptiſta ab adminiſtratione abſtinuerit, vtique ipſe non adminiſtrans nullateuùs poteſt conueniri pro adminiſtratis illo tempore, l. Diui Seuerus, ff. de adminiſtr. tut. *Aldobrand.* in §. Sciendum, n. 35. ver. 3. limitat. Inſtit. de ſatiſd. Tutor. *Corn.* conſ. 225. n. 3. lib. 1. *Montan.* de tutel. c. 39. n. 122. *Gratian.* diſcept. forenſ. c. 86. *n.* 49.

Et ita vtrâque parte informante reſolutum fuit, &c.

Roma. fideicommiſſi de Coronis.
Mercurij 18. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Proximitas fideicommittentis, vel vltimi decedentis quando ſit attendenda, ex pluribus coniecturis deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Proximitas grauati non grauantis attenditur in fideicommiſſi ſucceſſione.*
2 *Declarantur deciſiones Rotæ pro contraria opinione.*
3 *Proximitas grauati, aut grauantis attenditur ex coniecturis voluntatis Teſtatoris.*
4 *Proximitas grauati attenditur quando Teſtator vocauit plures hæredes, quorum deſcendentiam, & continuationem ſucceſſionis contemplatus eſt.*
5 *Filiarum appellatione veniunt Nepotes deſcendentes, non tranſuerſales.*
6 *Soror non poteſt venire filiarum appellatione.*
7 *Proximitas grauati attenditur, quando in caſu delicti voluit delinquentis bona tranſire ad eius filios, nam conſiderando non ſui, ſed delinquentis proximitatem in tali caſu, ſequitur vt in caſu mortis idem voluerit.*
8 *Maior ratio eſt in caſu mortis ſucceſſionis deſcendentium, quam delicti.*
9 *Grauati attenditur proximitas, quando vocatio eſt facta in tempus remotiſſimum, & de ratione n. 10.*
11 *Grauantis attenditur proximitas, quando fit tranſitus de linea ad lineam, de ratione nu. 12.*
13 *Declaratur non procedere, quando fit tranſitus non de linea ad lineam, ſed ab vno genere perſonarum ad aliud genus, & qualitatem, vt a maſculis ad fœminas.*
14 *Succeſſio quando ſemel eſt ingreſſa vnam lineam, ad aliam non tranſit non euacuata prima linea.*
15 *Teſtator ſicuti dixit filium, ita & totam eius deſcendentiam.*
16 *Proximitas Teſtatoris vt attendatur, quando fit tranſitus de linea ad lineam, debet prius inſpici, an verè linea ſit vocata tranſuerſalis.*
17 *Quod proximitas grauantis attendatur, quando de linea ad lineam ſit tranſitus, procedit, niſi aliæ coniectura opponantur.*
18 *Ratio agnationis in linea conſideranda eſt, quatenus in ea maſculi concurrant ad excluſionem fœminarum.*
19 *Fideicommiſſum agnitum tranſmittitur.*
20 *Succeſſio in fideicommiſſis regulatur ex ſucceſſione inteſtati.*

Deciſio DXX.

FVit coram Eminentiſſ. D. Card. *Virile* reſolutum ſub die 26. Nouembr. 1627. nec Franciſco, nec Lauræ dandam eſſe immiſſionem in bonis Simonis fideicommittentis, & cùm ſolùm pro parte Lauræ impugnaretur deciſio ad illius inſtantiam in locum dicti D. Card. ſubrogatus, propoſui dubium reſpectu ipſius Lauræ, & Domini contra eam etiam hodiè reſpondentes ſteterunt in deciſis.

Quoniam Teſtator inſtituit ſibi hæredes vniuerſales Melchiorem, Franciſcum, Paulum, & Martinum nepotes ex Anaſtaſio fratre, & eorum deſcendentes maſculos per lineam maſculinam prouenientes, & deficiente lineâ maſculinâ mandauit, vt ſuccedant in ſuâ hæreditate filiæ fœminæ magis proximiores, in quâ ſubſtitutione, quamuis Laura vti proximior Simoni Teſtatori, quia eſt ipſius neptis ex dicto Anaſtaſio Fratre ſub collectiuo nomine proximiorum indefinitè, & independenter prolato ſe vocatam eſſe prætendere poſſet, tamen cùm extet Sulpitia Anna Maria proneptis Teſtatoris ea Martino nepote grauato, qui vltim. loco deceſſit eiuſdẽ Martini grauati; non autem Simonis grauantis proximitas eſt attendenda.

Quidquid enim certauerint inter ſe Doctores in hâc quæſtione, in quâ tamen opinio fauens proximioribus grauati, veritati magis conſentanea validioribus munita rationibus, crebriori Doctorum calculo, tam in gymnaſiis, quàm in foro recepta videtur, vti teſtantur *Surd.* cõnſ. 370. n. 10. *Decian.* conſ. 26 n. 74. li. 2. *Fuſar. de ſubſtit* quæſt. 484. n. 1. & ſeq. vbi vltra ſexaginta Doctores recenſet, quorum maior pars affirmat hanc eſſe veriorem, & communiorem opinionem, & nom. 15. ab hâc nullatenùs recedendum monet *Bellon. Iun.* conſil. 17. nu. 13. & conſ. 61. numer. 8. qui pariter multos cumulat, quod facit, & *Ronit.* conſil. 50. num. 7. & *Molin.* de tri. nupt. lib. 3. 1
quæſt.

quæſt. 24. num. 33. vltra 66. Doctores ennmerat; retinendam eſſe omninò hanc ſententiam in fauorem proximorum grauati haud quidquam Domini hęſitarunt, quia *Rota* ſępè ſępius hanc fuit amplexa, & ſecundum eandem reſpondit, Ita in deciſ.72.n.1. & ſeqq. par.1.diuerſ. & in recentior.deciſ.116.n.8. par.1 & deciſ.681. num. 2. par.2. vbi quod *Rota* paſſim ſequitur hanc ſententiam, & coram Cardinale *Caualerio* deciſ.465.num.1. in Bononien.de Mulettis 6. Februarij, & 11. Decembris 1623. coram bo. mem. *Buratto*, in Palentina Anniuerſarij 9. Decembris 1626 coram Reuerendiſſ.Domino meo *Decano*, & in eadem ſub die 23.Nouembris 1627.coram R.P. D. meo *Durano*, & in Aſculana fideicommiſſi 3.Decembris 1627. coram Eminentiſſ. D.Cardin.*Verulo*, & aliàs pluries.

2 Nec contrarium *Rota* dixit in Bononien. fideicommiſſi deCataneis 12.Iunij 1615.quę eſt.dec.693. num 4. par. 2. recent. vt putauit *Fuſar*. de ſubſtit. quæſt.484. num.1. verſ. & in deciſionibus, quia illa deciſio non dicit *Rotam* tenere opinionem in fauorem proximiorum grauantis, ſed ſimpliciter refert non defuiſſe, qui proximitatem grauantis eſſe attendendam aſſeruerint,& in eadem cauſa Bononien. de Cataneis ſemper *Rota* admiſit pro conſtanti veriorem eſſe opinionem, & in hoc Sacro Tribunali à maioribus noſtris approbatam. quæ proximioribus grauati fauet, & Rotæ conſtantiam in hac opinione animaduerterunt *Turret*. conſ.61.num.8. lib. 2. & *Gionagnon*. conſ. 42. num. 7. lib.1. qui, & propterea huic ſubſcribendum eſſe omnino conſuluerunt.

Verùm, & qui contrariam tuentur ſententiam, ad-
3 mittunt dubio procul proximitatem grauati potiorem eſſe ſi & hanc mentem Teſtatoris fuiſſe ex coniecturis deducatur, vt tradiderunt *Soccin. ſen*. conſ. 249 num 14. lib.2. *Gabr*. conſ.86. num.17. & conſ. 107. num.8. lib.1. & con. 112. num. 16. lib.2. *Surd*. conſ.120. num.5 & conſ. 370. num.14. *Bellon. Iun*. conſ. 17. num.34. & dixit *Rota* in Bononien. de Mulettis 26. Iunij 1602. coram Cardin. *Pamphilio Seniore*, & in Bononien. de Capacellis 8. Martij 1613. & 16. Iunij 1615. coram Eminentiſſimo D. Cardinale *Pamphilio Iuniore*; Prout in caſu præſenti plures, & magni momenti coniecturæ fuerunt per Dominos ponderatæ.

Prima deducitur ex deſcenſiua continuatione ſucceſſorum conſiderata à Teſtatore, qui delationem hæreditatis inchoari voluit à quatuor nepotib. pre-
4 dictis, & deindè iuſſit progredi de gradu in gradum in eorumdem nepotum ſucceſſores, & deſcendentes, & poſtremo deficientibus maſculis ſubſtituit filias fœminas, ex quo depræhenditur quod in hac poſtrema vocatione non poſſunt venire Sorores primorum hæredum, neque neptis ex fratre Teſtatoris, quia iſtæ non ſunt deſcendentes ab ipſis Nepotibus primis hęredibus, à quibus tamquam à fonte dimanant cæteri gradus ſucceſſionis, & vocatio hæc filiarum fœminarum ſi referatur ad Simonem, non verificatur in Laura, quia eſt neptis tranſuerſalis ex fratre, appellatione autem filiarum veniunt
5 duntaxat nepotes deſcendentes non tranſuerſales *Rip*. in l. hæredes mei, §. cum ita, num.64. *Had. Trebell*. *Dec*. in l. 2. num. 11. C. de ſucceſſ. edict. *Soccin. ſen*. in l. cum Vir, num. 6. ff. de condit. & demonſtrat, cum alijs per *Fuſar*. de ſubſtit. quæſt. 314. num. 2. & 5. Idemq; ſi referatur hæc vocatio filiarum ad primos hæredes minus verificari poteſt in Laura, quia

Deciſ. Clem. Merlini.

eſt eorumdem Soror, quæ nullo modo venire poteſt appellatione filiarum, aliter enim Sorores, aliter 6
filiæ nuncupantur, l. Sororis, ff. de rit. nupt. l. Sororis, ff. ſi pars hæred. pet. & in propoſito conſiderat *Fuſar*. conſ.75. num.1. & ſeqq. & conſ. 76.nu.1. & ſeqq.

Secunda eſt coniectura, quæ & plurimum mouit Dominos, quia Teſtator pleniſſimam prohibitionem alienationis fecit, & in caſu alienationis mandauit bona deuolui ad ipſius alienantis liberos; Vnde ex hoc dignoſcitur, quod Teſtator poſt delatam hære- 7
ditatem ſuis nepotibus primis hæredibus, non amplius conſiderauit propriam ſui proximitatem, ſed hęſit proximitati ipſorum hæredum, quod idem eo magis dicendum eſt voluiſſe in caſu mortis, quia in hoc caſu ſtat etiam regula, vel ſaltem verior, & receptior ſententia Doctorum, quod attendatur proximitas grauati, vt ſupra fuit dictum, in caſu autem contrauentionis de Iure attendenda fuiſſet proximitas grauantis iuxta tradita per *Ruin*. conſ. 112. nu.12. lib. 4. *Soccin. iun*. conſ.70. numer 3. lib. 4 Card. *Mantic*. de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit 12. num.40. *Odd*. de prohib alien. quęſt.9. num.67. *Fuſar*. de ſubſtitut.quæſt. 484. num.70. *Rota* diuerſ.deciſ. 93. num. 2. verſ. ſecus in prohibitione alienationis lib. 2. par.3. & deciſ. 72. ſub num. 2. par. 1. diuerſ. Et tamen teſtator recedendo à diſpoſitione Iuris communis voluit, vt etiam in caſu delicti attenderetur proximitas grauati, quamuis delinquentis, & ſic apparet de hac enixa voluntate Teſtatoris, vt perſona grauati, & illius proximitas ſolum attendatur, aliàs ſequeretur abſurdum, quod Teſtator magis fauiſſet hæredibus contrauenienti 8
bus, & in caſu delicti. quam in caſu mortis, & dum nulla ijdem hæredes culpa redargui poſſunt, & in terminis obſeruarunt *Soccin. ſen*. conſ. 51. num. 30. ad med. lib.4. *Gabr*. conſ 86. num.17. lib. 1. *Caball*. conſ. 60. num. 10. *Bellon. iun*. conſ. 17. num. 35. & & ſeqq. vbi hanc coniecturam magnifacit, & euidentem appellat.

Tertia deſumitur coniectura ex eo quia hæc vocatio filiarum fœminarum eſt collata in remotiſſimum tempus, nempè poſt hæredes eorum filios nepotes, ſucceſſores, & deſcendentes, quorum appel- 9
latione veniebant totum poſteri in infinitum ad l. liberos, & ibi *Alciat* de verb. ſignif. Card. *Mantic*. de coniect. vltim. volunt. lib.8 tit.11. num. 1. & ſeqq. Vndè multum eſt veriſimile, quod Teſtator voluerit conſiderare proximitatem grauati tunc decedentis, 10
non autem reperere ſemper ſuammet proximitatem, & ſucceſſionem, pro qua reperienda, & probanda neceſſe fuiſſet reuoluere longam annorum ſeriem, & de illo tempore remotiſſimo multum inuoluta, & inacceſſibilis fortaſſe foret proximitas fideicommittentis, deferreturque ſucceſſio per ſaltus, & in dies præberetur materia, & anſa litibus pro quibus euitandis credendum eſſet teſtatorem ſenſiſſe, vt non amplius ipſius proximitas, ſed grauatorum pro tempore decedentium attenderetur, quémadmodum benè in propoſito animaduerterunt *Surd*. conſil. 370. num. 12. ante fin. *Caball*. conſ.60. nu.8. & ſeqq. lib. 1. *Fuſar*. de ſubſtit. quæſt. 484. num.15. verſ. & ab hac ſententia, *Rota* deciſ. 72 num.2. in 4. Coniectura part.1. & deciſ. 513. num. 2. part.4. diuerſ. & coram Cardin. *Caualerio* deciſ. 465. nu.3. in fine; & ſeqq. & in Bononien. de Mulettis 11. Decembris 1623. coram bo. mem. *Buratto*, vbi quod hæc eſt ſolida coniectura.

Aliæ etiam fuerunt per Informantes propoſitæ, & Dominis placuerunt coniecturæ.

Nec obſtat regulam in fauorem proximiorum
grauati limitari, & ſic non ipſius grauati proximita-
tem, ſed Teſtatoris attendi, quando fit tranſitus de
11 linea ad lineam, vel ad diuerſam qualitatem perſo-
narum, vt à maſculis ad fœminas, vel à deſcenden-
tibus ad tranſuerſales, vt per DD. in l. cum ita, §. in
fideicommiſſo, ff. de leg. 2. *Menoch.* conſ. 124. n. 1.
Peregr. de fideicomm. art. 20. num. 5. & deciſ. 132.
num. 3. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt 484. numer. 21. *La-
derch.* conſ. 45. n. 13. verſ. & id æquitati, *Rot.* dicta
deciſ. 693. numer. 3. par. 2. recent. & in aliis, tunc
enim non agitur de illa ſucceſſiua continuatione,
ſed repetitur primum principium, & caput ſucceſ-
ſionis, & propterea quemadmodum vocando pri-
mum maſculos teſtator inchoauit à maſculis ſibi
proximioribus ita dum poſtea tranſitum fecit ad fæ-
12 minas pari ratione erit inchoandum à fæminis pro-
ximioribus eidem Teſtatori, erga quos præſumitur
maior charitas à viciniori gradus motiuo, & arctiori
ſanguinis vinculo regulata *Socin. ſen* conſ. 49. nu. 3.
verſ. quibus ſuppoſitis lib. 1. *Menoch.* conſ. 957.
num. 12. & alij.

Quoniam vera eſt dicta limitatio, & admittenda
quoties omnino extincta eſt linea, ſeù deſcendentia
ſemel admiſſa, & tranſeundum eſt ad aliam lineam
13 vt puta quando grauatus ſine prole maſculina, vel
fæminina decedit, vel quia fæminæ non ſint vocatæ,
at vbi grauatus decedit cum filia, quæ ſit capax fi-
deicommiſſi, & ſic non fit tranſitus de linea ad li-
neam, ſed de qualitate dumtaxat perſonarum maſ-
culina ad fæminam, perſeuerante tamen ſucceſſione
in eadem linea, prout in caſu præſenti, tunc limita-
tio prędicta nullatenus videtur recipienda, & in con-
trarium ſtat communior Doctorum ſententia ſcili-
cet filiam grauati admittendam eſſe etiam excluſa
alia fæmina alterius lineæ, quamuis hæc proximior
eſſet Teſtatori, & ita declarari debet, & reſtringi li-
mitatio prædicta, quoties enim ſucceſſio ingreſſa eſt
ſemel aliquam lineam non diſcedit ab illa, nec ad-
mittuntur venientes ex alia linea, quamdiù in prima
linea iam ad ſucceſſionem admiſſa, extat perſona ca-
14 pax ad text. in c. 1. ad natur. Succeſſ. feud. *Anch.*
conſ. 82. in fin. *Soccin. Iun.* conſ. 126. num. 27. lib. 1.
Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. c. 4. n. 14. *Pereg.*
de fideicommiſſ. art. 27. num. 14. & conſ. 42. nu. 6.
lib. 3. Dumque agitur de deſcendentibus grauati, ad
quem ſemel ex Iudicio teſtatoris ſucceſſio fideicom-
miſſi eſt delata perpetuo hæreditas gradatim inter
coniunctiones illius, ſiuè maſculos, ſiuè fæminas,
quatenus tamen ſint hæ capaces quouſq; extant cō-
ſeruari debet, & inſpicienda illius proximitas, quem-
admodum enim ipſe grauatus primus hæres prælatus
eſt in ſucceſſione, & dilectus à Teſtatore, ſic & eius li-
beri, ac deſcendentes cuiuſcumq; ſint ſexus, prælati
cenſeri debent, cum perſeueret ea qualitas propter
quam prædilexit filium, & ſic eadem prædilectio
Teſtatoris, à qua tamquam à norma regulanda vi-
detur tota hæc materia ad leg. cum Auus C. de con-
dit. & demonſtr. l. cum acutiſſimi C. de fideic. benè
Soccin. ſen. conſ. 249. nu. 21. verſ. 11. hanc partem
lib. 2. & melius *Soccin. iun.* conſ. 168. num. 90. lib. 1.
vbi quod ſicuti teſtator diligit filium grauatum, ita
cenſetur diligere omnem eius poſteritatem, atque
etiam filias fæminas *Crff.* conſ. 7. nu. 72. & ita etiam
15 doctè ratiocinatur, & veritatem huius declarationis
admittit *Laderch.* quamuis contrariæ ſententiæ fa-
uentis proximitati grauantis propugnator ſit acer-
rimus conſ. 45. num. 12. & conſ. 136. num. 5. vbi
quod in his terminis ſunt intelligendi, & vere lo-
quuntur *Soccin.* & alij Doctor. & quod axioma eſt
æquiſſimum, idemque aduertit *Odd.* conſ. 39. num.
30. & hunc caſum eſſe clarum dixit *Ruin.* conſ. 123.
numer. 18. lib. 2. *Alciat.* conſ. 32. num. 8. & ſeqq.
lib. 9. numer. 11. verſ. quidquid ſit in aliis caſibus in-
quit hanc opinionem nullam pati difficultatem
quando agitur de fæmina deſcendente ab vltimo
grauato latè *Crff.* d. conſ. 17. nu. 22. in fin. & ſeqq.
per tot lib. 1. *Surd.* d. conſ. 370. num. 10. & ſeqq.
& præcipuè num. 15. *Magon.* deciſ. Lucen. 83. ſub
num. 15. *Gamm.* deciſ. Luſitan. 354. num. 9. plenè
Menoch. conſ. 823. num. 7. & ſeqq. & num. 25 verſ.
ſecundus eſt caſus, vixq; in his terminis eſſe locum
diſputationi monuit *Cephal.* conſ. 457 nu. 5. Cardin.
Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 12. n. 38.
ad finem vbi quod hoc modo ſententia pro grauato
eſt omnino rationabilis, cum qua declaratione tran-
ſiuit, & *Rota* deciſ. 627. num. 2. & deciſ. 661. nu. 3.
dixit in hoc caſu rem carere difficultate p. 2. recent.
& demum in his præciſis terminis, quod potius ad-
mittatur filia grauati, quam ſoror tradiderunt *So-
cin. ſen.* conſ. 49. num. 1. lib. 1. & conſ 249. num. 2
& ſeqq. & num. 21. lib. 2. *Molin.* de Primog. Hiſ-
pan. lib. 3. c. 9. num. 1. plenè *Pereg.* conſ. 41 num 7.
& 8. lib. 3. vbi quod hoc caſu res eſt indubitata, &
conſ 42. num. 11. lib. 5. qui ſignanter loquitur in fa-
uorem filię grauatę ad excluſionem Sororis eiuſdem
grauati, & conſ. 92. per tot. lib. 6. & hanc ſententiam
veriorem etiam dixit *Fuſar.* d. q. 484. nu 19. & 44.
verſ. ego igitur *Rota* d. deciſ. 681. num. 1 & per tot.
& num. 3. & ſeqq. p. 2. recent. quæ deciſio emanauit
in caſu præciſo, in quo agebatur de continuanda ſuc-
ceſſione in filiam vltimi grauati, & approbantur duo
conſilia *Peregr.* 41. lib. 3. & conſ. pariter 41. lib. 5. in
eadem cauſa edita, & ſupra relata, & ſic temperanda
eſt ſemper limitatio ſupra deducta, vt procedat quā-
do propriè fit tranſitus de vnius linea ad alterius li-
neam, non autem quando fit de qualitate perſonarū 16
ad aliam qualitatem, prout de Maſculis ad fœminas,
quatenus tamen fœminæ ſint filiæ, ſeù deſcendentes
ipſius grauati, & capaces fideicōmiſſi vt dictum eſt.

Verum ceſſat in præſenti caſu difficultas, quia for-
taſſe poſſet dubitari, an attendenda eſſet proximitas
Teſtatoris, quando ſit tranſitus ad aliam lineam ſi
hæc alia linea eſſet ad fideicommiſſum vocata, &
perſona vti proximior teſtatori grauanti ad ſucceſ-
ſionem aſpirans eſſet de compræhenſis in ſubſti- 17
tutione, ſed cum vt ſupra in prima coniectura ob-
ſeruatum fuit, non ſint vocati, niſi deſcendentes maſ-
culi ex illis nepotibus primis hæredibus, & his defi-
cientibus filiæ fæminæ deſcendentes ex iiſdem pri-
mis hæredibus, vtique inter iſtas perſonas vocatas
non compræhenditur Laura quæ eſt Soror dumta-
xat, non autem deſcendens ex primis hæredibus, &
ſic non intrat diſputatio ſuper illius proximitate cūm 18
nullum ius ad fideicommiſſum habere poſſit, & ita
in his terminis reſpondit *Rota* deciſ. 510. nu. 5. p. 2.
recent. Et demum hæc vnica coniectura fundata
ſuper tranſitu de vna linea ad aliam, quatenus faue-
ret Lauræ tollitur ex aliis, & vrgentioribus con-
iecturis, quæ militant pro Sulpitia filia grauati ad
l. *Diuus* ff. de integr. reſtit. *Menoch.* de præſumpt.
lib. 6. c. 9. numer. 1. *Mant.* de coniectur. lib. 12.
tit. 17. num. 6. & ſeqq. & in his terminis benè *Crff.*
conſ. 7. num. 96. vel ſaltem inuicem contrariæ illæ

coniecturæ

coniecturæ eliduntur, illiſq; ſublatis firma remanet, eſtque amplectenda Rotæ opinio in fauorem proximioris reſpectu grauati.

Non obſtat conſeruatio agnationis enixè optata à Teſtatore, quoniam hæc erat attendenda durante linea maſculina, ſed dum illa defecit, & eſt aperta ſucceſſio in fauorem fœminarum non conſideratur
19 amplius in linea fœminina, ad quam fit tranſitus, hæc conſeruatio agnationis *Menoch.* conſ. 131. n. 13. ad fin. & ſeq. *Surd.* conſ. 316. n. 15. *Rota* deciſ. 693. n. 5. p. 2. recent.

Minus obſtat non extare hodie Sulpitiam, quo-
20 niam cum iam ipſa fideicommiſſum ad ſui fauorem purificatum agnouerit, illud potuit tranſmittere in Sulpitiam Annam Mariam de Roſis filiam ad leg. à Teſtatore ff. de cond. & demonſtr. *Gabr.* conſ. 121. num. 21. lib. 1. *Cephal.* conſ. 132. num. 7. & 8. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 487. n. 1. & ſeqq. Vel eadem Sulpitia Anna Maria ex propria perſona poteſt prætendere ius ſucceſſionis in hoc fideicommiſſo Simonis, præſertim attentis illis verbis appoſitis in vacatione fœminarum de gradu in gradum in infinitum, ex quibus benè depræhenditur Teſtatorem voluiſſe
21 continuari fideicommiſſum in omnes perſonas contentas in illa linea, quæ ſemel ſucceſſit, qualis eſt d. Sulpitia Anna Maria ſequendo ordinem ſuccedendi ab inteſtato, ſecundum quem regulariter etiam deferenda eſt ſucceſſio in fideicommiſſis continuatiuè & non per ſaltus *Peregr.* conſ. 41. n. 5. lib. 3. *Caball.* conſ. 60. num. 14. & ſeqq. lib. 1. ſemperque vrget motiuum, quod Laura eſt excluſa ex eo, quia deſcendentes ſolum ex primis hæredibus ſunt vocati, talis autem non eſt Laura, quia eſt tranſuerſalis, vt ſupra ponderatum fuit.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Eluen. Eremitorij.

Lunæ 23. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Papa per collationes non mutat ſtatum Beneficij, & quomodo probetur ſtatus Beneficij, & de quaſi poſſeſſione illius attendenda in prouiſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Capellaniam eſſe beneficium Eccleſiaſticum præſumitur vt valeat illius collatio, & prouiſio.*

2 *Et attenditur quaſi poſſeſſio omiſſo titulo, quando agitur ſuper iure prouiſi, non ſuper ſtatu.*

3 *Papæ prouiſio non mutat ſtatum beneficij.*

4 *Declaratur procedere, quando conſtat de contrario ſtatu, ſecus vbi non conſtat, quia prouiſio Papæ ſeruit pro probatione ſtatus vltimi, & num. 5.*

6 *Status probatur Beneficij ex quaſi poſſeſſione continuata tempore longiſſimo.*

Deciſio DXXI.

Placuit deciſio in hac cauſa emanata ſub die 7. Februarij præteriti coram me, inconcuſſum enim remanet motiuum, quod hoc Eremitorium, ſiuè Capellania in dubio præſumitur Eccleſiaſticum, & collatiuum, præſertim ſuadentibus ſignis, vt in caſu præſenti, quia hæc Capellania habet onus miſſa-

Deciſ. Clem. Merlini.

rum, dotem congruam nuncupatam Abbatiam, & ſuffragatur quaſi poſſeſſio cum fuerit reſignatum in manibus felic. rec. Gregorij XIII. & reſignatio admiſſa, & hoc idem Eremitorium viſitatum ab Ordinariis, & ab iis relatum eſſe beneficium Eccleſiaſticum, ex qua quaſi poſſeſſione fortius intrat præſumptio illa, quod ſit reuera beneficium Eccleſiaſticum,
& collatiuum *Gabr.* concl. 1. num. 9. de præſumpt. 1
Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 5. numer. 20. & 50. verſ. hoc tamen, & dum agitur inter prouiſos, non autem inter collatores, & principaliter non agitur ſuper ſtatu, ſed de iure prouiſi ſufficit vltimus ſtatus ad ſu-
ſtinendam hanc collationem, quidquid ſit in ſe- 2
quentibus vacationibus, quatenus detegeretur hoc Eremitorium eſſe ſimplicem Capellaniam, non autem beneficium collatiuum, quia interim ſufficit quaſi poſſeſſio reſultans ex vltimo ſtatu, & hæc collatio D. Gaſparis eſt fructus dictæ quaſi poſſeſſionis, vt latius fuit comprobatum in alia deciſione.

Neque de hoc vltimo ſtatu poteſt dubitari, quia Sebaſtianus Mendez, per cuius obitum contigit hæc poſtrema vacatio, fuit prouiſus à Gregorio XIII. in vim reſignationis factæ ab Emanuele Gomez.

Non obſtat dictam prouiſionem emanaſſe à Papa ad Inſtantiam partis, qui Papa cum ignorauerit ſtatum antecedentem huius Eremitorij eſſe ſimplicem Capellaniam Laicalem non collatiuam, vtique prouidendo d. Sebaſtianum non cenſeatur ex defectu voluntatis immutaſſe dictum ſtatum antece-
dentem ex regula, quod Prouiſiones Papæ non mu- 3
tant ſtatum beneficij *Rota* deciſ. 308. num. 3. p. 1. recent. *Adden.* ad ſa. mem. Gregorium XV. deciſ. 434. num. 20.

Quoniam obiectum procederet, ſi euidenter de tempore prouiſionis D. Gaſparis conſtitiſſet, de con-
trario ſtatu anteriori, nempè hanc Capellaniam 4
eſſe laicalem, & non collatiuam, tunc enim niſi data præciſa ſcientia Papæ, & animo, ac intentione mutandi ſtatum beneficij non cenſeretur voluiſſe immutare per prouiſionem ab eodem factam, neque tunc huiuſmodi vltimos ſtatus ſuffragare, ita loquuntur, & præſupponunt præcitatæ, & quotquot allegare poſſunt Rotæ deciſiones, ſecus autem, quando de ſtatu contrario antecedenti non conſtat, tunc enim de mutatione ſtatus, qui non extat, ſeù non apparet, non eſt agendum, ſed vltimus qui benè probatur ex collationibus Apoſtolicis, & quaſi poſſeſſio ex iiſdem reſultans attendi debet cap. ſi Iu-
dex laicus §. idem eſſe verſ. hiſque ſtatus de ſent. 5
excomm. in 6. *Calderin.* conſil. 28 verſic. & Status præſens de præbend. *Dec.* conſ. 126 num. 1. & fuit dictum in Terdunen. Prioratus 5. Maij 1595 coram *Orano* in Parmen. Prioratus 27. Iunij 1597. coram eodem, & in Ferrarien. Prioratus 25. Maij 1609. coram *Penia* præſumiturque non conſtito de contr. ſtatum antiquum, & de præterito beneficij eſſe ſimilem vltimo, & ſemper talem continuatum, vt firmatur in præallegatis deciſionibus, & tunc prouiſiones Apoſtolicæ huiuſmodi vltimum ſtatum potius corroborant, & declarant, vt fuit dictum in præallegata Terdunen. Prioratus 5. Maij 1595. coram *Orano* in Virdunen. Capellaniæ 4. Decembris 1601. coram Cardinale *Lancellotto*, & in Tiraſonen. Capellaniæ 14. Decemb. 1607. coram Eminent. Card. *Pamphilio*, & proindè in caſu præſenti, in quo nedum non conſtat de anteriori ſtatu contrario, quod Capellania eſſet Laicalis, ſed potius apparet fal-

rem præſumptiuè, ſemper & in præteritum fuiſſet
beneficium collatiuum ex ſupra deductis, negari
non poteſt, quia iſte ſtatus, & quaſi poſſeſſio inſur-
6 gens ex prouiſione, quæ & per quadraginta annos
habuit effectum ſuffragetur validitati iſtius colla-
tionis, & ſufficiat pro eiuſdem iuſtificatione, vt di-
xit *Rota* apud Card. *Seraph.* deciſ. 1229. n. 2. in To-
letana Parochialis 15. Maij 1587. coram Cardin.
Plato in Peruſina beneficij 16. Ianuar. 1608. coram
Eminentiſs. Domino Cardinale *Pamphilio*, & in
Alerien. beneficiorum 29. Martij 1610. coram eo-
dem; Nec contradicit deciſio in Monopolitana
Hebdomadæ 6. Decembris 1615. coram Eminen-
tiſs. D. Cardinale *Verospio*, quia ibi ex publico In-
ſtrumento fundationis incontinenti apparebat,
quod illa Capellania erat ſimplex adminiſtratio bo-
norum, non autem beneficium collatiuum, neque
hic fieri poteſt fundamentum ſuper ſententia à Col-
latore promulgata, quia Iudex ſuper hoc articulo
de ſtatu beneficij nullam habebat Iuriſdictionem, &
ab eadem ſententia fuit appellatum.

Quod ad obitum Sebaſtiani in menſe Iulij Do-
mini de hoc non dubitabant, quia ex nota libri Con-
fraternitatis, ad quam ex illius inſtituto ſpectat onus
ſepeliendi, & ex teſtibus, atque alijs ſaltem ſi-
mul iunctis iuſtificatur obitus in dicto menſe
Iulij.

Defectus verò Iuriſdictionis Rotæ tollitur ex le-
ctura commiſſionis cum clauſula quam, & quas.

Et ex his, atque alijs deductis in prima deciſio-
ne, hodie Domini vtraque parte informante per-
manſerunt in deciſis, &c.

Ceſenaten. Tranſactionis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Tranſactio non viſis verbis Teſtamenti non valet,
& poteſt impugnari, & quando id etiam permit-
tatur non facta reſtitutione eorum quæ fuerunt
data.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper teſtamento facta non viſis verbis il-
lius non valet.*
2 *Clauſula quam, & quas, operatur, vt ius omne in
iudicio cenſeatur deductum.*
3 *Tranſactionem qui impugnat, tenetur acceptam ob
eam reſtituere.*
4 *Fallit quando agitur, vt nullitas tantum detegatur,
non verò petitur, quod competeret non facta tran-
ſactione.*

Deciſio DXXII.

CVm informantes pro Blancha inſtarent diſpu-
tari dubium iam ſubſcriptum, an eidem Blan-
cæ danda eſſet Immiſſio in bonis repertis in hære-
ditate Vincentij; Informantes pro Laurentio obie-
cerunt tranſactionem, ex qua prætendebatur Blan-
cam actricẽ à limine Iudicij repellendã eſſe, eo quod
per tranſactionem negotium omnino definitum fue-
rit, vnde antequam dubium prædictum propone-
rem, volui conſulere Dominos. An obſtaret tranſa-
ctio, & Domini negatiuè reſponderunt; Quia cum
agatur ſuper hæreditate Vincentij, nihil facit tran-
ſactio, in qua ne verbum quidem habetur de hac
hæreditate, ſed tota emanauit ſuper teſtamento An-
dreæ, cuius teſtamenti validitas in dubium reuoca-
batur ob allegatam dementiam eiuſdem Andreæ, &
ſic nihil cõmune habet cum Vincentio, de cuius vi-
uida mente non controuertitur, & dicta tranſactio
numquã meminit de ipſo Vincentio, & quatenus ci-
tra veri præiudicium, tranſactio de hæreditate Vin-
centij loqueretur, non eſſet attendenda, quia nulla
aderat cauſa tranſigendi, ne lis, nec timor litis, nec 1
exhibitum fuit, vel viſum teſtamentum eiuſdem Vin-
centij. & ideò tranſigi ſuper illo non poterat ad l. de
his, ff. de tranſact.

Non obſtat in Rota non fuiſſe commiſſam cauſam
niſi ſuper hæreditate Andreæ; quoniam cum per
viam appellationis à decreto A. C. cauſa deuenerit
ad Rotam, & coram A. C. fuerit in actis productum
teſtamentum Vincentij, & multa ibi deducta, quæ
cauſam ſuper hæreditate eiuſdem Vincentij attin-
gunt, vtiq; hæc cauſa ſuper dicta hæreditate vide-
tur etiam in Rota commiſſa ſtante clauſula quam, &
quas, &c. cum omnibus annexis, connexis, & de-
pendentibus, ex qua clauſula cenſetur omne ius
competens, in iudicium deductum, & in commiſ- 2
ſione compræhenſum, *Caſar Graſſ.* deciſ. 1. n. 2. de
Iudic. *Menoch.* conſ. 366. n. 8. in fine, *Rota* deciſ. 360.
n. 3. p. 1. recent. & aliàs ſæpius.

Non obſtat diſpoſitio l. ſi diuerſa, C. de tranſact.
Quia Blanca non impugnat tranſactionem, ſed ſolũ
prætendit quoad hæreditatem Vincentij, nihil fuiſſe
diſpoſitum in tranſactione, vt verè non fuit diſpoſi-
tum, & ideò non eſt locus reſtitutioni acceptorum, 3
iuxta terminos dictæ l. ſi diuerſa, C. de tranſact. præ-
ſertim quia non agitur modo ad exequutionem ſu-
per nullitate tranſactionis, ſed vt detegatur ipſa nul-
litas, quatenus poſſit dici tranſactionem cõpræhen-
dere hæreditatẽ Vincẽtij, & ſic nõ eſt nec eſſe accepta
antea reſtituere, fietque hæc reſtitutio ſi poſtquam
nullitas fuerit detecta, ex integro tunc petetur tota
hæreditas etiam compræhenſis bonis Vincentij, per-
indè acſi nulla tranſactio eſſet facta ad tradita per 4
Menoch. conſ. 644. num. 14. *Rota* in Mediolanen.
Legati 15. Decembris 1593 coram *Gypſio*, & apud
S. mem. Gregorium XV. deciſ. 271. num. 16. & no-
tantibidem *Adden.* num. 28. & fuit dictum in To-
letana Iuriſpatronatus 11. Februarij 1628. coram
Reuerendiſs. Domino meo *Decano*.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit tran-
ſactionem non obſtare. &c.

Tullen. Profeſſionis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Super nullitate profeſſionis, quando poſſit profeſſa
audiri extra Clauſtra Monaſterij.

SVMMARIVM.

1 *Monialis, quæ agit ad nullitatem profeſſionis non po-
teſt audiri extra Monaſterium degens.*
2 *Fallit quando obtinuiſſet diſpenſationem, vel de li-
centia Superiorum exiuit.*
3 *Decreta Congregationis Regularium veneranda ſunt,
& à Rota de Iuſtitia non exquirit, ſed ad illam
ſe remittit.*

Deciſio DXXIII.

IN deciſis Domini ſteterunt, quia materia articu-
lata ſi probabitur eſt profutura Catherinæ Agen-
ti pro declaratione nullitatis ſuæ profeſſionis, vt in
deciſione emanata ſub die 10. Aprilis 1630. coram
me,

me, neque informantes pro Iacobo hanc releuan-
tiam audent inficiari.

Non obſtat ipſam Catherinam non eſſe audien-
dam niſi ingrediatur Religionem, prout regulariter
1 requiritur ex S.Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 19. de re-
gul. & tradunt *Nauar.* de regulat. comment. 4. n. 73.
& 77. *Leſſ.* de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. num. 63. *Ro-
drig.* qq. regular. tom. 3. quæſt. 17. art. 1. *Sanchez*
de matrim. lib. 7. diſp. 37. num. 1.

Quoniam in præſenti caſu dantur declarationes
S. Congregationis Regularium, quæ indulſit Cathe-
rinæ, vt audiatur ſuper nullitate profeſſionis etiamſi
2 Monaſterium non repetat, cum de licentia Superio-
rum ipſa exiuerit, & pro validitate profeſſionis non
inſtant Moniales, ſed ſolum Conſanguineus pro re-
tinenda dictæ Catherinæ hæreditate, & Rota non
inquirit de Iuſtitia decretorum S. Congregationis,
ſed reuerenter ea ſuſcipit, & ſequitur, vt etiam
reſpondit apud Card. *Seraph.* deciſ. 1432. num. 11.
& in Anconitana bonorum 3. Iulij 1606. coram bo.
mem. Card. *Sacrato*, ſique partes de illis conque-
rantur ſolet eas remittere ad eamdem Sacram Con-
gregationem.

Neque obſtat, quod decretum S. Congregationis
habeat clauſulã ſi placeat Sanctiſſimo; Quoniã San-
ctiſſimus annuit, & ſuper hoc emanauit Breue, cumq;
3 partes iterum admiſiſſent hodiè eamdem Sacram
Congregationem, ipſa ſtetit in decretis, vndè & li-
bentius *Rot.* amplectitur, & obſeruat iudicium eiuſ-
dem S. Congregationis.

Quæ dicuntur de tranſportatione actorum viſa
ſunt Dominis non obſtare, ſtat enim præſumptio pro
integra tranſportatione, & Iura quæ dicuntur de-
ficere non ſunt in forma probanti, neque recognita,
neque in actis prioris inſtantiæ exhibita fuerunt
cum citatione Catherinæ.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit
ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Ceſaraugustana portionis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficiorum confirmata à Papa nullam aliam deſiderat ſolemnitatem.*

2 *Clauſula, vt non poſſit opponi de obreptione, & nullitate, &c. ſublata, &c. claudit os volenti impugnare, & adimit facultatem in contrarium iudicandi.*

3 *Vnio, quæ in uno beneficio fuit effectũ ſortita dicitur effectuata, quo ad omnia, & Papa confirmatio in vno conualidat vnionem quo ad omnia alia.*

Deciſio DXXIV.

IVdices iuſſu S. mem. Clementis Octaui deputati à
Nuntio Hiſpaniarum, pronunciarunt à quinque
portionibus Vicariatu, & Sacriſtia loci *del Caſtel-
lar*, tunc ferè depopulati, ſeparandam eſſe quan-
dam partem fructuum, vbi primum per ceſſum, vel
deceſſum Portionariorum Vicarij, & Sacriſtiæ tunc
exiſten. vacare contigiſſet Portiones, nempe quin-
quaginta, & ſex Caficia tritici, decem & ſeptem
Caficia hordei, & totidem auenæ, ac libras ſexde-
cim in pecunia numerata, quas ſummas Abbas Mo-
naſterij Montis Aragonũ annuatim ſoluebat, & ſolue-
re conſueuerat dd. Portionarijs, Vicario, & Sacriſtæ,
& huiuſmodi fructus applicandos, & vniendos eſſe
Menſæ Conuentuali dicti Monaſterij Montis Ara-
gonum Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini,
relicta tamen Vicario pro tempore exiſtenti con-
grua ſuſtentatione arbitrio Ordinarij quam applica-
tionẽ, & vnionem S. mem. Pauli V. etiam confirma-
uit ampliſſimis clauſulis, vt in Breui; Nuper verò
cum vacaſſet portio quædam ex dictis per obitum
Hieronymi Sana de Armora, ortaque fuerit con-
trouerſia inter Canonicos, & Capitulum dicti Mo-
naſterij Montis Aragonum, & Hieronymum Tafal-
les, cauſa in Rota introducta, hodie Domini dixe-
runt conſtare de bono iure dictæ Menſæ Conuen-
tualis, quoad fructus huiuſmodi portionis.

Ex prædictis enim apparet de legitima vnione, &
applicatione dictarum ſummarum frumenti, hordei,
auenæ, & pecuniæ numeratæ facta ipſi Menſę Con-
uentuali, dumque monita eſt confirmatione Apoſto-
lica non requirebatur alia ſolemnitas, nec objici 1
poteſt de defectus, *Dec.* conſ. 341. num. 12. *Rol.* conſ.
96. nu. 21. lib. 2. Cardin. *Seraph.* deciſ. 1027. n. 8. &
deciſ. 1080. num. 6.

Præſertim attenta clauſula illa, vt non poſſit op-
poni de obreptione, vel ſubreptione, aut de nullita-
te, & defectu Citationis, vel alio quocumque, cum
clauſula ſublata, &c. quæ claudit os volenti impu-
gnare, & Iudici aliter iudicandi adimit facultatem, 2
Bart. in l. fin. circa finem, C. de Canon. frument.
Vrb. Rom. *Ruin.* conſ. 21. nu. 13. in fine, & 16. lib. 1.
Capuraq. deciſ. 134. num. 4. par. 3 *Put.* deciſ. 50. n. 5.
lib. 1. in antiq.

Nec obſtat hanc vnionem, & applicationem non
fuiſſe effectuatam viuente Clemente VIII. & ſic re-
uocatam per regulam reuocatoriam Leonis XI. &
Pauli V. quoniam ſuſtinetur in vim confirmationis
emanatæ ab eodem Paulo V. quo viuente aliquæ
portiones vacarunt, & vnio, & applicatio effectum
obtinuit, dum fructus reſpectiuè applicati peruene-
runt in dictam Menſam Conuentualem, ſufficit enim
vnionem, & applicationem effectum ſortitam eſſe
quoad vnum beneficium ad hoc vt etiam quoad re-
liqua beneficia vnita dicatur effectuata, Idque iure
merito ob vniuerſalitatem cauſæ, quæ potius atten- 3
ditur, quam quilque caſus particularis, & illius
exercitium, Ita in materia regulę reuocatoriæ Vnio-
num. *Garz.* de benef. par. 12. cap. 2 n. 294 *Rota* apud
Card. *Caualerium* deciſ 408 n. 6. & deciſ. 449. n. 7.
& in Gerunden Vnionis 15. Nouembris 1623. coram
Eminentiſs. D. Cardinale *Verospio*, & notant *Addent.*
ad S. mem. Greg. XV. deciſ. 557. n. 6. & ſeqq.

Et ita informantibus tantum dictis Canonicis, &
Capitulo reſolutum fuit, &c.

Roma. nullitatis obligationis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Notarius de inſtrumento rogatus, an debeat cogno-
ſcere partes, & de ſua huiuſmodi cognitione fa-
cere fidem aliàs ſit nullus contractus inſtrumen-
tum.

SVMMARIVM.

1 *Notarius debet habere notitiam partium contrahen-*

tium, eo modo, quo poteſt credendo perſonis aſſerentibus ſe tales eſſe.

2 *Fallit attenta particulari Conſtitutione Pauli V. quæ irritat inſtrumenta, dum Notarius non atteſtatur ſibi notas eſſe.*

3 *Clauſula decreti irritantis reddit nullum actum, aliter geſtum.*

4 *Et claudit os parti, & Iudici aliter dicendi, vel interpretandi.*

5 *Delatio non fit ad totam diſpoſitionem, ſed ad proximiorem per iudicem tantum.*

6 *Notarius, qui rogatus de Inſtrumento abſque expreſſione notitia contrahentium, tenetur ad damna parti, & eſt nullum Inſtrumentum ex Bulla Pauli V. & num. 7.*

Deciſio DXXV.

FVit reſolutum decretum A. C. contra Hyppolitum relaxatum eſſe reuocandum.

Relaxatum enim fuit in vim cuiuſdam Inſtrumenti fideiuſſionis factæ per dictum Hyppolitum pro Franciſco in fauorem Lucæ de Vecchis, in Inſtrumento autem Notarius nullibi atteſtatur, quod idem Hyppolitus ſibi eſſet cognitus; Et propterea licet attenta iuris communis diſpoſitione, ſtipulatio prædictæ fideiuſſionis ſuſtineatur, quia non eſt neceſſe Notarium habere notos contrahentes antè confectionem Inſtrumenti, ſed ſatis eſt, quod habeat notitiam eo modo quo poteſt videndo perſonas ipſo-
1 rum aſſerentium ſe tales, vt docuit *Bald.* in rubr. C. de fid. Inſtrum. num. 21. verſ. In contrarium videtur vbi quod ſi deberet Notarius cognoſcere contrahentes eſſet quaſi ad nihilum deducere Inſtrumenta *Ruin.* conſ. 189. num. 17. lib. 1. *Cagnol.* in l. ſi librarius numer. 64. ff. de reg. iur. *Bertazzol.* clauſ. 2. gloſ. 2. num. 9. *Rota* deciſ. 434. num. 1. par. 1. diuerſ. & in Peruſina hæreditatis 28. Nouembris 1616. coram bo. mem. *Buratto.*

Attamen ex præſcripto Conſtitutione S. me. Pauli V. ſuper reformatione Tribunalium editæ, §. Nota-
2 rij non audeant, tit. de Notarijs, dicta Hyppoliti fideiuſſoria obligatio non ſubſiſtit, ibi enim ſtatuitur, quod Notarij non audeant rogari, vel ſtipulari obligationes aliquas vel contractus, niſi iidem Notarij benè nouerint contrahentes, & quod de tali cognitione in Inſtrumento mentionem facere debeant, de hac autem cognitione Notarij de ipſo Hyppolito, & cognitionis atteſtatione nullibi apparet in Inſtrumento, cuius vigore condemnatus fuit idem Hyppolitus, & perindè nulla remanet, & inanis eiuſdem
3 obligatio, quia Conſtitutio prædicta munita eſt clauſa decreti irritantis, quæ radicitus inficit actum aliter geſtum, c. ſi eo tempore, de elect. in 6. *Caſſador.* deciſ. 1. nu. 2. de reſtit. ſpoliat. deciſ. 3 in princ. eodem tit. in nou. & diuerſ. deciſ. 24. num. 5. par. 2. & clauſula ſublata, &c. quæ nedum irritat actus ſe-
4 cus geſtos, ſed & ita claudit os parti, vt nec admitti poſſit ad probandum contrarium, vt dixit Card. *Seraph.* deciſ. 1251. num. 19. Iudici autem aufert facultatem aliter iudicandi, *Put.* dec. 50. num. 5. lib. 1. *Caputaq.* deciſ. 134. numer. 4. par. 3. *Rota* deciſ. 180. num. 1. par. 2. recent.

Non obſtat, quod in Inſtrumento Cenſus, cui poſtea fideiuſſor acceſſit Hyppolitus adſit clauſula omnes mihi Notario cogniti, &c. quia clauſula prædicta referri non poteſt ad Hyppolitum, ſiquidem Notarius in dicto Inſtrumento de Hyppolito mentionem fecit dumtaxat in promiſſione Franciſci de faciendo accedere fideiuſſores, clauſula autem prædicta appoſita eſt in ſtipulatione ipſius fideiuſſionis rogatæ per ſeparatam, & perfectam orationem, longè à dicta promiſſione diſtantem, & poſt digreſſum ad alia capitula, & in hac ſtipulatione nullum quidem verbum habetur de Hyppolito tunc abſente, ſed recenſentur tres alij tunc præſentes, & ad fideiuſſorem accedentes, ex quibus propterea rectè deprehenditur quo ad Hypolitum clauſulæ prædictæ fieri non poteſt relatio, quæ regulariter fit ad proxima, & immediatè præcedentia, non ad ea, quæ longè 5
diſtant, l. ſi idem, ff. de iuriſd. omn. iud. *Aym.* conſ. 147. num. 8. *Rota* deciſ. 666. num. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 267. num. 3. par. 2. recent. Neque Hyppolitus in dicto Inſtrumento ad contractum fideiuſſor acceſſit, ſed in alio Inſtrumento poſt plures dies rogato, in quo nullibi legitur clauſula cognitionis de eodem Hyppolito.

Minus obſtat declaratio facta ab eodem S. me. Paulo Quinto, quod ſufficiat, vt Notarius, vel vnus ex teſtibus cognoſcat alterum ex contrahentibus: Quoniam in Inſtrumento fideiuſſionis factæ per Hyppolitum, deficit etiam mentio talis cognitionis, nullaque adeſt clauſula cognito, &c. vel cognitus, &c. vt dictum eſt ſupra.

Demum non obſtat, quod Conſtitutioni S. mem. Pauli V. fuerit ſatisfactum per condemnationem Notarij ad damna, & intereſſe parti læſæ. Quoniam Conſtitutio prædicta copulatiuè continet pœnam damnorum reſpectu Notarij, & annullationis actus 6
reſpectu partium, vt colligitur ex illis verbis vltra pœnas adiectas, quæ dictio, Vltra, eſt incluſiua, & implicatiua antecedentium cum ſubſequentibus, *Rebuff.* in l. ſi quis ſic dixerit 133. verſ. Idem in dictione vltra, ff. de verb. ſignif. *Menoch.* præſumpt. 145. n. 4. lib. 4. *Surd.* deciſ. 285. n. 9. & 12. *Gratian.* diſcept. for. cap. 116. num. 29.

Et ita Hyppolito tantum informante reſolutum fuit, &c.

Roma. ſeu Spoletinæ Succeſſionis.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Statutum fœminarum excluſiuum non extenditur, nec comprehendit forenſes pro bonis in Territorio, vel Ciuitate exiſtentibus, etiam ſi defunctus non eſſet forenſis, ſed perſonæ excludere prætendentes, & data etiam eadem diſpoſitione omnium Statutorum.

SVMMARIVM.

1 *Proximior præfertur in ſucceſſione, etiam ſi fœmina ſit, quæ remotiores maſculos excludit.*

2 *Remedium quorum bonorum datur aduerſus quemcumque poſſeſſorem, & contra poſſidentem pro hærede.*

3 *Statutum excludens fœminas propter fratres (vt verbis) non excludit propter fratres patrueles.*

4 *Fratris appellatione in Statuto venit frater primi gradus, non patruelis frater.*

5 *Statutum excluſiuum fœminarum non comprehendit maſculos forenſes.*

6 *Statutum non extenditur extra territorium ex defecta iuriſdictione.*

7 *Statutum*

7 *Statutum de ſucceſſione non prodeſt forenſibus, etiam ſi de cuius tractatur ſucceſſione ſit Ciuis, cum ſufficiat eſſe forenſes agnatos ſuccedere volentes, vnde eſt attendendum ius commune.*
8 *Tranſuerſales non veniunt appellatione deſcendentium.*
9 *Statutum non admittit extenſionem de perſona ad perſonam, ſed reſtringitur ad perſonas ſpecificatas.*

Deciſio DXXVI.

POmpilius habens bona tam hic in Vrbe, quàm in Territorio Nurſino Diœceſis Spoletanæ diem clauſit extremum nullo condito teſtamento, ortaq; eſt controuerſia circa illius ſucceſſionem inter Ioãnem Patruelem dicti Pompilij ex vna, & Dionorsm, atque Comitiſſam ſorores germanas, & Hyppolytam neptem ex Ioſepho fratre eiuſdem Pompilij prædefuncto ex altera partibus; Et hodiè fuit dubitatum cui danda eſſet immiſſio, & Domini reſponderunt in fauorem fœminarum, cum ipſę ſint proximiores Pompilio, & ideò præferendę remotioribus ſublato omni diſcrimine ſexus, vt in authentica poſt
1 fratres la 2. C. de legitim hæred. l. 1 §. 2. & 3. ff. de gradib. affiuit. Et propterea danda eſt immiſſio ex remedio quorum bonorum, quod datur etiam aduerſus poſſidentem pro hęrede, vel poſſeſſore, l. 1. ff. quorum
2 bonorum l. 2 C. eodem, *Menoch.* de adipiſ. remed. 1. n. 49. *Rota* in Bononien. hæreditatis de Armis 18. Aprilis 1622. coram me.

Nec obſtare viſum eſt ſtatutum excluſiuom fœminarum, quod tam in Vrbe, quam Nurſiæ reperitur, in quo obiecto nodus huius cauſæ totus poſitus eſt, quia motiuum benè tollitur diſtinguendo territoria.

Quo enim ad bona exiſtentia in Vrbe neutrum ſtatutum obſtat ſororibus; Non quidem ſtatutum Vrbis ex duabus rationibus. Primo quia non excludit fœminam propter Patruelem, ſed ſolum propter
3 fratrem, vt eſt deciſio S. me. Greg. XV. 464. nu. 9. Et ſtatutum vocans fratrem, excludenſque ſororem intelligitur de fratre primi gradus, non autem de
4 fratribus Patruelibus, *Bald.* in l i. ubemus, §. fin n. 3. ff. ad Trebel. *Alex.* conſ. 97. num. 4. lib. 2. *Roman.* conſil. 411. n. 4. & ibi *Adden.* in verbo Conſobrini, vbi de communi teſtantor *Curt. ſen.* conſ. 9. nu. 12. *Tiraquel.* in l. Boues, §. hoc ſermone, num. 82. ff. de verb ſignif. *Brun.* de ſtator. excluſ. art. 12. q. 16. num. 212. & ſeqq. *Gabr.* de ſtatut. concl. 7. n. 11. vbi pariter de communi, *Rota* Bononien. dec 2 n. 14. & 20. & fuit dictum in Peruſina bonorum 27. Iunij 1597. coram *Gypſio.*

Secundo quoniam tam d. Ioannes Patruelis, quam fœminæ ad hanc ſucceſſionem adſpirantes ſunt forenſes, nec ſubiacent ſtatuto Romano, & propterea ad illos non extenditur licet bona in Territorio Vrbis exiſtant, cum enim hoc Statutum non habeat
5 aliud motiuum, quam ipſam conſeruationem familiarum, non ſunt partes Romanorum ſtatuentium conſulere exteris agnationibus, & ita fœminis non obſtat ſtatutum illud *Alex.* conſ. 111. in princ. li. 7. *Peregr.* conſ. 90. n. 10. & per tot. lib. 1. & conſ. 24. lib. 3. *Vin.* opin. 8 12. n. 58. in 3. caſu, *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 431. num. 26. & cap. 709 no. 13 *Modern.* Foroliuien. de legitima lib. 3. tit. 1. queſt. 18. n. 36. & 40. & hęc fuit conſtans ſemper opinio *Rota*, vt coram *Deciſ. Clem. Merlini.*

S. mem. Gregorio XV. dec. 255. n. 2. vbi *Adden.* nu. 8. notant quod eſt indubitata opinio, & coram Cardin. *Blanchetto* dec. 295. n 4. & 673. n. 2. par. 1. diuerſ. & in Camarinen. hæreditatis 29. Ianuarij 1588. coram Cardin. *Pamphilio Seniore*, & in Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 11. Decembris 1617. coram Eminentiſſ. Cardin. *Pamphilio Iun.* quæ eſt deciſio 85. poſt *Modern.* Forolinien. de legit. & nuper in Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1628. coram me, quam & ſequuta fuit in Ferrarien. de Taſſonis 18. Martij 1630. coram R. P. D. meo *Pironano.*

Minus obſtat ſtatutum Nurſiæ quoad hæc bona Romæ exiſtentia, quia dictum Statutum non poteſt extendi extra ſuum Territorium ex defectu Iuriſ-
dict. iuxta doctrinam *Bart.* in l. cunctos populos, nu. 6
32. C. de Summa Trinit. & Fid. Cathol. quam in his terminis ſemper ſequuta eſt *Rota*, vt in Narnien. Succeſſionis comprobatum fuit, vbi etiã latè oſtenditur non poſſe connecti ſtatutum cui bona ſubiecta ſunt cum ſtatuto, cui perſonę ad ſucceſſionem contendentes ſunt ſubditæ, quæ hic denuo repetenda non ſunt.

Nilq; refert Pompilium Incolam fuiſſe Vrbis, & ſubiectum Statuto Romano, quia non indè ſtatutum porrigitur ad perſonas exteras ſuccedere volentes, quæ non cadunt ſub prouidentia ſtatuentium Romanorum, & in hac materia non attenditur an defunctus, de cuius hæreditate agitur, ſit ſubditus, vel forenſis, ſed attenduntur perſonæ ad ſucceſſionem adſpirantes, erga ſuperſtites enim cadit votum conſeruandi agnationem, non autem erga defunctum, & ideò quando etiam defunctus eſt ſtatuto ſubiectus, ſed ſucceſſionem prætendentes ſunt forenſes, quod
fœmina non excludatur à maſculis, nec ſit locus ſta- 7
tuto, & ſecundum Iuris communis diſpoſitionem ſucceſſio regulanda ſit, docet *Alex.* conſil 44. n. 19. verſ. nec prædictis, lib. 5. *Parisſ.* conſ 12. num. 26. ad med. vbi de communi li. 3. *Ruin.* conſ. 48. num. 4. li. 3. *Vin.* dicta opin. 8 2 n 58. verſ. Secundus verò caſus, *Mareſcott.* var reſol. li. 1. cap. 9. num. 1. & 2. atque ſecundum hanc opinionem perpetuo etiam *Rota* reſpondit, vt coram Cardin. *Blanchetto* dicta dec. 295. n. 3 par. 1. diuerſ & in dicta Camerinen. hæreditatis 29. Ianuarij 1588 coram Cardin. *Pamphilio Seniore*, & in Peruſina bonorum 13. Iunij 1590. coram *Comitulo*, verſ. Quoad bona, & in Collen. hæreditatis 10. Iunij 1616 coram bo. mem. *Buratto*, & in Peruſina Succeſſionis 13. Martij 1617. coram Eminentiſſ. D. Cardin. *Veroſpio*, Nec curandum eſt de *Gaſpar. Anton. Theſaur.* & aliis ab eo relatis qq. forenſſ. lib. 2. quæſt. 4. nu. 7. & 8. & ſeq. quoniam eorum rationes eliduntur ex eo quod non defunctus conſeruat agnationem, ſed viuens & ſtatuentes hunc ſcopum conſeruationis familiarum ſolum habuerunt, & contra iſtorum ſententiam ſtat communior Doctorum opinio, & à *Rota* ſemper recepta, vt ſupra dictum fuit.

Quo verò ad bona Nurſiæ exiſtentia, nec Romanum ſtatutum ſuffragatur, quia non poteſt extendi ad alienum Territorium, vt ſupra dictum eſt, Nec etiam Statutum Nurſinum prodeſt Ioanni, quia Statutum Nurſiæ non excludit fœminas propter Patruelem, & alios tranſuerſales, ſed ſolum propter deſcendentes ab eo, de cuius hæreditate agitur, vt ibi, *Sopraniuendo alcuno della linea maſculina delli Deſcendenti di quello, della cui heredità ſi trattaſſe le*

ſopradette Donne non poſſano dimandare,ne hauere &c.
8 Quorum deſcendentium defuncti appellatione non veninnt tranſuerſales, *Menoch.* conſ. 1177. nu.7. & ſeqq.& præſumpt.88.num.11.lib.4. Neque ſtatutum extenditur de perſona ad perſonam, ſed coarctatur
9 ad perſonas ibidē expreſſas,& ſpecificatas, *Dec.* conſ. 688.num.2. *Pariſ.* conſ 49.nu.23. & ſeqq lib.3. *Menoch.* conſ. 317.num... & ſeq.& conſ. 347.num.44.& conſ.607.num.12. Card. *Seraph.* deciſ.496. num. 2. S. mem.Greg.XV dec.514. num.15. & in recent. dec. 316.num.8.& 463.num.4.par.1.& dec.354. num.7. par.2.

Et ita pro dictis fœminis informantibus reſolutum fuit, &c.

Bonon. Dotis.
Veneris 4. Iuly 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Dos ſecundo viro data præſumitur adequare ſummam quam maritus primus fuit conſequutus.*
2 *Fallit quando aliter apparere poſſit ex iuſtis cauſis nempè maiorem fuiſſe conſtitutam.*

Deciſio DXXVII.

Reſolutum fuit D D. Palmeriis dandam eſſe remiſſoriam, hanc enim *Rota* numquam dene-
1 gare ſolet vbicumque ſumus in prima inſtantia, cauſa eſt prophana, & materia releuans, vt dixit coram Card. *Mantic.* deciſ. 369. numer.1. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* deciſ. 23. num.1. & in recent. dec.132.n.2. ac dec. 661. num. 1. par.2. cum aliis.

Quod verſemur in cauſa prophana, & in prima inſtantia non controuertitur, releuantia autem materiæ ex eo benè deducitur, quod dum in pluribus deciſionibus firmatum fuit, dotem à Claudia conſtitutam D. Carandino primo viro in ſumma ſcutorum 2500. eamdem cenſeri datam D. Pepulo ſecundo viro, non autem maiorem nempè ſcutorum 5000. ſi probabitur, prout articulatur, de tempore contracti ſecundi matrimonij reuera conſtitutam fuiſſe D. Pepulo ſecundo viro dotem ducatorum 5000. vtique corruet fundamentum deciſionum, & ceſſabit præſumptio illa, quod ſecundo viro non cenſeatur data maior dos, quam fuerit conſtituta primo marito, quam præſumptionem non procedere vbicumque conſtat maiorem fuiſſe in effectu datam dotem ſe-
2 cundo viro certi Iuris eſt ex traditis per Cardin. *Mantic.* de tacit.& ambig.lib.12.tit.15.nu. 20.& in Romana quarti dotalis 21. Aprilis 1617. coram bo. mem. *Andrea*, & in hac eadem cauſa ſub die 10. Nouembris 1617. coram bo.me. *Buratto*, ſicque patens eſt releuantia.

Hæcque probatio plurimum etiam coadiuuabitur, ſi iuſtificabitur, prout continetur in aliis articulis, dotem ſcutorum 5000. attenta dignitate, nobilitate, diuitiis, & ſoluto familiæ ſecundi Viri matrimo-
3 nium contrahentis fuiſſe congruam, & proportionatam, quo caſu dotis conſtitutio, & conceſſio facta etiam conſtante matrimonio vera cenſetur, *Surd.* conſ.94.n.29. *Menoch.* præſumpt. 6. n.8 r.li.3. & fuit dictum in Ferrarien. dotis 2. Iunij 1627. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, ex qua probatione pariter eliditur motiuum illud deciſionum, quod Conſtitutio dotis ducat.5000. vti facta conſtante matrimonio non ſuſtineatur.

Non obſtat, quod Conſtitutio dictæ dotis poſſit probari per Inſtrumentum quod ex diſpoſitione Statuti Centi celebrari debet ſuper dote de tempore contracti matrimonij, indeque ad probandum id quod poteſt probari per ſcripturas ſit deneganda remiſſoria; Quoniam ex lectura Statuti non deprehenditur exigi hoc Inſtrumentum, immò ibi diſponitur quod ſi in ſecundo matrimonio fuerit conuentum de maiori dote, talis conuentio omnino firmiter ſit obſeruanda, quæ conuentio cum probari poſſit per Teſtes non ſunt Palmerij coarctandi ad probationem per ſcripturas, & ideò eſt concedenda remiſſoria.

Cætera obiecta viſa fuerunt ſatis leuia, & benè tolli ex reſponſionibus in facto.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Parmen. Beneficij.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Lis ſuper titulo Beneficij eſſe debet, vt per ſubrogationem gratia opituletur.

SVMMARIVM.

1 *Laudum vt vim tranſactionis obtineat, debet eſſe à partibus emologatum.*
2 *Reductio ad arbitrium boni viri, habet vim appellationis.*
3 *Lis ſuper titulo Beneficij requiritur, vt poſſit eſſe locus gratioſæ ſubrogationi.*
4 *Dicitur autem eſſe ſuper titulo, quando petitio facta fuit, ità & taliter, vt de inualiditate permutationis, vel renunciationis.*

Deciſio DXXVIII.

Poſtquam die 18. Martij 1630. fuit reſolutum conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, ſtante iniuſtitia ſententiæ A.C. Domino Antonio Maria non acquieſcente dubitaui, an eſſet recedendum à deciſis, & cauſa bis propoſita Domini affirmatiuè reſponderunt; Nam ex nouiter deductis hodiè apparet factum aliter ſe habere, quam quod fuit tunc ab Informantibus propoſitum, & præcipuè quod lis vſque de anno 1613. pro parte dicti Antoniæ Mariæ introducta de tempore obtentæ ſubrogationis adhuc duret: quamuis enim de anno 1619. colligantes volentes à quibuſcumque litibus, & cauſis recedere, eas omnino compromiſerint in Reuerendiſs. Epiſcopum Burgi Sancti Donini, & is laudum tulerit, nihilominus illud numquam fuit à partibus acceptatum, vel emologatum, ita vt dici poſſit vim tranſactionis habere, iuxta tradita per Doctores in 1
auth ſi verò contigerit, C. de Iud. *Socin.ſen.* conſ. 85. num.1. & 2. lib. 1. *Dec.* conſ.60.nu. 3. circa med. verſ. Tamen &c. *Surd.* deciſ.93.num.6. *Rota* dec.588. n.1. part. 2. recent. immò conſtat Antonium Mariam reclamaſſe,

reclamaſſe, & reductionem ad arbitrium boni viri petiiſſe.

Et licet Iudex reductionis decreuerit illud eſſe exequendum, & petitam exequutionem conceſſerit, & relaxauerit, non tamen in facto ſubſiſtit, quod illud fuerit effectualiter exequutioni demandatum, etiam per actualem expenſarum refectionem, de hoc enim ſufficienter non conſtat, & dato etiam quod conſtaret, non propterea dici poſſet dictum Antonium Mariam illud acceptaſſe, aut litem extinctam remanſiſſe, ex datis enim in nouo Summario, ex eius parte apparet ipſum à tali decreto re-
2 clamaſſe, & reductionem ad arbitrium boni viri denuò petiiſſe quæ appellationis vim habet, l. non diſtinguemus, §. cum quidam in fin ff. de arbitr. *Lancellott.* de atten. par. 2. c. 16. tit de reduct. ad arbitr. boni viri num. 21. & cauſam ipſius reductionis, & appellationis effectualiter committi obtinuiſſe, & tam ante, quam etiam poſt Platonis obitum ad plures & diuerſos actus iudiciales hinc inde fuiſſe deuentum adeout non dubitari non poſſit litem adhuc duraſſe.

Neque etiam ſubſiſtit, quod lis non fuerit ſuper titulo beneficij, prout ad effectum ſubrogationis requiritur, vt in dec. 154. num. 1. par. 1. recent & in
3 dec. 335. nu. 1. 2. & 3. coram S. mem. Gregor. XV. Quoniam ex libelli lectura conſtat Antonium Mariam petiiſſe per diffinitiuam ſententiam declarari renunciationem, & permutationem nullam, & inualidam, & ſe reintegrari ad priſtinum ſtatum, in quo antea erat, & conſequenter negari non poteſt, litem fuiſſe principaliter introductam ſuper titulo, cum fuerit petitum declarari, ipſum renunciationis, & permutationis titulum ex quo Bernardinus Platonus beneficium obtinuerat, ac poſſidebat, eſſe nullum, & inualidum, & titulum, ac ius, quod renunci-
4 ans antea habebat non fuiſſe ab eo abdicatum, *Caputaq.* dec. 215. n. 5. par. 1. Cardin. *Seraph.* dec 1498. n. 8. & 11. *Pariſ.* de reſignat. benef li. 3. quæſt. 3. n. 95. & ſeqq.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Squillacen. Parochialis.
Veneris 4. Iuly 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſunt concedendi actori ad probandum.*
2 *Actore non probante, reus abſoluitur, & numer. 3.*

Deciſio DXXIX.

IVlio dandam eſſe abſolutoriam hodiè Domini reſponderunt.

Cum enim Ioannes à Porta, qui Parochialem, de qua agitur à Sede Apoſtolica impetrauit, gratiam ſuę prouiſionis nullatenus iuſtificauerit & ſibi incumbentia minimè probauerit, vt cenſuit *Rota* in deci-
1 ſione ſub die 2. Decembris præteriti in hac cauſa coram me emanata, vbi de non Iure ipſius Ioannis conſtare reſolutum fuit, Iulius autem ſit poſſeſſor, & quidem cum titulo, vt confirmatur in præallegata deciſione, per quam eidem conceſſi fuit manutentio in poſſeſſione huius Parochialis, & fuerint ſeruati termini ſeruari ſoliti, & deindè Ioanni Actori conceſſæ legitimæ dilationes ad fundandam intentionem ſuam, de quibus par *Veſtr.* in prax lib. 5. c. 7. vtique intrat regula, quod Actore non probante 2
reus abſoluitur, extat, ff de iure fiſci, l. vlt. C. de rei vindic. l. qui accuſare, C. de eden. l. actor, C. de probat. c. cum Eccleſia de cauſ. poſſeſſ. & propr. Et ſic Iulio abſolutoria, Ioanni verò impoſitio ſilentij 3
eſt decernenda iuxta ſtylum etiam *Rota*, de quo in deciſ. 3. de re iudic. in nou. & deciſ. 6 de verb. ſignif. in antiq. *Caſſador.* dec. 2. num. 2. ſuper regul. Cancellar.

Et ita Iulio tantum informante reſolutum fuit &c.

Ferrarien. Spolij.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio debet interponi intra decem dies.*
2 *Et eſt intra biennium terminanda, alias euadit deſerta.*
3 *Res iudicata exequenda eſt.*
4 *Citatio ad ſententiam non efficitur circunducta per ſolam proteſtationem partis, ſed requiritur Iudicis decretum.*
5 *Confeſſio in iudicio Criminali emanata probat in Ciuili, quando eſt adminiculata.*
6 *Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam non datur, niſi conſtet de læſione.*

Deciſio DXXX.

INformante ſolum D. Comite Rouerello dictum fuit conſtare de re iudicata, quæ veniat exequenda, nec conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum.

Conſtat de re iudicata, quia ſententia Rotæ Ferrarien. lata fuit die 29. Martij 1628. appellatio autem fuit interpoſita ſolum de menſe Iunij mediante Commiſſione Cauſæ in Rota ſub die 16. eiuſdem, & ſic elapſis ferè tribus menſibus, cum tamen de Iure intra decem dies fuiſſet appellandum, c. quoad conſul- 1
tationem de re iudicat. *Rota* deciſ 5. de ſent. excommun. in nou nec intra biennium per eam fuit proſequuta, ex quo etiam capite ſententia tranſiuit in iudicatum, c. cum ſit Romana, de appellat. in 6. Cle- 2
ment. ſicut eodem tit. *Caſſador.* dec. 6. n. 8. de appellat. cum aliis.

Venit exequenda, quia res iudicata hoc ſolum expectat, vt exequutioni demandetur, l. ſi ſe non ob-
tulit, §. ſi ex conuentione, ff. de re iudic. l. 2. C. de 3
execut. rei iud. Et quoniam *Rota* non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi cognita earum Iuſtitia, & validitate, Hic viſum fuit & validam eſſe ſententiam ex reuolutione actorum, & iuſtam ex deciſione Rotæ Ferrarienſis, quæ Dominis placuit.

Non obſtat dictam ſententiam Rotæ Ferrarienſis carere citatione, eo quod vltima fuerit circumducta

4 per ſuperuenientem proteſtationem factam à Na-
ſello Procuratore D Grimaldi, & decretum Iudicis
ſuper admiſſione, & intimatione de illo facienda
parti; Quoniam ſola proteſtatio partis citatæ non
poteſt circumducere citationem, Ita vt ſiſtat Iudi-
cem, quia ferat ſententiam in *Rota* coram S. me. Gre-
gorio XV. dec. 457 num. 7. & *Addend.* ad eiuſdem dec.
540. num. 16. ſed requiritur decretum Iudicis, quod
hic non videtur interueniſſe, cum illud decretum
admiſſionis fuerit appoſitum à Notario, nedum poſt
latam ſententiam, ſed Immò poſt interpoſitam ap-
pellationem, vti Notarius cauſæ in Iudicio criminua-
li faſſus eſt, quæ quidem confeſſio concurrentibus
5 adminiculis in Iudicio ciuili magni eſt momenti, &
nocet tertio *Curtio ſen.* conſ 69. num. 2. verſ. Sed præ-
miſſis omnibus, *Gabr.* de malefic. concl. 32. num. 15.
Menoch conſil 807. num. 24 *Surd.* dec. 325. nnmer. 6.
Rota dec. 362. num. 8 par. 1. recent. Adminicula au-
tem hic duo potiſſimum vrgent; quorum alterum
deſumitur ex eo, quia adnotatio iſtius decreti eſt in
loco admodum incongruo, nempè in margine liber-
culi, quem vacchettam appellant, & interſecat po-
ſtrema verba proteſtationis in principio alterius co-
lumnæ poſita, quæ ſequuntur immediatè poſt de-
cretum; alterum adminiculum eſt, quia Procurator
D. Comitis ſuperuenit immediatè poſt proteſta-
tionem factam à Naſello, & inſtetit cauſam expe-
diri, quæ inſtantia inepta fuiſſet, ſi tunc Iudex ad-
miſiſſet proteſtationem Naſelli, nec Iudex ſibi con-
ſtituiſſet ſi ſtatim admiſſa proteſtatione, & citatione
circumducta, tamen incontinenti ſententiam proto-
liſſet.

His verò poſitis, conſtare de re iudicata, & de ſen-
tentiæ iuſtitia, ac validitate, ſequitur non conſtare
6 de cauſis reſtitutionis in integrum, quia hæc reſtitu-
tio non datur ſine læſione, læſio autem opponi non
poteſt ſi ſententia valida eſt, & iuſta *Crauett.* conſil.
272. num. 8. verſ. Quinto reſpondeo, *Cephal.* conſil.
314. num. 13. *Rota* coram Card *Seraph.* deciſ. 634.
num. 1. & dec. 1238. num. 1. & in recent. dec. 731. n. 1.
par. 2.

Et ita altera tantum parte informante, &c.

Bononien. Dotis, ſeu Attentatorum.

Luna 24. Nouembris 1631.

ARGVMENTVM.

Pecuniæ, quæ dantur Marito pro dote, ei plenè
acquiruntur, remanente Vxori tantùm actione
ad dotem conſequendam. Hæredi vniuerſali
an ſit licitum pendente lite poſſeſſionem cape-
re bonorum hæreditariorum abſque vitio atten-
tatorum.

SVMMARIVM.

1 *Pecuniæ ſi dentur Marito pro dote, ei acquiritur
plenum dominium, remanente Vxori dumtaxat
actione ad conſequendam dotem.*
2 *Vniuerſalia iudicia non impediunt particularia.*
3 *Hæredi vniuerſali licitum eſt pendente lite, poſſeſſio-
nem bonorum defuncti abſque vitio attentatorum
apprehendere, & continuare ius, quod tranſiuit in
ſe ipſum, prout erat penes defunctum.*
4 *Hæres quando dicatur attentare.*
5 *Iudicium repetitionis dotis eſt iudicium vniuerſale.*
6 *Actus aliquis ſi debeat fieri cum licentia al. cuius, ſi
fiat ſine licentia illius, non tanquàm attentatus, ſed
vti malè geſtus redargui poteſt.*

Deciſio DXXXI.

CОntendente Domino Marchione Franciſco
Manzolo, exactionem ſcut. 2260. quæ ſuper-
erant in Monte Pietatis Florentiæ ex pecuniis dota-
libus D. Pellegrinæ factam per D Comitem Alexan-
drum Bentiuolum eſſe attentatam, eo quod ſuper
reſtitutione dotis dictæ Pellegrinæ penderet lis in
Rota: Conſului Dominos, an circa hanc exactionem
conſtaret de attentatis, & negatiuè reſponſum fuit.

Quoniam pecuniæ vſque ad ſummam ſcutor 20.
m. depoſitæ ſuper Monte Pietatis pro dote D. Pelle-
grinæ in fauorem Comitis Vlixis eiuſdem Mariti,
ſpectabant ad ipſum Comitem Vlixem, cui dotis
traditæ acquiſitum fuerat plenum dominium, rema-
nente Vxori dumtaxat actione ad repetendam do-
tem, iuxta text. in l. ex pecunia, vbi *Bald.* ſub n. 1. C. 1
de iur. dot. *Hended.* conſ. 41. nu. 19 & ſeqq. li. 1. *Rota*
coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* dec. 257.
ſub num 6. verſ. vbi pecunia; Et propterea quemad-
modum Com. Vlixes rectè potuit maiorem partem
dictæ dotis, & ferè vſque ad ſummam ſcutorum 18.
m exigere, Ita Com. Alexander hæres Vlixis, exer-
cendo Iura acquiſita ab ipſo Vlixe, cum quo vna, &
eadem reputatur perſona potuit proſequi ius in exi-
gendi reſiduum dotis, & in eadem exactione conti-
nuare citra vitium attentatorum, non obſtante lite
conteſtata ſuper reſtitutione dotis ipſius Pellegrinæ,
per quam litem vitio litigioſi affectæ non fuerunt
pecuniæ dotales exiſtentes in hæreditate Comitis
Vlixis, & in Dominio Comitis Alexandri hæredis,
ſed ius dumtaxat, & actio pro dotis repetitione, ſu-
per quo iure nihil fuit innouatum per exactionem
prædictam, ſed res, & creditum hæreditarium fuit
vindicatum, quod rectè poteſt fieri non refragante
litis pendentia etiam ſuper ipſius hæreditatis peti- 2
tione, vt eſt text. in l. ſi bonæ fidei ff. de petit. hære-
dit. & notat *Lancellott* de attent. p. 2. c. 4. limit. 26. n. 1.
& hæredi vniuerſali licitum eſt pendente lite poſſeſ-
ſionem bonorum defuncti abſque vitio attentatorũ
apprehendere, & continuare Ius, quod tranſiuit in
ſe ipſum, prout erat penes defunctum ad text. in
auth. nunc ſi hæres C. de litigioſ & in §. & hoc autem 3
auth. de litigioſ. *Iaſ.* in §. præiudiciales num 7. &
ſeqq. Inſtit. de action. *Mandoſ.* de Inhibit. qu. 23. nu.
10 *Lancellott.* de attent. p. 2. c. 4. limit. 1. numero 17.
vbi per Rotam ita fuiſſe deciſum teſtatur, tuncque
ſolum attentare diceretur hæres, ſi ipſi interdicta
fuiſſet adminiſtratio bonorum, vel apprehenſio
poſſeſſionis, vel exercitium Iurium hæreditariorum; 4
& inhibita Creditorum exactio *Bald.* in leg. empto-
rem nu. 12. C locat. *Iaſ.* dicto §. præiudiciales nu. 10.
Inſtit. de action. *Crot.* conſ 24. num. 4 & 15. *Mandoſ.*
de inhibit. quæſt. 120. ſub nu. 2. *Lancellott.* de attent.
parte 2. cap 4. limit. 26. num. 5. quorum neutrum cum
in præſenti caſu interuenerit, cumque in Iudiciis vni-
uerſalibus, quale eſt Iudicium ſuper repetitione do- 5
tis l. quod dicitur ff. de impenſ. in res dotal. fact.
Reus etiam lite pendente retineat adminiſtratio-
nem, & facultatem exigendi credita, vt ſupra dictũ
fuit, iure merito exactio per Com. Alexandrum facta
recta, & legitima, non autem attentata cenſeri debet,
præſertim verò quia cum aſſenſu, & authoritate Se-
reniſſimi Magni Ducis Aetruriæ ſequuta fuit amotio
pecuniarum

Pecuniarum ex Monte Pietatis ex quo ſuſpicio virij
attentatorum videtur etiam ea cludi: Et hinc tolli-
6 tur quoque obiectum, quod pecuniæ depoſitæ ſta-
rent vti fundus dotalis attentis illis verbis depoſiti,
In faccia della Signora Pellegrina, &c. quoniam per
errorem, ſinè iniuriam tranſcribentis videntur dicta
verba, *In faccia, &c.* appoſita, & in originali loco
verborum, *in faccia,* habentor verba, *In fauore, &c.*
ex quibus deducitur creditum illud non eſſe dotale,
nec creatum in capite D. Pellegrinæ, ſed ſolum-
modo ius, & actionem competere D. Pellegrinæ
ratione ſuæ dotis pro concurrenti quantitate, & in
omnem caſum quatenus etiam non adfuiſſet li-
centia Sereniſſimi Magni Ducis, exactio non tam-
quam attentata, ſed vti malè facta redargui duntax-
at poſſet.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Forolempronien. Emphyteuſis.
Veneris 28. Nouembris 1631.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſi, quando eſt finita an renouatio ſit facienda proximioribus Agnatis, vel hæredibus debet inſpici, qualiter ſit facta conceſſio. Et pluta de clauſula, ad habendum, in conceſſione emphyteuſis appoſita.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis dicitur ex pacto, & prouidentia, quando concepta eſt pro Filiis, & nepotibus, omiſſa mentione hæredum.*

2 *Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia renouatio eſt facienda Agnatis proximioribus, non autem hæredibus.*

3 *Emphyteuſis hæreditaria renouatio eſt facienda hæredibus, & non Agnatis.*

4 *Emphyteuſis ſecunda conceſſio, & inueſtitura regulari debet ad normam, & exemplum primæ inueſtituræ.*

5 *Hæreditaria qualitas, quando in prima inueſtitura emphyteuſis eſt neglecta, de illa nec eſt curandum in ſecunda.*

6 *In Emphyteuſis conceſſione ſi ponatur clauſula, ad habendum, operatur, vt conceſſio videatur facta pro quibuſcunque.*

7 *Emphyteuſis conceſſio cum clauſula, ad habendum, efficitur tranſitoria ad Extraneos, coram ſi emphyteuſis ſit ex pacto, & prouidentia n. 8.*

9 *Clauſula, ad habendum, in conceſſione emphyteuſis appoſita, reſtringitur inter terminos comprehenſos.*

10 *Clauſula, ad habendum, in conceſſione emphyteuſis poſita, debet ſtrictè interpretari, & ſufficit, vt quid minimum operetur.*

11 *Clauſula, ad habendum in emphyteuſi ex pacto & prouidentia poſita ſeruit de vento.*

12 *Emphyteuſis renouatio ex iuris æquitate, ſit proximioribus Agnatis, atque eiuſdem generis, & conditionis perſonis.*

13 *Deciſ. 641. p. 1. in recent. & alia declarantur.*

14 *In emphyteuſis potius eſt attendenda præciſa vocatio graduum, quam clauſulam ad habendum, quæ multoties apponitur à Notariis ex quodam ſtylo, & oſcitanter.*

15 *Clauſula ad habendum o virtus penitus euacuatur, & eliditur per prohibitionem alienationis emphyteuſis.*

16 *Teſtes vt probent conſuetudinem immemorabilem, qualiter deponere debeant, & n. 19. & 20.*

17 *Teſtes vt probent conſuetudinem immemorabilem, debent eſſe ætatis annorum quinquaginta quatuor.*

18 *Ætas in teſte debet attendi de tempore motæ litis.*

21 *Teſtes ſuſpecti non probant conſuetudinem immemorabilem.*

22 *Obſeruantia difformi ſtante, non eſt recedendum à diſpoſitione iuris communis.*

23 *Emphyteuſis hæreditaria hæredibus eſt renouanda.*

Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia proximioribus Agnatis eſt renouanda n. 13.

24 *Emphyteotica bona ex pacto, & prouidentia non ſunt de ſui natura alienabilia, & ſic non in pleno, & libero dominio diſponentis.*

25 *Conſuetudo ſi ſit contra ius, & præiudicialis Eccleſiæ, debet ſtrictè interpretari, nec debet extendi.*

Deciſio DXXXII.

Finita emphyteuſi de quibuſdam prædiis, Eccleſia Forolempronien. fecit renouationem Catherinæ proximiori agnatæ, quam renouationem cum impugnare niteretur Margharita, eo quod ipſa eſſet præferenda tamquam hæres inſtituta à Camilla, per cuius obitum expirauerat hęc emphyteuſis, Domini ſub die 5. Maij 1627. coram R.P.D meo *Vbaldo* dixerunt renouationem factam Catherinę eſſe attendendam, nec pręferendam fuiſſe Margharitam quamuis hæredem, in qua ſententia, & hodiè Domini perſtiterunt.

Certum eſt enim hanc emphyteuſim eſſe ex pacto,
& prouidentia, ea quo concepta eſt pro filiis, & ne- 1
potibus, omiſſa mentione hæredum *Bart.* in leg.
vt Iuris iurandi §. ſi liberi ff. de oper. libert. *Socin.*
Iun. conſ. 41. n. 3. lib. 3. *Surd.* conſ. 108. nu. 10. *Peregr.*
conſ. 8. n. 25. lib. 1. *Menoch.* conſ. 202. n. 53. *Rota* coram
Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 32. n. 11.
& dec. 343. num. 3. in eius impreſſ. atque aliàs paſſim;
quo poſito ſequitur renouationem eſſe faciendam
agnatis proximioribus, non autem hæredibus *Rip.* in 2
l. 1. num. 8. verſ. in tempcra ff de priuileg. credit. *Dec.*
conſ 78. n. 4 *Ruin.* conſ. 12. num. 31. & conſ. 151. nu.
21. lib. 1. benè *Ferrett.* conſ. 103. num. 10. & fuit
dictum in Foroliuien. de Torellis 14 Maij 1604. co-
ram bo: me: Card. *Pamphilio ſeniore*, & 14. Februa-
rij 1605. coram *Iuſto*. & in Imolen. bonorum 18.
Iunij 1618 & 6. Ianuarij 1619. coram Reuerendiſſi-
mo Domino meo *Decano*, quemadmodum ſi em-
phyteuſis fuiſſet hæreditaria, hæredibus, non autem
agnatis proximioribus foret concedenda, quia tunc 3
qualitas hæreditaria requiritur, nec ſufficit quali-
tas agnationis *Alex.* conſ. 10. num. 11. lib. 3. *Anchar.*
conſ. 38. num. 3. *Gabr.* de Iur. emphyt. concluſ. 1. n.
18. benè *Bero.* conſ. 103. num. 4. & 5. lib. 1. *Mareſcott.*
var. reſol. lib. 1. cap 3. n. 16 *Rota* coram Card. *Seraph.*
dec. 610. nu. 10. & in prælegata Foroliuien. de To-
rellis coram bo. me. Card. *Pamphilio* atque in Imo-
len. bonorum coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano, hæc enim renouatio eſt ſecunda conceſſio,
& inueſtitura, quæ regulari debet ad normam, & 4
exemplum primæ inueſtituræ, ſique illa ſolum ad-
miſit agnatos, hæc quoque ſecunda ab iiſdem agna-
tis eſt inchoanda, & ad illos reſtringenda, non

habita conſideratione an exteot alij , qui ſont hære-
5 des,quæ qualitas hæreditaria cum fuerit neglecta in
prima Inueſtitura, ideoque itidem,& io ſecunda de
illa non eſt curandum, vt benè per *Bero.*dicto coosil.
103.nu.4.& alius prællegatos.

Non obſtat,qood in dictis inueſtituris adſit clau-
6 ſula xd habeodum, &c. ſitque inſerta in parte diſpo-
ſitiua,per quam clauſulam conceſſio , & inueſtituræ
dicitur facta quibuſcumque , & data facultas diſpo-
nendi de bonis conceſſis prout inueſtitis placuerit,
7 adeout per hanc , empbyteuſis efficiatur tranſitoria
ad extraneos, & de natura emphyteuſis ex pacto, &
prouidentia , transfundatur in naturam emphyteuſis
hæreditariæ,vt per *Crauett.*conſ.256.n. 4 *Laderch.*
conſ.1.ou.8. & ſeqq vbi virtutem iſtius clauſulæ ad
habeodum,&c.multum extollit , & *Rota* coram Car-
8 din.*Seraph.*dec.1290.n.11.& in recent. dec. 642.n 3.
part.1.& dec.152.n.1 & dec.294.n.3.& 7 parte 2.&
coram bo.mem.Cardinale *Caualerio* deciſ.293.nu.2.
& ſeqq.

Quoniam omiſſo quod *Menoch.* conſ.545. per
tot.& *Bertazzol.* conſ. c1oil. 73. & 74 qui in eadem
cauſa contra Laderchium conſuluerunt,validiſſimis
iuris rationibus vim dictæ clauſulæ ad habendum
extenuant,& impugnant , Certè in caſu præſenti vi-
9 ſum fuit Dominis non poſſe clauſulam ad haben-
dum, &c. influere hunc effectum, vt de emphyteuſi
ex pacto , & prouidentia , tranſeat in emphyteuſim
hæreditariam , quoniam conceſſio,de qua agitur,re-
ſtricta eſt ad tertiam generationem, vndè,& clauſu-
la ad habendum , &.. reſtringi debet intra eoſdem
terminos , & ad perſonas in tribus generationibus
compræhenſas , ita vt effectus illius non egrediatur
tertiam generationem , alioquin daretur in eadem
inueſtitura , & in continenti nimis exorbitans con-
trarietas , & repugnantia dum in vna parte denega-
retur tranſitus bonorum in extraoeot,& beneficium
conceſſionis coarctaretur ad tres dumtaxat genera-
tiones , in alia verò parte admitteretur tranſitus bo-
norum in quoſcumque extraneos , & extenderetur
vltra tertiam generatiooem,quæ repugnantia nulla-
teous eſt ferenda Ita *Dec.*cooſ.500.n.6.*Oſaſch* deciſ.
10 164.n.5.*Menoch*.conſ.61. oum. 20 vbi quod hæc
clauſula debet ſtrictiſſimè interpretari,& ſufficit, vt
quid minimum operetur, & conſ.545.ou.5.6.& 16.
Bardellon. conſ.41. nomer. 2 & 3. vbi quod ſtante
forma præciſa emphyteuſis ex pacto , & prouiden-
tia , & reſtricta ad certas perſonas hæc clauſula
11 ſeruit de vento *Galuan.*conſ. 20. num.40.atque ad-
mittit etiam *Laderch.* dicto cooſ. 1. numer.18. verſ.
veram enim eſſe *Rota* deciſ.294.numer 8 part.2.re-
cent. & in Camarineo.domus 4. Iunij 1593.coram
Gypſio impreſſæ poſt *Gionagnon.* conſ.44 oum. 107.&
108. lib. 2. ex quibus ſequitur , quod cum Marga-
rita non ſit intra illam tertiam generatiooem , Im-
mò nec ex deſcendentibus vlterioris gradus , noo
poteſt illi ſuffragari dicta clauſula ad habendum,&c.
12 ſed ex iuris æquitate , de qua per *Bart.* in l.1.§.per-
mittitur ff.de acq. quotid. & æſtiua, coocedenda eſt
noua inueſtitura per viam renouationis proximiori-
bus agnatis , atque eiuſdem generis , & conditionis
perſonis eſt facienda,quibus prima Inueſtitura coo-
ceſſa fuit.

Nec applicantur deciſ.642.p.1. recent. & coram
13 Card. *Caualerio* dec. 293. & aliæ ſuperius deductæ,
quia in caſibus dictarum deciſiooum clauſula ad
habeodum non erat adiecta conceſſioni , quæ cer-
tis gradibus,& perſonis arctaretur,vt eſt inueſtitura,
de qua agitur , nec vrgebat motiuum contrarietatis,
& euixa contrahentium voluntas , quod emphyteu-
ſis eſſet ſolum ex pacto , & prouideotia , de quibus
ſupra dictum fuit , potiuſque attendendi eſt præciſa
vucatio graduum,& generationum, quam illa clau-
ſula ad habeodum, &c. quæ multoties à Notariis ex
quodam ſolito, & oſcitanter apponitur , æquiuſque
videtur , vt clauſula reſtringatur ad vocationem ge-
nerationum , quam quod è contra vocatio genera- 14
tiunum euertatur per illam clauſulam ; Præſertim
quia in caſu præſenti poſt dictam clauſulam ſubſe-
quitur prohibitio alienationis ex qua apparet de eni-
xa voluntate contrahentium, vt emphyteuſis non
egrederetur illam tertiam generationem,& ſic clau-
ſula ad habendum,&c.oon poteſt habere illum effe-
ctum , vt faciat hanc emphyteuſim tranſitoriam ad
hæredes extraoeos , ſed per alienationis prohibitio-
nem illius virtus pœnitus euacuatur , & eliditur , vt 15
inquit *Dec.*conſ.171.n.1.verſ.4.& vltimu *Curt. iun.*
conſ. 130.numer. 6. *Oſaſch.* dec. 164 numer. 3.*Cor-
bol.* de priuat. emphyt. ab alien. limit.3.n 2.& 3. &
dixit *Rota* in Romana domus , & Hoſpitij 7. Iunij
1591.coram *Blanchetto* in Imolen.bonorum 22. Iunij
1592.coram bo.me.Card. *Pamph.*& in Romana Do-
mus 9. Martij 1609. coram bo. mem. Patriarcha
Manzanedo.

Non obſtat immemorabilis conſuetudo,quam ni-
xa eſt probare Margharita , quod ſcilicet etiam in
emphyteuſi ex pactu , & prouidentia conſuetum
fuerit in Ecceleſia Foruſempronien.vt ſinita emphy-
teuſi ad renouationem tonc ſolum admittantur agna-
ti,oon autem hæredes , quando primus acquirens,
vel vltimus compræhenſus de bonis emphyteoticis
non diſpoſuerunt , ex qua conſuetudine deinde in-
ferebatur ipſam Margharitam eſſe in renouatione
præferendam,cum vltimus comprehenſus per here-
dis inſtitutionem in eius fauorem diſpoſuerit ; Quo-
niam nec probata viſa fuit huiuſmodi Immemora-
bilis , & quatenus fuiſſet probata , non indè tamen
ſuffragaretur.

Non probatur,quia teſtes examinati non deponunt
cum requiſitis Gloſ in cap. 1.de præſcript.in 6.inter 16
quæ illud præcipuum eſt,vt appareat de ætate teſtiũ
annorum 54.ſcilicet de 40. annis vniformis obſer- 17
uantiæ,de quibus non poſſunt deponere niſi poſtquã
vſum perfectum intellectus habuerint , & doli fue-
rint capaces , & ſic ipſi egerint annum quatuorde-
cimum *Rota* dec.76.no.3.& dec.254 n.2. parte 1.re-
cent.& coram ſæ.me. Gregorio XV.dec.298.nu 1. &
ibi Adden.num 12.Ex decem,& octo enim teſtibus
duo oon exprimunt eorum ætatem , nempè ſecun-
dus, & tertius,Nouem exprimunt quidem , ſed ſunt
infra dictos annos 54.aſſerit primus teſtis ſe agere
annum 43 quintus eſt annorum 35.Nonus annorum
37. Vodecimus annorum 39. XIII. habet tantum
annos 30. XIV. attingit annum 49. XV. annum
agit 50.XVI. annos 35. XVIII. annos 43. Alij verò
quatuor teſtes erant quidem poſiti ſupra dictos
anoos 54. tempore examinis , ſed non tempore
motæ litis, quod tempus eſt præcisè attendeodum,
cum requiratur probatio obſeruantiæ per 40. an-
nos ſubducto tempore litis *Rota* deciſ. 248. num. 18
4. parte 2. recent. & coram ſa: me: Gregorio XV.
deciſ. 205.numer 4 vbi *Adden.*num.6 & deciſ. 198.
numer. 2.Sextus verò teſtis ſuper tertio articulo in-
genuè fatetur ſe nihil ſcire de prætenſa conſuetu-
dine,

dine, quæ in dicto tertio articulo deducebatur; XII.
19 minùs eſt attendendus quia non poteſt deponere de
hâc obſeruantiâ, quod illam viderit ſeruati per 40.
annos, aſſerit enim ſpatio 16. annorum abfuiſſe à Pa-
triâ, & iuxta quatuordec. articulum admittit contra-
riam conſuetudinem, quod ſcilicèt finitâ lineâ bona
deuoluuntur ad proximiores per viá renouationis,
& deficit in aliis requiſitis dictæ Gloſ. par. in c. 1. de
præſcript. in 6. nempè de viſu per 40. annos, quod
maiores dixerint audiniſſe ab aliis maioribus, nec
20 contrarium fuiſſe ſeruatum, vel dictum ſeruari; quar-
tus demùm teſtis eſt vnicus, non deponit de famâ
per verbum fuit, & eſt, prout in dictâ Gloſâ requiri-
tur, nec contrariam famam excludit, eiúſq; depoſitio
caret aliis requiſitis eiuſdem Gloſæ.

Verum quatenus etiam probaretur dicta imme-
morabilis, non tamen ſuffragaretur, quoniam ex aliis
teſtibus examinatis per Catharinam conſtat renoua-
tiones factas fuiſſe agnatis, quamuis & primus vel
vltimus compræhenſus aliter diſpoſuiſſent, vndè te-
ſtes examinati pro Margarita videntur ſuſpecti dum
21 dicunt, numquam aliter fuiſſe ſeruatum, vel ſaltem
apparet non eſſe vniformem hanc conſuetudinem,
nec inconcuſſam, cùm diuerſimodè fuerit obſerua-
22 tum, nec ideò hęc immemorabilis attendi debet *Put.*
dec. 426. li. 2. in nou. *Rota* dec. 254. nu. 3. p. 1. recent. &
apud ſa. me. Gregor. XV. dec. 51. n. 3. & dec. 434. n. 10.
& Adden. ad dec. 298. n. 13. datâ autem difformi ob-
ſeruantia non eſt recedendum à diſpoſitione iuris
communis *Rota* dec. 438. n. 2. in fin. p. 1. & dec. 19. n.
6. p. 2 diuerſ. vt ſcilicèt emphyteuſis hæreditaria hæ-
redibus, emphyteuſis verò ex pacto, & prouidentia
23 agnatis ſit renouanda; Siq; primus acquirens, vel vl-
timus compræhenſus potuiſſent diſponere ad ſui li-
bitum non erat opus in Inueſtitura facta de anno
1576. concedere facultatem primo Inueſtito, vt defi-
cientibus ſulùmmodò filiis poſſet in eius teſtamento
nominare vnum hæredem pro illo prædio.

Demùm conſuetudo hęc non applicatur, quia nec
primus acquirens, nec vltimus compræhenſus diſpo-
ſuerunt de iſtis bonis emphyteoticis in fauorem
Margaritæ, diſpoſitio enim particularis erat facien-
da, nec veniebant ſub generali diſpoſitione per hæ-
redis inſtitutionem hæc bona emphyteotica cùm eſ-
ſent ex pacto, & prouidentiâ, nec eſſent de ſui naturâ
alienabilia, nec in pleno, & libero dominio diſpo-
24 nentis *Bart.* in l. vt iuris iurandi §. ſi liberi n. 3. ff. de
operr. libert. *Aretin.* conſ. 53. n. 3. *Surd.* dec. 93. n. 18. &
conſ. 393. n. 18. *Laderch.* conſ. 73. ſub n. 9. *Ballon. Iun.*
conſ. 30. n. 75. & 76. *Rota* plenè dec. 373. n. 3. p. 5. re-
cent. & coram ſa. me. Greg. XV. deciſ. 278. n. 1. & ibi
Adden. n. 27.

Nominatio verò facta per Camillam eſt ſolùm re-
ſtricta ad illud prædium ſuper quo dabatur facultas
nominandi in Inueſtitura de anno 1576. & hâc fa-
cultate ſibi data in inueſtitura voluit vti, non autem
illâ prætensâ facultate inductâ ab aſſertâ conſuetu-
dine, Vndè ad alia prædia in diuerſis inueſtituris cō-
ceſſa extendi non poteſt hæc nominationis facultas.

Sed nec etiam hæc nominatio Camillæ ſuffraga-
tur ad illud prædium, de quo in inueſtitura de anno
1576. non ex iure permiſſo in inueſtiturâ, quia illud
ſolùm conceſſum eſt primo inueſtito quatenùs filios
non haberet, vndè expirauit dum filios reliquit; nec
etiam ex aſſertâ conſuetudine, de quâ per teſtes qua-
tenus etiam illam probarent, &c. quia omnes teſtes
reſtringunt hanc facultatem ad primum inueſtitum,
& ad vltimum compræhenſum, Camilla autem non
erat, nec prima Acquirens, nec propria ſecunda dici
poterat compræhenſa, dum non erat ſcripta in Inue-
ſtiturâ, & licèt fuerit nominata, hæc tamen nomina-
tio non tribuebat veram, & propriam compræhen-
ſionem in inueſtiturâ, & cùm dicta conſuetudo ſit
contra ius, & præiudicialis Eccleſiæ, quia, hâc admiſ- 25
ſa, bona in emphyteuſim conceſſa difficiliùs ad ipſam
Eccleſiam reuerterentur, eſſent enim tranſibilia ad
quoſcumq; extraneos, propterea ſtrictam recipit in-
terpretationem, nec debet extendi *Grat.* conſ. 132. n.
20. li. 1. *Ceph.* conſ. 345. n. 14 & 23. cum alias, & mul-
tiplicarentur facultates, & ſpecialia, quia extraneus
non compræhenſus poſſet nominare, & hic nomina-
tus poſteà, etiam facere aliam nominationem.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Pecuniaria.

Mercury 10. *Decembris* 1631.

ARGVMENTVM.

Agere contra aliquem quando quis non poſſit, Tu-
tor non poteſt præiudicare Pupillo; Se[illegible]ferarij Lo-
corum Montium ſi audeant liberè admittere re-
ſignationem Locorum Montium vinculatorum,
in quam pœnam incursant, & an eam ab aliquo
poſſint repetere.

SVMMARIVM.

1 *Prætendere quis non poteſt aliquid ab eo, ſi contra eum nullam actionem habeat, nimirum neque perſonalem, nec hypothecariam, nec actionem ſubſidiariam.*

2 *Nec demum actionem ex dolo.*

3 *Actionem vllam ſi quis non habebat contra defunctum ad aliquid dandum, ideò neq; id poterit prætendere contra eius heredem.*

4 *Per ceſſionem plus iuris, quàm competit cedenti, non tranſit in ceſſionarium.*

5 *Actionem nullam quis non poteſt prætendere contra eum, ſi inter ipſos nulla intereſſet obligatio, nullus factus eſt contractus, & proinde nulla niſi potuit perſonalis obligatio.*

6 *Obligatio Cameralis, & ſtipulatio Notarij pro omnibus, quorum intereſt, regulariter extenditur etiam ad enunciatiuas inſtrumenti.*

7 *Ita vt per d. ſtipulationem Notarij acquiratur ius, & actio tertio, & n. 8.*

9 *Pupillus nec tacitè, nec expreſsè poteſt ſe obligare per Tutorem ad euictionem præſtandam in fauorem tertij ſine iuſta cauſa, & ſolemnitatibus Statutorum.*

10 *Minorum contractus vt valeat, requiritur iuſta cauſa, & ſolemnitates requiſitæ, ita vt altero deficiente alterum corruit, neq; vnum ſuppletur ab altero.*

11 *Ita vt ſi minor pulſetur à contrahente ad tradendum id, quod eſt promiſſum rectè inſiſtit nullitate obligationis, & pulſantem repellit.*

12 *Debitori ſoluenti Creditor de neceſſitate iuris tenetur ei facere receptum, & quietationem.*

13 *Minorum actus neceſſary ſine ſolemnitatibus ſuſtinentur.*

14 *Minor quando recipit in ſolutum bona immobilia, obligationibus, & hypothecis implicata, cum eius læſione adhibendæ ſunt ſolemnitates Statutorum num. 16.*

15 *Pacta dicuntur pars pretij.*

16 *Loca Montium quando quis emit, vel in ſolutum*

recipit, & ſcit, quod ſunt vinculata ad fauorem tertij, ex tali notitia ſolum inferri poteſt.

Quod recipiens, non valet excipere de re ſibi liberè non tradita, non autem, quòd perſonaliter ad d. onus ſe obligauerit num. 17.

18 *Hypothecaria non datur ſine perſonali actione.*

19 *Loca Montium dum libere reſignantur hypothecam non recipiunt, & in ſecundum emptorem abſque vllo onere transferuntur.*

20 *Lo a Montium tranſeunt in ſecundum Emptorem libere abſque vllo onere, & hoc prouiſum eſt, ne publicum, & liberum eorum impediatur commercium.*

21 *Obligans ſe per relationem ad aliquod inſtrumentum, cogi poteſt ad adimplendum id, quod in eo continetur.*

22 *Hypotheca etiam ſimplex quando imponitur ſuper bonis Minorum debent adhiberi ſolemnitates ſtatutaria.*

23 *Leg. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. quid diſſonat. Et eius diſpoſitio diuina, & nobilis appellatur nu. 24.*

25 *Leg. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. habet dumtaxat locum contra eum, qui recipit ex titulo lucratiuo, ne locupletetur cum aliena iactura nu 26.*

27 *Actio ſubſidiaria nunquam habet locum, quando adſunt alia remedia.*

28 *Tutoris dolus non debet nocere Pupillo, & n. 29.*

30 *Dolus non poteſt conſiderari in ætate pupillari.*

31 *Pecuniam ſibi debitam in extinctionem ſui crediti quando quis recepit; illámque bona fide conſumpſit, & quod ſuum eſt, ſecutus fuit, ad reſtitutionem pulſari nullatenus poteſt.*

32 *Pretium quando non ſuccedat loco rei.*

33 *Creditum ſoluens mediante ſolutione, & pretio numerato, dicitur emere nomen, & actionem Creditoris.*

Itaut habitâ ceſſione poſſit deinde contra alios Reos debendi agere.

34 *Secretarij Locorum Montium ſecundùm reformationem Pauli V. admittendo liberè reſignationem locorum Montium vinculatorum, efficiantur principales Debitores locorum reſignatorum.*

35 *Et quidem ex propria culpa, & maleficio contrauenendo diſpoſitioni legis.*

36 *Hinc eſt quod ſoluendo proprium debitum ex delicto contractum non poſſunt reportare ceſſionem tranſlatiuam iurium, & acquirere facultatem repetendi ſolutum ab alijs obligatis ex contractu, vel quaſi.*

37 *Solutio in pœnalibus quid ſolum operetur.*

38 *Pœnam impoſitam à lege ſi quis ſoluat, ſi poſteà eam poſſet ab alijs repetere, certè illam ipſi haud lueret.*

39 *Secretarij locorum Montium liberè admittendo reſignationem locorum Montium, formaliter pœna eis impoſita à Paulo V. cõſiſtit in amiſſione rei propria.*

Deciſio DXXXIII.

EMerat Excellentiſſimus Dominus Princeps Aldobandinus à Stephano Samminiato quædam bona ſtabilia in Agro Brictinorenſi pro pretio ſcutorum quindecim millium, cuius pretij pars, nempè ſcuta quatuor millia erogata in emptionem tot locorum Montis fidei, pacto adiecto, vt ſtare deberent perpetuò vinculata pro cautione, & ſecuritate Domini Principis emptoris in caſum euictionis dictorum ſtabilium, vt in ſummario pro Mariotto n. 3. ſed Regulus Mariottus de anno 1611. tunc Montis fidei Secretarius, liberam dictorum locorum Montium reſignationem admiſerat in fauorem Domini Thibaldeſchi, & deindè in fauorem Mutij Paſſarini, & Petri Mazziotti, & tertio demum loco in fauorem Angelæ Stroppiæ, ſeù Thomæ Butij Tutoris recipientis illa in ſolutum pro reſiduo pretij Vineę venditæ per Angelam à d. Paſſarino, & Mazziotto per quem Butium fuerunt poſteà in Butium reſignata, vt in dicto Summario n. 1. 2. & 4.

Interimque d. Princeps Aldobrandinus paſſus euictionem dictorum ſtabilium emptorum à Samminiato, & depræhendens in ſui præiudicium per Mariottum Secretarium admiſſam fuiſſe liberam reſignationem locorum Montium, quæ nexu ſpeciali hypothecæ pro euictione dictorum ſtabilium erant adſtricta. Vigore conſtitutionis ſa. me. Pauli V. ſeu reformationis ſuper montium erectione, cuius copia datur in Summario pro Butio nu. 1. exegit rectà via à Mariotto Secretario, ſeù illius hæredibus pretium locorum Montium, quorum liberam reſignationem indebitè idem Secretarius admiſerat; ac deindè eis omnia iura, & actiones ceſſit dicto Summario n. 6. In vim cuius ceſſionis teneri Angelam Stroppiã, & Thomam Butium ad reſtitutionem dicti pretij locorum Montium ſub die 17. Maij 1630. hæredibus Mariotti tantùm informantibus coram me reſolutum fuit: Quà reſolutione iterum ad trutinam reuocata, & pluries propoſito dubio, Domini hodiè dixerunt reſpectu Angelæ Stroppiæ recedendum à deciſis, & ſic ipſam non teneri reſtituere dictum pretiũ, reſpectu verò Thomę Butij Tutoris, ſeù illius hęredum dubiũ reuocauerunt ad aliam diſputationem.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia D. Principi
Aldobrandino contra Angelam nulla competit ex 1
propoſitis actionibus, nimirùm neq; perſonalis, neq;
hypothecaria, nec actio ſubſidiaria ex l. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. nec demùm actio ex dolo: Et pro-
pterea quemadmodũ D. Princeps ſine actione con- 2
tra Angelam experiri non poſſet, nec illam pulſare ad reſtitutionem dicti pretij leg. quoties §. item ſi temporali ff. de adminiſtrat. *Tutor* l. ſi Pupilli §. vi-
deamus ff. de negoc geſt. *Craueit.* conſ. 191. n. 1. itane- 3
que id permiſſum cenſeri debet hæredibus Mariotti ceſſionariis in quos per ceſſionem plus iuris quàm competeret cedenti tranſire non potuit l. nemo plus
iuris ff. de reg. iuris l. exceptiones ff. de exceptionibus 4
Bald. conſ. 61. n. 1. li. 3. *Surd.* conſ. 333. n. 15. *Rota* dec. 435. n. 14. p. 1. recent. & coram bo. me. Card. *Canalerio* dec. 219. n. 17.

Non competere actionem perſonalem contra Angelam D. Principi cedenti, & ſucceſſiuè nec ceſſionario deducitur ex eo quia inter præfatum D. Prin-
cipem, & Angelam nulla interceſſit obligatio nullus 5
factus eſt contractus, & proindè nec vlla oriri potuit perſonalis actio §. ſic itaque Inſtitut. de action. leg. ſi in areâ ff. de condit. indebit. *Gabr.* conſil. 146. num. 1. lib. 1.

Neque obligatio Cameralis, & ſtipulatio Notarij pro omnibus quorum intereſt, &c. tribuere poteſt
huiuſmodi actionem quippè quod virtus dictę clau- 6
ſulæ, & obligationis regulariter extenditur etiam ad enunciatiuas Inſtrumenti, & ſic in caſu pręſenti, cùm in Inſtrumento dationis in ſolutum referatur loca Montium eſſe ſpeciali hypotheca vinculata in fauorem D. Principis Aldobrandi, vtiq; per dictam ſtipulationem Notarij fuerit eidem Principi acquiſitum ius, & actio pro repetitione pretij locorum Montiũ
etiã contra Angelam iuxta tradita per *Rotã* dec. 663. 7
in princ. & deciſ. 741. numero 12. parte primâ diuer. 8
ac dec. 5. n. 10. & deciſ. 65. n. 4. & dec. 85. nu. 1. & 2. poſt *Zacch.* de oblig. Camer. & ſtante expreſſione

vinculi

vinculi cui erant obnoxia loco montium atque ac-
ceptatione,& conſenſu Angelæ videatur quaſi con-
traxiſſe,& ſe obligaſſe ad idem onus. Quoniam quic-
quid ſit reſpectu Butij Tutoris, reſponſum fuit re-
ſpectu Angelæ nullam vim fieri poſſe ſuper dictâ
obligatione Camerali, & ſtipulatione Notarij pro
9 omnibus quorū intereſt, quia cùm Angela eſſet pu-
pilla nec tacitè, nec expreſsè obligari potuit per tu-
torem ad euictionem præſtandam in fauorem Do-
mini Principis Aldobrandini ſine iuſtâ causâ, & ſo-
lemnitatibus ſtatuti Vrbis, quæ duo copulatiuè re-
quiruntur, adeò vt vno deficiente, alterum corruat,
10 neque vnum ſuppleatur ab altero, indéque Angela
pulſata per Dominum Principem ad euictionem
præſtandam rectè inſiſtit nullitati obligationis, &
11 actorem repellit ex leg. non eſt l. ſi is Cod. de pred.
minor. *Pariſ.* conſil. 85. nu 14. & 15. libro tertio *Si-
moncell.* de decret. lib. 2. tit. ſexto num. 33. *Montan.*
de tutel. capit. 33. num. 33. 38. & 124. *Rota* dec. 153.
num. 12. & 11. parte primâ recent. & in Romanâ do-
tis 10. Iunij 1626. coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano*, & in Aſſiſien. dotis 22. Iunij 1619. co-
ram Reuerendiſſimo P. Domino meo *Veroſpio.* Nec
ambigi poteſt quin ſolemnitates ſtatutariæ exige-
rentur in caſu præſenti, quia non de ſimplici rece-
ptione pretij Vineæ agitur, & quietatione, quæ ex
12 Iuris neceſſitate fit debitori, quæ tamquam actus ne-
ceſſarius ſine ſolemnitatibus ſuſtineretur, vt cenſuit
13 Rota coram *Putee* dec. 153. n. 3. lib. 3. & dec. 167. n.
5. ver. & dicit parte 3. diuerſ. & coram Cardinale
Seraphino dec. 133. num. ſecundo, ſed agitur de rece-
ptione in ſolutum bonorum immobilium, obliga-
14 tionibus, & hypothecis implicatorum cum læſione
pupillæ dum Vineam tradidit liberam, & pretium
15 recepit oneribus, & pactis obnoxium, & ſic imminu-
tum, pacta enim dicuntur pars pretij leg. fundi par-
tem & ibi *Gloſ. Bald. & Salycet.* ff. de contrahen.
emptione *Ioan. de Amicis* conſil. 151. n. 4. & propte-
reà in ſimili receptione in ſolutum bonorum immo-
16 bilium, quæ æquipollet emptioni, & venditioni,
ſeù tranſactioni adhibendas eſſe ſtatuti ſolemnitates
rectè tradit *Baldus* in l. præſes n. 8. ver. Idem appa-
ret. C. de tranſact. *Marſil.* in rubr. de probat. n. 345.
& ſeqq. *Cephal.* conſil. 91. n. 13 & 14. *Montan.* de tu-
tel. capit. 33. num. 390. & 391. Hincque fit ſcientiam
Angelæ, quod dicta loca Montium eſſent vinculata
in fauorem Domini Principis, indéque deductum
conſenſum nihil operari ſtante nullitate prædicta,
Vltra quod ex notitiâ dicti oneris locis Montium
inſiti ſolùm inferri poſſet, vt Angela excipere non
valeat de re ſibi liberè non tradita, non autem quod
17 perſonaliter ad dictum onus ſe obligauerit l. *Lucius
Titius* ff. de *adminiſtr. Tutor. Surd.* dec. 47. nu. 9. in fin.
ver. addo quod.

Actione etiam hypothecaria Dominus Princeps
contra Angelam experiri non poterat, tum quia re-
18 gulariter hypothecaria non datur ſine perſonali
actione leg. ſi deferente leg. ſoluitur ff. quib. mod.
pign. vel hypotheca ſolu. Et tradunt communiter
Doctores in l. cùm oportet §. ſed ſi tacitas Cod. de
bonis quæ liber. *Neguſant.* de pignor. memb. 1. parte
octauâ numero quadrageſimoſexto, tum quia loca
Montium dum liberè reſignantur hypothecam non
recipiunt, & in ſecundum emptorem abſque vllo
onere transferuntur, quod per Apoſtolicas conſtitu-
tiones in erectione Montium ſpecialiter prouiſum
19 eſt, ne publicum, & liberum eorum impediatur com-
mercium, vt teſtatur *Gratian.* diſceptat. forenſ. c. 730.
Deciſ. Clem. Merlini.

n. 48. Card. *Seraphino* dec. 576. n. 2. & fuit dictum in
Romana officij Notariatus 5. Iunij 1620. coram bo.
me. *Remboldo.*

Neque obſtat, quod Butius in Inſtrumento rece-
ptionis in ſolutum per relationem ad illud habitam
ad prædictum Inſtrumentum reſignationis in fauo-
rem Samminiati, in quo vinculum, & hypotheca fuit
conſtituta in fauorem D. Principis dicatur iterum
loca Montium priori hypothecæ ſuppoſuiſſe, quo- 20
niam in præiudicium pupillæ id non ſubſiſtit non 21
adhibitis ſolemnitatibus ſtatutariis, quæ requiruntur
etiam in ſimplici impoſitione hypothecæ *Gozadin.* 22
conſil. 15. n. 13. & ſequentibus *Menoch.* de arbitr. *Iud.*
caſ. 171. n. 30. & 51. *Tiraq.* de retract. conuent. ad fin.
titul. n. 10 *Gratian.* diſceptat. forenſ. cap. 242. n. 5. & 6.
Modern. Roman ad Statut. Vrbis gloſ. 7. num. 72.

Actione pariter ſubſidiaria ex l. ſiue, & Titium 23
ff. ſi cert. pet. carebat D. Princeps, nec repetere pote-
rat pretium dictorum locorum montium, eo quod
fuerit verſum in vtilitatem Angelæ, vt ſuadet æquitas
dictæ l. ſi me, & Titium quam diuinam, & nubilem 24
appellat *Bald.* conſil. 348. ſub nu. 1. ver. conſidera li-
bro primo. Quoniam Angela dicta loca Montium
recepit ex causâ onerosâ, nempè loco pretij Vineæ
venditæ Paſſarinis, & Mazziotto, diſpoſitio autem
dictæ l. locum dumtaxat habet contra eum qui reci-
pit ex titulo lucratiuo, ne ſcilicet locupletetur cum 25
alienâ iacturâ, & ex re alienâ, vel alteri debitâ, &
obligata, conſequatur vtilitatem ita tradunt *Bart.* in
l. 1. nu. 2. ff. de diſtract. pignor. & ibidem *Salycet.* n. 2.
Angelus in dicta leg. ſi me, & *Titium* n. 1. in fin. *Pur-
purat.* n. 8. in fin. & 18. *Iaſ.* n 2. ad med. ff. ſi cert. per.
Idem *Alex.* conſil. 92. n. 6. libro primo plenè *Coſta*
de remed ſubſidiar. remed. 12. n. 4. & ſeqq. Dúmque 26
alijs Iuris remediis conſultum eſt indemnitati Do-
mini Principis, nempè actione contra Secretarium
directa, vel quæ fortaſſe contra Butium Tutorem
dirigi poteſt, ceſſat vtiq; ſubſidiaria *Soccin. ſen.* con-
ſil. 224. n. 1. libro 2. *Surd.* conſil. 528. n. 19. *Coſta* de re- 27
med. 12. n. 5.

Demùm contra Angelam intentari non poteſt
actio doli ex eo quod Butius tutor ſciens loca mon-
tium eſſe vinculata, liberè tamen in ſpretum refor-
mationis ſa. me. Pauli V. reſignauerit, quoniam qua-
tenùs dolus adeſſet contra Tutorem, quod hodiè fir-
mare D. noluerunt, ſed rejecerunt ad aliam di-
ſputationem, videtur enim poſſe excuſari cùm ante-
quàm Butius reſignaret eadem loca montium liberè
in Thibaldeſcum reſignata fuerint, & deindè in Mu-
tium Paſſarinum, & Petrum Maziottum, adhuc ta-
men is dolus tutoris pupillæ nocere non poteſt leg.
fin. ff. de adminiſtr. tutor. l. neq; eum interdicto l. al- 28
terius ff. de reg. Iur. *Montan.* de intel. cap. 31. effect. 5.
n. 10. *Guttier.* eodem tract par. 3 cap. 1. n. 77. Et pupil-
la quæ bona fide, & citra omnem dolum, qui in illa 29
ætate conſiderari non poteſt recepit pecuniam ſibi
debitam in extinctionem ſui crediti, illámq; bona
fide conſumpſit, & quod ſuum erat conſecuta fuit ad
reſtitutionem pulſari nullatenùs poteſt ad l. ſi alieni 30
ff. de ſolut. *Decius* in l. ſingulari n. 6. *Iaſon.* n. 73. ff. ſi
cert. pet. *Menoch.* conſil. 300. n. 32, *Surd.* conſil. 4. n.
10. & conſil. 528. n. 29. præſertim quia modo pupilla
non poſſidet loca montium, ſed pretium ex illis re-
dactum, in particularibus autem regulariter pre-
tium non ſuccedit loco rei *Alexand.* conſili. 58. n. 13. 31
li. 3. *Mant.* de tacit. li. 14. tit. 28. n. 38. *Rota* dec. 681. n.
octauo parte ſecunda recent. 32

Quibus addebant Domini ceſſionem factam

per Dominum Principem Mariotto Secretario ne-
quaquam ipſi, ſiuè illius hæredibus ſuffragari poſſe
ad effectum agendi contra Angelam, & alios, quo-
niam licèt certum ſit, quod ſoluens creditum, me-
diante ſolutione, & pretio numerato dicitur emere
33 nomen, & actionem creditoris, adeò vt habità ceſ-
ſione poſſit deindè contra alios reos debendi agere
juxta l. cùm is ff. de fideiuſſ. cum latè deductis in Ro-
mana Cenſus 16. Maij præteriti coram me; tamen
concluſio prædicta non applicatur iſti caſui, quia
cùm ex præſcripto reformationis ſa. me. Pauli V. Ma-
34 riottus Secretarius admittendo liberè reſignationem
locorum Montium vinculatorum effectus ſit princi-
palis debitor pretij locorum reſignatorum, & qui-
dem ex propria culpa, & maleficio contraueniendo
35 diſpoſitioni legis, hinc eſt quod ſoluendo proprium
debitum ex delicto contractum non poteſt repor-
36 tare ceſſionem tranſlatiuam Iurium, & acquirere fa-
cultatem repetendi ſolutum ab alijs obligatis ex cõ-
tractu, vel quaſi, in pœnalibus enim ſolutio parùm
37 effectum dumtaxàt liberationis citra repetitionem,
vt voluit *Bart.* in leg. prima §. ſi plures in fine ver. quę-
ro extra *Gloſ.* ff. de eo per quem fact. erit *Bald.*. in leg.
1. n. 4. in fine C. de condit. furt. *Alex.* in addit. ad *Bart.*
l. ſemper §. ſi in ſepulchro littera B. ff. quod vi aut
38 clàm vbi doctrinas concordantes adducit, alioquin
pœnam à dicta lege impoſitam haud lueret Secreta-
rius ſi pecunias ſolutas, ab alijs repetere poſſet, for-
malitas autem dictæ pœnæ conſiſtit in amiſſione rei
propriæ ad l. ſi quis maior C. de tranſact. *Socin. iun.*
conſil. 26. n. 26. li. 4. *Bart.* conſil. 9. nu. 3. *Surd.* dec. 99.
num. 17.

Et ita vtràq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Ceſenaten. Prædij.
Veneris 12. Decembris 1631.

ARGVMENTVM.

Tractatur in hâc deciſione materia, quando Mater tranſit ad ſecundas nuptias, quid amittat. Item etiam de conſenſu filiorum, quando per Matrem fit iſte tranſitus.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, ſeu aſſignatio ex falsâ causâ emanata non ſuſtinetur.*

2 *Dos debita alicui, ſolùm eſt præſtanda contractis nuptijs, & non anteà.*

3 *Mulier quicquid conſequitur ex ſubſtantia primi Viri, & ex ſucceſſione filiorum primi matrimonij tenetur reſeruare eiſdem filijs, non autem filijs alterius matrimonij.*

4 *Dominium rerum, quæ liberis primi matrimonij ſeruantur, defunctâ Matre binuba, vindicantur à liberis primi matrimonij, & ſolùm vſufructus matri, dum vixerit, reſeruatur.*

5 *Et hoc procedit etiam attenta Iuris Canonici diſpoſitione.*

6 *Mater binuba nec etiam legitimam in bonis filiorum præmortuorum niſi quoad vſumfructum retinet, & num. 7.*

8 *Pœna l. fœminæ C. de ſecundis nupt. extenditur etiam ad legitimam debitam Matri in bonis filij.*

9 *Mater tranſeundo ad ſecunda vota, funeſtatur prima proles, & deſeritur.*

10 *Mater tranſiens ad ſecunda vota tenetur ſemper reſeruare quicquid conſequuta eſt ex bonis primi Viri filijs eiuſdem matrimonij, ſiue ſecunda nuptia præcedant, ſiue ſubſequantur mortem dictorum filiorum, & num. 11.*

12 *Conſtitutiones variæ circa Mulieres ſecundò nubentes editæ fuerunt propter inconſtantiã Tribuniani.*

13 *Filij quando conſentiunt vt mater tranſeat ad ſecunda vota, ceſſat l. fœminæ C. de ſecundis nupt.*

14 *Filiorum etiam expreſſus conſenſus in tranſitu Parentis ad ſecunda vota non tollit beneficium l. fœminæ C. de ſecundis nupt. niſi expreſsè ſit renunciatum eidem legi.*

15 *Renunciatio cùm ſit odioſa, & ſtricti iuris, non inducitur niſi verbis, vel ſine neceſſario ex antecedenti inferatur.*

16 *Filij, quando Parentes tranſeunt ad ſecunda vota, propter reuerentiam eiſdem debitam non audent contradicere.*

17 *Filiorum acquieſcentia quando mater tranſit ad ſecunda vota operatur quoad remiſſionem iniuriæ, & contumeliæ, quâ afficiuntur iidem filij.*

18 *Iniuriam quam facit mater filijs propter tranſitum ad ſecunda vota, leges valdè deteſtantur.*

19 *Filiorum acquieſcentia quando mater tranſit ad ſecunda vota, non operatur, vt dicatur remiſſum fuiſſe damnum, & iacturam quæ filijs irrogaretur, ſi bona eorum Patris cederent in vtilitatem Nouercæ, ac Vitrici.*

20 *Filiorum conſenſus quando Mater tranſit ad ſecunda vota requiritur quod ſit expreſſus, & non ſufficit tacitus.*

21 *Conſenſus expreſſus eſt neceſſarius, quando agitur de præiudicio notabili, & de renunciatione beneficij certi.*

22 *Conſenſus expreſſus Pupilli non ſufficit ad effectum inducendi renunciationem iurium pro eo introductorum.*

23 *Filij deſtituuntur materna charitate, quando mater tranſit ad ſecundas nuptias.*

24 *Conſenſus Impuberis cum licentia Tutoris, non ſufficit, quando graue præiudicium infertur ipſi impuberi.*

25 *Heres adeundo hæreditatem non poteſt impugnare teſtamentum defuncti.*

26 *Leg. fœminæ Codic. de ſecundis nuptijs, quid diſponat.*

27 *Præſcriptio 40. annorum non attenditur ſtante falſitate cauſæ, & mala fide.*

Deciſio DXXXIV.

PRopoſui dubium ſuper exceſſu, reſeruatum in diſputatione habitâ in hâc causâ ſub die 16. Iunij præteriti & Domini hodiè dixerunt de illo conſtare.

Quoniam ſententia ex remedio leg. final. Codic. de edict. Diu. Adrian. tollen. per Auditores Cameræ lata decreuit Immiſſionem filijs Americi pro medietate in poſſeſſionem fundi Vinciliani, pro aliâ verò medietate filijs Camilli primi mariti Aureliæ iuxta tenorem teſtamenti eiuſdem Aureliæ, & tamen fundus Vincilianus non ſpectabat ad Aureliam, nec dicebatur eſſe in bonis, & hæreditate illius, licèt fuerit ei aſſignatus in dotem, ſed ſpectabat ad Camillum ſtante æſtimatione eiuſdem fundi, quæ æſtimatio faciebat venditionem, & tranſtulerat irreuocabiliter dominium fundi in Camillum, vt in aliâ deciſione ſub die 16. Iunij præteriti fuit firmatum, quæ deciſio in præſenti diſputatione eſt præſupponenda, vndè exceſſus eſt patens in eo quod filij

Americi

Americi ex Teſtamento Aureliæ ſolummodò ius habebant ad medietatem dotis, nempè ſcutorum 600. dos quippè Aureliæ erat ſolum ſcutorum 1200. non autem ad fundum Vincilianum cuius Dominus effectus erat Camillus per emptionem reſultantem ex æſtimatione fundi, dum fuit traditus Camillo præſenti.n quia fundus Vincilianus licèt fuerit æſtimatus in dd. ducat. 1200. tamen tractu temporis creuit ad lógè maiorem valorem, vt apparet ex tranſactione, ex quo elatior inſurgit exceſſus, quia ſi filij Americi ſecundi mariti Aureliæ obtinerent medietatem fundi Vinciliani conſequenter vltra eorum creditum, quantum acceſſit valori prædij poſt dictam æſtimationem.

Neque obſtat, quod per filios Camilli eidem Aureliæ nuptias repetenti fuerit aſſignatus totus fundus Vincilianus, nedum pro ſuâ dote, ſed etiam ratione ſucceſſionis, & hæreditatis Iuliæ, & Mutij filiorum ex Camillo primo marito prædefunctorum, delatæ eidem Aureliæ Matri, antequàm ad ſecundas nuptias cum Americo tranſiret; quoniam hæc aſſi-
1 gnatio, ſeù tranſactio non ſuſtinetur, dum emanauit ex falſa causâ l. ſi ex falſis C. de tranſact. l. 1. & ſeqq. C. ſi ex falſ. inſtrum. *Ancbar.* conſil. 98. num. 8. in fin. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 26 tit. 9. n. 42. & ſeqq. *Rot.* dec. 765. n. a. p. 4 diuerſ. Quæ quidem falſa cauſa reſpectu ſucceſſionis Iuliæ benè deducitur, quia Iulia iam mortua erat antè contractas ſecundas nuptias per Aureliam extabantq; fratres maſculi, & ſic erat exclusa Iulia per Statutum Cæſenaten. & dos, ſi quæ
2 vigore ſtatuti eidem Iuliæ fuiſſet debita, hæc ſolùm præſtanda erat contracti nuptiis, & non antea adeò vt mortuâ puella innupta ad hæredes dotem non tranſmitteret, vt plenè per *Gabriel.* conſil. 139. nu. 15. & 24 lib. 2 verſ. in fine Conſilij, quod Rota hanc approbauit conclusionem.

Reſpectu verò ſucceſſionis, & hæreditatis Mutij, quatenùs verſatur in Aurelia Mater non fuiſſet excluſa, eâ quia ſecundæ eius nuptiæ ſequutæ ſunt poſt mortem dictorum filiorum quidquid Aurelia conſecuta eſt ex dictâ Succeſſione filiorum primi matrimonij, & ex ſubſtantiâ Camilli primi Mariti, tenebatur reſeruare eiſdem filiis Camilli primi mariti, non autem communicare cum filiis Americi ſecundi matrimonij iuxta diſpoſitionem l. fœminæ C. de
3 ſecund. nupt. l. 2. C. de indict. viduit. tollend. leg. mater ff. ad S.C. *Tertullian.* & in leg. generaliter in princip. Cod. de ſecund. nupt. vbi habetur quod dominium rerum quæ liberis primi matrimonij ſeruantur defunctâ matre binubâ vindicantur à liberis primi matrimonij, ſolúmque vſusfructus matri binubæ
4 dum vixerit reſeruatur, & in auth. de nuptiis §. hinc nos collat. 4. verſic. ſi autem inteſtatus ibidem gloſ. in verb. vſum, & aliis relatis plenè docet *Sanchez* de matrimon. libro ſeptimo diſput. 89. numero ſecundo & 8. *Cabal.* conſil. 569. numero vigeſimoquarto & ſeqq. libro primo vbi quod hoc procedit attentâ etiam iuris canonici diſpoſitione *Gutierez* de ma-
5 trimon. capite 109 numero primo & ſecundo, & pluries dixit *Rota*, vt ap. d *Put.* dec. quarta, numer. primo libro tertio & in Romanâ reſtitutionis dotis 9. Aprilis, & 15. Iunij 1612. coram Eminentiſſimo Domino Cardinale *Pamphilio*, & apud *Pacific. de Salmon.* deciſ. 96. numero ſecundo ac deciſ. 638. numero
6 quarto parte primâ recent. Quod adeò verum eſt, vt nec etiam Mater binuba legitimam in bonis fi-
7 liorum prædefunctorum retineat, ſed ſolùm vſumfructum habeat iuxta ſententiam *Bald.* in authentica ex teſtamento antè numerum primum verſic. pone ergò, & ibidem *Io. de Garon.* n. 14. C. de ſecund. nupt. *Soccin. Iun.* conſ. 97. n. 4. li. 4. *Peregr.* conſ. 78. n. 5. li. 1. & conſ. 17. n. 4. li. 3. *Ioſeph. Ludou.* concluſ. 33 ampliat. 2. *Sanch.* de matrimon. dict. diſp 89. n. 19. *Modern.* Foroliuien. de legitim. li. 4. tit. 2. quæſt. 2. n. 5. & 11. ac ſeqq. *Modern. Mantuan.* conr. ouerſ. forenſ. c. 139 n. 24 & c. 367. n. 43. *Gutier.* de matrimon. d. c. 109. n. 6. vbi *Hippolytum, Riminaldum, & D. Fachineum* contrarium ſentientes reprobat qui tamen *D. Fachineus*, verè non eſt contrarius huic ſententiæ, Is 8
enim admittit quidem matri binubæ deberi legitimam in bonis filij primi mariti jam defuncti, ſed tamen concedit teneri matrem hæc bona, quæ pro legitimâ filiorum habuit, conſeruare filiis eiuſdem matrimonij, nec matrem huiuſmodi bona poſſe alienare inter quæ latum eſt diſcrimen, vt benè per eumdem *D. Fachineum* probatur, Iuréq; meritò pœna priuationis ex l. fœminæ C. de ſecund nupt. extenditur etiam ad legitimam, cùm hæc priuatio matris proueniat ex illius culpâ, nempè ex ſecundis nuptiis, quibus primæ prolis funeſtauit, & deſerit, vt per *Pere-* 9
grinum dicto conſ. 78. n. 5 li. 1. cù aliis ſuprà allegatis.

Nec obſtat, quod Aurelia tranſiuerit ad ſecundas nuptias poſt mortem filiorum, & aſſignatio illa fundi Vinciliani præceſſerit eaſdē ſecundas nuptias, vt aſſeritur in eadē tranſactione, dum ibi dicitur, quod Aurelia ſecundas cogitabat nuptias; Suſpecta enim Dominus vita fuit hæc aſſertio, quia apparet quod per quatuor menſes antè præceſſerat apocha matrimonialis cum Americo, impoſitúmq; filiis primi matrimonij dum poſt dictam Apocam Aurelia curauit ſibi aſſignari totum fundum Vincilianum, cùm ſolùm creditrix eſſet quantitatis, nempè ſcutorum 1200.

Verùm nihil refert ad hunc effectum an ſecundæ nuptiæ præcedant, ſiuè ſubſequantur mortem filiorum primi matrimonij quidquid conſecuta eſt ex ſubſtantia primi mariti tenetur reſeruare aliis filiis eiuſdem primi matrimonij, ſiquidem hæc diſtinctio an antè, vel poſt ſequantur ſecundæ nuptiæ ſublata fuit per poſteriorem conſtitutionem Iuſtiniani in dicta auth. de nuptiis collat. 4. §. ſed quanta quidem ioi, ſed quanta quidem ex paterna ſubſtantia ad filium peruenerunt eorum ſolùm habeat vſum, ad ſecundas ſiue priùs, ſiuè poſtea veniant nuptias; & notat *Sanchez* de matrimon. libro ſeptimo diſput. 89 numero 18. verſ. nec refert, & meliùs *Gaſpar. Anton. Theſaur.* quæſt. forenſ. capite vigeſimonono numero decimo libro primo, vbi varias Imperatorum circa hoc recenſet conſtitutiones, & diſtinctione temporum conciliat antinomiam, quæ in hac materia aliquibus ſubeſſe videri poſſet, prout etiam eruditè & chronologicè facit *Odd.* conſil. 37. numero 48. animaduertens ex inconſtantia Tribuniani à Iuſtiniano diſcrepantes in hac materia editas fuiſſe *Caſtill.* de vſufruct. cap. 2. num. 15. *Modern.* Foroliuienſ. de legitim. libro quarto tit. 2. quæſtione prima num. 3. *Gratian.* diſceptat. foren. cap. 702. num. 23. *Rota* Bononien. dec. 84 numero 14. & fuit dictum in dec. 6. 8. o. 3. & 4. par. 1. recent. & apud *Pacific. de Salmon.* dec. 96. n. 3.

Minùs obſtat, quod filij primi matrimonij conſenſerint ſecundis nuptiis Aureliæ Matris, dum nunquam conqueſti ſunt, & aſſignarunt fundum Vincilianum, quamuis cogitauerint Matrem ad ſecundas nuptias tranſituram eſſe, quo ſtante

conſenſu ceſſat diſpoſitio l. fœminæ ad Gloſ. in auth.
de non eligen. 2. nuben. col. 1. in princip. verb. copu-
lantur. *Menoch.* conſ. 155. n. 13. & ſeqq. & conſ. 626.
n. 1. *Ladercb.* conſ. 127. n. 5. *Sanchez.* de matrimon. lib.
7. d. diſput. 89. n. 43. cum aliis.

Quoniam, miſſo, quod aliquibus, & Summæ au-
thoritatis Doctoribus viſum eſt, nec etiam expreſſum
14 filiorum conſenſum ſecundis nuptiis Parentis binu-
bæ præſtitum tollere beneficium leg. fœminæ, niſi
ſignanter conſentiendo addant expreſsè renuncia-
tionem eidem beneficio l. fœminæ, ita *Angel.* conſil.
396. n. 2. Adden. ad *Dec.* conſ. 206. littera B. *Franc. Sar-
mient.* inſignis olim S. Rotæ Auditor ſelect. inter-
pret. lib. 1. c. 4. *D. Fachin.* controuerſ. *Iur.* lib. 3. cap. 65.
ver. iam quid mihi *Odd.* conſil. 37. n. 19. *Gaſp. Anton.
Theſaur.* quæſt. forenſ. capit. 30. nu. 5. & 6. lib. primo
Manent. dec. 47. per tot. vbi contrariam opinionem
licèt communem pluribus refellit, plenè *Galerat.* de
renunciat. tom. 2. cent. prima cap. 98. n. 10. 11. & 12.
vbi quod hæc opinio eſt omnino retinenda *Mo-
dern. Mantuan.* controuerſ. forenſ. capit. 139. nu. 39.
non enim ex ſolo conſenſu filiorum primi matrimo-
nij in ſecundas nuptias Matris rectè infertur ad re-
nunciationem, quæ cùm ſit ſtricti iuris, & odioſa
non inducitur niſi verbis, vel ſi neceſſariò ex antece-
15 dentibus ſequatur *Bald.* conſil. 417. n. 2. ver. Item iſta
lib. 1. *Handed* conſil. 29. n. 93. 94. & 107. lib. 2. & in
his terminis *Galerat.* de renunciat. tom. 2. cent. prima
cap. 98. n. 11. *Moder. Mantuan.* controuerſ. forenſ.
cap. 139. n. 16. & ſeq. Quorum hic neutrum concur-
rit, non expreſſio, vt de ſe patet, nec neceſſariò infer-
tur, ſtant enim ſimul, & ſe compatiuntur, quod filius
officioſè conſentiat ſecundis nuptiis, nec mater vra-
tur, & cœlibatus incommodis diſcrucietur, & quia
ſaluâ reuerentiâ debitâ Parentibus filius non audeat
16 contradicere, & tamen adhuc filius retineat benefi-
cium illud, & auxilium pro ſuâ indemnitate, quod ſi-
bi à iure conceditur ob tranſitum Matris ad ſecun-
das nuptias, & acquieſcentia filiorum operari quidē
poteſt remiſſionem iniuriæ, & contumeliæ, quâ affi-
17 ciuntur ijdem filij, dum Mater ſpreta charitate ma-
ternâ, prolis abjectâ curâ, & defuncti viri abolitâ me-
18 moria ad ſecunda vota conuolat, & nouum maritum
prædiligit, quam iniuriam leges deteſtantur in §. ſo-
luto, & §. ſi verò expectet auth. de nuptiis collat. 4. &
alibi, non autem indè cenſeri debet remiſſum fuiſſe
damnum, & jacturam, quæ iiſdem filiis irrogaretur ſi
bona eorum Patris cederent in vtilitatem Nouercæ,
19 ac Vitrici, vt per *Sarmient. D. Fachin.* locis citatis, &
Galerat. d. capit. 98. n. 10. & 12. & faciunt etiam tradi-
ta in dec. 154. n. 8. & 9. poſt *Pacific. de Salusano.*

Attamen quidquid ſit de iſtorum ſententiâ, cer-
tum eſt non ſufficere tacitum conſenſum filiorum in
ipſas ſecundas nuptias, ſed requiri expreſſum, quia
agitur de præiudicio notabili, & de renunciatione
beneficij certi, in iure ſcripti, quo caſu taciturnitas nō
ſufficit, ſed expreſſus conſenſus eſt neceſſarius, ita
Ioan. de Garonib. in rubric. de nupt. num. 7. *Sanchez.* de
20 matrimon. d. li. 7. diſput. 89. n. 44. *Peregrin.* conſ. 78. n.
11. & 17. li. 1. *D. Fachin.* controuerſ. *Iur.* dicto cap. 65.
ver. quinta concluſio *Guttierez.* de matrimon. capit.
109. n. 51. vbi *Menochium* contrarium dicentem re-
probat *Caſtill.* de vſufruct. capit. 2. num. 100. & ſeqq.
Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 5. gloſ. 8. parte vnde-
cimâ, numero 36. vbi teſtatur ita fuiſſe judicatum
Rota Bonon. deciſ. 84. numero decimoquinto. Præ-
ſertim verò quia filij erant impuberes dum ſecundæ
21 hæ nuptiæ per Matrem contractæ ſunt, quo caſu nec
etiam expreſſus conſenſus ſufficit pro inducendâ re-
nunciatione iuribus, quæ à legibus conceſſa ſunt 22
filiis primi matrimonij in recompenſationem mater-
næ illius charitatis, quâ deſtituuntur ijdem filij,
dum mater ſecundas petit nuptias *Boer.* deciſ. 185. 23
numero vigeſimotertio *Peregrin.* dicto conſil. 78.
numero vndecimo verſ. alia eſt ratio lib. primo *D.
Fachin.* controuerſ. *Iur.* dicto cap. 65. verſic. quarta
concluſio *Sanchez* de matrimon. dictâ diſputat. 89.
numero 47. *Guttierez* de matrimon. dicto capit. 109.
numero 52. vbi etiam dicit veriùs quod non ſuffi-
ciat conſenſus impuberis cum licentiâ Tutoris ex
quo graue præiudicium infertur ipſis Pupillis *Surd.* 24
deciſ. 100. numero ſexto & conſil. 164. numero 50.
Gaſpar. Anton. Theſaur. quæſt. forenſ. capite trige-
ſimo numero ſexto libro primo *Galerat.* de renun-
ciat. tom. 2. cent. 1. capite 98. numero ſeptimo
Treintacinq. var. reſol. libro tertio tit. de matrimon.
reſol. 5. num. 14. verſ. ſed dubito in fin. vbi quod in
Impuberibus hæc eſt concluſio indubitata *Manent.*
deciſ. 47. nu. 21. & fuit etiam de mente *Rotæ* in deciſ.
638 n. 6. part. 1. recent. & deciſ. 96. n. 9. & 12. poſt *Pa-
cific. de Salusano.*

Neque obſtat, quod filij ex primo matrimonio
adiuerint hæreditatem Aureliæ Matris, & ideò non 25
poſſint impugnare illius teſtamentum, in quo medie-
tatem fundi Vinciliani aſſignauit filiis ſecundi ma-
trimonij; Quoniam, & hæc aſſignatio Aureliæ in eius
teſtamento facta potuit prouenire ex falsâ causâ eo
quod putauerit fundum Vincilianum eſſe proprium
ſui ipſius tamquam fundum dotalem, & æſtimatio-
nem non feciſſe venditionem quod eſt falſum, vt in
aliâ deciſione deducitur, & quia etiam Aurelia puta-
uerit aſſignationem ſibi factam à filiis primi matri-
monij ſuſtineri, & ignorauerit diſpoſitionem l. fœ-
minæ, quod ſcilicèt tenebatur reſeruare filiis Camil- 26
li primi mariti, quidquid ab eodem Camillo etiam
mediante ſucceſſione filiorū prædefunctorum, quos
ab eodem ſuſceperat in primo matrimonio, conſe-
quuta fuerat, vel certè diſpoſitio præſcripta de fundo
Vinciliano ab Aureliâ facta fuit in fraudem filiorum
primi matrimonij, quorum commodo parum fuiſſe
ſtudioſum deprehenditur ex toto teſtamenti contex-
tu; Et demùm quia filij ex primo matrimonio adiue-
runt hæreditatē cum benef. l. & Inuent. per quod nō
ſunt confuſæ actiones, nec vnquàm intellexerunt
adeundo hæreditatem hunc fundum Vincilianum ac-
ceptum referre Aureliæ Matri, vt colligitur ex eo
quod in inuentario bonorum maternorum eumdem
fundum deſcribere prætermiſerunt, ſignum quod
agnouerunt ſe illum habere à Patre, non autem ab
Aureliâ Matre ex cuius hæreditate, nec tantùmdem
habuerunt, quod æquipolleat valori fundi Vinci-
liani.

Non obſtat curſus quadraginta annorum, quia
ſtante falſitate cauſæ, & malâ fide dum pro coloran-
dâ dictâ aſſignatione Aurelia allegauit ſucceſſionem 27
in bonis filiorum, quæ non ſuffragatur ſtante tranſi-
tu ad ſecundas nuptias, & diſpoſitione leg. fœminæ,
vtrique non intrat aliqua præſcriptio cap. fin. de præ-
ſcrip. *Caputaq.* dec. 362. num. primo parte 2. *Put.* dec.
385. n. 3. li. 3. cum aliis.

Et ita vtrâque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Beneuentana Molendini.

Veneris 12. Decembris 1631.

Arge-

ARGVMENTVM.

In Contractibus Minorum ſat non eſt, quod interuenerit Iudex, ſed neceſſe eſt, vt ipſe ſuum interponat decretum, qui tamen defectus dicitur remiſſus, ſi Minor maior factus per quadriennium tacuerit. Minor an poſſit interuenire in contractu alterius minoris tamquàm proximior.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rerum Minoris requiritur decretum Iudicis.*
2 *Decretum Iudicis quod non interuenerit, apertè dignoſcitur ex lecturâ instrumenti, ſi illud in eo non legatur.*
3 *Alienatio rerum Minoris vt valeat, ſat non eſt, quod Iudex in celebratione contractus interuenerit.*
4 *Quia non ſola præſentia, ſed poſitiuè decretum requiritur, per quod appareat eumdem Iudicem diſcuſſiſſe vtilitatem contractus, & approbàſſe.*
5 *Decretum Iudicis in alienatione rerum Minorum non ſufficit, quod ſit interpoſitum ſolum ſuper admiſſione, & præſentiâ proximiorum.*
6 *Minor ſi maior factus tacuerit per quinquennium, dicitur ratificâſſe contractū nullum ex defectu decreti Iudicis celebratum in minori ætate, & n. 7. & 8.*
9 *Minor non poteſt interuenire in contractu alterius minoris tamquam proximior, cùm ipſe etiam egeat alieno conſilio.*
10 *Minoribus eſt interdicta adminiſtratio rerum ſuarum propter fragile, & infirmum illius ætatis conſilium, multis captionibus ſuppoſitum, multorumq; inſidiis expoſitum.*
11 *Minor aliarum curam, aut tutelam ſubire, & gerere prohibetur.*
12 *Auctoritatem quando quis non habet in rebus ſuis propriis gerendis, eam certè non poterit præſtare in rebus alienis.*
13 *Minor non poteſt auctorizare contractum alterius Minoris ſui Conſanguinei, ne ſcilicèt ambo propter ætatis lubricum, & imbecillitatem intellectus in eamdem foueam cadant.*
14 *Statutum requirens conſenſum proximiorum in contractu Minorum intelligitur de habentibus intellectum perfectum, & non de defectuoſis.*
15 *Aliàs non intrat l. fin C. ſi maior factus.*
16 *Contractus quando nedum eſt nullus ex decreti defectu, ſed etiam in quâuis alia ſpecie nullitatis, intrat diſpoſitio l. fin. C. ſi maior factus.*
17 *Et iſta opinio eſt verior, & communior.*
18 *Ætatis probatio, quæ deducitur ex libro Patris, nō dicitur concludens probatio, ſed ſolùm præſumptio, aut ſemiplena probatio. Amplia n. 19.*
20 *Curator non dicitur legitimus, ſi inuentarium non confecerit. Limita n. 22.*
21 *Venditio bonorum Minoris ſine auctoritate Curatoris eſt nulla.*
23 *Dolo ſtante nō intrat diſpoſitio l fin. C. ſi min. mai. fact.*
24 *Quod procedit nedum in dolo vero, ſed etiam in dolo præſumpto prout eſt dolus à lege, vel à Statuto inductus.*
25 Menoch. *de recup. remed. 1. num. 179. refellitur.*
26 *In Minoris contractu ſi defecerit tantùm decretum Iudicis iſte defectus quando dicatur remiſſus & num. 27. & 28.*
29 *In alienatione bonorum Minoris pro validitate copulatiuè requiritur vtilitas vnà cū decreto iudicis.*
30 *Minor in contractu quando appareat læſus.* *Deciſ. Clem. Merlini.*
31 *Æſtimatio bonorum immobilium fieri ſolet ad rationem quinque pro centenario.*
32 *Venditor quando dicatur læſus vltra medietatem.*
33 *Principiis aſſertioni ſtandum eſt.*
34 *Contractus ad hoc vt cognoſcatur, an ſit vtilis nec ne, eſt attendendum tempus præciſum contractus.*

Deciſio DXXXV.

VEnditio facta vſq; de Anno 1596. per Bilottam
tunc minorem de hoc molendino ad fauorem
Latini fuit à principio nulla, quia Bilotta erat minor,
nec interuenerunt ſolemnitates præſcriptæ in alie-
nationibus bonorum immobilium tam a Iure com-
muni, quàm à Statuto Beneuentano, nempè decre- 1
tum Iudicis ex leg. ob æs Cod. de prædiis minor. leg.
magis puto §. non paſſim ff. de reb. eorum *Mantica*
de tacit. lib 4. tit. 6. n. 15. Et decretum Syndici, quod
exigitur a Statuto Beneuentano; Hæcq; ie negatiua,
quod non fuerint adhibita hæc decreta ex lecturâ
Inſtrumenti venditionis apertè dignoſcitur iuxta 2
tradita per *Bart.* in leg. fin. in §. notabili Cod. de reb.
credit *Surd.* conſil. 18. nu. 114. & conſil. 303. nu 7. &
deciſ. 300. n 11. Nec ſat eſt Iudicem interfuiſſe, quia
non ſola præſentia, ſed poſitiuè decretum requiritur, 3
per quod appareat eumdē Iudicem diſcuſſiſſe vtili-
tatem contractus, & approbaſſe *Bald.* in cap. cùm in 4
veſtri numero 3. & 4 de elect. & in leg. nec quic-
quam §. vbi decretum n. 5. ff. de offic. Proconſul *Iaſ.*
in l omnium num. 4. vers. tum requiritur C de teſta-
ment. *Simoncel.* de decret. lib., tit. 7. inſpect. 3 n. 3.. &
dixit Rota in Romanâ hæreditatis, & paragij dotis
12. Iunij 1615. coram bo. mem. *Burato*, & in hoc In-
ſtrumento non conſtat de aliquâ cauſæ cognitione,
nec ſuper contractu, & illius vtilitate interpoſitum
fuit decretum, & approbatio, ſed ſolùm ſuper admiſ- 5
ſione, & præſentiâ proximiorum.

Verum Domini dixerunt ſuſtineri Inſtrumentum,
quia idem Bilotta maior factus per plures annos, ta-
cuit, nec vnquam impugnauit iſtum contractum, & 6
tamen quinquennium ſufficiebat ad inducendam
huiuſmodi ratificationem, contractus nulli ob non
interpoſitum decretum iuxta textum in l. fin. C. ſi
maior fact. alien. ſine decr. fact. rat. hab. lib. 5.

Nec obſtare viſum fuit diſpoſitionem dictæ leg.
finalis inducere tantùm ratificationem, quando con- 7
tractus eſt nullus ſolummodò ex defectu decreti, vt
ex rubricâ illius tituli deducitur; Immò & ex textu
legis finalis in princ. & ibi, alienationem minimè
poſſe retractari occaſione prætermiſſionis decreti, &
tradunt *Cyn* in dictâ leg. fin. verſ. item quærit *Albe-* 8
ric. ibidem, in principio verſ. Item quærit *Salyc.* num.
4 *Bald.* conſil. 45. n. 1. lib 2. *Roland.* conſil. 72. nu. 16.
lib. 4. *Nat.* conſil. 495. ſub numero 1. *Simon de Prat.*
conſil. 139 nu. 9. *Surd.* conſil 49. nu. 29. & ſeqq. Rota
coram Sanct. mem. Gregorio XV. deciſ 260. n. 15. &
deciſ. 473. nu. 19 Et ideò non ſuffragari dictum leg.
cùm iſte contractus etiam ex defectu conſenſus Cu-
ratorum impugnetur ſtante, quod Iulius Ventimilia
datus Curator & ipſe minor erat, vndè ſi idem in ſuis
contractibus alieno indigebat auxilio, vt propriè
conſultum eſſet indemnitati, & eidem à Iure interdi-
cta erat rerum ſuarum adminiſtratio propter fragi-
le, & infirmum minoris illius ætatis conſilium, multis
captionibus ſuppoſitum, multorúmq; inſidiis expoſi-
tú, vt eleganter inquit *Vlpian.* in leg. 1. ff. de minor.
Ideóq; Curatoris præſidio adiuuabatur à iure, alio- 10
rúmq; tutelam, aut curam ſubire, & gerere prohibe-
batur ex leg. fin. C. de legitim. tutor. §. ité, maior. verſ.

minores Inſtit. de excuſat. Tutor. vtique, dicendum
eſt nequaquam potuiſſe, eumdẽ Iulium in contractu
alterius minoris interuenire, & auctoritatem, quam
11 in rebus proprijs gerendis non habebat alteri mi-
nori præſtare, ne ſcilicèt ambo propter ætatis lubri-
cum, & intellectus imbecillitatem caperti q. iudicij
12 circumuenti, lumine deſtituti in eamdem foueam
inciderent iuxta cap. quæ ipſis 34. diſtinct. Ita tradit,
13 & ratiocinatur *Angel.* in leg. fin. in principio verſ. &
per hanc C. de verb. ſignific. vbi teſtatur ita iudica-
tum fuiſſe Peruſij ipſo patrocinante *Caſtrenſ.* in leg.
ſi cùm dotem §. ſi Patri numero ſecundo, & tertio ff.
ſol. matrim. vbi quod ſtatutum requirens conſenſum
proximiorem intelligitur de habentibus perfectum
intellectum, non autem de defectuoſis, & conſil. 124.
14 numero ſecundo verſic. 2. viden. eſt libro primo vbi
in fine, quod tali caſu non intrat leg. fin C. ſi maior
15 factus, &c. *Dec.* in leg. aliud numer. 4 ff. de regul iur.
Alex. conſil. 62. num. 4. lib. 2. *Tiraquell.* de leg. connu-
bial. gloſ. 8 numero 43. *Modern. Roman.* ad ſtat. vrb.
gloſ. 13. num. 98 *Cabal* qui alios cumulat conſil. 166.
numero 3. 5. & ſeqq. lib. 1. Torr. in ſtatut. Papiæ ad
rubric. 119. nu. 87. & inclinauit Rota in Foroliuien.
reſciſſionis contractus 19. Decembris 1603. coram
bo. memor. Cardinal. *Pamphilio* ſeniore, & apertè
hanc opinionem ſequuta eſt in Romanâ Palatij 4.
Iunij 1607. coram bo. mem. *Iuſto*, nec ab hâc ſenten-
tiâ eadem *Rota* diſſenſit in deciſ. 619. num. 7. p 1. re-
cent. quia ibi refert dumtaxàt opinionem *Bart.* &
Bald. qui contrarium cenſuerunt, neque ibi Rota in
vlla ea dd. opinionibus fides pedes.

Quoniam omiſſo quod grauiſſimi Auctores exi-
ſtimarunt diſpoſitionem dictæ leg. finalis procedere
16 nedum quando contractus eſt nullus ex defectu
decreti, ſed & in quâuis aliâ ſpecie nullitatis, vt per
Corn. conſil. 36. num. 22 & 23. lib. 1. *Bellon. ſen.* conſil.
18 num. 16. in fin. & 17. *Oſaſch.* deciſ. 177. numer. 13.
Menoch. de recuper. poſſ. remed. 15. numer. 142. &
ſeqq. vbi contrarium ſentientes improbat *Simoncell.*
17 de decret. lib. 3. tit. 9. inſpect. 2. caſ. 2. numero 25 qui
hanc opinionem meliorem, veriorem, & commu-
niorem appellat Adden. ad *Rot.* Bononien. deciſ. 64.
ver. nec reſiſtit vbi de communi ſenat. *Roland.* deciſ.
14. num. 63. vbi pariter de magis communi *Modern.*
Mantuan. controuerſ. forenſ. cap. 181. 73.

Viſum fuit tolli obiectum ex eo, quia hæc minor
ætas Iulij Vintimiliæ non probatur concludenter, vt
18 requiritur, cum illa ſolum deducatur ex libro Patris
ex quo non oritur concludens probatio, ſed ſolùm
præſumptio, vt ſemiplena probatio *Bald.* in l. neque
natales nu. 7. C. de probat. *Crauett.* de antiquit. tem-
por. p. 1. §. videmus n 34. & 35. cum ſeqq. *Menoch.* lib.
19 2. præſumpt. 51. n. 10. præſertim cùm dicta adnotatio
paterna dicatur deſumpta ex alio exemplari, quod
non conſtat fuiſſe recognitum nec parte citatâ legi-
timè extractum, quod proindè nihil probat *Put.* de-
ciſ. 423. num. 2. lib. 3. *Rot.* deciſ. 297. nu. 2. p. 2. recent.

Non obſtat, quod Curator ille, qui præſtitit
20 conſenſum huic venditioni Inuentarium non con-
fecerit, & ſic non erat legitimus curator *Bart.* in
leg. legitimos numero primo & ſeqq. C. de legitim.
Tutor *Mantic.* de tacit. libro quarto titulo ſexto nu-
mero quinto & venditio bonorum minoris ſine au-
thoritate Curatoris eſt nulla, tam attento ſtatuto Be-
neuentano, quàm diſpoſitione Iuris communis in
21 leg. neque leg. cum qui Cod. de auctorit. Tutor. Quo-
niam dum emptor nedum curauit adhiberi conſen-
ſum Curatoris, ſed etiam Conſanguineorum, indè

fit non obſtare hanc omiſſionem Inuentarij reſpe-
ctu Curatoris, ſi enim erat legitimus Curator fuit ſa- 22
tisfactum ſtatuto, & Iuri communi, dum illius con-
ſenſus adhibitus fuit, ſi verò non erat legitimus, per-
indè eſt ac ſi non interueniſſet, nec Curator fuiſſet,
quo caſu intrat Statutum Beneuentanum, vt defi-
ciente legitimo Tutore, ſeu Curatore adhibeantur
proximiores.

Minùs obſtat, quod Statutum Beneuentanum
præſumat contractum geſtum ſine ſolemnitatibus
ibi præſcriptis eſſe dolo extortum, & ſtante dolo
non intret diſpoſitio d. leg. final. C. ſi maior fact. 23
alien. lib. 5. & notat *Salycet.* in l. 1. C. ſi maior. fact. rat.
habuer. *Roman* conſil 54. n. 3. ad med. & ſeqq. *Crauet.*
conſil 160. nu. 4. *Gabr.* de minor. concl. 4. nu. 8 & 9. 24
Oſaſch. deciſ. 58. n. 32. quod procedit nedum in dolo
vero, ſed etiam in dolo præſumpto, prout eſt dolus a
lege, vel ſtatuto inductus *Curt. Iun.* conſil 50. n. 6. &
7. *Ruin.* conſil. 170. n. 29. lib. 1. *Simon de Præt.* conſil.
139. nu. 11. *Caball.* conſil. 145. lib. 1. & dixit Rota co-
ram S. m. Greg XV. deciſ. 473. n. 18. & in recent. dec.
54. n. 3. p. 1. in Romana nullitatis contractus 28. Iunij
1619. coram bo. me. *Buratto*, & in Leodien. Coloniæ
20. Februarij 1630. coram me, Quidquid in contra- 25
rium dixerit *Menoch.* de recuper remed. 1. num 179.
quem ſignanter in hâc concluſione reprobant *Gra-
tian.* diſcept. forenſ. c. 513. n. 14. *Cabal.* conſil. 145. n.
131. in fi. & ipſe *Menoch.* ſe ipſum retractat, & dicit
communem hanc opinionem in conſ. 589. n. 13. in fin.

Quoniam in hoc contractu ex requiſitis à ſtatuto 26
non deficit niſi decretum Iudicis, qui defectus dici-
tur remiſſus per ratificationem, quæ reſultat ex eo
quod minor factus maior per quinquennium tacuit,
vt ſuprà firmatum fuit, obiectum autem benè vrge-
ret, ſi adeſſet læſio, vel deficerent aliæ ſolemnitates,
ex quibus dolus inſurgeret, & ab ipſo ſtatuto præſu-
mitur, vel ſi ſtatutum vltra Iudicis decretum non 27
exigeret alias ſolemnitates, faciliúſq; videtur per di-
ctam taciturnitatem, & ſic quamdam virtualem ra-
tificationem rem iſtius defectus decreti, quàm vel læ-
ſio, vel defectus curatoris, & aliorum proximiorum,
præſertim cùm hic adfuerit præſentia Iudicis, & for- 28
taſſe fuit etiam interpoſitum decretum, ſed ex incu-
riâ Notarij adnotatum dumtaxàt ſuper approbatio-
ne ipſorum proximiorum, ex quibus in caſu præſen-
ti multùm eliditur ſuſpicio doli, quem præſumit ſta-
tutum.

Neque obſtat, quod defecerit etiam cauſa, ſcilicèt
vtilitas minoris, quæ vna cum decreto Iudicis copu- 29
latiuè requiritur pro validitate alienationis bono-
rum minoris l. 1. in princ. l. magis puto §. non paſſim
l. ſi pupillorum §. ſi Prætor ff. de reb. eorum l. Tutor
vrgentibus ff. de minor. toto tit. de prædiis minor ſi-
ne decret. non alienandis, Immò de ipſius iacturâ, &
damno potiùs appareat, cum ſtatim facta hac vendi-
tione pro ducatis 500. locauerit emptor pro ducatis 30
annuis 111. & ſic attentâ æſtimatione, quæ ſolet fie-
ri ad rationem quinque pro centenario iuxta gloſ.
in auth. perpetua verbo iuncto C de Sacroſ. Eccleſ.
Honded. conſil. 50. numero 20. libr primo videatur
venditorem læſum fuiſſe vltrà medietatem. Quo- 31
niam in Inſtrumento dicitur, quod Molendinum erat
dirutum, nec molens, & hæc veritas etiam compro-
batur, quia dum à S. me Clemente VIII. pro intereſſe
Camerali fuit petita confirmatio, de ordine eiuſdem
Pontificis relatum fuit verè dictum molendinum eſſe
dirutum, nec molens, vt in chirographo legitur ibi
*Noi hauendo fatto pigliare piena informatione di queſto
fatto,*

ſtato, & hauuta relatione, che detto molino eſſendo rouinato, con queſta vendita ſi riſtaurarà, e ridurrà macinante, cui aſſertioni Principis ſtandum eſt clement.
33 vnica de probat. c. nobiliſſimus 87 diſtinct. l. antiquæ C. ad Velleian. *Ruin.* lun. conſ. 365 n. 27. vndè ſtant ſimul, quod tempore venditionis Molendinum hoc non eſſet maioris valoris, quam ducatorum 500. & ſtatim ac fuit reſtauratum, & facta impenſa peremptorem creuitum multum eiuſdem pretium, itaut locari potuerit pro annua penſione ducatorum 111. ad effectum autem dignoſcendi an vtilis, vel læſiuus fuerit contractus, tempus præciſum venditionis attendi debet, non autem ſubſequens leg. ſi voluntate in fin. C. de reſcind. vendit. Doct. in l. 2. C. eodem tit. *Crauet.* conſ. 1 t. n. 17. conſ. 114. n. 6. & conſ. 188. nu. 4. *Gabr.* de emp. t. vendit concl. 1. n. 47. *Rimin.* iun. conſ. 97. nu. 14. Card. *Seraph.* dec. 366. n. 1. cum aliis. Vltra quod pro deducenda læſione vis fieri non po-
34 teſt ſuper locatione prædicta, de qua in ſummario Bilottæ n. 15. quia non eſt de ſolo Molendino vendito per Bilottam, ſed de duobus Molendinis, & ſic videtur excludi læſio ex eo reſultans, quod vnum Molendinum venditum pro ducatis 500. fuerit, deinde locatum pro ducatis 111. dum penſio ducatorum 111. ſoluebatur pro duobus Molendinis.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Aeſina Saluiani.

Veneris 19. Decembris 1631.

ARGVMENTVM.

Præſens quando accommodaſſe dicatur conſenſum actui ad obligationem ſuorum bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio ſubſequens retrotrahitur ad obligationis diem.*
2 *Fideiuſſores principaliter & in ſolidum rei, & principales dicuntur.*
3 *Identitas probata dicitur probatis denominationibus & demonſtrationibus.*
4 *Præſens obligationi de rebus propriis, vel ceſſionis faciendæ dicitur ratificare, ac cedere, & mandatum præſtare ad cedendum & n. 5.*

Deciſio DXXXVI.

Iterum propoſui dubium aliàs propoſitum, & reſolutum ſub die 13. Maij 1614. coram me, An conſtet de creditis anterioribus, & Domini ſteterunt in deciſis quoad ſummam ſcutorum 891. bai. 50. conflatam ex pluribus partitis, quæ nec ab Informantibus pro Francolinis impugnabantur, quodque ab iiſdem informantibus deducebatur circa præſenſam ſatisfactionem ex fructib. perceptis, viſum fuit particularem expoſcere diſputationem.

Verum amplius hodie Domini ex nouiter deductis dixerunt etiam conſtare de aliis creditis anterioribus, nempè & primo de alia ſumma ſcutorum 500. vigore cenſus impoſiti vſque de anno 1588. ſub die 18. Iulij & in quo ſub die 6. Auguſti anni 1588. Comes Io. Mauritius recognouit bonam fidem, & declarauit ipſius contemplatione, ac ſeruitio pecunias ſub cenſu acceptas fuiſſe à Pompeio Sparaciario ſoluente Cæſare Ridulphino.

Neque de identitate dicti cenſus hodie poteſt dubitari eo quod in recognitione cenſus facta per Co. Ioannem Mauritium dicatur in eodem cenſu acceſſiſſe Ioannem Leonardum fratrem Pompeij, quæ tamen acceſſio non legitur in Inſtrumento principali ſub die 18. Iulij celebrato; Quoniam in eodem Inſtrumento non acceſſit quidem Ioannes Leonardus, ſed Pompeius, & Hieronymus promiſerunt, quod per illam hebdomadam eſſet acceſſurus, prout vere acceſſit, & fideiuſſit ſub die 23. Iulij eiuſdem anni, & Inſtrumentum modo datur in ſummario n. t. Vnde cum dicta die 23. Iulij eiuſdem anni approbauerit quod geſtum fuerat ſub die 18. dicti menſis Iulij, retrotrahitur hæc approbatio ad idem inſtrumentum 1
emanatum dicta die 18. Iulij ad l. cum decem §. ſi fideiuſſor, & ibi *Bal.* n. 2. ff. de ſolut. *Crauett.* conſ. 304. nu. 2. verſ. & ideo perindè eſt.

Neque obſtat, quod in eadem recognitione dicatur Hieronymum Florenum, & Iacobum Gencium fuiſſe debitores principales eiuſdem cenſus, & tamen in Inſtrumento eiuſdem cenſus appareat eſſe fideiuſſores; Quoniam dum erant fideiuſſores principaliter, & in ſolidum cenſus impoſitionis, reſpectu Cæſaris Ridulphini emptoris cenſus dicuntur correi debendi, & principales debitores *Rota* dec. 153. 2
n. 8 p. 2. diuerſ. & coram S. m. Greg XV. dec. 564. n. 3. & plenè in Romana cenſus 16. Maij præterim coram me & verè ex lectura Inſtrumentorum recognitionis Com. Ioannis Mauritij, cenſus impoſitionis; & acceſſionis Io. Leonardi, apparet de identitate eiuſdem cenſus, quia omnes denominationes, & demonſtrationes continentur, ad inuicemque reſpondent, ex quibus reſultat probatio identitatis iuxta doctrinam 3
Bart. in l. demonſtratio falſa n. 14. ff. de condit. & demonſtr. quam paſſim *Rota* ſequuntur, vt dec. 277. n. 4. & deciſ. 513. n. 2. p. 1. recent. & coram Sa. me. Greg. XV. dec. 172. n. 2. cum aliis.

Quia poſita identitate conſtat de credito anteriori quam ſit creditum illorum de Francolinis, quod quidem creditum ſcutor. 500. fuit ceſſum Fanello, & Sanctio per Palmutium de Palmutiis vti ceſſionarium Cæſaris Ridulphini originarij Creditoris dicti cenſus & de hac ceſſione in fauorem Fanelli, & Sanctij datur Inſtrumentum ſub die 4. Iunij 1599. & fit mentio de die, & anno, quo fuit impoſitus cenſus, atque recenſentur omnes illi fideiuſſores, qui interuenerunt, & in primo inſtrumento ſub die 18. Iulij cenſus impoſitionis, & acceſſionis Io. Leonardi ſub die 23. eiuſdem menſis Iulij, & ita apparet de identitate cenſus, nempè quod ſit idem, qui fuerat impoſitus prædicta die 18. Iulij 1588. & de quo facta fuerat recognitio à Com. Ioanne Mauritio die 6. menſis Auguſti.

Neque obſtat, quod in hac ceſſione facta à Palmutio in fauorem Fanelli, & Sanctij dicatur Palmutium eſſe ceſſionarium Cæſaris Ridulphini principalis creditoris, & de hac ceſſione Ridulphini in fauorem Palmutij non conſtet: Quoniam cum in eodem Inſtrumento ceſſionis ad fauorem Fanelli, & Sanctij dicatur Palmutium eſſe ceſſionarium Ridulphini ibidem præſentis, & pluries repetatur hæc omnia geri cum præſentia, & aſſiſtentia dicti Cæſaris Ridulphini præſentis, & conſentientis, hæc præſentia & conſenſus operantur mandatum ad cedendum l. ſemper qui non prohibet ff. de reg. Iur. l. poſt dotem vbi *Iaſ.* n. 60. & 68. ff. ſol. matrim. idem *Iaſ.* in l. ſi quis mihi bona §. iuſſum ff. de acquir. hæredit. *Abb.* conſ. 7. n. 4. li. 2. *Afflict.* dec. 508. n. 6. & 8. cum aliis: Et 4
dici poteſt verè non Palmutium ceſſiſſe in fauorem Fanelli, & Sanctij, ſed ipſum Ridulphinum, quia actus attribuitur illi qui mandatum, vel conſenſum

Deciſ. Clem. Merlini.

præſtitit in actum, qui perſonaliter ad ipſum ſpectabat, non autem illi, qui exequutus fuit mandantis vo-
5 luntatem l. item eorum §. ſi decurionibus ff. quod cuiuſque vniuerſit. nom. l. Pater in Prouincia ff. de manumiſſ. vendit. *Tiraquell.* in l. ſi vnquam in verbo donatione largitus n. 349. & 350. C. de reuocan. donat. *Surd.* dec. 292. n. 9.

Conſtat etiam hodie de alio credito anteriori pro ſcutis 77. bai. 30. quia apparet D. Tiberium de Vbaldis fuiſſe creditorem eiuſdem Com. Io. Mauritij in vim ſocietatis officij, de qua ſocietate non fuit doctum in alia diſputatione, ſed hodie datur Inſtrumentum ſub die 11. Martij 1589. vt in ſum. nu. 4. & facta fuit ceſſio in fauorem Fanelli, & Sanctij ab eodem D. Tiberio ſub die 7. Iunij 1597. vt in eodem ſumm. n. 5.

Quibus etiam addebant Domini conſtare de alio credito ſcutorum 210. ratione annui cenſus impoſiti vſque de anno 1580. qui fuit ceſſus per Clementiam Grimaldam in fauorem Fanelli, & licet dicatur in hac ſecunda ceſſione Grimaldam eſſe ceſſionariam Raphaelis, & in prima diſputatione non conſtaret de hac ceſſione Raphaelis creditoris anterioris dicti Comitis Ioannis Mauritij, attamen hodie datur Inſtrumentum in quo Raphael ceſſit Clementiæ dictum creditum, & quod Raphael ſit creditor dicti cenſus benè deprehenditur ex Inſtrumento impoſitionis cenſus ad fauorem Dianoræ Vxoris Raphaelis, quod habetur in regiſtro fol. 218. quem cenſum deindè ceſſit Dianora eidem Raphaeli, vt enunciatur in Inſtrumento dato in ſumm. n. 5. pro Fanellis, & circa hoc creditum dant manus Informantes etiam pro Francolinis.

Quo verò ad aliam partitam Florenorum 900. pro qua Fanellus reportauit ceſſionem à fideiuſſoribus, neque hodiè illam Domini approbarunt, quia non iuſtificatur, quod fideiuſſores re vera dictos fructus ſoluerint, & receptæ, quę dãtur in ſum. n. 2. pro Florenis 247. non viſæ ſunt ſufficientes, non enim ſunt recognitæ, nec aliquid probant reſpectu cenſus initi ſub dicta die 18. Iulij 1588. de quo nullam mentionem faciunt, & videntur omnes poſteriores, credito illorum de Francolinis, quod eſt de anno 1592. iſtæ autem quietantiæ incipiunt ab anno 1594. vſque ad annum 1598.

Nec etiam Domini admiſerunt aliud creditum ratione cenſus impoſiti per Iulianũ Rogerium ſub die 21. Decembris 1582. & venditum Cicolino pro ſcutis 300. qui Cicolinus, illum ceſſit Manenti Coſtæ de anno 1592. & ideò ineptè fuit ceſſus per Rogerium in fauorem Fanelli, & Sanctij, Rogerius enim non erat Dominus cenſus, ſed Debitor, & vera ceſſio eſt illa facta per Cicolinum creditorem, quæ fuit ad fauorem Manentis.

Et ita vtraque parte Informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. dotis.

Veneris 23. Ianuary 1632.

ARGVMENTVM.

Dotis fructus taxantur ad rationem quinq; pro centenario, & non in plus, & de interpretatione ſtatutorum Centi taxantium ad rationem ſeptem, quando procedant.

SVMMARIVM.

1 *Dos recuperata à primo viro in fundo conſentiente Secundo viro, ceſſat eſſe in pecunia, & incipit eſſe in fundo, & 8.*

2 *Fructus dotis taxantur ad rationem quinque, pro centenario.*

3 *Etiam ſi ſtatutum determinet in maiori ſumma, quando tamen dos conſiſtit in fundo.*

Statuti diſpoſitio ceſſat, quando qualitates illius non verificantur, ibidem & n. 5.

4 *Statutum loquens de dote in pecunia conſiſtente non trahitur ad eam, quæ conſiſtit in corporibus.*

6 *Voluntas contrahentium, deducitur etiam ex actu nullo, & inualido.*

7 *Fructus dotis diminuuntur pro rata, quando maritus non totaliter ſubſtinuit onera matrimony.*

Deciſio DXXXVII.

Dixerunt Domini Com. Aloyſio Pepulo ſecundo viro Claudiæ ratione dotis non ſolutæ, conſiſtentis in ſumma ſcutorum 2500. qualis fuerat conſtituta Domino Paulo Carandino primo viro 1
liter, & inualidè Claudia auxerat. vt pluries reſoluit, ac pronunciauit Rota, quæ reſolutiones, & ſententiæ hodie præſ[illegible]pponuntur, fructus inquam ratione dictæ dotis non ſolutæ fuiſſe debitos a[illegible] rationem quinque, non autem ſeptem pro centenario.

Moti ſunt ex eo, quia cum dos, tædicta conſiſteret in prædio poſito *nel loco detto la Froppa.* quod prædium per hæredes Pauli Carandini primi viri fuit Claudiæ tranſeunti ad ſecundas nuptias cum Com. Aloyſio Pepulo conſignatum ad computum dotis, præſente, & conſentiente etiam ipſo [illegible] Aloy-
ſio, & proindè dos transfuſa eſt, & conuerſa in [illegible] 8
ctum prædium ex l. res quæ ex pecunia ff de Iur. dot. l. labeo §. ſi dominus ff de verb. ſignif. *Alex.* conſ. 49. ſub nu. 7. li. 3. Adden. ad *Capicc.* dec. 194. nu 14. in fi. verſ. fundus datus *Caſtill.* dec. 133. n. 8. & *Monterens.* ad ſtatut. Bononien. li. 4. de dotibus reſtituen. §. itẽ dicimus fol. 269. ver. ſexto facit adeout per traditionem dicti prædij pro rata illius valoris, hæredes primi mariti fuerint liberati, & dos tunc diceretur eſſe in fundo, non autem in quantitate, hinc ſequitur fructus deberi ad rationem quinque pro centenario, prout regulariter taxantur fructus ſtabilium,
vt in terminis fructuum prædij dotalis reſoluit Rota 2
in Foroliuien dotis 24. Nouembris 1582. coram *Bubalo* & in recent dec. 292. ſub num. 4. part. 1. ac dec. 448. num. 3. part. 2 & in Romana vſufructus 16. Decembris 1622. coram bo. mem. *Vbaldo*, & in Bononien. fructuum dotis 23. Martij 1629. & 4. Martij 1630. coram R. P. D. meo *Ghiſilerio*: Sique ipſa Claudia fundum ſibi conſignatum, ſecundo marito tradidiſſet, liberata & ipſa fuiſſet ab omni obligatione ſolutionis fructuum ob non ſolutam dotem.

Nec viſum fuit applicari ſtatuta Centi, in quibus decernitur fructus dotales eſſe taxandos ad rationem ſeptem pro centenario.

Quoniam ſtatutum, de quo in rubr. 17. li. 3. & in ſummario D. Carandini num. 6 diſponit fructus poſt annum luctus Viduæ deberi ad rationem ſeptem pro centenario, quotieſcumque præceſſerit iudicialis interpellatio, & hæredes ſint conſtituti in mora reſtituendi dotem, de qua interpellatione, & mora hic, non conſtat, & agitur de fructibus debitis conſtante matrimonio; vndè ceſſat diſpoſitio ſtatuti *Bal.* in leg. teſtamentum num. 5. C. de teſtament. *Decium.* 3
reſponſ.

reſponſ. 43. num. 3. li. 2. *Maluaſ.* conſ. 74. num. 6. cum aliis.

Statutum verò, de quo in rubr. 2. li. 3. & in dicto ſommario n. 6. loquitur de dote conſiſtente in quantitate, ideoque ad caſum dotis conſiſtentis in bonis
4 ſtabilibus trahi non debet *Oſaſch.* dec. 21. num. 14. *Decian.* conſ. 74. num. 3. & ſeqq. Et ſtatutum prædictum præſuppoſitiuè, loquitur, vt quatenus alimenta, ſeu fructus dotium ſint debita, taxantur ad rationem ſeptem, & propterea, cum ex diſpoſitione alterius ſtatuti deficiente interpellatione, & mora hære-
5 dum, fructus non debeantur, vtique ceſſante præſuppoſito, nempè obligatione ad fructuum reſtitutionem, ceſſat etiam ipſa diſpoſitio præſupponens Gloſ. in leg. mancipia C. de ſeru. fugit. cum aliis per *Surd.* conſ. 150. num. 78. Vltra quod aliqui ex Dominis putabant taxationem iſtius ſtatuti reſtringendam eſſe ad caſum dotationis filiarum excloſarum à ſucceſſione dotantium, vt ex prohemio ſtatuti colligitur, in quo caſu præſentem controuerſiam non verſari clarum eſt.

In quam ſententiam, & taxationem fructuum ad rationem, quinque pro centenario, eo facilius deſcenſum fuit, tum quia Claudia dum dotem conſtante matrimonio ſibi conſtituit, ſeu auxit ad ſummam ſcutorum 5000. cóuenit, vt in caſu retardatę ſolutionis deberētur fructus ad rationem quinq; pro centenario, ex qua conuentione, & actu licet nullo, & inualido benè deducitur, & declaratur voluntas contrahentium l. fin. ff. de reb. eorum *Rota.* dec. 613. num. 7. par. 1. diuerſ. & coram S. mem. Greg XV. dec. 76. nu. 3 & apud bo. me. Cardinalem *Caualerium* dec. 326. num. 3. Tum etiam quia ex teſtibus quorum depoſitionem approbauit *Rota* in hac cauſa ſub die 19 Ianuarij 1628. coram me, Colligitur Com. Aloyſium deſ[illegible] iſſe in integra ſubſtentatione onerum matrimonij quandoquidem Claudia propriis pecuniis, veſtes, & alia ſibi neceſſaria comparabat, Vndè quatenus etiam fructus debiti fuiſſent ad rationem ſeptem, congrua tamen, & æqua eſſet taxatio ad rationem quinque, ſiquidem pro rata onerum matri-
7 monij fructus dotales deberi certi iuris eſt, ad tradita per *Abbat.* in c. ſalubriter n. 3. de vſur. *Corn.* conſ. 41. nu 7 & 8. li. 2. *Sanchez* de matrimon. li. 9. diſput. 3. num. 3.

Non obſtat, quod prædium *della Fieppa* fuerit aſſignatum dumtaxat pro ſcutis 2100. & ſic pro reliquis ſcutis 4[illegible]0. fructus debeantur ad rationem ſeptem pro centenario; quoniam quoad hæc ſcuta 4[illegible]0. ſubſiſtit reſponſio, quod cum nulla fuerit facta interpellatio, nec hæredes primi mariti in mora conſtituti, ceſſat diſpoſitio Statuti.

Minus obſtat, quod cum dos data primo marito conſiſteret in pecunia, & ex iuris præſumptione eadem dos cenſeatur data ſecundo Viro, dicendum ſit hanc quoque conſiſtere in pecunia, quod & declaratum fuit per confeſſionem Claudiæ aſſerentis dotem eſſe ſcutorum 50[illegible]. & infertur etiam ex eo quod prædium *della Fieppa* non fuit conſignatum ſecundo Marito, ſed Vxori cum tranſlatione dominij in ipſam, & tamen ſi dos in prædium fuiſſet conuerſa, maritus habuiſſet dominium, & ex diſpoſitione Statuti Cenſ., cum in ſecundum maritum tranſeunt ipſo Iure actiones pro recuperanda dote tradita primo marito, hinc benè inferatur neceſſario dotem ſecundi mariti eſſe in pecunia, prout erat in primo matrimonio.

Quoniam obiectum, & rationes, quibus innititur tolluntur ex hoc, quod dum prædium fuit conſignatum vxori præſente, & conſentiente ſecundo marito, dos dicitur etiam ab ipſo marito recepta, & de conſenſu vtriuſque Coniugis in prædium conuerſa, & tranſlata, itaut fundus cæperit eſſe in obligatione dotis, non autem quantitas, & conſequenter nonniſi ad rationem fructuum fundi poſſint percipi 8
fructus dotis, vt ſupra firmatum fuit, & per *Rotam* Bononien. vt refert *Monterant.* ad Statut. Bononien. li. 4 rubric. de dot. reſtit. §. item dicimus, fol. 169. ver. Quando cedens, vbi recenſet dictam deciſionem; hincque ceſſant præſumptiones, & verbalis confeſſio, quæ cedit veritati ex facto conſignationis prædij melius declaratæ; ſique prædium verè, & realiter per Claudiam fuiſſet ſecundo marito conſignatum, adeout fructus fundi ipſe ſecundus maritus percepiſſet, non eſſet locus præſenti diſputationi, dotis enim ſolutio retardata non diceretur, indeque nec orta fuiſſet obligatio ad reſtitutionem fructuum ob non ſolutam dotem.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Colimbrien. Canonicatus.
Mercurij 4. February 1632.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem in manibus Papæ de Beneficio non quæritur ius ei, cuius fauore reſignatur beneficium niſi litteris in forma dignum expeditis, nec non illis verificatis coram Ordinario, adeout ſi decedat reſignans, Beneficium vacat, & Impetrari poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio ex enarratis in gratia reſultans, quæ impugnari deinde non poteſt.*
2 *Inſtrumentum facit probationem probatam.*
3 *Reſignatione non effectuata non dicitur abdicatum ius à reſignante Beneficium.*
4 *Obitus probatur ex publica voce, & fama in materia Beneficiali.*
Fallit contra Ordinarium, ibid.
5 *Clericatus probatur ex litteris patentibus.*
6 *Quod quis ſit oriundus ex aliquo loco, probatur ex publica voce.*
7 *Gratia ex ſupplicatione ſignata in forma gratioſa dat ius in re.*
8 *Valor Beneficij probatur ex teſtibus.*
9 *Item ex confeſſione in litteris prouiſionis contra obtinentem.*
10 *Immiſſio conceditur ex litteris Apoſtolicis iuſtificatione ſequuta.*
11 *Per reſignationem non quæritur ius reſignatario, niſi poſtquam gratia mediante collatione fuerit executioni demandata, & in termino nullum ius abdicatur à reſignante.*
12 *Et in termino decedente reſignante vacat beneficium.*
13 *Et per reſignationem in manibus Papæ ius omne amittit, etiam reſignans.*

Deciſio DXXXVIII.

CVm Ioannes Boralbus Canonicus Eccleſiæ Colimbrien. Canonicatum, quem obtinebat reſignaſſet in fauorem Antonij Mendez, ipſeque Antonius litteris in forma Dignum expeditis, & illis

coram Exequutore non iuſtificatis, nondumque a-
depta Canonicatus poſſeſſione, obiiſſet, impetrauit
eumdem Canonicatum Emanuel Fagundez vti va-
cantem per obitum Antonij reſignatarij, ſeu per re-
ſignationem Ioannis reſignantis, & deindè de veri-
tate dictæ vacationis, & de validitate ſuæ prouiſionis
dubitans, obtentu alio Canonicatu in Eccleſia Elbo-
ren. primum ceſſit, & renunciauit ſimpliciter in ma-
nibus Sanctiſſ. D. Noſtri, poſt quam ceſſionem, & re-
nunciationem Antonius Pimentel facta præmiſſo-
rum, vt ſupra geſtorum narratione, & ſequuto obitu
Ioannis reſignantis in menſe reſeruato, à Sede Apo-
ſtolica fuit de dicto Canonicatu prouiſus, cauſaque
in Rota introducta, & ſuſcepta diſputatione ſuper
iuſtificatione gratiæ illius prouiſionis, Domino An-
tonio Pimentel tantum informante, gratiam eſſe iu-
ſtificatam quoad omnia narrata reſponderunt.

Quod enim iſte Canonicatus fuerit reſignatus à
Ioanne in fauorem Antonij Mendez, & per obitum
Mendez litteris in forma Dignum nondum iuſtifica-
tis, neque appræhenſa poſſeſſione, de eodem fuerit
prouiſus Emanuel, conſtat ex litteris reſignationis,
& ex litteris prouiſionis ipſius Emanuelis Summario
num. 1. & 2. ex quibus reſultat concludens probatio
contra Emanuelem, qui narrata, & confeſſionem e-
manatam in ſua gratia impugnare non poteſt, *Capu-*
1 *taq* deciſ. 198. par. 1. *Rota* in recent. dec. 379. numer.
7. par. 1. & apud bo. me. Card. *Caualerium* dec. 33. n.
1. Prout, & per Emanuelem fuiſſe ceſſum, & renun-
ciatum cuicumque Iuri, quod habebat ſuper dicto
Canonicatu apparet ex publico Inſtrumento ceſſio-
2 nis, & renunciationis liberè factæ in Summario nu.
3. quæ eſt probatio probata, *Dec.* conſ. 36. nu. 2. *Rota*
coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* dec. 44. n.
1. Obi uſque Ioannis in poſſeſſione Canonicatus de
menſe reſeruato, nempè Februarij 1630. per quem
obitum fuit inducta vacatio, cum ob non effectua-
tam reſignationem ius ab eo nullatenus abdicatum
3 fuiſſet, probatur ex teſtibus datis in Summ. num. 4.
quorum vnus, nempè tertius iuxta quintum deponit
de viſu, alij verò de publica voce, & fama, quæ ſuffi-
cit ad effectum probandi reſeruationem quando non
4 agitur contra prouiſum ab Ordinario, *Mohed.* dec.
1. de probat. *Put* dec. 166. num. 4 li. 3. *Rota* coram S.
me. Greg XV. dec. 166. nu. 7. & coram Reuerendiſſ.
D. meo *Decano* dec. 87. nu. 2. ac dec. 373. num. 5. ac
dec. 475. num. 9. & coram bo. mem. Card. *Caualerio*
dec. 33 num. 2.

De Clericatu autem, ſeu Preſbyteratu Antonij
Pimentel liquet ex litteris patentibus Summ. num. 7.
5 quæ ad hunc effectum ſuffragantur, iuxta *Rot.* dec.
16. de probat in antiq. & apud S. m. Greg. XV. dec. 78.
n. 5. & de origine ex diœceſi Miranden. ex teſtib. de
6 publica voce, & fama deponentibus Summ. num. 7.
qui ſufficiunt, vt dixit *Rota* apud S. mem. Greg. XV.
dec. 35. nu. 2. & aliàs paſſim.

Valor verò obtentorum per Antonium, nempè
quod fructus beneficij ſimplicis, quod obtinet in Ec-
cleſia B. Mariæ Oppidi de Cea, non excederet duca-
tos 24. auri de Camera, & quod in fauorem eiuſdem
Antonij eſſet reſeruata penſio regalium 45. m. mone-
tæ Regni Portugalliæ ſuper fructibus Canonicatus
obtenti per Hectorem de Souſa, iuſtificatur ex teſti-
bus Summario num. 6. & ex litteris reſeruationis
Summario num. 8. quemadmodum & ius Antonij ad
dictum beneficium ſimplex Oppidi de Cea benè de-
ducitur ex ſupplicatione in illius fauorem ſignata,
7 quæ in forma gratioſa dat ius in re, *Caſſador.* dec. 4.
nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Garz.* de benef. par. 4.
cap. 2. num. 11. *Rota* deciſ. 418. num. 3. par. 1. diuerſ.
cum aliis.

Demum valor Canonicatus, quod non excedat
ducatos 600. computatis diſtributionibus, prout Pa-
pæ fuit narratum, comprobatur tum ex teſtibus da-
tis in Summario num. 9. qui ad hunc effectum ſuffi-
cienter probant, *Put.* dec. 19. par. 1. *Rota* dec. 193. nu. 8
1. par. 1. diuerſ. & dec. 46. num. 5. par. 2. diuerſ. ac in
recent. dec. 140. num. 3. par. 1. & dec. 455. num. 8. par.
2. Tum & multo magis ex confeſſione ipſius Ema-
nuelis emanata in litteris ſuæ prouiſionis, *Bellamer.* 9
deciſ. 298. & 596. *Rota* dec. 101. nu. 7. par. 1. recent.
& coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* deciſ.
145. nu. 1. quibus poſitis, & gratia plenè iuſtificata,
Antonio Pimentel concedenda eſt immiſſio, & lit-
teris Apoſtolicis exequutio, c. ſi Capitulo, vbi *Gloſ.* in 10
verbo exequatur, de concesſ. præben. *Mohedan.* dec.
13. vt lite pendente cum aliis.

Non obſtat, quod Canonicatus non vacauerit per
obitum Ioannis; quia viuens iam illum reſignaue-
rat in fauorem Antonij Mendez.

Quoniam cum gratia reſignationis fuerit expedi-
ta in forma Dignum, per quam datur dumtaxat man-
datum de prouidendo, quatenus reſignatarius repe-
riatur idoneus, nullumque tribuitur eidem reſigna-
tario ius in re, nec à reſignante ius primæuum abdi-
catur, niſi poſtquam gratia mediante collatione fa-
cta reſignatario fuerit exequutioni demandata, *Pal.* 11
dec. 138. num. 3. li. 5. *Achill.* dec. 10. num. 4. de teſt.
ſpoliat. *Mohedan.* dec. 36. per tot. de renunciat. cum
aliis, de qua litterarum exequutione, & de ſubſe-
quuta collatione facta ab exequutore Antonio Men-
dez reſignatario hic nullibi apparet, ſed contrarium
iuſtificatur, propterea dum Ioannes reſignans non
ceciderat à iure ſuo ſuper Canonicatu, de quo agi-
tur, neque reſignatario vllum Ius fuerat quæſitum,
dubitari non poteſt, quin per obitum eiuſdem Ioan-
nis vera inducta fuerit vacatio, vt in terminis reſol-
uit *Rota* in Abulen. & Zamoren. Beneficiorum 17. 12
Iunij 1594 coram *Penia*, & pleniè in Ampurien. Be-
neficij 18. Februarij 1625. coram me, vbi aliæ con-
cordantes deciſiones cumulantur; ſemperque Ema-
nueli obſtat ceſſio, & renunciatio iuris ſibi compe-
tentis ſuper hoc Canonicatu in manibus Papæ fa-
cta per quam renuncians iura ſua, ſi quæ habebat a- 13
miſit, & hinc oritur exceptio litis finitæ *Caputaq.* de-
ciſ. 320. par. 1. *Pariſ.* de reſignat. li. 1. quæſt. 13. num. 37.
cum aliis.

Et ita Antonio Pimentel tantum informante re-
ſolutum fuit, &c.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 9. February 1632.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium non poteſt
conuenire ei, qui non eſt hæres, veluti ſi hæreditа-
tem repudiauerit &c. & quando non obſtante di-
cta repudiatione, nihilominus ſit capax huius iu-
riſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, non poteſt
conuenire ei, nec eius hæredi, quando in eo deficit
qualitas hæreditaria.*

2 Repu-

2 *Repudiatio infringit, & penitus tollit qualitatem hæreditariam.*

3 *Aditio hæreditatis cum ſit quid facti non præſumitur, & maximè in tranſuerſalibus, ſed debent concludenter probari.*

4 *In filio nec etiam præſumitur aditio hæreditatis, cum habeat beneficium abſtinendi, & ideò aditio probari debet.*

5 *Portio non adita ad hæredes non tranſmittitur.*

6 *Iuſpatronatus poteſt tranſire in aliquem per ius accreſcendi.*

7 *Portio portioni accreſcit, & non perſona.*

8 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, & reale, cum ipſa hæreditate tranſit.*

9 *Repudiationem iam factam quis poteſt reuocare re adhuc integra.*

10 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, citra ius, & nomen hæredis non poteſt de eo diſponi.*

11 *Hæreditatis repudiatio intra triennium poteſt reuocari.*

12 *Ad præſentandum poſt repudiationem, quando quis eſt admiſſus, non poteſt amplius obiici, quod non ſit Patronus.*

13 *Iuriſpatronatus ſtatus firmatur quoad omnes per ſententiam.*

14 *Iuriſpatronatus pertinentia benè probatur per confeſſionem partis aduerſæ, quæ probat contra confitentem, & hæredes, iuncta quaſi poſſeſſione præſentandi, num. 15.*

16 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium quis non poteſt præſentare, niſi ſit hæres.*

17 *Iuſpatronatus hæreditarium non poteſt tranſire ad hæredes extraneos, donec ſupereſt aliquis de agnatione ſtante ſic præcepto fundatoris.*

18 *Hæres extraneus non poteſt admitti ad iuſpatronatus, ſi extet aliquis hæres ex familia Teſtatoris, quando vtraque qualitas in eius ſucceſſione requirebatur. Nempè quod ſit hæres, & agnatus.*

Deciſio DXXXIX.

CONoenerunt hinc indè informantes Iuſpatronatus, de quo agitur, fundatum à Domitio de Cancellariis tractu temporis in duos ex dicta familia conſolidatum fuiſſe in Thadæum, & Riccardum, adeóut vnuſquiſque ipſorum eſſet pro medietate Patronus, & quod vltimi Deſcendentes ex Thadæo, nempè pronepotes, ſunt Paulus, & Riccardus, vltimi autem Deſcendentes ex Riccardo altero Patrono pro medietate pariter pronepotes ſunt Baccius, & Riccardus, adeout, medietatem dicti Patronatus hodie conſolidatam fuiſſe in Paulo, & Riccardo, aliam verò medietatem in Baccio, & Riccardo dicendum videatur.

Verum quia hoc Iuſpatronatus eſt hæreditarium, vt reſolutum fuit ſub die 31. Martij 1628. coram me, cui reſolutioni partes acquieſcunt, & Paulus ac Riccardus deficere qualitatem hæreditariam in Baccio, & Riccardo contendunt, è contra verò Baccius, & Riccardus eamdem qualitatem deſiderari in Paulo, & Riccardo obiiciunt; Ideò ſuper pertinentia dicti Iuriſpatronatus ſuſcepta diſputatione, propoſui dubium, An Iuſpatronatus ſpectet ad Baccium, ſiue illius hæredes, quod poſt multiplicem poſitionem per Dominos hodie negatiue fuit reſolutum.

In quam reſolutionem ex eo potiſſimum adducti fuerunt Domini, quia apparet Baccium repudiaſſe hæreditatem Lazari Patris, Lazarum verò repudiaſſe hæreditatem Iacobi Patris, & Iacobum repudiaſſe hæreditatem Riccardi Senioris, in quo medietas illius Iuriſpatronatus conſolidata fuerat, vt in Summario pro Cancellariis nu. 1. Vnde his poſitis repudiationibus, & deficiente in Baccio qualitate hæreditaria, Iuſpatronatus hæreditarium quoad medietatem, quæ ſpectabat ad Riccardum Seniorem, nul- 1
latenus tranſire potuit ad Baccium, aut illius hæredem, *Innocen.* in rubr. de iurepatr. nu. 4. *Card.* in Clement. 2. quæſt. n. 7. de iurepatr. *Dec.* conſ. 149. nu. 1. *Couar.* var. reſolut. li. 2. ca. 18. n. 7. *Achill.* dec. 9. de iurepatr. *Lambertin.* de iurepatr. li. 1. par. 2. quæſt. 2. art.
1. nu. 22. *Decian.* conſ. 107. nu. 8. li. 3. repudiatio enim 2
infringit, & penitus tollit qualitatem hæreditariam, vt per ſe notum eſt.

Non obſtat, quod Riccardus Senior vltra Iacobum Patrem Lazari, & Auum Baccij, reliquerit etiam tres alios filios, nempè Vincentium, Petrum, & Fælicem à quibus potuit fieri tranſmiſſio iuriſpatronatus in Baccium; Quoniam non docet Baccius illos adiuiſſe hæreditatem Ricciardi, & ſe adiuiſſe hæreditatem dd. Patruorum, ſeu aliorum tranſuerſalium, adeout per acquiſitionem hæreditatis prædictorum potuerit etiam acquirere iuſpatronatus, huiuſmodi autem aditio cum ſit quid facti non præſu-
mitur præſertim in tranſuerſalibus, ſed debet con- 3
cludenter probari, l. ſi pupillus, §. vltimo, in fine, ff. de acquir. hæredit. *Roman.* conſ. 154. n. 2. *Crauett* conſ 33. nu. 2. *Menoch.* præſumpt. 99. nu. 2. lib. 4. Car. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. li. 12. tit. 9. nu. 3. & 5. Immò
etiam in filio, quia habet beneficium abſtinendi pro 4
bari debet aditio, *Bart.* in L. neceſſarij, nu. 1. ff. de acquir. hæred. *Alex.* conſ. 183. nu. 1. li 6. Card. *Mantic.* dec. 198. n. 5. & 6. Prout nec probatur aditam fuiſſe à Baccio hæreditatem Riccardi iunioris fratris, ad quam medietas medietatis patronatus Riccardi ſenioris ſpectabat, quæ pariter aditio eſt iuſtificanda ex
ſupra dictis, & portio non adita per Baccium ad hæ- 5
redes tranſmitti non potuit, l. vnica, §. in nouiſſimo, C. de caduc. tollen. *Crauett.* conſ. 37 nu. 4. *Rota* dec. 653. num. 7. par. 1. recent. & apparet dictum hæreditatem Riccardi fuiſſe aditam per alium Riccardum Fratrem Pauli in Summ. num. 7. & antea citato Baccio fuiſſe dictæ hæreditati iacenti datum Curatorem Summ. num. 5.

Quo verò ad aliam medietatem iuriſpatronatus prouenientem à Thadæo, & in illius linea conſolidatam, viſum fuit Dominis, neque iſtam ad Baccium
pertinere poſſe, eo quod deſcendentes Thadæi repu- 6
diauerint, & ipſi Thadæi hæreditatem, & ſic per Ius accreſcendi tranſiuerit iuſpatronatus in Baccium; Quoniam cum ex ſupradictis appareat ad Baccium nec ſpectare medietatem prouenientem à Riccardo ſeniore eius Aſcendente, hoc eſt Proauo, nulla Iuris ratio patitur, vt idem Baccius, per Ius accreſcendi medietatem iuriſpatronatus Thadæi obtineat, quia
portio portioni accreſcit, & non perſonæ, l. ſi totum, 7
ff. de acquir. hæred. *Corn.* conſ. 131. nu. 6. li. 1. *Gratian.* diſcept. foren. cap. 347. nu. 12. vel certè cum iuſpatronatus ſit hæreditarium, ac reale, cumq; ipſa hære-
ditate tranſeat, ad effectum conſequendi portionem 8
Thadæi probari deberet ad Baccium perueniſſe dictam Thadæi hæreditatem, *Crauet.* conſ. 37. nu. 4. *Franch.* dec. 60. n. 10. *Menoch.* præſumpt. 99. n. 3. li. 4.

Ex quibus deprehenditur nec opus eſſe ingredi diſputationem, An Deſcendentes Thadæi repudiauerint illius hæreditatem, quia huiuſmodi etiam repudiatio non ſuffragaretur Baccio, vt ſupra oſtenſum fuit & dubium eſt reſtrictum, An iuſpatronatus

ſpectet ad Baccium, ſine illius hæredes, non autem ad Deſcendentes Thadæi.

Vltra quod repudiationes Pauli, & Riccardi Deſcendentium Thadæi non videntur obſtare, Tum quia cum ijdem repudiantes intra triennium, & ſic re adhuc integra diſpoſuerint de hoc Patronatu mediante præſentatione, cenſentur repudiationem re-
9 uocaſſe, ex quo cum iuſpatronatus eſſet hæreditarium citra Ius, & nomen hæredis de illo diſponere
10 non poterant, per Text. in l. pro hærede, §. Papinianus, vbi *Bart.* num. 6. & 7. ff. de acquir. hæredit. *Alberic.* in l. fi. nu. 2. C. de repud. hæredit. *Lambertin.* de iurepatr. li. 1. par. 2. quæſt. 2. art. 34. verſ. Dicentem tamen, & faciunt tradita per *Rotam* coram S. mem. Greg. XV. dec. 371. nu. 8. poſſe autem repudiationem
11 intra triennium reuocari indubitati Iuris eſt tex. in l. ſi quis ſuus, ff. de Iur. deliber. & l. fin. C. de repud. hæred. & poſt *Bart. Bald. Caſtrenſ.* & alios tradunt *Tiraquel.* ad l. 16. Connubial. gloſ. 7. nu. 74. *Surd.* conſ. 457. n. 35. Tum etiam quia Paulus, & Riccardus deſcendentes Thadæi à Baccio fuerunt admiſſi ad præſentandum; Vnde ipſe hodie, vel eius hæredes obii-
12 cere non poſſunt quod non ſint Patroni, vt bene per *Rotam* dec. 174. num. 6. par. 2. recent. quæ eſt repetita coram S. mem. Greg. XV. dec. 452. num. 15. vbi aliæ deciſiones cumulantur, præſertim verò quia de pertinentia dictæ medietatis Patronatus ad Paulum, & Riccardum conſtat ex ſententia inter ipſos & Baccium lata de anno 1599. per quam firmatus
13 videtur ſtatus patronatus quoad omnes, *Anchar.* conſ. 336. n. 1. Card. *Mantic.* dec. 350. num. 3. & 4. & fuit dictum in hac cauſa ſub die 27. Ianuarij 1620. coram R. P. D. meo *Pirouano*; Atque etiam ex con-
14 feſſione Riccardi fratris Baccij, per quam pertinentia benè probatur contra confitentem, & hæredes, *Put.* dec. 325. num. 1. li. 2. *Caſſador.* dec. 7. de iurepatr. *Garz.* de benef. par. 12. cap. 2. num. 276 & ſeqq. *Rota* coram Card. *Mantica* dec. 350. num. 10 & dec. 697. num. 2. par. 1. ac dec. 174. num. 1. & dec. 349. num. 2. par. 2. recent. Iuncta quaſi poſſeſſione præſentandi 15
firmata in deciſionibus in hac cauſa factis coram R. P. D. meo *Pirouano*, & coram me.

Demum hæredibus Baccij obſtat, quod non ſunt de familia de Cancellariis, ſed extranei, Iuſpatronatus autem iſtud quamuis ſit hæreditarium, vt ſcilicet quis non poſſit præſentare niſi ſit hæres, tamen 16
cum Dominicus, & Iacobus Compatroni de eo ita diſpoſuerint; vt tranſire non poſſit ad extraneum, quouſque extat aliquis de Cippo, & familiæ de Can- 17
cellariis, quæ diſpoſitio ſuſtinetur dum qualitas hæreditaria à fundatore præſcripta non eſt penitus ſublata, ſed ſolum addita qualitas agnationis, quouſq; extant agnati, vt cenſuit *Rota* in hac cauſa ſub die 31. Martij 1628. coram me; Hinc ſequitur non poſſe extraneum hæredem Baccij admitti ad ſucceſſionem iuriſpatronatus, dum extant Paulus, & Riccardus ex familia, & agnatione de Cancellariis, cum vtraque qualitas, nempe quod ſit hæres, & agnatus requiratur, vt benè per *Pariſ.* conſ. 48. num. 8. & ſeqq. li. 4. 18
Roch. de iurepatron. verbo ipſe, vel is quæſ. 33. n. 73. *Lambert.* eodem tract. li. 1. par. 2. art. 8. quæſt. 2. nu. 1. & ſeqq *Gabr.* conſ. 196. num. 2. lib. 2. Card. *Seraph.* dec. 578. n. 8. & in Mediolanen. iuriſpatronat. 19. Aprilis 1613. coram R. P. D. meo *Pirouano*; atque in Ianuen. iuriſpatronatus 23. Ianuarij 1612. coram Eminentiſſ. D. Card. *Pamphilio*.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

FINIS TOMI PRIMI.

C05643069